TI
DAAN A TULAG

LIBRARY OF THE
Massachusetts
Bible Society

Catalog No. AU-213.6/OT 1919
Family Austric
Sub-Family Austronesian
Branch Indonesian
Group Tagala
Language Ilokano
Dialect
Locality N.W. Luzon, Philippines

Contents Old Testament
Version
Translator
Published by
Place 48 Plaza de Goiti, Manila
Date 1919
Accession No. 2,480
Accession Date July 1, 1942
Price xas

MASSACHUSETTS BIBLE SOCIETY HOLY BIBLE FOUNDED 1809

TI

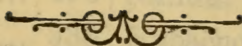
DAAN A TULAG

NĞA ISU

TI UMUNA A PASET

TI

SANTA BIBLIA.

MANILA:
48 PLAZA DE GOITI
—
1919

Bibles
Ilokano
1919

dup.

THE OLD TESTAMENT IN ILOCANO.

PRINTED BY THE FUKUIN PRINTING Co., L'd.
YOKOHAMA, JAPAN.

DAGITI NAGAN

KEN

TI ORNOS

DAGITI LIBRO TI DAAN A TULAG.

	Binulonḡ
Genesis	1
Exodo	60
Levitico	110
Numeros	147
Deuteronomio	200
Josue	243
Oc-ocom	273
Rut	304
I. Samuel	309
II. Samuel	349
I. Ar-ari	383
II. Ar-ari	422
I. Cronicas	459
II. Cronicas	496
Esdras	538
Nehemias	551
Ester	569
Job	579
Salmos	616
Proverbio	703
Eclesiastes	734
Canta ni Salomon	744
Isaias	751
Jeremias	810
Dagiti Un-unnoy	876
Ezequiel	883
Daniel	942
Oseas	960
Joel	969
Amos	973
Abdias	980
Jonas	982
Miqueas	985
Nahum	990
Habacuc	993
Sofonias	996
Aggeo	999
Zacarias	1001
Malaquias	1012

TI UMUNA A LIBRO NI MOISES A
MANAGANAN ITI SAPASAP

A

GENESIS.

Ti Aramid ti Dios a Namarsua.

1 Idi punĝanay pinarsua ti Dios dagiti
langlanĝit ken ti lubonĝ.
2 Ket ti lubonĝ adda idi a gosogosó ken
awan nagyan; ket dagiti sipnĝet addada
idi iti rabaw ti yuyenĝ: ket ti Espiritu ti
Dios naggaraw iti rabaw dagiti dandanum.
3 Ket kinuna ti Dios, Adda coma silaw:
ket nagádda ti silaw.
4 Ket nakita ti Dios a ti silaw naimbag:
ket inlasin ti Dios ti silaw cadagiti sipnĝet.
5 Ket ninagan ti Dios a ti silaw Aldaw,
ket dagiti sipnĝet ninaganaǹna ti Rabii.
Ket adda idi ti malem ken ti bigat, maysa
nĝa aldaw.

6 Ket kinuna ti Dios, Maysa coma a
tanĝatanĝ iti tenĝnĝa dagiti dandanum,
ket aramidenna coma ti panagsina ti
dandanum cadagiti dandanum.
7 Ket inaramid ti Dios ti tanĝatanĝ,
ket insinana dagiti danum nĝa adda iti
baba ti tanĝatanĝ, cadagiti danum nĝa
adda iti rabaw ti tanĝatanĝ: ket naaramid
a casta.
8 Ket ninagan ti Dios a Lanĝit ti ta-
nĝatang. Ket adda idi ti malem ken ti
bigat, aldaw a maicadua.

9 Ket kinuna ti Dios, Agtipon coma
dagiti danum nĝa adda iti baba dagiti
lanĝit iti maysa a disso, ket agparanĝ ti
namagá: ket naaramid a casta.
10 Ket ninaganan ti Dios a Daga ti
namagá; ket ti nacatiponan dagiti danum
ninagananna Tataaw: ket nakita ti Dios a
naimbag idi.
11 Ket kinuna ti Dios, Patuboen coma
ti daga ti root, mulmula nĝa agadu, *ken*
caycayo nĝa agbunĝa nĝa agadu ti bunĝa
a mayannatup iti casisigudda, a ti bukelda
adda cadacuada, iti rabaw ti daga: ket
naaramid a casta.
12 Ket pinataud ti daga ti root, mul-
mula nĝa agbukel a mayannatup iti casi-
sigudda, ken caycayo nĝa agbunĝa a ti
bukelda adda cadacuada cas ti casisigudda.
ket nakita ti Dios a naimbag idi.
13 Ket adda idi ti malem ken ti bigat,
aldaw a maicatlo.

14 Ket kinuna ti Dios, Adda coma
dagiti silsilaw iti nagsacnapan dagiti
lanĝit tapno agsina ti aldaw ken ti rabii:
ket isuda coma ti pagilaslasinan, ken es-
taciones, ken al-aldaw, ken tawtawen:
15 ket isuda coma ti silsilaw iti tanĝa-
tanĝ dagiti lanĝit a manĝlawag iti daga:
ket naaramid a casta.
16 Ket inaramid ti Dios dagiti dua a
silsilaw a dadackel: ti silaw a dacdackel
tapno aggundaway iti aldaw, ket ti silaw
a basbassit tapno aggundaway iti rabii:
inaramidna dagiti bitbitwen met.
17 Ket insaad ti Dios ida iti nagsacna-
pan dagiti lanĝit, tapno lawaganda ti
rabaw ti daga,
18 ken tapno aggundaway iti aldaw
ken iti rabii, ken tapno agsina ti silaw
ken sipnĝet: ket nakita ti Dios a naim-
bag idi.
19 Ket adda idi ti malem ken ti bigat,
aldaw a maicappat.

20 Ket kinuna ti Dios, Agadu coma
cadagiti dandanum dagiti animal a sibibiag,
ken tumaytayab nĝa agtayab iti rabaw ti
daga iti tanĝatanĝ dagiti lanĝit.
21 Ket pinarsua ti Dios dagiti cadaclan
nĝa ican ken amin a kita a sibibiag nĝa
aggaraw, a cadagiti danum nagaduda cas ti
casisigudda, ken amin a tumaytayab a
nagpayac cas ti nacaparsuaanna: ket
nakita ti Dios a naimbag idi.
22 Ket binendicionan ti Dios ida a
cunana, Agbunĝacayo ket agaducayo, ket
punnoenyo dagiti danum dagiti taaw, ket
dagiti tumaytayab agaduda coma iti daga.
23 Ket adda idi ti malem ken ti bigat,
aldaw a maicalima.

24 Ket kinuna ti Dios, Pataauden coma
ti daga ti nadumaduma a nabiag cas iti
nacaparsuaanda, an-animal, ken agay-ayam,

ken agcacarungsot iti daga cas iti nacapar-
suaanda: ket naaramid a casta.
25 Ket inaramid ti Dios dagiti agcaca-
rungsot iti daga cas iti nacaparsuaanda,
ken an-animal cas iti nacaparsuaanda, ken
isu-amin nga aguy-uyas iti daga cas iti
nacaparsuaanda: ket nakita ti Dios a na-
imbag idi.
26 Ket kinuna ti Dios, Aramidentayo ti
tao iti ladawantayo, cas caaspingtayo: ket
iturayanda dagiti ic-ican ti taaw, ken da-
giti tumaytayab cadagiti langit ken dagiti
an-animal, ken ti amin a daga, ken dagiti
amin nga agay-ayam nga aguy-uyas iti
rabaw ti daga.
27 Ket pinarsua ti Dios ti tao a lada-
wanna met laeng, iti ladawan ti Dios pinar-
suana; pinarsuana ida a lalaki ken babai.
28 Ket binendicionan ida ti Dios, ket
kinuna cadacuada ti Dios, Agbungacayo,
ket agaducayo, ket punnoenyo ti daga,
ket igundawayanyo; ket iturayanyo dagiti
ican ti taaw, ken dagiti tumaytayab cada-
giti langit, ken amin nga adda a sibibiag
nga aggaraw iti daga.
29 Ket kinuna ti Dios, Adtoy, iniccan-
cayo iti amin a roroot nga agadu, nga
adda iti rabaw ti amin a daga: ken amin
a cayo nga adda bungana nga agadu;
maipaaydanto cadacayo a canen:
30 ket iti amin nga an-animal iti daga,
ken amin a tumaytayab iti langit, ken
amin nga aggaraw iti rabaw ti daga nga
adda biagna, intedco ti amin a nalasbang
a root a macan: ket naaramid a casta.
31 Nakita ti Dios amin nga inaramidna,
ket, adtoy, naimbag unay idi. Ket adda
idi ti malem ken ti bigat, aldaw a mai-
canem.

Maaramid ti Tao ket maisaad sadiay Eden.
Maala ti Babai iti Tao.

2 Ket nalpas dagiti langit ken ti lubong,
ken amin a buyotda.
2 Ket lineppas ti Dios iti aldaw a mai-
capito ti gapuanan nga inaramidna, ket
naginana iti maicapito nga aldaw iti amin
nga inaramidna idi.
3 Ket binendicionan ti Dios ti aldaw a
maicapito ket sinantificarna: gaputta isu
ti naginanaanna iti amin a pinarsua ken
inaramid ti Dios idi.

4 Dagitoy isuda ti poon dagiti langit
ken ti daga idi a naparsuada, iti aldaw a
pinangaramid ni Jehova Dios ti lubong
ken dagiti langit.
5 Ket awan pay la idi ti mula ti langa-
lang iti daga, ket di pay timmubo ti root
ti away: ta di pay pinagtudo ni Jehova
Dios iti rabaw ti daga; ken awan pay la
idi ti tao, tapno talonenna ti daga;
6 ngem ti maysa nga angep immuli nga
aggapu iti daga, ket binisibisanna ti amin
a rabaw ti daga.
7 Ket binukel ni Jehova Dios ti tao
iti tapuc ti daga, ket impuyotna iti agongna
ti anges ti biag; ket ti tao nagbalin a
sicacararua a sibibiag.
8 Ket immula ni Jehova Dios iti maysa
a minuyongan iti daya idiay Eden; ket
insaadna idiay ti tao a binukelna.
9 Ket iti daga pinataud ni Jehova Dios
amin a cayo a nacaay-ayo a makita, ken
naimbag a canen; ti cayo ti biag met iti
tengnga ti minuyongan, ken ti cayo ti pan-
nacaammo ti imbag ken ti dakes.
10 Ket nagayus idiay Eden ti maysa a
carayan a manibug iti minuyongan; ket
manipud idiay nagcappat ti ayusna.
11 Ti nagan ti umuna Pishon: daytoy
isu ti nanglawlaw iti amin ti daga ti
Havila, isu a yan ti balitoc;
12 ket ti balitoc iti daydiay a daga
naimbag; adda idiay bedelio ken onix.
13 Ti nagan ti maicadua a carayan
Gijon: daytoy ti manglawlaw iti amin a
daga ti Etiopia.
14 Ket ti nagan ti maicatlo a carayan
Hiddekel: daytoy ti agturong iti sangoa-
nan ti daga nga Assiria. Ket ti maicappat
a carayan isu ti Eufrates.
15 Ket innala ni Jehova Dios ti tao ket
insaadna iti minuyongan idiay Eden,
tapno talonenna ken aywananna.
16 Ket imbilin ni Jehova Dios idi tao
a kinunana, Iti amin a cayo ti minuyo-
ngan mangancanto a siwawayawaya:
17 ngem ti aggapu iti cayo ti pannaca-
ammo ti naimbag ken ti dakes saanmonto
a canen: ta iti aldaw a panangammo iti
daydiay mataycanto a di bumurong.

18 Ket kinuna ni Jehova Dios, Saan a
nalaing nga agmaymaysa ti tao: yarami-
dacto ti catulonganna a maicari kencuana.
19 Binukel ngarud ni Jehova Dios iti
daga amin nga an-animal iti daga, ken
amin a tumaytayab cadagiti langit; ket
inyegna ida iti tao tapno makitana no
casano ti panangpanaganna cadacuada:
ket cas ti pinangipanagan ti tao iti amin a
parsua a sibibiag, dayta isu ti nagauna.
20 Ket pinanaganan ti lalaki amin nga
animal a naamo, ken tumaytayab iti lang-

langit, ken ti amin a narungsot ti away;
ngem iti tao awan nasaracan a catulongan
a maicari kencuana.
21 Ket inaramid ni Jehova Dios nga
immapay ti nargaan a turog iti tao, ket
nacaturog; ket nangala iti maysa cadagiti
paragpagna, ket rinipcanna ti lasag a
nangalaanna:
22 ket ti paragpag nga innala ni Jehova
Dios pinagbaliñna a babai, ket inpanna iti
tao.
23 Ket kinuna di tao, Daytoy ita isu
tulang dagiti tulangco, ken lasag ti lasag-
co: isu managananto iti Babai, ta ti Tao ti
nacaalaanna.
24 Gapuna a ti lalaki baybayannanto ti
amana ken ti inana, ket tumiponto iti
asawana, ket agmaymaysadanto a lasag.
25 Ket addada idi a dua a silalamo-
lamo, ti lalaki ken ti asawana, ket dida
nagbinnain.

Ti Pannacasulisog ken Supring da Adan ken Eva. Ti Pannacapagtalawda sadiay Eden.

3 Ita ti uleg isu idi ti casisicapan ngem
amin nga animal iti daga nga in-
aramid ni Jehova Dios. Ket isu nagcuna
iti babai, Pudno a kinuna ti Dios, Saancay
a mangan iti amin a cayo iti minuyongan?
2 Ket ti babai kinunana iti uleg, Iti
bunga dagiti caycayo iti minuyongan ma-
ngancam a sipapalubos:
3 ngem iti bunga ti cayo nga adda iti
tengnga ti minuyongan kinuna ti Dios,
Dicayto mangan, ken uray sagiden, ania la
ket mataycayo.
4 Ket ti uleg kinunana iti babai, Saan-
cayto a matay a pudno:
5 ta ammo ti Dios nga iti aldaw a
pananganyo iti dayta, maluctanto dagiti
matayo, ket cascayto la iti Dios, a maam-
moanyo ti naimbag ken ti dakes.
6 Ket idi nakita ti babai a ti cayo
naimbag a canen, ken nacaay-ayo cadagiti
mata, ken cayo a macaagum tapno paca-
awatan, nangala iti bungana, ket nangan;
casta met iniccanna iti asawana agraman
kencuana, ket isu nangan.
7 Ket dagiti matada a dua naluctanda,
ket naammoanda a silalamolamoda; idin
nagdaitda cadagiti bulong ti higos ket in-
aramidda a bidangda.
8 Ket nangngegda ti timec ni Jehova
Dios a magmagna iti minuyongan iti
lamiis ti aldaw: ket naglinged ti lalaki
ken ti asawana iti sangoanan ni Jehova
Dios cadagiti caycayo iti minuyongan.
9 Ket inayaban ni Jehova Dios ti lalaki
ket kinunana kencuana, Adino ti yanmo,
sica?
10 Ket kinunana, Nangngegco ti timec-
mo iti minuyongan ket nagbutengac, ta
silalamolamoac; ket naglingedac.
11 Ket kinunana kencuana, Asino ti
nangibaga kenca a silalamolamoca? Na-
nganca iti cayo nga imbilinco kenca a dica
canen?
12 Ket ti lalaki kinunana, Ti babai,
nga intedmo a caduac, iniccannac iti bu-
ngana ket kinnanco.
13 Idin ni Jehova Dios kinunana idi
babai, Ania daytoy nga inaramidmo? Ket
ti babai kinunana, Ti uleg inulbodnac ket
nanganac.
14 Ket ni Jehova Dios kinunana idi
uleg, Gaputta inaramidmo daytoy, mai-
lunodca a nangnangrona ngem cadagiti
isu-amin nga animal a naamo, ken animal
a narungsot iti daga; ta barucongmonto
ti ipagnam, ket ti tapucto ti canem iti isu-
amin nga aldaw ti panagbiagmo:
15 ket siac pagginnuraencayto iti babai,
ken ti caputotam ken ti caputotanna:
daytoy sugatennanto ta olom, ket sica
sugatemto ti mucodna.
16 Ket idi babai kinunana, Iti dackel
paaduecto ti ut-utmo ken ti panagsicugmo;
siuut-utto nga ipasngaymo dagiti an-
nacmo; ket iti asawam isunto ti calica-
gumam, ket isu iturayannacanto.
17 Ket ken Adan kinunana, Gaputta
inanamungam ti sao ti asawam, ket na-
nganca iti cayo nga inbilinco kenca a
kinunac, Dicanto mangan iti daydiay:
mailunod ti daga gapu kenca; siririgat a
mangancanto kencuana iti isu-amin nga
aldaw ti panagbiagmo;
18 sisiit met ken cardos pataudennanto
kenca ket mangancanto iti root ti daga;
19 itinto linget ta rupam manganca ti
taraonmo, agpapan dica agsubli iti daga;
ta iti daytoy ti nacaalaam: ta tapucca, ket
iti tapuc agsublicanto.
20 Ket pinanaganan di lalaki ti asawana
iti Eva; gaputta isu ti ina dagiti isu-amin
a nabiag.
21 Ket ni Jehova Dios inyaramidanna
ken Adan ken iti asawana dagiti pagananay
a lalat, ket kinawesanna ida.

22 Ket kinuna ni Jehova Dios, Adtoy,
ti lalaki a cas maysa cadatayo, nga am-
mona ti naimbag ken ti dakes; ket ita,
di la ket ta igawatna ti imana, ken ma-
ngala iti cayo ti biag, ken mangan, ken
agbiag a cancanayon—

23 iti casta pinaruar ni Jehova Dios iti
minuyoñgan ti Eden, tapno talonenna ti
daga a nacaalaanna.
24 Ket pinagtalawna ti tao; ket insaad-
na iti daya ti minuyoñgan ti Eden dagiti
Kerubines ken ti layap ti maysa a cam-
pilan ñga agsublisubli, tapno aywananda
ti dalan ti cayo ti biag.

Da Cain ken Abel. Ti Pannacapapatay ni Abel. Ti Pannacadusa ni Cain. Putputot ni Cain. Ti Pannacayanac ni Set.

4 Ket dinennaan ti lalaki ni asawana ñga
Eva; ket nagsicug, ket inyanacna ni
Cain, ket kinunana, Nagun-odco ti maysa
a lalaki gapu ken Jehova.
2 Ket inyanacna manen ti cabsatna ñga
Abel. Ket nagaywan ni Abel cadagiti
carcarnero, ñgem ni Cain nagtaltalon.
3 Ket naaramid iti calpasan ti mano
ñga aldaw a ni Cain nañgala iti buñga ti
daga ñga indatonna ken Jehova.
4 Ket ni Abel, isu nañgala met cadagiti
inauna ñga anac dagiti carnerona ken
cadagiti nalucmeg. Ket impateg ni Jehova
ni Abel ken ti datonna :
5 ñgem ni Cain ken ti datonna dina
impateg. Ket nagpuñgtot unay ni Cain,
ket bimsag ti rupana.
6 Ket ni Jehova kinunana ken Cain,
Apayapay nagpuñgtotca? ket apayapay
bimsag ta rupam?
7 No naimbag ti aramidem, casano a
dinto a macaragsac? ket no dica agaramid
iti naimbag, ti basol cumleb iti ruañgan;
ket ti calicagumanna sica; ñgem sica
gundawayam ala.
8 Ket kinasao ni Cain ni cabsatna ñga
Abel. Ket naaramid ñga, idi addada iti
pagtalonan, ni Cain dinuclusna ni Abel a
cabsatna, ket pinatayna.

9 Ket ni Jehova kinunana ken Cain,
Adino ti yan ni Abel a cabsatmo? Ket
kinunana, Diac ammo: siac ti agaywan
ken cabsatco?
10 Ket kinunana, Ania ti inaramidmo?
Ti timec ti dara ni cabsatmo awagannac
manipud iti daga.
11 Ita ñgarud, mailunodca iti daga, a
nañglucat iti ñgiwatna tapno awatenna ti
dara ti cabsatmo ita imam;
12 intono talonem ti daga, dinanto sub-
lien ñga itden kenca ti bilegna; walang-
walañgcanto ken mamagpagnacanto iti
daga.
13 Ket kinuna ni Cain ken Jehova,
Dacdackel ti dusac ñgem ti mabalinco ñga
awiten.
14 Adtoy, inbellengnac ita ñga aldaw
iti rabaw ti daga; ket iti sañgoanam
aglemmeñgacto; agwalañgwalañgacto ken
mamagpagnaacto iti daga; ket maaramidto
ñga uray siasino a macasarac caniac, pata-
yennacto.
15 Ket kinuna ni Jehova kencuana, Iti
casta uray siasino a mamapatay ken Cain,
maminpitonto a mabalsan kencuana. Ket
ni Jehova incabilna ti maysa a pagilasinan
ken Cain, di la ket ta patayen ti uray
siasino a macasarac kencuana.
16 Ket nagpanaw ni Cain iti sañgo ni
Jehova, ket nagnaed iti daga a Nod, iti
daya ti Eden.
17 Ket ni Cain dinennaanna ti asawana;
ket nagsicug ket nañgyanac ken Henoc:
ket namañgon iti maysa a ciudad, ket im-
panaganna iti ciudad ti nagan ti anacna a
Henoc.
18 Ket nayanac ken Henoc ni Irad:
ket ni Irad pinutotna ni Maviael; ket ni
Maviael pinutotna ni Matusael; ket ni
Matusael pinutotna ni Lamec.
19 Ket ni Lamec nañgala iti dua ñga
asawana: ti nagan ti maysa isu idi ni Ada,
ket ti nagan ti sabali ni Sella.
20 Ket inyanac ni Ada ni Jabel, isu
ñga ama idi dagiti agtaeñg iti sapsapaw,
ken dagiti adda an-animalda.
21 Ket ti nagan ti cabsatna a lalaki idi
ni Jubal, isu ñga ama dagiti agtoctocar iti
harpa ken iti flauta.
22 Ket ni Sella inyanacna met ni Tubal-
cain, ñga agpanpanday iti amin a natadem
a suer ken landoc: ket ti cabsat a babai
ni Tubal-cain ni Noema.
23 Ket kinuna ni Lamec cadagiti assa-
wana:
Ada ken Sella, denggenyo ti timecco;
Dacayo ñga assawa ni Lamec, timu-
denyo ti saoc:
Ta pinataycó ti maysa a tao gaputta
sinugatnac,
Ken ti maysa a baro ta minalonac:
24 No maminpitonto a mabales ni Cain,
Pudno a ni Lamec maminpitopulo
ket pito.

25 Ket dinennaan manen ni Adan ti
asawana; ket nañgyanac iti maysa a lalaki,
ket pinanaganauna iti Set: Ta, *kinunana*,
ti Dios iniccannac iti sabali a putot a sucat
ni Abel; ta daytoy pinatay ni Cain.
26 Ket ni Set, casta met a nayanac ken-
cuana ti maysa a lalaki; ket pinanaganan-

na iti Enos. Sipudnan a dagiti tao rinugianda nga aw-awagan ti nagan ni Jehova.

Putputot ni Set.

5 Daytoy ti libro dagiti caputotan ni Adan. Idi aldaw a pinarsua ti Dios ti tao, inaramidna a caasping ti Dios;
2 pinarsuana ida a lalaki ken babai, ket binendicionanna ida, ket pinanaganannna ida ti Adan (*Tao*), idi aldaw a pannacaparsuada.
3 Ket nagbiag ni Adan iti sangagasut ket tallopulo a tawen, ket pinutotna ti maysa nga anac a lalaki a caaspingna, cas ti ladawanna; ket pinanagananna iti Set:
4 ket dagiti aldaw ni Adan, calpasan ti panangputotna ken Set, walogasut a tawen idi: ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai.
5 Ket ti dagup dagiti aldaw ni Adan siam a gasut ket tallopulo a tawen idi: ket sa natay.

6 Ket nagbiag ni Set iti sangagasut ket lima a tawen, ket pinutotna ni Enos:
7 ket ni Set nagbiag, calpasan ti panangputotna ken Enos, iti walogasut ket pito a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai:
8 ket ti dagup dagiti aldaw ni Set siam a gasut, sangapulo ket dua a tawen idi: ket sa natay.

9 Ket nagbiag ni Enos iti siam a pulo a tawen, ket pinutotna ni Cainan:
10 ket nagnayon a walogasut, sangapulo ket lima a tawen ti panagbiag ni Enos, calpasan ti panangputotna ken Cainan, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai:
11 ket dagup dagiti aldaw ni Enos siam a gasut ket lima a tawen idi: ket sa natay.

12 Ket nagbiag ni Cainan iti pitopulo a tawen, ket pinutotna ni Malaleel:
13 ket nagnayon a walogasut ket uppat a pulo a tawen ti panagbiag ni Cainan, calpasan ti panangputotna ken Malaleel; ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai:
14 ket ti dagup dagiti aldaw ni Cainan siam a gasut ket sangapulo a tawen: ket sa natay.

15 Ket nagbiag ni Malaleel iti innem a pulo ket lima a tawen, ket pinutotna ni Jared:
16 ket nagbiag ni Malaleel, calpasan ti panangputotna ken Jared, iti walogasut ket tallopulo a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai:
17 ket ti dagup dagiti aldaw ni Malaleel walogasut, siam a pulo ket lima a tawen: ket sa natay.

18 Ket nagbiag ni Jared iti sangagasut, innem a pulo ket dua a tawen, ket pinutotna ni Jenoc:
19 ket nagbiag ni Jared, calpasan ti panangputotna ken Jenoc, iti walogasut a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai:
20 ket ti dagup dagiti aldaw ni Jared siam a gasut, innem a pulo ket dua a tawen: ket sa natay.

21 Ket nagbiag ni Jenoc iti innem a pulo ket lima a tawen, ket pinutotna ni Matusalem:
22 ket iti Dios nakipagna ni Jenoc, calpasan ti panangputotna ken Matusalem, iti tallogasut a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai:
23 ket ti dagup dagiti aldaw ni Jenoc tallogasut, innem a pulo ket lima a tawen:
24 ket nakipagna ni Jenoc iti Dios: ket nagawan: ta innala ti Dios.

25 Ket nagbiag ni Matusalem iti sangagasut, walopulo ket pito a tawen, ket pinutotna ni Lamec:
26 ket nagbiag ni Matusalem, calpasan ti panangputotna ken Lamec, iti pitogasut, walopulo ket dua a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai:
27 ket ti dagup dagiti aldaw ni Matusalem siam a gasut, innem a pulo ket siam a tawen idi: ket sa natay.

28 Ket nagbiag ni Lamec iti sangagasut, walopulo ket dua a tawen, ket nangputot iti maysa a lalaki nga anac:
29 ket pinanagananna iti Noe, a cunana, Daytoy liwliwaennatayto cadagiti aramidtayo, ken iti gapuanan dagiti im-imatayo iti daga, isu nga inlunod ni Jehova.
30 Ket nagbiag ni Lamec, calpasan ti panangputotna ken Noe, iti limagasut, siam a pulo ket lima a tawen, ket nagputot iti lallaki ken babbai:
31 ket ti dagup dagiti aldaw ni Lamec pitogasut, pitopulo ket pito a tawen: ket sa natay.

32 Ket nagtawen ni Noe iti limagasut a tawen: ket ni Noe pinutotna ni Sem, ni Cam, ken ni Jafet.

Ti Pannacadakes dagiti Tattao. Ni Noe ken daguiti Annacna a Lallaki. Naibilin nğa ni Noe aramidenna ti maysa a Daonğ.

6 Ket napasamac nğa idi nanğrugi dagiti tao nğa agadu iti rabaw ti daga,
ken nanğyanacda iti babbai,
2 ket idinto a dagiti annac ti Dios nakitada dagiti annac a babbai dagiti tattao a nasayaatda, nagalada a nagpili cadacuada cadagiti assawada.
3 Ket kinuna ni Jehova, Saanto nğa agnanayon a babalawen ti Espirituc ti tao, ta pudno unay isu lasag: nupay casta tinto la al-aldawna sanğagasut ket duapulo a tawen.
4 Adda cadagidi nğa aldaw dagiti gigante iti daga, ket casta met iti calpasanna, idi simrec dagiti annac a lallaki ti Dios cadagiti annac a babbai dagiti tattao, ket nagputotda cadagiti annac: dagitoy isuda idi dagiti mannacabalin a tao nğa adda idi ugma, dagiti lallaki a nadayaw.

5 Ket nakita ni Jehova nğa ti kinadakes ti tao dackel iti daga, ken amin a panğgep dagiti pannunot ti pusona dakes laenğ iti agnanayon.
6 Ket nagbabawi ni Jehova iti pinanğaramidna iti tao iti daga, ket dinagsen ti pusona.
7 Ket kinuna ni Jehova, Pucawecto ti tao a pinarsuac iti lanğa ti daga; tao man ken animal, ken dagiti agay-ayam, ken dagiti tumaytayab cadagiti lanğit; ta agbabawiac a nanğaramid cadacuada.
8 Nğem ni Noe nacasarac iti parabur cadagiti mata ni Jehova.

9 Dagitoy dagiti caputotan ni Noe. Ni Noe isu idi lalaki a nasinğpet, *ken* saan a nagcurcuranğ cadagiti caputotanna: nakipagna ni Noe iti Dios.
10 Ket pinutot ni Noe ti tallo nğa annac a lallaki, ni Sem, ni Cam, ken ni Jafet.
11 Ket nagdakes ti daga iti sanğoanan ti Dios, ket napno ti daga iti ranggas.
12 Ket nakita ti Dios ti daga, ket, adtoy ta dakes, ta amin a lasag pinadakesda ti dalanda iti rabaw ti daga.
13 Ket kinuna ti Dios ken Noe, Ti gibus ti amin a lasag adda iti sanğoanac; ta ti daga sipupunno iti ranggas gapu cadacuada; ket, adtoy ta warwaraecto ida agraman iti daga.
14 Agaramidca iti maysa a daonğ a cayo ti cedro; agaramidcanto iti benbenneg iti daonğ ket betunamto ti uneg ken ti ruar iti galagala.
15 Ket castoy ti panagaramidmonto: tallogasut a sico ti caatiddug ti daonğ, limapulo a sico ti caacabana, ket tallopulo a sico ti canğatona.
16 Manğaramidcanto iti maysa a panğsilaw ti daonğ, ket tumiddacanto iti maysa a sico iti nğato; ket ti ruanğan ti daonğ icabilmonto iti sikiganna; nğa adda cadsaaranna a nababa, maicadua ken maicatlo aramidemto.
17 Ket siac, adtoy ta paglayusec ti danum iti rabaw ti daga, tapno manğpucaw iti amin a lasag, nğa adda anğesna ti biag, iti baba ti lanğit; amin nğa adda iti daga matayto.
18 Nğem siac bangonecto ti tulagco kenca; ket sumreccanto iti daonğ, sica, ken dagiti annacmo a lallaki, ken ti asawam, ken dagiti asawa dagiti annacmo a lallaki agraman kenca.
19 Ket iti amin nğa agbiag ti amin a lasag, dua iti tumunğgal maysa a kita ipasrecmonto iti daonğ, tapno aluadam ida a sibibiag agraman kenca; isudanto lalaki ken babai.
20 Cadagiti tumaytayab no casano ti kitada, ken cadagiti an-animal no casano ti kitada, ken cadagiti amin nğa agayayam no casano ti kitada, dua iti tumunğgal maysa a kita ipasrecmonto tapno aluadam nğa agbiagda.
21 Ket sica alaem kenca ti amin a taraon a macan, ket ummonğem kenca; ket isunto ti agservi a taraonmo ken maipaay cadacuada.
22 Casta ti inaramid ni Noe; cas mayannatup iti amin nğa inbilin ti Dios kencuana, casta ti inaramidna.

Ti Iseserrec iti Daonğ. Dumanon ti Layus.

7 Ket ni Jehova kinunana ken Noe,
Sumrecca ken amin a cabbalaymo iti daonğ; ta nakitaca a nalinteg iti sanğoanac itoy a caputotan.
2 Iti amin nğa animal a nadalus manğalacanto iti sinagpipito, ti lalaki ken ti asawana; ket cadagiti animal a saan a nadalus, dua, ti lalaki ken ti asawana:
3 casta met cadagiti tumaytayab cadagiti lanğit, sinagpipito, lalaki ken babai, tapno mabatida a sibibiag nğa agputot iti rabaw ti amin a daga.
4 Ta apaman a mapalabes ti pito nğa

aldaw, siac pagtudoecto iti rabaw ti daga
cadagiti uppat a pulo nga aldaw ken
uppat a pulo a rabii; ket ti amin a nabiag
ñga inaramidco pucawecto iti lañga ti
daga.
5 Ket inaramid ni Noe cas mayannatup
iti amin ñga inbilin ni Jehova kencuana.

6 Ket nagtawen ni Noe iti innem a
gasut idi adda ti layus dagiti dánum iti
rabaw ti daga.
7 Ket simrec ni Noe, ken dagiti annac-
na a lallaki, ken ti asawana, ken dagiti
assawa dagiti annacna a naicuyog ken-
cuana, iti daonğ, a maipoon cadagiti dan-
danum ti layus.
8 Cadagiti an-animal a nadalus, ken
cadagiti saan a nadalus ñga animal, ken
cadagiti tumaytayab, ken amin ñga aguy-
uyas iti rabaw ti daga,
9 sinagduduada a simrec ken Noe iti
daonğ, lalaki ken babai, cas imbilin ti
Dios ken Noe
10 Ket naaramid ñga, idi nalpas ti pito
ñga aldaw, dagiti danum ti layus addada
idi iti rabaw ti daga.
11 Iti maicanem a gasut a tawen ti
panagbiag ni Noe, iti maicadua a bulan,
iti maicasañgapulo ket pito ñga aldaw ti
bulan, idi met laenğ ñga aldaw, nawara
dagiti amin ñga ubbog iti dackel a yu-
yenğ, ket dagiti tawa ti lañgit naluctanda.
12 Ket nagtudo iti rabaw ti daga iti
uppat a pulo ñga aldaw ken uppat a pulo
a rabii.

13 Iti dayta met laenğ ñga aldaw,
simrec ni Noe, ken Sem, ken Cam, ken
Jafet, ñga annac a lallaki ni Noe, ken ti
asawa ni Noe, ken dagiti tallo ñga assawa
dagiti annacna a naicuyog cadacuada, idi
daonğ;
14 isuda, ken amin ñga animal a na-
runğsot no casano ti kitana, ken amin
dagiti animal a naamo no casano ti kitada,
ken amin ñga agay-ayam ñga aguy-uyas
iti rabaw ti daga no casano ti kitana,
ken amin a tumatayab no casano ti kitana,
amin a tumaytayab iti amin a kita.
15 Ket napanda ken Noe iti daonğ a
sinagdudua ti amin a lasag ñga adda ti
añgesna ti biag.
16 Ket dagiti simrec, simrecda a lalaki
ken babai ti amin a lasag, cas inbilin idi
ti Dios kencuana: ket rinipcan ni Jehova.
17 Ket naaramid ti layus iti uppat a
pulo ñga aldaw iti rabaw ti daga; ket
dagiti dandanum immaduda, ket innğatoda
di daonğ, ket naiñgato iti rabaw ti daga.
18 Ket naggundaway dagiti danum,
ket nagaduda iti dackel iti rabaw ti daga;
ket nagna di daonğ iti rabaw dagiti dan-
danum.
19 Ket dagiti danum nanagudayda iti
adu unay iti rabaw ti daga; ket natinep
amin dagiti banbantay a nañgato ñga
adda idi iti babaen dagiti lañgit.
20 Sañgapulo ket lima a sico iti rabaw
ti nañgapawan dagiti dandanum; ket
natinep dagiti banbantay.
21 Ket natay amin a lasag a naggunay
iti rabaw ti daga, uray tumtumaytayab,
ken an-animal a naamo, ken an-animal
a narunğsot, ken amin ñga agay-ayam
ñga aguy-uyas iti daga, ken amin a tao:
22 amin dagiti adda yañgesna ti biag
cadagiti agonğda, iti amin ñga adda idi
iti daga a namaga, natayda.
23 Ket napucaw ti amin a sibibiag ñga
adda idi iti rabaw ti daga, tao man ken
an-animal, ken dagiti aguy-uyas, ken da-
giti tumaytayab iti lañgit; ket napucawda
iti daga: ket nabati ni Noe laenğ, ken
dagiti adda a naicuyog kencuana iti da-
onğ.
24 Ket dagiti dandanum immapawda
iti daga iti sañgagasut ket limapulo ñga
aldaw.

Bumassit dagiti dandanum. Ti Wac ken ti Calapati. Ni Noe panawanna di Daonğ, ket Mañgidaton.

8 Ket linagip ti Dios ni Noe, ken amin
ñga an-animal a narunğsot, ken amin
ñga animal a naamo, ñga adda kencuana
idi daonğ: ket pinalabas ti Dios ti maysa
ñga añgin iti rabaw ti daga, ket nagsar-
denğ dagiti dandanum;
2 naripcan met dagiti ubbog ti yuyenğ,
ken dagiti tawa ti lañgit. ket ti tudo ti
lañgit natiped;
3 ket nagsubli dagiti dandanum a sum-
sumina iti rabaw ti daga: ket nages-es
dagiti danum iti calpasan ti sañgagasut
ket limapulo ñga aldaw.
4 Ket di daonğ naisadsad idi maicapito
a bulan, idi maicasañgapulo ket pito ñga
aldaw ti bulan, iti rabaw dagiti bantay ti
Ararat.
5 Ket bimmassit la a bimmassit dagiti
danum agingga iti maicasañgapulo a
bulan: idi maicasañgapulo a bulan, iti
umuna ñga aldaw ti bulan, nagpakita
dagiti pantoc dagiti bantay.

6 Ket naaramid ñga, iti calpasan ti
uppat a pulo ñga aldaw, ni Noe linuctan-
na ti tawa di daonğ ñga inaramidna idi:

7 ket inbaonna ti maysa a wac, ket
napan nagsublisubli, aginĝga iti di agmaga
dagiti danum iti rabaw ti daga.
8 Ket imbaonna ti maysa a calapati,
tapno mapanna kitaen no dagiti danum
naabbatanda iti rabaw ti daga;
9 nĝem di nacasarac ti calapati ti panĝi-
payatanna iti sacana, ket nagsubli ken-
cuana iti daonĝ; gaputta dagiti danum
addada idi iti rabaw ti lanĝa ti amin a
daga: ket inunnat *ni Noe* ti imana ket
innalana, ket impasrecna kencuana iti
uneg di daong.
10 Ket naguray pay laenĝ iti sabali a
pito nĝa aldaw; ket imbaonna man di
calapati iti ruar di daonĝen;
11 ket di calapati nagsubli kencuana
idi rimmabii; ket, adtoy, iti nĝiwatna ti
maysa a bulonĝ ti olivas a sinippitna:
iti casta naawatan ni Noe nĝa naabbatan
dagiti danum iti rabaw ti daga.
12 Ket naguray pay laenĝ iti sabali a
pito nĝa aldaw, sa inbaonna di calapati;
ket isu di nagsubli a pulos kencuana.

13 Ket naaramid nĝa, iti maicanem a
gasut ket maysa a tawen, iti umuna a
bulan, iti umuna nĝa aldaw ti bulan,
dagiti danum nagmagada iti daga: ket
iniccat ni Noe ti calub di daonĝ, ket
kinitana, ket, adtoy, ti lanĝa ti daga
simamaga.
14 Ket idi maicadua a bulan, idi mai-
caduapulo ket pito nĝa aldaw ti bulan,
namaga ti daga.
15 Ket nagsao ti Dios ken Noe a kinu-
nana,
16 Rumuarca iti daonĝ, sica, ken ti
asawâm, ken dagiti annacmo a lallaki,
ken dagiti assawada agraman kenca.
17 Ipanmo iti ruar a maicuyog kenca
isu-amin a nabiag ti amin a lasag nĝa
adda kenca, uray tumtumaytayab, ken
an-animal a naamo, ken amin nĝa agay-
ayam nĝa aguy-uyas iti daga; tapno
agputotda unay iti daga, ken agbunĝa,
ken agadu iti rabaw ti daga.
18 Ket ni Noe rimmuar, ken dagiti
annacna a lallaki, ken ti asawana, ken
dagiti assawa dagiti annacna a kimmuyog
kencuana:
19 amin nĝa animal, amin nĝa aguy-
uyas, ken amin a tumaytayab, uray ania
nĝa aggaraw iti rabaw ti daga, cas mayan-
natup iti cakitada, rimmuarda idi daonĝ.

20 Ket nanĝbanĝon ni Noe ti maysa
nĝa altar ken Jehova, ket nanĝala iti
tunĝgal nadalus nĝa animal, ken tunĝgal
nadalus a tumaytayab, ket impaayna da-
giti daton a mapuuran iti rabaw ti altar.
21 Ket nasay-up ni Jehova ti nabanĝlo
a sayamusom; ket kinuna ni Jehova iti
pusona, Diacto sublienen nĝa ilunod ti
daga a maipoon iti tao, ta ti panunot ti
tao dakes manipud iti kinaubinĝna; diacto
met sublienen a cabilen amin a nabiag,
cas inaramidco.
22 Bayat ti pannacabati ti lubonĝ, ti
panagmula ken ti panagapit, ken ti lam-
ec ken ti pudot, ken ti verano ken ti
invierno, ken ti aldaw ken ti rabii saan-
danto nĝa agsardenĝ.

*Bendicionan ti Dios ni Noe. Ni Noe awa-
tenna ti Bendicion ken Igunamgunam ti
Dios. Ti Tulag ti Bullalayaw. Ti
Pannacailunod ni Canaan.*

9 Ket binendicionan ti Dios ni Noe ken
dagiti annacna a lallaki, ket kinu-
nana cadacuada, Agbunĝacayo, ket aga-
ducayo, ket punnoenyo man ti dagan.
2 Ket ti panagbutenĝ cadacayo ken ti
panagames cadacayo addanto cadagiti
amin nĝa animal iti daga, ken cadagiti
amin a tumatayab iti lanĝlanĝit; agraman
amin nĝa aggaraw iti daga, ken amin nĝa
ic-ican ti taaw, cadagiti imayo maya-
watda.
3 Amin nĝa aggaraw a sibibiag adda-
danto a taraonyo; cas iti natenĝ a root,
intedcon amin cadacayo.
4 Nĝem ti lasag agraman ti biagna, nĝa
isu ti darana, saanyonto a canen.
5 Ket di bumpronĝ a ti darayo, *ti dara*
dagiti biagyo, siac sapulecto; iti ima ti
amin nĝa animal sapulecto: ket iti ima ti
tao, uray iti ima ti cabsat ti tunĝgal tao,
sapulecto ti biag ti tao.
6 Ti manĝibucbuc iti dara ti tao, ti
darana ibuyatto ti tao: ta inaramid ti
Dios a ladawanna ti tao.
7 Ket dacayo, agbunĝacayo ken agadu-
cayo; agputotcayo iti nawadwad iti daga,
ket agaducayo iti rabawna.

8 Ket nagsao ti Dios ken Noe, ken
cadagiti annacna a lallaki a caduana, ket
kinunana,
9 Ket siac, adtoy, buanĝayec cadacayo
ti tulagco, ken cadagiti caputotanyo a
sumono cadacayo;
10 ken iti amin a parsua a sibibiag nĝa
adda cadacayo, cadagiti tumaytayab, cada-
giti animal a naamo, ken iti amin nĝa
animal a narunĝsot ti daga agraman cada-

cayo; cadagiti amin a rumuar iti daonḡ,
isu nḡa amin nḡa animal ti daga.
11 Ket siac buanḡayecto ti tulagco
cadacayo; dinto met mapucawen ti amin
a lasag iti dandanum ti layus; ket awan-
ton met ti layus a manḡpucaw iti daga.
12 Ket kinuna ti Dios, Daytoy isu ti
pagilasinan ti tulag nḡa icabilco cadatayo,
siac ken dacayo ken amin a nabiag a
parsua nḡa adda cadacayo, cadagiti capu-
totan nḡa agnanayon:
13 ti bullalayawco siac icabilco iti ulep,
ket isunto a pagilasinan ti maysa a tulag
caniac ken iti daga.
14 Ket maaramidto nḡa, no pagulepec
ti rabaw ti daga, makitanto ti bullalayaw
iti ulep,
15 ket lagipecto ti tulagco, nḡa adda
cadatayo, siac ken dacayo, ken iti tunḡgal
parsua a sibibiag ti amin a lasag; ket
dagiti danum didanto agbalinen a layus
tapno manḡpucaw iti amin a lasag.
16 Ket ti bullalayaw addanto iti ulep;
ket kitaecto tapno pacalagipac ti agnana-
yon a tulag iti Dios ken amin a parsua
a sibibiag ti amin a lasag nḡa adda iti
rabaw ti daga.
17 Ket kinuna ti Dios ken Noe, Daytoy
isu ti pagilasinan ti tulag a binuanḡayco
iti siac ken iti amin a lasag nḡa adda iti
rabaw ti daga.

18 Ket dagiti annac a lallaki ni Noe, a
rimmuar iti daonḡ, isuda da Sem, ken
Cam, ken Jafet: ket ni Cam isu ti ama ni
Canaan.
19 Dagitoy tallo isuda idi dagiti annac
a lallaki ni Noe: ket cadagitoy napunno
ti amin a daga.

20 Ket rinugian ni Noe ti tumaltalon,
ket nagmula iti cauvasan:
21 ket imminum iti arac, ket nabartec;
ket silulucais idi iti uneg ti sapawna.
22 Ket nakita ni Cam, nḡa ama ni
Canaan, ti kinalamolamo ni amana, ket
nasaona cadagiti cabsatna a dua iti
ruar.
23 Ket da Sem ken Jafet nanḡalada iti
maysa a pagananay, ket incabilda a dua
cadagiti abagada, ket naguada a limmicud,
ket inarpawanda ti kinalamolamo ni
amada; ket sitatallicud idi dagiti rupada,
ket saanda a nakita ti kinalamolamo ni
amada.
24 Ket nagriinḡ a nausawan ni Noe iti
aracna, ket naammoanna ti inaramid ken-
cuana ti anacna nḡa inaudi.
25 Ket kinunana,
Mailunod coma ni Canaan;
Adipen dagiti adipen isunto cada-
giti cabsatna.
26 Ket kinunana,
Bendito coma ni Jehova, a Dios ni
Sem;
Ket adipenna coma ni Canaan.
27 Palawaen coma ti Dios ni Jafet,
Ket agnaed coma cadagiti sapaw
ni Sem;
Ket adipenna coma ni Canaan.
28 Ket nagbiag ni Noe, calpasan ti layus,
iti tallogasut ket limapulo a tawen.
29 Ket ti dagup dagiti aldaw ni Noe
siam a gasut ket limapulo a tawen idi:
ket sa natay.

Dagiti Putputot ni Noe.

10 Dagitoy isuda dagiti caputotan dagiti
annac a lallaki ni Noe, nḡa isuda ni
Sem, ni Cam, ken ni Jafet: isuda a nag-
taudan dagiti annac a lallaki iti calpasan
ti layus.

2 Dagiti annac a lallaki ni Jafet: ni
Gomer, ken ni Magog, ken ni Madai, ken
Javan, ken Tubal, ken Mosoc, ken Tiras.
3 Ket dagiti annac a lallaki ni Gomer:
ni Ascenez, ken Rifat, ken Togorma.
4 Ket dagiti annac a lallaki ni Javan:
ni Elisa, ken Tarsis, ken Cetim, ken
Dodanim.
5 Maipoon cadagitoy naiburburay dagiti
purpuro dagiti nasnacion iti dagdagada,
tunḡgal maysa cas iti pagsasaona, mayan-
nurot cadagiti famfamiliada, cadagiti nas-
nacionda.

6 Ket dagiti annac a lallaki ni Cam:
ni Cus, ken Mizraim, ken Fut, ken
Canaan.
7 Ket dagiti annac a lallaki ni Cus:
ni Saba, ken ni Hevila, ken ni Sabata, ken
ni Rahama, ken ni Sabataca; ket dagiti
annac a lallaki ni Rahama: ni Saba ken
ni Dadan.
8 Ket ni Cus pinutotna ni Nimrod:
daytoy nanḡrugi a mannacabalin iti daga.
9 Isu maysa a mannacabalin nḡa agan-
anup idi iti sanḡoanan ni Jehova: gapuna
a masasao, Cas ken Nimrod a mannaca-
balin nḡa agan-anup iti sanḡoanan ni
Jehova.
10 Ket ti nanḡrugian ti pagarianna idi
ti Babel, ken Arac, ken Acad, ken Calan-
ne, iti daga a Sinnaar.
11 Nanipud iti dayta a daga, rimmuar

ket simrec iti Assur, ket nangbangon iti Ninive, ken Recobot-ir, ken Cale,
12 ken iti Resen a nagbaetan ti Ninive ken Cale (isu met laeng ti dackel a ciudad).
13 Ket ni Mizraim pinutotna ni Ludom, ken Anamim, ken Laabim, ken Neptuim,
14 ken Fetrusim, ken Casluim, (isu a nagtaudan dagiti Filisteos), ken Caftorim.

15 Ket ni Canaan pinutotna ni Sidon, nga inauna nga anacna, ken ni Jet,
16 ken ti Jebuseo, ken ti Amorreo, ken ti Gergaseo,
17 ken ti Heveo, ken ti Arceo, ken ti Cineo,
18 ken ti Aradeo, ken ti Samareo, ken ti Hemateo: ket iti calpasanna, nagwaras dagiti famfamilia dagiti Cananeo.
19 Ket ti pagbednğan ti Cananeo naglayon nanipud iti Sidon, cas agturongca iti Gerar, agingga iti Gaza: cas agturongca iti Sodoma ken Gomorra ken Adma ken Seboim, agpapan iti Lasa.
20 Dagitoy ti annac a lallaki ni Cam, cas cadagiti famfamiliada, mayannurot cadagiti pagsasaoda, cadagiti dagdagada, cadagiti nasnacionda.

21 Ket ken Sem, nga ama dagiti amin nga annac ni Jeber, nga caca ni Jafet, kencuana met nayanac dagiti putputot.
22 Dagiti annac a lallaki ni Sem: ni Elam, ken ni Assur, ken ni Arfajad, ken ni Lud ken ni Aram.
23 Ket dagiti annac a lallaki ni Aram: da Hus, ken Hul, ken Geter, ken Mes.
24 Ket ni Arfajad pinutotna ni Sale; ket ni Sale pinutotna ni Jeber.
25 Ket ken Jeber nayanac iti dua nga annac a lallaki: ti nagan ti maysa isu idi ni Faleg; ta cadagiti aldawna nabingay ti daga; ket ti nagan ti cabsatna a lalaki ni Jectan idi.
26 Ket ni Jectan pinutotna ni Elmodad, ken ni Salef, ken Asarmot, ken Jare,
27 ken ni Adoram, ken ni Uzal, ken ni Decla,
28 ken ni Hebal, ken ni Abimael, ken ni Saba,
29 ken ni Ofir, ken ni Hevola, ken ni Jobab: amin dagitoy isuda idi dagiti annac a lallaki ni Jectan.
30 Ket ti nagnaedanda idi nanipud Messa, cas agturongca iti Sefar a bantay ti daya.
31 Dagitoy isuda dagiti annac a lallaki ni Sem, mayannurot iti famfamiliada, cadagiti pagsasaoda, cadagiti dagdagada, cadagiti nasnacionda.

32 Dagitoy dagiti famfamilia dagiti annac a lallaki ni Noe, a mayannurot cadagiti caputotanda, cadagiti nasnacionda: ket cadagitoy nabibingay dagiti nasnacion iti daga iti calpasan ti layus.

Ti Torre ti Babel. Ti Pannacariribuc dagiti Pagsasao. Putputot ni Sem. Ti Sangacabbalayan ni Tare.

11 Ket ti amin a daga maymaysa idi ti pagsasao ken maymaysa ti panagbalicasna.
2 Ket naaramid nga, idi nagturongda iti daya, nacasaracda iti maysa a tanap iti daga a Sennaar; ket nagtaengda sadiay.
3 Ket kinunada ti maysa iti caduana, Umaycayo, agaramidtay cadi cadagiti ladrillo, ket lutoentay ida iti nasayaat. Ket adda idi cadacuada dagiti ladrillo a pannacabatoda, ken ti galagala a pannacamasada.
4 Ket kinunada, Umaycayo, mamangontay iti maysa a ciudad, ken maysa a torre, a *dumanon* ti olona sadi langit coma, ket aramidentayo ti pacaidayawantayo; di la ket ta agwarastayo iti rabaw ti langa ti amin a daga.
5 Ket bimmaba ni Jehova tapno kitaenna ti ciudad ken ti torre a bangbangonen dagiti annac ti tao idi.
6 Ket ni Jehova kinunana, Adtoy, maymaysada nga ili, ket maymaysa ti pagsasaoda; ket daytoy rugianda nga aramiden: ket ita awanto ti malapdan cadacuada, nga panggepda nga aramiden.
7 Umaycayo ala, bumabatayo, ket sadiay riribukentay ti pagsasaoda, tapno dida macaawat iti pagsasao ti maysa ken maysa.
8 Casta ti pinangwaras ni Jehova cadacuada iti rabaw ti langa ti amin a daga nanipud sadiay: ket binaybayanda ti panangbangonda iti ciudad.
9 Gapu itoy ti naganna naisawang iti Babel; gaputta sadiay pinaririibuc ni Jehova ti pagsasao ti amin a daga: ket nanipud sadiay inwaras ida ni Jehova iti rabaw ti langa ti amin ti daga.

10 Dagitoy isuda ti caputotan ni Sem. Nagtawen ni Sem iti sangagasut, ket pinutotna ni Arfajad, idi nalpas di layus ti dua a tawen:
11 ket nagbiag ni Sem iti limagasut a tawen iti calpasan ti pinangputotna ken

Arfajad, ket pinutotna dagiti annac a lallaki ken babbai.

12 Ket nagbiag ni Arfajad iti tallopulo ket lima a tawen, ket pinutotna ni Sale:

13 ket nagbiag ni Arfajad, calpasan ti panangputotna ken Sale, iti uppat a gasut ket tallo a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai.

14 Ket nagbiag ni Sale iti tallopulo a tawen, ket pinutotna ni Jeber:

15 ket nagbiag ni Sale, calpasan ti panangputotna ken Jeber, iti uppat a gasut ket tallo a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai.

16 Ket nagbiag ni Jeber iti tallopulo ket uppat a tawen, ket pinutotna ni Faleg:

17 ket nagbiag ni Jeber, calpasan ti panangputotna ken Faleg, iti uppat a gasut ket tallopulo a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai.

18 Ket nagbiag ni Faleg iti tallopulo a tawen, ket pinutotna ni Reu:

19 ket nagbiag ni Faleg, calpasan ti panangputotna ken Reu, iti duagasut ket siam a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai.

20 Ket nagbiag ni Reu iti tallopulo ket dua a tawen, ket pinutotna ni Sarug:

21 ket nagbiag ni Reu, calpasan ti panangputotna ken Sarug, iti duagasut ket pito a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai.

22 Ket nagbiag ni Sarug iti tallopulo a tawen, ket pinutotna ni Nacor:

23 ket nagbiag ni Sarug, calpasan ti panangputotna ken Nacor, iti duagasut a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai.

24 Ket nagbiag ni Nacor iti duapulo ket siam a tawen, ket pinutotna ni Tare:

25 ket nagbiag ni Nacor, calpasan ti panangputotna ken Tare, iti sangagasut, sangapulo ket siam a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai.

26 Ket ni Tare nagbiag iti pitopulo a tawen, ket pinutotna ni Abram, ni Nacor, ken ni Aran.

27 Ita dagitoy dagiti caputotan ni Tare. Ni Tare pinutotna ni Abram, ni Nacor, ken ni Aran; ket ni Aran pinutotna ni Lot.

28 Ket natay ni Aran nga immun-una ngem ni amana a Tare, iti daga a nacayanacanna, sadiay Ur dagiti Caldeos.

29 Ket nangala ni Abram ken ni Nacor cadagiti asawada: ti nagan ti asawa ni Abram isu idi ni Sarai; ket ti nagan ti asawa ni Nacor ni Melca idi, nga anac a babai ni Aran, ama ni Melca, ken ama ni Jesca.

30 Ket ni Sarai lupes idi; awan anacna.

31 Ket innala ni Tare ni Abram nga anacna, ken ni Lot nga anac ni Aran, nga anac a lalaki ti anacna a lalaki, ken ni Sarai, nga manugangna a babai, nga asawa ni Abram nga anacna; ket pimmanawda agraman cadacuada idiay Ur dagiti Caldeos, tapno mapanda iti daga a Canaan; ket nacadanonda sadiay Haran, ket nagnaedda sadiay.

32 Ket dagiti aldaw ni Tare duagasut ket lima a tawen idi: ket ni Tare natay idiay Haran.

Mapan ni Abram agraman ni Lot idiay Canaan. Agtaeng sadi Egipto. Ulbodenna ni Faraon.

12 Ket ni Jehova kinunana ken Abram, Pumanawca iti dagam, ken cadagiti cabcabagiam, ken iti balay ni amam, *a mapan* iti daga nga ipatuldocto kenca:

2 ket aramidencanto a dackel a nacion, ket bendicionancanto, ket padackelecto ti naganmo, ket sica coma maysa a pammendicion:

3 ket bendicionacto dagiti mamendiciontor kenca, ket ti mangilunod kenca ilunodconto: ket benditodanto kenca amin dagiti caputotan iti daga.

4 Iti casta napan ni Abram, cas kinuna ni Jehova kencuana; ket nakicuyog kencuana ni Lot: ket nagtawen ni Abram iti pitopulo ket lima idi pimmanaw idiay Haran.

5 Ket innala ni Abram ti asawana a Sarai, ken ni Lot nga anac a lalaki ni cabsatna, ken amin a cucuada a naurnongda idi, ken dagiti carcararua a nasapsapulanda idiay Haran; ket rimmuarda a napan iti daga a Canaan; ket dimmanonda iti daga a Canaan.

6 Ket naglasat ni Abram iti daga inggana iti disso a Siquem, agpapan iti roble ti More. Ket ti Cananeo adda idi iti daga.

7 Ket nagparang ni Jehova ken Abram, ket kinunana, Iti putotmo itedconto daytoy a daga: ket nangbangon idiay iti maysa nga altar ken Jehova, a nagparang kencuana idi.

8 Ket immalis idiay a napan iti bantay a dayaen ti Betel, ket inucradna sadiay ti

sapawna, Betel iti laud, ken Hai iti daya:
ket nangbangon idiay iti maysa nga altar
ken Jehova, ket inawagānna ti nagan ni
Jehova.
9 Ket nagbariw-as ni Abram, a nag-
nagna a nagturong pay iti Abagatan.

10 Ket adda idi ti maysa a bisin iti
daga: ket simmalog ni Abram idiay
Egipto, tapno agdagus idiay; ta nagpalalo
ti bisin iti daga.
11 Ket naaramid nga, idi nagistay
sumrec idiay Egipto, kinunana ken Sarai
nga asawana, Adtoy ita, siac ammoc nga
maysaca a babai a naimnas a mabuya:
12 ket maaramidto a, no makitadaca
dagiti Egipcios, cunadanto, Daytoy isu
ti asawana: ket patayendacto, ngem
biagendacanto.
13 Cunaem, dawatec kenca, a cabsatca;
tapno naimbag coma caniac maipoon
kenca, ken tapno agbiag ti cararuac mai-
poon kenca.
14 Ket naaramid nga, idi simrec ni
Abram idiay Egipto, dagiti Egipcios naki-
tada ti babai a naiduma ti sayaatna.
15 Ket dagiti principe ni Faraon naki-
tada, ket impadayawda ken Faraon: ket
naipan ti babai iti balay ni Faraon.
16 Ket inaramidna ti naimbag ken
Abram maipoon iti babai: ket adda car-
carnerona idi, ken bacbaca, ken as-asno a
lallaki, ken ad-adipen a lallaki, ken ad-
adipen a babbai, ken as-asno a babbai,
ken camcamello.
17 Ket ni Jehova pinaricnaanna ni
Faraon ken ti balayna cadagiti dadackel
a didigra maipoon ken Sarai nga asawa
ni Abram.
18 Ket inayaban ni Faraon ni Abram,
ket kinunana, Ania daytoy nga inaramid-
mo caniac? Ania ti gapuna a dica inbaga
caniac nga isu ti asawam?
19 Apayapay kinunam, Isu cabsatco,
tapno nangalaac kencuana nga asawaec?
Ita ngarud, adtoy ti asawam, alaem, ket
incan.
20 Ket ni Faraon binilinna dagiti tao
maipoon kencuana: ket inpanda iti dalan,
ken ti asawana, ken amin nga adda ken-
cuana.

Ni Abram agsubli idiay Canaan. Sumina ken Lot.

13 Ket ni Abram simmang-at nanipud
iti Egipto, isu, ken ti asawana, agra-
man amin nga adda kencuana, ken ni Lot
a naicuyog, inggana iti Abagatan.
2 Ket ni Abram nabacnang unay idi
cadagiti an-animal, ken pirac, ken balitoc.
3 Ket napan nagbarbariw-as nanipud
iti Abagatan agpapan iti Betel, agpapan
iti disso a nagsapawanna idi punganay, a
nagbaetan ti Betel ken Hai,
4 agtungpal iti yan ti altar, nga inara-
midna sadiay idi punganay: ket inawagan
ni Abram idiay ti nagan ni Jehova.
5 Ket casta met ni Lot, a kimmuyog
ken Abram, adda carcarnerona, ken bac-
bacana, ken sapsapawna.
6 Ket ti daga dina ida nalaon, tapno
agnaedda nga agtitipon: ta ti cucuada adu
idi, isu a dida nacabalinan nga agnaed a
nagcaycaysa.
7 Ket adda susic idi cadagiti pastor ti
an-animal ni Abram ken cadagiti paspastor
dagiti an-animal ni Lot: ket ti Cananeo
ken ti Ferezeo nagnaedda idin iti daga.
8 Ket kinuna ni Abram ken Lot, Awan
coma susic, dawatec kenca, cadata, ken
cadagiti pastorco ken cadagiti pastormo;
ta lalakita nga agcabsat.
9 Awan aya amin ti daga iti sangom?
Siac dawatec kenca, a suminaca caniac; no
alaencanto ti ima a macatigid, siac mapa-
nacto ngarud iti macanawan; wenno no
alaemto ti ima a macanawan, mapanacto
ngarud iti macatigid.
10 Ket intangad ni Lot dagiti matana,
ket nakitana amin ti Tanap ti Jordan, nga
adda ay-ayusna iti isu-amin a yan, idi
saan pay a dinadael ni Jehova ti Sodoma
ken ti Gomorra, cas ti minuyongan ni
Jehova, cas ti daga nga Egipto, iti pagser-
cam idiay Zoar.
11 Iti casta ni Lot pinilina a cucuana
amin ti Tanap ti Jordan; ket nagbariw-as
ni Lot a nagpadaya: ket nagsinada ti
maysa ken maysa.
12 Ni Abram nagtaeng iti daga a Ca-
naan, ket ni Lot nagnaed cadagiti ciudad
ti Tanap, ket inyalisna ti sapawna agtung-
pal iti Sodoma.
13 Ita dagiti tattao a taga Sodoma da-
kesda idi ken managbasolda a maibusor
ken Jehova iti dackel unay.

14 Ket ni Jehova kinunana ken Abram,
calpasan nga naisina ni Lot kencuana,
Itangadmo ita dagiti matam, ket kitaem
manipud iti disso a yanmo, iti amianan,
ken iti abagatan, ken iti daya, ken iti
laud:
15 ta amin ti daga a makitam, itedconto
kenca, ken iti putotmo iti agnanayon.
16 Ket pagbalinecto ti putotmo cas iti

tapuc ti daga; a no adda macabilang̃ iti
tapuc ti daga, casta met ti putotmo
mabilang̃danto.
17 Tumacderca, magnaca iti daga, iti
caatiddugna ken iti calawana; ta itdecto
kenca.
18 Ket inyalis ni Abram ti sapawna,
ket napan nagnaed iti abay ti caroblean ni
Mamre, nga adda sadiay Hebron, ket
namang̃on idiay iti maysa nga altar ken
Jehova.

Uppat nga Ar-ari makigubatda cadagiti Lima iti Lobong̃ ti Siddim. Dagiti Uppat nga Ar-ari cayawanda ni Lot. Ni Abram Ispalenna ni Lot. Ni Melquisedec bendicionanna ni Abram.

14 Ket naaramid nga, cadagiti aldaw
ni Amrafel nga ari ti Sennaar, ni
Arioc nga ari ti Elasar, ni Codor-laomor
nga ari ti Elam, ken ni Tadal nga ari
dagiti Goiim,
2 namuang̃ayda iti gubat a bumusor ken
Bara nga ari ti Sodoma, ken Bersa nga
ari ti Gomorra, ken ni Sennaab nga ari ti
Adama, ken Semeber nga ari ti Seboim,
ken ti ari ti Bala (nga isu Segor).
3 Amin dagitoy nagtitiponda iti lobong̃
ti Siddim (nga isu ti Taaw ti Asin).
4 Iti sang̃apulo ket dua a tawen nagservida
ken Codor-laomor, ket iti maicasang̃apulo
ket tallo a tawen immalsada.
5 Ket iti maicasang̃apulo ket uppat a
tawen, immay ni Codor-laomor, ken dagiti
ar-ari a cadduana, ket rinang̃gasanda dagiti
Rafaim idiay Astarot-carnaim, ken dagiti
Zuzim idiay Ham, ken dagiti Emim idiay
Save-cariataim,
6 ken dagiti Horeos idiay bantayda a
Seir, aging̃ga iti tanap ti Faran, nga adda
iti abay ti tay-ac.
7 Ket nagsublida, ket dimmanonda
idiay En-mispat (nga isu ti Cades), ket
dinadaelda amin ti daga dagiti Amalecitas,
ken casta met dagiti Amorreo, nga agnaed
idi idiay Hasason-tamar.
8 Ket rimmuar ti ari ti Sodoma, ken ti
ari ti Gomorra, ken ti ari ti Adama, ken
ti ari ti Seboim, ken ti ari ti Bala (nga
isu ti Segor); ket inornosda ti bacal a
bumusor cadacuada idiay lobong̃ ti Siddim;
9 *isuda* maibusorda ken Codor-laomor
nga ari ti Elam, ken Tadal nga ari ti
Goiim, ken Amrafel nga ari ti Sennaar,
ken Arioc nga ari ti Elasar; uppat nga
ar-ari ti maibusor iti lima.
10 Ket ti lobong̃ ti Siddim napno cada-
giti libsong̃ ti galagala; ket nagtalaw ti
ari ti Sodoma ken ti ari ti Gomorra, ket
natnagda idiay, ket dagiti natda nagturong̃da
iti bantay.
11 Ket innalada amin ti cucua ti Sodoma
ken Gomorra, ken amin a taraonda, sada
napan.
12 Ket innalada met ni Lot, anac a
lalaki ti cabsat ni Abram, ken ti cucuana,
ket sada nagtalaw, *ta* isu nagnaed idiay
Sodoma.

13 Ket immay ti maysa a nacatalaw,
ket inyammona ken Abram nga Hebreo:
daytoy nagnaed iti abay ti caroblean ni
Mamre, nga Amorreo, cabsat a lalaki
ni Escol, ken cabsat a lalaki ni Aner;
ket dagitoy addada idi a sicacanunong̃ ken
Abram.
14 Ket idi nga nang̃ng̃eg ni Abram a
ti cabsatna a lalaki nacayawan, inturong̃na
dagiti lalakina a nasursuroan, a nayanac
iti balayna, tallogasut, sang̃apulo ket
walo, ket kinamatna aging̃ga iti Dan.
15 Ket inwarwarasna *ti buyotna* a bumusor
cadacuada iti rabii, isu ken dagiti
adipenna, ket sinugatna ida, ket
sinurotna ida ing̃gana iti Hobah, nga
adda iti macatigid ti Damasco.
16 Ket insublina amin dagiti cucua
ken casta met ni cabsatna a Lot, ket ti
cucuana insublina nga inyeg, ken casta
met dagiti babbai, ken dagiti umili.

17 Ket ti ari ti Sodoma napan simmabet
kencuana idi nagsubli a nanugat ken
Codor-laomor, ken cadagiti ar-ari a kinadduana,
iti lobong̃ ti Save (nga isu a Lobong̃
ti Ari).
18 Ket ni Melquisedec nga ari ti Salem
inpanna iti ruar ti tinapay ken arac: ket
isu ti sacerdote ti Dios a Cang̃atoan unay.
19 Ket binendicionanna, ket kinunana,
Bendito coma ni Abram iti Dios a Cang̃atoan
unay, agtagicua cadagiti lang̃it ken
iti lubong̃:
20 ket bendito coma ti Dios a Cang̃atoan,
a nang̃yawat cadagiti cabusormo
ita imam. Ket inted *ni Abram* ti maysa
nga apagcapullo ti isu-amin.
21 Ket ti ari ti Sodoma kinunana ken
Abram, Yawatmo caniac dagiti tao, ket
alaem dagiti cucua a bágim.
22 Ket ni Abram kinunana iti ari ti
Sodoma, Inng̃atoc ti imac ken Jehova,
a Dios a Cang̃atoan unay, a makincucua iti
lang̃it ken iti lubong̃,
23 nga saanconto nga alaen ti maysa a
linabag wenno ti maysa a sing̃dan ti

sapatos, wenno uray ania a cucuam, di la
ket ta cunaem, Siac pinabacnangco ni
Abram:
24 malacsid laeng̃ ti kinnan dagiti
ubbing̃, ken ti bági dagiti lallaki a naki-
cuyog caniac, *isuda* ni Aner, ni Escol, ken ni
Mamre; bay-am ng̃a alaenda ti barsacda.

Ti Icari ni Jehova ken Abram.

15 Calpasan dagitoy a banag immay ti
sao ni Jehova ken Abram iti par-
parmata, a kinunana, Dica agbuteng̃,
Abram: siac ti calasagmo ken ti gungo-
nam a nawadwad unay.
2 Ket kinuna ni Abram, O Apo Jehova,
anianto ti itdem caniac, idinto siac mag-
naac ng̃a awan anacco, ket ti agtagicuanto
iti balayco isu ni Eliezer a taga Da-
masco?
3 Ket kinuna ni Abram, Adtoy, saan-
nac ng̃a iniccan iti putot: ket, adtoy, ti
maysa a nayanac iti balayco agtawid
caniac.
4 Ket, adtoy, ti sao ni Jehova immay
kencuana a cunana, Saannacanto a tawiden
daytoy a lalaki; ng̃em ti agtaudto iti
unegmo isunto ti agtawid kenca.
5 Ket innalana iti ruar, ket kinunana,
Kitaem dagiti lang̃it, ket bilang̃em dagiti
bitbitwen, no mabalinmo ida a bilang̃en:
ket kinunana kencuana, Castanto dagiti
putotmo.
6 Ket pinatina ni Jehova ket daytoy
imbilang̃na kencuana a kinalinteg.
7 Ket kinunana kencuana, Siac ni Je-
hova a nang̃ala kenca idiay Ur dagiti
Caldeos tapno itedco kenca daytoy a daga
a tagicuaem.
8 Ket isu kinunana, O Apo Jehova,
Anianto ti pacaammoac ng̃a agtawidacto
iti dayta?
9 Ket kinunana kencuana, Yalaannac
iti bumalasang̃ a baca ng̃a agtawen iti
tallo, ken maysa a calding̃ a babai ng̃a
agtawen iti tallo, ken maysa a carnero
a lalaki ng̃a agtawen iti tallo, maysa met
a pagaw, ken maysa ng̃a urbon ti calapati.
10 Ket isu innalana amin dagitoy, ket
pinaggudduana, ket incabilna ti tung̃gal
guddua iti sang̃o ti cagudduana: ng̃em
dagiti tumaytayab saanna a ginuddua.
11 Ket bimmaba dagiti tumaytayab iti
rabaw dagiti bang̃cay, ket binugaw ida
ni Abram.
12 Ket idi a lumlumnec ti init, nacaridep
ni Abram; ket, adtoy, maysa ng̃a amac ti
kinasipng̃et a dackel immapay kencuana.
13 Ket kinunana ken Abram, Pudno
ammom a dagiti putotmo agnaeddanto
iti daga a dida cucua, ket agserservidanto
cadacuada; ket parigatendanto ida iti
uppat a gasut a tawen;
14 ket dayta a nacion met a pagser-
viandanto, siac ocomecto: ket no malpas
daytoy, pumanawdanto a sibabacnang̃ iti
adu a sanicua.
15 Ng̃em sica mapancanto a sitatalna
cadagiti ammam; maitanemcanto iti na-
imbag a kinalácay.
16 Ket iti maicappat a caputotan, agsu-
blidanto ditoy: gaputta saan pay a
natung̃pal ti kinadakes ti Amorreo.
17 Ket naaramid a idi nacalnec ti init,
ket nagsipng̃et, adtoy, ti maysa ng̃a horno
a siaasuc, ken maysa ng̃a aluten a sidada-
rang̃ a naglasat iti baet dagidiay a pisi.
18 Iti daydiay ng̃a aldaw inaramid ni
Jehova ti maysa a tulag ken Abram a
cunana, Iti putotmo intedcon daytoy a
daga manipud iti carayan ti Egipto, ing̃-
gana iti carayan a dackel, ti carayan ng̃a
Eufrates:
19 ti Cineo, ken ti Cenezeo, ken ti Cad-
moneo,
20 ken ti Jeteo, ken ti Ferezeo, ken
dagiti Rafeo,
21 ken ti Amorreo, ken ti Cananeo, ken
ti Gergeseo, ken ti Jebuseo.

Da Sarai ken Agar. Ti Pannacapagtalaw ni Agar. Ti Pannacayanac ni Ismael.

16 Ket ni Sarai, ng̃a asawa ni Abram,
saan a nang̃yanac kencuana iti an-
nac: ket isu adda idi maysa ng̃a adipenna
a taga Egipto, ng̃a agnagan iti Agar.
2 Ket ni Sarai kinunana ken Abram,
Adtoy ita, ni Jehova pinaritannac ng̃a
aganac; dawatec kenca a sumrecca iti
adipenco; nalabit addanto annacco ken-
cuana. Ket immannugot ni Abram iti sao
ni Sarai.
3 Ket ni Sarai, ng̃a asawa ni Abram,
innalana ni Agar a taga Egipto ng̃a adi-
penna, iti calpasan ti sang̃apulo a tawen a
nagnaed idi ni Abram iti daga a Canaan,
ket intedna ken Abram, ng̃a asawana,
tapno asawaenna.
4 Ket isu simrec ken Agar, ket nag-
sicug. ket idi nakitana ti bagina a masi-
cug, nauy-uyaw ti apona a babai cadagiti
matana.
5 Idin ni Sarai kinunana ken Abram,
Ti pannacarigatco isu gapu kenca: in-
saadco ti adipenco iti barucong̃mo, ket idi
nakitana a nasicug, siac nauy-uyawac cada-

giti matana: ocomennata coma ni Jehova.
6 Ngem kinuna ni Abram ken Sarai,
Adtoy, ti adipenmo adda ita imam; ara-
midem kencuana ti nairnbag a mapanunot-
mo. Idin ni Sarai pinarigatna, ket isu
nagtalaw iti sangoananna.

7 Ket nasaracan ti angel ni Jehova iti
sibay ti maysa nga ubbog ti danum iti
tay-ac, iti sibay ti ubbog nga adda iti
dalan nga agturong idiay Sur.
8 Ket kinunana kencuana, Agar, adipen
ni Sarai, adino ti naggapuam? ket sadino
ti papanam? Ket isu kinunana, Agtalawac
iti sango ni Sarai nga apoc.
9 Ket kinuna ti angel ni Jehova ken-
cuana, Agsublica ken apom, ket agpacum-
babaca cadagiti imana.
10 Ket kinuna *pay* ti angel ni Jehova,
Paaduecto unay ti putotmo, a dinto mabi-
lang maipoon iti caaduda.
11 Ket kinuna ti angel ni Jehova, Ad-
toy, sica masicugca, ket aganaccanto iti
maysa a lalaki; ket panaganamto iti
Ismael, ta nangngeg ni Jehova ti pagelmo.
12 Ket isunto a *cas la* asno a naatap iti
tengnga dagiti tao; ti imana maicaniwasto
iti tumunggal tao, ket ti ima ti tumunggal
tao maicaniwasto kencuana; ket agnaedto
iti sangoanan dagiti isu-amin a cabsatna.
13 Ket ninagananna ti nagan ni Jehova
a nakisao kencuana, Sica maysaca a Dios a
macakita: ta kinunana, Siac ditoy met
laeng nakitac ti licud ti nacakita caniac?
14 Gapuna a nanaganan ti bobon Beer-
lahai-roi;* adtoy, adda iti nagbaetan ti
Cades ken Barad.

15 Ket nangyanac ni Agar ken Abram
iti maysa a lalaki: ket impanagan ni
Abram iti anacna nga inyanac ni Agar
kencuana, ti Ismael.
16 Ket ni Abram nagtawen iti walopulo
ket innem, idi ni Agar inyanacna ken
Abram ni Ismael.

*Ti Tulag ti Cugit. Maicari ti Pan-
nacayanac ni Isaac. Nacugit ti
Sangacabbalayan ni Abram.*

17 Ket idi a ni Abram nagtawen iti siam
a pulo ket siam, ni Jehova nagpa-
rang kencuana, ket kinunana kencuana,
Siac ti Dios Mannacabalin amin; magnaca
iti sangoc ket agsingpetca.
2 Ket icabilconto ti pagtulaganta, ket
pagaduencanto iti nawadwad unay.

* Cayatna a saoen, Bobon ti sibibiag a
macakita caniac.

3 Ket ni Abram nagpacleb: ket ti Dios
nagsao kencuana, a cunana,
4 No caniac, adtoy, ti tulagco adda
kenca, ket sicanto ti ama ti maysa a caadu
a nacion.
5 Ket dinto managanen ti naganmo iti
Abram; ngem tinto naganmo Abraham;
ta incabilcan nga ama dagiti adu a nacion.
6 Ket pagbungaencanto iti dackel unay,
ket aramidencanto a nasnacion, ket ar-ari
agtauddanto kenca.
7 Ket buangayecto ti pagtulaganta, ken
cadagiti putotmo iti calpasam, bayat dagiti
caputotanda, nga agnanayon a nomó, tapno
siac ti Diosmo ken *Dios* dagiti putotmo iti
calpasam.
8 Ket itedconto kenca ken iti putotmo,
iti calpasam, ti daga dagiti paglaslasatam,
amin ti daga a Canaan, a tagicucuaen iti
agnanayon; ket siacto ti Diosda.

9 Ket kinuna ti Dios ken Abraham,
Ket sica, ti tulagco salimetmetamto, sica
ken dagiti putotmo iti calpasam, bayat
dagiti caputotanda.
10 Daytoy ti tulagco a salimetmetan-
yonto, a pagtulagantayo, siac ken sica ken
dagiti putotmo iti calpasam: a macugitto
ti tumunggal lalaki cadacayo.
11 Ket maiccatto ti akinsango a cudil ti
botoyo; ket daytoyto ti pagilasinan ti
tulagtayo.
12 Ket ti adda walo nga aldawna cada-
cayo macugitto, amin a lalaki cadagiti
caputotanyo, ti mayanac iti balay, wenno
ti magatang iti pirac iti uray siasino a
gangannaet, nga saan a putotmo.
13 Ti mayanac iti balaymo, ket ti ma-
gatang iti piracmo, masapul a macugitda:
ket addanto ti tulagco cadagiti lasagyo,
tapno pagcaysaan a manayon.
14 Ket ti lalaki a di nacugit a saan a
nacugit iti lasag ti akinsango a cudilna,
daydiay a lalaki maipusayto cadagiti cai-
lianna; ti tulagco rinacracna.

15 Ket kinuna ti Dios ken Abraham,
Ni Sarai nga asawam saanmonto a naganan
Sarai, ngem ti naganannanto Sara.
16 Ket bendicionacto, ket casta met nga
iccancanto iti yanacna a lalaki: pudno,
bendicionacto, ket isu *inanto* dagiti nas-
nacion: ar-ari ti il-ili agtauddanto ken-
cuana.
17 Idin ni Abraham nagpacleb ket nag-
catawa, ket kinunana iti pusona, Ti lalaki
nga sangagasut ti tawenna macayanacto iti
maysa nga anac? Ket ni Sara, nga siam a
pulo ti tawenna, aganacto?

18 Ket kinuna ni Abraham iti Dios,
Sapay ta ni Ismael agbiag iti sangoanam!
19 Ket kinuna ti Dios, Pudno unay, ni
Sara nga asawam mangyanacto kenca iti
maysa a lalaki, ket panaganamto iti
Isaac: ket patalgedacto ti tulagco ken-
cuana, a tulag nga agnanayon cadagiti
putotna iti calpasanna.
20 Ket maipanggep ken Ismael, casta
met dinengngegca: adtoy, binendicionacon,
ket aramidecto nga agbunga, ket paga-
duecto iti dackel unay; sangapulo ket dua
a principe putotennanto, ket aramidec-
to a dackel a nacion.
21 Ngem ti tulagco buangayecto ken
Isaac, isu a yanacto kenca ni Sara iti
daytoy a tiempo a nakedngan ti sumaruno
a tawen.
22 Ket lineppasna ti nakisao kencuana,
ket immuli ti Dios *a binaybayanna* ni
Abraham.
23 Ket innala ni Abraham ni Ismael
nga anacna, ken isu-amin nga ad-adipen a
nayanac iti balayna, ken amin a nagatang
iti piracna, amin a lallaki iti balay ni
Abraham, ket kinugitna ida iti lasag ti
prepucioda iti daydiay met laeng nga
aldaw, cas ti panangibaga idi ti Dios
kencuana.
24 Ket nagtawen ni Abraham iti siam a
pulo ket siam idi nacugit iti lasag ti akin-
sango a cudilna.
25 Ket ni Ismael nga anacna nagtawen
iti sangapulo ket tallo idi nacugit iti lasag
ti akinsango a cudilna.
26 Iti daydi met laeng nga aldaw
nacugit ni Abraham, ken ni Ismael nga
anacna.
27 Ket isu-amin a lallaki iti balayna, ti
adipen a nayanac iti balay, ken ti naga-
tang iti pirac iti gangannaet, nakipagcugit-
da kencuana.

Tallo nga Angel sumarungcarda ken Abraham. Naicari manen ti maysa nga Anac a Lalaki. Ti Nakedngan iti Sodoma. Ti Panangibabaet ni Abraham.

18 Ket nagparang kencuana ni Jehova
iti sibay dagiti roble ni Mamre, idi
adda a situtugaw iti ruangan ti sapaw, idi
horas a capudotan ti aldaw;
2 ket intangadna dagiti matana, ket
kinitana, ket, adtoy, tallo a lallaki sita-
tacder idi iti sangoananna: ket idi naki-
tana, napan simmabet cadacuada nanipud
idi ruangan ti sapaw, ket nagrucnoy
agingga iti daga,
3 ket kinunana, Apoc, no ita nasaracac
ti parabur cadagiti matam, dawatec kenca
a dica labasan ti adipenmo:
4 maala ita coma ti bassit a danum,
ket buggoanyo dagiti sacsacayo, ket agi-
nanacayo iti siroc ti cayo:
5 ket mangyegacto iti maysa a subo a
tinapay, ket pakirdenyo ti pusoyo; ket
iti calpasanna, lumabascayto: yantangay
nacadanoncayo iti adipenyo. Ket kinu-
nada, Aramidem ti casta a cas sinaom.
6 Ket ni Abraham napan nagdardaras
ken Sara idi sapaw, ket kinunana, Ag-
darasca a mangisagana iti tallo a casucat
ti nasayaat nga billaay, gamayem, ket
agaramidca iti bibbibingca.
7 Ket nagtaray ni Abraham iti ayan
dagiti baca, ket nangala iti maysa nga
urbon a naganus ken nasayaat, ket intedna
iti adipen; ket dinardarasna a saganaen.
8 Ket nangala iti mantequilla ken gatas,
ken ti urbon a sinaganana, ket incabilna
iti sangoda; ket isu nagtacder iti sibayda
iti siroc ti cayo, ket nanganda.
9 Ket kinunada kencuana, Adin ti yan
ni Sara nga asawam? Ket simmungbat,
Adtoy, idiay sapaw.
10 Ket kinunana, Agpaypayso nga ag-
subliacto kenca no casano ti tiempo ti
panagbiag, ket, adtoy, aganacto iti lalaki
ni Sara nga asawam. Ket ni Sara nag-
dengngeg iti ruangan di sapaw, nga adda
iti licudanna.
11 Ita ni Abraham ken ni Sara lalla-
caydan, ket adu ti napalabasda nga aldaw;
ni Sara simmardeng kencuanan ti panag-
cadawyan dagiti babai.
12 Ket nagcatawa ni Sara nga is-isu a
cunana, Idinto ta baketacon, agragsacacto,
casta met ni asawac lacayen?
13 Ket ni Jehova kinunana ken Abra-
ham, Apayapay nagcatawa ni Sara a
cuncunana, Pudno aya nga aganacacto,
ket siac baketacon?
14 Adda aya aramid a naricut unay
ken Jehova? Iti tiempo a nakedngan
agsubliacto kenca, no casano ti tiempo ti
panagbiag, ket ni Sara addanto anacna.
15 Idin ni Sara naglibac a kinunana,
Saanac a nagcatawa; ta isu nagbuteng.
Ket dayta kinunana, Saan a casta; ngem
nagcatawaca.
16 Ket dagiti lallaki timmacderda idi-
ay, ket kinitada ti Sodoma: ket ni Abra-
ham kimmuyog cadacuada a nangiturong
iti dana.
17 Ket ni Jehova kinunana, ¿Ilimed-
conto aya ken Abraham ti aramidec;

18 idinto nga agbalinto a di bumurong
ni Abraham a dackel ken napigsa a nacion,
ket idinto a benditonto kencuana ti isu-
amin dagiti nasnacion ti daga?
19 Ta siac naam-ammoc, tapno ibilin-
nanto cadagiti annacna ken iti balayna
iti calpasanna, nga surotenda ti dalan ni
Jehova, nga aramidenda ti kinalinteg ken
pangngocom; tapno tungpalen ni Jehova
ken Abraham ti nasaona kencuana.
20 Ket ni Jehova kinunana kencuana,
Ta ti ariwawa ti Sodoma ken Gomorra
dackel, ken gaputta ti basolda kimmaro
iti dackel unay;
21 umulogacto ita, ket kitaecto no cas
iti ariwawada a dimmanon caniac inara-
midda laeng; ket no saan, ammocto.

22 Ket simmina idiay dagiti lalaki,
ket tinurongda ti Sodoma: ngem ni
Abraham adda pay laeng iti sangoanan
ni Jehova.
23 Ket immasideg ni Abraham ket
kinunana, Pucawem met aya ti nasingpet
a mairaman ti nadangkes?
24 Nalabit adda limapulo a nasingpet
iti uneg ti ciudad: pucawem met, ken
dicanto ispalen ti disso maipoon iti lima-
pulo a nasingpet nga adda iti unegna?
25 Uray caano, dica coma ar-aramiden
ti casta, a patayem ti nasingpet a maira-
man ti nadangkes, nga iti casta ti nasing-
pet isu cas ti nadangkes; saan a casta ti
aramidem: saanto nga agaramid iti nalin-
teg ti Ocom ti amin ti daga?
26 Ket kinuna ni Jehova, No masara-
cacto idiay Sodoma ti limapulo a nasing-
pet iti uneg ti ciudad, ispalecto ngarud
amin daytoy a yan maipoon cadacuada.
27 Ket ni Abraham simmungbat ket
kinunana, Adtoy ita, rinugiac ti nakisao
iti Apo, uray tapucac laeng ken dapo:
28 nalabit agcurangto ti limapulo a
nasingpet iti lima: pucawemto, maipoon
cadagidiay lima nga agcurang, ti amin a
ciudad? Ket kinunana, Saanconto a
pucawen, no masaracacto ti uppat a pulo
ket lima sadiay.
29 Ket nakisao man kencuanan, ket
kinunana, Nalabit a masaracanto idiay ti
uppat a pulo. Ket kinunana, Diacto
aramiden gapu iti uppat a pulo.
30 Ket kinuna *ni Abraham*, O, saan coma
nga agunget ti Apo, ket agsaoacto: nalabit
a masaracanto idiay ti tallopulo. Ket
kinunana, Diac aramiden, no masaracacto
ti tallopulo sadiay.
31 Ket kinunana, Adtoy ita, nagtur-
turedac ti nakisao iti Apo: nalabit a
masaracanto idiay ti duapulo. Ket kinu-
nana, Diacto pucawen gapu iti duapulo.
32 Ket kinunana, O, saan coma nga
agpungtot ita ti Apo, ket saoecto itoy
maminsan laeng: nalabit masaracanto
idiay ti sangapulo. Ket kinunana, Saan-
conto a pucawen gapu iti sangapulo.
33 Ket napan ni Jehova, calpasan ti
pannakisaona ken Abraham: ket ni Abra-
ham nagsubli iti yanna.

Dagiti Angel sarungcaranda ti Sodoma. Ti Kinadakes dagiti lalaki a taga Sodoma. Naispal ni Lot. Ti Pannacadadael dagiti Ciciudad ti Tanap. Ti Pannacayanac da Moab ken Ben-ammi.

19 Ket dimteng dagiti dua nga angel
idiay Sodoma iti malem; ket ni
Lot nagtugtugaw iti ruangan ti Sodoma:
ket nakita ida ni Lot, sa timmacder a
sumabet cadacuada; ket intamedna ti
rupana iti daga;
2 ket kinunana, Adtoy ita, appoc,
dawatec cadacayo, umaycayo iti balay ti
adipenyo, ket umyancayo, ket buggoanyo
dagiti sacayo, ket bumangoncayto a ma-
sapa, ket mapancayto iti dalanyo. Ket
kinunada, Saan; iti plaza ketdi umyan-
camto nga agpatpatnag.
3 Ngem inawisna ida iti naulit-ulit;
ket napanda kencuana ket simrecda iti
balayna; ket inyaramidanna ida iti maysa
a dayá, ket nagluto iti tinapay a di
nalevaduraan, ket nanganda.
4 Ngem idi dida pay nagidda, dagiti
lalaki ti ciudad, dagiti lallaki a taga
Sodoma, linawlawda ti balay, bumaro man
ken lumacay, amin ti ili iti amin a barrio:
5 ket inayabanda ni Lot, ket kinunada
kencuana, Adino ti yan dagiti lallaki nga
immay kenca ita a rabii? Iruarmo ida
cadacami, tapno maam-ammomi ida.
6 Ket rimmuar ni Lot cadacuada
agingga iti ruangan, ket sinerraanna ti
ruangan iti licudanna.
7 Ket kinunana, Cacabsatco, dawatec
cadacayo, dicay agaramid iti casta a
dakes.
8 Adtoy ita, adda caniac dua nga
annac a babbai a dida pay naam-ammo
ti lalaki; dawatec cadacayo, palubosendac
nga iyegco ida cadacayo, ket aramidenyo
cadacuada ti pagayatanyo: isuna laeng a
cadagitoy a lalaki diyo aramiden ti uray

no ania, ta gapu immaydan iti linuñg ti atepco.
9 Ket kinunada, Aglisica. Ket kinunada, Toy immay a maymaysa tapno agnaed, ket aramidenna ti bagina a mañgocom: ita aramidenmi kenca ti dacdakes ñgem cadacuada. Ket iniletanda iti dackel ti lalaki a Lot, ket immasidegda a nañgracrac iti rikep.
10 Ñgem dagiti lalaki inunnatda ti imada ket impasrecda ni Lot idi balay cadacuada, ket rinipcanda ti ruañgan.
11 Ket dagiti lallaki nga adda iti ruañgan ti balay pinagbulsecda, bassit ken dackel man, iti casta a nabannogda ñga agsapsapul iti ruañgan.

12 Ket kinuna dagiti lalaki ken Lot, Adda pay kenca sabali ditoy? manugañg a lalaki, ken annacmo a lalaki, ken babai ñga annacmo, ken uray siasino ñga adda kenca iti ciudad, iccatem ida itoy a disso:
13 gaputta pucawenminto daytoy a disso, ta ti ariwawada timmañgsit unay iti sañgo ni Jehova; ket ni Jehova imbaonnacami tapno pucawenmi.
14 Ket ni Lot pimmanaw, ket kinasaona dagiti manugañgna a nañgasawa cadagiti annacna a babbai, ket kinunana, Bumañgoncayo, agtalawcayo itoy a disso; ta pucawento ni Jehova daytoy a ciudad. Ñgem inawatda a mañgrabrabac.
15 Ket idi nagbanawag, idin dagiti angel ñgarud pinagdarasda ni Lot, a cunada, Tumacderca, alaem ta asawam, ken dagiti dua ñga annacmo a babai ñga adda ditoy, di la ket ta mapucawca iti kinadakes ti ciudad.
16 Ñgem nagtukeñg; ket dagiti lalaki iniggemanda ti imana, ken ti ima ti asawana, ken dagiti ima dagiti dua ñga annacna a babbai, iti caasi ni Jehova kencuana idi: ket impanda iti ruar, ket incabilda iti ruar ti ciudad.
17 Ket naaramid ñga, idi innalada ida, kinunana, Agtalawca tapno agbiagca; dica kitaen ti licudam, ken dica agsardeñg iti amin ti Tanap; idiay bantay ti pagtalawam, di la ket ta mapucawca.
18 Ket ni Lot kinunana cadacuada, O, saan a casta, apoc:
19 adtoy ita, nacasarac ti adipenmo iti parabur cadagiti matam, ket pinadackelmo ti caasim, ñga impaaymo ñga inispal ti biagco; ket diac macatalaw a mapan idiay bantay, ania la ket ta madacsanac, ket matayac:
20 adtoy ita, daytoy a ciudad asideg a pagcamañgac, ket bassit. O palubosam ñga agtalawac sadiay (saan aya a bassit *a ciudad*?), ket agbiagto ti cararuac.
21 Ket kinunana kencuana, Adtoy, inanamuñganca maipoon itoy met, ñga diacto pucawen ti ciudad a nasaom.
22 Agdarasca, agtarayca idiay; ta awanto ti mabalinco agpapan dica macadanon idiay. Gapu itoy nanaganan ti ciudad a Segor.

23 Ti init simmiñgisiñg iti rabaw ti daga idi ni Lot dimmanon idiay Segor.
24 Ket ni Jehova pinagtudóna iti Sodoma ken iti Gomorra ti azufre ken apuy, a naggapu ken Jehova manipud sadi lañgit;
25 ket dinadaelna dagidiay a ciudad, ken amin ti Tanap, ken amin dagiti agnaed cadagiti ciudad, ken ti nagtubo iti daga.
26 Ñgem ti asawana kinitana iti licudanna, ket nagbalin a teddec ñga asin.
27 Ket napan immuli ni Abraham a nasapa iti bigat iti disso a nagyananna idi sañgo ni Jehova:
28 ket kinitana ti Sodoma ken Gomorra, ken ti amin a daga daydiay a Tanap, ket kinitana, ket, adtoy, ti asuc ti daga immuli a cas la asuc ti maysa ñga horno.

29 Ket naaramid ñga, idi pinucaw ti Dios dagiti ciudad ti Tanap, ti Dios nalagipna ni Abraham, ket pinapanawna ni Lot iti ñgalay ti pannacapucaw, idi winarwarana dagiti ciudad a nagnaedan ni Lot.

30 Ket ni Lot nagtalaw idiay Segor ket nagtaeñg iti bantay, agraman dagiti dua ñga annacna a babbai; ta nagbuteñg a nagnaed idiay Segor: ket nagtaeñg iti maysa a rukib, isu ken dagiti dua ñga annacna a babbai.
31 Ket ti inauna kinunana iti inaudi, Lacay ni amata, ket awan ti *mabati a* lalaki iti daga a sumrec cadata cas mayannatup iti cadawyan ti amin a daga:
32 umayca, painumenta ni amata iti arac, ket makicaiddatanto kencuana, tapno mataginayonta ken amata ti caputotan.
33 Ket pinainumda ni amada iti arac iti daydi a rabii: ket simrec ti inauna, ket nakicaidda ken amana; ket dina naammoan idi nakicaidda, ken uray idi bimmañgon.

34 Ket naaramid nga idi simmaruno
nga aldaw, kinuna di inauna iti inaudi,
Adtoy, idi nalabes a rabii nakicaiddaac
ken amac: ipainumta ala iti arac ita a
rabii met; ket sumrecca, ken makicaidda
kencuana, tapno mataginayonta ken amata
ti caputotan.
35 Ket pinainumda iti arac di amada
idi a rabii met: ket timmacder di inaudi,
ket nakicaidda kencuana; ket isu dina
naammoan idi nakicaidda *di anacna*, ken
uray idi bimmangon.
36 Iti casta nasicug dagiti dua nga anac
ni Lot, gapu ken amada.
37 Ket nangyanac di inauna iti lalaki,
ket pinanagananna iti Moab: isu ti ama
agpapan ita dagiti Moabitas.
38 Ket ti inaudi, nangyanac met iti
lalaki, ket pinanagananna iti Ben-ammi:
isu nga agpapan ita ti ama dagiti Am-
monitas.

Ni Abraham idiay Gerar. Libacanna ni Abimelec.

20 Nanipud idiay nagluas ni Abraham
a nagturong iti daga ti Abagatan,
ket nagnaed iti nagbaetan ti Cades ken
Sur; ket nagtaeng idiay Gerar.
2 Ket sinao ni Abraham ti maipapan
ken Sara nga asawana, Isu cabsatco: ket
ni Abimelec nga ari ti Gerar nagbaon, ket
innalana ni Sara.
3 Ngem ti Dios immay ken Abimelec
iti maysa a tagainep ti rabii, ket kinunana
kencuana, Adtoy, lalakica a natay laeng
maipoon iti babai nga innalam; ta isu
naasawaan.
4 Ngem ni Abimelec saan a dimna idi
kencuana; ket kinunana, Apo, patayemto
uray ti nacion a nalinteg?
5 Isu aya dina kinuna caniac, Isu cab-
satco? ket ti babai, isu met laeng kinu-
nana, Isu cabsatco a lalaki: iti kinalinteg
ti pusoc ken iti kinasingpet dagiti imac,
inaramidco daytoy.
6 Ket kinuna ti Dios kencuana iti
tagainep, Wen, ammoc nga iti kinasingpet
ti pusom, inaramidmo daytoy, ket tinu-
bengca met tapno dica nacabasol caniac:
gapuna a diac impalubos a sumagidca
kencuana.
7 Itatta, ngarud, isublim ti babai iti
asawana; ta daytoy isu ti maysa a mam-
madto, ket icacaasiannacanto, ket agbiag-
canto: ket no dicanto isubli, ammoem a
mataycanto a di bumurong, sica agraman
dagiti amin a tattaom.

8 Ket ni Abimelec bimmangon a nasa-
pa iti bigat, ket inayabanna amin dagiti
adipenna, ket imbagana amin dagitoy a
balicas cadagiti lapayagda: ket nagbuteng
iti dackel unay dagiti tao.
9 Idin inayaban ni Abimelec ni Abra-
ham, ket kinunana kencuana, Ania ti in-
aramidmo cadacami? ket ania ti naca-
basolac kenca, ta impaawitmo caniac ken
iti pagariac ti dackel a basol? ar-aramid
a dida rebbeng a maaramid, inaramidmo
caniac.
10 Ket kinuna ni Abimelec ken Abra-
ham, Ania ti nakitam a paggapuam day-
toy nga inaramidmo?
11 Ket ni Abraham kinunana, Gaputta
impagarupco, Pudno nga awan ti panag-
buteng iti Dios ditoy a disso; ket pata-
yendacto maipoon iti asawac.
12 Ket maysa pay, pudno a cabsatco,
anac a babai ni amac, ngem saan nga anac
ni inac; ket nagbalin nga asawac:
13 ket naaramid idi ti Dios pinapanaw-
nac a nagbariw-as nanipud iti balay
ni amac, siac kinunac kencuana, Daytoy
isunto ti imbagmo nga ipaaymo caniac,
nga iti isu-amin a disso a papanantanto,
saoem a maipapan caniac, Isu cabsatco a
lalaki.
14 Ket ni Abimelec nangala iti carcar-
nero, ken bacbaca, ken ad-adipen a lallaki
ken babbai, ket intedna ida ken Abraham,
ket insublina kencuana ni Sara nga
asawana.
15 Ket kinuna ni Abimelec, Adtoy, ti
dagac adda iti sangoanam: agtaengca iti
disso a pagayatam.
16 Ket ken Sara kinunana, Kitaem,
iniccac iti sangaribu a bagi ti pirac ni
cabsatmo: adtoy, isu pannacacalubnaca
dagiti mata ti isu-amin dagiti makipagyan
kenca; ket mapalintegca iti isu-amin.
17 Ket nagcararag ni Abraham iti
Dios: ket ti Dios pinaimbagna ni Abimelec
ken ti asawana, ken dagiti adipenna a
babbai, ket naganacda.
18 Ta rinipcan unay idi ti Dios amin
nga aanacan iti balay ni Abimelec, mai-
poon ken Sara nga asawa ni Abraham.

Nayanac ni Isaac. Napagtalaw da Agar ken Ismael. Ti Tulag ti Beer-seba.

21 Ket sinarungcaran ni Jehova ni
Sara cas nasaona idi, ket inaramid
ni Jehova ken Sara cas nasaona idi.
2 Ket nagsicug ni Sara, ket nangyanac
ken Abraham iti maysa a lalaki, iti kina-

lacayna, idi tiempo a naituding a kinuna
ti Dios.
3 Ket impanagan ni Abraham iti anac-
na a nayanac kencuana, nga impasngay
kencuana ni Sara, ti Isaac.
4 Ket kinugit ni Abraham ti anacna
nga Isaac idi nga adda walo nga aldawna
a timmaon, cas inbilin ti Dios kencuana.
5 Ket nagtawen ni Abraham iti sang-
agasut a tawen, idi nayanac kencuana ni
Isaac nga anacna.
6 Ket ni Sara kinunana, Pinagcata-
wanac ti Dios; uray siasino a macangngeg
makipagcatawanto caniac.
7 Ket kinunana, Asino ti nagsao idi
ken Abraham, a ni Sara mamasusu cada-
giti annac? ta nangyanacac kencuana iti
maysa a lalaki iti kinalacayna.

8 Ket dimmackel ti ubing, ket napusot:
ket inaramid ni Abraham ti dackel a
dayá idi aldaw a pannacapusing ni Isaac.
9 Ket nakita ni Sara nga agrabrabac idi
ti anac ni Agar a taga Egipto, nga in-
yanacna idi ken Abraham.
10 Isut' gapuna a kinunana ken Abra-
ham, Pagtalawem daytoy nga adipen ken
ti anacna, ta ti anac daytoy nga adipen
saanto a makipagtawid iti anacco nga
Isaac.
11 Ket ti aramid binantot unay ni
Abraham maipoon iti anacna.
12 Ket kinuna ti Dios ken Abraham,
Saanmo a tagibantoten maipoon iti ubing
ken ti adipenmo; iti amin a saoen kenca
ni Sara, denggem ti timecna; ta ken
Isaac managanto kenca ti putotmo.
13 Ket casta met ti anac ti adipen pag-
balinecto a nacion, gaputta isu ti putotmo.
14 Ket ni Abraham bimmangon a na-
sapa iti bigat, ket nangala iti tinapay ken
maysa a lalat a pagyanan ti danum, ket
intedna ida ken Agar nga incabil iti aba-
gana, ket *intedna* kencuana ti ubing ket
pinapanawna: ket napan ket nagwalang
iti tay-ac ti Beer-seba.
15 Ket naibus ti danum idi lalat, ket
incabilna ti ubing iti siroc ti maysa a
cayo a bassit.
16 Ket napan, ket nagtugaw iti sangoa-
nanna iti adayu a cas madanon ti ibiat ti
pana: ta kinunana, Diac makita coma ti
ipapatay ti ubing. Ket nagtugaw iti
sangoananna, ket impecsana ti timecna, ket
nagsangit.
17 Ket dinengngeg ti Dios ti timec ti
ubing; ket ti angel ti Dios pinuccawanna
ni Agar nanipud sadi langit, ket kinunana
kencuana, Ania ti pagdanagam, Agar?
Dica agbuteng; ta ti Dios nangngegna ti
timec ti ubing iti ayanna
18 Tumacderca, bangonem ti ubing ket
kibinem; ta aramidecto a dackel a nacion.
19 Ket linuctan ti Dios dagiti mata *ni
Agar*, ket nakitana ti maysa a bobon ti
danum; ket napan, ket pinunnona ti lalat
iti danum, ket pinainumna ti ubing.
20 Ket ti Dios adda idi iti ubing, ket
dimmackel; ket nagtaeng iti tay-ac, ket
nagbalin iti idadackelna a pumapana.
21 Ket nagnaed iti let-ang ti Faran: ket
inyasawa ni inana iti maysa a babai a taga
Egipto.

22 Ket naaramid nga, idi met laeng a
tiempo, ni Abimelec ken ni Ficol, a capi-
tan dagiti buyotna, nasaoda ken Abraham,
a kinunada, Ti Dios adda kenca iti amin
nga aramidmo:
23 ita, ngarud, sapataam caniac maipoon
iti Dios a dicanto agcurang caniac, ken iti
anacco, ken iti apococ: ngem mayannatup
iti caasi nga inaramidco kenca, aramidem-
to caniac, ken iti daga a nagtaengam idi.
24 Ket kinuna ni Abraham, Siac sapa-
taacto.
25 Ket ni Abraham tinubngarna ni
Abimelec maipoon iti maysa a bobon ti
danum, a dagiti adipen ni Abimelec in-
agawda idi a siraranggas.
26 Ket kinuna ni Abimelec, Diac ammo
no asino ti nangaramid iti daytoy: ket
uray sica saanmo nga inyammo caniac, ket
uray diac nangngeg, no saan laeng ita.
27 Ket nangala ni Abraham iti carcar-
nero ken bacbaca, ket intedna ida ken
Abimelec; ket inaramidda a dua ti maysa
a nomó.
28 Ket incabil ni Abraham ti pito a
cordero a babai iti pangen a nailasin.
29 Ket kinuna ni Abimelec ken Abra-
ham, Ania ti caipapanan dagitoy pito a
cordero a babai nga inlasinmo?
30 Ket kinunana, Dagitoy pito a cor-
dero a babai alaemto iti imac, tapno
mamanecnec coma caniac nga siac kinaliac
daytoy a bobon.
31 Gapuna a pinanagananna daydiay a
disso iti Beer-seba; gaputta idiay ti nag-
sapataanda a dua.
32 Casta ti pannakitulagda idiay Beer-
seba; ket timmacder ni Abimelec ken ni
Ficol, capitan dagiti buybuyotna, ket
nagsublida iti daga dagiti Filisteos.
33 Ket nagmula *ni Abraham* iti maysa
a tamarindo a cayo idiay Beer-seba, ket

inawaganna idiay ti nagan ni Jehova, a
Dios nga awan tungpalna.
34 Ket nagnaed ni Abraham idiay daga
dagiti Filisteos iti adu nga aldaw.

Nasuut ni Abraham nga idatonna ni Isaac.
Ti Familia ni Nacor.

22 Ket naaramid, calpasan dagitoy a
banag, a sinuut ni Jehova ni
Abraham, ket kinunana kencuana, Abra-
ham; ket isu simmungbat, Adtoyac.
2 Ket kinunana, Alaem ita ta anacmo,
ta anacmo a bugbugtong, nga ay-ayatem,
a ni Isaac, ket inca iti daga ti Moria; ket
idatagmo idiay nga maysa a daton a
mapuuran, iti rabaw ti maysa cadagiti
bantay nga ibagacto kenca.
3 Ket ni Abraham nagparbangon iti
bigat ken sinillaanna ti asnona, ket in-
cuyogna ti dua nga ubingna, ken ni Isaac
nga anacna; ket nangguped iti sungrod nga
agservi iti daton a mapuuran, ket tim-
macder, ket napan iti disso a ti Dios
inbagana kencuana.
4 Iti maicatlo nga aldaw, intangad ni
Abraham dagiti matana, ket nakitana iti
adayu ti disso.
5 Ket ni Abraham kinunana cadagiti
barona, Agyancay ditoy agraman ti asno,
ket siac ken ti ubing mapancamto idiay;
ket agdaydayawcamto, ket agsublicamto
cadacayo.
6 Ket innala ni Abraham ti cayo nga
agservi iti daton a mapuuran, ket impa-
awitna iti anacna nga Isaac; ket inigga-
manna ti apuy, ken ti buneng; ket napan-
da a dua a nagcuyog.
7 Ket kinasao ni Isaac ni Abraham
nga amana, ket kinunana, Ama: ket
daytoy kinunana, Adtoyac, anacco. Ket
isu kinunana, Adtoy ti apuy ken ti cayo:
ngem adin ti yan ti cordero a maidaton
a mapuuran?
8 Ket simmungbat ni Abraham, Ti
Dios mangtedto iti cordero a maipaay
kencuana a daton a mapuuran, anacco:
casta napanda a dua.

9 Ket nacadanonda iti disso nga inbaga
kencuana idi ti Dios; ket binangon ni
Abraham idiay ti maysa nga altar, ket
inurnosna ti cayo, ket rineppetna ni Isaac
nga anacna, ket imparabawna iti altar, iti
rabaw ti cayo.
10 Ket inlayat ni Abraham ti imana,
ket innalana ti buneng, tapno patayenna
ti anacna.
11 Ket ti angel ni Jehova pinuccawan-
na nanipud langit, ket kinunana, Abra-
ham, Abraham: ket isu simmungbat,
Adtoyac.
12 Ket kinunana, Saanmo nga idisso
ta imam iti ubing, ket uray no ania dica
aramiden kencuana; ta ita maammoac a
mabutengca iti Dios, yantangay a dica
impaidan caniac ti anacmo, ti bugbugtong
nga anacmo.
13 Ket ni Abraham intangadna dagiti
matana, ket kimmita, ket adtoy, maysa a
carnero a lalaki iti licudanna, a naisalat
iti maysa a samec dagiti sarana; ket
napan ni Abraham, ket innalana ti carnero
ket impaayna nga indaton a sucat ti anac-
na.
14 Ket pinanaganan ni Abraham day-
diay a disso iti Jehova-jireh: a cas masao
agpapan ita, Iti bantay ni Jehova masaga-
nanto.
15 Ket inayaban ti angel ni Jehova
ni Abraham ti capaminduana nanipud
langit,
16 ket kinunana, Gapu met caniac sina-
pataac, kinuna ni Jehova, a gaputta inara-
midmo daytoy, ket dimo impaidan ti
anacmo, ti bugbugtong nga anacmo,
17 iti panangbendicion bendicionan-
canto, ket iti pammaadu, pagaduecto ti
putotmo cas cadagiti bitbitwen ti langit,
ken cas iti darat nga adda iti igid ti bay-
bay; ket ti putotmo cucuananto dagiti
ruangan dagiti cabusorna;
18 ket iti putotmo benditonto isu-amin
dagiti nacion ti daga; agsipud ta tinung-
palmo ti timecco.
19 Nagsubli ngarud ni Abraham cada-
giti barona, ket timmacderda ket napanda
a nagcucuyog idiay Beer-seba; ket nag-
naed ni Abraham idiay Beer-seba.

20 Ket naaramid nga, calpasan dagitoy
a banag, napan ken Abraham ti damag a
kinunana, Adtoy, casta met ni Melca
nangyanac iti putputot ken Nacor a cab-
satmo a lalaki:
21 *isuda* ni Hus nga inaunana a lalaki,
ken ni Buz a cabsatna, ken ni Camuel nga
ama ni Aram,
22 ken ni Cased, ken ni Asau, ken ni
Feldas, ken ni Jedlaf, ken ni Batuel.
23 Ket ni Batuel pinutotna ni Rebeca:
dagitoy walo inyanac ni Melca ken Nacor
a cabsat ni Abraham.
24 Ket ti cabbalayna, nga agnagan ti
Reuma idi, inyanacna met ni Tabee, ken
ni Gaham, ken ni Tahas, ken ni Maaca.

Ti Ipapatay ni Sara. Nagatanğ ti Talon sadiau Macpela. Ti Pannacaitanem ni Sara.

23 Ket sanğagasut, duapulo ket pito a tawen ti panagbiag ni Sara idi: dagitoy dagiti tawen ti biag ni Sara idi.

2 Ket natay ni Sara idiay Cariat-arbe (a isu ti Hebron), idiay daga a Canaan: ket immay ni Abraham a nagladinğit ken Sara, ken tapno sanğitanna.

3 Ket timmacder ni Abraham iti sanğo ti minatayna, ket nagsao cadagiti annac ni Jet a kinunana,

4 Gangannaetac ken makipagtaenğ cadacayo: iccandac ti maysa a disso a tagicuaen a pagtamnan iti yanyo, tapno itanemco ti minatayco a maipanaw iti imatanğco.

5 Ket simmunğbat dagiti annac ni Jet ken Abraham, ket kinunada kencuana,

6 Denğgennacami, apoc; principenaca ti Dios cadacami: iti caimbagan cadagiti tantanemmi, itanemmo ti minataymo; awan a pulos cadacami ti manğiparitto iti tanemna, tapno itabonmo ti minataymo.

7 Ket ni Abraham timmacder, ket nagrucnoy cadagiti umili daydi a daga, cadagiti annac ni Jet.

8 Ket nakisarita cadacuada a kinunana, No isut' pagayatanyo a siac itanemco ti minatayco a maipanaw caniac, denğgendac, ket idawdawatdac ken Efron nğa anac a lalaki ni Seor,

9 nğa itedna coma caniac ti rukib ti Macpela a cucuana, nğa adda iti nğudo ti talonna; maipoon iti pateg a natutop itedna coma caniac iti nagtenğnğaanyo cas tagicuaen a pagtamnan.

10 Daytoy nğa Efron agtutugaw idi iti tenğnğa dagiti annac ni Jet: ket ni Efron a Jeteo simmunğbat ken Abraham a denğdenğgen dagiti annac ni Jet, ken isuamin dagiti sumrec iti ruanğan ti ciudadna, a kinunana,

11 Saan, apoc; denğgennac: ti talon itedco kenca, ken ti rukib nğa adda iti dayta itedco met kenca; iti sanğo dagiti annac ti ilic itedco kenca: itanemmo ti minataymo.

12 Ket ni Abraham nagrucnoy iti sanğo dagiti umili daydi a daga.

13 Ket simmunğat ken Efron a denğdenğgen dagiti umili iti daydi daga, kinunana, Nğem no cayatmo, dawatec kenca, denğgennac: siac itedconto ti pateg ti talon; alaem caniac, ket itanemconto idiay ti minatayco.

14 Ket simmunğbat ni Efron ken Abraham a kinunana kencuana,

15 Apoc, timudennac: ti daga nğa agpateg iti uppat a gasut a siclo ti pirac, ania daytoy cadata? iti casta itanemmo ti minataymo.

16 Ket ni Abraham impanğagna ni Efron; ket tinembenğ ni Abraham ken Efron ti pirac nğa inbagana iti denğnğeg dagiti annac ni Jet, uppat a gasut a siclo ti pirac, nğa agpagna cadagiti agtagtagilaco.

17 Iti casta napatalgedan ti talon ni Efron, nğa adda idiay Macpela, a sanğo ti Mamre, ti talon ken ti rukib nğa adda idiay ken isu-amin a caycayo, nğa adda idi iti amin a sacupna nğa aglawlaw,

18 ken Abraham, tapno tagicuaenna iti sanğo dagiti annac ni Jet, iti imatanğ dagiti amin a simrec iti ruanğan ti ciudadna.

19 Ket iti calpasan daytoy, intabon ni Abraham ni Sara nğa asawana iti rukib ti talon ti Macpela iti sanğo ti Mamre (nğa isu ti Hebron) idiay daga a Canaan.

20 Ket ti talon, ken ti rukib nğa adda idiay, napatalgedanda ken Abraham tapno tagicucuaenna a pagtamtamnan gapu cadagiti annac ni Jet.

Ti Tulag ti Panagasawa ni Isaac ken ni Rebeca. Ti Panagasawada.

24 Ket ni Abraham lacay idin, *ket* adu unay ti tawenna: ket binendicionan ni Jehova idi ni Abraham iti amin.

2 Ket kinuna ni Abraham iti adipenna, a calalacayan iti balayna, nğa apo iti amin nğa adda kencuana, Icabilmo, dawatec kenca, ti imam iti babaen ti luppoc:

3 ket pagsapataencanto gapu ken Jehova, a Dios dagiti lanğit, ken ti Dios ti daga, a dicanto yasawa ti anacco cadagiti annac a babbai ti Canaan, isuda a pakipagtaenğac:

4 nğem mapancanto iti dagac, ken iti cacabagiac, ket manğalacanto idiay iti asawa ti anacco nğa Isaac.

5 Ket ti adipen kinunana kencuana, Nalabit ti balasanğ dinanto cayat ti sumurot caniac a dumanon itoy a daga: masapulco nğa ipan manen ti anacmo iti daga a naggapuam?

6 Ket kinuna ni Abraham kencuana, Tandaanam a dicanto ipan manen ti anacco idiay.

7 Ni Jehova a Dios dagiti lanğit, a

nangala caniac iti balay ni amac, ken iti
daga a nacayanacac, ken nagsao caniac.
ken nagsapata caniac, a kinunana, Iti
putotmo itedconto daytoy a daga; isu
ibaonnanto ti angelna iti sangŏm, ket
mangalacanto idiay ti asawa ti anacco.
8 Ket no ti babai dinanto cayat ti
sumurot kenca, malacsidcanto itoy sapa-
tac; isuna laeng a dicanto ipan manen
idiay ti anacco.
9 Ket ti adipen incabilna ti imana iti
baba ti luppo ni Abraham nga apona, ket
sinapataanna kencuana maipoon itoy pang-
gep.

10 Ket ti adipen nangala iti sangapulo
a camello cadagiti camcamello ti apona,
ket nagluas, nga incuycuyogna iti imana ti
caimbagan ti amin a cucua ti apona: ket
timmacder, ket napan idiay Mesopŏtamia,
iti ciudad ni Nacor.
11 Ket pinagparintumengna dagiti ca-
mello iti ruar ti ciudad iti abay ti bobon
ti danum, iti horas ti malem, nga horas
ti ipapan dagiti babbai agsacdu.
12 Ket kinunana, O Jehova a Dios
ni apoc nga Abraham, ipaaymo caniac,
dawatec kenca, ti naimbag a gasat ita nga
aldaw, ket itdem ti caasi ken apoc nga
Abraham.
13 Adtoy, sitatacderac ita iti abay ti
ubbog ti danum: ket dagiti annac a
babbai dagiti lalaki ti ciudad dumduma-
nonda nga agsacdu:
14 ket pagbanagem coma nga ti bala-
sang a pagcunaac, Ibabam, dawatec kenca,
ti malabim, tapno uminumac; ket isu
cunananto, Uminumca, ket casta met
painumecto dagita camellom: ipaaymo
cadi nga daytoy ti insaganam iti adipen-
mo nga Isaac; ket iti daytoy maammoacto
nga inaramidmo ti caasi ken apoc.
15 Ket naaramid nga, idi dina pay
tinuloy ti agsao, adtoy, ni Rebeca rim-
muar, isu a nayanac ken Batuel, nga anac
a lalaki ni Melca, asawa ni Nacor, a
cabsat ni Abraham, *ket* inawitna ti mala-
bina iti abagana.
16 Ket ti balasang napintas unay a
makita, virgen, a dina pay naamammo,
ti lalaki: ket simmalog idi ubbog, ket
pinunnona ti malabina, ket simmang-at.
17 Ket ti adipen nagtaray a simmabat
kencuana, ket kinunana, Dawatec kenca,
painumennac bassit ti danum iti malabim.
18 Ket isu simmungbat, Uminumca,
apoc: ket nagdaras, ket imbabana ti
malabina iti imana, ket pinainumna.
19 Ket idi nalpasna a nangpainum
kencuana, kinunana, Casta met ti maipaay
cadagiti camellom mangalaacto *iti danum*,
inggana iti dida malpas nga uminum.
20 Ket nagdaras, ket imbuyatna ti
malabina iti paginuman, ket nagsubli
manen idi bobon a sumacdu, ket nangala
iti agservi cadagiti amin a camellona.
21 Ket ti lalaki minatmatanna a siuuli-
mec, tapno maammoanna no ni Jehova
pinagasatna ti dalanna, wenno saan.
22 Ket naaramid nga, idi dagiti camello
nalpasda nga imminum, ti lalaki nangala
iti maysa a singsing a balitoc nga guddua
ti siclo ti timbengna, ken dua a pulcera
nga agservi cadagiti imana a sangapulo a
siclo a balitoc ti timbengda,
23 ket kinunana, Asino ti nakinanac
kenca? Datawec kenca nga ipalawagmo
caniac. Adda yan idiay balay ni amam a
pagdagusanmi?
24 Ket kinunana kencuana, Siac anac-
nac ni Batuel nga anac a lalaki ni Melca,
isu a nangyanac ken Nacor.
25 Kinunana pay kencuana, Castamet
nga adda cadacami, idiay balay, ti garami
ken adu a macan ti an-animal, ket ti yan
a pagdagusan.
26 Ket ti lalaki indumogna ti olona
ket nagdaydayaw ken Jehova.
27 Ket kinunana, Bendito coma ni
Jehova, ti Dios ni apoc nga Abraham,
nga dina iniccat ti caasina ken kinapud-
nona iti apoc: no caniac, inturturongnac
ni Jehova iti dalan agtungpal iti balay
dagiti cacabsat ti apoc.

28 Ket ti balasang nagtaray, ket inyam-
mona iti balay ni inana, cas dagitoy a
sao.
29 Ket ni Rebeca adda cabsatna a
lalaki nga agnagan iti Laban: isu nag-
taray a napan idi lalaki idiay ubbog.
30 Ket naaramid nga, idi nakitana ti
singsing, ken dagiti pulceras cadagiti ima
ni cabsatna, ket idi nangngegna dagiti bali-
cas ni Rebeca a cabsatna a kinunana, Casta
ti kinuna caniac daydiay lalaki; napan
iti lalaki; ket, adtoy, isu adda idi iti
sibay dagiti camello idiay ubbog.
31 Ket kinunana, Sumrecca, sica a
bendito ken Jehova; apayapay sitatac-
derca iti ruar? ta insaganacon ti balay,
ken ti disso a pagyanan dagiti camello.
32 Ket ti lalaki simrec iti balay, ket
ni Laban iniccatna dagiti aruat dagiti
camello, ket iniccanna ti garami ken ti
canen pay dagiti camello, ken danum

a pangbuggo iti sacsacana, ken sacsaca
dagiti lalaki a kimmuyog kencuana.
33 Ket naicabil iti sangona ti canenna:
ket kinunana, Diacto mangan agpapan
diac ibaga ti gagarac. Ket kinuna *ni*
Laban, Agsaoca.
34 Ket kinunana, Siac adipennac ni
Abraham.
35 Ket ni Jehova binendicionanna iti
adu ni apoc; ket nagbalin a dackelen: ket
iniccanna iti carcarnero, ken bacbaca, ken
pirac ken balitoc, ken ad-adipen a lalaki
ken babbai, ken camcamello ken as-asno.
36 Ket ni Sara, nga asawa ni apoc,
inyanacna ti maysa a lalaki ken apoc iti
kinabaketna, isu a nangtedanna ti amin
nga adda kencuana.
37 Ket ni apoc pinagsapatanac, a kinu-
nana, Dicanto mangala iti babai nga asa-
waen ti anacco cadagiti annac a babbai
dagiti taga Canaan, nga iti dagada agnae-
dac:
38 ngem incanto iti balay ni amac ken
cadagiti cabagiac, ket mangalacanto idiay
iti babai nga asawaen ti anacco.
39 Ket kinunac ken apoc, Nalabit a
dinto sumurot caniac ti babai.
40 Ket sinungbatannac, Ni Jehova, nga
iti sangona magnaac, ibaonnanto ti angelna
kenca, ket pagasatennanto ti panagnam;
ket mangalacanto iti asawaen ti anacco
cadagiti cacabagiac, ken iti aggapu iti
balay ni amac:
41 no casta malacsidcanto iti sapatac,
intono macasangpetca iti capoonac: ket no
didanto ited kenca, malacsidcanto iti
sapatac.
42 Ket nagtengac ita nga aldaw iti
ubbog, ket kinunac, O Jehova, a Dios ni
apoc nga Abraham, no sica pagasatem ita
ti dalanco, isu a pagnaec:
43 adtoy, sitatacderac iti abay ti ubbog
ti danum; ket ipaaymo cadi nga ti bala-
sang a rummuar a sumacdu, isu a pag-
cunaacto, Painumennac, dawatec kenca,
bassit a danum ita malabim;
44 ket isu sungbatannacto, Uminumca,
ken casta met ti agservi cadagiti camellom
mangalaacto iti danum: ipaaymo nga
daytoy ti babai nga insagana ni Jehova iti
anac ti apoc.
45 Ket idi diac pay nalpas ti nagsao iti
pusoc, adtoy, ni Rebeca rimmuar a sima-
malabi iti abagana; ket simmalog iti
ubbog, ket nagsacdu: ket kinunac ken-
cuana, Ipalubosmo nga uminumac, dawatec
kenca.
46 Ket nagdaras, ket imbabana ti mala-
bina iti abagana, ket kinunana, Uminumca,
ket casta met painumecto dagiti camellom:
ket imminumac, ket iniccanna met ti
inumen dagiti camello.
47 Ket inintuudco kencuana, ket kinu-
nac, Asino ti nakinanac kenca? Ket kinu-
nana, Anacnac ni Batuel, nga anac a lalaki
ni Nacor, isu nga inyanac kencuana ni
Melca: ket incabilco ti aritos iti agongna
ken pulpulcera cadagiti imana.
48 Ket indumogco ti oloc, ket nag-
pacurangac ken Jehova, ket nagdayday-
awac ken Jehova, a Dios ni apoc nga
Abraham, a nangiturong caniac iti nalinteg
a dalan, tapno mangalaac iti anac a babai
ti cabsat a lalaki ni apoc nga asawaen ti
anacna.
49 Ita, ngarud, no dacayo ipaayyonto ti
caasi ken ti kinapudno ken apoc, ipala-
wagyo caniac: ket no saan, ipalawagyo
caniac; tapno agturongac iti macanawan,
wenno iti macatigid.

50 Idin ni Laban ken Batuel simmung-
batda ket kinunada, Ni Jehova ti nagga-
puan daytoy: saanmi a mabalin ti agsao
kenca iti dakes wenno naimbag.
51 Addayta ni Rebeca iti sangom, alaem,
ket inca, ket asawaen coma ti anac ta
apom, cas sinao ni Jehova.
52 Ket naaramid nga, idi ti adipen ni
Abraham nangngegna dagiti balicasda,
nagrucnoy iti daga ken Jehova.
53 Ket nangala ti adipen iti al-alajas a
balitoc, ken al-alajas a pirac, ken pagana-
nay, ket intedna ida ken Rebeca: casta
met iniccanna cadagiti cucua a napateg ti
cabsatna ken ti inana.
54 Ket nanganda ken imminumda, isu
ken dagiti lalaki a nakicuyog kencuana,
ket immyanda: ket bimmangonda iti
bigat, ket kinunana, Ibaondac ken apoc.
55 Ket ti cabsatna ken ti inana kinu-
nada, Urayem ti balasang cadacami iti
mano nga aldaw, uray la no sangapulo;
iti calpasanna, mapanto.
56 Ket kinunana cadacuada, Didac tac-
taken, ta ni Jehova pinagasatna ti panag-
nac; ibaondac a mapan ken apoc.
57 Ket simmungbatda, Ayabanminto ti
balasang, ket agintuudcam kencuana.
58 Ket inayabanda ni Rebeca, ket kinu-
nada kencuana, Mapancanto makicuyog
itoy a lalaki? Ket kinunana, Mapanacto.
59 Ket inbaonda ni Rebeca a cabsatda
a babai, ken ti ayana, ken ti adipen ni
Abraham, ken dagiti lalakina.
60 Ket binendicionanda ni Rebeca, ket

kinunada kencuana, Cabsatmi a babai, sica *inaca* coma ti rinibribu a lacsa, ket dagiti putotmo tagicuaenda coma ti ruanĝan dagiti gumura cadacuada.

61 Ket timmacder ni Rebeca ken dagiti balasanĝna, ket simmacayda cadagiti camello, ket sinurotda ti lalaki: ket ti adpen innalana ni Rebeca, ket napan iti dalanna.

62 Ket ni Isaac naggapu iti dalan ti Beer-lahairoi; ta nagnaed iti daga ti Abagatan.

63 Ket napan ni Isaac nagpanunot iti away iti horas ti malem: ket intanĝadna dagiti matana, ket nakitana, ket, adtoy, dagiti camello sumunĝsunĝad idi.

64 Ket ni Rebeca intanĝadna dagiti matana, ket idi nakitana ni Isaac, dimsaag iti camello.

65 Ket kinunana iti adipen, Asino daytoy a lalaki a magmagna iti away tapno sumabet cadatayo? Ket ti adipen kinunana, Isu ti apoc: ket innala ni Rebeca ti dalonĝdonĝna, ket inarpawanna ti bagina.

66 Ket ti adipen sinaritana ken Isaac amin ti inaramidna.

67 Ket impasrec ni Isaac iti sapaw ni inana a Sara, ket innalana ni Rebeca, ket nagbalin nĝa asawana; ket inayatna: ket nagliwliwa ni Isaac calpasan ti ipapatay ni inana.

Ni Abraham ken ni Cetura. Ti Ipapatay ni Abraham. Dagiti Putot ni Ismael. Ti Pannacayanac ni Esau ken Jacob. Ilaco ni Esau ti Kinainaunana.

25 Ket ni Abraham nanĝasawa iti sabali, ket ti naganna ni Cetura idi.

2 Ket inyanacna kencuana ni Zamram, ken ni Jecsan, ken ni Madan, ken ni Madian, ken ni Jesboc, ken ni Sue.

3 Ket ni Jecsan pinutotna ni Saba, ken ni Dadan. Ket dagiti annac a lallaki ni Dadan isuda Assurim, ken Latussim, ken Laomim.

4 Ket dagiti annac a lallaki ni Madian: ni Efa, ken Efer, ken ni Jenoc, ken Abida, ken Eldaa. Isu-amin dagitoy isuda idi dagiti annac ni Cetura.

5 Ket ni Abraham intedna amin a cucuana ken Isaac.

6 Nĝem dagiti annac a lallaki dagiti cabbalay, nĝa adda ken Abraham idi, pinaranĝcapan ida ni Abraham; ket imbaonna ida iti adayu ken Isaac nĝa anacna, idi sibibiag pay, iti daya, iti daga nĝa akindaya.

7 Ket dagitoy dagiti aldaw dagiti tawtawen ti biag ni Abraham a nagbiag, sanĝagasut, pitopulo ket lima a tawen.

8 Ket inyawat ni Abraham ti cararuana, ket natay iti naimbag a kinalacay, lacay, ken nabsog iti tawtawen, ket napan naitipon cadagiti cacabagianna.

9 Ket intanem da Isaac ken Ismael, nĝa annacna a lallaki, idiay rukib ti Macpela, iti talon ni Efron nĝa anac a lalaki ni Seor a Jeteo, nĝa adda iti sanĝo ni Mamre;

10 ti daga a ginatanĝ ni Abraham cadagiti annac ni Jet: idiay ti nacaitamnan ni Abraham, ken ni Sara nĝa asawana.

11 Ket naaramid nĝa, iti calpasan ti ipapatay ni Abraham, binendicionan ti Dios ni Isaac nĝa anacna: ket ni Isaac nagtaenĝ iti asideg ti Beer-lahairoi.

12 Ket dagitoy isuda dagiti caputotan ni Ismael, anac ni Abraham, nĝa inyanac ken Abraham ni Agar a taga Egipto, nĝa adipen ni Sara:

13 ket dagitoy dagiti nagan dagiti annac a lallaki ni Ismael, a maitutop cadagiti nagnaganda, mayannurot cadagiti capoonanda: ti inauna a lalaki nĝa anac ni Ismael, Nabajot; ken ni Cedar, ken Adbeel, ken Mabsam,

14 ken ni Masma, ken Duma, ken Massa,

15 ni Hadar ken ni Tema, ni Jetur, ni Nafis, ken Cedma:

16 dagitoy isuda dagiti annac a lalaki ni Ismael, ket dagitoy dagiti nagnaganda, mayannurot cadagiti purpurocda, ken mayannatup cadagiti pagsapawanda; sanĝapulo ket dua a panĝolo maitutop cadagiti nacionda.

17 Ket dagitoy dagiti tawen ti panagbiag ni Ismael, sanĝagasut, tallopulo ket pito a tawen: ket inyawatna ti cararuana ket natay, ket napan naitipon cadagiti cacabagianna.

18 Ket nagnaedda nanipud Hevila aginĝga iti Sur, nĝa adda iti sanĝo ti Egipto, no agturonĝca iti Assur: iti sanĝo dagiti isu-amin a cacabsatna nagnaed.

19 Ket dagitoy dagiti caputotan ni Isaac, anac ni Abraham: pinutot ni Abraham ni Isaac:

20 ket nagtawen ni Isaac iti uppat a pulo idi innalana ni Rebeca nĝa asawana,

nğa anac a babai ni Batuel, nğa Arameo
idiay Padan-aram, cabsat ni Laban nğa
Arameo.
21 Ket nagdawat ni Isaac ken Jehova
maipoon iti asawana, ta lupes idi: ket
inannugut ni Jehova, ket nagsicug ni
Rebeca nğa asawâna.
22 Ket dagiti annac nagsasalisalda iti
unegna, ket kinunana, No casta ti ma-
aramid, ania ti pagbiagac? Ket napan
inyuman ken Jehova.
23 Ket kinuna ni Jehova kencuana,
Dua a nacion adda ita tianmo,
Ket dua nğa ili maisinadanto ita
laemmo:
Ket ti maysa nğa ili napigpigsanto
nğem ti sabali nğa ili;
Ket ti inauna agservinto iti inaudi.
24 Ket idi nagtenğanen dagiti aldaw
a panaganacna, adtoy, adda idi dagiti
singin iti tianna.
25 Ket rimmuar ti immuna a nalabaga,
ket nabunğon iti muldot a cas maysa a
pagananay; ket pinanagananda iti Esau.
26 Ket calpasanna, rimmuar ti cabsatna
a sicacapet ti imana iti mucod ni Esau;
ket napanaganan iti Jacob: ket nagtawen
ni Isaac iti innem a pulo ket dua idi
inyanac ida *ni Rebeca.*

27 Ket dimmackel dagiti ubbinğ: ket
ni Esau nagbalin a lalaki a masirib iti
panğnğanup, tao ti aw-away; ket ni Jacob
lalaki a natalna idi, nğa agtataenğ idi
cadagiti sapsapaw.
28 Inayat ni Isaac ni Esau, gaputta
nanğan iti ugsana: ket ni Rebeca ayaya-
tenna idi ni Jacob.
29 Ket ni Jacob nagluto iti maysa a
guisado: ket naggapu ni Esau iti away,
ket sikekettanğ idi:
30 ket kinuna ni Esau ken Jacob,
Dawatec kenca nğa iccannac ti canec ita
guisado a nalabaga; ta sicacapsuyac: ga-
puna a napanagan iti Edom.
31 Ket ni Jacob simmunğbat, Ilacom
caniac nğa umun-una ti kinainaunam.
32 Ket kinuna ni Esau, Adtoy, nğan-
nğaniac natay: ket ania ti pacaipaayanna
caniac ti saguday ti pannacayanac?
33 Ket kinuna ni Jacob, Sapataam
caniac ita nğa aldaw; ket sinapataanna
kencuana: ket inlacona ti kinainaunana
ken Jacob.
34 Idi ni Jacob intedna ken Esau ti
tinapay ken ti guisado a lentejas; ket
nanğan ket imminum, timmacder ket
napan iti dalanna: casta a di inpa-
pateg ni Esau ti saguday ti pannacaya-
nacna.

*Ni Isaac sadiay Gerar. Libacanna ni Abi-
melec. Bumacnanğ ni Isaac ket naapa-
lan. Ti Tulagna ken Abimelec.
Dagiti assawa ni Esau.*

26 Ket adda idi bisin iti daga a sanğa-
sanğayan di immuna a bisin, nğa
adda idi cadagiti aldaw ni Abraham. Ket
napan ni Isaac ken Abimelec, ari dagiti
Filisteos, idiay Gerar.
2 Ket nagparanğ kencuana ni Jehova,
ket kinunana, Dica sumalog sadiay
Egipto; agtaenğca iti daga nğa ibagacto
kenca:
3 agnaedca iti daytoy a daga, ket siac
addaacto kenca, ket bendicionancanto; ta
kenca ken iti putotmo itedconto isu-amin
dagitoy a daga, ket patalgedacto ti sapata
nğa insapatac ken Abraham nğa amam;
4 ket pagaduecto ti putotmo a cas
cadagiti bitbitwen ti lanğit, ket itedconto
iti putputotmo isu-amin dagitoy a daga;
ket amin a nacion iti daga benditodanto
iti putotmo;
5 agsipud ta ni Abraham impanğagna
ti timecco, ket tinunğpalna ti patig-
maanco, dagiti bilbilinco, dagiti al-ala-
gadec ken linlintegco.
6 Ket nagnaed ni Isaac idiay Gerar:
7 ket dagiti lalaki idiay a disso inin-
tuudda kencuana ti maipapan iti asawana;
ket kinunana, Isu cabsatco: ta nagbutenğ
a nagcuna, Isu ti asawac; di la ket ta *kinu-
nana,* Dagiti lalaki iti disso patayendacto
a maipoon ken Rebeca; gaputta nasayaat
a mabuya idi.
8 Ket naaramid nğa, idi nagyan idiay
iti nabayag, ni Abimelec, ari dagiti
Filisteos, nasirpatna iti maysa a tawa,
ket nakitana, ket, adtoy, ni Isaac makiay-
ayam idi ken Rebeca nğa asawana.
9 Ket inayaban ni Abimelec ni Isaac,
ket kinunana, Adtoy, pudno unay isu ti
asawam: ket apayapay kinunam, Isu ti
cabsatco? Ket ni Isaac kinunana ken-
cuana, Gaputta kinunac, Dila ket ta
matayac maipoon kencuana.
10 Ket ni Abimelec kinunana, Ania
daytoy nğa inaramidmo cadacami? Nalaca
nğa maysa cadagiti lalaki nakicaidda
coma ita asawam, ket inyegmo coma cada-
cami ti babac.
11 Idin ni Abimelec inbilinna iti amin
nğa umili, a cunana, Ti sumagid itoy a

lalaki wenno iti asawana mapatayto a di
bumurong.

12 Ket nagmula ni Isaac idiay a daga,
ket natumpunğanna iti daydi a tawen ti
sanğagasut a nainayon *iti immulana:* ket
binendicionan ni Jehova.
13 Ket ti lalaki rimmanğ-ay, ket dim-
mackel la dimmackel inğganat' isu dackel
unay idi:
14 ket adda idi cucuana nğa inar-arban a
carnero, ken inar-arban a baca, ken adu a
tattaona: ket dagiti Filisteos inapalanda.
15 Ket isu-amin a bobon a kinalian idi
dagiti adipen ni Abraham nğa amana
cadagiti aldawna, dagiti Filisteos gina-
buranda ida, ket pinunnoda iti daga.
16 Ket kinuna ni Abimelec ken Isaac,
Suminaca cadacami; gaputta napigpigsaca
nğem dacamin.
17 Ket ni Isaac pimmanaw idiay, ket
insaadna dagiti sapawna iti lobonğ ti
Gerar, ket nagnaed idiay.

18 Ket ni Isaac kimmali manen cada-
giti bobon ti danum, a binobonda idi
cadagiti aldaw ni Abraham nğa amana;
ta dagiti Filisteos ginaburanda ida idi
natay ni Abraham: ket impanaganna
cadacuada dagiti nagan a ni amana im-
panaganna cadacuada idi.
19 Ket dagiti adipen ni Isaac nagcalida
iti lobonğ, ket nasaracanda idiay ti maysa
a bobon ti dandanum a burayoc.
20 Ket dagiti paspastor a taga Gerar
nakisusicda cadagiti pastor ni Isaac a
cunada, Ti danum cucuami: ket ninaganna
iti bobon ti Esek (*Susic*), agsipud ta naki-
subanğda idi kencuana.
21 Ket nanğcalida iti sabali a bobon,
ket casta met a nakisusicda maipoon itoy:
ket pinanagananna iti Sitnah (*Gura*).
22 Ket pimmanaw idiay, ket nanğcali
iti sabali a bobon, ket saanda a kinasusic
maipoon itoy: ket pinanagananna iti
Rehobot (*Disso*), ket kinunana, Gaputta
itatta iniccannatayo ti disso a nalawa ni
Jehova, ket rumanğ-aytayto iti daga.

23 Ket nanipud sadiay simmanğ-at sadi
Beer-seba.
24 Ket nagparanğ kencuana ni Jehova
idi a rabii, ket kinunana, Siac ti Dios ni
Abraham nğa amam: dica agbutenğ, ta
siac addaac kenca, ket bendicionancanto,
ket pagaduecto ti putotmo maipoon ken
Abraham nğa adipenco.
25 Ket idiay namanğon iti maysa nğa
altar, ket inawaganna ti nagan ni Jehova,
ket binanğon idiay ti sapawna: ket
nagcali sadiay dagiti adipen ni Isaac iti
maysa a bobon.

26 Idin ni Abimelec immay kencuana
nanipud Gerar, ken ni Ocozat a gayyem-
na, ken ni Ficol a capitan dagiti buyotna.
27 Ket kinuna cadacuada ni Isaac, Apa-
yapay immaycay caniac, idinto a kina-
guradac, ket pinapanawdac cadacayo?
28 Ket kinunada, Nakitami iti nala-
wag a ni Jehova adda kenca:. ket kinu-
nami, Adda coma ita ti maysa a sapata
cadatayo, cadacami ken iti sica, ket arami-
denmi kenca coma ti maysa a nomo,
29 a dicanto aramiden cadacami ti
dakes, a cas dacami didaca sinagsagid,
ket cas imbag laenğ ti inaramidmi kenca,
ken inbaondaca a sicacappia; sica ita ti
bendito ni Jehova.
30 Ket inyaramidanna ida iti maysa
a daya, ket nanğanda ket imminumda.
31 Ket bimmanğonda a masapa iti bigat,
ket ti maysa ken maysa nagsapatada: ket
ni Isaac pinalubosanna ida, ket pinana-
wanda a sicacappia.
32 Ket naaramid nğa, iti daydiay nğa
aldaw, immay dagiti adipen ni Isaac, ket
inyammoda ti maipanğgep iti bobon a
kinalida idi, ket kinunada kencuana,
Danum ti nasaracanmi.
33 Ket ninaganna iti Siba: gaput itoy
ti nagan daydiay a ciudad isu ti Beer-seba,
agpapan iti daytoy nğa aldaw.

34 Ket idi ni Esau nagtawen iti uppat
a pulo, innalana nğa asawana ni Judit,
nğa anac a babai ni Beeri a Jeteo, ken ni
Basemat, nğa anac a babai ni Elon a
Jeteo:
35 ket dagitoy isu idi pagdandanagan
ni Isaac ken ni Rebeca.

Magun-od ni Jacob ti pammendicion ni Isaac.
Ti Lucsaw ken Gura ni Esau.
Maibaon ni Jacob sadiay
Padanaram.

27 Ket naaramid nğa, idi lacayen ni
Isaac, ket dagiti matana nagcud-
rep, isu a di macakita, inayabanna ni Esau
nğa anacna nğa inauna, ket kinunana
kencuana, Anacco: ket simmunğbat, Ad-
toyac.
2 Ket kinunana, Adtoy, siac lacayacon,
diac ammo ti aldaw nğa ipapatayco.
3 Alaem, nğarud, ita dagiti igammo, ti

tagubanmo ken ti ba-im, ket inca iti away,
ket yalaannac iti ugsa ;
4 ket iguisarannac, cas ti cayatco, ket
yegmo caniac, ta canecto, tapno bendi-
cionannaca ti cararuac, ita diac pay
matay.

5 Ket nangngeg ni Rebeca idi casasao
ni Isaac ni Esau nga anacna. Ket napan
ni Esau iti away tapnó agsapul iti ugsa,
ken tapno yegna.
6 Ket ni Rebeca kinasaona ni Jacob nga
anacna a cunana, Adtoy, nangngegco ni
amam a nagsao ken Esau a cabsatmo a
cuncunana,
7 Yegannac iti ugsa, ket iguisarannac
ti naimas, tapno manganac, ken bendicio-
nanca iti sango ni Jehova ita diac pay
matay.
8 Ita ngarud, anacco, tungpalem ti
timecco iti ibilinco kenca.
9 Inca ita iti yan dagiti animal, ket
yalaannac sadiay iti dua nga urbon a nasa-
yaat cadagiti calding ; ket guisarecto ida a
sida ni amam, cas ti cayatna :
10 ket sica ipanmonto ken amam, ket
canennanto, tapno bendicionannaca ita
dipay matay.
11 Ket kinuna ni Jacob ken Rebeca
nga inana, Adtoy, ni Esau a cabsatco
tao a dutdutan, ket siac taoac nga awan
dutdutna.
12 Nalabit nga aricapennacto ni amac,
ket ibilangnacto a mangal-allilaw, ket
maalacto ti pannacailunodco, nga diket ti
pannacabendicion.
13 Ket kinuna ni inana kencuana,
Anacco, siacto ti pacaisaadan ti panna-
cailunodmo ; isuna laeng a tungpalem ti
timecco, ket inca, *ket* yegmo ida caniac.
14 Ket napan, ket nangala, ket impanna
ida ken inana : ket ti inana nagluto iti
naimas a canen, a cas ti cayat ni amana.
15 Ket innala ni Rebeca dagiti casaya-
atan a pagananay ni Esau, nga anacna
nga inauna, nga adda kencuana iti balay,
ket incapetna ida ken Jacob nga inaudi
nga anacna ;
16 ket kinawesanna ti rabaw dagiti
imana ken ti lengngesna nga awan dut-
dutna, iti cudil dagiti urbon dagiti
calding :
17 ket inyawatna ti naimas a canen
ken ti tinapay, a sinaganana, iti ima ni
Jacob nga anacna.

18 Ket isu napan ken amana ket kinu-
nana, Amac : ket kinunana, Adtoyac ;
asinoca, anacco ?
19 Ket kinuna ni Jacob ken amana,
Siac ni Esau nga inauna nga anacmo ;
inaramidco cas ti sinaom caniac : buma-
ngonca dawatec kenka, agtugawca ket
manganca iti ugsac, tapno bendicionannac
ti cararuam.
20 Ket kinuna ni Isaac iti anacna,
Casano ti pannacasaracmo a madaras unay,
anacco ? Ket kinunana, Ta ni Jehova a
Diosmo pinagasatannac.
21 Ket ni Isaac kinunana ken Jacob,
Umasidegca, dawatec kenca, tapno arica-
penca, anacco, bareng no sica ti anacco
nga Esau met laeng, wenno saan.
22 Ket immasideg ni Jacob ken amana
nga Isaac ; ket isu inaricapna, ket kinu-
nana, Ti timec isut' timec ni Jacob, ngem
dagiti ima isuda ti im-ima ni Esau.
23 Ket dina nalasin, ta dagiti imana
nadutdutda cas iti im-ima ni Esau : iti
casta binendicionanna.
24 Ket kinunana, Sica ti anacco nga
Esau met laeng ? Ket kinunana, Siac.
25 Ket kinunana, Yasidegmo caniac,
ket manganacto iti ugsa ti anacco, tapno
bendicionannaca ti cararuac. Ket inya-
sidegna, ket nangan : ket inyeganna iti
arac, ket imminum.
26 Ket kinuna kencuana ni Isaac nga
amana, Umasidegca ita ket agcannac,
anacco.
27 Ket immasideg, ket inagcanna, ket
naangotna ti angot ti cawesna, ket binen-
dicionanna, ket kinunana,

Adtoy, ti angot ti anacco
Cas ti angot ti talon a ni Jehova
bendicionanna :
28 Ket ti Dios itedna coma kenca ti
linnaaw ti langit,
Ken ti labon ti daga,
Ken kinawadwad ti trigo ken ti
baro nga arac :
29 Agservida coma kenca dagiti il-ili,
Ken nasnacion agrucnoyda coma
kenca :
Agbalinca coma nga apo dagiti cab-
satmo,
Ket agrucnoy kenca coma dagiti
anac ni inam :
Mailunod coma ti tunggal maysa a
mangilunod kenca,
Ket bendito coma ti tunggal maysa
a mangbendicion kenca.

30 Ket naaramid nga, idi nalpas ni
Isaac a binendicionan ni Jacob, iti laeng
ipapanaw ni Jacob iti sango ni Isaac nga

amana, ni Esau a cabsatna simmang̃pet a
nang̃anup.
31 Ket inaramidna met ti naimas
a canen, ket inyegna ken amana; ket kinu-
nana ken amana, Bumang̃on coma ni
amac, ket mang̃an iti ugsa ti anacna, tapno
bendicionannac ti cararuam.
32 Ket ni Isaac ng̃a amana kinunana
kencuana, Asinoca? Ket kinunana, Siac
ti anacmo ng̃a inauna, ni Esau.
33 Ket ni Isaac namigerger iti casta
unay, ket kinunana, Asino, ng̃arud ti
nang̃ala iti ugsa, ket inyegna caniac, ket
nang̃anac iti amin itay dica pay simmang̃-
pet, ket binendicionac idi? pudno, *ket*
benditonto.
34 Idi nang̃ng̃eg ni Esau dagiti sao ni
amana, nagickis iti puccaw a natbag ken
nalaus a nagpait, ket kinunana ken amana,
Bendicionannac cadi, uray siac met, O
amac.
35 Ket kinunana, Immay ni cabsatmo a
sisisicap, ket innalana ti pannacabendici-
onmo.
36 Ket kinunana, Saan aya a naimbag
ti panang̃tawagda iti naganna a Jacob? ta
dagitoy namindua daras ginamsawna ti
bágic: innalana ti kinainaunac; ket ita,
adtoy, innalana ti pannacabendicionco.
Ket kinunana, Dinac tineddaan aya iti
bágic a bendicion?
37 Ni Isaac simmung̃bat ket kinunana
ken Esau, Incabilcon ng̃a apom, ket amin
dagiti cabsatna intedco kencuana ng̃a ad-
adipen; ket pinakiredco iti trigo ken
baro ng̃a arac: ket, ania ng̃arud ti arami-
decto kenca, anacco?
38 Ket ni Esau kinunana ken amana,
Maymaysa laeng̃ ti pammendicionmo,
ama? Bendicionannac cadi, uray siac
met, O amac. Ket impecsa ni Esau ti
timecna ket nagsang̃it.
39 Idin ni Isaac ng̃a amana simmung̃bat
ket kinunana kencuana,
Adtoy, itinto nadam-eg a daga ti
pagnaedam,
Ken iti linnaaw ti lang̃it idiay
ng̃ato;
40 Ket gapu iti campilanmo agbiag-
canto, ket agservicanto ken
cabsatmo;
Ket maaramidto, no macalapsut-
canto,
Iccatemto ti sang̃olna ita leng̃-
ng̃esmo.
41 Ket ni Esau gimmura ken Jacob
maipang̃gep iti bendicion, isu a pammen-
dicion ni amana kencuana: ket ni Esau
kinunana iti pusona, Dagiti aldaw a panag-
sang̃it ken amac dumteng̃dan; saacto
patayen ni Jacob a cabsatco.
42 Ket naisao ken Rebeca dagiti sinao
ni Esau ng̃a anacna ng̃a inauna, ket isu
pinaayabanna ni Jacob ng̃a inaudi ng̃a
anacna ket kinunana kencuana, Adtoy, ni
cabsatmo ng̃a Esau liwliwaenna ti bagina
ti maipapan kenca, a pang̃gepennaca a
patayen.
43 Ita ng̃arud, anacco, tung̃palem ti
saoc kenca; ket tumacderca, agtalawca a
mapan ken Laban a cabsatco idiay Haran;
44 ket makipagyanca kencuana iti
bassit ng̃a aldaw, aging̃ga iti di maiccat ti
gura ni cabsatmo kenca;
45 aging̃ga iti di maiccat ti gura ni
cabsatmo kenca, ken malipatanna ti in-
aramidmo kencuana: no casta ibilincanto
sadiay: apayapay ng̃a iti maysa ng̃a aldaw
maulilaacto cadacayo a dua?

46 Ket ni Rebeca kinunana ken Isaac,
Maumaac iti biagco maipoon cadagiti
annac a babbai ni Jet: no ni Jacob
mang̃asawa iti maysa cadagiti annac a
babbai ni Jet, cas cadagitoy annac a babai
a taga ditoy daga, ania ti pagayatac *pay*
laeng̃ ng̃a agbiag?

Ti Parmata ni Jacob sadi Betel. Ti Incarina.

28 Ket ni Isaac inayabanna ni Jacob,
ket binendicionanna ket binil-
bilinna a kinunana, Dicanto makiasawa
cadagiti annac a babbai ti Canaan.
2 Tumacderca, ket inca idiay Padan-
aram iti balay ni Batuel, ama ni inam; ket
mang̃asawaca sadiay cadagiti annac a bab-
bai ni Laban a cabsat a lalaki ni inam.
3 Ket ti Dios Mannacabalin amin ben-
dicionannaca coma, ket pagaduennaca, ket
pagbung̃aennaca, tapno sica agbalinca a
sang̃cacuyog dagiti inilin-ili;
4 ket itdenna coma kenca ti bendicion
ni Abraham, kenca ken cadagiti putotmo
a mairanud kenca; tapno tawidem ti daga
a paglasatam, ng̃a inted ti Dios ken Abra-
ham.
5 Ket ni Isaac pinalubosanna ni Jacob:
ket napan idiay Padan-aram ken Laban,
anac ni Batuel ng̃a Arameo, a cabsat a
lalaki ni Rebeca, ng̃a ina ni Jacob ken ni
Esau.

6 Ni Esau, ng̃arud, nakitana ng̃a binen-
dicionan ni Isaac ni Jacob ken inbaonna
idi sadiay Padan-aram, tapno mang̃asawa

idiay; ket *nakitana* nga idi binendicionanna, imbilinna kencuana a kinunana, Dicanto makiasawa cadagiti annac a babbai a taga Canaan;
7 ken a ni Jacob nagtungpal ken amana ken ni inana, ket napan sadiay Padan-aram:
8 ket ni Esau nadlawna a dagiti annac a babbai a taga Canaan saanda a nacaay-ayo ken amana nga Isaac;
9 ket napan ni Esau ken Ismael, ket inasawana ni Mahalet, anac a babai ni Ismael, nga anac ni Abraham, cabsat a babai ni Nabajot, sangasangayan pay dagiti assawana.

10 Ket pimmanaw ni Jacob sadi Beerseba, ket napan idiay Haran.
11 Ket nacatumpung iti maysa a disso, ket immyan sadiay, ta limnec ti initen; ket nangala iti maysa a bato sadiay a disso, ket incabilna iti baba ti olona, ket nagidda tapno maturog sadiay.
12 Ket nagtagainep; ket, adtoy, maysa nga agdan iti daga, ket ti murdongna tumucno sadi langit; ket, adtoy, adda angeles ti Dios nga umumuli ken bumabbabada iti dayta.
13 Ket, adtoy, ni Jehova adda iti rabawna ket isu kinunana, Siac ni Jehova, a Dios ni Abraham, nga amam, ken ti Dios ni Isaac: ti daga a pagiddaam itdecto kenca ken cadagiti putotmo;
14 ket dagitinto putotmo casdanto dagiti tapuc ti daga, ket agwarascanto iti laud, ken iti daya, ken iti amianan, ken iti abagatan: ket amin dagiti familias ditoy lubong mabendicionandanto kenca ken cadagiti putotmo.
15 Ket, adtoy, addaac kenca, ket ispalencanto iti uray sadino a papanam, ket subliancanto ditoy a daga; ta dicanto baybayan, aginga iti diac matungpal ti sinaoc kenca.
16 Ket nacariing ni Jacob iti turogna, ket kinunana, Pudno unay a ni Jehova adda ditoy a disso; ket siac saanco nga ammo idi.
17 Ket nagbuteng, ket kinunana, Ania ket a nacaam-amac daytoy a lugaren! saan a sabali no di ti balay ti Dios, ket daytoy ti ruangan ti langit.

18 Ket nagparbangon ni Jacob iti bigat, ket innalana di bato a nagpunganna, ket pinatacderna a teddec, ket imbuyatna ti lana iti rabawna.
19 Ket pinanagananna ti nagan daydi a disso iti Betel: ngem ti nagan ti ciudad adda Luza idi damona.
20 Ket ni Jacob nagcari iti maysa a cari, ket kinunana, No addanto coma ti Dios caniac, ket saluadannacto iti daytoy a dalan a papanac, ket iccannacto iti taraonco ken pagananay a pagcawesco,
21 tapno agsubliac a sicacappia idiay balay ni amac, ket ni Jehova isunto ti Diosco,
22 daytoy a bato, ngarud, a pinatecderco a teddec, isunto ti balay ti Dios: ket cadagitinto amin nga itedmo caniac, itdecto a di agcurang ti apagcapullo kenca.

Ni Jacob masaracanna ni Raquel. Ni Laban awatenna. Ni Jacob asawaenna ni Lea ken ni Raquel. Dagiti Annacna.

29 Idin ni Jacob inyaddangna dagiti sacana ket nacadanon iti daga dagiti annac ti daya.
2 Ket insirayna ket, adtoy, maysa a bobon iti cataltalonan, ket adtoy, tallo a pangen dagiti carnero nga agid-iddada iti sibayna; ta iti daydi a bobon pinainumda dagiti an-animal: ket dackel ti bato iti rabaw ti bobon idi.
3 Ket nagtitiponda amin sadiay dagidi pangen: ket iniccatda a pulinglingen ti bato iti ngarab ti bobon, ket papainumenda idi dagiti carnero, sada insubli di bato iti ngarab ti bobon iti yanna.
4 Ket kinuna di Jacob cadacuada, Cacabsatco, Yanocayo? Ket simmungbatda, Taga Harancami.
5 Ket kinunana cadacuada, Am-ammoyo ni Laban nga anac ni Nacor? Ket kinunada, Am-ammomi.
6 Ket kinunana cadacuada, Naimbag ti saadna? Ket kinunada, Naimbag ti casasaadna: ket, adtoy, ni Raquel nga anacna a babai umay a cacuyogna dagiti carnero.
7 Ket kinunana, Adtoy, matoon laeng, ket di pay met panagapon cadagiti ananimal: painumenyo dagiti carnero, ket incay agpaarab.
8 Ket simmungbatda, Dicam mabalin, aginga iti di agtitipon amin dagiti ipastoran, ket ligsayenda ti bato iti ngarab ti bobon; sami painumen dagiti carnero.
9 Idinto a makisasao pay laeng cadacuada, ni Raquel immay agraman dagiti carnero ni amana; ta isu idi ti agipapaarab.

10 Ket naaramid nga, idi nakita ni Jacob ni Raquel nga anac a babai ni Laban, a cabsat ni inana, ken dagiti carnero ni Laban a cabsat a lalaki ni inana, immasideg ni Jacob, ket linigsayna di bato idi ngarab di bobon, ket pinainumna dagiti animal ni Laban a cabsat ni inana.
11 Ket ni Jacob inagcanna ni Raquel, ket impecsana ti timecna, ket nagsangit.
12 Ket ni Jacob imbagana ken Raquel nga isu ti cabsat ni amana, ken anac ni Rebeca: ket isu nagtaray a nagpadamag ken amana.

13 Ket naaramid nga, idi nangngeg ni Laban dagiti damag ni Jacob nga anac ti cabsatna a babai, nagtaray a simmabat kencuana, ket inaracupna nga inagcan, ket insangpetna iti balayna. Ket sinaona ken Laban dagitoy isu-amin a banag.
14 Ket ni Laban kinunana kencuana, Agpayso unay a sica ti tulangco ken lasagco. Ket nakipagyan kencuana iti nacabulan.
15 Ket kinuna ni Laban ken Jacob, Gaputta sica ti cabsatco, pagserviannac ngata nga awan tangdanmo? Ibagam caniac, anianto ti tangdanmo?
16 Ket ni Laban adda dua nga annacna a babbai idi; ti nagan ti inauna isu ni Lea, ket ti nagan ti inaudi isu ni Raquel idi.
17 Ket dagiti mata ni Lea natarnawda idi; ngem ni Raquel naimas ken nalanga idi.
18 Ket inayat ni Jacob ni Raquel; ket kinunana, Agserviacto kenca iti pito a tawen maipoon ken Raquel nga anacmo a babai nga inaudi.
19 Ket ni Laban kinunana, Nalalaing nga itdec kenca ngem itedco iti sabali a lalaki: makipagtaengca caniac.
20 Ket nagservi ni Jacob maipoon ken Raquel iti pito a tawen; ket bassit la nga aldaw ti pangipapananna, gaputta isu ti pagay-ayatanna idi.

21 Ket kinuna ni Jacob ken Laban, Itdem caniac ti asawac, ta nalpas ti aldawcon, tapno dumnaac kencuana.
22 Ket ni Laban inammongna amin a lalaki idiay a disso, ket nagdaya.
23 Ket naaramid iti rumabii nga innalana ni Lea nga anacna, ket intedna kencuana; ket dininnaanna.
24 Ket inted ni Laban ni Zelfa nga adipenna a tagabuen ni anacna a Lea.
25 Ket naaramid iti bigat nga, adtoy, isu ni Lea idi: ket kinunana ken Laban, Ania daytoy nga inaramidmo caniac? saan aya a maipanggep ken Raquel ti pinagservic kenca? ania ket ngarud ti gapuna nga inallilawnac?
26 Ket ni Laban simmungbat, Saan a maaramid ti casta ditoy a yanmi, nga ited nga umun-una ti inaudi ngem ti inauna.
27 Panungpalem pay ti lawasna itoy, ket saminto ited ni Raquel pay kenca, nga iserviam caniac manen iti sabali a pito a tawen.
28 Ket inaramid ni Jacob a casta, ket tinungpalna ti lawas ni Lea: ket inted *ni Laban* ni Raquel nga anacna nga inasawa *ni Jacob.*
29 Inted ni Laban, ken Raquel nga anacna, ni Bala nga adipenna tapno balasangenna.
30 Ket dimna met ken Raquel, ket nangnangrona pay ti panagayatna ken Raquel ngem ken Lea, ket inservianna manen iti sabali a pito a tawen.

31 Ket nakita ni Jehova a ni Lea magurgura idi, gapuna a linuctanna ti aanacanna: ngem ni Raquel lupes idi.
32 Ket nagsicug ni Lea, ket naganac iti maysa a lalaki, ket pinanagananna iti naganna a Ruben: ta kinunana, Gaputta nakita ni Jehova ti lidayco; ta itatta ni asawac ayatennacto.
33 Ket nagsicug manen, ket naganac iti lalaki: ket kinunana, Gaputta nangngeg ni Jehova a siac caluclucsawdac, intedna met caniac toy nga anac: ket impanagananna ti nagan a Simeon.
34 Ket nagsicug manen, ket naganac iti maysa a lalaki; ket kinunana, Ita itoy a daras nadecketto caniac ti asawac, ta inyanacac kencuana iti tallo a lalaki: gapuna nga intedna a naganna ti Levi.
35 Ket nagsicug manen, ket naganac iti maysa a lalaki: ket kinunana, Itoy daras daydayawecto ni Jehova: gapuna nga impanaganna ti naganna a Juda, ket simmardeng a naganaken.

Dagiti Annac ni Jacob. Ti Tulagna ken Laban. Ti Irarang-ayna.

30 Ket idi naimatangan ni Raquel a di nangyanac ken Jacob, immapal ken cabsatna a babai; ket kinunana ken Jacob, Iccannac iti annac, ta no saan, matayac.
2 Ket ni Jacob nacapungtot ken Raquel:

ket kinunana,Siac aya ti sumucat iti Dios,
a nanĝtubenĝ iti tianmo?
3 Ket kinunana, Adtoy, ni adipenco
a Bala, dinnaam, tapno aganacto iti
rabaw dagiti tumenĝco, ket magun-odco
met ti annac gapu kencuana.
4 Ket intedna kencuana ti adipenna a
Bala nĝa asawaenna: ket ni Jacob dimna
kencuana.
5 Ket nagsicug ni Bala, ket nanĝyanac
ken Jacob iti maysa nĝa anac a lalaki.
6 Ket kinuna ni Raquel, Inocomnac ti
Dios, ket dinenĝnĝegna met ti timecco, ket
iniccannac iti maysa nĝa anacco: gapuna a
pinanagananna iti Dan.
7 Ket nagsicug man ni Balan, nĝa
adipen ni Raquel, ket inyanacna ti maica-
dua a lalaki nĝa anac ken Jacob.
8 Ket kinuna ni Raquel, Cadagiti
pannakibacal a siiinĝel nakibacalac ken
cabsatco a babai, ket inabacco: ket
impanaganna iti Neftali.

9 Idi nadlaw ni Lea a simmardenĝ nĝa
aganac, innalana ti adipenna a Zelfa, ket
impaasawana ken Jacob.
10 Ket nanĝyanac ni Zelfa, nĝa adipen
ni Lea, ken Jacob iti maysa a lalaki.
11 Ket kinuna ni Lea, Nagasat! Ket
pinanagananna iti Gad.
12 Ket ni Zelfa, nĝa adipen ni Lea,
nanĝyanac ken Jacob iti maicadua a
lalaki.
13 Ket kinuna ni Lea, Nagasatac! ta
cunanto dagiti annac a babbai a nagasatac:
ket impanaganna iti Aser.

14 Ket napan ni Ruben idi tiempo a
panagani iti trigo, ket nacasarac iti
madragoras iti taltalon, ket insanĝpetanna
ni Lea, nĝa inana, cadacuada. Ket kinuna
ni Raquel ken Lea, Dawatec kenca nĝa
iccannac coma cadagiti madragoras ni
anacmo.
15 Ket isu simmunĝbat, Bassit pay
laenĝ ti pananĝalam ken asawac idi? ket
alaem coma met dagiti madragoras ni
anacco? Ket kinuna ni Raquel, Gapuna
a makiiddanto kenca no rabii, a supapac
dagita madragoras ni anacmo.
16 Ket naggapu ni Jacob iti talon iti
malem, ket rimmuar a sumabet kencuana
ni Lea, ket kinunana, Siacto ti caiddam;
ta pudno nĝa inabanĝanca maipanĝgep
cadagiti madragoras ni anacco. Ket naki-
caidda kencuana idi a rabii.
17 Ket dinenĝnĝeg ti Dios ni Lea, ket
nagsicug, ket inyanacna ken Jacob ti
maicalima nĝa anac a lalaki.
18 Ket kinuna ni Lea, Ti Dios in-
tedna ti gungonac, gaputta intedco ti
adipenco ken asawac: ket pinanagananna
iti Isacar.
19 Ket nagsicug manen ni Lea, ket in-
yanacna ti maicanem nĝa anac a lalaki
ken Jacob.
20 Ket kinuna ni Lea, Ti Dios iniccan-
nac ti nasayaat a sab-onĝ; gapu itoy
makipagnaedto caniac ni asawac, ta in-
yanacac iti innem nĝa annac a lalaki: ket
pinanagananna iti Zabulon.
21 Ket iti calpasanna naganac iti maysa
a babai, ket ninaganna iti Dina.
22 Ket linagip ti Dios ni Raquel, ket
impanĝag ti Dios, ket linuctanna ti aana-
canna.
23 Ket nagsicug, ket naganac iti lalaki:
ket kinunana, Iniccat ti Dios ti pacaiba-
bainac:
24 ket pinanagananna iti Jose, a kinu-
nana, Nayonan coma caniac ni Jehova ti
sabali nĝa anac a lalaki.

25 Ket naaramid nĝa, idi ni Raquel
inyanacna ni Jose, kinuna ni Jacob ken
Laban, Palubosannac, ta innacon idiay
dissoc, ken sadiay dagac.
26 Itdem caniac dagiti assawac ken da-
giti annacco, isuda a nagteggedac kenca,
ket palubosannac: ta ammom ti panag-
servic nĝa inaramidco kenka.
27 Ket ni Laban simmunĝbat kencuana,
No nĝarud, nacasaracac iti parabur cada-
giti matam, *agurayca: ta* nasuutco a binen-
dicionannac ni Jehova gapu kenca.
28 Ket kinunana, Kednĝam ti gun-
gonam, ket siac itdecto.
29 Ket kinuna *ni Jacob:* Sica ammom
no casano ti panagservic kenca, ket no
casano met idi dagiti animalmo maipoon
caniac.
30 Ta bassit ti adda a cucuam idi
awanac pay, ket immadu iti casta unay a
nagwadwad; ket ni Jehova binendicio-
nannaca iti uray ania man a papanac: ket
ita intonano ti panagbannogco iti maipaay
iti balayco?
31 Ket isu kinunana, Anianto ti itedco
kenca? Ket kinuna ni Jacob, Awanto ti
itedmo caniac: no ipaaymo caniac daytoy,
innacto man ipaarab dagiti carneromon
ken bantayen.
32 Siac innacto ita nĝa aldaw cadagiti
amin a panĝenmo, tapno iccatecto sadiay
amin nĝa animal a labanĝ ken adda turic-
turicna, ken amin a carnero a nanĝisit
cadagiti carnerom, ken dagiti labanĝ ken

adda turicturicna cadagiti calding: ket
cadagitoyto ti gungonac.
33 Ket agsungbatto ti calintegac in-
tonocua, no umaycanto a maipapan ti
gungonac nga adda iti sangoanam: amin
dagiti saan a labang ken awan turicturicna
cadagiti calding, ken saan a nangisit cada-
giti carnero, a matumpungan caniac, mai-
pabasolto a tinacawco.
34 Ket kinuna ni Laban, Adtoy, sapay
coma ta casta a cas iti panagsaom.
35 Ket inlasinna idi nga aldaw dagiti
calding a lallaki a labang ken adda turic-
turicna, ken amin a calding a babbai a
labang ken naturturican, amin nga adda
purpurawna, ken amin a nangisit cadagiti
carnero, ket inyawatna ida iti ima dagiti
annacna a lalaki;
36 ket tallo nga aldaw a pagnaen in-
baetna iti bagina ken ni Jacob: ket ni
Jacob inpapaarabna dagiti dadduma a
pangen ni Laban.

37 Ket nangala ni Jacob iti rawrawis ti
alamo a naata, ken almendra ken castaño;
ket sinalapsapanna ti dadduma nga ukis
agingga iti rimmuar a napuraw unay
dagiti rawis.
38 Ket incabilna dagiti rawis, a sina-
lingsinganna, cadagiti libsong iti yan a
paginuman dagiti carnero, iti sangoanan
dagiti carnero; ket nagsicugda idi inda
naginum.
39 Ket nagsicug dagiti pangen iti sango-
anan dagiti rawis, ket naganac dagiti
pangen a garitgaritan, labang, ken turic-
turican.
40 Ket insina ni Jacob dagiti urbon a
carnero, ket incabilna nga agsangosango
dagiti pangen ken dagiti garitgaritan ken
amin dagiti nangisit iti pangen ni Laban:
ket inlasinna dagiti pangenna met laeng,
ket dina intipon ida iti pangen ni Laban.
41 Ket naaramid nga, idi dagiti napig-
pigsa iti pangen nagsicugda, incabil ni
Jacob dagiti rawis iti sango dagiti mata
dagiti pangen idi yan dagiti libsong, tapno
agsicugda iti baet dagiti rawis;
42 ngem idi nacapuy dagiti animal,
saanna nga incabil *dagiti rawis;* iti casta
dagiti nacapcapuy isuda idi ti cucua ni
Laban, ket dagiti napigpigsa cucua idi ni
Jacob.
43 Ket immadu daytoy a lalaki iti
casta unay, ket adu idi dagiti carcarnerona,
ken ad-adipen a babbai ken ad-adipen a
lalaki, ken camcamello ken as-asno.

Ni Jacob pumanaw a sililimed a mapan idiay Canaan. Suroten ni Laban ket baba-lawenna. Ti Sungbat a sipu-pungtot ni Jacob. Ti Tulag sadiay Galaad.

31 Ket nangngeg ti sasao dagiti annac a
lallaki ni Laban, a cuncunada, In-
nala ni Jacob amin a cucua ni amatayo;
ket dagiti cucua idi ni amatayo ti nacai-
gapuan daytoy a dayaw.
2 Ket kitkitaen idi ni Jacob ti rupa
ni Laban, ket, adtoy, saan kencuana a cas
idicua.
3 Ket kinuna ni Jehova ken Jacob,
Agsublica iti daga dagiti dadackelmo,
ken cadagiti cacabagiam; ket siaaddaacto
kenca.
4 Ket nangbaon ket inayabanna da
Raquel ken ni Lea idiay talon a yan
dagiti an-animalna,
5 ket kinunana cadacuada, Siac makitac
ti rupa ni amayo, nga isu saan caniac a
cas idicuan; ngem ti Dios ni amac naki-
pagyan caniac.
6 Ket dacayo ammoyo nga iti amin a
pigsac nagserviac ken amayo.
7 Ket ni amayo inulbodnac, ket iti
naminpulo daras sinuctanna ti tangdanco;
ngem ti Dios dina impalubos kencuana
nga agaramid caniac iti dakes.
8 No isu kinunana a castoy, Dagiti
labang isudanto ti gungonam; amin a
pangen ngarud aganacda coma idi iti
labang: ket no kinunana a castoy, Dagi-
tinto garitgaritan isudanto ti gungonam;
iti casta aganac amin a pangen coma iti
garitgaritan.
9 Iti castoy ti Dios iniccatna dagiti
an-animal ni amayo, ket intedna ida
caniac.
10 Ket naaramid nga iti panagsicug
dagiti an-animal, intangadco dagiti matac,
ket nakitac iti parmata, ket adtoy, naki-
tac a dagiti lallaki, a kinalay-atda dagiti
babbai, garitgaritanda, labang, ken turic-
turican idi.
11 Ket kinuna caniac ti angel ti Dios idi
tagainep, Jacob: ket kinunac, Adtoyac.
12 Ket kinunana, Itangadmo ita dagiti
matam, ket kitaem: amin dagiti lallaki a
cumalay-at cadagiti babbai isuda garit-
garitan, labang, ken turicturican: ta siac
nakitac idi amin nga aramiden ni Laban
kenca.
13 Siac ti Dios ti Betel, ist a nang-
lanaam idi bato, isu a nagcarian caniac
idi nagcarica: tumacderca ita, ket puma-

nawca ditoy a daga, ket inca agsubli iti
daga a nacayanacam.
14 Ket ni Raquel ken ni Lea simmungbatda ket kinunada kencuana, Adda ngata
bingaymi wen ket no tawidmi idiay balay
ni amami?
15 Saancam aya a maibilang a gangannaet kencuanan? ta inlaconacami ket
linamutna met a maminpinsan amin a
piracmi.
16 Ta amin dagiti kinabacnang nga
iniccat ti Dios ken amami, isu cucuami
ken cucua dagiti annacmi: ita ngarud,
aramidem ti uray ania a sinao ti Dios
kenca.

17 Idin ni Jacob timmacder, ket insacayna dagiti annacna ken dagiti assawana
cadagiti camello;
18 ket intalawna amin dagiti an-animalna, ken amin a cucuana nga inurnongna, dagiti an-animal a nagun-odna,
nga inummongna idiay Padan-aram, tapno
mapan ken Isaac nga amana idiay daga a
Canaan.
19 Ket ni Laban napanna idi pinukisan
dagiti carnerona: ket ni Raquel tinacawna
dagiti ladawan a pagcararagan a cucua
ni amana idi.
20 Ket ni Jacob naglibas ken Laban
nga Arameo, a gapu iti dina panangyammo iti panagtalawna.
21 Casta ti panagtalawna idi agraman
amin nga adda kencuana; ket timmacder,
ket nagbaliw iti Carayan, ket nagturong
idiay bantay ti Galaad.

22 Ket nadamag ni Laban iti maicatlo
nga aldaw ti panagtalaw ni Jacob.
23 Ket innalana dagiti cabsatna a cadduana a nagsurot kencuana, ket nagpito
nga aldawda a nagna; ket nacamacamna
idiay bantay ti Galaad.
24 Ket immay ti Dios iti maysa a
tagainep ti rabii ken Laban a taga Siria,
ket kinunana kencuana, Alaudam ta dica
agsao ken Jacob iti naimbag wenno dakes.
25 Ket nacamacam ni Laban ni Jacob.
Ket ni Jacob indissona ti sapawna iti
bantay: ket ni Laban nagsardeng agraman
dagiti cabsatna idiay bantay ti Galaad.
26 Ket kinuna ni Laban ken Jacob,
Ania ti inaramidmo, ta linibasannac, ket
impanmo dagiti annacco a casda la kinayawan iti campilan?
27 Apayapay a nagtalawca iti nalimed,
ket linibasannac, ket dica inbagbaga caniac,
ta pinalubosanca coma a siraragsac a nacancantaan, a natamtamboran, ken naharharpaan;
28 ket dica impaagec caniac dagiti
annacco a lallaki ken babbai? ita namauyongan ti inaramidmo.
29 Adda pannacabalin iti imac nga
agranggas kenca: ngem ti Dios ni amam
sinaona caniac idi rabii, a kinunana,
Alauadam ta dica agsao ken Jacob iti
naimbag man wenno dakes.
30 Ket ita, *nupay no* cayatmo ti mapan,
gaputta mailiwca iti balay ni amam,
apayapay ngad tinacawmo dagiti didiosco?
31 Ket ni Jacob simmungbat ken Laban
ket kinunana, Gaputta agbutengac idi: ta
kinunac, Nalabit nga agawem caniac dagiti
annacmo a babbai.
32 Iti pacasaracam cadagita didiosmo,
saanto nga agbiag: iti sango dagiti cacabsatta kitaem ti cucuam nga adda caniac,
ket alaem. Ta ni Jacob saanna nga
inammo a ni Raquel tinacawna dagita.

33 Ket simrec ni Laban iti sapaw ni
Jacob, ken iti sapaw ni Lea, ken iti sapaw
dagiti dua nga adipen a babbai; ngem
awanda a nasaracanna. Ket rimmuar iti
sapaw ni Lea, ket simrec iti sapaw ni
Raquel.
34 Ket ni Raquel innalana idi dagiti
didios ket incabilna ida iti pasanga ti
camello, ket nagtugawanna ida. Ket ni
Laban sinukimatna amin ti uneg ti sapaw
ngem dina ida nasaracan.
35 Ket kinunana ken amana, Di agunget
coma ni apoc nga ita diac pannacabalin a
tumacder iti sangoanam; ta agcadawyanac
cas sapasap cadagiti babbai. Ket nagsapul,
ngem dina natumpungan dagiti didios.

36 Ket nagpungtot ni Jacob, ket binababalawna ni Laban: ket ni Jacob simmungbat ket kinunana ken Laban, Ania ti
salungasingco? ania ti basolco a nangcamatam caniac a sidadaras?
37 Yantangay sinucainam dagiti amin a
cucuac, ania ti nasaracam cadagiti amin a
gargaret ti balaymo? Idissom iti sango
dagiti cacabsatco ken cacabsatmo tapno
ocomendata nga agpadpada.
38 Dagitoy duapulo a tawen nakipagyanac kenca; dagiti carnero ken caldingmo
a babbai saanda a naalisan, ket diac nangan
cadagiti lalaki ti pangpangenmo.
39 Ti pinatay dagiti narungsot nga
animal, diac impasang kenca; siac ti
naglac-am iti nadadael; dagiti natacaw iti

aldaw man wenno rabii, iti imac ti
nagsapulam.
40 Castaac idi; iti aldaw magagaraac
iti pudot, ket no iti rabii, iti lamiis ti
linnaaw a nagbalay; ket ti turogco
natucay cadagiti matac.
41 Cadagitoy duapulo a tawen addaac
iti balaymo idi; inservic gapu cadagiti
dua nga annacmo a babai iti sangapulo ket
uppat a tawen, ket iti innem a tawen
maipoon cadagiti an-animalmo: ket
naminpulo a binaliwam ti tangdanco.
42 No coma no ti Dios ni amac, ti Dios
ni Abraham, ken ti Buteng ni Isaac, awan
caniac idi, ima-imaac ngata coma a
papanawem ita. Ti Dios nakitana ti
rigatco ken dagiti bannog dagiti imac,
ket tinubngarnaca idi rabii.

43 Ket ni Laban simmungbat ket
kinunana ken Jacob, Dagiti annac a babbai
annacco ida, ken dagiti ubbing ubbingco
ida, ket dagiti an-animal an-animalco ida,
ket amin a makitam cucuac: ket cadagitoy
annacco a babbai, ania ti mabalinco nga
aramiden cadacuada ita? wenno cadagiti
annacda nga impasngayda?
44 Umayca ngarud ita, agcallaysata
coma, siac ken sica; ket agservi coma a
panecnecta.
45 Ket ni Jacob nangala iti maysa a
bato, ket binangonna a teddec.
46 Ket kinuna ni Jacob cadagiti
cacabsatna, Agummongcay iti batbato;
ket nangalada cadagiti bato, ket inara-
midda a binunton: ket nanganda sadiay
iti abay ti bunton.
47 Ket pinanaganan ni Laban iti
Jegar-Sahadutha*: ngem ni Jacob nina-
ganna iti Galaad†.
48 Ket ni Laban kinunana, Daytoy a
bunton isu ita ti pammanecnecta. Gapuna
a napanaganan iti Galaad:
49 ken Mispa‡, ta kinunana, Palii-
wennata coma ni Jehova no agawan
ti maysa ken maysa cadata.
50 No paldaangem dagiti annacco, ket
no mangalaca pay iti babai a sabali nga
inayon cadagiti annacco a babbai, awan a
tao ti agimatang cadata; kitaem, ti Dios
isu ti sacsita.
51 Ket kinuna ni Laban ken Jacob,

* *Ti Bunton ti Pammanecnec*, iti sao
nga Aramaic.
† *Ti Bunton ti Pammanecnec*, iti sao nga
Hebreo.
‡ *Torre a Pagwanawanan.*

Adtoy ti bunton, ket adtoy ti pilar, a binu-
angayco nga agservi cadata.
52 Panecnecan coma daytoy a bunton,
ket pagpanecnec coma daytoy a pilar a
diacto aglabes itoy a bunton tapno mang-
ranggas kenca, ken dicanto met aglabes
itoy a bunton ken itoy a pilar tapno
mangranggas caniac.
53 Ti Dios ni Abraham, ken ti Dios ni
Nacor, ti Dios ni amada, ocomennata
coma. Ket ni Jacob nagsapata gapu iti
Pagbutngan ni Isaac nga amana.
54 Ket nagaramid ni Jacob iti maysa
a daton idiay bantay, ket inayabanna
dagiti cacabsatna tapno manganda iti
canen: ket nanganda iti canen, ket im-
myanda idiay bantay.
55 Ket nagparbangon ni Laban iti
bigat ket inagcanna dagiti annacna a
lalaki ken babbai nga annacna, ket binen-
dicionanna ida: ket nagluas ni Laban,
ket nagsubli idiay yanna.

*Ni Jacob sadiay Mahanaim. Ti Panag-
buteng ni Jacob ken Esau. Ipaw-itna
kencuana ti Sagsagut ken Pai-
baga. Makigubal iti
maysa nga angel.*

32 Ket ni Jacob tinuloyna ti nagna,
ket dagiti an-angel ti Dios sim-
mabatda kencuana.
2 Ket kinuna ni Jacob idi nakitana
ida, Daytoy isu ti sangcabuyot ti Dios: ket
pinanagananna ti disso iti Mahanaim.*

3 Ket namalubos ni Jacob cadagiti
inbaonna a mapan nga umun-una ken
Esau a cabsatna idiay daga ti Seir, a talon
ni Edom.
4 Ket binilinna ida a kinunana, Saoen-
yonto ken apoc nga Esau ti castoy:
Castoy ti sinao ti adipenmo a Jacob,
Nakicabbalayac ken Laban, ket nag-
taengac agpapan ita:
5 ket adda bacbacac, ken as-asno, ken
pangpangen, ken ad-adipen a lallaki ken
ad-adipen a babbai: ket pinaibagac ken
apoc, tapno masaracac ti parabur iti
imatangmo.
6 Ket dagidi napan a nabaon nagsub-
lida ken Jacob a kinunada, Nacagtengcam
ken cabsatmo nga Esau, ket maysa pay,

* *Cayatna a sawen, Dua a sangcabuyot
wenno compañias.*

umay sumabet kenca agraman iti uppat
a gasut a cacuyogna a lallaki.
7 Iti casta ni Jacob nagbuteng̃ iti
dackel unay ken nadanagan: ket bining̃-
layna dagiti tao ng̃a adda kencuana, ken
dagiti carnero, ken calcalding̃, ken dagiti
bacbaca, ken dagiti camello, iti dua a
sang̃cacuyog;
8 ket kinunana, No umay ni Esau iti
umuna a pang̃en, ket cabilenna, ti matda
a pang̃en ng̃arud macaliclicto.
9 Ket kinuna ni Jacob, O Dios ni amac
ng̃a Abraham, ken Dios ni amac ng̃a
Isaac, O Jehova, a nagcuna caniac, Ag-
sublica idiay dagam ken cadagiti caba-
giam, ket aramidemto kenca ti naimbag:
10 awan caicariac iti cabassitan cadagiti
caasi a naayatan ken iti amin a kinapudno
ng̃a impaaymo itoy adipenmo; ta iti la
sarucodco ti kinaduac idi naglasatac ditoy
Jordan; ket ita nagbalinac a dua a sang̃-
cacuyog.
11 Isalacannac, dawatec kenca, iti ima
ni cabsatco, iti ima ni Esau: ta isu cabu-
teng̃co, ania la ket ta umay ket sugaten-
nac, ken ti ina ken dagiti annac.
12 Ket sica sinaom, Di bumurong̃ a
paimbagencanto, ket aramidecto a ti put-
putotmo cas la darat ti baybay, a di
mabilang̃ gapu iti caadu.

13 Ket immyan sadiay idi a rabii, ket
nang̃ala cadagiti cucuana iti sagut ng̃a
ipaayna ken cabsatna ng̃a Esau:
14 duagasut a calding̃ a babai ken
duapulo a calding̃ a lalaki, duagasut a
carnero a babai ken duapulo a carnero a
lalaki,
15 tallopulo a camello ng̃a agpasuso
agraman ur-urbonda, uppat a pulo a baca
a babai ken sang̃apulo a baca a lalaki,
duapulo ng̃a asno a babai ken ur-urbon
a sang̃apulo.
16 Ket inyawatna ida cadagiti ima
dagiti adipenna, tunggal pang̃en a nailasin,
ket kinunana cadagiti adipenna, Agbaliw-
cayo ng̃a umun-una ng̃em siac, ket iccanyo
iti panagbabaet dagiti amin a pang̃en.
17 Ket imbilinna iti umuna, ket
kinunana, No ni Esau a cabsatco masara-
cannaca, ket saludsudenna kenca, a cunana,
Siasino ti akincua kenca? ket adino ti
papanam? ket asino ti akincucua cadagi-
toy ng̃a adda iti sang̃oanam?
18 iti dayta cunamto, Cucua ida ni
Jacob ng̃a adipenmo; isu ti maysa a sagut
ng̃a impaw-itna ken apoc ng̃a Esau: ket,
adtoy, sumarsaruno met cadacami.
19 Ket binilinna met ti maicadua, casta
met ti maicatlo, ken amin ng̃a adda iti
licud dagiti pang̃en a kinunana, Castoy
met la ti saoenyonto ken Esau no
masaracanyo;
20 ket cunayonto *pay*, Maysa pay, adtoy
ni adipenmo a Jacob adda a sumarsaruno
cadacami. Ta kinunana, Pedpedecto ti
pung̃totna gapu iti sagut a mapan ng̃a
umun-una ng̃em siac, ket saacto makita ti
rupana; nalabit a sarabuennacto.
21 Ket ti sagut nagbaliw ng̃a immun-una
ng̃em isu: ket daydi a rabii isu met laeng̃
immyan iti sang̃cacuyog.

22 Ket bimmang̃on idi a rabii, ket
innalana dagiti dua ng̃a assawana, ken
dagiti dua ng̃a adipenna a babai, ken
dagiti sang̃apulo ket maysa ng̃a annacna,
ket naglasat iti pagbaliwan ti Jaboc.
23 Ket innalana ida, ket impalasatna
ida iti ayus, ket impalasatna dagiti adda
a cucuana.
24 Ket nabati ni Jacob a maymaysa;
ket nakigubal kencuana ti maysa a lalaki
aging̃ga iti di agbannawag.
25 Ket idi nakitana a dina magawayan,
sinagidna ti pading̃na; ket di pading̃-
pading̃ ni Jacob nasulnot, idi ng̃a maki-
balubal kencuana.
26 Ket kinunana, Bay-annacon, ta
aglawagen. Ket kinunana, Dicanto bay-
bayan, no dinac bendicionan.
27 Ket isu kinunana, kencuana, Ania ti
naganmo? Ket kinunana, Jacob.
28 Ket isu kinunana, Saanto a matawa-
gen ti naganmo a Jacob, no di ket Israel;
gaputta nakisuutca iti Dios ken kadagiti
tattao, ket naparucmam.
29 Idin ni Jacob sinaludsudna kencuana,
ket kinunana, Ipalawagmo caniac, dawatec
kenca, ti naganmo. Ket isu kinunana,
Ania ti pagsaludsudam iti naganco? Ket
binendicionanna sadiay.
30 Ket pinanaganan ni Jacob daydi a
disso iti Fanuel: ta *kinunana*, Nakitac ti
Dios iti rupanrupa, ket ti biagco naisala-
can.
31 Ket nalawagen ti init ti pannagnana
idiay Fanuel, ket impilpilayna di
pading̃pandin̄gna.
32 Gapu itoy saan a mang̃an dagiti
annac ti Israel iti piskel ti nagsimpaan ti
pading̃pading̃, agpapan iti aldaw itoy: ta
sinagidna ti nagsimpaan ti pading̃pading̃
ni Jacob iti piskel ti pading̃pading̃na.

Sumabet ni Jacob ken Esau. Mapan idiay Siquem.

33 Ket ni Jacob intanĝadna dagiti
matana, ket nakitana, ket, adtoy,
sumunĝad ni Esau, agraman ti uppat a
gasut a lalaki. Ket inwarasna dagiti
ubbinĝ cada Lea, ken Raquel, ken dagiti
dua nĝa adipen a babai.
2 Ket inyunana dagiti adipen ken
annacda, sa ni Lea ken dagiti annacna,
ket da Raquel ken Jose ti naudi.
3 Ket isu met laenĝ naglasat nĝa
immun-una nĝem cadacuada, ket iti namin-
pito nagrucnoy iti daga, aginĝga iti di
nacaadani iti yan ni cabsatna.
4 Ket ni Esau nagtaray a simmabat
kencuana, ket inaracupna nĝa inapunĝol
ti tenĝnĝedna, ket inagcanna: ket nagsa-
nĝitda.
5 Ket intanĝadna dagiti matana, ket
nakitana dagiti babbai ken dagiti ubbinĝ;
ket kinunana, Asino dagitoy nĝa adda
kenca? Ket kinunana, Isuda dagiti
annac nĝa inted ti Dios a siaasi toy
adipenmo.
6 Idin dagiti adipen a babbai immasi-
degda, isuda ken dagiti annacda, ket
nagtamedda.
7 Ket immasideg met ni Lea ken
dagiti annacna, ket nagtamedda: iti
calpasanna, immasideg ni Jose ken ni
Raquel, ket nagtamedda.
8 Ket kinunana, Ania ti panĝipaayam
amin itay sanĝcacuyog a nasaracac? Ket
kinunana, Tapno matumpunĝac ti parabur
cadagiti mata ni apoc.
9 Ket kinuna ni Esau, Sipepennecac,
cabsatco; agservi coma la kenca dagiti
cucuam.
10 Ket kinuna ni Jacob, Saan, dawatec
kenca, no nasaracac ita ti parabur iti
matam, awatem nĝarud iti imac ti
isagutco; yantanĝay a nakitac ti rupam, a
cas ti maysa a macakita iti rupa ti Dios,
ket nacaay-ayoac kenca.
11 Awatem, dawatec kenca, ti isagutco
a maiyeg kenca; ta ti Dios kinaasiannac,
ken gaputta umanay ti adda caniac. Ket
indeldelna, ket inawatna.
12 Ket kinunana, Magnata, ket intan
coma, ket agyanacto iti sanĝoanam.
13 Ket kinunana *ken Esau,* Ni apoc
ammona a dagiti ubbinĝ naganusda, ket
adda caniac dagiti an-animal a dadackel
ken babassit a tagibianda: ket no ipagnada
ida a nalabes iti maysa nĝa aldaw, matay-
danto nĝa amin ti an-animal.
14 Ni apoc, dawatec kenca, aglasat coma
nĝa umun-una nĝem ti adipenna: ket siac
agturonĝacto iti nainayad a tumontonos
iti pannagna dagiti ubbinĝ, aginĝga iti
diac macadanon ken apoc idiay Seir.
15 Ket kinuna ni Esau, Ipaaymo nĝa
ibatic kenca ita ti dadduma cadagiti
tattao nĝa adda caniac. Ket kinunana,
Ania ti pannacasapulna? macasaracac
coma iti parabur cadagiti mata ni apoc.
16 Iti casta ni Esau nagsubli iti daydi
nĝa aldaw iti dalanna a mapan idiay Seir.
17 Ket napan ni Jacob idiay Socot, ket
namanĝon idiay iti maysa a balay, ket
nagaramid iti ab-abonĝ nĝa agservi
cadagiti an-animalna: gapuna a managa-
nan daydi a disso Socot.

18 Ket dimmanon ni Jacob a sicacappia
iti ciudad a Siquem, nĝa adda iti daga a
Canaan, idi naggapu iti Padan-aram; ket
nagsapaw iti sanĝo ti ciudad.
19 Ket gimmatanĝ iti sanĝanayon a
daga, a namanĝonanna iti sapawna, iti ima
dagiti annac ni Jamor nĝa ama ni Siquem,
iti sanĝagasut a bagi ti pirac.
20 Ket namanĝon sadiay iti maysa nĝa
altar, ket impanaganna iti El-Elohe-
Israel.*

Da Simeon ken Levi Ibalesda ti naaramid ken Dina. Ti Siquem a Sinamsam.

34 Ket nagpagna ni Dina, nĝa anac a
babai ni Lea nĝa impasnĝayna
ken Jacob, a kumita cadagiti annac a
babbai daydi a daga.
2 Ket nakita ni Siquem nĝa anac a
lalaki ni Jamor a Heveo, a ti palunĝo ti
daga; ket innalana ti babai ket nakiidda
kencuana, ket pinarucmana.
3 Ket nadecket ti cararuana ken Dina
nĝa anac a babai ni Jacob, ket inayatna
ti balasanĝ, ket nakisao a siaayat iti
balasanĝ.
4 Ket sinao ni Siquem ken Jamor nĝa
amana ket kinunana, Yasawaannac cadi iti
daytoy a balasanĝ.
5 Ket nadamag ken Jacob nĝa tinula-
wanna idi ni Dina nĝa anacna: ket dagiti
annacna a lallaki addada idi iti away iti
yan dagiti animal: ket nagulimec ni
Jacob inĝganat' simmanĝpetda.
6 Ket napan ni Jamor, nĝa ama ni
Siquem, a makisao ken Jacob.

---

* Cayatna a sawen, *Dios a Dios ni Israel.*

7 Ket dagiti annac a lallaki ni Jacob
naggapuda iti away idi naammoanda: ket
dagiti lallaki nasicoranda, ket nacapuñg-
totda unay, ta nagaramid idi *ni Siquem* iti
kinababa iti Israel, ñga tinulawanna ti
anac a babai ni Jacob; isu a rebbeñg a di
maaramid.
8 Ket ni Jamor nakisao cadacuada ket
kinunana, Ti cararua ti annacco a Siquem
agrayrayo iti anacyo a babai: dawatec
cadacayo ñga itedyo kencuana tapno
asawaenna.
9 Ket makiallotcayo cadacami; itedyo
dagiti annacyo a babbai cadacami, ket
alaenyo dagiti annacmi a babbai.
10 Ket makipagnaedcayto cadacami: ket
ti daga addanto iti sañgoyo; iti daytoy
agyancayo ken agsapulcayo, ket sapulenyo
idiay dagiti tagicuaenyo.
11 Ket kinuna ni Siquem ken ama
di balasañg ken cadagiti cacabsatna,
Macasaracac coma iti parabur cadagiti
matayo, ket itedconto ti ibagayonto caniac.
12 Dawatenyo uray ania a caadu ti
sab-oñg ken sagut, ket itdecto ti ibaga-
yonto caniac: ñgem itedyo caniac ti
balasañg ñga asawaec.
13 Ket dagiti annac a lallaki ni Jacob
simmuñgbatda ken Siquem ken ni met
Jamor ñga amana a pinañgallilawda, ket
kinunada, gaputta tinulawanna ni Dina
a cabsatda a babai,
14 ket kinunada cadacuada, Dicam
mabalin ñga ipaay daytoy, ñga itedmi ti
cabsatmi iti lalaki a di nacugit; ta no cada-
cami, maysa a lais dayta.
15 No maaramidto daytoy met laeñg,
umannugotcamto kenca: no cascay-
yonto cadacami, a macugitcay amin a
lalaki;
16 itedminto ñgarud dagiti annacmo
a babbai cadacayo, ket alaenminto dagiti
annacyo a babbai cadacami, ket maki-
pagnaedcamto cadacayo, ket agmaymay-
satayto ñga ili.
17 Ñgem no didacam denggen, a macu-
gitcayto; alaenminto ñgarud ti anacmi a
babai, ket agpanawcamto.

18 Ket nacaay-ayo ken Jamor dagiti
sasaoda idi, casta met ken Siquem ñga
anac ni Jamor.
19 Ket saan ñga imbaybayag di baro
ti nagaramid iti daydi, ta nagayayatanna
di anac a babai ni Jacob: ket isu ti cada-
yawan unay idi iti balay ni amana.
20 Ket dimmanon ni Jamor ken ni
Siquem ñga anacna iti ruañgan ti ciudadda,
ket nagsaoda cadagiti lallaki ti ciudadda,
a kinunada,
21 Dagitoy a lallaki natacneñgda cada-
tayo; iti casta palubosanyo ida ñga
agnaed iti daga, ken agsapul idiay; ta ad-
toy, ti daga mabalinna a malaon ida; alaen-
tayo coma dagiti annacda a babbai ñga
asawaentayo, ket itedtayo coma dagiti
annactay a babbai cadacuada.
22 Gapu laeñg itoy, ipaaydanto ñga
ayat ti makipagnaed cadatayo tapno
agmaymaysatayo ñga ili, no agcugittayo
isu-amin a lalaki a cas cadacuada, cas
ti pannacacugitda.
23 Saan aya a dagiti bacbaca ken
cucuada ken amin ñga an-animalda cucua-
tayto ida? umannugottay laeñg cada-
cuada, ket makipagyandanto cadatayo.
24 Ket impañgagda ni Jamor ken ni
Siquem ñga anacna, isu-amin dagidi
agruar iti ruañgan di ciudadna; ket nacugit
tuñggal lalaki, dagiti amin a rimmuar iti
ruañgan ti ciudadna.
25 Ket naaramid ñga, iti maicatlo ñga
aldaw, idi sisasakitda, dua cadagiti
annac ni Jacob a da Simeon ken Levi, a
cacabsatna ida ni Dina, tuñggal maysa
cadacuada innalana ti campilanna ket
binusorda a siiiñgel ti ciudad, ket pina-
tayda amin a lalaki.
26 Ket pinatayda ni Jamor ken ni
Siquem ñga anacna iti tadem ti campilan,
ket innalada ni Dina iti balay ni Siquem,
ket sada rimmuar.
27 Dagiti annac a lallaki ni Jacob napan-
da cadagiti natay, ket sinamsamda di
ciudad, gaputta tinulawanda idi ti cab-
satda a babai.
28 Innalada dagiti carnero ken caldiñg-
da ken bacbacada ken as-asnoda, ken ti
adda iti ciudad, ken ti adda idi iti
away;
29 ken amin a sanicuada, ken amin
dagiti annacda a bassit ken as-asawada,
innalada ida a kinayawan, ket inaramidda
a samsam, uray amin ñga adda idi iti
balay.
30 Ket ni Jacob kinunana ken Simeon
ken ni Levi, Dacayo pinagalligagetdac,
ta binalindac a macarurod cadagiti agnaed
ditoy a daga, cadagiti Cananeo ken cada-
giti Ferezeo: ket, siac idinto a bassit ti
tattaoc, agtitipondanto a busorendac, ket
dadaelendacto; ket siac mapucawacto,
siac ken ti balayco.
31 Ket isuda kinunada, Balinenna coma
ni cabsatmi a babai a cas la maysa a ba-
lañgcantis?

Ni Jacob ibelleñgna dagiti Ladladawan ket mapan idiay Betel. Ti Dios bendicionanna ni Jacob. Ti pannacayanac ni Benjamin. Ti Ipapatay ni Raquel. Dagiti Annac a lallaki ni Jacob. Ti Ipapatay ni Isaac.

35 Ket kinuna ti Dios ken Jacob,
Tumacderca, inca idiay Betel,
ket agnaedca sadiay: ket mañgaramidca
sadiay iti maysa nga altar a maipaay iti
Dios, a nagparang kenca idi nagtalawca
ken cabsatmo nga Esau.
2 Idin ni Jacob kinunana cadagiti cab-
balayna, ken iti amin a nakiloob ken-
cuana, Iwagsacyo dagiti didios a sabsabali
cadacayo, ket agdaluscayo, ket sucatanyo
dagiti pagananayyo:
3 ket tumacdertayo, ket sumang-attayo
idiay Betel; ket sadiay yaramidacto iti
altar ti Dios, a simmuñgbat caniac idi
aldaw ti pagelco, ket kinadcaduanac iti
dalan a nagnagnaac.
4 Ket inyawatda ken Jacob dagiti
didios a sabsabali nga adda idi iti biang-
da, ken dagiti ar-aritos nga adda cadagiti
laplapayagda idi; ket ni Jacob inlem-
meñgna ida iti siroc ti cayo a roble nga
adda idi asideg ti Siquem.
5 Ket nagnada: ket ti panagamac iti
Dios adda idi cadagiti ciudad iti capara-
ñgetda, ket saanda a simmurot cadagiti
annac a lallaki ni Jacob.
6 Ket dimteng ni Jacob idiay Luza,
nga adda iti daga a Canaan (daytoy isu
Betel), isu ken amin a tao nga adda idi
kencuana.
7 Ket namañgon sadiay iti maysa nga
altar, ket ninaganna daydi a disso iti
El-betel; ta idiay ti nagparañgan ken-
cuana ti Dios, idi a tinalawanna ni
cabsatna.
8 Ket natay ni Debora nga aya ni Re-
beca, ket naitabon iti ruar ti Betel iti siroc
ti roble: ket impanaganna iti Allon-bacut.

9 Ket nagparang manen ti Dios ken
Jacob, idi naggapu idiay Padan-aram, ket
binendicionanna.
10 Ket kinuna ti Dios kencuana, Ti
naganmo Jacob: saanto a matawag itan ti
naganmo a Jacob, ngem Israel ti nagan-
monton: ket pinanagananna iti Israel.
11 Ket kinuna ti Dios kencuana, Siac
ti Dios Mannacabalin amin: agbuñgaca
ket umaduca; ti maysa a nacion ken maysa
a sañgcacuyog dagiti nacion agtauddanto
kenca, ket ar-ari agtauddanto iti lasagmo;
12 ket ti daga nga intedco ken Abraham
ken Isaac, itdecto kenca, ken cadagiti
putotmo iti calpasam itdecto ti daga.
13 Ket immuli pinanawan ti Dios idi
disso a nakisaoanna kencuana.
14 Ket ni Jacob namatacder iti pilar
idi lugar a nakisaoanna kencuana, maysa
a pilar a bato: ket inbuyatna iti rabawna
ti maysa a daton nga inumen, ket inbuyat-
na iti rabawna ti lana.
15 Ket pinanaganan ni Jacob daydi a
disso, a nakisaoan ti Dios kencuana, iti
Betel.

16 Ket pimmanawda sadi Betel; ket
nawatiwat bassit pay laeng ti Efrata idi;
ket ni Raquel nagsical ket nagparigat iti
panagpasngayna.
17 Ket naaramid nga, idi nagparigat iti
panagpasngay, kinuna ti mangngilot ken-
cuana, Dica agbuteng; ta ita addanto
kenca ti maysa pay nga anac a lalaki.
18 Ket naaramid nga, idi nagwayaway
ti cararuana (ta natay), pinanagananna iti
Ben-oni: ngem ti imana impanaganna ken-
cuana ti Benjamin.
19 Ket natay ni Raquel, ket naitabon
iti dalan sadiay Efrata (daytoy isu ti
Belen).
20 Ket namatacder ni Jacob iti maysa
a pilar iti rabaw ti tanemna: daytoy ti
Pilar ti tanem ni Raquel agpapan ita.
21 Ket pimmanaw ni Israel, ket in-
ucradna ti sapawna iti sabali a bañgir ti
torre ti Eder.
22 Ket naaramid nga, bayat ti panag-
naed ni Israel sadiay daga, ni Ruben
napan ket nakiidda ken Bala a cabbalay
ni amana: ket naammoan ni Israel.

Dagiti annac a lallaki ni Jacob
sañgapuloda ket dua idi:
23 dagiti annac a lallaki ni Lea: ni
Ruben, nga inauna nga anac ni Jacob, ken
ni Simeon, ken ni Levi, ken ni Juda, ken
ni Isacar, ken ni Zabulon;
24 dagiti annac a lallaki ni Raquel: ni
Jose ken ni Benjamin;
25 ket dagiti annac a lallaki ni Bala nga
adipen ni Raquel: ni Dan ken ni Neftali:
26 ket dagiti annac a lallaki ni Zelfa
nga adipen ni Lea: ni Gad ken ni Aser:
dagitoy dagiti annac a lallaki ni Jacob, a
nayanacda kencuana idiay Padan-aram.
27 Ket immay ni Jacob ken Isaac nga
amana idiay Mamre, idiay ciudad nga

Arbee (isu ti Hebron), a nagnaedan da
Abraham ken ni Isaac.

28 Ket dagiti aldaw ni Isaac sangagasut
ket walopulo a tawen idi.
29 Ket inyawat ni Isaac ti cararua,
ket natay, ket naitipon iti ayan dagiti
capoonanna, lacay ket napnec iti al-aldaw:
ket ni Esau ken ni Jacob nga annacna a
lallaki intanemda.

Dagiti Putputot ni Esau. Dagiti Palungo ti Edom. Dagiti Annac a Lalaki ni Seir. Dagiti Ar-ari ti Edom.

36 Dagitoy dagiti putputot ni Esau
(isu ti Edom).
2 Ni Esau innalana dagiti assawana
cadagiti annac a babbai ti Canaan: ni
Ada, anac ni Elon a Jeteo, ken ni Ooli-
bama, anac ni Ana, nga anac ni Sebeon
nga Heveo,
3 ken ni Basemat, anac a babai ni Is-
mael, a cabsat ni Nabajot.
4 Ket ni Ada inyanacna ken Esau ni
Elifaz; ket ni Basemat inyanacna ni
Rahuel;
5 ket ni Oolibama inyanacna ni Jehus,
ken ni Jelon, ken ni Core: dagitoy dagiti
annac a lalaki ni Esau, a nayanac kencuana
sadiay daga a Canaan.
6 Ket ni Esau innalana dagiti assawana,
ken dagiti annacna a lallaki ken babbai,
ken amin a tattao iti balayna, ken dagiti
bacbacana ken amin nga an-animalna,
ken amin a cucuana, a nasapsapulanna
idiay daga a Canaan; ket napan iti
maysa a daga nga adayu ken Jacob a cab-
satna.
7 Ta casta ti caadu dagiti cucuada
idi, a dida mabalin ti agtipon iti
pagyanan; ket ti daga a pagnaedanda
saan a macaanay a gapu cadagiti an-
animalda.
8 Ket ni Esau nagnaed idiay bantay
a Seir: ni Esau isu ti Edom.

9 Ket dagitoy dagiti putot ni Esau
nga ama dagiti Edomitas idiay bantay a
Seir:
10 dagitoy dagiti nagan dagiti annac a
lallaki ni Esau: ni Elifaz, anac ni Ada nga
asawa ni Esau, ni Rahuel, anac ni Basemot
nga asawa ni Esau.
11 Ket dagiti annac a lallaki ni Elifaz
isuda idi ni Teman, ni Omar, ni Sefo, ni
Gatan, ken ni Cenez.
12 Ket ni Tamna cabbalay idi ni Elifaz,
nga anac a lalaki ni Esau; ket inyanacna
ken Elifaz ni Amalec: dagitoy ti annac a
lallaki ni Ada, asawa ni Esau.
13 Ket dagitoy dagiti annac a lallaki ni
Rahuel: ni Nabat, ni Zara, ni Samma,
ken ni Meza: dagitoy isuda idi dagiti
annac a lalaki ni Basemat nga asawa ni
Esau.
14 Ket dagitoy dagiti annac a lallaki
idi ni Oolibama, nga asawa ni Esau, nga
anac a babai ni Ana nga anac a babai ni
Sebeon: ket isu nangyanac ken Esau cada
Jehus, ken Jelon, ken Core.

15 Dagitoy dagiti palungo cadagiti
annac a lallaki ni Esau: dagiti annac a
lallaki ni Elifaz, nga inauna nga anac ni
Esau: ni palungo Taman, ni palungo
Omar, ni palungo Sefo, ni palungo Cenez,
16 ni palungo Core, ni palungo Gatam,
ken ni palungo Amalec: dagitoy dagiti
palungo a pinutot ni Elifaz idiay daga ti
Edom; dagitoy dagiti annac a lallaki ni
Ada.
17 Ket dagitoy dagiti annac a lallaki ni
Rahuel, anac a lalaki ni Esau: ni palungo
Nahat, ni balungo Zera, ni palungo
Samma, ni palungo Meza: dagitoy dagiti
palungo a nagtaud ken Rahuel idiay daga
ti Edom; dagitoy dagiti annac a lallaki ni
Basemat, nga asawa ni Esau.
18 Ket dagitoy dagiti annac a lallaki
ni Oolibama, nga asawa ni Esau: ni
palungo Jehus, ni palungo Jelon, ni
palungo Core: dagitoy dagiti palungo a
nagtaud ken Oolibama, nga asawa ni Esau,
anac a babai ni Ana.
19 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni
Esau, ket dagitoy dagiti palungoda: isu ti
Edom.

20 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni
Seir nga Horeo, a dagiti agnaed iti daga:
ni Lotan ken ni Sobal ken ni Sebeon ken
ni Ana,
21 ken ni Dison ken ni Ezer ken ni
Disan: dagitoy dagiti palungo a nagtaud
cadagiti Horeo, nga annac ni Seir, idiay
daga ti Edom.
22 Ket dagiti annac a lallaki ni Lotan
isuda idi da Hori, ken Hemam; ket ni
Tanna, cabsat a babai idi ni Lotan.
23 Ket dagitoy dagiti annac a lallaki
ni Sobal: da Alvan, ken Manahat, ken
Ebal, ken Sefo, ken ni Onan.
24 Ket dagitoy dagiti annac ni Sebeon:
ni Aja ken ni Ana; daytoy di Ana a
nacasarac cadagiti ubbog a napudot idiay

tay-ac, idi impapaarabna dagiti asno ni
amana a Sebeon.
25 Ket dagitoy dagiti annac ni Ana:
ni Dison ken ni Oolibama, nğa anac a
babai ni Ana.
26 Ket dagitoy dagiti annac ni Dison:
ni Hamdan ken ni Eseban ken ni Jetran
ken ni Charan.
27 Dagitoy dagiti annac ni Aser: da
Balaan ken ni Zavan ken Acam.
28 Dagitoy dagiti annac ni Disan: ni
Hus ken ni Aran.
29 Dagitoy dagiti palunğo a nagtaud
cadagiti Horeo: ni palunğo Lotan, ni
palunğo Sobal, ni palunğo Sebeon, ni
palunğo Ana,
30 ni palunğo Dison, ni palunğo Eser,
ni palunğo Disan: dagitoy dagiti palunğo
a naggapu cadagiti Horeo, a maitutop iti
palpalunğoda, iti daga ti Seir.

31 Ket dagitoy dagiti ar-ari a nagturay
iti daga ti Edom, idi awan pay manğturay
nğa ari cadagiti annac ni Israel.
32 Ket nagari sadi Edom ni Bela, nğa
anac a lalaki ni Beor; ket Denaba ti
nagan ti ciudadna idi.
33 Ket natay ni Bela, ket nagturay a
sonona ni Jacob, nğa anac lalaki ni Zara a
taga Bosra.
34 Ket natay ni Jobab, ket nagturay a
sonona ni Husam iti daga dagiti
Temanitas.
35 Ket natay ni Husam, ket nagturay
a sonona ni Adad nğa anac a lalaki ni
Badad, a nanğsugat iti Madian iti away
sadi Moab; ket ti nagan ti ciudadna idi ti
Avit.
36 Ket natay ni Adad, ket nagturay a
sonona ni Semla a taga Masreca.
37 Ket natay ni Semla, ket nagturay a
sonona ni Saul a taga Rohobot iti yan ti
Carayan.
38 Ket natay ni Saul, ket nagturay a
sonona ni Balanan nğa añac a lalaki ni
Acabor.
39 Ket natay ni Balanan, anac a lalaki
ni Acabor, ket simmono kencuana ni
Adar: ket ti nagan ti ciudadna idi ti Fau;
ket ti nagan idi ti asawana Meetabel, nğa
anac a babai ni Matred, nğa anac a babai
ni Mezaab.

40 Ket dagitoy dagiti nagnagan dagiti
palunğo a nagtaud ken Esau, a mayannu-
rot iti capoonanda, mayannurot iti lugar
a nagyananda, cas dagiti nagnaganda:
ni palunğo Tanna, ni palunğo Alva, ni
palunğo Jetet,
41 ni palunğo Oolibama, ni palunğo
Ela, ni palunğo Finon,
42 ni palunğo Cenez, ni palunğo Teman,
ni palunğo Madsar,
43 ni palunğo Magdiel, ni palunğo
Hiram: dagitoy dagiti palpalunğo sadi
Edom, a mayannurot cadagiti pagnaed-
anda iti daga a pagtagicuaanda. Daytoy
isu ni Esau, nğa ama dagiti Idumeo.

*Idumduma ni Jacob ni Jose. Dagiti Tagta-
gainep ni Jose. Maibaon ni Jose sadi
Siquem. Ilaco dagiti cacabsatna ket
maipan sadi Egipto. Ti Pa-
nagdunğ-aw ni Jacob.*

37 Ket nagnaed ni Jacob iti daga a
nagyanan ni amana, iti daga a
Canaan.
2 Dagitoy dagiti caputotan ni Jacob.
Ni Jose, idi nagtawen iti sanğapulo ket
pito, agipapaarab cadagiti an-animal ag-
raman dagiti cabsatna; isu maysa a
baro idi a cadua dagiti annac a lallaki ni
Bala, ken annac a lallaki ni Zelfa, nğa
assawa ni amana: ket ni Jose idandanonna
ken amada idi ti dakes a panagcucuada.
3 Ket ni Israel ay-ayatenna idi ni Jose
nğa ipanğpanğrona nğem dagiti isu-amin
nğa annacna, gaputta nayanac iti kina-
lacayna: ket inyaramidanna iti maysa a
bado a nagurit iti nadumaduma a kita.
4 Ket nadlaw dagiti cacabsatna a dac-
dackel ti panagayat kencuana ni amada
nğem cadagiti amin a cabsatna; ket caru-
rurudda idi, ket dida mabalin a casao iti
naan-anat.

5 Ket nagdarepdep ni Jose iti maysa a
tagainep, ket sinaritana cadagiti cacabsat-
na; ket isuda ad-adda manen ti rurudda
kencuana.
6 Ket kinunana cadacuada, Denğgenyo,
dawatec cadacayo, daytoy dinarepdepco a
tagainep:
7 ta, adtoy, agbetbettectay idi iti pag-
talonan, ket, adtoy, ti binettecco bim-
manğon, ket nagtindec met; ket, adtoy,
dagiti binettecyo immayda iti lawlaw, ket
nagtamedda iti binettecco.
8 Ket kinuna kencuana dagiti cacab-
satna, Pudno aya nğa agaricanto cada-
cami? wenno sicanto ti apomi iti napay-
payso? Ket ad-adda man ti rurudda
kencuanan gapu cadagiti tagainepna, ken
cadagiti saona.

9 Ket nagtagainep man iti sabalin, ket sinaona cadagiti cacabsatna a kinunana, Adtoy, ti sabali man a tinagainepcon; ket, adtoy, ti init ken ti bulan ken sangapulo ket maysa a bitwen nagtamedda caniac.

10 Ket sinaritana ken amana ken cadagiti cacabsatna; ket ni amana tinubngarna, ket kinunana kencuana, Ania daytoy a tagainep a dinarepdepmo? Pudno nga umaycamto agrucnoy kenca iti daga, siac ken ni inam ken dagiti cacabsatmo?

11 Ket dagiti cacabsatna inapalanda; ngem ni amana sinalimetmetanna iti nakemna daytoy a nasao.

12 Ket napan nagpaarab dagiti cacabsatna cadagiti an-animal ni amada sadiay Siquem.

13 Ket ni Israel kinunana ken Jose, Saan aya a dagiti cacabsatmo addada nga agpapaarab cadagiti an-animal sadi Siquem? umayca, ket ibaoncanto cadacuada. Ket isu simmungbat kencuana, Adtoyac.

14 Ket kinunana kencuana, Inca ita, kitaem no naimbag ti casasaad dagiti cacabsatmo, ken naimbag dagiti an-animal, ket yegmo caniac ti damag. Ket pinalubosanna idiay lobong ti Hebron, ket nacadanon sadiay Siquem.

15 Ket ti maysa a tao nasaracanna, ket adtoy, magmagna a mayaw-awan idi away: ket ti lalaki inintuudna, a kinunana, Ania ti sapsapulem?

16 Ket isu simmungbat, Sapsapulec dagiti cacabsatco a lallaki: ibagam, dawatec kenca, adin ti yan a pagpaarabanda *iti pangen*.

17 Ket kinuna ti lalaki, Nagpanawda ditoyen; ta nangngegco a sinaoda, Intayo sadiay Dotain. Idin ni Jose napanna sinurot dagiti cacabsatna, ket natumpungganna ida idiay Dotain.

18 Ket nakitada iti adayu, ket idi di pay immasideg cadacuada, napanunotda ti maibusor kencuana a panangpatayda.

19 Ket kinunada ti maysa ken maysa, Adtoy, sumungad ni managtagtagainep.

20 Ita umaycayo ngarud, ket papatayentayo, ket itappuactay iti maysa cadagiti bito, ket cunatayto, Inalun-un ti dakes nga animal: ket kitaentayto no anianto ti maaramid dagiti tagtagainepna.

21 Ket ni Ruben nangngegna daytoy, ket inispalna iti imada, ket kinunana, Ditayo papatayen cadi.

22 Ket ni Ruben kinunana cadacuada, Dicay mangiwara iti dara; itappuacyo iti daytoy a bobon nga adda iti tay-ac, ngem dicay im-imaan: tapno mailisina cadagiti imada tapno mapagsublina ken amana.

23 Ket naaramid nga, idi nacagteng ni Jose cadagiti cacabsatna, isuda linabusanda ni Jose iti badona, di bado nga adu a kita ti culina a sicacapet kencuana idi;

24 ket innalada ket intappuacda iti bobon: ket di bobon awan nagyan, awan danum iti unegna.

25 Ket nagtugawda a nangan iti tinapay: ket intangadda dagiti matada ket kinitada, ket, adtoy, sumungad ti maysa a sangcacuyog dagiti Ismaelitas nga aggapu idiay Galaad, ket dagiti camelloda inawitda dagiti especias ken balsamo ken mirra, *ket* ipanda idi sadi Egipto.

26 Ket ni Juda kinunana cadagiti cacabsatna, Ania ti maalatayo no papatayentayo ni cabsattayo ken ilemmengtay ti darana?

27 Umaycayo ket ilacotayo cadagiti Ismaelitas, ket ditay im-imaan coma; ta isu cabsattayo a lalaki, ti lasagtayo. Ket dagiti cacabsatna inanamunganda.

28 Ket naglabas dagiti taga Madian nga agbanbaniaga, ket inaonda nga insangat ni Jose idi bito, ket inlacoda cadagiti Ismaelitas iti duapulo a bagi ti pirac. Ket insangpetda ni Jose sadi Egipto.

29 Ket ni Ruben nagsubli idi bito; ket, adtoy, awan ni Jose iti unegnan; ket ginay-abna dagiti pagananayna.

30 Ket nagsubli *iti ayan* dagiti cacabsatna, ket kinunana, Ti ubing awanen; ket siac, sadinonto ti papanac?

31 Ket innalada di bado ni Jose, ket nangrucrucda iti maysa a calding a lalaki, ket impabatocda di bado iti dara;

32 ket impaw-itda di bado a nagurit iti adu a kita, ket impanda ken amada, ket kinunada, Daytoy nasaracanmi: bigbigem ita no isu ti bado ni anacmo wenno saan.

33 Ket isu nailasinna, ket kinunana, Isu ti bado ni anacco a lalaki; ti maysa a dakes nga animal inalun-unna; awan ti duadua a narangcayen ni Jose.

34 Ket ni Jacob pinigisna dagiti pagananayna, ket incapetna cadagiti luppona ti nakersang a lupot, ket dinung-awanna ti anacna iti adu nga aldaw.

35 Ket timmacder amin dagiti annacna a lallaki ken babbai a nangliwliwa ken-

cuana; ngem isu dina kinayat ti nagliw-
liwa; ket kinunana, Ta bumabaacto ken
Tanem a mapan ken anacco a sililiday.
Ket ni amana sinangitanna.
36 Ket dagiti taga Madian inlacoda
idiay Egipto ken Potifar, maysa nga
oficial ni Faraon, a capitan dagiti
agbanbantay.

Dagiti Annac ni Juda nga ti inada ni Sua. Dagiti Annacna nga inyanac ni Tamar.

38 Ket naaramid iti daydi a tiempo,
a simmalog ni Juda a naisina
cadagiti cacabsatna ket napan iti maysa a
lalaki nga Odollamita nga agnagan idi iti
Hira.
2 Ket ni Juda nacakita sadiay iti
maysa nga anac a babai ti maysa a lalaki
a taga Canaan, a nagnagan iti Sua; ket
innalana, ket simrec kencuana.
3 Ket nagsicug, ket naganac iti maysa
a lalaki; ket ninagan *ni amana* iti Her.
4 Ket nagsicug manen, ket naganac iti
maysa a lalaki; ket ninaganna nga Onan.
5 Ket saman naganaken iti lalaki, ket
ninaganna iti Sela: ket adda idi idiay
Chezib, idi inyanacna.
6 Ket ni Juda nangala iti babai nga
inyasawana iti inauna nga anacna a lalaki,
a ni Her, ket nagnagan iti Tamar.
7 Ket ni Her nga inauna nga anac ni
Juda dakes idi cadagiti mata ni Jehova;
ket isut' pinatay ni Jehova.
8 Ket ni Juda kinunana ken Onan,
Dumnaca iti asawa ni cabsatmo tapno
aramidem kencuana ti annong ti cabsat ti
asawa a lalaki, ket parnuayem ti putot
ken cabsatmo a lalaki.
9 Ket inammo ni Onan a ti putot saan
a maipaay kencuana coma; ket naaramid
nga idi dinennaanna ni asawa ti cabsatna
a lalaki, isut' imbocbocna iti daga, di
la ket ano ta macaited iti maipaanac ken
cabsatna.
10 Ket dakes idi iti imatang ni Jehova
ti inaramidna: ket pinataypa met.
11 Kinuna ngarud ni Juda ken Tamar
a manugangna, Agyanca a balo idiay
balay ni amam, agingga iti di dumackel
ni Sela nga anacco a lalaki; ta kinunana,
Ta nalabit saan a matayto, a cas dagidi
cabsatna a lalaki. Ket napan ni Tamar
ket nagtaeng iti balay ni amana.

12 Ket napalabas ti adu nga aldaw, ket
natay ti babai nga anac ni Sua, nga asawa
ni Juda; ket ni Juda naliwliwa, ket
simmang-at a nangkita cadagiti mang-
pukis cadagiti carcarnerona, isu ken ni
Hira a gayyemna nga Odollamita, idiay
Tamnas.
13 Ket nayammo ken Tamar, a cunada,
Adtoy, sumang-at ni catugangam a lalaki
a mamukis cadagiti carnerona idiay
Tamnas.
14 Ket inucsobna ti cawesna a balo,
ket nagdalungdung, ket inabbonganna ti
bagina, ket nagtugaw iti ruangan ti
Enaim, a sibay ti dalan a mangiturong
idiay Tamnas; ta makitana idi a dim-
mackelen ni Sela, ket dina met nayasawa
kencuana.
15 Idi nakita ni Juda, impagarupna a
babai idi a nagaramugam; ta inabbo-
ngnanna idi ti rupana.
16 Ket simmiasi a napan kencuana iti
sibay ti dalan, ket kinunana, Ala, dawatec
kenca, ipalubosmo a dumnaac kenca: ta
dina inammo nga isu idi di manugangna a
babai. Ket kinunana, Ania ti itdemto
tapno dumnaca caniac?
17 Ket kinunana, Payegancanto cada-
giti pangen iti maysa nga urbon a calding.
Ket kinunana, Itedmonto caniac ti
pacakitaan, agingga iti dica payeg?
18 Ket kinunana, Ania ti pacakitaan
nga itdecto kenca? Ket kinunana, Dayta
singsingmo ken ta barikesmo, ken ta
sarucodmo nga adda iti imam. Ket in-
tedna ida kencuana, ket dimna kencuana,
ket nagsicug gapu kencuana.
19 Ket timmacder *di babai*, ket naga-
wid, ket iniccatna ti dalungdungna, ket
incapetna dagiti cawes ti kinabalona.
20 Ket inpaw-it ni Juda ti urbon a
calding iti ima di gayyemna nga Odolla-
mita, tapno alaenna ti pacakitaan iti ima
daydi babai: ngem dina nasaracan.
21 Idin nagintuud cadagiti lalaki idiay
disso ti babai, a cunana, Sadino ti ayan
daytay balangcantis, nga adda idi idiay
Enaim iti sibay ti dalan? Ket kinunada,
Awan nagyan ditoy a balangcantis.
22 Ket nagsubli ken Juda ket kinu-
nana, Diac nasaracan; ket casta met da-
giti lalaki sadiay disso kinunada, Awan
nagyan ditoy a balangcantis.
23 Ket ni Juda kinunana, Alaenna
coma a maipaay kencuana, di la ket ta
maibabaincami: adtoy, impaw-itco daytoy
nga urbon, ket dica nasaracan.

24 Ket naaramid nga, idi nagtallo a
bulan, nayammo ken Juda a kinunada, Ni

Tamar a manangangmo a babai nagbalang-
cantis; ket maysa pay, adtoy, masicug iti
pinagbalangcantis. Ket kinuna ni Juda,
Alaenyo, ket mapuuran coma.
25 Idi naisaclang, pinaibagana ken ca-
tugangannna a lalaki, a kinunana, Ti lalaki
a makincucua cadagitoy isu ti nagsicugac:
ket kinunana, Ilasinmo, dawatec kenca,
no asino ti akincucua cadagitoy, ti sing-
sing, ti barikes, ken ti sarucod.
26 Ket ni Juda impaduyacyacna nga
isuda ti cucuana, ket kinunana, Isu nalin-
linteg ngem siac, gaputta diac inted ken
Sela nga anacco a lalaki. Ket dina la
dininnaan.
27 Ket naaramid nga, idi panagpas-
ngayna, adtoy, ta singin ti adda idi iti
tianna.
28 Ket naaramid, idi nagpasngay, in-
wayang ti maysa ti imana: ket inawat ti
mangngilot ket binedbedanna di imana iti
sag-ut a nalabaga, ket kinunana, Daytoy
ti immuna a rimmuar.
29 Ket naaramid nga, idi inyunegna ti
imana, adtoy, ti cabsatna rimmuar: ket
kinuna *di mangngilot*, Apayapay inaramid-
mo ti maysa a pigis kenca met laeng? iti
casta ninaganna iti Fares.
30 Ket iti calpasanna, rimmuar ti cab-
satna, nga adda ti sag-ut a nalabaga iti
imana: ket ninaganna iti Zara.

Ni Jose Mayordomo ni Potifar. Ni Jose ken ti Asawa ni Potifar. Nabalud ni Jose.

39 Ket naisalog ni Jose idiay Egipto;
ket ginatang ni Potifar, nga
maysa nga oficial ni Faraon, a pangoloen
dagiti agbanbantay, lalaki nga Egipciano,
iti ima dagiti Ismaelitas, a nangipan ken-
cuana sadiay.
2 Ket ni Jehova siaadda idi ken Jose,
ket lalaki a nagasat idi; ket adda idi iti
balay ni apona a di Egipciano.
3 Ket nadlaw ni apona a ni Jehova
adda idi kencuana, ken amin nga arami-
denna pinagasat ni Jehova iti imana.
4 Ket nacasarac ni Jose ti parabur iti
matana, ket nagannong kencuana: ket
binalinna a pangoloen iti balayna, ket in-
yawatna iti biangna amin dagiti adda
kencuana.
5 Ket naaramid a nanipud idin a pi-
nangpaaywanna kencuana iti balayna, ken
dagiti amin a cucuana, binendicionan ni
Jehova ti balay ni Egipciano a maipoon
ken Jose; ket ti bendicion ni Jehova
naisacnap cadagiti amin nga adda ken-
cuana, iti balay ken iti away.
6 Ket intalecna amin nga adda ken-
cuana iti ima ni Jose; ket awan nga
inammona nga adda kencuana, no di la ti
lamut a canenna. Ket ni Jose idi nanga-
yed a lalaki, ken nacaay-ayo a makita.

7 Ket naaramid iti calpasan dagitoy,
nga ti asawa ti apona minatmatna dagiti
matana ken Jose; ket kinunana, Caiddaen-
nac.
8 Ngem madi, ket kinunana iti asawa
ni apona, Adtoy, ni apoc dina ammo ti
adda caniac iti balay, ket intalecna ti
amin a cucuana iti imac:
9 isu saan a dacdackel itoy a balay
ngem siac; ket awan sabali nga dina in-
talec caniac no di la sica, a gaputta sica ti
asawana: casano ngarud ti panangaramid-
co itoy naidaclan a kinadakes, ken maca-
basolac iti Dios?
10 Ket naaramid nga, iti pannakisasao-
na ken Jose iti inaldaw-aldaw, saanna nga
impangpangag ti pannakicaiddana ken-
cuana, *wenno* di nagyan kencuana.
11 Ket naaramid, cadagidiay nga al-
daw, a simrec iti balay tapno aramidenna
ti annongna; ket awan cadagiti lallaki ti
balay iti unegna idi.
12 Ket iniggaman di babai ti pagananay
ni Jose, ket kinunana, Caiddaennac cadi:
ket binatina ti pagananayna iti imana, ket
nagtalaw, ket rimmuar.
13 Ket naaramid nga, idi nakitana nga
imbatina ti pagananayna iti imana, ket
nagtaray a rimmuar,
14 immawag *di babai* cadagiti lallaki,
ket nakisao cadacuada, a kinunana, Ki-
taenyo, inyegna cadatayo ti maysa nga
Hebreo, tapno mangrabrabac cadatayo:
immay caniac makicaidda, ket nagpuc-
cawac iti natbag:
15 ket naaramid nga, idi nangngegna
nga impigsac ti timecco ket nagickisac,
nabatina iti ayanco ti pagananayna, ket
nagtalaw, ket rimmuar.
16 Ket indulinna di pagananayna aging-
ga iti di simmangpet ni apona iti balayna.
17 Ket nagsasao kencuana cadagitoy
cacastoy a sasao, a kinunana, Daydi adipen
nga Hebreo, nga inyegmo cadata, immay
caniac tapno mangrabrabac caniac:
18 ket naaramid, idi nga impecsac ti
timecco, ket nagpuccawac, nabatina ti
pagananayna iti ayanco, ket nagtaray a
rimmuar.

19 Ket naaramid nğa, idi dinenğngeg ni apona ti sinasao ni asawana, a kinunana, Castoy ti pinanğaramid di adipenmo caniac; ti punğtotna bimmara.

20 Ket innala ni apona ni Jose, ket incabilna iti pagbaludan, isu ti disso a pannacareppet dagiti balud ti ari: ket nagtaenğ sadiay iti pagbaludan.

21 Nğem ni Jehova siaadda idi ken Jose, ket kinaasianna, ket inaramidna a nacaay-ayo cadagiti mata ti agaywan iti pagbaludan.

22 Ket ti agaywan iti pagbaludan intalecna iti ima ni Jose amin dagiti balud nğa adda iti pagbaludan; ket amin nğa aramidenda sadiay, isu ti agaramid idi.

23 Awan ti uray ania a taminğen ti agaywan iti pagbaludan, gaputta ni Jehova adda idi kencuana; ket ti inaramidna pinagasat ni Jehova.

Ibucsilan ni Jose dagiti Darepdep dagiti cadduana a Balud.

40 Ket naaramid nğa, iti calpasan dagitoy, nacabasol da maestresala ti ari sadi Egipto ken ti panaderona a maicaniwas ken apoda nğa ari ti Egipto.

2 Ket nacapunğtot ni Faraon cadagiti dua nğa oficialna, nğa isuda ti canğatoan cadagiti agidulut ken ti panğoloen dagiti panadero.

3 Ket pinabaludna ida iti balay ti capitan dagiti agbanbantay, iti carcel, isu nğa ayan ni Jose a sirereppet idi.

4 Ket ti capitan dagiti agbanbantay intalecna ida ken Jose, ket inserservianna ida: ket nagtaenğda cadagiti dadduma nğa aldaw iti pagbaludan.

5 Ket nagtagainepda a dua iti maymaysa a rabii, ti tumunğgal maysa *adda* idi tagainepna, ti tumunğgal maysa cas mayannurot iti caulogan ti parmatana, ti maestresala ken ti panadero ti ari sadi Egipto, nğa addada idi a sirereppet iti pagbaludan.

6 Ket immay ni Jose cadacuada iti bigat, ket kinitana ida, ket, adtoy, nalidayda idi.

7 Ket inintuudna cadagiti adipen ni Faraon a cadduana iti pagbaludan iti balay ni apona, a kinunana, Apayapay naliday ita dagiti rupayo?

8 Ket kinunada kencuana, Nagtagainepcam iti parparmata, ket awan ti macaipalawag. Ket kinuna ni Jose cadacuada, Saan aya a dagiti pananğipalawag addada iti biang ti Dios? saoenyo caniac, dawatec cadacayo.

9 Ket ti panğoloen dagiti agidulut sinaritana ti tagainepna ken Jose, ket kinunana kencuana, Iti tagainepco, adtoy, adda idi ti maysa a poon nğa uvas iti sanğoc;

10 ket iti dayta nğa uvas adda idi tallo a sanğa: ket cas nagtarubonğ, *ket* rimmuar dagiti sabonğna; *ket* dagiti raayna nagbunğada cadagiti naloom nğa uvas:

11 ket ti baso ni Faraon adda idi iti imac; ket innalac dagiti uvas, ket pinespesco ida iti baso ni Faraon, ket intedco ti baso iti ima ni Faraon.

12 Ket kinuna ni Jose kencuana, Daytoy ti cayuloganna: dagiti tallo a sanğa talloda nğa aldaw;

13 iti uneg tallo nğa aldaw, itan-octo ni Faraon ta olom, ket isublinacanto iti saadmo: yawatmonto ti copa ni Faraon iti imana, cas ar-aramidem idi maestresalanaca.

14 Nğem laglagipennac inton nagasat ti casasaadmo, ket dawatec a caasiannac, ket isasaonac ken Faraon, ket aonennac cadi itoy a balay:

15 ta iti pudno, tinacawdac sadiay daga dagiti Hebreo: ket awan met ditoy ti inaramidco a nanğicabilanda caniac iti pupoc.

16 Idi nakita di panğoloen dagiti panadero a nasayaat ti pannacaibucsilna, kinunana ken Jose, Siac addaac idi iti tagainepco met, ket ni, tallo a laga ti tinapay a napudaw addada idi iti rabaw ti oloc:

17 ket iti daydi a laga a makinnğato adda idi amin a cancanen a naluto ken Faraon; ket dagiti tumaytayab kinnanda ida iti laga nğa adda idi iti oloc.

18 Ket simmunğbat ni Jose, ket kinunana, Daytoy ti cababagasna: dagiti tallo a laga isuda ti tallo nğa aldaw;

19 iti uneg tallo nğa aldaw iccatento ni Faraon ta olom kenca, ket paibitinnacanto iti maysa a cayo; ket dagiti tumaytayab ibusendanto kenca ta lasagmo.

20 Ket naaramid nğa, iti maicatlo nğa aldaw, isu ti aldaw a nacayanacan ni Faraon, nagdaya cadagiti isu-amin nğa ad-adipenna: ket pinaalana ti panğoloen dagiti maestresala ken ti panğoloen dagiti panadero cadagiti adipenna.

21 Ket insublina ti panğoloen dagiti maestresala iti annonğna; ket inyawatna ti baso iti ima ni Faraon:

22 ng̃em pinabitayna ti pang̃oloen
dagiti panadero: cas pinalawag idi ni
Jose cadacuada.
23 Nupay casta, ti maestresala a pa-
ng̃oloen saanna a nalagip ni Jose, ng̃em
isu nalipatanna.

Agtagainep ni Faraon maipapan cadagiti Bacbaca ken Dawdawa. Ni Jose ibucsilanna dagiti Tagainep ni Faraon. Maisaad ng̃a Agturay iti Egipto. Ti Panagasawana. Umay ni Bisin.

41 Ket naaramid ng̃a, nalabes ti apag-
tutop ng̃a dua a tawen, nagtagai-
nep ni Faraon: ket, adtoy, sitatacder idi
iti asideg ti carayan.
2 Ket, adtoy, simmang̃-at idi carayan
ti pito a bacbaca, a nacaay-ayo iti mata
ken nalucmeg ti panaglaslasagda; ket
nagar-arabda iti caronoan.
3 Ket, adtoy, dagiti pito sabali a baca
simmarsarunoda cadacuada a naggapu iti
carayan, a nalaadda a kitkitaen ken
nacuttong̃ ti panaglaslasagda; ket nag-
tacderda iti sibay dagiti immun-una a baca
iti igid ti carayan.
4 Ket dagiti baca a nalaad ken nacut-
tong̃ kinnanda dagiti pito a baca a
nalaing̃ ken nalucmeg. Ket nacariing̃ ni
Faraon.
5 Ket nacaturog ket nagtagainep
manen: ket, adtoy, pito a dawa a nabagas
ken nasayaat rimmuarda iti maymaysa a
poon.
6 Ket, adtoy, pito a dawa, a nakirang̃
ken nagang̃o gapu iti ang̃in ng̃a aggapu
iti daya, rimmuarda a naud-udi ng̃em
cadagita.
7 Ket dagiti nakirang̃ a dawa inalun-
unda dagiti pito a nabagas ken nasayaat
a dawa. Ket nacariing̃ ni Faraon, ket
adtoy, maysa la a tagainep.
8 Ket naaramid iti cabigatanna, a
naculcolan ti cararuana; ket inbilinna ket
pinaayabanna amin dagiti managsala-
mang̃ca sadi Egipto, ken amin dagiti
mamasirib ti daga: ket sinarita ni Faraon
cadacuada ti tagainepna; ng̃em awan
cadacuada ti nacaipalawag ken Faraon.
9 Idin ti maestresala a pang̃oloen
sinaona ken Faraon, a kinunana, Malagipco
dagiti babacco ita ng̃a aldaw:
10 ni Faraon nacapung̃tot cadagiti
adipenna, ket siac pinaicabilnac iti
pagbaludan iti balay ti pang̃oloen dagiti
agbanbantay, siac ken ti pang̃oloen dagiti
panadero:
11 ket siac ken isu, nagtagainepcam iti
maymaysa a rabii; ti tung̃gal maysa
cadacami cas ti cayulogan ti tagainepna a
pinarparmatana.
12 Ket sadiay adda kinadduami a
maysa a bumaro ng̃a Hebreo ng̃a adipen
ti pang̃oloen dagiti agbanbantay; ket si-
naritami kencuana, ket isu binucsilanna
cadacami ti cacabagas dagiti tagainepmi;
iti tung̃gal lalaki a cas iti tagainepna
impalawagna.
13 Ket naaramid a cas ti panang̃yulogna
cadacami, casta ti nagbanag; siac insub-
linac iti saadco, ket daydi binitayna.

14 Idin inbilin ni Faraon ket pinaaya-
banna ni Jose, ket pinaruarda a nagdar-
daras iti pagbaludan: ket nagkiskis, ket
sinuctanna dagiti pagananayna, ket
dimmanon ken Faraon.
15 Ket ni Faraon kinunana ken Jose,
Nagtagainepac iti maysa a darepdep, ket
awan ti macaibucsil iti dayta: ket
nang̃ng̃egco ti sasaoenda a maipapan
kenca, a no deng̃gem ti maysa a tagainep
mabalinmo a yulogan.
16 Ket ni Jose simmung̃bat ken Faraon,
a kinunana, Awan caniac: ti Dios sung̃-
batannanto ni Faraon a sitatalna.
17 Ket sinarita ni Faraon ken Jose, Idi
tagainepco, adtoy, nagtacderac iti igid ti
carayan:
18 ket, adtoy, simmang̃-at a naggapu
iti carayan dagiti pito a baca, a nalucmeg
ken nasayaat ti lang̃ada; ket nagarabda iti
caronoan:
19 ket, adtoy, naud-udi ng̃em dagita
simmang̃-at ti sabali a pito a baca, a
narapis ken dakes ti lang̃ada ken nacut-
tong̃, ng̃a awan pay nakitac a sabali iti
amin ti daga ng̃a Egipto ng̃a umasping̃ iti
kinalaadda:
20 ket dagiti nacuttong̃ ken dakes ti
lang̃ada a baca kinnanda dagiti immuna a
pito a baca a nalucmeg:
21 ket idi inibusda dagitoy, saan a
nadlaw a linamutda ida idi; ng̃em nabatida
pay laeng̃ a dakes ti lang̃ada, a cas idi
damona. Idin nacariing̃ac.
22 Ket nakitac iti tagainepco, ket,
adtoy, pito a dawa rimmuarda iti may-
maysa a poon, nabagas ken nasayaat:
23 ket, adtoy, pito a dawa a nalaylay,
narapis, ken pinakebbet ti ang̃in a naggapu
iti daya, rimmuarda a naud-udi ng̃em
dagidiay:

24 ket dagiti narapis a dawa inalun-
unda dagiti pito a nasayaat a dawa: ket
inbagac cadagiti mamasirib; ngem awan
idi ti macaipalawag iti caipapananna
caniac.

25 Ket ni Jose kinunana ken Faraon,
Ti tagainep ni Faraon maymaysa ti caipa-
papananna: ti aramidento ti Dios iti
apagbiit impakitana ken Faraon.
26 Dagiti pito a baca a nalapsat pitoda
a tawen; ket dagiti pito a dawa a nasa-
yaat pitoda a tawen: maymaysa ti
tagainep.
27 Ket dagiti pito a baca a nacuttong
ken dakes ti langada, a simmangat a
naud-udi ngem dagita, pitoda a tawen,
ket casta met dagiti pito a dawa nga awan
bagasda ken pinakebbet ti angin nga
agtaud iti daya; isudanto ti pito a tawen
a bisin.
28 Dayta ti imbagac ken Faraon: ti
aramidento ti Dios iti apagbiit impakitana
ken Faraon.
29 Adtoy, umay dagiti pito a tawen, isu
a naidaclan nga apit iti amin ti daga nga
Egipto:
30 ket umayto iti calpasanna ti pito a
tawen a bisin; ket amin ti nawadwad nga
apit dinto malagipen iti daga nga Egipto;
ket ti bisin ibusennanto ti daga;
31 ket ti wadwad dinto maammoan iti
daga gapu iti bisin a sumaruno; ta isunto
nacarigrigat.
32 Ket ti gapuna a ti tagainep naulitan-
na iti namindua ken Faraon, gaputta ti
aramid inkeddeng ti Dios, ket ti Dios
tungpalennanto iti apagbiit.
33 Iti casta ngarud, sapulen coma ni
Faraon ti maysa a lalaki a managis-isip
ken masirib, ket isaadna coma nga agturay
iti daga nga Egipto.
34 *Daytoy* aramiden coma ni Faraon,
ket mangituding coma ni Faraon cadagiti
pangoloen iti daga, ket gaw-atenna coma
ti apagcalima ti daga nga Egipto bayat
dagiti pito a tawen a casayaatna.
35 Ket ummongenda coma amin a
macan cadagitoy masacbayan a tawen a
caimbagna, ket idulinda coma iti biang ni
Faraon dagiti bucbukel a pagtaraon cada-
giti ciudad, ket aywananda coma.
36 Ket ti taraon isunto ti maysa a
penpen iti daga a maipaay cadagiti pito a
tawen ti panagbisin, nga addanto iti daga
nga Egipto; tapno ti daga saan a matay
gapu iti bisin.
37 Ket ti panggep nacaay-ayo idi
cadagiti mata ni Faraon, ken cadagiti
mata dagiti amin nga adipenna.
38 Ket kinuna ni Faraon cadagiti
adipenna, Macasaractay aya iti maysa a
lalaki a cascasdiay, iti lalaki nga adda
kencuana ti espiritu ti Dios?
39 Ket kinuna ni Faraon ken Jose,
Gaputta ti Dios inyammona amin daytoy
kenca, awan ti macaawat ken masirib a
cas kenca:
40 sicanto ti agturay iti balayco, ket
maitutop iti saom, maiturayan dagiti
amin a taoc: itinto la trono pagngatnga-
toac ngem sica.
41 Ket ni Faraon kinunana ken Jose,
Ni, incabilcan nga agturay iti amin a daga
ti Egipto.
42 Ket ni Faraon iniccatna ti singsingna
nga adda pagsellona iti imana, ket in-
cabilna iti ima ni Jose, ket pinagcawesna
iti lienzo a nalapat, ket inyuccoranna ti
maysa a cawar a balitoc;
43 ket pinasacayna iti maicadua a lu-
ganna; ket impuccawda iti sangona, Ag-
parintumengcayo: ket pinagturayna iti
amin ti daga nga Egipto.
44 Ket kinuna ni Faraon ken Jose, Siac
ni Faraon, ket no awanca, awanto ti mang-
gunay iti imana wenno sacana iti amin ti
daga nga Egipto.
45 Ket ninaganan ni Faraon ni Jose a
Zaphenat-paneat; ket inyasawana ni Ase-
nat nga anac a babai ni Potifera a sacer-
dote sadi On. Ket ni Jose sinursurna ti
daga nga Egipto.

46 Ket ni Jose nagtawen iti tallopulo
idi nagdatag ken Faraon nga ari sadi
Egipto. Ket ni Jose rimmuar iti saclang
ni Faraon, ket napan nangsursur iti amin
ti daga nga Egipto.
47 Ket cadagiti pito a tawen a nawad-
wad ti apit, nagbunga ti daga cadagiti
rinacrakem.
48 Ket inummongna amin a pagtaraon
cadagiti pito a tawen nga adda idi iti
daga nga Egipto, ket indulinna cadagiti
ciciudad ti pagtaraon: ti pagtaraon ti
aw-away, nga adda idi iti arubayan ti
tunggal ciudad, indulinna sadiay.
49 Ket indulin ni Jose dagiti bucbukel
a cas la darat ti baybay, adu unay, ing-
gana insardengna ti panangbilangna; ta di
mabalin a bilangen.
50 Ket nayanac ken Jose ti dua a la-
laki idi di pay dimteng ti tawen a panag-
bisin, isuda nga inyanac kencuana ni

Asenat nga anac a babai ni Potifera, a
sacerdote sadi On.
51 Ket ninagan ni Jose ti inauna iti
Manases: Ta, *kinunana,* pinalipat ti Dios
caniac ti amin a rigatco, ken amin ti balay
ni amac.
52 Ket ti nagan ti maicadua incabilna
nga Efraim: Ta pinarang-aynac ti Dios iti
daga ti toocco.
53 Ket naggibus dagiti pito a tawen a
caadu ti apit idiay daga ti Egipto.
54 Ket nangrugi a dimteng dagiti pito
a tawen a panagbisin, a cas kinuna ni
Jose: ket adda idi ti bisin iti amin a
dagdaga; ngem iti amin ti daga nga
Egipto adda idi ti pagtaraon.
55 Ket idi amin ti daga nga Egipto
nagbisin, dagiti tattao immawagda ken
Faraon a dimmawat iti pagtaraon: ket
kinuna ni Faraon cadagiti amin a taga
Egipto, Dumanoncay ken Jose; ti sawenna
cadacayo, aramidenyo.
56 Ket ti bisin nagsacnap iti amin a
langa ti lubong: ket ni Jose linuctanna
amin dagiti pagidulinan, ket naglaco cada-
giti taga Egipto; ket ti bisin napalalo idi
iti daga nga Egipto.
57 Ket amin a dagdaga inda sadi Egipto
naggatang ken Jose iti bagas; ta limmalo
ti bisin iti amin a lubong.

Maibaon dagiti Annac a Lallaki ni Jacob sadi Egipto tapno gumatangda iti Taraon. Ti Panagrasaw ni Jose. Nareppet ni Simeon. Agsubli dagiti Dadduma. Natumpungan ti Pirac cadagiti Supotda.

42 Idi naammoan ni Jacob a sadiay
Egipto adda bagas idi, kinuna ni
Jacob cadagiti annacna a lallaki, Ania ti
gapuna nga agkikinnitacayo?
2 Ket kinunana, Adtoy, nadamagco a
sadi Egipto adda bagas: sumalogcay
sadiay, ket sadiay ti paggatanganyo ti
agservi cadatayo; tapno agbiagtay ket
saantay a matay.
3 Ket dagiti sangapulo a cabsat a lalaki
ni Jose simmalogda a gumatang iti bagas
sadiay Egipto.
4 Ngem ni Benjamin, a cabsat a lalaki
ni Jose, saan nga impacuyog ni Jacob
cadagiti cabsatna; ta kinunana, Di la
maminano no adda man ket mapagtengna
a pagpeggadan.
5 Ket dagiti annac a lallaki ni Israel
dimmanonda nga aggatang agraman cada-
giti immay: ta adda bisin idi iti daga a
Canaan.
6 Ket ni Jose isu idi ti agturay sadiay
daga; isu idi ti aglaco cadagiti amin a tao
ti daga. Ket dimteng dagiti cacabsat a
lallaki ni Jose, ket inrucnoyda kencuana
ti rupada iti daga.
7 Ket ni Jose nakitana dagiti cacabsat-
na a lallaki, ket nalasinna ida, ngem
nagindidiammo cadacuada, ken kinasaona
ida iti narasaw; ket kinunana cadacuada,
Sadino ti naggapuanyo? Ket kinunada,
Idiay daga a Canaan tapno gumatangcami
iti canen.
8 Ket ni Jose nalasinna dagiti cacabsat-
na a lallaki, ngem isu saanda a nailasin.
9 Ket ni Jose nalagipna dagiti tag-
tagainepna a pinarparmatana cadacuada,
ket kinunana cadacuada, Dacayo agsiim-
cayo: immaycay agsimisim iti kinalamo-
lamo ti daga.
10 Ket kinunada kencuana, Saan, apoc,
ngem dagiti adipenmo immayda aggatang
iti canen.
11 Dacam amin annacnacam ti maysa
a lalaki; lallakicami a napudno, saancami
nga agsimisim.
12 Ket kinunana cadacuada, Saan,
ngem immaycayo tapno kitaenyo ti kina-
lamolamo ti daga.
13 Ket kinunada, Dacami nga adipenmo
sangapulocami ket dua nga agcacabsat,
nga annac a lalaki ti maysa a lalaki idiay
daga a Canaan; ket, ni, ti inaudianmi
adda iti yan ni amana ita, ket ti maysa
awanen.
14 Ket kinuna ni Jose cadacuada, Isu
ti nagcunaac cadacayo *idi* kinunac a
dacayo agsiimcayo:
15 gapu itoy masuutcayto: gapu iti
biag ni Faraon, dicayto pumanaw ditoy,
malacsid no umay ditoy ti cabsatyo nga
inaudi.
16 Mangibaoncay iti maysa cadacayo,
ket yegna coma ti cabsatyo, ket mabati-
cayo a mabalud, tapno dagiti sinaoyo
mapapanecnecanda, no adda met la pudno
cadacayo: wenno saan, gapu iti biag ni
Faraon, kinapudnona nga agsimisimcayo.
17 Ket pinagtitiponna ida a pinaipan
iti pagbaludan iti tallo nga aldaw.

18 Ket iti maicatlo nga aldaw kinuna
ni Jose cadacuada, Aramidenyo daytoy
ket agbiagcayo; ta mabutengac iti Dios:
19 no lallakicayo a nacappapati, maba-
lud coma ti maysa cadagiti cabsatyo a lalaki
iti balay a pacabaludanyo; ngem incay

ipan ti bagas a maipaay iti bisin nğa adda cadagiti balbalayyo:

20 ket yegyo caniac ti cabsatyo nğa inaudi; castanto mapanecnecan dagiti saoyo, ket saancayto a matay. Ket inaramidda a casta.

21 Ket kinunada ti maysa ken maysa, Pudno a nacabasoltay iti maicaniwas ken cabsattayo a lalaki, ta nakitatayo ti sakit ti cararuana, idi nagdawdawat cadatayo, ket ditay la dinenğngeg; isut' gapuna a lac-amentayo daytoy a pagel.

22 Ket ni Ruben simmunğbat cadacuada, a cuncunana, Diac aya sinao cadacayo, kinunac, Dicay agbasol iti maicaniwas iti ubinğ; ket saancay a nanğipanğag? iti casta met, matonton ti darana, ni.

23 Ket dida ammo idi a naawat ni Jose ti sinaoda; ta adda idi ti maysa a manğyulog cadacuada.

24 Ket tinallicudanna ida ket nagsanğit; ket nagsubli cadacuada, ket nakisao cadacuada, ket innalana cadacuada ni Simeon, ket imbaludna iti sanğo ti matada.

25 Idin pinapunno ni Jose dagiti supotda iti bagas, ket pinaisublina ti pirac ti tunğgal maysa iti supotna, ket pinaiccanna ida iti balonda: ket naaramid cadacuada castoy.

26 Ket insagpatda ti bagasda cadagiti asnoda, ket pimmanawda sadiayen.

27 Ket idi a linuctan ti maysa ti supotna, ta pacanenna ti asnona iti yan a nagsanğbayanda, nakitana ti piracna; ket, adtoy ta adda idi iti nğiwat ti supotna.

28 Ket kinunana cadagiti cacabsatna a lallaki, Ti piracco naisubli; ket, ni, adda met iti supotco: ket nagtibbayo ti pusoda, ket nagsisinnanğo ti maysa ken maysa a sipipiggerger, a kinunada, Ania daytoy nğa inaramid ti Dios cadatayo?

29 Ket dimmanonda ken Jacob nğa amada sadiay daga a Canaan, ket sinaritada kencuana amin a naaramid cadacuada, a kinunada,

30 Daytay a lalaki, nğa agturay sadiay daga, nagubsanğ ti pannakisaona cadacami, ket impagarupnacami nğa agsimisim iti daga.

31 Ket kinunami kencuana, Tattaocam a nacappapati; saancam nğa agsimisim:

32 sanğapulocami ket dua nğa agcacabsat, annac a lallaki ni amami; ti maysa awanen, ket ti inaudi adda ita ken amami idiay daga a Canaan.

33 Ket daytay a lalaki, nğa apo sadiay daga, kinunana cadacami, Daytoyto ti panğammoac a lallakicayo a napudno: ibatiyo caniac ti maysa cadagiti cabsatyo, ket manğalacay iti agservi iti panagbisin sadi balbalayyo, ket agluascay iti dalanyo;

34 ket yegyo caniac ti cabsatyo a lalaki nğa inaudi: isunto ti panangammoc a saancay nğa agsiim, nğem tattaocayo a nacappapati: ket iti casta yawatconto cadacayo ti cabsatyo, ket agsapulcayto iti panagbiag ditoy.

35 Ket naaramid nğa, idi inbucbucda dagiti supotda, adtoy, adda iti supot ti tunğgal maysa di nacabunğonan ti piracna: ket idi isuda ken ni amada nakitada dagiti nacabunğonan ti piracda, nagbutenğda.

36 Ket kinuna ni Jacob nğa amada cadacuada, Inuliladac cadagiti annacco: ni Jose awan, ket awan ni Simeon, ket alaenyonto ni Benjamin; amin dagitoy maibusorda caniac.

37 Ket ni Ruben nagsao ken amana, ket kinunana, Papatayem dagiti dua nğa anacco a lalaki, no isu diac isubli kenca: yawatmo iti imac, ket isublicto kenca manen.

38 Ket isu kinunana, Ti anacco dinto makipagsalog cadacayo; ta natayen ti cabsatna a lalaki, ket is-isu la ti nabati: ket no adda dakes a mapasamacna iti dalanyo a papananyo, pagbabaenyonto nğad ti ubanco gapu iti leddaanğ agpapan ken Tanem.

Maibaon manen dagiti Annac ni Jacob, ket ni Benjamin ti cacuyogda. Ni Jose makipagdayá cadagiti Cacabsatna a lallaki.

43 Ket ti bisin nagpalalo iti daga.

2 Ket naaramid, idi a nacanda aminen di bagas nğa ingapuda sadi Egipto, kinuna ni amada cadacuada, Incayo manen, gumatanğcayo iti bassit a taraontayo.

3 Ket kinuna ni Juda a nagsao kencuana, Incari iti naiget cadacami daydi lalaki a cunana, Dicayto makita ti rupac, no di maicuyog cadacayo ti cabsatyo a lalaki.

4 No ipacuyogmo ni cabsatmi a lalaki cadacami, sumalogcamto ket igatanğandacanto iti taraon:

5 nğem no dica ibaon, saancamto a sumalog; ta daydi lalaki kinunana cadacami, Saanyonto a makita ti rupac, no

awan ni cabsatyo a lalaki a maicuyog
cadacayo.
6 Ket kinuna ni Israel, Ania ket ngamin
a nagdakes ti inaramidyo caniacon, iti
panangibagayo iti daydiay a tao nga adda
pay cabsatyo a lalaki?
7 Ket kinunada, Nagintuudannacam iti
naiget daydi a lalaki iti maipapan cada-
cami, ken dagiti cabagianmi, a kinunana,
Sibibiag pay laeng ni amayo? adda pay
maysa a cabsatyo a lalaki? Ket impala-
wagmi kencuana a cas mayannatup
cadagitoy sao: inammomi cadi aya nga
sawenna idi, Yegyo ti cabsatyo?
8 Ket kinuna ni Juda ken amana nga
Israel, Ipacuyogmo caniac ta ubing, ket
tumacdercamto a mapan; tapno agbiag-
tayo, ket ditay matay, dacami, ken sica,
ken dagiti met annacmi a bassit.
9 Siacto ti agsungbat a maipaay ken-
suana; itinto imac ti pagtontonam: no
ciac diacto isubli kenca, ken yegco iti
saclangmo, uray siac ti agimet iti basol iti
agnanayon:
10 ta no dicam coma nagtactac, pudno
nga ita uray naminduacam a nagsublin.
11 Ket ni amada nga Israel kinunana
cadacuada, No casta coma ita, aramidenyo
daytoy: icabilyo dagiti nasayaat a bunga
ti daga cadagiti cuributyo, ket alayenyo
nga isagut iti daydiay a lalaki, a bassit a
resina, ken bassit a tagapulot, especias ken
mirra, piñones ken almendras;
12 ket paminduaenyo ti pirac nga
alaenyo iti imayo; ket ti pirac a naisubli
iti ngiwat ti supotyo iggamanyo manen;
no cas pagarigan adda idi maysa a riru:
13 alaenyo met ti cabsatyo a lalaki, ket
tumacdercayo nga agsubli iti daydiay a
tao:
14 ket ti Dios Mannacabalin amin
itnagna coma cadacay ti caasi iti sango
daydiay a lalaki, tapno yawatna cadacayo
tay maysa a cabsatyo a lalaki ken ni
Benjamin. Ket no maulilaac cadagiti
annacco, maulilaac.
15 Ket dagiti lalaki innalada ti sagut,
ket iniggamanda ti pirac a pinaminduada,
ken ni Benjamin; ket timmacderda, ket
napanda simmalog sadi Egipto, ket
dimmatagda iti saclang ni Jose.

16 Ket idi ni Jose nakitana ni Benja-
min a caduada, kinunana iti pangoloen
ti balayna, Ipastrecmo dagiti lallaki iti
balay, ket pumartica ket agsaganaca;
ta dagiti lallaki makipangaldawda caniac.
17 Ket ti lalaki tinungpalna ti imbilin
kencuana ni Jose; ket di lalaki inser-
recna dagiti lallaki iti balay ni Jose.
18 Ket dagiti lallaki nagbutengda, ta
naipanda iti balay ni Jose; ket kinunada,
Maipoon idi pirac, a naisubli cadagiti
supottayo idi immuna a daras, maiserrec-
tayo; tapno agsapul iti pangidarumanna
cadatayo, ket duclusennatayo, ket sanatay
alaen a tagabuen, ken dagiti asnotayo.
19 Ket immasidegda iti pangoloen ti
balay ni Jose, ket nakisaoda kencuana iti
ruangan ti balay,
20 ket kinunada, O, apoc, immaycami
idi damona gimmatang iti taraon:
21 ket naaramid nga, idi dimtengcam
iti nagsangbayanmi, linuctanmi dagiti
supotmi, ket, adtoy, ti pirac ti tunggal
maysa adda idi iti ngiwat ti supotna, ti
piracmi iti met la gatadna: ket incuyogmi
ita a binitbit.
22 Ket binitbitmi met ti sabali a pirac
nga igatang ti taraon: saanmi nga ammo
no asino ti nangicabil idi piracmi cadagiti
supotmi.
23 Ket kinunana, Talna cadacayo, dicay
agbuteng: ti Diosyo, ken ti Dios ni
amayo, intedna cadacayo ti gameng cada-
giti supotyo: adda idi caniac ti piracyo.
Ket inruarna cadacuada ni Simeon.
24 Ket ti lalaki inserrecna dagiti
lallaki iti balay ni Jose, ket intedna
cadacuada ti danum, ket binuggoanda
dagiti sacsacada; ket pinacanna dagiti
asnoda.
25 Ket insaganada di sagut a maipaay
iti yaay ni Jose iti tengnga ti aldaw:
ta nangngegda idi nga idiay ti inda
panganan.

26 Ket idi immay ni Jose iti balayna,
impanda kencuana di sagut nga adda idi
iti imada iti uneg ti balay, ket nagrucnoyda
kencuana agingga iti daga.
27 Ket sinaludsudna cadacuada no casa-
noda, ket kinunana, Sisasalun-at ni amayo,
a di lacay a kinunayo? Sibibiag pay?
28 Ket kinunada, Ti adipenmo nga
amami napia, nabiag pay. Ket indumog-
da ti oloda, ket nagrucnoyda.
29 Ket isu intaliawna dagiti matana,
ket nakitana ni Benjamin a cabsatna a
lalaki, nga anac ni inana, ket kinunana,
Daytoy aya ti cabsatyo a lalaki nga inaudi,
a sinaoyo caniac? Ket kinunana, Caasian-
naca coma ti Dios, anacco.
30 Ket inganganat ni Jose; ta rim-
masuc ti pusona gapu iti cabsatna: ket

sinapulna ti yan a pagsañgitanna; ket
simrec iti silidna, ket nagsañgit sadiay.
31 Ket nagdiram-os ket rimmuar; ket
pineñgdanna ti bagina, ket kinunana,
Mañgicabilcay iti canen.
32 Ket incabilda ti canenna a may-
maysa, ken ti canenda ñga is-isuda, ket ti
canen dagiti Egipcios, a cadduana a
mañgan, nailasinda met: ta dagiti Egip-
cios dida mabalin ti makipañgan cadagiti
Hebreos; ta daytoy rimon cadagiti
Egipcios.
33 Ket nagtugawda iti sañgoananna, a
ti inauna a cas iti calintegan ti pannaca-
yanacna, ket ti inaudi a cas iti kinau-
biñgna: ket dagiti lallaki nagsidsidda-
awda ti maysa ken maysa cadacuada.
34 Ket isu nañgala ket nañgibaon iti
canenda ñga aggapu iti saclañgna: ñgem
ti barsac ni Benjamin incacaaduna iti
maminlima ñgem ti bági ti uray siasino
cadacuada. Ket imminumda, ket naki-
pagragsacda kencuana.

*Agluas dagiti Cabsat ni Jose, ket adda cada-
cuada ti Copa ni Jose. Mapasublida.
Ti Panañgibabaet ni Juda mai-
poon ken Benjamin.*

44 Ket binilinna ti pañgoloen ti
balayna, a cunana, Punnoem
dagiti supot dagiti lallaki iti taraon, iti
iñgga ti maawitda, ket icabilmo ti pirac
ti tuñggal maysa iti ñgiwat ti supotna.
2 Ket ti copac, ta copa a pirac, icabilmo
iti ñgiwat ti supot ti inaudi, agraman ti
pirac ñga igatañgna ti bagas. Ket
inaramidna a cas iti insao ni Jose.
3 Idi limmawag ti bigat, napalubosan
dagiti lallaki, agraman dagiti asnoda.
4 *Ket* idi rimmuardan iti ciudad, ket
dida pay la nacaadayu, kinuna ni Jose iti
pañgoloen ti balayna, Ala, surotem
dagidiay a lallaki; ket tono macamacam-
mo ida, cunam cadacuada, Ania ti gapuna
ñga sinubadanyo iti dakes ti naimbag?
5 Saan aya daytoy it paginuman ti
apoc, ket isu a pagpadpadlesanna? dakes
ti kinuayo iti daytoy ñga inaramidyo.
6 Ket nacamacamna ida, ket sinaona
dagitoy a balicas cadacuada.
7 Ket kinunada kencuana, Sapay met
ket casta ti sasaoen ti apoc? Uray caa-
noman saan coma ñga aramiden ti cacasta
dagiti adipenmo.
8 Adtoy, ti pirac, a nasaracanmi iti
ñgiwat dagiti supotmi, inyegmi kenca
nanipud Canaan: casano ñgarud ti panag-
tacawmi iti balay ni apom iti pirac, wen
ketdi no balitoc?
9 Uray siasinonto a pacasaracanna
cadagiti adipenmo, matay coma, ket
tagabuennacamto pay ni apomi.
10 Ket kinunana, Ita ñgarud maaramid
a cas sinaoyo: iti daydiay pacatumpu-
ñgacto, isunto ti adipnec; ket dacayo awan
ti basolyo.
11 Isuda ñgarud nagdardarasda, ket
dinissaagda ti tuñggal maysa ti supotna iti
daga, ket linuctanda ti tuñggal maysa ti
supotna.
12 Ket nagsapul, ñga inrugina iti ina-
una, ket lineppasna idi inaudi: ket ti copa
nasaracan iti supot ni Benjamin.
13 Idin rinay-abda dagiti cawesda, ket
inpaawit ti tuñggal maysa ti asnona, ket
nagsublida iti ciudad.

14 Ket ni Juda ken dagiti cabsatna
napanda iti balay ni Jose; ket isu adda
pay la sadiay idi: ket nagpaclebda iti
sañgoananna.
15 Ket kinuna ni Jose cadacuada, Ania
ñga aramid daytoy a naggapuananyo?
dicay ammo a maysa a tao cas caniac
mabalinna unay ti agpadles?
16 Ket kinuna ni Juda, Ania ñgata ti
saoenminto ken apoc? ania ñgata ibaga-
minto? wenno anianto ñgata ti pañg-
panecnecminto? Ti Dios inpalgacna ti
kinadakes dagiti adipenmo: adtoy, dacami
ti ad-adipen ti apoc, uray dacami, ken ti
nasaracan iti biañgna ti copa.
17 Ket kinunana, Siac uray caanoman
diacto aramiden ti casta: ti tao a nacasa-
racan ti copa iti imana, daydiayto ti
adipenco; ñgem dacayo, incayo a sitatalna
ken amayo.

18 Idin ni Juda immasideg kencuana,
ket kinunana, O, apoc, ipaaymo, dawatec
kenca, ñga toy ñga adipenmo agsao iti
maysa a balicas cadagiti lapayag ni apoc,
ket saan coma a rumaba ti uñgetmo itoy
adipenmo; ta sica casca ken Faraon met
laeñg.
19 Ti apoc inintuudna cadagiti adipen-
na, a kinunana, Adda ama, wenno cabsatyo
a lalaki?
20 Ket kinunami ken apoc, Adda
amami a lacayen, ken maysa ñga anac a
lalaki ti kinalacayna, ubiñg a bassit; ket
ti cabsatna a lalaki natayen, ket isu la ti
natda idi inana; ket ni amana ayatenna.
21 Ket sica kinunam cadagiti adipenmo,
Yegyo caniac, tapno kitaec.

22 Ket kinunami ken apoc, Ti ubing̃ dina mapanawan ni amana: ta no panawanna ni amana, matayto ni amana.

23 Ket kinunam cadagiti adipenmo, No ti cabsatyo a lalaki ng̃a inaudi saan a makipagsalog cadacayo, dicayto makita ti rupacon.

24 Ket naaramid ng̃a, idi dimteng̃cam ken amami ng̃a adipenmo, sinaritami kencuana ti sinao ni apoc.

25 Ket kinuna ni amami, Incay manen, gumatang̃cay iti bassit a taraontayo.

26 Ket kinunami, Dicam macapan: no coma no cumuyog cadacami ti cabsatmi a lalaki ng̃a inaudi, incamto ng̃arud; ta saan a maipalubos a makitami ti rupa daydiay a lalaki, no di maicuyog cadacami ti cabsatmi a lalaki ng̃a inaudi.

27 Ket ni adipenmo ng̃a amac kinunana cadacami, Ammoyo a duada ng̃a anac a lalaki ng̃a inyanac caniac ni asawac:

28 ket ti maysa pinanawannac, ket kinunac, Pudno a nalasang̃lasang̃en; ket agpapan ita diac pay nakita:

29 ket no alaenyo daytoy met caniac, ket maaramid kencuana ti dakes, pagbabaenyonto dagiti ubanco a silalading̃it ken Tanem.

30 Ita ng̃arud, no dumanonacto ken adipenmo ng̃a amac, ket ti ubing̃ awan cadacami; ta ti biagna nadecket iti biag ti ubing̃;

31 maaramidto a no makitana a ti ubing̃ awan, matayto: ket dagiti adipenmo ibabadanto dag̃iti uban ti adipenmo ng̃a amami a silalading̃it ken Tanem.

32 Ta toy adipenmo nagbalin ng̃a agsung̃bat ita ubing̃, a kinunac, No diac kenca isubli, siacto ng̃arud ti akinbasol ken amac iti agnanayon.

33 Iti casta ng̃arud, dawatec kenca, agbati toy adipenmo a sucat ti ubing̃, a tagabuen ni apoc; ket palubosam ti ubing̃ a maicuyog cadagiti cabsatna a lallaki.

34 Ta casanonto ti isasang̃petco ken amac, no awan caniac ti ubing̃? tapno saanco a makita ti dakes a sagabaento ni amac.

Ni Jose Ipacaammona ti bagina. Ni Faraon pabaonna ni Jacob.

45 Idin ni Jose saan a nacaibtor iti saclang̃ dagiti amin ng̃a adda iti sibayna idi; ket nagpuccaw, Pagtalawenyo ti tung̃gal maysa iti saclang̃co. Ket awan natda idi kencuana, idi pinagbigbig ni Jose cadagiti cacabsatna.

2 Ket inyebcasna ti nagsang̃it: ket nang̃ng̃eg dagiti Egipcios, ket nang̃ng̃eg dag̃iti nagtaeng̃ iti balay ni Faraon.

3 Ket kinuna ni Jose cadagiti cacabsatna, Siac ni Jose; agbiag pay la ni amac? Ket dagiti cacabsatna dida nacasung̃bat kencuana; gaputta naribucda iti sang̃oananna.

4 Ket ni Jose kinunana cadagiti cacabsatna, Umasidegcay caniac, dawatec cadacayo. Ket immasidegda. Ket kinunana, Siac ni Jose a cabsatyo, ng̃a inlacoyo a maipan sadi Egipto.

5 Ket ita dicay aglading̃it, dicay met agpung̃tot cadagiti bagbagiyo ta inlacodac ditoy: ta imbaonnac ti Dios ng̃a inyuna cadacayo tapno mamabiagac.

6 Ta cadagitoy dua a tawen nagsacnap ti bisin iti daga: ket adda pay lima a tawen a matda, isu ng̃a awanto ti matalon wenno maapit.

7 Ket ti Dios imbaonnac ng̃a inyuna cadacayo tapno aywanancayo a matda iti lubong̃, ken ispalencayo a nabiag iti dackel a salacan.

8 Iti casta saan a dacayo ita ti nang̃ibaon caniac ditoy, no di ket ti Dios: ket inaramidnac a pannacaama ni Faraon, ken apo ti isu-amin iti balayna, ken agturay iti amin ti daga ng̃a Egipto.

9 Agdarascayo, ket sumang̃-atcayo ken amac, ket cunayo kencuana, Castoy ti cuna ni anacmo a Jose, Ti Dios incabilnac ng̃a apo iti amin ng̃a Egipto: sumalogca caniac, dica agtactac;

10 ket agnaedcanto iti daga a Gosen, ket agtaeng̃canto iti asideg caniac, siac, ken dagiti annacmo, ken dagiti annac dagiti annacmo, ken dagiti an-animalmo a babassit ken dadackel, ken amin ng̃a adda kenca:

11 ket siac taraonancanto sadiay; ta matda pay laeng̃ ti lima a tawen a panagbisin; di la ket ta pumang̃lawca, sica, ken ti sang̃cabalayam, ken amin ng̃a adda kenca.

12 Ket, adtoy ta dagiti matayo makitada, ken dagiti mata ni cabsatyo a Benjamin, a ti ng̃iwatco isu ti makisasao cadacayo.

13 Ket yammoyonto ken ama amin a daegco ditoy Egipto, ken amin dagiti nakitayo: ket agdarascayto ket yegyo ni ama ditoy.

14 Ket inapung̃olna ti teng̃ng̃ed ni Benjamin a cabsatna a lalaki, ket nagsang̃it; ket ni Benjamin nagsang̃it met a siaapung̃ol kencuana.

15 Ket inagcanna amin dagiti cabsatna
a lallaki, ket nagsañgit a siaapuñgol
cadacuada: ket iti calpasanna, dagiti
cacabsatna nakisaoda kencuana.

16 Ket naidamag iti balay ni Faraon,
a cuncunada, Immay dagiti cacabsat ni
Jose: ket nacaay-ayo unay ken Faraon,
ken cadagiti adipenna.
17 Ket kinuna ni Faraon ken Jose,
Saoem cadagiti cabsatmo, aramidenyo
daytoy: ipaawityo dagiti animalyo, ket
incayo, dumanoncayo iti daga a Canaan;
18 ket alaenyo ni amayo ken dagiti
sañgcabalayanyo, ket umaycay caniac:
ket itdecto cadacayo ti nasayaat ti daga
ñga Egipto, ket mañgancayto iti taba ti
daga.
19 Ita ta nabilincayon, aramidenyo
daytoy: mañgalacay ditoy daga ñga
Egipto cadagiti luglugan a pagluganan
dagiti ubbiñgyo, ken dagiti assawayo, ket
alaenyo ni amayo, ket umaycayo.
20 Dicay met icascaso dagiti alicameñg-
yo; ta ti nasayaat ti amin ti daga ñga
Egipto isu ti cucuayo.

21 Ket casta ti inaramid dagiti annac
ni Israel: ket iniccan ni Jose ida cadagiti
luglugan, cas inbilin idi ni Faraon, ket
iniccanna ida iti balonda.
22 Cadacuada amin iniccanna ti tunggal
maysa iti pamlesan a pagananay; ñgem
iniccanna ni Benjamin iti tallogasut a
bagi ti pirac, ken lima a pamlesan a
pagananay.
23 Ket impaw-itna ken amana iti
castoy: sañgapulo ñga asno a nagawitda
iti casaysayaatan ti Egipto, ken sañgapulo
ñga asno a babai a nagawitda iti bagas
ken tinapay ken sida a balon ni amana.
24 Casta ti pinañgrubbuatna cadagiti
cabsatna a lallaki, ket napanda: ket
kinunana cadacuada, Kitaenyo a dicay
agga-apa iti dalan.
25 Ket simmañg-atda a naggapu sadi
Egipto, ket dimteñgda idiay Canaan ken
amada a Jacob.
26 Ket pinadamaganda, ket kinunada,
Ni Jose sibibiag pay laeñg, ket isu ti
agturay iti amin ti daga ñga Egipto. Ket
kimmapuy ti pusona, ta dina pinati ida.
27 Ket sinaritada kencuana amin dagiti
sinao ni Jose, ñga inbalicasna idi cada-
cuada: ket idi nakitana dagiti luglugan
ñga imbaon ni Jose a pañgala kencuana,
napauñgar ti nakem ni Jacob ñga amada:
28 ket ni Israel kinunana, Isunan;
sibibiag pay la ket ni Jose ñga anacco a
lalaki: innacto ket kitaecto ta diac pay
matay.

Ni Jacob ken ti Familiana dumanonda sadi Gosen. Dagiti Naganda. Ni Jose sabtenna ni Amana.

46 Ket nagluas ni Israel agraman amin
a cucuana, ket dimmanon sadi
Beer-seba, ket nañgipaay cadagiti daton
iti Dios ni amana ñga Isaac.
2 Ket ti Dios nakisao ken Israel iti
parparmata ti rabii, ket kinunana, Jacob,
Jacob. Ket isu kinunana, Adtoyac.
3 Ket kinunana, Siac ti Dios, ti Dios ni
amam: dica agbuteñg a sumalog sadi
Egipto; ta aramidencanto a dackel a
nacion sadiay:
4 cuyogencanto a sumalog sadi Egipto;
ket pasañg-atencanto manen a di bumu-
roñg: ket ni Jose icabilnanto ti imana
cadagiti matam.
5 Ket nagrubbuat ni Jacob sadi Beer-
seba: ket dagiti annac a lallaki ni Israel
innalada ni Jacob ñga amada, ken dagiti
ubbiñgda, ken dagiti assawada, *ñga in-
sacay* cadagiti luglugan ñga inbaon ni
Faraon a paglugananna.
6 Ket innalada dagiti an-animalda, ken
dagiti cucuada, a nasapsapulanda idiay
Canaan, ket dimmanonda sadi Egipto, ni
Jacob, ken amin a putotna a naicuyog
kencuana:
7 dagiti annacna a lallaki, ken dagiti
annac a lallaki dagiti annacna a lallaki
agraman kencuana, ken dagiti annacna a
babai, ken dagiti annac a babbai dagiti
annacna a lallaki, ken amin a putotna
incuyogna ida sadi Egipto.

8 Ket dagitoy dagiti nagnagan dagiti
annac ni Israel, a simrec sadi Egipto, ni
Jacob ken dagiti annacna a lallaki: ni
Ruben, ñga anac a inauna ni Jacob.
9 Ket dagiti annac a lallaki ni Ruben:
ni Jenoc, ken ni Fallu, ken ni Jesron, ken
ni Carmi.
10 Ket dagiti annac a lallaki ni Simeon:
da Lamuel, ken Lamin, ken Ahod, ken
Jaquin, ken Sohar, ken Saul ñga anac ti
maysa a babai a taga Canaan.
11 Ket dagiti annac a lallaki ni Levi:
da Jesron, ken Cahat, ken Merari.
12 Ket dagiti annac a lallaki ni Juda:
da Her, ken Onan, ken Sela, ken Fares,
ken Zara; ñgem natay da Her ken Onan
sadi daga a Canaan. Ket dagiti annac a

lallaki ni Fares isuda idi da Hesron ken Hamuel.

13 Ket dagiti annac a lallaki ni Isacar: da Tola, ken Fua, ken Job, ken Simeron.

14 Ket dagiti annac a lallaki ni Zabulon: ni Sared, ken ni Elon, ken ni Jahelel.

15 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni Lea, nğa inyanacna ken Jacob idiay Padan-aram, ken ni Dina, nğa anacna a babai: dagup dagiti cararua nğa annacna a lallaki ken annacna a babbai, tallopuloda ket tallo idi.

16 Ket dagiti annac a lallaki ni Gad: da Sephon, ken Agui, ken Jesebon, ken Suni, ken Heri, ken Arodi, ken Areli.

17 Ket dagiti annac a lallaki ni Aser: da Jamna, ken Jesua, ken Jessui, ken Beriah, ken ni Sara a cabsatda a babai; ket dagiti annac a lallaki ni Beria: ni Jeber ken ni Melquiel.

18 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni Zelfa, isu nğa inted ni Laban ken anacna a babai a Lea; ket inyanacna ken Jacob dagitoy, isuda sanğapulo ket innem a tao.

19 Dagiti annac a lallaki ni Raquel, nğa asawa ni Jacob: ni Jose ken ni Benjamin.

20 Ket ken Jose iti daga nğa Egipto nayanac da Manases ken Efraim, isuda nğa inyanac kencuana ni Asenet, nğa anac a babai ni Potifera a sacerdote sadi On.

21 Ket dagiti annac a lallaki ni Benjamin: da Bela, ken Becor, ken Asbel, ken Gera, ken Naaman, ken Equi, ken Ros, ken Mofim, ken Ofim, ken Ared.

22 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni Raquel, a nayanac ken Jacob: dagupda amin sanğapulo ket uppat a cararua idi.

23 Ket dagiti annac a lallaki ni Dan: ni Husin.

24 Ket dagiti annac a lallaki ni Neftali: da Jasiel, ken Gumi, ken Jaser, ken Sallem.

25 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni Bala, isu nğa inted ni Laban ken Raquel nğa anacna a babai, ket dagitoy inyanacna ken Jacob: dagup dagiti tao pitoda idi.

26 Amin dagiti tao a naicuyog ken Jacob sadiay Egipto a nagtaud iti lasagna, a di maibianğ dagiti assawa dagiti annac a lallaki ni Jacob, dagupda amin idi a cararua innem a pulo ket innem;

27 ket dagiti annac a lallaki ni Jose, a nayanac kencuana sadi Egipto, duada a tao idi: dagup amin a tao iti sanğcabalayan ni Jacob, a simrec sadi Egipto, pitopuloda idi.

28 Ket imbaonna nğa immuna nğem isu ni Juda a mapan ken Jose, tapno ipakitana ti dalan kencuana idiay Gosen; ket dimtenğda sadiay daga a Gosen.

29 Ket ni Jose insaganana ti luganna, ket simmanğ-at a sumabet ken Israel nğa amana, idiay Gosen; *ket* imparanğna ti bagina kencuana, ket inapunğolna ti tenğnğedna, ket nagsanğit iti nabayag a siaapunğol kencuana.

30 Ket kinuna ni Israel ken Jose, Matayac coma itan, ta nakitac ta rupam, a sibibiagca pay laenğ.

31 Ket kinuna ni Jose cadagiti cacabsatna a lallaki, ken cadagiti cabbalay ni amana, Sumanğ-atacto, ket yammocto ken Faraon, ket cunacto kencuana, Dagiti cacabsatco, ken ti familia ni amac, nğa adda idi iti daga a Canaan immaydan caniac;

32 ket dagiti lallaki isuda manğipaarab, ta nagpaspastorda iti an-animal idi; ket incuyogda dagiti an-animalda a babassit ken dadackel, ken amin nğa adda cadacuada.

33 Ket maaramidto a, no ni Faraon ayabannacayto ket cunananto, Ania ti akemyo?

34 cunayonto, dagiti adipenmo nagpacpacanda iti an-animal idi, nanipud iti kinaubinğmi agpapan ita, uray dacami ken dagiti met dadackelmi: tapno agnaedcayo coma iti daga a Gosen; ta tumunğgal manğipaarab iti animal carimrimon dagiti Egipcios.

Maidatag ni Jacob ken Faraon. Ti Bisin ken Banbanagna. Dagiti camaudianan nğa Aldaw ni Jacob.

47 Idin napan ni Jose ket inyammona ken Faraon, ket kinunana, Ni ama ken dagiti cacabsatco, ken dagiti an-animalda a babassit ken dadackel, ken amin nğa adda cadacuada, naggapuda iti daga a Canaan; ket, adtoy ta addadan iti daga a Gosen.

2 Ket cadagiti cacabsatna, nanğala iti lima a lallaki ket indatagna ida iti saclanğ ni Faraon.

3 Ket kinuna ni Faraon cadagiti cacabsatna, Ania ti akemyo? Ket kinunada ken Faraon, Dagiti adipenmo isuda manğipaarab iti an-animal, uray dacami ken dagiti dadackelmi met.

4 Ket kinunada ken Faraon, Immaycami agnaed iti daga; ta awan ti pagpaarabanen cadagiti an-animal dagiti

adipenmo; ta ti bisin nagpalalo idiay
daga a Canaan: ita n̄garud, dawatenmi
kenca, ipalubosmi a dagiti adipenmo
agnaedda iti daga a Gosen.
5 Ket ni Faraon nakisao ken Jose, ket
kinunana, Ni amam ken dagiti cacabsatmo
immayda kenca:
6 ti daga n̄ga Egipto adda iti saclan̄g-
mo; iti casaysayaatan ti daga pagnaedem
ni amam ken dagiti cacabsatmo; iti daga
a Gosen agnaedda coma: ket no adda
ammom a mamain̄gel cadacuada, man̄gi-
cabilca n̄garud cadacuada n̄ga agaywan
cadagiti an-animalco.
7 Ket inserrec ni Jose ni Jacob n̄ga
amana, ket indatagna iti saclan̄g ni Faraon:
ket ni Jacob binendicionanna ni Faraon.
8 Ket kinuna ni Faraon ken Jacob,
Mano dagiti aldaw dagiti tawen ti
panagbiagmo?
9 Ket ni Jacob kinunana ken Faraon,
Dagiti aldaw dagiti tawen a panagpag-
pagnac san̄gagasut ket tallopulo a tawen:
bassit ken saan a nalain̄g dagiti aldaw
dagiti tawen ti panagbiagco, ket saanda a
nacadanon cadagiti aldaw dagiti tawen ti
panagbiag dagiti dadackelco cadagiti aldaw
a panagbarbariw-asda.
10 Ket binendicionan ni Jacob ni
Faraon, ket rimmuar iti san̄go ni Faraon.
11 Ket pinagyan ni Jose ni amana ken
dagiti cabsatna, ket pinagtagicuana ida iti
daga n̄ga Egipto, iti casaysayaatan ti daga,
iti daga ti Rameses, a cas inbilin ni Faraon.
12 Ket tartaraonen idi ni Jose ni amana,
ken dagiti cacabsatna, ken amin dagiti
cabbalay ni amana, iti canen, mayannatup
iti tun̄ggal san̄gcabalayan.

13 Ket awan idi ti macan iti isu-amin
ti daga; ta napalalo ti bisin idi, casta a ti
daga n̄ga Egipto ken ti daga a Canaan
kimmapsutda maipoon iti bisin.
14 Ket ni Jose inucconna amin a pirac
a nasaracan iti daga n̄ga Egipto ken iti
daga a Canaan, n̄ga ingatan̄gda ti bagas:
ket ni Jose impanna ti pirac iti balay ni
Faraon.
15 Ket idi maibus ti piraken iti daga
n̄ga Egipto, ken iti daga a Canaan, amin
dagiti Egipcios dimmanonda ken Jose,
ket kinunada, Iccannacam iti canen: ta
apayapay mataycami coma iti saclan̄gmo?
ta umibus ti piracmi.
16 Ket ni Jose kinunana, Itdenyo
dagiti an-animalyo; ket iccancayto gapu
cadagiti an-animalyo, no naibus ti pirac.
17 Ket impanda dagiti an-animalda ken
Jose; ket ni Jose iniccanna ida iti taraon
a sucat dagiti cabcabayo, ken dagiti an-
animal a babassit, ken dagiti bacbaca, ken
dagiti as-asno: ket pinacanna ida iti
taraon a sucat dagiti an-animalda iti daydi
a tawen.
18 Ket idi nalpas daydi a tawen,
dimten̄gda kencuana iti tawen a maicuada,
ket kinunada kencuana, Dicamto ilibac
ken apoc n̄ga naibus amin ti piracmin;
ket dagiti arban dagiti an-animal cucua
ida ni apoc; awan ti nabati a makita ni
apoc, no saan laen̄g a dagiti bagbagimi,
ken dagdagami:
19 apayapay mataycami coma iti ima-
tan̄g dagita matam, dacami ken dagiti
dagdagami met? gatan̄gennacami agraman
dagiti dagdagami a sucat ti taraon, ket
dacami ken dagiti dagdagami adipen-
nacamto ni Faraon: ket iccannacami iti
imula, tapno agbiagcami, a dicam met
matay, ket di agbalin a lun̄gan̄g ti daga.

20 Casta ti pinaggatan̄g ni Jose iti
amin a daga ti Egipto, n̄ga agservi ken
Faraon; ta dagiti taga Egipto tun̄ggal
maysa inlacona ti pagtalonanna, ta pim-
migsa ti bisin cadacuada: ket ti daga
tinagicua ni Faraon.
21 Ket ti maipapan cadagiti umili,
pinaalisna ida cadagiti ciudad nanipud
maysa a pun̄gto ti bedden̄g ti Egipto
agtun̄gpal iti sabali a pun̄gtona.
22 Dagiti la daga dagiti sacerdote ti
dina ginatan̄g: gaputta cadagiti sacer-
dote adda idi ti maysa a barsac n̄ga
aggapu ken Faraon, ket nan̄ganda iti
barsacda n̄ga inted cadacuada ni Faraon;
iti casta dida nalaco ti dagada.
23 Idin ni Jose kinunana cadagiti umili,
Ni, siac ginatan̄gcay ken dagiti dagayo
itan a maipaay ken Faraon: adtoy, adda
imulayo, ket mulaanyonto ti daga.
24 Ket maaramidto iti panagani, n̄ga
itedyonto ken Faraon ti maysa n̄ga
apagcalima, ket dagitinto uppat n̄ga apag
cucuayo, n̄ga imulayo ti pagtalonan, ken
canenyo agraman dagiti cabbalayyo, ken
canen dagiti ubbin̄gyo a bassit.
25 Ket kinunada, Inispalmo dagiti
biagmin: macasaraccam coma iti parabur
iti bian̄g ni apoc, ket adipennacamto ni
Faraon.
26 Ket ni Jose inaramidna n̄ga alagaden
maipapan iti daga sadi Egipto ket agpapan
ita, n̄ga ti apagcalima isu ti cucua ni
Faraon; ti laen̄g daga dagiti sacerdote
saan a tinagicua ni Faraon.

27 Ket ti Israel nagnaed iti daga nga
Egipto, iti daga a Gosen; ket innalada
cadagiti bagbagida dagiti cucua sadiay,
ket nagbungada, ket nagaduda unay.
28 Ket ni Jacob nagyan iti daga nga
Egipto iti sangapulo ket pito a tawen: iti
casta dagiti aldaw ni Jacob, dagiti tawen
ti panagbiagna, sangagasut ket uppat a
pulo ket pito a tawenda idi.
29 Ket immadani ti aldaw nga ipapatay
a pudno ni Israel: ket inayabanna ti
anacna a Jose, ket kinunana kencuana, No
ita nacasaracac iti parabur cadagiti matam,
dawatec kenca nga icabilmo ta imam iti
babaen toy luppoc, ket ipaaymo caniac ti
caasi ken kinapudno: dinac itabon, dawa-
tec kenca, ditoy Egipto;
30 ngem no maturogacto a sititipon
cadagiti dadackelco, ipanawnacto ditoy
Egipto, ket itabonnacto iti nacatamnanda.
Ket isu kinunana, Aramidecto a cas ti
sinaom.
31 Ket kinunana, Sapataam caniac: ket
isu sinapataanna kencuana. Ket ni Israel
nagsadag iti oloan ti idda.

Ni Jose ken dagiti Annacna a Lallaki sarungcaranda ni Jacob. Ni Jacob bendicionanna dagiti Annac a Lallaki ni Jose.

48 Ket naaramid iti calpasan dagitoy
a banag, a ti maysa kinunana ken
Jose, Adtoy, masakit ni amam: ket in-
cuyogna dagiti dua nga annacna a lallaki,
ni Manases ken ni Efraim.
2 Ket inyammo ti maysa ken Jacob,
ket kinunana, Adtoy, ti anacmo a Jose
um-umay kenca: ket ni Israel incarcari-
gatanna ti bagina, ket nagtugaw iti
pagiddaan.
3 Ket ni Jacob kinunana ken Jose, Ti
Dios Mannacabalin amin nagparang caniac
idiay Luza, sadiay daga a Canaan, ket
binendicionannac,
4 ket kinunana caniac, Adtoy, pagbu-
ngaencanto, ket pagaduencanto, ket arami-
dencanto a maysa a sangcacuyog dagiti
inilin-ili, ket itdecto daytoy a daga iti
putputotmo iti calpasam a tagicuaen nga
agnanayon.
5 Ket ita dagiti dua nga annacmo a
lallaki, a nayanac kenca iti daga nga
Egipto, idi diac pay immay ditoy Egipto,
cucuac ida; da Efraim ken Manases, a cas
met da Ruben ken Simeon, cucuacto ida.
6 Ket dagiti annacmo a putotem a
maud-udi ngem dagitoy cucuamto ida;
agnagandanto mayannurot iti nagan da-
giti cabsatda iti panagtawidda.
7 Ket siac, idi naggapuac idiay Padan,
natay ni Raquel iti arpadco iti dalan idiay
daga a Canaan, idi adayu pay laeng bassit
ti Efrata: ket intabonco iti dalan a mapan
sadiay Efrata (nga isu ti Belen).

8 Ket ni Israel nakitana dagiti annac
ni Jose, ket kinunana, Asinno dagitoy?
9 Ket ni Jose kinunana ken amana,
Isuda dagiti annacco a lallaki, nga inted
ti Dios caniac ditoy. Ket kinunana,
Yegmo ida, dawatec kenca, caniac, ket
bendicionacto ida.
10 Dagiti mata ni Israel kimmorarapda
maipoon iti kinalacayna, iti casta di naca-
kita. Ket inyadanina ida kencuana; ket
inagcanna ida, ket inaracupna ida.
11 Ket ni Israel kinunana ken Jose,
Siac diac impagarup idin a makitac ti
rupam: ket, ni, ti Dios impalubosna a
makitac met dagiti putotmo.
12 Ket ni Jose innalana ida nanipud iti
nagbaetan dagiti tumengna: ket intamed-
na ti rupana iti daga.
13 Ket innala ida a dua ni Jose, a ni
Efraim siaadda iti macanawanna nga
agturong iti ima a macatigid ni Israel, ket
ni Manases iti ima a macatigidna nga
agturong iti ima a macanawan ni Israel,
ket inyasidegna ida kencuana.
14 Ket ni Israel inyunnatna ti imana a
macanawan, ket impatayna iti olo ni
Efraim, a ti inaudi idi, ket ti imana a
macatigid iti olo ni Manases, nga in-
turongna a siaammo dagiti imana; ta ni
Manases isu idi ti inauna.
15 Ket binendicionanna ni Jose, ket
kinunana, Ti Dios nga iti sangona nagnag-
naan dagiti dadackelco a ni Abraham ken
ni Isaac, ti Dios a manaraon caniac iti
amin a panagbiagco agpapan iti aldaw
itoy,
16 ti angel a nangilisi caniac iti amin a
dakes, bendicionanna coma dagiti ubbing;
ket ti naganco matawag coma cadacuada,
ken ti nagan dagiti amac a ni Abraham
ken ni Isaac; agbalinda coma a maysa a
caadu iti tengnga ti daga.
17 Ket idi nakita ni Jose a ni amana
impatayna ti imana a macanawan iti olo
ni Efraim, saan a nacaay-ayo kencuana:
ket inngatona ti ima ni amana, tapno
iccatenna iti olo ni Efraim a yallatiw iti
olo ni Manases.
18 Ket ni Jose kinunana ken amana,

Saan a casta, ama; ta daytoy isu ti inauna; idissom ti imam a macanawan iti olona.
19 Ket ni amana dina kinayat, ket kinunana, Ammoc, anacco, ammoc; isu met agbalinto nga maysa nga ili, ket isunto dackel met: ngem ti cabsatna nga inaudi dacdackelto ngem isu, ket ti putotna agbalinto a maysa a caadu dagiti nacion.
20 Ket binendicionanna ida idi nga aldaw a cuncunana, Kenca ti panangibendicionto ti Israel a cuncunana, Ti Dios aramidennaca coma a cas ken Efraim ken cas ken Manases: ket inyun-unana ni Efraim ngem ni Manases.
21 Ket ni Israel kinunana ken Jose, Adtoy, matayac: ngem ti Dios addanto cadacayo, ket pagsubliennacayto iti daga dagiti dadackelyo.
22 Maysa pay intedco kenca ti maysa a binglay a pacaigiddiatam cadagiti cacabsatmo, isu nga innalac iti ima ti Amorreo gapu iti campilanco ken iti ba-ic.

Ti Padto ni Jacob maipapan cadagiti annacna a lallaki. Ti Ipapatayna.

49 Ket ni Jacob inayabanna dagiti annacna a lallaki, ket kinunana: Agtitiponcayo, tapno saritaec cadacayo ti mapasamac cadacayo cadagiti maud-udi nga aldaw.
2 Agtitiponcayo, ket denggenyo, dacay nga annac a lallaki ni Jacob;
Ket imdaanganyo ni Israel nga amayo.
3 Ruben, sica ti inauna nga anacco, ti pigsac, ken ti damo ti kiredco;
Ti saliw-an ti caicarian, ken ti saliw-an ti pannacabalin.
4 Sibuburec nga aglippias a cas danum, awanto kenca ti saliw-an;
Ta inulim ti pagiddaan ni amam;
Idin rinugitam: inulina ti pagiddaac.
5 Da Simeon ken Levi agcacabsatda;
Ig-igam ti kinaranggas dagiti campilanda.
6 O cararuac, dica sumrec iti palimedda;
Iti gimongda, O gloriac, dica makitimpuyog;
Ta iti pungtotda nagpapatayda iti maysa a lalaki,
Ken iti kinasungitda napasatda iti baca.
7 Mailunod coma ti pungtotda, gaputta nacaro idi;
Ken ti ungetda, gaputta naulpit idi:
Siac isinaacto ida iti Jacob,
Ket iwarasconto ida iti Israel.
8 Juda, sica daydayawendacanto dagiti cabsatmo:
Ti imam addanto iti lengnges dagiti cabusormo;
Dagiti annac a lallaki ni amam agruebabdanto kenca.
9 Ni Juda isu urbon ti maysa a leon;
Naggapu iti sinamsam immulica, anacco:
Nagrucob, nagidda cas maysa a leon,
Ken cas maysa a leon a babai; asino ti macariing kencuana?
10 Dinto umadayu ti cetro ken Juda,
Dinto met ti sarucod ti agturay *umadayu* iti baet dagiti sacana,
Agingga iti di umay ni Siloh; ket isunto ti pagtutulocan dagiti il-ili.
11 Igalgalutna iti poon ti uvas ti pollinona,
Ket ti urbon ti asnona iti naimnas a lanut ti uvas;
Linabaanna iti arac dagiti cawesna, ken iti dara dagiti uvas ti pagananayna:
12 Dagiti matana palabagaento ti arac,
Ket dagiti ngipenna papurawento ti gatas.
13 Ni Zabulon dagitinto pagsangladan ti baybay ti pagnaedanna;
Ket isunto a pagsangbayan dagiti sasacayan;
Ket sadiayto Sidon ti papatenggaan ti beddengna.
14 Ni Isacar isu ti asno a napigsa, agidda cadagiti apon ti carcarnero:
15 Ket nakitana ti maysa a paginanaan a naimbag idi,
Ket ti daga a nacaay-ayo idi:
Ket imbabana ti abagana tapno awitenna,
Ket nagbalin nga adipen iti panangbannog.
16 Ni Dan ocomennanto dagiti cailianna,
A cas maysa cadagiti tribu ti Israel.
17 Ni Dan maysanto nga uleg iti dalan,
Maysanto a carasaen iti lipit,
A cumagat iti mucmucod ti cabayo,
Iti casta ti agsacay kencuana tinnagenna iti licud.
18 Inur-urayco idi ti panangispalmo, O Jehova.
19 Ni Gad, duclosento ti maysa a sangcabuyot;
Ngem isu dumuclosto cadagiti mucodda.
20 Nga aggapu ken Aser aglablabonto ti taraon,

Ket mangtedco cadagiti nananam a naarian.
21 Ni Neftali ugsa a babai a nabaybayaan:
Mangted cadagiti nasayaat a balicas.
22 Ni Jose maysa a sanga a sibubunga,
Sanga a sibubunga iti abay ti maysa nga ubbog;
Dagiti saringitna cumalatcatda iti bacud.
23 Dagiti pumapana pinarparigatda,
Ket pinampanada, ket kinamatcamatda:
24 Ngem ti ba-ina nagtaeng iti kired,
Ket dagiti igam ti im-imana napapigsada,
Gapu cadagiti ima Ni Mannacabalin ni Jacob.
(Isu a naggapuan ti pastor, ti bato ni Israel),
25 Gapu laeng iti Dios ni amam, a ti tumulongto kenca,
Ket gapu iti Mannacabalin amin, a ti mamendicionto kenca,
Cadagiti bendicion ti langit a nangato,
Benbendicion ti yuyeng nga agid-idda iti baba,
Benbendicion dagiti suso, ken ti aanacan.
26 Dagiti benbendicion ni amam
Dacdackelda idi ngem dagiti benbendicion dagiti capoonac
Inggana dagiti pungto a caadaywan dagiti turturod nga agnanayon:
Dagitoy addanto iti olo ni Jose,
Ken iti cuppocuppo ti naisina cadagiti cacabsatna a lallaki.
27 Ni Benjamin isut' lobo nga agag-agaw:
Iti bigat canennanto ti sinamsam,
Ket iti rumabii, binglayennanto ti inagaw.

28 Amin dagitoy isuda dagiti sangapulo ket dua a caputotan ni Israel: ket daytoy ti sinao ni amada cadacuada, ket binendicionanna ida; tumunggal maysa mayannatup iti pammendicionna, binendicionanna ida.
29 Ket nabilin cadacuada, ket kinunana cadacuada, Siac maitiponacto cadagiti cabagiac: itabondac cadagiti dadackelco idiay rukib nga adda iti talon ni Efron a Jeteo
30 idiay rukib nga adda iti talon idiay Macpela, iti sango ti Mamre, sadiay daga a Canaan, isu a ginatang ni Abraham agraman ti talon ken Efron a Jeteo, tapno tagicuaenna a pagtamtamnan:
31 sadiay ti nangitamnanda cada Abraham ken Sara, nga asawana; idiay ti nangitamnanda cada Isaac ken Rebeca, nga asawana; ket sadiay ti nangitamnac ken Lea—
32 ti talon ken ti rukib nga adda idiay, isu a nagatang cadagiti annac ni Jet.
33 Ket idi tinungpal ni Jacob ti panangibilinna cadagiti annacna, incucotna dagiti sacana idi iddana, ket inyawatna ti cararuana, ket naitipon cadagiti cabagianna.

Ti Pannacaitabon ni Jacob sadiay Macpela. Ti Kinaimbag ni Jose cadagiti Cacabsatna. Ti Ipapatay ni Jose.

50 Ket ni Jose inapungolna ti rupa ni amana, ket sinangitanna, ket inagcanna.
2 Ket ni Jose imbilinna cadagiti adipenna a mangngagas nga embalsamarenda ni amana nga balcutenda; ket dagiti mangngagas binalcutda ni Israel nga iniccanda ti balsamo.
3 Ket nadanonan dagiti uppat a pulo nga aldaw kencuana; ta casta ti tumutop cadagiti aldaw ti panagembalsamar: ket dagiti Egipcios sinangitanda bayat ti pitopulo nga aldaw.

4 Ket iti calpasan dagiti aldaw a panagsangit kencuana, ni Jose sinaona cadagiti adda iti balay ni Faraon, cuncunana, No ita nacasaracac iti parabur cadagiti matayo, saoenyo, dawatec cadacayo, cadagiti lapayag ni Faraon, a cunayo,
5 Ni amac insapatana caniac a kinunana, Ni, matayac; iti tanemco a kinutcutco nga agservi caniac sadiay daga a Canaan, idiayto ti pangitabonam caniac. Ita ngarud, ipalubosmo nga sumang-atac, dawatec kenca, ken itabonco ni amac, saacto agsubli.
6 Ket ni Faraon kinunana, Inca sumangat, ket itabonmo ni amam, a cas insapatana kenca.
7 Ket ni Jose simmang-at a nangitabon ken amana; ket kimmuyog kencuana amin dagiti adipen ni Faraon, ken amin dagiti panglacayen iti balayna, ken amin dagiti panglacayen iti daga nga Egipto,
8 ken amin dagiti cabbalay ni Jose, ken dagiti cacabsatna a lallaki, ken dagiti cabbalay ni amana: isuna la nga imbatida sadiay daga a Gosen dagiti annacda a babassit, ken dagiti an-animalda a babassit, ken dagiti an-animalda a dadackel.

9 Ket simmang̃-at a kimmuyog ken-
cuana dagiti luglugan ken tattao ng̃a
agcabcabayo: ket isu idi dackel unay a
sang̃cacuyog.
10 Ket nacagteng̃da aging̃ga iti pagtal-
talgan idiay Atad, ng̃a adda iti casum-
bang̃ir ti Jordan, ket sadiay nagdung̃-
awda iti dackel unay ken napalalo a
panagdung̃-aw: ket inaramidna ti maysa
a panagdung̃-aw ken amana cadagiti pito
ng̃a aldaw.
11 Ket idi nakita dagiti agnaed sadiay
daga, dagiti Cananeo, di dung̃-aw idiay
pagtaltagan idiay Atad, kinunada, Daytoy
isu nalabes a dung̃-aw iti biang̃ dagiti taga
Egipto: isut' gapuna a napanaganan iti
Abel-mizraim, ng̃a adda iti casumbang̃ir
ti Jordan.
12 Ket inaramidd kencuana dagiti annac-
na cas inbilinna cadacuada:
13 ta dagiti annacna impanda idiay
daga a Canaan, ket intabonda iti rukib ti
talon a Macpela, isu a ginatang̃ ni
Abraham agraman ti talon, tapno
tagicuaenna a pagtamtamnan, ken Efron a
Teteo, iti sang̃o ti Mamre.
14 Ket ni Jose nagsubli sadiay Egipto,
isu, ken dagiti cacabsatna a lallaki, ken
amin dagiti simmurot kencuana a nang̃ita-
bon ken amana, iti calpasan ti panang̃ita-
bonna ken amana.

15 Ket idi a nakita dagiti cabsat a
lallaki ni Jose a natay ni amada, kinu-
nada, Nalabit a guraennatayto ni Jose, ket
supapacannacayto ng̃a awan curang̃na ca-
dagiti amin a dakes ng̃a inaramidtay ken-
cuana.
16 Ket pinaibagada ken Jose, kinunada,
Ni aman imbilinna idi di pay natay a
kinunana,
17 Saoenyonto ti castoy ken Jose,
Pacawanem, dawatec kenca ita, ti salung̃-
asing̃ dagiti cabsatmo a lallaki, ken ti
basolda ta dakes ti inaramidda kenca.
Ket ita, dawatenmi kenca, Pacawanem ti
salung̃asing dagiti adipen ti Dios ni
amam. Ket ni Jose nagsang̃it idi naki-
saoda kencuana.
18 Ket dagiti cabsatna napanda met
ket nagpaclebda iti sang̃oanan ti rupana,
ket kinunada, Ni, dacami ti ad-adipenmo.
19 Ket kinuna ni Jose cadacuada.
Dicay agbuteng̃: ta siac addaac aya iti
akem ti Dios?
20 Ket dacayo, pinanagemyo caniac ti
dakes; ng̃em pinanagem ti Dios a na-
imbag, tapno pagbanagenna cas adda ita,
tapno ispalenna dagiti adu a tattao a
sibibiag.
21 Ita ng̃arud, dicay agbuteng̃: siac
taraonancayto, ken dagiti annacyo a
babassit. Ket liniwliwana ida, ket in-
saona a siaayat cadacuada.

22 Ket ni Jose nagnaed sadi Egipto,
isu ken dagiti cabbalay ni amana: ket
nagbiag ni Jose iti sang̃agasut ket
sang̃apulo a tawen.
23 Ket nakita ni Jose dagiti apoco iti
tuud ni Efraim: dagiti met annac ni
Maquir, ng̃a anac a lalaki ni Manases,
nayanacda iti tumtumeng̃ ni Jose.
24 Ket ni Jose kinunana cadagiti
cabsatna, Matayac; ng̃em ti Dios sarung̃-
carannacayto a di bumurong̃, ket pasang̃-
atennacayto ditoy a daga a mapan iti daga
ng̃a incarina a sisasapata ken Abraham,
ken Isaac, ken Jacob.
25 Ket sinapataan ni Jose cadagiti
annac ni Israel, cuncunana, Ti Dios
sarung̃carannacayto a di bumurong̃, ket
dacayo alaenyonto ditoy dagiti tultu-
lang̃co.
26 Ket natay ni Jose, idi nagtawen iti
sang̃agasut ket sang̃apulo: ket binal-
samarda, ket naicabil iti maysa a lung̃on
sadi Egipto.

TI MAICADUA A LIBRO NI MOISES
A MANAGANAN
ITI
EXODO.

Pannacaparigat ti Israel sadi Egipto.

1 Dagitoy dagiti nagnagan dagiti annac ni
Israel a simrec sadi Egipto; tunĝgal
maysa a lalaki agraman familiana kinacu-
yog ida ni Jacob.
2 Ni Ruben, Simeon, Levi ken Juda,
3 ni Isacar, Zabulon ken Benjamin,
4 ni Dan ken Neftali, ni Gad ken Aser.
5 Ket amin dagiti tao a nagtaud iti lasag
ni Jacob pitopuloda a cararua: ket ni Jose
adda idin sadi Egipto.
6 Ket natay ni Jose ken amin dagidi
cacabsatna ken amin daydi a caputotan.
7 Ket dagiti annac ni Israel managa-
duda, ket wimmadwadda iti casta unay,
ket rimmucbusda, ket nagbalinda a nagla-
blabes iti pannacabalin; ket ti daga napusec
cadacuada.

8 Idi cuan nabanĝon ti baro nĝa ari
sadiay Egipto, isu a di nacaammo ken Jose.
9 Ket kinunana cadagiti iturayanna,
Kitaenyo, dagiti tao nĝa annac ti Israel
ad-aduda ken manmannacabalinda nĝem
datayo:
10 umaycayo, agaramidtay cadacuada
coma a sisasaririt di la ket ta umaduda, ken
maaramid a no umay ti gubat, tumiponda
pay ket di cadagiti cabusortayo, ket maki-
cabilda cadatayo, ket pumanawda ditoy a
daga.
11 Iti casta namanĝonda cadagiti manĝ-
dagdag cadacuada iti panagobra tapno
parigatenda ida cadagiti awawitda. Ket
imbanĝonanda ni Faraon cadagiti ciudades
a pagipenpenan *iti taraon,* a Fitom ken
Ramees.
12 Nĝem no casano ti pammarparigatda
cadacuada, ad-adda met ti yaaduda, ken
ad-adda ti panagrucbusda. Ket matooc-
anda iti maipanĝgep cadagiti annac ti
Israel.
13 Ket dagiti Egipcios inadipenda a
siiinĝet unay dagiti annac ti Israel:
14 ket pinapaitda ti panagbiagda iti
nacaro a pannacaadipen, iti panagmasa
ken panagladrillo, ken amin a kita ti
pacaaramatan iti daga, amin nĝa aramidda,
isu a pinanĝadipenda cadacuada iti na-
palalo.

15 Ket ti ari ti Egipto imbagana cadagiti
mammaltot nĝa Hebreas, a ti nagan ti
maysa Sefora, ket ti nagan ti caduana
Pua:
16 ket kinunana, Inton mamaltotcay
cadagiti Hebreas, ket kitaenyo ida iti
paganacan a pagtugawan; no anac a lalaki,
patayenyonto nĝarud; nĝem no anac a
babai, agbiagto.
17 Nĝem dagiti mammaltot nagbutenĝ-
da iti Dios, ket dida inaramid ti cas imbilin
ti ari ti Egipto cadacuada, nĝem biagenda
idi ket di dagiti ubbinĝ a lal-laki.
18 Ket pinaayaban ti ari ti Egipto dagiti
mammaltot, ket kinunana cadacuada, ¿Ap-
ayapay nĝa inaramidyo daytoy, ket bini-
agyo dagiti ubbinĝ a lal-laki?
19 Ket dagiti mammaltot kinunada ken
Faraon, Gaput ta dagiti babbai nĝa Hebrea
saanda a cas cadagiti babbai nĝa Egipcias;
ta isuda nasiglatda, ket nacapasnĝaydan no
dipay macadanon ti mammaltot cada-
cuada.
20 Ket ti Dios inaramidna ti imbag cada-
giti mammaltot: ket immadu dagiti tao,
ket nagbalinda a mannacabalin unay.
21 Ket naaramid, ta nagbutenĝ dagiti
mammaltot iti Dios, nĝa inaramidna ida
nĝa agfamilia.
22 Ket imbilin ni Faraon cadagiti amin
nĝa iturayanna, a cunana, Tunĝgal
lalaki, nĝa anac a tumao, yanudyonto iti
carayan, ket tunĝgal anac a babai bia-
genyonto.

Ni Moises nayanac ket nailemmeng̃. Awaten ti anac a babai ni Faraon. Patayen ni Moises ti maysa ng̃a Egipcio ket agtalaw.

2 Ket napan ti maysa a lalaki iti caputotan ni Levi, ket innalana ng̃a asawa ti maysa ng̃a anac a babai ni Levi.
2 Ket di babai nagsicug, ket naganac iti lalaki: ket idi nakitana a nalibnos ng̃a ubing̃, inlemmeng̃na iti uneg ti tallo a bulan.
3 Ket idi dina mabalin ng̃a ilemmeng̃en, inyalaanna iti maysa ng̃a bassit a bilog a runo a ginalagalaanna iti pitac ken betun; ket idiay ti nang̃icabilanna idi ubing̃, ket indissona idi carorootan iti igid ti carayan.
4 Ket ti cabsatna a babai nagyan iti adayo tapno maammoanna ti maaramid kencuana.
5 Ket ti anac a babai ni Faraon immulog a napan nagdigos idi carayan; ket dagiti babbalasang̃na agpagpagnada idi igid ti carayan: ket nakitana di bassit a bilog cadagiti root, ket binaonna di balasang̃na a mang̃ala.
6 Ket linuctanna, ket nakitana di ubing̃: ket adtoy a di ubing nagibit. Ket simnec ti caasina kencuana, ket kinunana, Daytoy ti maysa cadagiti annac dagiti Hebreos.
7 Kinuna ng̃arud 'di cabsatna a babai ken anac a babai ni Faraon, ¿ Incanto iyayaban iti maysa a managibi cadagiti babbai ng̃a Hebreas, tapno pasusuenna ti ubing̃ gapu kenca?
8 Ket ti anac a babai ni Faraon kinunana kencuana, Inca. Ket di balasang̃ napan, ket inayabanna ti ina di ubing̃.
9 Ket ti anac a babai ni Faraon kinunana kencuana, Alaem daytoy ng̃a ubing̃, ket tagibiem gapu caniac ket itedconto kenca ti gongonam. Ket di babai innalana di ubing̃ ket tinagibina.
10 Ket di ubing̃ dimmackel, ket impanna idi anac a babai ni Faraon, ket *di ubing* isu idi pannacaanacna. Ket ingaladna ti naganna a Moises, ket kinunana, Gaput ta iti danum ti nang̃alaac kencuana.

11 Ket naaramid cadagidiay ng̃a aldaw, a idi ni Moises numakem, napan cadagiti cacabsatna, ket nakitana dagiti rigatda: ket nakitana ti maysa ng̃a Egipcio a kimmabil iti maysa ng̃a Hebreo a maysa cadagiti cacabsatna.
12 Ket nagtaliataliaw, ket idi makitana ng̃a awan tao, pinatayna di Egipcio, sana inlemmeng̃ idi cadaratan.
13 Ket nagsursur iti maicadua ng̃a aldaw, ket adtoy a dua a lallaki ng̃a Hebreos agcabcabilda: ket kinunana iti akinbasol, ¿ Apay-apay a rang̃gasam ti capadam?
14 Ket kinunana, ¿ Asino ti namang̃on kenca a maysa a principe ken mang̃ocom cadacami? ¿ Sigpennac a patayen, cas di pinang̃pataymo idi Egipcio? Ket ni Moises nagbuteng̃, ket kinunana, Agpayso ng̃a ti naaramid maammoan.
15 Idi a naammoan ni Faraon daytoy ng̃a aramid, kinayatna idi a patayen ni Moises. Ng̃em ni Moises nagtalaw iti sang̃o ni Faraon, ket nagnaed iti daga a Madian: ket nagtugaw iti sibay ti maysa a bobon.

16 Ti sacerdote sadi Madian adda pito ng̃a annacna a babbai: ket isuda immayda agsacdu, ket pinunnoda dagiti colloong̃ a pammainumanda cadagiti pang̃en ni amada.
17 Ket dagiti agpaarab immayda, ket pinapanawda ida; ng̃em ni Moises timmacder ket inarayatna ida, ket impainumna dagiti animalda.
18 Ket idi ng̃a simmang̃petda ken Raguel ng̃a amada, isu kinunana, Aniat' gapuna ng̃a nagsublicay iti castoy a cabiitna ita ng̃a aldaw?
19 Ket kinunada, Ti maysa ng̃a Egipcio inispalnacami iti ima dagiti agpapaarab, ket insacduannacam pay, ket pinainumna dagiti animal.
20 Ket isu kinunana cadagiti annacna a babbai, ¿Ket sadino ti yanna? apay-apay a binay-anyo dayta a tao? Ayabanyo, tapno mang̃an iti tinapay.
21 Ket ni Moises immannugot a nakipagnaed idi lalaki, ket isu intedna ken Moises ni anacna a babai a Sefora.
22 Ket daytoy nang̃yanac iti maysa a lalaki, ket *ni Moises* pinanagananna iti Gersom; ta kinunana, Siac nagyanac a gangannaet iti saanco a daga.

23 Ket naaramid iti bayat dagidiay adu ng̃a aldaw a natay ti ari ti Egipto: ket dagiti annac ti Israel nagasugda a gapu iti pannacaadipen, ket nagickisda, ket ti ickisda dimmanon iti Dios gapu iti pannacaadipen.
24 Ket ti Dios dineng̃ng̃egna ti sasainneoda, ket ti Dios linagipna di tulagna ken Abraham, ken Isaac, ken Jacob.

25 Ket ti Dios minatmatanna dagiti
annac ti Israel, ket ti Dios linagipna *ida.*

*Ti Dios dutokenna ni Moises a ma-
ngispal iti Israel.*

3 Ni Moises agay-aywan idi cadagiti
an-animal ni Jetro a catugangânna a
lalaki a sacerdote idiay Madian: ket
impanna ti pangen iti licud ti let-ang, ket
dimmanon iti bantay ti Dios aginggâ iti
Horeb.
2 Ket nagparang kencuana ti angel ni
Jehova iti maysa a gilayab ti apuy iti
tengngâ ti maysa a cayo á bassit: ket minat-
matanna, ket, adtoy a ti cayo á bassit
sumsumged iti apuy, ket ti cayo á bassit
saan idi a mauram.
3 Ket kinuna ni Moises, Ita sumibay-
acto, ket kitaecto daytoy dackel a buya, no
aniat' gapuna a ti cayo á bassit saan a
mauram.
4 Ket idi makita ni Jehova a simmibay
nga agbuya, ti Dios inayabanna nanipud
idi tengngâ di cayo á bassit ket kinunana,
Moises, Moises. Ket isu kinunana,
Adtoyac.
5 Ket kinunana, Dica umasideg ditoy:
iccatem dagiti sapatosmo ita sacsacam, ta
ti disso a yanmo daga a nasantoan.
6 Maysa pay kinunana, Siac ti Dios ni
amam, ti Dios ni Abraham, ti Dios ni
Isaac, ken ti Dios ni Jacob. Ket ni Moises
inapputna ti rupana; ta nagbuteng a kim-
mita iti Dios.
7 Ket kinuna ni Jehova, Pudno, a
nakitac ti ladingit ti ilic nga adda sadi
Egipto, ket dinengngegco ti unnoyda gapu
cadagiti managdagdag cadacuada ta ammoc
dagiti leddaangenda;
8 ket bimmabaacon tapno iccatec ida
iti ima dagiti Egipcios, ken tapno ipanawco
ida idiay a daga *a ipan* iti maysa a naimbag
ken nalawa, iti maysa a daga a pagayusan
ti gatas ken diró; iti yan ti Cananeo,
ken ti Jetteo, ken ti Amorreo, ken ti
Ferezeo, ken ti Heveo, ken ti Jebuseo.
9 Ket ita, adtoy a ti unnoy dagiti annac
ti Israel dimmanon caniac: maysa pay
nakitacon ti pammarparigat nga ipapaay
cadacuada dagiti Egipcios.
10 Umayca ngarud ita, ket ibaoncanto
ken Faraon tapno ipanawmo ti ilic nga
annac ti Israel iti Egipto.
11 Ket kinuna ni Moises iti Dios,
¿Asinoac a mapan aya ken Faraon, ken
mangipanaw iti Egipto cadagiti annac ti
Israel.
12 Ket kinunana, Kinapudnona nga
addaacto kenca; ket daytoyto ti pagilasin-
an kenca a siac imbaonca: calpasanto ti
panangalam iti ili sadi Egipto, agday-
dayawcayto iti Dios iti rabaw daytoy a
bantay.
13 Ket kinuna ni Moises iti Dios, Adtoy
no dumtengac cadagiti annac ti Israel, ket
cunacto cadacuada, Ti Dios dagiti ammayo
imbaonnac cadacayo, ket no isuda ta salud-
sudenda caniac, ¿Asino ti naganna? ani-
anto ti isungbatco cadacuada?
14 Ket ti Dios kinunana ken Moises,
SIAC TI SIAC: ket kinunana, castoyto ti
soem cadagiti annac ti Israel Ni SIAC ti
nangibaon caniac cadacayo.
15 Ket kinuna pay ti Dios ken Moises,
Castoyto ti saoem cadagiti annac ti Israel,
Ni Jehova a Dios dagiti ammayo, a Dios
ni Abraham, a Dios ni Isaac, ken Dios ni
Jacob, imbaonnac cadacayo: daytoy ti
naganco nga agnanayon, ket daytoy ti
pacalaglagipac cadagiti isu-amin a capu-
totan.
16 Inca, ket gimongem dagiti lallacay
ti Israel, ket cunam cadacuada, Ni Jehova
a Dios dagiti ammayo, ti Dios ni Abraham,
ni Isaac, ken ni Jacob, nagparang caniac a
kinunana, Kinapudnona a sinarungcaran-
cayon, ket nakitac ti maaramid cadacayo
iti Egipto:
17 ket kinunacon, Alaencayto iti pam-
marparigat ti Egipto *a ipan* sadiay daga ti
Cananeo, ken ti Jetteo, ken ti Amorreo,
ken ti Ferezeo, ken ti Heveo, ken ti
Jebuseo, iti maysa a daga a pagayusan ti
gatas ken diró.
18 Ket ipangagdanto ti timecmo: ket
incanto, sica ken dagiti lallacay ti Israel,
iti ari ti Egipto, ket cunayonto ken-
cuana, Ni Jehova a Dios dagiti He-
breos nasaracannacami: ket ita palubos-
annacami, dawatenmi kenca, nga incam
iti let-ang iti uneg ti tallo nga aldaw,
tapno aramidenmi ti daton ken Jehova
a Diosmi.
19 Ket ammoc a ti ari ti Egipto dinacay-
to palubosan a mapan, saan, saan a iti
napigsa nga ima.
20 Ket siac yunnatconto ti imac, ket
dusaecto ti Egipto cadagiti amin a dat-
datlagco nga aramidecto iti beddengna:
ket iti calpasanna palubosannacayto.
21 Ket iccacto daytoy nga ili iti parabur
iti imatang dagiti Egipcio: ket maaramid-
to nga inton pumanawcayo, saancayto nga
agtalaw nga ima-ima:
22 ngem tunggal babai agkiddawto iti

caarrubana ken iti simmangbay iti balayna, cadagiti aruat a pirac ken aruat a balitoc, ken pagpagan-anay: ket icabilyonto ida cadagiti annacyo a lallaki ken babbai; ket samsamenyonto *ti cucua* dagiti Egipcios.

Ni Moises awatenna dagiti pannacapatalged a pagilasinan ken carcari. Agsubli sadiay Egipto. Masabetna ni Aaron.

4 Ket ni Moises simmungbat ket kinunana, Ngem, adtoy, didacto patien ket didanto imdengan ti timecco; ta cunadanto, Saan a nagparang kenca ni Jehova.

2 Ket kinuna ni Jehova kencuana, ¿Ania dayta adda ita imam? Ket isu kinunana, Maysa a sarucod.

3 Ket kinunana, Ipurruacmo iti daga. Ket impurruacna iti daga, ket nagbalin nga uleg; ket ni Moises italawanna idi.

4 Ket kinuna ni Jehova ken Moises, Unnatem ta imam ket iggamam ta ipusna; (ket innunnatna ti imana ket iniggamanna, ket nagbalin a sarucod idi imana:)

5 tapno patienda a ni Jehova a Dios dagiti ammada, ti Dios ni Abraham, ti Dios ni Isaac, ken Dios ni Jacob, nagparang kenca.

6 Ket kinuna pay ni Jehova kencuana, Isucsucmo ita ta imam ita barucongmo. Ket insucsucna ti imana iti barucongna: ket idi nga iniccatna, adtoy ta nagcucutel ti imana, a nagpuraw a cas la nieve.

7 Ket kinunana, Isucsucmo man ta imam iti barucongmon. (Ket insucsucna ti imana iti barucongna manen; ket idi nga iniccatna iti barucongna, adtoy ta nagsubli a cas idi lasagna *a sabali.*)

8 Ket maaramidto no didaca patien, wenno dida italtalec ti panaguni ti omona a pagilasinan, nga patiendanto ti uni ti maudi a pagilasinan.

9 Ket maaramidto a no didanto patien pay la dagitoy nagcadua a pagilasinan, wenno dida ipangag ti timecmo, mangalacanto iti danum ti carayan, ket ibuyatmonto iti daga a namaga: ket ti danum nga alaem iti carayan agbalinto a dara iti daga a namaga.

10 Ket kinuna ni Moises ken Jehova, O, Apo, diac tao a macasasao, uray iti nalablabes wenno ingganat' ita a dimo piman kinasao toy adipenmo; ta naullayatac nga agsao ket natabbed ti dilac.

11 Ket ni Jehova kinunana kencuana, ¿Asino ti nangaramid ti ngiwat ti tao? wenno ¿asino ti mamagumel, wenno mamagtuleng, wenno mamagkita, wenno mamagbulsec *iti tao?* ¿Saan aya nga siac a Jehova?

12 Inca ita ngarud ta addaacto ita ngiwatmo ket isurocanto iti saoem.

13 Ket kinunana, O, Apo, ibaonmo, dawatec kenca, iti ima ti ibaonmonto.

14 Ket simged ti pungtot ni Jehova a maibusor ken Moises, ket kinunana, ¿Awan aya ni cabsatmo nga Aaron a Levita? Ammoc nga isu ti nalaing nga agsao. Ket maysa pay, adtoy, umaynaca sabten: ket apaman a makitanacanto, agragsacto iti pusona.

15 Ket saoemto kencuana, ket ipabalicasmo iti ngiwatna dagiti sao: ket addaacto iti ngiwatmo ken iti ngiwatna, ken isurocayto iti aramidenyonto.

16 Ket isunto ti pannacangiwatmo iti ili; ket maaramidto nga isunto ti ngiwatmo, ket sicanto ti pannaca-Diosna.

17 Ket iggamamto daytoy a sarucod isunto a pangaramidmo cadagiti pagilasinan.

18 Ket ni Moises napan nagsubli ken Jetro a catugangan̄na a lalaki, ket kinunana kencuana, Palubosannac, dawatec kenca, nga agsubliac cadagiti cacabsatco nga addada sadi Egipto, bareng no addada pay a sibibiag. Ket ni Jetro kinunana ken Moises, Inca a sitatalna.

19 Ket kinuna ni Jehova ken Moises idiay Madian, Inca, agsublica idiay Egipto; ta amin dagidi nagayat iti pataymo nataydan.

20 Ket innala ni Moises di asawana ken dagiti annacna á lallaki, ket insacayna ida iti maysa nga asno, ket nagsubli idiay daga nga Egipto: ket ni Moises incuyogna iti imana ti sarucod ti Dios.

21 Ket kinuna ni Jehova ken Moises, Inton agsublica sadi Egipto, kitaem ta aramidem iti saclang ni Faraon amin dagiti datdatlag nga incabilco ita imam: ngem siac patangkenecto ti pusona, ket dinanto palubosan ti ili.

22 Ket cunamto ken Faraon, Castoy ti cuna ni Jehova, ti Israel isu ti anacco, ti inauna nga anacco:

23 ket siac kinunac kenca idi, Bay-am a pumanaw ti anacco, tapno agdaydayaw caniac; ket dica kinayat a pinalubosan idi: adtoy a siac patayecto ti anacmo, ti inauna nga anacmo.

24 Ket naaramid iti dalan iti yan ti pagsañgsañgbayan, *ni Moises* sinarac ni Jehova, ket kinayatna a papatayen.

25 Idin ni Sefora nañgala iti bato ti piñgki, ket kinugitna di anacna, ket ti nageppas imbatona iti saca *ni Moises*; ket kinunana, Pudno a sica ti novioc iti dara.

26 Iti casta *ti Dios* dina siniñgsiñga. Idin kinuna ni Sefora, Sica novioca iti dara gapu iti panagcugit.

27 Ket ni Jehova kinunana ken Aaron, Inca sabten ni Moises idiay let-añg. Ket napan, ket sinabatna idiay bantay ti Dios, ket inagcanna.

28 Ket sinarita ni Moises ken Aaron amin dagiti sinao ni Jehova, isu a nacaibaonanna kencuana, ken amin dagiti pagilasinan ñga imbilinna kencuana.

29 Ket napan da Moises ken ni Aaron inummoñg amin a lallacay cadagiti annac ti Israel:

30 ket ni Aaron sinaona amin dagidi sao ñga insawañg ni Jehova ken Moises, ket inaramidna dagiti pagilasinan iti imatañg dagiti tao.

31 Ket dagiti tao namatida: ket idi nañgñgegda a ni Jehova sinaruñgcaranna dagiti annac ti Israel, ket nakitana ti pageldan, nagtamedda ket nagdaydayawda.

Ni Faraon darisonanna dagiti rebbeñg ti Israel.

5 Ket iti calpasanna ni Moises ken Aaron dimmanonda ket kinunada ken Faraon, Castoy ti sao ni Jehova a Dios ti Israel, Bay-am a pumanaw ti ilic tapno inda rambacan ti maysa a fiesta caniac idiay let-añg.

2 Ket kinuna ni Faraon, ¿Asino ni Jehova ñga imdeñgac coma ti timecna tapno bay-ac a pumanaw ti Israel? Diac am-ammo ni Jehova, ket maysa pay diacto palubosan ti Israel.

3 Ket isuda kinunada, Ti Dios dagiti Hebreo nasaracnacamin: palubosannacami, dawatenmi kenca, ñga tallo ñga aldaw magnacam coma iti tay-ac, ket agidatoncamto ken Jehova a Diosmi; di la ket ta itinnagna cadacami ti añgol wenno campilan.

4 Ket ti ari ti Egipto kinunana cadacuada, ¿Apay-apay a dacayo, Moises ken Aaron, paadayoenyo dagiti tao cadagiti aramidda? Incayo cadagiti annuñgyo.

5 Ket kinuna ni Faraon, Adtoy a dagiti tao adudan iti daga, ket dacayo paginanaenyo ida cadagiti annuñgda.

6 Ket idi met la ñga aldaw imbilin ni Faraon cadagiti mañgdagdag dagiti tao, ken cadagiti agturayda, a cunana:

7 Manipud ita dicayto mañgted ti garami cadagiti tao a pagladrilloda a cas iti nalabes: indan agala iti garami a masapulda.

8 Ket ti bilañg dagiti ladrillo, ñga araramidenda idi cua ipaaramidyo cadacuada; awan ti uray ania a kessayenyonto: ta isuda bayañggudawda; isut' gapuna ñga agickisda ñga agcuncuna, Palubosannacam ñga agdaton iti Diosmi.

9 Idagdagsen coma ti annoñg dagiti tao, tapno isu ti pagbannoganda; ket dida coma italtalec ti sasao a naulbod.

10 Ket dagiti mañgdagdag dagiti tao ken agturayda rimmuarda, ket sinaoda cadagiti tao a kinunada, Castoy ti sinao ni Faraon, Siac diacto mañgted iti garami cadacayo.

11 Incay dacayo met laeñg, mañgalacay iti garami no sadino ti pacasaracanyo: ta awanto ti makessay ñga aramidyo.

12 Iti casta dagiti tao nagwarasda iti licmut ti amin a daga ñga Egipto a mañgala iti garami.

13 Ket dagiti mañgdagdag dinagdagda ida a cuncunada, Leppasenyo ti aramidyo, ti obrayo ñga inaldaw, a cas met la idi adda garami.

14 Ket dagiti agturay dagiti annac ti Israel, ñga incabil dagiti mañgdagdag ni Faraon ñga agturay cadacuada, nasapsaplitda, ket nasaludsud cadacuada, ¿Apay-apay a dicay tinuñgpal ti annoñgyo idi calman ken ita a panagladrillo a cas idi cua?

15 Idin dagidi agturay dagiti annac ti Israel dimmanonda ken nagasugda ken Faraon a cunada, ¿Apayapay castoy ti aramidem cadagiti adipenmo?

16 Awan ti maited a garami cadagiti adipenmo, ket cunada cadacami, Agladrillocayo: ket, adtoy a mababaot dagiti adipenmo; ñgem dagiti cailiam isudat' yan ti baddut.

17 Ñgem kinunana, Bayañggudawcayo, bayañggudawcayo: gapuna a cunayo, Palubosannacami ñga agdaton ken Jehova.

18 Incay ñgarud ita ket agtrabajocayo; ta awanto ti maited cadacay ñga garami, nupay casta yawatyonto ti bilañg dagiti ladrillo.

19 Ket dagiti agturay dagiti annac ti
Israel nakitada a dakes ti casasaadda, idi
a naisao, Dicayto kessayan a pulos dagiti
ladrilloyo, a rebbengyo iti inaldaw.
20 Ket nasabetda ni Moises ken ni
Aaron, a nagtacderda iti dalan idi pim-
manawda ken Faraon:
21 ket kinuna cadacuada *dagiti agturay*,
Ni Jehova kitaennacay coma ket ocomen-
na; ta dacayo ti nangaramid iti pacagu-
raanmi cadagiti mata ni Faraon, ken
cadagiti mata dagiti adipenna, nga icabil-
yo iti imada ti campilan a pamapatayda
cadacami.

22 Ket ni Moises nagsubli ken Jehova
ket kinunana, Apo, ¿apayapay a dakes ti
pammayam iti daytoy nga ili? ¿aniat'
gapuna nga binaonnac?
23 Ta nanipud idi dimmanonac ken
Faraon nga agsao iti naganmo, pinarigatna
daytoy nga ili; ket sica dica met la inispal
ti ilim iti uray ania.

*Ti Dios baliwanna dagiti carina. Ca-
poonan ni Moises ken ni Aaron.*

6 Ket ni Jehova kinunana ken Moises,
Ita makitamto ti aramidecto ken
Faraon: ta itinto napigsa nga ima bay-
annanto ida a pumanaw, ket iti napigsa
nga ima papanawennanto ida iti dagana.
2 Ket nakisao ti Dios ken Moises, ket
kinunana kencuana, Siac ni Jehova:
3 ket siac nagparangac ken Abraham,
ken Isaac, ken ni Jacob, a Dios a Manna-
cabalin amin; ngem iti naganco a Jehova
saandac a naammoan.
4 Ket binuangayco met cadacuada ti
tulagco a panangtedco cadacuada ti daga
a Canaan, ti daga a nagnagnaanda, isu a
naggangannaetanda.
5 Santo maysa dinengngegco ti sainnec
dagiti annac ti Israel, a dagiti Egipcios
ad-adipnenda ida; ket nalagipcon ti tu-
lagco.
6 Gapuna a saoem cadagiti annac ti
Israel, Siac ni Jehova, ket siac lapsuten-
cayto cadagiti pammarparigat dagiti
Egipcios cadacayo, ket ispalencayto iti
panangadipenda, ket subbotencayto iti
siuunnat a tackiag ken cadagiti naidaclan
a panangocom:
7 ket alaencayto nga ilic, ket siacto ti
Diosyo; ket ammoenyonto a siac ni
Jehova a Diosyo a mangilasot cadacayo
cadagiti pammarparigat dagiti Egipcios.
8 Ket iyegcayto iti daga nga insapatac
nga ited ken Abraham ken ni Isaac ken
ni Jacob; ket itdecto cadacayo a tawid:
siac ni Jehova.
9 Ket castoy ti panangisao ni Moises
cadagiti annac ti Israel: ngem isuda
saanda nga impangag idi ni Moises, a
maipanggep iti pagel ti nakemda, ken iti
napalalo a pannacaadipen.

10 Ket insao ni Jehova ken Moises, a
cunana,
11 Sumrecca, saoem ken Faraon nga
ari ti Egipto a bay-anna a pumanaw iti
dagana dagiti annac ti Israel.
12 Ket kinuna ni Moises ken Jehova
nga insao, Adtoy ta dagiti annac ti Israel
didac met impangag idi; ¿casanonto nga-
rud ti panangipangag ni Faraon caniac a
saan a nacugit dagiti bibigco?
13 Ket nakisao ni Jehova cada Moises
ken ni Aaron, ket binilinna ida iti mai-
paay cadagiti annac ti Israel, ken iti ari ti
Egipto a Faraon, tapno ipanawda dagiti
annac ti Israel iti daga nga Egipto.

14 Dagitoy dagiti pangolo cadagiti ca-
putotan dagiti ammada. Dagiti annac a
lallaki ni Ruben nga inauna ni Israel·
Jenoc, ken ni Fallu, Jesron, ken Carmi.
dagitoy dagiti familia ni Ruben.
15 Ket dagiti annac a lallaki ni
Simeon: Jamuel, ken ni Jamin, ken ni
Ohad, ken ni Jaquin, ken ni Soher, ken ni
Saul nga anac ti maysa a babai a Cananea;
dagitoy dagiti familia ni Simeon.
16 Ket dagitoy dagiti nagnagan dagiti
annac a lallaki ni Levi a mayannurot iti
caputotanda: ni Gerson, ken ni Coat,
ken ni Merari; ket dagiti tawen ti panag-
biag ni Levi sangagasut ket tallopulo ket
pito a tawen idi.
17 Dagiti annac a lallaki ni Gerson:
Lebna ken Semei a mayannurot iti fami-
liada.
18 Ket dagiti annac a lallaki ni Coat:
Amram, ken ni Issar, ken ni Hebron, ken
ni Oziel; ket dagiti tawen ti panagbiag ni
Coat sangagasut ken tallopulo ket tallo a
tawen idi.
19 Ket dagiti annac a lallaki ni Merari:
ni Mali, ken ni Musi. Dagitoy dagiti
familias dagiti Levitas a mayannurot iti
caputotanda.
20 Ket ni Amram inasawana ni Jocabed
a cabsat a babai ni amana; inyanacna
kencuana da Aaron ken ni Moises: ket
dagiti tawen ti panagbiag ni Amram idi
sangagasut, tallopulo ket pito a tawen.

21 Ket dagiti annac a lallaki ni Isaar: Core, ken ni Nefeg, ken ni Zecri.
22 Ket dagiti annac a lallaki ni Oziel: ni Misael, ken ni Elisafan, ken ni Setri.
23 Ket ni Aaron inasawana ni Elisabet nga anac a babai ni Aminadab, a cabsat a babai ni Nason; ket isu inyanacna kencuana da Nadab ken ni Abiu, ken ni Eleazar ken ni Itamar.
24 Ket dagiti annac a lallaki ni Core: ni Aser ken ni Elcana ken ni Abiasaf; dagitoy dagiti familias dagiti Coritas.
25 Ket ni Eleazar nga anac a lalaki ni Aaron nakiasawa iti maysa cadagiti annac a babbai ni Futiel; ket isu inyanacna kencuana ni Fineas. Dagitoy dagiti pangolo cadagiti familia dagiti amma dagiti Levitas a mayannurot cadagiti caputotanda.
26 Dagitoy isu met la da Aaron ken ni Moises a nagcunaan ni Jehova, Alaenyo dagiti annac ti Israel idiay daga nga Egipto a mapasenpaset.
27 Dagitoy dagiti nakisao ken Faraon nga ari ti Egipto, tapno aonenda idiay Egipto dagiti annac ti Israel: dagitoy isu met la da Moises ken ni Aaron.
28 Ket naaramid idi nga aldaw a pannakisao ni Jehova ken Moises idiay daga nga Egipto,
29 a ni Jehova nakisao ken Moises, a cunana, Siac ni Jehova: saoem ken Faraon nga ari sadi Egipto amin nga saoec kenca.
30 Ket ni Moises kinunana iti sango ni Jehova, ¿Adtoy a siac a di nacugit dagiti bibigna, ket casanonto ti panangipangag caniac ni Faraon?

Bilin nga annong da Moises ken ni Aaron. Ti pagilasinan a sarucod ni Aaron. Ni Faraon nasubeg. Dandanum agbalinda a dara.

7 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Kitaem ta binalinca a cas Dios ken Faraon; ket ni cabsatmo nga Aaron isunto ti profetam.
2 Sica saoemto amin dagiti ibilinco kenca; ket ni Aaron a cabsatmo ibagananto ken Faraon a bay-anna a pumanaw iti dagana dagiti annac ti Israel.
3 Ket patangkenecto ti puso ni Faraon, ket paaduecto sadiay a daga nga Egipto dagiti pagilasinan caniac ken dagiti datdatlagco.
4 Ngem ni Faraon dinacayto ipangag, ket icabilconto ti imac iti Egipto ket ipanawconto dagiti buyotco, nga ilic nga annac ti Israel, idiay daga nga Egipto nga aramatec dagiti dadackel a panangocom.
5 Ket maammoanto dagiti Egipcios a siac ni Jehova, no ilayatco ti imac iti Egipto ken alaec dagiti annac ti Israel iti tengngada.
6 Ket casta ti inaramid da Moises ken ni Aaron; cas imbilin cadacuada ni Jehova, casta ti inaramidda.
7 Ket ni Moises agtawen idi iti walopulo a tawen, ket ni Aaron agtawen idi iti walopulo ket tallo idi nakisaoda ken Faraon.

8 Ket nakisao ni Jehova cada Moises ken ni Aaron, a cunana,
9 No saoen cadacay ni Faraon, a cunana, Iparangyo ti maysa a datdatlag iti biangyo; cunaemto ngarud ken Aaron, Alaem ta sarucodmo, ket ipurruacmo iti sango ni Faraon tapno agbalin nga uleg.
10 Ket napan da Moises ken ni Aaron ken Faraon, ket casta ti inaramidda, a cas imbilin idi ni Jehova: ket impurruac ni Aaron di sarucodna iti sango ni Faraon ken dagiti adipenna, ket nagbalin nga uleg.
11 Idin nangayab met ni Faraon cadagiti mamasirib ken mannalamangca: ket isuda met, a mannangsalamangcada a taga Egipto, inaramidda ti casdiay met iti salamangcada.
12 Ta impurruacda ti tunggal maysa ti sarucodna, ket nagbalinda nga ul-uleg: ngem di sarucod ni Aaron inalun-unna dagiti sarucodda.
13 Ket ti puso ni Faraon timmangken, ket saanna nga impangag ida; cas sinao ni Jehova idi.

14 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Ti puso ni Faraon natangken, madi a mamalubos iti ili.
15 Inca ngarud no bigat ken Faraon; adtoy, mapan iti danum; ket agtacdercanto iti igid ti carayan a sumabet kencuana; ket icuyogmonto iti imam di sarucod a nagbalin nga uleg.
16 Ket saoemto kencuana, Ni Jehova a Dios dagiti Hebreo imbaonnac kenca, a cunana, Bay-am a pumanaw ti ilic, tapno agdaydayaw caniac idiay let-ang: ket, adtoy nga agpapan ita dica nangipangag.
17 Castoy ti sao ni Jehova, Daytoyto ti pangilasinam a siac ni Jehova: adtoy ta

cabilecto dagiti dandanum nḡa addada iti
carayan iti sarucod nḡa adda iti imac, ket
agbalindanto a dara.
18 Ket dagiti ic-ican nḡa adda iti cara-
yan mataydanto, ket ti carayan agbuyocto;
ket caariecto dagiti Egipcios ti uminum
iti danum ti carayan.
19 Ket kinuna ni Jehova ken Moises,
Saoem ken Aaron, Alaem ta sarucodmo
ket yunnatmo ta imam cadagiti dandanum
ti Egipto, iti rabaw dagiti carcarayanda,
iti rabaw dagiti ay-ayusda, ken iti rabaw
dagiti dandanawda, ken iti rabaw amin
dagiti liblibtong ti danumda, tapno ag-
balinda nḡa dara; ket addanto dara iti
amin a daga ti Egipto, uray pay cadagiti
pagdanuman a cayo ken casta met cada-
giti pagdanuman a bato.

20 Ket casta ti inaramid da Moises ken
ni Aaron a cas imbilin ni Jehova; ket
inlayatna di sarucod, ket imbaotna cada-
giti dandanum nḡa adda iti carayan, iti
imatanḡ ni Faraon ken iti imatanḡ dagiti
adipenna; ket amin dagiti dandanum nḡa
adda iti carayan nagbalinda a dara.
21 Ket dagiti ic-ican nḡa adda iti cara-
yan natayda; ket ti carayan nagbunḡsot,
ket dagiti Egipcios saanda a nacainum iti
danum ti carayan; ket amin a daga sadi
Egipto yan ti dara idi.
22 Ket dagiti manansalamanḡca ti
Egipto inaramidda iti casta cadagiti sal-
salamanḡcada: ket ti puso ni Faraon
napatanḡken, ket dina ida impanḡag, cas
idi panagsao ni Jehova.
23 Ket ni Faraon nagawid a nagsubli
iti balayna, ket dina pay la impappapuso
idi daytoy.
24 Ket amin dagiti Egipcios nagcutcut-
da iti lawlaw ti carayan a panḡalaanda ti
danum nḡa inumen; ta dida mainum ti
danum ti carayan.
25 Ket nagpitô nḡa aldaw calpasan ti
panansugat ni Jehova iti carayan.

Didigra nḡa isuda dagiti tuc-tucac; dagiti cutcuto; dagiti nḡilngilaw.

8 Ket ni Jehova kinunana ken Moises,
Inca ken Faraon, ket cunam ken-
cuana, Castoy ti cuna ni Jehova, Bay-am a
pumanaw ti ilic tapno agdaydayaw caniac.
2 Ket no cas dimo cayat a palubosan
ida, adtoy a cadagiti tucac dusaecto ti amin
a beddenḡmo:
3 ket itinto carayan ti pagaduan dagiti
tucac, nḡa umulidanto ket dumanondanto
iti balaymo, ken iti uneg ti siled a pag-
turogam, ken iti rabaw ti pagiddaam, ken
iti balay dagiti adipenmo, ken cadagiti
iturayam, ken cadagiti hornom, ken cada-
giti pagmasaam iti tinapay:
4 ket dagiti tucac uliendacanto met,
ken dagiti iturayam, ken amin dagiti
adipenmo.
5 Ket kinuna ni Jehova ken Moises,
Saoem ken Aaron, Yunnatmo ta imam a
siiggem ti sarucod iti rabaw dagiti car-
carayan, ken dagiti ay-ayus, ken dagiti
dandanaw, ket pasanḡ-atem dagiti tucac
iti daga nḡa Egipto.
6 Ket ni Aaron inyunnatna ti imana
iti rabaw dagiti dandanum sadi Egipto;
ket immuli dagiti tucac a namunḡon iti
daga nḡa Egipto.
7 Ket dagiti mannalamanḡca inaramid-
da ti casta cadagiti salsalamanḡcada, ket
nanḡpaulida cadagiti tucac iti daga nḡa
Egipto.

8 Idin ni Faraon pinaayabanna ni
Moises ken ni Aaron, ket kinunana,
Agdawatcay ken Jehova, tapno iccatenna
caniac dagiti tucac, ken cadagiti iturayac;
ket bay-acto a pumanaw ti ili, tapno
agdatonda ken Jehova.
9 Ket kinuna ni Moises ken Faraon,
Daytoy ti pacaigundawayam caniac: ¿ania
nḡa aldaw ti dawatec gapu kenca ken
gapu cadagiti adipenmo, ken iti ilim,
tapno dagiti tucac mapucawda kenca ken
cadagiti balbalaymo, ket iti la carayan ti
pagbatianda?
10 Ket kinunana, Inton bigat. Ket
kinuna *ni Moises*, Maaramid coma cas
ti saom; tapno ammoem nḡa awan sabali
a cas ken Jehova a Diosmi.
11 Ket dagiti tucac panawandacanto
ken dagiti balbalaymo ken dagiti adipen-
mo ken dagiti iturayam; itinto la carayan
ti pagbatianda.
12 Ket pimmanaw da Moises ken ni
Aaron iti yan ni Faraon: ket inawagan
ni Moises ni Jehova maipanḡgep cadagiti
tucac nḡa impanna ken Faraon idi.
13 Ket inaramid ni Jehova ti cas dina-
wat ni Moises; ket dagiti tucac natayda
cadagiti balbalay, cadagiti parparaanḡan,
ken cadagiti aw-away.
14 Ket innalàda ida a nabunbunton;
ket ti daga nagbuyoc.
15 Nḡem idi nakita ni Faraon nḡa
adda idi banḡ-ar, pinatanḡkenna ti pusona,
ket dina ida impanḡag; cas pananḡibaga
ni Jehova idi.

16 Ket kinuna ni Jehova ken Moises,
Saoem ken Aaron, Ilayatmo ta sarucod-
mo, ket baotem ti tapuc ti daga tapno
agbalin a cuto iti amin a daga nga
Egipto.
17 Ket casta ti inaramidda; ket ni
Aaron inyunnatna ti imana a siiggem iti
sarucod, ket imbaotna iti tapuc ti daga,
ket timmaud ti cuto a kimpet iti tao ken
iti animal; amin a tapuc iti daga nagbalin
a cuto iti isu-amin a daga nga Egipto.
18 Ket dagiti agsalsalamangca inara-
matda dagiti salsalamangcada tapno mang-
pataudda iti cuto, ngem dida nabalinan:
ket kinuto idi ti tao ken ti animal.
19 Idin dagiti agsalsalamangca kinuna-
da ken Faraon, Ramay ti Dios daytoy:
ket ti puso ni Faraon napatangken, ket
saanna ida nga impangag; cas sinao ni
Jehova.

20 Ket ni Jehova kinunana ken Moises,
Bumangonca no bigat a masapa, ket
sumangoca ken Faraon; adtoy ta mapan
iti danum; ket cunam kencuana, Ni
Jehova castoy ti saona, Bay-am a puman-
aw ti ilic tapno agdaydayaw caniac.
21 Ta, no dica bay-an a pumanaw ti
ilic, adtoy ta ibaonconto kenca, ken
cadagiti adipenmo, ken cadagiti iturayam,
ken cadagiti balbalaymo, ti pinangen
a ngilaw: ket dagiti balbalay dagiti
Egipcios mapnodanto cadagiti ngilaw a
pinangen, ken ti pay daga a pagyananda.
22 Ket iti daytanto nga aldaw ilisicto
ti daga a Gosen, isu a pagnaedan ti ilic,
tapno awanto ti pinangen a ngilaw sadiay;
a pacaammoam a siac ni Jehova iti
tengnga ti daga.
23 Ket ilasinconto ti ilic iti iturayam:
inton bigat addanto daytoy a tandaan.
24 Ket inaramid ni Jehova a casta;
ket nagtaud ti pinangen a ngilaw a ma-
casemsem unay iti balay ni Faraon ken
cadagiti balbalay dagiti adipenna: ket iti
amin a daga nga Egipto, ti daga nagdakes
gapu cadagiti pinangen a ngilaw.

25 Ket ni Faraon pinaayabanna da
Moises ken ni Aaron, ket kinunana,
Incayo, agdatoncayo iti Diosyo iti daga.
26 Ket ni Moises kinunana, Di rumbeng
nga aramiden ti casta; ta idatonminto ti
carururod dagiti Egipcios ken Jehova a
Diosmi: adtoy, ¿idatonminto aya ti ca-
rururod dagiti Egipcios iti sango dagiti
matada ket didacamto ngata uburen?
27 Tallo nga aldaw a pagnaenminto ti
tay-ac, ket mangidatoncamto ken Jehova
a Diosmi, iti ibagananto cadacami.
28 Ket kinuna ni Faraon, Bay-ancayto
a pumanaw tapno agdatoncayto ken
Jehova a Diosyo iti tay-ac; isuna laeng a
dicayto umad-adayo unay: idawdawatan-
dac.
29 Ket kinuna ni Moises, Adtoy a
panawanca, ket dawatecto ken Jehova
a dagiti pinangen a ngilaw panawanda ni
Faraon, ken dagiti adipenna, ken iti
iturayanna, inton bigat: isuna laeng a ni
Faraon di coma mangallilawen iti dina
panangpalubos iti ili a mapan agdaton ken
Jehova.
30 Ket ni Moises pinanawanna ni
Faraon, ket nagdawat ken Jehova.
31 Ket ni Jehova inaramidna cas
insawang ni Moises; ket pinapanawna
dagiti pinangen a ngilaw ken Faraon
ken cadagiti adipenna ken cadagiti itura-
yanna; awan ket maysa a natda.
32 Ket ni Faraon timmangken pay la
itoy ti pusona, ket dina pinalubosan ti ili.

Ti sakit dagiti animal. Ti didigra a busbusali ken ti didigra nga uraro.

9 Idin kinuna ni Jehova ken Moises,
Inca ken Faraon ket ibagam ken-
cuana, Castoy ti cuna ni Jehova a Dios
dagiti Hebreos, Bay-am a pumanaw ti ilic
tapno agservi caniac.
2 Ta no dica cayat a palubosan ida, ket
tactakemto pay la ida,
3 adtoy, ti ima ni Jehova adda cadagiti
an-animalmo nga adda iti awaway, cada-
giti cabcabayo, cadagiti as-asno, cadagiti
camcamello, bacbaca, ken carcarnero;
addanto nacadidigra nga angol.
4 Ket ni Jehova ilasinnanto dagiti an-
animal ti Israel cadagiti an-animal ti
Egipto; ket awanto ti matay cadagiti
amin a cucua dagiti annac ti Israel.
5 Ket ni Jehova kinednganna ti tiempo
a cunana, Inton bigat aramidento ni
Jehova daytoy iti daga.
6 Ket iti simmaruno a bigat, inaramid
ni Jehova daydi; ket natay amin dagiti
an-animal ti Egipto; ngem cadagiti an-
animal dagiti annac ti Israel awan natay
a uray maysa.
7 Ket ni Faraon pinakitana, ket, adtoy
a cadagiti an-animal dagiti Israelitas awan
ti uray maysa la a natay. Ngem ti puso
ni Faraon nagmadi, ket dina pinalubosan
ti ili.

8 Ket ni Jehova kinunana cada Moises
ken ni Aaron, Rumakemcayo iti dapo ti
horno, ket iwarsi coma ni Moises nĝa
agpalanĝit iti saclanĝ ni Faraon.
9 Ket agbalinto a tapuc a namayecmec
nĝa agsacnap iti amin a daga nĝa Egipto,
ket iti tao ken iti animal agbalinto a
busali nĝa agbasbasisaw iti isu-amin a
daga nĝa Egipto.
10 Ket nanĝalada iti dapo ti horno,
ket napanda iti sanĝo ni Faraon; ket
inwarisiwis ni Moises a nagpalanĝit; ket
nagbalin a busali a bimmasbasisaw iti tao
ken iti animal.
11 Ket dagiti mannalamanĝca dida
mabalin idi ti sumanĝo gaput ta nagbusali-
da; ta nagbusali dagiti agsalsalamanĝca
ken amin a taga Egipto.
12 Ket ni Jehova pinatanĝkenna ti
puso ni Faraon, ket dina ida impanĝag;
cas pinanĝibaga ni Jehova ken Moises.

13 Ket kinuna ni Jehova ken Moises,
Bumanĝonca a masapa no bigat, ket
sumanĝoca ken Faraon, ket saoem ken-
cuana, Ni Jehova a Dios dagiti Hebreos
castoy ti cunana, Bay-am a pumanaw ti
ilic tapno agservi caniac.
14 Ta ibaonconto man itan amin dagiti
pagdidigrac ita pusom, ken cadagiti adi-
penmo, ken cadagiti iturayam; tapno
maammoam nĝa awan sabali a cas caniac
iti amin a lubonĝ.
15 Ta inlayatcon coma ti imac, ken
dinidigraca coman agraman iti iturayam
iti anĝol, ket naiccatca coman iti daga:
16 nĝem kinaagpaysona a daytoy ti
nanĝpabilgac kenca, tapno ipakitac kenca
ti pannacabalinco, ken tapno ti naganco
maibunannag iti amin a lubonĝ.
17 ¿Sica agpalanĝguadca pay laenĝ aya
iti maicaniwas iti ilic a dicanto baybay-an
a pumanaw?
18 Adtōy ta inton bigat a castoy, pag-
tudoecto iti uraro a macasemsem unay, a
di pay naaramid ditoy Egipto nanipud iti
pannacabanĝonna agpapan ita.
19 Paummonĝmo nĝarud ita a madaras
dagiti an-animalmo ken amin a cucuam
iti away; *ta* amin a tao ken animal a
masaracan iti away, a saanto a maapon iti
balay, ti uraro agtinnagto cadacuada ket
mataydanto.
20 Cadagiti ad-adipen ni Faraon a
nagbutenĝ iti sao ni Jehova pinaaponna
dagiti tagabuna ken an-animalna cadagiti
balbalay:
21 ket ti di nanĝicancano iti sao ni
Jehova binay-anna dagiti adipenna ken
animalna iti away.

22 Ket kinuna ni Jehova ken Moises,
Itudóm ta imam nĝa ipalanĝit, tapno
aguraro iti amin ti daga nĝa Egipto, iti
tao, ken iti animal, ken iti tunĝgal root,
ti talon iti daga ti Egipto.
23 Ket intudó ni Moises ti sarucodna a
impalanĝit: ket ni Jehova imbaonna ti
gorrood ken uraro, ket ti apuy nagpababa
iti daga; ket ni Jehova pinatudona ti uraro
iti daga nĝa Egipto.
24 Iti casta adda uraro idi, ken apuy a
nalaocan iti uraro, nacasemsem unay, a di
nalac-am uray caanoman iti amin a daga
nĝa Egipto nanipud idi pannacabanĝonna.
25 Ket di uraro kinabilna ti amin a
daga nĝa Egipto, amin nĝa adda idi iti
away, tao man ken animal; ket di uraro
kinabilna amin a root iti away, ket
sineppacna ti tunĝgal cayo iti away.
26 Idiay laenĝ daga a Gosen, a yan
dagiti annac ti Israel idi, ti awan uraro.

27 Ket ni Faraon pinaayabanna ni
Moises ken ni Aaron, ket kinunana cada-
cuada, Nacabasolac itoy a dáras: nalinteg
ni Jehova, ket siac ken ti ilic dakescami.
28 Agcararagcay ken Jehova; ta uma-
nayen *dagitoy* mannacabalin a gorrood
ken uraro; ket siac palubosancayto ket
dicayto agbati ditoyen.
29 Ket kinuna kencuana ni Moises,
Apaman a rumuarac iti ciudad, yunna-
tconto dagiti imac ken Jehova; dagiti
gorrood agsardenĝdanto, ket awanto met
ti uraron; tapno maammoam a ni Jehova
ti akincucua iti lubonĝ.
30 Nĝem ti maipapan kenca ken dagiti
adipenmo, ammoc a dicayto pay la agbu-
tenĝ ken Jehova Dios.
31 Ket ti lino* ken ti cebada† nada-
daelda: ta ti cebada nagdawan ket ti lino
nagsabonĝ.
32 Nĝem ti trigo ken ti centeno‡ saanda
a nadadael: ta dida pay nagtubo.
33 Ket ni Moises pimmanaw iti ciudad
a simmina ken Faraon ket intayagna
dagiti imana ken Jehova: ket nagsardenĝ
dagiti gorrood ken ti uraro, ket ti tudo di
met agibuybuyaten iti daga.

---

* *Lino:* Mula a pagtaudan ti lupot a lienzo.

† *Cebada:* Bukel a macan cas trigo.

‡ *Centeno:* Maysa a kita ti root a macan ti bunĝana.

34 Ket idi makita ni Faraon a simmar-
denğ ti tudon ken ti uraro ken dagiti
gorrood, nagbasol pay laenğ, ket pina-
tanğkenna ti pusona, isu ken dagiti a-
dipenna.
35 Ket napatanğken ti puso ni Faraon,
ket dina pinalubosan a pumanaw dagiti
annac ti Israel; a cas pinaibaga ni Jehova
ken Moises idi.

Ti didigra a doddodon. Ti napuscol a sipnğet.

10 Ket ni Jehova kinunana ken Moises,
Inca sumanğo ken Faraon: ta pina-
tanğkenco ti pusona ken ti puso dagiti
adipenna, tapno ipakitac cadacuada da-
gitoy a tandaanco iti tenğnğada,
2 ken tapno saritaem cadagiti lapayag
ti anacmo, ken ti anac ti anacmo, no ania
dagiti inaramidco iti Egipto, ken dagiti
tandaanco nğa inaramidco iti tenğnğada;
tapno maammoanyo a siac ni Jehova.
3 Ket ni Moises ken ni Aaron napanda
ken Faraon, ket kinunada kencuana, Ni
Jehova a Dios dagiti Hebreos castoy ti
saona, ¿Casano ti cabayag ti dica panangi-
pacumbaba ita bağim iti saclanğco? Bay-
am a pumanaw ti ilic, tapno agdaydayaw
caniac.
4 Wenno, no supringem ti panangpa-
panawmo iti ilic, adtoy ta yegconto no
bigat dagiti dodon cadagiti beddenğmo:
5 ket bunğonendanto ti rabaw ti daga,
iti casta nğa awanto ti macakita iti daga:
ket lamutendanto dagiti natda, dagiti
nabati cadacayo a nailiclic iti uraro, ket
canendanto amin a cayo a tumubo cada-
cayo iti pagmulaan:
6 ket mapnonto dagiti balbalaymo, ken
dagiti balbalay dagiti amin nğa adipenmo
ken dagiti balbalay dagiti amin nğa Egip-
cios; a uray caano di nakita dagiti am-
mam, wenno dagiti amma dagiti ammam,
nanipud caaddada iti rabaw ti daga ag-
papan ita. Ket timmallicud ken pimma-
naw ken Faraon.
7 Ket dagiti adipen ni Faraon kinu-
nada kencuana, ¿Casanot' cabayag a day-
toy a lalaki silsiloannatayto? Bay-am a
pumanaw dagiti tao, tapno agservida ken
Jehova a Diosda: ¿dica pay la ammo a ti
Egipto nadadael?
8 Ni Moises ken ni Aaron naidatagda
manen ken Faraon: ket kinunana cada-
cuada, Incayo, agdaydayawcayo ken Je-
hova a Diosyo; ¿nğem siasino dagiti
mapanto?
9 Ket kinuna ni Moises, Dacamto ti
mapan agraman dagiti agtutubomi ken
lallacaymi; agraman dagiti annacmi a
lallaki ken babbai, ken dagiti an-animal-
mi a babassit ken an-animalmi a dadackel
mapancamto; ta rebbenğna nğa agrambac-
cam ken Jehova.
10 Ket kinunana cadacuada, Adda nğ-
arud ni Jehova cadacayo, ta palubosan-
cayto ken dagiti babassityo: dacay ti
macaammo; ta dakes ti adda iti sanğoan-
anyo.
11 Saanto a casta: dacayo a lallaki
incayo, ket agdaydayawcayo ken Jehova;
ta daytoy ti tarigagayyo. Ket napapa-
nawda iti saclang ni Faraon.

12 Ket kinuna ni Jehova ken Moises,
Yunnatmo ta imam iti rabaw ti daga nğa
Egipto tapno tumaud dagiti dodon, tapno
umulida iti daga nğa Egipto ket arabenda
amin a mula ti daga isu amin a tinidda ti
uraro.
13 Ket inlayat ni Moises ti sarucodna
iti daga nğa Egipto, ket ni Jehova pina-
ganğinna iti dáya idiay a daga a nagmal-
malem iti daydi nğa aldaw ken amin
daydi a rabii; ket idi cabigatanna, ti
anğin iti daya inyegna dagiti dodon.
14 Ket nagwaras dagiti dodon iti amin
a daga nğa Egipto, ket nagnaedda iti
amin a beddenğ ti Egipto; isuda nacaam-
amacda unay; iti nalabes awan casdi a
dodon, wenno iti masacbayan awantot'
casdiay.
15 Ta binunğonda ti rabaw ti amin a
daga a pinagnğisitda iti daga; ket kinnan-
da amin a root iti daga, ken amin a bunğa
dagiti caycayo a binati ti uraro: ket awan
natda a nalanğto, cayo man ken mula iti
away ti amin a daga ti Egipto.
16 Idin pinaayaban ni Faraon a dinar-
darás da Moises ken ni Aaron; ket kinu-
nana, Siac nacabasolac iti maicaniwas ken
Jehova a Diosyo, ken maicaniwas cada-
cayo.
17 Ita nğarud pacawanem, dawatec
kenca, ti basolco uray ita laenğ, ket
agcararagca ken Jehova a Diosmo, tapno
iccatenna caniac daytoy a patay laenğ.
18 Ket pimmanaw iti ayan ni Faraon,
ket nagcararag ken Jehova.
19 Ket ni Jehova pinaturonğna ti may-
sa nğa anğin a napigsa unay nğa aggapu
iti laud, isu a nanğiccat cadagiti dodon
ken nanğipalais cadacuada idiay Baybay
a Nalabaga; awan natda uray maysa coma
la nğa dodon iti amin a beddenğ ti Egipto.

20 Ng̃em ni Jehova pinatang̃kenna ti
puso ni Faraon, ket dina pinalubosan a
mapan dagiti annac ti Israel.

21 Ket kinuna ni Jehova ken Moises,
Itudóm ta imam ng̃a ipalang̃it, tapno ag-
sipng̃et iti daga ng̃a Egipto, sipng̃et a
macarawa.
22 Ket intudó ni Moises ti imana a
impalang̃it; ket nagsipng̃et iti napuscol
bayat ti tallo ng̃a aldaw iti amin ti daga
ng̃a Egipto;
23 saanda a nacapagkikinnita, awan
met timmacder iti ayanna iti tallo ng̃a
aldaw: ng̃em amin dagiti annac ti Israel
adda lawag cadacuada cadagiti pagya-
nanda.
24 Ket ni Faraon pinaayabanna ni
Moises ket kinunana, Incayo agdaydayaw
ken Jehova; isuna la a mabati dagiti an-
animalyo a babassit ken dadackel: cumu-
yog met coma dagiti babassityo cadacayo.
25 Ket ni Moises kinunana, Maipapilit
a yawatmo iti imami dagiti sacrificio ken
daton a mapuuran, tapno agdatoncami
ken Jehova a Diosmi.
26 Dagiti an-animalmi met icuyog-
minto; awantot' mabati uray maysa la
coma a cucu; ta cadacuada masapulmi ng̃a
alaen a pagservimi ken Jehova a Diosmi;
ket dicam pay met la ammo ita no anian-
to ti pagservimi ken Jehova aging̃ga iti
dicam dumanon sadiay.
27 Ng̃em ni Jehova pinatang̃kenna ti
puso ni Faraon, ket dina pinalubosan ida
a nagtalaw.
28 Ket kinuna kencuana ni Faraon,
Pumanawca iti ayanco, aluadam ta bagim,
dica kitaen ti rupacon; ta itinto aldaw a
panang̃kitam iti rupac matayeanto.
29 Ket ni Moises kinunana, Naimbag
ti sinaom; diacto kitaen ta rupamon.

Ti maudi a didigra maamsan.

11 Ket ni Jehova kinunana ken Moises,
Addanto pay la maysa a didigra ng̃a
yegco ken Faraon ken iti Egipto; itinto
calpasanna isu bay-annacayto a pumanaw
ditoy: no palubosannacayto a pumanaw,
pudno ng̃a ipapilitnanto ti ipapanawyo a
maminpinsan ditoy.
2 Ibagam ita iti lapayag dagiti tao, ket
dumawatda coma tung̃gal lalaki iti caarro-
bana, ken tung̃gal babai iti caarrobana,
cadagiti al-alicamen a pirac ken al-alica-
men a balitoc.
3 Ket ni Jehova pinaraburanna dagiti
tao iti imatang̃ dagiti Egipcios. Maysa
pay ni lalaki a Moises natan-oc unay idi
iti daga ng̃a Egipto, ken iti sang̃o dagiti
tao.

4 Ket ni Moises kinunana, Castoy ti
sao ni Jehova, Inton tumeng̃ng̃a ti rabii,
agsursuracto iti teng̃ng̃a ti Egipto:
5 ket matayto amin dagiti annac ng̃a
inauna iti daga ng̃a Egipto, manipud iti
inauna ng̃a anac ni Faraon a tumugaw iti
tronona aging̃ga iti inauna ng̃a anac ti
adipen a babai ng̃a adda iti licud ti pag-
giling̃an; ken amin ng̃a inauna ng̃a annac
dagiti an-animal.
6 Ket addanto dackel ng̃a ariwawa iti
amin ti daga ng̃a Egipto, ng̃a idi caano-
man di naaramid ket uray caanoman
awanto ti casta.
7 Ng̃em iti maibusor iti siasino ca-
dagiti annac ti Israel awanto ti aso a
mang̃tignay iti dilana, uray maibusor iti
tao wenno animal: tapno maammoanyo
ng̃a igiddiat ni Jehova dagiti Egipcios iti
Israel.
8 Ket amin dagitoy ng̃a adipenmo bu-
mabadanto caniac, ken agrucnoydanto
caniac, a cunada, Pumanawca, ken
amin dagiti tattao ng̃a sumurot kenca:
ket iti calpasan dayta siac pumanawacto.
Ket pimmanaw a sibabara ti pung̃totna
iti sang̃o ni Faraon.

9 Ket ni Jehova kinunana ken Moises,
Ni Faraon dinacayto ipang̃ag; tapno
dagiti datdatlagco umaduda iti daga ng̃a
Egipto.
10 Ket ni Moises ken ni Aaron inara-
midda amin dagitoy a datdatlag iti sang̃o
ni Faraon: ket ni Jehova pinatang̃kenna
ti puso ni Faraon, ket saanna a pinalubo-
san a nagtalaw iti dagana dagiti annac ti
Israel.

Ti pascua ken ti fiesta ti di nalevaduraan a tinapay. Ti panang̃labas. Ti pannacapatay dagiti inaunaan ng̃a annac dagiti Egipcios. Ti Israel rumuar sadiay Egipto. Alagaden ti pascua.

12 Ket nakisao ni Jehova cada Moises
ken ni Aaron idiay daga ng̃a Egipto,
a cunana,
2 Daytoy a bulan isunto cadacayo ti
pang̃rugian dagiti bulan: isunto cadacayo
ti omona a bulan ti tawen.

3 Saoenyo iti dagup ti gimong ti
Israel, a cunayo, Iti maicapulo *ng̃a aldaw*
itoy a bulan mang̃aladanto tung̃gal maysa
a lalaki iti maysa a cordero, cas mayan-
nurot cadagiti familia dagiti ammada,
maysa a cordero iti sang̃acabbalayan :
4 ket no ti sang̃acabbalayan bassit *a*
mang̃an iti cordero, iti casta isu ken ti ca-
arrobana a caasitgan iti balayna mang̃ala-
danto iti maysa cas iti bilang̃ dagiti
cararua ; mayannurot iti macan ti tung̃gal
tao, itutupyonto dagiti bagiyo iti cordero.
5 Ti corderoyo awanto ti pilawna, lala-
ki ng̃a agtawen iti maysa : isu ng̃a alaen-
yonto cadagiti carnero wenno cadagiti
calding :
6 ket aywananyonto aging̃ga iti maika-
sang̃apulo ket uppat ng̃a aldaw iti dayta
met laeng̃ a bulan ; ket isu patayento amin
a gimong̃ ti Israel iti rabii.
7 Ket mang̃aladanto iti dara, ket icabil-
danto iti baotec ng̃a agsumbang̃ir ken
ng̃atoen ti ruang̃an, cadagiti balbalay a
pang̃anandanto.
8 Ket iti daydiay a rabii canendanto ti
lasag a matuno iti apuy, ken tinapay ng̃a
awan levadurana ; ipang̃andanto cadagiti
natnateng̃ a napait.
9 Dicay mang̃an iti dayta a di naluto,
wenno naluto uray pay iti danum, no di
natuno iti apuy ; ti olona agraman sacsa-
cana ken lalaemna.
10 Awanto ti uray ania a tiddaenyo a
maipabigat ; ng̃em ti mabatinto a nabiga-
tan, puuranyonto iti apuy.
11 Ket canenyonto a castoy : a sibabari-
kescayo ken sisasapatos ken siiggem iti
sarucodyo ; ket canenyonto a madardaras :
isu ti pascua* ni Jehova.
12 Ta siac magnaacto iti daga ng̃a
Egipto iti daydiay a rabii, ket patayecto
amin dagiti annac ng̃a inauna iti daga ng̃a
Egipto, tao man ken animal ; ket
aramidecto ti panang̃ocom a maibusor
cadagiti amin a didiosen ti Egipto : siac
ni Jehova.
13 Ket ti dara cadagiti balbalay a pag-
yananyo isunto ti pagilasinan cadacayo :
ket no makitacto ti dara, labsancayto, ket
awanto cadacayo ti didigra a mang̃patay
cadacayo, inton dusaec ti daga ng̃a Egipto.
14 Ket pang̃laglagipanyonto daytoy ng̃a
aldaw, ket salimetmetanyonto a fiesta ken
Jehova : cadagiti caputotanyo salimet-
metanyonto a fiesta a maalagad iti can-
canayon.

* ***Pascua :*** cayatna a saoen, ***Ilalabas.***

15 Pito ng̃a aldaw ti panang̃anyo iti
tinapay ng̃a awan levadurana ; iti umuna
ng̃a aldaw met laeng̃ ibelleng̃yonto cadag-
iti balbalayyo ti levadura : ta siasinonto-
man a mang̃an iti nalevaduraan a tinapay
manipud iti umuna ng̃a aldaw agtung̃pal
iti maicapito ng̃a aldaw, daydiay a tao
maipusayto iti Israel.
16 Ket iti umuna ng̃a aldaw addanto
cadacayo ti maysa a nasantoan a pana-
guurnong̃, ket iti maicapito ng̃a aldaw,
ti maysa a nasantoan a panaguurnong̃ ;
awan ti uray ania ng̃a ar-aramidento cada-
gidiay ng̃a aldaw, isunanto laeng̃ dagiti
agservi a canen ti tung̃gal tao, daytoy
laeng̃ ti maipalubos cadacayo.
17 Ket ng̃ilinenyonto *ti fiesta* ti tinapay
a di nalevaduraan ; ta iti daytoy met laeng̃
ng̃a aldaw, innalac dagiti buyotyo iti daga
ng̃a Egipto : gapuna ng̃a ng̃ilinenyonto
daytoy ng̃a aldaw agpapan putputotyo a
maalagad a bilin ng̃a agnanayon.
18 Iti umuna *ng̃a bulan,* iti maicasang̃a-
pulo ket uppat ng̃a aldaw ti bulan iti
rumabii, canenyonto ti tinapay a di naleva-
duraan aging̃ga iti maicaduapulo ket
maysa ng̃a aldaw ti bulan iti rumabii.
19 Bayat ti pito ng̃a aldaw awanto ti
matumpung̃an a levadura cadagiti bal-
balayyo : ta siasinoman a mang̃an iti
nalevaduraan, dayta ng̃a tao maipusayto
iti gimong̃ ti Israel, gangannaet man
wenno tubo iti daga.
20 Uray ania a nalevaduraan dicayto
mang̃an ; cadagiti amin a pagyananyo
mang̃ancayto iti tinapay a di naleva-
duraan.

21 Idin ni Moises inummong̃na amin a
lallacay ti Israel, ket kinunana cadacuada,
Incay, ket mang̃alacayo cadagiti corderoyo
cas mayannurot cadagiti familiayo, ket
patayenyo ti pascua.
22 Ket mang̃alacayto iti sang̃areppet
ng̃a hisopo, ket isawsawyo iti dara ng̃a
agyan iti batea, ket ibaotyonto iti ng̃ato ti
ruang̃an ken dagiti agsumbang̃ir a baotec
iti dara ng̃a agyan iti batea ; ket awanto
cadacayo ti rumuar iti ruang̃an ti balay-
na aging̃ga iti bigat.
23 Ta ni Jehova agsursurto a manaplit
cadagiti Egipcios ; ket ti pannacakitananto
ti dara ng̃a adda iti ng̃ato ti ruang̃an
ken cadagiti agsumbang̃ir a baotec, ni
Jehova labsannanto dayta ng̃a ruang̃an,
ket dinanto ipalubos a sumbrec ti agpa-
patay cadagiti balbalayyo a mang̃cabil
cadacayo.

24 Ket salimetmetanyonto daytoy nga
alagaden a maipaay cadacayo ken cadagiti
annacyo iti agnanayon.
25 Ket maaramidto nga inton sumrec-
cayo iti daga nga itedto ni Jehova cada-
cayo a cas incarina, salimetmetanyonto
daytoy nga annung.
26 Ket maaramidto a no cunaento da-
giti annacyo cadacayo, ¿Ania ti pangi-
papananyo itoy nga annung?
27 Cunayonto, Isu ti sacrificio ti pascua
ni Jehova, a limmabas cadagiti balbalay
dagiti annac ti Israel sadiay Egipto, idi
dinusana dagiti Egipcios, ket insalacanna
dagiti balbalaymi. Ket dagiti tattao
nagtamedda ket nagdaydayawda.
28 Ket dagiti annac ti Israel napanda
inaramid ti casta; cas ti pinangibilin ni
Jehova cada Moises ken Aaron, casta ti
pinangaramidda.

29 Ket naaramid a iti tengnga ti rabii
ni Jehova kinablilna amin dagiti inauna
nga annac iti daga nga Egipto, nanipud iti
anac nga inauna ni Faraon a nagtugaw iti
tronona agingga iti inauna ti balud nga
adda idi iti pagbaludan; ken amin dagiti
annac nga inauna dagiti an-animal.
30 Ket bimmangon idi nga rabii ni
Faraon, isu, ken amin dagiti adipenna,
ken amin dagiti Egipcios; ket adda idi
naindaclan nga ariwawa sadiay Egipto;
ta awan idi ti balay nga di adda natay.
31 Ket pinaayabanna da Moises ken ni
Aaron iti rabii, ket kinunana, Tumacder-
cayo, pumanawcay iti baet dagiti iturayac,
dacayo ken casta met dagiti annac ti
Israel; ket incayo agservi ken Jehova a
cas kinunayo.
32 Alaenyo dagiti an-animalyo a babas-
sit man ken dadackel, cas kinunayo, ket
incayo alan; ket bendicionandac met.
33 Ket dagiti Egipcios dagdagenda idi
dagiti tao, a pinagdardarasda a pinapanaw
ida iti daga; ta cunada, Nataycami
aminen.
34 Ket dagiti tao innalada ti nagamay-
da a di pay nalevaduraan, dagiti pagara-
midanda iti tinapay a naisingdan cadagiti
pagan-anayda a binaclayda.
35 Ket tinungpal dagiti annac ti Israel
ti sinao ni Moises; ket nagdawatanda da-
giti Egipcios cadagiti alicamen a pirac,
ken alicamen a balitoc, ken pagpagan-
anay:
36 ket pinaraburan ni Jehova dagiti
tattao iti imatang dagiti Egipcios, iti
casta nga inyawatda cadacuada ti dinawat-
da. Ket linabusanda dagiti Egipcios.

37 Ket nagna dagiti annac ti Israel
nanipud Rameses inngganat' Socot, nga
aginnem a gasut a ribu a lallaki ti nag-
nagna malacsid dagiti ubbing.
38 Ket simmurot met a nakipagsang-at
cadacuada ti nawadwad a bilang dagiti
nadumaduma a tao; ken an-animal a
babassit ken dadackel a nawadwad unay.
39 Ket binibingcada a di nalevaduraan ti
gamay nga innalada sadi Egipto; ta saan
a nalevaduraan idi, gaput ta napagtalaw-
da ida, ket dida nacapagtactaken, wenno
dida nacapagsagana idi iti canenda.
40 Ti bayag ti panagnaed dagiti annac
ti Israel sadi Egipto uppat a gasut ket
tallopulo a tawen idi.
41 Ket naaramid idi magibus ti uppat
a gasut ket tallopulo a tawen, daydi met
laeng nga aldaw naaramid nga amin dagiti
buyot ni Jehova pimmanawda iti daga
nga Egipto.
42 Isu ti rabii a panagngilin a cang-
ronaan ken Jehova gapu iti panangilusot-
na cadacuada iti daga nga Egipto: daytoy
di rabii ni Jehova, ipangrona a ngilinen
amin dagiti annac ti Israel cadagiti su-
muno a putputotda.

43 Ket kinuna ni Jehova ken Moises
ken ni Aaron, Daytoy ti alagaden iti
pascua: awanto ti gangannaet a mangan
kencuana;
44 ngem ti bag-en ti tunggal tao a
magatang iti pirac, manganto apaman
a macugitmo.
45 Ti agbarbariwas ken ti adipen a
mangmangged saandanto a mangan iti
daydiay.
46 Iti maymaysa nga balay ti pangan-
anto; dicanto mangala iti daydiay a lasag
iti ruar ti balay; wenno dicayto mang-
tupec iti uray maysa a tulangna.
47 Amin a gimong ti Israel salimet-
metannanto.
48 Ket no adda gangannaet a makipag-
naed kenca ket cayatna ti mangrambac
iti pascua ken Jehova, macugit coma amin
a lalakina, sacayto paasitgen a mangsali-
metmet; ket isunto cas maysa a patneng
nga umili: ngem awanto ti mangan a di
nacugit iti daydiay.
49 Maymaysanto ti maalagad iti pat-
neng nga umili, ken iti gangannaet a
makipagnaed cadacayo.
50 Casta ti pinagaramid amin dagiti

annac ti Israel; cas panan̄gibilin idi ni Jehova cada Moises ken Aaron, casta ti inaramidda.

51 Ket naaramid iti daydi met laen̄g n̄ga aldaw n̄ga innala ni Jehova dagiti annac ti Israel idiay daga n̄ga Egipto a binuyotbuyot.

Ti pannacaconsagrar dagiti inauna. Casano ti pannacaibagnos ti ili.

13 Ket ni Jehova nakisao ken Moises a cunana,

2 Santificarem caniac amin n̄ga inauna ti uray ania a man̄glucat iti aanacan iti baet dagiti annac ti Israel, tao man ken animal: isut' cucuac.

3 Ket ni Moises kinunana cadagiti tattao, Laglagipenyo daytoy n̄ga aldaw isu a panagtalawyo sadi Egipto iti balay a nacaadipnan; ta gapu iti napigsa n̄ga ima inlusotnacayo ni Jehova itoy a yan: awanto ti macan a nalevaduraan a tinapay.

4 Daytoy n̄ga aldaw ti bulan ti Abib pumanawcayo.

5 Ket maaramidto, a no ni Jehova iserrecnaca iti daga ti Cananeo, ken ti Jetteo, ken ti Amorreo, ken ti Jeveo, ken ti Jebuseo, isu a sinapataanna cadagiti dadackelmo n̄ga itedna kenca, a daga n̄ga agay-ayus ti gatas ken diró, salimetmetamto daytoy n̄ga annun̄g iti daytoy a bulan.

6 Pitonto n̄ga aldaw ti pannan̄ganmo iti tinapay a di nalevaduraan, ket iti maicapito n̄ga aldaw isunto ti maysa a fiesta ken Jehova.

7 Cadagiti pito n̄ga aldaw macanto ti tinapay a di nalevaduraan; ket awanto a makita kenca ti nalevaduraan a tinapay, wenno saanto a makita kenca ti levadura iti amin a bedden̄gmo.

8 Ket saritaemto iti anacmo a lalaki iti dayta n̄ga aldaw, a cunam, Daytoy maipoon iti inaramid ni Jehova caniac idi pimmanawac sadi Egipto.

9 Ket addanto maysa a pagtandaanan kenca ita imam, ken maysa a pacalaglagipan iti baet dagita matam, tapno ti linteg ni Jehova adda ita n̄giwatmo: ta gapu iti napigsa n̄ga ima ti pinan̄gala kenca ni Jehova sadi Egipto.

10 Anansata tun̄gpalemto daytoy n̄ga alagaden no aldawna iti tinawentawen.

11 Ket maaramidto, inton iserrecnaca ni Jehova iti daga dagiti Cananeo, cas insapatana kenca ken cadagiti dadackelmo, ket itednanto kenca,

12 n̄ga idatagmonto ken Jehova amin a man̄glucat iti aanacan, ken amin a inauna a cucuam n̄ga agtaud iti animal; dagiti lallaki cucuanto ni Jehova.

13 Ket iti amin n̄ga inauna ti asno ipatlimto ti cordero; ket no dicanto patlian, tuccolemto ti len̄gn̄gesna: ket amin n̄ga inauna ti tao cadagiti annacmo a lallaki patliamto.

14 Ket maaramidto a no iti masacbayan saludsudento kenca ti anacmo a lalaki, a cunana, ¿Ania daytoy? saoemto kencuana, Iti pigsa ti ima ni Jehova innalanacami nanipud sadi Egipto iti balay a nacaadipnan:

15 ket naaramid a idi a rinigat ni Faraon ti panan̄gpalubosna cadacami ni Jehova pinatayna sadiay daga n̄ga Egipto amin n̄ga anac a inauna, inaunaan man ti tao ken inaunaan ti animal: isut' gapuna n̄ga idatonco ken Jehova amin a man̄glucat iti aanacan, no lalaki; n̄gem amin n̄ga inauna dagiti annacco a lallaki patliac.

16 Ket daytoyto ti maysa a tanda iti imam ken iti san̄go ti baet dagiti matam, ta gapu iti pigsa ti ima, ni Jehova inruarnacami sadi Egipto.

17 Ket naaramid n̄ga idi ni Faraon pinalubosanna ti ili a pimmanaw, ti Dios dina inturon̄g ida iti dalan ti daga dagiti Filisteos, nupay no asideg daydiay idi; ta kinuna ti Dios, Di la ket ta agbabawi dagiti tattao no makitada ti gubat ket agsublida sadiay Egipto.

18 N̄gem ti Dios inturon̄gna dagiti tattao n̄ga impakillo iti dalan ti tay-ac sadiay Baybay a Nalabaga: ket dagiti annac ti Israel simman̄g-atda a rimmuar iti daga n̄ga Egipto a siiigam.

19 Ket incuyog ni Moises dagiti tultulan̄g ni Jose: ta pinagsapatana iti nain̄get idi dagiti annac ti Israel, a cunana, Ti Dios sarun̄gcarannacayto a di agourang; ket icuyogyonto dagiti tul-tulan̄gco no agtalawcayo ditoy.

20 Ket nagnada nanipud Socot, ket nagyanda sadi Etam, iti pagsercan ti tay-ac.

21 Ket ni Jehova nagna iti san̄goda iti aldaw iti maysa a monmon n̄ga ulep, a man̄gituron̄g cadacuada iti dalan, ket no iti rabii iti maysa a monmon n̄ga apuy, tapno lawaganna ida; tapno macapagnada iti aldaw ken iti rabii:

22 saan a simmina iti san̄go dagiti

tattao ti monmon nğa ulep iti aldaw, ken ti monmon nğa apuy iti rabii.

Ni Faraon camatenna ti ili. Ti buyot dagiti Egipcios nadadael.

14 Ket nakisao ni Jehova ken Moises, a cunana,
2 Ibagam cadagiti annac ti Israel nğa
agsanudda ket inda agnaed iti sanğo ti Pi-
hahirot, iti nagbaetan ti Magdal ken ti bay-
bay, iti sanğoanan ti Baal-zefon: iti sanğ-
ona ti pagsardenğanyo iti igid ti baybay.
3 Ket ni Faraon cunananto iti maipapan
cadagiti annac ti Israel, Naipaslonğda iti
daga, ti tay-ac impupocna idan.
4 Ket patanğkenecto ti puso ni Faraon,
ket camacamennanto ida; ket pacaidaya-
wacto ken Faraon, ken cadagiti amin a
buyotna; ket maammoanto dagiti Egipcios
nğa siac ni Jehova. Ket isuda inaramidda
ti casta.
5 Ket nayammo idi ari sadi Egipto a
nagtalaw dagiti tattao: ket ti puso ni
Faraon ken dagiti ad-adipenna nagbaliw
maipapan cadagiti tattao, ket kinunada,
¿Ania daytoy nğa inaramidtayo, a binay-
antay ti Israel iti panagservina cadatayo?
6 Ket sinaganana ti luganna, ket in-
cuyogna dagiti iturayanna:
7 ket incuyogna ti innem a gasut a
lugan a napili, ken amin dagiti carro
ti Egipto, ken dagiti cacapitan a maipaay
cadacuada amin.
8 Ket pinatanğken ni Jehova ti puso ni
Faraon nğa ari sadi Egipto, ket kinamatna
dagiti annac ti Israel: ta dagiti annac ti
Israel nacaruarda iti nanğato nğa ima.
9 Ket dagiti Egipcios kinamatda ida,
amin dagiti cab-cabayo *ken* luglugan ni
Faraon, ken dagiti caballeriana, ken ti
ejercitona, ket nacamatanda ida a sisasar-
denğ iti sibay ti baybay, sibay ti Pi-
hahirot, a sanğo ti Baalzefon.

10 Ket idi nğa immasideg ni Faraon,
dagiti annac ti Israel intanğadda dagiti
matada, ket adtoy a dagiti Egipcio cu-
mamacamda idi cadacuada; ket nagbu-
tenğda iti casta unay: ket dagiti annac ti
Israel inawaganda ni Jehova.
11 Ket kinunada ken Moises, ¿Gaput ta
awan dagiti pagtamnan sadi Egipto, in-
nalanacam aya tapno mataycam iti tay-
ac? ¿Apayapay nğa incastoynacami tapno
ipanawnacam sadi Egipto?
12 ¿Saan nğa daytoy ti sinasaomi idi
kenca sadi Egipto, a cunami, Bay-
annacam tapno agservicami cadagiti Egip-
cios? Ta nalalainğ coma nğa agservicam
cadagiti Egipcios nğem ti mataycam iti
tay-ac.
13 Ket kinuna ni Moises cadagiti tat-
tao, Dicay agbutenğ, agtalnacayo, ket
kitaenyo ti pananğispal ni Jehova nğa
aramidennanto cadacay ita nğa aldaw: ta
dagiti Egipcios a nakitayo ita nğa aldaw,
uray caano dicayto ida makitan.
14 Ni Jehova isunto ti pannacabagíyo a
makibacal, ket dacayo agtukenğcayo.

15 Ket kinuna ni Jehova ken Moises,
¿Apayapay nğa aw-awagannac? Saoem
cadagiti annac ti Israel a magnada nğa
agtuloy.
16 Ket sica inğatom ta sarucodmo ket
yunnatmo ta imam iti baybay, ket pag-
binğayem: ket dagiti annac ti Israel sum-
recdanto iti pagtenğnğaan ti baybay iti
rabaw ti daga a namaga.
17 Ket siac, adtoy a siac patanğkenecto
dagiti puspuso dagiti Egipcios, ket sum-
recdanto a sumurot cadacuada; ket ma-
gun-udconto ti pacaidayawac ken Faraon,
ken cadagiti amin a buyotna, ken cadagiti
luganna, ken cadagiti caballeriana.
18 Ket maammoanto dagiti Egipcios
a siac ni Jehova, inton magun-odco ti
pacaidayawac ken Faraon, cadagiti lugan-
na, ken cadağiti caballeriana.
19 Ket ti angel ti Dios a nagna iti
sanğo ti pacarso ti Israel, immalis ket
napan iti licudanda; ket ti monmon nğa
ulep naglisi iti sanğoananda ket nagyan
iti licudanda:
20 ket nagtaenğ idi iti nagbaetan ti
pacarso ti Egipto ken ti pacarso ti Israel;
ket adda idi ti ulep ken ti sipnğet, nupay
casta nagraniag iti rabii: ket bayat di
nagpatnag saan a nacapagassideg ti maysa
ken maysa.

21 Ket ni Moises inyunnatna ti imana
iti baybay; ket pinagsanud ni Jehova ti
baybay gapu iti napigsa nğa anğin iti daya
iti nagpatnag, ket inaramidna ti baybay a
daga a namaga, ket nagbinğay dagiti
dandanum.
22 Ket dagiti annac ti Israel simrecda
idi nagbaetan ti baybay iti rabaw ti daga
a namaga: ket dagiti dandanum isuda idi
cadacuada ti maysa a bacud iti canawan
ken iti catigid.
23 Ket dagiti Egipcios kimmamacamda
ket sinurotda ida aginğga iti nagbaet-
an ti baybay, amin dagiti cabcabayo ni

Faraon, dagiti lugluganna ken dagiti caballeriana.

24 Ket naaramid nğa iti panagbantay iti cabigatanna, kinita ni Jehova a simmarut iti monmon nğa apuy ken ulep, ti buyot dagiti Egipcios, ket winarana ti buyot dagiti Egipcios.

25 Ket iniccatna dagiti ligay dagiti luganda, ket narigat ti pananğuluddda cadacuada; iti casta dagiti Egipcios kinunada, Pumanawtay iti sanğo dagiti Israelitas; ta ni Jehova isu ti pannacabagída a makibacal a bumusor cadagiti Egipcios.

26 Ket kinuna ni Jehova ken Moises, Ilayatmo ti imam iti baybay tapno dagiti dandanum agsublida a manğlúnud cadagiti Egipcios, cadagiti lugluganda, ken cadagiti caballeriada.

27 Ket inlayat ni Moises ti imana idi baybay, ket ti baybay nagsubli iti bilegna idi a nagbannawag ti bigat; ket dagiti Egipcios nagtalawda a simmabet *iti danum*; ket ni Jehova impasagna dagiti Egipcios idi nagtenğnğaan ti baybay.

28 Ket dagiti dandanum nagsublida, ket inaccobanda dagiti carro, ken dagiti caballeria, amin a buyot met laeng ni Faraon a simrec iti licudda idi baybay; awan natda cadacuada uray maysa.

29 Nğem dagiti annac ti Israel nagnada iti daga a namaga idi nagbaetan ti baybay; ket dagiti dandanum isuda idi ti maysa a bacud cadacuada iti imada a macanawan ken iti macatigid.

30 Castoy ti pinanğisalacan ni Jehova iti Israel iti daydi nğa aldaw iti ima dagiti Egipcios; ket ti Israel nakitana dagiti Egipcios a nataydan iti igid ti baybay.

31 Ket nakita ti Israel daydi naindaclan a gapuanan nğa inaramid ni Jehova cadagiti Egipcios, ket dagiti tattao nagbutenğda ken Jehova: ket namatida ken Jehova ken ni adipenna a Moises.

Ti canta ni Moises ken ni Miriam. Ti Israel sadiay Mara ken Elim.

15 Idin incanta ni Moises ken dagiti annac ti Israel daytoy a canta ken Jehova, ket sinaoda a cunada,
Cantaacto ni Jehova, ta nagballigi a sigoglorian:
Ti cabayo ken di nagsacay intappuacna iti baybay.
2 Ni Jehova isu ti pigsac ken ti cantac,
Ket isu ti nagbalin a salacanco:
Daytoy isu ti Diosco ket dayawecto;
Ti Dios ni amac, ket itan-occonto.
3 Ni Jehova isu ti manangğubat:
Jehova isu ti naganna.
4 Dagiti lugan ni Faraon ken ti buyotna intappuacna iti baybay;
Ket dagiti napili a cacapitanna limnedda iti Baybay a Nalabaga.
5 Dagiti cadalman *ti baybay* calubanda ida:
Nagpababada a cas la maysa a bato cadagiti tococ.
6 Ti imam a macanawan, O Jehova, nagloriaan iti pigsa,
Ti imam a macanawan, O Jehova, ti cabusor winarawarana.
7 Ket iti kinadackel ti kinadaegmo, racrakem dagiti uminğar a cumaniwas kenca:
Ibaonmo ti punğtotmo, a manğibus cadacuada a cas nagparaspasan ti garami.
8 Ket iti banğ-es ti agonğmo dagiti dandanum nagdarisonda,
Dagiti dalluyon timmacderda a cas bunton;
Dagiti cadalman nagbalayda iti puso ti baybay.
9 Ti cabusor kinunana,
Camatecto, macamacamconto,
Burayecto ti samsam;
Ti calicagumco mapnecto cadacuada;
Asutecto ti igamco, ti imac dadaelennanto ida.
10 Pinagpuyupoymo ti anğinmo, ti baybay sinaculubanna ida:
Limnedda a cas buli cadagiti dandanum a napigsa.
11 ¿Asino ti pumadpad kenca, O Jehova, cadagiti didios?
¿Asino ti pumada kenca, a nagloriaan iti kinasanto,
Nacaam-amac cadagiti pannacadaydayaw, nğa agar-aramid cadagiti datdatlag?
12 Inyunnatmo ta macanawan nğa imam,
Ket ti daga tinilmonna ida.
13 Iti kinaimbag ti donğnğom induyusmo cadagiti tattao a sinubbotmo:
Indalanmo ida ita pigsam iti naedmo a nasantoan.
14 Dagiti il-ili nanğnğegda, isuda agkintayegda:
Dagiti ut-ut ti immocooc cadagiti agnaed iti Filistia.
15 Idin dagiti palunğo ti Edom nagmalmalanğada;

Dagiti natured a lallaki ti Moab,
tayegteg innocoocna ida:
Amin dagiti agnaed sadi Canaan natu-
nawda.
16 Ti kigtot ken amac agtinnagda cada-
cuada;
Gapu iti kinadackel ti tackiagmo nau-
limecda a cas bato;
Aginğgat' pannacalabas ti ilim, O
Jehova,
Aginğgat' pannacalabas ti ili a gina-
tanğmo.
17 Iserrecmonto ida, ket imulamto ida iti
bantay a pagpatawidmo,
Iti disso, O Jehova, a inaramidmo a
maipaay kenca tapno pagnaedan,
Iti santuario, O Apo, a binanğon dagita
imam.
18 Ni Jehova agarinto iti agnanayon
awan inğgana.

19 Ta dagiti cabayo ni Faraon simrecda
agraman dagiti lugluganna, ken dagiti
caballeriana idi baybay, ket ni Jehova
pinagsublina dagiti dandanum ti baybay
iti nğatoenda; nğem dagiti annac ti Israel
nagnada iti rabaw ti daga a namaga iti
tenğnğa ti baybay.
20 Ket ni Miriam a mammadto, a cabsat
a babai ni Aaron, iniggamanna ti pan-
dereta; ket amin dagiti babbai napanda
sinurot a sipapandereta ken sisasala.
21 Ket ni Miriam simmunğbat cada-
cuada,
Cantaanyo ni Jehova, ta isu nag-
balligi a sigogloria;
Ti cabayo ken simmacay intappuacna
iti baybay.

22 Ket ni Moises inturonğna ti Israel
nanipud iti Baybay a Nalabaga ket napan-
da iti tay-ac a Sur; ket tallo nğa aldaw
nğa pinagnada di tay-ac, ket dida naca-
sarac iti danum.
23 Ket idi macadanonda idiay Mara,
dida nabalin ti imminum cadagiti danum
ti Mara, ta napaitda: gapuna a ti naganna
isu idi ti Mara.
24 Ket dagiti tattao nagdanenğdenğda
ken Moises, a cunada, ¿Ania ti inumen-
minto?
25 Ket isu nagpuccaw ken Jehova; ket
ni Jehova impatuldona kencuana ti maysa
a cayo, ket intappuacna cadagiti danda-
num, ket dagiti dandanum simmam-itda.
Idiay nagaramid iti maipaay cadacuada
iti maysa nğa alagaden ken maysa a nag-
bilinan, ket idiay sinuutna ida;
26 ket kinunana, No ipanğagmonto a
sipapasnec ti timec ni Jehova a Diosmo,
ket aramidemto ti nalinteg iti imatanğna,
ket imdenğamto dagiti bilbilinna, ket sa-
limetmetamto amin dagiti al-alagadenna,
awanto ti icabilco kenca cadagiti sakit nğa
incabilco cadagiti Egipcios: ta siac ni
Jehova a mamaimbag kenca.
27 Ket dimtenğda sadi Elim, a yan idi
ti sanğapulo ket dua nğa ubbog ti danum,
ken pitopulo a palmas: ket nagyanda iti
sibay dagiti dandanum.

Panagtanabutub idiay let-anğ a Sin,
Dagiti tuclinğ ken ti mana.

16 Ket inyussuatda ti panagnada nani-
pud Elim, ket amin ti gimonğ dagiti
annac ti Israel dimtenğda iti let-anğ a
Sin, nğa adda iti nagbaetan ti Elim ken
Sinai, iti maicasanğapulo ket lima nğa
aldaw ti maicadua a bulan calpasan ti
pinagtalawda iti daga nğa Egipto.
2 Ket amin ti sanğagimonğan nğa annac
ti Israel nagtanabutubda iti maibusor cada
Moises ken Aaron idiay tay-ac:
3 ket dagiti annac ti Israel kinunada
cadacuada, Sapay coma ta nataycami gapu
iti ima ni Jehova iti daga nğa Egipto, idi
nagtutugawcami iti abay ti paglutoan ti
lasag, idi nanğancam nğa agrennec iti
tinapay; ta innaladacam man ditoy a tay-
ac, a patayen iti bisin amin daytoy a
sanğagimonğan.

4 Idin kinuna ni Jehova ken Moises,
Adtoy, pagtudoecto sadi lanğit ti tara-
onyo; ket dagiti tattao rumuardanto ket
intunğgal aldaw agummonğ iti maipaay iti
inaldaw, tapno suutec ida, no pagdalanan-
danto met laenğ ti lintegco wenno saan.
5 Ket maaramidto nğa iti maicanem
nğa aldaw, agsaganadanto iti isanğpetda,
ket rebbenğna a mamindua ti ummonğen-
da iti inaldaw.
6 Ket ni Moises ken ni Aaron kinunada
cadagiti amin nğa annac ti Israel, Inton
rumabii, maammoanyonto nğarud nğa ni
Jehova inaonnacayo iti daga nğa Egipto;
7 ket inton bumigat, makitayonto nğa-
rud ti gloria ni Jehova, gaput ta manğ-
nğegna dagiti dandanenğdenğyo a mai-
caniwas ken Jehova: ket ¿aniacami aya
nğa danenğdenğanyo iti maibusor cada-
cami?
8 Ket kinuna ni Moises, *Daytoy ti
maaramidto,* no iccannacayto ni Jehova

no rumabii iti lasag a macan, ken iti
bumigat ti tinapay nğa pagbussog; gaput
ta ni Jehova manğnğegna dagiti daneng-
denğyo a panangdanenğdenğyo iti maica-
niwas kencuana: ket ¿ aniacami aya? dagiti
tantanabutobyo saanda a maicaniwas cada-
cami no di ket maicaniwas ken Jehova.
9 Ket ni Moises kinunana ken Aaron,
Ibagam iti amin a sanğagimonğan dagiti
annac ti Israel, Umasidegcay iti sanğo ni
Jehova; ta nanğnğegna dagiti dandanenğ-
denğyo.
10 Ket naaramid nğa idi a sasaoen ni
Aaron iti nacadagupan ti gimonğ dagiti
annac ti Israel, kimmitada iti agpatay-ac,
ket, adtoy, ti gloria ni Jehova nagparanğ
iti ulep.
11 Ket ni Jehova nakisao ken Moises,
a cunana,
12 Nanğnğegcon dagiti danenğdenğ da-
giti annac ti Israel: ibagam cadacuada, a
cunam, Iti rumabii manğancayto iti
lasag, ket iti bumigat agrenneccayto iti
tinapay; ket ammoenyonto a siac ni
Jehova a Diosyo.

13 Ket naaramid iti rumabii a sim-
manğpet dagiti tuclinğ ket binunğonda
ti pacarsoda: ket iti bigat nagsacnap ti
linnaaw iti licmut di pacarsoda.
14 Ket idi a ti linnaaw nagpanğato,
adtoy nğa, iti rabaw ti tay-ac, maysa a
bassit a nagbukel, bassit a cas la linnaaw
a nagbalay a nagbukel iti rabaw ti daga.
15 Ket idi nakita dagiti annac ti Israel
daydiay, kinunada maysan maysa iti ca-
duana, ¿ Ania daytoy? ta dida ammo idi
no ania daydi. Ket ni Moises kinunana
cadacuada, Daytoy ti tinapay nğa ited ni
Jehova cadacayo a canen.
16 Isu daytoy di imbilin ni Jehova,
Agurnonğcayo iti dayta tumunğgal maysa
a tao iti maitutop iti macanna; maysa nğa
omer* iti maysa nğa olo (*tao*), a maitutop
iti bilanğ ti bagbagiyo ti alaenyonto, tunğ-
gal maysa a tao a maipaay cadacuada nğa
agyan iti toldana.
17 Ket dagiti annac ti Israel inaramidda
a casta, ket nanğalada, ti dadduma iti
ad-adu *ket* ti dadduma basbassit.
18 Ket idi sinucatda iti omer, ti nag-
urnonğ iti ad-adu awanan iti suroc, ket
ti nagurnonğ iti bassit, saan a nacuranğan;
isuda tunğgal maysa nanğala iti maitutop
iti macanna.

19 Ket kinuna ni Moises cadacuada,
Awan ti manğtidda iti dayta inğgana iti
bigat.
20 Nupay casta, saanda a impanğag ni
Moises; nğem ti dadduma cadacuada
nanğtiddada iti daydiay iti agpapan ti
bigat, ket nagigges ken naglunğsot: ket ni
Moises nagpunğtot cadacuada.

21 Ket isuda agalada idi iti biniganbi-
gat, tunğgal tao iti maitutop a macanna:
ket idi pimmudot ti init narunaw.
22 Ket naaramid a iti maicanem nğa
aldaw nagurnonğda iti mamindua a caadu
ti tinapay, dua nğa omer iti tunğgal
maysa: ket amin dagiti lallacay dim-
manonda nğa manğibaga ken Moises.
23 Ket isu kinunana cadacuada, Daytoy
ti imbaga ni Jehova, Inton bigat isu ti
nadaeg a panaginana, maysa nğa na-
santoan nğa aldaw ti panaginana ken
Jehova: Yhornoyo ti yhornoyonto, ket
ipaburecyo ti ipaburecyonto; ket amin a
matda a suroc, tarimaanenyo a maipaay
cadacayo tapno maidulin aginğga iti
bigat.
24 Ket isuda intarimaanda agpapan iti
bigat, cas iti ingunamgunam ni Moises:
ket saan a naglunğsot, wenno saan a
nagigges a pulos.
25 Ket kinuna ni Moises, Canenyo
dayta ita; ta ita nğa aldaw maysa nğa
aldaw ti panaginana ken Jehova: ita nğa
aldaw dicayto macatumpunğ iti dayta iti
daga.
26 Innem nğa aldaw nğa agurnonğcayto
iti dayta; nğem ti maicapito nğa aldaw
isu ti panaginana, iti dayta pulos nğa
awanto.
27 Ket naaramid nğa iti maicapito nğa
aldaw, adda napan cadagiti tattao nğa ag-
urnonğ, ket awan a pulos ti nasaracanda.
28 Ket ni Jehova kinunana ken Moises,
¿ Casanot' cabayagna itan nğa idianyo a
tunğpalen dagiti bilbilinco ken linlin-
tegco?
29 Kitaenyo, ta ni Jehova intedna
cadacay ti panaginana, isut' gapuna nğa
itedna cadacayo iti maicanem nğa aldaw
ti canen a tumutop iti dua nğa aldaw;
agtaenğcayo, tumunğgal maysa a tao, iti
dissona; awan coma ti rumuar iti yanna
iti maicapito nğa aldaw.
30 Isut' gapuna naginana dagiti tattao
iti maicapito nğa aldaw.

31 Ket ti balay ti Israel ninaganda
daydiay iti Mana: ket isu idi ti cas

* *Omer:* dua ket guddua a litro.

la bukel ti culantro, puraw; ket ti nanam-
na cas la cancanen a nadiroan.
32 Ket kinuna ni Moises, Daytoy ti
imbilin ni Jehova, Masalimetmetan coma
agpapan putputotyo ti maysa nga omer
iti daydiay; tapno kitaenda ti tinapay a
pinangtaraonco cadacayo iti tay-ac, idi
inaoncayo iti daga nga Egipto.
33 Ket kinuna ni Moises ken Aaron,
Mangalaca iti maysa a banga, ket icabilmo
idiay ti sangaomer a mana, ket idulinmo
iti sango ni Jehova tapno masalimetmetan
agpapan cadagiti putputotyo.
34 Cas imbilin ni Jehova ken Moises,
casta ti pinangidulin ni Aaron iti sango ti
Pammanecnec, tapno masalimetmetan.
35 Ket dagiti annac ti Israel nangna-
nganda iti mana iti uppat a pulo a taoen,
agingga iti idadatengda iti maysa a daga
nga adda agnaed; isuda nangnanganda iti
mana, agingga iti idadatengda iti bed-
beddeng ti daga a Canaan.
36 Ti maysa nga omer isu ti apagcasa-
ngapulo ti maysa nga efa.

Ti danum aggapu iti bato sadi Rafidim.
Gubat ken Amalec.

17 Ket amin ti gimong nga annac ti
Israel nagtalawda iti tay-ac a Sin, a
nagsardesardengda, cas ti pinagbilin ni
Jehova, ket nagyanda sadiay Rafidim:
ket awan idi ti danum nga inumen dagiti
tao.
2 Gapuna nga nakisusic dagiti tao ken
Moises, ket kinunada, Iccannacam iti
danum ta uminumcami. Ket ni Moises
kinunana cadacuada, ¿Apayapay a ca-
susicdac? ¿Aniat' gapuna a susuutenyo
ni Jehova?
3 Ket dagiti tao nawawanda idiay iti
danum; ket dagiti tao nagdanengdengda
ken Moises, ket kinunada, ¿Aniat' gapuna
nga innalanacam idiay Egipto, tapno pa-
patayennacami ken dagiti annacmi ken
dagiti an-animalmi iti waw?
4 Ket ni Moises inawaganna ni Jehova,
a cunana, ¿Anianto ti aramidec cada-
gitoy a tattao? istay la uburendac.
5 Ket ni Jehova kinunana ken Moises,
Inca iti sango dagiti tao, ket icuyogmo ti
dadduma cadagiti lallacay ti Israel; ket
ti sarucodmo isu a pinangdidigram idi
carayan, igganam, ket inca.
6 Adtoy, addaacto iti sangoanam idiay
iti rabaw ti bato sadi Horeb; ket ibaot-
monto iti bato, ket rumuarto idiay ti
danum, tapno uminum dagiti tao. Ket
ni Moises inaramidna ti casta iti imatang
dagiti lallacay ti Israel.
7 Ket ninaganna daydi a disso iti
Massa ken Meriba, maipoon iti pannaki-
susic dagiti annac ti Israel, ken maipoon
iti pinangsuutda ken Jehova, a cuna-
da, Adda ni Jehova cadatayo, wenno
awan?

8 Idin immay ti Amalec, ket nakibacal
iti Israel sadiay Rafidim.
9 Ket ni Moises kinunana ken Josue,
Ipiliam ti biangtayo cadagiti lallaki, ket
inca, makibacalca iti Amalec: intono bigat
agtacderacto iti pantoc ti turod a siiggem
iti sarucod ti Dios.
10 Iti casta ni Josue inaramidna ti cas
panangibaga ni Moises kencuana, ket na-
kibacal iti Amalec: ket da Moises, Aaron,
ken Jur immulida iti pantoc ti turod.
11 Ket naaramid nga idi ni Moises
intayagna ti imana, nagsaguday ti Israel;
ket idi imbabana ti imana, nagsaguday ti
Amalec.
12 Ngem dagiti ima ni Moises nadag-
senda idi; ket nangalada iti maysa a
bato, ket incabilda iti babaenna, ket isu ti
nagtugawanna; ket ni Aaron ken ni Jur
nagsumbangirda nga am-ampayagen dagiti
im-imana; ket dagiti im-imana nakiredda
idi agingngat' panaglennec ti init.
13 Ket ni Josue pinarmecna ni Amalec
ken dagiti taona iti tadem ti campilan.
14 Ket ni Jehova kinunana ken Moises,
Isuratmo daytoy iti maysa a libro a
pacalaglagipan, ket saritaem cadagiti la-
payag ni Josue: nga punasecto a ma-
minpinsan ti pacalaglagipan ti Amalec iti
babaen ti langit.
15 Ket ni Moises namangon iti maysa
nga altar, ket ninaganna iti Jehova-
nissi*;
16 ket isu kinunana, Ni Jehova insapa-
tana: Ni Jehova makigubatto iti Amalec
iti pinutonputotan.

Ni Jetro sarakenna ken patigmaananna
ni Moises.

18 Ket ni Jetro a sacerdote sadi Ma-
dian, a catugangan a lalaki ni
Moises, naammoanna ti amin nga inara-
mid ti Dios ken Moises ken iti Israel a
ilina, no casano ti panangala ni Jehova iti
Israel sadi Egipto.

---

* Cayatna a saoen: *Ni Jehova isu ti banderac.*

2 Ket ni Jetro a catugañgan a lalaki
ni Moises innalana ni Sefora, nga asawa
ni Moises, calpasan ti pammalubosna,
3 ken dagiti dua nga annacna a lallaki;
ti maysa cadacuada agnagan idi iti Ger-
som; gapuna kinunana, Gangannaetac idi
iti sabali a daga:
4 ket di maysa managan idi iti Elie-
zer; *ta kinunana,* Ti Dios ni amac isut' idi
catulongco, ket inlisinac iti igam ni
Faraon:
5 ket ni Jetro a catugañgan a lalaki ni
Moises, agraman dagiti annac ken ti
asawa *ni Moises,* dimmanonda kencuana
iti tay-ac, a nagsardeñganna, idiay bantay
ti Dios:
6 ket isu kinunana ken Moises, Siac, ni
catugañgam a Jetro, dimmanonac kenca,
ken ti asawam ken dagiti dua nga annacna
a lallaki nga incuyogna.
7 Ket ni Moises rimmuar a simmabat
ken catugañganna, ket nagcablaaw ket
inagcanna; ket nagminnag-anda nga ag-
padpada; ket simrecda iti tolda.
8 Ket ni Moises sinaritana ken catuga-
ñganna amin nga inaramid ni Jehova ken
Faraon ken cadagiti Egipcios a maipoon
iti Israel, amin dagiti rigat a linac-amda
iti dalan, ken no casano ti pinañgispal
cadacuada ni Jehova.
9 Ket nacaragsac ni Jetro cadagiti amin
nga imbag nga inaramid ni Jehova iti
Israel, a pinañgispalna cadacuada iti ima
dagiti Egipcios.
10 Ket ni Jetro kinunana, Bendito
coma ni Jehova, a nañgispal cadacayo iti
ima dagiti Egipcios ken iti ima ni Fara-
on; isu a nañgisalacan cadagiti tao iti ima
dagiti Egipcios.
11 Ita maammoac a ni Jehova dac-
dackel ñgem dagiti isu-amin a di-dios;
kinaagpaysona, iti met laeng aramid a
tinatangsit nga inaramidda a maibusor
cadacuada.
12 Ket nañgala ni Jetro a catugañgan
ni Moises iti daton a mapuuran ken sac-
sacrificio a maipaay iti Dios: ket immay
ni Aaron ken amin dagiti lallacay ti
Israel a nakipañgan ken catugañgan ni
Moises iti tinapay iti sango ti Dios.

13 Ket naaramid iti bigat, a ni Moises
nagtugaw a mañgocom cadagiti tao: ket
dagiti tao nagtacderda iti lawlaw ni
Moises nanipud iti bigat nagingga iti
rabii.
14 Ket idi nakita ti catugañgan ni
Moises amin dagidi nga inar-aramidna
cadagiti tao, kinunana, ¿Ania daytoy nga
aramidem cadagiti tao? ¿Aniat' gapuna
nga agtugawca a sicsica, ket amin dagiti
tao agtatacderda iti lawlawmo manipud
iti bigat agingga iti rabii?
15 Ket ni Moises kinunana ken catu-
gañganna, Ta dagiti tao umayda caniac
agintuud iti Dios:
16 no adda panggepda, umayda caniac;
ket siac ocomec ti tao ken ti caduana, ket
ipaammoc cadacuada dagiti ipaalagad ti
Dios ken dagiti lintegna.
17 Ket ni catugañgan ni Moises kinu-
nana kencuana, Ti aramidem saan a na-
imbag.
18 Di bumurong a mapacsoyancanto,
sica ken dagiti tao a cadduam: ta daytoy
nga annong napalalo ti dagsenna kenca;
dica mabalin nga aramiden a sicsica laeng.
19 Imdeñgam ita ti timecco, patigma-
anancanto, ket ti Dios siaadda coma kenca:
sica ti dumatag a pannacabagí dagiti tao
iti Dios, ket yamañgmo iti Dios dagiti
pañgpanggep:
20 ket isuromto cadacuada dagiti al-
alagaden ken dagiti linlinteg, ket ipaki-
tamto cadacuada ti dalan a rebbeñgda a
pagnaan, ken ti aramid a rebbeñgda nga
aramiden.
21 Maysa pay tumudingcanto cadagiti
nacadagupan ti tao cadagiti tumutop a lal-
laki, a dagitay managbutbuteng iti Dios,
lallaki a napudno, nga guraenda ti magun-
ud a nakillo; ket dagita ti pagsaadem cada-
cuada, nga agturturay ti rinibu, agturturay
iti ginasut, agturturay cadagiti linimapu-
lo, ken agturturay cadagiti agpinulo:
22 ket isuda coma ti mañgipato cada-
giti tao iti cancanayon: ket castoyto,
dagup dagiti dackel a panggep yamang-
danto kenca, ñgem amin a babassit a
panggep isudanto met laeng ti agipato:
iti casta nalaglag-anto kenca, ket isuda
makipagannungdanto kenca.
23 No aramidem daytoy, ket ti Dios
ibilinna kenca a casta, mabalinmonto nga
acmen, ket dagitoy met a tao mapandanto
iti yanda a sitatalna.
24 Ni Moises impañgagna a casta ti
timec ni catugañganna, ket inaramidna
amin nga imbagana.
25 Ket pimmili ni Moises cadagiti
maitutop a lallaki iti nacadagupan ti
Israel, ket incabilna ida a mañgipañgolo
iti ili a mañgituray iti rinibu, mangituray
iti ginasut, mañgituray iti linimapulo, ken
mañgituray ti agpinulo.
26 Ket isuda idi ti cancanayon nga

agipato cadagiti tao: dagiti naricut a
panggep yamangda idi ken Moises, ngem
amin a panggep a babassit isuda met
laengen ti nangipato.
27 Ket pinalubosan ni Moises ni catu-
ganganna a lalaki; ket napan iti dagana
met laeng.

Ti Israel sadiay Sinai. Ni Moises sarakenna ni Jehova iti bantay.

19 Iti maicatlo a bulan a calpasan ti
ipapanaw dagiti annac ti Israel
sadiay daga nga Egipto, daydi met la nga
aldaw dimtengda iti tay-ac ti Sinai.
2 Ket idi nagtalawda sadiay Rafidim,
ket dimtengda iti tay-ac ti Sinai, nagsar-
dengda iti tay-ac ket nagyan sadiay ti
Israel iti sango ti bantay.
3 Ket ni Moises immuli iti Dios, ket ni
Jehova inayabanna nanipud idi bantay,
a cunana, Castoy ti saoemto cadagiti
putot ni Jacob, ket ibagamto cadagiti
annac ti Israel:
4 Dacayo nakitayo ti inaramidco cada-
giti Egipcios ken no casano ti pinangalac
cadacayo iti rabaw ti paypayac dagiti
aguila, ket inyegcay caniac.
5 Ita ngarud, no umannugutcay a na-
paypayso iti unic, ket salimetmetanyo ti
tulagco, dacayto ngarud ti icutac cadagiti
amin a tattao: ta amin ti daga cucuac:
6 ket dacayto caniac ti maysa a paga-
rian a sassacerdotes, ken maysa a nasan-
toan a nacion. Dagitoy dagiti sao nga
ibagamto cadagiti annac ti Israel.

7 Ket ni Moises immay ket pinaaya-
banna dagiti lallacay ti ili, ket inyulitna
iti sangoda amin dagitoy a sao nga imbi-
lin kencuana ni Jehova.
8 Ket amin dagiti tao naggigiddanda a
simmungbat, ket kinunada, Amin a sinao
ni Jehova aramidenminto. Ket ni Moises
indanunna dagiti sao dagiti tao ken
Jehova.
9 Ket kinuna ni Jehova ken Moises,
Kitaem ta umayac kenca iti napuscol nga
ulep, tapno dagiti tao mangngegda no
makisaoac kenca, ken tapno patiendaca met
nga agnanayon. Ket ni Moises impala-
wagna dagiti sao dagiti tao ken Jehova.
10 Ket ni Jehova kinunana ken Moises,
Inca cadagiti tao, ket santificarem ida ita
nga aldaw ken inton bigat, ket labaanda
coma dagiti pagan-anayda,
11 ket sisasaganada coma iti maipaay
iti maicatlo nga aldaw; ta inton maicatlo
nga aldaw ni Jehova bumabanto iti ima-
tang dagiti amin a tao iti rabaw ti bantay
a Sinai.
12 Ket kedngamto ti pagyanan dagiti
tao iti aglawlaw, a cunam, Aluadanyo ti
bagbagiyo, ta dicay sumang-at iti bantay,
wenno sagiden ti igidna: siasinoman a
macasagid ti bantay, di bumurong a ma-
papatayto:
13 awan ti ima a sumagid kencuana,
ngem dinto bumurong a maubur, wenno
mapána; uray animal wenno tao, dinto
agbiag: inton aguni iti napa-ot ti tang-
guyob, umasidegdanto iti bantay.
14 Ket ni Moises simmalog idi bantay a
napan cadagiti tao, ket sinantificarna dagiti
tao; ket linabaanda dagiti pagan-anayda.
15 Ket kinunana cadagiti tao, Agsaga-
nacayo iti maipaay iti maicatlo nga aldaw:
dicay dumenna iti babai.

16 Ket naaramid nga iti maicatlo nga
aldaw, idi a bimmigat, naggorgorrood ken
nagkimkimat, ken nagulep iti napuscol iti
rabaw ti bantay, ken naguni ti tangguyob
a casta unay ti pigsana; ket nagkintayeg
amin dagiti tao iti pacarso.
17 Ket inruar ni Moises dagiti tattao
idi pacarso a sumabat iti Dios; ket
nagyanda iti nababa a bangir ti bantay.
18 Ket ti bantay Sinai, ti sibubukel a
bagina nagas-asuc, ta ni Jehova bimmaba
iti rabawna iti apuy; ket ti asucna nag-
pangato a cas la asuc ti maysa nga horno,
ket amin ti bantay nagkintayeg iti na-
palalo.
19 Ket idi a pimmigsa la nga pimmigsa
ti uni ti tangguyob, ni Moises nagsao, ket
ti Dios sinungbatanna iti maysa a timec.
20 Ket bimmaba ni Jehova iti rabaw ti
bantay Sinai, iti tuctoc ti bantay: ket
inayaban ni Jehova ni Moises a dumanon
iti tuctoc ti bantay; ket ni Moises
simmag-at.
21 Ket ni Jehova kinunana ken Moises,
Sumalogca, ipatalgedmo cadagiti tao di la
ket ta macalaw-asda ken Jehova a cumita,
ket adu cadacuada ti matay.
22 Ket casta met coma dagiti sacerdotes
a umasideg ken Jehova, santificarenda
dagiti bagbagida, di la ket ta bumusor
cadacuada ni Jehova.
23 Ket ni Moises kinunana ken Jehova,
Dagiti tao dida mabalin ti dumanon
iti bantay Sinai: gaput ta impatalgedmo
cadacami, a cunam, Mangaramidcay iti
pagbebedngan iti lawlaw ti bantay, ket
santificarem.

24 Ket ni Jehova kinunana kencuana, Inca, sumalogca; ket sumanḡ-atcanto, sica ken ni Aaron a cacuyogmo: nḡem dagiti sacerdotes ken dagiti tao dida aglaw-as coma a sumanḡ-at ken Jehova, di la ket ta busorenna ida.
25 Ni Moises nḡarud simmalog cadagiti tao, ket imbagana cadacuada.

Dagiti sanḡapulo á bilin. Dagiti tao nagamacda idi. Linlinteg a maipanḡgep cadagiti ladladawan ken alaltar.

20 Ket ti Dios sinaona amin dagitoy a balicas, a cunana,
2 Siac ni Jehova a Diosmo, a nanḡaon kenca iti daga nḡa Egipto, iti balay ti nacaadipnan.

3 Awan ti sabali a diosmo iti sanḡoc.

4 Dica manḡaramid iti maipaay kenca, a ladawan a kinitikitan, wenno uray ania a catulad ti adda idiay nḡato sadi lanḡit, wenno ti adda iti baba ditoy daga, wenno ti adda iti danum iti uneg ti daga:
5 dica irucnoy ta bagim cadacuada, wenno pagservian ida; ta siac ni Jehova a Diosmo mananḡimonac a Dios, a manḡipasarunḡcar iti kinadakes dagiti amma cadagiti annac, cadagiti maicatlo ken maicappat a caputotan dagiti gumura caniac,
6 ken manḡiparang iti imbag a naayat cadagiti rinibribu nḡa agayat caniac ken manḡsalimetmet cadagiti bilbilinco.

7 Dica aramaten nḡa ipabpabarenḡ ti nagan ni Jehova a Diosmo; ta ni Jehova saannanto a di pabadduten ti manḡaramat iti naganna iti barenḡbarenḡ.

8 Laglagipem ti aldaw a panaginana tapno santificarem.
9 Cadagiti innem nḡa aldaw agbannogcanto, ket leppasem amin nḡa aramidmo;
10 nḡem ti maicapito nḡa aldaw isu ti maysa a panaginana ken Jehova a Diosmo: *iti dayta nḡa aldaw*, dica agtrabajo iti uray ania, sica, wenno ti anacmo a lalaki, wenno ti anacmo a babai, wenno ti ubinḡmo a lalaki, wenno ti ubingmo a babai, wenno dagiti ananimalmo, wenno ti gangannaetmo nḡa adda iti uneg dagiti ruanḡanmo:
11 ta iti innem nḡa aldaw ni Jehova inaramidna ti lanḡit ken daga, ti taaw, ken amin nḡa adda cadacuada, ket naginana iti maicapito nḡa aldaw: isut' gapuna a ni Jehova binendicionanna ti aldaw a panaginana, ken sinantificarna.

12 Dayawem ni amam ken ni inam, tapno manayon dagiti aldawmo iti daga nḡa ited kenca ni Jehova a Diosmo.

13 Dica mamapatay.

14 Dica makiabig iti dica asawa.

15 Dica agtacaw.

16 Dica agsacsi iti ulbod a maibusor iti padam a tao.

17 Dica aguman ti balay ti padam a tao, dica aguman ti asawa ti padam a tao, wenno ti adipenna a lalaki, wenno ti adipenna a babai, wenno ti bacana, wenno ti asnona, wenno uray ania man a cucua ti padam a tao.

18 Ket amin dagiti tao naricnada dagidi gorgorrood, ken dagidi kimkimat, ken ti uni ti tanḡguyob, ken ti bantay nḡa agasasuc: ket idi dagiti tao nakitada, nagpiggergerda, ket nagyanda iti adayu.
19 Ket kinunada ken Moises, Agsaoca cadacami, ket ipanḡagminto; nḡem saan coma a ti Dios ti makisao cadacami, di la ket ta mataycami.
20 Ket ni Moises kinunana cadagiti tao, Dicay agbutenḡ: ta ti Dios immayen tapno sumuut cadacayo, ken tapno ti butenḡ kencuana adda iti sanḡoyo, tapno dicay agbasol.
21 Ket dagiti tao nagyanda iti adayu, ket ni Moises immasideg iti napuscol a sipnḡet isu a yan idi ti Dios.

22 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Castoy ti saoem cadagiti annac ti Israel, Dacayo met laenḡ nakitayo a nakisaoac cadacayo nanipud sadi lanḡit.
23 Dicay agaramid *iti sabsabali a didios* a pannacacadduac; didios a pirac, wenno didios a balitoc, dicay agaramid a maipaay cadacayo.
24 Maysa nḡa altar a daga ti aramidem caniac, ket sacrificaremto idiay rabawna dagiti datonmo a mapuuran, ken dagiti datdatonmo iti cappia, dagiti carnerom, ken dagiti bacbacam; iti isu-amin a disso a panḡilanadac iti naganco, umayacto kenca, ket bendicionancanto.
25 Ket no yaramidannac iti altar a bato, dica pagbanḡon dagiti bato a rinagas; ta no idissom ti alicamenmo kencuana, tinulawamon.

26 Dica met ulien iti agdan ti altarco,
tapno ti ibain a bagim saan a malucaisan.

*Linlinteg naipapan cadagiti bag-en ken
babbabac a rang̃gas. Rang̃gas a gapua-
nan wenno lac-amen dagiti animal.*

21 Ita dagitoy isuda dagiti linteg nga
ibatadmonto iti sang̃oananda.

2 No gumatangca iti bag-enmo nga
Hebreo, innem a tawento ti panagservina:
ket iti maicapito pumanawto a siwawaya-
waya nga awan pagbayadna.
3 No sumrec a bagbagina laeng̃, is-isun-
to laeng̃ ti pumanaw: no naasawaan,
cacuyognanto ng̃arud ti asawana a babai.
4 No ti apona yasawana iti babai, ket
daytoy ipasng̃ayna kencuana ti annac a
lallaki wenno babbai; ti asawa a babai ken
dagiti annacna cucuanto ni apona, ket ti
lalaki pumanawto nga is-isu laeng̃.
5 Ng̃em no ti bag-en cunananto iti nala-
wag, Siac ayatec ni apoc, ni asawac, ken
dagiti annacco; diacto pumanaw nga
agwayawaya:
6 ti apona ng̃arud ipannanto iti Dios,
ket yegnanto iti ruang̃an, wenno iti bao-
tec ti ruang̃an; ket ti apona tebbeng̃an-
nanto ti lapayagna iti maysa a culucul;
ket adipnennanto a cancanayon.

7 Ket no ti maysa a tao ilacona ti
anacna a babai a pabag-en, saanto a puma-
naw a cas cadagiti lallaki a bag-en.
8 No di macaay-ayo ken apona dayta
nga babai, isu a nang̃asawa kencuana,
ipalubosnanto ng̃arud a masbot: dinanto
mabalin nga ilaco cadagiti gangannaet a
tao, idinto a nagaramid kencuana a sia-
allilaw.
9 Ket no yasawana iti anacna a lalaki,
aramidennanto kencuana ti cas aramiden
cadagiti annac a babbai.
10 No mang̃ala iti sabali a babai *nga
asawa;* ti taraon *ti bag-en nga asawa,* ti
pagan-anayna, ken ti rebbeng̃na ti panaga-
sawa, dinanto kessayan.
11 Ket no dina aramiden dagitoy tallo
nga annung, *ti babai* pumanawto nga awan
pagbayadna, nga awan piracna.

12 Ti sumugat iti maysa a tao a isu ti
pacatayanna, dinto bumurong a mapa-
patay.
13 Ket no ti maysa a tao di agsaneb
no di ket ti Dios yawatna iti imana;
ituding̃conto kenca ti maysa a disso a
pagtalawannanto.

14 Ket no ti maysa a tao ipang̃tana a
dumuclus iti padana a tao, tapno papata-
yen iti liput; yalamto iti altarco, tapno
matay.

15 Ket ti cumabil ken amana wenno
ken inana, dinto bumurong̃ a mapapatay.

16 Ket ti tacawanna ti maysa a tao ken
ilacona, wenno no *ni natacawan* masara-
canna iti imana, ni nagtacaw dinto bumu-
rong̃ a mapapatay.

17 Ket ti mang̃ilunud ken amana wenno
inana, dinto bumurong̃ a mapapatay.

18 Ket no dagiti tao agcabilda, ket
ti maysa masugatna ti caduana iti bato,
wenno iti gemgemna, ket di matay, ng̃em
mapaidda;
19 no macabang̃on manen, ket magna
a macaadayu a sisasarucod, ni nang̃sugat
ng̃arud mapaluc-atanto: isuna la nga
bayadannanto kencuana ti natactac nga
aldawna, ket paagasannanto a nalaing̃.

20 Ket no maysa a tao cabilenna ti
bag-enna a lalaki, wenno ti bag-enna a
babai, iti pang̃-or, ket matay iti babaen ti
imana; dinto bumurong̃ a madusa.
21 Nupay casta, no agpa-ot iti maysa
nga aldaw wenno dua, dinto madusa: ta
isut' piracna.

22 Ket no dagiti tao agriringgorda,
ket macabilda ti maysa a babai a ma-
sicug, gapu iti casta maalisan, ket nupay
casta awan dakesna; dinto bumurong̃ a
mamultanto, cas mayalubug iti ipátay ti
asawa ti babai; ket bayadannanto cas
itudingto dagiti ocom.
23 Ng̃em no adda dakesna, itdemto
ng̃arud ti biag iti biag,
24 mata iti mata, ng̃ipen iti ng̃ipen,
ima iti ima, saca iti saca,
25 puur iti puur, sugat iti sugat, baot
iti baot.

26 Ket no ti maysa a tao danarenna ti
mata ti bag-enna a lalaki, wenno ti mata
ti bag-enna a babai ket madadaelna; pa-
wayawayaannanto maipoon iti matana.
27 Ket no matuppolanna ti ng̃ipen ti
bag-enna a lalaki, wenno ng̃ipen ti bag-
enna a babai; pawayawayaannanto mai-
poon iti ng̃ipenna.

28 Ket no ti maysa a baca sang̃doenna

a patayen ti maysa a lalaki wenno babai,
ti baca dinto bumuronḡ a maubur, ket ti
lasagna dinto masida; nḡem ti akinbaca
awanto ti pacaan-anoanna.
29 Nḡem no ti baca cadawyanna ti
sumanḡsanḡdo iti nalablabes nḡa aldaw,
ket naipanecnec ken akincua, ket saanna
nḡa inaywanan, nḡem nacapapatay iti tao
a lalaki wenno babai; ti baca mauburto,
ken ti akincua casta met a mapapatayto.
30 No naikeddenḡ kencuana ti panang-
sambutna, itednanto nḡarud ti maipaay
a subbot ti biagna uray ania ti maiked-
denḡ kencuana.
31 Simmanḡdo man iti maysa nḡa anac
a lalaki, wenno anac a babai, ti mayan-
nurot itoy a pananḡipato maaramidto
kencuana.
32 No ti baca sumanḡdo iti bag-en a
lalaki wenno babai, maitedto ken apoda
ti tallopulo a siclo a pirac, ket ti baca
mauburto.

33 Ket no ti maysa a tao lucatannanto
ti maysa nḡa bito, wenno no ti maysa a
tao manḡcutcut iti maysa nḡa bito, ket
dina gaburan, ket ti maysa a baca wenno
asno mailasbonḡto,
34 ti akincua iti bito isu ti mannupapac;
itednanto ti pirac iti akinbaca, ket daydi
natay cucuananto.

35 Ket no ti baca ti maysa a tao ranḡ-
gasanna *ti baca* ti sabali nḡa tao, isu a
pacatayanna, ilacodanto nḡarud ti baca
nḡa agbiag, ket binḡayendanto ti nagla-
coanda; ket di natay casta met a binḡa-
yendanto.
36 Wenno no pagaammo a ti baca ma-
sansan nḡa agsanḡsanḡdo iti nalablabes nḡa
aldaw, ket ti akinbaca dina impacni; dinto
bumuronḡ a bayadanna ti baca iti baca,
ket di natay *nḡa animal* isunto ti cucuana.

*Pulanḡ maipoon iti salunḡasinḡ, naduma-
duma a linlinteg.*

22 No ti maysa a tao agtacaw iti
maysa a baca wenno carnero, ket
patayenna wenno ilacona; bayadannanto
iti lima a baca ti maysa a baca, ken uppat
a carnero ti maysa a carnero.
2 No ti mannanacaw matumpunḡan nḡa
agararamid iti sercanna, ket masugat nḡa
isut' pacatayanna, awanto ti baddut ti
dara a maipoon kencuana.
3 No malgacan ti init, addanto baddut
ti dara a maipoon kencuana; isublinanto
ti supapac: no awanan iti uray ania, isunto
nḡarud mailaco a maisupapac iti tina-
cawna.
4 No ti tinacaw matumpunḡan a sibi-
biag iti imana, baca man, wenno asno,
wenno carnero; bayadannanto iti ma-
mindua.

5 No maysa a tao agpaarab iti talon
wenno cauvasan, ket ibbatannanto ti ani-
malna, ket agarab iti talon ti sabali a tao;
iti casasayaatan nḡa adda iti cucuana met
la a talon, ken ti casasayaatan iti cauva-
sanna met laenḡ ti pagbayadnanto.

6 No tumbuac ti apuy, ket macacayam-
cam cadagiti samsamec, gapuna nḡa dagiti
binunton a mula, wenno ti di pay naanian
a mula, wenno ti talon mauramda; ti
nanḡsilmut iti apuy bayadannanto a di
bumuronḡ.

7 No maysa a tao yawatna iti padana a
tao ti pirac wenno alicamen tapno idulin-
na, ket matacaw iti balay toy a tao; no
matumpunḡan ti bircug, bayadannanto iti
mamindua.
8 No ti bircug di matumpunḡan, ti
panḡoloen nḡarud ti balay dumatagto iti
Dios *a panḡkitaan* no saanna a incabil ti
imana cadagiti cucua ti padana a tao.
9 Maipaay iti amin nḡa aramid a salu-
nḡasinḡ, uray maipapan iti baca, wenno
asno, wenno carnero, wenno pagan-anay,
wenno maipapan iti uray ania a nacapu-
cawan ti cucua, isu a pagcunaan ti maysa,
Isu daytoy, ti rinḡgor dagiti dua duma-
nonto iti saclanḡ ti Dios; ti dusaento ti
Dios isunto ti agbayad iti padana a tao
iti mamindua.

10 No maysa a tao yawatna iti padana
a tao ti maysa nḡa asno, wenno baca,
wenno carnero, wenno uray ania nḡa
animal tapno aywananna; ket matay,
wenno masugat, wenno pagtalawen, nḡa
awan tao a macakita:
11 ti sapata ni Jehova maibaetto cada-
cuada a dua, no dina incabil ti imana
iti cucua ti padana a tao; ket ti akincua
anamonḡannanto, ket *ti maysa* dinanto
bayadan.
12 Nḡem no matacaw kencuana, isu-
blinanto iti akincua iti dayta.
13 No maranḡranḡcay, isut' yegna coma
a pammanecnec; dinanto bayadan ti na-
ranḡranḡcay.

14 Ket no maysa a tao bumulod iti
uray ania iti padana a tao, ket masugat ti
binuludna, wenno matay, nğa awan ti
akincua, bayadannanto a di bumurong.
15 No ti akincua adda iti impabuludna,
ti maysa dinto agbayad: no pagpapaabanğ,
immay gapu iti abanğna.

16 Ket no ti maysa a lalaki sulisogenna
ti maysa a balasanğ a di nakisacsi, ket
makicaidda kencuana, bayadannanto a di
agcuranğ ti panabonğna kencuana tapno
asawaenna.
17 No ti amana pulos la a dina cayat
nğa ited ti balasanğ kencuana, bayadan-
nanto iti pirac cas mayannurot iti panab-
onğ cadagiti balasanğ.

18 Dicanto ipalubos nğa agbiag ti ma-
naganito a babai.

19 Siasinoman a makicaidda iti animal
mapapatayto a di bumuronğ.

20 Ti agdaton iti uray ania a dios, no
di la ken Jehova, matalipupusto a mada-
dael.
21 Ket ti maysa nğa agbariwas dica
ulboden, wenno parparigaten: gaput ta
naggangannaetcayo iti daga nğa Egipto.
22 Dicay parparigaten ti asino a balo a
babai wenno ulila iti ama.
23 No sica parparigatem la ida, ket
umawagda piman caniac, dinto bumuronğ
nğa ipanğagconto ti unnoyda;
24 ket ti punğtotco agbaranto, ket
patayencayto iti campilan; ket dagiti as-
sawayo a babbai mabalodanto, ket dagiti
annacyo mauliladanto iti ama.

25 No pautanğam iti pirac ti siasino
cadagiti taoc a napanğlaw, saancanto ken-
cuana a cas maysa nğa agpapautanğ;
saanyonto met nğa itoon kencuana ti tubo.
26 No manğalaca iti uray caanoman ti
pagan-anay ti padam a tao a panğicarian,
isublimto kencuana no dipay lumnec ti
init:
27 ta daydiay is-isu la ti abbonğna, isu
ti cawes ti cudilna: ¿anianto ti pag-
turogna? ket maaramidto, no umawag
caniac denğgecto; ta siac manğnğaasiac.

28 Dica pagbassawanğan ti Dios, wenno
ilunúd ti maysa nğa agturay cadagiti
cailiam.
29 Dica ibayag ti manğidaton iti nayon
ti apitmo, ken iti agayus cadagiti pagpes-
pesam. Ti inauna cadagiti anacmo a
lalaki itedmonto caniac.
30 Castoy ti aramidem cadagiti bac-
bacam ken carcarnerom: cadagiti pito nğa
aldaw addanto iti inána; iti maicawalo
nğa aldaw itdemto caniac.
31 Ket dacayo agsantocayto caniac:
isut' gapuna a dicayto canen iti lasag ti
rinanğcay dagiti animal iti away; ibel-
lenğyonto cadagiti aso.

*Nadumaduma a linlinteg. Dagiti panagi-
nana, fiesta, ken umuna a bunğbunğa.
Naicari ti iseserrec sadi Canaan.*

23 Dica patarayen ti naulbod a damag:
dica icabil ti imam a bumuyog iti
nadamca tapno sica ti nadanğkes a sacsi.
2 Dicanto sumurot iti adu nğa aga-
ramid iti dakes; dicanto met agpalawag
iti maysa a panğgep tapno sumiasica a
sumurot iti adu a manğlabsinğ iti *kina-
justicia:*
3 dica met dayawen ti napanğlaw a
tao iti rinğgorna.

4 No masaracam ti baca ti cagurguram,
wenno ti asnona nğa agtawtawataw, isub-
limto kencuana manen a di bumuronğ.
5 No makitam ti asno ni gumurgura
kenca a naitublac a siaawit, baybay-amto
ti panagtalawmo kencuana, sicanto ti
caduana a manğluc-at kencuana a di
bumurong.

6 Dica caniwasen ti kinajusticia a *car-
benğan* ti napanğlawmo iti rinğgorna.
7 Yadayom ti bagim iti naulbod a
panğgep; ket dagiti awan basolna ken
nalinteg dica patayen: ta diacto justifica-
ren ti nadamsac.
8 Ket dica umawat iti sucsuc: ta ti
sucsuc bulsekenna dagiti macakita, ket
ballicugenna dagiti sao ti nalinteg.
9 Ket ti maysa nğa agbariwas dica
parigaten: ta dacayo ammoyo ti puso ti
gangannaet, yantanğay dacayo naggangan-
naetcayo iti daga nğa Egipto.

10 Ket innem a tawen a mulaamto ti
dagam, ket agummonğcanto iti kinala-
bonna:
11 ngem iti maicapito a tawen pag-
inanaemto ket bay-amto nğa aglaeg; tapno
dagiti napanğlaw ti ilim manğanda:
ket ti tiddaenda canento ti animal
ti away. Castoyto ti aramidem iti cau-
vasam, *ken* iti caolivaam.

12 Innem nḡa aldaw agbannogcanto, ket iti maicapito nḡa aldaw aginanacanto; tapno ti bacam ken ti asnom aginanada, ket ti anac a lalaki ti adipenmo a babai, ken ti gangannaet mabanḡ-aranda.
13 Ket cadagiti amin nḡa sinaoc cadacayo imdenḡanyo: ket dica icampit ti nagan dagiti sabali a dios, wenno dica ipanḡnḡeg ti agwayaway iti nḡiwatmo.

14 Mamitlo iti macatawen a nḡumilincanto caniac iti maysa a fiesta.
15 Ti fiesta ti tinapay a di nalevaduraan nḡilinemto: cadagiti pito nḡa aldaw canemto ti tinapay a di nalevaduraan, cas imbilinco kenca, iti natudinḡan nḡa aldaw ti bulan nḡa Abib (ta isu idi ti ipapanawmo sadi Egipto); ket awantot' dumatag iti sanḡoc a ima-ima:
16 ket ti fiesta ti apit, dagiti umuna a bunḡbunḡa ti banbannogmo, isuda nḡa imulam iti talon: ket ti fiesta ti panagummonḡ, iti gibus ti tawen, no agummonḡca cadagiti nagbannogam iti talon.
17 Mamitlo iti macatawen amin a tao a lalaki dumatagdanto iti saclanḡ ni Apo Jehova.

18 Dica manḡidaton iti dara ti sacrificioc agraman tinapay a nalevaduraan; dinto met matda ti taba ti fiestac iti agpatnag aginḡga iti bigat.
19 Dagiti umuna cadagiti umuna a bunḡa ti dagam yegmonto iti balay ni Jehova a Diosmo. Dica lutoen ti urbon a caldinḡ iti gatas ti inána.

20 Adtoy, baonec iti sanḡom ti maysa nḡa angel, a manḡaluad kenca iti dalan, ken manḡipan kenca iti disso a sinaganac.
21 Agannadcayo iti sanḡona, ket ipanḡagyo ti timecna; dicay papunḡtoten; ta dinanto pacawanen ti salunḡasinḡyo: ta ti naganco adda kencuana.
22 Nḡem no ipanḡagmonto nḡa ipaypayso ti timecna, ken aramidem amin nḡa ibagac; siacto nḡarud ti maysa a cabusor cadagiti bumusor kenca, ken maysa a carinḡgor dagiti carinḡgormo.
23 Ta ti angelco mapanto iti sanḡoanam, ket iserrecnacanto iti Amorreo, ken iti Jetteo, ken iti Ferezeo, ken iti Cananeo, ken iti Heveo, ken iti Jebuseo: ket ipusayconto ida.
24 Dica agrucnoy cadagiti didiosda, wenno pagservian ida, wenno tuladen dagiti aramidda; nḡem tuanḡemto ida a maminpinsan, ket bunḡtolem dagiti monmonda.
25 Ket agservicayto ken Jehova a Diosyo, ket isu bendicionannanto ti taraonmo ken ti danummo; ket siac iccatecto ti sakit iti baetmo.
26 Awanto ti maalisán wenno lupes iti dagam: ti bilanḡ dagiti aldawmo tunḡpalecto.
27 Ipaw-itconto ti panagkigtot caniac iti sanḡoanam, ket abakecto amin dagiti tao a papanamto, ket aramidecto a dagiti amin a cabusormo isaranḡdanto kenca dagiti bucbucotda.
28 Ket ibaonconto ti alimbubuyog iti sanḡom nḡa mamaruar iti imatanḡmo iti Heveo, ken iti Cananeo, ken iti Jetteo.
29 Diacto pagtalawen ida iti imatanḡmo iti maysa a tawen, di la ket ta agbalin ti daga nḡa di matagitaoan ket dagiti an-animal ti away umaduda a bumusor kenca.
30 Main-inut a pagtalawecto ida iti sanḡom, agpapan iti dica umadu, ken tumawid iti daga.
31 Ket icabilconto a beddenḡmo ti manipud ti Baybay a Nalabaga inḡgana ti taaw dagiti Filisteos, ken manipud iti tay-ac aginḡga iti Carayan: ta yawatconto iti imam dagiti agnaed iti daga; ket pagtalawemto ida iti sanḡoanam.
32 Dicanto makicappon cadacuada, wenno cadagiti diosda.
33 Didanto agnaed iti dagam, di la ket ta pagbasolendaca iti maicaniwas caniac; ta no agservica cadagiti diosda, daytanto ti maysa a panḡsilo kenca a di bumuronḡ.

Ti tulag ni Jehova iti Israel. Ni Moises idiay bantay manen.

24 Ket kinunana ken Moises, Sumanḡatcayo ken Jehova, sica ken Aaron, ken Nadab ken Abiu, ken pitopulo cadagiti lallacay ti Israel; ket manipud iti adayu agdayawcayo:
2 ket ni la Moises ti dumanonto iti asideg ken Jehova; nḡem isuda didanto umasideg; uray pay dagiti tao didanto makipagsanḡ-at kencuana.
3 Ket dimteng ni Moises ket sinaona cadagiti tao amin dagiti binalicas ni Jehova, ken amin dagiti bilbilin: ket amin dagiti tao simmunḡbatda iti maymaysa a timec, ket kinunada, Amin dagiti sao nḡa imbaga ni Jehova aramidenminto.
4 Ket ni Moises insuratna amin dagiti sao ni Jehova, ket bimmanḡon a nasapa

iti bigat, ket namangon iti maysa nga
altar iti arisadsad ti bantay ken sangapulo
ket dua a monmon cas iti bilang dagiti
sangapulo ket dua a tribu ti Israel.
5 Ket imbaonna dagiti agtutubo a
lalaki cadagiti annac ti Israel, nga nangi-
rucbab cadagiti daton a mapuuran, ken na-
ngaramid cadagiti daton ti cappia a bac-
baca ken Jehova.
6 Ket innala ni Moises ti guddua di
dara, ket incabilna iti palpalangana; ket
ti guddua di dara inwarisna iti rabaw ti
altar.
7 Ket innalana ti libro ti tulag, ket
binasana iti nangngegan dagiti tao: ket
kinunada, Amin dagiti sinao ni Jehova
aramidenminto, ket situtuloccamto.
8 Ket ni Moises innalana di dara, ket
inwarisna cadagiti tao, ket kinunana,
Adtoy ti dara ti tulag nga inaramid ni
Jehova cadacayo maipanggep cadagitoy
amin a sao.

9 Idin simmang-at da Moises, ken ni
Aaron, ni Nadab, ken ni Abiu, ken pito-
pulo cadagiti lallacay ti Israel:
10 ket nakitada ti Dios ti Israel; ket
adda cas la nabaldosaan iti bato a zafiro
iti babaen dagiti dapanna, ken cas la
pumadpad iti langit gapu iti lawagna.
11 Ket cadagiti natan-oc iti annac ti
Israel saanna nga incabil ti imana: ket
nakitada ti Dios, ket nanganda ket nagi-
numda.

12 Ket ni Jehova kinunana ken Moises,
Dumanonca caniac iti bantay, ket agyanca
idiay: ket itdecto kenca dagiti tapi a
bato, ken ti linteg ken ti bilin, a sinura-
tac, tapno isuda ti isurom.
13 Ket timmacder ni Moises, ken ni
Josue a ministrona: ket ni Moises sim-
mang-at iti bantay ti Dios.
14 Ket kinunana cadagiti lallacay, Ura-
yendacam ditoy, aginggа iti dicam agsubli
cadacayo manen: ket, adtoy, da Aaron
ken ni Hur addada cadacayo; siasino
nga adda panggepna, umasideg coma cada-
cuada.
15 Ket ni Moises simmang-at iti bantay,
ket ti ulep binungonna ti bantay.
16 Ket ti gloria ni Jehova nagsaad iti
rabaw ti bantay Sinai, ket ti ulep binu-
ngonna iti bayat ti innem nga aldaw: ket
iti maicapito nga aldaw inayabanna ni
Moises nanipud iti nagtengngaan ti ulep.
17 Ket ti langa ti gloria ni Jehova adda
idi a cas la apuy a manguram iti pantoc
ti bantay iti imatang dagiti annac ti
Israel.
18 Ket ni Moises simrec iti tengnga di
ulep, ket simmang-at iti bantay: ket uppat
a pulo nga aldaw ken uppat a pulo a rabii
a nagyan ni Moises iti bantay.

Dagiti sagságut maipaay iti santuario maibaga. Bilbilin maipanggep iti lacasa. Ti lamisaan iti tinapay ti parang. Ti candelero.

25 Ket ni Jehova nakisao ken Moises
a cunana,
2 Saoem cadagiti annac ti Israel a ma-
ngalada iti maysa nga iságut a maipaay
caniac: iti tunggal maysa a tao a ti pusona
aramidenna a siaayat, ti pangalaanyonto
iti sagságut caniac.
3 Ket daytoy ti iságut nga alaenyonto
cadacuada: balitoc, ken pirac, ken suer,
4 ken azul, ken purpura, ken nalabaga,
ken lienzo a nalapat, ken *dutdut* ti cal-
ding,
5 ken lallalat dagiti carnero a lallaki a
natina iti nalabaga, ken lallalat dagiti
foca*, ken cayo nga acacia,
6 segden a pagsilaw, recrecado maipaay
iti lana a panapsapo ken maipaay iti na-
sayamusom a incienso,
7 batbato nga onix, ken batbato a pag-
tampoc, nga agservi iti efod ken agservi
iti pectoral.
8 Ket yaramidandac coma iti maysa a
santuario, tapno agnaedac iti nagbabae-
tanda.
9 Cas mayannurot cadagiti amin nga
ipakitac kenca, ti pagwadan ti taberna-
culo, ken ti ulidan dagiti amin nga al-
alicamenna, castanto ti aramidenyo.

10 Ket mangaramiddanto iti maysa a
lacasa a cayo ti acacia: dua a sico ket
guddua ti caatiddugnanto, ket maysa a
sico ket guddua ti caacabana, ket maysa a
sico ket guddua ti catayagna.
11 Calupcupamto iti pasig a balitoc, iti
uneg ken ruar calupcupamto, ket aramid-
emto iti rabawna ti maysa a balangat a
balitoc nga aglawlaw.
12 Ket yaramidamto iti uppat a sing-
sing a balitoc, ket icabilmonto ida cadagiti
uppat a sacana; ket dua a singsing ad-
dadanto iti maysa a bangirna, ket dua a
singsing addadanto iti sabali a bangirna.

---

* *Foca:* maysa nga ican nga napateg ti lalatna.

13 Mañgaramidcanto met iti ar-arimata
a cayo ti acacia, ket calupcupamto ida iti
balitoc.
14 Ket yusocmonto ida cadagiti siñg-
siñg cadagiti sikigan ti lacasa, a pam-
maclayan iti lacasa.
15 Dagiti arimata siaaddadanto cada-
giti siñgsiñg ti lacasa: saandânto a maic-
cat idiay.
16 Ket yunegmonto iti lacasa ti pa-
manecnec ñga itedconto kenca.
17 Ket mañgaramidcanto iti maysa a
saad ti caasi* a biig a balitoc: dua a sico
ket guddua ti caatiddugnanto, ket maysa
a sico ket guddua ti caacabana.
18 Ket mañgaramidcanto iti dua a
kerubin a balitoc; itinto pinitpit aramid-
em ida, cadagiti dua a mordoñg ti saad
ti caasi.
19 Ket mañgaramidca iti maysa a keru-
bin iti maysa a mordoñg, ket maysa a
kerubin iti sabali a mordoñg: iti maysa a
capisi ti saad ti caasi ti aramidemto a
kerubin cadagiti dua a mordoñgna.
20 Ket dagiti kerubin ocradendanto iti
ñgato dagiti payacda, a linunñganda ti
saad ti caasi cadagiti payacda, ñga agru-
panrupada; tinto saad ti caasi sañgoen
dagiti rupa dagiti kerubin.
21 Ket iti lacasa iparabawmonto ti
saad ti caasi; ket iti lacasa yunegmonto
ti pamanecnec ñga itedconto kenca.
22 Ket idiayto ti pañgsaracac kenca,
ket manipud iti ñgatoen ti saad ti caasi ti
pakisaoacto kenca, manipud iti nagbaetan
dagiti dua a kerubin ñga addada iti rabaw
ti lacasa ti pamanecnec, cadagiti amin ñga
itedconto kenca ñga ibilin cadagiti annac
ti Israel.

23 Ket mañgaramidcanto iti maysa a
lamisaan a cayo ti acacia: dua a sico ti
caatiddugnanto, ket maysa a sico ti ca-
acabana, ket maysa a sico ket guddua ti
cañgatona.
24 Ket calupcupamto iti bin-ig a balitoc,
ket palawlawamto iti balañgat a balitoc.
25 Ket paigidamto iti agsawasaw ñga
aglawlaw ti sañgadaculapan ti cacabana;
ket mañgaramidcanto iti maysa a bala-
ñgat a balitoc iti igidna ñga aglawlaw.
26 Ket yaramidamto cadagiti uppat a
siñgsiñg a balitoc, ket icabilmonto dagiti
siñgsiñg cadagiti uppat a suli ñga addada
cadagiti sacana.
27 Addanto dagiti siñgsiñg iti asideg
ti igid, a pacaicabilan dagiti arimata a
pañgbaclayan ti lamisaan.
28 Ket cayonto ti acacia dagiti ara-
midem ñga arimata, ket calupcupamto ida
iti balitoc, tapno isudanto ti pañgbagcatan
iti lamisaan.
29 Ket agaramidcanto iti piñgpiñggan-
na, ken ti cutcucharana, ken dagiti gor-
goritana, ken dagiti malmalucoñgna,
a pañgibuyat: itinto biig a balitoc
aramidem ida.
30 Ket icabilmonto iti rabaw ti lamisa-
an ti tinapay ti parañg iti sañgoc a can-
canayon.

31 Ket mañgaramidcanto iti maysa a
candelero ñga pasig a balitoc: iti pinitpit
maaramidto ti candelero, ti met poonna,
ken ti oñgcayna; dagiti copana, dagiti
bocona, ken dagiti saboñgna sañgcanayon-
danto iti candelero:
32 ket addanto innem a sañgana a ru-
muar iti bañgbañgirna; tallo a sañga ti
candelero iti maysa a bañgirna, ket tallo a
sañga ti candelero iti sabali a bañgirna:
33 tallo a copa maaramid a cas iti
saboñg ti almendras iti maysa a sañga,
maysa a boco ken maysa a saboñg; ken
tallo a copa a maaramid a cas iti saboñg
ti almendras iti sabali a sañga, maysa a
boco ken maysa a saboñg: castoy cadagiti
innem a sañga ñga rumuar iti can-
delero:
34 ket iti candelero uppat a copa a
maaramid a capada ti saboñg ti almen-
dras, dagiti bocona ken dagiti sabsabo-
ñgna;
35 ket ti maysa a boco iti babaen dua a
sañga ñga sañganayon a bagi, ken ti maysa
a boco iti babaen dua a sañga ñga sañga-
nayon a bagi, ken ti maysa a boco iti
babaen dua a sañga ñga sañganayon a
bagi, cadagiti innem a sañga a rumuar
iti candelero.
36 Dagiti bocoda ken dagiti sañgada
addadanto iti sañganayon a bagi *ti can-
delero*; ti isu-amin maymaysa a bagi ti
paspasig a balitoc a pinitpit.
37 Ket mañgaramidcanto cadagiti pag-
saiñganna, pito: ket gañgatandanto da-
giti pagsaiñganna tapno lawaganna iti
sañgona.
38 Ket dagiti pañgarsañg kencuana,
ken dagiti piñgganna a pagidissoan ti
inarsañg biigdanto a balitoc.
39 Iti maysa a talento ti pasig a balitoc
maaramidto, agraman amin dagitoy ñga
aruat.

---

* *Saad ti caasi:* calub di lacasa.

40 Ket kitaem ta aramidem ida a cas
iti pacatuladanda, a naiparanĝ kenca iti
bantay.

Dagiti benĝbenĝ ti tabernaculo. Tabtabla ken balbalunet. Ti abbonĝ ken ti tábing.

26 Maysa pay a manĝaramidcanto iti
tabernaculo nĝa adda sanĝapulo a
benĝbenĝna; iti nalapat a lienzo a tinabid,
ken azul, ken purpura, ken nalabaga,
agraman kerkerubin a gapuanan ti ma-
nanĝborda aramidemto ida.
2 Ti caatiddug ti tunĝgal benĝbenĝ
duapulonto ket walo a sico, ket ti caacaba
ti tunĝgal benĝbenĝ uppat a sico: amin
dagiti benĝbenĝ maymaysanto ti rucodda.
3 Lima a benĝbenĝ maisaipdanto ti
maysa ken maysa; ket dagiti *sabali a*
lima a benĝbenĝ agsasaipdanto ti maysa
ken maysa.
4 Ket manĝaramidcanto cadagiti panal-
denĝan nĝa azul iti pinĝir ti maysa a
benĝbenĝ manĝrugi iti pinĝir iti pagsa-
saipan; ket casta met ti aramidemto iti
pinĝir ti benĝbenĝ a makinruar iti maica-
dua a pagsaipan.
5 Limapulo ti panaldenĝan nĝa aramid-
emto iti maysa a benĝbenĝ, ket limapulo
a panaldenĝan aramidemto iti pinĝir ti
benĝbenĝ nĝa adda iti maicadua a pag-
saipan; dagiti panaldenĝan agsasanĝodanto
ti maysa ken maysa.
6 Ket manĝaramidcanto iti limapulo a
corchetes a balitoc, ket pagsangcanaigem
dagiti benĝbenĝ cadagiti corchetes: ket
ti tabernaculo sanĝsanĝcanayonto.

7 Ket manĝaramidcanto cadagiti benĝ-
benĝ *a dutdut* ti caldinĝ a linonĝ iti
rabaw ti tabernaculo: sanĝapulo ket
maysa a benĝbenĝ ti aramidemto.
8 Ket ti caatiddug ti tunĝgal benĝbenĝ
tallopulonto a sico, ket ti cacaba ti tunĝgal
benĝbenĝ uppat a sico: dagiti sanĝapulo
ket maysa a benĝbenĝ maymaysa a
rucoddanto.
9 Ket pagsasaipemto dagiti lima a
benĝbenĝ nĝa is-isuda, ken dagiti innem
a benĝbenĝ nĝa is-isuda, ket lupiemto ti
maicanem a benĝbenĝ iti sanĝo ti linonĝ.
10 Ket manĝaramidcanto iti limapulo
a panaldenĝan iti pinĝir nĝa adda iti
pamaranĝ iti pagsasaipan, ken limapulo a
panaldenĝan iti pinĝir ti benĝbenĝ nĝa
adda *iti pamaranĝ* iti maicadua a pagsai-
pan.
11 Ket manĝaramidcanto iti limapulo
a corchetes a suer, ket icabilmonto dagiti
corchetes cadagiti panaldenĝan, ket pagti-
ponem ti linonĝ, tapno sibubukel.
12 Ket ti aguyauy a paset a suroc cada-
giti benĝbenĝ ti linonĝ, ti guddua a benĝ-
benĝ nĝa matda, agtinnagto iti licud ti
tabernaculo.
13 Ket ti sanĝcasico iti maysa a banĝir,
ken ti sanĝcasico iti sabali a banĝir, iti
matda ti nagatiddugan dagiti benĝbenĝ
ti linonĝ, aguyauyto cadagiti sikigan ti
tabernaculo iti daytoy a banĝir ken iti
daydiay a banĝir, tapno maabbonĝanna.
14 Ket manĝaramidcanto iti maysa nĝa
abbonĝ nĝa agservi iti linonĝ a lallalat ti
carnero a lalaki a natina iti nalabaga, ken
maysa nĝa abbonĝ a lallalat ti foca iti
nĝato.

15 Ket manĝaramidcanto cadagiti tabla
iti tabernaculo a cayo ti acacia, a maipa-
tacder.
16 Tinto caatiddug ti maysa a tabla
sanĝapulo a sico, ket maysa a sico ket
guddua ti caacaba ti tunĝgal tabla.
17 Duanto nĝa palaupo iti tunĝgal
tabla, agsanĝalto ti maysa ken maysa:
castanto ti aramidem cadagiti amin a
tabla ti tabernaculo.
18 Ket aramidemto dagiti tabtabla ti
tabernaculo, duapulo a tabla a maipan iti
banĝirna iti abagatan, abagatanen.
19 Ket manĝaramidcanto iti uppat a
pulo a batay a pirac iti baba dagiti duapulo
a tabla; dua a batay iti baba ti maysa a
tabla a pagsaadan dagiti dua nĝa palau-
po, ken dua a batay iti baba ti
sabali a tabla a pagsaadan dagiti dua nĝa
palaupona:
20 ket iti maicadua a banĝir ti taberna-
culo, nĝa banĝirna iti amianan, duapulo a
tabla,
21 ket dagiti uppat a pulo a batayda a
pirac; dua a batay iti babaen ti maysa a
tabla, ken dua a batay iti babaen ti sabali
a tabla.
22 Ket iti akinlicud a bagi ti taberna-
culo nĝa akinlaud, manĝaramidcanto cada-
giti innem a tabla.
23 Ket dua a tabla ti aramidemto a
pasuli ti tabernaculo iti licud.
24 Ket agrutapdanto iti baba, ken
castadanto man met laenĝen aginĝga iti
toctocna aginĝga iti maysa a candilinĝ:
castanto cadacuada a dua; addadanto
cadagiti dua a suli.

25 Ket addanto walo a tabla, ken
dagiti batayda a pirac, sangapulo ket
innem a batay; dua a batay iti babaen ti
maysa a tabla, ken dua a batay iti babaen
ti sabali a tabla.
26 Ket mangaramidcanto cadagiti bal-
balunet a cayo ti acacia; lima cadagiti
tabla iti maysa a bangir ti tabernaculo,
27 ken lima a balunet cadagiti tabla iti
sabali a bangir ti tabernaculo, ken lima a
balunet cadagiti tabla ti bangir ti taberna-
culo, iti akinlicud a bangir.
28 Ket ti nagtengnga a balunet iti
nagtengngaan dagiti tablas aglayonto iti
murdong ken murdong.
29 Ket calupcupamto dagiti tabla iti
balitoc, ket mangaramidcanto cadagiti
candilingda a balitoc a pacaiccan dagiti
balunet: ket calupcupamto dagiti balunet
iti balitoc.
30 Ket bangonemto ti tabernaculo a cas
iti caasping daydi naipakita kenca iti
bantay.

31 Ket mangaramidcanto iti maysa nga
abbong nga azul, ken purpura, ken nala-
baga, ken nalapat a lienzo a tinabid: ket
maaramidto nga adda kerkerubin a gapu-
anan ti manangborda:
32 ket ibitinmonto cadagiti uppat nga
adigi nga acacia a nacalupcupan iti bali-
toc; dagiti sasab-itanda balitocto, iti
rabaw dagiti uppat a batay a pirac.
33 Ket isab-itmonto ti abbong iti
babaen dagiti corchetes, ket iserrecmonto
idiay iti uneg ti abbong ti lacasa ti
pamanecnec: ket ti abbong paglasinen-
nanto cadacayo ti nasantoan a disso ken
ti casasantoan.
34 Ket icabilmonto ti saad ti caasi iti
rabaw ti lacasa ti pamanecnec idiay
disso a casasantoan.
35 Ket isaadmonto ti lamisaan iti ruar
ti abbong, ken ti candelero iti sango ti
lamisaan iti sikigan ti tabernaculo nga
akinabagatan: ket idissomto ti lamisaan
iti bangir nga akinamianan.

36 Ket mangaramidcanto iti maysa a
tábing a pannacaruangan ti Tabernaculo,
nga azul, ken purpura, ken nalabaga, ken
nalapat a lienzo a tinabid, a gapuanan ti
agborborda.
37 Ket yaramidamto ti tábing iti lima
nga adigi nga cayo ti acacia, ket calup-
cupamto ida iti balitoc; dagiti sasab-
itanda balitocdanto: ket mangpanday-
canto cadagiti lima a batayda a suer.

Ti altar ti daton a mapuuran. Ti paraangan ken pagsilawan.

27 Ket mangaramidcanto iti altar
a cayo ti acacia, lima a sico
ti caatiddugna, ken lima a sico ti
cacabana; tinto altar agcacarucod dagiti
uppat a bangirna: ket ti catayagnanto
tallo a sico.
2 Ket mangaramidcanto iti sarsara *ti
altar* iti rabaw dagiti uppat a sulina;
dagiti sarana sangsangcapasetdanto ken-
cuana: ket calupcupamto iti suer.
3 Ket mangaramidcanto cadagiti rá-
ngana a pagiccan cadagiti dapo, ken
sopsopladna, ken bacbaccána, ken cadagiti
pagadaw iti lasag, ken cadagiti pagiccan
ti beggang: amin nga al-alicamenna ara-
midemto iti suer.
4 Ket mangyaramidcanto iti maysa a
bacud nga iniket a suer ket mangara-
midcanto iti rabaw ti bacud ti uppat a
singsing a suer cadagiti uppat a sulina.
5 Ket isut' icabilmonto iti babaen ti
ngarab nga aglawlaw iti altar iti baba,
tapno mayaplag ti iniket iti guddua ti
catayag ti altar.
6 Ket yaramidamto ti altar iti ar-
arimata, ar-arimata a cayo ti acacia, ket
calupcupamto ida iti suer.
7 Ket dagiti arimatana maicabildanto
cadagiti singsing, ket dagiti arimata
agyandanto cadagiti dua a sikigan ti altar
a pamaclayan.
8 Masulloopan iti tinabla ti aramid-
emto: cas idi naipakita kenca iti bantáy,
castanto ti aramidenda.

9 Ket mangaramidcanto iti paraangan
ti tabernaculo: iti abagatanen ti akina-
bagatan a bangir addanto tabtabing iti
pagparaanganan a sinunay a lienzo a
nalapat, nga sangagasut a sico ti caatiddug
iti maysa a bangir:
10 ket duapulonto ti adigina, ket dagiti
batayda duapulo, a suer; dagiti callawit
dagiti adigi ken dagiti putiputda pirac-
danto.
11 Ket casta met iti bangir iti amianan
a nagatiddug addanto tabtabing a sanga-
gasut a sico ti caatiddugan, ket dagiti
adigina duapulo, ken dagiti batayda dua-
pulo, a suer; dagiti callawit dagiti adigi
ken dagiti putiputda pirac.
12 Ket maipaay iti caacaba ti paraang-
an iti bangirna iti laud addanto tabtabing
a limapulo a sico; dagiti adigida sanga-
pulo, ket dagiti batayda sangapulo.

13 Ket ti caacaba ti paraañgan iti bañgir ti akindaya a dayaen limapulonto a sico.

14 Dagiti tabtabiñg iti maysa a bañgir *ti ruañgan* sañgapulonto ket lima a sico; dagiti adigida tallo, ket dagiti batayda tallo.

15 Ket iti sabali a bañgir addanto tabtabiñg a sañgapulo ket lima a sico; dagiti adigida tallo, ket dagiti batayda tallo.

16 Ket iti ruañgan ti paraañgan addanto tábiñg a duapulo a sico, ñga azul, ken purpura, ken escarlata, ken tinabid a lienzo a nalapat, a gapuanan ti manañgborda; dagiti adigida uppat, ket dagiti batayda uppat.

17 Amin ñga adigi ti paraañgan iti aglawlaw maputiputandanto iti pirac; dagiti callawitda pirac, ket dagiti batayda suer.

18 Ti pagattidugan ti paraañgan sañgagasutto a sico, ket ti caacabana limapulo iti uray adino, ket lima a sico ti catayag, ti nalapat a lienzo a tinabid, ket dagiti batayda suer.

19 Dagup iti al-alicamen ti tabernaculo iti amin a pacaaramatanna, ken amin dagiti pásocna, ken amin dagiti pásoc ti paraañgan suerdanto.

20 Ket sica ibilinmonto cadagiti annac ti Israel ñga mañgyegdanto kenca iti nadalus a lana ti olivas a linebbec a pagsilaw, tapno maseggedan ti maysa a pagsaiñgan a cancanayon.

21 Iti uneg ti tolda ti gimoñg, iti ruar ti abboñg ñga adda iti sañgo ti pamanecnec, da Aaron ken dagiti annacna aywanandanto a sioornos manipud iti malem agiñgga iti bigat iti sañgo ni Jehova: isunto ti maalagad ñga agnanayon cadagiti putputotda a maipaay cadagiti annac ti Israel.

Dagiti cawcawes ni Aaron. Ti efod ken ti pectoral. Ti cagay ti efod. Ti pinitpit a balitoc, bado ken mitra ni Aaron. Dagiti cawcawes dagiti sacerdote.

28 Ket yasidegmo kenca ni Aaron a cabsatmo, ken dagiti annacna agraman kencuana, manipud iti baet dagiti annac ti Israel, tapno mañgakem caniac iti annuñg ti sacerdote, ni met Aaron, ni Nadab ken ni Abiu, ni Eleazar ken ni Itamar, annac ni Aaron.

2 Ket mañgaramidcanto cadagiti cawes a nasantoan a maipaay ken Aaron a cabsatmo, a pacaigloriaan ken pacapasayaatan.

3 Ket saoemto cadagiti amin a mamasirib iti pusoda isuda a pinnunnoc ti espiritu ti kinasirib, tapno mañgaramidda cadagiti cawes ni Aaron a mañgsantificar kencuana, tapno isu ti mañgakem caniac iti annuñg ti sacerdote.

4 Ket dagitoy dagiti cawes ñga aramidendanto: maysa a pectoral, ken maysa ñga efod, ken maysa a cagay, ken maysa a bado a kinelleñg, maysa a mitra, ken maysa a barikes: ket mañgaramiddanto cadagiti nasantoan a cawes a maipaay ken Aaron a cabsatmo, ken cadagiti annacna, tapno agannuñg caniac iti akem ti sacerdote.

5 Ket mañgaladanto iti balitoc, ken iti azul, ken iti purpura, ken iti escarlata, ken iti nalapat a lienzo.

6 Ket mañgaramiddanto iti efod a balitoc, azul, ken purpura, escarlata, ken nalapat a lienzo a tinabid, a gapuanan ti nalaiñg ñga agborborda.

7 Addanto dua a ragas ñga hombrera a maicapet iti dua á puñgtona, tapno mapagsusugopda.

8 Ket ti nasayaat ti pannacaabelna a barikes, ñga adda kencuana, isu a pañgbarikes kencuana, maipadanto iti pannacaaramid daydiay ken isunto met laeñg a ragas; balitoc, azul, ken purpura, ken escarlata, ken nalapat a lienzo a tinabid.

9 Ket mañgalacanto cadagiti dua a bato ñga onix, ket ikitikitmonto cadacuada dagiti nagnagan dagiti annac ti Israel:

10 innem cadagiti naganda iti maysa a bato, ket dagiti nagan dagiti innem a matda iti sabali a bato, a mayannatup iti pannacayanacda.

11 Iti panañgaramid ti maysa a mañgkitikit iti bato, cas ti pannacailanad ti tandaan, kitikitamto dagiti dua a bato, cas mayannurot cadagiti nagnagan dagiti annac ti Israel: aramidemto ida a mabuñgon cadagiti calupcup a balitoc.

12 Ket icabilmonto dagiti dua a bato iti rabaw dagiti ragas a hombrera ti efod, ta tapno batbato a pacalaglagipan cadagiti annac ti Israel: ket ni Aaron awitennanto cadagiti dua ñga abagana dagiti nagnaganda iti sañgo ni Jehova a pacalaglagipan.

13 Ket aramidemto dagiti pagcalupcup a balitoc,

14 Ken dua a cawar a pasig a balitoc; aramidemto ida a cas lubid a tinali: ket icabilmonto dagiti cawar a tinali cadagiti calupcup.

15 Ket aramidemto ti maysa a pectoral ti panangocom, nga aramid ti nalaing nga agborborda; cas pannacaaramid ti efod aramidemto; nga balitoc, nga azul, ken purpura, ken escarlata ken nalapat a lienzo a tinabid aramidemto.

16 Agcuadradonto *ken* agsucot; maysanto a dangan ti caatiddugna, ken maysa a dangan ti caacabana.

17 Ket icabilmonto kencuana dagiti calupcup dagiti bato, uppat nga intar dagiti bato: maysa nga intar ti sardio, topacio, ken carbunclo isunto ti umuna nga intar;

18 ket ti maicadua nga intar maysa nga esmeralda, maysa a zafiro, ken maysa a diamante;

19 ket ti maicatlo nga intar maysa nga jacinto, maysa nga agata, ken maysa nga amatista;

20 ket ti maicapat nga intar maysa a berilo, ken maysa nga onix, ken maysa a jaspe: mabungondanto cadagiti calupcupda a balitoc.

21 Ket dagitinto batbato mayannurotda cadagiti nagnagan dagiti annac ti Israel, sangapulo ket dua, cas cadagiti nagnaganda; maipada iti pannacakitikit ti maysa a tandaan, tunggal maysa cas iti nagananna, maipaaydanto cadagiti sangapulo ket dua a caputotan.

22 Ket yaramidamto ti pectoral iti cawcawar a linubid, aramid a tinali a pulos a balitoc.

23 Ket yaramidamto ti pectoral iti dua a candiling a balitoc, ket icabilmonto dagiti dua a candiling iti dua a pungto ti pectoral.

24 Ket icabilmonto dagiti dua a tinali a cawar a balitoc cadagiti dua a candiling cadagiti pungto ti pectoral.

25 Ket dagiti *sabali* a dua a mordung dagiti dua a cawar a tinali itacpilmonto cadagiti calupcup a dua, ket icabilmonto ida cadagiti ragas a hombrera ti efod, iti sangoananna.

26 Ket mangaramidcanto iti dua a candiling a balitoc, ket icabilmonto ida cadagiti dua a pungto ti pectoral, iti pingirna, nga adda iti bangir ti uneg ti efod.

27 Ket mangaramidcanto iti dua a candiling a balitoc, ket icabilmonto ida cadagiti dua a ragas a hombrera ti efod iti sirocda, iti paset nga akinsango, iti asideg ti pagsusug-opanna, iti ngato ti nasayaat ti pannacaabelna a barikes ti efod.

28 Ket mangigawiddanto iti pectoral gapu cadagiti candilingna cadagiti candiling ti efod iti pannacaaramat ti singdan nga azul, tapno maiparabaw iti nasayaat ti pannacaabelna a barikes ti efod, ket ti pectoral saan a mabucra iti efod.

29 Ket ni Aaron awitennanto dagiti nagnagan dagiti annac ti Israel iti pectoral ti panangocom iti rabaw ti pusona, no sumrec iti nasantoan a disso, a pacalaglagipan iti sango ni Jehova nga agnanayon.

30 Ket icabilmonto iti pectoral ti panangocom ti Urim* ken ti Tumim†; ket agyandanto iti rabaw ti puso ni Aaron, no sumrec iti sango ni Jehova: ket ni Aaron awitennanto ti panangocom dagiti annac ti Israel iti rabaw ti pusona iti sangoanan ni Jehova a cancanayon.

31 Ket aramidemto nga pulos nga azul ti cagay ti efod.

32 Ket addanto putol a mayusoc iti olo iti tengngana: addanto maysa nga alubid nga inabel iti aglawlaw ti putolna, cas la coma no putol ti maysa a cabal nga iniket a paslep, tapno saan a maray-ab.

33 Ket iti rabaw ti gayadanna aramidemto ti gran-granado nga azul, ken purpura, ken escarlata, iti lawlaw ti gayadanna; ken camcampanillana a balitoc iti baetda nga aglawlaw:

34 maysa a campanillana a balitoc ken maysa a granado, maysa a campanillana a balitoc ken maysa a granado, iti rabaw ti gayadan ti cagay nga aglawlaw.

35 Ket maicapetto ken Aaron a pagannong: ket ti kilingda mangngegto no sumrec iti nasantoan a disso iti sango ni Jehova, ken no rumuar, tapno di matay.

36 Ket mangaramidcanto iti maysa a pinitpit nga pasig a balitoc, ket ikitikitmonto iti rabawna a capada dagiti kitikit ti tandaan, NASANTOAN KEN JEHOVA.

37 Ket icabilmonto iti rabaw ti maysa a singdan nga azul, ket addanto iti mitra; agyanto iti pamarang ti mitra.

38 Ket agyanto iti muging ni Aaron,

---

* Cayatna a saoen: *Dagiti Silsilaw.*

† Cayatna a saoen: *Dagiti awan Pagcuranganna.*

ket ni Aaron awitennanto ti kinadakes
dagiti nasantoan a banag, nğa pasantoento
dagiti annac ti Israel iti amin nğa dat-
datonda a nasantoan; ket agyanto iti
mugingğna a cancanayon, tapno maipategda
iti saclanğ ni Jehova.
39 Ket manğabelcanto iti bado a kinel-
lenğ a nalapat a lienzo, ket manğaramid-
canto iti maysa a mitra a lienzo a nalapat,
ket manğaramidcanto iti maysa a barikes,
a gapuanan ti mananğborda.

40 Ket yaramidamto dagiti annac ni
Aaron cadagiti bado, ken yaramidamto
ida cadagiti barikes, ken yaramidamto ida
cadagiti pannacacallogonğ a pamagloria
ken pamasayaat.
41 Ket icapetmonto ida cada Aaron a
cabsatmo, ken dagiti annacna agraman
kencuana; ket sapsapoamto ida, ken con-
sagrarem ida ken santificarem ida, tapno
agannunğda caniac iti takem ti sacerdote.
42 Ket yaramidamto ida cadagiti sapin
a lienzo a manğabbonğ iti lasag nğa iba-
inda; manipud iti siket aginğga iti luppo
ti danonandanto:
43 ket maicapetdanto cada Aaron ken
dagiti annacna, no sumrecda iti tolda ti
gimonğ, wenno no umasidegda iti altar
nğa agannonğ iti nasantoan a disso; tapno
dida acoen ti kinadakes, ket matayda:
isu ti maalagad a cancanayon a maipaay
kencuana ken cadagiti putotna a sumono
kencuana.

Ti pannacaconsagrar dagiti sacerdotes.
Dagiti datdaton ti pannacaconsagrar.
Datdaton iti inaldaw-aldaw.

29 Ket daytoy ti aramidemto cadacua-
da a pananğisaad cadacuada a na-
santoan, tapno agakemda caniac iti annunğ
ti sacerdote: manğalaca iti bumaro a
baca, ken dua a lallaki a carnero nğa awan
pilawda,
2 ken tinapay a di nalevaduraan, ken
di nalevaduraan a bibinğca a nagamayan
iti lana, ken cancanen a di nalevadura-
an a nasapsapoan iti lana: ket aramidem-
to ida iti namayecmec nğa harina.
3 Ket icabilmonto ida iti maysa a labbá
ket yegmonto ida a silalabbá agraman ti
bumaro a baca ken dagiti dua a lallaki a
carnero.
4 Ket ipanmonto ni Aaron ken dagiti
annacna aginğga iti ruanğan ti tolda ti
gimonğ, ket buggoamto ida iti danum.
5 Ket alaemto dagiti cawes, ket icapet-
monto ken Aaron ti bado, ken ti cagay
ti efod, ken ti efod, ken ti pectoral, ket
baricsam iti nasayaat ti pannacaabelna a
barikes ti efod;
6 ket isaadmonto iti olona ti mitra, ket
icabilmonto iti rabaw ti mitra ti nasan-
toan a balanğat.
7 Saca alaento ti lana a pagsapsapo, ket
ibuyatmo iti olona, ket sapsapoam.
8 Ket yegmonto dagiti annacna a lallaki,
ket yusonğmonto cadacuada dagiti bado.
9 Ket cawesamto ida iti barbarikes, ni
Aaron ken dagiti annacna, ket icapetmo
cadacuada dagiti pannacacallogonğ: ad-
danto cadacuada ti kinasacerdote gapu iti
agnanayon a pagalagadan: ket consa-
graremto da Aaron ken dagiti annacna
a lallaki.

10 Ket yegmonto ti bumaro a baca iti
sanğo ti tolda ti gimonğ: ket ni Aaron
ken dagiti annacna ipataydanto dagiti im-
imada iti rabaw ti olo ti bumaro a baca.
11 Ket patayemto ti bumaro a baca iti
saclanğ ni Jehova, iti ridaw ti ruanğan ti
tolda ti gimonğ.
12 Ket manğalacanto iti dara ti baca,
ket ti tamodom ti panğicabilmonto iti
rabaw dagiti sara ti altar; ket ibuyat-
monto amin nğa dara iti poon ti altar.
13 Ket alaemto amin a taba a mamu-
nğon cadagiti lalaem, ken ti culapot ti
dalem, ken dagiti dua nğa beckel, ken ti
taba nğa adda iti rabawda, ket puuramto
ida iti rabaw ti altar.
14 Nğem ti lasag ti baca ken ti lalatna,
ken ti tackina, puuramto iti apuy iti away
ti pacarso: isut' maysa a daton iti basol.

15 Ket alaemto met ti maysa a lalaki a
carnero; ket da Aaron ken dagiti lallaki
nğa annacna ipátaydanto dagiti im-imada
iti rabaw ti olo ti carnero.
16 Ket patayemto ti carnero, ket ala-
emto ti darana, ket iwarsimto iti lawlaw
ti rabaw ti altar.
17 Ket ranğcayemto ti carnero, ket
buggoam ti lalaemna, ken dagiti sacana,
ket icabilmo ida iti yan dagiti naranğcay,
ken agraman ti olona.
18 Ket puuramto amin ti carnero iti
altar: isut' daton a mapuuran ken Jehova;
isut' maysa a sayamusom, maysa a daton
a maaramid iti apuy ken Jehova.

19 Ket alaemto ti sabali a carnero a
lalaki; ket da Aaron ken dagiti annacna

ipataydanto dagiti im-imada iti olo ti carnero.
20 Sacanto patayen ti carnero, ket mañgalaca iti darana, ket icabilmo iti toctoc ti lapayag a canawan ni Aaron, ken iti toctoc ti lapayag a canawan dagiti annacna a lallaki, ken iti tañgan dagiti im-imada a makincanawan, ken iti dackel a ramay ti sacada a makincanawan, ket iwarsimto ti dara iti lawlaw ti rabaw ti altar.
21 Ket mañgalacanto iti dara ñga adda iti rabaw ti altar, ken iti lana a pagsapsapo, ket iwarsim ken Aaron, ken iti cawcawesna, ken cadagiti annacna, ken cadagiti cawcawes dagiti annacna agraman kencuana: ket mapasantonto, ken dagiti cawcawesna, ken dagiti annacna, ken dagiti cawcawes dagiti annacna agraman kencuana.
22 Alaemto met ti taba ti carnero, ken ti ipus a nalucmeg, ken ti taba a mamuñgon cadagiti lalaem, ken ti culapot ti dalem, ken dagiti dua a beckel, ken ti taba ñga adda cadacuada, ken ti macanawan a luppo (ta isu ti maysa a carnero ti pannacaconsagrar),
23 ken ti maysa a tinapay, ken maysa a bibiñgca a nalanaan, ken maysa a cancanen ñga aggapu iti labbá ti tinapay a di nalevaduraan ñga adda iti sañgo ni Jehova:
24 ket icabilmo amin iti rabaw dagiti ima ni Aaron, ken iti rabaw dagiti im-ima dagiti annacna, ket ililinanto ida a daton a mailili iti sañgo ni Jehova.
25 Sacanto alaen ida cadagiti im-imada, ket puuram ida iti rabaw ti altar iti ñgatoen ti daton a mapuuran, a maysa a sayamusom iti sañgo ni Jehova: isu ti maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova.

26 Ket alaemto ti barucoñg ti carnero ni Aaron iti pannacaconsagrar, ket ililim a daton a mailili iti sañgo ni Jehova: ket isunto ti bágim.
27 Ket pasantoemto ti barucoñg ti daton a mailili, ken ti luppo ti daton a maipañgato, a isu ti mailili, ken isu ti maipañgato, iti carnero ti pannacaconsagrar, iti daydiay met laeñg a maipabagi ken Aaron, ken iti daydiay a maipabagi cadagiti annacna a lallaki:
28 ket maipabaginto ken Aaron ken cadagiti annacna a bági*da* a cancanayon cadagiti annac ti Israel; ta isut' maysa a daton a maipañgato: ket isunto ti maysa a daton a maipañgato ñga aggapu cadagiti annac ti Israel cadagiti datdatonda a cappia, dagiti met laeñg datonda a maipañgato ken Jehova.

29 Ket dagiti nasantoan a cawcawes ni Aaron maipaayto cadagiti annacna a sumono kencuana, tapno pagpagan-anayda no masapsapoanda, ken tapno pagcawcawesda no maconsagrarda.
30 Iti pito ñga aldaw icapetto ida ti anac a lalaki ñga agsacerdote a sonona, no sumrec iti tolda ti gimoñg ñga agannuñg iti nasantoan a disso.

31 Ket alaemto ti carnero ti pannacaconsagrar, ket lutoemto ti lasagna iti maysa a yan a nasantoan.
32 Ket ni Aaron ken dagiti annacna canendanto ti lasag ti carnero, ken ti tinapay ñga adda iti labbá, iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimoñg.
33 Ket isuda canendanto dagidiay a pacaabboñgan, tapno mañgconsagrar cadacuada *ken* mañgsantificar: ñgem ti maysa a gangannaet dinto mañgan cadagidiay, gaput ta nasantoanda.
34 Ket no adda matda a lasag ti pannacaconsagrar, wenno tinapay, agiñgga iti bigat, puuramto ti natda iti apuy: saanto a canen gaput ta nasantoan.

35 Castoyto ti aramidem cada Aaron ken dagiti annacna a lallaki, cas mayannurot cadagiti dagup ti imbilinco kenca: pito ñga aldawto ti panañgconsagrarmo cadacuada.
36 Ket tunggal aldaw yawatmonto ti baca a bumaro a daton gapu iti basol a maipaay a pacaabboñgan: ket dalusamto ti altar, no aramidem a pacaabboñganna; ket sapsapoamto, tapno pasantoem.
37 Iti pito ñga aldaw aramidemto ti pacaabboñgan a maipaay iti altar, ket pasantoemto: ket ti altar isuntot' casantoan; ti uray aniaman a mañgsagid iti altar nasantoanto.

38 Ita daytoy ti idatonmonto iti altar: dua a cordero ñga agtawen ti maysa iti inaldaw-aldaw iti agnanayon.
39 Ti maysa a cordero idatonmonto iti bigat; ket ti sabali a cordero idatonmonto iti rumabii:
40 ken agraman ti maysa a cordero, maysa ñga apagcapulo *ti maysa ñga efa* ti namayecmec ñga harina a nalaocan iti apagcapat ti maysa ñga hin* ti nadiñgpil a

* *Hin:* pagsucatan ñga iti cadackelna lima á litro.

lana; ken ti maysa nga apagcapat ti hin
nga arac nga daton a inumen.
41 Ket ti sabali a cordero idatonmonto
iti rumabii, ket aramidemto iti daytoy a
cas ti daton nga bellaay ti bigat, ken cas
ti daydiay daton nga inumen, a sayamu-
som, a daton a maaramid iti apuy ken
Jehova.
42 Isunto ti maysa a daton a mapuuran
a mataginayon cadagiti putputotyo iti
ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong iti
sango ni Jehova, isu a pangdanonacto
kenca, tapno makisaoac idiay kenca.
43 Ket idiay danonecto dagiti annac ti
Israel; ket ti *Tabernaculo* mapasantonto
gapu iti gloriac.
44 Ket santificarecto ti tolda ti gimong,
ken ti altar: ni Aaron ken dagiti annacna
santificarecto, tapno agakemda caniac iti
annung ti sacerdote.
45 Ket agnaedacto iti tengnga dagiti
annac ti Israel, ket siacto ti Diosda.
46 Ket ammoendanto a siac ni Jehova
a Diosda, a nangaon cadacuada iti daga
nga Egipto, tapno agnaedac iti tengngada:
siac ni Jehova a Diosda.

Ti altar ti incienso. Ti pirac ti pannacaabbong. Ti palangana a suer. Ti lana a sapsapo. Ti incienso.

30 Ket mangaramidcanto iti maysa
nga altar a pagpuuran iti incienso
iti rabawna: iti cayo nga acacia ti
aramidem.
2 Maysa a sico ti caatiddugnanto, ket
maysa a sico ti caacabana; agcuadradonto;
ket dua a sico ti catayagnanto: dagiti
sarana sangsanganayondanto iti altar.
3 Ket calupcupamto iti bin-ig a balitoc,
ti rabawna, ken dagiti bacrangna nga
aglawlaw, ken dagiti sarana; ket yarami-
damto iti balangat a balitoc iti lawlawna.
4 Ket mangaramidcanto iti dua a can-
dilingna a balitoc iti babaen ti balangat-
na; cadagiti dua a paragpagna, cadagiti
dua a bacrangna aramidemto dagitoy;
ket isudanto ti pagsaadan dagiti arimata
a pamaclayan.
5 Ket itinto cayo nga acacia ti aramidem
nga arimata, ket calupcupam ida iti
balitoc.
6 Ket icabilmonto iti sango ti abbong
nga adda iti abay ti lacasa ti pamanecnec,
iti sango ti saad ti caasi nga adda iti
rabaw ti pamanecnec, a pangsaracacto
kenca.
7 Ket ni Aaron puurannanto iti rabaw-
na ti incienso dagiti nasayamusom nga
recrecado: iti tunggal bigat no saganaenna
dagiti pagsaingan, puurannanto.
8 Ket no ni Aaron seggedanna dagiti
pagsaingan iti rumabii, puurannanto, may-
sa nga incienso a cancanayon iti sango ni
Jehova iti bayat dagiti putputotyo.
9 Dicayto mangidaton iti sabali nga
incienso iti rabawna, wenno daton a mapu-
uran, wenno daton a bel-laay; ket dicayto
ibuyat iti rabawna ti daton a inumen.
10 Ket ni Aaron aramidennanto ti pan-
nacaabbong a maipaay cadagiti sarana
maminsan iti macatawen; aramatennanto
ti dara ti daton gapu iti basol ti pannaca-
abbong maminsan iti macatawen iti pana-
ngaramidna iti pacaabbongan iti dayta
cadagiti caputotanyo: casantoan unay ken
Jehova daytoy.

11 Ket ni Jehova nakisao ken Moises a
kinunana,
12 Inton alaem ti dagup dagiti annac
ti Israel, a mayannurot cadagiti mabilang
cadacuada, itedto ngarud ti tunggal maysa
a tao ti maysa a patli a maipaay ti ca-
raruana ken Jehova, no bilangem ida;
tapno awantot' angol cadacuada, no bila-
ngem ida.
13 Daytoy ti iteddanto, tunggal maysa
a mapan cadagiti nabilang, guddua ti
maysa a siclo cas iti siclo ti santuario;
(ti siclo duapulo a geras;) guddua a siclo
a pangdaton ken Jehova.
14 Tunggal maysa a mapan cadacuada
a nabilang, manipud agtawen iti duapulo
wenno sumuroc, mangtedto iti daton ken
Jehova.
15 Dagiti nabacnang didanto mangted
iti nasuroc, ket dagiti napanglaw didanto
mangted iti nacurcurang ngem ti guddua ti
siclo, no mangtedda iti daton ken Jehova,
tapno aramiden ti pacaabbongan a maipa-
ay cadagiti cararuayo.
16 Ket alaemto ti pirac ti pannacaab-
bong cadagiti annac ti Israel, ket iked-
dengmonto iti pacaaramatan ti tolda ti
gimong; tapno isunto ti pacalaglagipan
dagiti annac ti Israel iti sango ni Jehova,
tapno aramiden ti pacaabbongan a ma-
ipaay cadagiti cararuayo.

17 Ket ni Jehova nakisao ken Moises a
kinunana,
18 Mangaramidcanto met iti maysa a
palangana a suer, ken ti sacana a suer, nga
isunto ti pagbuggoan. Ket icabilmonto

iti nagbaetan ti tolda ti gimonḡ ken iti
altar, ket iccamto iti danumna.
19 Ket ni Aaron ken dagiti annacna a
lallaki buggoandanto dagiti im-imada ken
sacsacada idiay:
20 no sumrecda iti tolda ti gimonḡ, ag-
buggodanto iti danum, tapno dida matay;
wenno inton inda umasideg iti altar nḡa
agannunḡ, tapno puuranda ti maysa a da-
ton a maaramid iti apuy ken Jehova.
21 Iti casta buggoandanto dagiti im-
imada ken dagiti sacsacada, tapno saanda
a matay: ket isunto ti alagadenda nḡa
agnanayon cadacuada, isu man ken dagiti
putotna iti bayat dagiti caputotanda.

22 Maysapay nakisao ni Jehova ken
Moises a kinunana,
23 Manḡalacanto met iti bianḡmo cada-
giti casayaatan nḡa recrecado: iti mirra
nḡa agtotot limagasut *a siclo,* ken iti canela
a nasam-it ti guddua *ti mirra,* nḡa isu ti
duagasut ket limapulo, ken iti calamo a
nabanḡlo duagasut ket limapulo,
24 ken iti casia limagasut, cas iti siclo
ti santuario, ken iti lana ti olivas maysa
nḡa hin;
25 ket aramidemto a maysa a nasantoan
a lana a sapsapo, maysa a banḡbanḡlo a
maaramid a cas gapuanan ti manḡaramid
iti banḡbanḡlo: isunto ti nasantoan a lana
a sapsapo.
26 Ket isunto ti panḡsapsapom iti
tolda ti gimonḡ, ken ti lacasa ti pa-
manecnec,
27 ken ti lamisaan ken amin nḡa ar-
aruatna, ken ti candelero ken amin nḡa
ar-aruatna, ken ti altar ti incienso,
28 ken ti altar ti daton a mapuuran a-
graman amin nḡa ar-aruatna, ken ti pala-
ngana ken ti sacana.
29 Ket santificaremto ida, tapno isu-
danto ti casantoan unay: uray ania a
macasagid cadacuada nasantoanto.
30 Ket sapsapoamto ni Aaron ken da-
giti annacna, ket santificarem ida, tapno
agannunḡda caniac iti takem ti sacerdote.
31 Ket ibagamto cadagiti annac ti
Israel, a cunam, Daytoy isunto caniac ti
lana a nasantoan a sapsapo bayat dagiti
caputotanyo.
32 Iti lasag ti tao dinto maibuyat,
dicayto met manḡaramid iti uray ania a
capadana, a maitucad iti pannacaaramid-
na: isu ti nasantoan, *ket* nasantoanto
cadacayo.
33 Siasinoman nḡa manḡaramid iti ca-
padpadana, wenno siasinoman a manḡi-
cabil iti unay bassit kencuana iti maysa a
gangannaet, maipusayto iti ilina.

34 Ket ni Jehova nakisao ken Moises,
Alaem iti bianḡmo dagiti nasayamusom
nḡa recrecado, estacte, ken onicha, ken
galbanum; nasayamusom nḡa recrecado
agraman biig nḡa olibanum: iti tunḡgal
maysa agpapadadanto ti timbenḡda;
35 ket aramidemto nḡa incienso, maysa
a banḡbanḡlo a cas iti gapuanan ti mana-
nḡaramid iti banḡbanḡlo, a naiccan ti
asin, nadalus *ken* nasantoan:
36 ket mecmekemto a sagbabassit unay
ti dadduma kencuana ket manḡicabilca
iti dayta iti sanḡoanan ti pamanecnec iti
uneg ti tolda ti gimonḡ, isu a pangsaracac-
to kenca: isunto kenca ti casantoan unay.
37 Ket ti incienso nḡa aramidenyonto,
mayannurot iti panaglalaocna dicayto
manḡar-aramid ti maipaay cadacayo met
laenḡ: isunto ti nasantoan kenca a maipaay
ken Jehova.
38 Siasinoman a manḡaramidto iti ca-
pada daydiay tapno say-upenna, maipu-
sayto iti ilina.

*Ni Beseleel ken ni Ooliab. Ti pananḡ-
nḡilin iti panaginana.*

31 Ket ni Jehova nakisao ken Moises a
cunana, Kitaem, inayabacon iti nag-
anna ni Beseleel nḡa anac a lalaki ni Uri, nḡa
anac a lalaki ni Hur, iti caputotan ni Juda:
3 ket pinnunnocon iti Espiritu ti Dios,
iti sirib, ken pannacagaw-at, ken pannaca-
ammo, ken iti isu-amin a kita ti panaga-
ramid,
4 tapno mamuanḡay iti aramid a nasa-
yaat, tapno agaramid iti balitoc, ken iti
pirac, ken iti suer,
5 ken iti panagticap cadagiti batbato a
maitampoc, ken iti panagburic iti cayo,
tapno agaramid iti isu-amin a kita a
panagpalainḡ.
6 Ket siac, adtoy nḡa intudinḡcon a
caduana ni Ooliab, nḡa anac a lalaki ni
Aquisamec iti caputotan ni Dan; ket ca-
dagiti puspuso dagiti amin a nanacman a
puso incabilcon ti sirib, tapno maaramidda
amin nḡa imbilinco kenca:
7 ti tolda ti gimonḡ, ken ti lacasa ti
pamanecnec, ken ti saad ti caasi nḡa adda
iti rabawna, ken amin a gargaret ti
Tabernaculo,
8 ken ti lamisaan ken ar-aruatna, ken
ti candelero a nadalus agraman amin nḡa
ar-aruatna, ken ti altar ti incienso,

9 ket ti altar ti daton a mapuuran agraman amin ñga aruatenna, ken ti palangana agraman sacana,

10 ken dagiti casayaatan ti pannacaaramidna a cawes, ken dagiti nasantoan a cawes ñga aruaten ni Aaron a sacerdote, ken dagiti cawes dagiti annacna a lallaki, ñga agakem iti annuñg ti sacerdote,

11 ken ti lana a sapsapo, ken ti incienso a nabañglo ñga recrecado ñga agservi iti nasantoan a disso: iti mayannurot iti dagup ti imbilinco kenca aramidendanto.

12 Ket nakisao ni Jehova ken Moises, a cunana, Ibagam met cadagiti annac ti Israel a cunam, Pudno, dacayo ñgilinenyonto dagiti aldawco a panaginana: ta isu ti maysa a tanda cadacayo ken caniac bayat dagiti caputotanyo; tapno maammoanyo a siac ni Jehova a mamagsanto cadacayo.

14 Isut' gapuna a ñgilinenyonto ti aldaw a panaginana; ta nasantoan cadacayo: ti tunggal maysa a dinto agraem a cas sagrado kencuana dinto bumuroñg a mapapatay; ta siasinoman ñga agaramid iti uray ania a trabajo iti dayta *ñga aldaw*, daytoy a tao maipusayto iti ilina.

15 Iti innem ñga aldaw maaramidto ti panagtrabajo; ñgem ti maicapito ñga aldaw isu ti maysa ñga inana a panaginana a nadaeg, nasantoan ken Jehova: siasinoman ñga agaramid iti uray aniaman a trabajo iti aldaw a panaginana, isu dinto bumuroñg a mapapatay.

16 Isut' gapuna a dagiti annac ti Israel ñgilinendanto ti aldaw a panaginana, tapno salimetmetanda ti aldaw a panaginana bayat dagiti caputotanda, a tulag ñga agnanayon.

17 Isu ti maysa a tanda a cancanayon caniac ken cadagiti annac ti Israel: gaput ta iti innem ñga aldaw inaramid ni Jehova ti lañgit, ken daga, ket iti maicapito ñga aldaw naginana, ket nabañg-aran.

18 Ket intedna ken Moises idi a nalpas ti pannakisaona kencuana iti rabaw ti bantay Sinai, dagiti dua a tapi ti pamanecnec, a tapi a bato, a sinuratan ti ramay ti Dios.

Ni Aaron aramidenna ti balitoc ñga sinan-urbon ti baca. Ti puñgtot ni Moises. Nadusa dagiti tattao.

32 Ket idi a nakita dagiti tattao a ni Moises nagbayag idin a di sumalog iti bantay, dagiti tattao nagpupunipunda ken Aaron, ket kinunada kencuana, Ala, yaramidannacami cadagiti didios, a mapanto iti sañgoananmi; ta daytoy a Moises, a lalaki a nañgipanaw cadacami iti daga ñga Egipto, dicam ammo no ania ti napasamac kencuana.

2 Ket kinuna ni Aaron cadacuada, Mangkettacayo cadagiti ar-aritos a balitoc ñga adda cadagiti lapayag dagita asawayo, dagita annacyo a lallaki, ken dagita annacyo a babbai, ket yegyo ida caniac.

3 Ket amin dagiti tattao kinettada dagiti ar-aritos a balitoc ñga adda cadagiti laplapayagda, ket inyegda ida ken Aaron.

4 Ket inawatna iti im-imada, ket sinucogna iti maysa a pagkitikit ñga alicamen, ket inaramidna ñga sinan-urbon a baca a nasucog: ket kinunada, Dagitoy dagiti didiosmo, O Israel, a nañgaon kenca iti daga ñga Egipto.

5 Ket idi nakita ni Aaron *daytoy*, namañgon iti maysa ñga altar iti sañgona; ket ni Aaron inaramidna ti pacdaar, ket kinunana, Inton bigat isunto ti maysa a fiesta ken Jehova.

6 Ket isuda bimmañgonda a nasapa iti bigat, ket nañgirucbabda cadagiti datdaton a mapuuran, ket nañgyegda iti datdaton ti cappia; ket dagiti tattao nagtugawda a nañgan ken naginum, ket timmacderda a nagay-ayam.

7 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Inca, sumalogca; ta dagiti taom, ñga impanawmo iti daga ñga Egipto, minulitanda ti bagbagida:

8 nagbalicda iti apagdaricmat iti dalan ñga imbilinco cadacuada: inyaramidanda ti bagbagida iti maysa ñga sinan-urbon a baca a sinucog, ket isu ti nagidatonanda, ket kinunada, Dagitoy dagiti didiosmo, O Israel, a nañgaon kenca iti daga ñga Egipto.

9 Ket kinuna ni Jehova ken Moises, Nakitacon daytoy ñga ili, ket, adtoy a maysa ñga ili a natañgken ti panagleñgleñgñgesna:

10 isut' gapuna ita ñga bay-annac, tapno bumara ti puñgtotco cadacuada, ken tapno ibusec ida: ket sicanto ti aramidec a dackel a nacion.

11 Ket ni Moises nagdawat ken Jehova a Diosna, ket kinunana, Jehova, ¿apayapay a bumara ti puñgtotmo iti ilim, a linapsutmo iti daga ñga Egipto iti naindaclan a pigsa ken iti ima a mannacabalin?

12 ¿Apayapay a saoento coma dagiti

Egipcios, a cunada, Iti dakes ti nangaon-
anna cadacuada, tapno patayenna ida iti
banbantay, ken tapno ibusenna ida iti
rabaw ti daga? Ibaw-iñgmo ti rungsot ti
pungtotmo, ket babawiem daytoy a dakes
a maibusor iti ilim.
13 Lagipem da Abraham, Isaac, ken
Israel, ñga ad-adipenmo, isuda a nanğ-
isapataan gapu kenca met laeng, ket
kinunam cadacuada, Siac paaduecto dagiti
putotyo a cas cadagiti bitbitwen sadi
langit, ket amin daytoy a daga a sinasaoc
itdecto cadagiti putotyo, ket tawiden-
danto ñga agnanayon.
14 Ket ni Jehova binabawina di dakes
ñga aramidenna coma idi iti ilina.

15 Ket nagsubli ni Moises, ket simmalog
iti bantay, ñga siiggem cadagiti dua a
tapi a bato ti pamanecnec; taptapi a bato a
nasuratanda ñga agsumbangir; nasuratan-
da iti maysa a bangir ken iti caduana.
16 Ket dagiti taptapi a bato inaramid ida
ti Dios, ket ti suratda sinuratan ti Dios, a
naikitikit cadagiti taptapi a bato.
17 Ket idi maal-alingag ni Josue ti uni
dagiti tattao ñga agpuccaw, kinunana ken
Moises, Idiay pacarso adda daranudor ti
gubat.
18 Ket isu kinunana, Dadiay saan a
timec dagiti mañgiwarragawag iti balligi,
saan met ñga ariwawa dagiti agpuccaw ta
naabacda; no di ket uni dagiti agcanta ti
mangñgegco.
19 Ket naaramid ñga idi ñga immasideg
iti pacarso nakitana ti sinan-urbon ken
ti salsala: ket bimmara ti pungtot ni
Moises, intupacna dagidi tapi a bato ca-
dagiti imana, ket imboongna ida iti arisad-
sad ti bantay.
20 Ket innalana di sinan-urbon ñga
inaramidda, ket impuurna iti apuy, ket
rinunawna a pinatapuc ket inwarisna iti
rabaw ti danum, ket impainumna cadagiti
annac ti Israel.

21 Ket kinuna ni Moises ken Aaron,
¿Ania ti inaramid daytoy ñga ili kenca,
ta inyegmo cadacuada ti maysa a naindac-
lan a basol?
22 Ket kinuna ni Aaron, Di coma ru-
mañgen ti uñget ti apoc: ammom dagiti
tattao, ñga isuda *aggagarada* ñga agdakes.
23 Ta kinunada caniac, Yaramidanna-
cam iti didios, isuda a mapan iti sañgo-
mi; ta daytoy a Moises, di lalaki a nañgi-
lapsut cadacami iti daga ñga Egipto,
dicam ammo ti napasamac kencuana.
24 Ket kinunac cadacuada, Siasinoman
ñga adda balitocna, iccatenda: iti casta
intedda caniac; ket incabilco iti apuy, ket
isut' rinuaran daytoy sinan-urbon a baca.

25 Ket idi makita ni Moises a dagiti
tattao addada a sibubulos, (ta binulosan
ida ni Aaron a pangabian dagiti cabu-
sorda,)
26 ni Moises ñgarud nagtacder iti ridaw
ti ruañgan ti pacarso, ket kinunana,
Siasino ti adda iti biang ni Jehova, *umay
coma* caniac. Ket amin dagiti annac ni
Levi nağuummonğda kencuana.
27 Ket kinunana cadacuada, Castoy ti
saoen ni Jehova a Dios ti Israel, Icabil ti
tumunğgal maysa cadacayo ti campilanna
iti luppona, ket agsursurcayo manipud
ruañgan aginğgat' ruañgan iti amin a
pacarso, ket papatayenyo tunğgal maysa ti
cabsatna, ken tunğgal maysa ti caduana,
ken tunğgal maysa a tao ti caarrobana.
28 Ket dagiti annac a lallaki ni Levi
inaramidda ti mayabuloy iti sao ni Moi-
ses: ket cadagiti tattao nagpasag iti daydi
ñga aldaw ti agtallo ribu.
29 Ket kinuna ni Moises, Yawatyo
dagiti bagbagiyo a santo ken Jehova ita
ñga aldaw, wen, tunğgal tao a maibusor
iti anacna a lalaki, ken maibusor iti
cabsatna a lalaki; tapno isu itedna cada-
cayo ti maysa a bendicion ita ñga aldaw.

30 Ket naaramid iti bigat, a ni Moises
kinunana cadagiti tattao, Dacayo nacaba-
solcayo iti dackel a basol: ket ita su-
mang-atacto ken Jehova; nalabit ñga
aramidecto ti pannacaabbong a maipoon
iti basolyo.
31 Ket ni Moises nagsubli ken Jehova,
ket kinunana, O, daytoy ñga ili nacaba-
solda iti maysa a dackel a basol, ket
inyaramidanda dagiti bagbagida cadagiti
didios a balitoc.
32 Nupay casta ita, no pacawanem ti
basolda —; ket no saan, punasennac,
dawatec kenca, iti libro a sinuratam.
33 Ket ni Jehova kinunana ken Moises,
Siasinoman a nacabasol iti maicaniwas
caniac, isunto ti punasec iti libroc.
34 Ket ita inca, iturongmo dagiti tattao
iti disso a sinaoc kenca: adtoy, ti angelco
mapanto iti sangom; nupay casta iti
aldaw a panangsarungcarco, isarungcarcon-
to cadacuada ti basolda.
35 Ket ni Jehova kinabilna dagiti tat-
tao, gaput ta inaramidda ti sinan-urbon a
baca ñga inaramid ni Aaron.

Ni Jehova iliclicna ti saclanğna. Ni Moises makisubanğ. Ti sunğbat a naasi ni Jehova.

33 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Inca, sumanğ-atca manipud ditoy, sica ken dagiti tattao a linapsutmo iti daga nğa Egipto, a mapan iti daga nğa insapatac ken Abraham, ken Isaac, ken ni Jacob, a kinunac, Isu ti itedconto cadagiti putotmo:
2 ket ibaonconto ti maysa nğa angel iti sanğoanam; ket papanawecto ti Cananeo, ti Amorreo, ken ti Jetteo, ken ti Ferezeo, ken ti Heveo, ken ti Jebuseo:
3 iti maysa a daga a pagayusan ti gatas ken diró: ta diacto makipagsanğ-at kenca; ta sica ilica a natanğken ti panagtelteltelmo; di la ket ta pucawenca iti dalan.
4 Ket idi a nanğnğeg dagiti tattao dagitoy a damag a dakes, naglidayda: ket awan nanğicapet iti sansaniatana.
5 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Saoem cadagiti annac ti Israel, Dacayo ilicayo a natanğken ti panagtelteltelyo; no sumanğ-atac iti tenğnğayo iti apagdaricmat, ibusencanto: isut' gapuna ita nğa iccatem dagiti sansaniatam iti bagim, tapno ammoc ti aramidec kenca.
6 Ket dagiti annac ti Israel iniccatda dagiti sansaniatada nanipud idiay bantay Oreb.

7 Ita ni Moises al-alaenna idi ti tolda ket impatacderna iti ruar ti pacarso, iti adayu ti pacarso; ket pinanagananna a Tolda ti gimonğ. Ket naaramid a tunğgal maysa sumapul idi ken Jehova mapan idi tolda ti gimonğ, nğa adda idi iti ruar ti pacarso.
8 Ket naaramid nğa idi napan ni Moises idi Tabernaculo, nagtacder amin dagiti tao, ket nagmattiderda tunğgal maysa a tao iti ruanğan ti toldana, ket sipsiputanda ni Moises inğganat' di macastrec iti Tabernaculo.
9 Ket naaramid nğa idi ni Moises nacastrec iti Tabernaculo, di monmon nğa ulep bimmaba, ket nagyan iti ruanğan ti Tabernaculo: ket nakisao *ni Jehova* ken Moises.
10 Ket amin dagiti tattao nakitada di monmon nğa ulep a siaadda iti ruanğan ti Tabernaculo: ket amin dagiti tao timmacderda ket nagdaydayawda, tumunğgal maysa a tao iti ruanğan ti toldana.
11 Ket ni Jehova nakisao ken Moises iti rupanrupa, a cas maysa a tao makisao iti gayyemna. Ket isu nagsubli manen idiay pacarso: nğem ni ministrona a Josue, nğa anac a lalaki ni Nun, nğa agtutubo, saan a pimmanpanaw idi Tabernaculo.

12 Ket ni Moises kinunana ken Jehova, Kitaem, cunam caniac, Alaem daytoy nğa ili: ket sica dica impacaammo caniac ti baonemto a caduac. Nupay casta kinunam, Siac ammoca iti nagan, nasaracam met ti parabur iti imatanğco.
13 Ita nğarud, dawatec kenca, no nagunodcon ti parabur iti imatanğmo, ipamatmatmo caniac dagiti daldalanmo, tapno maam-ammoca, tapno matumpunğac ti parabur iti imatanğmo: ket panunutem a daytoy a nacion isu ti ilim.
14 Ket kinuna ni Jehova, Ti panangimatanğco cumuyogto kenca, ket siac paginanaencanto.
15 Ket *ni Moises* kinunana kencuana, No ti panangimatanğmo saanto a *cumuyog caniac,* dinacam al-alaen manipud ditoy.
16 Ta ania ita ti pacaammoan a natumpunğacon ti parabur iti imatanğmo, siac ken ti ilim ¿saan aya nğa iti pannacaicuyogmo cadacami, tapno mailasinmi, siac ken ti ilim, dagiti amin a tattao nğa adda iti rabaw ti daga?

17 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Aramidecto met daytoy a sinaom; gaput ta natumpunğam ti parabur iti imatanğco, ken naammoca iti nagan.
18 Ket kinunana, Iparanğmo caniac, dawatec kenca, ti gloriam.
19 Ket kinunana, Ipakitacto amin nğa imbagco iti sanğom, ket ibunannagconto ti nagan ni Jehova iti sanğom; ket managparaburacto iti pagparaburacto, ket caasiacto ti cayatconto a caasian.
20 Ket kinunana, Dica mabalin a kitaen ti rupac; ta ti tao dinacto makita ket agbiagto.
21 Ket kinuna ni Jehova, Adtoy, adda maysa a yan nğa asideg caniac, ket agtacdercanto iti rabaw ti bato:
22 ket maarmidto nğa no lumabas ti gloriac, icabilcanto iti maysa a renğnğat ti bato, ket calubancanto iti imac inğgana iti diac macalabas:
23 ket iccatecto ti imac, ket sica itinto licudac ti makitam; nğem ti rupac dinto makita.

Dagiti dua a tapi a bato nabaliwanda. Ni Jehova agparang. Patigmaan a maibusor iti panagdayaw cadagiti ladladawan. Ti linteg ti tulag. Agraniag ti rupa ni Moises.

34 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Mangdalumpinasca iti dua a bato a cas cadagiti immuna: ket isuratconto cadagiti tapi a bato dagiti sao a nailugan cadagiti immuna a tapi a binoongmo.
2 Ket sisasaganaca aginggat' bigat, ket iti bigat sumang-atca iti bantay Sinai, ket dumatagca idiay caniac iti pantoc ti bantay.
3 Ket awantot' maicuyog kenca nga sumang-at; wenno awan met makita a tao iti sacup ti bantay; wenno awan met agarab a pangen dagiti an-animal a bassit wenno dadackel iti sango daydiay a bantay.
4 Ket dinalumpinas *ni Moises* ti dua a bato a capada dagiti immuna; ket ni Moises bimmangon a nasapa iti bigat, ket simmang-at iti bantay Sinai, cas imbilin ni Jehova kencuana, ket iniggamanna dagiti dua a tapi a bato.
5 Ket bimmaba ni Jehova iti maysa nga ulep, ket nakitacder kencuana sadiay, ket imbunannagna ti nagan ni Jehova.
6 Ket nagna ni Jehova iti sangoananna, ket imbunannagna, Jehova, Jehova, Dios a manangngaasi ken managparabur, aginayad nga agpungtot, ken aglablabonan iti kinaimbag a siaayat ken kinapudno;
7 manalimetmet iti caasi a siaayat a maipaay cadagiti rinibribu, mamacawan iti kinadakes ken salungasing ken basol; ket iti uray ania dinanto gungunaan ti *nabaddut*, ipasarungcarna ti kinadakes dagiti amma cadagiti annac, ken cadagiti annac dagiti annac, cadagiti maicatlo ken cadagiti maicapat a caputotan.
8 Ket ni Moises dinagdagusna nga inrucnoy ti olona iti daga, ket nagdaydayaw.
9 Ket kinunana, No ita natumpungacon ti parabur iti imatangmo, O Apo, ti Apo coma, dawatec kenca, magna iti baetmi; ta isu ili a natangken ti panagtelteltelna; ket pacawanem ti kinadakesmi ken ti basolmi, ket alaennacam a tawidmo.

10 Ket *ni Jehova* kinunana, Adtoy, Siac buangayec ti maysa a tulag: iti sangoanan dagiti amin a cailiam aramidecto dagiti datdatlag, a di pay naaramid iti amin a lubong, wenno iti uray ania nga nacion; ket amin dagiti tattao, a ti tengngana isut' yanmo, macakitadanto ti aramid ni Jehova; ta nacakigkigtot ti aramideo nga aramatenca.
11 Suhgputem ti ibilinco kenca itoy nga aldaw: adtoy ta papanawec iti sangom ti Amorreo, ken ti Cananeo, ken ti Jetteo, ken ti Ferezeo, ken ti Heveo, ken ti Jebuseo.
12 Aramatem ti annad, di la ket ta aramidem ti maysa a tulag cadagiti agnaed iti daga nga papanam, di la ket ta maysanto a pagsilo iti tengngam:
13 ngem rugpoenyonto dagiti al-altarda, ket burakenyonto dagiti monmon, ket putdenyonto dagiti Aserimda;
14 (ta dicanto agdayaw iti sabali a dios: ta ni Jehova, a ti naganna Naimun, isu ti Dios a naimun);
15 di la ket ta bangonem ti maysa a tulag cadagiti agnaed iti daga, ket isuda mannakiabigda cadagiti didiosenda, ken agdatonda cadagiti didiosenda, ket ti maysa ayabannaca a mangan iti datonna;
16 ken mangalaca cadagiti annacda a babbai nga ipaay cadagiti lallaki nga annacmo, ket dagiti annacda a babbai makiabigda cadagiti didiosenda, ket pakiabigenda dagiti annacmo a lallaki cadagiti didiosenda.
17 Dicanto agaramid cadagiti didiosem a sinucug.

18 Ti pannacafiesta ti tinapay a di nalevaduraan ngilinemto. Cadagiti pito nga aldaw mangancanto iti di nalevaduraan a tinapay, cas imbilinco kenca, iti aldaw a natudingan iti bulan ti Abib; ta iti bulan nga Abib ti ipapanawmo sadi Egipto.
19 Amin a manglucat iti aanacan isut' cucuac; ken amin nga animal no lalaki, ti umuna nga anac ti vaca ken carnero.
20 Ket ti umuna nga anac ti asna sambutemto iti maysa a cordero: no dicanto sambuten, pulsotemto ngarud ti tengngedna. Amin nga inauna cadagiti annacmo a lallaki sambutemto. Ket awanto ti dumatag iti saclangco nga ima-ima.

21 Innem nga aldawto ti panagtrabajom, ngem iti maicapito nga aldaw aginanacanto: no panagaarado ken no panagaapit aginanacanto.
22 Ket ngilinemto ti fiesta dagiti lawasna, a dagiti *met laeng* umuna a bungbunga ti

trigo a maapit, ken ti fiesta ti apit iti
gibus ti tawen.
23 Mamitlo dáras iti macatawen nğa
agparanğto amin dagiti lallakim iti sac-
lanğ ni Apo Jehova, nğa Dios ti Israel.
24 Ta papanawecto dagiti tao iti
imatanğmo, ket palawaecto dagiti bed-
denğmo: awanto met ti agcalicagum iti
dagam no umulica nğa agpakita iti saclanğ
ni Jehova a Diosmo iti mamitlo iti ma-
catawen.

25 Dicanto idatag ti dara ti datonco a
mapacuyogan iti tinapay a nalevaduraan;
ti daton ti fiesta ti pascua dinto met matda
aginğga iti bigat.
26 Ti umuna cadagiti bunğbunğa nğa
umuna ti dagam yegmonto iti balay ni
Jehova a Diosmo. Dicanto lutoen ti
urbon a caldinğ iti gatas ni inána.

27 Ket ni Jehova kinunana ken Moises,
Sica isuratmo dagitoy a sao: ta iti ma-
itutup cadagitoy a sao inaramidco ti
maysa a tulag kenca ken iti Israel.
28 Ket isu nakipagyan idiay ken Je-
hova iti uppat a pulo nğa aldaw ken uppat
a pulo a rabii; saan a nanğnanğan iti
tinapay wenno immin-inum iti danum.
Ket insuratna cadagiti tapi a bato dagiti
sasao ti tulag, a dagiti sanğapulo a bilbilin.

29 Ket naaramid idi simmalog ni Mo-
ises idi bantay nğa iniggaman ni Moises
dagiti dua a tapi ti pamanecnec, idi
simmalog idi bantay a ni Moises saanna
nğa ammo idi a ti cudil ti rupana rim-
maniag gaput ta nakisasao ken *Jehova*.
30 Ket idi a ni Aaron ken amin dagiti
annac ti Israel nakitada ni Moises, adtoy,
ti cudil ti rupana nagraniag; ket isuda
nagbutenğda nğa umasideg kencuana.
31 Ket ni Moises inayabanna ida; ket
ni Aaron ken amin dagiti panğoloen ti
gimonğ nagsublida kencuana: ket ni
Moises nakisao cadacuada.
32 Ket iti calpasanna, amin dagiti an-
nac ti Israel immasidegda: ket intedna a
bilbilin dagup ti sinao kencuana ni Jehova
idiay bantay Sinai.
33 Ket idi nalpas ti pannakisao ni
Moises cadacuada, incabilna ti maysa nğa
abbonğ iti rupana.
34 Nğem idi napan ni Moises iti sanğo
ni Jehova a makisao kencuana, iniccatna ti
abbonğ inğgana iti ipapanawna; ket rim-
muar ket imbagana cadagiti annac ti
Israel ti naibilin kencuana.
35 Ket dagiti annac ti Israel nakitada
ti rupa ni Moises, a ti cudil ti rupa ni
Moises rimmaniag: ket incabil ni Moises
ti abbonğ iti rupana manen, aginğgat'
iseserrecna a pannakisao ken *Jehova*.

Ti alagaden ti aldaw a panaginana.
Sagságut ken dagiti agaramid
iti tabernaculo.

35 Ket tiniptipon ni Moises amin a
gimonğ dagiti annac ti Israel, ket
kinunana cadacuada, Dagitoy dagiti sao
nğa imbilin ni Jehova, tapno sunğputenyo
ida.
2 Dagiti innem nğa aldaw ti pana-
nğaramatyonto iti panagtrabajo; nğem ti
maicapito nğa aldaw addanto cadacayo ti
maysa nğa aldaw a nasantoan, maysa nğa
inana a panaginana a nadaeg ken Jehova:
siasinoman nğa agaramid iti aniaman a
trabajo iti daytoy, mapapatayto.
3 Dicay mamasged ti apuy cadagiti
pagnaedanyo iti aldaw a panaginana.

4 Ket ni Moises nakisao iti amin a
gimonğ dagiti annac ti Israel, a cunana,
Daytoy ti imbilin ni Jehova a cunana,
5 Cadacayo ti panğalaanyo ti maysa nğa
iságut ken Jehova; siasinoman a siannugut
ti pusona, yegna coma, ti sagsagut ken
Jehova: balitoc, ken pirac, ken suer,
6 ken azul, ken purpura, ken escarlata,
ken lienzo a nalapat, ken *dutdut* ti
caldinğ,
7 ken lalat dagiti carnero a lallaki a
pinalabaga, ken lallalat dagiti foca, ken
cayo nğa acacia,
8 ken lana a segden, ken recrecado iti
lana a sapsapo, ken iti incienso a nasa-
yamusom,
9 ken batbato nğa onix, ken batbato a
pagtampoc iti efod ken iti pectoral.

10 Ket amin a tao a nanacman ti
pusona cadacayo umay coma ken agaramid
iti amin nğa imbilin ni Jehova idi:
11 ti tabernaculo, ti toldana, ken ti
linunğna, ken dagiti corchetesna, ken
dagiti tabtablana, ken dagiti balbalunetna,
ken dagiti adadigina, ken dagiti batayda;
12 ti lacasa, ken dagiti arimatana, ti
saad ti caasi, ken ti abbonğ a panğlinğed;
13 ti lamisaan, ken dagiti arimatana,
ken amin nğa aruatenna, ken ti tinapay ti
paranğ;
14 ti candelero met a pagsilawan, ken

ar-aruatenna, ken dagiti pagsaiñganna,
ken ti lana a segden;
15 ken ti altar ti incienso, ken ar-
arimatana, ken ti sapsapo a lana, ken ti
nasayamusom ñga incienso, ken ti liñged
a pannacarikep iti ridaw ti ruañgan ti
tabernaculo;
16 ti altar ti daton a mapuuran, agra-
man bacudna a suer, dagiti ar-arimatana,
ken amin ñga ar-aruatenna, ti pagbuggoan
ken ti poonna;
17 dagiti tab-tabiñg iti paraañgan, da-
giti adigina, ken dagiti batayda, ken ti
pañgliñged iti ruañgan ti paraañgan;
18 dagiti pasoc ti tabernaculo, ken
dagiti pasoc ti paraañgan, ken dagiti
lublubidda;
19 dagiti cawes a nasayaat ti pannaca-
aramidna, a pagannuñg iti nasantoan a
disso, dagiti nasantoan a pañgawes ken
Aaron a sacerdote, ken dagiti cawes dagiti
annacna a lallaki, tapno agannuñg*da* iti
takem a sacerdote.

20 Ket amin a gimoñg dagiti annac
ti Israel pimmanawda iti imatañg ni
Moises.
21 Ket isuda immayda, tuñggal maysa
a ti pusona imbuyogna ken tuñggal may-
sa a ti nakemna impaannugutna, *ket*
inyegda ti iságut ken Jehova, a maipaay
iti pannacaaramid ti tolda ti gimoñg, ken
maipaay iti amin a panagannuñg idiay,
ken maipaay cadagiti nasantoan a caw-
cawes.
22 Ket immayda a padapada, lallaki
ken babbai, dagiti siannugut iti pusoda,
ket inyegda dagiti gargantillas, ken ar-
aritos, ken siñgsiñgsiñg, ken brasaletes,
amin ñga alicamen a balitoc; a tuñggal
maysa a tao met laeñg ñga nañgipaay iti
daton a balitoc ken Jehova.
23 Ket amin a lalaki a nacatumpuñgan
iti azul, ken purpura, ken escarlata, ken
lienzo a nalapat, ken *dutdut* ti caldiñg,
ken lallalat ti carnero a napalabaga, ken
lallalat ti foca, inyegna ida.
24 Tuñggal maysa a nañgidatag iti
daton a pirac ken suer inyegna ti iságut
ken Jehova; ket tuñggal lalaki a naca-
tumpuñgan iti acacia a cayo a maipaay
iti uray ania ñga aramid a pacaaramatan,
inyegna.
25 Ket amin dagiti babbai a nanacman
ti pusoda nagtibbida iti im-imada, ket
inyegda dagidi natibbida, ñga azul, ken
purpura, ken escarlata, ken ti lienzo a na-
lapat.

26 Ket amin dagiti babbai a pusoda ti
imbuyogda iti kinasaririt, nagtibbida ca-
dagiti *dutdut* ti caldiñg.
27 Ket dagiti turturayenda nañgyegda
cadagiti onix a batbato, ken cadagiti
batbato a pagtampoc iti efod ken iti
pectoral;
28 ken iti recrecado, ken iti lana; a
segden ken sapsapo, ken iti incienso a
nasayamusom.
29 Dagiti annac ti Israel nañgyegda iti
maysa a daton ti sibubulos a nakem ken
Jehova; tuñggal lalaki ken babai, a ti
pusoda impaannugutda a mañgyeg a mai-
paay iti amin ñga aramid, ñga imbilin idi
ni Jehova ñga aramiden ni Moises.

30 Ket kinuna ni Moises cadagiti annac
ti Israel, Kitaenyo, ni Jehova inayabanna
iti nagan ni Beseleel ñga anac a lalaki ni
Uri, ñga anac a lalaki ni Jur iti tribu ni
Juda;
31 ket pinunnona iti Espiritu ti Dios,
iti sirib, iti pannacaawat, ken iti panna-
caammo, ken iti amin a kita ti panañga-
ramid;
32 ken tapno mamuañgay cadagiti nag-
dadonan ñga aramid, tapno agpanday iti
balitoc, ken iti pirac ken iti suer,
33 ken panagticap iti batbato a pag-
tampoc, ken panagtagá iti cayo, tapno
agtrabajo iti amin a kita ti nalaiñg a
panagaramid.
34 Ket insaadna iti pusona tapno ma-
balinna ti mañgisuro, isuda a dua ken
Ooliab, ñga anac a lalaki ni Aquisamec,
iti caputotan ni Dan.
35 Isuda a pinunnoan *ti Dios* iti saririt
ti puso, tapno agtrabajo iti amin a
panañgaramid, ti agkitkitikit, ken ti
nalaiñg ñga agararamid, ken ti agborborda
iti azul, ken purpura, ken escarlata, ken
lienzo a nalapat, ken ti agababel, a siasino
man met laeñg ñga agararamid, ken ti
agpatpataud iti nagdanonan sayaat ñga
aramid.

Maawat dagiti sagságut. Ti panañgaramid cadagiti tabtabiñg.

36 Ket ni Beseleel ken ni Ooliab ag-
trabajodanto ken amin a nanac-
man ti pusona a tao, a nañgisaadan ni
Jehova iti kinasirib ken kinamannacaaw-
at ñga umammo iti panagaramid iti isu-
amin ñga aramid a maicapet iti santuario,
a mayannurot iti amin ñga imbilin ni
Jehova idi.

2 Ket ni Moises inayabanna ni Bese-
leel ken ni Ooliab, ken tunḡgal nanacman
ti pusona a tao, nḡa iti pusoda insaad ni
Jehova ti kinasirib, a tunḡgal maysa met
laenḡ a ginutugut ti pusona nḡa umay iti
trabajo tapno agbannog:
3 ket ni Moises ti nagawatanda iti amin
a sagságut nḡa inyeg idi dagiti annac ti
Israel a maipaay iti pannacaaramid ti
maicapet iti santuario, nḡa pacaaramid-
anna. Ket nanḡyegda pay laenḡ ken-
cuana cadagiti datdaton ti sibubulos a
nakem iti intunḡgal bigat.
4 Ket amin dagiti nasaririt a lallaki,
nḡa agbanbannog idi iti pannacaaramid
ti santuario, immay tunḡgal lalaki nag-
gapu iti aramidna nḡa aramidenda;
5 ket imbagada ken Moises a cunada,
Ti iyeg dagiti tattao ad-adu unay nḡem
ti umanay a maipaay iti aramid nḡa im-
bilin ni Jehova nḡa maaramid.
6 Ket ni Moises intedna ti bilin, ket
pinaiwarragawagda iti amin a pacarso,
a cunana, Di agaramid coma lalaki man
wenno babai iti uray ania a trabajon
nḡa iságut iti santuario. Iti casta matu-
benḡ idi dagiti tattao iti pananḡyegda.
7 Ta addaanda idi iti macaanay a saga-
na iti aramid tapno tuloyenda, ket agsoso-
braan pay idi.

8 Ket amin dagiti nanacman ti pusona
a tao cadacuada nḡa nagbannog iti ara-
mid, inaramidda ti tabernaculo a sanḡa-
pulo ti benḡbenḡna; a nalapat a lienzo a
tinali, ken azul, ken purpura, ken escar-
lata, agraman kerubin, a gapuanan ti
nagdanonan lainḡ nḡa agararamid, inara-
mid ida ni *Beseleel.*
9 Ti caatiddug ti tunḡgal benḡbenḡ dua-
pulo ket walo a sico idi, ket ti caacaba ti
tunḡgal benḡbenḡ uppat a sico: amin
dagiti benḡbenḡ maymaysa ti rucodda.
10 Ket pinagsasaipna dagiti lima a
benḡbenḡ, ti maysa saman ti maysan: ket
dagiti *sabsabali* a lima a benḡbenḡ pinag-
sasaipna ti maysa saman ti maysan.
11 Ket inaramidna dagiti cancandilinḡ
nḡa azul iti igid ti maysa a benḡbenḡ iti
alubid ti nagsasaipan: casta met ti inara-
midna iti igid ti benḡbenḡ nḡa akinruar
iti maicadua a nagsasaipan.
12 Limapulo nḡa candilinḡ ti inaramid-
na iti maysa a benḡbenḡ, ket limapulo a
candilinḡ inaramidna iti igid ti benḡbenḡ
nḡa adda iti maicadua a naisaip: dagiti
candilinḡ naibatog ti maysa iti casanḡona.
13 Ket inaramidna ti limapulo a cor-
chetes a balitoc, ket pinagsasaipna dagiti
benḡbenḡ ti maysa saman ti maysan cada-
giti corchetes: ti casta nagsanḡcamaysa
ti tabernaculo.

14 Ket inaramidna dagiti benḡbenḡ a
dutdut ti caldinḡ a paglinonḡ iti taberna-
culo: sanḡapulo ket maysa ti inaramidna.
15 Ti caatiddug ti tunḡgal benḡbenḡ idi
tallopulo a sico, ket uppat a sico ti caaca-
ba idi ti tunḡgal benḡbenḡ: dagiti sanḡa-
pulo ket maysa a benḡbenḡ maymaysa ti
rucodda.
16 Ket pinagsisinnaipna dagiti lima a
benḡbenḡ, ket dagidi innem a benḡbenḡ
castada met.
17 Ket inaramidna ti limapulo a candi-
linḡ iti igid ti benḡbenḡ nḡa akinruar iti
nagsaipan, ket limapulo a candilinḡ ti
inaramidna iti igid ti benḡbenḡ nḡa
akinruar iti maicadua a nagsaipan.
18 Ket nanḡaramid iti limapulo a cor-
chetes a suer a panḡicamanḡ iti linong
tapno agcaycaysa.
19 Ket inaramidna ti maysa a mayab-
bonḡ iti linonḡ a lallalat ti carnero a pi-
nalabaga, ken maysa nḡa abbonḡ ti nakin-
nḡato a lallalat ti foca.

20 Ket inaramidna dagiti tablas iti cayo
ti acacia a naipatacder a maipaay iti
tabernaculo.
21 Sanḡapulo a sico idi ti caatiddug ti
maysa a tabla, ket maysa a sico ket
guddua ti caacaba ti tunḡgal maysa a
tabla.
22 Tunḡgal maysa a tabla adda idi dua
a pagsanḡalanna a naisuup ti maysa iti
sabali: casta ti inaramidna cadagiti amin
a tabla ti tabernaculo.
23 Ket inaramidna dagiti tabtabla iti
tabernaculo: duapulo a tabla iti banḡirna
nḡa akinabagatan iti abagatan;
24 ket inaramidna ti uppat a pulo a
batay a pirac iti baba dagiti duapulo
a tabtabla; dua a batay iti baba ti maysa
a tabla cadagiti dua a pagsanḡalanna, ken
dua a batay iti babaen ti sabali a tabla
cadagiti dua a pagsanḡalanna.
25 Ket iti maicadua a banḡir ti taber-
naculo, iti banḡirna iti amianan, nanḡa-
ramid iti duapulo a tabla,
26 ken dagiti uppat a pulo a batayda a
pirac; dua a batay iti baba ti maysa a
tabla, ket dua a batay iti babaen ti sabali
a tabla.
27 Ket iti banḡir nḡa akinlicud ti taber-

naculo, nga laud, nangaramid iti innem a
tabla.
28 Ket inaramidna dagiti dua a tabla
a pasuli ti tabernaculo iti bangir nga
akinlicud.
29 Ket nagrutapda iti baba; ket cas-
tada man met laengen aginggga iti toctocna
agpapan iti maysa a candiling: casta ti
inaramidna iti agpadpada cadacuada ca-
dagiti dua a suli.
30 Ket adda idi walo a tabla, ken dagiti
batayda a pirac, sangapulo ket innem a
batay iti babaen ti tunggal tabla dua a
batay.

31 Ket inaramidna a balbalunet ti cayo
nga acacia; lima cadagiti tabla ti maysa a
bangir ti tabernaculo,
32 ken lima a balbalunet cadagiti tabla
iti sabali a bangir ti tabernaculo, ken lima
a balbalunet cadagiti tabla ti tabernaculo,
nga akinlicud iti laud.
33 Ket ti nagtengnga a balunet pinag-
tarusna iti tengnga dagiti tabla nanipud
pungto aginggat' pungto.
34 Ket kinalupcupanna dagiti tabla iti
balitoc, ket inaramidna dagiti candilingda
a balitoc a pangyusocan cadagiti balunet,
ket kinalupcupanna dagiti balunet iti
balitoc.

35 Ket inaramidna ti abbong nga azul,
ken purpura, ken escarlata, ken lienzo a
nalapat a tinali: agraman kerubin, a ga-
puanan ti nagdanonan laing nga agarara-
mid, inaramidna.
36 Ket inaramidna dagiti uppat nga
adigina nga acacia, ket kinalupcupanna
ida iti balitoc: dagiti sasabit-anda bali-
tocda idi; ket impandayanna ida iti uppat
a batay a pirac.
37 Ket inaramidna ti maysa a tábing
iti ruangan ti Tabernaculo, nga azul, ken
purpura, ken escarlata, ken nalapat a lien-
zo a tinali, a gapuanan ti manaugborda;
38 ken dagiti lima nga adigina agraman
sasab-itanda: ket kinalupcupanna ti toc-
tocda ken dagiti putiputda iti balitoc; ket
dagiti lima a batayda suerda idi.

Ti pannacaaramid ti lacasa; ti lamisaan;
ti candelero; ti altar ti incienso.

37 Ket ni Baseleel inaramidna ti lacasa
nga cayo ti acacia: dua a sico ket
guddua ti caatiddugna idi, ket maysa a
sico ket guddua ti caacabana, ket maysa a
sico ket guddua ti catayagna:

2 ket kinalupcupanna iti bin-ig a balitoc
iti uneg ken ruar, ket inaramidna ti maysa
a balangat a balitoc iti aglawlawna.
3 Ket impandayanna iti uppat a sing-
sing a balitoc, iti uppat a sacana; dua a
singsing iti maysa a bangirna, ken dua a
singsing iti casumbangirna.
4 Ket inaramidna dagiti arimata nga
cayo ti acacia, ket kinalupcupanna ida iti
balitoc.
5 Ket incabilna dagiti arimata cadagiti
singsing iti sicsikigan ti lacasa, a pamag-
catan iti lacasa.
6 Ket nangaramid iti maysa a saad ti
caasi a bin-ig a balitoc: dua a sico ket
guddua ti caatiddugna *idi*, ket maysa a
sico ket guddua ti caacabana.
7 Ket nangaramid iti dua a kerubin a
balitoc; pinitpit ti pinangaramidna cada-
cuada iti dua a murdong ti saad ti caasi;
8 maysa a kerubin iti maysa a pungto,
ket maysa a kerubin iti sabali a pungto:
maysa a sangcacanayon iti saad ti caasi
inaramidna dagiti kerubin cadagiti dua
a pungtona.
9 Ket dagiti kerubin inucradda dagiti
payacda nga inpangato nga abbonganda ti
saad ti caasi cadagiti payacda, ti maysa
sinangona ti caduana; iti saad ti caasi ti
pagturungan dagiti rupa dagiti kerubin.

10 Ket inaramidna ti lamisaan a cayo
ti acacia: dua a sico ket guddua ti caatid-
dugna *idi*, maysa a sico ti caacabana, ket
maysa a sico ket guddua ti cangatona:
11 ket kinalupcupanna iti bin-ig a bali-
toc, ket inyaramidanna iti maysa a bala-
ngat a balitoc iti aglawlaw.
12 Ket inyaramidanna iti maysa a pai-
gidna a sangadaculapan nga aglawlaw, ket
nangaramid iti maysa a balangat a balitoc
iti paigid nga aglawlaw.
13 Ket nagpanday iti uppat a singsingna
a balitoc, ket insaadna dagiti singsing ca-
dagiti uppat a suli nga adda iti uppat a
sacana.
14 Iti asideg ti murdong adda idi
dagiti singsing, a pacaicabilan dagiti ari-
mata a pamaclayan ti lamisaan.
15 Ket nangaramid cadagiti arimata a
cayo ti acacia, ket kinalupcupanna ida iti
balitoc, a pamaclayan ti lamisaan.
16 Ket nagaramid iti ar-aruaten nga
adda iti rabaw ti lamisaan, dagiti casba-
sona, ken dagiti cucharrana, ken dagiti
malocongna, ken dagiti gorgoritana, a
pagibucbucna, iti pasig a balitoc.

17 Ket nagaramid iti candelero a bin-ig
a balitoc: pinitpit ti inaramidna a cande-
lero, uray ti poonna, ken ti ongcayna;
dagiti copana, dagiti bocona, ken dagiti
sabongna sangsangcanayonda kencuana:
18 ket innem ti sangaua idi a rumuar
iti bacrangna; tallo a sanga ti candelero
iti maysa a bacrangna, ket tallo a sanga
iti sabali a bacrangna:
19 tallo a copa ti naaramid a cas sabong
ti almendra iti maysa a sanga, maysa a
boco sa maysa a sabong; ket tallo a copa
ti naaramid a cas sabong ti almendra iti
sabali a sanga, maysa a boco ken maysa a
sabong: casta ti naipaay cadagiti innem a
sanga a rumuar iti candelero.
20 Ket iti candelero adda idi uppat a
copa, naaramid a cas sabong ti almendras,
dagiti bocona, ken dagiti sabsabongna;
21 ket ti maysa a boco iti babaen dagiti
dua a sanga a sangsangcanayonda, ken ti
maysa a boco iti babaen dagiti dua a sanga
a sangsangcanayonda, ken maysa a boco
iti babaen dagiti dua a sanga a sangsang-
canayonda, naipaay cadagiti innem a
sanga a rumuar kencuana.
22 Dagiti bocoda ken dagiti sangada
sangsangcanayonda a bagi *iti candelero:*
ti nacadagupanna pinitpit a bin-ig a
balitoc.
23 Ket inaramidna dagiti pagsainganna,
pito, ken dagiti pangarsang kencuana, ken
dagiti pingganna a pagidissoan ti inarsang,
a bin-ig a balitoc.
24 Iti maysa a talento ti bin-ig a balitoc
inaramidna, ken amin nga aruatenna.
25 Ket inaramidna ti altar ti incienso
a cayo ti acacia: maysa a sico ti caatid-
dugna, ken maysa a sico ti caacabana,
nagcuadrado; ket dua a sico ti catayagna;
dagiti sarana sangsangcabagida iti *altar.*
26 Ket kinalupcupanna iti balitoc a
pulos, ti rabawna, ken dagiti bacrangna
nga aglawlaw, ken dagiti sarana: ket in-
yaramidanna iti maysa a balangat a bali-
toc nga aglawlaw.
27 Ket nangaramid iti dua a singsingna
a balitoc iti babaen ti balangatna, iti dua
a paragpagna, iti dua a sikigna a paca-
yusocan dagiti arimata a pangbagcatan
kencuana.
28 Ket inaramidna dagiti arimata nga
cayo ti acacia, ket kinalupcupanna ida iti
balitoc.
29 Ket inaramidna ti nasantoan a lana
a pagsapsapo, ken ti nadalus nga incienso ti
nasayamusom nga recrecado, a cas iti laing
ti manangaramid iti bangbanglo.

*Ti pannacaaramid ti altar ti daton a
mapuuran; ti pagbuggoan ken ti
paraangan. Dagup dagiti
napateg a naaramat.*

38 Ket inaramidna ti altar ti daton a
mapuuran iti cayo nga acacia:
lima a sico ti caatiddugna idi, ket lima a
sico ti caacabana, nagcuadrado; ket tallo
a sico ti catayagna.
2 Ket inaramidna dagiti sarana cadagiti
uppat a sulina; dagiti sarana sangsangca-
nayonda iti *altar:* ket kinalupcupanna iti
suer.
3 Ket nangaramid cadagiti amin nga
ar-aruaten ti altar, dagiti bangbanga, ken
dagiti soplad, ken dagiti bacbacca dagiti
pagadaw iti lasag, ken dagiti pagiccan iti
beggang: dagiti amin nga ar-aruatenna
inaramidna iti suer.
4 Ket nangyaramid iti altar iti maysa a
bacud nga iniket a suer, iti babaen ti
igidna nga aglawlaw, a ginaw-atna ti gud-
dua ti catayag *ti altar.*
5 Ket pinandayna dagiti uppat a sing-
sing cadagiti uppat a murdong ti bacud a
suer, a pacaicabilan dagiti arimata.
6 Ket inaramidna dagiti arimata iti
cayo ti acacia, ket kinalupcupanna ida iti
suer.
7 Ket inyusocna dagiti arimata cadagiti
singsing iti agsumbangir ti altar, a pacabac-
layanna; inaramidna a nasol-loopan iti
tinabla.

8 Ket nangaramid iti pagbuggoan a
suer, ken ti poonna a suer, nga a inaca-
matna dagiti sarming dagidi babbai a
naguummong a nagservi iti ruangan ti
tolda ti gimong.

9 Ket nangaramid iti paraangan: iti
abagatanen ti akinabagatan a bangir da-
giti tabtábing ti paraangan isuda idi iti
nalapat a lienzo a tinali, a sangagasut a
sico;
10 dagiti adigida duapulo, ket dagiti
batayda duapulo, a suer; dagiti callawit
dagiti adigi ken dagiti putiputda piracda
idi.
11 Ket iti bangir ti amianan sangagasut
a sico, dagiti adigida duapulo, ket dagiti
batayda duapulo, a suer; dagiti callawit,
ken dagiti putiputda pirac.
12 Ket iti bangir iti laud adda tábing a
limapulo a sico, dagiti adigida sangapulo,
ken dagiti batayda sangapulo; dagiti cawit
dagiti adigi, ken dagiti putiputda pirac idi.

13 Ket iti bañgirna a makindaya iti
daya, limapulo a sico.
14 Dagiti tábing iti maysa a sikigan *ti ruañgan* sañgapulo ket lima a sico idi;
dagiti adigida tallo, ken dagiti batayda
tallo;
15 ket casta iti sabali a bañgir: itoy
ñga ima ken ita ñga ima iti abay ti
ruañgan ti paraañgan adda dagiti tábing a
sañgapulo ket lima a sico; dagiti adigida
tallo, ken tallo dagiti batayda.
16 Amin dagiti tábiñg ti paraañgan a
naglawlaw nalapat a lienzo a tinali idi.
17 Ket dagiti batay dagiti adigi suerda
idi; dagiti callawit dagiti adigi, ken
dagiti putiputda pirac; ken ti calupcup
dagiti toctocda pirac; ket amin dagiti
adigi ti paraañgan naputiputanda iti
pirac.
18 Ket ti tábiñg ti ruañgan ti paraañgan
inaramid ti manañgborda iti azul, ken
purpuro, ken escarlata, ken nalapat a
lienzo a tinali: ket duapulo a sico ti ca-
atiddug idi, ket ti cañgato iti nagacabaan
lima a sico, a capada dagiti tábiñg ti
paraañgan.
19 Ket dagiti adigida uppat idi, ken
dagiti batayda uppat, a suer; dagiti
callawitda pirac, ken ti calupcup dagiti
toctocda, ken dagiti putiputda pirac.
20 Ket amin dagiti pasoc ti tabernaculo
ken ti paraañgan ñga aglawlaw, suerda
idi.

21 Daytoy ti dagup *dagiti banbanag a
naipaay* iti tabernaculo, a tabernaculo met
laeñg ti pamanecnec, cas nabilañgda a
mayannurot iti bilin ni Moises, a maipaay
iti panagannuñg dagiti Levitas, iti ima ni
Itamar ñga anac ni Aaron a sacerdote.
22 Ket ni Beseleel ñga anac ni Uri ñga
anac ni Hur iti caputotan ni Juda, in-
aramidna amin ñga imbilin ni Jehova ken
Moises.
23 Ket caduana idi ni Ooliab ñga anac
ni Aquisamec iti caputotan ni Dan, maysa a
manañgkitikit, ken nagdanonan laiñg ñga
agararamid, ken maysa a manañgborda
iti azul, ken iti purpura ken iti escarlata
ken iti lienzo a nalapat a tinali.

24 Amin a balitoc a naaramat iti pan-
nacaaramid ti amin a trabajo ti santuario,
a balitoc met laeñg a naidaton, duapulo ket
siam a talento, ket pito gasut ket tallopulo
a siclo, a capada ti siclo ti santuario.
25 Ket ti pirac dagiti naibilañg ti
gimoñg sañgagasut a talento, ket sañgaribu
pito gasut ket pitopulo ket lima a siclo,
cas ti siclo ti santuario:
26 maysa a beka ti maysa a olo, *cayatna
a saoen*, guddua ti siclo, cas ti siclo ti
santuario, iti tunggal maysa ñga immal-
latiw cadacuada a naibilañg, manipud
duapulo ti tawenna ken nasuroc, cadagiti
innem a gasut a ribu, tallo ribu, lima
gasut ket limapulo a lallaki.
27 Ket ti sañgagasut a talento a pirac
isuda ti napanday a batbatay ti santuario,
ken batbatay iti abboñg; sañgagasut a
batbatay ti sañgagasut a talento, maysa a
talento ti maysa a batay.
28 Ket iti sañgaribu pito gasut pitopulo
ket lima a *siclo* inaramidna a callawit
cadagiti adigi, ken pinañgcalupcupna ca-
dagiti toctocda, ken inaramidna a putiput
a maipaay cadacuada.
29 Ket ti suer a naidaton pitopulo a
talento, ket dua ribu ket uppat a gasut a
siclo.
30 Ket isu ti inaramidna a batbatay ti
ruañgan ti tolda ti gimoñg, ken altar a
suer, ken iniketna a suer, ken amin ñga
ar-aruaten ti altar,
31 ken batbatay ti paraañgan ñga aglaw-
law, ken batbatay ti ruañgan ti paraañgan,
ken amin a pasoc ti tabernaculo, ken amin
a pasoc ti paraañgan ñga aglawlaw.

Ti pannacaaramid dagiti cawes dagiti sacerdote. Ni Moises kitaenna ti aramid a nalpas.

39 Ket iti azul, ken purpura, ken es-
carlata inaramidda a cawcawes a
nasayaat ti pannacaaramidna, a maipaay
iti panagannuñg iti nasantoan a disso, ken
inaramidda a nasantoan a cawes a maipaay
ken Aaron; cas imbilin ni Jehova ken
Moises.

2 Ket inaramidna ti efod iti balitoc,
azul, ken purpura, ken escarlata, ken
nalapat a lienzo a tinali.
3 Ket nagpitpitda iti balitoc a bina-
labala iti naiñgpis ket binarotda tapno
ibiñggasda iti azul, ken iti purpura ken
iti escarlata, ken iti nalapat a lienzo a
gapuanan ti nagdanonan laiñg ñga agar-
aramid.
4 Nagaramidda cadagiti ragas ñga hom-
brera a naisug-op; cadagiti dua a puñgto
naisug-op.
5 Ket ti nasayaat ti pannacaabelna a
barikes ñga adda iti rabaw *ti efod* a

pañgicapet kencuana, isu met ti nayon ti
ragas *ken* capada ti pannacaaramidna; iti
balitoc, iti azul, ken purpura ken escarla-
ta, ken nalapat a lienzo a tinabid; cas
imbilin ni Jehova ken Moises.

6 Ket tinagaanda dagiti bato nga onix,
a naitampoc iti balitoc, a nakitikitan
cadagiti kitikit ti maysa a tandaan, a
naibatog cadagiti nagnagan dagiti annac
ni Israel.
7 Ket incabilna ida cadagiti ragas nga
hombrera ti efod, tapno isuda dagiti bat-
bato a pañglaglagipan cadagiti annac ti
Israel; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

8 Ket inaramidna ti pectoral, a gapuan-
an ti nagdanonan laing nga agararamid,
cas pannacaaramid ti efod; a balitoc, azul,
ken purpura, ken escarlata, ken nalapat a
lienzo a tinabid.
9 Cuadrado idi; inaramidda ti pectoral
nga agsucut: maysa a dañgan ti caatid-
dugna idi, ken maysa a dañgan ti ca-
acabana, nagcupin.
10 Ket tinampucanda iti uppat nga
in-intar cadagiti batbato. Maysa nga
intar ti sardio, topacio, ken carbunclo isu
idi ti umuna nga intar;
11 ket ti maicadua nga intar, maysa
nga esmeralda, maysa a zafiro, ken maysa
a diamante;
12 ket ti maicatlo nga intar, maysa a
jacinto, maysa nga agata, ken maysa nga
amatista;
13 ket ti maicapat nga intar, maysa a
berilo, maysa nga onix, ken maysa a jaspe:
naibalayda cadagiti calupcup a balitoc a
nacaitampucanda.
14 Ket dagiti batbato naibatogda cada-
giti nagnagan dagiti annac ti Israel, a
sañgapulo ket dua, a maisurot iti nagna-
ganda; cas cadagiti nacaiburican ti maysa
a tandaan, tunggal maysa a naibatog iti
naganna, cadagiti sañgapulo ket dua a
caputotan.
15 Ket inaramidda dagiti siñgdan ti
pectoral a cas lubid a kinawar a pasig a
balitoc.
16 Ket inaramidda ti dua a pagitampu-
can a balitoc, ken dua a siñgsiñg a balitoc,
ket incabilda ti dua a siñgsiñg iti dua a
puñgto ti pectoral.
17 Ket incabilda dagiti dua a kinawar
a siñgdan a balitoc cadagiti dua a siñg-
siñg iti puñgpuñgto ti pectoral.
18 Ket dagiti *sabali a* dua nga puñgto
dagiti dua nga kinawar a siñgdan incama-
ñgda cadagiti dua a pagitampucan, ket
indissoda ida cadagiti ragas nga hombrera
ti efod iti sañgoananna.
19 Ket inaramidda ti dua a siñgsiñg a
balitoc, ket incabilda ida cadagiti dua a
murdoñg ti pectoral, iti piñgirna nga
adda iti sikigan ti efod a nakinuneg.
20 Ket nañgaramidda iti dua a siñgsiñg
a balitoc, ket incabilda ida cadagiti dua a
ragas nga hombrera iti efod iti makinbaba,
iti sañgoananna, iti asideg ti pagsaipanna,
a ñgatoen ti nasayaat ti pannacaabelna a
barikes ti efod.
21 Ket ingalutda ti pectoral nga in-
capetda dagiti siñgsiñgna cadagiti siñgsiñg
ti efod nga inaramatda ti maysa a siñgdan
nga azul, tapno maiparabaw ti nasayaat ti
pannacaabelna a barikes ti efod, ken tapno
ti pectoral saan a maisina iti efod; cas
imbilin ni Jehova ken Moises.

22 Ket inaramidna ti cagay ti efod nga
inabel a pasig nga azul;
23 ket ti tengnged ti cagay iti tengnga-
na, cas ti putol ti maysa a bado a kina-
war a landoc, nalebleban nga aglawlaw ti
tengngedna, tapno dinto agpigis.
24 Ket inaramidda iti gayadan ti cagay
ti granada nga azul, ken purpura, ken
escarlata, *ken lienzo a* tinabid.
25 Ket nagaramidda iti camcampanilla
a bin-ig a balitoc, ket insaadda dagiti
campanilla nga inbalballaetda cadagiti
granada iti gayadan ti cagay nga aglawlaw,
a naiballaet cadagiti granada;
26 maysa a campanilla ken maysa a
granada, maysa a campanilla ken maysa a
granada, iti gayadan ti cagay nga aglawlaw,
a pagcawes no agannuñg; cas imbilin ni
Jehova ken Moises.

27 Ket inyaramidanda ni Aaron ken
dagiti annacna a lallaki cadagiti badbado
a lienzo a nalapat nga inabel,
28 ken ti mitra a lienzo a nalapat, ken
dagiti nasayaat a pannacacallogong a
lienzo a nalapat, ken dagiti sapin a lienzo
a nalapat a lienzo a tinabid,
29 ken ti barikes a lienzo a nalapat a
tinabid, ken azul, ken purpura, ken escar-
lata, a gapuanan ti managborda; cas
imbilin ni Jehova ken Moises.

30 Ket nagaramidda iti plancha ti
balañgat a nasantoan nga pasig a balitoc,
ket inlanadda kencuana ti maysa a sinurat,
cas cadagiti pannacaiburic ti maysa a
tandaan, NASANTOAN KEN JEHOVA.

31 Ket insiglotda iti maysa a singdan nga azul, a pangicapet kencuana iti rabaw ti mitra iti ngato; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

32 Casta ti pinnacalpas amin nga pannacaaramid ti tabernaculo ti tolda ti gimong; ket dagiti annac ti Israel inaramidda cas imbilin ni Jehova ken Moises; casta ti inaramidda.
33 Ket impanda ti tabernaculo ken Moises, ti Tolda, ken amin dagiti alalicamenna, dagiti corchetesna, dagiti tabtablana, dagiti balbalunet, ken dagiti adigina, ken dagiti batayna;
34 ken ti abbong a lallalat ti carnero a natina iti nalabaga, ken ti abbong a lallalat ti foca, ken tábing ti linged;
35 ti lacasa ti pamanecnec, ken dagiti ar-arimatana, ken ti saad ti caasi;
36 ti lamisaan, amin dagiti aruatenna, ken ti tinapay ti parang;
37 ti candelero a nadalus, dagiti pagsainganna, a dagiti met laeng pagsaingan a maiornos, ken amin dagiti aruatenna, ken ti lana a segden;
38 ken ti altar a balitoc, ken ti lana a pagsapsapo, ken ti nasayamusom nga incienso, ken ti tábing iti ruangan ti Tolda;
39 ti altar a suer, ken iniket á bacodna a suer, dagiti ar-arimatana, ken amin dagiti alicamenna, ti pagbuggoan ken ti poonna;
40 dagiti tábing ti paraangan, dagiti adigina, ken dagiti batayna, ken ti panglinged iti ruangan ti paraangan, dagiti lubidna, ken dagiti pasocna, ken amin dagiti alicamen ti panagannung iti tabernaculo, a maipaay iti tolda ti gimong;
41 dagiti nasayaat ti pannacaabelna a cawcawes a pagannung iti nasantoan a saad, ken dagiti nasantoan a pagan-anay ni Aaron a sacerdote, ken dagiti pagan-anay dagiti annacna, nga agannung iti kinasacerdote.
42 Iti mayannurot cadagiti amin nga imbilin idi ni Jehova ken Moises, casta ti namaayan dagiti annac ti Israel cadagiti amin nga aramid.
43 Ket nakita ni Moises amin dagiti gapuanan, ket, adtoy, inaramiddan; cas iti pinangibilin ni Jehova, casta ti pinangaramidda idi: ket ni Moises binendicionanna ida.

Ti pannacabangon ti tabernaculo.

40 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a cunana,
2 Iti umuna nga aldaw ti bulan nga umuna bangonemto ti tabernaculo ti tolda ti gimong.
3 Ket icabilmonto iti unegna ti lacasa ti pamanecnec, ket lingdamto ti lacasa iti abbong.
4 Ket iserrecmonto ti lamisaan, ket ornosemto dagiti banbanag nga adda iti rabawna; yunegmonto ti candelero, ket gangatamto dagiti pagsainganna.
5 Ket icabilmonto ti altar a balitoc a pagincienso an iti sango ti lacasa ti pamanecnec, ket icabilmonto ti linged ti ruangan ti tabernaculo.
6 Ket isaadmonto ti altar ti daton a mapuuran iti sango ti ruangan ti tabernaculo ti tolda ti gimong.
7 Ket idissomto ti pagbuggoan iti nagbaetan ti tolda ti gimong ken ti altar, ket iccamto iti danum.
8 Ket bangonemto ti paraangan nga aglawlaw, ket ibitinmonto ti linged ti ruangan ti paraangan.
9 Ket alaemto ti sapsapo a lana ket sapsapoamto ti tabernaculo, ken amin nga adda iti unegna, ket pasantoemto ken amin nga alicamenna: ket nasantoanto.
10 Ket sapsapoamto ti altar ti daton a mapuuran, ken amin nga ar-aruatenna, ket pasantoemto ti altar: ket ti altar casantoanto unay.
11 Ket sapsapoamto ti pagbuggoan ken ti poonna, ket santificaremto.
12 Ket ipanmonto ni Aaron ken dagiti annacna iti ruangan ti tolda ti gimong, ket buggoamto ida iti danum.
13 Ket icapetmonto ken Aaron dagiti nasantoan a cawes; ket sapsapoamto, ket santificaremto, tapno agannung caniac iti takem ti sacerdote.
14 Ket yegmonto dagiti annacna a lalaki, ket icapetmonto cadacuada dagiti bado;
15 ket sapsapoamto ida a cas iti panangsapsapom ken amada, tapno macapagannungda caniac iti takem ti sacerdote: ket tinto pannacasapsapoda isu cadacuada ti agnanayon a kinasacerdote cadagiti putotda a di agsardeng.
16 Castoy ti inaramid ni Moises: ti mayannurot iti amin nga imbilin ni Jehova kencuana, isu ti inaramidna.

17 Ket naaramid nga iti umuna a bulan ti maicadua a tawen, iti umuna nga aldaw ti bulan, nabangon ti tabernaculo.
18 Ket ni Moises binangonna ti tabernaculo, ket indissona dagiti batbatayna,

ket impatacderna dagiti tabtablana, ket
inyusocna dagiti balunetna, ket impatac-
derna dagiti adigina.
19 Ket inucradna ti linonğ iti rabaw ti
tabernaculo, ket incabilna ti abbonğ nğa
akinnğato ti linonğ iti rabawna; cas
imbilin ni Jehova ken Moises.
20 Ket innalana sana incabil ti pamanec-
nec iti uneg ti lacasa, ket incapetna dagiti
arimata iti lacasa, ket indissona ti saad ti
caasi iti rabaw ti lacasa:
21 ket inserrecna ti lacasa iti taberna-
culo, ket imbitinna ti abbonğ ti linğed,
ket lininğdanna di lacasa ti pamanecnec;
cas imbilin ni Jehova ken Moises.
22 Ket insaadna ti lamisaan iti tolda
ti gimonğ iti banğir nğa amianan ti
tabernaculo, iti ruar di abbonğ.
23 Ket inornosna iti rabawna ti tinapay
ni Jehova; cas imbilin ni Jehova ken
Moises.
24 Ket indissona ti candelero iti tolda
ti gimonğ, iti batog ti lamisaan, iti banğir
nğa abagatan ti tabernaculo.
25 Ket sineggedanna dagidi pagsainğan
iti sanğo ni Jehova; cas imbilin ni Jehova
ken Moises.
26 Ket incabilna di altar a balitoc iti
tolda ti gimonğ iti sanğoanan di abbonğ:
27 ket pinuuranna iti rabawna ti
incienso dagiti nabanğlo nğa recrecado;
cas imbilin ni Jehova ken Moises.
28 Ket incabilna ti linğed ti ruanğan
ti tabernaculo.
29 Ket insaadna ti altar ti daton a ma-
puuran iti ruanğan ti tabernaculo ti tolda
ti gimonğ, ket nanğidatag iti rabawna iti
daton a mapuuran, ken daton a bel-laay;
cas imbilin ni Jehova ken Moises.
30 Ket indissona ti pagbuggoan iti
nagbaetan ti tolda ti gimonğ ken ti altar,
ket iniccanna iti danum a pagbuggo.
31 Ket ni Moises ken ni Aaron ken da-
giti annacna a lallaki binuggoanda dagiti
imimada ken sacsacada iti daydiay;
32 no sumrecda idi iti tolda ti gimonğ,
ket no umadanida idi iti altar, agbuggoda
idi; cas imbilin ni Jehova ken Moises.
33 Ket impatacderna ti paraanğan iti
lawlaw ti tabernaculo ken ti altar, ket
insabitna ti linğed ti ruanğan ti paraanğan.
Casta ti pinanğleppas ni Moises iti aramid.

34 Idin di ulep kinalibuyutanna ti
tolda ti gimonğ, ket ti gloria ni Jehova
pinunnona ti tabernaculo.
35 Ket ni Moises di macastrec idi iti
tolda ti gimonğ, gaput ta di ulep nagsaad
iti rabawna, ken ti gloria ni Jehova
pinunnona ti tabernaculo.
36 Ket idi nğa di ulep nagpanğato
nanipud iti rabaw di tabernaculo, dagiti
annac ti Israel nagnada, cadagiti amin a
papananda:
37 nğem no di ulep saan a naipanğato,
saanda a nagna idin aginğga iti aldaw a
dina inğanğato.
38 Ta di ulep ni Jehova adda idi no
aldaw iti rabaw ti tabernaculo, ket no rabii
adda idi ti apuy idiay rabawna, iti imatanğ
dagiti amin a balay ti Israel, bayat amin
dagiti papananda.

TI MAICATLO A LIBRO NI MOISES
A MANAGAN ITI SAPASAP
LEVITICO.

Ti linteg cadagiti datdaton a mapuuran.

1 Ket ni Jehova inayabanna ni Moises ket nakisao kencuana nanipud iti tolda ti gimong̃, a kinunana,
2 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket cunaem cadacuada, No adda maysa cadacayo a mang̃ipaay iti daton ken Jehova, aramatenyonto a pagdaton dagiti ananimal, a dagiti met laeng̃ baca ken carnero.

3 No baca ti mapuuran a pagdatonna, idatonnanto ti lalaki nga awan pacapilawanna: ti pang̃idatonannanto iti ridaw ti ruang̃an ti tolda ti gimong̃, tapno maawat iti saclang̃ ni Jehova.
4 Ket icabilnanto ti imana iti olo ti idatonna a mapuuran; ket maipategto kencuana a maibilang̃ a pacaabbong̃anna.
5 Ket mang̃patayto iti baca a lalaki iti sang̃o ni Jehova: ket dagiti annac a lallaki ni Aaron, dagiti sacerdote, idatagdanto ti dara, ket iwarisdanto ti dara iti lawlaw ti rabaw ti altar nga adda iti ridaw ti ruang̃an ti tolda ti gimong̃.
6 Ket lalatennanto ti daton a mapuuran, ket rang̃rang̃cayennanto.
7 Ket dagiti annac ni Aaron a sacerdote mang̃icabildanto ti apuy iti rabaw ti altar, ket parabawandanto iti sung̃rod a naurnos ti apuy;
8 ket dagiti annac ni Aaron, dagiti sacerdote, icabildanto a pagoornosen dagiti rinang̃cay, ti olo, ken ti tabá, iti rabaw ti cayo a ng̃atoen ti apuy iti rabaw ti altar:
9 ng̃em dagiti lalaemna ken sacsacana buggoannanto iti danum: ket ti sacerdote puurannanto ida amin iti rabaw ti altar, nga daton a mapuuran, maysa a daton a naaramid iti apuy, a nabang̃lo a sayamusom ken Jehova.

10 Ket no ti idatonna aggapu iti pang̃en, cadagiti carnero, wenno cadagiti calding̃, a daton a mapuuran; itinto lalaki a di mapilaw ti idatonna.
11 Ket patayennanto iti sibay ti altar iti amianan iti saclang̃ ni Jehova; ket dagiti annac ni Aaron, dagiti sacerdote, iwarisdanto ti darana iti rabaw ti altar nga aglawlaw.
12 Ket isu rang̃cayennanto agraman olona ken tabana; ket ti sacerdote icabilnanto ida iti naurnos iti rabaw ti cayo nga adda iti ng̃atoen ti apuy iti altar:
13 ng̃em dagiti lalaem ken dagiti sacsaca buggoannanto iti danum; ket ti sacerdote idatonnanto amin, ket puurannanto iti altar: isut' maysa a daton a mapuuran, maysa a daton a naaramid iti apuy, a nabang̃lo a sayamusom ken Jehova.

14 Ket no ti idatagna ken Jehova maysa a daton a mapuuran cadagiti tumatayab, idatonnanto ng̃arud a pagdatag dagiti pagpagaw wenno urbon dagiti calapati.
15 Ket ti sacerdote ipannanto iti altar, ket pulsutennanto ti olona, ket puurannanto iti rabaw ti altar; ket ti darana ipatedtednanto iti sibay ti altar;
16 ket iccatennanto ti kinaracaranna agraman rugitna ket ibelleng̃na iti sikigan ti altar iti daya a pagdissoan dagiti dapo:
17 ket iggamannanto dagiti payacna tapno pisang̃enna, ng̃em dinanto gerreten; ket ti sacerdote puurannanto iti rabaw dagiti sung̃rod ti apuy: isut' maysa a daton a mapuuran, maysa a daton a naaramid iti apuy, a nabang̃lo a sayamusom ken Jehova.

Ti linteg cadagiti daton a bellaag.

2 Ket no adda mang̃ipaay iti daton a bellaay ken Jehova, ti namayecmec nga harina idatonnanto; ket buyatannanto iti lana, sananto icabil iti incienso:
2 ket ipannanto cadagiti sacerdote nga annac a lallaki ni Aaron; ket isu irakemnanto ti imana iti dadduma nga harinana a namayecmec, ken iti dadduma a lanana, agraman amin a inciensona; ket ti sacer-

dote puurannanto iti altar *a cas* panĝlagip kencuana, maysa a daton a maaramid iti apuy, a nabanĝlo a sayamusom ken Jehova:

9 ket ti matda iti daton a bellaay maipatagicuanto ken Aaron ken dagiti annacna a lallaki: isut' maysa nĝa aramid a casantoan unay dagiti daton a maaramid ken Jehova iti apuy.

4 Ket no sica ti manĝidatag iti daton a bellaay a naluto iti horno, isunto dagiti torta nĝa harina a namayecmec nĝa awan levadurana, a nagameran iti lana, wenno dagiti cancanen a nainĝpis a di nalevaduraan a sinapsapoan iti lana.

5 Ket no ti idatagmo maysa a daton a bellaay a naluto iti bandeja ti horno, tinto namayecmec nĝa harina a di nalevaduraan a nagameran iti lana.

6 Pispisiemto ket lanaamto: isut' maysa a daton a bellaay.

7 Ket no ti igay-atmo maysa a daton a bellaay a naluto iti parioc, ti namayecmec nĝa harina nĝa adda lanana ti maaramidto.

8 Ket ipanmonto ti daton a bellaay a naaramid cadagitoy a ramitramit ken Jehova: ket isuntet' maiparanĝ iti sacerdote, ket isu ipannanto iti altar.

9 Ket ti sacerdote iccatennanto iti daton a bellaay ti panĝlagip kencuana, ket puurannanto iti rabaw ti altar, maysa a daton a maaramid iti apuy, a nabanĝlo a sayamusom ken Jehova.

10 Ket ti matda iti daton a bellaay cucuanto ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki: isut' maysa nĝa aramid a casantoan unay cadagiti datdaton ken Jehova a maaramid iti apuy.

11 Saanto a nalevaduraan ti daton a bellaay nĝa idatonyonto ken Jehova; ta dicayto puuran ti levadura wenno diró a daton a naaramid iti apuy ken Jehova.

12 Igay-atyonto ida a pagdaton dagiti umuna a *bunĝbunĝa* ken Jehova: nĝem saandanto a maipan nĝa aĝservi a nabanĝlo a sayamusom iti rabaw ti altar.

13 Ket tumunĝgal maidatag ti datonmo a bellaay asinamto; ket dicanto liwayan ti asin ti tulag ti Diosmo iti datonmo a bellaay: dagup amin a datonmo pakidatonmonto ti asin.

14 Ket no idatagmo ti maysa a daton a bellaay dagiti umuna a bunĝa ken Jehova, ipaaymonto a daton a bellaay dagiti umuna a bunĝa ti trigo a sibubukel ti dawana a naituno iti apuy, napilpil a binukel ti nalangto a dawa.

15 Ket iccamto iti lana, sacanto parabawan iti incienso: isu ti maysa a daton a bellaay.

16 Ket ti sacerdote puurannanto ti panĝlagip itoy, a isu a ti dadduma ti napilpil a bukel, ken ti dadduma ti lanana, agraman amin ti inciensona: isu ti maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova.

Ti linteg cadagiti datdaton iti cappia.

3 Ket no ti idatonna maysa a sacrificio dagiti daton iti cappia; no manĝidaton cadagiti bacbaca, uray lalaki, uray cabayan, tinto awan pilawna ti idatonna iti saclanĝ ni Jehova.

2 Ket idissonanto ti imana iti olo ti idatonna, ket patayennanto iti ridaw ti ruanĝan ti tolda ti gimonĝ: ket dagiti annac a lallaki ni Aaron nĝa sassacerdote iwarisdanto ti dara iti lawlaw ti rabaw ti altar.

3 Ket igay-atnanto a daton cadagiti datdaton iti cappia ti maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova; ti taba a manĝcumot cadagiti lalaem, ken amin a taba nĝa adda cadagiti lalaem,

4 ket dagiti dua a beckel ken ti taba iti lawlawda, nĝa adda iti abay dagiti lomo, ken ti culapot ti dalem, agraman dagiti beckel iccatennanto.

5 Ket dagiti annac a lallaki ni Aaron puurandanto iti rabaw ti altar iti nĝatoen ti mapuuran a daton, nĝa adda iti rabaw ti naisunĝrod iti apuy: isut' maysa a daton a maaramid iti apuy, a nabanĝlo a sayamusom ken Jehova.

6 Ket no ti idatonna a sacrificio dagiti daton iti cappia ken Jehova maysa cadagiti carnero; lalaki wenno cabayan, nĝa awan pilawna ti pagdatonna.

7 No ipaaynna a daton ti cordero, idatonnanto nĝarud iti saclanĝ ni Jehova;

8 ket idissonanto ti imana iti olo ti datonna, ket patayennanto iti sanĝo ti tolda ti gimonĝ: ket dagiti annac a lallaki ni Aaron iwarisdanto ti darana iti lawlaw ti rabaw ti altar.

9 Ket ipaaynanto iti sacrificio dagiti daton iti cappia ti maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova; ti tabana, ti nalucmeg nĝa ipus a sibubukel iccatennanto iti yan ti duri; ket ti taba a

mamungōn cadagiti lalaem, ken amin a
taba nḡa adda cadagiti lalaem,
16 ket dagiti dua a beckel, ken ti taba
nḡa adda cadacuada a nayapiring cadagiti
lomo, ken ti culapot ti dalem, agraman
dagiti beckel iccatennanto.
11 Ket ti sacerdote puurannanto iti
rabaw ti altar: isu ti taraon ti daton
a maaramid iti apuy ken Jehova.

12 Ket no ti idatonna maysa a calding,
idatonnanto nḡarud iti saclang ni Jehova:
13 ket ipataynanto ti imana iti olona,
ket patayennanto iti sanḡo ti tolda ti
gimong; ket dagiti annac a lallaki ni
Aaron iwarisdanto ti darana iti rabaw ti
altar nḡa aglawlaw.
14 Ket manḡipaayto iti daydiay ti
datonna, nḡa maysa a daton a maaramid
iti apuy ken Jehova; ti taba a manḡcumot
iti lalāem, ken amin a taba cadagiti lalaem,
15 ket dagiti dua a beckel, ken ti taba
nḡa adda cadacuada a nayapiring cadagiti
lomo, ken ti culapot, agraman dagiti
beckel iccatennanto.
16. Ket ti sacerdote puurannanto ida
iti rabaw ti altar: isu ti taraon ti daton a
maaramid iti apuy, a nabanḡlo a saya-
musom; dagup ti taba biang ni Jehova.
17 Daytoyto ti agnanayon nḡa alagaden
agpapan putputotyo iti isu-amin a pagna-
edanyo, isu a diayto canen ti taba ken
dara.

Ti linteg cadagiti datdaton iti basol.

4 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a
kinunana,
2 Ibagam cadagiti annac ti Israel, a
cunam, No addanto macabasol a dina
gagaraen iti maysa cadagiti imbilin ni
Jehova nḡa saan nḡa aramiden, ket
aramidennanto ti maysa cadagidiay:
3 no ti nasapsapoan a sacerdote maca-
basolto isu a pacairamananto ti ili, ma-
nḡidaton nḡarud gapu iti basolna nḡa
inaramidna, iti maysa a bumaro a baca
nḡa awan pacapilawanna ken Jehova a
maipaay a daton gapu iti basol.
4 Ket manḡyegto iti baca a bumaro iti
ruanḡan ti tolda ti gimong iti sanḡo ni
Jehova; ket idissonanto ti imana iti olo
ti baca, ket patayennanto ti baca iti
sanḡo ni Jehova.
5 Ket ti nasapsapoan a sacerdote alaen-
nanto ti dara ti baca, ket yegnanto iti
tolda ti gimong:
6 ket ti sacerdote ibabasananto ti ra-
magna iti dara, ket iwarisnanto ti dara iti
maminpito iti saclang ni Jehova iti
sanḡoanan ti tabing ti santuario.
7 Ket ti sacerdote icabilnanto ti dad-
duma a dara cadagiti sara ti altar ti
incienso a nasayamusom iti sanḡo ni
Jehova, nḡa adda iti tolda ti gimong;
ket ti dagup ti dara ti bumaro a baca
ibuyatnanto iti poon ti altar ti daton a
mapuuran, nḡa adda iti ruanḡan ti tolda
ti gimong.
8 Ket amin a taba ti baca a daton gapu
iti basol iccatennanto; ti taba a manḡbu-
nḡon cadagiti lalaem, ken amin a taba
cadagiti lalaem,
9 ket dagiti dua a beckel, ken ti taba
nḡa adda iti rabawda, a nayapiring cada-
giti lomo, ken ti culapot ti dalem, agra-
man dagiti beckel, iccatennanto,
10 a cas panangiccat ti taba iti baca a
lalaki ti sacrificio dagiti daton iti cappia:
ket ti sacerdote puurannanto ida iti rabaw
ti altar ti daton a mapuuran.
11 Ket ti lalat ti baca ken amin a
lasagna, agraman ti olona ken agraman
sacsacana, ken lalaemna, ken tackina,
12 uray ti dagup ti bagi ti baca ipan-
nanto iti ruar ti pacarso aginḡga iti
nadalus a yan, a pacaiccan dagiti dapo,
ket puurannanto iti rabaw ti sunḡrod
iti apuy: iti pacaibellenḡan dagiti dapo
isuntot' pacapuuranna.

13 Ket no ti dagup ti Israel macabasol,
ket ti aramid nalmeng cadagiti mata ti
gimong, ket isuda nagaramidda cadagiti
imbilin ni Jehova a saan nḡa aramiden,
ket nacabasolda;
14 no ti basol a nacabiddutanda ma-
ammoan, ti gimong nḡarud idatonnanto ti
maysa a baca a bumaro nḡa agservi a
daton gapu iti basol, ket yegna iti sanḡo
ti tolda ti gimong.
15 Ket dagiti panḡlacayen ti gimong
idissodanto dagiti im-imada iti olo ti
baca iti saclang ni Jehova; ket ti baca
mapatayto iti sanḡo ni Jehova.
16 Ket ti nasapsapoan a sacerdote
yegnanto ti dadduma a dara ti baca iti
tolda ti gimong:
17 ket ti sacerdote isawsawnanto ti
ramayna iti dara, ket iwarisnanto iti
maminpito iti saclang ni Jehova iti sa-
nḡoanan ti tabing.
18 Ket icabilnanto ti dadduma a dara
iti rabaw dagiti sara ti altar nḡa adda iti
sanḡo ni Jehova, nḡa adda iti uneg ti
tolda ti gimong; ket amin ti dara ibuc-

bucnanto iti poon ti altar ti daton a mapuuran nga adda iti ruangan ti tolda ti gimong.

19 Ket iccatennanto ti dagup ti tabana, ket puurannanto iti rabaw ti altar.

20 Castoy ti aramidennanto iti baca; cas inaramidna iti baca ti daton gapu iti basol, castanto ti panangaramidna iti daytoy; ket ti sacerdote aramidennanto ti pacaabbongan ti ili, ket mapacawandanto.

21 Ket alaennanto ti baca iti ruar ti pacarso, ket puurannanto a cas pinangpuurna idi immuna a baca: isu ti daton gapu iti basol nga maipaay iti gimong.

22 No maysa nga agturay ti macabasol, ket aramidenna a di gagaraen ti uray ania cadagiti imbilin ni Jehova a Diosna a di aramiden, ket nacabasol;

23 no ti babacna a nacabasolanna maipacaammo kencuana, yegnanto a datonna ti maysa a calding, a lalaki nga awan pilawna;

24 ket isaadnanto ti imana iti olo ti calding, ket patayennanto iti disso a pamapatayanda iti daton a mapuuran iti saclang ni Jehova: isut' maysa a daton gapu iti basol.

25 Ket ti sacerdote isawsawnanto ti ramayna iti dara ti daton gapu iti basol, ket icabilnanto iti rabaw dagiti sara ti altar ti daton a mapuuran; ket ti darana ibuyatnanto iti poon ti altar ti daton a mapuuran.

26 Ket dagup ti tabana puurannanto iti rabaw ti altar, cas ti taba ti sacrificio ti datdaton a maipaay iti cappia; ket ti sacerdote aramidennanto a pacaabbonganna cas mayannatup iti basolna, ket mapacawanto.

27 Ket no maysa cadagiti tao a caaduan ti macabaddut a dina gagaraen, no agaramid iti maysa cadagiti imbilin ni Jehova nga saan nga aramiden, ket macabasol;

28 no ti basolna a nacabaddutanna maipacaammo kencuana, yegnanto ngarud a datonna ti maysa a calding, cabayan nga awan pacapilawanna, gapu iti basol a nacabaddutanna.

29 Ket isaadnanto ti imana iti olo ti daton gapu iti basol, ket patayennanto ti daton gapu iti basol iti yan ti daton a mapuuran.

30 Ket ti sacerdote isawsawnanto ti ramayna iti dara daydiay, ket icabilnanto cadagiti sara ti altar ti daton a mapuuran; ket dagup ti dara daydiay ibuyatnanto iti poon ti altar.

31 Ket amin a tabana iccatennanto, cas pannacaiccat ti taba iti sacrificio dagiti daton a maipaay iti cappia; ket ti sacerdote puurannanto iti rabaw ti altar, a nabanglo a sayamusom ken Jehova; ket ti sacerdote aramidennanto a pacaabbonganna, ket mapacawanto.

32 Ket no mangyeg iti maysa a cordero a daton nga ipaayna gapu iti basol, maysa a cabayan nga awan pacapilawanna ti yegnanto.

33 Ket ipataynanto ti imana iti olo ti daton gapu iti basol, ket patayennanto a daton gapu iti basol iti disso a pamapatayanda iti daton a mapuuran.

34 Ket ti sacerdote isawsawnanto ti ramayna iti dara ti daton gapu iti basol, ket icabilnanto iti rabaw dagiti sara ti altar ti daton a mapuuran; ket amin a dara daydiay ibuyatnanto iti poon ti altar:

35 ket amin a tabana iccatennanto, cas iti pannacaiccat ti taba ti cordero iti sacrificio dagiti daton a maipaay iti cappia; ket ti sacerdote puurannanto ida iti rabaw ti altar, iti ngatoen dagiti daton ni Jehova a maaramid iti apuy; ket ti sacerdote aramidennanto a pacaabbongan-na a maipanggep iti basolna a nacabaddutanna, ket mapacawanto.

Ti linteg cadagiti daton gapu iti basol (canayon); cadagiti daton iti salungasing.

5 Ket no maysa a tao macabasol, isu a panangdengngegna iti timec ti panamagsapatada kencuana a sacsi, no nacakita wenno nacaammo, no dina ibaga, isunto ngarud ti mangawit iti kinadakes.

2 Wenno uray siasinoman a mangsagid iti saan a nadalus, uray bangcay ti natay nga animal a narugit, wenno bangcay ti animal a naamo a narugit, wenno bangcay dagiti aguy-uyas a saan a nadalus, ket nailimed kencuana, ket matda a saan a nadalus, macabasolto ngarud.

3 Wenno no sagidenna ti rugit ti tao, iti uray ania a nacarugitanna, ket nailimed kencuana; intono maammoanna, macabaddutto laeng.

4 Wenno no ti uray siasino mangipabpabareng nga agsapata cadagiti bibigna nga agaramid iti dakes, wenno agaramid iti naimbag, uray aniaman a balicsennanto

a situtured babaen ti sapata, ket nailimed
kencuana; intono maammoanna, macabad-
dutto ngarud iti maysa cadagitoy nga
aramid.
5 Ket maaramidto, a no isunto ti
macabasol iti maysa cadagitoy nga *a-
ramid,* ipudnonanto ti basol nga inara-
midna:
6 ket yegnanto a datonna gapu iti
salungasing ken Jehova nga agservi iti
basol a nacabasolanna, ti maysa a cabayan
iti pangen, maysa a cordero wenno maysa
a calding, a daton gapu iti basol; ket
ti sacerdote aramidennanto a pacaab-
bonganna a maipanggep iti basolna.

7 Ket no di macaanay ti cucuana a
pangpaadda iti maysa a cordero, yegnanto
ngarud a datonna gapu iti salungasing nga
agservi iti nacabasolanna, ti dua a pagaw
wenno dua a calapati nga urbon, ken
Jehova; ti maysa maipaay ti daton gapu
iti basol, ket ti sabali maipaay ti daton a
mapuuran.
8 Ket ipannanto ida iti sacerdote, isu
a mangipaayto nga umuna iti dayta a
daton gapu iti basol, ket pulsotennanto ti
olona iti tengngedna, ngem dinanto gud-
duaen:
9 ket iwarisnanto ti dadduma iti dara
ti daton gapu iti basol iti sikigan ti altar;
ket ti natda iti dara maipatedtedto iti
poon ti altar: isu ti maysa a daton gapu
iti basol.
10 Ket igay-atnanto ti maicadua a daton
a mapuuran, cas iti alagaden; ket ti
sacerdote aramidennanto a pacaabbongan-
na a mayannurot iti baddut a nacabasolan-
na, ket mapacawanto.

11 Ngem no awan kencuana ti maca-
anay a pamaaddana iti dua a pagaw wenno
dua a calapati, yegnanto ngarud a datonna
gapu iti pannacabasolna, ti apagcapolo ti
maysa nga efa* ti namayecmec nga harina
a pagdaton gapu iti basol: dinanto ic-iccan
iti lana, casta met a dinanto ic-iccan iti
incienso; ta isut' maysa a daton gapu iti
basol.
12 Ket ipannanto iti sacerdote, ket ti
sacerdote rumakemto *iti harina* a pacalag-
lagipanna, ket puurannanto iti altar, a
ngatoen dagiti daton ni Jehova a ma-
aramid iti apuy: isu ti maysa a daton
gapu iti basol.
13 Ket ti sacerdote aramidennanto a
pacaabbonganna mayannatup iti babacna
a nacabasolanna iti uray ania cadagitoy,
ket mapacawanto: ket *ti natda* cucuanto ti
sacerdote, a cas ti daton a bellaay.

14 Ket ni Jehova nakisao ken Moises,
a kinunana,
15 No uray siasinoman mailaw-an a
macasalungasing, ket macabasol a dina
gagaraen cadagiti nasantoan a ramitramit
ni Jehova; yegnanto ngarud ti idatonna
gapu iti salungasing ken Jehova, a maysa
a lalaki a carnero nga awan pilawna, a
mayannatup iti pamatgam iti pirac a siclo,*
a cas ti siclo ti santuario, nga agservi a
daton gapu iti salungasing:
16 ket isublinanto iti nagaramidanna ti
baddut iti nasantoan a ramramit, ket
nayonannanto daydiay iti apagcalima nga
apag, ket itednanto iti sacerdote; ket ti
sacerdote aramidennanto a pacaabbongan-
na nga aramatenna ti carnero a lalaki a
daton gapu iti salungasing, ket mapa-
cawanto.

17 Ket no ti maysa a tao macabasol,
ket aramidenna ti maysa cadagiti imbilin
ni Jehova nga saan nga aramiden; uray
dina ammo, macabasol laeng, ket awiten-
nanto ti kinadakesna.
18 Ket ipannanto iti sacerdote ti maysa
a lalaki a carnero nga awan pilawna, a
mayannatup iti pamatgam, nga agservi a
daton gapu iti salungasing; ket ti sacer-
dote aramidennanto a pacaabbonganna a
maipaay iti aramid a nacabaddutanna a
dina ginagara ken dina ammo, ket ma-
pacawanto.
19 Isu ti maysa a daton gapu iti
salungasing: *ti tao* kinapudnona a naca-
baddut iti saclang ni Jehova.

*Ti akem ti sacerdote cadagiti daton a
mapuuran; cadagiti daton a
bellaay; cadagiti daton
iti basol.*

6 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a
kinunana,
2 No ti maysa a tao macabasol, ket
mailaw-an a sumalungasing ken Jehova,
ket ulbodenna ti padana a tao iti naitalec,
wenno iti nagtulaganda, wenno iti tacaw,
wenno pinarigatna ti padana a tao,
3 wenno nasaracanna ti napucaw, ket

* Bassit ti curangna a sangapulo a
salup.

* Pirac dagiti Hebreo.

yulbodna, ket sapataanna ti tiri; iti uray
ania cadagitoy a banbanag nğa aramiden
ti tao, isut' pacabasolan;
4 agbanagto ngarud nğa, no nacabasol,
ket sibabaddut, isublinanto ti tinacawna,
wenno nagun-odna gapu iti pammarpar-
igatna, wenno ti naitalec kencuana, wenno
ti napucaw a nasaracanna,
5 wenno aniaman a sinapataanna iti
tiri; isublinanto met laenğ nğa awan ma-
csay, ket nayonannanto pay iti apagcali-
mana: ket ti agtagicua isunto ti pangit-
danna iti aldaw a pannacasaracna iti
nacabaddutanna.
6 Ket yegnanto iti sacerdote ti idaton
ken Jehova gapu iti salunğasinğ, a maysa
a carnero a lalaki nğa awan pacapilawan-
na, a maitutop iti cas pamatpatgam, nğa
agservi a daton gapu iti salunğasinğ:
7 ket ti sacerdote aramidennanto a
pacaabbonğanna iti sanğo ni Jehova; ket
mapacawanto iti uray ania nğa inaramidna
nğa nacabasolanna.

8 Ket ni Jehova nakisao ken Moises,
a kinunana,
9 Ibilinmo ken Aaron ken cadagiti
annacna a lallaki, a cunam, Daytoy ti
alagaden iti daton a mapuuran: ti daton
a mapuuran addanto iti pangsunğrodan iti
rabaw ti altar iti agpatpatnag aginğga iti
bigat; ket ti apuy ti altar mapaspasged-
anto laenğ iti rabawna.
10 Ket ti sacerdote icapetnanto ti bado-
na a lienzo, ket dagiti sapinna a lienzo
icapetnanto iti lasagna; ket iccatennanto
dagiti dapo, apaman a naibus ti apuy ti
daton a mapuuran iti rabaw ti altar, ket
icabilnanto ida iti sikigan ti altar.
11 Ket iccatennanto dagiti cawesna,
ket icapetnanto dagiti sabali a cawes, ket
yallatiwnanto dagiti dapo iti ruar ti
pacarso iti nadalus a disso.
12 Ket ti apuy iti rabaw ti altar ma-
batinto a sidadaranğ idiay, daytoy dinto
maeddep; ket ti sacerdote sunğsunğrodan-
nanto iti biniganbigat; ket icabilnanto a
siuurnos iti rabawna ti daton a mapuuran,
ket puurannanto idiay ti taba dagiti
daton a maipaay iti cappia.
13 Ti apuy mabatinto laenğ a sidada-
ranğ nğa agnanayon iti rabaw ti altar;
daytoy dinto maeddep.

14 Ket daytoy ti alagaden iti daton a
bellaay: dagiti annac a lallaki ni Aaron
idatondanto iti saclanğ ni Jehova, iti sanğo
ti altar.
15 Ket mangalanto iti sanğarakemna
iti daydiay, iti namayecmec nğa harina ti
daton a bellaay, ken iti dadduma a lanana,
ken dagup ti incienso nğa adda iti daton
a bellaay, ket puurannanto iti rabaw ti
altar nğa agservi a nabanğlo a sayamusom,
cas pacalaglagipanna, ken Jehova.
16 ket ti matda iti daydiay canento ni
Aaron ken dagiti annacna a lallaki: ma-
canto a di nalevaduraan iti maysa a
nasantoan a disso; iti paraanğan ti tolda
ti gimonğ canendanto.
17 Dinto maluto a silelevadura iti horno.
Intedco a cas bágida cadagiti datonco
nğa maaramidto iti apuy; daytoy ti
nasantoan unay, a cas ti daton gapu iti
basol, ken cas ti daton gapu iti salunğasinğ.
18 Tumunğgal maysa a lalaki cadagiti
annac ni Aaron canennanto cas bágina nğa
agnanayon cadagiti putputotyo, cadagiti
datdaton ni Jehova a maaramid iti apuy:
ti manğsagid cadagidiay nasantoanto.

19 Ket ni Jehova nakisao ken Moises,
a kinunana,
20 Daytoy ti daton ni Aaron ken dagiti
annacna a lallaki, nğa ipaaydanto ken
Jehova iti aldaw a pannacasapsapona: ti
apagcapulo ti maysa nğa efa ti namayecmec
nğa harina a maipaay a mataginayon a
daton a bellaay, ti cagudduana iti bigat
ket ti maysa a gudduana iti malem.
21 Iti maysa a bandeja ti horno
maaramidto a silalana; no maupran yuneg-
monto: iti mapispisi a naluto idatonmonto
ti daton a bellaay, nğa agservi, a nabanğlo
a sayamusom ken Jehova.
22 Ket ti sacerdote a nasapsapoan a
sumononto kencuana cadagiti annacna a
lallaki idatonnanto: gapu iti mataginayon
a pagbilinan, mapuuranto nğa awan ti
curanğna a maipaay ken Jehova.
23 Ket tunğgal daton a bellaay ti sacer-
dote mapuuranto nğa awan ti curanğna:
dinto macan.

24 Ket ni Jehova nakisao ken Moises,
a kinunana,
25 Ibagam ken Aaron ken cadagiti an-
nacna a lallaki, a cunam, Daytoy ti
alagaden iti panagdaton gapu iti basol:
iti disso a pamapatayan iti daton a
mapuuran, isunto met ti pamapatayan iti
daton gapu iti basol iti saclanğ ni Jehovan
isu ti nasantoan unay.
26 Ti sacerdote a manğidaton itoy gapu
iti basol, canennanto: iti maysa a disso a

nasantoan isuntot' panĝananna, iti para-
anĝan ti tolda ti gimonĝ.
27 Uray aniaman a macasagid iti lasag
iti daytoy, nasantoanto; ket no mawar-
sian ti darana iti uray ania a cawes,
labaamto ti nawarsian iti maysa a disso a
nasantoan.
28 Nĝem ti damili a nacalutoanna
boonĝento; ket no suer nĝa alicamen ti
nacalutoanna, maugasanto, ket mabuggo-
anto iti danum.
29 Tunĝgal lalaki cadagiti sacerdote
canennanto daydiay: isu ti nasantoan
unay.
30 Ket saanto a macan ti daton gapu
iti basol, no ti dadduma a darana naiserrec
iti tolda ti gimonĝ, tapno maaramid a
pacaabbonĝan iti nasantoan a disso: mapu-
uranto iti apuy.

Ti akem ti sacerdote cadagiti daton iti salunĝasinĝ; cadagiti daton iti cappia. Ti taba ken ti dara dinto macan. Ti bági dagiti sacerdote.

7 Ket daytoy ti alagaden ti panagdaton
gapu iti salunĝasinĝ: isu ti nasantoan
unay.
2 Iti disso a pamapatayanda iti daton a
mapuuran ti pamapatayanda iti daton
gapu iti salunĝasinĝ; ket ti dara daytoy
iwarisnanto iti lawlaw ti rabaw ti altar.
3 Ket idatonnanto itoy ti dagup ti
tabana: ti nalucmeg nĝa ipus, ken ti taba
a manĝcumot cadagiti lalaem,
4 ken ti dua a beckel, ken ti taba nĝa
adda cadacuada iti apirinĝ dagiti lomo,
ken ti culapot ti dalem agraman cadagiti
beckel iccatennanto;
5 ket ti sacerdote puurannanto ida iti
rabaw ti altar a maysa a daton a maaramid
iti apuy ken Jehova: isut' maysa a daton
gapu iti salunĝasinĝ.
6 Tunĝgal lalaki cadagiti sacerdote
manĝanto iti daydiay; iti nasantoan a
disso macanto: isu nasantoan unay.
7 Cas iti daton gapu iti basol, casta met
ti daton gapu iti salunĝasinĝ, maymaysa
nĝa alagaden ti pacawadanda: ti sacerdote
a manĝaramid iti daydiay a pacaabbonĝan,
cucuananto.
8 Ket ti sacerdote a manĝirucbab iti
daton a mapuuran ti maysa a tao, ti sa-
cerdote met laenĝ tagicuaennanto ti lalat
ti idaton a mapuuran nĝa impaayna.
9 Ket tunĝgal daton a bellaay a maluto
iti horno, ken amin a maluto iti parioc ken
iti bandeja ti horno, cucuanto ti sacerdote
a manĝidaton.
10 Ket tunĝgal daton a bellaay a
nalaocan iti lana, wenno namaga, cucuanto
amin dagiti annac a lallaki ni Aaron, nĝa
cas iti cua ti maysa, casta met ti bági ti
sabali.

11 Ket daytoy ti alagaden ti sacrificio
cadagiti daton a maipaay ti cappia nĝa
igay-atto ti maysa a tao ken Jehova.
12 No isu yawatnanto a pagyaman,
idatonnanto nĝarud a buyugen ti sacrificio
a pagyaman dagiti saan a nalevaduraan a
bibinĝca a nalaocan iti lana, ken di
nalevaduraan a cancanen a nasapsapoan iti
lana, ken torta a nalaocan iti lana, ti
namayecmec a bellaay a naupran.
13 Agraman dagiti bibinĝca ti tinapay
a nalevaduraan, isaclanĝnanto ti datonna a
buyugen ti sacrificio dagiti datonna a
maipaay iti cappia a pagyaman.
14 Ket iti daydiay ipaaynanto ti maysa
iti tunĝgal daton, nĝa agservi a daton a
maipanĝato ken Jehova; daytoy cucuanto
ti sacerdote a manĝiwaris iti dara dagiti
daton iti cappia.

15 Ket ti lasag ti sacrificio dagiti
idatonna iti cappia a pagyaman canento
iti aldaw a panagidatonna; awantot'
tiddaenna aginĝga iti bigat.
16 Nĝem no ti sacrificio ti datonna
maysa a cari, wenno ti maysa a daton ti
sibubulos a nakem, canento iti aldaw a
pananĝipaayna iti datonna; ket iti bigat
isunto ti pannacacaan ti matdana:
17 nĝem ti matdana iti lasag ti sacri-
ficio aginĝga iti maicatlo nĝa aldaw,
mapuuranto iti apuy.
18 Ket no adda iti sacrificio dagiti
datonna a maipaay iti cappia a macan iti
maicatlo nĝa aldaw, saanto a maawat,
dinto met maibilanĝ kencuana a nanĝi-
datag iti daton: maysanto a rimon, ket ti
cararua ti manĝan awitennanto ti kinada-
kesna.

19 Ket ti lasag a maisagid iti uray
aniaman a saan a nadalus, dinto macan;
mapuuranto iti apuy. Ket ti maipanĝgep
iti lasag tumunĝgal maysa a nadalus
manĝanto iti daytoy:
20 nĝem ti tao a manĝan iti lasag
ti sacrificio dagiti daton iti cappia, a bági
ni Jehova, idinto a ti kinarugitna adda
kencuana, dayta a tao maipusayto iti ilina.

21 Ket no addanto maysa a macasagid iti uray ania a narugit, ti rugit ti tao wenno narugit nğa animal, wenno maysa a nacarimrimon a rugit, sa manğan iti lasag ti sacrificio dagiti daton iti cappia, a cucuan ni Jehova, dayta a tao maipusayto iti ilina.

22 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,
23 Ibagam cadagiti annac ti Israel, a cunam, Dicayto manğan iti taba ti baca, wenno carnero, wenno caldinğ.
24 Ket ti taba ti matay latta, ken ti taba ti pinisanğpisanğ dagiti narunğsot nğa animal, mabalin nğa aramaten iti uray ania a sabali a pamaayan; nğem uray cascasano dicayto manğan iti dayta.
25 Ta ti uray siasinoman a manğan iti taba ti animal nğa idaton dagiti tao a sacrificio a maaramid iti apuy ken Jehova, ti met laenğ tao a manğan iti dayta maipusayto iti ilina.
26 Ket dacayo dicayto manğan a pulos iti dara, uray *dara* ti tumatayab wenno animal iti uray ania a pagnaedanyo.
27 Siasinoman a manğan iti uray ania a dara, dayta a tao maipusayto iti ilina.

28 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,
29 Ibagam cadagiti annac ti Israel, a cunam, Ti manğidatag iti sacrificio dagiti datonna gapu iti cappia ken Jehova, yegnanto ti datonna ken Jehova iti sacrificio dagiti datonna gapu iti cappia:
30 dagiti imana met laenğ manğyegdanto cadagiti daton ken Jehova a maaramid iti apuy; ti taba agraman ti barucong yegnanto, tapno ti barucong mailili cas daton a mailili iti sanğo ni Jehova.
31 Ket ti sacerdote puurannanto ti taba iti rabaw ti altar; nğem ti barucong cucuanto ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki.
32 Ket ti luppo a macanawan itedyonto iti sacerdote a maipaay a daton a maipanğato cadagiti sacrificio dagiti datonyo iti cappia.
33 Ti anac a lalaki ni Aaron a manğirucbab ti dara dagiti daton iti cappia, ken ti taba, cucuananto ti macanawan a luppo a pannacabágina.
34 Ta ti barucong a mailili ken ti luppo a maipanğato, innalac cadagiti annac ti Israel cadagiti sacrificio dagiti datonda a maipaay iti cappia, ket intedco ken Aaron a sacerdote ken cadagiti annacna a lallaki cas bági*da* nğa agnanayon nğa aggapu cadagiti annac ti Israel.

35 Daytoy ti bági ni Aaron *ta* nasapsapoan ken ti bági dagiti annacna a lallaki *ta* nasapsapoanda, cadagiti daton ni Jehova a naaramid iti apuy, iti aldaw a pananğidatagna cadacuada tapno agannonğda ken Jehova iti akem ti sacerdote;
36 isu nğa imbilin ni Jehova nğa itden a bági*da* dagiti annac ti Israel, iti aldaw a panangsapsapona cadacuada. Isu ti bágida nğa agnanayon bayat cadagiti caputotanda.

37 Daytoy ti alagaden iti daton a mapuuran, iti daton a bellaay, ken iti daton gapu iti basol, ken iti daton gapu iti salunğasinğ, ken ti pannacaconsagrar, ken iti pananğidatag cadagiti daton iti cappia;
38 nğa imbilin ni Jehova ken Moises idiay bantay Sinai, iti aldaw a pananğibilinna cadagiti annac ti Israel nğa ipaayda dagiti datonda ken Jehova, idiay tay-ac ti Sinai.

Ti pannacaconsagrar ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki.

8 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,
2 Alaem ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki met, ken dagiti cawcawes, ken ti lana a pagsapsapo, ken ti baca a lalaki a daton gapu iti basol, ken dagiti dua a lallaki a carnero, ken ti labbá ti di nalevaduraan a tinapay;
3 ket tiptiponem amin ti gimonğ iti ruanğan ti tolda ti gimonğ.
4 Ket inaramid ni Moises ti cas imbilin kencuana ni Jehova; ket ti gimonğ natiptiponda iti ruanğan ti tolda ti gimonğ.
5 Ket ni Moises kinunana iti gimonğ, Daytoy ti aramid nğa imbilin ni Jehova nğa aramiden.

6 Ket ni Moises innalana ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki, ket binuggoanna ida iti danum.
7 Ket incabilna kencuana ti bado ket binaricsanna iti barikes, ket incapetna ti cagay kencuana, ket inyusocna ti efod kencuana, sana incapet ti barikes ti efod a nasayaat ti pannacaabelna, isu ti pinanğgalutna *ti efod* kencuana.
8 Ket insaadna kencuana ti pectoral,

ket iti uneg ti pectoral incabilna ti Urim
ken ti Tummim.
9 Ket indissona ti mitra iti olona; ket
iti mitra iti sangoananna, incabilna ti
pinitpit a balitoc, ti nasantoan a balangat;
cas imbilin ni Jehova ken Moises.

10 Ket ni Moises innalana ti pagsapsapo
a lana, ken sinapsapoanna ti tabernaculo
ken amin nga adda iti unegna, ket sinanti-
ficarna ida.
11 Ket winarsianna iti daydiay ti rabaw
ti altar iti maminpito dáras, ket linana-
anna ti altar, ken amin nga alicamenna,
ken ti pagbuggoan ken ti poonna, tapno
pasantoenna ida.
12 Ket binuyatanna ti olo ni Aaron iti
lana a pagsapsapo, ket sinapsapoanna
tapno pasantoenna.
13 Ket ni Moises innalana dagiti annac
a lallaki ni Aaron, ket kinawesanna ida
cadagiti bado, ket incapetna cadacuada
dagiti barikes, ket imbedbedna iti oloda ti
pannacacallogong; cas imbilin ni Jehova
ken Moises.

14 Ket inyegna ti baca a lalaki ti daton
gapu iti basol: ket da Aaron ken dagiti
annacna a lallaki impátayda dagiti im-
imada iti olo di baca a daton gapu iti
basol.
15 Sana pinatay; ket ni Moises inna-
lana ti dara, ket incabilna cadagiti sara ti
altar iti ramayna, ket ginugoranna ti
altar, ket imbuyatna ti dara iti poon ti
altar, ket pinasantona, tapno aramidenna
ti pannacaabbongna.
16 Ket innalana amin a taba nga adda
cadagiti lalaem, ken ti culapot ti dalem,
ken dagiti dua a beckel, ken ti tabada;
ket ni Moises pinuuranna iti rabaw ti
altar.
17 Ngem ti baca, ken ti lalatna, ken ti
lasagna, ken ti tackina pinuuranna iti
ruar ti pacarso; cas imbilin ni Jehova
ken Moises.

18 Ket indatagna ti carnero a lalaki ti
daton a mapuuran ket ni Aaron ken
dagiti annacna a lallaki insaadda dagiti
imada iti rabaw ti olo di carnero.
19 Ket pinatayna; ket ni Moises in-
warisna ti dara iti lawlaw ti rabaw ti
altar.
20 Ket rinangcayna di carnero a lalaki;
ket ni Moises pinuuranna ti olo, ken dagiti
pispisina, ken ti taba.
21 Ket binuggoanna dagiti lalaem ken
dagiti sacsacana iti danum; ket ni Moises
pinuuranna amin a bagí ti carnero iti
rabaw ti altar: isu idi ti maysa a daton a
mapuuran nga agservi a nabanglo a saya-
musom: daytoy ti maysa a daton a
naaramid iti apuy ken Jehova; cas imbilin
ni Jehova ken Moises.

22 Ket indatagna ti sabali a carnero a
lalaki, ti carnero iti pannacaconsagrar:
ket ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki
impatayda dagiti imada iti olo di carnero.
23 Ket pinatayna; ket ni Moises
nangala iti dara daydiay ket incabilna iti
rabaw ti tuctuc ti bolong ti lapayag a
macanawan ni Aaron, ken iti tangan ti
macanawan nga imana, ken rabaw ti
cadackelan a ramay ti macanawan a sa-
cana.
24 Ket inyegna dagiti annac a lallaki
ni Aaron; ket ni Moises incabilna ti nayon
ti dara iti rabaw ti capantocan ti macana-
wan a lapayagda, ken iti tangan ti imada
a macanawan, ken iti cadaclan a ramay ti
sacada a macanawan: ket ni Moises in-
warisna ti dara iti lawlaw ti rabaw ti
altar.
25 Ket innalana ti taba, ken ti nalucmeg
nga ipus, ken amin a taba nga adda
cadagiti lalaem, ken ti culapot ti dalem,
ken dagiti dua a beckel, ken ti tabada,
ken ti macanawan a luppo:
26 ket iti labbá ti tinapay a di naleva-
duraan nga adda iti sango ni Jehova,
innalana ti maysa a bibingca a di naleva-
duraan, ken maysa a torta ti tinapay a
nalanaan, ken maysa a cancanen, ket in-
dissona ida iti taba ken iti macanawan a
luppo:
27 ket incabilna amin iti im-ima ni
Aaron ken cadagiti im-ima dagiti annacna,
sada inlili ida nga agservi a daton a
mailili iti sango ni Jehova.
28 Ket ni Moises iniccatna dagidiay iti
im-imada, ket pinuuranna ida iti rabaw ti
altar iti ngatoen ti daton a mapuuran:
dagidiay ti maysa a pacaconsagraran a
nabanglo a sayamusom: isu idi ti maysa
a daton a naaramid iti apuy ken Jehova.
29 Ket ni Moises innalana di barucong,
ket inlilina a daton a mailili iti sango
ni Jehova: isu ti bági ni Moises iti
carnero a lalaki ti pannacaconsagrar; cas
imbilin ni Jehova ken Moises.

30 Ket ni Moises nangala iti lana a
pagsapsapo, ken iti dara nga adda iti

altar, ket inwarisna ken Aaron, cadagiti
cawesna, ken cadagiti annacna a lallaki,
ken cadagiti cawcawes dagiti annacna a
lallaki agraman kencuana, ket pinasantona
ni Aaron, dagiti cawesna, ken dagiti
annacna a lallaki, ken dagiti cawcawes
dagiti annacna a lallaki agraman ken-
cuana.

31 Ket ni Moises kinunana ken Aaron
ken cadagiti annacna a lallaki, Lingtaen-
yo ti lasag iti ridaw ti ruangan ti tolda ti
gimong: ket canenyo idiay ken ti tinapay
nga adda iti labbá ti pannacaconsagrar,
cas imbilinco a kinunac, Ni Aaron ken
dagiti annacna a lallaki canendanto day-
diay.
32 Ket ti matda iti lasag ken iti tinapay
puuranyonto iti apuy.
33 Ket iti pito nga aldaw dicayto
pumanaw iti ruangan ti tolda ti gimong,
ingganat' di masungpot dagiti aldaw ti
pannacaconsagraryo: ta consagrarennacay-
to iti pito nga aldaw.
34 Cas ti pannacaaramidna daytoy nga
aldaw, casta met ni Jehova imbilinna a
maaramid, tapno aramiden ti pannaca-
abbong a maipaay cadacayo.
35 Ket iti ruangan ti tolda ti gimong
ti pagnaedanyonto nga agmalmalem ken
agpatnag bayat iti pito nga aldaw, ket
ingungutanto ti igunamgunam ni Jehova,
tapno dicayto matay: ta casta ti naibilin
caniac.
36 Ket ni Aaron ken dagiti annacna a
lallaki inaramidda amin a pinaibilin ni
Jehova ken Moises.

Ni Aaron idatonna dagiti sacrificio.

9 Ket naaramid iti maicawalo nga
aldaw nga ni Moises inayabanna ni
Aaron ken dagiti annacna a lallaki, ken
dagiti lallacay ti Israel;
2 ket kinunana ken Aaron, Alaem ti
maysa nga urbon cadagiti bacbaca a
maipaay a daton gapu iti basol, ken ti
maysa a carnero a lalaki a maipaay a
daton a mapuuran, nga awan pacapilawan-
da, ket idatonmo ida iti saclang ni
Jehova.
3 Ket cadagiti annac ti Israel ibagam
ket cunamto, Mangalacayo iti maysa a
calding a lalaki a daton gapu iti basol;
ken maysa nga urbon a baca ken maysa a
cordero a saggaysa ti tawenda nga awan
pacapilawanda, nga agservi a daton a
mapuuran;
4 ken maysa a baca a lalaki ken maysa
a carnero a lalaki a datdaton iti cappia
nga irucbab iti sango ni Jehova; ken
maysa a daton ti bellaay a nalaocan iti
lana: ta ita nga aldaw ni Jehova agparang
cadacayo.
5 Ket inyegda ti imbilin ni Moises iti
sango ti tolda ti gimong: ket amin ti
gimong immadanida ket nagtacderda iti
saclang ni Jehova.
6 Ket ni Moises kinunana, Daytoy ti
imbilin ni Jehova a rebbengyo nga
aramiden: ket ti gloria ni Jehova
agparangto cadacayo.
7 Ket ni Moises kinunana ken Aaron,
Umasidegca iti altar, ket ipaaymo ti
datonmo gapu iti basol, ken ti datonmo a
mapuuran, ket aramidem a pacaabbongam
met laeng, ken iti ili; ket irucbabmo ti
daton ti ili, ket aramidem a pacaabbong-
anda; cas imbilin ni Jehova.

8 Idin ni Aaron immasideg iti altar,
ket pinatayna ti urbon a baca a daton
gapu iti basol, isu a maipaay kencuana
met laeng.
9 Ket dagiti annac a lallaki ni Aaron
indatagda ti dara kencuana, ket isu
insawsawna ti ramayna iti dara, sana
incabil cadagiti sara ti altar, ket imbuyatna
ti dara iti poon ti altar:
10 ngem ti taba, ken dagiti beckel,
ken ti culapot ti dalem ti daton gapu iti
basol pinuuranna iti rabaw ti altar; cas
imbilin ni Jehova ken Moises.
11 Ket ti lasag ken ti lalat pinuuranna
iti apuy iti ruar ti pacarso.

12 Ket pinatayna ti daton a mapuuran;
ket dagiti annac a lallaki ni Aaron
inyawatda kencuana ti dara, ket isu in-
warisna iti lawlaw ti rabaw ti altar.
13 Ket isuda inyawatda kencuana ti
daton a mapuuran a sinagsangcarangcay,
ken ti olo: ket pinuuranna ida iti altar.
14 Ket binuggoanna dagiti lalaem ken
dagiti sacsaca, sana pinuuran ida iti
ngatoen ti daton a mapuuran iti rabaw
ti altar.

15 Ket indatagna ti daton ti ili, ket
innalana ti calding ti daton gapu iti basol
a maipaay iti ili, sana pinatay, ket
indatonna gapu iti basol, cas iti immuna.
16 Ket indatagna di daton a mapuur-
an, ket indatonna cas mayannurot iti
nagbilinan. Innyan

17 Ket indatagna ti daton a bellaay,
ket pinunnona itoy ti imana, sana pinuur-
an iti rabaw ti altar, a nayon ti daton a
mapuuran ti bigat.

18 Pinatayna ti baca a lalaki ken ti
carnero a lalaki, isu a sacrificio dagiti
datdaton iti cappia, a naipaay iti ili: ket
dagiti annac a lallaki ni Aaron inyawatda
kencuana ti dara nga inwarisna iti lawlaw
ti rabaw ti altar,
19 ket ti taba di baca ken di carnero,
ti nalucmeg nga ipus, ken ti mamungon
cadagiti lalaem, ken dagiti beckel, ken ti
culapot ti dalem:
20 ket incabilda ti taba iti rabaw dagiti
barucong, ket pinuurana ti taba iti rabaw
ti altar:
21 ket dagiti barucong ken ti macanaw-
an a luppo inlili ni Aaron a daton a
mailili iti sango ni Jehova; cas imbilin ni
Jehova.

22 Ket ni Aaron inngatona dagiti ima-
na nga insango iti ili, ket binendicion-
anna ida; ket immulog iti nangidatonanna
iti daton gapu iti basol, ken iti daton a
mapuuran, ken cadagiti daton iti cappia.
23 Ket da Moises ken Aaron simrecda
iti tolda ti gimong, ket rimmuarda, ket
binendicionanda ti ili: ket ti gloria ni
Jehova nagparang cadagiti amin a tattao.
24 Ket rimmuar ti apuy iti sango ni
Jehova, ket pinuuranna iti rabaw ti altar
ti daton a mapuuran ken ti taba: ket idi
nakita amin ti tao, nagdir-ida, ket nagpa-
dlebda.

Ti basol da Adab ken Abiu. Dagiti rebbeng ken binglay dagiti sacerdote.

10 Ket ni Adab ken ni Abiu, nga annac
a lallaki ni Aaron, innalada tunggal
maysa ti incensario, ket iniccanda iti
apuy, sada incabil ti incienso, ket indaton-
da ti sabali nga apuy ken Jehova, a dina
imbilin cadacuada.
2 Ket rimmuar ti apuy iti sango ni
Jehova, ket inalun-unna ida, ket natayda
iti sango ni Jehova.
3 Idin ni Moises kinunana ken Aaron,
Daytoy ti imbaga ni Jehova a kinunana,
Siac masantificaracto cadacuada nga um-
asideg caniac, ket iti sango ti amin nga
ili maglorificaracto. Ket ni Aaron saan a
naguni.
4 Ket ni Moises inayabanna da Misael
ken Elisafan, nga annac ni Oziel nga
uliteg ni Aaron, ket kinunana cadacuada,
Umasidegcayo, ket ipanawyo ditoy sango
ti santuario iti ruar ti pacarso dagiti
cacabsatyo.
5 Iti casta immasidegda, ket impanda
ida a sicacawes iti ruar ti pacarso; cas
sinao ni Moises.
6 Ket ni Moises kinunana ken Aaron,
ken ni Eleazar, ken ni Itamar, nga annacna
a lallaki, Dicay wacrayen ti booc ti oloyo,
dicay met pigisen ti cawcawesyo; tapno
dicay matay, ken tapno di macapungtot
iti dagup ti gimong: ngem baybay-anyo
nga dagiti cacabsatyo, ti dagup ti ili nga
Israel, leddaangenda ti puur a pinasged
ni Jehova.
7 Ket dacayo dicay rumrumuar iti
ruangan ti tolda ti gimong, di la ket ta
mataycayo; gaput ta ti lana ni Jehova a
pagsapsapo adda cadacayo. Ket inaramid-
da ti mayannurot iti sao ni Moises.

8 Ket ni Jehova nakisao ken Aaron a
kinunana,
9 Sica wenno dagiti annacmo a lallaki
agraman kenca, dicay uminum iti arac
wenno naingel nga inumen no sumreccayo
iti tolda ti gimong, tapno dicay matay:
daytoyto ti maalagad nga agnanayon cada-
giti caputotanyo:
10 ken tapno mailasinyo ti nasantoan
ken sapasap, ken ti saan a nadalus ken
nadalus;
11 ken tapno isuroyo cadagiti annac ti
Israel ti dagup dagiti alagaden nga imbaga
ni Jehova cadacuada iti ngiwat ni
Moises.

12 Ket ni Moises nakisao ken Aaron,
ken ni Eleazar ken ni Itamar, nga annac-
na a lallaki a nabati, Alaenyo ti daton a
bellaay a natda cadagiti daton ni Jehova
a naaramid iti apuy, ket canenyo a di
nalevaduraan iti sibay ti altar; ta isu ti
nasantoan unay;
13 ket canenyonto iti maysa a disso a
nasantoan, gaput ta isu ti bágim, ken
bági dagiti annacmo a lallaki, cadagiti
daton ni Jehova a naaramid iti apuy: ta
casta ti naibilin caniac.
14 Ket ti barucong a mailili ken ti
maipangato a luppo canenyonto iti maysa
a yan a nadalus; sica, ken dagiti annacmo
a lallaki ken babbai agraman kenca: ta
dagidiay maitedda a cas bágim, ken bági

dagiti annacmo a lallaki, cadagiti sacrifi-
cio dagiti daton a maipaay iti cappia dagiti
annac ti Israel.
15 Ti maipanĝato a luppo ken ti mailili
a barucong yegdanto agraman cadagiti
daton a maaramid iti apuy ti taba, tapno
mailili nĝa agservi a maysa a daton a
mailili iti sanĝo ni Jehova: ket cucuamto,
ken cucua dagiti annacmo a lallaki a-
graman kenca a maysa a bági iti agnanay-
on; cas imbilin ni Jehova.

16 Ket ni Moises sigagaget a simmapul
iti caldinĝ ti daton gapu iti basol, ket,
adtoy, napuuran: ket nagpunĝtot ken
Eleazar ken Itamar, nĝa annac ni Aaron a
nabati, ket kinunana,
17 ¿Aniat, gapuna a dicay kinnan ti
daton gapu iti basol iti disso ti santuario,
idinto nĝa isu nasantoan unay, ket intedna
cadacayo a manĝawit iti kinadakes ti
gimonĝ, tapno aramidenyo ti pannaca-
abbonĝda iti sanĝo ni Jehova?
18 Adtoy, ti darana saan a nayeg iti
uneg ti santuario: dacayo nacanyo coman
nĝa agpayso iti santuario, cas imbilinco.
19 Ket ni Aaron kinunana ken Moises,
Adtoy, daytoy nĝa aldaw impaayda ti
datonda gapu iti basol ken ti datonda a
mapuuran iti sanĝo ni Jehova; ket nalac-
amac dagiti cas cadagitoy: ket no kinnanco
coma ita ti daton gapu iti basol, nacaay-
ayo nĝata coma iti imatanĝ ni Jehova?
20 Ket idi a nanĝnĝeg ni Moises *day-
toy*, naay-ayo met laenĝ iti imatanĝna.

An-animal a nadalus ken narugit.
Ti kinarugit dagiti animal a
natay. Dagiti agcaradap
a di macan.

11 Ket ni Jehova nakisao cada Moises
ken Aaron, a kinunana cadacuada,
2 Ibagayo cadagiti annac ti Israel, a
cunayo, Dagitoy dagiti nabiag a mabalinyo
a canen cadagiti an-animal nĝa adda iti
rabaw ti daga.
3 Uray ania cadagiti animal a naggud-
dua ti cucuda, ken nagpisi ti dapanna, *ken*
agrumiar, mabalinyo a sidaen.
4 Nupay casta dicayto sidsidaen dagitoy
nĝa agrumiar, a nagguddua ti cucuda: ti
camello, gaput ta agrumiar, nĝem saan a
naggudua ti cucuna, isut' carugityo.
5 Ket ti conejo, gaput ta agrumiar
nĝem saan a naggudua ti cucuna, isut'
carugityo.
6 Ket ti liebre, ta agrumiar nĝem saan
a nagpisi ti cucuna, isut' carugityo.
7 Ket ti babuy, ta nagguddua ti cucuna,
ket nagpisit' dapanna, nĝem saan nĝa
agrumiar, isut' carugityo.
8 Iti lasag dagita dicayto agsida, ket ti
natay a banĝcayda dicayto sagiden;
carugityo ida.

9 Dagitoy cadagiti amin nĝa adda iti
dandanum; uray ania nĝa adda pigar ken
sicsicna cadagiti dandanum, cadagiti bay-
bay, ken cadagiti carayan, mabalinyo a
sidaen.
10 Ket dagup dagiti awan pigarna ken
sicsicna iti baybaybay, ken iti carcarayan,
iti dagup dagiti aggaraw cadagiti danda-
num, ken iti amin dagiti nabiag nĝa adda
iti dandanum, carimonyo ida,
11 ket carimonyonto ida; dicayto
sidaen dagiti lasagda, ket dagiti banĝ-
cayda a natay carimonyonto.
12 Uray ania nĝa awanan pigar ken
sicsicna cadagiti dandanum, dayta ma-
carimon cadacayo.

13 Ket cadagiti tumatayab cari-
monyonto dagitoy; saandanto a masida,
nacarimrimonda: ti aguila, ken ti azor,
ken ti aguila ti taaw,
14 ken ti calí, ken ti sawi, ken ti
cakitana,
15 amin a wac ken cakitana,
16 ken ti avestruz, ken ti mochuelo, ken
ti garceta, ken ti gavilan ken cakitana,
17 ken ti halcon, ken ti gaviota ken ti
puec,
18 ken ti calamon, ken ti pelicano, ken
ti buitre,
19 ken ti cigüeña, ken ti casili ken
cakitana, ken ti abubilla, ken ti panniki.

20 Amin dagiti animal a nagpayac nĝa
agcaradapda cadagiti uppat a sacada,
carimonyo dagita.
21 Nupay casta mabalinyo a sidaen
dagiti amin a nagpayac nĝa agcaradapda
cadagiti uppat a sacada, nĝa adda luppoda,
isu a paglagtoda iti daga;
22 uray cadagita mabalinyo a sidaen
dagitoy: ti dudon ken cakitana, ti ar-
arawan ken cakitana, ken ti andidit ken
cakitana, ken ti curiat ken cakitana.
23 Nĝem amin a nagpayac nĝa agcara-
dap nĝa uppat ti sacana, carimonyo ida.

24 Ket gapu cadagitoy agbalincayto a

narugit: siasinoman a mangsagid iti bangcayda a natay, saanto a nadalus agingga iti rumabii;

25 ket siasinoman a mangala iti *sangcabassit* a bagi a natay dagidiay, labaannanto ti pagan-anayna, ket dinto nadalus agpapan iti rumabii.

26 Tunggal animal a nagpisi ti cucuna ket saan a nagguddua ti dapanna, ket di met agrumiar, carugityonto; tunggal maysa a mangsagid cadacuada narugitto.

27 Ket aniaman cadagiti animal a mangipagna cadagiti ramay ti sacana nga uppat, narugit cadacay dagita: siasino a tao a mangsagid iti bangcay a natay dagidiay, narugitto agingga iti rumabii.

28 Ket ti mangawit iti bangcay a natay dagita labaannanto ti pagan-anayna ket dinto nadalus agpapan iti rumabii: dagita carugityo ida.

29 Ket cadagiti agcaradap nga agayam iti daga, dagitoy ti macarugit cadacayo: ti comadreja, ken ti bao, ken ti banias ken cakitana,

30 ken ti aluti-it, ken ti alibut, ken ti berroroco, ken ti bannasac, ken ti tecca.

31 Dagitoy isuda ti carugityo cadagiti amin nga aguy-uyas: siasino a mangsagid cadacuada no natayda, narugitto inggana iti rumabii.

32 Ket uray ania a nacaitinnagan dagidiay, no natayda, narugitto; uray no vaso a cayo, uray pagan-anay, uray lalat, uray supot, uray ania man nga alicamen a maaramat iti aramiden, rebbengdanto ti maicabil iti danum, ket saandanto a nadalus inggana ti rumabii; daytanto ti pannacadalusna.

33 Ket tunggal damili a pacaipisocan ti maysa cadagidiay, uray ania nga adda iti unegna, saanto a nadalus, ket iboongyonto.

34 Amin a taraon *idiay* a mabalin a canen, a madanuman, nacarugrugitto; ket amin a mabalin nga inumen nga agyan iti *casdiay* a damili saanto a nadalus.

35 Ket aminto a maiparabaw iti *uray ania a paset* ti bagida a natay narugitto; no horno wenno pagisaangan, mawarawarawanto narugitda, ket carugityonto ida.

36 Nupay casta ti maysa nga ubbog wenno bito a pagurnongan iti danum, nadalusto; ngem ti sumagid iti bagida a natay saanto a nadalus.

37 Ket no ti *sangcabassit* iti bagida a natay nga agdisso iti bin-i a maimula, nadalus.

38 Ngem no ti danum maicabil iti mulaen, ken no *ti bassit* iti bagida a natay agdisso iti daydiay, narugitto cadacayo.

39 Ket no uray ania nga animal, a mabalinyo a sidaen, matay; ti macasagid iti bagida a natay narugitto agpapan iti rumabii.

40 Ket ti mangan iti bagi daydiay a natay, labaannanto dagiti pagan-anayna ket narugitto agingga iti rumabii.

41 Ket tunggal maysa nga animal nga aguyas nga agcaradap iti daga maysa a nacarimrimon; daytoy saanto a canen.

42 Uray ania nga yuyasna ti bucsitna, ken uray ania a mangicaradap iti uppat a sacana, wenno uray ania nga adu ti sacsacana, uray dagup amin nga aguyas iti daga, dicayto mangan cadagita, ta dagita macarimonda.

43 Dicayto agaramid iti pacarimonan cadacayo maipoon iti maysa la nga animal nga aguy-uyas, dicayto met mangararamid iti pacarugitanyo cadagidiay, tapno mamulitancay gapu cadagita.

44 Ta siac ni Jehova a Diosyo: santificarenyo ti bagbagiyo, ket agsantocayo; ta siac santoac: dicayto met mulmulitan ti bagbagiyo iti uray ania a kita cadagiti aguyuyas nga aggaraw iti rabaw ti daga.

45 Ta siac ni Jehova a nangaon cadacay iti daga nga Egipto, tapno siac ti Diosyo: isut' gapuna nga agsantocayto, ta siac santoac.

46 Daytoy ti alagaden maipapan iti animal, ken iti tumatayab, ken iti amin a parsua a nabiag nga agtignay iti dandanum, ken iti amin a pinarsua nga aguy-uyas iti daga;

47 tapno mailasin ti saan a nadalus ken ti nadalus, ken ti nabiag a parsua a mabalin a canen, ken ti pinarsua a nabiag a di macan.

Ti pannacadalus dagiti babbai.

12 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Ibagam cadagiti annac ti Israel a cunam, No ti maysa a babai agsicug ket mangyanac iti maysa a lalaki, pitonto nga aldaw a saan a nadalus; cas cadagiti aldaw ti kinarugit ti panagsangailina saanto a nadalus.

3 Ket iti maicawalo nga aldaw macugitto ti ubing iti cudil nga akinsango.

4 Ket ti babai urayennanto ti tallopulo ket tallo nğa aldaw a panagdaldalusna iti dara; dinanto sagiden ti aniaman a nasantoan, dinto met sumrec iti yan ti santuario inğganat' pannacatunğpal ti aldaw a panagdaldalusna.

5 Nğem no manğyanac iti babai, dua a lawasna a maibilanğto a saan a nadalus, cas iti kinarugitna; ket isu urayennanto ti innem a pulo ket innem nğa aldaw a panagdaldalusna iti dara.

6 Ket no masunğpot dagiti aldaw a panagdaldalusna, maipaay iti anacna a lalaki wenno babai, yegnanto iti sacerdote ti maysa a cordero a tumawenen cas daton a mapuuran, ken maysa nğa urbon ti calapati, wenno maysa a pagaw a daton gapu iti basol aginğga iti ruanğan ti tolda ti gimonğ:

7 ket *ti sacerdote* idatonnanto iti sanğo ni Jehova, ket aramidennanto ti pannacaabbonğna; ket *ni naganac* madalusanton iti lunayenna. Daytoy ti alagadenna nğa aganac iti lalaki man wenno babai.

8 Ket no awan ti umanay nğa igatanğna iti maysa a cordero, manğalanto nğarud iti dua a pagaw wenno dua a urbon ti calapati; ti maysa agservi a daton a mapuuran, ket ti caduana agservi a daton gapu iti basol, ket ti sacerdote aramidennanto a pacaabbonğanna, ket nadalusto.

Ti panangsuut iti cutel.

13 Ket ni Jehova nakisao cada Moises ken Aaron, a kinunana,

2 No iti maysa a tao adda tumaud iti cudil ti lasagna a letteg, wenno laclac, wenno aglaslasilas, ket agbalin iti cudil ti lasagna a sacsakiten a cutel, maipanto nğarud ken Aaron a sacerdote, wenno iti maysa cadagiti annacna a lallaki a sacerdote:

3 ket ti sacerdote imatanğannanto ti sacsakiten iti cudil ti lasag: ket no ti dutdut iti sacsakiten nagpuraw, ket ti lanğa ti sacsakiten naun-uneg nğem iti cudil ti lasagna, dayta ti sacsakiten a cutel; ket ti sacerdote amisigennanto, ket ikeddenğnanto nğa isu saan a nadalus.

4 Ket no ti yan ti lasilas nagpuraw iti cudil ti lasagna, ket agparanğ a saan a naun-uneg nğem iti cudil, ket ti dutdut iti dayta saan a nagpuraw, no casta ti sacerdote ipainğnanto ni adda sacsakitenna iti pito nğa aldaw:

5 ket ti sacerdote kitaennanto iti maicapito nğa aldaw: ket, adtoy, ta no, ti pannacaimatanğna, ti sacsakiten saan a dimmackel, ket ti sacsakiten saan a nagwaras iti cudil, ti sacerdote nğarud ipainğnanto pay laenğ iti pito nğa aldaw:

6 ket ti sacerdote kitaennanto man met laenğen iti maicapito nğa aldaw, ket, adtoy, no ti sacsakiten nalitem, ket ti sacsakiten saan a nagwaras iti cudil, ti sacerdote ibatadnanto nğaruden nğa isu nadalusen: laclac ti adda; ket isu labaannanto dagiti pagan-anayna, ket nadalusto.

7 Nğem no ti laclac agranğen iti cudil calpasan ti pannacaiparanğna iti sacerdote tapno madalusan, iparanğnanto a balbaliwan ti bagina iti sacerdote:

8 ket ti sacerdote imatanğannanto, ket adtoy, no ti laclac rimmanğen iti cudil, ti sacerdote ibatadnanto a casta a saan a nadalus: dayta ti cutel.

9 No ti sacsakiten a cutel adda iti tao, maidatagto nğarud iti sacerdote;

10 ket ti sacerdote kitaennanto; ket adtoy, no adda letteg a puraw iti cudil, ket pinagbalinna a puraw ti dutdut, ket adda nabiag a lasag nğa awan cudilna iti letteg,

11 dayta nabayag a cutel iti cudil ti lasagna, ket ti sacerdote ibatadnanto nğa isu saan a nadalus: dinanto ipapainğ, ta isu saan a nadalus.

12 Ket no ti cutel agwaras iti cudil, ket ti cutel ramanenna amin a cudil ni agcutel, manipud olona aginğga iti sacana, ket makita a casta ti sacerdote;

13 ti sacerdote nğarud imatanğannanto; ket, adtoy, no ti cutel nalunğpusna amin ti lasagna, ibatadnanto a nadalus ni nagsacsakiten: pimmuraw amin; isu nadalusen.

14 Nğem into man no agparanğ kencuanan ti nabiag a lasagna, saan a nadalusto laenğ.

15 Ket ti sacerdote imatanğannanto ti lasagna nğa awan cudilna, ket ibatadnanto a saan a nadalus: ti awan cudilna a lasag saan a nadalus: isu dayta ti cutel.

16 Wenno, ti awan cudilna a lasag agsubli, ket agsucat iti puraw, no casta dumanonto iti sacerdote;

17 ket ti sacerdote imatanğannanto; ket, adtoy, no ti sacsakiten nagpuraw, ti sacerdote nğarud ibatadnanto a nadalus ni nagsacsakiten: isu nadalus.

18 Ket no iti cudil ti lasag ti nagtaudan
ti bosali, ket immimbagen,
19 ket iti nagsaadan ti bosali adda
letteg a napuraw, wenno lasilas, lumabaga
a puraw, no casta maiparangto iti sacerdote;
20 ket ti sacerdote imatangannanto;
ket, adtoy, no ti langana nalenlennec ngem
iti cudil, ket ti dutdut iti yanna nagpurawen,
ti sacerdote ngarud ibatadnanto a
saan a nadalus: dayta ti sakit a cutel,
timmaud iti yan di bosali.
21 Ngem no ti sacerdote imatangannanto,
ket, adtoy, awan dutdut a nagpuraw
idiay, ket saan a nalenlennec ngem iti
cudil, ngem ket di nalitem; ti sacerdote
ngarud ipaingnanto iti pito nga aldaw:
22 ket no dayta agwaras iti cudil, ti
sacerdote ngarud ibatadnanto a saan a
nadalus: dayta ti sacsakiten.
23 Ngem no ti lasilas adda la iti
tinaudanna, ket saan a nagpacpakilo,
dayta ti nagpiglatan ti bosali; ket ti
sacerdote ibatadnanto a nadalus.

24 Wenno no ti lasag iti yan ti cudil a
nasinit iti apuy, ket ti napia *a lasag* ti
nasinit aglasilas a lumabaga ken pumuraw,
wenno puraw;
25 no casta ti sacerdote amisigennanto
daydiay; ket, adtoy, no ti dutdut iti yan
ti lasilas agpuraw, ket ti nagparanganna
nalenlennec ngem ti cudil; dayta ti cutel,
timmaud iti yan ti nasinit: ket ti sacerdote
ibatadnanto a saan a nadalus: dayta ti
sacsakiten a cutel.
26 Ngem no ti sacerdote amisigennanto
daydiay, ket, adtoy, awan puraw a dutdut
iti yan ti lasilas, ket saan a nalenlennec
ngem ti cudil, ngem nalitem; ti sacerdote
ngarud ipaingnanto iti pito nga aldaw:
27 ket ti sacerdote amisigennanto iti
maicapito nga aldaw: no nagwaras iti
cudil, ti sacerdote ngarud ibatadnanto
nga saan a nadalus: dayta ti sacsakiten a
cutel.
28 Ket no ti lasilas idiayna la iti
nagsaadanna, ket saan a nagsacnap iti
cudil, ngem nalitem; dayta ti letteg ti
nasinit, ket ti sacerdote ibatadnanto a
nadalus: ta dayta ti pagpiglatan ti nasinit.

29 Ket no ti maysa a lalaki wenno
babai ti adda sacsakitenna iti olo wenno
timid,
30 iti casta ti sacerdote imatangannanto
ti sacsakiten; ket, adtoy, no ti langana
nalenlennec ngem ti cudil, ket adda
boocna nga amarillo a nalapat, no casta
ti sacerdote ibatadnanto a saan a nadalus:
isu dayta ti dogoldogol, dayta ti cutel ti
olo wenno timid.
31 Ket no ti sacerdote maimatanganna
ti sacsakiten a dogoldogol, ket, adtoy, ti
langana saan a nalenlennec ngem ti cudil,
ket awan ti boocna a nangisit, ti sacerdote
ngarud ipaingnanto ni agsacsakiten iti
dogoldogol iti pito nga aldaw:
32 ket iti maicapito nga aldaw ti sacerdote
imatangannanto ti sacsakiten; ket,
adtoy, no ti dogoldogol saan a nagwaras,
ket awan ti amarillo a boocna, ket ti langa
ti dogoldogol saan a nalenlennec ngem
ti cudil,
33 makiskisanto ngarud, ngem saan a
kiskisan ti dogoldogol; ket ti sacerdote
ipaingnanto ni agsacsakiten iti dogoldogol
iti pito nga aldaw pay laeng:
34 ket iti maicapito nga aldaw ti sacerdote
imatangannanto ti dogoldogol, ket,
adtoy, no ti dogoldogol saan a nagwaras
iti cudil, ket ti langana saan a nalenlennec
ngem ti cudil; ti sacerdote ibatadnanto
ngarud a nadalus: ket labaannanto dagiti
pagan-anayna, ket nadalus.
35 Ngem no ti dogoldogol nagwaras iti
cudil, calpasan ti panagdalusna,
36 iti casta ti sacerdote imatangannanto;
ket, adtoy, no ti dogoldogol nagwaras
iti cudil, ti sacerdote dinanto
sapulen ti amarillo a booc; isu saan a
nadalus.
37 Ngem no iti pannacaimatangna saan
a nagpacpakilo ti dogoldogol, ket tinuboan
ti nangisit a booc; ti dogoldogol
immimbag, isu nadalus: ket ti sacerdote
ibatadnanto a nadalus.

38 Ket no lalaki wenno babai ti adda
lasilasna iti cudil ti lasagna, uray pay
puraw a laslasilas;
39 iti casta ti sacerdote imatangannanto;
ket, adtoy, no dagiti lasilas iti cudil ti
laslasagda nalitem a puraw, dayta ti
curad, nagtaud iti cudil; isu nadalus.

40 Ket no ti booc ti tao nagparut iti
olona, isu ti pulinangnang; *nupay casta*
nadalus.
41 Ket no ti boocna nagparut iti
akinsango a paset ti olona, isut' ludingas
nupay casta nadalus.
42 Ngem no iti pulinangnang, wenno
iti ludingas adda lumabaga a puraw a

sacsakiten; dayta ti cutel a tumaud iti pulinangnang, wenno iti ludingas.
43 Imatanganto ngarud ti sacerdote, ket, adtoy, no ti letteg ti sacsakiten isu lumabaga a puraw iti pulinangnangna wenno ludingasna, cas iti langa ti cutel iti cudil ti lasag,
44 isu ti tao nga agcucutel, saan a nadalus: ti sacerdote ibatadnanto nga ipatalged nga isu saan a nadalus; ti sacsakitenna adda iti olona.

45 Ket ti agcucutel nga agsacsakiten, dagiti pagan-anayna maray-abdanto, ket ti booc ti olona mawacrayto, ket abbongannanto ti akinngato a bibigna, ket agpuccawto, Saan a nadalus, saan a nadalus.
46 Dagup ti aldaw a panagbayag kencuana ti sacsakiten, maibilangto a saan a nadalus; isu saan a nadalus: agwaywayasto iti pagnaedanna; iti ruar ti pacarso ti pagtaengannanto.

47 Ti pagan-anay met nga agcutel, pagan-anay man a de lana wenno pagan-anay a lienzo;
48 uray pay iti gan-ay, wenno iti pacan; ti lienzo, wenno ti de lana; uray iti lalat, wenno uray isu-amin a naaramid iti lalat;
49 no ti sakit bumerde wenno lumabaga iti pagan-anay wenno iti lalat, wenno iti gan-ay, wenno iti pacan, wenno iti uray ania nga aruaten a lalat; dayta ti sakit a cutel, ket rebbengna ti maiparang iti sacerdote:
50 ket ti sacerdote imatangannanto ti sakit, ket idulinnanto daydiay a nagsakit iti pito nga aldaw:
51 ket iti maicapito nga aldaw imatangannanto ti sakit: no ti sakit nagwaras iti pagan-anay, uray iti gan-ay, wenno iti pacan, wenno iti lalat, nga uray ania a pacaaramatan ti lalat; ti sakit isu ti cutel a mamagrucop; isu saan a nadalus.
52 Ket puurannanto ti pagan-anay, uray ti gan-ay wenno pacan, ti de lana wenno lienzo, wenno ti uray ania nga aruaten a lalat, a pagyanan ti sakit: ta dayta isu ti cutel a mamagrucop; mapuuranto iti apuy.

53 Ket no ti sacerdote kitaennanto, ket, adtoy, ti sakit saan a nagwaras iti pagan-anay, uray iti gan-ay, wenno iti pacan, wenno iti uray ania nga aruaten a lalat;
54 ti sacerdote ngarud ibilinnanto a labaandanto ti aruaten nga agsakit, ket idulinnanto iti pito pay nga aldaw:
55 ket ti sacerdote kitaennanto iti calpasan ti pannacalaba ti sakit; ket, adtoy, no ti sakit saan a nagusaw, ket ti sakit saan a nagwaras, saan a nadalus; ipuurmonto iti apuy: isut' maysa a panagrucop nupay no ti kinapulinangnang adda iti ruar man wenno iti uneg.

56 Ket no ti sacerdote kitaenna, ket, adtoy, ti sakit nagusaw calpasan ti pannacalabana, iccatennanto ngarud iti aruaten, wenno iti lalat, wenno iti gan-ay, wenno iti pacan:
57 ket no agparang pay laeng iti aruaten, uray iti gan-ay, wenno iti pacan, wenno iti uray ania nga aruaten a lalat, agwarwaras: puuramto dayta a nagsakit iti apuy.
58 Ket ti pagan-anay, uray ti gan-ay, wenno pacan, wenno ania nga aruaten a lalat nga labaamto, no maiccat ti sakit, ipiduamto a labaan, ket nadaluston.

59 Daytoy ti alagaden ti sakit a cutel iti pagan-anay a de lana wenno lienzo, uray iti gan-ay wenno iti pacan, wenno iti uray ania nga aruaten a lalat, tapno pangibatad iti kinadalus, wenno saanna a kinadalus.

Dagiti daton iti pannacadalus ti agcucutel.

14 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,
2 Daytoyto ti alagaden ti agcucutel iti aldaw a pannacadalusna: isu maipanto iti sacerdote:
3 ket ti sacerdote mapanto iti ruar ti pacarso; ket ti sacerdote kitaennanto; ket, adtoy, no ti sacsakiten a cutel imminbag ken akincucutel,
4 agbilinto ngarud ti sacerdote iti pannacaala iti biang ni padalusan ti dua a sibibiag a tumatayab a nadalus, ken cayo a cedro, ken escarlata, ken hisopo:
5 ket ti sacerdote ibilinnanto a mapapatay ti maysa cadagiti tumatayab iti maysa a damili iti yan ti danum nga agayayus.
6 Ti maipapan iti tumatayab a sibibiag, isu alaennanto, ken ti cayo a cedro, ken ti escarlata, ken ti hisopo, ket itanebnanto ida, agraman ti sibibiag a tuma-

tayab, iti dara ti pinatay a tumatayab iti rabaw ti danum nga agayayus:

7 ket warisannanto ni padalusan iti cutel iti maminpito, ket ibatadnanto nga isut' nadalus, ket ibbatannanto ti sibibiag a tumatayab iti nalayáng̃ a talon.

8 Ket ni padalusan labaannanto dagiti pagan-anayna, ken kiskisannanto amin a boocna ken dutdutna, ket digosennanto ti bagina iti danum; ket nadalusto: ket iti calpasanna, sumrecto iti pacarso ng̃em agnaedto iti ruar ti toldana iti pito nga aldaw.

9 Ket itinto maicapito nga aldaw, isunto ti panang̃kiskisna iti isu-amin a boocna ken ti timidna ken kidayna, uray isu-amin a dutdutna kiskisannanto: ket labaannanto ti pagan-anayna, ket digosennanto ti lasagna iti danum, ket nadalusto.

10 Ket itinto maicawalo nga aldaw mang̃alanto iti dua a cordero a lallaki nga awan pilawda, ken maysa a cordero a cabayan a timmawenen nga awan pilawna, ken tallo a pagcasangapulo nga apag *ti maysa nga éfa* ti namayecmec nga harina a maipaay a daton a bellaay a nalaocan iti lana, ken maysa a log* ti lana.

11 Ket ti sacerdote a mang̃dalus kencuana idatagnanto ti tao a padalusan ken dagidiay a banbanag iti sang̃o ni Jehova, iti ruang̃an ti tolda ti gimong̃.

12 Ket ti sacerdote alaennanto ti maysa cadagiti cordero a lalaki, ket ipaaynanto a daton gapu iti salung̃asing, ken ti log ti lana, ket ililinanto ida cas daton a mailili iti sang̃o ni Jehova:

13 ket papatayennanto ti cordero a lalaki iti yan a pamapatayan iti daton gapu iti basol, ken ti daton a mapuuran, iti lugar ti santuario: ta cas ti idaton a gapu iti basol isut' bági ti sacerdote, casta met ti daton gapu iti salung̃asing̃: isu ti casantoan unay:

14 ket ti sacerdote alaennanto iti dara ti daton gapu iti salung̃asing̃, ket ti sacerdote icabilnanto iti rabaw ti pantoc ti lapayag a canawan ni madalusan, ken iti tang̃an ti imana a canawan, ken iti dackel a ramay ti canawan a sacana.

15 Ket ti sacerdote alaennanto iti log ti lana, ket ibuyatnanto iti daculap ti macatigid nga imana met laeng̃;

16 ket ti sacerdote babasaennanto ti ramayna a canawan iti lana nga adda iti imana a catigid, ket pagwarisnanto iti ramayna ti lana iti maminpito iti sang̃o ni Jehova:

17 ket iti matda iti lana nga adda iti imana icabilto ti sacerdote iti rabaw ti pantoc ti lapayag a canawan ni madalusan, ken iti tang̃an ti imana a canawan, ken iti dackel a ramay ti sacana a macanawan, iti rabaw ti dara ti daton gapu iti salung̃asing̃:

18 ket ti natda iti lana nga adda iti ima ti sacerdote icabilnanto iti olo ni madalusan: ket ti sacerdote aramidennanto a pacaabbong̃anna, a maipaay ken *madalusan* iti saclang̃ ni Jehova.

19 Ket ti sacerdote irucbabnanto ti daton gapu iti basol, ket aramidennanto a pacaabbong̃an a maipaay ken *madalusan* gapu iti kinarugitna: ket iti calpasanna papatayennanto ti daton a mapuuran;

20 ket ti sacerdote ipaaynanto ti daton a mapuuran ken ti daton a bellaay iti rabaw ti altar: ket ti sacerdote aramidennanto a pacaabbong̃anna, ket nadalusto.

21 Ket no napang̃law, ket awan mabalinna a pang̃alaan iti casdiay, mang̃alanto ng̃arud iti maysa a cordero a lalaki nga agservi a daton gapu iti salung̃asing a mailili, tapno maaramid a pacaabbong̃anna, ken maysa a pagcapulo *ti maysa nga efa* ti namayecmec nga harina a nalaocan iti lana a daton a bellaay ken maysa a log ti lana;

22 ken dua a pagaw wenno dua nga urbon ti calapati, no cas dagita ti mabalinna nga alaen; ket ti maysa isunto ti daton gapu iti basol, ket ti caduana maysa a daton a mapuuran.

23 Ket iti maicawalo nga aldaw ipannanto ida a pagdalusna iti sacerdote, iti ridaw ti ruang̃an ti tolda ti gimong̃, iti saclang̃ ni Jehova:

24 ket ti sacerdote alaennanto ti cordero a daton gapu iti salung̃asing̃, ken ti log ti lana, ket ti sacerdote ililinanto ida a maipaay a daton a mailili iti sang̃o ni Jehova.

25 Ket isu papatayennanto ti cordero a daton gapu iti salung̃asing̃; ket ti sacerdote mang̃alanto iti dara ti daton gapu iti salung̃asing̃, ket icabilnanto iti rabaw ti pantoc ti lapayag a canawan ni madalusan, ken iti tang̃anna a canawan, ken iti dackel a ramay ti sacana a canawan.

26 Ket ti sacerdote mang̃ibuyatto iti

* Maysa a rucod wenno sucatan a nasuroc bassit a guddua a litro.

lana iti daculap ti imana a macatigid met
laeng̃;
27 ket ti sacerdote iwarisnanto iti
canawan a ramayna ti dadduma a lana nga
adda iti imana a macatigid iti maminpito
iti saclang̃ ni Jehova:
28 ket ti sacerdote icabilnanto ti lana
nga adda iti imana iti rabaw ti pantoc
ti lapayag a canawan ni madalusan, ken iti
tan̄gan ti imana a canawan, ken iti ramay
a dackel ti sacana a canawan, iti rabaw ti
nacaiccan ti dara ti daton gapu iti sa-
lung̃asing̃:
29 ket ti natda iti lana nga adda iti ima
ti sacerdote icabilnanto iti olo *ni madalu-
san*, tapno maaramid a pacaabbong̃anna iti
saclang̃ ni Jehova.
30 Ket isu idatonnanto ti maysa cadagiti
pagaw, wenno cadagiti urbon ti calapati,
isu nga cas cabaelanna nga alaen;
31 uray cadagiti cas cabaelanna nga
alaen, ti maysa agservi a daton gapu iti
basol, ket ti caduana agservi a daton a
mapuuran, agraman ti daton a bellaay:
ket ti sacerdote aramidennanto ti pannaca-
abbong̃ a maipaay ken *madalusan* iti sa-
clang̃ ni Jehova.
32 Daytoy ti alagaden ti agsakit iti
cutel a dinanto cabaelan a gun-oden ti
maitutop a pacadalusanna.

33 Ket ni Jehova nakisao ken Moises
ken ni Aaron, a kinunana,
34 No macadanoncayo iti daga a Canaan
nga itdecto cadacayo a tagicuaenyo ket
icabilco ti didigra a cutel iti maysa a balay
idiay daga a tagicuaenyo;
35 ti akinbalay ng̃arud umaynanto saoen
iti sacerdote, a cunana, Ipagarupco nga cas
la adda maysa a didigra iti balay.
36 Ket ti sacerdote ibilinnanto a pag-
panawanda ti balay, no ti sacerdote dina
pay apan kitaen idiay ti didigra, tapno
amin nga adda iti balay di coma maaramid
a saan a nadalus: ket iti calpasanna ti sacer-
dote sumrecto a cumita iti balay:
37 ket isu imatang̃annanto ti didigra;
ket adtoy, no ti didigra adda cadagiti
diding̃ ti balay a nagaritgaritan iti nauneg,
bumerde wenno lumabaga, ket ti lang̃ana
immuneg iti diding̃;
38 ti sacerdote ng̃arud rumuarto iti
balay nga ing̃gana iti ruang̃anna, ket
ripcannanto ti balay cadagiti pito nga
aldaw.
39 Ket ti sacerdote umayto manen iti
maicapito nga aldaw, ket imatang̃annanto;
ket adtoy, no ti didigra nagwaras cadagiti
diding̃ ti balay;
40 ti sacerdote ibilinnanto ng̃arud nga
iccatenda dagiti batbato nga yan ti didigra,
ket ibelleng̃da ida iti disso a narugit nga
away ti ciudad:
41 ket ituyang̃nanto a macuscusan ti
balay nga aglawlaw iti unegna; ket isuda
ibelleng̃danto dagiti masa a macuscusda iti
away ti ciudad iti disso a narugit:
42 ket alaendanto iti sabali a batbato,
ket icabildanto ida iti yan dagidiay a bato,
ket isu mang̃alanto iti sabali a masa, ket
palitadaennanto ti balay.

43 Ket no ti didigra ta sumubli manen,
ket rumsua iti uneg ti balay, calpasan ti
pinang̃iccatna cadagiti batbato, ken cal-
pasan ti panang̃cuscusna iti balay, ken
calpasan ti pannacapalitadana manen;
44 ti sacerdote sumrecto ng̃arud, ket
imatang̃annanto; ket adtoy, no ti didigra
agrang̃en iti uneg ti balay, dayta ti cutel a
mamagrucop iti balay; saan a nadalus.
45 Ket isu rebbaennanto dayta a balay,
dagiti batbatona, ken tartaricayona, ken
dagup amin a masa ti balay; ket ipan-
nanto ida iti away ti ciudad iti disso a
narugit.
46 Maysa pay, ti sumrec iti dayta a
balay iti bayat ti aldaw a pannacarikepna,
saanto a nadalus ing̃gana iti rumabii.
47 Ket ti agidda iti dayta a balay
labaannanto ti pagan-anayna; ket ti
mang̃an iti dayta a balay labaannanto
dagiti pagan-anayna.

48 Ket no ti sacerdote sumrecto tapno
imatang̃anna, ket, adtoy, ti didigra saan a
nagrang̃en iti dayta a balay, calpasan ti
pannacapalitada dayta a balay; no casta
ti sacerdote ibatadnanto a ti balay nadalus,
ta ti didigra nagimbagen.
49 Ket isu alaennanto a pang̃dalus iti
balay ti dua a tumatayab, ken cayo a
cedro, ken escarlata, ken hisopo:
50 ket papatayennanto ti maysa cadagiti
tumatayab iti maysa nga alicamen a damili
iti rabaw ti danum nga agay-ayus:
51 ket alaennanto ti cayo a cedro, ken
ti hisopo, ken ti escarlata, ken ti sibibiag
a tumatayab, ket ipabatocnanto ida iti
danum nga agay-ayus, ket warisannanto ti
balay iti maminpito daras:
52 ket dalusannanto ti balay nga arama-
tenna ti dara ti tumatayab, ken ti agay-
ayus a danum, ken ti sibibiag a tuma-

tayab, ken ti cayo a cedro, ken ti hisopo,
ken ti escarlata:
53 ngem isu ibbatannanto ti sibibiag
a tumatayab iti ruar ti ciudad iti nalayáng
a talon casta ti panangaramidnanto iti pa-
caabbongan a maipaay iti dayta a balay;
ket nadalusto.

54 Daytoy ti alagaden a maitutop cada-
giti amin a kita ti didigra a cutel, ken
dogoldogol,
55 ken maipaay iti cutel ti maysa a
cawes, ken ti maysa a balay,
56 ken maitutop iti letteg, ken laclac
ken lasilas;
57 a pangisuro no narugit, ken no
nadalus: daytoy ti alagaden ti cutel.

Dagiti kinarugit ken iti panangwa.

15 Ket ni Jehova nakisao ken Moises
ken ni Aaron, a kinunana,
2 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket
saoem cadacuada, No adda agtottotot ti
lasagna, pacaipoonan ti pagrugitanna ta
panagtototna.
3 Ket daytoyto ti kinarugitna iti
panagtototna: uray maicuyog ti lasagna
iti panagtototna, wenno di maicuyog ti
lasagna iti panagtototna, daytoy ti pagru-
gitanna.
4 Amin a nagiddaan ni agtotot naru-
gitto; ken amin a nagtugawanna, naru-
gitto.
5 Ket siasinoman a macasagid iti iddana,
labaannanto dagiti pagan-anayna, ket
agdigosto iti danum, ket narugit inggana
iti rumabii.
6 Ket ti macatugaw iti uray ania a
nagtugawan ni agtotot, labaannanto dagiti
pagan-anayna, ket agdigosto iti danum, ket
narugitto inggana iti rumabii.
7 Ket ti macasagid ti lasag ni agtotot
labaannanto dagiti cawesna, ket digosen-
nanto ti bagina iti danum, ket narugitto
inggana iti rumabii.
8 Ket no ti addaan iti totot matupraanna
ni nadalus, daytoy ngarud labaannanto
dagiti cawesna, ket digosennanto ti bagina
iti danum, ket narugitto inggana iti
rumabii.
9 Ket uray ania a pagsilla a pagsacayan
ni agtottot narugitto.
10 Ket siasinoman a macasagid iti nag-
saadanna, narugitto agingga iti rumabii:
ket ti mangala cadagidiay, labaannanto
dagiti pagan-anayna, ket agdigosto iti
danum, ket saanto a nadalus agingga iti
rumabii.
11 Ket siasinoman a masagid ni addaan
totot a dina nabuggoan dagiti imana iti
danum, labaannanto dagiti pagan-anayna,
ket agdigosto iti danum, ket narugitto
agingga iti rumabii.
12 Ket ti damili a maiggaman ni agtotot
iburacto: ket amin a latoc maboggoanto
iti danum.
13 Ket no ni addaan totot nadalusan
iti tototna, ibilangnanto ngad iti bagina
dagiti pito nga aldaw a panagdaldalusna
ket labaannanto ti pagan-anayna; ket
digosennanto ti bagina iti agay-ayus a
danum, ket nadalusto.
14 Ket iti maicawalo nga aldaw alaen-
nanto a maipaay kencuana ti dua a pagaw
wenno dua nga urbon ti calapati, ket
dumanonto iti saclang ni Jehova iti ridaw
ti ruangan ti tolda ti gimong, ket ited-
nanto ida iti sacerdote:
15 ket ti sacerdote idatonnanto ida, ti
maysa maipaay a daton gapu iti basaol,
ket ti caduana maipaay a daton a mapu-
uran; ket ti sacerdote aramidennanto ti
pannacaabbongna iti saclang ni Jehova a
gapu iti panagtototna.

16 Ket no agwayaway iti siasinoman a
lalaki ti cassit, digosennanto ngarud amin
a lasagna iti danum, ket narugitto inggana
ti rumabii.
17 Ket amin a pagan-anay, ken amin a
lalat a nacassitan malabaandanto iti da-
num, ket narugitdanto agingga iti rumabii.
18 Ti babai met a caiddanto ti lalaki a
caabig, agpadpadadanto a mangdigos ti
bagbagida iti danum, ket narugitdanto
agingga iti rumabii.

19 Ket no iti maysa a babai ta adda
agtotot kencuana, ket ti agtotot iti lasagna
dara, addanto kencuana ti saan a kinadalus
iti pito nga aldaw: ket siasinoman a
sumagid kencuana narugitto agingga iti ru-
mabii.
20 Ket aniaman a pagiddaanna bayat ti
kinarugitna narugitto: casta met nga uray
ania a matugawanna narugitto.
21 Ket siasinoman a macasagid iti id-
dana labaannanto dagiti pagan-anayna,
ket digosennanto ti bagina iti danum, ket
narugitto agingga iti rumabii.
22 Ket siasinoman a macasagid iti
matugawanna labaannanto dagiti pagan-
anayna, ket digosennanto ti bagina iti

danum, ket narugitto agingga iti rumabii.

23 Ket no ti adda iti pagiddaan, wenno uray ania a matugawanna, no adda macasagid cadagita, isu narugitto inggana iti rumabii.

24 Ket no ti siasinoman a lalaki a makicaidda kencuana, ket maiccan iti rugitna, dayta narugitto iti pito nga aldaw; ket aminto a pagiddaanna narugitto.

25 Ket no ti maysa a babai adda panagbulos ti darana iti adu nga aldaw, a saan a iti tiempo ti panagsangailina, wenno adda kencuana ti bulos a nabaybayag ngem iti panagsangailina; amin nga aldaw a panagbulos ti kinarugitna maibilangto nga adda cadagiti aldaw a panagsangailina: isu saan a nadalus.

26 Amin a pagiddaanna iti dagup ti aldaw ti bulosna, maibilangto kencuana a cas la pagiddaanna iti panagsangailina: ket ti amin a matugawanna narugitto a cas iti kinarugit ti panagsangailina.

27 Ket siasinoman a macasagid cadagidiay narugitto, ket labaannanto dagiti pagan-anayma, ket digosennanto ti bagina iti danum, ket narugitto agingga iti rumabii.

28 Ngem no nadalusan iti bulosna, bilangenna ngarud kencuana met laeng dagiti pito nga aldaw, ket no nalpas dayta nadaluston.

29 Ket iti maicawalo nga aldaw mangalanto iti dua a pagaw, wenno dua nga urbon ti calapati, ket ipannanto ida iti sacerdote iti ruangan ti tolda ti gimong.

30 Ket ti sacerdote ipaaynanto ti maysa a daton gapu iti basol, ket ti caduana maipaay a daton a mapuuran: ket ti sacerdote aramidennanto ti pannacaabbongna iti saclang ni Jehova gapu iti bulos ti kinarugitna.

31 Castanto ti panangilasinyo cadagiti annac ti Israel iti kinarugitda, tapno dida matay iti kinarugitda no mulitanda ti tabernaculoc nga adda iti tengngada.

32 Daytoy ti alagaden ti agtotot ken daydiay nga agwayaway kencuana ti cassit, isu a nacarugitanna;

33 ken ti agsakit gapu iti panagsangailina, ken ti adda agtotot kencuana, lalaki man wenno babai, ken ti makicaidda iti babai a saan a nadalus.

Ti tinawentawen a pannacaabbong.

16 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, calpasan ti ipapatay dagidi dua nga annac a lallaki ni Aaron, idi immasidegda iti saclang ni Jehova, ket natayda;

2 ket ni Jehova kinunana ken Moises, Ibagam ken Aaron a cabsatmo a saanto a sumsumbrec iti amin nga aldaw iti nasantoan a disso iti uneg ti abbong, a dumanon iti sango ti saad ti caasi, nga adda iti rabaw ti lacasa; tapno di matay: gaput ta siac agparangacto iti ulep iti rabaw ti saad ti caasi.

3 Cadagitoy sumrecto ni Aaron iti saad a nasantoan: agraman maysa a lalaki a baca, nga idaton gapu iti basol, ken maysa a carnero a lalaki a daton a mapuuran.

4 Isu icapetnanto ti nasantoan a bado a lienzo, ket yarpawnanto met iti lasagna ti sapin a lienzo, ket mabricsanto iti barikes a lienzo, ket ti mitra a lienzo maicapetto kencuana: dagitoy dagiti nasantoan a pagan-anay; ket isu digosennanto ti bagina iti danum sananto icapet ida.

5 Ket mangalanto iti gimong dagiti annac ti Israel ti dua a calding a lallaki nga idaton gapu iti basol, ken maysa a carnero a lalaki a daton a mapuuran.

6 Ket ni Aaron idatagnanto ti lalaki a baca a daton gapu iti basol isu a maibatog kencuana, ket aramidennanto ti pannacaabbongna agraman balayna.

7 Ket alaennanto dagiti dua a calding, ket idatagnanto ida iti saclang ni Jehova iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong.

8 Ket ni Aaron paggasangasatennanto ti dua a calding; ti maysa a mapagasatan maipaay ken Jehova, ket ti maicadua ken Azazel.*

9 Ket ni Aaron idatagnanto ti calding a napagasatan a maipaay ken Jehova, ket ipaaynanto kencuana a daton gapu iti basol.

10 Ngem ti calding, a naipatang ken Azazel, idatagnanto a sibibiag iti saclang ni Jehova, ta aramidennanto a pacaabbonganna, tapno ibaonna a maipaay ken Azazel iti let-ang.

11 Ket ni Aaron idatagnanto ti lalaki a baca ti daton gapu iti basol, isu a maibatog kencuana, ket aramidenna ti pannacaabbongna agraman balayna, ket

* *Azazel:* saot' Hebreo a cayatna a saoen, *calding a pumanaw.*

patayennanto ti lalaki a baca ti daton
gapu iti basol a maibatog kencuana:
12 ket isu iggamannanto ti paginciensa-
rioan a napno iti beggang ti apuy nga ag-
gapu iti altar iti saclang ni Jehova, ket ti
im-imana a sipupunno iti nasayamusom
nga incienso a natumtumec a sagbabassit,
ket ipannanto iti uneg ti abbong:
13 ket icabilnanto ti incienso iti rabaw
ti apuy iti saclang ni Jehova, tapno ti
ulep ti incienso macumutanna ti saad ti
caasi nga adda iti rabaw ti pamanecnec,
tapno saan a matay:
14 ket mangalanto iti dara ti baca a
lalaki, ket iwarisnanto iti ramayna iti
rabaw ti saad ti caasi iti bangirna iti
daya; ket iti sangoanan ti saad ti caasi
warisannanto iti ramayna iti dara iti ma-
minpito dáras.

15 Sananto patayen ti calding a daton
gapu iti basol a maipaay iti ili, ket
ipannanto ti darana iti uneg ti abbong,
ket aramidennanto iti dara *ti calding*, ti
cas inaramidna iti dara ti baca a lalaki,
ket iwarisnanto iti rabaw ti saad ti caasi,
ken iti sangoanan ti saad ti caasi:
16 ket aramidennanto ti pannacaabbong
ti nasantoan a disso maipoon cadagiti
kinarugit dagiti annac ti Israel, ken gapu
cadagiti salungasingda, cadagiti amin a
basbasolda met laeng: casta met nga ara-
midennanto ti maipaay iti tolda ti gimong
a makipagyan cadacuada iti baet ti ki-
narugitda.
17 Ket awantot, tao iti tolda ti gimong
no sumrec nga agaramid iti pannacaabbong
iti uneg ti nasantoan a disso, agingga iti
di rumuar ken dina maaramid ti paca-
abbongan a maipaay kencuana met laeng,
ken maipaay iti balayna, ken maipaay iti
amin a gimong ti Israel.
18 Ket isu rumuarto nga agtarus iti
yan ti altar nga adda iti sango ni Jehova,
ket aramidennanto ti pannacaabbongna,
ket mangalanto iti dara ti lalaki a baca,
ken iti dara ti calding, ket icabilnanto
cadagiti sara ti altar iti lawlawna.
19 Ket iwarisnanto iti ramayna iti
rabawna ti dara, iti maminpito dáras, ket
dalusannanto, ket pasantoennanto cadagiti
rugit dagiti annac ti Israel.

20 Ket no malpasnan a maaramid ti
pannacaabbong a maipaay iti nasantoan a
disso, ken ti tolda ti gimong, ken ti altar,
idatagnanto ti calding a sibibiag:
21 ket ni Aaron isaadnanto dagiti dua
nga imana iti olo ti sibibiag a calding,
ket ipudnonanto iti rabawna ti amin
a kinadakes dagiti annac ti Israel, ken
amin a salungasingda, dagiti amin a bas-
basolda met laeng; ket icabilnanto ida iti
rabaw ti olo ti calding, ket ibaonnanto iti
ima ti maysa a tao a masagsagana iti
tay-ac:
22 ket ti calding ti mangawit a ma-
ngipan iti amin a kinadakes iti wayas
a daga: ibulosnanto ti calding iti tay-ac.
23 Ket ni Aaron sumrecto iti tolda ti
gimong, ket ucsobennanto dagiti cawesna
a lienzo a pinagaruatna idi simrec iti
nasantoan a disso, ket ibatina ida idiay:
24 ket digosennanto ti lasagna iti
danum iti uneg ti maysa a nasantoan a
saad, sananto icapet dagiti cawesna, sa
rumuar, ket ipaaynanto ti datonna a mapu-
uran, ken ti daton a mapuuran ti ili, ket
aramidennanto ti pannacaabbongna, ken ti
maipaay iti ili.
25 Ket ti taba ti daton gapu iti basol
puurannanto iti rabaw ti altar.
26 Ket ti mangibulos iti calding a
maipaay ken Azazel labaannanto dagiti
pagan-anayna, ket digosennanto ti lasagna
iti danum, ket no malpas, sumrecto iti
uneg ti pacarso.
27 Ket ti lalaki a baca a daton gapu iti
basol, ken ti calding a daton gapu iti
basol, a ti darada naidatag a pacaabbongan
ti nasantoan a disso, maipandanto iti ruar
ti pacarso; ket isuda puurandanto iti
apuy dagiti lalatda, ken lasagda, ken
tackida.
28 Ket ti mangpuur cadacuada labaan-
nanto dagiti pagan-anayna, ket digosen-
nanto ti lasagna iti danum, ket no malpas
sumrecto iti uneg ti pacarso.

29 Ket daytoyto ti maalagad nga agna-
nayon cadacayo: iti maicapito a bulan, iti
maicapulo nga aldaw ti bulan, parigaten-
yonto dagiti cararuayo, ket awanto uray
ania a trabajo nga aramidenyo, ti umili
man wenno gangannaet a makipagtaeng
cadacayo: '
30 gaput ta iti daytoy nga aldaw ma-
aramidto ti pannacaabbongyo, tapno pa-
cadalusanyo; maugasancayto cadagiti amin
a basbasolyo iti saclang ni Jehova.
31 Isu ti aldaw ti panaginana ti nadaeg
a panaginanayo, ket parigatenyonto ti
cararuayo; daytoy ti maalagad iti agna-
nayon.
32 Ket ti sacerdote, a masapsapoanto

ken maconsagrarto nḡa agsacerdote a sono
ni amana, aramidennanto ti pannaca-
abbonḡ, ket icapetnanto dagiti cawes a
lienzo, dagiti cawcawes a nasantoan met
laenḡ:
33 ket isu aramidennanto ti pannaca-
abbonḡ a maipaay iti santuario a na-
santoan; ket aramidennanto ti pannaca-
abbonḡ a maipaay iti tolda ti gimonḡ,
ken maipaay iti altar; ket aramidennanto
ti pannacaabbonḡ a maipaay cadagiti
sacerdotes ken maipaay cadagiti amin a
tao ti gimonḡ.
34 Ket daytoyto ti maalagad cadacayo
nḡa agnanayon, a maaramid a pannaca-
abbonḡ dagiti annac ti Israel gapu cadagiti
amin a basbasolda iti maminsan iti maca-
tawen. Ket inaramidna cas imbilin ni
Jehova ken Moises.

Ti linteg a maipapan iti pananḡpatay cadagiti an-animal. Ti panananḡan iti dara maiparit.

17 Ket ni Jehova nakisao ken Moises,
a kinunana,
2 Ibagam ken Aaron ken dagiti annacna
a lallaki ken amin nḡa annac ti Israel, ket
cunam cadacuada: Daytoy ti aramid nḡa
imbilin ni Jehova, a kinunana,
3 Siasinoman a tao iti balay ti Israel a
manḡpatay iti maysa a baca wenno cordero
wenno calding iti uneg ti pacarso, wenno
ti manḡpatay iti ruar ti pacarso,
4 ket saanna nḡa impan iti ridaw ti
ruanḡan ti tolda ti gimonḡ, tapno im-
paayna coma cas maysa a daton ken
Jehova iti sanḡo ti tabernaculo ni Jehova:
dara ti maipabaddutto iti dayta nḡa tao;
isu imbellenḡna ti dara; ket dayta a tao
maipusayto iti ilina:
5 tapno dagiti annac ti Israel idatagda
dagiti datonda nḡa ar-aramidenda iti
ruruar, tapno idatagda ida met laenḡ ken
Jehova iti ridaw ti ruanḡan ti tolda ti
gimonḡ, iti imatanḡ ti sacerdote, ken
irucbabda dagita a maipaay a sacrificio
dagiti daton iti cappia ken Jehova.
6 Ket ti sacerdote pagwarisnanto ti
dara iti rabaw ti altar ni Jehova iti
ridaw ti ruanḡan ti tolda ti gimonḡ, ket
puurannanto ti taba a maipaay a naba-
nḡlo a sayamusom ken Jehova.
7 Ket isuda didanto agaramiden iti
datonda a pagdayaw cadagiti calding a
lalaki a pakibalanḡcantisanda. Daytoyto
ti maalagad a cancanayon cadacuada iti
isu-amin a putputotda.
8 Ket sica ibagamto cadacuada, Siasino-
man iti balay ti Israel, wenno cadagiti
gangannaet a makipagtaenḡ cadacuada, a
manḡirucbab iti daton a mapuuran wenno
sacrificio,
9 ket saanna a yeg iti ruanḡan ti tolda
ti gimonḡ, tapno idatonna ken Jehova;
dayta a tao maipusayto iti ilina.

10 Ket siasinoman a tao iti balay ti
Israel, wenno cadagiti gangannaet a ma-
kipagtaenḡ cadacuada a manḡan iti uray
ania a dara; iparanḡconto ti rupac a mai-
busor iti dayta a tao a manḡan iti dara,
ket ipusayconto iti ilina.
11 Ta ti biag ti lasag adda iti dara; ket
intedco dayta cadacayo iti rabaw ti altar a
maaramid a pacaabbonḡan a maipaay ca-
dagiti cararuayo; ta ti dara isu ti maca-
aramid iti pacaabbonḡan gaput ta adda
kencuana ti biag.
12 Isut' gapuna nḡa imbagac cadagiti
annac ti Isreal, Awanto cadacayo ti ma-
nḡan iti dara, uray pay ti siasinoman a
gangannaet a makipagtaenḡ cadacayo dinto
manḡan iti dara.
13 Ket siasinoman cadagiti annac ti
Israel, wenno cadagiti gangannaet a maki-
pagtaenḡ cadacuada a manḡanup iti uray
ania nḡa animal wenno tumatayab a ma-
balin a canen, ibellenḡnanto ti darada, sa-
nanto gaburan iti tapuc.

14 Ta ti maipapan iti biag ti amin a
lasag, ti darana ken ti biag nagcaycaysada:
isut' gapuna a kinunac cadagiti annac ti
Israel, Dicayto manḡan iti dara ti uray
ania a lasag; ta ti biag ti isu-amin a lasag
isu ti darana: siasinoman a manḡan ken-
cuana maipusayto.
15 Ket tumunḡgal tao a manḡan iti
natay latta wenno iti pinatay dagiti
animal a narunḡsot, umili man wenno
gangannaet, labaannanto dagiti pagan-
anayna, ket saanto a nadalus inḡgana ti
rumabii: iti casta isu nadalusto.
16 Nḡem no dinanto ida labaan, wenno
di agdigos awitennanto nḡarud ti kinada-
kesna.

Ti panagaabig dagiti asideg nḡa agcabagian ken sabsabali a kinarugit mai-paritda.

18 Ket ni Jehova nakisao ken Moises,
a kinunana

2 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ken cunam cadacuada, Siac ni Jehova a Diosyo.
3 Iti cas cadagiti aramid iti daga sadi Egipto, isu a nagnaedanyo, dicayto ar-araminden: ket iti cas cadagiti ar-aramid iti daga sadi Canaan, isu a pangipanac cadacayo, dicayto ar-araramiden; dicayto met pagdalanan dagiti al-alagadenda.
4 Dagiti bilbilinco isudanto ti aramidenyo, ket dagiti ipaalagadco salimetmetanyonto tapno isuda ti pagdalananyo; siac ni Jehova a Diosyo.
5 Iti casta sungpotenyonto dagiti ipaalagadco ken bilbilinco; nga no aramiden ti tao, agbiagto cadagidiay; siac ni Jehova.

6 Awanto cadacayo ti dumenna iti asinoman nga asideg a cabagianna, tapno lucaisanna ti bagi nga ibainda: siac ni Jehova.
7 Ti bagi nga ibain ni amam, uray ti bagi nga ibain ni inam, dicanto lucaisan: isu ni inam; dicanto lucaisan ti bagi nga ibainna.
8 Ti bagi nga ibain ti asawa ni amam dicanto lucaisan: bagi nga ibain ni amam dayta.
9 Ti bagi nga ibain ni cabsatmo a babai nga anac ni amam, wenno anac a babai ni inam, nayanac man iti balay, wenno nayanac iti sadino man, dicanto met lucaisan ti ibainda a bagi.
10 Ti bagi nga ibain ti babai nga anac ti anacmo a lalaki, wenno ti babai nga anac ni anacmo a babai, uray ti bagida nga ibain dicanto lucaisan; gaput ta ti ibainda a bagida ibainmo met.
11 Ti bagi nga ibain ti babai nga anac ni asawa ni amam, isu a pinutot ni amam, isu cabsatmo a babai, dicanto lucaisan ti bagina nga ibain.
12 Dicanto lucaisan ti bagi nga ibain ti babai a cabsat ni amam; isu asideg a cabagian ni amam.
13 Dicanto lucaisan ti bagi nga ibain ti babai a cabsat ni inam: ta isu asideg a cabagian ni inam.
14 Dicanto lucaisan ti bagi nga ibain ti lalaki a cabsat ni amam, dicanto dumenna ken asawana: isu ikitmo.
15 Dicanto lucaisan ti bagi nga ibain ti manugangmo a babai: isu asawa ni anacmo a lalaki; dicanto lucaisan ti bagi nga ibainna.
16 Dicanto lucaisan ti bagi nga ibain ti asawa ni cabsatmo a lalaki: bagi nga ibain ni cabsatmo dayta.
17 Dicanto lucaisan ti bagi nga ibain ti maysa a babai, ken ti anacna a babai; dicanto alaen ti babai nga anac ni anacna a lalaki, wenno ti babai nga anac ti anacna a babai, tapno lucaisam ti ibainna a bagina; isuda agcacabagianda nga asideg; dayta isu ti kinadangkes.
18 Ket sica dicanto alaen ti cabsat a babai ni asawam a babai, tapno casalisalna, tapno lucaisam ti bagina nga ibain, nga cadua *ni asawam* iti bayat ti panagbiagna.
19 Ket sica dicanto adanian ti maysa a babai tapno lucaisam ti bagina nga ibain, iti bayat ti caaddana a saan a nadalus gapu iti panagsangailina.
20 Ket sica dicanto caidda a caabig ti asawa ti padam a tao, a mamulitanca kencuana.
21 Ket sica dicanto mangted iti uray la no maysa iti putotmo a ipasrecmo ida *iti apuy* ken Moloch; dicanto met ipabpabareng ti nagan ti Diosmo: siac ni Jehova.
22 Dicanto caidda ti lalaki a cas ibilang a babai: daytoy ti kinarimon.
23 Ket sica dicanto caidda ti uray ania nga animal a mulitam ta bagim kencuana; casta met ti siasinoman a babai dinto agyan iti sango ti maysa nga animal tapno makicaidda; campor daytoy.

24 Dicay mulmulitan ti bagbagiyo iti uray ania cadagitoy nga aramid: ta amin cadagitoy namulitan dagiti nacion nga iyadayoc iti sangoananyo;
25 ket ti daga namulitan: isut' gapuna nga pinasarungcarac ti kinadangkesna idiay, ket ti daga isaruana dagiti agnaed kencuana.
26 Isu ti gapuna a dacayo salimetmetanyo dagiti pagalagadac, ken dagiti bilbilinco, ket dicayto ar-aramiden ti uray ania cadagitoy a nacarimrimon; uray no patneng, uray no gangannaet a makipagtaeng cadacayo;
27 (ta amin dagitoy a kinarimon inaramid idin dagiti tao iti daga, nga immun-una ngem dacayo, ket ti daga namulitan:)
28 tapno ti daga dinacay met isarua, no mamulitanyo, a cas idi panangisaruana iti nacion nga immun-una ngem dacayo.
29 Ta siasinoman a mangaramidto iti uray ania cadagitoy a kinarimon, dagiti met laeng mangaramid cadagitoy, maipusaydanto iti ilida.
30 Isut' gapuna a salimetmetanyonto ti igunamgunamco tapno dicay ar-aramaten ti uray ania a nacarimrimon nga awid a

naaramid idi awancay pay, ken tapno
dicay mulmulitan cadagitoy ti bagbagiyo:
siac ni Jehova a Diosyo.

Nadumaduma a linlinteg.

19 Ket ni Jehova nakisao ken Moises,
a kinunana,
2 Ibagam iti dagup ti gimonḡ dagiti
annac ti Israel, ket saoem cadacuada,
Dacayo agsantocayto; gaput ta siac a Je-
hova a Diosyo, santoac.
3 Cadacayo tumunḡgal maysa a tao
cabutenḡnanto ni inana ken amana; ket
nḡilinenyonto dagiti aldaw a *tinudinḡco* a
panaginana: siac ni Jehova a Diosyo.
4 Dicay subsublian dagiti ladladawan,
dicay met agar-aramid iti sinucog a
didiosen: siac ni Jehova a Diosyo.

5 Ket no manḡipaaycay iti sacrificio
dagiti daton iti cappia ken Jehova, iruc-
babyonto tapno maawatcayto.
6 Macanto iti aldaw met laenḡ a pana-
nḡidatonyo, ken iti sumaruno nḡa aldaw:
ket no adda matda iti maicatlo nḡa aldaw,
mapuuranto iti apuy.
7 Ket no macanto laenḡ iti maicatlo
nḡa aldaw, maysa a kinarimon; dinto
maawat:
8 nḡem tunḡgal maysa a manḡan,
awitennanto ti kinadakesna, ta impab-
pabarenḡna ti nasantoan a banag ni
Jehova: ket dayta nḡa tao maipusayto
iti ilina.

9 Ket no anienyo ti apit ti dagayo,
dicanto anien a talipupusen dagiti nagsuli-
anan ti talonmo, dicanto met saranuten
dagiti nalabasan iti panagapitmo.
10 Dicanto saranuten ti cauvasam, di-
canto met ipenpen ti bunḡa a natnag ti
cauvasam; batiemto ida a lac-amen ti
napanḡlaw, ken ti ganḡannaet: siac ni
Jehova a Diosmo.

11 Dicayto agtacaw, wenno manḡaramid
a siuulbod, wenno agtitinniri.
12 Ket dicayto agsapata a siuulbod
gapu iti naganco, ken ipabpabarenḡ ti
nagan ti Diosyo: siac ni Jehova.

13 Dicanto parparigaten ti padam a
tao, wenno tacawam: ti tanḡdan ti maysa
a manḡmanḡged dinto matactac iti bianḡmo
iti agpatpatnag aginḡga iti bigat.

14 Dicanto ilunod ti tulenḡ wenno
manḡicabil ti pacaitibcolan iti sanḡo ti
bulsec; nḡem agbutenḡcanto iti Diosmo:
siac ni Jehova.

15 Dicayto aramiden ti nakillo a linteg
iti pananḡocom: dicanto pagduman-
dumaen ti kinatao ti napanḡlaw, wenno
padayawan ti kinatao ti mannacabalin;
nḡem iti nalintegan ti panḡocommo iti
padam a tao.
16 Dicanto agpagnapagna nḡa cas maysa
a natarabitab cadagiti cailiam: dicanto
met agranta iti maicaniwas iti dara ti
padam a tao: siac ni Jehova.
17 Dicanto guraen ni cabsatmo iti
pusom: tubnḡaremto iti napaypaysoan ti
padam a tao, ket dicanto mapabasol gapu
kencuana.
18 Dicanto aramaten ti panagibales,
wenno panpanemnemen ti guram cadagiti
annac ti nacionmo; nḡem ayatemto ti
padam a tao a cas ita bagim: siac ni
Jehova.

19 Tunḡpalenyonto dagiti bilinco. Di-
canto ipamanada ti animalmo cadagiti
sabsabali a kita ti animal: dicanto mulaan
ti talonmo iti dua a cakita a bin-i: dinto
met maicapet kenca ti aruaten a cawes
a dua a cakita nḡa agtipon.
20 Ket siasinoman a makiabig iti babai
a bag-en a natanian iti asawan, ket di
pay la nasbut, wenno naited ti wayawa-
yana; madusadanto; didanto mapapatay,
gaput ta daydiay a babai di pay nawaya-
wayaan.
21 Ket ti lalaki yegnanto ti daton gapu
ti salunḡasinḡna ken Jehova iti ridaw ti
ruanḡan ti tolda ti gimonḡ, a maysa met
laenḡ a carnero a lalaki a maipaay a daton
gapu iti salunḡasinḡ.
22 Ket ti sacerdote aramidennanto a
pacaabbonḡanna ti carnero a lalaki a
daton gapu iti salunḡasinḡ iti saclanḡ ni
Jehova, a maipoon iti baddut a nacabasol-
anna: ket ti baddut a nacabasolanna ma-
pacawanto kencuana.

23 Ket no macadatenḡcayon iti daga'
ket maimulmulayonton ti amin a kita ti
caycayo a *ti bunḡada* macan, ibilanḡyonto
dagiti bunḡada a cas saan a pannacacu-
gitda: tallo nḡa tawen nḡa addadanto
cadacayo a cas saan a nacugit; *dagita a
bunḡa* saan a macan.
24 Nḡem iti maicapat a tawen amin a

bungada nasantoandanto a pagdaydayaw
ken Jehova.
25 Ket itinto maicalima a tawen ca-
nenyonto ti bungbungada, tapno mangted
cadacayo ti kinalabonna: siac ni Jehova a
Diosyo.

26 Dicayto mangan iti uray ania man a
sidadara: dicayto met aramaten dagiti
pananglabeg, wenno agaramid iti pad-
padles.
27 Dicayto rabaraban dagiti boocyo,
dicanto putputdan ti nagsumbangiran ti
barbasmo.
28 Dicayto sugaten ti lasagyo gapu iti
natay wenno mangilanad iti uray ania a
pagilasinan iti bagiyo: siac ni Jehova.

29 Dica irurumen ti anacmo a babai
nga aramidem a balangcantis; di la ket ta
ti daga maitnag iti binabalangcantis, ket ti
daga mapnoan iti kinadangkes.
30 Ngilinenyonto dagiti aldawco a
panaginana, ket daydayawenyonto ti san-
tuarioc: siac ni Jehova.

31 Dicay umamang cadagiti mangilabeg
nga espiritus, wenno cadagiti managsala-
mangca; dicay sarsaraken ida, a ma-
mulitancay cadacuada: siac ni Jehova a
Diosyo.

32 Tumacdercanto iti sango ti ubanan
nga olo, ket dayawemto ti langa ti lacay,
ket agbutengcanto iti Diosmo: siac ni
Jehova.

33 Ket no makipagtaeng kenca iti
dagam ti maysa a gangannaet, dicayto
aramiden kencuana ti di tumutop.
34 Ta gangannaet a makipagtaeng ken-
ca, maibilangto cadacayo a cas cailianyo,
ket ayatemto a cas ita bagim; ta dacayo
gangannaetcay met idi iti daga nga Egipto.
Siac ni Jehova a Diosyo.

35 Dicayto ar-aramiden ti nakillo iti
panangocom, iti panangrucod, iti pana-
ngtimbeng, wenno iti panagsucat.
36 Ti apag-isu a pagtimbengan, apag-isu
a panimbeng, apag-isu nga efa, apag-isu
nga hin ti icutanyonto. Siac ni Jehova a
Diosyo a nangaon cadacayo iti daga nga
Egipto.
37 Ket dacayo tungpalenyonto amin
nga ipaalagadco, ken amin dagiti bilbilin-
co, ket aramidenyo ida. Siac ni Jehova.

Ti panagdayaw ken Moloc ken sabsabali pay a basbasol maipawilda. Linlinteg a cacaniwas ti panagderrep. Bilin a sungpoten dagiti linteg ti kinadalus.

20 Ket ni Jehova nakisao ken Moises,
a kinunana,
2 Maysa pay, ibagamto cadagiti annac
ti Israel, Siasinoman cadagiti annac ti
Israel, wenno cadagiti gangannaet a maki-
pagtaeng iti Israel a mangted cadagiti
putotna ken Moloc: di bumurong a mapa-
patayto; dagiti tao ti daga uburendanto
cadagiti batbato.
3 Iparangconto met ti langac a sibubu-
sor iti dayta a tao, ket ipusayconto cada-
giti cailianna; ta isu nangted iti putotna
ken Moloc, a pinangmulitna iti santuarioc,
ken pinangipabpabarengna iti nasantoan a
naganco.
4 Ket no dagiti tao ti daga ilemmengda
a talipupusen dagiti matada iti dayta a
tao no mangted cadagiti putotna ken
Moloc, ket dida papatayen;
5 siac ngarud iparangarangconto ti
langac a bumusor iti dayta nga tao, ken
bumusor cadagiti cacabagianna, ket ipu-
sayconto, agraman amin a sumurot ken-
cuana nga agbalangcantis, tapno makiba-
langcantis ken Moloc, *ipusayconto ida* cada-
giti cailianda.

6 Ket ti tao nga makipagcuecua cada-
giti mangcuculam, ken cadagiti agsala-
mangca nga agbalangcantis cadacuada,
iparangconto, pudno, ti langac a bumusor
iti dayta a tao, ket ipusayconto cadagiti
cailianna.
7 Pasantoenyo ngarud ti bagbagiyo, ket
agsantocayo; ta siac ni Jehova a Diosyo.
8 Ket sungpotenyonto dagiti ipaala-
gadco, ket aramidenyonto ida; siac ni
Jehova a mamagsanto cadacayo.
9 Ta amin a mangilunod ken amana,
wenno ken inana, dinto bumurong a
mapapatay: isu inlunodna ni amana,
wenno ni inána; ti darana maipaawitto
kencuana.

10 Ket ti lalaki a makicamalala iti asawa
ti sabali a lalaki, uray ti makicamalala
iti asawa ti padana a lalaki, ti lalaki ken
ti babai nga agcamalala dinto bumurong
a mapapatayda.
11 Ket ti lalaki a makicaidda iti asawa

ni amana linucaisanna ti bagi nğa ibain
ni amana: isuda a dua dinto bumuronğ a
mapapatayda; ti darada maipaawitto
cadacuada.
12 Ket no ti maysa a lalaki makicaidda
iti manugangña a babai, isuda a dua dinto
bumuronğ a mapapatayda; inaramidda ti
campor; ti darada maipaawitto cada-
cuada.
13 Ket no ti lalaki makicaidda iti padana
a lalaki nğa ibilangña a cas babai, isuda a
dua nacarimrimon ti aramidda: dinto
bumuronğ a mapapatayda; ti darada
maipaawitto cadacuada.
14 Ket no ti maysa a lalaki manğasawa
iti agina, daytoy isu ti kinadangkes: isuda
mapuurandanto iti apuy, isu ken isuda
met: tapno awan kinadakes cadacayo.
15 Ket no ti maysa a lalaki makicaidda
iti maysa nğa animal, dinto bumuronğ a
mapapatay: ket dacayo patayenyonto ti
animal.
16 Ket no maysa a babai umasideg iti
uray ania nğa animal ket caiddana, sica
papatayemto ti babai, ken ti animal:
dinto bumuronğ a mapapatayda; ti darada
maipaawitto cadacuada.

17 Ket no ti maysa a lalaki alaenna ni
cabsatna a babai, nğa anac ni amana,
wenno anac ni inána, ket makitana ti bagi
nğa ibain ni cabsatna, ket daytoy a babai
makitana met ti bagi nğa ibain ni cabsatna
a lalaki; daytoy isu ti aramid a nacababain
unay; ket isuda maipusaydanto iti imatanğ
dagiti annac ti ilida: isu linucaisanna ti
bagi nğa ibain ni cabsatna a babai; isu lac-
amennanto ti kinadakesna.
18 Ket no ti maysa a lalaki makicaidda
iti maysa a babai nğa agsanğaili a
madama, ket lucaisanna ti bagi nğa ibain-
na; isu linucaisanna ti pagtubboganna,
ket *ti babai* linucaisanna ti pagtubbogan ti
darana: ket isuda a dua maipusaydanto
cadagiti cailianda.
19 Ket sica dicanto lucaisan ti bagi nğa
ibain ni cabsat a babai ni inam, wenno
cabsat a babai ni amam; gaput ta linucais-
anna ti bagi nğa ibain ni cabagianna nğa
asideg: isuda awitendanto ti kinada-
kesda.
20 Ket no ti maysa a lalaki makicaidda
iti asawa ni ulitegna, isu linucaisanna ti
bagi nğa ibain ni ulitegna: isuda awiten-
danto ti basolda; mataydanto nğa awan
anacda.
21 Ket ti maysa a lalaki no babaienna
ti asawa ni cabsatna, *daytoy nğa aramid*
kinarugit; isu linucaisanna ti bagi nğa
ibain ni cabsatna: awanto ti anacda.

22 Iti casta tungpalenyonto amin dagiti
ipaalagadco, ken amin dagiti bilbilinco, ket
salimetmetanyonto ida; tapno ti daga a
pangyegac cadacayo a pagnaedanyo, dina-
cayto isarua.
23 Ket dacayo dicayto pagdalanan da-
giti awid dagiti tao a papanawec iti
sanğoananyo: gaput ta isuda inaramidda
amin dagitoy, ket iti casta kinagurac ida.
24 Nğem kinunac cadacayo, tawiden-
yonto ti dagada, ket itedconto cadacayo a
cucuayo, maysa a daga nğa agay-ayus ti
gatas ken diro: siac ni Jehova a Diosyo, a
nanğilasin cadacayo cadagiti tattao.
25 Iti casta rebbenğyo a paggigidiaten
ti animal a nadalus ken narugit, ken ti
narugit a tumatayab ken nadalus: ket
dicayto pagbalinen a nacarimrimon dagiti
cararuayo gapu iti animal, wenno gapu iti
tumatayab, wenno gapu iti uray ania nğa
agay-ayam iti daga, isuda nğa inlasinco a
narugit cadacayo.
26 Ket dacayo agsantocayto caniac: ta
siac a Jehova santoac, ken inlasincay
cadagiti tattao, tapno dacayo ti cucuac.

27 Casta met ti maysa a lalaki wenno
babai a manğcuculam wenno mananğsala-
manğca, dinto bumuronğ a mapapatay:
uburendanto ida cadagiti batbato; ti dara-
da maipaawitto cadacuada.

Sapasap a gunamgunam cadagiti sacerdote.

21 Ket ni Jehova kinunana ken Moises,
Ibagam cadagiti sacerdote nğa annac
a lallaki ni Aaron, ket saoem cadacuada,
Awanto ti manğmulit iti bagina met laenğ
a maipoon iti natay cadagiti cailianna;
2 malacsid ti maipanğgep iti cabagianna
nğa asideg, isu nğa inana, ken amana, ken
anacna a lalaki, ken anacna a babai, ken
cabsatna a lalaki,
3 ken cabsatna a babai a balasanğ, nğa
asideg kencuana, a di pay naasawaan; a
gapu kencuana maipalubos nğa mulitanna
ti bagina.
4 Isu dinanto mulitan ti bagina a ti
bagina met laenğ a pagrugitenna, *idinto*
nğa isu maysa a natan-oc a lalaki iti ilina.
5 Didanto pultacan ti oloda wenno
kiskisan ti agsumbanğir ti timidda, wenno
aramiden ti uray ania a sugat iti lasagda.
6 Agsantodanto iti Diosda, ket didanto
rugitan ti nagan ti Diosda; ta idatagda

dagiti datdaton ni Jehova a naaramid iti
apuy, a tinapay ti Diosda: iti casta agsanto-
danto.
7 Isuda didanto makiasawa iti babai a
balañgcantis, wenno natulawan; didanto
met alaen ti babai a naisina iti asawana:
ta *ti sacerdote* nasantoan iti Diosna.
8 Pasantoemto ñgarud, ta idatonna ti
tinapay ti Diosmo: isu santonto kenca; ta
siac a ni Jehova a mamagsanto cadacayo,
santoac.
9 Ket ti anac a babai ti uray asino a
sacerdote no tulawanna ti bagina iti
panagbalañgcantis, rugitanna ni amana:
isu mapuuranto iti apuy.

10 Ket ti cañgatoan a sacerdote cadagiti
cacabsatna a lallaki, ñga iti rabaw ti olona
nabuyatan iti lana a sapsapo, ken nacon-
sagrar a mañgicapet cadagiti cawes, dinan-
to wacrayen ti boocna, wenno pigisen ti
cawesna;
11 wenno dinto met sumbrec iti uray
ania a bagi a natay, wenno dinanto mulitan
ti bagina a maipoon ken amana, wenno
ken inana;
12 dinto met rumuar iti santuario,
wenno rugitan ti santuario ti Diosna;
gaput ta ti balañgat a lana a pagsapsapo ti
Diosna adda kencuana; siac ni Jehova.
13 Ket isu mañgasawanto iti maysa a
balasañg.
14 Balo a babai, wenno nakisina, wenno
maysa a natulawan, maysa a balañgcantis,
dinto mañgasasawa cadagitoy; ñgem ti
maysa a virgen iti ilina met laeñg asawa-
ennanto.
15 Ket dinanto rugitan ti putotna iti
baet dagiti cailianna: ta siac ni Jehova a
mamagsanto kencuana.

16 Ket ni Jehova nakisao ken Moises,
a kinunana,
17 Ibagam ken Aaron, a cunam, Uray
asino a lalaki cadagiti putotmo cadagiti
amin a putotda ñga adda pilawna, saan a
maipalubos ñga umasideg tapno mañgida-
ton iti tinapay ti Diosna.
18 Ta uray asino a lalaki ñga adda
pilawna, dinto umasideg: ti lalaki a
bulsec, wenno pilay, wenno lugpap ti
agoñgna, wenno nasuroc iti uray ania,
19 wenno maysa a lalaki a nablo ti
sacana, wenno nablo ti imana,
20 wenno cubbo, wenno maysa a
pandaca, wenno maysa ñga mapilaw iti
matana, wenno aggudgud, wenno aglaclac,
wenno napis-it ti latlategna;
21 iti putot a lalaki ni Aaron a sacer-
dote, ti adda pilawna dinto umadani a
mañgipaay cadagiti datdaton ni Jehova
a maaramid iti apuy; adda pilawna; dinto
umadani a mañgidaton iti tinapay ti
Diosna.
22 Mañganto iti taraon ti Diosna, uray
taraon man a nasantoan unay ken ti
nasantoan:
23 isuna laeñg a dinto sunbrec iti uneg
ti abboñg, wenno umasideg iti altar,
gaput ta adda pacapilawanna; tapno dina
rugitan dagiti santuarioc: ta siac ni Je-
hova a mamagsanto cadacuada.
24 Casta ti pinañgibaga ni Moises ken
Aaron ken cadagiti annacna a lallaki, ken
cadagiti amin ñga annac ti Israel.

Ti linteg ti kinadalus dagiti sacerdote.
Dagiti animal a mabalin a maidaton.

22 Ket ni Jehova nakisao ken Moises,
a kinunana,
2 Ibagam ken Aaron ken cadagiti
annacna a lallaki ñga lumasinda cadagiti
nasantoan a banbanag dagiti annac ti
Israel, ñga ipaayda a santo caniac, ket
dida rugitan ti nasantoan a naganco:
siac ni Jehova.
3 Ibagam cadacuada, Siasinoman a lalaki
cadagiti amin a putotyo, bayat cadagiti
caputotanyo, ñga umasideg cadagiti nasan-
toan a banbanag a pasantoen dagiti annac
ti Israel ken Jehova, idinto ñga addaan
iti rugitna, dayta ñga tao maipusayto iti
saclañgco: siac ni Jehova.
4 Uray siasino a lalaki iti putot ni
Aaron, ñga agcutel, wenno agtotot, dinto
mañgan cadagiti nasantoan iñggana ti
di nadalus. Ket ti macasagid iti uray
ania a narugit gapu iti natay, wenno ti
lalaki a ti cassitna agruruar la kencuana;
5 wenno siasino a macasagid iti uray
ania ñga agay-ayam ñga isu ti pacarugi-
tanna, wenno maysa a tao a pacarugitanna
coma iti uray ania a rugit ñga adda
kencuana;
6 ti tao a macasagid iti uray ania iti
cacasdiay, narugitto agiñgga iti rumabii,
ket dinto mañgan cadagiti nasantoan,
malacsid no digosenna ti lasagna iti
danum.
7 Ket no limnec ti init, nadalusto; ket
iti calpasanna mañganto cadagiti nasan-
toan, gaput ta dayta ti canenna.
8 Ti natay latta wenno rinañgcay ti
an-animal a narungsot, saannanto a

canen a pangmulit iti bagina: siac ni
Jehova.
9 Iti casta salimetmetandanto ti i-
bilinco di la ket ta pacaawitanda iti
basol, ken pacatayanda, no dida raemen a
cas sagrado: siac ni Jehova a mamagsanto
cadacuada.

10 Awanto ti gangannaet a mangan iti
nasantoan a banag: ta maysa a sangaili ti
sacerdote, wenno ti maysa a mangmangged
dida rebbeng ti mangan iti nasantoan.
11 Ngem no ti sacerdote gumatang iti
maysa a tao, ti nagatang iti piracna,
daytoy manganto cadagidiay; ket dagiti
nayanac iti balayna, isuda mangandanto
iti tinapayna.
12 Ket no ti anac a babai ti sacerdote
makiasawa iti maysa a gangannaet, dayta
dinto mangan iti maipangato a daton cada-
giti nasantoan.
13 Ngem no ti anac a babai ti sacerdote
balo, wenno nakisina iti asawana, ket
awan ti anacna, ket nagsublin iti balay ni
amana, cas idi kinaubingna, manganto iti
tinapay ni amana: ngem ti gangannaet
dinto mangan iti dayta.
14 Ket no ti maysa a lalaki macapa-
ngan a dina ginagara iti nasantoan, inayon-
nanto ti apagcalima iti daydiay, sananto
ited iti sacerdote ti nasantoan a banag.
15 Ket didanto mulitan dagiti nasan-
toan a banbanag dagiti annac ti Israel
nga idatonda ken Jehova,
16 ket *iti casta* pacaigapuananda a
mangawit iti kinadakes, nga pagbaddutan,
no canenda dagiti nasantoan a ban-
banagda: ta siac ni Jehova a mamagsanto
cadacuada.

17 Ket ni Jehova, nakisao ken Moises,
a kinunana,
18 Ibagam ken Aaron, ken cadagiti
annacna a lallaki, ken amin nga annac ti
Israel, ket saoem cadacuada, Siasinoman a
tao iti balay ti Israel, wenno cadagiti
gangannaet a *makipagtaeng* iti Israel nga
mangidatag iti datonna, nga uray maipoon
cadagiti aniaman a carida, wenno aniaman
cadagiti datdaton ti sibubulos a nakemda
nga ipaayda ken Jehova a daton a mapu-
uran;
19 tapno maannugutancayo, *idatonyo*
ti maysa a lalaki nga animal nga awan
pilawna, cadagiti baca, cadagiti carnero,
wenno cadagiti calding.
20 Ngem uray ania nga adda pacapi-
lawanna, dayta dicayto idaton, gaput ta
saanto a maipateg a maipaay cadacayo.
21 Ket siasino man a mangirucbab iti
maysa a sacrificio dagiti daton a cappia ken
Jehova a pagtungpalna iti maysa a cari,
wenno maipaay a daton ti sibubulos a
nakem iti pangen a baca, wenno iti arban a
carnero *maipapilit nga* awan pagcuranganna
tapno maawat; daytay awanto ti pacapila-
wanna.
22 Bulsec, wenno bullo, wenno pawad,
wenno adda dogoldogolna, wenno ag-
gudgud, wenno aglaclac, dicayto idatag
dagitoy ken Jehova, wenno aramiden
a maysa a daton iti apuy iti rabaw ti
altar ken Jehova.
23 Uray baca a lalaki, wenno cordero
nga adda suroc wenno curang ti camca-
mengna, dayta mabalinmo nga ipaay a
daton ti sibubulos a nakem; ngem no
maipaay a cari, saanto a maawat.
24 Ti nadunor ti lategna, wenno napis-it,
wenno nataltal, wenno nasugat, dicayto
idaton ken Jehova; dicayto met aramiden
ti casta iti dagayo.
25 Iti ima ti gangannaet dicayto met
idaton ti tinapay ti Diosmo iti uray ania
cadagitoy; ta ti kinadakesda adda cada-
cuada, ti pacapilawan adda cadacuada:
saandanto a maawat a maipaay cadacayo.

26 Ket ni Jehova nakisao ken Moises,
a kinunana,
27 No maysa a lalaki a baca, wenno
carnero wenno calding ti mayanac, pito
nga aldaw nga addanto iti babaen ti inána;
ket manipud iti maicawalo nga aldaw, ken
iti sumaruno maawatto a sacrificio ti
daton a maaramid iti apuy ken Jehova.
28 Ket babai man a baca, wenno car-
nero dicayto paggiddanen a patayen ag-
raman urbonna iti maymaysa nga aldaw.
29 Ket no ipaayyo ti maysa a sacrificio
a panagyaman ken Jehova, idatonyonto ti
pacaannugutanyo.
30 Iti dayta met la nga aldaw macanto;
awanto ti tiddaenyo iti daydiay agingga
iti bigat: siac ni Jehova.
31 Iti casta salimetmetanyonto dagiti
bilbilinco, ket tungpalenyonto ida: siac ni
Jehova.
32 Ket dicayto met rugitan ti santo
a naganco; ngem siac mapagsantoacto
cadagiti annac ti Israel: siac ni Jehova
a mamagsanto cadacayo,
33 a nangaon cadacayo iti daga nga
Egipto tapno siac ti Diosyo: siac ni
Jehova.

Linlinteg maipapan cadagiti fiesta a nareligiosoan. Dagiti fiesta a tinawen.

23 Ket ni Jehova nakisao ken Moises,
a kinunana,
2 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket
saoem cadacuada, Dagiti natudingan a
fiesta ni Jehova, nga iwarragawagyonto
tapno isu ti nasantoan a pacagimongan,
dagitoy met laeng ti matudingan a
fifiestac.
3 Cadagiti innem nga aldaw agtrabajocayo:
ngem ti maicapito nga aldaw isu
ti maysa nga inaná ti nadaeg a panaginana,
ti maysa a nasantoan a pacagimongan;
dicayto agtrabajo iti uray ania:
isu ti maysa nga aldaw a panaginana ken
Jehova iti isu-amin a pangnaedanyo.
4 Dagitoy ti matudingan a fifiesta ni
Jehova, a nasantoan a pacagimgimongan,
nga iwarragawagyonto iti nadutocan a
tiempona.
5 Iti umuna a bulan iti maicasangapulo
ket uppat nga aldaw ti bulan iti rabii, isu
ti pascua ni Jehova.
6 Ket ti maicasangapulo ket lima nga
aldaw ti daydiay met la a bulan isu ti
fiesta ti tinapay nga awan levadurana
ken Jehova: cadagiti pito nga aldaw
mangancayto iti saan a nalevaduraan a
tinapay.
7 Iti umuna nga aldaw isunto ti
panangaramidyo iti nasantoan a panaguummongyo:
dicayto agaramid iti trabajo
a pagsapulan.
8 Ngem mangipaaycayto ken Jehova
iti daton a maaramid iti apuy iti pito nga
aldaw: iti maicapito nga aldaw isu ti
nasantoan a panaguummong; dicayto agaramid
iti trabajo a pagsapulan.

9 Ket ni Jehova nakisao ken Moises,
a kinunana,
10 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket
saoem cadacuada, No sumreccay iti daga
nga itedco cadacayo, ket anienyonto ti
maapit dita, mangipancayto iti sangareppet
nga umuna a bunga ti maapityo iti
sacerdote;
11 ket isu ililinanto ti rineppet iti
saclang ni Jehova, tapno maawatto a maipaay
cadacayo: iti bigat a sumaruno iti
aldaw a panaginana, ti sacerdote ililinanto.
12 Ket iti aldaw a panangililiyo iti
rineppet, mangipaaycayto iti maysa a
lalaki nga awan pilawna a cordero, a
tumawenen a maipaay a maysa a daton a
mapuuran ken Jehova.
13 Ket ti daton a bellaay duanto nga
apagcapulo *ti maysa nga efa* a bellaay a
namayecmec nga nalaocan iti lana; maysa
a daton a maaramid iti apuy ken Jehova
a nabanglo a sayamusom; ket ti mainum
a daton aracto nga apagcapat ti maysa nga
hin.
14 Ket dicayto cancanen ti tinapay,
wenno kinirog a bunga a trigo, wenno
nalangto a dawana, agingga iti castoy met
laeng nga aldaw, inggana iti panangidatagyo
ti pagdayaw iti Diosyo: daytoy ti
maalagad nga agnanayon cadagiti putputotyo
cadagiti amin a pagnaedanyo.

15 Ket bumilangcayto manipud iti
bigat a sumaruno iti aldaw a panaginana,
sipud ti aldaw a panangidatagyo iti sangcareppet
a daton a maililí; apag-isunto
a pito nga aldaw a panaginana:
16 agingga met laeng iti bigat a sumaruno
iti maicapito nga aldaw ti panaginana,
bumilangcayto iti limapulo nga aldaw;
sacayto mangidatag iti daton a baro a
bellaay ken Jehova.
17 Mangipusaycayto cadagiti balbalayyo
iti dua a tinapay nga ilili a cabatoganda
ti dua nga apagcapulo *ti maysa
nga efa*: isuda namayecmecdanto a bellaay
malutedanto a silelevadura iti horno, a
umuna a bungbunga a maipaay ken Jehova.
18 Ket idatagyonto agraman ti tinapay
cadagiti pito a carnero a timmawendan
nga awan ti pilawda, ken maysa a bumaro
a baca ken dua a carnero a lalaki: dagitoy
ti daton a mapuuran ken Jehova agraman
datdatonda a bellaay, ken datdatonda
nga inumen, isu met laeng ti maysa a
daton a maaramid iti apuy, a nabanglo a
sayamusom ken Jehova.
19 Ket mangirucbabcayto iti maysa a
calding a lalaki a maipaay a daton gapu
iti basol, ken dua a cordero a lallaki a
timmawenen a sacrificio dagiti daton iti
cappia.
20 Ket ti sacerdote ililinanto ida
agraman ti tinapay dagiti umuna a bungbunga,
a daton a maililí iti saclang ni
Jehova, agraman dagiti dua a cordero:
dagitoy nasantoandanto ken Jehova a
maipaay iti sacerdote.
21 Ket aramidenyonto ti pacdaar iti
dayta met la nga aldaw; addanto nasantoan
a gimong cadacayo; dicayto agaramid

iti trabajo a pagsapulan: isu daytoy ti alagaden nga agnanayon iti amin a balbalayyo cadagiti putputotyo iti casacbayan.

22 Ket no anienyonto ti apit ti dagayo, dicanto talipupusen nga anien dagiti nagsulianan ti talonmo, wenno saranuten dagiti nalabasan iti panagapitmo: baybay-amto ida a lacamen ti napanglaw, ken agbarbariwas: siac ni Jehova a Diosyo.

23 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,
24 Ibagam cadagiti annac ti Israel, a cunam, Iti maicapito a bulan, ti umuna nga aldaw ti bulan isunto ti nadaeg nga inaná cadacayo, maysa a panglagip a buyugen ti aweng dagiti tangguyob, maysa a nasantoan a gimong.
25 Dicayto agaramid iti trabajo a pagsapulan; ket ipaayyonto ti maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova.

26 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,
27 Nupay casta, iti maicasangapulo nga aldaw ti naisao a maicapito a bulan isu ti aldaw ti pannacaabbong: daytoyto ti maysa a nasantoan a gimong cadacayo, ket parigatenyonto dagiti cararuayo; ket mangidatagcayto iti maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova.
28 Ket dicayto agaramid iti uray ania a trabajo iti dayta met laeng nga aldaw; ta isu ti aldaw ti pannacaabbong, tapno maaramid ti pannacaabbongyo iti saclang ni Jehova a Diosyo.
29 Ti siasinoman a tao a di la mamarigat iti cararuana iti daydiay nga aldaw, maipusayto iti ilina.
30 Ket ti siasinoman a cararua nga agaramid iti uray ania a trabajo iti dayta met la nga aldaw, dayta a tao dadaelecto iti ilina.
31 Dicayto agaramid iti uray ania nga aramid: isu ti maysa nga alagaden nga agnanayon cadagiti putputotyo iti amin a pagnaedanyo.
32 Isunto cadacayo ti maysa nga aldaw a panaginaná ti nadaeg nga inaná, ket parigatenyonto ti cararuayo: iti maicasiam nga aldaw ti bulan iti rumabii, manipud iti rumabii agingga iti sumaruno a rumabii ngilinenyonto ti aldaw a panaginanáyo.

33 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,
34 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket cunam, Ti maicasangapulo ket lima nga aldaw ti naisao a maicapito a bulan isu ti fiesta dagiti tabernaculo iti bayat ti pito nga aldaw a maipaay ken Jehova.
35 Iti umuna nga aldaw isunto ti nasantoan a gimong; dicayto agaramid a pulos iti trabajo.
36 Cadagiti pito nga aldaw, mangidatagcayto iti maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova: iti maicawalo nga aldaw isunto ti nasantoan a gimong cadacayo; ket mangidatagcayto iti maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova: isu dayta ti nadaeg a gimong: dicayto agaramid iti pacabannogan.

37 Dagitoy dagiti natudingan a fiesta ni Jehova, isuda nga ibunannagyo nga nasantoan a gimgimong, a panangidatagyo iti daton a maaramid iti apuy ken Jehova, daton a mapuuran, ken daton a bellaay, maysa a sacrificio, ken datdaton nga inumen, tunggal maysa iti bucbucod nga aldawna;
38 sabali pay dagiti aldaw ni Jehova a panaginaná, ken sabali pay dagiti sagságutyo, ken sabali pay amin a carcariyo, ken sabali pay amin a datdatonyo ti sibubulos a nakem nga ipaayyo ken Jehova.

39 Nupay casta iti maicasangapulo ket lima nga aldaw ti maicapito a bulan, no macacayumcumcayon iti bungbunga ti daga, ngilinenyonto ti fiesta ni Jehova iti pito nga aldaw: iti umuna nga aldaw isunto ti nadaeg a panaginaná, ket iti maicawalo nga aldaw isunto ti nadaeg a panaginaná.
40 Ket iti umuna nga aldaw, mangalacayto iti maipaay cadagiti bagbagiyo iti bunga dagiti nasayaat a caycayo, sangsangá dagiti palmas, sangsangá dagiti caycayo a narucbos, ken runruno iti ayus; ket agragsaccayto iti sango ni Jehova a Diosyo iti pito nga aldaw.
41 Ket ngilinenyonto a fiesta ken Jehova cadagiti pito nga aldaw ti macatawen: isu daytoy ti alagaden iti agnanayon cadagiti putputotyo; iti maicapito a bulan ngilinenyonto.
42 Agyancayto cadagiti toltolda iti bayat ti pito nga aldaw: dagup amin a tubo ti Israel agyandanto cadagiti toltolda;
43 tapno dagiti putputotyo ammoenda a pinagnaedco dagiti annac ti Israel

cadagiti toltolda, idi a yaonco ida iti
daga nga Egipto; siac ni Jehova a
Diosyo.
44 Ket ni Moises inlawlawagna cadagiti
annac ti Israel dagiti natudingan a
fiesta ni Jehova.

Ti silaw ken ti tinapay ti santuario. Ti pannacadusa ti panagtabbaaw.

24 Ket ni Jehova nakisao ken Moises,
a kinunana,
2 Ibilinmo cadagiti annac ti Israel a
mangyegda kenca iti napaspasig a lana ti
olivo a nadingpil a pagsilaw, a pamaspasge-
dan iti pagsaingan tapno sigagangat nga
agnanayon.
3 Iti ruar ti abbong ti pamanecnec, iti
uneg ti tolda ti gimong, taripatoent nio
Aaron manipud iti malem inggana iti
bigat iti saclang ni Jehova iti cancanayon:
isunto ti alagaden nga agnanayon cadagiti
putputotyo.
4 Isu taripatoennanto a siuurnos dagiti
pagsaingan iti rabaw ti nadalus a candelero
iti saclang ni Jehova iti patinayon.

5 Ket sica mangalacanto iti namayecmec
nga harina, ket manglutocanto idiay iti
sangapulo ket dua a bibingca: dua nga
apagcasangapulo *ti maysa a efa*, isunto ti
maysa a bibingca.
6 Ket sica urnosemto ida iti dua nga
intar, innem iti maysa nga intar iti rabaw
ti nadalus a lamisaan iti saclang ni Jehova.
7 Ket iccamto iti nadalus nga incienso
iti rabaw ti tunggal intar, tapno maipaay
iti tinapay a panglagip, a maysa met laeng
a daton a maaramid iti apuy ken Jehova.
8 Tunggal aldaw a panaginaná urnosen-
nanto iti sango ni Jehova iti agnanayon;
isu ti awan patinggana a tulag a
maipaay cadagiti annac ti Israel.
9 Ket maipaayto ken Aaron ken dagiti
annacna a lallaki; ket canendanto iti
maysa a nasantoan a disso: gaput ta isu ti
nasantoan unay kencuana cadagiti datda-
ton ni Jehova a naaramid iti apuy gapu
iti awan tungpalna nga alagaden.

10 Ket ti anac a lalaki ti babai nga
Israelita, a ti amana maysa nga
Egipcio, napan cadagiti annac ti Israel;
ket ti anac ti Israelita a babai ken ti
maysa a lalaki nga Israelita nagcabilda a
dua iti uneg ti pacarso:
11 ket ti lalaki nga anac ti babai nga
Israelita nagbassawanganna ti Nagan, ket
naglunud; ket impanda ken Moises. Ket
ni inána agnagan idi iti Salomit, nga
anac ni Dibri iti caputotan ni Dan.
12 Ket impanda iti pagbaludan tapno
malawlawagan cadacuada iti ngiwat ni
Jehova.

13 Ket ni Jehova nakisao ken Moises,
a kinunana,
14 Ipanyo iti ruar ti pacarso daytay
naglunud idi; ket ipátay coma dagiti
nacangngeg kencuana ti imada iti olona,
ket amin ti gimong batoenda coma.
15 Ket sica ibagamto cadagiti annac ti
Israel, ket cunam, Siasinoman a mangi-
lunud iti Diosna, baclayennanto ti basol-
na.
16 Ket ti agbassawang iti nagan ni
Jehova, dinto bumurong a mapapatay;
pudno a dagup ti gimong batoendanto:
gangannaet man wenno umili no pag-
bassawanganna ti nagan *ni Jehova* mapa-
patayto.
17 Ket ti mangcabil nga ipatáy iti
padana a tao, dinto bumurong a mapa-
patay.
18 Ket ti mangcabil nga ipatáy ti maysa
nga animal rebbengna a sucatan iti cabibi-
agna met laeng.
19 Ket no ti maysa a tao ranggasanna
ti padana a tao; cas ti inaramidna, castan-
to met ti maaramid kencuana:
20 ranggas ken ranggas, mata ken mata,
ngipen ken ngipen; ti cas pinangranggasna
iti maysa a tao, castanto met ti maibales
kencuana.
21 Ket ti mamapatay iti maysa nga
animal, supapacannanto: ket ti mama-
patay iti maysa a tao, mapapátayto.
22 Maymaysanto a kita ti linteg nga
icutanyo, saan laeng a iti gangannaet ti
pacaipaayanna, ngem dagiti pay met pa-
tneng nga umili: ta siac ni Jehova a
Diosyo.
23 Ket ni Moises imbagana cadagiti
annac ti Israel, ket isuda inruarda iti
pacarso ti naglunud, sada inubur cadagiti
batbato. Ket dagiti annac ti Israel inara-
midda ti cas imbilin ni Jehova ken
Moises.

Ti tawen a panaginaná ken ti tawen a jubileo.

25 Ket ni Jehova nakisao ken Moises
idiay bantay Sinai, a kinunana,
2 Ibagam cadagiti annac ti Israel, a
cunam cadacuada, No macadatengcay iti

daga nğa itedco cadacayo, ti daga nğili-
nennanto ti maysa a panaginaná ken
Jehova.
3 Cadagiti innem a tawen mulaamto ti
daga, ket cadagiti innem a tawen arbas-
amto ti cauvasam, ket burasemto ti bunğ-
bunğana;
4 nğem iti maicapito a tawen isuntot'
maysa a panaginaná ti naidaeg nğa inaná
a maipaay iti daga, maysa nğa inaná ken
Jehova: dicanto mulaan ti dagam, wenno
arbasan ti cauvasam.
5 Ti tumubtubo laenğ iti nagapitam
dicanto anien, ket dagiti uvas ti poon a di
inarbasan, dicanto burburasen: isunto ti
tawen ti nadaeg a panaginaná ti daga.
6 Ket ti panaginaná ti daga addanto
panaraonna cadacayo; kenca, ken iti
bag-enmo a lalaki ken babai, ken iti
tagabum, ken iti gangannaet a makipag-
taenğ kenca.
7 Ken cadagiti bacbacam, ken cadagiti
an-animal nğa adda iti dagam, agservinto
a taraon dagiti amin a bunğbunğana.

8 Ket sica bumilangcanto a kenca met
laenğ iti pito a panaginaná a tawen,
maminpito dáras a pito a tawen; ket
addanto kenca a bilanğ dagiti aldaw ti
pito a panaginaná a tawen, nğa isu dagiti
uppat a pulo ket siam a tawen.
9 Isursuryonto nğarud ti awenğ ti
tanğguyob iti maicasanğapulo nğa aldaw ti
maicapito a bulan; iti aldaw ti panna-
caabbonğ isursuryonto ti tanğguyob iti
amin a dagayo.
10 Ket nğilinenyonto ti maicalimapulo
a tawen, ket iwarragawagyonto ti waya-
waya iti daga cadagiti amin nğa agnaed
kencuana: isunto ti maysa a jubileo
cadacayo; ket masublianyonto tumunğgal
maysa a tao iti dagana, ket agsublicayto
tunğgal maysa a tao iti familiana.
11 Maysanto a jubileo cadacayo, ti
maicalimapulo a tawen: dicayto agmula
wenno agani cadagiti timmubtubo latta
iti dayta a tawen, wenno burasen *dagiti
uv-uvas* cadagiti poon a di naarbasan *iti
dayta a tawen.*
12 Gaput ta isu ti jubileo; isuntot'
nasantoan cadacayo: canenyonto ti bunğ-
bunğa ti dayta a tawen nğa aggapu iti
talon.

13 Iti daytoy a tawen a jubileo, da-
cayo masubliantoyonto tunğgal maysa iti
dagana.
14 Ket no manğilacoca iti uray ania iti
padam a tao, wenno gumatanğca iti ima ti
padam a tao, dicayto agsisinnuitic.
15 Cas mayannurot iti bilanğ dagiti
tawen iti calpasan ti jubileo, paggata-
nğamto ti padam a tao, *ken* cas mayan-
nurot iti bilanğ dagiti tawen dagiti ap-apit
isunto ti panaglacona kenca.
16 Cas mayannurot iti caadu dagiti
tawen ital-omto ti nğinana, ken cas
mayannatup iti cabassit dagiti tawen,
ipababamto met ti nğinana; ta ti bilanğ
dagiti apit ti panğlacoanna kenca.
17 Ket dicayto agsisinnuitic, no di ket
agbutenğcayto iti Diosyo: siac ni Jehova
a Diosyo.

18 Isut' gapuna a tunğpalenyonto
dagiti bilbilinco, ket salimetmetanyonto
dagiti ipaalagadco ken sunğputenyo ida;
ket agtalinaedcayto iti daga a sitatalged.
19 ket ti daga itednanto ti bunğana,
ket manğancayto nğa agbussog, ket
agnaedcayto idiay a sitatalged.
20 Ket no cunayonto, ¿Anianto ti
canenmi iti maicapito a tawen? adtoy
dicamto agmula wenno burasen dagiti
bunğbunğami;
21 no casta ibaonconto ti bendicionco
cadacayo iti maicanem a tawen, ket
agbunğanto iti maipaay iti tallo a tawen.
22 Ket agmulacayto iti maicawalo a
tawen ket manğancayto cadagiti bunğ-
bunğa a baac a pinenpenpen; inğgana iti
maicasiam a tawen, agpapan iti dida
agbunğa, manğancayto iti baac a pinen-
penpen.

23 Ket ti daga saanto a malaco iti awan
patinğgana; ta ti daga cucuac: ta dacayo
gangannaet ken makipagtaenğcay la caniac.
24 Ket iti amin a daga nğa icutanyo
ipasambotyonto iti daga.
25 No ti cabsatmo ta pumanğlaw, ket
manğilaco cadagiti cucuana, ti cabagianna
a caasitgan umaynanto samboten ti inlaco
ni cabsatna.
26 Ket no ti maysa a tao awan kencua-
na ti manğsubbot, ket bimmacnanğen, ket
addaanton ti umanay a pagsubbotna;
27 ibilanğna nğarud dagiti tawen a
pannacalacona ket isublina ti matda iti
nanğilacoanna; ket agsublinto iti dagana.
28 Nğem no dinanto mabalin a pasub-
lien kencuana, daydiay nğarud inlacona,
mabatinto iti ima ni gimmatanğ aginğga
iti tawen a jubileo: ket iti dayta a jubileo

mayawatto, ket ti naglaco agsublinto iti cucuana.

29 Ket no ti maysa a tao ilacona ti maysa a balay a pagnaedan iti maysa a ciudad a nabacudan, mabalinna a subboten iti uneg ti macatawen iti calpasan ti pannacailacona, iti las-ud ti apag-isu a macatawen addanto calinteganna iti panangsubbotna.

30 Ket no dinto masubbot iti las-ud ti apag-isu a macatawen, ti balay ngarud nga adda iti uneg ti nabacudan a ciudad mapatalgedanto ti pannacaipatagicuana nga agnanayon ken gimmatang agpapan putputotna: dinto mayawat iti tawen a jubileo.

31 Ngem dagiti balbalay iti il-ili nga awan bacudda nga aglawlaw maibilangdanto agraman dagiti taltalon iti away: dagitoy masbutdanto, ket mayawatdanto iti tawen a jubileo.

32 Nupay casta dagiti ciudad dagiti Levitas, dagiti balbalay cadagiti ciudad a pagtagicuaanda, mabalin dagiti Levitas a subboten iti uray ania nga aldaw.

33 Ket no maysa cadagiti Levitas ti sumbot, ti balay ngarud a nalaco, ken ti ciudad a pagtagicuaanna mayawatdanto no tawen a jubileo; ta dagiti balbalay dagiti ciudad dagiti Levitas isuda cucuada cadagiti annac ti Israel.

34 Ngem ti talon a maidarapat cadagiti ciudadda saan a maipalubos a mailaco; ta daytoy ti mataginayon a cucuada.

35 Ket no ti cabsatmo ta pumanglaw, ket ti imana agdasay kenca; saranayemto ngarud: *cas* maysa a gangannaet, ken maysa a makipagtaeng, makipagbiag kenca.

36 Dicanto aramaten ti panagpatubo kencuana wenno pammaadu, no di ket agbutengcanto iti Diosmo; tapno ti cabsatmo makipagbiag kenca.

37 Dicanto ited kencuana ti piracmo iti panagpatubo, wenno ited kencuana dagiti saganam a taraonmo tapno paaduem.

38 Siac ni Jehova a Diosyo a nangaon cadacayo iti daga nga Egipto tapno itedco cadacayo ti daga a Canaan, ken tapno siac ti Diosyo.

39 Ket no ti cabsatmo pimmanglaw a sitataeng kenca, ket ilacona ti bagína kenca; dicanto pagservien a cas bag-en.

40 Cas maysa a mangmangged ken cas maysa a makipagtaeng, agnaedto kenca: isu agservinto kenca inggana iti tawen a jubileo:

41 isunto ti panangpanawna kenca, isu ken dagiti annacna nga agcucuyogda, ket agsublinto iti familiana, ken iti daga dagiti ammana agsublinto.

42 Gaput ta adipenco ida nga inaonco iti daga nga Egipto: saandanto a malaco a bag-en.

43 Dicanto iturayan iti nainget, no di ket agbutengcanto iti Diosmo.

44 Ket iti maipapan cadagiti bag-enmo a lallaki ken babbai nga addanto kenca; cadagiti nacion a caparangetmo ti paggatangam iti bagbag-enmo a lallaki ken babbai.

45 Maysa pay a cadagiti annac dagiti gangannaet a makipagtaeng cadacayo ti gatanganyonto, ken cadagiti familiasda a makipagyan cadacayo, a pinutotda iti dagayo: ket cucuayonto ida.

46 Ket pagbalinenyonto ida a maysa a tawid a maipaay cadagiti annacyo a sonoyo, tapno icutanda ida a sanicua: cadacuada ti pangalaanyonto cadagiti bag-enyo nga agnanayon: ngem cadagiti cacabsatyo nga annac ti Israel dicayto agtitinnuray iti maysa ken maysa iti nainget.

47 Ket no maysa a gangannaet wenno makipagili kenca bimmacnang, ket ti cabsatmo pimmanglaw iti sibayna, ket ilacona ti bagína iti gangannaet, wenno makipagili kenca, wenno iti capoonan ti familia ti gangannaet;

48 calpasan ti pannacailacona mabalin a masbot: maysa cadagiti cacabsatna mabalinna a subboten;

49 wenno ti ulitegna, wenno anac ti ulitegna ti sumbot kencuana, wenno siasino nga asideg a maibagí kencuana iti caputotanna ti sumubbot; wenno no isu bimmacnang, subbotenna ti bagína met laeng.

50 Ket ibilangnanto ken gimmatang kencuana manipud iti tawen a pannacailacona inggana iti tawen a jubileo ket ti pateg ti nacailacoanna maitutopto iti bilang dagiti tawen; a maitutop iti bayág ti caaddananto a maysa a bag-en kencuana.

51 No adu a tawen pay, a maitutop iti *caaduda*, isublinanto ti bayad ti pannacasubbotna iti pirac a nacagatanganna.

52 Ket no bassit la a tinawen ti matda agpapan iti tawen a jubileo, makibinnilangto ngarud kencuana: ti maitutop cadagiti tawenna *a nagservi* isublinanto ti bayad ti pannacasubbotna.

53 Cas maysa a tagabu a mabayadan iti tinawentawen agyanto kencuana: dinanto iturayan iti naiñget iti imatangmo.
54 Ket no dinto macasbot cadagitoy a pamuspusan, lumapsutto ñgarud no tawen a jubileo, isu ken dagiti annacna a cumuyog kencuana.
55 Gaput ta adipenco ida dagiti annac ti Israel; isuda ti adipenco ñga inaonco iti daga ñga Egipto: siac ni Jehova a Diosyo.

Benbendicion iti panagtulnog. Dusdusa iti panaglabsiñg.

26 Dicayto mañgaramid iti didiosenyo, wenno mamuañgaycay iti maysa a ladawan a kinitikitan, wenno maysa a monmon, wenno mañgipasdeccay iti uray ania a pinalañga a bato iti dagayo, tapno daytoy ti pagrucbabanyo: siac ni Jehova a Diosyo.
2 Ñgilinenyonto dagiti aldawco a panaginana, ket pagraemanyonto ti santuarioc: siac ni Jehova.

3 No agdalancay cadagiti nagbilinac, ket tuñgpalenyo dagiti bilbilinco, ket salimetmetanyo ida:
4 mañgtedacto ñgarud iti tudtudoyo cadagiti carbeñganda, ket ti daga pataudennanto ti buñgana, ket dagiti caycayo iti bañgcag agbuñgadanto.
5 Ket ti panagbayoyo masánutto ti panagburas iti uvas, ket ti panagburasyo masanutannanto ti panagipurruac; ket mañgancayto ñga agpennec iti taraonyo, ket agbiagcayto iti daga a sitatalged.
6 Ket itedconto ti talna iti daga, ket agiddacayto, ket awanto ti pacabutñganyo: pagawanecto dagiti naruñgsot ñga ananimal iti daga, dinto met lumabas iti dagayo ti campilan.
7 Ket camatenyonto dagiti cabusoryo, ket isuda mapasagdanto iti sañgoyo gapu iti campilan.
8 Ket ti lima cadacayo pagtarayendanto ti sañgagasut, ket ti sañgagasut cadacayo patarayendanto ti sañgapulo ribu; ket dagiti cabusoryo mapasagdanto iti sañgoyo gapu iti campilan.
9 Ket dayawencayto, ket parañg-ayencayto, ken paaduencayto, ket ibuañgayconto ti tulagco cadacayo.
10 Ket canenyonto dagiti baac a pinenpenpen a nabayag a naidulin, ket alaenyonto ti baac a gapu iti baro.
11 Ket ibaetconto cadacayo ti tabernaculoc: ket ti espirituc dinacayto carimon.
12 Ket magnaacto iti baetyo, ket siacto ti Diosyo, ket dacayto ti ilic.
13 Siac ni Jehova a Diosyo a nañgaon cadacayo iti daga ñga Egipto, tapno dicay mabag-en cadacuada; ket binuñgtolco dagiti balunet ti sañgolyo, ket pinatacdercayo a magna.

14 Ñgem no didacto ipañgag, ket dicayto aramiden amin dagitoy a bilbilinco;
15 ket iwacsiyonto dagiti nagbilinac, ket no ti cararuayo cagurada dagiti bilbilinco, ñga isut' dicay pangaramidan iti amin a bilbilinco, ñgem labsiñgenyo ket di ti tulagco;
16 siac aramidecto met daytoy cadacayo: mañgicabilacto iti nacakigkigtot cadacayo, ñga isu ti panagerres ken gorigor a mañgibusto cadagiti mata, ken mamakebbet iti cararua; ket dacayo imulayonto dagiti bin-iyo iti ubbaw, ta dagiti cabusoryo ti mañganto.
17 Ket patibkereeto ti rupac a bumusor cadacayo, ket dacayo macabilcayto iti sañgo dagiti cabusoryo: dagiti gumura cadacayo isudanto ti mañgituray cadacayo; ket agtalawcayto ñga uray awan ti cumamat cadacayo.
18 Ket no didacto pay la ipañgag gapu cadagitoy, dusaencayto ñgarud iti maminpito dáras pay gapu cadagiti basbasolyo.
19 Ket burakecto ti cuspag ti bilegyo: ket aramidecto a cas landoc ti lañgityo, ken ti dagayo a cas suer;
20 ket ti pigsayo maibusto iti ubbaw; gaput ta ti dagayo dinanto ited ti kinalabonna, casta met dagiti caycayo iti daga didanto ited dagiti buñgbuñgada.

21 Ket no magnacayo iti maicaniwas caniac, ket didacto ipañgag, yegconto cadacayo iti maminpito ti saplit a mayannatup cadagiti basbasolyo.
22 Ket ibaonconto iti baetyo ti animal ti tay-ac a mañgtacaw cadacayo cadagiti annacyo, ken mañgdadael cadagiti an-animalyo, ken mañgpabassitto iti bilañgyo; ket dagiti dalanyo agbalindanto a lañgalañg.

23 Ket no gapu cadagitoy, dicayto la cayat ti agbalbaliw caniac no di ket agdalancayto laeñg iti maibusor caniac;
24 pagdalanacto met ñgarud ti maibusor cadacayo, ket cabilencayto, siac met laeñg, iti maminpito gapu cadagiti basbasolyo.
25 Ket yegconto cadacayo ti maysa a

campilan a manğunğput iti ibales ti tulag;
ket dacayo agoommunğcayto nğa agtiti-
pon iti uneg ti ciudadyo: ket siac ibaon-
conto cadacayo ti anğol; ket dacayo maya-
watcayto iti ima ti cabusor.
26 Intono dadaelec ti sarucod ti tina-
payyo, sanğapulonto a babbai ti manğluto
iti tinapayyo iti maysa nğa horno, ket ba-
liwandanto nğa ited ti tinapayyo a matim-
benğ: ket canenyonto, ket dicayto map-
nec.

27 Ket no gapu amin cadagitoy didacto
pay la ipanğag, nğem busorendacto laenğ;
28 ti casta siac busorencayto iti unğet;
ket dusaencayto met iti maminpito gapu
cadagiti basbasolyo.
29 Ket dacayo lamutenyonto ti lasag
dagiti annacyo a lalaki, ken ti lasag dagiti
annacyo a babbai lamutenyonto.
30 Ket rebbaecto dagiti dissoyo a na-
nğato *a pagdaydayawan*, ket gupdecto da-
giti *didiosenyo a* ladladawan ti init, ket
ipandagconto dagiti banğcayyo a natay iti
bagí dagiti didiosyo; ket ti cararuac
carimonnacayto.
31 Ket pagbalinecto a lanğalanğ dagiti
ciudadyo, ket pagwalanğwalanğecto da-
giti santuarioyo, ket diacto met say-upen
ti banğlo dagiti sayamusomyo.
32 Ket paglanğalanğecto ti daga; ket
dagiti cabusoryo nğa agnaed kencuana
sídsiddaawendanto.
33 Ket iwaraswarascayto cadagiti sab-
sabali a nacion, ket asutecto ti campilan
iti licudanyo: ket iti dagayo awanto ti
matagtagitao, ket dagiti ciudadyo walanğ-
walanğdanto.

34 Iti casta lac-amento ti daga dagiti
panaginaná iti bayat ti pannacalanğalanğna,
ken caaddayo iti daga dagiti cabusoryo;
isunto met ti panaginaná ti daga ken
panaglac-amna cadagiti panaginanána.
35 Cas iti cabayag ti pannacalanğalanğna
castanto met ti panaginanána, nğa isu ti
inaná a dina linac-am cadagiti aldawyo
a panaginaná, idi nagnaedcayo pay ken-
cuana.
36 Ket cadagiti mabati cadacayo pat-
acrotecto ti pusoda cadagiti daga dagiti
cabusorda; ket ti carasacas ti maysa a
bolonğ a maipalais patarayennanto ida;
ket tumaraydanto a cas iti maysa nğa
itarayanna ti campilan, ket maipasagdanto
nğa uray awan cumamat.
37 Ket isuda maysanmaysa masiccarod-
nanto ti caduana, a cas la adda campilan
iti licudan, idinto nğa awan agcamat.
ket dicayto maitured ti sumanğo cadagiti
cabusoryo.
38 Ket dacayo matmataycayto iti inilin-
ili, ket ti daga dagiti cabusoryo taraonna-
cayto.
39 Ket dagiti matda cadacayo, cum-
cumbetdanto iti kinadakesda iti dagdaga
dagiti cabusoryo; ken casta met a iti kina-
danğkes dagiti nagannac cadacuada caca-
nunonğdanto ida a cumcumbet.

40 Ket isuda ipudnodanto dagiti kina-
danğkesda, ken ti kinadanğkes dagiti am-
mada, iti salunğasinğda nğa isu ti pinanğ-
salunğasinğda caniac, ken casta met gaput
ta nagdalanda iti maisuprinğ caniac,
41 siac met a maibusor cadacuda, ket
impanco ida iti daga dagiti cabusorda: no
nğarud no mapacumbaba dagiti puspusoda
a di nakugitan, ket anusanda ti dusa ti
kinadanğkesda;
42 malagipconto nğarud ti tulagco ken
Jacob; ken casta met ti tulagco ken Isaac,
ken casta met ti tulagco ken Abraham
malagipconto; ket malagipconto ti daga.
43 Ti daga casta met a matagubayaan
gapu cadacuada, ket lac-amennanto dagiti
panaginanána iti bayat ti pannacalanğa-
lanğna nğa awanda: ket anusendanto ti
dusa ti basolda; ta gaput ta inwacsida
dagiti bilbilinco, ket dagiti cararuada
kinaumada dagiti nagbilinac.
44 Ket nupay casta amin dagita, idinto
nğa addada iti daga dagiti cabusorda
diacto iwacsi ida, diacto met cauma ida,
tapno rebbekec ida a italipupos, ken tapno
mawara ti tulagco cadacuada; ta siac ni
Jehova a Diosda;
45 nğem lagipecto maipoon cadacuada
ti tulag dagiti nakin-putot cadacuada nğa
inaonco iti daga nğa Egipto iti imatanğ
dagiti nacion, tapno siac ti Diosda coma:
siac ni Jehova.

46 Dagitoy dagiti nagbilinac ken bilbi-
lin, ken al-alagaden nğa intuyanğ ni
Jehova kencuana ken cadagiti annac ti
Israel idiay bantay Sinai gapu ken Moises.

Linlinteg maipapan cadagiti earcari;
maipapan cadagiti apagcapulo.

27 Ket ni Jehova nakisao ken Moises,
a kinunana,
2 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket
cunam cadacuada, No ti maysa a tao

agcarinto ken Jehova, dagiti tao maipategdanto ken Jehova a mayannurot iti pananĝgatadmo.

3 Ket ti panĝgatadamto iti lalaki nĝa agtawen manipud duapulo aginĝga iti innem a pulo, uray gatadamto iti limapulo a siclo ti pirac, cas iti siclo ti santuario.

4 Ket no babai gatadamto iti tallopulo a siclo.

5 Ket no agtawen manipud lima inĝgana iti duapulo, ti panĝgatadamto nĝarud iti lalaki duapulo a siclo, ket no babai sanĝapulo a siclo.

6 Ket no agtawen manipud macabulan aginĝga iti lima a tawen, ti panĝgatadamto nĝarud iti lalaki lima a siclo a pirac, ket no babai gatadamto iti tallo a siclo a pirac.

7 Ket no agtawen manipud innem a pulo ken nasuroc; no lalaki gatadamto nĝarud iti sanĝapulo ket lima a siclo, ket iti babai sanĝapulo a siclo.

8 Nĝem no nanomnomo nĝem ti panĝgatadmo, maipanto iti saclanĝ ti sacerdote, ket ti sacerdote gatadannanto; ti mayanatop iti cabaelan ti nagcari isunto ti panĝgatadan ti sacerdote.

9 Ket no maysa nĝa animal, nĝa idaton dagiti tao a pagdayaw ken Jehova, dagup amin cadagidiay nĝa ited ti siasino a tao ken Jehova nasantoanto.

10 Dinanto baliwan wenno sucatan ti nasayaat iti dakes, wenno ti dakes iti nasayaat: ket no sucatanna laenĝ iti animal ken animal, isudanto a dua nĝarud a napagsinnucat agpadpadada a nasantoan.

11 Ket no maysa nĝa animal a saan a nadalus, nĝa iti dayta dida idaton ken Jehova, ipannanto nĝarud ti animal iti sacerdote.

12 Ket ti sacerdote gatadannanto, no naimbag wenno dakes: cas ti pananĝgatadmo a sacerdote, castanto.

13 Nĝem no pudno a sambutennanto, inayonnanto nĝarud ti apagcalima daydiay iti nanĝgatadam.

14 Ket no maysa a tao santificarennanto ti balayna tapno nasantoan ken Jehova, ti sacerdote nĝarud gatadannanto, no naimbag wenno dakes: itinto ikeddenĝ ti sacerdote, isunto ti matunĝpal.

15 Ket no daydiay nanĝsantificar iti balayna, subbotennanto, no casta nayonannanto iti apagcalimá ti pirac a pinanĝgatadmo, ket cucuananto.

16 Ket no ti maysa a tao santificarennanto ken Jehova ti dadduma iti talon a cucuana, itinto pangatadĝmo maitutop iti maimulmula: ti mamulaan iti maysa nĝa omer* a cebada, *magatadanto* iti limapulo a siclo a pirac.

17 Ket no santificarenna ti talonna iti tawen a jubileo, cas iti panĝgatadam isunto ti matunĝpal.

18 Nĝem no santificarennanto ti talonna calpasan ti jubileo, ti sacerdote nĝarud ipasanĝnanto kencuana ti pirac a maitutop cadagiti tawen agpapan iti tawen a jubileo; ket maaramidto ti maysa a pananĝkessay iti pananĝgatadmo.

19 Ket no ti nanĝsantificar iti talonna pudno a subbotennanto, inayonnanto nĝarud ti apagcalima ti pirac a nanĝgatadam iti daydiay, ket mapatalgedanto kencuana.

20 Ket no dinanto subboten ti talon, wenno nalacona ti talon iti sabali a tao, saanto a masboten:

21 nĝem ti talon no mayawat iti tawen a jubileo, nasantoanto ken Jehova, cas maysa a talon a naipaay; cucuanto nĝa icutan ti sacerdote.

22 Ket no santificarenna ken Jehova ti maysa a talon a ginatanĝna a saan a nayon ti cucuana a sigud:

23 ti sacerdote ipasanĝnanto kencuana ti nĝina a nanĝgatadam agpapan iti tawen a jubileo: ket itednanto ti nanĝgatadam iti daydiay nĝa aldaw, cas maysa a nasantoan a bánag ken Jehova.

24 Iti tawen a jubileo, ti talon maisublinto ken nacagatanĝanna, iti met laenĝ nakincucua iti daga.

25 Ket amin ti pinanĝgatadmo mayannurotto iti siclo ti santuario: duapulo a gera† isunto ti siclo.

26 Iti laenĝ umuna nĝa anac cadagiti an-animal a maaramat nĝa umuna a bunĝa ken Jehova, awanto ti manĝsantificar kencuana; uray no baca, wenno carnero, cucua ni Jehova.

27 Ket no saan a nadalus nĝa animal, sambutennanto nĝarud, cas pananĝgatadmo, ket inayonnanto iti daydiay ti apagcalimana; ket no dinto masbot, malaconto nĝarud cas iti panĝgatadam.

28 Nupay casta saanto a malaco wenno

---

* *Omer:* nasuroc bassit tallo a caban ket siam nĝa apagcapulo.

† *Gera:* bassit a bagi ti cuarta.

masbot ti naipaay nğa icarinto ti maysa
a tao ken Jehova iti dagup ti adda ken-
cuana, tao man wenno animal, wenno talon
a cucuana: tunggal naipaay isu ti nasan-
toan unay ken Jehova.
29 Saanto a masbot ti uray ania a nai-
paay, a maipaayto cadagiti tao; maipa-
tayto a di agcurang kencuana ni patay.

30 Ket amin nğa apagcapulo ti daga,
uray dagiti bucbukel ti daga, uray ti
bunğa ti cayo, cucua ni Jehova: nasantoan
ken Jehova.
31 Ket no ti maysa a tao sambotennanto
ti uray aniaman nğa apagcapulona, nayo-
nannanto iti apagcalimana.
32 Ket amin nğa apagcapulo ti panğen
ti bacbaca ken ti arban ti carcarnero, uray
ania a magna babaen ti sarucod, ti apagca-
pulo nasantoanto ken Jehova.
33 Dinanto amisigen uray naimbag, uray
dakes, dinanto met sandian; ket no sand-
ianna laenğ, daydiay ken ti maisucat
agpadpadadanto a nasantoan: saanto a
masbot.
34 Dagitoy ti alagaden nğa imbilin ni
Jehova ken Moises a maipaay cadagiti
annac ti Israel idiay bantay Sinai.

TI MAICAPAT A LIBRO NI MOISES A MANAGANAN ITI SAPASAP

NUMEROS.

Mabilanḡ dagiti tattao a tumutop a mapan iti gubat.

1 Ket ni Jehova nakisao ken Moises
sadiay tay-ac ti Sinai, iti tolda ti
gimonḡ, iti umuna nḡa aldaw ti maicadua
a bulan, iti maicadua a tawen a calpasan ti
ipapanawda iti daga nḡa Egipto, a kinunana,
2 Alaenyo ti bilanḡ ti dagup ti gimonḡ
dagiti annac ti Israel, cadagiti finamfamilia
cadacuada, cadagiti balbalay ti ammada
a mayannurot iti bilanḡ dagiti nagnagan,
tunḡgal lalaki, mayannatup cadagiti ol-ololoda;
3 manipud agtawen iti duapulo ken
nasuroc, amin iti Israel a mabalinda ti
mapan iti gubat, sica ken ni Aaron bilanḡenyonto
ida a mayannurot cadagiti
buyotda.
4 Ket addanto cadacayo maysa a lalaki
iti tunḡgal caputotan; tunḡgal maysa
a panḡolo ti balay dagiti ammana.
5 Ket dagitoy isuda ti nagnagan dagiti
lallaki a makipagtacderdanto cadacayo.
Iti Ruben: ni Elisur nḡa anac ni Seduer.
6 Iti Simeon: ni Salamiel nḡa anac ni
Surisaddai.
7 Iti Juda: ni Nahasaon nḡa anac ni
Aminadab.
8 Iti Isacar: ni Natanael nḡa anac ni
Suar.
9 Iti Zabulon: ni Eliab nḡa anac ni
Helon.
10 Cadagiti annac ni Jose: iti Efraim:
ni Elisama nḡa anac ni Ammiud: iti
Manases: ni Gamaliel nḡa anac ni Fadassur.
11 Iti Benjamin: ni Abidan nḡa anac
ni Gedeon.
12 Iti Dan: ni Ahiezer nḡa anac ni
Ammisaddai.
13 Iti Aser: ni Fegiel nḡa anac ni
Ocran.
14 Iti Gad: ni Eliasaf nḡa anac ni
Dehuel.
15 Iti Neftali: ni Ahira nḡa anac ni
Enan.
16 Dagitoy isuda dagiti naayaban iti
gimonḡ, dagiti panḡoloen dagiti caputotan
dagiti ammada; isuda idi ti panḡolo dagiti
rinibribu nḡa Israel.
17 Ket ni Moises ken Aaron innalada
dagitoy a tao a naisao iti nagan:
18 ket inummonḡda a tiniptipon amin
ti gimonḡ iti umuna nḡa aldaw ti maicadua
a bulan; ket isuda impalawagda
dagiti capcapoonanda a mayannurot iti
finamfamilia cadacuada iti balbalay dagiti
ammada a catutupan ti bilanḡ dagiti nagnagan,
manipud iti agtawen iti duapulo ken
nasuroc, mayannatup cadagiti ol-oloda.
19 Cas ti imbilin ni Jehova ken Moises,
casta ti pinanḡbilanḡna cadacuada idiay
tay-ac ti Sinai.

20 Ket dagiti annac ni Ruben, nḡa inauna
nḡa anac ni Israel, dagiti capcaputotanda
iti finamfamilia cadacuada, iti balbalay
dagiti ammada a mayannurot iti bilanḡ
dagiti nagnagan mayannatup cadagiti ololoda,
tunḡgal lalaki nḡa agtawen manipud
iti duapulo ken nasuroc, amin dagiti tumutup
a mapan iti gubat:
21 dagidiay a nabilanḡ cadacuada iti caputotan
ni Ruben, uppat a pulo ket
innem a ribu ket limagasutda idi.

22 Cadagiti annac ni Simeon, dagiti
capcaputotanda, iti finamfamilia cadacuada,
iti balbalay dagiti ammada, dagidiay
a nabilanḡ cadacuada a mayannurot iti
bilanḡ dagiti nagnagan a mayannatup
cadagiti ol-oloda, tunḡgal lalaki nḡa
agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin
dagiti tumutop a mapan iti gubat;
23 dagidiay a nabilanḡ cadacuada, iti
caputotan ni Simeon, limapulo ket siam a
ribu ket tallogasutda idi.

24 Cadagiti annac ni Gad, dagiti capcaputotanda,
iti finamfamilia cadacuada,
iti balbalay dagiti ammada a mayannurot
iti bilanḡ dagiti nagnagan, manipud iti
agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin
dagiti tumutop a mapan iti gubat;

25 dagidiay a nabilang̃ cadacuada iti
caputotan ni Gad, uppat a pulo ket lima
a ribu, innem a gasut ket limapuloda idi.

26 Cadagiti annac ni Juda, dagiti cap-
caputotanda, iti finamfamilia cadacuada,
iti balbalay dagiti ammada, a mayan-
nurot iti bilang̃ dagiti nagnagan, manipud
iti agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin
dagiti tumutop a mapan iti gubat;
27 dagidiay a nabilang̃ cadacuada iti
caputotan ni Juda pitopulo ket uppat a
ribu ket innem a gasutda idi.

28 Cadagiti annac ni Isacar, dagiti cap-
caputotanda, iti finamfamilia cadacuada,
iti balbalay dagiti ammada, a mayannurot
iti bilang̃ dagiti nagnagan, manipud iti
duapulo ti tawenna ken nasuroc, amin
dagiti tumutop a mapan iti gubat;
29 dagidiay a nabilang̃ cadacuada iti
caputotan ni Isacar, limapulo ket uppat a
ribu ket uppat a gasutda idi.

30 Cadagiti annac ni Zabulon, dagiti
capcaputotanda, iti finamfamilia cadacua-
da, iti balbalay dagiti ammada, a ma-
yannurot iti bilang̃ dagiti nagnagan, mani-
pud iti agtawen iti duapulo ken nasuroc,
amin dagiti tumutop a mapan iti gubat;
31 dagidiay a nabilang̃ cadacuada, iti
caputotan ni Zabulon limapulo ket pito a
ribu ket uppat a gasutda idi.

32 Cadagiti annac ni Jose, *nga isuda*
cadagiti annac ni Efraim, dagiti capcapu-
totanda, iti finamfamilia cadacuada, iti
balbalay dagiti ammada a mayannurot iti
bilang̃ dagiti nagnagan, manipud iti agta-
wen iti duapulo ken nasuroc, amin dagiti
tumutop a mapan iti gubat;
33 dagidiay a nabilang̃ cadacuada, iti
caputotan ni Efraim uppat a pulo a ribu
ket lima gasutda idi.

34 Cadagiti annac ni Manases, dagiti
capcaputotanda, iti finamfamilia cadacua-
da, iti balbalay dagiti ammada, a mayan-
nurot iti bilang̃ dagiti nagnagan, manipud
iti agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin
dagiti tumutop a mapan iti gubat;
35 dagidiay a nabilang̃ cadacuada, iti
caputotan ni Manases, tallopulo ket dua a
ribu ket duagasutda idi.

36 Cadagiti annac ni Benjamin, dagiti
capcaputotanda, iti finamfamilia cadacua-
da, iti balbalay dagiti ammada, a mayan-
nurot iti bilang̃ dagiti nagan, manipud iti
agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin
dagiti tumutop a mapan iti gubat;
37 dagidiay a nabilang̃ cadacuada, iti
caputotan ni Benjamin, tallopulo ket
lima a ribu ket uppat a gasutda idi.

38 Cadagiti annac ni Dan, dagiti cap-
caputotanda, iti finamfamilia cadacuada,
iti balbalay dagiti ammada, a mayan-
nurot iti bilang̃ dagiti nagnagan, manipud
iti agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin
dagiti tumutop a mapan iti gubat;
39 dagidiay a nabilang̃ cadacuada, iti
caputotan ni Dan, innem a pulo ket dua a
ribu ket pitogasutda idi.

40 Cadagiti annac ni Aser, dagiti cap-
caputotanda, iti finamfamilia cadacuada,
iti balbalay dagiti ammada, a mayannurot
iti bilang̃ dagiti nagnagan, manipud iti
agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin
dagiti tumutop a mapan iti gubat;
41 dagidiay a nabilang̃ cadacuada, iti
caputotan ni Aser, uppat a pulo ket maysa
a ribu ket limagasutda idi.

42 Cadagiti annac ni Neftali, dagiti
capcaputotanda, iti finamfamilia cadacua-
da, iti balbalay dagiti ammada, a mayan-
nurot iti bilang̃ dagiti nagnagan, manipud
iti agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin
a tumutop a mapan iti gubat;
43 dagidiay a nabilang̃ cadacuada iti
caputotan ni Neftali, limapulo ket tallo a
ribu ket uppat a gasutda idi.

44 Dagitoy isuda idi ti nabilang̃ a
binilang̃ ni Moises ken ni Aaron, ken
dagiti pang̃oloen ti Israel a sang̃apulo ket
dua a lallaki; isuda tumug̃gal maysa ti
pannacabagí ti balay dagiti ammana.
45 Iti casta amin dagidiay a nabilang̃
cadagiti annac ti Israel, mayannurot iti
balbalay dagiti ammada, nanipud iti
agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin
iti Israel a tumutop a mapan iti gubat;
46 nga amin met laeng̃ dagidiay a nabi-
lang̃ innem a gasut ket tallo a ribu, lima-
gasut ket limapuloda idi.

47 Ng̃em dagiti Levitas cas iti caputo-
tan dagiti ammada saanda a naibilang̃
cadacuada.
48 Ta ni Jehova nakisao ken Moises, a
kinunana,
49 Isuna la a ti caputotan ni Levi dican-

to ibilang̃en, wenno dicanto idagup cadagiti annac ti Israel;
50 ng̃em ituding̃mo dagiti Levitas ng̃a agaywan iti tabernaculo ti pamanecnec, ken amin ng̃a alicamenna, ken iti amin ng̃a aruatenna: isudanto ti mang̃awit iti tabernaculo ken amin ng̃a alicamenna; ket isudanto ti mang̃annong̃ kencuana, ket agtoldadanto iti lawlaw ti tabernaculo.
51 Ket no ti tabernaculo umacar, dagiti Levitas lasang̃endanto, ket no ti tabernaculo mabang̃ountо, dagiti Levitas sang̃alendanto: ket ti sang̃sang̃aili ng̃a umasideg mapapatayto.
52 Ket dagiti annac ti Israel patacderendanto dagiti toltoldada, tung̃gal lalaki iti cabuyotanna met laeng̃, ken tung̃gal lalaki iti banderana met laeng̃ a mayabuloy cadagiti buybuyotda.
53 Ng̃em dagiti Levitas agtoldadanto iti lawlaw ti tabernaculo ti pamanecnec, tapno awanto ti pung̃tot a lac-amen ti gimong̃ dagiti annac ti Israel: ket dagiti Levitas aluadandanto ti pannacaaywan ti tabernaculo ti pamanecnec.
54 Castoy ti inaramid dagiti annac ti Israel; a mayannurot iti isu-amin ng̃a imbilin ni Jehova ken Moises, casta ti inaramidda.

Ti bilang̃, panagpacarso ken palpalung̃o dagiti capcaputotan.

2 Ket ni Jehova nakisao ken Moises ken ni Aaron, a kinunana,
2 Dagiti annac ti Israel agpacarsodanto tung̃gal lalaki iti sibay ti banderana met laeng̃ agraman cadagiti tanda ti balbalay dagiti ammada: iti maibatog iti tolda ti gimong̃ agpacarsodanto iti lawlawna.
3 Ket dagiti agpacarso iti bang̃irna iti daya ng̃a agpa-leleggacan ti init isudanto dagiti akinbandera iti pacarso ni Juda, a mayannurot cadagiti buybuyotda: ket ti pang̃olonto dagiti annac ni Juda isu ni Nahason ng̃a anac ni Amineadab.
4 Ket ti buyotna, ken dagidiay a nabilang̃ cadacuada pitopulo ket uppat a ribu ket innem a gasutda idi.
5 Ket dagiti agpacarso iti sibayna tinto caputotan ni Isacar: ket ti pang̃olo dagiti annac ni Isacar ninto Natanael ng̃a anac a lalaki ni Suar.
6 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabilang̃ cadacuada limapulo ket uppat a ribu ket uppat a gasutda idi.
7 *Ket* ti caputotan ni Zabulon: ket ti pang̃olo dagiti annac ni Zabulon ninto Eliab ng̃a anac a lalaki ni Helon.
8 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabilang̃ cadacuada limapulo ket pito a ribu ket uppat a gasutda idi.
9 Amin dagiti nabilang̃ iti buyot ni Juda sang̃agasut walopulo ket innem a ribu ket uppat a gasut a mayannurot cadagiti buyotda. Isudanto ti agluas ng̃a umuna.

10 Iti bang̃irna iti abagatan tinto bandera ti pacarso ni Ruben a mayannurot cadagiti buyotda: ket ti pang̃olo dagiti annac ni Ruben ninto Elisur ng̃a anac a lalaki ni Sedeur.
11 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabilang̃ cadacuada uppat a pulo ket innem a ribu ket lima a gasutda idi.
12 Ket dagitinto agpacarso iti sibayna ti caputotan ni Simeon: ket ti pang̃olo dagiti annac ni Simeon ninto Salamiel ng̃a anac a lalaki ni Surisaddai.
13 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabilang̃ cadacuada limapulo ket siam a ribu ket tallo a gasutda idi.
14 Ket ti caputotan ni Gad: ket ti pang̃olo dagiti annac ni Gad ninto Eliasaf ng̃a anac a lalaki ni Rehuel.
15 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabilang̃ cadacuada uppat a pulo ket lima a ribu, innem a gasut ket limapuloda idi.
16 Ti dagup ti nabilang̃ ti pacarso ni Ruben sang̃agasut limapulo ket maysa a ribu, ket uppat a gasut ket limapuloda idi, cas mayannurot cadagiti buybuyotda. Ket isudanto ti agluas a maicadua.

17 Sa ti tolda ti gimong̃ agrubbuatto ng̃a siaadda ti sang̃apacarsoan dagiti Levitas iti teng̃ng̃a dagiti nagpapacarso: cas *ti ornosda* no agpacarsoda, castanto no magnada, tung̃gal maysa iti lugarna iti yan ti banderada.

18 Iti bang̃irna iti laud, agyanto ti bandera ti sang̃apacarsoan ni Efraim a mayannurot cadagiti buybuyotda: ket ti pang̃olo dagiti annac ni Efraim ninto Elisama ng̃a anac a lalaki ni Ammiud.
19 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabilang̃ cadacuada uppat a pulo a ribu ket lima a gasutda idi.
20 Ket iti sibayna tinto caputotan ni Manases: ket ti pang̃olo dagiti annac ni Manases ninto Gamaliel ng̃a anac a lalaki ni Fadassur.
21 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabi-

lang̃ cadacuada tallopulo ket dua a ribu
ket dua gasutda idi.
22 Ket ti caputotan ni Benjamin: ket
ti pan̄golo dagiti annac ni Benjamin ninto
Abidan n̄ga anac a lalaki ni Gedeon.
23 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabi-
lang̃ cadacuada tallopulo ket lima a ribu
ket uppat a gasutda idi.
24 Amin dagiti nabilang̃ iti san̄gapacar-
soan ni Efraim san̄gagasut ket walo a
ribu ket san̄gagasut a mayannurot cadagiti
buybuyotda. Ket isudanto ti agluas a
maicatlo.

25 Iti ban̄girna iti amianan agyanto ti
bandera ti san̄gapacarsoan ni Dan a
mayannurot cadagiti buybuyotda: ket ti
pan̄golo dagiti annac ni Dan ninto Ahiezer
n̄ga anac a lalaki ni Ammisaddai.
26 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabi-
lang̃ cadacuada innem a pulo ket dua a
ribu ket pito a gasutda idi.
27 Ket dagitinto agpacarso iti sibayna ti
caputotan ni Aser: ket ti pan̄golo dagi-
ti annac ni Aser ninto Fegiel n̄ga anac a
lalaki ni Ocran.
28 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabi-
lang̃ cadacuada uppat a pulo ket maysa
a ribu ket lima gasutda idi.
29 Ket ti caputotan ni Neftali: ket ti
pan̄golo dagiti annac ni Neftali ninto
Ahira n̄ga anac a lalaki ni Enan.
30 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabi-
lang̃ cadacuada limapulo ket tallo a ribu
ket uppat a gasutda idi.
31 Amin dagiti nabilang̃ iti san̄gapacar-
soan ni Dan san̄gagasut limapulo ket pito a
ribu ket innem a gasutda idi. Isudanto ti
agluas a maudi iti abay dagiti banban-
derada.

32 Dagitoy isuda ti nabilang̃ idi cadagi-
ti annac ti Israel iti balbalay dagiti
ammada: dagup dagiti nabilang̃ cadagiti
pacpacarso a mayannurot iti buybuyotda
innem a gasut ket tallo a ribu, lima gasut
ket limapuloda idi.
33 N̄gem dagiti Levitas saanda a nabi-
lang̃ cadagiti annac ti Israel; cas imbilin
ni Jehova ken Moises.
34 Castoy ti inaramid dagiti annac ti
Israel; iti mayannurot iti dagup ti im-
bilin ni Jehova ken Moises, casta ti
panagpacarsoda idi iti abay dagiti banban-
derada ket casta ti pinagluasda, tunggal
maysa iti finamfamilia cadacuada a mayan-
nurot iti balbalay dagiti ammada.

Ti pannacabilang̃ dagiti Levitas. Ti pannacasambot dagiti inauna n̄ga annac.

3 Dagitoy ita dagiti capcaputotan ni
Aaron ken ni Moises iti aldaw a
pannakisao idi ni Jehova ken Moises
idiay bantay Sinai.
2 Ket dagitoy dagiti nagnagan dagiti
annac a lallaki ni Aaron: Ni Nadab n̄ga
inauna, ken ni Abiu, ni Eleazar, ken ni
Itamar.
3 Dagitoy dagiti nagnagan dagiti annac
a lallaki ni Aaron, dagiti sacerdote a
nasapsapoan, isuda a kinonsagrarna n̄ga
agannong̃ iti takem ti sacerdote.
4 Ket ni Nadab ken ni Abiu natayda
iti saclang̃ ni Jehova idi nagdatonda iti
apuy a sabali iti san̄go ni Jehova idiay
tay-ac ti Sinai, ket awan idi iti annacda;
ket ni Eleazar ken ni Itamar nagannong̃da
iti takem ti sacerdote iti imatang̃ ni Aar-
on n̄ga amada.

5 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a
kinunana,
6 Yasidegmo ti caputotan ni Levi, ket
ipanmo ida iti san̄go ni Aaron a sacer-
dote tapno agservi kencuana.
7 Ket isuda salimetmetandanto ti bilin-
na ken ti italec ti dagup ti gimong̃ iti san̄go
ti tolda ti gimong̃ tapno aramidenda ti an-
non̄gen iti tabernaculo.
8 Ket isuda aywanandanto amin dagiti
al-alicamen ti tolda ti gimong̃, ken ti italec
dagiti annac ti Israel, a panagservi iti ta-
bernaculo.
9 Ket sica itedmonto dagiti Levitas ken
Aaron, ken cadagiti annacna a lallaki: isuda
maiteddanto a matalipupus kencuana iti
biang̃ dagiti annac ti Israel.
10 Ket tudin̄gamto ni Aaron ken dagiti
annacna a lallaki, ket salimetmetandanto
ti kinasacerdoteda: ket ti san̄gsan̄gaili n̄ga
umasideg mapapatayto.

11 Ket ni Jehova nagsao ken Moises, a
kinunana,
12 Ket siac, adtoy, innalac dagiti Le-
vitas cadagiti annac ti Israel a sucát dagiti
amin n̄ga inauna n̄ga anac, a man̄glucat iti
aanacan cadagiti annac ti Israel; ket dagiti
Levitas isudanto ti cucuac:
13 ta amin n̄ga inauna n̄ga anac cucuac
ida; idi aldaw a pinan̄gcabilco iti isu-amin
n̄ga inauna n̄ga anac iti daga n̄ga Egipto,
pinasantoc caniac ti dagup ti inauna n̄ga

anac iti Israel, tao man ken animal; cucu-
acto ida: siac ni Jehova.

14 Ket ni Jehova nakisao ken Moises
idiay tay-ac ti Sinai, a kinunana,
15 Bilanğem dagiti annac ni Levi iti
balbalay dagiti ammada, cadagiti finam-
familia cadacuada: tunğgal lalaki nğa
agtawen manipud iti maysa a bulan ken
nasuroc, bilanğem ida.
16 Ket ni Moises binilanğna ida cas iti
sao ni Jehova, cas naibilin kencuana.
17 Ket dagitoy dagiti annac a lallaki ni
Levi iti nagnaganda: ni Gerson, ni Coat
ken ni Merari.
18 Ket dagitoy ti nagnagan dagiti annac
ni Gerson iti finamfamilia cadacuada; ni
Lebni ken ni Simei.
19 Ket dagiti annac a lallaki ni Coat iti
finamfamilia cadacuada: ni Amram, ken ni
Jesaar, ken ni Hebron, ken ni Oziel.
20 Ket dagiti annac a lallaki ni Merari
iti finamfamilia cadacuada: ni Mali ken
ni Musi. Dagitoy isuda dagiti familia
dagiti Levitas a mayannurot iti balbalay
dagiti ammada.

21 Iti Gerson adda idi ti familia dagiti
Libnitas ken ti familia dagiti Semitas:
dagitoy isuda ti famfamilia dagiti Gerso-
nitas.
22 Dagidiay a nabilanğ cadacuada a ma-
yannurot iti bilanğ ti amin a lallaki nani-
pud agtawen iti maysa a bulan ken nasuroc,
a dagidiay met laenğ nabilanğ cadacuada,
pito a ribu ket lima a gasutda idi.
23 Dagiti famfamilia dagiti Gersonitas
agpacarsodanto iti licudan ti tabernaculo
iti banğirna iti laud.
24 Ket ti panğolo ti balbalay dagiti
amma dagiti Gersonitas ninto Eliasaf nğa
anac a lalaki ni Lael.
25 Ket dagiti annac a lallaki ni Gerson
iti tolda ti gimonğ aywanandanto ti taber-
naculo, ken ti Tolda ken linunğna ken ti
tábing iti ruanğan ti tolda ti gimonğ,
26 ken dagiti tabtabinğ ti paraanğan
nğa adda iti sikigan ti tabernaculo, ken iti
sikigan nğa aglawlaw ti altar, ken dagiti
lublubidna a maipaay iti amin a pa-
caiservianna.

27 Ket iti Coat adda idi ti familia da-
giti Amramitas, ken ti familia dagiti Isari-
tas, ken ti familia dagiti Hebronitas, ken
ti familia dagiti Ozielitas: dagitoy isuda
dagiti famfamilia dagiti Coatitas.
28 Cas mayannurot iti bilanğ ti amin a
lalaki, manipud agtawen iti maysa a bulan
ken nasuroc, adda walo a ribu ket innem a
gasutda idi a manğaluad iti pannacaywan
ti santuario.
29 Dagiti famfamilia dagiti annac a lal-
laki ni Coat agpacarsodanto iti sikig nğa
abagatan ti tabernaculo.
30 Ket ti panğolo ti balbalay dagiti
amma dagiti famfamilia dagiti Coatitas
ninto Elizafan nğa anac a lalaki ni Oziel.
31 Ket aywanandanto ti lacasa, ken ti
lamisaan, ken ti candelero, ken dagiti al-
altar, ken dagiti basbaso ti santuario a
pagannonğanda, ken ti abbonğ ken amin
nğa al-alicamenna.
32 Ket ni Eleazar nğa anac a lalaki ni
Aaron a sacerdote isunto ti panğolo dagiti
panğpanğolo dagiti Levitas *ken adda*
imatonna cadacuada a manğsalsalimetmet
ti pannacaaluad ti santuario.

33 Iti Merari adda idi ti familia dagiti
Malitas, ken ti familia dagiti Musitas:
dagitoy isuda dagiti familia ni Merari.
34 Ket dagidiay nabilanğ cadacuada
a mayannurot iti bilanğ ti amin a lalaki,
nanipud agtawen iti maysa a bulan ken
nasuroc, innem a ribu ket duagasutda idi.
35 Ket ti panğolo ti balay dagiti amma
dagiti familia ni Merari isu idi ni Suriel
nğa anac a lalaki ni Abajaiel: isudanto ti
agpacarso iti akinamianan a sikig ti taber-
naculo.
36 Ket ti natudinğ nğa aywan dagiti
annac ni Merari isunto dagiti tabtabla ti
tabernaculo, ken dagiti balbalunetna, ken
dagiti ad-adigina, ken dagiti batbatayna,
ken amin nğa ar-aruatna, ken amin nğa
iservi kencuana;
37 ken dagiti ad-adigi ti paraanğan nğa
aglawlaw ken dagiti batbatayda, ken da-
giti paspasocda ken dagiti lublubidda.

38 Ket dagiti agpacarso iti sanğo ti
tabernaculo iti daya a sanğoanan ti tolda
ti gimonğ nğa agpa-leleggacan ti init, danto
Moises ken Aaron, ken dagiti annacna a
lallaki a manğaluad ti pannacaaywan ti
santuario nğa aywanan dagiti annac ti
Israel; ket ti sanğsanğaili nğa umasideg
mapapatayto.
39 Amin dagiti nabilanğ cadagiti Levi-
tas a binilanğ da Moises ken Aaron iti
panagbilin ni Jehova a finamfamilia cada-
cuada, dagup dagiti lallaki nanipud iti
maysa a bulan ken nasuroc, duapulo ket
dua a ribuda idi.

40 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Bilanḡem amin nḡa inauna nḡa anac a lalaki cadagiti annac ti Israel, manipud iti agtawen iti maysa a bulan ken nasuroc, ket alaem ti bilanḡ dagiti nagnaganda.

41 Ket alaemto nḡa agservi caniac (siac ni Jehova) dagiti Levitas a sucát dagiti isu-amin nḡa inauna nḡa anac cadagiti annac ti Israel; ken ti an-animal dagiti Levitas a sucát dagiti inauna nḡa anac cadagiti animal dagiti annac ti Israel.

42 Ket ni Moises binilanḡna, cas imbilin kencuana ni Jehova, amin dagiti inauna cadagiti annac ti Israel.

43 Ket amin nḡa inauna a nayanac a lalaki, cas mayannurot ti bilanḡ dagiti nagnagan, nanipud agtawen iti maysa a bulan ken nasuroc, cadagidiay a nabilanḡ cadacuada duapulo ket dua a ribu, dua gasut ket pitopulo ket talloda idi.

44 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

45 Alaem dagiti Levitas a sucát dagiti amin nḡa inauna nḡa anac cadagiti annac ti Israel, ken ti an-animal dagiti Levitas a sucát dagiti an-animalda; ket dagiti Levitas isudanto ti cucuac: siac ni Jehova.

46 Ket ti pannacasambot dagiti dua gasut ket pitopulo ket tallo cadagiti inauna cadagiti annac ti Israel a suroc ken ad-adu nḡem *iti bilanḡ* dagiti Levitas,

47 manḡalacanto iti lima a siclo iti inolon-olo; cas ti siclo ti santuario ti alaemto cadacuada, (ti siclo isu ti duapulo a gerah):

48 ket itedmonto ken Aaron ken cadagiti annacna a lallaki ti pirac a panḡsubbot ti suroc ti bilanḡda.

49 Ket ni Moises innalana cadacuada ti panubbot a pirac a suroc ken ad-adu nḡem dagiti nasbot gapu cadagiti Levitas;

50 cadagiti inauna cadagiti annac ti Israel, innalana ti pirac a sanḡaribu, tallo gasut, innem a pulo ket lima a *siclo*, a cas ti siclo ti santuario:

51 ket ni Moises intedna ti panubbot a pirac ken Aaron ken cadagiti annacna a lallaki a mayabuloy iti sao ni Jehova, cas imbilin ni Jehova ken Moises.

Rebrebbenḡ dagiti Coatitas, Gersonitas ken Meraritas. Ti bilanḡ dagiti Levitas nḡa agtawen iti baet ti tallopulo ken limapulo.

4 Ket ni Jehova nakisao ken Moises ken ni Aaron, a kinunana,

2 Alaem ti dagup dagiti annac a lallaki ni Coat cadagiti annac a lallaki ni Levi, iti finamfamilia cadacuada, iti balbalay dagiti ammada,

3 manipud agtawen iti tallopulo ken nasuroc uray aginḡga iti limapulo ti tawenna, amin a sumrec iti panagservi tapno agtrabajoda iti tolda ti gimonḡ.

4 Daytoy ti annonḡ dagiti annac ni Coat iti tolda ti gimonḡ *maipapan* cadagiti nasantoan unay a banbanag:

5 no lumuas ti pacarso, ni Aaron sumrecto agraman cadagiti annacna a lallaki ket acasendanto ti abbonḡ a panḡlinḡed ket yarpawdanto iti lacasa ti pamanecnec,

6 ket icabildanto iti rabawna ti maysa nḡa abbonḡ a lalat ti foca, ket yaplagdanto iti rabawna ti maysa a lupot a biig nḡa azul, sadanto yusoc dagiti arimatana.

7 Ket iti rabaw ti lamisaan ti tinapay ti parang yaplagdanto ti lupot nḡa azul, sadanto iparabaw idiay dagiti pinḡpinḡgan, ken dagiti cutcuchara, ken dagiti malmalaconḡ, ken dagiti copcopa a pagibuyat: ket ti cancanayon a tinapay addanto la idiay rabawna:

8 ket yaplagdanto iti rabawda ti maysa a lupot nḡa escarlata, ket arpawandanto daydiay met laenḡ iti abbonḡ a lalat ti foca, sadanto icabil dagiti arimatana.

9 Ket manḡaladanto iti maysa a lupot nḡa azul, ket abbonḡandanto ti candelero ti silaw, ken dagiti pagsainḡanna ken dagiti pagarsanḡna ken dagiti pagyarsanḡan ken amin a paglanaanna, isu a pagannonḡanda kencuana:

10 ket icabildanto agraman amin a basbasona iti uneg ti maysa nḡa abbonḡ a lalat ti foca, sadanto icabil iti rabaw ti tarimban.

11 Ket iti rabaw ti altar a balitoc yaplagdanto ti azul a lupot, ket oumotandanto iti abbonḡ a lalat ti foca, sadanto yusoc dagiti arimatana:

12 ket alaendanto amin dagiti basbaso ti panagannonḡ isuda a pagservi iti santuario, ket icabildanto iti maysa a lupot nḡa azul, ket bunḡonendanto ida iti pagbunḡon a lalat ti foca ket iparabawdanto ida iti tarimban.

13 Ket iccatendanto dagiti dapo iti altar ket yaplagdanto iti rabawna ti maysa a lupot a purpura:

14 sadanto idisso iti rabawna amin dagiti ar-aruatenna a pagservida idiay, dagiti pagiccan iti begganḡ, ken dagiti pagadaw iti lasag, ken dagiti sopsoplad ken dagiti bacbacca, amin dagiti ar-aruat

ti altar; ket yaplagdanto iti rabawna ti abbonğ a lalat ti foca, sadanto yusoc dagiti arimatana.
15 Ket no naabbonğanen ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki ti santuario, ken amin dagiti alicamen ti santuario, no panagluas ti buyot; iti calpasanna dagiti annac a lallaki ni Coat umaydanto awiten; ngem didanto sagsagiden ti santuario, di la ket ta matayda. Dagitoy isuda ti awiten dagiti annac a lallaki ni Coat iti tolda ti gimonğ.
16 Ket ti aywan ni Eleazar nğa anac a lalaki ni Aaron a sacerdote tinto lana ti silaw, ken ti nasayamusom nğa incienso, ken ti cancanayon a daton a bellaay, ken ti lana a sapsapo, ti pannacaaywan ti amin ti tabernaculo ken amin nğa adda kencuana, ti santuario ken amin nğa alicamenna.

17 Ket ni Jehova nakisao ken Moises ken ni Aaron, a kinunana,
18 Dicay ipusay ti caputotan dagiti familia dagiti Coatitas cadagiti Levitas:
19 nğem castoy ti aramidem cadacuada tapno agbiagda ken dida matay, no umadanida cadagiti casantoan a banbanag: ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki sumrecdanto ket ipatodanto ida tumunğgal maysa iti annonğna ken awitna:
20 nğem didanto sumrec a cumita iti santuario uray iti apagdaricmat laenğ, di la ket ta matayda.

21 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,
22 Alaem met ti dagup dagiti annac a lallaki ni Gerson iti balbalay dagiti ammada, iti finamfamilia cadacuada;
23 manipud agtawen iti tallopulo ken nasuroc aginğga iti limapulo ti tawenna, bilanğem ida; amin a sumrec nğa agannonğ iti panagservi tapno aramidenda ti rebbenğen iti tolda ti gimonğ.
24 Daytoy ti aramid dagiti familia dagiti Gersonitas iti panagservi ken panagawit:
25 awitendanto dagiti tabtabinğ ti tabernaculo, ken ti tolda ti gimonğ, ti linonğna ken ti abbonğ ti lalat ti foca nğa adda iti nğatoenna, ken ti tabing iti ruanğan ti tolda ti gimonğ,
26 ken dagiti tabtabinğ ti paraanğan ken ti tabing iti ruanğan ti pagsercan ti paraanğan nğa sikigan ti tabernaculo ken ti sibay a naglawlaw ti altar, ken dagiti lublubidda, ken amin nğa alicamen ti panagservi ken uray ania a magapuanan cadagita: cadagitoy agservidanto.
27 Iti babaen ti panagbilin ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki agservinto iti isu-amin dagiti annac a lallaki, dagiti Gersonitas iti amin nğa awitda, ken iti isu-amin a panagservida; ket ikeddenğyonto cadagiti akinrebbenğ amin nğa awitda.
28 Daytoy ti aramid dagiti famfamilia dagiti annac a lallaki dagiti Gersonitas iti tolda ti gimonğ: ket ti annonğda addanto iti babaen ti ima ni Itamar nğa anac a lalaki ni Aaron a sacerdote.

29 Maipapan cadagiti annac ni Merari, bilanğemto ida iti finanfamilia cadacuada, iti balbalay dagiti ammada;
30 manipud agtawen iti tallopulo ken nasuroc uray agpapan iti limapulo ti tawenna, bilanğemto ida, tumunğgal maysa a sumbrec iti panagservi tapno sanğoenna ti aramid iti tolda ti gimonğ.
31 Ket daytoy isu ti maitalec nğa awitda, a mayannurot iti isu-amin a panagservida iti tolda ti gimonğ: dagiti tabtabla ti tabernaculo, ken dagiti balbalunet, ken dagiti adigi ken dagiti batayna,
32 ken dagiti ad-adigi ti paraanğan nğa aglawlaw ken dagiti batbatayda, ken dagiti paspasocda ken dagiti lublubidda, agraman amin nğa al-alicamenda ken amin nğa agservi cadagitoy: ket kednğanyonto nğa inaganan dagiti al-alicamen ti maitalec nğa awitda.
33 Daytoy ti annonğen dagiti famfamilia dagiti annac a lallaki ni Merari a mayannurot iti amin a panagservida iti tolda ti gimonğ babaen ti ima ni Itamar nğa anac a lalaki ni Aaron a sacerdote.

34 Ket ni Moises ken ni Aaron ken dagiti panğpanğolo ti gimonğ binilanğda dagiti annac a lallaki dagiti Coatitas, iti finamfamilia cadacuada, ken iti balbalay dagiti ammada,
35 nanipud agtawen iti tallopulo ken nasuroc uray inğgana iti agtawen iti limapulo, tumunğgal maysa a simrec iti panagannonğ tapno agservi iti tolda ti gimonğ:
36 ket dagidiay nabilanğ cadacuada iti finamfamilia cadacuada dua ribu ket pito gasut ket limapuloda idi.
37 Dagitoy isuda ti nabilanğ cadagiti famfamilia dagiti Coatitas, amin dagiti nagannonğ iti tolda ti gimonğ a binilanğ da Moises ken Aaron a mayannurot iti pinagbilin ni Jehova ken Moises.

38 Ket dagidiay a nabilang̃ cadagiti
annac a lallaki ni Gerson iti finamfamilia
cadacuada, ken iti balbalay dagiti am-
mada,
39 nanipud iti agtawen iti tallopulo ken
nasuroc uray aging̃ga iti agtawen iti lima-
pulo, tumung̃gal maysa a simbrec nga
agannong̃ tapno agservi iti tolda ti gi-
mong̃,
40 a dagidiay met laeng̃ a nabilang̃ cada-
cuada iti finamfamilia cadacuada, ken iti
balbalay dagiti ammada, dua ribu ket
innem a gasut ket tallopuloda idi.
41 Dagitoy isuda dagiti nabilang̃ idi
cadagiti famfamilia dagiti annac a lallaki
ni Gerson, amin dagiti nagservi iti tolda
ti gimong̃ a binilang̃ da Moises ken ni
Aaron a mayannurot iti pinagbilin ni Je-
hova.

42 Ket dagidiay a nabilang̃ cadagiti fam-
familia dagiti annac a lallaki ni Merari iti
finamfamilia cadacuada, ken iti balbalay
dagiti ammada,
43 nanipud agtawen iti tallopulo ken
nasuroc ing̃gana iti agtawen iti limapulo,
tumung̃gal maysa a simrec iti panagan-
nong̃ tapno agservi iti tolda ti gimong̃,
44 a dagidiay met laeng̃ a nabilang̃ cada-
cuada iti finamfamilia cadacuada tallo ribu
ket dua gasutda idi.
45 Dagitoy isuda dagiti nabilang̃ cada-
giti famfamilia dagiti annac a lallaki ni
Merari a binilang̃ da Moises ken Aaron a
mayannurot iti pinagbilin ni Jehova ken
Moises.

46 Amin dagidiay a nabilang̃ cadagiti
Levitas a binilang̃ da Moises ken Aaron
ken dagiti pang̃pang̃olo ti Israel iti finam-
familia cadacuada, ken iti balbalay dagiti
ammada,
47 nanipud iti agtawen iti tallopulo ken
nasuroc, uray ing̃gana iti agtawen iti
limapulo, tung̃gal maysa a simbrec nga
agaramid iti annong̃ ti panagservi, ken ti
trabajo ti panagbaclay cadagiti aw-awit iti
tolda ti gimong̃,
48 a dagidiay met laeng̃ a nabilang̃ cada-
cuada walo a ribu, lima gasut ket walopu-
loda idi.
49 Cas ti pinagbilin ni Jehova, binilang̃
ida ni Moises, tung̃gal maysa cas ma-
yannurot iti annong̃na ken cas mayannatop
iti awitna: casta ti panang̃bilang̃na cada-
cuada cas imbilin ni Jehova ken Moises
idi.

*Ti linteg a maipang̃gep iti narugit; mai-
papan iti salung̃asing̃ ken panagi-
pulang̃. Ti pannacapalutpot
ti pannakicamalala.*

5 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a
kinunana,
2 Ibilinmo cadagiti annac ti Israel a
paruarenda iti pacarso tung̃gal agcutel, ken
tung̃gal agtotot, ken siasinoman a saan a
nadalus gapu iti natay:
3 lalaki man ken babai agpadada a
paruarenyo iti ruar ti pacarso ti pang̃ipan-
anyo cadacuada; tapno dida mamulitan ti
pacarso, nga iti teng̃ng̃ana pagnaedac.
4 Ket dagiti annac ti Israel inaramidda
a casta, ket impanda ida iti ruar ti
pacarsoda; cas ti sinao ni Jehova ken
Moises, casta ti inaramid dagiti annac ti
Israel.

5 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a
kinunana,
6 Ibagam cadagiti annac ti Israel, no
maysa a lalaki, wenno babai macaaramid
iti uray ania a basol nga aramiden dagiti
tao a pagsalung̃asing̃da iti maicaniwas
ken Jehova, ket daytanto a tao macabad-
dut;
7 ipudnonanto ng̃arud ti basolna nga
inaramidna: ket aramidennanto ti pana-
gipulang̃ a mataliputpus gapu iti basolna,
ket inayonnanto pay ti apagcalimana, ket
itednanto ken nacabaddutanna.
8 Ng̃em no ti maysa a tao awan ti
cabagianna a pagipulang̃an gapu iti
baddut, ti ipulang̃ gapu iti basol a naara-
mid ken Jehova cucuanto ti sacerdote
sabali pay ti carnero a lalaki ti pannacaab-
bong̃, isunto a maaramid a pacaabbong̃anna.
9 Ket amin a daton a maipang̃ato ti
dagup dagiti banbanag a nasantoan dagiti
annac ti Israel, isu nga idatagda iti sacer-
dote, cucuananto.
10 Ket dagiti napasanto a banbanag
ti amin a tao, cucuananto: uray ania nga
ited ti siasinoman a tao iti sacerdote,
dayta cucuananto.

11 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a
kinunana,
12 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket
cunam cadacuada, No ti asawa ti siasino-
man a lalaki sumiasi, ket aramidenna ti
salung̃asing̃ a maicaniwas kencuana,
13 ket no maysa a lalaki makiabig
kencuana, ket mailimed cadagiti mata ni
asawana, ket maitalimeng̃, ket isu natul-

awan, ket awanto ti sacsi a maicaniwas kencuana, ket di met matiliw iti dayta nga aramid:
14 ket ti espiritu ti panagilem umapay iti lalaki, ket agilem ken asawana ket ti babai natulawan: wenno no ti espiritu ti ilem umapay kencuana, ket agilem ken asawana, ket ti babai saan a natulawan:
15 no casta ti lalaki yegnanto ti asawana iti sacerdote, ken yegnanto ti datonna a maipaay kencuana ti apagcapulo ti maysa nga efa ti bellaay ti cebada; dinanto buyatan iti lana ti rabawna wenno dinanto parabawan iti incienso; ta isu ti daton a bellaay maipoon iti ilem, maysa a bellaay a daton ti pacalaglagipan a pamalagip ti kinadakes.

16 Ket ti sacerdote yadaninanto *ti babai* ket idatagnanto iti sango ni Jehova:
17 ket ti sacerdote mangalanto iti nasantoan a danum iti maysa a bacca a damili: ket iti nayon ti tapuc nga adda iti datár ti tabernaculo ti sacerdote mangalanto ket icabilnanto iti danum.
18 Ket ti sacerdote ipannanto ti babai iti sango ni Jehova, ket pawacraynanto ti booc ti babai ken icabilnanto ti bellaay a daton a pacalaglagipan cadagiti imana, nga isu ti bellaay a daton gapu iti ilem: ket ti sacerdote addanto iti imana ti danum ti pait a mamagtaud iti lunod.
19 Ket ti sacerdote pagsapataennanto ni babai, ket cunananto kencuana, No awan ti lalaki a nakicaidda kenca, ket dica simmiasi a napan iti kinarugit, idinto a paiturayanca ken asawam, mailiclicca iti daytoy a danum ti pait a macailunod:
20 ngem no simmiasica iti caaddam iti biang ni asawam, ket no natulawanca, ket maysa a lalaki, a saan la a ni asawam, nakicaidda kenca:
21 iti casta ti sacerdote pagsapataennanto ni babai, tapno agsapata iti sapata ti lunod, ket ti sacerdote cunananto ken babai, Ni Jehova pagbalinennaca a maysa a lunod, ken maysa a tabbaaw iti baet ti ilim, no ni Jehova aramidenna nga agkebbet ti luppom, ken agebbal ti bagím;
22 ket daytoy nga danum a macailunod mapanto cadagiti lalaemmo, ket pagebbalennanto ti bagím, ket pakebbetennanto ti luppom. Ket ti babai cunananto, Sapay coma, Sapay coma ta casta.

23 Ket ti sacerdote isuratnanto dagitoy talunod iti maysa a libro, ket runawennano ida iti danum ti pait:
24 ket ipainumnanto ken babai ti danum ti pait a macailunod: ket ti danum a macailunod sumbrecto kencuana, *ket agbalinto* a napait.
25 Ket ti sacerdote alaennanto ti bellaay a daton ti ilem iti ima ni babai, ket ililinanto ti bellaay a daton iti sango ni Jehova ket yegnanto iti altar:
26 ket ti sacerdote mangalanto iti sangarakem iti bellaay a daton cas pacalaglagipan iti daytoy, sananto puuran iti rabaw ti altar, ket iti calpasanna ipainumannto iti babai ti danum.
27 Ket no maipainumna kencuana ti danum, maaramidto ngarud a no ti babai natulawan, ket nacaaramid iti maysa a salungasing ken asawana, ti danum sumbrecto kencuana, *ket agbalinto* a napait, ket ti bagína agebbalto, ket ti luppona agkebbetto: ket ti babai isunto ti maysa a lunod iti ilina.
28 Ket no ti babai saan a natulawan, ngem nadalus ket di, no casta ti babai agwayawayanto ket sicugennanto ti anac.

29 Daytoy ti linteg ti ilem no ti asawa a babai nga adda iti babaen ni asawana sumalumina, ket natulawan;
30 wenno ti espiritu ti ilem umapay iti maysa a lalaki, ket agilem ken asawana; ipannanto ngarud ti babai iti sango ni Jehova ket ti sacerdote aramidennanto iti daydiay a babai ti dagup daytoy a linteg.
31 Ket ti lalaki mailiclicto iti kinadakes, ket ti babai ti mangbaclay iti kinadakesna.

Ti linteg iti ag-Nazareo. Ti bendicion a saoento ti sacerdote.

6 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,
2 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket cunam cadacuada, No ti lalaki wenno babai agcari iti naisangayan a cari ti Nazareo tapno idutocnanto ti bagína ken Jehova,
3 isinananto ti bagína iti arac ken naingel nga inumen; saanto nga umin-inum iti suca ti arac, wenno suca ti naingel nga inumen, wenno uminumto iti tubbog ti uvas, wenno mangan iti naganus nga uvas wenno nagango.
4 Amin dagiti aldaw a pannacaisinana awanto ti canenna nga agtaud iti poon ti uvas, manipud bucbukel aginga iti ukis.

5 Amin dagiti aldaw ti carina a pan-
nacaisinana, awanto ti pañgiskis a duman-
on iti olona: iñggana ti aggibus dagiti
aldaw ti isisinana iti biang ni Jehova,
nasantoanto; isu baybay-annanto a tumu-
bo ñga agatiddug ti booc ti olona.

6 Dagup dagiti aldaw ti isisinana a
maipaay ken Jehova, dinto umadani iti
bangcay a natay.
7 Dinanto mulitan ti bagína gapu ken
amana, wenno gapu ken inána, gapu ken
cabsatna a lalaki wenno gapu ken cabsatna
a babai, no natayda; gaput ta ti isisinana
a maipaay iti Diosna adda kencuana.
8 Iti dagup dagiti aldaw ti isisinana
isut' nasantoan ken Jehova.

9 Ket no siasino a tao matay a pettat
iti abayna, ket mulitanna ti olo ti isisi-
nana; iti casta kiskisannanto ti olona iti
aldaw a panagdalusna, iti maicapito ñga
aldaw isunto ti panagkiskisna.
10 Ket iti maicawalo ñga aldaw ma-
ñgyegto iti dua a pagaw wenno dua ñga
urbon ti calapati iti sacerdote iti ridaw
ti ruañgan ti tolda ti gimong:
11 ket ti sacerdote idatonnanto ti maysa
a maipaay a daton gapu iti basol, ket ti
sabali maipaay a daton a mapuuran, ket
aramidenanto ti pannacaabbong a maipaay
kencuana gaput ta nacabasol maipanggep
iti natay, ket pasantoennanto ti olona iti
daydiay met la ñga aldaw.
12 Ket isu ilasinnanto a maipaay ken
Jehova dagiti aldaw ti isisinana, ket
mañgyegto iti maysa a cordero a lalaki
a maysa ti tawenna a maipaay a daton
gapu iti salungasing: ñgem dagiti immuna
ñga aldaw awanto ti caibatoganda, gaput
ta ti isisinana namulitan idi.

13 Ket daytoy ti linteg ti Nazareo, no
dagiti aldaw ti isisinana maungpotda:
mayegto iti ridaw ti ruañgan ti tolda ti
gimong,
14 ket idatagnanto ti datonna ken
Jehova, maysa a cordero a lalaki a maysa
ti tawenna, ñga awan pilawna a maipaay
a daton a mapuuran, ken maysa a cabayan
a cordero a maysa ti tawenna, ñga awan
pilawna a maipaay a daton gapu iti basol,
ken maysa a lalaki a carnero ñga awan
pilawna, datdaton gapu iti cappia,
15 ken maysa a labba ti di nalevaduraan
a tinapay, bibbibiñgca a bellaay a nama-
yecmec a nagamayan iti lana, ken can-
cancanen a di nalevaduraan a nasapsa-
poan iti lana, ken ti datdaton a bellaay,
ken dagiti datonna a mainum.
16 Ket ti sacerdote idatagnanto ida iti
sango ni Jehova, ket ipaaynanto ti datonna
gapu iti basol, ken ti daton a mapuuran:
17 ket ipaaynanto ti cordero a sacrificio
dagiti daton ti cappia ken Jehova, agraman
ti labba ti di nalevaduraan a tinapay: ti
sacerdote irucbabnanto met ti datonna a
bellaay, ken ti datonna a mainum.
18 Ket ti Nazareo kiskisannanto ti olo
ti isisinana iti ridaw ti ruañgan ti tolda
ti gimong, ket alaennanto ti booc ti olo ti
isisinana, ket icabilnanto iti apuy ñga adda
iti babaen ti sacrificio dagiti datdaton iti
cappia.
19 Ket ti sacerdote alaennanto ti naling-
ta ñga abaga ti carnero a lalaki ken maysa
a bibiñgca a di nalevaduraan iti labba, ken
maysa a di nalevaduraan a cancanen,
ket icabilnanto ida iti rabaw ti im-ima ti
Nazareo, calpasan ti panangkiskisna *iti olo*
ti isisinana;
20 ket ti sacerdote ililinanto ida a
maipaay a maysa a daton a mailili iti
saclang ni Jehova; daytoy isu ti nasantoan
iti sacerdote agraman ti barucong a mailili,
ken ti luppo a maipañgato: iti calpa-
sanna ti Nazareo mabalinna ñga inumen ti
arac.

21 Daytoy ti linteg ti Nazareo ñga
agcari, *ken ti* datonna ken Jehova a
maipaay iti isisinana, sabali pay ti ma-
balinna a gun-oden: a mayannurot iti
carina ñga isu icarina, casta ti reebengna
ñga aramiden a mayabuloy iti linteg ti
isisinana.

22 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a
kinunana,
23 Ibagam ken Aaron ken cadagiti an-
nacna a lallaki, a cunam, Castoyto ti
panangbendicionyo cadagiti annac ti Is-
rael: cunayonto cadacuada,

24 Ni Jehova bendicionannaca, ken
saluadannaca coma:

25 Ni Jehova paraniagenna coma ti
rupana kenca, ken parabuřannaca:

26 Ni Jehova iñgatona coma ti rupana
kenca, ket iccannaca ti talna.

27 Casta ti panangicabildanto iti nagan-
co cadagiti annac ti Israel, ket siac ben-
dicionacto ida.

Dagiti datdaton nga impaay dagiti pangpangolo.

7 Ket naaramid iti aldaw a ni Moises lineppasna ti pannacabangon ti tabernaculo, ken ti pannacasapsapona, ken ti pannacasantificarna ken amin nga al-alicamenna, casta met ti altar ken amin a basbasona, ket linanaanna ida ken sinantificarna ida;

2 a dagiti pangolo ti Israel, dagiti palungo dagiti balbalay dagiti ammada nangipaayda. Dagitoy dagiti pangolo idi dagiti caputotan, dagitoy isuda idi ti nagpalungo cadagiti nabilang:

3 ket isuda inyegda ti datdatonda iti sango ni Jehova, nga innem a luglugan a linangoban, ken sangapulo ket dua a bacbaca; maysa a lugan iti tunggal dua cadagiti palungo, ket tunggal maysa, maysa a baca, ket indatagda ida iti sango ti tabernaculo.

4 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

5 Awatem dagitoy cadacuada tapno *maaramatda* iti pannacaaramid ti maiservi iti tolda ti gimong; ket itedmonto ida cadagiti Levitas, iti tunggal tao cas mayannurot iti annongna.

6 Ket ni Moises inawatna dagiti luglugan ken dagiti bacbaca, ket intedna ida cadagiti Levitas.

7 Dua a lugan ken uppat a bacbaca ti intedna cadagiti annac a lallaki ni Gerson cas mayannurot iti annongda:

8 ket uppat a lugan ken walo a baca ti intedna cadagiti annac a lallaki ni Merari a cas catutopan ti annongenda, babaen ti ima ni Itamar nga anac a lalaki ni Aaron a sacerdote.

9 Ngem cadagiti annac ni Coat awan ti intedna, gaput ta dagiti al-alicamen ti santuario ti maipabági cadacuada; isuda binaclayda ida.

10 Ket dagiti palungo nagdatonda iti maipaay iti pannacaisibbo ti altar iti aldaw a pannacalanana, a dagiti met laeng palungo impaayda ti datdatonda iti sango ti altar.

11 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Ipaaydanto ti datdatonda, tunggal palungo iti aldawna a maipaay ti pannacaisibbo ti altar.

12 Ket ti nangidatag iti datonna iti immuna nga aldaw isu ni Nahason, nga anac a lalaki ni Amminadab iti caputotan ni Juda:

13 ket ti datonna maysa a pinggan a pirac nga agdagsen ti sangagasut ket tallopulo a *siclo,* maysa a malocong a pirac a pitopulo a siclo a cas ti siclo ti santuario; agpadpadada a napno iti namayecmec nga harina a nagamayan iti lana a maipaay a daton a bellaay;

14 maysa a cuchara a balitoc a sangapulo a *siclo,* a napno iti incienso;

15 maysa nga urbon a baca a lalaki, maysa a carnero a lalaki, maysa a cordero a lalaki a maysa ti tawenna a maipaay a daton a mapuuran:

16 maysa a lalaki cadagiti calding a maipaay a daton gapu iti basol;

17 ket ti maipaay a sacrificio dagiti daton iti cappia, dua a baca a lallaki, lima a carnero a lallaki, lima a calding a lallaki, lima a cordero a lallaki a maysa ti tawenda: daytoy isu ti daton idi ni Nahason nga anac a lalaki ni Amminadab.

18 Iti maicadua nga aldaw, ni Natanael nga anac a lalaki ni Suar, a palungo ti Isacar, nagdaton:

19 isu indatagna a datonna ti maysa a pinggan a pirac a ti dagsenna sangagasut ket tallopulo a *siclo,* maysa a malocong a pirac a pitopulo a siclo, a cas ti siclo ti santuario; agpadpadada a napno iti namayecmec nga harina a nagamayan iti lana, nga agservi a maysa a daton a bellaay;

20 maysa a cuchara a balitoc a sangapulo a *siclo,* a napno iti incienso;

21 maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, maysa a lalaki a cordero a maysa ti tawenna, nga agservi a daton a mapuuran;

22 maysa a lalaki cadagiti calding a daton gapu iti basol;

23 ket iti agservi a sacrificio dagiti daton iti cappia dua a baca a lallaki, lima a carnero a lallaki, lima a calding a lallaki, lima a lallaki a cordero nga agtawenda iti maysa; daytoy isu ti daton ni Natanael nga anac a lalaki ni Suar.

24 Idi maicatlo nga aldaw ni Eliab nga anac a lalaki ni Helon, a palungo dagiti annac ni Zabulon:

25 ti datonna maysa a pinggan a pirac a ti dagsenna sangagasut ket tallopulo a *siclo,* maysa a malucong a pirac a pitopulo a siclo a cas ti siclo ti santuario; agpadada a napno iti namayecmec nga harina a nagamayan iti lana a maipaay a daton a bellaay,

26 maysa a cucharra a balitoc a sanĝa-
pulo a *siclo*, a napno iti incienso;
27 maysa a bumaro a baca, maysa a
carnero a lalaki, maysa a cordero a lalaki
nĝa agtawen iti maysa, nĝa agservi a da-
ton a mapuuran;
28 maysa a lalaki cadagiti caldinĝ a
daton gapu iti basol;
29 ket ti maipaay a sacrificio dagiti da-
ton iti cappia, dua a baca a lallaki, lima a
carnero a lallaki, lima a caldinĝ a lallaki,
lima a cordero a lallaki nĝa agtawenda iti
maysa: daytoy isu idi ti daton ni Eliab
nĝa anac a lalaki ni Helon.

30 Idi maicapat nĝa aldaw ni Elisur
nĝa anac a lalaki ni Sedeur, a panĝolo
dagiti annac ni Ruben:
31 ti indatonna maysa a pinĝgan a pi-
rac a ti dagsenna sanĝagasut ket tallopulo
a *siclo*, maysa a malucong a pirac a pito-
pulo a siclo, cas iti siclo ti santuario; ag-
padada a napno iti namayecmec nĝa harina
a nagamayan iti lana, nĝa agservi a maysa
a daton a bellaay;
32 maysa a cucharra a balitoc a sanĝa-
pulo a *siclo*, a napno iti incienso:
33 maysa a bumaro a baca, maysa a car-
nero a lalaki, maysa a cordero a lalaki a
maysa ti tawenna, a maipaay a daton a
mapuuran;
34 maysa a lalaki cadagiti caldinĝ a da-
ton gapu iti basol;
35 ket ti maipaay a sacrificio dagiti dat-
daton iti cappia, dua a baca a lallaki, lima
a carnero a lallaki, lima a calding a lalla-
ki, lima a cordero a lallaki nĝa agtawenda
iti maysa: daytoy ti daton idi ni Elisur
nĝa anac a lalaki ni Sedeur.

36 Idi maicalima nĝa aldaw ni Salamiel
nĝa anac a lalaki ni Surisaddai, a palunĝo
dagiti annac ni Simeon:
37 ti indatonna maysa a pinĝgan a pi-
rac a ti dagsenna sanĝagasut ket tallopulo
a *siclo*, maysa a malucong a pirac a pi-
topulo a siclo, a cas ti siclo ti santuario;
agpadada a napno iti namayecmec nĝa
harina a nagamayan iti lana a maipaay a
daton a bellaay;
38 maysa a cucharra a balitoc a sanĝa-
pulo a *siclo*, a napno iti incienso;
39 maysa a bumaro a baca, maysa a
carnero a lalaki, maysa a cordero a lalaki
nĝa agtawen iti maysa, a daton a mapu-
uran;
40 maysa a lalaki cadagiti caldinĝ a
daton gapu iti basol;
41 ket ti maipaay a sacrificio dagiti dat-
daton iti cappia, dua a baca a lallaki, lima
a carnero a lallaki, lima a caldinĝ a lallaki,
lima a cordero a lallaki nĝa agtawenda
iti maysa: daytoy ti daton idi ni Salamiel
nĝa anac a lalaki ni Surisaddai.

42 Idi maicanem nĝa aldaw, ni Eliasaf
nĝa anac a lalaki ni Dehuel, a palunĝo da-
giti annac ni Gad:
43 ti datonna idi maysa a pinĝgan a pi-
rac a ti dagsenna sanĝagasut ket tallopulo
a *siclo*, maysa a malucong a pirac a pito-
pulo a siclo, a cas ti siclo ti santuario;
agpadada a napno iti namayecmec nĝa
harina a nagamayan iti lana a maipaay a
daton a bellaay;
44 maysa a cuchara a balitoc a sanĝa-
pulo a *siclo*, a napno iti incienso;
45 maysa a bumaro a baca, maysa a car-
nero a lalaki, maysa a cordero a lalaki
nĝa agtawen iti maysa, a daton a ma-
puuran;
46 maysa a lalaki cadagiti caldinĝ a da-
ton gapu iti basol;
47 ket ti maipaay a sacrificio dagiti
datdaton iti cappia, dua a baca a lallaki,
lima a carnero a lallaki, lima a caldinĝ a
lallaki, lima a cordero a lallaki a maysa ti
tawenda: daytoy ti daton idi ni Eliasaf
nĝa anac ni Dehuel.

48 Idi maicapito nĝa aldaw ni Eliasama
nĝa anac a lalaki ni Ammiud, a palunĝo
dagiti annac ni Efraim:
49 ti datonna idi maysa a pinĝgan a
pirac a ti dagsenna sanĝagasut ket
tallopulo a *siclo*, maysa a malucong a
pirac a pitopulo a siclo, a cas ti siclo ti
santuario; agpadada a napno iti namayec-
mec nĝa harina a nagamayan iti lana nĝa
agservi a daton a bellaay;
50 maysa a cuchara a balitoc a sanĝa-
pulo a *siclo*, a napno iti incienso;
51 maysa a bumaro a baca, maysa a
carnero a lalaki, maysa a cordero a lalaki
nĝa agtawen iti maysa, a daton a mapu-
uran;
52 maysa a lalaki cadagiti caldinĝ a
daton gapu iti basol;
53 ket ti maipaay a sacrificio dagiti
datdaton iti cappia, dua a baca a lallaki,
lima a carnero a lallaki, lima a caldinĝ
a lallaki, lima a cordero a lallaki a maysa
ti tawenda: daytoy isu idi ti daton ni
Elisama nĝa anac a lalaki ni Ammiud.

54 Idi maicawalo nĝa aldaw ni Gama-

liel nga anac a lalaki ni Fadassur, a palungo dagiti annac ni Manases:
55 ti datonna idi maysa a pinggan a pirac a ti dagsenna sangagasut ket tallopulo a *siclo,* maysa a malucong a pitopulo a siclo, a cas ti siclo ti santuario; agpadada a napno iti namayecmec nga harina a nagamayan iti lana, nga agservi a daton a bellaay;
56 maysa a cuchara a balitoc a sangapulo a *siclo,* a napno iti incienso;
57 maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, maysa a cordero a lalaki nga agtawen iti maysa, a daton a mapuuran;
58 maysa a lalaki cadagiti calding a daton gapu iti basol;
59 ket ti maipaay a sacrificio dagiti datdaton iti cappia, dua a baca a lallaki, lima a carnero a lallaki, lima a calding a lallaki, lima a cordero a lallaki a ti tawenda maysa: daytoy ti daton idi ni Gamaliel nga anac a lalaki ni Fedassur.

60 Idi maicasiam nga aldaw ni Abidan nga anac a lalaki ni Gedeon, a palungo dagiti annac ni Benjamin:
61 ti datonna idi maysa a pinggan a pirac a ti dagsenna sangagasut ket tallopulo a *siclo,* maysa a malucong a pirac a pitopulo a siclo, a cas ti siclo ti santuario; agpadada a napno iti namayecmec nga harina a nagamayan iti lana, a daton a bellaay;
62 maysa a cuchara a balitoc a sangapulo a *siclo,* a napno iti incienso;
63 maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, maysa a cordero a lalaki a maysa ti tawenna, nga agservi a daton a mapuuran;
64 maysa a lalaki cadagiti calding a daton gapu iti basol;
65 ket ti maipaay iti sacrificio dagiti datdaton iti cappia, dua a baca a lallaki, lima a carnero a lallaki, lima a calding a lallaki, lima a cordero a lallaki nga agtawenda iti maysa: daytoy idi ti daton ni Abidan nga anac a lalaki ni Gedeon.

66 Idi maicasangapulo nga aldaw ni Ahiezer nga anac a lalaki ni Ammisaddai, a palungo dagiti annac ni Dan:
67 ti datonna idi maysa a pinggan a pirac a ti dagsenna sangagasut ket tallopulo a *siclo,* maysa a malucong a pirac a pitopulo a siclo, a cas ti siclo ti santuario; agpadada a napno iti nayecmec nga harina a nagamayan iti lana a daton a bellaay;
68 maysa a cuchara a balitoc a sangapulo a *siclo,* a napno iti incienso;
69 maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, maysa a cordero a lalaki nga agtawen iti maysa, a maipaay a daton a mapuuran;
70 maysa a lalaki cadagiti calding a daton gapu iti basol;
71 ket ti maipaay a sacrificio dagiti datdaton iti cappia, dua a baca a lallaki, lima a carnero a lallaki, lima a calding a lallaki, lima a cordero a lallaki nga agtawenda iti maysa: daytoy isu idi iti daton ni Ahiezer nga anac a lalaki ni Ammisaddai.

72 Idi maicasangapulo ket maysa nga aldaw, ni Fegiel nga anac a lalaki ni Ocran, a palungo dagiti annac ni Aser:
73 ti datonna idi maysa a pinggan a pirac a ti dagsenna sangagasut ket tallopulo a *siclo,* maysa a malucong a pirac a pitopulo a siclo, a cas ti siclo ti santuario; agpadada a napno iti namayecmec nga harina a nagamayan iti lana nga agservi a daton a bellaay;
74 maysa a cuchara a balitoc a sangapulo a *siclo,* a napno iti incienso;
75 maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, maysa a cordero a lalaki nga agtawen iti maysa, nga agservi a daton a mapuuran;
76 maysa a lalaki cadagiti calding a daton gapu iti basol;
77 ket ti maipaay a sacrificio dagiti datdaton iti cappia, dua a baca a lallaki, lima a carnero a lallaki, lima a calding a lallaki, lima a cordero a lallaki nga agtawenda iti maysa: daytoy ti daton idi ni Fegiel nga anac a lalaki ni Ocran.

78 Idi maicasangapulo ket dua nga aldaw ni Ahira nga anac a lalaki ni Enan, a palungo dagiti annac ni Neftali:
79 ti datonna idi maysa a pinggan a pirac a ti dagsenna sangagasut ket tallopulo a *siclo,* maysa a malucong a pirac a pitopulo a siclo, a cas ti siclo ti santuario; agpadada a napno iti namayecmec nga harina a nagamayan iti lana a maipaay a daton a bellaay;
80 maysa a cuchara a balitoc a sangapulo a *siclo,* a napno iti incienso;
81 maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, maysa a cordero a lalaki a maysa ti tawenna, a maipaay a daton a mapuuran;

82 maysa a lalaki cadagiti calding a
daton gapu iti basol;
83 ket ti maipaay a sacrificio dagiti
datdaton iti cappia, dua a baca a lallaki,
lima a carnero a lallaki, lima a calding a
lallaki, lima a cordero a lallaki nga agta-
wenda iti maysa: daytoy isu ti daton idi
ni Ahira nga anac a lalaki ni Enan.

84 Daytoy ti panangisibbo dagiti pa-
lungo ti Israel iti altar idi aldaw a pan-
nacalanana: sangapulo ket dua a pinggan a
pirac, sangapulo ket dua a malucong a
pirac, sangapulo ket dua a cuchara a
balitoc;
85 tunggal pinggan a pirac a *nagdagsen*
iti sangagasut ket tallopulo a *siclo,* ken
tunggal malucong iti pitopulo; amin a
pirac dagiti al-alicamen dua ribo ket
uppat a gasut a *siclo,* a cas ti siclo ti
santuario;
86 dagiti sangapulo ket dua a cuchara a
balitoc, a napno iti incienso nga *agdagsen*
iti sangapulo *a siclo* ti maysa, cas iti siclo ti
santuario; amin ti balitoc dagiti cuchara
sangagasut ket duapulo a siclo;
87 amin a bacbaca a daton a mapuuran
sangapulo ket duada, dagiti carnero sanga-
pulo ket duada, dagiti cordero nga ag-
tawen iti maysa sangapulo ket duada,
ken ti datonda a bellaay; ket dagiti lallaki
cadagiti calcalding a daton gapu iti basol
sangapulo ket duada;
88 ket amin dagiti bacbaca a maipaay a
sacrificio dagiti datdaton iti cappia dua-
pulo ket uppat, dagiti carnero innem a
pulo, dagiti calding innem a pulo, dagiti
cordero innem a pulo. Daytoy isu idi ti
pannacaisibbo ti altar idi nalpas a na-
lanaan.

89 Ket idi ni Moises napan iti tolda ti
gimong a nakisao kencuana, nangngegna
ngarud ti Timec a makisao kencuana
nanipud iti ngatoen ti saad ti caasi nga
adda iti rabaw ti lacasa ti pamanecnec,
nanipud iti nagbaetan dagiti dua a keru-
bin: ket isu nakisao kencuana.

Dagiti pito a silaw. Ti pannacadalus
dagiti Levitas.

8 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a
kinunana,
2 Ibagam ken Aaron ket saoem ken-
cuana, No seggedam dagiti pagsaingan,
dagiti pito a pagsaingan silawandanto ti
sangoanan ti candelero.
3 Ket ni Aaron inaramidna a casta;
pinasgedanna dagiti pagsainganna *tapno*
silawanda ti sangoanan ti candelero, cas
imbilin ni Jehova ken Moises.
4 Ket daytoy isu idi ti naaramid a
candelero, pinitpit a balitoc; iti poonna,
ken iti sabsabongna aramid a pinitpit idi:
cas mayannurot iti pagwadan nga impa-
rang ni Jehova ken Moises, casta ti inara-
midna a candelero.

5 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a
kinunana,
6 Alaem dagiti Levitas cadagiti annac
ti Israel, ket dalusam ida.
7 Ket castoy ti aramidemto cadacuada,
tapno dalusam ida warisam ida iti danum
a paggugoran, ket paipagnada ti nabajas
iti amin a lasagda, ket labaanda dagiti
pagan-anayda, ket dalusanda ti bagbagida.
8 Sada alaen ti maysa a bumaro a
baca ken ti datonna a bellaay, a namayec-
mec nga harina a nagamayan iti lana; ken
sabali a bumaro a baca ti alaemto a
daton gapu iti basol.
9 Ket idatagmonto dagiti Levitas iti sa-
ngo ti tolda ti gimong; ket ummongemto
amin a gimong dagiti annac ti Israel;
10 sacanto iparang dagiti Levitas iti
sango ni Jehova. Ket dagiti annac ti
Israel ipátaydanto dagiti imada cadagiti
Levitas:
11 ket ni Aaron idatonnanto dagiti Le-
vitas iti sango ni Jehova, a maibatog a
daton a mailili, iti biang dagiti annac
ti Israel, tapno buddongda ti agaramid iti
panagservi ken Jehova.
12 Ket dagiti Levitas ipátaydanto dagiti
im-imada iti ol-olo dagiti baca a lallaki:
ket idatonmo ti maysa a maipaay a daton
gapu iti basol, ket ti caduana maiservi a
daton a mapuuran ken Jehova tapno ma-
aramid a pacaabbongan dagiti Levitas.
13 Ket iparangmonto dagiti Levitas iti
sango ni Aaron, ken iti sango dagiti an-
nacna a lallaki, ket idatagmonto ida a da-
ton a mailili ken Jehova.

14 Castoy ti panangilasinmonto cadagiti
Levlevitas cadagiti annac ti Israel; ket
cucuacto dagiti Levitas.
15 Ket iti calpasan daytoy, dagiti Lev-
itas sumbrecdanto nga agaramid iti panag-
annong iti tolda ti gimong: ket dalu-
samto ida, ken idatonmo ida a daton a
mailili.
16 Ta isuda maitedda caniac a matali-
pupus a naggapuda cadagiti annac ti Israel;

innalac ida a maisúlit cadagiti amin a ma-
nĝlucat iti aanacan, a dagiti inauna nĝa
annac met laenĝ dagiti amin nĝa annac ti
Irael.
17 Ta amin dagiti inaunaan cadagiti
annac ti Israel, cucuac ida, tao man ken
animal: iti aldaw a pinanĝcabilco iti isu-
amin nĝa anac nĝa inauna iti daga nĝa
Egipto, sinantificarco ida a maipaay ca-
niac met laenĝ.
18 Ket innalac dagiti Levitas a súlit
dagiti amin nĝa inauna cadagiti annac ti
Israel.
19 Ket intedco dagiti Levitas a cas sá-
gut ken Aaron ken cadagiti annacna a lal-
laki a naggapuda cadagiti annac ti Israel,
tapno aramidenda ti annonĝ dagiti annac
ti Israel iti tolda ti gimonĝ, ken manĝa-
ramid iti pannacaabbonĝ a maipaay ca-
dagiti annac ti Israel; tapno ti didigra
awanto cadagiti annac ti Israel, no dagiti
annac ti Israel umadanida iti santuario.

20 Castoy ti inaramid da Moises, ken
Aaron ken amin a gimonĝ dagiti annac ti
Israel, cadagiti Levitas: cas mayannurot
iti isu-amin nĝa imbilin ni Jehova ken
Moises maipapan cadagiti Levitas, casta ti
inaramid dagiti annac ti Israel cadacuada.
21 Ket dagiti Levitas ginugoranda da-
giti bagbagída iti basol, ket linabaanda
dagiti cawesda; ket ni Aaron indatagna
ida a daton a mailili iti sanĝo ni Jeho-
va; ket ni Aaron inaramidna ti pannaca-
abbonĝ a maipaay cadacuada tapno dalu-
sanna ida.
22 Ket iti calpasan dayta, simrec dagi-
ti Levitas a manĝakem iti annonĝda iti
tolda ti gimonĝ iti imatanĝ ni Aaron ken
imatanĝ dagiti annacna a lallaki: cas im-
bilin ni Jehova ken Moises iti maipapan
cadagiti Levitas, casta ti inaramidda cada-
cuada.

23 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a
kinunana,
24 Daytoy isu ti maipapan cadagiti Le-
vitas; manipud agtawen iti duapulo ket
lima ken nasuroc sumrecdanto nĝa agan-
nonĝ iti panagservi iti trabajo iti tolda ti
gimonĝ:
25 ket manipud agtawen iti limpulo ag-
sardenĝdanto nĝa agannonĝ iti trabajo, ket
didanto agannonĝen,
26 nĝem agservidanto agraman cacab-
satda iti tolda ti gimonĝ, a manĝsalimetmet
iti panagaluad, ket dida agannonĝ. Cas-
toy ti aramidem cadagiti Levitas maipa-
pan iti servicioda.

*Ti linteg maipapan iti pannacanĝilin ti pas-
cua. Ti ulep iti rabaw ti Tabernaculo.*

9 Ket ni Jehova nakisao ken Moises iti
let-ang ti Sinai iti umuna a bulan
ti maicadua a tawen calpasan ti ipapanaw-
da iti daga nĝa Egipto, a kinunana,
2 Maysa pay nĝilinen dagiti annac ti
Israel ti pascua iti naitudinĝ nĝa aldawna.
3 Iti maicasanĝapulo ket uppat nĝa
aldaw iti daytoy a bulan iti rumabii,
nĝilinenyonto iti natudinĝan nĝa aldawna,
cas mayannurot cadagiti isu-amin nĝa al-
alagaden iti dayta, ken cas mayannatup iti
isu-amin a bilbilin iti dayta, salimetmet-
anyonto.
4 Ket ni Moises imbagana cadagiti
annac ti Israel tapno nĝilinenda ti pascua.
5 Ket nĝinilinda ti pascua iti umuna a
bulan, iti maicasanĝapulo ket uppat nĝa
aldaw ti bulan idi rumabii idiay let-anĝ
ti Sinai: cas mayannurot iti isu-amin nĝa
imbilin ni Jehova ken Moises, casta ti
inaramid dagiti annac ti Israel.
6 Ket adda idi dadduma a lallaki a
saan a nadalus a gapu iti natay a banĝcay
ti maysa a tao, a dida nacabalinan a nanĝ-
nĝilinan iti pascua iti daydiay nĝa aldaw:
ket immayda iti sanĝo ni Moises ken ni
Aaron iti daydiay nĝa aldaw:
7 ket dagidiay a lallaki kinunada
kencuana, Saancam a nadalus a gapu iti
natay a banĝcay ti maysa a tao: aniat'
gapuna a matipdancami tapno dicam
manĝidatag iti daton ni Jehova iti natudi-
nĝan nĝa aldawna iti baet dagiti annac ti
Israel?
8 Ket ni Moises kinunana cadacuada,
Aguraycayo; ta denĝgec no ania ti ibilinto
ni Jehova maipapan cadacayo.

9 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a
kinunana,
10 Ibagam cadagiti annac ti Israel, a
cunam, No siasino a tao cadacayo wenno
cadagiti caputotanyo saanto a nadalus gapu
iti natay a banĝcay ti tao, wenno adda iti
dalan nĝa adayu, nupay casta nĝilinennanto
ti pascua ken Jehova.
11 Iti maicadua a bulan iti maicasa-
nĝapulo ket uppat nĝa aldaw no rumabii,
isut' nĝilinendanto; canendanto agraman
di nalevaduraan a tinapay, ken napait a
natnatenĝ.
12 Awanto ti tiddaenda iti dayta aginĝ-

ga iti bigat, didanto tuccolen iti uray
maysa la a tulan̄gna: cas mayannurot iti
isu-amin n̄ga al-alagaden ti pascua n̄gilin-
endanto.
13 N̄gem ti tao a nadalus, ket awan iti
dalan, ket liwayanna a n̄gilinen ti
pascua, dayta a tao maipusayto iti ilina;
gaput ta saanna n̄ga indatag ti daton ni
Jehova iti natudin̄gan n̄ga aldawna, dayta
a tao awitennanto ti basolna.
14 Ket no maysa a gangannaet a maki-
pagnaed cadacayo, ket n̄gilinenna ken
Jehova ti pascua, cas mayannatup iti
alagaden ti pascua ken cas mayannurot iti
naibilin iti dayta, castanto ti aramidenna.
Addaancayto iti maymaysa a pagalagadan,
agpada a maipaay iti gangannaet, ken
maipaay iti tubo iti daga.

15 Ket iti aldaw a pannacaban̄gon ti
tabernaculo, ti ulep tinaccubanna ti taber-
naculo, a di tolda met laen̄g ti pama-
necnec: ket iti rumabii cas kita ti apuy
nagsaad iti rabaw ti tabernaculo, agpapan
iti bigat.
16 Casta idi n̄ga agnanayon: ti ulep
tinaccubanna ket nagparan̄g cas apuy iti
rabii.
17 Ket idi nagpan̄gato ti ulep nanipud
iti rabaw ti Tabernaculo, iti calpasan dayta
n̄garud, dagiti annac ti Israel nagnada:
ket iti disso a nagsarden̄gan ti ulep, sadiay
ti nagpacarsoan dagiti annac ti Israel.
18 Iti panagbilin ni Jehova, dagiti
annac ti Israel nagnada, ket iti panagbilin
ni Jehova nagpacarsoda: bayat ti panagyan
ti ulep iti rabaw ti tabernaculo nagsardeng-
da a sitotolda.
19 Ket idi nagtactac ti ulep iti rabaw ti
tabernaculo iti adu n̄ga aldaw, dagiti annac
ti Israel n̄garud sinalimetmetanda ti ingu-
namgunam ni Jehova, ket saanda a nagluas.
20 Ket no dadduma, ti ulep agyan idi,
iti bassit n̄ga aldaw iti rabaw ti taberna-
culo; iti casta nasardengda a sitotolda cas
ti imbilin ni Jehova, ket nagluasda cas
mayannurot iti bilin ni Jehova.
21 Ket no dadduma daydi ulep nag-
yan nanipud rumabii in̄ggana iti bigat,
ket idi a naipan̄gato ti ulep iti bigat,
nagluasda: wenno *no nagnayon* iti aldaw
ken rabii, idi a naipan̄gato di ulep,
nagnada.
22 No nagdua n̄ga aldaw, wenno naca-
bulan, wenno nacatawen a nagtactac di
ulep iti rabaw ti tabernaculo a sitataen̄g
idiay, dagiti annac ti Israel nagbatida a
sitotolda ket saanda a nagluas; n̄gem idi
naipan̄gato, nagnada.
23 Idi imbilin ni Jehova nagtoldada,
ket idi imbilin ni Jehova nagluasda:
sinalimetmetanda ti ingunamgunam ni
Jehova, iti panan̄gibilin ni Jehova ken
Moises idi.

Dagiti tan̄gguyob a pirac. Dagiti caputotan pumanawda iti Sinai. Ni Hobab naawis a makipagcuyog cadagiti tattao. Ti panagluas.

10 Ket ni Jehova nagsao ken Moises,
a kinunana,
2 Man̄garamidca iti dua a tan̄gguyob
a pirac: man̄garamidcanto cadagitoy na-
pitpit: ket aramatemto ida a pagayab iti
gimon̄g ken pamagluas cadagiti nagpa-
carso.
3 Ket no pagtimkenda ida, amin a
gimon̄g aguummon̄gdanto iti yanmo iti
ruan̄gan ti tolda ti gimon̄g.
4 Ket no maymaysa laen̄g ti pagtim-
kenda, dagiti pan̄goloen dagiti palun̄go da-
giti rinibu n̄ga Israel aguummon̄gdanto
n̄garud iti yanmo.
5 ket no pagunienyo ti maysa iti na-
cadandanag, dagiti buyot n̄ga adda iti
ban̄girna iti daya, yussuatdanto ti pan-
nagnada.
6 Ket no paguniendanto ti nacadanda-
nag a maicadua, dagiti buyot n̄ga adda iti
ban̄girna ti abagatan yussuatdanto ti pan-
nagnada: paguniendanto ti nacadandanag
a maipan̄ggep iti panagluasda.
7 N̄gem no ti gimon̄g maummon̄gda
n̄ga agtitipon pagtimkenyonto, n̄gem di-
cayto pagunien ti nacadandanag.
8 Ket dagiti annac a lallaki ni Aaron
a dagiti sacerdote pagtimkendanto dagiti
tan̄gguyob; ket dagitoyto ti agservi cada-
cayo n̄ga al-alagaden iti agnanayon cada-
giti putputotyo.
9 Ket no incayo makigubat iti dagayo
a maisuprin̄g iti cabusor a mamarigat
cadacayo, no casta pagunienyonto iti
nacadandanag dagiti tan̄gguyob; ket ma-
ipalagipcayto iti san̄go ni Jehova a Dios-
yo, ket maispalcayto cadagiti cabusoryo.
10 Casta met iti aldaw dagiti ragsacyo,
ken cadagiti naikedn̄gan a fiestayo, ken
cadagiti panan̄grugi dagiti bulbulanyo,
pagtimkenyonto dagiti tan̄gguyob iti ra-
baw dagiti datonyo a mapuuran, ken rabaw
dagiti sacrificio dagiti datonyo gapu iti
cappia; ket isudanto cadacayo ti maysa a

pacalaglagipan iti sangô ti Diosyo: siac ni
Jehova a Diosyo.

11 Ket naaramid nga iti maicadua a
tawen, iti maicadua a bulan, iti maicadua-
pulo nga aldaw ti bulan, di ulep naipa-
ngato nanipud iti rabaw ti tabernaculo ti
pamanecnec.
12 Ket dagiti annac ti Israel nagrub-
buatda cas mayannurot iti pannagnada a
pumanaw iti tay-ac ti Sinai; ket di ulep
nagsardeng iti tay-ac ti Paran.
13 Ket isuda immuna nga inyussuatda
ti pannagnada cas mayannatup iti bilin ni
Jehova nga *intalecna* ken Moises.
14 Ket iti umuna a *lugar,* ti bandera
ti sangapacarsoan dagiti annac ni Juda nag-
rubbuatda a nagna cas iti ornos dagiti buy-
buyotda: ket ti nangpangolo iti buyotna
isu idi ni Nahason nga anac a lalaki ni
Aminadab.
15 Ket ti nangpangolo iti buyot ti
caputotan dagiti annac ni Isacar isu idi ni
Natanael nga anac a lalaki ni Suar.
16 Ket ti nangpangolo iti buyot ti
caputotan dagiti annac ni Zabulon isu idi
ni Eliab nga anac a lalaki ni Helon.

17 Ket ti tabernaculo nalasang idi; ket
dagiti annac a lallaki ni Gerson ken dagiti
annac a lallaki ni Merari, isuda a naga-
wit iti tabernaculo, nagrubbuatda.
18 Ket ti bandera ti sangcapacarsoan ni
Ruben nagrubbuat a nagna cas mayannurot
cadagiti buybuyotda; ket ti nangipangolo
iti buyotna isu idi ni Elisur nga anac a
lalaki ni Sedeur.
19 Ket ti nangipangolo iti buyot ti
caputotan dagiti annac ni Simeon isu idi
ni Salamiel nga anac a lalaki ni Surisad-
dai.
20 Ket ti nangipangolo iti buyot ti
caputotan dagiti annac ni Gad isu idi ni
Eliasaf nga anac a lalaki ni Dehuel.

21 Ket dagiti Coatitas nagrubbuatda a
nagna, a siaawit iti santuario: ket *dagiti
dadduma,* idi a dumatdatengda, sina-
ngalda ti tabernaculo.
22 Ket ti bandera ti sangcapacarsoan
dagiti annac ni Efraim nagrubbuatda a
nagna cas mayannurot cadagiti buybuyot-
da: ket ti nangipangolo iti buyotda isu idi
ni Elisama nga anac a lalaki ni Amiud.
23 Ket ti nangipangolo iti buyot ti
caputotan dagiti annac ni Manases isu idi
ni Gamaliel nga anac a lalaki ni Fadassur.
24 Ket ti nangipangolo iti buyot ti
caputotan dagiti annac ni Benjamin isu
idi ni Abidam nga anac a lalaki ni Gedeon.

25 Ket ti bandera ti sangcapacarsoan
dagiti annac ni Dan nga isu idi ti akinudi
cadagiti isu-amin a nagpacarso nagrubbuat
a nagna cas mayannurot cadagiti buybuyot-
da: ket ti nangipangolo idi iti buyotna
isu ni Ahiezer nga anac a lalaki ni
Ammisaddai.
26 Ket ti nangipangolo iti buyot ti
caputotan dagiti annac ni Aser isu idi ni
Fegiel nga anac a lalaki ni Ocran.
27 Ket ti nangipangolo iti buyot ti
caputotan dagiti annac ni Neftali isu idi
ni Ahira nga anac a lalaki ni Enan.
28 Castoy idi dagiti panagussuat dagiti
annac ti Israel a mayannatup cadagiti
buybuyotda, ket nagrubbuatda.

29 Ket ni Moises kinunana ken Hobab
nga anac a lalaki ni Raguel a taga Madian,
a catugangan ni Moises, Agbariw-ascami
a mapan iti disso a sinao ni Jehova,
Itedconto cadacayo: Umayca cadacami,
ket naimbagto ti aramidenmi kenca: ta ni
Jehova naimbag ti sinaona maipapan iti
Israel.
30 Ket isu kinunana kencuana, Saanac-
to nga umay; ngem innacto iti bucodco a
daga, ken cadagiti cabagiac.
31 Ket kinuna *ni Moises,* Dinacam bay-
bay-an, dawatec kenca; yantangay ammom
no casanonto ti panagtaengmi iti tay-ac,
ket sicanto ti pannacamatami.
32 Ket daytoyto a no umayca cada-
cami, pudno a maaramidto nga uray ania
nga imbag nga ipaayto ni Jehova cada-
cami, castanto met ti aramidenmi kenca.

33 Ket nagluasda nanipud iti bantay ni
Jehova a tallo nga aldaw a panagpagna
ket ti lacasa ti tulag ni Jehova immun-
una ngem isuda iti pagnaen ti tallo nga
aldaw, nga agsapul iti disso a paginana-
anda.
34 Ket ti ulep ni Jehova nagyan iti
ngatoenda iti aldaw idi a nagluasda
nanipud iti nagpacpacarsoanda.

35 Ket naaramid nga idi nga nagluas di
lacasa, ni Moises kinunana, Tumacderca,
O Jehova, ket dagiti cabusormo mawara-
da coma; ket agtalaw coma iti sangoanam
dagiti gumura kenca.
36 Ket idi nagsardeng, isu kinunana,
Agsublica, O Jehova, cadagiti linacsa ti
rinibribu nga Israel.

Ti ili agdanenḡdenḡ, ket paglidayan ni Moises. Pitopulo a lallacay madu- tocda a tumulonḡ ken Moises. Ni Eldad ken Medad. Maibaon dagiti tuctucling.

11 Ket ti ili isuda idi ti cas nagdane-
nḡdenḡ *a nagsao* iti dakes cadagiti
lapayag ni Jehova· ket idi a nanḡnḡeg ni
Jehova, napabara ti punḡtotna; ket ti
apuy ni Jehova simged iti baetda ket
inalun-unna ti akinudi a paset ti pacarso.
2 Ket dagiti tao inawaganda ni Moises,
ket ni Moises nagcararag ken Jehova, ket
ti apuy nagsardenḡ.
3 Ket ti nagan daydiay a yan matawag
idi iti Tabera* : gaput ta ti apuy ni Jehova
simged iti baetda.

4 Ket ti caaduan nḡa adda idi cadacua-
da naggartemda unay iti napalalo: ket
dagiti annac ti Israel casta met a nagsanḡ-
itda manen, ket kinunada, Asino ti manḡ-
tedto cadacami iti lasag a sidaen?
5 Malagipmi ti ic-ican a sinidsidami
idiay Egipto nḡa awan baybayadna, dagi-
ti pepino, ken dagiti morod, ken dagiti
cutsay, ken dagiti lasona, ken bawang:
6 nḡem ti cararuami ita malaylay; aw-
an ti uray ania laenḡ a makita no di day-
toy mana.
7 Ket di mana cas la iti bukel ti culan-
tro, ket ti kitana cas la ti kita ti bdelio.
8 Ket nagwaras dagiti tao ket inum-
monḡda, ket ginilinḡda cadagiti pagi-
linḡan wenno linutlutda iti paglebbecan,
ket lininḡtada iti banḡa, ket inaramidda a
bibinḡca: ket ti ramanna cas la raman ti
baro a lana.
9 Ket idi agtinnag ti linnaaw iti nag-
pacarsoan iti rabii, ti mana agtinnag idi
iti rabawna.

10 Ket ni Moises nanḡnḡegna a nag-
sanḡit dagiti tao iti sacnap dagiti famfam-
iliada, tunḡgal maysa a lalaki iti ridaw ti
ruanḡan ti toldana: ket ti punḡtot ni Je-
hova bimmara iti casta unay, ket ni Moi-
ses nalucsaw.
11 Ket ni Moises kinunana ken Jehova,
Aniat' gapuna nḡa impaaymo iti dakes itoy
adipenmo? Ket apayapay diac nacasarac
iti caasi iti imatanḡmo ta ipabaclaymo
caniac ti awit iti dagup dagitoy a tattao?
12 Pinatanurco aya ida iti unegco amin
dagitoy a tao? ¿Pinasnḡayco aya ida, ta-
pno kinunam caniac, Sacroyem ida ita
barucongḡmo, cas agtaraken nḡa ama a ma-
nḡubba iti agsuso nḡa ubing aginḡga iti
daga nḡa insapatam cadagiti ammada?
13 Sadino ti pamaaddaac iti lasag nḡa
itedco iti dagup dagitoy a tao? ta isuda
agsanḡsanḡitda iti yanco a cunada, Iccan-
nacam iti lasag tapno macapanḡancami.
14 Diac cabaelan a maymaysa nḡa awi-
ten ti amin dagitoy a tao, ta napalalo a
nagdagsen caniac.
15 Ket no castoy la ti pamaayam can-
iac, dawatec kenca a patayennac ita imam,
no natumpunḡac la ket ti caasi iti sac-
lanḡmo; ket dica coma ipalubos a maki-
tac ti kinaay-ay-ayco.

16 Ket ni Jehova kinunana ken Moises,
Ummonḡem iti yanco ti pitopulo a lalla-
ki cadagiti lallacay ti Israel, nḡa am-
mom nḡa isuda ti calalacayan ti ili ken
agturay cadacuada; ket yegmo ida iti to-
lda ti gimonḡ tapno makipagyanda kenca
idiay.
17 Ket siac bumabaacto, ket makisaoac-
to kenca idiay; ket manḡalaacto iti Espi-
ritu nḡa adda kenca ket icabilconto cada-
cuada; ket makipagawitdanto kenca iti
awit ti ili, tapno dica agmaymaysa a
manḡawit.
18 Ket cunam cadagiti tao, Santificar-
enyo ti bagbagíyo a maipaay iti bigat, sa-
cayto agsida iti lasag: ta nagsanḡitcayo
cadagiti lapayag ni Jehova, a kinunayo,
Asino ti manḡted cadacam iti lasag a
sidaen? ta naimbag cadacam idi idiay
Egipto: isut' gapuna a ni Jehova iccanna-
cayto iti lasag, ket agsidacayto.
19 Dicayto agsida iti maysa nḡa aldaw
laeng, wenno dua nḡa aldaw, wenno lima
nḡa aldaw, wenno sanḡapulo nḡa aldaw,
wenno duapulo nḡa aldaw;
20 no di ket iti uneg ti macabulan,
inḡgana ti di agruar cadagiti abut dagiti
agonḡyo, ken macasuya cadacayo: gaput
ta inwagsacyo ni Jehova nḡa adda iti ba-
etyo, ket nagsanḡitcayo iti sanḡoananna, a
kinunayo, Ania ti gapuna a pimmanaw-
cami sadi Egipto?
21 Ket ni Moises kinunana, Ti ili nḡa
iti baetna addaac innem a gasut a ribu a
magmagna; ket sica kinunam, Iccacto ida
iti lasag a sidaenda iti uneg ti macabulán.
22 ¿Mapapatayto dagiti arban ken pa-
nḡen tapno umanay cadacuada wenno
matiptipon a maummonḡto amin nḡa ican

* *Tabera*: cayatna a saoen, *panagpuor.*

ti taaw n̄ga agservi cadacuada, tapno umanay cadacuada?
23 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Immababa aya ti ima ni Jehova? ita makitamto no ti saoc matun̄gpalto wenno saan.

24 Ket ni Moises rimmuar ket sinaona iti ili dagiti balicas ni Jehova: ket inummon̄gna dagiti pitopulo a lallaki a lallacay ti ili ket insaadna ida iti lawlaw ti Tabernaculo.
25 Ket ni Jehova bimmaba iti ulep, ket nakisao kencuana, ket nan̄gala iti Espiritu n̄ga adda idi kencuana, ket incabilna cadagiti pitopulo a lallacay ket naaramid n̄ga idi immapay cadacuada ti Espiritu nagpadtoda, n̄gem saanda n̄ga inulitan n̄ga aramiden.

26 N̄gem nagbati idiay ti dua a lallaki iti pacarso, ti nagan ti maysa ni Eldad, ket ti nagan ti caduana ni Medad: ket ti Espiritu immapay cadacuada; ket isuda idi cadacuada ti naisurat, n̄gem saanda a rimmuar a napan iti Tabernaculo: ket nagpadtoda iti pacarso.
27 Ket maysa n̄ga agtutubo nagtaray ket sinaritana ken Moises, ket kinunana, Ni Eldad ken ni Medad agpadtoda iti pagpacarsoan.
28 Ket ni Josue n̄ga anac a lalaki ni Nun a ministro ni Moises, maysa cadagiti napili a lallakina, simmun̄gbat ket kinunana, Apoc a Moises, paritam ida.
29 Ket ni Moises kinunana kencuana, ¿Adda ilemmo a maipoon caniac? ¡Sapay coma ta amin a tao ni Jehova mammadtoda tapno icabil ni Jehova ti Espirituna cadacuada!
30 Ket ni Moises napan iti yan ti pacarso, isu ken dagiti lallacay ti Israel.

31 Ket nagpul-oy ti maysa n̄ga an̄gin a naggapu ken Jehova, ket ingapuna iti taaw dagiti tuclin̄g, ket binay-anna ida a nagtinnag iti sibay ti pagpacarsoan iti n̄gann̄gani maysa n̄ga aldaw a pagnaen iti daytoy a ban̄gir, ken maysa n̄ga aldaw a pagnaen iti sabali a ban̄gir, iti naglawlaw iti pacarso, ken n̄gann̄gani dua a sico ti can̄gato iti rabaw ti daga.
32 Ket dagiti tattao timmacderda a nagmalmalem ken nagpatpatnag, ken bayat ti simmaruno n̄ga aldaw, ket nagummon̄gda cadagiti tuctuclin̄g: ti nan̄gummon̄g iti cabassitan, inummon̄gna ti san̄gapulo n̄ga omer: ket amin ti ruar iti lawlaw ti pagpacarsoan imbilagda ida n̄ga agservi cadacuada.
33 Idi n̄ga adda pay laen̄g ti lasag iti baet dagiti n̄gipenda a di pay la nan̄galn̄gal, ti un̄get ni Jehova simged a maibusor cadagiti tattao, ket ni Jehova dinidigrana ti ili iti maysa a naindaclan unay n̄ga an̄gol.
34 Ket ti nagan daydiay a disso nagaladan idi iti Kibrot-hattaava*: gaput ta idiay ti nan̄gitamnanda cadagiti tao a naggartem.
35 Nanipud Kibrot-hattaava nagnada a napan iti Jaserot; ket nagsarden̄gda sadi Jaserot.

Ti panagdanen̄gden̄g da Aaron ken Miriam a maibusor ken Moises. Ni Moises najustificar. Ni Miriam agcucutel.

12 Ket da Miriam ken Aaron nagsaoda iti maicaniwas ken Moises, maipoon iti babai a tagá Etiopia n̄ga inasawana idi cua: gaput ta inasawana ti maysa a babai a tagá Etiopia.
2 Ket kinunada, Ni laen̄g Moises aya ti pakisasaoan ni Jehova? di la makisao met cadata? Ket ni Jehova nan̄gn̄gegna dayta.
3 Ket ni lalaki a Moises isu idi ti caaamoan unay cadagiti isu-amin a lallaki n̄ga adda iti rabaw ti daga.

4 Ket ni Jehova dagus a kinunana cada Moises, ken Aaron, ken Miriam, Dacayo a tallo rumuarcayo n̄ga umay iti tolda ti gimon̄g. Ket isuda a tallo rimmuarda.
5 Ket ni Jehova bimmaba iti maysa a monmon n̄ga ulep, ket nagyan iti ruan̄gan ti Tabernaculo, ket inayabanna ni Aaron ken ni Miriam: ket isuda a dua rimmuarda.
6 Ket kinunana, Den̄ggenyo ita dagiti saoc: no adda maysa a mammadto cadacayo, siac a Jehova ipacaammocto kencuana toy bagíc iti maysa a parparmata, makisaoacto kencuana iti tagtagainep.
7 Ni adipenco a Moises saan a casta; isu ti matalec iti amin a balayco:
8 kencuana makisaoacto iti n̄giwann̄giwat a nabatad met laen̄g, ket saan a iti nalimed a palpalawag; ket makitananto ti lan̄ga ni Jehova: ania ti gapuna n̄garud a dicay la nagbuten̄g a nagsao iti maica-

* *Kibrot hattaava:* cayatna a saoen, *Dagiti tanem dagiti naggartem.*

niwas ken adipenco, iti maicaniwas ken Moises?

9 Ket ti unḡet ni Jehova simged cadacuada, sa pimmanaw.
10 Ket ti ulep pimmanaw iti tabernaculo ket adtoy ta ni Miriam nagcucutel, *nagpuraw a cas* nieve ket ni Aaron kinitana ni Miriam, ket, adtoy, isu nagcucutel.
11 Ket ni Aaron kinunana ken Moises, O apoc, dica, dawatec kenca, ipabaddut cadacami ti basol, ta nagaramidcam a simamauyonḡ unay, ket dayta ti nacabasolanmi.
12 Dica ipalubos cadi, dawatec, nḡa isu cas maysa a natay a ti lasagna naibus ti gudduana no rumuar iti tian ni inána.
13 Ket ni Moises inawaganna ni Jehova, a kiunana, Agasam, dawatec kenca, O Dios.
14 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, No ni amana timmupra la coma iti rupana, dinto nḡata agbain bayat iti pito nḡa aldaw? maipainḡ coma iti ruar ti pacarso iti pito nḡa aldaw, ket iti calpasanna maiserrecto met laenḡen.
15 Ket ni Miriam naipainḡ iti ruar ti pagpacarsoan iti pito nḡa aldaw: ket ti ili saan a nagna, inḡgana iti di naisubli ni Miriam a sumbrec.

16 Ket iti calpasanna ti ili nagrubbuat a nagna nanipud iti Jaserot, sada nagsardenḡ iti tay-ac ti Paran.

Maibaon dagiti agsimisim sadiay Canaan. Ti ipadamag dagiti agsimisim.

13 Ket ni Jehova nagsao ken Moises, a kinunana,
2 Bumaonca cadagiti lallaki nḡa agsimisim iti daga a Canaan nḡa itedco cadagiti annac ti Israel: iti tunḡgal caputotan dagiti ammada ti panḡalaanyo iti baonenyo a maysa a lalaki, tunḡgal maysa maysa a panḡolo cadacuada.
3 Ket ni Moises imbaonna ida nanipud iti tay-ac ti Paran cas mayalubog iti panagbilin ni Jehova: isuda amin a lallaki a palunḡo idi dagiti annac ti Israel.
4 Ket dagitoy dagiti nagnaganda idi: iti caputotan ni Ruben, ni Sammua nḡa anac a lalaki ni Zecur.
5 Iti caputotan ni Simeon, ni Safar nḡa anac a lalaki ni Hori.
6 Iti caputotan ni Juda, ni Caleb nḡa anac a lalaki ni Jefone.
7 Iti caputotan ni Isacar, ni Igal nḡa anac a lalaki ni Jose.
8 Iti caputotan ni Efraim, ni Oseas nḡa anac a lalaki ni Nun.
9 Iti caputotan ni Benjamin, ni Palti nḡa anac a lalaki ni Rafin.
10 Iti caputotan ni Zabulon, ni Geddiel nḡa anac a lalaki ni Sodi.
11 Iti caputotan ni Jose, nḡa *isu met laenḡ* ti caputotan ni Manases, ni Gaddi nḡa anac a lalaki ni Susi.
12 Iti caputotan ni Dan, ni Maiel nḡa anac a lalaki ni Gemalli.
13 Iti caputotan ni Aser, ni Setur nḡa anac a lalaki ni Micael.
14 Iti caputotan ni Neftali, ni Nahabi nḡa anac a lalaki ni Vapsi.
15 Iti caputotan ni Gad, ni Guel nḡa anac a lalaki ni Maqui.
16 Dagitoy isuda ti nagnagan dagiti lallaki nḡa imbaon ni Moises nḡa agsimisim iti daga. Ket ni Moises ninaganna ni Oseas nḡa anac a lalaki ni Nun iti Josue.

17 Ket ni Moises imbaonna ida tapno simisimanda ti daga a Canaan, ket kinunana cadacuada, Sanḡ-atenyo daytoy a dalan iti abagatan ket sumanḡ-atcayo iti caturturodan:
18 ket kitaenyo ti daga, no ania; ken no dagiti tao nḡa agnaed idiay napigsada wenno nacapuyda, no bassitda wenno aduda;
19 ken ania ti daga a pagtaenḡanda, no naimbag wenno dakes; ken ania dagiti ciudadda a pagnaedanda, no toltolda wenno nasarikedkedan;
20 ken ania ti cadagdagana no nataba wenno nacuttonḡ, no adda caycayona, wenno awan. Ket uminḡelcayo a naimbag, ket manḡyegcayto iti bunḡa ti daga. Ta ti tiempo idi, tiempo a panagloom ti uvas nḡa umuna.

21 Iti casta simmanḡ-atda ket nagsimisimda iti daga nanipud iti tay-ac ti Sin inḡgana iti Rohob, iti pagsercan ti Emat.
22 Ket nagsanḡ-atda iti abagatan ket immayda iti Hebron; ket ni Aquiman, Sisai, ken Tolmai nḡa annac a lallaki ni Enac addada idi idiay. (Ita ti Hebron pito a tawen a nabanḡon idi awan pay ti Soan idiay Egipto.)
23 Ket immayda iti lobonḡ ti Escol, ket pimmucanda sadiay iti maysa a sanḡa a nasar-ayan iti bunḡa ti uvas, ket binitbit ti dua iti maysa a sarucud; *nanḡisanḡpetda* met cadagiti granada ken highigos.

24 Daydiay a disso managan idi iti lobonḡ ti Escol, maipoon di sar-ay a pinucan idiay dagiti annac ti Israel.

25 Ket nagawidda iti nagsimisimanda a daga iti gibus ti uppat a pulo nḡa aldaw.
26 Ket nagnada ket simmanḡpetda ken Moises, ken Aaron, ken cadagiti dagup ti gimonḡ dagiti annac ti Israel, iti tay-ac ti Paran sadiay Cades; ket nanḡisanḡpetda iti sao cadacuada, ken iti amin a gimonḡ, ket imparanḡda cadacuada ti bunḡa ti daga.
27 Ket sinaritada kencuana, ket kinunada, Napancami iti daga a nanḡibaonam cadacami, ket pudno nḡa agayus ti gatas ken diró; ket daytoy ti bunḡana.
28 Nupay casta dagiti tao nḡa agnaed iti daga napigsada, ket dagiti ciudad nabacudanda *ket* dadackelda unay: maysa pay nakitami dagiti annac ni Enac idiay.
29 Ni Amalec agnaed iti daga ti abagatan, ket ti Jetteo, ken ti Jebuseo, ken ti Amorreo agnaedda iti caturudan: ket ti Cananeo agnaed iti abay ti taaw, ken iti abay ti Jordan.

30 Ket ni Caleb pinagtalnana ti ili iti sanḡo ni Moises, ket kinunana, Ala sumanḡ-attayo ita ken agtagicuatayo, ta mabalintay unay a parmeken.
31 Nḡem dagiti lallaki a nakipagsanḡ-at kencuana kinunada, Ditayto mabalin ti sumanḡ-at a bumusor cadagiti tao; ta isuda napigpigsada nḡem datayo.
32 Ket isuda inyegda ti dakes a damag ti daga nḡa sinimisimanda cadagiti annac ti Israel, a cunada. Ti daga a napanmi sinimisiman, isu ti daga a manḡlamut cadagiti agnaed kencuana; ket amin dagiti tao a nakitami idiay taoda a natayag unay.
33 Ket idiay nakitami dagiti gigantes nḡa annac a lallaki ni Enac, a nagtaud cadagiti gigantes: ket cayariganmi idi ti cas la dudon ti kitami, ket casta idi ti caarigmi iti imatanḡda.

Agsunḡit ti ili. Ti layat ni Jehova ken ti pananḡibabaet ni Moises. Ti uppat a pulo a tawen a panagwalanḡwalanḡ isuda ti panḡbabalawan. Ti ili maabac sadiay Jorma.

14 Idin amin ti gimonḡ innḡatona ti timecna, ket nagpuccaw, ket dagiti tattao nagsanḡitda iti daydi a rabii.
2 Ket amin nḡa annac ti Israel nagdanenḡdenḡda iti maicaniwas ken Moises, ken maicaniwas ken Aaron: ket ti dagup ti gimonḡ kinunada cadacuada, ¡ Dicam coma ket natay iti daga nḡa Egipto! ¡ dicam coma ket natay ditoy a tay-ac!
3 Ket ania ti gapuna nḡa inyegnacam ni Jehova ditoy a daga, tapno mainabocam iti campilan? dagiti assawami ken dagiti babassitmi isudanto ti maranḡgasan: ¿ di coma nasayaat cadacami nḡa agsublicam sadi Egipto?

4 Ket kinunada ti maysa iti caduana, Mamanḡontay coma iti maysa nḡa capitan, ket agsublitay coma sadi Egipto.
5 Ni Moises nḡarud ken ni Aaron nagpaclebda iti sanḡo ti amin a natiptipon a gimonḡ dagiti annac ti Israel.
6 Ket ni Josue nḡa anac ni Nun, ken ni Caleb nḡa anac ni Jefone nḡa isuda idi cadagiti nagsimisim iti daga, rinay-abda dagiti cawesda:
7 ket kinunada cadagiti amin nḡa annac ti Israel a sigigimonḡ a sinaoda, Ti daga a linasatmi a sinimisiman isu ti maysa nḡa aglablabes ti imbagna a daga.
8 No ni Jehova caay-ayonatayo, yegnatayto nḡarud iti daytoy a daga, ket itednanto cadatayo; maysa a daga nḡa agayus ti gatas ken diró.
9 Isuna laenḡ nḡa dicay coma cumaniwas ken Jehova, wenno dicay agbutenḡ cadagiti tattao iti dayta a daga; ta isuda ti taraon cadatayo: ti sarikedkedda naiccat cadacuada, ket ni Jehova adda cadatayo: dicay agbutenḡ cadacuada.
10 Nḡem amin a gimonḡ imbilinna a paubur ida iti batbato. Ket ti gloria ni Jehova nagparanḡ iti tolda ti gimonḡ cadagiti amin nḡa annac ti Israel.

11 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Casanonto ti cabayag ti pananḡumsi caniac daytoy nḡa ili? Casanonto ti cabayag ti dida pammati caniac, gapu cadagiti amin a pagilasinan nḡa inaramidco iti tenḡnḡada?
12 Didigraecto ida iti anḡol, ket diacto pagtawiden ida, ket aramidencanto a maysa a nacion a dacdackel ken manmannacabalin nḡem isuda.

13 Ket ni Moises kinunana ken Jehova, No casta dagiti tagá Egipto maammoandanto; gaput ta inaonmo daytoy nḡa ili gapu iti pannacabalinmo iti tenḡnḡadada;
14 ket ibagadanto cadagiti agnaed di-

toy a daga: isuda ammoda a sica a
Jehova addaca iti tengnga daytoy a ili; ta
sica a Jehova makitadaca iti rupanrupa,
ket ti ulepmo agtindec iti ngatoenda, ket
mapanca iti sangoda, a maysa a monmon
nga ulep no aldaw, ken maysa a monmon
nga apuy no rabii.
15 Ita no papatayemto daytoy nga ili
cas maysa a tao, dagiti nacion ngarud a na-
caammo iti damagmo, saoendanto, a cuna,
16 Gaput ta ni Jehova dina nabalinan
nga iserrec daytoy nga ili iti daga nga in-
sapatana cadacuada, isu ti gapuna a pina-
patayna ida iti tay-ac.
17 Ket ita, dawatec kenca, dackel coma
ti pannacabalin ti Apo, cas sinaom, a
kinunam,
18 Ni Jehova nabattálay nga agpungtot,
ket aglablabonan iti caasi a naayat, ma-
macawan iti kinadakes ken panangsalunga-
sing ket uray apagapaman dinanto way-
wayan *ti macabaddut,* a pasarungcaranna ti
kinadakes dagiti amma cadagiti annac,
cadagiti maicatlo ken maicapat a capu-
totan.
19 Pacawanem, dawatec kenca, ti kina-
dangkes daytoy nga ili, cas iti kinadackel
ti caasim a naayat, ken mayannurot iti
pinangpacawanmo itoy nga ili, nanipud
sadi Egipto agpapan ita.

20 Ket ni Jehova kinunana, Pinacaw-
anco cas mayabuloy iti saom:
21 ngem pudno unay, cas iti siac sibibia-
gac ken pannacapunnonto amin a daga
iti gloria ni Jehova;
22 gaput ta amin dagidiay a tao a na-
cakita iti gloriac, ken dagiti pagilasinac
a gapuanac sadi Egipto ken iti tay-ac,
nupay casta sinuutdac cadagitoy naminsa-
ngapulo dáras, ket dida impangag ti ti-
mecco;
23 pudno nga isuda didanto makita ti
daga nga insapatac cadagiti ammada,
wenno siasinoman cadagiti nangumsi ca-
niac dinanto makita:
24 ngem ni adipenco a Caleb, gaput ta
adda sabali a nakemna, ket sinursurot-
nac a di sinina, isu iserrecconto iti daga a
napananna; ket dagiti putotna agtagicua-
danto.
25 Ita dagiti Amalecitas ken dagiti Ca-
naneo agnaedda iti lobong: inton bigat
lumicudcayo ket dumanoncay iti tay-ac
nga agdalan iti agpa-Baybay a Nalabaga.

26 Ket ni Jehova imbagana ken Moises
ken ni Aaron, a kinunana,
27 Casanonto ti cabayag ti *panaganusco* i-
toy dakes a gimong nga agdanengdeng
iti maicaniwas caniac? Nangngegco da-
giti danengdeng dagiti annac ti Israel nga
agdanengdeng iti maicaniwas caniac.
28 Saoem cadacuada, Cas iti siac sibibi-
agac, cuna ni Jehova, kinaagpaysona, a cas
ti panagsaoyo cadagiti lapayagco, castanto
ti aramidec cadacayo:
29 ditoyto a tay-ac ti pagpasagan dagiti
bangcayyo; ken amin dagiti nabilang ca-
dacayo, cas mayannurot iti dagup ti bi-
langyo, manipud iti duapulo ti tawenna
ken nasuroc a nagdanengdeng iti maica-
niwas caniac,
30 pudno a dicayto macastrec iti daga
a nacaipoonan ti nangisapataac tapno
pagnaedencay idiay, malacsid ni Caleb
nga anac ni Jefone, ken ni Josue nga anac
ni Nun.
31 Ngem dagiti babassityo a sinaoyo
nga isudanto ti maranggasan isudanto ti
iserrecco, ket isudanto ti macaammo iti
daga nga inuyawyo.
32 Ngem ti maipapan cadacayo, dagiti
bangcayyo a natay agpasagdanto ditoy a
tay-ac.
33 Ket dagiti annacyo agwalangwalang-
danto iti tay-ac iti uppat a pulo a tawen,
ken awitendanto dagiti kinabalangcantis-
yo, inggana iti di maibus dagiti bangcayyo
iti tay-ac.
34 Mayannatup ti bilang dagiti aldaw a
pinagsimisimyo iti daga nga isu ti uppat
a pulo nga aldaw, ti tunggal aldaw *caba-
toganna* ti maysa a tawen, nga awawiten-
yonto dagiti kinadakesyo, a uppat a pulo
met laeng a tawen, ket maammoanyonto ti
isisinac.
35 Siac a Jehova sinaoc, pudno a day-
toy aramidecto iti amin daytoy dakes a
gimong, a naum-ummong a nagtitipon iti
maicaniwas caniac: iti daytoy a tay-ac
maibusdanto, ket idiay mataydanto.

36 Ket dagiti lallaki nga imbaon ni
Moises a nagsimisim iti daga, a nagsubli
ken namagdanengdeng iti maicaniwas ken-
cuana iti amin a gimong iti panangidanon-
da iti maysa a dakes a damag a maisupadi
iti daga,
37 dagidiay met laeng a lallaki a nangi-
danon iti dakes a damag ti daga natayda
iti didigra iti sango ni Jehova.
38 Ngem ni Josue nga anac a lalaki ni
Nun ken ni Caleb nga anac a lalaki ni
Jefone natdada a sibibiag cadagidiay a
tattao a napan nagsimisim iti daga.

39 Ket ni Moises pinalawagna dagitoy a sao cadagiti annac ti Israel: ket ti ili naglidayda iti dackel unay.

40 Ket bimmang̃onda a nasapa iti bigat, ket simmang̃-atda iti tapaw ti bantay a kinunada, Adtoy addacam ditoy, ket ala sumang̃-atcamto iti disso ng̃a incari ni Jehova: ta nagbasolcami.

41 Ket ni Moises kinunana, Apayapay ita salung̃asing̃enyo ti bilin ni Jehova, idinto a kitkitaenyo ng̃a awanto ti pagbanaganna a naimbag?

42 Dicay sumang̃-at, ta ni Jehova awan cadacayo; tapno dicayto macabil iti sang̃o dagiti cabusoryo.

43 Ta idiay dagiti Amalecitas, ken dagiti Cananeo addada iti sang̃oyo, ket mapasagcayto iti campilan: gaput ta naglicudcayo iti isusurot ken Jehova, isu ti gapuna ng̃a awanto cadacayo ni Jehova.

44 Ng̃em isuda nagpang̃asda a simmang̃-at iti tapaw ti bantay: nupay casta ti lacasa ti tulag ni Jehova, ken ni Moises saanda a pimmanaw iti pacarso.

45 Idin dagiti Amalecitas simmalogda, ken dagiti Cananeo a nagnaed iti dayta a bantay, ket kinabilda ida, ket pinarmecda ida ing̃gana iti Jorma.

Linlinteg maipapan cadagiti datdaton. Ti pannacadusa ti di nagng̃ilin iti panaginaná. Pannacaibilin dagiti parparaypay.

15 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Saoem cadagiti annac ti Israel, ket cunam cadacuada, No macastreccayto iti daga a pagnaedanyo ng̃a itedco cadacayo,

3 ket mang̃aramidcayto iti maysa a daton iti apuy ken Jehova, maysa a daton a mapuuran, wenno maysa a sacrificio, a pagtung̃pal iti cari, wenno cas maysa a daton ti sibubulos a nakem, wenno cadagiti natuding̃an a fiestayo, tapno maaramid ken Jehova ti maysa a nabang̃lo a sayamusom, pang̃en *dagiti animal a dackel,* wenno *dagiti animal a babassit:*

4 tinto mang̃ipaay ng̃arud ti irucbabna, idatonna ken Jehova ti daton a bellaay ng̃a apagcapulo *ti maysa ng̃a efa* ti namayecmec ng̃a harina a nagamayan iti apagcapat ti maysa ng̃a hin a lana:

5 ket ti arac a daton ng̃a inumen, ng̃a apagcapat ti maysa ng̃a hin, saganaemto agraman ti daton a mapuuran, wenno maipaay a sacrificio a cacuyog ti tung̃gal cordero.

6 Wenno ti cacuyog ti tung̃gal carnero a lalaki saganaemto a maipaay a daton a bellaay ti dua ng̃a apagcapulo *ti maysa ng̃a efa* ti namayecmec ng̃a harina a nagamayan iti maysa ng̃a apagcatlo ti maysa ng̃a hin a lana:

7 ket ti maipaay a daton ng̃a inumen, idatagmonto ti apagcatlo ti maysa ng̃a hin ng̃a arac, a nabang̃lo a sayamusom ken Jehova.

8 Ket no agsaganaca iti maysa a lalaki a baca a maipaay a daton a mapuuran, wenno maipaay a maysa a sacrificio a pagtung̃pal iti cari, wenno maipaay a datdaton iti cappia ken Jehova:

9 idatagmonto ng̃arud, agraman ti lalaki a baca, ti maysa a daton a bellaay a tallo ng̃a apagcapulo *ti maysa ng̃a efa* ti namayecmec ng̃a harina a nagamayan iti guddua ti maysa ng̃a hin a lana.

10 Ket irucbabmonto a daton ng̃a inumen ti guddua ti maysa ng̃a hin ng̃a arac, a maysa a daton a maaramid iti apuy a nabang̃lo a sayamusom ken Jehova.

11 Castoy ti maaramidto iti tung̃gal lalaki a baca, wenno tung̃gal maysa a carnero a lalaki, wenno tung̃gal maysa a cordero a lalaki, wenno cadagiti urbon a calding̃.

12 Cas mayannurot iti bilang̃ a saganaenyonto, casta ti aramidenyonto iti tung̃gal maysa a mayabuloy iti bilang̃da.

13 Amin a patneng̃ a nayanac aramidennanto dagitoy a mayabuloy itoy a galád iti panang̃ipaay iti maysa a daton a naaramid iti apuy a nabang̃lo a sayamusom ken Jehova.

14 Ket no maysa a gangannaet a makipagnaed cadacayo, wenno siasino ng̃a addanto cadacayo cadagiti capcaputotanyo, ket mang̃ipaayto iti maysa a daton a maaramid iti apuy a nabang̃lo a sayamusom ken Jehova; cas ti aramidenyo castanto ti aramidenna.

15 Iti maipaay iti gimong̃, addanto maymaysa ng̃a alagaden ng̃a agservi cadacayo, ken maipaay iti gangannaet a makipagnaed *cadacayo,* maymaysa ng̃a alagaden ng̃a agnanayon agpapan pay putputotyo: cas ti casasaadyo, castanto ti gangannaet iti sang̃o ni Jehova.

16 Maymaysa a linteg ken maymaysa a nagbilinan isunto ti maalagad cadacayo ken maalagad iti gangannaet a makipagnaed cadacayo.

17 Ket ni Jehova nakisao ken Moises,
a kinunana,
18 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket
saoem cadacuada, No macastreccayo iti
daga a pangipanac cadacayo,
19 maaramidto ngarud, nga, no ma-
ngancayo iti tinapay ti daga, mangipaay-
cayto iti maysa a daton a maipangato ken
Jehova.
20 Iti umuna ti gamayyo mangidaton-
cayto iti maysa a bibingca a maipaay a
daton a maipangato: cas panangaramidyo
iti maipangato a daton ti pagtaltagan,
casta ti panangingatoyo.
21 Iti umuna ti gamayyo itedyonto
ken Jehova a maysa a daton a maipangato
agpapan capcaputotanyo.

22 Ket no bumiddutcayo ken dicay
tungpalen amin dagiti bilbilin nga imbaga
ni Jehova ken Moises,
23 amin met laeng nga imbilin ni Je-
hova cadacayo nga insao ni Moises, nani-
pud idi aldaw a panangted ni Jehova iti
bilinna agpapan capcaputotanyo;
24 maaramidto ngarud, a no naaramid
a di ginagara, a saan nga ammo ti
gimong, amin a gimong mangipaayto iti
maysa a bumaro a baca a daton a mapu-
uran, a nabanglo a sayamusom ken Jeho-
va, agraman ti datonna a bellaay, ken ti
datonna a mainum, cas mayannurot iti
nagbilinan, ken maysa a lalaki a calding
a daton gapu iti basol,
25 ket ti sacerdote aramidennanto ti
pannacaabbong a maipaay iti gimong dagiti
annac ti Israel, ket isuda mapacawan-
danto; ta isu maysa a biddut; ket inyegda
dagiti datonda a maysa a daton a na-
aramid iti apuy ken Jehova, ken datonda
gapu iti basol iti sango ni Jehova a mai-
paay iti biddutda:
26 ket amin a gimong dagiti annac ti
Israel mapacawanto, casta met ti gangan-
naet a makipagnaed cadacuada; ta iti
biang ti amin a tao, naaramid a di
ginagara.

27 Ket no ti maysa a tao macabasol a
dina ginagara, mangidatagto ngarud iti
maysa a cabayan a calding nga agtawen iti
maysa, a daton gapu iti basol.
28 Ket ti sacerdote mangaramidto iti
pacaabbongan a maipaay iti cararua a
bumiddut no macabasol a dina gagaraen
iti sango ni Jehova, tapno aramiden-
na ti pannacaabbongna; ket mapacawanto.
29 Addaancayto iti maysa a linteg
a maipaay iti adda maaramidna a dina
gagaraen, tubo man cadagiti annac ti
Israel wenno gangannaet a makipagnaed
cadacuada.
30 Ngem ti tao nga adda aramidna iti
napalangguad nga ima, patneng man nga
umili wenno gangannaet, isu met laeng
agbassawang ken Jehova; ket dayta a
cararua maipusayto iti ilina.
31 Gaput ta isu dina intaltalec ti sao ni
Jehova, ket sinalungasingna ti bilinna;
dayta a tao matalipupusto a maipusay, ti
kinadakesna maipabaclayto kencuana.

32 Ket idi caadda dagiti annac ti Israel
iti tay-ac, nasaracanda ti maysa a lalaki
nga agummong ti sungsungrod iti aldaw
a panaginana.
33 Ket dagiti nacasarac kencuana nga
agur-urnong iti sungsungrod inyegda cada
Moises ken ni Aaron, ken iti amin a gi-
mong.
34 Ket impaingda, gaput ta saan pay a
naikeddeng no ania ti maaramid coma
kencuana.
35 Ket ni Jehova kinunana ken Moises,
Ti lalaki pudno a mapapatayto: dagup ti
gimong uburendanto iti batbato iti ruar
ti pacarso.
36 Ket amin a gimong inyegda iti ruar
ti pacarso, ket inuburda cadagiti batbato,
tapno natay; cas imbilin ni Jehova ken
Moises.

37 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a
kinunana,
38 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket
ibilinmo cadacuada a mangaramidda iti
agservi cadacuada a parparaypay cadagiti
gaygayadan dagiti cawesda, agpapan cada-
giti putputotda, ket icabildanto iti rabaw
ti paraypay ti tunggal gayadan ti maysa a
lubid nga azul:
39 ket agservinto cadacayo a paraypay,
tapno makitkitayo, ket malagipyo dagiti
amin a bilbilin ni Jehova, ket sungpotenyo
ida; ken tapno dicay sursuroten ti pusoyo
met laeng ken matmatayo met laeng a ma-
ngipacadawyan cadacayo iti panagbalang-
cantis;
40 tapno laglagipenyo ken aramidenyo
amin a bilbilinco, ket nasantoancayo iti
Diosyo.
41 Siac ni Jehova a Diosyo, a nangaon
cadacayo iti daga nga Egipto, tapno siac
ti Diosyo: siac ni Jehova a Diosyo.

Ti yaalza ni Core. Ti pannacadusa dagiti immalza. Ti pannacaaramat dagiti pagınciensoan dagiti immalza. Agtanabutob ti ili ket ti maysa a didigra maibaon.

16 Ket ni Core nğa anac a lalaki ni Isaar nğa anac a lalaki ni Coat nğa anac a lalaki ni Levi, agraman ni Datan ken Abirom nğa annac a lallaki ni Eliab, ken ni Hon nğa anac a lalaki ni Felet, annac ida ni Ruben, nanğalada *cadagiti lallaki:*

2 ket timmacderda iti sanğo ni Moises, a cacanunongda dagiti dadduma nğa annac ti Israel, a duagasut ket limapulo nğa agtuturay ti gimonğ, a naayaban iti gimonğ, lallaki a nadayaw;

3 ket naguummonğda a nagtitipon iti maibusor cada Moises ken Aaron, ket kinunada cadacuada, Nalabes ti panagindadackelyo, idinto a ti amin a gimonğ nasantoanda, tunğgal maysa cadacuada, ket ni Jehova siaadda cadacuada: Apayapay nğarud nğa ipanğpanğronayo nğa irimbaw ti bagbagíyo iti gimonğ ni Jehova?

4 Ket ni Moises idi nanğnğegna, nagpacleb:

5 ket nakisao ken Core ken amin a cadduana, a kinunana, Inton bigat, iparanğto ni Jehova no asino ti taona, ken asino ti nasantoan, ken paasitgennanto iti dennana: a ti piliennanto met laenğ, paasitgenanto kencuana.

6 Daytoy ti aramidenyo; manğalacayo cadagiti paginciensoan, ni Core ken amin a cadduana;

7 ket iccanyo ida iti apuy, sacay iccan ida iti incienso iti sanğo ni Jehova intono bigat: ket maaramidto a ti lalaki a pilien ni Jehova, *isunto* ti santo; dacayo nalabes ti panagindadackelyo, dacay nğa annac ni Levi.

8 Ket ni Moises kinunana ken Core, Denğgenyo ita, dacayo nğa annac ni Levi:

9 *Ipapanyo nğata* a bassit cadacayo ti pinanğilasin ni Jehova cadacayo iti gimonğ ti Israel, tapno yadanicay kencuana met laenğ; tapno aramidenyo ti panagservi iti tabernaculo ni Jehova, ken tapno agyancayo iti sanğo ti gimonğ nğa agannonğ cadacuada;

10 ken tapno inyasidegnaca ken amin a cacabsatmo nğa annac a lallaki ni Levi agraman kenca? ¿ket sapulenyo met ti panagsacerdote?

11 Isu ti gapuna a sica ken amin a cadduam nagtitiponcayo a naummonğ a bumusor ken Jehova: ket ni Aaron, Siasino aya a pagdanenğdenğanyo iti maibusor kencuana?

12 Ket ni Moises nagbaon iti immayab cada Datan ken Abirom, nğa annac a lallaki ni Eliab: ket isuda kinunada, Dicamto sumanğ-at:

13 bassit a banag aya ti pinanğaonmo cadacami iti maysa a daga nğa agay-ayus ti gatas ken diró tapno patayennacam iti tay-ac, ¿nğem masapulmo met a pagbalinen ti bagím a maysa a palunğo cadacami?

14 Maysa pay dinacam inyeg iti maysa a daga nğa agay-ayus ti gatas ken diró, wenno iniccannacami iti tawiden a taltalon ken cauv-uvasan: colocolam aya dagiti mata dagitoy a lallaki? Dicamto sumang-at.

15 Ket ni Moises nagunğet la unay idi, ket kinunana ken Jehova, Dica ipatpateg dagiti datdatonda: diac nanğala iti maysa nğa asno cadacuada, wenno nanğranğgas iti maysa cadacuada.

16 Ket ni Moises kinunana ken Core, Agyancayto, sica ken amin a gimonğmo, iti sanğo ni Jehova, sica ken isuda, ken ni Aaron intono bigat:

17 ket manğalacayo, tumunğgal maysa a lalaki, iti paginciensoanna, ket iccanyo ida iti incienso, sayonto yeg iti sanğo ni Jehova, tunğgal lalaki ti paginciensoanna, duagasut ket limapulo a paginciensoan; sica met ken ni Aaron tunğgal maysa ti paginciensoanna.

18 Ket isuda nanğalada, ti tunğgal lalaki, ti paginciensoanna, ket iniccanda ida iti apuy, sada pinisucan iti incienso, ket nagyanda iti ridaw ti ruanğan ti tolda ti gimonğ, agraman cada Moises ken Aaron.

19 Ket ni Core inummonğna ti dagup ti gimonğ a maibusor cadacuada iti ridaw ti ruanğan ti tolda ti gimonğ: ket ti gloria ni Jehova nagparanğ iti amin a gimonğ.

20 Ket ni Jehova nakisao ken Moises ken ni Aaron, a kinunana,

21 Makilasincayo iti daytoy a gimonğ, tapno ibusec ida iti apagdaricmat.

22 Ket nagpaclebda ket kinunada, O Dios, a Dios dagiti espiritu ti isu-amin a lasag, macabasolto ti maysa a tao, ket sica macaunğetcanto iti dagup ti gimonğ?

23 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,
24 Ibagam iti gimonğ a cunam, Adayo-anyo ti naglawlaw iti tabernaculo da Core, Datan ken Abiron.

25 Ket ni Moises timmacder sa napan iti yan da Datan ken Abirom; ket dagiti lallacay ti Israel simmurotda kencuana.
26 Ket nagsao iti gimonğ, a kinunana, Panawanyo, dawatec cadacayo, dagiti tol-tolda dagitoy nadanğkes a lallaki, ket dicay sumagid iti cucuada, di la ket ta mapucawcayo cadagiti basbasolda.
27 Gapuna nğa inadayuanda ti taber-naculo da Core, Datan ken Abirom iti isu-amin a sikig: ket da Datan ken Abirom rimmuarda ket nagyanda iti ru-anğan dagiti toltoldada ken dagiti assawa-da, ken dagiti annacda a lallaki, ken dagiti babassitda.
28 Ket ni Moises kinunana, Gaput' itoy ammoenyo a ni Jehova imbaonnac a nanğaramid cadagitoy a gapuanan; ta diac *inaramid ida* a nakemco laenğ.
29 No dagitoy a tattao matayda coma iti toltoldada iti sapasap a pacatayan dagiti amin a tao, wenno no masucnalanda coma cas panagsucnal ti isu-amin a tao; ni Jehova nğarud dinac imbaon.
30 Nğem no ni Jehova aramidenna ti baro a banag ket ti daga nğanğaenna ti nğiwatna, ket tilmonenna ida agraman amin a cucuada, ket sibibiagda a maca-rosocos iti tanem, maawatanyonto nğarud a dagitoy a lallaki inumsida ni Jehova.

31 Ket naaramid idi nğa nalpasna nğa impalawag amin dagitoy a sao nagbinğnği ti daga iti babaenda,
32 ket ti daga nğinanğana ti nğiwatna ket inalun-unna ida, ken dagiti famfam-iliada, ken amin a lallaki a naibuyot ken Core, ken amin a cucuada.
33 Iti casta, isuda ken amin a kim-manunonğ cadacuada nacaronoconda a sibabagí iti tanem: ket ti daga pinu-nitanna ida, ket natayda iti tenğnğa ti gimonğ.
34 Ket amin ti Israel nğa adda idi iti lawlawda nagtarayda idi a nagickisda: ta kinunada. Di la ket ta alun-unennacami ti daga.
35 Ket rimmuar ti apuy nğa aggapu ken Jehova, ket inalun-unna dagiti dua gasut ket limapulo a lallaki a nanğipaay iti incienso.

36 Ket ni Jehova nagsao ken Moises, a kinunana,
37 Ibagam ken Eleazar, nğa anac a lalaki ni Aaron a sacerdote, nğa alaenna dagiti paginciensoan iti apuy, ket iwarsim ti apuy iti adayo; ta nasantoanda,
38 uray dagiti paginciensoan dagitoy managbasol a maicaniwas iti bibiagda met laenğ; ket papitpitmo ida nğa agservi a calupcup ti altar: ta indatonda met ida iti sanğo ni Jehova, isut' gapuna a nasan-toanda: ket isudanto ti maysa a tandaan cadagiti annac ti Israel.
39 Ket ni Eleazar a sacerdote innala-lana dagiti paginciensoan a suer nğa indaton dagidi napuuran; ket pinitpitda ida a pagcalupcup iti altar:
40 nğa isu ti panğlaglagipan a maipaay cadagiti annac ti Israel, tapno awan ti sanğsanğaili a saan a putot ni Aaron nğa umasideg a mamasged iti incienso iti sanğo ni Jehova; tapno saan coma a cas ken Core, ken cas cadagiti cadduana: cas sinao ni Jehova kencuana nğa imbilin ken Moises.

41 Nğem idi simmaruno a bigat amin a gimonğ dagiti annac ti Israel nagtana-butobda iti maicaniwas cada Moises ken Aaron, a kinunada, Pinapatayyo dagiti tao ni Jehova.
42 Ket naaramid idi a ti gimonğ nag titipon a bimmusor cada Moises ken Aaron, kinitada ti tolda ti gimonğ; ket, adtoy, ti ulep inabbonğanna, ket ti gloria ni Jehova nagparanğ.
43 Ket da Moises ken ni Aaron im-mayda iti sanğo ti tolda ti gimonğ.
44 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,
45 Makilasincay iti daytoy a gimonğ, tapno ibusec ida iti apagdaricmat, ket isuda nagpaclebda.
46 Ket ni Moises sinaona ken Aaron, Alaem ti paginciensoam, ket iccam iti apuy nğa aggapu iti altar, sacanto iccan iti incienso, ket dardarasem nğa ipan iti gimonğ, ket aramidem ti pannacaabbonğ-da: ta ti unğet addan a rimmuar ken Jehova; ti didigra narugianen.
47 Ket ni Aaron innalana cas sinao ni Moises, ket nagtaray a napan iti tenğnğa dagiti naum-ummonğ; ket, adtoy, ti di-digra nairugi iti baet dagiti tao: ket im-parabawna ti incienso, ket inaramidna ti pannacaabbonğ ti ili.
48 Ket nagtacder iti baet dagiti natay

ken dagiti nabiag; ket ti didigra napasar-
deng̃.
49 Ket dagiti natay iti didigra sang̃a-
pulo ket uppat a ribu ket pitogasutda idi,
sabali pay dagiti natay a gapu ken Core.
50 Ket ni Aaron nagsubli ken Moises
iti ruang̃an ti tolda ti gimong̃: ket ti
didigra napasardeng̃.

Ti sarucod ni Aaron agsaring̃it.

17 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a
kinunana,
2 Saoem cadagiti annac ti Israel, ket
mang̃alaca cadacuada iti sarsarucod, may-
sa iti intung̃gal balay dagiti ammada,
cadagiti amin a pang̃pang̃oloenda a mai-
tutop cadagiti balbalay dagiti ammada,
sang̃apulo ket dua a sarucod: isuratmo ti
nagan ti tung̃gal maysa a tao iti sarucodna.
3 Ket isuratmonto ti nagan ni Aaron
iti sarucod ni Levi: ta addanto maysa a
sarucod ti tung̃gal olo dagiti balbalay
dagiti ammada.
4 ket idulinmonto ida iti tolda ti gi-
mong̃ iti sang̃o ti pamanecnec a pang̃sa-
racac cadacayo.
5 Ket maaramidto a ti tao a piliecto,
agsabong̃to ti sarucodna: ket pagsarde-
ng̃ecto iti yanco dagiti dandaneng̃deng̃
dagiti annac ti Israel, a panang̃daneng̃-
deng̃da iti maicaniwas kenca.
6 Ket ni Moises sinaona cadagiti annac
ti Israel, ket amin a pang̃oloenda intedda
kencuana dagiti sarucod, iti tung̃gal pa-
ng̃olo maysa, a maitutop cadagiti balbalay
dagiti ammada, a sang̃apulo met laeng̃ ket
dua a sarucod: ket ti sarucod ni Aaron
adda idi cadagiti sarucodda.
7 Ket ni Moises indulinna dagiti saru-
cod iti sang̃o ni Jehova iti tolda ti pama-
necnec.

8 Ket naaramid ng̃a iti simmuno a
bigat, ni Moises simbrec iti tolda ti
pamanecnec: ket adtoy ta ti sarucod ni
Aaron a maipabági iti balay ni Levi,
nagsaring̃it, ken nagbusel, ket nagsabong̃,
ket namataud iti naloom ng̃a almendras.
9 Ket ni Moises impanna amin a saru-
cod a ingapuna iti sang̃o ni Jehova cada-
giti amin ng̃a annac ti Israel: ket isuda
kinitada, ket innalada tumung̃gal maysa a
lalaki ti sarucodna.
10 Ket ni Jehova kinunana ken Moises,
Isublim ng̃a icabil ti sarucod ni Aaron iti
sang̃o ti pamanecnec tapno masalimet-
metan ng̃a agservi a pagtandaanan a mai-
busor cadagiti annac ti kinasung̃it; tapno
mapaggibusmo dagiti tantanabutob a mai-
caniwas caniac, tapno dida matay.
11 Castoy ti inaramid ni Moises: cas ti
imbilin ni Jehova kencuana, casta ti
inaramidna.

12 Ket dagiti annac ti Israel nakisaoda
ken Moises, a kinunada, Adtoy ta matay-
cami, madadaelcami, madadaelcam a na-
talipupus.
13 Tung̃gal maysa ng̃a umasideg, ng̃a
umadani iti tabernaculo ni Jehova, matay:
¿dacam amin mataycamto?

Dagiti rebbeng̃ dagiti Levitas. Ti bági dagiti sacerdote cadagiti datdaton. Dagiti apagcapulo maipato cadagiti Levitas.

18 Ket ni Jehova kinunana ken Aaron,
Sica ken dagiti annacmo a lallaki
ken ti balay dagiti ammam agraman
kenca, awitenyo ti basol ti santuario: ket
sica ken dagiti annacmo a lallaki agraman
kenca, awitenyonto ti kinadakes ti kina-
sacerdoteyo.
2 Ket dagiti cacabsatmo met a putot
ni Levi a caputotan ni amam, paasitgem
ida kenca, tapno maitiponda kenca, ket
agannong̃da kenca: ng̃em sica ken dagiti
annacmo agraman kenca agyancayto iti
sang̃o ti tolda ti pamanecnec.
3 Ket isuda tung̃palendanto ti igunam-
gunammo ken ti panagaluad iti amin ti
Tabernaculo: isuna laeng̃ a didanto uma-
dani iti yan dagiti basbaso ti santuario,
ken iti yan ti altar, tapno dida matay,
isuda man wenno dacayo.
4 Ket maitipondanto kenca, ket sali-
metmetandanto ti panang̃aluad ti tolda ti
gimong̃, a maipaay iti isu-amin a maara-
mid iti Tabernaculo: ket dinto umadani
kenca ti sang̃sang̃aili.
5 Ket salimetmetanyonto ti panang̃a-
luad ti santuario ken ti panang̃aluad ti
altar: tapno awanton ti pung̃tot cadagiti
annac ti Israel.
6 Ket sica, adtoy, innalac dagiti cacab-
satmo a Levitas cadagiti annac ti
Israel: isuda ti maysa a ságut kenca a
naited ken Jehova, tapno agservida iti
tolda ti gimong̃.
7 Ket sica ken dagiti annacmo a lallaki
agraman kenca salimetmetanyonto ti ki-
nasacerdoteyo iti isu-amin ng̃a annong̃ ti
altar, ken maipaay ti adda iti uneg ti
abbong̃; ket agservicayto: itedco cadaca-
yo a cas ságut ti kinasacerdote ng̃a an-

nonḡ: ket ti sanḡsanḡaili nḡa umadani
mapapatayto.

8 Ket ni Jehova nagsao ken Aaron, Ket
siac, adtoy, intedco kenca ti pannacaaluad
dagiti datonco a maipanḡato, uray amin
dagiti nasantoan a banbanag dagiti annac
ti Israel; intedcon ida kenca ken cadagiti
annacmo a bági nḡa agnanayon maipoon
iti pannacasapsapo.
9 Daytoy isunto ti cucuam cadagiti
nasantoan unay *a mailisi* iti apuy: tunḡ-
gal datonda, uray tunḡgal datonda a
daton a bellaay, ken tunḡgal datonda
gapu iti basol, ken tunḡgal datonda gapu
iti salunḡasing nḡa idatagda caniac isu-
danto a casantoan kenca, ken cadagiti
annacmo a lallaki.
10 Cas cadagiti casantoan unay, ma-
nḡancanto cadagidiay; cadagidiay ma-
nḡanto tunḡgal lalaki; nasantoanto kenca.
11 Ket daytoy ti cucuam; ti daton a
maipanḡato ti iságutda, amin met laenḡ
a datdaton a mailili dagiti annac ti
Israel; itedco ida kenca, ken cadagiti an-
nacmo a lallaki, ken cadagiti annacmo a
babbai agraman kenca, a biangda nḡa agna-
nayon: tunḡgal maysa a nadalus iti balay-
mo manḡanto cadagidiay.
12 Amin a casasayaatan ti lana, ken
amin a casasayaatan ti arac, ken iti buc-
bukel, dagiti umuna a bunḡbunḡada nḡa
itedda ken Jehova, kenca intedcon ida.
13 Dagiti umuna a bunḡbunḡa a naloom
dagiti isu-amin nḡa adda iti dagada nḡa
yegda ken Jehova, cucuamto; tunḡgal
maysa a nadalus iti balaymo manḡanto
cadagitoy.
14 Amin a maipaay iti Israel cucuamto.
15 Amin a manḡlucat iti aanacan iti
amin a lasag nḡa idatonda ken Jehova,
tao man ken animal, cucuamto: nupay
casta ti inauna nḡa anac ti tao, di bumu-
ronḡ a subbotemto, ket ti umuna nḡa
anac dagiti saan a nadalus nḡa animal
sambotemto.
16 Ket dagiti masambot cadacuada ma-
nipud agtawen iti maysa a bulan sam-
botemto, cas mayannurot iti panḡgatadam,
a maibatog iti pirac a lima a siclo, cas ti
siclo ti santuario (isu a duapulo a gera).
17 Nḡem ti inauna nḡa urbon ti maysa
a baca, wenno inauna nḡa anac ti carnero,
wenno ti inauna ti maysa a caldinḡ, dican-
to samsamboten; isuda nasantoanda: iwa-
rismonto ti darada iti rabaw ti altar, ket
puuramto ti tabada, a daton a maaramid
iti apuy a maipaay a nabanḡlo a sayamu-
som ken Jehova.
18 Ket ti lasagda cucuamto, cas ti baru-
conḡ a mailili, ken cas ti luppo a ma-
canawan, cucuamto.
19 Amin dagiti daton a maipanḡato ca-
dagiti nasantoan nḡa irucbab dagiti an-
nac ti Israel ken Jehova intedco kenca
ken cadagiti annacmo a lallaki, ken ca-
dagiti annacmo a babbai, agraman kenca,
cas maysa a bági nḡa agnanayon: isut'
maysa a tulag ti asin nḡa agnanayon ken-
ca, ken cadagiti putotmo agraman kenca,
iti sanḡo ni Jehova.
20 Ket ni Jehova kinunana ken Aaron,
Sica awanto ti tawidmo iti dagada, wenno
awanto ti binḡlaymo cadacuada: Siac ti
bágim ken tawidmo iti baet dagiti annac
ti Israel.

21 Ket cadagiti annac ni Levi, adtoy,
intedco amin nḡa apagcapulo iti Israel a
maysa a tawid, a sabrut ti annonḡ nḡa
iservida, a panagannonḡ met laeng iti
tolda ti gimonḡ.
22 Manipud ita dagiti annac ti Israel
didanto umasideg iti tolda ti gimonḡ, di
la ket ta amitenda ti basol ket matayda.
23 Nḡem dagiti Levitas aramidendanto
ti annonḡ ti tolda ti gimonḡ, ket bacla-
yendanto ti kinadakesda: isunto ti ma-
alagad iti agnanayon cadagiti capcaputot-
anyo ken cadagiti annac ti Israel, isuda
awanto ti tawidda.
24 Ta ti apagcapulo dagiti annac ti
Israel, nḡa irucbabda, a daton a maipanḡato
ken Jehova, intedcon cadagiti Levitas a
maysa a tawid: isu ti gapuna nḡa insaoc
cadacuada, Cadagiti annac ti Israel awanto
ti tawidda.

25 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a
kinunana,
26 Maysa pay saoemto cadagiti Levitas,
ket cunam cadacuada, No alaenyo cadagiti
annac ti Israel ti apagcapulo nḡa intedco
cadacayo nḡa aggapu cadacuada a tawidyo,
manḡirucbabcayto nḡarud iti dayta iti
maysa a daton a maipanḡato ken Jehova, a
maysa nḡa apagcapulo ti apagcapulo.
27 Ket ti maipanḡato a datonyo mabila-
nḡto cadacayo a cas la cadagiti bukel ti
pagtaltagan, ken cas ti kinawedwad ti
arac iti pagpespesan.
28 Castoy met ti pananḡirucbabyonto
iti daton a maipanḡato ken Jehova cada-
giti amin nḡa apagcapuloyo nḡa awatenyo
cadagiti annac ti Israel; ket cadagitoy

itedyonto ti daton a maipangato ni Jehova
ken Aaron a sacerdote.
29 Iti dagup dagiti sagságutyo ipaay-
yonto amin a daton a maipangato ni Je-
hova, iti dagup ti casasayaatanna, a ti
pasetna a napasanto.
30 Isu ti gapuna a saoem cadacuada,
No ingatoyo ti casasayaatan a nayonna,
maibilangto ngarud cadagiti Levitas, a cas
ti apit ti pagtaltalgan, ken cas ti apit ti
pagpespesan ti arac.
31 Ket canenyonto iti tunggal disso,
dacayo ken dagiti cabbalayyo: ta isu ti
gongonayo a cabatogan ti panagannongyo
iti tolda ti gimong.
32 Ket dacayo dicayto agawit iti
basol gapu iti dayta, no ingatoyon ti
nayonna a casayaatan: ket dicayto mu-
litan dagiti nasantoan a banbanag dagiti
annac ti Israel, tapno dicay matay.

*Ti Pannacagugor nga aramaten dagiti dapo
ti nalabaga a danawan a baca.*

19 Ket ni Jehova nagsao ken ni Moises
ken Aaron, a kinunana,
2 Dagitoy isu ti nagbilinan ti linteg
nga imbilin ni Jehova a kinunana, Saoem
cadagiti annac ti Israel a mangyegda
kenca iti maysa a danawan a baca a
nalabaga ket awan labangna, nga awan
pamilawan kencuana, *ken* di pay napara-
bawan iti sangol:
3 ket itedyonto ken Eleazar a sacer-
dote, ket isu iruarnanto iti ruar ti
pacarso, ket maysanto ti pumapatay iti
sangoananna:
4 ket ni Eleazar a sacerdote itinto
ramayna ti pangalana iti darana, ket
mangiwaristo iti darana, nga iturongna iti
sango ti tolda ti gimong, iti maminpito:
5 ket maysa ti mangpuurto iti danawan
a baca iti imatangna; ti lalatna, ken ti
lasagna, ken ti darana agraman ti tackina
puurannanto:
6 ket ti sacerdote mangalanto iti cayo
a cedro ken hisopo ken escarlata, ket
isebbananto iti tengnga ti pacapuuran ti
baca.
7 Ti sacerdote labaannanto dagiti ca-
wesna, ket digosenanto ti bagína iti
danum, ket iti calpasanna, sumrecto iti
pacarso, ket ti sacerdote narugitto ing-
gana iti rumabii.
8 Ket ti pumuur iti *danawan a baca*
labaannanto iti danum dagiti cawesna,
ket digosennanto iti danum ti bagína, ket
narugitto inggana iti rumabii.
9 Ket maysa a tao a nadalus um-
mongennanto dagiti dapo ti baca a dana-
wan ket idulinnanto iti ruar ti pacarso iti
maysa a disso a nadalus; ket maaywanan-
to nga agservi iti gimong dagiti annac ti
Israel a maysa a danum a maipaay iti
kinarugit: isu ti maysa a daton gapu iti
basol.
10 Ket ti nangurnong cadagiti dapo ti
danawan a baca labaannanto dagiti pagan-
anayna, ket isu narugitto inggana iti
rumabii: ket isunto ti agservi a maysa
nga alagaden nga agnanayon cadagiti
annac ti Israel ken iti gangannaet a
makinaed cadacuada.

11 Ti sumagid iti bagí a natay ti siasi-
no a tao saanto a nadalus iti pito nga
aldaw.
12 Isu met laeng dalusannanto ti bagí-
na iti daydiay a danum iti maicatlo nga
aldaw, ket iti maicapito nga aldaw nada-
lusto; ngem no dina dalusan ti bagína iti
maicatlo nga aldaw, dinto ngarud nadalus
iti maicapito nga aldaw.
13 Siasinoman a sumagid iti bagí a na-
tay ti tao, ket saanna a dalusan ti bagína,
mamulitanna ti tabernaculo ni Jehova;
ket dayta a cararua maipusayto iti Israel:
gaput ta ti danum a maipaay ti kinarugit
saan a naiwaris kencuana, isu saanto a
nadalus; ti saanna a kinadalus adda pay
la kencuana.

14 Daytoy isu ti linteg no matay ti
maysa a tao iti maysa a tolda: tunggal
maysa a sumbrec iti tolda, ken tunggal
maysa nga adda iti tolda saanto a nadalus
iti pito nga aldaw.
15 Amin nga agdadata a baso nga awan
ti calubna a naisilpo saan a nadalus.
16 Ket siasinoman iti langalang a
mangsagid iti maysa a natay iti campilan,
wenno natay a bagí, wenno maysa a
tulang ti tao, wenno maysa a tanem,
saanto a nadalus iti pito nga aldaw.
17 Ket iti maipaay iti saan a nadalus
mangaladanto iti dapdapo ti napuuran a
daton gapu iti basol, ket ti agayus a
danum maicabilto iti maysa a baso:
18 ket ti maysa a tao a nadalus manga-
lanto iti hisopo, ket itanebnanto iti danum,
ket iwarisna iti rabaw ti tolda ken amin
a basbaso ken amin a tattao nga adda idiay,
casta met ken nacasagid iti tulang, wenno
iti pinatay, wenno iti natay, wenno iti ta-
nem:
19 ket ti tao a nadalus warisannanto ni

saan a nadalus iti maicatlo nĝa aldaw, ken
iti maicapito nĝa aldaw : ket iti maicapito
nĝa aldaw dalusannanto ; ket isu labaan-
nanto dagiti pagan-anayna, ket agdigosto
iti danum, ket nadalusto iti rumabii.

20 Ket tinto tao a saan a nadalus ket
dinanto dalusan ti bagína, dayta a cararua
maipusayto iti tenĝnĝa ti gimonĝ, gaput
ta minulitanna ti santuario ni Jehova : ti
danum a maipaay iti kinarugit saan a nai-
waris kencuana ; isu saan a nadalus.
21 Ket isunto ti agnanayon a maalagad
cadacuada : ket ti manĝiwaris iti danum a
maipaay iti kinarugit labaannanto dagiti
pagan-anayna ; ket ni sumagid iti danum
a maipaay iti kinarugit narugitto inĝgana
iti rumabii.
22 Ket ti uray ania a sagiden ti tao a
narugit, narugitto ; ket ti cararua a manĝ-
sagid iti dayta saanto a nadalus inĝgana
iti rumabii.

Ipapatáy ni Miriam. Dagiti danum ti Meriba. Ti Edom sukirenna ti ilalasat ti Israel. Ni Aaron natay sadi Hor.

20 Ket dagiti annac ti Israel, a dagup
ti gimonĝ simrecda iti tay-ac ti
Zin iti umuna a bulan : ket ti ili nagnaed
iti Cades ; ket ni Miriam natay idiay, ket
naitabon idiay.

2 Ket idiay awan danum a nagservi iti
gimonĝ : ket naguurnonĝda a nagtitipon
iti maibusor cada Moises ken Aaron.
3 Ket ti ili nakisubanĝda ken Moises, a
kinunada, ¡ Dicam coma ket natay idi natay
dagiti cacabsatmi iti sanĝo ni Jehova !
4 Ket apayapay nĝa inyegyo ti gimonĝ
ni Jehova iti daytoy a tay-ac, tapno ma-
taycami agraman dagiti animalmi ?
5 Ket isut' gapuna aya a pinasanĝ-at-
dacami nĝa impanaw iti Egipto tapno yeg-
dacam itoy dakes a lugar ? saan a lugar ti
bin-i, wenno ti higos, wenno ti uvas, wen-
no ti granada ; wenno ti danum nĝa inu-
men ti adda la coma ditoy.
6 Ket ni Moises ken ni Aaron pimma-
nawda iti sanĝo ti gimonĝ a napan iti ri-
daw ti ruanĝan ti tolda ti gimonĝ, ket
nagpaclebda : ket ti gloria ni Jehova nag-
paranĝ cadacuada.
7 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a
kinunana,
8 Alaenyo ti sarucod ket tiptiponenyo
ti gimonĝ, sica ken ni Aaron a cabsatmo,
ket saoenyo iti bato iti sanĝo dagiti mata-
da, nĝa itedna ti danumna coma ; ket sica
ipanmonto cadacuada ti danum nĝa aggapu
iti bato ; iti casta itedmonto ti inumen ti
gimonĝ ken dagiti animalda.
9 Ket ni Moises innalana nĝa ingapu iti
sanĝo ni Jehova ti sarucod, cas imbilinna
kencuana.

10 Ket da Moises ken Aaron inummo-
nĝda ti gimonĝ a tiniptipon iti sanĝoanan
ti bato, ket kinunada cadacuada, Denĝgen-
yo ita, dacayo a nasunĝit ; ¿ yegandacayto
ti daunm nĝa aggapu iti daytoy a bato ?
11 Ket ni Moises innĝatona ti imana, ket
binaotna ti bato idi sarucodna, iti namin-
dua : ket ti danum rimmuar iti aglablabon-
an, ket ti gimonĝ imminumda, casta met
dagiti animalda.
12 Ket ni Jehova kinunana cada Moises
ken Aaron, Gaput ta dicay namati caniac,
tapno santificarendac cadagiti mata dagiti
annac ti Israel, isu ti gapuna a dicayto
ipan daytoy a gimonĝ iti daga nĝa intedco
cadacuada.
13 Dagitoy isuda ti dandanum ti Meri-
ba ; gaput ta dagiti annac ti Israel naki-
subanĝda ken Jehova, ket isu nasantificar
idi cadacuada.

14 Ket ni Moises namalubos nanipud
Cades cadagiti nabaon a napan iti ari ti
Edom, Castoy ti sao ni cabsatmo nĝa Is-
rael, Sica ammom amin ti rigat a napasa-
macmi :
15 no casano ti isasalog dagiti ammami
iti Egipto, ken panagnaedmi sadi Egipto
iti nabaybayag nĝa aldaw ; ket dagiti taga
Egipto dakes ti inaramidda cadacami, ken
cadagiti ammami :
16 ket idi immawagcami ken Jehova,
dinenĝnĝegna ti timecmi ; ket imbaonna
ti maysa nĝa angel, ket inaonnacami sadi
Egipto : ket, adtoy, addacami idiay Cades
maysa a ciudad a punĝto ti beddenĝmo :
17 palasatennacam coma, dawateo ken-
ca, iti dagam : dicamto lasaten ti talon
wenno inuvasan, dicamto uminum iti
danum dagiti bobon : magnacamto nĝa
agcanayon iti napatac a dalan ti ari,
dicamto sumiasi ti banĝir a canawan
nĝa ima wenno macatigid, inĝgana iti
macalasatcam iti beddenĝmo.
18 Ket ti Edom kinunana kencuana,
Sica dicanto lumasat caniac, di la ket ta
rumuarac a sicacampilan a bumusor
kenca.
19 Ket dagiti annac ti Israel kinunada

kencuana, Sumang-atcamto iti dalan a
napatac; ket no uminumcamto iti danum-
mo, siac ken dagiti animalco, itedconto
kenca ti pategna: isuna la nga ipalubosmo
caniac, nga awan ket *maaramid* nga uray
ania a *sabali;* ti panaglasatco cadagiti
sacac.
20 Ket isu kinunana, Sica dicanto lu-
masat. Ket ti Edom rimmuar a bimmu-
sor kencuana agraman adu a tattao, ken
maysa a napigsa nga ima.
21 Castoy ti pinangmadí ti Edom iti
panangtedna iti Israel iti pagdalanan iti
beddengna: gapuna a ti Israel immadayo
kencuana.

22 Ket nagrubbuatda sadi Cades: ket
dagiti annac ti Israel, a dagup ti gimong,
dimmanonda iti bantay Hor.
23 Ket ni Jehova nagsao cada Moises
ken Aaron idiay bantay Hor, nga igid ti
beddeng ti daga nga Edom, a kinunana,
24 Ni Aaron maitiponto iti ilina: ta
isu saanto a sumrec iti daga nga intedco
cadagiti annac ti Israel, gaput ta sinupri-
ngyo ti saoc idiay dandanum ti Meribah.
25 Alaem ni Aaron ken ni Eleazar nga
anacna a lalaki, ket yulim ida iti bantay
Hor;
26 ket ucsubam ni Aaron cadagiti ca-
wesna, ket icapetmo ida ken Eleazar nga
anacna: ket ni Aaron maitiponto *iti ilina,*
ket matayto idiay.
27 Ket ni Moises inaramidna ti cas im-
bilin ni Jehova: ket simmang-atda iti
bantay Hor iti imatang ti amin a gimong.
28 Ket ni Moises inucsubanna ni Aaron
cadagiti cawesna, ket incapetna ida ken
Eleazar nga anacna; ket ni Aaron natay
idiay tapaw ti bantay: ket ni Moises ken
Eleazar simmalogda iti bantay.
29 Ket idi nakita ti dagup ti gimong a
natay ni Aaron, sinangitanda ni Aaron iti
tallopulo nga aldaw, agpapan iti amin a
balay ti Israel.

Naparmec ni Arad. Dagiti ul-uleg ken ti sinan-uleg a suer. Dagiti panagdaldaliasat nanipud iti Obot agingga iti Fasga. Naparmec da Sejon ken ni Og.

21 Ket ti Cananeo, nga ari ti Arad a
nagnaed iti Abagatan, nangegna a
masasao a ti Israel umayda magna iti
dalan ti Atarim; ket nakibacal iti Israel,
ket innalana ti dadduma cadacuada a
cayawna.
2 Ket ti Israel nangipaay iti maysa a
cari ken Jehova ket kinunana, No pudno
a yawatmonto iti imac dayta nga ili,
talipupusecto a dadaelen dagiti ciudadda.
3 Ket ni Jehova impangagna ti timec
ti Israel, ket inyawatna dagiti taga Cana-
an; ket dinadaelna ida a tinalipupus
agraman ciudadda: ket ti nagan ti disso
nanagan iti Jorma.

4 Ket isuda nagnada nanipud bantay
Hor iti dalan nga agpa-Baybay a Nala-
baga, tapno lawlawenda ti daga ti Edom:
ket ti cararua ti ili napatacrot unay gapu
iti dalan.
5 Ket ti ili nagsao iti maicaniwas iti
Dios, ken maicaniwas ken Moises, Ania ti
gapuna aya nga inaonnacam sadi Egipto
tapno mataycam ditoy tayac? ta awan
taraon, ken awan danum; ket ti cararuami
masuya itoy nalag-an a tinapay.
6 Ket ni Jehova imbaonna dagiti im-
mapuy nga uleg cadagiti tao, ket kinagat-
da dagiti tao; ket natay ti adu a tao ti
Israel.
7 Ket dagiti tao immayda ken Moises,
ket kinunada, Nacabasolcami, gaput ta
nagsaocami iti maicaniwas ken Jehova, ken
maicaniwas kenca; agdawatca ken Jehova
nga iccatenna coma cadacami dagiti ul-
uleg. Ket ni Moises indawatanna ti ili.
8 Ket ni Jehova kinunana ken Moises,
Mangaramidca iti maysa nga immapuy
nga uleg, ket ibayogmo iti maysa a mon-
mon; ket maaramidto a tunggal maysa a
nacagat, no kitaenna agbiagto.
9 Ket ni Moises inaramidna ti maysa
a sinan-uleg nga suer ket imbayogna iti
maysa a monmon: ket naaramid a no
maysa nga uleg kimmagat iti maysa a
tao, idi daytoy kinitana di sinan-uleg a
suer, nagbiag.

10 Ket dagiti annac ti Israel nagrubbu-
atda, ket nagtoldada idiay Obot.
11 Ket nagnada a pimmanaw idiay O-
bot ket nagtoldada idiay Je-abarim, iti
tay-ac nga adda iti sango ti Moab, nga
agpa-leleggacan ti init.
12 Manipud idiay nagnada, ket nag-
toldada idiay lobong ti Zared.
13 Manipud idiay nagnada ket nag-
toldada iti sabali a bangir ti Arnon, nga
adda iti tay-ac nga aggapu iti beddeng ti
Amorreo: ta ti Arnon isu ti ingga ti Moab,
nagbaetan ti Moab ken dagiti Amorreo.
14 Isu ti gapuna a masao iti libro dagi-
ti Gubgubat ni Jehova,

Vaheb sadiay Suphah,
Ken cadagiti lob-lobonḡ ti Arnon,
15 Ket ti salogan ti lob-lobonḡ,
Nḡa agpababa iti pagnaedan ti Ar,
Ket agsadag iti beddenḡ ti Moab.
16 Ket manipud idiay *nagnada* a nagtu-
ronḡ iti Beer: daytoy isu ti bobon a nag-
cunaan ni Jehova ken Moises, Urnonḡem
a tiptiponen dagiti tao, ket iccacto ida iti
danum.

17 Idin ti Israel kinantana daytoy a
cancion:
O bobon, agburayocca; cantaanyo
ala:
18 Ti bobon, a dagiti panḡolo kinutcu-
tanda,
A dagiti agturturay ti ili kinalianda,
Iti cetro, *ken* cadagiti sarucodda.
Ket manipud iti tay-ac *nagnada* a napan
iti Matana;
19 ket manipud Matana inḡgana iti Na-
haliel; ket manipud Nahaliel aginḡga iti
Bamot;
20 ket manipud Bamot inḡgana iti lo-
bonḡ nḡa adda iti pagtatalonan ti Moab,
agtunḡpal iti tapaw ti Fasga, a tan-awanna
ti tay-ac.

21 Ket ti Israel namalubos cadagiti ma-
baon a mapan ken Sejon, nḡa ari dagiti
Amorreo, a kinunana,
22 Palaasatennacam cadi iti dagam: di-
cam agpakillo iti pagtatalonan, wenno iti
inuvasan; dicamto uminum iti danum ti
bobbobon, magnacamto iti dalan a napatac
ti ari, inḡgana iti dicam macalasat iti pag-
beddenḡam.
23 Ket ni Sejon dina naibtor a pinala-
sat ti Israel iti beddenḡna: no di ket ni
Sejon inummonḡna a tiniptipon amin da-
giti tattaona, ket rimmuarda a bimmusor
iti Israel iti yan ti tay-ac, ket nacadanon
iti Jasa; ket nakibacal iti Israel.
24 Ket ti Israel kinabilna iti tadem ti
campilan, ket tinagicuana iti dagana nani-
pud iti Arnon inḡgana ti Jabboc, nḡa ag-
inḡga iti annac ti Ammon; ta ti beddenḡ
dagiti annac ti Ammon nasarikedkedan.
25 Ket ti Israel naalana amin dagiti
ciudad; ket ti Israel nagnaedanna dagiti
amin a ciudad dagiti Amorreo, idiay Je-
sebon, ken amin nḡa il-ilina.
26 Ta ti Jesebon isu idi ti ciudad ni Se-
jon nḡa ari dagiti Amorreo, a nakigubat
ken sinuctan ti ari ti Moab, ket inagawna
amin a dagana iti imana aginḡga iti Arnon
met laenḡ.
27 Isut' gapuna, nḡa isuda nḡa agsao iti
nasirib a balbalicas, cunada,
Umaycayo iti Jesebon;
Banḡonenyo ket buclenyo coma ti
ciudad ni Sejon:
28 Ta maysa nḡa apuy rimmuar iti Je-
sebon,
Maysa a gil-ayab iti ciudad ni Sejon:
Ti Ar ti Moab inna inalun-un,
Dagiti appo dagiti nanḡato a disso
ti Arnon.
29 Moab, ay-ayca pay:
Sica, O ili ti Camos, nawarawaracan:
Isu intedna dagiti annacna a lallaki
cas tumaltalaw,
Ken dagiti annacna a babbai iti
pannacacayaw,
Ken Sejon nḡa ari dagiti Amorreo.
30 Dacami pinánami ida; ti Jesebòn
napucaw aginḡga iti Dibon,
Ket pinagwalanḡwalanḡmi aginḡga
iti Nofe,
Nḡa *agdaplay* iti Medeba.
31 Castoy ti panagnaed ti Israel iti
daga dagiti Amorreo idi.
32 Ket ni Moises pinasimisimna ti Ja-
zer; ket innalada dagiti il-ili sadiay, ket
pinasiada dagiti Amorreo nḡa adda idiay
idi.

33 Ket nagpakilloda ket simmanḡ-atda
iti dalan ti Basan: ket ni Og nḡa ari ti
Basan rimmuar a bimmusor cadacuada,
isu ken isu-amin a taona, tapno makibacal-
da idiay Edrai.
34 Ket ni Jehova kinunana ken Moises,
Dica agbutenḡ kencuana: ta inyawatcon
ti bagína ita imam, casta met ti dagup ti
taona, ken ti dagana; ket aramidemto
kencuana cas ti inaramidmo ken Sejon
nḡa ari dagiti Amorreo a nagnaed idiay
Jesebon.
35 Iti casta kinabilda, isu ken dagiti
annacna a lallaki, ken amin a tattaona,
inḡganat' awan natda kencuana: ket tina-
gicuada ti dagana.

Ni Balac paayabanna ni Balaam. Ni Balaam ken ti asnana masabetda ti Angel ni Jehova.

22 Ket dagiti annac ti Israel nagnada,
ket nagtoldada iti tantanap ti
Moab a ballasiw ti Jordan sadi Jerico.

2 Ket ni Balac nḡa anac a lalaki ni
Sefor nakitana dagiti amin nḡa inaramid
ti Israel cadagiti Amorreo.

3 Ket ti Moab napalalo ti butenğna
cadagiti tao, gaput ta aduda idi: ket ti
Moab nagliday a gapu cadagiti annac ti
Israel.
4 Ket ti Moab kinunana cadagiti lal-
lacay ti Madian, Ita daytoy a sanğa-
buyotan amilenna amin nğa adda iti law-
lawtayo, cas ti baca nğa amilenna ti root
ti talon. Ket ni Balac nğa anac ni Sefon
isu iti daydi a tiempo ti ari ti Moab.
5 Ket nagbaon cadagiti nabaon ken
Balaam nğa anac a lalaki ni Beor, idiay
Petor nğa adda iti abay ti Carayan, iti
daga dagiti annac ti ilina tapno ayaban-
na, a kinunana, Adtoy, adda maysa nğa ili
nğa aggapu sadi Egipto; adtoy, kinumo-
tanda ti rabaw ti daga ket agnaedda iti
sanğoc.
6 Isut' gapuna nğa umayca ita coma,
dawatec kenca, ilunodmo caniac daytoy
nğa ili; ta isuda mannacabalinda unay
caniac: nalabit agsagudayacto, tapno ma-
cabilmi ida, ken mapatalawco ida iti
daga: ta ammoc a ti bendicionam isu ti
bendito, ket ti ilunodmo isu ti mailunod.

7 Ket dagiti lallacay ti Moab ken
dagiti lallacay ti Madian, napanda a
siiiggem cadagiti panğgongona iti pana-
madto; ket dimmanonda ken Balaam,
ket imbagada kencuana dagiti sao ni
Balac.
8 Ket isu kinunana cadacuada, Umyan-
cayo ditoy ita a rabii, ket yegconto cada-
cayo ti sao a mayannurot iti panagsaonto
caniac ni Jehova: ket dagiti panğoloen ti
Moab nakipagnaedda ken Balaam.
9 Ket ti Dios immay ken Balaam, ket
kinunana,
10 Ania a tao dagitoy adda kenca?
Ket ni Balaam kinunana iti Dios, Ni
Balac nğa anac ni Sefor, nğa ari ti Moab,
nagbaon caniac, *a kinunana,*
11 Adtoy dagiti tattao a naggapu sadi
Egipto kinumotanda ti rabaw ti daga:
ita umayca coma ta ilunodmo ida caniac;
nalabit mabalinconto ti makibacal cada-
cuada, ket mapagtalawconto ida.
12 Ket ti Dios kinunana ken Balaam,
Sica dicanto mapan cumuyog cada-
cuada; sica dicanto ilunod ti ili; ta isuda
benditoda.
13 Ket ni Balaam bimmanğon iti bigat,
ket kinunana cadagiti panğoloen ni Balac,
Incayo iti dagayo: ta ni Jehova impawilna
ti panangtedna caniac ti palubos a mai-
cuyog cadacayo.
14 Ket dagiti panğoloen ti Moab tim-
macderda, ket dimmanonda ken Balac, ket
kinunada, Ni Balaam madi a cumuyog
cadacami.

15 Ket ni Balac binaonna manen dagiti
panğoloen nğa ad-adu ken nadaydayawda
pay nğem dagidiay.
16 Ket isuda dimmanonda ken Balaam,
ket kinunada kencuana, Castoy ti saoen ni
Balac nğa anac ni Sefor, Dica coma,
dawatec kenca, ipalubos ti uray ania a
manğipawil kenca nğa umay caniac:
17 ta ibuanğayconto kenca ti dackel
unay a pacaidayawam, ket uray ania a
saoem caniac aramidecto: umayca coma
nğarud, dawatec kenca, ilunodmo caniac
daytoy nğa ili.
18 Ket ni Balaam simmunğbat, ket
kinunana cadagiti adipen ni Balac, No ni
Balac itedna coma caniac ti balayna a nap-
no iti pirac ken balitoc, siac diac mabalin
a labsinğen ti sao ni Jehova a Diosco,
tapno aramidec ti nacurang wenno nala-
bes.
19 Isut' gapuna ita a dawatec kenca,
Agsardenğcay met coma ditoy ita a rabii,
tapno mabalinco nğa ammoen ti saoen pay
ni Jehova caniac.
20 Ket ti Dios immay ken Balaam iti
rabii, ket kinunana kencuana, No dagiti
tao immaydaca inayaban, tumacderca a
mapan cadacuada, nğem tinto sao nğa
ibagac kenca ti aramidem.

21 Ket ni Balaam bimmanğon iti bigat
ket sinillaanna ti asnana, ket napan kim-
muyog cadagiti panğoloen ti Moab.
22 Ket bimmara ti punğtot ni Jehova,
gaput ta isu napan; ket ti angel ni Jehova
insaadna ti bagína iti dalan a cas cabusor-
na. Idi sinacayanna ti asnana, ket dagiti
dua nğa adipenna naicuyogda kencuana.
23 Ket ti asna nakitana di angel ni
Jehova nğa agtatacder iti dalan a siiiggem
iti siaasut a campilan: ket di asna sim-
miasi idi dalan ket napan iti cataltalonan:
ket ni Balaam binaotna di asna, tapno
maituronğna iti dalan.
24 Ti angel ni Jehova ngarud nagyan
iti maysa a dana a nagbaetan dagiti cauva-
san, maysa a bacud iti daytoy a banğir
ken maysa a bacud iti daydiay a banğir.
25 Ket ti asna nakitana di angel ni
Jehova, ket immampir iti bacud ket in-
ladditna ti saca ni Balaam idi bacud: ket
isu binaotna man di asnan.
26 Ket ti angel ni Jehova napan iti
sanğo manen ket nagtacder iti maysa a

lugar nĝa akikid iti awan panĝliclican iti
macanawan wenno iti macatigid.
27 Ket di asna nakitana di angel ni
Jehova ket nagpasag iti babaen ni
Balaam: ket ti unĝet ni Balaam simged,
ket kinabilna di asna iti sarucodna.
28 Ket ni Jehova linuctanna ti nĝiwat
di asna, ket daytoy kinunana ken Balaam,
Ania aya ti inaramidco kenca tapno
kinabilnac cadagitoy namitlo dáras?
29 Ket ni Balaam kinunana idi asna,
Gaput ta rinabnĝisnac: addaanac man
coma iti campilan iti imac, ta pinatayca.
30 Ket di asna kinunana ken Balaam,
Saan aya nĝa siac ti asnam a nagsacsacayam
iti bayat ti panagbiagmo aginĝga itoy nĝa
aldaw? cadawyac aya ti agcasta kenca?
Ket isu kinunana, Saan.

31 Ni Jehova nĝarud linuctanna dagiti
mata ni Balaam, ket isu nakitana ti angel
ni Jehova a nagyan iti dalan agraman
campilan a siaasut iti imana; ket isu
intamedna ti olona ket nagpacleb.
32 Ket ti angel ni Jehova kinunana
kencuana, Ania ti gapuna a kinabilmo ti
asnam cadagitoy tallo a dáras? Adtoy
immayac a bumusor, gaput ta ti dalanmo
dakes iti sanĝoc:
33 ket ti asna nakitanac, ket naglisi iti
sanĝoc cadagitoy namitlo dáras: no di la
naglisi coma caniac, pudno nĝa ita pina-
tayca, ket isu ti biniagco coma.
34 Ket ni Balaam kinunana idi angel ni
Jehova, Siac nacabasolac; ta diac ammo
idi nĝa nagyanca iti dalan a bumusor
caniac: no nĝarud no napaguraca ita,
cayatco nĝa agbaw-inĝac manen.
35 Ket ti angel ni Jehova kinunana
ken Balaam, Inca makicuyog cadagiti
lallaki: nĝem ti la sao nĝa ibagacto kenca
daytanto ti saoem. Iti casta nakicuyog
ni Balaam cadagiti panĝoloen ni Balac.

36 Ket idi nanĝeg ni Balac a dimtenĝ
ni Balaam, rimmuar a simmabat kencuana
aginĝga iti Ciudad ti Moab iti igid ti
Arnon nĝa isu ti nagbebeddenĝan.
37 Ket ni Balac kinunana ken Balaam,
Diac aya sigagaauetget a nagpaayab kenca?
ania ti gapuna a dica immay caniac?
Diac aya cabaelan a pudno ti mamadayaw
kenca?
38 Ket ni Balaam kinunana ken Balac,
Adtoy, siac immayac kenca: adda aya
aniaman a bilegco ita nĝa agsao iti uray
ania? ti sao nĝa icabil ti Dios iti nĝiwatco
daytanto ti saoec.
39 Ket ni Balaam kinacuyogna ni
Balac a napan ket dimtenĝda iti ciudad a
Hucot.
40 Ket ni Balac sinacrificarna ti bac-
baca ken carcarnero, ket imbaonna ken
Balaam, ken cadagiti panĝoloen a kinad-
duana idi.

41 Ket naaramid iti bigat a ni Balac
innalana ni Balaam, ket inyulina cadagiti
nanĝato a disso ni Baal; ket manipud
idiay nakitana ti makinpunĝto a banĝir
ti ili.

Ti umuna ken maicadua a padto
ni Balaam.

23 Ket ni Balaam kinunana ken Balac,
Ibanĝonannac iti pito nĝa altar,
ket isaganaannac ditoy iti pito a baca ken
pito a cordero a lallaki.
2 Ket ni Balac inaramidna cas sinao ni
Balaam; ket ni Balac ken Balaam inda-
tonda iti tunĝgal altar ti maysa a baca
ken maysa a cordero a lalaki.
3 Ket ni Balaam kinunana ken Balac,
Agyanca iti yan ti datonmo a mapuuran,
ket innacto; ta barenĝ umayto sumabat
caniac ni Jehova; ket ti uray ania nĝa
iparanĝnanto caniac, saoecto kenca. Ket
napan iti maysa a tapaw nĝa awan ro-
rootna.
4 Ket ti Dios sinaracna ni Balaam: ket
daytoy kinunana kencuana, Sinaganac
dagiti pito nĝa altar ket inrucbabco ti
maysa a baca ken maysa a cordero a
lalaki iti tunĝgal altar.
5 Ket ni Jehova incabilna ti maysa a
sao iti nĝiwat ni Balaam, ket kinunana,
Agsublica ken Balac ket castoy ti saoemto.
6 Ket nagsubli kencuana ket adtoy, isu
nagyan iti sibay ti daton a mapuuran, isu
ken amin dagiti panĝuloen ti Moab.
7 Ket inaramatna ti panĝnĝarigna, ket
kinunana,
Manipud Aram inyegnac ni Balac,
Nĝa ari ti Moab manipud bantay ti
Daya:
Umayca, ilunodmo caniac ni Jacob,
Ket umayca, ti Israel inca cariten.
8 Casanonto ti pananĝilunodco iti di
inlunod ti Dios?
Casano ti pananĝcaritconto iti di
kinarit ni Jehova?
9 Ta manipud iti tapaw dagiti batbato
isu makitac,
Ket manipud cadagiti turturod isu
maimatanĝac;

Adtoy, isu maysa nğa ili nğa agnaed
nğa agwaywayas,
Ket cadagiti nacion dinto maibilanğ.
10 Asino ti macabalin a manğbilanğ iti
tapoc ni Jacob,
Wenno manğbilanğ iti apagcapat ti
Israel?
¡Matayac coma iti patáy dagiti na-
sinğpet,
Ket ti maudi a tunğpalco cas coma
kencuana!
11 Ket ni Balac kinunana ken Balaam,
Ania ti inaramidmo caniac? Innalaca
tapno ilunodmo dagiti cabusorco, ket
adtoy, binendicionam met la ida.
12 Ket isu simmunğbat ket kinunana
kencuana, Diac nğamin aya rebbenğ nğa
aluadan ti panangisaoc iti incabil ni Je-
hova iti nğiwatco?

13 Ket ni Balac kinunana kencuana,
Umayca ita, dawatec kenca, makicuyog
caniac aginğga iti sabali a disso a panipud-
an ti pacakitaam cadacuada; makitamto
ida nğem ti laenğ maudi a pinğirda, ket
dicanto makita amin ida: ket ilunodmo
ida coma caniac manipud idiay.
14 Ket isu innalana nğa impan iti talon
ti Sofin, iti tapaw ti Fasga ket nagbanğon
iti pito nğa altar, ket nanğidaton iti
maysa a lalaki a baca, ken maysa a cor-
dero a lalaki iti rabaw ti tunğgal altar.
15 Ket isu kinunana ken Balac, Agyan-
ca ditoy yan ti datonmo a mapuuran bayat
ti panangsaracco *ken Jehova* sadiay.
16 Ket ni Jehova sinabetna ni Balaam,
ket incabilna ti maysa a sao iti nğiwatna,
ket kinunana, Agsublica ken Balac, ket
castoy ti saoemto.
17 Ket isu immay kencuana, ket adtoy,
siaadda iti yan ti daton a napuuran, ken
dagiti panğuloen ti Moab agraman ken-
cuana. Ket ni Balac kinunana kencuana,
Ania ti sinao ni Jehova?
18 Ket isu inaramatna ti panğnğarigna,
ket kinunana,
Tummacderca, Balac, ket inca tu-
mimud;
Imdenğannac, sica nğa anac ni Sefor:
19 Ti Dios saan a maysa a tao tapno
agtiri,
Di met anac ti tao tapno agbabawi:
Isu ti nagcuna, dinanto aya arami-
den?
Wenno isu ti nagsao, ket, dinanto
aya tunğpalen?
20 Adtoy, Inawatco *ti bilin* a mamen-
dicion:
Ket isu binendicionanna, ket diac
mabalin a baliwan.
21 Isu dina naimatanğan ken Jacob ti
kinadakes;
Di nacakita ti kinasukir iti Israel:
Ni Jehova a Diosna siaadda ken-
cuana,
Ken ti ickis ti maysa nğa ari adda
cadacuada.
22 Ti Dios aonenna ida iti Egipto;
Isu addaan iti cas pigsa ti baca a
naatap.
23 Pudno a maibusor ken Jacob awan
cabaelan ti panaganito;
Wenno uray ania a padpadles a
maibusor iti Israel:
Ita ti maisaonto maipanğgep ken
Jacob ken iti Israel,
¡Anian ti inaramid ti Dios!
24 Adtoy, ti ili tumacder cas maysa a
leon a babai,
Ket itacderna ti bagína cas leon a
lalaki:
Isu dinto agpasag inğgana iti di
manğan iti samsam,
Ken uminum iti dara ti napatáy.
25 Ket ni Balac kinunana ken Balaam,
Dica ilunod ida a pulos, wenno dica ben-
dicionan ida a pulos.
26 Nğem ni Balaam simmunğbat ket
kinunana ken Balac, Diac aya kinuna
kenca a sinao, Amin nğa ibaga ni Jehova,
dayta ti rebbenğco nğa aramiden?

27 Ket ni Balac kinunana ken Balaam,
Umayca ita ala, alaencanto iti sabali a
disso; nalabit a manipud idiay pagayatan-
to ti Dios ti panangilunodmo cadacuada
caniac.
28 Ket ni Balac innalana ni Balaam
inğgana iti tapaw ti Fogor, a manğtan-
aw iti tay-ac.
29 Ket ni Balaam kinunana ken Balac,
Ibanğonannac ditoy iti pito nğa altar, ket
isaganaannac ditoy cadagiti pito nğa baca,
ken pito a carnero a lallaki.
30 Ket ni Balac inaramidna ti cas sinao
ni Balaam, ket indatonna ti maysa a
baca, ken ti maysa a carnero a lalaki iti
rabaw ti tunğgal altar.

Ti maicatlo ken maicapat a padto
ni Balaam.

24 Ket ni Balaam idi nakitana a kina-
ay-ayo ni Jehova a bendicionan
ti Israel, saan a napan cas cadagiti daddu-
ma nğa aldaw a nanğsarac cadagiti pa-

naganito, ngẽm intaengna ti rupana a
sinangona ti tay-ac.
2 Ket ni Balaam intangãdna dagiti
matana, ket nakitana nga ti Israel sina-
naed cas mayannurot cadagiti capcaputo-
tanda; ket ti Espiritu ti Dios immay
kencuana.
3 Ket inaramatna ti pangngarigna, ket
kinunana,

Cuna ni Balaam nga anac ni Beor,
Ket ti tao nga naripcan ti matana
cunana;
4 Cunana, Ti macangngeg cadagiti sao
ti Dios,
Ti macakita iti parparmata ti
Mannacabalin-amin,
Nagpasag, ket simumulagat dagiti
matana:
5 ¡Amangan a nagpintas dagiti tol-
dam, O Jacob,
Dagiti tabernaculom, O Israel!
6 Cas loblobong aglaylayonda,
Cas bangbangcag iti abay ti carayan,
Cas caycayo a sandalo nga immula
ni Jehova,
Cas caycayo a cedro iti arubayan ti
dandanum.
7 Danum agayusto cadagiti timbana,
Ket cadagiti adu a dandanum ag-
yanto ti bin-ina,
Ket nangatngatonto ngem ni Agag
ti arina,
Ket maitan-octo ti pagarianna.
8 Ti Dios aonenna sadi Egipto;
Isu addaan cas ti pigsa ti baca a
naatap:
Dagiti il-ili a cabcabusorna lamu-
tennanto,
Ket dagiti tultulangda tuctuccolen-
nanto,
Ket salputennanto *ida* cadagiti pá-
nana.
9 Isu nagrucob, isu cas leon a nagidda,
Ken cas maysa a leon a babai; Asino
ti mangriingto kencuana?
Nagasat coma ti tunggal maysa nga
agdaydayaw kenca,
Ken mailunod coma tunggal maysa
a mangilunod kenca.

10 Ket ti pungtot ni Balac bimmara iti
maicaniwas ken Balaam, ket pinagsipatna
dagiti imana; ket ni Balac kinunana ken
Balaam, Inayabanca tapno ilunodmo da-
giti cabusorco, ket, adtoy, sica binendi-
cionam ida laeng cadagitoy namitlo dáras.
11 Isut' gapuna nga ita, agtalawca a
mapan iti lugarmo: pinanunotco idi nga
itan-occa iti dackel a dayaw; ngem, adtoy
ta, ni Jehova pinaritannaca iti dayaw.
12 Ket ni Balaam kinunana ken Balac,
Diac met aya sinao cadagiti babaonem
nga imbaonmo caniac, a kinunac,
13 ¿Uray ited coma caniac ni Balac ti
balayna a napno iti pirac ken balitoc, diac
mabalin a labsingen ti sao ni Jehova,
tapno agaramidac iti naimbag man wenno
dakes a bucbucodco; ti saoen ni Jehova,
dayta ti saoecto?
14 Ket ita adtoy, Innac iti ilic: umay-
ca, *ket* ipacaammoc kenca ti aramidento
daytoy nga ili iti ilim cadagiti maud-udi
nga aldaw.
15 Ket isu inaramatna ti pangngarigna,
ket kinunana,

Ni Balaam nga anac ni Beor cunana,
Ken ti tao nga naripcan ti matana
cunana;
16 Cunana, Ti macangngeg cadagiti sao
ti Dios,
Ken macaammo iti sirib ti Canga-
toan unay,
Ti macakita iti parparmata ti Man-
nacabalin-amin,
Nagpasag, ket simumulagat dagiti
matana:
17 Makitac ngem saan nga ita;
Masirpatco ngem saan nga asideg:
Ken Jacob rumuarto ti maysa a
bitwen,
Ket tumaudto ti maysa a cetro iti
Israel,
Ket sugatennanto amin nga ig-igid
ti Moab,
Ket ipadsonanto amin nga annac ti
riri.
18 Ket ti Edom maysanto a pagtagi-
cuaan,
Ti Seir maysanto met a pagtagicuaan,
nga idi isut' cabusorna;
Ngem tinto Israel situtured a ma-
ngaramid.
19 Ket aggapunto ken Jacob ti maysa
nga addaan turay,
Ken mangdadaelto ti matda iti
ciudad.
20 Ket kinitana ti Amalec, ket inara-
matna ti pangngarigna, ket kinunana,

Ti Amalec isu ti umuna cadagiti
nacion;
Ngem ti maudi a tungpalna,agban-
agto iti pannacadadaelna
21 Ket kinitana ti Cineo, ket inara-
matna ti pangngarigna, ket kinunana,

Napigsa ti pagnaedam a disso,
Ket ti umocmo maisaad iti bato.

22 Nupay casta ti Cineo macraayanto,
Inggana iti dinaca ipan ti Assur iti pannacacayaw.
23 Ket inaramatna ti pangngaringna ket kinunana,
Ay, asinonto ti agbiag no aramiden ti Dios daytoy?
24 Ngem *umayto* dagiti sasacayan nga aggapu iti igid ti Cittim,
Ket parigatendanto ti Assur, ken parigatendanto ti Eber;
Ket isu casta met agbanagto iti pannacadadael.
25 Ket ni Balaam timmacder ket napan nagsubli iti dissona; ket ni Balac casta met a napan iti dalanna.

Ti basol sadiay Fogor ket ti regta ni Finees.

25 Ket ti Israel nagtaeng iti Setim;
ket ti ili nangrugi a nakiabig cadagiti annac a babbai ti Moab:
2 ta inayabanda ti ili iti yan dagiti datdaton dagiti didiosda; ket ti ili nangan ket nagrucnoyda cadagiti didiosda.
3 Ket ti Israel nakitipon ken Baal-peor: ket ti unget ni Jehova simged a maibusor iti Israel.
4 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Alaem amin a palungo ti ili, ket ibitinmo ida ken Jehova iti sango ti init, tapno ti narungsot nga unget ni Jehova lumiclic iti Israel.
5 Ket ni Moises kinunana cadagiti ococom ti Israel, Patayenyo, tumunggal maysa dagiti taona a nakitipon ken Baal-peor.

6 Ket, adtoy, maysa cadagiti annac ti Israel immay ken nangyeg cadagiti cacabsatna iti maysa a babai a taga Madian iti imatang ni Moises, ken iti imatang ti dagup ti gimong dagiti annac ti Israel, bayat ti caaddada nga agsangsangit iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong.
7 Ket idi ni Finees nga anac a lalaki ni Eleazar, nga anac a lalaki ni Aaron a sacerdote, nakitana, isu timmacder iti tengnga ti gimong, ket iniggamanna ti maysa a gayang;
8 ket isu napan simmurot iti lalaki ti Israel aginggа iti linong ket sinalputna ida a dua, ti lalaki ti Israel ken ti babai iti bagína. Casta ti nagsardengan ti didigra cadagiti annac ti Israel.
9 Ket dagidiay natay iti didigra duapulo ket uppat a ribuda idi.

10 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,
11 Ni Finees nga anac ni Eleazar, nga anac ni Aaron a sacerdote, inliclicna ti pungtotco cadagiti annac ti Israel a cadacuada naimun cas ti panagimunco, a nacaigapuanan ti diac panangibus cadagiti annac ti Israel iti panagimumco.
12 Isu ti gapuna a cunam, Adtoy, itedco kencuana ti tulagco a cappia:
13 ket isunto kencuana ken iti putotna a sumono kencuana ti tulag ti agnanayon a kinasacerdote; ta isu nagannad iti maipaay iti Diosna, ken nangaramid iti pacaabbongan dagiti annac ti Israel.

14 Ket ti nagan ti lalaki ti Israel, a napatáy, isu a napatáy agraman ti babai a Madianita, isu idi ni Zambri, nga anac ni Salu, a maysa a pangolo ti balay dagiti amma cadagiti Simeonitas.
15 Ket ti nagan ti babai a Madianita a napapatay isu idi ni Cozbi, nga anac a babai ni Sur; isu ti olo ti ili ti maysa a balay dagiti amma iti Madian.

16 Ket ni Jehova nakiso ken Moises, a kinunana,
17 Parigatem dagiti Madianitas, ket cabilem ida:
18 ta isuda pinarigatdacayo cadagiti al-allilawda a pinangulbodda cadacayo, a maipanggep ken Pehor, ken iti maipanggep ken Cozbi, nga anac a babai ti pangolo ti Madian, a cabsatda a babai nga napapatay iti aldaw ti didigra iti maipanggep ken Pehor.

Mabilang dagiti tattao.

26 Ket naaramid calpasan ti didigra, a
ni Jehova nakisao cada Moises ken Eleazar nga anac a lalaki ni Aaron a sacerdote, a kinunana,
2 Alaem ti dagup amin ti gimong dagiti annac ti Israel manipud agtawen iti duapulo ken nasuroc, iti balbalay dagiti ammada, amin nga Israel a tumutop a mapan iti gubat.
3 Ket da Moises ken Eleazar a sacerdote nagsaoda cadacuada iti tantanap ti Moab nga abay ti Jordan idiay Jerico a kinunada,
4 *Alaenyo ti dagup ti ili,* manipud agtawen iti duapulo ken nasuroc; cas imbilin ni Jehova ken Moises, ken cadagiti annac ti Israel, a rimmuar iti daga nga Egipto.

5 Ni Ruben, nĝa inauna nĝa anac ti
Israel; dagiti annac a lallaki ni Ruben:
ken Jenoc, ti familia dagiti Jenocitas; ken
Fallu, ti familia dagiti Falluitas:
6 ken Jesron, ti familia dagiti Jesroni-
tas; ken Carmi, ti familia dagiti Carmitas.
7 Dagitoy dagiti familia dagiti Ru-
benitas idi; ket dagiti nabilanĝ cadacuada
uppat a pulo ket tallo a ribu ken pito
gasut ket tallopuloda idi.
8 Ket dagiti annac a lallaki ni Fallu:
ni Eliab.
9 Ket dagiti annac a lalaki ni Eliab:
da Namuel ken Datan ken Abirom. Dagi-
toy da Datan ken Abirom a naayaban iti
gimonĝ, a nakisusic cada Moises ken Aa-
ron iti buyot ni Core idi a nakibusorda
ken Jehova,
10 ket ti daga linuctanna ti nĝiwatna,
ket inalun-unna ida agraman ken Core,
idi a natay daydi buyot; iti daydi
nĝa aldaw a pananĝalun-un ti apuy iti
duagasut ket limapulo a tao, ket nagbalin-
da a maysa a tanda.
11 Nupay casta, dagiti annac ni Core
saanda a natay.

12 Dagiti annac a lallaki ni Simeon cas
mayannurot cadagiti famfamiliada: ken
Namuel, ti familia dagiti Namuelitas; ken
Jamin, ti familia dagiti Jaminitas; ken
Jaquin, ti familia dagiti Jaquinitas;
13 ken Zare, ti familia dagiti Zareitas;
ken Saul, ti familia dagiti Saulitas.
14 Dagitoy dagiti familia a Simeonitas,
duapulo ket dua a ribu ken dua gasutda
idi.

15 Dagiti annac a lallaki ni Gad cas
mayannurot cadagiti familiada; ken Se-
foni, ti familia dagiti Sefonitas; ken Aggi,
ti familia dagiti Aggitas; ken Suni, ti
familia dagiti Sunitas;
16 ken Ozni, ti familia dagiti Oznitas;
ken Eri, ti familia dagiti Eritas;
17 ken Arod, ti familia dagiti Aroditas;
ken Ariel, ti familia dagiti Arielitas.
18 Dagitoy dagiti famfamilia dagiti an-
nac a lallaki ni Gad cas mayannurot ca-
dagidiay a nabilanĝ cadacuada, uppat a
pulo a ribu ket limagasutda idi.

19 Dagiti annac ni Juda: da Er ken On-
an; ket ni Er ken ni Onan natayda idiay
daga a Canaan.
20 Ket dagiti annac a lallaki ni Juda
cas mayannurot cadagiti famfamiliada,
isuda: ken Sela, ti familia dagiti Selaitas;
ken Fares, ti familia dagiti Faresitas;
ken Zare, ti familia dagiti Zareitas.
21 Ket dagiti annac a lallaki ni Fares
isuda: ken Jesron, ti familia dagiti Jes-
ronitas; ken Hamul, ti familia dagiti
Hamulitas.
22 Dagitoy isuda ti familia ni Juda, cas
mayannurot cadagidiay a nabilanĝ cada-
cuada, pitopuloda ket innem a ribu ket
lima gasut idi.

23 Dagiti annac a lallaki ni Isacar cas
mayannurot cadagiti fam-familiada, *ken*
Tola, ti familia dagiti Tolaitas; ken Pua,
ti familia dagiti Puaitas;
24 ken Jasub, ti familia dagiti Jasubi-
tas; ken Semran, ti familia dagiti Sem-
ranitas.
25 Dagitoy isuda dagiti famfamilia ni
Isacar cas mayannurot cadagidiay a nabi-
lanĝ cadacuada, innem a pulo ket uppat a
ribu ket tallo gasutda.

26 Dagiti annac a lallaki ni Zabulon
cas mayannurot cadagiti famfamiliada:
ken Zared, ti familia dagiti Zareditas;
ken Elon, ti familia dagiti Elonitas; ken
Jalel, ti familia dagiti Jalelitas.
27 Dagitoy isuda ti famfamilia dagiti
Zebulonitas, a mayannurot cadagidiay a
nabilanĝ cadacuada, innem a pulo a ribu
ket lima gasutda idi.

28 Dagiti annac a lallaki ni Jose, cas
mayannurot cadagiti famfamiliada: da
Manases ken Efraim.
29 Dagiti annac a lallaki ni Manases:
ken Maquir, ti familia dagiti Maquiritas;
ket ni Maquir pinutotna ni Galaad: ken
Galaad, ti familia dagiti Galaaditas.
30 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni
Galaad: *ken* Jezer, ti familia dagiti Je-
zeritas; ken Helec, ti familia dagiti He-
lecitas;
31 *ken* Asriel, ti familia dagiti Asrieli-
tas: *ken* Sequem, ti familia dagiti Seque-
mitas;
32 *ken* Semida, ti familia dagiti Semi-
daitas; *ken* Hefer, ti familia dagiti He-
feritas.
33 Ket ni Salfaad, nĝa anac a lalaki
ni Hefar, awan anacna a lalaki, no di la
babbai; ket dagiti nagan dagiti annac a
babbai ni Salfaad isuda idi da Maala, ken
Noa, ken Hegla, ken Melca, ken Tersa.
34 Dagitoy dagiti famfamilia ni Mana-
ses: ket dagidiay a nabilanĝ cadacuada

limapulo ket dua ribu ket pito gasutda
idi.

35 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni
Efraim a mayannurot cadagiti famfami-
liada; ken Sutala, ti familia dagiti Suta-
laitas; ken Bequer, ti familia dagiti Be-
queritas ken Tehen, ti familia dagiti Te-
henitas.
36 Ket dagitoy idi dagiti annac a lalla-
ki ni Sutala: ken Heran, ti familia dagiti
Heranitas.
37 Dagitoy isuda ti famfamilia dagiti
annac a lallaki ni Efraim a mayannurot
cadagidiay a nabilanḡ cadacuada, tallopulo
ket dua a ribu ket lima gasutda idi.
Dagitoy isuda dagiti annac a lallaki ni
Jose iti finamfamilia cadacuada idi.

38 Dagiti annac a lallaki ni Benjamin
a mayannurot cadagiti familiada: ken Be-
la, ti familia dagiti Belaitas; ken Asbel,
ti familia dagiti Asbelitas; ken Aquiram,
ti familia dagiti Aquiramitas;
39 ken Sufam, ti familia dagiti Sufami-
tas; ken Hufam, ti familia dagiti Hufa-
mitas.
40 Ket dagiti annac a lallaki ni Bela
isuda idi da Hered, ken Noeman: *ken
Hered,* ti familia dagiti Hereditas; ken
Noeman, ti familia dagiti Noemanitas.
41 Dagitoy isuda ti annac a lallaki ni
Benjamin a mayannurot cadagiti famfa-
miliada: ket dagidiay a nabilanḡ idi cada-
cuada uppat a pulo ket lima a ribu ket
innem a gasutda idi.

42 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni
Dan cas mayannurot cadagiti familiada:
ken Suham, ti familia dagiti Suhamitas;
dagitoy isuda ti famfamilia ni Dan a
mayannurot iti famfamiliada.
43 Amin dagiti famfamilia dagiti Su-
hamitas a mayannurot cadagidiay a nabi-
lanḡ cadacuada, innem a pulo ket uppat a
ribu ket uppat a gasutda idi.

44 Dagiti annac a lallaki ni Aser cas
mayannurot cadagiti famfamiliada: ken
Jemna, ti familia dagiti Jemnaitas; ken
Jessui, ti familia dagiti Jessuitas; ken
Brie, ti familia dagiti Brieitas.
45 Dagiti annac a lallaki ni Brie: ken
Jeber, ti familia dagiti Jeberitas; ken
Melquiel ti familia dagiti Melquielitas.
46 Ket ti nagan ti anac a babai ni Aser
isu idi ni Sara.

47 Dagitoy isuda ti famfamilia dagiti
annac a lallaki ni Aser cas mayannurot
cadagidiay a nabilanḡ cadacuada, limapu-
loda ket tallo a ribu ket uppat a gasut idi.

48 Dagiti annac a lallaki ni Neftali a
mayannurot cadagiti famfamiliada: ken
Jesiel, ti familia dagiti Jesiélitas ken
Guni, ti familia dagiti Gunitas;
49 ken Jeser, ti familia dagiti Jeseritas;
ken Sellem, ti familia dagiti Sellemitas.
50 Dagitoy isuda ti famfamilia ni Nef-
tali cas mayannurot cadagiti famfamiliada:
ket dagidiay a nabilanḡ idi cadacuada, up-
pat a pulo ket lima a ribu ket uppat a ga-
sutda idi.

51 Dagitoy dagiti nabilanḡ idi cadagiti
annac ti Israel, innem a gasut a ribu ken
sanḡaribu ket pito gasut ket tallopuloda.

52 Ket ni Jehova nakisao ket Moises, a
kinunana,
53 Cadagitoy mabinḡbinḡayto ti daga a
maipaay a maysa a tawid cas mayannurot
iti bilanḡ dagiti nagnagan.
54 Iti caaduan, itedmonto ti ad-adu a
tawid, ket iti cabassitan, itedmonto ti bas-
bassit a tawid: iti tumunggal maysa cas
mayannurot cadagidiay a nabilanḡ ken-
cuana ti tawidna maitedto.
55 Nupay casta ti daga maiburburayto
iti ginasangasat: cas mayannurot cadagiti
nagnagan dagiti capcaputotan dagiti am-
ammada, isudanto ti agtawid.
56 Cas mayanatup iti maipagasat, ma-
binḡbinḡayto ti tawidda cadagiti caaduan
ken cababassitan.

57 Ket dagitoy dagiti nabilanḡ cadagiti
Levitas a mayannurot cadagiti famfami-
liada: ken Gerson, ti familia dagiti Ger-
sonitas; ken Coat ti familia dagiti Coati-
tas; ken Merari, ti familia dagiti Merari-
tas.
58 Dagitoy isuda dagiti famfamilia ni
Levi: ti familia dagiti Lebnitas, ti familia
dagiti Hebronitas, ti familia dagiti Ma-
litas, ti familia dagiti Musitas, ti familia
dagiti Coritas. Ket ni Coat pinutotna ni
Amram.
59 Ket ti nagan ti asawa ni Amram, ni
Jocobed, nḡa anac a babai ni Levi, a naya-
nac ken Levi idiay Egipto: ket isu inyanac-
na ken Amram da Aaron, ken Moises, ken
Miriam a cabsatda a babai.
60 Ket ken Aaron nayanac da Nadab
ken Abiu, Eleazar ken Itamar.

61 Ket ni Nadab ken Abiu natayda idi
indatagda ti apuy a sabali iti saṅgo ni Jehova.
62 Ket dagiti nabilaṅg idi cadacuada
dua pulo ket tallo a ribuda, tuṅggal lalaki ṅga agtawen manipud iti maysa a bulan ken nasuroc; ta isuda saanda a naibilaṅg idi cadagiti annac ti Israel a gaput ta awan ti tawid a naited cadacuada cadagiti annac ti Israel.

63 Dagitoy ti binilaṅg da Moises ken
Eleazar a sacerdote a nagbilaṅg cadagiti annac ti Israel iti tantanap ti Moab ṅga abay ti Jordan idiay Jerico.
64 Ṅgem cadagitoy awan idi ti maysa a
lalaki cadacuada a binilaṅg da Moises ken Aaron a sacerdote; isuda a naṅgbilaṅg cadagiti annac ti Israel idiay let-aṅg ti Sinai.
65 Ta ni Jehova sinaona cadacuada,
Isuda dinto bumuroṅg a matayda idiay let-aṅg ket awan ti maysa a lalaki a natda cadacuada malacsid ni Caleb, ṅga anac ni Jefone, ken Josue ṅga anac ni Nun.

Dagiti annac a babai ni Salfaad. Maipacdaar ken Moises ti ipapatáyna. Ni Josue a sonona.

27 Immadani ṅgarud dagiti annac a babbai ni Salfaad, ṅga anac a lalaki ni Jefer, ṅga anac a lalaki ni Galaad, ṅga anac a lalaki ni Maquir, ṅga anac a lalaki ni Manases, iti familia ni Manases ṅga anac a lalaki ni Jose; ket dagitoy ti nagnagan dagiti annacna a babbai; da Maala, Noa, ken Hegla ken Melca, ken Tersa.
2 Ket nagyanda iti saṅgo ni Moises, ken
saṅgo ni Eleazar a sacerdote, ken saṅgo dagiti paṅgolo ken amin a gimoṅg, iti ruaṅgan ti tolda ti gimoṅg, a kinunada,
3 Ni amami natay iti let-aṅg, ket isu
awan idi cadagiti buyot a naguummoṅg a maicaniwas ken Jehova a kinatipon ti buyot ni Core: ṅgem isu natay iti basolna met laeṅg; ket isu awan idi ti annacna a lallaki.
4 Apayapay a maiccat coma ti nagan
ni amami cadagiti familiana, gaput ta isu awan idi ti annacna a lallaki? Iccannacam iti pakipagtagicuaanmi cadagiti cacabsat ni amami.
5 Ket ni Moises impanna ti panggepda
iti saṅgo ni Jehova.

6 Ket ni Jehova nagsao ken Moises, a
kinunana,
7 Dagiti annac a babbai ni Salfaad
nalinteg ti saoenda: itedmonto a di bumuroṅg cadacuada iti pakipagtagicuaanda a tawid cadagiti cacabsat ni amada, ket ipaallawatmo cadacuada ti tawiden ni amada.
8 Ket ibagam cadagiti annac ti Israel,
a cunam, No ti maysa a lalaki matay ket awan anacna a lalaki, ipaallawatmo ṅgarud ti tawidna iti anacna a babai.
9 Ket no awan ti anacna a babai,
itedyonto ṅgarud ti tawidna cadagiti cacabsatna.
10 Ket no awan ti cacabsatna, itedyon-
to ṅgarud ti tawidna cadagiti cacabsat ni amana.
11 Ket no ti amana awan cacabsatna.
itedyonto ṅgarud ti tawidna iti cabagianna a caasitgan kencuana iti familiana, ket isunto ti agtagicua: ket daytoyto ti pagalagadan *ken* bilin cadagiti annac ti Israel, cas imbilin ni Jehova ken Moises.

12 Ket ni Jehova kinunana ken Moises,
Sumaṅg-atca iti daytoy a bantay ti Abarim, ket kitaem ti daga ṅga intedco cadagiti annac ti Israel.
13 Ket no makitamon, sica makitipon-
canto iti ilim, cas ken Aaron a cabsatmo a nakitipon idi:
14 ta dacayo nagsuṅgitcayo iti saoc
idiay let-aṅg ti Sin, iti susic ti gimoṅg, tapno santificarendac coma sadiay dandanum iti saṅgo dagiti matada. (Dagitoy isu dagiti dandanum ti Meriba ti Cades iti let-aṅg ti Sin.)

15 Ket ni Moises nakisao ken Jehova, a
kinunana,
16 Ni Jehova a Dios dagiti espiritu ti
amin a laslasag maṅgdutoc coma iti maysa a lalaki ṅga agpaluṅgo iti gimoṅg,
17 a rumuar iti saṅgoda ken sumrec
iti saṅgoda, ken maṅgiruar cadacuada ken maṅgiserrec cadacuada, tapno ti gimoṅg ni Jehova saan coma a cas cadagiti carnero ṅga awan pastorda.
18 Ket ni Jehova nagsao ken Moises,
Alaem kenca ni Josue, ṅga anac a lalaki ni Nun, a maysa a lalaki ṅga addaan ti Espiritu, ket ipátaymo ta imam kencuana;
19 ket idatagmo iti saṅgo ni Eleazar a
sacerdote, ken iti saṅgo ti dagup ti gimoṅg; ket itedmo kencuana ti maysa a panaṅgcumit iti saṅgoda.
20 Ket isaadmo ti tan-ocmo kencuana,
tapno ti dagup ti gimoṅg dagiti annac ti Israel agannugotda.
21 Ket isu agyanto iti saṅgo ni Eleazar
a sacerdote, isu ṅga agintuudto maipoon

kencuana iti panañgocom ti Urim iti sañgo
ni Jehova iti panagsaona rumuardanto,
ket iti panagsaona sumrecdanto, isu man
ken amin ñga annac ti Israel agraman
kencuana, ñga amin met laeñg ti gimoñg.
22 Ket adtoy, inaramidna cas ti imbilin
ni Jehova kencuana: ket isu innalana ni
Josue ket impanna iti sañgo ni Eleazar
a sacerdote, ken iti sañgo ti dagup ti
gimoñg:
23 ket impátayna kencuana dagiti ima-
na, ket intedna kencuana ti maysa a pa-
nañgcumit, cas pinaisao ni Jehova ken
Moises.

Linlinteg cadagiti datdaton a nadumaduma.

28 Ket ni Jehova nakisao ken Moises,
a kinunana,
2 Ibilinmo cadagiti annac ti Israel, ket
saoem cadacuada, Ti panagdaton caniac
ti taraonco a maipaay cadagiti datdatonco
a maaramid iti apuy, a nabañglo a sayamu-
som caniac, tuñgpalenyonto ñga idaton ida
caniac iti rebbeñgna ñga aldawda.
3 Ket sica cunamto cadacuada, Daytoy
ti daton a maaramid iti apuy ñga iruc-
babyonto ken Jehova; corcordero a lallaki
ñga apagtawen, ñga awan pilawda, dua iti
inaldawaldaw iti maipaay a maysa a daton
a mapuuran a cancanayon.
4 Ti maysa a cordero idatonmonto iti
bigat, ket ti caduana idatonmonto iti
rumabii;
5 ken apagcasañgapulo ti maysa ñga
efa ti namayecmec ñga harina, a maipaay
a daton a bellaay, a nagamayan iti apag-
capat ti maysa ñga hin a lana a naladdit.
6 Daytoy ti maysa a daton a mapuuran
a cancanayon, a naibilin idiay bantay
Sinai, a nabañglo a sayamusom, maysa a
daton a maaramid iti apuy ken Jehova.
7 Ket ti datonna a mainum ti maysanto
ñga apagcapat ti maysa a hin a cagiddan
ti maysa a cordero: iti nasantoan a disso,
ibucbucmonto ti maysa a daton a mainum
a naiñgel a mainum ken Jehova.
8 Ket ti maysa a cordero idatonmonto
iti rumabii: cas iti daton a bellaay iti
bigat, ken cas ti datonna a mainum,
idatonmonto, a maysa a daton a ma-
aramid iti apuy, a maysa a nabañglo a sa-
yamusom ken Jehova.

9 Ket iti aldaw a panaginaná, dua a
cordero a lallaki a tumawenen, ñga awan
ti pilawda, ken dua ñga apagcapulo *ti
maysa ñga efa* ti namayecmec ñga harina, a
maipaay a daton a bellaay, a nagamayan
iti lana, ken iti daton a mainum a nayonna:
10 daytoy isu ti daton a mapuuran iti
tuñggal aldaw a panaginaná, sabali laeñg
ti daton a cancanayon a mapuuran, ken
iti datonna a mainum.

11 Ket cadagiti pañgrugian dagiti bul-
bulanyo, mañgidatagcayto iti maysa a
daton a mapuuran ken Jehova; dua a
bumaro a baca, ken maysa a carnero a
lalaki, pito a cordero a lallaki a maysa
ti tawenda, ñga awan ti pilawda;
12 ken tallo apagcasañgapulo *ti maysa
ñga efa* ti namayecmec ñga harina, a
daton a bellaay a nalaocan iti lana, a
cagiddan ti tuñggal bumaro a baca; ken
dua ñga apagcapulo ti namayecmec ñga
harina, ñga agservi a daton a bellaay a
nalaocan iti lana, a cagiddan ti maysa a
carnero a lalaki;
13 ken maysa ñga apagcapulo ti nama-
yecmec ñga harina a nagamayan iti lana,
ñga agservi a daton a bellaay, a cagid-
dan ti tuñggal cordero; a maipaay a daton
a mapuuran a nabañglo a sayamusom,
maysa a daton a maaramid iti apuy ken
Jehova.
14 Ket dagiti datonda a mainum may-
santo a guddua ti hin ti arac, a cagiddan
ti maysa a bumaro a baca, ken ti apagcat-
lo ti maysa ñga hin a cagiddan ti maysa a
carnero, ken ti apagcapat ti maysa ñga hin
a cagiddan ti maysa a cordero: daytoy isu
ti daton a mapuuran iti tuñggal bulan iti
isu-amin a bulan ti tinawen.
15 Ket maysa a caldiñg a lalaki ñga ag-
servi a daton gapu iti basol ken Jehova;
isunto ti maidaton, sabali laeñg ti daton a
mapuuran a cancanayon, ken ti datonna
a mainum.

16 Ket iti umuna a bulan, iti maica-
sañgapulo ket uppat ñga aldaw ti bulan
isu ti pascua ni Jehova.
17 Ket iti maicasañgapulo ket lima ñga
aldaw ti daytoy a bulan isunto ti maysa a
fiesta: cadagiti pito ñga aldaw, tinapay
ñga awan levadurada ti macanto.
18 Iti umuna ñga aldaw isu ti nasanto-
an a panaguummoñg; dicayto agaramid
iti trabajo a pagsapulan;
19 ñgem mañgirucbabcayto iti maysa a
daton a maaramid iti apuy, a daton a
mapuuran ken Jehova; dua a bumaro a
baca, ken maysa a carnero a lalaki, ken
pito a cordero a lallaki ñga apagtawen:
addadanto cadacayo ñga awan ti pilawda:

20 ket ti datonda a bellaay, namayecmec nga harina nga nagamayan iti lana: tallo nga apagcapulo idatonyonto a cagiddan ti maysa a baca, ken dua nga apagcapulo a cagiddan ti carnero;

21 maysa nga apagcapulo ti idatonmonto a cagiddan ti tunggal cordero cadagiti pito a cordero:

22 ken maysa a calding a lalaki nga agservi a daton gapu iti basol, tapno aramidenyo ti pacaabbonganyo.

23 Dacayo idatagyonto dagitoy, sabali laeng ti daton a mapuuran iti bigat, nga isu ti maipaay a daton a mapuuran a cancanayon.

24 Cas mayalagad itoy inaldaw nga idatonyonto iti pito nga aldaw ti taraon a daton a maaramid iti apuy, a nabanglo a sayamusom ken Jehova: maidatonto a sangasabalian laeng ti cancanayon a daton a mapuuran, ken ti datonna a mainum.

25 Ket iti maicapito nga aldaw, addanto maysa a nasantoan a panaguummongyo; dicayto agaramid iti trabajo a pagsapulan.

26 Casta met iti aldaw ti umuna a bungbunga, no idatagyo ti daton a bellaay ken Jehova, iti *fiestayo iti* lawlawas, addanto maysa a nasantoan a panaguummongyo; dicayto agaramid iti trabajo a pagsapulan;

27 ngem ipaayyonto ti maysa a daton a mapuuran, a nabanglo a sayamusom ken Jehova; dua a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, pito a cordero a lallaki a maysa ti tawendan;

28 ken ti datonda a bellaay, ti namayecmec nga harina a nalaocan iti lana, tallo nga apagcapulo a cagiddan ti tunggal baca, dua nga apagcapulo a cagiddan ti maysa a carnero a lalaki,

29 maysa nga apagcapulo a cagiddan ti tunggal maysa a cordero cadagiti pito a cordero;

30 maysa a calding a lalaki nga aramiden a pacaabbonganyo.

31 Sabali laeng ti cancanayon a daton a mapuuran, ken ti datonna a bellaay, ipaayyonto ida (alaenyonto ida nga awan ti pamilawan), ken dagiti datonda a mainum.

Daldaton ti maicapito a bulan.

29 Ket iti maicapito a bulan, iti umuna nga aldaw ti bulan, addanto maysa a nasantoan a panaguummongyo; dicayto agaramid iti trabajo a pagsapulan: isu ti maysa nga aldaw a panagaweng dagiti tangguyob cadacayo.

2 Ket idatagyonto ti maysa a daton a mapuuran a maipaay a nabanglo a sayamusom ken Jehova; maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, pito a cordero a lallaki a maysa ti tawenda, nga awan ti pilawda:

3 ket ti datonda a bellaay, namayecmec nga harina a nagamayan iti lana, tallo nga apagcasangapulo a cagiddan ti baca, dua nga apagcapulo a cagiddan ti carnero,

4 ken maysa nga apagcapulo a cagiddan ti tunggal cordero cadagiti pito a cordero;

5 ken maysa a calding a lalaki a maipaay a daton gapu iti basol, tapno aramiden a pacaabbonganyo:

6 sabali laeng ti daton a mapuuran ti baro a bulan, ken ti datonna a bellaay, ken ti cancanayon a daton a mapuuran ken ti datonna a bellaay, ken dagiti datonda a mainum, cas mayannurot iti alagadenda, a maipaay a nabanglo a sayamusom, maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova.

7 Ket iti maicasangapulo nga aldaw ti daytoy maicapito a bulan, addanto maysa a nasantoan a panaguummongyo; ket parigatenyonto dagiti cararuayo; dicayto agaramid iti uray ania a pagbannogan;

8 ngem mangipaaycayto iti maysa a daton a mapuuran ken Jehova, a maipaay a nabanglo a sayamusom; maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, pito a cordero a lallaki nga apagtawenda, isuda awanto cadacayo ti pacapilawanda;

9 ket ti datonda a bellaay, namayecmec nga harina a nagamayan iti lana, tallo nga apagcapulo a cagiddan ti baca, dua nga apagcapulo a cagiddan ti carnero,

10 maysa nga apagcapulo a cagiddan ti tunggal cordero cadagiti pito a cordero:

11 maysa a calding a lalaki a maipaay a daton gapu iti basol: sabali laeng ti daton gapu iti basol ti pannacaabbong, ket ti daton a mapuuran a cancanayon, ken ti datonna a bellaay, ken dagiti datonda a mainum.

12 Ket iti maicasangapulo ket lima nga aldaw ti maicapito a bulan, addanto maysa a nasantoan a panaguummongyo; dicayto aramiden ti nadagsen a panagbannog, ket ngilinenyonto ti maysa a fiesta ken Jehova cadagiti pito nga aldaw:

13 ket ipaayyonto ti maysa a daton a mapuuran, a maysa a daton a maaramid iti

apuy, a nabanĝlo a sayamusom ken Jeho-
va; sanĝapulo ket tallo a bumaro a baca,
dua a carnero a lallaki, sanĝapulo ket
uppat a cordero a lallaki a maysa ti
tawenda; isuda awanto ti pilawda.
14 Ket ti datonda a bellaay, namayec-
mec nĝa harina a nagamayan iti lana, tallo
nĝa apagcapulo a cagiddan ti tunĝgal
baca cadagiti sanĝapulo ket tallo a baca,
dua nĝa apagcapulo a cagiddan ti tunĝgal
carnero cadagiti dua a carnero,
15 ken maysa nĝa apagcapulo a cagid-
dan ti tunĝgal cordero cadagiti sanĝapulo
ket uppat a cordero:
16 ken maysa a caldinĝ a lalaki a mai-
paay a daton gapu iti basol; sabali laenĝ
ti cancanayon a daton a mapuuran, ti da-
tonna a bellaay, ken ti datonna a mainum.

17 Ket iti maicadua nĝa aldaw *idatag-
yonto* ti sanĝapulo ket dua a bumaro a baca,
dua a carnero a lallaki, sanĝapulo ket
uppat a cordero a lallaki a maysa ti ta-
wenda, nĝa awan ti pilawda.
18 Ket ti datonda a bellaay, ken dagiti
datdatonda a mainum a cagiddan dagiti
baca, cagiddan dagiti carnero, ken cagid-
dan dagiti cordero, cas mayannurot iti
bilanĝda, a mayalubog iti alagadenda:
19 ken ti maysa a caldinĝ a lalaki a
maipaay a daton gapu iti basol; sabali
laenĝ ti cancanayon a daton a mapuuran,
ken datonna a bellaay, ken datonda a
mainum.

20 Ket iti maicatlo nĝa aldaw, sanĝa-
pulo ket maysa a bumaro a baca, dua a
carnero a lallaki, sanĝapulo ket uppat a
cordero a lallaki nĝa agtawen iti maysa,
nĝa awan ti pilawda;
21 ken ti datonda a bellaay, ken dat-
datonda a mainum, a cagiddan dagiti
baca, a cagiddan dagiti carnero, ken ca-
giddan dagiti cordero, cas mayannurot iti
bilanĝda a mayalubog iti alagaden:
22 ken maysa a caldinĝ a lalaki a mai-
paay a daton gapu iti basol; sabali laenĝ
ti daton a mapuuran a cancanayon, ken
datonna a bellaay, ken ti datonna a mai-
num.

23 Ket iti maicapat nĝa aldaw, sanĝa-
pulo a bumaro a baca, dua a carnero a
lallaki, sanĝapulo ket uppat a cordero a
lallaki a maysa ti tawenda, nĝa awan
ti pilawda:
24 ti datonda a bellaay, ken datdaton-
da a mainum a cagiddan dagiti bacbaca, a
cagiddan dagiti carnero, ken cagiddan
dagiti cordero, cas mayannurot iti bilanĝ-
da a mayalubog iti alagaden:
25 ken ti maysa a caldinĝ a lalaki a
maysa a daton gapu iti basol; sabali
laenĝ ti cancanayon a daton a mapuuran,
ti datonna a bellaay, ken ti datonna a
mainum.

26 Ket iti maicalima nĝa aldaw, siam a
bumaro a baca, dua a carnero a lallaki,
sanĝapulo ket uppat a cordero a lallaki
a maysa ti tawenda, nĝa awan ti pilawda;
27 ken ti datonda a bellaay, ken dat-
datonda a mainum a cagiddan dagiti
bacbaca, a cagiddan dagiti carnero, ken
cagiddan dagiti cordero, a mayannurot iti
bilanĝda, a mayalubog iti alagaden;
28 ken maysa a caldinĝ a lalaki a daton
gapu iti basol; sabali laenĝ ti cancana-
yon a daton a mapuuran, ken ti datonna
a bellaay, ken ti datonna a mainum.

29 Ket iti maicanem nĝa aldaw, walo a
bumaro a bacbaca, dua a carnero a lallaki,
sanĝapulo ket uppat a cordero a lallaki a
maysa ti tawenda nĝa awan ti pilawda:
30 ken ti datonda a bellaay, ken dat-
datonda a mainum a cagiddan dagiti baca,
cagiddan dagiti carnero, ken cagiddan
dagiti cordero, cas mayannurot iti bi-
lanĝda a mayalubog iti alagaden:
31 ken maysa a caldinĝ a lalaki a daton
gapu iti basol; sabali laenĝ ti daton a ma-
puuran a cancanayon, ti datonna a bellaay,
ken ti datonna a mainum.

32 Ket iti maicapito nĝa aldaw, pito a
bumaro a bacbaca, dua a carnero a lallaki,
sanĝapulo ket uppat a lallaki a cordero a
tumawenen nĝa awan ti pilawda:
33 ken ti datonda a bellaay, ken dagiti
datdatonda a mainum, a cagiddan dagiti
bacbaca, cagiddan dagiti carnero, ken ca-
giddan dagiti cordero, cas mayannurot
iti bilanĝda a mayalubog iti alagaden;
34 ken maysa a caldinĝ a lalaki a daton
gapu iti basol; sabali laenĝ ti cancanayon
a daton a mapuuran, ti datonna a bellaay,
ken datonna a mainum.

35 Ket iti maicawalo nĝa aldaw addan-
to maysa a gimonĝ, a nadaeg: dacayo di-
cayto agaramid iti trabajo a pagsapulan;
36 nĝem ipaayyonto ti maysa a daton a
mapuuran, maysa a daton a maaramid iti
apuy, a nabanĝlo a sayamusom ken Jeho-
va: maysa a lalaki a baca, maysa a carnero

a lalaki, pito a cordero a lallaki a tumawen-
dan nĝa awan ti pilawda :
37 ti datonda a bellaay ken dagiti da-
tonda a mainum a cagiddan ti baca, cagid-
dan ti carnero a lalaki, ken cagiddan dagiti
cordero, mayannurotdanto iti bilanĝdą, a
mayalubog iti alagaden :
38 ken maysa a caldinĝ a lalaki a daton
gapu iti basol ; sabali laenĝ ti cancanayon a
daton a mapuuran, ken ti datonna a bella-
ay, ken datonna a mainum.

39 Dagitoy ti ipaayyonto ken Jehova
cadagiti natudinĝan a fiestayo, sabali laenĝ
dagiti carcariyo, ken dagiti datdaton ti
sibubulos a nakemyo a mapuuran, ken
maipaay a datdatonyo a bellaay, ken mai-
paay a datonyo a mainum, ken maipaay
cadagiti datdatonyo iti cappia.
40 Ket ni Moises imbagana cadagiti an-
nac ti Israel cas mayannurot iti amin nĝa
imbilin ni Jehova ken Moises.

Ti linlinteg cadagiti carcari.

30 Ket ni Moises nakisao cadagiti pa-
nĝulo dagiti caputotan dagiti an-
nac ti Israel, a kinunana, Daytoy ti imbilin
ni Jehova.
2 Ti maysa a tao no manĝipaay iti may-
sa a cari ken Jehova, wenno ipanecnecna
iti sapata ti panaiĝisinĝgalutna iti cara-
ruana iti maysa a sinĝgalut, dinanto labsi-
nĝen ti saona : aramidennanto cas maya-
natup iti amin nĝa agaon iti nĝiwatna.
3 Casta met ti maysa a babai no ipaayna
ti maysa a cari ken Jehova, ket isinĝga-
lutna ti bagína iti maysa a sinĝgalut, idinto
nĝa adda iti balay ni amana iti kinaubi-
nĝna,
4 ket manĝnĝeg ni amana ti carina, ken
ti sinĝgalut a nanĝisinĝgalutanna iti car-
aruana, ket ni amana nagulimec kencuana :
no casta amin a carina matunĝpalto, tunĝ-
gal sinĝgalutna a nanĝisinĝgalutanna iti
cararuana mapasinĝkedanto.
5 Nĝem no ni amana tubnĝarenna iti
aldaw a pannacanĝnĝegna ; awan cadagiti
carina, wenno sinĝgalutna a nanĝisinĝga-
lutanna iti cararuana, ti mapasinĝkedanto :
ket ni Jehova pacawanennanto, gaput ta
pawilan ni amana.

6 Nĝem no ti babai *maasawaan* iti caad-
da kencuana dagiti carina, wenno ti napa-
sindayag a balicas dagiti bibigna, a nanĝ-
isinĝgalutanna iti cararuana ;
7 ket ti asawana a denĝdenĝgenna ket
agulimec kencuana iti aldaw a pannacanĝ-
nĝegna : no casta dagiti carina mapatuloy-
danto, ket dagiti sinĝgalutna a nanĝisinĝ-
galutanna iti cararuana matunĝpalto.
8 Nĝem no ti asawana a lalaki iparitna
kencuana iti aldaw a pannacanĝnĝegna ; no
casta paubbawennanto ti cari nĝa inaramid
ti babai, ken ti napasindayag a balicas da-
giti bibigna, a nanĝisinĝgalutanna iti cara-
ruana : ket ni Jehova pacawanennanto.

9 Nĝem ti cari ti maysa a balo a babai
wenno ti nakisina, *pudno a* tunĝgal maysa
a nanĝisinĝgalutanna iti cararuana mapa-
talgedanto kencuana.
10 Nĝem no ti babai nagcari iti balay
ni asawana, wenno insinĝgalutna ti cara-
ruana, iti sinĝgalut a sinapataan,
11 ket ni asawana nanĝnĝegna, ket
nagulimec kencuana, ket saanna a pinarit-
an ; no casta amin dagiti carina mapa-
tuloyto, ken amin a sinĝgalut a nacaisinĝ-
galutan ti cararuana mapatuloyto.
12 Nĝem no ni asawana inucasna ida
ken inucasanna iti aldaw a pannacanĝnĝeg-
na ; uray ania nĝarud a nagtaud cadagiti
bibigna a maipapan cadagiti carina, wenno
maipapan ti nacaisinĝgalutan ti cararuana,
dinto agpatuloy : ni asawana inucasna
ida ; ket ni Jehova pacawanennanto.

13 Tunĝgal cari ken tunĝgal insapata a
sinĝgalut tapno parigaten ti cararua, ni
asawana a lalaki mabalinna a patalgedan,
wenno ni asawana a lalaki mabalinna a
ucasen.
14 Nĝem no ni lalaki nĝa asawana
sitatalipupus nĝa agulimec kencuana iti
inaldawaldaw ; no casta patalgedanna
amin a cari ti babai, wenno amin a sinĝga-
lut nĝa adda kencuana : isu pinatalgedan-
na ida, gaput ta nagulimec kencuana iti
aldaw a pannacanĝnĝegna cadagita.
15 Nĝem no ucasenna ida, ken saawen-
na calpasan ti pannacanĝnĝegna cadagita ;
no casta isunto ti manĝawit iti kinadakes
ti babai.
16 Dagitoy isuda ti alagaden nĝa imbi-
lin ni Jehova ken Moises, nĝa agservi iti
lalaki ken iti asawana, iti ama ken iti anac
a babai, iti kinaubinĝna iti balay ni amana

Ti pannacapatáy dagiti Madianitas.
Ti pannacabinĝay ti
sinamsam.

31 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a
kinunana,

2 Pagibalsem dagiti annac ti Israel cadagiti Madianitas: ti calpasanna maitiponcanto cadagidi cacabagiam.
3 Ket ni Moises imbagana iti ili, a kinunana, Pagigamenyo ti dadduma a lallaki cadacayo a maipaay iti gubat, ta incay a maibusor iti Madian, tapno tunğpalenyo ti pammaleş ni Jehova iti Madian.
4 Cadagiti amin a caputotan ti Israel ibaonyonto iti gubat ti sanğaribu iti tunğgal caputotan.
5 Iti casta naiyawat cadagiti rinibribu a Israel, ti sanğaribu iti tunğgal caputotan, sanğapulo ket dua a ribu ti nagigam a maipaay iti gubat.
6 Ket ni Moises imbaonna ida a makigubat, ti sangaribu iti tunğgal caputotan, isuda ken ni Finees nğa anac a lalaki ni Eleazar a sacerdote, ti mapan iti gubat, nğa incuyogda dagiti basbaso ti santuario, ken dagiti tanğguyob iti im-imada nğa agservi a nacadandanag.
7 Ket isuda nakigubatda a nakibusor iti Madian, cas imbilin ni Jehova ken Moises: ket pinatayda amin a lallaki.
8 Ket pinatayda dagiti ar-ari ti Madian, nairaman cadagiti pinatayda; ni Evi, ken ni Recem, ken ni Sur, ken ni Hur, ken ni Rebe, a lima nğa ar-ari ti Madian: ni Balaam met nğa anac a lalaki ni Beor pinatayda iti igam.
9 Ket dagiti annac ti Israel innalada a kinayawan dagiti babbai iti Madian ken dagiti babassitda; ket amin nğa an-animalda a dadackel ken amin nğa an-animalda a babassit, ken amin a sanicuada, innalada a samsam.
10 Ket amin dagiti ciudadda cadagiti disso a nagnaedanda, ken amin a nagpacarsoanda, pinuuranda, iti apuy.
11 Ket innalada amin a samsam ken amin a nacayawan, tao man ken animal.
12 Ket impanda dagiti cayawda, ken ti natucmaan, ken ti samsam iti yan da Moises ken Eleazar a sacerdote, ken iti yan ti gimonğ dagiti annac ti Israel, iti yan ti pacarso iti tantanap ti Moab, nğa adda iti abay ti Jordan sadi Jerico.

13 Ket ni Moises, ken ni Eleazar a sacerdote, ken amin dagiti panğoloen ti gimonğ, napanda sinabat ida iti ruar ti pacarso.
14 Ket ni Moises nagunğet cadagiti turturayen ti buyot, a capcapitan dagiti rinibribu, ken capcapitan dagiti ginasut, a naggapu iti panagservi iti gubat.
15 Ket ni Moises kinunana cadacuada ¿Biniagyo met la amin a babbai?
16 Adtoy, dagitoy ti nacaaramidan ti salunğasinğ dagiti annac ti Israel, a maicaniwas ken Jehova, gapu iti ballaag ni Balaam, iti panğgep ni Pehor, ket isu ti gapuna ti caadda idi ti anğol iti gimonğ ni Jehova.
17 Ita nğarud, patayenyo amin a lallaki cadagiti ub-ubbing, ken patayenyo amin a babbai a nacaammo iti lalaki iti pannakicaiddana kencuana.
18 Nğem dagup amin a babai nğa ubinğ, a dida pay naramanan ti lalaki iti pinnakicaidda kencuana, biagenyo ida cadacayo.
19 Ket agtaenğcayo iti ruar ti pacarso iti pito nğa aldaw: siasinoman a nacapatay iti siasinoman a tao ken siasinoman a simmagid iti pinatay, dalusanyo ti bagíyo iti maicatlo, ken iti maicapito nğa aldaw, dacayo ken dagiti cayawyo.
20 Ket ti maipapan iti tunğgal pagananay, ken amin a naaramid iti lalat, ken amin a naaramid iti *dutdut* ti caldinğ, ken amin a naaramid iti cayo, dalusanyo dagiti bagbagíyo.

21 Ket ni Eleazar a sacerdote kinunana cadagiti lallaki ti gubat, a napan iti gubat, Daytoy ti alagaden ti linteg nğa imbilin ni Jehova ken Moises:
22 nupay casta ti balitoc, ken ti pirac, ti suer, ti landoc, ti estaño, ken ti buli,
23 amin a di marunaw iti apuy, pailabasyonto iti apuy, ket nadalusto; nupay casta madalusanto iti danum ti kinarugit, ket amin a marunaw iti apuy, isawsawyonto iti danum.
24 Ket dacayo labaanyonto dagiti pagan-anayyo iti maicapito nğa aldaw, ket nadaluscayto, ket iti calpasanna sumreccayto iti pacarso.

25 Ket ni Jehova nagsao ken Moises, a kinunana,
26 Alaenyo ti samsam a naalayo, tao man ken animal, sica ken ni Eleazar a sacerdote, ken dagiti panğoloen ti *balbalay* dagiti amma ti gimonğ:
27 ket binğlayenyo ti samsam iti agcadua nğa apág: cadagiti lallaki a nasursuroan iti gubat, a rimmuar iti bacal, ken iti dagup ti gimonğ:
28 ket manğituyanğcayo iti maysa a buis ken Jehova cadagiti lalaki ti gubat a rimmuar a nakibacal: maysa a cararua iti lima gasut, *agpadpada* dagiti tattao ken

dagiti bacbaca a lallaki, ken dagiti as-asno,
ken dagiti pangpangen.
29 Alaem iti daytoy ti caguddua, ket
itedmo ken Eleazar a sacerdote a maipaay
a daton a maipangato ken Jehova.
30 Ket iti caguddua dagiti annac ti Is-
rael, alaemto ti maysa iti intunggal lima-
pulo cadagiti tao, cadagiti bacbaca, cada-
giti as-asno, ken cadagiti an-animal a ba-
bassit, a cadagiti *met leang* amin nga an-
animal, ket itedmo ida cadagiti Levitas,
a mangsalimetmet ti panagannong iti ta-
bernaculo ni Jehova.
31 Ket ni Moises ken ni Eleazar a
sacerdote inaramidda ti cas imbilin ni
Jehova ken Moises.

32 Ita ti natucmaan, malacsid ken mai-
suroc ti samsam nga innala dagiti lallaki
ti gubat, innem a gasut a ribu, ken pito
pulo a ribu, ken lima a ribu a carcarnero,
33 ken pitopulo ket dua a ribu a bac-
baca,
34 ken innem a pulo ket maysa a ribu
nga as-asno,
35 ken tallopulo ket dua a ribu a tattao
a dagup dagiti babbai a di nacaammo
iti lalaki iti pannakicaiddana kencuana.
36 Ket ti guddua nga isu ti binglay
dagiti rimmuar iti gubat, ti bilangda idi
isut' tallo gasut a ribu, ken tallopulo a
ribu, ken pito a ribu, ken limagasut a car-
carnero:
37 ket ti buis a carcarnero ken Jeho-
va, innem a gasut ket pitopulo ket lima.
38 Ket dagiti bacbaca, tallopulo ket
innem a ribu; cadagitoy, pitopulo ket dua
idi ti buis ken Jehova.
39 Ket dagiti as-asno tallopulo a ribu
ket limagasut; cadagitoy, innem a pulo
ket maysa ti buis ken Jehova.
40 Ket dagiti tao sangapulo ket innem
a ribu; cadacuada, tallopulo ket dua a
tattao ti buis ken Jehova.
41 Ket ni Moises intedna ken Eleazar
a sacerdote ti buis a daton a maipangato
ken Jehova, cas imbilin ni Jehova ken
Moises.

42 Ket iti caguddua dagiti annac ti Is-
rael, nga insina ni Moises cadagiti lallaki
a nakigubat,
43 (ita ti caguddua a bagi ti gimong,
tallogasut a ribu ken tallopulo a ribu idi,
pito a ribu ken lima gasut a carcarnero,
44 ken tallopulo ket innem a ribu a bac-
baca,
45 ken tallopulo a ribu ken lima gasut
nga as-asno,
46 ken sangapulo ket innem a ribu a
tattao,)
47 a iti caguddua met laeng dagiti annac
ti Israel, innala ni Moises ti maysa iti in-
tunggal limapulo, tao man ken animal, ket
intedna ida cadagiti Levitas a mangaywan
ti panagannong iti tabernaculo ni Jehova;
cas imbilin ni Jehova ken Moises.

48 Ket dagiti turturayen a nagturay
cadagiti rinibu a buyot, cadagiti capitan
ti rinibu, ken cadagiti capitan dagiti gina-
sut immasidegda ken Moises;
49 ket kinunada ken Moises, Dagiti ad-
ipenmo iunalada ti dagup dagiti lallaki a
makigubat nga adda iti babaen ti panag-
bilinmi, ket awan agcurang a maysa a tao
cadacami.
50 Ket inyegmi ti daton ken Jehova
a tunggal maysa a tao sinapulanna nga
al-alicamen a balitoc, cawcawar, ken bras-
bracelete, singsingsing a pagmaldit, ar-
aritos, ken balballad, tapno aramiden a
pannacaabbong ti carcararuami iti sango
ni Jehova.
51 Ket ni Moises ken ni Eleazar a sacer-
dote inawatda ti balitocda nga isu dagiti
napanday nga al-alicamen.
52 Ket amin a balitoc ti daton a mai-
pangato nga indatagda ken Jehova, iti cu-
cua dagiti capcapitan ti rinibu, ken dagiti
capitan dagiti ginasgasut, sangapulo ket
innem a ribu, pito a gasut ket lima pulo
a siclo.
53 (*Ta* dagiti lallaki ti gubat nagsam-
samda, tumunggal maysa iti agservi ken-
cuana.)
54 Ket ni Moises ken ni Eleazar a sa-
cerdote inawatda ti balitoc dagiti capitan
dagiti rinibribu ken ginasgasut, ket inyeg-
da iti tolda ti gimong a maysa a panglag-
lagipan a maipaay cadagiti annac ti Israel
iti sango ni Jehova.

Ni Ruben ken ni Gad ken ti guddua ti caputotan ni Manases pagtaengandа ti Galaad.

32 Ita dagiti annac ni Ruben ken dagi-
ti annac ni Gad addaanda idi iti
nagpaiduma a caadu nga an-animal: ket
idi nakitada ti daga a Jaser, ken ti daga a
Galaad, nga adtoy, lugar idi a maysa a
maipaay iti an-animal;
2 dagiti annac ni Gad ken dagiti annac
ni Ruben immayda ket nakisaoda cada

Moises ken Eleazar a sacerdote, ken cada-
giti pangpangoloen ti gimong, a kinunada,
3 Ti Atarot ken ti Dibon ken ti Jaser
ken ti Nemra, ken ti Jesebon ken ti Eleale,
ken ti Saban ken ti Nabo, ken ti Beon,
4 ti daga a dinadael ni Jehova iti sango
ti gimong ti Israel, isu ti maysa a daga a
tumutop iti animal, ket dagiti adipenmo
adda an-animalda.
5 Ket isuda kinunada, No nasaracanmi
coma ti parabur iti imatangmo, ipalubos-
mo coma a maited daytoy a daga cadagiti
adipenmo a maysa a tagicuaenda, ta di-
nacam ipan iti ballasiw ti Jordan.

6 Ket ni Moises kinunana cadagiti an-
nac ni Gad ken cadagiti annac ni Ruben,
¿Mapanto dagiti cacabsatyo iti gubat,
ket dacayo agtutugawcayto ditoy?
7 Ket ania ti gapuna a pagtacrotenyo
ti puso dagiti annac ti Israel a mapan
iti daga nga inted cadacuada ni Jehova?
8 Castoy ti inaramid dagiti ammayo idi
imbaonco ida nanipud Cades-barne a ma-
ngkita iti daga.
9 Ta idi simmang-atda iti lobong ti
Escol, ket nakitada ti daga, pinatacrotda
ti puspuso dagiti annac ti Israel, tapno
dida sumrec iti daga nga inted cadacuada
ni Jehova.
10 Ket ti unget ni Jehova simged iti
daydi nga aldaw ket insapatana, a kinu-
nana,
11 Pudno nga awan cadagiti tattao nga
naggapu sadi Egipto manipud agtawen iti
duapulo ken nasuroc, ti macakitanto iti
daga nga insapatac ken Abraham, Isaac
ken Jacob; gaput ta saanda a simmurot a
sitatalipupus caniac:
12 malacsid ni Caleb nga anac a lalaki
ni Jefone a Cenezeo, ken ni Josue nga
anac a lalaki ni Nun, gaput ta sinurotda a
sitatalipupus ni Jehova.
13 Ket ti pungtot ni Jehova simged a
naibusor iti Israel, ket inaramidna ida nga
agpagnapagna nga agalla-alla iti let-ang iti
uppat a pulo a tawen, nga inggana iti di
naibus ti amin a caputotan a nagaramid
iti dakes iti sango ni Jehova.
14 Ket, adtoy, dacayo timmacdercayo a
sono dagiti ammayo, a maysa a nayon a
managbasol a tattao, tapno degdeganyo ti
nacaro nga unget ni Jehova iti Israel.
15 Ta no simmiasicay kencuana, isu
baliwannanto a baybay-an ida iti tay-ac;
ket dacayo dadaelenyonto amin daytoy
nga ili.
16 Ket isuda immasidegda kencuana,
ket kinunada, Mamangoncamto ditoy iti
pagap-aponan dagiti animalmi, ken cada-
giti ciudad a maipaay cadagiti babassitmi:
17 ngem no dacami sisasaganacamto
laeng a siiigam a mapan iti sangoanan ti
Israel, inggana iti maiyegmi ida iti
lugarda: ket dagiti babassitmi agtaengdan-
to cadagiti ciudad a nabacudan, maipoon
cadagiti agintec iti daga.
18 Dicamto agsubli iti balbalaymi ing-
gana iti di agtagicua dagiti annac ti Israel,
tumunggal maysa a tao, iti tawidna.
19 Ta dicamto makipagtawid cadacuada
iti sabali a bangir ti Jordan ken sangoan-
anna; gaput ta naibatang cadacam a tawid-
mi daytoy bangir ti Jordan a dayaen.

20 Ket ni Moises kinunana cadacuada,
No aramidenyonto daytoy, no agigamcay-
to tapno incay iti sango ni Jehova a
makigubat,
21 ket tunggal tao a nagigam cada-
cayo lasatennanto ti Jordan iti sango ni
Jehova, aginggа iti dina mapacsiat dagiti
cabusorna iti sangoananna,
22 ket ti daga maiturayanto iti sango
ni Jehova: iti calpasanna, agsublicayto
ket awanto ti basolyo ken Jehova ken iti
Israel; ket daytoy a daga cucuayonto a
pagtagicuaan iti sango ni Jehova.
23 Ngem no dicayto aramiden ti casta,
adtoy, macabasolcay ken Jehova: ket
dinto bumurong a ti basolyo sarakenna-
cayto.
24 Mamangoncayo cadagiti ciudad a
maipaay cadagiti babassityo, ken pagap-
aponan dagiti carcarneroyo; ket aramiden-
yonto ti nagaon iti ngiwatyo.
25 Ket dagiti annac ni Gad, ken dagiti
annac ni Ruben nakisaoda ken Moises, a
kinunada, Dagiti adipenmo aramidendanto
ti cas ibilin ti apoc.
26 Dagiti annacmi a babassit, assawami,
dagiti an-animalmi a babassit ken dagiti
amin nga animalmi agyandanto cadagiti
ciudad ti Galaad:
27 ngem dagiti adipenmo, tunggal lalaki
a nagigam a makigubat, agballasiwdanto
iti sango ni Jehova, tapno makibacalda
cas sao ni apoc.

28 Casta ti panangited ni Moises iti
bilin a maipapan cadacuada ken Eleazar a
sacerdote, ken ni Josue nga anac a lalaki
ni Nun, ken cadagiti pangolo dagiti *bal-
balay* dagiti amma dagiti caputotan dagiti
annac ti Israel.

29 Ket ni Moises sinaona cadac iada,
No dagiti annac ni Gad ken dagiti annac
ni Ruben makipagbaliwdanto cadacayo iti
Jordan, tunĝgal lalaki a nagigam tapno
makibacal iti sanĝo ni Jehova, ket ti daga
maparmecto iti sanĝoyo; no casta itedyonto
cadacuada a tagicuaenda ti daga ti
Galaad:
30 nĝem no isuda saandanto a makipagbaliw
cadacayo a nagigam, makipagtagicuadanto
cadacayo iti daga a Canaan.
31 Ket dagiti annac ni Gad ken dagiti
annac ni Ruben simmunĝbatda, a kinunada,
Cas ti sinao ni Jehova cadagiti adipenmo,
casta ti aramidenminto.
32 Dacami bumallasiwcamto a siiigam
iti sanĝo ni Jehova iti daga a Canaan, ket
ti cucua a tawidmi *mabatinto* cadacami iti
ballasiw ti Jordan.

33 Ket ni Moises intedna cadacuada,
nĝa isu dagiti annac ni Gad ken annac ni
Ruben, ken iti caguddua ti caputotan ni
Manases, nĝa anac ni Jose, ti pagarian ni
Sejon, nĝa ari dagiti Amorreo, ken ti
pagarian ni Og nĝa ari ti Basan, ti daga a
maisurot cadagiti ciudadna agraman bedbeddenĝ*da*,
a dagiti met laenĝ ciudad ti
daga a nailawlaw.
34 Ket dagiti annac ni Gad binanĝonda
ti Dibon, ken Atarot, ken Aroer;
35 ken ti Rut-sofam, ken Hazer, ken ti
Jegbaa;
36 ken Bet-nemera, ken Bet-aran: dagiti
ciudad a nasarikedkedan, ken ap-apon
dagiti carcarnero.
37 Ket dagiti annac ni Ruben binanĝonda
ti Jesebon, ken Eleale, ken Cariataim;
38 ken Nebo, ken Baal-meon, (dagiti
nagnaganda nasuctanda), ken Sabama, ket
binaliwanda ti nagnagan dagiti ciudad a
binanĝonda.
39 Ket dagiti annac ni Maquir nĝa
anac a lalaki ni Manases, napanda idiay
Galaad, ket innalada, ket sinallinanda
dagiti Amorreo a nagyan idiay.
40 Ket ni Moises intedna ti Galaad ken
Maquir nĝa anac a lalaki ni Manases, ket
isu nagnaed idiay.
41 Ket ni Jair nĝa anac a lalaki ni
Manases napan ket innalana dagiti il-ili
sadiay, ket ninaganda ida iti Bot-jair.
42 Ket ni Nobe napan ket innalana ti
Canat, ken dagiti purpurócna, ket ninaganna
iti Nobe cas ti naganna met laenĝ.

Dagiti nagtoldaan ti Israel nanipud Rameses aginĝga iti Abelcatim. Ti ipapatáy ni Aaron. Maipapan iti pannacaparmec ti daga a Canaan.

33 Dagitoy dagiti nagnagnaan dagiti
annac ti Israel idi pimmanawda iti
daga nĝa Egipto iti binuyonbuyotda, babaen
ti ima da Moises ken Aaron.
2 Ket ni Moises insuratna dagiti panagluluasda
a mayannurot iti panagpagnapagnada
gapu iti panagbilin ni Jehova
idi: ket dagitoy dagiti barbariw-asda, a
mayannurot cadagiti panagluluasda.
3 Ket isuda, nagluasda nanipud Rameses
iti umuna a bulan, iti maicasanĝapulo
ket lima nĝa aldaw ti umuna a
bulan; iti bigat, calpasan ti pascua, dagiti
annac ti Israel, pimmanawda iti nanĝato
nĝa ima, iti imatanĝ ti isu-amin a tagá
Egipto,
4 idi madama nĝa agitabon dagiti tagá
Egipto cadagiti inauna nĝa annacda a
dinadael ni Jehova iti baetda; casta met
nĝa inaramid ni Jehova ti pananĝocom
cadagiti didiosda.

5 Ket dagiti annac ti Israel nagnada
nanipud Rameses ket nagtoldada idiay
Socot.
6 Ket nagluasda nanipud Socot, ket
nagtoldada idiay Etam, nĝa adda iti
punĝto ti let-anĝ.
7 Ket nagluasda nanipud Etam ket
nagsublida iti Pi-hahirot nĝa adda iti
sanĝo ti Baal-sefon idi: ket nagtoldada iti
sanĝoanan ti Magdalo.
8 Ket nagluasda nanipud iti sanĝo ti
Hahirot, ket linasatda ti tenĝnĝa ti baybay
a simrecda iti let-anĝ; ket tallo nĝa
aldaw ti pannagnada iti tay-ac ti Etam,
ket nagtoldada idiay Mara.
9 Ket nagluasda nanipud Mara, ket
dimtenĝda iti Elim: ket idiay Elim adda
sanĝapulo ket dua nĝa ubbog ti danum
ken pitopulo a palma, ket nagtoldada
sadiay.
10 Ket nagluasda sadiay Elim, ket
nagtoldada iti abay ti Baybay a Nalabaga.
11 Ket nagluasda nanipud Baybay a
Nalabaga, ket nagtoldada iti tay-ac ti Sin.
12 Ket nagluasda nanipud tay-ac ti Sin
ket nagtoldada idiay Dafca.
13 Ket nagluasda nanipud Dafca ket
nagtoldada idiay Alus.
14 Ket nagluasda nanipud Alus, ket

nagtoldada sadiay Rafidim, nğa awanan
idi iti danum nğa inumen ti tao.
15 Ket nagluasda nanipud Rafidim, ket
nagtoldada iti tay-ac ti Sinai.
16 Ket nagluasda nanipud tay-ac ti Si-
nai, ket nagtoldada idiay Kibrot-hataava.
17 Ket nagluasda nanipud Kibrot-hata-
ava, ket nagtoldada idiay Jaserot.
18 Ket nagluasda nanipud Jaserot, ket
nagtoldada idiay Retma.
19 Ket nagluasda nanipud Retma, ket
nagtoldada idiay Remmon-fares.
20 Ket nagluasda nanipud Remmon-
fares, ket nagtoldada idiay Lebna.
21 Ket nagluasda nanipud Lebna, ket
nagtoldada idiay Ressa.
22 Ket nagluasda nanipud Ressa ket
nagtoldada idiay Cealata.
23 Ket nagluasda nanipud Cealata ket
nagtoldada idiay bantay Sefer.
24 Ket nagluasda nanipud bantay a
Sefer ket nagtoldada idiay Harada.
25 Ket nagluasda nanipud Harada ket
nagtoldada idiay Maselot.
26 Ket nagluasda nanipud Maselot ket
nagtoldada idiay Tahat.
27 Ket nagluasda nanipud Tahat ket
nagtoldada idiay Tare.
28 Ket nagluasda nanipud Tare, ket
nagtoldada idiay Metca.
29 Ket nagluasda nanipud Metca ket
nagtoldada idiay Jesmona.
30 Ket nagluasda nanipud Jesmona ket
nagtoldada idiay Moserot.
31 Ket nagluasda nanipud Moserot ket
nagtoldada idiay Benehaacan.
32 Ket nagluasda nanipud Benehaacan,
ket nagtoldada idiay bantay a Guiddad.
33 Ket nagluasda nanipud bantay a
Guiddad, ket nagtoldada idiay Jetebata.
34 Ket nagluasda nanipud Jetebata, ket
nagtoldada idiay Hebrona.
35 Ket nagluasda nanipud Hebrona, ket
nagtoldada idiay Asion-gaber.
36 Ket nagluasda nanipud Asion-gaber,
ket napanda idiay tay-ac ti Zin, (isu met
laeng ti Cades.)
37 Ket nagluasda nanipud Cades, ket
nagtoldada idiay bantay ti Hor, iti igid ti
daga nğa Edom.

38 Ket ni Aaron a sacerdote simmanğ-at
iti bantay Hor iti panagbilin ni Jehova, ket
natay idiay, iti maicapat a pulo a tawen a
calpasan ti ipapanaw dagiti annac ti Israel
iti daga nğa Egipto, iti maicalima a bulan,
iti umuna nğa aldaw ti bulan.
39 Ket ni Aaron agtawen idi iti sanğaga-
sut, dua pulo ket tallo idi natay idiay
bantay Hor.

40 Ket ti Cananeo, nğa ari ti Arad, a
nagnaed iti Abagatan iti daga ti Canaan,
naammoanna ti idadateng dagiti annac ti
Israel.

41 Ket nagluasda nanipud bantay Hor,
ket nagtoldada idiay Salmona.
42 Ket nagluasda nanipud Salmona, ket
nagtoldada idiay Funon.
43 Ket nagluasda nanipud Funon, ket
nagtoldada idiay Obot.
44 Ket nagluasda nanipud Obot, ket
nagtoldada idiay Je-abarim, iti igid ti
Moab.
45 Ket nagluasda nanipud Je-abarim,
ket nagtoldada idiay Dibon-gad.
46 Ket nagluasda nanipud Dibon-gad,
ket nagtoldada idiay Helmon-deblataim.
47 Ket nagluasda nanipud Helmon-deb-
lataim, ket nagtoldada idiay banbantay ti
Abarim, iti sanğo ti Nebo.
48 Ket nagluasda nanipud ti banbantay
ti Abarim, ket nagtoldada iti tantanap ti
Moab nğa abay ti Jordan idiay Jerico.
49 Ket nagtoldada iti asideg ti Jordan,
nanipud Bet-jesimot aginğga iti Abel-satim
iti tay-ac ti Moab.

50 Ket ni Jehova nagsao ken Moises
idiay tantanap ti Moab iti abay ti Jordan
idiay, a kinunana,
51 Ibagam cadagiti annac ti Israel ket
saoem cadacuada, No aglasatcay iti Jordan
a mapan iti daga a Canaan,
52 pasiaenyonto nğarud amin nğa agna-
ed iti daga manipud sanğoananyo, ket da-
daelenyonto amin a pinalanğa a *batbato-
da,* ket dadaelenyonto amin dagiti sinocog
a ladladawanda, ket rebbaenyonto amin a
nanğato a disdissoda:
53 ket alaenyonto a tagicuaen ti daga,
ket agnaedcayo sadiay; ta cadacayo ti
nanğtedac iti daga tapno tagicuaenyo.
54 Ket tawidenyonto ti daga iti gina-
sanggasat a mayannurot cadagiti famfa-
miliayo; iti aduan ti panğtedanyonto iti
ad-adu a tawid, ket iti bassitan itedmonto
ti basbassit a tawid: ti gasat a maipatánğ
iti uray asino a tao, dayta ti cucuananto;
iti mayannurot cadagiti capcaputotan da-
giti ammayo tawidenyonto.
55 Nğem no dicayto pasiaen dagiti ag-
naed iti daga manipud iti sanğoyo, no casta
dagidiay a batienyonto cadacuada isudanto

ti cas macasulec cadagiti matayo, ken cas
siit cadagiti bacbacrang̃yo, ket isudanto ti
mang̃sing̃sing̃a cadacayo iti daga a pagnae-
danyo.
56 Ket agbanagto a ti pinanunotco
ng̃a aramiden cadacuada, ti aramidecto
cadacayo.

Dagiti beddeng̃ ti Canaan. Dagiti tattao a mang̃bing̃bing̃ay ti daga.

34 Ket ni Jehova nagsao ken Moises,
a kinunana,
2 Ibilinmo cadagiti annac ti Israel, ket
cunam cadacuada, No sumreccayto iti daga
a Canaan (daytoy ti daga a maibilang̃to
cadacayo a maysa a tawid, ng̃a isu ti daga
ti Canaan, cas mayannurot cadagiti bed-
beddeng̃na,)
3 no casta ti abagatanenyo a bang̃ir
manipudto iti tay-ac ti Zin, ng̃a aglayon
iti abay ti Edom, ket ti beddengyo iti
abagatan manipudto iti pung̃to ti Baybay
ti Asin iti daya;
4 ket ti beddeng̃yo lawlawennanto ti
abagatan ti sang̃-atan ti Acrabim, ket ag-
layon aging̃ga iti Zin; ket ti pagruaranna
idiay itinto abagatan ti Cadesbarne; ket
agturong̃to aging̃ga iti Ahazaradar, ket
aglayonto aging̃ga iti Asemona:
5 ket ti beddeng̃ agpakillonto manipud
Asemona aging̃ga iti ayus ti Egipto, ket ti
pagruarannanto iti taaw.

6 Ket ti taaw a dackel isunto cadacayo
ti pagbeddeng̃an iti laud ken ti igid*na*:
daytoy isunto ti beddeng̃yo iti laud.

7 Ket daytoy isunto ti ing̃gayo iti ami-
anan: manipud iti taaw a dackel idulon-
yonto ti bantay Hor cadacayo;
8 manipud iti bantay Hor idulonyonto
ing̃gana iti pagsercan ti Emat; ket dagiti
pagruaran idiayto Sedada;
9 ket ti pung̃to agtarusto iti Sefrona,
ket dagiti pagruaranna idiayto Hazar-
enan: daytoy ti akinamianan a beddeng̃yo.

10 Ket dulonenyonto a beddeng̃yo iti
daya manipud Hazar-enan ing̃gana iti
Sefama;
11 ket ti beddeng̃ agsalugto manipud
Sefama ing̃gana ti Reblata, a dayaen ti
Ain; ket ti pagbeddeng̃an agsalugto ket
aglayon aging̃ga iti abay ti baybay a Cene-
ret ng̃a akindaya;
12 ket ti pagbeddeng̃an agsalugto iti Jor-
dan, ket dagiti pagruaranna idiayto Baybay
ti Asin; daytoy isunto ti dagayo a mayan-
nurot cadagiti nagbebeddeng̃anna a nag-
lawlaw.

13 Ket ni Moises imbilinna cadagiti
annac ti Israel, a kinunana, Daytoy ti daga
a tawidenyonto iti panaggiginnasang̃gasat
isu ng̃a imbilin ni Jehova ng̃a ited cadagiti
siam a caputotan ken iti guddua ti maysa
a caputotan:
14 ta ti caputotan dagiti annac ni Ruben
a mayannurot cadagiti balbalay dagiti
ammada, ken ti caputotan dagiti annac
ni Gad cas mayannurot iti balbalay dagiti
ammada, inawatdan, ket ti guddua ti
caputotan ni Manases inawatdan ti tawid-
da:
15 dagiti dua a caputotan ken ti guddua
a caputotan inawatda ti tawidda iti balla-
siw ti Jordan sadi Jerico ng̃a agpadaya, iti
turong̃ ti leleggacan ti init.

16 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a
kinunana,
17 Dagitoy ti nagnagan dagiti lallaki a
mang̃bing̃bing̃ayto iti daga ng̃a agservi
cadacayo a tawid: ni Eleazar a sacerdote,
ken ni Josue ng̃a anac ni Nun.
18 Ket mang̃alacayto iti maysa ng̃a
agpang̃olo iti intung̃gal caputotan a mang̃-
bing̃ay iti daga a tawiden.
19 Ket dagitoy dagiti nagnagan dagiti
lallaki: iti caputotan ni Juda, ni Caleb
ng̃a anac ni Jefone.
20 Ket iti caputotan ng̃a annac ni Sime-
on, ni Samuel ng̃a anac ni Amiud.
21 Iti caputotan ni Benjamin, ni Elidad
ng̃a anac ni Caselon.
22 Ket iti caputotan dagiti annac ni
Dan, maysa a pang̃olo, ni Bocci ng̃a anac
ni Jogli.
23 Cadagiti annac ni Jose: iti caputotan
ng̃a annac ni Manases, maysa a pang̃olo, ni
Haniel ng̃a anac ni Efud.
24 Ket iti caputotan ng̃a annac ni Ef-
raim, maysa a pang̃olo, ni Camel ng̃a anac
ni Seftan.
25 Ket iti caputotan ng̃a annac ni Zabu-
lon, maysa a pang̃olo, ni Elizafan ng̃a anac
ni Farnac.
26 Ket iti caputotan ng̃a annac ni Isa-
car, maysa a pang̃olo, ni Paltiel ng̃a anac
ni Ozan.
27 Ket iti caputotan ng̃a annac ni Aser,
maysa a pang̃olo, ni Ahiud ng̃a anac ni
Salome.
28 Ket iti caputotan ng̃a annac ni Nef-

tali, maysa a pañgolo, ni Fedael ñga anac
ni Ammiud.
29 Dagitoy isuda ti binilin ni Jehova
a nañgbiñglay iti tawid cadagiti annac ti
Israel sadiay daga a Canaan.

Dagiti ciudad a pagnaedan dagiti Levitas.
Dagiti ciudad a pagcamañgan.

35 Ket ni Jehova nagsao ken Moises
iti tantanap ti Moab iti abay ti
Jordan sadi Jerico, a kinunana,
2 Ibilinmo cadagiti annac ti Israel, tap-
no itedda cadagiti Levitas ñga agtaud iti
tawid a pagtagicuaanda dagiti ciudad a
pagnaedanda; casta met ti palasot dagiti
ciudad iti lawlawda, itedyonto cadagiti
Levitas.
3 Ket cadagiti ciudad agnaeddanto;
ket dagiti palasotda agservidanto cadagiti
an-animalda, ken cadagiti cucuada, ken
amin ñga an-animalda.
4 Ket dagiti palasot dagiti ciudad
ñga itedyonto cadagiti Levitas, manipudto
iti bacud ti ciudad, sañgaribu a sico ñga
aglawlaw.
5 Ket rucodenyonto ti ruar ti ciudad a
beddeñgna iti daya, ti dua a ribu a sico, ket
iti bañgirna iti abagatan, dua a ribu a sico,
ket iti bañgirna iti laud, dua a ribu a sico,
ket iti bañgirna iti amianan, dua a ribu a
sico, ñga agteñgñganto ti ciudad. Daytoy
isunto cadacuada ti palasot dagiti ciu-
dad.
6 Ket dagiti ciudad ñga itedyonto ca-
dagiti Levitas isudanto dagiti innem a
ciudad a pagcamañgan, ñga itedyonto iti
macapapatay tapno agcamañg idiay: ket
mainayon cadagidiay, itedyonto pay ti
uppat a pulo ket dua a ciudad.
7 Amin dagiti ciudad ñga itedyonto ca-
dagiti Levitas uppat a pulo ket walonto a
ciudad: *itedyonto* ida agraman palpalasot-
da.
8 Ket ti maipapan cadagiti ciudad
ñga itedyonto a nayon ti tagicuaen dagiti
annac ti Israel, cadagiti adu, mañgalacayto
iti adu; ket cadagiti babassit, mañgalacay-
to iti bassit; tunggal maysa cas mayanna-
tup iti apágna a tawiden, mañgitedto iti
nayon dagiti ciudadna cadagiti Levitas.

9 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a
kinunana,
10 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket
cunam cadacuada, Inton aglasatcay iti Jor-
dan a mapan iti daga a Canaan,
11 tudiñganyonto ñgarud iti ciudad
tapno agservi cadacayo a ciudad a pagca-
mañgan; tapno ti macapapatay a nacapa-
tay a dina ginagara ti siasinoman a tao
mabalinna ti agcamañg sadiay.
12 Ket dagiti ciudad agservidanto cada-
cayo a pagcamañgan ñga umadayo ken
mañgibales, tapno ni macapapatay saan a
matay, agingga iti di agyan iti sañgo ti
gimoñg a maocom.
13 Ket dagiti ciudad ñga itedyonto
innemto a ciudad ñga agservi cadacayo a
pagcamañgan.
14 Itedyonto ti tallo a ciudad iti balla-
siw ti Jordan, ken tallo a ciudad iti daga
a Canaan itedyonto; dagitanto dagiti ci-
udad a pagcamañgan.
15 Cadagiti annac ti Israel, ken iti gan-
gannaet, ken iti makipagnaed cadacuada,
dagitoyto innem a ciudad ti pagcamañgan;
tapno tunggal maysa a macapapatay iti
siasinoman a tao a dina ginagara mabalin-
na ti agtaray sadiay.

16 Ñgem no kinabilna iti maysa ñga
alicamen a landoc, ñga isu ti nacatayanna,
isu nacapapatay: ti nacapapatay di bumu-
roñg a mapapatayto.
17 Ket no dinanarna iti bato ñga inig-
gamanna ñga isu ti pacatayan ti maysa a
tao, ket isu natay, daydiay isu ti nacapa-
patay; ti nacapapatay di bumuroñg a
mapapatayto.
18 Wenno no kinabilna iti maysa a
cayo ñga alicamen ñga ig-iggamanna, ñga
isu ti pacatayan ti maysa a tao, ket natay,
isu nacapapatay: ti nacapapatay dinto
bumuroñg a mapapatayto.
19 Ti mañgibales ti dara isunto met
laeñg ti mañgpatáy ken nacapapatay: no
masabatna, papatayennanto.
20 Ket no tinudocna a sigugura, wenno
sinanebna a pinalapal ñga isu ti nacata-
yanna;
21 wenno gapu iti gura kinabilna iti
imana, ñga isu ti nacatayanna: ni kim-
mabil kencuana, mapapatayto a di bumu-
roñg; isu maysa a nacapapatay: ni buma-
les iti dara papatayennanto ti nacapapa-
tay no masaracanna.

22 Ñgem no tinudocna iti apagdaricmat
ñga awan pannakibusorna, wenno pina-
lapalna iti uray ania a dina ket sinan-
saneb;
23 wenno uray ania a bato, a pacatayan

ti maysa a tao, idinto a dina nakita, ket
napuntaanna, isu a nacatayanna, ket dina
met ngarud cabusor, wenno dina inranta
ti pacaranggasanna:

24 no casta ti gimong ocomennanto ti kimmabil ken ti mangibales iti dara cas mayannurot cadagitoy a panangeddeng;

25 ket ti gimong icanawananto ti nacapapatay iti ima ni mangibales iti dara, ket ti gimong isublinanto ni nacapapatay iti ciudadna a pagcamangan, isu a nagtarayanna: ket agnaedto sadiay inggana ti ipapatáy ti cangatoan a sacerdote a nasapsapoan iti nasantoan a lana.

26 Ngem no ti nacapapatay malabsannanto iti uray ania nga aldaw ti nagbeddengan ti ciudadna a pagcamangan, isu a napananna;

27 ket ti mangibales iti dara matumpungannna iti ruar ti beddeng ti ciudadna a pagcamangan, ket ti mangibales iti dara patayenna ni namapatay; isu saanto a macabaddut iti dara:

28 gaput ta rebbengna coma ti nagnaed iti ciudadna a pagcamangan agpapan iti ipapatáy ti cangatoan a sacerdote; ngem calpasan ti ipapatáy ti cangatoan a sacerdote, ti nacapapatay agsublinto iti daga a pagtagicuaanna.

29 Ket dagitoy isudanto ti maysa a pagbilinan *ken* alagaden cadacayo bayat ti putputotyo iti amin a pagnaedanyo.

30 Siasinoman a mangpatáy iti maysa a tao, ti nacapapatay mapapatayto iti ngiwat dagiti sacsi: ngem ti maymaysa a sacsi dinto macapanecnec iti maibusor iti uray siasinoman a tao tapno matay.

31 Maysa pay, dicayto mangala iti sambot ti biag ti maysa a nacapapatay, a nacabaddut iti patáy; no di ket mapapatayto a di bumurong.

32 Ket dicayto met mangala iti sambot ti nagtaray iti ciudadna a pagcamangan tapno agsubli nga agnaed iti dagana, inggana iti ipapatáy ti sacerdote.

33 Iti casta dicayto mamulitan ti daga a pagyananyo: ta ti dara daytoy mulitanna ti daga; ket awan pangsambot a mabalin nga aramiden a maipaay iti daga, iti dara a naibucbuc idiay no di met laeng ti dara ni nangibucbuc.

34 Ket dicanto rugitan ti daga a pagnaedanyo, nga iti tengngana pagtaengac: ta siac a Jehova agnaedac iti tengnga dagiti annac ti Israel.

Ti linteg maipapan iti panagasawa dagiti babai nga agtawid.

36 Ket dagiti pangpangolo dagiti *balbalay* dagiti amma ti familia nga annac ni Galaad, nga anac a lalaki ni Maquir, nga anac a lalaki ni Manases, cadagiti famfamilia dagiti annac ni Jose, immasidegda ken nagsaoda iti sango ni Moises ken iti sango dagiti agturturay a pangoloen dagiti *balbalay* dagiti amma dagiti annac ti Israel:

2 ket kinunada, Ni Jehova imbilinna iti apoc nga itedna ti tawid iti ginnasanggasat, cadagiti annac ti Israel: ket ti apoc nabilin ken Jehova iti panangitedna ti tawid ni Salfaad a cabsatmi a lalaki cadagiti annacna a babbai.

3 Ket no maasawaanda iti siasinoman cadagiti annac ti *sabali* a caputotan dagiti annac ti Israel, ti tawidna maiccatto ngarud ti tawid dagiti ammami ket mainayonto iti tawid ti caputotan a pacaicamangandа: casta ti pannacaipusaynanto iti naipagasat a tawidmi.

4 Ket no ti jubileo dagiti annac ti Israel madanunanto, ti tawidda ngarud mainayonto iti tawid ti caputotan a pacaicamangandanto: casta ti pannacaipusayto ti tawidda iti tawid ti caputotan dagiti amma.

5 Ket ni Moises imbilinna cadagiti annac ti Israel cas mayannurot iti sao ni Jehova, a kinunana, Ti caputotan dagiti annac ni Jose nalinteg ti saoda.

6 Daytoy ti ibilin ni Jehova maipapan cadagiti annac a babbai ni Salfaad, a cunana, Makiasawada coma cadagiti isisipenda a casasayaatan; iti laeng familia ti caputotan ni amada ti pakiasawaandanto.

7 Ti casta dinto agalis-alis iti caputotan ken caputotan ti tawid dagiti annac ti Israel: ta dagiti annac ti Israel tunggal maysa petpetannanto ti tawid ti caputotan dagiti ammana.

8 Ket tunggal anac a babai nga agtagicua iti maysa a tawid iti uray asinoman a caputotan dagiti annac ti Israel, isunto ti asawa ti maysa iti familia ti caputotan ni amana, tapno dagiti annac ti Israel, tunggal maysa a lalaki tagicuaenna ti tawid dagiti ammana.

9 Casta ti dinto panagalis-alis iti pinutonputot ti tawid; ta dagiti caputotan dagiti annac ti Israel, cupicupanto ti tunggal maysa ti bucod a tawidna.

10 Cas met la ti panangibilin ni Jehova
ken Moises, casta ti inaramid dagiti annac
a babbai ni Salfaad:
11 ta da Maala, Tersa, ken Hegla, ken
Melca, ken Noa, nga annac a babbai ni Sal-
faad, nakiasawada cadagiti annac ti ca-
cabsat ti amada.
12 Isuda naasawaanda cadagiti fam-
familia dagiti annac ni Manases, nga anac
ni Jose, ket ti tawidda nagbati iti caputo
tan ti familia ti amada.

13 Dagitoy isuda ti bilbilin ken linlinteg
nga intuyang ni Jehova iti ima ni Moises
cadagiti annac ti Israel, iti tantanap ti
Moab nga asideg ti Jordan sadi Jerico.

TI MAICALIMA A LIBRO NI MOISES A MANAGAN ITI SAPASAP

DEUTERONOMIO.

Ni Moises saritaenna ti panagluas sadiay Horeb. Ti pannacadutoc dagiti tumultulonḡ. Ti pannacaibaon dagiti agsimisim. Ti di pammati dagiti tattao; ti pannacaabacda sadiay Jorma.

1 Dagitoy dagiti sao nḡa imbaga ni Moises
iti dagup ti Israel iti ballasiw ti Jordan
idiay tay-ac, idiay Arabah a sanḡoanan ti
Suph, a nagbaetan ti Paran ken Tofel, ken
Laban, ken Jaserot, ken Dizahab.
2 Sanḡapulo ket maysa nḡa aldaw a
panagdaliasat manipud Horeb a magna iti
bantay Seir inḡgana iti Cades-barne.
3 Ket naaramid nḡa iti maicapat a pulo
a tawen, iti maicasanḡapulo ket maysa a
bulan, iti umuna nḡa aldaw ti bulan;
nakisao ni Moises cadagiti annac ti Israel
ti mayannurot cadagiti amin nḡa inted ni
Jehova kencuana a maibilin cadacuada;
4 idi nḡa dinadaelna ni Sejon nḡa ari
dagiti Amorreo a nagnaed iti Jesebon, ken
ni Og nḡa ari ti Basan a nagnaed iti Astarot sadi Edrai.
5 Iti ballasiw ti Jordan, idiay daga ti
Moab, rinugian ni Moises nḡa impalawag
daytoy a linteg, a kinunana,
6 Ni Jehova a Diostayo nakisao cadatayo idiay Horeb, a kinunana, Dacayo
nagnaedcay iti umdas a cabayag iti daytoy
a bantay:
7 umacarcayo ket irubbuatyo ti pannagnayo, ket incay iti caturodan dagiti
Amorreo, ken agtunḡpal cadagiti amin *a
disdisso* nḡa asideg idiay Arabah, iti caturodan ken iti banḡcag, ken iti Abagatan,
ken iti abay ti baybay, a daga dagiti Cananeo, ken Libano, aginḡga iti dackel a
carayan, ti carayan a Eufrates.
8 Adtoy, incabilco ti daga iti sanḡoyo,
sumreccayo ket tagicuaenyo ti daga nḡa
insapata ni Jehova cadagiti ammayo a
da Abraham, Isaac, ken Jacob, nḡa ited cadacuada ken cadagiti putputotda a sumaruno cadacuada.
9 Ket imbagac cadacayo iti daydi a
tiempo, a kinunac, Diac mabalinan no
sisiac laenḡ a maymaysa ti manḡawit
cadacayo:
10 ni Jehova a Diosyo pinagadunacayo,
ket adtoy, ta ita cascay la cadagiti bitbitwen sadi lanḡit iti caadu.
11 Ni Jehova a Dios dagiti ammayo
inayonna coma iti bilanḡyo ti maminribu,
ket bendicionannacayo, a cas incarina cadacayo!
12 ¿Casano ti pananḡawitco a maymaysa cadagiti awityo, ken cadagiti dagsenyo,
ken ti culculyo?
13 Alaenyo dagiti lallaki a masirib ken
mannacagaw-at ken naam-ammoan, cas
mayannurot cadagiti caputotanyo, ket icabilconto ida a panḡolo cadacayo.
14 Ket sinunḡbatandac a kinunayo, Ti
sinaom *cadacami* nḡa aramidenmi nasayaat.
15 Iti casta innalac dagiti panḡoloen dagiti caputotanyo, a masirib a lallaki, ken
naam-ammoan, ket binanḡonco ida a panḡoloyo a capcapitan dagiti rinibu, ken
capcapitan dagiti ginasut, ken capcapitan
dagiti linimapulo, ken capcapitan dagiti
pinulo, ken agturturay, cas mayannurot
cadagiti caputotanyo.
16 Ket ingunamgunamco cadagiti ococomyo iti daydi nḡa aldaw, a kinunac,
Imdenḡanyo *dagiti panḡgep* a rumsua cadagiti cacabsatyo, ket nalinteg ti pananḡipatoyo iti maysa a tao ken iti cabsatna, ken
iti gangannaet nḡa adda kencuana.
17 Dicanto dumdumaen dagiti tao iti
pananḡocom; agpadpadanto nḡa imdenḡanyo ti bassit ken dackel; dicayto agamac
iti rupa ti tao; ta ti pananḡocom isu ti
cucua ti Dios: ket ti panḡgep a naricut
unay cadacayo, yegyonto caniac, ket siacto
ti umimatanḡ.
18 Ket imbilinco cadacayo iti daydi
nḡa aldaw ti dagup ti rebbenḡyo coma
nḡa aramiden.

19 Ket pimmanawtay iti Horeb, ket
linasattay amin daydiay dackel ken naca-

am-amac a tay-ac a nakitayo idi, iti nag-
daliasatanyo a mapan iti caturodan ti
Amorreo, cas imbilin cadacayo ni Jehova
a Diostayo: ket dimmanontay iti Cades-
barne.
20 Ket kinunac cadacayo, Dacayo dim-
manoncay iti caturodan ti Amorreo nga
ited cadatay ni Jehova a Diostayo.
21 Adtoy, ni Jehova a Diosmo incabil-
na ti daga iti sangoanam: sumang-atca,
agtagicuaca cas sinao kenca ni Jehova a
Dios dagiti ammam; dica agbuteng, dica
met agcullayaw.
22 Ket immadanicay caniac, tumunggal
maysa cadacayo ket kinunayo, Mangipau-
natayo coma iti lallaki tapno amisigenda
iti biangtayo ti daga, sada ipadamag cada-
tayo ti dalan a masapul a sang-atantayo
ken dagiti ciudad nga ayentayo.
23 Ket daydi nacaparag-o a naimbag
caniac; ket nangalaac iti sangapulo ket
dua a lallaki cadacayo, maysa a lalaki iti
tunggal caputotan:
24 ket pimmanawda ket simmang-atda
iti caturodan ket dimmanonda iti lobong
ti Escol, ket sinimisimanda.
25 Ket nangalada iti bunga ti daga nga
iniggamanda ket insalogda nga inyeg cada-
tayo, ket impadamagda cadatay, ket kinu-
nada, Nasayaat ti daga nga ited cadatay
ni Jehova a Diostayo.

26 Nupay casta dicay kinayat ti sum-
ang-at, ngem simmalungasingcayo iti mai-
caniwas iti bilin ni Jehova a Diosyo:
27 ket nagtantanabutobcayo cadagiti
toldayo a kinuncuna, Gaput ta ni Jehova
ginuranacami, inaonnacam iti daga nga
Egipto, tapno yawatnacam iti ima dagiti
Amorreo tapno dadaelennacami.
28 Adino ti papanantayo? Dagiti cacab-
satmi pinarunawda ti puspusomi a kinu-
nada, Dagiti tao daddadackelda ken na-
taytayagda ngem datayo: dagiti ciudad
dadackelda ken nabacudanda inggana sadi
langit: ket maysa pay, nakitami dagiti
annac dagiti Enaceos sadiay.
29 Sinaoc ngarud cadacayo, Dicay, ag-
kigtot, wenno agbuteng cadacuada.
30 Ni Jehova a Diosyo a mapan iti
sangoyo isunto ti makibacal a pannacaba-
giyo, cas ti amin nga inaramidna gapu
cadacayo idiay Egipto iti imatang dagiti
matayo,
31 ken idiay tay-ac a nacakitaam idi
no casano ti panangatibay kenca ni Jehova
a Diosmo, cas ti maysa a lalaki atibayenna
ti anacna, iti isu-amin a dalan a nagnaanyo
agpapan dimmanoncay ditoy a disso.
32 Nupay casta iti daytoy saanyo a pi-
nati ni Jehova a Diosyo,
33 nga immuna cadatay iti dalan tapno
cumita iti disso a pamangonanyo iti toltol-
dayo, iti apuy iti rabii tapno maipamat-
mat cadacayo ti dalan a pagnaanyo, ken
iti ulep iti aldaw.

34 Ket ni Jehova nangngegna ti timec
dagiti sasaoyo, ket nacapungtot, ket insa-
patana, a kinunana,
35 Kinaagpaysona nga awanto ti maysa
cadagitoy a lallaki iti daytoy dakes a
caputotan a macakita iti nasayaat a daga,
a sinapataac nga ited cadagidi ammayo,
36 malacsid ni Caleb nga anac ni Jefo-
ne; isu makitananto; ket kencuana ited-
conto ti daga nga nagbadbaddecanna, ken
cadagiti annacna, gaput ta sinurotna ni
Jehova a sitatalipupus.
37 Casta met a ni Jehova nagunget ca-
niac gapu cadacayo, a kinunana, Sica dic-
anto met sumrec idiay:
38 ni Josue nga anac ni Nun, nga adda
iti sangom, isunto ti sumrec idiay: patur-
dem; ta isunto ti mamagtawid iti Israel
iti daydiay.
39 Maysa pay, dagiti babassityo a ki-
nunayo, Isudanto ngata ti maysa a sinam-
sam, ken dagiti annacyo nga iti daytoy
nga aldaw awan ti ammoda a naimbag
wenno dakes, isudanto ti sumrec idiay,
ket itedconto cadacuada, ket isudanto ti
agtagicua.
40 Ngem no cadacayo, agbaw-ingcayo,
ket agpagpagnacayo iti dalan ti tay-ac
nga agpa-Baybay a Nalabaga.

41 Idin simmungbatcayo, ket kinunayo
caniac, Dacami nacabasolcam iti maicani-
was ken Jehova, sumang-atcamto ket
makibacalcami, cas maitutop iti amin nga
imbilin cadacami ni Jehova a Diosmi.
Ket imbarikesyo ti tunggal maysa a lalaki
dagiti igamna iti gubat, ket nagpangascayo
a sumang-at iti caturodan.
42 Ket ni Jehova kinunana caniac,
Saoem cadacuada, Dicay sumangsang-at,
dicay met makibacal; ta awanac cadacayo;
di la ket ta maabaccayo iti sangoanan
dagiti cabusoryo.
43 Casta ti sinaoc cadacayo, ket dicay
nangipangpangag; ngem simmupringcay
a maibusor iti bilin ni Jehova, ket nag-
pangascayo, a simmang-at iti caturodan.
44 Ket dagiti Amorreo a nagnaed idiay

caturodan, rimmuarda a simmaranĝet
cadacayo, ket pinataraydacayo, cas arami-
den dagiti uyucan, ket inabacdacayo idiay
Seir, aginĝga idiay Jorma.
45 Ket dacayo nagsublicayo, ket nag-
sanĝsanĝitcayo iti sanĝo ni Jehova; nĝem
ni Jehova dina impanĝag ti timecyo, dina
met inyallinĝa ti lapayagna cadacayo.
46 Dayta ti nacapagyananyo idiay Ca-
des iti adu nĝa aldaw, cas cadagiti aldaw
a panagyanyo *idiay* idi.

Ti panagbariw-as nanipud iti Cades inĝgana iti Zared. Ti pannacalasat ti Ar ken ti Arnon. Ti pannacaparmec ti Jesebon.

2 Idi nĝarud pimmanawtayo, ket lina-
sattay a nagnaan ti tay-ac nĝa
agpa-Baybay a Nalabaga, cas sinao ni
Jehova caniac; ket linawlawtayo ti ban-
tay Seir iti adu nĝa aldaw.
2 Ket ni Jehova nakisao caniac, a
kinunana,
3 Nilawlawyo daytoy a bantay iti um-
das a cabayag: agpaamianancayo.
4 Ket ibilinmo cadagiti tao a cunam,
Masapul nĝa sumreccayo iti beddenĝ
dagiti cacabsatyo nĝa annac ni Esau, nĝa
agnaed idiay Seir; ket isuda agbutenĝ-
danto cadacayo: gapuna nĝa annadanyo a
naimbag ti bagbagíyo;
5 dicay makicabcabil cadacuada, tanĝay
diacto met manĝted cadacayo iti dagada,
saan, saan, uray la no ti pagdissoan ti
dapan ti saca: ta intedco ti bantay a Seir
ken Esau a pagtagicuaanna.
6 Yalayonto ti pirac cadacuada iti ta-
raon tapno manĝancayo: ket igatanĝyonto
met cadacuada iti danum ti pirac tapno
uminumcayo.
7 Ta ni Jehova a Diosmo bendicionan-
naca iti isu-amin nĝa aramiden ti imam;
naammoanna ti pannagnam a nagdaliasat
iti daytoy dackel a tay-ac: cadagitoy
uppat a pulo a tawen, ni Jehova a Diosmo
siaadda kenca idi; sica awan nagcura-
nĝam.
8 Idi casta linabasantay ti yan dagiti
cacabsattayo nĝa annac ni Esau, nĝa ag-
naed idiay Seir, manipud iti dalan ti
Arabah, ti Elat, ken ti Asiongaber.

Ket nagbaw-inĝtayo ket naglasattayo
iti dalan ti tay-ac ti Moab.
9 Ket ni Jehova kinunana caniac, Dica
gargarien ni Moab, dica carupac ida iti
gubat; ta diacto manĝted kenca iti dagana
a tagicuaem, ta intedcon ti Ar cadagiti
annac ni Lot a tagicuaenda.
10 (Dagiti Emimeo nagnaedda idiay idi
cua, tattao a dadackel ken aduda, ken
natayagda cas cadagiti Enaceos:
11 dagitoy met ti naibilanĝ a Refai-
meos, cas cadagiti Enaceos; nĝem dagiti
Moabitas naganenda ida nĝa Emimeos.
12 Dagiti Horeos casta met a nagnaed-
da iti Seir idi unana a tiempo, nĝem da-
giti annac ni Esau ti simmuno cadacuada;
ket dinadaelda ida iti sanĝoda, ket nag-
naedda iti lugarda; cas ti inaramid ti
Israel iti daga a pagtagicuaanna nĝa in-
ted ni Jehova cadacuada.)
13 Ita tumacdercayo ket lasatenyo ti
waig a Zared. Ket nagbaliwtayo iti waig
a Zared.
14 Ket dagiti aldaw a panaggaputay iti
Cades-barne aginĝga iti panagbaliwtay iti
waig a Zared tallopulo ket walo a tawen
idi; inĝgana iti di naibus ti dagup ti ca-
putotan dagiti tao ti gubat iti tenĝnĝa ti
pacarso, cas insapata ni Jehova cadacuada.
15 Maysa pay, ti ima ni Jehova mai-
busor idi cadacuada, a manĝdadael cada-
cuada iti tenĝnĝa ti pacarso inĝganat' dida
naibus.

16 Iti casta naaramid, idi dagup amin
dagiti tao ti gubat naibusda, ket nataydan
iti nagtenĝnĝaan ti ili,
17 a ni Jehova nakisao caniac, a kinu-
nana,
18 Masapul a lumasatca itoy nĝa aldaw
iti Ar a beddenĝ ti Moab:
19 ket no macadanonca iti asideg a sa-
nĝoanan dagiti annac ni Ammon, dica
carcariten ida, dica met makirupac cada-
cuada: ta diacto manĝted kenca iti daga
dagiti annac ni Ammon a tagicuaem; ta
intedco dayta cadagiti annac ni Lot a
tagicuaenda.
20 (Isu a naibilanĝ met a daga ti Re-
faim: ti Refaim nagnaed idiay idi unana
nĝa aldaw; nĝem dagiti Ammonitas na-
ganenda ida iti Zomzomeos,
21 tattaoda a dadackel, ket aduda, ken
natayagda a cas cadagiti Enaceos; nĝem
ni Jehova, dinadaelna ida iti sanĝoda;
ket sinucatanda ida, ket nagnaedda iti
lugarda;
22 cas inaramid ni Jehova a maipaay
cadagiti annac ni Esau nĝa agnaed idiay
Seir idi panangdadaelna cadagiti Horeos
iti sanĝoananda; ket sinucatanda ida ket
nagnaedda iti lugarda agpapan itoy nĝa
aldaw.

23 Ket dagiti Heveo a nagnaed cadagiti
il-ili agingga iti Gaza, dagiti Caftoreo a
nagtaud iti Caftor, dinadaelda ida ket
nagnaedda iti lugarda.)
24 Tumacdercayo, irubbuatyo ti panag-
nagnayo ket lasatenyo ti lobong̃ ti Arnon:
adtoy, inyawatco iti imam ni Sejon nga
Amorreo, ari ti Jesebon, ken ti dagana;
irugim ti panagtagicuam, ket makicabilca
kencuana iti pagbabacalan.
25 Ita nga aldaw rugiacto ti mang̃icabil
cadagiti tattao nga adda iti babaen ti
isu-amin a lang̃it a macang̃ng̃eg iti damag-
mo, ti panagamac kenca, ken panagbuteng̃
kenca, ket mamayegpegdanto, ken agpagel-
danto maipoon kenca.

26 Ket pinalubosac nanipud iti tay-ac
ti Cademot ken Sejon nga ari ti Jesebon,
dagiti babaonen a mang̃isao iti talna, a
kinunada,
27 Ipalubosmo coma nga lasatec ti da-
gam: surotecto a pagnaan ti napatac a
dalan, diacto sumiasi iti macanawan nga
ima wenno iti macatigid.
28 Ilacomto caniac iti pirac ti taraon
tapno mang̃anac; ket iccannacto ti danum
gapu iti pirac, tapno uminumac: ipalu-
bosmo la coma caniac nga aglasatac ca-
dagiti sacac;
29 cas inaramid caniac dagiti annac ni
Esau nga agnaed idiay Seir, ken dagiti
Moabitas nga agnaed iti Ar; agpapan
lumasatacto iti Jordan agingga iti daga nga
ited cadacam ni Jehova.
30 Ng̃em ni Sejon nga ari ti Jesebon,
dina impalubos a limmasattayo; ta ni
Jehova a Diosmo pinatang̃kenna ti espiri-
tuna, ket pinatibkerna ti pusona; tapno
yawatna ita imam a cas itoy nga aldaw.
31 Ket ni Jehova kinunana caniac,
Kitaem, ta rinugiac nga iyawat ni Sejon
ken ti dagana iti sang̃om: rugiam a tagi-
cuaen, tapno mabalinmo a tawiden ti
dagana.
32 Ni Sejon ng̃arud simmarang̃et cada-
tayo, isu ken amin a taona a makibacal
idiay Jasa.
33 Ket ni Jehova a Diostayo inyawatna
iti sang̃otayo; ket kinabiltayo agraman
dagiti annacna ken amin a tattaona.
34 Ket innalatayo amin dagiti ciudadna
iti daydi a tiempo, ket dinupractay a
intalipupus ti tunggal ciudad nga adda
agnaed, agraman babbai ken ub-ubbing̃;
awan binay-antay a natda:
35 isuna laeng̃ dagiti an-animal ti in-
nalatayo a samsam cadatayo met laeng̃
agraman ti samsam dagiti ciudad a na-
alatayo.
36 Nanipud Aroer nga adda iti igid ti
lobong̃ ti Arnon, ken *nanipud* iti ciudad
nga adda iti lobong̃, agingga iti Galaad
met laeng̃, awan ti maysa a ciudad a
nalabes ti cang̃atona cadatayo; ni Jehova
a Diostayo inyawatna amin iti sang̃otayo:
37 isuna laeng̃ iti daga dagiti annac ni
Ammon, dicay immasideg; amin ti bang̃ir
ti carayan nga Jeboc, ken dagiti ciudad
ti caturodan, ken sadinoman nga imparit
cadatay ni Jehova a Diostayo.

*Ti pannacaparmec ti Basan. Ti panag-
tagicua dagiti caputotan a taga
baliw ti Jordan. Maiparit a
lasaten ni Moises ti
Jordan.*

3 Idi ng̃arud nagbaw-ing̃tayo ket sim-
mang̃-attay iti dalan nga agpa-Basan:
ket ni Og nga ari ti Basan immay nakiru-
pac cadatayo, isu ken amin a taona, a
makibacal sadiay Edrai.
2 Ket ni Jehova kinunana caniac, Dica
agbuteng̃ kencuana; ta isut' inyawatco
agraman amin a taona, ken ti dagana, ita
imam; ket aramidemto kencuana ti cas
inaramidmo ken Sejon nga ari ti Amorreo,
a nagnaed idiay Jesebon.
3 Iti casta inyawat met ni Jehova a
Diostayo ni Og, nga ari ti Basan, ken amin a
taona, iti imatayo; ket kinabiltay agingga
iti awan binay-antayo a natda kencuana.
4 Ket innalatay amin dagiti ciudadna iti
daydi a tiempo; awan ti maysa a ciudad
a ditay iniccat cadacuada; innem a pulo a
ciudad, amin a sacop ti Argob a pagari-
an ni Og idiay Basan.
5 Amin dagitoy a ciudad nasariked-
kedanda cadagiti nang̃ato a bacud idi, ru-
ruang̃an ken balbalunet; sabali pay dagiti
adu unay nga il-ili a di nabacudan.
6 Ket dinadaeltay ida nga intalipupus,
cas inaramidtay ken Sejon nga ari ti Je-
sebon, a dinadaeltayo nga intalipupus ti
tunggal ciudad nga adda agnaed, agraman
babbai ken babassit.
7 Ng̃em amin nga animal ken samsam
dagiti ciudad innalatayo a samsam cada-
tay met laeng̃.
8 Ket innalatay ti daga iti daydi nga
aldaw iti ima dagiti dua nga ar-ari dagiti
Amorreo nga adda idi iti ballasiw ti Jor-
dan, nanipud ti lobong̃ ti Arnon agingga
iti bantay Hermon;
9 (*nga* Hermon a naganen dagiti Sido-

nio iti Sarion, ket dagiti Amorreo naganenda iti Sanir ;)
10 amin dagiti ciudad ti tanap ken dagup ti Galaad ken amin ti Basan aginĝga iti Selca ken Edrai, a ciudad ti pagarian ni Og sadiay Basan.
11 (Ta ni laenĝ Og, nĝa ari ti Basan, ti natda iti nabati cadagiti Refaim; adtoy, ti pagiddaanna maysa a pagiddaan a landoc; saan aya *daytoy* ti adda iti Rabbat dagiti annac ti Ammon? siam a sico idi ti caatiddugna, ket uppat a sico ti caacabana, cas ti sico ti maysa a lalaki.)

12 Ket daytoy a daga innalatay a cucua iti daydi nĝa aldaw: manipud Aroer nĝa adda iti abay ti lobonĝ ti Arnon, ken gud-dua ti caturodan ti Galaad, ken dagiti ciudadna, intedco cadagiti Rubenitas ken cadagiti Gaditas:
13 ket ti natda iti Galaad ken amin ti Basan a pagarian ni Og intedco iti cagud-dua ti caputotan ni Manases; amin ti sácup ti Argob, nĝa amin ti Basan met laenĝ. (Isu met laenĝ ti nanaganan daga dagiti Rafaim.
14 Ni Jair anac a lalaki ni Manases innalana amin ti sácup ti Argob aginĝga iti igid dagiti Gesuritas, ken dagiti Maacathitas, ket pinanagananna ida, a ti Basan met laeng, iti mayannurot iti naganna met laenĝ, Habot-jair, agpapan itoy nĝa aldaw.)
15 Ket intedco ti Galaad ken Maquir.
16 Ket cadagiti Rubenitas ken cadagiti Gaditas intedco nanipud Galaad aginĝga iti lobonĝ ti Arnon a tenĝnĝa ti lobonĝ, ken ti beddenĝna nĝa aginĝga iti carayan a Jeboc, a beddenĝ dagiti annac ni Ammon;
17 ti Arabah met, ken ti Jordan ken ti igidna, nanipud Ceneret aginĝga met laenĝ iti baybay ti Arabah, a Baybay ti Asin, iti baba dagiti salogan ti Fasga iti daya.

18 Ket imbilinco cadacayo iti daydi nĝa aldaw, a kinunac, Ni Jehova a Diosyo intedna cadacayo daytoy a daga a tagicuaenyo: agbaliwcayto a siiigam iti sanĝo dagiti cacabsatyo nĝa annac ti Israel, amin a lallaki a mainĝel.
19 Nĝem dagiti assawayo, ken dagiti babassityo, ken dagiti an-animalyo, (ammoc nĝa adu ti an-animalyo,) agtaenĝdanto cadagiti ciudadyo nĝa intedco cadacayo,
20 aginĝga iti di ited ni Jehova ti inaná cadagiti cacabsatyo, cas cadacayo, ken dida tagicuaen met ti daga nĝa ited cadacuada ni Jehova a Diosyo iti ballasiw ti Jordan: iti calpasanna, agsublicayto, tumunĝgal maysa iti pagtagicuaanna nĝa intedco cadacayo.
21 Ket imbilinco ken Josue iti daydi nĝa aldaw a kinunac, Dagiti matam nakitada amin ti inaramid ni Jehova a Diosmo cadagiti dua nĝa ari: casta ti aramidento ni Jehova cadagiti amin a pagpagarian sadiay a papanam.
22 Dicayto agbutenĝ cadacuada; ta ni Jehova a Diosyo, isu ti makibacal a maipaay cadacayo.

23 Ket nagcararagac ken Jehova iti daydi nĝa aldaw, a kinunac,
24 O Apo Jehova, rinugiam nĝa imparanĝaranĝ iti adipenmo ta kinadackelmo ken ta imam a napigsa: ta asino a dios sadi lanĝit wenno ditoy daga ti macabalin a manĝaramid iti cas ti gapuanam ken cas cadagiti aramidmo a mannacabalin?
25 Ipalubosmo a lumasatac coma, dawatec kenca, a kitaen ti nasayaat a daga nĝa adda iti ballasiw ti Jordan, daydiay napanayag a bantay ken ti Libano.
26 Nĝem ni Jehova nacaunĝet caniac gapu cadacayo, ket dinac impanĝag; ket ni Jehova kinunana caniac, Umanay kenca coman; dica agsao man caniacon iti daytoy a panĝgep.
27 Sumanĝ-atca iti tapaw ti Fasga, ket itanĝadmo dagita matam iti laud, ken iti amianan, ken iti abagatan ken iti daya, ket kitaem cadagita matam: ta dicanto lasaten daytoy Jordan.
28 Nĝem ibilinmo ken Josue, ket painĝlem, ken papigsaem: ta isunto ti mapan iti sanĝoanan daytoy nĝa ili, ket isunto ti manĝpatawid cadacuada ti daga a makitamto.
29 Iti casta nagnaedtayo iti lobonĝ a sanĝo ti Bet-pehor.

Mabagbagaan ti Israel tapno agsunĝpot iti linteg ti Dios. Tallo a ciudad a pagcamanĝan iti ballasiw ti Jordan.

4 Ket ita, O Israel, imdenĝam dagiti nagbilinan ken al-alagaden nĝa isursuroc kenca, tapno aramidem ida; tapno agbiagca, ket macastrecca ken manĝtagicua iti daga nĝa ited cadacayo ni Jehova a Dios dagiti ammayo.
2 Dicayto sursurocan ti sao nĝa ibilinco cadacayo, wenno dicayto met kessayan, tapno mabalinyo a salimetmetan dagiti

bilbilin ni Jehova a Diosyo nga igunam-
gunamco cadacayo.
3 Dagiti matayo nakitada ti inaramid
ni Jehova gapu ken Baal-pehor, ta amin
dagiti tao a simmurot ken Baal-pehor,
dinadael ida ni Jehova a Diosmo iti
tengngam.
4 Ngem dacayo a kimmanunong ken
Jehova a Diosyo, sibibiagcayo, tunggal
maysa cadacayo ita nga aldaw.
5 Adtoy, siac insuroc cadacayo dagiti
nagbilinan ken al-alagaden cas imbilin
caniac ni Jehova a Diosco, tapno aramid-
enyo coma ti casta iti tengnga ti daga a
serkanyo a tagicuaen.
6 Salimetmetanyo ngarud ket sungpo-
tenyo ida; ta daytoy isu ti siribyo ken
sarirityo iti imatang dagiti il-ili, nga
macangngeg cadagiti nagbilinac, ket cuna-
da, Pudno unay a daytoy dackel a na-
cion masirib ken mannacagaw-at nga ili.
7 Ania a nacion a dackel nga adda dios-
na nga asideg unay cadacuada, cas ken
Jehova a Diostayo a siadda uray caano-
man a panangawagtay kencuana?
8 Ket ania a dackel a nacion ti addaan
cadagiti bilbilin ken al-alagaden a ti
kinalintegda cas iti amin daytoy a linteg
nga icabilco iti sangoyo itoy nga aldaw?

9 Isuna laeng nga annadam ti bagím,
ket aluadam a sireregta ta cararuam, di la
ket ta malipatam dagitoy a nakita dagiti
matam, ken di la ket ta pumanawda ita
pusom iti amin nga aldaw a panagbiagmo;
ngem ipaammom ida cadagiti annacmo
ken cadagiti annac ti annacmo;
10 di aldaw nga caaddayo iti sango ni
Jehova a Diosmo idiay Horeb, idi ni
Jehova kinunana caniac, Gimongem ca-
niac ti ili, ta ipangngegco cadacuada da-
giti saoc, tapno masursuroda ti agbuteng
caniac iti amin nga aldaw a panagbiagda
iti rabaw ti daga, ken tapno maisuroda
dagiti annacda.
11 Ket immadanicayo ken nagtacdercay
iti gessaadan ti bantay; ket di bantay
sumsumged idi iti apuy inggana iti teng-
nga ti langit a sisisipnget, siulep ken na-
puscolan a sipnget.
12 Ket ni Jehova nakisao cadacayo
nanipud ti tengnga ti apuy: nangegyo ti
timec dagiti balicas ngem awan nakitayo
a langa; isuna la *a nangngegyo* ti maysa a
timec.
13 Ket impalawagna cadacayo ti tulag-
na nga imbilinna cadacayo nga aramiden,
a dagiti met laeng sangapulo a bilinna;
ket insuratna ida iti rabaw ti dua a tapi a
bato.
14 Ket ni Jehova imbilinna caniac iti
daydi nga aldaw nga isuroc cadacayo
dagiti linlinteg ken nagbilinan tapno ma-
balinyo a sungpoten ida iti daga a papa-
nanyo a tagicuaen.

15 Aluadanyo ngarud a naimbag dagiti
bagbagíyo: tangay awan nakitayo a langa
iti daydi nga aldaw a pannakisao cadacayo
ni Jehova idiay Horeb nanipud idi teng-
nga ti apuy;
16 di la ket ta agdakescayo ken agara-
midcay iti ladawan a kinitikitan a kita
ti uray ania a langa, nga caasping ti lalaki
wenno babai,
17 nga capada ti uray ania nga animal
nga adda iti rabaw ti daga, nga capada ti
uray ania a nagpayac a tumatayab nga
agtayab iti langit,
18 nga capada ti uray ania nga aguy-
uyas iti daga, nga capada ti uray ania nga
ican nga adda iti danum iti baba ti daga;
19 ken di la ket ta itangadmo dagita
matam sadi langit, ket no makitam ti init
ken ti bulan, ken dagiti bitbitwen, uray
dagiti amin nga buyot sadi langit ma-
guyúguyca nga agdayaw cadacuada, ken
agservi cadacuada nga impaay ni Jehova
a Diosmo cadagiti amin a il-ili iti babaen
ti amin a langit.
20 Ngem ni Jehova innalanacayo, ket
inaonnacayo iti horno a landoc, nanipud
Egipto, tapno maipaaycay kencuana a
maysa nga ili nga agtawid cas iti daytoy
nga aldaw.
21 Maysa pay ni Jehova nacapungtot
caniac gapu cadacayo ket insapatana a
diacto agbaliw iti Jordan, ket diacto
sumrec iti dayta nasayaat a daga nga ited
kenca a maysa a tawid ni Jehova a
Diosmo:
22 ngem masapul a matayac iti daytoy
a daga, masapul nga diac agbaliw iti
Jordan; ngem dacayo agbaliasiwcayto ket
tagicuaenyo dayta nasayaat a daga.
23 Aluadanyo ti bagbagíyo, di la ket
ta malipatanyo ti tulag ni Jehova a Diosyo
nga inaramidna cadacayo, ket mangaramid-
cay iti maysa a ladawan a kinitikitan a
langa ti uray ania nga imparit kenca ni
Jehova a Diosmo.
24 Ta ni Jehova a Diosmo isu ti maysa
nga apuy a mangalun-un, maysa a mana-
ngimun a Dios.

25 No agputotcanto iti annac, ken an-

nac dagiti annac, ket agnayoncayto iti
daga, ket agdakescayto, ket agaramidcay
iti ladawan a kinitikitan a langa ti uray
ania, ket aramidenyo ti dakes iti sango
ni Jehova a Diosmo, a gargariem nga
agpungtot;
26 awagac ti langit ken ti daga a sacsi
a maicaniwas cadacayo ita nga aldaw, nga
madarás a mapucawcayto a matalipupus
iti daga a pagturonganyo nga agbaliw iti
Jordan tapno tagicuaenyo; dicayto mapag-
bayag ti aldawyo idiay, ngem madadael-
cayto a matalipupus.
27 Ket ni Jehova iwarwarasnacayto iti
baet dagiti il-ili, ket mabaticayto a bassit
ti bilangna iti baet dagiti nacion, a pa-
ngipananto cadacay ni Jehova.
28 Ket idiay paadipencayto cadagiti
didios, nga aramid dagiti im-ima dagiti
tao, cayo ken bato a di macakita, wenno
di macangngeg, wenno di mangan, wenno
di macaangot.
29 Ngem no manipud idiay ta sapulen-
yonto ni Jehova a Diosmo, ket masarac-
amto, no sapulem nga ipasnec iti isu-amin
a pusom ken amin a cararuam.
30 No addaca iti pagel, ket amin dagi-
toy dimtengda kenca, iti maud-udi nga
aldaw agsublicanto ken Jehova a Diosmo,
ket ipangagmonto ti timecna:
31 ta ni Jehova a Diosmo isu ti Dios a
manangngaasi; dinacanto baybay-an wen-
no dadaelen, wenno lipaten ti tulag dagiti
ammam, isu a nangisapata cadacuada.

32 Ta saludsudem ita dagiti aldaw a
napalabes, isuda nga immun-una ngem
sica, nanipud idi aldaw a panangparsua ti
Dios iti taaw iti rabaw ti daga, ken nani-
pud iti maysa a pungto ti langit aginga
iti sabali, ¿no adda cas iti daytoy dackel
nga aramid, wenno adda nangngeg a capa-
dana?
33 Adda aya ili a nacangeg iti timec ti
Dios nga agsasao manipud iti tengnga ti
apuy, cas nangngegmo, ket sibibiag pay
laeng?
34 Wenno pinadas ti Dios ti napan
nangala a cucuana ti maysa a nacion iti
tengnga ti *sabali a* nacion, gapu cadagiti
panangsusuut, gapu cadagiti pagilasinan,
ken gapu cadagiti nacascasdaaw, ken gapu
iti gubat, ken gapu iti mannacabalin nga
ima, ken gapu iti siuunnat a tackiag, ken
gapu cadagiti dackel a kigtot, a cas ti na-
cadagupan ti inaramid cadacayo ni Jehova
a Diosyo sadi Egipto iti sango dagiti ma-
tayo?
35 Naiparangarang kenca daydi tapno
ammoem a ni Jehova isu ti Dios; awan
sabalin no di la is-isu.
36 Manipud sadi langit pinadengngegna
kenca ti timecna, tapno isuronaca; ket iti
rabaw ti daga pinakitana kenca ti dackel
nga apuyna; ket nangngegmo dagiti saona
manipud iti tengnga ti apuy.
37 Ket gaput ta inay-ayatna dagiti am-
mam, a pinilina dagiti putotda a simmono
cadacuada, ket iti caaddana, ken iti dackel
a pannacabalinna, inaonnaca iti Egipto;
38 tapno pasiaenna iti sangoanam dagiti
il-ili a daddadackel ken manmannacabalin
ngem sica, tapno ipastrecnaca, tapno itedna
kenca ti dagada a tawidem cas iti aldaw
itoy.
39 Gapuna nga ammoem iti daytoy nga
aldaw, ket imalditmo ita pusom, a ni Je-
hova isu ti Dios sadi langit idiay ngato
ken iti rabaw ti daga ditoy baba; awan ti
sabali.
40 Ket salimetmetamto dagiti al-alaga-
denna, ken dagiti bilbilinna nga igun-
amgunamco kenca iti daytoy nga aldaw,
tapno agbanagto kenca ti naimbag, ken
agraman dagiti annacmo a sumononto
kenca, ken tapno mataginayonmo dagiti
aldawmo iti daga nga ited kenca ni Jehova
iti agnanayon.

41 Idin ni Moises inlasinna dagiti tallo
a ciudad iti ballasiw ti Jordan nga agpa-
leleggacan ti init;
42 tapno mabalinna ti agcamang idiay
ti nacapapatay a macapatay iti padana a
tao a dina gagaraen, ket dina ginura iti
tiempo a nalabes; ken tapno, no agcamang
iti maysa cadagitoy a ciudad, agbiag:
43 *isu dagitoy mainaganan*; Bosor sadiay
tay-ac, iti catanapan, a maipaay cadagiti
Rubenitas; Ramot sadiay Galaad, a mai-
paay cadagiti Gaditas; ken Golam sadiay
Basan, a maipaay cadagiti Manasesitas.

44 Ket daytoy ti linteg nga imparang
ni Moises cadagiti annac ti Israel:
45 dagitoy isuda ti pamanecnec, ken al-
alagaden, ken nagbilinan, nga imbaga ni
Moises cadagiti annac ti Israel, idi nga
nacapanawda sadi Egipto,
46 iti ballasiw ti Jordan, iti lobong a
sangoanan ti Bet-pehor, iti daga ni Sejon
nga ari dagiti Amorreo, a nagtaeng idiay
Jesebon, a kinabil ni Moises ken dagiti
annac ti Israel, idi nga naggapuda sadi
Egipto.

47 Ket innalada ti dagana a tagicuaen,
ken ti daga ni Og nğa ari sadi Basan, dagiti
dua nğa ari dagiti Amorreo, a nagyan iti
ballasiw ti Jordan nğa agpa-leleggacan ti
init;
48 manipud Aroer, nğa adda iti punğto
ti lobonğ ti Arnon, aginğga iti bantay a
Sion (a Hermon met laenğ),
49 ken amin nğa Arabah a ballasiw ti
Jordan iti daya, nga aginğga met laenğ iti
baybay ti Arabah iti baba dagiti salogan ti
Fasga.

Ti nacapucpucan ti linteg. Dagiti sanğapulo a bilbilin. Ti butenğ dagiti tattao sadiay Sinai.

5 Ket ni Moises inayabanna amin nğa
Israel, ket kinunana cadacuada, Denğgenyo, O Israel, dagiti al-alagaden ken
nagbilinan a saoec ita nğa aldaw cadagita
lapayagyo, tapno adalenyo ida, ket tunğpalenyo nğa aramiden ida.
2 Ni Jehova a Diostayo inaramidna ti
maysa a tulag cadatayo idiay Horeb.
3 Ni Jehova saanna nğa inaramid daytoy a tulag cadagidi ammatayo, no di ket
cadatayo, cadatayo met laenğ nğa addatay
amin ditoy a sibibiag ita nğa aldaw.
4 Ni Jehova nakisao cadacayo iti rupanrupa iti bantay manipud idi tenğnğa ti
apuy
5 (addaac idi iti baet ni Jehova ken
dacayo iti daydi nğa aldaw, tapno ibatadco cadacayo ti sao ni Jehova: ta agbutenğcay met idi gapu idi apuy, ket dicay simmanğ-at idi bantay:) a kinunana,

6 Siac ni Jehova a Diosmo, a nanğaon
kenca sadiay daga nğa Egipto, sadiay balay ti pannacaadipen.

7 Awan ti sabali a Diosmo iti sanğoc.

8 Dica manğaramid iti maipaay kenca
a ladawan a kinitikitan, *wenno* uray ania
a catulad ti adda idiay nğato sadi lanğit,
wenno iti baba ditoy daga, wenno ti adda
iti danum iti uneg ti daga:
9 dica irucnoy ta bagím cadacuada, wenno pagservian ida; ta siac ni Jehova a
Diosmo mananğimonac a Dios, a manğipasarunğcar iti kinadakes dagiti amma
cadagiti annac, cadagiti maicatlo ken maicapat a caputotan dagiti gumura caniac;
10 ken manğiparanğ iti imbag a naayat
cadagiti rinibribu nğa agayat caniac, ken
manğsalimetmet cadagiti bilbilinco.
11 Dica aramaten nğa ipabpabarenğ ti
nagan ni Jehova a Diosmo; ta ni Jehova saannanto a di pabadduten ti manğaramat iti naganna iti barenğbarenğ.

12 Nğilinem ti aldaw a panaginaná,
tapno salimetmetan a nasantoan, cas imbilin kenca ni Jehova a Diosmo.
13 Cadagiti innem nğa aldaw agbannogcanto, ket leppasem amin nğa aramidmo;
14 nğem ti maicapito nğa aldaw isu ti
maysa a panaginaná ken Jehova a Diosmo: *iti dayta nğa aldaw,* dica agtrabajo
iti uray ania, sica, wenno ti anacmo a lalaki, wenno ti anacmo a babai, wenno ti
adipenmo a lalaki, wenno ti adipenmo a
babai, wenno ti bacam, wenno asnom,
wenno uray ania nğa animalmo, wenno ti
gangannaetmo nğa adda iti uneg dagiti
ruanğanmo; tapno dagiti adipenmo a lalaki, ken adipenmo a babai aginanáda a cas
met kenca.
15 Ket laglagipemto a maysaca met idi
nğa adipen iti daga nğa Egipto, ket ni
Jehova a Diosmo inaonnaca sadiay iti
ima a mannacabalin ken tackiag a siuunnat: gapuna a ni Jehova a Diosmo imbilinna kenca a salimetmetam ti aldaw a
panaginaná.

16 Dayawem ni amam ken ni inam, cas
imbilin kenca ni Jehova a Diosmo; tapno
manayon dagiti aldawmo, ken tapno agbanagto kenca ti naimbag iti daga nğa ited
kenca ni Jehova a Diosmo.

17 Dica mamapatay.

18 Dica met makiabig iti dica asawa.

19 Dica met agtacaw.

20 Dica met agsacsi iti ulbod a maibusor iti padam a tao.

21 Dica met aguman ti asawa ti padam
a tao; dica met aguman ti balay ti padam
a tao, ti talonna, wenno ti adipenna a lalaki, wenno adipenna a babai, ti bacana,
wenno ti asnona, wenno ti uray ania a
cucua ti padam a tao.

22 Dagitoy ti sao a binalicas ni Jehova
iti natbag a timec iti dagup ti gimonğ
idiay bantay manipud iti tenğnğa ti apuy,

ti ulep, ken ti napuscol a sipnĝet: ket
awan ti innayonnan. Ket insuratna ida
iti rabaw ti dua a tapi a bato, sana inted
ida caniac.
23 Ket naaramid, idi a nanĝnĝegyo ti
timec nanipud iti tenĝnĝa ti sipnĝet, idi
a sumsumged di bantay iti apuy, immasi-
degcay caniac, uray amin dagiti panĝolo
ti capcaputotanyo, ken lallacayyo;
24 ket dacayo kinunayo, Adtoy, ni Je-
hova a Diosmi imparanĝaranĝna cadacami
ti gloriana, ken ti kinadackelna, ket nanĝ-
nĝegmi ti timecna nanipud iti tenĝnĝa ti
apuy: nakitami itoy nĝa aldaw nĝa ti
Dios makisao iti tao, ket isu agbiag.
25 Ita nĝarud, apayapay a mataycamto?
Ta daytoy dackel nĝa apuy ibusennacam-
to: no manĝeĝmi pay laenĝ ti timec ni
Jehova, mataycamto nĝarud.
26 Ta asino ti adda iti isu-amin a lasag
a nacanĝeg iti timec ti sibibiag a Dios a
nagsao nanipud ti tenĝnĝa ti apuy, cas
cadacami, ket nagbiag?
27 Umadanica ket denĝgem amin a sao-
en ni Jehova a Diostayo: ket ibagam cada-
cami dagup ti saoento kenca ni Jehova a
Diostayo; ket denĝgenminto, ket arami-
denminto.

28 Ket ni Jehova nanĝnĝegna ti timec
dagiti sasaoyo, idi nĝa casasaodac; ket ni
Jehova kinunana caniac, Nanĝnĝegco ti
timec dagiti sasao daytoy nĝa ili, isuda a
nakisao kenca: isuda nasayaat ti panag-
cunada iti dagup ti sinaoda.
29 ¡ O nĝaman coma ta adda cadacuada
dayta a puso, tapno agbutenĝda coma
caniac, ken salimetmetanda dagiti amin a
bilbilinco iti agnanayon, tapno agbanagto
ti naimbag cadacuada, ken cadagiti annac-
da iti agnanayon!
30 Inca, cunam cadacuada, Agsublicay
cadagiti toltoldayo.
31 Nĝem no sica, agyanca ditoy caniac,
ket saoecto kenca ti dagup dagiti linlinteg,
ken al-alagaden, ken bilbilin, nĝa isuromto
cadacuada, tapno aramidendanto ida iti
daga nĝa itedco cadacuada a tagicuaen.
32 Dacayo tunĝpalenyonto nĝa arami-
den nĝarud ti cas imbilin cadacayo ni
Jehova a Diosyo, dicayto sumiasi uray iti
macanawan wenno iti macatigid.
33 Agdalancayto laenĝ iti amin a dana
nĝa imbilin cadacayo ni Jehova a Diosyo,
tapno mabiagcayo, ken agbanagto ti naim-
bag cadacayo, ken tapno manayonyo da-
giti aldawyo iti daga a tagicuaenyonto.

Pammagbaga ken pammatigmaan.

6 Ita daytoy ti bilin, dagiti al-alagaden,
ken linlinteg, nĝa imbilin ni Jehova
a Diosyo nĝa isuroc cadacayo, tapno isuda
ti aramidenyo iti daga nĝa incay tagi-
cuaen;
2 tapno agamanĝaca ken Jehova a Di-
osmo, nĝa salimetmetam amin nĝa al-ala-
gadenna ken bilbilinna, nĝa imbilinco
kenca, sica, ken ti anacmo a lalaki, ken
anac ti anacmo, bayat dagiti aldaw a
panagbiagmo; ken tapno dagiti aldawmo
manayonda.
3 Denĝgem nĝarud, O Israel, ket tunĝ-
palem nĝa aramiden; tapno agbanagto ti
naimbag kenca, ken umaduca iti casta
unay, cas incari kenca ni Jehova a Dios
dagiti ammam, iti maysa a daga nĝa
agayus ti gatas ken diró.

4 Denĝgem, O Israel: ni Jehova a
Diostayo isu ti maymaysa a Jehova;
5 Ket sica ayatemto ni Jehova a Dios-
mo iti isu-amin a pusom, ken iti isu-amin
a cararuam, ken iti isu-amin a cabaelam.
6 Ket dagitoy a sao nĝa ibilinco kenca
iti daytoy nĝa aldaw, agyandanto ita
pusom;
7 ket isuromto dagitoy a siaagawa ca-
dagiti annacmo, ket dagitoy ti sasaoem
cadacuada no situtugawca iti balaymo,
ken no magmagnaca iti dalan, ken no
agiddaca, ken no bumanĝonca.
8 Ket ibedbedmonto ida ita imam a
maysa a tandaan, ket isudanto ti pannaca-
bedbed ti baet dagita matam.
9 Ket isuratmonto ida cadagiti baotec
ti ruanĝan ti balaymo, ken cadagiti ri-
kepmo.

10 Ket maaramidto, a no ni Jehova a
Diosmo yegnacanto iti daga nĝa insapata-
na cadagiti ammam, a da Abraham, Isaac
ken Jacob, a ited kenca dagiti dackel ken
naimbag a ciudad a dica pinatacder,
11 ken dagiti balbalay a napno cadagiti
nasayaat a banbanag, a dica indulin, ken
bobon a kinutcutan, a di sica ti nagcutcut,
cauv-uvasan ken caol-olivaan, a di sica ti
nagmula, ket manĝancanto, ket mapnec-
canto;
12 agaluadca nĝarud di la ket ta mali-
patam ni Jehova, a nanĝaon kenca iti
daga nĝa Egipto, nanipud iti balay ti
pannacaadipen.
13 Agamanĝaca ken Jehova a Diosmo;

ket isunto ti pagserviam, ket agsapatacanto iti naganna.
14 Dica agsapul iti sabali a dios, cadagiti didios dagiti il-ili a nailawlaw cadacayo;
15 ta ni Jehova a Diosmo ŋga adda iti teŋŋgam isu ti mananŋgimun a Dios; di la ket ta ti punŋtot ni Jehova a Diosmo sumged a maibusor kenca, ket isu dadaelennaca ŋga iccaten iti rabaw ti daga.

16 Dicay suuten ni Jehova a Diosyo, cas pinanŋsuutyo kencuana idiay Massa.
17 Salimetmetanyonto ŋga agawaan dagiti bilbilin ni Jehova a Diosyo, ken dagiti pamanecnecna, ken dagiti al-alagadenna ŋga imbilinna kenca.
18 Ket sica aramidemto ti nalinteg ken nasayaat iti imatanŋ ni Jehova; tapno naimbagto laenŋ kenca, ken tapno macastrecca, ken macapagtagicuaca iti naimbag a daga ŋga insapata ni Jehova cadagiti ammam,
19 a pagtalawenna amin a cabusormo iti sanŋoanam, cas sinao ni Jehova.

20 No ti anacmo a lalaki saludsudenna kenca iti aldaw a masacbayan, a cunana, Ania ti caipapanan dagiti pamanecnec, ken al-alagaden, ken linlinteg, ŋga imbilin kenca ni Jehova a Diostayo?
21 Saoemto ŋgarud iti anacmo, Datayo inadipennatay idi ni Faraon sadi Egipto: ket ni Jehova inaonnatayo sadi Egipto iti maysa a mannacabalin ŋga ima;
22 ket ni Jehova imparanŋgaranŋgna dagiti pagtandaanan, ken pagsidsiddaawan, dackel ken nacaddidigra iti Egipto, ken Faraon, ken isu-amin ti balayna, iti sanŋo dagiti matatayo;
23 ket isu inaonnatayo idiay, tapno ipastrecnatayo iti itedna ŋga daga ŋga insapatana cadagiti ammatayo.
24 Ket ni Jehova imbilinna cadatayo ŋga aramidentay amin dagitoy ŋga alalagadenna, tapno agamanŋatay ken Jehova a Diostayo, a paglainŋantay iti agnanayon, tapno taginayonennatay a biagen, cas itoy ŋga aldaw.
25 Ket isunto ti kinalinteg cadatayo, no tunŋpalentayo ŋga aramiden amin daytoy a bilin iti saclanŋ ni Jehova a Diostayo, cas imbilinna cadatayo.

Mapatigmaanan ti Israel tapno di aglicud. Benbendicion iti agsunŋput.

7 No yegnacanto ni Jehova a Diosmo iti daga ŋga papanam a tagicuaem, ket
pagtalawennanto dagiti adu a nacion iti saclanŋmo, ti Jetteo, ken ti Gergeseo, ken ti Amorreo, ken ti Cananeo, ken ti Ferezeo, ken ti Heveo, ken ti Jebuseo, pito a nacion a daddadackel ken manmannacabalin ŋgem sica;
2 ket no ni Jehova a Diosmo yawatnanto ida iti sanŋoanam, ket sica abakemto ida; no casta talipupusemto a pucawen ida: dicanto makinomo cadacuada, wenno ipakita ti caasi cadacuada:
3 dicanto makiinnasawa cadacuada; dicanto ited ti anacmo a babai iti anacna a lalaki, wenno ti anacna a babai dicanto alaen ŋga yasawa iti anacmo a lalaki.
4 Ta ilisinanto ta anacmo a sumurot caniac, tapno agservida iti sabali a didios: sumgedto no casta ti punŋtot ni Jehova cadacayo, ket dagusennacayto a dadaelen.
5 Ŋgem castoy ti aramidenyonto cadacuada: rebbaenyonto dagiti al-altarda, rugpoenyonto a burburaken dagiti monmonda, ken putputden dagiti Asherimda, ken puuranyonto iti apuy dagiti ladladawanda a kinitikitan.

6 Ta sica ti ili a nasantoan ken Jehova a Diosmo: ni Jehova a Diosmo pinilinaca ŋga ili tapno bucbucod a cucuanaca, ŋga ipanŋpanŋrona ŋgem ti dagup amin ŋga il-ili ŋga adda iti rabaw ti daga.
7 Ni Jehova saanna ŋga insaad ti ayatna kenca, wenno pinilinaca, gaput ta ad-aducayo iti bilanŋ ŋgem ti sabali ŋga ili; ta dacayo ti cabassitan idi cadagiti amin ŋga il-ili:
8 ŋgem gaput ta ni Jehova ay-ayatennacayo ken gaput ta salimetmetanna ti cari ŋga insapatana cadagiti ammayo, iti ima a mannacabalin ti pinanŋgaon ni Jehova cadacayo, ken pinanŋsubbotna cadacayo nanipud iti balay ti pannacaadipen iti ima ni Faraon ŋga ari ti Egipto.
9 Iti casta ammoem a ni Jehova a Diosmo, isu ti Dios; ti pagcammatalcan a Dios, ŋga salimetmetanna ti tulag ken pananŋŋgaasi cadagiti agayat kencuana, ken agtunŋpal cadagiti bilbilinna, agpapan rinibribu a caputotan,
10 ken manŋibales iti sanŋoda cadagiti gumura kencuana, tapno rebbaenna ida: isu saanto a naliway iti gumura kencuana, balsennanto iti sanŋona.
11 Iti casta salimetmetamto ti bilin, ken dagiti al-alagaden ken linlinteg ŋga ibilinco kenca itoy ŋga aldaw, tapno sunŋpotem ida.

12 Ket maaramidto, a gapu iti pana-
ngimdengyo cadagitoy ng̃a al-alagaden, ket
tung̃palenyonto ng̃a aramiden ida, salimet-
metanto ni Jehova a Diosmo ti tulag ken
imbag a naayat, ng̃a insapatana cadagiti
ammam:
13 ket isu ayatennacanto, ket bendi-
cionannacanto, ken pagaduennacanto;
casta met a bendicionannanto ti bung̃a ta
bagím ken bung̃a ti dagam, ti bucbukelmo,
ken ti baro ng̃a aracmo, ken ti lanam, ti
nainayon cadagiti animalmo ken dagiti
urbon ti pang̃enmo sadiay daga ng̃a in-
sapatana cadagiti ammam ng̃a ited kenca.
14 Sica mabendicionancanto a maipang̃-
pang̃rona ng̃em dagiti amin ng̃a il-ili:
awanto cadacayo, wenno cadagiti an-ani-
malyo, lalaki man wenno babai, ti lupes.
15 Ket ni Jehova iccatennanto kenca
amin a sacsakit; ket awanto ti uray ania
man a dakes a sakit ti Egipto, ng̃a am-
momon ng̃a icabilnanto kenca, ng̃em ica-
bilnanto ida cadagiti amin a gumura
kenca.
16 Ket ibusemto amin a tattao ng̃a
yawat kenca ni Jehova a Diosmo; ti
matam dinanto caasian ida: dicanto met
agservi cadagiti didiosda; ta daytanto ti
maysa a silo kenca.

17 No cunamto ita pusom, Dagitoy ng̃a
nacion ad-aduda ng̃em siac; ¿Casano ti
pannacabalinco a mamacsiat cadacuada?
18 Dicanto agbuteng̃ cadacuada: lag-
lagipemto a naimbag ti inaramid ni Je-
hova a Diosmo ken Faraon, ken isu-amin
ng̃a Egipto;
19 ti dackel a suut a nakita dagita
matam, ken dagiti pagilasinan, ken dagiti
pagsidsiddaawan, ken ti mannacabalin a
ima, ken ti siunnat a tackiag a pinang̃aon
kenca ni Jehova a Diosmo: castanto ti
aramiden ni Jehova a Diosmo cadagiti
amin ng̃a il-ili a cabuteng̃mo.
20 Maysa pay, ibaonto ni Jehova a
Diosmo ti alimboboyog iti teng̃ng̃ada,
ing̃gana iti matda cadacuada ken aglem-
meng̃ matayda iti sang̃om.
21 Dicanto agamac cadacuada; ta ni
Jehova a Diosmo adda iti teng̃ng̃am,
maysa a dackel a Dios, ken maysa a
nacabutbuteng̃.
22 Ket ni Jehova a Diosmo pagtala-
wennanto dagidiay a tattao ng̃a in-inuten
iti sang̃om: di maipalubos ng̃a ibusem ida
a maminpinsan, di la ket ta dagiti an-
animal iti away umaduda a maibusor
kenca.
23 Ng̃em ni Jehova a Diosmo yawat-
nanto ida iti sang̃om, ket riribukennanto
ida iti dackel a macariri, ing̃gana iti dida
madadael.
24 Ket yawatnanto dagiti ar-arida ita
imam, ket pucawemto ti naganda iti
babaen ti lang̃it: awanto ti lalaki a
macabalin a tumacder iti sang̃om, ing̃gana
iti dica mapucaw ida.
25 Ti kinitikitan ng̃a ladladawan dagiti
didiosda puuranyonto ida iti apuy: di-
canto aguman ti pirac wenno balitoc, ng̃a
calupcupda, dicanto met alaen ida kenca,
di la ket ta masiloanca cadagita; ta dayta
ti macarimon ken Jehova a Diosmo.
26 Ket dicanto iserrec iti balaymo ti
macarimon, ken dicanto agbalin a nailunúd
cas iti dayta: italipupusmonto ng̃a iwagsac
dayta ken talipupusem a cagura dayta, ta
dayta nailunúd.

Maipalagip ti aramid a naparabur
ni Jehova idi.

8 Amin a bilin ng̃a ibilinco kenca iti
daytoy ng̃a aldaw tung̃palenyonto
ng̃a aramiden, tapno agbiagcayo, ken um-
aducayo, ken macastreccayo ng̃a agtagicua
iti daga ng̃a insapata ni Jehova cadagiti
ammayo.
2 Ket laglagipemto amin a dalan a
nang̃iturong̃an kenca ni Jehova a Diosmo
cadagitoy uppat a pulo a tawen iti tay-ac,
tapno pagpacumbabaennaca, tapno suuten-
naca, tapno maammoanna ti adda ita
pusom, no salimetmetamto met laeng̃
wenno saan dagiti bilbilinna.
3 Ket pinagpacumbabanaca, ket pinag-
bisinnaca, ket tinaraonannaca iti mana,
ng̃a saanmo pay idi ng̃a ammo, casta met
a di am-ammo dagidi ammam; tapno ipa-
ammona kenca ng̃a ti tao saan la a ti
canen ti pagbiagna, no di ket ti isu-amin
a rumuar iti ng̃iwat ni Jehova ti pagbiagan
ti tao.
4 Ta pagan-anaymo saan a dimmaan
kenca, wenno limteg dayta sacam cadagitoy
uppat a pulo a tawen.
5 Ket panpanunotemto ita pusom, ng̃a
cas ti pannusa ti maysa a tao iti anacna,
casta ti pannusa ni Jehova a Diosmo
kenca.
6 Ket salimetmetanto dagiti bilbilin ni
Jehova a Diosmo, tapno magnaca cadagiti
dalanna, ken agamang̃aca kencuana.
7 Ta ni Jehova a Diosmo yegnaca iti
maysa a nasayaat a daga, maysa a daga a
yan ti waig ti danum, ti burburayoc ken

ub-ubbog nğa agayus cadagiti lob-lobonğ
ken turturod:
8 maysa a daga nğa catrigoan, ken cace-
badaan, ken cauv-uvasan, ken cahigosan,
ken cagranadaan; maysa a daga nğa caoli-
vaan ken cadiroan;
9 maysa a daga nğa panğanamto iti ca-
nen nğa di agcuranğ, awanto ti uray ania
a pagcuranğam idiay; maysa a daga nğa
dagiti batbatona, landocda, ket cadagiti
turturodna mabalinmo ti cumutcut iti gam-
banğ.
10 Ket sica manğancanto, ket mapnec-
canto, ket benditoemto ni Jehova a Dios-
mo gapu iti daga a nasayaat nğa intedna
kenca.

11 Agaluadca di la ket ta malipatam ni
Jehova a Diosmo iti dica panangsalimet-
met cadagiti bilbilinna ken al-alagadenna,
ken linlintegna, nğa ibilinco kenca itoy
nğa aldaw:
12 di la ket ta, no nacapanğanca ket
nabsogca, ken nacabuanğayca iti nasayaat
a balbalay ket pagyanam ida;
13 ken no dagiti panğenmo ken arban-
mo immaduda, ken ti piracmo, ken ti
balitocmo immadu, ken dagup amin nğa
adda kenca immadu;
14 ti pusom nğarud timmanğsiten ket
malipatamto ni Jehova a Diosmo a nanğa-
on kenca iti daga nğa Egipto, a nanğipa-
naw kenca iti balay ti pannacaadipen;
15 ken nanğiiasat kenca iti dackel ken
nacabutbutenğ a tay-ac, *a yan idi* dagiti
immapuy nğa ul-uleg ken manğgagama,
ken naticag a daga nğa awanan danum
idi; nğa inruarannaca ti danum idi pamu-
lináwen:
16 a nanğtaraon kenca iti mana idiay
tay-ac a di naam-ammo dagiti ammam;
tapno pinagpacumbabanaca ken pinadas-
naca, tapno aramidenna kenca ti naimbag
iti maudi a banagmo:
17 ken *di la ket ta* saoem ita pusom, Ti
bilegco ken ti pannacabalin ti imac ti na-
maadda caniac itoy a sanicua.
18 Nğem laglagipemto ni Jehova a Di-
osmo ta isu ti manğted kenca iti bileg a
mamaadda iti sanicua; tapno ibuanğayna
ti tulagna nğa insapatana cadagiti ammam,
cas iti daytoy nğa aldaw.
19 Ket maaramidto, a no malipatamto
ni Jehova a Diosmo, ket sumurotca cada-
giti sabsabali a didios, ket agservica cada-
cuada, ken agdaydayawca cadacuada, pa-
necnecac ti maibusor cadacayo itoy nğa
aldaw, a di bumuronğ a mapucawcayo
20 Cas cadagiti nacion a pucawen ni
Jehova iti sanğoyo, castanto ti pannaca-
pucawyo; gaput ta dicay impanğag ti
timec ni Jehova a Diosyo.

*Ni Moises saritaenna ti maipapan cada-
giti dua a tapi a bato.*

9 Denğgem, O Israel: masapul nğa lu-
masatca iti Jordan iti daytoy nğa al-
daw, tapno sumrecca a mamasia cadagiti
nacion a daddadackel ken manmanna-
cabalin nğem sica met laenğ, ciciudad a
dadackel ken nasarikedkedan iti aginğga
sadi lanğit,
2 maysa nğa ili a dackel ken natayag,
nğa annac dagiti Enaceos, nğa ammomon,
ken ti maipapan cadacuada nanğnğegmo a
masasao, Asino ti macadaer cadagiti annac
ni Enac?
3 Iti casta ammoem iti daytoy nğa al-
daw a ni Jehova a Diosmo isu ti agballa-
siw iti sanğoanam cas apuy a manğalun-un;
isu ti manğwara cadacuada ken isu ti
mamasag cadacuada iti sanğom: casta ti
pammacsiatmo cadacuada, ken aramidem
cadacuada, tapno mapucawda iti madaras,
cas sinao ni Jehova kenca.
4 Dica saoen ita pusom no apaman a
mapagtalaw ida ni Jehova a Diosmo iti
sanğoanam, a cunam, Gapu iti kinalintegco
inserrecnac ni Jehova nğa agtagicua itoy
a daga; idinto a gapu iti kinadakes dagi-
toy a nacion pagtalawen ida ni Jehova iti
sanğom.
5 Saan a gapu iti kinalintegmo, wenno
gapu iti kinaimbag ta pusom ti sumrecam
a manğtagicua iti dagada; nğem gapu iti
kinadanğkes dagitoy a tao, ni Jehova a
Diosmo pagtalawenna ida iti sanğom, ken
tapno mapanecnecan ti sao nğa insapata
ni Jehova cadagiti ammam, a da Abraham,
Isaac ken Jacob.

6 Ammoem nğarud a ni Jehova a
Diosmo itedna kenca daytoy naimbag a
daga a tagicuaem, saan a maipoon iti ki-
nalintegmo; ta sica maysaca a natanğken
ti panaglenğlenğnğesna nğa ili.
7 Laglagipem, dica lipatem ti pina-
nğgargarim ken Jehova a Diosmo tapno
agpunğtot idiay tay-ac: nanipud idi aldaw
nğa ipapanawmo iti daga nğa Egipto,
agpapan yaaymo ditoy a disso, nagsalunğa-
singcayo iti maicaniwas ken Jehova.
8 Casta met idiay Horeb, ginargariyo ni
Jehova a nagpunğtot, ket ni Jehova na-
caunğet cadacayo, tapno dadaelennacayo.

9 Idi simmanḡ-atac idi bantay tapno
awatec dagiti taptapi a bato, nḡa taptapi ti
tulag, nḡa inaramid ni Jehova cadacayo,
ket nagyanac idi bantay iti uppat a pulo
nḡa aldaw ken uppat a pulo a rabii; diac
nanḡan iti tinapay, wenno imminum iti
danum.
10 Ket ni Jehova inyawatna caniac da-
giti dua a tapi a bato a nasuratan iti ramay
ti Dios; ket ti rabawda *nasuratan* iti cas
nacadagupan dagiti sao a pinnakisao ni
Jehova cadacayo idi bantay, nanipud idi
tengnḡa ti apuy idi aldaw ti panaggigi-
monḡ.
11 Ket naaramid idi iti gibus ti uppat a
pulo nḡa aldaw ken uppat a pulo a rabii a
ni Jehova intedna caniac ti dua a tapi a
bato, a tapi met laenḡ ti tulag.
12 Ket ni Jehova kinunana caniac,
Tumacderca ket sumalogca ditoy nḡa ag-
dardarás; ta ti ilim nḡa impanawmo sadi
Egipto dimmakesda; iti apagbiit unay
naglisianda ti dalan nḡa imbilinco cadacu-
ada; isuda inyaramidanda ti bagbagída
iti sinucog a ladawan.
13 Sinao pay ni Jehova caniac a kinu-
nana, Nakitac daytoy nḡa ili, ket adtoy,
isu ti natanḡken ti lenḡnḡesna nḡa ili:
14 bay-annac tapno dadaelec ida, ket
punasec ti naganda iti babaen ti lanḡit;
ket aramidencanto a maysa a nacion
a manmannacabalin ken dacdackel nḡem
isuda.
15 Casta ti nagsubliac ken simmalogac
idi bantay, ket di bantay sumsumged
iti apuy: ket dagiti dua a tapi ti tulag
addada idi cadagiti dua nḡa imac.
16 Ket naimatanḡac, nḡa adtoy, nagba-
solcayo iti maicaniwas ken Jehova a
Diosyo; dacayo nagaramidcayo iti maysa a
sinan-urbon a baca a sinucog: dacayo nag-
lisianyo darás ti dalan nḡa imbilin ni
Jehova cadacayo.
17 Ket innalac nḡa iniggaman dagidi
dua a tapi a bato ket intupacco ida cadagiti
dua nḡa imac, ket binoonḡco ida iti sanḡo
dagiti matayo.
18 Ket nagpaclebac iti sanḡo ni Jehova
cas idi damona, iti uppat a pulo nḡa aldaw
ken uppat a pulo a rabii; diac nanḡnanḡan
iti tinapay wenno imminum iti danum;
gapu iti amin a basol a nacabasolanyo idi
nḡa agaramidcayo iti dakes iti imatanḡ ni
Jehova, tapno gargarienyo nḡa agpunḡtot.
19 Ta kinabutenḡco idi ti unḡet ken
bumarbara a lucsaw a nagpunḡtotan ni
Jehova cadacayo tapno dadaelennacayo,
nḡem ni Jehova dinenḡnḡegnac met laenḡ
idi nḡa aldaw.
20 Ket ni Jehova nacaunḡet unay ken
Aaron tapno pucawenna: ket indawdawa-
tac ni Aaron iti daydi met laenḡ nḡa
aldaw.
21 Ket innalac ti basolyo, ti sinan-
urbon a baca nḡa inaramidyo, ket im-
puurco iti apuy ket binaddecco nḡa iniriid
a naimbag, inḡgana iti cas namayecmec
a tapuc: saac intappuac ti tapucna iti
waig nḡa aggapu idi bantay.

22 Ket idiay Tabera ken idiay Massa
ken idiay Kibrot-haatava, ginargariyo a
nagpunḡtot ni Jehova.
23 Ket idi ni Jehova imbaonnacayo
nanipud Cades-barne, a kinunana, Sumanḡ-
atcayo ket tagicuaenyo ti daga nḡa
itedco cadacayo; simmalunḡasinḡcayo ket
di iti maicaniwas iti bilin ni Jehova a
Diosyo, ket dicay pinati wenno dinenḡ-
nḡeg ti timecna.

24 Dacayo nagtaenḡcay a sisasalunḡa-
sinḡ iti maicaniwas ken Jehova nanipud
iti aldaw a pannacaammoc cadacayo.
25 Gapuna a nagpaclebac iti sanḡo ni
Jehova iti uppat a pulo nḡa aldaw ken
uppat a pulo a rabii a pinagpaclebco a
gaput ta ni Jehova kinunana a dadaelen-
nacay coma.
26 Ket nagdawatac ken Jehova, ket
kinunac, O Apo Jehova, dica dadaelen
ti ilim ken ti tawidmo nḡa inispalmo
iti kinadackelmo, nḡa inaonmo sadi
Egipto iti mannacabalin nḡa ima.
27 Laglagipem da adipenmo nḡa Abra-
ham, Isaac ken Jacob; dica taliawen ti
kinasunḡit daytoy nḡa ili, wenno ti kina-
dakesda, wenno ti basolda,
28 di la ket ta ti daga a nanḡaonam ca-
dacami cunana, Gaput ta ni Jehova dina
mabalin nḡa ipastrec ida iti daga nḡa in-
carina cadacuada, ken gaput ta ginurana
ida, inaonna ida tapno patayenna ida iti
tay-ac.
29 Isuda pay met laenḡ ti ilim ken ta-
widmo nḡa inaonmo ida iti dackel a bileg-
mo ken ita siunnnat a tackiagmo.

Di maicadua a panagtaenḡ ni Moises iti bantay. Maigunamgunam ti panagraem ken Jehova.

10 Iti daydi nḡa aldaw kinuna ni Je-
hova caniac, Manḡdalumpinasca iti
dua a tapi a bato, a capada dagidi immuna

ket sumang-atca caniac iti bantay, ket ma-
ngaramidca iti maysa a lacasa a cayo.
2 Ket isuratconto iti rabaw dagiti tapi
dagiti sao nga adda cadagidi immuna a
taptapi a binuracmo, ket icabilmonto ida
iti lacasa.
3 Gapuna a nangaramidac iti maysa a
lacasa a cayo ti acacia, ket nangdalumpi-
nasac iti dua a tapi a bato a capada dagidi
immuna, ket simmang-atac idi bantay a
siiggem cadagiti dua a tapi a bato.
4 Ket insuratna iti rabaw dagiti taptapi
ti cas cadagidi immuna a naisurat, dagiti
sangapulo a bilin, a sinao ni Jehova cada-
cayo iti bantay nanipud idi tengnga ti
apuy iti daydi nga aldaw a pannacagim-
gimong: ket ni Jehova intedna ida ca-
niac.
5 Ket siac nagsubliac ket simmalogac
idi bantay, ket incabilco dagiti tapi iti
lacasa nga inaramidco; ket addada idiay
cas imbilin ni Jehova caniac.
6 (Ket dagiti annac ti Israel nagnada
nanipud iti Berot Bene-jaacan aginga iti
Mosera. Ni Aaron natay idiay ket idiay
ti nagtabonanna: ket ni Eleazar nga anac-
na ti nangannong iti takem ti kinasacer-
dote a sonona.
7 Nanipud idiay nagnada aginga iti
Gadgad; ket nanipud Gadgad aginga iti
Jebetata, maysa a daga ti wa-waig ti
danum.
8 Iti daydi nga aldaw ni Jehova inla-
sinna ti caputotan ni Levi a mangamit idi
lacasa ti tulag ni Jehova, tapno agyanda
iti sango ni Jehova nga agannong ken-
cuana, ket tapno mamendicionda iti na-
ganna agpapan itoy nga aldaw.
9 Isu ti gapuna a ni Levi awan bágina
wenno tawid a pacairamananna cadagiti
cacabsatna; ni Jehova isu ti tawidna cas
sinao ni Jehova a Diosmo kencuana.)
10 Ket siac nagyanac iti bantay cas idi
naminsan, iti uppat a pulo nga aldaw ken
uppat a pulo a rabii: ket ni Jehova im-
pangagnac met iti daydi nga aldaw; ni
Jehova saannaca a cayat idi a dadaelen.
11 Ket ni Jehova kinunana caniac, Tu-
macderca, magnaca iti sango ti ili; ket
sumrecdanto nga agtagicua iti daga nga
insapatac cadagiti ammada nga ited cada-
cuada.

12 Ket ita ngarud, Israel, ania ti sapu-
len ni Jehova a Diosmo kenca, no di la ti
panagamangam ken Jehova a Diosmo, ti
panagnam cadagiti dalanna, ken ti pana-
gayatmo kencuana, ken ti panagservim
ken Jehova a Diosmo iti isu-amin a pusom
ken cararuam,
13 ti panangsalimetmet cadagiti bilbilin
ni Jehova, ken dagiti al-alagadenna nga
ibilinco kenca itoy nga aldaw tapno agim-
bagca?
14 Adtoy, ni Jehova a Diosmo ti ag-
tagicua iti langit, ken iti langit dagiti
langlangit, iti daga agraman amin nga
adda kencuana.
15 Ni laeng Jehova ti naay-ayoan ca-
dagiti ammam a nagayat cadacuada, ket
pinilina dagiti putotda a sonoda, a dacayo
a naipangrona ngem amin a tattao, cas ita
nga aldaw.
16 Cugitenyo ngarud nga iccaten ti
akinsango a cudil ti pusoyo, ket saancay
metten a natangken ti panaglenglengnges-
na.
17 Ta ni Jehova a Diosyo isu ti Dios
dagiti didios, ken Apo dagiti ap-appo, ti
dackel a Dios, ti mannacabalin, ken naca-
butbuteng, nga awan idadumana a tao,
wenno di agala iti panocsoc.
18 Isu aramatenna ti kinajusticia cada-
giti ul-ulila ken balo, ket ayatenna ti
gangannaet iti panangited iti taraon ken
pagan-anay.
19 Ayatenyo, isu ti gapuna, ti gangan-
naet: ta naggangannaetcay met iti daga
nga Egipto.
20 Agamangacanto ken Jehova a Dios-
mo; kencuana agservicanto; ket kencuana
cumpetcanto, ket iti naganna agsapata-
canto.
21 Isu ti pacaidayawam, ket isu ti Di-
osmo a nangaramid cadagiti maipaay ken-
ca cadagiti naindaclan ken nacabutbuteng
a gapuanan, a nakita dagita matam.
22 Dagiti ammam simmalogda a napan
sadi Egipto a pitopuloda a tao; ket ita ni
Jehova a Diosmo inaramidnaca a cas
cadagiti bitbitwen sadi langit iti caadu.

*Maipalagip dagiti pacaigapuanan ti panag-
tulnog. Dagiti gunguna ti panagsungpot.
Bilin a maipanggep iti Ebal ken
Garizim.*

11 Isu ti gapuna nga ayatemto ni Jehova
a Diosmo, ket salimetmetamto ti
ingunamgunamna, ken al-alagadenna, ken
dagiti linlintegna, ken dagiti bilbilinna
iti agnanayon.
2 Ket ammoenyo itoy nga aldaw: ta
di*ac makisao* cadagiti annacyo a dida ammo
ken dida macakita iti panangdusa ni
Jehova a Diosmo, ti kinadackelna ken ti

imana a mannacabalin, ken ti siuunnat a
tackiagna,
3 ken dagiti pagilasinanna, ken dagiti
gapuananna nga inaramidna iti tengnga
ti Egipto ken Faraon nga ari sadi Egipto,
ken iti amin a dagana;
4 ken ti inaramidna cadagiti buyot ti
Egipto, ken cadagiti cabcabayoda, ken
cadagiti lugluganda; no casano ti inara-
midna iti danum ti Baybay a Nalabaga a
pinanglapunosna cadacuada idi camaten-
dacayo, ket no casano ti pinangdadael ni Je-
hova cadacuada inggana itoy nga aldaw;
5 ken no ania ti inaramidna cadacayo
idiay tay-ac, agpapan yaayyo itoy a disso;
6 ken no ania ti inaramidna ken Datan
ken Abiron, nga annac a lallaki ni Eliab
nga anac ni Ruben; no casano ti pinang-
lucat ti daga iti ngiwatna ken pinangalun-
unna cadacuada, ken ti sangacabbalayanda,
ken dagiti toltoldada, ken amin a nabiag
a simmurot cadacuada iti tengnga ti isu-
amin nga Israel:
7 ngem dagiti matayo nakitada amin ti
dackel a gapuanan ni Jehova nga inara-
midna.

8 Isu ti gapuna a salimetmetanyonto
amin a bilin nga ibilinco kenca itoy nga
aldaw, tapno pumigsacayo, ken sumrec-
cayo, ket agtagicuacayo iti daga a pagbal-
lasiwanyo a pagtagicuaan;
9 ken tapno mapaatiddugyo dagiti al-
dawyo iti daga, nga insapata ni Jehova
cadagiti ammayo, nga ited cadacuada, ken
cadagiti putputotda, maysa a daga nga
agay-ayus ti gatas ken diró.
10 Ta ti daga a sercam a pagtagicuaan
saan a cas ti daga nga Egipto a nagga-
puam, a nagmulaam iti bin-im, ken sini-
bugam iti sacam, cas maysa a bangcag a
canatengan;
11 ngem ti daga a papanam a pagtagi-
cuaan maysa a daga a caturturodan, ken
caloblobongan, *ket* danum ti tudo sadi
langit ti inumenna,
12 maysa a daga nga taripatoen ni
Jehova a Diosmo: dagiti mata ni Jehova
a Diosmo siaaddada idiay, manipud pa-
nangrugi ti tawen inggana iti panaggibus ti
tawen.

13 Ket maaramidto a no imdenganyo a
sigagaget dagiti bilbilinco nga ibilinco
cadacayo itoy nga aldaw, tapno ayatenyo
ni Jehova a Diosyo, ken agservicay ken-
cuana iti isu-amin a pusoyo, ken amin a
cararuayo,
14 iti casta itedconto ti tudo iti catutu-
panna nga aldaw iti dagayo, ti masapa
ken ti maladaw a tudo, tapno mabalinmo
nga occonen dagiti bukelmo, ken ti aracmo
a baro, ken ti lanam.
15 Ket itedconto ti root iti taltalonmo
nga agservi iti an-animalmo, ket mangan-
canto ket mabsogcanto.
16 Agannadcayo iti bagbagíyo, di la
ket ta maallilaw ti pusoyo, ket mayaw-
awancayo, ket agservicay iti sabali a di-
dios, ket dayawenyo ida;
17 ket ti pungtot ni Jehova sumgedto
a maibusor cadacayo, ket ripcannanto da-
giti langlangit tapno awan ti tudo, ket ti
daga dinto mangted iti bungana; ket ma-
pucawcayo iti madarás iti daga a naimbag
nga ited ni Jehova cadacayo.

18 Isut' gapuna nga ipasnecyonto dagi-
toy a saoc ita pusoyo ken cararuayo, ket
ibedbedyonto ida a cas maysa a tandaan ita
imayo, ket isudanto ti pannacabedbed ti
baet dagiti matayo.
19 Ket isuroyonto dagitoy cadagiti an-
nacyo, a dagitoy ti sasaoenyo cadacuada
no agtugawcay iti balaymo, ken no mag-
magnaca iti dalan, ken no agiddaca ken
bumangonca.
20 Ket isuratmonto ida cadagiti baotec
ti ruangan ti balaymo, ken iti ricrikepmo;
21 tapno dagiti aldawmo wumadwadda
ken dagiti aldaw dagiti annacmo, iti daga
nga insapata ni Jehova cadagiti ammam
nga ited cadacuada, a cas cadagiti aldaw
dagiti langlangit a ngatoen ti daga.
22 Ta no regtaanyonto a salimetmetan
amin toy bilin nga ibilinco cadacayo, tapno
sungputenyo, tapno ayatenyo ni Jehova a
Diosyo, tapno magnacay cadagiti dalanna,
ken cumpetca kencuana;
23 iti casta ni Jehova papanawennanto
amin dagitoy a nacion iti sangoyo, ket
pasiaenyonto dagiti nacion a daddadac-
kel ken manmannacabalin ngem dacayo.
24 Amin a disso a mabaddecan dagiti
dapanyo cucuayonto: manipud iti tay-ac
ken Libano, manipud iti carayan, a cara-
yan a Eufrates, agingga iti taaw nga akin-
licud, isunto ti beddengyo.
25 Awanto ti tao a macadaer iti sango-
yo: ni Jehova a Diosyo icabilnanto ti
panagbuteng cadacayo, ken panagames ca-
dacayo ti isu-amin a daga a mabaddecan-
yonto, cas sinaona cadacayo.

26 Adtoy, siac icabilco iti sangoyo ita
nga aldaw ti bendicion ken lunod:

27 ti bendicion no ipang̃agyo dagiti
bilbilin ni Jehova a Diosyo, ng̃a ibilinco
cadacayo itoy ng̃a aldaw :
28 ket ti lunod no dicay ipang̃ag dagiti
bilbilin ni Jehova a Diosyo, ng̃em sumia-
sicay iti dalan ng̃a ibilinco cadacayo itoy
ng̃a aldaw, tapno sumurotcay cadagiti
sabsabali a didios, a dicay am-ammo.
29 Ket maaramidto a no ni Jehova a
Diosmo yegnaca iti daga ng̃a papanam a
pagtagicuaan, icabilmonto ti bendicion iti
bantay Garizim, ket ti lunod iti bantay
Ebal.
30 Saanda aya ng̃a adda iti ballasiw ti
Jordan, iti licud ti dalan a paglennecan ti
init, iti daga dagiti Cananeo ng̃a agnaed
idiay Arabah a sang̃o ti Galgal, a sikigan
ti *cayo a* roble ti More?
31 Ta masapul ng̃a aglasatcay iti Jor-
dan tapno sumreccay ng̃a agtagicua iti
daga ng̃a ited cadacayo ni Jehova a Dios-
yo, ket cucuayonto, ket agtaeng̃cayo idiay.
32 Ket tung̃palenyonto ng̃a aramiden
amin ti al-alagaden ken linlinteg ng̃a ica-
bilco iti sang̃oyo itoy ng̃a aldaw.

Amin a datdaton maaramidto iti may-maysa a disso. Ti lasag ng̃em sa-an a ti dara wenno dagiti nai-datag mabalin a canen iti balbalay.

12 Dagitoy dagiti alagaden ken linlin-
teg a tung̃palenyonto ng̃a aramiden
iti daga ng̃a inted kenca a tagicuaem ni
Jehova a Dios dagiti ammam, iti amin
ng̃a aldaw a panagbiagyo iti rabaw ti
daga.
2 Racrakenyonto a di agcurang̃ amin a
disdisso a nagserservian cadagiti didiosda
dagiti nacion a pasiaenyonto, iti rabaw
dagiti banbantay a nang̃ato, ken rabaw
dagiti turturod ken babaen ti amin a cayo
a nalasbang̃ :
3 ket rugpoenyonto dagiti al-altarda,
ken waraenyonto dagiti monmonda,
ken puuranyonto iti apuy ti Asherimda;
ket balsigenyonto dagiti kinitikitan a
ladladawan dagiti didiosda; ken puca-
wenyonto ti naganda iti daydiay a lugar.
4 Dicayto aramiden ti casta ken Jehova
a Diosyo.
5 Ng̃em iti disso a piliento ni Jehova
a Diosyo ng̃a aggapu cadagiti amin a
caputotanyo tapno icabilna idiay ti na-
ganna, ng̃a uray iti taeng̃na sapulenyonto,
ket idiay ti ayamto ;
6 ket idiay ti pang̃yeganyonto cadagiti
datonyo a mapuuran ken cadagiti sacri-
ficioyo, ken dagiti apagcapuloyo, ken ti
daton ti imayo a maipang̃ato, ken dagiti
cariyo, ken dagiti daton ti sibubulos a
nakemyo, ken dagiti inauna ng̃a annac a
lallaki dagiti an-animalyo a dackel ken
bassit :
7 ket idiay mang̃ancayto iti sang̃o ni
Jehova a Diosyo, ket agragragsaccayto iti
amin a nang̃ipacatanyo iti imayo, dacayo
ken dagiti sang̃acabbalayanyo a nang̃ben-
dicionan kenca ni Jehova a Diosmo.
8 Dicayto ar-aramiden cas ti amin ng̃a
aramidentay ditoy ita ng̃a aldaw, tung̃gal
tao iti aniaman a nalinteg cadagiti mata-
na met laeng̃ ;
9 ta dacayo dicay pay met la nacagteng̃
iti inaná, ken tawid ng̃a ited kenca ni
Jehova a Diosmo.
10 Ng̃em no lasatenyo ti Jordan ket
agnaedcay iti daga ng̃a ipatawid cadacayo
ni Jehova a Diosyo, ket itedna cadacayo
ti inaná cadagiti amin a cabusoryo ng̃a
aglawlaw, a ti casta sitatalged ti panag-
taeng̃yo :
11 maaramidto ng̃arud, ng̃a itinto disso
a pilien ni Jehova a Diosyo, a pang̃inaed-
anna ti naganna, sadiay ti pang̃yegan-
yonto ti amin ng̃a ibilinco cadacayo : da-
giti mapuuran a datonyo, ken dagiti sa-
crificioyo, dagiti apagcapuloyo, ken ti
daton iti imam a maipang̃ato, ken amin a
napili a cariyo ng̃a icariyo ken Jehova.
12 Ket agragragsaccayto iti sang̃o ni
Jehova a Diosyo, dacayo ken dagiti an-
nacyo a lallaki, ken dagiti annacyo a
babbai ken dagiti bagbag-enyo a lallaki
ken dagiti bagbag-enyo a babbai, ken ti
Levita ng̃a adda iti uneg ti ruruang̃anyo,
numanpay saan a makibági ken makipag-
tawid cadacayo.
13 Aluadam ti bagím ta dica mang̃i-
paay cadagiti daton a mapuuran iti amin
a disso a makitam :
14 ng̃em iti disso a piliento ni Jehova
iti maysa cadagiti caputotam, idiay ti
pang̃idatagamto cadagiti datdatonmo a
mapuuran, ken sadiay ti pang̃aramidamto
ti amin ng̃a ibilinco kenca.

15 Nupay casta, mabalinmo ti pumatáy
ken mang̃an ti lasag iti uneg ti amin a
ruruang̃anmo, cas dagup ti calicaguman ti
cararuam a mayannurot iti bendicion ni
Jehova a Diosmo, isu ng̃a impaayna ken-
ca : ti di nadalus, ken ti nadalus maba-
linna ti mang̃an iti daydiay, cas iti gacela
ken cas iti ugsa.

16 Isuna la a dicay canento ti dara:
ibucbucmonto a cas danum iti daga.
17 Sica dicanto mabalin a canen iti
uneg dagiti ruanğanmo ti apagcapulo ti
bagasmo, wenno ti baro nğa aracmo,
wenno ti lanam, wenno ti inauna nğa anac
ti animalmo, a dackel wenno bassit, uray
ania cadagiti carim nğa incarim, wenno
dagiti daton ti sibubulos a nakemmo,
wenno ti daton ti imam a maipanğato;
18 nğem canemto ida iti sanğo ni Jehova
a Diosmo iti disso a piliento ni Jehova a
Diosmo, sica ken ti anacmo a lalaki ken
ti anacmo a babai, ken ti bag-enmo a
lalaki, ken ti bag-enmo a babai, ken ti
Levita nğa adda iti uneg ti ruanğanmo:
ket agragragsaccanto iti sanğo ni Jehova
a Diosmo iti amin a panğisaadam iti
imam.
19 Aluadam ti bagím a dica baybay-an
ti Levita iti bayat ti panagbiagmo iti
dagam.

20 No ni Jehova a Diosmo padackelen-
nanto ti beddenğmo, cas incarina kenca,
ket cunamto, Siac manğanacto iti lasag,
ta ti cararuam calicagumanna ti manğan
iti lasag: sica mabalinmonto ti manğan iti
lasag a mayannurot iti amin nğa esman
ti cararuam.
21 No ti disso a piliento ni Jehova a
Diosmo, a panğicabilan idiay ti naganna,
nalabes ti caadayuna kenca, pumataycanto
nğarud cadagiti arbanmo a bacbaca ken
cadagiti panğenmo a carnero, nğa inted ni
Jehova kenca, cas imbilinco kenca; ket
sica mabalinmo ti manğan iti uneg dagiti
ruruanğanmo, cas iti amin a calicaguman
ta cararuam.
22 Uray cas iti panagsida iti gacela ken
iti ugsa, casta ti pananğanmonto cadagi-
diay: ti di nadalus ken ti nadalus agpada
a mabalinda ti manğan iti dayta.
23 Isuna laenğ a dicanto manğan a pud-
no iti dara: ta ti dara isu ti biag, ket di-
canto manğan iti biag agraman lasag.
24 Dicanto canen dayta; ibucbucmonto
cas danum iti daga.
25 Dicanto canen dayta, tapno agba-
nagto ti naimbag kenca, ken cadagiti an-
nacmo a sumonoñto kenca, no aramidemto
ti nalinteg cadagiti mata ni Jehova.
26 Isuna la a dagiti nasantoan nğa adda
kenca, ken dagiti carim ti alaemto, ket
incanto iti disso a piliento ni Jehova:
27 ket sica ipaaymonto dagiti datonmo
a mapuuran, a ti lasag ken ti dara, iti
rabaw ti altar ni Jehova a Diosmo: ket ti
dara ti datonmo ibuyatmonto iti rabaw ti
altar ni Jehova a Diosmo: ket canemto ti
lasag.
28 Tunğpalem ket imdenğam amin da-
gitoy a sao nğa ibilinco kenca, a macapa-
imbag kenca, ken cadagiti annacmo iti
calpasam iti agnanayon, no aramidem ti
naimbag ken ti nalinteg cadagiti mata ni
Jehova a Diosmo.

29 No ni Jehova a Diosmo pagtalawen-
na dagiti nacion iti sanğoanam sadiay a
papanam tapno mapasiada, ket sica pasia-
em ida, ket agnaedca iti dagada;
30 aluadam ti bagím, tapno dicanto
masiloan a sumurot cadacuada, calpasan
ti pannacadadaelda iti sanğom; ken tapno
dica in-intuuden maipapan cadagiti di-
diosda, a cunam, Casano ti panagservi
dagitoy a nacion cadagiti didiosda? No
casta, castanto met ti aramidec.
31 Sica dicanto aramiden ti casta ken
Jehova a Diosmo: ta amin a macarimon
ken Jehova a cagurana, isu ti inaramidda
cadagiti didiosda; ta uray pay dagiti an-
nacda a lallaki, ken dagiti annacda a bab-
bai puuranda iti apuy a maipaay cadagiti
didiosda.

32 Uray aniaman nğa ibilinco cadacayo
dayta ti tunğpalenyonto nğa aramiden:
saanmonto a naynayonan, wenno curanğan.

Pammagbaga tapno di mailaw-an iti panagdayaw cadagiti ladladawan.

13 No tumacderto kenca ti maysa a ma-
madpadles, wenno mananğparparma-
ta iti darepdep, ket iccannaca iti tanda
wenno maysa a nacascasdaaw,
2 ket ti tanda wenno nacascasdaaw ma-
aramid, a nagsaoanna kenca a cunana,
Intan alá sumurot iti sabsabali a didios,
a dica pay naammo, ket agservita cada-
cuada;
3 dicanto italtalec dagiti saosao dayta
a mammadles, wenno dayta a mananğpar-
parmata iti darepdep: ta ni Jehova a
Diosyo suutennacayo, tapno ammoenna
no dacayo ayatenyo ni Jehova a Diosyo
iti isu-amin a pusoyo, ken iti isu-amin a
cararuayo.
4 Dacayo sumurotcayto ken Jehova a
Diosyo, ket agamanğacay kencuana, ket
salimetmetanyo dagiti bilbilinna, ket ag-
tulnogcay iti timecna, ket agservicay ken-
cuana, ket cumpetcay kencuana.
5 Ket daydiay mammadles wenno ma-

nanĝparparmata iti darepdep, maitulodto
iti patay; gaput ta nagsao iti sunĝit a
maicaniwas ken Jehova a Diosyo a na-
nĝaon kenca iti daga nĝa Egipto, ken na-
nĝsubbot kenca nanipud iti balay ti pan-
nacaadipen, tapno ilisinaca iti dalan nĝa
imbilin kenca ni Jehova a pagdalanam.
Casta ti pananĝiwacsimto iti kinadakes
iti tenĝnĝam.

6 No ti cabsatmo a lalaki, nĝa anac ni
inám, wenno ti anacmo a lalaki, wenno ti
anacmo a babai, wenno ti asawa a babai
ti barucongmo, wenno ti gayyemmo nĝa
isu ti cas iti cararuam met laenĝ, aliugen-
naca iti nalimed, a cunana, Intan ket
agservita iti sabsabali a didios a dica am-
mo idi, sica wenno dagiti ammam:
7 cadagiti didios dagiti il-ili a nailicmut
kenca, asideg kenca, wenno adayu kenca,
manipud iti maysa a punĝto ti daga inĝ-
gana iti sabali a punĝto ti daga;
8 dicanto umanamonĝ kencuana, wenno
umimdenĝ kencuana; wenno ti matam
dinanto caasian, wenno dicanto isakit,
wenno dicanto ilemmenĝ:
9 nĝem di bumuronĝ a patayemto;
dayta imamto ti umuna nĝa agdisso
kencuana a mamapatay, ket ti calpasan-
na ti ima dagiti amin a tao.
10 Ket uburemto iti batbato inĝganat'
di matay; gaput ta rinantanaca a pag-
sanuden ken Jehova a Diosmo a nanĝaon
kenca iti daga nĝa Egipto nanipud iti balay
ti pannacaadipen.
11 Ket amin ti Israel denĝgennanto,
ket agbutenĝto, ket dinto agar-aramiden
iti uray ania a kinadakes cas daytoy iti
tenĝnĝam.

12 No manĝnĝegmonto a masasao ti
maipapan iti maysa cadagiti ciudad nĝa
ited kenca ni Jehova a Diosmo, tapno
agnaedca sadiay, a cunana,
13 Dadduma a tattao a salawasaw pim-
manawda iti tenĝnĝam, ket ginuyugoyda
dagiti agnaed iti ciudadda, a cunada, Inta-
yon, ket agservitay iti sabsabali a didios a
dicay ammo idi;
14 taluntonemto nĝarud, ket amisigem-
to, ken intuudemto a nalainĝ; ket, adtoy,
no pudno ket nagbanag a di bumuronĝ a
dayta a macarimon naaramid iti tenĝnĝam,
15 sica dinto lumbes a dadaelen dagiti
agnaed iti dayta a ciudad iti tadem ti
campilan, a matalipupus ti pananĝpucaw-
mo, ken amin nĝa adda idiay ken amin
dagiti an-animalna, iti tadem ti campilan.
16 Ket cayumcumemto amin a samsam-
na iti tenĝnĝa ti calzadana, ket puuramto
iti apuy ti ciudad, ken amin-amin a sam-
samna, a maipaay ken Jehova a Diosmo:
isunto ti maysa a bunton iti agnanayon,
dinto mabanĝonen a mabalbaliwan.
17 Ket awanto ti dumket iti imam cada-
gita a naidatag; tapno ibabawi ni Jehova
ti runĝsot ti punĝtotna, ket caasiannaca
ken ay-ayennaca, ket paaduennaca, cas
insapatana cadagiti ammam;
18 no sica ipanĝagmonto ti timec ni
Jehova a Diosmo tapno salimetmetam
amin a bilbilinna nĝa ibilinco kenca itoy
nĝa aldaw, tapno aramidem ti nalinteg
cadagiti mata ni Jehova a Diosmo.

*Maiparit ti pananĝpalaad iti bagí maipoon
iti natay. Nadalus ken saan a nadalus
nĝa an-animal. Maibilin ti pam-
magcapulo.*

14 Dacayo ti annac ni Jehova a Diosyo:
dicayto sugaten ti bagbagíyo, wenno
kiskisan iti uray ania iti baet dagiti mata-
yo maipoon iti natay.
2 Ta sica maysaca nĝa ili a nasantoan
ken Jehova a Diosmo, ket ni Jehova pin-
ilinaca a maysa nĝa ili a cucuana a buc-
bucod, naipanĝpanĝrona nĝem iti amin nĝa
il-ili nĝa adda iti rabaw ti daga.

3 Dicanto manĝan iti uray ania a naca-
rimrimon.
4 Dagitoy isuda dagiti an-animal nĝa
mabalinyo a canen: ti baca, ti carnero, ken
ti caldinĝ,
5 ti ugsa ken ti gacela ken ti corso, ken
ti caldinĝ nĝa atap, ken ti unicornio, ken
ti baca nĝa atap, ken ti gamusa.
6 Ket tunĝgal animal a nagpisi ti cucuna
ken nagguddua ti cucuna, *ken* agrumiar
cadagiti an-animal, dayta ti mabalinyo a
canen.
7 Nupay casta, dagitoy dicayto canen ca-
dagiti agrumiar wenno nagsina ti dapanna:
ti camello, ken ti liebre, ken ti conejo;
gaput ta dagitoy agrumiarda nĝem saan a
nagguddua ti cucuda, dagitoy saanda a
nadalus cadacayo.
8 Ket ti babuy, gaput ta nagpisi ti cucu-
na nĝem saan nĝa agrumiar, daytoy saan
a nadalus cadacayo: iti lasagna dicayto
manĝan, ket ti banĝcayna a natay dicay-
to sagiden.

9 Dagitoy ti mabalinyo a sidaen cada-
giti amin nĝa adda iti dandanum: uray

ania nğa adda pigarna, ken sicsicna, ma-
balinyo a sidaen;
10 ket uray ania nğa awan pigarna wen-
no sicsicna dicayto sidaen; saan a nadalus-
to cadacayo daytoy.

11 Cadagiti dagup ti nadalus a tuma-
tayab, mabalinyo a sidaen.
12 Nğem dagitoy isuda dagiti saanmon-
to a sidaen: ti aguila, ken ti azor, ken ti
aguila ti taaw,
13 ken ti cacoc, ken ti sawi, ken ti calí,
ken cakitana,
14 ken amin a wac, ken cakitana,
15 ken ti avestruz, ken ti mochuelo,
ken ti garceta, ken ti gavilan, ken cakita-
na,
16 ken ti halcon, ken ti puec, ken cala-
mon,
17 ken ti pelicano, ken ti buitre, ken ti
gaviota,
18 ken ti cigüeña, ken ti casili, ken
cakitana, ken ti abubilla, ken ti panniki.
19 Ken amin a nagpayac nğa agcaradap
saanda a nadalus cadacayo: dagitoy saanto
a masida.
20 Cadagiti amin a tumatayab a nadalus
mabalinyo a sidaen.

21 Dacayo saancayto nğa agsida iti uray
ania a natay latta: mababalinyo nğa ited
iti gangannaet nğa adda iti uneg dagiti
ruanğanmo, tapno isu ti agsida; wenno
mabalinmo nğa ilaco iti gangannaet: ta
sica maysaca nğa ili a nasantoan ken Je-
hova a Diosmo. Dicanto pagluto iti urbon
a caldinğ ti gatas ni inana.

22 Pagcapuloemto a di agcuranğ ti amin
a maapit iti bin-im nğa agtaud iti talon
iti tinawen.
23 Ket manğancanto iti sanğo ni Jehova
a Diosmo iti lugar a piliennanto, tapno
itaenğna ti naganna sadiay, ti apagcapulo
ti bukelmo, ken ti baró nğa aracmo, ken
ti lanam, ken dagiti umuna nğa annac a
lallaki dagiti an-animalmo a dadackel ken
babassit; tapno masursurom ti agbutenğ
ken Jehova a Diosmo nğa agnanayon.
24 Ket no ti dalan, ta nawatiwat unay
kenca, a dimo cabaelan nğa awiten, gaput
ta adayu unay kenca ti disso a piliento ni
Jehova a Diosmo tapno icabilna sadiay ti
naganna, no bendicionannacanto ni Jehova
a Diosmo;
25 iti casta, papirakemto, ket siglotemto
ti pirac ita imam, ket incanto iti disso a
piliento ni Jehova a Diosmo:
26 ket iyawatmonto ti pirac iti paga-
yatan ta cararuam, bacbaca man wenno
carcarnero, wenno arac, wenno nainğel
nğa inumen, wenno uray ania a calicagu-
man kenca ta cararuam; ket manğancanto
sadiay iti sanğo ni Jehova a Diosmo, ket
agragragsaccanto, sica ken dagiti cab-
balaymo.
27 Ket ti Levita nğa adda iti uneg
dagiti ruanğanmo, dicanto agtagubay-a
kencuana; ta isu awan ti bágina wenno
pinakipagtawidna kenca.

28 Iti pagtapusan ti tunğgal tallo a
tawen, yegmonto amin nğa apagcapulo ti
apitmo iti daydiay met la a tawen, ket
idulinmonto iti uneg dagiti ruanğanmo:
29 ket ti Levita, gaput ta awan bágina
ken pinakipagtawidna kenca, ken ti gan-
gannaet, ken dagiti ul-ulila ken ti balo a
babai, nğa adda iti uneg dagiti ruanğanmo,
umaydanto ket manğandanto ken mapnec-
danto; tapno bendicionannaca ni Jehova a
Diosmo iti amin a pagbannogan ta imam
nğa aramidem.

Ti maicapito a tawen ti pammacawan ti utanğ. Pannacawayawaya dagiti bag-en. Dagiti inauna reb-benğda ti maidatag.

15 Iti gibus ti intunğgal pito a tawen
aramidemto ti maysa a pamma-
cawan.
2 Ket daytoy ti wagas ti pammacawan:
tunğgal nacapautanğ pacawanennanto ti
impautanğna iti padana a tao; dinanto
sinğsinğiren ti padana a tao, ken ti cab-
satna; ta ti pammacawan ni Jehova nai-
ballaag.
3 Iti maysa a gangannaet mabalinmo a
sinğiren: nğem ti uray ania iti cucuam
nğa adda ken cabsatmo, ta imam paca-
wanennanto.
4 Isuna laenğ nğa awanto ti napanğlaw
iti bianğmo (ta ni Jehova bendicionanna-
canto a pudno iti daga nğa ited kenca ni
Jehova a Diosmo a tawidem tapno tagi-
cuaem),
5 no isuna la nğa agawaam nğa imdenğ-
an ti timec ni Jehova a Diosmo tapno
tunğpalem a sunğputen amin daytoy a bi-
lin nğa ibilinco kenca itoy nğa aldaw.
6 Ta ni Jehova a Diosmo bendicionan-
nacanto, cas incarina kenca: ket sica ag-
pautanğcanto cadagiti adu a nacion, nğem
sica dicanto umutanğ; ket sica itura-

yamto dagiti adu a nacion, ngem isuda di-
dacanto iturayan.

7 No addanto iti biangmo ti maysa a
napanglaw a tao, a maysa cadagiti cacab-
satmo iti uneg ti uray ania a ruanganmo
iti dagam nga inted kenca ni Jehova a
Diosmo, dicanto patangkenen ta pusom,
wenno punitan ta imam ken napanglaw a
cabsatmo;
8 ngem ucrademto a di bumurong ta
imam kencuana, ket pautangamto iti um-
anay a masapulna *iti daydiay a* pagcurang-
anna.
9 Agannadca tapno awanto ita pusom
ti dakes a pannunot, a cunam, Ti maicapi-
to a tawen, ti tawen ti pannacapacawan
asidegen; ket ti matam agdakes a maibu-
sor iti napanglaw a cabsatmo, ket awan la
ti itedmo kencuana; ket umawag ken
Jehova iti maicaniwas kenca, ket daytoy
isu kenca ti maysa a basol.
10 Sica mangtedcanto kencuana a di
agcurang, ket ta pusom saanto a macapal-
daang no mangtedca kencuana, gaput ta
daytoy ti pangbendicionanto ni Jehova a
Diosmo kenca iti amin nga aramidmo, ken
amin a pangicabilam ita imam.
11 Ta ti napanglaw saanto nga agawan
iti daga; gapuna nga ibilinco kenca a cu-
nac, Sica ucrademto a di agcurang ta imam
iti cabsatmo, iti macasapul kenca, ken iti
napanglawmo iti dagam.

12 No ti cabsatmo maysa nga Hebreo a
lalaki, wenno Hebrea a babai, mailaconto
kenca ket agservi kenca iti innem a tawen;
no casta iti maicapito a tawen, wayawaya-
amto a pumanaw kenca.
13 Ket no wayawayaam a pumanaw
kenca, dicanto palubosan nga ima-ima:
14 ipaaymonto kencuana a sipaparabur
nga aggapu iti pangenmo, ken iti aggapu
iti pagtaltagam, ken iti aggapu iti pagpes-
pesam ti arac; cas ti pinangbendicion ken-
ca ni Jehova a Diosmo, casta ti panang-
tedmonto kencuana.
15 Ket sica laglagipemto a maysaca met
nga adipen idi iti daga nga Egipto, ket ni
Jehova a Diosmo sinubbotnaca; isut' ga-
puna nga ibilinco kenca daytoy ita nga
aldaw.
16 Ket castoyto, no cunana kenca, Diac-
to pumanaw nga umadayu kenca; ta aya-
tennaca ken dagiti cabbalaymo, gaput ta
naimbag ti casasaadna kenca;
17 iti casta ngarud mangalacanto iti
maysa a culocol, ket isunto ti pangteb-
bengmo iti lapayagna iti rikep, ket adipen-
monto nga agnanayon. Ket casta met ti
aramidemto iti adipenmo a babai.
18 Dicanto pagarupen a narigat kenca
no palubosam nga agwayawaya a pumanaw
kenca; ta iti mamindua a tangdan ti
mangmanglo naiservina kenca iti innem
a tawen: ket ni Jehova a Diosmo bendi-
cionannacanto iti isu-amin nga aramidem.

19 Amin nga inauna a lalaki a mayanac
dagiti animalmo a dadackel, ken animalmo
a babassit santificaremto ken Jehova a
Diosmo: dicanto pagtrabajo ti inauna nga
anac ti animalmo a dackel, wenno pukisan
ti inauna nga anac ti animalmo a bassit.
20 Sidaemto dayta iti sango ni Jehova
a Diosmo iti tinawentawen iti disso a
piliento ni Jehova, sica ken dagiti cabba
laymo.
21 Ket no adda uray ania a pilawna,
a cas ti pilay, wenno bulsec, wenno uray
aniaman a pacapilawanna, dicanto idaton
ken Jehova a Diosmo.
22 Sidaemto iti uneg dagiti ruanganmo:
ti di nadalus ken ti nadalus *sidaendanto*
nga agpadpada, cas iti gacela ken iti ugsa.
23 Isuna la a dicanto canen ti darana;
ibucbucmonto cas danum iti daga.

*Ti fiesta a pascua. Ti fiesta dagiti law-
lawas. Ti fiesta dagiti tabernaculo.
Ti kinajusticia ken nadalus a
panagdayaw maigunam-
gunam.*

16 Ngilinem ti bulan nga Abib, ket
salimetmetam ti pascua ken Jehova
a Diosmo; ta iti bulan nga Abib ni Jeho-
va a Diosmo impanawnaca sadi Egipto iti
rabii.
2 Ket mangidantoncanto iti pascua ken
Jehova a Diosmo iti aggapu iti pangen
ken iti arban iti disso a piliento ni Jehova
a pangitaenganna ti naganna.
3 Dicanto ipangan iti tinapay a naleva-
duraan; pito nga aldaw nga ipanganmonto
iti awan levadurana a tinapay nga isu ti
tinapay ti pagel; ta sica nadarás ti panna-
caipanawmo sadiay daga nga Egipto: tap-
no malagipmo ti aldaw a pannacaaonmo
iti daga nga Egipto iti isu-amin nga aldaw
ti panagbiagmo.
4 Ket awanto ti levadura a makita iti
biangmo cadagiti pito nga aldaw iti isu-
amin a bedbeddengmo; wenno awanto ti
uray ania a lasag ti idatonmo iti umuna

nğa aldaw iti rumabii, a matda nğa ag-
patnag agpapan iti bigat.
5 Dica mabalin ti agdaton iti pascua iti
uray sadino nğa uneg ti ruanğanmo nğa
ited kenca ni Jehova a Diosmo;
6 nğem iti disso a piliento ni Jehova a
Diosmo, a panğitaenğan iti naganna, idiay
mabalinmonto ti manğaramid iti sacrificio
a pascua iti rumabii no lumnec ti init, iti
tiempo ti ipapanawmo sadi Egipto.
7 Ket sica agtonocanto, ket canemto iti
disso a piliento ni Jehova a Diosmo: ket
agsublicanto iti bigat a mapan iti toltol-
dam.
8 Cadagiti innem nğa aldaw manğan-
canto iti awan levadurana a tinapay; ket
itinto maicapito nğa aldaw isunto ti na-
daeg a panaggigimonğ ken Jehova a
Diosmo: sica dicanto agtrabajo *iti dayta.*

9 Pito a lawasna ti bilanğemto kenca:
manipud ti aldaw a panangirugim a na-
nğipacat iti rakem iti maapit, rugiamto ti
agbilanğ iti pito a lawasna.
10 Ket nğilimento ti fiesta dagiti la-
wasna ken Jehova a Diosmo, agraman
iti maysa nğa ipaaymo iti sibubulos a
nakem a daton dayta imam, nğa ited-
monto cas catutopan ti pammendicion
kenca ni Jehova a Diosmo:
11 ket sica agragsaccanto iti sanğo ni
Jehova a Diosmo, sica ken ti anacmo a
lalaki, ken ti anacmo a babai, ken ti
adipenmo a lalaki, ken ti adipenmo a
babai, ken ti Levita nğa adda iti uneg
dagiti ruanğanmo, ken ti gangannaet, ken
dagiti ul-ulila ken ti balo a babai, nğa
adda iti tenğnğam, iti disso a piliento ni
Jehova a Diosmo a panğinaedan iti na-
ganna.
12 Ket laglagipemto a maysaca met idi
nğa adipen sadi Egipto: ket tunğpalemto
ken aramidem dagitoy a linlinteg.

13 Sica nğilinemto ti fiesta dagiti ta-
bernaculo cadagiti pito nğa aldaw, cal-
pasan ti panagocconmo ti naggapu iti pag-
taltagam, ken iti pagpespesam ti arac.
14 Ket agragsaccanto iti fiestam, sica
ken ti anacmo a lalaki, ken ti anacmo a
babai, ken ti bag-enmo a lalaki, ken ti
bag-enmo a babai, ken ti Levita, ken ti
gangannaet, ken dagiti ul-ulila ken ti balo
a babai, nğa adda iti uneg ti ruanğanmo.
15 Pito nğa aldawto a nğilinem ti may-
sa a fiesta ni Jehova a Diosmo iti disso a
piliento ni Jehova: ta ni Jehova a Dios-
mo bendicionannacanto iti isu-amin nğa
apitmo, ken isu-amin a pagbannogan da-
giti imam, ket naragsaccanto iti isu-amin.
16 Dagiti amin a lalakim mamitlonto
iti macatawen nğa agparanğda ken Jehova
a Diosmo iti disso a piliento ni Jehova:
iti fiesta ti di nalevaduraan a tinapay, ken
iti fiesta dagiti lawlawasna, ken iti fiesta
dagiti tabernaculo, ket didanto agparpa-
ranğ nğa ima-ima iti sanğo ni Jehova:
17 tunğgal maysa a lalaki manğtedto
cas cabaelanna iti catutopan ti bendicion
ni Jehova a Diosmo nğa intedna kenca.

18 Mamanğoncanto iti oc-ocom ken
agtactakem iti amin a ruruanğanmo nğa
ited ni Jehova kenca, cas mayannurot
cadagiti caputotam; ket isudanto ti ma-
nğocom iti ili iti nalinteg a pananğocom.
19 Dicanto kilkilloen ti justicia: di-
canto pagdudumaen dagiti tao: dicanto
met awaten ti panocsoc; ta ti panğsocsoc
bulsekenna dagiti mata ti masirib, ket
ballicugenna dagiti sao dagiti nalinteg.
20 Ti nalinteg laenğ isunto ti surotem
tapno agbiagca ken agtawidca iti daga
nğa ited kenca ni Jehova a Diosmo.

21 Dicanto manğimula iti maipaay ken-
ca ti maysa nğa Asherim nğa uray ania a
kita ti cayo iti sikigan ti altar ni Jehova
a Diosmo, isu nğa aramidemto nğa ipaay
kenca.
22 Dicanto met ibanğonan ta bagím iti
maysa a monmon; a cagura ni Jehova a
Diosmo.

Ti nadalus a panagdayaw. Ti pananğocom cadagiti naricut a panğgep. Bilbilin maipanğgep cadagiti ar-ari.

17 Dicanto manğipaay ken Jehova a
Diosmo ti baca wenno carnero nğa
adda pilawna, *wenno* uray ania a dakes; ta
dayta ti macarimon ken Jehova a Diosmo.

2 No addanto matumpunğan iti tenğ-
nğam iti uneg iti uray ania cadagiti rua-
nğanmo nğa ited kenca ni Jehova a Dios-
mo, lalaki wenno babai, a manğaramid iti
dakes iti sanğo ni Jehova a Diosmo, iti
maisalunğasinğ iti tulagna,
3 ket napan ket nagservi cadagiti sabali
a didios, ket nagdaydayaw cadacuada,
wenno iti init, wenno iti bulan, wenno iti
uray ania iti buyot ti lanğit, a diac imbilin
kenca;
4 ket maisaonto kenca, ket manğnğe-
gam, malutmotemto nğarud a naimbag;

ket, adtoy, no pudno, ket agpayso, nga dayta a macarurud isu ti maaramid iti Israel,
5 iti casta alaemto dayta a lalaki wenno dayta a babai, a nangaramid iti daytoy a dakes, cadagiti ruanganmo, uray dayta a lalaki wenno ti babai; ket sica uburemto ida tapno matayda iti batbato.
6 Iti ngiwat dagiti dua a sacsi, wenno dagiti tallo a sacsi, ti maicari a matay mapapatayto; iti ngiwat ti maymaysa a sacsi saanto a mapapatay.
7 Ti ima dagiti sacsi isunto ti umuna nga agdisso kencuana a mangpatáy; santo ti ima ti dagup ti ili. Casta ti panangiccatmo iti dakes iti tengngam.

8 No rumsua a naricut unay kenca iti panangeddeng ti maysa a panggep iti baet ti dara ken dara, iti baet ti bitla ken bitla, ken iti baet ti cabil ken cabil, nga pangpanggep ti susic iti uneg dagiti ruanganmo; tumacdercanto ngarud, ket mapancanto iti disso a piliento ni Jehova a Diosmo;
9 ket dumanoncanto cadagiti sacerdote a Levitas, ken iti ocom cadagidiayto nga aldaw: ket agintuudcanto; ket isuda ipamatmatdanto kenca ti maipato iti panangocom.
10 Ket aramidemto ti mayannurot iti naikeddeng nga ipamatmatdanto kenca, manipud iti disso a piliento ni Jehova; ket tungpalemto nga aramiden ti mayannurot iti amin nga isurodanto kenca:
11 iti mayannurot iti linteg nga isurodanto kenca, ken mayannurot iti panangocom nga ibagadanto kenca, sica aramidemto; dicanto lumabsing iti naikeddeng nga isurodanto kenca iti macanawan nga ima wenno iti macatigid nga ima.
12 Ket ti tao nga agaramid a sicucuspag, a dina ipangpangag ti sacerdote nga adda nga agannong iti sango ni Jehova a Diosmo, wenno iti ocom, dayta met la a tao matayto: ket sica iccatemto ti dakes iti Israel.
13 Ket amin a tattao dumngegdanto, ket agbutengdanto, ket didanto agaramiden a sicucuspag.

14 No macadanoncanto iti daga nga ited kenca ni Jehova a Diosmo, ket cucuamto, ket agnaedcanto idiay, ket cunamto, Mangonacto iti maysa nga ari a mangituray caniac, cas cadagiti amin a nacion nga adda iti licmutco;
15 di bumurong a bangonemto nga ari nga agari kenca, ti piliento ni Jehova a Diosmo: maysa cadagiti cacabsatmo ti icabilmonto nga ari a mangituray kenca; di maipalubos a dutokem ti maysa a gangannaet a mangituray kenca, isu a saanmo a cabsat.
16 Isuna la a dinanto paaduen a maipaay kencuana met laeng dagiti cabcabayo, wenno pagsublien ti ili iti Egipto, tapno mapaaduna coma dagiti cabcabayo; ta cas sinao ni Jehova cadacayo, Manipud ita dicayto masublianen dayta a dalan.
17 Isu dinanto paaduen met dagiti assawana, tapno ti pusona di sumina coma: dinanto met paaduen unay kencuana ti pirac ken ti balitoc.

18 Ket maaramidto, a no isu macapagtugaw iti trono ti pagarianna, sumuratto iti maysa a libro a maipaay kencuana a catucad daytoy a linteg *nga adda* iti sango dagiti sacerdote a Levitas:
19 ket addanto la kencuana, ket basbasaennanto idiay iti isu-amin nga aldaw ti panagbiagna; tapno masursurona ti agbuteng ken Jehova a Diosna, tapno salimetmetanna ti dagup ti sasaoen daytoy a linteg, ken dagitoy nga al-alagaden, tapno aramidenna ida;
20 tapno di mapatangsit ti pusona cadagiti cacabsatna, ken tapno di sumiasi iti bilin a mapan iti ima a canawan, wenno iti catagid: tapno umatiddug dagiti aldawna iti pagarianna, isu ken dagiti annacna, iti tengnga ti Israel.

Dagiti bági dagiti Levitas. Maiparit ti panagipadles. Ti pudno a mammadto. Ti naulbod a mammadto.

18 Dagiti sacerdote a Levitas, nga amin *met laeng* a caputotan ni Levi, awanto ti bágida wenno didanto makipagtawid iti Israel: isuda canendanto dagiti daton ni Jehova a maaramid iti apuy, ken ti tawidna.
2 Ket isuda awanto ti tawidda cadagiti cacabsatda: ni Jehova ti tawidenda, cas sinaona cadacuada.
3 Ket daytoy isunto ti utang cadagiti sacerdote nga ited dagiti tattao, a dagiti mangidaton iti sacrificio, baca man wenno carnero, iteddanto iti sacerdote ti abaga, ken dagiti dua a pingping, ken ti bitoca.
4 Dagiti umuna a bungbunga ti bukelmo, ti baro nga aracmo, ken ti lanam, ken ti umuna a dutdut ti carnerom, itedmonto kencuana.

5 Ta ni Jehova a Diosmo pinilina cadagiti amin a caputotam, nga agsaad tapno agannong iti nagan ni Jehova, isu ken dagiti annacna a lallaki iti agnanayon.

6 Ket no maysa a Levita aggapu iti maysa cadagiti ruanganmo iti dagup ti Israel a pagnaedanna, ket umay a sicacalicagum ti cararuana iti disso a piliento ni Jehova;
7 agannongto ngarud iti nagan ni Jehova a Diosna, cas aramiden amin a cacabsatna a Levitas nga agyan sadiay iti sango ni Jehova.
8 Isuda addanto maipada nga apágda a canen, sabali pay ti aggapu iti pacalacoan ti sigud a cucuana.

9 No macadanonca iti daga nga ited kenca ni Jehova a Diosmo, dicanto sursuroen nga aramiden ti cas cadagiti kinarimon dagidiay a nacion.
10 Awanto ti masaracan kenca, uray maysa, nga agpalasat iti anacna a lalaki wenno iti anacna a babai iti apuy, a maysa a mangaramat iti panagpadpadles, a maysa a mammuyon, wenno maysa nga manangsalamangca, wenno managanito,
11 wenno maysa a manangilabeg, wenno mannakiuman cadagiti mangcuculam, wenno maysa nga asuang, wenno maysa nga adda carcaradingna.
12 Ta siasinoman a mangaramid cadagitoy isu ti macarimon ken Jehova: ket gapu cadagitoy a kinarimon, ni Jehova a Diosmo pagtalawenna ida iti sangoanam.
13 Sica napalungdocanto ken Jehova a Diosmo.
14 Cadagitoy a nacion a pasiaemto, umimdengda cadagiti mammuyon, ken dagiti agpadpadles; ngem iti maipapan kenca, ni Jehova a Diosmo saanna nga impalubos kenca tapno aramidem ti casta.

15 Ni Jehova a Diosmo mamangonto kenca iti maysa a mammadto nga aggapu iti tengngam, cadagiti cacabsatmo, cas caniac; isunto ti ipangagyo;
16 cas mayannurot iti amin a kinalicagumam ken Jehova a Diosmo idiay Horeb iti aldaw ti pannacagimgimong, a kinunam, Diac coma mangngegen ti timec ni Jehova a Diosco, wenno diac coma makita daytoy dackel nga apuyen, tapno diac coma matay.
17 Ket ni Jehova kinunana caniac, Naimbag ti sinaoda nga insawangda.
18 Mamangonacto cadacuada iti mammadto nga aggapu cadagiti cacabsatda, a cas kenca; ket icabilconto dagiti saoc iti ngiwatna, ket saoennanto cadacuada amin ti ibilinconto kencuana.
19 Ket maaramidto, nga ti siasinoman a dinto mangipangag cadagiti palawagco a saoennanto iti naganco, isingirconto kencuana.

20 Ngem ti mammadto, a mangyebcasto iti sao a sicucuspag iti naganco, a diac imbilin kencuana a saoenna, wenno saoennanto iti nagan dagiti sabsabali a didios, dayta met la a mammadto matayto.
21 Ket no saoem ita pusom, ¿Casano ti panangammominto iti sao a di imbaga ni Jehova?
22 no ti mammadto saoenna iti nagan ni Jehova, no ti banag saan a sumaruno, wenno di maaramid, dayta ti banag a saan nga imbaga ni Jehova: ti mammadto sinaona dayta a sicucuspag, dicanto agbuteng kencuana.

Dagiti ciudad a pagcamangan. Linlinteg maipapan cadagiti duldulon ken pammanecnec.

19 No ni Jehova a Diosmo ipusaynanto dagiti nacion a ti dagada ited kenca ni Jehova a Diosmo, ket sumandica cadacuada, ket agnaedca cadagiti ciudadda ken iti balbalayda;
2 ilasinamto ta bágim iti tallo a ciudad iti tengnga ti dagam, nga ited kenca ni Jehova a Diosmo a pagtagicuaam.
3 Isaganaamto ta bagím iti dalan, ket bingayemto dagiti pagbeddengan ti dagam nga ipatawid kenca ni Jehova a Diosmo iti tallo a paset, tapno ti tunggal maysa a macapapatay mabalinna ti agtaray sadiay.

4 Ket dagitoy ti casasaad ti macapapatay nga agcamangto idiay ken agbiag: ti mamapatay iti padana a tao a dina nagayatan, ket dina ginurgura iti nalabes nga aldaw;
5 cas no maysa a tao mapan iti bakir a cacuyogna ti padana a tao nga agpucan iti cayo, ket ti imana inlayatna ti wasay tapno pucanenna ti cayo, ket ti wasay masucto iti putan, ket agdisso iti caduana, ket matay; isu cumamangto iti maysa cadagitoy a ciudad ket agbiag,
6 di la ket ta ti agibales iti dara camatenna ti nacapatay, no sipupudot pay laeng ti pusona, ket macamacamna, ta ti dalan atiddug, ket sugatenna iti macapa-

tay: idinto a di maicari a matay, gaput ta
dina met ginurgura iti aldaw a nalabes.
7 Isut' gapuna nga ibilinco kenca a cu-
nac, Mangilasincanto iti tallo a ciudad
kenca.
8 Ket no ni Jehova a Diosmo palawaen-
na ti beddengmo, cas insapatana cadagiti
ammam, ken itedna kenca ti amin a daga
nga incarina cadagiti ammam;
9 no salimetmetamto ti dagup daytoy
a bilin, tapno aramidem, isu nga ibilinco
kenca itoy nga aldaw, nga ayatem ni
Jehova a Diosmo, ken magnaca a canca-
nayon iti daldalanna; inayonmonto pay
ngarud kenca ti tallo a ciudad, sangasanga-
yan laeng dagitoy tallo;
10 tapno ti dara nga awan basolna saan
a maibucbuc iti tengnga ti dagam nga ited
kenca ni Jehova a Diosmo a tawid, ket
iti casta ti dara maiparabawto kenca.

11 Ngem no siasinoman a tao gumura
iti padana a tao, ket sanebenna, ket tumac-
der a bumusor kencuana, ket sugatenna
iti macappatay, isu a pacatayanna, ket
daydiay cumamang iti maysa cadagitoy a
ciudad;
12 iti casta dagiti lallacay iti ciudadna
agbaondanto ket paalada idiay, ket yawat-
da ti bagína iti ima ni agibales iti dara
tapno matay.
13 Ti matam dinanto caasian, ngem
iccatemto iti Israel ti dara nga awan basol-
na, tapno agbanagto ti naimbag kenca.

14 Dicanto yalis ti dulon ti daga ti pa-
dam a tao, nga dagiti inauna incabilda iti
tawidmo, nga tawidemto sadiay daga nga
ited kenca ni Jehova a Diosmo a tagicu-
aem.

15 Ti maymaysa a sacsi dinto tumacder
a mangidarum iti maysa a tao gapu iti
uray ania a kinadakes, wenno iti uray ania
a basol, iti uray ania a basol a nacabad-
dutanna: iti ngiwat ti dua a sacsi, wenno
iti ngiwat ti tallo a sacsi, ti pacapanec-
necan ti maysa a panggep.
16 No ti maysa a nakillo a sacsi tu-
macder a mangimameg iti maysa a tao,
tapno panecnecanna ti maibusor kencuana
ti panagaramid ti dakes,
17 dagitoy dua a tao ngarud nga ag-
ringgor, agtacderdanto iti sango ni Jehova,
iti saclang dagiti agannongto a sacerdote
ken oc-ocom cadagitanto nga aldaw;
18 ket dagiti mangocom agpalutpot-
danto a nalaing: ket adtoy, no ti sacsi
maysa a naulbod a sacsi, ket pinanec-
necanna a sitituri ti macaidadanes iti
cabsatna;
19 aramidemto met ngarud kencuana,
ti cas pinanunotna nga inaramid iti cab-
satna: iti casta maiccatmonto ti dakes iti
tengngam.
20 Ket dagiti mabati denggendanto ket
agbutengdanto, ken panipudandan a di-
danto ar-aramidenen ti uray ania a cas-
diay a dakes iti tengngam.
21 Ket ti matam dinto mangngaasi; ti
biag *maisingirto* iti biag, mata iti mata,
ngipen iti ngipen, ima iti ima, saca iti
saca.

Ti pannacalacsid iti kinasoldado.
Al-alagaden iti gubat.

20 No inca makigubat cadagiti cabu-
sormo, ket makitam dagiti cabca-
bayo ken luglugan, ken maysa nga ili nga
ad-adu ngem sica, dicanto agbuteng cada-
cuada; ta ni Jehova a Diosmo siaadda
kenca, isu a nangaon kenca iti daga nga
Egipto.
2 Ket daytoyto, a no dandanicay maki-
gubat, ti sacerdote umasidegto, ket cuna-
nanto iti ili,
3 ket saoennanto cadacuada, Denggem,
O Israel, dandanicay ita nga aldaw maki-
gubat cadagiti cabusoryo: saan coma a
cumapoy ti pusoyo; dicay agbuteng, dicay
agpigerger, wenno makigtot cadacuada;
4 ta ni Jehova a Diosyo isu ti cumuyog
cadacayo, a makibacal a catulongyo cada-
giti cabusoryo tapno ispalennacayo.
5 Ket dagiti agturay saoendanto iti ili
a cunada, Asino daydiay a tao a namangon
iti baro a balay a dina insibbo? Mapan
coma agsubli iti balayna, di la ket ta
matay iti gubat, ket sabali a tao ti mangi-
sibbo.
6 Ket asino ti tao a nagmula iti cauva-
san a dina lac-amen ti bungana? Mapan
coma agsubli iti balayna, di la ket ta
matay iti gubat, ket sabali a tao ti lumac-
am iti bungana.
7 Ket asino a lalaki ti makitulag iti
asawaenna, ket dina pay la inasawa?
Mapan coma agsubli iti balayna, di la ket
maminano ta matay iti gubat, ket sabali a
lalaki ti mangasawa.
8 Ket dagiti agturay inayondanto man
a saoenen iti ili, ket cunadanto, Asino a

lalaki nğa addaan buteng̃, ken nacapuy ti
pusona? Mapan coma agsubli iti balayna,
di la ket ta ti puso dagiti cacabsatna ma-
parunaw cas ti pusona.
9 Ket daytoyto, a no dagiti agturay
nagibusandanton ti panagsaoda iti ili,
bang̃onendanto dagiti capitan dagiti buy-
buyot nğa akin-una cadagiti tattao.

10 No macaadanica iti maysa a ciudad
tapno gubatem, iwarragawagmonto ti cap-
pia kencuana.
11 Ket daytoyto, a no isung̃batna kenca
ti cappia, ket luctannaca, maaramidto nğa
amin a tao a masaracan idiay agbuisdanto
kenca, ket agservidanto kenca.
12 Ket no dinto makicappia kenca,
nğem makigubat kenca, lacubemto nğa-
rud:
13 ket no ni Jehova a Diosmo yawat-
nanto ita imam, dadaelemto amin a lallaki
idiay iti tadem ti campilan:
14 nğem dagiti babbai ken dagiti ub-
ubbing̃, ken dagiti an-animal, ken amin
nğa adda iti ciudad, uray amin a sam-
samna, alicumcumemto a samsammo; ket
canemto ti nasamsam cadagiti cabusormo,
nğa inted kenca ni Jehova a Diosmo.
15 Castoy ti aramidemto cadagiti amin
a ciudad nğa adda iti adayu unay kenca,
a saan a canayon dagiti ciudad dagitoy a
nacion.
16 Nğem cadagiti ciudad dagitoy a il-
ili nğa ited ni Jehova a Diosmo a tawid,
awanto ti biagem nğa uray ania nğa uma-
nğes;
17 nğem talipupusemto a dadaelen ida:
ti Jetteo, ken ti Amorreo, ti Cananeo, ken
ti Ferezeo, ken ti Heveo, ken ti Jebuseo;
cas imbilin ni Jehova a Diosmo kenca;
18 tapno didacay isuro a tumulad cada-
giti kinarimonda, isu nğa inaramidda
cadagiti didiosda; iti casta macabasolcayto
iti maicaniwas ken Jehova a Diosyo.

19 No lacubemto ti maysa a ciudad iti
mabayag nğa aldaw iti pannakigubatmo
kencuana tapno maalam, dicanto dadaelen
dagiti caycayona iti wasay; ta mabalinmo
a pagbiag dagita, ket dicanto pucpucanen
ida, ta ¿Tao aya ti cayo iti talon tapno
lacubem coma?
20 Isuna laeng̃ dagiti caycayo, nğa am-
mom a saanda a caycayo a taraon, ti da-
daelemto ken pucanem; ket bang̃onemto
a cota a cumabusor iti ciudad a makigubat
kenca ing̃gana iti di maparmec.

Pannacaicaro ti basol ti maysa a nacapapatay a di naammoan. Ti panang̃asawa cadagiti babbai a nacayawan. Linlinteg maipapan iti pamaayan cadagiti annac a lallaki.

21 No masaracan ti maysa a napatay iti
daga nğa ited kenca ni Jehova a
Diosmo a tagicuaen, a naiwalang̃ iti daga,
ket di am-ammo ti nang̃cabil kencuana;
2 dagitinto nğarud lallacay ken dagiti
oc-ocom rumuardanto, ket rucodendanto
aging̃ga cadagiti ciudad a nailawlaw ken-
cuana a natay:
3 ket maaramidto a ti ciudad a caasit-
gan iti natay a tao, uray dagiti lallacay ti
daydiay a ciudad mang̃aladanto iti maysa
danawan a baca a di pay pinagbannog,
ken di pay nasang̃olan a nagguyod;
4 ket dagiti lallacay iti dayta a ciudad
isalogdanto dayta a danawan iti maysa a
lobong̃ nğa adda danumna nğa agay-ayus,
a di naarado wenno di namulaan, ket
bung̃tolendanto ti leng̃nğes ti danawan
a baca sadiay lobong̃.
5 Ket dagiti sacerdote nğa annac a lal-
laki ni Levi umaydanto umasideg; ta
isuda ti pinili ni Jehova a Diosmo nğa
agannong̃ kencuana, ken mamendicion iti
nagan ni Jehova; ket iti mayannurot iti
saoda isunto ti maikeddeng̃ iti amin a
susic ken iti amin a panang̃cabil.
6 Ket amin a lallacay iti dayta a ciudad,
nğa isudat' caasitgan iti natay a tao, bug-
goandanto dagiti imada iti rabaw ti dana-
wan a binung̃tolda ti leng̃nğesna idiay
lobong̃;
7 ket isuda sumung̃batdanto ket cunada,
Dagiti im-imami saanda nğa imbuyat day-
toy a dara wenno nakita dagiti matami.
8 Pacawanem, O Jehova, ti ilim nğa
Israel a sinubbotmo, ket dica ipalubos *nğa
agbati* iti teng̃nğa ti ilim nğa Israel ti dara
nğa awan basolna. Ket ti dara mapaca-
wanto cadacuada.
9 Ti casta iccatemto ti dara nğa awan
basolna iti teng̃nğam no aramidemto ti
nalinteg cadagiti mata ni Jehova.

10 No inca makigubat cadagiti cabu-
sormo, ket ni Jehova a Diosmo yawatna
ida cadagita imam ket alaem ida a naca-
yawan,
11 ket makitam cadagiti nacayawan ti
maysa a napintas a babai, ket adda panag-
rayom kencuana, ket alaem coma nğa
asawaen;

12 icabbalaymonto iti balaymo ngarud; ket isu kiskisannanto ti olona, ket agicucunto;
13 ket ucsobennanto ti cawcawes ti pannacacayawna ket mabatinto iti balaymo, ket sangitannanto ni amana ken inana iti apagtutop a macabulan: ket iti calpasanna dumennacanto kencuana, ket sicanto ti asawana, ket isunto ti asawam.
14 Ket maaramidto, a no awan ti pacaay-ayoam kencuana, palubosamto ngarud a mapan iti cayatna; ngem dicanto ilaclaco a pabayadan iti pirac nga uray ania a panggep, dicanto aramiden a cas maysa a bag-en, gaput ta pinaldaangmo.

15 No ti maysa a lalaki adda dua nga assawana, ti maysa dungdungngoenna, ket ti maicadua gurguraenna, ket mangipasngayda kencuana cadagiti annac, madungdungngo man ken magurgura; ket no ti inauna a nayanac a lalaki isu ti anac ni magurgura;
16 maaramidto ngarud nga iti aldaw a panagtawidna cadagiti annacna a lallaki iti cucuana, dinanto pagin-inaunaen ti anac ni madungdungngo, ngem iti anac ni magurgura, nga isu ti inauna nga anac:
17 ngem ammoennanto nga inauna nga anac, ti anac ni magurgura, iti panangitedna kencuana ti mamindua a bingay cadagiti amin nga adda kencuana; ta isu ti damo ti pigsana; ti calintegan ti kinainauna nga anac a lalaki cucuana.

18 No ti maysa a lalaki adda anacna a lalaki a nasungit ken nasalungasing, a dina cayat ti agtungpal iti timec ni amana wenno iti timec ni inana, ket nupay dusaenda dinanto la ipangag ida;
19 iti casta ni amana ken ni inana tengngelendanto, ket ipandanto cadagiti lallacay ti ciudad, ken iti ridaw ti ruangan ti dissona;
20 ket cunadanto cadagiti lallacay ti ciudadna, Daytoy anacmi a lalaki nasungit ken nasalungasing, dina cayat ti agtungpal iti timecmi; isu nabuclis ken managbarbartec.
21 Amin dagiti lallaki ti ciudadna ububurendanto tapno matay iti bato: casta ti panangiccatto iti dakes iti tengngayo; ket amin nga Israel dumngeg ket agbutengto.

22 Ket no ti maysa a lalaki nacaaramid iti maysa a basol a maicari iti patay, ket maipanto ken patay, ket bitayem iti maysa a cayo;
23 ti bagína dinto mabati, nga agpatpatnag iti cayo, ngem itabonmonto a di agcurang iti daydiay met laeng nga aldaw; ta daydiay a nabitay isu ti inlunod ti Dios; tapno dica mulitan ti dagam nga ited kenca ni Jehova a Diosmo a tawiden.

Nadumaduma a linlinteg. Linlinteg maipapan iti di tumutop a pannakiabig.

22 No makitam a maitawataw ti baca wenno carnero ni cabsatmo, dicanto aglemmeng cadacuada: di agcurang nga ipulangmonto ida ken cabsatmo.
2 Ket no ni cabsatmo saan nga asideg kenca, wenno dica am-ammo, yaponmonto ngarud iti balaymo, ket agyanto kenca inggana ti di sapulen ni cabsatmo, ket isublimto kencuana.
3 Ket castanto ti aramidem iti asnona; ken castanto ti aramidem iti cawesna; ken castanto ti aramidem iti amin a cucua a napucaw ni cabsatmo, isu a napucawna, ket sica ti nacasarac: di maipalubos nga aglemmengca.
4 No makitam ti asno wenno baca ti cabsatmo a naitublac iti dalan, dicanto aglemmeng cadacuada; dinto agcurang a tulongam a mangbangon cadacuada.

5 Ti maysa a babai dinanto mabalin nga aruaten ti maipaay iti lalaki, wenno ti maysa a lalaki icapetna ti pagan-anay ti maysa a babai; ta ti siasinoman a mangaramid cadagitoy isu ti maysa a kinarimon ken Jehova a Diosmo.

6 No maaramid nga addanto iti sangom iti dalan ti maysa nga umoc ti tumatayab, iti cayo wenno iti daga, agraman ur-urbon wenno it-itlog, ken ti ina a mangsalsalucob cadagiti ur-urbon wenno it-itlog, dicanto al-alaen ti ina agraman ti urbon:
7 palusotemto laeng ti ina, ngem ti urbon mabalinmonto nga alaen, tapno naimbag la kenca, ken tapno manayon dagiti aldawmo.

8 No mamangoncanto iti baro a balay, mangaramidcanto ngarud iti maysa a kinsekinse iti olo *ti balaymo* tapno dica yeg ti dara iti balaymo, no matnag idiay ti uray ania a tao.

9 Dicanto mulaan ti cauvasam iti dua a cakita a bin-i, di la ket ta ti dagup ti

buñga mapucaw, uray ti bukel nğa immul-
am ken ti apit ti cauvasan.
10 Dicanto pagarado ti baca ken asno
nğa agtipon.
11 Dicanto arnaten ti maysa a lupot a
nagcambor ti de lana ken lienzo a nagtipon.

12 Mañgaramidcanto iti parparaypay
cadagiti uppat a igid ti cawcawesmo a
pangarpawmo ita bagím.

13 No maysa a lalaki mañgasawa, ket
dumenna kencuana, sana guraen,
14 ket ipabasolna kencuana ti nacaba-
bain ket ipagaládna kencuana ti maysa a
dakes a nagan, ket cunana, Inasawac day-
toy a babai, ket idi a dimmennaac ken-
cuana, diac natumpuñgan kencuana ti
pacailasinan ti kinavirgen;
15 ti ama ñgarud ti balasang ken ti
inána alaendanto ket idatagda dagiti pa-
cailasinan ti kinavirgen ti balasang cada-
giti lallacay ti ciudad iti ridaw ti ruang-
an;
16 ket ti ama ti balasang cunananto
cadagiti lallacay, Intedco ti anacco a babai
itoy a lalaki nğa asawaenna, sa ket gim-
mura kencuana;
17 ket adtoy, isu impabasolna ti naca-
babain *kencuana*, a cunana, Diac natum-
puñgan iti anacmo dagiti tanda ti kinavir-
gen; ket nupay casta addagitoy dagiti
tanda ti kinavirgen ti anacco. Ket isuda
yaplagdanto ti pagan-anay iti sango dagi-
ti lallacay ti ciudad.
18 Ket dagiti lallacay ti ciudad alaen-
danto ti lalaki, ket dusaendanto;
19 ket pagbayadendanto a dusana iti
sañgagasut a *siclo* ti pirac, ket iteddanto
dagita iti ama ti balasang, gaput ta impa-
galádna ti dakes a nagan a maicaniwas iti
maysa a virgen ti Israel: ket ti babai
isunto ti asawana; isu dina mabalin a
papanawen iti isu-amin nğa aldawna.
20 Ñgem no daytoy pudnonto a dagiti
pagilasinan ti kinavirgen saan a natum-
puñgan iti balasang:
21 isuda ñgarud iruardanto ti balasang
a mapan iti ridaw ti ruañgan ti balay ni
amana, ket uburendanto tapno matay iti
bato, gaput ta nagaramid iti naalas iti Is-
rael ta nagbalañgcantis iti balay ni amana:
casta ti panañgiccatmonto ti dakes iti
tengñgam.

22 No ti maysa a lalaki matumpuñgan
a makicaidda iti maysa a babai nğa adda-
an iti asawa iti casta isuda a dua matay-
danto nğa agpadpada, ti lalaki a nakicaid-
da iti babai, ken ti babai: casta ti panang-
iccatmonto ti dakes iti Israel.

23 No adda maysa a balasang a virgen
a nakitulag nğa asawaen ti maysa a lalaki,
ket ti maysa a lalaki masaracanna iti
ciudad ket caiddana;
24 iruaryonto ñgarud ida a dua iti
ridaw ti ruañgan daydiay a ciudad, ket
dacayo uburenyonto ida, tapno matayda iti
batbato; ti balasang gaput ta di nagpuc-
caw, idinto nğa adda iti uneg ti ciudad;
ket ti lalaki gaput ta dinadaelna ti dayaw
ti asawa ti padana a tao; casta ti panang-
iccatmonto ti dakes iti tengñgam.

25 Ñgem no ti lalaki macatumpung iti
away iti balasang a nakitulag *a makiasawa*,
ket ti lalaki pilitenna ket caiddaenna; no
casta ti lalaki laeng a nakicaidda kencuana
ti matayto.
26 Ñgem no iti babai awanto ti arami-
dem; awan iti babai ti basol a maicari iti
patay: ta cas la no ti lalaki tumacder a
bumusor iti padana a tao, ket patayenna
daytoy, casta a panggep dayta;
27 ta isu ti nacasarac kencuana iti a-
way; ti nakitulag a balasang *a makiasawa*
nagpuccaw, ket awan la ti nañgispal ken-
cuana.

28 No ti maysa a lalaki masaracanna ti
maysa a balasang a virgen, a saan a naki-
tulag *a makiasawa*, ket tengñgelenna ket
caiddana, sa ket masucalan ida;
29 no casta ti lalaki a nakicaidda ken-
cuana mañgtedto ken ama ni balasang iti
limapulo *a siclo* ti pirac, ket isunto ti as-
awana, gaput ta tinulawanna; dinanto ma-
balin nğa isina iti isu-amin nğa aldawna.

30 Ti maysa a lalaki dinanto alaen ti
asawa ni amana, ket dinanto lucaisan ti
cawes ni amana.

Tattao a rebbeñgda ti malacsid iti gimong.
Nadumaduma a linlinteg.

23 Ti nadunor iti lateg, wenno ti naput-
dan ti botona, dinto sumrec iti gi-
mong ni Jehova.

2 Ti sapsing dinto sumrec iti gimong ni
Jehova; uray pay agpapan iti maicasañga-
pulo a caputotanna, awanto ti sumrec iti
gimong ni Jehova.

3 Ti maysa nğa Ammonita, wenno may-
sa a Moabita saanto a sumrec iti gimonğ
ni Jehova: uray pay iti maicasanğapulo a
caputotan, awanto cadagiti cadarada ti
sumrec iti gimonğ ni Jehova iti agnanay-
on:
4 gaput ta didacay la insabátan iti tina-
pay ken danum iti dalan idi naggapucay
sadi Egipto: ken gaput ta isuda tinanğdan-
anda iti maibusor kenca ni Balaam nğa
anac ni Beor, nanipud Petor ti Mesopota-
mia, tapno manğilunod kenca.
5 Nupay casta ni Jehova a Diosmo dina
impanğag ni Balaam, no di ket ni Jehova
a Diosmo pinagbalinna ti lunod a bendicion
kenca, ta ni Jehova a Diosmo inayatnaca.
6 Dicanto sapulen ti talnada wenno
irarang-ayda iti bayat ti aldawmo iti agna-
nayon.

7 Dicanto cagura ti maysa nğa Edomita;
ta isu cabsatmo: dicanto cagura ti maysa a
taga Egipto, gaput ta nagnaedca iti dagana.
8 Dagiti annac ti maicatlo a caputotan
a nayanac cadacuada sumrecto iti gimonğ
ni Jehova.

9 No inca iti pagbabacalan a makirupac
cadagiti cabusormo, aluadamto nğarud ta
bagím iti amin a dakes nğa aramid.
10 No addanto kenca ti uray asinoman
a tao, a saan a nadalus a maipoon iti nai-
pagásat kencuana iti rabii, pumanawto
nğarud iti pacarso, dinto um-umay iti uneg
ti pagpacarsoan:
11 nğem maaramídto a no rumabii digo-
sennanto ti bagína iti danum; ket no lum-
nec ti init, umayto iti uneg ti pacarso.
12 Addanto maysa a dissom met iti ruar
ti pacarso a pagigidamto:
13 ket addanto kenca ti maysa a soplad
cadagiti igammo; ket maaramidto a no
agtutugawca iti ruar, daydiayto ti pagca-
lim, ket tallicudamto ken gaburamto ti
naggapu kenca:
14 ta ni Jehova a Diosmo magna iti
tenğnğa ti pacarsom, tapno ispalennaca,
ket yawatna dagiti cabusormo iti saclanğ-
mo: isut' gapuna a ti pagpacarsoam nasan-
toan, tapno dina coma makita ti di nadalus
kenca, ket paglicudannaca.

15 Dicanto yawat iti apona ti maysa nğa
adipen a nagtalaw ken apona, tapno uma-
manğ kenca;
16 isu makipagnaedto kenca iti tenğnğ-
am iti disso a piliennanto iti uneg ti may-
sa cadagiti ruanğanmo, a pagayatanna a
nanğnanğrona: dicanto parparigaten.

17 Awanto ti agbalanğcantis cadagiti
annac a babbai ti Israel, wenno awanto ti
manğubet cadagiti annac a lallaki ti Israel.
18 Dicanto manğyeg ti tanğdan ti may-
sa a balanğcantis wenno tanğdan ti maysa
nğa aso iti balay ni Jehova a Diosmo, a
maipaay a cari: ta dagitoy a dua isuda ti
kinarimon ken Jehova a Diosmo.

19 Dicanto agpautanğ iti maanacan iti
cabsatmo; ti anac ti pirac, ti anac ti taraon,
ti anac ti uray ania a maipautanğ a maana-
can:
20 iti gangannaet maipalubos nğa ag-
pautanğca iti maanacan; nğem iti cabsatmo
dicanto agpautanğ iti maanacan, tapno ni
Jehova a Diosmo bendicionannaca iti isu-
amin a panğipacatam iti imam iti daga a
sercam tapno tagicuaem.

21 No agcarica iti maysa a cari ken
Jehova a Diosmo, dicanto gabgabayen a
bayadan: ta ni Jehova a Diosmo dinto
bumuronğ a sinğirenna kenca; ket dayta
pacabasolamto.
22 Nğem no baybay-amto ti agcari,
saanmonto a pacabasolan.
23 Ti rumuarto cadagita bibigmo tunğ-
palemto, ket aramidem; cas incarim ken
Jehova a Diosmo, a daton ti sibubulos a
nakem, nğa incarim ita nğiwatno.

24 No sumreccanto iti inuvasan ti
padam a tao, mabalinmo laenğ ti manğan
cadagiti uvas nğa agpennecca iti paga-
yatam; nğem dicanto manğicabil iti alat-
mo.
25 No sumrecca iti yan ti mulmula ti
padam a tao, mabalinmo laenğ ti rumurus
iti dawa ita imam; nğem dicanto ipacat ti
rakem iti mulmula ti padam a tao.

Linlinteg a maipapan iti panagsina dagiti agassawa; cadagiti ma-ipautanğ, tanğtanğdan, pananğapit.

24 No ti maysa a lalaki manğala iti
maysa a babai ket asawaenna, ma-
aramidto nğarud a no ti babai dina ma-
saracan ti parabur cadagiti mata *ni lalaki*,
gaput ta nasaracanna kencuana ti maysa
nğa aramid a di tumutop, isuratnanto ken-
cuana ti pacdaar ti panagsina, ket yawat-

nanto iti imana, ket papanawennanto iti
balayna.
2 Ket no ti babai napapanaw iti balay
ni lalaki, mabalinna ti mapan *makiasawa*
iti sabali a lalaki.
3 Ket no ti naudi a nangasawa gumura
kencuana, ket isuratna kencuana ti pacdaar
ti panagsina, ket yawatna iti imana, ket
papanawenna iti balayna; wenno no ti
naudi a nangasawa matay, isu a nangala
kencuana tapno asawaenna;
4 daydi immuna nga asawana isu a
namapanaw kencuana, dina mabalin a
sublian nga alaen, tapno asawaenna, cal-
pasan ti pannacamulitna; ta dayta ti
kinarimon iti sango ni Jehova; ket dican-
to pagbasolen ti daga nga ited kenca ni
Jehova a Diosmo a tawiden.

5 No ti maysa a lalaki caas-asawa dinto
mapan agsoldado, wenno maiccanto iti
annongen nga uray ania: agwayawayanto
iti balay iti maysa a tawen ket ragragsa-
kennanto ni asawana nga innalana.

6 Awanto ti mangala a salda iti gilingan,
wenno iti akinngato a bato ti gilingan: ta
isu alaenna a salda ti pagbiag *ti maysa a
tao*.

7 No ti maysa a tao masalamaan nga
agtacaw iti siasino cadagiti cacabsatna nga
annac ti Israel, ket aramidenna a cas
maysa nga adipen, wenno ilacona; dayta
a nagtacaw matayto ngarud: casta ti pa-
nangiccatmonto ti dakes iti tengngam.

8 Annadam no adda sakit a cutel nga
agawaan a tungpalen ken aramiden ti
mayannurot iti isu-amin nga isuro cada-
cayo dagiti sacerdote a Levitas: ti cas
imbilinco cadacuada, isu ti tungpalenyonto
nga aramiden.
9 Laglagipenyo ti inaramid ni Jehova
a Diosmo ken Miriam iti dalan idi a
naggapucay sadi Egipto.

10 No ipabolodmo iti padam a tao ti
uray ania nga ipautang, dicanto sumrec
iti balayna a mangala iti isaldana.
11 Agyancanto iti ruar, ket ti tao a
pautangam yegnanto iti ruar ti maisalda
kenca.
12 Ket no isu napanglaw a tao, dicanto
maturog a siaadda kenca ti insaldana;
13 di agcurang nga isublimto kencuana
ti insaldana no lumnec ti init, tapno
maiturogna ti cawesna, ket bendicionan-
naca: ket daytoyto ti kinalinteg kenca iti
sango ni Jehova a Diosmo.
14 Dicanto parigaten ti maysa a mang-
mangged, nga napanglaw ken macasapol,
uray cadagiti cacabsatmo, wenno cadagiti
gangannaet nga adda iti dagam nga uneg
dagiti ruanganmo:
15 iti aldawna itedmonto ti tangdanna,
a dinto malnecan ti init; (ta isu napang-
law, ket isadagna ti pusona iti dayta); di
la ket ta umawag ken Jehova iti maicani-
was kenca, ket maysanto a basol kenca.

16 Dagiti amma didanto mapapatay
gapu cadagiti annac, wenno dagiti annac
didanto mapapatay gapu cadagiti amma:
tunggal tao mapapatayto gapu iti basolna
met laeng.

17 Dicanto pakilloen ti kinajusticia *a
carbengan* ti gangannaet, *wenno* dagiti ulila,
wenno awaten a saldaen ti pagan-anay ti
balo a babai;
18 ngem laglagipemto a maysaca idi
nga adipen idiay Egipto ket ni Jehova a
Diosmo sinubbotnaca sadiay: isut' gapuna
nga ibilinco kenca nga aramidem daytoy.

19 Intono aniem ti apitmo iti talonmo,
ket nalipatam ti maysa a bettec iti talon-
mo, dicanto sublian nga alaen: daytoy
maipaayto iti gangannaet, iti ulila, ken iti
balo a babai; tapno ni Jehova a Diosmo
bendicionannaca iti amin nga aramid da-
giti imam.
20 Intono aprasem ti cayom nga oliva
dicanto sublien a pendaen dagiti sanga:
maipaayto iti gangannaet, iti ulila ken iti
balo a babai.
21 Intono burasem *dagiti uvas* iti cauva-
sam, dicanto saranuten: bagiento ti gan-
gannaet, ti ulila, ken ti balo a babai.
22 Ket laglagipemto a maysaca nga adi-
pen idi iti daga nga Egipto: isu ti gapuna
nga ibilinco kenca nga aramidem daytoy.

*Ti linteg maipapan iti panamaganac iti
balo a babai a pannacabiang ti natay
nga asawana. Sabsabali pay a
linlinteg. Madadaelto ti
Amalec.*

25 No addanto susic cadagiti tao, ket
umamangda iti pangocoman, ket
dagiti oc-ocom ocomenda ida; panecnecan-
danto ngarud ti nalinteg, ket dusaendanto
ti dakes;
2 ket maaramidto a no ti dakes a tao

maicari a mabaot, ti ocom paipasagnanto ket pabaotnanto a bilangen iti sangona, cas mayannatup iti kinadakesna.

3 Uppat a pulo a saplit mal alinna nga ited kencuana, dinanto surocan: di la ket ta no malabsannanto, ket baotenna iti adadu ngem dagitoy iti adu a sapsaplit, iti casta maibilang coma ti cabsatmo a nababa kenca.

4 Dicanto bosbosalan ti baca no agiric *iti naapit.*

5 No makinaed dagiti agcacabsat a lallaki, ket matay ti maysa cadacuada, ket awan ti anacna a lalaki, ti asawa ti natay saanto a maasawaan iti dina cafamiliaan a ganganaet: ti cabsat ni asawana sumrecto kencuana, ket alaennanto nga asawa, ket aramidennanto kencuana ti annong ti maysa a cabsat a lalaki ti asawa a lalaki.

6 Ket maaramidto a ti inauna a ma yanac nga ipasngayna, sumononto iti nagan di cabsatna a natay, tapno di mapucaw ti naganna iti Israel.

7 No ti lalaki dina cayat nga alaen ti asawa di cabsatna, ti asawa di cabsatna ngarud dumanonto iti ridaw ti ruangan cadagiti lallacay ket cunananto, Ti cabsat ni asawac paglisianna a bangonen a maipaay ken cabsatna ti maysa a nagan iti Israel; dina cayat nga aramiden ti annong ti maysa a cabsat a lalaki ti asawa a lalaki caniac.

8 Iti casta dagiti lallacay ti ciudadna ayabandanto ti lalaki, ket casaodanto; ket no isu tumacder, ket cunana, Diac cayat nga alaen ti babai;

9 iti casta ti asawa di cabsatna umayto kencuana iti sango dagiti lallacay ket suctoennanto ti sapatosna iti sacana, ket tumupra iti rupana; ket ti babai sumungbatto ket cunananto, Castanto ti maaramid iti lalaki a dina bangonen ti balay ti cabsatna.

10 Ket ti naganna matawagto iti Israel, Ti balay ni naucsot ti sapatosna.

11 No dagiti lallaki agcacabilda, ket ti asawa ti maysa umasideg a mangicanawa ken asawana iti ima ti mangcabil kencuana, ket yunnatna ti imana, ket iggamanna dagiti nalmeng daytoy;

12 putdemto ngarud ti ima *ti babai,* ti matam dinanto caasian.

13 Awanto iti suputmo ti agduduma a titimbengan, ti maysa a dackel ken ti maysa a bassit.

14 Awanto iti balaymo ti agduduma a sucatan, a maysa a dackel ken maysa a bassit.

15 Maysa a nagtutop ken nalinteg a timbengan ti addanto kenca; maysa a nagtutop ken nalinteg a sucatan ti addanto kenca; tapno dagiti aldawmo atiddugda iti daga nga ited kenca ni Jehova a Diosmo.

16 Ta amin dagiti agaramid iti cacasta, amin *met laeng* nga agaramid iti nakillo, kinarimonda ken Jehova a Diosmo.

17 Laglagipem ti inaramid kenca ti Amalec iti dalan idi naggapucayo sadi Egipto;

18 no casano ti isasabatna kenca iti dalan, ken pinangsugatna iti udim, amin dagiti nacapuy idi iti licudam, idi a napacsuyan ken sibabannogca; ket isu saan a nagbuteng iti Dios.

19 Isu ti gapuna a maaramidto, a no ni Jehova a Diosmo maitedna kenca ti inaná cadagiti amin a cabusormo nga aglawlaw, iti daga nga ited kenca ni Jehova a Diosmo a tawid a pagtagicuaan, punasemto ti pacalaglagipan ti Amalec iti babaen ti langit; dicanto liplipatan.

Ti pannacaidaton dagiti umuna a bungbunga. Dagiti apagcapulo ti maicatlo a tawen. Ti maudi a pammagbaga.

26 Ket maaramidto a no macastrecca iti daga nga ited kenca ni Jehova a Diosmo a maysa a tawid ken pagtagicuaam, ket agnaedcanto sadiay,

2 mangalacanto iti umuna cadagiti amin a bunga ti daga nga igapumto iti dagam nga ited kenca ni Jehova a Diosmo; ket icabilmonto iti labbá, ket incanto iti disso a piliento ni Jehova a Diosmo, tapno itaengna sadiay ti naganna.

3 Dumanoncanto iti yan ti sacerdote nga isunto cadagidiay nga aldaw, ket cunamto kencuana, Ipudnoc itoy nga aldaw ken Jehova a Diosmo, a nacaumayac iti daga nga insapata ni Jehova cadagiti ammatayo nga ited cadatayo.

4 Ket ti sacerdote awatennanto ti labbá iti imam, ket idissonanto iti sango ti altar ni Jehova a Diosmo.

5 Ket sumungbatcanto, ket cunamto iti sango ni Jehova a Diosmo, Maysa a tagá Siria a nagistay natay isu ni amac idi; ket simmalog a napan iti Egipto, ket nagnaed

idiay, bassit iti bilang̃; ket nagbalin a maysa a nacion sadiay, dackel, mannacabalin ken adu a tattao.
6 Ket dagiti tagá Egipto inaramidda cadatay ti dakes, ket pinarigatdatayo, ket incabilda cadatayo ti nabantot a pannacaadipen:
7 ket immawagtay ken Jehova a Dios dagiti ammatayo, ket ni Jehova dineng̃ng̃egna ti timectayo, ket nakitana ti leddaang̃tayo, ken panagbannogtayo, ken pannacaparigattayo;
8 ket iti maysa ng̃a ima a mannacabalin ken tackiag a siuunnat, ken dackel a nacakigkigtot, ken dagiti pagilasinan, ken dagiti nacascasdaaw ti pinang̃aon ni Jehova cadatayo sadi Egipto;
9 ket inyegnatay ditoy a lugar, ket intedna cadatayo daytoy a daga, a maysa a daga ng̃a agayus ti gatas ken diró.
10 Ket ita, adtoy, inyegco ti umuna a bung̃a ti daga a sica, O Jehova, intedmo caniac. Ket sica idissomto iti sang̃o ni Jehova a Diosmo, ket agdaydayawca iti sang̃o ni Jehova a Diosmo:
11 ket sica agragsaccanto iti isu-amin ng̃a imbag ng̃a inted ni Jehova a Diosmo kenca, ken iti balaymo, sica ken ti Levita, ken ti gangannaet ng̃a adda iti teng̃ng̃am.

12 No maung̃potmo ng̃a ilasin ti amin ng̃a apagcapulo ti apit iti maicatlo a tawen, isu a tawen ti panamagcapulo, itedmonto ng̃arud iti Levita, iti gangannaet, iti ulila ken iti balo a babai, tapno mang̃anda iti uneg dagiti ruang̃anmo, ket mabsogda.
13 Ket sica cunamto ken Jehova a Diosmo, Ingapuc idiay balayco dagiti banag a napasanto, ken casta met ng̃a intedco ida iti Levita, ken iti gangannaet, ken iti ulila ken iti balo a babai, cas mayannurot iti amin a bilinmo, isu ng̃a imbilinmo caniac: diac sinalung̃asing̃ iti uray ania iti bilbilinmo, diac met nalipatan ida:
14 saanac a nang̃an iti dayta bayat ti panagpanesco, diac met nang̃iccat iti dayta a saanac a nadalus, wenno nang̃tedac iti dayta a maipaay iti natay: impang̃agco ti timec ni Jehova a Diosco; inaramidco ti mayannurot iti amin ng̃a imbilinmo caniac.
15 Tamdagam manipud iti naedmo a nasantoan, manipud sadi lang̃it, ket bendicionam ti ilim ng̃a Israel, ken ti daga ng̃a intedmo cadacami, cas insapatam cadagiti ammami, maysa a daga ng̃a agayayus ti gatas ken diró.
16 Itoy ng̃a aldaw ni Jehova a Diosmo ibilinna kenca tapno aramidem dagitoy ng̃a alagaden ken linlinteg: salimetmetamto ng̃arud ket aramidemto ida iti isuamin a pusom, ken iti isu-amin a cararuam.
17 Sica pinanecnecam ni Jehova itoy ng̃a aldaw ng̃a isu ti Diosmo, ken magnacanto cadagiti dalanna, ken salimetmetamto dagiti alagadenna, ken dagiti bilbilinna ken dagiti linlintegna, ken ipang̃agmonto ti timecna:
18 ket ni Jehova pinanecnecannaca itoy ng̃a aldaw a maysa ng̃a ili a cucuana a bucod, cas incarina kenca, ken tapno salimetmetam amin a bilbilinna;
19 ken tapno aramidennaca a naipadpaduma cadagiti isu-amin a nacion ng̃a inaramidna, iti dayaw, iti nagan, ken iti tan-oc; ken tapno maysaca a nasantoan ng̃a ili ken Jehova a Diosmo, cas sinaona.

Rebbeng̃na a maimaldit sadiay Ebal ti linteg. Rebbeng̃na a dagiti lunlunod maibalicasda sadi Ebal.

27 Ket ni Moises ken dagiti lallacay ti Israel imbilinda iti ili a kinunada, Salimetmetanyo amin a bilin ng̃a ibilinco cadacayo itoy ng̃a aldaw.
2 Ket maaramidto ng̃a iti aldaw a ilalasatyo iti Jordan aging̃ga iti daga ng̃a ited kenca ni Jehova a Diosmo, ipatacdermonto a maipaay kenca iti dadackel a batbato, ket paletadaamto iti masa;
3 ket isuratmonto iti rabawda ti dagup dagiti sao daytoy a linteg no macalasatca; tapno macastrecca iti daga ng̃a ited kenca ni Jehova a Diosmo, daga ng̃a agay-ayus ti gatas ken diró, cas incari kenca ni Jehova a Dios dagiti ammam.
4 Ket maaramidto a no macalasatcay iti Jordan mamang̃oncayto cadagidiay a batbato ng̃a ibilinco cadacayo itoy ng̃a aldaw, idiay bantay Ebal, ket paletadaamto ida iti masa.
5 Ket idiay mamang̃oncanto iti maysa ng̃a altar ken Jehova a Diosmo, maysa ng̃a altar a batbato; dicanto iparabaw ti *alicamen* a landoc cadacuada.
6 Bang̃onemto ti altar ni Jehova a Diosmo cadagiti batbato a di natagaan; ket iti rabawna mang̃ipaaycanto cadagiti datdaton a mapuuran ken Jehova a Diosmo:
7 ket mang̃pataycanto cadagiti daton ti

cappia, ket mangancanto idiay; ket agrag-
ocanto iti sango ni Jehova a Diosmo.
8 Ket isuratmonto iti nalawag unay iti
rabaw dagiti batbato dagiti amin a sao
daytoy a linteg.

9 Ket ni Moises ken dagiti sacerdote a
Levitas sinaoda iti dagup ti Israel, a
kinunada, Agulimeccayo, ket imdenganyo,
O Israel: Itoy nga aldaw nagbalincan
nga ili ni Jehova a Diosmo.
10 Iti casta agtulnogcanto iti timec ni
Jehova á Diosmo, ken aramidemto dagiti
bilbilinna ken linlintegna nga ibilinco
kenca iti daytoy nga aldaw.

11 Ket ni Moises ingunamgunamna iti
ili iti dayta met la nga aldaw, a kinunana,
12 Dagitoy ti agyanto iti rabaw ti ban-
tay Garizim, tapno bendicionanda ti ili,
apaman a macalasatcay iti Jordan: da
Simeon ken Levi, ken Juda, ken Isacar,
ken Jose, ken Benjamin.
13 Ket dagitoy ti agyanto iti rabaw ti
bantay Ebal a mangilunod: da Ruben,
Gad, ken Aser, ken Zabulon, Dan, ken
Neftali.
14 Ket dagiti Levitas sumungbatdanto,
ket cunadanto cadagiti amin a tao ti Israel
iti natbag a timec,

15 Mailunod ti tao nga agaramid ti la-
dawan a kinitikitan wenno sinocog, a may-
sa a kinarimon ken Jehova, a gapuanan
dagiti ima ti agar-aramid, ket pagtacder-
enna iti nalmeng. Ket amin a tattao
sumungbatdanto ket cunadanto, Sapay
coma.

16 Mailunod ti di mangipateg iti amana
ken inana. Ket amin a tattao cunadanto,
Sapay coma.

17 Mailunod ti mangyalis iti dulon ti
daga ti padana a tao. Ket amin a tattao
cunadanto, Sapay coma.

18 Mailunod ti mangyaw-awan iti bul-
sec iti dalan. Ket amin a tattao cunadan-
to, Sapay coma.

19 Mailunod ti mangipakillo iti justicia
a carbengan ti gangannaet, ti ulila, ken ti
balo a babai. Ket amin a tattao cunadan-
to, Sapay coma.

20 Mailunod ti makicaidda iti asawa ni
amana, gaput ta linucaisanna ti cawes ni
amana. Ket amin a tattao cunadanto,
Sapay coma.

21 Mailunod ti makicaidda iti uray ania
a kita ti animal. Ket amin a tattao cuna-
danto, Sapay coma.

22 Mailunod ti makicaidda iti cabsatna
a babai, nga anac ni amana, wenno anac ni
inana. Ket amin a tattao cunadanto, Sa-
pay coma.

23 Mailunod ti makicaidda iti catuga-
nganna a babai. Ket ti amin a tattao
cunadanto, Sapay coma.

24 Mailunod ti manglib-at iti padana a
tao. Ket amin a tattao cunadanto, Sapay
coma.

25 Mailunod ti umawat iti bayad ti
pammapatay iti maysa a tao nga awan
basolna. Ket amin a tattao cunadanto,
Sapay coma.

26 Mailunod ti di umannugut cadagiti
sao daytoy a linteg tapno sungpoten ida.
Ket amin a tattao cunadanto, Sapay coma.

*Benbendicion sadiay Garizim. Nacabut-
butenğ a banbanag ti kinasukir.*

28 Ket maaramidto a no imdengamto a
sipapasnec ti timec ni Jehova a
Diosmo, tapno tungpalem nga aramiden
amin a bilbilinna, isu nga ibilinco kenca
itoy nga aldaw, ni Jehova a Diosmo icabil-
nacanto a naipadpaduma cadagiti isu-amin
a nacion iti daga:
2 ket amin dagitoy a bendicion umay-
danto kenca, ket camacamendacanto no
ipangagmo ti timec ni Jehova a Diosmo.
3 Benditocanto iti ciudad, ket bendito-
canto iti away.
4 Benditonto ti bunga ta bagím, ken ti
bunga ti dagam, ken ti bunga dagiti an-
animalmo, ti nainayon cadagiti pangenmo,
ken dagiti urbon ti arbanmo.
5 Benditonto ti labbám ken ti pagga-
mayam.
6 Benditocanto no sumrecca, ket bendi-
tocanto no rumuarca.

7 Ni Jehova pacabilnanto iti sangom
dagiti cabusormo a tumacder iti maicani-
was kenca: isuda rumuardanto iti may-
maysa a dalan a bumusor kenca, ket ag-

taraydanto manipud iti sañgom cadagiti
pito a dalan.
8 Ni Jehova ibaonnanto ti bendicion
kenca cadagiti sarsarusarmo, ken iti amin
a pañgisaadam iti imam; ket bendicionan-
nacanto iti daga nğa ited kenca ni Jehova
a Diosmo.
9 Ni Jehova bañgonennacanto a maysa
a nasantoan a ili kencuana, cas insapatana
kenca; no salimetmetamto dagiti bilbilin
ni Jehova a Diosmo, ken magnaca cadagiti
dalanna.
10 Ket amin dagiti il-ili ti daga makita-
danto a sica matawagca iti nagan ni Je-
hova; ket isuda agbuteñgdanto kenca.
11 Ket ni Jehova aramidennacanto nğa
aglablabonan ti pacaimbagan, iti buñga ti
bagím, ken iti buñga dagiti an-animalmo,
ken iti buñga ti dagam, iti daga nğa insapa-
ta ni Jehova cadagiti ammam nğa ited
kenca.
12 Ni Jehova luctannanto kenca ti na-
sayaat a gameñgna a dagiti lañgit, a ma-
nğted iti tudo iti dagam no tiempona, ken
mañgbendicion iti amin a gapuanan ta
imam: ket sica agpautañgcanto cadagiti
adu a nacion, ket sica dicanto umut-utañg.
13 Ket ni Jehova aramidennacanto nğa
olo, ket saan nğa ipus; ket sicanto la ti
akinnğato, ket saancanto nğa akinbaba:
no ipañgagmonto dagiti bilbilin ni Jehova
a Diosmo, nğa ibilinco kenca itoy nğa
aldaw, tapno tuñgpalem ken aramidem
ida,
14 ket dicanto paglisian ti uray ania
cadagiti sao nğa ibilinco kenca itoy nğa
aldaw, iti canawan man wenno iti catigid,
tapno sumurotca cadagiti sabali a didios,
tapno agservica cadacuada.

15 Nğem maaramidto nğa, no dicanto
ipañgag ti timec ni Jehova a Diosmo,
tapno tuñgpalem ken aramiden amin a
bilbilinna, ken al-alagadenna, nğa ibilinco
kenca itoy nğa aldaw, amin dagitoy a
lunod umaydanto kenca, ket camatenda-
canto.
16 Mailunodcanto iti ciudad, ken mai-
lunodcanto iti away.
17 Mailunodto ti labbam, ken ti pag-
gamayam.
18 Mailunodto ti buñga ta bagím, ken
ti buñga ti dagam, ti mainayon cadagiti
an-animalmo, ket ti ur-urbon ti pañgenmo.
19 Mailunodcanto no sumrecca, ken
mailunodcanto no rumuarca.

20 Ni Jehova ibaonnanto kenca ti lu-
nod, ti pannacariribuc, ken babalaw, it-
amin a pañgisaadam iti imam nğa arami-
den, iñggana iti dica madadael, ken iñgga-
na iti dica mapucaw darás; maipoon iti
cadakes dagiti aramidmo a nagtagubayi
aam caniac.
21 Ni Jehova idecketnanto kenca ti
añgol iñggana iti dinaca maibus iti daga a
papanam a pagtagicuaan.
22 Ni Jehova cabilennacanto iti maca-
pagerres, ken iti gorigor, ken iti letteg,
ken iti pudot a siaapuy, ken iti campilan,
ken iti eppes, ken iti búut; ket isuda
camatendacanto iñgganat' dica mapucaw.
23 Ket ti lañgitmo nğa adda iti nğatoen
ti olom suerto, ket ti daga nğa adda iti
babaem landocto.
24 Ni Jehova aramidennanto a tudo ti
dagam ti tapuc ken ti tap-oy: manipud
sadi lañgit pagbabaandacanto, iñggana iti
dica mapucaw.

25 Ni Jehova pacabilnacanto iti sañgo
dagiti cabusormo, rumuarcanto iti may-
maysa a dalan a bumusor cadacuada, ket
pagtalawamto ti pito a dalan iti sañgoda:
ket sicanto ti pagginnaallawatan dagiti
isu-amin a pagpagarian ti daga.
26 Ket ti bañgcaymo isunto ti taraon ti
amin a tumatayab dagiti lañgit, ken dagiti
animal a narungsot ti daga; ket awanto ti
mañgbugtac cadacuada.
27 Ni Jehova cabilennacanto iti busali
ti Egipto, ken iti letletteg, ken iti gudgud,
ken iti gaddil, a dicanto pacaagasan.
28 Ni Jehova cabilennacanto iti kina-
mauyoñg, ken iti kinabulsec, ken iti kina-
managkikigtot ti puso;
29 ket sica agcarcarawacanto iti matoon,
cas panagcarcarawa ti bulsec iti sipnğet,
ket dicanto rumañg-ay cadagiti dalanmo:
ket maparparigatancanto laeñg, ken ma-
tactacawan nğa agnanayon, ket awanto ti
mañgispal kenca.
30 Makitulagcanto iti maysa a babai
nğa asawaen, ket sabali a lalaki ti ma-
kicaiddanto kencuana: mamañgoncanto iti
maysa a balay, ket dicanto pagnaedan
sadiay: mulaamto ti câuvasan, ket dicanto
lac-amen ti buñgana.
31 Ti bacam mapapatayto iti imatañg
dagiti matam, ket dicanto agsida iti day-
ta: ti asnom marabsutto iti sañgo ta
rupam, ket dinto maisubli kenca: dagiti
carnerom maiteddanto cadagiti cabusormo,
ket awanto ti mañgispal kenca.
32 Dagiti annacmo a lallaki ken dagiti
annacmo a babbai maiteddanto iti sabali

nğa ili; ket dagiti matam cumitkitadanto,
ket cumudrepdanto iti iliw cadacuada nğa
agmalmalem: ket awanto ti ania iti bileg
ta imam.
33 Ti bunğa ti dagam, amin a nagban-
nogam, maysanto a nacion a dica am-ammo
ti manğan; ket sicanto la ti maparparigat-
an ken maidukem nğa agnanayon;
34 iti casta nğa agam-amanğawcanto a
maipoon iti mabuya dagiti matam a ma-
kitamto.
35 Ni Jehova cabilennacanto iti tum-
tumenğ, ken iti sacsaca iti naut-ut a busali,
a dicanto pacaagasan, manipud iti dapan
ta sacam inğgana iti toctoc ta olom.

36 Ni Jehova yegnacanto, ken ti arim
nğa icabilmonto a manğituray kenca, iti
maysa a nacion a dica am-ammo idi, sica
wenno dagiti ammam; ket idiay agservi-
canto cadagiti sabsabali a didios, a cayo
ken bato.
37 Ket sica agbalincanto a maysa a
pacasiddaawan, maysa a proverbio, ken
barenğbarenğ a balicas, cadagiti amin nğa
il-ili a panğituronğan kenca ni Jehova.
38 Manğipancanto iti adu a bukel iti
talon, ket bassitto ti maocconmo; ta ti
dodon ibusennanto.
39 Sica mulaamto dagiti cauvasan, ken
tartaripatoemto ida, nğem dicanto macain-
um iti arac, wenno macaburas *iti uvas;* ta
ti igges canennanto ida.
40 Addanto caycayo nğa ol-olivam iti
dagup amin ti beddenğmo, nğem dicanto
macapagsapsapo iti lana; ta ti olivam
regregennanto ti bunğana.
41 Agputotcanto iti annac a lallaki ken
annac a babbai, nğem dicanto cucua ida;
ta indanto iti pacacayawan.
42 Amin a caycayom ken ti bunğa ti
dagam tagicuaento ti dodon.
43 Ti gangannaet nğa adda iti tenğnğam
dumap-awto iti nğatoem, a nğumato la a
nğumato; ket sica agbabacanto a bumaba
la a bumaba.
44 Isu pautanğannacanto, ket sica di-
canto macapautanğ kencuana: isunto ti
olo, ket sicanto ti ipus.
45 Ket amin dagitoy a lunòd umaydan-
to kenca, ket camatendacanto, ket maca-
macamdacanto, inğgana iti dica madadael;
gaput ta dica impanğpanğag ti timec ni
Jehova a Diosmo tapno salimetmetam
coma dagiti bilbilinna ken dagiti linlin-
tegna nğa imbilinna kenca:
46 ket dagita agsaaddanto kenca a pag-
tandaanan ken pagsiddaawan, ken cadagiti
putotmo iti agnanayon.

47 Gaput ta dica nagservian ni Jehova
a Diosmo iti ragsac ken iti ayat ti puso, a
maipoon iti kinawadwad ti amin nğa adda;
48 isut' gapuna a paadipencanto cadagi-
ti cabusormo nğa ibaonto ni Jehova iti
maicaniwas kenca, a sibibisin, ken siwaw-
aw, ken silalamolamo ken awanan iti uray
ania: ket isu icabilnanto ti sanğol a landoc
ita tenğnğedmo, inğgana iti dinaca mada-
dael.
49 Ni Jehova yegnanto .. bumusor ken-
ca ti maysa a nacion nğa adda iti adayo,
manipud iti punğto ti daga, a cas panag-
tayab ti aguila; maysa a nacion a dicanto
maawat ti pagsasaona;
50 maysa a nacion a narunğsot ti lanğa-
na, a dinanto padayawan ti kinatao ti
lacay, wenno iparanğ ti caasi iti agtutubo,
51 ket canennanto ti bunğa dagiti an-
animalmo, ken ti bunğa ti dagam inğgana
iti dica madadael *isu* a dinacanto met
itiddaan ti bagas, baro nğa arac, wenno
lana, ti nainayon cadagiti an-animalmo,
wenno ti ur-urbon ti panğenmo, inğgana
iti didaca mapapucaw.
52 Ket lacubennacanto iti isu-amin a
ruanğanmo, aginğga iti di marpoog dagiti
nanğato ken nasarikedkedan a bacudmo
a pagtalcam iti isu-amin a dagam; ket
isuda lacubendacanto cadagiti amin a
ruanğanmo ti uray sadino iti amin a dag-
am nğa inted kenca ni Jehova a Diosmo.
53 Ket sica manğancanto iti bunğa
dayta bagím met laenğ, a lasag dagiti
annacmo a lallaki ken dagiti annacmo a
babbai nğa inted ni Jehova a Diosmo ken-
ca, bayat ti pananğlacub, ken pammapari-
gat a pamaricsa kenca dagiti cabusormo.
54 Ti lalaki a naganus cadacayo, ket
nalamí unay, ti matana dakesto iti cabsatna
a lalaki, ken iti asawa ti barucongna, ken
iti natda cadagiti annacna a nabati ken-
cuana;
55 iti casta dinanto iccan ti asinoman
cadacuada iti lasag dagiti annacna a sida-
ennanto, gaput ta dina intiddaan bayat ti
pananğlacub, ken iti pammarigat a pam-
maricsanto kenca ti cabusormo iti isu-amin
a ruanğanmo.
56 Ti naganus ken nalamí a babai cada-
cayo, a dina coma maitured nğa idisso ti
dapan ti sacana iti daga a gapu iti kina-
lamí ken kinaganus, ti matana dakesto iti
asawa ti barucongna, ken iti anacna a
lalaki, ken iti anacna a babai,

57 ken iti tagibina a naggapu iti baet dagiti sacana, ken dagiti annacna a pinasng̃ayna; gaput ta lamutennanto ida iti nalimed maipoon iti caawan ti amin ng̃a adda, bayat ti panang̃lacub ken ti pammarigat a pang̃paricsanto kenca ti cabusormo, cadagiti ruang̃anmo.

58 No dicanto tung̃palen ng̃a aramiden amin dagiti sao daytoy a linteg a naisurat itoy a libro, tapno agbuteng̃ca itoy nagloriaan ken pagbutng̃an a nagan, a JEHOVA A DIOSMO;

59 ni Jehova aramidennanto ng̃arud a pagsidsiddaawan dagiti didigram, ken dagiti didigra ti putotmo, didigra dagita a dackel ken ti mabayag unay, ken naut-ut a sacsakit, ken ti mabayag unay.

60 Ket yegnanto kenca manen amin a sakit ti Egipto isu a nagbutbutng̃am idi; ket dagita cumpetdanto kenca.

61 Casta met a tung̃gal sakit, ken tung̃gal didigra, a di naisurat iti libro daytoy a linteg, yegto ida kenca ni Jehova ing̃gana iti dica madadael.

62 Ket mabaticayto a bassit iti bilang̃, idinto a cascay idi cadagiti bitbitwen sadi lang̃it iti caadu; gaput ta dica impang̃ag ti timec ni Jehova a Diosmo.

63 Ket maaramidto ng̃a, cas ti pinagragsac ni Jehova iti pinang̃paimbagna kenca, ken pinang̃paaduna kenca, casta ti panagragsacto ni Jehova iti panang̃dadaelna kenca, ken iti panang̃pucawna kenca; ket dacayo maparotcayto iti daga a sercam a pagtagicuaan.

64 Ket ni Jehova iwarasnacanto cadagiti amin ng̃a il-ili manipud maysa a pung̃to ti daga aging̃ga iti sabali a pung̃to ti daga; ket idiay ti pagserviamto cadagiti sabali a didios a dica am-ammo idi, sica wenno dagiti ammam, *didios* a cayo ken bato.

65 Ket iti baet dagitoy a nacion dicanto macatumpung̃ iti taling̃enng̃en, ket idiay awanto ti paginanaan ti dapan dayta sacam: ng̃em ni Jehova itednanto kenca idiay ti napicapic a puso, ken cullaap dagiti mata, ken panagsalimócoc ti cararua;

66 ket duaduaen ti panagbiagmo iti sang̃om; ket sica agbutbuteng̃canto iti rabii ken aldaw, ket awanancanto iti talged ta biagmo.

67 Iti bigat cunamto, ¡ Rumabii coman! ket iti rabii cunamto, ¡ Bigat coman! gapu iti buteng̃ ti pusom, isu a pagkigkigtotamto, ken gapu iti mabuya dagita matam a makitamto.

68 Ket ni Jehova isublinacanto sadi Egipto ng̃a aglugan iti sasacayan, iti dalan a kinunac kenca, Dícanto masublian a kitaenen: ket idiay ilacoyonto ta bagíyo a pabag-en a lallaki ken babbai cadagiti cabusoryo, ket awanto ti tao a gumatang̃ cadacayo.

Ti tulag a naaramid sadi Moab.

29 Dagitoy dagiti sasao ti tulag ng̃a imbilin ni Jehova ken Moises ng̃a ipaaramid cadagiti annac ti Israel iti daga ti Moab, sang̃asabalian pay ti tulag ng̃a inaramidna cadacuada idiay Horeb.

2 Ket ni Moises inayabanna amin ng̃a Israel, ket kinunana cadacuada, Dacayo nakitayo amin dagiti inaramid ni Jehova iti sang̃o dagiti matayo iti daga ng̃a Egipto ken Faraon, ken amin dagiti adipenna, ken amin-amin a dagana:

3 dagiti dackel a pacarigatan a nakita dagiti matam, dagiti pagilasinan, ken dagidiay dackel a nacascasdaaw:

4 ng̃em ni Jehova dina inted kenca ti puso a pang̃ammo, ken matmata a pagkita, ken laplapayag a pagdeng̃ng̃eg agpapan itoy ng̃a aldaw.

5 Ket siac uppat a pulo a tawen ng̃a inturong̃cayo iti tay-ac dagiti pagananayyo saanda a dimmaan cadacayo, ket ti sapatosmo saan a dimmaan iti sacam.

6 Dicay nang̃an idi iti tinapay, wenno imminum iti arac, wenno naing̃el ng̃a inumen; tapno ammoenyo a siac ni Jehova a Diosyo.

7 Ket idi a macadanoncayo itoy a disso, ni Sejon ng̃a ari ti Jesebon, ken ni Og ng̃a ari ti Basan, rimmuarda a makibacal cadatayo iti gubat, ket datayo kinabiltay ida:

8 ket innalatay ti dagada, ket intedtay a maysa a tawid cadagiti Rubenitas, ken cadagiti Gaditas, ken ti guddua ti caputotan dagiti Manasesitas.

9 Salimetmetam ng̃arud dagiti sasao daytoy a tulag, ket aramidem ida tapno rumang̃-ayca iti isu-amin ng̃a aramidem.

10 Dacayo addacay amin itoy ng̃a aldaw iti sang̃o ni Jehova a Diosyo; dagiti pang̃oloyo, dagiti caputotanyo, dagiti lallacayyo, ken dagiti turturayenyo, amin met laeng̃ a lalaki ti Israel,

11 dagiti annacyo a bassit, dagiti assawayo, ken ti gangannaetmo ng̃a adda iti

tengñga dagiti pacarsom, manipud agpucpucan iti cayom agpapan agsacdu iti danummo;

12 tapno mabalinmo ti sumrec iti tulag ni Jehova a Diosmo ken iti sapatana nga aramiden ni Jehova a Diosmo kenca itoy nga aldaw;

13 tapno bangonennaca kencuana itoy nga aldaw a maysa nga ili, ken tapno isu kenca ti maysa a Dios, cas sinaona kenca, ken cas insapatana cadagiti ammam, a da Abraham, Isaac, ken Jacob.

14 Saan a dacay laeng ti pagaramidac itoy a tulag ken daytoy a sapata,

15 ngem iti pay met adda ditoy cadacayo itoy nga aldaw iti sango ni Jehova a Diostayo, ken casta met iti awan ditoy cadatayo itoy nga aldaw;

16 (ta dacayo ammoyo no casano ti pinagnaedtay idi iti daga nga Egipto, ken no casano ti idadatengtay iti tengnga dagiti il-ili a naglasatanyo:

17 ket dacayo nakitayo dagiti kinarimonda, ken dagiti ladladawanda a cayo ken bato, pirac ken balitoc, nga adda idi cadacuada;)

18 di la ket ta addanto cadacayo lalaki wenno babai, wenno sangafamiliaan, wenno sangacaputotan a sumiasi ti pusona itoy nga aldaw ken Jehova a Diostayo, a mapan agservi cadagiti didios dagidiay a nacion; di la ket ta adda cadacayo ti maysa a ramut a macasabidong ken ajenjo;

19 ket maaramid nga, no denggenna dagiti sao daytoy a lunod, a bendicionanna ti bagína met laeng iti pusona, a cunana, Natalnaacto, uray magnaac iti kinasungit ti pusoc a mangdadael iti nadam-eg agraman ti namaga.

20 Ni Jehova dinanto pacawanen dayta a tao, ngem tinto ket pungtot ni Jehova ken ti immuna umasucto a maibusor iti dayta a tao, ket amin a lunod a naisurat iti daytoy a libro agdissodanto kencuana, ket ni Jehova punasennanto ti naganna iti baba ti langit.

21 Ket ni Jehova ilasinnanto nga ipaay iti dakes, cadagiti amin a caputotan iti Israel cas mayannurot cadagiti amin a lunod ti tulag a naisurat iti daytoy a libro ti linteg.

22 Ket ti caputotan a sumaruno, nga annacyo a tumacder a sonoyo, ken ti gangannaet nga umayto nga aggapu iti adayu a daga, cunadanto, no makitada dagiti digra iti daydiay a daga, ken ti sacsakit a pinamagsakit kencuana ni Jehova;

23 *ken a* ti dagup ti dagana azufre ken asin, *ket* dumardarang *a* di mamulaan, wenno di mangted ti bunga, wenno tumubo sadiay ti uray ania a root, a capada ti pannacadadael ti Sodoma ken Gomorra, Adma ken Seboim, isuda a dinadael ni Jehova iti ungetna ken pungtotna:

24 amin met laeng dagiti nacion cunadanto, Ania ti gapuna nga inaramid ni Jehova ti casta iti daytoy a daga? ¿ania ti caipapanan ti bára daytoy naindaclan nga unget?

25 Cunanto ngarud dagiti tao, Gaput ta isuda binaybay-anda ti tulag ni Jehova a Dios dagiti ammada, nga inaramidna cadacuada idi inaonna ida iti daga nga Egipto;

26 ket napanda, ket nagservida cadagiti sabsabali a didios, ket nagdaydayawda, cadacuada, didios nga idi dida am-ammo, a dina inted cadacuada:

27 isut' gapuna a ti unget ni Jehova simged a maibusor itoy a daga, tapno mangyeg itoy a daga ti dagup ti lunod a naisurat itoy a libro;

28 ket ni Jehova inaccalna ida iti dagada iti unget ken iti pungtot ken iti naindaclan a lucsaw, ket imbellengna ida iti sabali a daga, cas ita nga aldaw.

29 Dagiti nalimed nga aramid cucua ni Jehova a Diostayo; ngem dagiti aramid a napatac cucuatayo ken dagiti annactayo iti agnanayon, tapno aramidentay ti dagup dagiti sao daytoy a linteg.

Naiduma a panangigunamgunam ken carcari.

30 Ket maaramidto, a no amin dagitoy nga aramid adda kenca, ti bendicion ken ti lunod nga incabilco iti sangom, ket sica laglagipemto ida iti baet dagiti amin a nacion a nangipanan kenca ni Jehova a Diosmo,

2 ket agsublicanto ken Jehova a Diosmo, ket tungpalemto ti timecna a mayannurot iti amin nga ibilbilinco kenca itoy nga aldaw, sica ken dagiti annacmo, iti isu-amin a pusom, ken iti isu-amin a cararuam;

3 ni Jehova a Diosmo ngarud ibabawinanto ti pannacacayawmo, ket addanto caasina kenca, ket agsublinto ket ummongennacanto manipud iti amin nga il-ili a nangiwarasan kenca ni Jehova a Diosmo.

4 No *uray asinoman* cadagiti naisanga-

belleng̃ kenca adda iti caadayuan a pas-
paset ti lang̃it, manipud sadiay ni Jehova
a Diosmo urnong̃ennacanto, ket manipud
idiay isang̃petnacanto:
5 ket ni Jehova a Diosmo yegnacanto
iti daga a tinagicua dagiti dadackelmo,
ket sica ti mang̃tagicuanto; ket aramiden-
nanto kenca ti naimbag, ken paaduenna-
canto iti nasursuroc ng̃em dagiti ammam.
6 Ket ni Jehova a Diosmo cugiten-
nanto ta pusom, ken ti puso ti putotmo,
tapno agayatca ken Jehova a Diosmo iti
isu-amin a pusom, ken iti isu-amin a cara-
ruam, tapno agbiagca.
7 Ket ni Jehova a Diosmo icabilnanto
amin dagitoy a lunod cadagiti cabusormo,
ken cadagiti gumura kenca a kimmamat
kenca.
8 Ket sica agsublicanto ket agtung̃pal-
canto iti timec ni Jehova, ket aramidemto
amin dagiti bilbilinna ng̃a ibilinco kenca
itoy ng̃a aldaw.
9 Ket ni Jehova a Diosmo aramiden-
nacanto ng̃a aglablabonan cadagiti amin a
gapuanan ti imam, ken iti bung̃a ti bagím,
ken iti bung̃a dagiti an-animalmo, ken iti
bung̃a ti dagam, a pagimbagan; ta ni
Jehova sublianna iti agragsac kenca iti
pacaimbagan, cas ti panagragsacna idi ca-
dagiti ammam;
10 no agtulnogca iti timec ni Jehova a
Diosmo, tapno salimetmetam dagiti bil-
bilinna ken linlintegna a naisurat iti day-
toy a libro ti linteg; no agsublica ken
Jehova a Diosmo iti isu-amin a pusom,
ken iti isu-amin a cararuam.

11 Ta daytoy a bilin ng̃a ibilinco kenca
itoy ng̃a aldaw saan a narigat unay kenca,
wenno adayu.
12 Saan ng̃a adda sadi lang̃it, a pagcu-
naam coma, Asino ti umulinto a pannaca-
bagítayo sadi lang̃it, a mang̃yeg cadatay
ti daydiay, ken mang̃ipang̃ng̃eg cadatayo
ti daydiay, tapno mabalintay ng̃a ara-
miden?
13 Di met adda iti baliw ti taaw a pag-
cunaam coma, Asinonto ti bumallasiw iti
taaw a pannacabagítayo, ken mang̃yeg iti
daydiay cadatayo, ken mang̃ipang̃ng̃eg iti
daydiay cadatayo, tapno mabalintay coma
ng̃a aramiden?
14 Ng̃em ti sao asideg unay kenca ita
ng̃iwatmo ken ita pusom tapno sung̃-
potem.

15 Kitaem, incabilco iti sang̃om itoy
ng̃a aldaw ti biag ken ti naimbag, ti patáy
ken ti dakes;
16 ta ibilinco kenca itoy ng̃a aldaw ng̃a
ayatem ni Jehova a Diosmo, a magnaca
cadagiti dandanána, ken salimetmetam
dagiti bilbilinna ken linlintegna, ken al-
alagadenna, tapno agbiagca, ken umaduca,
ken tapno ni Jehova a Diosmo bendicio-
nannaca iti daga ng̃a ayem a pagtagicuaan.
17 Ng̃em no ta pusom aglicud, ket sica
madica a dumng̃eg, no di ket maigawid-
canto, ket agdayawcanto iti sabsabali a
didios, ket agservica cadacuada;
18 ipaduyacyacco kenca ita ng̃a aldaw
a dinto bumurong̃ a mapucawcayto; di-
cayto mapaatiddug dagiti aldawyo iti
daga, a lasatem ti Jordan tapno macast-
recca ng̃a agtagicua.
19 Ayabac ti lang̃it ken ti daga a
pagsacsi iti maicaniwas kenca itoy ng̃a
aldaw ng̃a incabilco iti sang̃om ti biag
ken ti patáy, ti bendicion ken ti lunod:
isut' gapuna a piliem ti biag tapno ag-
biagca, sica ken ti putotmo;
20 ti panagayat ken Jehova a Diosmo,
ti panagtung̃pal ti timecna, ken ti ide-
decket kencuana; ta isu ti biagmo, ken ti
caatiddog dagiti aldawmo; tapno maca-
pagnaedca iti daga ng̃a insapata ni Jehova
cadagiti ammam, a da Abraham, Isaac,
ken Jacob, ng̃a ited cadacuada.

Ti maudi ng̃a igunamgunam ni Moises.

31 Ket napan ni Moises, ket impalawag-
na dagitoy a sao iti amin ng̃a Israel.
2 Ket isu kinunana cadacuada, Siac
agtawenac ita ng̃a aldaw iti sang̃agasut
ket duapulo a tawen; diac mabalinen ti
rumuar ken sumrec: ket ni Jehova kinu-
nana caniac, Sica dicanto lumasat itoy
Jordan.
3 Ni Jehova a Diosmo bumallasiwto
iti sang̃om; isu dadaelennanto dagitoy
ng̃a il-ili manipud iti sang̃om, ket sica
pasiaemto ida: *ket* ni Josue bumallasiwto
iti sang̃om, cas sinao ni Jehova.
4 Ket ni Jehova aramidennanto cada-
cuada, cas ti inaramidna ken Sejon, ken ni
Og ng̃a ar-ari dagiti Amorreo ken iti
dagada; isuda a dinadaelna.
5 Ket ni Jehova parucmaennanto ida
iti sang̃om, ket dacayo aramidenyonto
cadacuada cas mayannurot iti amin a bilin
ng̃a imbilinco cadacayo.
6 Pumigsaca, ket uming̃elca a naimbag,
dica agbuteng̃, wenno makigtot cadacua-
da: ta ni Jehova a Diosmo isu ti mapan

cumuyog kenca; dinto agcurang̃ kenca,
wenno agbaybay-a kenca.
7 Ket ni Moises inayabanna ni Josue,
ket kinunana kencuana iti imatang̃ ti
amin nga Israel, Pumigsaca, ken umiñgel-
ca a naimbag: ta ni Jehova mapanto
cumuyog itoy nga ili, iti daga nga insapa-
ta ni Jehova cadagiti ammada nga ited
cadacuada; ket pagtawidemto ida iti *dayta
nga daga.*
8 Ket ni Jehova isu ti mapanto iti
sang̃oanam; isunto ti cumuyog kenca, isu
dinto agcurang̃ kenca, wenno agtagubay-a
kenca: dica agbuteng̃, wenno agcullayaw.

9 Ket ni Moises insuratna daytoy a
linteg, ket inyawatna cadagiti sacerdote
nga annac ni Levi, isuda a mang̃aw-awit
iti lacasa ti tulag ni Jehova, ken amin a
lallacay ti Israel.
10 Ket ni Moises imbilinna cadacuada,
a kinunana, Iti gibus ti *tunggal* pito a
tawen iti nakedngan a tiempo ti tawen ti
pammacawan, no fiesta dagiti tabernaculo,
11 no ti dagup ti Israel umay agparang̃
iti sang̃o ni Jehova a Diosmo iti lugar a
piliennanto, basaemto daytoy a linteg iti
sang̃o ti amin nga Israel iti pagdeng̃ng̃eg-
da.
12 Ummong̃emto ti tao, dagiti lallaki
ken babbai, ken dagiti ub-ubbing̃, ken ti
sang̃sang̃ailim nga adda iti uneg dagiti
ruang̃anmo, tapno mang̃ng̃eganda, ken
masursuroda, ken agbuteng̃da ken Jehova
a Diosyo, ket tung̃palenda nga aramiden
amin dagiti sasao daytoy a linteg;
13 ken tapno dagiti annacda a di naca-
ammo, mang̃ng̃eganda, ken masursuroda
ti agamang̃a ken Jehova a Diosyo, bayat
ti panagbiagyo iti daga a pacalasatam
iti Jordan tapno agtagicuaca.

14 Ket ni Jehova kinunana ken Moises,
Adtoy, dagiti aldawmo umasidegda tapno
matayca: ayabam ni Josue ket dumatag-
cayo iti tolda ti gimong̃, tapno itedco
kencuana ti maysa a panang̃cumit. Ket
ni Moises ken ni Josue napanda ket dim-
matagda iti tolda ti gimong̃.
15 Ket ni Jehova nagparang̃ iti Tolda
iti maysa a monmon nga ulep: ket ti
monmon nga ulep nagyan iti rabaw ti
ruang̃an ti Tolda.
16 Ket ni Jehova kinunana ken Moises,
Adtoy, makiturogcanto cadagiti ammam:
ket daytoy nga ili tumacderdanto ken
makibalang̃cantisdanto cadagiti sabsabali
a didios ti daga a papananda tapno mai-
baet cadacuada, ket baybay-andacto ket
labsing̃endanto ti tulagco nga inwayang̃co
cadacuada.
17 Iti casta sumgedto ti pung̃totco
cadacuada iti daydiay nga aldaw, ket
baybay-acto ida, ket ilemmeng̃conto ca-
dacuada ti rupac, ket maalun-undanto
ket adunto dagiti dakes ken rigat a umay
cadacuada; iti casta cunadanto iti daydiay
nga aldaw, Saan aya nga immay cadatay
dagitoy a dakes a gaput ta awan cadatay
ti Diostayo?
18 Ket pudno nga ilemmeng̃conto ti
rupac iti daydiay nga aldaw, gapu iti amin
a dakes a gapuananda, isu a nagbalicanda
cadagiti sabsabali a didios.
19 Isu ti gapuna nga isuratyo ng̃arud
daytoy a canta nga agservi cadacayo, ket
isurom cadagiti annac ti Israel: icabilmo
cadagiti ng̃iwatda, tapno daytoy a canta
isunto ti maysa a sacsi caniac a maicaniwas
cadagiti annac ti Israel.
20 Ta intono maiyegco ida iti daga nga
insapatac cadagiti ammada, nga agay-ayus
ti gatas ken diró, ket macapang̃andanto
ket mabsogda, ket lumucmegda; agbalic-
danto cadagiti sabali a didios, ket agservi-
danto cadacuada, ket daridarendacto, ket
waraendanto ti tulagco.
21 Ket maaramidto a no adu ti dakes
ken rigrigat a dumteng̃ cadacuada, daytoy
a canta panecnecannanto iti sang̃oda, cas
maysa a sacsi; gaput ta dinto malipatan
iti ng̃iwng̃iwat dagiti putotda; ta ammoc
dagiti panunotda a buclenda itoy nga
aldaw a casacbayan ti panang̃yegco cada-
cuada iti daga nga insapatac.
22 Ni Moises insuratna a casta daytoy
a canta iti dayta met laeng̃ nga aldaw, ket
insurona cadagiti annac ti Israel.
23 Ket intedna ken Josue nga anac ni
Nun ti maysa a bilin, ket kinunana,
Pumigsaca, ken umiñgelca a naimbag; ta
sicanto ti mang̃ipan cadagiti annac ti
Israel iti daga nga insapatac cadacuada,
ket addaacto kenca.

24 Ket naaramid nga idi magibusan ni
Moises nga insurat dagiti sao ti linteg iti
maysa a libro, ing̃gana iti nalpasda,
25 ni Moises imbilinna cadagiti Levitas
nga agawawit idi ti lacasa ti tulag ni
Jehova, a kinunana,
26 Alaenyo daytoy a libro ti linteg, ket
icabilyo iti abay ti lacasa ti tulag ni Jeho-
va a Diosyo, tapno isu ti sacsi sadiay a
maicaniwas kenca.
27 Ta ammoc ti kinasung̃itmo, ken ti

kinatan̄gken ti len̄gn̄gesmo: adtoy, ita ta sibibiagac pay iti arpadyo itoy n̄ga aldaw, nagsun̄gitcayon iti maicaniwas ken Jehova; ket casanonto ket din iti calpasan ti ipapatayco?

28 Ummon̄gem caniac amin dagiti lallacay dagiti caputotanyo, ken dagiti turturayenyo, tapno maipalawagco dagitoy a sao iti lapayagda, ket ayabac ti lan̄git ken daga a sacsi a maicaniwas cadacuada.

29 Ta ammoc a calpasan ti ipapatáyco, agdakescayto a sitatalipupus, ket paglisianyo ti dalan n̄ga imbilinco cadacayo; ket ti dakes maaramidto cadacayo iti maududi n̄ga aldaw gaput ta dacayo aramidenyonto ti dakes iti imatan̄g ni Jehova, a pan̄ggargari kencuana tapno agpun̄gtot gapu iti gapuanan dagiti im-imayo.

30 Ket ni Moises impalawagna cadagiti lapayag ti dagup ti gimon̄g ti Israel dagiti sao daytoy a canta, ing̃gana iti nalpasda.

Ti canta ni Moises. Maibilin ken Moises a suman̄g-at iti bantay Nebo.

32 Dumn̄gegcayo, dacayo a lan̄glan̄git, ket agsaoacto;
Ket den̄ggen coma ti daga dagiti balicas ti n̄giwatco.
2 Agtedtedto cas tudo ti pannursuroc,
Ti palawagco agtinnagto cas ti linnaaw;
Cas arimucamoc iti rabaw ti root a nalasban̄g,
Ken cas ti arbis iti rabaw ti naten̄g:
3 Ta ti nagan ni Jehova yawagconto:
Ipacumityo ti kinadackel iti Diostayo.
4 Ti Bato, nagtutop ti aramidna;
Ta kinalinteg amin a dalanna:
Maysa a Dios ti kinamatalec ket awanan damca,
Isu ti nagtutop ken nalinteg.
5 Dakes ti inaramidda kencuana, *isuda* saanna ida n̄ga annac, *dayta* ti pilawda;
Isuda ti naindacsan ken nakillo a caputotan.
6 Castoy aya ti panupapacyo ken Jehova,
O ili a namaag ken nanen̄gnen̄g?
Saan aya n̄ga isu ti amam a gimmatan̄g kenca?
Isu ti nan̄garamid kenca, ken nan̄gban̄gon kenca.
7 Laglagipem dagiti aldaw idi ugma,
Panpanunotem dagiti tawen dagiti adu a caputotan:
Ken amam agintuudca, ket isu iparan̄gnanto kenca;
Cadagiti lallacaymo, ket isuda saoendanto kenca.
8 Idi ti Can̄gatoan unay cadagiti il-ili intedna ti tawidda,
Idi pinagsisinana dagiti annac ti tao,
Dagiti bedbedden̄g ti il-ili inwayan̄gna
Cas mayannatup iti bilan̄g dagiti annac ti Israel.
9 Ta ti bági ni Jehova isu ti ilina;
Ni Jacob isu ti bági a tawidna.
10 Isu sinaracna iti maysa a tay-ac a daga,
Ken iti natagóob a let-an̄g n̄ga walan̄g;
Isu sinalucubanna, isu nan̄gaywan kencuana,
Isu nagaluad kencuana cas ti bukel ti matana.
11 Cas maysa n̄ga aguila a man̄gwagwag iti umocna,
N̄ga agpayacpac iti rabaw ti ururbonna,
Isu inucradna dagiti payacna, innalana ida,
Impanna ida iti rabaw ti paypayacna.
12 Ti nan̄gitulod kencuana ni laen̄g Jehova,
Ket awan idi ti sabali a dios kencuana.
13 Isu ti nan̄gisacay kencuana cadagiti nan̄gato a disso ti daga,
Ket nan̄gan iti apit ti talon;
Ket isu pinasusopna ti diró a nagtaud iti bato,
Ken lana iti natan̄gken a bato;
14 Mantequilla ti bacbaca, ken gatas ti carnero,
Agraman taba dagiti cordero,
Ken carcarnero a lallaki a tubo iti Basan, ken dagiti calcaldin̄g,
Agraman ti casayaatan ti trigo;
Ken iti dara ti uvas, sica imminumca iti arac.
15 N̄gem ti Jesurun naglucmeg, sa kimmugtar:
Sica limmucmegca, bimmanegca, timmabacan;
Sana binay-an ti Dios a nan̄garamid kencuana,
Ket naparawpaw ti pinan̄gipategna iti Bato a salacanna.
16 Isuda, gapu cadagiti *didios* a sabsabali pinagimunda;
Tapno agun̄get gapu cadagiti kinarimon ginargarida.

17 Isuda nagsacrificioda cadagiti sairo, *a* dida *met isu* ti Dios,
Cadagiti didios a dida ammo idi,
Cadagiti *didios* a babbaro a calcaltuad,
A dagiti ammayo dida kinabuteng̃ idi.
18 Sica mamaginlilipat iti Bato a nang̃putot kenca,
Ket linipatam ti Dios a nang̃yanac kenca.
19 Ket ni Jehova nakitana, ket kinagurana *ida*,
Gapu iti panang̃gargari dagiti annacna a lallaki, ken annacna a babbai.
20 Ket kinunana, Ilemmeng̃conto ti rupac cadacuada,
Siac makitacto no anianto ti banagda:
Ta isuda dakesda unay a caputotan,
Annac a saan a pagtalcan.
21 Isuda tinignaydac ng̃a agimun iti dayta saan a Dios;
Ginargaridac ng̃a agpung̃tot gapu cadagiti kinaubbawda:
Ket tignayecto ida ng̃a agimun cadagidiay saan ng̃a ili;
Gargariecto ida ng̃a agpung̃tot iti nanengneng ng̃a ili.
22 Ta maysa ng̃a apuy dimmarang̃ iti pung̃totco,
Ket sumged ing̃gana ti cababaan a Tanem,
Ket alun-unenna ti daga agraman kinalabonna,
Ket silmutanna ti poon dagiti banbantay.
23 Buntonecto dagiti dakes cadacuada;
Ibuslonconto dagiti pánac cadacuada;
24 Agerres*danto* iti bisin, ket maalunundanto iti nadarang̃ a pudot
Ken ti napait a pannacadadael;
Ket ibaonconto cadacuada dagiti ng̃ipen dagiti narung̃sot ng̃a animal,
Agraman gíta dagiti agcarcarayam iti tapuc.
25 Iti ruar ti campilan mamagtalipung̃awto,
Ket iti siled ni kigtot;
Ti babbaro ken virgen agpada a *dadaelennanto*,
Ti agsusu agraman agúbanen.
26 Kinunac, Iwaracto ida ng̃ata iti adayu,
Pagsardeng̃ecto ng̃ata ti lagip cadacuada iti baet dagiti tao;
27 No coma no diac inamác ti pannacagargari ti cabusor,
Di la ket ta dagiti casupiatda dinto umisu ti panang̃ipatoda,
Di la ket ta cunada coma, Ti imami naitan-oc,
Ket daytoy ni Jehova saanna ng̃a inaramid.
28 Ta isuda maysada ng̃a ili ng̃a awanan bagbagá,
Ket awan cadacuada ti pannacagawat.
29 ¡O no coman masiribda, daytoy maawatanda coma,
Panpanunotenda coma ti maud-udi a banagda!
30 ¿Casano ti panang̃pataray ti maymaysa iti sangaribu,
Ket ti dua patarayenna ti sang̃apulo ribu,
No di ket inlaco ida ti Batoda,
Ken inyawat ida ni Jehova?
31 Ta ti batoda saan a cas ti Batotayo,
Uray dagiti cabusor met laeng̃ ti agipatpato.
32 Ta ti lanutda isu ti nayon ti lanut ti Sodoma,
Ken aggapu iti taltalon ti Gomorra:
Dagiti uvasda, uv-uvas ti apro,
Dagiti sarsar-ayda napait:
33 Ti aracda isu ti gíta dagiti ul-uleg,
Ken ti nadawel a sabidong̃ dagiti carasaen.
34 Saan aya ng̃a adda caniac daytoy a sidudulin,
Nabung̃on cadagiti gameng̃co?
35 Cucuac ti pammales ken pang̃gunguna,
Itinto aldaw a pannacaigalis dagiti sacada:
Ta asideg ti aldaw ti pannacaraponda,
Ket dagiti dumteng̃ cadacuada agallegdanto.
36 Ta ni Jehova ocomennanto ti ilina,
Ket agbabawinto gapu cadagiti adipenna;
No makitana a naibusen ti bileg*da*,
Ken awan ti *matda* a balud wenno agwayawaya.
37 Ket isu cunanto, ¿Sadino ti yan dagiti didiosda,
Ti bato a nagcamang̃anda;
38 A nang̃an ti taba dagiti datonda,
Ken imminum iti arac ng̃a inumen a datonda?
Tumacderda coma, ket cadacayo tumulong̃da,
Ti mang̃salacnib cadacayo isuda coma.
39 Kitaenyo ita a siac, a siac met laeng̃ daydiay,
Ket awan dios a caduac:
Siac pumatayac ken mang̃biagac;

Sumugatac ken mañgagasac;
Ket awan uray asinoman a macailasut
iti imac.
40 Ta iñgatoc sadi lañgit ti imac,
Ket cunac, Idinto ñga agnanayon a
sibibiagac,
41 No asaec ti campilanco a sumilsilap,
Ket ti panañgocom petpetan ti imac;
Idissocto ti bales cadagiti cabusorco,
Ket agsupapacacto cadagiti bumusor
caniac.
42 Bartekecto iti dara dagiti pánac
Ket ti campilanco alun-unennanto ti
lasag;
Agraman ti dara dagiti napatáy ken
dagiti nacayawan,
Manipud olo dagiti mañgidalan ti
cabusor.
43 Agragragsaccayo, O dacayo a nacion,
agraman ti ilina:
Ta balsennanto ti dara dagiti adipen-
na,
Ket itednanto ti bales cadagiti cabu-
sorna,
Ket subbotennanto ti dagana ken ti
ilina.

44 Ket ni Moises immay ket sinaona
amin dagiti sao daytoy a canta cadagiti
lapayag dagiti tao, isu, ken ni Josue ñga
anac ni Nun.
45 Ket ni Moises tinurposna ti nagsao
cadagitoy a balicas iti amin ñga Israel;
46 ket kinunana cadacuada, Icabilyo ta
pusoyo cadagiti amin a sao ñga ipanec-
necco cadacayo itoy ñga aldaw, isu ñga
ibilinyonto cadagiti annacyo a tuñgpalen-
da ñga aramiden, a ti dagup *met laeñg*
dagiti sasaoen daytoy a linteg.
47 Ta saan a bareñgbareñg cadacayo;
gaput ta isu ti pacabiaganyo, ket gapu
itoy mapaatiddugyo dagiti aldawyo iti
daga a pacalasatanyo iti Jordan tapno
tagicuaenyo.

48 Ket ni Jehova nakisao ken Moises
iti daydi met la ñga aldaw, a kinunana,
49 Sumañg-atca iti daytoy a bantay ti
Abarim, agiñgga iti bantay Nebo, ñga
adda iti daga ti Moab, ñga adda iti sañgo
ti Jerico; ket kitaem ti daga a Canaan,
ñga itedco a cucua cadagiti annac ti Israel;
50 ket matayca iti bantay a sañg-atam,
ket maitiponca iti ilim, cas pannacatay ni
Aaron a cabsatmo iti bantay Hor, ket nai-
tipon iti ilina:
51 gaput ta naglabsiñgcayo iti maicani-
was caniac iti teñgñga dagiti annac ti
Israel iti yan ti dandanum ti Meriba ti
Cades iti tay-ac ti Zin; gaput ta didac
sinantificar iti teñgñga dagiti annac ti
Israel.
52 Ta sica makitamto ti daga iti sa-
ñgoanam, ñgem dicanto sumbrec idiay
daga ñga itedco cadagiti annac ti Israel.

Ti panañgbendicion ni Moises.

33 Ket daytoy isu ti bendicion a pina-
mendicion ni Moises a tao ti Dios
cadagiti annac ti Israel idi di pay natay.
2 Ket kinunana,
Ni Jehova naggapu iti Sinai,
Ket dimmanon cadacuada nanipud
Seir;
Sirarauiag nanipud bantay Paran,
Ket naggapu cadagiti linaclacsa a sa-
santo:
Iti imana a canawan maysa a dumar-
darañg a linteg ñga agservi cada-
cuada.
3 Wen, iti ili ayatenna;
Amin a sasantona ita imam addada:
Ket cadagiti sacam nagtugawda:
Cadagiti saom awatento *ti tuñggal
maysa.*
4 Maysa a linteg imbilin cadatay ni
Moises,
Iti gimoñg ni Jacob maysa a tawid.
5 Ket isu idi ti ari idiay Jesurun,
Idi dagiti pañgolo ti ili naguum-
moñgda,
Amin a caputotan ti Israel a nagtiti-
ponda.
6 Agbiag coma ni Ruben, ket di coma
matay;
Wenno di coma bassit dagiti taona.
7 Ket daytoy *ti pannacabendicion* ni
Juda: ket kinunana,
Deñggem, Jehova, ti timec ni Juda,
Ket ipanmo iti yan dagiti taona:
Isu nakicabil a biañgna laeñg cadagi-
ti imana:
Ket sicanto ti maysa a bádañg a mai-
busor cadagiti casupriñgna.
8 Ket ti maipapan ken Levi, isu kinu-
nana,
Ti Tumimmo ken Urimmo addada iti
taom a nadiosan,
Isu a sinuutmo idiay Massa,
Isu a kinasusicmo idiay dandanum ti
Meriba;
9 A kinunana maipapan iti amana ken
inana, Saanco a nakita;
Dina impanecnec dagiti cacabsatna,

Ket dina met naamammo dagiti annacna met laeng:
Ta ti saom tinungpalda,
Ket ti tulagmo salimetmetanda
10 Isurodanto ken Jacob dagiti bilbilinmo,
Ket iti Israel ti lintegmo:
Icabildanto ti incienso iti saclangmo,
Ken sibubukel a daton a mapuuran iti rabaw ti altarmo.
11 Bendicionam, Jehova, ti cucuana,
Ket awatem ti gapuanan dagiti imana:
Salputem ti lomlomo dagiti tumacder a bumusor kencuana,
Ken dagiti kencuana gumura, tapno ti umingar dida mapidua.
12 Ti maipapan ken Benjamin, kinunana,
Ti ay-ayaten ni Jehova agnaedto a sitatalged iti abayna;
Iti agmalmalem salucubanna,
Ket isu agyan iti baet dagiti abagana.
13 Ket iti maipapan ken Jose kinunana,
Bendito ken Jehova coma ti dagana,
Gapu cadagiti napateg a parabur ti langit, gapu iti linnaaw,
Ken gapu iti yuyeng a nagpasag iti baba,
14 Ken gapu cadagiti napateg a parabur dagiti bungbunga ti init,
Ken gapu cadagiti napateg ti panagdackel ti bulbulan,
15 Ken gapu cadagiti nangrona a parabur dagiti banbantay a nalacayan,
Ken gapu cadagiti napateg a parabur dagiti turud nga agnanayon,
16 Ken gapu cadagiti napateg a parabur ti daga ken ti kinalabonna,
Ken ti naimbag a nakem ti nagnaed iti kinarangpaya:
Iti olo ni Jose *pannacabendicion* ti dumanon coma,
Ken iti tuctuc ti olo ti naisina cadagiti cacabsatna.
17 Ti umuna nga anac ti pangenna, kinadayág isut' cucuana;
Ket dagiti sarsarana isudat' sarsara ti átap a baca:
Cadacuada ti pangdarondonna cadagiti il-ili, isuda amin, *uray* agingga iti pungpungto ti daga:
Ket isuda ti linaclacsa ni Efraim,
Ket isuda ti rinibribu ni Manases.
18 Ket iti maipapan ken Zabulon kinunana.
Agragsacca, Zabulon, iti panagruarmo;
Ken ni Isacar, cadagiti toltoldam.
19 Ayabandanto dagiti tattao a dumanon iti bantay;
Idatondanto dagiti sacrificio ti kinalinteg sadiay:
Ta susupendanto ti kinarabon dagiti taaw,
Ken dagiti nalmeng a gamgameng ti cadaratan.
20 Ket iti maipapan ken Gad kinunana,
Bendito coma ti mamadackel ken Gad:
Agnaed cas leon a babai,
Ket caramutanna ti tackiag, wen, ti tuctuc ti olo.
21 Ket insaganana iti bagína ti umuna nga apág,
Ta ti bági ti mangted iti linteg naidulin idi;
Ket immay *agraman* dagiti pangolo ti ili;
Isu ti nangipatungpal ti kinalinteg ni Jehova,
Ken dagiti bilbilinna iti Israel.
22 Ket ti maipapan ken Dan kinunana,
Ni Dan maysa nga urbon ti leon,
A lumagto manipud Dasan.
23 Ket ken Neftali kinunana,
O Neftali, napnec iti parabur,
Ken napno iti bendicion ni Jehova,
Tagicuaem ti laud ken abagatan.
24 Ket ken Aser kinunana,
Bendito coma ni Aser iti panagputot:
Macaay-ayo coma cadagiti cacabsatna,
Ket ibatocna coma ti sacana iti lana.
25 Dagiti balunetmo landoc ken suerdanto;
Ket cas cadagiti aldawmo, ti pigsam castanto.
26 Awan ti siasinoman a pumada iti Dios, O Jesurun,
A sacayanna ti langlangit tapno cabadangmo,
Ken iti kinadaegna, iti langlangit.
27 Ti agnanayon a Dios isut' disso a naedmo,
Ken iti baba adda dagiti tactackiag nga agnanayon:
Ket pinapanawna ti cabusor iti sangom,
Ket kinunana, Dadaelem.
28 Ket ti Israel agnaed a sitatalged,
Ti ubbog ni Jacob agwaywayas,
Iti maysa a daga a cabungbungaan ken caaracan iti baro;
Wen, dagiti langitna itnagda ti linnaaw.
29 Nagasatca, O Israel;

Asino ti pumadpad kenca, a maysa
nga ili nga insalacan ni Jehova,
A calasag ti badangmo,
Ken campilan ti kinadaegmo!
Ket dagiti cabusormo, isuda met
laeng tumulocdanto kenca;
Ket sica payátemto dagiti nangato a
luglugarda.

Ti ipapatáy ni Moises.

34 Ket ni Moises simmang-at nanipud
iti tantanap ti Moab agingga iti
bantay Nebo, iti tapaw ti Fasga, nga adda
iti sango ti Jerico. Ket ni Jehova im-
parangna kencuana ti isu-amin a daga ti
Galaad, agingga iti Dan,
2 ken amin ti Neftali, ken ti daga ti
Efraim ken Manases, ken amin a daga ti
Juda, agingga iti taaw nga akinlicud,
3 ken ti Abagatan, ken ti Tanap ti
lobong ti Jerico a ciudad a capalmaan,
inggana iti Zoar.
4 Ket ni Jehova kinunana kencuana,
Daytoy ti daga nga insapatac ken Abra-
ham, ken Isaac, ken ni Jacob a kinunac,
Itedconto daytoy iti putotmo: impakitac
kenca cadagiti matam, ngem dicanto
macapan idiay.
5 Iti casta ni Moises nga adipen ni
Jehova natay idiay iti daga ti Moab, cas
mayannurot iti sao ni Jehova.
6 Ket isu naitabon iti lobong ti daga
ti Moab iti sango ti Bet-pehor: ngem
awan ti macaammo iti tanemna agpapan
itoy nga aldaw.
7 Ket ni Moises agtawen iti sangagasut
ket dua pulo idi natay: ti matana saan a
nacullaapan, wenno nacsayan ti cadawyan
a pigsana.
8 Ket dagiti annac ti Israel sinangi-
tanda ni Moises iti tantanap ti Moab iti
tallopulo nga aldaw: casta ti pannacaung-
pot dagiti aldaw ti panagsangsangit iti
panagliday a gapu ken Moises.

9 Ket ni Josue nga anac ni Nun napno
idi iti espiritu ti kinasirib; ta ni Moises
impátayna kencuana ti im-imana: ket da-
giti annac ti Israel impangagda ket inara-
midda ti cas imbilin ni Jehova ken Mo-
ises.
10 Ket sipudnan nga awan timmaud a
mammadto iti Israel, a capada ni Moises
nga inam-ammo ni Jehova iti rupanrupa,
11 iti amin a pagilasinan ken datdat-
lag, nga imbaon kencuana ni Jehova
tapno aramidenna ida iti daga nga Egipto,
ken Faraon, ken iti isu-amin nga adipen-
na, ken iti amin a dagana,
12 ken iti amin nga ima a mannacabal-
in, ken iti amin a dadackel a nacakigkig-
tot, nga inaramid ni Moises iti imatang ti
dagup ti Israel.

TI LIBRO NI

JOSUE.

Ti panañgcumit ni Jehova ken Josue. Ni Josue isaganana ti panagballasiw iti Jordan.

1 Ket naaramid iti calpasan ti ipapatáy
ni Moises nga adipen ni Jehova, a ni
Jehova nagsao ken ni Josue nga anac ni
Nun, a catulongan ni Moises, a kinunana,
2 Ni Moises nga adipenco natayen:
tumacderca ngarud itatta, ket ballasiwem
daytoy Jordan, sica ken isu-amin daytoy
nga ili, iti daga isu nga itedco cadacuada,
cadagiti met laeng annac ti Israel.
3 Ti tumunggal disso a ti dapan ti
sacam baddekennanto, dayta itedconto
cadacayo, a cas insaoc idi ken ni Moises.
4 Manipud iti let-ang ken iti daytoy a
Libano agingga iti dackel a carayan, ti
carayan nga Eufrates, isu-amin a daga
dagiti Jetteo, ken agingganа iti dackel a
taaw iti agpalelennecan ti init, isunto ti
sacopyo.
5 Awanto ti siasinoman a macagaway
kenca cadagiti isu-amin nga aldaw ti pa-
nagbiagmo: cas iti caaddac idi ken ni Moi-
ses castanto met ti caaddac kenca; dicanto
baybay-an ken dicanto met panawan.
6 Bumilegca ket umingelca; ta sicanto
ti mamagtawid itoy nga ili iti daga nga
insapatac cadagiti ammada nga itedco
cadacuada.
7 Isuna laeng a bumilegca ken umingelca
unay, tapno tungpalem nga aramiden iti
cas mayalubog iti isu-amin a linteg, nga
imbilin ni Moises nga adipenco kenca:
saanmo a pagpanawan uray iti macanawan
uray iti macatigid, tapno agbanagcanto a
sisasayaat iti sadinoman a papanam.
8 Daytoy a libro ti linteg dinto uma-
dayo ita ngiwatmo: no di ket iti aldaw
ken iti rabii panpanunotemto, tapno tung-
palem nga aramiden ti cas mayalubog
iti isu-amin nga adda a naisurat ken-
cuana: ta iti casta parang-ayemto ti
dalanmo ket iti casta addanto naimbag a
banagmo.
9 ¿Saanco nga imbilin kenca? Bumileg-
ca, ket umingelca: saanca nga agbuteng
ket dica met agcullayaw: ta ni Jehova a
Diosmo adda kenca iti sadinoman a papa-
nam.

10 Idin ni Josue binilinna dagiti tur-
turayen ti ili, a kinunana,
11 Magnacay ket lasatenyo daytoy a
pacarso ket ibilinyo cadagiti tattao, a
cunayo, Mangsaganacayo iti taraon: ta iti
uneg ti tallo nga aldaw bumallasiwcayto
itoy Jordan tapno sumreccayo nga agta-
gicua iti daga, a ni Jehova a Diosyo itedna
cadacayo, tapno isut' tagicuaenyo.

12 Ket ni Josue nagsao cadagiti Rube-
nitas, ken cadagiti Gaditas, ken iti cagud-
dua ti caputotan ni Manases, a kinunana,
13 Lagipenyo ti sao nga imbilin ni
Moises, nga adipen ni Jehova cadacayo, a
kinunana, Ni Jehova a Diosyo iniccan-
nacayo iti inaná, ket intedna daytoy a
daga.
14 Dagiti assawayo, annacyo ken dagiti
an-animalyo agyandanto iti daga nga
inted ni Moises cadacayo iti ballasiw ti
Jordan; ngem bumallasiwcayto a siii-
gam, amin dagiti lallaki a napigsa ken
maingel iti masangoanan dagiti cacabsatyo,
ket tulonganyonto ida;
15 ingganat' di itedto ni Jehova iti ina-
ná cadagiti cacabsatyo, a cas iti *panang-
tedna* cadacayo, ket isuda tagicuaendanto
met ti daga nga ited ni Jehova a Diosyo
cadacuada: ket sacayto agsubli iti daga a
pagtagicuaanyo, ket isut' tagicuaenyo, isu
nga inted ni Moises nga adipen ni Jehova
cadacayo iti ballasiw ti Jordan nga agtu-
rong iti leleggacan ti init.
16 Ket idin simmungbatda ken ni Jo-
sue, a kinunada, Amin nga imbilinmo
cadacami aramidenminto, ket mapancamto
iti uray sadino a pangibaonam cadacami.
17 Cas iti panagtulnogmi idi ken ni
Moises cadagiti isu-amin a banag, casta
met ti panagtulnogminto kenca: ni Jehova
a Diosmo adda coma laeng kenca a cas iti
kinaaddana idi ken ni Moises.
18 Uray siasinonto a sumalungasing iti

bilinmo, ket dinto coma agtuñgpal cada-
giti saom iti amin ñga ibilinmonto mapa-
patayto; isuna laeñg a bumilegca ken
umiñgelca.

Dagiti agsimisim maibaonda idiay Jerico; idinto a mabirucda, mailemmeñgda ken Raab ken mapagawidda.

2 Ket ni Josue ñga anac ni Nun imbaon-
na manipud Setim dagiti dua ñga ag-
siim iti nalimed unay, a kinunana cada-
cuada, Incayo, imatañganyo ti daga, ken
ti Jerico. Isuda napanda, ket simrecda
iti balay ti maysa a babai a balañgcantis
a managan Raab, ket nagdagúsda sadiay.
2 Ket isut' idi naidamag iti ari ti
Jerico, anacuna, Adtoy a tattao cadagiti
annac ti Israel immayda ditoy ita a rabii
a mañgsiim iti daga.
3 Ket idin ti ari ti Jerico nagbaon ken
ni Raab, a kinunana, Iruarmo dagiti tat-
tao ñga immayda kenca, ket simrecda iti
balaymo; ta immayda a mañgsiim iti
isu-amin a daga.
4 Ñgem di babai innalana dagidi dua a
tattao, ket inlemmeñgna ida; ket kinu-
nana, Wen, dagiti tattao immayda caniac:
ñgem saanco ñga ammo no taga anoda idi:
5 ket naaramid a idi umadani ti panna-
capunit ti ruañgan, idi nasipñgeten dagidi
a tattao rimmuarda; ket diac ammo no
sadino ti napananda; surutenyo ida iti
madarás, ta abutenyo ida.
6 Ñgem isu pinaulina ida iti pañgate-
pan, ket inlemmeñgna ida cadagiti poon
ti lino ñga inurnosna iti rabaw ti paña-
tepan.
7 Ket dagiti tattao kinamatda ida iti
dalan ñga agturoñg iti Jordan agiñgga
cadagiti pagballasiwan: ket apaman a
dagidiay nagcamat cadacuada nacaruarda,
rinipcanda di ruañgan.

8 Ket idi dida pay nagidda, isu immuli
a napan cadacuada iti rabaw ti pañgatepan;
9 ket kinunana cadagiti tattao, siac
ammoc a ni Jehova intedna cadacayo
daytoy a daga, ket dacami mabuteñgcami
a gapu cadacayo: ket dagiti amin ñga
agnaed iti daga agrunawda iti sañgoyo.
10 Ta nañgegmi a ni Jehova pinagma-
gana dagiti danum ti Baybay a Nalabaga
iti sañgoananyo, idi a rimmuarcayo sadi
Egipto; ken daydi inaramidyo cadagiti
dua ñga ar-ari dagiti Amorreo, a nagyanda
idi iti ballasiw ti Jordan, da Sejon ken
Og, isuda a pinapatayyo a tinalipupus.
11 Idinto a nañgegmi daydi nagrunaw
ti pusomi, awanen ti natda ñga iñgel iti
uray maysa, a gapu cadacayo. Ta ni Je-
hova a Diosyo, isut' Dios idiay ñgato sadi
lañgit, ken iti baba ditoy daga.
12 Agdawatac ñgarud cadacayo itatta,
a pagsapataandac ken ni Jehova, ñga iti
cas panañgñgaasic cadacayo, castanto met
ti aramidenyo iti balay ni amac, ket
iccandac iti napudno a tanda;
13 ket biagenyonto ni amac ken ni
inac, ken dagiti cacabsatco a lallaki ken
babbai, ken amin daydiay ñga isut' cucua-
da, ket ispalenyonto dagiti biagmi iti
patay.
14 Ket dagiti tattao kinunada kencuana,
Ti biagmi maipaay iti biagmo, no dicayto
ipalgac coma daytoy a panggepmi; ket
isunto, ñga intono ni Jehova itedna cada-
cami daytoy a daga, agaramidcaminto ken-
ca a sicacaasi ken sipupudno.

15 Idin isu pinaulogna ida iti maysa a
tali iti tawa: ta ti balayna adda idi iti
rabaw ti bacud ti ili; ket isu nagtaeñg idi
iti rabaw ti bacud.
16 Ket kinunana cadacuada, Incayo iti
bantay: di la ket ta dagiti cumamat,
matumpuñgandacayo: ket agyancayo idi-
ay a silelemmeñg iti tallo ñga aldaw,
iñgganat' dagidiay ñga agcamat cadacayo,
agawidda, ket iti calpasanna incayto iti
dalanyo.
17 Ket dagiti lallaki kinunada kencua-
na, Dacami dicamto mapabasol iti sapatam
isu a pinaisapatam cadacami.
18 Kitaem ta intono sumreccami iti
daga, sica igalutmonto daytoy a tali a
nalabaga iti tawa isu a nañgyulogam cada-
cami, ket sica ummoñgemto iti balaymo
ni amam ken ni inam, dagiti cacabsatmo
ken amin a cabbalay ni amam.
19 Ket isunto, a siasinoman a rumuar
cadagiti ruañgan ti balaymo a mapan iti
calzada,ti darana addanto iti rabaw ti olo-
na,ket awanto ti basolmi: ket uray si-
asinoman a makinaedto kenca iti balaymo,
ti darana adda iti rabaw ti olomi no ad-
danto ima a mañgsagid kencuana.
20 Ñgem no sica ipalgacmonto daytoy
a panggepmi, dacami ñgarud dicamto
mapabasol iti daytoy a sapatam isu a pi-
naisapatam cadacami.
21 Isu simmuñgbat, Cas ti kinunayo,
castanto coma. Ket iti castoy imbaonna
ida, ket napandan; ket ingalutna di tali a
nalabaga iti tawa.

22 Ket rimmuarda, ket nacagtengda
iti bantay ket nagyanda idiay iti tallo nga
aldaw, aginggat' dida nagawid dagiti nag-
camat cadacuada; ket dagidi nagcamat,
nagbirucda cadacuada iti amin a daldalan,
ngem dida nasaracan ida.
23 Ket idinto a binaliwanda ti pagnada
dagidi dua a tattao simmalogda iti ban-
tay, ket naglasatda, ket immayda ken
ni Josue nga anac ni Nun; ket sinaritada
amin dagiti napasamacda.
24 Ket kinunada ken ni Josue, Pudno
a ni Jehova inyawatna amin a daga
cadagiti imatayo; ket maysa pay, amin
dagiti agnaed iti daga agrunawda iti sa-
ngotayo.

Ti ornos a maipapan iti panangballasiw iti Jordan. Ti ili agballasiw iti Jordan.

3 Ket ni Josue bimmangon a nasapa iti
bigat; ket immalisda nanipud Setim,
ket immayda aginggana t' Jordan, isu, ken
amin dagiti annac ti Israel; ket nagyanda
sadiay iti sacbay ti ibaballasiwda.
2 Ket naaramid idi calpasan ti tallo
nga aldaw, a dagiti agturturay naglasatda
idi iti nagtengngaan ti pacarso;
3 ket nagbilinda iti ili, a kinunada,
Intono makitayo coma ti lacasa ti tulag ni
Jehova a Diosyo, ken dagiti sacerdote a
dagiti Levitas nga agawit kencuana, da-
cayo umaliscayo iti yanyo, ket sumurot-
cayo kencuana.
4 Ngem addanto pacaibaetanyo kencua-
na a cas iti rucod ti dua ribu a sico: di-
cayto dumenna kencuana: tapno maam-
moanyo coma ti dalan isu nga ayenyo:
agsipud ta dacayo dicay naglasatan idi
sacbay itatta daytoy a dalan.
5 Ket ni Josue kinunana iti ili: Santi-
ficarenyo dagiti bagiyo, ta ni Jehova ag-
aramidto no bigat iti tengngayo cadagiti
datdatlag.
6 Ket ni Josue nagsao cadagiti sacer-
dote, a kinunana, Alaenyo ti lacasa ti
tulag, ket agballasiwcayo iti masangoanan
ti ili. Ket isuda innalada ti lacasa ti
tulag, ket napanda idi una ti ili.

7 Ket ni Jehova kinunana ken ni Josue,
Itoy nga aldaw rugiancanto nga itan-oc iti
imatang ti amin nga Israel, tapno maam-
moanda coma, a cas ti caaddac idi ken ni
Moises, castanto ti caaddac kenca.
8 Ket ibilinmonto cadagiti sacerdote a
mangawit iti lacasa ti tulag, a cunaem,
Intono macaaycayo iti igid dagiti danda-
num ti Jordan, agtacdercayto a siseseccad
iti Jordan.
9 Ket ni Josue kinunana cadagiti annac
ti Israel, Umaycayo ditoy, ket imdengan-
yo dagiti sao ni Jehova a Diosyo.
10 Ket ni Josue kinunana, Ditoy ma-
ammoanyonto a ti Dios a sibibiag adda
iti nagtengngaanyo, ket isu pacsiatennan-
to a di bumurong iti sangoyo ti Cananeo,
ken ti Jetteo, ken ti Heveo, ken ti Fere-
zeo, ken ti Gergeseo, ken ti Amorreo, ken
ti Jebuseo.
11 Adtoy, ti lacasa ti tulag ti Apo ti
isu-amin a lubong agballasiw iti Jordan
iti sangoananyo.
12 Gapuna a mangalacayo iti sangapulo
ket dua a tattao cadagiti caputotan ti
Israel, iti tumunggal caputotan maysa a
tao.
13 Ket maaramidto, a intono dagiti
dapdapan dagiti sacsaca dagiti sacerdote
a mangawit iti lacasa ni Jehova, nga Apo
ti isu-amin a lubong, maisaaddanto cadagi-
ti dandanum ti Jordan, a dagiti dandanum
ti Jordan agbingaydanto, dagiti met laeng
dandanum a sumalog manipud surong;
ket agintecdanto iti sangcagabsuon.

14 Ket naaramid idi, nga idi a ti ili im-
malis nanipud cadagiti toltoldana, tapno
agballasiwda iti Jordan, dagiti sacerdote
a nagawit iti lacasa ti tulag addada iti
sangoanan ti ili;
15 ket idi a dagidi a nagawit idi lacasa
simrecda iti Jordan, ken dagiti sacsaca
dagiti sacerdote a nagawit idi lacasa
naitanebda idi igid ti danum (ta ti Jor-
dan aglippias iti amin a ngarngarabna iti
amin a tiempo ti panagani,)
16 a dagiti dandanum a sumalog idi
nga aggapu iti surong nagsardengda; ket
timmacderda iti maysa a gabsuon, iti
adayu idiay Adom, a ciudad nga adda
iti abay ti Sartan; ket dagidiay a nagsa-
log a nagturong iti baybay ti Arabah, iti
Baybay ti Asin met laeng, naibusdan
amin, ket ti ili nagballasiw idi iti batog
ti Jerico.
17 Ket dagiti sacerdote a nangawit idi
lacasa ti tulag ni Jehova nagtacderda a
siseseccad iti daga a namaga iti tengnga ti
Jordan; ket isu-amin nga Israel nagbal-
lasiw iti daga a namaga, aginggat' amin
a nacion nalpasda a nagballasiw iti Jor
dan.

Dagiti batbato a pacalaglagipan naala iti Jordan ket naipatacderda idiay Galgal.

4 Ket naaramid, ñga idi a dagiti isu-amin
a nacion nalpasda a nagballasiw idi
Jordan, a ni Jehova nagsao ken ni Josue,
a kinunana,
2 Mañgalacayo iti sañgapulo ket dua a
tattao iti ili, iti tuñggal caputotan maysa
a tao,
3 ket ibilinyo cadacuada, a cunaen,
Mañgalacayo manipud iti teñgñga ti
Jordan, iti lugar a nagtacderan a siseseccad
dagiti saca dagiti sacerdote, iti sañgapulo
ket dua a bato, ket itugotyo ida cadacayo
ket idissoyo ida, iti pagdagusanyo isu a
pagdagusanyonto itoy a rabii.
4 Ni Josue nañgayab ñgarud cadagiti
sañgapulo ket dua a tattao ñga insaganana
ñga annac ti Israel, iti tuñggal caputotan
maysa a tao:
5 ket ni Josue kinunana cadacuada,
Magnacayo iti sañgoanan ti lacasa ni
Jehova a Diosyo iti teñgñga ti Jordan,
ket tuñggal tao cadacayo mañgibaclay
coma iti maysa a bato, a cas mayalubog
iti bilañg dagiti caputotan dagiti annac ti
Israel;
6 tapno daytoy isu coma ti pagilasinan
cadacayo, ñga, intono dagiti annacyo sa-
ludsodenda iti umay a tiempo, a cunaenda,
Ania aya ti pañgipapananyo cadagitoy a
batbato?
7 Ket iti casta cunayonto cadacuada,
Agsipud ta dagiti danum ti Jordan nag-
bisñgayda iti sañgoanan ti lacasa ti tulag ni
Jehova; idi naiballasiw idiay Jordan,
dagiti danum ti Jordan nagbisñgayda:
ket dagitoy a batbato isudanto ti pacalag-
lagipan cadagiti annac ti Israel iti agna-
nayon.

8 Ket dagiti annac ti Israel inaramidda
iti casta a cas imbilin ni Josue, ket na-
ñgalada iti sañgapulo ket dua a batbato iti
teñgñga ti Jordan, cas sinao ni Jehova
ken ni Josue, cas iti bilañg dagiti
caputotan dagiti annac ti Israel; ket in-
tugotda ida iti nagdagusanda, ket indis-
soda ida sadiay.
9 Ket ni Josue nañgicabil iti sañgapulo
ket dua a batbato iti teñgñga ti Jordan iti
disso a nagtacderan dagiti sacsaca dagiti
sacerdote a nañgawit idi lacasa ti tulag:
ket addada idiay agiñgga itoy ñga aldaw.
10 Ta dagiti sacerdote a nañgawit idi
lacasa nagtacderda iti teñgñga ti Jordan,
agiñgganat' di naturpos amin a banag a ni
Jehova imbilinna ken Josue a saoenna
cadagiti tattao, cas mayalubog cadagiti
isu-amin ñga imbilin idi ni Moises ken ni
Josue: ket dagiti tattao nagdarasda ket
nagballasiwda.
11 Ket naaramid, ñga idi amin dagiti
tattao nalpasda a nagballasiw, a di lacasa
ni Jehova naiballasiw, ken dagiti sacerdote,
iti sañgo dagiti tattao.
12 Ket dagiti annac ni Ruben, ken
dagiti annac ni Gad, ken ti cagudua ti
caputotan ni Manases nagballasiwda a
siiigam iti sañgoanan dagiti annac ti
Israel, a cas sinao ni Moises cadacuada:
13 aguppat a pulo a ribu dagiti nasagana
a siiigam a makigubat nagballasiwda iti
sañgo ni Jehova a napan iti pagbabacalan,
cadagiti tay-ac ti Jerico.
14 Iti daydi ñga aldaw ni Jehova
intan-ocna ni Josue iti saclañg ti isu-amin
ñga Israel; ket nagbuteñgda kencuana a
cas iti panagbuteñgda ken Moises iti amin
ñga aldaw ti panagbiagna.

15 Ket ni Jehova nagsao ken Josue, a
kinunana,
16 Bilinem dagiti sacerdote ñga agawit
iti lacasa ti tulag, a bumañgcagda iti
Jordan.
17 Ni Josue ñgarud binilinna dagiti
sacerdote, a kinunana, Bumañgcagcayo
iti Jordan.
18 Ket naaramid, ñga idi a dagiti sacer-
dote a nañgawit idi lacasa ti tulag ni
Jehova bimmañgcagda nanipud iti teñg-
ñga ti Jordan, ket dagiti dapan dagiti
sacsaca dagiti sacerdote naitacdañgda iti
namaga a daga, a dagiti danum ti Jordan
nagsublida iti lugarda, ket naglippiasda
cadagiti isu-amin a ñgarabna, a cas met la
idi cagagapuda.

19 Ket dagiti tattao bimmañgcagda
idiay Jordan iti maicasañgapulo ñga al-
daw ti umuna a bulan, ket nagpacarsoda
idiay Galgal, iti beddeñg a daya ti Jerico.
20 Ket dagidi sañgapulo ket dua a bato,
ñga innalada idiay Jordan, ni Josue in-
saadna ida idiay Galgal.
21 Ket nagsao cadagiti annac ti Israel,
a kinunana, Intono dagiti annacyo salud-
sodendanto cadagiti ammada iti umay a
tiempo, a cunaenda, Ania ti caipapanan
dagitoy a batbato?
22 Isunton ti panañgipacaammoyo coma
cadagiti annacyo, a cunaenyo, Ti Israel
nagballasiw itoy Jordan iti namaga a
daga.

23 Ta ni Jehova a Diosyo pinagmagana
dagiti danum ti Jordan nanipud iti sañgo-
yo, iñgganat' nacaballasiwcayo, a cas in-
aramid ni Jehova a Diosyo iti Baybay a
Nalabaga, isu a pinagmagana iti sañgoa-
nanmi, iñgganat' nacaballasiwcami idi;
24 tapno isu-amin a tattao ditoy lubong
maammoanda coma ti ima ni Jehova, nga
isut' mannacabalin: tapno agbuteñgcayo
coma ken Jehova a Diosyo iti agnanayon.

*Dagiti Cananeo mapakigtotda. Ti panañg-
ñgilin iti pascua. Ti mana agsardeñg.
Ti sirmata ni Josue.*

5 Ket naaramid, ñga idi dagiti amin ñga
ar-ari dagiti Amorreo, ñga addada
iti ballasiw ti Jordan iti laudenna, ken
amin dagiti ar-ari dagiti Cananeo, ñga
adda iti igid ti baybay, nañgegda no
casano ti panañgpamaga ni Jehova cada-
giti danum ti Jordan nanipud iti sañgoa-
nan dagiti annac ti Israel, agiñgganat'
nacaballasiwcami, a dagiti puspusoda nag-
runawda, ket awanen ti iñgel cadacuada,
a gapu cadagiti annac ti Israel.

2 Iti daydi a tiempo kinuna ni Jehova
ken ni Josue, Mañgaramidca cadagiti
camcampit a pamulináwen ket cugitem
manen a piduaen dagiti annac ti Israel.
3 Ket ni Josue nañgaramid cadagiti
camcampit a pamulináwen, ket kinugitna
dagiti annac ti Israel idiay turod dagiti
nacugit.
4 Ket daytoy ti gapuna a nañgcugit idi
ni Josue: isu-amin a tattao a rimmuar
idiay Egipto, a lallaki, a dagiti amin a
tattao met laeñg ti gubat, natayda iti let-
añg iti dalan, iti calpasan ti iruruarda
idiay Egipto.
5 Ta isu-amin a tattao a rimmuar idiay
Egipto nacugitda; ñgem isu-amin a tattao
a nayanac iti let-añg iti dalan idi nagga-
puda idiay Egipto, saanda a nacugit.
6 Ta dagiti annac ti Israel nagnada iti
uppat a pulo a tawen idiay let-añg, agiñg-
ga cadagiti isu-amin a nacion, a cadagiti
tattao met laeñg ti gubat a rimmuar idiay
Egipto, naibusda, agsipud ta dida im-
pañgag ti timec ni Jehova; isuda a nañgi-
sapataan ni Jehova a dina palubosan ida
a cumita iti daga isu ñga insapata ni Je-
hova cadagiti ammada ñga itedna coma
cadacami, maysa a daga a pagayusan ti
gatas ken diró.
7 Ket dagiti annacna, isuda a binañgon-
na iti saadda, ni Josue kinugitna ida: ta
saanda a nacugit, agsipud ta dida kinugit
ida iti dalan.
8 Ket naaramid, ñga idi nalpasda a kinu-
git amin a nacion, a nagyanda cadagiti
disdissoda idiay pacarso, agiñgganat' na-
imbaganda.
9 Ket ni Jehova kinunana ken Josue,
Itoy ñga aldaw inlisic cadacayo ti panna-
cababalaw ti Egipto. Gapuna a ti nagan
daydiay a lugar isut' idi Galgal, iñgganat'
itoy ñga aldaw.

10 Ket dagiti annac ti Israel nagtoldada
idiay Galgal; ket nagpascuada idi maica-
sañgapulo ket uppat ñga aldaw ti bulan
iti rumabii cadagiti tanap ti Jerico.
11 Ket nañganda iti apit ti daga iti
bigat iti calpasan ti pascua, cadagiti bi-
biñgca ñga awan levadurada ken bucbukel
a kinirog, iti daydi met la ñga aldaw.
12 Ket ti mana nagsardeñg iti bigat, idi
calpasan ti pannacacaanda iti apit ti
daga; dagiti annac ti Israel awanen ti
manada uray caano; no di ket nañganda
iti buñga ti daga ti Canaan iti daydi a
tawen.

13 Ket naaramid, ñga idi a ni Josue adda
iti denna ti Jerico, ñga intañgadna dagiti
matana ket kimmita, ket adtoy, ti maysa
a lalaki a nagtacder iti sañgona a siaasut
ti campilanna idi imana: ket ni Josue
immasideg kencuana, ket kinunana ken-
cuana, ¿Sicat' caduami? ¿wenno sicat'
cabusormi?
14 Ket isu kinunana, Saan; ñgem siac
cas ti principe ti buyot ni Jehova ñga
umayac ita. Ket ni Josue nagpacleb iti
daga, ket nagdaydayaw, ket kinunana
kencuana, Ania ti cuna ni Apoc iti adi-
penna?
15 Ket ti principe ti buyot ni Jehova
kinunana ken Josue, Iccatem ta zapatosmo
ita sacam; ta iti disso a nagtacderam isut'
nasantoan. Ket ni Josue tinuñgpalna a
casta.

*Ti pannacalawlaw ken pannacadadael ti
Jerico.*

6 Ti Jerico napunitan a naimbag a gapu
cadagiti annac ti Israel: awan a pulos
ti macaruar ket awan met ti macastrec.
2 Ket ni Jehova kinunana ken Josue,
Kitaem, inyawatco ita imam ti Jerico,
ken iti arina, ken dagiti tattao a maiñgel.
3 Ket lawlawemto ti ciudad, amin da-
giti tattao ti gubat, lawlawenyonto iti

maminsan ti ciudad. Castanto ti aramidem
iti innem nğa aldaw.
4 Ket pito a sacerdote mangicuyog-
danto iti pito a tanğguyob a sara ti carcar-
nero a lallaki iti sanğo ti lacasa: ket iti
maicapito nğa aldaw lawlawenyonto ti
ciudad iti maminpito a dáras, ket dagiti
sacerdote paguniendanto dagiti tanğtanğ-
guyob.
5 Ket isunto, nğa, intono pagtimkenda a
napaut ti sara ti carnero a lalaki, ken into-
no manğegyo ti timec ti tanğguyob, isu-
amin a tattao agriawdanto iti natbag nğa
ariwawa; ket ti bacud ti ciudad margaayto
a masinanap, ket dagiti tattao sumanğ-at-
danto tunğgal maysa a sililinteg iti sanğoa-
nanna.
6 Ket ni Josue nğa anac ni Nun inaya-
banna dagiti sacerdote, ket kinunana
cadacuada, Alaenyo ti lacasa ti tulag, ket
pito a sacerdote manğicuyogda coma iti
pito a tanğtanğguyob a sara ti carcarnero
a lallaki iti sanğoanan ti lacasa ni Jehova.
7 Ket isuda kinunada cadagiti tattao,
Magnacayo, ket lawlawenyo ti ciudad, ket
dagiti siiigam a tattao magnada coma iti
sanğoanan ti lacasa ni Jehova.

8 Ket isu idi a casta, nğa, idi a ni Josue
nagsao cadagiti tattao, dagiti pito a sacer-
dote a nanğicuyog iti pito a tanğtanğguyob
a sara ti carcarnero a lallaki nagnada iti
sanğoanan ni Jehova, ket pagpagunienda
dagiti tanğtanğguyob: ket ti lacasa ti tulag
ni Jehova sinurotna ida.
9 Ket dagiti siiigam a tattao napanda
iti sanğoanan dagiti sacerdote nğa agpag-
paguni idi cadagiti tanğtanğguyob, ket
dagiti buybuyot simmurotda idi lacasa,
dagiti sacerdote pagpagunienda dagiti tanğ-
guyob idi a magmagnada.
10 Ket ni Josue binilinna dagiti tattao,
a kinunana, Dicayto agririaw, saan coma a
manğeg ti timecyo, saanto a sumnğaw ti
uray ania a sao dita nğiwatyo, aginğgana
iti aldaw a pananğibagac cadacayo nğa
agriawcayo; isunton ti panagriawyo.
11 Iti casta pinailawlawna di lacasa ni
Jehova iti ciudad, a linicmutda iti namin-
san: ket napanda iti pacarso ket nagdagús-
da idi pacarso.

12 Ket ni Josue bimmanğon a nasapa
unay iti bigat, ket dagidi sacerdote binag-
catda di lacasa ni Jehova.
13 Ket dagiti pito a sacerdote a nanği-
cuyog iti pito a tanğtanğguyob a sara ti
carcarnero a lallaki iti sanğóanan ti lacasa
ni Jehova napanda a cancanayon, ket
pinagtimecda dagiti tanğtanğguyob: ket
dagiti siiigam a tattao napanda iti sanğoa-
nanda; ket dagiti buybuyot simmurotda
iti lacasa ni Jehova, *a dagiti sacerdote* pag-
timtimkenda dagiti tanğtanğguyobda idi
a magmagnada.
14 Ket iti maicadua nğa aldaw linaw-
lawda ti ciudad iti naminsan, ket nagsu-
blida iti pacarso: casta ti inaramidda iti
innem nğa aldaw.

15 Ket naaramid iti maicapito nğa al-
daw, a bimmanğonda a nasapa unay iti
parbanğon, ket linawlawda di ciudad iti
casdi met laenğ iti naminpito a dáras:
daydi laenğ nğa aldaw ti pananğlawlawda
iti ciudad iti naminpito a dáras.
16 Ket naaramid idi maicapito a dáras,
idi a dagiti sacerdote pinagunida dagiti
tanğtanğguyobda, a ni Josue kinunana
cadagiti tattao, Agriawcayo; ta ni Jehova
intedna cadacayo ti ciudad.
17 Ket ti ciudad maipaayto, isu met
laenğ ken dagiti isu-amin nğa adda iti
unegna, ken ni Jehova; ni laenğ Raab a
balanğcantis ti agbiagto, isu ken isu-amin
nğa adda a cadduana iti balay, agsipud ta
inlemmenğna dagiti nabaon nğa imbaon-
tayo.
18 Nğem dacayo, isuna laenğ a liclican-
yo ti banag a naipaay, di la ket ta idi nğa
impaayyo, no manğalacayo iti naipaay;
iti casta aramidenyo a mailunod ti pacar-
so ti Israel, ket isut' riribukenyo.
19 Nğem isu-amin a pirac ken balitoc,
ken alicamen a suer ken landoc nasantoan-
danto ken Jehova: mapandanto iti pag-
gamenğan ni Jehova.
20 Iti casta dagiti tattao nagpuccawda,
ket *dagiti sacerdote* pinagunida dagiti tanğ-
tanğguyobda: ket naaramid, idi a dagiti
tattao nanğegda di awenğ di tanğguyob, a
dagiti tattao nagpuccawda iti natbag nğa
ariwawa, ket di bacud nargaay a nasina-
nap, iti casta dagiti tattao simrecda iti
ciudad, tunğgal tao a sililinteg iti sanğona,
ket innalada di ciudad.
21 Ket pinatáyda nğa inkisap amin nğa
adda iti uneg ti ciudad, lalaki man ken
babai agpadpada, ubbinğ man ken lallacay
agpadpada, ken baca, ken carnero, ken
asno, iti tadem ti campilan.

22 Ket ni Josue kinunana cadagiti dua
a tattao a nagsiim iti daga, Sumreccayo iti
balay ti babai a balanğcantis, ket iruaryo

ditoy ti babai, ken isu-amin a cucuana, a
cas insapatayo kencuana.
23 Ket dagiti agtutubo a lallaki a nagsi-
im simrecda, ket inruarda ni Raab, ken ni
amana, ken ni inána, ken dagiti cacab-
satna, ken isu-amin a cucuana ; isu-amin a
cacabagianna casta met a inruarda ; ket
incabilda ida iti ruar ti pacarso ti Israel.
24 Ket pinuuranda di ciudad iti apuy,
ken isu-amin nğa adda kencuana ; ti laenğ
pirac, ken balitoc, ken dagiti alicamen a
suer ken landoc, ti indulinda iti pagga-
menğan ti balay ni Jehova.
25 Nğem ni Raab a balanğcantis, ken
dagiti cabbalay ni amana, ken amin a
cucuana, isuda laenğ ti inispal a nabiag ni
Josue ; ket *ni Raab* nagnaed iti tenğnğa
ti Israel inğgana itoy nğa aldaw, ta
inlemmenğna dagidi nabaon nğa imbaon
idi ni Josue a manğsiim iti Jerico.
26 Ket ni Josue incumitna cadacuada
ti maysa a sapata iti daydi a tiempo, a
kinunana, Mailunod ti tao iti saclanğ ni
Jehova, ti tumacder ken manğbanğon itoy
ciudad a Jerico : tinto manğicabil iti
cimientona matayto ti anacna nğa inauna,
ket tinto manğicabil cadagiti ruanğanna
matayto ti anacna nğa inaudi.
27 Iti casta ni Jehova adda idi ken ni
Josue ; ket ti damagna naisacnap iti isu-
amin a daga.

Ti pannacaabac ti Israel idiay Ai. Ti pannacasalunğasinğ ni Acan.

7 Nğem dagiti annac ti Israel naccara-
midda iti panaglabsinğ iti banag a
naipaay ; ta ni Acan, nğa anac a lalaki ni
Carmi, nğa anac a lalaki ni Zabdi, nğa
anac a lalaki ni Zare, ti caputotan ni Juda,
nanğala iti banag a naipaay : ket ti punğ-
tot ni Jehova simged a maibusor cadagiti
annac ti Israel.

2 Ket ni Josue nanğibaon cadagiti tat-
tao nanipud Jerico aginğgat' Ai, a caabay
ti Betaven, iti banğir ti Betel nğa agpa-
daya, ket nagsao cadacuada, a kinunana,
Sumanğ-atcayo ket siimenyo ti daga. Ket
dagiti tattao simmanğ-atda ket siniimda
ti Ai.
3 Ket nagsublida ken Josue, ket kinu-
nada kencuana, Dica coma pasanğ-aten
amin dagiti tattao ; no saan laenğ a dua
wenno tallo a ribu a tattao ti sumanğ-at
ken manğcabil iti Ai ; dica pagbannogen
amin a tattao idiay ; ta bassitda unay.
4 Iti casta simmanğ-atda idiay dagiti
tattao nğa agtallo a ribu : ket nagtarayda
nanipud iti sanğoanan dagiti tattao a tagá
Ai.
5 Ket dagiti tattao a tagá Ai nanğpatay-
da cadacuada iti agtallo pulo ket innem a
tattao ; ket kinamatda ida *nanipud* iti ru-
anğan inğganat' Sabarim, ket kinabilda
ida iti salugan : ket dagiti puso dagiti tat-
tao nagrunaw, ket nagbalin a cas danum.

6 Ket ni Josue pinigisna dagiti pagan-
anayna, ket nagpacleb iti daga iti sanğoa-
nan ti lacasa ni Jehova inğgana iti malem,
isu ken dagiti lallacay ti Israel ; ket tina-
pocanda dagiti ololoda.
7 Ket ni Josue kinunana, Ay, O Apo
Jehova, ania ti gapuna a inyegmo dagiti
isu-amin a tattao iti ballasiw ti Jordan,
tapno yawatnacami iti ima dagiti Amor-
reo, tapno papatayendacami? ¡sapay coma
ta napneccam ken nagbaticam la coman
iti ballasiw ti Jordan!
8 ¡O, Apo, anianto ti saoec, iti calpasan
a ti Israel timmallicud iti sanğoanan
dagiti cabusorna!
9 Ta dagiti Cananeo ken isu-amin nğa
agnaed iti daga isut' manğegdanto, ket
alicubcubendacamto, ket pucanendanto ti
naganmi iti daga: ¿ket anianto ti ar-
amidem a maipaay iti naindaclan a nagan-
mo?

10 Ket ni Jehova kinunana ken Josue,
Bumanğonca ; ania ti gapuna aya a
nagpaclebca?
11 Ti Israel nagbasol, wen, isuda sina-
lunğasinğda ti tulagco nğa imbilinco cada-
cuada : wen, isuda nanğalada iti banag a
naipaay, ket nagtacawda met, ken nagul-
bodda met ; ken isut' indulinda iti tenğnğa
dagiti al-alicamen ti balayda met laenğ.
12 Gapuna a dagiti annac ti Israel dida
mabalin ti agtacder iti sanğo dagiti cabu-
sorda ; timmallicuda iti sanğoanan dagiti
cabusorda, agsipud ta nagbalinda a na-
ilunod : uray caanoman awanacto cada-
cayon, malacasid no dadaelenyo ti naipaay
a banag nğa adda iti tenğnğayo.
13 Tumacderca, Santificarem dagiti tat-
tao, ket cunam, Agsantificarcayo cadacay
met laenğ aginğganat' bigat : ta castoy ti
cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, Adda
banag a naipaay iti tenğnğam, O Israel ;
dica mabalin ti agtacder iti sanğoanan
dagiti cabusormo, inğganat' dica ibellenğ
ti banag a naipaay manipud iti tenğnğayo.
14 Intono bigat nğarud mayasidegcayto
iti caputotantyo : ket maaramidto, a ti

caputotan nğa alaen ni Jehova umasideg-
to cadagiti finamfamilia; ket ti familia
nğa alaento ni Jehova umasidegto cadagiti
cabbalay; ket ti cabbalay nğa alaento ni
Jehova umasidegto a masaggaysa ti tao.
15 Ket maaramidto, a daydiayto maala
agraman ti banag a naipaay mapuuranto
iti apuy, isu ken isu-amin nğa adda ken-
cuana; agsipud ta sinalunğasingna ti tulag
ni Jehova, ken agsipud ta nanğaramid iti
kinamauyonğ iti Israel.

16 Iti casta ni Josue bimmanğon a
nasapa iti bigat, ket pinagaassidegna ti
Israel cadagiti pinutonputot: ket naala ti
caputotan ni Juda:
17 ket isu inyasidegna iti familia ni
Juda; ket innalana ti familia dagiti Zari-
tas: ket inyasidegna ti familia dagiti
Zaritas a sinaggaysa, ken naala ni Zabdi:
18 ket inyasidegna ti cabbalay a sinag-
gaysa: ket ni Acan, nğa anac a lalaki ni
Carmi, nğa anac a lalaki ni Zabdi, nğa
anac a lalaki ni Zari, ti caputotan ni Juda,
naala.
19 Ket ni Josue kinunana ken ni Acan,
Anacco, Itedmo, agdawatac kenca, ti pam-
madayaw ken Jehova, a Dios ti Israel, ket
agpudnoca kencuana: ket palawagem ca-
niac itatta no ania ti inaramidmo; dica
ilibac caniac.
20 Ket ni Acan simmunğbat ken Josue,
ket kinunana, Iti kinapudnona nacabaso-
lac iti maicaniwas ken Jehova, a Dios ti
Israel, ket castoy ket castoy ti inaramid-
co:
21 idi nakitac iti tenğnğa ti samsam ti
nasayaat a dalunğdonğ a taga Babilonia,
ken dua a gasut a siclo a pirac, ken maysa
a benğnğal a balitoc a limapulo a siclo ti
gantinğna, idin inagumac ida, ket innalac
ida; ket adtoy, a nailemmenğda iti daga
iti tenğnğa ti toldac, ket ti pirac iti ba-
bana.

22 Iti casta ni Josue nagbaon cadagiti
babaonen, ket nagtarayda a napan iti
tolda; ket, adtoy, a nailemmenğ iti tol-
dana, ket ti pirac iti babana.
23 Ket innalada idi nanipud iti tenğnğa
ti tolda, ket inyegda ida ken Josue, ken
cadagiti isu-amin nğa annac ti Israel: ket
indissoda ida iti sanğoanan ni Jehova.
24 Ket ni Josue, ken isu-amin nğa Is-
rael a kimmuyog kencuana, innalada ni
Acan nğa anac a lalaki ni Zare ken ti
pirac, ken ti dalunğdonğ ken ti benğnğal a
balitoc, ken dagiti annacna a lallaki, ken
annacna a babbai, dagiti bacbacana, ken
dagiti as-asnona, ken dagiti carnerona, ken
ti toldana, ken isu-amin nğa adda kencua-
na: ket inyegda ida iti lobonğ ti Acor.
25 Ket ni Josue kinunana, Apayapay
aya a riniribucnacami? ni Jehova riribu-
kennaca itoy nğa aldaw. Ket isu-amin a
Israelitas isut' inuburda cadagiti batbato;
ket pinuuranda ida, ket inuburda ida cada-
giti batbato.
26 Ket namatacderda iti rabawna iti
dackel a gabsuon ti bato iti daydi nğa
aldaw; ket ni Jehova nagbaw-inğ nanipud
iti kinarunğsot ti punğtotna. Gapuna a ti
nagan daydiay a lugar nanagan, Ti lobonğ
ti Acor* inğgana itoy nğa aldaw.

Ti panagsagana ti maicaddua a gubat a maibusor iti Ai. Ti pannacadadael ti Ai. Ti panagsurat ken panagbasa iti linteg idiay Ebal.

8 Ket ni Jehova kinunana ken Josue,
Dica agbutenğ, ken dica met agcullay-
aw: alaem amin a tattao ti gubat kenca, ket
tumacderca, sumanğ-atca idiay Ai; kitaem,
nğa inyawatco ita imam ti ari ti Ai, ken
dagiti tattaona, ken ti ciudadna, ken ti
dagana;
2 ket aramidemto iti Ai ken iti arina ti
cas inaramidmo iti Jerico ken iti arina:
isuna laenğ ti samsamna, ken dagiti an-ani-
malna, ti alaemto a cayawyo: manğisaadca
kenca iti maysa a pagsaneban a maipaay
iti ciudad iti licudanna.

3 Iti casta ni Josue timmacder, ken
amin dagiti tattao ti gubat, a in sumanğ-
at idiay Ai: ket ni Josue pimmili iti tallo
ribu a tattao, tattao a mamainğel, ket im-
baonna ida iti rabii.
4 Ket imbilinna cadacuada, a kinunana,
Adtoy, agsanebcayto a maibusor iti ciu-
dad, iti licudan ti ciudad; dicay adayuan
unay ti ciudad, no di ket sisasaganacayo
amin:
5 ket siac, ken amin dagiti tattao nğa
adda caniac, umadanicamto iti ciudad.
Ket maaramidto, nğa intono rumuarda a
sumaranğet cadacami, a cas idi immuna,
nğa agtaraycaminto manipud iti sanğoa-
nanda;
6 ket surotendacaminto, inğganat' di-
cam madutdot ida manipud iti ciudad; ta

---

* *Acor*: cayatna a saoen; *Ti pannaca-riribuc.*

cunadanto, nagtarayda iti sañgotayo a cas
idi immun-una: iti casta ñga agtaraycaminto manipud iti sañgoananda.
7 Ket tumacdercayto iti pagsaneban, ket
alaenyonto ti ciudad: ta ni Jehova a
Diosyo isut' yawatnanto ita imayo.
8 Ket isunto, ñga intono malas-udanyo
ti ciudad, puuranyonto ti ciudad; a cas
iti sao ni Jehova ti aramidenyonto: kitaenyo, ñga imbilinco cadacayo.
9 Ket ni Josue imbaonna ida: ket
napanda iti pagsaneban, ket nagyanda iti
nagbaetan ti Betel ken Ai, iti deppaar a
laud ti Ai: ñgem ni Josue nakipagdagús
cadagiti tattao iti daydi a rabii.

10 Ket ni Josue bimmañgon a nasapa
iti bigat, ket inurnosna dagiti tattao, ket
simmañg-atda, isu ken dagiti lallacay ti
Israel, iti sañgo dagiti tattao sadi Ai.
11 Ket isu-amin dagiti tattao, a dagiti
met laeñg tattao ti gubat ñga adda kencuana, simmañg-atda, ket dimteñgda, ket
immayda iti sañgo ti ciudad, ket nagpacarsoda iti abay ñga amianan ti Ai: ket
adda lobong a naibaet kencuana ken iti
Ai.
12 Ket nañgala iti aglima a ribu a
tattao, ket incabilna ida iti pagsaneban iti
nagbaetan ti Betel ken Ai, iti deppaar a
laud ti ciudad.
13 Iti casta insaadna dagiti tattao, a ti
met laeñg amin a buyot ñga adda iti
deppaar ñga amianan ti ciudad, ken
dagiti agsaneb addada iti bañgir a laud
ti ciudad; ket ni Josue napan iti daydi a
rabii iti nagteñgñgaan ti lobong.
14 Ket naaramid idi a ti ari ti Ai
isut' nakitana, nagdardarás ket bimmañgon a nasapa, ket dagiti tattao ti ciudad
rimmuarda a mañggubat a maibusor iti
Israel, isu ken dagiti isu-amin a tattaona,
iti tiempo a natudiñgan, iti sañgoanan ti
Arabah; ñgem dina ammo ñga adda maysa
a pagsaneban a maibusor kencuana iti licudan ti ciudad.
15 Ket ni Josue ken amin ñga Israel
inaramidda ti cas la no maabacda iti
sañgoananda, ket nagtarayda iti dalan ñga
agpalet-añg.
16 Ket isu-amin dagiti tattao ñga adda
iti ciudad naayabanda a naummong a cumamat cadacuada; ket sinurotda ni Josue,
ket nairuarda iti ciudad.
17 Ket awan ti nabati a tao idiay Ai
wenno idiay Betel, a saan a napan kimmamat iti Israel: ket pinanawanda ti ciudad
a silulucat, ket kinamatda ti Israel.
18 Ket ni Jehova kinunana ken Josue,
Itayagmo ta gayáñg ñga adda ita imam a
iturongmo iti Ai; ta isut' yawatconto ita
imam. Ket ni Josue intayagna di gayáñg
ñga adda idi imana a maiturong iti ciudad.
19 Ket dagiti agsaneb timmacderda iti
nasiñgdat iti yanda, ken nagtarayda idi
apaman ñga intayagna di imana, ket sinerrecda di ciudad ket innalada: ket nagsiglatda, ket pinuuranda di ciudad.
20 Ket idi a dagiti tattao ti Ai timmalliawda iti licudanda, kimmitada, ket,
adtoy, a ti asoc ti ciudad umuli idi ñga
agpalañgit, ket awan ti pannacabalinda
ñga agtalaw itoy a dalan wenno idiay
a dalan; ket dagiti tattao a nagtalawda
idi a nagpalet-añg simmañgoda cadagidi
agcamcamat.
21 Ket idi a ni Josue ken isu-amin
ñga Israel nakitada a dagiti agsaneb naaladan ti ciudad ken di asoc ti ciudad
umuli idi, iti casta nagsublida manen, ket
pinapatayda dagiti tattao ti Ai.
22 Ket dagiti dadduma rimmuarda iti
ciudad a bumosor cadcuada; iti casta ñga
addada idi iti teñgñga ti Israel, dagiti
dadduma itoy a sikigan, ket dagiti dadduma idiay a sikigan: ket kinabilda ida,
iti casta ñga awan ti tiniddada cadacuada
wenno nacatalaw.
23 Ket ti ari ti Ai innalada a sibibiag
ket isut' inyegda ken Josue.

24 Ket naaramid, idi a ti Israel nauñgpotna ti panagpapatayna cadagiti isu-amin
a naed ti Ai iti away, iti let-añg a nagsurotanda cadacuada, ket napasagda amin
iti tadem ti campilan, iñgganat' napucawda, ket iti casta ñga isu-amin ñga Israel
nagsublida iti Ai ket isut' kinabilda iti
tadem ti campilan.
25 Ket ti dagup ti napasag iti daydi
ñga aldaw, lallaki ken babbai, sañgapulo
ket dua a ribu, ñga amin met laeñg a
tattao ti Ai.
26 Ta ni Josue dina binaw-iñg di imana
isu a pinañgitayagna idi gayáñg, iñgganat'
napucawna a natalipupus amin dagiti
tattao ti Ai.
27 Dagiti laeñg an-animal ken dagiti
sinamsam ti ciudad ti innala ti Israel a
kinayawan a maipaay cadacuada, a mayalubog iti sao ni Jehova, ñga imbilinna ken
Josue.
28 Casta ti panañgpuur ni Josue iti Ai,
ket isut' inaramidna a maysa a gabsuon
ñga agnanayon, maysa a kinawalañgwalañg met laeñg, iñggana itoy ñga aldaw.

29 Ket binitayna ti ari ti Ai aginğ-
gana iti rumabii: ket idi a ti init bumaba
ni Josue nagbilin, ket imbabada di banğ-
cayna idi cayo, ket isut' impalladawda iti
ridaw ti ruanğan ti ciudad, ket ginabu-
randa iti dackel a gabsuon dagiti batbato,
aginğgana itoy nğa aldaw.

30 Idin ni Josue nanğbanğon iti altar
ken Jehova, a Dios ti Israel, idiay bantay
Ebal,
31 cas imbilin ni Moises nğa adipen ni
Jehova cadagiti annac ti Israel, cas nai-
surat iti libro ti linteg ni Moises, maysa
nğa altar a batbato a di natagaan, nğa iti
rabawda awan ti siasinoman a tao a nanğ-
inğato iti landoc: ket kencuana nanğida-
tonda ken Jehova cadagiti datdaton a ma-
puuran, ken nanğirucbabda cadagiti dat-
daton ti cappia.
32 Ket idiay insuratna iti rabaw dagiti
batbato ti maysa a copia ti linteg ni Moi-
ses, isu nğa insuratna iti imatanğ dagiti
annac ti Israel.
33 Ket isu-amin nğa Israel, ken dagiti
lallacayda ken dagiti agturturay ken da-
giti oc-ocomda, nagtacderda iti daytoy a
sikigan ti lacasa ken iti dayta a sikigan
iti sanğoanan dagiti sacerdote a Levitas, a
nanğawit idi lacasa ti tulag ni Jehova, no
casano iti umili casta met cadagiti gan-
gannaet; iti cagudduada iti sanğo ti bantay
Garizim, ket ti caguddua iti sanğo ti
bantay Ebal; cas imbilin ni Moises nğa
adipen ni Jehova idi unana, tapno bendi-
cionanda coma dagiti tattao ti Israel.
34 Ket sana insaganad a imbasa dagiti
isu-amin a sasao ti linteg, ti bendicion
ken ti lunod, cas mayalubog iti amin nğa
adda a maisurat iti libro ti linteg.
35 Awan idi ti sao ti isu-amin nğa
imbilin ni Moises, a ni Josue dina imbasa
iti sanğo ti isu-amin a gimonğ ti Israel,
cadagiti babbai ken ububbinğ, ken cadagiti
gangannaet nğa adda cadacuada idi.

Dagiti Cananeo agsaganada a maibusor ken Josue. Ti sicap dagiti Gabaonitas; dagiti Gabaonitas maadipenda.

9 Ket naaramid, nğa idi nğa isu-amin
dagiti ar-ari nğa addada idi iti bal-
lasiw ti Jordan, iti caturodan, ken ca-
dagiti tantanap, ken iti isu-amin a igid ti
dackel a taaw iti sanğo ti Libano, dagiti
Jetteo, Amorreo, Cananeo, Ferezeo, He-
veo, ken Jebuseo, nanğegda;
2 a naguummongda, tapno makigubatda
ken Josue ken iti Israel iti maymaysa a
timpuyog.

3 Nğem idi a dagiti agnaed ti Gabaon
nanğegda no ania ti inaramid idi ni Josue
iti Jerico ken iti Ai,
4 isuda nanğaramatda met iti sicap, ket
napanda idi ket nagaramidda a casda la
nabaon, ket nanğalada cadagiti supsupot a
daan iti rabaw ti asnoda, ken cadagiti
lallalat *a pagiccan* ti arac, nğa daan ken
napigis, ken napunğgos,
5 ken zapzapatos a daan ken tacuptacup
cadagiti sacsacada, ken cawcawes a daan
cadacuada; ken isu-amin a tinapay a
balonda namagaanen ken binuot unay idi.
6 Ket immayda idi ken Josue idiay
pacarso idiay Galgal, ket kinunada ken-
cuana, ken cadagiti tattao ti Israel,
Dacami naggapucami iti adayu unay a
daga: makinomocayo nğarud itatta cada-
cami.
7 Ket dagiti tattao ti Israel kinu-
nada idi cadagiti Heveo, Nalabit nğatá
nğa agnaedcayo iti nagtenğnğaanmi; ¿ket
casano nğarud ti pannakinomomi cada-
cayo?
8 Ket isuda kinunada ken Josue, Dacami
dagiti adipenmo. Ket ni Josue kinunana
cadacuada, ¿Siasinocayo aya? ken sadino
aya ti naggapuanyo?
9 Ket isuda kinunada kencuana, Mani-
pud iti adayu unay a daga dagiti adi-
penmo immayda a gapu iti nagan ni Je-
hova a Diosmo: ta nanğegmi ti damagna,
ken isu-amin a banag nğa inararamidna
idiay Egipto,
10 ken isu-amin nğa inaramidna cada-
giti dua nğa ar-ari dagiti Amorreo, nğa
addada idi iti ballasiw ti Jordan, ken
Sejon nğa ari ti Jesebon, ken ni Og nğa
ari ti Basan, nğa addada idi sadi Astarot.
11 Ket dagiti lallacaymi ken amin da-
giti agnaed iti dagámi nagsaoda cadacami,
a kinunada, Manğalacayo cadagita imima-
yo iti balon nğa agpaay iti dalan, ket in-
cayo a sumabet cadacuada, ket cunaenyo
cadacuada, Dacami dagiti adipenyo: ket
makinomocayo itatta cadacami.
12 Daytoy tinapaymi innalami idi a
nabara cadagiti balbalaymi a maipaay iti
dalan iti daydi aldaw nğa iruruarmi a
umay cadacayo; nğem ita, adtoy, a nama-
gan, ken binuot unay;
13 dagitoy lallat ti arac, a pinunnomi,
babbaroda idi; adtoyda, ket adtoy, a na-
pigisdan: ket dagitoy cawcawesmi ken zap-

zapatosmi daanda unayen a gapu iti caun-
day ti pannagna.
14 Ket dagiti tattao ti Israel innalada
idi ti balonda, ket dida nagsalsaludsod iti
patigmaan ti n̄giwat ni Jehova.
15 Ket ni Josue nakicappia idi cadacua-
da, ket nakinomo cadacuada a tiddaenna
ida a sibibiag. Ket dagiti pan̄guloen ti
gimon̄ nagsapatada idi cadacuada.

16 Ket naaramid idi naturpos ti tallo
n̄ga aldaw iti calpasan ti pannakitulagda
cadacuada, a nan̄egda n̄ga isuda idi dagiti
cacaarrubada, ket agnaedda idi iti nagten̄-
n̄gaanda.
17 Ket dagiti annac ti Israel nagnada,
ket dimten̄da cadagiti ciudadda iti mai-
catlo n̄ga aldaw. Ket dagiti ciudadda
isuda idi ti Gabaon, ken Cafira, ken Berot,
ken Cariat-jarim.
18 Ket dagiti annac ti Israel saanda a
kinabil ida idi, agsipud ta dagiti pan̄guloen
ti gimon̄ insapatada cadacuada gapu ken
Jehova, a Dios ti Israel. Ket isu-amin a
gimon̄ nagtanabutob idi a maibusor cada-
giti pan̄guloen.
19 N̄gem isu-amin dagiti pan̄guloen
kinunada iti isu-amin a gimon̄, Dacami
insapatami cadacuada idi a gapu ken
Jehova, a Dios ti Israel: gapuna itatta
ditay mabalin a sagiden ida.
20 Daytoy ti aramidentayonto cada-
cuada, ket baybay-antayo ida n̄ga agbiag:
di la ket ta umay ti pun̄tot cadatayo, a
gapu iti sapata n̄ga insapatami idi cada-
cuada.
21 Ket dagiti pan̄guloen kinunada ca-
dacuada, Agbiagda coma: n̄gem isuda da-
giti agpucpucan iti sun̄rod ken agsacsac-
do a maipaay iti amin a gimon̄, cas insao
idi cadacuada dagiti pan̄guloen.

22 Ket ni Josue inayabanna ida, ket
nagsao cadacuada, a kinunana, Apayapay
aya a inallilawdacami, a kinunayo, Adayu-
cami unay cadacayo: idinto n̄ga agnaed-
cayo iti pagten̄n̄gaanmi?
23 Gapuna itatta mailunodcayo, ket
dinto agcuran̄ cadacayo ti adipen, ken
isu n̄ga agpucan coma iti sun̄rod, ken
agsacsacdo a maipaay iti balay ti Diosco.
24 Ket isuda simmun̄batda idi ken
Josue, ket kinunada, Agsipud ta pudno a
naibaga cadagiti adipenmo, no casano
daydi a ni Jehova a Diosmo imbilinna idi
ken ni Moises n̄ga adipenna n̄ga itedna
cadacayo amin a daga, ken pucawenna
amin dagiti agnaed iti daga iti san̄oanan-
yo; gapu itoy nagbuten̄cami iti casta
unay cadacayo iti maipaay cadagiti biagmi
ket inaramidmi idi daytoy a banag.
25 Ket itatta, adtoy, addacami ita
imam: daydiay a pagarupemto coma a
naimbag ken nalinteg a maaramid cada-
cami, aramidem.
26 Ket inaramidna idi cadacuada a
casta, ket inyanawana ida iti ima dagiti
annac ti Israel, tapno dida papatayen ida.
27 Ket ni Josue pinagbalinna ida iti
daydi n̄ga aldaw n̄ga agpucpucan iti
sun̄rod ken agsacsacdo a maipaay iti
gimon̄, ken maipaay iti altar ni Jehova
in̄gana itoy n̄ga aldaw, iti disso n̄ga isu
pilienna idi.

Dagiti lima n̄ga ar-ari gubatenda ti Gabaon. Ti panan̄gispal ni Josue. Ti pannacapaatiddog ti aldaw ti gubat. Nacayawan dagiti ar-ari. Ti pannacadadael ti Maceda. Dagiti sabsabali a pinarmec ni Josue.

10 Naaramid, idi a ni Adoni-sedec n̄ga a-
ri ti Jerusalem natimudna no casa-
no ti panan̄gala ni Josue iti Ai, ket isut' di-
nadaelna a tinalipupus (a no casano ti ina-
ramidna iti Jerico ken iti arina, casta met
ti inaramidna iti Ai ken iti arina), ken no
casano ti pannakicappia dagiti agnaed iti
Gabaon iti Israel, ket addada idi cada-
cuada;
2 a nagamacda unay, agsipud ta ti Ga-
baon isu idi ti maysa a ciudad a dackel, a
maysa cadagiti naarian a ciudad, ken agsi-
pud ta dacdackel pay n̄gem iti Ai, ket
isu-amin dagiti tattaona mamain̄elda.
3 Nagbaon n̄garud ni Adoni-sedec n̄ga
ari ti Jerusalem ken Oham n̄ga ari ti
Hebron, ken ni Faran n̄ga ari ti Jeri-
mot, ken ni Jafia n̄ga ari ti Laquis, ken
ni Dabir n̄ga ari ti Eglon, a kinunana,
4 Suman̄-atcayo caniac, ket badan̄-
andac, ket cabilentayo coma ti Gabaon; ta
nakicappia ken Josue ken cadagiti annac
ti Israel.
5 Gapuna a dagiti lima n̄ga ar-ari dagi-
ti Amorreo, ti ari ti Jerusalem, ti ari ti
Hebron, ti ari ti Jerimot, ti ari ti Laquis,
ti ari ti Eglon, nagtitiponda, ket sim-
man̄-atda, isuda ken isu-amin a buybu-
yotda, ket nagpacarsoda a maibusor iti
Gabaon, ket nan̄aramidda iti gubat a
maibusor kencuana.

6 Ket dagiti tattao ti Gabaon nag-

baonda ken Josue iti pacarso idiay Galgal,
a kinunada, Dica cucuten ta imam cadagi-
ti adipenmo ; sumanĝ-atca a madarás cada-
cami, ket ispalennacami, ket badanĝanna-
cami : ta isu-amin dagiti ar-ari dagiti Am-
orreo nĝa agnaedda iti caturodan nagtiti-
ponda a bumosor cadacami.
7 Iti casta ni Josue simmanĝ-at nanipud
Galgal, isu, ken isu-amin dagiti tattao ti
gubat kencuana, ken isu-amin dagiti tattao
nĝa agcacamainĝel.
8 Ket ni Jehova kinunana ken Josue,
Dica agbutenĝ cadacuada : ta inyawatco
ida cadagita imam ; awanto ti uray asino-
man a tao cadacuada nĝa agtacderto iti
sanĝoanam.
9 Ni Josue nĝarud napan cadacuada
a kellaat ; *ta* simmanĝ-at a nagpatpatnag
nanipud Galgal.
10 Ket ni Jehova riniribucna ida iti
sanĝoanan ti Israel, ket pinapatayna ida
iti naindaclan a pananĝpapatay idiay Gaba-
on, ket kinamatda ida iti dalan ti sanĝ-
atan sadi Bet-oron, ket kinabilda ida
aginĝgat' Azeca, ken Maceda.
11 Ket naaramid, idi agtalawda manipud
sanĝoanan ti Israel, idi addada iti salogan
idiay Bet-oron, a ni Jehova nagitinnag
cadagiti batbato a dadackel nanipud lanĝit
cadacuada aginĝganat' Azeca, ket natayda :
adadu dagidi a natay cadagiti batbato nĝa
uraro nĝem dagidi a pinapatay dagiti an-
nac ti Israel iti campilan.

12 Idin ni Josue nagsao ken Jehova idi
aldaw idi inyawat ni Jehova dagiti A-
morreo iti sanĝoanan dagiti annac ti
Israel ; ket kinunana iti imatanĝ ti Israel,
Init, agintecca idiay nĝato ti Gaba-
on ;
Ket sica, Bulan, idiay lobonĝ ti
Ajalon.
13 Ket ti init nagintec, ket di bulan
nagsardenĝ,
Inĝganat' di nacabales ti nacion
cadagiti cabusorda.
¿ Daytoy saan aya a naisurat iti libro ni
Jashar ? Ket ti init nagintec iti tenĝnĝa
ti lanĝit, ket saan a nagdarás a limnec iti
dandani maysa nĝa aldaw.
14 Ket awan idi ti aldaw a cas la iti
daydi iti casacbayanna wenno iti calpa-
sanna, a ni Jehova impanĝagna ti timec
ti maysa a tao : ta ni Jehova nakigubat a
gapu iti Israel.

15 Ket ni Josue nagsubli, ken isu-amin
nĝa Israel kencuana, iti pacarso idiay
Galgal.

16 Ket dagitoy lima nĝa ar-ari nagta-
lawda, ket naglemmenĝda iti rukib sadi
Maceda.
17 Ket naibaga ken Josue, a nacuna,
Dagiti lima nĝa ar-ari naglemmenĝda iti
rukib sadi Maceda.
18 Ket ni Josue kinunana, Manĝtulid-
cayo cadagiti dadackel a batbato aginĝga-
na iti nĝiwat ti rukib, ket manĝisaadcayo
cadagiti tattao a manĝaywan cadacuada :
19 nĝem dicay agsardenĝ idiay ; ag-
camatcayo cadagiti cabusoryo, ket cabi-
lenyo ti taraudida ; ket dicay palubosan
ida a sumrec cadagiti ciudadda : ta ni
Jehova a Diosyo inyawatna ida cadagiti
imayo.
20 Ket naaramid, nĝa idi a ni Josue
ken dagiti annac ti Israel nalpasda ti
nanĝpapatay cadacuada iti dackel a pa-
nanĝpapatay, inĝganat' napucawda idi, ket
ti natda a nabati idi cadacuada simrec
cadagiti nasarikedkedan a ciudad,
21 nĝa isu-amin a tattao nagsublida ken
Josue iti pacarso idiay Maceda a sitatal-
na : awan ti uray maysa a manĝcuti iti
dilana a maibusor iti uray siasinoman
cadagiti annac ti Israel.

22 Idin kinuna ni Josue, Luctanyo ti
nĝiwat ti rukib, ket yegyo caniac dagiti
lima nĝa ar-ari manipud iti rukib.
23 Ket inaramidda a casta, ket impanda
kencuana nanipud iti rukib dagiti lima
nĝa ar-ari, ti ari ti Jerusalem, ti ari ti
Hebron, ti ari ti Jerimot, ti ari ti Laquis,
ti ari ti Eglon.
24 Ket naaramid, idi nĝa inyegda ken
Josue dagidiay nĝa ar-ari, a ni Josue
inayabanna amin dagiti tattao ti Israel,
ket kinunana cadagiti panĝuloen dagiti
tattao ti gubat a nakicuyog kencuana a
napan, Umasidegcayo, ibaddecyo ti tenĝ-
nĝed dagitoy nĝa ar-ari. Ket immasi-
degda, ket imbaddecda dagiti tenĝnĝedda.
25 Ket ni Josue kinunana cadacuada,
Dicay agbutenĝ, dicay met agcullayaw ; pu-
migsacayo ken uminĝelcayo : ta castoy ti
aramidento ni Jehova cadagiti isu-amin a
cabusoryo a cabacalyo.
26 Ket iti calpasanna ni Josue kinabil-
na ida, ket pinatayna ida, ket pinaibitinna
ida cadagiti lima a cayo : ket naibitinda
cadagiti cayo aginĝgana iti malem.
27 Ket naaramid idi lumnec ti init, a ni
Josue nagbilin, ket imbabada ida cadagiti

cayo, ket impalladawda ida idi rukib a
naglemmenĝanda, ket nanĝicabilda cada-
giti dadackel a batbato iti nĝiwat ti rukib,
inĝgana itoy nĝa aldaw.

28 Ket ni Josue innalana ti Maceda iti
daydi nĝa aldaw, ket isut' kinabilna iti
tadem ti campilan, ken iti arina: ket dina-
daelna nĝa inkisap ida ken isu-amin a tao
nĝa adda kencuana: awan a pulos ti tinid-
dana: ket inaramidna iti ari ti Maceda ti
cas inaramidna iti ari ti Jerico.

29 Ket ni Josue immallatiw nanipud
Maceda, ken isu-amin nĝa Israel kencua-
na iti Lebna, ket ginubatda ti Lebna:
30 ket ni Jehova isut' inyawatna met,
ken iti arina, iti ima ti Israel; ket isut'
kinabilna iti tadem ti campilan, ken isu-
amin a tao nĝa adda kencuana; awan ti
tiniddana kencuana; ket inaramidna iti
arina ti cas inaramidna iti ari ti Jerico.

31 Ket ni Josue immallatiw nanipud
Lebna, ken isu-amin nĝa Israel kencuana,
iti Laquis, ket nagpacarsoda a maibusor
kencuana, ket isut' ginubatda:
32 ket ni Jehova inyawatna ti Laquis
iti ima ti Israel; ket isut' innalana iti mai-
cadua nĝa aldaw, ket isut' kinabilna iti
tadem ti campilan, ken isu-amin a tattao
nĝa adda kencuana, cas iti amin nĝa in-
aramidna iti Lebna.

33 Idin ni Horam nĝa ari ti Gazer
simmanĝ-at a bumadanĝ iti Laquis; ket
isut' pinatay ni Josue ken dagiti tattaona,
aginĝganat' awan tiniddana kencuana a
nalabasan.

34 Ket ni Josue immallatiw nanipud
Laquis, ken isu-amin nĝa Israel kencuana,
iti Eglon; ket nagpacarso a maibusor ken-
cuana, ket isut' ginubatna;
35 ket isut' innalada iti daydi nĝa
aldaw, ket isut' kinabilda iti tadem ti
campilan; ken isu-amin a tattao nĝa adda
kencuana isu dinadaelna nĝa inkisap iti
daydi nĝa aldaw, cas iti amin nĝa in-
aramidna iti Laquis.

36 Ket ni Josue simmanĝ-at nanipud
Eglon, ken amin nĝa Israel kencuana,
aginĝga iti Hebron; ket isut' ginubatda:
37 ket isut' innalada, ket isut' kinabilda
iti tadem ti campilan, ken ti arina, ken
isu-amin dagiti ciudadna, ken isu-amin a
tattao nĝa adda kencuana; awan a pulos
ti tiniddana, a cas iti amin nĝa inaramidna
iti Eglon; no di ket dinadaelna nĝa inki-
sap, ken amin a tattao nĝa adda kencuana.

38 Ket ni Josue nagsubli, ken isu-amin
nĝa Israel kencuana, idiay Dabir, ket isut'
ginubatna:
39 ket isut' innalana, ken ti arina, ken
amin dagiti ciudadna; ket kinabilda ida
iti tadem ti campilan, ket dinadaelda nĝa
inkisap dagiti isu-amin a tattao nĝa adda
idi kencuana; isu awan ti tiniddana: no
casano ti inaramidna iti Hebron, casta ti
inaramidna iti Dabir, ken iti arina; a cas
iti inaramidna met iti Lebna, ken iti ari-
na.

40 Casta ti pananĝcabil ni Josue iti
isu-amin a daga, iti caturodan, ken iti
Abagatan, ken iti tanap, ken dagiti bacras
dagiti banbantay, ken isu-amin dagiti ar-
arida nĝa awan a pulos ti tiniddana, no di
ket pinucawna nĝa inkisap amin a
naganĝes, a cas imbilin ni Jehova a Dios
ti Israel.
41 Ket ni Josue kinabilna ida nani-
pud Cadesbarne aginĝganat' Gaza met
laenĝ, ken isu-amin a daga ti Gosen inĝ-
ganat' Gabaon met laenĝ.
42 Ket isu-amin dagitoy nĝa ar-ari ken
dagiti dagdagada innala ni Josue iti na-
minpinsan, agsipud ta ni Jehova, a Dios
ti Israel, nakigubat a gapu iti Israel.
43 Ket ni Josue nagsubli, ken amin nĝa
Israel kencuana, iti pacarso idiay Galgal.

Ti pannacacayaw ken pannacapuur ti Asor.
Ti nacadagupan ti gapuanan ni Josue.

11 Ket naaramid, nĝa idi a ni Jabin
nĝa ari ti Asor nanĝegna daytoy,
nagbaon ken Jobab nĝa ari ti Madon, ken
iti ari ti Semron, ken iti ari ti Acsat,
2 ken cadagiti ar-ari nĝa addada iti
amianan, iti caturodan, ken iti Arabah
nĝa abagatan ti Cenerot, ken iti tanap ken
cadagiti panpantoc ti Dor iti laud,
3 iti Cananeo iti daya ken iti laud, ken
iti Amorreo, ken Jetteo, ken Ferezeo, ken
ti Jebuseo iti caturodan ken iti Heveo
nĝa adda iti baba ti Hermon iti daga ti
Maspa.
4 Ket rimmuarda, isuda ken isu-amin a
buyotda cadacuada, adu a tattao, a casda
la iti darat iti igid ti baybay ti caaduda,
agraman cabcabayo ken luglugan nĝa adu-
da unay.
5 Ket isu-amin dagitoy nĝa ar-ari nag-

sasaracda a nagtitipon; ket immayda ket
nagpacarsoda a sangsangcatipon idiay dan-
danum ti Merom, tapno makigubatda a
maibusor iti Israel.

6 Ket ni Jehova kinunana ken Josue,
Dica agbuteng cadacuada; ta intono bigat
iti daytoy a tiempo yawatconto ida amin
a napapatay iti sangoanan ti Israel: ket
bessangamto dagiti cabcabayoda, ket puur-
amto iti apuy dagiti luganda.
7 Iti casta immay a nasingdat ni Josue,
ken isu-amin a tattao ti gubat kencuana,
a maibusor cadacuada iti denna dagiti
danum ti Merom, ket dinuclosna ida.
8 Ket ni Jehova inyawatna ida iti ima
ti Israel, ket kinabilda ida, ket kinamatda
ida inggana iti dackel a Sidon, ken iti
Misrephoth-maim, ken iti lobong ti Maspa
iti agpadaya: ket kinabilda ida, nga aging-
ganat' awan ti tiniddada.
9 Ket ni Josue inaramidna cadacuada
ti cas imbilin ni Jehova kencuana: isu
binessangaanna dagiti cabcabayoda, ket pi-
nuuranna iti apuy dagiti luganda.

10 Ket ni Josue nagsubli iti daydi a
tiempo, ket innalana ti Asor, ket kinabilna
ti arina iti campilan: ta ti Asor isut' idi
ti olo dagidiay amin a pagpagarian.
11 Ket kinabilda amin dagiti tattao nga
adda idi kencuana iti tadem ti campilan,
ket dinadaelda ida nga inkisap: awan
natda a naganges: ket pinuuranna iti apuy
ti Asor.
12 Ket amin dagiti ciudad dagidiay
nga ar-ari, ken isu-amin nga arida, innala
ni Josue, ket kinabilna ida iti tadem ti
campilan, ket dinadaelna ida nga inkisap;
cas imbilin ni Moises nga adipen ni Jeho-
va.
13 Ngem cadagidiay a ciudad a nagyan
cadagiti pagsalindeganda, saan a pinuuran
ti Israel, malacsid ti Asor laeng; dayta
pinuuran ni Josue.
14 Ket isu-amin dagiti nasamsam cada-
giti ciudad, ken dagiti an-animal, dagiti
annac ti Israel innalada a maipaay a kina-
yawan cadacuada; ngem tunggal tao kina-
bilda iti tadem ti campilan, aginggana t'
nadadaelda amin ida, awan ti tiniddada
nga adda angesna.
15 Cas ti panangibilin ni Jehova ken
Moises nga adipenna, casta met ti pana-
ngibilin ni Moises ken Josue: ket iti casta
tinungpal ni Josue; ket awan ti dina
tinungpal cadagiti isu-amin nga imbilin
ni Jehova ken Moises.

16 Casta ti panangala ni Josue iti isu-
amin dayta a daga, iti caturodan, ken
amin nga Abagatan, ken amin a daga ti
Gosen, ken dagiti tanap, ken ti Arabah,
ken ti caturodan ti Israel, ken ti tanapna
met laeng;
17 manipud iti bantay Hallac, a su-
mang-at idiay aginggat' Seir, aginggana t'
Baal-gad met laeng iti lobong ti Libano
iti baba ti bantay Hermon: ken isu-amin
nga ar-arida innalana, ket kinabilna ida,
ket pinatayna ida.
18 Ni Josue nabayag a nakigubgubat
cadagidiay amin nga ar-ari.
19 Awan ti ciudad a nakicappia cada-
giti annac ti Israel, malacsid dagiti Heveo
a nagtaeng idiay Gabaon: isuda amin
innalada iti gubat.
20 Ta naggapu idi ken Jehova ti pa-
nangpatangken cadagiti puspusoda, tapno
umayda a maibusor iti Israel iti paggu-
gubatan, tapno pucawenna ida nga ikisap,
tapno dida macaasian coma idi, no di ket
tapno pucawenna coma ida, a cas imbilin
ni Jehova ken Moises.

21 Ket ni Josue immay iti daydi a
tiempo, ket pinutedna dagiti Enaceos iti
caturodan, iti Hebron, iti Dabir, iti Anab,
ken iti isu-amin a caturodan ti Juda, ken
iti isu-amin a caturodan ti Israel: ni
Josue dinadaelna nga inkisap ida agraman
dagiti ciudadda.
22 Awan idi ti Enaceo a tiniddada iti
daga dagiti annac ti Israel; no saan laeng
a idiay Gaza, idiay Get, ken idiay Azot,
ti nangitiddaanda cadagiti dadduma.
23 Casta ti panangala ni Josue iti dagup
amin a daga, cas mayalubog cadagiti isu-
amin a sinao ni Jehova ken Moises; ket
ni Josue isut' intedna a tawid ti Israel a
mayalubog iti bingbingayda iti caputo-
tanda. Ket ti daga naginaná iti gubat.

Ti nacadagupan dagiti ar-ari a kinabil ni Josue.

12 Ita dagitoy dagiti ar-ari ti daga,
isuda a kinabil dagiti annac ti Is-
rael, ket tinagicuada dagiti dagdagada iti
ballasiw ti Jordan nga agturong iti leleg-
gacan ti init, manipud iti lobong ti Arnon
inggana iti bantay Hermon, ken isu-amin
nga Arabah nga agpadaya:
2 ni Sejon nga ari dagiti Amorreo, a
nagnaed idiay Jesebon, ken nagturay ma-
nipud Aroer, nga adda iti igid ti lobong
ti Arnon, ken *iti ciudad nga adda iti* teng-

nğa ti lobonğ, ken caguddua ti Galaad,
agpatinğgana met laenğ iti carayan Jaboc,
a beddenğ dagiti annac ni Ammon;
3 ken ti Arabah aginğgana iti baybay
ti Cenerot, nğa agpadaya, ken inğgana iti
baybay ti Arabah, a iti met laenğ Baybay
ti Asin, nğa agpadaya, iti dalan nğa
agturonğ sadi Bet-jesimot; ken agpa-
abagatan; iti baba dagiti bacras ti Fasga:
4 ket ti beddenğ ni Og nğa ari ti Basan,
a natda cadagiti Rafaim, a nagtaenğ idiay
Astarot ken idiay Edrai,
5 ket nagturay idiay bantay Hermon,
ken idiay Selucia, ken isu-amin a Basan,
aginğgana iti beddenğ dagiti Gessuri ken
Macati, ken caguddua ti Galaad, a bed-
denğ ni Sejon nğa ari ti Jesebon.
6 Ni Moises nğa adipen ni Jehova ken
dagiti annac ti Israel kinabilda ida: ket
ni Moises nğa adipen ni Jehova isut'
intedna nğa agpaay iti panagtagicua ca-
dagiti Rubenitas, ken cadagiti Gaditas,
ken iti caguddua ti caputotan ni Manases.

7 Ket dagitoy isuda dagiti ar-ari ti
daga a kinabil ni Josue ken dagiti annac
ti Israel iti ballasiw ti Jordan iti agpa-
laud, manipud Baal-gad idiay lobonğ ti
Libano aginğganat' idiay bantay Hallac,
a sumanğ-at idiay Seir (ket ni Josue isut'
intedna cadagiti caputotan ti Israel nğa
agpaay iti panagtagicua cadacuada a cas
mayannurot iti binğbinğayda;
8 iti caturodan ken iti tanap, ken idiay
Arabah ken idiay bacbacras, ken idiay
let-anğ ken idiay Abagatan; ti Jetteo, ti
Amorreo, ti Cananeo, ti Ferezeo, ti Heveo,
ken ti Jebuseo):
9 ti ari ti Jerico, maysa; ti ari ti Ai
nğa adda iti abay ti Betel, maysa;
10 ti ari ti Jerusalem, maysa; ti ari ti
Hebron, maysa;
11 ti ari ti Jerimot, maysa; ti ari ti
Laquis, maysa;
12 ti ari ti Eglon, maysa; ti ari ti Ga-
zer, maysa;
13 ti ari ti Dabir, maysa; ti ari ti Gad-
er, maysa:
14 ti ari ti Herma, maysa; ti ari ti
Hered, maysa;
15 ti ari ti Lebna, maysa; ti ari ti A-
dullam, maysa;
16 ti ari ti Maceda, maysa; ti ari ti
Betel, maysa;
17 ti ari ti Tappua, maysa; ti ari ti Ofer,
maysa;
18 ti ari ti Afec, maysa; ti ari ti Saran,
maysa;
19 ti ari ti Madan, maysa; ti ari ti
Asor, maysa;
20 ti ari ti Semeron-meroon, maysa; ti
ari ti Ascat, maysa;
21 ti ari ti Tenac, maysa; ti ari ti Ma-
geddo, maysa;
22 ti ari ti Cedes, maysa; ti ari ti Je-
canan idiay Carmel, maysa;
23 ti ari ti Dor idiay pantoc ti Dor,
maysa; ti ari ti Goiim idiay Galgal,
maysa;
24 ti ari ti Tersa, maysa; amin dagitoy
nğa ar-ari tallopuloda ket maysa.

Ti daga a di pay naparmec ken nabinğay cadagiti caputotan. Ti pannacabinğay ti Canaan cadagiti caputotan. Dagiti tawtawidda.

13 Ita ni Josue lacayen, ket nacapuyen
cadagiti adu a tawenna; ket ni Je-
hova kinunana kencuana, Sica lacaycan
ket nacapuyca cadagiti adu a tawenmo,
ket adu pay laenğ ti nabati a daga a mata-
gicua.
2 Daytoy ti daga a matda pay: isu-amin
a sácup dagiti Filisteos, ken isu-amin a
sácup ti Gessuri;
3 manipud iti Sihor, nğa adda iti sanğo
ti Egipto, nğa agpaamianan met laenğ
aginğgana iti beddenğ ti Accaron, *isu* a
maibilanğ cadagiti Cananeo; dagiti lima
nğa appo dagiti Filisteos; dagiti Gazeos,
ken dagiti Azotios, dagiti Ascalonitas,
dagiti Jetteo, ken dagiti Accaronitas, cas-
ta met dagiti Heveo,
4 iti abagatan; isu-amin a daga dagiti
Cananeo, ken Mehara a cucua dagiti Sido-
nios, inğganat' Afeca, agtunğpal iti bed-
denğ dagiti Amorreo;
5 ken iti daga dagiti Gibleo, ken isu-
amin a Libano, nğa agturonğ iti elegga-
can ti init, manipud iti Baalgad nğa adda
iti arisadsad ti bantay Hermon inğgana iti
sercan ti Emat;
6 isu-amin dagiti agnaed iti caturodan
manipud Libano inğganat' Misrephoth-
maim, amin met laenğ dagiti Sidonios;
pasiaecto ida manipud iti saclanğ dagiti
annac ti Israel: isut' ipabágim laenğ iti
Israel a ipatawid, a cas imbilinco kenca.
7 Gapuna itatta binğayem daytoy a
daga a maipaay a tawid cadagiti siam a
caputotan ken iti caguddua ti caputotan
ni Manases.

8 Agraman kencuana dagiti Rubenitas

ken dagiti Gaditas inawatda idi ti tawidda,
nğa inted ni Moises cadacuada, idiay bal-
lasiw ti Jordan nğa agpadaya, cas inted
met laenğ cadacuada ni Moises nğa adipen
ni Jehova:
9 manipud Aroer, nğa adda iti igid ti
lobonğ ti Arnon, ken iti ciudad nğa adda
iti tenğnğa ti lobonğ, ken isu-amin a tanap
ti Medaba aginğganat' Dibon;
10 ken isu-amin dagiti ciudad ni Sejon
nğa ari dagiti Amorreo, a nagari idiay
Jesebon, inğgana iti beddenğ dagiti annac
ni Ammon;
11 ken ti Galaad, ken iti nagpatinğgaan
dagiti Gessuri ken Maacati, ken isu-amin
a bantay Hermon, ken isu-amin a Basan
inğgana iti Saleca;
12 isu-amin a pagarian ni Og idiay Ba-
san a nagari idiay Astarot ken Edrai (day-
di met laenğ nabati cadagiti Rafaim); ta
kinabil idi ni Moises dagitoy, ket pinasia-
na ida.
13 Nupay casta dagiti annac ti Israel
saanda a pinasia dagiti Gessuri ken Ma-
acati; no di ket ti Gessur ken Macat
agnaedda iti tenğnğa ti Israel inğgana
itoy nğa aldaw.
14 Iti laenğ caputotan ni Levi ti saan a
naiccan ti tawidna; dagiti daton ken
Jehova, a Dios ti Israel, a mapuuran iti
apuy isu ti tawidda, a cas kinunana
kencuana.

15 Ket ni Moises iniccanna ti caputotan
dagiti annac ni Ruben iti cas mayannurot
cadagiti familiada.
16 Ket ti beddenğda isut' idi manipud
Aroer, nğa adda iti igid ti lobonğ ti
Arnon, ken iti ciudad nğa adda iti tenğnğa
ti lobonğ, ken isu-amin a tanap ti Medaba;
17 ti Jesebon, ken isu-amin dagiti ciu-
dadna nğa addada iti tanap; ti Dibon,
ken ti Bamot-baal, ken ti Bet-baal-meon,
18 ken ti Jaza, ken ti Kedemot, ken ti
Mefaat,
19 ken ti Cariataim, ken ti Sabama, ken
ti Saratasar idiay bantay ti lobonğ,
20 ken ti Bet-pehor, ken dagiti bacras
ti Fasga, ken ti Bet-jesimot,
21 ken isu-amin dagiti ciudad ti tanap,
ken isu-amin a pagarian ni Sejon nğa ari
dagiti Amorreo, a nagari idiay Jesebon
isu a kinabil ni Moises agraman cadagiti
panğuloen ti Madian, Hevi, ken Recem,
ken Sur, ken Jur, ken Rebe, a panğulo
ni Sejon, a nagtaenğ idiay a daga.
22 Casta met ni Balaam, nğa anac a
lalaki ni Beor, a mammadles, pinatay
dagiti annac ti Israel iti campilan iti
tenğnğa dagiti dadduma a pinatayda.
23 Ket ti beddenğ dagiti annac ni
Ruben isu idi ti Jordan, ken ti beddenğna.
Daytoy isu idi ti tawid dagiti annac ni
Ruben a cas mayalubog cadagiti fam-
familiada, dagiti ciudad ken dagiti pur-
purócda.

24 Ket ni Moises iniccanna ti caputotan
ni Gad, dagiti annac ni Gad, a cas maya-
lubog cadagiti famfamiliada.
25 Ket ti beddenğda isu idi ti Jazer,
ken isu-amin dagiti ciudad ti Galaad, ken
caguddua ti daga dagiti annac ni Ammon,
inğganat' Aroer nğa adda iti sanğo ti
Rabba;
26 ket manipud iti Jesebon inğganat'
Ramotmaspe, ken Betonim; ken manipud
Mahanaim inğganat' beddenğ ti Dabir.
27 ket idiay lobonğ, ti Bet-aram, ken
ti Bet-nemra, ken ti Socot, ken ti Sefon, a
natda iti pagarian ni Sejon nğa ari ti
Jesebon, ti Jordan ken iti beddenğna,
inğganat' caadayuan a paset ti baybay a
Ceneret iti ballasiw a daya ti Jordan.
28 Daytoy isu ti tawid dagiti annac ni
Gad cas mayalubog cadagiti familiada,
dagiti ciudad ken purpurocna.

29 Ket ni Moises inyawatna ti *tawid* iti
caguddua ti caputotan ni Manases: ket
isu idi ti maipaay iti cagudua ti caputotan
dagiti annac ni Manases a cas mayalubog
cadagiti famfamiliada.
30 Ket ti beddenğda isu idi manipud
iti Mahanaim, isu-amin a Basan, isu-amin
a pagarian ni Og nğa ari ti Basan, ken
isu-amin dagiti il-ili ti Jair, nğa adda
idiay Basan innem a pulo a ciudad:
31 ken ti caguddua ti Galaad, ken As-
tarot, ken Edrai, dagiti ciudad ti pagarian
ni Og idiay Basan, isut' agpaay cadagiti
annac ni Maquir nğa anac a lalaki ni
Manases, agpaay met laenğ iti caguddua
dagiti annac ni Maquir a cas mayalubog
cadagiti famfamiliada.

32 Dagitoy isuda dagiti tawtawid nğa
imbunonğ ni Moises cadagidiay tantanap
ti Moab, iti ballasiw ti Jordan idiay
Jerico iti daya.
33 Nğem ni Moises awan ti intedna a
tawid iti caputotan ni Levi: ni Jehova, a
Dios ti Israel, isu ti tawidda, a cas
sinaona cadacuada.

Ti Hebron naipabucod ken Caleb.

14 Ket dagitoy isuda dagiti tawtawid
nga innala dagiti annac ti Israel
idiay daga ti Canaan, isuda a ni Eleazar a
sacerdote ken ni Josue nga anac ni Nun,
ken dagiti panguloen dagiti *balbalay* dagiti
amma dagiti caputotan dagiti annac ti
Israel, inwarasda cadacuada,
2 a gapu iti gasat ti tawidda, a cas
imbilin ni Jehova a naaramat ni Moises,
a maipaay iti siam a caputotan, ken mai-
paay iti caguddua ti caputotan.
3 Ta ni Moises intedna ti tawid dagiti
dua a caputotan ken iti caguddua ti capu
totan idiay ballasiw ti Jordan: ngem
cadagiti Levitas saanna nga iniccan ti ta-
widda iti tengngada.
4 Ta dagiti annac ni Jose nagcadduada
a caputotan, ni Manases ken ni Efraim:
ket isuda saanda a nangted iti bingay ca-
dagiti Levitas idiay a daga, no saan laeng
a dagiti ciudad a pagnaedanda, agraman
palpalasotda nga agpaay cadagiti an-ani-
malda ken agpaay iti pagbiagda.
5 Cas iti panangibilin ni Jehova ken
Moises, casta ti inaramid dagiti annac ti
Israel; ket bininghayda di daga.

6 Idin dagiti annac ni Juda dimma-
nonda ken Josue idiay Galgal; ket ni Caleb
nga anac a lalaki ni Jefone a Cenezeo
kinunana kencuana, Sica ammom ti pang-
gep a sinao ni Jehova ken Moises a lalaki
ti Dios a maipapan caniac ken maipanggep
kenca idiay Cades-barne.
7 Uppat a pulo ti tawenco idi imbaon-
nac ni Moises nga adipen ni Jehova nani-
pud sadi Cades-barne tapno siimec ti
daga; ket inyegco manen kencuana di
sao cas adda idi iti pusoc.
8 Nupay casta dagiti cacabsatco a naki-
pagsang-at caniac pinagrunawda ti puso
dagiti tattao; ngem siac sinurotco a naim-
bag ni Jehova a Diosco.
9 Ket ni Moises nagsapata iti daydi nga
aldaw, a kinunana, Pudno unay nga iti
daga a nabaddecan ta sacam agnanayonto
a tawidmo ken dagiti annacmo, agsipud ta
sinurotmo a naimbag ni Jehova a Diosmo.
10 Ket ita, adtoy, kitaem, ni Jehova
inaywanannac a sibibiag, a cas sinaona,
dagitoy uppat a pulo ket lima a tawen,
nanipud idi tiempo a panangisao ni Jeho-
va itoy a sao ken Moises, iti bayat a
pinagpagpagna ti Israel iti let-ang, ket
ita, adtoy, daytoy nga aldaw walopulo ket
lima ti tawencon.
11 Nupay casta napigsaac pay laeng ita
nga aldaw a cas iti capigsac idi aldaw nga
panangibaon caniac ni Moises: no casano
ti pigsac idi casta met laeng ti pigsac ita,
agpaay iti gubat man, ken iti iruruar man
ken iti iseserrec man.
12 Ita ngarud itedmo caniac daytoy a
caturodan, isu nga insao ni Jehova iti
daydi nga aldaw; ta sica nangegmo iti
daydi nga aldaw no casano ti caadda
dagidi Enaceos idiay, ken dagiti ciudad a
dadackel ken nasarikedkedan: nalabit
nga ni Jehova addanto caniac, ket pasiaec-
to ida, a cas kinuna ni Jehova.

13 Ket ni Josue isut' binendicionanna;
ket intedna ti Hebron a tawid ni Caleb
nga anac a lalaki ni Jefone.
14 Gapuna a ti Hebron nagbalin a ta-
wid ni Caleb nga anac a lalaki ni Jefone a
Cenezeo inggana itoy nga aldaw; agsipud
ta isu sinurotna a naimbag ni Jehova a
Dios ti Israel.
15 Ti nagan ti Hebron idi casacbayan
daytoy a tiempo isut' idi Cariat-arbe; ni
Arbe nga isu idi ti catan-ocan a tao ca-
dagiti Enaceos. Ket ti daga naginaná
iti gubat.

Ti sácup ti Juda. Ni Otoniel ca-
yawanna ti Hebron. Dagiti
ciudad ti Juda.

15 Ket ti gasat nga agpaay iti caputotan
dagiti annac ni Juda a cas maya-
lubog cadagiti famfamiliada isut' idi ag-
patingga iti beddeng ti Edom, agpatingga
iti let-ang ti Zin iti abagatan, iti caadayu-
an a paset ti abagatan.
2 Ket ti beddengda iti abagatan isut'
idi manipud iti caadayuan a paset ti
Baybay ti Asin, manipud iti subecna nga
agpaabagatan;
3 ket rimmuar nga agpaabagatan iti
sang-atan ti Acrabim, ket nagtuloy aging-
ganat' Zin, ket simmang-at iti abagatan ti
Cades-barne, ket nagtuloy iti Jesron, ket
simmang-at agingganat' Addar, ket agsic-
co agingganat' Carcaa;
4 ket nagtuloy agingganat' Asemona,
ket timpuar iti waig ti Egipto; ket dagiti
pagruaruan daytoy a beddeng addada iti
taaw: daytoy isunto ti nakinabagatan a
beddengyo.
5 Ket ti nakin-daya a beddeng isu ti
Baybay ti Asin, inggana met laeng iti
pungto ti Jordan. Ket ti beddeng ti
nakinamianan a bangir isut' idi manipud

iti subec ti baybay nğa adda iti punğto ti Jordan;
6 ket ti beddenğ simmanğ-at inğganat' Bet-agla, ket nagtuloy iti amianan aginğgat' Bet-araba; ken ti beddenğ simmanğ-at iti bato ni Boen nğa anac a lalaki ni Ruben;
7 ket ti beddenğ simmanğ-at aginğganat' Davir manipud iti lobonğ ti Acor, ket iti casta nagpaamianan, a pumerrenğ iti Galgal, nğa adda iti sanğo ti sanğatan ti Adommim, nğa adda iti akin-abagatan a banğir ti carayan; ket ti beddenğ naglayon cadagiti dandanum ti Ensames, ket dagiti pagruaran daytoy adda idi iti En-rogel;
8 ket ti beddenğ simmanğ-at iti lobonğ ti anac a lalaki ni Ennom inğganat' abay nğa abâgatan ti Jebuseo (nğa isu met laenğ ti Jerusalem); ket ti beddenğ simmanğ-at aginğganat' tapaw ti bantay nğa adda iti sanğo ti lobonğ ti Ennom iti laud, isu nğa adda iti caadayuan a paset ti lobonğ ti Rafaim iti agpaamianan;
9 ket ti beddenğ naglayon nanipud iti tapaw ti bantay aginğganat' ubbog dagiti dandanum ti Neftoa, ket timpuar aginğgana cadagiti ciudad ti bantay Efron; ket ti beddenğ naglayon aginğganat' Baala (nğa isu met laenğ ti Cariat-jarim):
10 ket ti beddenğ nagsicco nanipud iti Baala iti laud inğganat' bantay Seir, ket naglayon aginğgana iti bacras ti bantay Jerim iti amianan (nğa isu met laenğ ti Queslon), ket nagsalog aginğganat' Bet-semes, ket naglayon iti Tamna;
11 ket ti beddenğ rimmuar iti abay ti Accaron nğa agpaamianan; ket ti beddenğ naglayon iti Secron, ket naglayon iti bantay Baala, ket timpuar idiay Jebneel; ket dagiti pagruaran ti beddenğ addada idiay taaw.
12 Ket ti akin-laud a beddenğ isut' idi aginğgana iti taaw a dackel ken ti igidna. Daytoy isu ti beddenğ dagiti annac ni Juda a cas mayannurot cadagiti famfamiliada.

13 Ket isu iniccanna ni Caleb nğa anac a lalaki ni Jefone iti maysa nğa apág cadagiti annac ni Juda, a cas mayannurot iti bilin ni Jehova ken Josue, iti met laenğ Cariat-arbe, ni Arbe nğa isu idi ti ama ni Enac (nğa isu met laenğ ti Hebron).
14 Ket ni Caleb pinasiana idi idiay dagiti tallo nğa annac a lallaki ni Enac; da Sesai, Ahiman, ken Tolmai, nğa annac ni Enac.
15 Ket nanipud sadiay simmanğ-at a maibusor cadagiti agnaed idiay Dabir: ti Cariat-sefer isu ti nagan ti Dabir idi una-na a tiempo.
16 Ket ni Caleb kinunana, Daydiay a manğcabil iti Cariat-sefer, ket isut' alaenna, isunto ti panğyasawaac ken anacco nğa Aja.
17 Ket ni Otoniel nğa anac a lalaki ni Cenez, a cabsat a lalaki ni Caleb isut' innalana: ket isu inyasawana kencuana ni Aja nğa anacna.
18 Ket naaramid, nğa idi a *ni Aja* immay *ken Otoniel*, tinignayna *ni Otoniel* a dumawat ken amana iti maysa a talon: ket *ni Aja* dimsaag idi asnona; ket ni Caleb kinunana kencuana, Ania ti cayatmo?
19 Ket kinunana, Iccanac ti bendicion; ta sica insaadnac iti daga ti abagatan, iccannac met cadagiti ububbog ti danum. Ket isu intedna dagiti nakinnğato ken nakinbaba nğa ubbog.

20 Daytoy isu ti tawid ti caputotan digiti annac ni Juda a cas mayannurot cadagiti famfamiliada.

21 Ket dagiti caadayuan a ciudad ti caputotan dagiti annac ni Juda nğa agturonğ iti beddenğ ti Edom idiay abagatan isuda Cabseel, ken Eder, ken Jagur,
22 ken Cina, ken Demona, ken Adada,
23 ken Cedes, ken Asor, ken Jetnan,
24 Zif, ken Telen, ken Balot,
25 ken Asor, Hadata, ken Cariot, Jesron, (nğa isu met laenğ ti Asor),
26 Amán, ken Sama, ken Molada,
27 ken Asar-gadda, ken Hassemon, Betfelet,
28 ken Haser-sual, Beer-seba, ken Baziotia,
29 Baala, ken Jim, ken Esem,
30 ken Eltolad, ken Cesil, ken Jarma,
31 ken Siceleg, ken Medema, Sensena,
32 ken Lebaot, Selim, ken Aen, ken Remmon; dagup amin dagiti ciudad duapuloda ket siam, agraman dagiti purpurocda.

33 Iti tanap. Estaol, ken Sarea, ken Asena,
34 ken Zanoe, ken Engennim, Tappua, ken Enaim,
35 Jerimot, ken Adullam, Soco, ken Azeca,
36 ken Saraim, ken Aditaim, ken Gede-

ra, ken Gederotaim; sangapulo ket uppat
a ciudad agraman purpurócda.

37 Sanan, ken Hadasa, ken Magdalgad,
38 ken Delean, ken Masepa, ken Jectel,
39 ken Laquis, ken Bascat, ken Eglon,
40 ken Quebbon, ken Lehemen, ken
Cetlis,
41 ken Giderot, Bet-dagon, ken Naama,
ken Maceda; sangapulo ket innem a ciudad
agraman purpurócda.

42 Labana, ken Eter, ken Asan,
43 ken Jefta, ken Esna, ken Nesib,
44 ken Ceila, ken Aczib, ken Maresa;
siam a ciudad agraman purpurocda.

45 Accaron agraman dagiti il-ilina ken
purpurócna;
46 manipud Accaron aginggananat' taaw
met laeng, isu-amin nga adda iti abay ti
Azoto, agraman cadagiti purpurócda.

47 Ti Azoto, dagiti il-ilina ken dagiti
purpurócna; Gaza, dagiti il-ilina ken dagi-
ti purpurócna; ingganat' waig ti Egipto
ken iti dackel a taaw, ken ti beddengna.

48 Ket iti caturodan, Samir, ken Jeter,
ken Socot,
49 ken Danna, ken Cariat-senna (nga
isu met laeng ti Dabir),
50 ken Anab, ken Istemo, ken Anim,
51 ken Gosen, ken Olon, ken Gilo;
sangapulo ket maysa a ciudad agraman
purpurócda.

52 Arab, ken Duma, ken Esaan,
53 ken Janum, ken Bet-tappua, ken
Afeca,
54 ken Atmata, ken Cariat-arbe (nga
isu met laeng ti Hebron), ken Sior; siam
a ciudad agraman purpurócda.

55 Maon, Carmel, ken Zif, ken Jota,
56 ken Jezrael, Jucadam, ken Zanoe,
57 Accaim, Gabaa, ken Tamma; sanga-
pulo a ciudad agraman purpurócda.

58 Halul, ken Betsur, ken Gedeor,
59 ken Maret, ken Bet-anot, ken Elte-
con; innem a ciudad agraman purpurócda.

60 Cariat-baal (nga isu met laeng ti
Cariat-jarim), ken ti Arebba; dua a ciudad
agraman purpurócda.

61 Idiay let-ang, Bet-araba, Meddin
ken Sacaca,
62 ken Nebsan, ken ti Ciudad ti Asin,
ken Engadi; innem a ciudad agraman
purpurócda.

63 Ket no maipaan cadagiti Jebuseo, a
nagnaed iti Jerusalem, dagiti annac ni
Juda dida nabalin a pinasia ida: no di ket
ti Jebuseo nakipagnaed cadagiti annac ni
Juda idiay Jerusalem inggana itoy nga
aldaw.

*Ti gasat a maipaay cadagiti annac ni
Jose. Ti sácup ni Efraim.*

16 Ket ti gasat rimmuar nga agpaay
cadagiti annac ni Jose nanipud iti
Jordan idiay Jerico, cadagiti dandanum
ti Jerico iti daya, iti met laeng let-ang,
sumang-at manipud Jerico iti caturodan
aginggananat' Betel;
2 ket manipud Betel rimmuar ingganat'
Luza, ket naglayon ingganat' beddeng
dagiti Arquitas ingganat' Atarot;
3 ket nagsalog a nagpalaud ingganat'
beddeng dagiti Jeflet, aginggana iti bed-
deng ti Bet-oron a nakinbaba, aginggana
met laeng iti Gazer; ket dagiti pagruar-
anna addada idi iti taaw.
4 Ket dagiti annac ni Jose, da Manases
ken Efraim innalada ti tawidda.

5 Ti beddeng dagiti annac ni Efraim a
cas mayannurot cadagiti famfamiliada isu
daytoy: ti beddeng ti tawidda nga agpada-
ya isut' idi ti manipud Atarot-ador aging-
gana iti Bet-oron a nakinngato;
6 ket ti beddeng rimmuar a nagpalaud
idiay Macmatat iti amianan; ket ti bed-
deng nagsicco a nagpadaya ingganat' Tan-
at-selo, ket isut' linayonna iti daya ti Ja-
noe;
7 ket simmalog nanipud Janoe ingga-
nat' Atarot, ken ingganat' Naarata, ket
gimmawat aginggananat' Jerico, ket rim-
muar iti Jordan.
8 Manipud Tappua ti beddeng naglayon
a nagpalaud aginggananat' waig ti Cana;
ket dagiti pagruaranna addada idi iti
taaw. Daytoy isu ti tawid ti caputotan
dagiti annac ni Efraim a mayannurot
cadagiti famfamiliada;
9 naitipon cadagiti ciudad a nailasin
nga agpaay cadagiti annac ni Efraim iti
tengnga ti tawid dagiti annac ni Manases,
isu-amin dagiti ciudad agraman pur-
purócda.

10 Ket isuda saanda a pinasia dagiti Cananeo a nagnaed idiay Gazer: no di ket dagiti Cananeo agnaedda iti tengnga ti Efraim agingga itoy nga aldaw, ket nagbalinda nga adipen nga agaramid cadagiti narigat nga aramid.

Ti sácup ni Manases. Dua nga apág a maipaay cadagiti annac ni Jose.

17 Ket *daytoy* isu ti gasat nga agpaay cadagiti caputotan ni Manases: ta isu ti inauna nga anac ni Jose. Ta ni Maquir nga anac nga inauna ni Manases, nga ama ni Galaad; agsipud ta isu maysa a tao ti gubgubat, gapuna ngarud nga isu icutanna ti Galaad ken Basan.

2 Iti casta *ti gasat* nga agpaay cadagiti dadduma nga annac ni Manases a cas mayannurot cadagiti famfamiliada: nagpaay cadagiti annac ni Abiezer, ken cadagiti annac ni Helec, ken cadagiti annac ni Esriel, ken cadagiti annac ni Sequem, ken cadagiti annac ni Hefer, ken cadagiti annac ni Semida: dagitoy isuda idi dagiti annac a lallaki ni Manases nga anac ni Jose a cas mayannurot cadagiti famfamiliada.

3 Ngem ni Salfaad, nga anac a lalaki ni Hefer, nga anac a lalaki ni Galaad, nga anac a lalaki ni Maquir, nga anac a lalaki ni Manases, awan idi ti annacna a lallaki, no di laeng babbai: ket dagitoy ti nagnagan dagiti annacna a babbai: Maala, Noa, Hegla, Melca, ken Tersa.

4 Ket isuda immadanida iti saclang ni Eleazar a sacerdote, ken iti saclang ni Josue nga anac ni Nun, ken iti saclang dagiti panguloen, a kinunada, Ni Jehova imbilinna ken Moises nga iccannacami iti maysa a tawid iti tengnga dagiti cacabsatmi: gapuna ngarud a cas mayannurot iti bilin ni Jehova isu iniccanna ida iti maysa a tawid iti tengnga dagiti cacabsat ni amada.

5 Ket sangapulo a capaset ti nagtinnag ken ni Manases, sabali laeng ti daga ti Galaad ken Basan, nga adda iti ballasiw ti Jordan;

6 gaput ta dagiti annac a babbai ni Manases addaanda met iti maysa a tawid iti tengnga dagiti annacna a lallaki. Ket ti daga a Galaad cucua idi dagiti natda cadagiti annac a lallaki ni Manases.

7 Ket ti beddeng ni Manases isut' idi manipud Aser agingganat' Macmata, nga adda iti sangoanan ti Siquem; ket ti beddeng naglayon iti macanawana nga ima inggana cadagiti agnaed ti En-tappua.

8 Ti daga ti Tappua cucua idi ni Manases; ngem ti Tappua nga adda iti sácup ni Manases cucua idi dagiti annac ni Efraim.

9 Ket ti beddeng simmalog aginggana iti waig ti Cana, iti abagatan ti waig: dagitoy a ciudad cucua ni Efraim iti tengnga dagiti ciudad ni Manases: ket ti beddeng ni Manases adda iti makinamianan nga abay ti waig, ket dagiti pagruaranna addada iti taaw:

10 iti agpaabagatan isut' cucua ni Efraim, ket ti agpaamianan cucua ni Manases, ket ti taaw isu ti beddengna, ket isuda gimmawatda aginggana iti Aser iti amianan, ken aginggana iti Isacar iti daya.

11 Ket ni Manases cucuana idiay Isacar, ken idiay Aser ti Bet-san ken dagiti il-ilina, ken Jeblaam ken dagiti il-ilina, ken dagiti agnaed idiay Dor ken dagiti il-ilina, ken dagiti agnaed idiay Endor ken dagiti il-ilina, ken dagiti agnaed idiay Mageddo ken dagiti il-ilina, a tallo met laeng a panpantóc.

12 Nupay casta dagiti annac ni Manases saanda a nabalin a pinasia *dagiti agnaed* cadagidiay a ciudad; no di ket dagiti Cananeo kinayatda ti nagnaed idiay a daga.

13 Ket naaramid, nga idi a dagiti annac ti Israel pimmigsada, insaadda iti panagtrabajo dagiti Cananeo, ket saanda a pinasia nga intalipupus ida.

14 Ket dagiti annac ni Jose nagsaoda ken Josue, a kinunada, Apayapay a sica iniccannacam iti maymaysa a gasat laeng ken maymaysa a cadasig a tawid, idinto ta siac dackelac nga ili, ta inggana itoy a tiempo ni Jehova binendicionannac?

15 Ket ni Josue kinunana cadacuada, No sica dackelca nga ili, gumon-odca kenca idiay cabakiran, ket latáenyo nga agpaay cadacayo idiay daga dagiti Ferezeo ken dagiti Rafaim; yantangay ti caturodan ti Efraim nailet unay kenca.

16 Ket dagiti annac ni Jose kinunada, Ti caturodan saan a macaanay cadacami: ket isu-amin dagiti Cananeo nga agnaed idiay daga ti lobong adda lugluganda a linandocan, padapadada cadagidiay agnaed diay Bat-san ken dagiti il-ilina, ken dagiti adda idiay lobong ti Jezrael.

17 Ket ni Josue nagsao iti balay ni Jose, nga iti met laeng Efraim ken Manases,

ket kinunana, Sica dackelca nḡa ili, ken icutam ti dackel a cabaelan; saanto a maymaysa laeng̃ ti gasatmo:
18 no di ket ti caturodan isunto ti cucuam; ta uray no cabakiran, isut' latáemto, ket dagiti pagruaranna cucuamto; ta pasiaemto dagiti Cananeo, nupay no isuda adda lugluganda a linandocan, ken nupay no isuda napigsada.

Ti matda ti daga mabiñgay. Ti sácup ni Benjamin ken dagiti ciudadna.

18 Ket isu-amin a gimong̃ dagiti annac ti Israel naguornong̃da idiay Silo, ket namang̃onda iti maysa a tolda ti gimong̃ idiay: ket ti daga naparucma iti sang̃oda.
2 Ket natda ti pito a caputotan dagiti annac ti Israel, isuda a dida pay bininḡay ti tawidda.
3 Ket ni Josue kinunana cadagiti annac ti Israel, Casano ti cabayagyo a di mang̃icascaso iti ipapanyo a mang̃tagicua iti daga nḡa inted cadacayo ni Jehova a Dios dagiti ammayo?
4 Mangtudíng̃cayo cadacayo met laeng̃ iti tallo a tattao iti tunḡgal maysa a caputotan: ket ibaonconto ida, ket isuda tumacderdanto, ket pagnaendanto ti daga, ket isuda isut' iburicdanto a cas mayannurot iti tawidda; ket isuda umaydanto caniac.
5 Ket isuda bing̃ayendanto ti daga iti agcapito capaset: ni Juda agnaedto iti beddeng̃na iti abagatan, ket ti balay ni Jose agnaedto iti beddeng̃da iti amianan.
6 Ket dacayo iburicyonto ti daga iti agcapito capaset, ket yegyonto caniac ditoy *ti pannacaiburic;* ket paggiginnasang̃gasatecto cadacayo iti saclang̃ ni Jehova a Diostayo.
7 Ta dagiti Levitas awan ti bing̃ayda cadacayo; ta ti kinascerdote ni Jehova isu ti tawidda: ket ni Gad ken ni Ruben, ken ti caguddua ti caputotan ni Manases inawatdan ti tawidda iti ballasiw ti Jordan nḡa agpadaya, isu nḡa inted cadacuada ni Moises nḡa adipen ni Jehova.

8 Ket dagiti tattao timmacderda, ket napanda: ket ni Josue incumitna cadagiti napan a mang̃iburic iti daga, a kinunana, Incayo ket pagnaenyo ti daga, ket isut' iburicyo, ket umaycayonto manen caniac; ket siac paggiginnasanggasatecto cadacayo iti saclang̃ ni Jehova ditoy Silo.
9 Ket dagiti tattao napanda ket pinagnada amin a daga, ket isut' imburicda dagiti ciudad iti nagcapito capaset iti maysa a libro; ket isuda immayda ken Josue idiay pacarso sadi Silo.
10 Ket ni Josue pinaggiginnasatna cadacuada idiay Silo iti saclang̃ ni Jehova: ket ni Josue biningbing̃ayna idiay ti daga cadagiti annac ti Israel a cas mayannurot cadagiti bing̃bing̃ayda.

11 Ket ti gasat dagiti annac ni Benjamin rimmuar a cas mayannurot cadagiti famfamiliada: ket ti beddeng̃ ti gasatda rimmuar iti nagbaetan dagiti annac ni Juda ken dagiti annac ni Jose.
12 Ket ti beddeng̃da iti deppaarna iti amianan isut' idi manipud iti Jordan; ket ti beddeng̃ simmang̃-at iti abay ti Jerico iti amianan, ket simmang̃-at iti caturodan nḡa agpalaud; ket dagiti pagruaranna addada idi iti let-ang̃ ti Betaven.
13 Ket ti beddeng̃ naglayon manipud idiay aginḡgat' Luza, iti abay ti Luza (nḡa isu met laeng̃ ti Betel), iti agpaabagatan; ket ti beddeng̃ nagsalog inḡganat' Atarot-adar, iti denna ti bantay nḡa adda iti abagatan ti Bet-oron nḡa akinbaba.
14 Ket ti beddeng̃ naglayon *manipud idiay,* ket nagsicco iti bang̃irnat' laud nḡa agpaabagatan, manipud iti bantay nḡa adda iti sang̃oanan ti Bet-oron nḡa agpaabagatan; ket dagiti pagruaranna addada idi idiay Cariat-baal (nḡa isu met laeng̃ ti Cariat-jarim), a maysa a ciudad dagiti annac ni Juda: daytoy isu ti bang̃irna iti laud.
15 Ket ti bang̃irna iti abagatan manipud iti caadayuan a paset ti Cariat-jarim; ket ti beddeng̃ rimmuar a nagpalaud, ket rimmuar a nagturong̃ iti ubbog dagiti dandanum ti Neftoa;
16 ket ti beddeng̃ nagsalog inḡgana iti caadayuan a paset ti bantay nḡa adda iti sang̃o ti tanap ti anac a lalaki ni Ennom, nḡa adda iti lobong̃ ni Rafaim iti amianan; ket nagsalog aginḡganat' lobong̃ ni Ennom, aginḡganat' sikigan ti Jebuseo nḡa agpaabagatan, ket nagsalog aginḡgana iti En-Rogel;
17 ket naglayon a nagpaamianan, ket rimmuar idiay Ensemes, ket rimmuar idiay Gelilot nḡa adda iti sang̃oanan ti sang̃-atan ti Adommim; ket nagsalog aginḡgana iti bato ni Boen nḡa anac a lalaki ni Ruben;
18 ket naglayon a nagpaamianan ag-

inğgana iti sikigan a pumerrenğ iti Arabah, ket nagsalog aginğgana iti Arabah;
19 ket ti beddenğ naglayon aginğgana
iti sikigan ti Bet-hagla nğa agpaamianan; ket dagiti pagruaran ti beddenğ adda idi idiay nakinamianan a subec ti Baybay ti Asin idiay nakinabagatan a punğto ti Jordan: daytoy isu ti nakinabagatan a beddenğ.
20 Ket ti Jordan isut' idi ti beddenğna
iti banğirna iti daya. Daytoy isut' tawid dagiti annac ni Benjamin, cadagiti beddenğ nğa aglicmut, a cas mayannurot cadagiti famfamiliada.

21 Ket dagiti ciudad dagiti caputotan
dagiti annac ni Benjamin a cas mayannurot cadagiti famfamiliada isuda ti Jerico, ken Bet-hagla, ken Emek-keziz,
22 ken Bet-araba, ken Samaraim, ken
Betel,
23 ken Avim, ken Afrara, ken Ofera,
24 ken Cefer-Hermona, ken Ofni, ken
Gabee: sanğapulo ket dua a ciudad agraman purpurócda:
25 Gabaon, ken Rama, ken Berot,
26 ken Maspa, ken Chafara, ken Amosa,
27 ken Recem, ken Jarefel, ken Tarela,
28 ken Sela, ken Elef, ken Jebus (nğa
isu met laenğ ti Jerusalem), Gabaat, *ken* Cariat; sanğapulo ket uppat a ciudad agraman purpurócda. Daytoy isu ti tawid dagiti annac ni Benjamin a cas mayannurot cadagiti famfamiliada.

Dagiti sacsácup da Simeon, Zabulon, Isacar, Aser, Neftali, ken Dan. Ti Tamnat-sera naited ken Josue.

19 Ket ti maicadua a gasat rimmuar ken Simeon, iti caputotan met laenğ ni Simeon cas mayannurot cadagiti famfamiliada: ket ti tawidda adda idi iti nagbaetan ti tawid dagiti annac ni Juda.
2 Ket icutanda idi iti panagtawid, ti
Beerseba, wenno Sabee, ken Molada,
3 ken Haser-sual, ken Baala, ken Asem,
4 ken Eltolad, ken Betul, ken Jarma,
5 ken Siceleg, ken Bet-marcabot, ken
Hasersusa,
6 ken Bet-labot, ken Saroem; sanğapulo
ket tallo a ciudad agraman purpurócda:
7 Aim, Remmon, ken Atar, ken Asan;
uppat a ciudad agraman purpurócda:
8 ken isu-amin dagiti purpuróc nğa ad-
dada iti aglicmut cadagitoy a ciudad inğganat' Baalat-beer, Ramat ti Abagatan. Daytoy isu ti tawid ti caputotan dagiti annac ni Simeon a cas mayannurot cadagiti famfamiliada.
9 Nagtaud iti apág dagiti annac ni Juda
isut' idi ti tawid dagiti annac ni Simeon; agsipud ta ti apág dagiti annac ni Juda isu idi ti adu unay cadacuada: gapuna a dagiti annac ni Simeon adda idi tawidda iti nagtenğnğaan ti tawid dagidiay.

10 Ket ti maicatlo a gasat rimmuar a
maipaay cadagiti annac ni Zabulon a cas mayannurot cadagiti famfamiliada. Ket ti beddenğ ti tawidda isut' idi aginğganat' Sarid;
11 ket ti beddenğda simmanğ-at a nag-
palaud, iti met laenğ Merala, ket dimtenğ aginğganat' Deb-baset; ket dimtenğ iti waig, nğa adda iti sanğo ti Jeconam;
12 ket nagsicco manipud Sarid a nag-
padaya nğa agpalelegacan ti init aginğgana iti beddenğ ti Queselet-tabor; ket rimmuar iti Daberet, ket simmanğ-at iti Jafia;
13 ket manipud idiay naglayon a nag-
padaya iti Jet-hefer, iti Tacasim; ket rimmuar idiay Remmon a gumawat aginğganat' Noa;
14 ket ti beddenğ nagsicco kencuana nğa
agpaamianan aginğganat' Hanaton; ket dagiti pagruaranna addada idi idiay lobonğ ti Jefta-el;
15 ken Catet, ken Naalol, ken Semeron,
ken Jedala, ken Belen: sanğapulo ket dua a ciudad agraman purpurócda.
16 Daytoy isu ti tawid dagiti annac ni
Zabulon a cas mayannurot cadagiti famfamiliada, dagitoy a ciudad agraman purpurócda.

17 Ti maicapat a gasat rimmuar nğa
agpaay ken Isacar, cadagiti met laenğ annac ni Isacar a mayannurot cadagiti famfamiliada.
18 Ket ti beddenğda isut' idi aginğga-
nat' Jezrael, ken Casalot, ken Sunem,
19 ken Hafaraim, ken Seon, ken Ana-
arat,
20 ken Rabbot, ken Cesion, ken Abes,
21 ken Ramet, ken Engannim, ken
Enhadda, ken Betfeses,
22 ket ti beddenğ dimtenğ aginğga-
nat' Tabor, ken Sehesima, ken Bet-semes; ket dagiti pagruaran ti beddenğda addada idi idiay Jordan; sanğapulo ket innem a ciudad agraman purpurócda.
23 Daytoy isu ti tawid ti caputotan
dagiti annac ni Isacar a mayannurot cada-

giti famfamiliada, dagiti ciudad agraman purpurócda.

24 Ket ti maicalima a gasat rimmuar
nga agpaay iti caputotan dagiti annac ni
Aser a cas mayannurot cadagiti famfamiliada.
25 Ket ti beddeñgda isut' idi ti Jacalat,
ken Cali, ken Betem, ken Ajar,
26 ken Elmelec, ken Amaad, ken Messal: ket dimmanon agingganat' Carmel nga
agpalaud, ken iti Sihor-labanat;
27 ket nagtuloy nga agturong iti leleggacan ti init nga agpa-Betdagon, ket dimmanon iti Zabulon, ken iti loboñg ti Jefael nga
agpaamianan iti Bet-hemec ken Nahiel;
ket rimmuar iti Cabul iti ima a catigid,
28 ken iti Ebron, ken Rohob, ken Hammon, ken Cana, agingga met laeñg iti dac-kel a Sidon;
29 ket ti beddeñg nagsicco agingga iti
Rama, ken agingganat' nasarikedkedan a
ciudad ti Tiro; ket ti beddeñg nagsicco
agingga iti Hosa; ket dagiti pagruaranna
addada idi idiay taaw iti sácup ti Acziba;
30 ken Amma met, ken Afec, ken Rohob; duapulo ket dua a ciudad agraman
purpurócda.
31 Daytoy isu ti tawid ti caputotan
dagiti annac ni Aser a mayannurot cadagiti famfamiliada, dagiti ciudad agraman purpurócda.

32 Ti maicanem a gasat rimmuar idi
nga agpaay cadagiti annac ni Neftali, cadagiti met laeñg annac ni Neftali a cas
mayannurot cadagiti famfamiliada.
33 Ket ti beddeñgda isut' idi manipud
Helef, manipud iti roble idiay Saanaim,
ken Adami-neceb, ken Jebnael agingganat'
Lecum; ket dagiti pagruaranna addada idi
idiay Jordan;
34 ket ti beddeñg nagsicco nga agpalaud
iti Azanot-tabor, ket rimmuar manipud
idiay aginggat' Hucuca; ket dimmanon
agingganat' Zabulon iti abagatan, ket dimmanon iti Aser iti laud: ken iti Juda idiay
Jordan nga agturong iti leleggacan ti init.
35 Ket dagiti ciudad a nasarikedkedan
isuda Assedim, Ser, ken Emat, Reccat, ken
Ceneret,
36 ken Edema, ken Arama, ken Asor,
37 ken Cedes, ken Edrai, ken Enhasor,
38 ken Jeron, ken Magdalel, Horen,
ken Betanat, ken Bet-semes; sangapulo ket
siam a ciudad agraman purpurócda.
39 Daytoy isu ti tawid ti caputotan
dagiti annac ni Neftali a mayannurot
cadagiti famfamiliada, dagiti ciudad agraman purpurócda.

40 Ti maicapito a gasat rimmuar nga
agpaay iti caputotan dagiti annac ni Dan
a cas mayannurot cadagiti famfamiliada.
41 Ket ti beddeñg ti tawidda isut' idi
Sarea, ken Estaol, ken Hirsemes,
42 ken Selabin, ken Ajalon, ken Jet-la,
43 ken Elon, ken Temmata, ken Acron,
44 ken Eltece, ken Gebbeton, ken Balaat,
45 ken Jud, ken Bene-barac, ken Getremmon,
46 ken Me-jarcon, ken Arecon, agraman
ti beddeñg nga adda iti sango ti Joppe.
47 Ket ti beddeñg dagiti annac ni Dan
rimmuar iti adadayu pay ngem iti ayanda;
ta dagiti annac ni Dan simmang-atda ket
gimmubatda a maibusor iti Lesma, ket
isut' naalada, ken isut' kinabilda iti tadem
ti campilan, ket isut' tinagicuada, ken nagnaedda kencuana, ket ti Lesma ninaganda
iti Dan, a mayannurot iti nagan ni Dan
nga amada.
48 Daytoy isu ti tawid ti caputotan
dagiti annac ni Dan a mayannurot cadagiti
famfamiliada, dagiti ciudad agraman purpurócda.

49 Castoy ti panangturposda a pinangbingbingay iti daga iti panagtawid a gapu
iti bedbeddeñgna; ket dagiti annac ti
Israel nangteddat' tawid ken Josue nga
anac ni Nun iti nagteteñgngaanda:
50 mayannurot iti bilin ni Jehova intedda kencuana ti ciudad nga isu dinawatna, ti met laeñg Tamnat-sera idiay caturodan ti Efraim; ket isu binangonna ti
ciudad, ket nagnaed kencuana.

51 Dagitoy isuda ngarud dagiti tawtawid, a da Eleazar a sacerdote, ken ni Josue
nga anac ni Nun, ken dagiti palungo dagiti *balbalay* dagiti amma dagiti caputotan
dagiti annac ti Israel, inwarasda a maipaay
iti tawid a gapu iti ginasanggasat idiay
Silo iti imatang ni Jehova, iti ruangan
ti tolda ti gimong. Castoy ti panangturposda a pinangbingay iti daga.

Ti pannacaitudíng dagiti ciudad a pagcamangan.

20 Ket ni Jehova nagsao ken Josue, a
kinunana,
2 Agsaoca cadagiti annac ti Israel, a
cunaem, Mangtudíngcayo cadagiti ciudad

a pagcamanğan, isuda nğa insaoc idi ca-
dacayo a naaramat ni Moises,
3 tapno ti macapapatay iti sabali a
dina napuotan *ket* naclepan agtarayto
coma sadiay: ket isudanto cadacayo ti
pagcamanğan a gapu ken bumales iti dara.
4 Ket daydiay agtarayto iti maysa ca-
dagidiay a ciudad, ket agtacderto iti
ridaw ti ruanğan ti ciudad, ket ipalawag-
nanto ti panğgepna cadagiti lapayag dagiti
lallacay ti daydiay a ciudad; ket isuda
awatendanto cadacuada iti uneg ti ciudad,
ket isut' yawatandanto iti maysa a disso, a
pakinaedanna cadacuada.
5 Ket no ti bumales iti dara, isut'
camatenna, didanto nğarud yawat ni na-
capapatay iti imana; agsipud ta naclepan
a nanğcabil ken caarrubana, nğa isut' dina
ginura idi unana a tiempo.
6 Ket agnaedto idiay a ciudad, inğ-
ganat' tumacderto iti panğocoman iti
saclanğ ti gimonğ, inğganat' ipapatáy ti
nanğato a sacerdote nğa isunto cadagidiay
nğa aldaw: isunton ti isusubli ni nacapa-
patay, ket umayto iti ciudadna met laenğ,
ken iti balayna, iti ciudad a timmalawanna
idi.

7 Ket isuda dinutocanda ti Cades sadi
Galilea idiay caturodan ti Neftali, ken ti
Siquem idiay caturodan ti Efraim, ken ti
Cariat-arbe (nğa isu met la ti Hebron)
idiay caturodan ti Juda.
8 Ket iti ballasiw ti Jordan idiay
Jerico nğa agpadaya, tinudínğanda ti
Bosor idiay let-anğ idiay tanap nğa aggapu
iti caputotan ni Ruben, ken ti Ramot
idiay Galaad nğa aggapu iti caputotan ni
Gad, ken ti Gaulon idiay Basan nğa
aggapu iti caputotan ni Manases.
9 Dagitoy isuda dagiti ciudad a natudí-
nğan nğa agpaay cadagiti isu-amin nğa an-
nac ti Israel, ken iti gangannaet a ma-
kinaed cadacuada, tapno ti uray siasino a
macapapatay iti tao a dina napuotan ma-
balinna ti agtaray sadiay ket saan a matay
iti ima ti bumales iti dara, aginğganat'
tumacder iti saclanğ ti gimonğ.

Dagiti ciudad a naited cadagiti Levitas.

21 Idin dagiti palunğo dagiti *balbalay*
dagiti amma dagiti Levitas imma-
danida ken Eleazar a sacerdote, ken ni
Josue nğa anac ni Nun, ken cadagiti
palunğo dagiti *balbalay* dagiti amma dagiti
caputotan dagiti annac ti Israel;
2 ket nagsaoda cadacuada idiay Silo
idiay daga ti Canaan, a kinunada, Ni Je-
hova imbilinna iti pannacaaramat ni
Moises a maited cadacami dagiti ciudad
a pagtaenğan, agraman palpalasotda a
maipaay cadagiti an-animalmi.
3 Ket dagiti annac ti Israel nanğtedda
cadagiti Levitas cadagiti cucuada, cas iti
bilin ni Jehova, dagiti ciudad agraman
palpalasotda.

4 Ket ti gasat rimmuar agpaay cadagiti
famfamilia dagiti Coatitas: ket dagiti
annac ni Aaron a sacerdote a nagtaud ca-
dagiti Levitas, adda gasatda a naggapu iti
caputotan ni Juda, naggapu iti caputotan
ni Simeon, ken naggapu iti caputotan ni
Benjamin, a sanğapulo ket tallo a ciudad.

5 Ket ti matda cadagiti annac ni Coat
adda gasatda a naggapu cadagiti famfami-
lia ti caputotan ni Efraim, ken iti capu-
totan ni Dan, ken iti caguddua ti caputo-
tan ni Manases, a sanğapulo a ciudad.

6 Ket dagiti annac ni Gerson adda
gasatda a naggapu iti caputotan ni Isacar
ken iti caputotan ni Aser, ken iti caputo-
tan ni Neftali, ken iti caguddua ti capu-
totan ni Manases idiay Basan, a sanğapulo
ket tallo a ciudad.

7 Dagiti annac ni Merari a cas mayalu-
bog cadagiti famfamiliada adda naggapu
iti caputotan ni Ruben, ken naggapu iti
caputotan ni Gad, ken naggapu iti capu-
totan ni Zabulon, a sanğapulo ket dua a
ciudad.

8 Ket dagiti annac ti Israel intedda a
gaput' gasat cadagiti Levitas dagitoy a
ciudad agraman palpalasotda, a cas imbi-
lin ni Jehova iti pannacaaramat ni Moises.
9 Ket intedda iti naggapu iti caputotan
dagiti annac ni Juda, ken iti caputotan
dagiti annac ni Simeon, dagitoy a ciudad
a nainaganan *ditoy:*
10 ket isuda idi ti agpaay cadagiti annac
ni Aaron, cadagiti famfamilia ni Coat, a
nagtaudda cadagiti annac ni Levi; agpaay
a cucuada idi ti immuna a gasat.
11 Ket isuda intedda cadacuada ti Cari-
at-arbe, *ni Arbe nğa isu idi* ti ama ni Enac
(nğa isu met laenğ ti Hebron), idiay caturo-
dan ti Juda, agraman palasotna iti aglicmut
kencuana.
12 Nğem dagiti away ti ciudad, ken da-
giti purpurócna, intedda idi ken Caleb nğa

anac ni Jefone a maipaay iti panagtagicua-
na.

13 Ket cadagiti annac ni Aaron a sacer-
dote intedda ti Hebron agraman palpala-
sotna a ciudad a pagcamanĝan nĝa agpaay
iti macapapatay, ken ti Lebna agraman
palpalasotna,
14 ken ti Jeter agraman palpalasotna,
ti Estemo agraman palpalasotna,
15 ken ti Helon agraman palpalasotna,
ken Dabir agraman palpalasotna,
16 ken Ain agraman palpalasotna, ken
Jutta agraman palpalasotna, *ken* Bet-semes
agraman palpalasotna; siam a ciudad a
naggapu cadagidiay dua a caputotan.
17 Ket naggapu iti caputotan ni Ben-
jamin, ti Gabaon agraman palpalasotna, ti
Gabaa agraman palpalasotna,
18 ti Anatot agraman palpalasotna, ti
Almon agraman palpalasotna; uppat a
ciudad.
19 Isu-amin dagiti ciudad dagiti annac
ni Aaron a dagiti sacerdote, sanĝapuloda
ket tallo a ciudad agraman palpalasotda.

20 Ket dagiti famfamilia dagiti annac
ni Coat, a Levitas, dagidiay a natda met
laenĝ cadagiti annac ni Coat, inicutanda
dagiti ciudad ti gasatda a naggapuda iti
caputotan ni Efraim.
21 Ket intedda cadacuada ti Siquem
agraman palpalasotna idiay caturodan ti
Efraim, a ciudad a pagcamanĝan agpaay
iti macapapatay, ken ti Gazer agraman
palpalasotna,
22 ken ti Cisaim agraman palpalasotna,
ken ti Bet-oron agraman palpalasotna;
uppat a ciudad.
23 Ket naggapu iti caputotan ni Dan,
ti Elteco agraman palpalasotna, ti Gabo-
ton agraman palpalasotna,
24 ti Ayalon agraman palpalasotna, ti
Get-remmon agraman palpalasotna; uppat
a ciudad.
25 Ket naggapu iti caguddua ti caputo-
tan ni Manases, ti Tanac agraman palpa-
lasotna, ken ti Get-remmon agraman pal-
palasotna: dua a ciudad.
26 Isu-amin dagiti ciudad dagiti fam-
familia ti natda cadagiti annac ni Coat
isuda sanĝapuloda agraman palpalasotda.

27 Ket cadagiti annac ni Gerson, cada-
giti famfamilia dagiti Levitas, naggapu
iti caguddua ti caputotan ni Manases,
intedda ti Gaulon idiay Basan agraman
palpalasotna a ciudad a pagcamanĝan ag-
paay iti macapapatay, ken ti Bosra agra
man palpalasotna; dua a ciudad.
28 Ket naggapu iti caputotan ni Isacar,
ti Cesion agraman palpalasotna, ti Daberet
agraman palpalasotna,
29 ti Jaramot agraman palpalasotna, ti
Enganim agraman palpalasotna; uppat a
ciudad.
30 Ket naggapu iti caputotan ni Aser
ti Messal agraman palpalasotna ti Abdon
agraman palpalasotna,
31 ti Jelcat agraman palpalasotna, ken
ti Rohob agraman palpalasotna; uppat a
ciudad.
32 Ket naggapu iti caputotan ni Neftali,
ti Cedes idiay Galilea agraman palpala-
sotna, a ciudad a pagcamanĝan nĝa agpaay
iti macapapatay, ken ti Annot-dor agra-
man palpalasotna, ken ti Cartan agraman
palpalasotna; tallo a ciudad.
33 Isu-amin dagiti ciudad dagiti Ger-
sonitas cas mayalubog cadagiti famfami-
liada sanĝapuloda ket tallo idi a ciudad
agraman palpalasotda.

34 Ket cadagiti famfamilia dagiti annac
ni Merari, a natda cadagiti Levitas, nag-
gapu iti caputotan ni Zabulon, ti Jecnan
agraman palpalasotna, ken Carta agraman
palpalasotna,
35 ti Danna agraman palpalasotna, Na-
alot agraman palpalasotna; uppat a ciudad.
36 Ket naggapu iti caputotan ni Ruben,
ti Bosor agraman palpalasotna, ken Jehesa
agraman palpalasotna,
37 ti Cedmon agraman palpalasotna,
ken Mefaat agraman palpalasotna; uppat
a ciudad.
38 Ket naggapu iti caputotan ni Gad,
ti Ramot idiay Galaad agraman palpa-
lasotna, a ciudad a pagcamanĝan agpaay
iti macapapatay, ken ti Mahanaim agra-
man palpalasotna,
39 ti Jesebon agraman palpalasotna,
ken Jaser agraman palpalasotna; uppat a
ciudad iti dagupda.
40 Amin *dagitoy isuda idi* dagiti ciudad
dagiti annac ni Merari a cas mayannurot
cadagiti famfamiliada, a natda met laenĝ
cadagiti famfamilia dagiti Levitas; ket
ti gasatda isut' idi sanĝapulo ket dua a
ciudad.

41 Amin dagiti ciudad dagiti Levitas
iti nagtenĝnĝaan dagiti cucua dagiti an-
nac ti Israel uppat a puloda ket walo a
ciudad agraman palpalasotda.
42 Dagitoy a ciudad addada idi ti tunĝ-

gal maysa agraman palpalasotna n̄ga aglic-
mut cadacuada : castoy idi amin cadagitoy
a ciudad.

43 Iti casta inted ni Jehova iti Israel
ti isu-amin a daga n̄ga insapatana idi a
itdenna cadagiti ammada ; ket isut' tinagi-
cuada, ket nagnaedda kencuana.
44 Ket ni Jehova intedna idi ti talna
cadacuada iti aglicmut, a mayalubog iti
isu-amin n̄ga insapatana idi cadagiti am-
mada : ket awan cadagiti isu-amin a ca-
busorda ti agtacder idi iti san̄goananda,
ni Jehova inyawatna cadagiti imada dagiti
isu-amin a cabusorda.
45 Awan a pulos idi ti nagcuran̄g ti
uray ania a naimbag n̄ga insao ni Jehova
iti balay ti Israel ; isu-amin natun̄gpal idi.

Ti panagawid dagiti caputotan n̄ga agyan iti baliw ti Jordan. Ti panan̄gban̄gonda iti maysa n̄ga altar a macapaun̄get. Ipalawagda ti pamuidan. Maisubli ti naimbag a nakem.

22 Idin ni Josue inayabanna dagiti Ru-
benitas, ken dagiti Gaditas, ken iti
caguddua ti caputotan ni Manases,
2 ket kinunana cadacuada, Dacayo inay-
wananyo amin daydiay a ni Moises n̄ga
adipen ni Jehova imbilinna idi cadacayo,
ket nagtun̄gpalcayo iti timecco iti isu-amin
n̄ga imbilinco cadacayo :
3 saanyo idi a binaybay-an dagiti cacab-
satyo cadagitoy adu n̄ga aldaw agin̄ggana
itoy n̄ga aldaw, no di ket inaywananyo idi
ti incumit ti bilin ni Jehova a Diosyo.
4 Ket ita yantan̄gay ni Jehova a Diosyo
intedna ti inaná cadagiti cacabsatyo, a cas
insaona idi cadacuada : gapuna n̄ga itatta
agsublicayo, ket incayo ala cadagiti toltol-
dayo, iti daga ti panagtagicuayo, isu a ni
Moises n̄ga adipen ni Jehova intedna idi
cadacayo iti ballasiw ti Jordan.
5 Isuna laen̄g n̄ga iti kinaregta aluadanyo
coma n̄ga aramiden ti bilin ken linteg a ni
Moises n̄ga adipen ni Jehova imbilinna idi
cadacayo n̄ga ayatenyo coma ni Jehova a
Diosyo, ket magnacayo coma cadagiti isu-
amin a daldalanna, ken aywananyo coma
dagiti bilbilinna, ken cumpetcayo coma
kencuana, ken isut' pagservianyo coma iti
isu-amin a pusoyo ken iti isu-amin a cara-
ruayo.
6 Iti casta ni Josue binendicionanna ida
ket pinalubosanna ida ; ket napanda cada-
giti toltoldada.

7 Iti caguddua ti caputotan ni Manases
inted ni Moises *a tawid* ti Basan ; n̄gem iti
sabali a caguddua inted ni Josue iti ten̄g-
n̄ga dagiti cacabsatda iti ballasiw ti Jordan
n̄ga agpalaud. Casta met n̄ga idi n̄ga
imbaon ida ni Josue cadagiti toltoldada,
binendicionanna ida,
8 ket nagsao idi cadacuada, a kinunana,
Agsublicayo ala cadagiti toltoldayo agra-
man nawadwad a sanicua, ken agraman
dackel n̄ga arban ti an-animal, agraman
pirac, ken agraman balitoc, ken agraman
suer, ken agraman landoc, ken agraman
adu a cawcawes : bin̄gayenyo cadagiti ca-
cabsatyo ti sinamsam cadagiti cabusoryo.
9 Ket dagiti annac ni Ruben ken dagiti
annac ni Gad ken ti caguddua ti caputotan
ni Manases nagsublida idi, ket pimmanaw-
da cadagiti annac ti Israel idiay Silo, n̄ga
adda idiay daga ti Canaan, tapno mapanda
iti daga ti Galaad, iti daga a cucuada, isu
n̄ga isuda tinagicuada idi, a mayannurot
iti bilin ni Jehova a naaramat ni Moises.

10 Ket idi a nacagten̄gda iti aruba-
yan ti Jordan, n̄ga adda idiay daga ti
Canaan, dagiti annac ni Ruben dagiti an-
nac ni Gad ken ti caguddua ti caputotan
ni Manases nan̄gban̄gonda idi idiay ti
maysa n̄ga altar idi denna ti Jordan, maysá
n̄ga altar a dackel ti buyana.
11 Ket dagiti annac ti Israel nan̄gegda
idi a nacuna, Adtoy, a dagiti annac ni
Ruben ken dagiti annac ni Gad ken ti
caguddua ti caputotan ni Manases nan̄g-
ban̄gonda iti maysa n̄ga altar iti san̄go ti
daga ti Canaan, idiay arubayan ti Jordan,
iti abay n̄ga cucua dagiti annac ti Israel.
12 Ket idi a dagiti annac ti Israel isut'
nan̄gegda, ti isu-amin a gimon̄g dagiti
annac ti Israel naguornon̄gda idiay Silo,
tapno suman̄g-atda a man̄ggubat a mai-
busor cadacuada.

13 Ket dagiti annac ti Israel imbaonda
cadagiti annac ni Ruben, ken cadagiti
annac ni Gad, ken iti caguddua ti caputo-
tan ni Manases, idiay daga ti Galaad, ni
Finees n̄ga anac a lalaki ni Eleazar a
sacerdote,
14 ken san̄gapulo a pan̄guloen kencua-
na, maysa a pan̄guloen iti tun̄ggal balay ti
ama ti isu-amin a caputotan ti Israel ;
tun̄ggal maysa cadagidiay isu idi ti palu-
n̄go ti balay dagiti ammada iti ten̄gn̄ga ti
rinibribu ti Israel.
15 Ket immayda cadagiti annac ni Ru-
ben, ken cadagiti annac ni Gad, ken iit

caguddua ti caputotan ni Manases, iti
daga ti Galaad, ket nakisaoda idi cada-
cuada, a kinunada,
16 Castoy ti cuna ti isu-amin a
gimonḡ ni Jehova, ¿Ania a panaglab-
sinḡ daytoy nḡa pinanḡbusoryo iti Dios ti
Israel, nḡa agtukiadcayo ita nḡa aldaw
manipud iti isusurotyo ken Jehova, iti
daydiay nḡa pananḡbanḡonyo iti maysa
nḡa altar, tapno itoy nḡa aldaw sumunḡit-
cayo a maibusor ken Jehova?
17 Bassit aya unay cadatayo daydi
kinadanḡkes ni Pehor, isu nḡa ditay pay
laenḡ nagugoran aginḡga itoy nḡa aldaw,
nupay immay ti didigra iti gimonḡ ni
Jehova,
18 tapno dacayo agtukiadcayo ita nḡa
aldaw manipud iti isusurotyo ken Jehova?
ket isunto, nḡa idinto a dacayo sumunḡit-
cayo ita nḡa aldaw a maibusor ken Jehova,
nḡa intono bigat agpunḡtotto cadagiti
isu-amin a gimonḡ ti Israel.
19 Nḡem no ti daga dagiti pagtagicua-
anyo isut' narugit, umallatiwcayo nḡarud
iti daga a pagtagicuaan ni Jehova, isu a
pagtaenḡan ti tabernaculo ni Jehova, ket
manḡalacayo iti cucua iti tenḡnḡami:
nḡem dicay sumunḡit coma a maibusor
ken Jehova, dicay met sumunḡit a bumo-
sor cadacami, iti pananḡbanḡonyo iti may-
sa nḡa altar iti lacsid ti altar ni Jehova a
Diostayo.
20 Saan aya a nacaaramid ni Acan nḡa
anac a lalaki ni Zare iti panaglabsinḡ iti
naipaay a banag, ket immay ti punḡtot
iti isu-amin a gimonḡ ti Israel? ket daydi
a lalaki saan a napucaw a maymaysa idi
kinadanḡkesna.

21 Idin dagiti annac ni Ruben ken dagiti
annac ni Gad ken ti caguddua ti caputotan
ni Manases simmunḡbatda, ket nagsaoda
cadagiti panḡuloen ti rinibribu ti Israel,
22 Ti Maymaysa a Mainḡel, ti Dios, a
ni Jehova, ti Maymaysa a Mainḡel, ti
Dios, a ni Jehova, isu ammona; ket ti
Israel ammonanto; no isut' isusunḡit,
wenno isut' panaglabsinḡ a maicaniwas
ken Jehova (sica dinacam coma ala ispalen
itoy nḡa aldaw),
23 nḡa nanḡbanḡoncami cadacami iti
maysa nḡa altar tapno agtukiadcami ma-
nipud iti isusurot ken Jehova; wenno no
agidatoncami kencuana iti daton a mapu-
uran wenno daton a bellaay wenno no
agidatoncami iti rabawna cadagiti dat-
daton ti cappia, ni met laenḡ Jehova isut'
tapulenna coma cadacami:
24 ket no isut' dicam inaramid daytoy
a gapu iti kinaaluad, *ken* iti panḡgep, a
kinunami, Iti tiempo nḡa umay dagiti an-
nacyo saoendanto nḡata cadagiti annacmi,
a cunada, Ania ti bibianḡyo ken Jehova
a Dios ti Israel?
25 ta ni Jehova inaramidna ti Jordan
a maysa a dulon iti nagbaetantayo, dacayo
annac ni Ruben, ken annac ni Gad; daca-
yo awan ti bianḡyo ken Jehova: iti casta
dagiti annacyo aramidendanto dagiti an-
nacmi a sumardenḡda iti panagbutenḡda
ken Jehova.
26 Gapu itoy kinunami, Agsaganatayo
coma itatta a manḡbanḡon cadatayo iti
maysa nḡa altar, saan nḡa agpaay iti daton
a mapuuran, saan met nḡa agpaay iti
sacrificio:
27 no di ket isu coma ti maysa a pama-
necnec cadacami ken cadacayo, ken cada-
giti putottayo iti calpasantayo, tapno ara-
midentayo coma ti panagservi ken Jeho-
va iti saclanḡna cadagiti datdatontayo a
mapuuran, ken cadagiti sacrificiotayo, ken
datdatontayo iti cappia; tapno dagiti
annacyo didanto cunaen coma iti tiempo
nḡa umay cadagiti annacmi, Dacayo awan
ti bianḡyo ken Jehova.
28 Dacami nḡarud kinunami, Isun-
to, nḡa intono cunaenda coma cadacami
wenno cadagiti putputotmi iti umay a
tiempo, a datayo cunaentayto, Adtoy ti
ladawan ti altar ni Jehova, isu nḡa inara-
mid idi dagidi ammami, saan nḡa agpaay
iti daton a mapuuran, wenno iti sacrificio;
no di ket isut' pamanecnec cadacami ken
cadacayo.
29 Adayu coma cadacami a dacami
sumunḡitcami a bumosor ken Jehova, ken
tumukiadcami itoy nḡa aldaw manipud
iti isusurot ken Jehova, iti panagararamid
ti altar nḡa agpaay iti daton a mapuur-
an, agpaay iti daton a bellaay, wenno
agpaay iti sacrificio, iti lacsid ti altar
ni Jehova a Diostayo nḡa adda iti sanḡo
ti tabernaculona.

30 Ket idi a ni Finees a sacerdote,
ken dagiti panḡuloen ti gimonḡ, a dagiti
met laenḡ palunḡo ti rinibribu ti Israel
nḡa adda idi kencuana, manḡegda dagiti
sasao a dagiti annac ni Ruben, ken dagiti
annac ni Gad, ken dagiti annac ni Manases
insaoda, naay-ayoda a naimbag.
31 Ket ni Finees nḡa anac ni Eleazar a
sacerdote kinunana cadagiti annac ni Ru-
ben, cadagiti annac ni Gad, ken cadagiti
annac ni Manases, Ita nḡa aldaw maam-

moanni nga ni Jehova adda iti nagtengngaantayo, agsipud ta dicay inaramid daytoy a panan̄glabsin̄ a maicaniwas ken Jehova: itatta inyanawayo dagiti annac ti Israel iti ima ni Jehova.
32 Ket castoy ti panagsubli da Finees nga anac ni Eleazar a sacerdote, ken dagiti pan̄guloen manipud cadagiti annac ni Ruben, ken cadagiti annac ni Gad, nanipud iti daga ti Galaad, agtun̄gpal iti daga ti Canaan, cadagiti annac ti Israel, ket inyegda manen di sao.
33 Ket ti pan̄ggep inay-ayona dagiti annac ti Israel; ket dagiti annac ti Israel binenditoda iti Dios, ket uray caano dida nagsaon iti isasan̄g-atda a maibusor cadacuada iti pannakigubat, a man̄gduprac iti daga a pagyanan idi dagiti annac ni Ruben, ken dagiti annac ni Gad.
34 Ket dagiti annac ni Ruben ken dagiti annac ni Gad ninaganda di altar iti *Ed*:* Ta, *isuda kinunada,* isut' pamanecnec cadatayo a ni Jehova isut' Dios.

Ti bitla a panagpacada ni Josue.

23 Ket naaramid idi calpasan dagiti adu nga aldaw, idi a ni Jehova intedna ti inaná iti Israel iti isu-amin a cabusorna iti aglicmut, ket ni Josue lacayen ken napacapuy cadagiti tawtawen;
2 a ni Josue inayabanna amin nga Israel, dagiti lallacay ken dagiti pan̄guloenda, ken dagiti oc-ocomda ken amin dagiti agturturayda, ket kinunana cadacuada, Siac lacayacon, napacapuyac cadagiti tawtawen:
3 ket dacayo nakitayo idi amin daydi a ni Jehova a Diosyo inaramidna cadagitoy a nacion gapu cadacayo; ta ni Jehova a Diosyo nakibacal idi a gapu cadacayo.
4 Adtoy, siac binin̄gbin̄gayco cadacayo dagitoy a nacion a matda, tapno isut' tawid nga agpaay cadagiti putotyo, manipud iti Jordan, agraman cadagiti isu-amin a nacion a dinupracco, agin̄gga met laen̄g iti dackel a taaw nga agturon̄g iti lelennecan ti init.
5 Ket ni Jehova a Diosyo pasiaennanto ida iti san̄goananyo, ket igayan̄gnanto ida manipud iti imatan̄gyo; ket dacayo tagicuaenyonto dagiti dagdagada, a cas sinao idi ni Jehova cadacayo.
6 Gapuna nga umin̄gelcayo unay a man̄gaywan ken man̄garamid iti amin nga adda a naisurat iti libro ti linteg ni Moises, a dicay sumiasi kencuana uray iti canawan nga ima uray iti catigid;
7 a dicay umay cadagitoy a nacion, dagitoy a natda cadacayo; dicay coma sarsaritaen ti nagan dagiti didiosda, dicay coma agpasapata a *gapu cadacuada,* dicay pagservian coma ida, dicay agrucnoy coma cadacuada;
8 no di ket cumpetcayo ken Jehova a Diosyo, a cas inaramidyo agin̄gga itoy nga aldaw.
9 Ta ni Jehova pinasiana idi iti saclan̄gyo dagiti dadackel ken napipigsa a nacion: no di ket cadacayo awan ti tao nga agtacder iti san̄goyo agin̄gga itoy nga aldaw.
10 Maysa a lalaki cadacayo, camatennanto ti san̄garibu; ta ni Jehova a Diosyo, isu ti makibacal a gapu cadacayo, a cas isu sinaona idi cadacayo.
11 Gapuna a kitaenyonto a nalain̄g ti maipapan cadacayo met laen̄g, tapno ayayatenyo coma ni Jehova a Diosyo.
12 Ta no tumalicudcayto iti uray apagbassit, ket cumpetcayto iti natda cadagitoy a nacion, a natda met laen̄g idi cadacayo, ken no makiasawacayo cadacuada, ket sumreccayo cadacuada, ket isuda cadacayo;
13 ammoenyo a pudno a ni Jehova a Diosyo uray caano dinanto pasiaenen dagitoy a nacion iti san̄goananyo; no di ket isudanto ti silo ken pacaitibcolan cadacayo ken baut nga agpaay cadagita bacran̄gyo, ken sisiit nga agpaay cadagita matmatayo, agin̄gganat' mapucawcayo iti daytoy nasayaat a daga a ni Jehova a Diosyo intedna idi cadacayo.

14 Ket, adtoy, itoy nga aldaw magmagnaacon iti dalan ti isu-amin a daga: ket ammoenyo iti amin a pusoyo ken amin a cararuayo, nga awan ti uray maysa a nagcuran̄g cadagiti amin a naimbag nga insao ni Jehova a Diosyo iti maipan̄ggep cadacayo; isuda amin natun̄gpalda cadacayo, awan ti nagcuran̄g cadacuada nga uray maysa.
15 Ket maaramidto a cas ti yaay idi cadacayo ti isu-amin a banag a naimbag a ni Jehova a Diosyo sinaona idi cadacayo, casta met ti panan̄gyegto ni Jehova cadacayo ti isu-amin a banag a dakes, in̄gganat' madadaelnacayo iti rabaw ti daga a nasayaat a ni Jehova a Diosyo intedna idi cadacayo.
16 Intono aglabsin̄gcayo iti tulag ni Jehova a Diosyo, nga imbilinna idi cada-

* *Ed:* cayatna a saoen, *Pamanecnec.*

cayo, ket incayto ket agservicayto cadagiti didios a sabsabali, ket agrucnoycayto cadacuada; isunton ti isesegged ti pungtot ni Jehova a maibusor cadacayo, ket mapucawcayto a madarás unay iti daytoy nasayaat a daga nga intedna idi cadacayo.

Ti pannacapabaro ti tulag idiay Siquem. Ti ipapatáy ken pannacaitanem da Josue ken Eleazar. Ti pannacaitanem dagiti tultulang ni Jose.

24 Ket ni Josue inummongna amin
dagiti caputotan ti Israel idiay
Siquem, ket inayabanna dagiti lallacay ti
Israel, ken dagiti panguloenda, ken dagiti
oc-ocomda, ken dagiti agturturayda; ket
nagparangda iti saclang ti Dios.
2 Ket ni Josue kinunana iti amin nga
ili, Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti
Israel, Dagidi ammayo nagnaedda idi ugma ita ballasiw ti Carayan, ni met laeng
Tare nga ama ni Abraham, ken ama ni
Nacor: ket nagservida idi cadagiti sabsabali a didios.
3 Ket siac innalac idi ni amayo nga
Abraham nanipud iti ballasiw ti Carayan,
ket isut' inyegco idi iti isu-amin a daga ti
Canaan, ket pinaaduc idi dagiti putputotna, ket intedco kencuana ni Isaac.
4 Ket intedco ken Isaac ni Jacob, ken
ni Esau: ket intedco ken Esau ti bantay
Seir, tapno isut' tagicuaenna; ket ni Jacob
ken dagiti annacna simmalogda idi sadi
Egipto.
5 Ket imbaonco idi ni Moises, ken ni
Aaron, ket dinidigrac idi ti Egipto, a cas
mayannurot iti daydi nga inaramidco iti
tengngana: ket iti calpasanna inaoncayo.
6 Ket inaonco idi dagiti ammayo sadi
Egipto: ket immaycayo iti baybay; ket
dagiti tagá Egipto kinamatda idi dagiti
ammayo aginggana iti Baybay a Nalabaga
agraman luglugan ken nagsasacay cadagiti
cabcabayo.
7 Ket idi a immasugda ken Jehova, isu
incabilna ti maysa a kinasipnget iti nagbaetanyo ken cadagiti tagá Egipto, ket
inyegna iti rabawda di baybay isu a nangabbong idi cadacuada; ket dagiti matayo nakitada daydi nga inaramidco sadi
Egipto: ket nagyancayo idi iti adu nga
aldaw idiay let-ang.
8 Ket inserreccayo iti daga dagiti
Amorreo, nga agnaed idi iti ballasiw ti
Jordan: ket isuda nakibacalda idi cadacayo; ket inyawatco ida iti imayo; ket
tinagicuayo ti dagada; ket dinadaelco
ida manipud iti sangoananyo.
9 Idin ni Balac nga anac a lalaki ni
Sefor, nga ari dagiti Moabitas timmacder
ket nakibacal idi iti Israel: ket nagbaon
ket inayabanna ni Balaam nga anac a
lalaki ni Beor, tapno ilunodnacayo coma
idi;
10 ngem siac diac kinayat a tinimud ni
Balaam; no di ket binendicionannacayo
iti pammendicion: iti casta inispalcayo
iti imana.
11 Ket dacayo bimmallasiwcayo iti
Jordan, ket immaycayo iti Jerico: ket
dagiti tattao a tagá Jerico nakibacalda
idi cadacayo, dagiti Amorreo, ken dagiti
Ferezeo, ken Cananeo, ken Jetteo, ken
Gergeseo, dagiti Heveo, ken Jebuseo;
ket siac inyawatco ida ita imayo.
12 Ket imbaonco idi dagiti alimboboyog
iti sangoananyo, a namasia idi cadacuada
manipud iti sangoananyo, cadagiti met
laeng dua nga ar-ari dagiti Amorreo;
saan nga iti campilanmo, saan a iti ba-im.
13 Ket intedco idi cadacayo ti dagá
isu a dica tinartarabajo, ken dagiti ciudad,
a dicay binangon, ket agnaedcayo kencuana; ken dagiti cauvasan ken inolivaan
a dicay minulaan, isuda a pagcaananyo.

14 Itatta ngarud agbutengcayo ken Jehova, ket agservicayo kencuana iti kinadalus ken kinapudno; ket ipacsiyo dagiti
didios isuda a nagservian idi dagidi ammayo iti ballasiw ti Carayan, ken sadi
Egipto; ket agservicayo ken Jehova.
15 Ket no dakes ti panangipagarupyo
iti panagservi ken Jehova, agpilicayo itoy
nga aldaw no siasino ti pagservianyonto;
wenno dagiti didios a nagservian idi
dagiti ammayo idi addada dita ballasiw ti Carayan, wenno cadagiti didios
dagiti Amorreo, a ti dagada pagtaenganyo:
ngem siac ken ti balayco agservicamto
ken Jehova.

16 Ket ti ili simmungbat, ket kinunana, Adayu cadacami nga idianmi coma ni
Jehova, nga agservicami cadagiti sabsabali
a didios;
17 ta ni Jehova a Diostayo, isu ti nangaon idi cadacami ken cadagiti ammami
nanipud daga ti Egipto, nanipud iti balay
ti pannacaadipen, isu nga iti imatangmi
nangaramid idi cadagiti dadackel a pagilasinan, ken nanalacnib cadacami iti amin
a dalan isu a nagnaanmi; ken ti il-ili isuda
a linasatmi;

18 ket ni Jehova pinasiana idi iti sañgo-
ananmi dagiti isu-amin ñga il-ili, iti met
laeñg Amorreo ñga agnaed idi iti daga:
gapuna a dacami met agservicamto ken
Jehova: ta isu ti Diostayo.

19 Ket ni Josue kinunana iti ili, Dicay
mabalin ti agservi ken Jehova: ta isut'
Dios a nasantoan, isut' Dios a naimun;
dinanto pacawanen dagiti panaglabsiñgyo
wenno dagiti basbasolyo.
20 No idianyo ni Jehova, ket agservi-
cayonto cadagiti sabsabali a didios, isun-
ton ti panagbaw-iñgna ket agaramidto ca-
dacayo iti dakes, ket runawennacayto iti
calpasan ñga isu nagaramid idi iti imbag
cadacayo.
21 Ket ti ili kinunana ken Josue, Saan;
no di ket agservicamto ken Jehova.
22 Ket ni Josue kinunana iti ili, Dacayo
dagiti sacsacsi a maibusor cadacayo met
laeñg a dacayo dinutocanyo cadacayo ni
Jehova, ñga isut' pagservianyo. Ket isu-
da kinunada, Dacami dagiti sacsacsi.
23 Ipacsiyo ñgarud itatta, *isu kinunana*,
dagiti sabsabali a didios ñga addada iti
teñgñgayo ket irucnoyyo ta pusoyo ken
Jehova a Dios ti Israel.
24 Ket ti ili kinunana idi ken Josue,
Agservicamto ken Jehova a Diosmi; ken
ipañgagminto ti timecna.
25 Idi a casta ni Josue nagaramid ti
tulag iti ili iti daydi ñga aldaw, ket nañgi-
cabil kencuana cadagiti bilbilin ken linlin-
teg idiay Siquem.
26 Ket ni Josue insuratna dagitoy a
sasao iti libro ti linteg ti Dios: ket nañga-
la iti maysa a dackel a bato ket isut' impa-
tacderna iti siroc ti *maysa a cayo a* roble
ñga adda idi iti denna ti santuario ni Je-
hova.
27 Ket ni Josue kinunana iti amin ñga
ili, Adtoy, daytoy a bato isunto ti sacsi a
maibusor cadatayo; ta nañgñgegna amin
dagiti sasao ni Jehova ñga insaona idi
cadatayo: gapuna a isunto ti sacsi a mai-
busor cadacayo, di la ket ta ilibacyo ti
Diosyo.
28 Iti casta ni Josue imbaonna di ili,
tuñggal maysa a tao iti tawidna.

29 Ket naaramid iti calpasan dagitoy a
banag, a ni Josue ñga anac ni Nun ñga
adipen ni Jehova, natay, idinto ñga agta-
wen iti sañgagasut ket sañgapulo a tawen.
30 Ket isut' intanemda idiay sácup ti
cucuana idiay Tamnat-sera, ñga adda idiay
caturodan ti Efraim iti amianan ti ban-
tay Gaas.
31 Ket ti Israel nagservi idi ken Jeho-
va iti isu-amin ñga aldaw ni Josue, ken
amin a tiempo dagiti lallacay a nagbiag
idi calpasan ni Josue, ken nacaammo
cadagidi isu-amin ñga aramid ni Jehova,
ñga inaramidna idi ñga agpaay iti Israel.

32 Ket dagiti tultulañg ni Jose, isuda
a dagiti annac ti Israel innalada a ingapu
sadi Egipto, intanemda idiay Siquem idiay
paset ti daga a ni Jacob ginatañgna idi
cadagiti annac ni Jemor ñga ama ni Siqu-
em iti sañgagasut a capisi a cuarta: ket
isuda nagbalinda a tawid cadagiti annac
ni Jose.
33 Ket ni Eleazar ñga anac ni Aaron
natay; ket isut' intanemda idiay turod ni
Finees ñga anacna, a naited idi kencuana
idiay caturodan ti Efraim.

TI LIBRO DAGITI

OC-OCOM.

Ti pannacacayaw ti Bezec, Jerusalem, Hebron ken dadduma pay a ciudad. Dagiti lugar a di pinarmec ti Israel.

1 Ket naaramid idi calpasan ti ipapatáy
ni Josue, a dagiti annac ti Israel im-
mumanda ken Jehova, a kinunada, Asino
cadacami ti umunanto a sumang̃-at a in
makigubat cadagiti Cananeo?
2 Ket ni Jehova simmung̃bat, Ni Juda
sumang̃-atto: adtoy, ng̃a inyawatco ti dagá
iti imana.
3 Ket ti Juda kinunana iti Simeon a
cabsatna, Makipagsang̃-atca caniac iti ga-
satco ket makigubatta coma iti Cananeo;
ket siac cumuyogacto met a mapan iti
gasatmo, ket ti Simeon napan kimmuyog
kencuana.
4 Ket ti Juda simmang̃-at; ket ni Je-
hova inyawatna iti imada ti Cananeo ken
ti Ferezeo: ket nang̃cabilda cadacuada
idiay Bezec iti sang̃apulo a ribu a lallaki.
5 Ket nasaracanda ni Adoni-bezec idiay
Bezec; ket nakibacalda a maibusor ken-
cuana, ket kinabilda ti Cananeo, ken ti
Ferezeo.
6 Ng̃em ni Adoni-bezec nagtalaw; ket
isut' kinamatda, ket isut' tiniliwda, ket
pinutedda kencuana dagiti tang̃an dagiti
im-imana ken sacsacana.
7 Ket ni Adoni-bezec kinunana, Pitopu-
lo ng̃a ar-ari, a napuculan dagiti tang̃an
dagiti im-imada ken sacsacada nagur-
nong̃da *cadagiti taraonda* iti síroc ti lamesa-
anco: cas iti inaramidco, casta met ti in-
supapac ti Dios caniac. Ket isut' inyuneg-
da idiay Jerusalem, isu a nacatayanna.

8 Ket dagiti annac ni Juda ginubatda
ti Jerusalem, ket isut' innalada, ket isut'
kinabilda iti tadem ti campilan, ket pinu-
uranda ti ciudad.
9 Ket calpasanna dagiti annac ni Juda
simmalogda a in makigubat iti Cananeo
ng̃a agnaed iti caturodan, ken iti abagatan,
ken cadagiti tantanap.
10 Ket ti Juda napan a maibusor iti
Cananeo ng̃a agnaed iti Hebron (ti nagan
ti Hebron idi isut' Cariat-arbe); ket kina-
bilda ni Sesai, ni Ahiman, ken ni Tolmai.

11 Ket manipud sadiay napan a maibu-
sor cadagiti agnaed sadi Dabir. (Ti nagan
ti Dabir idi isut' Cariat-sefer.)
12 Ket ni Caleb kinunana, Ti mang̃ca-
bilto coma iti Cariat-sefer, ket isut' alaen-
na, itedconto kencuana ni anacco ng̃a Aja
ng̃a asawana.
13 Ket ni Otoniel ng̃a anac a lalaki ni
Cenez, a cabsat a lalaki ng̃a adi ni Caleb
isut' innalana: ket isu intedna kencuana
ni Aja ng̃a anacna ng̃a asawana.
14 Ket naaramid, idi a ti babai napan
kencuana, isut' tinignayna idi a duma-
wat ken amana iti maysa a dagá: ket isu
dimsaag idi asno; ket ni Caleb kinunana
idi anacna, ¿Ania ti cayatmo?
15 Ket isu kinunana kencuana, Itdem
caniac ti maysa a bendicion; agsipud ta
sica insaadnac iti dagá ti Abagatan, iccan-
nac met cadagiti ubbog ti danum. Ket ni
Caleb isut' iniccanna cadagiti ubbog a na-
ng̃ato ken cadagiti ubbog a nababa.

16 Ket dagiti annac ni Cineo, a cayong̃
ni Moises, simmang̃-atda a naggapu iti
ciudad dagiti palma caduada dagiti annac
ni Juda a nagpalet-ang̃da ti Juda, ng̃a
adda iti abagatan ti Arad; ket napanda
ket nakipagnaedda cadagiti tattao.
17 Ti Juda ng̃arud napan ken cabsat a
Simeon, ket kinabilda ti Cananeo ng̃a
agnaed idiay Sefaat, ket isut' rinebbada
ng̃a intalipupus, ket ti nagan ti ciudad
nagaladan iti Jorma.
18 Ti Juda met innalana ti Gaza agra-
man iti sácupna, ken iti Accaron agraman
iti sácupna.
19 Ket ni Jehova adda idi iti Juda;
ket pinasiana *dagiti agnaed* iti caturodan; ta
dina nabalin a pinasia dagiti naed cadagiti
tantanap, ng̃a addaan idi cadagiti luglugan
a linandócan.
20 Ket intedda ti Hebron ken ni Caleb,

a cas insao idi ni Moises: isu a namasiaanna
idi sadiay cadagiti tallo nga annac ni Enac.
21 Ket dagiti annac ni Benjamin saanda
a pinasia dagiti Jebuseo a nagnaed idi
idiay Jerusalem; no di ket ti Jebuseo
nakinaed cadagiti annac ni Benjamin idiay
Jerusalem aginggana iti daytoy nga aldaw.

22 Ket ti balay ni Jose, isuda met
simmang-atda a maibusor iti Betel; ket
adda idi ni Jehova cadacuada.
23 Ket ti balay ni Jose nagbaon a
pinasiimna ti Betel. (Ti nagan ti ciudad
idi unana a tiempo isut' Luza.)
24 Ket dagiti nagsiim namatmatanda
ti maysa a lalaki a naggapu iti ciudad, ket
kinunada kencuana, Ipamatmatmo cada-
cami, agdawatcami kenca, ti sesercan ti
ciudad, ket aramidenminto kenca ti caasi.
25 Ket isu insurona cadacuada ti seser-
can ti ciudad; ket kinabilda ti ciudad iti
tadem ti campilan; ket linabasanda daydi
a tao agraman amin a familiana.
26 Ket daydi a tao napan iti daga dagi-
ti Jetteo, ket namangon iti maysa a ciudad,
a ninaganna iti Luza, ket daytoy isu ti
naganna aginggana iti daytoy nga aldaw.

27 Ket ti Manases saanna a napasia
dagiti nagnaed ti Betsan, ken dagiti il-ilina:
uray *dagiti tagá* Tanac ken cadagiti il-
ilina, uray dagiti agnaed sadi Dor ken
cadagiti il-ilina, uray dagiti agnaed sadi
Jeblaam ken cadagiti il-ilina, uray dagiti
agnaed sadi Mageddo ken cadagiti il-
ilina; no di ket ti Cananeo kinayatna ti
nagtaeng iti daytoy a dagá.
28 Ket naaramid, a idinto a ti Israel
pimmigsa, pinagtrabajoda dagiti Cananeo
iti nadagsen, ngem dida pinasia ida nga
intalipupus.

29 Ket ti Efraim saanna a pinasia ti
Cananeo nga agnaed idiay Gazer; no di
ket ti Cananeo nagtaeng idiay Gazer iti
nagtengngaanda.

30 Ti Zabulon saanna a pinasia dagiti
agnaed idiay Cetron, ken dagiti agnaed
idiay Nalol; no di ket ti Cananeo nagnaed
iti tengngada, ket napagtrabajoda iti
nadagsen.

31 Ti Aser saanna a pinasia dagiti nag-
naed idiay Acob, uray dagiti nagnaed
idiay Sidon, uray idiay Acalab, uray idiay
Acasib, uray idiay Helba, uray idiay Afed,
uray idiay Rohob;

32 no di ket nagnaed dagiti Aseritas
iti tengnga dagiti Cananeo, a nagnaed iti
dagá; ta dida pinasia ida.

33 Ti Neftali saanna a pinasia dagiti
nagnaed idiay Bet-semes, ken dagiti nag-
naed idiay Bet-avat; no di ket nagnaed
iti tengnga dagiti Cananeo, a nagnaed iti
dagá: ngem dagiti naed ti Bet-semes, ken
dagiti naed ti Bet-avat napagtrabajoda iti
nadagsen.

34 Ket dagiti Amorreo inisutda dagiti
annac ni Dan aginggana iti caturodan;
nga dida pinalubusan ida a sumalog idi
iti lobong:
35 ngem dagiti Amorreo kinayatda ti
agnaed iti bantay Hares, sadi Ajalon, ken
Salebim: nupay casta ti balay ni Jose nan-
galadag, a pinagtrabajoda ida iti nadagsen.
36 Ket ti sácup ti Amorreo isut' mani-
pud iti sang-atan ti Acrabim, ken manipud
iti bato, ken agpangato.

Ti angel ni Jehova idiay Boguim. Ti ipapatáy ni Josue. Ti panaglabsing ti ili.

2 Ket ti angel ni Jehova simmang-at
manipud iti Galgal aginggat' Boquim,
ket kinunana, Siac pinasang-atcayo mani-
pud Egipto, ket inyegcayo iti daga nga
insapatac idi cadagiti ammayo; ket ki-
nunac, Diacto dadaelen iti agnanayon ti
tulagco cadacayo:
2 ket dacayo dicay coma agaramid iti
tulag cadagiti agnaed ditoy a daga; dacayo
duprakenyonto dagiti alaltárda, ngem
dacayo dicay impangag ti timecco: Apay-
apay inaramidyo daytoy?
3 Gapuna kinunac met, Diacto ida pa-
siaen iti sangoyo; ket isudanto *ti cas siiit*
nga agpaay cadagita bacrangyo, ket dagiti
diosda isudanto ti pacasiloan cadacayo.
4 Ket naaramid, idinto a ti angel ni
Jehova sinaona dagitoy a balicas cadagiti
amin nga annac ti Israel, a dagiti amin a
tattao impangatoda ti timecda, ket nag-
sangitda.
5 Ket isuda ninaganda daydiay a lugar
iti Boquim*: ket nagidatonda sadiay ken
Jehova.

6 Ita idinto a ni Josue naibaonna dagiti
tattao, dagiti annac ti Israel napanda

* *Boquim:* cayatna a saoen, ***Dagiti agsasangit.***

tunĝgal tao iti tawidna, tapno tagicuaenda
ti daga.
7 Ket dagiti tattao nagservida ken Jeho-
va cadagiti amin nĝa aldaw ni Josue, ken
cadagiti amin nĝa aldaw dagiti lallacay a
nagbibiagda iti nabayag nĝa aldaw iti
calpasan ni Josue, isuda a nacakita cada-
giti amin a dackel nĝa aramid nĝa inara-
mid ni Jehova a gapu iti Israel.
8 Ket ni Josue nĝa anac ni Nun, nĝa
adipen ni Jehova natay, idinto nĝa agtawen
iti sanĝagasut ket sanĝapulo a tawen.
9 Ket isut' intanemda idiay beddenĝ ti
tawidna sadi Tamnat-sare, idiay bantay ti
Efraim, iti amianan ti bantay Gaas.
10 Ket amin daydi a caputotan naaco
met cadagidi ammada: ket timmaud ti
sabali a caputotan iti calpasanda, nĝa dida
inammo ni Jehova, uray iti aramid nĝa
isu inaramidna idi a gapu iti Israel.

11 Ket dagiti annac ti Israel inaramid-
da daydi nĝa isut' dakes iti imatanĝ ni
Jehova, ket nagservida cadagiti Baales.
12 Ket isuda inidianda ni Jehova, a
Dios dagiti ammada, a nanĝaon idi cada-
cuada nanipud iti dagá ti Egipto, ket sim-
murotda cadagiti sabsabali a didios, a di-
dios dagiti il-ili nĝa aglicmut cadacuada,
ket nagrucnoyda cadacuada: ken nanĝab-
bucayanda iti punĝtot ken Jehova.
13 Ket inidianda ni Jehova, ket nagser-
vida ken Baal ken ni Astarot.
14 Ket ti punĝtot ni Jehova simged a
maibusor iti Israel, ket inyawatna ida
cadagiti im-ima dagiti agaagaw, a na-
nĝagaw cadacuada; ket inlacona ida cada-
giti ima dagiti cabusorda nĝa aglicmut,
ket uray caano dida mabalin ti agtacderen
iti sanĝo dagiti cabusorda.
15 Uray sadinoman a ruaranda, ti ima
ni Jehova isut' idi ti maibusor cadacuada
iti dakes, a cas insao idi ni Jehova; ken
cas ti pananĝisapata ni Jehova cadacuada:
ket isuda naparparigatda iti casta unay.

16 Nĝem ni Jehova nanĝbanĝon iti oc-
ocom, a nanĝisalacan cadacuada iti ima
dagiti manĝagagaw cadacuada.
17 Nĝem nupay casta isuda saanda nĝa
impanĝag dagiti oc-ocomda; no di ket
nagaabigda a siannurot cadagiti sabsabali
a didios, ket nagrucnoyda cadacuada: ket
simmiasida iti nadarás iti daná a nagnaan
dagidi ammada, a nagtulnog idi cadagiti
bilbilin ni Jehova; *nĝem* isuda dida in-
aramid iti casta.
18 Ket idinto a ni Jehova naibanĝo-
nanna ida cadagiti oc-ocom, ni Jehova
adda idi iti ocom, ket insalacanna ida iti
ima dagiti cabusorda iti amin nĝa aldaw
daydiay nĝa ocom: ta ni Jehova nagbaba-
wi a gapu iti asasugda maipanĝgep cada-
gidiay a manĝparigat cadacuada ken manĝ-
tutuoc cadacuada.
19 Nĝem maaramid idi, a no matay ti
ocom, isuda agsublida, ket adadda manen
ti pannacadadaelda nĝem dagidi ammada,
iti isusurotda cadagiti sabsabali a didios,
agservida cadacuada ken agrucnoyda cada-
cuada; a dida nagpatinĝga iti aramidda,
uray iti natagenĝtenĝ a dalanda.
20 Ket ti punĝtot ni Jehova simged a
maibusor iti Israel; ket kinunana, Agsi-
pud ta daytoy a nacion sinalunĝasinĝna ti
tulagco nĝa imbilinco cadagiti ammada,
ket dida ipanĝag ti timecco;
21 casta met diacto pasiaen iti sanĝoda
ti uray siasinoman cadagitoy a nacion, a
nabaybay-an ni Josue idi natay;
22 tapno gapu cadacuada panĝsuutac
coma iti Israel, no isuda aywananda ti
dalan ni Jehova, iti pannagnada kencuana,
a cas cadagidi ammada isut' inaywananda,
wenno saan.
23 Gapuna ni Jehova binay-anna dagi-
diay a nacion, ket dina pinasia ida iti
nasinĝdat; dina inyawat ida iti ima ni
Josue.

Dagiti nacion a nabaybay-an a panĝsuut iti Israel. Ni Otoniel ispalenna ti Israel iti ima ni Cusan-rasa-taim. Ni Aod ispalenna ti Israel iti ima ni Eglon.

3 Dagitoy nĝarud dagiti nacion nĝa im-
bati ni Jehova, tapno gapu cadacuada
suutenna ti Israel, ti adu met laenĝ *ti*
Israel a cas idi dida naammoan amin dagi-
ti gubgubat ti Canaan;
2 isuna laenĝ tapno ti caputotan dagiti
annac ti Israel ammoenda coma, nĝa isu-
rona ida iti gubat, cadagidiay met laenĝ
saan a nacaammo iti uray ania a maipa-
pan iti *gubat:*
3 *isuda*, dagiti lima nĝa appoen dagiti
Filisteos, ken amin dagiti Cananeo, ken
dagiti Sidonio, ken dagiti Heveo a nag-
naed idiay bantay Libano, manipud iti
bantay a Baal-hermon aginĝgana iti sercan
ti Emat.
4 Ket *nabaybay-anda*, tapno gapu cada-
cuada masuut ti Israel, tapno maammoan,
no cayatenda nĝa ipanĝag idi dagiti bil-

bilin ni Jehova nğa imbilbilinna idi cada-
giti ammada iti pannacaaramat ni Moises.
5 Ket dagiti annac ti Israel nakinaedda
cadagiti Cananeo, Jetteo, Amorreo, Fere-
zeo, Heveo, ken Jebuseo:
6 ket nanğalada cadagiti babbalasanğda
iti assawada, ket intedda dagiti babbala-
sanğda cadagiti babbaro dagidiay, ket nag-
servida cadagiti didiosda.

7 Ket dagiti annac ti Israel inaramidda
daydi nğa isut' dakes iti imatanğ ni Jeho-
va, ket nalipatanda ni Jehova a Diosda,
ket nagservida ken Baal ken ni Astarot.
8 Gapuna a ti punğtot ni Jehova simged
a maibusor iti Israel, ket inlacona ida iti
ima ni Cusan-rasataim nğa ari ti Mesopo-
tamia: ket dagiti annac ti Israel nagser-
vida ken Cusan-rasataim iti walo a tawen.
9 Ket idi a dagiti annac ti Israel im-
masugda ken Jehova, ni Jehova namanğon
iti manğisalacan cadagiti annac ti Israel,
isu a nanğisalacan cadacuada, ni met laenğ
Otoniel nğa anac a lalaki ni Cenez, a
cabsat a lalaki nğa adi ni Caleb.
10 Ket ti Espiritu ni Jehova immay
idi iti rabawna, ket inocomanna ti Israel;
ket rimmuar iti paggugubatan, ket ni
Jehova inyawatna iti imana ni Cusan-
rasataim nğa ari ti Mesopotamia: ket
nagaladag ti imana a maibusor ken Cusan-
rasataim.
11 Ket ti daga nagtalna iti uppat a
pulo a tawen. Ket ni Otoniel nğa anac
ni Cenez natay.

12 Ket dagiti annac ti Israel inaramid-
da manen daydi nğa isut' dakes iti ima-
tanğ ni Jehova: ket ni Jehova pinapig-
sana ni Eglon nğa ari ti Moab a maibusor
iti Israel, agsipud ta inaramidda daydi
nğa isut' dakes iti imatanğ ni Jehova.
13 Ket inummonğna kencuana dagiti
annac ni Ammon ken ni Amalec; ket
napan ket kinabilna ti Israel, ket tinagi-
cuada ti ciudad dagiti cayo a palma.
14 Ket dagiti annac ti Israel nagservida
ken Eglon nğa ari ti Moab iti sanğapulo
ket walo a tawen.

15 Nğem idi a dagiti annac ti Israel
immasugda ken Jehova, ni Jehova nama-
nğon iti maysa a manğisalacan cadacuada,
ni Aod nğa anac a lalaki ni Gera, a Benja-
mita, maysa a tao a caannawidanna ti ima
a catigid. Ket dagiti annac ti Israel na-
nğibaonda ti buis babaen kencuana agpaay
ken Eglon nğa ari ti Moab
16 Ket ni Aod nanğaramid iti maysa a
bunenğ nğa addaan dua a tadem, nğa ti
caatiddogna maysa a sico; ket isut' im-
barikesna iti uneg ti cawesna iti rabaw ti
canawan a padinğpadinğna.
17 Ket indatagna di buis ken Eglon
nğa ari ti Moab: ket ni Eglon isu idi ti
maysa a tao a nalucmeg unay.
18 Ket idinto a nalpasna nğa indatag
di buis, imbaonna dagiti tattao a nanğyeg
ti buis.
19 Nğem isu nagsubli manipud cadagiti
pagtagtagaan ti bato nğa adda idiay Galgal,
ket kinunana, O ari, addaanac iti maysa
a nalimed a sao agpaay kenca. Ket isu
kinunana, Agulimecca. Ket amin dagidi
a sitatacder iti dennana rimmuarda mani-
pud kencuana.
20 Ket ni Aod simrec kencuana; isu
nğa agtutugaw a maymaysa iti maysa a
siled a nanğatnğato a pagpariiran. Ket
ni Aod kinunana, Addaanac iti maysa nğa
imbaon ti Dios kenca. Idi casta isut'
timmacder iti tugawna.
21 Nğem ni Aod incarawana di imana
a catigid, ket innalana di bunenğ nğa adda
idi padinğpadinğna a canawan, ket isut'
inwecwecna iti bagína.
22 Ket di putan simrec met a simmaru-
no iti bulonğ, ket ti kinalucmeg tininep-
na ti bulonğ, nğa isu dina naala di bunenğ
idi bagína; ket ti murdonğna simmalput
iti bucotna.
23 Idi casta rimmuar ni Aod iti banğsal,
ket pinunitanna kencuana dagiti ruruanğan
ti nanğatnğato a siled, ket tinulbecanna
ida.

24 Ket idi nğa isu nacaruar, dagiti taga-
buna immayda; ket kimmitada, ket, adtoy,
dagiti ruanğan ti nanğatnğato a siled na-
tulbecanda idi, ket kinunada, Pudno nğa
isu abbonğanna dagiti sacsacana iti siled a
nanğatnğato.
25 Ket isuda naguraydа aginğganat'
nabainanda; ket, adtoy, isu dina luctan
dagiti ruangan ti siled a nanğatnğato: ga-
puna innalada ti tulbec, ket linuctanda
ida; ket, adtoy, ni apoda napasag iti dagá
a natay.

26 Ket iti bayat ti panagur-urayda ni
Aod nagtalaw, ket naglasat iti baliw da-
giti pagtagtagaan iti bato, ket nagtalaw
aginğgana iti Seirat.
27 Ket naaramid, nğa idi nacaay pinagu-
nina ti tanğguyobna idiay caturodan ti
Efraim; ket dagiti annac ti Israel naki-

pagsalogda kencuana manipud iti caturo-
dan, ket isu adda idi iti unada.
28 Ket isu kinunana cadacuada, Suro-
tendac; ta ni Jehova inyawatna dagiti
cabusoryo a Moabitas ita imayo. Ket
simmalogda a simmurot kencuana, ket in-
nalada dagiti pagballasiwan ti Jordan a
maibusor cadagiti Moabitas, ket dida
ipalubos a maysa a tao bumaliw.
29 Ket nanĝcabilda cadagiti tagá Moab
iti daydi a tiempo iti agsanĝapuloribu a
tattao, tunĝgal tao a napigsa, ken tunĝgal
tao a natured; awan nacatalaw a lalaki.
30 Iti casta ti Moab naparucma idi
babaen ti ima ti Israel iti daydi nĝa aldaw.
Ket ti daga nagtalna iti walopulo a tawen.

31 Iti calpasan kencuana adda idi ni
Samgar nĝa anac a lalaki ni Anat, a nanĝ-
cabil cadagiti innem a gasut a tattao a
Filisteos iti maysa a pagtugkic iti baca: ket
isu met insalacanna ti Israel.

Ni Barac ken ni Débora parmekenda ni Sisera.

4 Ket dagiti annac ti Israel inaramidda
manen daydi nĝa isut' dakes iti ima-
tanĝ ni Jehova, idi a ni Aod natayen.
2 Ket ni Jehova inlacona ida iti ima ni
Jabin nĝa ari ti Canaan, a nagari idiay
Asor; ti capitan ti buyotna isut' idi ni
Sisera, a nagnaed idiay Haroset dagiti
Gentil.
3 Ket dagiti annac ti Israel immasugda
ken Jehova: ta isu addaan iti siam a gasut
a luglugan a linandocan; ket pinarigatna
iti casta unay dagiti annac ti Israel iti
duapulo a tawen.

4 Ket ni Débora, a babai a mammadto,
nĝa asawa ni Lapidot, inocomanna ti Israel
iti daydi a tiempo.
5 Ket isu nagnaed idi iti siroc ti maysa
a cayo a palma ni Débora iti nagbaetan ti
Rama ken Betel idiay caturodan ti Ef-
raim; ket dagiti annac ti Israel sumanĝ-
atda idi kencuana a paocom.
6 Ket isu nagbaon ket pinaayabanna ni
Barac nĝa anac a lalaki ni Abinoem idiay
Cedes-neftali, ket kinunana kencuana,
¿Saannaca a binilin ni Jehova a Dios ti
Israel, *a kinunana,* Inca ket umasidegca
iti bantay Tabor, ket manĝicuyogca iti
sanĝapulo a ribu a tattao cadagiti annac
ni Neftali, ken cadagiti annac ni Zabulon?
7 Ket siac yegconto kenca, idiay cara-
yan Cison, ni Sisera, a capitan ti buyot ni
Jabin, agraman cadagiti lugluganna ken
buybuyotna; ket isut' yawatconto ita imam.
8 Ket ni Barac kinunana kencuana, No
sica umaycanto cumuyog caniac, innacto;
ket no saancanto a cumuyog caniac, diacto
mapan.
9 Ket *ni Débora* kinunana, Pudno a
cumuyogacto kenca: nupay casta ti pan-
nagna nĝa aramidem saanto nĝa agpaay
iti dayawmo; ta ni Jehova ilaconanto ni
Sisera iti ima ti maysa a babai: ket ni
Débora timmacder, ket napan kimmuyog
ken Barac aginĝgana iti Cedes.
10 Ket ni Barac inurnonĝna ti Zabulon
ken ti Neftali idiay Cedes; ket simmanĝ-
at dagiti sanĝapulo a ribu a lallaki iti
sacana, ket ni Débora nakipagsanĝ-at
kencuana.

11 Ket ni Jeber a Cineo simmina idi
cadagiti Cineo, a cadagiti met laenĝ annac
ni Hobab a cayonĝ ni Moises, ket insa-
adna ti toldana aginĝgana iti *cayo a* roble
idiay Sennim a nairaip iti Cedes.

12 Ket imbagada ken Sisera a ni Barac
nĝa anac ni Abinoem simmanĝ-at iti ban-
tay Tabor.
13 Ket ni Sisera inurnonĝna amin da-
giti lugluganna, a siam a gasut met laenĝ
a luglugan a linandocan, ken dagiti amin
a tattao nĝa adda idi kencuana, manipud
iti Haroset dagiti Gentil, aginĝgana iti
carayan Cison.
14 Ket ni Débora kinunana ken Barac,
Ala tumacderca; ta daytoy isu ti aldaw
a ni Jehova panĝyawatanna ken Sisera
ita imam; ¿Saan aya a rimmuar ni Jehova
ita sanĝom? Iti casta ni Barac simmalog
manipud bantay Tabor, ket sanĝapulo a
ribu a lallaki ti simmurot kencuana.
15 Ket ni Jehova riniribucna ni Sisera,
ken amin dagiti lugluganna, ken amin
dagiti buybuyotna iti tadem ti campilan
iti sanĝo ni Barac; ket ni Sisera dimsaag
iti luganna, ket nagtalaw cadagiti sacana.
16 Nĝem ni Barac kinamatna dagiti
luglugan, ken ti buyot, aginĝgana iti
Haroset dagiti Gentil, ket amin dagiti
buyot ni Sisera napasagda iti tadem ti
campilan; awan idi ti natda a maysa a
lalaki.

17 Ket ni Sisera nagtalaw idi cadagiti
sacana aginĝga iti tolda ni Jahel nĝa
asawa a babai ni Jeber a Cineo; ta adda
idi cappia da Jabin nĝa ari ti Asor, ken ti
balay ni Jeber a Cineo.

18 Ket ni Jahel rimmuar a simmabet ken Sisera, ket kinunana kencuana, Dumagasca, apoc, dumagasca caniac: dica agbuteng̃. Ket isu dimmagas kencuana iti toldana; ket *di babai* isut' inabbong̃anna iti maysa nga alfombra.

19 Ket *ni Sisera* kinunana kencuana, Iccannac; agdawatac kenca, iti bassit a danum a inumen; ta mawawac. Ket di *babai* nang̃lucat iti maysa a supot a lalat ti gatas, ket intedna kencuana nga inumen, ket *isut'* inabbong̃anna.

20 Ket *ni Sisera* kinunana kencuana, Agtacderca iti ruang̃an ti tolda, ket maaramidto, a no ti uray siasinoman a lalaki a umay ken agsaludsod kenca, a cunana, ¿Adda uray siasinoman a lalaki ditoy? sica cunaemto, Awan.

21 Ket ni Jahel nga asawa ni Jeber innalana ti pasoc ti tolda, ket iti imana nang̃iggem iti maysa a martillo, ket siiinayad a napan kencuana, ket impalocna iti pispisna daydi pasoc, ket isut' inlansana iti daga; ta isu nargaan iti turog; iti casta napasag ket natay.

22 Ket, adtoy, idi a ni Barac camatenna ni Sisera, ni Jahel rimmuar a simmabet kencuana, ket kinunana kencuana, Umayca, ket iparang̃co kenca ti lalaki, a birukem, ket isu immay kencuana; ket, adtoy, ni Sisera adda a napasag a natay, ket ti pasoc adda idi iti pispisna.

23 Iti casta ti Dios pinarmecna iti daydi nga aldaw ni Jabin nga ari ti Canaan iti sang̃o dagiti annac ti Israel.

24 Ket ti ima dagiti annac ti Israel immaladag la nga immaladag a maibusor ken Jabin nga ari ti Canaan, aginggana iti nadadaelda ni Jabin nga ari ti Canaan.

Ti cancion da Dêbora ken Barac.

5 Idin nagcanta da Débora ken Barac nga anac ni Abinoem iti daydi nga aldaw, a kinunada,

2 Gaput ta dagiti agturay namalung̃oda iti Israel,
Gaput ta dagiti tattao iti cananakemda indatonda dagiti bagbagída.
Benditoenyo ni Jehova.

3 Denggenyo, O dacayo ar-ari; agimdeng̃cayo, O dacayo pang̃pang̃uloen;
Siac, siac *met laeng̃*, agcantaacto ken Jehova;
Siac agcantaacto iti panagdayaw ken Jehova, a Dios ti Israel.

4 Jehova, idinto a sica rimmuarca manipud Seir,
Idi nagnaca iti away ti Edom,
Ti daga nagkintayeg, dagiti lang̃lang̃it met nagtinnagda,
Wen, dagiti ul-ulep nagitinnagdat' danum.

5 Dagiti banbantay nagkintayegda iti saclang̃ ni Jehova,
A daydiay met laeng̃ Sinai iti saclang̃ ni Jehova a Dios ti Israel.

6 Cadagidi aldaw ni Samgar nga anac ni Anat,
Cadagiti aldaw ni Jahel, dagiti daldalan a napatac nagong̃aong̃dan,
Ket dagiti agdaldaliasat nagnada cadagiti dandaná.

7 Dagiti agturturay nagtukendan iti Israel, isuda nagtukendan,
Aginggana iti siac a Débora timmacderac,
Tapno tumacderac a maysa nga ina iti Israel.

8 Isuda nang̃pilidat' didios a babbaro;
Idin ti gubat adda idi cadagiti ruruang̃an:
¿Nakita idi ti maysa a calasag wenno gayáng̃
Cadagiti uppat a pulo a ribu iti Israel?

9 Ti pusoc isut' agturong̃ cadagiti agturturay ti Israel,
Isuda nga iti cananakemda indatondat' bagbagída iti teng̃ng̃a dagiti tattao;
Benditoenyo ni Jehova.

10 Agsaocayo iti *maipapan iti daytoy*, dacayo nga agsacsacay cadagiti as-asno a pupuraw,
Dacayo nga agtugtugaw iti nabacnang̃ nga alfombra,
Ken dacayo a magna iti dalan.

11 Idiay adayu a naggapuan ti daranudor dagiti panáan, cadagiti luglugar ti pagsacdoan ti danum,
Sadiay ulitendanto manen dagiti nalinteg nga aramid ni Jehova,
Dagiti *met laeng̃* nalinteg nga aramid ti turayna iti Israel.
Iti casta dagiti tattao ni Jehova simmalogda aginggat' ruruang̃an.

12 Agriing̃ca, agriing̃ca, Débora;
Agriing̃ca, agriing̃ca, mang̃isaocat' canta:
Tumacderca, Barac, ket ipanmo dagiti caycayawmo, sica anac ni Abinoem.

13 Idin simmalogda dagiti natda cadagiti natacneng̃ *ken* dagiti tattao;
Ni Jehova bimmaba caniac a maibusor iti maing̃el.
14 Naggaput' Efraim *simmalogda* dagidiay ng̃a adda ti ramutda iti Amalec;
Iti calpasam, Benjamin, iti teng̃ng̃a dagiti ilim;
Naggaput' Maquir simmalog dagiti agturturay,
Ket naggaput' Zabulon dagidiay a nagiggem iti sarucod ti escriba.
15 Ket dagiti pang̃uloen ti Isacar addada idi ken Débora;
No casano ti Isacar, casta ni Barac;
Iti lobong̃ dimmuclosda iti sacana.
Cadagiti wawaig ti Ruben
Dadackel idi dagiti pang̃gep ti puso.
16 Apayapay a nagtutugawca iti teng̃ng̃a dagiti pagaponan ti carnero,
Tapno deng̃gem dagiti sultip ng̃a agpaay cadagiti arban?
Cadagiti wawaig ti Ruben
Adda idi dadackel a sukimat ti puso.
17 Ti Galaad nagtaeng̃ iti baliw ti Jordan:
Ket ti Dan, apayapay nagbati cadagiti sasacayan?
Ti Aser nagtugaw a sitatalna iti cuála ti baybay,
Ket nagtaeng̃ cadagiti barbaresbesna.
18 Ti Zabulon isut' idi ti maysa a ili a nang̃ipeggad iti biagda aging̃ga ken patay,
Ket ti Neftali, cadagiti nang̃ato a luglugar iti away.

19 Dagiti ar-ari immayda ket nakigubatda;
Sa nakigubat dagiti ar-ari ti Canaan,
Idiay Tane cadagiti dandanum ti Mageddo:
Isuda saanda a nang̃ala iti gunguna ti pirac.
20 Manipud iti lang̃it nakigubat dagiti bitbitwen,
Manipud cadagiti daldalan nakigubatda a maibusor ken Sisera.
21 Ti carayan Cison inyanodna ida,
Ti daan a carayan, ti carayan Cison.
O cararuac, magnaca a sipipigsa.
22 Idin dagiti cuco dagiti cabcabayo nagpadacpadacda
A gapu iti panagburang̃-it, dagiti panagburang̃-it dagiti mamaing̃elda.
23 Ilunodyo ti Meros, kinuna ti angel ni Jehova,
Ilunodyo iti napait dagiti agnaed kencuana,
Ta dida immay a timmulong̃ ken Jehova,
Panang̃tulong̃ ken Jehova a maibusor iti maing̃el.

24 Bendita coma ni Jahel a nang̃nang̃rona ng̃em cadagiti babbai,
Isu ng̃a asawa ni Jeber a Cineo;
Bendita coma a nang̃nang̃rona ng̃em cadagiti babbai iti tolda.
25 *Ni Sisera* nagdawat iti danum, *ket ni Jahel* iniccanna iti gatas;
Isu nang̃yeg kencuana iti mantequilla iti tagayan dagiti natacneng̃.
26 Isu inyiggemna ti imana iti pasoc,
Ket iti canawan a imana iti martillo dagiti agtartrabajo;
Ket iti martillo kinabilna ni Sisera,
kinabilna a sinalpot ti olona;
Wen, isu dinunorna ket sinalpotna ti pispisna.
27 Cadagiti sacsaca *di babai ni Sisera* nagrucob, napasag, isu naaplag;
Cadagiti sacsacana isu nagrucob, napasag:
Idiay nagrucobanna, sadiay ti nacapasaganna a natay.

28 Iti teng̃ng̃a ti tawa kimmita ket naganug-og,
Ti ina ni Sisera *naganug-og* iti nagbabaetan dagiti rejas,
Apayapay a ti luganna agbayag ti yaayna?
Apayapay agtactacda dagiti ligay dagiti lugluganna?
29 Dagiti mamasiribna a babbai simmung̃batda kencuana,
Wen, isu sinung̃batanna met laeng̃ ti bagína,
30 ¿Isuda dida nacasarac, dida nabing̃bing̃ay ti kinayawan?
Maysa a balasang̃, dua a balasang̃ iti tung̃gal lalaki;
Agpaay ken Sisera ti sinamsam a tinina a pagan-anay,
Ti sinamsam a tinina a pagan-anay a binordaan,
Ti tinina a pagan-anay a binordaan iti agsumbang̃ir, cadagiti teng̃ng̃ed ti sinamsam.
31 Iti casta matayda coma amin dagiti cabusormo, O Jehova:
Ng̃em dagiti agayat kencuana isuda coma iti cacas la iti init no lumgac a siraraang̃rang̃.

Ket ti daga nagtalna iti uppat a pulo a tawen.

Ti Israel naparigat gapu iti Madian. Ti angel ni Jehova sarunĝcaranna ni Gedeon. Ni Gedeon dadaelenna ti altar ni Baal, ket urnonĝenna ti buyot. Ti pagilasinan a dutdot.

6 Ket dagiti annac ti Israel inaramidda daydi nĝa isut' dakes iti imatanĝ ni Jehova: ket ni Jehova inyawatna ida iti ima ti Madian iti pito a tawen.

2 Ket ti ima ti Madian nagaladag a maibusor iti Israel; ket gapu iti Madian dagiti annac ti Israel, nagaramidda cadagiti gucgucayab nĝa addada cadagiti banbantay, ken rucrukib, ken sarsarikedked.

3 Ket naaramid idi, a no ti Israel macamulada, sumanĝ-at dagiti Madianitas, ken dagiti Amalecitas, ken dagiti annac a tagá daya, sumanĝ-atda a maibusor cadacuada;

4 ket nagpacarsoda a maibusor cadacuada, ket dinadaelda dagiti apit ti daga aginĝganat' macagtenĝca iti Gaza, ket saanda a nanidda ti taraon iti Israel, uray iti carnero, uray iti baca, uray iti ag-no.

5 Ta isuda sumanĝ-atda agraman ananimalda ken toltoldada; simrecda a casda dudon iti caaduda, isuda ken camcamelloda a di mabilanĝ: ket umayda iti daga a mangdadael kencuana.

6 Ket ti Israel napapanĝlaw iti casta unay a gapu iti Madian; ket dagiti annac ti Israel immasugda ken Jehova.

7 Ket naaramid, idi a dagiti annac ti Israel nagasugda ken Jehova, a gapu iti Madian,

8 ni Jehova nanĝibaon iti maysa a mammadto cadagiti annac ti Israel: ket isu kinunana cadacuada, Castoy ti cuna ni Jehova a Dios ti Israel, Siac inaoncayo nanipud Egipto ken iti balay ti pannacaadipen innalacayo;

9 siac insalacancayo iti ima dagiti tagá Egipto, ken iti ima dagiti amin a namarigat cadacayo, ket pinasiac idi ida iti sanĝoyo, ket intedco cadacayo ti dagada;

10 ket kinunac idi cadacayo, Siac ni Jehova a Diosyo; dicay agbutenĝ coma cadagiti didios dagiti Amorreo, nĝa iti dagada pagtaenĝanyo. Nĝem dicay impanĝag ti timecco.

11 Ket immay idi ti angel ni Jehova, ket nagtugaw iti siroc ti roble nĝa adda idiay Efra, nĝa cucua idi ni Joas nĝa Abiezerita: ket ni anacna a Gedeon adda nĝa agsacsacsac idi iti trigo idiay pagpespesan ti uvas, tapno isut' mailemmenĝna cadagiti Madianitas.

12 Ket ti angel ni Jehova nagparanĝ kencuana, ket kinunana kencuana, Ni Jehova adda kenca, sica lalaki a mannacabalin ken mainĝel.

13 Ket ni Gedeon kinunana kencuana, O, apoc, no ni Jehova adda coma cadacami, apayapay nĝarud nĝa amin daytoy napasamac cadacami? ket sadino ti yan dagiti datdatlagna, a dagiti ammami sinarsaritada idi cadacami, a cuncunada, ¿Saan aya a ni Jehova ti nanĝaon cadatayo idi nanipud Egipto? ket ita ni Jehova inwacsinacamin, ket inyawatnacami iti ima ti Madian.

14 Ket ni Jehova kimmita kencuana, ket kinunana, Inca iti daytoy a pigsam, ket ispalem ala ti Israel iti ima ti Madian: ¿saan aya a siac ti agbaon kenca?

15 Ket isu kinunana kencuana, O, Apo, ¿iti ania ti panĝispalconto iti Israel? Adtoy a ti familiac isut' capanĝlawan unay iti Manases, ket siac ti calap-itan iti balay ni amac.

16 Ket ni Jehova kinunana, kencuana, Pudno a siac addaacto kenca, ket sica cabilemto dagiti Madianitas a casda la maymaysa a lalaki.

17 Ket isu kinunana kencuana, No nacasaracac iti parabur iti saclanĝmo, iccannac iti pagilasinan, a sica ti makisao caniac.

18 Agdawatac kenca, a dica coma pumanaw ditoy aginĝgana iti yaayco kenca, ket yegco ti iságutco, ket isut' icabilco iti saclanĝmo. Ket isu kinunana, Aguray-acto aginĝgana iti panagsublim.

19 Ket ni Gedeon simrec, ket nanĝisagana iti maysa nĝa urbon a caldinĝ, ken bibbibinĝca nĝa awan levadurada a maysa nĝa efa ti bellaay: ket incabilna ti lasag iti maysa a labba, ket incabilna di digû iti maysa a banĝa, ket isudat' inyegna kencuana iti siroc ti roble, ket isudat' imparanĝna.

20 Ket ti angel ti Dios kinunana kencuana, Alaem ti lasag ken dagiti bibinĝca nĝa awan levadurada, ket icabilmo ida iti rabaw daytoy a bato, ket ibuyatmo ti digû. Ket inaramidna a casta.

21 Idin ti angel ni Jehova impatayna ti murdonĝ ti sarucodna nĝa adda idi iti imana, insukitna iti lasag ken cadagiti

bibingca nga awan levadurada; ket rim-
masoc ti apuy a naggapu iti bato, nga
nangrunaw iti lasag ken cadagiti bibingca
nga awan levadurada; ket ti angel ni
Jehova nagpucaw iti imatangna.
22 Ket idi ni Gedeon nakitana nga
isu idi ti angel ni Jehova; ket ni Gedeon
kinunana, Ay, O Apo Jehova, agsipud ta
nakitac ti angel ni Jehova iti rupanrupa.
23 Ket ni Jehova kinunana kencuana,
Talna ti adda kenca; dica agbuteng:
dicanto matay.
24 Idin ni Gedeon nangbangon idiay
iti altar ken Jehova, ket ninaganna iti
Jehova-salom*; aginggana iti daytoy nga
aldaw adda pay laeng idiay Efra dagiti
Abiezeritas.

25 Ket naaramid idi met laeng a rabii,
a ni Jehova kinunana kencuana, Manga-
laca iti maysa a baca a lalaki ni amam, iti
met laeng maicadua a baca a pito ti
tawenna, ket duprakem ti altar ni Baal
nga adda ken amam, ken pucanem met ti
Asherah nga adda a nairaip kencuana;
26 ket mangaramidca iti altar ken Je-
hova a Diosmo iti tapaw daytoy a sari-
kedked, iti nasayaat nga ornos, ket alaemto
ti maicadua a baca, ket isut' idatonmo iti
mapuuran a daton iti cayo ti Asherah a
pucanemto.
27 Idi a casta ni Gedeon nangala iti
sangapulo a lallaki cadagiti ad-adipenna,
ket inaramidna, iti cas kinuna kencuana
ni Jehova: ket naaramid, ta isu nagbuteng
a gapu iti familia ni amana, ken cadagiti
tattao iti ciudad, iti casta a dina nabalin
nga aramiden iti aldaw, gapuna nga isut'
inaramidna iti rabii.

28 Ket iti bigat idinto a bimmangon
dagiti lallaki ti ciudad, adtoy a ti altar ni
Baal adda idi a naduprac, ket ti Asherah
nga adda iti dennana, napucan, ket ti
maicadua a baca naidaton iti rabaw ti
altar a nabangon.
29 Ket kinunada ti maysa ken maysa,
¿Siasino ti nangaramid iti daytoy? Ket
idinto a binirucda ken sinaludsodda, kinu-
nada, Ni Gedeon nga anac ni Joas isut'
nangaramid.
30 Idin dagiti lallaki ti ciudad kinuna-
da ken Joas, Iruarmo ta anacmo tapno
matay coma, agsipud ta dinupracna ti
altar ni Baal, ken agsipud ta pinucanna ti
Asherah nga adda iti dennana.
31 Ket ni Joas kinunana cadagiti amin
a timmacder a maibusor kencuana, ¿Da-
cayo iringgoranyo ni Baal? ¿wenno da-
cayo isut' isalacanyonto? Uray siasino
coma nga agringgor gapu kencuana, mapa-
patay coma iti bayat *daytoy* a bigat *met
laeng:* no isut' maysa a dios, bay-anyo
coma nga iringgoranna iti biangna met
laeng, ta maysa a tao ti nangduprac iti
altarna.
32 Gapuna iti daydi nga aldaw isut'
ninaganna Jerubaal,* a kinunana, Bay-
anyo ni Baal a makiringgor kencuana,
agsipud ta isu ti nangduprac iti altarna.

33 Ket amin dagiti Madianitas, ken
Amalecitas ken dagiti annac a tagá daya
nagurnongda a nagcaycaysa, ket immal-
latiwda, ket nagpacarsoda idiay lobong ti
Jezrael.
34 Ket ti Espiritu ni Jehova immay
ken Gedeon; ket pinagunina ti tangguyob;
ket ti Abiezer nakiummong kencuana.
35 Ket nagbaon cadagiti babaonen iti
amin a Manases; ket isuda timmiponda
met kencuana; ket isu nagibaon cadagiti
babaonen iti Aser, ken iti Zabulon, ken iti
Neftali, ket isuda immayda a simmabet
cadacuada.

36 Ket ni Gedeon kinunana iti Dios,
No sica isalacanmo ti Israel a gapu iti
imac, a cas insaom idi.
37 Adtoy a mangicabilac iti maysa
a dutdot idiay pagtaltagan; no ti linnaaw
addanto laeng iti dutdot, ket matdanto a
namaga ti amin a dagá maawatac nga isa-
lacanmonto ti Israel a gapu iti imac, a cas
insaom idi.
38 Ket naaramid idi a casta; ta idi a
bimmangon a nasapa iti bigat, pineckelna
di dutdot, ket tiniritirna di linnaaw idi
dutdot, a maysa a malucong a napno iti
danum.
39 Ket ni Gedeon kinunana iti Dios,
Saan coma a sumged ti pungtotmo a
maibusor caniac, no agsao-ac pay laeng iti
daytoy a dáras: palubosannac a mangpen-
nec iti daytoy a dutdot iti daytoy a dáras,
agdawatac kenca, nga ipalubosmo coma nga
ti kinamagá adda laeng coma iti dutdot,
ket ti linnaaw iti rabaw ti amin a dagá.
40 Ket iti daydi a rabii inaramid ti

* *Jehova-salom:* cayatna a saoen, *Ni Jehova isut' talna.*

* *Jerubaal:* cayatna a saoen, *Ni Baal coma ti agringgor.*

Dios a casta: ta ti kinamagá adda laenḡ
idi iti dutdot, ket iti amin a dagá adda
idi ti linnaaw.

*Ni Gedeon pabassitenna ti buyotna aginḡ-
gat' tallogasut. Denḡgenna ti pananḡ-
sarita ti maysa a Madiani-
ta iti tagtagainepna. Ara-
matenna dagiti tanḡtanḡ-
guyob ken gorgorita.*

7 Idin ni Jerubaal, nḡa isu ni Gedeon
ken amin dagiti tattao nḡa addada
kencuana, bimmanḡonda a nasapa ket nag-
pacarsoda iti denna ti ubbog ti Jarad:
ket ti pacarso ti Madian adda iti akina-
mianan nḡa abayda, iti turod ti More, iti
lobonḡ.

2 Ket ni Jehova kinunana ken Gedeon,
Dagiti tattao nḡa adda kenca aduda unay
caniac tapno itdec coma dagiti Madianitas
iti imada, di la ket ta agtanḡsit ti Israel a
maibusor caniac, a cunaenna, Ti imac met
laenḡ ti nanḡisalacan caniac.
3 Paiwarragawagmo nḡarud cadagiti
lapayag dagiti tattao, a cunam, Ti uray
siasinoman nḡa agbutenḡ ken agpigerger,
isut' mapalubosan nḡa agsubli ken puma-
naw manipud iti bantay ti Galaad. Ket
nagsubli cadagiti tattato ti duapulo ket
dua a ribu; ket natda idi ti sanḡapulo
ribu.

4 Ket ni Jehova kinunana ken Gedeon,
Dagiti tattao aduda pay laenḡ; isalogmo
ida cadagiti dandanum, ket suutecto kenca
ida sadiay: ket isunto, a daydiayto
ibagac kenca, Daytoy makicuyog kenca a
mapan, isu met laenḡ makicuyogto kenca
a mapan; ket iti uray siasinoman nḡa
ibagacto kenca, Daytoy saanto a makicu-
yog kenca a mapan, isu met laenḡ saanto
a mapan.
5 Iti casta inyegna dagiti tattao iti
danum: ket ni Jehova kinunana ken Ge-
deon, Tunḡgal maysa a manḡdildil iti da-
num a cas la iti pananḡdildil ti aso, day-
diay ilasinmonto; ken casta met iti tunḡ-
gal maysa a manḡiparintumenḡ cadagiti
tumenḡna nḡa uminum.
6 Ket ti bilanḡ dagiti nagdildil, nḡa in-
danonda ti imada iti nḡiwatda tallogasut
a lallaki: ket dagiti natda a tattao nag-
parintumenḡda cadagiti tumtumenḡda nḡa
imminum iti danum.
7 Ket kinuna ni Jehova ken Gedeon,
Cadagitoy tallogasut a lallaki a nagdildil
isalacancsayto, ket yawatconto dagiti Ma-
dianitas ita imam; ket apan coman amin
dagiti tattao tunḡgal maysa iti lugarna.
8 Iti casta dagiti tattao innalada dagiti
tartaraon iti im-imada, ken dagiti tanḡ-
tanḡguyobda; ket imbaonna amin dagiti
tattao ti Israel tunḡgal maysa iti toldana,
nḡem intiddana dagiti tallogasut a lallaki:
ket ti pacarso ti Madian adda iti babana
iti lobonḡ.

9 Ket naaramid iti daydi met laenḡ a
rabii a ni Jehova kinunana kencuana,
Tumacderca, ket sumalogca aginḡga iti
pacarso; ta isut' inyawatco ita imam.
10 Ket no agbutenḡca a sumalog, suma-
logca agraman ken Fara a tagabum aginḡ-
ga iti pacarso:
11 ket sica manḡegmonto no ania ti
sasaoenda; ket iti calpasanna dagita imam
cumireddanto a sumalog iti pacarso. Idin
simmalog a caduana ni Fara a tagabuna
aginḡgana iti akinigid a paset dagiti tattao
a siiigam nḡa addada iti pacarso.
12 Ket dagiti Madianitas ken Amaleci-
tas, ken amin dagiti annac a tagá daya
addada idi a naiwarnac idiay lobonḡ a
casda dudon iti caaduda; ket dagiti came-
lloda saan a mabilanḡ, a casda la darat iti
igid ti baybay iti caaduda.
13 Ket idi a ni Gedeon immay, adtoy,
adda maysa a lalaki a sarsaritaenna iti
caduana ti maysa a tagtagainep; ket kinu-
nana, Adtoy, siac nagtagtagainepac iti
maysa a tagtagainep; ket, adtoy, ti maysa
a tinapay a cebada nagtulatid aginḡgana
iti pacarso ti Madian, ket immay iti tolda,
ket isut' dinunḡparna iti casta unay nḡa
isu natuanḡ idi, ket binalictadna, iti casta
a ti tolda natuanḡ a nasinanap.
14 Ket di caduana simmunḡbat ket ki-
nunana, Daytoy saan a sabali a banag no
saan a ti campilan ni Gedeon nḡa anac ni
Joas, a lalaki ti Israel: ti Dios inyawatna
ti Madian, ken amin a buyotna iti imana.

15 Ket isu idi a casta, idinto a ni
Gedeon nanḡegna ti pannacaisarita ti
tagtagainep, agraman ti pannacaipalawag-
na, nagdayaw; ket nagsubli iti pacarso ti
Israel, ket kinunana, Tumacdercayo, ta ni
Jehova inyawatna ti buyot ti Madian ita
imayo.
16 Ket bininḡayna dagiti tallogasut a
tattao iti nagcatlo a cabuyotan, ket inca-
bilna cadagiti im-imada amin dagiti tanḡ-
tanḡguyob, ken dagiti gorgorita, agraman
al-aluten iti uneg dagiti gorgorita.

17 Ket kinunana cadacuada, Kitaendac, ket agaramidcayo iti cas aramidecto: ket adtoy, intono siac umayacto iti akin-igid a paset ti pacarso, isunto, a cas ti aramidecto, casta ti aramidenyonto.
18 Intono paguniec ti tangguyob, siac ken amin dagiti adda caniac, isunton ti panamaguniyo met cadagiti tangtangguyob iti tunggal sikigan ti amin a pacarso, ket cunaenyonto, Gapu ken ni Jehova ken ni Gedeon.

19 Iti casta ni Gedeon, ken dagiti sangagasut a lallaki nga addada kencuana immayda iti akin-igid a paset ti pacarso iti pangrugian ti nagtengnga a panagbantay *iti rabii*, idi nga isuda caicabcabilda laeng ti baro nga agbantay: ket isuda pinagunida dagiti tangguyobda, ket binuracda dagiti gorgorita nga adda cadagiti im-imada.
20 Ket dagiti nagcatlo cabuyotan pinagunida dagiti tangtangguyobda, ket binuracda dagiti gorgorita, ket cadagiti im-imada a catigid innalada dagiti al-aluten, ket cadagiti canawan a imada dagiti tangtangguyob a pagpagunienda; ket indirida, Ti campilan da Jehova ken Gedeon.
21 Ket sitatacderda tunggal lalaki iti lugarna iti aglawlaw iti pacarso; ket amin a buyot nagtaray; ket nagickisda, ket pinagtalawda *ida*.
22 Ket isuda pinagunida dagiti tallogasut a tangguyob, ket ni Jehova incabilna ti campilan ti tunggal tao a maibusor iti caduana, kèn maibusor iti amin a buyot; ket ti buyot nagtalaw iti adayu unay a cas agingganà iti Betseca nga agpá-Cererat, iti adayu unay a cas iti beddeng ti Abal-mejula, iti asideg ti Tebbat.
23 Ket dagiti lallaki ti Israel naguommongda ti Neftali, ken ti Aser ken amin ti Manases, ket kinamatda ti Madian.

24 Ket ni Gedeon imbaonna dagiti babaonen iti amin a caturodan ti Efraim, a kinunana, Sumalogcayo a maibusor iti Madian, ket alaenyo cadacuada dagiti dandanum, agingganà iti Betbera, iti Jordan met laeng. Iti casta amin dagiti tattao ti Efraim naguornongda, ket innalada dagiti dandanum, agingga iti Betbera, iti Jordan met laeng.
25 Ket innalada dagiti dua a panguloen ti Madian, da Oreb, ken ni Zeb; ket pinatayda ni Oreb idiay bato ni Oreb; ket pinatayda ni Zeb idiay pagpespesan ti uvas ni Zeb; ket kinamatda ti Madian: ket inyegda ken Gedeon dagiti ol-olo da Oreb, kèn ni Zeb iti baliw ti Jordan.

Ni Gedeon pagtalnaenna dagiti Efraimitas; cayawanna ken papatayenna da Zebee ken Salmana · ti efodna; ti ipapatáyna. Ti panaglabsing ti ili.

8 Ket dagiti lallaki ti Efraim kinunada kencuana, Apayapay nga inaramidmo iti casta cadacami, a dinacam inayaban idi napanca nakigubat iti Madian? ket isut' rininggorda iti napigsa unay.
2 Ket isu kinunana cadacuada, ¿Ania ti inaramidco ita a maipadpad cadacayo? ¿Ti panagbanban-á ti Efraim saan aya a nasaysayaat ngem iti panagburas ti Abiezer?
3 Ti Dios inyawatna ita imayo da Oreb ken ni Zeb a panguloen ti Madian; ¿ket ania ti mabalinco nga ipadpad cadacayo? Sa ti pungtotda kencuana kimmapuy, idi nga isu insaona daydi.

4 Ket ni Gedeon immay idi iti Jordan, *ket* bimmaliw, isu, ken dagiti tallogasut a tattao nga adda kencuana, a nabannoganda, nupay nagcamatda.
5 Ket kinunana cadagiti lallaki ti Socot, Agdawatac cadacayo, a mangtedcayo cadagiti tiniptipkel a tintinapay cadagiti tattao a nakicuyog caniac; ta isuda nabannoganda, ket camcamatec da Zebee ken Salmana, nga ar-ari ti Madian.
6 Ket dagiti palunguen ti Socot kinunada, ¿Dagiti im-ima da Zebee ken Salmana addadan aya ita imam, tapno mangtedcami coma iti tinapay ita buyotmo?
7 Ket ni Gedeon kinunana, No casta intono ni Jehova yawatna da Zebee ken Salmana iti imac, isunton ngarud ti pananggisgisco ita lasagyo cadagiti sisiit iti let-ang ken cadagiti calcalunay.
8 Ket simmang-at iti Fanuel, ket insaona cadacuada iti casta met la a kita; ket dagiti tattao ti Fanuel insungbatda kencuana ti cas insungbat dagiti lallaki ti Socot.
9 Ket isu nagsao cadagiti lallaki ti Fanuel, a kinunana, Intono agsubliac manen a sitatalna, rebbaecto daytoy a torre.

10 Ket da Zebee ken Salmana addada idi idiay Carcor, ket adda cadacuada ti buyotda, nga agsangapulo ket lima a ribu a lallaki, amin dagiti natda idi iti amin a buyot dagiti annac a tagá daya; ta napa-

sagda idi dagiti sanĝagasut ket dua pulo a
ribu a lallaki a nagtagicampilanda.
11 Ket ni Gedeon simmanĝ-at iti dalan
dagidiay nĝa agnaed cadagiti toltolda iti
daya ti Nobe ken ti Jegbaa, ket kinabilna
ti buyot; ta ti buyot adda idi a natalged.
12 Ket da Zebee ken Salmana nag-
tarayda; ket kinamatna ida; ket naalana
dagiti dua nĝa ar-ari ti Madian, da Zebee
ken Salmana, ket riniribucna ti amin
a buyot.

13 Ket ni Gedeon nĝa anac ni Joas
nagsubli a naggapu iti paggugubatan
manipud iti sanĝ-atan ti Hares.
14 Ket nanĝala iti maysa nĝa agtutubo
a lalaki cadagiti lallaki ti Socot ket nag-
imtuod kencuana: ket isu imburicna ken-
cuana dagiti palunĝoen ti Socot, ken
dagiti lallacayna, a pitopuloda ket pito a
lallaki.
15 Ket isu immay cadagiti lallaki ti
Socot, ket kinunana, Adtoyda, da Zebee
ken Salmana, isuda a pinanĝrabrabacyo
caniac idi, a kinunanayo, ¿Addadan aya
ita imam dagiti im-ima da Zebee ken
Salmana, tapno manĝtedcami coma iti
tinapay cadagita lallakim a nabannogan?
16 Ket innalana dagiti lallacay ti ciu-
dad, ken dagiti sisiit iti let-anĝ ken calca-
lunay, ket cadagitoy ti pinanĝsursurona
cadagiti lallaki ti Socot.
17 Ket rinebbana ti torre ti Fanuel, ket
pinatayna dagiti lallaki ti ciudad.

18 Sana kinunana cada Zebee ken Sal-
mana, ¿Ania ti kita ti kinataoda idi
dagiti pinapatayyo idiay Tabor? Ket
isuda simmunĝbatda, Cacasda kenca, cas-
tada idi dagidi, ti tumunĝgal maysa im-
maspinĝ cadagiti annac ti maysa nĝa ari.
19 Ket isu kinunana, Isuda dagiti ca-
cabsatco, nĝa annac ni inac: cas sibibiag ni
Jehova, a no inispalyo coma ida a nagbiag,
dicay papatayen coma.
20 Ket kinunana ken Jeter nĝa anacna
a lalaki nĝa inauna, Tumacderca, ket
papatayem ida. Nĝem ti agtutubo a lalaki
dina inasut di campilanna; ta nagbutenĝ,
agsipud ta isu ubinĝ idi.
21 Idin kinuna da Zebee ken Salmana,
Tumacderca ala, ket cabilennacami, ta no
casano ti lalaki casta met ti inĝelna. Ket
ni Gedeon timmacder, ket pinatayna da
Zebee ken Salmana, ket innalana dagiti
sinan-bulan nĝa adda cadagiti tenĝnĝed
dagiti camelloda.
22 Idin dagiti tattao ti Israel kinunada
ken Gedeon, Agturayca cadacami, sica,
ken ti met anacmo, ken ti anac ti anacmo
met; ta sica insalacannacami iti ima ti
Madian.
23 Ket ni Gedeon kinunana cadacuada,
Saanacto nĝa agturay cadacayo, uray ti
anacco dinto agturay cadacayo: ni Jehova
isunto ti agturay cadacayo.
24 Ket ni Gedeon kinunana cadacuada,
Siac cayatco coma ti agdawat cadacayo, a
ti tumunĝgal maysa cadacayo itedna coma
caniac dagiti araritos ti sinamsamna.
(Agsipud ta agaritosda iti balitoc, ta
Ismaelitasda idi.)
25 Ket isuda simmunĝbatda, Dacami
itedminto a sitatallaogod unay ida. Ket
nanĝyaplagda iti maysa a cawes, ket tunĝ-
gal maysa indissona kencuana dagiti ar-
aritos ti samsamna.
26 Ket ti dagsen dagiti ar-aritos a
balitoc a dinawatna isut' idi sanĝaribu
ket pito a gasut *a siclo* a balitoc; malacsid
dagiti sinan-bulan, ken dagiti pendientes,
ken pagan-anay a purpura nĝa addada idi
cadagiti ar-ari ti Madian, ken malacsid
dagiti cawar nĝa addada idi iti aglicmut
iti tenĝnĝed dagiti camelloda.
27 Ket ni Gedeon nanĝaramid cadagi-
diay iti maysa nĝa efod, ket isut' incabilna
idiay ciudadna, a iti met laenĝ Efra: ket
amin nĝa Israel nagbalanĝcantisda idiay a
maipoon iti dayta; ket isut' idi iti pacasi-
loan ken Gedeon, ken ti balayna.
28 Iti casta ti Madian naparmec iti sac-
lanĝ dagiti annac ti Israel, ket uray caano
dida intanĝaren ti oloda. Ket naginaná
ti daga iti uppat a pulo a tawen cadagiti
aldaw ni Gedeon.

29 Ket ni Jerubaal nĝa anac ni Joas na-
pan ket nagnaed iti balayna met laenĝ.
30 Ket ni Gedeon addaan idi pitopulo
nĝa annac a naputotda iti bagína; ta adda-
an idi iti adu nĝa assawa.
31 Ket ti camalalana nĝa adda idiay
Siquem, nanĝipasnĝay met kencuana iti
maysa nĝa anac a lalaki, ket *ni Gedeon*
ingaládna kencuana a nagan iti Abimelec.
32 Ket ni Gedeon nĝa anac ni Joas
natay iti naimbag a kinalacay, ket naita-
bon idiay tanem ni amana a Joas, idiay
Efra dagiti Abiezeritas.

33 Ket naaramid, idi a ni Gedeon nata-
yen, a dagiti annac ti Israel nagbalicda
manen, ken nagbalanĝcantisda cadagiti Ba-

ales, ket incabilda a pannacadiosdā ni Baal-berit.
34 Ket dagiti annac ti Israel dida linagip ni Jehova a Diosda, a nangisalacan cadacuada iti ima dagiti amin a cabusorda iti aglicmut.
35 Casta met a dida nagaramid iti caasi iti balay ni Jerubaal, *nga isu* ni Gedeon, a mayalubog iti amin a imbag nga isu imparangna idi iti Israel.

Ti yaalsa ni Abimelec; papatayenna dagiti annac ni Gedeon. Ti sarita ni Joatam. Ti yaalsa ni Gaal a maibusor ken Abimelec. Ni Abimelec parmekenna ni Gaal, ket cayawanna ti Siquem ken Tebes.

9 Ket ni Abimelec nga anac a lalaki ni Jerubaal napan idiay Siquem cadagiti cacabsat ni inana, ket nakisao cadacuada, ken iti amin a familia ti balay ti ama ni inana, a kinuna,
2 Siac agdawatac cadacayo nga isaoyo coma cadagiti lapayag dagiti amin a lallaki ti Siquem, ¿ Ania ti nasaysayaat cadacayo, nga amin dagiti annac ni Jerubaal, nga isudat' pitopulo a lallaki, iturayandacayo, wenno ti maymaysa ti agturay cadacayo? lagipenyo met a siac tulangdac, ken lasagdac.
3 Ket dagiti cacabsat ni inana insaoda iti maipapan kencuana cadagiti lapayag dagiti amin a lallaki ti Siquem amin daditoy a sasao: ket dagiti pusoda nagayatda a sumurot ken Abimelec; ta kinunada, Isut' cabsattayo.
4 Ket isuda nangtedda kencuana iti pitopulo *a capisi* a pirac a naggapu iti balay ni Baal-berit, cadagidiay ti pinanangdan ni Abimelec cadagiti lallaki nga ubbaw ken nadamsac, a simmurotda kencuana.
5 Ket isu immay iti balay ni amana idiay Efra, ket pinatayna dagiti cacabsatna nga annac ni Jerubaal, a pitopulo a lallaki, iti rabaw ti maysa a bato: ngem ni Joatam inaudian nga anac a lalaki ni Jerubaal natda; ta naglemmeng idi.
6 Ket amin dagiti lallaki ti Siquem naguornongda, ken amin ti balay ni Mello, ket napanda ket inaramidda ni Abimelec nga ari, iti denna ti roble ti monmon nga adda idi idiay Siquem.

7 Ket idi a isut' insaoda ken Joatam, isu napan ket nagtacder iti tapaw ti bantay Garizim, ket intebbagna ti timecna, imkis, ket kinunana cadacuada, Dumngegcayo caniac lallaki ti Siquem, tapno ti Dios denggennacayo coma.
8 Dagiti caycayo napanda iti naminsan a tiempo a nangpulot iti maysa nga ari cadacuada; ket kinunada iti oliva, Agarica ala cadacami.
9 Ngem ti oliva kinunana cadacuada, ¿ Bay-ac coma aya ti kinatabác, isu nga gapu caniac isuda agdaydayawda iti Dios ken iti tao, ken innac agam-ampayag iti rabaw dagiti caycayo?
10 Ket dagiti caycayo kinunada iti higos, Umayca ala, agarica cadacami.
11 Ngem ti higos kinunana cadacuada, ¿ Bay-ac coma aya ti kinasam-itco, ken iti naimbag a bungac, ket innac agam-ampayag iti rabaw dagiti caycayo?
12 Ket dagiti caycayo kinunada iti uvas, Umayca ala, ket agarica cadacami.
13 Ket ti uvas kinunana cadacuada, ¿ Bay-ac coma aya ti baro nga arac, a liwliwa ti Dios ken dagiti tattao, ket innac agam-ampayag iti rabaw dagiti caycayo?
14 Idin dagiti caycayo kinunada ken calunay, Umayca ala, ket agarica cadacami.
15 Ket ti calunay kinunana cadagiti caycayo, No iti kinapudnona pulotandac nga agari cadacayo, umaycayo ngarud ket agtaleccayo iti linongco; ket no saan, rumuar coma ti apuy nga aggapu iti calunay a mangrunaw cadagiti cedcedro ti Libano.
16 Gapuna a no dacayo nangaramidcayo iti kinapudno ken kinalinteg, iti daydiay a nangaramidanyo ken Abimelec nga ari, ket no dacayo nagaramidcayo ti imbag ken Jerubaal ken iti balayna, ken no inaramidyo kencuana ti mayannatop iti aramid dagiti im-imana
17 (ta ni amac nakibacal idi gapu cadacayo, ket impeggadna ti biagna, ket insalacannacayo iti ima ti Madian:
18 ket dacayo timmacdercayo ita a maibusor iti balay ni amac iti daytoy nga aldaw, ket pinapatayyo dagiti annacna, a pitopulo a lallaki, iti rabaw ti maysa a bato, ket inaramidyo ni Abimelec nga anac ti tagabuna a babai, nga ari dagiti lallaki ti Siquem, ta isut' cabsatyo);
19 no dacayo ngarud nagaramidcayo iti kinapudno ken kinalinteg ken ni Jerubaal ken iti balayna iti daytoy nga aldaw, agragsaccayo coma ken Abimelec, ket isu met agragsac coma cadacayo:
20 ngem no saan, rumuar coma ti apuy nga aggapu ken Abimelec nga mangrunaw

coma cadagiti lallaki ti Siquem, ken iti balay ni Mello; ket rumuar coma ti apuy nğa aggapu cadagiti lallaki ti Siquem ken iti balay ni Mello nğa mangrunaw ken Abimelec.
21 Ket ni Joatam nagtaray, ket nagtalaw, ket napan idiay Beer, ket nagtaenğ sadiay a gapu iti butenğna ken Abimelec a cabsatna.

22 Ket ni Abimelec isu idi ti panğulo iti Israel iti tallo a tawen.
23 Ket ti Dios nanğibaon iti maysa nğa espiritu a dakes ken Abimelec ken cadagiti lallaki ti Siquem; ket dagiti lallaki ti Siquem nagaramidda a sililiput ken Abimelec.
24 Tapno ti pannacaranğgas dagiti pitopulo nğa annac ni Jerubaal umay coma, tapno dagiti darada maisaad coma ken Abimelec a cabsatda, a namapatay cadacuada, ken cadagiti lallaki ti Siquem, a namapigsa cadagiti im-imana a namapatay cadagiti cacabsatna.
25 Ket dagiti lallaki ti Siquem nanğicabilda kencuana cadagiti agsansaneb cadagiti tapaw dagiti banbantay, ket inagawanda amin dagiti immay iti daydiay a dalan iti dennada: ket isut' naisao idi ken ni Abimelec.

26 Ket ni Gaal nğa anac a lalaki ni Obed immay a caduana dagiti cacabsatna, ket napanda iti Siquem; ket dagiti lallaki ti Siquem nakipinnatalgedda kencuana.
27 Ket isuda rimmuarda iti away, ket nagburasda cadagiti inuvasanda, ket pinespesda *dagiti uvas*, ket nagaramidda iti rambac, ket simrecda iti balay ti diosda, ket nanğanda ken imminumda, ket inlunodda ni Abimelec.
28 Ket ni Gaal nğa anac ni Obed kinunana, ¿Siasino ni Abimelec, ket asino ti Siquem tapno datayo agservitayo coma kencuana? ¿saan nğa isu ti anac ni Jerubaal? ¿ket ni Zebul saan nğa isu ti catulonganna? agservitayo cadagiti lallaki ti Jemor nğa ama ti Siquem: nğem apayapay a rebbenğtayo coma ti agservi kencuana?
29 ¡Ket amanğan coma no daytoy nğa ili adda coma iti babaen ti imac! iti casta siac alisec coma ni Abimelec. Ket kinunana ken Abimelec: Nayunam ta buyotmo, ket rumuarca.

30 Ket idi a ni Zebul nğa agturay iti ciudad nanğnğegna dagiti sasao ni Gaal nğa anac ni Obed, simged ti punğtotna.
31 Ket isu nanğibaon a sisisicap unay cadagiti babaonen ken Abimelec; a kinunana, Adtoy ni Gaal nğa anac ni Obed ken dagiti cacabsatna immayda iti Siquem; ket, adtoy, isuda pilitenda ti ciudad *a makigubat* a maibusor kenca.
32 Gapuna ita tumacderca iti rabii, sica ken dagiti tattao nğa adda kenca, ket agsanebcayo idiay away:
33 ket isunto nğa iti bigat, apaman a lumgac ti init, sica tumacdercanto a masapa, ket duclusemto ti ciudad; ket, adtoy, intono isu ken dagiti tattao nğa adda kencuana rumuardanto a maibusor kenca, isunton ti panangaramidmo cadacuada ti cas masaracamto a panğgundawayan.

34 Ket ni Abimelec timmacder, ken amin dagiti tattao nğa adda kencuana, iti rabii, ket nagsanebda a maibusor iti Siquem iti nagcapat a cabuyotan.
35 Ket ni Gaal nğa anac ni Obed rimmuar, nagtacder iti ridaw ti ruanğan ti ciudad: ket ni Abimelec timmacder, ken dagiti tattao nğa adda kencuana, a naggapuda iti nagsanebanda.
36 Ket idi a ni Gaal nakitana dagiti tattao, kinunana ken Zebul, Addiay tattao nğa agsalogda manipud iti tapaw dagiti banbantay. Ket ni Zebul kinunana kencuana, Sica makitam ti aniniwan dagiti banbantay a cas no isuda idi dagiti tattao.
37 Ket ni Gaal nagsao manen ken kinunana, Kitaem, dagiti tattao sumalogda iti nagtenğnğaan ti daga, ket maysa a capanğen umay iti dalan ti roble ni Meonim.
38 Ket ni Zebul kinunana kencuana, Ayanna ita ti nğiwatmo, a kinunam, ¿Siasino ni Abimelec, tapno agservitayo kencuana? ¿daytoy saan aya nğa isu ti ili a linaismo? rumuarca ita, agdawatac, ket makibacalca kencuana.
39 Ket ni Gaal rimmuar iti sanğo dagiti lallaki ti Siquem ket nakibacal ken Abimelec.
40 Ket ni Abimelec isut' kinamatna, ket isu nagtaray iti saclanğna, ket adu dagiti napasag a nasugsugat aginğgana iti ridaw ti ruanğan.

41 Ket ni Abimelec nagnaed idiay Aruma: ket ni Zebul pinasiana ni Gaal ken dagiti cacabsatna, tapno dida agnaed coma idiay Siquem.
42 Ket naaramid iti sumuno nğa aldaw, a dagiti tattao rimmuarda idi iti away; ket naibaga ken Abimelec.
43 Ket isu innalana dagiti tattao, bi-

ningbingayna ida iti nagcatlo capangen, ket nagsaneb iti away; ket kimmita, ket, adtoy, dagiti tattao a nagruarda iti ciudad; ket timmacder a maibusor cadacuada, ket kinabilna ida.

44 Ket ni Abimelec, ken ti pangen nga adda idi kencuana, dimmuclosda, ket nagtacderda iti ridaw ti ruangan ti ciudad: ken dagiti dua capangen dimmuclosda amin dagiti adda iti away, ket kinabilda ida.

45 Ni Abimelec ginubatna ti ciudad iti amin daydi nga aldaw; ket innalana ti ciudad, ket pinatayna dagiti tattao nga adda kencuana: ket rinebbana ti ciudad, ket isut' minulaanna iti asin.

46 Ket idinto a dagiti amin a tattao ti torre ti Siquem nangegda dayta, simrecda iti sarikedked ti balay ni dios Berit.

47 Ket isut' naibaga ken Abimelec nga amin dagiti tattao ti torre ti Siqem addada a naurnong.

48 Ket ni Abimelec simmang-at iti bantay Salmon, isu ken amin a tattao nga adda kencuana; ket nangala ni Abimelec iti maysa nga wasay iti imana, ket nagpucan iti sangá dagiti caycayo, ket isut' innalana, ket isut' incabilna iti rabaw ti abagana: ket kinunana cadagiti tattao nga adda kencuana, Ti makitayo caniac nga aramidec, aramidenyo iti masingdat, iti cas inaramidco.

49 Ket iti castoy amin dagiti tattao pimmucanda met tunggal tao iti sangana, ket sinurotda ni Abimelec, ket isut' incabida iti *sidiran* ti sarikedked; ket cadacuada pinuuranda ti sarikedked; iti casta amin dagiti tattao ti torre ti Siquem natayda met, nga agsangaribu a lallaki ken babbai.

50 Sa napan ni Abimelec idiay Tebes, ket nagpacarso a maibusor iti Tebes, ket isut' innalana.

51 Ngem iti uneg ti ciudad adda maysa a torre a natibker, ket idiay ti nagcamangan amin dagiti lallaki ken babbai, ken amin dagiti adda iti ciudad, ket pinunitanda cadacuada, ket immulida iti pangatepan ti torre.

52 Ket ni Abimelec immay iti torre, ket isut' ginubatna a dimmanun iti ruangan ti torre tapno isut' pasgedanna iti apuy.

53 Ket maysa a babai intupacna ti akinrabaw a bukel ti gilingan iti olo ni Abimelec, ket nabuong ti rurogna.

54 Idin isu inayabanna iti nasingdat di agtutubo a lalaki nga agawawit cadagiti igamna, ket kinunana kencuana, asutem ta campilanmo, ket papatayennac, tapno dagiti tattao dida ooma cunaen iti maipapan caniac, Maysa a babai ti namapatay kencuana. Ket daytoy nga agtutubo isut' sinalpotna, ket natay.

55 Ket dagiti tattao ti Israel idinto a nakitada a natay ni Abimelec, pimmanawda tunggal maysa aginggа iti lugarna.

56 Iti casta ti Dios sinupapacanna ti kinadakes ni Abimelec, nga inaramidna ken amana, iti panangpapatayna cadagiti pitopulo a cacabsatna.

57 Ket amin a kinadakes dagiti tattao ti Siquem sinupapacan ti Dios cadagiti ol-oloda: ket ti panangilunod ni Joatam nga anac ni Jerubaal immay idi cadacuada.

Ni Tola ken ni Tair. Ti Israel aglabsing manen ket naparigat gapu iti Ammon.

10 Ket iti calpasan ni Abimelec timmacder ni Tola nga anac a lalaki ni Fua, nga anac a lalaki ni Dodo, a lalaki ti Isacar, a mangisalacan iti Israel; isu nga agnaed idi idiay Samir iti caturodan ti Efraim.

2 Ket isu inocomanna ti Israel iti duapulo ket tallo a tawen, ket natay, ket naitabon idiay Samir.

3 Iti calpasanna timmacder ni Jair a Galaadita; nga inocomanna ti Israel iti duapulo ket dua a tawen.

4 Ket isu addaan idi iti tallopulo nga annac a lallaki nga agsacayda cadagiti tallopulo nga as-asno nga urbon, ket addaanda iti tallopulo a ciudad, isuda a nanaganda idi cadagiti Havvoth-Jair aginggana iti daytoy nga aldaw, nga addada idiay daga ti Galaad.

5 Ket ni Jair natay ket naitabon idiay Camon.

6 Ket dagiti annac ti Israel inaramidda manen daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, ket nagservida cadagiti Baales, ken ni Astarot, ken cadagiti didios ti Siria, ken cadagiti didios ti Sidon, ken cadagiti didios ti Moab, ken cadagiti didios dagiti annac ni Ammon, ken cadagiti didios dagiti Filisteos; ket inidianda ni Jehova; ket dida nagservi idi kencuana.

7 Ket ti pungtot ni Jehova simged a maibusor iti Israel, ket inlacona ida cadagiti ima dagiti Filisteos, ken iti ima dagiti annac ni Ammon.
8 Ket isuda kiniburda ken pinarigatda dagiti annac ti Israel iti daydi a tawen: iti sangapulo ket walo a tawen *pinarigatda* amin dagiti annac ti Israel nga addada idi iti baliw ti Jordan idiay daga ti Amorreo, nga isut' idiay Galaad.
9 Ket dagiti annac ni Ammon bimmalasiwda iti Jordan tapno gubatenda idi ti Juda, ken iti Benjamin, ken iti balay ni Efraim; iti casta ti Israel isut' idi natutuoc unay.

10 Ket dagiti annac ti Israel immasugda idi ken Jehova, a kinunada, Dacami nagbasolcami iti maicaniwas kenca, agsipud ta inidianmi idi ti Diosmi, ket nagservicami idi cadagiti Baales.
11 Ket ni Jehova kinunana cadagiti annac ti Israel, ¿Saan a *siac* idi ti *nangisalacan cadacayo* cadagiti Egipcios, ken cadagiti Amorreo, cadagiti annac ni Ammon, ken cadagiti Filisteos?
12 ¿Dagiti Sidonio met, ken dagiti Amalecitas, ken dagiti Maonitas pinarigatdacayo, ket dacayo immasugcayo caniac, ket insalacancayo idi iti imada?
13 Ngem dacayo inidiandac, ket nagservicayo cadagiti sabsabali a didios: gapuna a siac dicayo isalacanen.
14 Incayo ket umasugcayo cadagiti didios a piniliyo; isuda coma ti mangispal cadacayo iti tiempo ti rigatyo.
15 Ket dagiti annac ti Israel kinunada ken Jehova, Dacami nacabasolcami: aramidem cadacami ti pagarupem a naimbag; isuna laeng nga isalacannacami, dawatenmi kenca, ita nga aldaw.
16 Ket iniccatda dagiti sabsabali a didios manipud iti tengngada, ket nagservida ken Jehova; ket ti cararuana napaliday gapu iti kina-ay-ay-ay ti Israel.

17 Idin dagiti annac ni Ammon naguornongda, nagpacarsoda idiay Galaad; ket naggigimong dagiti annac ti Israel, ket nagpacarsoda idiay Maspa.
18 Ket dagiti tattao, a dagiti pangulo-en ti Galaad kinunada ti maysa ken maysa, ¿Siasinoman a tao ti mayat a mangirugi ti gubat a maibusor cadagiti annac ni Ammon? isu isunto ti oloen cadagiti amin nga agnaed iti Galaad.

Ni Jefte maaramid a palungo; ti damag nga imbaonna iti ari ti Ammon; ti panagballigina ken ti carina.

11 Ket ni Jefte a Galaadita isut' tao a mannacabalin ken maingel ket isut' anac ti maysa a balangcantis: ket ni Galaad pinutotna idi ni Jefte.
2 Ket ti asawa ni Galaad nangipasngay met idi kencuana cadagiti annac a lallaki; ket idinto a dagiti annac ti asawana dimmadackelda, pinagtalawda ni Jefte, ket kinunada kencuana, Dicanto agtawid iti balay ni amami; ta sicat' anac ti sabali a babai.
3 Idi a casta ni Jefte nagtalaw a maipoon cadagiti cacabsatna isu nagtaeng iti daga ti Tob: ket timmiponda ken Jefte dagiti tattao a naubbaw, a nakipagruarda kencuana.

4 Ket naaramid idi a calpasan ti dadduma a tiempo, a dagiti annac ni Ammon manggubatda a maibusor iti Israel.
5 Ket isu idi a casta, nga idi a dagiti annac ni Ammon nanggubatda iti Israel, dagiti lallacay ti Galaad napanda idi, a mangisubli ken Jefte manipud iti daga ti Tob.
6 Ket kinunada ken Jefte, Umayca ket sica ti palungomi, tapno datayo makigubattayo coma cadagiti annac ni Ammon.
7 Ket ni Jefte kinunana cadagiti lallacay ti Galaad, ¿Didac aya ginura idi, ket pinaruardac iti balay ni amac? ket apayapay umaycayo ita caniac itatta ta dacayo addacayo iti rigat?
8 Dagiti lallacay ti Galaad kinunada ken ni Jefte, Gapuna dacami agsublicami manen kenca itatta, tapno umayca cumuyog coma cadacami, ket makicabiltayo coma cadagiti annac ni Ammon; ket sicanto ti palungomi amin nga agnaed idiay Galaad.
9 Ket ni Jefte kinunana cadagiti lallacay ti Galaad, No dacayo isublidac manen iti balay tapno makibacalac cadagiti annac ni Ammon; ket ni Jehova yawatnanto ida iti saclangco, ¿siacto ti palungoyo?
10 Ket dagiti lallacay ti Galaad kinunada ken Jefte, Ni Jehova agsacsinto cadatayo; pudno unay a mayalubog iti saom castanto ti aramidenmi.
11 Iti casta ni Jefte napan a kimmuyog cadagiti lallacay ti Galaad, ket dagiti tattao isut' inaramidda a palungoda ken agturay cadacuada: ket ni Jefte insaona

amin dagiti saona iti saclang ni Jehova
idiay Maspa.

12 Ket ni Jefte nangibaon cadagiti babaonen iti ari dagiti annac ni Ammon, a kinunana, ¿Ania ti bibiangmo caniac, nga immayca caniac a manggubat a maibusor iti dagac?
13 Ket ti ari dagiti annac ni Ammon sinungbatanna dagiti imbaon ni Jefte, Agsipud ta ti Israel innalana idi ti dagác, idi simmang-at a naggapu sadi Egipto, manipud iti Arnon aginggana iti Jeboc, ken aginggana iti Jordan: gapuna isublina coma manen dagitoy *a dagdaga* a sicacappia.
14 Ket ni Jefte nangibaon manen cadagiti babaonen iti ari dagiti annac ni Ammon;
15 ket isu kinunana kencuana, Castoy ti cuna ni Jefte: Ti Israel saan idi a nangala iti daga ti Moab, uray daga dagiti annac ni Ammon;
16 ngem idi nga isuda simmang-atda a naggpu sadi Egipto, ket ti Israel naglasat iti let-ang aginggana iti Baybay a Nalabaga, ket immay iti Cades;
17 idin ti Israel nangibaon cadagiti babaonen iti ari ti Edom, a kinunana, Palubosannac, agdawatac kenca, a lumasat iti dagam; ngem ti ari ti Edom saanna ida nga impangag. Ket casta met a nangibaon iti ari ti Moab; ngem nagmadi: ket ti Israel nagtaeng idiay Cades.
18 Sada linasat ti let-ang, ket linicawda ti daga ti Edom, ken iti daga ti Moab, ket immayda iti pingil a daya ti daga ti Moab, nagpacarsoda iti sabali a bangir ti Arnon; ket isuda saanda idi nga immay iti nagbeddengan ti Moab, agsipud ta ti Arnon isut' nagbeddengan ti Moab.
19 Ket ti Israel nangibaon idi cadagiti babaonen ken Sejon nga ari dagiti Amorreo, nga ari ti Jesebon; ket ti Israel kinunana kencuana, Agdawatcam kenca a palubosannacam coma nga aglasat iti dagam aginggana iti lugarco.
20 Ngem ni Sejon saan idi a nagtalec iti Israel a lumasat iti sácupna; no di ket ni Sejon inummongna amin dagiti tattaona, ket nagpacarso idiay Jasa, ket nakigubat a maibusor iti Israel.
21 Ngem ni Jehova a Dios ti Israel inyawatna ni Sejon ken amin dagiti tattaona iti ima ti Israel, ket kinabilda ida, iti casta ti Israel tinagicuana ti amin a daga ti Amorreo, a nagnaed idi idiay a daga.
22 Ket isuda tinagicuada amin dagiti bedbeddeng dagiti Amorreo, manipud Arnon aginggana iti Jeboc, ken manipud iti let-ang aginggana iti Jordan.
23 Gaput ta ni Jehova, a Dios ti Israel, pinasiana idi dagiti Amorreo iti sango ti ilina nga Israel, ¿ket sica tagicuaem ida?
24 ¿Dicanto tagicuaen daydiay a ni Camos a diosmo itedna kenca a tagicuaem? iti casta ngarud tagicuaenmi amin daydiay a namasiaan ni Jehova a Diosmi iti sangoananmi.
25 Ket sica naimimbagca aya ngem ni Balac nga anac ni Sefor, nga ari ti Moab? isu uray caano, nakisusic aya idi a maibusor iti Israel, wenno uray caano nakigubat aya idi a maibusor cadacuada?
26 Iti bayat ti panagnaed ti Israel iti tallogasut a tawen, idiay Jesebon ken cadagiti il-ilina, ken idiay Aroer ken cadagiti il-ilina, ken cadagiti amin a ciudad nga addada iti abay ti Arnon; apayapay dacayo dicay sinubbot ida iti uneg dayta a tiempo?
27 Gapuna siac saanac a nacabasol iti maicaniwas kenca, ngem sica agaramidca iti dakes caniac iti panangggubat a maibusor caniac: ni Jehova nga Ocom, ocomenna ita coma dagiti annac ti Israel ken dagiti annac ni Ammon.
28 Nupay casta ti ari dagiti annac ni Ammon dina impangag dagiti sao ni Jefte nga imbaonna kencuana.

29 Idin ti Espiritu ni Jehova immay ken Jefte, ket naglasat idiay Galaad ken idiay Manases, ken naglasat idiay Maspa ti Galaad, ken manipud iti Maspa ti Galaad naglasat aginggana cadagiti annac ni Ammon.
30 Ket ni Jefte nangicari idi ken Jehova iti maysa a cari, ket kinunana, No sica yawatmonto coma iti imac dagiti annac ni Ammon,
31 no casta isunto, a ti uray siasino nga umay manipud cadagiti ruruangan ti balayco a sumabet caniac, intono agsubliac iti talna nga aggapu cadagiti annac ni Ammon, isuntot' cucua ni Jehova, ket idatonconto kencuana iti mapuuran a daton.
32 Iti casta ni Jefte naglasat agingga cadagiti annac ni Ammon a makigubat cadacuada, ket ni Jehova inyawatna ida ti imana.
33 Ket kinabilna ida iti dackel a panangpapatay, manipud Aroer aginggana iti umayca iti Mennit, a duapulo met laeng a ciudad, ken agingga iti Abelcheramin.

Iti casta dagiti annac ni Ammon naparuc-
mada iti sañgo dagiti annac ti Israel.

34 Ket ni Jefte immay iti Maspa agiñg-
ga iti balayna; ket, adtoy, a ti anacna a
babai rimmuar a simmabet kencuana agra-
man cadagiti panpandereta ken salsala:
ket isu idi ti bugbugtoñg ñga anacna,
malacsid kencuana isu awanan iti sabali
ñga anacna, lalaki man wenno babai.
35 Ket naaramid idi ñga isut' nakitana,
ginisgisna dagiti pagan-anayna, ket kinu-
nana, Ay, anacco sica pinabassitnac unay,
ket sica ti maysa cadagiti mañgdagen-
sen caniac; ta siac linuctac ti ñgiwatco
idi ken Jehova, ket diac mabalin a baba-
wien.
36 Ket isu kinunana kencuana, Amac,
no sica linuctam idi ta ñgiwatmo ken
Jehova; aramiden caniac iti cas rimmuar
idi ita ñgiwatmo, yantañgay ni Jehova
inaramidna kenca ti pammales cadagiti
cabusormo, a dagiti met laeñg annac ni
Ammon.
37 Ket isu kinunana ken amana, Bay-
am a daytoy a banag maaramid coma
caniac: palubosannac coma iti dua a
bulan, tapno innac coma ket sumalogac
coma cadagiti bantay, ket sañgitac coma
ti kinavirgenco, siac ken dagiti cacaduac.
38 Isu kinunana, Inca, ket isut' pinag-
pacadana iti dua a bulan, ket isu pim-
manaw, isu agraman cadagiti cacaduana,
ket sinañgitanna ti kinavirgenna iti tapaw
dagiti banbantay.
39 Ket naaramid idi a nalpas ti dua a
bulan, ñga isu simmubli ken amana, isu
inaramidna kencuana ti mayanatop iti
carina ñga incarina idi: ket *di anacna*
saanna a natignay ti lalaki. Ket adda idi
cadawyan idiay Israel,
40 a dagiti annac a babbai ti Israel
mapanda iti tinawentawen a mañglaglagip
idi anac a babai ni Jefte a Galaadita iti
uppat ñga aldaw iti macatawen.

Ti panañgsusic ti Efraim. Ti Shibolet.
Ipapatáy ni Jefte. Sabsabali
ñga oc-ocom.

12 Ket dagiti lallaki ti Efraim naguor-
nongda, ket nagnada a nagpaamian-
an, ket kinunada ken Jefte, Apayapay
napanca idi nanggubat a maibusor cadgiti
annac ni Ammon, ket dinacam inayaban a
cumuyog kenca? dacami pasgedanminto
iti apuy ta balaymo iti rabawmo.
2 Ket ni Jefte kinunana cadacuada,
Siac ken dagiti tattaoc addacami idi iti
dackel a rinğgor cadagiti annac ni Am-
mon; ket idi ñga inayabancayo, dacayo
didac inispal iti imada.
3 Ket idinto a makitac a dacayo didac
idi ispalen, siac incabilco ti biagco iti
imac, ket immallatiwac a maibusor ca-
dagiti annac ni Ammon, ket ni Jehova
inyawatna ida iti imac: apaypay ñgarud
a simmañg-atcayo agiñgga caniac iti day-
toy ñga aldaw, tapno makibacalcayo a
maibusor caniac?
4 Idin ni Jefte inurnonğna amin dagiti
lallaki ti Galaad, ket nakibacal iti Ef-
raim; ket dagiti lallaki ti Galaad kina-
bilda ti Efraim ta kinunada, Dacayo
dagiti nagtalaw iti Efraim, dacayo Gala-
aditas, iti teñgña ti Efraim, *ken* iti teñg-
ña ti Manases.
5 Ket dagiti Galaaditas innalada dagiti
pagballasiwan ti Jordan a maibusor cadagi-
ti Efraimitas. Ket naaramid idi a castoy
ñga, no ti *uray asino* cadagiti nagtalaw iti
Efraim kinunana, Palubosandac coma a
bumallasiw, dagiti lallaki ti Galaad kinu-
nada kencuana, ¿Sica maysaca ñga Ef-
raimita? No isu kinunana, Saan;
6 iti casta isuda kinunada kencuana,
Cunaem ita, Shibolet: ket isu kinunana,
Sibolet, ta isut' dida nabalin a balicsen
iti nalinteg: no casta isut' tiniliwda, ket
isut' pinapatayda cadagiti pagballasiwan
ti Jordan. Ket iti daydi a tiempo napa-
sagda iti Efraim dagiti uppat a pulo ket
dua a ribu.

7 Ket ni Jefte inocomanna ti Israel iti
innem a tawen. Idin ni Jefte a Galaadita
natay, ket naitabon iti *maysa cadagiti* ciu-
dad ti Galaad.

8 Iti calpasanna nagocom iti Israel ni
Ibzan tagá Belen.
9 Ket isu addaan idi iti tallopulo ñga
annac a lallaki; ken tallopulo ñga annac
a babbai ñga imbaonna cadagiti sabsabali a
luglugar, ket tallopulo ñga annac a babbai
ti sinapulna a naggapuda cadagiti sabsaba-
li a luglugar ñga agpaay cadagiti annacna
a lallaki, ket inocomanna ti Israel iti pito
a tawen.
10 Ket ni Ibzan natay, ket naitabon
idiay Belen.

11 Iti calpasanna ni Elon a Zabulonita
inocomanna ti Israel, ket nagocom iti
Israel iti sañgapulo a tawen.
12 Ket natay ni Elon a Zabulonita,

ket isut' naitabon idiay Ajalon idiay daga
ti Zabulon.

13 Iti calpasanna ni Abdon nga anac a
lalaki ni Illel a Paratonita inocomanna ti
Israel.
14 Ket isu addaan idi iti uppat a pulo
nga annac a lallaki, ken tallopulo nga an-
nac a lallaki dagiti annac a lallaki, nga
agsacayda idi cadagiti pitopulo nga ur-
urbon dagiti asasno: ket isu inocomanna ti
Israel iti walo a tawen.
15 Ket ni Abdon nga anac ni Illel a
Paratonita natay, ket isut' naitabon idiay
Paraton iti daga ti Efraim idiay caturo-
dan dagiti Amalecitas.

Dagiti annac ti Israel maparigatda gapu cadagiti Filisteos. Ti sirmata da Manue ken ni asawana. Ti pannacayanac ni Samson.

13 Ket dagiti annac ti Israel inaramid-
da manen daydi nga isut' dakes iti
imatang ni Jehova; ket ni Jehova inya-
watna ida iti ima dagiti Filisteos iti uppat
a pulo a tawen.

2 Ket adda idi maysa a lalaki ti Saraa,
iti familia dagiti Danitas, isu a managan
idi ti Manue; ket ti asawana isut' lupes
idi, ket saan a naganac.
3 Ket ti angel ni Jehova nagparang iti
babai, ket kinunana kencuana, Adtoy ita,
sica lupesca, ket dica naganac; ngem sica
agsicogcanto, ket mangipasngaycanto iti
anac a lalaki.
4 Gapuna ita agaluadca, agdawatac ken-
ca, ket dica uminum iti arac wenno ania-
man a naingel nga inumen, ket dica ma-
ngan iti uray aniaman a narugit a banag:
5 ta, adtoy, sica agsicogcanto, ket ma-
ngipasngaycanto iti maysa nga anac a
lalaki; ket ti pangiskis dinto umay iti
rabaw ti olona, ta ti ubing isuntot' Naza-
reo iti Dios manipud iti tian; ket isu
rugiannanto nga ispalen ti Israel iti ima
dagiti Filisteos.
6 Idin ti babai immay, ket sinaritana
ken asawana, a kinunana, Maysa a lalaki
ti Dios immay caniac, ket ti rupana isu
idi ti rupa ti maysa nga angel ti Dios,
nacakigkigtot unay; ket diac sinaludsud
kencuana no tagá-ano, uray isu dina im-
baga caniac ti naganna.
7 Ngem isu kinunana caniac, Adtoy,
sica mangisicogcanto ken mangipasngay-
canto iti maysa nga anac a lalaki; ket ita
dica uminum iti arac wenno aniaman a
naingel nga inumen, ket dica mangan iti
uray ania a narugit; ta ti ubing isuntot'
Nazareo iti Dios manipud iti tian aging
gana iti aldaw ti ipapatayna.

8 Idin ni Manue nagdawat ken Jehova,
ket kinunana, O, Apo, agdawatac kenca,
palubusam di lalaki ti Dios nga imbaonmo
nga umay manen cadacami, ket isuronacami
coma no ania ti aramidenminto iti ubing
a mayanacto.
9 Ket ti Dios impangagna ti timec ni
Manue; ket ti angel ti Dios immay manen
iti babai idi isu agtutugaw iti away:
ngem ni Manue nga asawana awan idi
kencuana.
10 Ket ti babai nagdarás, ket nagtaray,
ket imbagana ken asawana, ket kinunana
kencuana, Adtoy, daydi lalaki a nagparang
caniac, nga immay caniac idi *sabali* nga
aldaw.
11 Ket timmacder ni Manue, ket sinu-
rotna ni asawana, ket immay iti lalaki,
ket kinunana kencuana, ¿Sica daydi lalaki
a nagsao iti babai? Ket isu kinunana,
Siac.
12 Ket ni Manue kinunana, Matungpal-
da coma ita dagiti saom: anianto ti mai-
bilin maipapan iti ubing, ken *casanot'*
aramidenminto kencuana?
13 Ket ti angel ni Jehova kinunana ken
Manue, Ti babai tungpalennanto dagiti
amin a banag nga imbagac idi kencuana.
14 Isu saanto a mangan iti uray ania
nga agtaud iti uvas, dicay palubusan a
uminum iti arac wenno iti naingel nga
inumen, saan a mangan iti uray ania a
narugit; amin ti imbilinco kencuana tung-
palenna coma.

15 Ket ni Manue kinunana iti angel ni
Jehova, Agdawatac kenca, palubosannacam
coma a mangtactac kenca, tapno agsagana-
cami comaiti maysa a calding nga urbon
nga agpaay kenca.
16 Ket ti angel ni Jehova kinunana ken
Manue, Uray no tactakennac, diacto ma-
ngan iti tinapaymo; ngem no cayatmonto
ti agaramid iti mapuuran a daton, isut'
rebbengmo nga idaton ken Jehova. Ta ni
Manue dina idi am-ammo nga isu idi ti
angel ni Jehova.
17 Ket ni Manue kinunana iti angel ni
Jehova, Ania aya ti naganmo, tapno, into-
no dagiti saom matungpalda, mabalinmin-
to ti agaramid kenca iti panagdayaw?
18 Ket ti angel ni Jehova kinunana

kencuana, Apayapay saludsudem ti nagan-
co, idinto nga isut' nacascasdaw?
19 Iti casta ni Manue nangala iti urbon
a lalaki a calding agraman daton a bellaay,
ket isut' indatonna iti rabaw ti maysa a
bato ken Jehova; ket *ti angel* nagaramid
iti nacascasdaaw unay; ket ni Manue ken
ni asawana nakitada.

20 Ta naaramid idi, idinto a ti darang
agpangato a tumorong iti langit manipud
iti altar, ti angel ni Jehova immuli iti
darang ti altar, ket ni Manue ken ni
asawana nakitada, ket nagpaclebda iti
rabaw ti daga.

21 Ket ti angel ni Jehova saan a nag-
parangen ken ni Manue ken ni asawana.
Idin naawatan ni Manue nga isut' angel
ni Jehova.
22 Ket kinuna ni Manue ken ni asawa-
na, Data saan a sumama mataytanto, ta
data nakitata ti Dios.
23 Ket ni asawana kinunana kencuana,
No ni Jehova cayatnata coma a papata-
yen, dina coma awaten cadagiti imata ti
daton a mapuuran, ken iti daton a bellaay,
dina coma iparang cadata amin dagitoy a
banag, uray daytoy a tiempo dina ibaga
iti casta a banag a cas cadagitoy.
24 Ket ti babai nangipasngay iti maysa
nga anac a lalaki, ket isut' ginaladanna iti
nagan a Samson: ket ti ubing dimmackel,
ket ni Jehova isut' namendicion kencuana.
25 Ket ti Espiritu ni Jehova nangrugi
a nangtigtignay kencuana idiay Mahane-
dan, iti nagbaetan ti Saraa ken Estaol.

Ni Samson asawaenna ti maysa a Filistea; papatayenna ti maysa a leon; mangicabil iti maysa a burtia.

14 Ket ni Samson simmalog iti Tam-
nata, ket nakitana idiay Tamnata
ti maysa a babai nga anac dagiti Filisteos.
2 Ket simmang-at, ket impalawagna
ken amana ken ni inána, ket kinunana,
Nacakitaac iti maysa a babai idiay Tam-
nata cadagiti annac a babbai dagiti Filis-
teos: ita ngarud alaenyo nga agpaay caniac
nga asawa.
3 Idin da amana ken inana kinunada
kencuana, ¿ Uray caanoman awan aya ti
maysa a babai cadagiti annac a babbai
dagiti cacabsatmo, uray iti amin nga ilic,
tapno inca mangala iti asawa cadagiti
annac dagiti Filisteos a di nacugit? Ket
ni Samson kinunana ken amana, Isut'
gun-odem ala nga agpaay caniac; ta isu
pinarayonac a naimbag.
4 Ngem ni amana ken inana dida ammo
idi a dayta naggapu ken Jehova; gaput
ta isu nagsapul iti pamuidan a maibusor
cadagiti Filisteos. Ta daydi a tiempo
dagiti Filisteos agturayda idi iti Israel.

5 Idin simmalog da Samson ken ni ama-
na ken ni inana, iti Tamnata, ket immay
iti cauvasan ti Tamnata: ket, adtoy, ti
maysa a bumaro a leon, nga naguroc a
maibusor kencuana.
6 Ket ti Espiritu ni Jehova immay a
sipipigsa unay kencuana, ket isut' pini-
sangna a cas la iti panangpisangna co-
ma iti urbon a calding; ket isu awanan iti
uray aniaman iti imana: ngem dina impa-
caammo cada amana ken inana daydi nga
inaramidna.
7 Ket isu simmalog ket nakisarita idi
babai; ket isu pinagrayona a naimbag ni
Samson.
8 Ket idinto a calpasan ti dadduma a
tiempo nagsubli tapno isut' alaenna, ket
simmiasi iti dalan tapno kitaenna di bang-
cay ti leon a natay: ket, adtoy, nga adda
idi iti bangcay ti leon ti maysa a pangen
ti uyocan, ken diró.
9 Ket isut' innalana cadagiti imana, ket
napan, nga isut' cancanenna idi a mapma-
pan; ket isu immay ken amana ken ni
inana, ket intedna cadacuada, ket isuda
nanganda: ngem dina imbaga cadacuada
nga innalana di diró iti bangcay ti leon.

10 Ket ni amana simmalog agingga iti
babai: ket ni Samson nangaramid idiay
iti maysa a rambac; ta casta ti cadawyan-
da idi dagiti babbaro nga aramidenda.
11 Ket naaramid, idi nga isuda isut'
nakitada, a nangyegda cadagiti tallopulo a
cadua tapno addada kencuana.
12 Ket ni Samson kinunana cadacuada,
Palubosandac ita a mangicabil iti maysa
a burtia cadacayo: no dacayo isut' maba-
linyo nga ipalawag caniac iti uneg ti pito
nga aldaw ti rambac, ket isut' matum-
punganyo, no casta mangtedacto cadacayo
iti tallopulo a cawcawes a lino ken tallo-
pulo a pagan-anay a pagpelles.
13 Ngem no dacayo isut' dicayto ma-
balin nga ipalawag caniac, dacayo ngarud
itdenyonto caniac dagiti tallopulo a caw-
cawes a lino, ken dagiti tallopulo a pagan-
anay a pagpelles. Ket isuda kinunada
kencuana, Icabilmo ta burtiam, tapno
isut' mangegmi coma.

14 Ket isu kinunana cadacuada,
Naggapu iti uneg ti manĝmanĝan rimmuar ti canen,
Ket naggapu iti uneg ti napigsa rimmuar ti kinasam-it.
Ket isuda dida namabalin a impalawag di burtia iti tallo nĝa aldaw.

15 Ket naaramid iti maicapito nĝa aldaw,
nĝa isuda kinunada iti asawa ni Samson:
Ituggodmo ni asawam, a manĝipalawag
coma cadacami iti burtia, ta no saan pasge-
dandaca iti apuy sica ken iti balay ni
amam: ¿inayabandacami tapno papanĝ-
lawendacami? ¿saan a pudno *a casta?*
16 Ket nagsanĝit ti asawa ni Samson
iti sanĝona, ket kinunana, Gurguraennac
laenĝ, ket dinac ayaten: ta sica nanĝicabil-
cat' maysa a burtia cadagiti annac ti ilic,
ket isut' dica imbaga caniac. Ket isu kinu-
nana kencuana, Adtoy, isut' diac imbaga
ken amac uray ken inac, ket ¿ibagacto
kenca?
17 Ket isu nagsanĝit iti sanĝona cada-
giti pito nĝa aldaw, iti bayat ti rambacda:
ket naaramid iti maicapito nĝa aldaw, nĝa
isut' imbagana kencuana, ta isut' pinilitna
unay; ket isu imbagana cadagiti annac ti
ilina.
18 Ket iti maicapito nĝa aldaw iti sac-
bay ti ilelennec ti init, dagiti lallaki ti ili
kinunada kencuana, Aniat' nasamsam-it
nĝem iti diró? Ket aniat' napigpigsa
nĝem iti maysa a leon? Ket isu kinunana
cadacuada,
No coma no dacayo dicay coma pinagarado ti danawanco a baca,
Dicay coma natumpunĝan ti burtiac.
19 Ket ti Espiritu ni Jehova immay a
sipipigsa unay kencuana, ket simmalog
idiay Ascalon, ket nanĝcabil iti tallopulo
a tattao cadacuada, ket innalana ti sam-
samda, ket intedna dagiti *pagan-anay* a
pagpelles cadagidi a nanĝipalawag iti bur-
tia. Ket ti punĝtotna simged, ket sim-
manĝ-at aginĝga iti balay ni amana.
20 Ket ti asawa ni Samson *naited* iti
caduana, isu nĝa inaramatna idi a cas
gayyemna.

Ti aramid ni Samson a maaramat dagiti zorra. Mareppet cadagiti babbaro a tali. Ti aramidna a maaramat ti tulanĝ ti sanĝi.

15 Ket naaramid idi iti calpasan ti dad-
duma a tiempo, nĝa iti tiempo ti
panagani ti trigo, a ni Samson sinarunĝ-
caranna ni asawana a nanĝicuyog iti maysa
nĝa urbon dagiti calding, ket kinunana,
Sumrecacto ken asawac iti siledna. Nĝem
ti ama ti babai isut' dina pinalubosan idi
a sumrec.
2 Ket ti ama ti babai kinunana, Iti
kinapudnona impagarupco nĝa isut' ginu-
ram unay, gapuna isut' intedco iti ca-
duam: ¿ti cabsatna a babai nĝa inaudi saan
aya a napinpintas nĝem isu? Isut' alaem
a sunona, agdawatac kenca.
3 Ket ni Samson kinunana cadacuada,
Siac awanto ti basolco iti daytoy a dáras
cadagiti Filisteos, intono agaramidac ca-
dacuada iti dakes.
4 Ket ni Samson napan idi ket nanĝti-
liw iti tallogasut a zorra, ket nanĝala ca-
dagiti al-aluten, ket pinagsisipolna dagiti
ipus ken ipus, ket nanĝicabil iti baet ti
tumunĝgal dua nĝa ipus iti maysa nĝa
aluten.
5 Ket idinto a napadaranĝna dagiti
al-aluten, pinalubosanna ida a napan ca-
dagiti sitataeder a trigo dagiti Filisteos,
ket inuramna dagiti pinenpen ken sitatac-
der a trigo, ken casta met dagiti inolivaan.
6 Idin dagiti Filisteos kinunada, ¿Sia-
sino ti nanĝaramid iti daytoy? Ket isuda
kinunada, Ni Samson, a manuganĝ ni
Tamnateo, ta iniccatna kencuana ni asa-
wana, ket isut' intedna iti caduana. Ket
dagiti Filisteos immayda, ket pinasged-
anda iti apuy *di asawa ni Samson* ken ni
amana.
7 Ket ni Samson kinunana cadacuada,
No dacayo agaramidcayo iti casta, pudno
nĝa ibalesconto cadacayo, ket iti calpa-
sanna sumardenĝacto.
8 Ket kinabilna idi ida iti dackel a
pananĝpapatay patonĝ ken luppo: ket
simmalog ket nagtaenĝ iti birri ti bato
ti Etam.

9 Idin dagiti Filisteos simmanĝ-atda
ket nagpacarsoda idiay Juda, ket nagwa-
rasda aginĝgat' Laqui.
10 Ket dagiti lallaki ti Juda kinunada,
Apayapay simmanĝ-atcayo a maibusor
cadacami? ket isuda kinunada, Tapno
reppetenmi ni Samson simmanĝ-atcami,
tapno aramidenmi kencuana iti cas inara-
midna cadacami.
11 Idin dagiti tallo a ribu a lallaki ti
Juda simmalogda aginĝga iti birri ti bato
ti Etam, ket kinunada ken Samson, Dica
ammo aya a dagiti Filisteos agturayda
cadatayo? ania daytoy nĝa inaramidmo
cadatayo? ket isu kinunana cadacuada, Ti

cas inaramidda caniac, casta ti inaramidco cadacuada.

12 Ket kinunada kencuana, Dacami simmalogcami tapno reppetendaca, tapno yawatdaca iti ima dagiti Filisteos. Ket ni Samson kinunana cadacuada, Isapatayo caniac, a didacto cabilen.

13 Ket isuda nagsaoda kencuana, a kinunada, Saan; ngem reppetendacanto a siirut unay, ket yawatdacanto cadagiti im-imada: ngem pudno a dacami didacanto papatayen. Ket isut' rineppetda cadagiti dua a babbaro a tali, ket isut' inyegda a naggapu iti bato.

14 Idinto nga isu immay aginggat' Lequi, dagiti Filisteos dimmir-ida idi a simmabetda kencuana: ket ti Espiritu ni Jehova immay a sipipigsa unay kencuana, ket dagiti tali nga adda cadagiti tactackiagna nagbalinda a cas lino, a mapuuran iti apuy, ket dagiti paraotna nagtinnagda cadagiti im-imana.

15 Ket isu nacasarac iti maysa a tulang ti sangi ti asno a sadiwa, ket incabilnat' darás iti imana, ket innalana, ket isut' pinangcabilna iti sangaribu a lallaki.

16 Ket ni Samson kinunana,

Iti maysa a tulang ti sangi ti asno, ginabgabsuon iti rabaw ti ginabgabsuon.

Iti maysa a tulang ti sangi ti asno isut' pinangcabilco iti sangaribu a lallaki.

17 Ket naaramid, idi a nagibusannat' panagsaona, nga impuruacna iti imana daydi tulang ti sangi, ket daydiay a disso nanaganan idi iti Ramat-lequi.*

18 Ket isu nagwaw unay idi, ket immasug ken Jehova, ket kinunana, Sica intedmo daytoy dackel a pannacaisalacan a gapu iti ima ti adipenmo; ket ita matayacto iti waw, ket matnagacto iti ima dagiti di nacugit.

19 Ngem ti Dios linuctanna ti naliccucong a disso nga adda idiay Lequi, ket idiay rimmuar ti danum; ket idi isu nacainum, ti espirituna immay manen, ket pimmigsa: gapuna a ti naganna isut' nagaladan idi iti Enhaccore†, isu nga adda idiay Lequi, aginggana itoy nga aldaw.

20 Ket isu inocomanna ti Israel cadagiti aldaw dagiti Filisteos iti duapulo a tawen.

---

* *Ramat-lequi:* cayatna a saoen, *Ti turod ti tulang ti sangi.*

† *En-haccore:* cayatna a saoen, *Ti ubbog ti immasug.*

Ti panangibaclay ni Samson cadagiti rikep ti ruangan ti Gaza. Ni Dalila tontonenna ti palimed ti pigsana, ket yawatna. Masuat dagiti matana ken marabrabac, ngem isut' maibales iti ipapatáyna.

16 Ket ni Samson napan idi idiay Gaza, ket nakitana sadiay iti maysa a babai a balangcantis, ket simrec kencuana.

2 *Ket naisao* cadagiti Gazitas, a nacuna, Ni Samson isut' nacaay ditoy. Ket isut' linacubda, ket isut' sinanebda iti amin daydi a rabii iti ruangan ti ciudad; ket adda a naulimec amin iti daydi a rabii, a cuncunada, *Bay-antayo* aginggana iti lawag ti bigat, santo isut' papatayentayo.

3 Ngem ni Samson nagidda aginggana iti tengnga ti rabii. Ket iti tengngat' rabii bimmangon, ket iniggamanna dagiti rikep ti ruangan ti ciudad, ken dagiti dua a bautecna, ket pinarutna ida, ti balunet ken iti amin, ket binaclayna ida, ket impanna ida iti tapaw ti bantay nga adda iti sango ti Hebron.

4 Naaramid idi iti calpasanna, nga isu nagayat iti maysa a babai idiay lobong ti Sorec, a ti naganna isut' idi ni Dalila.

5 Ket dagiti appoen dagiti Filisteos simmang-atda kencuana, ket kinunada kencuana, Isut' ituggodmo, ket kitaem no sadino ti yan ti pigsana a dackel unay, ken iti ania a pamuspusan ti pacabalinanmi coma nga agaladag a maibusor kencuana, tapno isut' reppetenmi coma tapno isut' tutuokenmi, ket mangtedcaminto kenca ti tumunggal maysa cadacami iti sangaribu ket sangagasut a *capisi* ti pirac.

6 Ket ni Dalila kinunana ken Samson, Agdawatac kenca, ibagam caniac, no aniat' yan ta pigsam a dackel unay, ken iti aniat' pacabalinam a mareppetto coma tapno pangtutooc kenca.

7 Ket ni Samson kinunana kencuana, No reppetendacto cadagiti pito a lapnit a nalangto nga uray caano saan a napagango, no casta cumapuyacto, ket siacto cas iti sabali a tao.

8 Ket dagiti appoen dagiti Filisteos nangyegda kencuana cadagiti pito a lapnit a nalangto a saan a napagango, ket isudat' pinagreppetna kencuana.

9 Ket isu addaan idi cadagiti agsaneb a nagyanda iti maysa a naun-uneg a siled. Ket isu kinunana kencuana, Samson, dagiti Filisteo addada ita dennam. Ket isu

ginursotna dagiti lapnit, a cas la iti maysa
a calabag ti lungtot magsat no sagiden ti
apuy. Iti casta ti pigsana saan idi a na-
ammoan.

10 Ket ni Dalila kinunana ken Samson,
Adtoy, sica rinabrabacnac, ket nagsaoca
caniac cadagiti ulbod : ibagam ita caniac,
agdawatac kenca, iti aniat' pacabalinam a
mareppetto coma.
11 Ket isu kinunana kencuana, No rep-
petendacto cadagiti babbaro a tali isuda
nga awan idi ti naararamid nga aramid,
no casta cumapuyacto, ket siacto cas iti
sabali a tao.
12 Iti casta ni Dalila nangala cadagiti
babbaro a tali, ket isudat' pinangreppetna
kencuana, ket kinunana kencuana, Sam-
son, dagiti Filisteos addada ita dennam.
Ket dagiti agsaneb addada idi iti maysa a
naun-uneg a siled. Ket isu ginursotna
ida cadagiti tactakiagna a casda la maysa
a sagút.

13 Ket ni Dalila kinunana ken Samson,
Aginggana ita sica rabrabakennac, ken
imbagam caniac dagiti ulbod : ibagam ita
iti aniat' pacabalinam a mareppetto coma.
Ket isu kinunana kencuana. No mangya-
belca iti pito calabag *a buoc* ti oloc iti abel.
14 Ket isut' inlanzana iti pasoc, ket
kinunana kencuana, Samson, dagiti Filis-
teos addada ita dennam. Ngem isu nag-
riing iti turogna, ket pinarotna ti pasoc ti
pagab-lan ken ti abel.

15 Ket isu kinunana kencuana. ¿ Casa-
not' pannacabalinmo nga agcuna, Siac a-
gayatac kenca, no dayta pusom awan cani-
ac ? sica rinabrabacnac iti namitlo a dáras,
ket dimo caniac imbaga no sadinot' yan
ta pigsam a dackel unay.
16 Ket naaramid idi, nga idinto nga
isut' pairutanna iti tumunggal aldaw cada-
giti sasaona, ket isut' inuyotanna, a ti cara-
ruana nariribuc aginggа ken patay.
17 Ket isu imbagana kencuana amin a
pusona, ket kinunana kencuana, Ti pangis-
kis saan idi nga immay iti rabaw ti oloc ; ta
siac idi ti maysa a Nazareo ti Dios nanipud
iti tian ni inac: no mapukisanac coma,
isunton ti ipapanaw caniac ti bilegco, ket
agcapuyacto, ket agbalinacto a cas iti uray
asino a sabali a tao.

18 Ket idinto a nakita ni Dalila nga
isut' imbagana amin a pusona, nagbaon
ket inayabanna dagiti appoen dagiti Fi-
listeos, a kinunana Sumang-atcayo iti day-
toy a dáras, ta isu imbagana caniac amin
a pusona. Idin dagiti appoen dagiti Fi-
listeos simmang-atda kencuana, ket inyeg-
da iti imada di çuarta.
19 Ket isu pinaturogna idi iti rabaw
dagiti tumengna ; ket nangayab iti maysa
a tao, ket nangkiskis cadagiti pito a parga-
yen iti olona ; ket isu rinugianna ti nang-
parigat kencuana, ket ti pigsana pimma-
naw kencuana.
20 Ket isu kinunana kencuana, Samson,
dagiti Filisteos addada iti dennam. Ket
isu nagriing iti turogna, ket kinunana,
Siac lumsotacto a cas cadagiti daddúma a
tiempo, ket macalapsutacto. Ngem dina
am-ammo a ni Jehova immadayu idi ken-
cuana.
21 Ngem dagiti Filisteos isut' tiniliwda,
ket sinuatda dagiti matana ; ket isut' insa-
logda idiay Gaza, ket isut' pinarautanda
cadagiti cawar a suer ; ket isu naggilgiling
idiay pagbaludan.
22 Nupay casta ti buoc ti olona nangru
gi idi a tumobo manen, iti calpasan ti pan
nacapukisna.

23 Ket dagiti appoen dagiti Filisteos
naguommongda nga mangyawat iti dackel
a daton ken Dagon a diosda, ken agrag-
ragsacda ; ta kinuncunada, Ti diostayo
inyawatna iti imatayo ni Samson a cabu-
sortayo.
24 Ket idi a dagiti tattao isut' nakitada,
dinayawda ti diosda, ta kinuncunada, Ti
diostayo inyawatna cadagiti imatayo ni
Samson a cabusortayo, ken ti managdadael
iti dagatayo, isu a nangpapatay idi iti adu
cadatayo.
25 Ket naaramid, nga idinto a dagiti
puspusoda addada idi a siraragsac, a kinu-
nada, Ayabanyo ni Samson, tapno aga-
ramid cadatayo iti ay-ayam. Ket inaya-
banda ni Samson iti pagbaludan ; ket naga-
ramid iti ay-ayam iti saclangda. Ket
insaadda iti nagbabaetan dagiti adigi.
26 Ket ni Samson kinunana idi ubing a
nangkibin iti imana. Anusannac a macara-
wac coma dagiti adigi isuda a nagsaadan
ti balay, tapno agsadagac coma cadacuada.
27 Ket ti balay adda idi a napno cada-
giti lallaki ken babbai ; ket amin dagiti
appoen dagiti Filisteos addada idi sadiay ;
ket iti rabaw ti pangatepan adda idi tallo
a ribu a lallaki ken babbai, nga agbuybuya-
da iti bayat a ni Samson nagaramid iti ay-
ayam.

28 Ket ni Samson immasug ken Jeho-
va, ket kinunana, O Apo Jehova, lagipen-
nac, agdawatac kenca, ket papigsaennac,
agdawatac kenca, iti daytoy la a canito,
O Dios, tapno maminpinsan a balsec coma
cadagiti Filisteos iti maipanggep cadagi-
toy dua a matac.
29 Ket ni Samson incapetna dagiti dua
a nagtengnga nga adigi nga iti rabawda
nagsaadan ti balay, ket nagsadag cadacua-
da, iti maysa ti imana a canawan, ket iti
sabali ti imana a catigid.
30 Ket ni Samson kinunana, Bay-annac
a matay agraman cadagiti Filisteos. Ket
isu nagrucob iti amin a pigsana, ket ti
balay narba iti rabaw dagiti appoen, ken
iti rabaw ti amin a tattao nga adda idi
kencuana. Iti casta dagiti natay nga isu
pinapatayna idi pannacatayna adaduda
ngem cadagiti pinapatayna idi panagbiag-
na.
31 Idin dagiti cacabsatna ken amin ti
balay ni amana simmalogda, ket innalada
ket isut' insang-atda, ken isut' intanemda
iti nagbaetan ti Saraa ken Estaol iti pag-
taneman ni Manue nga amana. Ket isu
inocomanna ti Israel iti duapulo a tawen.

*Ni Micas ken dagiti ladladawanna. Tang-
dananna ti maysa a Levita nga agsa-
cerdote a maipaay kencuana.*

17 Adda idi maysa a lalaki idiay catu-
rodan ti Efraim, a ti naganna isut'
idi ni Micas.
2 Ket kinunana ken inana, Dagiti sa-
ngaribu ket sangagasut a *capisi* ti pirac, a
naala idi kenca, a gapu cadacuada nagilu-
nodca, ket insaom cadagiti lapayagco met,
adtoy, ti pirac adda caniac; isut' innalac
idi. Idin ni inana kinunana, Bendicionan
coma ni Jehova ti anacco.
3 Ket isu insublina ken inana dagiti
sangaribu ket sangagasut a *capisi* ti pirac;
ket ni inana kinunana, Pudno idatonco
daytoy a pirac ken Jehova manipud iti
imac nga agpaay iti anacco, tapno manga-
ramid coma iti ladawan a kinitikitan ken
sinocog; gapuna isut' isublicto ita kenca.
4 Ket idinto nga insublina ken inana
dagiti pirac, ni inana nangalat' dua gasut a
capisi ti pirac, ket isu intedna ida iti
agtuntunaw, ket nangaramid cadagidiay
iti maysa a ladawan a kinitikitan ken
sinocog; ket adda idi idiay balay ni Micas.
5 Ket ni tao a Micas addaan idi iti
balay dagiti didios: ket nagaramid iti
maysa nga efod, ken terafim, ket kinon-
sagrarna di maysa cadagiti annacna a lala-
ki, a nagbalin a sacerdotena.
6 Cadagidiay nga aldaw awan idi ti ari
iti Israel: ti tumunggal maysa a tao ara-
midenna idi daydi nga isut' nasayaat iti
matana met laeng.

7 Ket adda idi maysa nga agtutubo a
lalaki a tagá Belen ti Juda, iti familia ni
Juda, nga isut' Levita idi; ket naggangan-
naet sadiay.
8 Ket di agtutubo a lalaki pimmanaw
idi iti Belen a ciudad ti Juda, tapno ag-
gangannaet iti sadinoman a pacasaracanna
iti lugar; ket isu immay iti caturodan ti
Efraim iti balay ni Micas, idi nga isu nag-
pagpagna.
9 Ket ni Micas kinunana kencuana,
Sadinot' naggapuam? Ket isu kinunana
kencuana, siac Levitaac a tagá Belen ti
Juda, ket innac aggangannaet iti sadino-
man a pacasaracac *iti lugar.*
10 Ket ni Micas kinunana kencuana,
Makipagtaengca caniac, ket sicanto caniac
ti maysa nga ama ken sacerdote; ket siac
mangtedacto kenca iti sangapulo a *capisi*
ti pirac iti macatawen, ken iti pagan-anay
a pagpelles, ken iti taraonmo. Iti casta
di Levita simrec.
11 Ket ti Levita napnec iti pannakina-
eddna iti daydi a tao; ket di agtutubo a
lalaki cas la maysa cadagiti annacna ken-
cuana.
12 Ket ni Micas kinonsagrarna di Levi-
ta, ket daydi nga agtutubo a lalaki nagbalin
a sacerdotena, ket adda idi idiay balay ni
Micas.
13 Idin ni Micas kinunana, Ita ammoc
a ni Jehova agaramidto caniac iti imbag,
agsipud ta addaanac iti maysa a Levita a
sacerdotec.

*Dagiti Danitas agsapulda iti maysa a tawid.
Dagiti pagsimisimenda siimenda ti daga.
Ti maysa a buyotda a siigam rumu-
arda, ket alaenda ti sacerdote
ken ladladawan ni Micas,
sada cayawan ti
Lais.*

18 Cadagidi nga aldaw awan idi ti ari
iti Israel: ket cadagidi nga aldaw ti
caputotan dagiti Danitas agsapsapulda idi
iti maysa a tawid tapno pagtaengannna; ta
aginggana iti daydi nga aldaw ti tawidda
saan idi a nagtinnag kencuana iti tengnga
dagiti caputotan ti Israel.
2 Ket dagiti annac ni Dan imbaonda a

naggaput' caputotanda dagiti lima a lallaki a naggapuda iti amin a bilang̃, lallaki a mamaing̃el, a naggapudat' Saraa, ken Estaol, tapno siimenda ken ammisigenda coma a naimbag ti daga; ket kinunada cadacuada, Incayo, ket siimenyo ti daga. Ket isuda immayda iti caturodan ti Efraim aginggana iti balay ni Micas, ket nagdagúsda idiay.
3 Idi addada iti asideg ti balay ni Micas, nalasinda ti timec di agtutubo a lalaki a Levita; ket dimmagásda idiay, ket isuda kinunada kencuana, Asino ti nang̃yeg kenca ditoy? ket aniat' aramidem ditoy a lugar? ket aniat' adda kenca ditoy?
4 Ket isu kinunana cadacuada, Iti castoy ken castoy ti nang̃aramidan caniac ni Micas, ket tinang̃danannac, ket nagbalinac a sacerdotena.
5 Ket kinunada kencuana, Umumanca man iti patigmaan ti Dios, agdawatcami kenca, tapno maammoanmi coma no iti dalanmi ng̃a ayenmi narang̃-ayto.
6 Ket ti sacerdote kinunana cadacuada, Incay a sitatalna; iti saclang̃ ni Jehova isut' dalanyo iti papananyo.

7 Idin dagiti lima a lallaki pimmanawda, ket immayda iti Lais, ket nakitada dagiti tattao, ng̃a addada idi kencuana, ng̃a isuda agtaeng̃da iti kinatalged, a mayalubog iti cadawyan dagiti Sidonio, natalnada ken natalgedda; ta sadiay awan ti uray asino ng̃a adda iti daga, ng̃a addaan iti kinaturay, a mang̃icabil coma *cadacuada* iti bain iti uray ania, ket isuda adayuda idi cadagiti Sidonio, ket saanda a makibibiang̃ idi iti uray asino a tao.
8 Ket isuda immayda cadagiti cacabsatda idiay Saraa ken Estaol: ket dagiti cacabsatda kinunada cadacuada, Aniat' *cunayo?*
9 Ket isuda kinunada, Tumacdercayo, ket sumang̃-attayo a maibusor cadacuada; ta nakitami ti daga, ket adtoy, isut' namayeng̃meng̃ unay. ¿Ket dacayo agtalnacayo? dicay agmayamay ala a mapan ken sumrec iti panagtagicua iti daga.
10 Intono dacayo incayo, umaycayto iti maysa ng̃a ili a natalged, ket ti daga isut' nalawa; ta ti Dios isut' inyawatna ita imayo, maysa a lugar a sadiay awan masapsapul iti uray ania ng̃a adda iti lubong̃.

11 Ket rimmuar manipud sadiay iti familia dagiti Danitas iti ruar ti Saraa ken Estaol, dagiti innem a gasut a lallaki a nang̃ibarikesda cadagiti ig-igam ti gubat.
12 Ket simmang̃-atda, ket nagpacarsoda idiay Cariat-jarim sadi Juda: gapuna a ninaganda daydiay a lugar iti Maha-nehdan aginggana iti daytoy ng̃a aldaw; adtoy, adda iti licudan ti Cariat-jarim.
13 Ket immalatiwda manipud sadiay agingga iti caturodan ti Efraim, ket immayda iti balay ni Micas.

14 Idin simmung̃bat dagiti lima a lallaki, a napan idi nagsiim iti ili a Lais, ket kinunada cadagiti cacabsatda, ¿Ammoyo a cadagitoy a balbalay adda efod, ken terafim, ken ladawan a kinitikitan ken ladawan a sinocog? gapuna a panunotenyo no aniat' aramidenyo coma.
15 Ket isuda dimmagásda kencuana, ket immayda iti balay di agtutubo a Levita, iti balay met laeng̃ ni Micas, ket sinaludsudda kencuana iti maipapan iti casasaadna.
16 Ket dagiti innem a gasut a tattao a nagibarikes cadagiti ig-igam ti gubat, ng̃a isuda dagiti annac ni Dan, sitatacderda idi iti ridaw ti ruang̃an.
17 Ket immuli dagidi lima a lallaki, a napan idi nang̃siim iti daga, ket immayda idiay, ket innalada ti ladawan a kinitikitan, ken ti efod, ken ti terafim, ken ti ladawan a sinocog: ket di sacerdote nagtacder iti ridaw ti ruang̃an agraman dagiti innem a gasut a lallaki a nang̃ibarikes cadagiti ig-igam ti gubat.
18 Ket idi a dagitoy simrecda iti balay ni Micas, ket napanda innala ti ladawan a kinitikitan, ti efod, ken ti terafim, ken ti ladawan a sinocog, ti sacerdote kinunana cadacuada, Aniat' aramidenyo aya?
19 Ket isuda kinunada kencuana, Agtalnáca, icabilmo ta imam ita ng̃iwatmo, ket makicuyogca cadacami, ket sicanto cadacami ti maysa ng̃a ama ken sacerdote: ¿nasaysayaat aya kenca ng̃a agsacerdoteca iti balay ti maymaysa a tao, wennó agsacerdoteca iti maysa a caputotan ken familia ti Israel?
20 Ket ti puso di sacerdote nagragsac, ket innalana ti efod, ken terafim, ken ti ladawan a kinitikitan, ket napan iti teng̃ng̃a dagiti tattao.

21 Iti casta isuda nagbalicda, ket pimmanawda, ket incabilda dagiti babassit a ubbing̃ ken dagiti an-animal ken dagiti cucua iti sang̃oananda.

22 Ket idinto ng̃a isuda addada iti adayu bassit manipud iti balay ni Micas, dagiti tattao a nagnaed cadagiti balbalay iti asideg iti balay ni Micas naguornong̃da, ket kinamacamda dagiti annac ni Dan.

23 Ket isuda pinuccawanda dagiti annac ni Dan. Ket isuda intaliawda dagiti rupada, ket kinunada ken Micas, Ania ti agcurang̃ kenca ng̃a umayca agraman iti casta a pang̃en?

24 Ket isu kinunana, Dacayo innalayo dagiti didiosco ng̃a inaramidco, ken ti sacerdote, ket pimmanawcayo, ket ania pay ti adda caniac? ket casano ngarud ti panagcunayo caniac, Ania ti agcurang̃ kenca?

25 Ket dagiti annac ni Dan kinunada kencuana, Dica palubosan ta timecmo a mang̃eg iti teng̃ng̃ami, di la ket ta dagiti lallaki a naglucsaw cabilendacayo, ket madadaelmo dayta biagmo, agraman dagiti biag dagiti cabbalaymo.

26 Ket dagiti annac ni Dan napanda iti dalanda: ket idinto a makita ni Micas ng̃a isuda napigsada unay idi kencuana, nagbaw-ing̃ ket simmubli iti balayna.

27 Ket isuda innalada daydiay a ni Micas inaramidna idi, ken ti sacerdote ng̃a adda idi kencuana, ket immayda iti Lais, a maysa ng̃a ili a natalged ken natalna, ket kinabilda ida iti tadem ti campilan, ket pinasgedanda ti ciudad iti apuy.

28 Ket awan idi ti mang̃ispal, ta isut' adayu idi iti Sidon, Ket isuda dida idi makibibiang̃ iti uray siasinoman a tao; ket adda idi iti lobong̃ ng̃a adda iti abay ti Betrob. Ket isuda binang̃onda ti ciudad, ket nagnaedda kencuana.

29 Ket ginaládanda ti nagan ti ciudad iti Dan, a mayalubog iti nagan ni Dan ng̃a amada, a nayanac idi ken Israel; nupay ti nagan ti ciudad idi isut' Lais.

30 Ket dagiti annac ni Dan pinatacderda cadacuada met laeng̃ di ladawan a kinitikitan; ket ni Jonatan, ng̃a anac a lalaki ni Gerson, ng̃a anac a lalaki ni Moises, isu ken dagiti annacna isuda idi dagiti sacerdote iti caputotan dagiti Danitas aging̃gana iti aldaw a pannacacayaw ti daga.

31 Iti casta isuda pinatacderda ng̃a agpaay cadacuada met laeng̃ di ladawan a kinitikitan ni Micas, ng̃a inaramidna idi, iti amin a tiempo a ti balay ti Dios adda idi idiay Silo.

Maysa a Levita mapan a mang̃ala idi camalalana. Maaramid ti nacababain ken camalalana idiay Gabaa.

19 Ket naaramid cadagiti ng̃a aldaw, idi awan ti ari iti Israel, ng̃a adda idi maysa a Levita a naggangannaet iti caadayuan a bacras ti caturodan ti Efraim, a nang̃ala kencuana iti babai a camalala idiay Belen ti Juda.

2 Ket di camalalana nagbalang̃cantis a maibusor kencuana, ket nagawid nanipud kencuana aging̃gana iti balay ni amana idiay Belen ti Juda, ket adda idi sadiay iti uneg ti uppat a bulan.

3 Ket ni asawana timmacder, ket napan simmurot kencuana, tapno isut' casaona a siiimbag unay, tapno isut' alaenna manen, ket isu adda maysa ng̃a adipenna, ken sang̃a-paris ng̃a asno: ket di babai isut' inyegna iti balay ni amana: ket idinto a ti ama ti balasang̃ isut' nakitana, isu nagragsac a simmabet kencuana.

4 Ket ni catugang̃anna, ng̃a ama ti balasang̃ isut' tinactacna; ket isu nakitaeng̃ kencuana iti tallo ng̃a aldaw; iti casta nang̃anda ken imminumda, ket nagdagús idiay.

5 Ket naaramid iti maicapat ng̃a aldaw, ng̃a isuda bimmang̃onda a nasapa iti bigat, ket isu bimmang̃on tapno agawid: ket di ama ti balasang̃ kinunana iti manugang̃na, Pakirdem ta pusom iti sang̃casacmol a tinapay, ket iti calpasanna incayonto iti dalanyo.

6 Iti casta isuda nagtugawda, ket nang̃anda ken imminumda, isuda a dua: ket ti ama ti babai kinunana iti lalaki: Siac agdawatac kenca, a maay-ayoca coma iti panagtactacmo iti agpatnag, ket bayam ta pusom ng̃a agragsac.

7 Ket ti lalaki timmacder tapno agawid; ng̃em ni catugang̃anna isut' inuyotanna, ket nagdagús manen idiay.

8 Ket timmacder a nasapa iti bigat iti maicalima ng̃a aldaw tapno agawid; ng̃em ti ama ti balasang̃ kinunana, Pakirdem ta pusom, agdawatac kenca, ket agtactaccayo aging̃gana iti panaglikig ti aldaw; ket isuda nang̃anda, isuda ng̃a agpadpada.

9 Ket idi a ti lalaki timmacder tapno mapan, isu, ken ti camalalana, ken ti adipenna, ni catugang̃anna, ng̃a ama ti balasang̃, kinunana kencuana, Adtoy, a ti aldaw gumuyod ng̃a agturong̃ iti rabii, agdawatac cadayo ng̃a agtactaccayo ng̃a agpatnag: adtoy, ti aldaw aggibus, agdagúsca ditoy'

tapno agragsac coma ta pusom; ket intono
bigat gam-udenyonto a masapa ti dalanyo,
a sica papanam coma iti pagtaengan.

10 Ngem ti lalaki dina kinayat ti nag-
tactac iti daydi a rabii, no di ket timmac-
der ket nagawid, ket immay agingga iti
sango iti Jebus, (isu met laeng ti Jerusa-
lem): ket addada idi kencuana ti sanga-
paris nga asno a sisilla; adda met ken-
cuana di camalalana.
11 Ket idinto nga isu adda iti asideg ti
Jebus, ti aldaw nagibus unay; ket ti adipen
kinunana ken apona, Umayca, agdawatac
kenca, ket dumagástayo iti daytoy a ciudad
dagiti Jebuseo, ket agdagústayo coma ken-
cuana.
12 Ket ni apona kinunana kencuana,
Ditayto dumagás iti ciudad ti gangannaet,
a saan a dagiti cucua dagiti annac ti Israel;
ngem lumabastayo agingat' Gabaa.
13 Ket kinunana iti adipenna, Umayca,
ket umadanitayo coma iti maysa cadagitoy
a luglugar; ket datayo agdagústayo idiay
Gabaa, wenno idiay Rama.
14 Iti casta isuda limmabasda ket na-
panda iti dalanda; ket ti init linennecanna
ida iti dennat' Gabaa, a cucua ti Benjamin.
15 Ket isuda simmiccoda, a mapan ag-
dagús idiay Gabaa: ket isu simrec ket tim-
mugaw iti calzada ti ciudad; ta awan idi
ti tao a nangaco cadacuada iti balayna
tapno agdagúsda.

16 Ket, adtoy, ti maysa a lacay im-
may a naggapu iti trabajo manipud iti
away iti malem; ket di tao isut' tagá ca-
turodan ti Efraim idi, ket naggangannaet
idiay Gabaa; ngem dagiti tattao idiay a
lugar isudat' Benjamitas idi.
17 Ket isu intangadna dagiti matana,
ket nakitana di agdaliasat a tao iti calzada
ti ciudad; ket di lacay kinunana, Sadinot'
papanam? ket sadinot' naggapuam?
18 Ket isu kinunana kencuana, Naglasat-
cami a naggapu sadi Belen ti Juda aging-
gana iti caadayuan a bacras ti caturodan
ti Efraim, isu a taga idiayac, ket napanac
idi agingana iti Belen ti Juda; ket innac
ita iti balay ni Jehova, ket awan ti nangala
caniac iti balayna.
19 Nupay casta adda a padapada garami
ken sagana a canen nga agpaay cadagiti
asnomi; ken casta met adda tinapay ken
arac nga agpaay caniac ken agpaay iti
adipenmo a babai, ken agpaay iti agtutubo
a lalaki nga adda cadagiti adipenmo: ket
awan ti masapul nga uray ania.

20 Ket di lacay kinunana, Talna ti adda
coma kenca; amin dagiti masapulmo
icabilmo laeng coma caniac, isuna laeng
a dica coma agdagús iti calzada.
21 Iti casta isut' inyegna iti balayna,
ket iniccanna ti canen dagiti as-asnona;
ket binuggoanda dagiti sacsacada, ket
nanganda ken imminumda.

22 Ket idi nga isuda pinaragsacda dagiti
puspusoda, adtoy, dagiti lallaki ti ciudad,
dadduma a tattao a nacas-ang, linicmutda
ti balay, a pampampagenda ti ruangan;
nagsaoda iti apoen ti balay, a di lacay, a
cuncunada, Iruarmo ti tao a simrec iti
balaymo, tapno isut' mingmingganmi.
23 Ket di tao, nga apoen ti balay rim-
muar cadacuada, ket kinunana cadacuada,
Saan, cacabsatco, agdawatac cadacayo,
dicay aramiden coma iti casta a kinadakes;
ta daytoy a tao simrec iti balayco, dicay
aramiden coma daytoy a kinamauyong.
24 Adtoy, ditoy adda balasangco a vir-
gen, ken ti camalalana; iruarconto ida ita,
ket pagtamedenyo ida, ket aramidenyo
cadacuada ti cas pagarupenyo a naimbag:
iti daytoy a tao dicay aramiden coma ti
uray ania a kinamauyong.
25 Ngem dagiti lallaki isut' dida kina-
yat a impangag: iti casta di lalaki innalana
di camalalana, ket inruarna cadacuada;
ket isut' tinignayda, ket nagpalaloda
kencuana iti amin daydi a rabii aging-
gana iti bigat: ket idi a ti bigat mang-
rugi nga aglawag, isut' pinalubosanda a
nagawid.
26 Idin di babai immay iti panaglawag
ti aldaw, ket napasag iti sango ti ruangan
ti balay daydi a tao isu nga yan idi ni
apona, agingganat' di naglawag.

27 Ket ni apona bimmangon iti bigat,
linuctanna dagiti ruangan ti balay, ket
rimmuar a mapan iti dalanna; ket, adtoy,
di babai a camalalana nga adda idi a napa-
sag iti sango ti ruangan ti balay, a dagiti
im-imana iti rabaw ti dapian.
28 Ket isu kinunana kencuana, Buma-
ngonca, ta intayon; ngem awan ti sim-
mungbat: idin di lalaki isut' binangonna
nga incabilna iti rabaw ti asnona; ket di
lalaki timmacder, ket napan iti lugarna.
29 Ket idi nga isu macagteng iti balayna,
nangala iti maysa a buneng, ket iniggaman-
na di camalalana, ket isut' rinangrangcay-
na, camcameng ken camcameng, a pinagca-
sangapulo ket dua a capisi, ket isudat'
imbaonna iti amin a sácup ti Israel.

30 Ket naaramid idi a casta, nḡa amin a nacakita kencuana, kinunada, Awan ti casta nḡa aramid a naaramid wenno nakita nanipud iti aldaw a dagiti annac ti Israel simmanḡ-atda a naggapu cadagiti Egipcios aginḡgana iti daytoy nḡa aldaw: Isut' panunutenyo, manḡalacayo iti patigmaan, ket agsaocayo.

Dagiti tattao tinonḡenda ti pananḡdusada cadagiti nagaramid iti kinacas-anḡ. Dagiti Benjamitas manḡabacda iti dua a gubat nḡem calpasanna maparmecda ken istayda madadael a matalipupus.

20 Idin amin dagiti annac ti Israel rimmuarda, ket ti gimonḡ nagurnonḡ a cas maymaysa a tao, manipud Dan aginḡgana iti Beerseba, agraman iti daga ti Galaad, ken Jehova idiay Maspa.

2 Ket dagiti palunḡo dagiti amin a tattao, a dagiti amin met laenḡ caputotan ti Israel nagparanḡda iti paggigimoḡan ti ili ti Dios, nḡa uppat a gasut a ribu a magmagna a nagtagicampilanda.

3 (Ket dagiti annac ni Benjamin nanḡegda nḡa dagiti annac ti Israel simmanḡ-atda idi iti Maspa.) Ket dagiti annac ti Israel kinunada, Ibagayo cadacami, casano ti pannacaaramid idi daytoy a kinadakes?

4 Ket di Levita, nḡa asawa di babai a napapátay, simmunḡbat ket kinunana, Siac immayac idiay Gabaa, a cucua ti Benjamin, siac ken ti camalalac, tapno agdagúscami.

5 Ket dagiti lallaki ti Gabaa timmacderda a maibusor caniac, ket inalicubcubda ti balay iti aglawlaw caniac iti rabii; caniac pinanunutda ti mamapatay, ket pinilitda ni camalalac, ket isu natay idi.

6 Ket innalac di camalalac, ket isut' pinutputedco a pinispisi, ket isut' imbaonco iti amin a ili ti tawid ti Israel; ta isuda inaramidda ti kinagaramugam ken kinamauyonḡ iti Israel.

7 Adtoy, dacayo nḡa annac ti Israel, dacayo amin, manḡtedcayo ditoy iti pammagbaga ken pammatigmaanyo.

8 Ket amin dagiti tattao timmacderda a cas maymaysa a tao, a kinunada, Awan cadatayo ti mapanto iti toldana, awan cadatayo ti agsublinto iti balayna.

9 No di ket ita daytoy ti banag nḡa aramidentayonto iti Gabaa: *intayto* a maibusor kencuana a gapu iti gasat;

10 ket manḡalatayto iti sanḡapulo a tao iti tumunḡgal sanḡagasut cadagiti amin a caputotan ti Israel, ket sanḡagasut iti maysa a ribu, ket sanḡaribu iti sanḡapulo ribu, tapno inda manḡala iti balbalon nḡa agpaay cadagiti tattao tapno aramidenda coma, intono umayda iti Gabaa ti Benjamin, ti mayanatop iti amin a kinamauyonḡ nḡa inaramidda iti Israel.

11 Iti casta amin dagiti lallaki ti Israel naguurnonḡda a maibusor iti ciudad, nagcucuyogda a cas maymaysa a tao.

12 Ket dagiti caputotan ti Israel nanḡibaonda cadagiti lallaki iti amin a caputotan ni Benjamin, a kinunada, Ania a kinadakes daytoy a naaramid iti tenḡnḡayo?

13 Gapuna ita yawatyo dagiti tattao, a dagiti lallaki a nacas-anḡ, nḡa addada iti Gabaa, tapno papatayenmi ida coma, ket iwacsimi coma ti kinadakes manipud iti Israel. Nḡem ti Benjamin dina kinayat nḡa impanḡag ti timec dagiti cacabsatna nḡa annac ti Israel.

14 Ket dagiti annac ni Benjamin naguornonḡda a naggapu cadagiti ciudad aginḡgana iti Gabaa, tapno mapanda a makigubat a maibusor cadagiti annac ti Israel.

15 Ket dagiti annac ni Benjamin nabilanḡda iti daydi nḡa aldaw a naggapuda cadagiti ciudad, iti duapulo ket innem a ribu a lallaki a nagtagicampilan, malacsid dagiti agnaed iti Gabaon, a nabilanḡda idi iti pito gasut a lallaki a napili.

16 Cadagitoy amin a lallaki adda pito gasut a lallaki a napili a caannawidanda ti ima a catigid, ti tumunḡgal maysa manḡipallatibonḡ iti bato iti maysa a buoc, ket saan a bumiddot.

17 Ket dagiti tattao ti Israel, malacsid ti Benjamin, nabilanḡda idi iti uppat a gasut a ribu a lallaki a nagtagicampilan; amin dagitoy isudat' tattao ti gubat.

18 Ket dagiti annac ti Israel timmacderda, ket simmanḡ-atda aginḡga iti Betel ket nagdawatda iti patigmaan iti Dios; ket kinunada, Siasino cadacami ti umuna a sumanḡ-atto iti gubat a maibusor cadagiti annac ni Benjamin? Ket ni Jehova kinunana, Ni Juda *sumanḡ-atto* nḡa umuna.

19 Ket dagiti annac ti Israel bimmanḡonda iti bigat, ket nagpacarsoda a maibusor iti Gabaa.

20 Ket dagiti lallaki ti Israel rimmuar-

da idi a manggubat a maibusor iti Benjamin; ket dagiti lallaki ti Israel inurnosda ti gubat a maibusor cadacuada idiay Gabaa.

21 Ket dagiti annac ni Benjamin rimmuarda iti Gabaa, ket nangipasagda iti daga iti duapulo ket dua a ribu cadagiti Israelitas iti daydi nga aldaw.

22 Ket dagiti tattao, a lallaki ti Israel, immingelda, ket inurnosda manen ti gubat iti disso a nangurnosanda iti immuna nga aldaw.

23 Ket dagiti annac ti Israel simmang-atda, ket nagsangitda iti sango ni Jehova aginggana iti malem; ket nagsaludsodda ken Jehova, a kinunada, ¿Umasidegacto manen iti gubat a maibusor cadagiti annac ni Benjamin a cabsatco? Ket ni Jehova kinunana, Sumang-atcayo a maibusor kencuana.

24 Ket dagiti annac ti Israel immasidegda a maibusor cadagiti annac ni Benjamin iti maicadua nga aldaw.

25 Ket ti Benjamin napan a maibusor cadacuada a naggaput' Gabaa iti maicadua nga aldaw, ket nangipasagda manen iti daga iti sangapulo ket walo a ribu cadagiti annac ti Israel; amin dagitoy nagtagicampilanda.

26 Idin simmang-atda amin dagiti annac ti Israel, ken amin dagiti tattao, ket immayda iti Betel, ket nagsangitda, ket nagtugawda idiay iti saclang ni Jehova, ket nagayunarda iti daydi nga aldaw aginggana iti malem; ket nagidatonda cadagiti datdaton a mapuuran, ken datdaton iti cappia iti saclang ni Jehova.

27 Ket dagiti annac ti Israel nagsaludsodda ken Jehova (ta ti lacasa ti tulag ti Dios adda idiay cadagiti nga aldaw.

28 Ket ni Finees, nga anac ni Eleazar, nga anac ni Aaron, nagtacder idi iti saclangna cadagidi nga aldaw, a kinunana, ¿Nupay casta rumuaracto manen iti gubat a maibusor cadagiti annac ni Benjamin a cabsatco, wenno agsardengacto? Ket ni Jehova kinunana, sumang-atca; ta intono bigat yawatconto ita imam.

29 Ket ti Israel nangisaad cadagiti agsaneb a maibusor iti Gabaa iti aglicmut.

30 Ket dagiti annac ti Israel simmang-atda a maibusor cadagiti annac ni Benjamin iti maicatlo nga aldaw, ket inurnosda ti gubat a maibusor iti Gabaa, a cas cadagidi sabali a dáras.

31 Ket dagiti annac ni Benjamin rimmuarda a maibusor cadagiti tattao, ket nayadayuda iti ciudad; ket rinugianda ti nangcabil ken namapatay cadagiti tattao, a cas cadagidi sabsabali a dáras, cadagiti calcalzada a napatac, maysa cadagidiay sumang-at iti Betel, ket ti sabali agpa-Gabaa, iti away, iti agtallopulo a tattao ti Israel.

32 Ket dagiti annac ni Benjamin kinunada, Isuda macabilda iti sangoanantayo, a cas la idi immuna. Ngem dagiti annac ti Israel kinunada. Agtalawtayo coma, ket yadayutayo ida iti ili aginggana cadagiti calcalzada a napatac.

33 Ket timmacderda amin dagiti tattao ti Israel idiay lugarda, ket nagurnosda idiay Baaltamar: ket dagiti pagsaneben ti Israel rimmuarda iti lugarda, idiay met laeng Maareggeba.

34 Ket immayda a maibusor iti Gabaa dagiti sangapulo a ribu a lallaki a napili ti amin nga Israel, ket ti gubat nacaro idi; ngem dagidiay dida amammo a ti dakes umadani idi cadacuada.

35 Ket ni Jehova kinabilna ti Benjamin iti sango ti Israel; ket dagiti annac ti Israel nangipasagda iti Benjamin iti daydi nga aldaw iti duapulo ket lima a ribu ket sangagasut a lallaki, amin dagitoy nagtagicampilanda.

36 Iti casta dagiti annac ni Benjamin nakitada nga isuda macabilda idi; ta dagiti lallaki ti Israel pinalamlamanda ti Benjamin, ta nagtalecda cadagidi agsaneb nga incabilda idi a maibusor iti Gabaa.

37 Ket dagiti agsaneb nagdarásda, ket dimmuclosda iti Gabaa, ket dagiti agsaneb naglayonda, ket kinabilda ti amin a ciudad iti tadem ti campilan.

38 Ket ti nadutocan a tanda cadagiti lallaki ti Israel ken dagiti agsaneb isut' idi, nga isuda agaramidda coma iti dackel nga ulep nga asuc a bumangon manipud iti ciudad.

39 Ket dagiti lallaki ti Israel nagsublida iti gubat, ket ti Benjamin rinugiannat' nanugat ken namapatay cadagiti lallaki ti Israel iti agtallopulo a tattao; ta isuda kinunada, Pudno nga isuda macabilda iti saclangtayo, a cas idi immuna a gubat.

40 Ngem idinto a ti ulep mangrugi a bumangon manipud iti ciudad iti maysa a monmon ti asuc, dagiti Benjamitas kimmitada iti licudda; ket, adtoy, nga iti amin a ciudad umuli *iti asuc* nga agpalangit.

41 Ket dagiti lallaki ti Israel nagsu-
blida, ket dagiti lallaki ti Benjamin nag-
cullayawda idi; ta nakitada a ti dakes
immay idi cadacuada.
42 Gapuna nğa intaliawda dagiti bucot-
da iti sanğo dagiti lallaki ti Israel aginğ-
gana iti dalan ti let-anğ; nğem ti gubat
simmurot a siiinğet cadacuada; ket dagiti
rimmuar iti ciudad pinasagda ida iti
nagnğalayanna.
43 Isuda linacubda dagiti Benjamitas,
ket kinamatda ida, *ket* nagam-udanda ida
cadagiti luglugar a paginanaan*da*, aginğga
iti sanğo ti Gabaa nğa agpaleleggacan ti
init.
44 Ket idiay napasagda iti Benjamin
dagiti sanğapulo ket walo a ribu a lallaki
amin dagitoy *isuda idit'* tattao a mainğel.
45 Ket isuda nagbalicda, ket nagtalaw-
da a nagpalet-anğ iti bato ti Remmon:
ket isuda nagsaranotda cadacuada ca-
dagiti daldalan a napatac iti lima ribu
a lallaki, ket kinamatda ida aginğgana
iti Gadaam, ket nanğcabilda cadacuada iti
dua a ribu a lallaki.
46 Iti casta amin daydi a napasag iti
Benjamin iti daydi nğa aldaw isuda idi
duapulo ket lima a ribu a lallaki a nagtagi-
campilan; amin dagitoy *isuda idit'* lallaki
a mainğel.
47 Nğem innem a gasut a lallaki nagba-
licda ken nagtalawda a nagpalet-anğ iti
bato ti Remmon, ket nagyanda idiay bato
ti Remmon iti uppat a bulan.
48 Ket dagiti lallaki ti Israel nagsublida
manen cadagiti annac ni Benjamin, ket
kinabilda ida iti tadem ti campilan, ti
dagup ti ciudad ken an-animal met, ken
amin a nasaracanda: casta met amin dagiti
ciudad a nasaracanda pinasgedanda iti
apuy.

*Dagiti assawa a babbai a maipaay cada-
giti Benjamitas magun-odda idiay
Jabes-galaad ken idiay Silo.*

21 Ket dagiti lallaki ti Israel insapatada
idi idiay Maspa, a kinunada, Awan
cadatayo ti manğtedto iti anacna a babai
iti Benjamin nğa asawa.
2 Ket dagiti tattao immayda iti Betel,
ket nagtugawda idiay aginğgana iti malem
iti saclanğ ti Dios, ket innğatoda dagiti
timecda, ket nagsanğitda iti nacaro.
3 Ket isuda kinunada, O Jehova, a Dios
ti Israel, apayá aya daytoy a naaramid
iti Israel, nğa iti daytoy nğa aldaw may-
sa a caputotan agcuranğ iti Israel?
4 Ket naaramid idi iti sumono nğa
aldaw, a dagiti lallaki timmacderda iti
agsapa, ket namanğonda idiay iti maysa
nğa altar, ket nagidatagda ti datdaton a
mapuuran ken datdaton ti cappia.
5 Ket dagiti annac ti Israel kinunada,
Siasino ti adda iti amin a caputotan ti
Israel a di simmanğ-at idi iti gimonğ
ken Jehova? Ta isuda nagaramidda idi iti
dackel a sapata maipapan iti daydiay a di
sumanğ-at idi ken Jehova idiay Maspa, a
kinunada, Isu maicabil a di bumpronğ ken
patay.
6 Ket dagiti annac ti Israel nagbabawi-
da a gapu iti Benjamin a cabsatda, ket
kinunada, Adda maysa a caputotan a
naipusay iti Israel iti daytoy nğa aldaw.
7 Casanot' aramidentayonto a gapu
cadagiti assawa nğa agpaay cadagidiay nğa
natda, agsipud ta datayo insapatatayo
gapu ken Jehova a ditayto manğted cada-
cuada cadagiti annactayo a babbai nğa
assawada?

8 Ket kinunada, ¿Adda maysa cadagiti
caputotan ti Israel a saan a simmanğ-at
idi ken Jehova idiay Maspa? Ket, adtoy,
sadiay awan ti immay iti pacarso a nagga-
pu iti Jabes-galaad aginğga iti gimonğ
9 Ta idi a dagiti tattao nabilanğda,
adtoy, awan sadiay dagiti agnaed ti Jabes-
galaad.
10 Idin ti gimonğ nanğibaon idiay iti
sanğapulo ket dua a ribu a lallaki cadagiti
camamainğlan, ket binilinda ida, a kinu-
nada, Incayo ket cabilenyo iti tadem ti
campilan dagiti agnaed ti Jabes-galaad,
agraman cadagiti babbai ken cadagiti
babassit nğa ubbinğ.
11 Ket daytoy isu ti banag nğa arami-
denyonto: dacayo dadaelenyonto a talipu-
pusen tumunğgal lalaki, ken tumunğgal
babai a nakicaidda idi iti lalaki.
12 Ket nacasaracda cadagiti agnaed ti
Jabes-galaad iti uppat a gasut a babbala-
sanğ a virgen a di nacaammo iti lalaki
gapu iti icacaidda kencuana; ket inyegda
ida iti pacarso idiay Silo, nğa adda idiay
daga ti Canaan.

13 Ket amin a gimonğ nanğibaonda ket
nagsaoda cadagiti annac ni Benjamin nğa
addada idi idiay bato ti Remmon, ket
impablaacda ti cappia cadacuada.
14 Ket ti Benjamin nagsubli idi a tiem-
po; ket intedda cadacuada dagidi babbai
a biniagda cadagiti babbai ti Jabes-galaad:

ket nupay casta saanda idi nga umanay
cadacuada.
15 Ket dagiti tattao nagbabawianda ida
a gapu iti Benjamin, agsipud ta ni Jehova
inaramidna ti pannacabettac cadagiti caputotan ti Israel.

16 Idin dagiti lallacay ti gimong kinunada, Casano ti aramidentayonto a gapu cadagiti assawa a maipaay cadagiti natda, agsipud ta dagiti babbai nadadaelda iti Benjamin?
17 Ket kinunada, Adda coma maysa a tawid a maipaay cadagidiay a nacatalaw iti Benjamin, tapno ti maysa a caputotan saan coma a mapunas iti Israel.
18 Ngem datayo met laeng ditay mabalin ida nga iccan iti assawada cadagiti annactayo a babbai: ta dagiti annac ti Israel insapatada idi, a kinunada, Mailunód coma daydiay a mangted ti asawa iti Benjamin.
19 Ket kinunada, Adtoy, nga adda fiesta ni Jehova iti tinawentawen idiay Silo, nga adda iti amianan ti Betel, iti daya ti dalan a napatac a sumang-at manipud iti Betel aginggat' Siquem, ken iti abagatan ti Lebona.
20 Ket binilinda dagiti annac ni Benjamin, a kinunada, Incayo, ket agsanebcayo idiay cauvuvasan;
21 ket cumitacayo, ket, adtoy, a no
rumuar dagiti annac a babbai ti Silo nga agsasalada cadagiti salsala, isunton ti iruruaryo cadagiti cauvasan, ket cumemmegcayto tunggal maysa iti asawana cadagiti annac a babbai ti Silo, ket incayto iti daga ti Benjamin.
22 Ket isunto, nga intono dagiti ammada wenno cacabsatda a lallaki agpulongda cadacami, dacami cunaminto cadacuada, Ipalubosyo cadacuada a siaasi cadacami; yantangay dacami dicam nangala ti agpaay tumunggal lalaki *cadacuada* ti asawana idiay paggugubatan, uray dacayo dicay inted ida cadacuada; no saan a casta ita dacayo coma ti macabasol.
23 Ket dagiti annac ni Benjamin inaramidda iti castoy, ket nangalada cadacuada iti assawa, a mayalubog iti bilangda, cadagiti agsalsala idi isuda nga innalada: ket napanda ken simublida iti tawidda, ket binangonda dagiti ciudadda, ket nagnaedda cadacuada.
24 Ket dagiti annac ti Israel pimmanawda nanipud sadiay idi a tiempo tumunggal lalaki iti caputotanna ken familiana, ket napanda tunggal tao manipud sadiay agingga iti tawidna.

25 Cadagidi nga aldaw awan idi ti ari idiay Israel: ti tumunggal tao aramidenna idi daydi nga isut' nalinteg iti matana met laeng.

TI LIBRO NI

RUT.

Ni Elimelec ken ti familiana aggangannaetda idiay Moab. Da Noemi ken Rut agsublida idiay Juda.

1 Ket naaramid idi cadagiti aldaw a pinagocom dagiti oc-ocom, nğa adda idi
punğeg iti daga. Ket maysa a lalaki a
taga Belen ti Juda napan naggangannaet
cadagiti daga ti Moab, isu, ken ni asawana,
ken dua nğa annacna a lallaki.
2 Ti nagan daydi a lalaki isut' idi ni
Elimelec, ti nagan ni asawana isut' idi ni
Noemi, ket ti nagan dagiti dua nğa annacna isuda idi ni Majalon ken ni Quelion,
Eufratitasda ti Belen ti Juda. Ket immayda iti daga ti Moab, ket nagnayonda
sadiay.
3 Ket ni Elimelec, nga asawa ni Noemi,
natay idi; ket isu natda, ken dagiti dua
nğa annacna a lallaki.
4 Ket isuda nanğalada idi iti agpaay
cadacuada nğa assawa cadagiti babbai ti
Moab; ti nagan ti maysa isut' idi ni
Orpa, ket ti nagan di sabali isut' idi ni
Rut: ket nagnaedda sadiay iti sanğapulo
a tawen.
5 Ket natayda met idi dagiti dua, da
Majalon ken Quelion; ket di babai
nabaybay-an idi cadagiti dua nğa annacna
ken di asawana.

6 Idin isu timmacder agraman cadagiti
manuganğna a babbai, tapno agsubli
coma manipud iti daga ti Moab: ta nanğegna idiay daga ti Moab no casano ti
pinanğsarunğcar idi ni Jehova iti ilina iti
panangtedna cadacuada iti taraon.
7 Ket rimmuar nanipud iti disso a nagyananna idi, ken dagiti dua a mamanuganğna kencuana; ket napanda iti dalan
a sumubli iti daga ti Juda.
8 Ket ni Noemi kinunana cadagiti dua
a manuganğna, Incayo, agsublicayo tunggal maysa cadacayo iti balay ni inana
ni Jehova agaramid coma ti caasi cadacayo, a cas inaramidyo cadagidi natay, ken
caniac.
9 Ni Jehova ipalubosna coma cadacayo
a macasaraccayo iti inaná, ti tunğgal maysa cadacayo idiay balay ni asawana. Sana
inagcan ida, ket isuda innğatoda ti timecda,
ket nagsanğitda.
10 Ket kinunada kencuana, Saan, no di
ket dacami makipagsublicaminto kenca iti
ilim.
11 Ket ni Noemi kinunana, Agsublicayo, annacco: apayá aya a mapancayto a
makicuyog caniac? adda pay laenğ aya
annacco a lallaki iti tianco, a mabalindanto coma nğa assawayo?
12 Agsublicayo annacco, incayo iti dalanyo; ta siac baketac unayen tapno
addaanac asawa. No siac cunac coma, Siac
addaanac iti inanama, no iti daytoy met
laenğ a rabii addaanac comat' asawa, ket
agpasnğayac met coma cadagiti annac a
lallaki;
13 ¿dacayo urayenyo coma ida aginğgat'
dadackelda? ¿agtaenğcayo coma gapu
itoy a di makiasawa? saan, annacco; ta
isu paladinğitennac iti adu a gapu cadacayo, ta ti ima ni Jehova rimmuar a maibusor caniac.
14 Ket isuda innğatoda ti timecda, ket
nagsanğitda manen: ket ni Orpa inagcanna ni catuganğanna; nğem ni Rut kimpet
kencuana.

15 Ket isu kinunana, Adtoy, ni abiratmo nagsubli iti ilina, ken iti diosna: agsublica ala a sumurot ken ni abiratmo.
16 Ket ni Rut kinunana, Dica coma
dawaten caniac a baybay-anca, ken agsubliac manipud iti isusurot kenca; ta sadinoman a papanam, innacto; sadinoman a
pagdagúsamto, agdagúsacto; ti ilim isuntot' ilic, ket ti Diosmo isuntot' Diosco;
17 sadinoman a pacatayam, matayacto,
ket sadiay maitabonacto: iti castoy ti
aramiden coma caniac ni Jehova, ken adadda pay, no ti uray ania no di laenğ
patay ti mamagsina cadata.
18 Ket idi nğa isu makitana a natibker
ti nakemna iti pannakicuyogna kencuana a
napan, inidianna nğa insao kencuana.

19 Iti casta isuda a dua napanda agingĝat' immayda iti Belen. Ket naaramid, nĝa idinto nĝa umayda iti Belen, nĝa amin ti ili nagderraaw a gapu cadacuada, ket *dagiti babbai* kinunada, ¿Isu daytoy ni Noemi?

20 Ket isu kinunana cadacuada: Didac coma naganen iti Noemi, naganendac iti Mara*; ta ti Mannacabalin-amin nagaramid a sipapait unay caniac.

21 Siac napanac idi a sipupunno, ket ni Jehova inyegnac manen nĝa ongnĝaonĝ iti balayco; apayapay naganendac iti Noemi, idinto ta ni Jehova namanecnec a maibusor caniac, ket ti Mannacabalin pinaladinĝitnac?

22 Iti casta nagsubli da Noemi, ken Rut a Moabita, a manugangna a kimmuyog kencuana, a nagsubli nanipud iti daga ti Moab: ket immayda iti Belen iti carugrugí ti panagapit iti cebada.

Ni Rut agbanban-a iti talon ni Booz. Ni Booz agaramid a sicacaasi kencuana.

2 Ni Noemi addaan idi iti maysa a cabagian ni asawana, lalaki a mannacabalin ken nasanicua, ti familia ni Elimelec; ket ti naganna isut' idi ni Booz.

2 Ket ni Rut a Moabita kinunana idi ken Noemi, Palubosannac coma ita a mapan iti away, ket agbanban-aac cadagiti dawdawa ti trigo iti malicudan daydiay a cadagiti matana macasaracac coma iti parabur. Ket isu kinunana kencuana kencuana, Anacco, inca.

3 Ket isu napan, ket immay, ket nagbanban-a idi talon iti licudan dagiti agani: ket ti gasatna naibatog iti paset ti talon a cucua ni Booz, a cafamilia idi ni Elimelec.

4 Ket, adtoy, ni Booz a naggapu iti Belen, ket kinunana cadagiti agan-ani, Ni Jehova adda coma cadacayo. Ket isuda simmunĝbatda kencuana, Ni Jehova bendicionannaca coma.

5 Idin ni Booz kinunana iti tagabuna a naicabil a palunĝo dagiti agani, Siasino ti akinbalasanĝ iti daytoy?

6 Ket ti tagabu a naicabil a palunĝo dagiti agani simmunĝbat idi ket kinunana, Isut' balasanĝ a Moabita a nakipagsubli idi ken Noemi nanipud iti daga ti Moab:

7 ket *ni Rut* kinunana, Agdawatac kenca, palubosannac coma nĝa agbanban-a, ken agummonĝ iti licudan dagiti agani iti baet dagiti binettec. Iti casta isu immay, ket nagtuloy laenĝ nanipud iti bigat aginĝganat' ita, malacsid nĝa isu nagyan iti apagbiit idiay balay.

8 Idin ni Booz kinunana ken Rut, ¿Dica denĝgen, anacco? dica mapan agbanban-a iti sabali a talon, dica coma lumabas manipud ditoy, no di ket agyanca ditoy a canayon iti sibay dagiti tagabuc a babbalasanĝ.

9 Bay-am a dagita matam agaddada coma iti talon a paganianda, ket sumurotca cadacuada: ¿diac imbilin aya cadagiti agtutubo a lallaki a didacanto sagiden? ket no mawawcanto, inca cadagiti caramba, ket uminumca iti danum a sinacdo dagiti agtutubo a lallaki.

10 Idin isu incul-obna ti rupana, ket nagrucob iti daga, ket kinunana kencuana, Apayapay a nacasaracac iti parabur iti imatanĝmo, a sica malasinnac, idinto a siac maysaac a gangannaet?

11 Ket ni Booz simmunĝbat ket kinunana kencuana, Isut' naipacaammo a naimbag caniac, amin daydi nĝa inaramidmo ken catuganĝam nanipud iti pannacatay di asawam; ken no casano ti pananĝbay-bay-am ken ni amam ken ni inam, ken ti daga a nacayanacam, nĝa immayca iti ili a dica amammo idi.

12 Ni Jehova gungunaanna coma ta aramidmo, ket ti maysa a napnec a gunguna maited kenca nĝa aggapu ken Jehova, a Dios ti Israel, nĝa iti baba dagiti paypayacna immayca nĝa agcamanĝ.

13 Ket *ni Rut* kinunana, Palubosannac coma, apoc, a macasarac iti parabur iti imatanĝmo; gaput ta liniwliwanac, ken gaput ta nagsaoca a siiimbag iti adipenmo a babai, nupay siac saanac a cas iti maysa la coma cadagiti babbalasanĝ a tagabum.

14 Ket ni Booz kinunana kencuana iti horas ti pannanĝan, Umadanica ditoy, ket manĝanca coma iti tinapay, ken isawsawmo ti isacmolmo iti sucá. Ket *ni Rut* nagtugaw idi iti abay dagiti aganani; ket inyawatda kencuana dagiti kinirog a bucbukel, ket nanĝan, ket napnec ket naglapusanan kencuana.

15 Ket idi a timmacder nĝa in agbanban-a, ni Booz imbilinna cadagiti agtutubo a lallakina, a kinunana, Bay-anyo daydiay nĝa agbanban-a uray iti tenĝnĝa dagiti binettec ket isut' dicay babainen coma.

16 Ket casta met nĝa ipuruacanyonto ti

---

* *Mara:* cayatna a saoen, *Kinapait.*

dadduma cadagiti binettec iti agpaay ken-
cuana, ket isut' baybay-anyo, ket bay-an-
yonto nḡa agbanban-a coma, ket isut' dicay
coma tubnḡaren.

17 Iti casta isu nagbanban-a idi talon
aginḡgana iti malem ; ket rinegnasna day-
di nḡa binanban-ana, ket isut' idi cas iti
maysa nḡa efa a cebada.
18 Ket isut' innalana, ket immay iti
ciudad ; ket ni catuganḡanna nakitana
daydi a binanban-ana : ket isu inyegna
met ket intedna kencuana daydi a natda
kencuana iti calpasan ti pannacabsogna.
19 Ket ni catuganḡanna kinunana ken-
cuana, Sadino ti nagbanban-aam ita nḡa
aldaw ? ¿ ken sadino ti nagtrabajoam?
bendito coma daydiay a nacailasin kenca.
Ket isu imbagana ken catuganḡanna day-
diay a nakipagtrabajonna, ket kinunana,
Ti nagan ti lalaki isu a nakipagtrabajoac
iti daytoy nḡa aldaw isut' Booz.
20 Ket ni Noemi kinunana ken ma-
nuganḡna, Isu comat' mabendicionan ken
Jehova, isu a dina inidian ti caasina uray
iti nabiag ken iti natay. Ket ni Noemi
kinunana kencuana, Ti lalaki isut' asideg
a cabagiantayo, maysa cadagiti asideg a
cabagiantayo.
21 Ket ni Rut a Moabita kinunana,
Wen, isu kinunana caniac, Sica agyancanto
a canayon agraman cadagiti agtutuboc a
lallaki, aginḡganat' magibusda amin ti
panagapitco.
22 Ket ni Noemi kinunana ken Rut
a manuganḡna, Nasayaat, anacco, a maki-
cuyogcanto a rumuar cadagiti tagabuna a
babbalasanḡ, ken tapno didaca masaracan
iti sabali a talon.
23 Iti casta nagyan iti asideg cadagiti
tagabu a babbalasanḡ ni Booz, nagbanban-
a aginḡgana iti panaggibus ti panagapit ti
cebada ken ti panagapit ti trigo ; ket isu
nakinaed ken catuganḡanna.

Ni Rut dawatenna ken Booz ti pana-
nḡaramidna iti bianḡ ti maysa
a cabagian.

3 Ket ni Noemi a catuganḡanna ki-
nunana kencuana, Anacco, ¿ diacto
agsapul ti inaná nḡa agpaay kenca, tapno
naimbag coma kenca ?
2 ¿ Ket ita saan nḡa isut' cabagianta ni
Booz, a dagiti tagabuna a babbalasanḡ sica
nakiaddaca idi ? Adtoy, isu agpatar-ap
iti daytoy a rabii iti cebada idiay pag-
taltagan.
3 Gapuna agdigosca, ken aglanaca ala,
ken icabilmo kenca dagiti cawcawesmo,
ket sumalogca iti pagtaltagan ; nḡem dican-
to agpadlaw iti *lalaki*, aginḡganat' malpas-
to a manḡan ken uminum.
4 Ket isunto, nḡa intono isu agidda
tandaanamto ti disso a pagiddaanna, ket
sumreccanto, ket lucasamto dagiti sacsa-
cana, ket agiddacanto ; ket isu ibagananto
kenca no ania ti aramidemto.
5 Ket *ni Rut* kinunana kencuana, Amin
dagiti cunaem aramidecto.

6 Ket simmalog iti pagtaltagan ket ina-
ramidna ti mayalubog iti amin daydi a ni
catuganḡanna imbilinna kencuana.
7 Ket idi a ni Booz nacacaan ken naca-
inum, ket ti pusona adda idi a sirarагsac,
napan nagidda iti maysa a punḡto ti penpen
ti bukel : ket isu immay a siiinayad unay,
ket linucasanna dagiti sacsacana, ket nagid-
da.
8 Ket naaramid idi iti tenḡnḡa ti rabii,
a di lalaki nagbutenḡ, ket timmaliaw;
ket, adtoy, ti babai nḡa adda idi a nagidda
cadagiti sacsacana.
9 Ket *ni Booz* kinunana, Siasinoca
ket isu simmunḡbat, Siac ni Rut nḡa
adipenmo : gapuna a yarpawmo ta cawesmo
iti adipenmo ; ta sicat' asideg a cabagian.
10 Ket isu kinunana, Benditaca coma
ken Jehova, anacco : ta sica imparparanḡa-
ranḡmo ti naimimbag a nakem iti naudu-
di a tunḡpal nḡem iti rugi, iti dica ipapan
isusurot cadagiti agtutubo a lallaki, a
nabacnanḡda man wenno napanḡlawda.
11 Ket ita, anacco, dica agbutenḡ ; ara-
midecto kenca ti isu-amin a cunaem ; ta
amin ti ciudad ti ilie ammona a sicat'
maysa a maicari a babai.
12 Ket ita isut' pudno a siac asidegac a
cabagian ; nupay casta adda sabali a caba-
gian nḡa asasideg nḡem siac.
13 Agtactacca iti daytoy a rabii, ket
isunto no bigat, a no daydiay tunḡpalen-
nanto kenca ti bianḡ ti maysa a cabagian,
naimbag; isut' bay-am nḡa agaramid iti
bianḡ ti maysa a cabagian : nḡem no isu
dinanto aramiden kenca ti bianḡ ti maysa
a cabagian, cas ni Jehova sibibiag, isunton
ti pananḡararamidco kenca ti bianḡ ti
maysa a cabagian : agiddaca aginḡgana iti
bigat.

14 Ket isu nagidda cadagiti sacsacana
aginḡgana iti bigat : ket isu bimmanḡon
iti sacbay a ti maysa a tao mabalinna nḡa
ilasin iti sabali a tao. Ta kinunana, Saan

coma a maammoan a ti babai immay idi iti pagtaltagan.
15 Ket kinunana kencuana, Yegmo ta cagaymo nğa adda kenca, ket isut' itayam; ket isu inatayana; ket *ni Booz* nangsucat iti innem a *casucat* a cebada, ket isut' incabilna kencuana: ket napan iti ciudad.
16 Ket idi a *ni Rut* immay ken catugangnanna, isu kinunana, ¿Asinoca, anacco? Ket isut' impalawagna amin daydi a di lalaki inaramidna kencuana.
17 Ket kinunana, Dagitoy innem a *casucat* a cebada intedna caniac; ta kinunana, Saanca a mapan nğa ongngaong ken ni catugangam.
18 Idin isu kinunana, Agtugawca a sitatalna, anacco, aginggat' maammoan coma no casano ti pannacatnag ti panggep; ta ti lalaki dinto agtalna, aginggat' maturposna ti panggep iti daytoy nğa aldaw.

Ni Booz subbotenna ti tawid ni Elimelec, ket asawaenna ni Rut. Ti pannacayanac ni Obed.

4 Ket ni Booz napan idi iti ruangan, ket nagtugaw kencuana sadiay: ket, adtoy, di asideg a cabagian, a ni Booz insaona, lumabas idi, kencuana kinunana, Nay, sica! dumagásca, tumugawca ditoy. Ket isu dimmagás, ket nagtugaw.
2 Ket isu nangala iti sangapulo a lallaki cadagiti lallacay ti ciudad, ket kinunana, Tumugawcayo ditoy. Ket isuda timmugawda.
3 Ket isu kinunana idi asideg a cabagian, Ni Noemi, isu a naggapu manen iti daga ti Moab, inlacona ti paset ti daga, a cucua idi ni cabsattayo nğa Elimelec:
4 ket siac napanunotco nğa ibatád kenca, a cunaec, Isut' gatangem iti saclang dagitoy a situtugaw ditoy, ken iti saclang dagiti lallacay ti ilic. No sica isut' subbotem, isut' subbotem: ngem no isut' dica subboten, iti casta ipalawagmo caniac, tapno isut' maammoac; ta awan ti sabali a mangsubbot kencuana malacsid kenca; ken siac iti calpasan kenca. Ket isu simmungbat, Siac isut' subbotecto.
5 Idin ni Booz kinunana, Iti met laeng aldaw a pananggatangmo iti talon iti ima ni Noemi, sica isut' rebbengmo met a gatangen ken Rut a Moabita, nğa asawa di natay, tapno ibangonmo coma ti nagan di natay iti rabaw ti tawidna.
6 Ket di asideg a cabagian kinunana, Isut' diac mabalin a subboten nğa agpaay caniac met laeng, tapno diac dadaelen ti tawidco met laeng: alaem kenca ti calintegac a pannubbot; diac mabalin a subboten.

7 Ket daytoy adda idi a *cadawyan* idi unana a tiempo idiay Israel iti maipapan iti panangsubbot ken iti maipapan iti panagsisinnulit, tapno pamasingked iti amin a panggep: ti maysa a tao suctoenna idi ti zapatosna, ket isut' itedna idi iti catulagna; daytoy isut' idi ti *wagas* ti pannacsi idiay Israel.
8 Iti casta di asideg a cabagian kinunana ken Booz, Isut' gatangem nğa agpaay kenca met laeng: ket isu sinuctona di zapatosna.
9 Ket ni Booz kinunana cadagiti lallacay, ken iti amin a tattao, Dacayo dacayto iti daytoy nğa aldaw dagiti sacsacsi, a ginatangco amin a cucua idi ni Elimelec, ken amin nğa adda idi ken ni Quelion ken ni Majalon, manipud iti ima ni Noemi.
10 Casta met ni Rut a Moabita, nğa asawa ni Majalon, ginatangco tapno isut' asawac, tapno bangonec ti nagan di natay iti rabaw ti tawidna, tapno ti nagan di natay saan coma a maputed iti tengnğa dagiti cacabsatna, ken iti ruangan ti lugarna: dacayo dagiti sacsacsi iti daytoy nğa aldaw.
11 Ket amin a tattao nğa adda idi ruangan, ken dagiti lallacay, kinunada, Dacami dagiti sacsacsi. Ni Jehova aramidenna coma ti babai a sumrec iti balaymo a cas ken Raquel ken cas ken Lea, isuda a dua idi dagiti namangon iti balay ni Israel: ket agaramidca a sitatacneng idiay Eufrata, ken sicat' madadayaw coma iti Belen:
12 ket ti balaymo isu coma ti cas iti balay ni Fares, nğa impasngay idi ni Tamar ken Juda, iti putot a ni Jehova itdennanto coma kenca gapu iti agtutubo a babai.

13 Iti casta ni Booz innalana idi ni Rut, ket nagbalin nğa asawana; ket *ni Booz* simrec kencuana, ni Jehova intedna kencuana ti panagsicug, ket nangipasngay iti maysa nğa anac a lalaki.
14 Ket dagiti babbai kinunada ken Noemi, Bendito ni Jehova, nğa iti daytoy nğa aldaw saan kenca a nangbaybay-a a dica addaan asideg a cabagian; ket madaydayaw coma ti naganna iti Israel.

15 Ket isu isunto kenca ti maysa a ma-
mapia iti biagmo, ken isunto ti manaraon
iti kinabaketmo; ta ti manugangmo, nga
agayat kenca, nga isut' naimimbag kenca
ngem iti pito nga annac a lallaki, nangi-
pasngay kencuana.
16 Ket ni Noemi innalana di ubing, ket
isut' impaiddana iti saclotna, ket nagbalin
a mangsisiwa kencuana.
17 Ket dagiti cacaarrubana a babbai
intedda kencuana ti maysa a nagan, a
kinunada, Adda maysa nga anac a lalaki a
nayanac ken Noemi; ket isuda impanagan-
da ti nagan nga Obed: Isu ti ama ni Jesse,
nga ama ni David.

18 Ket dagiti caputotan ni Fares isuda
dagitoy: ni Fares pinutotna ni Jesron,
19 ket ni Jesron pinutotna ni Ram,
ket ni Ram pinutotna ni Aminadab,
20 ket ni Aminadab pinutotna ni Naa-
son, ket ni Naason pinutotna ni Salmon,
21 ket ni Salmon pinutotna ni Booz, ket
ni Booz, pinutotna ni Obed,
22 ket ni Obed pinutotna ni Jesse, ket
ni Jesse pinutotna ni David.

TI UMUNA A LIBRO NI

SAMUEL.

Ni Anna nga asawa ni Elcana mauy-uyaw iti kinalupesna. Agdawat iti Dios iti maysa nga anac a lalaki. Mayanac ni Samuel.

1 Adda idi maysa a lalaki ti Ramataim ti
Sofim ti caturodan ti Efraim, a nanagan
Elcana, nga anac a lalaki ni Jeroboam,
nga anac a lalaki ni Elio, nga anac a lala-
ki ni Tou, nga anac a lalaki ni Sof, maysa
nga Efraimita:
2 ket addaan idi iti dua nga assawa; ti
nagan ti maysa isu idi ni Anna; ket ti
nagan di sabali Fenenna: ket ni Fenenna
addaan idi iti dua nga annac a lallaki,
ngem ni Anna awanan idi iti anac.
3 Ket sumang-at idi daytoy a lalaki iti
tinawentawen, manipud iti ciudadna tap-
no agcararag ken agdaton ken Jehova
dagiti buybuyot idiay Silo: isu nga yan
idi dagiti dua nga annac ni Eli, da Ofni
ken Finees a sassacerdote ni Jehova.
4 Ket idi nga immay iti aldaw, a ni
Elcana nagidaton, intedna ken Fenenna
nga asawana, ken cadagiti amin nga annac-
na a lallaki ken babbai, dagiti apágda:
5 ngem ken Anna intedna ti dua nga
apág; ta isu ayayatenna idi ni Anna, ngem
ni Jehova pinunitanna idi ti tianna.
6 Ket ti casalisalna isut' kinaritna a
nacaro a pinangpapulcocna, ta ni Jehova
pinunitanna idi ti tianna.
7 Ket gaput ta inaramid *ni Elcana* ti
casta iti tunggal tawen; idi simmang-at
ni Fenenna iti balay ni Jehova, isu kina-
ritna a casta *ni Anna* isut' gapuna nga isu
agsangsangit idi, ken saan a mangan.
8 Ket ni Elcana nga asawana kinunana
kencuana, Anna, apayapay nga agsangitca?
Ken apayapay a dica mangan? Ket
apayapay nga agladingit ta pusom? Sa-
anac aya a naimimbag kenca ngem cadagi-
ti sangapulo nga annac a lallaki?

9 Iti casta timmacder ni Anna iti calpa-
san ti pannanganda ken yiinumda idiay Si-
lo. Ket ni Eli a sacerdote adda idi a si-
tutugaw iti rabaw ti tugawna iti denna
ti baotec ti ruangan ti templo ni
Jehova.
10 Ket *ni Anna* adda idi iti kinapait
ti cararua, ket nagcararag ken Jehova,
ket nagsangit iti nacaro unay.
11 Ket nagaramid iti cari, a kinunana,
O Jehova dagiti buybuyot, no kitaem
coma ti kinaay-ay-ay ti adipenmo a babai,
ket lagipennac coma ken dica malipatan ti
adipenmo a babai, no di ket mangtedca
coma iti adipenmo a babai ti anac a lalaki,
siac isunto ti idatonco ken Jehova cadagiti
amin nga aldaw ti panagbiagna, ket dinto
umuli ti pangiskis iti rabaw ti olona.

12 Ket naaramid idi nga isu agcacara-
rag idi iti sango ni Jehova, ni Eli isut'
kitkitaenna di ngiwatna.
13 Ngem ni Anna agsasao idi iti pusona,
ket dagiti laeng bibigna ti naggaraw, ket
saan idi a mangeg ti timecna; isut' gapuna
a ni Eli impagarupna nga isu nabartec idi.
14 Ket kinuna kencuana ni Eli, ¿ Aging-
gat' caano ti caaddamto a nabartec? idiam
ta aracmo kenca.
15 Ket ni Anna simmungbat ket kinu-
nana, Saan, apoc, siac maysaac a babai a
naladingit ti espirituna: diac imminum
iti arac wenno iti naingel nga inumen, no
di ket imbucbucco ti cararuac iti sango ni
Jehova.
16 Dica coma ibilang ti adipenmo a
maysa a babai a dakes, ta iti kinawadwad
ti ladingitco ken ti unnoyco nagsaoac
agingga ita.
17 Idin ni Eli simmungbat ket kinuna-
na, Inca a sitatalna; ket ti Dios ti Israel
itedna coma kenca ti dawatmo a dinawat-
mo kencuana.
18 Ket isu kinunana, Macasarac coma
ti adipenmo a babai ti parabur iti saclang-
mo. Ket nagawid di babai, ket nangan;
ket ti rupana saan idin a *silaladingit.*

19 Ket bimmangonda a nasapa iti bigat,
ket nagcararagda iti sango ni Jehova, ket
nagsublida, ket immayda iti balayda idiay
Rama. Ket ni Elcana tinignayna ni

Anna nğa asawana a babai, ket ni Jehova Immagip kencuana;

20 ket naaramid nğa idi natungpal ti tiempo ni Anna nagsicog, ket impasnğayna ti maysa nğa anac a lalaki; ket ingaládna ti nagan a Samuel, *a kinunana,* Gaput ta isut' dinawatco ken Jehova.

21 Ket ni lalaki nğa Elcana ken amin a balayna simmanğ-atda a manğirucbab ken Jehova ti daton a tinawentawen, ken di carina.

22 Nğem ni Anna saan a simmanğ-at; no di ket kinunana ken asawana, *Siac diacto sumanğ-at* aginğgat' di mapusot ti ubinğ; ket iti casta ipanconto, tapno *ti ubinğ* agparanğ coma iti saclanğ ni Jehova, ken agbati coma idiay iti agnanayon.

23 Ket ni Elcana nğa asawana kinunana kencunana, Aramidem ti pagarupem a naimbag; agbatica aginğga iti panangpusotmo kencuana; isuna laenğ a ni Jehova pasinğkedanna coma ti saona. Iti casta nagbati di babai, ket tinarakenna di anacna a lalaki, aginğgana iti panangpusotna kencuana.

24 Ket calpasan nğa isut' pinusotna idi, isut' incuyogna kencuana, agraman tallo a baca, ken maysa nğa efa ti bellaay ken sanğasupot a lalat nğa arac, ken isut' inyegna iti balay ni Jehova idiay Silo, ket di ubinğ a lalaki bassit *pay laenğ* idi.

25 Ket pinatayda *ti* baca, ket inyegda di ubinğ ken Eli.

26 Ket kinunana, O, apoc, cas sibibiag, ta cararuam, apoc, siac daydi babai a timmacder idi ditoy iti dennam nğa agcarcararag ken Jehova.

27 Gapu itoy nğa ubinğ nagcararagac ket ni Jehova intedna caniac ti dawatco a dinawatco kencuana.

28 Isu met ti gapuna nğa isut' impulanğco ken Jehova; cadagiti amin nğa aldaw ti panagbiagna coma cucuanto ni Jehova. Ket nagcararag idiay ken Jehova.

Ti cararag ni Anna. Ti basol dagiti annac a lallaki ni Eli. Ni Eli tubnğarennna ida. Maysa a padto a maibusor iti balay ni Eli.

2 Ket ni Anna nagcararag, ket kinunana,
Ti pusoc agrag-o ken Jehova;
Ti sarac maitan-oc ken Jehova;
Ti nğiwatco mapadackel iti rabaw dagiti cabusorco;
Agsipud ta agragsacac iti panangisalacanmo.
2 Awan ti nasantoan a cas ken Jehova
Ta awan iti lacsidmo,
Awan met ti uray ania a bato a cas iti Diosmi.
3 Dicay agsaon iti casta unay a sipapalanğuad;
Dicay coma palubosan a rumuar ti kinapusonğ cadagiti nğiwatyo;
Ta ni Jehova isut' Dios ti pannacaammo,
Ket gapu kencuana dagiti aramid nagantinğda.
4 Dagiti pána dagiti mamainğel a lallaki mabunğtolda;
Ket dagiti maitibcol mabaricsanda iti kinapigsa.
5 Dagiti nabsog idi nanğabanğda gapu iti taraon;
Ket isuda a nabisinan simmardenğda nğa agbisin:
Wen, ti lupes nanğyanac iti pito;
Ket isu nğa addaan idi iti adu nğa annac mapacsuyan a mabannog.
6 Ni Jehova isut' manğpapátay, ken mamagbiag:
Isu ipababana aginğga iti Tanem, ken ipanğatona.
7 Ni Jehova isut' mamapanğlaw, ken mamabacnanğ:
Isut' manğipababa, ken ti manğinğato met.
8 Isu patacderenna ti napanğlaw manipud iti tapoc,
Ket inğatona ti addaan pacasapulan manipud iti kinarugit,
Tapno pagtugawenna ida agraman cadagiti principes,
Ken agtawidda iti trono ti gloria:
Ta dagiti monmon ti daga cucua ida ni Jehova,
Ket insaadna ti lubonğ iti rabawda.
9 Isu aywanannanto dagiti saca dagiti sasantona,
Nğem ti managdacdakes mapaulimecto iti kinasipnğet;
Ta gapu iti pigsa awanto ti tao a manğrimbaw.
10 Dagiti makisusic ken Jehova maburburacdanto;
Sadi lanğit isu aggorroodto a maibusor cada[illegible]da:
Ni Jehova ocomennanto dagiti unğto ti daga;
Ket itdennanto ti pigsa iti arina,
Ket itan-ocnanto ti sara ti sinapsapoanna.
11 Ket ni Elcana napan iti balayna

idiay Rama. Ket ti ubing nagannong
ken Jehova iti sango ni Eli a sacerdote.

12 Ngem dagiti annac a lallaki ni Eli
isuda nacas-angda a tattao idi; isuda dida
ammo idi ni Jehova.
13 Ket ti cadawyan dagiti sacerdote iti
ili isu idi, a no uray asino a tao ti nangi-
datag iti daton, ti tagabu ti sacerdote
immay, idi a ti lasag malinglingta, agra-
man iti maysa a pangadaw iti lasag a tallo
ti ngipenna iti imana;
14 ket isut' imbagsolna iti uneg ti
parioc, wenno dongdong, wenno caldero,
wenno táyab; isu-amin a maingato ti
pangadaw ti lasag ti sacerdote alaen-
na idi. Casta ti inaramidda idi idiay
Silo cadagiti amin nga Israelita nga umay
idi sadiay.
15 Wen, iti sacbay ti panangpuurda iti
taba, ti tagabu ti sacerdote umay idi, ket
cunana idi tao nga agidaton, Mangtedca
iti lasag a tonoen a maipaay iti sacerdote;
ta isu dinto mangala kenca iti lasag a
naluto, no di naáta.
16 Ket no ti tao cunana idi kencuana,
Didanto curangan a puuran ti taba nga
umuna, saca mangala iti caadu a cas cali-
caguman ti cararuam; iti casta sumungbat
idi, Saan, no di ket isut' itedmo caniac
ita: ket no saan, isut' alaecto iti pigsa.
17 Ket ti basol dagiti agtutubo a lallaki
dackel unay idi iti sango ni Jehova; ta
dagiti lallaki laisenda idi ti maidaton ken
Jehova.

18 Ngem ni Samuel nagannong iti sango
ni Jehova, idinto nga ubing, a nabaricsan
iti maysa nga efod a lienzo.
19 Maysa pay ni inána isut' inyarami-
danna iti bassit a lambon, ket isut' yegna
idi iti tinawentawen, idi isu sumang-at a
makicuyog ken ni asawana nga in mangida-
tag iti daton a tinawen.
20 Ket ni Eli binendicionanna ni Elca-
na ken ni asawana, ket kinunana, Ni
Jehova itedna ti putot itoy a babai a mai-
paay iti dawat nga isu dinawatna ken
Jehova. Ket isuda napanda iti pagtaeng-
anda met laeng.
21 Ket ni Jehova sinarungcaranna ni
Anna, iti casta a nagsicug, ket nangyanac
iti tallo nga annac a lallaki ken dua nga
annac a babbai. Ket ni ubing a Samuel
dimmackel iti sango ni Jehova.

22 Ni Eli lacayen unay idi; ket nan-
gegna amin nga inaramid dagiti annac-
na a lallaki iti amin nga Israel, ken no
casano ti pannakicaiddada cadagiti babbai
nga agannong idi iti ruangan ti tolda
ti gimong.
23 Ket isu kinunana cadacuada, Apaya-
pay nga aramidenyo dagita cacasta a
banag? ta mangegco dagiti dakes nga ara-
midyo iti amin daytoy nga ili.
24 Saan, annacco; ta isut' saan a naim-
bag a damag a mangegco: dacayo paglab-
singenyonto ti ili ni Jehova.
25 No ti maysa a tao agbasol a maicani-
was iti sabali, ti Dios isut' ocomennanto:
ngem no ti maysa a tao agbasol iti maica-
niwas ken Jehova, ¿asinonto ti mangidaw-
dawat kencuana? Nupay casta isuda dida
impangpangag ti timec ni amada, agsipud
ta ni Jehova pinanggepna ida a papatayen.
26 Ket ni ubing a Samuel dimmackel,
ken immadu kencuana ti parabur ni Jeho-
va, ken dagiti tattao a padapada.

27 Ket immay idi ti maysa a lalaki ti
Dios ken Eli, ket kinunana kencuana,
Castoy ti kinuna ni Jehova, Saanac aya a
nagpalgac iti balay ni amam, idi addada
idiay Egipto *iti pannacaadipen* iti balay ni
Faraon?
28 ket saan aya nga isut' pinilic cada-
giti isu-amin a caputotan ti Israel tapno
isu coma ti sacerdote, nga umuli iti
altarco, a mangpuur iti incienso, a mangi-
cawes iti maysa nga efod iti saclangco?
Ket saanco aya nga inted iti balay ni
amam dagiti amin a daton a maaramid iti
apuy dagiti annac ti Israel?
29 Apayapay a cusayanyo ti sacrificioc
ken ti datonco, nga imbilinco idi iti pag-
taengac; ket padayawam dagiti annacmo
a nangnangrona ngem siac, nga ilucmegyo
dagiti cangronaan dagiti amin a daton ti
Israel nga ilic?
30 Gapuna a ni Jehova a Dios ti Israel
cunana, Pudno a kinunac a ti balaymo,
ken ti balay ni amam, magnada coma nga
agnanayon iti saclangco: ngem ni Jehova
cunana, Isut' adayu coma caniac; ta dagi-
diay a mangdayaw caniac dayawecto, ket
dagidiay a manglais caniac mapatgandanto
a silalaca unay.
31 Adtoy, dagiti aldaw umayda, a put-
decto ta tackiagmo, ken ti tackiag ti balay
ni amam, tapno awanto ti uray maysa a
lacay iti balaymo.
32 Ket kitaemto ti panangparigat ti
pagnaedac, iti amin a kinabacnang a *ti
Dios* itdennanto iti Israel: ket awanto ti

uray maysa a lacay iti balaymo iti agna-
nayon.
33 Ket ti lalaki kenca, a diacto ipusay
iti altarco, isunto ti mangrunaw cadagiti
matam, ken mangliday ita pusom; ken
amin nga annac ti balaymo mataydanto iti
sabong dagiti tawenda.
34 Ket daytoy isunto ti pagilasinan
kenca, a mapasamacto cadagiti dua nga
annacmo, da Ofni ken Finees: iti maymay-
sa nga aldaw isuda mataydanto a dua.
35 Ket patacderecto caniac ti maysa a
matalec a sacerdote, nga aramidennanto ti
mayabuloy iti daydiay nga adda iti pusoc
ken iti nakemco; ket isut' ipatacderacto
iti maysa a namayengmeng a balay; ket
isu agpagnanto iti saclang ti sinapsapoac
iti agnanayon.
36 Ket maaramidto, a tunggal maysa a
mabaybay-an iti balaymo umayto ken
agtamedto kencuana gapu iti sangcapisi a
pirac ken sangabukel a tinapay, ken cuna-
nanto, Icabilnac, dawatec kenca, iti maysa
cadagiti annong dagiti sacerdote, tapno
macacaanac coma iti sangcapisi ti tinapay.

Ti naminpat a panangayab ti Dios ken Samuel. Naipacdaar ti dusa ni Eli. Ni Samuel nabigbig a mammadto ti Apo iti amin nga Israel.

3 Ket ni ubing a Samuel nagannong idi
ken Jehova iti sango ni Eli. Ket ti
sao ni Jehova napateg idi cadagidi nga
aldaw; awan idi ti masansan a sirmata.
2 Ket naaramid iti daydi a tiempo, idi
a ni Eli adda a nagidda idi lugarna (ket
dagiti matana nangrugida a cumudrep, iti
casta a dina mabalin idi ti cumita).
3 Ket ti pagsilawan ti Dios saan pay a
naiddep, ket ni Samuel nagidda idi *a
maturog,* idi templo ni Jehova, isu nga
yan idi ti lacasa ti Dios;
4 a ni Jehova inayabanna ni Samuel;
ket isu simmungbat, Adtoyac.
5 Ket isu timmaray aginggа ken Eli,
ket kinunana, Adtoyac; ta sica inayaban-
nac. Ket isu kinunana, Diac immayab;
agiddaca manen. Ket isu napan ket
nagidda.
6 Ket ni Jehova immayab pay manen,
Samuel. Ket ni Samuel bimmangon ket
napan ken Eli, ket kinunana, Adtoyac;
ta sica inayabannac. Ket isu simmungbat,
Diac immayab, anacco; agiddaca manen.
7 Ngem ni Samuel dina pay laeng ammo
idi ni Jehova, awan met pay laeng idi ti
sao ni Jehova a naipaltiing kencuana.
8 Ket ni Jehova inayabanna manen ni
Samuel iti maicatlo a dáras. Ket isu
bimmangon ket napan ken Eli, ket kinu-
nana, Adtoyac; ta sica inayabannac. Ket
ni Eli naawatanna a ni Jehova ti nangayab
idi ubing.
9 Gapuna a ni Eli kinunana ken Samuel,
Inca, agiddaca; ket isunto no isu ayaban-
naca, a sica saoemto, Agsaoca, Jehova; ta
ti adipenmo dengggenna. Iti casta ni
Samuel napan ket nagidda idi lugarna.

10 Ket ni Jehova immay ket nagintec,
ket immayab a cas cadagidi sabali a dáras,
Samuel, Samuel. Idin ni Samuel sim-
mungbat, Agsaoca; ta ti adipenmo deng-
genna.
11 Ket ni Jehova kinunana ken Samuel,
Adtoy, siac mangaramidacto iti maysa a
banag iti Israel, nga ti dua a lapayag ti
uray asinoman a macangeg agbibinegdanto.
12 Iti daydiay nga aldaw aramidecto a
maibusor ken Eli amin nga insaoc a
maipapan iti balayna, manipud iti pang-
rugian aginggа met laeng iti pagtungpalan.
13 Ta insaoc kencuana nga ocomecto ti
balayna a maipaay iti agnanayon, gapu iti
kinadangkes nga ammona idi; agsipud ta
dagiti annacna a lallaki inyegda ti
maysa a lunód cadacuada met laeng, ket
isu dina ida tinubngar.
14 Ket gapuna nga insapatac iti balay
ni Eli, a ti kinadangkes ti balay ni Eli
saanto a magugoran iti sacrificio wenno
daton iti agnanayon.

15 Ket ni Samuel nagidda aginggа iti
bigat, ket linuctanna dagiti ruangan ti
balay ni Jehova. Ket ni Samuel nagbu-
teng a nangibatad ken Eli idi sirmatá.
16 Idin ni Eli inayabanna ni Samuel,
ket kinunana, Samuel, anacco. Ket isu
simmungbat, Adtoyac.
17 Ket isu kinunana, Ania a banag day-
diay a *ni Jehova* insaona kenca? Dawatec
kenca nga isut' dica ilimed caniac: ti Dios
aramidenna kenca ti casta, ken adadda
pay met coma, no sica ilimedmo coma
caniac ti uray aniaman cadagiti amin a
banag nga insaona kenca.
18 Ket ni Samuel imbagana kencuana
tunggal maysa, ket awan a pulos ti inli-
medna kencuana. Ket isu kinunana, Isu
ni Jehova: aramidenna coma ti ipagarup-
na a naimbag.

19 Ket ni Samuel dimmackel, ket ni
Jehova adda idi kencuana, ket dina impa-

lubos a matnag iti daga ti uray no maysa
cadagiti saona.
20 Ket amin nga Israel manipud Dan
agingga met laeng iti Beer-seba, binigbig-
na a ni Samuel *isu* idi ti napasingkedan a
mammadto ni Jehova.
21 Ket ni Jehova nagparang manen
kencuana idiay Silo: ta ni Jehova nagpal-
gac ken Samuel idiay Silo iti pannacaara-
mat ti sao ni Jehova.

*Dagiti Filisteos parmekenda ti Israel ket ala-
enda ti lacasa. Ipapatáy da Eli ken
ti manugangna a babai.*

4 Ket ti sao ni Samuel immay iti amin
nga Israel. Ti Israel rimmuar a ma-
kigubat cadagiti Filisteos, ket nagpacarso
iti abay ti Eben-ezer: ket dagiti Filisteos
nagpacarsoda idiay Afec.
2 Ket dagiti Filisteos incabilda ti bag-
bagída iti ornos *ti gubat* a maibusor iti
Israel: ket idi nga isuda nagrarangepda iti
gubat, ti Israel nacabil idi iti sango dagiti
Filisteos; ket isuda nangpatayda iti buyot
idiay away iti aguppat a ribu a tao.
3 Ket idi a dagiti tattao immay iti
pacarso, dagiti lallacay ti Israel kinunada,
Apayapay a kinabilnacami ita nga aldaw
iti sango dagiti Filisteos ni Jehova?
Alaentayo coma ti lacasa ti tulag ni Jeho-
va manipud Silo agingga cadatayo, tapno
umay coma cadatayo, ket isalacannatayo
iti ima dagiti cabusortayo.
4 Iti casta dagiti tattao nagbaonda idiay
Silo; ket inyegda manipud idiay ti lacsa
ti tulag ni Jehova dagiti buybuyot, nga
agsaad *iti ngato* ti kerubin: ket dagiti
dua nga annac ni Eli, da Ofni ken Finees
addada idi idiay agraman ti lacasa ti tulag
ti Dios.

5 Ket idi a ti lacasa ti tulag ni Jehova
immay iti pacarso, isu-amin nga Israel
dimmir-i iti natbag a dir-i, iti casta nga
ti daga nagcalangugan.
6 Ket idi a dagiti Filisteos nangngegda
ti aweng ti dir-i, isuda kinunada, Ania ti
caipapanan ti aweng daytoy natbag a dir-i
iti pacarso dagiti Hebreo? Ket isuda na-
awatanda a ti lacasa ni Jehova dimteng
iti pacarso
7 Ket dagiti Filisteos nagbutengda, ta
isuda kinunada, Ti Dios immay iti pacarso.
Ket isuda kinunada, ¡Asitayopay! Ta uray
idi caano saan a napasamac ti casta a
banag.
8 ¡Asitayopay! ¡asino ti mangisalacan-
to cadatayo iti ima dagitoy mannacaba-
lin a didios! Dagitoy isuda dagiti didios
a nangcabil idi cadagiti Egipcios iti amin
a kita dagiti didigra idiay let-ang.
9 Pumigsacayo, aglallalakicayo, O Fi-
listeos, tapno dicay agbalin nga adipen
cadagiti Hebreo, a cas iti panagbalinda idi
cadacayo: aglallalakicayo ket makigubat-
cayo.
10 Ket dagiti Filisteos nakigubatda,
ket ti Israel nacabil idi, ket isuda nag-
tarayda tunggal lalaki aginggat' toldana:
ket adda idi maysa a dackel unay a pa-
nagpapatay; ta idiay napasag iti Israel ti
tallopulo a ribu a tao a magmagna.
11 Ket ti lacasa ti Dios naala idi; ket
dagiti dua nga anac ni Eli, da Ofni ken
Finees, napapatayda idi.

12 Ket timmaray ti maysa a lallaki ti
Benjamin a naggapu iti buyot, ket immay
idiay Silo iti daydi met la nga aldaw,
agraman cadagiti cawcawesna a narayray,
ket sidadaga iti rabaw ti olona.
13 Ket idi a dimteng, adtoy, ni Eli ag-
tutugaw idi iti rabaw ti tugawna idi igid
ti dalan nga agwanwanawan; ta ti pusona
agpigpigerger idi a gapu iti lacasa ti
Dios. Ket idi a ti lalaki dimteng iti ciudad
ket isut' sinaona, amin a ciudad nagickis.
14 Ket idi a ni Eli nangegna ti aweng
ti panagickis, isu kinunana, ania ti cai-
papanan ti aweng daytoy a gulogulo? Ket
di lalaki nagdarás, ket immay ket sinaona
ken Eli.
15 Ni Eli agtawen idi iti siam a pulo
ket walo a tawen; ket dagiti matana
nacullaapanda idi, iti casta nga isu dina
mabalin idi ti cumita.
16 Ket di lalaki kinunana ken Eli,
Siac daydiay nga immay a naggapu iti
buyot ken nagtaray ita nga aldaw a nag-
gapu iti buyot. Ket isu kinunana, Ania
ti napasamac, anacco?
17 Ket isu a nangyeg cadagiti dam-
damag simmungbat ket kinunana, Ti Is-
rael nagtaray manipud iti sango dagiti
Filisteos, ken idiay met adda idi maysa a
dackel a panagpapatay cadagiti tattao,
ken dagiti dua nga annacmo met, da Ofni
ken Finees, natayda, ken ti lacasa ti Dios
naala.
18 Ket naaramid, idinto nga isu nasari-
tana ti maipapan iti lacasa ti Dios, a *ni Eli*
naliad a natnag idi tugawna idi sikigan ti
ruangan; ket ti teltelna naburac, ket
natay: ta isu idi ti maysa a lacay a tao,

ken nadagsen ket isu inocomanna idi ti
Israel iti uppat a pulo a tawen.

19 Ket ti manugangña a babai, nga
asawa ni Finees, masicog idi, a dandani
agpasngay: ket idi a nangegna dagiti dam-
damag a ti lacasa ti Dios naala idi, ken ni
catugangañanna a lalaki ken ni asawana
natayda, isu nagrucub ket nagpasngay idi;
ta ti panagpasicalna dimmagensen ken-
cuana.
20 Ket iti tiempo ti ipapatáyna dagiti
babai nga agtatacder iti dennana kinunada
kencuana, dica agbuteng; ta sica nang-
yanacca iti maysa a lalaki. Ngem isu
saan a simmungbat, isut' dina inimdengan.
21 Ket isu ninaganna di anacna iti
Icabod*, a kinunana, Ti dayag napapanaw
iti Israel; agsipud ta ti lacasa ti Dios
naala, ken gapu *iti ipapatây* ni catuga-
ngañanna a lalaki ken ni asawana.
22 Ket isu kinunana, Ti dayag napapa-
naw iti Israel: ta ti lacasa ti Dios naala.

Ti lacasa idiay balay ni Dagon. Dagiti ciudad dagiti Filisteos naparigatda.

5 Ket dagiti Filisteos innalada ti lacasa
ti Dios, ket isut' inyegda manipud
Eben-ezer agingga iti Asdod.
2 Ket dagiti Filisteos innalada ti lacasa
ti Dios, ket isut' inyegda iti uneg ti balay
ni Dagon, ket isut' insaadda iti denna ni
Dagon.
3 Ket idi a dagiti tagá Asdod bimma-
ngonda a nasapa iti bigat, adtoy, ni Dagon
natnag idi a napacleb iti daga iti sango ti
lacasa ni Jehova. Ket isuda innalada ni
Dagon, ket isut' insaada idi lugarna ma-
nen.
4 Ket idi nga isuda bimmangonda a nasa-
pa iti sumaruno a bigat, adtoy, ni Dagon
natnag a napacleb iti daga iti sango ti
lacasa ni Jehova; ket ti olo ni Dagon ken
dagiti dua a dacolap dagiti im-mana
addada a naputed iti dapian *ti ruangan;*
isuna laeng *ti cadaclan ti bagí* ni Dagon ti
nabati kencuana.
5 Gapuna a dagiti sacerdote ni Dagon,
ken amin dagiti sumrec iti balay ni Dagon,
dida baddeken ti dapian ti ruangan ni
Dagon idiay Azoto agingga itoy nga
aldaw.

6 Ngem ti ima ni Jehova nadagsen idi
cadacuada idiay Azoto ket dinadaelna ida,
ket kinabilna ida cadagiti busali, idiay
Azoto met laeng ken cadagiti beddengna.
7 Ket idi a makita daytoy dagiti tattao
ti Azoto ti casta idi, kinunada, Di coma
makipagtaeng cadatayo ti lacasa ti Dios
ti Israel: ta ti imana nadagsen cadatayo
ken iti rabaw ni diostayo a Dagon.
8 Ket nagbaonda nga inurnong cadacua-
da met laeng dagiti amin nga appoen
dagiti Filisteos, ket kinunada, Ania ti
aramidentayo iti maipapan iti lacasa ti
Dios ti Isaael? Ket isuda simmungbatda:
Mayallatiw coma ti lacasa ti Dios ti Israel
idiay Get. Ket inyallatiwda *idiay* ti
lacasa ti Dios ti Israel.
9 Ket isu idi a calpasan ti panangyal-
latiwda, ti ima ni Jehova naibusor iti
ciudad iti dackel a pannacariribuc: a kina-
bilna dagiti tattao iti ciudad iti bassit
man ken dackel; ket dagiti bosbosali
rimmuar cadacuada.
10 Iti casta imbaonda ti lacasa ti Dios
idiay Accaron. Ket naaramid, idi a ti
lacasa ti Dios immay idiay Accaron, a
dagiti Accaronitas imkisda, a kinunada,
Isuda inyegda ti lacasa ti Dios ti Israel
cadatayo, tapno papatayendatayo ken ti
ilitayo.
11 Gapuna a nagbaonda, ket pinaor-
nongda amin nga appoen dagiti Filisteos,
ket kinunada, Ibaonyo ti lacasa ti Dios ti
Israel, ket mapan coma man met laengen
iti lugarna met laeng, tapno dinacam
coma papatayen, ken ti ilimi. Ta adda
idi macappatay a pannacariribuc iti isu-
amin a ciudad; ti ima ti Dios nadagsen
unay idi idiay.
12 Ket dagiti tattao idi a saan a natay
nacabilda idi cadagiti bosbosali; ket ti
ickis ti ili ngimmato agingganat' sadi
langit.

Dagiti Filisteos isublida ti lacasa a ma-pacuyogan cadagiti datonda. Ti lacasa maipan idiay Betsemes, ket ti Betsemes nadidigra.

6 Ket ti lacasa ni Jehova nagyan idi iti
daga dagiti Filisteos iti pito a bulan.
2 Ket dagiti Filisteos inayabanda dagiti
sacerdote ken dagiti mammadles, a ki-
nunada, Anianto aya ti aramidenmi iti
lacasa ni Jehova? ipalawagyo cadacami
no casano ti panangisubliminto kencuana
iti lugarna.
3 Ket isuda kinunada, No dacayo iba-
onyo ti lacasa ti Dios ti Israel, isut' dicay

---

* *Icabod:* cayatna a saoen, *Awan ti da-yag.*

ibaon nga ongngaong; no di ket di agcurang
a supapacanyo kencuana ti maysa a daton
iti salungasing: iti casta dacayo maim-
bagancayonto, ket maipacaammonto cada-
cayo no apayapay a ti imana saan a
naisina cadacayo.
4 Idin kinunada, Anianto a daton iti
salungasing isu nga isupapacminto ken-
cuana? Ket isuda kinunada, Lima a
sinan-bosbosali a balitoc, ken lima a sinan-
marabutit a balitoc, *a mayanatup cadagiti*
bilang dagiti appoen dagiti Filisteos; ta
maysa a didigra ti nagyan idi cadacay
amin, ken cadagiti appoenyo.
5 Gapuna a mangaramidcayo cadagiti
ladladawan dagiti bosbosaliyo, ken lad-
ladawan dagiti marabutityo nga agdadael
iti daga; ket dacayo mangtedcayto iti
dayaw iti Dios ti Israel: bareng no pag-
lag-anannanto ti imana cadacayo, ken ca-
dagiti isu-amin a didiosyo, ken iti isu-
amin a dagayo.
6 Apayapay ngarud a patangkenenyo
dagita pusoyo, a cas cadagiti Egipcios ken
ni Faraon pinatangkenda idi dagiti pu-
soda? Idi nga isu nagaramid a nacascas-
daaw unay iti tengngada, dida aya pinalu-
busan ti ili a napan, ket isuda pimmanaw-
da?
7 Gapuna ita mangalacayo ken mang-
saganacayo iti maysa a carison a baro, ken
dua a baca nga agpasuso, isuda a di pay
inayan ti sangol: ket isangolyo dagiti baca
iti carison, ket alaenyo manipud cadacua-
da dagiti urbonda:
8 ket alaenyo ti lacasa ni Jehova ket
isut' idisso iti rabaw ti carison; ket icabilyo
dagiti alicamen a balitoc, nga isupapacyo
kencuana a maipaay a daton iti salunga-
sing, iti maysa a caja iti sikiganna; ket isut'
ibaonyo iti dalan, tapno mabalinna ti
mapan.
9 Ket kitaenyo; no isu sumang-at iti
dalan ti beddengna met laeng nga agpa-Bet-
semes, isu ngarud ti nangaramid cadatayo
itoy a dackel a dakes: ngem no saan, am-
moentayto ngarud a saan a ti imana ti
nangcabil cadatayo; gasat laeng ti napasa-
mac cadatayo.
10 Ket dagiti lallaki inaramidda a casta,
ket nangalada iti dua a baca nga agpasuso,
ket insangolda ida idi carison, ket impupoc-
da dagiti urbonda iti pagtaengan;
11 ket incabilda iti rabaw ti carison di
lacasa ni Jehova, ken di caja agraman
cadagiti sinan-marabutit a balitoc ken da-
giti ladawan dagiti bosbosalida.
12 Ket dagiti baca nagnada iti nalinteg
dalan nga agpa-Betsemes; isuda tinalunt-
onda di napatac a dalan, nga agem-emmac-
da idi a magmagnada, ket dida simmiasi iti
sikig a canawan wenno catigid; ket dagiti
appoen dagiti Filisteos simmurotda cada-
cuada agingga iti beddeng ti Betsemes.
13 Ket dagiti tagá Betsemes agananida
idi iti trigoda idi lobong; ket intangadda
dagiti matada, ket nakitada di lacasa, ket
nagrag-oda a nacakita kencuana.
14 Ket ti carison immay iti uneg ti talon
ni Josue a Bet-semita, ket nagsardeng
idiay, isu a yan idi ti dackel a bato·
ket isuda tinuccolda ti cayo di carison, ket
indatonda dagidi baca a maipaay a daton
a mapuuran ken Jehova.
15 Ket dagiti Levitas imbabada di laca-
sa ni Jehova, ken ti caja nga adda idi a
naicuyog kencuana, isu a yan idi dagiti
alicamen a balitoc, ket incabilda ida idi
dackel a bato: ket dagiti tattao a tagá Bet-
semes nagidatonda cadagiti datdaton a ma-
puuran ken nagidatagda cadagiti sacrificio
iti daydi met laeng nga aldaw ken Jehova.
16 Ket idi a dagiti lima nga appoen
dagiti Filisteos isut' nakitada, nagsublida
idiay Accaron iti daydi met laeng nga
aldaw.

17 Ket dagitoy isuda dagiti sinan-bos-
bosali a balitoc a dagiti Filisteos insupa-
pacda a maipaay a maysa a daton iti
salungasing ken Jehova: gapu iti Azoto
maysa, gapu iti Gaza maysa, gapu iti
Ascalon maysa, gapu iti Get maysa, gapu
iti Accaron maysa;
18 ket dagiti sinan-marabutit a balitoc,
mayannurot iti bilang dagiti amin a ciu-
dad dagiti Filisteos nga umilian dagidi
lima nga appoen, cadagiti ciudad a nasari-
kedkedan ken cadagiti purpuroc iti away
a padapada, aginggа met laeng iti dackel
a bato, isu a nangdissaaganda idi lacasa ni
Jehova, *bato a siaadda* aginggа itoy nga
aldaw iti talon ni Josue a Betsemita.

19 Ket isu kinabilna dagiti tattao a
tagá Betsemes, agsipud ta kinitada idi ti
uneg ti lacasa ni Jehova, ket kinabilna idi
iti ili ti pitopulo a tattao, *ken* lima pulo a
ribu a tattao; ket ti ili nagpanes, agsipud
ta ni Jehova kinabilna idi ti ili iti dackel
a panagpapatay.
20 Ket dagiti tattao a tagá Betsemes
kinunada, ¿Asino ti macabael nga agtacder
iti sango ni Jehova, daytoy nasantoan a
Dios? ¿ken iti asino ti sumang-atannanto
manipud cadatayo?

21 Ket imbaonda dagiti babaonen cada-
giti agnaed idiay Cariat-jarim, a kinunada,
Dagiti Filisteos insublida ti lacasa ni Je-
hova; sumalogcayo, ket alaenyo nga isang-
at cadacayo.

Ti lacasa maipan idiay Cariat-jarim. Dagiti Filisteos maparucmada babaen ti panagcararag ni Samuel. Ni Samuel agocom cadagiti Israelitas.

7 Ket dagiti tattao a taga Cariat-jarim
immayda, ket innalada nga insang-at
di lacasa ni Jehova, ket isut' inserrecda iti
balay ni Abinadab idi turod, ket sinanti-
ficarna ni Eleazar nga anacna a lalaki a
mangaywan iti lacasa ni Jehova.
2 Ket naaramid, nanipud iti aldaw a ti
lacasa nagtaeng idiay Cariat-jarim, a ti
tiempo nagpaut idi; ta isut' duapulo a
tawen idi: ket amin a balay ti Israel
nagasug ken Jehova.

3 Ket ni Samuel nagsao iti amin a balay
ti Israel, a kinunana, No dacayo agsubli-
cayo ken Jehova iti isu-amin a pusoyo,
iwacsiyo ngarud dagiti sabsabali a didios,
ken ni Astarot manipud iti tengngayo, ket
iturongyo dagiti pusoyo ken Jehova, ket
agservicayo kencuana laeng; ket isu isala-
canacayto iti ima dagiti Filisteos.
4 Idin dagiti annac ti Israel inwacsida
dagiti Baales ken ni Astarot, ket nagservi-
da laeng ken Jehova.

5 Ket ni Samuel kinunana, Urnongenyo
amin nga Israel idiay Maspa, ket siac
agcararagacto ken Jehova ti maipaay cada-
cayo.
6 Ket isuda naguornongda idiay Mas-
pa, ket nagsacdoda iti danum, ket isut'
imbucbocda iti sango ni Jehova, ket
nagayunarda iti daydi nga aldaw, ket
kinunada idiay, Dacami nagbasolcami iti
maicaniwas ken Jehova. Ket ni Samuel
inocomanna dagiti annac ti Israel idiay
Maspa.
7 Ket idi a dagiti Filisteos nangegda a
dagiti annac ti Israel naurnongda idiay
Maspa, dagiti appoen dagiti Filisteos
simmang-atda a maibusor iti Israel. Ket
idi a dagiti annac ti Israel isut' nangegda,
isuda nagbutengda idi maipapan cadagiti
Filisteos.
8 Ket dagiti annac ti Israel kinunada
ken Samuel, Dica sumardeng alá nga uma-
wag ken Jehova a Diostayo gapu cada-
cami, tapno isut' isalacannatayo iti ima
dagiti Filisteos.
9 Ket ni Samuel nangala iti maysa a
cordero nga agsuso, ket isut' indatagna a
maysa a sibubukel a daton a mapuuran
ken Jehova: ket ni Samuel nagpuccaw
ken Jehova gapu iti Israel; ket ni Jehova
simmungbat kencuana.
10 Ket idi a ni Samuel idatdatágna idi
ti daton a mapuuran, dagiti Filisteos im-
masidegda a mangubat a maibusor iti Is-
rael; ngem ni Jehova naggorrood iti nat-
bag a gorrood iti daydi nga aldaw iti
rabaw dagiti Filisteos, ket riniribucna
ida; ket isuda napasagda iti sango ti
Israel.
11 Ket dagiti lallaki ti Israel rimmuar-
da iti Maspa, ket kinamatda dagiti Filis-
teos, ket kinabilda ida, aginggá iti na-
cagtengda iti baba ti Betcar.

12 Idin ni Samuel nangala ti maysa a
bato ket isut' insaadna iti nagbaetan ti
Maspa ken Sen, ket ingaládna kencuana ti
nagan nga Eben-ezer*, a kinunana, Aging-
gat' ditoy ti nangtulongan cadacami ni
Jehova.
13 Iti casta dagiti Filisteos napa-
rucmada, ket isuda saanda nga immay
manen iti beddeng ti Israel: ket ti
ima ni Jehova adda idi a maibusor cada-
giti Filisteos iti isu-amin nga aldaw ni
Samuel.
14 Ket dagiti ciudad nga innala idi
dagiti Filisteos iti Israel naisublida iti
Israel, manipud Accaron aginggá met
laeng iti Get; ket ti beddengna insalacan
ti Israel iti ima dagiti Filisteos. Ket
adda idi talna iti tengnga ti Israel ken
dagiti Amorreo.

15 Ket ni Samuel inocomanna ti Is-
rael cadagiti amin nga aldaw ti panag-
biagna.
16 Ket iti tinawentawen pinagsasaga-
nadna a napanan ti Betel, ken Galgal, ken
Maspa; ket isu inocomanna ti Israel isu-
amin dagidiay a luglugar.
17 Ket isu nagsubli idiay Rama, ta
idiay ti yan idi ti balayna ket idiay isu
ti nagocomanna iti Israel: ket isu nangi-
bangon idiay iti maysa nga altar ken
Jehova.

Eben-ezer: cayatna a saoen, ***Ti bato ti panangtulong.***

Dagiti annac ni Samuel agocomda a sikikillo. Dagiti Israelitas dawatenda ti maysa nĝa ari. Ni Samuel supiatenna ida nĝem anamonĝanna ida gapu iti pananĝuy-uyotda.

8 Ket naaramid, idi a ni Samuel la-
cayen, nĝa inaramidna dagiti annacna
a lallaki nĝa oc-ocom iti Israel.
2 Ket ti nagan ti inauna nĝa anacna
isut' idi ni Joel; ket ti nagan ti maicad-
dua, Abias: isuda idi dagiti oc-ocom idiay
Beer-seba.
3 Ket dagiti annacna saanda idi a nagna
cadagiti daldalanna, no di ket simmiasida
a siaannurot iti kinaagum, ket nagalada
cadagiti pannocsoc, ket kinilloda ti kina-
justicia.

4 Idin dagiti isu-amin a lallacay ti
Israel naguornonĝda a nagtitipon, ket
immayda ken Samuel idiay Rama;
5 ket isuda kinunada kencuana, Adtoy
sica lacaycan, ket dagiti annacmo a lallaki
dida magna cadagiti daldalanmo: ita ma-
nĝaramidea cadacam ti maysa nĝa ari a ma-
nĝocom cadacam a cas cadagiti amin a
nacion.
6 Nĝem ti banag di nacaay-ayo ken
Samuel, idi nĝa isuda kinunada, Icannacam
iti maysa nĝa ari a manĝocom cadacami.
Ket ni Samuel nagcararag ken Jehova.
7 Ket ni Jehova kinunana ken Samuel,
Ipanĝagmo ti timec ti ili iti amin a cunada
kenca; ta isuda didaca inumsi, no di ket
siac ti inumsida tapno saanac coma nĝa
agari cadacuada.
8 Cas mayannurot iti amin nĝa arara-
mid nĝa inaramidda nanipud iti aldaw
a pananĝaonco cadacuada idiay Egipto
aginĝga met laenĝ itoy nĝa aldaw, iti
daydiay nĝa nanĝidianda caniac, ket nag-
servida cadagiti sabsabali a didios, iti
casta aramidenda met kenca.
9 Ita nĝarud ipanĝagmo ti timecda:
nĝem sica isupiatmonto a sidadaeg unay
cadacuada, ket ipalawagmonto cadacuada
ti wagas ti ari nĝa agarinto cadacuada.

10 Ket ni Samuel imbaganna dagiti
amin a sao ni Jehova iti ili a nagdawat
kencuana iti maysa nĝa ari.
11 Ket isu kinunana, Daytoy isunto ti
wagas ti ari nĝa agarinto cadacayo: isu
alaennanto dagiti annacyo a lallaki, ket
dutocannanto ida kencuana, a maipaay
cadagiti lugluganna, ken tapno isuda dagiti
tattaona nĝa agcabayo; ket isuda agtaray-
danto iti sanĝo dagiti lugluganna;
12 ket isu dutocannanto ida kencuana a
maipaay a capcapitan dagiti rinibu, ken
capcapitan dagiti linimapulo; ket *isu isa-
adnanto ti dadduma* nĝa agarado iti dagana,
ken agani iti panaganina, ket aramidenna
nĝa araruatenna iti gubat, ken araruaten
dagiti lugluganna.
13 Ket isu alaennanto dagiti annacyo a
babbai tapno isuda dagiti agararamid iti
banĝbanĝlo, ken tapno isuda dagiti aglut-
luto, ken tapno isuda dagiti agtintinapay.
14 Ket isu alaennanto dagiti taltalon-
yo, ken dagiti cauvasanyo, ken dagiti
caolivaanyo, a dagiti met laenĝ casasaya-
atan unay cadacuada, ket itednanto ida
cadagiti adipenna.
15 Ket isu alaennanto ti pagcapulo da-
giti bucbukelyo, ken ti cauvasanyo, ket
itednanto cadagiti pagturayenna, ken ca-
dagiti adipenna.
16 Ket isu alaennanto dagiti adipenyo
a lallaki ken dagiti adipenyo a babbai,
ken dagiti cataeran nĝa agtutuboyo a lal-
laki, ken dagiti asnoyo, ket icabilnanto
ida iti trabajona.
17 Isu alaennanto ti apagcapulo dagiti
arbanyo: ket dacayto dagiti adipenna.
18 Ket dacayo umkiscayto iti daydiay
nĝa aldaw a gapu iti ariyo a piniliyo cada-
cayo; ket ni Jehova dinto sumunĝbat
cadacayo iti daydiay nĝa aldaw.

19 Nĝem ti ili dina kinayat a impanĝag
ti timec ni Samuel; ket kinunada, Saan;
no di ket dacami cayatmi ti maysa nĝa
ari nĝa agturay cadacami,
20 tapno dacami met agbalincami a cas
cadagiti amin a nacion, ken tapno ti arimi
ocomennacami coma, ken rumuar coma iti
sanĝomi, ken makibacal cadagiti gubatmi.
21 Ket ni Samuel dinenĝnĝegna amin
dagiti sao ti ili, ket inulitna ida cadagiti
lapayag ni Jehova.
22 Ket ni Jehova kinunana ken Samuel,
Ipanĝagmo ti timecda, ket yaramidam ida
iti maysa nĝa ari. Ket ni Samuel kinu-
nana cadagiti tattao ti Israel, Mapancayo
tunĝgal tao iti ciudadna.

Ni Saul birukenna dagiti asno ni amana. Mapan agsaludsod ken Samuel. Makicaan ken makisao ken ni Samuel.

9 Adda idi maysa a lalaki ti Benjamin,
a ti naganna isu idi ni Cis, nĝa anac a

lalaki ni Abiel, nga anac a lalaki ni Seor,
nga anac a lalaki ni Becorat, nga anac a
lalaki ni Apias, nga anac a lalaki ti maysa
a Benjamita, maysa a lalaki a mannaca-
balin ken mainge.
2 Ket isu addaan idi iti maysa nga anac
a lalaki, a ti naganna isu idi ni Saul, a
maysa a lalaki nga agtutubo ken maysa a
nataer: ket awan idi ti lalaki nga agtutubo
a natataer ngem isu iti tengnga dagiti annac
ti Israel: manipud iti abagana ken agpa-
ngato nataytayag idi ngem iti uray asino-
man ti ili.
3 Ket dagiti asno ni amana a Cis napu-
cawda idi. Ket ni Cis kinunana ken Saul
nga anacna a lalaki, Mangalaca itatta iti
maysa cadagiti adipen ti cacuyogmo, ket
tumacderca, ket inca biruken dagiti asno.
4 Ket isu linasatna ti caturodan ti
Efraim, ket linasatna ti daga ti Salisa, ngem
dida ida nabirucan: idin linasatda ti daga
ti Salim, ket idiay awanda met idi: ket
isu limmasat iti daga dagiti Benjamitas,
ngem dida ida nabirucan.

5 Idi nga immayda iti daga ti Sup, ni
Saul kinunana iti adipenna nga adda idi
kencuana, Umayca, ket agsublita coma, di
la ket ta ni amac baybay-anna ti pana-
ngaluadna cadagiti asno, ket isu mapada-
nagto unay a gapu cadata.
6 Ket isu kinunana kencuana, Adtoy ita,
adda iti daytoy a ciudad maysa a lalaki
ti Dios, ket isut' maysa a lalaki a nacagun-
od iti dayaw; isu-amim a cunana maara-
mid a di bumurong: ita inta coma idiay;
nalabit a mabalinna nga ibaga cadata ti
maipapan ti pagnaan isu nga papananta
coma.
7 Idin kinuna ni Saul iti adipenna,
Ngem, adtoy, no inta, ¿ania ti yegta iti
lalaki? ta ti tinapay nadadaelen cadagiti
alicamenta, ket awan ti ságut a yegta iti
lalaki ti Dios; ¿ania ti adda cadata?
8 Ket ti adipen simmungbat manen ken
Saul, ket kinuna, Adtoy, adda iti imac
ti apagcapat ti maysa a siclo ti pirac: day-
diay itedconto iti lalaki ti Dios, tapno
ibagana cadata ti dalanta.
9 (Idi ugma iti Israel, no maysa a
tao mapan idi agsaludsod iti Dios, castoy
ti kinunana, Umaycayo ket intay coma iti
macakita iti masacbayan; ta isu nga adda
ita a magáladán iti Mammadto nagaladán
idi ugma iti Macakita iti masacbayan.)
10 Idin kinuna ni Saul idi adipenna,
Naimbag ti cunam; umayca, inta coma.
Iti casta napanda iti ciudad nga yan idi
ti lalaki ti Dios.

11 Idi a sumangsang-atda iti sang-atan
nga agpa-ciudad, isuda nasaracanda dagiti
babbalasang a rumrumuarda a mapan su-
macdo idi danum, ket kinunada cada-
cuada, ¿Adda ditoy ti macakita iti masac-
bayan?
12 Ket isuda sinungbatanda ida, ket
kinunada, Adda; adtoy, *adda* iti sangom:
agdarásca ita, ta isu umay ita nga aldaw
iti ciudad; ta dagiti tattao addaanda iti
maysa a sacrificio ita nga aldaw iti
nangato a disso.
13 Apaman a dumtengca iti ciudad,
dágus a masaracanyonto, iti sacbay ti yu-
ulina iti nangato a disso a mangan; ta dagiti
tattao didanto mangan agingga iti di umay,
agsipud ta isu ti mangbendicion iti sacri-
ficio; *ket* sadanto mangan dagidiay a
maawis. Ita ngarud sumang-atcayo; ta
iti daytoy a tiempo isut' masaracanyonto.
14 Ket simmang-atda iti ciudad; *ket*
idi a nacagtengda iti uneg ti ciudad, adtoy,
ni Samuel rimmuar nga agturong cada-
cuada, tapno umuli iti nangato a disso.

15 Ni Jehova impaltiingna ken Samuel
iti maysa nga aldaw iti sacbay ti yaay ni
Saul, a kinunana,
16 Inton bigat iti daytoy met laeng
nga horas ibaonconto kenca ti maysa a
lalaki a naggapu iti daga ti Benjamin, ket
sica isut' pulotamto tapno isu ti palungo
iti ilic nga Israel; ket isu isalacannanto ti
ilic iti ima dagiti Filisteos: ta siac nakitac
ti ilic, agsipud ta ti ickisda immay caniac.
17 Ket idi a ni Samuel nakitana ni
Saul, ni Jehova kinunana kencuana, ¡Ad-
toy, ti lalaki isu nga insaoc idi kenca!
Daytoy met laeng ti addaanto iti panangi-
turay iti ilic.
18 Idin ni Saul dimmenna ken Samuel
idi ruangan, ket kinunana, Ibagam caniac,
dawatec kenca, no sadino ti yan ti balay
ti macakita iti masacbayan.
19 Ket ni Samuel simmungbat ken
Saul, ket kinunana, Siac ti macakita iti
masacbayan; umulica iti sangoc iti nanga-
to a disso, ta dacayo makicaancayto caniac
itoy nga aldaw: ket iti bigat palubosan-
canto a mapan, ket saoecto kenca amin
nga adda ita pusom.
20 Ket iti maipapan cadagiti asnom a
napucawda idi maicatlo nga aldaw a na-
palabas, dica isaad ta panunutmo cada-
cuada; ta nasaracandan. ¿Ket iti asino ti

pacaipaayan ti amin a macalicaguman iti Israel? Saan aya a maipaay kenca, ken iti amin a balay ni amam?
21 Ket ni Saul simmungbat ket kinunana, Saan aya a siac ti maysa a Benjamita, iti cababassitan cadagiti caputotan ti Israel? ¿Ket ti familiac ti cababassitan dagiti amin a famfamilia ti caputotan ni Benjamin? Apayapay ngarud a saoem caniac iti castoy?

22 Ket ni Samuel innalana da Saul ken ti adipenna, ket inserrecna ida idi laem, ket pinagtugawna ida idi lugar a cangatoan cadagidi a naawis, nga isuda idi iti agtallopulo a tattao.
23 Ket ni Samuel kinunana iti aglutluto, Yegmo ti apág nga intedco kenca isu nga kinunac kenca, Isut' isaadmo iti dennam.
24 Ket di aglutluto innalana ti luppo, ken daydi nga adda iti rabawna, ket isut' insaadna iti sango ni Saul. Ket *ni Samuel* kinunana, ¡Adtoy, daydi a naidulin! isut' isaadmo iti sangom ket canem; agsipud ta iti nadutocan a tiempo isut' naidulin a maipaay kenca, ta kinunac, Siac nagawisac idi cadagiti tattao. Iti casta ni Saul nakipangan ken Samuel iti daydi nga aldaw.

25 Ket idi immulogda a naggapu iti nangato a disso iti ciudad, isu nakisarita ken Saul idi toctoc ti balay.
26 Ket isuda bimmangonda a nasapa: ket naaramid idi dandani agbannawag, a ni Samuel inayabanna ni Saul idi toctoc ti balay, a kinunana, Bumangonca, ta papanawenca. Ket ni Saul bimmangon, ket isuda rimmuarda a dua, isu ken ni Samuel.
27 Idi a sumalsalogda iti pungto ti ciudad, ni Samuel kinunana ken Saul, Paunaem cadata ta adipen (ket isu immuna), ngem sica agurayca nga umuna, tapno ipangegco kenca ti sao ti Dios.

Ni Samuel pulotanna ni Saul tapno agari, ket bilinenna. Ni Saul agpadto. Dagiti saludsod ti ulitegna. Mapili iti panaggiginnasanggasat idiay Maspa.

10 Idin ni Samuel innalana di frasquita ti
lana, ket isut' imbucbocna iti rabaw
ti olona, ket isut' inagcanna, ket kinunana,
Saan aya a ti panangpulot ni Jehova
kenca ti pagpanguloam iti tawidna?
2 Inton macapanawca caniac itoy nga
aldaw, isunton ti pannacasaracmo cadagiti
dua a tattao iti denna ti tanem ni Raquel,
iti beddeng ti Benjamin idiay Salesa; ket
isuda saoendanto kenca, Dagiti asno a
napanmo biniruc nasaracandan; ket, adtoy,
ni amam binaybay-anna ti panagaywan
cadagiti asno, ket adda a sidadanag gapu
cadacayo, a cunana, ¿aniant ti aramidec
a gapu iti anacco a lalaki?
3 Isunton ti ipapanmo manipud sadiay,
ket sica umaycanto iti roble ti Tabor ket
idiay sabtendacanto dagiti tallo a lalaki a
sumang-at iti Dios idiay Betel, a ti maysa
mangicuyog cadagiti tallo nga urbon a
calding, ket ti maysa mangicuyog cadagiti
tallo a bukel a tinapay, ket ti maysa
mangicuyog iti sangasupot a lalat nga
arac:
4 ket cablaawandacanto, ket itdendanto
kenca dagiti dua a bukel a tinapay, a sica
awatemto iti imada.
5 Calpasan daydiay sica umaycanto iti
turod ti Dios, isu nga yan ti buyot nga
agaywan dagiti Filisteos: ket maaramidto,
nga intono macadatengca idiay iti ciudad,
a sica masaracanto ti maysa a pangen
dagiti mammadto nga agsalog manipud
iti nangato a disso agraman maysa a
salterio, ken maysa nga adufe, ken maysa
a flauta, ken maysa nga arpa, iti sangoda;
ket isuda agpadpadtodanto:
6 ket ti Espiritu ni Jehova umayto a
sipipigsa unay kenca, ket sica makipagpadtocanto
cadacuada, ket mabalbaliwancanto
iti sabali a lalaki.
7 Ket maaramidto intono dagitoy a
pagilasinan umayda kenca a sica aramidemto
cas ti iservinto kenca ti pannacaipaayna;
ta ti Dios adda kenca.
8 Ket sica sumalogcanto iti sangoanac
aginggat' Galgal; ket adtoy, siac sumalogacto
aginggа kenca, a mangidaton cadagiti
datdaton a mapuuran, ken agidatág cadagiti
sacrificio dagiti daton ti cappia:
agtactaccanto iti pito nga aldaw, aginggat'
yaayco kenca, ket iparangarangco kenca
no ania ti aramidemto.

9 Ket casta idi, nga, idi a intallicudna
ti bucotna ken ni Samuel, ti Dios isut'
iniccanna iti sabali a puso: ket isu-amin
dagidiay a pagilasinan naaramidda iti daydi
nga aldaw.
10 Ket idi nga isuda immayda nanipud
idiay aginggа iti turod, adtoy, ti maysa a
pangen dagiti mammadto simmabet kencuana;
ket ti Espiritu ti Dios immápay a
sipipigsa kencuana, ket isu nagpadto iti
tengngada.
11 Ket naaramid, nga amin a nacaammo
kencuana idi unana a tiempo nakitada

nğa, adtoy isu makipagpadto idi cadagiti
mammadto, idin ti ili kinunana ti maysa
ken maysa, ¿Ania daytoy nğa immay iti
anac a lalaki ni Cis? ¿Ni Saul adda met
aya iti tenğnğa dagiti mammadto?
12 Ket maysa iti daydi met laenğ a
lugar simmunğbat ket kinunana, ¿Ket
asino aya ti amada? Gapuna a nagbalin
ti maysa a proverbio, ¿Ni Saul adda met
aya iti tenğnğa dagiti mammadto?
13 Ket idi nğa isu nagibusna ti panag-
padto, immay iti disso a nanğato.

14 Ket ti uliteg ni Saul kinunana ken-
cuana ken iti adipenna, ¿Sadino aya ti
napananyo? Ket isu kinunana, Napan-
cam nagsapul cadagiti asno; ket idi a
nakitami nğa isuda saanda idi a mabiru-
can, immaycami ken Samuel.
15 Ket ti uliteg ni Saul kinunana,
Ibagam caniac, dawatec kenca, no ania ti
kinuna ni Samuel kenca.
16 Ket ni Saul kinunana ken ulitegna,
Imbagana cadacami a nalawag a dagiti
asno nabirucanda idi. Nğem maipapan
iti pangğep ti pagarian, nğa insao idi ni
Samuel, isu saanna nğa imbaga kencuana.

17 Ket ni Samuel inayabanna ti ili a
natiptipon ken Jehova idiay Maspa;
18 ket isu kinunana cadagiti annac ti
Israel, Castoy ti saoen ni Jehova, a Dios
ti Israel, Siac inaonco ti Israel sadi Egip-
to, ket insalacancayo iti ima dagiti Egip-
cios, ken iti ima dagiti amin a pagpagarian
a namarigat cadacayo:
19 nğem dacayo iwacsiyo ita nğa aldaw
ti Diosyo, a manğisalacan cadacayo cada-
giti amin a pacarigatanyo ken pacapalda-
anğanyo; ket dacayo kinunayo kencuana,
Saan, no di ket manğisaadca iti maysa nğa
ari cadacami. Ita nğarud agparanğcayo
iti sanğo ni Jehova iti putonputotyo, ken
cadagiti rinibribuyo.
20 Iti casta ni Samuel inyasidegna amin
a caputotan ti Israel, ket ti caputotan ni
Benjamin naala idi.
21 Ket isu inyasidegna ti caputotan ni
Benjamin cadagiti finamfamilia cadacua-
da; ket ti familia dagiti Matritas naala
idi; ket ni Saul nğa anac a lalaki ni Cis
naala idi: ket idi nğa isut' sapulenda, isu
saan idi a nasaracan.
22 Gapuna isuda nagsaludsudda manen
ken Jehova, Adda pay laenğ maysa a
lalaki nğa umay ditoy? Ket ni Jehova
simmunğbat, Adtoy, isu naglemmenğ iti
tenğnğa dagiti gargaret.
23 Ket isuda nagtarayda ket isut' inna-
lada idiay; ket idi nğa isu nagtacder iti
tenğnğa ti ili, isu nataytayag nğem iti
uray asino ti ili manipud abaganna ken
agpanğato.
24 Ket ni Samuel kinunana iti amin
nğa ili, ¿Kitaenyo daydiay a ni Jehova
pinilina, nğa awan ti maysa a cas kencuana
iti amin nğa ili? Ket amin nğa ili nag-
puccaw, ket kinunana, Agbiag coma *a
manayon* ti ari.

25 Idin ni Samuel imbagana iti ili ti
wagas ti pagarian, ket insuratna iti maysa
a libro, ket isut' indissona iti sanğo ni
Jehova. Ket ni Samuel pinagawidna ti
amin nğa ili, tunğgal tao iti balayna.
26 Ket ni Saul napan met iti balayna
idiay Gabaa; ket idiay napan a kimmuyog
kencuana ti buyot, a ti pusoda tinignay ti
Dios.
27 Nğem dagiti dadduma a tattao a
dakes kinunada, ¿Casanonto ti pananği-
salacan cadacayo daytoy a lalaki? Ket
isuda isut' linalaisda, ket isut' dida
inyegan ti ságut. Nğem isu sinalimet-
metanna ti taltana.

Ni Naas nğa Ammonita layatanna ti Jabes-galaad. Ni Saul parmekenna dagiti Ammonitas. Pannacapabaro ti pagarian.

11 Idin ni Naas nğa Ammonita simmanğ-
at, ket nagpacarso a maibusor iti
Jabes-galaad: ket amin a tattao ti Jabes
kinunada ken Naas, Manğaramidca cada-
cami iti maysa a tulag, ket agservicamto
kenca.
2 Ket ni Naas nğa Ammonita kinunana
cadacuada, Iti castoy ti pananğaramidco
kencuana cadacayo, nğa amin dagiti mata-
yo a makincanawan masuatda; ket isut'
isaadconto a maysa a pacaibabainan ti
amin nğa Israel.
3 Ket dagiti lallacay ti Jabes kinunada
kencuana, Iccannacam iti pito nğa aldaw
a paway-way, tapno manğibaoncami coma
cadagiti babaonen agingğa cadagiti amin
a beddenğ ti Israel; ket iti casta, no
awanto ti manğisalacan cadacami, rumu-
arcamto kenca.
4 Idin immay dagiti babaonen iti Gabaa
ni Saul, ket insaoda dagitoy a sao cada-
giti lapayag ti ili; ket amin nğa ili in-
nğatona ti timecna, ket nagsanğitda.
5 Ket, adtoy, ni Saul immay a sumar-
saruno cadagiti bacbaca a naggapu iti

away; ket ni Saul kinunana, ¿Ania ti
ut-uten ti ili nga agsangitda? Ket isuda
imbagada kencuana dagiti sao dagiti tattao
ti Jabes.

6 Ket ti Espiritu ti Dios immapay a
sipipigsa iti rabaw ni Saul idi a nangngegna dagitoy a sao, ket ti pungtotna
simged idi a casta unay.
7 Ket isu nangala iti sangaparis a baca,
ket rinangcayna, ket imbaonna ida cadagiti amin a beddeng ti Israel iti ima
dagiti nabaon, a kinunana, Uray asinoman
a di umay sumurot cada Saul ken ni
Samuel, castoyto ti maaramid cadagiti
bacbacana. Ket ti panagbuteng ken
Jehova nagtinnag iti ili, ket isuda rimmuarda a cas maymaysa a lalaki.
8 Ket isu binilangna ida idiay Bezes;
ket dagiti annac ti Israel tallo a gasut a
ribuda idi, ket dagiti lallaki ti Juda tallopulo a ribuda.
9 Ket isuda kinunada cadagiti nabaon
nga immay idi, Castoy ti saoenyonto cadagiti tattao ti Jabes-galaad, Intono bigat,
iti horas ti ipupudot ti init, addaancayto
iti pannacaisalacan. Ket dagiti nabaon
immayda ket imbagada cadagiti tattao
ti Jabes; ket isuda naragsacda idi.
10 Gapuna a dagiti tattao ti Jabes
kinunada, Inton bigat rumuarcaminto cadacayo, ket aramidenyonto cadacami ti isuamin nga ipagarupyo a naimbag cadacayo.
11 Ket casta idi iti bigat, a ni Saul
incabilna dagiti tattao iti nagcatlo cabuyotan; ket immayda iti tengnga ti pacarso
iti panagbantay iti bigat, ket kinabilda
dagiti Ammonitas aginggа iti capudot ti
aldaw: ket naaramid, a dagidiay a natda
nawarawarada, iti casta nga awan idi ti dua
cadacuada a nabaybay-an a nagtipon.

12 Ket ti ili kinunana ken Samuel,
Asino ti nagcuna, Ni Saul agarinto aya
cadatayo? alaenyo dagiti tattao, tapno
papatayenmi ida.
13 Ket ni Saul kinunana, Awanto ti
uray maysa a tao a mapapatay itoy nga
aldaw; ta ita nga aldaw nagaramid ni
Jehova ti pannacaisalacan iti Israel.

14 Idin kinuna ni Samuel iti ili,
Umaycayo, ket intay coma idiay Galgal,
ket pabaroentayo ti pagarian idiay.
15 Ket amin nga ili napan idiay Galgal;
ket idiay indatonda dagiti sacrificio
dagiti daton ti cappia iti sango ni Jehova;
ket idiay ni Saul ken amin a tattao
nagragragsacda iti casta unay.

Ti nadaeg a bitla ni Samuel iti Israel.

12 Ket ni Samuel kinunana iti amin nga
Israel, Adtoy, nangegco ti timecyo
iti isu-amin daydi a nagcunaanyo caniac,
ket nangaramidac iti ari cadacayo.
2 Ket ita, adtoy, magna ti ari iti sangoyo; ket siac lacayacon ken ubananacon;
ket, adtoy, dagiti annacco a lallaki addada
cadacayo: ket siac nagnaac iti sangoyo
nanipud kinaubingco aginggа itoy nga
aldaw.
3 Adtoyac: manacsicayo iti maibusor
caniac iti sango ni Jehova, ken iti sango
ti pinulotanna: ¿innalac aya ti baca ti
uray asinoman? ¿wenno innalac aya ti
asno ti uray asinoman? ¿wenno asino ti
sinuiticco idi? ¿asino ti pinarigatco idi?
¿wenno iti ima ti asino ti nangalaac ti
panocsóc isu a nangbulsecac cadagiti matac? ket isuntot' isublic cadacayo.
4 Ket isuda kinunada, Sica dinacam
sinuitic, wenno pinarparigatnacami, dica
nangala ti uray aniaman iti ima ti asinoman a tao.
5 Isu kinunana cadacuada, Ni Jehova
isut' sacsi a maibusor cadacayo, ket ti
pinulotanna isut' sacsi itoy nga aldaw,
a dacayo dicay nacasarac iti uray aniaman
iti imac. Ket isuda kinunada, Isut' sacsi.

6 Ket ni Samuel kinunana iti amin nga
ili. Isu ni Jehova ti nangtudíng idi cada
Moises ken Aaron, ket inaonna dagiti
ammayo iti daga nga Egipto.
7 Ita ngarud agtacdercayo a siuulimec,
tapno ibitlac coma cadacayo iti sango ni
Jehova iti maipapan cadagiti amin a nalinteg a gapuanan ni Jehova, nga inaramidna
cadacayo, ken cadagiti ammayo.
8 Idi ni Jacob immay iti Egipto, ken
idi nga immawag dagiti ammayo ken Jehova, idin imbaon ni Jehova da Moises ken
Aaron, isuda a nangaon cadagidi ammayo
sadi Egipto, ken pinagnaedna ida itoy a
disso.
9 Ngem linipatanda ni Jehova a Diosda; ket inlacona ida iti ima ni Sisera, a
capitan ti buyot ni Asor, ken iti ima dagiti Filisteos, ken iti ima ti ari ti Moab;
ket nakigubatda a maibusor cadacuada.
10 Ket immawagda ken Jehova, ket
kinunada, Dacami nagbasolcami, agsipud
ta inidianmi ni Jehova, ket nagservicami
cadagiti Baales ken ni Astarot: ngem ita

isalacannacami iti ima dagiti cabusormi,
ket agservicamto kenca.
11 Ket ni Jehova imbaonna da Jerubaal, ken Badan, ken Jefte, ken Samuel, ket insalacannacayo iti ima dagiti cabusoryo iti tunĝgal sikigan; ket nagnaedcayo a sitatalged.
12 Ket idi nakitayo ni Naas nĝa ari dagiti annac ni Ammon nĝa immay a maibusor cadacayo, dacayo kinunana caniac, Saan, no di ket maysa nĝa ari ti agarinto cadacami; idinto a ni Jehova a Diosyo isu idi ti ariyo.
13 Gapuna ita adtoy ti ari a piniliyo, ken isu a dinawatyo: ket, adtoy, ni Jehova nanĝisaad iti maysa nĝa ari cadacayo.
14 No agbutenĝcayonto ken Jehova, ken agservicayonto kencuana, ken ipanĝagyonto ti timecna, ket dicay sumunĝit a maicaniwas iti bilin ni Jehova, ket dacayo ken ti ari met nĝa agari cadacayo padapadacayo a sumurot ken Jehova a Diosyo, *naimbag:*
15 nĝem no dicayto ipanĝag ti timec ni Jehova, no di ket sumunĝitcayto a maibusor iti bilin ni Jehova, iti casta bumusorto cadacayo ti ima ni Jehova, cas naibusor idi cadagidi ammayo.
16 Gapuna ita nĝa agtacdercayo a siuulimec ket kitaenyo daytoy dackel a banag, nĝa aramidento ni Jehova iti sanĝo dagiti matayo.
17 ¿Saan aya a panagaani iti trigo ita nĝa aldaw? Umawagacto ken Jehova, tapno ibaonna coma ti gorrood ken tudo; ket ammoenyonto ken kitaenyonto a ti kinadanĝkesyo dackel, isu nĝa inaramidyo iti imatanĝ ni Jehova, iti panagdawatyo iti maysa nĝa ari.
18 Iti casta ni Samuel immawag ken Jehova; ket ni Jehova imbaonna ti gorrood ken tudo iti daydi nĝa aldaw: ket amin nĝa ili nagbutenĝ iti casta unay ken Jehova ken ni Samuel.

19 Ket amin nĝa ili kinunana ken Samuel, Agcararagca iti maipaay cadagiti adipenmo ken Jehova a Diosmo, tapno dicam matay; ta innayonmi cadagiti basbasolmi *daytoy* a dakes, ti panagdawatmi ti maipaay cadacami iti maysa nĝa ari.
20 Ket ni Samuel kinunana iti ili, Dicay agbutenĝ: pudno unay nĝa inaramidyo amin daytoy a dakes; nupay casta dicay sumiasi iti isusurot ken Jehova, no di ket agservicayo kencuana iti amin a pusoyo:
21 ket dicay sumiasi; ta *isunton ti ipapanyo* isusurot cadagiti ubbaw a banag a dida macagunguna wenno macaisalacan, ta isuda ubbawda.
22 Ta ni Jehova dinanto idian ti ilina gapu iti dackel a naganna, agsipud ta isu ti nacaay-ayo ken Jehova ti panangaramidna cadacayo nĝa ili kencuana met laenĝ.
23 Maysa pay no maipapan caniac, umadayu coma caniac ti panagbasolco coma iti maibusor ken Jehova iti panagsardenĝco nĝa agcararag iti maipaay cadacayo: no di ket isurocayto iti naimbag ken iti nalinteg a dalan.
24 Isuna laenĝ nĝa agbutenĝcayo ken Jehova, ken agservicayo kencuana iti kinapudno agraman amin a pusoyo: ta panunotenyo no casano ti cadackel dagiti banbanag nĝa inaramidna gapu cadacayo.
25 Nĝem no agaramidcayto pay laenĝ iti kinadanĝkes, maibuscayto dacayo ken ti ariyo a padapada.

Ti gubat cadagiti Filisteos. Ni Saul idiay Galgal. Isu agaramid a simamauyonĝ iti panagidatonna. Ti casasaad dagiti Israelitas nĝa awan ti igamda.

13 Ni Saul nataenĝan idi iti tawen idi manĝrugi nĝa agari; ket idi a nacapagari iti dua a tawen iti Israel,
2 ni Saul nanĝpili kencuana iti tallo ribu a lallaki ti Israel, ti dua ribu cadacuada adda idi ken Saul idiay Macmas, ken idiay bantay ti Betel, ket dagiti sanĝaribu addada idi ken Jonatan idiay Gabaa ti Benjamin ket ti natda ti ili isu imbaonna tunĝgal lallaki iti toldana.
3 Ket ni Jonatan kinabilna ti buyot nĝa agbantay dagiti Filisteos nĝa addada idi idiay Geba; ket dagiti Filisteos isut' nanĝegda. Ket ni Saul pinagunina ti tanĝguyob iti amin a daga, a kinunana Denĝgen coma dagiti Hebreo.
4 Ket amin nĝa Israel nanĝnĝegda a masasao a ni Saul kinabilna ti buyot nĝa agbantay dagiti Filisteos, ken casta met a ti Israel isuda idi dagiti macarimon cadagiti Filisteos. Ket ti ili naurnonĝ a nagtitipon a simmurot ken ni Saul idiay Galgal.

5 Ket dagiti Filisteos nagigimonĝda a nagtitipon a makibacal iti Israel, tallopulo ribu a luglugan, ken innem a ribu a tattao a nagcacabayo, ken tattao a casda la iti darat nĝa adda iti igid ti baybay iti

caadu: ket isuda simmang-atda, ket nag-
pacarsoda idiay Macmas, iti daya ti Bet-
aven.
6 Idi a dagiti tattao ti Israel nakitada
nga addada idi iti maysa a narigat a
casasaad (ta ti ili nariribuc idi), idin ti ili
naglemmeng cadagiti gucayab, ken sam-
samec, ken batbato, ken cadagiti socsocsoc,
ken cadagiti bitbito.
7 Ket dadduma cadagiti Hebreo bim-
malasiwda idi iti Jordan aginggat' daga
ti Gad ken Galaad; ngem ti maipapan
ken Saul, isu adda pay laeng idi idiay
Galgal, ket amin nga ili simmurot ken-
cuana a sitatayegtegda.

8 Ket isu nagtactac iti pito nga aldaw,
a cas mayabuloy iti nakednngan a tiempo a
ni Samuel *tinudínganna idi*: ngem ni Sa-
muel saan idi nga immay iti Galgal; ket
ti ili nawarawara idi nanipud kencuana.
9 Ket ni Saul kinunana, Mangyegcayo
caniac ditoy iti daton a mapuuran, ken
dagiti datdaton ti cappia. Ket isu in-
datágna ti daton a mapuuran.
10 Ket naaramid idi, nga apaman nga isu
nagibusna ti panangidatagna ti daton a
mapuuran, adtoy, ni Samuel immay idi;
ket ni Saul rimmuar a simmabet ken-
cuana, tapno isut' cablaawanna.
11 Ket ni Samuel kinunana, Ania ti
inaramidmo? ket ni Saul kinunana, Agsi-
pud ta nakitac a ti ili nawara idi nanipud
caniac, ken sica dica immay cadagiti aldaw
a natudíngan, ket dagiti Filisteos nagu-
ummongda idiay Macmas;
12 gapuna kinunac, Ita dagiti Filis-
teos sumalogdanto caniac aginggat' Gal-
gal, ket siac saannac a nagdawat iti caasi ni
Jehova: siac napilitac ngarud, ket inda-
tágco ti daton a mapuuran.
13 Ket ni Samuel kinunana ken Saul,
Nagaramidca a simamauyong; sica dica
inaywanan ti bilin ni Jehova a Diosmo,
nga imbilinna kenca: ta ita ni Jehova
pinasingkedanna coma ti pagariam iti Is-
rael iti agnanayon.
14 Ngem ita ti pagariam saanto nga
aglayon: ni Jehova nangsapul kencuana
iti maysa a lalaki a mayannurot iti pusona
met laeng, ket ni Jehova isut' tinudingan-
na a pangulo iti ilina, agsipud ta sica dica
inaywanan daydi nga imbilin kenca ni
Jehova.
15 Ket ni Samuel timmacder ket sim-
mang-at nanipud Galgal aginggat' Gabaa
ti Benjamin.
Ket ni Saul binilangna dagiti tattao nga
adda idi kencuana, nga aginnnem a gasut
a lallaki.
16 Ket ni Saul ken ni Jonatan nga
anacna a lalaki, ken dagiti tattao nga adda
idi cadacuada, nagtaengda idiay Gabaa ti
Benjamin: ngem dagiti Filisteos nagpa-
carsoda idiay Macmas.
17 Ket dagiti sumasamsam rimmuarda
a naggapu iti pacarso dagiti Filisteos a
nagcatlo cabuyotan: ti maysa a cabuyotan
nagsicco iti dalan nga agturong idi Epra,
aginggа iti daga ti Sual.
18 Ket ti maysa sabali a cabuyotan
nagsicco iti dalan nga agpa-Bet-oron; ket
ti maysa a sabali a cabuyotan nagsicco iti
dalan ti beddeng a tumannawag iti lobong
ti Seboim nga agturong iti let-ang.

19 Saan idi a masaracan ti mammánday
iti isu-amin a daga ti Israel; ta dagiti
Filisteos kinunada, di la ket ta dagiti
Hebreo mangaramid cadacuada cadagiti
campilan wenno gaygayang:
20 ngem amin dagiti Israelitas simma-
logda cadagiti Filisteos tapno agasa tung-
gal lalaki ti subbucna, ken ti pabengbeng-
na, ken ti wasayna, ken ti gabionna;
21 nupay isuda addaanda idi iti maysa
a garugad a maipaay cadagiti gabion, ken
cadagiti pabengbeng, ken cadagiti carud-
cud, ken cadagiti wasay, ket pangisaadda
cadagiti pagtugkic.
22 Iti casta naaramid idi aldaw ti gubat,
nga awan idi ti campilan wenno gayang
a nasaracan iti ima ti uray asinoman
cadagiti tattao nga adda idi ken Saul ken
ni Jonatan; ngem ken Saul ken ni Jona-
tan nga anacna a lalaki nasaracanda idi.
23 Ket ti buyot nga agaywan dagiti
Filisteos rimmuarda iti banawang ti Mac-
mas.

*Ti balligi ni Jonatan idiay Macmas. Ti gu-
bat idiay Bet-aven. Ti panangisapata
ni Saul, ken ti panaglabsing ni Jona-
tan. Ni Jonatan makednngan a
matay ngem dagiti tattao
isut' ispalenda.*

14 Napasamac iti maysa nga aldaw, a
ni Joanatan nga anac a lalaki ni Saul
kinunana idi agtutubo a lalaki nga agaw-
gawit cadagiti igamna, Umayca, ket umal-
latiwta coma iti buyot nga agbantay da-
giti Filisteos, nga adda idiay a bangir.
Ngem dina imbaga ken amana.
2 Ket ni Saul agtaeng idi iti caadayuan
a paset ti Gabaa iti siroc ti cayo a granado

nğa adda idiay Magron: ket dagiti tattao
nğa adda idi kencuana aginnem a gasut
idi a lallaki;
3 ket ni Aquias, nğa anac a lalaki ni
Aquitob, a casbsat a lalaki ni Icabod, nğa
anac a lalaki ni Finees, nğa anac a lalaki
ni Eli, a sacerdote ni Jehova idiay Silo,
agcawes idi iti maysa nğa efod. Ket da-
giti tattao dida amammo idi a ni Jonatan
napan.
4 Ket iti baet dagiti banawanğ a sinapul
idi ni Jonatan nğa umallatiwan iti buyot
nğa agaywan dagiti Filisteos, adda idi
maysa a ganğal a natirad iti maysa a
banğir, ken maysa a ganğal a natirad iti
maysa a banğir: ket ti nagan ti maysa isu
idi ti Boses, ket ti nagan di sabali isu idi
ti Sene.
5 Ti maysa a ganğal tumacder iti amia-
nan iti sanğo ti Macmas, ket ti sabali iti
abagatan iti sanğo ti Gabaa.

6 Ket ni Jonatan kinunana idi agtutubo
a lalaki nğa agawawit cadagiti igamna,
Umayca, ket umallatiwta coma iti buyot
nğa agbantay dagitoy di nacugit: nalabit
a ni Jehova agaramidto gapu cadata; ta
awan ti manğlapped ken Jehova iti pana-
nğisalacanna iti pannacaaramat iti adu
wenno bassit.
7 Ket ti agawawit cadagiti igamna kinu-
nana kencuana, Aramidem amin nğa adda
ita pusom: tumaliawca, adtoy, addaac
kenca a siaannurot ita pusom.
8 Idin kinuna ni Jonatan, Adtoy, umal-
latiwtanto cadagiti tattao, ket agparanğtan-
to cadacuada.
9 No saoenda ti castoy cadata, Aguray-
cayo aginğganat' yaaymi cadacayo; iti casta
agtacdertanto a siiintec cadagiti yanta met
laenğ, ket ditanto sumanğ-at cadacuada.
10 Nğem no saoendanto ti castoy, Su-
manğ-atcayo cadacami, sumanğ-attanto
nğarud; ta ni Jehova inyawatna ida cada-
giti imata: ket daytoy isunto ti pagilasin-
an cadata.
11 Ket isuda a dua a nagparanğda iti
buyot nğa agaywan dagiti Filisteos: ket
dagiti Filisteos kinunada, Adtoy, dagiti
Hebreo rumuarda cadagiti gucayab a nag-
lemmenğanda.
12 Ket dagiti tattao ti buyot nğa agban-
tay simmunğbatda cada Jonatan ken di
agawawit cadagiti igamna, ket kinunana-
da, Sumanğ-atcayo cadacami, ket iparanğ-
minto cadacayo ti maysa a banag. Ket
ni Jonatan kinunana idi agawawit cadagiti
igamna, Sumanğ-atca iti licudac: ta ni
Jehova inyawatna ida iti ima ti Israel.
13 Ket ni Jonatan kimmalabcab cada-
giti im-imana ken sacsacana, ket di agaw-
awit cadagiti igamna idi licudanna: ket
isuda napasagda iti sanğo ni Jonatan: ket
di agawawit cadagiti igamna patayenna
idi ida iti licudanna.
14 Ket daydi immuna a panagpapatay,
nğa inaramid da Jonatan ken di agawawit
cadagiti igamna, agduapulo idi a lallaki,
iti uneg ti cas maysa a caguddua ti paga-
tiddagan ti maysa a gurit iti maysa nğa
acre* ti daga.
15 Ket adda idi maysa a mamagtayeg-
teg iti pacarso, idi away, ken iti tenğnğa
ti amin dagiti tattao; ti buyot nğa agban-
tay, ken dagiti sumasamsam, isuda met
nagpigergerda; ket ti daga nagkintayeg:
iti casta adda idi naindaclan a panagpiger-
ger.

16 Ket dagiti lallaki a pagwanawanen
ni Saul idiay Gabaa ti Benjamin kimmi-
tada; ket, adtoy, a ti kinaada narunawda,
ket isuda napanda *ditoy* ken idiay.
17 Idin kinuna ni Saul cadagiti tattao
nğa adda idi kencuana, Agbilanğcayo ita,
ket kitaenyo no asino ti napan a naggapu
cadatayo. Ket idi a nacabilanğda, adtoy,
ni Jonatan ken ti agawawit cadagiti igam-
na awanda idi idiay.
18 Ket ni Saul kinunana ken Aquias,
Yegmo ditoy ti lacasa ti Dios. Ta ti
lacasa ti Dios adda idi *idiay* iti daydi a
tiempo cadagiti annac ti Israel.
19 Ket naaramid iti bayat a ni Saul
agsasao idi iti sacerdote, a di gulogulo nğa
adda idi iti pacarso dagiti Filisteos nagtu-
loy idi ken rumaba idi: ket ni Saul
kinunana idi sacerdote, Cucotem ta imam.
20 Ket ni Saul ken amin a tattao nğa
adda idi kencuana a naururnonğda, ket
immayda iti gubat: ket, adtoy, ti campilan
ti tunğgal lalaki maibusor idi iti cadduana,
ket adda idi maysa a dackel a pannacari-
ribuc.
21 Ita dagiti Hebreo nğa addada idi ca-
dagiti Filisteos cas idi unana a tiempo, ket
nakipagsanğ-atda cadacuada iti pacarso,
a naggapu iti daga a naglawlaw, uray isuda
met *nagsublida* cadagiti Israelitas nğa adda
idi ken ni Saul ken ni Jonatan.
22 Casta met dagiti isu-amin a lallaki
ti Israel a naglemmenğ idi iti caturodan

* *Acre:* dua nğa apagcalima ti maysa
nğa hectarea.

ti Efraim, idi a nanĝegda a dagiti Filisteos
nagtarayda, uray isuda kimmamatda met
cadacuada a siiinĝet iti paggugubatan.
23 Iti casta ni Jehova insalacanna iti
Israel iti daydi nĝa aldaw: ket ti bacal
immallatiw idiay Bet-aven.

24 Ket dagiti tattao ti Israel naparigat-
da iti daydi nĝa aldaw; ta ni Saul in-
sapatana ida, a kinunana, Mailunód ti
lalaki a manĝan iti uray aniaman a taraon
aginĝgat' rumabii, ket siac maibalesac
cadagiti cabusorco. Iti casta awan ca-
dagiti tattao ti nanĝraman iti taraon.
25 Ket amin nĝa ili immay iti bakir;
ket adda idi diró iti rabaw ti daga.
26 Ket idi a dagiti tattao immayda idi
iti bakir, adtoy, di diró agtedted: nĝem
awan ti lalaki a nanĝicabil iti imana iti
nĝiwatna; ta dagiti tattao nagbutenĝda
idi iti sapata.
27 Nĝem ni Jonatan dina nanĝeg idi ni
amana incumitna dagiti tattao iti sapata:
gapuna nĝa isu inyunnatna di murdonĝ ti
sarucod nĝa adda idi iti imana, ket isut'
intanebna iti rára, ket incabilna iti nĝiwat-
na; ket dagiti matána naglawagda.
28 Idin simmunĝbat ti maysa cadagiti
tattao, ket kinunana, Ni amam incumitna
iti nairut unay iti tattao ti maysa a sapata,
a kinunana, Mailunod ti tao a manĝan iti
taraon iti daytoy nĝa aldaw. Ket dagiti
tattao napacsuyanda idi.
29 Idin ni Jonatan kinunana, Ni amac
riribukenna ti daga: kitaem, dawatec
cadacayo, no casano ti panaglawag dagiti
matac, agsipud ta nanĝramanac iti sanĝ-
cabassit itoy diró.
30 ¿Dinto nĝarud adadda, no cas pag-
arigan dagiti tattao nanĝanda coma a
siwawaya itoy nĝa aldaw iti samsam dagi-
ti cabusorda a nasaracanda? ta ita awan ti
dackel a panagpapatay iti tenĝnĝa dagiti
Filisteos.

31 Ket kinabilda dagiti Filisteos iti
daydi nĝa aldaw nanipud Macmas aginĝ-
gat' Ajalon. Ket dagiti tattao napacsuy-
anda idi.
32 Ket dagiti tattao nagtarayda iti
samsam, ken nanĝala iti carcarnero, ken
bacbaca, ken ur-urbon dagiti baca, ket
pinatayda ida iti daga; ket dagiti tattao
kinnanda ida agraman dara.
33 Idin imbagada ken Saul, a kinunada,
Adtoy dagiti tattao agbasolda iti maicani-
was ken Jehova, iti daydiay a canenda
agraman dara. Ket isu kinunana, Dacayo
nagaramidcayo a sililiput: manĝitulidcayo
ti maysa a dackel a bato aginĝgat' caniac
itoy nĝa aldaw.
34 Ket ni Saul kinunana, Agwarascayo
iti tenĝnĝa dagiti tattao, ket cunayo cada-
cuada, Yeg caniac ti tunĝgal tao ti bacana,
ken tunĝgal tao ti carnerona, ket pata-
yenyo ida ditoy, ken canenyo; ket dicay
agbasol iti maibusor ken Jehova iti pana-
nĝanyo agraman dara. Ket amin dagiti
tattao incuyogna kencuana tunĝgal tao
ti bacana idi a rabii, ket pinatayda ida
idiay.
35 Ket ni Saul nanĝbanĝon iti maysa
nĝa altar ken Jehova: isu met laenĝ ti
immuna nĝa altar a binanĝonna ken
Jehova.

36 Ket ni Saul kinunana, Sumalogtayo
nĝa agsurot cadagiti Filisteos iti rabii, ket
agsamsamtayo iti tenĝnĝada aginĝgat' ag-
lawag ti bigat, ket ditay coma manĝitidda
ti uray maysa a tao cadacuada. Ket isuda
kinunada, Aramidem ti uray aniaman a
pagarupem a naimbag. Iti casta kinuna
di sacerdote, Umadanitayo coma ditoy
iti Dios.
37 Ket ni Saul nagsaludsud iti patig-
maan ti Dios, ¿Sumalogacto nĝa agsurot
cadagiti Filisteos? ¿yawatmonto ida iti
ima ti Israel? Nĝem isu di simmunĝbat
kencuana iti daydi nĝa aldaw.
38 Ket ni Saul kinunana, Umadanicayo
ditoy, dacay amin a panĝuloen dagiti
tattao; ket ammoenyo ken kitaenyo no
sadinot' yan daytoy a basol itoy nĝa
aldaw.
39 Ta, cas sibibiag ni Jehova, isu a
manĝisalacan iti Israel, nupay adda coma
ken Jonatan nĝa anacco, isu pudno a ma-
tayto. Nĝem awan idi ti maysa a tao iti
tenĝnĝa dagiti amin a tattao ti simmunĝ-
bat kencuana.
40 Idin kinunana iti amin nĝa Israel,
Agyancayo iti maysa a banĝir, ket siac
ken ni Jonatan nĝa anacco agyancamto iti
sabali a banĝir. Ket dagiti tattao kinu-
nada ken Saul, Aramidem ti pagarupem a
naimbag.
41 Gapuna a ni Saul kinunana ken Je-
hova, a Dios ti Israel, Iparanĝaranĝmo ti
nalinteg. Ket da Saul ken Jonatan na-
alada *gapu iti gasat;* nĝem dagiti tattao
nacalapsutda.
42 Ket ni Saul kinunana, Pagginnasanĝ-
gasatendacami siac ken ni Jonatan. Ket
ni Jonatan naala idi.

43 Idin ni Saul kinunana ken Jonatan,
Ibagam caniac no ania ti inaramidmo.
Ket ni Jonatan imbagana kencuana ket
kinunana, Siac pudno a rinamanac ti bassit
a diró iti murdong ti sarucod nga adda
idi iti imac; ket, adtoy, rebbengco ti
matay.
44 Ket ni Saul kinunana, Ti Dios ara-
midenna a casta ken adadda pay met;
ta mataycanto a di bumurong, Jonatan.
45 Ket dagiti tattao kinunada ken Saul,
Matayto aya ni Jonatan, a nangaramid iti
daytoy dackel a pannacaisalacan iti Israel?
Adayu iti dayta: cas sibibiag ni Jehova,
awanto ti maysa a buoc ti olona a
matnag iti daga; ta isu nakipagaramid iti
Dios itoy nga aldaw. Iti casta dagiti
tattao sinalacnibanda ni Jonatan, nga isu
di natay idi.
46 Idin ni Saul simmang-at a naggapu
iti panangsurotna cadagiti Filisteos; ket
dagiti Filisteos napanda iti lugarda met
laeng.

47 Idi a ni Saul naalana ti pagarian iti
Israel, nakigubat a maicaniwas cadagiti
amin a cabusorna iti tunggal sikigan, iti
maibusor iti Moab, ken iti maibusor cada-
giti annac ni Ammon, ken maibusor iti
Edom, ken maibusor cadagiti ar-ari ti
Soba, ken maibusor cadagiti Filisteos: ket
uray sadino a papananna, incabilna *ida* iti
dacdakes.
48 Ket isu nagaramid a siiingel, ket
kinabilna dagiti Amalecitas, ket insalacan-
na ti Israel cadagiti ima dagidiay a nang-
samsam cadacuada.

49 Ket dagiti annac a lallaki ni Saul
isuda idi da Jonatan, ken Jesui, ken Mel-
quisua; ket dagiti nagan dagiti dua nga
annacna a babbai isuda idi dagitoy: ti
nagan ti inauna Merob, ti nagan ti inaudi
Micol:
50 ket ti nagan ti asawa ni Saul isu idi
ni Aquinoam nga anac a babai ni Aqui-
maas. Ket ti nagan ti capitan dagiti
buyotna isu idi ni Abner nga anac a lalaki
ni Ner, nga uliteg ni Saul.
51 Ket ni Cis isu idi ti ama ni Saul;
ket ni Ner nga ama ni Abner isut' anac
idi ni Abiel.

52 Ket adda idi nacaro a gubat a mai-
busor cadagiti Filisteos cadagiti amin nga
aldaw ni Saul: ket no nacakita idi ni Saul
iti uray asino a napigsa a lalaki, wenno
uray asino a maingel a lalaki, isut' innalana
kencuana.

Ni Jehova ibilinna ti panangcabil iti Amalec. Ni Saul dina tungpalen ti isu-amin a maipapan iti Amalec. Ni Samuel tubngarenna ket ti Dios baybay-anna ni Saul. Ni Agag napapatay.

15 Ket ni Samuel kinunana ken Saul,
Ni Jehova imbaonnac idi a nangpu-
lot kenca nga agari iti ilina, iti Israel:
ita ngarud ipangagmo ti timec dagiti sao
ni Jehova.
2 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buy-
buyot, Siac tinandaanac iti daydi nga
inaramid ti Amalec iti Israel, no casano ti
pinanggisaadna ti bagína a maibusor ken-
cuana iti dalan, idi simmangpet a naggapu
iti Egipto.
3 Ita inca ket cabilem ti Amalec, ket
dadaelem nga ikisap amin nga icutanna,
ket dica isakit ida; no di ket patayem nga
agpadpada ti lalaki ken babai, ubing ken
agsuso, baca ken carnero, camello ken
asno.

4 Ket ni Saul pinaayabanna dagiti tattao
ket binilangna ida idiay Telaim, a dua
gasut a ribu a magmagna, ken sangapulo
a ribu a lallaki ti Juda.
5 Ket ni Saul immay iti ciudad ti Ama-
lec, ket nagsaneb iti lobong.
6 Ket ni Saul imbagana cadagiti Cineo,
Incayo, pumanawcayo, sumalogcayo mani-
pud iti tengnga dagiti Amalecitas, di la
ket ta siac maisangadadaelcayo cadacuada;
ta dacayo imparangyo ti kinaimbag cada-
giti annac ti Israel, idi simmang-atda a
naggapu sadi Egipto. Iti casta dagiti
Cineo pimmanawda nanipud iti tengnga
dagiti Amalecitas.
7 Ket ni Saul kinabilna dagiti Amaleci-
tas, manipud Hevilla iti dalan no mapanca
idiay Sur, nga adda iti sango ti Egipto.
8 Ket isu innalana ni Agag nga ari
dagiti Amalecitas a sibibiag, ket dinadael-
na nga inkisap ti amin nga ili iti tadem ti
campilan.
9 Ngem ni Saul ken dagiti tattao insa-
kitda ni Agag, ken ti casayaatan uray
dagiti carnero ken baca, ken dagiti napa-
lucmeg, ken dagiti cordero, ken amin a
nasayaat idi, ket dida kinayat a dinadael
nga inkisap ida: ngem isu-amin a nacas-
ang ken narugit dinadaelda nga inkisap.

10 Idin immay ti sao ni Jehova ken Samuel, a kinunana,

11 Pagbabawiennac ti panañgisaadco idi ken Saul ñga agari; ta isu nagtuckiad manipud iti isusurotna caniac, ket dina tinunñgpal dagiti bilbilinco. Ket ni Samuel nagpunñgtot; ket immasug ken Jehova iti amin daydi a rabii.

12 Ket ni Samuel bimmanñgon iti masapa a manñgsarac ken Saul iti bigat; ket naibaga ken Samuel, a nacuna, Ni Saul immay iti Carmelo, ket, adtoy, nanñgibanñgon kencuana iti maysa a monmon, ket nagsicco, ket nagna, ket simmalog aginñggat' Galgal.

13 Ket ni Samuel immay ken Saul; ket ni Saul kinunana kencuana, Benditoca coma ken Jehova: tinunñgpalco ti bilin ni Jehova.

14 Ket ni Samuel kinunana, ¿Ania ti caipapanan ñgarud dagitoy a panaguguga dagiti carnero cadagiti lapayagco, ken ti panagem-emmac dagiti baca a manñgegco?

15 Ket ni Saul kinunana, Innalada ida cadagiti Amalecitas: ta dagiti tattao insakitda ti casayaatan unay dagiti carnero ken dagiti baca, ñga idaton ken Jehova a Diosmo; ket ti natda dinadaelmi ñga inkisap.

16 Idin ni Samuel kinunana ken Saul, Agurayca, ket ibagacto kenca no ania ti kinuna caniac ni Jehova itoy a rabii. Ket isu kinunana kencuana, Agsaoca laeng̃.

17 Ket ni Samuel kinunana, Nupay sica bassitca idi iti imatanñgmo met laeng̃, saanca aya a naaramid ñga olo dagiti caputotan ti Israel? Ket ni Jehova pinulotannaca ñga agari iti Israel;

18 ket ni Jehova imbaonnaca iti maysa a pannagna, ket kinunana, Inca, ket dadaelem ñga ikisap dagiti managbasol ñga Amalecitas, ket gumubatca a maibusor cadacuada aginñggat' maibusda.

19 Apayapay ñgarud a dica tinunñgpal ti timec ni Jehova, no di ket timmarayca a nagala iti samsam, ket inaramidmo daydi ñga isut' dakes iti imatanñg ni Jehova?

20 Ket ni Saul kinunana ken Samuel, Wen, nagtulnogac iti timec ni Jehova, ket nagnaac iti dalan a nanñgibaonan caniac ni Jehova, ket innalac ni Agag ñga ari ti Amalec, ket dinadaelco ñga inkisap dagiti Amalecitas.

21 Ñgem dagiti tattao innalada a naggapu iti samsam, dagiti carnero ken baca, ti canñgronaan dagiti banbanag a naipaay, tapno idatonda ken Jehova a Diosmo idiay Galgal.

22 Ket ni Samuel kinunana, Addaan aya ni Jehova iti dackackel a ragsac cadagiti daton a mapuuran ken sacrificio, ñgem iti panagtulnog iti timec ni Jehova? Adtoy, ti panagtulnog naim-imbag ñgem iti sacrificio, ket panañgipanñgag ñgem iti kinalucmeg dagiti carnero a lallaki.

23 Ta ti isusunñgit isut' cas iti basol a panañgcuculam, ket ti kinapinñget isut' cas panagrucbab cadagiti ladladawan ken didios. Agsipud ta sica binaybay-am ti sao ni Jehova, isu met binaybay-annaca manipud iti kinaarim.

24 Ket ni Saul kinunana ken Samuel, Siac nacabasolac, ta linabsinñgco ti bilin ni Jehova, ken dagiti saom, agsipud ta nagbutenñgac cadagiti tattao, ken nagtulnogac iti timecda.

25 Gapuna ita, dawatec kenca, pacawanem ti basolco, ket makipagsublica manen caniac, tapno agcararagac coma ken Jehova.

26 Ket ni Samuel kinunana ken Saul, Diacto makipagsubli kenca; ta sica binaybay-am ti sao ni Jehova, ket ni Jehova binaybay-annaca manipud iti kinaarim iti Israel.

27 Ket idi a ni Samuel timmallicud a pumanaw, *ni Saul* kinapetna ti pinñgil ti lambonna, ket napigis.

28 Ket ni Samuel kinunana kencuana, Ni Jehova pinigisna ti pagarian ti Israel manipud kenca itoy ñga aldaw, ket isut' intedna iti maysa a caarrobam, a naimimbag ñgem sica.

29 Ken castamet ti Kinabileg ti Israel dinto agulbod ken dinto met agbabawi; ta isu saan a maysa a tao, tapno agbabawi coma.

30 Idin isu kinunana, Nacabasolac: nupay casta padayawannac coma ita: dawatec kenca, iti sanñgo dagiti lallacay ti ilic, ken iti sanñgo ti Israel, ket makipagsublica caniac, tapno agcararagac coma ken Jehova a Diosmo.

31 Iti casta ni Samuel nakipagsubli manen ken Saul; ket ni Saul nagcararag ken Jehova.

32 Iti casta kinuna ni Samuel, Yegyo caniac ditoy ni Agag ñga ari dagiti Amalecitas. Ket ni Agag immay kencuana a siraragsac. Ket ni Agag kinunana, Awan duadua nalasat ti kinapait ni patáy.

33 Ket ni Samuel kinunana, No casano

ti panangaaramid idi ta campilanmo cadagiti babbai nga naawanan annac, casta met ni inam maawanantot' anacna cadagiti babbai. Ket ni Samuel rinangcayna ni Agag iti sango ni Jehova idiay Galgal.

34 Idin ni Samuel napan idiay Rama; ket ni Saul simmang-at iti balayna idiay Gabaa ni Saul.
35 Ket ni Samuel saan nga immayen a kimmita ken Saul agingga iti aldaw ti ipapatáyna; ta ni Samuel nagdungdung-aw gapu ken Saul: ket ni Jehova nagbabawi iti pinangaramidna ken Saul nga agari iti Israel.

Ni David mapulotan; mapili a mamaragsac ken Saul; agbalin nga agaw-awit cadagiti igam ni Saul.

16 Ket ni Jehova kinunana ken Samuel, Casanot' cabayag ti panangdungdung-awmo ken Saul, idinto nga isut' binaybay-ac manipud iti panagarina iti Israel? punnoem ta saram iti lana, ket inca: ibaoncanto ken Jesse a Belenita; ta nangipaayac iti maysa nga ari cadagiti annacna a lallaki.
2 Ket ni Samuel kinunana, Casanonto ti ipapanco? No ni Saul isut' matimudna, papatayennacto. Ket ni Jehova kinunana, Mangalaca kenca iti maysa a danawan a baca, ket cunam, Umayac nga agdaton ken Jehova.
3 Ket ayabam ni Jesse iti panagidaton, ket iparangconto kenca no anianto ti aramidem: ket pulotamto caniac daydiay nga inagánac kenca.
4 Ket ni Samuel inaramidna daydi a sinao ni Jehova, ket immay iti Belen. Ket dagiti lallacay ti ciudad immayda simmabet kencuana nga agpigpigergerda, ket kinunada, ¿Umayca a sicacappia?
5 Ket isu kinunana, Sicacappia; umayac agdaton ken Jehova; santificarenyo ti bagbagíyo, ket umaycayo cumuyog caniac iti panangidaton. Ket isu sinantificarna da Jesse ken dagiti annacna a lallaki, ket inayabanna ida iti panangidaton.

6 Ket naaramid, idi immayda, nga isu kinitana ni Eliab, ket kinunana, Awan duadua ti pinulotan ni Jehova adda iti sangona.
7 Ngem ni Jehova kinunana ken Samuel, Dica kitaen ti langána, wenno iti cangato ti kinatayagna: agsipud ta isut' saanco nga awaten; ta *ni Jehova* saan a *cumita* a cas iti ikikita ti tao; ta ti tao kitaenna iti akinruar a panagparang, ngem ni Jehova kitaenna ti puso.
8 Idi casta ni Jesse inayabanna ni Abinadab, ket isut' pinalasatna iti sango ni Samuel. Ket isu kinunana, Uray daytoy saan a pinili ni Jehova.
9 Idi casta ni Jesse pinalasatna ni Samma. Ket isu kinunana, Uray daytoy saan a pinili ni Jehova.
10 Ket ni Jesse pinaglasatna ti pito cadagiti annacna iti sango ni Samuel. Ket ni Samuel kinunana ken Jesse, Ni Jehova dina pinili dagitoy.
11 Ket ni Samuel kinunana ken Jesse, ¿Addada ditoyen dagiti isu-amin nga annacmo? Ket isu kinunana, Adda pay laeng ti caubingan, ket, adtoy, isu aywananna dagiti carnero. Ket ni Samuel kinunana ken Jesse, Agbaonca, ket isut' yegmo; ta ditayto tumugaw agingat' di macaay ditoy.
12 Ket isu nagbaon, ket isut' inyegna. Ita isut' lumabaga idi, ken agraman pay ti maysa a nataer a langa ket naimbag unay a buyaen. Ket ni Jehova kinunana, Tumacderca, isut' pulotam; ta isu daytoy.
13 Idi casta ni Samuel innalana di sara ti lana, ket isut' pinulotanna iti tengnga dagiti cacabsatna: ket ti Espiritu ni Jehova immay a sipipigsa unay iti rabaw ni David nanipud iti daydi nga aldaw ken calpasanna. Iti casta ni Samuel timmacder, ket napan idiay Rama.

14 Ita ti Espiritu ni Jehova pimmanaw ken Saul, ket maysa nga espiritu a dakes a naggapu ken Jehova ti nangriribuc kencuana.
15 Ket dagiti adipen ni Saul kinunada kencuana, Adtoy ita, maysa nga espiritu a dakes a naggapu ken Jehova ti mangriribuc kenca.
16 Bilinen coma ni apomi dagiti adipenmo, nga adda iti sangom, tapno mangsapulda iti maysa a lalaki, nga isut' maysa a nalaing nga agtocar iti arpa: ket maaramidto, a no ti dakes nga espiritu a naggapu ken Jehova rumabaw kenca, nga isu agtocarto iti imana, ket umimbagcanto.
17 Ket ni Saul kinunana cadagiti adipenna, Igun-odandac iti maysa a lalaki a macabalin nga agtocar a nalaing, ket isut' yegyo caniac.
18 Idin simmungbat ti maysa cadagiti agtutubo a lallaki, ket kinunana, Adtoy, nakitac idi ti maysa nga anac a lalaki ni

Jesse a Belenita, nḡa isut' maysa a nalaiḡ
iti panagtocar, ken maysa a lalaki a man-
nacabalin ken maiḡel, ken maysa a lalaki
ti gubat, ken manakem iti panagbitla, ken
maysa a nataer a tao, ket ni Jehova adda
kencuana.
19 Gapuna a ni Saul nanḡibaon cadagiti
babaonen ken Jesse, ket kinunana, Ibaon-
mo caniac ni David nḡa anacmo, nḡa adda
cadagiti carnero.
20 Ket ni Jesse nanḡala iti maysa nḡa
asno *a napaawitan* iti tinapay, ken sanga-
supot a lalat nḡa arac, ken maysa a caldinḡ
a bassit, ket impawitna ida ken Saul iti
ima ni David.
21 Ket ni David immay ken Saul, ket
nagtacder iti sanḡona: ket inayat *ni Saul*
iti casta unay; ket nagbalin nḡa agawawit
cadagiti igamna.
22 Ket ni Saul nagbaon ken Jesse, a
kinunana, Palubosam coma, agdawatac
kenca, ni David nḡa agtacder iti sanḡoanac;
ta nacasarac iti parabur iti imatanḡco.
23 Ket naaramid, no ti *dakes* nḡa espiritu
nḡa aggapu iti Dios rumabaw idi ken Saul,
a ni David alaenna idi ti arpa, ket agtocar
idi iti imana: iti casta ni Saul mabanḡ-
aran idi, ket umimbag idi, ket ti dakes
nḡa espiritu pumanaw idi kencuana.

Ti gubat cadagiti Filisteos. Ti pananḡcarit ni Goliat. Ni David sumarunḡcar iti pacarso, ket manḡegna ti pananḡcarit. Annugotenna ti pananḡcarit, ket patayenna ni Goliat.

17 Ita dagiti Filisteos inummonḡda da-
giti buyotda a pakigubat; ket naur-
nonḡda idiay Socot, a cucua ti Juda, ket
nagpacarsoda iti nagbaetan ti Socot ken
Azeca, idiay Efes-dammim.
2 Ket ni Saul ken dagiti lallaki ti Is-
rael naurnonḡda ket nagpacarsoda idiay
lobonḡ ti Ela, ket inurnosda ti gubat a
maibusor cadagiti Filisteos.
3 Ket dagiti Filisteos nagtacderda iti
bantay iti maysa a banḡir, ket ti Israel
nagtacder iti bantay iti sabali a banḡir:
ket adda idi maysa a lobonḡ iti nagbae-
tanda.
4 Ket rimmuar ti maysa a camainḡlan
a naggapu iti pacarso dagiti Filisteos, a
managan idi iti Goliat, taga Get, a ti
catayagna innem a sico ket sanḡadanḡan
idi.
5 Ket isu addaan iti maysa a cabal a
gambanḡ iti olona, ket nacawesan idi iti
maysa a cabal; ket ti dagsen ti cabalna
lima a ribu a siclo a gambanḡ.
6 Ket isu addaan idi cadagiti cabcabal
a gambanḡ iti rabaw dagiti sacana, ken
maysa a gayáng a gambanḡ iti baet dagiti
abagana.
7 Ket ti pacáwan ti picana isut' pumada
idi iti adigi ti pagablan; ket ti olo ti
picana *agdagsen idi* iti innem a gasut a
siclo a landoc: ket ti agawawit iti calasag-
na napan idi iti sanḡoananna.
8 Isu nagtacder ket pinuccawanna dagi-
ti buybuyot ti Israel, ket kinunana
cadacuada, Apayapay a rumuarcayo a
manḡurnos iti gubat? saanac aya a may-
maysa a Filisteo, ket dacayo adadipen ni
Saul? pumilicayo iti maysa a lalaki, ket
sumalog coma caniac.
9 No isu macaton-oy a makicabil caniac,
ket papatayennac, no casta dacaminto
dagiti adadipenyo; nḡem no siac isut'
aladagac, ket isut' patayec, no casta dacay-
to nḡarud dagiti adadipenmi, ket agservi-
cayto cadacami.
10 Ket di Filisteo kinunana, Caritec
dagiti buybuyot ti Israel itoy nḡa aldaw;
iccandac iti maysa a lalaki tapno agcabil-
cami coma.
11 Ket idi a ni Saul ken amin nḡa
Israel nanḡnḡegda dagidi sao ti Filisteo,
nagcullayawda, ket nagbutenḡda iti na-
palalo.

12 Ita ni David nḡa anac ni Eufrateo ti
Belen ti Juda, a ti naganna isut' idi ni
Jesse; ket addaan idi iti walo nḡa annac
a lallaki: ket di lalaki isut' idi lacayen
cadagidi aldaw ni Saul, napacsuyan *ca-
dagiti tawen* iti tenḡnḡa dagiti tattao.
13 Ket dagiti tallo a calallacayan ca-
dagiti annac ni Jesse napanda simmurot
ken Saul iti paggugubatan: ket ti nagan
dagiti tallo nḡa annac a napanda idi iti
gubat isuda idi ni Eliab nḡa inauna
nḡa anac, ket ti sumaruno kencuana ni
Abinadab, ket ti maicatlo ni Samma.
14 Ket ni David isut' idi caubinḡan;
ket dagiti tallo a calallacayan simmurotda
ken Saul.
15 Ita ni David napan idi sa nagsubli
nanipud ken Saul ta napanna impaarab
dagiti carnero ni amana idiay Belen.
16 Ket di Filisteo immasideg iti bigat
ken rabii, ket nagparanḡ iti uppat a pulo
nḡa aldaw.

17 Ket ni Jesse kinunana ken David,
Manḡalaca ita ti maipaay cadagiti cacab-

satmo iti sanḡaefa a kinirog a bukel, ken
dagitoy sanḡapulo a tinapay, ket ipanmo
ida a madarás iti pacarso cadagiti cacab-
satmo;
18 ket yegmo dagitoy sanḡapulo a queso
iti capitan ti rinibuda, ket kitaem no
casano ti casasaad dagiti cacabsatmo, ket
manḡalaca cadagiti tandada.
19 Ita ni Saul, ken isuda, ken amin a
lallaki ti Israel, addada idi iti lobonḡ ti
Ela, a makigubgubat cadagiti Filisteos.
20 Ket ni David bimmanḡon a nasapa
iti bigat, ket imbatina dagiti carnero iti
maysa nḡa agaywan, ket innalana, ket
napan, cas pinagbilin kencuana ni Jesse;
ket isu immay iti disso dagiti luglugan
idi a ti buyot a rimmuar iti gubat nagickis
a maipaay iti gubat.
21 Ket ti Israel ken dagiti Filisteos
inornosda ti gubat, ti buyot a maibusor iti
buyot.
22 Ket ni David binay-anna di gargaret-
na iti ima ti agaywan ti gargaret, ket
timmaray aginḡga iti buyot, ket immay
ket kinablaawanna dagiti cacabsatna.
23 Ket idi a makisasao cadacuada, ad-
toy, sumanḡ-at di camainḡlan, di Filisteo
ti Get, a Goliat ti naganna, a naggapu
cadagiti buybuyot dagiti Filisteos, ket
sinaona ti mayannurot cadagiti isu met
laenḡ a sasao: ket ni David nanḡnḡegna
ida.
24 Ket isu-amin a tattao ti Israel no
makitada idi di lalaki, isut' itarayanda
idi, ket agbutenḡda idi iti napalalo.
25 Ket dagiti tattao ti Israel kinuna-
nada, ¿Nakitayo daytoy lalaki a sumanḡ-
at? pudno a ti pananḡcaritna iti Israel isu
ti sumanḡ-atanna: ket isunto, a ti lalaki a
manḡpatáy kencuana, isut' pabacnanḡento
ti ari iti naruay a sanicua, ken itednanto
kencuana ti anacna a babai, ken pagway-
awayaeunanto ti balay ni amana iti Israel.
26 Ket ni David nagsao cadagiti lallaki
a sitatacder iti sibayna, a kinunana, Ania
ti maaramidto iti lalaki a manḡpatáy itoy
a Filisteo, ket iccatenna ti pannacaum-
sa iti Israel? ta asino daytoy di nacugit a
Filisteo, tapno caritenna coma dagiti buy-
buyot ti Dios a sibibiag?
27 Ket dagiti tattao simmunḡbatda ken-
cuana a siaannurot itoy a kita, a kinunada,
Casta ti maaramidto iti lalaki a manḡpatáy
kencuana.

28 Ket ni Eliab a cabsatna nḡa inauna-
an nanḡnḡegna idi nḡa isu agsasao cadagi-
ti lallaki: ket ti punḡtot ni Eliab simged
idi a maibusor ken David, ket kinunana,
Apayapay a simmalogca? ket asino ti
nanḡibatiam cadagidiay bassit a car-
carnero idiay let-anḡ? ammoc ti kina-
palanḡguadmo, ken ti kinadakes ta pu-
som; ta simmalogca tapno agbuyaca coma
iti gubat.
29 Ket ni David kinunana, Ania aya ti
inaramidco itatta? awan aya ti maysa a
pamcuatan?
30 Ket isu bimmalic nanipud kencuana
a nagturonḡ iti sabali, ket nagsao a siaan-
nurot iti isu met laenḡ a kita: ket dagiti
tattao insunḡbatda kencuana manen ti
mayannurot idi immuna a kita.

31 Ket idi a nanḡnḡeg dagiti sao a sinao
ni David, inulitda ida iti sanḡo ni Saul;
ket isut' pinaalana.
32 Ket ni David kinunana ken Saul, Di
coma agcullayaw ti puso ti lalaki a gapu
kencuana; ti adipenmo mapanto ken ma-
kicabilto itoy a Filisteo.
33 Ket ni Saul kinunana ken David,
Dica tumon-oy a mapan a maibusor itoy
a Filisteo a makicabil kencuana; ta may-
saca laenḡ a bumbumaro, ket isu maysa a
lalaki ti gubat nanipud kinaubinḡna.
34 Ket ni David kinunana ken Saul, Ti
adipenmo agayayAwan idi cadagiti carnero
ni amana; ket idi immay ti maysa leon,
wenno oso, ket manḡala idi iti maysa a
cordero iti arban,
35 rumuarac idi a sumurot kencuana,
ket isut' cabilec, ket isut' isalacanco idi iti
nḡiwatna; ket idi timmacder a bumusor
caniac, isut' iniggamac ti iminḡna, ket
isut' kinabilco, ken isut' pinatáyco.
36 Ti adipenmo agpadpada a kinabilna
ti leon ken oso: ket daytoy a di nacugit a
Filisteo isunto ti cas maysa cadacuada,
idinto ta carcaritenna idi dagiti buybuyot
ti Dios a sibibiag.
37 Ket ni David kinunana, Ni Jehova
a nanḡisalacan caniac iti camauna ti leon,
ken iti camauna ti oso, isu isalacannacto iti
ima daytoy a Filisteo. Ket ni Saul kinu-
nana ken David, Inca, ket ni Jehova
addanto kenca.
38 Ket ni Saul incawesna ken David di
pagan-anayna, ket incabilna ti maysa a
gambanḡ a cabal iti rabaw ti olona, ket
isut' kinawesanna iti maysa a cabal.
39 Ket ni David imbarikesna di cam-
pilanna iti rabaw dagiti pagan-anayna, ket
pinadasna ti magna; ta dina napadasan
idi. Ket ni David kinunana ken Saul,
Diac mabalin ti mapan agraman cadagi-

toy; ta diac napadasan ida. Ket ni David
iniccatna ida kencuana.
40 Ket isu innalana di sarucodna idi
imana, ket nanḡpili kencuana iti lima a
batbato a nalinis a naggapu iti waig, ket
incabilna ida idi supot ti pastor nḡa adda
kencuana, a iti met laenḡ supotna; ket di
pallatibonḡna adda idi iti imana: ket
immasideg idi Filisteo.

41 Ket di Filisteo immay ket immasi-
deg ken David; ket di lalaki a nagawawit
iti calasagna napan iti sanḡoananna.
42 Ket idi a ti Filisteo kimmita, ket
naimatanḡanna ni David, isut' inumsina;
ta isut' maysa laenḡ a bumbumaro, ken
lumabaga, ken agraman iti nataer a
lanḡana.
43 Ket di Filisteo kinunana ken David,
Maysaac aya nḡa aso, tapno umayca caniac
agraman sarsarucod? Ket di Filisteo in-
lunodna ni David iti pannacaaramat dagiti
didiosna.
44 Ket di Filisteo kinunana ken David,
Umayca caniac, ket itedconto ta lasagmo
cadagiti tumatayab dagiti lanḡlanḡit, ken
cadagiti an-animal ti away.
45 Idin kinuna ni David idi Filisteo,
Sica umayca caniac a sicacampilan ken
agraman maysa a pica, ken maysa a ga-
yánḡ: nḡem siac umayac kenca iti nagan
ni Jehova dagiti buybuyot, ti Dios dagiti
buybuyot ti Israel, a sica kinaritmo.
46 Itoy nḡa aldaw ni Jehova yawatna-
canto iti imac: ket cabilencanto, ket puto-
lecto dayta olom; ket itedconto dagiti
banḡcay a natay ti buyot dagiti Filisteos
itoy nḡa aldaw cadagiti tumatayab dagiti
lanḡlanḡit, ken cadagiti atap nḡa an-
animal ti daga; tapno isu-amin a daga
ammoenna coma nḡa adda maysa a Dios
iti Israel,
47 ket isu-amin daytoy a gimonḡ am-
moenna coma a ni Jehova saan a manḡisa-
lacan a maaramat ti campilan ken iti pica:
ta ti gubat cucua ni Jehova, ket yawatna-
cayto iti imami.
48 Ket naaramid, nḡa idi a ti Filisteo
timmacder, ket immay ken immasideg a
sumabet ken David, a ni David nagdarás,
ket timmaray a timmuronḡ iti buyot a
simmabet idi Filisteo.
49 Ket ni David incautna di imana idi
supotna, ket nanḡaon idiay iti maysa a
bato, ket isut' impallatibonḡna, ket kina-
bilna di Filisteo idi muginḡna; ket di
bato nailumlom idi muginḡna, ket napac-
leb idi rabaw ti rupana iti daga.
50 Idi casta ni David inaladaganna di
Filisteo iti pannacaaramat ti maysa a
pallatibonḡ ken maysa a bato, ket kina-
bilna di Filisteo, ket isut' pinatáyna; nḡem
awan idi ti campilan iti ima ni David.
51 Idin ni David timmaray, ket nagtac-
der idi rabaw ti Filisteo, ket innalana di
campilanna, ket isut' inasutna idi caluban-
na, ket isut' pinatáyna, ken iti daydiay ti
pinanḡputolna idi olona. Ket idi a dagiti
Filisteos nakitada a di camainḡlanda
natay, nagtarayda.
52 Ket dagiti lallaki ti Israel ken ti
Juda timmacderda, ket dimmir-ida, ken
kinamatda dagiti Filisteos, aginḡgat' um-
ayca iti Gai, ken cadagiti ruanḡan ti
Accaron. Ket iti nasugat cadagiti Filis-
teos napasagda iti dalan nḡa agpa-Saraim,
aginḡgat' Get met laenḡ, ken aginḡgat'
Accaron.
53 Ket dagiti annac ti Israel nagtuc-
kiadda iti panagcamatda cadagiti Filisteos,
ket sinamsamda di pacarsoda.
54 Ket ni David innalana di olo di
Filisteo, ket isut' inyegna iti Jerusalem;
nḡem incabilna di cabalna idi toldana.

55 Ket idi a ni Saul nakitana ni David
a rumuar idi a maibusor idi Filisteo,
kinunana ken Abner, a capitan ti buyot,
Abner, asino ti akinanac itoy a bumbum-
aro? Ket ni Abner kinunana, Cas sibibi-
ag ta cararuam, O ari, diac mabalin nḡa
ibaga.
56 Ket ti ari kinunana, Tontonem no
asino ti akinanac iti ubinḡ.
57 Ket idi a ni David nagsubli a nag-
gapu iti pananḡpapatay idi Filisteo, ni
Abner isut' innalana, ket isut' inyegna iti
sanḡo ni Saul agraman idi olo ti Filisteo
idi imana.
58 Ket ni Saul kinunana kencuana,
Asino ti akinanac kenca, sica agtutubo a
lalaki? Ket ni David simmunḡbat, A-
nacnac ni adipenmo a Jesse a Belenita.

Ti ayat ni Jonatan maipaay ken David.
Ti punḡtot ni Saul a maibusor ken
David. Ni David asawaenna
ni Micol a babai nḡa a-
nac ni Saul.

18 Ket naaramid, idi a nagibusanna ti
panagsaona ken Saul, a ti cararua
ni Jonatan naisinḡgalut idi cararua ni Da-
vid, ket ni Jonatan isut' inayatna a cas
iti cararuana met laenḡ.
2 Ket ni Saul isut' innalana idi nḡa

aldaw, ket isut' dina kinayat a palubosan
a mapan iti pagtaenĝenna iti balay ni
amana.
3 Idin ni Jonatan ken ni David nanĝa-
ramidda iti maysa a tulag, agsipud ta isut'
inayatna a cas iti cararuana met laenĝ.
4 Ket ni Jonatan naglabus idi lambonna
nĝa adda idi kencuana, ket isut' intedna
ken David, ken ti pagan-anayna, aginĝga
iti campilanna met laenĝ, ken iti ba-ina,
ken iti barikesna.
5 Ket ni David rumuar idi iti uray
sadino man a panĝibaonan ni Saul, *ket*
magna idi a sinanakem unay: ket ni Saul
isut' insaadna a palunĝo dagiti lallaki ti
gubat, ket naimbag idi iti imatanĝ dagiti
isu-amin a tattao, ken casta met iti ima-
tanĝ dagiti adipen ni Saul.

6 Ket naaramid idi nĝa isuda sumunĝad-
da, idi a ni David simmubli a naggapu iti
pananĝpapátayna idi Filisteo, a dagiti
babbai rimmuarda cadagiti isu-amin a
ciudad ti Israel, a nagcancantada ken
nagsalsalada, a simmabet ken ari Saul,
agraman adufes, agraman ragragsac, ken
agraman gamigam ti musica.
7 Ket dagiti babbai incantada ti maysa
ken maysa idi nĝa agay-ayamda, ket
kinunada,
Ni Saul pinatayna dagiti rinibribuna,
Ket ni David dagiti linaclacasana.
8 Ket ni Saul naglucsaw unay idi, ket
daytoy a panagsao namapunĝtot kencua-
na; ket kinunana, Impaayda ken David
ti linaclacsa, ket caniac impaayda laenĝ
ti rinibribu: ket ania pay ti mabalinna
nĝa icutan no di ket ti pagarian?
9 Ket ni Saul kinuscusilapanna ni
David nanipud idi nĝa aldaw ken iti
calpasanna.

10 Ket naaramid iti sumaganad a bigat, a
maysa a dakes nĝa espiritu a naggapu iti
Dios immay a sipipigsa ken Saul, ket
nagpadles idi tenĝnĝa ti balay: ket
ni David nagtocar idi imana, a cas
araramidenna idi iti inaldawaldaw. Ket
ni Saul addaan idi imana iti maysa a
gayánĝ.
11 Ket ni Saul ingayánĝna di gayánĝ;
ta kinunana, Sugatecto ni David aginĝga
iti pader met laenĝ. Ket ni David
naglisi iti namindua iti saclanĝna.
12 Ket ni Saul nagbutenĝ idi ken ni
David, agsipud ta ni Jehova adda idi
kencuana, ket pimmanaw idi ken Saul.
13 Gapuna a ni Saul pinapanawna ken-
cuana *ni David*, ket isut inaramidna a
capitanna a panĝulo ti sanĝaribu; ket
isu rumuar idi ken sumrec iti una dagiti
tattao.
14 Ket ni David nagna a sinanakem
unay cadagiti isu-amin a daldalanna; ket
ni Jehova adda idi kencuana.
15 Ket idi a ni Saul maimatanĝanna nĝa
isu nagna a sinanakem unay, nagbutenĝ
kencuana.
16 Nĝem amin nĝa Israel ken Juda
inayatda ni David; ta isu rumuar idi ken
sumrec iti unada.

17 Ket ni Saul kinunana ken David,
Adtoy, ni Merob a babai nĝa anacco nĝa
inauna, isut' itedco kenca nĝa asawa:
isuna laenĝ nĝa uminĝelca coma a maipaay
caniac, ket makibacalca cadagiti gubgu-
bat ni Jehova. Ta ni Saul kinunana, Saan
coma a ti imac ti maipátay kencuana, no
di ket ti ima dagiti Filisteos ti rumabaw
coma kencuana.
18 Ket ni David kinunana ken Saul,
Asinoac aya? ken ania aya ti biagco,
wenno ti familia ni amac iti Israel, tapno
siac coma ti manuganĝ a lalaki ti ari?
19 Nĝem naaramid idi tiempo a ni
Merob, nĝa anac a babai ni Saul, maited
coma idi ken David, nĝa isu naited ken ni
Adriel a Meolatita nĝa asawa.
20 Ket ni Micol, nĝa anac a babai ni
Saul, inayatna ni David: ket imbagada
ken Saul, ket ti banag nanĝay-ayo kencua-
na.
21 Ket ni Saul kinuana, Isut' itedconto
kencuana, tapno *ni Micol* isunto kencuana
ti maysa a silo, ken tapno ti ima dagiti
Filisteos bumusorda coma kencuana. Ga-
puna a ni Saul kinuana ken David, Itoy
nĝa aldaw sicanto ti manuganĝco iti
maicadua a tiempo.

22 Ket ni Saul binilinna dagiti adipen-
na, *a kinuna*, Ibisicyo ken David a silili-
med unay, ket cunaenyo, Adtoy, ti ari
siaayat kenca, ken amin nĝa adipenna
ayatendaca: gapuna ita nĝa agbalinca a
manuganĝ ti ari.
23 Ket dagiti adipen ni Saul imbagada
dagitoy a sao cadagiti lapayag ni David.
Ket ni David kinunana, ¿Ipagarupyo a
nalag-an a banag ti manuganĝen ti ari,
idinto a maysaac a napanĝlaw a lalaki, ken
mapatganac iti bassit?
24 Ket dagiti adipen ni Saul imbagada
kencuana, a kinunada, Castoy ti sinao ni
David.

25 Ket ni Saul kinunana, Castoy ti sao-
enyonto ken David, Ti ari dina calicagu-
man ti sab-ong, no di laeng sangagasut a
lucdit dagiti Filisteos, tapno mabales
dagiti cabusor ti ari. Ita ni Saul pinanu-
notna a pagpasagen ni David iti ima dagiti
Filisteos.
26 Ket idi a dagiti adipenna imbagada
ken David dagitoy a sao, nacaay-ayo ken
David a naimbag ti agbalin a manugang
ti ari. Ket dagiti aldaw dida nagibus
idi.
27 Ket ni David timmacder ket napan,
isu ken dagiti lallakina, ket pimmatáy
cadagiti Filisteos iti duagasut a lallaki;
ket ni David inyegna dagiti lucditda, ket
intedna ida nga apag-isu ti bilang iti ari,
tapno isu coma ti manugang ti ari. Ket
ni Saul intedna kencuana ni Micol a babai
nga anacna nga asawana.
28 Ket ni Saul naimatanganna ken
naammoanna a ni Jehova adda idi ken
David; ket ni Micol nga anac ni Saul,
nagayat kencuana.
29 Ket ni Saul limmanlan ti panagbu-
tengna ken David; ket ni Saul cabusor idi
a cancanayon ni David.

30 Idin dagiti panguloen dagiti Filiste-
os rimmuarda: ket naaramid, iti masansan
nga iruruarda idi, a ni David nagna a
nanacnakem unay ngem cadagiti isu-amin
nga adipen ni Saul; iti casta a ti naganna
napateg idi.

Ni Jonatan mangibabaet a maipaay ken David. Ni Micol ispalenna ni David, ket isu agtalaw aginggat' Rama, ket camatén ni Saul.

19 Ket ni Saul insaona ken Jonatan, nga
anacna a lalaki, ken amin dagiti
adipenna, a papatayenda coma ni David.
Ngem ni Jonatan, nga anac a lalaki ni
Saul, nagayat idi ken David.
2 Ket ni Jonatan imbagana ken David,
a kinunana, Ni Saul nga amac agsapul iti
panangpapatayna kenca; gapuna ita,
agdawatac kenca, nga aluadam ta bagím
iti bigat ket agtaengca iti maysa a nalimed
a lugar, ket aglemmengca:
3 ket rumuaracto ket agtacderacto iti
sibay ni amac idiay away a yanmo, ket
ibagacto ken amac ti maipapan kenca; ket
no makitac ti uray aniaman, ibagacto
kenca.
4 Ket ni Jonatan insaona a naimbag
ken Saul nga amana ti maipapan ken Da-
vid, ket kinunana kencuana, Saan coma
nga agbasol ti ari iti maibusor iti adipenna,
iti maibusor ken David; agsipud ta isu
saan a nagbasol iti maibusor kenca, ken
agsipud ta dagiti aramidna naipaayda idi
kenca a naimbag unay:
5 ta isu incabilna ti biagna iti imana,
ket kinabilna di Filisteo, ket ni Jehova
nagaramid idi iti maysa a dackel a panag-
balligi a maipaay iti amin nga Israel: isut'
naimatangam, ket nagragsacca; apayapay
ngarud nga agbasolca iti maicaniwas iti
dara nga awan basolna, a patayem ni Da-
vid nga awan ti maysa a pamcuatan?
6 Ket ni Saul impangagna ti timec ni
Jonatan: ket ni Saul insapatana, Cas sibi-
biag ni Jehova, isu dinto mapapa-
tay.
7 Ket ni Jonatan inayabanna ni David,
ket ni Jonatan imparangna kencuana amin
dagidiay a banag. Ket ni Jonatan inyeg-
na ni David ken Saul, ket isu adda idi iti
saclangna, cas idi unana a tiempo.

8 Ket adda idi manen gubat: ket ni
David rimmuar ket nakigubat cadagiti
Filisteos, ket pinatayna ida iti dackel a
panangpapatay; ket isuda nagtarayda iti
sangona.
9 Ket maysa a dakes nga espiritu a nag-
gapu ken Jehova rimmabaw ken Saul, ket
idi a situtugaw iti balayna agraman iti
gayáng iti imana; ket ni David agtocar
idi iti imana.
10 Ket ni Saul inagawaanna idi a ca-
bilin idi gayáng ni David agingga met
laeng idi pader; ngem isu naglisi iti
saclang ni Saul, ket isu kinabilna di pader
idi gayáng: ket ni David nagtaray, ken
nagtalaw idi a rabii.
11 Ket ni Saul nangibaon cadagiti baba-
onen iti balay ni David, tapno isut'
bantayanda, ken tapno isut' patayenda iti
bigat: ket ni Micol nga asawa ni David,
imbagana kencuana, a kinunana, No dica
maisalacan ta biagmo itoy a rabii, intono
bigat mapapataycanto.
12 Iti casta ni Micol pinaulogna ni
David idi tawa: ket isu napan, ken nag-
taray, ken nagtalaw.
13 Ket ni Micol innalana di terafim,
ket isut' impaiddana idi idda, ket nangi-
cabil iti maysa a pungan *a dutdot* dagiti
calding idi oloananna, ket isut' inabbong-
anna cadagiti pagan-anay.
14 Ket idi a nagibaon ni Saul cadagiti

babaonen a mangala ken David, ni Micol
kinunana, Isu adda a masakit.
15 Ket ni Saul imbaonna dagiti baba-
onen a cumita ken David, a kinunana,
Isut' yegyo caniac iti idda, tapno mabalin-
co a papatayen.
16 Ket idi a dagiti babaonen simrecda,
adtoy, ti terafim adda idi iti idda, agraman
pungan *a dutdot* dagiti calding iti oloanan-
na.
17 Ket ni Saul kinunana ken Micol,
Apayapay nga inallilawnac iti castoy,
ket pinalubosam a pimmanaw ti cabusor-
co, iti casta a nacatalaw? Ket ni Micol
simmungbat ken ni Saul, Isu kinunana
caniac, Palubosannac a pumanaw; apa-
yapay a papatayenca coma?

18 Ita ni David nagtaray ken nagtalaw,
ket immay ken Samuel idiay Rama,
ket imbagana kencuana ti isu-amin nga
inaramid ni Saul kencuana. Ket isu ken
ni Samuel napanda ken nagnaedda idiay
Najot.
19 Ket naibaga idi ken ni Saul, a nacuna,
Adtoy, ni David adda idiay Najot sadi
Rama.
20 Ket ni Saul nangibaon cadagiti baba-
onen a mangala ken David: ket idi nga
isuda naimatanganda ti pangen dagiti
mammadto nga agpadpadtoda, ket ni Sa-
muel agtatacder a cas pangulo cadacuada,
ti Espiritu ti Dios immay iti rabaw dagiti
babaonen ni Saul, ket isuda met nagpad-
toda.
21 Ket idi a naibaga ken Saul, isu
nangibaon cadagiti sabali a babaonen, ket
isuda met nagpadtoda. Ket ni Saul nangi-
baon manen cadagiti babaonen iti maicatlo
a dáras, ket isuda met nagpadtoda.
22 Idin isu napan met idiay Rama,
ket immay iti dackel a bito nga adda idiay
Soco: ket nagimtuud ket kinunana, Sadino
ti yan da Samuel ken David? ket maysa
ti nagcuna, Adtoy isuda addada idiay
Najot sadi Rama.
23 Ket isu napan idiay agingga iti Na-
jot sadi Rama: ket ti Espiritu ti Dios
immay met iti rabawna, ket napan, ket
nagpadto, aginggat' immay iti Najot sadi
Rama.
24 Ket isu met naglabus cadagiti cawes-
na, ken nagpadto met iti sango ni Samuel,
ken nagidda a silalamolamo iti amin day-
di nga aldaw, ken amin daydi a rabii.
Gapuna a cunada, Adda met aya ni Saul
iti tengnga dagiti mammadto?

Ti panagtulag da Jonatan ken David. Ti cari ni Jonatan ken David. Ni Saul agpungtot ken Jonatan. Ti pinagpinnacada da Jonatan ken David.

20 Ket ni David nagtaray nanipud Na-
jot sadi Rama, ket immay ket
kinunana ken Jonatan, Ania aya ti inara-
midco? ania aya ti kinadakesco? ken ania
aya ti basolco iti sango ni amam a sapulen-
na ti biagco?
2 Ket isu kinunana, Adayu iti dayta;
dicanto matay: adtoy, ni amac awan ti
aramidenna nga uray dackel man wenno
bassit, no di ket isut' ipalgacna caniac;
ket apayapay nga ilimed caniac ni amac
daytoy a banag? saan a casta.
3 Ket ni David nagsapata pay manen,
ket kinunana, Ni amam ammona a naim-
bag a nacasaracac iti parabur cadagita
matam; ket isu cunana, Di coma maam-
moan ni Jonatan daytoy, di la ket ta agli-
day: ngem pudno cas sibibiag ni Jehova,
ken cas sibibiag ta cararuam, adda may-
maysa laeng nga addang iti nacaibaetac
ken patáy.
4 Idin kinuna ni Jonatan ken David,
Iti uray aniaman a calicaguman ta槽 cararu-
am, isut' aramidecto met laeng a maipaay
kenca.
5 Ket ni David kinunana ken Jonatan,
Adtoy, intono bigat isut' kellep, ket diac
agcurang coma a makicatugaw iti ari iti
panganan: ngem palubosannac coma a
mapan, tapno aglemmengac coma iti away
aginggat' maicatlo nga aldaw iti rumabii.
6 No ni amam dillawenna ti caawanco
iti apag-apaman, cunam ngarud, Ni David
nagdawat a sigagagar unay ti pannacapalu-
bosna caniac tapno tumaray coma aginggat'
Belen a ciudadna; ta adda tinawentawen a
daton idiay a maipaay iti amin a familia.
7 No cunaenna iti castoy, Naimbag; ti
adipenmo addaanto iti talna: ngem no
agpungtot, ammoem ngarud a ti dakes
nakedngan gapu kencuana.
8 Gapuna nga agaramidca a sicacaasi
unay iti adipenmo; ta inyegmo kenca ti
adipenmo iti maysa a tulag ni Jehova:
ngem no adda coma kinadangkes caniac,
sica met laeng ti mangpatáy caniac; ta
apayapay yegnac pay coma ken amam?
9 Ket ni Jonatan kinunana, Dayta
adayu coma kenca; ta no iti apag-apaman
maammoac coma a ti dakes nakedngan
gapu ken amac nga umay kenca, ¿ isut'
diac ngarud ibaga kenca?

10 Idin ni David kinunana ken Jonatan, Asino ti mañgibaganto caniac no cas pagarigan ni amam suñgbatannaca a sigugubsañg?
11 Ket ni Jonatan kinunana ken David, Umayca ket rumuarta iti away. Ket napanda ñga agpadpada iti away.

12 Ket ni Jonatan kinunana ken David, Ni Jehova a Dios ti Israel, *agsacsi coma:* intono agsaludsudac ken amac itoy a tiempo intono bigat, wenno iti maicatlo ñga aldaw, adtoy, no adda imbag a maiturong ken David, ¿ diacto ñgarud ibaon kenca, ken isut' ipalgacco kenca?
13 Ni Jehova aramidenna ti casta ken Jonatan ken adadda pay met, no pagrayoan coma ni amac ti panañgaramidna iti dakes kenca, no isut' diac coma ipalgac kenca, ken papanawenca, tapno mabalinmo ti mapan a sitatalna: ket ni Jehova adda coma kenca, a cas caaddana idi ken amac.
14 Ket sica saan laeng a iti bayat iti panagbiagco ti pañgiparañgamto caniac iti naayat a kinaimbag ni Jehova, tapno diac matay;
15 no di ket dicanto met iccaten ta kinaimbagmo iti balayco iti agnanayon; saan, saan uray intono ni Jehova iccatenna dagiti cabusor ni David tunggal maysa iti rabaw iti daga.
16 Iti casta ni Jonatan nagaramid ti maysa a tulag iti balay ni David, *a kinunana,* Ket ni Jehova sapulennanto daytoy iti ima dagiti cabusor ni David.

17 Ket ni Jonatan pinagsapatana manen ni David, gapu iti ayat ñga icutanna kencuana: ta isut' inayatna a cas iti cararuana met laeng.
18 Idin ni Jonatan kinunana kencuana, Intono bigat isut' kellep: ket sica madillawcanto, agsipud ta ti tugawmo maleñgñgawanto.
19 Ket intono nabatica iti tallo ñga aldaw, sumalogcanto a madarás unay, ket umayca iti lugar a naglemmeñgam idi adda ti panggep iti ima, ket agbaticanto iti denna iti bato ñga Ezel.
20 Ket mañgipanaacto iti tallo a pana iti sikiganna, a cas laeng no agpanaac iti maysa a ginoan.
21 Ket adtoy, ibaonconto ti bumbumaro, *a cunac,* Inca sapulem dagiti pana. No cunac iti bumbumaro, Adtoy, dagiti pana addada iti sikigam; alaem ida, ket umayca; ta adda talna kenca ket awan ti ranggas, cas sibibiag ni Jehova.
22 Ñgem no cunac iti castoy iti bumbumaro, Adtoy, dagiti pana addada iti labesmo; inca iti dalanmo; ta ni Jehova pinapanawnaca.
23 Ket no maipapan iti panggep a sica ken siac sinaritata, adtoy, ni Jehova adda iti baetta iti agnanayon.

24 Iti casta ni David naglemmeñg iti away: ket idi dimteñg ti kellep, ti ari nagtugaw a mañgan idi taraon.
25 Ket ti ari timmugaw iti tugawna, a cas cadagiti sabali a tiempo, iti rabaw met laeñg ti tugaw iti denna ti pader: ket ni Jonatan nagtacder, ket ni Abner nagtugaw iti abay ni Saul: ñgem ti lugar ni David leñgñgaw idi.
26 Nupay casta awan ti aniaman ñga insao ni Saul iti daydi ñga aldaw: ta pinanunotna, Adda ñgata napasamac kencuana, isu saan a nadalus; awan duadua ñga isu saan a nadalus.
27 Ket naaramid iti bigat iti calpasan ti kellep *ñga isut' idi* maicadua ñga *aldaw,* a ti lugar ni David leñgñgaw idi: ket ni Saul kinunana ken Jonatan ñga anacna, Apayapay a saan ñga immay a mañgan ti anac a lalaki ni Jesse, uray idi calman, uray ita ñga aldaw?
28 Ket ni Jonatan simmuñgbat ken Saul, Ni David sigagagar a nagdawat a mapalubosan caniac a mapan idiay Belen:
29 ket isu kinunana, Palubosannac coma a mapan, agdawatac kenca; ta ti familiami addaan iti maysa a sacrificio iti ciudad; ket ti cabsatco a lalaki, isu binilinnac *ñga addaac coma idiay:* ket ita no nacasaracac ti parabur cadagiti matam, palubosannac coma a mapan, agdawatac kenca, ket kitaec dagiti cacabsatco. Gapuna a di umay iti lamesaan ti ari.

30 Idin ti puñgtot ni Saul simged a maibusor ken Jonatan, ket kinunana kencuana, Sica anac ti maysa a dakes ken nasuñgit a babai, diac ammo aya a sica pinilim ti anac a lalaki ni Jesse a pacabainamto met laeñg, ken pacabainanto ti ibain ni inam?
31 Ta bayat ti panagbiag ti anac ni Jesse iti rabaw ti daga, sica dicanto mabañgon, uray ti pagariam. Gapuna ita agbaonca, ket isut' payegmo caniac, ta matayto a di bumurong.
32 Ket ni Jonatan simmuñgbat ken Saul ñga amana, ket kinunana kencuana, Apayapay a mapapatayto? ania aya ti inaramidna?

33 Ket ni Saul ingayangna di gayangna
kencuana a pangcabilna kencuana; isu a
nacaammoan ni Jonatan a nakedngan idi
gapu ken amana a mapapatay ni David.
34 Iti casta ni Jonatan timmacder idi
lamesaan iti narungsot a pungtot, ket saan
idi a nangan iti taraon idi maicadua nga
aldaw ti bulan; ta napaliday gapu ken
David, agsipud ta ni amana isut' binaba-
inna.

35 Ket naaramid iti bigat, a ni Jonatan
rimmuar iti away iti tiempo a natudingan
ken David, ket maysa a bumbumaro ti
caduana.
36 Ket kinunana idi bumbumaro, Tuma-
rayca, sapulem ita dagiti pana nga ipa-
nac. Ket idi a timmaray di bumbumaro,
isu nangipana iti maysa a pana idi labesna.
37 Ket idi a di bumbumaro umay idi
iti lugar ti pana a ni Jonatan impanana,
ni Jonatan pinuccawanna di bumbumaro,
ket kinunana, ¿Saan nga adda ti pana ita
labesmo?
38 Ket ni Jonatan pinuccawanna di
bumbumaro, Agsiglatca, agdarásca, dica
agtactac. Ket di bumbumaro ni Jonatan
inurnongna dagiti pana ket immay ken
apona.
39 Ngem di bumbumaro dina ammo idi
ti uray aniaman: da laeng Jonatan ken
David ti macaammo idi iti panggep.
40 Ket ni Jonatan intedna dagiti igam-
na idi bumbumarona, ket kinunana ken-
cuana, Inca, ipanmo ida iti ciudad.
41 Ket apaman a di bumbumaro napan
idi, ni David timmacder a naggapu idi
maysa a lugar nga agturong iti Abagatan,
ket nagpacleb iti rupana iti daga, ket
nagrucnoy iti namitlo: ket isuda naginna-
gecda ti maysa ken maysa, ket nagsangit
ti maysa ken maysa, agingga ni David
napalpalalo.
42 Ket ni Jonatan kinunana ken David,
Inca a sitatalna, gaput ta cas insapatata
nga agpadpada iti nagan ni Jehova, a
kinuna, Ni Jehova addanto iti baetta, ken
iti putotco ken iti putotmo iti agnanayon.
Ket isu timmacder ket pimmanaw: ket
ni Jonatan simrec iti ciudad.

Ni David mapan idiay Nobe ken mabada-ngan gapu ken Aquimelec. Agtaray agingǧat' Get, ket aginmama-uyong.

21 Idin ni David immay iti Nobe ken
ni Aquimelec a sacerdote: ket ni
Aquimelec immay simmabet ken David
nga agpigpigerger, ket kinunana kencuana,
Apayapay a maymaysaca, ket awan lalaki
a cumuyog kenca?
2 Ket ni David kinunana ken Aquimelec
a sacerdote, Ti ari imbilinna caniac ti may-
sa a panggep, ket kinunana caniac, Awan
coma ti tao a macaammo iti uray ania cada-
giti panggep isuda a pangibaonac kenca,
ken no ania ti nangibilinac kenca: ket
nangdutocac cadagiti agtutubo a lallaki iti
maysa ken maysa a lugar.
3 Gapuna ita ania ti adda ita imam?
iccannac iti lima a tinapay iti imac wenno
uray no ania ti adda.
4 Ket di sacerdote simmungbat ken
David, ket kinunana, Awan ti sapasap a
tinapay iti imac, no di laeng ti nasantoan
a tinapay; isuna laeng a no dagiti agtutu-
bo a lallaki inaluadanda dagiti bagbagída
cadagiti babbai.
5 Ket ni David simmungbat idi sacer-
dote, ket kinunana kencuana, Iti kinapud-
nona dagiti babbai naaluadanda idi cada-
cami cadagitoy tallo nga aldaw; idi a
rimmuarac, dagiti alicamen dagiti agtutu-
bo a lallaki nasantoanda, nupay no adda
laeng idi maysa a sapasap a pannagna;
¿dinto adadda ngarud itoy nga aldaw ti
kinasanto dagiti alicamenda?
6 Iti casta di sacerdote intedna kencua-
na di nasantoan a *tinapay;* ta awan idi ti
tinapay idiay no di laeng ti tinapay ti
parang, a naiccat idi iti sango ni Jehova,
tapno maicabil ti nabara a tinapay iti
aldaw ti pannacaiccatna idi.

7 Ita maysa a lalaki cadagiti adipen ni
Saul adda idi idiay iti daydi nga aldaw, a
natengngel iti sango ni Jehova; ket ti
naganna isut' idi ni Doeg nga Edomita, a
capanguloan dagiti pastor ni Saul.
8 Ket ni David kinunana ken Aquime-
lec, ¿Ket awan ditoy iti babaen ti imam
gáyang wenno campilan? ta diac naitugot
ti campilanco uray dagiti igamco caniac,
ta ti panggep ti ari maganat idi.
9 Ket ti sacerdote kinunana, Ti cam-
pilan ni Goliat a Filisteo, a pinataymo idi
idiay lobong ti Ela, adtoy, adda a nabal-
cut iti maysa a lupot iti licudan ti efod:
no alaem dayta isut' alaem; ta awan ti
sabali no di laeng dayta ditoy. Ket ni
David kinunana, Awan ti cas iti dayta;
isut' itdem caniac.

10 Ket ni David timmacder ket tim-

maray iti daydi nğa aldaw ta agbutenğ ken
Saul, ket napan ken Aquis nğa ari ti Get.
11 Ket dagiti adipen ni Aquis kinunada
kencuana, Saan aya a daytoy ni David nğa
ari ti daga? saanda aya nğa incancanta idi
kencuana ti maysa ken maysa cadagiti
salsala, a kinuncunada,

Ni Saul pinatayna dagiti rinibribuna,
Ket ni David dagiti linaclacsana?

12 Ket ni David insaadna dagitoy a sao iti
pusona, ket nagbutenğ idi iti napalalo ken
Aquis nğa ari ti Get.
13 Ket isu binaliwanna ti cababalinna iti
sanğoda, ket nagimmamauyonğ cadagiti
imada, ket nagcurcur-it cadagiti rikep da-
giti ruanğan, ket binay-anna a nanacanac
di catayna iti rabaw ti iminğna.
14 Idin kinuna ni Aquis cadagiti adi-
penna, Adtoy, kitaenyo ti lalaki mauyonğ;
apayapay nğarud nğa isut' inyegyo caniac?
15 Macuranğanac aya cadagiti aguuyonğ
a tattao, tapno inyegyo daytoy a tao tapno
agmauyonğ iti saclanğco? ¿umayto daytoy
a tao iti balayco?

Ni David aglemmenğ idiay Odollam ken Maspa. Ni Doeg papatayenna dagiti sacerdote a taga Nobe. Ni Abiatar tumipon ken David.

22 Gapuna a ni David pimmanaw na-
nipud idiay, ket nagtalaw aginğ-
gat' gucayab ti Odollam: ket idi a dagiti
cacabsatna ken ti balay ni amana isut'
nanğnğegda, simmalogda idiay kencuana.
2 Ken ti tunğgal maysa nğa adda a
siririribuc idi, ken tunğgal maysa nğa adda
idi iti pannacautanğ, ken tunğgal maysa
a sisisicor idi, naguurnonğda kencuana;
ket isu nagbalin a capitan cadacuada: ket
adda idi kencuana ti aguppat a gasut a
lallaki.

3 Ket ni David napan nanipud idiay
aginğgat' Maspa ti Moab: ket kinunana
iti ari ti Moab, Ipalubosmo coma, agda-
watac kenca, nğa umayda da amac ken
inac, *ken makipagyanda coma* cadacayo,
aginğgat' maammoac no ania ti aramidento
ti Dios caniac.
4 Ket isu inyegna ida iti sanğo ti ari ti
Moab: ket nakipagnaedda kencuana iti
bayat ti panagyan ni David idi sariked-
ked.
5 Ket ni mammadto a Gad kinunana
ken David, Dica agtaenğ iti sarikedked;
pumanawca, ket inca iti daga ti Juda.
Idin ni David pimmanaw ket immay iti
cabakiran ti Haret.

6 Ket ni Saul nanğnğegna a ni David
limgac, ken dagiti tattao nğa adda idi
kencuana: ita ni Saul agtugtugaw idi idiay
Gabaa, iti siroc ti aro-o idiay Rama,
agraman ti gayánğ idi imana, ket amin
dagiti adipenna agtatacderda iti aglicmut
kencuana.
7 Ket ni Saul kinunana cadagiti adipen-
na a nagtacder iti aglicmut kencuana, Denğ-
genyo ita, dacayo Benjamitas; ¿ti anac ni
Jesse iccannanto ti tunğgal maysa cada-
cayo cadagiti taltalon ken cauvuvasan,
ket aramidennacayto amin a capcapitan ti
rinibu ken capcapitan ti ginasut,
8 tapno dacayo umalsacayo a bumusor
caniac, ket awan ti uray asino a manği-
palgac caniac no ti anacco a lalaki naki-
aramid iti maysa a sinğgalut iti anac ni
Jesse, ket awan ti uray maysa cadacayo
nğa agladinğit gapu caniac, wenno manği-
palgac caniac a ti anacco ginutugutna ti
adipenco a bumusor caniac, tapno agsaneb,
a cas itoy nğa aldaw?
9 Idin simmunğbat ni Doeg nğa Edo-
mita, a panğulo idi dagiti adipen ni Saul,
ket kinunana, Naimatanğac idi ti anac
ni Jesse nğa immay idiay Nobe, ken Aqui-
melec, nğa anac a lalaki ni Aquitob.
10 Ket isu immuman ken Jehova gapu
kencuana, ket isut' iniccanna cadagiti bal-
balon, ken intedna kencuana di campilan
ni Goliat a Filisteo.

11 Idin nagbaon ti ari ti nanğayab ken
Aquimelec a sacerdote, nğa anac ni Aquitob,
ken amin nğa balay ni amana, nğa isuda
idi dagiti sacerdote idiay Nobe: ket isuda
amin immayda iti ari.
12 Ket ni Saul kinunana, Denğgem ita,
sica anac ni Aquitob. Ket isu simmunğ-
bat, Adtoyac, apoc.
13 Ket ni Saul kinunana kencuana,
Apayapay nğa immalsacayo a bumusor
caniac, ken ti anac ni Jesse, iti daydiay a
pananğtedmo kencuana idi iti tinapay
ken maysa a campilan, ket immumanca iti
Dios gapu kencuana, tapno isu tumacder
coma a bumusor caniac, a manğsaneb, a
cas itoy nğa aldaw?
14 Idin ni Aquimelec simmunğbat iti
ari, ket kinunana, ¿Ket asino cadagiti isu-
amin nğa adipenmo ti casta a mapagtalcan
a cas ken David, a manuganğ ti ari, ken
maala iti consejom, ken natan-oc iti balay-
mo?

15 Inrugieon aya itoy nga aldaw ti
immuman iti Dios gapu kencuana? adayu
coma caniac: di coma ipabaddut ti ari ti
uray aniaman iti adipenna, wenno iti amin
a balay ni amac; ta ti adipenmo awan ti
ammona iti amin daytoy, nacurang man
wenno nasuroc.
16 Ket ti ari kinunana, Mataycanto a
di bumurong, Aquimelec, sica, ken ti amin
a balay ni amam.
17 Ket ti ari kinunana cadagiti agban-
tay nga agtatacder idi iti aglicmut kencua-
na, Agbaliccayo, ket papatayenyo dagiti
sacerdote ni Jehova; adsipud ta ti imada
met adda ken David, ken agsipud ta am-
moda nga isu nagtaray, ket dida impalgac
caniac. Ngem dagiti adipen ti ari dida
kinayat nga inunnat ti imada a pangcabil
cadagiti sacerdote ni Jehova.
18 Ket ti ari kinunana ken Doeg, Ag-
balicca, ket cabilem dagiti sacerdote. Ket
ni Doeg nga Edomita nagbalic, ket kinabil-
na dagiti sacerdote, ket isu pinapatayna
idi nga aldaw ti walopulo ket lima a nag-
cawesda idi iti maysa nga efod a lienzo.
19 Ket ti Nobe, a ciudad dagiti sacer-
dote, kinabilna iti tadem ti campilan,
lallaki ken babbai nga agpadpada, ubbing
ken dagiti agsussuso, ken dagiti bacbaca
ken asasno, ken carcarnero, iti tadem ti
campilan.

20 Ket maysa cadagiti annac a lallaki
ni Aquimelec, nga annac ni Aquitob, a
managan idi iti Abiatar, nagtalaw, ket
timmaray a simmurot ken David.
21 Ket ni Abiatar imbagana ken David
a ni Saul pinatayna dagiti sacerdote ni
Jehova.
22 Ket ni David kinunana ken Abiatar,
Ammoc idi nga aldaw, idi a ni Doeg nga
Edomita adda idi idiay, a di bumurong
nga ibagana ken Saul: siac ti nacaigapu-
anan ti *ipapatáy* dagiti amin a tattao ti
balay ni amam.
23 Makipagtaengca caniac ditoy, dica
agbuteng; ta isu a mangsapul iti biagco
sapulenna met ta biagmo: ta caniac ad-
daancanto iti pannacasaluad.

Ni David ispalenna ti Ceila. Camaten ni Saul, ket ni David pumanaw iti Ceila. Da David ken Jonatan pangabaroanenda ti tulagda. Ni Saul camatenna ni David.

23 Ket imbagada ken David, a kinuna-
da, Adtoy, dagiti Filisteos gub-
gubatenda ti Ceila, ken agagawenda dagiti
pagtaltagan.
2 Gapuna a ni David immuman ken
Jehova, a kinunana, ¿Innacto, ken cabilec-
to dagitoy Filisteos? Ket ni Jehova ki-
nunana ken David, Inca, ket cabilem
dagiti Filisteos, ket isalacanmo ti Ceila.
3 Ket dagiti tattao ni David kinunada
kencuana, Adtoy, a sibubutengtayo ditoy
Juda: ¿dinto adadda ngarud no intayo
idiay Ceila a maibusor iti buyot dagiti
Filisteos?
4 Idin ni David immuman ken Jehova
pay manen. Ket ni Jehova simmungbat
kencuana, ket kinunana, Tumacderca, su-
malogca aginggat' Ceila; ta yawatconto
dagiti Filisteos ita imam.
5 Ket ni David ken dagiti tattaona
napanda iti Ceila, ket nakigubatda cada-
giti Filisteos, ket innalada dagiti anani-
malda, ket pinatayda ida iti maysa a
dackel a panangpapatay. Iti casta ni
David insalacanna dagiti agnaed iti Ceila.
6 Ket naaramid, idi a ni Abiatar nga
anac ni Aquimelec nagtaray agingga ken
David idiay Ceila, nga isu simmalog agra-
man iti maysa nga efod iti imana.

7 Ket naibaga ken Saul a ni David
immay iti Ceila. Ket ni Saul kinunana,
Ti Dios isut' inyawatna iti imac; ta isu
napupoc, gapu iti iseserrecna iti maysa
nga ili nga addaan cadagiti ruruangan ken
balbalunet.
8 Ket ni Saul pinatucnadna iti gubat
amin a tattao, tapno sumalogda agingga
iti Ceila, tapno lacubenda ni David ken
dagiti tattaona.
9 Ket ni David naammoanna a ni Saul
nangbalabala iti dakes a maibusor ken-
cuana; ket kinunana ken Abiatar a sacer-
dote, Yegmo ditoy ti efod.
10 Idin kinuna ni David, O Jehova, a
Dios ti Israel, pudno a ti adipenmo nang-
ngegna a ni Saul tarigagayanna ti umay
iti Ceila, tapno rebbekenna ti ciudad a
gapu caniac.
11 ¿Yawatdacto dagiti tattao ti Ceila iti
imana? ¿sumalogto ni Saul, a cas iti nang-
ngeg ti adipenmo? O Jehova, a Dios ti
Israel, gumawawaac kenca, ibagam iti
adipenmo. Ket ni Jehova kinunana, Isu
sumalogto.
12 Idin ni David kinunana, ¿Dagiti lal-
laki ti Ceila yawatdacto ken dagiti lallakic
iti ima ni Saul? Ket ni Jehova kinuna-
na, Isuda yawatdacanto.
13 Idin ni David ken dagiti lallakina,

nğa aginnem a gasutda idi, timmacderda
ket pimmanawda idiay Ceila, ket napanda
iti nabalinda a napanan. Ket naibaga idi
ken Saul a ni David nagtalaw idiay Ceila;
ket isu inidianna ti rumuar idi.
14 Ket ni David nagtaenğ idiay let-anğ
cadagiti sarikedked, ket nagbati iti caturo-
dan idiay let-anğ ti Zif. Ket isut' binir-
biruc ni Saul iti tunğgal aldaw, nğem isut'
di inyawat ni Jehova iti imana.

15 Ket ni David nakitana a ni Saul
rimmuar a manğbiruc idi biagna: ket ni
David nagyan idi iti let-anğ ti Zif idiay
cabakiran.
16 Ket ni Jonatan, nğa anac ni Saul
timmacder ket napan ken David idi caba-
kiran, ket pinapigsana ti imana iti Dios.
17 Ket isu kinunana kencuana, Dica
agbutenğ; ta ti ima ni Saul nğa amac
dinacanto masaracan; ket sicanto ti agari
iti Israel, ket siacto ti caasitgan kenca,
ket ammo met dayta ni Saul nğa amac.
18 Ket isuda a dua nagaramidda iti
maysa a tulag iti sanğo ni Jehova: ket ni
David nagnaed idi cabakiran, ket ni Jona-
tan napan iti balayna.

19 Idin simmanğ-at dagiti Zifeos ken
Saul idiay Gabaa, a kinunada, Saan aya a
makipaglemmenğ cadacami ni David cada-
giti sarikedked idiay cabakiran, idiay
turod ti Jaquilla, nğa adda iti abagatan ti
let-anğ?
20 Gapuna ita, O ari, a sumalogca, a
cas mayannurot iti amin a calicaguman ta
cararuam a sumalog; ket ti bianğmi isunto
ti pananğyawatmi kencuana iti ima ti ari.
21 Ket ni Saul kinunana, Mabendicion-
ancayo coma ken Jehova: ta addaancay
iti panannğnğaasi caniac.
22 Incayo, agdawatac cadacayo, ket ara-
midenyo pay ti adadda a panannğpanecnec,
ket ammoenyo ken kitaenyo ti lugar a
pagyananna, *ken* no asino ti kimmita
kencuana idiay; ta naibaga caniac nğa isu
agaramid a sisisicap unay.
23 Kitaenyo nğarud, ken ammoenyo da-
giti amin a gingginğet a paglemmenğanna,
ket umaycayo manen caniac agraman pan-
nacapanecnec, ket cumuyogacto a mapan:
ket maaramidto, no adda iti daga, nğa
isut' birukecto cadagiti amin a rinibribu
ti Juda.

24 Ket isuda timmacderda, ket napanda
idiay Zif iti una ni Saul: nğem ni David
ken dagiti lallakina addada idi idiay let-
anğ ti Maon, idiay Arabah iti abagatan ti
let-anğ.
25 Ket ni Saul ken dagiti lallakina na-
panda a nanğbiruc kencuana. Ket im-
bagada ken David: gapuna a simmalog
aginğga iti bato, ket nagtaenğ idiay let-
anğ ti Maon. Ket idi nanğeg ni Saul *day-
ta,* isu kimmamat ken David idiay let-anğ
ti Maon.
26 Ket ni Saul napan itoy a banğir ti
bantay, ket ni David ken dagiti lallakina
iti dayta a banğir ti bantay: Ket ni
David nagpardás a pumanaw a gapu iti
panagbutenğ ken Saul; ta ni Saul ken da-
giti lallakina inalicubcubda a linicmut ni
David ken dagiti lallakina tapno alaenda
ida.
27 Nğem immay ti maysa a nabaon ken
Saul, a kinunana, Agdarásca, ket umayca;
ta dagiti Filisteos nanğaramidda iti maysa
a panannğsillonğ iti daga.
28 Iti casta ni Saul nagtuckiad iti panag-
camatna ken David, ket napan a maibusor
cadagiti Filisteos: gapuna a ninaganda
daydiay a lugar iti Sela-hammahlekot*.
29 Ket ni David simmanğ-at nanipud
idiay, ket nagtaenğ cadagiti sarikedked ti
En-gadi.

*Ni David isakitna ti biag ni Saul idiay
En-gadi. Ni Saul itubenna ti
panannğcamatna ken
David.*

24 Ket naaramid, idi a ni Saul nagsubli
a naggapu iti panagsurotna cadagiti
Filisteos, a naibaga kencuana, a nacuna,
Adtoy, ni David adda idiay let-anğ ti En-
gadi.
2 Idin ni Saul nanğala iti tallo a ribu a
lallaki a napili iti amin nğa Israel, ket
napan a nanğbiruc ken David ken cadagiti
lallakina cadagiti batbato dagiti caldinğ
nğa atap.
3 Ket isu immay iti pagyaponan iti
carnero idi dalan, a yan idi ti maysa a
gucayab; ket ni Saul simrec a manğabbonğ
cadagiti sacana. Ita ni David ken dagiti
lallakina addada nğa agyan cadagiti caune-
gan a paset di gucayab.
4 Ket dagiti lallaki ni David kinunada
kencuana, Adtoy ti aldaw a kinuna ni
Jehova kenca, Adtoy yawatconto ita imam
ti cabusormo, ket aramidemto kencuana
ti cas pagarupemto a naimbag. Idin ni

* *Sela-hammahlekot:* cayatna a saoen, *Ti
bato ti panagtalaw.*

David timmacder, ket rinagasna a siinayad unay di gayadan ti lambon ni Saul.
5 Ket calpasanna naaramid, a ti puso ni David kimmabil kencuana met laeng̃, agsipud ta nang̃ragas idi cagayagan *ti lambon* ni Saul.
6 Ket isu kinunana cadagiti lallakina, Ni Jehova iparitna nga aramidec coma daytoy iti apoc a pinulotan ni Jehova, nga unnatec ti imac a maibusor kencuana, idinto nga isu ti pinulotan ni Jehova.
7 Iti casta ni David inep-epna dagiti lallakina cadagitoy a saona, ket dina inibtor ida a tumacder a maibusor ken Saul. Ket ni Saul timmacder a rimmuar idi gucayab, ket napan iti dalanna.

8 Calpasanna ni David timmacder met, ket rimmuar idi gucayab, ket pinuccawanna ni Saul, a kinunana, Apoc nga ari. Ket idi a ni Saul timmaliaw kencuana, ni David incul-obna di rupana iti daga, ket nagrucbab.
9 Ket ni David kinunana ken Saul, Apayapay nga impang̃agmo dagiti sao dagiti lallaki, a nagcuna, Adtoy, ni David sapulenna ti pagdacsam?
10 Adtoy, itoy nga aldaw dagiti matam nakitada no casano ti panang̃yawat ni Jehova kenca ita nga aldaw iti imac idiay gucayab: ket dadduma ti nagcuna caniac a papatayenca; ngem *ti matac* insakitnaca; ket kinunac, Diacto unnaten ti imac a maibusor ti apoc: ta isut' pinulotan ni Jehova.
11 Maysapay, amac, kitaem, wen kitaem ti gayadan ti lambonmo iti imac; ta iti dayta a rinagasco iti gayadan ti lambonmo, ket dica pinapatay, ammoem ket kitaem nga awan ti uray ania a dakes wenno panaglabsing̃ itoy imac, ket diac nagbasol a naibusor kenca, nupay sica gannebem ti biagco tapno isut' alaem.
12 Ni Jehova mang̃ocom cadata, ket ni Jehova ibalsannac kenca; ngem ti imac dinto rumabaw kenca.
13 Cas cuna ti proverbio dagiti lallacay, Aggapu iti nadang̃kes rumuar ti kinadang̃kes; ngem ti imac dinto rumabaw kenca.
14 Asino ti sinurot ti ari a rimmuaranna? iti asino ti kinamatmo? iti maysa a natay nga aso, iti maysa a timel.
15 Ni Jehova ng̃arud ti agocom coma, ken mang̃ted iti panang̃ikeddeng̃ cadata, ket kitaenna, ket saculobanna ti panggepco, ken isalacannac ita imam.
16 Ket naaramid idi a ni David nagibusanna ti panang̃isaona cadagitoy a sao ken Saul, a ni Saul kinunana, ¿Isu daytoy ti timecmo, anacco a David? Ket ni Saul inng̃atona ti timecna, ket nagsang̃it.
17 Ket isu kinunana ken David, Sica nalinlintegca ngem siac; ta sinubadannac iti imbag, idinto a sinubadanca iti dakes.
18 Ket sica impalawagmo itoy nga aldaw no casano ti panang̃aramidmo caniac ti imbag, nupay no idi inyawatnac ni Jehova ita imam, sica dinac pinapatay.
19 Ta no maysa a lalaki masaracanna ti cabusorna, ¿isut' bay-annanto a pumanaw? gapuna a ni Jehova supapacannaca coma iti imbag gapu iti daydiay nga inaramidmo caniac itoy nga aldaw.
20 Ket ita, adtoy, maammoac nga agaricanto a di bumorong̃, ken ti pagarian ti Israel mapasing̃kedanto ita imam.
21 Ita agsapataca ng̃arud caniac gapu ken Jehova, a dicanto keltayen ti putotco iti calpasac, ket dicanto dadaelen ti nagaco iti balay ni amac.
22 Ket ni Saul napan iti balayna; ngem ni David ken dagiti lallakina simmang̃atda idi sarikedked.

Ti ipapatáy ni Samuel. Iti panagkiddaw ni David ken ni Nabal; ni Nabal paidenna, ket layatan ni David; ni Abigail ibabaetna ni asawana, ket ni David maep-ep. Matay ni Nabal ket ni David asawaenna ni Abigail.

25 Ket ni Samuel natay; ket amin nga Israel naguornong̃da, ket isut' dinung̃-awanda, ket isut' intabonda idi balayna idiay Rama. Ket ni David timmacder ket simmalog aging̃ga iti let-ang̃ ti Faran.

2 Ket adda idi maysa a lalaki sadi Maon, a dagiti cucuana addada idi idiay Carmelo; ket di lalaki nasanicua unay idi, ket addaan idi iti tallo a ribu a carnero, ken sang̃aribu a calding̃: ket isu agpucpukis idi cadagiti carnerona idiay Carmelo.
3 Ket ti nagan ti lalaki isut' Nabal idi; ket ti nagan ti asawana Abigail; ket ti babai mannacaawat idi a naimbag, ken maysa a naimnas a lang̃a: ngem di lalaki nasabrac idi ken managdacdakes cadagiti aramidna; ket capoonan ti balay ni Caleb.
4 Ket ni David nang̃egna idiay let-ang̃ a ni Nabal agpucpukis idi cadagiti carnerona.

5 Ket ni David nangibaon iti sangapulo
a lallaki nga agtutubo, ket ni David kinunana cadagiti agtutubo a lallaki, Sumangatcayo iti Carmelo, ket incayo ken Nabal, ket icablaawyo kencuana ti naganco:
6 ket castoy ti saoenyonto kencuana
nga agbibiag *iti kinarang-ay*, Talna ti adda coma kenca, ken talna ti adda coma iti balaymo, ken talna ti adda coma iti amin nga icutam.
7 Ket ita nangegco nga addaanca cada-
giti pagpukisen: dagiti pastormo addada idi cadacami, ket dicam inaramid cadacuada ti ranggas, awan idi ti uray ania a panagcurang cadacuada iti amin a bayat ti caaddada idi idiay Carmelo.
8 Saludsudem cadagiti agtutubom a
lallaki, ket ibagadanto kenca: gapuna a palubosam coma a dagiti agtutubo a lallaki macasaracda iti parabur cadagiti matam: ta umaycami iti maysa a naimbag nga aldaw: mangtedca, agdawatac kenca, ti uray ania nga umay ita imam cadagiti adipenmo ken ni anacmo a David.

9 Ket idi a dagiti agtutubo a lallaki ni
David immayda, imbagada ken Nabal ti mayannurot cadagiti isu-amin a sao iti nagan ni David, ken simmardengda.
10 Ket ni Nabal simmungbat cadagiti
adipen ni David, ket kinunana, Asino aya ni David? ket asino ti anac ni Jesse? adu nga ad-adipen cadagitoy nga aldaw nga intalawanda tunggal maysa ti apona.
11 ¿Itedconto ngarud ti tinapayco ken
ti danumco ken ti lasagco a pinatayco, a maipaay cadagiti pagpukisec, ket isut' itedco cadagiti lallaki isuda a diac ammo no tagá anoda?
12 Iti casta dagiti agtutubo a lallaki ni
David nagbalicda iti dalanda, ket nagsublida, ket immayda ket imbagada kencuana ti mayannurot cadagitoy amin a sao.
13 Ket ni David kinunana cadagiti lal-
lakina, Ibarikesyo tunggal maysa a lalaki ti campilanna. Ket imbarikesda tunggal maysa di campilanna; ket ni David met imbarikesna di campilanna: ket simmangatda a simmurot ken David ti aguppat a gasut a lallaki: Ket dagiti dua a gasut nagtaengda idi gargaret.

14 Ngem maysa nga agtutubo a lalaki
imbagana ken Abigail nga asawa ni Nabal, a kinunana, Adtoy, ni David nangibaon cadagiti babaonen a naggapu iti let-ang a cumablaaw ken apomi; ket linaisna ida idi.
15 Ngem dagiti lallaki naimbagda unay
idi cadacami, ket dacami saancam idi a naranggasan, awan ti nagcurang cadacami nga uray aniaman, iti bayat ti ipapanmi icucuyog cadacuada, idi addacami cadagiti aw-away:
16 isuda idi ti maysa a bacud cadacami
nga agpadpada iti rabii ken iti aldaw, iti bayat amin a tiempo a caaddami idi cadacuada nga agay-aywan cadagiti carnero.
17 Gapuna ita ammoem ken otobem no
ania ti aramidemto; ta ti dakes naikeddengen a maibusor ken apomi, ken maibusor iti amin a balayna: ta isut' maysa a casta unay a damsac a tao nga awan ti macabalin nga agsao kencuana.

18 Idin ni Abigail nagdarás ket nangala
iti dua gasut a tinapay, ken dua gasut a casupot a lalat nga arac, ken lima a carnero a naparti, ken lima casucat ti kinirog a bucbukel, ken sangagasut a caraay a pinakirriit nga uvas, ken dua gasut a catipkel nga higos, ket insaadna iti rabaw dagiti asno.
19 Ket kinunana idi cadagiti agtutubo-
na a lallaki, Incayo iti unac; adtoy, a sumurotacto cadacayo. Ngem isu dina imbaga idi ken asawana a Nabal.
20 Ket casta idi, idi a nacasacay idi
asnona, ket simmalog iti dalan a nalimed ti bantay, nga, adtoy, ni David ken dagiti lallakina simmalogda nga agturong kencuana; ket sinabetna ida.
21 Ita ni David kinunana idi, Pudno
nga ubbaw ti panangaywanco idi iti amin nga icutan daytoy a tao idiay let-ang, tapno awan ti agcurang idi ti amin a cucuana: ket isu insupapacna caniac ti dakes a maipaay iti naimbag.
22 Ti Dios aramidenna ti casta, ken
adadda pay met, no baybay-acto ti agtaud iti amin a cucuana agingga iti lawag ti bigat, nga uray no maysa nga ubing a lalaki.

23 Ket idi a ni Abigail naimatanganna
ni David, isu nagdarás, ket dimsaag idi asnona, ket incul-obna di rupana idi daga iti sango ni David, ket nagrucob iti daga.
24 Ket isu nagpacleb cadagiti sacana,
ket kinunana, Caniac, apoc, caniac coma ti yan ti kinadangkes; ket palubosam coma ti babai nga adipenmo, dawatec kenca, nga agsao cadagita lapayagmo, ken denggem ti sao ti babai nga adipenmo.
25 Ti apoc saanna coma, dawatec kenca,
nga icancano daytoy dakes a tao, a ni

Nabal met laenḡ; ta no casano ti nagan-
na, casta met laenḡ ti kinaisuna; Nabal*
isu ti naganna, ket ti kinamaag adda ken-
cuana: nḡem siac a babai nḡa adipenmo
diac naimatanḡan dagiti agtutubo a lal-
laki ti apoc, isuda nḡa imbaonmo.
26 Gapuna ita, apoc, cas sibibiag ni
Jehova, ken cas sibibiag ta cararuam, idin-
to a ni Jehova ti nanḡiparit kenca iti
pannacabaddut iti dara, ken iti pannacai-
balesmo iti imam met laenḡ, gapuna ita a
bay-am dagiti cabusormo, ken dagidiay
nḡa agsapul iti pagdacsan ti apoc, nḡa
isuda coma ti cas ken Nabal.
27 Ket ita daytoy ságut a ti adipenmo
yegna iti apoc, isut' maited coma cadagiti
agtutubo a lallaki a sumurot iti apoc.
28 Pacawanem, dawatec kenca, ti pa-
naglabsinḡ ti babai nḡa adipenmo: ta pudno
unay a ni Jehova manḡaramidto iti apoc
iti maysa a namayenḡmenḡ a balay, agsi-
pud ta ti apoc makigubat cadagiti gubgu-
bat ni Jehova; ket ti dakes dinto masara-
can kenca cadagiti isu-amin nḡa aldaw-
mo.
29 Ket nupay no tumacder coma ti
lalaki a cumamat kenca, ken agsapul ita
cararuam, nupay casta ti cararua ti apoc
magalutanto iti reppet ti biag ken Jehova
a Diosmo; ket dagiti cararua dagiti cabu-
sormo ipallatibonḡnanto ida, a cas iti agga-
pu iti ambayon ti pallatibonḡ.
30 Ket maaramidto, intono ni Jehova
aramidenna iti apoc ti mayabulog iti amin
nḡa imbag nḡa insaona maipapan kenca,
ket dutocannacanto a palunḡo iti Israel,
31 a daytoy saanto a pagtibcolan kenca,
wenno ranḡgas ti puso iti apoc, gaput ta
imbucbocmo ti dara nḡa awan ti gapuna,
wenno bimmales ti apoc iti imana met
laenḡ.

32 Ket ni David kinunana ken Abigail,
Bendito ni Jehova, a Dios ti Israel, a
nanḡibaon kenca itoy nḡa aldaw a sumabet
caniac:
33 bendito coma ta kinasaluadmo, ken
benditaca coma, a nanḡiliclic caniac itoy
nḡa aldaw iti pannacabaddut iti dara, ken
iti pannacaibalesco iti imac met laenḡ.
34 Ta iti kinapudnona unay, cas sibibiag
ni Jehova, a Dios ti Israel, a nanḡiparit
caniac iti pananḡranḡgasco kenca, malacsid
ta sica nagdarásca ket immayca simmabet
caniac, pudno nḡa idiay awan malabasan
ken Nabal aginḡga iti lawag ti bigat nḡa
uray no maysa nḡa ubinḡ a lalaki.
35 Iti casta ni David inawatna iti ima
ni Abigail daydi nḡa inyegna kencuana:
ket *ni David* kinunana kencuana, Sumanḡ-
atca a sitatalna aginḡga iti balaymo;
kitaem, impanḡagco ti timecmo, ket in-
awatco ti bagím.

36 Ket ni Abigail immay ken Nabal;
ket, adtoy, isu addaan idi iti rambac idi
balayna, a cas la rambac ti maysa nḡa ari;
ket ti puso ni Nabal naragsac unay idi
kencuana, ta nabartec unayen: gapuna a
ni Abigail awan a pulos ti imbagana ken-
cuana, nacuranḡ man wenno nasuroc,
aginḡga iti lawag ti bigat.
37 Ket naaramid iti bigat, idi a ni
Nabal naunawan iti arac, a ni asawana
imbagana kencuana dagitoy a banag, ket
ti pusona natay kencuana, ket isu nagbalin
a cas la bato.
38 Ket naaramid iti agsanḡapulo nḡa
aldaw iti calpasanna, a ni Jehova kinabil-
na ni Nabal, tapno natay.

39 Ket idi a ni David nanḡnḡegna a ni
Nabal natay idi, kinunana, Bendito ni
Jehova a nanḡsaculob iti gapu ti panna-
caumsac iti ima ni Nabal, ket linappedan-
na ti adipenna iti dakes: ket ti dakes nḡa
aramid ni Nabal insupapac ni Jehova iti
rabaw ti olona met laenḡ. Ket ni David
nagbaon ket nagsao iti maipapan ken
Abigail, ti pananḡasawana kencuana.
40 Ket idi a dagiti adipen ni David
immayda ken Abigail idiay Carmelo, nag-
saoda kencuana, a kinunada, Ni David
imbaonnacami kenca, tapno alaendaca a
maipaay kencuana nḡa asawa.
41 Ket isu timmacder ket incul-obna di
rupana iti daga, ket kinunana, Adtoy, ti
babai nḡa adipenmo a manḡbuggo cadagiti
sacsaca dagiti adipen ni apoc.
42 Ket ni Abigail nagdarás, ket timmac-
der, ket simmacay iti maysa nḡa asno,
agraman cadagiti lima a babbalasanḡna a
sumurot idi kencuana; ket simmurot idi
cadagiti imbaon ni David, ket nagbalin
nḡa asawana.

43 Ni David innalana met ni Aquinoam
ti Jezrael; ket isuda nagbalinda nḡa assa-
wana nḡa agpadpada
44 Ita ni Saul intedna idi ni Micol nḡa
anacna, nḡa asawa ni David, ken ni Falti,
nḡa anac a lalaki ni Lais, a taga Gallim.

---

* *Nabal:* cayatna a saoen, *Maag.*

Ni David usakitna ti biag ni Saul idiay Zif. Isuda agsaritada.

26 Ket dagiti Zifeos immayda ken Saul
idiay Gabaa, a kinunada, Saan aya
nga aglemlemmeng ni David idiay turod
ti Jaquilla, nga adda iti sango ti let-ang?
2 Idin ni Saul timmacder, ket simmalog
agingga iti let-ang ti Zif, idinto nga adda-
an kencuana iti tallo a ribu a lallaki a
napili ti Israel, a mangsapul ken David
iti let-ang ti Zif.
3 Ket ni Saul nagpacarso iti turod ti
Jaquilla, nga adda iti sango ti let-ang, iti
sidiran ti dalan. Ngem ni David nagnaed
idi let-ang, ket naimatanganna a ni Saul
isut' sinurotna idi let-ang.
4 Gapuna a ni David namaruar cadagi-
ti agsiim, ket naawatanna a ni Saul immay
idi a pudno.
5 Ket ni David timmacder, ket immay
iti lugar a nagpacarsoan ni Saul: ket ni
David kinitana di lugar a nagiddaan ni
Saul ken ni Abner nga anac ni Ner, a
capitan ti buyotna: ket ni Saul nagidda
idi lugar dagiti luglugan, ket dagiti tattao
nagpacarsoda iti naglicmut kencuana.

6 Idin simmungbat ni David ket kinu-
nana cada Aquimelec a Jetteo, ken Abisai
nga anac ni Sarvia, a cabsat ni Joab, a
kinunana, Asino ti makipagsalogto caniac
agingga ken Saul idiay pacarso? Ket ni
Abisai kinunana, Siac makipagsalogacto
kenca.
7 Iti casta da David ken Abisai im-
mayda cadagiti tattao iti rabii: ket, adtoy,
ni Saul siiidda a matmaturog idi lugar
dagiti luglugan, agraman di gayángna a
naitugkel iti daga idi oloananna; ket ni
Abner ken amin dagiti tattao agididdada
iti aglicmut kencuana.
8 Idin kinuna ni Abisai ken David,
Ti Dios inyawatna ti cabusormo ita imam
itoy nga aldaw: ita ngarud palubosannac
a mangcabil kencuana, agdawatac kenca,
iti gayáng iti daga iti maysa a panang-
bagsol, ket isut' diacto cabilen a piduaen.
9 Ket ni David kinunana ken Abisai,
Isut' dica dadaelen, ta asino ti macabalin
a mangyunnat iti imana iti pinulotan ni
Jehova, ket awan ti basolna?
10 Ket ni David kinunana, Cas sibibiag
ni Jehova, ni Jehova ti mangcabilto ken-
cuana; wenno ti aldawna umayto a paca-
tayanna; wenno sumalogto iti pagbaba-
calan, ket mapucawto.
11 Ni Jehova iparitna nga unnatec coma
ti imac a maibusor iti pinulotan ni Jehova:
ngem ita alaem, agdawatac kenca, ta
gayáng nga adda iti oloananna, ken ta gor-
gorita ti danum, ket intan.
12 Iti casta ni David innalana di gayang
ken di gorgorita ti danum idi oloanan ni
Saul; ket pimmanawda: ket awan ti uray
maysa a tao a nacakita iti daydi, wenno
nacaammo, awan ti uray asino a nacariing;
ta nacaturogda amin idi, agsipud ta maysa
a nargaan a turog a naggapu ken Jehova
ti naitinnag cadacuada.

13 Idin ni David immallatiw idi sabali
a bangir, ket nagtacder iti tapaw ti bantay
iti adayu; maysa a nalawa a baet ti adda
kencuana ken cadacuada;
14 ket ni David pinuccawanna dagiti
tattao, ken ni Abner nga anac ni Ner, a
kinunana, ¿Dica sumungbat, Abner? Idin
ni Abner simmungbat ket kinunana, Asi-
noca a mangpuccaw iti ari?
15 Ket ni David kinunana ken Abner,
¿Saan a sica *ti maingel* a lalaki? ket asino
ti cas kenca iti Israel? apayapay ngarud a
dica binantayan ti apom nga ari? ta
simrec ti maysa cadagiti tattao a mangda-
dael iti ari nga apom.
16 Daytoy a banag saan a naimbag nga
inaramidmo. Cas sibibiag ni Jehova mai-
caricayo a matay, agsipud ta dicay binan-
tayan ti apoyo, a pinulotan ni Jehova.
Ket ita kitaenyo no sadino ti yan ti
gayang ti ari, ken ti gorgorita ti danum
nga adda idi iti oloananna.

17 Ket ni Saul nalasinna ti timec ni
David, ket kinunana, Isu daytoy ti timec-
mo, anacco a David? Ket ni David ki-
nunana, Isu ti timecco, apoc, O ari.
18 Ket isu kinunana, Apayapay aya a
ni apoc camatenna ti adipenna? iti ania
aya ti inaramidco? wenno ania a dakes ti
adda iti imac?
19 Gapuna ita, agdawatac kenca, a deng-
gen coma ni apoc nga ari dagiti sao
ti adipenna. No ni Jehova isu coma ti
mangitabuy kenca a maibusor caniac, awa-
tenna coma ti maysa a daton: ngem no
dagiti annac dagiti tattao, mailunódda
coma iti sango ni Jehova: ta pinarr a dac
itoy nga aldaw tapno diac coma dumenna
iti tawid ni Jehova, a cunada, Inca,
agservica cadagiti sabsabali a didios.
20 Ita ngarud, di coma agtinnag ti
darac iti daga iti saclang ni Jehova: ta
ti ari ti Israel rimmuar nga agsapul iti

maysa a timel, a cas ti maysa nga agbiruc
iti maysa a pugu cadagiti banbantay.

21 Idin kinuna ni Saul, Nagbasolac;
agsublica, anacco a David; ta diacto ara-
miden kenca ti ranggas, agsipud ta ti
biagco napateg cadagita matam itoy nga
aldaw: adtoy a nagmauyongac, ken bim-
middutac iti napalalo.
22 Ket ni David simmungbat ket ki-
nunana, Kitaem ti gayang, ¡O ari! umay
coma ngarud ti maysa cadagiti agtutubo a
lallaki ket isut' alaenna.
23 Ket ni Jehova subadannanto iti
tunggal tao ti kinalintegna ken ti kina-
mapagtalcanna; ta cas ti panangyawat
ni Jehova kenca iti imac itoy nga aldaw,
ket diac kinayat nga inunnat ti imac a
maibusor iti pinulotan ni Jehova.
24 Ket, adtoy, cas ti biagmo naipateg
unay itoy nga aldaw cadagiti matac, iti
casta met maipateg coma ti biagco cadagi-
ti mata ni Jehova, ket isalacannac coma
iti amin a pagpulcocan.
25 Idin ni Saul kinunana ken David,
Benditoca, anacco a David: agaramidcanto
a siiingel ken agaladagcanto met a di
bumurong. Iti casta pimmanaw ni David
ket ni Saul nagsubli idi lugarna.

*Ni David agtalaw a mapan cadagiti Fi-
listeos. Ti Siceleg maited kencuana,
ket sillongenna dagiti dadduma
a nacion.*

27 Ket ni David kinunana idi pusona,
Mapucawacto iti maysa nga aldaw
gapu iti ima ni Saul: awan ti uray ania a
nasaysayaat caniac ngem iti panagtalawco
a mapan iti daga dagiti Filisteos; ket ni
Saul mapucawto ti inanamana a mangsapul
caniac cadagiti amin a beddeng ti Israel:
iti casta agtalawacto iti imana.
2 Ket ni David timmacder, ket immal-
latiw, isu ken dagiti innem a gasut a lal-
laki nga adda idi kencuana, ken Aquis
nga anac a lalaki ni Maoc, nga ari ti Get.
3 Ket ni David nakinaed ken Aquis
idiay Get, isu ken dagiti lallakina, tunggal
lalaki agraman balayna, uray ni David
agraman cadagiti dua nga assawana, da
Aquinoam a Jezraelita ken Abigail a
Carmelita, nga asawa idi ni Nabal.
4 Ket naibaga ken Saul a ni David
nagtaray aginggat' Get: ket isu saan idin
a nagsapul kencuana.

5 Ket ni David kinunana ken Aquis,
No ita nacasaracac iti parabur cadagita
matam, mangtedca coma caniac ti maysa a
lugar iti maysa cadagiti ciudad iti daga,
tapno agnaedac coma idiay: ta apayapay
a ti adipenmo makipagtaeng coma kenca
iti naarian a ciudad?
6 Iti casta ni Aquis intedna kencuana
ti Siceleg iti daydi nga aldaw: gapuna a
ti Siceleg cucua dagiti ar-ari ti Juda
aginggá itoy nga aldaw.
7 Ket ti bilang dagiti aldaw a pinag-
taeng ni David iti daga dagiti Filisteos
isut' idi apag-isu a macatawen ket uppat
a bulan.

8 Ket ni David ken dagiti lallakina
simmang-atda, ket nangaramidda iti may-
sa a panangsillong cadagiti Gessuri, ken
Gerseos, ken cadagiti Amalecitas; ta dagi-
diay *a nacion* isuda idi dagiti agnaed iti
daga, nga addada idi ugma iti pagsang-at-
an aginggat' Sur, aginggá met laeng iti
daga ti Egipto.
9 Ket ni David kinabilna ti daga, ket
dina inyanawa ti lalaki man wenno babai
a nagbiag, ket innalana dagiti carcarnero,
ken dagiti bacbaca, ken dagiti asno, ken
dagiti camello, ken ti pagan-anay; ket isu
nagsubli, ket immay ken Aquis.
10 Ket ni Aquis kinunana, Maibusor ti
asino ti nangaramidanyo iti panangsillong
itoy nga aldaw? Ket ni David simmung-
bat, Maibusor iti Abagatan ti Juda, ken
maibusor iti Abagatan dagiti Jerameelitas,
ken maibusor iti Abagatan dagiti Cineo.
11 Ket ni David dina inyanawa ti lala-
ki man wenno babai a nagbiag, tapno
yegna ida iti Get, a kinunana, Di la ket
ta saoenda ti maipapan cadacami, a cunaen,
Casta ti inaramid ni David, ken casta ti
cadawyanna idi iti amin a bayat ti panag-
naedna idi iti daga dagiti Filisteos.
12 Ket ni Aquis pinatina ni David, a
kinunana, Isu inaramidna a pulos ti ilina
nga Israel nga agrimon kencuana; gapuna
nga isunto ti adipenco iti agnanayon.

*Ni Saul ken ti mangcuculam idiay En-
dor. Ni Samuel ipalawagna ti
pagtungpalan ni Saul.*

28 Ket naaramid cadagidi nga aldaw,
a dagiti Filisteos inurnongda da-
giti buybuyotda a maipaay iti gubat, tapno
makibacalda iti Israel. Ket ni Aquis
kinunana ken David, Ammoem a pudno,
a sica makipagruarcanto caniac iti buyot,
sica ken dagiti lallakim.

2 Ket ni David kinunana ken Aquis,
Gapuna ñga ammoemto no ania ti arami-
dento ni adipenmo. Ket ni Aquis kinuna-
na ken David, Gapuna ñga aramidencanto
ñga agaywan iti oloc iti agnanayon.

3 Ita ni Samuel natayen idi, ket amin
ñga Israel isut' dinuñg-awanna idi, ket
isut' intabonda idiay Rama, idi ciudadna
met laeñg. Ket ni Saul iniccatna iti daga
dagidiay ñga isudat' mañgcuculam idi,
ken dagiti mañgñgarading.
4 Ket dagiti Filisteos naguurnoñgda,
ket immayda ket nagpacarsoda idiay Suna,
ket ni Saul inurnoñgna amin ñga Israel,
ket nagpacarsoda idiay Gelboe.
5 Ket idi a ni Saul naimatañganna ti
buyot dagiti Filisteos, nagbuteñg idi, ket
ti pusona nagpigerger iti casta unay.
6 Ket idi a ni Saul immuman ken
Jehova, ni Jehova isut' dina sinuñgbatan,
uray babaen cadagiti tagtagainep, uray iti
Urim, uray cadagiti mammadto.
7 Idin kinuna ni Saul cadagiti adipenna,
Isapulandac iti babai a mañgcuculam,
tapno innac coma kencuana, ket umumanac
coma gapu kencuana. Ket dagiti adipenna
kinunada kencuana, Adtoy, adda maysa a
babai a mañgcuculam idiay En-dor.

8 Ket ni Saul nañglimo, ket nagicapet
iti sabali a pagan-anay, ket napan, isu ken
dua ñga lallaki kencuana, ket isuda immay-
da idi babai iti rabii: ket isu kinunana,
Yumanannac, agdawatac kenca, babaen ti
kinamañgcuculam, ket yegmo caniac ti
uray asinoman ñga inaganacto kenca.
9 Ket di babai kinunana kencuana, Ad-
toy, sica ammom no ania ti inaramid ni
Saul, no casano ti panañgipusayna iti daga
cadagiti mañgcuculam, ken mañgñgara-
diñg, apayapay ñgarud a mañgipacatca iti
maysa a silo a maipaay iti biagco tapno
papataynac?
10 Ket ni Saul nagsapata kencuana gapu
ken Jehova, a kinunana, Cas sibibiag ni
Jehova, dinto mapasamac kenca ti dusa
gapu itoy a banag.
11 Idin kinuna di babai, Asino ti yegco
kenca? Ket isu kinunana, Yegmo caniac
ni Samuel.
12 Ket idi a di babai nakitana ni Samu-
el, imkis iti maysa a natbag a timec; ket
di babai insaona ken Saul, a kinuna,
Apayapay ñga inulbodnac? gaput ta sica
ni Saul.
13 Ket ti ari kinunana kencuana, Dica
agbuteñg: ta ania aya ti makitam? Ket
di babai kinunana ken Saul, Makitac ti
maysa a dios ñga umuli ñga aggapu iti
daga.
14 Ket ni Saul kinunana kencuana,
Ania ti lañgana? Ket isu kinunana, May-
sa a lacay ti umuli; ket isu nagcumot iti
maysa a lambon. Ket ni Saul naawa-
tanna ñga isu idi ni Samuel, ket incul-obna
ti rupana iti daga, ket nagrucbab.

15 Ket ni Samuel kinunana ken Saul,
Apayapay a siñgsiñgaennac, ti panañgyu-
lim caniac? Ket ni Saul simmuñgbat,
Mariribucac iti napalalo; ta dagiti Filis-
teos mañgaramiddat' gubat a maibusor
caniac, ket ti Dios pimmanaw caniac, ket
dinac suñgbatanen, uray no babaen dagiti
mammadto, uray cadagiti tagtagainep:
gapuna ñga inayabannaca, tapno ipacaam-
mom caniac no ania ti aramidecto.
16 Ket ni Samuel kinunana, Apayapay
ñgarud ñga agsaludsodca caniac, idinto a
ni Jehova pimmanaw kenca, ket nagbalin
a cabusormo?
17 Ket ni Jehova inaramidna kenca ti
cas insaona iti pannacaaramatco: ket ni
Jehova pinigisna ti pagarian nanipud ita
imam, ket isut' intedna iti caarrubam, a ni
met laeñg David.
18 Agsipud ta dica nagtulnog idi iti
timec ni Jehova, ket dica tinuñgpal ñga
inaramid ti naruñgsot a puñgtotna iti Ama-
lec, gapuna a ni Jehova aramidenna day-
toy a banag kenca itoy ñga aldaw.
19 Castamet a ni Jehova isañgayawat-
nanto met ti Israel kenca iti ima dagiti
Filisteos; ket intono bigat sica ken dagiti
annacmo a lallaki caduacayto; ni Jehova
yawatnanto met ti buyot ti Israel iti ima
dagiti Filisteos.

20 Idin ni Saul nagpasag a dagus a na-
gunnat iti daga, ket nagbuteñg a napalalo
a gapu cadagiti sao ni Samuel; ket awan
idi ti pigsa kencuana; ta saan a nañgan ti
tinapay a nagmalmalem, ken nagpatnag.
21 Ket di babai immay ken Saul, ket
nakitana ñga isu sipupulcoc idi iti napa-
lalo, ket kinunana kencuana, Adtoy, ti ba-
bai ñga adipenmo impañgagna ti timecmo,
ket incabilco ti biagco iti imac, ket impa-
ñgagco idi dagiti saom ñga insaom caniac.
22 Ita ñgarud, agdawatac kenca, ipa-
ñgagmo met ti timec ti adipenmo a babai,
ket palubosannac a mañgisaad coma iti
sañgcasacmul a tinapay iti sañgom; ket
mañganca, tapno addaanca coma iti pigsa
intono inca iti dalanmo.

23 Ng̃em isu nagmadi, ket kinunana,
Diacto mang̃an. Ng̃em dagiti adipenna
agraman iti babai isut' pinilitda; ket isu
impang̃agna ti timecda. Iti casta bimma-
ng̃on iti daga, ket nagtugaw iti pagiddaan.
24 Ket di babai addaan idi iti maysa a
nalucmeg ng̃a urbon a baca idi balay; ket
isu nagdarás, ket isut' pinatayna; ket
nang̃ala iti harina, ket isut' ginamayna,
ket kencuana nang̃luto iti di nalevaduraan
a tinapay:
25 ket isut' inyegna iti sang̃o ni Saul,
ken iti sang̃o dagiti adipenna; ket na-
ng̃anda. Sada timmacder, ket nagawidda
idi a rabii.

Dagiti Filisteos aguummong̃da idiay Afec. Dagiti pang̃uloen dagiti Filisteos saanda ng̃a agtalec ken ni David, ket isu agsubli idiay daga dagiti Filisteos.

29 Ita dagiti Filisteos inurnong̃da da-
giti buyotda idiay Afec: ket dagiti
Israelitas nagpacarsoda idi sidiran ti ub-
bog ng̃a adda idiay Jezrael.
2 Ket dagiti appoen dagiti Filisteos
limmasatda a ginasungasut, ken rinibun-
ribu; ket ni David ken dagiti lallakina
limmasatda idi cutít agraman ken Aquis.
3 Idin kinuna dagiti pang̃uloen dagiti
Filisteos, Ania *ti aramiden* dagitoy Hebreo
ditoy? Ket ni Aquis kinunana cadagiti
pang̃uloen dagiti Filisteos, ¿Saan a daytoy
ni David, ng̃a adipen ni Saul ng̃a ari ti
Israel, ng̃a adda idi caniac cadagitoy ng̃a
aldaw, wenno cadagitoy a tawen *ket di*, ket
diac nacasarac kencuana iti curang̃ nanipud
yaallatiwna *caniac* aging̃gga itoy ng̃a aldaw?
4 Ng̃em dagiti pang̃uloen dagiti Filis-
teos naglucsawda kencuana; ket dagiti
pang̃uloen dagiti Filisteos kinunada ken-
cuana, Pagsubliem ti lalaki, tapno agawid
coma iti lugarna a dinutocam kencuana,
ket dica coma makipagsalog cadatayo iti
paggugubatan, di la ket ta iti gubat agba-
lin a cabusor cadatayo: ta iti ania aya ti
pang̃yamo coma daytoy *a tao* iti bagína
ken apona? saan coma aya a cadagiti ol-olo
dagitoy a lallaki?
5 ¿Saan a daytoy ni David, isu a nag-
cantaanda ti maysa ken maysa cadagiti
salsala, a kinunada,
Ni Saul pinatayna dagiti rinibribuna,
Ket ni David dagiti linaclacsana?
6 Idin ni Aquis inayabanna ni David,
ket kinunana kencuana, Cas sibibiag ni
Jehova, sica nalintegca, ket ti pannaki-
pagruarmo ken pannakipagserrecmo caniac
iti buyot isut' naimbag iti imatang̃co; ta
diac nacasarac kenca iti dakes sipud idi
aldaw ti yaaymo caniac aging̃gga itoy ng̃a
aldaw: nupay casta dagiti pang̃uloen dida-
ca ayaten.
7 Gapuna ita agsublica, ket inca a sita-
talna, tapno dica paglucsawen dagiti ap-
poen dagiti Filisteos.
8 Ket ni David kinunana ken Aquis,
Ng̃em ania ti inaramidco? ket ania ti na-
saracam iti adipenmo iti cabayag ti caadda-
na iti sang̃om aging̃gga itoy ng̃a aldaw,
tapno diac coma mapan, ken makigubat
cadagiti cabusor ti apoc ng̃a ari?
9 Ket ni Aquis simmung̃bat ket kinuna-
na ken David, Ammoc a sica naimbagca iti
imatang̃co, a cas maysa ng̃a angel ti Dios:
nupay casta dagiti pang̃uloen dagiti Filis-
teos kinunada, Isu dinto makipagsang̃-at
cadatayo iti gubat.
10 Gapuna ita a bumang̃onca a masapa
iti bigat agraman cadagiti adipen ti apom
a maicuyog kenca ng̃a umay; ket apaman
a macabang̃oncayo a masapa iti bigat, ket
adda lawag, pumanawcayo.
11 Iti casta ni David bimmang̃on a nasa-
pa isu ken dagiti lallakina tapno puma-
nawda iti bigat ng̃a agsublida iti daga
dagiti Filisteos. Ket dagiti Filisteos sim-
mang̃atda iti Jezrael.

Dagiti Amalecitas rebbekenda ti Siceleg, ket cayawanda dagiti assawa ni David, isu camacamenna ida ken parmekenna dagiti Amalecitas; subbutenna dagiti assawana ken cucuana, ket bing̃bing̃ayenna ti samsam.

30 Ket naaramid, idi a ni David ken da-
giti lallakina dimteng̃da iti Siceleg
iti maicatlo ng̃a aldaw, a dagiti Amalecitas
nang̃aramidda idi iti maysa a panang̃sil-
long̃ iti Abagatan, ken iti Siceleg, ket ki-
nabilda ti Siceleg, ket isut' pinuuranda iti
apuy,
2 ket innalada a kinayawan dagiti bab-
bai *ken amin* ng̃a adda idi kencuana, bas-
sit man ken dackel agpadpadada: dida
pinatay ti uray asinoman, no di ket inna-
lada ida, ket pimmanawda.
3 Ket idi a ni David ken dagiti lallaki-
na dimteng̃da iti ciudad, adtoy, a napuuran
idi iti apuy; ket dagiti babbai ng̃a assa-
wada, ken dagiti annacda a lallaki ken
babbai, naalada idi a kinayawan.
4 Idin ni David ken dagiti tattao ng̃a
adda idi kencuana inng̃atoda ti timecda

ket nagsanĝitda aginĝganat' naawananda
idi iti pannacabalin nĝa agsanĝit.
5 Ket dagiti dua nĝa assawa ni David
naalada idi a kinayawan, da Aquinoam a
Jezraelita, ken Abigail nĝa asawa ni Nabal a Carmelito.
6 Ket ni David napaldaanĝ iti napalalo; ta ti ili insaona ti pananĝuborda kencuana, agsipud ta ti cararua ti amin
nĝa ili napaliday, tunĝgal lalaki a gapu
cadagiti annacna a lallaki ken babbai:
nĝem ni David pinapigsana ti bagína ken
Jehova a Diosna.

7 Ket ni David kinunana ken Abiatar
a sacerdote, nĝa anac ni Aquimelec, Agdawatac kenca, a yegmo caniac ditoy ti efod.
Ket ni Abiatar inyegna idiay ken David
di Efod.
8 Ket ni David immuman ken Jehova,
a kinunana, ¿No cumamatac a sumurot
itoy a buyot, macamacamco ida? Ket isu
simmunĝbat kencuana, Cumamatca: ta
macamacammo *ida* a di bumuronĝ, ket di
bumuronĝ a masbutmonto *amin*.
9 Iti casta ni David napan, isu ken
dagiti innem a gasut a lallaki nĝa adda idi
kencuana, ket immayda iti waig a Bosor,
isu a dagidiay a nabaybayan nagbatianda.
10 Nĝem ni David kimmamat, isu ken
ti uppat a gasut a lallaki; ta ti dua gasut
nagbatida, a nabannuganda idi a casta a
dida nabalin ti nagballasiw iti waig a
Bosor.

11 Ket nacasaracda ti maysa nĝa Egipcio iti tay-ac, ket isut' inyegda ken David
ket isut' iniccanda iti tinapay, ket nanĝan;
ket isut' iniccanda iti danum tapno uminum;
12 ket isut' iniccanda iti sanĝcatipkel
nĝa higos, ken dua caraay nĝa uvas: ket
idi a nacacaan, ti espirituna immay manen
kencuana; ta isu saan a nanĝan iti tinapay,
di met imminum iti danum, iti tallo nĝa
aldaw ken tallo a rabii.
13 Ket ni David kinunana kencuana,
Asino ti akincucua kenca? ken tagá anoca?
Ket isu kinunana, Maysaac a lalaki nĝa
agtutubo ti Egipto, nĝa adipen ti maysa
nĝa Amalecita ket ni apoc binaybay-annac, agsipud ta iti tallo nĝa aldaw a napalabas nagsakitac.
14 Nagaramidcami iti maysa a pananĝsillonĝ iti Abagatan dagiti Cereteos; ken
iti daydiay a cucua ti Juda; ken iti Abagatan ti Caleb; ket pinuuranmi ti Siceleg
iti apuy.

15 Ket ni David kinunana kencuana'
¿Isalognacto aginĝga itoy a buyot? Ket
isu kinunana, Isapatam caniac gapu iti
Dios a dinacto papatayen, dinacto met
yawat cadagiti ima ni apoc, ket isalogcanto
aginĝga itoy a buyot.

16 Ket idi nĝa isut' naisalogna, adtoy,
nĝa isuda addada a naisacnap iti amin a
rabaw ti daga, nĝa agcacaanda ken agiinumda, ken agsasalada, a gapu iti amin
a naruay a samsam nĝa innalada iti daga
dagiti Filisteos, ken iti daga ti Juda.
17 Ket kinabil ni David ida nanipud
iti sumipnĝet aginĝga met laenĝ iti rumabii ti sumaganad nĝa aldaw: ket awan ti
nacatalaw a lalaki cadacuada, no di laenĝ
uppat a gasut nĝa agtutubo a lallaki, a
simmacayda cadagiti camelloda ket nagtarayda.
18 Ket ni David nasbutna amin nĝa innala idi dagiti Amalecitas; ket ni David
nasbutna dagiti dua nĝa assawana.
19 Ket awan ti agcuranĝ cadacuada,
uray bassit wenno dackel, uray annac a
lalaki wenno babai, uray samsam, uray
aniaman nĝa innalada idi cadacuada: ni
David pinasublina amin.
20 Ket ni David innalana amin dagiti
carnero ken dagiti bacbaca, *nĝa* inacayda
iti sanĝo daydiay *sabsabali* nĝa an-animal,
ket kinunada, Daytoy isu ti sinamsam ni
David.

21 Ket ni David immay cadagiti dua a
gasut a lallaki, a nabannogan idi a casta a
dida nabalin ti simmurot ken David, isuda
a pinagtaenĝda met idi waig a Bosor; ket
isuda rimmuarda a simmabet ken David,
ken simmabet cadagiti tattao nĝa adda
idi kencuana: ket idi a ni David nacaasideg cadagiti tattao, kinablaawanna ida.
22 Idin simmunĝbat dagiti amin a nadanĝkes ken nacas-anĝ a lallaki, cadagidiay a napan kimmuyog idi ken David,
ket kinunada, Agsipud ta dida napan
kimmuyog cadatayo, ditayto iccan ida ti
uray aniaman ti samsam a nasbottayo, no
saan laenĝ nĝa iti tunĝgal lalaki ni asawana ken dagiti annacna, tapno isu ituronĝna ida coma, ket pumanaw.
23 Idin simmunĝbat ni David, Dicayto
aramiden iti casta, cacabsatco, iti daydiay
nĝa inted ni Jehova cadatayo: isu a nanĝigaga cadatayo, ken nanĝyawat iti buyot
nĝa immay a maibusor cadatayo cadagiti
imatayo.
24 Ket asinonto ti manĝipanĝag cada-

tayo itoy a panggep? ta no casano ti
biñgay daydiay a simmalog iti gubat,
castanto met ti biñgay daydiay a nabati
iti gargaret: agbiñgaydanto iti agpada.
25 Ket casta idi nanipud iti daydi ñga
aldaw ken calpasanna, ñga isu nañgaramid
iti maysa ñga alagaden ken annuroten a
maipaay iti Israel agiñgga itoy ñga aldaw.

26 Ket idi a ni David immay iti Siceleg,
nañgibaon iti samsam cadagiti lallacay
ti Juda, cadagiti met laeñg gagayyemna, a
kinunana, Adtoy ti maysa ñga iságut
cadacayo iti sinamsam cadagiti cabusor ni
Jehova:
27 cadagidiay ñga adda idi idiay Betel,
ken idiay Ramot ti Abagatan, ken cadagidiay
ñga adda idi idiay Geter,
28 ken cadagidiay ñga adda idi idiay
Aroer, ken cadagidiay ñga adda idi idiay
Sefamot, ken cadagidiay ñga adda idi
idiay Estamo,
29 ken cadagidiay ñga adda idi idiay
Racal, ken cadagiti ciudad ti Jerameel, ken
cadagidiay ñga adda idi cadagiti ciudad
dagiti Cineo,
30 ken cadagidiay ñga adda idi idiay
Jorma, ken cadagidiay ñga adda idi idiay
Corasan, ken cadagidiay ñga adda idi
idiay Atac,
31 ken cadagidiay ñga adda idi idiay
Hebron, ken cadagiti amin a luglugar a ni
David met laeñg ken dagiti lallakina
nacairuamanda.

Da Saul ken dagiti annacna a lallaki mapapatayda cadagiti Filisteos; maitabonda idiay Jabes-galaad.

31 Ita dagiti Filisteos nakigubatda a
maibusor iti Israel: ket dagiti lallaki
ti Israel intarayanda ti sañgo dagiti
Filisteos, ket napasagda a natay idiay
bantay Gelboe.
2 Ket dagiti Filisteos kinamatda a
siiiñget ni Saul ken dagiti annacna a
lallaki; ket dagiti Filisteos pinatayda da
Jonatan, ken Abinadab, ken Melquisua,
ñga annac a lallaki ni Saul.
3 Ket ti gubat rimmaba a maibusor ken
Saul, ket dagiti panaan isut' nacamacamda;
ket isu nariribuc idi iti napalalo a gapu
cadagiti panaan.
4 Idin kinuna ni Saul idi agawawit
cadagiti igamna, Asutem ta campilanmo,
ket isut' pañgsalputmo caniac, di la ket ta
dagitoy di nacugit umayda ket salputendac,
ken pagpalaloandac. Ñgem ti agawawit
cadagiti igamna nagmadi; ta nagbuteñg
iti napalalo. Gapuna a ni Saul
innalana di campilanna, ket isut' rinugmaanna.
5 Ket idi a ti agawawit cadagiti igamna
naimatañganna a ni Saul natay idi, isu
rinugmaanna met di campilanna, ket natay
kencuana.
6 Iti casta natay ni Saul, ken dagiti
tallo ñga annacna a lallaki, ken ti agawawit
cadagiti igamna, ken amin a lallakina,
idi met laeñg ñga aldaw a sañgcacanunoñgda.

7 Ket idi a dagiti lallaki ti Israel ñga
adda idi iti sabali a bañgir ti loboñg, ken
dagidiay ñga adda iti ballasiw iti Jordan,
naimatañganda a dagiti lallaki ti Israel
nagtarayda, ket ni Saul ken dagiti annacna
a lallaki natayda idi; isuda binay-anda
dagiti ciudad, ket nagtarayda; ket dagiti
Filisteos immayda ket nagnaedda cadacuada.
8 Ket naaramid iti bigat, idi a dagiti
Filisteos immayda mañglabus cadagiti
natay, a nasaracanda ni Saul ken dagiti
tallo ñga annacna a lallaki a napasagda
idiay bantay Gelboe.
9 Ket pinutolda ti olona, ket linabusda
ti cabalna, ket nagbaonda iti daga dagiti
Filisteos iti aglicmut, a nagpaipan cadagiti
damdamag agiñgga iti balay dagiti
ladladawanda ken cadagiti tattao.
10 Ket incabilda ti cabalna iti balay ni
Astarot; ket imbitinda ti bañgcayna idi
bacud ti Bet-san.
11 Ket idi a dagiti agnaed iti Jabesgalaad
nañgñgegda iti maipapan kencuana,
daydi a dagiti Filisteos inaramidda ken
Saul,
12 amin dagiti maiñgel a lallaki timmacderda,
ket nagnada a nagpatnag, ket
innalada ti bañgcay ni Saul ken dagiti
bañgcay dagiti annacna a lallaki nanipud
iti bacud ti Bet-san; ket immayda iti
Jabes, ket pinuuranda ida idiay.
13 Ket innalada dagiti tultulañgna, ket
intabonda ida iti siroc ti aro-o idiay
Jabes, ket nagayunarda iti pito ñga
aldaw.

TI MAICADUA A LIBRO NI

SAMUEL.

Maipacaammo ken David ti maipapan iti gubat idiay Gelboe. Ti panagdung-awna gapu cada Saul ken Jonatan.

1 Ket naaramid idi calpasan ti ipapatáy
ni Saul, nga idinto a ni David nagsubli
a naggapu iti panagpapatay cadagiti Ama-
lecitas, ket ni David nagyan idi iti dua
nga aldaw idiay Siceleg;
2 naaramid iti maicatlo nga aldaw, nga,
adtoy, ti maysa a lalaki immay a naggapu
iti pacarso ni Saul, a sigigisgis dagiti
pagan-anayna, ket agraman daga iti rabaw
ti olona: ket iti casta idi nga isu immay
ken David, a nagpasag iti daga, ket nag-
rucbab.
3 Ket ni David kinunana kencuana.
Sadino ti naggapuam? Ket isu kinunana
kencuana, Nagtalawac nanipud iti pacarso
ti Israel.
4 Ket ni David kinunana kencuana,
Ania ti napasamac? agdawatac kenca, nga
ibagam man caniac. Ket isu simmung-
bat, Dagiti tattao nagtalawda iti gubat,
ket adu cadagiti tattao ti napasag met ket
natayda; ket ni Saul ken ni Jonatan nga
anacna natayda met.
5 Ket ni David kinunana iti daydi
agtutubo a lalaki a nangibaga kencuana,
Casano ti pannacaammom a ni Saul ken
ni Jonatan nga anacna natayda?
6 Ket di agtutubo a lalaki a nagsarita
kencuana kinunana, Idi a siac naisar-ongac
iti tapaw ti bantay Gelboe, adtoy, ni Saul
adda idi a sisasadag iti rabaw ti gayángna;
ket, adtoy, dagiti luglugan ken tattao a
nagcacabayo simmurotda a siiinget ken-
cuana.
7 Ket idi nga isu kimmita iti licudna,
nakitanac, ket inayabannac. Ket simmung-
batac, Adtoyac.
8 Ket isu kinunana caniac, Siasinoca?
ket simmungbatac kencuana, Siac maysaac
nga Amalecita.
9 Ket isu kinunana caniac, Agtacderca,
agdawatac kenca, iti dennac, ket papata-
yennac; ta ti pannacariribuckimpet caniac,
ta ti biagco adda pay la a sibubukel caniac.
10 Iti casta timmacderac iti dennana,
ket isut' pinatayco, ta sitatalgedac idi nga
isu dina mabalin ti agbiag iti calpasan ti
pannacapasagna: ket innalac ti balangat
nga adda iti olona, ken ti galáng nga
adda iti tackiagna, ket yegco ida ditoy ken
apoc.

11 Idin ni David kinapetna dagiti caw-
cawesna, ket ginisgisna ida; ket casta
met amin dagiti lallaki nga adda idi
kencuana:
12 ket nagdung-awda, ket nagsangitda;
ket nagayunarda aginggana iti malem, a
gapu ken ni Saul, ken ni Jonatan nga
anacna, ken gapu iti ili ni Jehova, ken
gapu iti balay ti Israel; agsipud ta isuda
napasagda idi iti campilan.
13 Ket ni David kinunana idi agtutubo
a lalaki, a nangibaga kencuana, Taga anoca?
Ket isu simmungbat, Siac anacnac ti may-
sa a gangannaet, nga Amalecita.
14 Ket ni David kinunana kencuana,
Casano ti dica pinagbuteng a nangyunnat
ita imam a pinangpataymo iti pinulotan
ni Jehova?
15 Ket ni David nangayab iti maysa
cadagiti agtutubo a lalaki, ket kinunana,
Asitgam, ket isut' duclosem. Ket isut'
kinabilna iti casta a natay idi.
16 Ket ni David kinunana kencuana,
Ti daram adda coma iti rabaw ta olom;
ta ti ngiwatmo nangsacsi iti maicaniwas
kenca, a kinunana, Siac pinatayco ti pi-
nulotan ni Jehova.

17 Ket ni David nagdung-aw iti daytoy
a panagdung-aw ken Saul ken ni Jonatan
nga anacna.
18 (Ket isu imbagana cadacuada nga
isuroda coma cadagiti annac ni Juda *ti
canta* ti ba-i: Adtoy, nga adda a naisurat
iti libro ni Jashar):
19 ¡Ti dayagmo, O Israel, isut' napapa-
tay iti tapaw dagiti nangato a
dissom!

¡ Amañgan ti pannacapasagda dagiti mamaiñgel!
20 Isut' dica ibaga coma idiay Get,
Dica coma iwarragawag cadagiti daldalan ti Ascalon;
Tapno dagiti annac a babbai dagiti Filisteos saanda coma ñga agragsac,
Tapno dida coma agballigi dagiti babbai ñga annac dagiti di nacugit.
21 Dacayo banbantay ti Gelboe,
Awan coma cadacayo ti linnaaw uray tudo, ket saancay met coma a taltalon a pagidatonan:
Ta sadiay ti calasag ti maiñgel naipalladaw a nacaalalas,
Ti calasag ni Saul saan a nasapsapoan iti lana.
22 Manipud iti dara ti napapatay, manipud iti taba ti maiñgel,
Ti ba-i ni Jonatan saan a naglicud,
Ket ti campilan ni Saul saan a nagsubli ñga ongñgaong.
23 Ni Saul ken ni Jonatan isuda idi ti naayat ken nacaay-ayo iti panagbiagda,
Ket iti ipapatáyda saanda a nagsina:
Isuda nasigsiglatda ñgem cadagiti agaguila,
Isuda napigpigsa idi ñgem cadagiti leon.
24 Dacayo annac a babbai ti Israel sañgitanyo ni Saul,
Isu a nañgawes cadacayo idi iti escarlata a nalibnos,
Isu a nañgicabil idi cadagiti arcos a balitoc iti rabaw dagiti pagan-anayyo.
25 ¡ Amañgan ti pannacapasag ti maiñgel iti tengñga ti gubat!
Ni Jonatan napapatay iti tapaw dagiti nañgato a dissom.
26 Mapaladiñgitac a gapu kenca, cabsatco a Jonatan:
Macaay-ayoca unay idi caniac:
Ti ayatmo caniac isut' idi nacascasdaw,
A rimbawam iti ayat dagiti babbai.
27 ¡ Amañgan ti pannacapasag ti maiñgel,
Ken ti pannacapucaw dagiti igigam ti gubat!

Ni David maaramid ñga ari iti Juda, ket ni Isboset ñga ari iti Israel. Ni Abner maabac ken Joab. Ni Asael camatenna ni Abner, ket papatayen ni Abner.

2 Iti calpasan daytoy naaramid idi, a ni David immuman ken Jehova, a kinunana, ¿ Sumañg-atac coma iti uray ania cadagiti ciudad ti Juda? ket ni Jehova kinunana kencuana, Sumañg-atca. Ket ni David kinunana, Sadinonto ti sumañgatac? Ket isu kinunana, Iti Hebron.
2 Iti casta ni David simmañg-at sadiay, ken agraman cadagiti dua ñga assawana met, da Aquinoam a Jezraelita, ken ni Abigail ñga asawa idi ni Nabal a Carmelito.
3 Ket dagiti lallakina ñga adda idi kencuana incuyog ida ni David, ti tunggal lalaki agraman cabbalayna: ket isuda nagnaedda idi cadagiti ciudad ti Hebron.
4 Ket dagiti lallaki ti Juda immayda idi, ket pinulotanda sadiay ni David ñga ari iti balay ni Juda.

Ket imbagada ken David, a kinunada, Dagiti lallaki a taga Jabes-galaad isuda idi dagiti nañgitabon ken Saul.
5 Ket ni David nagbaon cadagiti babaonen cadagiti lallaki a taga Jabes-galaad, ket kinunana cadacuada, Benditocayo coma ken ni Jehova, ñga imparañgyo daytoy a kinaimbag ken apoyo, a ni met laeñg Saul, ket isut' intabonyo idi.
6 Ket ita ni Jehova iparañgna ti naayat a kinaimbag ken kinapudno cadacayo: ket siac met süpapacacto cadacayo daytoy a kinaimbag, agsipud ta inaramidyo daytoy a banag.
7 Gapuna ita pumigsada coma dagita im-imayo, ken umiñgelcayo; ta ni Saul ñga apoyo natay, ket ti balay ni Juda met pinulotannac ñga ari cadacuada.

8 Ket ni Abner, ñga anac ni Ner, a capitan ti buyot ni Saul, innalana idi ni Isboset ñga anac a lalaki ni Saul, ket isut' inyegna iti Mahanaim;
9 ket isut' inaramidna ñga ari iti Galaad, ken iti Gessuri, ken iti Jezrael, ken iti Efraim, ken iti Benjamin, ken iti amin ñga Israel.
10 Ni Isboset, ñga anac ni Saul, agtawen idi iti uppat a pulo a tawen idi nañgrugi ñga agari iti Israel, ket nagari iti dua a tawen. Ñgem ti balay ni Juda simmurot idi ken David.
11 Ket iti bayat ti pinagari ni David idiay Hebron iti balay ni Juda pito a tawen ket innem a bulan.

12 Ket ni Abner ñga anac ni Ner, ken dagiti adadipen ni Isboset ñga anac ni Saul, rimmuarda a naggapu iti Mahanain aginggat' Gabaon.

13 Ket ni Joab nğa anac ni Sarvia, ken
dagiti adipen ni David, rimmuarda, ket
nasaracanda ida iti denna ti tanke idiay
Gabaon; ket isuda nagtutugawda, ti maysa
iti maysa a banğir ti tanke, ket ti sabali
iti sabali a banğir ti tanke.
14 Ket ni Abner kinunana ken Joab,
Agdawatac kenca, a tumacderda coma
dagiti agtutubo a lallaki ket agay-ayamda
iti saclanğtayo. Ket ni Joab kinunana,
Tumacderda coma.
15 Idin timmacderda ket bimmaliwda
iti binnilanğ: sanğapulo ket dua iti agpaay
ken Benjamin, ken agpaay ken
Isboset nğa anac ni Saul, ket sanğapulo
ket dua cadagiti adipen ni David.
16 Ket isuda nagiinniggemda ti tunğgal
maysa iti olo ti caduana, ket *imbagconğna*
ti campilanna iti bacranğ ti caduana: iti
casta napasagda a padapada: gapuna a
daydi a disso nanaganan iti Helcat-assurim*,
nğa adda sadi Gabaon.
17 Ket ti bacal isut' idi nacaro unay iti
daydi nğa aldaw; ket ni Abner naabac
idi, ken dagiti lallaki ti Israel, iti sanğo
dagiti adipen ni David.

18 Ket dagiti tallo nğa annac a lallaki
ni Sarvia addada idi sadiay, da Joab, ken
Abisai, ken Asael: ket ni Asael nasiglat
unay idi dagiti sacsacana a cas la maysa
nğa ugsa nğa atap.
19 Ket ni Asael kinamatna idi ni Abner;
ket napan a di simmiasi iti canawan
uray iti catigid a simmurot ken Abner.
20 Idin ni Abner timmaliaw iti licudanna,
ket kinunana, ¿Sica ni Asael?
Ket isu simmunğbat, Siac.
21 Ket ni Abner kinunana kencuana,
Sumiasica iti canawan nğa imam wenno iti
catigidmo, ket tumiliwca iti maysa cadagiti
agtutubo a lallaki, ket alaem ti cabalna.
Nğem ni Asael dina kinayat ti simmiasi
iti panagsurot kencuana.
22 Ket ni Abner kinunana manen ken
Asael, Sumiasica iti panagsurot caniac;
apayapay siac ipasagca coma iti daga?
casanonto ti pananğyanğadco iti rupac ken
ni cabsatmo a Joab?
23 Nupay casta isu saanna a kinayat ti
simmiasi, gapuna a ni Abner iti cutit ti
picana ti pinanğsugatna kencuana iti bagína,
iti casta nğa ti pica rimmuar iti
licudanna; ket napasag idiay, ket natay
met laenğ idiay a lugar: ket naaramid,
nğa isu-amin nğa umay idi iti lugar a ni
Asael nacapasaganna ken nacatayanna nagsardenğda.

24 Nğem da Joab ken Abisai kinamatda
ni Abner: ket ti init limnec idi nğa isuda
macagtenğda iti turod ti Amma, nğa adda
iti sanğo ti Gia iti denna ti dalan ti letanğ
sadi Gabaon.
25 Ket dagiti annac ni Benjamin naguornonğda
a simmurot ken Abner, ket nagbalinda
a maysa a cabuyotan, ket nagtacderda
iti tapaw ti maysa a turod.
26 Idin ni Abner pinuccawanna ni Joab,
ket kinunana, ¿Manğpucawto iti agnanayon
ti campilan? dica ammo aya a kinapaitto
ti maududi a tunğpal? casano ti
capautna nğarud aya, iti sacbay nğa ibilinmo
cadagiti tattao iti panatuckiadda iti
panagsurot cadagiti cacabsatda?
27 Ket ni Joab kinunana, Cas sibibiag
ti Dios, no dica nagsao, pudno nğarud a
iti bigat dagiti tattao pimmanawda, saanda
a sinurot ti tunğgal maysa ni cabsatna.
28 Iti casta ni Joab pinagunina ti tanğguyobna,
ket amin dagiti tattao nagsardenğda,
ket dida kinamaten ti Israel, dida
nakibacalen.
29 Ket ni Abner ken dagiti lallakina
napanda amin iti daydi a rabii iti tenğnğa
ti Arabah; ket bimmaliwda iti Jordan,
ket napanda iti tenğnğa ti amin a Betorom,
ket immayda iti Mahanaim.

30 Ket ni Joab nagtuckiad iti panagsurot
ken Abner: ket idi a naurnonğ dagiti
amin a tattao, nagcuranğda cadagiti adadipen
ni David dagiti sanğapulo ket siam
a tattao ken ni Asael.
31 Nğem dagiti adadipen ni David impasagda
iti Benjamin, ken cadagiti lallaki
ni Abner, *iti casta* a tallo gasut ket innem
a pulo a tattao ti natay idi.
32 Ket innalada ni Asael, ket isut' intabonda
idi tanem ni amana, nğa adda idi
idiay Belen. Ket ni Joab ken dagiti lallakina
nagnada a nagpatnag, ket ti aldaw
bimtac cadacuada idiay Hebron.

Ti familia ni David. Ni Abner gapu iti panananğtubnğar ni Isboset napan ken David. Ni Joab agatap ken Abner ket papatayenna. Ni David agdunğ-aw gapu ken Abner.

3 Ket adda idi napaut a gubat iti balay
ni Saul ken iti balay ni David: ket

* *Helcat-assurim:* cayatna a saoen, *Ti talon dagiti natadem a bunenğ.*

ni David pumigsa idi a pumigsa, ket ti
balay ni Saul cumapuy a cumapuy.

2 Ket nayanacda idi ken David dagiti
annac a lallaki idiay Hebron: ti inauna
nğa anacna isu idi ni Amnon ken ni Aqui-
noam a Jezraelita;
3 ti maicaduana, isu idi ni Queleab
ken ni Abigail nğa asawa idi ni Nabal a
Carmelito; ket ti maicatlo, ni Absalom nğa
anac ni Maaca, nğa anac a babai ni Tolmai
nğa ari ti Gessur;
4 ket ti maicapat, ni Adonias nğa anac
ni Haggit; ket ti maicalima, ni Safatias
nğa anac ni Abital;
5 ket ti maicanem, ni Jetraam ken ni
Egla, nğa asawa ni David. Dagitoy naya-
nacda ken David idiay Hebron.

6 Ket naaramid idi, iti bayat ti caadda
ti gubat iti balay ni Saul ken iti balay ni
David, a ni Abner pimmigsa iti balay ni
Saul.
7 Ket ni Saul adda idi maysa a camala-
lana a ti naganna isut' idi Resfa, nğa
anac ni Aja: ket ni *Isboset* kinunana ken
ni Abner, Apayapay a simrecca iti cama-
lala ni amac?
8 Idin ni Abner naglucsaw unay a gapu
cadagiti sasao ni Isboset ket kinunana,
Siac aya ti olo ti aso a cucua ti Juda? Iti
daytoy nğa aldaw aramidec ti caasi iti
balay ni Saul nğa amam, cadagiti cacab-
satna, ken cadagiti gagayyemna, ket siac
saanca nğa inyawat iti im-ima ni David;
ket nupay casta ipabaddutmo caniac iti
daytoy nğa aldaw ti basol a maipapan iti
daytoy a babai.
9 Ti Dios agaramid coma iti castoy ken
Abner, ken adadda pay coma, no, iti cas ti
pananğisapata ni Jehova ken David, diac
aramiden met laenğ kencuana;
10 iti pananğyallatiwna iti pagarian na-
nipud iti balay ni Saul, ken iti pananğiba-
nğonna iti trono ni David iti rabaw ti
Israel, ken iti rabaw ti Juda, manipud
Dan aginğga iti Beer-seba.
11 Ket isu dina nabalin ti simmunğbat
iti uray aniaman a sabali a balicas ken
Abner, ta agbutenğ idi kencuana.

12 Ket ni Abner nanğibaon cadagiti
babaonen ken David iti naganna, a ki-
nunana, ¿Akincucua iti daga? ket ki-
nunana pay *met*, Makisinninğgalutca ca-
niac, ket, adtoy, ti imac addanto kenca, a
manğyeg kenca iti amin nğa Israel.
13 Ket isu kinunana, Naimbag: siac
makisinğgalutacto kenca; nğem maysa a
banag ti sapulec kenca: nğa isu, a sica
dicanto cumita iti rupac, malacsid no
sica yegmo nğa umuna ni Micol nğa anac
a babai ni Saul, intono umaymo kitaen ti
rupac.
14 Ket ni David nanğibaon cadagiti
babaonen ken Isboset, nğa anac ni Saul, a
kinunana, Yayatmo caniac ni asawac a
Micol, isu nğa inasawac a gapu iti sa-
nğagasut a lucdit dagiti Filisteos.
15 Ket ni Isboset nagbaon, ket isut'
innalana ken asawana a Falatiel, nğa anac
ni Lais.
16 Ket ni asawana napan kimmuyog
kencuana, nğa agsangsanğit idi nğa isu
mapmapan ket simmurot kencuana aginğ-
gana iti Bajurim. Idin ni Abner kinuna-
na kencuana, Incan, agsublica: ket isu
nagsubli.

17 Ket ni Abner addaan idi iti panag-
paibisic cadagiti lallacay ti Israel, a ki-
nunana, Iti nalabes a tiempo binirucyo ni
David nğa agari cadacayo:
18 ita nğarud isut' aramidenyo; ta ni
Jehova nagsao idi iti maipapan ken David,
a kinunana, Gapu iti ima ni David nğa
adipenco isalacanconto ti ilic nğa Israel
iti ima dagiti Filisteos, ken iti ima dagiti
amin a cabusorna.
19 Ket ni Abner insaona met cadagiti
lapayag ti Benjamin: ken casta met a ni
Abner napanna insao cadagiti lapayag ni
David idiay Hebron ti isu-amin a maipa-
garup a naimbag iti Israel, ken iti amin a
balay ni Benjamin.
20 Iti casta immay ni Abner ken David
idiay Hebron, ket caduana dagiti duapulo
a lallaki. Ket ni David nagaramid iti
rambac ken Abner ken cadagiti lallaki nğa
adda idi kencuana.
21 Ket ni Abner kinunana ken David,
Tumacderacto ket innacto, ket ummonğec-
to ken apoc nğa ari ti isu-amin nğa Israel,
tapno makitulag coma kenca, ket sica
agarica coma iti isu-amin a calicaguman
ta cararuam. Ket ni David pinalubosanna
ni Abner; ket isu napan a sitatalna.

22 Ket, adtoy dagiti adadipen ni David
ken ni Joab naggapuda iti maysa a
panagsillonğ, ket nanğicuyogda cadacuada
ti dackel a sinamsam: nğem ni Abner
awanen idi ken David idiay Hebron; ta
isut' pinalubosanna, ket isu napan a sita-
talna.
23 Ket idi a ni Joab ken amin ti buyot

nğa adda idi kencuana immayda, imbagada
ken Joab, a kinuna, Ni Abner nğa anac ni
Ner immay idi iti ari, ket isut' pinalubo-
sanna, ket isu napan a sitalna.
24 Idin ni Joab immay iti ari, ket kinu-
nana, Ania ti inaramidmo? adtoy, immay
idi ni Abner kenca; apayapay nğa isut'
pinagawidmo, ket isu napan a sipupulos?
25 Ammoem a ni Abner nğa anac ni
Ner, nğa immay a manğallilaw kenca, ken
manğammo iti ruaram ken sercam, ken
manğammo iti isu-amin nğa araramidem.
26 Ket idi a ni Joab rimmuar a nagga-
pu ken David, nanğibaon cadagiti babao-
nen ken ni Abner, ket isuda a nanğisubli
kencuana nanipud iti bubon ti Sira: nğem
ni David saanna nğa amammo idi.

27 Ket idi a ni Abner nagsubli iti
Hebron, ni Joab isut' insinana aginğgana
iti tenğnğa ti ruanğan a nakisao kencuana
a sililimed, ket isut' sinugatna sadiay iti
bagína, iti casta a natay, a maipoon iti
dara ni Asael a cabsatna.
28 Ket iti calpasanna, idi a ni David
nanğegna, kinunana, Siac ken ti pagariac
awanancami iti basol iti saclanğ ni Jehova
iti agnanayon a maipapan iti dara ni
Abner nğa anac ni Ner:
29 agtinnag coma iti rabaw ti olo ni
Joab, ken iti amin a balay ni amana; ket
saan coma nğa agcuranğ iti balay ni Joab
ti tao nğa aglac-am iti panagtotot, wenno
agcucutel, wenno magmagna coma a sisasa-
rucod, wenno mapasag coma iti campilan,
wenno addaan iti panagcuranğ iti taraon.
30 Casta ti pinanğpapatay da Joab ken
Abisai a cabsatna ken ni Abner, agsipud
ta isu pinapatayna idi ni Asael a cabsatda
idi gubat sadi Gabaon.

31 Idin ni David kinunana ken Joab,
ken iti amin a tattao nğa adda idi ken-
cuana, Gisgisenyo dagita pagan-anayyo,
ket agbarikescayo cadagiti nakersanğ a lu-
pot, ket agdunğ-awcayo iti una ni Abner.
Ket ni ari David simmurot idi lunğon.
32 Ket intabonda ni Abner idiay He-
bron: ket ti ari innğatona ti timecna, ket
nagsanğit iti tanem ni Abner; ket isu-
amin dagiti tattao nagsanğitda.
33 Ket ti ari nagdunğ-aw gapu ken
Abner, ket kinunana,
¿Matay coma ni Abner a cas la iti
ipapatáy ti maysa a maag?
34 Dagiti imimam saanda a nagalutan,
uray dagiti sacsacam saanda a naica-
bil cadagiti putáw:
Cas la lalaki a napasag iti saclanğ dagiti
annac ti kinadanğkes, casta ti pan-
nacapasagmo.
Ket isu-amin dagiti tattao nagsanğitda
manen a maipapan kencuana.
35 Ket isu-amin dagiti tattao immayda
a manğpacan ken David iti tinapay idi
nğa aldaw pay laenğ; nğem ni David
insapatana, a kinunana, Casta coma ti
aramiden caniac ti Dios, ken adadda pay
met coma, no siac ramanac ti tinapay,
wenno iti sabali, aginğgana iti ilelennec ti
init.
36 Ket isu-amin dagiti tattao nadlaw-
da, ket nacaay-ayo cadacuada; ta isu-amin
a ti ari inaramidna inay-ayona amín dagiti
tattao.
37 Iti casta amin dagiti tattao ken amin
pay nğa Israel naammoanda idi nğa al-
daw, a saan a naggapu iti ari ti pannaca-
papatay ni Abner nğa anac ni Ner.
38 Ket ti ari kinunana cadagiti adi-
penna, Dicay ammo aya nğa iti daytoy
nğa aldaw napasag iti Israel ti maysa a
palunğo ken natan-oc a lalaki?
39 Ket iti daytoy nğa aldaw nacapuyac,
nupay ariac a napulotan; ket dagitoy a
lallaki nğa annac ni Sarvia, natanğkenda
unay caniac: ni Jehova supapacanna coma
iti managaramid iti dakes iti mainugot
iti kinadakesna.

Ti anac a lalaki a pilay ni Jonatan.
Ni Isboset mapapatay, nğem ni
David papapatayna dagiti
namatay kencuana.

4 Ket idi a *ni Isboset,* nğa anac ni Saul,
nanğegna a ni Abner natay idi
idiay Hebron, dagiti imana nagbalinda a
nacapuy, ken isu-amin dagiti Israelitas
nariribucda idi.
2 Ket *ni Isboset,* nğa anac ni Saul *addaan*
idi iti dua a lallaki nğa capcapitan dagiti
buyot, ti nagan ti maysa isu idi ni Baana,
ket ti nagan ti maysa isut' idi ni Recab,
nğa annac ni Remmon a Berotita, cadagiti
annac ni Benjamin (ta ti Berot isut' idi
naibilanğ iti Benjamin:
3 ket dagiti Berotitas nagtalawda idi
aginğgat' Getaim, ket naggangannaetda
idi sadiay aginğgana iti daytoy nğa aldaw).

4 Ket ni Jonatan nğa anac ni Saul,
addaan idi iti maysa nğa anac a lalaki a
pilay cadagiti sacsacana. Agtawen idi
iti lima a tawen idi a dagiti damag
immayda a maipapan ken Saul ken ni

Jonatan a naggapu sadi Jezrael: ket di
nangsisiwa kencuana isut' innalana, ket
nagtalaw: ket naaramid, nga idi a nag-
darás a nagtalaw, a *di ubing* natnag, ket
nagbalin a pilay. Ket ti naganna isut' idi
Mifiboset.

5 Ket dagiti annac ni Remmon a Bero-
tita, da Recab ken Baana napanda, ket
immayda iti capudot ti aldaw iti balay ni
Isboset, idi nga isu agininana iti matoon.
6 Ket immayda sadiay iti tengnga ti
balay, a casda la nangyeg iti trigo; ket
isut' kinabilda di bagína; ket da Recab
ken Baana a cabsatna nagtalawda.
7 Ket idi nga isuda immayda iti balay,
idi nga isu agididda iti iddana idiay siled
a pagturoganna, isut' kinabilda, ken isut'
pinatayda, ket isut' pinutolanda, ket in-
nalada di olona, ket napanda iti dalan ti
Arabah a nagpatpatnag.
8 Ket inyegda ti olo ni Isboset ken
David idiay Hebron, ket kinunada iti ari,
Adtoy, ti olo ni Isboset, nga anac ni Saul,
a cabusormo, a nangbiruc idi ita biagmo;
ket ni Jehova imbalsanna iti daytoy nga
aldaw ni apoc nga ari ken ni Saul, ken iti
putotna.
9 Ket ni David simmungbat cada Recab
ken Baana a cabsatna, nga annac ni Rem-
mon a Berotita, ket kinunana cadacuada,
Cas sibibiag ni Jehova, a nangsubbot iti
cararuac iti amin a pacarigatan,
10 idi a ti maysa nangibaga caniac, a
kinunana, Adtoy, ni Saul natay, a pinanu-
notna a nangyeg iti naimbag a damag,
isut' tiniliwco, ket isut' pinatayco idiay
Siceleg, nga isu idi ti supapac nga intedco
a gapu iti impadamagna.
11 ¿Dinto adadda, idinto a dagiti dakes
a tattao pinapatayda ti maysa a tao a
nalinteg idiay balayna met laeng ken iti
rabaw ti iddana; a sapulecto ti darana cada-
giti im-imayo, ken iccatencayo iti daga?
12 Ket ni David binilinna dagiti agtu-
tubona a lallaki, ket isuda pinapatayda
ida, ket pinutedda dagiti im-imada ken
sacsacada, ket imbitinda ida idiay denna
ti tanke sadi Hebron. Ngem innalada ti
olo ni Isboset, ket isut' intanemda iti
tanem ni Abner idiay Hebron.

Ni David agari iti Israel ken Juda.
Cayawanna ti Sion, ken aba-
kenna dagiti Filisteos.

5 Idin isu-amin dagiti caputotan ti Israel
immayda ken David idiay Hebron,
ket nagsaoda, a kinunada, Adtoy dacami
dagiti tultulangmo ken lasagmo.
2 Cadagiti nalabes a tiempo, idi a ni
Saul nagari cadacami, sica idi ti nangi-
dalan ti Israel *a rimmuar* ken nangisubli:
ket ni Jehova kinunana kenca, Sicanto
ti pastor ti ilic nga Israel, ken sicanto ti
palungo ti Israel.
3 Iti casta isu-amin dagiti lallacay ti
Israel immayda iti ari idiay Hebron; ket
ni ari David nagaramid cadacuada iti
tulag idiay Hebron iti saclang ni Jehova:
ket pinulotanda ni David nga ari iti
Israel.
4 Ni David agtawen idi iti tallopulo a
tawen idi nangrugi nga agari, ket nagari
iti uppat a pulo a tawen.
5 Idiay Hebron nagari iti Juda iti pito
a tawen ket innem a bulan; ket idiay
Jerusalem nagari iti tallo pulo ket tallo a
tawen iti isu-amin nga Israel ken Juda.

6 Ket ti ari ken isu-amin dagiti lallaki-
na immayda iti Jerusalem a maibusor
cadagiti Jebuseos, nga agnaed iti daga,
isuda a nagsao ken David, a kinunada,
Malacsid no sica pasiaem ti bulsec ken
pilay, dicanto mabalin ti sumrec ditoy;
panpanunotenda, a ni David dina mabalin
ti sumrec ditoy.
7 Nupay casta ni David innalana ti
sarikedked ti Sion; nga isu met laeng ti
ciudad ni David.
8 Ket ni David kinunana idi iti daydi
nga aldaw, Uray siasino a mangcabil iti
Jebuseo, sumang-at coma aginggana iti
calasugan ti danum, ket *cabilenna* coma ti
pilay ken ti bulsec, isuda a ti cararua ni
David ginurana idi. Gapuna a cunada,
Adda bulsec ken pilay; isu dina mabalin
ti sumrec iti balay.
9 Ket ni David nagtaeng idiay sariked-
ked, ket isut' ninaganna iti ciudad ni
David. Ket ni David binangonna a nag-
lawlaw nanipud Mello nga agpauneg.
10 Ket ni David rumang-ay la idi a
rumang-ay; ta ni Jehova, a Dios dagiti
buybuyot adda idi kencuana.

11 Ket ni Hiram nga ari ti Tiro nagi-
baon cadagiti babaonen ken David, ken
cancantingen, ken alallawagi, ken agcavca-
viti; isuda a nangbangon ken David iti
maysa a balay.
12 Ket ni David naawatanna a ni Jeho-
va isut' pinasingkedanna nga ari iti Israel,
ken isu ti nangitan-oc iti pagarianna a
gapu iti ilina nga Israel.

13 Ket ni David nanḡala pay kencuana
cadagiti camcamalala ken asassawa a nag-
gapuda iti Jerusalem, iti calpasan ti panag-
gapuna idiay Hebron, ket naipasnḡayda
ken David sadiay dagiti annac a lallaki
ken babbai.
14 Ket dagitoy isu dagiti nagan dagidi
nayánac kencuana idiay Jerusalem: ni
Samma, ken ni Sobat, ken ni Natan, ken
ni Salomon,
15 ken ni Jebahar, ken ni Elisua, ken
ni Nefeg, ken ni Jafia,
16 ken ni Elisana, ken ni Elioda, ken
ni Elifalet.

17 Ket idi a dagiti Filisteos nanḡegda
a pinulotanda ni David nḡa ari iti Israel,
amin dagiti Filisteos simmanḡ-atda a
manḡsapul ken David; ket ni David
isut' nanḡegna, ket simmalog aginḡga iti
sarikedked.
18 Ket dagiti Filisteos immayda ket
nagsacnapda iti lobonḡ ti Rafaim.
19 Ket ni David immuman ken Jeho-
va, a kinunana, ¿Innacto a maibusor cada-
giti Filisteos? ¿yawatmonto ida iti imac?
Ket ni Jehova simmunḡbat ken David,
Inca; ta pudno unay a yawatconto dagiti
Filisteos ita imam.
20 Ket ni David immay idiay Baal-
perazim, ket ni David kinabilna ida sadi-
ay; ket kinunana Binurac ni Jehova
dagiti cabusorco iti sanḡoanac, a cas la iti
panagburac dagiti dandanum. Gapuna a
ginaladánna iti nagan daydiay a disso iti
Baal-perazim*.
21 Ket nabatida idiay dagiti ladlada-
wan: ket ni David ken dagiti lallakina
innalada ida.

22 Ket dagiti Filisteos immayda pay
manen, ket nagsacnapda iti lobonḡ ti
Rafaim.
23 Ket idi a ni David immuman ken
Jehova, isu kinunana, Dica sumanḡ-at:
aglicawca iti licudanda, ket umayca cada-
cuada iti sanḡo dagiti mormoras.
24 Ket isunto, intono manḡegmo ti
awenḡ ti pannagna cadagiti tuctoc dagiti
mormoras, isunton ti panaggunaymo; ta
isunton ti iruruar ni Jehova iti sanḡoa-
nam a manḡcabil iti buyot dagiti Filisteos.
25 Ket ni David inaramidna iti casta, a
cas imbilin ni Jehova kencuana, ket kina-
bilna dagiti Filisteos nanipud **Gabaa**
aginḡgana iti umayca iti **Gaza**.

Ti lacasa mayeg aginḡga iti Perez-oza. Ipapatáy ni Oza. Ti lacasa mayeg iti Jerusalem. Ni Micol ab-abienna ni David.

6 Ket ni David inurnonḡna manen dagi-
ti isu-amin a lallaki a napili ti Israel,
a tallopulo ribu.
2 Ket ni David timmacder, ket napan
agraman amin dagiti tattao nḡa adda idi
kencuana, nanipud iti Baal ti Juda, tapno
yegda manipud sadiay ti lacasa ti Dios,
nḡa isut' nanaganan gapu iti Nagan, iti
nagan met laenḡ ni Jehova dagiti buybu-
yot nḡa agsaad *iti nḡato* dagiti kerubin.
3 Ket incabilda ti lacasa ti Dios iti
rabaw ti maysa a carison a baro, ket isut'
inyegda manipud iti balay ni Abinadab
nḡa adda idi iti turod: ket da Oza ken
Ahio, nḡa annac ni Abinadab, pinaguyod-
da di carison a baro.
4 Ket isut' inyegda nanipud iti balay
ni Abinadab, nḡa adda idi iti turod,
agraman ti lacasa ti Dios: ket ni Ahio
napan idi iti sanḡo ti lacasa.
5 Ket ni David ken isu-amin a balay ti
Israel nagay-ayamda iti saclanḡ ni Jehova
cadagiti amin a kita *dagiti gamigam* a
cayo ti parwa, ararpa, ken salsalterio, ken
panpandereta, ken castañuelas, ken pianḡ-
pianḡpianḡ.

6 Ket idi a dimtenḡda iti pagtaltagan
ni Nacon, ni Oza inyunnatna *ti imana* iti
lacasa ti Dios, ket isut' iniggamanna; ta
dagiti bacbaca nagtibcolda idi.
7 Ket ti punḡtot ni Jehova simged a
maibusor ken Oza; ket ti Dios isut' kina-
bilna idiay a gapu iti baddutna; ket natay
idiay iti denna ti lacasa ti Dios.
8 Ket ni David napaladinḡit idi, ta ni
Jehova binuracna ni Oza; ket ninaganna
daydiay a disso iti Perez-oza*, aginḡgana
iti daytoy nḡa aldaw.
9 Ket ni David nagbutenḡ idi ken
Jehova iti daydi nḡa aldaw; ket kinunana,
Casano ti yaayto caniac ti lacasa ni Jeho-
va?
10 Iti casta ni David dina kinayat nḡa
inyallatiw kencuana ti lacasa ni Jehova
iti ciudad ni David; nḡem ni David isut'
impanna iti balay ni Obed-edom a Geteo.

* *Baal-perazim:* cayatna a saoen, *Ti disso dagiti panagburac.*

* *Perez-oza:* cayatna a saoen, *Ti panagburac ni Oza.*

11 Ket ti lacasa ni Jehova nabati idi
idiay a balay ni Obed-edom a Geteo iti
tallo a bulan: ket ni Jehova binen-
dicionanna ni Obed-edom, ken iti isu-
amin a balayna.

12 Ket naibaga idi ken David nga ari,
a nacuna, Ni Jehova binendicionanna idi
ti balay ni Obed-edom, ken iti isu-amin a
cucuana, a gapu iti lacasa ti Dios. Ket ni
David napan, ket innalana ti lacasa ti
Dios nanipud iti balay ni Obed-edom
agingga iti ciudad ni David a binuyog ti
ragsac.
13 Ket isu idi a casta, idi a dagiti na-
gawit iti lacasa nacapagnada iti innem a
caaddang, nangidatonda iti maysa a baca
ken maysa *nga urbon* a nalucmeg.
14 Ket ni David nagsala iti amin a
pigsana iti sango ni Jehova; ket ni David
nagcawes idi iti maysa nga efod a lienzo.
15 Iti casta ni David ken amin ti balay
ti Israel inyegda ti lacasa ni Jehova a
binuyog dagiti dirdir-i ken timec ti tang-
guyob.

16 Ket isu idi a casta, idi a ti lacasa ni
Jehova immay iti ciudad ni David, a ni
Micol nga anac a babai ni Saul kimmita
nanipud iti tawa, ket nakitana ni ari
David nga aglaglagto ken agsalsala iti
sango ni Jehova: ket isut' inamísna iti
pusona.
17 Ket inyegda ti lacasa ni Jehova, ket
isut' insaadda iti lugarna iti tengnga ti
tolda a ni David binangonna idi nga ag-
paay kencuana; ket ni David nagidatag
iti daton a mapuuran ken datdaton iti
cappia iti saclang ni Jehova.
18 Ket idi a ni David nalpasna ti nagi-
datag iti daton a mapuuran ken datdaton
iti cappia, binendicionanna iti ili iti nagan
ni Jehova dagiti buybuyot.
19 Ket binunonganna iti isu-amin nga
ili, iti isu-amin a caadu met laeng ti
Israel, cadagiti lallaki ken babbai a pada-
pada, iti tunggal maysa, maysa a bukel a
tinapay, ken maysa nga apág ti *lasag*, ken
maysa a catipkel dagiti uvas a napakirriit.
Iti casta isu-amin dagiti tattao nagawid
tunggal maysa iti balayna.

20 Idin ni David nagsubli nga in mang-
bendicion iti balayna. Ket ni Micol nga
anac ni Saul rimmuar a simmabet ken
David, ket kinunana, ¡ Amangan nagdayag
idi iti daytoy nga aldaw ti ari ti Israel, a
naglucais iti daytoy nga aldaw cadagiti
matmata dagiti tagabu a babbai dagiti
adadipenna, a cas la maysa cadagiti ubbaw
a tattao aglucais nga awanan bain !
21 Ket ni David kinunana ken Micol,
Isu idi iti sango ni Jehova a nangpili
caniac a nangnangrona ngem ni amam,
ken iti isu-amin a balayna, a dinutocnac a
palungo iti ili ni Jehova, iti Israel:
gapuna nga agay-ayamacto iti sango ni
Jehova.
22 Ket agbalinacto pay a naalalas ngem
iti daytoy, ket siac nababbabaacto pay iti
saclangco met laeng: ngem cadagiti babbai
a sinaom, cadacuada adaddanto ti pan-
nacadaydayawco.
23 Ket ni Micol nga anac ni Saul awan-
an idi iti anac aginggana iti aldaw ti
ipapatáyna.

Ni David panggepenna ti mangbangon
iti maysa a templo. Ti sao ti Dios
umay kencuana. Ti cararag
ken panagyaman ni David.

7 Ket naaramid, idi a ti ari agnanaed
idiay balayna, ket ni Jehova nangted
kencuana iti talna cadagiti isu-amin a
cabusorna iti aglicmut,
2 a ti ari kinunana ken mammadto a
Natan, Kitaem ita, siac agnaedac iti balay
a kinantingenan, ngem ti lacasa ni Jehova
agnaed iti uneg dagiti bengbeng.
3 Ket ni Natan kinunana iti ari, Inca,
aramidem amin dayta nga adda ita pusom:
ta ni Jehova adda kenca.
4 Ket naaramid idi met laeng a rabii,
a ti sao ni Jehova immay ken Natan, a
kinunana,
5 Inca ket cunaem ken adipenco a
David, Castoy ti cuna ni Jehova, ¿Sica
mangaramidcanto iti balay a maipaay
caniac a pagtaengac?
6 ta saanac a nagnaed iti maysa a balay
nanipud iti aldaw a pinangaonco cadagiti
annac ti Israel idiay Egipto aginggana iti
daytoy nga aldaw met laeng, no di ket
nagnaac iti tolda ken iti tabernaculo.
7 Cadagiti isu-amin a luglugar a naki-
pagnaac cadagiti isu-amin nga annac ti
Israel, nangisaoac aya iti maysa a balicas
iti uray asinoman cadagiti caputotan ti
Israel, a nangibilinac idi a mangipaarab
iti ilic nga Israel, a kinunac, Apayapay
didac imbangonan iti balayco a kinanti-
ngenan?
8 Gapuna ita castoyto ti cunaem ken
adipenco a David, Castoy ti cuna ni Jeho-
va dagiti buybuyot, Siac innalaca nanipud

iti pagaponan ti carnero, nanipud iti
pagsarsarunoan iti oveja, tapno sica ti
pangulo iti ilic, nga Israel;
9 ket addaac idi kenca iti uray sadino
a napnapanam, ket iti sangoanam kineltay-
co amin dagiti cabusormo; ket piragbalin-
ca a nagan a dackel, a cas iti nagan dagiti
dadackel, nga addada ditoy daga.
10 Ket itudíngconto ti maysa a lugar a
maipaay iti ilic nga Israel, ket imulacto
ida, tapno agnaedda coma iti lugarda met
laeng, ket dida coma mayallatiwen; iti
uray caano dagiti annac ti kinadakes
didanto parigaten idan, a cas la idi unana,
11 ken *cas* nanipud iti aldaw a nagbili-
nac cadagiti agoc-ocom iti ilic nga Israel;
ken aramidecto kenca ti inaná cadagiti
isu-amin a cabusormo. Casta met a ni
Jehova ibagana kenca a ni Jehova yara-
midannacanto iti maysa a balay.
12 Ket intono dagiti aldawmo isudanto
coma ti maturposen, ket makiturogcanto
cadagiti ammam, bangonecto ti putotmo a
sumaruno kenca, isu nga agtaudto ita tian-
mo; ket pasingkedacto ti pagarianna.
13 Isu mangbangonto iti balay a maipa-
ay iti naganco; ket pasingkedacto iti agna-
nayon ti trono ti pagarianna.
14 Siacto ti amana, ket isunto ti anacco:
no isu agaramidto coma iti dakes, isut'
dusaecto iti sarucod dagiti lallaki, ken iti
baot dagiti annac dagiti lallaki;
15 ngem ti naayat a kinaimbagco dinto
sumina kencuana, a cas isut' insinac idi
ken Saul, nga iniccatco idi iti sangoanam.
16 Ket mapatalgedanto ti balaymo ken
ti pagariam iti agnanayon itisangoanam: ti
tronom mapasingkedanto nga agnanayon.
17 Mayalubog cadagitoy amin a sasao,
ken mayalubog iti amin daytoy a par-
parmata, casta ti pinangisao ni Natan ken
David.

18 Idin ni ari David simrec, ket nagtu-
gaw iti sango ni Jehova; ket kinunana, O
Apo Jehova, siasinoac aya, ken ania aya
ti balayco, tapno inyegnac aginganat'
ditoy?
19 Ket daytoy isu pay lat' bassit a
banag cadagita matam, O Apo Jehova;
ngem saoem met iti maipapan iti balay ti
adipenmo iti naunday a tiempo a sumu-
ngad; ken daytoy *met* a mayannurot iti
cadawyan dagiti lallaki; ¡O Apo Jehova!
20 Ket ania pay ti mabalin a saoen ni
David kenca? ta sica ammom ti adipenmo,
O Apo Jehova.
21 Gapu iti saom, ken mayalubog ita
pusom met laeng, inaramidmo daytoy a
kinadackel, tapno isut' ipacaammom iti
adipenmo.
22 Gapuna a sica nadayagca, O Jehova
a Dios: agsipud ta awan ti sabali a cas
kenca, awan ti siasinoman a Dios iti
lacsidmo, a mayalubog iti isu-amin a
nangnangegmi cadagiti lapayagmi.
23 Ket ania ti maysa a nacion iti daga
ti adda a cas iti ilim, nga iti Israel met
laeng, isu nga ti Dios napan idi a nangsub-
bot a maipaay kencnana met laeng a
maysa nga ili, ket isu idi ti inaramidna a
maysa a nagan, ken inaramidna dagiti
dadackel a banag a gapu cadacayo, ken
dagiti nacakigkigtot a banag a gapu iti
dagam, iti sango ti ilim, a sinubbotmo
kenca nanipud Egipto, *nanipud* cadagiti
nacion ken cadagiti didiosda?
24 Ket sica binangonmo kenca met
laeng ti ilim nga Israel tapno isu ti ilim
nga agnanayon; ket sica, Jehova, nag-
balinca a Diosda.
25 Ket ita, O Jehova a Dios, ti sao nga
insaom maipapan iti adipenmo, ken iti
maipapan iti balayna, isut' pasingkedam
iti agnanayon, ket aramidem coma a cas
iti insaom.
26 Ket madayaw coma ti naganmo iti
agnanayon, a cunaen, Ni Jehova dagiti
buybuyot isu ti Dios ti Israel; ket ti balay
ni adipenmo a David mapatibkerto iti
saclangmo.
27 Ta sica, O Jehova dagiti buybuyot,
a Dios ti Israel, impaltiingmo iti adipen-
mo, a kinunam, Siac ibangonancanto iti
maysa a balay: gapuna a ti adipenmo
nacasarac iti pusona a mangicararag kenca
iti daytoy a cararag.
28 Ket ita, O Apo Jehova, sica ti Dios,
ket dagiti sasaom isudat' pudno, ket in-
carim daytoy naimbag a banag iti adipen-
mo:
29 gapuna ita, a maay-ayoca coma a
mangbendicion iti balay ti adipenmo,
tapno agnanayon coma nga agtaeng iti
sangoanam; ta sica, O Apo Jehova, isut'
insaom idi; ket iti pammendicionmo ben-
dita coma ti balay ti adipenmo iti agna-
nayon.

Dagiti panagballigi ni David iti Filistia, Moab, Soba, ken Siria. Ti iságut ni ari Tou. Ti Edom maadipen.

8 Iti calpasan daytoy naaramid idi, a ni
David kinabilna dagiti Filisteos, ket

pinarucmana ida; ket ni David innalana ti rienda ti ina a ciudad iti ima dagiti Filisteos.

2 Ket isu kinabilna met ti Moab, ket rinucodna ida iti maysa a pagrucod a tali, pinagiddana ida iti daga; ket isu nangrucod iti namindua carucod a mapapatay, ket ti apag-isu a sangcarucod nga agbiag. Ket dagiti Moabitas nagbalinda nga adadipen ni David, ken nangyegda iti buis.

3 Casta met a ni David kinabilna ni Adarezer nga anac ni Roob, nga ari ti Soba, idi nga isu napanna subboten ti pagturayanna idiay Carayan.
4 Ket ni David nangala idi cadacuada iti sangaribu ket pito gasut a nagcacabayo, ken duapulo a ribu a tattao a sacasaca; ket ni David binessanganna dagiti amin a cabcabayo ti lugan: ngem nangitidda cadagidiay iti maipaay iti sangagasut a lugan.
5 Ket idinto a dagiti Sirios ti Damasco immayda a mangtulong ken Adarezer nga ari ti Soba, ni David nangcabil cadagiti Sirios iti duapulo ket dua a ribu a lallaki.
6 Sa nangicabil ni David iti buyot nga agaywan idiay Siria ti Damasco; ket dagiti Sirios nagbalinda idi nga adadipen ni David, ket nagyegda ti buis. Ket ni Jehova intedna ti panagballigi ken David iti uray sadinoman a napananna idi.
7 Ket ni David innalana dagiti calcalasag a balitoc, nga addada idi cadagiti adadipen ni Adarezer, ket inyegna ida idiay Jerusalem.
8 Ket idiay Bete, ken idiay Berot, a ciciudad ni Adarezer, nangalaan ni David iti napalalo a kinaadu ti gambang.

9 Ket idinto a ni Tou nga ari ti Emat nangegna a ni David kinabilna amin dagiti buyot ni Adarezer,
10 idin ni Tou imbaonna ni Joram nga anacna a lalaki ken ari David, a mangcablaaw kencuana, ken mangbendicion kencuana, agsipud ta nakigubat idi a maibusor ken Adarezer ket isut' kinabilna: ta ni Adarezer addaan idi iti gubgubat ken ni Tou. Ket *ni Joram* nangyeg kencuana cadagiti alalicamen a pirac, ken alalicamen a balitoc, ken alalicamen a gambang:
11 dagitoy met impaay ni ari David ken Jehova, agraman ti pirac ken balitoc nga impaayna idi a nagtaudda cadagiti isuamin a nacion a pinarmecna;
12 naggapu iti Siria, ken iti Moab, ken cadagiti annac ni Ammon, ken cadagiti Filisteos, ken iti Amalec, ken iti nasamsam ken Adarezer, nga anac ni Roob, nga ari ti Soba.

13 Ket ni David nacagun-od kencuana iti maysa a nagan idi nga isu nagsubli a naggapu iti nangcabilanna cadagiti Sirios idiay Lobong ti Asin, iti sangapulo ket walo a ribu a lallaki met laeng.
14 Ket isu nangicabil iti agbantay a buyot idiay Edom; iti isu-amin nga Edom nangicabil iti agbantay a buyot, ket isuamin dagiti Edomitas, nagbalinda idi nga adadipen ni David. Ket ni Jehova intedna ti panagballigi ken David iti uray sadinoman a napnapananna idi.

15 Ket ni David nagari iti isu-amin nga Israel; ket ni David tinungpalna ti kinajusticia ken kinalinteg iti isu-amin nga ilina.
16 Ket ni Joab nga anac ni Sarvia, isu idi ti palungo ti buyot, ket ni Josafat nga anac ni Ahilud isu idi ti registrador;
17 ket ni Sadoc nga anac ni Aquitob, ken ni Aquimelec nga anac ni Abiatar, isuda idi dagiti sacerdote, ket ni Saraias isu idi ti escriba;
18 ket ni Banaias nga anac ni Joiada *isu idi ti palungo* dagiti Cereteos ken dagiti Feleteos; ket dagiti annac a lallaki ni David isuda idi dagiti cangatoan a ministro.

Ti caasi ni David ken Mifiboset.

9 Ket ni David kinunana, ¿Adda pay maysa a natda iti balay ni Saul, tapno iparangco coma kencuana ti caasi a maipoon ken ni Jonatan?
2 Ket adda idi maysa nga adipen idiay balay ni Saul, a ti naganna isut' idi Siba, ket isut' inayabanda a napan ken David; ket ti ari kinunana kencuana, ¿Sica ni Siba? Ket isu kinunana, Ti adipenmo isu.
3 Ket ti ari kinunana, ¿Awan la ti uray siasino iti balay ni Saul, tapno siac iparangco coma ti caasi ti Dios kencuana? Ket ni Siba kinunana iti ari, Ni Jonatan adda pay la maysa nga anacna a lalaki a pilay dagiti sacsacana.
4 Ket ti ari kinunana kencuana, Sadino ti yanna? Ket ni Siba kinunana iti ari, Adtoy, adda idiay balay ni Maquir nga anac a lalaki ni Amiel, sadi Lodabar.
5 Idin ni David nagbaon, ket isut' in-

nalana idiay balay ni Maquir nğa anac ni
Amiel, nanipud Lodabar.
6 Ket ni Mifiboset, nğa anac a lalaki ni
Jonatan, nğa anac ni Saul, immay ken
David, ket nagpacleb iti rupana, ket nag-
rucbab. Ket ni David kinunana, Mifi-
boset. Ket isu simmunğbat, ¡ Adtoy, ti
adipenmo!
7 Ni David kinunana kencuana, Saanca
coma nğa agbuteng; ta siac pudno nğa
ipamatmatconto kenca ti caasi a gapu ken
ni Jonatan nğa amam, ket isublicto kenca
dagiti amin a dagdaga ni Saul nğa amam;
ket manğancanto a canayon iti tinapay iti
lamesaanco.
8 Ket isu nagrucbab, a kinunana, Ania
aya ti adipenmo, tapno kitaem coma ti
maysa a natay nğa aso a cas caniac?

9 Idin ti ari inayabanna ni Siba, nğa
adipen ni Saul, ket kinunana kencuana,
Isu-amin daydiay a cucua ni Saul ken iti
isu-amin a balayna intedcon ida iti anac ni
apom.
10 Sica nğarud trabajoemto ti daga a
maipaay kencuana, sica, ken dagiti an-
nacmo, ken dagiti adadipenmo; ket sica
yegmonto *dagiti bunğbunğa*, tapno ti anac
ni apom addaanto iti taraon a canen: nğem
ni Mifiboset nğa anac daydi apom ma-
nğanto iti tinapay nğa agnanayon iti
lamesaanco. Ket ni Siba adda idi sanğa-
pulo ket lima nğa annacna a lallaki ken
duapulo nğa adadipenna.
11 Idin ni Siba kinunana iti ari, Iti
mayalubog iti isu-amin nğa imbilin ni apoc
nğa ari iti adipenna, isut' aramidento a casta
ti adipenmo. Iti maipapan ken Mifiboset,
kinuna di ari, isu manğanto iti lamesaanco,
a cas la maysa cadagiti annac a lallaki ti ari.
12 Ket ni Mifiboset addaan idi iti may-
sa nğa anac a lalaki a bumaro, a ti naganna
isut' idi Mica. Ket isu-amin nğa agnaed
idiay balay ni Siba isuda idi dagiti adadi-
pen ni Mifiboset.
13 Casta ti pinagnaed ni Mifiboset idiay
Jerusalem, ta nanğan idi a cancanayon
iti lamesaan ti ari. Ket isu pilay idi nğa
agpada dagiti sacsacana.

Ti ibaon ni David a maipaay ken Hannon, nğem ni Hanon umsienna dagiti adipenna. Ni David parmekenna ti Ammon ken Siria a sanğcacanunonğ.

10 Iti calpasan daytoy naaramid idi, a
ti ari dagiti annac ni Ammon natay,
ket ni Hanon nğa anacna nagari iti
saadna.
2 Ket ni David kinunana, Iparanğconto
iti caasi ken ni Hanon nğa anac ni
Naas, a cas la ni amana imparanğna
caniac ti caasi. Iti casta ni David im-
baonna dagiti adadipenna a manğliwliwa
kencuana a maipanğgep ken ni amana
Ket dagiti adadipen ni David immayda iti
daga dagiti annac ni Ammon.
3 Nğem dagiti panğuloen dagiti annac
ni Ammon kinunada ken Hanon nğa
apoda, ¿ Pagarupem a ni David padaya-
wanna ni amam, iti pananğibaonna cada-
giti manğliwliwa kenca? saan aya nğa
imbaon kenca ni David dagiti adadipenna
a manğsukimat iti ciudad, ken manğsiim,
tapno isut' rebbaenna?
4 Idin ni Hanon innalana dagiti adipen
ni David, ket kiniskisanna ti cagudua ti
iminğda, ket pinutedna dagiti cawcawesda
a ginudua, iti padinğpadinğda met laeng,
ket pinagawidna ida.
5 Idinto nğa imbagada ken David, isu
nagbaon ti nanğsabet cadacuada; agsipud
ta dagiti lallaki naibabainda iti casta
unay. Ket ti ari kinunana, Agtactaccayo
idiay Jerico aginğganat' tumubo dagi-
ta iminğyo, ket sacayto sumubli.

6 Ket idi a makita dagiti annac ni
Ammon nğa isuda nagbalinda a nacarurod
ken David, dagiti annac ni Ammon nag-
baonda ken nananğdanda cadagiti Sirios
idiay Bet-rehob, ken cadagiti Sirios idiay
Soba, a duapulo a ribu a lallaki a sacasaca,
ken iti ari ti Maaca agraman sanğaribu a
tattaona, ken dagiti lallaki a taga Is-tob a
sanğapulo ket dua a ribu a lallaki.
7 Ket idi a ni David isut' nanğegna,
imbaonna ni Joab, ken amin a buyot
dagiti mamainğel a lallaki.
8 Ket dagiti annac ni Ammon rimmu-
arda, ket inornosda ti gubat iti ridaw ti
ruanğan: ket dagiti Sirios a tagá Soba
ken tagá Roob, ken dagiti lallaki ti Is-tob
ken Maaca, addada idi a sanğsanğcatipon
idiay away.

9 Idinto nğarud a nakita ni Joab a ti
gubat adda idi a naisaad a maibusor
kencuana iti sanğo ken licudanna, nanğpili
cadagiti napili a lallaki ti Israel, ket
inornosna ida a maibusor cadagiti Sirios:
10 ket ti natda cadagiti tattao inya-
watna iti ima ni Abisai a cabsatna; ket
inornosna ida a maibusor cadagiti annac
ni Ammon.

11 Ket kinunana, No dagiti Sirios napig-
sadanto unay caniac, sica tulonĝannacto
ngarud; ngem no dagiti annac ni Ammon
napigsadanto unay kenca isunton ti yaay-
co ket tulonĝancanto.
12 Umingelca a naimbag, ket aglallakita
a maipaay iti ilitayo, ken maipaay cada-
giti ciudad ti Diostayo: ket ni Jehova
aramidenna coma daydiay a pagarupenna
a naimbag.
13 Idin da Joab ken dagiti tattao nga
adda idi kencuana immasidegda iti gubat
a maibusor cadagiti Sirios: ngem nagta-
lawda iti sangona.
14 Ket idi a dagiti annac ni Ammon
nakitada a dagiti Sirios napagtalawda,
nagtalawda met iti sango ni Abisai, ket
simrecda iti ciudad. Idin ni Joab nagsu-
bli a naggapu cadagiti annac ni Ammon,
ket immay iti Jerusalem.

15 Ket idi a dagiti Sirios nakitada nga
isuda naicabilda iti dacdakes iti sango ti
Israel, naguornongda a nagtitipon.
16 Ket ni Adarezer nagbaon, ket inna-
lana idi dagiti Sirios nga addada idi iti
ballasiw ti Carayan: ket isuda immayda
idiay Helan, agraman ni Sobac a capitan
ti buyot ni Adarezer iti unada.
17 Ket naibaga idi ken David: ket
inurnongna amin nga Israel, ket bim-
malasiw iti Jordan, ket immay iti Helan.
Ket dagiti Sirios naguornongda a maibu-
sor ken David, ket nakigubatda kencuana.
18 Ket dagiti Sirios nagtalawda iti
sango ti Israel; ket ni David nangpapa-
tay cadagiti Sirios *cadagiti lallaki* ti pito
gasut a luglugan, ken uppat a pulo ribu a
tattao a nagcacabayo, ket kinabilna ni
Sobac a capitan ti buyotda, ket iti casta
natay sadiay.
19 Ket idi a dagiti isu-amin nga ar-ari
nga adadipen idi ni Adarezer nakitada
nga isuda naisaadda iti dacdakes iti sango
ti Israel, nakicappiada iti Israel, ket
nagservida cadacuada. Iti casta uray
caano dagiti Sirios nagbutengdan a nang-
tulong cadagiti annac ni Ammon.

Ti pannacalacub ti Rabba. Ti basol ni David a maicaniwas ken Urias. Ti ipapatáy ni Urias, ken ti panangasawa ni David ken ni Bersabee.

11 Ket naaramid idi iti panagsubli ti
tawen, idi tiempo a dagiti ar-ari
rumuarda *iti gubat,* a ni David imbaonna
ni Joab, ken dagiti adadipenna a caduana,
ken isu-amin nga Israel; ket dinadaelda
dagiti annac ni Ammon, ket linacubda ti
Rabba. Ngem ni David nagbati idiay
Jerusalem.

2 Ket naaramid iti malem, nga idi
a ni David bimmangon iti iddana, ket
nagnagna iti pangatepan ti balay ti ari:
ket nanipud iti pangatepan nakitana ti
maysa a babai nga adda idi nga agdigdi-
gus; ket di babai isut' idi naimnas unay a
kitaen.
3 Ket ni David nagbaon ket nagsalud-
sod a gapu iti daydi a babai. Ket maysa
ti nagcuna, Daytoy saan aya a ni Bersabee,
nga anac ni Eliam, nga asawa ni Urias a
Jetteo?
4 Ket ni David nangibaon cadagiti ba-
baonen, ket isut' innalana; ket *di babai*
simrec idi iti yanna, ket *ni David* naki-
caidda kencuana (ta *di babai* naggugor idi
a gapu iti kinarugitna); ket isu nagsubli
iti balayna.
5 Ket di babai nagsicug; ket nagbaon,
ket imbagana ken David, ket kinunana,
Siac addaac a masicug.

6 Ket ni David nagbaon ken ni Joab,
a kinunana, Ibaonmo caniac ni Urias a
Jetteo. Ket ni Joab imbaonna ni Urias
ken David.
7 Ket idi a ni Urias immay kencuana,
ni David nagsaludsod kencuana no casano
ti inaramid ni Joab, ken no casano ti pan-
nagna dagiti tattao, ken no casano ti ira-
rang-ay ti gubat.
8 Ket ni David kinunana ken Urias
Sumalogca iti balaymo, ket buggoam dagi
ta sacsacam. Ket ni Urias rimmuar idiay
balay ti ari, ket simmurot kencuana ti
canen iti maminsan a panangan a naggapu
iti ari.
9 Ngem ni Urias naturog iti ruangan ti
balay ti ari a caduana dagiti amin nga ad-
adipen ni apona, ket saan a simmalog iti
balayna.
10 Ket idi nga imbagda ken David, a
kinunada, Ni Urias saan a simmalog idiay
balayna. Ni David kinunana ken Urias,
¿Saanca a naggapu iti maysa a pannagna?
apayapay ngarud a dica sumalog iti ba-
laymo?
11 Ket ni Urias kinunana ken David,
Ti lacasa, ken ti Israel, ken ti Juda, ag-
naedda cadagiti calcalapaw; ket ni apoc a
Joab, ken dagiti adadipen ni apoc naipa-
carsoda iti nacannag nga away; ¿ket siac
ngarud sumrecacto iti balayco, tapno ma-

nganac ken uminumac, ken tapno makicaid-
daac ken asawac? cas sibibiagca, ken cas
sibibiag ta cararuam, siac diacto aramiden
daytoy a banag.
12 Ket ni David kinunana ken Urias,
Agtactacca pay ditoy iti daytoy nga
aldaw met, ket intono bigat palubusan-
canto a pumanaw. Iti casta ni Uri-
as nagbati idiay Jerusalem iti daydi nga
aldaw, ken iti sumaganad nga aldaw.
13 Ket ni David isut' inayabanna, ket
isut' pinacanna ken pinainumna iti sango-
na; ket isut' binartecna: ket iti malem
rimmuar nga in agidda iti iddana a cadua-
na dagiti adadipen ni apona, ngem saan a
simmalog iti balayna.

14 Ket naaramid iti bigat, a ni David
nangsurat iti maysa a surat ken ni Joab,
ket isut' imbaonna iti ima ni Urias.
15 Ket insuratna idi surat, a kinunana,
Isaadmo ni Urias iti sango ti nainget a
gubat, ket panawanyo tapno isu macabil
coma, ken matay.
16 Ket naaramid idi, nga idinto a ni
Joab pinabantayanna ti ciudad, nga isu
insaadna ni Urias idi disso a pagaammona
a yan idi dagidi mamaingel a lallaki.
17 Ket dagiti lallaki ti ciudad rimmuar-
da, ket nakigubatda ken Joab: ket dagiti
dadduma cadagiti tattao napasagda, cada-
giti adadipen met laeng ni David; ket ni
Urias a Jetteo natay met.
18 Idin ni Joab nagbaon ket imbagana
ken David dagiti isu-amin a banag a mai-
panggep iti gubat;
19 ket imbilinna idi nabaon, a kinuna-
na, Intono magibusan nga ibaga iti ari
dagiti amin a banag a maipanggep iti
gubat,
20 isunto a no ti lucsaw ti ari bumangon,
ket cunaennanto kenca, Apayapay a dim-
manoncayo unay iti ciudad a nakigubat?
dicay ammo aya nga agpánada manipud
iti bacud?
21 siasino idi aya ti nangcabil ken
Abimelec nga anac ni Jerubesset? saan
aya a nangitupac di maysa a babai nanipud
iti bacud iti maysa nga akinngato a bukel
ti gilingan, iti casta nga isu natay idiay
Tebes? apayapay a dimmanoncayo iti
bacud? iti casta cunaemto, Ni adipenmo
nga Urias a Jetteo natay met.

22 Iti casta di nabaon napan, ket immay
ket impamatmatna ken David ti isu-amin
a ni Joab isut' idi nangibaonanna.
23 Ket di nabaon kinunana ken David,
Dagiti lallaki nangatiwda a maibusor
cadacami, ket rimmuarda cadacami iti
away, ket dacami inatiwmi ida met laeng
aginggana iti ridaw ti ruangan.
24 Ket dagiti panáan nagpánada cada-
giti adipenmo nanipud iti bacud; ket
natay dagiti dadduma cadagiti adipen ti
ari, ket natay met ni adipenmo nga Urias
a Jetteo.
25 Ket ni David kinunana idi nabaon,
Castoy ti cunaemto ken Joab, Dica coma
palubosan a daytoy a banag paglidayen-
naca, ta ti campilan mamucaw iti maysa a
cas iti sabali; papigsaem ti pananggubat-
mo a maibusor iti ciudad, ket isut' rebba-
em: ket painglem kencuana.

26 Ket idi a ti asawa ni Urias nangegna
a ni Urias nga asawana natay idi, nag-
dung-aw a gapu ken asawana.
27 Ket idi nalpas ti dung-aw, ni David
nagbaon ket isut' innalana nga inyeg iti
balayna, ket isu nagbalin nga asawana,
ket nangipasngay kencuana iti maysa nga
anac a lalaki. Ngem ti banag nga inara-
mid ni David pinagrurodna ni Jehova.

*Ni Natan saoenna ti maysa a pangnga-
rig ket tubngarenna ni David. Ipa-
patáy ti anac ni David. Pan-
nacayanac ni Salomon.
Ni David cayawan-
na ti Rabba.*

12 Ket ni Jehova imbaonna ken David
ni Natan. Ket isu immay kencuana,
ket kinunana kencuana, Adda idi dua a
lallaki iti maysa a ciudad; di maysa
nabacnang, ket di maysa napanglaw.
2 Ket di nabacnang a lalaki addaan iti
aglablabes a caadu ti carnero ken bacbaca;
3 ngem di napanglaw a lalaki awanan
iti aniaman, no di la iti maymaysa a
bassit a cordero a cabayan, a ginatangna
idi ken tinarakenna: ket dimmackel a
naibuyog kencuana, ken cadagiti annacna;
nangan idi iti canenna met laeng, ken
uminum idi iti tagayanna, ken nagidda
idi saclotna, ket isu idi kencuana ti cas
maysa nga anac a babai.
4 Ket maysa a magmagna immay idi
iti nabacnang a lalaki, ket isu inliclicna ti
pinangalana cadagiti carcarnerona met
laeng, ken cadagiti bacbacana met laeng,
tapno isaganana a maipaay iti daydi mag-
magna nga immay kencuana, ngem innalana
di cordero di napanglaw a lalaki, ket isut'

insaganana a maipaay iti lalaki nğa immay idi kencuana.
5 Iti casta ti punğtot ni David simged unay a maibusor idi a lalaki; ket kinunana ken Natan, Cas sibibiag ni Jehova, ti lalaki a nanğaramid iti daytoy isut' maicari a matay.
6 Ket isu isublinanto di cordero iti maminpat, agsipud ta isu inaramidna daytoy a banag, ken agsipud ta awanan la idi iti caasi.

7 Ket ni Natan kinunana idi ken David, Sica daydi a lalaki, Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, Siac pinulotanca nğa agari iti Israel, ket inispalca iti ima ni Saul;
8 ket intedco kenca di balay ni apom, ken dagiti assawa ni apom iti saclotmo; ken intedco kenca ti balay ti Israel ken ti Juda; ket no daytoy isut' bassit unay, siac inayonconto ti castoy ken casdiay a banag.
9 Apayapay a linaismo di sao ni Jehova iti panangaramidmo iti daytoy nğa isut' dakes iti imatanğna? Sica kinabilmo ni Urias a Jetteo iti campilan, ket innalam ni asawana tapno isut' asawam, ket isut' pinataymo iti campilan dagiti annac ni Ammon.
10 Gapuna ita dinto umadayu ti campilan iti balaymo iti uray caanoman, ta linaisnac, ket innalam di asawa ni Urias a Jetteo, tapno isu ti asawam.
11 Castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy, a banğonecto ti dakes a maibusor kenca nğa agtaud iti balaymo met laenğ; ket alaecto dagiti assawam iti saclanğ dagiti matam, ket isudat' itedco iti caarrubam, ket isu makicaiddanto cadagiti assawam iti saclanğ daytoy nğa init.
12 Ta sica isut' inaramidmo iti nalmenğ: nğem siac aramidecto daytoy a banag iti saclanğ ti isu-amin nğa Israel, ken iti sanğo ti init.
13 Ket ni David kinunana ken Natan, Nagbasolac a maicaniwas ken Jehova. Ket ni Natan kinunana ken David, Casta met ni Jehova iniccatna ti basolmo; dicanto matay.
14 Nupay casta, agsipud ta iti daytoy nğa aramid nanğtedca iti gapu cadagiti cabusor ni Jehova tapno agtabbaawda, ti anac a lalaki met a nayanac kenca matayto a di bumuronğ.
15 Ket ni Natan nagsubli idi iti balayna.
Ket ni Jehova kinabilna di ubinğ a lalaki nğa di asawa ni Urias impasnğayna idi ken David, ket masakit idi unay.
16 Ket ni David nagdawat iti Dios a maipoon iti ubinğ; ket nagayunar ni David, ket simrec, ket amin daydi a rabii siidda iti daga.
17 Ket timmacder dagiti lallacay ti balayna, *ket nagtacderda* iti sikiganna, tapno pabanğonenda iti daga; nğem isu nagmadi, saan a nakicaan met cadacuada iti tinapay.
18 Ket naaramid iti maicapito nğa aldaw a ti ubinğ natay. Ket dagiti adadipen ni David nagbutenğda a nanğibaga kencuana a di ubinğ natayen, ta kinunada, Adtoy, nğa idi ti ubinğ adda pay laenğ a sibibiag, insaotayo kencuana, ket dina kinayat a dinenğnğeg ti timectayo; ¡casanonto nğarud ti panagtuocna, no ibagatayo kencuana a ti ubinğ natayen!
19 Nğem ni David idi a nakitana dagiti adadipenna nğa addada idi nğa agdadayamudom, ni David naawatanna a ti ubinğ natayen idi; ket ni David kinunana cadagiti adipenna, ¿Natayen ti ubinğ? Ket isuda kinunada, Natayen.
20 Idin ni David bimmanğon iti daga, ket nagbuggo, ket nagsapsapo, ket sinuctanna ti pagan-anayna; ket simrec iti balay ni Jehova, ket nagcararag; sa immay iti balayna met laenğ; ket idi a dimmawat incabilda iti sanğona ti tinapay, ket isu nanğan.
21 Idin dagiti adipenna kinunada kencuana, ¿Ania daytoy a banag nğa inaramidmo? sica nagayunarca ken nagsanğitca a gapu iti ubinğ, idi nğa adda a sibibiag; nğem idi a ti ubinğ natayen, bimmanğonca ken nanğanca iti tinapay.
22 Ket isu kinunana, Bayat ti panagbiag pay laenğ di ubinğ, nagayunarac ken nagsanğitac: ta kinunac, ¿Asino ti macaammo no ti Dios dinto nacaasi caniac, tapno agbiag coma ti ubinğ?
23 Nğem ita natayen, ania pay laenğ ti pagayunarac? isut' mabalinconto pay la a yeg manen? siac innacto kencuana, nğem isu dinto sumubli caniacon.

24 Ket ni David liniwliwana ni Bersabee nğa asawana, ket simrec kencuana, ket nakicaidda kencuana, ket nanğipasnğay iti maysa nğa anac a lalaki, ket ninaganna iti nagan a Salomon. Ket ni Jehova isut' inayatna;
25 ket nagbaon iti ima ni Natan a

mammadto; ket ninaganna iti nagan a Jedidia,* a gapu ken ni Jehova.

26 Ket ni Joab nakigubat a maibusor iti Rabba dagiti annac ni Ammon, ket innalana ti ciudad a naarian.
27 Ket ni Joab nangibaon cadagiti babaonen ken David, ket kinunana, Siac nakigubatac a maibusor iti Rabba; wen, innalac ti ciudad dagiti dandanum.
28 Gapuna ita urnongem ti matda cadagiti tattao, ket agpacarsoca a maibusor iti ciudad, ket isut' alaem; di la ket ta alaec ti ciudad, ket isunto ti managan iti naganco.
29 Ket ni David inurnongna dagiti amin a tattao, ket napan iti Rabba, ket nakigubat a maibusor kencuana, ket isut' innalana.
30 Ket innalana ti balangat ti arida iti olona; ket ti dagsenna isut' idi maysa a talento a balitoc, ket *adda kencuana* batbato a napateg; ket isut' naisaad idi iti olo ni David. Ket isu nangala iti sinamsam iti casta unay a nagadu.
31 Ket innalana dagiti tattao nga adda idi kencuana, ket isudat' incabilna iti baba dagiti ragadi, ken baba dagiti pacol a landoc, ken baba dagiti waswasay a landoc, ket pinalasatna ida iti tengnga ti horno ti ladrillo: ket casta met ti inaramidna cadagiti isu-amin a ciudad dagiti annac ni Ammon. Ket ni David ken isu-amin dagiti tattao nagsublida iti Jerusalem.

Ti panangpilit ni Amnon ken Tamar. Ni Absalom ibalsanna ni Tamar iti panangpapatayna ken Amnon, sa agtalaw idiay Gessur.

13 Calpasan daytoy naaramid idi, a ni Absalom nga anac a lalaki ni David adda idi maysa a cabsatna a babai a naimnas, a ti naganna isut' idi Tamar, ket ni Amnon nga anac a lalaki ni David nagayat kencuana.
2 Ket ni Amnon napaladingit iti casta unay nga isu nagsakit a gapu ken ni Tamar a cabsatna; agsipud ta isut' virgen idi; ket impagarup ni Amnon a naricut ti panangaramid iti uray aniaman kencuana.
3 Ngem ni Amnon adda maysa a gayyemna, a ti naganna isut' idi Jonadab, nga anac a lalaki ni Samma, a cabsat ni David: ket ni Jonadab isut' idi lalaki a nasicap unay.
4 Ket isu kinunana kencuana, O anac ti ari, apayapay a cumuttongca a casta iti inaldawaldaw? ¿Isut' dicanto ibaga caniac? Ket ni Amnon kinunana kencuana, Siac agayatac ken Tamar, a cabsat a babai ni cabsatco nga Absalom.
5 Ket ni Jonadab kinunana kencuana, Agiddaca iti iddam, ket aginsasakitca: ket intono ni amam umaynacanto kitaen, cunaemto kencuana, Agdawatac kenca a palubosam coma nga umay ni cabsatco a Tamar, tapno iccannac coma iti tinapay a canec, ket mangsagana coma iti canen iti imatangco, nga isut' makitac coma, ken isut' canec coma iti imana.
6 Iti casta ni Amnon nagidda, ket naginsasakit: ket idi a ti ari immay a mangkita kencuana, ni Amnon kinunana iti ari, Agdawatac kenca a palubosam coma nga umay ni cabsatco a Tamar, ket agaramid coma iti saclangco iti sangaparis a bibingca tapno canec coma iti imana.

7 Idin ti ari imbaonna ni Tamar idiay balayna, a kinunana, Inca ita idiay balay ni Amnon a cabsatmo, ket isut' isaganaam iti canen.
8 Idi casta ni Tamar napan iti balay ni Amnon a cabsatna; ket adda idi a siidda. Ket isu nangala iti gamay, ket isut' ginamayna, ket nagaramid cadagiti bibingca iti saclangna, ket linutona dagiti bibingca.
9 Ket idi nga innalana ti sarten isudat' inadawna iti saclangna; ngem isu dina kinayat ti nangan. Ket ni Amnon kinunana, Panawandac coma amin a lallaki. Ket isuda rimmuarda tunggal lalaki nanipud iti sangona.
10 Ket ni Amnon kinunana ken Tamar, Yegmo ti canen idiay siled, tapno canec coma ita imam. Ket ni Tamar innalana dagiti bibingca, nga inaramidna idi, ket inyegna ida ken cabsatna nga Amnon iti siled.
11 Ket idi nga isu inyegna ida kencuana tapno canenna, *ni Amnon* immiggem kencuana, ket kinunana kencuana, Umayca, cabsatco, makicaiddaca caniac.
12 Ket isu simmungbat kencuana, Saan, cabsatco, dinac piliten; ta awan ti casta a banag a maaramid coma iti Israel: dica aramiden coma daytoy a kinamauyong.
13 Ket siac, sadinonto ti pangipanac iti bainco? ken casta met kenca, sicanto ti cas la maysa cadagiti maag iti Israel.

---
* *Jedidia:* cayatna a saoen, *Naay-ayat ken Jehova.*

Siac, agdawatac kenca, nğa agsaoca coma
iti ari; ta isu dinacto ipaid kenca.
14 Nupay casta isu dina impanğag ti
timecna, nğem idi a napigpigsa nğem isu,
isut' pinilitna, ket nakicaidda kencuana.

15 Idi casta ni Amnon isut' ginurana
iti dackel unay a pinanğgura; a ti gura a
pinanğgurana kencuana isut' idi dacdackel
nğem iti ayat a pinanğayatna kencuana.
Ket ni Amnon kinunana kencuana, Tumac-
derca, incan.
16 Ket isu kinunana kencuana, Saan a
casta, ta daytoy dackel a ranggas a maisa-
ad caniac isut' *dacdakes* nğem iti sabali
nğa inaramidmo caniac. Nğem isut' dina
impanğag.
17 Idin inayabanna di tagabuna, a nag-
servi kencuana, ket kinunana, Iruarmo
ita caniac daytoy a babai ket balunetam
ti ruanğan iti licudanna.
18 Ket isu addaan idi iti maysa a
pagan-anay a nadumaduma ti buricna
kencuana; ta dagiti annac a babbai a virgen
dagiti ar-ari agcawesda idi cadagiti casta a
cawcawes. Idin ti tagabuna isut' inruarna,
ket binalunetanna ti ruanğan iti licudanna.
19 Ket ni Tamar nanğicabil cadagiti
dapdapo iti rabaw ti olona, ket ginisgisna
di pagan-anayna a nadumaduma ti buricna
nğa adda idi kencuana; ket impátayna
ti imana iti olona, ket napan iti dalanna,
nğa agsanğsanğit iti natbag idi nğa mag-
magna.

20 Ket ni Absalom a cabsatna kinunana
kencuana, ¿Nakiadda kenca ni cabsatmo
nğa Amnon? ita agtalnaca, cabsatco: isut'
cabsatmo; dica coma ipapuso ita day-
toy a panggep. Ket ni Tamar nabati
a nabaybay-an idiay balay ni cabsatna nğa
Absalom.
21 Nğem idi a ni ari David natimudna
amin dagitoy a banag, nagpunğtot idi
unay.
22 Ket ni Absalom saan a nagsao iti
naimbag wenno dakes ken ni Amnon; ta
ni Absalom ginurana ni Amnon, agsipud
ta pinilitna idi ni cabsatna a Tamar.

23 Ket naaramid idi, iti calpasan ti dua
a tawen a naturpos, a ni Absalom addaan
idi cadagiti pagpucpukisen iti carnero
idiay Baal-hasor, nğa adda iti abay ti
Efraim: ket ni Absalom inawisna dagiti
isu-amin nğa annac a lallaki ti ari.
24 Ket ni Absalom immay iti ari, ket
kinunana, Adtoy ita, ti adipenmo addaan
ita cadagiti pagpucpukisen iti carnero,
agdawatac nğa umay coma cumuyog ti
ari ken dagiti adadipenna iti adipenmo.
25 Ket ti ari kinunana ken Absalom,
Saan, anacco, dicam umay amin, tapno
saancam coma a macaalimuteng kenca.
Ket isu immud-od kencuana: nupay casta
isu dina kinayat ti napan, nğem isut'
binendicionanna.
26 Idin kinuna ni Absalom, No saan,
agdawatac kenca, a palubosam a cumuyog
coma cadacami ni cabsatco nğa Amnon.
Ket ti ari kinunana kencuana, Apayapay
nğa isu cumuyog coma kenca?
27 Nğem ni Absalom isut' inududanna,
ket pinalubosanna a napan kimmuyog
kencuana ni Amnon, ken amin dagiti
annac a lallaki ti ari.
28 Ket ni Absalom binilinna dagiti
tagabuna, a kinunana, Kitaenyo ita, intono
ti puso ni Amnon addanto a siraragsac iti
arac; ken intono cunaec cadacayo, Cabi-
lenyo ni Amnon, isunton ti pananğpapata-
yo kencuana; dicay agbuteng; ¿ta saan a
siac ti agbilin cadacayo? Uminğelcayo
ket tumuredcayo.
29 Ket dagiti tagabu ni Absalom isut'
inaramidda ken ni Amnon ti cas imbilin
ni Absalom. Idin isu-amin dagiti annac
ti ari timmacderda ket tunğgal lalaki
simmacay iti mulona, ket nagtalaw.

30 Ket naaramid iti bayat nğa isuda
addada pay laeng iti dalan, a dagiti dam-
damag immayda ken David, a nacuna, Ni
Absalom pinapatayna amin dagiti annac
ti ari, ket awan ti uray no maysa a natda
cadacuada.
31 Idin ti ari timmacder, ket pinigisna
dagiti cawcawesna, ket nagpasag iti daga;
ket isu-amin dagiti adipenna agtatacderda
iti asideg a sigigisgis dagiti cawcawesda.
32 Ket ni Jonadab, nğa anac ni Samma,
a cabsat ni David simmunğbat, ket ki-
nunana, Saan coma nğa atapen ni apoc, a
pinapatayda amin dagiti bumbumaro nğa
annac ti ari; ta ni laeng Amnon ti natay:
ta iti panangikeddeng ni Absalom daytoy
naipato idi sipud pay idi aldaw a *ni Am-
non* pinilitna ni Tamar a cabsatna.
33 Gapuna ita a saan coma nğa ipa-
puso ni apoc nğa ari daytoy a banag,
iti panangpanunotna nğa isu-amin dagiti
annac ti ari napapatayda; ta ni laeng
Amnon ti natay.

34 Nğem ni Absalom nagtalaw. Ket
idi a ti lalaki nğa agbanbantay inyanğadna

dagiti matana, ket kimmita, ket, adtoy, adu a tattao sumunḡadda idi iti dalan iti bacras ti turod iti licudanna.

35 Ket ni Jonadab kinunana iti ari, Adtoy, dagiti annac ti ari sumunḡadda; ta iti cas kinuna ti adipenmo, isut' casta.

36 Ket naaramid, nḡa idi apaman a nalpasna ti nagsao, nḡa, adtoy, dagiti annac ti ari immayda, ket innḡatoda ti timecda, ket nagsanḡitda: ken casta met di ari ken isu-amin dagiti adadipenna nagsanḡitda a sililiday unay.

37 Nḡem ni Absalom nagtalaw, ket napan ken Tolmai nḡa anac ni Ammiud, nḡa ari ti Gessur. Ket *ni David* nagsanḡit iti tunḡgal aldaw a gapu idi anacna.

38 Iti casta ni Absalom nagtalaw, ket napan idiay Gessur, ket nagyan idiay iti tallo a tawen.

39 Ket *ti cararua* ni ari David kinalicagumanna ti mapan ken Absalom: ta naliwliwa idi iti maipapan ken ni Amnon, idinto nḡa isu natayen.

Ni Joab gun-odenna ti pannacaisubli ni Absalom idiay Jerusalem. Ti kinataer ni Absalom. Maipastrec iti saclanḡ ni David.

14 Ket ni Joab nḡa anac ni Sarvia naricnana a ti puso ti ari adda idi nḡa agturonḡ ken ni Absalom.

2 Ni Joab nagbaon idiay Tecua, ket nanḡala sadiay iti maysa a babai a masirib, ket kinunana kencuana, Agdawatac kenca, nḡa agindudunḡ-awca, ken agcawesca coma iti cawes a pagpanes, agdawatac kenca, ket saanca coma nḡa agsapsapo iti lana, no di ket sica ti cas la maysa a babai a nabayag a tiempon a sipapanes a gapu iti natay.

3 Ket sumrecca iti ari, makisaoca kencuana iti castoy a wagas. Iti casta ni Joab incabilna dagiti balicas iti nḡiwatna.

4 Ket idi a ti babai a taga Tecua nagsao iti ari, incul-obna ti rupana iti daga, ket nagrucbab, ket kinunana, O ari, tumulonḡca.

5 Ket ti ari kinunana kencuana, Ania ti pagladinḡitam? Ket isu simmunḡbat, Iti kinapudnona siac maysaac a babai a balo, ket di asawac natay.

6 Ket ti adipenmo adda dua nḡa annacna a lallaki, ket dagiti dua nagcabilda idiay away, ket awan idi cadacuada ti namagsina, no di ket ti maysa kinabilna di maysa, ket isut' pinatayna.

7 Ket, adtoy, nḡa isu-amin dagiti cabagian timmacderda a maibusor iti adipenmo a babai, ket cunada, Yawatmo di namapatay iti cabsatna, tapno isut' papatayenmi coma a gapu iti biag di cabsatna isu a pinatayna; ket iti casta iccatenmi met coma ti agtawid. Iti castoy ti pananḡiddepdanto iti beggangco a natda, a dida manḡbaybay-a idi asawac iti uray nagan uray tidda iti rabaw ti daga.

8 Ket ti ari kinunana iti babai, Inca iti balaymo, ta siac manḡcumitacto iti maipapan kenca.

9 Ket ti babai a taga Tecua kinunana iti ari, O ari, nḡa apoc, ti kinadakes adda coma iti rabawco, ken iti balay ni amac; ket ti ari ken ti tronona awan ti basolda.

10 Ket ti ari kinunana, Uray siasino nḡa agsao iti maysa a banag kenca, isut' yegmonto caniac, ket dinacanto sagidenen.

11 Idin isu kinunana, Agdawatac kenca, a ti ari lagipenna coma ni Jehova a Diosmo, tapno ti bumales ti dara di coma manḡdadaelen, ta no saan dadaelenna ti anacco. Ket isu kinunana, Cas sibibiag ni Jehova, nḡa uray maysa a buoc ti olo ni anacmo dinto maregreg iti daga.

12 Idin ti babai kinunana, Agdawatac kenca, a palubosam coma ti adipenmo a manḡisao iti maysa a sao iti apoc nḡa ari. Ket isu kinunana, Agsaoca.

13 Ket ti babai kinunana, Apayapay nḡarud a sica panunotem iti castoy a banag a maibusor iti ili ti Dios? ti pannacaisao daytoy ti ari isu ti cas la maysa a nacabasol, iti daydiay a ti ari dina alaen iti balayna manen di imbellenḡna.

14 Ta mataytayto a di bumuronḡ, ken castayto la danum a maibucboc iti daga, a di mabalin a urnonḡen manen; uray ti Dios dina iccaten ti biag, no di ket agpanunot cadagiti pamuspusan tapno di naibellenḡ saan coma a mapagtalaw kencuana.

15 Gapuna ita idinto a siac immayac a manḡisao iti daytoy a sao iti ari nḡa apoc, isu ta ti ili pinagbutenḡnac: ket ti adipenmo a babai kinunana, Ita agsaoacto iti ari; isu coma a ti ari aramidenna coma ti dawat ti adipenna.

16 Ta ti ari manḡipanḡagto, a panḡispal iti adipenna iti ima ti tao nḡa agayat a manḡdadael caniac ken iti anacco a maibuyog iti tawid ti Dios.

17 Idin ti adipenmo a babai kinunana, Agdawatac kenca, a ti sao ti apoc nğa ari macaliwliwa coma; ta cas la maysa nğa angel ti Dios, casta ni apoc nğa ari iti panamaglasinna iti naimbag ken iti dakes: ket ni Jehova a Diosmo adda coma kenca.

18 Idin ti ari simmunğbat ket kinunana iti babai, Agdawatac kenca, a dinac coma limedan iti uray ania nğa isaludsodconto kenca. Ket ti babai kinunana, Saoen coma ita ni apoc nğa ari.

19 Ket ti ari kinunana, ¿Nakiadda kenca ti ima ni Joab iti amin daytoy? Ket di babai simmunğbat ket kinunana, Cas sibibiag ta cararuam, ari nğa apoc, nğa awan ti macasiasi iti ima a canawan wenno iti ima a catigid iti aniaman a ni apoc nğa ari insaona; ta ni adipenmo a Joab, isu ti nagbilin caniac, ken isu ti nanğicabil iti nğiwat ti adipenmo a babai cadagitoy amin a sao;

20 tapno baliwan ti rupa ti panğgep ni adipenmo a Joab inaramidna daytoy a banag: ket ti apoc isut' masirib, a mayallot iti kinasirib ti maysa nğa angel ti Dios, a manğammo iti isu-amin a banag nğa adda iti daga.

21 Ket ti ari kinunana ken Joab, Adtoy ita, a siac inaramidco daytoy a banag, inca nğarud, ket isublim ni bumaro nğa Absalom.

22 Ket ni Joab incul-obna ti rupana iti daga, ket nagrucbab, ket binendicionanna ti ari; ket ni Joab kinunana, Iti daytoy nğa aldaw naawatan ti adipenmo, a nacasaracac iti parabur iti imatanğmo, O ari, nğa apoc, agsipud ta ti ari inaramidna ti dawat ti adipenna.

23 Iti casta ni Joab timmacder ket napan sadi Gessur, ket inyegna ni Absalom iti Jerusalem.

24 Ket ti ari kinunana, Sumubli coma iti balayna, ket dina coma makita ti rupac. Iti casta ni Absalom nagsubli iti balayna met laenğ, ket dina nakita ti rupa ti ari.

25 Ket iti isu-amin nğa Israel awan idi ti madaydayaw unay a cas ken Absalom a gapu iti kinataerna: manipud iti dapan ti sacana aginğgana iti cuppocuppona awan idi ti pamilawan kencuana.

26 Ket no pukisenna ti buocna (ket iti turpos ti tunğgal tawen ti panagpukisna; agsipud ta *ti buocna* manğducot kencuana, gapuna a pukisenna); agdagsen di buoc ti olona iti duagasut a siclo, iti naarian a pagtimbenğan.

27 Ket nayanacda ken ni Absalom dagiti tallo a lallaki nğa annac, ken maysa a babai, a ti naganna isut' idi Tamar: isu idi ti maysa a babai a naimnas ti lanğana.

28 Ket ni Absalom nagyan iti dua a tawen a naturpos idiay Jerusalem; ket dina nakita ti rupa ti ari.

29 Idin ni Absalom nagbaon ken Joab, tapno isut' ibaonna coma iti ari; nğem isu dina kinayat ti immay kencuana: ket nagbaon manen iti maicadua a dáras nğem isu dina kinayat ti immay.

30 Gapuna a kinunana cadagiti adipenna, Kitaenyo, ti talon ni Joab adda iti denna dagiti cucuac, isu addaan cadagiti cebcebada sadiay; incayo, ket isut' pasgedanyo iti apuy. Ket dagiti adipen ni Absalom pinasgedanda iti apuy ti talonna.

31 Idin ni Joab timmacder, ket immay ken Absalom iti balayna, ket kinunana kencuana, Apayapay a dagiti adipenmo pinasgedanda ti talonco iti apuy?

32 Ket ni Absalom simmunğbat ken ni Joab, Adtoy, a siac nanğibaonac idi kenca, a kinunac, Umayca coma ditoy, tapno ibaonca idi coma iti ari, a cunaem, Ania ti gapu ti nacaigapuac idiay Gessur? nasaysayaat coma caniac iti panagyanco idiay a natalna. Gapuna ita a makitac coma ti rupa ti ari; ket no adda basol caniac, papatayennac coma.

33 Iti casta ni Joab immay iti ari, ket imbagana kencuana; ket idi nğa inayabanna ni Absalom, isu immay iti ari, ket incul-obna di rupana iti daga iti saclanğ ti ari: ket ti ari inagcanna ni Absalom.

Ni Absalom sulbogenna dagiti tattao nğa umalsa. Ni David agtalaw iti Jerusalem, ket cuyogen ni Etai; pagsublienna da Sadoc, ken Abiatar, ken Cusai.

15 Iti calpasan daytoy naaramid idi, a ni Absalom nagsagana kencuana iti maysa a lugan ken cabcabayo, ken limapulo a lallaki nğa agtatarayda idi iti sanğona.

2 Ket ni Absalom bimmanğon idi a nasapa, ket nagtacder iti denna ti dalan ti ruanğan: ket castoy idi, nğa, no siasinoman nğa addaan idi dawat nğa umay idi iti ari nğa agpaay iti panango-

com, idin ni Absalom isut' ayabanna, ket
cunana, Iti ania a ciudad ti naggapuam?
Ket isu simmungbat, Ti adipenmo isut'
agtaud iti maysa cadagiti caputotan ti
Israel.
3 Ket ni Absalom kinunana kencuana,
Kitaem, dagita panggepmo isudat' naim-
bag ken nalinteg; ngem awan ti lalaki a
dinutoc ti ari a dumngeg kenca.
4 Casta met a ni Absalom kinunana, ¡O
no siac naaramidac coma nga ocom iti
daga, tapno tunggal tao nga addaan iti
aniaman a dawat wenno ringgor, umay
coma caniac, ket isut' pagaramidac coma
iti kinajusticia!
5 Ket casta idi, idi nga uray siasino
a tao ti umadani tapno agrucbab kencuana,
isu yunnatna ti imana, ket isut' iggaman-
na, ken isut' agcanna.
6 Ket iti castoy a wagas ti inaramid idi
ni Absalom iti isu-amin nga Israel nga
umay idi iti ari a paocom: ket castoy ti
pinangtacaw ni Absalom cadagiti puso
dagiti tattao ti Israel.

7 Ket naaramid idi naggibus ti uppat a
pulo a tawen, a ni Absalom kinunana iti
ari, Agdawatac kenca, palubosannac coma
a mapan tapno innac coma agtungpal idi
caric idiay Hebron, nga incaric idi ken
Jehova.
8 Ta ti adipenmo nagaramid idi iti
maysa a cari idi nagtaengac sadi Gessur
idiay Siria, a kinunac, No ni Jehova yeg-
nac manen a pudno idiay Jerusalem,
isunton ti pinagservic ken Jehova.
9 Ket ti ari kinunana kencuana, Inca a
sitatalna. Iti casta isu timmacder, ket
napan idiay Hebron.
10 Ngem ni Absalom nangibaon cada-
giti agsiim cadagiti isu-amin a caputotan
ti Israel, a kinunana, Apaman a mangegyo
ti aweng ti tangguyob, isunton ti panag-
cunayo, Ni Absalom isu ti ari idiay
Hebron.
11 Ket dua gasut a tattao a taga Jeru-
salem napanda kimmuyog ken Absalom, a
naawisda, ket napanda iti kinaneng-
nengda; ket isuda saanda a naammoan ti
uray aniaman a panggep.
12 Ket ni Absalom pinaayabanna ni
Aquitofel a Gilonita, a consejero ni David,
nanipud iti ciudadna, nanipud iti Gilo met
laeng, iti bayat nga isu agidatdatág cada-
giti datdaton. Ket ti yaalsa isut' idi na-
pigsa; ta dagiti tattao cancanayon a uma-
duda ken Absalom.

13 Ket immay ti maysa a nabaon ken
David, a nagcuna, Dagiti puso dagiti lal-
laki ti Israel addada a sisusurot ken
Absalom.
14 Ket ni David kinunana cadagiti
amin nga adipenna nga adda kencuana
idiay Jerusalem, Tumacdercayo, ket ag-
talawtayo coma; ta awanto cadatayo ti
macalasut ken ni Absalom: agdaráscayo a
pumanaw, ta no saan isu macamacamnatayo
a sidadarás, ket yegna cadatayo ti dakes,
ken cabilenna ti ciudad iti tadem ti
campilan.
15 Ket dagiti adipen ti ari kinunada
iti ari, Adtoy, a dagiti adipenmo addada
a sisasagana a mangaramid iti uray ania-
man nga ni apomi nga ari piliennanto.
16 Ket ti ari rimmuar agraman amin ti
cabbalayna a simmurot kencuana. Ket ti
ari imbatina dagiti sangapulo a babbai,
nga isuda idi dagiti camcamalala, tapno
agaywanda iti balay.
17 Ket ti ari rimmuar, ken amin dagiti
tattao a sisusurot kencuana, ket simmar-
dengda idiay Bet-merac.
18 Ket amin dagiti adipenna naglabas-
da iti sikiganna; ken amin dagiti Cere-
teos, ken amin dagiti Feleteos, ken Ge-
teos, nga aginnem a gasut a lallaki nga
immayda idi a simmurot kencuana nani-
pud Get, ket napanda iti sangoanan ti ari.

19 Idin ti ari kinunana ken Etai a
Geteo, Apayapay a makicuyogca met
cadacami? agsublica, ket makinaedca iti
ari: ta sica gangannaetca, ken naibellengca
met; *agsublica* iti lugarmo met laeng.
20 Agsipud ta immayca laeng idi cal-
man, ¿iti daytoy nga aldaw pakipagsang-
atenca coma cadacami, idinto a siac innac
iti sadinoman a pacabalinac? agsublica,
ken isublim dagiti cacabsatmo; caasi ken
kinapudno addada coma kenca.
21 Ket ni Etai simmungbat iti ari, a ki-
nunana, Cas sibibiag ni Jehova, ken cas
sibibiag ti apoc nga ari, pudno a iti
aniaman a lugar a pagyananto ni apoc nga
ari, no agpaay ken patáy wenno agpaay
iti biag, idiay met laeng agyanto ti adipen-
mo.
22 Ket ni David kinunana ken Etai,
Inca ket lumasatca. Ket ni Etai a Geteo
limmasat, ken isu-amin dagiti lallakina,
ken isu-amin dagiti babassitna nga adda
idi kencuana.
23 Ket isu-amin a daga nagsangit iti
natbag a timec, ket bimmalasiw amin a
tattao: ket ti ari bimmallasiw met iti waig

a Cedron, ket amin dagiti tattao naglasat-
da, nga agturong iti dalan ti let-ang.

24 Ket, adtoy, ni Sadoc met *immay*, ken
amin dagiti Levitas kencuana, nga inawit-
da idi ti lacasa ti tulag ti Dios; ket indis-
soda di lacasa ti Dios; ket ni Abiatar sim-
mang-at, aginggana't isu-amin a tattao
nacaruarda iti ciudad.
25 Ket ti ari kinunana ken Sadoc, Isu-
blim ti lacasa ti Dios idiay ciudad: no siac
macasaracacto iti parabur iti imatang ni
Jehova, isu yegnacto manen, ken ipa-
rangnanto caniac dayta, ken ti pagnae-
danna:
26 ngem no cunaennanto ti castoy, Awa-
nanac ragsac kenca; adtoy, addaac ditoy,
aramidenna coma caniac ti cas naimbag
nga ipagarupna.
27 Ket ti ari kinunana pay ken Sadoc
a sacerdote, ¿*Saan* a sica ti mammadto?
agsublica a sitatalna iti ciudad, ket caduayo
dagiti dua nga annacyo a lallaki, ni Aqui-
maas nga anacmo, ken ni Jonatan, nga
anac ni Abiatar.
28 Kitenyo, siac agsardengacto cadagiti
pagballasiwan ti let-ang, aginggana't umay
ti sao nga aggapu cadacayo a mangipanec-
nec caniac.
29 Gapuna a da Sadoc ken Abiatar
impanda manen di lacasa ti Dios idiay
Jerusalem: ket nagyanda idiay.

30 Ket ni David simmang-at iti sang-
atan *ti bantay* dagiti Oliva, ket agsangsangit
idi a sumangsang-at; ket siabungot di
olona, ket napan a silalabus dagiti dapan-
na: ket isu-amin dagiti tao nga adda idi
kencuana nagabungotda tunggal maysa ti
olona, ket simmang-atda, a sisasangitda idi
a sumangsang-atda.
31 Ket maysa ti nangibaga ken David,
a kinunana, Ni Aquitofel met adda cada-
giti nakipagalsa ken Absalom. Ket ni
David kinunana, O Jehova, agdawatac
kenca, a ti patigmaan ni Aquitofel pag-
balinem coma a kinamaag.
32 Ket naaramid, idi a ni David naca-
danon iti tuctoc ti *sang-atan* isu a nagcara-
ragan iti Dios, adtoy, ni Cusai nga Araqui-
ta immay kencuana simmabet a sigigisgis
dagiti cawcawesna, ken daga iti rabaw ti
olona.
33 Ket ni David kinunana kencuana,
No makicuyogca caniac, sicanto ngarud ti
maysa nga awit caniac:
34 ngem no sica agsublica iti ciudad,
ket cunaem ken Absalom, O ari siacto ti
adipenmo, a cas siac idi ti adipen ni amam
iti nalabes a tiempo, iti casta ita siacto ti
adipenmo; isunto ti agpaay caniac ti
panangwaramto iti patigmaan ni Aquito-
fel.
35 Sadiay awananca aya cada Sadoc ke
Abiatar a sacerdote? Gapuna nga isunto
a ti uray aniaman a panggep a mangeg-
monto idiay balay ti ari, isut' ibagamto
cada Sadoc ken Abiatar a sacerdote.
36 Adtoy, nga addada cadacuada dagiti
dua nga annacda, ni Aquimaas, nga anac
ni Sadoc, ken ni Jonatan, nga anac ni
Abiatar; ket gapu cadacuada ipawityonto
ti tunggal damag a mangegyonto.
37 Iti casta ni Cusai, a gayyem ni David,
immay iti ciudad; ket ni Absalom immay
iti Jerusalem.

Ti ulbod ni Siba a maipapan ken Mifi-boset. Ni Semei ilunodna ni David, ngem baybay-an ni David ti panangdusana ken Semei. Ni Cusai tumipon ken Absalom. Ti patigmaan ni Aquitofel ken Absalom.

16 Ket idinto a ni David nacalasat bas-
sit iti tapaw ti *sang-atan*, adtoy ni
Siba a tagabu ni Mifiboset a simmabet
kencuana, agraman sanga-paris nga asno
a nasillaanda, ket iti rabawda dua gasut
a tinapay, ken sangagasut a caraay nga
uvas a napakirriit, ken sangagasut a bunga
a nasapa, ken sangasupot a lalat nga arac.
2 Ket ti ari kinunana ken Siba, Ania ti
cayatmo a saoen cadagitoy? Ket ni Siba
simmungbat, Dagiti asno isudat' agpaay
iti familia ti ari a sumacayanda; ket
dagiti tinapay ken bungbunga a nasapa
agpaayda a canen cadagiti bumaro; ket
ti arac, tapno ti mabannogan iti let-ang
uminum coma.
3 Ket ti ari kinunana, Sadino ti yan ti
anac di apom? Ket ni Siba kinunana iti
ari, Adtoy, nga isu nagbati idiay Jerusa-
lem; ta kinunana, Iti daytoy nga aldaw
maisublinto caniac ti balay ti Israel a
pagarian di amac.
4 Idin ni David kinunana ken Siba,
Adtoy, cucuamto amin a cucua ni Mifibo-
set. Ket ni Siba kinunana, Agrucbabac;
palubosannac a macasarac iti parabur iti
imatangmo, O ari nga apoc.

5 Ket idi a ni ari David immay iti Be-
jurim, adtoy, rimmuar sadiay ti maysa a

lalaki iti familia ni Saul, a ti naganna
isut' idi Semei, nga anac ni Gera: ket
rimmuar nga agilunlunod a cancanayon
idi nga um-umay.
6 Ket ububorenna idi ni David, ken
dagiti isu-amin nga adipen ni ari David:
ken isu-amin a tattao, ken amin dagiti
mamaingel a tattao nga addada idi iti
macanawan ken macatigidna.
7 Ket ni Semei kinunana iti castoy idi
nga agilunod, Inca, inca, sica lalaki ti
dara, ken naulpit a tao:
8 ni Jehova insublina kenca ti isu-amin
a dara ti balay ni Saul, a iti saadna sica
nagarica; ket ni Jehova inyawatna ti pa-
garian iti ima ni anacmo nga Absalom;
ket, adtoy, a sica *naalaca* iti kinadakesmo,
agsipud ta sica maysaca a lalaki ti dara.

9 Idin ni Abisai nga anac ni Sarvia
kinunana iti ari, Apayapay daytoy aso a
natay ilunodna ni apoc nga ari? agdawatac
kenca, a palubosannac coma a mapan, ket
putolec ti olona.
10 Ket ti ari simmungbat, Ania ti bi-
biangco cadacayo, dacayo annac ni Sarvia?
Agsipud ta isu agilunod, ket agsipud ta ni
Jehova kinunana kencuana, Ilunodmo ni
David; asino ngarud ti agcunanto ken-
cuana, Apayapay nga inaramidmo ti casta?
11 Ket ni David kinunana ken Abisai,
ken iti amin nga adipenna, Adtoy, a ti
anacco, a rimmuar iti tianco, gannebenna
ti biagco; dinto adaddat' ita nga *aramiden*
daytoy Benjamita? isut' bay-anyo, ket
isut' bay-anyo nga agilunod, ta ni Jehova
ti nagbilin kencuana.
12 Bareng coma no ni Jehova kitaen-
nanto ti ranggas a naaramid caniac, ket
isupapacto ni Jehova caniac ti imbag a
gapu iti panangilunlunodna caniac iti
daytoy nga aldaw.
13 Iti casta ni David ken dagiti lal-
lakina napanda iti dalan; ket ni Semei
napan iti bacras ti turod a maisango ken-
cuana, ket agilunlunod idi a mapmapan,
ken agububor kencuana, ken agiwaris iti
tapoc.
14 Ket ti ari ken isu-amin a tattao nga
adda idi kencuana, immayda a sibaban-
nog; ket naginanada sadiay.

15 Ket ni Absalom ken isu-amin a tat-
tao, a dagiti lallaki ti Israel, simrecda iti
Jerusalem, ket ni Aquitofel caduana.
16 Ket naaramid idi, idinto a ni Cusai
nga Araquita, a gayyem ni David, immay
ken ni Absalom, a ni Cusai kinunana ken
ni Absalom, Agbiag coma *a manayon* ti
ari, agbiag coma *a manayon* ti ari.
17 Ket ni Absalom kinunana ken ni
Cusai, Daytoy aya ti kinaimbagmo iti
gayyemmo? apayapay a dica napan kim-
muyog ken gayyemmo?
18 Ket ni Cusai kinunana ken Absalom,
Saan; ngem iti daydiay a ni Jehova, ken
daytoy nga ili, ken ti isu-amin a lallaki ti
Israel pinilida, siacto ti cucuana, ket isun-
tot' pakipagbatiac.
19 Ket casta met, asino aya ti pagser-
viac coma? saanac aya nga *agservi coma*
iti saclang ti anacna? no casano ti panag-
servic idi iti saclang ni amam, castaacto
met laeng iti saclangmo.

20 Idi casta ni Absalom kinunana ken
ni Aquitofel, Itedyo ti patigmaanyo no
ania ti aramidentayonto.
21 Ket ni Aquitofel kinunana ken Ab-
salom, Sumrecca cadagiti camalala ni am-
am, nga isu imbatina nga agaywan iti
balay; ket isu-amin nga Israel mangeg-
nanto a sica ti macarimon ken amam:
isunton ti ipipigsa dagiti im-ima dagiti
isu-amin nga adda kenca.
22 Iti casta nangucradda iti maysa a
tolda gapu ken Absalom iti tapaw ti balay;
ket ni Absalom simrec cadagiti camalala
ni amana iti imatang ti isu-amin nga
Israel.
23 Ket ti patigmaan ni Aquitofel nga
intedna cadagidi nga aldaw, isut' idi cas
la no ti maysa a lalaki nagyuman iti sao
ti Dios: iti casta ti patigmaan ni Aquito-
fel adda idi nga agpadpada cada David
ken Absalom.

Dagiti patigmaan da Aquitofel ken Cusai.
Ni Absalom surotenna ti patigmaan ni
Cusai. Ni David ballasiwenna
ti Jordan. Ni Aquitofel
agbeckel.

17 Casta met a ni Aquitofel kinunana
ken ni Absalom, Palubosannac ita
a mangpili iti sangapulo ket dua a ribu
a tattao, ket tumacderacto ket camatecto
ni David iti daytoy a rabii.
2 Ket isut' rubbuutecto iti bayat ti ca-
adda a nabannog ken nacapsut iti imana,
ket isuntot' kigtotec, ket isu-amin a tattao
nga adda kencuana tumalawdanto; ket
cabilecto ti ari laeng;
3 ket isublicto amin a tattao kenca: ti
lalaki nga sapulem isut' cas no naisubli

amin: *iti casta* isu-amin a tattao addadanto iti talna.
4 Ket daytoy a nasao pinaayatna a naimbag ni Absalom ken isu-amin dagiti lallacay ti Israel.

5 Idin kinunana ni Absalom, Ayabam ita met ni Cusai nğa Araquita, ket timudentayo met coma no ania ti cunaenna.
6 Ket idi a ni Cusai immay ken ni Absalom, ni Absalom nagsao kencuana, a kinunana, Ni Aquitofel sinaona daytoy a wagas: ¿ aramidentayonto daytoy a nasao? no saan, agsaoca ala.
7 Ket ni Cusai kinunana ken ni Absalom, Ti patigmaan nğa inted ni Aquitofel iti daytoy a dáras isut' saan a naimbag.
8 Ket ni Cusai kinunana pay, Sica ammom a ni amam ken dagiti lallakina, nğa isuda dagiti lallaki a mamaingel, ket isuda silulucsawda cadagiti panunotda, a cas ti oso a caba-ian a natacaw kencuana dagiti urbonna idiay away; ket ni amam isut' maysa a lalaki ti gubat, ket dinto umyan agraman cadagiti tattao.
9 Adtoy, isu adda ita a silelemmeng iti maysa a bito, wenno iti *sabali* a disso: ket maaramidto, a dagiti dadduma cadagidiay mapasagdanto iti damo, nğa uray asinoman a macangeg kencuana cunaennanto, Adda dackel a panagpapatay cadagiti tattao a sumurot ken Absalom.
10 Ket daydiay met laeng nğa isut' maingel, a ti pusona cas la puso ti leon, lumucnengto unay; ta isu-amin nğa Israel ammona a ni amam isut' maingel a lalaki, ket dagiti adda kencuana isudat' mamaingel a lallaki.
11 Ngem siac ipatigmaanco nğa isu-amin nğa Israel agornong coma kenca, manipud Dan agingganat' Beerseba met laeng, a cas iti darat nğa adda iti baybay iti kinaadu; ket sica met laeng incanto iti gubat.
12 Iti casta isut' camacamentayonto iti sadinoman a pacasaracanto kencuana, ket agtinnagtayto kencuana, a cas ti linnaaw agtinnag iti daga; ket isu ken dagiti lallaki nğa adda kencuana ditayto manglabas iti uray no maysa.
13 Casta met, a no maiserrecto iti maysa a ciudad, isunto amin nğa Israel mangyegdanto cadagiti taltali a dadackel iti daydiay a ciudad, ket isut' guyodenminto aginggana iti carayan, aginggaat' awan ti bassit a bato a masaracan coma sadiay.
14 Ket ni Absalom ken isu-amin dagiti lallaki ti Israel kinunada, Ti patigmaan ni Cusai nğa Araquita isut' nasaysayaat ngem iti patigmaan ni Aquitofel. Ta ni Jehova inkeddengna ti mangdadael iti naimbag a patigmaan ni Aquitofel, iti panggep a ni Jehova mayegna ti dakes ken ni Absalom.

15 Ket ni Cusai kinunana cada Sadoc ken Abiatar a sassacerdote, Castoy ken castoy ti impatigmaan ni Aquitofel ken ni Absalom, ken cadagiti lallacay ti Israel, ket siac impatigmaanco iti castoy ken castoy.
16 Gapuna ita dagusenyo ti agbaon, ket ibagayo ken David, a cunayo, Dica umyan iti daytoy a rabii cadagiti pagballasiwan ti let-ang, no di ket ballasiwem a di agcurang, ta no saan ti ari maalun-un, ken isu-amin a tattao nğa adda kencuana.
17 Ket ni Jonatan ken ni Aquimaas nagyanda idi idiay En-rogel; ket napnapan idi sadiay ti maysa a tagabu a babai ket imbagana cadacuada; ket isuda napanda ket imbagada ken ari David: ta isuda saanda a mabalin ti agparang idi iti ciudad.
18 Ngem maysa nğa agtutubo a lallaki nakitana ida, ket imbagana ken Absalom: ket dagidi dua napanda a sidadarás, ket immayda iti balay ti maysa a tao idiay Bejurim, nğa addaan idi iti maysa a bubon iti paraangan a linicmut ti balayna, ket bimmabada sadiay.
19 Ket ti babai nangala ket inyucradna ti calub iti ngiwat ti bubon, ket inwarana kencuana di bukel a tinumec; ket awan a pulos ti naammoan idi.
20 Ket dagiti tagabu ni Absalom immayda iti babai iti balay, a kinunada, Sadino ti yanda da Aquimaas ken Jonatan? Ket ti babai kinunana cadacuada, Naballasiwdan ti waig ti danum. Ket idinto nğa isuda binirucda ida ket dida nasaracan ida, nagsublida sadi Jerusalem.

21 Ket naaramid, iti calpasan ti ipapanawda, nğa isuda rimmuarda idi bubon, ket napanda ket imbagada ken ari David; ket kinunada ken David, Tumaccdercayo, ket dagusenyo ti bumallasiw ti danum; ta ni Aquitofel castoy ti impatigmaanna a maibusor cadacayo.
22 Idin ni David timmacder, ken isu-amin dagiti tattao nğa adda idi kencuana, ket bimmaliwda iti Jordan: agingga iti aglawag ti bigat, awan ti uray maysa a nagcurang cadacuada a di bimmallasiw iti Jordan.
23 Ket ni Aquitofel idinto a makitana a saan a nasurot ti patigmaanna, sinillaan-

na ti asnona, ket timmacder, ket napan iti
balayna, iti ciudadna, ket inornosna ti
balayna, ket nagbeckel; ket natay, ket
isut' naitabon idiay tanem ni amana.

24 Idin ni David immay iti Mahanaim.
Ket ni Absalom bimmallasiw iti Jordan,
isu ken isu-amin a lallaki ti Israel a ca-
duana.
25 Ket ni Absalom insaadna ni Amasa
iti buyot iti saad ni Joab, ket ni Amasa
anac idi ti maysa a lalaki, a ti naganna
isut' idi Jetra nga Israelita, a simrec
idi ken ni Abigal nga anac a babai ni
Naas, a cabsat a babai ni Sarvia, nga ina
ni Joab.
26 Ket ti Israel ken ni Absalom nagpa-
carsoda iti daga ti Galaad.

27 Ket naaramid, idi a ni David immay
iti Mahanim, a ni Sobi nga anac a lalaki
ni Naas a taga Rabba cadagiti annac ni
Ammon, ken ni Maquir nga anac ni Am-
miel a taga Lodabar, ken ni Berzellai a
Galaadita a taga Rogelim,
28 nangyegdat' ididda, ken camcam-aw,
ken alicamen a damili, trigo, ken cebada,
ken bellaay, ken *mais* a kinirog, ken pata-
ni, ken *bucbukel* a kinirog,
29 ken diró, ken mantequilla, ken car-
nero, ken quesqueso ti bacbaca, tapno ni
David, ken dagiti tattao nga adda ken-
cuana, canenda idi: ta kinunada, Dagiti
tattao mabisinda, ken nabannuganda, ken
mawawda, idiay let-ang.

*Dagiti taitao ni David gubatenda ken parme-
kenda ni Absalom ken ti buyotna. Ni
Joab papatayenna ni Absalom.
Ti panagdung-aw ni David.*

18 Ket ni David binilangna dagiti tattao
nga adda kencuana, ket nangisaad
iti capitan ti rinibribu ken capitan ti
ginasutgasut cadacuada.
2 Ket ni David imbaonna dagiti tattao
ti maysa nga apagcatlo iti babaen ti ima
ni Joab, ket ti maysa nga apagcatlo iti
babaen ti ima ni Abisai nga anac ni Sarvia,
a cabsat ni Joab, ket ti maysa nga apag-
catlo iti babaen ti ima ni Etai a Geteo.
Ket ti ari kinunana cadagiti tattao, Siac
met makipagruarac cadacayo.
3 Ngem dagiti tattao kinunada, Saan-
canto a rumuar: ta no dacami agtalaw-
caminto, isuda didacamto ipatpateg: uray
pay no ti caguduami matay coma, dida-
camto ipatpateg: ngem sica mapatganca
iti sangapulo ribu cadacami; gapuna ita a
nasaysayaatto a sica coma ti sisasagana a
mangtulong cadacami manipud iti ciudad.
4 Ket ti ari kinunana cadacuada, Iti
aniaman a pagarupenyo a naimbag unay
aramidecto. Ket ti ari nagtacder iti denna
ti ruangan, ket rimmuar amin dagiti tat-
tao a ginasungasut ken rinibunribu.
5 Ket ti ari imbilinna cada Joab, ken
Abisai, ken Etai, a kinuna, Agaramidcayo
a sicacaasi a maipoon caniac ken agtutubo
a lalaki, a ni Absalom met laeng. Ket
isu-amin a tattao nangegda idi a ti ari
incumitna cadagiti isu-amin a capcapitan
ti maipapan ken Absalom.

6 Iti casta dagiti tattao rimmuarda iti
away a maibusor iti Israel: ket ti bacal
naaramid idi iti bakir ti Efraim.
7 Ket dagiti tattao ti Israel nacabilda
sadiay iti sango dagiti adipen ni David,
ket adda idi idiay dackel a panagpapatay
idi nga aldaw iti duapulo ribu a lallaki.
8 Ta ti gubat naiwarnac idiay iti rabaw
ti isu-amin a daga; ket ti bakir nangpucaw
iti adadu a tattao iti daydi nga aldaw
ngem iti pinucaw ti campilan.

9 Ket ni Absalom nayascul cadagiti
adipen ni David. Ket ni Absalom sisa-
sacay idi iti maysa a mulo ket ti mulo
simrec iti nasamec a sangsanga ti dackel a
roble, ket ti olona kimpet iti roble, ket
nabissayot idi iti tangatang ti langit ken
daga: ket di mulo nga adda idi babana nag-
layon.
10 Ket idinto a ti maysa a lalaki isut'
nakitana, ket imbagana ken Joab, a kinuna,
Adtoy, a nakitac ni Absalom a nabitin iti
maysa a roble.
11 Ket ni Joab kinunana iti tao a na-
ngibaga kencuana, Ket, adtoy, nga isut'
nakitam, apayapay nga isut' dica kinabil
idiay nga impadaga? ket iccanca coma iti
sangapulo *a capisi* a pirac, ken maysa a
barikes.
12 Ket ti tao kinunana ken Joab, Nu-
pay coma no iti imac umawatac iti sanga-
ribu *a capisi* a pirac, uray casta siac diac
yunnat coma ti imac a maibusor iti anac
ti ari: ta cadagiti pagdengngegtayo ti ari
imbilinna kenca ken ni Abisai ken ni Etai,
a kinunana, Annadanyo nga awan coma ti
asinoman a mangsagid ken agtutubo nga
Absalom.
13 Sabali pay a no siac nagaramidac
coma a sililiput unay a maibusor iti biagna
(ket awan panggep a nalmeng iti ari), no

casta coma sica met laeng̃ bimmusorca
coma *caniac*.
14 Idin ni Joab kinunana, Siac diac
mabalin ti makipagtactac kenca iti castoy.
Ket nang̃ala iti tallo a gayang̃ idi imana,
ket isudat' insalputna iti puso ni Absalom,
iti bayat ng̃a isu adda idi a sibibiag pay
laeng̃ iti teng̃ng̃a ti roble.
15 Ket dagiti sang̃apulo ng̃a agtutubo a
lallaki ng̃a agawawit iti igam ni Joab
limmicmutda ket kinabilda ni Absalom,
ket isut' pinatayda.

16 Ket ni Joab pinagunina di tanggu-
yob, ket dagiti tattao nagsublida a naggapu
iti panagcamat iti Israel, ta ni Joab inana-
wana dagiti tattao.
17 Ket innalada ni Absalom, ket isut'
impurwacda iti dackel a bito idiay bakir,
ket namatacderda iti rabawna iti maysa
a dackel unay a gabsoon ti batbato: ket
isu-amin ng̃a Israel nagtalawda tunggal
maysa aginggat' toldana.
18 Ket ni Absalom idi tiempo ti pa-
nagbiagna nang̃ala idi ken namatacder
kencuana iti maysa a monmon, ng̃a adda
idiay gitub ti ari; ta kinunana, Siac
awananac iti anac a lalaki a mang̃tagina-
yon coma iti lagip ti naganco: ket im-
panaganna idi iti daydi a monmon di
naganna met laeng̃; ket isut' nanaganan
iti monmon ni Absalom, aginggana iti day-
toy ng̃a aldaw.

19 Idin ni Aquimaas ng̃a anac ni Sadoc
kinunana, Tumarayacto coma itatta, ket
ipanco dagiti damdamag iti ari, no casano
ti panang̃ibales kencuana ni Jehova cada-
giti cabusorna.
20 Ket ni Joab kinunana kencuana,
Saan a sica ti mang̃ipan cadagiti damda-
mag iti daytoy ng̃a aldaw, ng̃em iti sabali
ng̃a aldaw sicanto ti mang̃ipan cadagiti
damdamag; ng̃em iti daytoy ng̃a aldaw
dicanto mang̃ipan cadagiti damdamag,
agsipud ta ti anac ti ari natay.
21 Sa ni Joab kinunana ken Cusi, Inca
ala, ibagam iti ari ti aniaman a nakitam.
Ket ni Cusi nagrucnoy ken Joab, ket
timmaray.
22 Idin kinuna pay manem ni Aqui-
maas ng̃a anac ni Sadoc ken ni Joab,
Ng̃em uray no ania ti umay, palubosannac,
agdawatac kenca, a tumaray a sumaganad
ken Cusi. Ket ni Joab kinunana, Anacco,
apaya aya a tumaraycanto, idinto a dicanto
macasarac iti gunguna a gapu cadagiti
damdamag?
23 Ng̃em uray no ania ti umay, *kinu-
nana*, Cayatco ti tumaray. Ket isu kinu-
nana kencuana, Tumarayca. Idin ni Aqui-
maas timmaray iti dalan ti Tanap, ket
inunaanna ni Cusi.

24 Ket ni David adda idi a situtugaw
iti nagbaetan dagiti dua a ruang̃an: ket di
wanawan immuli iti rabaw ti pang̃atepan
ti ruang̃an aging̃ga iti bacud, ket idi a
inyang̃adna ti matana, ket kimmita, ket,
adtoy, ti maysa a lalaki a tumartaray a
maymaysa.
25 Ket ti wanawan nagpuccaw, ket
imbagana iti ari. Ket ti ari kinunana,
No isut' maymaysa, adda damdamag iti
ng̃iwatna. Ket isu sumung̃ad idi, ket
umasideg.
26 Ket ti wanawan nakitana ti sabali a
tao a tumartaray idi; ket ti wanawan
inayabana di agbantay iti ruang̃an, ket
kinunana, Adtoy, *ti sabali* a tao ng̃a agtar-
taray a maymaysa. Ket ti ari kinunana,
Isu mang̃yeg met cadagiti damdamag.
27 Ket ti wanawan kinunana, Paga-
rupec a ti panagtaray ti immuna cas la
iti panagtaray ni Aquimaas ng̃a anac ni
Sadoc. Ket ti ari kinunana, Isut' naim-
bag a lalaki, ket umay agraman cadagiti
naimbag a damdamag.

28 Ket ni Aquimaas pimmuccaw, ket
kinunana iti ari, Naimbag amin. Ket
incul-obna di rupana iti daga iti sang̃o ti
ari, ket kinunana, Bendito ni Jehova a
Diosmo, a nang̃yawat cadagiti tattao, a
nang̃itag-ay cadagiti im-imada a maibusor
iti apoc ng̃a ari.
29 Ket ti ari kinunana, Adda imbag
ken agtutubo ng̃a Absalom? Ket ni
Aquimaas simmung̃bat, Idi a ni Joab
imbaonna ti adipenmo iti ari, a siac met
laeng̃ ng̃a adipenmo, nakitac ti maysa a
dackel a riribuc, ng̃em diac ammo no ania
idi.
30 Ket ti ari kinunana, Dumagásca, ket
agyanca ditoy. Ket isu dimmagás ket
nagtacder a siuulimec.

31 Ket, adtoy, ni Cusi immay; ket ni
Cusi kinunana, Damdamag ng̃a agpaay
ken apoc ng̃a ari; ta ni Jehova imbales-
naca iti daytoy ng̃a aldaw cadagiti isu-
amin a timmacder a maibusor kenca.
32 Ket ti ari kinunana ken Cusi, ¿ Adda
imbag ken agtutubo ng̃a Absalom? Ket
ni Cusi simmung̃bat, Dagiti cabusor ti
apoc ng̃a ari, ken isu-amin a tumacder a

maibusor kenca a mangaramidda kenca
iti ranggas, isuda coma ti cas iti daydiay
nga agtutubo a lalaki.
33 Ket ti ari nagpulcoc, ket immuli iti
siled iti rabaw ti ruangan, ket nagsangit:
ket idi nga umululi, castoy ti kinuna-
na, ¡O anacco, nga Absalom! ¡anacco,
anacco nga Absalom! ¡amangan no na-
tayac coma a gapu kenca, O Absalom nga
anacco, anacco!

Ni Joab tubngarenna ni David gapu iti panagdung-awna. Ni David maisubli. Ti panangipudno ni Semei; isakit ni David. Dagiti palawag da Mifiboset ken Berzellai.

19 Ket isut' naibaga idi ken ni Joab,
Adtoy, a ti ari agsangit ken agdung-
dung-aw a gapu ken Absalom.
2 Ket ti panagballigi nagbalin iti daydi
nga aldaw a dung-aw a maipaay iti isu-
amin a tattao; ta ti tattao nangegna, a
nasao idi nga aldaw, Ti ari agladingit a
gapu iti anacna.
3 Ket dagiti tattao simrecda a sililimed
unay iti uneg ti ciudad iti daydi nga
aldaw, a casda tattao a mabain, nga
aglemmengda no isuda agtalawda iti pag-
gugubatan.
4 Ket ti ari inabungotanna di rupana,
ket ti ari indung-awna iti natbag a timec,
¡O anacco nga Absalom, O Absalom nga
anacco, anacco!
5 Ket ni Joab simrec iti balay ti ari,
ket kinunana, Iti daytoy nga aldaw bina-
bainmo iti rupanrupa dagiti isu-amin nga
adipenmo, a nangispal iti daytoy nga
aldaw ita biagmo ken biag dagiti annac-
mo a lallaki, ken dagiti annacmo a babbai,
ken ti biag dagiti assawam, ken ti biag
dagiti camalalam;
6 iti daydiay a pangayatam cadagiti
gimmura kenca, ket guraem dagiti agayat
kenca. Ta iti daytoy nga aldaw impa-
lawagmo, a dagiti panguloem ken dagiti
adadipenmo nalaisda kenca: ta siac má-
awatac iti daytoy nga aldaw, a no ni
Absalom nagbiag coma, ket dacami amin
nataycami itatta, no casta macaay-ayo
coma kenca.
7 Gapuna a tumacderca ita, ket rumu-
arca ket agsaoca iti macaliwliwa cadagiti
adipenmo; ta isapatac gapu ken Jehova,
a no dica rumuar, uray la coma no maysa
a lalaki awan ti matda kenca iti daytoy a
rabii: ket dayta dacdakesto kenca ngem
iti isu-amin a dakes a nagtinnag kenca
nanipud idi kinaubingmo agingga itatta.
8 Idi casta ti ari timmacder, ket nagtu-
gaw iti ruangan. Ket imbagada cadagiti
isu-amin a tattao, a kinunada, Adtoy, ti ari
adda a situtugaw iti ruangan: ket isu-
amin a tattao immayda iti sango ti ari.

Ita ti Israel nagtaray idi tunggal tao
a napan iti toldana.
9 Ket isu-amin a tattao agriringgorda
cadagiti isu-amin a caputotan ti Israel, a
cuncunada, Ti ari inispalnatayo idi iti ima
dagiti cabusortayo, ken isu ti nangisalacan
cadatayo iti ima dagiti Filisteos; ket ita
intalawanna ni Absalom iti daga.
10 Ket ni Absalom a pinulotantayo
idi cadatayo, natay iti pagbabacalan. Ita
ngarud apayapay a dicay mangisao iti
sangcabalicas a panangisubli iti ari?

11 Ket ni ari David nagbaon cada Sadoc
ken Abiatar a sassacerdote, a kinunana,
Isaoyo cadagiti lallacay ti Juda, ket
cunaenyo, Apayapay a dacayo ti caudian a
mangisubli iti ari iti balayna? idinto a ti
sao ti isu-amin nga Israel immay iti ari,
a mangisubli iti ari iti balayna.
12 Dacayo cacabsatcayo, dacayo ti tu-
langco ken lasagco: ania aya ti gapuna
ngarud a dacayo ti maudi a mangisubli
iti ari?
13 Ket cunaenyonto ken ni Amasa,
Saan a sica aya ti tulangco ken lasagco?
Aramiden ti Dios coma caniac ti casta,
ken adadda pay met coma, no dinto sica
ti palungo ti buyot a cancanayon iti
saclangco iti saad ni Joab.
14 Ket isu pinagrucnoyna ti puso dagiti
isu-amin a lallaki ti Juda, a cas *iti puso* ti
maymaysa met laeng a lalaki; iti casta a
nangibaonda iti ari, *a kinunada,* Agsublica
ala, ken isu-amin dagiti adipenmo.
15 Casta ti pinagsubli ti ari, ket immay
agingga iti Jordan. Ket ti Juda immay
idiay Galgal, nga in sumabet iti ari, tapno
iballasiwna ti ari iti Jordan.

16 Ket ni Semei nga anac ni Gera, a
Benjamita, a taga Bejurim idi, nagdar-
darás ket nakipagsalog cadagiti lallaki ti
Juda nga in sumabet ken ari David.
17 Ket adda kencuana idi ti sangaribu
a tattao ti Benjamin, ken ni Siba a
tagabu ti balay ni Saul, ken dagiti sanga-
pulo ket lima nga annacna ken duapulo

nğa adipenna a caduana, ket isuda a
bimmallasiw idi Jordan iti saclanğ ti ari.
18 Ket imballasiwda ti bilog a manği-
ballasiw iti familia ti ari, ken manğara-
mid iti uray aniaman a mapanunotna a
naimbag. Ket ni Semei nğa anac ni Gera
nagpasag iti saclanğ ti ari, idinto nğa isu
macaballasiw iti Jordan.
19 Ket kinunana iti ari, Ti apoc saanna
coma nğa isaad ti kinadanğkes caniac, dina
coma laglagipen daydi a ti adipenmo ina-
ramidna a sibibiddut unay idi aldaw nğa
ti apoc nğa ari rimmuar sadi Jerusalem,
tapno ti ari isut' alaenna nğa ipapusona.
20 Ta ti adipenmo ammoenna a naca-
basol: gapuna, adtoy nğa immayac iti
daytoy nğa aldaw nğa immun-una iti
amin a balay ni Jose a sumalog a sumabet
ken apoc nğa ari.

21 Nğem ni Abisai nğa anac ni Sarvia
simmunğbat ket kinunana, ¿ Gapu iti day-
toy, saanto a mapapatay ni Semei, a
nanğilunod iti pinulotan ni Jehova?
22 Ket ni David kinunana, Ania ti
bibianğco cadacayo, dacayo annac ni Sar-
via, nğa iti daytoy nğa aldaw dacayo ti
cumabusor caniac? ¿ Iti daytoy nğa aldaw
matayto ti maysa iti Israel? ta diac ammo
aya nğa iti daytoy nğa aldaw siac ti agari
iti Israel?
23 Ket ti ari kinunana ken Semei,
Dicanto matay. Ket ti ari insapatana
kencuana.

24 Ket ni Mifiboset nğa anac ni Saul
simmalog nğa in sumabet iti ari; ket isu
awan ti cawes dagiti sacsacana, saanna a
pinukisan ti iminğna, saanna a linabaan
dagiti pagan-anayna, nanipud idi aldaw
nğa iruruar ti ari, aginğgana iti aldaw a
panagawidna a sitatalna.
25 Ket naaramid, idi nğa isu immay
iti Jerusalem a sumabet iti ari, a ti ari
kinunana kencuana, Mifiboset, Ania ti
gapuna a dica nakicuyog caniac idi?
26 Ket isu simmunğbat, Apoc, O ari, ti
adipenco inallilawnac: ta ti adipenmo
kinunana idi, Sillaacto caniac ti maysa
nğa asno, tapno sumacayacto kencuana,
ket innac cumuyog iti ari; agsipud ta ti
adipenmo isut' pilay.
27 Nğem isu binallaibuna ti adipenmo
iti apoc nğa ari; nğem ti ari nğa apoc
isut' cas maysa nğa angel ti Dios: gapuna
nğa aramidem ti aniaman a naimbag cada-
gita matam.
28 Ta isu-amin a balay ni amac isu idi
laenğ ti lalaki a natay iti sanğoanan ti
apoc nğa ari; nupay casta sica insaadmo ti
adipenmo cadagidiay a nanğan iti lamesaan-
mo. Gapuna ania a calintegan ti adda
caniac pay laenğ tapno umasugac pay la
iti ari?
29 Ket ti ari kinunana kencuana, A paya-
pay nğa agsaoca pay laenğ cadagita panğ-
gepmo? siac cunaec, Sica ken ni Siba pag-
binğlayanyo ti daga.
30 Ket ni Mifiboset kinunana iti ari,
Wen, palubosam nğa isu alaenna amin,
yantanğay ni apoc nğa ari nagsubli a sita-
talna iti balayna met laenğ.

31 Ket ni Berzellai a Galaadita simma-
log idi a naggaput' Rogelim; ket nakipag-
ballasiw iti Jordan iti ari, nğa isut' itulod-
na iti sabali a banğir ti Jordan.
32 Ket ni Berzellai lacay unay idi, nğa
agtawen iti walopulo a tawen: isu a nanğ-
ted idi ti taraon iti ari, idi nagyan idiay
Mahanaim; ta isut' idi tao a nabacnanğ
unay.
33 Ket ti ari kinunana ken Berzellai,
Makipagballasiwca caniac, ket siac taraon-
ancanto caniac idiay Jerusalem.
34 Ket ni Berzellai kinunana iti ari,
Manoda aya dagiti aldaw dagiti tawen ti
biagco, tapno makipagsanğ-atac coma iti
ari aginğgat' Jerusalem?
35 Siac agtawenac itoy nğa aldaw iti
walopulo a tawen: mapaglasinco aya ti
naimbag ken ti dakes? Ti adipenmo ma-
balinna aya a nanamen iti aniaman a canec
wenno iti aniaman nğa inumec? Ma-
balinco pay aya a denğgen ti timec dagiti
lallaki ken babbai nğa agcancanta? ania ti
gapuna nğarud a ti adipenmo isunto pay
la nğa awit ken apoc nğa ari?
36 Ti adipenmo makipagballasiw laenğ
iti ari iti Jordan: ket apaya aya a ti ari
isut' supapacanna caniac iti casta a gun-
guna?
37 Agdawatac kenca, a palubosam coma
nğa agsubli manen ti adipenmo, tapno
matay coma iti ilic, iti tanem ni amac
ken ni inac. Nğem, adtoy, ni adipenmo a
Camaam; palubosam coma a makipag-
ballasiw iti apoc nğa ari; ket aramidem
kencuana ti aniaman a pagarupem a naim-
bag.
38 Ket ti ari simmunğbat, Makipagbal-
lasiwto caniac ni Camaam, ket aramidecto
kencuana ti pagarupem a naimbag: ket
isu-amin a dawatemto caniac, isut' arami-
decto kenca.
39 Ket isu-amin a tattao bimmallasiwda

iti Jordan, ket ti ari bimmallasiw: ket ti
ari inagcanna ni Berzellai, ket isut' binendi-
cionanna; ket isu simmubli iti lugarna
met laeng̃.

40 Iti casta ti ari immallatiw iti Gal-
gal ket ni Camaam nakipagallatiw ken-
cuana: ket isu-amin à tattao ti Juda
inyegda ti ari, ken casta met ti cagudua ti
umili ti Israel.
41 Ket, adtoy, isu-amin a lallaki ti
Israel immayda iti ari, ket kinunada iti
ari, Apayapay a dagiti lallaki ti Juda, a
cacabsattayo, a tinacawandaca, ket imbal-
lasiwda ti ari, ken ti familiana, iti Jor-
dan, ken isu-amin a lallaki ni David a
caduana?
42 Ket isu-amin a lallaki ti Juda insung̃-
batda cadagiti lallaki ti Israel, Agsipud ta
ti ari isut' asideg a cabagian cadacami:
ania ti gapuna a mapaung̃etcayo iti daytoy
a panggep? ¿ Nang̃ancami aya uray bassit
iti panaggasto ti ari? wenno nang̃ted aya
cadacami iti maysa à ságut?
43 Ket dagiti lallaki ti Israel simmung̃-
batda cadagiti lallaki ti Juda, ket kinu-
nada, Dacami adda sang̃apulo a biang̃mi
iti ari, ket addaancami met iti adadda *a
calintegan* ken David ng̃em dacayo; apa-
yapay ng̃arud a laisendacami, a ti patig-
maanmi saan coma ng̃a immuna ng̃a
addaan iti panang̃pasubli iti aritayo? Ket
ti sao dagiti lallaki ti Juda narung̃rung̃sot
idi ng̃em dagiti sasao dagiti lallaki ti
Israel.

*Ti yaalsa ni Seba. Ni Joab papatayenna ni
Amasa ken camatenna ni Seba aging̃gat'
Abel ket lacubenna ti ciudad. Ti
olo ni Seba maputol ket maipalla-
daw iti ruar ti bacud.*

20 Ket naparmoon ng̃a adda idi sadiay
maysa a tao a nadang̃kes a ti na-
ganna isut idi Seba, ng̃a anac a lalaki
ni Bocri, a maysa a Benjamita: ket pi-
nagunina di tangguyob, a kinunana, Da-
tayo awan ti biang̃tayo ken David, uray
tawid awanantayo iti anac ni Jesse: O
Israel tunggal lalaki agturong̃ cadagiti
toldana.
2 Iti casta isu-amin a lallaki ti Israel
simmang̃-atda a naggaput' isusurot ken
David, ket simmurotda ken Seba, ng̃a
anac ni Bocri; ng̃em dagiti lallaki ti Juda
siaappeng̃da iti arida, nanipud iti Jordan
aging̃gana iti Jerusalem.
3 Ket ni David immay iti balayna sadi
Jerusàlem, ket ti ari innalana dagidi
sang̃apulo a camcamalalana ng̃a imbatina
ida ng̃a agaywan iti balay, ket impupucna
ida, ket iniccanna ida iti taraon, ng̃em
saan a simrec cadacuada. Iti casta napu-
pucda aging̃ganat' aldaw ti ipapatáyda, a
nagbibiagda iti kinabalo.

4 Ket ti ari kinunana ken ni Amasa,
Ayabam caniac dagiti lallaki ti Juda a
sang̃sang̃catipon iti uneg ti tallo ng̃a aldaw,
ket sica sisasaclang̃ca ditoy.
5 Iti casta ni Amasa napan a nang̃ayab
cadagiti lallaki ti Juda a sang̃sang̃catipon;
ng̃em nagtactac iti nabaybayag ng̃em iti
tiempo a naikeddeng̃ a naidutoc kencuana.
6 Ket ni David kinunana ken Abisai,
Ita ni Seba ng̃a anac ni Bocri agaramidto
iti dacdakes cadatayo ng̃em ni Absalom:
mang̃alaca cadagiti adadipen ni apom, ket
isut' camatem, tapno isu saan coma a
macagun-od cadagiti ciudad a nasariked-
kedan, ket agtalaw iti imatang̃tayo.
7 Ket rimmuarda a simmurot kencuana
dagiti lallaki ni Joab, ken dagiti Cereteos,
ken dagiti Feleteos, ken isu-amin dagiti
mamaing̃el a tattao; ket rimmuarda sadi
Jerusalem, tapno camatenda ni Seba ng̃a
anac ni Bocri.
8 Idinto ng̃a addada iti denna ti dackel
a bato ng̃a adda idiay Gabaon, ni Amasa
rimmuar a simmabet cadacuada, ket ni
Joab nagbarikes iti cawesna a pakigubat,
ket iti rabawna adda barikes agraman
campilan a naigalut iti rabaw ti lomona iti
calubanna; ket idi a rimmuar isut' na-
sucto.
9 Ket ni Joab kinunana ken ni Amasa,
¿Adda imbag kenca, cabsatco? Ket ni
Joab iniggamanna iti imana a canawan di
timid ni Amasa tapno isut' agcanna.
10 Ng̃em ni Amasa dina inannadan di
campilan ng̃a adda idi ima ni Joab; iti casta
isut' pinang̃cabilna kencuana iti bagí, ket
imburaisna dagiti lalaemna iti daga, ket
isut' dina kinabil manen; ket natay.

Ket ni Joab ken ni Abisai a cabsatna
kinamatda ni Seba, ng̃a anac ni Bocri.
11 Ket ti maysa cadagiti agtutubo a lal-
laki ni Joab nagtacder iti dennana, ket
kinunana, Daydiay a mang̃saranay ken ni
Joab, ken daydiay ng̃a isut' agpaay ken ni
David, sumurot coma ken ni Joab.
12 Ket ni Amasa napasag a nagilad idi
darana iti teng̃ng̃a ti napatac a dalan.
Ket idi a daydi a tao makitana ng̃a isu-

amin a tattao sumardeng̃da idi, inlisina ni
Amasa idi dalan ng̃a inpa-away, ket inab-
bung̃anna iti maysa a pagan-anay, idi a
nakitana a tumunggal maysa ng̃a immay
iti dennana nagsardeng̃.
13 Ket idi a nailisi iti dalan, isu-amin
dagiti tattao simmurotda ken ni Joab, ng̃a
agcamat ken ni Seba ng̃a anac ni Bocri.

14 Ket isu napan cadagiti isu-amin a
caputotan ti Israel aging̃ga iti Abel, ken
Bet-maaca, ken isu-amin a Barim: ket
naguornong̃da, ket kimmamatda met ken-
cuana.
15 Ket immayda ket isut' linacubda
idiay Abel ti Bet-maaca, ket nang̃icabilda
iti turod a maibusor iti ciudad, ket isut'
nagtacder a maibusor iti sarikedked; ket
isu-amin a tattao ng̃a adda idi ken Joab
nagtubtobda iti bacud, tapno isut' dupra-
kenda.
16 Idin maysa a masirib a babai imkis
ken Joab nanipud iti ciudad, a kinunana,
Deng̃genyo, deng̃genyo, agdawatac cada-
cayo, umadanica coma ditoy, tapno maki-
saoac coma kenca.
17 Ket immasideg kencuana; ket ti
babai kinunana, ¿Sica ni Joab? Ket isu
simmung̃bat, Siac. Idin isu kinunana
kencuana, Deng̃gem dagitoy balicas ti adi-
penmo a babai. Ket isu simmung̃bat,
Deng̃gec.
18 Idin isu nagsao, a kinunana, Cadaw-
yan a saoen idi ugma, a cuna, Pudno
a sumalodsoddanto iti *patigmaan* idiay
Abela, ket iti casta maturposdan idi ti
pang̃gep.
19 Siac maysaac cadagiti natalna ken
nasong̃do ti Israel: sica birukem ti pa-
nang̃dadaelmo iti maysa a ciudad ken iti
maysa ng̃a ina iti Israel: apayapay ng̃a
alun-unemto ti maysa a tawid ni Jehova?
20 Ket ni Joab simmung̃bat a kinunana,
Adayu coma, adayu coma caniac, a siac
alun-unec coma wenno dadaelec.
21 Ti pang̃gep saan a casta: ng̃em ti
maysa a tao ti caturodan ti Efraim, a
managan Seba, ng̃a anac ni Bocri, tinag-
ayna ti imana a maibusor iti ari, a maibu-
sor met laeng̃ ken David; itedyo cadaca-
mi ng̃a is-isu, ket siac panawacto ti ciudad.
Ket di babai kinunana ken Joab, Adtoy,
a ti olona maipalladawto kenca a mailayaw
iti bacud.
22 Idin ti babai iti kinasiribna napan
iti isu-amin ng̃a umili. Ket isuda pinu-
tolda ti olo ni Seba ng̃a anac ni Bocri, ket
isut' impalladawda ken Joab. Ket isu
pinagunina di tang̃guyob, ket isuda amin
nagwarada nanipud iti ciudad, tunggal
maysa aginggat' toldana. Ket ni Joab
simmubli iti ari idiay Jerusalem.

23 Ket ni Joab naisaad a palung̃o ti
amin a buyot ti Israel; ket ni Banaias ng̃a
anac ni Joiada isut' palung̃o dagiti Cere-
teos ken Feleteos;
24 ket ni Aduram isut' idi palung̃o
cadagiti agtartrabajo; ket ni Josafat ng̃a
anac ni Ahilud isu idi ti registrador;
25 ket ni Siba isu idi ti escriba; ket da
Sadoc ken Abiatar isudat' sassacerdote;
26 ket casta met a ni Ira a Jaireo isu
idi ti cang̃atoan a ministro ken David.

*Dagiti Gabaonitas maibalesda ken Saul.
Dagiti tultulang̃ da Saul ken Jona-
tan mayegda idiay Sela. Da-
giti gubgubat a maibusor
cadagiti Filisteos.*

21 Ket cadagiti aldaw ni David adda idi
pung̃eg iti tallo a tawen, iti tawen a
sumaruno iti tawen; ket ni David sinapul-
na iti rupa ni Jehova. Ket ni Jehova
kinunana, Isut' maipoon ken ni Saul, ken
gapu iti balay a nadara, agsipud ta pina-
tayna dagiti Gabaonitas.
2 Ket ti ari inayabanna dagiti Gabaoni-
tas ket kinunana cadacuada (dagiti Gabao-
nitas saanda idi a nagtaud cadagiti annac
ti Israel, no di ket cadagidi natda cadagiti
Amorreo; ket dagiti annac ti Israel nagsa-
patada idi cadacuada; ket ni Saul tinari-
gagayanna a papatayen ida iti regtana a
maipaay cadagiti annac ti Israel ken ti
Juda):
3 ket ni David kinunana cadagiti Gabao-
nitas, Ania ti aramidecto cadacayo? Ken
iti ania ti pang̃gugorconto, tapno bendi-
cionanyo coma ti tawid ni Jehova?
4 Ket dagiti Gabaonitas kinunada ken-
cuana, Saan a maipoon iti pirac, wenno iti
balitoc cadacami ken ni Saul, wenno iti
balayna; saan ng̃a aggapu cadacami ti
pannacatay ti siasinoman a tao iti Israel.
Ket isu kinunana cadacuada, Ania ti
cunaenyonto, tapno aramidec ng̃a agpaay
cadacayo.
5 Ket isuda kinunada iti ari, Daydi tao
a nang̃alun-un cadacami ken nagpanegem
a maibusor cadacami, *tapno* madadaelcami
coma iti panagtaeng̃mi iti uray sadinoman
cadagiti sácup ti Israel,
6 mayawat coma cadacami dagiti pito a
lallaki cadagiti annacna, tapno ibitinmi

coma ida ken Jehova idiay Gabaa ni Saul,
a pinili ni Jehova. Ket ti ari kinunana,
Siac itedconto ida.

7 Ñgem ti ari inliclicna ni Mifiboset,
ñga anac ni Jonatan, ñga anac ni Saul, a
gapu iti sapata ni Jehova, ñga adda idi
cadacuada, cada David ken Jonatan, ñga
anac ni Saul.
8 Ñgem ti ari nauñgala iti dua ñga annac
ni Resfa ñga anac a babai ni Aia, isuda
ñga inyanacna ken ni Saul, da Armoni ken
Mifiboset; ken lima ñga annac a lallaki ni
Micol ñga anac a babai ni Saul, isuda ñga
impasñgayna ken Adriel, ñga anac a lalaki
ni Berzellai a Molatita:
9 ket inyawatna ida cadagiti im-ima
dagiti Gabaonitas, ket isuda imbitinda ida
idiay bantay iti sañgo ni Jehova, ket da-
giti pito natayda *amin* a sangcacanunoñg.
Ket napapatayda cadagiti aldaw ti panaga-
ni cadagiti inmun-una ñga aldaw, idi carug-
rugi ti panagani iti cebada.

10 Ket ni Resfa ñga anac a babai ni
Aia nañgala iti supot a nakersañg, ket
isut' inyucradna kencuana iti rabaw ti
bato, nanipud iti rugi ti panagani agiñg-
ganat' panagbuyat ti danum cadacuada a
naggaput' lañgit; ket dina impalubos ñga
uray aniaman a tumatayab ti lañgit buma-
tay cadacuada iti aldaw, uray an-animal
ti away iti rabii.
11 Ket naibaga ken ni David daydi ñga
inaramid ni Resfa, ñga anac ni Aia, a
camalala ni Saul.

12 Ket ni David napan ket innalana
dagiti tultulañg ni Saul, ken dagiti tultu-
lañg ni Jonatan ñga anacna, cadagiti
lallaki a taga Jabes-galaad, isuda a nañgta-
caw idi cadacuada idiay lansañgan ti Bet-
san, isu a dagiti Filisteos nagibitinanda
idi cadacuada, idi aldaw a panañgpapatay
dagiti Filisteos ken ni Saul idiay Gelboe;
13 ket nanipud sadiay insañg-atna dagi-
ti tultulañg ni Saul ken dagiti tultulañg
ni Jonatan ñga anacna: ket inurnoñgda
dagiti tultulañg dagiti naibitin.
14 Ket intanemda dagiti tultulañg ni
Saul, ken dagiti tultulañg ni Jonatan ñga
anacna idiay daga ti Benjamin sadi Sela,
iti tanem ni Cis ñga amana: ket inaramid-
da amin daydi ñga imbilin ti ari. Ket iti
calpasan daydi ti Dios nadawatan iti
agpaay iti daga.

15 Ket dagiti Filisteos nagaramidda
iti gubat manen iti Israel; ket ni David
simmalog, ken dagiti adipenna kencuana,
ket nakigubatda cadagiti Filisteos. Ket
ni David naupal.
16 Ket ni Jesbi-benob, a nagtaud idi
cadagiti annac ti gigante, ket ti dagsen ti
picana isu idi tallo gasut *a siclo* a gam-
bañg iti cadagsen, ket isu nañgibarikes iti
baro a *campilan*, pinañggepna ti mañgpapa-
tay ken David.
17 Ñgem ni Abisai ñga anac ni Sarvia
isut' inarayatna, ket kinabilna di Filisteo,
ket isut' pinatayna. Idin dagiti lallaki
ni David insapatada kencuana, a kinunada,
Uray caano dicanto makipagruar cadaca-
mi iti gubat, tapno dica coma iddepen ti
silaw ti Israel.

18 Ket naaramid idi iti calpasan day-
toy, ñga adda idi manen gubat cadagiti
Filisteos idiay Gob: idin ni Sobocai ñga
Husatita pinatayna ni Saf, a maysa ca-
dagiti annac ti gigante.
19 Ket adda idi manen gubat cadagiti
Filisteos idiay Gob; ket ni Elhanan ñga
anac ni Jaere-orgim a taga Belen pinatay-
na ni Goliat a Geteo, ti uroñgan ti picana
isut' idi cas la iti pamulipulan ti pa-
ñgablan.
20 Ket adda idi manen gubat idiay Get,
isu ñga adda idi maysa a lalaki a dackel
ti catayagna, ñga addaan idi iti innem a
ramramay iti tuñggal imana, ken iti tuñg-
gal sacana innem a ramramay, a duapulo
ket uppat iti bilañgda; ket isu nayanac
idi met iti gigante.
21 Ket idinto a nakidañgadañg iti Is-
rael, isut' pinatay ni Jonatan ñga anac ni
Samma, a cabsat ni David.
22 Dagitoy a uppat nayanacda iti gi-
gante sadi Get; ket napasagda gapu iti
ima ni David, ken gapu iti ima dagiti
adipenna.

Ti salmo a pagdayaw ni David.

22 Ket ni David insaona ken ni Jehova
dagiti balicas daytoy a canta idi
aldaw a ni Jehova isut' inispalna iti ima
dagiti isu-amin a cabusorna, ken iti ima
ni Saul:
2 ket isu kinunana,
Ni Jehova isut' batoc, ken sanked-
kedco, ken mañgispal caniac, a cu-
cuac met laeñg.
3 Ti Dios, batoc, kencuana agcamangac-
to;

Calasagco, ken sara ti pacaisalacanac, torrec a nan̄gato, ken caman̄gco;
Manan̄gisalan caniac, isalacannac iti ran̄ggas.
4 Umawagacto ken Jehova, a maicari a madaydayaw:
Iti casta maispalacto cadagiti cabusorco.
5 Ta dagiti allon ni patáy inalicubcubdac.
Dagiti layus ti kinadamsac pinagbuten̄gdac:
6 Dagiti sin̄gdan ni Tanem nailicmut caniac;
Dagiti silo ni patáy immayda caniac.
7 Iti panagleddaan̄gco inawagac ni Jehova;
Wen, immasugac iti Diosco:
Ket isu nan̄gegna ti timecco nanipud iti templona,
Ket ti asugco *immay* cadagiti lapayagna.
8 Idin ti daga nagarigengen ken nagpigerger,
Dagiti cimiento ti lan̄git naggingineddda,
Ket nagarigengenda, gaput ta isu nagpun̄gtot.
9 N̄gimmato ti maysa n̄ga asuc a rimmuar cadagiti abut ti agon̄gna,
Ket ti apuy a naggapu iti n̄giwatna nan̄galun-un:
Dagiti beggan̄g naiseggedda gapu kencuana.
10 Isu inrucbabna met dagiti lan̄glan̄git, ket bimmaba;
Ket napuscol a sipn̄get adda idi iti baba dagiti sacsacana.
11 Ket nagsacay iti maysa a kerubin, ket timmayab;
Wen, isu nakita cadagiti paypayac ti an̄gin.
12 Ket pinagbalinna ti sipn̄get a ben̄gben̄g iti aglicmut kencuana,
A pinagummon̄g dagiti dandanum, napuscol n̄ga ul-ulep dagiti tan̄gatan̄g.
13 Iti kinasilnag iti san̄goananna
Dagiti beggan̄g ti apuy naiseggedda.
14 Ni Jehova gimmurrood nanipud lan̄git,
Ket ti Can̄gatoan inyebcasna ti timecna.
15 Ket nan̄gibeccas cadagiti panpana, ket winarawarana ida;
Iti kimát, ket riniribucna ida.
16 Idin dagiti pagayusan ti taaw nagparan̄gda,
Dagiti puon ti lubon̄g nalucasanda,
A gapu iti panan̄gbabalaw ni Jehova,
Iti ban̄g-es ti an̄ges dagiti abut ti agon̄gna.
17 Isu nagbaon nanipud iti n̄gato, innalanac;
Isu inalawnac cadagiti adu a dandanum:
18 Isu inispalnac iti napigsa a cabusorco,
Cadagidiay a gumura caniac; ta napigsada unay idi caniac.
19 Immayda caniac idi aldaw ti kinadacsangasatco:
N̄gem ni Jehova isu idi ti saranayco.
20 Isu inserrecnac met iti nalawa a lugar;
Isu inispalnac, ta nagragrag-o caniac.
21 Ni Jehova ginungunaannac iti mainugot iti kinalintegco;
Iti mainugot iti kinadalus dagiti imimac sinupapacannac.
22 Ta siac sinalimetmetac dagiti daldalan ni Jehova,
Ket saanac a simmina a siuulpit iti Diosco.
23 Ta isu-amin a bilbilinna addada idi iti san̄goanac;
Ket no maipapan cadagiti lintegna, saanac a simmina cadacuada.
24 Siac met awan idi ti curan̄gco kencuana;
Ket inliclicco ti bagíc iti kinadan̄gkesco.
25 Gapuna a ni Jehova sinupapacannac iti mainugot iti kinalintegco;
Iti mainugot iti kinadalusco iti saclan̄g dagiti matana.
26 Iti nacaasi agparan̄gcanto a nacaasi;
Ket iti tao a di agcuran̄g, agparan̄gcanto n̄ga awan curan̄g;
27 Iti nadalus agparan̄gcanto a nadalus;
Iti nadan̄gcoc agparan̄gcanto a bumusor.
28 Ket ispalem ti maparigat n̄ga ili;
N̄gem dagiti matam addada iti rabaw dagiti natan̄gsit, tapno ipababam ida.
29 Ta sica ti silawco, O Jehova;
Ket ni Jehova lawagannanto ti kinasipn̄getco.
30 Ta gapu kenca agtarayac a man̄gsarút iti san̄gcabuyotan;
Gapu iti Diosco layawec ti bacud.
31 No maipapan iti Dios, awan ti curan̄g ti dalanna:
Ti sao ni Jehova naipadas;
Isut' maysa a calasag cadagiti amin n̄ga agcaman̄g kencuana.

32 ¿Ta siasino ti Dios, no saan laeng̃ a
ni Jehova?
Ket siasino ti maysa a bato, no saan
a ti Diostayo?
33 Ti Dios isut' napigsa a sarikedkedco;
Ken mang̃idalan iti awan curang̃na
iti dalanna.
34 Isu pagbalinenna dagiti sacsacana a
cas *sacsaca* ti ugsa,
Ket insaadnac iti tapaw dagiti nang̃a-
to a dissoc.
35 Isu isurona dagiti im-imac a makigu-
bat,
Iti casta a dagiti tactakiagco biccugen-
da ti ba-i a gambang̃.
36 Sica intedmo met caniac ti calasag ti
panang̃isalacanmo;
Ket ta kinalanaymo pinatan-ocnac.
37 Sica pinadackelmo dagiti adaddang̃co
iti babaec;
Ket dagiti sacsacac saanda a nagcaglis.
38 Kinamatco dagiti cabusorco, ket dina-
daelco ida;
Saanac met a nagsubli aging̃ganat'
napucawda.
39 Ket pinucawco ida, ken sinalputco
ida amin; iti casta tapno dida
mabalin ti bumang̃on;
Wen, isuda mapasagda iti baba dagiti
sacsacac.
40 Ta sica binaricsannac iti kinabileg nga
agpaay iti gubat;
Sica pinagtamedmo iti babaec dagidi
a timmacder a maibusor caniac.
41 Sica pinagbalinmo met a dagiti cabu-
sorco tallicudandac,
Tapno pucanec coma dagidi a gimmu-
ra caniac.
42 Kimmitada, ng̃em awan idi ti siasino-
man a nang̃ispal;
Ken ni Jehova met laeng̃, ng̃em dina
sinung̃batan ida.
43 Idin siac tinumecco ida a cas iti tapoc
ti daga,
Linusitco ida a cas iti pitac dagiti
lansang̃an, ket winarawarac ida.
44 Sica inispalnac met cadagiti ring̃gor
ti ilic;
Sica inaywanannac tapno siac ti olo
dagiti nacion:
Maysa nga ili a diac amammo idi
agservinto caniac.
45 Dagiti gangannaet agtamedanto cani-
ac:
Apaman a maidamagac tung̃palendac-
to.
46 Dagiti gangannaet agpucawdanto,
Ket umaydanto a sipipigerger mani-
pud cadagiti ticubda.
47 Agbiag ni Jehova; ket bendito coma
ti batoc;
Ket maitan-oc coma ti Dios, a bato ti
pannacaisalacanco,
48 Ti Dios met laeng̃ a mang̃aramid iti
pammales a gapu caniac,
Ken mang̃parucma cadagiti il-ili iti
babaec.
49 Ken mang̃alut-ot caniac cadagiti ca-
busorco:
Wen, sica ing̃atonac iti ng̃ato dagidi a
timmacder a maibusor caniac;
Sica inispalnac iti nadamsac a tao.
50 Gapuna a siac agyamanacto kenca, O
Jehova, iti teng̃ng̃a dagiti nacion,
Ken cantaecto dagiti pagdayaw iti
naganmo.
51 Dackel a pannacaispal ti intedna iti
arina,
Ken iparang̃na ti naayat a kinaimbag
iti pinulotanna,
Ken David ken iti putotna, iti agna-
nayon.

Ti maudi a canta ni David. Dagiti tattao a mamaing̃el ken dagiti gapuananda. Ti danum a nayeg a naggapu iti bubon ti Belen.

23 Dagitoy isuda dagiti naudi a balicas
ni David.
Ni David nga anac ni Jesse cunana,
Ket ti lalaki a nabang̃on iti nang̃ato
cunana,
Ti pinulotan ti Dios ni Jacob,
Ket nasam-it a sumasalmo ti Israel:
2 Ti Espiritu ni Jehova nagsao a gapu
caniac,
Ket ti saona adda idi iti dilac.
3 Ti Dios ti Israel kinunana,
Ti Bato ti Israel nagsao caniac:
Ti maysa a mang̃ituray a sililinteg
cadagiti tattao,
A mang̃ituray iti panagbuteng̃ ti
Dios,
4 *Isuntot'* cas la iti lawag ti bigat, no ti
init lumgac,
Maysa a bigat nga awan dagiti ul-
ulep
No ti naganus a root *rumusing̃* iti
daga,
Iti nasin-aw a lawag iti calpasan ti
tudo.
5 Pudno a ti balayco saan a casta iti
Dios;

Nupay casta inaramidna caniac ti agnanayon a tulag,
Nañgurnos cadagiti isu-amin a banag, ken natalged:
Ta isu ti isu-amin a pannacaispalco, ken isu-amin a calicagum*co*,
Nupay isu dina padackelen.
6 Ñgem dagiti nadañgcoc isudanto amin cadacuada cacasdanto cadagiti sisiit a maipurruac,
Agsipud ta isuda dida mabalin ti maiggaman iti ima;
7 Ñgem ti tao a mañgsagid cadacuada
Rebbeñgnat' maiggáman iti landoc, ken iti oroñgan ti pica:
Ket isuda mapuurandanto a matalipupus iti apuy iti lugar*da*.

8 Dagitoy dagiti nagnagan dagidi mamaiñgel a lallaki ñga adda idi ken ni David: Ni Josheb-basshebet a maysa a Tahchemonita, a paluñgo dagiti capitan; ñga isu met laeñg idi ni Adino ñga Hesneo, a naibusor cadagiti walo gasut a napapatayda iti naminsan a dáras.

9 Ket iti sumaganad kencuana isu idi ni Eleazar ñga anac ni Dodo ñga anac ti Ahohita, a maysa cadagiti tallo a mamaiñgel a lallaki ken David, idi a kinaritda dagiti Filisteos, a naguornoñgda idi sadiay iti gubat, ket dagiti lallaki ti Israel pimmanaw idi.
10 Isu timmacder, ket kinabilna dagiti Filisteos agiñgganat' imana ti napacsuyan, ket ti imana naicapet iti campilan; iti daydi ñga aldaw ni Jehova nañgaramid iti dackel a panagballigi; ket dagiti tattao nagsublida iti licudanna ñga agala laeñg iti samsam.

11 Iti sumaganad kencuana isu idi ni Samma ñga anac ni Age ñga Ararita. Ket dagiti Filisteos naurnoñgda iti maysa a cabuyotan, isu ñga addada idi iti maysa a cabenneg ti daga a napno cadagiti patáni; ket dagiti tattao nagtalawda iti sañgo dagiti Filisteos.
12 Ñgem isu nagtacder iti teñgñga di cabenneg, ket isut' incanawana, ken pinatayna dagiti Filisteos; ket ni Jehova nañgaramid iti dackel a panagballigi.

13 Ket dagiti tallo cadagiti tallopulo a paluñgo simmalogda, ket inmayda idi tiempo ti ani ken David iti rukib sadi Odollam; ket ti buyot dagiti Filisteos napacarsoda idi iti loboñg ti Rafaim.
14 Ket ni David adda idi iti sarikedked, ket ti buyot ñga agbantay dagiti Filisteos adda idi idiay Belen.
15 Ket ni David nagcalicagum idi, ket kinunana, ¡O daydiay a mañgted coma caniac ti inumen iti danum idiay bubon ti Belen, ñga adda iti denna ti ruangan!
16 Ket dagiti tallo a mamaiñgel a lallaki rimmubsida iti buyot dagiti Filisteos, ket nañgalada iti danum iti bubon ti Belen, ñga adda idi iti denna ti ruañgan, ket isut' nañgalada, ken isut' inyegda ken ni David: ñgem isut' dina kinayat ñga ininum, no di ket imbucbocna ken Jehova.
17 Ket kinunana, Adayu coma caniac, O Jehova, ñga aramidec coma daytoy: ¿ *inumecto* ti dara dagiti lallaki a napanda iti panagpeggad ti biagda? gapuna ñga isut' dina kinayat ñga ininum. Dagiti tallo a mamaiñgel a lallaki inaramidda dagitoy a banag.

18 Ket ni Abisai a cabsat ni Joab, ñga anac ni Sarvia, isu idi ti paluñgo dagiti tallo. Ket isu tinag-ayna ti picana a maibusor iti tallo gasut ket pinapatayna ida, ket addaan idi iti nagan cadagiti tallo.
19 Saan aya ñga isu idi ti catan-ocan cadagiti tallo? gapuna a naaramid a paluñgoda; nupay casta saan a dimteñg cadagiti *immuna* a tallo.

20 Ket ni Banaias ñga anac ni Joiada, ñga anac ti maysa a lalaki a maiñgel a taga Cabaseel, a nañgaramid cadagiti maiñgel ñga aramid, a pinatayna dagiti dua ñga *annac a lallaki* ni Ariel a taga Moab; simmalog met ket pinatayna ti maysa a leon iti teñgñga ti maysa a bito idi tiempo ti nieve.
21 Ket isu pinatayna idi ti maysa ñga Egipcio a nataer a lalaki: ket di Egipcio addaan idi iti maysa a pica iti imana; ñgem isu simmalog kencuana a sisasarucod, ket rinabsutna ti pica iti ima di Egipcio, ket iti daydi met la picana ti pinañgpapatayna kencuana.
22 Dagitoy a banag inaramid idi ni Banaias ñga anac ni Joiada, ket addaan idi nagan cadagiti tallo a mamaiñgel a lallaki.
23 Isu natantan-oc idi ñgem cadagiti tallopulo, ñgem saan a dimteñg cadagiti *immuna* a tallo. Ket ni David isut' insaadna a paluñgo ti guardiana.

24 Ni Asael a cabsat ni Joab isut' idi

maysa cadagiti tallopulo; ni Elhanan nğa
anac ni Dodo a taga Belen,
25 ni Samma nğa Harodita, ni Elica
nğa Harodita,
26 ni Heles a Faltita, ni Ira nğa anac
ni Acces a taga Tecua,
27 ni Abiezer nğa Anatotita, ni Mabon-
nai nğa Husatita,
28 ni Selmon nğa Ahotita, ni Majarai
a Netofatita,
29 ni Heleb nğa anac ni Baana a Neto-
fatita, ni Itai nğa anac ni Ribai a taga
Gabaa cadagiti annac ni Benjamin,
30 ni Banaias a Paratonita, ni Heddai
a taga wawaig sadi Gaas,
31 ni Abi-albon nğa Arbatita, ni Azma-
bet a Barumita,
32 ni Eliaba a Salabonita, dagiti annac
ni Jassen, ni Jonatan,
33 ni Samma nğa Ararita, ni Ahiam
nğa anac ni Sarar nğa Ararita,
34 ni Elifelet nğa anac ni Asabai, nğa
anac ti Macatita, ni Eliam nğa anac ni
Aquitofel a Gilonita,
35 ni Hesrai a Carmelito, ni Farai nğa
Arbita,
36 ni Igaal nğa anac ni Natan a taga
Soba, ni Bani a Gadita,
37 ni Selec nğa Ammonita, ni Naharai
a Berotita, nğa agawawit cadagiti igam ni
Joab nğa anac ni Sarvia,
38 ni Ira a Jetrita, ni Gareb a Jetrita,
39 ni Urias a Jetteo: isuda amin tallo-
puloda ket pito.

Ti pannacabilanğ cadagiti tattao. Ti anğol a naibaon cadagiti Israelitas. Ni David manğbanğon iti maysa nğa altar idiay pagtaltagan ni Areuna.

24 Ket ti punğtot ni Jehova simged
manen a maibusor iti Israel, ket
tinignayna ni David a maibusor cadacua-
da, a kinunana, Inca, bilanğem ti Israel,
ken ti Juda.
2 Ket ti ari kinunana ken ni Joab a
capitan ti buyot, nğa adda idi kencuana,
Inca ita ditoy ken idiay cadagiti amin a
caputotan ti Israel, manipud Dan aginğga-
na iti Beerseba, ket bilanğem ti umili,
tapno maammoac coma ti bilanğ ti umili.
3 Ket ni Joab kinunana iti ari, Ita ni
Jehova a Diosmo nayonanna ti umili, iti
adda a bilanğda coma, a mamingasut, ket
dagiti mata ti apoc nğa ari isut' makitana
coma: nğem apaya aya a ti apoc nğa ari
agragsac itoy a banag?
4 Nupay casta ti sao ti ari nagaladag a
maibusor ken ni Joab, ken cadagiti capca-
pitan ti buyot. Ket ni Joab ken dagiti
capcapitan ti buyot rimmuarda a naggapu
iti saclanğ ti ari, tapno inda bilanğen ti
umili ti Israel.
5 Ket bimmallasiwda iti Jordan, ket
nagpacarsoda idiay Aroer, iti abay a cana-
wan ti ciudad nğa adda iti tenğnğa ti lo-
bonğ sadi Gad, ken aginğgana iti Jazer:
6 sada immay iti Galaad, ken iti daga
sadi Tatim-hodsi; ket immayda iti Dan-
jaan, ken naglicmut aginğga iti Sidon,
7 ket immayda iti sarikedked ti Tiro,
ken cadagiti isu-amin a ciudad dagiti
Heveo, ken dagiti Cananeo; ket rimmuar-
da iti abagatan ti Juda, idiay Beerseba.
8 Iti casta idi a napanda ditoy ken idiay
iti isu-amin a daga, immayda iti Jerusalem
iti calpasan ti siam a bulan ket duapulo
nğa aldaw.
9 Ket ni Joab intedna ti dagup ti bilanğ
ti umili iti ari: ket idiay Israel adda idi
walo gasut a ribu a tattao a mamainğel a
nagtagicampilan; ket dagiti lallaki ti Juda
isuda idi ti lima gasut a ribu a lallaki.

10 Ket ti puso ni David kimmabil ken-
cuana iti calpasanna nğa isu nabilanğna ti
umili. Ket ni David kinunana ken Je-
hova, Siac nacabasolac iti dackel unay iti
daydiay nğa inaramidco: nğem ita, O
Jehova, agdawatac kenca, nğa ipacsim
coma ti basol toy adipenmo; ta siac naga-
ramidac a simamaag unay.
11 Ket idinto a ni David bimmanğon
iti bigat, ti sao ni Jehova immay ken ni
mammadto a Gad, a mammadto ni David,
a kinunana,
12 Inca, ket saoem ken ni David,
Castoy ti cuna ni Jehova, Tallo a banag ti
igay-acto kenca: sica manğpilica iti maysa
cadacuada, nğa aramidec coma kenca.
13 Iti casta ni Gad immay ken ni
David, ket imbagana kencuana, ket ki-
nunana kencuana, ¿Umaydanto kenca iti
dagam dagiti pito a tawen ti punğeg?
¿wenno italtalawamto iti tallo a bulan ti
saclanğ dagiti cabusormo iti bayat nğa
isuda camcamatendaca? ¿wenno addanto
anğol iti tallo nğa aldaw iti dagam?
Panunotem ita, ket kitaem no ania ti sunğ-
bat nğa isublicto iti daydiay a nanğibaon
caniac.
14 Ket ni David kinunana ken ni Gad,
Addaac iti dackel a ladinğit: matnagcami
coma iti ima ni Jehova; ta dagiti caasina

isudat' dadackel; ket saanac a matnag
coma iti ima ti tao.

15 Iti casta ni Jehova imbaonna ti
maysa nĝa anĝol iti Israel nanipud iti
bigat aginĝgana met laenĝ iti tiempo a
nadutocan; ket natayda cadagiti tattao
nanipud Dan aginĝgana met laenĝ iti
Beerseba ti pitopulo ribu a tattao.
16 Ket idi a ti angel inyunnatna ti
imana iti Jerusalem tapno isut' dadaelen-
na, ni Jehova nagbabawianna kencuana di
dakes, ket kinunana iti angel a manĝda-
dael iti umili, Umanayen; ita itukenmo
ta imam. Ket ti angel ni Jehova adda
idi iti denna ti pagtaltagan ni Areuna a
Jebuseo.
17 Ket ni David nagsao idi ken Jehova
idi a makitana di angel a manĝcabil idi
iti umili, ket kinunana, Adtoy, nacabaso-
lac, siac nagaramidac a sidadanĝcoc; nĝem
dagitoy a carnero ¿ania ti inaramidda?
Agdawatac kenca, a palubosam coma a ta
imam isu coma ti maibusor caniac, ken
maibusor iti balay ni amac.

18 Ket ni Gad immay ken ni David idi
nĝa aldaw, ket kinunana kencuana, Su-
manĝ-atca, manĝbanĝonca iti maysa nĝa
altar ken ni Jehova idiay pagtaltagan ni
Areuna a Jebuseo.
19 Ket ni David simmanĝ-at a maya-
lubog iti panagsao ni Gad, a cas imbilin
ni Jehova.
20 Ket kimmita ni Areuna, ket nakita-
na ti ari ken dagiti adadipenna nĝa umay-
da kencuana: ket ni Areuna rimmuar, ket
incul-obna di rupana iti daga iti sanĝo ti
ari.
21 Ket ni Areuna kinunana, Apayapay
nĝa umay ti apoc nĝa ari iti adipenna?
Ket ni David kinunana, Tapno gatanĝec
kenca ti pagtaltagan, tapno manĝbanĝonac
kencuana iti maysa nĝa altar ken ni Jeho-
va, tapno ti didigra maituken coma iti
umili.
22 Ket ni Areuna kinunana ken ni
David, Alaen coma ti apoc nĝa ari ket
idatonna coma ti pagarupenna a naimbag:
adtoy, dagiti bacbaca a maipaay iti daton
a mapuuran, ken dagiti aruaten ti agbayo,
ken dagiti sanĝol dagiti bacbaca maipaay
a sunĝrod.
23 Isu-amin daytoy, O ari, ni Areuna
itedna iti ari. Ket ni Areuna kinunana
iti ari, Ni Jehova a Diosmo awatennaca
coma.
24 Ket ti ari kinunana ken ni Areuna,
Saan; no di ket pudno a gatanĝec kenca
iti maysa a patég; diacto manĝidaton ken
Jehova a Diosco iti mapuuran a daton a
diac ginatanĝ. Iti casta ni David gina-
tanĝna ti pagtaltagan ken dagiti bacbaca
iti lima pulo a siclo a pirac.
25 Ket ni David nanĝbanĝon sadiay iti
maysa nĝa altar ken ni Jehova, ket nanĝi-
daton cadagiti mapuuran a daton ken
datdaton iti cappia. Iti casta ni Jehova
nadawatan a maipaay iti dagá, ket ti di-
digra naisardenĝ idi iti Israel.

TI UMUNA A LIBRO DAGITI

AR-ARI.

Ti kinalacay ni David. Ni Adonias panğgepenna ti agari. Ti panagdawat ni Bersabee. Ni Salomon mapulotan nğa agari. Ni Adonias agbuteng, nğem ni Salomon isakitna ti biagna.

1 Ket ni ari David lacayen ken napacsuyan
cadagiti tawenna idi; ket isut' inarpawanda cadagiti lupot, nğem saan a pimmudot.
2 Gapuna a kinuna kencuana dagiti adipenna: Isapulan ti ari nğa apoc iti maysa
a balasanğ a virgen: ket isu agyan coma
iti sanğo ti ari, ken agservi kencuana, ket
agidda iti saclotna, tapno ti ari nğa apoc
mapudutan.
3 Iti casta nagsapulda iti maysa a balasanğ a naimnas cadagiti amin a sacup ti
Israel, ket nasaracanda ni Abisag a Sunamita, ket isut' impanda iti ari.
4 Ket ti balasanğ naimnas unay idi; ket
nagservi iti ari, ken nagannonğ kencuana;
nğem isut' saan a tinignay ti ari.

5 Idin ni Adonias nğa anac ni Hagit
pinatan-ocna ti bagína met laenğ, a kinunana: Siac ti agari: ket nagsagana kencuana cadagiti lugan, ken lallaki nğa agcabayo,
ken limapulo a lallaki nğa agtaray iti
unana.
6 Ket saan a pinaliday ni amana uray
caano a kinunana: Apayapay nğa inaramidmo ti casta? Ket nataer met unay a
lalaki idi; ket nayanac iti calpasan ni
Absalom.
7 Ket nakisao cada Joab nğa anac ni
Sarvia, ken Abiatar a sacerdote: ket idi
inannurotda ni Adonias isut' tinulonğanda.
8 Nğem ni Sadoc a sacerdote, ken ni
Banaias nğa anac ni Joiada, ken ni Natan
a mammadto, ken ni Semei, ken ni Reihi,
ken dagiti mamainğel a lallaki nğa adda
idi ken David, awanda ken Adonias.
9 Ket ni Adonias namatay cadagiti
carnero ken baca ken dagiti pinalucmeg
iti denna ti bato ti Zohelet, nğa adda iti
denna ti En-rogel; ket inawisna amin dagiti cabsatna nğa anac ti ari, ken amin
dagiti lallaki ti Juda nğa adadipen ti ari:
10 nğem ni Natan a mammadto, ken ni
Banaias, ken dagiti mamainğel a lallaki,
ken ni Salomon a cabsatna, saanna ida nğa
inawis.

11 Idi casta ni Natan nakisao ken Bersabee nğa ina ni Salomon, a kinunana, Dica
aya nanğnğegan nğa agari ni Adonias
nğa anac ni Hagit, ket ni David nğa apotayo isut' dina ammo?
12 Ita nğarud umayca, palubosannac,
dawatec kenca, a bagbagaanca, tapno mabalinmo nğa ispalen ti biagmo met laenğ
ken ti biag ni anacmo a Salomon.
13 Inca ket sumrecca ken ari David, ket
cunaem kencuana, Dica aya, O ari nğa
apoc, sinapataan iti adipenmo, a kinunam,
Pudno unay a ni Salomon nğa anacmo
agarinto iti calpasac, ket isu agtugawto iti
tronoc? apayapay nğarud a ni Adonias
agari?
14 Adtoy, iti bayat nğa agsasaoca pay
laenğ idiay iti ari, siac met sumrecacto iti
calpasam, ket panecnecacto dagiti saom.

15 Ket ni Bersabee napan simrec iti ari
iti siled: ket ti ari isut' lacay unay idin;
ket ni Abisag a Sunamita aganannonğ idi
iti ari.
16 Ket ni Bersabee nagrucob, ket nagrucbab iti ari. Ket ti ari kinunana, Ania
ti cayatmo?
17 Ket isu kinunana kencuana, Apoc,
sica insapatam gapu ken Jehova a Diosmo
iti adipenmo, *a kinunam*, Pudno unay a
ni Salomon nğa anacmo agarinto iti calpasac, ket isu agtugawto iti tronoc.
18 ket ita, adtoy, ni Adonias agari;
ket sica, O ari nğa apoc, isut' dica naammoan:
19 ket isu namatay cadagiti baca ken
cadagiti pinalucmeg ken carnero iti nawadwad, ket inawisna amin dagiti anac ti

ari, ken ni Abiatar a sacerdote, ken ni Joab a capitan ti buyot; ñgem ni Salomon ñga adipenmo dina inawis.

20 Ket sica, O ari ñga apoc, dagiti mata ti amin ñga Israel sikikitada kenca, tapno ibagam cadacuada no siasino ti agtugawto iti trono ti ari ñga apoc iti calpasanna.

21 No saan mapasamacto, no ti ari ñga apoc makiturogton cadagiti ammana, a siac ken ni anacco a Salomon maibilañg-camto a macasagibat.

22 Ket, adtoy, iti bayat ñga agsasao pay laeñg iti ari, ni Natan a mammadto simrec.

23 Ket imbagada iti ari, a kinuna, Adtoy, ni Natan a mammadto. Ket idi nacastrec iti saño ti ari incul-obna met laeñg iti saño ti ari ti rupana iti daga.

24 Ket ni Natan kinunana, O ari ñga apoc, kinunam aya, Ni Adonias agarinto iti calpasac, ket isu agtugawto iti tronoc?

25 Ta isu simmalog ita ñga aldaw, ket namatay cadagiti baca ken dagiti pinaluc-meg ken carnero iti nawadwad, ket inawis-na amin dagiti anac ti ari, ken dagiti capitan ti buyot, ken ni Abiatar a sacer-dote; ket, adtoy, isuda mañgmañgan ken agiinumda iti sañgona, ket cunada, Agbiag coma *a manayon* ni ari Adonias.

26 Ñgem siac, siac ñga adipenmo, ken ni Sadoc a sacerdote, ken ni Banaias ñga anac ni Joiada, ken ni Salomon ñga adipenmo, dinacam inawis.

27 Daytoy a banag naaramid aya gapu iti ari ñga apoc, ket dica impakita cadagiti adipenmo no siasino ti agtugaw iti trono ti ari ñga apoc iti calpasanna?

28 Idi casta ni ari David simmuñgbat ket kinunana: Ayabam caniac ni Bersabee. Ket isu simrec iti saño ti ari, ket nagtac-der iti saño ti ari.

29 Ket ti ari nagsapata, ket kinunana, Cas sibibiag ni Jehova, isu a nanubbot ti cararuac iti amin a pacarigatan,

30 pudno unay a cas insapatac kenca gapu ken Jehova a Dios ti Israel, a kinu-nac, Ni Salomon ñga anacmo agarinto a di bumuroñg iti calpasac, ket isu agtugaw-to iti tronoc iti saadco; pudno unay a castat' aramidecto itoy ñga aldaw.

31 Idi casta ni Bersabee incul-obna ti rupana iti daga, ket nagrucbab iti ari, ket kinunana, Agbiag coma ni ari David ñga apoc iti agnanayon.

32 Ket ni ari David kinunana, Ayaban-yo caniac ni Sadoc a sacerdote, ken ni Natan a mammadto, ken ni Banaias ñga anac ni Joiada. Ket isuda simrecda iti saño ti ari.

33 Ket ti ari kinunana cadacuada: Ala-enyo cadacayo dagiti adipen ti apoyo, ket pasacayenyo ni Salomon ñga anacco iti mulo a bucudco, ket isut' isalogyo sadi Gijon:

34 ket isut' pulotán coma sadiay ni Sadoc a sacerdote ken ni Natan a mam-madto ñga agari iti Israel; ket pagunienyo ti tañgguyob, ket cunayo, Agbiag coma *a manayon* ni ari Salomon.

35 Sacayto sumañg-at iti udina, ket umayto ket agtugawto iti tronoc; ket agarinto iti saadco; ta isut' dinutocco a paluño iti Israel ken iti Juda.

36 Ket ni Banaias ñga anac ni Joiada simmuñgbat iti ari, ket kinunana, Sapay coma: ni Jehova a Dios ti ari ñga apoc, cunaenna coma ti casta *met*.

37 No casano ti caadda idi ni Jehova iti ari ñga apoc, casta met coma caaddana ken Salomon, ket aramidenna coma ti tronona a dacdackel ñgem iti trono ti apoc ñga ari David.

38 Iti casta ni Sadoc a sacerdote, ken ni Natan a mammadto, ken ni Banaias ñga anac ni Joiada, ken dagiti Cereteos ken dagiti Feleteos, simmalogda, ket pinasacay-da ni Salomon iti mulo ni ari David, ket isut' impanda sadi Gijon.

39 Ket ni Sadoc a sacerdote nañgala iti sañgasara a lana iti Tabernaculo, ket pinulotanna ni Salomon. Ket isuda pina-gunida ti tañgguyob; ket amin dagiti tattao kinunada, Agbiag coma *a manayon* ni ari Salomon.

40 Ket amin dagiti tattao simmañg-atda iti udina, ket dagiti tattao nagpagunida cadagiti flauta, ken nagragragsacda iti dackel a ragsac, iti casta a naburac ti daga iti unida.

41 Ket ni Adonias ken amin dagiti naawis ñga adda kencuana isut' nañgñgeg-da idi a lepleppasda a nañgan. Ket idi nañgñgeg ni Joab ti aweñg ti tañgguyob, kinunana: ¿Aniat' gapuna ñga adda daytoy ñga aweñg ti ciudad ñga agari-wawa?

42 Iti bayat ñga agsasao pay laeñg, ad-toy, ni Jonatan ñga anac ni Abiatar a sacerdote dimteñg: ket ni Adonias kinu-

nana, Sumrecca; ta lalakica a matalec,
ket mañgyegca cadagiti naimbag a dam-
damag.
43 Ket ni Jonatan simmuñgbat ket
kinunana ken Adonias, Pudno unay a ni
ari David ñga apotayo pinagarina ni
Salomon:
44 ket imbaon ti ari a caduana ni Sadoc
a sacerdote, ken ni Natan a mammadto,
ken ni Banaias ñga anac ni Joiada, ken
dagiti Cereteos ken dagiti Feleteos; ket
isut' pinasacayda iti mulo ti ari;
45 ket ni Sadoc a sacerdote ken ni
Natan a mammadto isut' pinulotanda
idiay Gijon ñga ari; ket manipud sadiay
simmañg-atda a siraragsac, iti casta a ti
ciudad nagcallañgugan. Daytoy ti aweñg
a nañgñgegyo.
46 Ket ni Salomon met agtugtugaw iti
trono ti pagarian.
47 Ket maysa pay dagiti adipen ti ari
immayda tapno bendicionanda ni ari Da-
vid ñga apotayo, a kinunada, Ti Diosmo
aramidenna coma ti nagan ni Salomon a
naimimbag ñgem iti naganmo, ken arami-
denna coma ti tronona a dacdackel ñgem
iti tronom: ket ti ari nagrucob iti pagid-
daan.
48 Ket castoy met ti kinuna ti ari,
Madaydayaw coma ni Jehova a Dios ti
Israel, isu a nañgted ti maysa ñga agtugaw
iti tronoc ita ñga aldaw, ñga isut' makita
dagiti matac met laeñg.

49 Ket amin dagiti inawis ni Adonias
nagkigtotda, ket timmacderda, ket napan
ti tuñggal lalaki iti dalanna.
50 Ket ni Adonias nagbuteñg gapu ken
Salomon; ket timmacder, ket napan, ket
kimpet cadagiti sara ti altar.
51 Ket naibaga ken Salomon, a nacuna,
Adtoy, ni Adonias sibubuteñg ken ari
Salomon; ta adtoy, isu kimpet cadagiti
sara ti altar, a cunana, Isapata coma
caniac ni ari Salomon ñga umuna a
dinanto papatayen ti adipenna iti cam-
pilan.
52 Ket ni Salomon kinunana, No isu
agparañgto a matalec a lalaki, awan mat-
nagto a maysa a boocna iti daga; ñgem
no masaracan ti kinadakes kencuana,
matayto.
53 Iti casta nagbaon ni ari Salomon,
ket isut' inyulogda manipud iti altar.
Ket isu napan ket nagrucbab ken ari Salo-
mon; ket ni Salomon kinunana kencuana,
Inca iti balaymo.

Ti panañgcumit ni David ken ni Salomon.
Ipapatáy ni David. Ni Adonias ca-
yatna ñga asawaen ni Abisag, ñgem
papatayen ni Salomon, casta met
ñga iccatenna ni Abiatar iti
saadna ket papapatayna
ni Joab. Pannacapa-
tay ni Semei.

2 Ita dagiti aldaw ni David immasideg-
dan iti ipapatáyna; ket incumitna
ken Salomon ñga anacna, a kinunana,
2 Siac magmagnaacon iti dalan ti isu-
amin a dagá: bumilegca ñgarud, ket
aglalakica;
3 ket aluadam ti incumit ni Jehova a
Diosmo, a magnaca cadagiti dalanna, a
salimetmetam dagiti lintegna *ken* dagiti
bilinna, ken dagiti ipaalagadna, ken dagiti
pammanecnecna, a mayannurot iti adda a
naisurat iti linteg ni Moises, tapno rumañg-
ayca iti amin ñga aramidem, ken uray
sadino a taliawem;
4 tapno ni Jehova pasiñgkedanna coma
ti saona a sinaona a maipañggep caniac, a
kinunana, No dagiti annacmo aluadanda
ti dalanda, a magnada iti sañgoc iti kina-
pudno a buyogen ti amin a pusoda ken
buyogen ti amin a cararuada, dicanto agcu-
rañg (kinunana) iti maysa a lalaki iti trono
ti Israel.
5 Maysa pay sica ammom met ti inara-
mid caniac ni Joab ñga anac ni Sarvia, ti
inaramidna met laeñg cadagiti dua a capi-
tan dagiti buybuyot ti Israel, ni Abner
ñga anac ni Ner, ken ni Amasa ñga anac
ni Jeter, isuda a pinatayna, ket nañgibuyat
ti dara ti pannakigubat iti bayat ti kinatal-
na, ket nañgicabil ti dara ti pannakigubat
iti barikes ñga adda idi cadagiti lomona,
ken cadagiti zapatos ñga adda idi cadagiti
sacana.
6 Aramidem ñgarud ti mayannurot iti
kinasiribmo, ket dica ipalubos a ti uban-
an ñga olona bumaba iti Tanem a sitatalna.
7 Ñgem ipakitam ti caasi cadagiti annac
ni Berzellai a Galaadita, ket maysada coma
cadagiti mañgan iti lamesaanmo; ta iti
castoy immasidegda caniac idi itartarayac
ni Absalom a cabsatmo.
8 Ket, adtoy, adda kenca ni Semei ñga
anac ni Gera a Benjamita, a taga Bejurim,
isu a nañgilunod caniac iti nacaro a pana-
ñgilunod idi aldaw a napanac sadi Maha-
naim; ñgem isu simmalog a simmabet ca-
niac idiay Jordan, ket sinapataac kencuana
gapu ken Jehova, a kinunac, Saanca ñga
icabilto a matay iti campilam.

9 Ita nupay casta isut' dica ibilanḡ nḡa awanan baddut, ta lalakica a masirib; ket ammomto ti rebbenḡmo nḡa aramiden kencuana, ket pagbabaemto nḡarud ti ubanan nḡa olona iti tanem a sidadara.

10 Ket ni David nakiturog cadagiti ammana, ket naitabon iti ciudad ni David.
11 Ket dagiti aldaw a panagari ni David iti Israel uppat a puloda a tawen idi: idiay Hebron nagari iti pito a tawen, ket idiay Jerusalem nagari iti tallo pulo ket tallo a tawen.
12 Ket ni Salomon nagtugaw iti trono ni David nḡa amana; ket ti pagarianna napasinḡkedan unay.

13 Idin ni Adonias nḡa anac ni Hagit napan ken Bersabee nḡa ina ni Salomon: ket *ni Bersabee* kinunana kencuana, ¿ Immayca a sicacappia? Ket isu kinunana, Sicacappia.
14 Isu kinunana pay, Adda maysa a banag nḡa ibagac kenca: ket *ni Bersabee* kinunana, Ibagam.
15 Ket isu kinunana: Sica ammom a ti pagarian cucuac idi, ket ti amin nḡa Israel intaliawda ti rupada caniac, tapno agariac coma: nupay casta ti pagarian naibalic, ket nagbalin a cucua ni cabsatco; ta isut' cucuana idi gapu ken Jehova.
16 Ket ita kiddawec kenca ti maysa a dawat; dinac paiden. Ket isu kinunana kencuana, Ibagam.
17 Ket isu kinunana, Agsaoca, dawatec kenca, ken Salomon nḡa ari (ta isu dinacanto paiden), nḡa itedna caniac ni Abisag a Sunamita nḡa asawaec.
18 Ket ni Bersabee kinunana, Naimbag; isaocanto iti ari.

19 Ni Bersabee nḡarud napan ken ari Salomon, a makisao kencuana a maipanḡgep ken Adonias. Ket ti ari timmacder a simmabet kencuana, ket nagrucob kencuana, ken nagtugaw iti tronona, ket nagpaicabil iti maysa a trono a pagtugawan ti ina ti ari; ket *ni Bersabee* nagtugaw iti macanawan nḡa imana.
20 Idi casta isu kinunana, Siac kiddawec kenca ti maysa a bassit a dawat; dinac paiden. Ket ti ari kinunana kencuana, Agdawatca, inac; ta dicanto paiden.
21 Ket isu kinunana, Itedmo coma ni Abisag a Sunamita ket Adonias a cabsatmo nḡa asawaenna.
22 Ket ni ari Salomon simmunḡbat ket kinunana ken inana, ¿ Ket ania a panḡgep ti panḡkiddawam ken Abisag a Sunamita a maipaay ken Adonias? Kiddawem a maipaay kencuana ti pagarian met; ta isut' inauna a cabsatco; wen, maipaay kencuana, ken maipaay ken Abiatar a sacerdote, ken maipaay ken Joab nḡa anac ni Sarvia.
23 Idi casta ni ari Salomon sinapataanna gapu ken Jehova, a cunana, Castoy coma ti aramiden caniac ti Dios, ken adadda pay, no ni Adonias dina kinuna daytoy a sao a maibusor iti biagna met laenḡ.
24 Ita nḡarud cas sibibiag ni Jehova, isu a nanḡisaad caniac ken nanḡipatugaw iti trono ni David nḡa amac, ken isu a namagbalin caniac a maysa a balay, a cas incarina, di bumuronḡ a ni Adonias mapapatayto ita nḡa aldaw.
25 Ket ni ari Salomon nagbaon iti pannacaaramat ni Banaias nḡa anac ni Joiada; ket isu dinuclosna *ni Adonias*, iti casta a natay.

26 Ket ken Abiatar a sacerdote kinuna ti ari: Inca sadi Anatot, cadagiti bucudmo a talon; ta maicarica a matay: nḡem iti daytoy a tiempo dicanto papatayen, ta inawitmo ti lacasa ni Apo Jehova iti sanḡo ni David nḡa amac, ken agsipud ta naparigatca iti amin a nacarigatan ni amac.
27 Iti casta ni Salomon iniccatna ni Abiatar iti kinasacerdote ken Jehova, tapno isu matunḡpalna ti sao ni Jehova nḡa isu insaona a maipanḡgep iti balay ni Eli sadi Silo.

28 Ket ti damag dimtenḡ ken Joab; ta ni Joab simmurot idi ken Adonias, nupay saan a simmurot idi ken Absalom. Ket ni Joab nagtaray a napan iti Tabernaculo ni Jehova, ket kimpet cadagiti sara ti altar.
29 Ket naibaga ken ari Salomon: Ni Joab nagtaray a napan iti Tabernaculo ni Jehova, ket, adtoy, adda iti abay ti altar. Idi casta ni Salomon imbaonna ni Banaias nḡa anac ni Joiada, a cunana, Inca, dumuclosca kencuana.
30 Ket ni Banaias napan iti Tabernaculo ni Jehova, ket kinunana kencuana, Castoy ti cuna ti ari: Rumuarca ditoy. Ket isu simmunḡbat, Saan; nḡem matayacto ditoy. Ket ni Banaias impanna pay iti ari ti sunḡbat, a cunana, Castoy ti

kinuna ni Joab, ket castoy ti insungbatna
caniac.
31 Ket ti ari kinunana kencuana, Ara-
midem ti cas kinunana, ket dumuclosca
kencuana, ket isut' itabonmo; tapno mai-
ruarmo ti dara, isu a ni Joab imbuyatna
nga awan gapuna, caniac ken iti balay ni
amac.
32 Ket ni Jehova pasubliennanto ti
darana iti olona met laeng, ta dinuclosna
ti dua a lallaki a nasingsingpet ken na-
imimbag ngem isu, ket pinatayna ida iti
campilan, ket ni amac a David isut' dina
naammoan, *nga ammoen,* ni Abner nga
anac ni Ner, a capitan ti buyot ti Israel,
ken ni Amasa nga anac ni Jeter, a capitan
ti buyot ti Juda.
33 Iti casta agsublinto coma ti darada
iti olo ni Joab, ken iti olo ti caputotanna
iti agnanayon: ngem ken David, ken iti
caputotanna, ken iti balayna, ken iti trono-
na, addanto coma talna nga agnanayon
nga aggapu ken Jehova.
34 Idi casta ni Banaias nga anac ni
Joiada simmang-at, ket isut' dinuclosna,
ket isut' pinatayna; ket isut' naitabon iti
balayna met laeng iti let-ang.
35 Ket ti ari incabilna ni Banaias nga
anac ni Joiada a casunona iti buyot; ket
ni Sadoc a sacerdote incabil ti ari a casuno
ni Abiatar.

36 Ket ti ari nagbaon ket pinaayabanna
ni Semei, ket kinunana kencuana, Mamu-
tarca iti maipaay kenca ti maysa a balay
ditoy Jerusalem, ket agnaedca sadiay,
ket dica rumuar sadiay a mapan iti uray
sadino a disso.
37 Ta iti aldaw nga iruruarmo, ket
ballasiwem ti waig a Cedron, ammoem a
pudno a sica mataycanto a di bumurong:
ti daram addanto ita olom met laeng.
38 Ket ni Semei kinunana iti ari, Ti
sao naimbag: ti cas kinuna ti ari nga apoc,
castanto ti aramiden ti adipenmo. Ket
nagnaed ni Semei sadi Jerusalem iti adu
nga aldaw.

39 Ket naaramid iti calpasan ti tallo a
tawen, a dua nga adipen ni Semei nag-
talawda a napan ken Aquis nga anac ni
Maaca, nga ari ti Get. Ket imbagada ken
Semei, a kinuna, Adtoy, dagiti adipenmo
addada sadi Get.
40 Ket ni Semei timmacder ket sinil-
laanna ti asnona, ket napan sadi Get ken
Aquis, nga agsapul cadagiti adipenna; ket
nagawid ni Semei, ket incuyogna dagiti
adipenna manipud Get.
41 Ket naibaga ken Salomon a ni Semei
napan sadi Get manipud Jerusalem, ket
sa nagsubli.
42 Ket ti ari nagbaon ket pinaayabanna
ni Semei, ket kinunana kencuana, Diac
aya sinapataan kenca gapu ken Jehova,
ken impaduyacyac kenca, a cunac, Am-
moem a pudno nga iti aldaw nga iru-
ruarmo, ket magnaca iti ruar iti uray
sadino, sica di bumurong a mataycanto?
Ket sica kinunam caniac, Ti sao a nang-
ngegco naimbag.
43 Apayapay ngarud a dica tinungpal
ti sapata ken Jehova, ken ti bilin nga
incumitco kenca?
44 Ti ari kinunana pay ken Semei,
Sica ammom amin a kinadakes isu nga
ammo a naimbag ta pusom, isu nga inara-
midmo ken David nga amac: ni Jehova
ngarud pagsublienna coma ti kinadakesmo
ita olom met laeng.
45 Ngem ni ari Salomon nagasatto, ket
ti trono ni David mapasingkedanto iti
sango ni Jehova iti agnanayon.
46 Iti casta ti ari binilinna ni Banaias
nga anac ni Joiada; ket isu rimmuar,
ket isut' dinuclosna, ket iti casta natay.
Ket ti pagarian napasingkedan iti ima ni
Salomon.

*Ti panagcasar ni Salomon. Ti cararag-
na idiay Gabaa ken ti sungbat ti
Dios. Ti nainsiriban a pana-
ngocom ni Salomon.*

3 Ket ni Salomon nakicabagian ken
Faraon nga ari ti Egipto; ket innala-
na nga asawa ti anac ni Faraon, ket isut'
incuyogna iti ciudad ni David idinto a
nalpasnan a pinutar ti bucodna a balay,
ken ti balay ni Jehova, ken ti bacud ti
Jerusalem iti agliclicmut.
2 Isuna laeng a dagiti tattao nagidaton-
da cadagiti nangato a disso, ta awan ti
balay a naputar iti nagan ni Jehova
agingga cadagitoy nga aldaw.
3 Ket ni Salomon inayatna ni Jehova,
a nagnagna cadagiti linlinteg ni David
nga amana: isuna laeng nga isu nagidaton
ken nagpuur ti incienso cadagiti nangato
a disso.

4 Ket ti ari napan sadi Gabaa a mangi-
daton sadiay; ta daydiay isut' cangronaan
a nangato a disso: sangaribu a daton a

napuuran ti indatág ni Salomon iti rabaw
daydiay nğa altar.
5 Idiay Gabaa ni Jehova nagparanğ
ken Salomon iti maysa a tagtagainep iti
rabii; ket ti Dios kinunana, Kiddawem
ti itedconto kenca.
6 Ket ni Salomon kinunana, Sica impa-
kitam ken adipenmo a David nğa amac
ti dackel a kinaimbag a naayat, a maya-
lubog iti pannagnana iti sanğom iti kina-
pudno, ken iti kinasinğpet, ken iti kina-
linteg ti puso a kimmuyog kenca; ket
inicutam a maipaay kencuana daytoy
dackel a kinaimbag a naayat, ta isut'
iniccam iti maysa nğa anac nğa agtugaw
iti tronona, a cas ita nğa aldaw.
7 Ket ita, O Jehova a Diosco, sica
inaramidmo ti adipenmo iti saad ni David
nğa amac; ket maysaac nğa ubinğ laenğ;
diac ammo ti rumuar ken sumrec.
8 Ket ti adipenmo adda iti tenğnğa ti
ilim a pinilim, a maysa nğa ili a dackel,
nğa isut' saan a mabilanğen ken mapocpoc
agsipud iti kinaruay.
9 Iccam ti adipenmo nğarud iti maysa
a mannacaawat a puso nğa agocom iti
ilim, tapno mabalinco nğa ilasin ti naim-
bag ken ti dakes; ta siasino ti macabalin
ita nğa aldaw nğa agocom iti daytoy
dackel nğa ilim?

10 Ket ti bitla inayat ti Apo, ta ni
Salomon kiniddawna daytoy a banag.
11 Ket ti Dios kinunana kencuana,
Agsipud ta kiniddawmo daytoy a banag, ket
dica dinawat a maipaay kenca met laenğ
ti atiddug a biag, ken dica dinawat a
maipaay kenca met laenğ dagiti sanicua,
ken dica dinawat ti biag dagiti cabusormo,
no di ket dinawatmo a maipaay kenca met
laenğ ti pannacaawat tapno mailasinmo ti
kinalinteg;
12 adtoy, siac inaramidco ti cas ti
saom: adtoy, iniccanca iti maysa a masirib
ken mannacaawat a puso; iti casta nğa
awan pay ti cas kenca nğa immuna nğem
sica, uray iti calpasam awan tumacderto a
capadam.
13 Ken siac iniccanca met ti dica kinid-
daw, ti sanicua ken dayaw nğa agpad-
pada, iti casta nğa awanto cadagiti ari ti
cas kenca, cadagiti amin nğa aldawmo.
14 Ket no magnacanto cadagiti dalanco,
a salimetmetam dagiti lintegco ken dagiti
bilinco, a cas pannagna idi ni David nğa
amam, iti casta paatiddugecto dagiti
aldawmo.
15 Ket ni Salomon nagriinğ; ket adtoy,
isut' maysa a tagtagainep: ket isu nagsu-
bli sadi Jerusalem, ket nagtacder iti sanğo
ti lacasa ti tulag ni Jehova, ket nanğidatág
cadagiti daton a mapuuran, ken nanği-
rucbab cadagiti daton iti cappia, ket
nanğaramid ti fiesta cadagiti amin nğa
adipenna.

16 Idi casta napan ti dua a babai a
balanğcantis iti ari, ket nagtacderda iti
sanğona.
17 Ket ti maysa a babai kinunana, O,
apoc, siac ken daytoy a babai agnaedcam
iti maysa a balay; ket nanğipasnğayac iti
maysa nğa anac *nğa isut'* caduac iti balay.
18 Ket napasamac iti maicatlo nğa al-
daw iti calpasan ti panagpasnğayco, a day-
toy a babai nagpasnğay met; ket dacami
agcaduacami; awan ti sabali iti balay,
malacsid cadacam a dua iti balay.
19 Ket ti anac daytoy a babai natay iti
rabii, ta isut' naaddaganna.
20 Ket isu bimmanğon iti tenğnğa ti
rabii, ket innalana ti anacco a lalaki iti
dennac, iti bayat a matmaturog ti adi-
penmo, ket isut' impaiddana iti saclotna
ket impaiddana ti anacna a natay iti
saclotco.
21 Ket idi bimmanğonac iti agsapa tap-
no pasusoec ti anacco, adtoy, natayen;
nğem idi naminğminğac iti bigat, adtoy,
saan nğa isu idi ti anacco nğa impasnğayco.
22 Ket ti maysa a babai kinunana,
Saan; no di ti anacco ti nabiag, ket ti
natay isu ti anacmo. Ket daytoy kinu-
nana, Saan; no di ti natay isu ti anacmo,
ket ti nabiag isu ti anacco, castoyda nğa
agsasao iti sanğo ti ari.

23 Idi casta kinuna ti ari, Ti maysa
cunana, Daytoy nabiag isu ti anacco,
ket ti anacmo isu ti natay: ket ti maysa
cunana, Saan; no di ti anacmo isu ti
natay, ket ti anacco isu ti nabiag.
24 Ket kinuna ti ari, Yalaandac iti
maysa a campilan: ket nanğipanda iti
maysa a campilan iti sanğo ti ari.
25 Sa kinuna ti ari, Gudduaem ti
ubinğ a nabiag, ket itedmo ti gudua iti
maysa, ket ti gudua iti sabali.
26 Idi casta nagsao ti babai nğa akin-
anac idi ubinğ a nabiag iti ari, ta ti
pusona simged a maipanğgep iti anacna,
ket isu kinunana, O apoc, itedmo ken-
cuana ti nabiag nğa ubinğ, iti uray cas-
casano dica patayen. Nğem ti sabali ki-
nunana, Isut' diacto cucua ken cucuam;
isut' gudduaem.

27 Idi casta ti ari simmunĝbat ket kinunana, Itedyo kencuana ti nabiag nĝa ubinĝ, ket uray cascasano dica papatayen: isu ti inana.
28 Ket ti amin nĝa Israel nanĝnĝegna ti maipapan iti panangocom isu nĝa inkeddenĝ ti ari; ket isuda nagbutnĝanda ti ari: ta isuda nakitada ti sirib ti Dios nĝa adda kencuana, nĝa agaramid iti kinajusticia.

Dagiti panĝuloen ni Salomon. Ti pannacabalinna, kinabacnanĝna, ken kinasiribna.

4 Ket ni ari Salomon isut' ari ti amin nĝa Israel.
2 Ket dagitoy isuda dagiti panĝuloen nĝa adda kencuana idi: ni Azarias nĝa anac ni Sadoc a sacerdote;
3 ni Elioref ken ni Ahias nĝa annac ni Sisa nĝa escriba; ni Josafat nĝa anac ni Ahilud a registrador;
4 ken ni Banaias nĝa anac ni Joiada nĝa agpalunĝo idi ti buyot; ken ni Sadoc ken ni Abiatar isudat' sacerdote;
5 ken ni Azarias nĝa anac ni Natan nĝa agpalunĝo cadagiti pagturayen; ken ni Zabud nĝa anac ni Natan isut' canĝronaan a ministro, *ken* pagayam ti ari;
6 ken ni Ahisar isu idi ti mayordomo; ken ni Adoniram nĝa anac ni Abda isu idi ti palunĝo dagiti tao nĝa agtrabajo iti nadagsen.

7 Ket ni Salomon adda sanĝapulo ket dua a pagturayenna iti amin nĝa Israel, nĝa isuda ti manĝtaraon iti ari ken iti sanĝacabbalayanna: ti tunĝgal lalaki rebbenĝna ti manĝtaraon a macabulan iti macatawen.
8 Ket dagitoy isu ti naganda: Ni Ben-jur, iti caturodan ti Efraim;
9 ni Ben-decar, idiay Macces, ken idiay Salebim, ken idiay Betsemes, ken idiay Elon-bet-hanán;
10 ni Ben-hesed, idiay Arubot; (kencuana *maibianĝ* ti Soco, ken amin a dagá ti Efer);
11 ni Ben-abinadab, iti amin a tapaw ti Dor (adda kencuana ni Tafat nĝa anac a babai ni Salomon nĝa asawana);
12 ni Bana nĝa anac ni Ahilud, idiay Tanac ken Mageddo, ken iti amin a Bet-san isu nĝa adda iti denna ti Zartan, iti babá ti Jezrael, manipud Bet-san aginĝgat' Abel-mejula, aginĝga iti labes ti Jecmaen;
13 ni Ben-gaber, idiay Ramot-galaad (kencuana *maibianĝ* dagiti ili ni Jair nĝa anac a lalaki ni Manases, isu nĝa addada sadi Galaad; kencuana *met maibianĝ* ti sácup ti Argob, isu nĝa adda idiay Basan, innem a pulo a dadackel a ciudad nĝa adda bacudda ken balunetda a gambanĝ);
14 ni Abinadab nĝa anac ni Addo, idiay Mahanaim;
15 ni Aquimaas iti Neftali (isu innalana met ni Basemat nĝa anac a babai ni Salomon nĝa asawana);
16 ni Baana nĝa anac ni Husi iti Aser ken idiay Balot;
17 ni Josafat nĝa anac ni Paruc iti Isacar;
18 ni Semei nĝa anac ni Ela, iti Benjamin;
19 ni Gaber nĝa anac ni Urí iti dagá ti Galaad, a daga da Sejon nĝa ari dagiti Amorreo ken Og nĝa ari ti Basan; ken *isu idi* ti maymaysa a pagturayen nĝa adda idiay a daga.

20 Ket ti Juda ken ti Israel isudat' adu a cas iti darat nĝa adda iti igid ti baybay iti kinaruay, a manĝmanĝanda, ken aginumda ken agragragsacda.
21 Ket ni Salomon nagturayanna amin dagiti pagarian manipud iti carayan aginggat' dagá dagiti Filisteos, ken aginggat' beddenĝ ti Egipto: isuda agipanda ti buis, ken nagservida ken Salomon cadagiti amin nĝa aldaw ti panagbiagda.
22 Ket ti taraon ni Salomon iti maysa nĝa aldaw isut' tallopulo a casucat a namayecmec nĝa harina, ken innem a pulo a casucat a bellaay,
23 sanĝapulo a nalucmeg a baca, ken duapulo a baca, nĝa aggapu iti pagaraban, ken sanĝagasut a carnero, sabali laenĝ dagiti ugsa, ken gacela, ken corzo, ken dagiti pinalucmeg a tumatayab.
24 Ta isu adda turayna iti amin a *sácup* iti daytoy a banĝir ti carayan, manipud Tafsa aginĝgat' Gaza met laenĝ, cadagiti amin nĝa ari iti daytoy a banĝir ti carayan: ket isu adda idi talnana iti amin a sikigan nĝa agliclicmut kencuana.
25 Ket ti Juda ken ti Israel agnaedda a sitatalged, ti tunĝgal maysa iti siroc ti uvasna ken iti siroc ti higosna, manipud Dan aginĝgat' Beer-seba, cadagiti amin nĝa aldaw ni Salomon.
26 Ket ni Salomon adda uppat a pulo a ribu a cabayona cadagiti caballeriza a maipaay cadagiti luganna, ken sanĝapulo ket dua a ribu a lallaki nĝa agcabayo.
27 Ket dagidiay nĝa agturay a manĝ-

taraon ken ari Salomon, ken cadagiti amin
a mapan iti lamesaan ni ari Salomon,
tunĝgal lalaki iti bulanna; saanda a bay-
bay-an idi nĝa agcurang ti aniaman.
28 Cebada met ken garami a maipaay
cadagiti cabayo ken cadagiti cabayo a
nasiglat ipanda iti disso a yan dagiti
agturay tunĝgal lalaki a mayannurot iti
pannacacumitna.

29 Ket ti Dios iniccanna ni Salomon iti
kinasirib ken pannacaawat a casta unay,
ken kinawayway ti puso, a cas iti darat
met laenĝ nĝa adda iti igid ti baybay.
30 Ket ti kinasirib ni Salomon gunda-
wayanna ti kinasirib ti amin nĝa anac a
taga daya, ken ti amin a kinasirib ti Egip-
to.
31 Ta isut' nasirsirib nĝem dagiti amin
a tao: *a nanĝnanĝrona* nĝem ni Etan nĝa
Ezrahita, ken ni Heman, ken ni Calcol,
ken ni Dardo, nĝa annac ni Mahol: ket ti
dayawna adda a naisacnap cadagiti amin a
nacion nĝa agliclicmut.
32 Ket isu nanĝisao iti tallo ribu a
proverbio, ket dagiti cancionna isudat'
sanĝaribu ket lima.
33 Nagsao met ti maipanĝgep cadagiti
cayo, manipud iti cantinĝen nĝa adda iti
Libano aginĝgat' hisopo nĝa agtubtubo iti
bacud: nagsao met ti maipanĝgep cadagiti
animal ken cadagiti tumatayab, ken cada-
giti agay-ayam, ken cadagiti ican.
34 Ket sadiay napanda a naggapu cada-
giti amin nĝa ili nĝa agdenĝnĝeg ti kinasi-
rib ni Salomon, nanipud cadagiti amin nĝa
ari iti daga, isuda a nacanĝnĝeg ti maipa-
pan iti kinasiribna.

*Ti panagnomo da Salomon ken ari Hi-
ram maipapan iti pannacabanĝon ti
templo. Dagiti agtrabajo.*

5 Ket ni Hiram nĝa ari ti Tiro imbaon-
na dagiti adipenna ken Salomon; ta
isu nanĝnĝeganna nĝa isut' pinulotanda
nĝa ari iti saad ni amana: ta ni Hiram
cascasdi a maysa a managayat ken David.
2 Ket ni Salomon nagbaon ken Hiram,
a kinunana,
3 Sica ammom no casano a ni David nĝa
amac saanna a nabalin a binanĝon ti may-
sa a balay a maipaay iti nagan ni Jehova
a Diosna gapu cadagiti gubat nĝa adda
kencuana iti amin a sikigan, aginĝganat'
pananĝicabil ni Jehova cadacuada iti baba
dagiti dapan dagiti sacana.
4 Nĝem ita ni Jehova a Diosco iniccan-
nac iti talna iti amin a sikigan; awan
cabusor, ken dakes a mapasamac.
5 Ket, adtoy, siac panĝgepec ti manĝ-
banĝon iti maysa a balay a maipaay iti
nagan ni Jehova a Diosco, a cas insao ni
Jehova ken David nĝa amac, a kinunana,
Ti anacmo, isu a patugawecto iti tronom
iti saadmo, isu banĝonennanto ti balay
a maipaay iti naganco.
6 Ita nĝarud ibilimno nĝa ipucanandac
cadagiti cantinĝen ti Libano; ket dagiti
adipenco caduadanto dagiti adipenmo;
ket itedconto kenca ti tanĝdan dagiti
adipenmo a cas iti amin nĝa ibagamto: ta
sica ammom nĝa awan cadacami ti maca-
ammo nĝa agpucan cadagiti cayo a cas
cadagiti Sidonio.

7 Ket naaramid, idi a nanĝnĝeg ni Hi-
ram dagiti sao ni Salomon, nĝa isu nagrag-
sac iti casta unay, ket kinunana, Bendito
coma ni Jehova iti daytoy nĝa aldaw, isu
a nanĝted ken David iti maysa a masirib
nĝa anac iti daytoy nagdackelan nĝa ili.
8 Ket ni Hiram nagbaon ken Salomon,
a kinunana, Siac nanĝnĝegco ti *imbaonmo*
caniac: siac aramidecto amin a pagayatam
a maipanĝgep iti cayo a cantinĝen, ken
maipanggep iti cayo a parwa.
9 Dagiti adipenco isalugdanto ida nĝa
igaput' Libano aginĝgat' baybay; ket
papakidconto ida nĝa aglasat iti taaw
aginĝgat' disso a tudinĝamto caniac, ket
paiwaracto ida sadiay; ket sica awa-
temto ida; ket sica aramidemto ti paga-
yatac, iti pananĝtedmo ti taraon a maipaay
iti balayco.
10 Iti casta ni Hiram nagited ken Salo-
mon ti cayo a cantinĝen ken cayo a parwa
a mayannurot iti amin a calicagumna.
11 Ket ni Salomon nanĝted ken Hiram
iti duapulo a ribu a casucat a trigo a
taraon ti balayna, ken duapulo a casucat
ti linaddit a lana. Daytoy inted ni
Salomon ken Hiram iti tinawen.
12 Ket ni Jehova iniccanna ti kinasirib,
a cas incarina kencuana; ket adda idi
cappia cada Hiram ken Salomon; ket
isuda a dua nagnomoda.

13 Ket ni ari Salomon pinolonĝna ti
nagtaud iti amin nĝa Israel; ket dagiti
napolonĝ isudat' tallupolo a ribu a lallaki.
14 Ket isu imbaonna ida sadi Libano, a
sanĝapulo ribu iti binulan nĝa agsusublat;
macabulan nĝa addada sadi Libano, ket
dua bulan iti balay: ket ni Adoniram

isut' idi palunĝo dagiti lallaki nĝa agtra-
bajo iti nadagsen.
15 Ket ni Salomon addaan idi iti pito-
pulo a ribu nĝa agbunag iti awit, ken
walopulo a ribu nĝa agtagtaga idiay ban-
bantay;
16 malacsid dagiti cangronaan a pag-
turayen ni Salomon nĝa addada iti nĝatoen
ti trabajo, adda tallo a ribu ket tallogasut,
nĝa isuda nĝa agturay cadagiti tattao
nĝa agaramid iti trabajo.
17 Ket ti ari imbilinna, ket isuda
nagtagada cadagiti bato a dadackel, batbato
a napateg, tapno maisaad ti puon ti balay
cadagiti batbato a tinagaan.
18 Ket dagiti managputar ni Salomon
ken dagiti managputar ni Hiram ken
dagiti Gibleo isudat' nanĝtaga cadacuada,
ken insaganada ti cayo ken dagiti bato a
pamanĝon ti balay.

Ti pananĝbanĝon ti templo. Ti tulag ni Jehova. Ti oraculo ken dagiti kerubinna. Ti pannacaarcos dagiti didinĝ ken ruruanĝan.

6 Ket naaramid iti uppat a gasut ket
walopulo a tawen iti calpasan ti
ipapanaw dagiti annac ti Israel iti daga
nĝa Egipto, iti maicapat a tawen iti
panagari ni Salomon iti Israel, iti bulan a
Zif, nĝa isut' maicadua a bulan, nĝa isu
inrugina a pinutar ti balay ni Jehova.
2 Ket ti balay, a pinutar ni ari Salomon
a maipaay ken Jehova, ti caatiddogna
innem a pulo a sico, ket ti caacabana dua-
pulo a *sico*, ket ti catayagna tallopulo a
sico.
3 Ket ti palapala iti sanĝo ti templo ti
balay, duapulo a sico ti caatiddogna a cas
iti caacaba ti balay; *ket* sanĝapulo a sico ti
caacabana iti sanĝo ti balay.
4 Ket inyaramidanna ti balay cadagiti
tawa a rinejasan.
5 Ket iti sidiran ti didinĝ ti balay isu
namutar cadagiti inunda a cadsaaran iti
agliclicmut, iti sidiran ti didinĝ ti balay
iti agliclicmut, iti templo ken iti oraculo
nĝa agpadpada; ket isu nagaramid cada-
giti sagumbi nĝa agliclicmut.
6 Ti cadsaaran nĝa akinbaba lima a sico
ti calawa, ket ti nagtenĝnĝa innem a sico
ti calawa, ket ti maicatlo pito a sico ti
calawa; ta iti ruar isu nagaramid cadagiti
tucád *iti didinĝ* ti balay iti agliclicmut,
tapno *dagiti delleg* saanda a maiconĝconĝ
cadagiti didinĝ ti balay.
7 Ket ti balay, idi isut' maputputar,
naputar cadagiti bato a naisaganada
idiay pagalaan; ket awan uray martillo
uray wasay uray ania nĝa aruaten a landoc
a nanĝnĝeg iti balay, iti bayat nĝa isut'
maputputar.
8 Ti ruanĝan a maipaay cadagiti sagumbi
a nagtenĝnĝa adda iti macanawan a sikigan
ti balay: ket isuda umulida idi iti agdan
a nagcusicos aginĝga iti nagtenĝnĝa a
cadsaaran, ket manipud iti nagtenĝnĝa
aginĝga iti maicatlo.
9 Iti casta pinutarna ti balay, ket linep-
pasna; ket inatepanna ti balay cadagiti
bosoran ken tabtabla a cantinĝen.
10 Ket isu namutar cadagiti cadsaaran
a naisidiran iti amin a balay, a tumunĝgal
maysa lima a sico ti catayagna; ket isuda
naicamanĝda iti balay iti pannacaaramat
dagiti bosoran a cantinĝen.

11 Ket ti sao ni Jehova immay ken
Salomon, a kinunana,
12 Maipanĝgep itoy a balay a banĝ-
banĝonem, no magnacanto cadagiti linteg-
co, ket aramidem dagiti ipaalagadco, ket
salimetmetam amin dagiti bilinco a mag-
naca cadacuada; iti casta pasinĝkedacto
ti saoc kenca, isu a sinaoc ken David nĝa
amam.
13 Ket agnaedacto cadagiti annac ti
Israel, ket diac baybay-anto ti ilic nĝa
Israel.

14 Iti casta ni Salomon pinutarna ti
balay, ken isut' lineppasna.
15 Ket isu pinutarna dagiti didinĝ iti
uneg ti balay cadagiti tabla a cantinĝen:
manipud iti cadsaaran ti balay aginĝga
cadagiti didinĝ iti pagatepan, isu inac-
cubanna ida iti banĝirda nĝa akinuneg
iti cayo; ken isu inaccubanna ti cadsaaran
ti balay cadagiti tabla a parwa.
16 Ket isu pinutarna dagiti duapulo a
sico iti akinlicudan a paset ti balay ca-
dagiti tabla a cantinĝen manipud cadsa-
aran aginĝga cadagiti didinĝ *iti pagatepan*:
isu pinutarna *ida* iti banĝirda nĝa akin-
uneg, a maipaay iti maysa nĝa oraculo, a
iti met laenĝ casantoan a disso.
17 Ket ti balay, a cayatna a saoen, ti
templo iti sanĝo *ti oraculo*, addaan idi iti
uppat a pulo a sico ti *caatiddog*.
18 Ket adda cantinĝen iti uneg ti balay,
a nakitikitan cadagiti bocboco ken nagu-
crad a sinan-sabonĝ: amin isut' cantinĝen;
idi awan nakita a bato.
19 Ket isu nanĝisagana iti maysa nĝa

oraculo iti tengnga ti uneg ti balay, tapno
maisaad sadiay ti lacasa ti tulag ni Jehova.
20 Ket iti uneg ti oraculo adda *maysa a*
baet a duapolo a sico ti caatiddogna, ken
duapolo a sico ti calawana, ken duapulo a
sico ti cangatona ; ket isut' kinalupcupan-
na iti pulpulos a balitoc: ken isu inac-
cubanna ti altar iti cantingen.
21 Iti casta ni Salomon kinalupcupanna
ti uneg ti balay iti pulpulos a balitoc:
ken isu imbantengna ti tanicala iti sango
ti oraculo : ken isut' kinalupcupanna met
iti balitoc.
22 Ket ti amin a balay isu kinalup-
cupanna iti balitoc, aginggat' nalpas ti
amin a balay: ti amin nga altar met
a maipaay iti oraculo kinalupcupanna iti
balitoc.

23 Ket iti oraculo isu nangaramid ti
dua a kerubin iti cayo nga olivo, a ti
tumunggal maysa sangapulo a sico ti
catayagna.
24 Ket lima a sico ti maysa a payac ti
kerubin, ket lima a sico ti bangir a payac
ti kerubin: manipud iti akinmurdong a
paset ti maysa a payac agingga iti akin-
murdong a paset ti sabali adda sangapulo
a sico.
25 Ket ti maysa a kerubin isut' sanga-
pulo a sico : isuda a dua a kerubin isudat'
sangsangcasucat ken sangsangcakita.
26 Ti kinatayag ti maysa a kerubin
sangapulo a sico, ket casta met ti sabali a
kerubin.
27 Ket isu incabilna dagiti kerubin iti
uneg ti akinuneg a balay ; ket dagiti payac
dagiti kerubin nacaucradda, iti casta a ti
payac ti maysa dimmecket iti maysa a
diding, ket ti payac ti maysa a kerubin
dimmecket iti sabali a diding ; ket dagiti
payacda nagdecketda iti tengnga ti balay.
28 Ket isu kinalupcupanna dagiti keru-
bin iti balitoc.

29 Ket kinitikitanna dagiti amin a
diding ti balay nga agliclicmut cadagiti
ladawan dagiti kerubin nga inkitikit ken
dagiti palma, ken nagucrad a sabsabong,
iti uneg ken iti ruar.
30 Ket ti cadsaaran ti balay isu kina-
lupcupanna iti balitoc, iti uneg ken iti
ruar.
31 Ket maipaay iti sesercan iti oraculo
isu nangaramid cadagiti rikep iti cayo ti
olivo : ti dapian *ken* dagiti baotec dagiti
ruangan isudat' apagcalima a paset *ti*
diding.
32 Iti casta isu *nangaramid* iti dua a
rikep iti cayo nga olivo ; ket isu inkitikit-
na cadacuada dagiti kitikit a kerubin ken
dagiti palma ken nagucrad a sabsabong,
ket isudat' kinalupcupanna iti balitoc; ket
isu inyucradna ti balitoc cadagiti kerubin,
ken cadagiti palma.
33 Casta met a nangaramid ti maipaay
iti sesercan iti templo cadagiti baotec a
cayo ti olivo, iti apagcapat a paset *ti*
diding,
34 ken dua a ridaw a cayo a parwa:
dagiti dua a bulong ti maysa a rikep
agcupinda idi, ket dagiti dua a bulong ti
sabali a rikep agcupinda idi.
35 Ket nangikitikit *cadacuada* cadagiti
kerubin ken palma ken nagucrad a sabsa-
bong; ket isu kinalupcupanna ida iti
balitoc a naipag-isu cadagiti aramid a
naikitikit.
36 Ket isu pinutarna ti paraangan nga
akinuneg iti tallo cadasig a tinagaan a
bato, ken sangcadasig a bongcalo a canti-
ngen.

37 Iti maicapat a tawen isut' pannacai-
cabil ti puon ti balay ni Jehova, iti bulan
a Zif.
38 Ket iti maicasangapulo ket maysa a
tawen, iti bulan a Bul, nga isu ti maicawalo
a bulan, isut' pannacaleppas ti balay iti
amin a pasetna, ken mayannurot iti amin
a pannacayuritna. Iti casta pito a tawen
ti pannacaputarna.

Ti balay ni Salomon met laeng. Dagiti ara-
mid ni Hiram a taga Tiro iti templo:
dagiti adigi; ti sinocog a baybay;
dagiti batáy a gambang;
dagiti bacca a
gambang.

7 Ket ni Salomon pinutarna ti balayna
met laeng iti sangapulo ket tallo a
tawen, sana nalpas ti amin a balayna.
2 Ta isu pinutarna ti balay a nagtaud
iti bakir ti Libano ; ti caatiddogna sanga-
gasut a sico, ket ti caacabana limapulo a
sico, ket ti catayagna tallopulo a sico, iti
rabaw dagiti uppat a cabatog nga adigi a
cantingen, nga adda bongcalo a cantingen
iti rabaw dagiti adigi.
3 Ket isut' naatepan iti cantingen iti
rabaw dagiti uppat a pulo ket lima a
sagumbi, nga addada iti rabaw dagiti
adigi; sangapulo ket lima iti tumunggal
cabatog.
4 Ket adda baotec iti nagcatlo a cabatog,

ket ti tawa naibatog iti tawa iti nagcatlo a caunda.

5 Ket amin dagiti rikep ken baotec isudat' naaramid a cuadrado cadagiti cayo; ket ti tawa naibatog iti tawa iti nagcatlo a caunda.

6 Ket isu nangaramid iti duag nga adadigi, ti caatiddogna limapulo a sico, ket ti caacabana tallopulo a sico; ken maysa a duag iti sangoda; ken adadigi ken maysa a dapian iti sangoda.

7 Ket isu nangaramid ti duag ti trono nga isut' yanna a mangocom, isu ti duag ti pangocoman: ket isudat' inaccubanna iti cantingen manipud iti cadsaaran agingga' cadsaaran.

8 Ket iti balayna a pagnaedanna, ti sabali a paraangan, iti uneg ti duag, capadana idi iti pannacaaramid. Isu nangaramid met iti maysa a balay a maipaay iti anac ni Faraon, (nga innala ni Salomon nga asawana), a capadpada daytoy a duag.

9 Amin dagitoy binato cadagiti napateg, cadagiti met laeng bato a tinagaan, a mayannurot iti rucod, rinagadi cadagiti ragadi, iti uneg ken iti ruar, ken manipud iti puon aginggga iti toctoc, ken casta iti ruar aginggat' paraangan a dackel.

10 Ket ti puon binato cadagiti napateg, dadackel a bato, bato a sagsangapulo a sico, ken bato a sagwawalo a sico.

11 Ket iti rabaw adda batbato a napateg, bato a tinagaan, a mayannurot iti rucod, ken cayo a cantingen.

12 Ket ti dackel a paraangaan iti agliclicmut adda tallo cadasig a batbato a tinagaan, ken sangcadasig a bongbongcalo a cantingen; a cas iti adda iti paraangan nga akinuneg ti balay ni Jehova, ken ti duag ti balay.

13 Ket ni ari Salomon nagbaon ket pinaalana ni Hiram manipud Tiro.

14 Isut' anac ti maysa a babai a balo iti caputotan ni Neftali, ket ti amana maysa a lalaki a taga Tiro, maysa a mammanday iti gambang; ket isu napno iti kinasirib ken pannacaawat ken kinalaing nga agaramid iti amin nga aramid iti gambang. Ket napan ken ari Salomon, ket inaramidna amin ti aramidna.

15 Ta inaramidna dagiti dua nga adigi a gambang, a sangapulo ket walo a sico ti catayag ti tunggal maysa: ken maysa a tali a sangapulo ket dua a sico a naipulipol iti aglawlaw iti tunggal maysa cadacuada.

16 Ket isu nangaramid iti dua a paratoc a gambang a sinocog a maicabil iti toctoc dagiti adigi: ti catayag ti maysa a paratoc lima a sico, ket ti catayag ti sabali a paratoc lima a sico.

17 Adda idi ic-iket nga inaramid a kinelleng, ken balangat a kinawar, a maipaay cadagiti paratoc nga adda cadagiti toctoc dagiti adigi; pito ti maipaay iti umuna a paratoc, ken pito ti maipaay iti sabali a paratoc.

18 Casta ti panangaramidna cadagiti adigi; ket adda dua a cadasig iti aglawlaw iti rabaw ti maysa nga iket nga inaramid a pinangabbong cadagiti paratoc nga adda iti toctoc dagiti adigi: ket casta met ti inaramidna iti sabali a paratoc.

19 Ket dagiti paratoc nga adda iti toctoc dagiti adigi iti duag isudat' lirio nga inaramid, nga uppat a sico.

20 Ket adda paratoc iti rabaw met dagiti dua nga adigi, nga asideg iti pannaca-tian nga adda iti denna ti iniket: ket dagiti granada dua gasut a cabatog iti agliclicmut iti sabali a paratoc.

21 Ket isu pinatacderna dagiti adigi iti duag ti templo: ket isu pinatacderna ti akincanawan nga adigi, ket ginaladánna iti nagan a Jaquin; ket isu pinatacderna ti akincatigid nga adigi ket ginaladánna iti nagan a Boaz.

22 Ket iti rabaw ti toctoc dagiti adigi adda lirio nga inaramid: casta ti pannacalpas ti pannacaaramid dagiti dua nga adigi.

23 Ket isu nangaramid iti maysa a sinocog a baybay a sangapulo a sico iti ngarab ken ngarab, a nagbucbukel ti panaglicmutna, ket ti kinatayagna lima a sico; ken maysa a tali a tallopulo a sico ti nailawlaw iti agliclicmut.

24 Ket iti baba ti ngarabna iti agliclicmut adda bocboco isuda a nanglicmut kencuana, a sangapulo iti tunggal sico, a nailicmut iti baybay iti aglawlaw: dagiti bocboco dua a cabatogda idi a sinocog idi isut' nasocog.

25 Isu nagbatáy iti sangapulo ket dua a sinan-baca, ti tallo simmango iti amianan, ket ti tallo simmango iti laud, ket ti tallo simmango iti abagatan, ket ti tallo simmango iti daya; ket ti baybay naisaad iti rabawda, ket amin a pasetda a camaudi addada iti uneg.

26 Ket isut' sangadangan iti capuscol; ket ti ngarabna naaramid a cas iti ngarab

ti maysa a tagayan, a cas sabonğ ti maysa
a lirio : isu launenna ti duaribo a bat*.
27 Ket isu nanğaramid ti sanğapulo a
batáy a gambanğ ; uppat a sico ti caatiddug
ti tunğgal batáy, ket uppat a sico ti
caacabana, ket tallo a sico ti catayagna.
28 Ket ti pannacaaramid dagiti batáy
castoy : adda limlimbanğda ; ket dagiti
limlimbanğ addada idi iti nagbaetan dagi-
ti nğarab ;
29 ket cadagiti limbanğ nğa adda iti
baet dagiti nğarab, adda idi sinan-leleon,
bacbaca, ken kerkerubin ; ket iti rabaw da-
giti nğarab adda maysa a pagibatayan iti
nğato ; ket iti baba dagiti leon ken dagiti
baca adda aramid nğa inayubo a naibitin.
30 Ket tunğgal batáy adda uppat a
cararetna a gambanğ, ken burayonğan a
gambanğ ; ket dagiti uppat a sacada
adda pasawasawda : iti baba ti bacca adda
paspasawasaw a sinocog agraman inayayu-
bo iti bacranğ ti tunğgal maysa.
31 Ket ti nğiwatna iti uneg ti paratoc
ken iti canğatona isut' maysa a sico idi :
ket ti nğiwatna nagbukel a cas pannacaa-
ramid ti maysa a pagibatayan, a maysa a
sico ket gudua ; ket iti rabaw ti nğiwatna
adda met kitkitikit, ket dagiti limbanğda
cuadradoda, saanda a nagbukel,
32 Ket dagiti uppat a cararet addada iti
baba dagiti limbanğ ; ket dagiti bura-
yonğan dagiti cararet addada idi iti batay :
ket ti catayag ti maysa a cararet maysa
a sico ket gudua idi.
33 Ket ti pannacaaramid dagiti cararet
isut' idi cas iti pannacaaramid ti cararet ti
maysa a lugan : dagiti burayonğanda, ken
dagiti antasda, ken dagiti rayosda, ken
dagiti cuboda, isudat' sinocog amin.
34 Ket adda idi uppat a pasawasaw
cadagiti uppat a suli ti tunğgal batay :
ket dagiti pasawasawda isudat' sanğca-
canayon iti batay met laenğ.
35 Ket iti nğato ti batay adda maysa
a nagbukel nğa aglicmut a cagudua ti
sico ti catayagna ; ket iti nğato ti batay
dagiti nğarabna ken dagiti limbanğna
isudat sanğcacanayonna met laenğ.
36 Ket cadagiti tinapi dagiti nğarabna,
ken cadagiti limbanğna, naikitikit dagiti
kerubin, leleon ken palpalma, a mayan-
nurot iti calawa ti tunğgal maysa. agraman
cadagiti inayubo iti aglawlaw.
37 Cas itoy nğa wagas isu inaramidna
dagiti sanğapulo a batay : isuda amin
sanğsanğcapadada iti pannacasocog, ken
sanğsanğcarucodda, ken sanğsangcakitada.

38 Ket isu nanğaramid iti sanğapulo a
bacca a gambanğ : maysa a bacca launen-
na idi ti uppat a pulo a bat ; ket tunğgal
bacca isut' uppat a sico idi ; ket iti rabaw
ti tunğgal maysa cadagiti sanğapulo a
batay maysa a bacca.
39 Ket isu incabilna dagiti batay, lima
iti akincanawan a banğir ti balay : ket lima
iti akincatigid a banğir ti balay : ket inca-
bilna ti baybay iti akincanawan a banğir ti
balay, iti banğirnat' daya, a sumanğo iti
abagatan.

40 Ket ni Hiram inaramidna dagiti
bacca, ken dagiti soplad, ken dagiti ma-
locong̃. Casta ti pananğleppas ni Hiram
iti amin nğa aramid nğa inaramidna a
maipaay ken ari Salomon iti balay ni
Jehova :
41 dagiti dua nğa adigi, ken dagiti
dua a malocong̃ dagiti paratoc nğa adda iti
toctoc dagiti adigi ; ken dagiti dua nğa
iket nğa inaramid a nayabbonğ cadagiti
dua a malocong̃ dagiti paratoc nğa adda
cadagiti toctoc dagiti adigi ;
42 ken dagiti uppat a gasut a granada a
maipaay cadagiti dua nğa iket nğa inara-
mid ; dua cabatog a granada maipaay iti
tunğgal iket nğa inaramid, a panğabbonğ
cadagiti dua a malocong̃ dagiti paratoc
nğa adda idi iti rabaw dagiti adigi ;
43 ken dagiti sanğapulo a batay, ken
dagiti sanğapulo a bacca iti rabaw dagiti
batay ;
44 ken ti maysa a baybay, ken ti sanğa-
pulo ket dua a baca iti uneg ti baybay ;
45 ken dagiti banğa, ken dagiti soplad,
ken dagiti malocong̃ : dagup amin dagitoy
nğa aruaten, nğa inaramid ni Hiram a
maipaay ken ari Salomon, iti balay ni
Jehova, isudat' pinasilenğ a gambanğ.
46 Iti tanap ti Jordan ti nagpasocogan
cadacuada ti ari, iti daga a pila iti nagbae-
tan ti Socot ken Sartan.
47 Ket ni Salomon binay-anna amin
dagiti aruaten a saanna a tinimbenğ, gapu
iti kinaruayda : ti dagsen ti gambanğ saan
a nasukimat.

48 Ket ni Salomon inaramidna amin
dagiti aruaten nğa adda iti balay ni Je-
hova : ti balitoc nğa altar, ken ti lamesaan
a balitoc a yan ti tinapay ti paránğ ;
49 ken dagiti candelero a pulpulos a
balitoc, lima iti macanawan, ken lima iti

* *Bat:* maysa a sucatan a capada ti
lima a litro.

macatigid, iti saňgo ti'oraculo; ken dagiti
sabonğ, ken dagiti pagsilawan, ken dagiti
sipit, a balitoc;
50 ken dagiti tagayan, ken dagiti pa-
ňgarsanğ, ken dagiti malocong, ken dagiti
cuchara, ken dagiti pagiccan iti apuy a
pulpulos a balitoc: ken dagiti bisagra a
balitoc, a maipaay cadagiti rikep iti akin-
uneg a balay, iti disso a casantoan, ken mai-
paay cadagiti rikep ti balay, a cayatna a
saoen, ti templo.

51 Castoy ti pannacalpas ti amin ňga
aramid ňga inaramid ni ari Salomon iti
balay ni Jehova. Ket inserrec ni Salo-
mon dagiti banag ňga inconsagrar ni David
ňga amana, a ti met laenğ, pirac, ken ti
balitoc, ken dagiti alalicamen, ket inca-
bilna ida cadagiti paggamenğan iti balay
ni Jehova.

Ti lacasa maiserrec iti templo. Ti bitla ni Salomon cadagiti tattao; ti cararagna a manğisibbo; ti panamendicionna. Dagiti datdaton a maipaay iti pannacaisibbo.

8 Idi casta ni Salomon tiniponna dagiti
lallacay ti Israel, ken amin dagiti
palunğo dagiti caputotan, dagiti panğuloen
cadagiti balay dagiti amma dagiti annac ti
Israel, ken ni ari Salomon sadi Jerusalem,
tapno isanğ-atda ti lacasa ti tulag ni
Jehova manipud iti ciudad ni David ňga
isu ti Sion.
2 Ket amin dagiti lallaki ti Israel
nakiragupda ken ari Salomon iti fiesta, iti
bulan ti Etamin, ňga isut' maicapito a
bulan.
3 Ket amin dagiti lallacay ti Isreal
napanda, ket dagiti sacerdote inawitda ti
lacasa.
4 Ket isuda insanğ-atda ti lacasa ni
Jehova, ken ti tolda ti gimonğ, ken amin
dagiti nasantoan ňga aruaten ňga adda iti
uneg ti Tabernaculo; dagitoy insanğ-at
dagiti sacerdote ken dagiti Levitas.
5 Ket ni ari Salomon ken amin a
gimonğ ti Israel a nakiragup kencuana,
caduana ida iti sanğo ti lacasa, a nagidat-
daton cadagiti carnero ken baca, a saan a
nabilanğ ken napocpoc gapu iti kina-
ruayda.
6 Ket dagiti sacerdote inserrecda ti
lacasa ti tulag ni Jehova iti saadna, iti uneg
ti oraculo ti balay, iti casantoan a disso,
iti baba dagiti payac dagiti kerubin.
7 Ta dagiti kerubin inyucradda dagiti
payacda iti ňgato ti saad ti lacasa, ket
dagiti kerubin lininonğanda ti ňgato ti
lacasa ken dagiti pagassiwanna.
8 Ket dagiti pagassiwan isudat' atiddug
unay a dagiti murdonğ dagiti pagassiwan
makita manipud iti nasantoan a disso iti
sanğo ti oraculo; ňgem isudat' saan a
makita manipud iti ruar: ket addada
idiay aginğgana itoy ňga aldaw.
9 Awan ti adda iti uneg ti lacasa
malacsid dagiti dua a tapi a bato ňga
incabil idiay ni Moises sadi Horeb, idi ni
Jehova inaramidna ti tulag cadagiti annac
ti Israel idi rimmuarda iti daga ti Egipto.
10 Ket naaramid idi a dagiti sacerdote
rimmuarda iti nasantoan a disso, a ti ulep
pinunnona ti balay ni Jehova,
11 iti casta a dagiti sacerdote dida
nabalin ti agtacder ňga agannonğ a gapu
iti ulep; ta ti dayag ni Jehova pinunnona
ti balay ni Jehova.

12 Idi casta nagsao ni Salomon, Ni
Jehova kinunana ňga isu agnaed coma iti
napuscol a sipnğet.
13 Siac pudno unay ňga imputaranca
iti maysa a balay a pagnaedan, maysa a
disso tapno pagnaedam iti agnanayon.
14 Ket ti ari intaliawna ti rupana ket
binendicionanna ti amin a gimonğ ti
Israel: ket ti amin a gimonğ ti Israel
timmacder.
15 Ket isu kinunana, Madaydayaw ni
Jehova, ti Dios ti Israel, isu a nagsao iti
ňgiwatna ken David ňga amac, ket isut'
tinunğpalna iti imana, a kinunana,
16 Nanipud iti aldaw a panangaonco iti
ilic ňga Israel sadi Egipto, diac nagpili
ti ciudad cadagiti caputotan ti Israel a
mamutar ti maysa a balay, a pagyanan
ti naganco; ňgem pinilic ni David tapno
isut' ňgatoen iti ilic ňga Israel.
17 Ket adda idi iti puso ni David ňga
amac ti panamutar iti maysa a balay a
maipaay iti nagan ni Jehova, ti Dios ti
Israel.
18 Ngem ni Jehova kinunana ken David
ňga amac, Agsipud ta adda iti pusom ti
panamutar iti maysa a balay a maipaay iti
naganco, sica naimbag ti inaramidmo ňga
isut' adda iti pusom:
19 nupay casta sica saanmonto a putaren
ti balay; ňgem ti anacmo a rumuarto
cadagiti lomom, isu putarennanto ti balay
a maipaay iti naganco.
20 Ket ni Jehova pinasinğkedanna ti
saona a sinaona; ta siac binanğonnac iti
saad ni David ňga amac, ket nagtugawac

iti trono ti Israel, a cas incari ni Jehova,
ket pinutarco ti balay a maipaay iti nagan
ni Jehova, ti Dios ti Israel.
21 Ket sadiay dinutocac ti maysa a
saad a maipaay iti lacasa, a yan ti tulag ni
Jehova, nga isu inaramidna cadagiti am-
matayo, idi isu inaonna ida iti daga ti
Egipto.

22 Ket ni Salomon nagtacder iti sango ti
altar ni Jehova iti sango ti amin a gimong
ti Israel, ket inyunnatna dagiti imana
sadi langit;
23 ket kinunana, O Jehova, a Dios ti
Israel, awan ti Dios a cas kenca, uray iti
langit iti ngato, uray iti dagá iti babá; a
salimetmetanna ti tulag ken ti naayat a
kinaimbag cadagiti adipenmo, a magna iti
sangom iti amin a pusoda;
24 a sinalimetmetam ken adipenmo a ni
David nga amac ti incarim kencuana: wen,
sica insaom iti ngiwatmo, ken isut' tinung-
palmo iti imam, a cas itoy nga aldaw.
25 Ita ngarud, O Jehova, a Dios ti
Israel, salimetmetam ken adipenmo a
David nga amac ti incarim kencuana, a
kinunam, Saan nga agcurangto kenca ti
maysa a lalaki iti imatangco nga agtugaw
iti trono ti Israel, no la ket ta dagiti
annacmo aluadanda ti dalanda, a magnada
iti sangoc a cas pannagnam iti sangoc.
26 Ita ngarud, O Dios ti Israel, ipalu-
bosmo a ti saom, dawatec kenca, mapasing-
kedan coma, isu nga insaom ken David
nga amac.

27 Ngem, agpayso aya a ti Dios agnaed-
to iti daga? Adtoy, dagiti langit ken
dagiti langit dagiti langit saandaca a ma-
laon; ¡dinto ngarud adadda daytoy a
balay a pinutarco!
28 Nupay casta sica patgam coma ti
cararag ti adipenmo, ken ti kiddawna, O
Jehova a Diosco, nga ipangagmo ti asug
ken ti cararag a ti adipenmo icararagna
iti sangom itoy nga aldaw,
29 a dagiti matam silulucatda coma a
sumango itoy a balay iti rabii ken iti
aldaw, a sumango met laeng iti disso nga
isut' nagcunaam Ti naganco addanto
sadiay; a mangipangag iti cararag a ti
adipenmo icararagnanto a sumango iti
daytoy a disso.
30 Ken ipangagmo ti araraw ti adipen-
mo, ken ti ilim nga Israel, no isuda
agcararagda a sumango ditoy a disso: wen,
sica denggem sadi langit a pagnaedam;
ket intono mangngegmo, pacawanem.
31 No maysa a tao agbasol iti maicani-
was iti padana a tao, ket maysa a sapata
ti maisaad kencuana a pamagsapata ken-
cuana, ket isu umay *ket* agsapata iti sango
ti altarmo ditoy a balay;
32 iti casta sica denggem sadi langit,
ket aramidem, ket ocomem dagiti adipen-
mo, a dusaem ti nadangkes, ken yegmo ti
dalanna iti olona met laeng, ken justifica-
rem ti nasingpet, nga isut' gungunaam a
cas iti kinalintegmo.

33 No ti ilim nga Israel macabil iti
sango ti cabusor, ta isuda nagbasolda iti
maicaniwas kenca, no isuda agsublida
kenca, ket ipudnoda ti naganmo, ket
cumararagda ken umararawda kenca di-
toy a balay:
34 sica denggem ngarud sadi langit, ket
pacawanem ti basol ti ilim nga Israel, ket
isudat' ipanmo manen iti daga a sica
intedmo cadagiti ammada.

35 No ti langit mapunitan, ket awan ti
tudo, gaput ta isuda nagbasolda iti
maicaniwas kenca; no isuda agcararagda
a sumango ditoy a disso, ket ipudnoda ti
naganmo, ket agtuckiadda iti basolda,
intono parigatem ida:
36 sica denggem ngarud sadi langit, ket
pacawanem ti basol dagiti adipenmo, ken
ti ilim nga Israel, intono sica isurom
cadacuada ti naimbag a dalan a rebbengda
a pagnaan; ket agbaonca ti tudo iti daga,
isu nga intedmo iti ilim a pannaca-
tawidna.

37 No addanto pungeg iti daga, no
addanto angol, no addanto eppes, *wenno*
buot, dudon, wenno arabas; no isudat'
linacub dagiti cabusorda iti daga dagiti
ciudadda; aniaman a pannaplit, aniaman
a sakit nga adda,
38 aniaman a cararag ken aniaman a
panagkiddaw nga aramiden ti siasinoman
a tao, wenno ti amin nga ilim nga Israel,
no ammoento ti tunggal tao ti pannaplit ti
pusona met laeng, ket yunnatna dagiti
imana a sumango iti daytoy a balay:
39 sica denggem ngarud sadi langit a
pagnaedam, ket mamacawanca, ket ara-
midem, ken isupapacmo iti tumunggal tao
ti mayanatup iti amin a dalanna, a ti
pusona sica pagaammom; (ta sica, sica
laeng, ti macaammo cadagiti puso ti amin
nga annac ti tao;)
40 tapno isuda agamangada kenca cada-

giti amin nğa aldaw a panagbiagda iti
daga isu nğa intedmo cadagiti ammami.

41 Casta met iti maipanggep iti sanğ-
sanğaili, a saan a taga ilim nğa Israel, no
umayto manipud iti daga nğa adayu a
gapu iti naganmo,
42 (ta isuda manğnğegdanto ti mai-
papan iti naindaclan a naganmo, ken ti
mannacabalin nğa imam, ken ti tackiagmo
a siuunnat), no umayto ket agcararag a
sumanğo ditoy a balay;
43 denğgem sadi lanğit a pagnaedam,
ket aramidem ti mayannurot iti amin a
dawaten kenca ti sanğsanğaili; tapno
amin dagiti ili iti daga maammoanda ti
naganmo, tapno agamanğada kenca, a cas
ti ilim nğa Israel; ken tapno isuda ma-
ammoanda a daytoy a balay a pinutarco
isut' magaladan iti naganmo.
44 No ti ilim rumuar iti paggugubatan
a maibusor cadagiti cabusorda, iti uray
sadino a panğibaonam cadacuada, ket isu-
da cumararagda ken Jehova, a sumanğo
iti ciudad a pinilim, ken sumanğo iti balay
a pinutarco a maipaay iti naganmo;
45 sica denğgem nğarud sadi lanğit ti
cararagda ken ti dawatda, ket saranayem
ti calinteganda.

46 No isuda agbasolda iti maicaniwas
kenca (ta awan ti tao a di macabasol), ket
sica aglucsawca cadacuada, ket yawatmo
ida iti cabusor, ket iti casta itugotda ida
a kinayawan iti daga ti cabusor, adayu
man wenno asideg;
47 nupay casta no cadacuada met laenğ
panunotenda idiay daga a pacaipananda a
kinayawan, ket agtuckiadda, ket umara-
rawda kenca idiay daga dagiti nanğayaw
cadacuada, a cunada, Dacami nagbasolca-
mi, ket nagaramidcami a sidadanğkes,
dacami nagaramidcami ti kinadakes;
48 no isuda agsublida kenca iti amin a
pusoda ken iti amin a cararuada idiay
daga dagiti cabusorda, a nanğala cadacua-
da a nanğayaw, ket cumararagda kenca a
sumanğoda iti dagada, isu nğa intedmo
cadagiti ammada, ti ciudad a sica pinilim,
ken ti balay a pinutarco a maipaay iti
naganmo:
49 sica denğgem nğarud ti cararagda
ken ti ararawda sadi lanğit a pagnaedam,
ket saranayem ti calinteganda;
50 ket pacawanem ti ilim isu a nagbasol
iti maicaniwas kenca, ken amin dagiti
salunğasinğda a pananğsalunğasingda iti
maicaniwas kenca; ket iccam ida iti caasi
iti sanğo dagiti nanğitugot cadacuada a
nanğayaw, tapno caasianda ida
51 (ta isuda ti ilim, ken ti tawidmo, nğa
inaonmo sadi Egipto, iti tengnğa ti horno
a landoc);
52 tapno dagiti matam silulucatda iti
araraw ti adipenmo, ken ti araraw ti ilim
nğa Israel, nğa ipanğagmo ida iti uray
caano a yaasugda kenca.
53 Ta sica insinam ida iti tengnğa ti
amin nğa ili iti daga, tapno isudat' tawid-
mo, a cas sinaom iti pannacaaramat ni
Moises nğa adipenmo, idi inaonmo dagiti
ammami sadi Egipto, O Apo Jehova.

54 Ket isu idi, nğa, idi a ni Salomon
nalpasna nğa incararag amin daytoy a
cararag ken araraw ken Jehova, isu tim-
macder manipud iti sanğo ti altar ni
Jehova, iti pananğiparintumenğna cadagi-
ti tumenğna a nacaunnat dagiti imana sadi
lanğit.
55 Ket isu timmacder, ket binendicion-
anna ti amin a gimonğ ti Israel iti timec
a natbag, a kinunana,
56 Madaydayaw ni Jehova a nanğted
ti inaná iti ilina nğa Israel, a mayannurot
iti amin nğa incarina: awan nagcuranğ a
maysa a sao iti amin naimbag a carina,
isu nğa incarina iti pannacaaramat ni
Moises nğa adipenna.
57 Ni Jehova a Diostayo adda coma
cadatayo, a cas adda idi cadagiti amma-
tayo: dinatayo coma bay-an, ken dinatayo
coma idian;
58 tapno pagrucnoyenna dagiti puso-
tayo kencuana, tapno magnatayo cadagiti
amin a dalanna, ken tapno salimetmetan-
tayo dagiti bilinna, ken dagiti linlintegna
ken dagiti ipaalagadna, nğa imbilinna
cadagiti ammatayo.
59 Ket dagitoy a saoc, isuda, a panag-
dawatco iti sanğo ni Jehova, asidegda
coma ken Jehova a Diostayo iti aldaw
ken rabii, tapno isu saranayenna ti calin-
tegan ti adipenna, ken ti calintegan ti
adipenna, ken ti calintegan ti ilina nğa
Israel, a cas masapul nğa inaldawaldaw:
60 tapno dagiti amin nğa ili iti daga
maammoanda a ni Jehova isu ti Dios, nğa
awan sabali.
61 Ti pusoyo napalonğdo coma ken
Jehova a Diostayo, a magnacayo cadagiti
linlintegna, ken salimetmetanyo dagiti
bilinna, a cas itoy nğa aldaw.

62 Ket ti ari, ken amin nğa Israel a

caduana, nangisaclang cadagiti daton iti
sango ni Jehova.
63 Ket ni Salomon nangisaclang ti ma-
ipaay iti sacrificio dagiti daton iti cappia,
nga indatonna ken Jehova, iti duapulo
ket dua a ribu a baca, ken sangagasut ket
duapulo a ribu a carnero. Castoy ti pana-
ngisibbo ti ari ken amin nga annac ti
Israel ti balay ni Jehova.
64 Iti daydi met laeng nga aldaw ti
ari sinantificarna ti tengnga ti paraangan
nga adda idi iti sango ti balay ni Jehova;
ta sadiay insaclangna ti daton a mapu-
uran, ken daton a bellaay, ken ti taba
dagiti daton iti cappia, ta ti gambang nga
altar nga adda iti sango ni Jehova bassit
unay a manglaon cadagiti daton a mapu-
uran, ken ti daton a bellaay, ken ti taba
dagiti daton iti cappia.
65 Iti casta ni Salomon rinambacanna
ti fiesta idi a tiempo, ket amin nga Israel
caduana, maysa a dackel a gimong mani-
pud iti pagsercan ti Hamat ingganat' waig
ti Egipto, iti sango ni Jehova a Diostayo,
iti pito nga aldaw ken pito nga aldaw, a
sangapulo ket uppat nga aldaw met laeng.
66 Iti maicawalo nga aldaw isu pina-
panawna ti ili; ket isuda binenditoda ti
ari, ket napanda cadagiti toldada a sira-
ragsac ken sirarag-o iti puso gapu cadagiti
amin a kinaimbag a ni Jehova impakitana
ken David nga adipenna, ken iti Israel
nga ilina.

Ti tulag ni Jehova ken Salomon. Dagiti ciudad a maited ken Hiram. Ni Salomon polongenna dagiti tat-tao. Dagiti tinawentawen a datonna. Ti bung-goy ti sasaca-yanna.

9 Ket naaramid, idi nalpas ni Salomon
ti pannacabangon ti balay ni Jehova,
ken ti balay ti ari, ken amin a tarigagay
ni Salomon a kinayatna nga aramiden,
2 a ni Jehova nagparang ken Salomon
iti maicadua a dáras, a cas iti panagparang-
na kencuana sadi Gabaa.
3 Ket ni Jehova kinunana kencuana,
Siac mangngegco ti cararagmo ken ti
ararawmo, nga inaramidmo iti sangoc.
Siac sinantificarco daytoy a balay, isu a
binangonmo, tapno maicabil ti naganco
sadiay iti agnanayon; ket dagiti matac
ken ti pusoc addadanto sadiay nga agna-
nayon.
4 Ket no maipapan kenca, no magnaca
iti sangoc, a cas pannagna ni David nga
amam iti kinatarnaw ti puso, ken kina-
linteg, nga aramidem amin ti cas imbilinco
kenca, ket salimetmetam dagiti lintegco
ken dagiti ipaalagadco;
5 iti casta isaadconto ti trono ti paga-
riam iti Israel nga agnanayon, a cas
incaric ken David nga amam, a kinunac,
Saan nga agcurangto kenca ti maysa a
lalaki iti trono ti Israel.
6 Ngem ket di no sumiasicayto iti isu-
surot kaniac, dacayo wenno dagiti annacyo,
ket dicay tungpalen dagiti bilinco ken
dagiti lintegco nga incabilco iti sangoyo,
no di ket incayonto ket agservicayo ca-
dagiti sabali a didios, ket agrucbabcayo
cadacuada;
7 iti casta siac ipusayconto ti Israel iti
daga nga intedco cadacuada; ket daytoy a
balay isu a sinantificarco a maipaay iti
naganco, ibellengconto iti ruar ti ima-
tangco; ket ti Israel agbalinto a maysa a
proverbio ken maysa a barengbareng a
balicas cadagiti amin nga ili.
8 Ket nupay no daytoy a balay isut'
natayag unay, nupay casta tunggal luma-
bas iti arrubayanna masdaawto, ket agsa-
nontipto; ket isuda cunadanto, Apay-
apay nga inaramid ni Jehova ti castoy iti
daytoy a daga ken iti daytoy a balay?
9 Ket sumungbatdanto, Agsipud ta
binay-anda ni Jehova a Diosda, a nangaon
cadagiti ammada iti daga ti Egipto, ket
nangalada iti sabasabali a didios, ket
nagrucbabanda ida, ket nagservianda ida:
gapuna nga inyeg ni Jehova cadacuada
amin daytoy a dakes.

10 Ket naaramid iti calpasan ti duapulo
a tawen, a panangbangon ni Salomon
cadagiti dua a balay, ti balay ni Jehova
ken ti balay ti ari,
11 (ni Hiram nga ari ti Tiro nagited
idi ken Salomon cadagiti cayo a cantingen
ken cayo a parwa, ken balitoc, a mayannu-
rot iti amin a calicagumna), a ni ari
Salomon iniccanna ngarud ni Hiram iti
duapulo a ciudad iti daga ti Galilea.
12 Ket ni Hiram nagluas idiay Tiro
tapno kitaenna dagiti ciudad nga inted ni
Salomon kencuana; ket saanda a nacaay-
ayo kencuana.
13 Ket isu kinunana, Ania a ciudad
dagitoy nga intedmo caniac, cabsatco?
Ket isu ninagananna ida iti daga ti Cabul
aginggana itoy nga aldaw.
14 Ket ni Hiram nangted ken Salomon

iti sang̃agasut ket duapulo a talento a
balitoc.

15 Ket daytoy isu ti gapu ti pannacapolong̃ ng̃a inaramid ni ari Salomon, tapno maputar ti balay ni Jehova, ken ti bucodna a balay, ken ti Mello, ken ti bacud ti Jerusalem, ken ti Azor, ken ti Mageddo, ken ti Gezer.
16 Ni Faraon ng̃a ari ti Egipto simmang̃-at, ket innalana ti Gezer, ket isut' pinuuranna iti apuy, ket pinatayna dagiti Cananeo a naed iti ciudad, ket isut' intedna a cas pannacabiang̃ ti anacna, ng̃a asawa ni Salomon.
17 Ket ni Salomon binang̃onna ti Gezer, ken ti Bet-oron iti baba,
18 ken ti Baalat, ken ti Tamar iti letang̃, iti daga,
19 ken amin dagiti ciudad a pagidulinan ni Salomon, ken dagiti ciudad a maipaay cadagiti luganna, ken dagiti ciudad a maipaay cadagiti taona ng̃a agcacabayo ken amin daydiay a ni Salomon kinayatna a pinutar a maipaay iti pagayatanna sadi Jerusalem, ken sadi Libano, ken iti amin a daga a pagturayanna.
20 No maipapan cadagiti amin a tattao a natda cadagiti Amorreo, dagiti Jeteo, dagiti Ferezeo, dagiti Heveo, dagiti Jebuseo, a saan a nagtaud cadagiti annac ti Israel;
21 dagiti annacda a natda cadacuada iti daga, isuda a saan a nabalin a dinadadael ng̃a intalipupus dagiti annac ti Israel, cadacuada ti namang̃onan ni Salomon iti maysa a pannacapolong̃ cadagiti bag-en aginggana itoy ng̃a aldaw.
22 Ng̃em ni Salomon saanna a pinagbalin dagiti annac ti Israel a bag-en; no di ket isudat' lallaki ti gubat, ken adipenna, ken pang̃uloenna, ken capitanna, ken agtuturay cadagiti luganna ken iti tattaona ng̃a agcacabayo.

23 Dagitoy isudat' cang̃atoan ng̃a agturay ng̃a adda cadagiti aramid ni Salomon, limagasut ket limapulo, a mang̃ituray cadagiti tattao ng̃a agaramid iti trabajo.

24 Ng̃em ti babai ng̃a anac ni Faraon simmang̃-at a naggapu iti ciudad ni David, aging̃ga iti balayna isu a pinutar *ni Salomon* a maipaay kencuana: idi casta impatacderna ti Mello.

25 Ket mamitlo iti macatawen a nang̃isaclang̃ ni Salomon cadagiti daton a mapuuran ken daton iti cappia iti rabaw ti altar isu a binang̃onna ken Jehova, ng̃a insang̃apuurna met cadacuada ti incienso, *iti rabaw ti altar* ng̃a adda idi iti sang̃o ni Jehova. Iti casta lineppasna ti balay.

26 Ket ni ari Salomon nang̃aramid iti maysa a bunggoy dagiti sasacayan sadi Ezion-geber, ng̃a adda iti denna ti Elot, iti igid ti Baybay a Nalabaga, iti daga ti Edom.
27 Ket ni Hiram imbaonna cadagiti sasacayan dagiti adipenna a marinero a mannacaammo iti taaw, a caduada dagiti adipen ni Salomon.
28 Ket isuda napanda sadi Ofir, ket nang̃alada sadiay iti balitoc ng̃a uppat a gasut ket duapulo a talento, ket isut' impanda ken ari Salomon.

Ti isasarung̃car ti reina sadi Saba. Ti mayeg ng̃a aggapu sadi Ofir. Ti kinabacnang̃ ken kinadayag ni Salomon. Dagiti lugan ken cabcabayona.

10 Ket idi nang̃ng̃egan ti reina sadi Saba ti dayaw ni Salomon a maipanggep iti nagan ni Jehova, isu napan a mang̃suut kencuana cadagiti naricut a saludsud.
2 Ket isu napan sadi Jerusalem agraman naruay unay a cacuyogna, agraman camcamello a nagawit cadagiti recrecado, ken adu unay a balitoc, ken napateg a batbato; ket idi isut' nacagteng̃ ken Salomon, isu impalawagna kencuana ti amin ng̃a adda iti pusona.
3 Ket ni Salomon isut' sinung̃batanna cadagiti amin a saludsudna: awan ti urayania a nailemmeng̃ iti ari a dina sinung̃batan kencuana.
4 Ket idi a nakita ti reina sadi Saba ti amin a kinasirib ni Salomon, ken ti balay a pinutarna,
5 ken ti canen iti lamesaanna, ken ti panagtutugaw dagiti adipenna, ken ti panagtatacder dagiti ministrona, ken dagiti cawesda, ken dagiti coperona, ken ti uulianna isu a pagnaanna a mapan iti balay ni Jehova; awanen ti ang̃es kencuana.
6 Ket kinunana iti ari, Napudno a damag ti nang̃ng̃egac iti dagac met laeng̃ a maipapan cadagiti aramidmo, ken iti kinasiribmo.
7 Nupay casta diac pinati dagiti sao,

agpapan yaayco, ket isut' nakita dagiti
matac: ket, adtoy, ti cagudua saan a
naibaga caniac; ti kinasiribmo ken ti
kinarang̃-aymo labsanda ti dayaw a nang̃-
ng̃egac.
8 Nagasat dagiti lallakim, nagasat dagi-
toy adipenmo, a tumacder a cancanayon
iti sang̃om, *ken* macang̃cang̃ng̃eg iti kina-
siribmo.
9 Bendito ni Jehova a Diosmo, a mapa-
rag-o kenca, a mang̃isaad kenca iti trono
ti Israel: gaput ta ni Jehova inayatna ti
Israel ng̃a agnanayon, gapuna ng̃a inara-
midnaca ng̃a ari, tapno agaramidca ti
kinajusticia ken kinalinteg.
10 Ket isu nang̃ted iti ari ti sang̃agasut
ket duapulo a talento a balitoc, ken recre-
cado a nagwadwad, ken napateg a batba-
to: uray caanoman awanen ti dimteng̃ a
recrecado a casta nagwadwad a cas cadagi-
toy ng̃a inted ti reina sadi Saba ken ari
Salomon.

11 Ket dagiti sasacayan met ni Hiram,
a nagawit iti balitoc a naggapu sadi Ofir,
nagawitda a naggapu sadi Ofir iti dackel
a kinawadwad dagiti cayo ng̃a almug ken
napateg a batbato.
12 Ket ti ari inaramidna dagiti cayo
ng̃a almug ng̃a adadigi a maipaay iti balay
ni Jehova, ken maipaay iti balay ti ari,
ararpa met ken salsalterio a maipaay
cadagiti cumacanta: uray caanoman awan
pay dimteng̃ a casta a cayo ng̃a almug,
ken saan pay a nakita, agpapan itoy ng̃a
aldaw.

13 Ket ni ari Salomon intedna ken
reina sadi Saba ti amin a kinayatna, ania-
man a kiniddawna, sabali laeng̃ daydiay
ng̃a inted ni Salomon kencuana iti naarian
a parabur. Iti casta isu nagsubli, ket
napan iti bucodna a daga, isu ken dagiti
adipenna.

14 Ket ti timbeng̃ ti balitoc a dimteng̃
ken Salomon iti macatawen innem a gasut
innem a pulo ket innem a talento* a bali-
toc,
15 malacsid *ti naggapu* cadagiti agtag-
agilaco, ken iti panagbiroc dagiti agbania-
ga ken amin cadagiti ari ti nalaoc ng̃a
ili, ken cadagiti gobernador ti daga.
16 Ket ni ari Salomon nang̃aramid iti
dua gasut a sarapa a pinitpit a balitoc;
innem a gasut a *siclo* a balitoc ti napan iti
maysa a sarapa.
17 Ken *isu nang̃aramid* iti tallo gasut a
calasag a pinitpit a balitoc; tallo a libra a
balitoc ti napan iti maysa a calasag: ket
ti ari incabilna ida iti balay iti bakir ti
Libano.
18 Casta met a ti ari nang̃aramid ti
maysa a dackel a trono a marfil, ket isut'
kinalupcupanna iti casudian a balitoc.
19 Adda innem a tucád ti trono, ket ti
toctoc ti trono isut' nagbukel iti licud; ket
adda im-ima iti agsidormang̃ a sikigan iti
pagtugawan, ken dua a sinan-leon ti naca-
tacder iti abay dagiti ima.
20 Ken sang̃apulo ket dua a sinan-leon
ti nacatacder idiay rabaw dagiti innem a
tucád iti agsumbang̃ir a sikigan: awan
naaramid a capadana iti uray sadino a
pagarian.
21 Ket amin dagiti alicamen a paginu-
man ni ari Salomon isudat' balitoc, ket
amin dagiti alicamen ti balay iti bakir ti
Libano isudat' pulpulos a balitoc: awan ti
pirac; isut' awan aniaman a pategna cada-
giti aldaw ni Salomon.
22 Ta ti ari addaan idiay baybay iti
maysa a bung̃goy dagiti sasacayanna sadi
Tarsis a cadua dagiti bung̃goy dagiti sasa-
cayan ni Hiram: maminsan iti tallo a
tawen sumang̃pet ti bung̃goy dagiti sasaca-
yan sadi Tarsis, a nagaawit iti balitoc, ken
pirac, marfil, ken bakes, ken pavoreal.

23 Iti casta ni ari Salomon atiwenna
amin dagiti ari ti daga iti kinabacnang̃
ken iti kinasirib.
24 Ket ti amin a daga agagawaanda a
makita ti saclang̃ ni Salomon, tapno mang̃-
ng̃egda ti kinisiribna, isu ng̃a incabil ti
Dios iti pusona.
25 Ket isuda nang̃yegda tung̃gal maysa
ti iságutna, alalicamen a pirac, ken al-
alicamen a balitoc, ken cawes, ken igam,
ken recrecado, cabcabayo, ken mulmulo,
tung̃gal kita iti tinawentawen.

26 Ket ni Salomon inurnong̃na dagiti
luglugan ken lallaki ng̃a agcabcabayo: ket
adda kencuana idi sang̃aribu ket uppat a
gasut a lugan, ken sang̃apulo ket dua a
ribu a lallaki ng̃a agcabcabayo, ng̃a isu
incabilna cadagiti ili dagiti lugan, ken
agraman iti ari idiay Jerusalem.
27 Ket ti ari inaramidna a ti pirac
idiay Jerusalem cas la cadagiti bato, ket
dagiti cayo a cantin̄gen isu inaramidna a

* Maysa a talento a balitoc agpateg iti
ng̃annng̃ani limapulo a ribu a pisos.

cas la cadagiti cayo a sicomoro nğa adda
iti nababa a'daga, a gapu iti kinaruayda.
28 Ket dagiti cabayo nğa adda idi ken
Salomon naalada a naggapu sadi Egipto;
ket dagiti pagbaniagaen ti ari isudat'
nanğawat cadacuada iti pinanğen, tunğgal
panğen iti maysa a pateg.
29 Ket maysa a lugan sumanğ-at ken
rumuar sadi Egipto a gapu iti innem a
gasut *a siclo* a pirac, ket maysa a cabayo
iti sanğagasut ket limapulo; ket casta ti
maipanğgep cadagiti amin nğa ari dagiti
Jeteo, ken ti maipanğgep cadagiti ari ti
Siria, isudat' iruarda a gapu iti pannaca-
aramatda.

*Dagiti assawa ni Salomon ken ti panaglab-
singna. Agpunğtot ti Dios, ket banğonenna
dagiti cabusor a da Adad nğa Edomita,
ken Razon a taga Soba, ken Jeroboam.
Ti padto ni Ahias.*

11 Nğem ket di ni ari Salomon nagayat
iti adu a sanğsanğaili a babbai, ag-
raman ti babai nğa anac ni Faraon,
babbai cadagiti Moabitas, Ammonitas,
Edomitas, Sidonios, ken Jetteo;
2 cadagiti nacion a maipanğgep cada-
cuada ti nagcunaan ni Jehova cadagiti
annac ti Israel: Dicayto mapan cadacuada,
uray isuda didanto umay cadacayo; ta di
bumuronğ nğa isuda pagbalikendanto ta
pusoyo a sumurot cadagiti didiosda: ni
Salomon kimpet cadagitoy iti panagayat.
3 Ket isu addaan idi iti pito gasut nğa
assawa, a princesas, ken tallo gasut a
camalala; ket dagiti assawana pinagbalic-
da ti pusona.
4 Ta naaramid, idi a ni Salomon laca-
yen, a dagiti assawana pinagbalicda ti
pusona a pinasurot cadagiti sabali a didios;
ket ti pusona isut' saan a nasin-aw ken
Jehova a Diosna, a cas iti puso idi ni
David nğa amana.
5 Ta ni Salomon simmurot ken Astarot
a babai a diosen dagiti Sidonios, ken sim-
murot ken Milcom a kinarimon dagiti
Ammonitas.
6 Ket ni Salomon inaramidna ti dakes
iti imatanğ ni Jehova, ket saan a sim-
murot a napulpulos ken Jehova a cas
inaramid ni David nğa amana.
7 Idi casta ni Salomon namutar iti
maysa a nanğato a disso a maipaay ken
Camos a kinarimon ti Moab, iti bantay
nğa adda iti sanğo ti Jerusalem, ken
maipaay ken Moloc a kinarimon dagiti
annac ni Ammon.
8 Ken casta met nğa inaramidna a mai-
paay cadagiti amin a sanğsanğaili nğa
assawana, isuda a nagpupuur iti incienso
ken nagdaton cadagiti didiosda.

9 Ket ni Jehova nagunğet ken Salomon,
ta ti pusona naglicud ken Jehova, a Dios
ti Israel, isu a nagparanğ kencuana a
namidua,
10 ken imbilinna kencuana ti maipanğ-
gep itoy a banag, nğa isu dinto sumurot
cadagiti sabali a didios: nğem isu saanna
nğa inannurot ti imbilin ni Jehova.
11 Gapuna a ni Jehova kinunana ken
Salomon, Agsipud ta inaramidmo daytoy,
ket dica sinalimetmetan ti tulagco ken
dagiti linlintegco, isuda nğa imbilinco
kenca, siac di bumuronğ a rabnisecto ti
pagarian kenca, ket isut' itedconto iti
adipenmo.
12 Nupay casta cadagiti aldawmo isut'
diac aramidento, gapu ken David nğa
amam: nğem isut' rabnisecto iti ima ti
anacmo.
13 Nğem ket di diac rabnisento ti amin
a pagarian; nğem itedconto ti maysa
a caputotan iti anacmo, gapu ken David
nğa adipenco, ken gapu iti Jerusalem isu
a pinilic.

14 Ket ni Jehova namanğon iti maysa
a cabusor ni Salomon, ni Adad nğa Edo-
mita: isut' putot ti ari ti Edom.
15 Ta naaramid, idi adda ni David sadi
Edom, ket ni Joab a capitan ti buyot
simmanğ-at a manğitabon cadagiti natay,
ken idi nacabilna amin dagiti lallaki ti
Edom
16 (ta ni Joab ken ti amin nğa Israel
nagyanda sadiay iti innem a bulan, aginğ-
ganat' pannacaipusayna cadagiti amin a
lallaki sadi Edom);
17 ni Adad nagtaray, isu ken dadduma
nğa Edomitas cadagiti adipen ni amana,
a napan sadi Egipto, idinto a ni Adad
ubinğ pay laenğ.
18 Ket isuda timmacderda nanipud Ma-
dian; ket napanda sadi Paran; ket isuda
nanğalada ti lallaki a caduada nanipud
Paran, ket isuda napanda sadi Egipto, ken
Faraon nğa ari ti Egipto, isu a nanğted
kencuana iti maysa a balay, ken nanğdutoc
kencuana ti taraon, ken nanğted kencuana
iti daga.
19 Ket ni Adad nacasarac iti dackel a
parabur iti imatanğ ni Faraon, iti casta
nğa isu intedna kencuana nğa asawa ti

babai a cabagis ti asawana met laeng̃, ti
cabagis ni Tafnes a reina.
20 Ket ti cabagis ni Tafnes impasng̃ay-
na kencuana ni Genubat ng̃a anacna a
lalaki, isu a pinusot ni Tafnes iti balay ni
Faraon; ket ni Genubat adda idi iti
balay ni Faraon a maicuyog cadagiti annac
a lallaki ni Faraon.
21 Ket idi ni Adad nang̃ng̃egna sadi
Egipto a ni David nakiturogen cadagiti
ammana, ket ni Joab a capitan ti buyot nata-
yen, ni Adad kinunana ken Faraon, Palu-
busannac, tapno mapanac iti dagac met
laeng̃.
22 Idi casta ni Faraon kinunana ken-
cuana, ¿ Ng̃em aniat' nagcurang̃am caniac,
ng̃a, adtoy, sica masapulmo ti mapan iti
dagam met laeng̃? Ket isu insung̃batna,
Awan; ng̃em ket di palubusannac.

23 Ket ti Dios namang̃on ti *sabali* a
cabusor *ni Salomon* isu ni Razon ng̃a anac
a lalaki ni Eliada, isu a nagtalaw ken
apona ng̃a Adadezer ng̃a ari ti Soba.
24 Ket isu nang̃urnong iti lallaki, ket
nagcapitan iti maysa a buyot, idi ni David
pinatayna dagiti *taga Soba:* ket isuda
napanda sadi Damasco, ket nagyanda sa-
diay, ken nagari sadi Damasco.
25 Ket isu ti maysa a cabusor ti Israel
cadagiti amin ng̃a aldaw ni Salomon,
sabali laeng̃ ti kinadakes ng̃a *inaramid* ni
Adad: ket isu binusorna ti Israel, ket
nagari sadi Siria.

26 Ket ni Jeroboam ng̃a anac a lalaki ni
Nabat, a maysa ng̃a Efraimita a taga
Sereda, a maysa ng̃a adipen ni Salomon, a
ti nagan ti inana isut' Serva, a maysa a
balo, isu met intag-ayna ti imana a maibu-
sor iti ari.
27 Ket daytoy isu ti gapu ti nang̃itag-
ayanna iti imana a maibusor iti ari: Ni
Salomon pinutarna ti Mello, ket tinari-
maanna ti dadael ti ciudad ni David ng̃a
amana.
28 Ket ti lalaki a ni Jeroboam isut'
maysa a lalaki a mannacabalin ken mai-
ng̃el; ket ni Salomon nakitana ti bumaro
a lalaki ng̃a isut' nagaget, ket isut' inic-
canna iti akem iti amin a trabajo ti balay
ni Jose.
29 Ket naaramid idi a tiempo, a ni
Jeroboam rimmuar sadi Jerusalem, ng̃a
isut' nasaracan ni mammadto ng̃a Ahias a
Silonita iti dalan; ket *ni Ahias* insibbona
ti maysa a baro a cawes; ket isuda a dua
agwaywayasda iti away.
30 Ket ni Ahias kinapetna ti baro a
cawes ng̃a adda kencuana, ket isut' pini-
gisna iti sang̃apulo ket dua a carigis.
31 Ket isu kinunana ken Jeroboam,
Alaem kenca ti sang̃apulo a carigis; ta
castoy ti kinuna ni Jehova, a Dios ti Israel,
Adtoy, siac rabnisecto ti pagarian iti ima
ni Salomon, ket itedconto ti sang̃apulo a
caputotan kenca
32 (ng̃em addanto kencuana ti maysa a
caputotan, a gapu ken adipenco a David
ken gapu iti Jerusalem, ti ciudad isu a
pinilic cadagiti amin a caputotan ti Israel);
33 agsipud ta isuda binaybay-andac, ket
nagrucbabda ken ni Astarot a babai a
diosen dagiti Sidonios, ken ni Camos a
diosen ti Moab, ken ni Milcom a diosen
dagiti annac ni Ammon; ket isuda saanda
a nagna cadagiti dalanco, tapno arami-
denda ti nalinteg cadagiti matac, ken tap-
no *salimetmetanda* dagiti linlintegco ken
dagiti ipaalagadco, a cas inaramid ni David
ng̃a amada.
34 Nupay casta diacto alaen ti amin
a pagarian iti imana; ng̃em isut' arami-
decto a principe cadagiti amin ng̃a aldaw
ti panagbiagna, gapu ken adipenco a David
isu a pinilic, isu a nang̃salimetmet cadagiti
bilinco ken cadagiti linlintegco;
35 ng̃em alaecto ti pagarian iti ima
ti anacna, ket isut' itedconto kenca, isu
dagiti sang̃apulo a caputotan.
36 Ket iti anacna itedconto ti maysa a
caputotan, tapno ni David ng̃a adipenco
adda maysa a pagsilawanna ng̃a agnana-
yon iti sang̃oc sadi Jerusalem, ti ciudad a
pinilic tapno icabilco ti naganco sadiay.
37 Ket sicat' alaecto, ket agaricanto a
cas iti amin a tarigagayan ti cararuam, ket
agaricanto iti Israel.
38 Ket isunto, no ipang̃agmonto ti amin
ng̃a ibilinco kenca, ket magnacanto cada-
giti dalanco, ket aramidem ti nalinteg
cadagiti matac, a salimetmetam dagiti
linlintegco ken dagiti bilbilinco, a cas
inaramid ni David ng̃a adipenco; a siac
addaacto kenca, ket ibang̃onancanto iti
maysa a namayeng̃meng̃ a balay a cas
panamang̃onco ti maipaay ken David, ket
itedconto ti Israel kenca.
39 Ket siac gapu itoy parigatecto ti
putot ni David, ng̃em saan ng̃a agnanayon.
40 Ni Salomon inagawaanna ng̃arud a
papatayen ni Jeroboam; ng̃em ni Jerobo-
am timmacder, ket nagtaray sadi Egipto,
ken ni Sesac ng̃a ari ti Egipto, ket adda
sadi Egipto aging̃ganat' ipapatáy ni Salo-
mon.

41 Ket ti matda cadagiti aramid ni Salomon, ken amin ti inaramidna, ken ti kinasiribna, saanda aya a naisurat iti libro dagiti aramid ni Salomon?
42 Ket ti bayat ti panagari ni Salomon iti amin nga Israel isut' uppat a pulo a tawen idi.
43 Ket ni Salomon nakiturog cadagiti ammana, ket isut' naitabon iti ciudad ni David nga amana: ket ni Roboam nga anacna nagari iti saadna.

Ni Roboam agari; surotenna ti dakes a patigmaan. Ti yaalsa ti Israel. Ni Jeroboam maaramid nga arida. Ti Dios iparitna ti panaggubat ti Israel ken Juda. Dagiti dakes a panagdayaw nga intuyang ni Jeroboam.

12 Ket ni Roboam napan sadi Siquem: ta amin nga Israel napan sadi Siquem tapno isut' aramidenda nga ari.
2 Ket naaramid, idi a ni Jeroboam nga anac ni Nabat isut' nangngeganna (ta isu adda pay la sadi Egipto, isu a nagtarayanna idi a naggapu iti sango ni ari Salomon, ket ni Jeroboam nagyan sadi Egipto,
3 ket isuda nagbaonda ken isut' inayabanda), a ni Jeroboam ken ti amin a gimong ti Israel napanda, ket nagsaoda ken Roboam, a kinunada,
4 Ni amam inaramidna ti sangolmi a nadagsen: ita ngarud aramidem a nalaglag-an ti nadagsen a panagservi ken amam, ken ti nabantut a sangolna isu nga insangolna cadacami, ket dacami agservicamto kenca.
5 Ket isu kinunana cadacuada, Pumanawcay pay iti tallo nga aldaw, sacay umay manen caniac. Ket dagiti tattao pimmanawda.

6 Ket ni ari Roboam nakiuman cadagiti lallacay a nagtacder iti sango ni Salomon nga amana idinto a sibibiag pay laeng, a kinunana, Ania a patigmaan ti itedyo caniac tapno maited a sungbat iti daytoy nga ili?
7 Ket isuda nagsaoda kencuana, a kinunada, No sicanto ti maysa nga adipen iti daytoy nga ili itoy nga aldaw, ket agservicanto cadacuada, ket sungbatam ida, ket agsaoca cadagiti naimbag a sao cadacuada, iti casta isudanto ti adipenmo nga agnanayon.
8 Ngem isu binay-anna ti patigmaan dagiti lallacay isu nga intedda, ket nakiuman cadagiti agtutubo a lallaki isuda a dimmackel a caduana, isuda a nagtacder iti sangona.
9 Ket isu kinunana cadacuada, ¿Ania a patigmaan ti itedyo, tapno isublitay ti sungbat iti daytoy nga ili, isu a nagsao caniac a kinunana, Aramidem a nalaglag-an ti sangol isu a ni amam insangolna cadacami?
10 Ket dagiti agtutubo a lallaki isuda a dimmackel a caduana nagsaoda kencuana, a kinunada, Castoy ti cunaem itoy nga ili a nagsao kenca, a kinunana, Ni amam inaramidna ti sangolmi a nabantut, ngem isut' aramidem a nalaglaglag-an cadacami; castoy ti masaomto cadacuada, Ti kikitco napuspuscol ngem dagiti lomo ni amac.
11 Ket nupay no ni amac pinarabawannacayo iti maysa a nadagsen a sangol, siac nayonacto ti sangolyo: ni amac sinaplitnacayo cadagiti pagbaot, ngem saplitencayto cadagiti manggagama.

12 Iti casta ni Jeroboam ken ti amin nga ili napanda ken Roboam iti maicatlo nga aldaw, a cas imbilin ti ari, a kinunana, Umaycay caniac manen iti maicatlo nga aldaw.
13 Ket ti ari simmungbat iti ili iti nagubsang unay, ket binay-anna ti patigmaan dagiti lallacay nga intedda kencuana,
14 ket sinaona cadacuada ti cas ti patigmaan dagiti agtutubo a lallaki, a kinunana, Ni amac inaramidna ti sangolyo a nadagsen, ngem siac nayonacto ti sangolyo: ni amac sinaplitnacayo cadagiti pagbaot, ngem siac saplitencayto cadagiti manggagama.
15 Iti casta ti ari dina impangag ti ili; ta isut' maysa a banag a naggapu ken Jehova, tapno mapasingkedanna ti saona, isu a sinao ni Jehova iti pannacaaramat ni Ahias a Silonita ken ni Jeroboam nga anac ni Nabat.

16 Ket idi makita ti amin nga Israel a ti ari dina idi impangag ida, ti ili simmungbat iti ari, a kinunana, Aniat' bágimi ken David? awan met ti tawidmi iti anac ni Jesse: cadagiti toldayo, O Israel: ita kitaem ti bucbucodmo a balay, David. Iti casta ti Israel napan cadagiti toldada.
17 Ngem iti maipanggep cadagiti annac ti Israel nga agnaedda cadagiti ciudad ti Juda, ni Roboam nagari cadacuada.
18 Idi casta ni ari Roboam imbaonna ni

Aduram, isu nğa adda iti nğatoen dagiti
lallaki a mapolonğ; ket isut' inubor a
pinatay ti amin nğa Israel cadagiti bato.
Ket ni ari Roboam nagdardarás a lim-
mugan iti luganna, tapno agtaray sadi
Jerusalem.
19 Iti casta ti Israel immalsa a maibu-
sor iti balay ni David aginğgana itoy
nğa aldaw.
20 Ket naaramid, idi nğa amin nğa Israel
nanğnğegda a ni Jeroboam nagsubli, nğa
isuda nagbaonda ket isut' pinaayabanda
iti gimonğ, ket isut' inaramidda nğa ari
iti amin nğa Israel: awan simmurot iti
balay ni David, no saan laenğ a ti caputo-
tan ni Juda.

21 Ket idi a ni Roboam napan sadi
Jerusalem, isu tiniponna ti amin a balay
ni Juda, ken ti caputotan ni Benjamin, a
sanğagasut walopulo a ribu a napili a
lallaki, nğa isudat' gumugubat, tapno
gubatenda ti balay ti Israel, tapno maisu-
blida ti pagarian manen ken Roboam nğa
anac ni Salomon.
22 Nğem ti sao ni Jehova immay ken
Semeias a lalaki ti Dios, a kinunana,
23 Saoem ken Roboam nğa anac ni
Salomon, nğa ari ti Juda, ken iti amin a
balay ti Juda ken Benjamin, ken ti matda
ti ili, a cunam,
24 Castoy ti cuna ni Jehova, Dicayto
sumanğ-at, ken dicay met gubaten dagiti
cacabsatyo nğa annac ti Israel: agsubli ti
tunğgal lalaki iti balayna; ta daytoy a
banag naggapu caniac. Iti casta isuda
impanğagda ti sao ni Jehova, ket nagsu-
blida ket napanda iti dalanda, a mayan-
nurot iti sao ni Jehova.

25 Idi casta ni Jeroboam binanğonna ti
Siquem iti caturodan ti Efraim, ket nag-
naed sadiay; ket isu rimmuar sadiay, ket
binanğonna ti Fanuel.
26 Ket ni Jeroboam kinunana iti puso-
na, Ita ti pagarian agsublinto iti balay ni
David:
27 no daytoy nğa ili sumanğ-at a manği-
saclanğ cadagiti daton iti balay ni Jehova
sadi Jerusalem, iti casta ti puso daytoy
nğa ili agsublinto manen iti apoda, ken
Roboam met laenğ nğa ari ti Juda; ket
isuda papatayendacto, ket agsublidanto
ken Roboam nğa ari ti Juda.
28 Gapuna a ti ari nakiuman, ket
nanğaramid ti dua a sinan-urbon a balitoc;
ket isu kinunana cadacuada, Napalalo
unay cadacayo ti isasanğ-at sadi Jerusalem:
adtoy, dagiti didiosmo, O Israel, isuda a
nanğaon kenca iti daga ti Egipto.
29 Ket isu incabilna ti maysa sadi Be-
tel, ket ti sabali incabilna sadi Dan.
30 Ket daytoy a banag naaramid a
maysa a basol; ta ti ili napan *tapno agruc-
bab* iti sanğo ti maysa, aginğgana met laenğ
iti Dan.
31 Ket isu namutar ti balbalay cadagiti
nanğato a disso, ket nanğaramid ti sassa-
cerdote iti amin nğa ili, nğa isudat' saan
nğa annac ni Levi.
32 Ket ni Jeroboam nanğornos iti
maysa a fiesta iti maicawalo a bulan, iti
maicasanğapulo ket lima nğa aldaw iti
bulan, a cas iti fiesta nğa adda iti Juda,
ket isu simmanğ-at aginğga iti altar; casta
ti inaramidna sadi Betel, a nagdaton
cadagiti sinan-urbon nğa isu inaramidna:
ket isu insaadna sadi Betel dagiti sacer-
dote dagiti nanğato a disso nğa inara-
midna.
33 Ket isu simmanğ-at aginğga iti altar
nğa inaramidna sadi Betel iti maica-
sanğapulo ket lima nğa aldaw iti maicawa-
lo a bulan, iti bulan nğa isu pinarbona iti
pusona met laenğ: ket isu nanğornos iti
maysa a fiesta a maipaay cadagiti annac ti
Israel, ket simmanğ-at aginğga iti altar, a
nagpuur iti incienso.

Ti pacdaar nğa imbaga ti maysa a mammadto a taga Juda. Maysa a mammadto a lacay ulbodenna ti mammadto a taga Juda tapno di agtulnog, ket papatayen ti maysa a leon. Dagiti sacerdote ni Jeroboam.

13 Ket, adtoy, ti maysa a lalaki ti Dios
a naggapu sadi Juda a gapu iti sao
ni Jehova immay idiay Betel: ket ni
Jeroboam agtatacder iti denna ti altar
tapno manğpuur iti incienso.
2 Ket isu nagickis a maibusor iti altar
a gapu iti sao ni Jehova, ket kinunana, O
altar, altar, castoy ti cuna ni Jehova:
Adtoy, maysa nğa anac maipasnğayto iti
balay ni David, nğa agnagan iti Josias;
ket isu idatonnanto iti rabawmo dagiti
sacerdote dagiti nanğato a disso nğa agpu-
puur iti incienso iti rabawmo, ket tultu-
lanğ ti tattao ti puurandanto iti rabawmo.
3 Ket isu nanğted ti maysa a tanda idi
met laenğ nğa aldaw, a kinunana, Daytoy
isu ti tanda isu a sinao ni Jehova: Ad-
toy, ti altar marabnisto, ket dagiti dapo
nğa addada iti rabawna maibellenğdanto.

4 Ket naaramid idi a ti ari mangngegna
ti panagcuna ti lalaki ti Dios, isu nga
impuccawna a maibusor iti altar sadi Bet-
el, a ni Jeroboam inyunnatna ti imana
manipud iti altar, a kinunana, Isut' tiliwen-
yo. Ket ti imana, isu nga inyunnatna a
maibusor kencuana, nagango, iti casta nga
isu dina naisubli iti cagagapuna.
5 Ti altar met narabnis, ket dagiti dapo
naibellengda nanipud iti altar, a cas iti
tanda isu nga inted ti lalaki ti Dios a
gapu iti sao ni Jehova.
6 Ket ti ari simmungbat, ket kinunana
iti lalaki ti Dios, Gawawaem ita ti parabur
ni Jehova a Diosmo, ket cumararagca a
maipaay caniac, tapno ti imac mapasubli
caniac manen. Ket ti lalaki ti Dios
ginawawana ken Jehova, ket ti ima ti ari
napasubli kencuana manen, ket nagsubli a
cas idi cagagapuna.
7 Ket ti ari kinunana iti lalaki ti Dios,
Umayca caniac iti balay, ket agbaw-asca,
ket iccancanto iti maysa a gunguna.
8 Ket ti lalaki ti Dios kinunana iti ari,
Uray itedmonto caniac ti caguduat' ba-
laymo, diacto cumuyog kenca a mapan,
diacto mangan iti tinapay wenno uminum
iti danum iti daytoy a disso;
9 ta casta ti naibilin caniac babaen ti
sao ni Jehova, a kinunana, Dicanto ma-
ngan iti tinapay, wenno uminum iti danum,
wenno agsubli iti dalan a napanam.
10 Iti casta isu napan iti sabali a dalan,
ket saan a nagsubli ili dalan a napananna
idiay Betel.

11 Ket agnaed ti maysa a lacay a mam-
madto idiay Betel; ket maysa cadagiti
annacna a lallaki dimteng ket imbagana
kencuana dagiti amin nga aramid a ti
lalaki ti Dios inaramidna iti daydi nga
aldaw idiay Betel: dagiti sao nga isu
sinaona iti ari, sinaoda met ken ni amada.
12 Ket ni amada kinunana cadacuada,
Sadino ti nagturongganna? Ket dagiti an-
nacna nakitada ti nangturongan ti lalaki
ti Dios, a naggapu sadi Juda.
13 Ket isu kinunana cadagiti annacna,
Sillaanyo a maipaay caniac ti asno. Iti
casta isuda sinillaanda a maipaay kencuana
ti asno; ket isut' sinacayanna.
14 Ket isu sinurotna ti lalaki ti Dios,
ket isut' nasaracanna nga agtugtugaw iti
siroc ti maysa a roble; ket isu kinunana
kencuana, Sica ti lalaki ti Dios a naggapu
sadi Juda? Ket isu kinunana, Siac.
15 Idi casta isu kinunana kencuana,
Umayca caniac iti balay, ket manganca iti
tinapay.
16 Ket isu kinunana, Diac mabalin ti
agsubli a cumuyog kenca, uray sumbrec a
cumuyog kenca; wenno siac manganacto
iti tinapay uray uminum iti danum a
caduam ditoy a disso:
17 ta isut' nacuna caniac a gapu iti sao
ni Jehova, Dicanto mangan iti tinapay
wenno uminum iti danum sadiay, wenno
agsublicanto manen a magna iti dalan a
napanam.
18 Ket isu kinunana kencuana, Siac
maysaac met a mammadto a cas kenca;
ket maysa nga angel nagsao caniac a gapu
iti sao ni Jehova, a kinunana, Isublim a
caduam iti balaymo, tapno isu macapangan
iti tinapay ken macainum iti danum.
Ngem isu nagulbod kencuana.
19 Iti casta isu nagsubli a kimmuyog
kencuana, ket nangan iti tinapay iti ba-
layna, ken imminum iti danum.

20 Ket naaramid, idinto nga agtutugaw-
da iti lamesaan, a ti sao ni Jehova immay
iti mammadto isu a nangisubli kencuana;
21 ket isu nagickis iti lalaki ti Dios a
naggapu sadi Juda, a kinunana, Castoy
ti kinuna ni Jehova, Agsipud ta dica
nagtulnog iti ngiwat ni Jehova, ket dica
inannurot ti bilin isu a ni Jehova a Dios-
mo imbilinna kenca,
22 ngem nagsublica, ket nangancat'
tinapay ken imminumcat' danum iti disso
isu a nagcunaanna kenca, Dica mangan iti
tinapay, ken dica uminum iti danum; ti
bagím saanto a dumteng iti tanem dagiti
ammam.
23 Ket naaramid iti calpasanna a na-
ngan iti tinapay, ken calpasanna nga im-
minum, nga isu sinillaanna a maipaay
kencuana ti asno, *nga ammoen*, a maipaay
iti mammadto nga isu insublina.
24 Ket idi nga isu nacaawiden, maysa a
leon simmabet kencuana iti dalan, ket
isut' pinatayna: ket ti bangcayna naiwa-
lang iti dalan, ket ti asno sitatacder iti
dennana; ti leon met sitatacder iti denna
ti bangcay.
25 Ket, adtoy dagiti lallaki naglabasda
iti asideg, ket nakitada ti bangcay a
naiwalang iti dalan, ken ti leon a sitatac-
der iti denna ti bangcay; ket napanda
ket isut' imbagada iti ciudad a pagnaedan
ti lacay a mammadto.

26 Ket idi a ti mammadto a nangisubli
kencuana a naggapu iti dalan isut' nang-

ngegganna, kinunana, Isut' lalaki ti Dios, nga isut' di nagtulnog iti ngiwat ni Jehova: gapuna a ni Jehova isut' inyawatna iti leon, isu a namisangpisang kencuana, ken namatay kencuana, a mayannurot iti sao ni Jehova, nga isu insaona kencuana.

27 Ket nagsao cadagiti annacna, a kinunana, Sillaanyo a maipaay caniac ti asno. Ket isut' sinillaanda.

28 Ket isu napan ket nasaracanna ti bangcay a naiwalang iti dalan, ken ti asno ken ti leon a sitatacderda iti denna ti bangcay; ti leon saanna a linamut di bangcay, ken saanna met a pinisangpisang ti asno.

29 Ket ti mammadto inacupna ti bangcay ti lalaki ti Dios, ket isut' imparabawna iti asno, ket isut' insublina; ket immay iti ciudad ti lacay a mammadto, tapno dung-awanna ken isut' itabonna.

30 Ket isu incabilna ti bangcayna iti tanemna met laeng; ket isut' dinungdungawanda, *a kinunada,* ¡ Ay, cabsatco !

31 Ket naaramid, iti calpasan ti panangitabonna kencuana, nga isu nagsao cadagiti annacna, a kinunana, Inton matayac, iti casta itabondac iti tanem a yan ti lalaki ti Dios a naitabon; icabilyo dagiti tulangco iti denna dagiti tulangna.

32 Ta ti sao nga isu inyickisna a gapu iti sao ni Jehova a maibusor iti altar sadi Betel, ken maibusor cadagiti amin a balay cadagiti nangato a disso nga adda cadagiti ciudad ti Samaria, di bumurongto a matungpal.

33 Iti calpasan daytoy a banag ni Jeroboam saan a naglicud iti dakes a dalanna, no di ket nangaramid manen cadagiti amin nga ili cadagiti sassacerdote dagiti nangato a disso: siasinoman a mayat, isut' inconsagrarna, tapno adda coma idi sassacerdote dagiti nangato a disso.

34 Ket daytoy a banag nagbalin a basol iti balay ni Jeroboam, tapno isut' maiccat, ken isut' madadael manipud iti rabaw ti daga.

Ni Jeroboam ibaonna ni asawana ken ni Ahias. Ti padto ni Ahias a maibusor ken Jeroboam. Ti panagari ni Roboam iti Juda. Ti panangsillong ni Sesac. Ipapatáy ni Roboam.

14 Idi a tiempo ni Abias nga anac a lalaki ni Jeroboam nagsakit.

2 Ket ni Jeroboam kinunana ken asawana, Tumacderca, agdawatec kenca, ket manglimoca, tapno saanca a malasin a sica ti asawa ni Jeroboam; ket inca sadi Silo: adtoy, adda sadiay ni Ahias a mammadto, isu a nagsao ti maipapan caniac a siac agariacto iti daytoy nga ili.

3 Ket mangitugotca iti sangapulo a tinapay, ken bibbibingca, ken sangatoytoy a diró, ket mapanca kencuana: isu ibagananto kenca ti mapasamacto iti ubing.

4 Ket ti asawa ni Jeroboam inaramidna ti casta, ket timmacder, ket napan sadi Silo, ket napan iti balay ni Ahias. Ket ni Ahias saan a macakitan; ta dagiti matana addada a nacullaapan a gapu iti tawenna.

5 Ket ni Jehova kinunana ken Ahias, Adtoy, ti asawa ni Jeroboam immay tapno agsaludsud kenca ti maipapan iti anacna; ta isu adda a masakit: castoy ken castoy ti cunaemto kencuana, ta isunto, no isu sumbrec, nga isu aginsasabali a babai.

6 Ket casta idi, idi a nangngeg ni Ahias ti dapacdapac dagiti sacana, idi nga isu sumsumrec idi iti ruangan, nga isu kinunana, Sumrecca, sica asawa ni Jeroboam; apayapay nga aginsasabalica? ta siac naibaonac kenca nga adda nadagsen a damdamag.

7 Inca, ibagam ken Jeroboam, castoy ti kinuna ni Jehova, ti Dios ti Israel: Agsipud ta siac intan-occa iti tengnga ti ili, ken inaramidca a pangulo iti ilic nga Israel,

8 ken rinabnisco ti pagarian iti balay ni David, ket isut' intedco kenca; ket nupay casta sica saanca a pimmada ken adipenco a David, isu a nangsalimetmet cadagiti bilinco, ken isu a simmurot caniac iti amin a pusona, tapno aramidenna laeng ti isut' nasayat cadagiti matac,

9 no di ket inaramidmo ti dakes a nangnangrona ngem cadagiti amin nga immuna ngem sica, ket napanca ket nangaramidca ti sabsabali a didios, ken sinocog a ladladawan, tapno panggargarim caniac nga agpungtot, ket imbellengnac iti licudam:

10 iti casta, adtoy, siac yegconto ti dakes iti balay ni Jeroboam, ket keltayecto ken Jeroboam ti tumunggal maysa nga ubing a lalaki, isu a maripcan ken isu a mabay-an a bulos iti Israel ken caycayecto a matalipupus ti balay ni Jeroboam, a cas maysa a tao no caycayenna ti rugit, agingganat' maiccat amin.

11 Ti matay ken Jeroboam iti ciudad lamutento dagiti aso; ket ti matay iti let-

anḡ lamutento dagiti tumatayab ti atnḡa-
tanḡ: ta ni Jehova isut' imbagana.
12 Sica tumacderca nḡarud, inca iti
balaymo: ket intono dagiti sacam bumad-
decda iti ciudad, ti ubinḡ matayton.
13 Ket amin nḡa Israel agdunḡ-awdanto
gapu kencuana, ket isut' itabondanto; ta
isu laenḡ ken Jeroboam ti dumtenḡto iti
tanem, agsipud ta kencuana nasaracan ti
dadduma a naimbag a banag a maiturong
ken Jehova, ti Dios ti Israel, iti balay ni
Jeroboam.
14 Maysa pay ni Jehova mamatacderto
kencuana ti maysa nḡa ari iti Israel, isu a
manḡipusayto ti balay ni Jeroboam iti
daydiay nḡa aldaw: ¿nḡem ania? uray
ita.
15 Ta ni Jehova cabilennanto ti Israel,
a cas maysa a badobadoc a malugayug iti
danum; ket isu bag-utennanto ti Israel iti
daytoy naimbag a daga isu nḡa intedna
cadagiti ammada, ket isudat' iwarasnanto
iti ballasiw ti Carayan, agsipud ta isuda
inaramidda dagiti Asherahda, a pinanḡgar-
garida ken Jehova nḡa agpunḡtot.
16 Ket isu baybay-annanto ti Israel a
gapu cadagiti basol ni Jeroboam, isu a
nacabasolanna, ken isu a pinamagbasol-
na iti Israel.

17 Ket ti asawa ni Jeroboam timmac-
der, ket nagawid, ket napan sadi Tersa:
ket idi nacagtenḡ iti dapian ti balay, ti
ubinḡ natay.
18 Ket amin nḡa Israel isut' intabonda,
ket isut' dinunḡdunḡ-awanda, a cas iti sao
ni Jehova, isu a sinaona iti pannacaaramat
ni adipenna nḡa Ahias a mammadto.

19 Ket ti matda cadagiti aramid ni
Jeroboam, no casanot' pannakigubatna,
ken no casanot' panagarina, adtoy, isuda
addada a naisurat iti libro dagiti cronicas
dagiti ar-ari ti Israel.
20 Ket dagiti aldaw a panagari ni
Jeroboam isudat' duapulo ket dua a ta-
wen: ket isu nakiturog cadagiti ammana,
ket ni Nadab nḡa anacna nagari iti saad-
na.

21 Ket ni Roboam nḡa anac a lalaki ni
Salomon nagari idiay Juda. Ni Roboam
agtawen iti uppat a pulo ket maysa idi
manḡrugi nḡa agari, ket isu nagari iti
sanḡapulo ket pito a tawen sadi Jerusalem,
ti ciudad a pinili ni Jehova cadagiti amin
a caputotan ti Israel, tapno icabilna ti
naganna sadiay: ket ti nagan ni inana
isut' Naama nḡa Ammonita.
22 Ket ti Juda inaramidna daydi nḡa
isut' dakes iti imatanḡ ni Jehova, ket
isut' ginargarida a nagimon cadagiti
basolda nḡa inaramidda, a nanḡnanḡrona
nḡem amin nḡa inaramid dagiti ammada.
23 Ta isuda met namanḡonda cadacuada
cadagiti nanḡato a disso, ken monmon,
ken Asherah, iti tumunḡgal nanḡato a
turod, ken iti siroc ti tumunḡgal narucbos
a cayo;
24 ket adda met dagiti mananḡubet iti
daga: isuda inaramidda ti mayannurot iti
amin a kinarimon dagiti nacion a pinag-
talaw ni Jehova iti sanḡo dagiti annac ti
Israel.

25 Ket naaramid iti maicalima a tawen
ni ari Roboam, a ni Sesac nḡa ari sadi
Egipto simmanḡ-at a bumusor iti Jerusa-
lem;
26 ket isu innalana dagiti gamenḡ ti
balay ni Jehova, ken dagiti gamenḡ ti balay
ti ari; isu innalana amin met laenḡ: ken
isu innalana amin dagiti calasag a balitoc
nḡa inaramid ni Salomon.
27 Ket ni ari Roboam nagaramid iti
lugar dagidiay cadagiti calasag a gam-
banḡ, ket isudat' incumitna cadagiti ima
dagiti capitan ti agbantay, nḡa agaywan
idi iti ruanḡan ti balay ti ari.
28 Ket casta idi, a iti masansan a ti
ari simrec iti balay ni Jehova, isudat'
itugotda, ket isudat' isublida iti siled ti
agbantay.

29 Ket ti matda cadagiti aramid ni
Roboam, ken amin nḡa inaramidna, saanda
aya a naisurat iti libro dagiti cronicas
dagiti ar-ari ti Juda?
30 Ket adda idi gubat ni Roboam ken
ni Jeroboam a cancanayon.
31 Ket ni Roboam nakiturog cadagiti
ammana, ket isu naitabon cadagiti ammana
iti ciudad ni David: ket ti nagan ni inana
isut' Naama nḡa Ammonita. Ket ni
Abiam nḡa anacna nagari iti saadna.

*Ti panagari ni Abiam iti Juda. Ti pana-
gari ni Asa. Ti gubat ken ni Baasa.
Ti panagari ni Nadab iti Israel.
Ti panagari ni Baasa.*

15 Ket iti maicasanḡapulo ket walo a
tawen ni ari Jeroboam nḡa anac ni
Nabat nanḡrugi ni Abiam a nagari iti Juda.
2 Tallo a tawen ti panagarina sadi

Jerusalem: ket ti nagan ni inana isut' Maaca nĝa anac ni Abesalon.
3 Ket isu nagna cadagiti amin a basol ni amana, nĝa inaramidna iti sacbayna; ket ti pusona isut' saan a naimbag ken Jehova a Diosna, a cas ti puso ni David nĝa amana.
4 Nupay casta gapu ken David isut' iniccan ni Jehova a Diosna ti maysa a pagsilawan sadi Jerusalem, tapno maitan-oc ti anacna iti calpasanna, ken tapno mapatibker ti Jerusalem;
5 ta ni David inaramidna daydi nĝa isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova, ket saan a simmiasi iti aniaman a banag nĝa imbilinna kencuana cadagiti amin nĝa aldaw ti panagbiagna, malacsid laenĝ ti maipanĝgep ken Urias a Jetteo.
6 Ket adda idi gubat ken ni Roboam ken ni Jeroboam cadagiti amin nĝa aldaw ti panagbiagda.

7 Ket ti matda cadagiti aramid ni Abiam, ken amin nĝa inaramidna, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda? Ket adda idi gubat ken ni Abiam ken ni Jeroboam.
8 Ket ni Abiam nakiturog cadagiti ammana; ket isu intabonda iti ciudad ni David: ket ni Asa nĝa anacna nagari iti saadna.

9 Ket iti maicaduapulo a tawen ni Jeroboam nĝa ari iti Israel nanĝrugi ni Asa a nagari iti Juda.
10 Ket uppat a pulo ket maysa a tawen a nagari sadi Jerusalem: ket ti nagan ni inana isut' Maaca nĝa anac ni Abesalon.
11 Ket ni Asa inaramidna daydi nĝa isut' naimbag cadagiti mata ni Jehova, a cas iti inaramid ni David nĝa amana.
12 Ket isu pinagtalawna dagiti mananĝubet iti daga, ket iniccatna amin dagiti ladladawan nĝa inaramid dagiti ammana.
13 Ket ni Maaca met nĝa inana isu iniccatna iti kinareina, ta isu nagaramid ti maysa a nacarimrimon a ladawan a maipaay iti maysa nĝa Asherah; ket ni Asa pinucanna ti ladawanna, ket isut' pinuuranna idiay waig a Cedron.
14 Nĝem dagiti nanĝato a disso saanda a naiccat: nupay casta ti puso ni Asa isut' naimbag unay ken Jehova cadagiti amin nĝa aldawna.
15 Ket isu inserrecna iti balay ni Jehova dagiti banag nĝa impaay ni amana, ken dagiti banag nĝa isu met laenĝ impaayna, pirac, ken balitoc, ken alalicamen.
16 Ket adda idi gubat ken ni Asa ken ni Baasa nĝa ari ti Israel cadagiti amin nĝa aldawda.
17 Ket ni Baasa nĝa ari ti Israel simmanĝ-at a bumusor iti Juda, ket binanĝonna ti Rama, tapno dina palubosan ti uray maysa a rumuar wenno mapan ken Asa nĝa ari ti Juda.
18 Idi casta ni Asa innalana amin ti pirac ken ti balitoc a natidda cadagiti paggamenĝan ti balay ni Jehova, ken cadagiti paggamenĝan ti balay ti ari, ket isudat' inyawatna iti ima dagiti adipenna; ket ni ari Asa imbaonna ida ken Ben-hadad, nĝa anac ni Tabrimon, nĝa anac ni Hezion, nĝa ari ti Siria, nĝa agnaed sadi Damasco, a kinunana,
19 *Adda* maysa a panagcappia caniac ken sica, ken ni amac ken ni amam: adtoy, ibaonco kenca ti maysa nĝa iságut a pirac ken balitoc; inca, dadaelem ti nomom ken Baasa nĝa ari ti Israel, tapno isu pumanaw caniac.
20 Ket ni Ben-hadad impanĝagna ni ari Asa, ket imbaonna dagiti capitan dagiti buyotna a bumusor cadagiti ciudad ti Israel, ket kinabilna ti Ahion, ken ti Dan, ken ti Abel-bet-maaca, ken ti amin a Cenerot, agraman iti amin a daga ti Neftali.
21 Ket naaramid, idi a ni Baasa nanĝnĝeganna, a binay-anna a banĝonen ti Rama, ket nagnaed sadi Tersa.
22 Idi casta ni ari Asa nanĝaramid ti maysa a pananĝiwarragawag iti amin a Juda; awan nalacsid: ket isuda binunagda dagiti bato ti Rama, ken ti taricayona, a pinangbanĝon ni Baasa; ket ni ari Asa binanĝonna cadagitoy ti Geba ti Benjamin, ken ti Maspa.

23 Ket ti matda cadagiti amin nĝa aramid ni Asa, ken amin a pannacabalinna, ken amin nĝa inaramidna, ken dagiti ciudad a binanĝonna, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda? Nĝem iti tiempo ti kinalacayna isut' nagsakit cadagiti sacana.
24 Ket ni Asa nakiturog cadagiti ammana, ket naitabon cadagiti ammana iti ciudad ni David nĝa amana; ket ni Josafat nĝa anacna nagari iti saadna.

25 Ket ni Nadab nĝa anac ni Jeroboam nanĝrugi a nagari iti Israel iti maicadua a tawen ni Asa nĝa ari ti Juda; ket isu nagari iti Israel iti dua a tawen.
26 Ket isu inaramidna daydi nĝa isut'

dakes iti imatanḡ ni Jehova, ket nagna
iti dalan ni amana, ken iti basolna isu a
pinamagbasona iti Israel.
27 Ket ni Baasa nḡa anac ni Ahias, iti
balay ni Isacar, immalsa a bumusor
kencuana; ket isut' kinabil ni Baasa
sadi Gebbeton, isu a bianḡ idi dagiti
Filisteos; ta ni Nadab ken amin nḡa
Israel linacubda ti Gebbeton.
28 Ket iti maicatlo a tawen ni Asa nḡa
ari ti Juda isut' panamatáy ni Baasa
kencuana, ket nagari iti saadna.
29 Ket naaramid nḡa, apaman nḡa isut'
ari, isu kinabilna ti amin a balay ni
Jeroboam; awan ti tiniddana ken Jero-
boam nḡa aniaman nḡa aganḡes, aginḡ-
ganat' pananḡracracna kencuana; a ma-
yannurot iti sao ni Jehova, isu a sinaona
iti pannacaaramat ni adipenna nḡa Ahias
a Silonita;
30 a gapu cadagiti basol ni Jeroboam
isu a nacabasolanna, ken isu a pinamag-
basolna iti Israel, gapu iti pananḡ-
gargarina isu a pananḡgargarina ken
Jehova, ti Dios ti Israel, nḡa agpunḡtot.

31 Ket ti matda cadagiti aramid ni
Nadab, ken amin nḡa inaramidna, ¿saanda
aya a naisurat iti libro dagiti cronicas
dagiti ar-ari ti Israel?
32 Ket adda idi gubat ken ni Asa ken
ni Baasa nḡa ari ti Israel cadagiti amin
nḡa aldawda.

33 Iti maicatlo a tawen ni Asa nḡa ari
ti Juda nanḡrugi ni Baasa nḡa anac ni
Ahias a nagari iti amin nḡa Israel sadi
Tersa, *ket nagari* iti duapulo ket uppat a
tawen.
34 Ket isu inaramidna daydi nḡa isut'
dakes iti imatanḡ ni Jehova, ket nagna iti
dalan ni Jeroboam, ken iti basolna isu a
pinamagbasolna iti Israel.

Ti padto ni Jehu. Ti panagari ni Ela iti Israel. Ni Zambri patayenna ni Ela ken dagiti cacabagianna, ket agari iti Israel. Ti panagari ni Amri. Ni Acab ari ti Israel.

16 Ket ti sao ni Jehova immay ken
Jehu nḡa anac a lalaki ni Hanani a
maibusor ken Baasa, a kinunana,
2 Agsipud ta siac intan-occa nanipud
iti tapoc, ken inaramidca a panḡulo iti
ilic nḡa Israel, ket sica nagnaca iti dalan
ni Jeroboam, ken pinagbasolmo ti ilic nḡa
Israel, tapno gargariennac nḡa agpunḡtot
cadagiti basolmo;
3 adtoy, siac talipupusecto a caycayen ni
Baasa ken ti balayna; ket aramidecto ti
balaymo a cas iti balay ni Jeroboam nḡa
anac ni Nabat.
4 Ti matay ken Baasa iti ciudad lamu-
tento dagiti aso; ket ti matay kencuana
iti let-anḡ lamutento dagiti tumatayab ti
tanḡatanḡ.

5 Ket ti matda cadagiti aramid ni
Baasa, ken aniaman nḡa inaramidna, ken
ti pannacabalinna, ¿saanda aya a naisurat
iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti
Israel?
6 Ket ni Baasa nakiturog cadagiti am-
mana, ket naitabon sadi Tersa; ket ni Ela
nḡa anacna nagari iti saadna.
7 Ken maysa pay iti pannacaaramat ni
mammadto a Jehu nḡa anac ni Hanani
immay ti sao ni Jehova a maibusor ken
Baasa, ken maibusor iti balayna, isuda a
dua gapu iti amin a dakes nḡa isu inara-
midna iti imatanḡ ni Jehova, tapno panḡ-
gargarina kencuana nḡa agpunḡtot iti
aramid dagiti imana, iti kinaisuna a cas
iti balay ni Jeroboam, ken gapu iti pananḡ-
cabilna kencuana.

8 Iti maicaduapulo ket innem a tawen
ni Asa nḡa ari ti Juda nanḡrugi ni Ela
nḡa anac ni Baasa a nagari iti Israel sadi
Tersa, *ket nagari* iti dua a tawen.
9 Ket ni adipenna a Zambri, a capitan ti
cagudua dagiti luganna, immalsa a bumu-
sor kencuana. Ket isu adda sadi Tersa,
nḡa agin-inum nḡa agbartec idiay balay ni
Arsa, isu a mayordomo idi ti balayna
sadi Tersa:
10 ket ni Zambri simrec ket isut'
kinabilna, ken isut' pinatayna, iti maica-
duapulo ket pito a tawen ni Asa nḡa ari ti
Juda, ket nagari iti saadna.
11 Ket naaramid idi nḡa isu nanḡrugi a
nagari, apaman nḡa isu nagtugaw iti tro-
nona, nḡa isu kinabilna ti amin a balay ni
Baasa: saan a nanḡitidda ti uray maysa
nḡa ubinḡ a lalaki, uray cacabagianna,
uray dagiti gagayyemna.
12 Iti casta ni Zambri dinadaelna ti
amin a balay ni Baasa, a mayannurot iti
sao ni Jehova, isu a sinaona a maibusor
ken Baasa iti pannacaaramat ni Jehu a
mammadto,
13 gapu cadagiti amin a basol ni Baasa,

ken cadagiti basol ni Ela nğa anacna a lalaki, isu a nacabasolanda, ken isu a pinamagbasolda iti Israel, a panğgargarida ken Jehova, ti Dios ti Israel, nğa agpunğtot cadagiti kinaubbawda.

14 Ket ti matda cadagiti aramid ni Ela, ken amin nğa inaramidna, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?

15 Iti maicaduapulo ket pito a tawen ni Asa nğa ari ti Juda ni Zambri nagari iti pito nğa aldaw sadi Tersa. Ket dagiti tattao nagpacarsoda a bumusor iti Gebbeton, isu a bianğ dagiti Filisteos.

16 Ket dagiti tattao a nagpacarso nanğnğeganda a nacuna, Ni Zambri immalsa, ket kinabilna met ti ari: gapuna nğa amin nğa Israel inaramidna ni Amri, a capitan ti buyot, nğa ari iti Israel iti daydi nğa aldaw idi pacarso.

17 Ket ni Amri simmanğ-at a naggaput' Gebbeton, ket ti amin nğa Israel caduana, ket isuda linacubda ti Tersa.

18 Ket naaramid, idi a ni Zambri nakitana a ti ciudad isut' naagaw, nğa isu simrec iti canğatoan a disso ti balay ti ari, ket pinuuranna ti balay ti ari iti rabawna iti apuy, ket natay,

19 ta gapu cadagiti basolna isu a nacabasolanna iti panan̄garamid iti daydi nğa isut' dakes iti imatanğ ni Jehova, iti pannagnana iti dalan ni Jeroboam, ken iti basolna nğa inaramidna, a pinamagbasolna iti Israel.

20 Ket ti matda cadagiti aramid ni Zambri, ken ti yaalsana nğa inaramidna, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?

21 Idi casta dagiti tattao ti Israel nabinğayda iti dua a capaset: ti cagudua dagiti tattao simmurotda ken Tebni nğa anac a lalaki ni Ginet, tapno isut' aramidenda nğa ari; ket ti cagudua simmurot ken Amri.

22 Nğem dagiti tattao a simmurot ken Amri inaladaganda dagiti tattao a simmurot ken Tebni nğa anac ni Ginet: iti casta ni Tebni natay, ket ni Amri nagari.

23 Iti maicatlopulo ket maysa a tawen ni Asa nğa ari ti Juda nanğrugi ni Amri a nagari iti Israel, *ket nagari* iti sanğapulo ket dua a tawen: innem a tawen a nagari sadi Tersa.

24 Ket isu ginatanğna ken Semer ti turod a Samaria iti dua a talento a pirac; ket isu nanğbanğon iti rabaw ti turod, ket ginaladánna ti nagan ti ciudad isu a binanğonna, iti mayannurot iti nagan ni Semer, nğa akincua iti turod a Samaria.

25 Ket ni Amri inaramidna daydi nğa isut' dakes iti imatanğ ni Jehova, ket nagaramid a dacdakes pay nğem iti amin nğa immun-una nğem isu.

26 Ta isu nagna iti amin a dalan ni Jeroboam nğa anac ni Nabat, ken cadagiti basolna isu a pinamagbasolna iti Israel, a panğgargarina ken Jehova, ti Dios ti Israel, nğa agpunğtot cadagiti kinaubbawda.

27 Ket ti matda cadagiti aramid ni Amri isu nğa inaramidna, ken ti pannacabalinna isu nğa impakitana, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?

28 Iti casta ni Amri nakiturog cadagiti ammana, ket naitabon sadi Samaria; ket ni Acab nğa anacna nagari iti saadna.

29 Ket iti maicatlopulo ket walo a tawen ni Asa nğa ari ti Juda nanğrugi ni Acab nğa anac ni Amri a nagari iti Israel: ket ni Acab nğa anac ni Amri nagari iti Israel sadi Samaria iti duapulo ket dua a tawen.

30 Ket ni Acab nğa anac ni Amri inaramidna daydi nğa isut' dakes iti imatanğ ni Jehova a nacarcaro nğem amin nğa immun-una nğem isu.

31 Ket naaramid, a cas no isut' maysa a nalag-an a banag kencuana ti magna cadagiti basol ni Jeroboam nğa anac ni Nabat, nğa isu innalana nğa asawa ni Jezabel nğa anac ni Etbaal nğa ari dagiti Sidonio, ket napan ket nagservi ken Baal, ken nagrucbab kencuana.

32 Ket isu namatacder iti maysa nğa altar a maipaay ken Baal iti balay ni Baal, isu a pinutarna sadi Samaria.

33 Ket ni Acab nagaramid iti Asherah; ket ni Acab nanğaramid pay iti adadda a panğgargarina ken Jehova, ti Dios ti Israel, nğa agpunğtot nğem iti amin dagiti ari ti Israel nğa adda idi iti sacbayna.

34 Cadagiti aldawna binanğon ni Hiel a taga Betel ti Jerico: isu incabilna ti cimientona iti pannacatay ni Abiram nğa inauna nğa anacna, ket binanğonna dagiti ruanğanna iti pannacatay ti inaudian nğa anac a Segub, a mayannurot iti sao ni Jehova, isu a sinaona iti pannacaaramat ni Josue nğa anac ni Nun.

Ni Elias ipadtona ti mabayag nga igaaw. Isu mataraonan idiay Carit; mapan idiay Sarepta; paaduenna ti bellaay ken lana ti balo a babai; pagungarenna ti anacna a lalaki.

17 Ket ni Elias a Tesbita, isu a maysa cadagiti agyan sadi Galaad, kinunana ken Acab, Cas sibibiag ni Jehova, a Dios ti Israel, nga ti sangona agtatacderac, awanto ti linnaaw uray tudo cadagitoy a tawen, no saan laeng a mayannurot iti saoc.

2 Ket ti sao ni Jehova immay kencuana, a kinunana,

3 Pumanawca ditoy, ket agbalicca nga agpadaya, ket aglemmengca iti waig a Carit, isu nga adda iti sango ti Jordan.

4 Ket isunto, nga uminumcanto iti waig; ket siac imbilinco cadagiti wac a taraonandaca sadiay.

5 Iti casta isu napan ket inaramidna ti mayannurot iti sao ni Jehova; ta isu napan ket nagnaed iti denna ti waig a Carit, isu nga adda iti sango ti Jordan.

6 Ket dagiti wac isut' intulodanda ti tinapay ken lasag iti agsapa, ken tinapay ken lasag iti malem; ket isu imminum iti waig.

7 Ket naaramid iti calpasan ti maysa a tiempo, a ti waig naatianan, ta awan idi ti tudo iti dagá.

8 Ket ti sao ni Jehova immay kencuana, a kinunana,

9 Tumacderca, inca sadi Sarepta, isu a biang ti Sidon, ket agnaedca sadiay: adtoy, imbilinco iti maysa a babai a balo sadiay a taraonannaca.

10 Iti casta isu timmacder ket napan sadi Sarepta; ket idi a dimteng iti ruangan ti ciudad, adtoy, maysa a babai a balo adda idiay nga agpidpidot iti ruting: ket isu immayab kencuana, ket kinunana, Yegannac, agdawatac kenca, iti bassit a danum iti maysa a vaso, tapno inumec.

11 Ket idi isu napan tapno isut' yegna, isu immayab kencuana, ket kinunana, Yegannac, agdawatac kenca, ti sangcasacmol a tinapay iti imam.

12 Ket isu kinunana, Cas sibibiag ni Jehova a Diosmo, siac awan maysa a bibingcac, no saan laeng a sangcarakem a bellaay iti putic, ken sangcabassit a lana iti toytoy: ket, adtoy, siac mangpidotac ti dua a ruting, tapno innac ket isut' isaganac a maipaay caniac ken ti anacco, tapno isut' macanmi ket mataycamin.

13 Ket ni Elias kinunana kencuana, Dica agbuteng; inca ket aramidem ti cas ti kinunam; ngem yaramidannac nga umuna ti sangcabassit a bibingca, ket isut' iruarmo caniac, ket inton malpas mangaramidcat' maipaay kenca ken maipaay iti anacmo.

14 Ta castoy ti cuna ni Jehova, ti Dios ti Israel, Ti putic ti bellaay saanto a maibusan, uray ti toytoy ti lana saanto a macurangan ingganat' aldaw a panagbaon ni Jehova ti tudo iti rabaw ti daga.

15 Ket isu napan ket inaramidna ti mayannurot iti sao ni Elias: ket *di balo a babai,* ken *ni Elias,* ken ti balay *ti balo* nanganda iti *adu* nga aldaw.

16 Ti putic ti bellaay saan a naibusan, uray ti toytoy ti lana saan a nagcurangan, a mayannurot iti sao ni Jehova, isu a sinaona iti pannacaaramat ni Elias.

17 Ket naaramid iti calpasan dagitoy a banag, a ti anac ti babai, nga akinbalay, nagsakit; ket ti sakitna isut' nadagsen, nga awan anges a natidda kencuana.

18 Ket isu kinunana ken Elias, Aniat' pakibiangac kenca, O sica lalaki ti Dios? ¡ sica immayca caniac tapno ipalagipmo ti basolco, ken tapno patayem ti anacco!

19 Ket isu kinunana kencuana, Itedmo caniac ti anacmo. Ket isut' innalana iti saclotna, ket isut' impanna iti siled, isu a pagyananna, ken isut' incabilna iti rabaw ti pagiddaanna met laeng.

20 Ket isu immasug ken Jehova, ket kinunana, O Jehova a Diosco, ¿ inyegam met ti dakes ti balo isu a nagdagusác, iti pannacatay ti anacna?

21 Ket isu immunnat iti rabaw ti ubing iti namitlo a dáras, ket immasug ken Jehova, ket kinunana, O Jehova a Diosco, agdawatac kenca, nga ipalubosmo a ti cararua daytoy nga ubing umay coma manen kencuana.

22 Ket ni Jehova impangagna ti timec ni Elias; ket ti cararua ti ubing simrec manen kencuana, ket isu nagungar.

23 Ket ni Elias innalana ti ubing, ket isut' inyulogna a naggaput' siledna agingga iti uneg ti balay, ket isut' inyawatna ken inana; ket ni Elias kinunana, Kitaem, ti anacmo nabiag.

24 Ket ti babai kinunana ken Elias, Ita siac ammoc a sicat' maysa a lalaki ti Dios, ket ti sao ni Jehova ita ngiwatmo isut' pudno.

Ni Abdias agbiruc iti danum; sabten ni Elias ket ibaonna ken Acab. Ni Acab sabtenna ni Elias. Ti panaginnaban-abac idiay bantay Carmelo. Ti panaggibus ti igaaw.

18 Ket naaramid iti calpasan ti adu nga
aldaw, a ti sao ni Jehova immay
ken Elias, iti maicatlo a tawen, a kinu-
nana, Inca, agparangca ken Acab; ket
siac ibaonconto ti tudo iti daga.
2 Ket ni Elias napan nagparang ken
Acab. Ket ti pungeg isut' nacaro sadi
Samaria.
3 Ket ni Acab inayabanna ni Abdias,
nga isut' mayordomo iti balay. (Ket ni
Abdias sibubuteng unay iti Dios:
4 ta casta idi, idi a ni Jezabel iniccatna
dagiti mammadto ni Jehova, a ni Abdias
nangala iti sangagasut a mammadto, ket
inlemmengna a saglilimapulo iti maysa
nga rukib, ket pinacanna ida iti tinapay
ken danum.)
5 Ket ni Acab kinunana ken Abdias,
Pagnaem ti daga, cadagiti amin nga ub-
ubbog ti danum, ken cadagiti amin nga
wawaig, bareng no datayo macasaractayo
ti roroot ket maispaltay ti biag dagiti
cabayo ken mulo, tapno saantay a mapu-
caw amin dagiti animal.
6 Iti casta isuda biningayda ti daga
cadacuada tapno isut' pagnaenda: ni Acab
napan a maymaysa iti maysa a dalan, ket
ni Abdias napan iti sabali a dalan a may-
maysa.

7 Ket idi a ni Abdias adda iti dalan,
adtoy, ni Elias simmabet kencuana: ket
isut' nabigbigna, ket incul-ob ti rupana,
ket kinunana, ¿Sica, ni apoc nga Elias?
8 Ket isu simmungbat kencuana, Siac:
inca, ibagam ken apom, Adtoy, ni Elias
adda ditoy.
9 Ket isu kinunana, Aniat' nacabasolac,
tapno sica cayatmo a yawat ti adipenmo
iti ima ni Acab, tapno patayennac?
10 Cas sibibiag ni Jehova a Diosmo,
awan nacion wenno pagarian, a saan a
nagpasapulan kenca ti apoc: ket idi isuda
kinunada, Isu awan ditoy, isu pinagsapa-
tana ti pagarian ken nacion, nga isuda
saandaca a nasaracan.
11 Ket ita cunam, Inca, ibagam iti
apom, Adtoy, ni Elias *adda ditoy.*
12 Ket maaramidto, apaman a pinana-
wanca, a ti Espiritu ni Jehova ipannacan-
to iti diac ammo; ket iti casta no mapanac
ket ibagac ken Acab, ket isu dinacanto
masaracan, isu patayennacto: ngem siac
nga adipenmo mabutengac ken Jehova
nanipud kinaubingco.
13 Saan aya a naibaga iti apoc ti inara-
midco idi ni Jezabel pinatayna dagiti
mammadto ni Jehova, no casano ti pana-
ngilemmengco iti sangagasut a lalaki a
mammadto ni Jehova a sinaglilimapulo iti
maysa a rukib, ket pinacanco ida iti
tinapay ken danum?
14 Ket ita sica cunam, Inca, ibagam
ken apom, Adtoy, ni Elias *adda ditoy;* ket
isu patayennacto.
15 Ket ni Elias kinunana, Cas sibibiag
ni Jehova dagiti buybuyot, a iti sangona
agtatacderac, siac di bumurong nga ag-
parangacto kencuana ita nga aldaw.

16 Iti casta ni Abdias napan tapno saba-
tenna ni Acab, ken nangibaga kencuana:
ket ni Acab napan tapno sabatenna ni
Elias.
17 Ket naaramid, idi a ni Acab naki-
tana ni Elias, a ni Acab kinunana ken-
cuana, Sica aya, sica a manangriribuc iti
Israel?
18 Ket isu simmungbat, Siac saanco a
riniribuc ti Israel; no di ket sica, ken ti
balay ni amam, iti panangbaybay-ayo cada-
giti bilin ni Jehova, ket sica simmurotca
cadagiti Baales.
19 Ita ngarud agbaonca, ket urnongem
caniac ti amin nga Israel idiay bantay
Carmelo, ken dagiti mammadles ni Baal
nga uppat a gasut ket limapulo, ken
dagiti mammadles dagiti Asherah nga up-
pat a gasut, isuda a mangmangan iti
lamesaan ni Jezabel.

20 Iti casta ni Acab nagbaon cadagiti
amin nga annac ti Israel, ken inurnongna
dagiti mammadles idiay bantay Carmelo.
21 Ket ni Elias immasideg iti amin
nga ili, ket kinunana, ¿Agpapan caano ti
panagallaallayo iti dua a panunot? no ni
Jehova isut' Dios, sumurotcayo kencua-
na; ngem no ni Baal, sumurotcayo ngarud
kencuana. Ket ti ili saan a simmungbat
kencuana iti uray maysa a sao.
22 Idi casta kinuna ni Elias iti ili, Siac,
sisiac laeng, ti natda a maymaysa a mam-
madto ni Jehova; ngem dagiti mammad-
les ni Baal uppat a gasut ket limapuloda
a lallaki.
23 Iccandacami iti dua a baca; ket
agpilida a maipaay cadacuada ti maysa a
baca, ket isut' rangrangcayenda, ket isut'
icabilda iti rabaw ti cayo, ket saanda nga

iccan ti apuy iti babana; ket siac isaganac-
to ti sabali a baca, ket isut' icabilco iti
rabaw ti cayo, ket diac iccan ti apuy iti
babana.
24 Ket awaganyo ti nagan ti diosyo, ket
siac awagacto ti nagan ni Jehova: ket ti
Dios a sumungbat babaen ti apuy, isut'
Dios. Ket ti amin nga ili simmungbat
ket kinunana, Nasayaat a pannacasao.

25 Ket ni Elias kinunana cadagiti mam-
madles ni Baal, Pumilicayo ti maysa a
baca a maipaay cadacayo, ket isut' isaga-
nayo nga umuna; ta dacayo aducayo; ket
awaganyo ti nagan ti diosyo, ngem dicay
mangicabil ti apuy iti babana.
26 Ket isuda innalada ti baca a naited
cadacuada, ket isut' insaganada, ket inawa-
ganda ti nagan ni Baal nanipud agsapa
agingganat' matoon, a kinunada, O Baal,
denggennacami. Ngem awan idi ti timec,
wenno asinoman a simmungbat. Ket isu-
da naglaglagtoda iti denna ti altar a
naaramid.
27 Ket naaramid iti matoon, a ni Elias
rinabrabacna ida, ket kinunana, Umkiscay
iti natbag; ta isu maysa a dios: isu agpan-
panunot, wenno isu agcamcamat, wenno
isu adda iti maysa a pannagna, wenno
nalabit isu matmaturog ket masapul a
riingen.
28 Ket isuda nagickisda iti natbag, ket
sinugsugatda ti bagbagída met laeng a cas
iti cadawyanda iti immoco ken durus,
agingggana ti dara nagarubos cadacuada.
29 Ket casta idi, idi a napalabes ti
matoon, nga isuda nagpadlesda agingga-
nat' tiempo ti panangisaclang iti daton *iti
malem;* ngem awan idi ti timec, wenno
asinoman a simmungbat, wenno asinoman
a nangicancano.

30 Ket ni Elias kinunana iti amin nga
ili, Umasidegcayo caniac; ket amin nga
ili immasideg kencuana. Ket isu tinari-
maanna ti altar ni Jehova a narba idi.
31 Ket ni Elias nangala iti sangapulo
ket dua a bato, a mayannurot iti bilang
dagiti caputotan dagiti annac ni Jacob, a
cadacuada immay ti sao ni Jehova, a
kinunana, Israel isunto ti naganmo.
32 Ket cadagiti bato isu namatacder iti
maysa nga altar iti nagan ni Jehova, ket
isu nangaramid ti maysa a canal iti aglic-
licmut ti altar, a ti cadackelna launenna
ti dua casucat a bucbukel.
33 Ket isu incabilna ti cayo a naurnos,
ket rinangrangcayna ti baca, ket isut'
incabilna iti rabaw ti cayo. Ket isu kinu-
nana, Punnoenyo ti uppat a caramba iti
danum, ket isut' ibuyatyo iti daton a
mapuuran, ken iti cayo.
34 Ket isu kinunana, Aramidenyo iti
maicadua a dáras; ket isut' inaramidda
iti maicadua a dáras. Ket isu kinunana,
Isut' aramidenyo iti maicatlo a dáras; ket
isut' inaramidda iti maicatlo a dáras.
35 Ket ti danum nagayus iti aglicliemut
iti altar; ket pinunnona ti canal met iti
danum.
36 Ket naaramid iti tiempo ti pana-
ngisaclang ti daton *iti malem,* a ni Elias a
mammadto immasideg, ket kinunana, O
Jehova, a Dios ni Abraham, ni Isaac, ken
ni Israel, pabigbigca iti daytoy nga aldaw
a sicat' Dios iti Israel, a siac ti adipenmo,
ket siac inaramidco amin dagitoy a banag
gapu iti saom.
37 Ipangagnac, O Jehova, ipangagnac,
tapno daytoy nga ili maammoanna a sica,
Jehova, Diosca, ket sica pinagsublim ti
pusoda.
38 Idi casta ti apuy ni Jehova nagtin-
nag, ket rinunawna ti daton a mapuuran,
ken ti cayo, ken dagiti bato, ken ti tapoc,
ket dinilpatanna ti danum nga adda iti
canal.
39 Ket idi a ti amin nga ili isut' naki-
tada, isuda nagpaclebda: ket kinunada,
Ni Jehova isut' Dios; ni Jehova isut'
Dios.
40 Ket ni Elias kinunana cadacuada,
Alaenyo dagiti mammadles ni Baal; awan
comat' uray maysa cadacuada a macatalaw.
Ket isuda innalada ida; ket ni Elias
insalogna ida iti waig a Cison, ket pinatay-
na ida sadiay.

41 Ket ni Elias kinunana ken Acab,
Sumang-atca, manganca ken uminumca;
ta adda awer ti nadegga a tudo.
42 Iti casta ni Acab simmang-at a ma-
ngan ken uminum. Ket ni Elias simmang-
at agingga iti toctoc ti Carmelo; ket isu
nagrucob iti daga ken incabilna ti rupana
iti baet dagiti tumengna.
43 Ket isu kinunana idi adipenna, Su-
mang-atca ita, cumitaca a sumango iti
taaw. Ket isu simmang-at, ket kimmita,
ket kinunana, Awan ti uray ania. Ket
isu kinunana, Inca agsubli a mamimpito
dáras.
44 Ket naaramid iti maicapito a dáras,
nga isu kinunana, Adtoy, ngumato ti
maysa nga ulep iti taaw, a cas iti cabassit
ti maysa nga ima ti lalaki. Ket isu

kinunana, Sumanḡ-atca, ibagam ken Acab,
Isaganam *ti luganmo*, ket sumalogca, tapno
ti tudo saannaca a pasardenḡen.
45 Ket naaramid iti apagbiit, a dagiti
lanḡit nagsipnḡetda cadagiti ulep ken
anḡin, ket adda maysa a nadegga a tudo.
Ket ni Acab limmugan, ket napan sadi
Jezrael:
46 ket ti ima ni Jehova adda ken
Elias; ket isu binaricsanna dagiti lomo-
na, ket nagtaray iti una ni Acab aginḡ-
ganat' ruanḡan ti Jezrael.

Ti layat ni Jezabel. Ni Elias agtaray idiay Horeb. Ti bassit a naalumamay a timec ni Jehova. Ni Eliseo agbalin a sono ni Elias.

19 Ket ni Acab imbagana ken Jezabel ti
amin nḡa inaramid ni Elias, ken no
casanot' panamatayna cadagiti amin a
mammadles iti campilan.
2 Idi casta ni Jezabel nagbaon ti maysa
a babaonen ken Elias, a kinunana, Castat'
aramiden dagiti didios caniac, ken adadda
pay, no diac aramiden ti biagmo a cas iti
biag ti maysa cadacuada aginḡgat' bigat
iti daytoy a tiempo.
3 Ket idi a nakitana daydiay, isu tim-
macder, ket napan gapu iti biagna, ket
immay sadi Beerseba, isu a bianḡ ti Juda,
ket imbatina ti adipenna sadiay.
4 Nḡem isu met laenḡ napan a nagnag-
na iti maysa nḡa aldaw cadagiti let-anḡ,
ket immay ket nagtugaw iti siroc ti maysa
a cayo nḡa enebro: ket isu dinawatna a
maipaay kencuana nḡa isu matay coma,
ket kinunana, Umdasen; ita, O Jehova,
alaem ti biagcon; ta siac saanac a naim-
imbag nḡem cadagiti ammac.
5 Ket isu nagidda ket naturog iti siroc
ti maysa a cayo nḡa enebro; ket, adtoy,
maysa nḡa angel ti kimmalbit kencuana,
ket kinunana kencuana, Tumacderca ket
manḡanca.
6 Ket isu kimmita, ket, adtoy, adda iti
oluananna ti maysa a bibinḡca a naluto iti
rabaw dagiti beḡganḡ, ken sanḡagorgorita
a danum. Ket isu nanḡan ken imminum,
ket nagidda manen.
7 Ket ti angel ni Jehova immay manen
iti maicadua a dáras, ket kimmalbit ken-
cuana, ket kinunana, Tumacderca ket
manḡanca, ta ti pannagna isut' dackel
unay a maipaay kenca.
8 Ket isu timmacder, ket nanḡan ken
imminum, ket napan iti pigsa dayta a
taraon iti uppat a pulo nḡa aldaw ken
uppat a pulo a rabii sadi Horeb a bantay
ti Dios.

9 Ket isu dimtenḡ sadiay iti maysa a
rukib ket nagdagús sadiay; ket, adtoy, ti
sao ni Jehova immay kencuana, ket kinu-
nana kencuana, Ania ti aramidem ditoy,
Elias?
10 Ket isu kinunana, Siac naimonac
unay idi a maipaay ken Jehova, ti Dios
dagiti buybuyot; ta dagiti annac ti Israel
inidianda ti tulagmo, rinebbada dagiti
altarmo, ket pinatayda dagiti mammad-
tom iti campilan: ket siac, sisiac laenḡ, ti
matda; ket isuda sapsapulenda ti biagco,
tapno isut' iccatenda.
11 Ket isu kinunana, Rumuarca, ket
agtacderca iti rabaw ti bantay iti sanḡo ni
Jehova. Ket, adtoy, ni Jehova limmabas,
ket maysa a dackel ken napigsa nḡa anḡin
binessaŉḡna dagiti bantay, ket binuracna
dagiti batbato iti sanḡo ni Jehova; nḡem
ni Jehova awan idi iti anḡin: ket iti
calpasan ti anḡin maysa a gingined; nḡem
ni Jehova awan idi iti gingined:
12 ket iti calpasan ti gingined maysa
nḡa apuy; nḡem ni Jehova awan idi iti
apuy: ket iti calpasan ti apuy maysa a
bassit a naalumamay a timec.
13 Ket casta idi, idi a ni Elias isut'
nanḡnḡegna, nḡa isu inabbonḡanna ti rupa-
na idi cagayna, ket napan ket nagtacder iti
sesercan ti rukib. Ket, adtoy, immay ti
maysa a timec kencuana, ket kinunana,
Ania ti aramidem ditoy, Elias?
14 Ket isu kinunana, Siac naimonac
unay a maipaay ken Jehova, ti Dios dagiti
buybuyot; ta dagiti annac ti Israel ini-
dianda ti tulagmo, rinebbada dagiti altar-
mo, ken pinatayda dagiti mammadtom iti
campilan: ket siac, sisiac laenḡ, ti matda;
ket isuda sapsapulenda ti biagco, tapno
isut' iccatenda.

15 Ket kinuna ni Jehova kencuana,
Inca, agsublica iti dalammo iti let-anḡ ti
Damasco: ket inton sumanḡpetca, sica
pulotamto ni Hazael nḡa agari iti Siria;
16 ket ni Jehu nḡa anac ni Namsi
pulotamto nḡa agari iti Israel; ket ni
Eliseo nḡa anac ni Safat a taga Abelme-
jula pulotamto a mammadto iti saadmo.
17 Ket maaramidto, a ti macatalaw iti
campilan ni Hazael papatayento ni Jehu;
ket ti macatalaw iti campilan ni Jehu
papatayento ni Eliseo.
18 Nupay casta siac manḡitiddaacto ti

maipaay caniac iti pito ribu iti Israel,
amin dagiti tumeng̃ a saan a nagparintu-
meng̃ ken Baal, ken amin ti ng̃iwat a saan
ng̃a immagec kencuana.

19 Iti casta isu pimmanaw sadiay, ket
nasaracanna ni Eliseo ng̃a anac ni Safat,
ng̃a adda ng̃a agararado, ng̃a adda sang̃a-
pulo ket dua a casang̃ol *ti baca* iti sang̃ona,
ket isu kimmuyog iti maicasang̃apulo ket
dua: Ket ni Elias immallatiw kencuana,
ket imbacalna ti cagayna kencuana.
20 Ket isu binay-anna dagiti baca, ket
nagtaray a simmurot ken Elias, ket ki-
nunana, Ipalubosmo, dawatec kenca, ng̃a
agcac ni amac ken ni inac, ket saacto
sumurot kenca. Ket isu kinunana ken-
cuana, Agsublica manen; ta ania ti in-
aramidco kenca?
21 Ket isu nagsubli a naggapu iti isu-
surotna kencuana, ket innalana ti sang̃ol
dagiti baca, ket pinatayna ida, ket inang̃er-
na dagiti lasagda cadagiti aruaten dagiti
baca, ket intedna cadagiti tattao, ket
nang̃anda. Idi casta isu timmacder, ket
simmurot ken Elias, ket nagannong̃ ken-
cuana.

Ni Ben-adad makigubat a maibusor ken Acab. Dagiti Sirios maabaeda. Mang̃abaroanan ti gubat; ni Ben-adad maabac ng̃em nacatalaw. Matubng̃ar ni Acab gapu iti kinamanang̃aasina.

20 Ket ni Ben-adad ng̃a ari ti Siria
inurnong̃na amin ti buyotna; ket
adda tallopulo ket dua ng̃a ari kencuana,
ken cabcabayo ken luglugan: ket isu
simmang̃-at, ket linacubna ti Samaria, ket
nakigubat a maibusor kencuana.
2 Ket isu nagbaon cadagiti babaonen
ken Acab ng̃a ari ti Israel, iti uneg ti
ciudad, ket kinunana kencuana, Castoy ti
cuna ni Ben-adad,
3 Ti piracmo ken ti balitocmo cucuac;
dagiti assawam met ken dagiti annacmo,
dagiti casayaatan, isudat' cuac.
4 Ket ti ari ti Israel simmung̃bat ket
kinunana, Isut' mayannurot iti panag-
cunam, apoc, O ari; siac cucuanac, ken
amin ng̃a adda caniac.
5 Ket dagiti babaonen nagsublida, ket
kinunada, Castoy ti sao ni Ben-adad, a
cunana, Siac nagbaonac iti kinaagpaysona
kenca, a kinunac, Sica yawatmonto ca-
niac ti piracmo, ken ti balitocmo, ken
dagiti assawam, ken dagiti annacmo;
6 ng̃em siac ibaonconto dagiti adipenco
kenca inton agsapa iti daytoy a tiempo,
ket isuda sukimatendanto ti balaymo, ken
dagiti balay dagiti adipenno; ket isunto,
ng̃a uray ania a nasayaat cadagiti matam,
isut' icabildanto iti imada, ket isut' alaen-
danto.

7 Idi casta ti ari ti Israel inayabanna
amin dagiti lallacay iti daga, ket kinu-
nana, Tandaananyo, agdawatac cadacayo,
ket kitaenyo no casano a daytoy a lalaki
sapulenna ti kinadakes: ta isu nagbaon
caniac a gapu cadagiti assawac, ken gapu
cadagiti annacco, ken gapu iti piracco,
ken gapu iti balitocco; ket siac awan ti
impaidco kencuana.
8 Ket amin dagiti lallacay ken ti amin
dagiti tattao kinunada kencuana, Dica
ipang̃ag ken dica anamong̃an.
9 Gapuna ng̃a isu kinunana cadagiti
babaonen ni Ben-adad, Ibagayo iti apoc
ng̃a ari, Amin a pinaibagam iti adipenmo
iti immuna siac aramidecto; ng̃em daytoy
a banag diac maaramid. Ket dagiti ba-
baonen pimmanawda, ket impanda ken-
cuana ti sao manen
10 Ket ni Ben-adad nagbaon kencuana,
ket kinunana, Dagiti didios aramidendat'
casta caniac, ken adadda pay met, no ti
tapoc ti Samaria umdasto a rakemen ti
amin dagiti tattao a sumurot caniac.
11 Ket ti ari ti Israel simmung̃bat ket
kinunana, Ibagam kencuana, Dĩ agpalang̃-
guad coma ti mang̃ibarikes *iti igamna* a
cas ti mang̃ucsob.
12 Ket naaramid, idi a *ni Ben-adad*
nang̃ng̃egna daytoy a damag, idinto ng̃a
umininum, isu ken dagiti ar-ari, cadagiti
tolda, ng̃a isu kinunana cadagiti adipenna,
Agurnong̃cayo a siuornos. Ket isuda
nagurnong̃da a siuornos a maibusor iti
ciudad.

13 Ket, adtoy, maysa a mammadto
immasideg ken Acab ng̃a ari ti Israel, ket
kinunana, Castoy ti cuna ni Jehova,
¿Nakitam amin daytoy dackel a kinaadu?
adtoy, siac isut' yawatconto ita imam itoy
ng̃a aldaw; ket sica maammoamto a siac
ni Jehova.
14 Ket ni Acab kinunana, ¿Iti panna-
caaramat ti siasino? Ket isu kinunana,
Castoy ti cuna ni Jehova, Iti pannacaara-
mat dagiti agtutubo a lallaki dagiti pa-
lung̃o dagiti provincia. Idi casta isu
kinunana, Siasino ti mang̃iruginto iti
gubat? Ket isu simmung̃bat, Sica.

15 Idi casta isu inurnong̃na dagiti agtutubo a lallaki dagiti palung̃o dagiti provincia, ket isudat' duagasut ket tallopulo ket dua idi: ket iti calpasanda isu tiniponna amin dagiti tattao, amin met laeng̃ dagiti annac ti Israel, a pito ribuda.

16 Ket isuda rimmuarda iti matoon. Ng̃em ni Ben-adad agininum ng̃a agbartec cadagiti tolda, isu ken dagiti ar-ari, dagiti tallopulo ket dua ng̃a ar-ari a timmulong̃ kencuana.

17 Ket dagiti agtutubo a lallaki dagiti pang̃ulo dagiti provincia rimmuarda ng̃a immun-una; ket ni Ben-adad nagbaon, ket isuda imbagada kencuana, a kinuna, Adda lallaki a rimmuar a naggaput' Samaria.

18 Ket isu kinunana, No isuda rimmuarda a maipang̃gep iti cappia, tiliwenyo ida a nabiag; wenno no isuda rimmuarda a maipang̃gep iti gubat, tiliwenyo ida a nabiag.

19 Iti casta dagitoy rimmuarda iti ciudad, dagiti agtutubo a lallaki dagiti pang̃ulo dagiti provincia, ken ti buyot a simmurot cadacuada.

20 Ket isuda pinatayda tung̃gal maysa ti lalakina; ket dagiti Sirios nagtarayda, ket kinamat ida ti Israel: ket ni Ben-adad ng̃a ari ti Siria nagtalaw a nagsacay iti maysa a cabayo a cadua dagiti agcacabayo.

21 Ket ti ari ti Israel rimmuar, ket kinabilna dagiti cabayo ken luglugan, ket pinatayna dagiti Sirios iti maysa a dackel a panagpapatay.

22 Ket ti mammadto immasideg iti ari ti Israel, ket kinunana kencnana, Inca, cumiredca, ket tandaanam, ket kitaem ti aramidem; ta iti panagsubli ti tawen ti ari ti Siria sumang̃-atto a bumusor kenca.

23 Ket dagiti adipen ti ari ti Siria kinunada kencuana, Ti diosda isut' maysa a dios dagiti turturod; gapuna ng̃a isuda napigpigsada ng̃em datayo: ng̃em gubatentayo coma ida iti tanap, ket di bumurong̃ a datayo napigpigsatayonto ng̃em isuda.

24 Ket aramidem daytoy a banag: iccatem dagiti ar-ari, tumung̃gal maysa iti saadna, ket mang̃icabilca cadagiti capcapitan iti saadda;

25 ket mang̃bilang̃ca ti maysa a buyot, a cas iti buyot a napucawmo, cabayo no cabayo, ket lugan no lugan; ket datayo gumubattayo a bumusor cadacuada iti tanap, ket di bumurong̃ a datayo napigpigsatayonto ng̃em isuda. Ket isu impang̃agna ti timecda, ket inaramidna ti casta

26 Ket naaramid iti panagsubli ti tawen, a ni Ben-adad tiniponna dagiti Sirios, ket simmang̃-at sadi Afec, a gumubat a maibusor iti Israel.

27 Ket dagiti annac ti Israel isuda natiptiponda, ken nataraonanda, ket napanda a bumusor cadacuada: ket dagiti annac ti Israel nagpacarsoda iti sang̃oda a cas la dua a bassit a pang̃en dagiti urbon ti calding̃; ng̃em dagiti Sirios pinunnoda ti daga.

28 Ket maysa a lalaki ti Dios immasideg ket nagsao iti ari ti Israel, ket kinunana, Castoy ti cuna ni Jehova, Agsipud ta dagiti Sirios kinunada, Ni Jehova isut' maysa a dios dagiti turturod, ng̃em saan a maysa a dios dagiti tanap; gapuna a siac yawatconto amin daytoy dackel a kinaadu iti imam, ket dacayo maammoanyonto a siac ni Jehova.

29 Ket isuda nagpacarsoda ti maysa iti sang̃o ti sabali iti pito ng̃a aldaw. Ket casta idi, ng̃a iti maicapito ng̃a aldaw ti gubat narugian; ket dagiti annac ti Israel nang̃patayda cadagiti Sirios iti sang̃agasut a ribu a magmagna iti maysa ng̃a aldaw.

30 Ng̃em ti tidda nagtarayda sadi Afec, iti uneg ti ciudad; ket ti bacud natuang̃ iti rabaw ti duapulo ket pito ribu a lallaki cadagiti natda. Ket ni Ben-adad nagtaray, ket napan iti uneg ti ciudad, iti uneg ti maysa a nauneg a siled.

31 Ket dagiti adipenna kinunada kencuana, Adtoy ita, nang̃ng̃eganmi a dagiti ari ti balay ti Israel isuda manang̃ng̃aasida ng̃a ari: ipalubosmo, agdawatcami kenca, a mang̃icabilcami ti nakersang̃ a lupot cadagiti lomomi, ken taltali cadagiti olomi, ket incami iti ari ti Israel: bareng̃ no isu ispalennanto ti biagmo.

32 Iti casta isuda nagbarikesda iti nakersang̃ a lupot cadagiti lomoda, ken *nang̃icabilda* cadagiti taltali cadagiti oloda, ket napanda iti ari ti Israel, ket kinunada, Ti adipenmo a ni Ben-adad cunana, Siac agdawatac kenca, a palubosannac ng̃a agbiag. Ket isu kinunana, ¿Isut' sibibiag pay? isut' cabsatco.

33 Ket dagiti lallaki pinaliiwda a sigaganetget, ket nagdardarasda a tiniliw no sadinot' yan ti panunotna; ket isuda kinunada, Ni cabsatmo a Ben-adad. Idi casta isu kinunana, Incayo, isut' yegyo. Idi

casta ni Ben-adad rimmuar kencuana:
ket isut' pinaulina iti uneg ti luganna.
34 Ket *ni Ben-adad* kinunana kencuana,
Dagiti ciudad nğa innala ni amac ken
amam isublicto; ket manğaramidcanto iti
daldalan a maipaay kenca sadi Damasco,
a cas inaramid ni amac sadi Samaria.
Ket siac, *kinuna ni Acab*, bay-ancanto a
mapan iti daytoy a tulag. Iti casta isu
nanğaramid ti maysa a tulag kencuana,
ket isut' binay-anna a napan.

35 Ket maysa a lalaki cadagiti annac
dagiti mammadto kinunana iti caduana
a gapu iti sao ni Jehova, cabilennac,
agdawatac kenca. Ket ti lalaki nagmadi
a manğcabil kencuana.
36 Idi casta kinunana kencuana, Agsi-
pud ta dica tinuloc ti timec ni Jehova,
adtoy, apaman a macapanawca caniac,
maysa a leon patayennacanto. Ket apa-
man nğa isu nacapanaw kencuana, maysa
a leon simmabat kencuana, ket isut' pina-
tayna.
37 Idi casta nacasarac iti sabali a lalaki,
ket kinunana, Cabilennac, agdawatac ken-
ca. Ket isut' kinabil ti lalaki, a kinabil
ken sinugatna.
38 Iti casta ti mammadto pimmanaw,
ket inurayna ti ari iti dalan, ket nanğlim-
limo nğa adda bedbed ti olo cadagiti
matana.
39 Ket idi a limmabas ti ari, isu nagpuc-
caw iti ari; ket kinunana, Ti adipenmo
rimmuar iti tenğnğna ti paggugubatan; ket,
adtoy, maysa a lalaki simmina, ket nanğ-
yeg ti maysa a lalaki caniac, ket kinunana,
Aywanam daytoy a lalaki: no ti aniaman
a pamuspusan isut' macatalaw, ti biagmon-
to ti maipaay iti biagna, wenno agbayad-
canto ti maysa a talento a pirac.
40 Ket idinto a ti adipenmo narinğgo-
ran ditoy ken sadiay, isu nacapanaw. Ket
ti ari ti Israel kinunana kencuana, Castan-
to ti maipátay kenca; sica met laenğ ti
nanğikeddenğ.
41 Ket isu nagtaray, ket iniccatna ti
bedbed cadagiti matana; ket ti ari ti
Israel isut' nabigbigna a maysa cadagiti
mammadto.
42 Ket isu kinunana kencuana, Castoy
ti kinuna ni Jehova, Agsipud ta binay-
am a macapanaw iti imam ti lalaki a
tinandaanac a matay, gapuna a ti biagmo
maipaayto iti biagna, ken ti ilim iti ilina.
43 Ket ti ari ti Israel napan iti balayna
a sibabantut ken sitataramnay, ket immay
sadi Samaria.

*Ni Acab agumanna ti cauvasan ni Nabot.
Ti pamuspusan ni Jezabel a manğgun-
od iti cauvasan. Napapatay ni Na-
bot. Ni Elias idarumna ti basol
ni Acab. Ni Acab agpa-
cumbaba.*

21 Ket naaramid iti calpasan dagitoy a
banag, a ni Nabot a Jezraelita adda
maysa a cauvasanna, nğa adda sadi Jezrael,
nğa asideg iti palacio ni Acab nğa ari ti
Samaria.
2 Ket ni Acab nagsao ken Nabot, a
kinunana, Itedmo caniac ti cauvasam, tapno
isut' ipaayco a minuyonğan ti natnatenğ,
ta isut' asideg iti balayco; ket siac ited-
conto kenca gapu idiay ti maysa a naim-
imbag a cauvasan nğem daydiay: wen-
no, no ipagarupmo a naimbag kenca, siac
itedconto kenca ti pategna iti pirac.
3 Ket ni Nabot kinunana ken Acab, Ni
Jehova imparitna caniac, nğa itedco ti
tawid dagiti ammac kenca.
4 Ket ni Acab simrec iti balayna a
sibabantut ken sitataramnay a gapu iti
sao a ni Nabot a Jezraelita kinunana
kencuana; ta isu kinunana idi, Siac saanco
nğa itedto kenca ti tawid dagiti ammac.
Ket isu nagidda iti pagiddaanna, ket
intaliawna ti rupana, ket saan a nanğan
iti tinapay.

5 Nğem ni Jezabel nğa asawana napan
kencuana ket kinunana kencuana, Apay-
apay ti espiritum a casta a sileleddaanğ,
a saanca a manğan iti tinapay?
6 Ket isu kinunana kencuana, Agsipud
ta nagsaoac ken Nabot a Jezraelita, ket
kinunac kencuana, Itedmo kaniac ti cau-
vasan a gatanğec iti pirac; wenno, no
macaay-ayo kenca, siac itedconto kenca
ti sabali a cauvasan gapu idiay: ket
isu simmunğbat, Siac saanconto nğa ited
kenca ti cauvasan.
7 Ket ni Jezabel nğa asawana kinunana
kencuana, Saanmo nğa iturayan aya ti
pagarian ti Israel? tumacderca, ket ma-
nğanca iti tinapay, ket agragsac ti pusom:
siac itedconto kenca ti cauvasan ni Nabot
a Jezraelita.
8 Iti casta isu nagsurat iti sursurat iti
nagan ni Acab ket isudat' dineppelanna
iti sellona, ket impaw-itna dagiti surat
cadagiti panğlacayen ken cadagiti na-
tacnenğ nğa adda iti ciudadna, *ken* agnaed-
da a caduada ni Nabot.
9 Ket isu insuratna cadagiti surat, a
kinunana, Iwarragawagyo ti maysa a

panagayunar, ket icabilyo ni Nabot iti
ngato iti tengnga dagiti tattao;
10 ket pagtugawenyo ti dua a lalaki, a
nacas-ang a lallaki iti sangona, ket agsac-
sida coma iti maicaniwas kencuana, a
cunada, Sica inlunodmo ti Dios ken ti ari.
Ket iti casta isut' iruaryo, ket isut'
uborenyo tapno matay.

11 Ket dagiti lallaki ti ciudadna, dagiti
panglacayen ken dagiti natacneng nga
agnaed iti ciudadna, inaramidda ti cas
pinaibaga ni Jezabel cadacuada, a mayan-
nurot iti naisurat cadagiti surat, nga isu
impaw-itna cadacuada.
12 Isuda inwarragawagda ti maysa a
panagayunar, ket incabilda ni Nabot iti
ngato iti tengnga dagiti tattao.
13 Ket dagiti dua a lallaki, a nacas-ang
a lallaki, simrecda ket nagtugawda iti
sangona: ket dagiti nacas-ang a lallaki
nagsacsida iti maicaniwas kencuana, a
maicaniwas met laeng ken Nabot, iti sango
dagiti tattao, a kinunada, Ni Nabot inlu-
nodna ti Dios ken ti ari. Idi casta isut'
inruarda iti ciudad, ket isut' inuborda a
pinatay cadagiti batbato.
14 Idi casta nagbaonda ken Jezabel, a
kinunada, Ni Nabot naubor, ket natay.
15 Ket naaramid, idi a ni Jezabel
nangngegna a ni Nabot naubor ket natay,
a ni Jezabel kinunana ken Acab, Tumac-
derca, tagicuaem iti cauvasan ni Nabot a
Jezraelita, isu a nagmadi a nangted kenca
a gatangem iti pirac; ta ni Nabot saan a
sibibiag, no di ket natayen.
16 Ket naaramid, idi a ni Acab nang-
ngegna a ni Nabot natayen, a ni Acab
timmacder nga immulog iti cauvasan ni
Nabot a Jezraelita, tapno tagicuaenna.

17 Ket ti sao ni Jehova immay ken
Elias a Tesbita, a kinunana,
18 Tumacderca, sumalogca a mangsarac
ken Acab nga ari ti Israel, isu nga agnaed
sadi Samaria: adtoy, isu adda iti cauvasan
ni Nabot, isu nga inuluganna ta isut'
tagicuaenna.
19 Ket sica ibagamto kencuana, a cuna-
em, Castoy ti cuna ni Jehova, Pinataymo
aya, ket tagicuaem met? Ket sica iba-
gamto kencuana, a cunam, Castoy ti sao ni
Jehova, Iti disso a nagdilpatan dagiti aso iti
dara ni Nabot, isunto ti pangdilpatan dagiti
aso iti daram, a ti met laeng cucuam.
20 Ket ni Acab kinunana ken Elias,
¿Sinaracnac, O cabusorco? Ket isu sim-
mungbat, Siac sinaracca, ta sica inlacom ti
bagím met laeng tapno aramidem day-
diay nga isut' dakes iti imatang ni Jehova.
21 Adtoy, yegconto ti dakes kenca, ket
talipupusencanto a caycayen ket ipusay-
conto ken Acab ti tumunggal anac a lalaki,
ken ti sipupupoc ken ti matda a sibubulos
iti Israel:
22 ket siac aramidecto ti balaymo a
cas iti balay ni Jeroboam nga anac ni
Nabat, ken cas iti balay ni Baasa nga anac
ni Ahias agsipud iti panggargarim isu a
pinanggargarim caniac nga agpungtot, ken
pinamagbasolmo iti Israel.
23 Ket maipanggep ken Jezabel met
sinao ni Jehova, a kinunana, Dagiti aso
lamutendanto ni Jezabel iti denna ti bacud
ti Jezrael.
24 Ti matay ken Acab iti ciudad lamu-
tento dagiti aso; ket ti matay iti away
lamutento dagiti tumatayab ti tangatang.
25 (Ngem awan idi ti cas ken Acab, isu
nga inlacona ti bagína met laeng tapno
aramidenna daydiay nga isut' dakes iti
imatang ni Jehova, isu a sinulbog ni Jeza-
bel nga asawana.
26 Ket isu nagaramid ti nacarimrimon
unay iti isusurot cadagiti ladladawan, a
mayannurot iti amin nga inaramid dagiti
Amorreo, isuda a pinasia idi ni Jehova iti
sango dagiti annac ti Israel.)

27 Ket naaramid, idi a ni Acab nang-
ngegna dagidiay a sao, nga isu pinisangna
dagiti pagan-anayna, ket nangicabil ti na-
kersang a lupot iti lasagna, ket nagayunar,
ket nagidda iti nakersang a lupot, ket nag-
na a siiinayad.
28 Ket ti sao ni Jehova immay ken
Elias a Tesbita, a kinunana,
29 ¿Nakitam no casano ti panagpacum-
baba ni Acab iti sangoc? agsipud ta isu
met laeng nagpacumbaba iti sangoc, siac
saanco a yegto ti dakes cadagiti aldawna;
ngem cadagiti aldaw ti anacna yegconto ti
dakes iti balayna.

Da Acab ken Josafat agtiponda a maibusor iti Siria. Umumanda cadagiti mammadto. Ti padto ni Migueas a maibusor ken Acab. Ti dusana. Ni Acab mapapatay iti paggugubatan idiay Ramot-galaad. Ti panagari ni Josafat iti Juda ken ni Ocozias iti Israel.

22 Ket isuda nagtaginayonda iti tallo a
tawen nga awan gubat iti Siria ken
iti Israel.

2 Ket naaramid iti maicatlo a tawen,
a ni Josafat nğa ari ti Juda simmalog iti
ari ti Israel.
3 Ket ti ari ti Israel kinunana cadagiti
adipenna, Dicay ammo aya a ti Ramot-
galaad isut' cucuatayo, ket datayo sitatal-
natayo, ket isut' ditay iccaten iti ima ti
ari ti Siria?
4 Ket isu kinunana ken Josafat, ¿Cayat-
mo ti cumuyog caniac a gumubat iti Ra-
mot-galaad? Ket ni Josafat kinunana iti
ari ti Israel, Siac cas-ac la kenca, ti ilic cas
la iti ilim, dagiti cabayoc casda la cadagiti
cabayom.

5 Ket ni Josafat kinunana iti ari ti
Israel, Umumanca nğa umuna, agdawatac
kenca, iti sao ni Jehova.
6 Idi casta ti ari ti Israel tiniponna
dagiti mammadto, nğa aguppat a gasut a
lallaki, ket kinunana cadacuada, ¿Siac
innacto a maibusor iti Ramot-galaad a
gumubat, wenno idiac? Ket isuda kinuna-
da, Sumanğ-atca; ta ti Apo isut' yawatnan-
to iti ima ti ari.
7 Nğem ni Josafat kinunana, Awan ti
sabali aya ditoy a maysa a mammadto ni
Jehova, tapno umumantayo kencuana?
8 Ket ti ari ti Israel kinunana ken
Josafat, Adda pay maysa a lalaki isu a
pacaumanantayo ken Jehova, ni Miqueas
nğa anac ni Jemla; nğem isut' cagurgurac;
ta isu saan a manğipadto ti naimbag a
maipaay caniac, no di laenğ dakes. Ket
ni Josafat kinunana, Di coma saoen ti ari
ti casta.
9 Idi casta ti ari ti Israel nanğayab ti
maysa nğa agturay, ket kinunana, Yegmo
ditoy a madardarás ni Miqueas nğa anac
ni Jemla.
10 Ket ti ari ti Israel ken ni Josafat
nğa ari ti Juda agtutugawda a maysa ken
maysa iti tronoda, a sicacawesda cadagiti
lambonda, iti maysa a nalayáนğ a disso iti
sesercan ti ruanğan ti Samaria; ket amin
dagiti mammadto addada nğa agpadpadto
iti sanğoda.
11 Ket ni Sedequias nğa anac a lalaki
ni Canaana nanğaramid kencuana cadagiti
sinan-sara a landoc, ket kinunana, Castoy
ti kinuna ni Jehova, Iti pannacaaramat
dagitoy sica sunsunemto dagiti Sirios,
agpapan isudat' maibus.
12 Ket amin dagiti mammadto impad-
toda ti casta, a kinunada, Sumanğ-atca
sadi Ramot-galaad, ket agranğ-ayca; ta
ni Jehova isut' yawatnanto iti ima ti ari.

13 Ket ti babaonen a napan nanğayab
ken Miqueas nagsao kencuana, a kinu-
nana, Adtoy ita, dagiti sao dagiti mam-
madto *ipalawagda* ti naimbag iti ari iti
maymaysa a nğiwat: ti saom, agdawatac
kenca, isu coma ti cas la iti sao ti maysa
cadacuada, ket agsaoca ti naimbag.
14 Ket ni Miqueas kinunana, Cas sibi-
biag ni Jehova, ti ibaga ni Jehova caniac,
isunto ti saoec.
15 Ket idi isu nacagtenğ iti ari, ti ari
kinunana kencuana, Miqueas, ¿Mapanca-
minto sadi Ramot-galaad a gumubat,
wenno idianminto? Ket isu simmunğbat
kencuana, Sumanğ-atca ket agranğ-ayca;
ket ni Jehova isut' yawatnanto iti ima ti
ari.
16 Ket ti ari kinunana kencuana, ¿Ma-
minano dáras a siac sapataacto kenca
tapno awan ibagam caniac no saan a ti
pudno iti nagan ni Jehova?
17 Ket isu kinunana, Siac nakitac amin
nğa Israel a nawarawara iti rabaw dagiti
bantay, a cas carnero nğa awanandat' pas-
tor: ket ni Jehova kinunana, Dagitoy
awan apoda; agsubli coma ti tumunğgal
lalaki iti balayna a sitatalna.
18 Ket ti ari ti Israel kinunana ken
Josafat, ¿Diac kinuna kenca nğa isu saan
a manğipadto ti naimbag a maipaay ca-
niac, no di la dakes?
19 Ket ni *Miqueas* kinunana, Gapuna a
denğgem ti sao ni Jehova: siac nakitac
ni Jehova a situtugaw iti tronona, ket
amin ti buyot ti lanğit sitatacder iti asideg
kencuana iti imana nğa akincanawan ken
iti akincatigidna.
20 Ket ni Jehova kinunana, Siasino ti
manğallilawto ken Acab, tapno isut' su-
manğ-at ket mapasag sadi Ramot-galaad?
Ket ti maysa kinunana iti castoy; ket ti
sabali kinunana iti casdiay.
21 Ket rimmuar ti maysa nğa espiritu,
ket nagtacder iti sanğo ni Jehova, ket
kinunana, Siac isut' allilawecto.
22 Ket ni Jehova kinunana kencuana,
Iti ania? Ket isu simmunğbat, siac ru-
muaracto, ket agbalinacto a maysa a
naulbod nğa espiritu iti nğiwat ti amin
dagiti mammadtona. Ket isu kinunana,
Sica isut' allilawem, ket isut' aladagam
met: rumuarca, ket aramidem ti casta.
23 Ita nğarud, adtoy, ni Jehova nanği-
cabil ti maysa a naulbod nğa espiritu iti
nğiwat ti amin dagitoy mammadtom; ket
ni Jehova impalawagna ti dakes a mai-
panğgep kenca.

24 Idi casta ni Sedequias nğa anac ni Canaana immasideg, ket kinabilna ni Miqueas iti pinğpinğna, ket kinunana, ¿Sadino ti nagnaan ti Espiritu ni Jehova a naggapu caniac tapno agsao kenca?
25 Ket ni Miqueas kinunana, Adtoy, makitamto iti daydiay nğa aldaw, intono sica mapancanto iti uneg ti maysa a nauneg a siled tapno aglemmenğca.
26 Ket ti ari ti Israel kinunana, Alaem ni Miqueas, ket isut' isublim ken Amon a gobernador ti ciudad, ken ni Joas nğa anac ti ari;
27 ket cunam, Castoy ti cuna ti ari, Icabilmo daytoy a tao iti pagbaludan, ket isut' pacanem ti tinapay ti pammarigat ken ti danum ti pammarigat, agpapan yaayco a sitatalna.
28 Ket ni Miqueas kinunana, No sica agsublicanto a sipupulos a sitatalna, ni Jehova saan a nagsao iti pannacaaramatco. Ket isu kinunana, Denğgenyo, dacayo nğa il-ili, dacayo amin.

29 Iti casta ti ari ti Israel ken ni Josafat nğa ari ti Juda simmanğ-at sadi Ramot-galaad.
30 Ket ti ari ti Israel kinunana ken Josafat, Manğlimlimoacto, ket innac iti paggugubatan; nğem sica icabilmo dagiti lambonmo. Ket ti ari ti Israel nanğlimlimo, ket napan iti paggubatan.
31 Ket ti ari ti Siria nagbilin iti tallopulo ket dua a capitan dagiti luganna, a kinunana, Dicay gubaten ti uray bassit uray dackel, malacsid laenğ ti ari ti Israel.
32 Ket naaramid, idi a dagiti capitan dagiti lugan nakitada ni Josafat, nğa isuda kinunada, Awan duadua isu daytoy ti ari ti Israel; ket isuda nagbalicda a gumubat a maibusor kencuana: ket ni Josafat nagickis.
33 Ket naaramid, idi a dagiti capitan dagiti lugan nakitada a saan nğa isu ti ari ti Israel, nğa isuda nagbalicda iti panagcamatda kencuana.
34 Ket maysa a lalaki imbeccasna ti panana nğa impasacsac, ket nasugatna ti ari ti Israel iti baet ti nagsaipan ti cabal: gapuna a kinunana iti agpaguyod ti luganna, Ibalicmo ta imam, ket ipannac iti ruar ti buyot; ta nasugatanac iti nasaem.
35 Ket ti panaggubat rimmaba iti daydi nğa aldaw: ket ti ari nasadag iti luganna a bumusor cadagiti Sirios, ket natay iti rumabii; ket ti dara nagarubus iti sugat iti uneg ti lugan.
36 Ket rimmuar ti maysa a puccaw iti amin a buyot idinto a lumlumnec ti init, a kinunana, Tumunğgal lalaki iti ciudadna, ken tumunğgal lalaki iti dagana.

37 Iti casta ti ari natay, ket isut' naipan sadi Samaria; ket intabonda ti ari idiay Samaria.
38 Ket isuda binuggoanda ti luganna iti denna ti tanke ti Samaria; ket dagiti aso dinilpatanda ti darana (ket dagiti balanğcantis nagdigusda *sadiay*); a mayannurot iti sao ni Jehova isu a sinaona.
39 Ket dagiti matda cadagiti aramid ni Acab, ken amin nğa inaramidna, ken ti marfil a balay isu a pinutarna, ken amin dagiti ciudad a binanğonna, saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?
40 Iti casta ni Acab nakiturog cadagiti ammana; ket ni Ocozias nğa anacna nagari iti saadna.

41 Ket ni Josafat nğa anac ni Asa nanğrugi nğa agari iti Juda iti maicapat a tawen ni Acab nğa ari ti Israel.
42 Ni Josafat tallopulo ket lima ti tawenna idi nanğrugi nğa agari; ket isu nagari iti duapulo ket lima a tawen sadi Jerusalem. Ket ti nagan ni inana isut' idi Azuba nğa anac ni Silai.
43 Ket isu nagna iti amin a dalan ni Asa nğa amana; isu saan a simmina iti daydiay, nğa inaramidna daydi nğa isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova: nupay casta dagiti nanğato a disso saanda a naiccat; ti ili nagtaginayon a nagdaton ken nagpuur ti incienso cadagiti nanğato a disso.
44 Ket ni Josafat nakicappia iti ari ti Israel.

45 Ket ti matda cadagiti aramid ni Josafat, ken ti pannacabalinna nğa impakitana, ken no casano ti pannakigubatna, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda?
46 Ket ti natda cadagiti mananğubet, a natda cadagiti aldaw ni amana nğa Asa, isu pinagtalawna iti daga.
47 Ket awan idi ti ari sadi Edom: maysa a diputado isut' ari.
48 Ni Josafat nanğaramid cadagiti sasacayan ti Tarsis tapno mapanda coma sadi Ofir a gapu iti balitoc: nğem saanda a napan; ta dagiti sasacayan narbada sadi Asion-gaber.
49 Idi casta kinuna ni Ocozias nğa anac ni Acab ken Josafat, Ipalubosmo a dagiti

adipenco mapanda cumuyog cadagiti adi-
penmo cadagiti sasacayan. Ngem ni
Josafat nagmadi.
50 Ket ni Josafat nakiturog cadagiti
ammana, ket isut' naitabon cadagiti am-
mana iti ciudad ni David nga amana;
ket ni Joram nga anacna nagari iti
saadna.

51 Ni Ocozias nga anac ni Acab nangru-
gi nga agari iti Israel idiay Samaria idi
maicasangapulo ket pito a tawen ni Josafat
nga ari ti Juda, ket isu nagari iti dua a
tawen iti Israel.
52 Ket isu inaramidna daydi nga isut'
dakes iti imatang ni Jehova, ket nagna iti
dalan ni amana, ken iti dalan ni inana,
ken iti dalan ni Jeroboam nga anac ni
Nabat, isu a namagbasol iti Israel.
53 Ket isu nagservi ken Baal, ket nag-
rucbab kencuana, ket ginargarina nga ag-
pungtot ni Jehova, ti Dios ti Israel, a
mayannurot iti amin nga inaramid ni
amana.

TI MAICADUA A LIBRO DAGITI

AR-ARI.

Ni Ocozias agbaon ken Elias, ket matay a mayannurot iti sao ni Elias. Ni Joram ti sonona.

1 Ket ti Moab immalsa a maibusor iti
Israel iti calpasan ti ipapatáy ni Acab.
2 Ket ni Ocozias natnag cadagiti rejas
ti nan̄gatn̄gato a siledna n̄ga adda idi
sadi Samaria, ket nagsakit: ket nagbaon
cadagiti babaonen, ket kinunana cada-
cuada, Incayo, ket umumancayo ken ni
Baal-zebub, a dios ti Accaron, no um-
imbagacto iti daytoy a nasakit.
3 N̄gem ti an̄gel ni Jehova kinunana
ken ni Elias a Tesbita, Tumacderca, ket
sumang̃-atca n̄ga in sumabet cadagiti ba-
baonen ti ari ti Samaria, ket cunaem
cadacuada, Agsipud ta awan aya ti Dios
iti Israel, n̄ga dacayo incayo umuman ken
ni Baal-zebub a dios ti Accaron?
4 Gapuna ita a castoy ti cuna ni Jehova,
Dicanto dumsaag iti idda a pacayuliam,
no di ket sica mataycanto a di bumuron̄g.
Ket ni Elias pimmanaw.

5 Ket dagiti nabaon simmublida ken-
cuana, ket isu kinunana cadacuada, Ania
ti gapuna a nagsublicayo?
6 Ket isuda kinunada kencuana, Sim-
mang̃-at ti maysa a lalaki a nan̄gsabet
cadacami, ket kinunana cadacami, Incayo,
ket agsublicayo iti ari a nan̄gibaon cada-
cayo, ket cunaenyo kencuana, Castoy ti
cuna ni Jehova, Agsipud ta awan aya ti
Dios iti Israel, a sica agbaonca ti umuman
ken ni Baal-zebub a dios ti Accaron?
Gapuna a sica dicanto dumsaag iti idda a
pacayuliam, no di ket sica mataycanto a
di bumuron̄g.
7 Ket isu kinunana cadacuada, Ania a
kita ti tao daydi n̄ga simmang̃-at a sim-
mabet cadacayo, ken nan̄gibaga cadacayo
cadagitoy a balicas?
8 Ket isuda simmun̄gbatda kencuana,
Isut' idi maysa a lalaki a muldotan, ket
nagbarikes iti barikes a lalat iti aglicmut
cadagiti lomona. Ket isu kinunana, Isu
ni Elias a Tesbita.
9 Idin *ti ari* nan̄gibaon kencuana iti
maysa a capitan ti limapulo a tattao
agraman limapulona. Ket simmang̃-at
kencuana: ket, adtoy n̄ga isu adda idi
a situtugaw iti tapaw ti turod. Ket isu
kinunana kencuana, O lalaki ti Dios, ti ari
kinunana, Sumalogca.
10 Ket ni Elias simmun̄gbat ket kinu-
nana iti capitan ti limapulo, No siac may-
saac a lalaki ti Dios, Umulog coma ti
apuy n̄ga aggapu iti lan̄git, ket runawen-
naca agraman limapulom. Ket immulog
ti apuy a naggapu iti lan̄git, a nan̄grunaw
kencuana agraman iti limapulona.
11 Ket isu nagbaon manen kencuana iti
sabali a capitan ti limapulo agraman
limapulona. Ket isu simmun̄gbat ket
kinunana kencuana, O lalaki ti Dios, ti
ari kinunana ti castoy, Sumalogca a
masin̄gdat.
12 Ket ni Elias simmun̄gbat ket kinu-
nana, No siac maysaac a lalaki ti Dios,
Umulog coma ti apuy n̄ga aggapu iti lan̄git,
ket runawennaca ken ti limapulom. Ket
ti apuy ti Dios immulog a naggapu iti
lan̄git, ket isut' rinunawna ken di lima-
pulona.
13 Ket imbaonna manen di capitan ti
maicatlo a limapulo agraman limapulona.
Ket ti maicatlo a capitan ti limapulo
simmang̃-at, ket immay ket nagparintu-
men̄g iti san̄go ni Elias, ket nagdawat
kencuana, ket kinunana kencuana, O lalaki
ti Dios, agdawatac kenca, palubosam coma
a ti biagco, ken ti biag dagitoy limapulo
n̄ga adipenmo, maipategda coma ita sac-
lan̄gmo.
14 Adtoy, a ti apuy immulog a naggapu
iti lan̄git, ket, rinunawna dagidi immun-
una a dua a capcapitan dagiti limapulo
agraman limlimapuloda; n̄gem ita palu-
bosam coma a maipateg ti biagco iti
saclan̄gmo.
15 Ket ti angel ni Jehova kinunana
ken Elias, Makipagsalogca kencuana: dica
agbuten̄g kencuana. Ket isu timmacder,
ket nakipagsalog kencuana agin̄gga iti ari.
16 Ket isu kinunana kencuana, Castoy

ti cuna ni Jehova, Agsipud ta nañgibaonca cadagiti babaonen ñga immuman ken ni Baal-zebub a dios ti Accaron, isut' aya agsipud ta awan ti Dios iti Israel ñga umumanam iti saona? gapuna a dicanto dumsaag iti idda a pacayuliam, no di ket sica mataycanto a di bumuroñg.

17 Iti casta natay a mayannurot iti sao ni Jehova ñga insao idi ni Elias. Ket ni Joram nañgrugi a nagari iti saadna iti maicadua a tawen ni Joram ñga anac ni Josafat ñga ari ti Juda; agsipud ta isu awan idi ti anacna a lalaki.
18 Ket ti matda cadagiti araramid ni Ocozias ñga inaramidna, saan aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?

Ni Elias maiñgato sadi lañgit. Ti espirituna agsaad ken Eliseo. Ni Eliseo agasanna dagiti danum idiay Jerico. Isu marabrabac.

2 Ket naaramid, idi a kinayat ni Jehova ñga inñgato ni Elias iti alawig sadi langit, a ni Elias napan a caduana ni Eliseo a naggapu iti Galgal.
2 Ket ni Elias kinunana ken ni Eliseo, Agurayca ditoy, agdawatac kenca; ta ni Jehova imbaonnac agingga iti Betel. Ket ni Eliseo kinunana, Cas sibibiag ni Jehova, ken cas sibibiag ta cararuam, a dicanto baybay-an. Iti casta simmalogda iti Betel.
3 Ket dagiti annac dagiti mammadto ñga addada idi sadi Betel rimmuarda ken Eliseo, a kinunada kencuana, ¿Ammom a ni Jehova iccatennanto iti daytoy ñga aldaw ni apom ita olom? Ket isu kinunana, Wen, isut' ammoc; agtalnacayo.
4 Ket ni Elias kinunana kencuana, Eliseo, agurayca ditoy, agdawatac kenca: ta ni Jehova imbaonnac idiay Jerico. Ket isu kinunana kencuana, Cas sibibiag ni Jehova, ken cas sibibiag ta cararuam, a dicanto baybay-an. Iti casta immayda iti Jerico.
5 Ket dagiti annac dagiti mammadto ñga addada idi idiay Jerico immadanida ken ni Eliseo, ket kinunada kencuana, ¿Ammom a ni Jehova iccatenna iti daytoy ñga aldaw ni apom ita olom? Ket isu simmuñgbat, Wen, isut' ammoc; agtalnacayo.
6 Ket ni Elias kinunana kencuana, Agurayca ditoy, agdawatac kenca: ta ni Jehova imbaonnac idiay Jordan. Ket isu kinunana, Cas sibibiag ni Jehova, ken cas sibibiag ta cararuam, a dicanto baybay-an. Ket isuda a dua napanda.
7 Ket limapulo a lallaki cadagiti annac dagiti mammadto immayda, ket nagtacderda iti sañgoananda iti adayu: ket isuda a dua nagtacderda iti igid ti Jordan.
8 Ket ni Elias innalana di cagayna, isut' kinupinna, ket inablatanna dagiti dandanum, isuda a nagbiñgayda ditoy ken idiay, iti casta ñga isuda a dua nagballasiwda iti namaga a daga.
9 Ket naaramid, idi a nacaballasiwda, a ni Elias kinunana ken ni Eliseo, Dawatem no ania ti aramidecto a maipaay kenca, iti sacbay a maiccatac kenca. Ket ni Eliseo kinunana, Agdawatac kenca a ti mamindua a capaset ta espiritum addada coma caniac.
10 Ket isu kinunana kencuana, Nagdawatca iti narigat: *nupay casta*, no masiputannac intono maiccatac kenca, isuntot' casta kenca: ñgem no saan, saanto a casta.
11 Ket naaramid, idi a magmagnada pay laeñg, ken agsarsaritada, ñga, adtoy, *nagparañg* ti maysa a lugan ñga apuy agraman cabcabayo ñga apuy, a namagsina cadacuada a dua, ket ni Elias immuli sadi lañgit iti maysa ñga alawig.
12 Ket isut' nakita ni Eliseo, ket inyickisna, ¡Amac, amac, dagiti luglugan ti Israel ken dagiti lallakina ñga agcacabayo! Ket uray caano isut' dina nakita: ket kinapetna dagiti cawcawesna, ket pinigisna ida a pinagcadua capisi.
13 Ket pinidutna met di cagay ni Elias a natinnag nanipud kencuana, ket nagsubli, ket nagsardeñg iti igid ti Jordan.
14 Ket innalana di cagay ni Elias, a natinnag nanipud kencuana, ket inablatanna dagiti dandanum, ket kinunana, Sadino ti yan ni Jehova, a Dios ni Elias? ket idi ñga inablatanna met dagiti dandanum nabisnñgayda ditoy ken idiay; ket ni Eliseo nagballasiw.

15 Ket idi a dagiti annac dagiti mammadto ñga addada idiay Jerico iti masañgoananna isut' makitada, kinunada, Ti Espiritu ni Elias agbati ken ni Eliseo, ket immayda a simmabet kencuana, ket nagrucnoyda iti daga iti saclangña.
16 Ket kinunada kencuana, Adtoy ita, ñga adda limapulo a lallaki a napigsa cadagiti adipenmo; palubusom coma ida a mapan, ket birukenda coma ni apom, di la ket ta ti Espiritu ni Jehova isut' inñgatona ket isut' impurruacna iti maysa a bantay,

wenno iti maysa a lobonḡ. Ket isu kinunana cadacuada, Dicay manḡibabaon coma.
17 Nḡem isut' inuyotanda aginḡganat' isu nababainan, isu kinunana, Agbaoncayo. Isuda nanḡibaonda iti limapulo a lallaki; ket nagbirucda iti tallo nḡa aldaw, nḡem isut' dida natumpunḡan.
18 Ket simmublida kencuana, iti bayat a nagbati idiay Jerico, ket kinunana cadacuada, Diac aya kinunana idi cadacayo, Dicay mapmapan?

19 Ket dagiti lallaki ti ciudad kinunada ken ni Eliseo, Adtoy, agdawatcami kenca, a ti casasaad ti ciudad isut' nacaay-ayo, a cas makita ni apoc: nḡem ti danum isut' dakes, ken ti daga managalís.
20 Ket isu kinunana, Yegandac iti maysa a toytoy a baro, ket manḡicabilcayo kencuana iti asin. Ket isut' inyegda kencuana.
21 Ket isu napan iti ubbog dagiti dandanum, ket intinnagna ti asin kencuana, ket kinunana, Castoy ti cuna ni Jehova, Inagasac dagitoy a dandanum; manipud idiay awanton uray caano ni patáy wenno panagalís.
22 Iti casta dagiti dandanum immimbagda aginḡgana iti daytoy nḡa aldaw, a cas mayalubog iti sao nḡa insao ni Eliseo idi.

23 Ket naggapu sadiay simmanḡ-at aginḡgat' Betel; ket idi a sumanḡsanḡ-at iti dalan, rimmuar dagiti ubbinḡ a lallaki a naggapu iti ciudad, ket isut' rinabrabacda, ket kinunada kencuana, Sumanḡ-atca, sica pulinanḡnanḡ; sumanḡ-atca, sica pulinanḡnanḡ.
24 Ket isu timmaliaw ket nakitana ida, ket inlunodna ida iti nagan ni Jehova. Ket dua nḡa osa rimmuarda iti bakir, ket namisanḡpisanḡda cadacuada iti uppat a pulo ket dua nḡa ubbinḡ.
25 Nanipud sadiay napan iti bantay Carmelo, ket nanipud sadiay simmubli iti Samaria.

Ni Joram agari iti Israel. Ti yaalsa ni Mesa. Ti panagnomo ti Israel ken ti Juda. Ti patigmaan ni Eliseo. Ti pannacaabac ni Mesa.

3 Ket ni Joram nḡa anac ni Acab nanḡrugi a nagari iti Israel idiay Samaria iti tawen a maicasanḡapulo ket walo ni Josafat nḡa ari iti Juda, ket nagari iti sanḡapulo ket dua a tawen.
2 Ket inaramidna daydi nḡa isut' dakes iti imatanḡ ni Jehova; nupay no saan a cas idi amana, ken cas idi inana; ta iniccatna ti monmon ni Baal, nḡa inaramid idi ni amana.
3 Nupay casta kimpet cadagiti basbasol ni Jeroboam nḡa anac ni Nabat, a pinamagbasolna iti Israel; ket saan a simmina cadacuada.

4 Ket ni Mesa nḡa ari ti Moab agtagicua idi iti arban ti carnero; ket agbaybayad idi iti ari ti Israel iti dutdut ti sanḡagasut a ribu a carnero, ken sanḡagasut a ribu a lallaki a carnero.
5 Nḡem naaramid, idi a natay ni Acab, nḡa ti ari ti Moab immalsa a maibusor iti ari ti Israel.
6 Ket ni ari Joram rimmuar sadi Samaria iti daydi a tiempo, ket inurnonḡna amin nḡa Israel.
7 Ket napan ket nagbaon ken ni Josafat nḡa ari ti Juda, a kinunana, Ti ari ti Moab immalsa a maibusor caniac: ¿makicuyogcanto caniac a mapan iti gubat a maibusor iti Moab? Ket isu simmunḡbat, Sumanḡ-atacto: siac cas-ac la kenca, ti ilic cas la iti ilim, dagiti cabayoc casda la cadagiti cabayom.
8 Ket kinunana, ¿Iti ania a dalan ti sumanḡ-atantanto? Ket simmunḡbat, Iti dalan ti let-anḡ ti Edom.
9 Iti casta napan idi ti ari ti Israel, ken ti ari ti Juda, ken ti ari ti Edom; ket isuda nagaramidda iti maysa a panaglicmut iti pito nḡa aldaw a pannagna, ket awan idi ti danum nḡa agpaay iti buyot, uray agpaay cadagiti ananimal a simmurot cadacuada.
10 Ket ti ari ti Israel kinunana, ¡Ay! ta ni Jehova inayabanna a sanḡsanḡcacuyog dagitoy tallo nḡa ar-ari tapno yawatna ida iti ima ti Moab.
11 Nḡem ni Josafat kinunana, Awan aya ditoy ti maysa a mammadto ni Jehova, tapno umumantayo coma ken ni Jehova gapu kencuana? Ket maysa cadagiti adipen ti ari ti Israel simmunḡbat, ket kinunana, Ditoy adda ni Eliseo, nḡa anac ni Safat, a nanḡibucboc iti danum cadagiti ima ni Elias.
12 Ket ni Josafat kinunana, Ti sao ni Jehova adda kencuana. Iti casta ti ari ti Israel ken ni Josafat ken ti ari ti Edom simmalogda kencuana.

13 Ket ni Eliseo kinunana iti ari ti
Israel, Ania ti bibiangco kenca? Gumam-
odca cadagiti mammadles di amam, ken
dagiti mammadles di inam. Ket ti ari ti
Israel simmungbat kencuana, Saan: ta ni
Jehova inayabanna a sangsangcacuyog
dagitoy tallo nga ar-ari tapno yawatna ida
iti ima ti Moab.
14 Ket ni Eliseo kinunana, Cas sibibiag
ni Jehova dagiti buybuyot, isu a ti sac-
langna sitatacderac, pudno, a no saan idi a
ti panangipategco iti saclang ni Josafat
nga ari ti Juda, diac cumita coma kenca,
dica kitaen coma.
15 Ngem ita yegandac iti maysa a
tumotocar. Ket naaramid nga idi a ti
tumotocar nagtoctocar, a ti ima ni Jehova
immay iti rabawna.
16 Ket kinunana, Castoy ti cuna ni
Jehova, Aramidenyo daytoy a lobong a
mapno cadagiti papaayas.
17 Ta ni Jehova cunana iti castoy, Di-
cayto makita ti angin, dicayto macakita
iti tudo; nupay casta ti lobong mapnonto
iti danum, ket uminumcayto, dacayo ken
dagiti bacbacayo ken dagiti ti ananimalyo.
18 Ket daytoy isut' maysa a banag a
nalaca iti imatang ni Jehova: yawatnanto
met dagiti Moabitas cadagita im-imayo.
19 Ket cabilenyonto amin dagiti ciudad
a nasarikedkedan, ken isu-amin dagiti
ciudad a napili, ken tuangenyonto ti tung-
gal nasayaat a cayo, ken pagsardengenyon-
to ti amin nga ubbog ti danum, ken dada-
elenyonto iti tunggal nasayaat a paset ti
daga cadagiti batbato.
20 Ket naaramid, nga iti bigat, idi a
dandani ti tiempo ti pannacaidatag ti
daton, adtoy, dimteng ti danum iti dalan
ti Edom, ket ti daga napno idi iti danum.

21 Ket idi nga isu-amin dagiti Moabitas
nangegda a dagiti ar-ari simmang-atda a
makigubat cadacuada, naguommongda,
isu-amin dagiti macabalin a mangicapet
iti cabal, ken agpangato, ket nagtacderda
iti nagbebeddengan.
22 Ket idi a bimmangonda a nasapa iti
bigat, ket ti init naglawag iti rabaw dagiti
dandanum, ket dagiti Moabitas nakitada
dagiti dandanum iti sangoananda a nala-
baga unay a cas la dara:
23 ket kinunada, Daytoy isut' dara;
pudno a dagiti ar-ari madadaelda, ket
kinabil ti tunggal lalaki ti caduana:
gapuna itatta, Moab, *Incay* agsamsam.
24 Ket idi a dimtengda iti pacarso ti
Israel, timmacder dagiti Israelitas ket
kinabilda dagiti Moabitas, iti casta a
nagtalawda iti saclangda; ket napanda a
naglayon iti daga a mangcabcabil cadagiti
Moabitas.
25 Ket dinupracda dagiti ciudad; ket
cadagiti tunggal paset ti nasayaat a daga
impurruac ti tunggal maysa di batona, ket
pinusecda ida, ken pinasardengda amin
dagiti ub-ubbog dagiti dandanum, ket
tinuangda amin dagiti nasayaat a cay-
cayo, aginggana sadi Kir-jareset *isuna
laeng* a linabasanda dagiti batbatona; nu-
pay casta dagiti pallatibongan isut' linaw-
lawda, ket isut' kinabilda.
26 Ket idi a ti ari ti Moab nakitana a
ti gubat isut' idi nacaro unay kencuana,
nangala kencuana iti pito gasut a lallaki a
nagtagicampilan, tapno mangrubsi aginggа
iti ari ti Edom, ngem dida nabalinan.
27 Idin innalana di anacna nga inauna
nga agari idi coma iti saadna, ket isut'
indatagna iti mapuuran a daton iti rabaw
ti bacud. Ket adda idi dackel a pungtot
a maibusor iti Israel: ket isut' pinana-
wanda, ket nagsublida iti dagada met
laeng.

Ti yaadu ti lana ti babai a balo. Ni Eliseo ken ti babai a Sunamita; pagungarenna ti anac a lalaki a natay ti Sunamita. Ti nasabidong a sida. Ti yaadu dagiti tintinapay ken mais.

4 Ket maysa a babai cadagiti assawa
dagiti annac dagiti mammadto im-
masug idi ken ni Eliseo, a kinunana,
Ni adipenmo nga asawac natay: ket
sica pagaammom a di adipenmo managbut-
buteng idi ken ni Jehova: ket immay ti
nacapautang tapno mangala kencuana cada-
giti dua nga annacco tapno isudat' tagabu.
2 Ket ni Eliseo kinunana kencuana,
Anianto aya ti aramidec kenca? ipalawag-
mo caniac; ania ti adda kenca idiay balay-
mo? Ket isu kinunana, Ti adipenmo
awanan iti aniaman iti balay, malacsid la
ti sangatoytoy a lana.
3 Ket isu kinunana kencuana, Inca, ket
bumulodca cadagiti alalicamen iti ruar
cadagiti cacaarrubam, alalicamen nga ong-
ngaong, bumulodca iti nawadwad.
4 Ket sumreccanto, ket punitamto ti
ruangan kenca, ken cadagiti annacmo, ket
ibucbocmo cadagidiay isu-amin nga alalica-
men; ket ilasinmonto daydiay a mapno.
5 Ket iti casta di babai pimmanaw ken-
cuana, ket rinipcanna di ruangan kencua-
na ken cadagiti annacna; ket isuda inyeg-

da kencuana *dagiti alalicamen*, ket isu nagi-
bucbuc.
6 Ket naaramid, idi a dagiti alalicamen
napnoda, nga isu kinunana iti anacna,
Yegandac pay iti maysa nga alicamen.
Ket isu kinunana kencuana, Awanen ti
alicamen. Ket ti lana nagpatingga.
7 Idin immay ket imbagana idi lalaki
ti Dios, ket isu kinunana, Inca, ilacom ti
lana, ket agbayadca iti utangmo, ket sica
ken dagiti annacmo agbiagcayo iti matda.

8 Ket napasamac iti naminsan nga al-
daw, a ni Eliseo immallatiw idiay Suna,
isu a yan ti maysa a babai a natan-oc, a
nangpilit kencuana a nangan iti tinapay.
Ket casta idi, iti masansan nga ilalabasna
idi, dumagás idi idiay a mangan iti
tinapay.
9 Ket isu kinunana iti asawana a lalaki,
Adtoy ita, a maawatac a daytoy, a cancan-
ayon a dumagás iti balayta, isut' maysa a
nasantoan a lalaki ti Dios.
10 Agdawatac kenca, nga agaramidta
coma iti sagumbi idiay diding, ket idiay
mangicabilta coma kencuana iti idda, ken
lamesaan, ken tugaw, ken candelero: ket
isunto, nga intono umay cadata, a agdagás-
to idiay a lugar.
11 Ket napasamac iti naminsan nga
aldaw, nga immay sadiay, ket dimmagás
iti sagumbi ket nagyan idiay.
12 Ket kinunana ken Giezi a tagabuna,
Ayabam daytoy a Sunamita. Ket idi nga
isut' inayabanna, *di babai* nagtacder iti
saclangna.
13 Ket isu kinunana kencuana, Saoem
ita kencuana, Adtoy, sicat' naaluad unay
cadacami iti isu-amin daytoy a panagal-
uad; ania ti maaramidto nga agpaay
kenca? ¿cayatmo a sica maisaoca iti ari,
wenno iti capitan ti buyot? Ket isu
simmungbat, Siac agnaedac iti tengnga ti
ilic met laeng.
14 Ket isu kinunana, Anianto ngarud
ti maaramid a maipaay kencuana? Ket
ni Giezi simmungbat, Pudno nga isu
awanan iti anac, ket ni asawana isut'
lacay.
15 Ket isu kinunana isut' ayabam. Ket
idi nga isut' inayabanna, *di babai* nagtacder
iti ruangan.
16 Ket isu kinunana, Iti daytoy a ti-
empo, intono ti tiempo agsubli, umaracop-
canto iti maysa nga anac a lalaki. Ket
isu kinunana, Saan, apoc, sica ti lalaki ti
Dios, dica agulbod iti adipenmo.
17 Ket di babai nagsicog, ken nangi-
pasngay iti maysa nga anac a lalaki iti
daydi a tiempo, idi a ti tiempo nagsubli,
cas kinuna ni Eliseo kencuana.
18 Ket idi a di ubing dimmackel, na-
aramid idi iti naminsan nga aldaw nga
nakipagruar ken amana a mapan cadagiti
agani.
19 Ket kinunana ken amana, Ti oloc,
ti oloc. Ket isu kinunana iti adipen, Isut'
ipanmo ken inána.
20 Ket idi nga isut' innalana, ken isut'
inyegna ken ni inána, nagtugaw cadagiti
tumtumengna aginggana iti matoon, ket
idin natay.
21 Ket isu immuli ket isut' impaiddana
iti rabaw ti idda ti lalaki ti Dios, ket
pinunitanna kencuana *di ruangan*, ket
rimmuar.
22 Ket inayabanna ni asawana a lalaki,
ket kinunana, Agdawatac kenca, nga iba-
onmo coma caniac ti maysa cadagiti
adipen, ken maysa cadagiti asno, tapno
innac coma nga agtaray iti lalaki ti Dios,
ket sumubli manen.
23 Ket isu kinunana, Ania ti gapuna nga
incanto kencuana iti daytoy nga aldaw?
saan a kellep wenno aldaw a panaginaná
Ket isu kinunana, Isuntot' naimbag.
24 Idin *di babai* sinillaanna di asno, ket
kinunana iti adipenna, Agpaguyodca, ket
magnaca: ket dinac paginayaden iti pa-
nagsacsacayco, malacsid no ibilinco kenca.
25 Iti casta napan, ket immay iti lalaki
ti Dios idiay bantay Carmelo.

Ket naaramid, idi a di lalaki ti Dios
isut' nakitana iti adayu, a kinunana idi
tagabuna a Giezi, Adtoy, adda idiay ti
Sunamita:
26 tumarayca, agdawatac kenca, ita a
sumabet kencuana, ket cunaem kencuana,
¿Adda imbag kenca? ¿adda imbag ken
asawam? ¿adda imbag iti ubing? Ket
di babai simmungbat, Naimbag.
27 Ket idi nga isu dimteng iti lalaki
ti Dios idiay turod, pimmetpet cadagiti
sacsacana. Ket ni Giezi immasideg a
mangiccat kencuana: ngem ti lalaki ti
Dios kinunana, Isut' bay-am: ta ti cara-
ruana isut' naladingit unay iti unegna, ket
ni Jehova isut' inlemmengna caniac, ket
isut' dina imbaga caniac.
28 Idin *di babai* kinunana, Nagcalica-
gumac aya idi iti anac ken apoc? diac
aya kinuna idi, ¿Dinac ulboden?
29 Idin kinunana ken ni Giezi, Baricsam
dagita lomom, ket alaem ita imam ti

sarucodco, ket inca iti dalanmo: no sica
macasaracca iti siasinoman a tao, dica
agcablaaw coma kencuana; ket no uray
asinoman ti agcablaaw coma kenca, isut'
dicanto sungbatan manen: ket ipaiddam
ti sarucodco iti rabaw ti rupa ti ubinḡ.
30 Idin ti ina di ubinḡ kinunana, Cas
sibibiag ni Jehova, ken cas sibibiag ta
cararuam, a dicanto baybay-an. Ket *ni*
Eliseo timmacder, ket simmurot kencuana.
31 Ket ni Giezi napan idi unada, ket
impaiddana di sarucod idi rabaw ti rupa
di ubinḡ; nḡem awan idi ti timec, uray no
panagdenḡnḡeg. Gapuna a nagsubli a
simmabet ken ni Eliseo, ket imbagana
kencuana, a kinuna, Ti ubinḡ saan a
nariinḡ.

32 Ket idi a ni Eliseo dimtenḡ iti balay,
adtoy, di ubinḡ adda a natay, ken naipaid-
da idi iddana.
33 Gapuna a simrec, ket rinipcanna di
ruanḡan cadacuada a dua, ket kimmararag
ken ni Jehova.
34 Ket immuli, ket nagidda iti rabaw
ti ubinḡ, insaadna di nḡiwatna iti rabaw
ti nḡiwatna, ket dagiti matana iti rabaw
dagiti matana, ket dagiti imana iti rabaw
dagiti imana: ket nagunnat iti rabaw
daydiay; ket ti lasag ti ubinḡ pimmudot.
35 Sana binaliwan, ket nagna iti namin-
san iti balay sa nagsubli; ket immuli, ket
immunnat iti rabawna: ket di ubinḡ nag-
baen iti naminpito a dáras, ket ti ubinḡ
linuctanna dagiti matana.
36 Ket inayabanna ni Giezi, ket kinu-
nana, Ayabam daytay Sunamita. Iti
casta isut' inayabanna. Ket idi a *di babai*
naiserrec kencuana, isu kinunana ken-
cuana, Alaem ti anacmo.
37 Idin *di babai* simrec, nagpasag cada-
giti sacsacana, ket nagrucnoy iti daga, ket
innalana di anacna, ket rimmuar.

38 Ket ni Eliseo immay manen iti Galgal.
Ket adda idi dackel a punḡeg iti daga;
ket dagiti annac dagiti mammadto situtu-
gawda idi iti sanḡona: ket kinunana idi
tagabuna, Manḡicabilca iti maysa a donḡ-
donḡ, ket manḡlinḡtaca iti sida nḡa agpaay
cadagiti annac dagiti mammadto.
39 Ket rimmuar ti maysa a nagpaaway
tapno manḡurnonḡ cadagiti roroot, ket
nacasarac iti lanut nḡa atap, ket nanḡur-
nonḡ iti daydi cadagiti calabaza nḡa atap
a napno di sab-ocna, ket immay, ket
pinispisina ida idi uneg ti donḡdonḡ ti
sida: a dida amammo idi ida.

40 Iti casta imbucbocda nḡa agpaay
cadagiti lallaki a canenda. Ket naaramid,
idi a manḡanda iti sida, imkisda, a kinu-
nada, O lalaki ti Dios, adda patáy iti
uneg ti donḡdonḡ. Ket dida nabalin ti
nanḡan iti daydiay.
41 Nḡem isu kinunana, Manḡyegcayo
nḡarud iti bellaay. Ket isut' inwaraca-
wacna iti donḡdonḡ; ket kinunana, Ibuc-
bocmo nḡa agpaay cadagiti tattao, tapno
manḡanda coma. Ket awan idi ti peggad
idi donḡdonḡ.

42 Ket maysa a lalaki dimtenḡ a nag-
gapu iti Baal-salisa, ket nanḡyeg iti lalaki
ti Dios cadagiti tintinapay ti nasapa a
bunḡa, duapulo a tintinapay a cebada, ken
nalanḡto a bunḡa ti mais iti supotna. Ket
isu kinunana, Itedmo cadagiti tattao tapno
mabalinda a canen.
43 Ket ti tagabu kinunana, Ania, idayác
coma daytoy iti sanḡo dagiti sanḡagasut a
lallaki? Nḡem isu kinunana, Itedmo
cadagiti tattao, tapno canenda; ta ni
Jehova kinunana ti castoy, Canendanto,
ket addanto matdada kencuana.
44 Iti casta isut' indayána iti sanḡoda
ket nanḡanda ket adda natdada iti daydi,
a cas iti mayalubog iti sao ni Jehova.

Ni Eliseo agasanna ti panagcucutel ni
Naaman. Ti dawat ni Naaman.
Ti agum ken ulbod ni Giezi;
ken ti dusana.

5 Ni Naaman a capitan ti buyot ti ari
ti Siria, lalaki a napateg ken ni
apona ken madaydayaw, ta ni Jehova
nanḡted idi iti panagballigi iti Siria a
gapu kencuana: isu mainḡel idi a lalaki
ken napigsa, *nḡem isu* agcucutel *idi.*
2 Ket dagiti Sirios rimmuarda iti binu-
yonbuyot, ket nanḡalada iti maysa a
bumalasanḡ a kinayaw a naigapu iti Is-
rael, ket nagserservi idi iti asawa ni
Naaman.
3 Ket isu kinunana ken ni ulanḡna,
¡Amanḡan coma no ni apoc adda iti mam-
madto, nḡa adda idiay Samaria! no casta
immimbag coma iti cucutelna.
4 Ket maysa ti simrec, ken nanḡibaga
ken ni apona, a kinunana, Castoy ken
castoy ti kinuna ti balasanḡ a taga daga
ti Israel.
5 Ket di ari ti Siria kinunana, Inca
itatta, ket manḡibaonacto iti maysa a
surat iti ari ti Israel. Ket isu nagluas,

ket nangala kencuana iti sangapulo a
talento a pirac, ken innem a ribu *a capisi*
a balitoc, ken sangapulo a cawes a pagpel-
les.

6 Ket inyegna di surat iti ari ti Israel,
a kinunana, Ket intono daytoy a surat
dumteng kenca, adtoy, nga imbaonco ken-
ca ni adipenco a Naaman, tapno paimba-
gem coma iti cucutelna.

7 Ket naaramid, idi a ti ari ti Israel
nabasana ti surat, a pinigisna dagiti caw-
cawesna, ket kinunana, Siac Diosac aya, a
mangpapatay ken mangbiag coma, tapno
paimbagec ti maysa a tao iti cucutelna?
ngem panunotenyo itatta, agdawatac cada-
cayo, ket kitaenyo no casano ti panagsa-
pulna iti ringgor a maibusor caniac.

8 Ket casta idi, idi a ni Eliseo a lalaki
ti Dios nangegna a ti ari ti Israel pinigis-
na dagiti cawcawesna, a nagbaon iti ari, a
kinunana, Ania ti gapuna aya a pinigismo
dagiti cawcawesmo? isut' bay-am coma
nga umay caniac, ket ammoennanto nga
adda mammadto iti Israel.

9 Iti casta ni Naaman immay agraman
cabcabayona ken luganna, ket nagsardeng
iti ruangan ti balay ni Eliseo.

10 Ket ni Eliseo nangibaon kencuana, a
kinunana, Inca ket agdigusca iti maminpi-
to a dáras idiay Jordan, ket ti lasagmo
umayto manen kenca, ket nadaluscanto.

11 Ngem ni Naaman naglucsaw idi, ket
pimmanaw, a kinunana, Adtoy, a pinan-
panunotco idi, Pudno nga isu rumuarto
aginggа caniac, ket agtacderto, ket uma-
wagto iti nagan ni Jehova a Diosna, ket
yaprusnanto ti imana iti rabaw ti disso,
ket paimbagenna ti cucutel.

12 Ti Abanar ken ti Farfar a carcarayan
ti Damasco, saanda aya a nasaysayaat
ngem cadagiti isu-amin a dandanum ti
Israel? diac mabalin aya ti agdigus cada-
cuada, ken madalusan? Iti casta nagbalic
ken pimmanaw a silulucsaw.

13 Ket dagiti tagabuna dimmennada
ket nagsaoda kencuana, ket kinunada,
Amac, no ti mammadto binilinnaca a
mangaramid iti maysa a dackel a banag,
¿isut' dica cayat coma a tungpalen? di
nasaysayaat ngarud, idinto a cunana kenca,
¿Agdigusca ken madalusanca?

14 Idin simmalog, ket bimmatoc iti
naminpito a dáras idiay Jordan, a mainu-
got iti sao di lalaki ti Dios; ket ti lasagna
immay manen a cas lasag ti ubing a bassit,
ket isut' nadalus idi.

15 Ket simmubli idi iti lalaki ti Dios,
isu ken isu-amin ti buyotna, ket immay,
ket nagtacder idi sangona, ket kinunana,
Adtoy ita, a maammoac, nga awan ti Dios
iti isu-amin a daga, no di laeng iti Israel:
gapuna ita, nga agdawatac kenca, a manga-
laca iti ságut iti adipenmo.

16 Ngem isu kinunana, Cas sibibiag ni
Jehova, nga iti saclangna sitatacderac, a
diacto umawat a pulos. Ket immud-od
idi kencuana nga isut' alaenna coma; ngem
isu nagmadi.

17 Ket ni Naaman kinunana, No saan,
nupay casta, agdawatac kenca, nga ipalubos-
mo coma a maited iti adipenmo ti daga
nga awit ti dua a mulo; ta manipud itoy
ken iti masacbayan ti adipenmo dinto
agidatag iti mapuuran a daton wenno
sacrificio cadagiti sabsabali a didios, no
dinto la ken ni Jehova.

18 Iti daydiay a banag pacawanen coma
ni Jehova ti adipenmo: nga intono ni apoc
mapan iti balay ni Remmon tapno agcara-
rag idiay, ket agsadag iti imac, ket siac
agrucnoyac idiay balay ni Remmon, iti
panagrucnoyco idiay balay ni Remmon,
iti daydiay a banag ni Jehova pacawanen-
na coma ti adipenmo.

19 Ket isu kinunana kencuana, Inca a
sitatalna. Iti casta pimmanaw kencuana
iti adayu bassit.

20 Ngem ni Giezi, a tagabu ni Eliseo a
lalaki ti Dios, kinunana, Adtoy, a ni apoc
inliclicna daytoy a Naaman a Sirio, iti dina
panangawat cadagiti im-imana iti daydiay
nga inyegna. Cas sibibiag ni Jehova, a
siac tumarayacto a sumurot kencuana, ket
alaecto kencuana ti dadduma.

21 Iti casta ni Giezi sinurotna ni Naa-
man. Ket idi a ni Naaman nakitana iti
maysa nga agtartaray iti licudanna, dim-
saag idi lugan a sumabet kencuana, a
kinunana, ¿Naimbag amin?

22 Ket isu kinunana, Naimbag amin, ni
apoc imbaonnac, a cunana, Adtoy, ita met
laeng immayda caniac a naggapu iti ca-
turodan ti Efraim dagiti dua a bumaro nga
annac dagiti mammadto; agdawatac kenca,
a mangtedca coma iti maysa a talento a
pirac, ken dua a cawcawes a pagpelles.

23 Ket ni Naaman kinunana, May-
ayoca coma a mangala iti dua a talento.
Ket isut' inuyotanna, ket nangigalut iti
dua a talento iti dua a supot, agraman dua
a cawcawes a pagpelles, ket impabaclayna
ida cadagiti dua a tagabuna; ket impanda
ida iti una daydiay.

24 Ket idi a dimteng̃ iti turod, innalana ida iti imada, ket isut' indulinna iti balay; ket pinalubosanna dagiti lallaki a napan, ket pimmanawda.
25 Ng̃em isu simrec, ket nagtacder iti sang̃o ni apona. Ket ni Eliseo kinunana kencuana, Sadino ti naggapuam, Giezi? Ket isu kinunana, Ti adipenmo saan a napan iti uray sadinoman.
26 Ket isu kinunana kencuana, Saan aya a kimmuyog *kenca* ti pusoc, idi a di lalaki nagsubli a naggapu iti luganna a simmabet kenca? ¿Isut' tiempo ti panang̃awat iti pirac, ken panang̃awat cadagiti cawcawes, cadagiti inol-olivaan, cadagiti inuv-uvasan, cadagiti carcarnero ken cadagiti bacbaca, ken cadagiti adadipen a lallaki ken babbai?
27 Gapuna a ti cucutel ni Naaman cumpetto kenca, ken iti putotmo iti agnanayon. Ket isu rimmuar a naggapu iti saclang̃na ng̃a agcucutel *a napudaw unay* a cas iti nieve.

Ni Eliseo pagtapáwenna ti olo ti wasay. Dagiti Sirios sapulenda ni Eliseo ket macabilda iti kinabulsec. Dagiti Sirios lacubenda ti Samaria, ket dagiti Israelitas agsagabada iti nacaro a bisin.

6 Dagiti annac dagiti mammadto kinunada ken ni Eliseo, Adtoy ita, ti lugar a pagnaedanmi iti sang̃oanam isut' nakipet cadacami.
2 Palubosannacami coma a mapan, agdawatcami kenca, iti Jordan, ket mang̃alacami coma sadiay ti tung̃gal maysa iti maysa a bong̃calo, ket agaramidcami cadacami sadiay iti maysa a disso, a pagnaedanmi. Ket isu simmung̃bat, Incayo.
3 Ket kinuna di maysa, Agdawatcami kenca, maay-ayoca coma a cumuyog cadagiti adadipenmo. Ket isu simmung̃bat, Innacto.
4 Iti casta kimmuyog cadacuada. Ket idi a dimteng̃da iti Jordan, pinucanda di cayo.
5 Ng̃em idi a ti maysa tutuang̃enna ti maysa a bong̃calo, ti olo di wasay natnag iti danum; ket nagickis, ket kinunana, ¡Ay, apoc! agsipud ta isut' binulod idi.
6 Ket ti lalaki ti Dios kinunana, Sadino ti nacatnaganna? Ket isu impakitna kencuana di disso. Ket isu nang̃puted iti maysa a rutiñg, ket isut' impurruacna idiay, ket pinatapawna di landoc.
7 Ket isu kinunana kencuana, Isut' alaem kenca. Iti casta isu inyunnatna di imana, ket isut' innalana.

8 Ti ari ti Siria mang̃gubat idi a maibusor iti Israel; ket immuman cadagiti adadipenna, a kinunana, Iti castoy ken castoy a disso ti pagpacarsoac.
9 Ket ti lalaki ti Dios nagbaon iti ari ti Israel, a kinunana, Agannadca a dica coma lumasat iti castoy a disso; ta dagiti Sirios agsalogda idiay.
10 Ket ti ari ti Israel nagbaon idiay a disso a di lalaki ti Dios kinunana kencuana ken impasaganana kencuana; ket inispalnat' bagína met laeng̃ sadiay, saan a namnaminsan laeng̃ wenno namnamindua.
11 Ket ti puso ti ari ti Siria nariribuc unay a gapu iti daytoy a banag: ket inayabanna dagiti adipenna, ket kinunana cadacuada, ¿Saanyonto ng̃a ipalgac caniac, no siasino cadatayo ti agpaay iti ari ti Israel?
12 Ket maysa cadagiti adipenna kinunana, Saan, O ari, ng̃a apoc; no di ket ni mammadto ng̃a Eliseo adda idiay Israel, isu ibagana iti ari ti Israel dagiti sao a saoem iti pagturogam.
13 Ket isu kinunana, Incayo ket kitaenyo no sadino ti yanna, tapno mang̃ibaonac coma ket isut' alaec. Ket naibaga kencuana, a nacuna, Adtoy, ng̃a isu adda idiay Dotain.

14 Gapuna a nang̃ibaon sadiay cadagiti cacabayo, ken luglugan, ken maysa a dackel a buyot, ng̃a immayda iti rabii, ket linacubda ti ciudad.
15 Ket idi a bimmang̃on a nasapa di tagabu ti lalaki ti Dios, ket rimmuar, adtoy, ti buyot agraman cabcabayo ken luglugan nailacubda iti ciudad. Ket di tagabuna kinunana kencuana, ¡Ay, apoc! casanonto ti aramidentayo?
16 Ket isu simmung̃bat, Dica agbuteng̃: ta adaduda dagiti adda cadatayo ng̃em cadagiti adda cadacuada.
17 Ket ni Eliseo nagcararag, ket kinunana, Agdawatac kenca, O Jehova, a luctam coma dagiti matana, tapno makitana coma. Ket ni Jehova linuctanna dagiti mata di agtutubo a lalaki; ket kimmita: ket, adtoy, a di bantay adda idi a napno cadagiti cabcabayo, ken luglugan ng̃a apuy iti aglicmut ken Eliseo.
18 Ket idi ng̃a isuda simmalogda kencuana, ni Eliseo nagcararag ken ni Jehova, ket kinunana, Agdawatac kenca, a cabilem

coma daytoy a tattao iti panagbulsec.
Ket kinabilna ida iti panagbulsec a ma-
yalubog iti sao ni Eliseo.
19 Ket ni Eliseo kinunana cadacuada
Saan a daytoy ti dalan, saan a daytoy ti
ciudad: sumurotcayo caniac, ket yegcayto
iti lalaki a birukenyo. Ket indalanna ida
aginggat' Samaria.

20 Ket naaramid, idi a dimtengda iti
Samaria, a ni Eliseo kinunana, Jehova,
luctam dagiti mata dagitoy a lallaki, tapno
macakitada coma. Ket ni Jehova linuc-
tanna dagiti matada, ket kimmitada; ket
adtoy, nga isuda addada idi iti tengnga ti
Samaria.
21 Ket ti ari ti Israel kinunana ken ni
Eliseo, idi a nakitana ida, ¿ Cabilecto ida,
amac? ¿ cabilecto ida?
22 Ket isu simmungbat, Dicanto cabilen
ida: cabilem aya dagidiay nga innalam a
kinayawan iti campilanmo ken iti ba-im?
mangicabilca iti sangoda iti tinapay ken
danum, tapno manganda ken uminumda
coma, ken mapanda ken ni apoda.
23 Ket isu nangisagana iti adu a canen
a maipaay cadacuada; ket idi a nacacaan-
da ken nacainumda, pinapanawna ida, ket
napanda ken ni apoda, ket dagiti buybu-
yot ti Siria saanda nga immayen iti daga
ti Israel.

24 Ket naaramid idi calpasan daytoy, a
ni Ben-adad nga ari ti Siria inurnongna
amin a buyotna, ket simmang-at ket lina-
cubna ti Samaria.
25 Ket adda idi dackel a bisin idiay
Samaria: ket, adtoy, nga isut' linacubda,
aginggana a ti maysa nga olo ti asno nalaco
idi iti walopulo a capisi a pirac, ket ti
apagcapat ti maysa a cab* ti lugit dagiti
calapati iti lima capisi a pirac.
26 Ket idi a ti ari ti Israel limmabas a
nagna iti rabaw ti bacud, maysa a babai
pimmuccaw kencuana, a kinunana, Bumа-
dangca, O ari, nga apoc.
27 Ket isu kinunana, No saannaca a
badangan ni Jehova, iti asino aya ti
pangbadangac kenca? ¿ aggapu iti pagtal-
tagan, wenno aggapu iti pagpespesan ti
uvas?
28 Ket ti ari kinunana kencuana, Ania
aya ti agcurang kenca? Ket isu sim-
mungbat, Daytoy a babai kinunana caniac,
Itedmo ta anacmo, tapno isut' sidaenta
coma iti daytoy nga aldaw, ket intono
bigat sidaentanto ti anacco.
29 Iti casta inangermi di anacco, ket
isut' sinidami: Iti sumuno nga aldaw
kinunanac kencuana, Itedmo ta anacmo,
tapno isut' sidaenta coma: ket isu inlem-
mengna di anacna.
30 Ket naaramid, idi a ti ari nangegna
dagidi sao ti babai, nga isu pinigisna dagiti
cawcawesna (ket naglasat idi a nagna iti
rabaw ti bacud); ket dagiti tattao kimmi-
tada, ket, adtoy, nga isu addaan idi iti
nakersang a lupot iti uneg iti rabaw ti
lasagna.
31 Idin isu kinunana, Ti Dios arami-
denna iti casta caniac, ken adadda pay
met, no ti olo ni Eliseo nga anac ni Safat
agtacderto iti rabawna iti daytoy nga
aldaw.

32 Ket ni Eliseo adda idi a situtugaw
idiay balayna, ket dagiti lallacay maki-
catcatugawda kencuana; ket *di ari* nangi-
baon iti maysa a lalaki a naggapu iti
saclangna; ngem iti sacbay a di nabaon
dimteng idi kencuana, isu kinunana cada-
giti lallacay, ¿ Kitaenyo no casano a day-
toy anac di nacapatáy nagbaon nga ag-
paiccat iti oloc? kitaenyo, nga intono ti
nabaon umay, rikepanyo ti ruangan, ket
iggamanyo ti ruangan a maibusor ken-
cuana: saan aya nga agdanarudor dagiti
sacsaca ni apona iti malicudanna?
33 Ket iti bayat nga isu agsasao pay
laeng cadacuada, adtoy, di nabaon simma-
log agingga kencuana: ket kinunana, Ad-
toy, a daytoy a rigat aggapu ken Jehova;
apayapay nga agurayac coma gapu ken
Jehova iti nabaybayag?

Ti padto ni Eliseo. Ti panagtalaw dagiti Sirios. Dagiti uppat nga agcucutel ipadamagda ti caawan dagiti Sirios.

7 Ket ni Eliseo kinunana, Dengngenyo ti
sao ni Jehova: castoy ti cuna ni
Jehova, Intono bigat iti daytoy a tiempo
ti sangcasucat ti namayecmec nga harina
malaconto iti maysa a siclo, ket ti dua a
casucat ti cebada iti maysa a siclo, iti
ruangan ti Samaria.
2 Idin ti capitan nga iti imana di ari
agsadag idi simmungbat iti lalaki ti Dios,
ket kinunana, Adtoy, ¿ a no ni Jehova
agaramid coma iti tawtawa idiay langit,
mabalin a maaramid daytoy? ket isu
kinunana, Adtoy, nga isut' makitamto

* *Cab:* Maysa a pagsucatan a dacdackel bassit ngem iti maysa a litro.

cadagiti matam, ngem dicanto mangan
kencuana.

3 Ket adda idi uppat a tattao nga agcu-
cutel iti ridaw ti ruangan: ket kinunada
ti maysa ken maysa, Apayapay nga agtu-
gawtayo ditoy agingganat' mataytayo?
4 No cunaentayo, Sumrectayo iti ciudad,
ti bisin ngarud adda iti ciudad, ket matay-
tayto sadiay: ket no agtugawtayo a sita-
talna ditoy cascasdi a mataytayo. Umay-
cayo ngarud ita, ket agtinnagtayo coma iti
buyot dagiti Sirios: no isuda ispalenda-
tayto a sibibiag, agbiagtayto; ket no
papatayendatayto, mataytayto met laeng.
5 Ket timmacderda idi apagsipnget,
tapno mapanda iti pacarso dagiti Sirios;
ket idi a dimtengda iti akinruar a paset ti
pacarso dagiti Sirios, adtoy, awan idi ti
tao sadiay.
6 Ta ti Apo inaramidna a ti buyot dagi-
ti Sirios nangegda idi ti daranudor dagiti
luglugan, ken daranudor dagiti cabcabayo,
ken daranudor met laeng ti dackel a
buyot: ket kinunada ti maysa ken maysa,
Adtoy, a ti ari iti Israel tinangdananna a
maibusor cadatayo dagiti ar-ari dagiti
Jetteo, ken dagiti ar-ari dagiti Egipcio,
tapno umayda cadatayo.
7 Gapuna a timmacderda idi ken nagta-
lawda idi apagsipnget, ket binay-anda
dagiti toltoldada, ken cabcabayoda, ken
asasnoda, ti pacarso met laeng cas la iti
caaddana idi, ket nagtalawda a gapu iti
biagda.
8 Ket idi a dagiti agcucutel dimtengda
iti akinruar a paset ti pacarso, simrecda
iti maysa a tolda, ket nanganda ket im-
minumda, ket nangalada sadiay iti pirac
ken iti balitoc, ken cawcawes, ket napanda
idi ket isut' inlemmengda; ket idi a nag-
sublida, ket simrecda iti sabali a tolda, ket
sadiay nangalada met, ket napanda ket
isut' inlemmengda.

9 Idin kinuna ti maysa ken maysa,
Saantay nga agaramid iti naimbag; daytoy
nga aldaw isut' aldaw dagiti naimbag a
damdamag, ket datayo agulimectayo: no
agtactactayo agingganat' panaglawag ti
bigat, ti dusa launennatayo, umaytayo
ngarud ita, intayo coma, ket ibagatayo
coma iti balay ti ari.
10 Iti casta immayda ket inayabanda
dagiti agaywan ti ruangan ti ciudad; ket
imbagada cadacuada, a kinunada, Dacami
napancami iti pacarso dagiti Sirios, ket,
adtoy, awan idi ti tao, uray timec ti tao
idiay, no di laeng dagiti cacabayo a sirara-
toc, ken dagiti asasno a siraratoc, ket da-
giti toltolda isudat' cas la idi.
11 Ket isu inayabanna dagiti agaywan
iti ruangan; ket isuda imbagada iti uneg
ti balay ti ari.
12 Ket ti ari timmacder iti rabii, ket
kinunana cadagiti adipenna, Siac ipalawag-
co ita cadacayo no ania ti inaramid cada-
tayo dagiti Sirios. Isuda ammoda a ma-
bisintayo; gapuna a rimmuarda iti pacar-
so tapno aglemmengda idiay away, a cu-
nada, Intono macaruarda iti ciudad, alaen-
tayto ida a sibibiag, ket sumrectayto iti
ciudad.
13 Ket ti maysa cadagiti adipenna sim-
mungbat ket kinunana, Agdawatac kenca,
nga ipalubosmo a dagiti dadduma manga-
lada coma cadagiti lima a cabcabayo a
matda, isuda a mabati iti ciudad (adtoy, nga
isuda casda la iti isu-amin a caadu ti Israel
a mabati kencuana; adtoy, nga isuda
casda la iti isu-amin a caadu ti Israel a
maibusda); ket palubosannacam nga agbaon
ken cumita.
14 Gupuna a nangalada iti dua a luglu-
gan agraman cabcabayo; ket ti ari nagba-
on iti licudan ti buyot dagiti Sirios, a
kinunana, Incayo ket kitaenyo.
15 Ket isuda sinurotda ida aginggana
iti Jordan: ket, adtoy, isu-amin a dalan
addada a napno cadagiti cawcawes ken
alalicamen, a dagiti Sirios impurruacda iti
darásda. Ket dagiti nabaon simmublida,
ket imbagada iti ari.

16 Ket dagiti tattao rimmuarda, ket
sinamsamda di pacarso dagiti Sirios. Iti
casta a ti maysa a casucat ti namayecmec
nga harina *nalaco* idi iti maysa a siclo, ket
ti dua a casucat ti cebada iti maysa a siclo,
a mayannurot iti sao ni Jehova.
17 Ket ti ari dinutocanna di capitan
nga iti imana isu nagsadag idi a mangay-
wan iti ruangan: ket dagiti tattao isut'
tinalaytayda idi ruangan, ket natay a cas
kinunana idi ti lalaki ti Dios, a sinaona
idi a ti ari simmalog kencuana.
18 Ket naaramid, idi a ti lalaki ti Dios
insaona iti ari, a kinuna, Ti dua casucat a
cebada gapu iti maysa a siclo, ket ti sang-
casucat ti namayecmec nga harina gapu iti
maysa a siclo, maaramidto no bigat iti
daytoy a tiempo iti ruangan ti Samaria;
19 ket daydiay a capitan simmungbat
iti lalaki ti Dios, a kinunana, Ita, adtoy,
¿a no ni Jehova agaramid coma iti tawta-
wa idiay langit, mabalin a maaramid

daytoy? Ket isu kinunana, Adtoy, nga
isut' makitamto cadagita matam, ngem
dicanto mangan kencuana:
20 ket naaramid met laeng a casta ken-
cuana; ta dagiti tattao isut' tinalaytayda
idi ruangan, ket natay.

*Ti daga ti babai a Sunamita maisubli ken-
cuana. Ni Ben-adad agsakit ket
papatayen ni Hazael. Ti pa-
nagari ni Joram iti Juda.
Tiyaalsa ti Edom. Ti
panagari ni Ocozias
iti Juda.*

8 Idin ni Eliseo nagsao iti daydi a babai,
a di anacna pinagungarna idi, a kinu-
nana, Tumacderca, inca, sica ken isu-amin
a cabbalaymo, ket aggangannaetca iti
sadinoman a pacabalinamto a paggangan-
naetan; ta ni Jehova nangayab iti pungeg;
ket umayto met iti rabaw ti daga iti pito
a tawen.
2 Ket ti babai timmacder, ket inara-
midna ti mayannurot iti sao di lalaki ti
Dios, ket isu napan agraman cabbalayna,
ket nagnaed idiay daga dagiti Filisteos iti
pito a tawen.
3 Ket naaramid iti naggibus ti pito a
tawen, a di babai nagsubli a naggapu iti
daga dagiti Filisteos: ket napan tapno
umasug iti ari a gapu iti balayna, ken gapu
iti dagana.
4 Ket ti ari nakisao idi ken ni Giezi a
tagabu ti lalaki ti Dios, a kinunana, Ag-
dawatac kenca, a saritaem coma caniac
amin dagiti dadackel a banag nga inaramid
idi ni Eliseo.
5 Ket naaramid, idi a sarsaritaenna iti
ari no casano ti panangpaungarna iti daydi
a natay, nga, adtoy, ti babai, isu a ti anacna
pinagungarna idi, nagasug iti ari a gapu
iti balayna, ken gapu iti dagana. Ket ni
Giezi kinunana, O ari nga apoc, daytoy
isu ti babai, ket daytoy isu ti anacna, isu
a ni Eliseo pinagungarna idi.
6 Ket idi a ti ari nagsaludod iti babai,
di babai imbagana kencuana. Iti casta ti
ari nangdutoc kencuana iti maysa nga
agturay, a kinunana, Isublim amin a
cucuana idi, ken isu-amin a bunga ti daga-
na nanipud idi aldaw a panangbaybay-ana
iti daga aginggana itatta.

7 Ket ni Eliseo immay iti Damasco;
ket ni Ben-adad nga ari ti Siria nagsakit;
ket naibaga idi kencuana, a nacuna, Ti
lalaki ti Dios umayen ditoy.
8 Ket ti ari kinunana ken ni Hazael,
Mangalaca ita imam iti maysa a ságut, ket
inca, sabtem ti lalaki ti Dios, ket umu-
manca ken ni Jehova babaen ti pannacaara-
matna, a cunaem, ¿Umimbagacto iti day-
toy a nasakit?
9 Iti casta ni Hazael napan a sumabet
kencuana, ket nangala iti ságut iti imana,
tumunggal naimbag a banag met laeng ti
Damasco, nga awit ti uppat a pulo a came-
llo, ket immay ket nagtacder iti sango
daydiay, ket kinunana, Ni anacmo a Ben-
adad nga ari ti Siria imbaonnac kenca,
a kinunana, ¿Umimbagacto iti daytoy a
nasakit?
10 Ket ni Eliseo kinunana kencuana,
Inca, cunaem kencuana, Umimbagcanto a
di bumurong; nupay casta ni Jehova im-
pamatmatna caniac a matayto a di bumu-
rong.
11 Ket ti lalaki ti Dios intalliawna *ken-
cuana* di rupana a siiintec, aginggana t'
nababainan idi: ket ti lalaki ti Dios nag-
sangit.
12 Ket ni Hazael kinunana, Apayapay
agsangit ni apoc? Ket isu simmungbat,
Agsipud ta ammoc ti ranggas nga ara-
midemto cadagiti annac ti Israel: dagiti
sarikedkedda pasgedamto iti apuy, ket
dagiti agtutuboda a lallaki papatayemto
iti campilan, ket dagiti babassitda itupac-
monto, ken bettecamto dagiti babbai a
masicug.
13 Ket ni Hazael kinunana, ¿Ngem
ania ti adipenmo, nga isu laeng ti maysa
nga aso, tapno aramidenna coma daytoy
dackel a banag? Ket ni Eliseo simmung-
bat, Ni Jehova impamatmatna caniac a
sicanto ti ari ti Siria.
14 Idin isu pinanawanna ni Eliseo, ket
immay ken ni apona, a nagcuna kencuana,
Ania ti kinuna kenca ni Eliseo? Ket isu
simmungbat, Isu kinunana caniac nga
umimbagcanto a di bumurong.
15 Ket naaramid iti sumaruno nga
aldaw nga isu nangala iti ules, ket isut'
inraremna iti danum, ket isut' inyucradna
iti rupana, iti casta natay: ket ni Hazael
nagari iti saadna.

16 Ket iti maicalima a tawen ni Joram
nga anac ni Acab nga ari iti Israel, ni
Josafat idinto ngarud nga ari iti Juda, ni
Joram nga anac ni Josafat nga ari ti Juda
nangrugi a nagari.
17 Agtawen iti tallopulo ket dua idi
nangrugi a nagari; ket nagari iti walo a
tawen idiay Jerusalem.

18 Ket nagna iti dalan dagiti ar-ari ti Israel, a cas ti inaramid idi ti balay ni Acab: ta maysa nğa anac ni Acab isu idi ti asawana; ket inaramidna daydi nğa isut' dakes iti imatanğ ni Jehova.

19 Nupay casta ni Jehova saanna a kinayat a dinadael ti Juda, a gapu ken David nğa adipenna, a cas incarina kencuana ti pananğtedna kencuana ti maysa a silaw a maipaay cadagiti annacna iti agnanayon.

20 Cadagiti aldawna ti Edom immalsa nanipud iti babaen ti ima ti Juda, ket nanğisaad iti ari cadacuada met laenğ.

21 Idin ni Joram immallatiw idiay Seir, ket isu-amin dagiti lugluganna kencuana: ket timmacder iti rabii, ket kinabilna dagiti Edomitas, a nanğlacub iti aglicmut kencuana; ken dagiti capcapitan dagiti luglugan, ket dagiti tattao nagtalawda aginğga cadagiti toldada.

22 Casta ti yaalsa ti Edom nanipud iti baba ti ima ti Juda aginğgana iti daytoy nğa aldaw. Idin ti Lebna immalsa idi met la a tiempo.

23 Ket ti matda cadagiti aramid ni Joram, ken isu-amin nğa inaramidna, saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda?

24 Ket ni Joram nakiturog cadagiti ammana, ket naitanem cadagiti ammana idiay ili ni David; ket ni Ocozias nğa anacna nagari iti saadna.

25 Idi tawen a maicasanğapulo ket dua ni Joram nğa anac ni Acab nğa ari ti Israel ni Ocozias nğa anac ni Joram nğa ari ti Juda nanğrugi a nagari.

26 Ni Ocozias agtawen idi iti duapulo ket dua idi nanğrugi a nagari; ket nagari iti macatawen idiay Jerusalem. Ket ti nagan ni inana isut' idi Atalia nğa anac ni Amri nğa ari ti Israel.

27 Ket isu nagna iti dalan ti balay ni Acab, ket inaramidna daydi nğa isut' dakes iti imatanğ ni Jehova, a cas ti balay ni Acab; ta manuganğ idi ti balay ni Acab.

28 Ket nakicuyog a napan iti gubat ken ni Joram nğa anac ni Acab a maibusor ken ni Hazael nğa ari ti Siria idiay Ramot-galaad: ket dagidi Sirios sinugatda ni Joram.

29 Ket ni ari Joram nagsubli idiay Jezrael tapno maagasan cadagiti sugsugatna a dagiti Sirios intedda kencuana idiay Rama, idi a nakigubat a maibusor ken ni Hazael nğa ari ti Siria. Ket ni Ocozias nğa anac ni Joram nğa ari ti Juda simmalog idi a manğkita ken ni Joram nğa anac ni Acab idiay Jezrael, agsipud ta masakit idi.

Ti paidamag ni Eliseo ken Jehu. Ni Jehu napulotan nğa agari iti Israel. Ti yaalsana a maibusor ken Joram; papatayenna da Joram ken Ocozias. Ni Jezabel mapapatay.

9 Ket ni Eliseo a mammadto immayab iti maysa cadagiti annac dagiti mammadto, ket kinunana kencuana, Baricsam dagita lomom, ket alaem daytoy frasquita ti lana ita imam, ket inca idiay Ramot-galaad.

2 Ket intono dumtenğca sadiay, birukem sadiay ni Jehu nğa anac ni Josafat nğa anac ni Namsi, ket sumrecca, ket isut' patacderem iti tenğnğa dagiti cacabsatna, ket isut' ipanmo iti naununeg a siled.

3 Sacanto alaen ti frasquita ti lana, ket isut' ibucbocmo iti rabaw ti olona, ket cunam, Castoy ti cuna ni Jehova, Siac pinulotanca nğa ari iti Israel. Saca luctan ti ruanğan, ket agtalawca, ket dica agtactac.

4 Iti casta ti agtutubo a lalaki, a ti met laenğ agtutubo a mammadto, napan idiay Ramot-galaad.

5 Ket idi a simrec, adtoy dagiti capcapitan ti buyot agtutugawda. Ket isu kinunana. O capitan, addaanac iti maysa a bilin kenca. Ket ni Jehu kinunana, Asino aya cadacami amin? Ket isu kinunana, Sica, O capitan.

6 Ket isu timmacder ket simrec iti balay: ket isu imbucbocna di lana iti olona, ket kinunana kencuana, Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, Siac pinulotanca nğa ari iti ili ni Jehova, iti Israel met laenğ.

7 Ket cabilemto ti balay ni Acab nğa apom, tapno mabalesco coma ti dara dagiti adipenco a mammadto, ken dagiti dara dagiti isu-amin nğa adipen ni Jehova, iti ima ni Jezabel.

8 Ta isu-amin a balay ni Acab mapucawto; ket keltayecto ken ni Acab ti tunğgal ubinğ a lalaki, ken daydiay a napunitan ken daydiay a nabaybay-an a siwawaya iti Israel.

9 Ket aramidecto ti balay ni Acab, a cas iti balay ni Jeroboam nğa anac ni Nabat, ken cas iti balay ni Baasa nğa anac ni Ahias.

10 Ket dagiti aso lamutendanto ni Jezabel idiay paset ti Jezrael, ket awanto ti mang̃itabon kencuana. Ket linuctanna di ruang̃an, ket timmalaw.

11 Idin ni Jehu rimmuar cadagiti adipen ni apona: ket maysa ti nagcuna kencuana, ¿Naimbag amin? Ania ti gapuna ng̃a immay kenca daytoy mauyong̃ a tao? Ket isu kinunana cadacuada, Dacayo ammoyo ti tao ken ti insaona.

12 Ket isuda kinunada, Isut' ulbod; isut' ipalawagmo cadacami ita. Ket isu kinunana, Castoy ken castoy ti insaona caniac, a kinuna, Castoy ti kinuna ni Jehova, Siac pinulotanca ng̃a ari iti Israel.

13 Ket nagdarásda, ket innalada ti tung̃gal maysa ti cawesna, ket isut' incabilna iti babaenna iti tapaw ti agdan ket pinagunida ti tang̃guyob, a kinunada, Ni Jehu isut' ari.

14 Iti casta ni Jehu ng̃a anac ni Josafat ng̃a anac ni Namsi immalsa a maibusor ken ni Joram, (ket ni Joram ayaywananna idi ti Ramot-galaad, isu ken isu-amin ng̃a Israel, a gapu ken ni Hazael ng̃a ari ti Siria;

15 ng̃em ni ari Joram naisubli tapno maagasan idiay Jezrael cadagiti sugsugatna a dagiti Sirios intedda idi kencuana, idi nakigubat ken ni Hazael ng̃a ari ti Siria.) Ket ni Jehu kinunana, No daytoy isut' nakemyo, awan ng̃arud ti uray siasino ng̃a agtalaw ken rumuar iti ciudad, a mapan ken mang̃ibaga idiay Jezrael.

16 Iti casta ni Jehu limmugan iti maysa a lugan, ket napan idiay Jezrael; ta ni Joram agididda idi idiay. Ket ni Ocozias ng̃a ari ti Juda simmalog sadiay a cumita ken Joram.

17 Ket di wanawan agtactacder iti torre idiay Jezrael, ket nawanawananna di buyot ni Jehu idi a sumung̃ad, ket kinunana, Siac makitac ti maysa a buyot. Ket ni Joram kinunana, Mang̃alaca iti maysa ng̃a agcabayo, ket ibaonmo a mang̃sabet cadacuada, ket cunaenna coma, ¿Adda talna?

18 Iti casta napan ti maysa a nagcabayo a nang̃sabet kencuana, ket kinunana, Castoy ti kinuna ti ari, Adda talna? Ket ni Jehu kinunana, Ania ti bibiang̃mo iti talna? Agbalicca iti licudac. Ket ti wanawan imbagana, a kinunana, Ti nabaon dimteng̃ cadacuada, ng̃em saan a simmubli.

19 Idin nagbaon iti maicadua a nagcabayo, a dimteng̃ cadacuada, ket kinunana, Ti ari kinunana iti castoy, ¿Adda talna? Ket ni Jehu simmung̃bat, Ania ti bibiang̃mo iti talna? Agbalicca iti licudac.

20 Ket di wanawan imbagana, a kinunana, Isu met dimteng̃ cadacuada, ket saan a sumubli: ket ti panagpaguyodna cas la iti panagpaguyod ni Jehu, ng̃a anac ni Namsi; ta agpaguyod a cas la aguuyong̃.

21 Ket ni Joram kinunana, Agsaganacayo. Ket insaganáda di luganna. Ket ni Joram ng̃a ari ti Israel ken ni Ocozias ng̃a ari ti Juda rimmuarda, ti tung̃gal maysa iti luganna, ket rimmuarda a simmabet ken ni Jehu, ket isut' nasaracda iti paset ni Nabot a Jezraelita.

22 Ket naaramid, idi a ni Joram nakitana ni Jehu, a kinunana, Jehu, adda talna? Ket simmung̃bat, Ania a talna, iti kinabayag a dagiti pannakiabig ni Jezabel ng̃a inam ken dagiti panang̃ng̃aradíng̃na isudat' casta ti caruay?

23 Ket ni Joram imbalicna di imana, ket nagtalaw, ket kinunana ken ni Ocozias, Adda liput, O Ocozias.

24 Ket ni Jehu biniatna di ba-ina iti amin a pigsana, ket kinabilna ni Joram iti nagbaetan dagiti tackiagna, ket di pana rimmuar iti pusona, ket napasag idi luganna.

25 Idin kinuna *ni Jehu* ken ni Badacer a capitanna, Alaem, ket isut' ipurruacmo iti paset ti talon ni Nabot a Jezraelita; ta lagipem no casano ng̃a, idi a siac ken sica nagluganta ng̃a agpadpada a simmurot ket ni Acab ng̃a amana, ni Jehova incabilna daytoy ng̃a awit kencuana:

26 Pudno unay a nakitac idi calman ti dara ni Nabot, ken ti dara dagiti annacna, cuna ni Jehova; ket supapacacto kenca iti daytoy a paset *ti daga,* cuna ni Jehova. Gapuna ng̃a ita alaem ket isut' ipurruacmo iti paset ti daga, a mayannurot iti sao ni Jehova.

27 Ng̃em idi a ni Ocozias ng̃a ari ti Juda nakitana daytoy, nagtalaw idi dalan ti balay ti minuyong̃an. Ket ni Jehu isut' sinurotna, a kinunana, Isut' cabilenyo met idiay lugan; *ket isut' kinabilda* idiay sang̃atan ti Gur, ng̃a adda iti denna ti Jeblaam. Ket isu nagtalaw aging̃gat' Mageddo, ket natay sadiay.

28 Ket dagiti adipenna isut' impanda iti maysa a lugan idiay Jerusalem, ket

isut' intabonda iti tanemna cadagiti ammana idiay ciudad ni David.

29 Ket iti maicasangapulo ket maysa a
tawen ni Joram nga anac ni Acab ni Ocozias nangrugi a nagari iti Juda.

30 Ket idi a ni Jehu dimteng iti Jezrael, ni Jezabel isut' natimudna; ket pinintaanna dagiti matana, ket inarcosanna di olona, ket timmamdag idi tawa.
31 Ket idi a ni Jehu simrec idi ruangan,
ni Jezabel kinunana, ¿Adda talna, sica Zambri, a namapatay ken ni apom?
32 Ket isu intangadna di rupana iti
tawa, ket kinunana, Asino ti makiadda caniac? asino? Ket dua wenno tallo a tao nga eunuco timmamdagda kencuana.
33 Ket isu kinunana cadacuada, Isut'
itappuacyo: Iti casta isut' intappuacda; ket ti dadduma a darana naiparsiac iti diding, ken cadagiti cabcabayo: ket *ni Jehu* isut' pinatalaytayanna.
34 Ket idi a nacastrec, nangan ken
imminum; ket kinunana, Taripatoenyo ita ti babai a nailunod, ket isut' itabonyo; ta isu anac ti maysa nga ari.
35 Ket napanda a mangitabon kencua-
na; ngem awan ti nasaracanda a pulos kencuana no di la ti bangabangana, ken dagiti sacsacana, ken dagiti daculap dagiti imimana.
36 Gapuna a simmublida, ket imbagada
kencuana. Ket isu kinunana, Daytoy isu ti sao ni Jehova, nga insaona idi a naaramat ni adipenna nga Elias a Tesbita, a kinunana, Iti paset ti Jezrael dagiti aso lamutendanto ti lasag ni Jezabel:
37 ket ti bagí ni Jezabel isuntot' cas
ibleng iti rabaw ti daga idiay paset ti Jezrael, iti casta a didanto saoen, Daytoy isu ni Jezabel.

Dagiti sursurat ni Jehu cadagiti lallacay ti Israel; papatayenna dagiti annac a lallaki ni Acab ken dagiti cabsat ni Ocozias. Dagiti agdaydayaw ken Baal mapapatayda. Dagiti basol ni Jehu ken ipapatayna.

10 Ket ni Acab addaan idi sadi Samaria iti pitopulo nga annac a lallaki. Ket ni Jehu nangsurat cadagiti sursurat, ket imbaonna idiay Samaria, cadagiti agturturay iti Jezrael, cadagiti met laeng lallacay, ken cadagidi nga agaywan *cadagiti annac* ni Acab, a cunana,
2 Ket ita apaman a dumteng daytoy a
surat cadacayo, idinto nga adda cadacayo dagiti annac ni apoyo, ken adda cadacayo dagiti luglugan ken cabcabayo, ken maysa a ciudad a nasarikedkedan met, ken cabal;
3 mangilasincayo iti caimbagan ken
catutopan cadagiti annac a lallaki di apoyo, ket isut' isaadyo iti trono di amada, ket makigubatcayo a maipaay iti balay di apoyo.
4 Ngem isuda nagbutengda idi iti napa-
lalo unay, ket kinunada, Adtoy, a dua nga ar-ari saanda idi a nagtacder iti sangona: casanonto ngarud ti panagtacdertayo?
5 Ket ti palungo ti balay, ken
ti palungo ti ciudad, ken dagiti lallacay met, ken dagidi nga agaywan *cadagiti annac*, nagbaonda ken ni Jehu, a cunada, Dacami dagiti adipenmo, ket tungpalenminto amin nga ibilinmo cadacami; dicamto mangaramid iti ari iti uray siasino a lalaki: aramidem daydiay nga isut' naimbag cadagita matam.
6 Idi casta nangsurat iti maysa a surat
iti maicadua a dáras cadacuada, a kinunana, No makiaddacay caniac, ken no ipangagyonto ti timecco alaenyo dagiti olo dagiti annac a lallaki di apoyo, ket umaycayo caniac no bigat ditoy Jezrael iti daytoy a tiempo. Ket dagiti annac ti ari, idinto a pitopuloda a lallaki, addada idi cadagiti camamainglan a lallaki ti ciudad, a nangaywan cadacuada.
7 Ket naaramid, idi a ti surat dimteng
cadacuada, nga innalada dagiti annac ti ari, ket pinapatayda ida, a pitopulo met laeng a lallaki, ket incabilda dagiti ol-oloda cadagiti lablabba, ket imbaonda kencuana idiay Jezrael.
8 Ket maysa a nabaon immay, ket
imbagana kencuana, a kinunana, Inyegda dagiti olo dagiti annac ti ari. Ket isu kinunana, Icabiliyo ida iti nagcadua a catuon iti ridaw ti ruangan aginggana iti bigat.
9 Ket naaramid iti bigat, nga isu rim-
muar, ket nagtacder, ket kinunana cadagiti isu-amin a tattao. Dacayo nalinteg-cayo: adtoy, immalsaac a maibusor iti apoc, ket isut' pinatayco, ngem siasino ti nangcabil amin cadagitoy?
10 Ammoenyo itatta nga awanto ti
maregreg iti daga iti sao ni Jehova, a ni Jehova insaona iti maipapan iti balay ni Acab: ta ni Jehova inaramidna daydi nga insaona a naaramat ni adipenna nga Elias.
11 Casta ti panangcabil ni Jehu cada-

giti isu-amin a natda iti balay ni Acab
idiay Jezrael, ken isu-amin dagiti natan-oc
a lallakina, ken isu-min a caingongotna,
ken sassacerdotena, aginggat' dina binay
an iti uray siasino a natda.

12 Ket timmacder sadiay ket nagna,
ket napan sadi Samaria. Ket idi nga isu
adda iti maysa a balay a pagpucpukisan
dagiti agaywan cadagiti carcarnero iti
dalan,
13 ni Jehu nasabetna dagiti cacabsat ni
Ocozias nga ari ti Juda, ket kinunana,
Siasinocayo? Ket kinunada, Dacami da-
giti cacabsat ni Ocozias: ket sumalogcami
a cumablaaw cadagiti annac ti ari ken ca-
dagiti annac ti reina.
14 Ket isu kinunana, Alaenyo ida a
sibibiag. Ket innalada ida a sibibiag, ket
pinapatayda ida iti bito ti balay ti pag-
pucpukisan, uppat a puloda ket dua a
lallaki met laeng; isu saan a nangbaybay-
a iti asino cadacuada.

15 Ket idi a pimmanaw sadiay, nayascul
ken ni Jonadab nga anac ni Recab nga
umay a sumabet kencuana, ket isut' ki-
nablaawanna, ket kinunana kencuana, ¿Na-
linteg ta pusom, a cas ti pusoc nalinteg ita
pusom? Ket ni Jonadab kinunana, Isu.
No *nalinteg*, yawatmo caniac ta imam.
Ket isu inyawatna kencuana di imana;
ket isut' inngatona kencuana idi lugan.
16 Ket kinunana, Cumuyogca caniac,
ket kitaem ti regtac a maipaay ken ni
Jehova. Iti casta isut' pinaniida idi lugan-
na.
17 Ket idi a dimteng idiay Samaria,
kinabilna amin dagiti matda ken ni Acab
idiay Samaria, aginggana t' dina nadadael,
a mayalubog iti sao ni Jehova, nga insao-
na idi ken ni Elias.

18 Ket ni Jehu inurnongna amin a
tattao, ket kinunana cadacuada, Ni Acab
bassit ti pinagservina idi ken ni Baal;
ngem ni Jehu agservinto kencuana iti adu.
19 Gapuna nga itatta yayabandac cada-
giti isu-amin a mammadles ni Baal, isu-
amin nga agcarcarag kencuana, ken isu-
amin a sacerdotena; awan coma ti agcurang,
ta aramidec ti dackel a panagidaton ken
Baal; uray siasinonto nga agcurang, dinto
agbiag. Ngem ni Jehu isut' inaramidna a
sisisicap, iti panggep a pangpucawna cada-
giti agcarcararag ken ni Baal.
20 Ket ni Jehu kinunana, Agngilincayo
iti maysa a gimong a nadaeg ken ni Baal.
Ket isut' inwarragawagda.
21 Ket ni Jehu nagbaon iti amin nga
Israel; ket isu-amin dagiti agcarcararag
ken ni Baal immayda, iti casta nga awan
ti nagcurang nga uray maysa a lalaki a di
immay idi. Ket simrecda iti balay ni
Baal; ket di balay ni Baal napusec iti igid
ken igid.
22 Ket isu kinunana idi iti daydi a
palungo ti sacristia, Mangalaca cadagiti
cawcawes a maipaay cadagiti isu-amin nga
agcarcararag ken ni Baal. Ket isu inyegan-
na ida cadagiti cawcawes.
23 Ket simrec ni Jehu, ken ni Jonadab
nga anac ni Recab, iti balay ni Baal; ket
isu kinunana cadagiti agcarcararag ken
Baal, Agsukimatcayo, ket kitaenyo nga
awan coma ditoy cadacayo ti maysa cada-
giti adipen ni Jehova, no di laeng dagiti
agcarcararag ken ni Baal.
24 Ket simrecda a mangidatag cada-
giti sacrificio ken datdaton a mapuur-
an. Ket ni Jehu nangdutoc kencuana idi
ruar iti walopulo a lallaki, ket kinunana
cadacuada, No maysa cadagiti tattao nga
inyegco cadacayo macatalaw, daydiay a
mamalubos kencuana a mapan, ti biagna
isuntot' agpaay iti biag daydiay.

25 Ket naaramid idi apaman nga isu
nagibusna nga indatag di daton a mapu-
uran, a ni Jehu kinunana idi agbantay ken
cadagiti capcapitan, Sumreccayo, ket pa-
tayenyo ida; dicay palubosan ti maysa a
rumuar coma. Ket kinabilda ida iti tadem
ti campilan; ket ti agbantay ken dagiti
capcapitan impurruacda ida iti ruar, ket
napanda iti ciudad ti balay ni Baal.
26 Ket innalada dagiti monmon nga
adda idi balay ni Baal, ket pinuuranda
ida.
27 Ket binongtolda di monmon ni
Baal, ket dinupracda di balay ni Baal, ket
isut' inaramidda a pagiblengan, inggana
itoy nga aldaw.
28 Casta ti pinangdadael ni Jehu ken
ni Baal iti Israel.

29 Nupay casta cadagiti basol ni Jero-
boam nga anac ni Nabat, a pinamagbasol-
na iti Israel, ni Jehu saan a simmina iti
isusurotna cadacuada, *nga ammoen*, dagiti
sinan-urbon a baca a balitoc nga addada
idi idiay Betel, ken addada idi idiay Dan.
30 Ket ni Jehova kinunana ken ni
Jehu, Agsipud ta nagaramidca iti naimbag
iti panangaramidmo iti daydi nga isut'

nalinteg cadagiti matac, *ket* inaramidmo ti
balay ni Acab a mayannurot iti isu-amin
nga adda iti pusoc, dagiti annacmo agingganat' maicapat a caputotan sumaaddanto
iti trono ti Israel.
31 Ngem ni Jehu saan a nagannad a
nagna iti linteg ni Jehova, a Dios ti Israel,
iti amin a pusona: saan a simmina cadagiti basbasol ni Jeroboam, a pinamagbasolna iti Israel.

32 Cadagidi nga aldaw ni Jehova rinugianna ti nangkeltay iti Israel: ket ni
Hazael kinabilna ida iti isu-amin a beddeng ti Israel;
33 manipud iti Jordan iti deppaar ti
daya, isu-amin a daga ti Galaad, dagiti
Gaditas, ken Rubenitas, ken Manasesitas,
manipud Aroer, nga adda iti denna ti
lobong ti Arnon, iti Galaad met laeng ken
iti Basan.
34 Ti matda cadagiti aramid ni Jehu,
ken isu-amin nga inaramidna, ken isu-amin di kinamaingelna, saanda aya a
naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?
35 Ket ni Jehu nakiturog cadagiti
ammana; ket isut' intabonda idiay Samaria. Ket ni Joacaz nga anacna nagari iti
saadna.
36 Ket iti bayat ti panagari ni Jehu iti
Israel idiay Samaria isut' idi duapulo ket
walo a tawen.

Ti panaggamsaw ni Atalia. Ni Joas maaramid nga ari, ket mapapatay ni Atalia. Ni Joiada pasublienna dagiti tattao ken Jehova.

11 Ket ni Atalia nga ina ni Ocozias idi a
nakitana a di anacna natay idi, timmacder ket dinadaelna amin ti naarian a
putot.
2 Ngem ni Josaba, nga anac a babai ni
ari Joram, a cabsat a babai ni Ocozias,
innalana ni Joas nga anac ni Ocozias,
ket isut' linibasna cadagiti annac ti ari a
mapapatay idi, isu met laeng ken ti babai
a mangsisiwa kencuana, *ket incabilna ida* iti
siled a pagiddaan; ket isut' inlemmengda
ken ni Atalia, iti casta saan a napapatay;
3 ket adda idi kencuana a silelemmeng
idiay balay ni Jehova iti innem a tawen.
Ket ni Atalia nagreina iti daga.
4 Ket iti maicapito a tawen ni Joiada
nagbaon ket nangala cadagiti capitan ti
ginasut dagiti Cereteos ken ti guardia,
ket inserrecna ida kencuana idiay balay
ni Jehova; ket nakitulag cadacuada, ket
pinagsapatana ida iti balay ni Jehova,
ket imparangna cadacuada di anac ti ari.
5 Ket binilinna ida, a kinunana, Daytoy ti aramidenyonto: ti apagcatloyo, a
sumrecto iti aldaw a panaginaná, isudanto
dagiti agbantay iti balay ni Jehova;
6 ket ti maysa nga apagcatlo agyanto iti
ruangan a Sur; ket ti maysa nga apagcatlo
iti ruangan iti licudan ti guardia: iti casta
bantayanyonto ti balay, ken dacayto ti
sarikedked.
7 Ket dagiti dua a cabuyotan cadacayo,
isu-amin met laeng a rumuar iti aldaw a
panaginaná, bantayandanto ti balay ni
Jehova iti aglawlaw iti ari.
8 Ket alicubcubenyonto ti ari, tunggal
lalaki agraman cadagiti ig-igamna iti
imana; ket ti sumrec iti uneg dagiti intar,
matay coma: ket makiaddacay coma iti
ari intono rumuar, ken sumrec coma.

9 Ket dagidi capcapitan ti ginasut inaramidda ti mayannurot iti isu-amin a ni
sacerdote Joiada imbilinna; ket innala
tunggal maysa dagiti lallakina, dagidi a
sumrec iti aldaw a panaginaná, ken dagidi
a rumuar iti aldaw a panaginaná, ket
immayda ken ni Joiada a sacerdote.
10 Ket ti sacerdote inyawatna cadagiti
capcapitan ti ginasut dagidi picpica ken
calcalasag a cucua idi ni David, nga addada idi idiay balay ni Jehova.
11 Ket dagiti guardia nagtacderda,
tumunggal lalaki agraman cadagiti ig-igamna iti imana, manipud iti abay a
canawan ti balay aginggana iti abay a
catigid ti balay, iti denna ti altar ken ti
balay, iti sibay ti ari nga aglicmut.
12 Idin inruarna di anac ti ari, ket
incabilna kencuana di balangat, ken *intedna kencuana* di pammanecnec; ket isut'
inaramidda nga ari, ken isut' pinulotanda;
ket nagsisipatda cadagiti im-imada, ket
kinunada, Agbiag coma *a manayon* ti ari.

13 Ket idi a ni Atalia nangegna di
daranudor ti guardia ken dagiti tattao,
simrec cadagiti tattao iti balay ni Jehova:
14 ket kimmita, ket, adtoy, a di ari
sitatacder iti denna ti adigi, a mayalubog
iti cadawyan idi, ket dagiti capcapitan ken
dagiti tangguyob iti denna ti ari; ket isu-amin a tattao ti daga agragragsacda idi,
ket pagunienda idi dagiti tangguyob. Idin
ni Atalia pinigisna dagiti cawcawesna, ket
inyickisna, ¡Liput! ¡liput!
15 Ket ni sacerdote Joiada binilinna

dagiti capcapitan ti ginasut a palungo ti
buyot, ket kinunana cadacuada, Isut' iru-
aryo iti baet dagiti intar; ket ti sumurotto
kencuana isut' papatayenyonto iti campi-
lan. Ta di sacerdote kinunana, Dicay
papatayen coma iti balay ni Jehova.
16 Iti casta nagwacnisda a maipaay ken-
cuana, ket napan iti dalan ti sercan dagiti
cabcabayo iti balay ti ari; ket idiay napa-
patay idi.

17 Ket ni Joiada nangaramid iti tulag
cada Jehova ken iti ari ken cadagiti tattao
nga isuda coma dagiti tattao ni Jehova;
iti ari met ken dagiti tattao.
18 Ket isu-amin a tattao ti daga simrec-
da iti balay ni Baal, ket isut' dinupracda;
dagiti alaltarna ken dagiti ladladawanna
binuracda nga inkisap, ket pinatayda ni
Matan a sacerdote ni Baal iti sango dagiti
altar. Ket di sacerdote nangdutoc cada-
giti agturay iti balay ni Jehova.
19 Ket innalana dagiti capcapitan ti
ginasut, ken dagiti Cereteos, ken ti guar-
dia, ken iti isu-amin a tattao ti daga, ket
insalogda di ari nga ingapu iti balay ni
Jehova, ket immayda iti dalan ti ruangan
ti guardia iti balay ti ari. Ket nagtugaw
iti trono dagiti ar-ari.
20 Iti casta isu-amin a tattao ti daga
nagragragsacda, ket ti ciudad nagtalna idi.
Ket pinapatayda ni Atalia iti campilan idi-
ay balay ti ari.

21 Ni Joas agtawen idi iti pito a tawen
idi a nangrugi a nagari.

*Ni Joas patarimaanna ti templo; pasar-
dengenna ti panagsillong ni
Hazael; mapapatay.*

12 Idi maicapito a tawen ni Jehu ni
Joas nangrugi a nagari: ket nagari
iti uppat a pulo a tawen idiay Jeru-
salem. Ket ti nagan ni inana isut' idi Se-
bia a taga Beer-seba.
2 Ket ni Joas inaramidna daydi nga
isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova iti
isu-amin nga aldaw a ni sacerdote Joiada
isut' insursurona idi.
3 Nupay casta dagidi nangato a disso
saanda a naiccat; ti umili nagtuloy a na-
gidaton ken nagpupuur iti incienso cada-
gidi nangato a disso.

4 Ket ni Joas kinunana cadagiti sacer-
dote, Isu-amin a cuarta dagiti naipaay a
banag a nayeg iti balay ni Jehova, iti
cuarta nga agpagna, ti cuarta dagiti tattao
a tunggal lalaki nacagatadánna, ken isu-
amin a cuarta a yeg ti uray asino a tao iti
sibubulos a pusona iti balay ni Jehova,
5 alaen coma ida dagiti sacerdote cada-
cuada, tunggal lalaki iti caimuanna; ket
isuda tarimaanenda coma dagiti gutgutbaw
ti balay, iti uray sadinoman a pacasaracan-
to iti gutbaw.
6 Ngem casta idi, nga idi tawen a mai-
caduapulo ket tallo ni ari Joas dagiti sacer-
dote dida pay laeng natarimaan dagiti
gutgutbaw ti balay.
7 Idin ni ari Joas inayabanna ni sacer-
dote Joiada, ken dagiti *sabali* a sacerdote,
a kinunana cadacuada, Apayapay a dicay
tinarimaan dagiti gutgutbaw ti balay? ita
ngarud dicay mangalan iti cuarta iti cai-
muanyo, no di ket itedyo ida a maipaay
cadagiti gutgutbaw ti balay.
8 Ket dagiti sacerdote inanamungánda
a dida mangalan iti cuarta iti umili, dida
tarimaanen dagiti gutgutbaw ti balay.

9 Ngem ni sacerdote Joiada nangala iti
maysa a lacasa, ket linussocanna di calub-
na, ket isut' incabilna iti abay ti altar, iti
sikig a canawan ti maysa a sumrec iti balay
ni Jehova: ket dagiti sacerdote nga agay-
wan iti dapian icabilda sadiay ti isu-amin
a cuarta a maiserrec idi balay ni Jehova.
10 Ket casta idi, idi a nakitada nga adu
a cuarta idi lacasa, a ti escriba ti ari
ken di nangato a sacerdote sumang-atda,
ket icabilda cadagiti supsupot ket bila-
ngenda di cuarta a masaracanda idi balay
ni Jehova.
11 Ket itedda di cuarta a nagantingda
cadagiti im-ima dagidi nga agaramid iti
trabajo, nga addaan panagaywan iti balay
ni Jehova: ket isut' imbayadda cadagiti
allawagi ken agbangbangon iti balay, a
nagtrabajo iti balay ni Jehova,
12 ken cadagiti agcavcaviti, ken agtag-
taga iti bato, ken iti panaggatang iti cayo
ken bato a tinagaan tapno pangtarimaan
cadagiti gutgutbaw ti balay ni Jehova,
ken iti isu-amin a nagasto iti balay a
pangtarimaan kencuana.
13 Ngem awan idi ti naaramid a mai-
paay iti balay ni Jehova a tagtagayan a
pirac, pangararsang, bacbacca, tangtanggu-
yob, uray aniaman nga alicamen a balitoc,
wenno alicamen a pirac, iti cuarta a nayeg
idi iti balay ni Jehova;
14 ta isut' intedda idi cadagidi nagara-
mid iti trabajo, ket isut' pinangtarimaanda
idi iti balay ni Jehova.

15 Casta met a dida binilang̃ cadagidi
lallaki, nga iti imada nang̃yawatanda idi
cuarta tapno isut' itedda idi cadagiti
nagaramid iti trabajo, ta nagaramidda idi
a matalec.
16 Ti cuarta a gapu cadagiti daton ti
salungasing̃, ken ti cuarta a gapu cadagiti
daton a gapu iti basol, saan idi a maiserrec
iti balay ni Jehova: cucua idi dagiti
sacerdote.

17 Idin ni Hazael ng̃a ari ti Siria sim-
mang̃-at, ket nakibacal a maibusor iti Get,
ket isut' innalana; ket ni Hazael insang̃o-
na di rupana tapno sumang̃-at iti Jerusa-
lem.
18 Ket ni Joas ng̃a ari ti Juda innalana
amin a banag a naipaay a da Josafat, ken
Joram, ken Ocozias, ng̃a ammana, ng̃a
ar-ari ti Juda, impaayda, ken isu-amin a
banag ng̃a impaayna idi, ken isu-amin a
balitoc a nasaracan cadagiti gamgameng̃
ti balay ni Jehova, ken iti balay ti ari,
ket imbaonna ida ken ni Hazael ng̃a ari
ti Siria: ket isu pimmanaw idiay Je-
rusalem.

19 Ti matda cadagiti aramid ni Joas,
ken isu-amin ng̃a inaramidna, saanda aya
a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti
ar-ari ti Juda?
20 Ket dagiti adipenna timmacderda,
ket nang̃aramidda iti maysa a yaalsa, ket
kinabilda ni Joas idiay balay sadi Mello,
iti dalan a sumaloganna ng̃a agpa-Sella.
21 Ta ni Josacar ng̃a anac a lalaki ni
Semaat, ken ni Jozabad ng̃a anac a lalaki
ni Semer, ng̃a ad-adipenna, isut' kinabilda,
ket natay; ket isut' intabonda cadagiti
ammana idiay ciudad ni David: ket ni
Amasias ng̃a anacna nagari iti saadna.

Ti panagari ni Joacaz iti Israel. Ti panagari ni Joas. Ti maudi a panagsakit ni Eliseo ken ti tandana. Dagiti gubat ti Moab ken Siria.

13 Idi tawen a maicaduapulo ket tallo
ni Joas ng̃a anac ni Ocozias, ng̃a ari
ti Juda, ni Joacaz ng̃a anac ni Jehu
nang̃rugi a nagari iti Israel idiay Samaria,
ket nagari iti sang̃apulo ket pito a tawen.
2 Ket inaramidna daydi ng̃a isut' dakes
iti imatang̃ ni Jehova, ket sinurotna
dagiti basol ni Jeroboam ng̃a anac ni
Nabat, a pinamagbasolna iti Israel; ket
saan a simmina cadacuada.
3 Ket ti pung̃tot ni Jehova simged a
maibusor iti Israel, ket inyawatna ida iti
ima ni Hazael ng̃a ari ti Siria, ken iti ima
ni Ben-adad ng̃a anac ni Hazael, iti
cancanayon.
4 Ket ni Joacaz nagdawat ken ni Je-
hova, ket ni Jehova isut' impang̃agna: ta
kinitana ti pannacaparigat ti Israel, no
casano ti panangparigat cadacuada ti ari
ti Siria.
5 (Ket ni Jehova nang̃ted iti mang̃isala-
can iti Israel, iti casta rimmuarda iti
babaen ti ima dagiti Sirios; ket dagiti
annac ti Israel nagnaedda cadagiti toltol-
dada a cas la idi ugma.
6 Nupay casta saanda a simmina cadagi-
ti basol ti balay ni Jeroboam, a pinamag-
basolna iti Israel, no di ket nagpagnada
cadacuada: ket nabati met ti Asherah
idiay Samaria.)
7 Ta isu saan a nang̃tidda idi ken ni
Joacaz cadagiti tattao no di laeng̃ limlima-
pulo a tattao a nagcacabayo, ken sang̃apulo
a luglugan, ken sang̃apulo ribu a tattao a
sacasaca; ta ti ari sadi Siria dinadaelna
ida, ket inaramidna ida a cas la tapoc a
baybayoen.
8 Ti matda cadagiti aramid ni Joacaz,
ken isu-amin ng̃a inaramidna, ken ti kina-
maing̃elna, saanda aya a naisurat iti libro
dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?
9 Ket ni Joacaz nakiturog cadagiti am-
mana; ket isut' intabonda idiay Samaria:
ket ni Joas ng̃a anacna nagari iti saadna.

10 Idi tawen a maicatlopulo ket pito ni
Joas ng̃a ari ti Juda nang̃rugi ni Joas ng̃a
anac ni Joacaz a nagari iti Israel idiay
Samaria, *ket nagari* iti sang̃apulo ket innem
a tawen.
11 Ket inaramidna daydi ng̃a isut' da-
kes iti imatang̃ ni Jehova; saan a pimma-
naw cadagiti isu-amin a basol ni Jeroboam
ng̃a anac ni Nabat, a pinamagbasolna iti
Israel; no di ket nagpagna cadacuada.
12 Ti matda cadagiti aramid ni Joas,
ken amin dagidi inaramidna, ken ti kina-
maing̃elna a pinang̃gubatna a maibusor
ken ni Amasias ng̃a ari ti Juda, saanda aya
a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti
ar-ari ti Israel?
13 Ket ni Joas nakiturog cadagiti am-
mana; ket ni Jeroboam nagtugaw iti
rabaw ti tronona: ket ni Joas naitabon
idiay Samaria cadagiti ar-ari ti Israel.

14 Ni Eliseo masakit idi iti sakitna a
nacatayanna ket ni Joas ng̃a ari ti Israel

simmalog kencuana, ket isut' sañgitanna
idi, ket kinunana, ¡ Amac, amac, dagiti
luglugan ti Israel ken dagiti tattaona nga
agcacabayo !
15 Ket ni Eliseo kinunana kencuana,
Mañgalaca iti ba-i ken ti panpana; ket
isu innalana kencuana di ba-i ken ti pan-
pana.
16 Ket kinunana iti ari ti Israel, Ipara-
bawmo ta imam iti rabaw ti ba-i: ket isu
imparabawna di imana *iti rabawna.* Ket
ni Eliseo impatayna dagiti imana iti ra-
baw dagiti ima ti ari.
17 Ket kinunana, Luctam ta tawa nga
agturong iti daya; ket isut' linuctanna.
Idin ni Eliseo kinunana, Mañgipanaca
ala: ket isu nañgipana. Ket isu kinu-
nana, Ti pana ni Jehova iti balligi, ti met
laeng pana ti panagballigi a maibusor iti
Siria; ta sica cabilemto dagiti taga Siria
idiay Afec, agingganat' marunawmonto
ida.
18 Ket kinunana, Alaem dagiti pana;
ket innalana ida, ket kinunana iti ari ti
Israel, Cabilem ta daga; ket isu kinabilna
ti namitlo, ket simmardeng idi.
19 Ket ti lalaki ti Dios naglucsaw ken-
cuana, ket kinunana, Kinabilmo coma iti
naminlima wenno namininnem a dáras:
no casta kinabilmo coma ti Siria aginğga-
nat' isut' maparunawmo: gapuna nğa iti
laeng mamitlo a dáras ti panañgcabilmo
ita iti Siria.

20 Ket ni Eliseo natay ket isut' inta-
nemda. Dagiti buybuyot dagiti Moabitas
sinillonğda ti daga idi a sumsumrec ti
tawen.
21 Ket naaramid idi nğa itantanemda
ti maysa a tao, nğa, adtoy, a nasiimda ti
maysa a buyot; ket intappuacda di tao idi
tanem ni Eliseo: ket apaman a daydi tao
nasagidna dagiti tultulang ni Eliseo, isu
nagunğar, ket timmacder cadagiti sacsa-
cana.

22 Ket ni Hazael nğa ari ti Siria pina-
rigatna ti Israel iti amin nğa aldaw ni
Joacaz.
23 Nğem ni Jehova naparabur idi cada-
cuada, ken nanğnğaasi cadacuada, ket
impategna ida, a gapu iti tulagna cada
Abraham, Isaac, ken Jacob, ket dina
kinayat a dinadael ida, dina impasia ida
iti sanğona aginğganat' ita.
24 Ket ni Hazael nğa ari ti Siria natay;
ket ni Ben-adad nğa anacna nagari iti
saadna.
25 Ket ni Joas nğa annac ni Joacaz
innalana manen iti ima ni Ben-adad nğa
anac ni Hazael dagiti ciudad nğa isu in-
nalana idi iti ima ni Joacaz nğa amana iti
gubat. Namitlo a dáras a ni Joas isut'
kinabilna, ket nasbutna dagiti ciudad ti
Israel.

Ni Amasias agari iti Juda, ket iti gubat iti
Israel maparmec ken Joas; dagiti um-
alsa isut' papatayenda. Ti pana-
gari iti Israel ni maicadua a
Jeroboam.

14 Idi maicadua a tawen ni Joas nğa
anac ni Joacaz nğa ari ti ti Israel ni
Amasias nğa anac ni Joas nğa ari ti Juda
nanğrugi a nagari.
2 Idi a nanğrugi a nagari agtawen idi
iti duapulo ket lima a tawen; ket nagari
idiay Jerusalem iti duapulo ket siam a
tawen: ti nagan ni inana isut' Joaddan a
taga Jerusalem.
3 Ket inaramidna daydi nğa isut' nalin-
teg cadagiti mata ni Jehova, nupay saan a
cas ken ni David nğa amana; nagaramid
iti mayalubog cadagiti isu-amin nğa inara-
mid idi ni Joas nğa amana.
4 Nupay casta dagiti nanğato a disso
saanda idi a naiccat; dagiti tattao agidat-
daton pay laeng ken agpuurda iti incienso
cadagiti nanğato a disso.
5 Ket naaramid, nğa apaman a napa-
sinğkedan ti pagarian iti imana, a pinatayna
dagiti adipenna a namapatay idi iti ari
nğa amana:
6 nğem cadagiti annac dagidi a nama-
patay saanna a pinapatay; a mayalubog
iti naisurat iti libro ti linteg ni Moises, a
cas imbilin ni Jehova, a kinunana, Dagiti
amma saandanto a mapapatay a gapu cada-
giti annac; uray dagiti annac saandanto
a mapapatay gapu cadagiti amma; no di
ket tunğgal tao matayto a gapu iti basolna
met laeng.
7 Namatay idi iti Edom iti sanğapulo
a ribu idiay Lobonğ ti Asin, ket innalana
ti Sela a gapu iti gubat, ket isut' ninagan-
na iti Jectel aginğgana iti daytoy nğa
aldaw.

8 Idin ni Amasias nanğibaon cadagiti
babaonen ken ni Joas, nğa anac ni Joacaz
nğa anac ni Jehu, nğa ari ti Israel, a kinu-
nana, Umayca, agkinnitankitata coma iti
rupanrupa.
9 Ket ni Joas nğa ari ti Israel nagbaon
ken ni Amasias nğa ari ti Juda, a cunana,

Ti casumba nĝa adda idiay Libano nagbaon ken ni cantingen nĝa adda idiay Libano, a kinunana, Itedmo ta anacmo a babai nĝa asawa ti anacco a lalaki: ket immalatiw ti maysa a naranĝgas nĝa animal nĝa adda idi idiay Libano, ket binaddecna ni casumba.

10 Pudno unay a sica kinabilmo idi ti Edom, ket ta pusom impanĝatonaca: madayawca, ket agyanca ita balaymo, ta apaya aya a manĝiballaetca iti pacaranĝgasam, tapno sica mapasagca coma, sica met laenĝ, ken ti Juda a maicanunonĝ kenca?

11 Nĝem ni Amasias dina kinayat nĝa impanĝag. Iti casta simmanĝ-at ni Joas nĝa ari ti Israel; ket isu ken ni Amasias nĝa ari ti Juda nagkinnitada iti rupanrupa idiay Betsemes, a cucua ti Juda.

12 Ket ti Juda naicabil iti dacdakes iti sanĝo ti Israel; ket nagtalaw ti tunĝgal lalaki aginĝgat' toldana.

13 Ket ni Joas nĝa ari ti Israel innalana ni Amasias nĝa ari ti Juda, nĝa anac ni Joas nĝa anac ni Ocozias, idiay Betsemes, ket immay iti Jerusalem, ket dinupracna ti bacud ti Jerusalem manipud iti ruanĝan ti Efraim aginĝgana iti ruanĝan ti suli, nĝa uppat a gasut a sico.

14 Ket innalana amin a balitoc ken pirac, ken isu-amin nĝa alalicamen a nasaracan idiay balay ni Jehova, ken cadagiti gamgamenĝ ti balay ti ari, ken dagiti tattao met a pannacatanda, ket nagsubli idiay Samaria.

15 Ti matda cadagiti aramid ni Joas nĝa inaramidna idi, ken ti kinamainĝelna, ken no casano ti pannakigubatna ken ni Amasias nĝa ari ti Juda, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?

16 Ket ni Joas nakiturog cadagiti ammana, ket naitabon idiay Samaria cadagiti ar-ari ti Israel; ket ni Jeroboam nĝa anacna nagari iti saadna.

17 Ket ni Amasias nĝa anac ni Joas nĝa ari ti Juda nagbiag iti calpasan ti ipapatáy ni Joas nĝa anac ni Joacaz nĝa ari ti Israel iti sanĝapulo ket lima a tawen.

18 Ti matda cadagiti aramid ni Amasias, ¿saan aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda?

19 Ket nagaramidda iti yaalsa a maibusor kencuana idiay Jerusalem; ket nagtalaw aginĝgat' Laquis: nĝem nagbaonda ti nagsurot kencuana idiay Laquis, ket isut' pinatayda sadiay.

20 Ket isut' inyegda iti rabaw dagiti cabcabayo; ket isut' naitabon idiay Jerusalem cadagiti ammana idiay ciudad ni David.

21 Ket isu-amin a tattao ti Juda innalada ni Azarias, nĝa agtawen idi iti sanĝapulo ket innem, ket isut' inaramidda nĝa ari iti saad ni Amasias nĝa amana.

22 Isu binanĝonna ti Elat ket isut' insublina iti Juda, iti calpasan nĝa ti ari nakiturog cadagiti ammana.

23 Idi tawen a maicasanĝapulo ket lima ni Amasias nĝa anac ni Joas nĝa ari ti Juda ni Jeroboam nĝa anac ni Joas nĝa ari ti Israel nanĝrugi a nagari idiay Samaria, *ket nagari* iti uppat a pulo ket maysa a tawen.

24 Ket inaramidna daydi nĝá isut' dakes iti imatanĝ ni Jehova: ket saan a pimmanaw cadagiti isu-amin a basol ni Jeroboam nĝa anac ni Nabat, isuda a pinamagbasolna iti Israel.

25 Isu insublina dagiti bedbeddenĝ ti Israel manipud iti sercan ti Emat aginĝgana iti baybay ti Arabah, a mayalubog iti sao ni Jehova, a Dios ti Israel, isu nĝa insaona idi iti pannacaaramat ni adipenna a Jonas nĝa anac ni Amati, a mammadto, nĝa taga Get-ofer idi.

26 Ta ni Jehova nakitana di pannacaparigat ti Israel, a napait unay idi; ta sadiay awan idi ti napunitan wenno nabaybay-an a siwawaya, awan idi sadiay ti uray siasinoman a tumulonĝ a maipaay iti Israel.

27 Ket ni Jehova saanna nĝa imbaga a cayatna a punasen ti nagan ti Israel iti baba ti lanĝit; no di ket insalacanna ida a gapu iti ima ni Jeroboam nĝa anac ni Joas.

28 Ket ti matda cadagiti inaramid ni Jeroboam, ken isu-amin nĝa inaramidna, ken ti kinamainĝelna, no casano ti pananĝgubatna, ken no casano ti pananĝsubbotna iti Damasco ken ti Emat, *a cucua idi* ti Juda, nĝa agpaay iti Israel, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?

29 Ket ni Jeroboam nakiturog cadagiti ammana, cadagiti met laenĝ ar-ari ti Israel; ket ni Zacarias nĝa anacna nagari iti saadna.

Ti panagari ni Azarias iti Juda. Ti panagari da Zacarias, Sellum, Manajem, ken Faceia iti Israel. Ti yaalsa ni Facee ken panagarina iti Israel. Ti panagsillonĝ dagiti Asirios.

15 Idi maicaduapulo ket pito a tawen ni Jeroboam nĝa ari ti Israel ni Azarias nĝa anac ni Amasias nĝa ari ti Juda nanĝrugi a nagari.
2 Agtawen idi iti sanĝapulo ket innem idi a nanĝrugi a nagari; ket nagari idiay Jerusalem iti limapulo ket dua a tawen: ket ti nagan ni inana isut' idi Jequella a taga Jerusalem.
3 Ket inaramidna daydi nĝa isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova, a mayalubog cadagiti isu-amin a ni amana nĝa Amasias inaramidna idi.
4 Nupay casta dagiti nanĝato a disso saanda a naiccat: dagiti tattao agidatdaton pay laenĝ ken agpuurda iti incienso cadagiti nanĝato a disso.
5 Ket ni Jehova kinabilna di ari, iti casta nĝa isu nagcucutel aginĝgana iti aldaw ti ipapatayna, ket nagnaed iti balay a putputonĝ. Ket ni Joatam nĝa anac ti ari isut' idi palunĝo iti balay, a manĝocom iti umili ti daga.
6 Ti matda cadagiti aramid ni Azarias, ken isu-amin nĝa inaramidna, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda?
7 Ket ni Azarias nakiturog cadagiti ammana; ket isut' intabonda cadagiti ammana idiay ciudad ni David: ket ni Joatam nĝa anacna nagari iti saadna.

8 Idin maicatlopulo ket walo a tawen ni Azarias nĝa ari ti Juda ni Zacarias nĝa anac ni Jeroboam nagari iti Israel idiay Samaria iti innem a bulan.
9 Ket inaramidna daydi nĝa isut' dakes iti imatanĝ ni Jehova, a cas iti inaramid dagidi ammana: saan a pimmanaw cadagiti basol ni Jeroboam nĝa anac ni Nabat, isuda a pinamagbasolna iti Israel.
10 Ket ni Sellum nĝa anac ni Jabes immalsa a maibusor kencuana, ket isut' kinabilna iti sanĝo ti umili, ket isut' pinatayna, ket nagari iti saadna.
11 Ti matda cadagiti aramid ni Zacarias, adtoy, a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel.
12 Daytoy isu ti sao ni Jehova nĝa insaona idi ken ni Jehu, a kinunana, Dagiti annacmo aginĝgana iti maicapat a caputotan tumugawdanto iti trono ti Israel. Ket naaramid idi a casta.

13 Ni Sellum nĝa anac ni Jabes nanĝrugi a nagari idi tawen a maicatlopulo ket siam ni Ozias nĝa ari ti Juda; ket nagari iti uneg ti maysa a bulan idiay Samaria.
14 Ket ni Manajem nĝa anac ni Gadi simmanĝ-at a naggaput' Tersa, ket immay iti Samaria, ket kinabilna ni Sellum nĝa anac ni Jabes idiay Samaria, ket isut' pinatayna, ket nagari idi saadna.
15 Ti matda cadagiti aramid ni Sellum, ken di yaalsana nĝa inaramidna idi, adtoy, a naisuratda iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel.
16 Idin ni Manajem kinabilna ti Tapsam, ken isu-amin dagiti adda kencuana, ken dagiti sácupna, manipud Tersa: agsipud ta dida linucatan kencuana, gapuna a kinabilna; ken isu-amin a babbai kencuana a masicug binettacanna.

17 Idi maicatlopulo ket siam a tawen ni Azarias nĝa ari ti Juda nanĝrugi ni Manajem nĝa anac ni Gadi a nagari iti Israel, *ket nagari* iti sanĝapulo a tawen idiay Samaria.
18 Ket inaramidna daydi nĝa isut' dakes iti imatanĝ ni Jehova: saan a pimmanaw iti isu-amin nĝa aldawna cadagiti basol ni Jeroboam nĝa anac ni Nabat, isuda a pinamagbasolna iti Israel.
19 Ket ni Ful nĝa ari ti Asiria immay a maibusor iti daga; ket ni Manajem nanĝted ken ni Ful iti sanĝaribu a talento a pirac, tapno ti imana makiadda coma kencuana a manĝpasinĝked iti pagarian iti imana.
20 Ket ni Manajem sinapulna ti cuarta ti Israel, cadagiti met laenĝ amin a mannacabalin a lallaki a nasanicua, iti tumunĝgal lalaki limapulo a siclo a pirac, tapno maited iti ari ti Asiria. Casta ti panagsubli di ari ti Asiria, ket saan idi a nagtactac idiay a daga.
21 Ti matda cadagiti aramid ni Manajem, ken isu-amin nĝa inaramidna idi, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?
22 Ket ni Manajem nakiturog cadagiti ammana; ket ni Faceia nĝa anacna nagari iti saadna.

23 Idi maicalimapulo a tawen ni Azarias nĝa ari ti Juda ni Faceia nĝa anac ni

Manajem nangrugi a nagari iti Israel
idiay Samaria, *ket nagari* iti dua a tawen.
24 Ket inaramidna daydi nga isut'
dakes iti imatang ni Jehova: saan a pim-
manaw cadagiti basol ni Jeroboam nga
anac ni Nabat, isuda a pinamagbasolna iti
Israel.
25 Ket ni Facee nga anac ni Romelias,
a capitanna immalsa a maibusor kencuana,
ket isut' kinabilna idiay Samaria, idi
cangatoan a paset ti balay ti ari, iti
icacadua da Argob ken Arif; ken caduana
dagiti limapulo a lallaki cadagiti Galaadi-
tas: ket isut' pinatayna, ket nagari iti
saadna.
26 Ti matda cadagiti aramid ni Faceia,
ken isu-amin nga inaramidna, adtoy, a
naisuratda iti libro dagiti crónicas dagiti
ar-ari ti Israel.

27 Idi maicalimapulo ket dua a tawen
ni Azarias nga ari ti Juda ni Facee nga
anac ni Romelias nangrugi a nagari iti
Israel idiay Samaria, *ket nagari* iti duapulo
a tawen.
28 Ket inaramidna daydi nga isut' dakes
iti imatang ni Jehova: saan a pimmanaw
cadagiti basol ni Jeroboam nga anac ni
Nabat, isuda a pinamagbasolna iti Israel.

29 Cadagidi aldaw ni Facee nga ari ti
Israel immay ni Teglat-palasar nga ari
ti Asiria, ket innalana ti Aion, ken iti
Abel-beth-maaca, ken iti Janoe, ken iti
Cedes, ken iti Asor, ken iti Galaad, ken iti
Galilea, ken isu-amin a daga ti Neftali, ket
inyallatiwna ida a nacayawan iti Asiria.
30 Ket ni Osee, nga anac ni Ela nagara-
mid iti yaalsa a maibusor ken ni Facee
nga anac ni Romelias, ket isut' kinabilna,
ken isut' pinapatayna, ket nagari iti saad-
na, iti maicaduapulo a tawen ni Joatam
nga anac ni Ozias.
31 Ti matda cadagiti aramid ni Facee,
ken isu-amin nga inaramidna, adtoy, a
naisuratda iti libro dagiti cronicas dagiti
ar-ari ti Israel.

32 Idi maicadua a tawen ni Facee nga
anac ni Romelias nga ari ti Israel ni Joa-
tam nga anac ni Ozias nga ari ti Juda
nangrugi a nagari.
33 Idi mangrugi a nagari agtawen idi
iti duapulo ket lima a tawen; ket nagari
iti sangapulo ket innem a tawen idiay
Jerusalem. Ket ti nagan ni inana isut' idi
Jerusa nga anac ni Sadoc.
34 Ket inaramidna daydi nga isut' na-
linteg cadagiti mata ni Jehova; inara-
midna a mayalubog cadagiti isu-amin nga
inaramid idi ni amana nga Ozias.
35 Nupay casta dagiti nangato a disso
saanda a naiccat: dagiti tattao agidaton
pay laeng ken agpuurda idi iti incienso
cadagiti nangato a disso. Isu binangonna
di ruangan a nangatngato ti balay ni Je-
hova.
36 Ti matda cadagiti aramid ni Joatam,
ken isu-amin nga inaramidna, ¿saanda
aya a naisurat iti libro dagiti cronicas da-
giti ar-ari ti Juda?
37 Cadagidi nga aldaw ni Jehova rinu-
gianna nga imbaon a maibusor iti Juda ni
Rasin nga ari ti Siria, ken ni Facee nga
anac ni Romelias.
38 Ket ni Joatam nakiturog cadagiti
ammana, ket isut' naitabon cadagiti amma-
na idiay ciudad ni David nga amana: ket
ni Acaz nga anacna nagari iti saadna.

Ti panagari da Joatam ken Acaz iti Juda. Ni Acaz makigubat iti Siria ken Israel; aramidenna ti maysa a baro nga altar.

16 Idi maicasangapulo ket pito a tawen
ni Facee nga anac ni Romelias ni
Acaz nga anac ni Joatam nga ari ti Juda
nangrugi a nagari.
2 Agtawen idi iti duapulo a tawen
idi a nangrugi a nagari ni Acaz, ket
nagari idiay Jerusalem iti sangapulo ket
innem a tawen: ket saanna nga inaramid
daydi nga isut' nalinteg cadagiti mata ni
Jehova a Diosna, a cas ken ni David nga
amana.
3 No di ket nagna iti dalan dagiti ar-
ari ti Israel; wen, isu pinaglasatna iti
apuy di anacna, a cas cadagiti kinarimon
dagiti nacion, a pinasia idi ni Jehova iti
sango dagiti annac ti Israel.
4 Ket nagidaton ken nagpuur iti incien-
so cadagiti nangato a disso, ken iti rabaw
dagiti turturod, ken iti siroc dagiti isu-
amin a cayo a narucbos.

5 Idin ni Rasin nga ari ti Siria ken ni
Facee nga anac ni Romelias nga ari ti
Israel simmang-atda iti Jerusalem a mang-
gubat: ket linacubda ni Acaz, ngem isut'
dida nabalin a pinarmec.
6 Daydi a tiempo ni Rasin nga ari ti
Siria nasbutna ti Elat a maipaay iti Siria;
ket pinasiana dagiti Judios idiay Elat, ket
dagiti Sirios immayda iti Elat, ket nag-
naedda sadiay, aginggana itoy nga aldaw.

7 Iti casta ni Acaz nagbaon cadagiti babaonen ken ni Teglat-palasar nĝa ari ti Asiria, a kinunana, Siac ti adipenmo ken anacmo: sumanĝ-atca, ket ispalennac iti ima ti ari sadi Siria, ken iti ima ti ari ti Israel, a timmacderda a maibusor caniac.

8 Ket ni Acaz innalana di pirac ken balitoc a nasaracan idi balay ni Jehova, ken cadagiti gamgamenĝ ti balay ti ari, ket isut' imbaonna a maysa a sagut iti ari ti Asiria.

9 Ket ti ari ti Asiria isut' impanĝagna; ket ti ari ti Asiria simmanĝ-at a maibusor iti Damasco, ket isut' innalana, ket impanna *dagiti umili* kencuana a kinayawan aginĝgat' Kir, ket pinatayna ni Rasin.

10 Ket ni ari Acaz napan idiay Damasco a simmabet ken ni Teglat-palasar nĝa ari ti Asiria, ket nakitana di altar nĝa adda idi idiay Damasco; ket ni ari Acaz imbaonna ken ni Urias a sacerdote di lanĝa ti altar, ken tabasna, a mayalubog iti isuamin a pannacaaramidna.

11 Ket ni Urias a sacerdote nanĝbanĝon iti maysa nĝa altar: a mayalubog iti isuamin a ni ari Acaz imbaonna idi nanipud Damasco, casta ti inaramid ni Urias a sacerdote a maipaayto no dumtenĝ ni ari Acaz nĝa aggaput' Damasco.

12 Ket idi a ti ari dimtenĝ a naggaput' Damasco, ti ari nakitana di altar: ket ti ari immasideg iti altar, ket nagidaton kencuana.

13 Ket pinuuranna di datonna a mapuuran ken di datonna a bellaay, ket imbucbocna di daton a mainum, ket inwarisna di dara dagiti datdatonna iti cappia iti rabaw di altar.

14 Ket di altar a gambanĝ, nĝa adda idi sanĝo ni Jehova, inyegna nanipud iti sanĝo ti rupa ti balay, nanipud iti baet ti altar ken ti balay ni Jehova, ket isut' incabilna iti abay nĝa amianan ti altarna.

15 Ket ni ari Acaz imbilinna ken ni Urias a sacerdote, a kinunana, Iti rabaw ti dackel nĝa altar puuram iti bigat ti daton a mapuuran ken iti malem ti daton a bellaay, ken ti daton a mapuuran ti ari, ken ti datonna a bellaay agraman daton a mapuuran ti isu-amin nĝa umili ti daga, ken dagiti datonda a bellaay ken datdatonda a mainum; ket iwarismo iti rabawna ti isu-amin a dara ti daton a mapuuran, ken isu-amin a dara ti sacrificio: nĝem ti altar a gambanĝ isunto ti agpaay caniac a pagyumanan.

16 Castoy ti pinanĝaramid ni Urias a sacerdote, a mayalubog cadagiti isu-amin nĝa imbilin ni ari Acaz.

17 Ket ni ari Acaz pinutedna dagiti limbanĝ dagiti batáy, ket iniccatna cadacuada di bacca, ket iniccatna di baybay iti rabaw dagiti sinan-bacbaca a gambanĝ, nĝa addada idi babana, ket isut' incabilna iti rabaw ti maysa a cadsaaran a bato.

18 Ket ti nalinonĝ a dalan a maipaay iti aldaw a panaginaná, a binanĝonda idi iti balay, ken ti sersercan ti ari iti ruar, isu inyalisna iti balay ni Jehova, a gapu iti ari ti Asiria.

19 Ti matda cadagiti aramid ni Acaz nĝa inaramidna idi, ¿saan aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda?

20 Ket ni Acaz nakiturog cadagiti ammana, ket isu naitabon cadagiti ammana idiay ciudad ni David: ket ni Ezequias nĝa anacna nagari iti saadna.

Ti panagari ni Oseas iti Israel. Ti Israel maparmec iti Asiria gapu iti kinadakes dagiti tattao; maipanda a kinayawan idiay Asiria, ket sanĝsanĝaili ti maiserrec iti lugarda.

17 Idi maicasanĝapulo a tawen ni Acaz nĝa ari ti Juda nanĝrugi ni Oseas nĝa anac ni Ela a nagari iti Israel idiay Samaria, *ket nagari* iti siam a tawen.

2 Ket inaramidna daydi nĝa isut' dakes iti imatanĝ ni Jehova, nupay saan a cas cadagiti ar-ari ti Israel nĝa immun-unada idi nĝem isu.

3 Ni Salmanasar nĝa ari sadi Asiria simmanĝ-at a maibusor kencuana: ken ni Oseas nagbalin idi nĝa adipenna, ket nabubuis idi kencuana.

4 Ket ti ari ti Asiria nacasucal iti yaalsa ken ni Oseas; ta nagbaon idi cadagiti babaonen ken ni Sua nĝa ari ti Egipto, ket saan idi a nagidatagen iti buis iti ari ti Asiria, cas inaramidna iti tinawentawen: gapuna a ti ari ti Asiria isut' impupocna, ken isut' pinarautanna iti pagbaludan.

5 Idin ti ari ti Asiria simmanĝ-at iti isu-amin a daga, ket simmanĝ-at iti Samaria, ket isut' linacubna iti tallo a tawen.

6 Iti maicasiam a tawen ni Oseas nga ari ti Asiria innalana ti Samaria, ket inyallatiwna ti Israel sadi Asiria, ket incabilna ida idiay Hala, ken iti Habor, a carayan ti Gozan, ken cadagiti ciudad dagiti Medos.

7 Ket casta idi, nga agsipud ta dagiti annac ti Israel nagbasolda iti maicaniwas ken ni Jehova a Diosda, a nangaon cadacuada iti daga ti Egipto, iti baba ti ima ni Faraon nga ari sadi Egipto, ken nagbutengda cadagiti sabsabali a didios,

8 ken nagnagnada cadagiti linteg dagiti nacion, isuda a pinasia idi ni Jehova iti sango dagiti annac ti Israel, ken cadagiti ar-ari ti Israel, nga inaramidda idi.

9 Ket dagiti annac ti Israel nagaramidda a sililimed dagiti saan idi a nalinteg a maibusor ken ni Jehova a Diosda: ket nangbangonda cadacuada cadagiti nangato a disso cadagiti isu-amin a ciudadda, manipud iti torre dagiti agwanwanawan aginggana iti ciudad a nasarikedkedan;

10 ken nabangonda idi dagiti monmon ken dagiti Asherah iti tapaw ti tunggal turod a natayag, ken iti siroc ti isu-amin a cayo a narucbos;

11 agpuurda sadiay iti incienso cadagiti isu-amin a nangato a disso, a cas inaramid dagiti nacion isuda nga inyalis idi ni Jehova nanipud iti sangoda; ken agaramidda idi cadagiti dakes a panggargarida ken Jehova nga agpungtot;

12 nagservida idi cadagiti ladladawan, a nagcunaan idi ni Jehova cadacuada, Dicayto aramiden daytoy.

13 Nupay casta ni Jehova namanecnec iti Israel, ken iti Juda, iti tunggal mammadto, ken cadagiti isu-amin a macakita iti masacbayan, a cunana, Agtuckiadcayo cadagita daldalanyo a dakes, ket tungpalenyo dagiti bilbilinco ken ipaannurotco, a mayalubog iti isu-amin a linteg nga imbilinco cadagidi ammayo, ken imbaonco cadacayo a naaramat dagiti adipenco a mammadto.

14 Nupay casta isuda dida impangag, no di ket pinatangkenda ti teltelda, a cas iti teltel dagidi ammada, isuda a di namati ken ni Jehova a Diosda.

15 Ket linacsidda dagiti linlintegna, ken ti tulagna, nga inaramidna idi cadagidi ammada, ken dagiti panpanecnecna a pinangpasingkedna cadacuada; ket sinurotda ti kinaubbaw, ket nagbalinda a naubbaw, ket *napanda* a siaannurot cadagiti nacion nga adda idi iti aglicmut cadacuada, a maipapan cadacuada ni Jehova binilinna ida idi a dida agaramid coma a cas cadagidiay.

16 Ket inidianda amin dagiti bilbilin ni Jehova a Diosda, ket nagaramidda cadacuada cadagiti ladladawan a sinocog a dua met laeng a sinan-ururbon ti baca, ken nagaramidda iti maysa nga Asherah, ket nagcararaganda dagiti isu-amin a buyot sadi langit, ket nagservida ken Baal.

17 Ket impalasatda dagiti anacda a lallaki ken babbai iti apuy, ket inaramatda ti panagpattápattá, ken panangcuculam, ket inlacoda ti bagída met laeng a nagaramid iti daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, a pinanggargarida kencuana nga agpungtot.

18 Gapuna a ni Jehova nagpungtot unay iti Israel, ket iniccatna ida iti imatangna, nga awan ti matda idi no di la ti caputotan ni Juda.

19 Ti Juda met dina tinungpal dagiti bilbilin ni Jehova a Diosda, no di ket nagnagna cadagiti linteg ti Israel, nga inaramidda idi.

20 Ket ni Jehova inlacsidna idi ti isu-amin a putot ti Israel, ket pinarigatna ida, ket inyawatna ida iti ima dagiti agsamsam aginggat' dina naipurruac ida iti imatangna.

21 Ta pinisangna ti Israel iti balay ni David; ket inaramidda nga ari ni Jeroboam nga anac ni Nabat: ket ni Jeroboam inadayuna ti Israel nga ingapu iti isusurot ken ni Jehova, ket pinagbasolna ida iti dackel a basol.

22 Ket dagiti annac ti Israel nagnada cadagiti isu-amin a basol ni Jeroboam nga inaramidna; dida pimmanaw cadacuada:

23 aginggana t' di iniccat ni Jehova ti Israel iti imatangna, a cas kinunana a naaramat dagiti isu-amin a mammadto nga adipenna. Casta ti pannacayalis ti Israel nanipud iti dagada aginggat' Asiria aginggga itoy nga aldaw.

24 Ket ti ari sadi Asiria nangyeg cadagiti tattao a naggaput' Babilonia, ken naggaput' Cuta, ken naggaput' Ava, ken naggaput' Emat ken naggaput' Sefarvaim, ket incabilna ida cadagiti ciudad ti Samaria iti saad dagiti annac ti Israel; ket tinagicuada ti Samaria, ket nagnaedda cadagiti ciudadna.

25 Ket casta idi, iti rugi ti panagnaedda sadiay, nga isuda saanda a nagbuteng ken ni Jehova: gapuna a ni Jehova nangibaon cadacuada cadagiti leleon a namapatayda cadagiti daddumá cadacuada.

26 Gapuna nga isuda nagsaoda iti ari sadi Asiria a kinunada, Dagiti nacion nga inyallatiwmo, ken incabilmo cadagiti ciudad ti Samaria, saanda nga ammo ti linteg ti Dios idiay a daga: gapuna a nangibaon

cadacuada cadagiti leleon, ket, adtoy, a
patayenda ida, agsipud ta dida ammo ti
linteg ti Dios ti daga.

27 Idin ti ari sadi Asiria nagbilin, a
kinunana, Mangipancayo sadiay iti maysa
cadagiti sacerdote nga inyegyo nanipud
sadiay; ket mapanda coma ken agnaedda
sadiay, ket isurona coma cadacuada ti
linteg ti Dios ti daga.
28 Iti casta ti maysa cadagiti sacerdote
a nayallatiw nanipud Samaria immay ket
nagnaed idiay Betel, ket isurona ida no
casano ti panagbutengda coma ken ni Je-
hova.
29 Nupay casta ti tumunggal nacion
agaramid idi kencuana iti didiosna met
laeng, ket icabilna ida cadagiti balbalay
cadagiti nangato a disso nga inaramid idi
dagiti taga Samaria, ti tumunggal nacion
cadagiti ciudad a pagnaedanda idi.
30 Ket dagiti tattao a taga Babilonia
inaramidda ti Soccotbenot, ket dagiti tat-
tao a taga Cuta inaramidda ti Nergel, ket
dagiti tattao a taga Emat inaramidda ti
Asima,
31 ket dagiti Aveo inaramidda ti Naba-
haz ken ti Tartac; ket dagiti taga Sefar-
vaim pinuuranda dagiti annacda iti apuy
a maipaay cada Adramelec ken Anamelec,
a didios ti Sefarvaim.
32 Casta ti panagbutengda idi ken ni
Jehova, ket inyaramidanda ida cadagiti
sacerdoteda met laeng dagiti nangato a
disso, nga agidatdatonda iti maipaay cada-
cuada cadagiti balbalay cadagiti nangato a
disso.
33 Ket nagbutengda idi ken ni Jehova,
ket nagservi cadagiti didiosda met laeng,
a siaannurot iti wagas dagiti nacion a
nanipud cadacuada nayallatiwda idi.

34 Aginggana iti daytoy nga aldaw aga-
raramidda a siaannurot idi immun-una a
wagas: saanda nga agbuteng ken ni Jehova,
saanda met nga agaramid a siaannurot iti
ipaannurotda, wenno siaannurot cadagiti
ipaalagadda, wenno siaannurot iti linteg
wenno cadagiti bilbilin ni Jehova imbilin-
na cadagiti annac ni Jacob, a ninaganna iti
Israel;
35 cadacuada a ni Jehova nagaramidan-
na idi iti tulag, ken binilinna ida, a
kinunana, Dicayto agbuteng cadagiti sab-
sabali a didios, dicayto agrucnoy cada-
cuada, dicayto agservi cadacuada, dicayto
agidaton cadacuada:
36 no di ket ken ni Jehova, a nangaon
cadacayo idiay daga ti Egipto iti dackel
a pannacabalin ken tackiag a siuunnat,
agbutengcayto kencuana, ket isuntot' pag-
rucnoyanyo, ket isuntot' pagidatonanyo:
37 dagiti annuroten ken alagaden, ken
ti linteg ken ti bilin nga insuratna a
maipaay cadacayo, tungpalenyonto nga
aramiden iti agnanayon; ket dicayto
agbutbuteng cadagiti sabsabali a didios:
38 ket ti tulag nga inaramidco cadacayo
dicayto lipatan; dicayto agbuteng cadagiti
sabsabali a didios:
39 no di ket ken ni Jehova a Diosyo ti
pagbutnganyo: ket ispalennacayto iti ima
dagiti isu-amin a cabusoryo.
40 Nupay casta isuda saanda nga im-
pangag, no di ket nagaramidda a siaan-
nurot iti immun-una a wagasda.
41 Iti casta dagiti nacion nagbutengda
ken ni Johova, ket nagservida cadagiti
kinitikitan a ladladawan; casta met
dagiti annacda, ket dagiti annac dagiti
annac nagaramidda a cas cadagiti ammada,
casta ti araramidenda aginggа itoy nga
aldaw.

Ni Ezequias agari iti Juda iti naimbag a panagari. Ti panncacacayaw ti Israel. Ni Sennaquerib sillongenna ti Juda. Ti nasagibar a bitla ni Rabsaces.

18 Naaramid idi maicatlo a tawen ni
Oseas nga anac ni Ela nga ari ti
Israel, a ni Ezequias, nga anac ni Acaz,
nga ari ti Juda nangrugi a nagari.
2 Agtawen idi iti duapulo ket lima a
tawen idi a nangrugi a nagari: ket nagari
idiay Jerusalem iti duapulo ket siam a
tawen: ket ti nagan ni inana isut' idi
Abi, nga anac ni Zacarias.
3 Ket inaramidna daydi nga isut' na-
linteg cadagiti mata ni Jehova, a siaalu-
bog cadagiti isu-amin a ni amana a David
inaramidna idi.
4 Isu iniccatna dagiti nangato a disso,
ket binungtolna dagiti monmon, ket pinu-
canna ti Asherah; ket binuracna a pinis-
pisi di sinan-uleg a gambang a ni Moises
inaramidna idi; ta cadagidi nga aldaw
dagiti annac ti Israel isut' ipupuuranda
iti incienso; ket isut' ninaganna iti Nehus-
tan*.
5 Ket nagtalec ken ni Jehova a Dios ti
Israel; iti casta nga iti calpasanna awan

* *Nehustan:* cayatna a saoen, *Maysa a pedazo a gambang.*

idi ti cas kencuana cadagiti isu-amin nga
ar-ari ti Juda, uray *cadagidi* nga im-
mun-una ngem isu.
6 Ta kimpet ken ni Jehova; ket saan a
pimmanaw iti isusurotna kencuana, no di
ket tinungpalna dagiti bilbilin, a ni Je-
hova imbilinna ken ni Moises.
7 Ket ni Jehova adda idi kencuana;
iti uray sadinoman a disso a papananna
idi nagrang-ay: ket immalsa a bimmusor
iti ari sadi Asiria, ket saan a nagservi idi
kencuana.
8 Kinabilna met dagiti Filisteos aging-
gana iti Gaza ken dagiti bedbeddengna,
manipud iti torre dagiti agwanawan
aginggana iti ciudad a nasarikedkedan.

9 Ket naaramid idi maicapat a tawen
ni ari Ezequias, nga isut' idi ti maicapito
a tawen ni Oseas nga anac ni Ela nga ari
ti Israel, a ni Salmanasar nga ari sadi
Asiria simmang-at a maibusor iti Samaria,
ket isut' linacubna.
10 Ket iti gibus ti tallo a tawen isut'
innalada: idi maicanem a tawen ni Eze-
quias, nga isut' idi ti maicasiam a tawen
ni Oseas nga ari ti Israel, ti Samaria isut'
naala idi.
11 Ket ti ari sadi Asiria inyallatiwna
ti Israel idiay Asiria, ket incabilna ida
idiay Hala, ken iti Habor, a carayan ti
Gozan, ken cadagiti ciudad dagiti Medos,
12 agsipud ta dida nagtulnog idi iti
timec ni Jehova a Diosda, no di ket
linabsingda idi ti tulagna, isu-amin met
laeng a ni Moises nga adipen ni Jehova
imbilinna idi, ket isut' dida impangag,
isut' dida inaramid idi.

13 Iti maicasangapulo ket uppat a ta-
wen ni ari Ezequias ni Sennaquerib nga
ari sadi Asiria simmang-at a maibusor
cadagiti isu-amin a ciudad a nasariked-
kedan ti Juda, ket innalana ida.
14 Ket ni Ezequias nga ari ti Juda
nagbaon iti ari ti Asiria idiay Laquis, a
kinunana, Siac nacabasolac; agsublica a
pumanaw caniac: nga isu-amin nga icabil-
mo coma caniac awitecto. Ket ti ari ti
Asiria inkeddengna ken ni Ezequias nga
ari ti Juda iti tallo gasut a talento a pirac
ken tallo pulo a talento a balitoc.
15 Ket ni Ezequias intedna *kencuana* ti
isu-amin a pirac a nasaracan idi balay ni
Jehova, ken cadagiti gameng ti balay ti
ari.
16 Idi a tiempo ni Ezequias pinucanna
di balitoc cadagiti ruruangan ti templo ni
Jehova, ken cadagiti adadigi nga ni Eze-
quias nga ari ti Juda incalupcopna idi.
Ket isudat' intedna iti ari ti Asiria.
17 Ket ti ari ti Asiria imbaonna ni
Tartan ken ni Rabsaris ken ni Rabsaces
nanipud Laquis ken ni ari Ezequias agra-
man dackel a buyot aginggana iti Jerusa-
lem. Ket simmang-atda ket immayda iti
Jerusalem. Ket idi a simmang-atda, im-
mayda ket nagsardengda iti denna ti
calasugan ti tanke a nangatngato, nga adda
idiay napatac a dalan ti daga ti agpappa-
puscol iti lupot.
18 Ket idi pinuccawanda di ari, rim-
muarda cadacuada da Eliacim nga anac ni
Helcias a mayordomo idi, ken ni Sobna
nga escriba, ken ni Joa nga anac ni Asaf a
registrador.

19 Ket ni Rabsaces kinunana cadacuada,
Cunaenyo itatta ken ni Ezequias, Castoy
ti cuna ti dackel nga ari, nga ari ti Asiria,
Ania a pagtalcan daytoy a kencuana agta-
leccayo?
20 Sica cunaem (Ngem isut' balicas a
barengbareng met laeng), *Adda* patigmaan
ken pigsa a maipaay iti gubat. Ita siasino
aya ti pagtalcam, a sica immalsaca a mai-
busor caniac?
21 Ita, adtoy, a sica agtalecca iti cayo
daytoy runo a naparpar, a ti met laeng
Egipto; isu a no ti maysa a lalaki agsadag,
isut' sumrecto iti imana, ken isut' sal-
putenna: casta ni Faraon nga ari ti Egipto
cadagiti isu-amin nga agtalec kencuana.
22 Ngem no cunaenyo caniac, Agtalec-
cami ken ni Jehova a Diosmi; saan aya
nga isu daydi a dagiti nangato a dissona
ken dagiti altarna iniccat ni Ezequias, ket
kinunana iti Juda ken iti Jerusalem,
Agcararagcayto iti sango daytoy nga altar
ditoy Jerusalem?
23 Ita ngarud, agdawatac kenca, nga
iccam coma cadagiti salsalda ken ni apoc
nga ari ti Asiria, ket iccancanto iti dua
ribu a cabcabayo, no mabalinmo iti biang-
mo ti mangisaad cadagiti agcabayo iti
rabawda.
24 Casano ngarud ti pannacabalinmo
a mamagtuckiad iti rupa ti maysa a capi-
tan dagiti cababassitan cadagiti adipen ni
apoc, ket isaadmo ti panagtalecmo iti
Egipto a gapu cadagiti luglugan ken cada-
giti tattao nga agcacabayo?
25 Ket ita simmang-atac aya a diac
kinaddua ni Jehova a maibusor itoy a
disso tapno isut' dadaelec? Ni Jehova

kinunana caniac, Sumang-atca a maibusor
itoy a daga, ket isut' dadaelem.

26 Idin da Eliacim nga anac ni Helcias,
ken ni Sobna, ken ni Joa, kinunada ken ni
Rabsaces, Agsaoca, agdawatac kenca, ca-
dagiti adipenmo iti sao ti Siria; ta
isut' maawatanmi, ket dica coma makisao
cadacami iti sao dagiti Judio, cadagiti
lapayag dagiti tattao nga adda iti rabaw ti
bacud.
27 Ngem ni Rabsaces kinunana cada-
cuada, ¿Ni apoc imbaonnac aya ken ni
apom ken iti sica, a mangisao cadagitoy a
sao? ¿saannac *aya nga imbaon* cadagiti
tattao nga agtugaw iti rabaw ti bacud,
a makicaan cadacayo iti iblengda, ken
makicainum iti isbuda met laeng cadacayo?
28 Idin ni Rabsaces timmacder, ket
imkis iti natbag a timec iti sao dagiti
Judio, ket nagsao, a kinunana, Denggenyo
ti sao ti dackel nga ari, ti ari ti Asiria.
29 Castoy ti cuna ti ari, Ni Ezequias
dinacayo allilawen coma; ta dinacayto
mabalin nga ispalen iti imana:
30 ket ni Ezequias dinacayo met coma
pagcammatalken ken ni Jehova, a cunaen-
na, Ni Jehova ispalennatayto a di bumu-
rong, ket daytoy a ciudad saanto a maited
iti ima ti ari ti Asiria.
31 Dicay ipangag ni Ezequias: ta
castoy ti cuna ti ari ti Asiria. Makicap-
piacayo caniac, ket rumuarcayo agingga
caniac; ket mangancayo tunggal maysa
iti uvasna, ken tunggal maysa iti higosna,
ket uminumcayo tunggal maysa cadagiti
dandanum iti tankena met laeng;
32 aginggana iti umayac ket ipancayo
iti maysa a daga a cas iti dagayo, maysa
a daga ti bukel ken ti baro nga arac,
daga ti tinapay ken ti cauvasan, daga dagiti
oliva, ken ti diró, tapno agbiagcayto
coma, ket dicayto matay; ket dicay ipa-
ngag coma ni Ezequias, no ududannacayo,
a cunana, Ni Jehova ispalennatayto.
33 Adda aya asinoman cadagiti didios
dagiti nacion a nangisalacan iti dagana
iti ima ti ari ti Asiria?
34 Sadino aya ti yan dagiti didios ti
Emat ken ti Arfad? sadino aya ti yan da-
giti didios ti Sefarvaim, ti Ana, ken ti
Hava? inispalda aya ti Samaria iti imac?
35 Siasinoda aya cadagiti amin a didios
dagiti dagdaga, a nangispal idi iti dagada
iti imac, tapno ni Jehova ispalenna coma
ti Jerusalem iti imac?

36 Ngem ti umili nagulimec, ket isut'
dida sinungbatan iti maysa a balicas; ta
isut' imbilin idi ti ari, a kinuna, Dicay
sumungbat kencuana.
37 Idin immay ken ni Ezequias da
Eliacim nga anac ni Helcias nga isut'
mayordomo idi, ken ni Sobna nga escriba,
ken ni Joa nga anac ni Asaf a registrador,
a sigigisgis dagiti cawcawesda, ket imba-
gada kencuana dagiti sasao ni Rabsaces.

Agdanag ni Ezequias ngem liwliwaen ni Isaias. Ti surat ni Sennaquerib ken ni Ezequias. Ni Ezequias agcararag ket ni Isaias ipadtona ti pannacaispalda. Ni Sennaquerib mariribuc ken mapapatay.

19 Ket naaramid idi a ni ari Ezequias
isut' nangegna, a pinigisna dagiti
cawcawesna, ket nagabbong iti nakersang
a lupot, ket simrec idi balay ni Jehova.
2 Ket imbaonna ken ni Isaias a mammad-
to nga anac ni Amos da Eliacim nga isut'
mayordomo idi, ken ni Sobna nga escriba
ken dagiti lallacay dagiti sacerdote, a
siaabbongda iti nakersang a lupot.
3 Ket kinunada kencuana, Castoy ti
cuna ni Ezequias, Daytoy nga aldaw isut'
aldaw ti rigat, ken ti babalaw, ken ti um-
si; ta dagiti annac dumtengdan iti pan-
nacayanac, ket awan ti pigsa nga agi-
pasngay.
4 Nalabit a ni Jehova a Diosmo deng-
gennanto amin dagiti sao ni Rabsaces, isu
a ti ari ti Asiria nga apona imbaonna a
mangcarit iti Dios a sibibiag, ket tubngar-
ennanto dagiti sao a nangeg ni Jehova
a Diosmo: gapuna nga ipangatom coma ti
cararagmo a maipaay iti tidda a mabati.
5 Iti casta dagiti adipen ni ari Ezequias
immayda ken ni Isaias.
6 Ket ni Isaias kinunana cadacuada, Cas-
toyto ti cunaenyo ken ni apoyo, castoy ti
cuna ni Jehova, Dica agbuteng cadagiti
sasao a nangegmo, isuda a dagiti adipen ti
ari ti Asiria pinangtabbaawda caniac.
7 Adtoy, icabilconto kencuana ti maysa
nga espiritu, ket macangegto cadagiti
damdamag, ket sumublinto iti dagana
met laeng; ket pagpasagecto iti campilan
idiay dagana met laeng.

8 Iti casta ni Rabsaces nagsubli, ket
nasaracanna ti ari ti Asiria a manggubgu-
bat iti Lebna; ta nangegna idin a nai-
panaw idiay Laquis.
9 Ket idi a nangegna a masasao iti mai-
papan ken ni Taraca nga ari ti Etiopia,

Adtoy, nğa isu rimmuar a makibacal a
maibusor kenca, isu nanğibaon manen
cadagiti babaonen ken ni Ezequias, a
kinunana,
10 Castoyto ti saoenyo ken ni Ezequias
nğa ari ti Juda, a cuna, Dinaca coma
allilawen ti Diosmo isu a pagtalcam, nğa
agcuna, Ti Jerusalem dinto maited iti ima
ti ari ti Asiria.
11 Adtoy, nanğegmo no ania ti inara-
mid dagiti ar-ari ti Asiria cadagiti isu-
amin a dagdaga, iti pananğdadaelda cada-
cuada a tinalipupus: ¿ket sica maispal-
canto?
12 Dagiti didios dagiti nacion inispalda
aya ida, isuda a dagidi ammac dinadaelda
idi, ti Gozan, ken ti Haran, ken ti Resef,
ken dagiti annac ti Eden, a nagyanda idi
idiay Talassar?
13 Sadino ti yan ti ari ti Emat, ken ti
ari ti Arfad, ken ti ari ti ciudad ti Sefar-
vaim, ti Ana, ken ti Ava?

14 Ket ni Ezequias inawatna di surat
iti ima dagiti nabaon, ket isut' binasana;
ket ni Ezequias immuli idi balay ni Jeho-
va, ket isut' inyucradna iti sanğo ni Jehova.
15 ket ni Ezequias nagcararag iti sanğo
ni Jehova, ket kinunana, O Jehova, a Dios
ti Israel, nğa agsaadca *iti nğato* dagiti
kerubin, sica ti Dios, sicsica la a maymaysa,
cadagiti isu-amin a pagpagarian iti lubonğ;
sica inaramidmo ti lanğit ken ti daga.
16 Idumogmo, O Jehova, ta lapayagmo,
ket denğgem; luctam, O Jehova, dagita
matam, ket kitaem; ket denğgem dagiti
sasao ni Sennaquerib, nğa imbaonna a
panğcarit iti Dios a sibibiag.
17 Kinapudnona, Jehova, a dagiti ar-
ari ti Asiria pinaglanğalanğ dagiti nacion
ken dagiti dagdagada,
18 ken impurruacda iti apuy dagiti di-
diosda: ta isuda saanda a didios, no di
ket aramid dagiti im-ima dagiti tattao, a
cayo ken bato, gapuna a dinadaelda ida.
19 Ita nğarud, O Jehova a Diosmi,
ispalennacami, igawawac kenca, iti imana,
tapno dagiti isu-amin a pagpagarian iti
lubonğ ammoenda coma a sicsica laenğ
Jehova ti Dios.

20 Idin ni Isaias nğa anac ni Amos nag-
baon ken ni Ezequias, a kinunana, Castoy
ti cuna ni Jehova a Dios ti Israel, Iti day-
diay nğa indawatmo caniac a maibusor
ken ni Sennaquerib nğa ari ti Asiria, impa-
nğagco *kenca.*
21 Daytoy ti sao a ni Jehova insaona a
maipapan kencuana, Ti virgen nğa anac a
babai ti Sion linaisnaca ken kinatawaanna-
ca a rinabnğis; ti babai nğa anac ti Jerusa-
lem inlinğalinğna ti olona kenca.
22 Siasino ti kinaritmo ken tinabba-
awam? ket maibusor iti siasino ti nanği-
nğatom ti timecmo, ken nanğitanğadam
sadi nğato cadagita matam? maibusor iti
Santo ti Israel *met laenğ.*
23 Iti pannacaaramat dagiti imbaonmo
kinaritmo ti Apo, ket kinunam, Iti
kinaadu dagiti lugluganco simmanğatac
iti ngato dagiti banbantay, cadagiti caune-
gan ti Libano; ket pucanecto dagiti nata-
yag a cantingenna, ken dagiti casayaatan
a parwana, ket sumrecacto iti caadayuan
a pagdagusanna, iti bakir ti nabunğa nğa
awayna.
24 Nagcaliac ken imminumac cada-
giti sabsabali a dandanum, ket iti dapan
dagiti sacac pagmagaecto dagiti isu-amin
a carcarayan ti Egipto.

25 Dica nanğeg aya no casano ti inara-
midco idi nabayagen, ken isut' binala-
balac cadagidi ugma? ita tinunğpalco,
tapno cucuam coma a panğrebba cadagiti
ciudad a nasarikedkedan iti ginabgabsuon
dagiti narnarba.
26 Gapuna dagiti nagnaed cadacuada
bassit ti mabaelda, nagcullayawda ken
nariribucda; cacasda la idi iti root idiay
away, ken cacasda la idi iti natenğ a na-
lanğto, casda la iti root cadagiti toctoc ti
balay, ken casda la iti bukel nğa agkesset
iti sacbay ti panagtubona.
27 Nğem ammoc ti panagtugawmo, ti
panagruarmo, ken ti panagserrecmo, ken
ti panagpunğtotmo a maibusor caniac.
28 Gapu iti panagpunğtotmo a mai-
busor caniac, ken agsipud ta ti kinacus-
pagmo immuli cadagiti lapayagco, gapuna
nğa icabilconto ti lawinco ita agonğmo,
ken ti frenoc cadagita bibigmo, ket pag-
subliencanto iti dalan nğa immayam.

29 Ket daytoyto ti pagilasinan kenca:
itoy a tawen manğancayto iti daydiay a
tumubo lat ta, ket iti maicadua tawen iti
daydiay nğa aggapunto kencuana met
laenğ; ket iti maicatlo a tawen agmula-
cayo, ket aganicayo, ket agmulacayo cada-
giti cauvasan, ket manğancayo iti bunğana.
30 Ket ti matda a mailiclic iti balay
ni Juda agramutto manen iti agpababa,
ket agbunğanto iti agpanğato.
31 Ta rumuarto ti maysa a tidda iti
Jerusalem, ken aggapu iti bantay Sion

dagiti agliclicto: ti regta ni Jehova ara-
midennanto daytoy.
32 Gapuna a ni Jehova cunana ti castoy
a maipapan iti ari ti Asiria, Isu dinto
umay itoy a ciudad, dinto met mangi-
beccas iti maysa a pana sadiay, dinto met
umay iti sangona a sicacalasag, dinto met
maicabil a maibusor kencuana ti maysa a
turod.
33 Iti dalan nga immayanna, isunto
met laeng ti sumublianna, ket dinto umay
iti daytoy a ciudad, cuna ni Jehova.
34 Ta siac ispalecto daytoy a ciudad
tapno isut' isalacanco, a gapu caniac met
laeng, ken gapu ken ni David nga adi-
penco.

35 Ket naaramid iti daydi a rabii, a di
angel ni Jehova rimmuar, ket nangcabil
iti pacarso dagiti Asirios iti sangagasut
walo pulo ket lima a ribu *a tattao:* ket
idi a bimmangon dagiti tattao a nasapa
iti bigat, adtoy, dagitoy bangcayda amin.
36 Iti casta ni Sennaquerib nga ari ti
Asiria pimmanaw, ket napan ket nagsubli,
ket nagyan idiay Ninive.
37 Ket naaramid, idi nga isu agcarcara-
rag idi balay ni Nisroc a diosna, a da
Adramelec ken Sareser isut' kinabilda iti
campilan: ket nagtalawda agingga iti
daga ti Ararat. Ket ni Asaradon nga
anacna nagari iti saadna.

*Ni Ezequias agsakit ngem ti biagna
mapaatiddog. Ipakitana dagiti
gamgamengna cadagiti
taga Babilonia.*

20 Cadagidi nga aldaw ni Ezequias
nagsakit iti macapatáy. Ket ni
Isaias a mammadto nga anac ni Amos
immay kencuana, ket kinunana kencuana,
Castoy ti cuna ni Jehova, Urnosem ti
balaymo; ta mataycanto, ket dicanto
agbiag.
2 Idin intaliawna di rupana iti diding,
ket kimmararag ken ni Jehova, a ki-
nunana,
3 Lagipem ita, O Jehova, gumawawaac
kenca, no casano ti pannagnac idi ita
saclangmo iti kinapudno ken iti maysa
a puso a napalongdoan, ket inaramidco
daydiay nga isut' naimbag ita imatangmo.
Ket ni Ezequias nagsangit iti nasaem.
4 Ket naaramid, iti sacbay a ni Isaias
macaruar idi iti tengnga ti ciudad, a ti sao
ni Jehova immay kencuana, a kinunana,
5 Agsublica, ket cunaem ken ni Ezquias
a pangulo ti ilic, Castoy ti cuna ni
Jehova, a Dios ni David nga amam,
Nangegco ta cararagmo, nakitac dagita
luluam: adtoy, a siac paimbagencanto;
iti maicatlo nga aldaw umulicanto iti
balay ni Jehova.
6 Ket nayonacto dagita aldawmo iti
sangapulo ket lima a tawen; ket ispalen-
canto ken daytoy a ciudad iti ima ti ari ti
Asiria; ket salacnibacto daytoy a ciudad
a gapu caniac met laeng, ken gapu ken ni
David nga adipenco.
7 Ket ni Isaias kinunana, Mangalacayo
iti sangcatipkel nga higos. Ket nanga-
lada ket isut' incabilda iti rabaw di bosali,
ket isu immimbag idi.

8 Ket ni Ezequias kinunana ken ni
Isaias, Ania ti pagilasinan a ni Jehova
paimbagennacto, ket umuliacto iti balay
ni Jehova iti maicatlo nga aldaw?
9 Ket ni Isaias kinunana, Daytoyto ti
pagilasinan kenca nga aggapu ken ni
Jehova, a ni Jehova aramidennanto ti
banag nga insaona: ¿ti aniniwan agdar-
asto iti sango iti sangapulo a cagerger,
wenno sumublinto iti nalicudanna iti
sangapulo a cagerger?
10 Ket ni Ezequias simmungbat, Nala-
ca a banag a ti aniniwan agpababa iti
sangapulo a cagerger; saan, no di ket ti
aniniwan agsubli coma a sumanud iti
sangapulo a cagerger.
11 Ket ni Isaias a mammadto immasug
ken ni Jehova; ket insublina di aniniwan
iti sangapulo a cagerger, a bimmabaanna
idi iti cuadrante ni Acaz.

12 Iti daydi a tiempo ni Berodac-bala-
dan nga anac ni Baladan, nga ari sadi
Babilonia, nangibaon cadagiti sursurat ken
maysa a ságut ken ni Ezequias; ta nan-
gegna idi nga ni Ezequias nagsakit.
13 Ket ni Ezequias inimdengauna ida,
ket imparangna cadacuada iti isu-amin a
balay dagiti cucuana a napateg, ti pirac, ti
balitoc, ken recrecado, ken ti napateg a
lana, ken di balay dagiti gamigamna, ken
isu-amin a nasaracan cadagiti gamgameng-
na: awan ti uray aniaman iti balayna,
wenno iti isu-amin a pagturayanna, a di
imparang idi ni Ezequias cadacuada.
14 Idin ni mammadto nga Isaias im-
may ken ni ari Ezequias, ket kinunana
kencuana, Ania ti kinuna dagitoy a lalla-
ki? ket sadino ti naggapuanda agingana
kenca? Ket ni Ezequias kinunana, Nag-

gapuda iti adayu a daga, sadi Babilonia
met laeng̃.
15 Ket isu kinunana, Ania ti nakitada
iti balaymo? Ket ni Ezequias simmung̃-
bat, Nakitada amin ng̃a adda iti balayco:
awan ti uray aniaman cadagiti gamga-
meng̃co ng̃a diac imparang̃ cadacuada.

16 Ket ni Isaias kinunana ken ni Eze-
quias, Deng̃gem ti sao ni Jehova,
17 Adtoy, a dagiti aldaw umayda, ng̃a
isu-amin ng̃a adda iti balaymo, ken day-
diay a dagidi ammam indulinda aging̃ga
itoy ng̃a aldaw, maipandanto sadi Babilo-
nia: awanto ti mabati, cuna ni Jehova.
18 Ket cadagiti annacmo a lallaki ng̃a
agtaudto kenca, isuda a putotemto, alaen-
danto, ken isudanto dagiti eunuco iti
palacio ti ari ti Babilonia.
19 Idin ni Ezequias kinunana ken ni
Isaias, Naimbag ti sao ni Jehova ng̃a
insaom. Kinunana pay met, ¿Saan a
casta, no ti talna ken kinapudno addadanto
cadagiti aldawco?
20 Ti matda cadagiti aramid ni Eze-
quias, ken isu-amin a kinamaing̃elna, ken
no casano ti pinang̃aramidna idi tanke,
ken di calasugan, ket inserrecna di danum
iti ciudad, ¿saanda aya a naisurat iti libro
dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda?
21 Ket ni Ezequias nakiturog cadagiti
ammana; ket ni Manases ng̃a anacna naga-
ri iti saadna.

*Ti panagari ni Manases iti Juda; ti pana-
grucbabna cadagiti ladladawan ken ti
dackel a kinadakesna. Ti pana-
gari ni Amon iti Juda.*

21 Agtawen idi iti sang̃apulo ket dua a
tawen ni Manases idi a nang̃rugi a
nagari; ket nagari idiay Jerusalem iti
sang̃apulo ket lima a tawen: ket ti nagan
ni inana isut' idi Hapsiba.
2 Ket inaramidna daydi ng̃a isut' dakes
iti imatang̃ ni Jehova, a siaannurot cada-
giti kinarimon dagiti nacion a ni Jehova
impasiana di iti sang̃o dagidi annac ti
Israel.
3 Ta isu binang̃onna manen dagiti na-
ng̃ato a disso a ni Ezequias ng̃a amana
rinugpona idi; ket namatacder cadagiti
alaltar ken ni Baal, ket nang̃aramid iti
maysa ng̃a Asherah, a cas inaramid idi ni
Acaz ng̃a ari ti Israel, ket nagcararag iti
isu-amin a buyot ti lang̃it, ket nagservi
cadacuada.
4 Ket nang̃bang̃on cadagiti alaltar idiay
balay ni Jehova, isu a ni Jehova nagcuna-
anna idi, Siac icabilconto ti naganco idiay
Jerusalem.
5 Ket nang̃bang̃on cadagiti alaltar a
maipaay iti isu-amin a buyot ti lang̃it
cadagiti nagcadua a paraang̃an ti balay ni
Jehova.
6 Ket pinalasatna di anacna a lalaki iti
apuy, ket nagaramid iti panaglabeg, ken
nang̃aramat iti kinabaglan ket nakipagara-
mid cadagidi mang̃cuculam, ken cadagiti
mang̃ng̃arading̃: nagaramid iti adu a dakes
iti imatang̃ ni Jehova, a pang̃gargarina
kencuana ng̃a agpung̃tot.
7 Ket insaadna ti ladawan a kinitiki-
tan di Asherah, ng̃a isu inaramidna idi,
idiay balay isu ng̃a ni Jehova kinunana
idi ken David ken Salomon ng̃a anacna,
Ditoy a balay, ken ti Jerusalem, a pinilic
cadagiti isu-amin a caputotan ti Israel,
icabilconto ti naganco iti agnanayon;
8 uray caano diacto pagbariwasenen da-
giti saca ti Israel manipud iti daga ng̃a
intedco cadagiti ammada, no tung̃palen-
danto la ket di ng̃a aramiden ti mayalubog
cadagiti isu-amin ng̃a imbilinco cadacuada,
ken ti mayalubog iti isu-amin a linteg a ni
adipenco a Moises imbilinna cadacuada.
9 Ng̃em isuda dida impang̃ag: ket ni
Manases sinulbogna ida a mang̃aramid iti
daydi ng̃a isut' dacdakes ng̃em cadagiti
nacion a ni Jehova dinadaelna idi iti
sang̃o dagiti annac ti Israel.

10 Ket ni Jehova nagsao a naaramat
dagiti adipenna a mammadtó, a kinunana,
11 Agsipud ta ni Manases ng̃a ari ti
Juda inaramidna dagitoy a kinarimon,
ken inaramidna ti dacdakes ng̃em iti
isu-amin ng̃a inaramid dagiti Amorreo,
ng̃a immun-unada ng̃em isu, ken casta met
a pinagbasolna ti Juda cadagiti ladla-
dawanna;
12 gapuna a castoy ti cuna ni Jehova,
a Dios ti Israel, Adtoy, a yegco iti casta a
dakes iti Jerusalem ken iti Juda, ng̃a
uray asino a macang̃egto kencuana, dagiti
dua a lapayagna agpipikeldanto.
13 Ket yunnatconto iti Jerusalem ti
paltic ti Samaria, ken ti tinnag ti balay
ni Acab; ket punasacto ti Jerusalem, a
cas ti panang̃punas ti tao iti maysa a
maluconĝ, ng̃a isut' punpunasanna ken
balictadenna.
14 Ket ibelleng̃conto ti matda ti tawid-
co, ket yawatconto ida cadagiti ima dagiti
cabusorda; ket agbalindanto a kinayawan

ken sinamsam cadagiti isu-amin a cabu-
sorda;
15 agsipud ta inaramidda daydi nğa
isut' dakes iti imatanğco, ket ginargaridac
nğa agpunğtot, nanipud idi aldaw a dagidi
ammada rimmuarda sadi Egipto aginğ-
gana itoy nğa aldaw.

16 Casta met a ni Manases imbucbocna
ti dara nğa awan basbasolna iti casta
unay, aginğganat' di napno ti Jerusalem
iti igid ken igid; sabali laenğ ti basolna a
pinamagbasolna iti Juda, iti pinanğa-
ramidna iti daydi nğa isut' dakes iti
imatanğ ni Jehova.
17 Ti matda cadagiti aramid ni Ma-
nases, ken isu-amin dagidi nğa inaramid-
na, ken di basol a binasolna, ¿saanda aya a
naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti
ar-ari ti Juda?
18 Ket ni Manases nakiturog cadagiti
ammana, ket isut' naitabon idi minu-
yunğan ti balayna, idi minuyunğan ni
Oza: ket ni Amon nğa anacna nagari iti
saadna.

19 Agtawen idi iti duapulo ket dua a
tawen ni Amon idi a nanğrugi a nagari,
ket nagari iti dua a tawen idiay Jeru-
salem: ket ti nagan ni inana isut' idi
Massalemet nğa anac ni Harus a taga
Joreba.
20 Ket inaramidna daydi nğa isut'
dakes iti imatanğ ni Jehova, a cas iti
inaramid ni Manases nğa amana.
21 Ket nagna cadagiti isu-amin a dalan
a nagnaan ni amana, ket nagservi cadagiti
ladladawan isuda a nagservian idi ni
amana, ket nagcararag idi cadacuada:
22 ket inidianna ni Jehova, a Dios
dagidi ammana, ket saan a nagna iti dalan
ni Jehova.
23 Ket dagiti adipen ni Amon immal-
sada a maibusor kencuana, ket pinatayda
di ari idiay balayna met laenğ.
24 Nğem dagiti umili ti daga pinapa-
tayda amin dagiti immalsa a maibusor ken
ni Amon, ket dagiti umili ti daga inca-
bilda iti saadna nğa ari ni Josias nğa
anacna.
25 Ti matda cadagiti aramid ni Amon
nğa inaramidna idi, ¿saanda aya a naisurat
iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti
Juda?
26 Ket naitabon idi tanemna idiay
minuyunğan ni Oza: ket nagari iti saadna
ni Josias nğa anacna.

*Ti panagari ni Josias iti Juda; patari-
maanna ti templo. Ni Helcias
masaracanna ti libro ti linteg.
Dagiti sao ni Holda.*

22 Agtawen idi iti walo a tawen ni
Josias idi nanğrugi a nagari; ket
nagari idiay Jerusalem iti tallopulo ket
maysa a tawen: ket ti nagan ni inana
isut' idi Idida nğa anac ni Adaia a taga
Besecat.
2 Ket inaramidna daydi nğa isut' nalin-
teg cadagiti mata ni Jehova, ket nagna
cadagiti isu-amin dalan ni David nğa
amana, ket saan a simmiasi iti ima a
macanawan uray iti macatigid.

3 Ket naaramid idi maicapulo ket walo
a tawen ni ari Josias, a ti ari imbaonna
ni Safan, nğa anac a lalaki ni Azalia nğa
anac ni Mesulam nğa escriba, iti balay ni
Jehova, a kinunana,
4 Sumanğ-atca ken ni Helcias a nanğato
a sacerdote, tapno pucpukenna ti pirac a
nayeg iti balay ni Jehova, a dagiti agay-
wan ti dapian naalada iti umili:
5 ket isut' yawatna coma cadagiti ima
dagiti agaramid nğa addaan idi panagay-
wan iti balay ni Jehova: ket isut' yawatda
coma cadagiti agaramid nğa addada iti
balay ni Jehova, tapno panğtarimaanda
cadagiti gutgutbaw ti balay,
6 cadagiti allawagi, cadagiti agpatpa-
tacder iti balay, ken cadagiti agcavcaviti,
ken maipaay iti panaggatanğ iti cayo ken
bato a tinagaan, tapno panğtarimaan iti
balay.
7 Nupay casta nğa awan idi ti naaramid
cadacuada a pannacabilanğ di pirac, a
naited iti imada; ta isuda nagaramidda
idi a matalec.

8 Ket ni Helcias a nanğato a sacerdote
kinunana ken ni Safan nğa escriba, Nasa-
racac ti libro ti linteg iti balay ni Jehova.
Ket ni Helcias inyawatna di libro ken ni
Safan, ket isut' binasana.
9 Ket ni Safan nğa escriba immay iti
ari, inyegna manen di sao iti ari, ket
kinunana, Dagiti adipenmo imbucbocda ti
pirac a nasaracan iti balay, ket isut'
inyawatda iti ima dagiti agaramid, nğa
addaan panagaywan iti balay ni Jehova.
10 Ket ni Safan nğa escriba imbagana
iti ari, a kinunana, Ni Helcias a sacerdote
iniccannac iti maysa a libro. Ket ni
Safan isut' binasana iti sanğo ti ari.
11 Ket naaramid, idi a ti ari nanğegna

dagiti sao ti libro ti linteg, a pinigisna
dagiti cawcawesna.
12 Ket ti ari binilinna ni Helcias a
sacerdote, ken ni Ahicam nğa anac a
lalaki ni Safan, ken ni Acobor nğa anac
a lalaki ni Micaia, ken ni Safan nğa
escriba, ken ni Asaia nğa adipen ti ari, a
kinunana,
13 Incayo, umumancayo ken ni Jehova
a gapu caniac, ken gapu iti umili ken
gapu iti isu-amin a Juda, iti maipapan iti
sao daytoy a libro a nasaracan; ta dackel
ti punğtot ni Jehova a simged a maibusor
cadatayo, agsipud ta dagidi ammatayo
dida impanğag dagiti sasao daytoy a
libro, tapno agaramidda idi iti mayalubog
iti isu-amin a naisurat iti maipapan cada-
tayo.

14 Iti casta ni Helcias a sacerdote, ken
ni Ahicam, ken ni Acobor, ken ni Safan,
ken ni Asaia, napanda ken ni Holda a
mammadto, nğa asawa a babai ni Sellum
nğa anac ni Tecua, nğa anac ni Araas, nğa
agaywan cadagiti cawcawes (isu agnaed idi
idiay Jerusalem iti maicadua a paset); ket
nakisaoda kencuana.
15 Ket *di babai* kinunana cadacuada,
Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel:
Ibagayo iti lalaki a nanğibaon cadacayo
caniac,
16 Castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy,
a yegconto ti dakes itoy a disso, ken cada-
giti agnaed kencuana, ti isu-amin met
laenğ a sasao ti libro a ti ari ti Juda
nabasana.
17 Agsipud ta inidiandac idi, ket nagpu-
puurda ti incienso cadagiti didios a sab-
sabali, tapno gargariendac nğa agpunğtot
iti isu-amin nğa aramid dagiti imada,
gapuna a ti punğtotco sumgedto a mai-
busor itoy a disso, ket saanto a maiddep.
18 Nğem iti ari ti Juda, a nanğibaon
cadacayo tapno umumancayo coma ken ni
Jehova, castoy ti cunaenyonto kencuana,
Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel:
Iti maipapan cadagiti sasao a nanğegmo,
19 agsipud ta ti pusom nalucnenğ, ket
nagpacumbabaca iti sanğo ni Jehova, idi a
nanğegmo no ania ti imbalicasco a maibusor
itoy a disso, ken maibusor cadagiti agnaed
kencuana, tapno isuda agbalinda a walanğ-
walanğ ken lunod, ket pinigismo dagita
cawcawesmo, ken nagsanğitca iti saclanğco;
siac impanğagca met, cuna ni Jehova.
20 Gapuna, adtoy, siac itiponcanto cada-
giti ammam, ket sica maitiponcanto iti
tanemmo iti kinatalna, uray dagita matam
didanto makita ti isu-amin a dakes a yeg-
conto itoy a disso. Ket isuda inyegda
manen iti ari di sao.

*Ni Josias basaenna a sipapatac ti linteg, aga-
ramid iti maysa a tulag ken maysa a pa-
nanğpabaro iti panagdayaw. Mapapa-
tay gapu ken Faraon Necao. Agari
ni Joacaz. Ni Faraon isut' ic-
catenna ket icabilna ni Elia-
cim nğa agari.*

23 Ket di ari nagbaon, ket inurnonğda
kencuana dagiti isu-amin a lallacay
ti Juda, ken ti Jerusalem.
2 Ket di ari immuli iti balay ni Jehova,
ken isu-amin dagiti lallaki ti Juda, ken
isu-amin nğa agnaed iti Jerusalem a
caduana, ken dagiti sacerdote, ken dagiti
mammadto, ken isu-amin nğa umili, bassit
ken dackel agpadpada: ket imbasana cada-
giti lapayagda dagiti isu-amin a sasao ti
libro ti tulag a nasaracan idi iti balay ni
Jehova.
3 Ket ti ari agtatacder iti denna ti mon-
mon, ket nagaramid ti tulag iti sanğo ni
Jehova, iti pannagnana a siaannurot ken
ni Jehova, ken ti panangsalimetmetna
cadagiti bilbilinna, ken cadagiti panpanec-
necna, ken cadagiti ipaannurotna, iti isu-
amin a puso*na*, ken iti isu-amin a cararua-
na, tapno panecnecanna dagiti sao ti tulag
nğa adda a naisurat iti daytoy a libro:
ket isu-amin nğa umili pinasinğkedanda
di tulag.

4 Ket ti ari binilinna ni Helcias a
nanğato a sacerdote, ken dagiti sacerdote
iti maicadua a kita, ken dagiti agaywan ti
dapian, nğa iruarda iti templo ni Jehova
dagiti isu-amin nğa alalicamen, a naaramid
idi nğa agpaay ken ni Baal, ken agpaay iti
Asherah, ken agpaay iti isu-amin a buyot
ti lanğit, ket pinuuranna ida iti ruar ti
Jerusalem cadagiti awaway ti Cedron, ket
impanna dagiti dapuda idiay Betel.
5 Ket iniccatna dagiti sacerdote a nag-
servi idi cadagiti ladawan, isuda a binilin
idi dagiti ar-ari ti Juda nğa agpuurda iti
incienso cadagiti nanğato a disso cadagi-
diay ciudad ti Juda, ken cadagidiay disso
nğa aglicmut iti Jerusalem; casta met
cadagidiay nğa agpupuur idi iti incienso
ken ni Baal, ken iti init, ken iti bulan ken
cadagiti planetas, ken iti isu-amin a buyot
ti lanğit.
6 Ket inruarna di Asherah nanipud idi
balay ni Jehova, iti ruar ti Jerusalem

aginğga iti waig a Cedron, ket isut'
pinuuranna idiay waig a Cedron, ket isut'
pinatapocna, ket impurruacna di tapocna
iti rabaw dagiti tanem ti sapsap a tattao.
7 Ket dinupracna dagiti balbalay dagiti
manangubet, nğa addada idi balay ni Je-
hova, a pagabablan dagiti babbai cadagiti
ababbonğ nğa agpaay iti Asherah.
8 Ket inyegna amin dagiti sacerdote
nanipud cadagiti ciudad ti Juda, ket rinu-
gitanna dagidi nanğato a disso a dagiti
sacerdote pagpupuuranda idi iti incienso,
manipud Gabaa aginğgana iti Beer-seba;
ket rinugpona dagiti nanğato a disso dagiti
ruruanğan nğa addada idi iti ridaw ti
ruanğan ni Josue a gobernador ti ciudad,
nğa adda idi iti ima a macatigid ti maysa
a tao idiay ruanğan ti ciudad.
9 Nupay casta dagiti sacerdote cadagiti
nanğato a disso dida umuli idi iti altar ni
Jehova idiay Jerusalem, nğem manğanda
idi iti tinapay nğa awan levadurana iti
tenğnğa dagiti cacabsatda.
10 Casta met a rinabnğisna ti Tofet,
nğa adda iti lobonğ dagiti annac ni En-
nom; tapno awan ti tao a manğpalasat iti
anacna a lalaki ken babai iti apuy ken ni
Moloc.
11 Ket iniccatna dagiti cabcabayo a
dagiti ar-ari ti Juda intedda idi iti init,
iti ridaw ti balay ni Jehova, iti sibay ti
siled ni Natan-melec nğa agaywan iti
siled, nğa adda idi cadagiti arubayan: ket
pinasgedanna iti apuy dagiti luglugan ti
init.
12 Ket dagiti alaltar nğa adda idi iti ra-
baw ti panğatepan ti nanğatnğato a siled ni
Acaz, a dagidi ar-ari ti Juda inaramidda
idi, ken dagiti alalatar nğa inaramid idi
ni Manases cadagiti nagcadua a paraanğan
ti balay ni Jehova, ti ari rinugpona ket
tinumecna *ida* sadiay, ket impurruacna di
tapocda idiay waig a Cedron.
13 Ket dagiti nanğato a disso nğa adda
idi iti sanğo ti Jerusalem, nğa addada iti
ima a macanawan ti bantay ti panagrupsa,
a binanğon idi ni Salomon nğa ari ti
Israel a maipaay idi ken ni Astarot a
kinarimon dagiti Sidonio, ken ni Camos
a kinarimon ti Moab, ken ni Melcom
a kinarimon dagiti annac ni Ammon ti
ari rinabnğisna.
14 Ket binuracna dagiti monmon, ket
pinucanna dagidi Asherah, ket pinunnona
di dissoda cadagiti tultulanğ dagiti tattao.

15 Casta met di altar nğa adda idi
idiay Betel, ken di nanğato a disso a ni
Jeroboam nğa anac ni Nabat inaramidna
idi, a pinamagbasolna iti Israel, daydi nğa
altar met laenğ ken di nanğato a disso
dinupracna; ket pinuuranna di nanğato a
disso ket isut' pinatapocna, ket pinuuran-
na di Asherah.
16 Ket idi a ni Josias timmaliaw, naki-
tana dagiti tanem nğa adda idi sadiay iti
bantay; ket nagbaon, ket innalana dagiti
tultulanğ cadagiti tantanem, ket pinuuran-
na ida iti rabaw ti altar, ket isut' rinugit-
anna, a mayalubog iti sao ni Jehova isu a
di lalaki ti Dios inwarragawagna idi, isu
a nanğiwarragawag cadagitoy a banag.
17 Idin kinunana, Ania a monumento
dayta a makitac? ket dagiti tattao ti
ciudad kinunada kencuana, Daytoy isu ti
tanem di lalaki ti Dios, a naggapu iti Juda,
ket inwarragawagna dagitoy a banag nğa
inaramidmo a maibusor iti altar ti Betel.
18 Ket isu kinunana, Isut' baybay-
anyo; awan ti manğgaraw coma cadagiti
tultulanğna. Iti casta binay-anda dagiti
tultulanğna, agraman cadagiti tultulanğ di
mammadto a naggapu idi sadi Samaria.
19 Ket casta met nğa isu-amin dagiti
balbalay cadagiti nanğato a disso nğa
addada idi cadagiti ciudad ti Samaria, nğa
inaramid idi dagidi ar-ari ti Israel a pina-
nğgargarida ken *ni Jehova* nğa agpunğtot,
iniccat ida ni Josias, ket inaramidna cada-
cuada ti mayannurot cadagiti amin nğa
aramid nğa inaramidna sadi Betel.
20 Ket pinatayna amin dagiti sacerdote
dagiti nanğato a disso nğa addada sadiay,
iti rabaw dagiti alaltar, ket pinuuranna
dagiti tultulanğ dagiti tattao iti rabawda;
ket nagsubli sadi Jerusalem.

21 Ket ti ari nagbilin iti isu-amin a
tattao, a kinunana, Nğilinenyo ti pascua
ken ni Jehova a Diosyo, a cas naisurat iti
daytoy a libro ti tulag.
22 Awan duadua a saan idi a nanğilin
ti casta a pascua nanipud iti aldaw dagidi
oc-ocom a nanğocom iti Israel, uray cada-
giti isu-amin nğa aldaw dagiti ar-ari ti
Israel, uray cadagiti ar-ari ti Juda;
23 no di laenğ idi maicasanğapulo ket
walo a tawen ni ari Josias ti pannacanğilin
daytoy a pascua ken ni Jehova idiay
Jerusalem.

24 Casta met dagidi manğcuculam idi,
ken manğnğarading, ken dagiti terafim,
ken ladladawan, ken isu-amin dagiti kina-
rimon a nakita iti daga ti Juda, ken iti
Jerusalem, impacsi ni Josias, tapno mapa-

necnecan dagiti sao ti linteg a naisurat iti libro a ni Helcias a sacerdote nasaracanna idi balay ni Jehova.

25 Ket awan idi ti ari a cas kencuana iti casacbayanna, a nagsubli ken ni Jehova iti amin a pusona ken iti amin a cararuana; ken iti amin a pigsana, a cas mayalubog iti isu-amin a linteg ni Moises: uray iti calpasanna awan idi ti timmacder a cas kencuana.

26 Nupay no casta ni Jehova saan a nagbawing̃ iti rung̃sot ti dackel a pung̃totna, a ti pung̃totna simged idi a maibusor iti Juda, a gapu iti isu-amin a pang̃gargari isu a pinang̃gargari kencuana ni Manases.

27 Ket ni Jehova kinunana, Iccatecto met ti Juda iti imatang̃co, a cas pinang̃iccatco ti Israel, ket ipurruacconto daytoy a ciudad a pinilic idi, iti Jerusalem met laeng̃, ken ti balay a nagcunaac idi, Ti naganco addanto sadiay.

28 Ti matda cadagiti aramid ni Josias, ken isu-amin ng̃a inaramidna, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda?

29 Cadagidi aldawna ni Faraon Necao ng̃a ari sadi Egipto simmang̃-at a maibusor iti ari ti Asiria aging̃ga iti carayan a Eufrates: ket ni ari Josias rimmuar a maibusor kencuana; ket isut' pinapatay *ni Faraon Necao* idiay Mageddo, idi ng̃a isut' nakitana.

30 Ket dagiti adipenna isut' impanda iti lugan a natay nanipud Mageddo, ket isut' inyegda iti Jerusalem, ket isut' intabonda idi tanemna met laeng̃ ket dagiti tattao ti daga innalada ni Joacaz ng̃a anac ni Josias, ket isut' pinulotanda, ket isut' inaramidda ng̃a ari iti saad ni amana.

31 Ni Joacaz agtawen idi iti duapulo ket tallo a tawen idi a nang̃rugi a nagari; ket nagari iti tallo a bulan idiay Jerusalem: ket ti nagan ni inana isut' idi Amital ng̃a anac ni Jeremias a taga Lebna.

32 Ket inaramidna daydi ng̃a isut' dakes iti imatang̃ ni Jehova, a mayalubog iti isu-amin ng̃a inaramid idi dagidi ammana.

33 Ket isut' incabil ni Faraon Necao cadagiti putáw idiay Rebla idiay daga ti Emat, tapno saan ng̃a agari idiay Jerusalem; ket pinagbuisna di daga iti sang̃agasut a talento a pirac, ken maysa a talento a balitoc.

34 Ket ni Faraon Necao inaramidna ng̃a ari ni Eliacim ng̃a anac ni Josias iti saad ni Josias ng̃a amana, ket sinuctanna ti naganna iti Joacim: ng̃em innalana ni Joacaz; ket isu immay iti Egipto, ket natay sadiay.

35 Ket ni Joacim intedna ken ni Faraon ti pirac ken balitoc; ng̃em pinagbuisna ti daga tapno itedna di pirac a mayalubog iti bilin ni Faraon: isu sining̃irna ti pirac ken balitoc cadagiti tattao ti daga, iti tung̃gal maysa cas iti mayalubog iti buisna, tapno isut' itedna ken ni Faraon Necao.

36 Agtawen idi iti duapulo ket lima ni Joacim idi a nang̃rugi a nagari; ket nagari iti sang̃apulo ket maysa a tawen idiay Jerusalem: ket ti nagan ni inana isut' idi Zebuda, ng̃a anac ni Padala a taga Ruma.

37 Ket inaramidna daydi ng̃a isut' dakes iti imatang̃ ni Jehova, a mayalubog iti isu-amin ng̃a inararamid idi dagidi ammana.

Ni Joacim maadipen iti Babilonia. Ti panagari ni Joaquin. Panang̃rugi ti pannacacayaw. Agari ni Sedecias.

24 Cadagidi aldawna ni Nabucodonozor ng̃a ari sadi Babilonia simmang-at, ket ni Joacim nagbalin ng̃a adipenna iti tallo a tawen: sa nagsubli ket immalsa a maibusor kencuana.

2 Ket ni Jehova nang̃ibaon iti maibusor kencuana cadagiti buybuyot dagiti Caldeos, ken dagiti buybuyot dagiti Sirios, ken dagiti buybuyot dagiti Moabitas, ken dagiti buybuyot dagiti annac ni Ammon; ket imbaonna ida a maibusor iti Juda tapno isut' dadaelenda, a mayalubog iti sao ni Jehova, ng̃a insaona idi a naaramat dagidi adipenna a mammadto.

3 Pudno unay a iti panagbilin ni Jehova immay daytoy iti Juda, tapno isut' iccatenna iti imatang̃na, a gapu cadagiti basbasol ni Manases, a mayalubog cadagiti isu-amin ng̃a inaramidna.

4 Ken casta met a gapu iti dara ng̃a awanan basol ng̃a imbuyatna; ta pinunnona ti Jerusalem iti dara ng̃a awanan basol: ket di kinayat a pinacawan ni Jehova.

5 Ti matda cadagiti aramid ni Joacim, ken isu-amin ng̃a inaramidna, ¿saanda

aya a naisurat iti libro dagiti cronicas
dagiti ar-ari ti Juda?
6 Iti casta ni Joacim nakiturog cadagiti
ammana; ket ni Joaquin nga anacna
nagari iti saadna.
7 Ket uray caanon di ari ti Egipto
saanen a rimmuar idi dagana; ta ti ari ti
Babilonia innalana, nanipud iti waig ti
Egipto agpatinggana iti carayan Eufrates,
isu-amin a cucua idi ti ari ti Egipto.

8 Agtawen idi iti sangapulo ket walo ni
Joaquin idi a nangrugi a nagari; ket
nagari idiay Jerusalem iti tallo a bulan:
ket ti nagan ni inana isut' idi Nehusta nga
anac ni Elnatan a taga Jerusalem.
9 Ket inaramidna daydi nga isut' dakes
iti imatang ni Jehova, a mayalubog cada-
giti isu-amin nga inaramid ni amana.

10 Iti daydi a tiempo dagiti adipen ni
Nabucodonozor nga ari ti Babilonia sim-
mang-atda iti Jerusalem, ket di ciudad
nalacub idi.
11 Ket ni Nabucodonozor nga ari ti
Babilonia immay iti ciudad, iti bayat a
dagiti adipenna isut' laclacubenda;
12 ket ni Joaquin nga ari ti Juda rim-
muar aginggа iti ari ti Babilonia, isu, ken
ni inana, ken dagiti adipenna, ken dagiti
panguloenna, ken dagiti pagturayenna:
ket ti ari ti Babilonia isut' innalana idi
maicawalo a tawen ti panagarina.
13 Ket inruarna sadiay amin dagiti
gamgameng ti balay ni Jehova, ken dagiti
gamgameng ti balay ti ari, ket pinitpi-
tingna dagiti isu-amin nga alalicamen a
balitoc, nga inaramid idi ni Salomon nga
ari ti Israel iti tiempo ni Jehova, cas
kinuna idi ni Jehova.
14 Ket impanna ti dagup ti Jerusalem,
ken isu-amin a panguloen, ken isu-amin
dagiti tattao a maingel ken napigsa,
sangapulo ribu a kinayawan, ken isu-
amin dagiti nagdanonan laing nga agara-
mid, ken dagiti mammanday; awan nala-
basan, malacsid ti capapanglawan unay ti
umili ti daga.
15 Ket inyallatiwna ni Joaquin idiay
Babilonia; ken ti ina ti ari, ken dagiti
assawa ti ari, ken dagiti pagturayenna,
ken dagiti lallaki a palungo ti daga,
impanna ida a kinayawan nanipud Jerusa-
lem aginggat' Babilonia.
16 Ket isu-amin a lallaki a maingel, a
pito ribu met laeng, ken dagiti nagda-
nonan laing nga agaramid ken dagiti
mammanday a sangaribuda, isu-amin dagi-
ti mamaingel ken macabael a makigubat,
uray isuda ti ari ti Babilonia impanna a
kinayawan idiay Babilonia.
17 Ket ti ari ti Babilonia inaramidna ni
Matanias, a cabsat ti ama *ni Joaquin*, nga
ari iti saadna, ket sinuctanna ti naganna
iti Sedecias.

18 Agtawen idi iti duapulo ket maysa a
tawen ni Sedecias idi a nangrugi a nagari;
ket nagari idiay Jerusalem iti sangapulo
ket maysa a tawen: ket ti nagan ni inana
isut' idi Amital nga anac ni Jeremias a
taga Lebna.
19 Ket inaramidna daydi nga isut' da-
kes iti imatang ni Jehova, a mayalubog
iti isu-amin nga inaramid idi ni Joacim.
20 Ta gapu iti pungtot ni Jehova isut'
naaramid idi idiay Jerusalem ken idiay
Juda, aginggаnat' naipacsina ida nanipud
iti saclangna.
Ket ni Sedecias immalsa a maibusor iti
ari ti Babilonia.

Ti Jerusalem nacayaw ken narbec. Ti templo nalabusan. Dagiti dadduma a nacayawan mapapatayda idiay Rebla. Ni Godolias maaramid a gobernador ngem pinapatay ni Ismael.

25 Ket naaramid idi iti maicasiam a
tawen ti panagarina, idi bulan a
maicasangapulo, iti maicasangapulo nga
aldaw ti bulan, a ni Nabucodonozor nga
ari ti Babilonia immay agraman amin a
buyotna a maibusor iti Jerusalem, ket
nagpacarsoda a maibusor kencuana; ket
namangonda a maibusor kencuana cadagiti
sarikedked nga agliclicmut.
2 Iti casta ti ciudad nalacub aginggana
iti maicasangapulo ket maysa a tawen ni
ari Sedecias.
3 Iti maicasiam nga aldaw ti *maicapat* a
bulan di bisin napalalo unay iti ciudad, iti
casta nga awan idi ti tinapay nga agpaay
iti umili ti daga.
4 Idin maysa a gutbaw ti naaramid iti
ciudad, ket isu-amin dagiti lallaki ti gubat
nagtalawda iti rabii iti dalan ti ruangan
nga adda idi iti nagbaetan dagiti dua a
bacud, nga adda idi iti denna ti minuyu-
ngan ti ari (dagiti Caldeos addada a
nailicmut a maibusor iti ciudad); ket *di ari*
napan iti dalan ti Arabah.
5 Ngem ti buyot dagiti Caldeos kina-
matna di ari, ket isut' nacamacamna cada-
giti tantanap ti Jerico; ket isu-amin a
buyotna nawarada nanipud kencuana.

6 Sada innala di ari, ket isut' impanda
iti ari ti Babilonia idiay Rebla; ket nangtedda iti panangocom kencuana.
7 Ket pinatáyda dagiti annac ni Sedecias iti saclang dagiti matana, ket sinuatda dagiti mata ni Sedecias, ket isut' pinutáwanda, ket isut' impanda sadi Babilonia.

8 Idi maicalima a bulan, iti maicapito nga aldaw ti bulan, nga isu idi ti tawen a maicasangapulo ket siam ni ari Nabucodonozor, nga ari ti Babilonia, immay iti Jerusalem ni Nabuzardan a capitan dagiti guardia, nga adipen ti ari ti Babilonia.
9 Ket pinuuranna di balay ni Jehova, ken ti balay ti ari, ken isu-amin dagiti balbalay sadi Jerusalem, tunggal balay a dackel met laeng, pinuuranna iti apuy.
10 Ket isu-amin a buyot dagiti Caldeos nga adda idi iti capitan ti guardia rinebbada di bacud ti Jerusalem iti aglicmut.
11 Ket ti natda cadagiti umili a nabaybay-an idi ciudad, ken dagidi a simmiasi, a nagtinnag iti ari ti Babilonia, ken ti natda ti kinaadu, ni Nabuzardan a capitan ti guardia inyallatiwna ida a kinayawan.
12 Ngem ti capitan ti guardia binayanna idi ti capapanglawan unay ti daga tapno isuda dagiti agtartrabajo iti cauvasan ken agtartrabajo iti daga.

13 Ket dagiti monmon a gambang nga addada idi iti balay ni Jehova, ken dagiti batáy, ken ti baybay a gambang nga adda idi iti balay ni Jehova, dagiti Caldeos binuracda, ket di gambangda impanda sadi Babilonia.
14 Ket dagiti rangranga, ken dagiti soplad, ken dagiti pangarsang, ken dagiti cuchara, ken isu-amin dagiti alalicamen a gambang a pagserservida idi, innalada.
15 Ket dagiti pagiccan ti beggang, ken dagiti bacbacca, dagidi a balitoc, iti balitoc, ken dagidi a pirac, iti pirac; di capitan ti guardia impanna.
16 Dagidi dua nga adigi, di maysa a baybay, ken dagiti batáy, a ni Salomon naramidna idi nga agpaay iti balay ni Jehova, ti gambang dagitoy amin nga alalicamen saan a matimbeng idi iti caaduna.
17 Ti catayag di maysa nga adigi isut' idi sangapulo ket walo a sico, ket maysa a paratoc a gambang ti adda iti toctocna; ket ti catayag di paratoc isut' idi tallo sico, agraman iniket ken dagiti granada iti rabaw ti paratoc nga aglicmut, gambangda amin: umasping cadagitoy daydi maicadua nga adigi agraman iniket.

18 Ket di capitan ti guardia innalana ni Saraias a palungo a sacerdote, ken ni Sofonias a maicadua a sacerdote, ken tallo nga agaywan ti dapian:
19 ket iti ciudad nangala iti maysa nga agturay a palungoen idi dagiti lallaki ti gubat; ket lima a lallaki cadagidi a cumita idi iti rupa ti ari, a nasaracan idi iti ciudad; ken ti escriba, ti capitan ti buyot, nga agumummong idi cadagiti tattao ti daga; ken innem a pulo a lallaki ti ili ti daga nga isudat' nasaracan idi ciudad.
20 Ket ni Nabuzardan a capitan ti guardia innalana ida, ket inyegna ida iti ari ti Babilonia idiay Rebla.
21 Ket ti ari ti Babilonia kinabilna ida, ket pinapatayna ida idiay Rebla idiay daga ti Emat. Castoy ti pannacaipan a kinayawan ti Juda nanipud iti dagana.

22 Ket no maipapan cadagiti tattao a nabaybay-an idi iti daga ti Juda, isuda a ni Nabucodonozor nga ari ti Babilonia binaybay-anna idi, cadacuada met laeng isu inaramidna a gobernador ni Godolias nga anac ni Ahicam, nga anac ni Safan.
23 Ket idi a dagiti isu-amin a capcapitan dagiti buybuyot, isuda ken dagiti lallakida, natimudda nga ti ari ti Babilonia inaramidna idi a gobernador ni Godolias, immayda ken ni Godolias idiay Maspa, ni Ismael met laeng nga anac a lalaki ni Natanias, ken ni Johannan nga anac a lalaki ni Caree, ken ni Saraias nga anac a lalaki ni Tanehumet a Netofatita, ken ni Jezonias nga anac a lalaki ti Maacatita, isuda ken dagiti lallakida.
24 Ket ni Godolias nagsapata cadacuada ken cadagiti lallakida, ket kinunana cadacuada, Dicay agbutbuteng a gapu cadagiti adipen dagiti Caldeos: agtaengcayo iti daga, ket agservicayo iti ari ti Babilonia, ket addanto imbag cadacayo.
25 Ngem naaramid idi maicapito a bulan, a ni Ismael nga anac ni Natanias, nga anac ni Elisama iti naarian a caputotan immay, ket sangapulo a lallaki ti caduana, ket kinabilda ni Godolias, iti casta a natay, ken dagiti Judios ken Caldeos nga addada idi a caduana idiay Maspa.
26 Ket isu-amin dagiti tattao, bassit ken dackel agpadpada, ken dagiti capcapitan

dagiti buybuyot, timmacderda ket immay-
da iti Egipto; ta nagbutengda cadagiti
Caldeos.

27 Ket naaramid idi iti maicatlopulo
ket pito a tawen ti pannacacayaw ni Joa-
quin nga ari ti Juda, idi bulan a maicasa-
ngapulo ket dua, iti maicaduapulo ket
pito nga aldaw ti bulan, a ni Evil-merodac
nga ari ti Babilonia, idi tawen a pinang-
rugina nga agari, inngatona ti olo ni Joa-
quin nga ari ti Juda nanipud iti pagbalu-
dan;
28 ket nagsao a siiimbag kencuana, ket
insaadna ti tronona iti ngato ti trono
dagiti ar-ari a nakiadda idi kencuana
idiay Babilonia.
29 Ket sinuctanna dagiti cawcawesna ti
pagbaludan. Ket *ni Joaquin* nangan a
cancanayon iti sangona iti isu-amin dagiti
aldaw ti panagbiagna:
30 ket agpaay iti taraonna, adda idi
cancanayon a taraon a maited kencuana
nga aggapu iti ari, iti tumunggal aldaw
maysa nga apág, iti amin nga aldaw ti
panagbiagna.

TI UMUNA A LIBRO DAGITI

CRONICAS.

Dagiti caputotan da Noe, Abraham, ken Esau. Dagiti caputotan ni Seir. Dagiti ar-ari ken palpalungo ti Edom.

1 Adam, Set, Enos,
2 Cainan, Malaleel, Jared,
3 Jenoc, Matusalem, Lamec,
4 Noe, Sem, Cam, ken Jafet.

5 Dagiti annac a lallaki ni Jafet: da
Gomer, ken Magog, ken Madai, ken
Javan, ken Tubal, ken Mosoc, ken Tiras.
6 Ket dagiti annac a lallaki ni Gomer:
da Ascenez, ken Rifat, ken Togorma.
7 Ket dagiti annac a lallaki ni Javan:
da Elisa, ken Tarsis, ken Cetim, ken
Dodanim.

8 Dagiti annac a lallaki ni Cam: da
Cus, ken Mizraim, Fut, ken Canaan.
9 Ket dagiti annac a lallaki ni Cus: da
Saba, ken Hevila, ken Sabata, ken Ra-
hama, ken Sabataca. Ket dagiti annac a
lallaki ni Rahama: da Saba, ken Dadan.
10 Ket ni Cus pinutotna ni Nimrod;
isu nangrugi a nagmaingel iti daga.
11 Ket ni Mizraim pinutotna da Ludim,
ken Anamim, ken Laabim, ken Neftuim,
12 ken Fetrusim, ken Casluim (isu a
naggapuan dagiti Filisteos), ken dagiti
Caftorim.
13 Ket ni Canaan pinutotna ni Sidon
nga inaunaan nga anacna, ken Jet,
14 ken ti Jebuseo, ken ti Amorreo, ken
ti Gergeseo,
15 ken ti Heveo, ken ti Araceo, ken ti
Cineo,
16 ken ti Aradeo, ken ti Samareo, ken
ti Emateo.

17 Dagiti annac a lallaki ni Sem: da
Elam, ken Assur, ken Arfajad, ken Lud,
ken Aram, ken Hus, ken Hul, ken Geter,
ken Mosoc.
18 Ket ni Arfajad pinutotna ni Sale,
ket ni Sale pinutotna ni Jeber.
19 Ket ken Jeber naipasngayda idi
dagiti dua nga annac a lallaki: ti nagan
ti maysa isut' idi Faleg; ta cadagiti al-
dawna nabingbingay ti daga; ket ti nagan
ti cabsatna isut' idi Jectan.
20 Ket ni Jectan pinutotna da El-
modad, ken Salef, ken Asarmot, ken Jare,
21 ken Adoram, ken Uzal, ken Decla,
22 ken Hebal, ken Abimael, ken Saba,
23 ken Ofir, ken Hevila, ken Jobab.
Amin dagitoy isuda idi dagiti annac a
lallaki ni Jectan.

24 Sem, Arfajad, Sale,
25 Jeber, Faleg, Reu,
26 Sarug, Nacor, Tare,
27 Abram (a ni met laeng Abraham).

28 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni
Abraham: da Isaac ken Ismael.
29 Dagitoy dagiti capoonanda: ti in-
aunaan nga anac ni Ismael, ni Nabajot;
sa da Cedar, ken Abdeel, ken Mabsam,
30 Masma, ken Duma, Massa, Hadad,
ken Tema,
31 Jetur, Nafis, ken Cedma. Dagitoy
dagiti annac a lallaki ni Ismael.

32 Ket dagiti annac a lallaki ni Cetura
a camalala ni Abraham: isu impasngayna
da Zamram, ken Jecsan, ken Madan, ken
Madian, ken Jesboc, ken ni Sue. Ket
dagiti annac a lallaki ni Jecsan: da Sabá,
ken Dadan.
33 Ket dagiti annac a lallaki ni Ma-
dian: da Efa, ken Efer, ken Jenoc, ken
Abida, ken Eldaa. Amin dagitoy annac-
da a lallaki ni Cetura.

34 Ket ni Abraham pinutotna ni Isaac.
Dagiti annac a lallaki ni Isaac: da Esau,
ken Israel.

35 Dagiti annac a lallaki ni Esau: da
Elifaz, Rahuel, ken Jehus, ken Jelon,
ken Coré.
36 Dagiti annac a lallaki ni Elifaz: da
Teman, ken Omar, Sefi, ken Gatan, Cenez,
ken Tamna, ken Amalec.

37 Dagiti annac a lallaki ni Rahuel:
da Nahat, Zara, Samma, ken Meza.

38 Ket dagiti annac a lallaki ni Seir:
da Lotan, ken Sobal, ken Sebeon, ken
Ana, ken Dison, ken Ezer, ken Disan.
39 Ket dagiti annac a lallaki ni Lotan:
da Hori, ken Homam; ket ni Tamna isu
ti babai a cabsat ni Lotan.
40 Dagiti annac a lallaki ni Sobal: da
Alvan, ken Manahat, ken Ebal, Sefi, ken
Onan. Ket dagiti annac a lallaki ni
Sebeon: da Aja, ken Ana.
41 Dagiti annac a lallaki ni Ana: ni
Dison. Ket dagiti annac a lallaki ni
Dison: da Hamran, ken Eseban, ken
Jetran, ken Caran.
42 Dagiti annac a lallaki ni Ezer: da
Balaam, ken Zavan, Acan. Dagiti annac
a lallaki ni Dison: da Hus, ken Aran.

43 Dagitoy dagiti ar-ari a nagturay iti
daga ti Edom, idi awan pay ti asinoman
nga ari a nagturay cadagiti annac ti Israel:
ni Bela, nga anac ni Beor; ket ti nagan ti
ciudadna isut' idi Denaba.
44 Ket natay ni Bela, ket nagturay a
sonona ni Jobab nga anac ni Zara a taga
Bosra.
45 Ket natay ni Jobab, ket nagturay a
sonona ni Husan, iti daga dagiti Temanitas.
46 Ket natay ni Husam, ket nagturay a
sonona ni Adad nga anac ni Badad, a
nangcabil ken ni Madian idiay away ti
Moab; ket ti nagan ti ciudadna isut' idi
Avit.
47 Ket natay ni Adad, ket nagturay a
sonona ni Semla a taga Maresca.
48 Ket natay ni Semla, ket nagturay a
sonona ni Saul a taga Rohobot idiay igid
ti Carayan.
49 Ket natay ni Saul, ket nagturay a
sonona ni Balanan, nga anac ni Acobor.
50 Ket natay ni Balanan, ket nagturay
a sonona ni Adad; ket ti nagan ti ciudadna isut' idi Pai: ket ti nagan ni asawana
isut' idi Meetabel, nga anac ni Matred, a
babai nga anac ni Mezaab.
51 Ket ni Adar natay.

Ket dagiti palungo ti Edom isuda
idi: ni palungo a Tamna, ni palungo nga
Alva, ni palungo a Jetet,
52 ni palungo nga Colibama, ni palungo
nga Ela, ni palungo a Finon,
53 ni palungo a Cenez, ni palungo a
Teman, ni palungo a Mabsar,
54 ni palungo a Magdiel, ni palungo
nga Hiram. Dagitoy isuda dagiti palungo
ti Edom.

Dagiti caputotan ni Israel.

2 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni
Israel: da Ruben, Simeon, Levi,
ken Juda, Isacar, ken Zabulon,
2 Dan, Jose, ken Benjamin, Neftali,
Gad, ken Aser.

3 Dagiti annac a lallaki ni Juda: da
Her, ken Onan, ken Sela; isuda a tallo
impasngay kencuana ti babai nga anac ni
Sua a taga Canaan. Ket ni Her, nga
inaunaan nga anac ni Juda dakes idi iti
imatang ni Jehova; ket isut' pinatayna.
4 Ket ni Tamar a babai a manugangna
impasngayna kencuana da Fares ken Zara.
Amin dagiti annac a lallaki ni Juda
limada idi.

5 Dagiti annac a lallaki ni Fares: da
Jesron, ken Hamul.
6 Ket dagiti annac a lallaki ni Zara:
da Zamri, ken Etan, ken Heman, ken
Calcal, ken Darda; limada amin.
7 Ket dagiti annac a lallaki ni Carmi:
ni Acar, ti manangriribuc iti Israel, isu a
nacalabsing iti dayta a naipaay.
8 Ket dagiti annac a lallaki ni Etan:
da Azaria.

9 Dagiti met annac a lallaki ni Jesron,
a naipasngayda kencuana: da Jerameel,
ken Ram, ken Calubai.
10 Ket ni Ram pinutotna ni Aminadab,
ket ni Aminadab pinutotna ni Nahason, a
pangulo dagiti annac ni Juda;
11 ket ni Nahason pinutotna ni Salma,
ket ni Salma pinutotna ni Booz,
12 ket ni Booz pinutotna ni Obed, ket
ni Obed pinutotna ni Jesse:
13 ket ni Jesse pinutotna ni Eliab nga
inauna nga anacna, ket ni Abinadab ti
maicadua, ket ni Samaa ti maicatlo,
14 ni Natanael ti maicapat, ni Radai ti
maicalima,
15 ni Osem ti maicanem, ni David ti
maicapito;
16 ket dagiti cacabsatda a babbai isuda
idi da Sarvia, ken Abigail. Ket dagiti
lallaki nga annac ni Sarvia: da Abisai,
ken Joab, ken Asael, talloda.
17 Ket ni Abigail impasngayna ni
Amasa; ket ti ama ni Amasa isu idi ni
Jeter nga Ismaelita.

18 Ket ni Caleb nga anac a lalaki ni Jesron nagputot *cadagiti annac* ken Azuba nga asaw*ana*, ken ni Jeriot; ket dagitoy idi dagiti annacna a lallaki: da Jaser, ken Sobad, ken Ardon.

19 Ket natay ni Azuba, ket innala ni Caleb kencuana ni Efrata, nga impasngayna kencuana ni Jur.

20 Ket ni Jur pinutotna ni Uri, ket ni Uri pinutotna ni Beseleel.

21 Ket iti calpasanna simrec ni Jesron iti babai nga anac ni Maquir nga ama ni Galaad, isu nga innalana *nga asawana* idi a *ni Jesron* agtawen iti innem a pulo a tawen; ket impasngayna kencuana ni Segub.

22 Ket ni Segub pinutotna ni Jair, nga addaan idi iti duapulo ket tallo a ciudad idiay daga ni Galaad.

23 Ket da Gessur ken Aram innalada cadacuada dagiti il-ili ni Jair, agraman Cenat, ken dagiti purpurocna, nga innem a pulo met laeng a ciudad. Amin dagitoy annac a lallaki ni Maquir nga ama ni Galaad.

24 Ket calpasan dayta natay ni Jesron idiay Caleb-Efrata, idin ni Abia nga asawa ni Jesron impasngayna kencuana ni Assur nga ama ni Tecua.

25 Ket dagiti annac a lallaki ni Jerameel nga inaunaan nga anac ni Jesron isuda idi ni Ram nga inaunaan nga anac ken da Buna, ken Aran, ken Asom, Aquia.

26 Ket ni Jerameel addaan idi iti sabali nga asawa, a ti naganna isut' idi Atara, nga ina idi ni Onam.

27 Ket dagiti annac a lallaki ni Ram nga inaunaan nga anac ni Jerameel isuda idi da Moos, ken Jamin, ken Acar.

28 Ket dagiti annac a lallaki ni Onam isuda idi da Semei, ken Jada. Ket dagiti annac a lallaki ni Semei: da Nadab, ken Abisur.

29 Ket ti nagan ti asawa ni Abisur isut' idi Abijail: ket impasngayna kencuana da Aban, ken Molid.

30 Ket dagiti annac a lallaki ni Nadab: da Saled, ken Afaim; ngem natay ni Saled nga awan ti anacna.

31 Ket dagiti annac a lallaki ni Afaim. ni Jesi. Ket dagiti annac a lallaki ni Jesi: ni Sesan. Ket dagiti annac a lallaki ni Sesan: ni Alai.

32 Ket dagiti annac a lallaki ni Jada a cabsat a lalaki ni Semei: da Jeter, ken Jonatan; ket natay ni Jeter nga awan ti anacna.

33 Ket dagiti annac a lallaki ni Jonatan: da Falet, ken Ziza. Dagitoy dagiti annac a lallaki ni Jerameel.

34 Ni Sesan awanan annac a lallaki no di laeng babbai. Ket ni Sesan addaan idi maysa a tagabu nga Egipcio a nanagan iti Jaraa.

35 Ket inted ni Sesan ti anacna ken tagabuna a Jaraa nga asawana: ket impasngayna kencuana ni Etei.

36 Ket ni Etei pinutotna ni Natan, ket ni Natan pinutotna ni Zabad,

37 ket ni Zabad pinutotna ni Oflal, ket ni Oflal pinutotna ni Obed,

38 ket ni Obed pinutotna ni Jehu, ket ni Jehu pinutotna ni Azarias,

39 ket ni Azarias pinutotna ni Helles, ket ni Helles pinutotna ni Elasa,

40 ket ni Elasa pinutotna ni Sisamai, ket ni Sisamai pinutotna ni Sellum,

41 ket ni Sellum pinutotna ni Icamia, ket ni Icamia pinutotna ni Elisama.

42 Ket dagiti annac a lallaki ni Caleb a cabsat a lalaki ni Jerameel isuda idi ni Mesa nga inaunaan nga anacna, nga ama idi ni Zif; ken dagiti annac a lallaki ni Maresa nga ama ni Hebron.

43 Ket dagiti annac a lallaki ni Hebron: da Coré, ken Tappua, ken Recem, ken Samma.

44 Ket ni Samma pinutotna ni Raham, nga ama ni Jercam; ket ni Recem pinutotna ni Sammai.

45 Ket ti anac a lalaki ni Sammai isu idi ni Maon; ket ni Maon isu idi ti ama ni Betzur.

46 Ket ni Efa a camalala ni Caleb impasngayna da Haram, ken Mosa, ken Gezez; ket ni Haram pinutotna ni Gezez.

47 Ket dagiti annac a lallaki ni Jahaddai: da Regom, ken Joatam, ken Gesam, ken Falet, ken Efa, ken Saaf.

48 Ni Maaca, a camalala ni Caleb, impasngayna da Saber, ken Tarana.

49 Impasngayna met da Saaf nga ama ni Madmena, ken Sue nga ama ni Macbena, ken ti ama ni Gabaa; ket ti babai nga anac ni Caleb isu idi ni Aca.

50 Dagitoy idi dagiti annac a lallaki ni Caleb, nga anac ni Jur, nga inaunaan nga anac ni Efrata: da Sobal nga ama ni Cariat-jarim,

51 ken Salma nga ama ni Belen, ken Haref nga ama ni Bet-gader.

52 Ket ni Sobal nga ama ni Cariat-
jarim addaan idi annac a lallaki: ni
Haroe, a caguddua ti Hamenuot.
53 Ket dagiti famfamilia ni Cariat-
jarim: dagiti Jetro ken dagiti Futeo, ken
dagiti Samateo, ken dagiti Masereo;
cadacuada nagtaud dagiti Saratitas, ken
dagiti Estaolitas.
54 Dagiti annac a lallaki ni Salma: da
Belen ken dagiti Netofatitas, Atroth-
beth-joab, ken ti caguddua dagiti Manati-
tas, dagiti Saraitas.
55 Ket dagiti famfamilia dagiti escriba
a nagnaed idiay Jabes: dagiti Tirateo,
dagiti Simateo, dagiti Sucateo. Dagitoy
dagiti Cineo a nagtaud ken Emat nga
ama ti balay ni Recab.

Dagiti caputotan ni David.

3 Dagitoy idi dagiti annac a lallaki ni
David, a nayanacda kencuana idiay
Hebron: ti inaunaan nga anac, ni Amnon
ken ni Aquinoam a Jezraelita; ti maica-
dua, ni Daniel ken ni Abigail a Carmelita:
2 ti maicatlo, ni Absalom nga anac ni
Maaca a babai nga annac ni Tolmai nga
ari ti Gessur; ti maicapat, ni Adonias,
nga anac ni Haggit;
3 ti maicalima, ni Safatias ken ni
Abital; ti maicanem, ni Jetraam ken ni
Egla nga asawana:
4 innem ti naipasngay kencuana idiay
Hebron; ket nagari idiay iti pito a tawen
ket innem a bulan. Ket idiay Jerusalem
nagari iti tallopulo ket tallo a tawen;
5 ket dagitoy idi dagiti nayanac ken-
cuana idiay Jerusalem: da Samaa, ken
Sobat, ken Natan, ken Salomon, uppatda,
ken ni Betsua nga anac a babai ni Am-
miel;
6 ken Jebahar, ken Elisama, ken Eli-
falet,
7 ken Noga, ken Nefeg, ken Jafia,
8 ken Elisama, ken Eliada, ken Elifalet,
siamda.
9 Amin dagitoy isuda idi dagiti annac
a lallaki ni David, sabali laeng dagiti
annac a lallaki dagiti camcamalalana; ket
ni Tamar isu idi ti babai a cabsatda.

10 Ket ti anac a lalaki ni Salomon isu
idi ni Roboam, ni Abia ti anacna a lalaki,
ni Asa ti anacna a lalaki, ni Josafat ti
anacna a lalaki,
11 ni Joram ti anacna a lalaki, ni
Ocozias ti anacna a lalaki, ni Joas ti anac-
na a lalaki;
12 ni Amasias ti anacna a lalaki, ni
Azarias ti anacna a lalaki, ni Joatam ti
anacna a lalaki,
13 ni Acaz ti anacna a lalaki, ni Eze-
quias ti anacna a lalaki, ni Manases ti
anacna a lalaki,
14 ni Amon ti anacna a lalaki, ni Josias
ti anacna a lalaki.
15 Ket dagiti annac a lallaki ni Josias:
ti inaunaan ni Johanan, ti maicadua ni
Joacim, ti maicatlo ni Sedecias, ti mai-
capat ni Sellum.
16 Ket dagiti annac a lallaki ni Joacim:
ni Jeconias nga anacna a lalaki, ni Se-
decias nga anacna a lalaki.
17 Ket dagiti annac a lallaki ni Je-
conias, a nacayawan: da Salatiel nga
anacna,
18 ken Melquiram, ken Padaia, ken
Senneser, Jecemia, Hosama, ken Nedabia.
19 Ket dagiti annac a lallaki ni Padaia:
da Zorobabel, ken Semei. Ket dagiti
annac a lallaki ni Zorobabel: da Mesul-
lam, ken Jananias; ken ni Salomit a
babai a cabsatda;
20 ken da Hasaba, ken Ohol, ken
Baraquias, ken Hasadias, Josab-hesed,
limada.
21 Ket dagiti annac a lallaki ni Ja-
nanias: da Paltias, ken Jesaias; dagiti
annac a lallaki ni Rafaias, dagiti annac a
lallaki ni Arnan, dagiti annac a lallaki ni
Abdias, dagiti annac a lallaki ni Se-
quenias.
22 Ket dagiti annac a lallaki ni Se-
quenias: ni Semeias. Ket dagiti annac a
lallaki ni Semeias: da Harus, ken Jegaal,
ken Barias, ken Naarias, ken Safat, in-
nemda.
23 Ket dagiti annac a lallaki ni Na-
arias: da Elioenai, ken Ezequias, ken
Ezricam, talloda.
24 Ket dagiti annac a lallaki ni Eli-
oenai: da Oduias, ken Eliasub, ken
Palaias, ken Accub, ken Johanan, ken
Dalaias, ken Anani, pitoda.

Dagiti caputotan da Juda ken Simeon.

4 Dagiti annac a lallaki ni Juda: da
Fares, Jesron, ken Carmi, ken Jur,
ken Sobal.
2 Ket ni Raias nga anac a lalaki ni
Sobal pinutotna ni Jahat; ket ni Jahat
pinutotna da Ahumai ken Laad. Dagitoy
isuda dagiti famfamilia dagiti Saratitas.
3 Ket dagitoy isuda idi *dagiti annac a
lallaki ti* ama ni Etam: da Jezrael, ken

Jesema, ken Jedebos; ket ti nagan ti
cabsatda a babai isut' idi Asalefuni;
4 ken ni Fanuel nğa ama ni Gedor, ken
ni Ezer nğa ama ni Hosa. Dagitoy isuda
dagiti annac a lallaki ni Jur nğa inaunaan
nğa anac ni Efrata, nğa ama ni Belen.
5 Ket ni Assur nğa ama ni Tecua ad-
daan idi iti dua nğa assawa, da Halaa ken
Naara.
6 Ket ni Naara impasnğayna kencuana
da Oozan, ken Hefer, ken Temani, ken
Ahastari. Dagitoy isuda idi dagiti annac
a lallaki ni Naara.
7 Ket dagiti annac a lallaki ni Halaa
isuda idi da Seret, ken Sahar, ken Etnan.
8 Ket ni Cos pinutotna da Anob, ken
Soboba, ken dagiti famfamilia ni Ahare-
hel nğa anac a lalaki ni Arum.
9 Ket ni Jabes natantan-oc idi nğem
cadagiti cacabsatna a lallaki: ket ingalad
ni inana ti naganna a Jabes, a kinunana,
Agsipud ta impasnğayco a binuyog ti
ladinğit.
10 Ket ni Jabes inawaganna ti Dios ti
Israel, a kinunana, ¡O bendicionannac
coma a pudno, ken palawaem ti beddenğ-
co, ket ta imam adda coma caniac, ket
igaganac coma iti dakes, tapno di agyan
iti ladinğitco! Ket ti Dios intedna ken-
cuana ti dinawatna.
11 Ket ni Caleb a cabsat ni Sua pinutot-
na ni Maquir, nğa ama idi ni Eston.
12 Ket ni Eston pinutotna da Bet-rafa,
ken Fese, ken Tehina nğa ama ni Ir-naaz.
Dagitoy isuda dagiti lallaki ti Reca.
13 Ket dagiti annac a lallaki ni Cenez:
da Otoniel, ken Saraias. Ket dagiti annac
a lallaki ni Otoniel: ni Hatat.
14 Ket ni Maonati pinutotna ni Ofra:
ket ni Saraias pinutotna ni Joab nğa ama
ni Genarassim: agsipud ta isuda dagiti
nagdano nan lainğ nğa agararamid.
15 Ket dagiti annac a lallaki ni Caleb
nğa anac ni Jefone: da Hir, Ela, ken
Naham; ken dagiti annac a lallaki ni
Ela; ken Cenez.
16 Ket dagiti annac a lallaki ni Jalale-
el: da Zif, ken Zifas, Tirias, ken Asrael.
17 Ket dagiti annac a lallaki ni Ezra:
da Jeter, ken Mered, ken Efer, ken Jalon;
ket impasnğayna da Miriam, ken Sammai,
ken Jesba nğa ama ni Estamo.
18 Ket ni asawan a a Judaia impasnğay-
na da Jared nğa ama ni Gedor, ken Jeber
nğa ama ni Soco, ken Jecutiel nğa ama ni
Zaneo. Ket dagitoy isuda dagiti annac a
lallaki ni Betia nğa anac a babai ni Fara-
on, nğa innala ni Mered.
19 Ket dagiti annac a lallaki ti babai
nğa asawa ni Odias, a cabsat a babai ni
Naham isu idi ti ama da Ceila a Garmita,
ken Estamo a Maacatita.
20 Ket dagiti annac a lallaki ni Simon:
da Amnon, ken Rinna, Benhanan, ken
Tilon. Ket dagiti annac a lallaki ni
Jesi: da Zohet, ken Benzohet.
21 Dagiti annac a lallaki ni Sela nğa
anac a lalaki ni Juda: da Her nğa ama ni
Leca, ken ni Laada nğa ama ni Maresa,
ken dagiti famfamilia ti caputotan dagiti
agaramid ti lienzo a nalapat, ti caputotan
ni Asbea;
22 ken ni Joacim, ken dagiti lallaki ti
Cozeba, ken da Joas, ken Sarof, isu a
nagturay iti Moab, ken Jasubi-lahem.
Ket dagiti sao cadaananda.
23 Dagitoy isuda idi dagiti agdam-
damili, ken dagiti agnaed iti Netaim ken
iti Gedera: nakipagnaedda idiay iti ari a
gapu iti aramidna.

24 Dagiti annac a lallaki ni Simeon: da
Namuel, ken Jamin, Jarib, Zara, Saul;
25 ni Sellum ti anacna a lalaki, ni
Mabsam ti anacna a lalaki, ni Masma ti
anacna a lalaki.
26 Ket dagiti annac a lallaki ni Masma:
ni Hamuel ti anacna a lalaki, ni Zacur ti
anacna a lalaki, ni Semei ti anacna a
lalaki.
27 Ket ni Semei addaan idi iti sanğa-
pulo ket innem nğa annac a lallaki ken
innem nğa annac a babbai; nğem dagiti
cacabsatna awananda idi iti adu nğa
annac, uray dagiti amin a familia saan
nğa immadu a cas cadagiti annac ni Juda.
28 Ket nagnaedda idiay Beer-seba, ken
Molada, ken Hasar-subal,
29 ken idiay Bala, ken idiay Hason,
ken idiay Tolad,
30 ken idiay Batuel, ken idiay Jorma,
ken idiay Siceleg,
31 ken idiay Bet-marcabot, ken Hasa-
rusim, ken idiay Bet-barai, ken idiay
Saraim. Dagitoy isuda idi dagiti ciudad-
da aginğga iti panagari ni David.
32 Ket dagiti purpurocda isuda idi ti
Etam, ken ti Aen, ti Remmon, ken ti
Taocem, ken ti Asan, lima a ciudad;
33 ken amin dagiti purpurocda a nai-
licmut cadagitoy met laenğ a ciudad,
aginğgat' Baal. Dagitoy idi dagiti pag-
taenğanda, ket inicutanda ti caapoonanda.
34 Ken da Mosobab, ken Jemlec, ken
Josias nğa anac a lalaki ni Amasías,
35 ken Joel, ken Jehu nğa anac a

(l)alaki ni Josabias, nğa anac a lalaki ni
Saraias, nğa anac a lalaki ni Aziel,
36 ken Elioenai, ken Jacoba, ken
Isuhaia, ken Asaias, ken Adiel, ken
Ismiel, ken Banaias,
37 ken Ziza nğa anac a lalaki ni Sefei,
nğa anac a lalaki ni Allon, nğa anac a
lalaki ni Idaias, nğa anac a lalaki ni
Semri, nğa anac a lalaki ni Samaias—
38 Dagitoy a mainaganan isuda idi
dagiti pañgoloen dagiti famfamiliada:
ket dagiti balbalay dagiti ammada wu-
madwad idi iti casta unay.
39 Ket napanda aginğgat' wanğawa-
nğan ti Gador, iti banğir nğa akindaya ti
lobonğ, nğa agsapul iti pagpaaraban a
maipaay cadagiti arbanda.
40 Ket nacasaracda iti naraber a pag-
paaraban ken naimbag, ket ti daga nalawa
idi, ken namayenğmenğ, ken natalna; ta
dagidi nagnaed idiay idi unana a tiempo
isuda dagiti agtaud ken Cam.
41 Ket dagitoy a naisurat iti naganda
immayda cadagidi aldaw ni Ezequias nğa
ari ti Juda, ket kinabilda dagiti toldada,
ken ti Meunim a nasaracan idi sadiay, ket
tinalipupusda a dinadael agpapan itoy
nğa aldaw, ket nagnaedda idiay iti sa-
adda; agsipud ta adda idiay idi pag-
paaraban a maipaay cadagiti arbanda.
42 Ket ti daddüma cadacuada, cadagiti
met laenğ annac a lallaki ni Simeon, a
limagasutda a lallaki, napanda idiay ban-
tay Seir, a dagiti capcapitanda da Paltias,
ken Naarias, ken Rafaias, ken Oziel, nğa
annac a lallaki ni Jesi.
43 Ket kinabilda ti natda cadagiti
Amalecitas a nagtalaw, ket nagnaedda
idiay agpapan itoy nğa aldaw.

Dagiti caputotan da Ruben ken Gad. Ti gubat dagiti caputotan iti ballasiw ti Jordan. Ti cagudduat' caputotan ni Manases.

5 Dagiti annac a lallaki ni Ruben nğa
inaunaan nğa anac ni Israel (ta isu
idi ti inaunaan nğa anacna; nğem agsipud
ta rinugitanna ti idda ni amana, ti kina-
inaunana naited idi cadagiti annac a
lallaki ni Jose nğa anac ni Israel; ket ti
capoonan saan idi a naibilanğ iti kina-
inauna.
2 Ta ni Juda nagaladag cadagiti ca-
cabsatna, ket timmaud kencuana ti palu-
nğo; nğem ti kinainauna cucua idi ni
Jose),
3 dagiti annac a lallaki ni Ruben nğa
inaunaan nğa anac ti Israel: da Jenoc,
ken Fallu, Jesron, ken Carmi.
4 Dagiti annac a lallaki ni Joel: da
Samaias ti anacna a lalaki, ni Gog ti
anacna a lalaki, ni Semei ti anacna a
lalaki,
5 ni Mica ti anacna a lalaki, ni Reia ti
anacna a lalaki, ni Baal ti anacna a lalaki,
6 ni Beera ti anacna a lalaki, isu a
kinayawan ni Teglat-palasar nğa ari ti
Asiria: isu idi ti palunğo dagiti Ru-
benitas.
7 Ket dagiti cacabsatna iti finamfamilia
cadacuada, idi a nabilanğ ti capoonan
dagiti caputotanda: dagiti pangoloen, da
Jehiel, ken Zacarias,
8 ken Bala nğa anac a lalaki ni Azaz,
nğa anac a lalaki ni Samma, nğa anac a
lalaki ni Joel, isu a nagnaed idiay Aroer,
aginğga met laenğ iti Nebo ken Baal-
meon:
9 ken agpadaya nagtaenğ met laenğ
aginğgat' wanğawanğan ti let-anğ mani-
pud iti carayan Eufrates, agsipud ta dagiti
bacbacada immaduda idiay daga ti Galaad.
10 Ket cadagiti aldaw ni Saul naki-
gubatda cadagiti Agarenos, isuda a na-
pasag iti imada; ket nagnaedda cadagiti
toldada iti isu-amin *a daga* ti daya ti
Galaad.

11 Ket dagiti annac a lallaki ni Gad
nagnaedda iti sanğoda, idiay daga ti
Basan aginğgat' Selca:
12 ni Joel ti palunğo, ken ni Safan ti
maicadua, ken ni Janai, ken ni Safat
idiay Basan.
13 Ket dagiti cacabsatda cadagiti bal-
balay dagiti ammada: da Micael, ken
Mesullam, ken Seba, ken Jorai, ken
Jacan, ken Zie, ken Jeber, pitoda.
14 Dagitoy isuda idi dagiti annac a
lallaki ni Abijail, nğa anac a lalaki
ni Huri, nğa anac a lalaki ni Jara, nğa
anac a lalaki ni Galaad, nğa anac a lalaki
ni Micael, nğa anac a lalaki ni Jesi, nğa
anac a lalaki ni Jeddo, nğa anac a lalaki
ni Buz;
15 ni Aqui nğa anac a lalaki ni Abdiel,
nğa anac a lalaki ni Guni, palunğo dagiti
balbalay dagiti ammada.
16 Ket nagnaedda idiay Galaad idiay
Basan, ken cadagiti il-ilina, ken cadagiti
palpalasot ti Saron, aginğga cadagiti
beddenğna.
17 Amin dagitoy nabilanğda cadagiti
pinoonpoon cadagidi aldaw ni Joatam

nğa ari ti Juda, ken cadagidi aldaw ni Jeroboam nğa ari ti Israel.

18 Dagiti annac a lallaki ni Ruben,
ken dagiti Gaditas, ken ti caguddua ti
caputotan ni Manases cadagiti mainğel a
lallaki, lallaki a macabalin nğa agtagi-
calasag ken agtagicampilan, ken agibeccas
ti pana, ken nasiglat iti paggugubatan,
uppat a pulo ket uppat a ribu pito gasut
ket innem a puloda idi a macabalin a
mapan iti gubat.
19 Ket nakigubatda cadagiti Agarenos,
cada Jetur, ken Nafis, ken Nodab.
20 Ket natulonğanda a maibusor cada-
cuada, ket nayawat dagiti Agarenos iti
imada, ken amin nğa adda idi cadacuada;
ta immawağda iti Dios idiay paggugubatan,
ket isu nadawatan idi cadacuada, agsipud
ta nagtalecda idi kencuana.
21 Ket innalada dagiti bacbacada; dagiti
camcamelloda a limapulo a ribu, ken
dagiti carcarnero a duagasut ket limapulo-
da a ribu, ken dagiti asno a dua a
ribu, ken dagiti lallaki a sanğagasut a
ribu.
22 Ta adu dagiti napapatay, agsipud ta
ti gubat cucua ti Dios. Ket nagnaedda
cadagiti lugarda aginğgat' pannacacayaw.

23 Ket dagiti annac ti caguddua ti
caputotan ni Manases nagnaedda iti daga:
immaduda manipud Basan aginğgat' Baal-
hermon, ken Sanir, ken iti bantay Her-
mon.
24 Ket dagitoy idi dagiti panğoloen
dagiti balbalay dagiti ammada: da met
laenğ Efer, ken Jesi, ken Eliel, ken Ezriel,
ken Jeremias, ken Oduias, ken Jediel, lal-
laki a mannacabalin ken mamainğel,
agdindinamag a lallaki, ol-olo dagiti bal-
balay dagiti ammada.

25 Ket simmalunğasinğda a maibusor
iti Dios dagiti ammada, ket nagbalanğ-
cantisda cadagiti sabsabali a didios dagiti
tattao ti daga, isuda a dinadael ti Dios iti
sanğoda.
26 Ket ti Dios ti Israel riniinğna ti
espiritu ni Ful nğa ari ti Asiria, ken ti
espiritu ni Teglat-palasar nğa ari ti Asiria
ket impanna ida, dagiti met laenğ Rubeni-
tas, ken dagiti Gaditas, ken ti caguddua
ti caputotan ni Manases, ket inyegna idi
iti Halah, ken iti Habor, ken iti Ara, ken
iti carayan ti Gozan aginğga itoy nğa
aldaw.

Ti caputotan ni Levi. Dagiti cumacanta a Levitas. Dagiti sacerdote a Levitas. Dagiti luglugar a pagnaedan dagiti Levitas Dagiti ciudad dagiti Levitas.

6 Dagiti annac a lallaki ni Levi: da
Gerson, Coat, ken Merari.
2 Ket dagiti annac a lallaki ni Coat:
da Amram, Isaar, ken Hebron, ken Oziel.
3 Ket dagiti annac ni Amram: da
Aaron, ken Moises, ken Miriam. Ket
dagiti annac a lallaki ni Aaron: da
Nadab, ken Abiu, Eleazar, ken Itamar.
4 Ni Eleazar pinutotna ni Finees, ni
Finees pinutotna ni Abisue,
5 ket ni Abisue pinutotna ni Bocci,
ket ni Bocci pinutotna ni Ozi,
6 ket ni Ozi pinutotna ni Zaraias, ket
ni Zaraias pinutotna ni Meraiot,
7 ni Meraiot pinutotna ni Amarias,
ket ni Amarias pinutotna ni Aquitob,
8 ket ni Aquitob pinutotna ni Sadoc,
ket ni Sadoc pinutotna ni Aquimaas,
9 ket ni Aquimaas pinutotna ni Azarias,
ket ni Azarias pinutotna ni Johanan,
10 ket ni Johanan pinutotna ni Aza-
rias (isu a nagannonğ iti saad ti sacerdote
iti balay a binanğon ni Salomom idiay
Jerusalem),
11 ket ni Azarias pinutotna ni Amarias,
ket ni Amarias pinutotna ni Aquitob,
12 ket ni Aquitob pinutotna ni Sadoc,
ket ni Sadoc pinutotna ni Sellum,
13 ket ni Sellum pinutotna ni Helcias,
ket ni Helcias pinutotna ni Azarias,
14 ket ni Azarias pinutotna ni Saraias,
ket ni Saraias pinutotna ni Josedec;
15 ket ni Josedec napan *iti pannacacayaw*
idi impan ni Jehova ti Juda ken ti
Jerusalem iti pannacaaramat ti ima ni
Nabucodonosor.

16 Dagiti annac a lallaki ni Levi: da
Gerson, Coat, ken Merari.
17 Ket dagitoy dagiti nagnagan dagiti
annac a lallaki ni Gerson: da Lebni ken
Semei.
18 Ket dagiti annac a lallaki ni Coat
isuda idi da Amram, ken Isaar, ken
Hebron, ken Oziel.
19 Dagiti annac a lallaki ni Merari:
da Mali ken Musi. Ket dagitoy isuda
dagiti famfamilia dagiti Levitas a mayan-
nurot *cadagiti balbalay* dagiti ammada.
20 Ken Gerson: ni Lebni ti anacna a
lalaki, ni Jahat ti anacna a lalaki, ni
Zamma ti anacna a lalaki,

21 ni Joah ti anacna a lalaki, ni Addo
ti anácna a lalaki, ni Zara ti anacna a
lalaki, ni Jetrai ti anacna a lalaki.
22 Dagiti annac a lallaki ni Coat: da
Aminadab ti anacna, ni Core ti anacna, ni
Asir ti anacna,
23 ni Elcana ti anacna, ni Abiasaf ti
anacna, ni Asir ti anacna,
24 ni Tahat ti anacna, ni Uriel ti anac-
na, ni Ozia ti anacna, ken ni Saul ti anacna.
25 Ket dagiti annac a lallaki ni Elcana:
da Amasai, ken Aquimot.
26 Ti maipapan ken Elcana, dagiti
annac a lallaki ni Elcana: da Sofai ti
anacna, ken Nahat ti anacna,
27 ni Eliab ti anacna, ni Jeroham ti
anacna, ni Elcana ti anacna.
28 Ket dagiti annac a lallaki ni Samuel:
ti inaunaan nğa anac, *ni Joel*, ket ti
maicadua ni Abias.
29 Dagiti annac a lallaki ni Merari: ni
Mali, ni Lebni ti anacna, ni Semei ti
anacna, ni Oza ti anacna,
30 ni Samaa ti anacna, ni Haggia ti
anacna, ni Asaia ti anacna.

31 Ket dagitoy isuda dagiti pinagi-
maton ni David iti panagservi ti panag-
canta iti balay ni Jehova iti calpasan ti
panagtalna ti lacasa.
32 Ket isuda nagannonğda iti panag-
canta iti sanğoanan ti tabernaculo ti tolda
ti gimonğ aginğgat' di nabanğon ni
Salomon ti balay ni Jehova idiay Jeru-
salem: ket nagannonğda idi saadda a
mayannurot iti ornosda.
33 Ket dagitoy dagiti nagannonğ, ken
dagiti annacda a lallaki. Cadagiti annac
a lallaki dagiti Coatitas: ni Heman a
cumacanta, nğa anac ni Joel, nğa anac ni
Samuel,
34 nğa anac ni Elcana, nğa anac ni
Jeroham, nğa anac ni Eliel, nğa anac ni
Tolu,
35 nğa anac ni Suf, nğa anac ni Elcana,
nğa anac ni Mahat, nğa anac ni Amasai,
36 nğa anac ni Elcana, nğa anac ni
Joel, nğa anac ni Azarías, nğa anac ni
Sofonias,
37 nğa anac ni Tahat, nğa anac ni Asir,
nğa anac ni Abiasaf, nğa anac ni Coré,
38 nğa anac ni Isaar, nğa anac ni Coat,
nğa anac ni Levi, nğa anac ni Israel.
39 Ket ni Asaf a cabsatna a lalaki, nğa
adda idi iti imana a canawan, ni met
laenğ Asaf nğa anac ni Baraquias, nğa
anac ni Samaa,
40 nğa anac ni Micael, nğa anac ni
Baasias, nğa anac ni Melquias,
41 nğa anac ni Atanai, nğa anac ni
Zara, nğa anac ni Adaia,
42 nğa anac ni Etan, nğa anac ni Zam-
ma, nğa anac ni Semei,
43 nğa anac ni Jahat, nğa anac ni
Gerson, nğa anac ni Levi.
44 Ket iti ima ,a catigid dagiti ca-
cabsatda a dagiti annac a lallaki ni Me-
rari: ni Etan nğa anac ni Cusi, nğa anac ni
Abdi, nğa anac ni Moloc,
45 nğa anac ni Hasabias, nğa anac ni
Amasias, nğa anac ni Helcias,
46 nğa anac ni Amasai, nğa anac ni
Soni, nğa anac ni Somer,
47 nğa anac ni Mali, nğa anac ni Musi,
nğa anac ni Merari, nğa anac ni Levi.
48 Ket dagiti cacabsatda a Levitas
natudinğanda idi a maipaay iti panagservi
ti tabernaculo ti balay ti Dios.

49 Nğem ni Aaron ken dagiti annacna
a lallaki indatagda iti rabaw ti altar di
daton a mapuuran, ken iti rabaw ti altar
ti incienso, a maipaay iti amin nğa aramid
ti casantoan unay a disso, ken manğa-
ramid iti pannacaabbonğ a maipaay iti
Israel, a cas mayannurot iti amin nğa
imbilin ni Moises nğa adipen ti Dios.
50 Ket dagitoy dagiti annac a lallaki
ni Aaron: ni Eleazar ti anacna, ni Finees
ti anacna, ni Abisue ti anacna,
51 ni Bocci ti anacna, ni Ozi ti anacna,
ni Zaraias ti anacna,
52 ni Meraiot ti anacna, ni Amarias ti
anacna, ni Aquitob ti anacna,
53 ni Sadoc ti anacna, ni Aquimaas ti
anacna.

54 Dagitoy dagiti disso a pagnaedan a
mayannurot cadagiti pacpacarso cadagiti
bedbeddenğda: cadagiti annac a lallaki ni
Aaron dagiti famfamilia dagiti Coatitas
(ta cucuada idi ti *immuna a* gasat),
55 cadacuada intedda ti Hebron iti
daga ti Juda, ken dagiti palpalasotna a
nailicmut kencuana;
56 nğem dagiti taltalon ti ciudad ken
dagiti purpurocna intedda ken ni Caleb
nğa anac ni Jefone.
57 Ket cadagiti annac a lallaki ni
Aaron intedda dagiti ciudad a pagcama-
nğan, ti Hebron; ti Lebna met agraman
cadagiti palpalasotna, ken ti Jeter, ken
Estemo agraman palpalasotna,
58 ken ti Helon agraman palpalasotna,
ti Dabir agraman palpalasotna,

59 ken ti Asan agraman palpalasotna,
ken ti Bet-semes agraman palpalasotna;
60 ket naggapu iti caputotan ni Ben-
jamin, ti Gabaa agraman palpalasotna,
ken ti Almat agraman palpalasotna, ken ti
Anatot agraman palpalasotna. Isu-amin
a ciudadda cadagiti famfamiliada sa-
ñgapuloda ket tallo a ciudad idi.

61 Ket cadagiti matda cadagiti annac a
lallaki ni Coat *naited idi* gaput' gasat, a
naggaput' familia ti caputotan, naggapu
iti caguddua ti caputotan, ti guddua ti
Manases, ti sañgapulo a ciudad.
62 Ket cadagiti annac ni Gerson, a
mayannurot cadagiti famfamiliada, nag-
gapu iti caputotan ni Isacar, ken naggapu
iti caputotan ni Aser, ken naggapu iti
caputotan ni Neftali, ken naggapu iti
caputotan ni Manases idiay Basan, ti
sañgapulo ket tallo a ciudad.
63 Cadagiti annac a lallaki ni Merari
naited idi gaput' gasat, a mayannurot
cadagiti famfamiliada, naggapu iti caputo-
tan ni Ruben, ken naggapu iti caputotan
ni Gad, ken naggapu iti caputotan ni
Zabulon, ti sañgapulo ket dua a ciudad.
64 Ket dagiti annac ti Israel intedda
cadagiti Levitas dagiti ciudad agraman
palpalasotda.
65 Ket intedda gaput' gasat a naggapu
iti caputotan dagiti annac ni Juda, ken
naggapu iti caputotan dagiti annac ni
Simeon, ken naggapu iti caputotan dagiti
annac ni Benjamin, dagitoy a ciudad
nainaganan.

66 Ket ti dadduma cadagiti famfamilia
dagiti annac a lallaki ni Coat addaanda
idi cadagiti ciudad cadagiti bedbeddeñgda
a naggapu iti caputotan ni Efraim.
67 Ket intedda cadacuada dagiti ciudad
a pagcamañgan, ti Siquem idiay caturodan
ti Efraim agraman palpalasotna; ti Gazer
met agraman palpalasotna,
68 ken ti Jecmaam agraman palpalasot-
na, ken ti Bet-oron agraman palpalasotna,
69 ken ti Ajalon agraman palpalasotna,
ken ti Get-remmon agraman palpalasotna;
70 ket naggapu iti caguddua ti ca-
putotan ni Manases, ti Aner agraman pal-
palasotna, ti Balaam agraman palpalasot-
na, a maipaay iti matda ti familia dagiti
annac a lallaki ni Coat.

71 Cadagiti annac a lallaki ni Gerson
naited idi, naggapu iti familia ti caguddua
ti caputotan ni Manases, ti Golam idiay
Basan agraman palpalasotna, ken ti As-
tarot agraman palpalasotna;
72 ket naggapu iti caputotan ni Isacar,
ti Cedes agraman palpalasotna, ti Daberet
agraman palpalasotna,
73 ken ti Ramot agraman palpalasotna,
ken ti Anem agraman palpalasotna;
74 ket naggapu iti caputotan ni Aser,
ti Masal agraman palpalasotna, ken ti
Abdon agraman palpalasotna,
75 ken ti Hacoc agraman palpalasotna,
ken ti Rohob agraman palpalasotna;
76 ket naggapu iti caputotan ni Neftali,
ti Cedes idiay Galilea agraman palpa-
lasotna, ken ti Hamon agraman palpa-
lasotna, ken ti Cariat-jarim agraman
palpalasotna.

77 Iti matda *cadagiti Levitas* nga annac
a lallaki ni Merari *naited idi*, naggapu iti
caputotan ni Zabulon, ti Remmono agra-
man palpalasotna, ti Tabor agraman
palpalasotna;
78 ket ti ballasiw ti Jordan idiay
Jerico, iti bangir a daya ti Jordan, *naited
idi cadacuada*, naggapu iti caputotan ni
Ruben, ti Bosor idiay let-ang agraman
palpalasotna, ken ti Jassa agraman pal-
palasotna,
79 ken ti Cademot agraman palpalasot-
na, ken ti Mefajat agraman palpalasotna;
80 ket naggapu iti caputotan ni Gad,
ti Ramot idiay Galaad agraman pal-
palasotna, ken ti Mahanaim agraman
palpalasotna,
81 ken ti Jesebon agraman palpalasot-
na, ken ti Jazer agraman palpalasotna.

Dagiti caputotan da Isacar, Benjamin,
Neftali, Manases, ken Efraim.
Dagiti ciudad ti Efraim.
Dagiti caputotan ni
Aser.

7 Ket dagiti annac a lallaki ni Isacar:
da Tola, ken Fua, Jasub, ken Sime-
ron, uppatda.
2 Ket dagiti annac a lallaki ni Tola:
da Ozi, ken Rafaias, ken Jariel, ken
Jemai, ken Jebsem, ken Samuel, ol-olo
dagiti balbalay dagiti ammada, *isut' am-
moen*, ken Tola: lallaki a mannacabalin
ken mamaiñgel cadagiti capoonanda: ti
bilañgda cadagidi aldaw ni David duapulo
ket dua a ribu ket innem a gasutda idi.
3 Ket dagiti annac a lallaki ni Ozi: ni
Izraias. Ket dagiti annac a lallaki ni
Izraias: da Micael, ken Abdias, ken Joel,

Jesias, limada; isuda amin pangoloenda a
lallaki.
4 Ket cadacuada, cadagiti pinoonpoon-
da, a mayannurot cadagiti balbalay dagiti
ammada, adda idi pangpangen ti buyot a
maipaay iti gubat, a tallopulo ket innem
a ribu: ta addaanda idi iti adu nga
assawa a babbai ken annac a lallaki.
5 Ket dagiti cacabsatda iti tengnga
dagiti amin a famfamilia ni Isacar, lal-
lakida a mannacabalin ken mamaingel,
nabilangda amin iti pinoonpoon, walo-
puloda ket pito a ribu.

6 *Dagiti annac a lallaki ni* Benjamin:
da Bela, ken Becor, ken Jadiel, talloda.
7 Ket dagiti annac a lallaki ni Bela:
da Esbon, ken Ozi, ken Oziel, ken Jeri-
mot, ken Urai, limada; ol-olo dagiti
balbalay dagiti ammada, lallaki a man-
nacabalin ken mamaingel; ket nabilangda
idi iti pinoonpoon, duapulo ket dua a
ribuda ket tallopulo ket uppat idi.
8 Ket dagiti annac a lallaki ni Becor:
da Zamira, ken Joas, ken Eliezer, ken
Elioenai, ken Amri, ken Jerimot, ken
Abias, ken Anatot, ken Almat. Amin
dagitoy isuda dagiti annac a lallaki ni
Becor.
9 Ket nabilangda iti pinoonpoon, a
mayannurot cadagiti caputotan, ol-olo
dagiti balbalay dagiti ammada, lallaki a
mannacabalin ken mamaingel, duapulo a
ribuda ket dua gasut.
10 Ket dagiti annac a lallaki ni Jadiel:
ni Balan. Ket dagiti annac a lallaki ni
Balan: da Jehus, ken Benjamin, ken Aod,
ken Canaana, ken Zetan, ken Tarsis, ken
Ahi-sahar.
11 Amin dagitoy isuda idi dagiti annac
a lallaki ni Jadiel, a mayannurot cadagiti
ol-olo *dagiti balbalay* dagiti ammada, lal-
laki a mannacabalin ken mamaingel,
sangapulo ket pito a ribuda ket dua
gasut, a tumon-oyda idi a rumuar iti
buyot a mapan iti gubat.
12 Ni Suppim met, ken ni Huppim,
dagiti annac a lallaki ni Hir, ni Hasim,
dagiti annac a lallaki ni Aher.

13 Dagiti annac a lallaki ni Neftali: da
Jasiel, ken Guni, ken Jezer, ken Sellum,
nga annac a lallaki ni Bala.

14 Dagiti annac a lallaki ni Manases:
da Esriel, nga impasngay ti camalalana
nga Aramita; isu impasngayna ni Maquir
nga ama ni Galaad.
15 Ket ni Maquir nangala iti maysa
nga asawa cada Huppim ken Suppim, a ti
nagan ti babai a cabsatna isut' idi Maaca;
ket ti nagan ti maicadua isut' idi Salfaad;
ket ni Salfaad addaan idi annac a babbai.
16 Ket ni Maaca nga asawa ni Maquir
nangipasngay iti maysa nga anac a lalaki,
ket ninaganna iti Fares; ket ti nagan ti
cabsatna a lalaki isut' idi Sares; ket dagiti
annacna a lallaki isuda idi da Ulam, ken
Recem.
17 Ket dagiti annac a lallaki ni Ulam:
ni Badan. Dagitoy isuda idi dagiti annac
a lallaki ni Galaad nga anac a lalaki ni
Maquir, nga anac a lalaki ni Manases.
18 Ket ni Molehed a babai a cabsatna
impasngayna da Iscud, ken Abiezer, ken
Mala.
19 Ket dagiti annac a lallaki ni Semida
isuda idi da Ahim, ken Siquem, ken
Leci, ken Aniam.

20 Ket dagiti annac a lallaki ni Efraim:
da Sutala, ken Bared ti anacna a lalaki,
ken Tahat ti anacna a lalaki, ken Elada
ti anacna a lalaki, ken Tahat ti anacna a
lalaki,
21 ken ni Zabad ti anacna a lalaki, ken
ni Sutala ti anacna a lalaki, ken ni Ezer,
ken ni Elad, isuda a pinatay dagiti lallaki
ti Get a nayanac iti daga, agsipud ta
simmalogda idi a mangiccat cadagiti
bacbacada.
22 Ket nagdung-aw ni Efraim nga
amada cadagiti adu nga aldaw, ket immay
dagiti cacabsatna a mangliwliwa kencuana.
23 Ket isu simrec ken ni asawana a
babai, ket nagsicug, ken nangipasngay iti
maysa nga anac a lalaki, ket ninaganna
iti Beria, agsipud ta ti dakes kimmuyog
idi iti balayna.
24 Ket ti anacna a babai isu idi ni
Sara, isu a nangbangon iti Bet-oron nga
akinbaba ken akinngato, ken ti Ozensara.
25 Ket ni Rafa isu idi ti anacna a
lalaki, ken ni Resef, ken ni Tale ti anacna
a lalaki, ken ni Taan ti anacna a lalaki,
26 ni Ladaan ti anacna a lalaki, ni
Ammiud ti anacna a lalaki, ni Elisama ti
anacna a lalaki,
27 ni Nun ti anacna a lalaki, ni Josue
ti anacna a lalaki.

28 Ket dagiti cucuada ken pagtae-
nganda isuda idi ti Betel ken dagiti
il-ilina, ken ti agpadaya ti Noran, ken
iti agpalaud ti Gazer agraman il-ilina; ti

Siquem met ken ti il-ilina, aginggat' Asa
ken dagiti il-ilina;
29 ket cadagiti bedbeddeng dagiti an-
nac ni Manases, ti Bet-san ken dagiti
il-ilina, ti Tanac ken dagiti il-ilina, ti
Mageddo ken dagiti il-ilina, ti Dor ken
dagiti il-ilina. Cadagitoy ti nagtaeñgan
dagiti annac ni Jose ñga anac ni Israel.

30 Dagiti annac a lallaki ni Aser: da
Jamna, ken Jesua, ken Jesui, ken Beria,
ken ni Sara a cabsatda a babai.
31 Ket dagiti annac a lallaki ni Beria:
da Jeber, ken Melquiel, ñga isu idi ti ama
ni Barsait.
32 Ket ni Jeber pinutotna da Jeflat,
ken Somer, ken Hotam, ken Suaa a
cabsatda a babai.
33 Ket dagiti annac a lallaki ni Jeflat;
da Fosec, ken Camaal, ken Asot. Dagitoy
isuda dagiti annac ni Jeflat.
34 Ket dagiti annac a lallaki ni Somer:
da Ahi, ken Roaga, Haba, ken Aram.
35 Ket dagiti annac a lallaki ni Helem
a cabsatna a lalaki: da Sufa, ken Jemna,
ken Selles, ken Amal.
36 Dagiti annac a lallaki ni Sufa: da
Sue, ken Harnafet, ken Sual, ken Beri,
ken Jamra,
37 ni Bosor, ken Hod, ken Samma, ken
Salusa, ken Jetran, ken Bera.
38 Ket dagiti annac a lallaki ni Jeter:
da Jefone, ken Jasfa, ken Ara.
39 Ket dagiti annac a lallaki ni Ulla:
da Arree, ken Haniel, ken Resia.
40 Amin dagitoy isuda idi dagiti annac
ni Aser, ol-olo dagiti balbalay dagiti
ammada, napilida a lallaki a man-
nacabalin ken mamaiñgel, cañgronaan
cadagiti pañgpañgoloen. Ket ti bilañg
dagiti nabilañg iti pinoonpoon a maipaay
iti panagservi iti gubat duapulo ket innem
a ribuda idi a lallaki.

Dagiti caputotan ni Benjamin.

8 Ket ni Benjamin pinutotna ni Bela
ñga inaunaan ñga anacna, ni Asbel
ti maicadua, ket ni Ahala ti maicatlo,
2 ni Nohaa ti maicapat, ket ni Rafa ti
maicalima.
3 Ket ni Bela addaan idi annac a lal-
laki: da Addar, ken Gera, ken Abiud,
4 ken Abisue, ken Naaman, ken Ahoe,
5 ken Gera, ken Sefufan, ken Huram.
6 Ket dagitoy isuda dagiti annac a
lallaki ni Ahod: dagitoy isuda dagiti
ol-olo *dagiti balbalay* dagiti amma dagiti
agnaed ti Gabaa, ket impanda ida a
kinayawan sadi Manahat:
7 ket da Naaman, ken Aquias, ken
Gera, impanna ida a kinayawan; ket isu
pinutotna da Oza, ken Ahihud.
8 Ket ni Saharaim nagputot cadagiti
annac idiay away ti Moab, iti calpasan ti
panañgpapanawna cadacuada; da Husim
ken Bara isudat' assawana idi.
9 Ket pinutotna ken Codes ñga asawa-
na da Jobab, ken Sebias, ken Mosa, ken
Molcom,
10 ken Jehus, ken Sequias, ken Marma.
Dagitoy isuda idi dagiti annacna a lallaki,
ol-olo *dagiti balbalay* dagiti amma.
11 Ket ken Husim pinutotna da Abitob,
ken Elfaal.
12 Ket dagiti annac a lallaki ni Elfaal:
da Jeber, ken Misaam, ken Samad, isu a
nañgbañgon iti Ono ken iti Lod agraman
il-ilida;
13 ken da Barias ken Sama, isuda ñga
ol-olo idi *dagiti balbalay* dagiti amma
dagiti naed ti Ajalon, a namasia cadagiti
naed ti Get;
14 ken da Ahio, Sesac, ken Jerimot,
15 ken Zabadias, ken Arod, ken Heder,
16 ken Micael, ken Jespa, ken Joa, ñga
annac a lallaki ni Barias,
17 ken Zabadias, ken Mesullam, ken
Hezeci, ken Jeber,
18 ken Jesamari, ken Jezlia, ken Jobab,
dagiti annac a lallaki ni Elfaal,
19 ken Jacim, ken Zecri, ken Zabadi,
20 ken Elioenai, ken Seletai, ken Eliel,
21 ken Adaias, ken Baraias, ken
Samarat, dagiti annac a lallaki ni Semei,
22 ken Jefan, ken Jeber, ken Eliel,
23 ken Abdon, ken Zecri, ken Hanan,
24 ken Janaias, ken Helam, ken Anato-
tias,
25 ken Jefdaias, ken Fanuel, dagiti
annac a lallaki ni Sesac,
26 ken Samsari, ken Jahorias, ken
Otolias,
27 ken Jersias, ken Elias, ken Zecri,
dagiti annac a lallaki ni Jeroham.
28 Dagitoy isuda idi dagiti ol-olo *dagiti
balbalay* dagiti amma cadagiti capcapo-
onanda, lallaki a pañgoloen: dagitoy
nagnaedda idiay Jerusalem.

29 Ket idiay Gabaon nagnaed ti ama
ni Gabaon, *ni Jeiel*, a ti nagan ti babai
ñga asawana isut' idi Maaca;
30 ket ti inaunaan ñga anacna a lalaki
ni Abdon, ken Sur, ken Cis, ken Baal, ken
Nadab,

31 ken Gedor, ken Ahio, ken Zaquer.
32 Ket ni Macellot pinutotna ni Samaa.
Ket isuda met nakipagnaedda cadagiti
cacabsatda idiay Jerusalem, iti sango
dagiti cacabsatda.
33 Ket ni Ner pinutotna ni Cis; ket ni
Cis pinutotna ni Saul: ket ni Saul pinutot-
na da Jonatan, ken Melqui-sua, ken Abi-
nadab, ken Es-baal.
34 Ket ti anac a lalaki ni Jonatan isu
idi ni Meri-baal; ket ni Meri-baal pi-
nutotna ni Mica.
35 Ket dagiti annac a lallaki ni Mica:
da Fiton, ken Melec, ken Taraa, ken
Ajaz.
36 Ket ni Ajaz pinutotna ni Joada;
ket ni Joada pinutotna da Alamat, ken
Azmot, ken Zamri; ket ni Zamri pinutot-
na ni Mosa.
37 Ket ni Mosa pintutotna ni Banaa;
ni Rafa isu idi ti anacna a lalaki, ni Elasa
ti anacna a lalaki; ni Asel ti anacna a
lalaki.
38 Ket ni Asel addaan idi iti innem
nga annac a lallaki, a ti naganda isuda
dagitoy: Ezricam, Bocru, ken Ismael,
ken Sarias, ken Abdias, ken Hanan.
Amin dagitoy isuda idi dagiti annac a
lallaki ni Asel.
39 Ket dagiti annac a lallaki ni Esec
a cabsatna a lalaki: da Ulam ti inaunaan
nga anacna, ni Jehus ti maicadua, ket ni
Elifalet ti maicatlo.
40 Ket dagiti annac a lallaki ni Ulam
mannacabalinda ken mamaingelda idi,
pumapanada, ket addaanda idi iti adu nga
annac a lallaki, ken annac a lallaki
dagiti annac a lallaki, sangagasutda ket
limapulo. Amin dagitoy isuda idi dagiti
annac a lallaki ni Benjamin.

Dagiti umuna a naed ti Jerusalem. Dagiti agaywan iti ruangan ken dagiti annongda.

9 Iti casta nabilang idi ti Israel cadagiti
pinoonpoon; ket, adtoy, maisuratda
iti libro dagiti ar-ari ti Israel. Ket ti
Juda naipan a kinayawan sadi Babilonia
gapu iti panaglabsingda.
2 Dagiti immuna a nagnaed cadagiti
cucuada cadagiti ciudadda isuda idi ti
Israel, dagiti sacerdote, dagiti Levitas,
ken dagiti Natineos.
3 Ket idiay Jerusalem nagnaed cadagiti
annac ni Juda, ken cadagiti annac ni Ben-
jamin, ken cadagiti annac da Efraim ken
Manases:
4 ni Otei nga anac a lalaki ni Ammiud,
nga anac a lalaki ni Amri, nga anac a
lalaki ni Omrai, nga anac a lalaki ni
Boni, cadagiti annac ni Fares nga anac a
lalaki ni Juda.
5 Ket cadagiti Silonitas: ni Asaias
nga inaunaan nga anac, ken dagiti annacna
a lallaki.
6 Ket cadagiti annac a lallaki ni Zara:
ni Jehuel, ken dagiti cacabsatda, innem a
gasut ket siam a puloda.
7 Ket cadagiti annac a lallaki ni
Benjamin: ni Salo nga anac a lalaki ni
Mesullam, nga anac a lalaki ni Oduias,
nga anac a lalaki ni Asana,
8 ken ni Jobanias nga anac a lalaki ni
Jeroham, ken ni Ela nga anac a lalaki ni
Ozi, nga anac a lalaki ni Mocori, ken ni
Mesullam nga anac a lalaki ni Safatias,
nga anac a lalaki ni Rahuel, nga anac a
lalaki ni Jebanias;
9 ken dagiti cacabsatda, a mayannurot
cadagiti capcapoonanda, siam a gasut ket
limapuloda ket innem. Amin dagitoy a
lallaki ol-oloda idi *dagiti balbalay* dagiti
amma cadagiti balbalay dagiti ammada.

10 Ket dagiti sacerdote: da Jedaia,
ken Joiarib, Jaquin,
11 ken Azarias nga anac ni Helcias,
nga anac a lalaki ni Mesullam, nga anac a
lalaki ni Sadoc, nga anac a lalaki ni
Maraiot, nga anac a lalaki ni Aquitob, a
turayen ti balay ti Dios;
12 ken Adaias nga anac a lalaki ni
Jeroham, nga anac a lalaki ni Fasur, nga
anac a lalaki ni Melquias, ken ni Merari
nga anac a lalaki ni Adiel, nga anac a
lalaki ni Jezra, nga anac a lalaki ni
Mesullam, nga anac a lalaki ni Mesilla-
mit, nga anac a lalaki ni Emmer;
13 ken dagiti cacabsatda, nga ol-olo
dagiti balbalay dagiti ammada, sangaribu
ket pito gasutda ket innem a pulo;
tumutopda unay a maipaay iti aramid ti
panagservi ti balay ti Dios.

14 Ket cadagiti Levitas: ni Semeias,
nga anac a lalaki ni Hassub, nga anac a
lalaki ni Ezricam, nga anac a lalaki ni
Hasebias, cadagiti annac a lallaki ni
Merari:
15 ken da Bacbacar, Heres, ken Galal,
ken Matanias, nga anac a lalaki ni
Micas, nga anac a lalaki ni Zecri, nga anac
a lalaki ni Asaf,
16 ken ni Abdias nga anac a lalaki ni
Semeias, nga anac a lalaki ni Galal, nga
anac a lalaki ni Iditun, ken ni Baraquias,

nğa anac a lalaki ni Asa, nğa anac a
lalaki ni Elcana, a nagnaed cadagiti
purpuroc dagiti Netofati.

17 Ket dagiti agaywan iti ruanğan: da
Sellum, ken Accub, ken Telmon, ken
Ahiman, ken dagiti cacabsatda (ni Sellum
isu idi ti palunğo),
18 isuda *ti nagbantay* inğganat' ita iti
ruanğan ti ari nğa agpadaya: isuda idi
dagiti agaywan iti ruanğan a maipaay iti
pacarso dagiti annac ni Levi.
19 Ket ni Sellum nğa anac a lalaki ni
Coré, nğa anac a lalaki ni Abiasar, nğa
anac a lalaki ni Cora, ken dagiti cacab-
satna, ti balay ni amana, dagiti Coraitas,
isuda idi ti manğimaton iti aramid ti
panagservi, nğa agaywan cadagiti dapian
ti tolda: ket dagiti ammada isuda idi ti
manğimaton iti pacarso ni Jehova, nğa
agaywan iti sercan.
20 Ket ni Finees nğa anac a lalaki ni
Eleazar isu idi ti agturay cadacuada idi
nalabes a tiempo, *ket* ni Jehova adda idi
kencuana.
21 Ket ni Zacarias nğa anac ni Mesele-
mias isu idi ti agaywan iti ruanğan ti
tolda ti gimonğ.
22 Amin dagitoy a napili tapno isuda
dagiti agaywan iti ruanğan cadagiti
dapian duagasut ket sanğapuloda ket dua
idi. Dagitoy nabilanğda iti pinoonpoon
cadagidiay purpurocda a da David ken
Samuel a macakita iti masacbayan in-
ornosda idi ti annonğda a matalec.
23 Iti casta isuda ken dagiti annacda
addaanda idi iti pananğimaton cadagiti
ruanğan ti balay ni Jehova, a ti met
laenğ balay ti tolda, iti sinacunsacup.
24 Adda idi agay-aywan iti ruanğan
cadagiti uppat a sikigan, iti agpadaya,
agpalaud, agpaamianan, ken agpaaba-
gatan.
25 Ket dagiti cacabsatda, cadagiti
purpurocda, umayda idi iti tunğgal pito
nğa aldaw iti tiniempontiempo tapno
makiaddada cadacuada:
26 ta dagiti uppat a turayen dagiti
agaywan iti ruanğan, a Levitasda idi,
addada idi iti maysa nğa annonğ a
matalec, ken isuda idi ti manğimaton
cadagiti sagumbi ken cadagiti paggame-
nğan ti balay ti Dios.
27 Ket agyanda idi iti agliclicmut iti
balay ti Dios, agsipud ta ti pananğaluad
iti dayta adda idi cadacuada; ket
maibianğ cadacuada ti panaglucatna iti
biniganbigat.
28 Ket dadduma cadacuada ti pana-
nğaywan cadagiti al-alicamen ti panag-
servi; ta mabilanğda dagitoy no mayuneg-
da ken mabilanğda no mairuarda.
29 Dadduma met cadacuada naduto-
canda nğa agaywan iti arruaten, ken
cadagiti al-alicamen ti santuario, ken iti
namayecmec a harina, ken iti arac, ken
iti lana, ken iti incienso, ken cadagiti
recrecado.
30 Ket dadduma cadagiti annac a
lallaki dagiti sacerdote agsaganada idi ti
panaggagampor dagiti recrecado.
31 Ket ni Matatias, a maysa cadagiti
Levitas, nğa inaunaan nğa anac ni Sellum
a Coraita, addaan idi iti annonğ a
matalec cadagiti linuto iti parioc.
32 Ket dadduma cadagiti cacabsatda,
cadagiti annac a lallaki dagiti Coatitas,
agaywanda idi iti tinapay ti paranğ,
tapno isut' saganaenda iti tunğgal aldaw
a panaginaná.

33 Ket dagitoy dagiti cumacanta, nğa
ol-olo *dagiti balbalay* dagiti amma dagiti
Levitas, *a nagnaedda* cadagiti sagumbi
ken agwayawayada *idi cadagiti sabsabali
a panagservi;* ta naisaadda iti aramidda
iti aldaw ken iti rabii.
34 Dagitoy idi dagiti ol-olo *dagiti
balbalay* dagiti amma dagiti Levitas,
cadagiti capoonanda, lallaki a panğoloen:
dagitoy nagnaedda idiay Jerusalem.

35 Ket idiay Gabaon nagnaed ti ama
ni Gabaon, ni Jeiel, a ti nagan ti babai
nğa asawana isut' idi Maaca;
36 ket ti inaunaan nğa anacna a lalaki
ni Abdon, ken ni Sur, ken ni Cis, ken ni
Baal, ken ni Ner, ken ni Nadab,
37 ken ni Gedor, ken ni Ahio, ken ni
Zacarias, ken ni Macellot.
38 Ket ni Macellot pinutotna ni
Samaan. Ket isuda met nakipagnaedda
cadagiti cacabsatda idiay Jerusalem, iti
sanğoanan dagiti cacabsatda.
39 Ket ni Ner pinutotna ni Cis; ket ni
Cis pinutotna ni Saul; ket ni Saul pinu-
totna da Jonatan, ken Melqui-sua, ken
Abinadab, ken Es-baal.
40 Ket ti anac a lalaki ni Jonatan isu
idi ni Meri-baal; ket ni Meri-baal pinu-
totna ni Mica.
41 Ket dagiti annac a lallaki ni Mica:
da Fiton, ken Melec, ken Taraa, *ken Ajaz.*
42 Ket ni Ajaz pinutotna ni Jara; ket
ni Jara pinutotna da Alamat, ken Azmot,

ken Zamri; ket ni Zamri pinutotna ni Moşa;
43 ket ni Mosa pinutotna ni Banaa; ket ni Rafaa ti anacna a lalaki, ni Elasa ti anacna a lalaki, ni Asel ti anacna a lalaki.
44 Ket ni Asel addaan idi iti innem nğa annac a lallaki, a ti naganda isuda dagitoy: Ezricam, Bocru, ken Ismael, ken Saraias, ken Abdias, ken Hanan: dagitoy isuda idi dagiti annac a lallaki ni Asel.

Ti pannacatay ni Saul ken dagiti annacna a lallaki.

10 Ita dagiti Filisteos nakigubatda a maibusor iti Israel: ket dagiti lallaki ti Israel intarayanda ti sanğoanan dagiti Filisteos, ket napasagda a natay idiay bantay Gelboe.
2 Ket dagiti Filisteos kinamatda da Saul ken dagiti annacna a lallaki: ket dagiti Filisteos pinatayda da Jonatan, ken Abinadab, ken Melqui-sua, nğa annac a lallaki ni Saul.
3 Ket ti gubat rimmaba a maibusor ken Saul, ket isut' nacamacam dagiti panaan; ket isu nariribuc a gapu cadagiti panaan.
4 Idin kinuna ni Saul idi agaw-awit cadagiti igamna, Asutem ta campilanmo, ket isut' panğsalputmo caniac, di la ket ta dagitoy di nacugit umayda ket pagpalaloandac. Nğem ti agaw-awit iti igamna nagmadi; ta nagbuteng iti napalalo. Gapuna a ni Saul innalana di campilanna, ket isut' rinugmaanna.
5 Ket idi a ti agaw-awit iti igamna naimatanğanna a natay idi ni Saul, isu rinugmaanna met di campilanna, ket natay.
6 Iti casta natay ni Saul, ken dagiti tallo nğa annacna a lallaki; ken ti amin a balayna natay a naicanonong.

7 Ket idi nğa amin a lallaki ti Israel nğa adda idi iti lobong naimatanğanda a nagtarayda, ket natay ni Saul ken dagiti annacna a lallaki, isuda binaybay-anda dagiti ciudadda, ket nagtarayda; ket dagiti Filisteos immayda ket nagnaedda cadacuada.
8 Ket naaramid iti bigat, idi a dagiti Filisteos immayda manğlabus cadagiti natay, a nasaracanda ni Saul ken dagiti annacna a lallaki a napasagda idiay bantay Gelboe.
9 Ket isut' linabusanda, ket innalada ti olona, ken ti cabalna, ket nagbaonda iti daga dagiti Filisteos iti agliclicmut, a nagpaipan cadagiti damdamag aginğga cadagiti ladladawanda, ken cadagiti tattao.
10 Ket incabilda ti cabalna iti balay dagiti didiosda, ket imbitinda ti olona iti balay ni Dagon.
11 Ket idi a ti amin a Jabes-galaad nanğegna ti amin nğa inaramid dagiti Filisteos ken Saul,
12 amin dagiti mamainğel a lallaki timmacderda, ket innalada ti banğcay ni Saul, ken dagiti banğcay dagiti annacna a lallaki, ket inyegda ida iti Jabes, ket intabonda dagiti tultulanğda iti siroc ti roble idiay Jabes, ket nagayunarda iti pito nğa aldaw.

13 Iti casta natay ni Saul gapu iti panaglabsinğna a naaramidna a maicaniwas ken Jehova, gapu iti sao ni Jehova, a dina sinalimetmetan; ken gapu met iti panagsapulna iti patigmaan iti maysa a manğcuculam, tapno umuman *babaen kencuana*,
14 ket di immuman ken Jehova: gapuna nğa isut' pinatayna, ket imbalicna ti pagarian ken David nğa anac ni Jesse.

Ni David maaramid nğa ari ti amin nğa Israel. Cayawanna ti Sion. Dagiti nainğlan nğa aramid dagiti mamainğel a lallakina.

11 Idin immurnonğ amin nğa Israel ken David idiay Hebron, a kinunada, Adtoy, dacami dagiti tultulanğmo ken lasagmo.
2 Cadagiti nalabes a tiempo, idi met laenğ pinagari ni Saul, sica ti nanğidalan iti Israel *a rimmuar* ken nanğisubli: ket ni Jehova a Diosmo kinunana kenca, Sicanto ti pastor ti ilic nğa Israel, ken sicanto ti panğulo ti ilic nğa Israel.
3 Iti casta isu-amin dagiti lallacay ti Israel immayda iti ari idiay Hebron; ket ni David nagaramid cadacuada iti tulag idiay Hebron iti saclanğ ni Jehova, ket pinulotanda ni David nğa ari iti Israel, a mayannurot iti sao ni Jehova iti pannacaaramat ni Samuel.

4 Ket ni David ken amin nğa Israel napanda iti Jerusalem (isu met laenğ ti

Jebus); ket dagiti Jebuseos, a naed ti
daga addada idi sadiay.
5 Ket dagiti naed ti Jebus kinunada
ken David, Dicanto sumrec ditoy. Nupay
casta innala ni David ti sarikedked ti
Sion; nga isu met laeng ti ciudad ni
David.
6 Ket ni David kinunana, Uray asino-
man a mangcabil cadagiti Jebuseos nga
umuna isunto ti palungo ken capitan.
Ket ni Joab nga anac ni Sarvia simmang-
at nga immuna, ket naaramid a palungo.
7 Ket nagtaeng ni David idiay sari-
kedked; gapuna nga isut' ninaganna iti
ciudad ni David.
8 Ket binangonna ti ciudad iti ag-
liclicmut, manipud Mello nga aglicmut
met laeng; ket ni Joab tinarimaanna ti
natda ti ciudad.
9 Ket ni David rumang-ay la idi a
rumang-ay; ta adda idi kencuana ni
Jehova dagiti buybuyot.

10 Ita dagitoy dagiti pangoloen dagiti
mamaingel a lallaki nga adda idi ken
David, isuda a nangiparangarang cadagiti
bagbagída a napigsa agraman kencuana
iti pagarianna, agraman met amin nga
Israel, tapno isut' aramidenda nga ari, a
mayannurot iti sao ni Jehova iti mai-
papan iti Israel.
11 Ket daytoy isu ti bilang dagiti
mamaingel a lallaki nga adda idi ken
David: ni Jesbaan nga anac ni Hacamon,
a palungo dagiti tallopulo; intag-ayna ti
gayangna a maibusor iti tallo gasut ket
pinatayna ida iti namnaminsan a tiempo.
12 Ket ti sumaganad idi kencuana isu
ni Eleazar nga anac ni Dodo, nga Ahohita,
a maysa idi cadagiti tallo a mamaingel a
lallaki.
13 Daytoy nakiadda ken David idiay
Fesdomim, ket naurnong idi idiay dagiti
Filisteos iti gubat, isu a yan idi ti sang-
cakelleng ti daga a napno iti cebada; ket
dagiti tattao ti Israel intarayanda idi ti
sango dagiti Filisteos.
14 Ket isuda nagtacderda iti tengnga
ti kinelleng, ket isut' incanawada, ket
pinatayda dagiti Filisteos; ket ni Jehova
insalacanna ida gapu iti maysa a dackel a
panagballigi.

15 Ket tallo cadagiti tallopulo a
palungo simmalogda agingga iti bato ken
David, idiay rukib ti Odollam: ket ti
buyot dagiti Filisteos nagpacarso idi iti
lobong ti Rafaim.
16 Ket adda idi ni David iti sariked-
ked, ket ti buyot nga agbantay dagiti
Filisteos adda idi idiay Belen.
17 Ket nagcalicagum ni David, ket
kinunana, ¡ O daydiay a mangted coma
caniac ti inumen iti danum idiay bubon
ti Belen, nga adda iti denna ti rua-
ngan!
18 Ket dagiti tallo a mamaingel a
lallaki rimmubsida iti buyot dagiti
Filisteos, ket nangalada iti danum iti
bubon ti Belen, nga adda iti denna ti
ruangan, ket isut' nangalada; ket isut'
inyegda ken ni David: ngem ni David
dina kinayat nga ininum, no di ket
imbucbocna ken Jehova,
19 ket kinunana, Isut' iparit caniac ti
Diosco, nga aramidec coma daytoy:
inumecto aya ti dara dagitoy a lallaki a
nangicabil cadagiti biagda iti peggad? ta
iti peggad ti biagda isut' inyegda. Gapuna
nga isut' dina kinayat nga ininum.
Dagitoy a banag inaramid dagiti tallo a
mamaingel a lallaki.

20 Ket ni Abisai a cabsat ni Joab, isu
idi ti palungo dagiti tallo: ta isu tinag-
ayna ti picana a maibusor iti tallogasut
ket pinatayna ida, ken addaan idi iti
nagan cadagiti tallo.
21 Cadagiti tallo, isu natantan-oc idi
ngem cadagiti dua, ket naaramid a capi-
tanda: ngem nupay casta saan a dimteng
cadagiti *immuna a* tallo.

22 Ni Banaias nga anac ni Joiada, nga
anac ti maysa a lalaki a maingel a taga
Cabaseel, a nangaramid cadagiti nainglan
nga aramid, a pinatayna dagiti *dua nga
annac a lallaki ni* Ariel a taga Moab:
simmalog met ket pinatayna ti maysa a
leon iti tengnga ti maysa a bito idi tiempo
ti nieve.
23 Ket isu pinatayna ti maysa nga
Egipcio, maysa a lalaki a dackel ti
cacawasna, a lima a sico ti catayagna; ket
adda idi iti ima ti Egipcio maysa a pica
a cas maysa a pamulipolan ti pagablan;
ket isu simmalog kencuana a sisasarucod,
ket rinabsutna ti pica iti ima di Egipcio,
ket iti daydi met laeng picana ti pi-
nangpapatayna kencuana.
24 Dagitoy a banag inaramid idi ni
Banaias nga anac ni Joiada, ket addaan
idi iti nagan cadagiti tallo a mamaingel a
lallaki.
25 Adtoy, isu natantan-oc idi ngem

cadagiti tallopulo, ngem saan a dimteng
cadagiti *immuna a* tallo: ket isut' insaad
ni David a palungo ti guardiana.

26 Casta met dagiti mamaingel a lallaki
dagiti buybuyot: ni Asael a cabsat ni
Joab, ni Elhanan nga anac ni Dodo a
taga Belen,

27 ni Samot nga Arotita, ni Heles a
Falonita,

28 ni Ira nga anac ni Acces a Tecuita,
ni Abiezer nga Anatotita,

29 ni Sobocai nga Husatita, ni Ilai nga
Ahohita,

30 ni Maharai a Netofatita, ni Heled
nga anac ni Baana a Netofatita,

31 ni Etai nga anac ni Ribai a taga
Gabaa cadagiti annac ni Benjamin, ni
Banaias a Paratonita,

32 ni Hurai a taga wawaig sadi Gaas,
ni Abiel nga Arbatita,

33 ni Azmabet a Bauramita, ni Eliaba
a Salabonita,

34 dagiti annac ni Assem a Gezonita,
ni Jonatan nga anac ni Sage nga Ararita,

35 ni Ahiam nga anac ni Sacar nga
Ararita, ni Elifal nga anac ni Ur,

36 ni Heter a Maceratita, ni Ahia a
Falonita,

37 ni Jesro a Carmelito, ni Maharai
nga anac ni Azbai,

38 ni Joel a cabsat ni Natan, ni
Mibajar nga anac ni Hagarai,

39 ni Selec nga Ammonita, ni Naharai
a Berotita, nga agaw-awit cadagiti igam
ni Joab nga anac ni Sarvia,

40 ni Ira a Jetrita, ni Gareb a Jetrita,

41 ni Urias a Jetteo, ni Zabad nga
anac ni Alai,

42 ni Adina nga anac ni Siza a
Rubenita, a palungo dagiti Rubenitas,
ken tallopulo a caduana,

43 ni Hanan nga anac ni Maaca, ken ni
Josafat a Matanita,

44 ni Ozias nga Astarotita, da Samma
ken Jehiel nga annac ni Hotan nga
Arorita,

45 ni Jedihiel nga anac ni Samri, ken
ni Joha a cabsatna, a Tosaita,

46 ni Eliel a Mahumita, ken ni Jeri-
bai, ken ni Josai, nga anac ni Elnaam,
ken ni Jetma a Moabita,

47 ni Eliel, ken ni Obed, ken ni Jasiel
a Mosobiatita.

Dagiti gagayyem ni David idiay Siceleg.
Dagiti Gaditas simmurotda ken David.
Dagiti sabsabali a gagayyemna.
Dagidiay a nangtulong ken
David tapno agbalin
nga ari.

12 Dagitoy isuda dagiti immay ken
David idiay Siceleg, iti bayat ti
panagpupocna pay laeng a gapu ken ni
Saul nga anac ni Cis; ket isuda addada
idi cadagiti mamaingel a lallaki, a catulo-
nganna iti gubat.

2 Isuda naigamanda cadagiti ba-i, ket
nabalinda nga aramaten ti ima a canawan
ken catigid nga agpadpada iti panagipal-
latibong cadagiti batbato ken iti panagi-
beccas cadagiti pana iti ba-i: isuda idi
cadagiti cacabsat ni Saul iti Benjamin.

3 Ti palungo isu idi ni Ahiezer: sa ni
Joas nga anac ni Samaa a Gabaatita, ken
ni Jaziel, ken ni Fallet, nga annac ni
Azmabet, ken ni Baraca, ken ni Jehu nga
Anatotita,

4 ken ni Ismaias a Gabaonita, a maysa
a maingel a lalaki cadagiti tallopulo, ken
ngatoen dagiti tallopulo, ken ni Jeremias,
ken ni Jaaziel, ken Johanan, ken Jezabad
a Gaderotita,

5 ni Eluzai, ken ni Jerimot, ken ni
Baalias, ken ni Samarias, ken ni Safatias
nga Harufita,

6 ni Elcana, ken ni Jesias, ken ni
Azarael, ken ni Joezer, ken ni Jesbaam, a
Coratitas,

7 ken ni Joela, ken ni Zabadias, nga
annac a lallaki ni Jeroham a taga Gedor.

8 Ket cadagiti Gaditas simminada *a
napan* ken David idiay sarikedked idiay
let-ang, dagiti lallaki a mannacabalin ken
mamaingel, lallaki a nasursuroan a ma-
ipaay iti gubat, a nabalinda ti nagtagi-
calasag ken nagtagipica, a dagiti ruprupada
casda la cadagiti ruprupa dagiti leon,
ken nasiglatda a casda la cadagiti kigaw
iti rabaw dagiti banbantay:

9 ni Ezer ti palungo, ni Abdias ti
maicadua, ni Eliab ti maicatlo,

10 ni Masmana ti maicapat, ni Jere-
mias ti maicalima,

11 ni Ethi ti maicanem, ni Eliel ti
maicapito,

12 ni Johanan ti maicawalo, ni Elzebad
ti maicasiam,

13 ni Jeremias ti maicapulo, ni Mac-
baani ti maicapulo ket maysa.

14 Dagitoy cadagiti annac ni Gada
isuda idi dagiti capcapitan ti buyot: ti
cabassitan idi pumada iti sañgagasut, ket
ti cadackelan iti sañgaribu.
15 Dagitoy dagiti bimmallasiw iti
Jordan iti umuna a bulan, idi naglabiañg
cadagiti isu-amin a ñgarabna; ket pinag-
talawda amin dagiti taga loblobong, iti
agpadaya ken iti agpalaud ñga agpad-
pada.

16 Ket cadagiti annac da Benjamin
ken Juda immayda iti sarikedked ken
David.
17 Ket ni David rimmuar a simmabet
cadacuada, ket simmuñgbat ket kinunana,
No umaycayo a sicacappia caniac tapno
tuloñgandac, ti pusoc maitiponto cada-
cayo; ñgem no *umaycayo* a mañgyawat
caniac cadagiti cabusorco, idinto ta awan
ti biddut cadagiti imac, ti Dios dagiti
ammatayo isut' imatañganna ken babala-
wenna.
18 Idin ti Espiritu immapay ken
Amasai, a paluñgo idi dagiti tallopulo,
ket kinunana, Cucuanacami, David, ken ita
abaymo, sica anac ni Jesse; talna, talna
ti adda kenca, ken talna ti adda cadagiti
catuloñgam; ta ti Diosmo tuloñgannaca.
Idi casta inawat ida ni David, ket
inaramidna ida a capcapitan ti bunggoy.

19 Iti Manases nagtinnag met ti dad-
duma ken David, idi isu immay a
kimmuyog cadagiti Filisteos a maibusor
ken Saul iti gubat: ñgem isuda dida
tinuloñgan ida; ta dagiti appo dagiti
Filisteos iti patigmaan isut' pinagawidda,
a kinunada, Agtinnagto ken apona a Saul
iti panagpeggad dagiti olotayo.
20 Idi a nacapan idiay Siceleg, nagtin-
nag kencuana iti Manases, da Ednas, ken
Josabad, ken Jedihiel, ken Micael, ken
Josabad, ken Elio, ken Salati, a cap-
capitan dagiti rinibribu ñga isuda idi iti
Manases.
21 Ket isuda tinuloñganda ni David a
maibusor iti pañgen dagiti agbariw-as: ta
isuda amin lallakida idi a mannacabalin
ken mamaiñgel, ken capcapitanda idi iti
buyot.
22 Ta inaldawaldaw idi ñga umay ken
David dagiti lallaki tapno tuloñganda,
aginggat' di adda idi maysa a dackel a
buyot, a cas iti buyot ti Dios.

23 Ket dagitoy dagiti bilang dagiti
ol-olo dagiti naigaman a maipaay iti
gubat, ñga immay ken David idiay
Hebron, a nañgibalic iti pagarian ni
Saul kencuana, a mayannurot iti sao ni
Jehova.
24 Dagiti annac ni Juda a nagtagicala-
sag ken nagtagipica innem a ribu ket
walogasutda idi, a naigaman a maipaay
iti gubat.
25 Cadagiti annac ni Simeon, lallaki a
mannacabalin ken mamaiñgel a maipaay
iti gubat, pito a ribu ket sañgagasutda.
26 Cadagiti annac ni Levi uppat a ribu
ket innem a gasutda.
27 Ken ni Joiada a mañgidalan idi *iti
balay* ni Aaron; ket kencuana adda idi
tallo a ribu ket pito a gasut,
28 ken ni Sadoc, a maysa a lalaki ñga
agtutubo a mannacabalin ken maiñgel,
ken iti balay ni amana duapuloda ket
dua a capcapitan.
29 Ket cadagiti annac ni Benjamin, a
cacabsat ni Saul, tallo a ribuda: ta
agingga ita ti caaduan sinalimetmetanda
ti rebbeñgda iti balay ni Saul.
30 Ket cadagiti annac ni Efraim
duapulo a ribuda ket walo a gasut,
lallaki a mannacabalin ken mamaiñgel,
lallaki ñga agdindinamag cadagiti bal-
balay dagiti ammada.
31 Ket iti caguddua ti caputotan ni
Manases sañgapuloda ket walo a ribu, a
nainaganan, tapno umayda ken pagarienda
ni David.
32 Ket cadagiti annac ni Isacar, lallaki
a mañgicut iti pannacaawat cadagidi
tiempo, tapno ammoenda no ania ti
rebbeñg ñga aramiden ti Israel, dagiti
ol-olo dagidiay duagasutda idi; ket amin
a cacabsatda addada idi cadagiti panagbi-
linda.
33 Iti Zabulon, a tumon-oy a rumuar
iti buyot, a nacabalin a mañgornos iti
gubat, iti amin a kita ti gamigam ti gubat,
limapulo a ribuda, ken dagiti nacabalin a
nañgornos *iti gubat,* ket saan*da idi* a dua a
puso.
34 Ket iti Neftali sañgaribu a cap-
capitan, ket caduada dagiti sicacalasag
ken sipipica a tallopulo ket pito a ribu.
35 Ket cadagiti Danitas a nacabalin a
mañgornos iti gubat, duapulo ket walo a
ribuda ket innem a gasut.
36 Ket iti Aser, a tumon-oy idi a
rumuar iti buyot, a nacabalin a mañgornos
iti gubat, uppat a pulo a ribu.
37 Ket iti sabali a bañgir ti Jordan,
cadagiti Rubenitas, ken cadagiti Gaditas,
ken iti guddua ti caputotan ni Manases, a

sigagamigamda iti amin a kita ti gamigam
ti gubat a maipaay iti bacal, sangagasut
ket duapulo a ribuda.

38 Amin dagitoy, idinto a lallaki ti
gubat, a cabalinda nga ornosen ti bacal,
immayda a binuyog ti maysa a napalongdo
a puso idiay Hebron, tapno pagarienda ni
David iti isu-amin nga Israel: ket amin
a matda ti Israel isudat' idi maymaysa a
puso a mamagari ken David.
39 Ket isuda nakiaddada idiay ken
David iti tallo nga aldaw, a nangnangan
ken immininum; ta dagiti cacabsatda
nagsaganada iti maipaay cadacuada.
40 Maysa pay dagiti asideg idi cada-
cuada, agingga met laeng iti Isacar ken
iti Zabulon, ken iti Neftali, nangyegda
iti tinapay iti rabaw dagiti as-asno, ken
dagiti camcamello, ken dagiti mulmulo,
ken dagiti bacbaca, balbalon a bellaay,
cancancanen nga higos, ken raraay dagiti
pinakirriit nga uvas, ken arac, ken lana,
ken bacbaca, ken carcarnero a nawadwad:
ta adda idi rag-o iti Israel.

Ti lacasa mayeg iti balay ni Obed-edom.

13 Ket immuman ni David cadagiti
capcapitan dagiti rinibu ken dagiti
ginasut, iti tunggal mangidalan met
laeng.
2 Ket kinuna ni David iti amin a
gimong ti Israel, No maipagarup a naim-
bag cadacayo, ken naggapu ken ni Jehova
a Diostayo, mangibaontayo coma iti
tunggal disso cadagiti cacabsattayo a
nabati iti amin a daga ti Israel, a caduada
dagiti sacerdote ken Levitas cadagiti
ciudadda nga addaan palpalasot, a tumi-
ponda coma cadatayo;
3 ket yegtay manen coma cadatayo ti
lacasa ti Diostayo: ta isut' ditay sinapul
cadagidi aldaw ni Saul.
4 Ket amin a gimong kinunana nga
aramidenna ti casta; ta ti banag nalinteg
idi cadagiti mata ti amin nga ili.
5 Iti casta ni David ginimongna amin
nga Israel, manipud Sihor *nga waig* ti
Egipto agingga met laeng iti wanga-
wangan ti Emat, tapno yegda ti lacasa ti
Dios manipud Cariat-jarim.
6 Ket simmang-at ni David ken amin
nga Israel aginggat' Baala, *nga isut'*,
aginggat' Cariat-jarim, a biang ti Juda,
tapno yegda manipud idiay ti lacasa ni
Dios Jehova nga agsaad *iti ngato* dagiti
kerubin, a nanaganan a gapu iti Nagan.

7 Ket impanda ti lacasa ti Dios iti
rabaw ti maysa a baro a carison, *ket isut'
inyegda* manipud iti balay ni Abinadab:
ket ni Oza ken ni Ahio pinaguyodda di
carison.
8 Ket ni David ken amin nga Israel
nagay-ayamda iti sango ti Dios iti amin a
cabaelanda, cadagiti met laeng cancanta,
ken ar-arpa, ken salsalterio, ken pan-
pandereta, ken piangpiangpiang, ken
tangtangguyob.

9 Ket idi a dimtengda iti pagtaltagan
ni Quidom, inyunnat ni Oza ti imana nga
iniggamanna di lacasa; ta dagiti bacbaca
nagtibcolda.
10 Ket simged ti pungtot ni Jehova a
maibusor ken Oza, ket isut' kinabilna,
agsipud ta inyunnatna di imana iti
lacasa; ket natay idiay iti sango ti Dios.
11 Ket napaladingit ni David, agsipud
ta binurac ni Jehova ni Oza: ket nina-
ganna daydiay a disso iti Perez-oza*,
aginggana iti daytoy nga aldaw.
12 Ket nagbuteng ni David iti Dios
iti daydi nga aldaw, a kinunana, Casano
ti panangyegconto caniac idiay balay iti
lacasa ti Dios?
13 Iti casta ni David saanna nga in-
yallatiw kencuana ti lacasa ni Jehova iti
ciudad ni David, ngem isut' impanna iti
balay ni Obed-edom a Geteo.
14 Ket ti lacasa ti Dios nakipagbati iti
familia ni Obed-edom idiay balayna iti
tallo a bulan: ket ni Jehova binendi-
cionanna ti balay ni Obed-edom, ken iti
isu-amin nga icutanna idi.

Ti familia ken balay ni David.

14 Ket ni Hiram nga ari ti Tiro nagi-
baon cadagiti babaonen ken David,
ken caycayo a cantingen, ken agcavcaviti
ken al-allawagi, tapno isut' ibangonanda
iti maysa a balay.
2 Ket naawatan ni David a ni Jehova
isut' pinasingkedanna nga ari ti Israel;
ta ti pagarianna naitan-oc iti ngato, a
maipaay iti ilina nga Israel.

3 Ket nangala pay ni David kencuana
iti assawana idiay Jerusalem; ket ni
David nagputot pay cadagiti annac a
lallaki ken babbai.
4 Ket dagitoy dagiti nagnagan dagiti

* *Perez-oza:* cayatna a saoen, *Ti panag-
burac ni Oza.*

annacna nga adda idi kencuana idiay
Jerusalem: da Samma, ken Sobat, ken
Natan, ken Salomon,
5 ken Jebahar, ken Elisua, ken Elpalet,
6 ken Noga, ken Nefeg, ken Jafia,
7 ken Elisama, ken Baal-jada, ken
Elifalet.

8 Ket idi a dagiti Filisteos nangegda a
pinulotanda ni David nga ari iti amin nga
Israel, amin dagiti Filisteos simmangatda
a mangsapul ken David: ket isut' nangeg
ni David, ket rimmuar a maibusor cada-
cuada.
9 Ket dagiti Filisteos immayda ket
nangaramidda iti maysa a panangsillong
iti lobong ti Rafaim.
10 Ket ni David immuman ken Jehova,
a kinunana, Ienacto a maibusor cadagiti
Filisteos? ket yawatmonto ida iti imac?
Ket kinuna ni Jehova kencuana, Inca, ta
yawatconto ida ita imam.
11 Iti casta immayda idiay Baal-pera-
zim, ket kinabil ni David ida sadiay; ket
kinuna ni David, Ti Dios binuracna
dagiti cabusorco iti pannacaaramat ti
imac, a cas iti panagburac dagiti danda-
num. Gapuna a ginaladanna iti nagan
daydiay a disso iti Baal-perazim.*
12 Ket nabatida idiay dagiti didiosda;
ket nangted ti bilin ni David, ket isuda
pinuuranda iti apuy.

13 Ket nangaramid pay manen dagiti
Filisteos iti maysa a panangsillong idiay
lobong.
14 Ket immuman manen ni David iti
Dios: ket ti Dios kinunana kencuana,
Dica sumang-at iti licudanda: agbalicca
manipud cadacuada, ket umayca cada-
cuada iti sangoanan dagiti mormoras.
15 Ket isunto, inton mangegmo ti
aweng ti pannagna cadagiti tuctoc dagiti
mormoras, isunton ti iruruarmo ngarud
iti gubat; ta ti Dios rimmuar iti sangom
a mangcabil iti buyot dagiti Filisteos.
16 Ket inaramid ni David ti cas im-
bilin ti Dios kencuana: ket kinabilda ti
buyot dagiti Filisteos manipud Gabaon
aginggga met laeng iti Gazer.
17 Ket ti damag ni David rimmuar
aginggga cadagiti amin a dagdaga; ket
inyeg ni Jehova ti panagbuteng kencuana
cadagiti amin a nacion.

* *Baal-perazim:* cayatna a saoen, *Ti disso dagiti panagburac.*

Dagiti sagsagana iti pannacayallatiw ti lacasa. Mayeg ti lacasa iti Jerusalem iti pannacaaramat dagiti Levitas.

15 Ket *ni David* nagaramid kencuana
cadagiti balbalay idiay ciudad ni
David; ket nagsagana iti maysa a disso a
maipaay iti lacasa ti Dios, ket nangbangon
iti maysa a tolda a maipaay kencuana.
2 Idin kinuna ni David, Di rumbeng
nga ipan ti lacasa ti Dios no di laeng
dagiti Levitas, ta isuda ti pinili ni Jehova
a mangawit iti lacasa ti Dios, ken agan-
nong kencuana iti agnanayon.
3 Ket ginimong ni David amin nga
Israel idiay Jerusalem, tapno yegda ti
lacasa ni Jehova iti lugarna, a sinaganana
a maipaay kencuana.
4 Ket inurnong ni David dagiti annac
a lallaki ni Aaron, ken dagiti Levitas:
5 cadagiti annac a lallaki ni Coat, ni
Uriel a palungo, ken dagiti cacabsatna
sangagasut ket duapuloda;
6 cadagiti annac a lallaki ni Merari, ni
Asaias a palungo, ken dagiti cacabsatna
duagasut ket duapuloda;
7 cadagiti annac a lallaki ni Gerson, ni
Joel a palungo, ken dagiti cacabsatna
sangagasut ket tallopuloda;
8 cadagiti annac a lallaki ni Elisafan,
ni Semeias a palungo, ken dagiti cacab-
satna duagasutda;
9 cadagiti annac a lallaki ni Hebron,
ni Eliel a palungo, ken dagiti cacabsatna
walopuloda;
10 cadagiti annac a lallaki ni Oziel, ni
Aminadab a palungo, ken dagiti cacab-
satna sangagasut sangapuloda ket dua.
11 Ket inayaban ni David da Sadoc
ken Abiatar a sassacerdote, ken dagiti
Levitas, da Uriel, Asaias, ken da Joel,
Semeias, ken Eliel, ken Aminadab,
12 ket kinunana cadacuada, Dacayo
dagiti ol-olo *dagiti balbalay* dagiti amma
dagiti Levitas: santificarenyo dagiti bag-
bagíyo, dacayo ken dagiti cacabsatyo a
padapada, tapno yegyo ti lacasa ni
Jehova, ti Dios ti Israel, iti *lugar* a sina-
ganac a maipaay kencuana.
13 Ta gapu iti dicay *panangawit ken-
cuana* nga immuna, ni Jehova a Diostayo
nangaramid iti maysa a panagburac cada-
tayo, agsipud ta isut' ditay sinapul a
mayannurot iti alagaden.
14 Iti casta dagiti sacerdote ken dagiti
Levitas sinantificarda dagiti bagbagída
tapno yegda ti lacasa ni Jehova, ti Dios
ti Israel.

15 Ket dagiti annac dagiti Levitas
inawitda ti lacasa ti Dios iti rabaw dagiti
abagada cadagiti arimatana, cas imbilin
ni Moises a mayannurot iti sao ni Jehova.

16 Ket nagsao ni David idi palunĝo
dagiti Levitas, tapno tudinĝanda dagiti
cacabsatda nĝa agcanta, cadagiti gamigam
ti musica, salsalterio, ken ar-arpa, ken
pianĝpianĝ, a pagawenĝenda iti natbag
ken inĝatoda ti timecda iti rag-o.
17 Iti casta tinudinĝan dagiti Levitas
ni Heman, nĝa anac a lalaki ni Joel; ket
cadagiti cacabsatna, ni Asaf nĝa anac a
lalaki ni Baraquias; ket cadagiti annac a
lallaki ni Merari a cabsatda, ni Etan nĝa
anac a lalaki ni Casaias;
18 ket caduada dagiti cacabsatda iti
maicadua a cakita, da Zacarias, Ben ken
Jaziel, ken Semiramot, ken Jahiel, ken
Ani, Eliab, ken Banaias, ken Maasias,
ken Matatias, ken Elifalu, ken Macenias,
ken Obed-edom, ken Jahiel, dagiti
agbanbantay iti ruanĝan.
19 Iti casta dagiti cumacanta, da
Heman, Asaf, ken Etan, *natudinĝanda idi,*
cadagiti pianĝpianĝ a gambanĝ ti paga-
wenĝenda iti natbag;
20 ket da Zacarias, ken Oziel, ken
Semiramot, ken Jahiel, ken Ani, ken
Eliab, ken Maasias, ken Banaias, a sisasal-
salterio nagsaadda iti Almot;
21 ket da Matatias, ken Elifalu, ken
Macenias, ken Obed-edom, ken Jehiel,
ken Ozasias, a siaararpa nagsaadda iti
Sheminit, a manĝidalanda.
22 Ket ni Conenias a palunĝo dagiti
Levitas isu idi ti palunĝo ti canta: isu
nanĝisuro iti canta agsipud ta nalainĝ idi.
23 Ket da Baraquias ken Elcana isuda
idi dagiti agbantay iti ruanĝan a maipaay
iti lacasa.
24 Ket da Sebenias ken Josafat, ken
Natanael, ken Amasai, ken Zacarias, ken
Banaias, ken Eliezer, a sassacerdote,
pagunienda idi dagiti tanĝguyob iti sanĝo
ti lacasa ti Dios; ket da Obed-edom ken
Jahias isuda idi dagiti agbantay iti
ruanĝan a maipaay iti lacasa.

25 Iti casta ni David, ken dagiti
lallacay ti Israel, ken dagiti capcapitan
dagiti rinibu, napanda innala ti lacasa ti
tulag ni Jehova idiay balay ni Obed-
edom a binuyog ti rag-o.
26 Ket naaramid, idi a ti Dios tinu-
lonĝanna dagiti Levitas a nanĝawit iti
lacasa ti tulag ni Jehova, nĝa isuda
nanĝidatonda iti pito a bacbaca a lallaki
ken pito a carcarnero a lallaki.
27 Ket ni David nacawesan idi iti
maysa a lambon a lienzo a nalapat, ken
amin dagiti Levitas a nanĝawit idi
lacasa, ken dagiti cumacanta, ken ni
Conenias a palunĝo ti canta *agraman*
cadagiti cumacanta: ket ni David addaan
idi rabawna iti maysa nĝa efod a lienzo.
28 Castoy ti pananĝala ti amin a Israel
iti lacasa ti tulag ni Jehova a binuyog ti
panagdirdir-i, ken awenĝ ti corneta, ken
tanĝguyob, ken pianĝpianĝ, nĝa agawa-
wenĝda iti natbag agraman salsalterio
ken ar-arpa.

29 Ket naaramid, idi a ti lacasa ti
tulag ni Jehova dimtenĝ iti ciudad ni
David, a ni Micol a babai nĝa anac ni
Saul kimmita nanipud iti tawa, ket
nakitana ni ari David nĝa agsalsala ken
agtoctocar; ket isut' inumsina idi pusona.

Dagiti naidatag a datdaton. Ti salmo a pagyaman.

16 Ket inyegda ti lacasa ti Dios, ket
isut' insaadda iti tenĝnĝa ti tolda a
binanĝon ni David a maipaay kencuana:
ket nagidatagda cadagiti datdaton a
mapuuran, ken datdaton ti cappia iti
saclanĝ ti Dios.
2 Ket idi a ni David nalpasna ti
nagidatag ti daton a mapuuran ken
datdaton ti cappia, binendicionanna ti ili
iti nagan ni Jehova.
3 Ket binunonĝanna ti tunĝgal maysa
ti Israel, lalaki ken babai agpadpadada,
iti tunĝgal maysa maysa a tinapay, ken
sanĝcaapag *a lasag*, ken sanĝcatipkel nĝa
uv-uvas a pinakirriit.

4 Ket maysa cadagiti Levitas tinu-
dinĝanna nĝa agannonĝ iti sanĝo ti lacasa
ni Jehova, ken agakem ken agyaman ken
agdayaw ken Jehova, ti Dios ti Israel:
5 ni Asaf ti palunĝo, ket ti maicadua
kencuana da Zacarias, ken Jeiel, ken
Semiramot, ken Jahiel, ken Matatias,
ken Eliab, ken Banaias, ken Obed-edom,
ken Jeiel, a sisasalsalterio ken sia-
ararpada; ket ni Asaf agpaawenĝ iti
natbag cadagiti pianĝpianĝ;
6 ket da Banaias, ken Jaaziel a sassa-
cerdote sitatanĝguyobda a cancanayon, iti
sanĝo ti lacasa ti tulag ti Dios.

7 Iti daydi nĝa aldaw intuyanĝ nĝarud
ni David iti umuna ti panagyaman ken

Jehova, iti pannacaaramat ti ima ni Asaf ken dagiti cacabsatna.

8 O agyamancayo ken Jehova, awaganyo ti naganna;
Ipacaammoyo cadagiti il-ili dagiti aramidna.
9 Isut' icantaanyo, dagiti panagdayaw icantayo kencuana;
Saoenyo ti maipapan cadagiti nacascasdaaw nga aramidna.
10 Agrag-ocayo iti nasantoan a naganna;
Agrag-o coma ti puso dagiti agsapul ken Jehova.
11 Sapulenyo ni Jehova ken ti pigsana;
Sapulenyo a cancanayon ti rupana.
12 Lagipenyo dagiti nacascasdaaw nga aramid nga inaramidna,
Dagiti datdatlagna, ken dagiti panangocom ti ngiwatna,
13 O dacayo a putot ni Israel nga adipenna,
Dacayo annac ni Jacob, a pinilina.
14 Isu ni Jehova a Diostayo;
Dagiti panangocomna addada iti amin a daga.
15 Lagipenyo ti tulagna iti agnanayon,
Ti sao nga imbilinna iti sangaribu a capoonan,
16 *Ti tulagna* nga inaramidna ken Abraham,
Ken ti sapatana ken Isaac,
17 Ket pinasingkedanna daydiay met laeng ken Jacob a maysa nga ipaalagad,
Iti Israel a maipaay a maysa nga agnanayon a tulag,
18 A kinunana, Ti daga ti Canaan kenca itdecto,
Ti gasat ti tawidyo;
19 Idi dacayo maysacay laeng a tattao a bassit iti bilangyo,
Wen, bassit unay, ket kencuana gangannaetcayo:
20 Ket nagnada iti nacion ken nacion,
Ken iti maysa a pagarian iti sabali nga ili.
21 Isu dina impalubos ti tao a mamabiddut cadacuada;
Wen, tinubngarna dagiti ar-ari gapu met laeng cadacuada,
22 *A kinunana*, Dicay sagiden dagiti pinulotac,
Dicay ranggasan dagiti mammadtoc.
23 Icantaanyo ni Jehova, dacay amin a dagdaga;
Iparangarangyo iti inaldawaldaw ti panangispalna.
24 Ket ipalawagyo ti dayagna iti tengnga dagiti nacion,
Dagiti nacascasdaaw nga aramidna iti tengnga dagiti amin nga il-ili.
25 Ta ni Jehova dackel, ken sidadaeg a madaydayaw:
Isu met a mapagbutngan a nangnangrona ngem cadagiti amin a didios.
26 Ta amin dagiti didios dagiti il-ili ladladawanda:
Ngem ni Jehova inaramidna dagiti langlangit.
27 Kinatan-oc ken kinadaeg addada iti sangona:
Kinapigsa ken kinaragsac addada iti lugarna.
28 Ipaayyo ken Jehova, dacayo nga agcacabagian cadagiti il-ili,
Ipaayyo ken Jehova ti dayag ken kinapigsa;
29 Ipaayyo ken Jehova ti dayag a rumbeng iti naganna;
Mangyegcayo iti maysa a daton, ket umaycayo iti saclangna:
Iti nasantoan nga ornos agrucbabcayo ken Jehova.
30 Agkintayegcayo iti saclangna, dacay amin a daga:
Ti lubong mapasingkedan met, tapno dina mabalin ti makir-in.
31 Agragsac coma dagiti langlangit, ket agrag-o coma ti daga;
Saoenda coma iti tengnga dagiti nacion, Agari ni Jehova.
32 Agungor coma ti baybay, ken ti kinapusecna;
Agrag-o coma ti away ken amin nga adda kencuana;
33 Iti casta agcantanto dagiti caycayo iti bakir gapu iti rag-o iti sango ni Jehova;
Ta umay a mangocom iti daga.
34 O agyamancayo ken Jehova; ta isu naimbag;
Ta ti naayat a kinaimbagna *agibtur* iti agnanayon.
35 Ket saoenyo, Isalacannacami, O Dios ti pannacaisalacanmi,
Cadagiti nacion urnongen ken isalacannacami,
Tapno agyamancami iti nasantoan a naganmo,
Ken tapno agballigicami iti pannacaidayawmo.
36 Mabendito coma ni Jehova, ti Dios ti Israel,

Manipud iti agnanayon aginggat' agnanayon.
Ket isu-amin a tattao kinunada, Sapay coma, ket dinaydayawda ni Jehova.

37 Idi casta imbatina idiay, iti sango
ti lacasa ti tulag ni Jehova, da Asaf ken
dagiti cacabsatna, tapno agannongda iti
sango ti lacasa a cancanayon, cas sapulen
ti aramid iti inaldaw;
38 ken ni Obed-edom agraman cacab-
satna, innem a puloda ket walo; ni Obed-
edom met nga anac ni Iditun, ken ni Oza,
tapno agbantayda iti ruangan;
39 ken ni Sadoc a sacerdote, ken dagiti
cacabsatna a sassacerdote, iti sango ti
tabernaculo ni Jehova iti nangato a disso
nga adda idi idiay Gabaon,
40 ken tapno idatagda ken Jehova
dagiti daton a mapuuran iti rabaw ti
altar ti daton a mapuuran a cancanayon
iti bigat ken iti malem, a mayannurot
met laeng iti amin a naisurat iti linteg
ni Jehova, nga imbilinna iti Israel;
41 ket caduada da Heman ken Iditun,
ken ti matda a napili idi, a nainagananda
idi, tapno agyamanda ken Jehova, agsipud
ta ti naayat a kinaimbagna *agtaeng* iti
agnanayon;
42 ket caduada da Heman ken Iditun
agraman tangtangguyob ken piangpi-
angpiang ta isuda ti agaweng iti natbag,
ken *agraman* gamgamigam a maipaay iti
cancanta ti Dios; ken dagiti annac a
lallaki ni Iditun tapno agyanda iti
ruangan.
43 Ket amin a tattao pimmanawda
tunggal lalaki *a napan* iti balayna: ket
nagsubli ni David tapno bendicionanna ti
balayna.

Ti sao ti Dios umay ken David. Ti cararag ni David nga isungbatna iti Dios.

17 Ket naaramid, idi a ni David
nagnaed idiay balayna, a kinuna ni
David ken mammadto a Natan, Adtoy,
agnaedac iti maysa a balay a kinan-
tingenan, ngem ti lacasa ti tulag ni
Jehova *agnaed* iti siroc dagiti bengbeng.
2 Ket kinuna ni Natan ken David,
Aramidem amin nga adda ita pusom; ta
adda ti Dios kenca.
3 Ket naaramid idi met laeng a rabii,
a ti sao ti Dios immay ken Natan, a
kinunana,
4 Inca ket ibagam ken adipenco a
David, Castoy ti cuna ni Jehova, Sica
dinacto yaramidan iti maysa a balay a
pagtaengac:
5 ta saanac idi a nagnaed iti maysa a
balay nanipud idi aldaw a pinangaonco
iti Israel aginggа itoy nga aldaw, no di
ket nagnaac iti tolda ken tolda, ken *iti*
maysa a tabernaculo *iti sabali.*
6 Cadagiti amin a disdisso a naki-
pagnaac iti amin nga Israel, nangisaoac
aya iti sangcabalicas iti uray asinoman
cadagiti oc-ocom ti Israel, a nangibilinac
a mangipaarab idi ilic nga Israel, a
kinunac, Apayapay a didac imbangonan
iti maysa a balay a kinantingenan?
7 Ita ngarud castoyto ti cunaem ken
adipenco a David, Castoy ti cuna ni
Jehova dagiti buybuyot, Siac innalaca
nanipud iti pagaponan dagiti carnero, ken
nanipud iti pagsarsarunoan iti oveja,
tapno sica coma ti palungo ti Israel nga
ilic:
8 ket addaac idi kenca iti uray sadi-
noman a napnapanam, ket kineltayco
amin dagiti cabusormo iti sangoanam;
ket pagbalinencanto a maysa a nagan, a
cas iti nagan dagiti dadackel nga adda
ditoy daga.
9 Ket itudingconto ti maysa a lugar a
maipaay iti ilic nga Israel, ket imulacto
ida, tapno agnaedda iti lugarda met
laeng, ket dida coma mayallatiwen: iti
uray caano dagiti annac ti kinadakes
didanto parigaten idan, a cas la idi
unana,
10 ken *cas* nanipud idi aldaw a nag-
bilinac cadagiti oc-ocom iti ilic nga
Israel; ket parucmaecto amin dagiti
cabusormo. Casta met a saoec kenca a ni
Jehova ibangonannacanto iti maysa a
balay.
11 Ket maaramidto, intono maturposen
coma dagiti aldawmo tapno mapanca
makipagyan cadagiti ammam, a bango-
necto ti putotmo a sumaruno kenca, nga
isunto cadagiti annacmo a lallaki; ket
pasingkedacto ti pagarianna.
12 Isu ibangonannacto iti maysa a
balay, ket pasingkedacto iti agnanayon ti
tronona.
13 Siacto ti amana, ket isunto ti
anacco: ket diacto iccaten kencuana ti
naayat a kinaimbagco, cas iti panangic-
catco iti daydi immun-una ngem sica;
14 no di ket isut' palagdaacto iti
balayco ken iti pagariac iti agnanayon;

ket mapasingkedanto iti agnanayon ti
tronona.
15 Mayannurot cadagiti amin a sao,
ken mayannurot iti amin itoy a par-
parmata, casta ti pinangisao ni Natan ken
David.

16 Idin simrec ni ari David, ket
nagtugaw iti sango ni Jehova; ket
kinunana, Asinoac aya, O Jehova a Dios,
ken ania aya ti balayco, tapno iyegnac
aginggat' ditoy?
17 Ket daytoy isu pay lat' bassit
cadagita matam, O Dios; ngem saoem met
ti maipapan iti balay ti adipenmo iti
naunday a tiempo a sumungad; ket
incancanonac a mayalubog iti casasaad ti
lalaki a natan-oc, O Jehova a Dios.
18 Ania pay laeng ti mabalin *a saoen*
ni David kenca ti maipapan iti dayaw a
maaramid iti adipenmo? ta sica ammom
ti adipenmo.
19 O Jehova, ta gapu iti adipenmo,
ken mayalubog ita pusom met laeng,
inaramidmo amin daytoy a kinadackel,
tapno ipacaammom amin *dagitoy* dadackel
a banag.
20 O Jehova, awan ti cas kenca, awan
ti siasinoman a Dios iti lacsidmo, a
mayalubog iti isu-amin a nangegmi cada-
giti lapayagmi.
21 Ket ania ti maysa a nacion iti daga
ti adda a cas iti ilim nga Israel, isu a ti
Dios napan idi a nangsubbot a maipaay
kencuana met laeng a maysa nga ili,
tapno aramidennaca a maysa a nagan
gapu iti dackel ken nacakigkigtot a
banag, iti panangpasiana cadagiti nacion
iti saclang ti ilim, isu a sinubbotmo iti
Egipto?
22 Ta iti ilim nga Israel inaramidmo
nga ilim met laeng iti agnanayon; ket
sica, Jehova, nagbalinca a Diosda.
23 Ket ita, O Jehova, ipalubosmo a ti
sao nga insaom a maipapan iti adipenmo,
ken maipapan iti balayna, mapasingkedan
coma iti agnanayon, ket aramidem ti cas
insaom.
24 Ket mabangon ken madaydayaw
coma ti naganmo iti agnanayon, a cunaen,
Ni Jehova dagiti buybuyot isu ti Dios ti
Israel, maysa a Dios met laeng ti Israel:
ket ti balay ni adipenmo a David ma-
pasingkedan iti sangoanam.
25 Ta sica, O Diosco, impaltiingmo iti
adipenmo nga isut' ibangonamto iti maysa
a balay: gapuna a ti adipenmo macasarac
iti pusona nga agcararag iti sangoanam.
26 Ket ita, O Jehova, sica ti Dios, ket
incarim daytoy naimbag a banag iti
adipenmo:
27 ket ita naay-ayoca a nangbendicion
iti balay ti adipenmo, tapno agnanayon
coma iti sangoanam: ta sica, O Jehova,
binendicionam, ket isut' bendita iti
agnanayon.

Dagiti panagballigi ni David iti Filistia, Moab, Soba, Siria, ken Edom. Dagiti pagturayen ni David.

18 Ket iti calpasan dagitoy naaramid
idi a ni David kinabilna dagiti
Filisteos, ket pinarucmana ida, ket in-
nalana ti Get ken dagiti il-ilina iti ima
dagiti Filisteos.
2 Ket kinabilna ti Moab; ket dagiti
Moabitas nagbalinda nga ad-adipen ni
David, ket nagyegda iti buis.

3 Ket ni David kinabilna ni Adarezer
nga ari ti Soba aginggat' Emat, idi isu
napanna pasingkedan ti pagturayanna
iti denna ti carayan Eufrates.
4 Ket ni David nangala idi kencuana
iti sangaribu a luglugan ket pito a ribu a
nagcabayo, ken duapulo a ribu a tattao a
sacasaca; ket ni David binessanganna
amin dagiti cabcabayo ti lugan, ngem
nangitidda cadagidiay ti maipaay iti
sangagasut a lugan.

5 Ket idi a dagiti Sirios ti Damasco
immayda a mangtulong ken Adarezer nga
ari ti Soba, nangcabil ni David cadagiti
Sirios iti duapulo ket dua a ribu a
lallaki.
6 Sa nangicabil ni David *iti buyot nga
agbantay* idiay Siria ti Damasco; ket
dagiti Sirios nagbalinda idi nga adipen
ken ni David, ket nagyegda iti buis. Ket
ni Jehova intedna ti panagballigi ken
David iti uray sadinomân a papananna
idi.
7 Ket innala ni David dagiti calcalasag
a balitoc nga adda idi cadagiti ad-adipen
ni Adarezer, ket inyegna ida idiay
Jerusalem.
8 Ket sadi Tebat, ken sadi Cun, a
ciciudad ni Adarezer, nangala ni David
iti adu unay a gambang, isu a nangarami-
dan ni Salomon iti baybay a ginambangan,
ken cadagiti monmon, ken dagiti al-
alicamen a gambang.

9 Ket idi a ni Tou nga ari ti Emat

nañgegna a ni David kinabilna amin
dagiti buyot ni Adarezer nga ari ti Soba,
10 isu imbaonna ni Adoram nga anac a
lalaki ken ari David, a mañgcablaaw
kencuana, ken mañgbendicion kencuana,
agsipud ta nakigubat idi a maibusor ken
Adarezer ket isut' kinabilna (ta ni Ada-
rezer addaan idi iti gubat ken ni Toû);
ket *isu incuyogna* ti amin a kita ti al-
alicamen a balitoc ken pirac ken gambañg.
11 Dagitoy met impaay ni David ken
Jehova, agraman iti pirac ken balitoc nga
innalana cadagiti amin a nacion; naggapu
iti Edom, ken iti Moab, ken cadagiti
annac ti Ammon, ken cadagiti Filisteos,
ken iti Amalec.

12 Casta met a ni Abisai nga anac ni
Sarvia nañgcabil cadagiti Edomitas idiay
Lobong ti Asin iti sañgapulo ket walo a
ribu.
13 Ket isu nañgicabil iti buyot nga
agbantay idiay Edom; ket amin dagiti
Edomitas nagbalinda nga ad-adipen ken
David. Ket ni Jehova intedna ti panag-
balligi ken David iti uray sadinoman a
papananna idi.

14 Ket nagari ni David iti amin nga
Israel; ket tinuñgpalna ti kinajusticia
ken kinalinteg iti amin nga ilina.
15 Ket ni Joab nga anac ni Sarvia isu
idi ti paluñgo ti buyot; ket ni Josafat
nga anac ni Ahilud isu idi ti registrador;
16 ket ni Sadoc nga anac ni Aquitob,
ken ni Abimelec nga anac ni Abiatar,
isuda idi dagiti sassacerdote; ket ni Susa
isu idi ti escriba;
17 ket ni Banaias nga anac ni Joiada
isu idi ti paluñgo dagiti Cereteos ken
Feleteos; ket dagiti annac a lallaki ni
David isuda idi dagiti pañgoloen iti sibay
ti ari.

Ni Hanon pagpalaloanna dagiti babaonen ni David. Maparmec ti Ammon ken ti Siria.

19 Ket naaramid iti calpasan daytoy, a
ni Naas nga ari dagiti annac ti
Ammon natay, ket ti anacna nagari iti
saadna.
2 Ket kinuna ni David, Iparañgconto
ti caasi ken Hanon nga anac ni Naas,
agsipud ta di amana imparañgna caniac
ti caasi. Iti casta nañgibaon ni David
cadagiti babaonen a mañgliwliwa ken-
cuana a maipanggep ken ni amana. Ket
immay dagiti ad-adipen ni David ken
Hanon iti daga dagiti annac ti Ammon,
tapno isut' liwliwaenda.
3 Ngem dagiti pañgoloen dagiti annac
ti Ammon kinunada ken Hanon, Paga-
rupem aya a ni David padayawanna ni
amam, iti panañgibaonna cadagiti mañg-
liwliwa kenca? saan aya nga umay kenca
dagiti ad-adipenna a mañgsukimat, ken
mañgrebba, ken mañgsiim iti daga?
4 Iti casta innala ni Hanon dagiti
ad-adipen ni David, ket kiniskisanna ida,
ket pinutedna dagiti cawcawesda a
ginudua, iti padiñgpadiñgda met laeng,
ket pinagawidna ida.
5 Idi casta napan ti tattao, ket im-
bagada ken David no casano ti panna-
caservi idi dagiti lallaki. Ket isu
nagbaon ti nañgsabet cadacuada; agsipud
ta dagiti lallaki naibabainda iti casta
unay. Ket kinuna ti ari, Agtactaccayo
idiay Jerico aginggat' dida tumubo dagiti
imiñgyo, ket sacayto sumubli.

6 Ket idi a makita dagiti annac ti
Ammon nga isuda nagbalinda a ma-
carurod ken David, ni Hanon ken dagiti
annac ti Ammon nañgibaonda iti sañgaribu
a talento a pirac a panañgdanda cadacuada
cadagiti luglugan ken lallaki a nagcabayo
nga aggaput' Mesopotamia, ken aggaput'
Aram-maaca, ken aggaput' Soba.
7 Iti casta nanañgdanda cadacuada iti
tallopulo ket dua a ribu a luglugan, ken
ti ari ti Maaca ken ti tattaona, isuda nga
immay ken nagpacarsoda iti sañgo ti
Medaba. Ket dagiti annac ti Ammon
naguornoñgda a naggapu cadagiti ciu-
dadda, ket immayda iti gubat.
8 Ket idi a ni David isut' nañgegna,
imbaonna ni Joab, ken amin a buyot
dagiti mamaiñgel a lallaki.
9 Ket dagiti annac ti Ammon rim-
muarda, ket inornosda ti gubat iti ruañgan
ti ciudad: ket dagiti ar-ari nga immay
addada idi a sañgsañgcatipon idiay away.

10 Apaman a nakita ni Joab a ti gubat
adda idi a naisaad a maibusor kencuana
iti sañgo ken licudanna, nañgpili cadagiti
amin a napili a lallaki ti Israel, ket
inornosna ida a maibusor cadagiti Sirios.
11 Ket ti natda cadagiti tattao in-
yawatna iti ima ni Abisai a cabsatna; ket
nagornosda a maibusor cadagiti annac ti
Ammon.
12 Ket kinunana, No dagiti Sirios
napigsadanto unay caniac, tuloñgannacto
ñgarud: ngem no napigsadanto unay

kenca dagiti annac ti Ammon, tulonğan-
canto nğarud.
13 Uminğelca a naimbag, ket aglal-
lakita a maipaay iti ilitayo, ken maipaay
cadagiti ciudad ti Diostayo: ket arami-
den coma ni Jehova ti pagarupenna a
naimbag.
14 Iti casta ni Joab ken dagiti tattao
nğa adda idi kencuana immasidegda iti
gubat a maibusor cadagiti Sirios; ket
isuda intalawanda ti sanğona.
15 Ket idi a nakita dagiti annac ti
Ammon a dagiti Sirios nagtalawdan,
intalawanda met ti sanğoanan ni Abisai a
cabsatna, ket simrecda iti ciudad. Idin
immay ni Joab iti Jerusalem.

16 Ket idi a nakita dagiti Sirios a
naicabilda iti dacdakes iti sanğo ti
Israel, nagibaonda cadagiti babaonen, ket
pinaalada dagiti Sirios nğa adda idi iti
ballasiw ti Carayan, agramau ken ni
Sobac a capitan ti buyot ni Adarezer iti
unada.
17 Ket naibaga idi ken David; ket
inurnonğna amin nğa Israel, ket bimmal-
lasiw iti Jordan, ket immay cadacuada,
ket inornosna ti gubat a maibusor cada-
cuada. Iti casta idi inornos ni David
ti gubat a maibusor cadagiti Sirios, isuda
nakigubatda kencuana.
18 Ket dagiti Sirios intalawanda ti
sanğo ti Israel; ket ni David nanğpatay
cadagiti Sirios *cadagiti lallaki ti* pito a
ribu a luglugan, ken namatay iti uppat a
pulo a ribu a lallaki a sacasaca, ken
pinatayna ni Sobac a capitan ti buyot.
19 Ket idi a dagiti ad-adipen ni Ada-
rezer nakitada a naisaadda iti dacdakes
iti sanğo ti Israel, nakicappiada ken
David, ket nagservida kencuana: uray
caano di kinayaten dagiti Sirios a ti-
nulonğan dagiti annac ti Ammon.

Cayawan ni Joab ti Rabba. Macabil dagiti Filisteos.

20 Ket naaramid iti panagsubli ti
tawen, iti tiempo idi a dagiti
ar-ari rimmuarda *iti gubat*, a ni Joab
inruarna ti buyot, ket dinadaelna ti daga
dagiti annac ti Ammon, ket immay ket
linacubna ti Rabba. Ngem ni David
nagtactac idiay Jerusalem. Ket kinabil ni
Joab ti Rabba, ket isut' rinebbana.
2 Ket innala ni David ti balanğat ti
arida iti olona, ket isut' nasaracanna iti
dagsen ti maysa a talento a balitoc, ket
adda idi kencuana batbato a napateg; ket
isut' naisaad iti olo ni David: ket isu
nanğala iti sinamsam ti ciudad iti casta
unay a nagadu.
3 Ket innalana dagiti tattao nğa adda
idi ciudad, ket pinutedna ida cadagiti
ragadi, ken cadagiti sagad a landoc, ken
cadagiti waswasay. Ket castoy ti inaramid
ni David cadagiti isu-amin a ciudad
dagiti annac ti Ammon. Ket ni David
ken amin a tattao nagsublida idiay
Jerusalem.

4 Ket naaramid iti calpasan daytoy, a
timmacder ti gubat idiay Gazer cadagiti
Filisteos: idin ni Sobocai nğa Husatita
pinatayna ni Sofai, cadagiti annac a
lallaki ti gigante; ket isuda naparmecda.
5 Ket adda idi manen gubat cadagiti
Filisteos; ket ni Elhanan nğa anac a
lalaki ni Jair pinatayna ni Lahmi a
cabsat a lalaki ni Goliat a Geteo, ti
oronğan ti picana isut' idi cas la iti
pamulipolan ti panğablan.
6 Ket adda idi manen gubat idiay Get,
isu nğa adda idi maysa a lalaki a dackel
ti catayagna, a dagiti ramramay ti imana
ken sacana duapulo ket uppatda idi,
innem in *tunğgal ima* ken innem *iti tunğgal
saca:* ket isu nayanac idi met iti gigante.
7 Ket idi a nakidanğadanğ iti Israel,
isut' pinatay ni Jonatan nğa anac ni Samaa
a cabsat ni David.
8 Dagitoy nayanacda idi iti gigante
idiay Get; ket napasagda gapu iti ima ni
David, ken gapu iti ima dagiti adipenna.

Ti pannacabilanğ dagiti tattao. Maibaon ti anğol. Manğbanğon ni David iti maysa nğa altar idiay pagtaltagan ni Areuna.

21 Ket timmacder ni Satanás a maibusor
iti Israel, ket tinignayna ni David
a manğbilanğ iti Israel.
2 Ket kinuna ni David ken Joab, ken
cadagiti panğoloen dagiti tattao, Incayo,
bilanğenyo ti Israel manipud Beer-seba
aginğga met laenğ iti Dan; ket iyegyo
caniac ti sao, tapno maammoac coma ti
dagupda.
3 Ket kinuna ni Joab, Paaduen coma
ni Jehova ti ilina iti mamingasut iti adda
a bilanğda: nğem, apoc nğa ari, saanda
aya nğa ad-adipen amin ti apoc? apayapay
a ti apoc sapulenna daytoy a banag?
apayapay nğa isunto ti maysa a gapu ti
basol iti Israel?
4 Nupay casta ti sao ti ari nagaladag a

maibusor ken Joab. Gapuna a pimmanaw
ni Joab, ket napan iti amin nḡa Israel,
ket immay iti Jerusalem.
5 Ket ni Joab intedna ti dagup ti
bilanḡ ti umili ken David. Ket isuda
amin ti Israel adda idi sanḡariuriu ket
sanḡagasut a ribu a lallaki a nagtagi-
campilan: ket ti Juda uppat a gasut ket
pitopulo a ribu a lallaki a nagtagi-
campilan.
6 Nḡem ti Levi ken ti Benjamin saanda
a naisanḡabilanḡ cadacuada: ta ti sao ti
ari nacarimrimon idi ken Joab.
7 Ket ti Dios di naay-ayo itoy a banag:
gapuna a kinabilna ti Israel.
8 Ket kinuna ni David iti Dios, Naca-
basolac iti dackel unay, iti nanḡaramidac
itoy a banag: nḡem ita ipacsim coma,
gawawaec kenca, ti kinadakes toy adi-
penmo; ta siac nagaramidac a simamaag
unay.

9 Ket nagsao ni Jehova ken Gad, a
mammadto ni David, a kinunana,
10 Inca ket saoem ken David, a cunaem,
Castoy ti cuna ni Jehova, Tallo a banag
ti igay-atco kenca; sica manḡpilica iti
maysa cadacuada, nḡa aramidec coma
kenca.
11 Iti casta immay ni Gad ken David,
ket kinunana kencuana, Castoy ti cuna ni
Jehova, Alaem ti caycayatmo:
12 tallo a tawen ti punḡeg: wenno
tallo a bulan a marunrunawca iti saclanḡ
dagiti cabusormo, iti bayat ti pannaca-
camacan kenca ti campilan dagiti ca-
busormo; wenno ti sabali a tallo nḡa
aldaw ti campilan ni Jehova, a ti met
laenḡ anḡol iti daga, ken ti angel ni
Jehova a manḡdadael iti amin a bed-
beddenḡ ti Israel. Ita nḡarud panunotem
no ania ti sunḡbat nḡa isublicto iti nanḡi-
baon caniac.
13 Ket kinuna ni David ken Gad,
Addaac iti dackel a pacarigatan: matnagac
coma, dawatec, iti ima ni Jehova; ta
dadackelda unay dagiti caasina; ket diac
coma matnag iti ima ti tao.
14 Iti casta imbaon ni Jehova ti maysa
nḡa anḡol iti Israel; ket napasag iti
Israel ti pitopulo a ribu a tattao.
15 Ket ti Dios imbaonna ti maysa nḡa
angel idiay Jerusalem tapno isut' dadae-
lenna: ket idi adda a manḡdadael, kim-
mita ni Jehova, ket nagbabawyanna di
dakes, ket kinunana iti angel a manḡ-
dadael, Umanayen; ita itukenmo. Ket ti
angel ni Jehova agtactacder idi iti denna
ti pagtaltagan ni Areuna a Jebuseo.
16 Ket intanḡad ni David dagiti
matana, ket nakitana di angel ni Jehova
nḡa agtactacder iti nagbaetan ti daga
ken lanḡit, nḡa addaan iti maysa a
siaasut a campilan idi imana a siuunnat
iti rabaw ti Jerusalem. Idin ni David
ken dagiti lallacay, nagcawesda iti naker-
sanḡ, nagpaclebda cadagiti rupada.
17 Ket kinuna ni David iti Dios, Saan
a siac aya ti nagbilin iti pannacabilanḡ ti
umili? siac met laenḡ ti nacabasol ken
nagaramid a sidadanḡcoc unay; nḡem
dagitoy a carnero, ania ti inaramidda?
palubosam ta imam, agdawatac kenca, O
Jehova a Diosco, a maibusor coma caniac,
ken maibusor iti balay ni amac; nḡem
saan coma a maibusor iti ilim, tapno
madidigrada.

18 Idin ti angel ni Jehova binilinna
ni Gad nḡa agsao ken David, a sumanḡ-at
coma ni David, ken manḡbanḡon iti may-
sa nḡa altar ken Jehova idiay pagtaltagan
ni Areuna a Jebuseo.
19 Ket ni David simmanḡ-at iti panag-
sao ni Gad, nḡa insaona iti nagan ni
Jehova.
20 Ket timmaliaw ni Areuna, ket
nakitana ti angel; ket dagiti uppat a
lallaki nḡa annacna nḡa adda idi kencuana
naglemmenḡda. Ita ni Areuna agtaltaltag
idi iti trigo.
21 Ket idi a dimtenḡ ni David ken
Areuna, kimmita ni Areuna ket naimata-
nḡanna ni David, ket rimmuar idi pagtal-
tagan, ket incul-obna di rupana iti daga
ken David.
22 Idin kinuna ni David ken Areuna,
Itdem caniac ti disso daytoy a pagtaltagan,
tapno manḡbanḡonac kencuana iti maysa
nḡa altar ken ni Jehova: gapu iti napnec
a pateg isut' itdemto caniac, tapno ti
didigra maisardenḡ coma iti umili.
23 Ket kinuna ni Areuna ken David,
Isut' alaem kenca, ket aramiden coma ti
apoc nḡa ari ti naimbag cadagiti matana:
adtoy, itdec *kenca* dagiti bacbaca a mai-
paay iti daton a mapuuran, ken dagiti
arruaten ti agbayu a maipaay a cayo, ken
ti trigo a maipaay iti daton a bellaay:
isut' itdec amin.
24 Ket kinuna ni David ken Areuna,
Saan; no di ket pudno nḡa isut' gatanḡec
iti napnec a pateg: ta diacto alaen ti cu-
cuam a maipaay ken Jehova, diacto ma-

ngidatag iti maysa a daton a mapuuran nga
awan ti baybayadna.
25 Iti casta inted ni David ken Areuna
gapu iti disso ti innem a gasut a siclo a
balitoc iti dagsenna.
26 Ket nangbangon sadiay ni David iti
maysa nga altar ken Jehova, ket inda-
tagna dagiti datdaton a mapuuran, ken
datdaton ti cappia, ket inawagnna ni
Jehova; ket isu simmungbat kencuana
nanipud langit iti pannacaaramat ti apuy
ti rabaw ti altar ti daton a mapuuran.
27 Ket binilin ni Jehova di angel; ket
isu incabilna manen ti campilan iti calu-
banna.

28 Idi a tiempo, idi a nakita ni David
a ni Jehova simmungbat kencuana idiay
pagtaltagan ni Areuna a Jebuseo, nagida-
ton ngarud sadiay.
29 Ta ti tabernaculo ni Jehova nga
inaramid ni Moises idiay let-ang, ken ti
altar ti daton a mapuuran, addada idi a
tiempo iti nangato a disso idiay Gabaon.
30 Ngem di nabalin ni David ti napan
iti sangona tapno umuman iti Dios; isu
agbuteng idi a gapu iti campilan ti angel
ni Jehova.

Ti icumit ni David ken Salomon.

22 Idin kinuna ni David, Daytoy ti
balay ni Jehova a Dios, ken day-
toy ti altar ti daton a mapuuran a maipaay
iti Israel.

2 Ket imbilin ni David a maurnong
dagiti gangannaet nga adda idi iti daga ti
Israel, ket nangisaad cadagiti agcavcavitu
tapno agtagada cadagiti pinalanga a
batbato tapno pangbangon iti balay ti
Dios.
3 Ket nagsagana ni David iti landoc iti
nawadwad a maipaay a lanlansa cadagiti
rikep dagiti ruangan, ken maipaay cada-
giti nagsasaipan; ken gambang iti nawad-
wad nga awan timbengna;
4 ken caycayo a cantingen a di mabi-
lang: ta dagiti Sidonios ken dagiti taga
Tiro nagyegda cadagiti cancantingen ken
David iti nawadwad.
5 Ket kinuna ni David, Ni Salomon
nga anacco agtutubo ken naganus, ket ti
balay a mabangon a maipaay ken Jehova
rebbengna ti aglablabes ti kinadeggang,
ti damag ken ti dayag cadagiti amin a
dagdaga: gapuna nga agsaganaacto iti
maipaay kencuana. Iti casta nagsagana
ni David iti nawadwad iti sacbay ti
ipapatayna.

6 Sana inayaban ni Salomon nga anacna,
ket isut' kinumitanna a mangbangon iti
maysa a balay a maipaay ken Jehova, ti
Dios ti Israel.
7 Ket kinuna ni David ken Salomon nga
anacna, No maipapan caniac, adda idi iti
pusoc ti panangibangon iti maysa a balay
iti nagan ni Jehova a Diosco.
8 Ngem ti sao ni Jehova immay caniac,
a kinunana, Sica nangibucbocca a siwa-
wadwad iti dara, ket nangaramidca
cadagiti dadackel a gubgubat: dicanto
mangibangon iti maysa a balay iti
naganco, agsipud ta nangibucbocca iti
adu a dara iti rabaw ti daga iti imatangco.
9 Adtoy, maysa nga anac a lalaki ti
maipasngayto kenca, nga isunto ti maysa
a lalaki ti inaná; ket itdecto kencuana ti
inaná cadagiti amin a cabusorna iti aglic-
licmut; ta ti naganna isuntot' Salomon,*
ket itdecto ti talna ken talingengen iti
Israel cadagiti aldawna.
10 Isu mangbangonto iti maysa a balay
a maipaay iti naganco; ket isuntot'
anacco, ket siacto ti amana; ket pasing-
kedacto ti trono ti pagarianna iti Israel
iti agnanayon.
11 Ita, anacco, ni Jehova adda kenca;
ket agrang-ayca, ket mangbangonca iti
balay ni Jehova a Diosmo, cas sinaona iti
maipapan kenca.
12 Isuna laeng a ni Jehova iccannaca
iti kinasaririt ken pannacaawat, ken
cumitannaca iti maipapan iti Israel;
tapno iti casta masalimetmetam coma ti
linteg ni Jehova a Diosmo.
13 Iti casta agrang-aycanto, no sica
sungputem a tungpalen dagiti bilbilin ken
ipaalagad nga incumit ni Jehova ken
Moises a maipapan iti Israel: bumilegca
ken tumuredca; dica agbuteng, dica
met agcullayaw.
14 Ita, adtoy, iti pannacaparigatco
nagsaganaac iti maipaay iti balay ni
Jehova iti sangagasut a ribu a talento a
balitoc, ken sangaririu a talento a
pirac, ken ti gambang ken ti landoc nga
awan ti timbengda; ta nawadwad: ti
cayo met ken bato nangisaganaac; ket
sica nayonam coma ida.
15 Maysa pay adda kenca a nawadwad
dagiti tattao nga agtrabajo, ken tumataga
ken mangngaramid ti bato ken taricayo,

---

* *Salomon*: cayatna a saoen, *Natalna.*

ken amin a tattao a nagdanonan laing̃ iti
tung̃gal kita ti aramid :
16 ti balitoc, ti pirac, ti gambang̃, ken
ti landoc, awan bilang̃da. Tumacderca
ket agaramidca, ket adda coma kenca ni
Jehova.

17 Ni David binilinna met amin dagiti
pang̃oloen ti Israel a tulong̃anda ni
Salomon ng̃a anacna, *a kinunana,*
18 Saan aya ng̃a adda cadacayo ni
Jehova a Diosyo? ket saanna aya ng̃a
inted cadacayo ti inaná iti tung̃gal
bang̃ir? ta inyawatna dagiti naed ti daga
iti imac; ket naparucma ti daga iti sang̃o
ni Jehova, ken iti sang̃o ti ilina.
19 Ita ipapusoyo ken ipacararuayo ti
panagsapulyo a siaannurot ken Jehova a
Diosyo; gapuna a tumacdercayo, ket
bang̃onenyo ti santuario ni Jehova a
Dios, tapno iyegyo ti lacasa ti tulag ni
Jehova, ken dagiti nasantoan ng̃a al-
alicamen ti Dios, iti balay a mabang̃onto
iti nagan ni Jehova.

Ni David isaadna dagiti turayen dagiti Levitas.

23 Ita ni David lacayen idi ken napno
cadagiti aldaw; ket inaramidna
ni anacna a Salomon ng̃a ari iti Israel.
2 Ket inurnong̃na amin a pang̃oloen ti
Israel, agraman cadagiti sacerdote ken
cadagiti Levitas.
3 Ket nabilang̃ dagiti Levitas manipud
iti agtawen iti tallopulo ken nasuroc: ket
ti bilang̃da iti oloda, lalaki ken lalaki,
tallopulo ket walo a ribuda idi.
4 Cadagitoy, duapulo ket uppat a ribu
dagiti agaywan idi iti aramid ti balay ni
Jehova: ket innem a ribu idi dagiti
agturturay ken oc-ocom;
5 ket uppat a ribu dagiti agbanbantay
iti ruang̃an; ket uppat a ribu dagiti agday-
dayaw ken Jehova cadagiti gamgamigam
ng̃a inaramidco, *kinuna ni David,* a pang̃-
dayawda.
6 Ket bining̃ay ida ni David iti dina-
sindasig a mayannurot cadagiti annac ni
Levi: da Gerson, Coat, ken Merari.

7 Cadagiti Gersonitas: da Ledan ken
Semei.
8 Dagiti annac a lallaki ni Ledan: ni
Jahiel ti palung̃o, ken ni Zetan, ken ni
Joel, talloda.
9 Dagiti annac a lallaki ni Semei: da
Salomit, ken Hoziel, ken Aran, talloda.
Dagitoy isuda idi dagiti ol-olo *dagiti
balbalay* dagiti amma ni Ledan.
10 Ket dagiti annac a lallaki ni Semei:
da Jehet, Zina, ken Jaus, ken Baraias.
Dagitoy ng̃a uppat isuda idi dagiti annac
ni Semei.
11 Ket ni Jehet isu idi ti palung̃o, ket
ni Ziza ti maicadua: ng̃em da Jaus ken
Baraias awananda idi iti adu ng̃a annac a
lallaki; gapuna a nagbalinda idi a maysa
a balay dagiti amma iti maysa a bilang̃.

12 Dagiti annac a lallaki ni Coat: da
Amram, Isaar, Hebron, ken Oziel, up-
patda.
13 Dagiti annac a lallaki ni Amram:
da Aaron ken Moises; ket naisina ni
Aaron, tapno mang̃santificar cadagiti
casasantoanan a banag, isu ken dagiti
annacna a lallaki, iti agnanayon, tapno
agpuurda iti incienso iti sang̃o ni Jehova,
tapno agannong̃da kencuana, ken tapno
mang̃bendicionda iti naganna iti agnana-
yon.
14 Ng̃em ti maipapan ken Moises a la-
laki ti Dios, dagiti annacna a lallaki nai-
nagananda idi iti caputotan ni Levi.
15 Dagiti annac a lallaki ni Moises: da
Gerson ken Eliezer.
16 Dagiti annac a lallaki ni Gerson: ni
Subuel ti palung̃o.
17 Ket dagiti annac a lallaki ni Eliezer
isuda idi: ni Rohobias ti palung̃o; ket ni
Eliezer awanan idi cadagiti sabsabali ng̃a
annac a lallaki; ng̃em dagiti annac a lalla-
ki ni Rohobias aduda unay idi.
18 Dagiti annac a lallaki ni Isaar: ni
Salomit ti palung̃o.
19 Dagiti annac a lallaki ni Hebron: ni
Jeriau ti palung̃o, ni Amarias ti maicadua,
ni Jaaziel ti maicatlo, ket ni Jecmaan ti
maicapat.
20 Dagiti annac a lallaki ni Oziel: ni
Mica ti palung̃o, ni Jesia ti maicadua.

21 Dagiti annac a lallaki ni Merari: da
Mali ken Musi. Dagiti annac a lallaki ni
Mali: da Eleazar ken Cis.
22 Ket natay ni Eleazar, ket awanan
idi iti annac a lallaki, no di la babbai: ket
dagiti cacabsatda ng̃a annac a lallaki ni
Cis innalada ida *ng̃a assawada.*
23 Dagiti annac a lallaki ni Musi: da
Mali, ken Eder, ken Jerimot, talloda.

24 Dagitoy isuda idi dagiti annac a lal-
laki ni Levi a mayannurot cadagiti bal-
balay dagiti ammada, dagiti met laeng̃ ol-

olo *dagiti balbalay* dagiti amma dagidiay nabilang̃ idi, iti bilang̃ dagiti nagnagan cadagiti inolonolo cadacuada, a nagaramid iti aramid a maipaay iti panagservi ti balay ni Jehova, manipud iti agtawen iti duapulo ken nasuroc.

25 Ta kinuna ni David, Ni Jehova, ti Dios ti Israel, intedna ti inaná iti ilina; ket agtaeng̃ idiay Jerusalem iti agnanayon:

26 ket casta met dagiti Levitas didanto masapulen ng̃a awiten ti tabernaculo ken amin ng̃a al-alicamen daydiay a maipaay iti panagservina.

27 Ta cadagiti naudi a sao ni David nabilang̃ dagiti annac a lallaki ni Levi, manipud iti agtawen iti duapulo ken nasuroc.

28 Ta ti annong̃da isu idi ti panang̃cuyog cadagiti annac a lallaki ni Aaron a maipaay iti panagannong̃ ti balay ni Jehova, cadagiti paraang̃an, ken cadagiti sagumbi, ken iti panang̃gugor cadagiti amin a nasantoan a banag, a ti met laeng̃ aramid ti panagannong̃ ti balay ti Dios;

29 maipaay iti tinapay ti parang̃ met, ken iti namayecmec a harina a maipaay iti maysa a bellaay a daton, cadagiti di nalevaduraan a cancanen a naing̃pis, wenno iti maihorno ng̃a imbandeja, wenno iti impaagsep, ken iti maipaay iti amin a kita ti rucod ken cadackel;

30 ken tapno agtacderda iti tung̃gal bigat ng̃a agyaman ken agdayaw ken Jehova, ken casta met iti malem;

31 ken tapno idatagda ken Jehova dagiti amin a datdaton a mapuuran, cadagiti aldaw a panaginaná, cadagiti luttuad, ken cadagiti nakedng̃an a fiesta, iti bilang̃ a mayannurot iti annuroten a maipaay cadacuada a cancanayon iti sang̃o ni Jehova:

32 ken tapno salimetmetandanto ti panang̃aluad ti tolda ti gimong̃, ken ti panang̃aluad ti nasantoan a disso, ken ti panang̃aluad dagiti annac a lallaki ni Aaron a cabsatda, a maipaay iti panagannong̃ ti balay ni Jehova.

Dagiti pannacadasdasig dagiti annac ni Aaron. Pannacadasdasig dagiti sabsabali ng̃a annac a lallaki ni Levi.

24 Ket dagiti pannacadasdasig dagiti annac ni Aaron *isuda idi dagitoy:* Dagiti annac a lallaki ni Aaron: da Nadab, ken Abiu, ken Eleazar, ken Itamar.

2 Ng̃em da Nadab ken Abiu natayda iti sang̃o ni amada, ket awananda idi iti annac: gapuna a da Eleazar ken Itamar tinung̃palda ti akem ti sacerdote.

3 Ket ni David a caduana da Sadoc cadagiti annac a lallaki ni Eleazar, ken Aquimelec cadagiti annac a lallaki ni Itamar bining̃ayna ida a mayalubog iti pannacadasdasigda iti panagservida.

4 Ket ad-adu idi ti nasaracan a lallaki a pang̃oloen cadagiti annac a lallaki ni Eleazar ng̃em cadagiti annac a lallaki ni Itamar; ket *castoy* idi ti panang̃bing̃ayda: cadagiti annac ni Eleazar sang̃apuloda idi ket innem, ol-oloda dagiti balbalay dagiti amma; ket cadagiti annac ni Itamar, a mayalubog cadagiti balbalay dagiti amma, waloda.

5 Castoy ti pannacabing̃ayda idi iti ginasang̃gasat, ti maysa ken maysa a kita; ta adda idi pang̃pang̃oloen dagiti santuario, ken pang̃pang̃oloen ti Dios, cadagiti annac ni Eleazar, ken cadagiti annac ni Itamar ng̃a agpadpada.

6 Ket ni Semeias, ng̃a anac a lalaki ni Natanel ng̃a escriba, ng̃a isut' idi cadagiti Levitas, insuratna ida iti saclang̃ ti ari, ken dagiti pang̃oloen, ket ni Sadoc a sacerdote, ken ni Aquimelec ng̃a anac a lalaki ni Abiatar, ken dagiti ol-olo *dagiti balbalay* dagiti amma dagiti sacerdote, ken dagiti Levitas: naala idi ti maysa a balay dagiti amma a maipaay ken Eleazar, ken maysa a maipaay ken Itamar.

7 Ita ti umuna a gasat rimmuar ken ni Joiarib, ti maicadua ken ni Jedei,

8 ti maicatlo ken ni Herim, ti maicapat ken ni Seorim,

9 ti maicalima ken ni Melquias, ti maicanem ken ni Maiman,

10 ti maicapito ken ni Accos, ti maicawalo ken ni Abias,

11 ti maicasiam ken ni Jesua, ti maicapulo ken ni Sequenias,

12 ti maicapulo ket maysa ken ni Eliasib, ket ti maicapulo ket dua ken ni Jacim,

13 ti maicapulo ken tallo ken ni Hopfa, ti maicapulo ket uppat ken ni Isbaab,

14 ti maicapulo ket lima ken ni Belga, ti maicapulo ket innem ken ni Emmer,

15 ti maicapulo ket pito ken ni Hezir, ti maicapulo ket walo ken ni Afses,

16 ti maicapulo ket siam ken ni Feccia, ti maicaduapulo ken ni Hezeciel,

17 ti maicaduapulo ket maysa ken ni Jaquin, ti maicaduapulo ket dua ken ni Gamul,

18 ti maicaduapulo ket tallo ken ni
Dalaias, ti maicaduapulo ket uppat ken
ni Maazian.
19 Dagitoy idi ti ornosda iti panag-
servida, tapno sumrecda iti balay ni
Jehova a mayalubog iti annuroten *a
naited* cadacuada gapu ken ni Aaron nga
amada, cas imbilin kencuana ni Jehova,
ti Dios ti Israel.

20 Ket ti daddume cadagiti annac a
lallaki ni Levi: cadagiti annac ni Amram,
ni Subael; cadagiti annac a lallaki ni
Subael, ni Jehedeias.
21 Iti Rohobias: cadagiti annac a
lallaki ni Rohobias, ni Jesias ti palungo.
22 Cadagiti Isaaritas, ni Salemot; cada-
giti annac a lallaki ni Salemot, ni Jahat.
23 Ket dagiti annac a lallaki *ni Heb-
ron:* ni Jeriau *ti palungo,* ni Amarias ti
maicadua, ni Jaaziel ti maicatlo, ni
Jecmaan ti maicapat.
24 Dagiti annac a lallaki ni Oziel, ni
Mica; cadagiti annac a lallaki ni Mica,
ni Samir.
25 Ti cabsat a lalaki ni Mica, ni Jesia;
cadagiti annac a lallaki ni Jesia, ni
Zacarias.
26 Dagiti annac a lallaki ni Merari:
da Mali, ken Musi; dagiti annac a lallaki
ni Oziau; ni Benno.
27 Dagiti annac a lallaki ni Merari:
ken Oziau, da Benno, ken Soam, ken
Zacur, ken Hebri.
28 Ken Mali: ni Eleazar nga awanan
idi iti anac.
29 Ken Cis; dagiti annac a lallaki ni
Cis: ni Jerameel.
30 Ket dagiti annac a lallaki ni Musi:
da Mali, ken Eder, ken Jerimot. Dagi-
toy isuda idi dagiti annac a lallaki dagiti
Levitas a mayannurot cadagiti balbalay
dagiti ammada.
31 Casta met dagitoy naggiginnasatda
a cas met laeng cadagiti cacabsatda nga
annac a lallaki ni Aaron iti saclang da ari
David, ken Sadoc, ken Aquimelec, ken
dagiti ol-olo *dagiti balbalay* dagiti amma
dagiti sacerdote ken dagiti Levitas: *dagiti
balbalay* dagiti amma ti palungo a cas met
laeng cadagidiay ti ububing a cabsatna a
lalaki.

Ti ornos ti panagservi ti canta.

25 Casta met a ni David ken dagiti
capcapitan ti buyot nangilasinda a
maipaay iti panagservi cadagiti annac da
Asaf, ken Heman, ken Iditun, nga ag-
padtoda iti pannacaaramat dagiti ar-arpa,
ken salsalterio, ken piangpiangpiang: ket
ti bilang dagiti agaramid idi ti aramid
a mayalubog iti panagservi isu idi:
2 cadagiti annac a lallaki ni Asaf: da
Zacur, ken Jose, ken Natanias, ken
Arasela, nga annac a lallaki ni Asaf, iti
babaen ti ima ni Asaf, a nagpadto a
siaannurot iti bilin ti ari.
3 Ken Iditun; dagiti annac a lallaki ni
Iditun: da Godolias, ken Sori, ken
Jesaias, Hasabias, ken Matatias, innemda,
iti babaen dagiti imima ni amada nga
Iditun a siaarpa, a nagpadto iti panagya-
man ken panagdayaw ken Jehova.
4 Ken Heman; dagiti annac a lallaki
ni Heman: da Bocciau, Matanias, Oziel,
Sabuel, ken Jerimot, Jananias, Janani,
Eliata, Gedelti, ken Romenti-ezer, Jes-
bacasa, Melloti, Otir, Mahaziot.
5 Amin dagitoy isuda idi dagiti annac
a lallaki ni Heman a mammadto ti ari
cadagiti sao ti Dios, tapno ingatona ti
sara. Ket iniccan ti Dios ni Heman iti
sangapulo ket uppat nga annac a lallaki
ken tallo nga annac a babbai.
6 Amin dagitoy addada idi iti babaen
dagiti imima ni amada a maipaay iti
canta iti balay ni Jehova, sipipiang-
piangpiang, sisasalsalterio, ken siaararpa,
a maipaay iti panagservi ti balay ti Dios;
da Asaf, ken Iditun, ken Heman nga
addada iti babaen ti bilin ti ari.
7 Ket ti bilang dagidiay, agraman
cadagiti cacabsatda a nasursuroanda idi
iti panagcanta ken Jehova, amin met
laeng a nagdanonan laing, dua gasut ket
walopulo ket waloda idi.
8 Naggiginnasatda a maipaay cadagiti
akemda, castada amin, no casano ti bassit
casta met ti dackel, ti mangadal casta
met ti agadal.

9 Ita ti umuna a gasat rimmuar a
maipaay ken Asaf ken Jose: ti maicadua
ken Godolias; isu ken dagiti cacabsatna
ken dagiti annacna a lallaki sangapuloda
ket dua idi:
10 ti maicatlo ken ni Zacur, dagiti
annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna,
sangapuloda ket dua:
11 ti maicapat ken ni Isari, dagiti
annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna,
sangapuloda ket dua:
12 ti maicalima ken ni Natanias, dagiti
annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna,
sangapuloda ket dua:

13 ti maicanem ken ni Bocciau, dagiti
annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna,
sañgapuloda ket dua:
14 ti maicapito ken ni Isarela, dagiti
annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna,
sañgapuloda ket dua:
15 ti maicawalo ken ni Jesaias, dagiti
annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna,
sañgapuloda ket dua:
16 ti maicasiam ken ni Matanias, dagiti
annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna,
sañgapuloda ket dua:
17 ti maicapulo ken ni Semei, dagiti
annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna,
sañgapuloda ket dua:
18 ti maicapulo ket maysa ken ni
Azarael, dagiti annacna a lallaki ken
dagiti cacabsatna, sañgapuloda ket dua:
19 ti maicapulo ket dua ken ni Hasa-
bias, dagiti annacna a lallaki ken dagiti
cacabsatna, sañgapuloda ket dua:
20 maipaay iti maicapulo ket tallo, ni
Subael, dagiti annacna a lallaki ken dagiti
cacabsatna, sañgapuloda ket dua:
21 maipaay iti maicapulo ket uppat,
ni Matatias, dagiti annacna a lallaki ken
dagiti cacabsatna, sañgapuloda ket dua:
22 maipaay iti maicapulo ket lima ken
ni Jerimot, dagiti annacna a lallaki ken
dagiti cacabsatna, sañgapuloda ket dua:
23 maipaay iti maicapulo ket innem,
ken ni Jananias, dagiti annacna a lallaki
ken dagiti cacabsatna, sañgapuloda ket
dua:
24 maipaay iti maicapulo ket pito ken
ni Jesbacasa, dagiti annacna a lallaki ken
dagiti cacabsatna, sañgapuloda ket dua:
25 maipaay iti maicapulo ket walo ken
ni Janani, dagiti annacna a lallaki ken
dagiti cacabsatna, sañgapuloda ket dua:
26 maipaay iti maicapulo ket siam ken
ni Melloti, dagiti annacna a lallaki ken
dagiti cacabsatna, sañgapuloda ket dua:
27 maipaay iti maicaduapulo ken ni
Eliata, dagiti annacna a lallaki ken dagiti
cacabsatna, sañgapuloda ket dua:
28 maipaay iti maicaduapulo ket maysa
ken ni Otir, dagiti annacna a lallaki ken
dagiti cacabsatna, sañgapuloda ket dua:
29 maipaay iti maicaduapulo ket dua
ken ni Gedelti, dagiti annacna a lallaki ken
dagiti cacabsatna, sañgapuloda ket dua:
30 maipaay iti maicaduapulo ket tallo
ken ni Mahaziot, dagiti annacna a lallaki
ken dagiti cacabsatna, sañgapuloda ket
dua:
31 maipaay iti maicaduapulo ket uppat
ken ni Romenti-ezer, dagiti annacna a lal-
laki ken dagiti cacabsatna, sañgapuloda
ket dua.

*Dagiti dasdasig dagiti agbantay iti rua-
ñgan. Dagiti agaywan cadagiti
gameñg ti templo.*

26 Maipaay iti pannacadasdasig dagiti
agbantay iti ruañgan: cadagiti Co-
raitas, ni Meselemia, nga anac a lalaki ni
Coré, cadagiti annac a lallaki ni Asaf.
2 Ket ni Meselemia addaan idi annac a
lallaki: ni Zacarias ti inaunaan, ni Jadi-
hel ti maicadua, ni Zabadias ti maicatlo,
ni Jatael ti maicapat,
3 ni Elam ti maicalima, ni Johanan ti
maicanem, ni Elioenai ti maicapito.
4 Ket ni Obed-edom addaan idi annac
a lallaki: ni Semeias ti inaunaan nga anac,
ni Josabad ti maicadua, ni Joaha ti mai-
catlo, ket ni Sacar ti maicapat, ket ni Na-
tanel ti maicalima,
5 ni Ammiel ti maicanem, ni Isacar ti
maicapito, ni Follati ti maicawalo; ta isut'
binendicionan idi ti Dios.
6 Casta met ken ni Semeias nga anacna
a lalaki nayanacda idi dagiti annac a lal-
laki, a nagturayda iti balay ni amada; ta
lallakida idi a mannaeabalin ken mamai-
ñgel.
7 Dagiti annac a lallaki ni Semeias: da
Otni, ken Rafael, ken Obed, Elzabad, a
dagiti cacabsatda mamaiñgelda idi a lal-
laki, da Eliu, ken Samaquias.
8 Amin dagitoy isuda idi cadagiti an-
nac a lallaki ni Obed-edom: isuda ken an-
nacda a lallaki ken dagiti cacabsatda
tumon-oyda a lallaki ti pigsa a maipaay
iti panagservi; innem a pulo ket dua ken
Obed-edom.
9 Ket ni Meselemia addaan idi annac a
lallaki ken cacabsat, lallaki a mamaiñgel,
sañgapuloda ket walo.
10 Casta met ni Hosa, cadagiti annac ni
Merari, addaan idi annac a lallaki: ni Sa-
mari ti palungo (ta nupay no saan idi nga
isu ti inaunaan nga anac, nupay casta isut'
pinagpalungo ni amana),
11 ni Helcias ti maicadua, ni Tabelias ti
maicatlo, ni Zacarias ti maicapat: amin
dagiti annac a lallaki ken cacabsat ni
Hosa sañgapuloda ket tallo idi.

12 Cadagitoy adda idi dagiti pannaca-
dasdasig dagiti agbantay iti ruañgan, cada-
giti met laeñg lallaki a pañgoloen, nga ad-
daan akem a cas cadagiti cacabsatda, tapno
agannongda iti balay ni Jehova.

13 Ket naggiginnasanggasatda, no casa-
no ti bassit casta met ti dackel, a mayalu-
bog cadagiti balbalay dagiti ammada, a
maipaay iti tunggal ruangan.
14 Ket ti gasat iti agpadaya natnag ken
ni Selemia. Sa ti maipaay ken ni Za-
carias nga anacna, a maysa a manakem a
consejero, pinaggiginnasatda; ket ti gasat-
na rimmuar iti agpaamianan.
15 Ken ni Obed-edom ti agpaabagatan;
ken cadagiti annacna a lallaki ti balay a
pagdulinan.
16 Cada Sefim ken Hosa ti agpalaud,
iti ruangan ti Shallecheth, iti lansangan
a sumang-at, agbantay iti sango ti ag-
bantay.
17 Iti agpadaya adda idi innem a
Levitas, iti agpaamianan uppat iti maysa
nga aldaw, iti agpaabagatan uppat iti
maysa nga aldaw, ket maipaay iti balay a
pagdulinan dua ken dua.
18 Maipaay iti Parbar iti agpalaud,
uppat iti lansangan, ket dua idiay Parbar.
19 Dagitoy idi dagiti pannacadasdasig
dagiti agbantay iti ruangan; cadagiti
annac a lallaki dagiti Coraitas, ken dagiti
annac a lallaki ni Merari.

20 Ket cadagiti Levitas, ni Aquias isu
idi ti agaywan cadagiti gameng ti balay
ti Dios, ken cadagiti gamengan dagiti
naipaay a banag.
21 Dagiti annac a lallaki ni Ledan,
dagiti annac a lallaki dagiti Gersonitas a
biang ni Ledan, dagiti ol-olo *dagiti
balbalay* dagiti amma a biang ni Ledan a
Gersonita: ni Jehieli.
22 Dagiti annac a lallaki ni Jehieli:
da Zatam ken Joel a cabsatna, nga agay-
wan cadagiti gameng ti balay ni Jehova.
23 Cadagiti Amramitas, cadagiti Isa-
aritas, cadagiti Hebronitas, cadagiti
Ozielitas:
24 ket ni Sabuel nga anac a lalaki ni
Gerson, nga anac a lalaki ni Moises, isu
idi ti agturay cadagiti gameng.
25 Ket dagiti cacabsatna: ken Eliezer
immay ni Rohobias nga anacna a lalaki,
ken ni Jesaias nga anacna a lalaki, ken ni
Joram nga anacna a lalaki, ken ni Zecri
nga anacna a lalaki, ken ni Selomit nga
anacna a lalaki.
26 Daytoy a Selomit ken dagiti cacab-
satna agaywanda idi cadagiti amin a
gameng dagiti banag a naipaay, a ni
David, ken dagiti ol-olo *dagiti balbalay*
dagiti amma, a capcapitan cadagiti rinibu
ken ginasgasut, ken capcapitan ti buyot,
impaayda idi.
27 Naggapu iti inabac a samsam cada-
giti pagbabacalan indatonda a pangtari-
maan iti balay ni Jehova.
28 Ken amin nga impaay idi da
Samuel a macakita iti masacbayan, ken
Saul nga anac a lalaki ni Cis, ken Abner
nga anac a lalaki ni Ner, ken Joab nga
anac a lalaki ni Sarvia, uray asinoman a
nangipaay iti uray aniaman, adda idi iti
babaen ti ima ni Selomit, ken dagiti
cacabsatna.

29 Cadagiti Isaaritas, ni Coneias ken
dagiti annacna a lallaki isuda idi ti mai-
paay iti akem iti ruar ti Israel, a maipaay
nga agturturay ken oc-ocom.
30 Cadagiti Hebronitas, ni Hasabias
ken dagiti cacabsatna, lallaki a natured,
sangaribu ket pito a gasutda, icutanda idi
ti panagimatang iti Israel iti labes ti
Jordan iti agpalaud, a maipaay iti amin
nga akem ni Jehova, ken maipaay iti
panagservi iti ari.
31 Cadagiti Hebronitas, ni Jerias isu
idi ti palungo, cadagiti met laeng Heb-
ronitas, a mayalubog cadagiti capoonanda
iti binalanbalay dagiti amma. Iti maicapat
a pulo a tawen ti pinagari ni David
nabirucda idi, ket nasaracan idi cadacuada
dagiti lallaki a mannacabalin ken mama-
ingel idiay Jazer idiay Galaad.
32 Ket dagiti cacabsatna, lallaki a
natured, dua a ribu ket pito a gasutda idi,
ol-olo *dagiti balbalay* dagiti amma, isuda
a pinagaywan ni David cadagiti Ru-
benitas, ken cadagiti Gadites, ken iti
caguddua ti caputotan dagiti Manase-
sitas a maipaay iti tunggal gapu a mai-
papan iti Dios, ken maipaay iti panggep
ti ari.

Dagiti agturturay Dagiti capcapitan ti buyot. Dagiti capcapitan dagiti caputotan. Dagiti agaywan cadagiti cucua ni David. Dagiti consejero ni David.

27 Dagiti annac ti Israel a mayannurot
iti bilangda, *isut' ammoen,* dagiti
ol-olo *dagiti balbalay* dagiti amma ken
dagiti capcapitan dagiti rinibu ken dagiti
ginasgasut, ken dagiti agturturayda a
nagservi idi iti ari, iti uray aniaman a
panggep dagiti bungbunggoy a sumrec idi
ken rumuar iti binulanbulan iti amin a
bulan ti tawen—ti tunggal bunggoy adda
idi duapulo ket uppat a ribu.

2 Ti palunĝo ti umuna a bunĝgoy a
maipaay iti umuna a bulan isu idi ni
Jesboam, nĝa anac ni Zabdiel: ket iti
bunĝgoyna adda idi duapulo ket uppat a
ribu.
3 *Isu idi* cadagiti annac ni Fares, ti
palunĝo dagiti amin a capcapitan ti buyot
a maipaay iti umuna a bulan.
4 Ket ti palunĝo ti bunĝgoy ti mai-
cadua a bulan isu idi ni Dodai nĝa
Ahohita, ken ti bunĝgoyna: ket ni Ma-
cellot ti agturay: ket ti bunĝgoyna
duapulo ket uppatda a ribu idi.
5 Ti maicatlo a capitan ti buyot a
maipaay iti maicatlo a bulan isu idi ni
Banaias, nĝa anac ni Joiada a sacerdote, a
palunĝo: ket iti bunĝgoyna adda idi
duapulo ket uppat a ribu.
6 Daytoy isu ti Banaias, a mainĝel a
lalaki idi cadagiti tallopulo, ken palunĝo
dagiti tallopulo: ket *iti* bunĝgoyna adda
idi ni Amisadab nĝa anacna a lalaki.
7 Ti maicapat *a capitan* a maipaay iti
maicapat a bulan isu idi ni Asael a cabsat
ni Joab, ket ni Zabadias nĝa anacna a
lalaki iti calpasanna: ket iti bunĝgoyna
adda idi duapulo ket uppat a ribu.
8 Ti maicalima a capitan a maipaay iti
maicalima a bulan isu idi ni Samaot a
Jezerita: ket iti bunĝgoyna adda idi
duapulo ket uppat a ribu.
9 Ti maicanem *a capitan* a maipaay iti
maicanem a bulan isu idi ni Ira nĝa anac
ni Acces a Tecuita: ket iti bunĝgoyna
adda idi duapulo ket uppat a ribu.
10 Ti maicapito *a capitan* a maipaay iti
maicapito a bulan isu idi ni Helles a
Falonita, cadagiti annac ni Efraim: ket
iti bunĝgoyna adda idi duapulo ket uppat
a ribu.
11 Ti maicawalo *a capitan* a maipaay iti
maicawalo a bulan isu idi ni Sobocai nĝa
Husasita, cadagiti Zarahitas: ket iti
bunĝgoyna adda idi duapulo ket uppat a
ribu.
12 Ti maicasiam *a capitan* a maipaay iti
maicasiam a bulan isu idi ni Abiezer nĝa
Anatotita, cadagiti Benjamitas: ket iti
bunĝgoyna adda idi duapulo ket uppat a
ribu.
13 Ti maicapulo *a capitan* a maipaay iti
maicapulo a bulan isu idi ni Marai a
Netofatita, cadagiti Zarahitas: ket iti
bunĝgoyna adda idi duapulo ket uppat a
ribu.
14 Ti maicapulo ket maysa *a capitan*
a maipaay iti maicapulo ket maysa a
bulan isu idi ni Banaias a Paratonita,
cadagiti annac ni Efraim: ket iti bunĝ-
goyna adda idi duapulo ket uppat a ribu.
15 Ti maicapulo ket dua *a capitan* a
maipaay iti maicapulo ket dua a bulan isu
idi ni Holdai a Netofatita, ni Otoniel:
ket iti bunĝgoyna adda idi duapulo ket
uppat a ribu.

16 Maysa pay iti nĝatoen dagiti caputo-
tan ti Israel: cadagiti Rubenitas isu idi ni
Eliezer nĝa anac ni Zecri nĝa agturay:
cadagiti Simeonitas, ni Safatias nĝa anac
ni Maaca:
17 iti Levi, ni Hasabias nĝa anac ni
Camuel: iti Aaron, ni Sadoc:
18 iti Juda, ni Eliu, maysa cadagiti
cacabsat ni David: iti Isacar, ni Amri nĝa
anac ni Micael:
19 iti Zabulon, ni Jesmaias nĝa anac ni
Abdias: iti Neftali, ni Jerimot nĝa anac
ni Ezriel:
20 cadagiti annac ni Efraim, ni Oseas
nĝa anac ni Ozasias: iti caguddua ti capu-
totan ni Manases, ni Joel nĝa anac ni
Padaia:
21 iti caguddua *ti caputotan* ni Manases
idiay Galaad, ni Addo nĝa anac ni
Zacarias: iti Benjamin, ni Jaziel nĝa
anac ni Abner:
22 iti Dan, ni Ezriel nĝa anac ni Jero-
ham. Dagitoy isuda idi dagiti capcapitan
dagiti capcaputotan ti Israel.
23 Nĝem saan nĝa innala ni David ti
bilanĝ dagiti agtawen iti duapulo ken
nacuranĝ, agsipud ta kinuna ni Jehova a
pawadwadenna ti Israel a cas cadagiti
bitbitwen ti lanĝit.
24 Ni Joab nĝa anac ni Sarvia rinu-
gianna ti nagbilanĝ, nĝem dina nagibusan;
ket immay ti punĝtot gapu itoy iti rabaw
ti Israel; uray ti bilanĝ saan a naicabil
iti pacasaritaan dagiti cronicas ni ari
David.

25 Ket ti agaywan cadagiti gamenĝ ti
ari isu idi ni Azmabet nĝa anac ni Adiel:
ket ti agaywan cadagiti gamenĝ cadagiti
aw-away, cadagiti ciudad, ken cadagiti
purpuroc, ken cadagiti cascastillo, isu idi
ni Jonatan nĝa anac ni Ozias:
26 ket ti agaywan cadagiti agtartra-
bajo idiay away a maipaay iti pannaca-
trabajo ti daga isu idi ni Ezri nĝa anac ni
Quelub:
27 ket ti agaywan cadagiti cauvasan
isu idi ni Semeias a Ramatita: ket ti
agaywan iti apit ti cauvasan a maipaay

iti pagidulinan ti arac isu idi ni Zabdias
a Safonita:
28 ket ti agaywan cadagiti ol-olivo ken
cadagiti sicomoro nğa adda idi iti daga a
nababa isu idi ni Balanan a Gederita: ket
ti agaywan cadagiti pagidulinan ti lana
isu idi ni Joas:
29 ket ti agaywan cadagiti pangen nğa
agarab idi idiay Saron isu idi ni Setrai a
Saronita: ket ti agaywan cadagiti pangen
nğa adda idi cadagiti lobonğ isu idi ni
Safat nğa anac ni Adli:
30 ket ti agaywan cadagiti camcamello
isu idi ni Ubil nğa Ismaelita: ket ti
agaywan cadagiti as-asno isu idi ni Jadias
a Meronatita: ket ti agaywan cadagiti
carcarnero isu idi ni Jaziz nğa Agareno.
31 Amin dagitoy isuda idi dagiti
agturturay cadagiti cucua idi ni ari
David.

32 Ni Jonatan met nğa uliteg ni Da-
vid, maysa idi a consejero, maysa a lalaki
a mannacaawat, ken maysa nğa escriba:
ket ni Jahiel nğa anac ni Hacamoni adda
idi cadagiti annac ti ari:
33 ket ni Aquitofel isu idi ti consejero
ti ari: ket ni Cusi nğa Araquita isu idi ti
gayyem ni David:
34 ket iti calpasan ni Aquitofel isu idi
ni Joiada nğa anac ni Banaias, ken ni
Abiatar: ket ti capitan ti buyot ti ari isu
idi ni Joab.

Ti bitla ni David. Isu itedna ken Salomon ti pacawadan ti templo. Ti naudi nğa icumitna.

28 Ket ginimonğ ni David dagiti amin
a pangoloen ti Israel, dagiti pangolo-
loen dagiti capcaputotan, ken dagiti cap-
capitan dagiti pinangen a nagservi iti ari
iti binunğgoybunğgoy, ken dagiti capca-
pitan dagiti rinibu, ken dagiti capcapitan
dagiti ginasut, ken dagiti agturturay iti
amin a cucua ken icutan ti ari ken dagiti
annacna a lallaki, agraman agturturay,
ken dagiti mamainğel a lallaki, amin met
laenğ a lallaki a mannacabalin ken mamai-
nğel, idiay Jerusalem.
2 Sa nagtacder ni ari David, ket kinu-
nana, Denğgendac, cacabsatco, ken ilic: ti
maipapan caniac, adda idi iti pusoc ti
panangbangon iti maysa a balay a pagina-
náan a maipaay iti lacasa ti tulag ni Je-
hova, ken maipaay iti pagbatayan ti Di-
ostayo; ket nagsaganaac ti maipaay iti pa-
nagbangon.
3 Nğem kinuna ti Dios caniac, Dicanto
mangbangon iti maysa a balay a maipaay
iti naganco, agsipud ta maysaca a lalaki ti
gubat, ket nagibuyatca iti dara.
4 Nupay casta ni Jehova, a Dios ti Is-
rael, pinilinac iti amin a balay ni amac
nğa agari iti Israel iti agnanayon: ta pi-
nilina ni Juda nğa agpalungo; ken iti balay
ni Juda a balay ni amac: ken cadagiti an-
nac a lallaki ni amac naay-ayo caniac a
namagari iti amin nğa Israel;
5 ket cadagiti amin nğa annacco a lal-
laki (ta iniccannac ni Jehova iti adu nğa
annac a lallaki), pinilina ni Salomon nğa
anacco tapno agtugaw iti trono ti pagari-
an ni Jehova iti Israel;
6 Ket kinunana caniac, Ni anacmo a
Salomon bangonennanto ti balayco ken
dagiti parparaanganco; ta isut' pinilic
tapno isu ti anacco, ken siacto ti amana.
7 Ket pasingkedacto ti pagarianna iti
agnanayon, no sitatalinaed a mangaramid
cadagiti bilbilinco ken cadagiti ipaan-
nurotco, a cas itoy nğa aldaw.
8 Ita nğarud, iti imatang ti amin nğa
Israel, a gimonğ ni Jehova, ken iti
pannacangeg ti Diostayo, sungputenyo
ken birukenyo amin a bilbilin ni Jehova
a Diosyo; tapno matagienayo daytoy
naimbag a daga, ken isut' maibatiyo a
maysa a tawid cadagiti annacyo iti cal-
pasanyo iti agnanayon.

9 Ket sica, Salomon nğa anacco, am-
moem ti Dios ni amam, ken agservica
kencuana a buyogen ti maysa a puso a
sipapalungdo ken iti maysa a nakem a
sitatallaogod; ta ni Jehova sukimatenna
dagiti amin a puso, ken maawatanna amin
dagiti ar-arapaap dagiti panunot. No
isut' sapulem, isu masaracanto kenca;
nğem no isut' idiam, iwacsinacanto iti
agnanayon.
10 Agannadca ita: ta pinilinaca ni
Jehova a mangbangon iti maysa a balay a
maipaay iti santuario: agpigsaca, ket
isut' aramidem.

11 Sa inted ni David ken anacna a
Salomon ti pacawadan ti palapala *ti
templo*, ken dagiti balbalayna, ken dagiti
paggameunganna, ken dagiti nangatngato
a cadsaaranna, ken dagiti nauneg a
sagumbina, ken ti disso ti saad ti caasi;
12 ken ti pacawadan ti amin nğa
icutanna idi gapu iti Espiritu, maipaay
iti paraangan ti balay ni Jehova, ken
maipaay cadagiti amin a sagumbi iti

aglicmut, maipaay cadagiti paggamenĝan ti balay ti Dios, ken maipaay cadagiti paggamenĝan dagiti naipaay a banag;
13 casta met ti maipaay cadagiti pannacadasdasig dagiti sacerdote ken Levitas, ken maipaay iti amin nĝa aramid ti panagservi ti balay ni Jehova, ken maipaay cadagiti amin nĝa al-alicamen ti panagservi ti balay ni Jehova;
14 iti balitoc a tinimbenĝ a maipaay cadagiti *al-alicamen a* balitoc, maipaay iti amin nĝa al-alicamen ti tunĝgal kita ti panagannonĝ; *iti pirac* a maipaay cadagiti amin nĝa al-alicamen a pirac a tinimbenĝ, maipaay cadagiti amin nĝa al-alicamen ti tunĝgal kita ti panagannonĝ:
15 iti tinimbenĝ met a maipaay cadagiti cancandelero a balitoc, ken maipaay cadagiti pagsilawanna, iti balitoc, iti tinimbenĝ a maipaay iti tunĝgal candelero ken maipaay cadagiti pagsilawanna; ken maipaay cadagiti cancandelero a pirac, *pirac* a tinimbenĝ a maipaay *iti tunĝgal* candelero ken maipaay cadagiti pagsilawanna, a mayalubog iti pannacaaramat ti tunĝgal candelero:
16 ken iti balitoc a tinimbenĝ a maipaay cadagiti lamesaan ti tinapay ti paranĝ, a maipaay iti tunĝgal lamesaan; ken pirac a maipaay cadagiti lamesaan a pirac;
17 ken dagiti pagadaw iti lasag, ken dagiti palangana, ken dagiti tagtagayan, a biig a balitoc; ken maipaay cadagiti binalitocan a malmalucong a tinimbenĝ a maipaay iti tunĝgal malucong; ken maipaay cadagiti malmalucong a pirac a tinimbenĝ a maipaay iti tunĝgal malucong;
18 ket ti maipaay iti altar ti incienso balitoc a ginugoran a tinimbenĝ; ken balitoc a pacawadan dagiti luglugan, *uray* dagiti kerubin, a manĝyucrad *cadagiti payacda*, ken manĝabbonĝ iti lacasa ti tulag ni Jehova.
19 Amin daytoy, *kinuna ni David*, naaramidac tapno maawatac ti surat a naggapu iti ima ni Jehova, cadagiti met laenĝ amin nĝa aramid daytoy a pacawadan.

20 Ket kinuna ni David ken Salomon nĝa anacna, Agpigsaca ken agturedca, ket isut' aramidem: dica agbutenĝ, dica agcullayaw; ta ni Jehova a Dios, a Diosco met laenĝ, adda kenca; isu dinto agourang kenca, dinacanto idian aginĝgat' di malpas amin nĝa aramid a maipaay iti panagannonĝ ti balay ni Jehova.
21 Ket, adtoy, adda dagiti pannacadasdasig dagiti sacerdote ken Levitas, a maipaay iti panagannonĝ ti balay ti Dios: ket addadanto kenca iti amin a kita ti aramid ti tunĝgal natallaogod a lalaki nĝa addaan kinalainĝ, a maipaay iti aniaman a kita ti panagservi: casta met dagiti capcapitan ken amin nĝa ili addadanto iti panagbilinmo.

Dagiti datdaton a gapu iti templo mayeg. Ti cararag ni David a maipapan kencuana. Dagiti naidatag a datdaton. Mapagari ni Salomon. Ti panagari ken ipapatay ni David.

29 Ket kinuna ni ari David iti amin a gimonĝ, Ni anacco a Salomon, isu a maymaysa a pinili ti Dios, ubinĝ pay laenĝ ken naganus, ket ti aramid dackel; ta ti palacio saan a maipaay iti tao, no di ket maipaay iti Dios.
2 Iti amin a mabalinco nagsaganaac a maipaay iti balay ti Diosco iti balitoc a maipaay *cadagiti banag* a binalitocan, ken iti pirac a maipaay *cadagiti banag* a piniracan, ken iti gambanĝ a maipaay cadagiti *banag a ginambanĝan*, iti landoc a maipaay *cadagiti banag* a linandocan, ken caycayo a maipaay *cadagiti banag* a kinayoan; batbato nĝa onix, ken *batbato* tapno maisaadda, batbato a maipaay cadagiti aramid nĝa imbutac, ken cadagiti nadumaduma a buric, ken amin a kita dagiti napateg a batbato, ken batbato a marmol a nawadwadda unay.
3 Maysa pay, agsipud ta insaadco ti pacaragragsacac iti balay ti Diosco, idinto ta addaanac maysa a gamenĝco met laenĝ a balitoc ken pirac, isut' intedco iti balay ti Diosco, sabali laenĝ ti insaganac a maipaay iti nasantoan a balay,
4 a tallo a ribu met laenĝ a talento a balitoc, ti balitoc ti Ofir, ken pito a ribu a talento a nagugoran a pirac, isuda a panĝcalupcup cadagiti didinĝ dagiti balbalay,
5 iti balitoc a maipaay *cadagiti banag* a binalitocan, ken iti pirac a maipaay *cadagiti banag* a piniracan, ken maipaay iti amin a kita ti aramid *tapno maaramid* gapu cadagiti ima dagiti nagdanonan lainĝ nĝa agararamid. Asino nĝarud ti agidatou iti sibubulos a nakemna tapno iconsagrarna ti bagina ken Jehova itoy nĝa aldaw?

6 Idi casta dagiti pañgoloen *dagiti balbalay* dagiti amma, ken dagiti pañgoloen dagiti caputotan ti Israel, ken dagiti capcapitan dagiti rinibu ken dagiti ginasgasut, agraman cadagiti agturturay iti aramid ti ari, nagidatonda iti sibubulos a nakemda;

7 ket intedda a maipaay iti panagservi ti balay ti Dios iti balitoc lima a ribu a talento ken sañgalacsa a daric,* ket iti pirac sañgalacsa a talento, ket iti gambañg sañgapulo ket walo a ribu a talento, ken iti landoc sañgagasut a ribu a talento.

8 Ket isuda a caduada dagiti nacasaracan cadagiti *napateg* a batbato intedda ida iti gameñg ti balay ni Jehova, babaen ti ima ni Jahiel a Gersonita.

9 Idi casta nagrag-o ti ili, ta nagidatonda iti sibubulos a nakemda, agsipud ta nagidatonda ken Jehova a binuyog ti maysa a puso a sipapaluñgdo iti sibubulos a nakemda: ket nagrag-o met ni ari David iti dackel a rag-o.

10 Gapuna a ni David binenditona ni Jehova iti sañgo ti amin a gimoñg; ket kinuna ni David, Benditoca, O Jehova, a Dios ni Israel ñga amami, iti agnanayon ñga awan ti iñggana.

11 Cucuam, O Jehova, ti kinadackel, ken ti pannacabalin, ken ti gloria, ken ti balligi, ken ti kinadayag: ta amin ñga adda cadagiti lañglañgit, ken iti daga *cucuam;* cucuam ti pagarian, O Jehova, ket maitan-occa a cas iti olo iti ñgato ti isu-amin.

12 Dagiti kinabacnañg ken dayaw agpadpadada ñga aggapu kenca, ket agturayca iti isu-amin; ket mannacabalin ken maiñgel ta imam; ket ita imam ti yan ti mamadackel ken mamapigsa iti isu-amin.

13 Ita ñgarud, Diosmi, agyamancami kenca, ken agdayawcami iti nagloriaan a naganmo.

14 Ñgem asinoac, ken ania ti ilic, tapno tumon-oycami coma a mañgidaton iti sibubulos a nakem iti casta a mayannurot itoy a kita? ta naggapu amin a banag kenca, ket iti cucuam ti itdenmi kenca.

15 Ta sañgsañgailicami iti sañgom, ken gangannaetcami, cas cadagidi amin ñga ammami idi: dagiti aldawmi iti daga casda la aniniwan, ket awan ti pagtaengan.

16 O Jehova a Diosmi, amin daytoy a kinawadwad ñga insaganami a pañgibañgon kenca iti maysa a balay a maipaay iti nasantoan a naganmo naggapu ita imam, ket cucuam amin.

17 Ammoc met, Diosco, a suutem ti puso, ket maay-ayoca iti nalinteg. No maipapan caniac, iti kinalinteg ti pusoc indatonco iti sibubulos a nakemco amin dagitoy a banag: ket ita sirarag-oac a nacakita iti ilim, ñga adda a sisasañgo ditoy, agidaton iti sibubulos a nakemna kenca.

18 O Jehova, a Dios ni Abraham, ni Isaac, ken ni Israel, ñga ammami, salimetmetam daytoy iti agnanayon iti arapaap dagiti panunot ti puso ti ilim, ket isaganam ti pusoda kenca;

19 ket iccam ni anacco a Salomon iti maysa a puso a napaloñgdo, tapno salimetmetanna dagiti bilbilinmo, panpanecnecmo, ken ipaalagadmo, ken tapno aramidenna amin dagitoy a banag, ken bañgonenna ti palacio, isu ñga insaganaac.

20 Ket kinuna ni David iti amin a gimoñg, Ita benditoenyo ni Jehova a Diosyo. Ket binendito ti amin a gimoñg ni Jehova, a Dios dagiti ammada, ket inculobda dagiti oloda, ket nagrucbabda ken Jehova, ken iti ari.

21 Ket nagsacrificarda cadagiti sacrificios ken Jehova, ken nagidatagda ken Jehova cadagiti datdaton a mapuuran iti bigat calpasan daydi ñga aldaw, a sañgaribu met laeñg a bacbaca a lallaki, sañgaribu a carcarnero, ken sañgaribu a cordero, agraman cadagiti datdatonda a mainum, ken sacrificio a nawadwad a gapu iti amin ñga Israel,

22 ket nañganda ken imminumda iti sañgo ni Jehova idi ñga aldaw a binuyog ti dackel a ragsac.

Ket pinagarida ni Salomon ñga anac ni David iti maicadua a tiempo, ket isut' impulotda ken Jehova tapno agpaluñgo, ken ni Sadoc tapno agsacerdote.

23 Sa timmugaw ni Salomòn iti trono ni Jehova a cas ari iti saad ni David ñga amana, ket nagrañg-ay; ket amin ñga Israel nagtulnogda kencuana.

24 Ket amin a pañgoloen, ken dagiti lallaki a mamaiñgel, ken amin met dagiti annac a lallaki ni ari David intamedda ti bagbagída ken ari Salomon.

25 Ket ni Jehova intan-ocna ni Salomon iti casta unay iti imatañg ti amin ñga Is-

---

* *Daric:* Maysa a pirac idiay Palestina a ti pategna dandani sañgapulo ket maysa a pisos.

rael, ket impaayna kencuana ti casta a
kinadayag a naarian a di nagyan idi iti
uray asinoman nga ari iti sacbayna iti Is-
rael.

26 Ni David nga anac ni Jesse nagari
iti amin nga Israel.
27 Ket ti tiempo ti pinagarina iti Israel
isut' idi uppat a pulo a tawen; pito a
tawen ti pinagarina idiay Hebron, ket tal-
lo pulo ket tallo *a tawen* ti pinagarina idiay
Jerusalem.
28 Ket isu natay iti maysa a naimbag a
kinalacay, a napno cadagiti aldaw, kina-
bacnang, ken dayaw: ket nagari iti saadna
ni anacna a Salomon.
29 Dagiti aramid ni ari David, immuna
man ken naudi, adtoy, isuda naisuratda
iti historia ni Samuel a macakita iti ma-
sacbayan, ken iti historia ni Natan a mam-
madto, ken iti historia ni Gad a macakita
iti masacbayan,
30 agraman amin a pagarianna ken pan-
nacabalinna, ken dagiti tiempo a naglasat
kencuana, ken iti Israel, ken cadagiti amin
a pagpagarian dagiti dagdaga.

TI MAICADUA A LIBRO DAGITI

CRONICAS.

Ti panagdayaw ni Salomon idiay Gabaon. Ti cararagna a maipaay iti kinab canang ken kinasirib.

1 Ket ni Salomon nga anac a lalaki ni
David napatibker iti pagarianna, ket
ni Jehova a Diosna adda idi kencuana,
ket pinatanocna iti napalalo.
2 Ket ni Salomon nagsao iti amin nga
Israel, cadagiti capcapitan dagiti rinibu
ken ginasut, ken cadagiti oc-ocom, ken iti
tunggal pangolo iti amin nga Israel, a
pangoloen *dagiti balbalay* dagiti amma.
3 Iti casta ni Salomon, ken iti amin a
gimong agraman kencuana, napanda iti
nangato a disso nga adda idi idiay Gaba-
on; ta adda idiay idi ti tolda ti gimong
ti Dios, nga inaramid idi ni Moises nga
adipen ni Jehova idiay let-ang.
4 Ngem ti lacasa ti Dios inyeg ni David
a naggapu idiay Cariat-jarim agingga *iti
disso* nga insagana ni David a maipaay *iti
lacasa;* ta isu pinatacderna ti maysa a
tolda a maipaay kencuana idiay Jeru-
salem.
5 Maysa pay ti altar a ginambangan,
nga inaramid idi ni Baseleel nga anac a
lalaki ni Uri, nga anac a lalaki ni Hur,
adda idi idiay sangoanan ti tabernaculo
ni Jehova: ket ni Salomon ken ti gimong
nagsapulda agingga kencuana.
6 Ket ni Salomon simmang-at sadiay
iti sango ni Jehova agingga iti altar a
ginambangan, nga adda idi idiay tolda ti
gimong, ket indatagna ti sangaribu a
daton a mapuuran iti rabawna.

7 Iti daydi a rabii nagparang ti Dios
ken Salomon, ket kinunana kencuana,
Kiddawem ti itedconto kenca.
8 Ket ni Salomon kinunana iti Dios,
Imparangarangmo ti dackel a kinaimbag-
mo a naayat ken David nga amac, ket
pinagarinac iti saadna.
9 Ita, O Jehova a Dios, pasingkedam
coma ti carim ken David nga amac; ta
pinagarinac iti maysa nga ili a cas iti
tapoc ti daga iti caaduda.
10 Itdem caniac ita ti kinasirib ken
pannacaammo, tapno macaruarac ken
macastrecac iti sango daytoy nga ili; ta
siasino ti macabalin nga agocom itoy nga
ilim, a castoy unay ti cadackelna?
11 Ket ti Dios kinunana ken Salomon,
agsipud ta daytoy adda ita pusom, ket
saanmo a dinawat ti kinabacnang, sanicua
wenno dayaw, wenno ti biag dagidiay a
gumura kenca, saanmo pay met a dina-
wat ti atiddug a panagbiag; no di ket
kiniddawmo ti kinasirib ken pannacaam-
mo a maipaay kenca, tapno mabalinmo ti
agocom iti ilim, a cadacuada pinagarica:
12 kinasirib ken pannacaammo ma-
yawatda kenca; ket itdecto kenca ti
kinabacnang, sanicua, ken dayaw, a cas
saan nga inicutan ti uray asinoman
cadagiti ar-ari nga adda idi sacbaymo;
ket awanto met iti calpasam a mangicut
iti capadana.
13 Iti casta ni Salomon napan a nag-
gapu iti nangato a disso nga adda idi
idiay Gabaon, a naggapu iti sango ti
tolda ti gimong agingat' Jerusalem; ket
nagari iti Israel.

14 Ket ni Salomon inurnongna dagiti
luglugan ken lallaki nga agcacabayo:
ket adda kencuana idi sangaribu ket
uppat a gasut a lugan, ken sangapulo ket
dua nga ribu dagiti lallaki nga agcaca-
bayo; nga isu incabilna cadagiti ciudad
dagiti lugan, ken agraman iti ari idiay
Jerusalem.
15 Ket ti ari inaramidna a ti pirac ken
balitoc idiay Jerusalem cas la cadagiti
batbato, ket dagiti cantingen isu inara-
midna a cas la cadagiti caycayo a sicomoro
nga adda iti daga a nababa iti kina-
ruayda.
16 Ket dagiti cabayo nga adda idi ken
Salomon naalada a naggapu sadi Egipto;
ket dagiti pagbaniagaen ti ari isudat'
nangawat cadacuada iti pinangen, tunggal
pangen iti maysa a pateg.
17 Ket nangalada ket inruarda sadi
Egipto ti maysa a lugan a gapu iti innem

a gasut *a siclo* a pirac, ket maysa a cabayo
iti sangagasut ket limapulo: ket casta ti
maipanggep cadagiti amin nga ari dagiti
Jetteos, ken ti maipanggep cadagiti ari ti
Siria, isudat' inruarda a gapu iti pan-
nacaaramatda.

Ti panggep ni Salomon a mangbangon iti templo. Badangan ni Hiram.

2 Ita ni Salomon pinanggepna a bang-
onen ti maysa a balay a maipaay iti
nagan ni Jehova, ken maysa a balay a
maipaay iti pagarianna.
2 Ket binilang ni Salomon ti pito a
pulo a ribu a lallaki nga agbunag cadagiti
aw-awit, ken walopulo a ribu a lallaki
nga agtagtaga *iti cayo* cadagiti banbantay,
ken tallo a ribu ket innem a gasut a
mangaywan cadacuada.
3 Ket ni Salomon nagbaon ken Hiram,
nga ari ti Tiro, a kinunana, Cas inara-
midmo ken David nga amac, ket impaw-
itmo kencuana dagiti *cayo a* cantingen
tapno bangonenna ti maysa nga balay a
pagnaedanna, *castamet ti aramidem caniac.*
4 Adtoy, dandani bangonec ti maysa a
balay a maipaay iti nagan ni Jehova a
Diosco, tapno ipaayco kencuana, ken
tapno puurac iti saclangna ti incienso
dagiti nabanglo a recrecado, ken maipaay
iti cancanayon a tinapay ti parang, ken
maipaay cadagiti datdaton a mapuuran
iti binigat ken rinabii, cadagiti aldaw a
panaginana, ken cadagiti luttuad, ken
cadagiti nakedngan a fiesta ni Jehova a
Diosmi. Daytoy *maysa nga alagaden* nga
agnanayon iti Israel.
5 Ket ti balay a bangonec dackel; ta
dackel ti Diosmi iti ngato dagiti amin a
didios.
6 Ngem siasino ti macabalin a mang-
bangon iti balay a maipaay kencuana,
idinto a ti langit ken ti langit dagiti
langlangit saanna a malaon? siasinoac
ngarud, a bangonec coma ti balay a
maipaay kencuana, malacsid laeng tapno
puurac ti incienso iti saclangna?
7 Gapuna ita ibaonmo caniac ti maysa
a lalaki a nalaing nga agaramid iti
balitoc, ken iti pirac, ken ti gambang, ken
ti landoc, ken iti purpura, ken carmesi,
ken azul, ket ammona no casano ti
panagkitikit *ti amin a kita ti aramid* a
kinitikitan, *tapno adda coma* cadagiti
nalaing a lallaki nga adda caniac iti Juda
ken ditoy Jerusalem, isuda a sinapul ni
David nga amac.
8 Casta met nga ipaw-itmo caniac dagiti
caycayo a cancantingen, parparwa, ken
al-algum, nga aggapu idiay Libano; ta
ammoc nga dagiti adipenmo ammoda ti
panagpucan ti taricayo idiay Libano ket
adtoy, dagiti adipenec addadanto cadagiti
adipenmo,
9 tapno mangisagana met laeng a
maipaay caniac iti tartaricayo iti kina-
wadwad; ta ti balay a dandani bangonec
dackelto ken nacascasdaaw.
10 Ket, adtoy, itdecto cadagiti adipen-
mo, cadagiti agtagtaga nga agpucan iti
taricayo, ti duapulo a ribu a casucat ti
cebada, ken duapulo a ribu a bat ti arac,
ken duapulo a ribu a bat ti lana.

11 Idin ni Hiram nga ari ti Tiro
simmubalit iti surat nga imbaonna ken
Salomon, Agsipud ta ni Jehova ayatenna
ti ilina, pinagarinaca cadacuada.
12 Ni Hiram kinunana pay, Bendito
ni Jehova a Dios ti Israel, a nangaramid
ti langit ken daga, isu a nangted ken
David nga ari iti maysa nga anac a
masirib, nga addaan kinasaririt ken
pannacaawat, a bangonenna coma ti balay
a maipaay ken Jehova, ken maysa a
balay a maipaay iti pagarian.
13 Ket itan imbaonco ti maysa a
lalaki a nalaing nga agaramid, nga addaan
pannacaawat, a naggapu ken Hiram nga
amac,
14 nga annac a lalaki ti maysa a babai
cadagiti annac ni Dan; ket ti amana maysa a
lalaki ti Tiro, nalaing nga agaramid iti bali-
toc, ken iti pirac, iti gambang, iti landoc,
iti bato, iti taricayo, iti purpura, iti azul,
ken iti lienzo a nalapat, ken iti carmesi,
casta met nga agkitikit iti uray ania a kita
ti aramid a kinitikitan, ken mangparnuay
iti uray ania a maparnuay; tapno maited
coma kencuana *ti maysa a saad* cadagiti
lallakim a nalaing nga agaramid, ken
cadagiti nalaing a lallaki ni apoc a David
nga amam.
15 Gapuna ita ti trigo ken cebada, ti
lana ken ti arac, a sinao caniac ni apoc,
ipaw-itna coma cadagiti adipenna:
16 ket pucanenminto idiay Libano, iti
caadu a cas adda pacasapulam; ket iyeg-
minto kenca a sioonoy iti baybay aginggat'
Joppe; ket ipanmo aginggat' Jerusalem.

17 Ket ni Salomon binilangna amin a
gangannaet nga adda idi iti daga ti Israel
a mayannurot iti panagbilang, isu a pinag-
bilang ida ni David nga amana; ket

nasaracanda a sañgagasut limapulo ket
tallo a ribu ket innem a gasut.
18 Ket tinudiñganna ti pitopulo a ribu
cadacuada a mañgimet cadagiti aw-awit,
ken walopulo a ribu nga agtagtaga idiay,
ket tallo a ribu ket innem a gasut nga
agay-aywan a mañgicabil cadagiti tattao iti
trabajo.

Ti cadackel ken tabas ti templo. Dagiti kerubin ken monmon.

3 Idin nangrugi ni Salomon a mang-
bangon ti balay ni Jehova idiay Jeru-
salem iti bantay Moria, idiay nagparangan
ni Jehova ken David nga amana, isu nga in-
saganana iti disso a tinudiñgan idi ni
David idiay pagtaltagan ni Areuna a
Jebuseo.
2 Ket isu inrugina ti mañgbañgon iti
maicadua *nga aldaw* ti maicadua a bulan,
iti maicapat a tawen ti panagarina.
3 Ita dagitoy dagiti cimiento nga in-
cabil ni Salomon a maipaay iti pannaca-
bañgon ti balay ti Dios. Ti caatiddug a
sinico a mayannurot iti umuna a panag-
rucod innem a pulo a sico idi, ket ti
caacabana duapulo a sico.
4 Ket ti palapala nga adda idi iti sañgo
ti balay, ti caatiddugna a mayannurot ti
caatiddug ti balay duapulo a sico idi, ket
ti cañgatona sañgagasut ket duapulo; ket
kinalupcupanna iti uneg iti pulpulos a
balitoc.
5 Ket ti dacdackel a balay binobedaanna
iti cayo a parwa, a kinalupcupanna iti
nasudi a balitoc, ket nagaramid iti dayta
cadagiti caycayo a palma ken tantanicala.
6 Ket inarcosanna ti balay cadagiti
napateg a batbato a maipaay iti sayaatna:
ket ti balitoc, balitoc a naggaput' Parvaim.
7 Kinalupcupanna met ti balay, dagiti
dackel a cayona, dagiti dapian, ken dagiti
didiñgna, ken dagiti ruañgan, iti balitoc;
ket kinitikitanna dagiti kerubin cadagiti
diding.

8 Ket inaramidna ti casantoanan a
balay; ti caatiddugna a mayannurot iti
caacaba ti balay duapulo a sico idi, ket ti
caacabana duapulo a sico; ket kinalupcu-
panna iti nasudi a balitoc, a nagdagup iti
innem a gasut a talento.
9 Ket ti cadagsen dagiti lansa idi lima-
pulo a siclo a balitoc. Ket kinalupcupanna
dagiti nañgatnñgato a siled iti balitoc.

10 Ket iti casantoanan a balay inara-
midna dagiti dua a kerubin nga aramid a
linaladawan; ket kinalupcupanna ida iti
balitoc.
11 Ket dagiti payac dagiti kerubin
duapulo a sico ti caatiddugda idi: ti payac
ti maysa a kerubin lima a sico idi, a
dimteng iti diding ti balay; ket ti sabali
a payac *castamet* lima a sico, a dimteng iti
sabali a payac ti kerubin.
12 Ket ti payac ti sabali a kerubin lima
a sico, a dimteng iti diding ti balay; ket
ti sabali a payac lima a sico *met*, a naki-
saip iti payac iti sabali a kerubin.
13 Dagiti payac dagitoy a kerubin
nagucradda iti duapulo a sico: ket nag-
tacderda cadagiti sacsacada, ket dagiti
rupada simmañgoda idi iti balay.
14 Ket inaramidna ti bengbeng nga
asul ken purpura, ken carmesi, ken nalapat
a lienzo, ket nagaramid cadagiti kerubin
iti *bengbeng*.

15 Casta met nga inaramidna iti sango
ti balay dagiti dua a monmon a tallo pulo
ket lima a sico ti catayagda, ket ti paratoc
nga adda iti toctoc ti tunggal maysa
cadacuada lima a sico idi.
16 Ket inaramidna dagiti tanicala iti
oraculo, ket incabilna ida cadagiti toctoc
dagiti monmon; ket inaramidna ti sañga-
gasut a granada, ket incabilna ida cadagiti
tanicala.
17 Ket isu pinatacderna dagiti monmon
iti sango ti templo, maysa iti ima a
macanawan, ti sabali iti ima a macatigid;
ket ginaladanna ti nagan ti dayta iti ima
a macanawan iti Jaquin, ken ti nagan iti
dayta iti ima a macatigid iti Boaz.

Ti altar, sinucog a baybay, baca, candelero, ken dadduma pay nga al-alicamen ti templo.

4 Maysa pay inaramidna ti maysa nga
altar a gambang, a duapulo a sico ti
caatiddugna, ken duapulo a sico ti caaca-
bana, ken sañgapulo a sico ti cañgatona.
2 Casta met inaramidna ti baybay a
sinucog a sañgapulo a sico iti ngarab ken
ngarab, a nagbucbukel ti panaglicmutna,
ket ti kinatayagna lima a sico; ket maysa
a tali a tallopulo a sico ti nailawlaw iti
aglicmut.
3 Ket iti sirocna adda idi ti caasping
dagiti bacbaca, a nailawlaw iti aglicmut,
iti sañgapulo a sico, a nailawlaw iti bay-
bay iti aglicmut. Dagiti sinan-baca adda-

da idi iti dua a batog, a nasucog idi ti bay-
bay a nasucog.
4 Isu nagbatay iti sangapulo ket dua a
sinan-baca, ti tallo simmangoda iti amian-
an, ket ti tallo simmangoda iti laud, ket
ti tallo simmangoda iti abagatan, ket ti
tallo simmangoda iti daya; ket ti baybay
naisaad iti rabawda, ket amin a pasetda a
camaudi addada iti uneg.
5 Ket isut' sangadangan iti capuscol;
ket ti ngarabna naaramid a cas iti ngarab
ti maysa a tagayan, a cas sabong ti maysa
a lirio: isu immawat ket laonenna idi ti
tallo ribu a bat.
6 Inaramidna met dagiti sangapulo a
bacca, ket incabilna iti lima iti ima a
macanawan, ken lima iti macatigid, tapno
mangbuggo cadacuada; dagiti casta a ba-
nag a naaramat iti daton a mapuuran, nai-
buggoda cadacuada; ngem ti baybay pag-
buggoan idi dagiti sacerdote.

7 Ket inaramidna dagiti sangapulo a
candelero a balitoc a mayannurot iti ala-
gaden a maipapan cadacuada; ket inca-
bilna ida iti templo, lima iti ima a ma-
canawan ken lima iti macatigid.
8 Inaramidna met ti sangapulo a lami-
saan, ket incabilna ida iti templo, lima iti
bangir a macanawan ken lima iti macati-
gid. Ket inaramidna met ti sangagasut a
palangana a balitoc.
9 Casta met inaramidna iti paraangan
dagiti sacerdote, ken ti dackel a paraa-
ngan, ken dagiti ruangan a maipaay iti
paraangan, ket kinalupcupanna dagiti rua-
nganda iti gambang.
10 Ket insaadna ti baybay iti akinca-
nawan a bangir *ti balay* iti daya, nga agpa-
abagatan.
11 Ket ni Hiram inaramidna dagiti ba-
nga, ken dagiti soplad, ken dagiti palan-
gana.

Casta ti panangleppas ni Hiram ti ara-
mid nga inaramidna a maipaay ken ari
Salomon iti balay ti Dios:
12 dagiti dua a monmon, ken dagiti ma-
locong, ken dagiti dua a paratoc nga adda
idi iti toctoc dagiti monmon, ken dagiti
dua nga aramid nga iniket a pangabbong
cadagiti dua nga malocong dagiti paratoc,
nga adda idi iti toctoc dagiti monmon,
13 ken dagiti uppat a gasut a granada a
maipaay cadagiti dua nga aramid nga ini-
ket; dua cabatog a granada maipaay iti
tunggal aramid nga iniket, a pangabbong
cadagiti dua a malocong dagiti paratoc
nga adda idi iti rabaw dagiti monmon.
14 Inaramidna met dagiti batay, ket
dagiti bacca inaramidna iti rabaw dagiti
batay;
15 maysa a baybay ken sangapulo ket
dua a sinan-baca iti sirocna.
16 Dagiti banga met ken dagiti soplad,
ken dagiti pagadaw iti lasag, ken amin
nga al-alicamenna, inaramid ni Hiram
nga amana a gapu ken ari Salomon, a mai-
paay iti balay ni Jehova iti nasileng a
gambang.
17 Iti tanap ti Jordan ti nagpasucugan
cadacuada ti ari, iti daga a pila iti nag-
baetan ti Socot ken Saredata.
18 Castoy ti panangaramid ni Salomon
amin dagitoy nga al-alicamen iti dackel a
kinaruay: ta ti dagsen ti gambang saan a
nasukimat.

19 Ket ni Salomon inaramidna amin
dagiti al-alicamen nga adda idi iti balay
ti Dios, ti balitoc nga altar met, ken da-
giti lamesaan a yan idi ti tinapay ti pa-
rang;
20 ken dagiti candelero agraman pag-
silawanda, a sigagangat a mayannurot iti
alagaden iti sango ti oraculo, a pulpulos a
balitoc;
21 ken dagiti sabong, ken dagiti pag-
silawan, ken dagiti sipit a balitoc, ket
dayta balitoc nga awan pagcuranganna;
22 ken dagiti pangarsang, ken dagiti
bacca, ken dagiti cuchara, ken dagiti pag-
iccan ti apuy, a pulpulos a balitoc. Ket
no maipapan ti pagsercan ti balay, dagiti
naun-uneg a ruanganna a maipaay iti ca-
santoanan a disso, ken dagiti ruangan ti
balay, *nga ammoen,* ti templo, balitocda
idi.

Ti panangleppas ti templo. Ti lacasa mai-serrec a buyugen ti musica ken panagyaman.

5 Iti casta amin nga aramid nga inara-
mid ni Salomon a maipaay iti balay
ni Jehova nalpas. Ket ni Salomon inser-
recna dagiti banag nga impaay idi ni Da-
vid nga amana, ti met laeng pirac, ken ti
balitoc, ken amin nga al-alicamen, ket in-
cabilna ida cadagiti paggamengan ti balay
ti Dios.

2 Idin ni Salomon tiniponna dagiti
lallacay ti Israel, ken amin a pangoloen
cadagiti balbalay dagiti amma dagiti annac

ti Israel, idiay Jerusalem, tapno isang-
atda ti lacasa ti tulag ni Jehova manipud
iti ciudad ni David nga isu ti Sion.
3 Ket amin dagiti lallaki ti Israel
nakiragupda iti ari idi fiesta, nga adda iti
maicapito a bulan.
4 Ket amin dagiti lallacay ti Israel
napanda: ket dagiti Levitas inawitda ti
lacasa;
5 ket isuda insang-atda ti lacasa ni
Jehova, ken ti tolda ti gimong, ken amin
dagiti nasantoan nga aruaten nga adda
idi iti tabernaculo; dagitoy insang-at
dagiti sacerdote a Levitas.
6 Ket ni ari Salomon ken amin a
gimong ti Israel a nakiragup kencuana,
caduana ida iti sango ti lacasa, a nagidat-
daton cadagiti carnero ken baca, a saan a
nabilang ken napocpoc gapu iti kina-
ruayda.
7 Ket dagiti sacerdote impastrecda ti
lacasa ti tulag ni Jehova iti saadna, iti
uneg ti oraculo ti balay, iti casantoanan a
disso, iti baba dagiti payac dagiti kerubin.
8 Ta dagiti kerubin inyucradda dagiti
payacda iti ngato ti saad ti lacasa, ket
dagiti kerubin lininonganda ti ngato ti
lacasa ken dagiti ar-arimátana.
9 Ket dagiti ar-arimáta isudat' atid-
dug unay a dagiti murdong dagiti ar-ari-
máta makita manipud iti lacasa iti sango
ti oraculo; ngem isudat' saan a makita
manipud iti ruar: ket addada idiay
aginggana itoy nga aldaw.
10 Awan ti adda iti uneg ti lacasa
malacsid dagiti dua a tapi a bato nga
incabil *idiay* ni Moises sadi Horeb, idi ni
Jehova inaramidna ti tulag cadagiti
annac ti Israel idi rimmuarda iti daga
nga Egipto.

11 Ket naaramid idi a dagiti sacerdote
rimmuarda iti nasantoan a disso (ta amin
dagiti sacerdote a sisasaclang idi pina-
santificarda dagiti bagbagída, ket dida
met sinalimetmetan dagiti pannacadas-
dasigda;
12 casta met dagiti Levitas a cumacanta
idi, amin cadacuada, da met laeng Asaf,
Heman, Iditun, ken dagiti annacda ken
cacabsatda a lallaki, a sicacawesda iti
nalapat a lienzo, agraman cadagiti piang-
piang, salterio, ken arpa, nagtacderda iti
akindaya a pungto ti altar, ket caduada
ti sangagasut ket duapulo a sacerdote a
pagunienda dagiti tangguyob);
13 naaramid idi a dagiti agtangguyob
ken cumacanta nagmaymaysada, tapno
agaramidda iti maysa nga uni a macang-
ngeg iti panagdayaw ken panagyaman
ken Jehova; ket idi impangatoda ti
timecda a buyugen dagiti tangtangguyob,
ken piangpiang, ken gamgamigam ti
musica, ket nagdayawda ken Jehova, *a*
kinunada, Ta isu naimbag; ta ti naayat a
kinaimbagna *agpaut* iti agnanayon; nga
idin ti balay napno iti maysa nga ulep, ti
met laeng balay ni Jehova,
14 iti casta a dagiti sacerdote dida
nabalin ti agtacder nga agannong a gapu
iti ulep; ta ti dayag ni Jehova pinunnona
ti balay ti Dios.

Ti bitla ni Salomon ken ti cararagna a pannacaidaton ti templo.

6 Idi casta nagsao ni Salomon, Ni
Jehova kinunana nga isu agnaed
coma iti nacaro a sipnget.
2 Ngem siac imputaranca iti maysa a
balay a pagnaedam, ken maysa a disso
tapno pagnaedam iti agnanayon.
3 Ket ti ari intaliawna ti rupana ket
binendicionanna ti amin a gimong ti
Israel: ket ti amin a gimong ti Israel
timmacder.

4 Ket isu kinunana, Bendito ni Jehova,
a Dios ti Israel, isu a nagsao iti ngiwatna
ken David nga amac, ket isu tinungpalna
cadagiti imana, a kinunana,
5 Nanipud iti aldaw a panangaonco iti
ilic iti daga nga Egipto, diac nagpili ti
ciudad cadagiti caputotan ti Israel a
mangputar iti maysa a balay, a pagyanan
ti naganco; diac met pinili ti uray
asinoman a tao tapno isut' pangoloen ti
ilic nga Israel:
6 ngem pinilic ti Jerusalem, tapno ti
naganco adda coma sadiay, ket pinilic ni
David tapno isut' ngatoen iti ilic nga
Israel.
7 Ket adda idi iti puso ni David nga
amac ti panamutar iti maysa a balay a
maipaay iti nagan ni Jehova, a Dios ti
Israel.
8 Ngem ni Jehova kinunana ken David
nga amac, Agsipud ta adda iti pusom ti
panamutar iti maysa a balay a maipaay
iti naganco, sica naimbag ti inaramidmo
nga isut' adda iti pusom:
9 nupay casta sica saanmonto a putaren
ti balay; ngem ti anacmo a rumuarto
cadagita lomom, isu putarennanto ti balay
a maipaay iti naganco.
10 Ket ni Jehova pinasingkedanna ti

saona a sinaena; ta siac binuangonnac iti
saad ni David nga amac, ket agtugawac
iti trono ti Israel, a cas incari ni Jehova,
ket pinutarco ti balay a maipaay iti
nagan ni Jehova, a Dios ti Israel.
11 Ket sadiay insaadco ti lacasa, a yan
ti tulag ni Jehova, nga isu inaramidna
cadagiti annac ti Israel.

12 Ket isu nagtacder iti sango ti altar
ni Jehova iti sango ti amin a gimong ti
Israel, ket inyunnatna dagiti imana
13 (ta ni Salomon inaramidna ti maysa
a palapala a ginambangan, lima a sico ti
caatiddugna, ken lima a sico ti caacabana,
ken tallo a sico ti cangatona, ket isut'
incabilna idi iti tengnga ti paraangan; ket
nagtacder iti rabawna, ket nagparin-
tumeng cadagiti tumengna iti saclang ti
amin a gimong ti Israel, ket inyunnatna
dagiti imana a nagpalangit);
14 ket kinunana, O Jehova, a Dios ti
Israel, awan ti Dios a cas kenca, uray iti
langit, uray iti daga; a salimetmetanna
ti tulag ken ti naayat a kinaimbag cada-
giti adipenmo, a magna iti sangom iti
amin a pusoda;
15 a sinalimetmetam ken adipenmo a
ni David nga amac ti incarim kencuana:
wen, sica insaom iti ngiwatmo, ken isut'
tinungpalmo iti imam, a cas itoy nga
aldaw.
16 Ita ngarud, O Jehova, a Dios ti
Israel, salimetmetam ken adipenmo a
David nga amac ti incarim kencuana, a
kinunam, Saan nga agcurangto kenca ti
maysa a lalaki iti imatangco nga agtugaw
iti trono ti Israel, no la ket ta dagiti
annacmo aluadanda ti dalanda, a magnada
iti lintegco a cas pannagnam iti sangoc.
17 Ita ngarud, O Jehova a Dios ti
Israel, ipalubosmo a ti saom mapasing-
kedan coma, isu nga insaom ken adipenmo
a David.

18 Ngem, agpayso aya a ti Dios maki-
pagnaedto cadagiti tattao iti daga? ¡Ad-
toy, dagiti langit ken ti langit dagiti
langlangit saandaca a malaon; dinto nga-
rud ad-adda daytoy a balay a pinutarco!
19 Nupay casta sica patgam coma ti
cararag ti adipenmo, ken ti kiddawna,
O Jehova a Diosco, nga ipangagmo ti
asug ken ti cararag a ti adipenmo ica-
raragna iti sangom;
20 a dagiti matam silulucatda coma a
sumango itoy a balay iti rabii ken iti
aldaw, a sumango met laeng iti disso nga
isut' nagcunaam nga icabilmonto ti
naganmo sadiay; a mangipangag iti
cararag a ti adipenmo icararagnanto a
sumango iti daytoy a disso.
21 Ken ipangagmo ti ar-araraw ti adi-
penmo, ken ti ilim nga Israel, no isuda
agcararagda a sumango ditoy a disso:
wen, sica denggem nga aggapu iti pagna-
edam, nga aggapu met laeng iti langit;
ket intono mangngegmo, pacawanem.

22 No maysa a tao agbasol iti mai-
caniwas iti padana a tao, ket maysa a
sapata ti maisaad kencuana a pamagsapata
kencuana, ket isu umay *ket* agsapata iti
sango ti altarmo ditoy a balay;
23 iti casta denggem sadi langit, ket
aramidem, ket oeomem dagiti adipenmo,
a dusaem ti nadangkes, a yegmo ti
dalanna iti olona met laeng; ken justi-
ficarem ti nasingpet, nga isut' gungunaam
a cas ti kinalintegna.

24 No ti ilim nga Israel macabil iti
sango ti cabusor, ta isuda nagbasolda iti
maicaniwas kenca, no isuda agsublida
kenca, ket ipudnoda ti naganmo, ket
agcararagda ken agpacaasida iti sangom
ditoy a balay;
25 sica denggem ngarud sadi langit,
ket pacawanem ti basol ti ilim nga Israel,
ket isudat' ipanmo manen iti daga a sica
intedmo cadacuada ken cadagiti ammada.

26 No dagiti langlangit mapunitanda,
ket awan ti tudo, gaput ta isuda nagba-
solda iti maicaniwas kenca; no isuda
agcararagda a sumango ditoy a disso, ket
ipudnoda ti naganmo, ket agtuckiadda
iti basolda, intono parigatem ida:
27 sica denggem ngarud sadi langit,
ket pacawanem ti basol dagiti adipenmo,
ken ti ilim nga Israel, intono sica isurom
cadacuada ti naimbag a dalan a reb-
bengda a pagnaan; ket agbaonca ti tudo
iti dagam, isu nga intedmo iti ilim a
pannacatawidna.

28 No addanto pungeg iti daga, no
addanto angol, no addanto eppes, wenno
buot, dudon, wenno arabas; no isudat'
lacuben dagiti cabusorda iti daga dagiti
ciudadda; aniaman a pannaplit, wenno
aniaman a sakit nga adda;
29 aniaman a cararag ken aniaman a
panagpacaasi nga armiden ti siasinoman
a tao, wenno ti amin nga ilim nga Israel,
nga ammoento ti tunggal tao ti pan-

naplitna met laeng̃, ken ti ladinĝitna met
laeng̃, ket yunnatna dagiti imana a
sumang̃o iti daytoy a balay:
30 sica denggem ng̃arud nga aggapu
sadi lang̃it a pagnaedam, ket mamaca-
wanca, ket isupapacmo iti tumunggal tao
ti mayanatup iti amin a dalanna, a ti
pusona sica pagaammom (ta sica, sica
laeng̃, ti macaammo cadagiti puso dagiti
annac ti tao);
31 tapno isuda agamang̃ada kenca, a
magna cadagiti daldalanmo, bayat ti
panagbiagda iti daga isu nga intedmo
cadagiti ammami.

32 Casta met iti maipanggep iti sang̃-
sang̃aili, a saan a taga ilim nga Israel, no
umay manipud iti daga nga adayu a gapu
iti naindaclan a naganmo, ken ti man-
nacabalin nga imam, ken ti tackiagmo a
siuunnat, intono umayto ket agcararag a
sumang̃o ditoy a balay;
33 denggem ng̃arud nga aggapu sadi
lang̃it, nga aggapu met laeng̃ iti pagnaed-
am, ket aramidem ti mayannurot iti amin
a dawaten kenca ti sang̃sang̃aili; tapno
amin dagiti ili iti daga maammoanda
iti naganmo, tapno agamang̃ada kenca,
a cas ti ilim nga Israel; ken tapno isuda
maammoanda a daytoy a balay a pinutarco
isut' magaladan iti naganmo.

34 No ti ilim rumuar iti paggugubatan
a maibusor cadagiti cabusorda, iti uray
sadino a pang̃ibaonam cadacuada, ket
isuda cumararagda kenca a sumang̃o iti
ciudad a pinilim, ken sumang̃o iti balay a
pinutarco a maipaay iti naganmo;
35 sica denggem ng̃arud nga aggapu
sadi lang̃it ti cararagda ken ti ararawda,
ket saranayem ti calinteganda.

36 No isuda agbasolda iti maicaniwas
kenca (ta awan ti tao a di macabasol), ket
sica agung̃etca cadacuada, ket yawatmo
ida iti cabusor, tapno ipanda ida a
kinayawan iti maysa a daga, adayu man
wenno asideg;
37 nupay casta no cadacuada met laeng̃
panunotenda idiay daga a pacaipananda
a kinayawan, ket agtuckiadda, ket umara-
rawda kenca idiay daga a nacacayawanda
a cunada, Dacami nagbasolcami, nagara-
midcami a sidadang̃kes, ket dacami
nagaramidcami iti kinadakes;
38 no isuda agsublida kenca iti amin a
pusoda ken iti amin a cararuada idiay
daga a nacacayawanda, iti disso nga im-
panda ida a kinayawan, ket cumararagda
kenca a sumang̃oda iti dagada, isu nga
intedmo cadagiti ammada, ken ti ciudad
a sica pinilim, ken ti balay a pinutarco a
maipaay iti naganmo:
39 sica denggem ng̃arud ti cararagda
ken dagiti ararawda nga aggapu sadi
lang̃it, nga aggapu met laeng̃ iti pagna-
edam, ket saranayem ti calinteganda, ket
pacawanem ti ilim isu a nagbasol iti
maicaniwas kenca.

40 Ita, O Diosco, gumawawaac kenca,
silulucat coma dagiti matam, ken dagiti
lapayagmo a siiindeg iti cararag a maara-
mid iti daytoy a disso.
41 Ita ng̃arud bumang̃onca, O Jehova
Dios, dita pagiṅanaam, sica, ken ti lacasa
ti pigsam: dagiti sacerdotem, O Jehova
Dios, macawesanda coma iti pannacaisala-
can, ket dagiti sasantom agrag-oda coma
iti kinaimbag.
42 O Jehova Dios, dica itallicud ti
rupa ti pinulotam, laglagipem dagiti
naayat a kinaimbag*mo* ken David nga
adipenmo.

Ti dayag ni Jehova punnoenna ti templo. Dagiti datdaton a nayawat. Ti fiesta a pannacaisibo. Ti cari ken pammalacad ni Jehova.

7 Ket idi ni Salomon nalpas a nagcara-
rag, ti apuy bimmaba a naggaput'
lang̃it, ket inibusna ti daton a mapuuran
ken dagiti sacrificio; ket ti dayag ni
Jehova pinunnona ti balay.
2 Ket dagiti sacerdote saanda a maca-
strec iti balay ni Jehova, agsipud ta ti
dayag ni Jehova pinunnona ti balay ni
Jehova.
3 Ket amin nga annac ti Israel kim-
mitada, idi bimmaba ti apuy, ket ti
dayag ni Jehova adda iti balay; ket
nagrucnoyda cadagiti rupada aginggat'
daga iti rabaw ti pagpayatan a nabal-
dosaan, ket nagrucbabda, ket nagyamanda
ken Jehova, *a kinunada,* Ta isu naimbag,
ta ti naayat a kinaimbagna *agpaut* iti
agnanayon.

4 Idin ti ari ken ti amin nga ili
nang̃yawat ti daton iti saclang̃ ni Jehova.
5 Ket ni ari Salomon nang̃yawat ti
daton a duapulo ket dua a ribu a bacbaca,
ken sang̃agasut ket duapulo a ribu a
carnero. Iti casta ti ari ken ti amin nga
ili kinonsagrarda ti balay ti Dios.

6 Ket dagiti sacerdote nagtacder a mayannurot cadagiti saadda; dagiti Levitas met a siiiggem cadagiti gamigam ti musica ni Jehova, nga inaramid idi ni David a pagyaman 'ken Jehova (ta ti naayat a kinaimbagna *agpaut* iti agnanayon), idi nagdaydayaw ni David iti pannacaaramat ti panagannongda: ket dagiti sacerdote pinagunida dagiti tangguyob iti sangoda; ket amin nga Israel nagtacder.
7 Maysa pay ni Salomon sinantificarna ti tengnga ti paraangan nga adda idi iti sango ti balay ni Jehova; ta sadiay inyawatna dagiti daton a mapuuran, ken ti taba dagiti daton ti cappia, ta ti altar a gambang nga inaramid idi ni Salomon saanna a nalaon ti daton a mapuuran, ken ti daton a bellaay, ken ti taba.

8 Iti casta ni Salomon rinambacanna ti fiesta idi a tiempo iti pito nga aldaw, ket amin nga Israel a caduana, maysa nga dackel unay a gimong manipud iti pagsercan ti Emat ingganat' waig ti Egipto.
9 Ket iti maicawalo nga aldaw inaramidda ti nadaeg a gimong: ta sinalimetmetanda ti pannacaiconsagrar ti altar iti pito nga aldaw, ken iti fiesta iti pito nga aldaw.
10 Ket iti maicaduapulo ket tallo nga aldaw ti maicapito a bulan pinapanawna ti ili *a mapan* cadagiti toldada, a sirarag-o ken siaayat cadagiti puspusoda gapu iti kinaimbag nga imparang ni Jehova cada David, ken Salomon, ken iti Israel nga ilina.

11 Iti casta lineppas ni Salomon ti balay ni Jehova, ken ti balay ti ari: ket amin nga immay iti puso ni Salomon nga agaramid iti balay ni Jehova, ken ti balayna met laeng, tinungpalna a siraranĝ-ay.
12 Ket ni Jehova nagparang ken Salomon iti rabii, ket kinunana kencuana, Siac nangegcon ti cararagmo, ket pinilic daytoy a disso caniac met laeng a maipaay a balay ti sacrificio.
13 No punitac dagiti langlangit tapno awan ti tudo, wenno bilinec dagiti dudon a mangalun-un iti daga, wenno ibaonco ti angol iti nagtengngaan ti ilic;
14 no ti ilic, a magaladanda iti naganco, agpacumbabada, ket agcararagda, ket sapulenda ti rupac, ken agtuckiadda cadagiti nadangkes a dalanda; siac ngarud mangegconto nga aggaput' langit, ket pacawanecto ti basolda, ket agasacto ti dagada.
15 Ita dagiti matac silulucatda, ken dagiti lapayagco siiindeg iti cararag a maaramid itoy disso.
16 Ta ita pinilic ken sinantificarco daytoy a balay, tapno ti naganco adda coma idiay iti agnanayon; ket cancanayon nga addanto dagiti matac ken ti pusoc sadiay.
17 Ket no maipapan kenca, no magnaca iti sangoc a cas iti pannagna ni David nga amam, ket aramidem iti mayalubog iti amin nga imbilinco kenca, ket salimetmetam dagiti ipaalagad ken ipaannurutco;
18 patibkerecto ngarud ti trono ti pagariam, iti mayalubog iti tulagco ken David nga amam, a kinunac, Dinto agcurang kenca ti maysa a lalaki nga agturay iti Israel.

19 Ngem ket di no sumiasicayo, ket baybay-anyo dagiti ipaalagadco ken bilbilinco nga incabilco iti sangoyo, ket incayo agservi cadagiti didios a sabali, ket agrucbabcayo cadacuada;
20 parutecto ida ngarud cadagiti ramramut ti dagac nga intedcon cadacuada; ket daytoy a balay a sinantificarco a maipaay iti naganco, ibellengconto iti ruar ti imatangco, ket pagbalinecto a proverbio ken maysa a barengbareng a balicas cadagiti amin nga ili.
21 Ket daytoy a balay a castoy unay a nangato, tunggal maysa a lumabas kencuana masdaawto, ket cunaennanto, Apayapay nga inaramid ni Jehova ti castoy iti dagana, ken iti daytoy a balay?
22 Ket sumungbatdanto, Agsipud ta binay-anda ni Jehova a Dios dagiti ammada, a nangaon cadacuada iti daga ti Egipto, ket nangalada iti sabsabali a didios, ket nagrucbabanda ida: gapuna nga inyeg ni Jehova cadacuada amin daytoy a dakes.

Dagiti ciudad a binangon ni Salomon. Dagiti pinagbalinna a bag-en. Ti panagannong dagiti sacerdote ken Levitas iti templo.

8 Ket naaramid iti calpasan ti duapulo a tawen, a panangbangon ni Salomon iti balay ni Jehova ken ti balayna met laeng,
2 a dagiti ciudad nga inted ni Hiram idi ken Salomon, binangon ida ni Salo-

mon, ket pinagnaedna sadiay dagiti annac
ti Israel.

3 Ket ni Salomon napan idiay Emat
Soba, ket pinarucmana.
4 Ket binanĝonna ti Tadmor idiay let-
anĝ, ken amin dagiti ciudad a pagidulinan
a binanĝonna idiay Emat.
5 Casta met a binanĝonna ti Bet-oron
nĝa akinnĝato, ken Bet-oron nĝa akin-
baba, dagiti ciudad a nasarikedkedan
agraman bacbacud, ruruanĝan ken bal-
balunet;
6 ken Baalat, ken amin a ciudad a
pagidulinan nĝa adda idi ken Salomon,
ken amin a ciudad a maipaay cadagiti
lugluganna, ken dagiti ciudad a maipaay
cadagiti lallakina nĝa agcabayo, ken amin
a tinarigagay ni Salomon a banĝonen a
maipaay iti ragsacna idiay Jerusalem, ken
idiay Libano, ken iti amin a daga ti
pagarianna.

7 Ket no maipapan cadagiti amin nĝa
ili a nabaybay-an cadagiti Jetteos, Amor-
reos, ken Ferezeos, ken Heveos, ken
Jebuseos, a saanda idi a taga Israel;
8 cadagiti annacda a natda idi calpa-
sanda iti daga; isuda a saan nĝa inibus
idi dagiti annac ti Israel, cadacuada ti
namanĝonan ni Salomon iti maysa a
pannacapulonĝ *cadagiti bag-en* aginĝgana
itoy nĝa aldaw.
9 Nĝem ni Salomon saanna a pinag-
balin dagiti annac ti Israel a bag-en a
maipaay iti trabajona; no di ket isuda
dagiti lallakina ti gubat, ken panĝpa-
nĝoloen dagiti capcapitanna, ken agtur-
turay cadagiti luganna, ken cadagiti
lallakina nĝa agcabayo.
10 Ket dagitoy idi dagiti canĝronaan
nĝa agturturay nĝa adda idi ken ari
Salomon, a duagasut met laenĝ ket lima-
pulo, a manĝituray cadagiti tattao.

11 Ket ni Salomon insanĝ-atna ti anac
a babai ni Faraon a naggaput' ciudad ni
David aginĝga iti balay a binanĝonna a
maipaay kencuana; ta kinunana, Ti
asawac a babai saan coma nĝa agnaed iti
balay ni David nĝa ari ti Israel, agsipud
ta dagiti disso a nacadanonan ti lacasa ni
Jehova nasantoanda.

12 Idin ni Salomon inyawatna dagiti
daton a mapuuran ken Jehova, iti altar ni
Jehova isu a binanĝonna iti sanĝo ti
palapala,
13 a cas masapul met laenĝ ti rebbenĝ
iti tunĝgal aldaw, nĝa inyawatna a maya-
lubog iti imbilin ni Moises, cadagiti aldaw
a panaginana, ken cadagiti kellep, ken ca-
dagiti nakednĝan a fiesta, iti namitlo a dá-
ras iti macatawen, nĝa iti *met laenĝ* fiesta
ti di nalevaduraan a tinapay, ken iti fiesta
dagiti lawasna, ken iti fiesta dagiti taber-
naculo.

14 Ket tinudinĝanna, a mayalubog iti
impaannurot ni David nĝa amana, dagiti
pannacadasdasig dagiti sacerdote iti
panagservicioda, ken dagiti Levitas cada-
giti akemda, nĝa agdayaw, ken agannonĝ
iti sanĝo dagiti sacerdote, a cas masapul ti
rebbenĝ iti tunĝgal aldaw; dagiti agaywan
ti ruanĝan met cadagiti pannacadasdas-
igda iti tunĝgal ruanĝan: ta castat' imbi-
lin ni David a lalaki ti Dios.
15 Ket saanda a simmina iti imbilin ti
ari cadagiti sacerdote ken Levitas iti mai-
papan iti aniaman a panĝgep, wenno iti
maipapan cadagiti gamgamenĝ.

16 Ita, amin nĝa aramid ni Salomon
naisagana aginĝga iti aldaw ti pannacai-
saad ti balay ni Jehova, ken aginĝgat'
pannacalpasna. *Iti casta* ti balay ni Je-
hova nalpas idi.

17 Idin napan ni Salomon idiay Asion-
gaber, ken idiay Elot, ken iti igid ti bay-
bay idiay daga ti Edom.
18 Ket ni Hiram imbaonna cadagiti
ima dagiti adipenna dagiti sasacayan, ken
ad-adipen a mannacaammo iti taaw; ket
agraman cadagiti adipen ni Salomon na-
panda sadi Ofir, ket nanĝalada sadiay iti
balitoc nĝa uppat a gasut ket limapulo a
talento ket isut' impanda ken ari Salomon.

*Ti isasarunĝcar ti reina sadi Saba. Ti
mayeg nĝa aggaput' sadi Ofir. Ti
kinabacnanĝ ken kinadayag ni
Salomon. Dagiti lugan
ken cabcabayona.*

9 Ket idi nanĝegan ti reina sadi Saba ti
dayaw ni Salomon, isu napan a manĝ-
suut kencuana cadagiti naricut a salud-
sud sadi Jerusalem agraman naruay unay
a cacuyogna, ken camcamello a nagawit
cadagiti recrecado, ken adu unay a balitoc,
ken napateg a batbato: ket idi isut' nacag-
tenĝ ken Salomon, isut' impalawagna ken-
cuana ti amin nĝa adda iti pusona.
2 Ket ni Salomon sinunĝbatanna cada-

giti amin a saludsudna; ket awan ti uray
ania a nailemmeng ken Salomon a dina
imbaga keneuana.
3 Ket idi a nakita ti reina sadi Saba ti
amin a kinasirib ni Salomon, ken ti balay
a pinutarna,
4 ken ti canen iti lamesaanna, ken ti
panagtutugaw dagiti adipenna, ken ti pa-
nagtatacder dagiti ministrona, ken dagiti
cawesda, ken dagiti coperona met, ken ti
cawesda, ken ti uulianna isu a pagpagnaan-
na a mapan iti balay ni Jehova; awanen
ti anges kencuana.
5 Ket kinunana iti ari, Napudno a
damag ti nangegac iti dagac met laeng a
maipapan cadagiti aramidmo, ken iti ki-
nasiribmo.
6 Nupay casta diac pinati dagiti sao
agpapan yaayco, ket isut' kinita dagiti
matac: ket adtoy, ti cagudua ti cadackel
ti kinasiribmo saan a naibaga caniac: lab-
sam ti dayaw a nangngegac.
7 Nagasat dagiti lallakim, ken nagasat
dagitoy adipenmo, nga agtacder a cancana-
yon iti sangom, ken macangcangngeg iti
kinasiribmo.
8 Bendito ni Jehova a Diosmo, a ma-
parag-o kenca, a mangisaad kenca iti tro-
nona, nga agari a maipaay ken Jehova a
Diosmo: gaput ta ti Diosmo inayatna ti
Israel a patibkeren ida iti agnanayon, ga-
puna nga inaramidnaca nga ari cadacuada,
tapno agaramidca iti kinajusticia ken ki-
nalinteg.

9 Ket isu nangted iti ari ti sangagasut
ket duapulo a talento a balitoc, ken rec-
recado a nagwadwad, ken napateg a bat-
bato: uray caanoman awanen ti dimteng
a recrecado a casta a cas iti inted ti reina
sadi Saba ken ari Salomon.
10 Ket dagiti ad-adipen met ni Hiram,
ken dagiti ad-adipen ni Salomon a nang-
yeg iti balitoc a naggaput' Ofir, nang-
yegda cadagiti caycayo nga almug ken
batbato a napateg.
11 Ket ti ari inaramidna cadagiti cayo
nga almug dagiti toon iti balay ni Jeho-
va, ken iti balay ti ari, ken ar-arpa ken
salsalterio a maipaay cadagiti cumacanta:
ket uray caanoman saan pay a nakita iti
casta iti daga ti Juda.
12 Ket ni ari Salomon intedna ken rei-
na sadi Saba ti amin a kinayatna, aniaman
a kiniddawna, sabali laeng daydiay nga
insangpetna iti ari. Iti casta isu nagsubli,
ket napan iti bucodna a daga, isu ken da-
giti adipenna.
13 Ket iti timbeng ti balitoc a dimteng
ken Salomon iti macatawen innem a gasut
innem a pulo ket innem a talento a bali-
toc,
14 sabali laeng ti insangpet dagiti ag-
tagtagilaco ken agbaniaga: ket amin nga
ar-ari ti Arabia ken dagiti gobernador ti
daga inyegda ti balitoc ken pirac ken Sa-
lomon.
15 Ket ni ari Salomon nangaramid iti
dua gasut a sarapa a pinitpit a balitoc;
innem a gasut *a siclo* a balitoc a pinitpit
ti napan iti maysa a sarapa.
16 Ken *isu nangaramid* iti tallo gasut
a calasag a pinitpit a balitoc; tallo a gasut
a siclo a balitoc ti napan iti maysa a
calasag: ket ti ari incabilna ida iti balay
iti bakir ti Libano.
17 Casta met a ti ari nangaramid ti
maysa a dackel a trono a marfil, ket isu
kinalupcupanna iti pulpulos a balitoc.
18 Ket adda idi innem a tucad ti trono,
agraman maysa a balitoc a pagbatayan iti
saca, a naicapetda iti trono, ken im-ima
iti agsidormang a sikigan iti pagtugawan,
ken dua a sinan-leon ti nacataeder iti abay
dagiti ima.
19 Ken sangapulo ket dua a sinan-leon
ti nacatacder idiay rabaw dagiti innem a
tucad iti agsumbangir a sikigan: awan
naaramid a capadana iti uray sadino a
pagarian.
20 Ket amin dagiti alicamen a paginu-
man ni ari Salomon isudat' balitoc, ket
amin dagiti alicamen ti balay iti bakir ti
Libano isudat' pulpulos a balitoc: ti
pirac awan aniaman a pategna cadagiti
aldaw ni Salomon.
21 Ta ti ari addaan cadagiti sasacayan
a napan sadi Tarsis a cadua dagiti adipen
ni Hiram; maminsan iti tallo a tawen
sumangpet dagiti sasacayan nga aggaput'
Tarsis, a nagawit iti balitoc, ken pirac,
marfil, ken bakes, ken pavoreal.

22 Iti casta ni ari Salomon atiwenna
amin dagiti ari iti daga iti kinabacnang
ken kinasirib.
23 Ket amin dagiti ari ti daga agaga-
waanda a makita ti saclang ni Salomon,
tapno mangngegda ti kinasiribna, isu nga
incabil ti Dios iti pusona.
24 Ket isuda nangyegda tunggal maysa
iti isagutna, al-alicamen a pirac, ken
al-alicamen a balitoc, ken cawes, ken igam
ken recrecado, cabcabayo, ken mulmulo,
tunggal kita iti tinawentawen.
25 Ket ni Salomon adda idi uppat a

ribu a silsiled a maipaay cadagiti cabca-
bayo ken luglugan, ken sangapulo ket dua
a ribu a lallaki nga agcabcabayo, nga isu
incabilna cadagiti ili dagiti lugan, ken
agraman iti ari idiay Jerusalem.
26 Ket nagturay cadagiti amin nga ari
manipud iti Carayan inggana met laeng
iti daga dagiti Filisteos ken iti beddeng
ti Egipto.
27 Ket ti ari inaramidna a ti pirac
idiay Jerusalem cas la cadagiti bato, ket
dagiti cayo a cantingen isu inaramidna a
cas la cadagiti cayo a sicomoro nga adda
iti nababa a daga, a gapu iti kinaruayda.
28 Ket dagiti cabayo nga adda idi ken
Salomon naalada a naggapu sadi Egipto,
ken naggapu cadagiti amin a daga.

29 Ita ti matda cadagiti aramid ni
Salomon, umuna ken maudi, saanda aya a
naisurat iti historia ni Natan a mammadto,
ken iti padto ni Ahias a Silonita, ken
cadagiti parparmata ni Addo a macakita
iti masacbayan iti maipanggep ken Jero-
boam nga anac a lalaki ni Nabat?
30 Ket ni Salomon nagari idiay Jeru-
salem iti amin nga Israel iti uppat a pulo
a tawen.
31 Ket ni Salomon nakiturog cadagiti
ammana ket naitabon iti ciudad ni David
nga amana; ket ni Roboam nga anacna a
lalaki nagari iti saadna.

Ni Roboam agari; surotenna ti dakes a patigmaan. Ti yaalsa ti Israel.

10 Ket ni Roboam napan sadi Siquem:
ta amin nga Israel napan sadi
Siquem tapno isut' aramidenda nga ari.
2 Ket naaramid, idi a ni Jeroboam nga
anac ni Nabat isut' nangngeganna (ta isu
adda pay la sadi Egipto, isu a nagtara-
yanna idi a naggapu iti sango ni ari Salo-
mon), a ni Jeroboam nagsubli a naggapu
sadi Egipto.
3 Ket isuda nagbaonda ken isut' inaya-
banda; ket ni Jeroboam ken ti amin a
gimong ti Israel napanda, ket nagsaoda
ken Roboam, a kinunada,
4 Ni amam inaramidna ti sangolmi a
nadagsen: ita ngarud aramidem a nalag-
lagan ti nadagsen a panagservi ken amam,
ken ti nabantut a sangol isu nga insa-
ngolna cadacami, ket dacami agservicamto
kenca.
5 Ket isu kinunana cadacuada, Umay-
cayo manen caniac calpasan iti tallo nga
aldaw. Ket dagiti tattao pimmanawda.
6 Ket ni ari Roboam nakiuman cada-
giti lallacay a nagtacder iti sango ni Salo-
mon nga amana idi a sibibiag pay laeng,
a kinunana, Ania a patigmaan ti itedyo
caniac tapno maited a sungbat iti daytoy
nga ili?
7 Ket isuda nagsaoda kencuana, a kinu-
nada, No sica naimbagca iti daytoy nga
ili, ket ay-aywem ida, ket agsaoca cadagiti
naimbag a sao cadacuada, iti casta isudanto
ti adipenmo nga agnanayon.
8 Ngem isu binay-anna ti patigmaan
dagiti lallacay isu nga intedda kencuana,
ket nakiuman cadagiti agtutubo a lallaki
isuda a dimmackel a caduana, isuda a nag-
tacder iti sangona.
9 Ket isu kinunana cadacuada, Ania
a patigmaan ti itedyo, tapno isublitay ti
sungbat iti daytoy nga ili, isu a nagsao
caniac a kinunana, Aramidem a nalaglagan
ti sangol isu a ni amam insangolna
cadacami?
10 Ket dagiti agtutubo a lallaki isuda
a dimmackel a caduana nagsaoda ken-
cuana, a kinunada, Castoy ti cunaem itoy
nga ili a nagsao kenca, a kinunana, Ni
amam inaramidna ti sangolmi a nabantut,
ngem isut' aramidem a nalaglagan cada-
cami; castoy ti masaomto cadacuada,
Ti kikitco napuspuscol ngem dagiti lomo
ni amac.
11 Ket nupay ni amac pinarabawan-
nacayo iti maysa a nadagsen a sangol,
siac nayonacto ti sangolyo; ni amac
sinaplitnacayo cadagiti pagbaot, ngem
saplitencayto cadagiti manggagama.

12 Iti casta ni Jeroboam ken ti amin
nga ili napanda ken Roboam iti maicatlo
nga aldaw, a cas imbilin ti ari, a kinunana,
Umaycayo caniac manen iti maicatlo nga
aldaw.
13 Ket ti ari simmungbat cadacuada iti
nagubsang unay; ket ni ari Roboam
binay-anna ti patigmaan dagiti lallacay,
14 ket sinaona cadacuada ti cas ti
patigmaan dagiti agtutubo a lalaki, a
kinunana, Ni amac inaramidna ti sangolyo
a nadagsen, ngem siac nayonacto ti
sangolyo: ni amac sinaplitnacayo cadagiti
pagbaot, ngem siac *saplitencayto* cadagiti
manggagama.
15 Iti casta ti ari dina impangag ti
ili; ta isut' maysa a banag a naggapu iti
Dios, tapno ni Jehova mapasingkedanna
ti saona, isu a sinaona iti pannacaaramat
ni Ahias a Silonita ken ni Jeroboam nga
anac ni Nabat.

16 Ket makita ti amin nğa Israel a ti ari dina idi impanğag ida, ti ili simmunğbat iti ari, a kinunana, Aniat' bágimi ken David? awan met ti tawidmi iti anac ni Jesse: tunğgal lalaki cadagiti toldayo, O Israel: ita kitaem ti bucbucodmo a balay, David. Iti casta ti Israel napan cadagiti toldada.

17 Nğem iti maipanğgep cadagiti annac ti Israel nğa agnaed cadagiti ciudad ti Juda, ni Roboam nagari cadacuada.

18 Idi casta ni ari Roboam imbaonna ni Aduram, isu nğa adda iti nğatoen dagiti lallaki a mapulonğ; ket isut' inubor a pinatay dagiti annac ti Israel cadagiti bato. Ket ni ari Roboam nagdardarás a limmugan iti luganna, tapno agtaray sadi Jerusalem.

19 Iti casta ti Israel immalsa a maibusor iti balay ni David aginğgana itoy nğa aldaw.

Ti Dios iparitna ti panaggugubat ti Israel ken Juda. Ni Roboam pasarikedkedanna dagiti ciudad. Amin a Levitas mapan idiay Juda. Ti familia ni Roboam.

11 Ket idi a ni Roboam napan sadi Jerusalem, isu tiniponna ti amin a balay ni Juda, ken *ti balay* ni Benjamin, a sanğagasut walopulo a ribu a napili a lallaki, nğa isudat' gumugubat, tapno gubatenda ti balay ti Israel, tapno maisublida ti pagarian manen ken Roboam.

2 Nğem ti sao ni Jehova immay ken Semeias a lalaki ti Dios, a kinunana,

3 Saoem ken Roboam nğa anac ni Salomon, nğa ari ti Juda, ken iti amin nğa Israel iti Juda ken Benjamin, a cunam,

4 Castoy ti cuna ni Jehova, Dicayto sumanğ-at ken dicay met gubaten dagiti cacabsatyo: agsubli ti tunğgal lalaki iti balayna; ta daytoy a banag naggapu caniac. Iti casta isuda impanğagda dagiti sao ni Jehova, ket nagsublida a naggapu iti ipapanda a maibusor ken Jeroboam.

5 Ket ni Roboam nagnaed idiay Jerusalem, ket binanğonna dagiti ciudad a pagsalacniban idiay Juda.

6 Binanğonna ti Belen, ken Elan, ken Tecua,

7 ken Bet-sur, ken Soco, ken Adullam,

8 ken Get, ken Maresa, ken Zif,

9 ken Aduram, ken Laquis ken Azeca,

10 ken Saraa, ken Ajalon, ken Hebron, nğa adda idiay Juda ken idiay Benjamin, ciudadda a napasarikedkedan.

11 Ket pinalagdana dagiti sarikedked, ket incabilna dagiti capcapitan cadacuada, ken balbalonda a canen, ken lana, ken arac.

12 Ket iti tumunğgal ciudad *incabilna* dagiti calasag ken gayanğ, ket pinatibkerna ida iti napalalo. Ket ti Juda ken Benjamin cucuana idi.

13 Ket dagiti sacerdote ken Levitas nğa adda idi iti amin nğa Israel immamanğda kencuana a naggaput' amin a beddenğda.

14 Ta dagiti Levitas pinanawanda dagiti palasotda ken iti cucuada, ket napanda idiay Juda ken Jerusalem: ta ni Jeroboam ken dagiti annacna a lallaki pinaruarda ida, tapno saanda coma nğa agannonğ iti akem ti sacerdote ken Jehova;

15 ket dinutucanna dagiti sacerdote a maipaay cadagiti nanğato a disso, ken maipaay cadagiti sinan-caldinğ a lallaki, ken maipaay cadagiti sinan-urbon a baca, nğa inaramidna.

16 Ket iti calpasanda dagidiay cadagiti amin a caputotan ti Israel, nğa impapusoda ti panagsapulda ken ni Jehova, a Dios ti Israel, napanda idiay Jerusalem a nagidaton ken Jehova, a Dios dagiti ammada.

17 Iti casta pinatibkerda ti pagarian ti Juda, ket pinalagdada ni Roboam nğa anac a lalaki ni Salomon iti tallo a tawen; ta nagnada cadagiti tallo a tawen iti dalan da David ken Salomon.

18 Ket ni Roboam innalana ti maysa nğa asawa, a ni Mahalat nğa anac a babai ni Jerimot nğa anac a lalaki ni David, *ken* Abihail nğa anac a babai ni Eliab nğa anac a lalaki ni Jesse;

19 ket *ni Mahalat* impasnğayna kencuana dagiti anac a lallaki: da Jeus, ken Semaria, ken Zaam.

20 Ket calpasanna innalana ni Maaca nğa anac a babai ni Absalom: ket impasnğayna kencuana da Abias, ken Etai, ken Ziza, ken Salomit.

21 Ket ni Roboam inayatna ni Maaca a nanğnanğrona nğem amin nğa assawana ken camalalana (ta innalana ti sanğapulo ket walo nğa assawa ken innem a pulo a camalala, ket pinutotna ti duapulo ket walo nğa annac a lallaki ken innem a pulo nğa annac a babbai).

22 Ket ni Roboam tinudinğanna ni
Abias nğa anacna ken Maaca, tapno isu
coma ti palunğo, ti *met laenğ* palunğo
cadagiti cacabsatna; ta *pinanğgepna* nğa
isut' aramidenna nğa ari.
23 Ket nagaramid a sinanacman, ket
niwarawarana dagiti amin nğa anaena a
lallaki cadagiti amin a daga ti Juda ken
Benjamin, aginğgat' tunğgal ciudad a
masarikedkedan: ket intedna cadacuada
ti taraon a nawadwad. Ket nagsapul ti
maipaay cadacuada cadagiti adu nğa assawa
a babbai.

Ti pananğsillonğ ni Sesac. Ti templo masamsam. Ipapatay ni Roboam.

12 Ket naaramid idi a ti pagarian ni
Roboam napatibkeren, ket isu na-
bileg idi, a binay-anna ti linteg ni Jehova,
ken amin nğa Israel a caduana.
2 Ket naaramid iti maicalima a tawen
ni ari Roboam, a ni Sesac nğa ari ti
Egipto simmanğ-at a maibusor iti Jeru-
salem, gaput ta nagsalunğasinğda iti ma-
icaniwas ken Jehova,
3 a caduana ti sanğaribu ket dua gasut
a luglugan, ken innem a pulo a ribu a
lallaki nğa agcabayo. Ket saan a mabi-
lanğ dagiti tattao nğa immay a caduana
a naggaput' Egipto: dagiti Lubim, dagiti
Sukkiim, ken dagiti Etiopes.
4 Ket innalana dagiti ciudad a nasari-
kedkedan a cucua idi ti Juda, ket dim-
tenğ aginğgat' Jerusalem.
5 Ita ni Semeias a mammadto napan
ken Roboam, ken cadagiti panğoloen ti
Juda, a naurnonğda idiay Jerusalem a
gapu ken Sesac, ket kinunana cadacuada,
Castoy ti cuna ni Jehova, Dacayo binay-
bay-andac, gapuna siac met binaybay-
ancayo iti ima ni Sesac.
6 Idin dagiti panğoloen ti Israel ken ti
ari nagpacumbabada; ket kinunada, Ni
Jehova isut' nalinteg.
7 Ket idi ni Jehova nakitana nğa isuda
nagpacumbabada, ti sao ni Jehova immay
ken Semeias, a kinunana, Nagpacumba-
bada, saanconton ida a dadaelen; no di
ket itedconto cadacuada ti bassit a
pannacaispal, ket ti punğtotco saanto a
maibuyat iti Jerusalem gapu iti ima ni
Sesac.
8 Nupay casta isudanto dagiti adi-
penna, tapno ammoda coma ti panagservi
caniac, ken ti panagservi cadagiti pagarian
dagiti dagdaga.
9 Iti casta ni Sesac nğa ari ti Egipto
simmanğ-at a maibusor iti Jerusalem, ket
inagawna dagiti gamgamenğ ti balay ni
Jehova, ken dagiti gamgamenğ ti balay ti
ari; inagawna amin: innalana met dagiti
calasag a balitoc nğa inaramid idi ni
Salomon.
10 Ket ni ari Roboam inaramidna iti
saadda dagiti calasag a gambanğ, ket in-
cumitna ida cadagiti im-ima dagiti
capcapitan ti guardia, a nanğaywan iti
ruanğan ti balay ti ari.
11 Ket isut' idi castoy, nğa iti maminano
a ti ari simrec iti balay ni Jehova, ti
guardia immay ket nanğawit cadacuada,
ket insublida ida iti siled ti guardia.
12 Ket idi isut' nagpacumbaba, ti
punğtot ni Jehova naisiasi kencuana,
tapno saanna a dadaelen nğa ikisap: ket
maysa pay sadi Juda *nasaracan* idi dagiti
naimbag a banag.

13 Iti casta ni ari Roboam pinatibkerna
ti bagína sadi Jerusalem, ket nagari: ta
ni Roboam agtawen idi iti uppat a pulo
ket maysa idi nanğrugi a nagari, ket
nagari iti sanğapulo ket pito a tawen sadi
Jerusalem, ti ciudad a pinili ni Jehova
cadagiti amin a caputotan ti Israel, tapno
icabilna ti naganna sadiay: ket ti nagan
ni inána isut' Naama nğa Ammonita.
14 Ket inaramidna daydi nğa isut'
dakes, agsipud ta saanna nğa impapuso iti
nagsapul ken Jehova.

15 Ita dagiti aramid ni Roboam, umuna
ken maudi, saanda aya a naisurat cadagiti
historia da Semeias a mammadto, ken ni
Addo a macakita iti masacbayan, a ma-
yannurot cadagiti paglagipan dagiti ca-
poonan? Ket adda idi gubgubat da
Jeroboam ken Roboam a cancanayon.
16 Ket ni Roboam nakiturog cadagiti
ammana, ket naitabon iti ciudad ni
David: ket ni Abias nğa anacna nagari iti
saadna.

Ti panagari ni Abias; ti gubatna ken Jeroboam. Ti Israel maabac.

13 Iti maicapulo ket walo a tawen ni
ari Jeroboam, nanğrugi ni Abias a
nagari iti Juda.
2 Tallo a tawen ti panagarina sadi
Jerusalem: ket ti nagan ni inána Micaia
nğa anac a babai ni Uriel a taga Gabaa.
Ket adda idi gubat da Abias ken ni
Jeroboam.

3 Ket ni Abias timmipon iti gubat iti maysa a buyot dagiti natured a lallaki ti gubat, uppat a gasut a ribu met laeng̃ dagiti napili a lallaki, ket ni Jeroboam inornosna ti gubat a maibusor kencuana iti walo gasut a ribu dagiti napili a lallaki a lallakida idi a mannacabalin ken mamaingel.

4 Ket ni Abias nagtacder idiay bantay Samaraim, ng̃a adda idiay caturodan ti Efraim, ket kinunana, Denggennac, O Jeroboam ken amin ng̃a Israel:

5 ¿Saanyo coma ng̃a ammoen a ni Jehova intedna ti pagarian ti Israel ken David iti agnanayon, kencuana met laeng̃ ken cadagiti annacna a lallaki iti pannacaaramat ti maysa a tulag ti asin?

6 Nupay casta ni Jeroboam ng̃a anac a lalaki ni Nabat ng̃a adipen ni Salomon ng̃a anac a lalaki ni David timmacder, ket immalsa a maibusor ken apona.

7 Ket adda idi a naurnong̃ kencuana dagiti awan cais-iscanna a lallaki, dakes a tattao, a pinatibkerda dagiti bagbagída met laeng̃ a maibusor ken Roboam ng̃a anac a lalaki ni Salomon, idi ni Roboam baro pay laeng̃ ken nalucneng̃ ti pusona, ket saanna a mabalin ti sumcad cadacuada.

8 Ket ita panunutenyo a sumcad ti pagarian ni Jehova iti ima dagiti annac a lallaki ni David; ket dacayo maysacayo a dackel a caadu, ket adda cadacayo dagiti sinan-urbon ti baca a balitoc ng̃a inyaramidannacayo ni Jeroboam iti maipaay a didiosyo.

9 Saanyo aya a pinasia dagiti sacerdote ni Jehova, ng̃a annac a lalaki ni Aaron, ken dagiti Levitas, ket inyaramidanyo dagiti sacerdoteyo a mayalubog iti cadawyan dagiti tattao cadagiti *sabsabali a* dagdaga? tapno ti uray siasino ng̃a umay mang̃onsagrar ti bagína met laeng̃ iti maysa ng̃a urbon a baca a lalaki ken pito a carcarnero a lallaki, mabalin ng̃a isu met laeng̃ ti sacerdote *cadacuada a saanda* a dios.

10 Ng̃em no maipapan cadacami, ni Jehova ti Diosmi, ket isut' saanmi a binaybay-an; ket *adda cadacami* dagiti sacerdote ng̃a agannong̃ ken Jehova, dagiti annac a lalaki ni Aaron, ken dagiti Levitas iti akemda:

11 ket puuranda ken Jehova iti binigat ken rinabii dagiti datdaton a mapuuran ken nabang̃lo ng̃a incienso: ti tinapay ti parang̃ ornosenda met iti rabaw ti nadalus a lamesaan; ket ti candelero a balitoc agraman cadagiti pagsilawanna tapno sigagang̃at iti tung̃gal rabii: ta aywananmi ti incumit ni Jehova a Diosmi; ng̃em dacayo isut' binaybay-anyo.

12 Ket, adtoy, ti Dios adda cadacami iti oloananmi, ken dagiti sacerdotena a siiggem cadagiti tang̃guyob a macadadanag a pagunien iti nacadadanag a maibusor cadacayo. O annac ti Israel, dicay gubaten ni Jehova, a Dios dagiti ammayo; ta dicayto mang̃abac.

13 Ng̃em ni Jeroboam imbaonna dagiti agsaneb a mapan iti licudanda: iti casta addada idi iti sang̃o ti Juda, ket dagiti agsaneb addada iti licudda.

14 Ket idi a ti Juda timmaliaw, adtoy, ti gubat adda iti sang̃oda ken iti licudanda; ket nagickisda ken Jehova, ken dagiti sacerdote pinagunida a maaramat cadagiti tang̃guyob.

15 Idin dagiti lallaki ti Juda nagriawda: ket idi nagriaw dagiti lallaki ti Juda naaramid a ni Jehova kinabilna ni Jeroboam ken amin ng̃a Israel iti sang̃o ni Abias ken ti Juda.

16 Ket dagiti annac ti Israel nagtarayda iti sang̃o ti Juda; ket ti Dios inyawatna ida iti imada.

17 Ket ni Abias ken dagiti tattaona pinatayda ida iti dackel a pannacapapatay: iti casta napasagda a napapatay iti Israel ti lima gasut a ribu cadagiti napili a lallaki.

18 Iti casta dagiti annac ti Israel napacumbabada iti daydi a tiempo, ket dagiti annac ni Juda nagaladagda, agsipud ta nagtalecda ken Jehova, a Dios dagiti ammada.

19 Ket ni Abias kinamatna ni Jeroboam, ket innalana dagiti ciudad kencuana, ti Betel agraman il-ilina, ken Jesana agraman il-ilina, ken Efron agraman il-ilina.

20 Ket ni Jeroboam saan a nacagun-od ti kinabileg manen cadagiti aldaw ni Abias: ket kinabil ni Jehova, ket isu natay.

21 Ng̃em ni Abias nagbalin a mannacabalin, ket innalana kencuana ti sang̃apulo ket uppat ng̃a assawa a babbai, ket pinutotna ti duapulo ket dua ng̃a annac a lallaki, ken sang̃apulo ket innem ng̃a annac a babbai.

22 Ket ti matda cadagiti aramid ni Abias, ken dagiti cababalinna, ken dagiti insaona, naisuratda iti pacalawlawagan ni mammadto ng̃a Addo.

Ti naimbag a panagari ni Asa; abakenna ni Zara nga Etiope iti gabut.

14 Iti casta ni Abias nakiturog cadagiti
ammana, ket isut' intabonda iti
ciudad ni David; ket ni Asa nga anacna
a lalaki nagari iti saadna. Cadagiti
aldawna ti daga nagtalna iti sangapulo a
tawen.
2 Ket ni Asa inaramidna daydi nga
isut' naimbag ken nalinteg cadagiti mata
ni Jehova a Diosna:
3 ta iniccatna dagiti altar a sangsa-
ngaili, ken dagiti nangato a disso, ket
binuracna dagiti monmon, ket pinucanna
dagiti Ashera,
4 ket imbilinna iti Juda ti panagsapulda
ken Jehova, a Dios dagiti ammada, ken
ti panagsungpot iti linteg ken iti bilin.
5 Casta met nga iniccatna cadagiti amin
a ciudad ti Juda dagiti nangato a disso
ken dagiti ladladawan ti init: ket ti
pagarian natalna iti saclangna.
6 Ket binangonna dagiti ciudad a
nasarikedkedan idiay Juda; ta ti daga
natalna, ket awan ti gubatna cadagidi a
tawen, agsipud ta ni Jehova nangted
kencuana idi iti talna.
7 Ta kinunana iti Juda, Bangonentayo
coma dagitoy a ciudad, ket aramidentayo
iti aglicmut cadacuada cadagiti bacbacud,
ken tortorre, ruruangan, ken balbalunet;
ti daga adda pay laeng iti sangotayo,
agsipud ta nagsapultayo ken Jehova a
Diostayo; isut' nagsapulantayo, ket isu
intedna cadatayo ti talna iti amin a
sikigan. Iti casta nagbangonda ken rim-
mang-ayda.
8 Ket ni Asa addaan idi iti maysa a
buyot a nangawit cadagiti sarapa ken
calasag, nga agtaud iti Juda tallo a gasut
a ribu; ken agtaud iti Benjamin dagiti
nangawit cadagiti calasag ken nangbiat
cadagiti ba-i duagasut ket walopulo a
ribu: amin dagitoy lallakida a manna-
cabalin ken mamaingel.

9 Ket rimmuar a maibusor cadacuada
ni Zara nga Etiope a caduana ti maysa a
buyot a sangaribu a ribu ken tallo gasut
a luglugan, ket dimteng aginggat' Maresa.
10 Idin rimmuar ni Asa a sumabet
kencuana, ket inornosda ti gubat idiay
lobong ti Sefata idiay Maresa.
11 Ket ni Asa nagickis ken Jehova a
Diosna, ket kinunana, Jehova, awan ti
sabali no di laeng sicsica iti nagbaetan ti
mannacabalin ken isu nga awan pigsana a
bumadang: badangannacam, O Jehova a
Diosmi; ta agtaleccam laeng kenca, ket
iti naganmo addacamin a maibusor itoy a
kinaadu. O Jehova, sica ti Diosmi;
dica ipalubos a ti tao agaladag a maibusor
kenca.
12 Iti casta ni Jehova kinabilna dagiti
Etiopes iti sango ni Asa, ken iti sango ti
Juda; ket dagiti Etiopes nagtarayda.
13 Ket ni Asa ken dagiti tattao nga
adda idi kencuana kinamatda ida aging-
gat' Gerar: ket dagiti Etiopes napasagda
iti casta unay a nagadu a saanda a naca-
pulang cadagiti bagida met laeng; ta
nadadaelda iti sango ni Jehova, ken iti
sango ti buyotna; ket innalada ti adu
unay a samsam.
14 Ket kinabilda dagiti amin a ciudad
iti aglicmut iti Gerar; ta ti buteng ken
Jehova immapay cadacuada: ket sinam-
samda dagiti amin a ciudad; ta adu unay
idi ti samsam cadacuada.
15 Kinabilda met dagiti sapaw dagiti
bacbaca, ket innalada dagiti carnero iti
kinaruay, ken camcamello, ket sada
nagsubli idiay Jerusalem.

Ni Asa dalusanna ti religion babaen ti pammagbaga ni Azarias.

15 Ket ti Espiritu ti Dios immapay ken
Azarias nga anac a lalaki ni Obed:
2 ket rimmuar a simmabet ken Asa,
ket kinunana kencuana, Denggendac, Asa
ken amin a Juda ken Benjamin: Ni
Jehova adda cadacayo, bayat ti caaddayo
kencuana; ket no isut' sapulenyo, masa-
racanto cadacayo; ngem no isut' baybay-
anyo, baybay-annacayto.
3 Itan iti mabayag a tiempo awan iti
Israel ti napaypayso a Dios, wenno ti
mangisursuro a sacerdote, wenno ti linteg:
4 ngem idi iti pannacaparigatda isuda
nagsublida ken Jehova a Dios ti Israel,
ket nagsapulda kencuana, isut' nasaracan
cadacuada.
5 Ket cadagidi a tiempo awan ti talna
kencuana a rimmuar, wenno kencuana a
simrec; no di ket dackel a pannacariribuc
cadagiti amin nga agnaed cadagiti dag-
daga.
6 Ket maburacda a mapisi, ti nacion a
maibusor iti nacion, ken ti ciudad a
maibusor ti ciudad; ta ti Dios riniri-
bucna ida iti amin a pacarigatan.
7 Ngem bumilegcayo, ket dicay ipalu-
bos a cumapuy dagiti imayo; ta ti
aramidyo magungunaanto.

8 Ket idi nang̃eg ni Asa dagitoy a sao ken padto ni Obed a mammadto timmured, ket iniccatna dagiti kinarimon iti amin a daga ti Juda ken Benjamin, ken cadagiti ciudad ng̃a innalana idi iti caturodan ti Efraim, ket pinabarona ti altar ni Jehova, ng̃a adda idi iti sang̃o ti palapala ni Jehova.

9 Ket inurnong̃na ti amin a Juda ken Benjamin, ken isuda a naggangannaet cadacuada a naggaput' Efraim ken Manases, ken naggaput' Simeon: ta immarayatda kencuana a naggapu iti Israel iti nawadwad, idi nakitada a ni Jehova a Diosna adda idi kencuana.

10 Iti casta nagurnong̃da a nagtitipon idiay Jerusalem iti maicatlo a bulan, iti maicapulo ket lima a tawen ti panagari ni Asa.

11 Ket nagidatonda ken Jehova iti daydi ng̃a aldaw iti samsam ng̃a incuyogda, iti pito a gasut a bacbaca ken pito a ribu a carcarnero.

12 Ket nakitulagda iti panagsapulda ken Jehova, a Dios dagiti ammada, iti amin a pusoda ken amin a cararuada;

13 ket *nagtutulagda* a ti siasinoman a di agsapul ken Jehova, a Dios ti Israel, mapapatay coma, bassit man wenno dackel, lalaki man wenno babai.

14 Ket nagsapatada ken Jehova iti natbag a timec, ken iti panagriaw, ken agraman cadagiti tangguyob, ken agraman cadagiti corneta.

15 Ket ti amin a Juda nagrag-o iti maipapan iti sapata; ta nagsapatada idi iti amin a pusoda; ket nagsapulda kencuana iti dagup ti tarigagayda; ket isu nasaracan cadacuada: ket ni Jehova intedna cadacuada ti talna ti aglicmut.

16 Ket ni Maaca met ng̃a ina ni ari Asa iniccatna iti kinareina, ta isu nagaramid iti maysa a nacarimrimon a ladawan a maipaay iti maysa ng̃a Ashera; ket ni Asa pinucanna ti ladawanna ket pinagbalinna a tapoc, ket isut' pinuuranna idiay waig a Cedron.

17 Ng̃em dagiti nang̃ato a disso saanda a naiccat iti Israel: nupay casta ti puso ni Asa isut' naimbag unay cadagiti amin ng̃a aldawna.

18 Ket isu inserrec iti balay ni Jehova dagiti banag ng̃a impaay ni amana, ken dagiti banag ng̃a isu met laeng̃ impaayna, pirac ken balitoc, ken al-alicamen.

19 Ket awanen idi iti gubat ingganat' maicatlopulo ket lima a tawen ti panagari ni Asa.

Ti nomo iti Siria. Ni Janani tubng̃arenna ni Asa. Ti ipapatay ni Asa.

16 Iti maicatlopulo ket innem a tawen ti panagari ni Asa, ni Baasa ng̃a ari ti Israel simmang̃-at a bumusor iti Juda, ket binang̃onna ti Rama, tapno dina palubosan ti uray maysa a rumuar wenno mapan ken Asa ng̃a ari ti Juda.

2 Idi casta ni Asa innalana ti pirac ken balitoc a naggapu cadagiti gamgameng̃ ti balay ni Jehova, ken iti balay ti ari, ket impaw-itna ken Ben-hadad ng̃a ari ti Siria, ng̃a agnaed sadi Damasco, a kinunana,

3 *Adda* maysa a panagcappia caniac ken sica, cas *adda idi* ken ni amac ken ni amam: adtoy, ipaw-itco kenca ti pirac ken balitoc; inca, dadaelem ti nomom ken Baasa ng̃a ari ti Israel, tapno isu pumanaw caniac.

4 Ket ni Ben-hadad impang̃agna ni ari Asa, ket imbaonna dagiti capitan dagiti buyotna a bumusor cadagiti ciudad ti Israel, ket kinabilna ti Ahion, ken ti Dan, ken ti Abel-maim, ken amin a ciudad ti Neftali a pagidulinan.

5 Ket naaramid, idi a ni Baasa nang̃ng̃eganna, a binay-anna a bang̃onen ti Rama, ket impalubosna ti panagsardeng̃ ti aramidna.

6 Idi casta ni ari Asa incuyogna ti amin a Juda; ket isuda binunagda dagiti bato ti Rama, ken ti taricayona, a pinang̃bang̃on ni Baasa; ket binang̃onna cadagitoy ti Geba ken ti Maspa.

7 Ket iti daydi a tiempo ni Janani a macakita iti masacbayan immay ken Asa ng̃a ari ti Juda, ket kinunana kencuana, Agsipud ta nagtalecca iti ari ti Siria, ket saanca a nagtalec ken Jehova a Diosmo, gapuna a ti buyot ti ari ti Siria nacatalaw ita imam.

8 Dagiti Etiopes ken dagiti Lubim saanda aya idi a maysa a dackel a buyot, agraman luglugan ken lallaki ng̃a agcabayo iti dackel a kinaruay? nupay casta agsipud ta nagtalecca ken Jehova, inyawatna ida iti imam.

9 Ta dagiti mata ni Jehova mapanda ng̃a agsublisubli iti amin a lubong̃, tapno isu agparang̃ a napigsa a bumadang̃ cadacuada a ti pusoda napalung̃do a maitupong̃ kencuana. Iti daytoy inaramidmo a sima-

maag; ta manipud ita addanto gubgubat-
mo.
10 Idin ni Asa nagpunḡtot iti macakita
ti masacbayan, ket incabilna iti balay a
pagbaludan; ta isu adda a sirurunḡsot ga-
pu itoy a banag, ket ni Asa pinarparigat-
na ti dadduma cadagiti tattao iti daydi
met laenḡ a tiempo.

11 Ket, adtoy, dagiti aramid ni Asa,
umuna ken maudi, adtoy, naisuratda iti
libro dagiti ar-ari ti Juda ken Israel.
12 Ket iti maicatlopulo ket siam a ta-
wen ti panagarina, ni Asa nagsakit cadagiti
sacsacana; ket ti sakitna nacaro unay: nu-
pay casta iti sakitna saan a nagsapul ken
Jehova, no di ket cadagiti manḡnḡagas.
13 Ket ni Asa nakiturog cadagiti am-
mana, ket natay iti maicapat a pulo ket
maysa a tawen ti panagarina.
14 Ket isut' intabonda cadagiti bucod-
na a tanem a kinalina a maipaay kencuana
met laenḡ iti ciudad ni David, ket impaid-
dada iti iddana a napno cadagiti banḡ-
banḡlo ken nadumaduma a kita *dagiti rec-
recado* a naisagana iti pannacaaramat ti
kinalainḡ dagiti agar-aramid ti banḡbanḡ-
lo: ket inaramidda ti dackel unay a pan-
nacapuur a maipaay kancuana.

*Ti panagari ni Josafat; dutocanna dagi-
ti manursuro; ti pannacabalinna.*

17 Ket ni Josafat nḡa anacna a lalaki
nagari iti saadna, ket pinatibkerna
ti bagína met laenḡ a maibusor iti Israel.
2 Ket incabilna dagiti soldados cadagiti
amin a ciudad a nasarikedkedan iti Juda,
ket insaadna dagiti buyot nḡa agbantay
idiay daga a Juda, ken cadagiti ciudad ti
Efraim, nḡa innala idi ni Asa nḡa amana.
3 Ket ni Jehova adda idi ken Josafat,
agsipud ta isu nagna cadagiti umuna a da-
lan ni amana a David, ket saan a nagsapul
cadagiti Baales,
4 no di ket nagsapul iti Dios ni amana,
ket nagna cadagiti bilbilinna, ken saan a
mayannurot cadagiti aramid ti Israel.
5 Gapuna a ni Jehova pinatibkerna ti
pagarian iti imana; ket amin a Juda in-
sanḡpetna ti buis ken Josafat; ket adda
idi kencuana kinabacnanḡ ken dayaw iti
kinaruay.
6 Ket ti pusona naipanḡato cadagiti
dalan ni Jehova: ket maysa pay inicca-
na dagiti nanḡato a disso ken dagiti
Ashera iti Juda.
7 Casta met iti maicatlo a tawen ti
panagarina imbaonna dagiti panḡoloenna,
a da met laenḡ Ben-hail, ken Abdias, ken
Zacarias, ken Natanel, ken ni Miqueas, a
manḡisuro cadagiti ciudad ti Juda;
8 ket caduada dagiti Levitas, a da met
laenḡ Semeias, ken Natanias, ken Saba-
dias, ken Asael, ken Semiramot, ken
Jonatan, ken Adonias, ken Tobias, ken ni
Tobadonias, a Levitas, ken caduada da
Elisama ken ni Joram, a sacerdote.
9 Ket nanḡisuroda idiay Juda, a
siaadda idi cadacuada ti libro ti linteg ni
Jehova; ket napnapanda cadagiti amin a
ciudad ti Juda, ket nanḡisuroda cadagiti
tattao.

10 Ket ti butenḡ ken Jehova natnag
cadagiti amin a pagarian dagiti dagdaga
nḡa adda idi ti aglicmut iti Juda, tapno
iti casta saanda a nanḡgubat iti maibusor
ken Josafat.
11 Ket ti dadduma cadagiti Filisteos
inyegda ken Josafat dagiti ságut, ken
pirac a maipaay a buis; dagiti taga Arabia
inyegda met kencuana dagiti ar-arban, a
pito a ribu ket pito a gasut a carcarnero a
lallaki, ken pito a ribu ket pito a gasut a
calcaldinḡ a lallaki.
12 Ket ni Josafat bimmileg iti na-
palalo; ket idiay Juda binanḡonna dagiti
castillo ken ciciudad a pagidulinan.
13 Ket adda idi dagiti adu unay nḡa
aramidna cadagiti ciudad ti Juda; ken
lallaki ti gubat, lallaki a mannacabalin
ken mamainḡel idiay Jerusalem.
14 Ket daytoy ti bilanḡ cadacuada idi
a mayannurot cadagiti balbalay dagiti
ammada: Iti Juda, dagiti capcapitan
dagiti riribu: ni Adna a capitan, ket
caduana dagiti lallaki a mannacabalin ken
mamainḡel, tallo a gasut a ribu;
15 ket ti sumaganad kencuana ni
Johanan a capitan, ket caduana ti dua-
gasut ket walopulo a ribu;
16 ket ti sumaganad kencuana ni Ama-
sias nḡa anac a lalaki ni Zecri, isu a
nanḡyawat ti bagína met laenḡ a siayaat
ken Jehova: ket caduana ti duagasut a
ribu dagiti lallaki a mannacabalin ken
mamainḡel.
17 Ket iti Benjamin: ni Eliada a lalaki
a mannacabalin ken mainḡel, ket caduana
ti duagasut a ribu a siiigam iti ba-i ken
calasag;
18 ket ti sumaganad kencuana ni Josa-
bad, ket caduana ti sanḡagasut ket walo-

pulo a ribu a sisasagana a maipaay iti
gubat.
19 Dagitoy isuda dagiti nagservi iti
ari, sabali laeng̃ dagita nga incabil ti ari
cadagiti ciudad a nasarikedkedan iti amin
a Juda.

Ti nomo ni Josafat ken Acab. Maumanan dagiti mammadto; ti pammagbaga ni Miqueas ken ti dusana. Ti pannacapatay ni Acab.

18 Ket ni Josafat addaan idi iti kina-
bacnang̃ ken dayaw iti kinaruay;
ket nakinomo ken Acab.
2 Ket calpasan ti dadduma a tawen
simmalog ken Acab idiay Samaria. Ket
ni Acab pinatayna dagiti carnero ken baca
a maipaay kencuana iti nawadwad, ken
maipaay cadagiti tattao nga adda idi ken-
cuana, ket tinignayna *a cumuyog kencuana*
a sumang-at idiay Ramot-galaad.
3 Ket ni Acab nga ari ti Israel kinu-
nana ken Josafat nga ari ti Juda, ¿Cumu-
yogcanto caniac a mapan idiay Ramot-
galaad? Ket isu simmung̃bat kencuana,
Siac cas-ac la kenca, ti ilic cas la iti ilim;
ket *addacamto* kenca iti gubat.

4 Ket ni Josafat kinunana iti ari ti
Israel, Umumanca nga umuna, agdawatac
kenca, iti sao ni Jehova.
5 Idi casta ti ari ti Israel tiniponna
dagiti mammadto, nga aguppat a gasut a
lallaki, ket kinunana cadacuada, Dacami
incam coma idiay Ramot-galaad a gumu-
bat, wenno idiac? ket isuda kinunada,
Sumang̃-atca; ta ti Apo isut' yawatnanto
iti ima ti ari.
6 Ng̃em ni Josafat kinunana, Awan ti
sabali aya ditoy a maysa a mammadto ni
Jehova, tapno umumantayo kencuana?
7 Ket ti ari ti Israel kinunana ken
Josafat, Adda pay maysa a lalaki isu a
pacaumanantayo ken Jehova: ng̃em isut'
cagurgurac; ta isu saan a mang̃ipadto iti
naimbag a maipaay caniac, no di laeng̃
dakes: isu ni Miqueas nga anac ni Jemla.
Ket ni Josafat kinunana, Di coma saoen
ti ari ti casta.
8 Idi casta ti ari ti Israel naug̃ayab iti
maysa nga agturay, ket kinunana, Yegmo
ditoy a madardarás ni Miqueas nga anac
ni Jemla.
9 Ket ti ari ti Israel ken ni Josafat
nga ari ti Juda agtutugawda a maysa ken
maysa iti tronoda, a sicacawesda cadagiti
lambonda, ket agtugtugawda iti maysa a
nalayang a disso iti sercan iti ruang̃an ti
Samaria; ket amin dagiti mammadto
addada nga agpadpadto iti sang̃oda.
10 Ket ni Sedequias nga anac a lalaki
ni Canaana nang̃aramid kencuana cadagiti
sinan-sara a landoc, ket kinunana, Castoy
ti kinuna ni Jehova, Iti pannacaaramat
dagitoy sica sunsunemto dagiti Sirios,
agpapan isudat' maibus.
11 Ket amin dagiti mammadto impad-
toda ti casta, a kinunada, Sumang̃-atca
sadi Ramot-galaad, ket agrang̃ayca; ta ni
Jehova isut' yawatnanto iti ima ti ari.

12 Ket ti babaonen a napan nang̃ayab
ken Miqueas nagsao kencuana, a kinu-
nana, Adtoy, ita dagiti sao dagiti
mammadto *ipalawagda* ti naimbag iti
ari iti maymaysa a ng̃iwat: ti saom,
agdawatac kenca, isu coma ti cas la iti
sao ti maysa cadacuada, ket agsaoca iti
naimbag.
13 Ket ni Miqueas kinunana, Cas sibi-
biag ni Jehova, ti ibaga ti Diosco caniac,
isunto ti saoec.
14 Ket idi isu nacagteng̃ iti ari, ti ari
kinunana kencuana, Miqueas, ¿Mapanca-
minto sadi Ramot-galaad a gumubat, wen-
no idiacto? Ket isu kinunana, Sumang̃-
atca ket agrang̃ayca; ket mayawatdanto
iti imam.
15 Ket ti ari kinunana kencuana, ¿Ma-
min-ano a dáras a siac sapataacto kenca
tapno awan ibagam caniac no saan a ti
pudno iti nagan ni Jehova?
16 Ket isu kinunana, Siac nakitac amin
nga Israel a nawarawara iti rabaw dagiti
bantay, a cas carnero nga awanandat'
pastor: ket ni Jehova kinunana, Dagitoy
awan apoda; agsubli coma ti tumung̃gal
lalaki iti balayna a sitatalna.
17 Ket ti ari ti Israel kinunana ken
Josafat, ¿Diac kinuna kenca nga isu saan
a mang̃ipadto ti naimbag a maipaay cani-
ac, no di la dakes?
18 Ket *ni Miqueas* kinunana, Gapuna
a deng̃gem ti sao ni Jehova: Siac nakitac
ni Jehova a situtugaw iti tronona, ket
amin a buyot ti lang̃it sitatacder iti imana
nga akincanawan ken iti akincatigidna.
19 Ket ni Jehova kinunana, ¿Siasino
ti mang̃allilaw ken Acab nga ari ti Israel
tapno isut' sumang̃-at ket mapasag sadi
Ramot-galaad? Ket ti maysa nagsao a
kinunana iti castoy, ket ti sabali kinu-
nana ti casdiay.
20 Ket rimmuar ti maysa nga espiritu,
ket nagtacder iti sang̃o ni Jehova, ket

kinunana, Siac isut' allilawecto. Ket ni
Jehova kinunana kencuana, Iti ania?
21 Ket isu simmungbat, Siac rumu-
aracto, ket agbalinacto a maysa a naulbod
nga espiritu iti ngiwat ti amin dagiti
mammadtona. Ket isu kinunana, Sica
isut' allilawem, ket isut' aladagam met:
rumuarca, ket aramidem ti casta.
22 Ita ngarud, adtoy, ni Jehova nang-
icabil ti maysa a naulbod nga espiritu iti
ngiwat ti amin dagitoy mammadtom; ket
ni Jehova impalawagna ti dakes a mai-
panggep kenca.

23 Idi casta ni Sedequias nga anac ni
Canaana immasideg, ket kinabilna ni Mi-
queas iti pingpingna, ket kinunana, ¿Sa-
dino ti nagnaan ti espiritu ni Jehova a
naggapu caniac tapno agsao kenca?
24 Ket ni Miqueas kinunana, Adtoy,
makitamto iti daydiay nga aldaw, intono
sica mapancanto iti uneg ti maysa a
nauneg a siled tapno aglemmengca.
25 Ket ti ari ti Israel kinunana, Alaem
ni Miqueas, ket isut' isublim ken Amon a
gobernador ti ciudad, ken ni Joas nga
anac ti ari;
26 ket cunam, Castoy ti cuna ti ari,
Icabilmo daytoy a tao iti pagbaludan, ket
isut' pacanem iti tinapay ti pammarigat
ken iti danum ti pammarigat agpapan
yaayco a sitatalna.
27 Ket ni Miqueas kinunana, No sica
agsublicanto uray caano a sitatalna, ni
Jehova saan a nagsao iti pannacaara-
matco. Ket isu kinunana, Denggenyo,
dacayo nga il-ili, dacayo amin.

28 Iti casta ti ari ti Israel ken ni
Josafat nga ari ti Juda simmang-atda
sadi Ramot-galaad.
29 Ket ti ari ti Israel kinunana ken
Josafat, Manglimlimoacto, ket innac iti
paggugubatan; ngem sica icabilmo dagiti
lambonmo. Iti casta ti ari ti Israel
nanglimlimo, ket napan iti paggugubatan.
30 Ket ti ari ti Siria nagbilin idi
cadagiti capitan dagiti luganna, a kinu-
nana, Dicay gubaten ti uray bassit uray
dackel, malacsid laeng ti ari ti Israel.
31 Ket naaramid, idi a dagiti capitan
dagiti lugan nakitada ni Josafat, nga
isuda kinunada, Isu ti ari ti Israel.
Gapuna nga isuda nagbalicda a gumubat
kencuana: ngem ni Josafat nagickis, ket
tinulongan ni Jehova; ket ti Dios tinig-
nayna ida *a pumanaw* kencuana.
32 Ket naaramid, idi a dagiti capitan
dagiti lugan nakitada a saan nga isu ti ari
ti Israel, nga isuda nagbalicda iti panag-
camat kencuana.
33 Ket maysa a lalaki imbeccasna ti
panana nga impasacsac, ket nasugatna ti
ari ti Israel iti baet ti nagsaipan ti cabal:
gapuna a kinunana iti agpaguyod ti
luganna, Ibalicmo ta imam, ket ipannac
iti ruar ti buyot; ta nasugatanac iti
nasaem.
34 Ket ti panaggubat rimmaba iti
daydi nga aldaw: nupay casta ti ari
nasadag iti luganna a bumusor cadagiti
Sirios, aginggat' cas la horas ti rumabii;
ket natay iti ilelennec ti init.

Ni Josafat matubngar. Dutocanna dagiti oc-ocom.

19 Ket ni Josafat nga ari ti Juda
nagsubli a sitatalna iti balayna
idiay Jerusalem.
2 Ket ni Jehu nga anac ni Janani ti
macakita iti masacbayan napan simmabet
kencuana, ket kinunana ken ari Josafat,
¿Tulongam coma dagiti managdacdakes,
ken ayatem ida a gumura ken Jehova?
gapu itoy a banag ti pungtot adda iti
rabaw kenca nga aggapu ken Jehova.
3 Nupay casta dagiti naimbag a banag
masaracanda kenca, iti dayta a nangicca-
tam cadagiti Aserot iti daga, ket impa-
pusom ti agsapul iti Dios.

4 Ket ni Josafat nagnaed idiay Jeru-
salem: ket rimmuar manen cadagiti
tattao manipud Beer-seba ingganat'
caturodan ti Efraim, ken pinasublina ida
ken Jehova, a Dios dagiti ammada.
5 Ket insaadna dagiti oc-ocom iti daga
iti naglas-ud cadagiti amin a ciudad a
nasarikedkedan ti Juda, iti ciudad ken
ciudad,
6 ket kinunana cadagiti oc-ocom, Oto-
benyo ti aramidenyo: ta dicay agocom a
gapu iti tao, no di ket gapu ken Jehova;
ket *isu adda* cadacayo iti panangocom.
7 Ita ngarud adda coma cadacayo ti
buteng ken Jehova; aluadanyo ket
aramidenyo, ta awan ti kinadangkes ken
Jehova a Diostayo, wenno panangida-
duma iti kinatao, wenno panangawat iti
panocsoc.

8 Maysa pay idiay Jerusalem insaad
ni Josafat ti maipaay ti panangocom ni
Jehova ken dagiti supsuppiat *ti dadduma*
cadagiti Levitas ken sacerdote, ken

pangoloen *dagiti balay* dagiti amma iti
Israel. Ket nagsublida sadi Jerusalem.
9 Ket imbilinna cadacuada, a kinunana,
Castoyto ti aramidenyo iti panagbuteng
ken Jehova a matalec ken buyogen ti
puso a napalungdo.
10 Ket intono dumanonto cadacayo ti
uray ania a suppiat nga aggapu cadagiti
cacabsatyo nga agnaed cadagiti ciudadda,
iti baet ti dara ken dara, iti baet ti
linteg ken bilin, iti baet dagiti alagaden
ken annuroten, bagbagaanyonto ida,
tapno dida macabasol ken Jehova, ket
iti casta di dumteng ti pungtot cadacayo
ken cadagiti cacabsatyo: daytoy ara-
midenyo, ket dicayto macabasol.
11 Ket, adtoy, ni Amarias a cangatoan
a sacerdote isut' mangimaton cadacayo
cadagiti amin a panggep a maipapan ken
Jehova; ket ni Zabadias nga anac a
lalaki ni Ismael, nga agturay iti balay ti
Juda, *ti mangimaton cadacayo* cadagiti
amin a panggep a maipapan iti ari:
casta met dagiti Levitas agakemdanto iti
saclangyo. Agaramidcayo a sikikired, ket
sapay coma ta ni Jehova adda cadagiti
naimbag.

Ni Josafat dawatenna ti badang a maibusor iti Moab ken Ammon. Ti cabusor mapataray, ket ti Moab ken Ammon masamsamda. Ti nomo da Josafat ken Ocozias.

20 Ket naaramid iti calpasan daytoy,
a dagiti annac ti Moab, ken dagiti
annac ti Ammon, ken cadacuada ti dad-
duma cadagiti Ammonitas immayda a
maibusor ken Josafat iti gubat.
2 Idin immay ti dadduma nga im-
bagada ken Josafat a kinunada, Umayen
ti dackel a caadu a maibusor kenca
manipud iti ballasiw ti baybay nga
aggaput' Siria; ket adtoy, addada idiay
Asason-tamar (isut' En-gadi met laeng).
3 Ket ni Josafat nagbuteng, ket im-
pamaysana ti bagina nga agsapul ken
Jehova; ket inwarragawagna ti maysa a
panagayunar iti amin a Juda.
4 Ket ti Juda nagurnong a nagtiti-
ponda nga agsapul *iti badang* nga aggapu
ken Jehova: naggapu met laeng cada-
giti amin a ciudad ti Juda immayda a
nagsapul ken Jehova.
5 Ket ni Josafat nagtacder iti gimong
ti Juda ken Jerusalem idiay balay ni
Jehova, iti sango ti baro a paraangan;
6 ket kinunana, O Jehova, a Dios
dagiti ammami, saanca aya a Dios sadi
langit? ket saanca aya nga agturay cada-
giti amin a pagarian dagiti nacion? ket
ti imam adda pannacabalinna ken bileg,
tapno awan ti macabalin a sumcad kenca.
7 O Diosmi, saanmo aya a pinasia
dagiti agnaed itoy a daga iti sango ti
ilim nga Israel, ket intedmo cadagiti
putot ni Abraham a gayyemmo iti agna-
nayon?
8 Ket isuda nagnaedda sadiay ket bina-
ngonda kenca sadiay ti maysa a santuario
gapu iti naganmo, a kinunada,
9 No ti dakes dumteng cadacami, ti
campilan, ti pannacaocom, wenno ti angol,
wenno ti bisin, agtacdercamto iti sango
iti daytoy a balay, ken iti sangoanam (ta
ti naganmo adda iti daytoy a balay), ket
umickiscamto kenca iti pacarigatanmi, ket
sica denggemto ket ispalemto.
10 Ket ita, adtoy, dagiti annac ti
Ammon, ken Moab, ken bantay Seir,
isuda a saanmo a pinalubosan idi a sil-
longen ti Israel, idi rimmuarda iti daga
ti Egipto, no di ket binay-anda ida, ket
saanda ida a dinadael;
11 adtoy, ti pannangsubalitda cadacami,
ta umaydacami pasiaen iti cucuam nga
intedmo cadacami a tawiden.
12 O Diosmi, saanmonto aya ida nga
ocomen? ta awan ti pannacabalinmi a
maibusor itoy dackel a buyot nga umay
bumusor cadacami; dicam met ammo no
ania coma ti aramidenmi: no di ket dagi-
ti matami addada a situturong kenca.
13 Ket amin a Juda nagtacder iti
sangoanan ni Jehova, agraman cadagiti
babassitda, dagiti assawada, ken dagiti
annacda.
14 Idin ken Jaaziel nga anac a lalaki
ni Zacarias, nga anac a lalaki ni Banaias,
nga anac a lalaki ni Jeiel, nga anac a
lalaki ni Matanias, a Levita, cadagiti
annac a lallaki ni Asaf, immapay ti Espi-
ritu ni Jehova iti tengnga ti gimong;
15 ket kinunana, Denggenyo, amin a
Juda, ken dacayo nga agnaed iti Jeru-
salem, ken sica ari Josafat: Castoy ti
cuna ni Jehova cadacayo, Dicay agbuteng,
ken dicay met agcullayaw gapu itoy dac-
kel a caadu; ta ti gubat saanyo a cucua, no
di ket cucua ti Dios.
16 Intono bigat sumalogcayo a mai-
busor cadacuada: adtoy, umayda iti sang-
atan ti Sis; ket masaracanyonto ida iti

oloanan ti lobonĝ, iti sanĝo ti let-anĝ ti
Jeruel.
17 Saanyonto a masapul ti gumubat
itoy *a bacal:* agurnonĝcayo, agtacdercayo
a sitatalna, ket kitaenyo ti pananĝisalacan
ni Jehova cadacayo, O Juda ken Jeru-
salem; dicay agbutenĝ, dicay met agculla-
yaw: intono bigat incayo bumusor cada-
cuada; ta ni Jehova adda cadacayo.
18 Ket ni Josafat incul-obna ti olona a
ti rupana aginĝgat' daga; ket amin a Juda
ken dagiti agnaed ti Jerusalem nag-
paclebda iti saclanĝ ni Jehova, a sicacara-
rag ken Jehova.
19 Ket dagiti Levitas, cadagiti annac
dagiti Coatitas, ken cadagiti annac dagiti
Coraitas, nagtacderda nĝa agdayaw ken
Jehova, a Dios ti Israel, iti natbag unay
a timec.

20 Ket bimmanĝonda iti nasapa iti
bigat, ket napanda idiay let-anĝ ti Tecua:
ket idi napanda, ni Josafat nagtacder ket
kinunana, Denĝgendac, O Juda ken dacayo
nĝa agnaed iti Jerusalem: mamaticayo
ken Jehova a Diosyo, iti casta mapatibker-
cayto; patienyo dagiti mammadtona, iti
casta rumanĝaycayto.
21 Ket idi isu nakiuman cadagiti
tattao, tinudinĝanna dagidiay a manĝ-
canta coma ken Jehova, ken manĝted ti
panagdayaw iti nasantoan nĝa ornos, idi
mapanda iti sanĝo ti buyot, ket cunaenda,
Agyamancayo ken Jehova; ta ti naayat a
kinaimbagna *agpaut* iti agnanayon.
22 Ket idi nanĝrugida nĝa agcanta ken
agdayaw, Ni Jehova insaadna dagiti
agsaneb a maibusor cadagiti annac ti
Ammon ken ti Moab, ken bantay Seir,
isuda nĝa immay idi a maibusor iti Juda:
ket nacabilda.
23 Ta dagiti annac ti Ammon ken ti
Moab nagtacderda a maibusor cadagiti
agnaed idiay bantay Seir tapno papatayen
ken dadaelenda ida nĝa ikisap: ket idi
pinaggibusda dagiti agnaed idiay Seir,
tunĝgal maysa nagtitinnulonĝ a patayen
ti sabali.

24 Ket idi ti Juda simmanĝpet iti
torre a pagwanawanan idiay let-anĝ
kimmitada iti caadu; ket adtoy, isuda
banĝcayda a napasag iti daga, ket awan
idi ti macatalaw.
25 Ket idi ni Josafat ken dagiti
tattaona immayda agsamsam cadacuada,
nasaracanda cadacuada iti nawadwad a
kinabacnanĝ, ken bagbagí a natay, ken
napateg nĝa alhajas, nĝa iniccatda a
maipaay cadacuada met laenĝ, ti ad-adu
nĝem iti cabaelanda nĝa agawit: ket
talloda nĝa aldaw idi iti pananĝala iti
samsam, ta casta unay a nagadu.
26 Ket ti maicapat nĝa aldaw nagur-
nonĝda idiay lobonĝ a Beraca*; gapu ta
sadiay binenditoda ni Jehova: gapuna a
ti nagan dayta a lugar nagaladan iti lo-
bonĝ a Beraca aginĝga itoy nĝa aldaw.
27 Idin nagsublida, tunĝgal lalaki ti
Juda ken Jerusalem, ket ni Josafat iti
sanĝoananda, tapno mapan manen idiay
Jerusalem a buyogen ti rag-o; ta ni
Jehova pinagrag-ona ida iti nĝato dagiti
cabusorda.
28 Ket dimtenĝda idiay Jerusalem
agraman cadagiti salsalterio ken ar-arpa
ken tanĝtanĝguyob, aginĝga iti balay ni
Jehova.
29 Ket ti butenĝ ken Jehova adda idi
cadagiti amin a pagpagarian dagiti dag-
daga, idi nanĝegda a ni Jehova nakigubat
a maicaniwas cadagiti cabusor ti Israel.
30 Iti casta ti pagturayan ni Josafat
natalna idi; ta ti Diosna intedna kencuana
ti talna iti aglicmut.

31 Ket ni Josafat nagari iti Juda: ket
tallopulo ket lima ti tawenna idi nanĝrugi
nĝa agari; ket isu nagari iti duapulo ket
lima a tawen sadi Jerusalem, ket ti nagan
ni inána idi isut' Azuba nĝa anac ni Silai.
32 Ket isu nagna iti dalan ni Asa nĝa
amana; ket isu saan a simmina iti day-
diay, nĝa inaramidna daydi nĝa isut'
nalinteg cadagiti mata ni Jehova.
33 Nupay casta dagiti nanĝato a disso
saanda a naiccat; ket di pay met insaad
dagiti tattao dagiti puspusoda iti Dios
dagiti ammada.
34 Ket ti matda cadagiti aramid ni
Josafat, umuna ken maudi, adtoy, nai-
suratda iti historia ni Jehu nĝa anac a
lalaki ni Janani, a mailanad iti libro da-
giti ar-ari ti Israel.

35 Ket calpasan daytoy ni Josafat nĝa
ari ti Juda timmipon ken Ocozias nĝa ari
ti Israel; isu met laenĝ ti nagaramid a
sidadanĝkes unay:
36 ket timmipon kencuana tapno aga-
ramid cadagiti sasacayan a mapan idiay
Tarsis; ket inaramidda dagiti sasacayan
idiay Asion-gaber.

---

* *Beraca:* cayatna a saoen, *Pananĝ-
bendicion.*

37 Idin ni Eliezer nga anac a lalaki ni
Dodava a taga Maresa nagpadto ti mai-
caniwas ken Josafat, a kinunana, Agsipud
ta timmiponca ken Ocozias, ni Jehova
dinadaelna dagiti aramidmo. Ket dagiti
sasacayan narba, tapno saanda a nacapan
idiay Tarsis.

Panagari ni Joram. Yaalsa ti Edom.
Surat ni Elias. Ipapatay ni Joram.

21 Ket ni Josafat nakiturog cadagiti
ammana, ket isu naitabon cadagiti
ammana iti ciudad ni David nga amana,
ket ni Joram nga anacna nagari iti
saadna.
2 Ket isu adda idi cacabsatna, dagiti
annac a lallaki ni Josafat: da Azarias,
ken Jahiel, ken Zacarias, ken Azarias, ken
Micael, ken ni Safatias; amin dagitoy
annac idi ni Josafat nga ari ti Israel.
3 Ket ti amada intedna cadacuada
dagiti dadackel a sagságut, iti pirac, ken
balitoc, ken cucua a napateg, agraman
ciudad a nasarikedkedan idiay Juda: ngem
ti pagarian intedna ken Joram, gapu ta
isut' inauna a nayanac.
4 Idi ni Joram ngimmato iti pagarian
ni amana, ket pinatibkerna ti bagína met
laeng, pinatayna amin a cacabsatna iti
campilan, ken dadduma pay cadagiti
pangoloen ti Israel.
5 Ket ni Joram agtawen iti tallopulo
ket dua idi nangrugi a nagari; ket nagari
iti walo a tawen idiay Jerusalem.
6 Ket nagna iti dalan dagiti ar-ari ti
Israel, a cas iti inaramid idi ti balay ni
Acab: ta maysa nga anac ni Acab isu idi
ti asawana; ket inaramidna daydi nga
isut' dakes iti imatang ni Jehova.
7 Nupay casta ni Jehova saanna akina-
yat a dinadael ti balay ni David, a gapu
iti tulag nga inaramidna idi ken David,
ken cas incarina kencuana ti panangtedna
kencuana ken cadagiti annacna iti maysa a
silaw iti agnanayon.

8 Cadagiti aldawna ti Edom immalsa
nanipud iti babaen ti ima ti Juda, ket
nangisaad iti ari cadacuada met laeng.
9 Idin ni Joram immallatiw agraman
cadagiti capcapitanna ken isu-amin dagiti
lugluganna: ket timmacder iti rabii, ket
kinabilna dagiti Edomitas, a nanglacub
iti aglicmut kencuana, ken dagiti capcapi-
tan dagiti luglugan.
10 Casta ti yaalsa ti Edom nanipud iti
baba ti ima ti Juda aginggana iti daytoy
nga aldaw: idin ti Lebna immalsa idi
met laeng a tiempo, nanipud iti babaen ti
imana, agsipud ta binay-anna ni Jehova,
a Dios dagiti ammana.

11 Maysa pay inaramidna dagiti nanga-
to a disso cadagiti bantay ti Juda, ket
pinagbalangcantisna dagiti agnaed idiay
Jerusalem, ket pinasiasina ti Juda.
12 Ket immay kencuana ti maysa a
surat a naggapu ken Elias a mammadto, a
kinunana, Castoy ti cuna ni Jehova, a
Dios ni David nga amam, Agsipud ta
saanca a nagna cadagiti daldalan ni Josafat
nga amam, wenno cadagiti dalan ni Asa
nga ari ti Juda,
13 no di ket nagnaca iti dalan dagiti
ar-ari ti Israel, ket pinagbalangcantismo
ti Juda ken dagiti agnaed idiay Jeru-
salem, a mayannurot iti inaramid ti balay
ni Açab, ken casta met a pinataymo dagiti
cacabsatmo a lallaki dita balay ni amam,
isuda a naimimbagda ngem sica:
14 adtoy, ni Jehova cabilennanto iti
dackel a didigra ti ilim, dagiti annacmo,
ken dagiti assawam, ken ti amin a
cucuam;
15 ket addanto dackel a sakitmo a
gapu iti panagsakit dagiti lalaemmo, ingga-
nat' di matnag iti ruar dagiti lalaemmo,
iti inaldawaldaw a gapu iti sakitmo.

16 Ket ni Jehova riniingna a maibusor
ken Joram ti nakem dagiti Filisteos, ken
dagiti Arabes nga adda iti sibay dagiti
Etiopes:
17 ket simmang-atda a maibusor iti
Juda, ket dinuclosda, ket innalada ti amin
a cucua a nabirucanda iti balay ti ari, ken
dagiti annacna met, ken dagiti assawana;
tapno iti casta awan a pulos ti matda
kencuana nga anac a lalaki no di laeng ni
Joacas, a caubingan cadagiti annacna a
lallaki.

18 Ket calpasan amin daytoy ni Jehova
kinabilna dagiti lalaemna iti maysa a
sakit a saan a maagasan.
19 Ket naaramid idi naglabas ti tiempo
iti calpasan ti dua a tawen a dagiti lala-
emna natnagda iti ruar a gapu iti sakit, ket
isu natay a gapu cadagiti nacaro a sakitna.
Ket ti ilina saanna nga inaramid ti panna-
capuur a maipaay kencuana a cas ti pan-
nacapuur a maipapan cadagiti ammana.
20 Agtawen idi iti tallopulo ket dua idi
nangrugi a nagari, ket nagari idiay Jeru-
salem iti walo a tawen: ket simmina a

saanda nga inilala; ket intabonda idi
ciudad ni David, ngem saan a cadagiti
tanem dagiti ar-ari.

Panagari ni Ocozias. Ti nomona ken Joram. Patayen ni Jehu. Ti panaggamsaw ni Atalia.

22 Ket dagiti agnaed idiay Jerusalem
pinagarida ni Ocozias nga inaudi
nga anac a lalaki ti ari iti saadna; ta ti
pangen dagiti lallaki a kimmuyog idi
cadagiti Arabes iti pacarso pinatayda idi
amin dagiti *annac a lallaki a* calallacayan.
Iti casta ni Ocozias nga anac a lalaki ni
Joram nga ari ti Juda nagari.
2 Ñi Ocozias agtawen idi iti uppat a
pulo ket dua idi nangrugi a nagari; ket
nagari iti macatawen idiay Jerusalem, ket
ti nagan idi ni inána isut' Atalia nga anac
ni Amri.
3 Casta met nga isu nagna cadagiti
daldalan ti balay ni Acab; ta ni inána ti
namagbaga kencuana iti panagararamidna
a sidadangcoc.
4 Ket isu inaramidna daydi nga isut'
dakes iti imatang ni Jehova, cas inaramid
idi ti balay ni Acab, ta isuda
idi calpasan ti ipapatay ni amana ti namagbaga
kencuana agpapan iti pannacadadaelna.
5 Isu nagna met a mayannurot iti
pamagbagada, ket nakicuyog a napan ken
ni Joram nga anac ni Acab a maibusor
ken ni Hazael nga ari ti Siria idiay
Ramot-galaad: ket dagiti Sirios sinugatda
ni Joram.
6 Ket isu nagsubli idiay Jezrael tapno
maagasan cadagiti sugsugatna nga intedda
kencuana idiay Rama, idi makigubat a
maibusor ken ni Hazael nga ari ti Siria.
Ket ni Ocozias nga anac ni Joram nga ari
ti Juda simmalog idi a mangkita ken ni
Joram nga anac ni Acab idiay Jezrael,
agsipud ta masakit idi.
7 Ket ti pannacadadael ni Ocozias aggapu
idi iti Dios, gaput ta napan ken
Joram: ta idi immayen, isu nakicuyog
ken Joram a napan bimmusor ken Jehu
nga anac a lalaki ni Namsi, isu a tinudingan
idi ni Jehova a keltayen ti balay
ni Acab.
8 Ket naaramid idi ni Jehu tungpalenna
ti panangocom iti rabaw ti balay ni
Acab, a nasaracanna dagiti pangoloen ti
Juda, ken dagiti annac a lallaki dagiti
cacabsat ni Ocozias, nga agan-annong ken
Ocozias, ket pinatayna ida.
9 Ket nagsapul ken Ocozias, ket isut'
tiniliwda (isu naglemmeng idiay Samaria),
ket insangpetda ken Jehu ket pinatayda;
ket isut' intabonda, ta kinunada, Isut'
anac a lalaki ni Josafat, isu a nagsapul
ken Jehova iti amin a pusona. Ket ti
balay ni Ocozias awanen ti pannacabalinna
nga agicut iti pagarian.
10 Ket ni Atalia nga anac ni Ocozias
idi a nakitana a di anacna natayen,
timmacder ket dinadaelna amin ti naarian
a putot iti balay ti Juda.
11 Ngem ni Josabaat nga anac a babai
ti ari, innalana ni Joas nga anac ni
Ocozias, ket isut' linibasna cadagiti annac
ti ari a mapapatay idi, ket isu ken ti
mangsisiwa kencuana incabilna ida iti
siled a pagiddaan. Iti casta ni Josabaat,
nga anac a babai ni ari Joram, nga asawa
a babai ni Joiada a sacerdote (ta isu idi
ti cabsat a babai ni Ocozias), isut' inlemmengna
a naggapu ken Atalia, iti casta
nga isu saanna a pinatay.
12 Ket isu adda cadacuada a nailemmeng
iti balay ti Dios iti innem a tawen:
ket ni Atalia nagreina iti daga.

Ti gacat ni Joiada. Ni Atalia mapapatay. Maiccat ti panagcarcararag ken Baal. Ni Joas agsaad iti trono.

23 Ket iti maicapito a tawen ni Joiada
pinatibkerna ti bagína met laeng,
ket nakitulag cadagiti capcapitan dagiti
ginasut, da Azarias nga anac a lalaki ni
Joram, ken Ismael nga anac a lalaki ni
Johanan, ken Azarias nga anac a lalaki
ni Obed, ken Maasias nga anac a lalaki
ni Adaias, ken ni Elisafat nga anac a
lalaki ni Zecri.
2 Ket nagsursurda iti Juda, ket inurnongda
dagiti Levitas cadagiti amin a
ciudad ti Juda, ken dagiti pangoloen
dagiti balbalay dagiti amma ti Israel, ket
napan idiay Jerusalem.
3 Ket ti amin a gimong nakitulag iti
ari iti balay ti Dios. Ket kinunana
cadacuada, Adtoy ti anac a lalaki ti ari
agarinto, a cas sinao ni Jehova iti maipapan
cadagiti annac a lallaki ni David.
4 Daytoy ti aramidenyonto: maysa
nga apagcatloyo cadagiti sacerdote ken
cadagiti Levitas a sumrecto iti aldaw a
panaginana, isudantot' mangaywan cadagiti
dapian;

5 ket maysa nga apagcatloyo addanto
iti balay ti ari; ket maysa nga apagcat-
loyo idiay ruangan ti cimiento: ket amin
dagiti tattao addanto cadagiti paraangan
iti balay ni Jehova.
6 Ngem awan coma ti sumrec iti balay
ni Jehova, no di laeng dagiti sacerdote,
ken isuda cadagiti Levitas nga agannong;
isuda sumrecdanto, ta nasantoanda: ngem
amin dagiti tattao salimetmetandanto ti
incumit ni Jehova.
7 Ket dagiti Levitas alicubcubendanto
ti ari iti aglicmut, tunggal lalaki a
siiiggem cadagiti igamna; ket siasinoman
a sumrec iti balay, mapapatay coma: ket
makiaddacay coma iti ari, intono sumrec
ken intono rumuar.

8 Iti casta dagiti Levitas ken amin a
Juda inaramidda ti mayannurot iti amin
nga imbilin cadacuada ni Joiada a
sacerdote: ket innalada tunggal tao
dagiti lallakina, isuda a sumrec coma iti
aldaw a panaginana; ta ni Joiada a
sacerdote saanna a pinagawid dagiti pan-
nacadasdasig.
9 Ket ni Joiada a sacerdote inyawatna
cadagiti capcapitan dagiti ginasut, dagiti
picpica, ken sarsarapa, ken calcalasag, a
cucua idi ni ari David, nga adda idi iti
balay ti Dios.
10 Ket incabilna amin dagiti tattao, a
tunggal tao a siiiggem iti igamna, ma-
nipud iti abay ti balay a makincanawan
aginggа iti abay ti balay a makincatigid,
iti denna ti altar ken ti balay, iti arpad ti
ari nga aglicmut.
11 Idin inruarda di anac ti ari, ket
incabilda kencuana di balangat, ken
intedda kencuana ti pammanecnec; ket
isut' inaramidda nga ari: ken isut' pinu-
lotan da Joiada ken dagiti annacna; ket
kinunada, Agbiag coma *a manayon* ti ari.

12 Ket idi ni Atalia nangngegna di
daranudor dagiti tattao nga agtaray ken
agdaydayaw iti ari, isu napan cadagiti
tattao idiay balay ni Jehova:
13 ket kimmita, ket, adtoy, di ari sita-
tacder iti sibay ti adigina iti pagsercan,
ken dagiti capcapitan ken tangtangguyob
iti arpad ti ari; ken amin dagiti tattao
nagrag-oda, ket pinuyotda dagiti tang-
guyob; dagiti cumacanta *nagtocarda* met
cadagiti gamgamigam ti musica, ken
nangidalanda iti panagcanta a pagdayda-
yaw. Idin ni Atalia pinigisna dagiti caw-
cawesna, ket kinunana, ¡Liput! ¡liput!
14 Ket ni Joiada a sacerdote inruarna
dagiti capcapitan ti ginasut a palungo ti
buyot, ket kinunana cadacuada, Isut'
iruaryo iti baet dagiti intar; ket ti
sumurotto kencuana isut' papatayenyonto
iti campilan: ta di sacerdote kinunana,
Dicay papatayen coma iti balay ni
Jehova.
15 Iti casta nagwacnisda a maipaay
kencuana; ket napan iti dalan ti sercan
dagiti cabcabayo iti balay ti ari: ket
idiay isut' pinatayda.

16 Ket ni Joiada nangaramid iti tulag
iti bagina met laeng, ken cadagiti tattao,
ken iti ari, nga isuda coma dagiti tattao
ni Jehova.
17 Ket isu-amin dagiti tattao napanda
iti balay ni Baal, ket isut' dinupracda;
dagiti al-altarna ken dagiti ladladawanna
binuracda nga inkisap, ket pinatayda ni
Matan a sacerdote ni Baal iti sango dagiti
altar.
18 Ket ni Joiada nangdutoc cadagiti
agturay iti balay ni Jehova iti babaen ti
ima dagiti sacerdote ken Levitas, isuda
nga inwaras idi ni David iti balay ni
Jehova, tapno idatagda dagiti datdaton
a mapuuran ken Jehova, a cas adda a
naisurat iti linteg ni Moises, a buyugen ti
panagrag-o ken panagcanta a mayannurot
iti bilin ni David.
19 Ket insaadna dagiti agay-aywan
cadagiti ruangan iti balay ni Jehova,
tapno awan ti asinoman a di nadalus iti
aniaman a sumrec.
20 Ket innalana dagiti capcapitan ti
ginasut, ken dagiti natacneng, ken dagiti
gobernador dagiti tattao, ken amin a
tattao ti daga, ket insalogna ti ari a
naggapu iti balay ni Jehova: ket nagnada
a limmasat iti akinngato a ruangan
aginggа iti balay ti ari, ket insaadda ti
ari iti trono ti pagarian.
21 Iti casta amin a tattao ti daga
nagrag-oda, ket ti ciudad nagtalna. Ket
ni Atalia pinatayda iti campilan.

Ti panagari ni Joas. Patarimaanenna ti templo. Ti isusukir dagiti tattao. Ni Zacarias tubngarenna ida, ket maubor. Ni Joas napacumbaba ken mapapatay.

24 Ket ni Joas agtawen iti pito idi
nangrugi a nagari; ket nagari iti
uppat a pulo a tawen idiay Jerusalem;

ket ti nagan ni inâna isut' idi Sebia a
taga Beer-seba.
2 Ket ni Joas inaramidna daydi nga
isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova iti
isu-amin nga aldaw ni Joiada a sacerdote.
3 Ket ni Joiada innalana a maipaay
kencuana ti dua nga assawa; ket pinutotna
dagiti annac a lallaki ken babbai.

4 Ket calpasan daytoy naaramid a ni
Joas pinanggepna a patarimaanen ti balay
ni Jehova.
5 Ket inurnongna dagiti sacerdote ken
Levitas, ket kinunana cadacuada, Incayo
cadagiti ciudad ti Juda, ket urnongenyo
iti amin nga Israel ti cuarta tapno mapa-
tarimaan ti balay ti Diosyo iti tinawen-
tawen; ket kitaenyo ta padarásen ti pang-
gep. Nupay casta dagiti Levitas saanda
a pinadarás.
6 Ket ti ari inayabanna ni Joiada a
palungo, ket kinunana kencuana, Apaya-
pay saanmo nga impapilit cadagiti Levitas
ti panangalada iti Juda ken iti Jerusalem
ti buis ni Moises nga adipen ni Jehova,
ken ti gimong ti Israel a maipaay iti tolda
ti pammaneenec?
7 Ta dagiti annac a lallaki ni Atalia,
daydi dakes a babai, dinupracda idi ti
balay ti Dios; ket intedna met cadagiti
Baales ti amin a naipaay a banag ti balay
ni Jehova.

8 Iti casta ti ari nagbilin, ket inaramid-
da ti maysa a lacasa, ket incabilda iti ruar
idiay ruangan ti balay ni Jehova.
9 Ket nangiwarragawagda iti Juda ken
idiay Jerusalem, a mayeg coma ken Je-
hova ti buis, a ni Moises nga adipen ti
Dios impatayna iti Israel idiay let-ang.
10 Ket amin dagiti pangoloen ken amin
dagiti tattao nagrag-oda, ket insangpetda,
ket impalladawda iti lacasa, ingganat' di-
da tinungpal.
11 Ket castoy idi iti uray ania a tiempo
a ti lacasa naiyeg cadagiti pagakemen ti
ari a gapu iti ima dagiti Levitas, ket maki-
tada nga adu unay ti cuarta, a ti escriba ti
ari ken ti agakem iti cangatoan a sacer-
dote immayda ket pinaongngaongda ti la-
casa, ket innalada, ket impanda manen iti
dissona. Casta ti inaramidda iti inaldaw-
aldaw, ket inurnongda ti cuarta iti na-
wadwad.
12 Ket ti ari ken ni Joiada intedda
cadagidiay nga agaramid idi ti panagan-
nong iti balay ni Jehova; ket tinangdan-
anda dagiti agcavcaviti ken al-allawagi a
mangtarimaan iti balay ni Jehova, ken
casta met dagidiay nga agpanpanday iti
landoc ken gambang a maitarimaan iti
balay ni Jehova.
13 Iti casta dagiti agtartrabajo nagara-
midda, ken ti aramid a panangtarimaan
rimmangay cadagiti imada, ket pinatac-
derda ti balay ti Dios iti wagasna, ket
pinalagdada.
14 Ket idi nalpasda impanda ti natda a
cuarta iti sango ti ari ken ni Joiada, ket
iti dayta naaramid dagiti al-alicamen a
maipaay ti balay ni Jehova, dagiti met
laeng al-alicamen a pangannong ken pagi-
datag, ken cutcuchara, ken al-alicamen a
balitoc ken pirac. Ket indatagda dagiti
datdaton a mapuuran iti balay ni Jehova
a canoanayon cadagiti amin nga aldaw ni
Joiada.

15 Ngem ni Joiada limmacay ket nap-
noan cadagiti aldaw, ket natay; isu agta-
wen idi natay iti sangagasut ket tallopulo
a tawen.
16 Ket isut' intabonda iti ciudad ni Da-
vid iti nagtengngaan dagiti ar-ari, agsipud
ta nagaramid iti naimbag iti Israel, ken
maipapan iti Dios ken ti balayna.
17 Ket calpasan ti ipapatay ni Joiada
immay dagiti pangoloen ti Juda, ket nag-
rucbabda iti ari. Idin ti ari impangagna
ida.
18 Ket binaybay-anda ti balay ni Je-
hova, a Dios dagiti ammada, ket nagser-
vida cadagiti Ashera ken cadagiti idolos
ket ti pungtot immapay iti Juda ken iti
Jerusalem gapu iti daytoy a babacda.
19 Nupay casta imbaonna dagiti mam-
madto cadacuada a mangpasubli cadacuada
manen ken Jehova; ket pinanecnecanda ti
maibusor cadacuada, ngem saanda nga im-
pangag.

20 Ket ti Espiritu ti Dios immay ken
Zacarias nga anac a lalaki ni Joiada a sa-
cerdote; ket isu nagtacder iti ngato dagiti
tattao, ket kinunana cadacuada, Castoy ti
cuna ti Dios, Apayapay salungasingenyo
dagiti bilbilin ni Jehova, iti casta dicay
mabalin ti rumangay? agsipud ta binay-
anyo ni Jehova, isu met binaybay-anna-
cayo.
21 Ket bimmusorda kencuana, ket inu-
borda cadagiti batbato a mayannurot iti
bilin ti ari idiay paraangan ti balay ni
Jehova.
22 Castoy ni Joas nga ari saanna a mala-
gip ti kinaimbag a ni Joiada nga amana

inaramidna kencuana, no di ket pinatayna
ti anacna. Ket idi nga isu natay kinu-
nana, Jehova kitaem, ket isut' sapulem.

23 Ket naaramid iti tapus ti tawen a ti
buyot dagiti Sirios simmang-atda a mai-
busor kencuana: ket napanda idiay Juda
ken idiay Jerusalem, ket dinadaelda da-
giti amin a pangoloen dagiti tattao iti
nagtengngaan dagiti tattao, ket impaw-
itna ti amin a nasamsam cadacuada iti ari
sadi Damasco.
24 Ta ti buyot dagiti Sirios immay a
bassit a bunggoy dagiti tattao; ket ni Jeho-
va inyawatna ti dackel unay a buyot cada-
giti imada, gaput ta binay-anda ni Jehova,
a Dios dagiti ammada. Iti casta tinung-
palda ti panangocom ken Joas.

25 Ket idi pimmanawda kencuana (ta
imbatida a masakit unay), dagiti adipenna
met laeng bimmusorda kencuana gapu iti
dara dagiti annac a lallaki ni Joiada a
sacerdote, ket pinatayda iti iddana, ket
isu natay; ket intabonda idiay ciudad ni
David, ngem isut' saanda nga intabon cada-
giti tanem dagiti ar-ari.
26 Ket dagitoy isuda dagidi bimmusor
kencuana: da Zabad nga anac a lalaki
ni Semaat nga Ammonita, ken Josabad
nga anac a lalaki ni Semarit a Moabita.
27 Ket maipapan cadagiti annacna a
lallaki, ken ti cadackel dagiti awit a
naisaad kencuana, ken ti pannacaipatacder
manen ti balay ti Dios, adtoy naisuratda
iti pacalawlawagan ti libro dagiti ar-ari.
Ket ni Amasias nga anacna a lalaki nagari
iti saadna.

Agari ni Amasias. Pagawidenna dagiti soldados nga Efraimitas a natangdanan; cabilenna ti Edom; agrucbab cadagiti didios; maparucma gapu ken Joas, ket mapapatay.

25 Ni Amasias agtawen iti duapulo
ket lima idi nangrugi a nagari;
ket nagari idiay Jerusalem iti duapulo
ket siam a tawen; ket ti nagan ni inána
isut' Joaddan a taga Jerusalem.
2 Ket inaramidna daydi nga isut'
nalinteg cadagiti mata ni Jehova, ngem
saan nga iti napalongdoan a puso.
3 Ket naaramid nga apaman a ti
pagariau napasingkedan kencuana, a
pinataya dagiti adipenna a namapatay
idi iti ari nga amana.
4 Ngem saanna a pinatay dagiti an-
nacda, no di ket inaramidna a mayalubog
iti naisurat iti linteg iti libro ni Moisès,
cas imbilin ni Jehova a kinunana, Dagiti
amma saandanto a matay gapu cadagiti
annacda, ket dagiti annac didanto met
matay gapu cadagiti ammada; no di ket
tunggal tao matayto gapu iti basolna met
laeng.

5 Maysa pay ni Amasias inurnongna
ti Juda, ket inornosna ida a mayalubog
cadagiti balbalay dagiti ammada, iti
babaen dagiti capcapitan ti rinibu ken
capcapitan ti ginasut, ti amin met laeng
a Juda ken Benjamin: ket binilangna ida
manipud iti agtawen iti duapulo ken
agpangato, ket nasaracanna ida a tallo a
gasut a ribu a lallaki a napili, a tumon-oy
a mapan makigubat a mabalinda idi nga
iggaman ti pica ken calasag.
6 Tinangdananna met ti sangagasut a
ribu a lallaki a mannacabalin ken mama-
ingel iti Israel gapu iti sangagasut a
talento a pirac.
7 Ngem immay kencuana ti maysa a
tao ti Dios, a kinunana, O ari, dica
palubosan ti buyot ti Israel a cumuyog
kenca; ta awan ni Jehova iti Israel, *nga
ammoen,* cadagiti amin nga annac ti
Efraim.
8 Ngem no sica incanto, agaramidca
a siingel, bumilegca a maipaay iti gubat:
ti Dios pasagennacanto iti sango ti
cabusor; ta ti Dios adda pannacabalinna
a tumulong, ken mangpasag.
9 Ket ni Amasias kinunana iti tao ti
Dios, ¿Ngem anianto ti aramidenmi gapu
iti sangagasut a talento nga intedcon iti
buyot ti Israel? Ket ti lalaki ti Dios
simmungbat, Ni Jehova isut' macabalin
a mangted kenca ti adadu pay ngem
daytoy.
10 Iti casta ni Amasias inlasinna ida,
nga ammoen, ti buyot nga immay kencuana
a naggaput' Efraim, tapno agawidda
manen: gapuna a ti pungtotda simged iti
dackel a maibusor iti Juda, ket nagawidda
iti narungsot a pungtot.
11 Ket ni Amasias immingel, ket
nangidalan cadagiti tattaona, ket napanda
idiay Lobong ti Asin, ket kinabilda dagiti
annac ti Seir iti sangapulo a ribu.
12 Ket ti *sabali a* sangapulo a ribu
innala dagiti annac ti Juda a sibibiag, ket
impanda ida iti toctoc ti bato, ket im-
palladawda ida a naggapu iti toctoc ti
bato, iti casta nga isuda amin naburacda.
13 Ngem dagiti lallaki ti buyot a

pinagawid ni Amasias, tapno saanda coma
a cumuyog kencuana a mapan iti gubat,
sinillongda dagiti ciudad ti Juda, ma-
nipud Samaria ingganat' Bet-oron, ket
kinabilda cadacuada ti tallo a ribu, ket
innalada ti adu a samsam.

14 Ket naaramid idi nagsubli ni
Amasias a naggapu iti panangpapatay
cadagiti Edomitas, nga insangpetna dagiti
didios dagiti annac ti Seir, ket insaadna
ida a didiosna, ket nagrucnoy iti sangoa-
nanda, ket pinuuranna ti incienso cada-
cuada.
15 Gapuna a ti pungtot ni Jehova
simged a maibusor ken Amasias, ket
imbaonna kencuana ti maysa a mam-
madto, isu a nagcuna kencuana, Apayapay
a nagsapulca cadagiti didios dagiti tattao,
a saanda nga inispal ti ilida met laeng ita
imam?
16 Ket naaramid idi nakisao kencuana,
a *ti ari* kinunana kencuana, Dacami
inaramiddaca aya a mamagbaga iti ari?
bay-am; apayapay a macabilca coma?
Iti casta ti mammadto simmardeng, ket
kinunana, Ammoc nga inkeddeng ti Dios
ti panangdadaelna kenca, agsipud ta
inaramidmo daytoy, ket saanmo nga
impangag ti balacadco.

17 Idin ni Amasias nga ari ti Juda
nabalacadan, ket nagbaon ken Joas, nga
anac ni Joacaz nga anac ni Jehu, ari ti
Israel, a kinunana, Umayca, agkinnitan-
kitata coma iti rupanrupa.
18 Ket ni Joas nga ari ti Israel nagbaon
ken ni Amasias nga ari ti Juda, a
kinunana, Ti casumba nga adda idiay
Libano nagbaon ken ni cantingen nga
adda idiay Libano, a kinunana, Itedmo
ta anacmo a babai nga asawa ti anacco a
lalaki: ket immallatiw ti maysa a
naranggas nga animal nga adda idi idiay
Libano, ket binaddecna ni casumba.
19 Sica cunam, Adtoy, kinabilmo ti
Edom; ket ta pusom ipangatonaca nga
agpasindayag: agtaengca iti balaymo;
apaya aya a mangiballaetca iti pacarang-
gasam, tapno sica mapasagca, sica met
laeng ken ti Juda a maicanunong kenca?

20 Ngem ni Amasias dina kinayat nga
impangag; ta isut' idi naggapu iti Dios,
tapno inyawatna ida iti ima *dagiti cabu-
sorda*, agsipud ta nagsapulda cadagiti
didios ti Edom.
21 Iti casta simmang-at ni Joas nga ari
ti Israel: ket isu ken ni Amasias nga ari
ti Juda nagkinnitada iti rupanrupa idiay
Bet-semes, a cucua ti Juda.
22 Ket ti Juda naicabil iti dacdakes
iti sango ti Israel; ket nagtalaw ti tung-
gal lalaki aginggat' toldana.
23 Ket ni Joas nga ari ti Israel inna-
lana ni Amasias nga ari ti Juda, nga anac
ni Joas nga anac ni Joacas, idiay Bet-
semes, ket impanna idiay Jerusalem, ket
dinuppracna ti bacud ti Jerusalem mani-
pud iti ruangan ni Efraim ingganat'
ruangan ti suli nga uppat a gasut a sico.
24 Ket *innalana* ti amin a balitoc ken
pirac, ken amin nga al-alicamen a nasa-
racanna idiay balay ti Dios ken Obed-
edom, ken dagiti gamgameng ti balay ti
ari, dagiti tattao met a pannacasalda, ket
nagsubli idiay Samaria.

25 Ket ni Amasias nga anac ni Joas
nga ari ti Juda nagbiag calpasan ti ipa-
patay ni Joas nga anac ni Joacaz nga ari
ti Israel iti sangapulo ket lima a tawen.
26 Ti matda cadagiti aramid ni Ama-
sias, umuna ken maudi, adtoy, saanda aya
a naisurat iti libro dagiti ar-ari ti Juda
ken Israel?
27 Manipud iti tiempo a ni Amasias
simmina iti isusurotna ken Jehova naga-
ramidda iti yaalsa a maibusor kencuana
idiay Jerusalem; ket isu nagtalaw aging-
gat' Laquis: ngem nagbaonda iti nagsurot
kencuana idiay Laquis, ket isut' pinatayda
sadiay.
28 Ket isut' inyegda iti rabaw dagiti
cabcabayo, ket intabonda cadagiti am-
mana idiay ciudad ti Juda.

*Panagari ni Ozias; dagiti gubgubatna;
nasapplit iti panagcucutel.*

26 Ket dagiti amin a tattao ti Juda
innalada ni Ozias, isu nga agtawen
idi iti sangapulo ket innem, ket inara-
midda nga ari iti saad ni amana nga
Amasias.
2 Binangonna ti Elot, ket insublina iti
Juda, iti calpasanna ti ari nakiturog
cadagiti ammana.
3 Ni Ozias agtawen idi iti sangapulo
ket innem idi nangrugi a nagari; ket
nagari idiay Jerusalem iti limapulo ket
dua a tawen: ket ti nagan ni inana isut'
idi Jequella a taga Jerusalem.
4 Ket inaramidna daydi nga isut'
nalinteg cadagiti mata ni Jehova, a

mayalubog cadagiti isu-amin a ni amana
nğa Amasias inaramidna idi.
5 Ket isu impacamaysana ti bagína met
laenğ nğa agsapul ken Jehova cadagiti
aldaw ni Zacarias, isu nğa addaan idi
pannacaawat iti sirmata ti Dios: ket
bayat ti panagsapulna ken Jehova, ti
Dios pinaranğ-ayna.

6 Ket isu rimmuar ket nakigubat a
maibusor cadagiti Filisteos, ket dinup-
racna ti bacud ti Get, ken ti bacud ti
Jabnia, ken ti bacud ti Azoto, ket bina-
nğonna dagiti ciudad *iti daga* ti Azoto,
ken iti nagtenğnğaan dagiti Filisteos.
7 Ket ti Dios timmulonğ kencuana a
maibusor cadagiti Filisteos, ken maibusor
cadagiti Arabes a nagnaed idiay Gur-baal
ken cadagiti Meunim.
8 Ket dagiti Ammonitas nanğtedda ti
buis ken Ozias: ket ti naganna naipada-
mag aginğga met laenğ iti pagsercan ti
Egipto; ta isu bimmileg iti napalalo.
9 Maysa pay ni Ozias binanğonna da-
giti torre idiay Jerusalem idiay ruanğan
ti suli, ken idiay ruanğan ti lobonğ, ken
idiay pagsicoan *ti bacud*, ket pinasariked-
kedna ida.
10 Ket binanğonna dagiti torre idiay
let-anğ, ket kinalina dagiti adu a bito, ta
adda idi adu a bacbaca; idiay daga a
nababa met, ken idiay tanap: *ket addaan*
idi mannalon ken agay-aywan cadagiti
uvas cadagiti banbantay ken cadagiti
nabunğa nğa away; ta ayatenna idi ti
pannacatalon.
11 Maysa pay ni Ozias addan idi maysa
a buyot dagiti lallaki a managgubat, a
napan iti gubat iti pinanğenpanğen, a
mayannurot iti bilanğ ti pannacabilanğda
nğa inaramid idi da Jeiel nğa escriba ken
Maasias nğa agturay, babaen ti ima ni
Jananias, a maysa cadagiti capcapitan ti
ari.
12 Ti dagup ti bilanğ dagiti panğoloen
dagiti balbalay dagiti amma, dagiti met
laenğ lallaki a mannacabalin ken mamai-
nğel dua a ribuda idi ket innem a gasut.
13 Ket babaen ti imada, adda idi maysa
a buyot, a tallo a gasut ket pito a ribu ket
lima a gasut, a naggugubatda iti nabileg a
pannacabalin a tumulonğ iti ari a maicani-
was iti cabusor.
14 Ket ni Ozias nanğisagana ti maipaay
cadacuada, a maipaay met laenğ iti amin
a buyot, cadagiti calasag, ken picpica,
ken cabcabal ti olo, ken badbado a cabal,
ken baba-i, ken batbato a maipaay iti
pallatibonğ.
15 Ket inaramidna idiay Jerusalem
dagiti maquina, a pinarnuay dagiti lallaki
a nalainğ nğa agaramid, tapno addada
coma cadagiti tortorre, ken bacbacud a
panğbeccas cadagiti pana ken dadackel a
batbato. Ket ti naganna naipadamag iti
adayu; ta natulonğan idi iti nacascasdaaw,
aginğgat' isut' napigsa.

16 Nğem idi nğa isut' napigsa, ti pusona
naipanğato, iti casta nğa isu nagaramid
a sidadanğkes, ket sinalunğasinğna ni
Jehova a Diosna; ta napan iti templo ni
Jehova tapno puuranna ti incienso iti
rabaw ti altar.
17 Ket ni Azarias a sacerdote simrec a
simmurot kencuana, ket caduana ti walo-
pulo a sacerdote ni Jehova a naturedda a
lallaki:
18 ket simrecda ken Ozias nğa ari, ket
kinunada kencuana, Saanmo a bianğ,
Ozias, a puuran ti incienso ken Jehova,
no di laenğ dagiti lallaki a sacerdote nğa
annac ni Aaron, a naconsagrar tapno
puuranda ti incienso: rumuarca iti san-
tuario; ta sica nagsalunğasinğca; ket
saanto met a maipaay iti dayawmo nğa
aggapu ken Jehova a Dios.
19 Idin ni Ozias nagrunğsot; ket adda
idi pagínciensoan iti imana tapno pu-
uranna ti incienso; ket idi isut' nagrunğsot
cadagiti sacerdote, ti cucutel bimtac iti
muginğna iti sanğo dagiti sacerdote iti
balay ni Jehova, iti abay ti altar ti
incienso.
20 Ket ni Azarias a canğatoan a sacer-
dote, ken amin dagiti sacerdote kimmitada
kencuana, ket, adtoy, nagcucutel iti
muginğna, ket isut' pinaruarda a nadarás
sadiay, wen, isu met laenğ nagdarás met a
rumuar, agsipud ta ti Dios kinabilna idi.
21 Ket ni Ozias nğa ari isut' maysa nğa
agcucutel aginğgat' aldaw ti ipapatayna,
ket nagnaed iti balay a putputonğ, ta
agcucutel idi; ta isu naiccat iti balay ni
Jehova: ket ni Joatam nğa anacna a
lalaki isut' idi ti panğulo ti balay ti ari,
a manğocom iti umili ti daga.
22 Ita ti matda cadagiti aramid ni
Ozias, umuna ken maudi, insurat idi ni
Isaias a mammadto nğa anac a lalaki ni
Amos.
23 Iti casta ni Ozias nakiturog cadagiti
ammana; ket isut' intabonda cadagiti
ammana iti talon a pagtamnan, a cucua
idi dagiti ar-ari; ta kinunada, Isut' maysa

nğa agcucutel: ket ni Joatam nğa anacna
a lalaki nagari iti saadna.

Panagari ni Joatam.

27 Ni Joatam agtawen idi iti duapulo
ket lima idi nanğrugi a nagari;
ket nagari iti sanğapulo ket innem a
tawen idiay Jerusalem: ket ti nagan ni
inána isut' idi Jerusa nğa anac ni Sadoc.
2 Ket inaramidna daydi nğa isut'
nalinteg cadagiti mata ni Jehova, a maya-
lubog iti amin nğa inaramid idi ni amana
nğa Ozias: nupay casta isu saan a simrec
iti templo ni Jehova. Ket dagiti tattao
inaramidda pay laeng a sidadangkes.
3 Binanğonna ti akinnğato a ruanğan ti
balay ni Jehova, ket iti bacud ni Ofel
binanğonna ti adu.
4 Maysa pay binanğonna dagiti ciudad
iti caturodan ti Juda, ken cadagiti ca-
bakiran binanğonna dagiti cascastillo ken
ken tortorre.
5 Nakigubat met iti ari dagiti annac ti
Ammon, ket inatiwna ida. Ket dagiti an-
nac ti Ammon intedda kencuana daydi
met laeng a tawen ti sanğagasut a talento a
pirac, ken sanğaribu a casucat a trigo, ken
sanğapulo a ribu a cebada. Iti casta met
laeng a caadu ti inted kencuana dagiti
annac ti Ammon iti maicadua a tawen
met, ken iti maicatlo.
6 Iti casta ni Joatam bimmileg, gaput
ta inornosna dagiti dalanna iti sanğo ni
Jehova a Diosna.
7 Ket ti matda cadagiti aramid ni Joa-
tam, ken amin a gubgubatna, ken dagiti
daldalanna, adtoy, naisuratda iti libro
dagiti ar-ari ti Israel ken Juda.
8 Isu agtawen idi iti duapulo ket lima
idi nanğrugi a nagari, ket nagari iti sanğa-
pulo ket innem a tawen idiay Jerusalem.
9 Ket ni Joatam nakiturog cadagiti
ammana, ket isut' intabonda iti ciudad ni
David; ket ni Acaz nğa anacna a lalaki
nagari iti saadna.

Panagari ni Acaz. Gubat ti Siria ken Israel. Ti Israel isublina dagiti kinayawna iti Juda. Ti nomo ni Acaz iti Asiria a maibusor iti Edom ken Filistia. Ti panagrucbabna cadagiti ladladawan.

28 Agtawen idi iti duapulo a tawen idi
nanğrugi a nagari ni Acaz, ket
nagari idiay Jerusalem iti sanğapulo ket
innem a tawen: ket saanna nğa inaramid
daydi nğa isut' nalinteg cadagiti mata ni
Jehova a cas ken David nğa amana;
2 no di ket nagna cadagiti daldalan
dagiti ar-ari ti Israel, ket inaramidna met
dagiti ladladawan a sinucog a maipaay
cadagiti Baales.
3 Maysa pay pinuuranna ti incienso iti
lobonğ ti anac a lalaki ni Ennom, ket
pinuuranna dagiti annacna iti apuy, a
mayalubog cadagiti kinarimon dagiti
nacion, a pinasia idi ni Jehova iti sanğo
dagiti annac ti Israel.
4 Ket nagidaton ken nagpuur iti incien-
so cadagiti nanğato a disso, ken iti rabaw
dagiti turturod, ken iti siroc dagiti isu-
amin a cayo a narucbos.

5 Gapuna a ni Jehova a Diosna isut'
inyawatna iti ima ti ari ti Siria; ket isut'
kinabilda ket innalada kencuana iti
cucuana ti dackel a caadu dagiti cayaw,
ket impanda ida idiay Damasco. Ket isu
nayawat met iti ima ti ari ti Israel, isu a
nanğcabil kencuana iti dackel a panna-
capapatay.
6 Ta ni Facee nğa anac a lalaki ni
Romelias pinatayna iti Juda ti sanğaga-
sut ket duapulo a ribu iti maysa nğa
aldaw, isuda amin lallakida a mamainğel;
agsipud ta binaybay-anda ni Jehova, a
Dios dagiti ammada.
7 Ket ni Zecri, maysa a mannacabalin
a lalaki ti Efraim, pinatayna ni Maasias
nğa anac a lalaki ti ari, ken ni Ezricam
nğa agturay iti balay, ken ni Elcana a
maicadua calpasan ti ari.

8 Ket dagiti annac ti Israel innalada a
nacayawan cadagiti cacabsatda ti duagasut
a ribu, babbai, ken annac a lallaki ken
babbai, ket innalada met ti adu a nasam-
sam cadacuada, ket insanğpetda ti nasam-
sam idiay Samaria.
9 Nğem maysa a mammadto ni Jehova
adda idi sadiay, a ti naganna idi isut'
Obed: ket isu napan simmabet iti buyot
nğa immay idiay Samaria, ket kinunana
cadacuada, Adtoy, agsipud ta ni Jehova, a
Dios dagiti ammayo, nagpunğtot iti Juda,
isu inyawatna idi iti imayo, ket pinatayyo
ida iti maysa a punğtot a dumanon iti
lanğit.
10 Ket ita panggepyo a paadipnen
dagiti annac ti Juda ken ti Jerusalem a
maipaay a bag-enyo a lallaki ken babbai:
nğem awan aya cadacayo met laeng dagiti
salunğasinğyo met laeng a maicaniwas ken
Jehova a Diosyo?

11 Ita denggendac ngarud, ket pasub-
lienyo dagiti caycayaw, a kinayawanyo
cadagiti cacabsatyo; ta ti narungsot a
pungtot ni Jehova adda iti ngatoyo.
12 Idin ti dadduma cadagiti pangoloen
dagiti annac ti Efraim, da Azarias nga
anac a lalaki ni Johanan, ni Baraquias
nga anac a lalaki ni Mesillamot, ken
Ezequias nga anac a lalaki ni Sellum, ken
ni Amasa nga anac a lalaki ni Hadlai,
nagtacderda a simmango cadacuada nga
immay a naggapu iti gubat,
13 ket kinunada cadacuada, Dicayto
iserrec ditoy dagiti caycayaw: ta pang-
gepenyo iti daydiay nga iparabawnanto
cadatayo ti salungasing a maicaniwas ken
Jehova, tapno inayonyo cadagiti basbasol
ken salungasingtayo; ta salungasingentayo
ti dackel, ket adda narungsot a pungtot a
maibusor iti Israel.
14 Iti casta dagiti lallaki a naigaman
imbatida dagiti caycayaw ken ti samsam
iti sango dagiti pangoloen ken ti amin a
gimong.
15 Ket dagiti lallaki a nainaganandan
timmacderda, ket innalada dagiti cay-
cayaw, ken ti maaramat iti samsam kina-
wesanda dagiti amin a lamolamo cada-
cuada, ket inornosda ida, ket sinapato-
sanda ida, ket nangtedda cadacuada ti
canen ken inumen, ket sinapsapoanda ida,
ket impabaclayda ti amin a nacapuy
cadacuada cadagiti asno, ket impanda ida
idiay Jerico a ciudad dagiti caycayo a
palma, cadagiti cacabsatda: sada nagsubli
idiay Samaria.

16 Iti daydi a tiempo nagbaon ni ari
Acaz cadagiti ar-ari ti Asiria tapno isut'
tulongganda.
17 Ta dagiti Edomitas addada man
idin, ket kinabildan ti Juda, ket innala-
dan dagiti nacayawan.
18 Dagiti Filisteos met sinillongda idi
dagiti ciudad ti nababa a daga, ken ti
akinabagatan iti Juda, ket innalada idi
ti Bet-semes, ken Ajalon, ken Gaderot,
ken Soco agraman cadagiti il-ilina, ken
Tamna agraman cadagiti il-ilina, Ganzo
met ken dagiti il-ilina: ket nagnaedda
sadiay.
19 Ta ni Jehova pinagpacumbabana ti
Juda a gapu ken Acaz nga ari ti Israel;
ta isu nagaramid a sililiway iti Juda, ket
simmalungasing iti nacaro a maicaniwas
ken Jehova.
20 Ket ni Teglat-palasar nga ari ti
Asiria immay kencuana, ket isut' pinaled-
daangna, ngem saanna a pinatibker.
21 Ta ni Acaz innalana ti maysa nga
apag a naggapu iti balay ni Jehova,
ken naggapu iti balay ti ari ken dagiti
pangoloen, ket intedna iti ari ti Asiria:
ngem saanna a tinulongan.

22 Ket idi tiempo ti pannacapalda-
angna simmalungasing pay laeng a mai-
caniwas ken Jehova, daytoy met laeng
nga ari Acaz.
23 Ta nagidaton cadagiti didios ti
Damasco, a nangcabil kencuana; ket
kinunana, Agsipud ta dagiti didios dagiti
ar-ari ti Siria timmulongda cadacuada,
gapuna agidatonacto cadacuada, tapno
tulongandacto. Ngem isuda ti pacada-
daelanna, ken ti amin a Israel.
24 Ket ni Acaz inurnongna dagiti
alicamen ti balay ti Dios, ket pinutedna
dagiti al-alicamen ti balay ti Dios, ket
rinikepanna dagiti ruangan ti balay ni
Jehova; ket inyaramidanna kencuana
dagiti al-altar iti amin a suli ti Jerusa-
lem.
25 Ket iti amin a ciudad ti Juda
inaramidna dagiti nangato a disso a pag-
puuran ti incienso cadagiti sabsabali a
didios, ket pinagargarina nga agpungtot
ni Jehova a Dios dagiti ammana.
26 Ti matda cadagiti ar-aramidna, ken
amin a dalanna, umuna ken maudi, adtoy,
naisuratda iti libro dagiti ar-ari ti Juda
ken Israel.
27 Ket ni Acaz nakiturog cadagiti
ammana, ket isut' intabonda iti ciudad,
iti met laeng Jerusalem; ta isut' saanda
nga inserrec cadagiti tanem dagiti ar-ari
ti Israel: ket ni Ezequias nga anacna a
lalaki nagari iti saadna.

*Panagari ni Ezequias; dagiti panagbalba-
liwna. Dagiti Levitas dalusanda ti
templo. Maidatag dagiti
datdaton.*

29 Ni Ezequias nangrugi a nagari idi
agtawen iti duapulo ket lima; ket
nagari idiay Jerusalem iti duapulo ket
siam a tawen: ket ti nagan ni inána isut'
idi Abia, nga anac ni Zacarias.
2 Ket inaramidna daydi nga isut' na-
linteg cadagiti mata ni Jehova, a sialu-
bog cadagiti isu-amin a ni amana a David
inaramidna idi.
3 Iti umuna a tawen ti panagarina, iti
umuna a bulan, linuctanna dagiti ruangan

ti balay ni Jehova, ket pinatarimaanna
ida.
4 Ket pinastrecna dagiti sacerdote ken
Levitas, ket inurnonğna ida iti nalayanğ
a disso iti daya,
5 ket kinunana cadacuada, Denğgendac,
dacayo a Levitas; ita santificarenyo
dagiti bagbagíyo met laenğ, ket santifica-
renyo ti balay ni Jehova, a Dios dagiti
ammayo, ket ipanyo ti kinarugit iti ruar
ti nasantoan a disso.
6 Ta dagiti ammatayo simmalunğasinğ-
da, ket inaramidda daydi nğa isut' dakes
iti imatanğ ni Jehova a Diostayo, ket
isut' binaybay-anda, ket intaliawda dagiti
rupada a naggapu iti nagtaenğan ni
Jehova, ket timmallicudda.
7 Casta met inrikepda dagiti ruanğan
ti palapala, ket ineddepda dagiti pagsila-
wan, ket saanda a pinuuran ti incienso
wenno indatag dagiti datdaton a mapu-
uran iti nasantoan a disso iti Dios ti
Israel.
8 Gapuna a ti punğtot ni Jehova adda
idi iti rabaw ti Juda ken ti Jerusalem,
ket isu inyawatna ida a maipalladaw nğa
agsublisubli, tapno agbalinda a maysa a
pacasdaawan, ken maysa a pacasanamtic-
an, a cas makitayo cadagiti matayo.
9 Ta, adtoy, dagiti ammatayo napa-
sagda iti campilan, ken dagiti annactayo
a lallaki ken babbai ken dagiti assawatayo
nacayawanda a maipapan itoy.
10 Ita ipapusoc ti makitulag ken
Jehova, a Dios ti Israel, tapno ti
narunğsot a punğtotna maituckiad coma
cadatayo.
11 Annacco, saancay coma a naliway;
ta ni Jehova pinilinacayo nğa agtacder
iti sanğona, nğa agannonğ kencuana, ken
tapno dacayo coma dagiti ministrosna,
ken puuranyo ti incienso.

12 Idin dagiti Levitas nagtacderda, da
Mahat nğa anac a lalaki ni Amasai, ken
Joel nğa anac a lalaki ni Azarias, cada-
giti annac dagiti Coatitas; ken dagiti
annac ni Merari, da Cis nğa anac a lalaki
ni Abdi, ken Azarias nğa anac a lalaki ni
Jalaleel; ken cadagiti Gersonitas, da
Joa nğa anac a lalaki ni Zemma, ken
Eden nğa anac a lalaki ni Joa;
13 ken cadagiti annac a lallaki ni
Elisafan, da Samri ken Jahiel; ken cada-
giti annac a lallaki ni Asaf, da Zacarias
ken Matanias;
14 ken cadagiti annac a lallaki ni
Eman, da Jahiel ken Semei; ken cada-
giti annac a lallaki ni Iditun, da Semeias
ken Oziel.
15 Ket inurnonğda dagiti cacabsatda,
ket sinantificarda dagiti bagbagída met
laenğ, ket simrecda a mayannurot iti
bilin ti ari iti pannacaaramat dagiti sao
ni Jehova, tapno dalusanda ti balay ni
Jehova.
16 Ket dagiti sacerdote simrecda iti
akinuneg a paset ti balay ni Jehova,
tapno dalusanda, ket inruarda ti amin a
kinarugit a nasaracanda iti templo ni
Jehova aginğga iti paraanğan ti balay ni
Jehova. Ket dagiti Levitas innalada,
tapno ipanda idiay waig a Cedron.
17 Ita nanğrugida iti umuna *nğa aldaw*
ti umuna a bulan a nanğsantificar, ket
iti maicawalo nğa aldaw ti bulan dim-
manonda iti palapala ni Jehova; ket
sinantificarda ti balay ni Jehova iti walo
nğa aldaw: ket iti maicapulo ket innem
nğa aldaw ti umuna a bulan nalpasdan.
18 Idin simrecda ken Ezequias nğa ari
iti uneg ti *palacio,* ket kinunada, Dacami
dinalusanmi ti amin a balay ni Jehova,
ken ti altar a maipaay iti daton a mapu-
uran agraman cadagiti amin nğa al-
alicamenna, ken ti lamesaan ti tinapay ti
paranğ agraman cadagiti amin nğa al-
alicamenna.
19 Maysa pay, amin dagiti al-alicamen,
a ni ari Acaz iti panagarina imbellenğna
idi simmalunğasinğ, insaganami ken
sinantificarmi; ket, adtoy, addada iti
sanğo ti altar ni Jehova.

20 Idin ni Ezequias nğa ari bim-
manğon iti masapa, ket inurnonğna dagiti
panğoloen ti ciudad, ket simmang-atda iti
balay ni Jehova.
21 Ket inyegda ti pito a baca a lallaki,
ken pito a carnero a lallaki, ken pito a
cordero, ken pito a caldinğ a lallaki a
maipaay a daton gapu iti basol gapu iti
pagarian ken gapu iti santuario ken gapu
iti Juda. Ket imbilinna dagiti sacerdote
nğa annac a lallaki ni Aaron a manğidatag
cadacuada iti rabaw ti altar ni Jehova.
22 Iti casta pinatayda dagiti bacbaca
a lallaki, ket dagiti sacerdote immawatda
iti dara, ket inwarsida iti rabaw ti altar:
ket pinatayda dagiti carnero a lallaki,
ket inwarsida ti dara iti rabaw ti altar:
pinatayda met dagiti cordero, ket in-
warsida ti dara iti rabaw ti altar.
23 Ket inyasidegda dagiti caldinğ a
lallaki a maipaay iti daton gapu iti basol

iti sango ti ari ken ti gimonğ; ket
impatayda dagiti imimada cadacuada:
24 ket dagiti sacerdote pinatayda
ida, ket inaramidda ti daton gapu iti
basol iti dara iti rabaw ti altar, tapno
agaramid iti panğabbonğ gapu iti amin
nğa Israel; ta ti ari imbilinna a ti daton
a mapuuran ken ti daton gapu iti basol
maaramidda coma gapu iti amin nğa Israel.

25 Ket insaadna dagiti Levitas iti
balay ni Jehova agraman cadagiti pianğ-
pianğ, agraman salsalterio ken agraman
ar-arpa a mayalubog iti bilin ni David
ken ni Gad a macakita iti masacbayan ti
ari, ken ni Natan a mammadto; ta ti
bilin naggapu ken Jehova iti pannaca-
aramat dagiti mammadto.
26 Ket dagiti Levitas nagtacderda ag-
raman cadagiti gamgamigam ni David,
ken dagiti sacerdote agraman cadagiti
tanğguyob.
27 Ket ni Ezequias imbilinna ti panagi-
datag ti daton a mapuuran iti rabaw ti
altar. Ket idi nairugi ti daton a mapu-
uran, nairugi met ti cancion ni Jehova,
ken dagiti tanğguyob agraman pay cada-
giti gamgamigam ni David nğa ari ti
Israel.
28 Ket ti amin a gimonğ nagcararag,
ken dagiti cumacanta nagcantada, ken
dagiti agtanğguyob pinagunida; amin
daytoy *naituloy* aginğgat' di nalpas ti
daton a mapuuran.

29 Ket idi nalpasda a nanğidatag, ti
ari ken ti amin nğa adda kencuana nag-
rucbabda ken nagcararagda.
30 Maysa pay ni Ezequias nğa ari ken
dagiti panğoloen imbilinda cadagiti Levi-
tas a cantaenda dagiti panagdayaw ken
Jehova agraman cadagiti sao da David,
ken ni Asaf a macakita iti masacbayan.
Ket cantaenda idi dagiti panagdayaw a
siraragsac, ket nagrucnoyda ket nagcara-
ragda.

31 Idin ni Ezequias simmunğbat ket
kinunana, Ita kinonsagraryon dagiti bag-
bagíyo met laenğ ken Jehova; umadani-
cayo ken yegyo dagiti sacrificio ken
datdaton a pagyaman iti balay ni Jehova.
Ket ti gimonğ inyegda dagiti sacrificio
ken datdaton a payaman; ken isu-amin
nğa adda idi maysa a puso a siaayat
inyegda dagiti datdaton a mapuuran.
32 Ket ti bilanğ dagiti datdaton a
mapuuran nğa inyeg ti gimonğ pitopulo
idi a bacbaca a lallaki, sanğagasut a car-
nero a lallaki, ken dua gasut a cordero:
amin dagitoy maipaayda idi a daton a
mapuuran ken Jehova.
33 Ket ti naipaay idi innem a gasut a
bacbaca a lallaki ken tallo ribu a carnero.
34 Nğem dagiti sacerdote saanda idi
nğa umanay, tapno lalatenda coma dagiti
amin a datdaton a mapuuran: gapuna a
dagiti cacabsatda a Levitas timmulonğda
cadacuada aginğgat' di nalpas ti aramid,
ken aginğgat' di sinantificar dagiti sacer-
dote dagiti bagbagída met laenğ; ta
dagiti Levitas nalinlintegda iti puso a
manğsantificar cadagiti bagbagída met
laenğ nğem dagiti sacerdote.
35 Ket dagiti datdaton a mapuuran
nawadwadda, agraman iti taba dagiti
datdaton iti cappia, ken agraman cadagiti
datdaton a mainum a maipaay iti tunğgal
daton a mapuuran. Iti casta ti panagan-
nonğ iti balay ni Jehova naornos idi.
36 Ket ni Ezequias nagragsac, ken amin
a tattao, gapu iti dayta a sinagana ti Dios
a maipaay iti umili; ta ti banag naaramid
idi a sikekellaat.

Amin nğa Israel ken Juda salimetmetanda ti pascua.

30 Ket ni Ezequias nagbaon iti amin
nğa Israel ken Juda, ken nagsurat
met cadagiti sursurat iti Efraim ken Ma-
nasses, tapno umayda coma iti balay ni
Jehova idiay Jerusalem a manğsalimet-
met iti pascua ken Jehova, a Dios ti Is-
rael.
2 Ta ti ari nabalacadan, ken amin a
panğoloenna, ken amin a gimonğ idiay
Jerusalem, a manğsalimetmet ti pascua ti
maicadua a bulan.
3 Ta saanda a nacasalimetmet iti daydi
a tiempo, agsipud ta dagiti sacerdote sa-
anda idi a sinantificar dagiti bagbagída
met laenğ iti umanay a caadu, ket dagiti
tattao saanda met a nagurnonğ idi idiay
Jerusalem.
4 Ket ti banag nalinteg idi cadagiti
mata ti ari ken ti amin a gimonğ.
5 Iti casta pinasinğkedanda ti maysa a
panğeddenğ a manğiwarragawag iti amin
nğa Israel, manipud Beer-seba aginğga
met laenğ iti Dan, nğa umayda coma
manğsalimetmet ti pascua ken Jehova, a
Dios ti Israel, idiay Jerusalem: ta saanda
idi a sinalimetmetan iti dackel a caadu iti
casta a wagas a cas adda a naisurat.
6 Iti casta dagiti nanğorreo intugotda

dagiti sursurat a naggapu iti ari ken
cadagiti pan̄goloenna a mapan iti amin
n̄ga Israel ken Juda, ken mayannurot iti
bilin ti ari, a kinunada, Dacayo n̄ga annac
ti Israel, agsublicayo ken Jehova, a Dios
da Abraham, Isaac, ken ni Israel, tapno
isu agsubli iti matda cadacayo a nacatalaw
cadagiti ima dagiti ar-ari ti Asiria.
7 Ket saancay coma a cas la cadagiti
ammayo, ken cas la cadagiti cacabsatyo, a
simmalun̄gasin̄g ken Jehova, ti Dios da-
giti ammada, tapno iti casta isu inyawatna
ida iti pannacalan̄galan̄g a cas makitayo.
8 Ita saanyo coma a patan̄gkenen dagiti
teltelyo, a cas cadagiti ammayo idi; no di
ket agtuloccayo ken Jehova, ket sumrec-
cayo iti santuariona, isu a sinantificarna
iti agnanayon, ket agservicayo ken Jehova
a Diosyo, tapno ti narun̄gsot a pun̄gtotna
maituckiad cadacayo.
9 Ta no agsublicayo ken Jehova, dagiti
cacabsatyo ken annacyo masaracandanto
ti asi iti san̄go dagidiay a nan̄gayaw cada-
cuada, ket umaydanto mânen iti daytoy a
daga: ta ni Jehova a Diosyo naparabur ken
man̄gn̄gaasi, ket saannanto n̄ga ituckiad ti
rupana cadacayo, no agsublicay kencuana.

10 Iti casta dagiti nan̄gorreo limmabas-
da iti inilinili iti daga ti Efraim ken Ma-
nasses, agin̄gga met laen̄g iti Zabulon:
n̄gem kinatawaanda ida n̄ga inab-abi, ket
inuyuyawda ida.
11 Nupay casta ti dadduma cadagiti
lallaki ti Aser ken Manasses ken Zebulon
nagpacumbabada, ket napanda idiay Jeru-
salem.
12 Casta met n̄ga immay ti ima ti Dios
iti rabaw ti Juda a man̄gted cadacuada ti
maymaysa a puso, tapno tun̄gpalenda ti
bilin ti ari ken dagiti pan̄goloen iti pan-
nacaaramat ti sao ni Jehova.

13 Ket nagurnon̄g idiay Jerusalem ti
adu unay a tattao a man̄gsalimetmet iti
fiesta ti tinapay a di nalevaduraan iti
maicadua a bulan, maysa a dackel unay a
gimon̄g.
14 Ket bimman̄gonda ket iniccatda da-
giti altar n̄ga adda idi idiay Jerusalem,
ken amin n̄ga altar a maipaay iti incienso
iniccatda, ket impalladawda ida iti waig a
Cedron.
15 Idin pinatayda ti pascua iti maica-
pulo ket uppat *n̄ga aldaw* ti maicadua a
bulan: ket dagiti sacerdote ken Levitas
mabainda idi, ket sinantificarda dagiti
bagbagída met laen̄g, ket inyegda dagiti
datdaton a mapuuran iti balay ni Jehova.
16 Ket nagtacderda iti dissoda a maya-
lubog iti ornosda, a mayannurut iti linteg
ni Moises a lalaki ti Dios: dagiti sacerdote
inwarsida ti dara *n̄ga inawatda* iti ima
dagiti Levitas.
17 Ta adu idi iti gimon̄g ti saan a nan̄g-
santificar cadagiti bagbagída met laen̄g:
gapuna a dagiti Levitas addaanda idi
panan̄gaywan iti panan̄gpapatay cadagiti
pascua a maipaay iti tun̄ggal maysa a saan
a nadalus, tapno pasantificarenda ida ken
Jehova.
18 Ta maysa a caadu dagiti tattao, adu
met laen̄g ti Efraim ken Manasses, Isacar
ken Zabulon, saanda idi a dinalusan dagiti
bagbagída met laen̄g, nupay casta kinanda
ti pascua iti sabali a wagas a saan a cas iti
adda a naisurat. Ta ni Ezequias kinara-
raganna idi ida, a kinunana, Ti naimbag
n̄ga Jehova pacawanenna coma ti tun̄ggal
maysa
19 n̄ga ipapusona ti panagsapulna iti
Dios, ni Jehova a Dios dagiti ammami,
nupay no saan *a nadalusan* a mayannurot
iti pannacadalus ti santuario.
20 Ket ni Jehova impan̄gagna ni Eze-
quias, ket inagasanna dagiti tattao.
21 Ket dagiti annac ti Israel n̄ga adda
idiay Jerusalem sinalimetmetanda ti fiesta
ti di nalevaduraan a tinapay iti pito n̄ga
aldaw a buyogen ti dackel a ragsac; ket
dagiti Levitas ken sacerdote dinaydayaw-
da ni Jehova iti inaldawaldaw, a *nagcan-
cantada* a buyogen dagiti gamigam a nat-
bag ken Jehova.
22 Ket ni Ezequias nagsao a sililiwliwa
cadagiti amin a Levitas n̄ga addaan idi
naimbag a pannacaawat *iti panagannon̄g*
ken Jehova. Iti casta nan̄ganda iti
bayat ti fiesta cadagiti pito n̄ga aldaw,
n̄ga indatdatagda dagiti sacrificio dagiti
datdaton ti cappia, ken nagipudnoda ken
Jehova, a Dios dagiti ammada.

23 Ket ti amin a gimon̄g nabalacadanda
a man̄gsalimetmet iti sabali a pito n̄ga
aldaw, ket sinalimetmetanda ti *sabali* a
pito n̄ga aldaw a buyogen ti ragsac.
24 Ta ni Ezequias n̄ga ari ti Juda
intedna idi iti gimon̄g a maipaay a datda-
ton ti san̄garibu a bacbaca a lallaki ken
pito a ribu a carcarnero; ket dagiti
pan̄goloen intedda iti gimon̄g ti san̄garibu
a bacbaca a lallaki ken san̄gapulo a ribu a
carcarnero: ket maysa a dackel a bilan̄g

dagiti sacerdote sinantificarda dagiti bag-
bagída met laeng̃.
25 Ket ti amin a gimong̃ ti Juda,
agraman cadagiti sacerdote ken Levitas,
ken iti amin a gimong̃ ng̃a immay a
naggaput' Israel, ken cadagiti gang̃annaet
ng̃a immay a naggaput' daga ti Israel, ket
nagnaedda iti Juda, nagrag-oda.
26 Iti casta dackel ti rag-o idi idiay
Jerusalem; ta manipud iti tiempo ni
Salomon ng̃a anac a lalaki ni David ng̃a
ari ti Israel awan idi ti casta idiay
Jerusalem.
27 Idin dagiti sacerdote ken Levitas
timmacderda ket binendicionanda dagiti
tattao: ket ti timecda naipang̃ag, ket iti
cararagda dimmanon iti nasantoan a
pagtaeng̃anna, aging̃ga met laeng̃ sadi
lang̃it.

Maisardeng̃ ti panagrucbab cadagiti ladladawan. Dagiti linlinteg a maipapan cadagiti datdaton ken apagcapulo.

31 Idi amin daytoy nalpasen amin ng̃a
Israel ng̃a adda idi a sisasang̃o
napanda cadagiti ciudad ti Juda, ket
binuracda a pinispisi dagiti monmon, ket
pinucanda dagiti Ashera, ket rinebbada
ng̃a iniccat dagiti nang̃ato a disso ken
dagiti altar iti amin a Juda ken Benja-
min, iti Efraim met ken Manasses, ing̃-
ganat' dida dinadael ida amin. Idin
dagiti amin ng̃a annac ti Israel nagsubli-
da, tumung̃gal tao iti cucuana, cadagiti
ciudadda met laeng̃.

2 Ket ni Ezequias dinutocanna dagiti
pannacadasdasig dagiti sacerdote ken
Levitas a mayannurot cadagiti pannaca-
dasdasigda, tung̃gal tao a mayalubog
iti annong̃na, dagiti sacerdote ken Levitas
ng̃a agpadpada, gapu cadagiti datdaton a
mapuuran ken gapu cadagiti datdaton ti
cappia, tapno agannong̃, tapno mang̃ted
ti panagyaman, ken agdaydayaw cadagiti
ruruang̃an ti pagpacarsoan ni Jehova.
3 *Dinutocanna* met ti apág ti ari ti
cucuana a maipaay cadagiti datdaton a
mapuuran, *isut' ammoen,* gapu iti binigat
ken rinabii a datdaton a mapuuran, ken
cadagiti datdaton a mapuuran gapu
cadagiti aldaw a panaginana, ken gapu
cadagiti kellep, ken gapu iti nakedng̃an
a fiesta, cas adda a naisurat iti linteg ni
Jehova.
4 Maysa pay imbilinna cadagiti tattao
ng̃a agnaed idi idiay Jerusalem ti pa-
nang̃tedda ti apag dagiti sacerdote ken
Levitas, tapno ipamaysada coma dagiti
bagbagída met laeng̃ iti linteg ni Jehova.
5 Ket apaman a ti bilin naiwarragawag,
dagiti annac ti Israel intedda a nawad-
wad dagiti umuna a bung̃a dagiti bukel,
ken baro ng̃a arac, ken lana, ken diró,
ken iti amin a naapit iti away; ket ti
apagcapulo ti amin a cucua inyegda iti
nawadwad.
6 Ket dagiti annac ti Israel ken Juda,
a nagnaed cadagiti ciudad ti Juda,
insang̃petda met ti apagcapulo dagiti
bacbaca ken carcarnero, ken ti apagcapulo
dagiti cucua a naipaay a naconsagrarda
ken Jehova a Diosda, ket incabilda ida
cadagiti gabsuon.
7 Iti maicatlo a bulan nang̃rugida a
nagisaad ti puon dagiti gabsuon, ket
lineppasda ida iti maicapito a bulan.
8 Ket idi ni Ezequias ken dagiti
pang̃oloen immay ket nakitada dagiti
gabsuoń, binenditoda ni Jehova, ken ti
ilina ng̃a Israel.
9 Idin ni Ezequias inimtuudna cadagiti
sacerdote ken Levitas ti maipapan cada-
giti gabsuon.
10 Ket ni Azarias a cang̃atoan a sacer-
dote, ng̃a agtaud iti balay ni Sadoc,
simmung̃bat kencuana ket kinunana, Ma-
nipud idi panang̃rugi *dagiti tattao* a
mang̃yeg cadagiti datdaton iti balay ni
Jehova, nang̃ancami ket adda umanayen,
ket imbatimi ti adu: ta ni Jehova
binendicionanna ti ilina; ket dayta a
mabati isu daytoy dackel a kinawadwad.

11 Idin ni Ezequias imbilinna ti pa-
nagisagana cadagiti sagumbi iti balay ni
Jehova; ket insaganada ida;
12 ket insang̃petda a matalec cadagiti
datdaton ken dagiti apagcapulo ken cucua
a naipaay. Ket cadacuada idi ni Cone-
nias a Levita isut' agturay, ket ni Semei
a cabsatna isut' maicadua;
13 ket da Jahiel, ken Azarias, ken
Nahat, ken Asael, ken Jerimot, ken
Josabad, ken Eliel, ken Jesmaquias, ken
Mahat, ken Banaias, mang̃aywanda idi
babaen ti ima da Conenias ken ni Semei
a cabsatna, iti panagidutoc da Ezequias
ng̃a ari ken ni Azarias ng̃a agturay iti
balay ti Dios.
14 Ket ni Core ng̃a anac a lalaki ni
Jemna a Levita, ng̃a agaywan iti akin-
daya *a ruang̃an,* mang̃aywan idi cadagiti
datdaton ti sibubulos a nakem iti Dios,

tapno binĝayenna dagiti datdaton ken
Jehova, ken dagiti casantoanan a banag.
15 Ket paiturayan kencuana idi da
Eden, ken Miniamin, ken Jeshua, ken
Semeias, ni Amarias, ken ni Sequenias
cadagiti ciudad dagiti sacerdote, iti
akemda a mapagtalcan, a manĝted cada-
giti cacabsatda iti pannacadasdasigda, iti
dackel a cas met iti bassit;
16 sabali laenĝ dagidiay a nabilanĝ idi
cadagiti capuonan dagiti lallaki, manipud
iti agtawen iti tallo ken nasuroc, tumunĝ-
gal maysa met laenĝ a simrec iti balay ni
Jehova, a cas masapul idi gapu iti reb-
benĝen iti tunĝgal aldaw, a maipaay iti
panagannonĝda cadagiti akemda a ma-
yannurot cadagiti pannacadasdasigda;
17 ken isuda a maibilanĝ idi cadagiti
capuonan dagiti sacerdote cadagiti bal-
balay dagiti ammada, ken dagiti Levitas
manipud iti agtawen iti duapulo ken
nasuroc, cadagiti akemda cadagiti panna-
cadasdasigda;
18 ken isuda a naibilanĝ idi cadagiti
capuonan dagiti amin a babassitda, assa-
wada, ken annacda a lallaki ken babbai,
iti amin a gimonĝ: ta iti akemda a
mapagtalcan sinantificarda dagiti bag-
bagída met laenĝ iti kinasanto.
19 Casta met a maipaay cadagiti annac
a lallaki ni Aaron a sacerdote nĝa adda
idi cadagiti taltalon dagiti palpalosot
dagiti ciudadda, iti tunĝgal ciudad adda
idi dagiti lallaki a nainaganända, tapno
manĝted cadagiti apag cadagiti amin a
lallaki cadagiti sacerdote, cadagiti amin a
nabilanĝ idi cadagiti capuonan dagiti
Levitas.

20 Ket casta ti inaramid ni Ezequias iti
amin a Juda; ken inaramidna daydi nĝa
isut' nalinteg ken naimbag ken mapag-
talcan iti sanĝo ni Jehova a Diosna.
21 Ket ti amin nĝa aramid nĝa inrugina
iti panagannonĝ iti balay ti Dios, ken iti
linteg, ken cadagiti bilbilin tapno agsapul
iti Diosna, inaramidna iti amin a pusona,
ket rimmanĝay.

Ni Sennaquerib sillonĝenna ti Juda. Dagiti panganĝisaganada a pagsalacnib. Ni Sennaquerib caritenna ni Ezequias, nĝem maabac ken mapapatay. Panagsakit ni Ezequias ken ipapatayna.

32 Calpasan dagitoy a banag, ken day-
toy a kinamapagtalcan, ni Senna-
querib nĝa ari ti Asiria immay ket
simrec idiay Juda, ket nagpacarso a
maibusor cadagiti ciudad a nasariked-
kedan, ket impapanna nĝa abakenna ida a
maipaay kencuana met laenĝ.
2 Ket idi ni Ezequias nakitana a ni
Sennaquerib immayen, ket isu panĝge-
penna idi ti makigubat a maibusor iti
Jerusalem,
3 isu nagsapul ti pammagbaga dagiti
panĝoloen ken lallakina a mamainĝel,
tapno pasardenĝenda coma dagiti danum
iti ubbog nĝa adda idi iti ruar ti ciudad,
ket isut' tinulonĝanda.
4 Iti casta naurnonĝ ti adu a tattao,
ket pinasardenĝda dagiti amin nĝa ubbog
ken waig a nagayus iti tenĝnĝa ti daga, a
kinunada, Apaya aya nĝa umay coma
dagiti ar-ari ti Asiria, ket masaracanda ti
adu a danum?
5 Ket isu imminĝel, ket binanĝonna ti
amin a bacud a narba idi, ket impanĝa-
tona aginĝga cadagiti torre, ken sabali a
bacud iti ruar, ket pinalagdana ti Mello
iti ciudad ni David, ket inaramidna da-
giti ig-igam ken cal-calasag iti kinawad-
wad.
6 Ket insaadna dagiti capcapitan ti
gubat iti nĝato dagiti tattao, ket inur-
nonĝna ida kencuana iti nalawa a disso
idiay ruanĝan ti ciudad, ket nagsao a
sililiwliwa cadacuada a kinunana,
7 Bumilegcayo ken uminĝelcayo a naim-
bag, dicay agbutenĝ wenno agcullayaw
gapu iti ari ti Asiria, wenno gapu iti
amin a caadu nĝa adda kencuana; ta adda
dacdackel cadatayo, nĝem ti adda ken-
cuana:
8 kencuana adda maysa a tackiag a lina-
lasag; nĝem cadatayo adda ni Jehova a
Diostayo a tumulonĝ cadatayo, ken gumu-
bat cadagiti gubgubattayo. Ket dagiti
tattao nagtalecda cadagiti sao ni Ezequias
nĝa ari ti Juda.

9 Calpasan daytoy ni Sennaquerib nĝa
ari ti Asiria imbaonna dagiti ad-adipenna
idiay Jerusalem (adda idi iti sanĝo ti
Laquis, ket amin a pannacabalinna iti
yanna), ken Ezequias nĝa ari ti Juda nĝa
adda idi idiay Jerusalem, a kinunana,
10 Castoy ti cuna ni Sennaquerib nĝa
ari ti Asiria, Ania ti pagtalcanyo tapno
agtaenĝcayo iti pannacalacub ti Jerusa-
lem?
11 Saancayo nĝa uyutan ni Ezequias,
tapno iyawatnacayo a matay gapu iti
bisin ken waw, a cunaenna, Ni Jehova a

Diostayo ispalennatayto iti ima ti ari ti
Asiria?
12 Saan aya nğa isu met laenğ nğa
Ezequias ti nanğiccat cadagiti nanğato a
dissona ken al-altarna, ket binilinna ti
Juda ken Jerusalem, a kinunana, Agcara-
ragcayto iti sanğo ti maymaysa nğa altar
ken iti rabaw dayta puuranyonto ti in-
cienso?
13 Saanyo nğa ammo aya no ania ti
inaramidmi, siac ken dagiti ammac, cada-
giti amin a tattao cadagiti dagdaga?
Dagiti didios dagiti nacion nacabalinda
aya a nanğispal uray casano iti dagada
iti imac?
14 Siasino ti adda idi cadagiti amin
a didios dagidiay a nacion a dinadael nğa
inkisap dagiti ammac a nacabalin a nanğ-
ispal iti ilina iti imac, tapno ti Diosyo
ispalennacayo iti imac?
15 Ita nğarud dicay ipalubos ni Eze-
quias a manğallilaw cadacayo, wenno
manğuyut cadacayo iti castoy nğa wagas,
isut' dicay met patien; ta awan ti dios ti
uray ania a nacion wenno pagarian ti naca-
balin a nanğispal ti ilina iti imac, ken iti
ima dagiti ammac: amanğan a nacuranğ
pay ti pananğispal ti Diosyo cadagiti
imac?

16 Ket dagiti adipenna nagsaoda iti
ad-adu pay a maibusor ken Jehova a
Dios, ken maibusor ken adipenna nğa
Ezequias.
17 Isu nagsurat met cadagiti sursurat,
tapno rabnğisenna ni Jehova, a Dios ti
Israel, ken tapno isut' nagsasawanna, a
kinunana, A cas cadagiti didios dagiti
nacion dagiti dagdaga a saanda nğa inis-
pal ti ilida iti imac, casta met ti Dios ni
Ezequias dinanto ispalen ti ilina iti imac.
18 Ket nagpuccawda iti natbag a timec
iti pagsasao dagiti Judios cadagiti tattao ti
Jerusalem nğa adda idi iti rabaw ti bacud
tapno pagbutnğenda ida, ken manğriri-
buc cadacuada; tapno alaenda coma ti
ciudad.
19 Ket nagsaoda ti maipapan iti Dios
ti Jerusalem a cas maipapan cadagiti di-
dios dagiti il-ili ti lubonğ, nğa isudat'
aramid dagiti ima dagiti tattao.

20 Ket ni Ezequias nğa ari ken ni
Isaias a manmadto nğa anac a lalaki ni
Amos nagcararagda a gapu itoy, ket
nagickisda iti lanğit.
21 Ket ni Jehova imbaonna ti maysa
nğa angel, isu a nanğkeltay cadagiti amin
a lallaki a mannacabalin ken mamainğel,
ken dagiti manğidalan ken capcapitan
idiay pagpacarsoan ti ari ti Asiria. Iti
casta isu nagsubli a sibabain ti rupana
aginğga iti dagana met laenğ. Ket idi
dimtenğ iti balay ti diosna, dagiti nagtaud
idi iti tianna met laenğ, isut' pinatayda
sadiay iti campilan.
22 Iti casta ni Jehova inispalna ni Eze-
quias ken dagiti agnaed idi idiay Jeru-
salem iti ima ni Sennaquerib nğa ari ti
Asiria, ken iti ima dagiti amin *a sabali*,
ken nanğidalan cadacuada iti amin a
sikigan.
23 Ket aduda a nanğyeg cadagiti
sagsagut ken Jehova idiay Jerusalem, ken
napateg a cucua ken Ezequias nğa ari ti
Juda; iti casta isut' naitan-oc iti imatanğ
dagiti amin a nacion manipud iti daydi a
tiempo.

24 Cadagidiay nğa aldaw ni Ezequias
masakit idi aginğga met laenğ ken patay:
ket nagcararag ken Jehova; ket isu
nagsao kencuana, ket intedna kencuana
ti maysa a tanda.
25 Nğem ni Ezequias saanna nğa insu-
balit a mayannurot iti naimbag a naaramid
kencuana; ta ti pusona naipanğato: gapuna
nğa adda idi punğtot iti rabaw kencuana,
ken iti rabaw iti Juda ken Jerusalem.
26 Nupay casta ni Ezequias nagpa-
cumbaba a maipapan iti kinatanğsit ti
pusona, isu ken dagiti agnaed idiay Jeru-
salem nğa agpadpada, iti casta ti punğtot
ni Jehova saan nğa immay cadacuada
cadagiti aldaw ni Ezequias.

27 Ket ni Ezequias adda idi iti napa-
lalo a kinawadwad ti kinabacnanğ ken
dayaw: ket isu ginun-odanna dagiti pag-
gamenğan a maipaay iti pirac, ken maipaay
iti balitoc, ken maipaay cadagiti napateg
a batbato, ken maipaay cadagiti recado,
ken maipaay cadagiti calasag, ken mai-
paay cadagiti amin a kita dagiti nasayaat
nğa al-alicamen;
28 balbalay met a pagidulinan ti apit
dagiti bukel ken baro nğa arac ken lana;
ken pagtaenğan dagiti amin a kita nğa
an-animal, ken carcarnero cadagiti panğ-
yaponan.
29 Maysa pay ginun-odanna dagiti
ciudad, ken cucua a carcarnero ken bac-
baca a nawadwad; ta ti Dios intedna idi
kencuana ti adu unay a cucua.
30 Daytoy met laenğ nğa Ezequias
pinasardenğna met ti akinnğato nğa ubbog

dagiti danum ti Gijon, ket nan̄gidalan
cadacuada iti baba iti akinlaud a ban̄gir
ti ciudad ni David. Ket ni Ezequias
rimmang-ay cadagiti amin n̄ga aramidna.
31 Nupay casta *iti pan̄ggep* dagiti emba-
jador dagiti pan̄goloen ti Babilonia, isuda
a nan̄gibaon kencuana n̄ga umintuud ti
maipapan iti nacascasdaaw a maaramid
iti daga, ti Dios binay-anna tapno
suutenna, tapno ammoenna coma ti amin
n̄ga adda iti pusona.

32 Ket ti matda cadagiti aramid ni
Ezequias ken cadagiti naimbag n̄ga ara-
midna, adtoy, naisuratda iti sirmata ni
Isaias a mammadto n̄ga anac a lalaki ni
Amos, iti libro dagiti ar-ari ti Juda ken
Israel.
33 Ket ni Ezequias nakiturog cadagiti
ammana, ket isut' intabonda iti san̄g-atan
dagiti tantanem dagiti annac ni David;
ket amin a Juda ken dagiti agnaed idi
idiay Jerusalem isut' pinadayawda iti
ipapatayna. Ket ni Manasses n̄ga anacna
a lalaki nagari iti saadna.

Panagari ni Manasses. Panagrucbabna cadagiti ladladawan. Ti dusana ken panagbalbaliwna. Panagari ni Amon.

33 Agtawen idi iti san̄gapulo ket dua
a tawen ni Manasses idi a nan̄g-
rugi a nagari; ket nagari idiay Jerusalem
iti limapulo ket lima a tawen.
2 Ket inaramidna daydi n̄ga isut' dakes
iti imatan̄g ni Jehova, a siaannurut ca-
dagiti kinarimon dagiti nacion a ni
Jehova impasiana idi iti san̄go dagiti
annac ti Israel.
3 Ta isu binan̄gonna manen dagiti
nan̄gato a disso a ni Ezequias n̄ga amana
rinugpona idi; ket namatacder cadagiti
al-altar ken ni Baal, ket nan̄garamid iti
maysa n̄ga Asherot, ket nagcararag iti
isu-amin a buyot ti lan̄git, ket nagservi
cadacuada.
4 Ket nan̄gban̄gon cadagiti al-altar
idiay balay ni Jehova, isu a ni Jehova
nagcunaanna idi, Addanto ti naganco
idiay Jerusalem iti agnanayon.
5 Ket nan̄gban̄gon cadagiti al-altar a
maipaay iti isu-amin a buyot ti lan̄git
cadagiti nagcadua a paraan̄gan ti balay ni
Jehova.
6 Ket pinalasatna met dagiti annacna
iti apuy iti loban̄g ti anac a lalaki ni En-
nom; ket nagaramid iti panaglabeg, ken
nagaramat iti kinabaglan, ken inaramidna
ti caniaw, ket nakipagaramid cadagiti
man̄gcuculam, ken cadagiti man̄gn̄gara-
ding: nagaramid iti adu a dakes iti
imatan̄g ni Jehova, a pan̄ggargarina ken-
cuana n̄ga agpun̄gtot.
7 Ket insaadna ti ladawan a kiniti-
kitan di idolo, n̄ga isu inaramidna idi,
idiay balay ti Dios isu a nagcunaan ni
Jehova idi cada David ken Salomon n̄ga
anacna, Ditoy a balay, ken iti Jerusalem,
a pinilic dagiti isu-amin a caputotan ti
Israel, icabilconto ti naganco iti agnana-
yon:
8 uray caano diacto pagbariw-asenen
ti saca ti Israel manipud iti daga n̄ga
intudin̄gco a maipaay cadagiti ammayo, no
tun̄gpalendanto la ket di n̄ga aramiden ti
mayalubog cadagiti isu-amin n̄ga im-
bilinco cadacuada, ti amin met laen̄g a
linteg ken al-alagaden ken an-annuroten *a
naited* idi iti pannacaaramat ni Moises.
9 Ket ni Manasses sinulbogna ti Juda
ken dagiti agnaed iti Jerusalem n̄ga
agaramid iti daydi n̄ga isut' dacdakes
n̄gem cadagiti nacion a ni Jehova dina-
daelna idi iti san̄go dagiti annac ti Israel.

10 Ket ni Jehova nagsao ken Manasses
ken iti ilina; n̄gem saanda n̄ga impan̄gag.
11 Gapuna a ni Jehova inyegna iti
rabawda dagiti capcapitan ti buyot ti ari
ti Asiria, isuda a nan̄gala ken Manasses
cadagiti cawar, ket isut' ginalutanda cada-
giti putaw, ket impanda sadi Babilonia.
12 Ket idi isut' naparparigat, nagsapul
ken Jehova a Diosna, ket nagpacumbaba
iti adu unay iti san̄go ti Dios dagiti
ammana.
13 Ket nagcararag kencuana; ket isut'
nadawatan kencuana, ket nan̄gegna ti
ararawna, ket insan̄gpetna manen idiay
Jerusalem iti pagarianna. Iti casta ni
Manasses ammona idi a ni Jehova isut'
Dios.

14 Calpasan daytoy binan̄gonna ti akin-
ruar a bacud ti ciudad ni David, iti
akinlaud a ban̄gir ti Gijon iti loban̄g,
agin̄gga met laen̄g iti sercan ti ruan̄gan
ti ican; ket iti *panan̄garamatna* linicmutna
ti Ofel, ket impan̄gatona in̄ggana iti
dackel unay a can̄gato: ket incabilna
dagiti natured a capcapitan cadagiti amin
a ciudad a nasarikedkedan ti Juda.
15 Ket iniccatna dagiti didios a san̄g-
san̄gaili, ken ti idolo iti balay ni Jehova,
ken amin n̄ga altar a binan̄gonna idi iti

bantay ti balay ni Jehova, ken idiay
Jerusalem, ket imbelleng̃na ida iti ruar
ti ciudad.
16 Ket pinatarimaanna ti altar ni
Jehova, ken indatagna iti rabawna dagiti
sacrificio dagiti datdaton iti cappia ken
ti panagyaman, ket binilinna ti Juda
ng̃a agservi ken Jehova a Dios ti
Israel.
17 Nupay casta dagiti tattao nagida-
tagda pay laeng̃ cadagiti nang̃ato a disso
ng̃em ken Jehova a Diosda laeng̃.

18 Ti matda cadagiti aramid ni Ma-
nasses, ken ti cararagna iti Diosna, ken
dagiti sao dagiti macakita iti masacbayan
a nagsao kencuana, iti nagan ni Jehova,
a Dios ti Israel, adtoy, naisuratda cadagiti
aramid dagiti ar-ari ti Israel.
19 Ti cararagna met, ken no casano
ti Dios nadawatan idi kencuana, ken
amin a basolna ken salung̃asing̃na, ken
dagiti disso a nang̃bang̃onanna cadagiti
nang̃ato a disso, ken pinatacderna dagiti
Ashera ken dagiti ladladawan a kinitiki-
tan, idi isut' saan pay a nagpacumbaba,
adtoy, naisuratda iti historia ni
Hozai.
20 Iti casta ni Manasses nakiturog
cadagiti ammana, ket isut' intabonda iti
balayna met laeng̃: ket ni Amon ng̃a
anacna a lalaki nagari iti saadna.

21 Agtawen idi iti duapulo ket dua a
tawen ni Amon idi nang̃rugi a nagari,
ket nagari iti dua a tawen idiay Jeru-
salem.
22 Ket inaramidna daydi ng̃a isut'
dakes ken Jehova, a cas iti inaramid ni
Manasses ng̃a amana; ket ni Amon
nagidatag cadagiti amin a kinitikitan a
ladladawan ng̃a inaramid idi ni Manas-
ses ng̃a amana, ket nagservi cada-
cuada.
23 Ket saan a nagpacumbaba iti sang̃ó
ni Jehova a cas iti panagpacumbaba ni
Manasses ng̃a amana, no di ket daytoy
met laeng̃ ng̃a Amon nagsalung̃asing̃ la
a nagsalung̃asing̃.
24 Ket dagiti adipenna immalsada a
maibusor kencuana, ket isut' pinatayda
iti balayna met laeng̃.
25 Ng̃em dagiti tattao ti daga pina-
tayda amin cadacuada ng̃a immalsa a
maibusor ken ari Amon: ket dagiti
tattao iti daga pinagarida ni Josias ng̃a
anacna iti saadna.

Ti panagari ni Josias; patarimaanenna ti templo. Ni Helcias nasaracanna ti libro ti linteg. Dagiti tattao agaramidda iti agservi ken Jehova.

34 Agtawen idi iti walo a tawen ni
Josias idi nang̃rugi a nagari;
ket nagari idiay Jerusalem iti tallopulo
ket maysa a tawen.
2 Ket inaramidna daydi ng̃a isut'
nalinteg cadagiti mata ni Jehova, ket
nagna cadagiti isu-amin a dalan ni David
ng̃a amana, ket saan a simmiasi iti ima a
macanawan uray ti ima a macatigid.
3 Ta iti maicawalo a tawen ti panag-
arina, idi ubing̃ pay laeng̃, isut' nang̃rugi
ng̃a agsapul iti Dios ni David ng̃a amana;
ket iti maicapulo ket dua a tawen isu
nang̃rugi a nanggugor iti Juda ken Je-
rusalem cadagiti nang̃ato a disso, ken
cadagiti Ashera, ken cadagiti kinitikitan
a ladladawan, ken cadagiti sinucog a
ladladawan.
4 Ket rinugpoda dagiti altar ni Baal
iti saclang̃na, ken dagiti ladladawan ti
init ng̃a adda idi iti ng̃ato cadacuada
pinucanna; ken dagiti Ashera, ken dagiti
ladladawan a kinitikitan, ken dagiti
ladladawan a sinucog, binuracna ida, ket
imbelleng̃na iti rabaw dagiti tantanem
cadagidiay a nang̃idatag idi cadacuada.
5 Ket pinuuranna dagiti tultulang̃
dagiti sacerdote iti rabaw dagiti altarda
ket ginugoranna ti Juda ken Jerusalem.
6 Ket *iti casta ti inaramidna* cadagiti
ciudad ti Manasses ken Efraim ken
Simeon ing̃gana met laeng̃ iti Neftali,
cadagiti narbada iti aglicmut.
7 Ket rinugpona dagiti al-altar, ket
pinatumecna dagiti Ashera, ken dagiti
ladladawan a kinitikitan, ket pinucanna
dagiti amin a ladladawan ti init iti amin
a daga ti Israel, ket nagsubli idiay
Jerusalem.

8 Iti maicapulo ket walo a tawen ti
panagarina idi ginugorannan ti daga ken
ti balay, imbaonna da Safan ng̃a anac a
lalaki ni Azalia, ken Maasias a gober-
nador ti ciudad, ken ni Joa ng̃a anac a
lalaki ni Joacaz a registrador a mang̃-
patarimaan iti balay ni Jehova a Diosna.
9 Ket immayda ken Helcias a nang̃ato
a sacerdote, ket inyawatda ti cuarta a
naiyeg iti balay ti Dios, isu a dagiti
Levitas, dagiti agaywan iti dapian, inur-
nong̃da idi iti ima ti Manasses ken
Efraim, iti amin a natda iti Israel, ken

iti amin a Juda ken Benjamin, ken cada-
giti agnaed iti Jerusalem.
10 Ket inyawatda *ti cuarta* iti ima
dagiti agar-aramid a mañgimaton idi iti
balay ni Jehova; ket dagiti agar-aramid
a mañgaramid iti balay ni Jehova isut'
intedda a pañgtaripato ken pañgtarimaan
ti balay:
11 cadagiti met laeñg al-allawagi ken
dagiti agpatpatacder isut' intedda a
pañggatañg cadagiti batbato a natagaan,
ken cayo a maipaay a pagsañgsañgal, ken
tapno agaramid cadagiti dackel a caycayo
a maipaay cadagiti balbalay a dinadael
idi dagiti ar-ari ti Juda.
12 Ket dagiti lallaki nagaramidda idi
a matalec; ket dagiti nañgimaton cada-
cuada isuda idi da Jahat ken ni Abdias a
Levitas ñga annac a lallaki ni Merari ken
da Zacarias ken Mesulam, cadagiti annac
a lallaki cadagiti Coatitas, tapno parañg-
ayenda; ken *dadduma pay* cadagiti Levi-
tas, isuda amin a nalaiñg cadagiti gam-
gamigam ti musica.
13 Addada met iti ñgato dagiti agbun-
bunag cadagiti aw-awit, ket namanñgoloda
cadagiti amin a nagaramid iti aniaman a
kita ti panagannoñg: ket cadagiti Levitas
adda idi escribas, ken agturturay, ken
agay-aywan cadagiti ruañgan.

14 Ket idi inruarda ti cuarta a nayeg
iti balay ni Jehova, ni Helcias a sacerdote
nasaracanna ti libro ti linteg ni Jehova *a
naited* iti pannacaaramat ni Moises.
15 Ket ni Helcias simmuñgbat ket ki-
nunana ken Safan ñga escriba, Nasaracac
ti libro ti linteg iti balay ni Jehova. Ket
ni Helcias inyawatna di libro ken ni Sa-
fan.
16 Ket ni Safan impanna ti libro iti
ari, ket maysa pay insublina ti sao iti ari
a kinunana, Amin a naicumit cadagiti adi-
penmo aramidenda.
17 Ket imbucrayda ti cuarta a nasara-
can iti balay ni Jehova, ket isut' inyawat-
da iti ima dagiti mañgimaton, ken iti ima
dagiti agar-aramid.
18 Ket ni Safan ñga escriba imbagana
iti ari, a kinunana, Ni Helcias a sacerdote
inyawatna caniac ti maysa ñga libro. Ket
ni Safan nañgbasa iti daydi iti sañgo ti ari.
19 Ket naaramid, idi a ti ari nañgegna
dagiti sao ti linteg, a pinigisna dagiti
cawesna.
20 Ket ti ari binilinna ni Helcias a
sacerdote, ken ni Ahicam ñga anac a lala-
ki ni Safan, ken ni Abdon ñga anac a lala-
ki ni Mica, ken ni Safan ñga escriba, ken
ni Asaia ñga adipen ti ari, a kinunana,
21 Incayo, umumancayo ken Jehova a
gapu caniac, ken gapu cadacuada a matda
iti Israel ken iti Juda iti maipapan cada-
giti sao ti libro a nasaracan; ta dackel ti
puñgtot ni Jehova a maibuyat cadatayo,
agsipud ta dagiti ammatayo dida sinali-
metmetan ti sao ni Jehova, tapno agara-
midda ti mayalubog iti amin a naisurat
itoy a libro.

22 Iti casta ni Helcias, ken isuda a *bini-
lin idi* ti ari, napanda ken Holda a mam-
madto a babai, ñga asawa ni Sellum ñga
anac a lalaki ni Tocat, ñga anac a lalaki
ni Hasra, ñga agaywan cadagiti cawcawes
(isu ñga agnaed idi idiay Jerusalem iti
maicadua ñga paset); ket nakisaoda ken-
cuana iti casta a pañggep.
23 Ket *di babai* kinunana cadacuada,
Castoy ti cuna ni Jehova a Dios ti Israel:
Ibagayo iti lalaki a nañgibaon cadacayo
caniac,
24 Castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy, a
yegconto ti dakes itoy a disso, ken cada-
giti agnaed kencuana, ti isu-amin met
laeñg a nasurat iti libro a binasada iti
sañgo ti ari ti Juda.
25 Agsipud ta inidiandac idi, ket nag-
pupuurda iti incienso cadagiti didios a
sabsabali, tapno gargariendac ñga ag-
puñgtot iti isu-amin ñga aramid iti ima-
da; gapuna ñga iti puñgtotco maibuyat
iti rabaw itoy a disso, ket saanto a
maeddep.
26 Ñgem iti ari ti Juda, a nañgibaon
cadacayo tapno umumancayo coma ken ni
Jehova, castoy ti cunaenyo kencuana,
Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel:
Iti maipanpan cadagiti sao a nañgegmo,
27 agsipud ta ti pusom nalucneñg, ket
nagpacumbabaca iti sañgo ni Jehova, idi a
nañgegmo dagiti saona a maibusor itoy a
disso, ken maibusor cadagiti agnaed ken-
cuana, ket nagpacumbabaca iti sañgoanac,
ket pinigismo dagiti cawesmo, ken nag-
sañgitca iti saclañgco; siac impañgagca
met, cuna ni Jehova.
28 Adtoy, itiponcanto cadagiti ammam,
ket sica maitiponcanto iti tanemmo iti
kinatalna, uray cadagita matam dicanto
makita iti isu-amin a dakes a yegconto
itoy a disso, ken iti rabaw iti agnaed
kencuana. Ket isuda inyegda manen iti
ari ti sao.

29 Idin ti ari nagbaon, ket inurnoñgda

kencuana dagiti isu-amin a lallacay ti
Juda, ken ti Jerusalem.
30 Ket di ari immuli iti balay ni
Jehova, ken isu-amin dagiti lallaki ti
Juda, ken isu-amin nğa agnaed iti
Jerusalem, ken dagiti sacerdote ken dagiti
Levitas, ken isu-amin nğa umili, bassit
ken dackel agpadpada: ket imbasana cada-
giti lapayagda dagiti isu-amin a sao ti
libro ti tulag a nasaracan idi iti balay ni
Jehova.
31 Ket ti ari nagtacder iti dissona, ket
nagaramid ti tulag iti sanğo ni Jehova,
iti pannagnana a siaannurot ken ni Jehova,
ken ti panangsalimetmetna cadagiti bil-
bilinna, ken dagiti pangpanecnecna, ken
cadagiti ipaannurotna, iti isu-amin a
pusona, ken isu-amin a cararuana, tapno
panecnecanna dagiti sao ti tulag nğa adda
a naisurat iti daytoy a libro.
32 Ket pinatacderna *iti dayta* amin a
nasaracan idi idiay Jerusalem ken Ben-
jamin. Ket dagiti agnaed iti Jerusalem
nagaramidda iti mayalubog iti tulag ti
Dios, a Dios dagiti ammada.
33 Ket ni Josias iniccatna amin a ki-
narimon cadagiti amin a dagdaga a cucua
idi dagiti annac ti Israel, ket inaramidna
nğa amin a nasaracan idi iti Israel agser-
vida, nğa agservida met laeng ken Jehova
a Diosda. Cadagiti amin nğa aldawna sa-
anda a simmina iti isusurotda ken Jehova
a Dios dagiti ammada.

*Ti panagnğilin ti pascua. Ni Josias mapa-
patay iti gubat gapu ken Faraon
Necao.*

35 Ket ni Josias nangsalimetmet iti
maysa a pascua ken Jehova idiay
Jerusalem: ket pinatayda ti pascua iti
maicapulo ket uppat *nğa aldaw* ti umuna
a bulan.
2 Ket insaadna dagiti sacerdote cada-
giti ac-akemda, ket pinakiredna ida iti
panagannong iti balay ni Jehova.
3 Ket kinunana cadagiti amin a Levitas
a nangisuro iti amin nğa Israel, a nasan-
toanda idi ken Jehova, Icabilyo ti nasan-
toan a lacasa iti balay isu a binangon idi
ni Salomon nğa anac ni David nğa ari ti
Israel; awanton ti awit cadagiti abagayo.
Agservicayo ken Jehova a Diosyo, ken iti
ilina nğa Israel;
4 ket agsaganacayo a mayannurot cada-
giti balbalay dagiti ammayo cadagiti pan-
nacadasdasigyo, a mayannurot iti insu-
rat ni David nğa ari ti Israel, ken mayan-
nurot iti insurat ni Salomon nğa anacna.
5 Ket agtacdercayo iti nasantoan a
disso a mayannurot cadagiti bingbingay
dagiti balbalay dagiti ammayo cadagiti
cacabsatyo a dagiti annac ti ili, ket *adda
coma maipaay iti tunggal maysa*, maysa a
bingay ti balay dagiti amma dagiti Le-
vitas.
6 Ket patayenyo ti pascua, ket santifi-
carenyo dagiti bagbagíyo met laeng, ket
isaganayo a maipaay cadagiti cacabsatyo,
tapno aramidenyo a mayannurot iti sao
ni Jehova iti pannacaaramat ni Moises.

7 Ket ni Josias intedna cadagiti annac
ti ili, dagiti carnero ken urbon a calding
iti pangen, amin cadacuada a maipaay a
datdaton iti pascua, cadagiti amin a sisa-
sango idi iti bilang ti tallopulo a ribu,
ken tallo a ribu a bacbaca a lallaki;
dagitoy cucuada idi iti ari.
8 Ket dagiti pangoloenna intedda a
maipaay a daton ti sibubulos a nakem
cadagiti tattao, cadagiti sacerdote ken
Levitas. Da Helcias, Zacarias ken ni
Jahiel dagiti agturturay iti balay ti Dios
intedda cadagiti sacerdote a maipaay a
datdaton ti pascua duaribu ket innem a
gasut *nğa an-animal a bassit*, ken tallo a
gasut a bacbaca a lallaki.
9 Ni Conenias met, ken da Semeias ken
Natanel a cacabsatna, ken Hasabias, ken
Jeiel, ken Josabad, a palpalungo dagiti
Levitas, intedda cadagiti Levitas ti mai-
paay cadagiti datdaton ti pascua lima a
ribu *nğa an-animal a bassit*, ken lima a
gasut a bacbaca a lallaki.

10 Iti casta ti panagannong naisagana,
ken dagiti sacerdote nagtacderda iti dis-
soda, ken dagiti Levitas cadagiti panna-
cadasdasigda, a mayannurot iti bilin ti
ari.
11 Ket idi pinatayda ti pascua, ket
dagiti sacerdote inwarsida *ti dara nğa
inawatda* iti imada, ket dagiti Levitas
linalatda ida.
12 Ket innalada dagiti datdaton a
mapuuran, tapno mabalinda ida nğa ited
a mayannurot cadagiti bingbingay dagiti
balbalay dagiti amma dagiti annac ti ili,
tapno idatagda ken Jehova, cas adda a
naisurat iti libro ni Moises. Ket casta ti
inaramidda cadagiti bacbaca a lallaki.
13 Ket intonoda ti pascua iti apuy a
mayalubog iti annuruten: ket dagiti
nasantoan a datdaton linutoda cadagiti

bangbanga, ken cadagiti caldero, ken cadagiti parioc, ket impanda ida a nadaras cadagiti amin nga annac ti ili.
14 Ket calpasanna nangisaganada ti maipaay cadacuada met laeng, ken maipaay cadagiti sacerdote, agsipud ta dagiti sacerdote dagiti annac ni Aaron *addada* a mangidatdatag idi cadagiti datdaton a mapuuran ken ti taba aginggat' rabii: gapuna a dagiti Levitas nangisaganada ti maipaay cadacuada met laeng, ken maipaay cadagiti sacerdote dagiti annac ni Aaron.
15 Ket dagiti cumacanta nga annac a lallaki ni Asaf addada idi iti dissoda, a mayaunurot iti bilin ni David, ken da Asaf, ken Heman, ken ni Iditun, a macakita iti masacbayan ti ari; ket dagiti agay-aywan cadagiti ruangan addada idi iti tunggal ruangan: saanda a masapul idi ti pumanaw iti panagannongda; ta dagiti cacabsatda a Levitas nangisaganada iti maipaay cadacuada.

16 Iti casta amin a panagannong ken Jehova naisagana iti isu met laeng nga aldaw, a mangsalimetmet iti pascua, ken mangidatag cadagiti datdaton a mapuuran iti altar ni Jehova, a mayannurot iti bilin ni ari Josias.
17 Ket dagiti annac ti Israel a sisasango idi sinalimetmetanda ti pascua iti daydi a tiempo, ken ti fiesta ti di nalevaduraan a tinapay iti pito nga aldaw.
18 Ket awan idi ti pascua a cas iti dayta a nasalimetmetan iti Israel manipud cadagiti aldaw ni Samuel a mammadto: ket awan met cadagiti ar-ari ti Israel a nangsalimetmet iti casta a pascua a cas iti panangsalimetmet ni Josias, ken dagiti sacerdote, ken dagiti Levitas, ken amin a Juda ken Israel nga adda idi a sisasango, ken dagiti agnaed idiay Jerusalem.
19 Iti maicapulo ket walo a tawen ti panagari ni Josias nasalimetmetan daytoy a pascua.

20 Calpasan amin daytoy, idi ni Josias nangisagana iti templo, ni Necao nga ari ti Egipto simmang-at a gumubat iti Carcamis iti denna ti Eufrates: ket ni Josias rimmuar a maibusor kencuana.
21 Ngem *ni Necao* imbaonna dagiti embajador kencuana, a kinunana, Ania ti bibiangco kenca, sica nga ari ti Juda? Saanac *nga umay* a maibusor kenca itoy nga aldaw, no di ket iti maibusor iti balay nga isut' pakigubatac; ket ti Dios binilinnac nga agdarás: idiam ti *pannacaibibiangmo* iti Dios, isu nga adda caniac, tapno dinaca dadaelen.
22 Nupay casta ni Josias saanna a cayat idi nga ituckiad ti rupana kencuana, no di ket nanglimlimo, tapno makigubat kencuana, ket saanna nga impangag dagiti sao ni Necao a naggapu iti ngiwat iti Dios, ket napan gimmubat iti lobong a Mageddo.
23 Ket dagiti agpanpana bineccasanda ni ari Josias; ket ti ari kinunana cadagiti adipenna, Yadayunac; ta nasugatac iti nacaro.
24 Iti casta dagiti adipenna isut' indissaagda iti lugan ket incabilda iti maicadua nga lugan nga adda idi kencuana, ket isut' insangpetda idiay Jerusalem: ket isu natay, ket naitabon cadagiti tantanem dagiti ammana. Ket amin a Juda ken Jerusalem nagdungawda gapu ken Josias.
25 Ket ni Jeremias limdaang gapu ken Josias: ket dagiti amin a cumacanta a lallaki ken babbai agsaoda iti maipapan ken Josias cadagiti un-unnoyda agpapan itoy nga aldaw; ket inaramidda iti maysa nga annuroten iti Israel: ket, adtoy, naisurat cadagiti un-unnoy.
26 Ket ti matda cadagiti aramid ni Josias, ken dagiti naimbag nga aramidna, a mayalubog iti amin nga adda a naisurat iti linteg ni Jehova,
27 ken dagiti aramidna, umuna ken maudi, adtoy, naisuratda iti libro dagiti ar-ari ti Israel ken Juda.

Ti panagari da Joacaz, Joacim, Joaquin, ken ni Sedecias. Ti Jerusalem marba. Ti panangrugi ti pannacacayaw. Ni Ciro keddengannа ti pannacabangon manen ti templo.

36 Idin dagiti tattao ti daga innalada ni Joacaz nga anac a lalaki ni Josias, ket isut' inaramidda nga ari iti saad ni amana idiay Jerusalem.
2 Ni Joacaz agtawen idi iti duapulo ket tallo a tawen idi nangrugi a nagari; ket nagari iti tallo a bulan idiay Jerusalem.
3 Ket ti ari ti Egipto isut' iniccatna idiay Jerusalem, ket minultana ti daga iti sangagasut a talento a pirac ken maysa a talento a balitoc.
4 Ket ti ari ti Egipto inaramidna ni Eliacim a cabsatna nga ari ti Juda ken

Jerusalem, ket pinagbalinna ti naganna
a Joacim. Ket ni Necao innalana ni Jo-
acaz a cabsatna, ket impanna idiay Egipto.

5 Agtawen idi iti duapulo ket lima ni
Joacim idi nangrugi a nagari; ket nagari
iti sangapulo ket maysa a tawen idiay
Jerusalem: ket inaramidna daydi nga
isut' dakes iti imatang ni Jehova a
Diosna.
6 Iti maibusor kencuana simmang-at
ni Nabocodonosor nga ari ti Babilonia,
ket ginalutanna cadagiti putaw tapno
ipanna idiay Babilonia.
7 Ni Nabucodonosor impanna met
dagiti al-alicamen iti balay ni Jehova
idiay Babilonia, ket incabilna ida iti
templona idiay Babilonia.
8 Ti matda cadagiti aramid ni Joacim,
ken dagiti kinarimon nga inaramidna,
ken daydiay a nasaracan idi kencuana,
adtoy, naisuratda iti libro dagiti ar-ari ti
Israel ken Juda: ket ni Joaquin nga
anacna nagari iti saadna.

9 Agtawen idi iti sangapulo ket walo
ni Joaquin idi nangrugi a nagari; ket
nagari idiay Jerusalem iti tallo a bulan
ken sangapulo nga aldaw: ket inaramidna
daydi nga isut' dakes iti imatang ni
Jehova.
10 Ket ti panagsubli ti tawen ni ari
Nabucodonosor nagbaon, ket inyegna
idiay Babilonia, agraman cadagiti nasa-
yaat nga al-alicamen ti balay ni Jehova,
ket inaramidna ni Sedecias a cabsatna
nga ari ti Juda ken Jerusalem.

11 Agtawen idi iti duapulo ket maysa
a tawen ni Sedecias idi a nangrugi a
nagari; ket nagari idiay Jerusalem iti
sangapulo ket maysa a tawen:
12 ket inaramidna daydi nga isut'
dakes iti imatang ni Jehova a Diosna;
saan a nagpacumbaba iti sango ni Jere-
mias a mammadto *a nagsao* a naggapu iti
ngiwat ni Jehova.
13 Ket casta met isu immalsa a
maibusor ken ari Nabucodonosor, a
namagsapata kencuana idi a gapu iti
Dios, ngem pinatibkerna ti teltelna, ket
pinatangkenna ti pusona iti saan nga
agsubli ken Jehova, a Dios ti Israel.
14 Maysa pay amin a palungo dagiti
sacerdote, ken dagiti tattao simmalu-
ngasingda iti nacaro unay a mayannurot
iti kinarimon dagiti nacion; ket minu-
litanda ti balay ni Jehova a sinantifi-
carda idiay Jerusalem.

15 Ket ni Jehova a Dios dagiti am-
mada nagbaon cadacuada gapu cadagiti
babaonenna, a bimmangon iti masapa ket
nagbaon, gapu ta addaan asi iti ilina ken
iti pagtaenganna:
16 ngem isuda rinabrabacda dagiti
binaon ti Dios, ket inumsida dagiti
saona, ket inuyawda dagiti mammadtona,
aginggat' di simged ti pungtot ni Jehova
a maibusor iti ilina ingganat' awanen idi
ti pamuspusan.

17 Gapuna nga insangpetna iti rabawda
ti ari dagiti Caldeos, isu a namatay
cadagiti agtutubo a lallaki iti campilan iti
balay ti santuarioda, ket awan idi iti
asina iti baro wenno balasang, iti lacay
wenno ti ub-ubanan: inyawatna ida amin
iti imana.
18 Ket amin nga al-alicamen iti balay
ti Dios, dackel ken bassit, ken dagiti
gamgameng ti balay ni Jehova, ken dagiti
gamgameng ti ari ken dagiti pangoloenna,
amin dagitoy impanna idiay Babilonia.
19 Ket pinuuranda ti balay ti Dios, ket
rinebbada ti bacud ti Jerusalem, ket
pinuuranda amin a palaciona iti apuy,
ket dinadaelda amin a nasayaat nga al-
alicamenna.
20 Ket isuda a nacalisi iti campilan im-
panna ida idiay Babilonia; ket ad-adipen-
da idi kencuana ken cadagiti annacna
aginggа iti panagari ti pagarian a Persia:
21 tapno matungpal ti sao ni Jehova
iti pannacaaramat ti ngiwat ni Jeremias
aginggat' di nagrag-o ti daga cadagiti
aldawna a panaginaná: *ta* bayat ti caad-
dana a langalang nasalimetmetan ti aldaw
a panaginaná, tapno maturpos ti pitopulo
a tawen.

22 Ita iti umuna a tawen ni Ciro nga
ari ti Persia, tapno matungpal ti sao ni
Jehova iti pannacaaramat ti ngiwat ni
Jeremias, ni Jehova tinignayna ti nakem
ni Ciro nga ari ti Persia, tapno iti casta
aramidenna ti maysa a pacdaar iti amin
a pagarianna, ket isu met pinaisuratna, a
kinunana,
23 Castoy ti cuna ni Ciro nga ari ti
Persia, Amin a pagpagarian ti lubong
inted caniac ni Jehova, a Dios ti langit;
ket isut' imbilinna caniac ti panangibangon
kencuana ti maysa a balay idiay Jeru-
salem isu nga adda idiay Juda. Siasino-
man nga adda cadacayo iti amin a taona,
sapay coma ta ni Jehova a Diosna ti adda
kencuana, ket sumang-at coma.

TI LIBRO NI

ESDRAS.

Ti bilin ni Ciro a maipapan iti templo. Dagiti gamgameng̃ ti templo maisublida.

1 Idi umuna a tawen ni Ciro ng̃a ari ti Persia, tapno matung̃pal idi ti sao ni Jehova iti pannacaaramat ti ng̃iwat ni Jeremias, riniing̃ ni Jehova ti espiritu ni Ciro ng̃a ari ti Persia, iti castà a nang̃aramid ti maysa a panang̃iwarragawag iti amin a pagarianna, ket *isut' incabilna* met idi surat, a kinunana,

2 Castoy ti cuna ni Ciro ng̃a ari ti Persia, Isu-amin a pagpagarian ti daga inted caniac ni Jehova, a Dios ti lang̃it; ket incumitna caniac ng̃a isut' ibang̃onac ti maysa a balay idiay Jerusalem, ng̃a adda sadi Juda.

3 Uray asinoman ng̃a adda cadacayo ti amin ng̃a ilina, adda coma ti Diosna kencuana, ket sumang̃-at coma idiay Jerusalem, ng̃a adda sadi Juda, ket bang̃onenna ti balay ni Jehova, ti Dios ti Israel (isu Dios), ng̃a adda idiay Jerusalem.

4 Ken uray asinoman a mabati, iti uray ania a disso a paggang̃annaetanna, dagiti lallaki ti dissona isut' tulong̃anda coma iti pirac, ken iti balitoc, ken cadagiti cucua, ken cadagiti an-animal, sabali laeng̃ ti daton ti sibubulos a nakem a maipaay iti balay ti Dios ng̃a adda idiay Jerusalem.

5 Idi casta timmacder dagiti pang̃oloen *dagiti balbalay* dagiti amma ti Juda, ken ti Benjamin, ken dagiti sacerdote, ken dagiti Levitas, amin met laeng̃ a ti espirituda tinignay ti Dios tapno sumang̃-at a mang̃bang̃on ti balay ni Jehova ng̃a adda idiay Jerusalem.

6 Ket amin dagiti adda idi iti aglicmut pinapigsada dagiti im-imada cadagiti al-alicamen a pirac, balitoc, cuccucua, ken an-animal, ken banbanag a napateg, sabali laeng̃ ti amin a naidaton iti sibubulos a nakem.

7 Casta met ng̃a inruar ni ari Ciro dagiti al-alicamen ti balay ni Jehova, ng̃a innala idi ni Nabucodonosor idiay Jerusalem, ket incabilna idi iti balay dagiti didiosna;

8 dagidiay met laeng̃ innala ni Ciro ng̃a ari ti Persia iti pannacaaramat ti ima ni Mitridates a tesorero, ket binilang̃na ida ken Sasabasar, a pang̃olo ti Juda.

9 Ket daytoy ti bilang̃ dagidiay: tallopulo a patilambo a balitoc, sang̃aribu a patpatilambo a pirac, duapulo ket siam ng̃a immoco,

10 tallopulo a malmalucong̃ a balitoc, malmalucong̃ a pirac ti maicadua a kita uppat a gasutda ket sang̃apulo, ket dagiti sabsabali ng̃a al-alicamen sang̃aribuda.

11 Amin dagiti al-alicamen a balitoc ken pirac lima ribuda ket uppat a gasut idi. Amin dagitoy innala ni Sasabasar, idi dagiti nacayawan naisang̃-atda a naigaput' Babilonia aging̃gat' Jerusalem.

Lista dagiti nagsubli a naggaput' Babilonia. Bilang̃ dagiti nagsubli. Maituloy manen ti pagdayaw a daton.

2 Ita dagitoy dagiti annac ti provincia, a simmang̃-atda a naggaput' pannacacayaw dagiti naipan, a ni Nabucodonosor ng̃a ari ti Babilonia impanna idi iti Babilonia, ket nagsublida iti Jerusalem, ken iti Juda, tunggal maysa iti ciudadna;

2 isuda a kimmuyog cada Zorobabel, Jesua, Nehemias, Saraias, Rehelias, Mardoqueo, Bilsan, Mispar, Biguai, Rehum, Baana.

Ti bilang̃ dagiti lallaki cadagiti tattao ti Israel:

3 Dagiti annac ni Faros, duaribu sang̃agasut pitopulo ket duada.

4 Dagiti annac ni Sefacias, tallogasut pitopuloda ket dua.

5 Dagiti annac ni Area, pitogasut pitopuloda ket lima.

6 Dagiti annac ni Pahat-moab, cadagiti annac ni Jesua *ken* Joab, duaribu walo gasut ket sang̃apuloda ket dua.

7 Dagiti annac ni Elam, sañgaribu dua
gasut limapuloda ket uppat.
8 Dagiti annac ni Zattu, siam a gasut
uppat a puloda ket lima.
9 Dagiti annac ni Zecai, pitogasutda
ket innem a pulo.
10 Dagiti annac ni Bani, innem a gasut
uppat a puloda ket dua.
11 Dagiti annac ni Bebai innem a gasut
duapuloda ket tallo.
12 Dagiti annac ni Azgad, sañgaribu
duagasut duapuloda ket dua.
13 Dagiti annac ni Adonicam, innem a
gasut innem a puloda ket innem.
14 Dagiti annac ni Biguai, dua ribu
limapuloda ket innem.
15 Dagiti annac ni Adin, uppat a gasut
limapuloda ket uppat.
16 Dagiti annac ni Ater, ni Ezequias,
siam a puloda ket walo.
17 Dagiti annac ni Besai, tallogasut
duapuloda ket tallo.
18 Dagiti annac ni Jora, sañgagasut
sañgapuloda ket dua.
19 Dagiti annac ni Hasum, duagasut
duapuloda ket tallo.
20 Dagiti annac ni Gebbar, siam a
puloda ket lima.
21 Dagiti annac ti Belen, sañgagasut
duapuloda ket tallo.
22 Dagiti lallaki a taga Netofa, lima-
puloda ket innem.
23 Dagiti lallaki a taga Anatot, sañga-
gasut duapuloda ket walo.
24 Dagiti annac ti Azmabet, uppat a
puloda ket dua.
25 Dagiti annac ti Cariat-jarim, Que-
fira, ken Beerot pitogasut ket uppat a
puloda ket tallo.
26 Dagiti annac ti Rama, ken Gabaa,
innem a gasut duapuloda ket maysa.
27 Dagiti lallaki a taga Macmas, sañga-
gasut duapuloda ket dua.
28 Dagiti lallaki a taga Betel ken Ai,
duagasut duapuloda ket tallo.
29 Dagiti annac ni Nebo, limapuloda
ket dua.
30 Dagiti annac ni Magbis, sañgagasut
limapuloda ket innem.
31 Dagiti annac ni sabali nga Elam,
sañgaribu duagasut limapuloda ket uppat.
32 Dagiti annac ni Harim, tallogasutda
ket duapulo.
33 Dagiti annac ti Lod, Hadid, ken
Ono, pitogasut duapuloda ket lima.
34 Dagiti annac ti Jerico, tallogasut
uppat a puloda ket lima.
35 Dagiti annac ni Senaa, talloribu ket
innem a gasutda ket tallopulo.

36 Dagiti sacerdote: dagiti annac ni
Jedaiar ti balay ni Jesua, siam a gasut
pitopuloda ket tallo.
37 Dagiti annac ni Emmer, sañgaribu
limapuloda ket dua.
38 Dagiti annac ni Fasur, sañgaribu dua
gasut uppat a puloda ket pito.
39 Dagiti annac ni Harim, sañgaribu
sañgapuloda ket pito.

40 Dagiti Levitas: dagiti annac da
Jesua, ken Cadmiel, cadagiti annac ni
Odovias, pitopuloda ket uppat.
41 Dagiti cumacanta: dagiti annac ni
Asaf, sañgagasut duapuloda ket walo.
42 Dagiti annac dagiti agaywan iti
ruañgan: dagiti annac ni Sellum, dagiti
annac ni Ater, dagiti annac ni Telmon,
dagiti annac ni Accub, dagiti annac ni
Hatita dagiti annac ni Sobai, isuda amin
sañgagasut tallopuloda ket siam.

43 Dagiti Natineos: dagiti annac ni
Siha, dagiti annac ni Hasufa, dagiti
annac ni Tabaot,
44 dagiti annac ni Ceros, dagiti annac
ni Siaa, dagiti annac ni Fadon,
45 dagiti annac ni Lebana, dagiti
annac ni Hagaba, dagiti annac ni Accub,
46 dagiti annac ni Hagab, dagiti annac
ni Senlai, dagiti annac ni Hanan,
47 dagiti annac ni Giddel, dagiti annac
ni Gaher, dagiti annac ni Reaia,
48 dagiti annac ni Rasin, dagiti annac
ni Necoda, dagiti annac ni Gazam,
49 dagiti annac ni Osa, dagiti annac ni
Fasea, dagiti annac ni Besai,
50 Dagiti annac ni Asena, dagiti annac
ni Meunim, dagiti annac ni Nefusim,
51 Dagiti annac ni Bacbuc, dagiti
annac ni Hacufa, dagiti annac ni Harur,
52 dagiti annac ni Beslut, dagiti annac
ni Mehida, dagiti annac ni Harsa,
53 dagiti annac ni Barcos, dagiti annac
ni Sisera, dagiti annac ni Tema,
54 dagiti annac ni Nesia, dagiti annac
ni Hatifa.

55 Dagiti annac dagiti ad-adipen ni
Salomon: dagiti annac ni Sotai, dagiti
annac ni Soforet, dagiti annac ni Faruda,
56 dagiti annac ni Joala, dagiti annac
ni Darcon, dagiti annac ni Giddel,
57 dagiti annac ni Safatias, dagiti

annac ni Hatil, dagiti annac ni Poqueret-
hasbaim, dagiti annac ni Ami.
58 Amin dagiti Natineos, ken dagiti
annac dagiti ad-adipen ni Salomon tallo
gasut siam a puloda ket dua idi.

59 Ket dagitoy isuda dagiti simmanḡ-
at a naggaput' Tel-mela, Telharsa,
Querub, Addan, *ken* Emmer; nḡem dida
nabalin nḡa imparanḡaranḡ dagiti bal-
balay dagiti ammada, ken ti putotda, no
isuda idi iti Israel:
60 dagiti annac ni Dalaias, dagiti
annac ni Tobias, dagiti annac ni Necoda,
innem a gasut limapuloda ket dua.
61 Ket cadagiti annac dagiti sacerdote:
dagiti annac ni Habaias, dagiti annac ni
Accos, dagiti annac ni Berzellai, a nanḡala
iti asawa cadagiti annac a babbai ni
Berzellai a Galaadita, ket nainaganan
idi a mayannurot iti naganda.
62 Dagitoy sinapulda dagiti nacaisura-
tan cadagiti nabilanḡ iti pinoonpoon,
nḡem isuda dida idi nasaracan: gapuna a
natudinḡanda a narugit ket naiccatda iti
kinasacerdote.
63 Ket ti gobernador kinunana cada-
cuada, a dida manḡan cadagiti casasan-
toanan a banag aginḡgat' di adda agtacder
a sacerdote iti Urim * ken iti Tumim.†

64 Ti amin a gimonḡ a nagtitipon uppat
a pulo ket dua ribu tallogasut ket innem
a puloda idi,
65 sabali laenḡ dagiti ad-adipen a
lallaki ken babbai, a pito ribu tallogasut
ket tallopuloda ket pito idi: ket addaanda
idi iti duagasut a cumacanta a lallaki
ken babbai.
66 Dagiti cabayoda pitogasut tallopu-
loda ket innem idi; dagiti mulmuloda,
duagasut uppat a pulo ket limada;
67 dagiti camelloda, uppat a gasut tal-
lopuloda ket lima; dagiti as-asnoda,
innem a ribu pitogasutda ket duapulo.

68 Ket ti dadduma cadagiti panḡoloen
dagiti balbalay dagiti amma, idi immayda
iti balay ni Jehova nḡa adda idiay Jeru-
salem, nagidaton iti sibubulos a nakemda
a maipaay iti balay ti Dios tapno isut'
banḡonenda iti saadna:
69 intedda a mayannurot iti cabae-
landa idiay paggamenḡan ti aramid ti
innem a pulo ket maysa a ribu a daric a
balitoc, ken limaribu a libra a pirac, ken
sanḡagasut a cawes ti sacerdote.

70 Iti casta dagiti sacerdote, ken dagiti
Levitas, ken dadduma cadagiti tattao iti
ili, ken dagiti cumacanta, ken dagiti
agaywan iti ruanḡan, ken dagiti Natineos
nagnaedda cadagiti ciudadda, ken amin
nḡa Israel cadagiti ciudadda.

Maruguian ti pannacaibanḡon manen ti templo.

3 Ket idi nadanon iti maicapito a bulan,
ket adda idi dagiti annac ti Israel
cadagiti ciudad, naguornonḡ dagiti tattao
a cas maysa a tao idiay Jerusalem.
2 Sa nagtacder ni Jesua nḡa anac ni
Josedec, ken dagiti cacabsatna a sacerdote,
ken ni Zorobabel nḡa anac ni Salatiel, ken
cadagiti cacabsatna a lallaki, ket bina-
nḡonda ti altar ti Dios ti Israel, tapno
idatagda iti rabawna dagiti daton a
mapuuran, cas naisurat iti linteg ni
Moises a lalaki ti Dios.
3 Ket insaadda ti altar iti rabaw ti
pagbatayanna; ta adda butenḡ idi cada-
cuada a gapu cadagiti tattao dagiti
dagdagada: ket indatagda iti rabawna
dagiti daton a mapuuran ken Jehova, a
datdaton a mapuuran met laenḡ iti bigat
ken iti rabii.
4 Ket nḡinilnḡilinda ti fiesta dagiti
tabernaculo, a cas naisurat, ken *indatagda*
dagiti daton a mapuuran iti inaldaw a
binilanḡ, a mayalubog iti linteg, cas
sapulen ti rebbeng ti inaldaw;
5 ket calpasanna ti cancanayon a daton
a mapuuran, ken *dagiti datdaton* cadagiti
kellep, ken amin a nakednḡan a fiesta
ni Jehova a naconsagrar idi, ken iti
tunḡgal maysa a nanḡidatag iti canana-
kemna iti daton ti sibubulos a nakemna
ken Jehova.
6 Manipud iti umuna nḡa aldaw ti
maicapito a bulan nanḡrugida nḡa indatag
dagiti datdaton a mapuuran ken Jehova:
nḡem ti cimiento ti templo ni Jehova
saan pay idi a naicabil.
7 Nanḡtedda met ti pirac cadagiti
agcavcaviti, ken cadagiti allawagi; ken
taraon, ken inumen, ken lana, cadagiti
taga Sidon, ken cadagiti taga Tiro, tapno
agyegda cadagiti caycayo a cantinḡen
nḡa aggaput' Libano aginḡgat' baybay,
aginḡgat' Joppe, a mayalubog iti palubos
ni Ciro nḡa ari ti Persia nḡa inicutanda
idi.

---
* *Urim:* cayatna a saoen, *Dagiti silsilaw.*
† *Tumim:* cayatna a saoen, *Dagiti awan pagcuranḡanna.*

8 Iti maicadua a tawen ti idadateng-
da iti balay ti Dios idiay Jerusalem, iti
maicadua a bulan, rinugian da Zorobabel
nga anac ni Salatiel, ken Jesua nga anac
ni Josedec, ken dagiti natda cadagiti
cacabsatda a sassacerdote ken Levitas,
ken amin dagiti rimmuar manipud iti
pannacacayaw aginggat' Jerusalem, ket
dinutocanda dagiti Levitas, manipud
agtawen iti duapulo ken nasuroc, tapno
aywananda ti panagaramid ti balay ni
Jehova.
9 Sa nagtacder ni Jesua agraman cada-
giti annacna a lallaki ken cadagiti
cacabsatda a lallaki, ni Cadmiel ken
dagiti annacna a lallaki, nga annac ti
Juda, nagcaycaysada, tapno aywananda
dagiti agtrabajo iti balay ti Dios: dagiti
annac a lallaki ni Henadad, agraman
cadagiti annacda a lallaki ken cadagiti
cacabsatda a lallaki a Levitas.
10 Ket idi a dagiti agpatpatacder ti
balay naisaadda ti cimiento ti balay ni
Jehova, incabilda dagiti sacerdote a
sicacawes ken sitatanngguyob, ken cada-
giti Levitas nga annac ni Asaf a sipi-
piangpiang, tapno agdayawda ken Jehova,
a mayannurot iti bilin ni David nga ari
ti Israel.
11 Ket nagcancantada ti maysa ken
maysa a nangdaydayaw ken nagyaman
ken Jehova, *a kinunada*, Ta isu naimbag,
ta ti naayat a kinaimbagna *agpaut* iti
agnanayon a maipaay iti Israel. Ket
amin a tattao nagdir-ida iti dackel a
dir-i, idi a dinayawda ni Jehova, agsipud
ta naisaaden ti cimiento ti balay ni
Jehova.
12 Ngem adu cadagiti sacerdote ken
cadagiti Levitas ken cadagiti pangoloen
dagiti balbalay dagiti amma, dagiti lalla-
cay a nacakita idi iti umuna a balay, idi
a naisaad ti cimiento daytoy a balay iti
sango dagiti matada, nagsangit a binuyog
ti natbag a timec; ket adu ti nagdir-i a
gapu iti rag-o:
13 iti casta a di mapaglasin dagiti
tattao ti ariwawa ti dir-i ti rag-o ken ti
ariwawa ti sangit dagiti tattao; ta
nagdir-i iti natbag a dir-i dagiti tattao,
ket ti ariwawa mangeg idi iti adayu.

Dagiti cabusor agsuratda ken Artaxerxes.
Ibilin ti ari ti panagsardeng ti aramid.

4 Idi a dagiti cabusor ti Juda ken ti
Benjamin nangegda a dagiti annac
ti pannacacayaw patpatacderenda ti maysa
a templo a maipaay ken Jehova, a Dios
ti Israel;
2 idin immasidegda ken Zorobabel, ken
cadagiti pangoloen *dagiti balbalay* dagiti
amma, ket kinunada cadacuada, Maki-
pagbangoncami cadacayo; ta sapulenmi
ti Diosyo, a cas ti aramidenyo; ket
agidatoncami kencuana manipud cadagiti
aldaw ni Asoradon nga ari ti Asiria, isu
a nangisang-at cadacami ditoy.
3 Ngem da Zorobabel, ken Jesua, ken
dagiti matda cadagiti pangoloen *dagiti
balbalay* dagiti amma ti Israel, kinunada
cadacuada, Awan ti bibiangyo cadacami
iti panangbangonmi iti maysa a balay nga
agpaay iti Diosmi; no di ket dacami
met laeng bangonenmi nga agpaay ken
Jehova, a Dios ti Israel, cas imbilin
cadacami ni ari Ciro nga ari ti Persia.
4 Idin dagiti tattao ti daga pinaca-
puyda dagiti im-ima dagiti tao ti Juda,
ket riniribucda ida iti panangbangon,
5 ket nangabangda cadagiti consejeros
a maibusor cadacuada tapno waraenda ti
gacatda, iti amin nga aldaw ni Ciro nga
ari ti Persia, agingga met laeng iti panag-
ari ni Dario nga ari ti Persia.
6 Ket idi panagari ni Asuero, idi rugi
ti panagarina, nagsuratda ti maysa a
darum a maibusor cadagiti naed ti Juda
ken ti Jerusalem.

7 Ket cadagiti aldaw ni Artaxerxes
nagsurat da Bishlam, Mitridates, Tabeel,
ken dagiti matda cadagiti caduana, ken
Artaxerxes nga ari ti Persia: ket ti
pannacasurat ti surat nasuratan idi *iti letra*
ti Siria, ket naipalawag *iti pagsasao* ti
Siria.
8 Da Rehum a canciller, ken Samsai
nga escriba nangsuratda iti maysa a surat
ken Artaxerxes a maibusor iti Jerusalem
iti daytoy a kita:
9 idin *nagsurat* da Rehum a canciller,
ken Samsai nga escriba, ken dagiti matda
cadagiti caduada, dagiti Dineos, ken dagiti
Afarsataqueos, dagiti Tefarleos, dagiti
Afarseos, dagiti Ercueos, dagiti Babi-
lonios, dagiti Susanceos, dagiti Dieveos,
dagiti Elamitas,
10 ken ti matda cadagiti nacion nga
inyallatiw ni dackel ken natacneng nga
Asnafar, ket insaadna ida idiay ciudad ti
Samaria, ken ti matda *ti daga* iti ballasiw
ti Carayan, ken dadduma pay.

11 Daytoy ti catucad ti surat nga im-
paw-itda ken ari Artaxerxes: Dagiti ad-

adipenmo a lallaki iti ballasiw ti Çarayan,
ken dadduma pay.
12 Maipacaammo coma iti ari, a dagiti
Judios a simmang-at a naggapu kenca
addadan cadacami ditoy Jerusalem; bang-
bangonenda ti nasungit ken ti dakes a
ciudad, ket nalpasdan dagiti bacud, ket
natarimaandan dagiti cimiento.
13 Maipacaammmo coma ita iti ari
a no daytoy a ciudad mabangon, ket
malpas dagiti bacud, saandanton nga
agbayad ti buis, alcabala wenno cuartais,
ket tinto tungpalna macaranggas unay
cadagiti ar-ari.
14 Agsipud ta mangancami iti asin ti
palacio, ket saan a rumbeng cadacami a
kitaenmi ti pacauyawan ti ari, gapuna
nga nangibaoncami ken panecnecanmi iti
ari;
15 tapno ti panagsukimat maaramid
coma iti libro dagiti panglagipan dagiti
ammam: iti casta masaracmonto iti libro
dagiti panglagipan, ket maammoam a
daytoy a ciudad isut' maysa a ciudad a
nasungit, ken macaranggas unay cadagiti
ar-ari ken cadagiti provincia, ket nang-
tignayda iti yaalsa iti unegna met laeng
idi daan a tiempo; ta isu ti gapu idi ti
nacadadaelan daytoy a ciudad.
16 Panecnecanmi iti ari a no mabangon
daytoy a ciudad, ket malpas dagiti bacud-
na, gapu itoy sica awanancanto iti biang
iti ballasiw ti Carayan.

17 *Idin* imbaon ti ari ti subalit cada
Rehum a canciller, ken Samsai nga escri-
ba, ken iti matda cadagiti caduada nga
agnaed idiay Samaria, ken iti matda *iti
daga* iti ballasiw ti Carayan: Talna, ken
dadduma pay.
18 Ti surat nga impaw-ityo cadacami
naibasa a sicacanatad iti sangoanac.
19 Ket nagbilinac, ket naaramid ti pa-
nagsukimat, ket nasaracan a daytoy a ciu-
dad idi ugma immalsa a maibusor cadagiti
ar-ari, ket ti isusungit ken yaalsa naaramid
iti unegna.
20 Adda met idi ar-ari a mannacabalin
idiay Jerusalem, isuda a nagturay cada-
giti amin *a daga* iti ballasiw ti Carayan;
ket ti buis, alcabala, ken cuartais naiba-
yad cadacuada.
21 Ita mangaramidcayo iti maysa a bi-
lin tapno pamasardengyo cadagitoy a tat-
tao, ken tapno di mabangon daytoy a ciu-
dad, aginggat' diac mangaramid iti maysa
a bilin.
22 Ket agannadcayo tapno dicay agcu-
rang itoy: apayapay a tumubonto ti pan-
nacadadael a macaranggas cadagiti ar-ari?

23 Idin, idi a ti catucad ti surat ni ari
Artaxerxes nabasa iti sango da Rehum,
ken Samsai nga escriba, ken dagiti cadua-
da, dinarasda ti napan idiay Jerusalem
cadagiti Judios, ket pinagsardengda ida
iti pannacaaramat ti pigsa ken pannaca-
balin.
24 Idi casta nagsardeng ti aramid ti
balay ti Dios, nga adda idiay Jerusalem;
ket nagsardeng aginggа iti maicadua a
tawen ti panagari ni Dario nga ari ti Per-
sia.

Ti aramid ti pannacabangon ti templo maituloy manen. Agsurat ni Tatanai ken Dario.

5 Dagiti mammadto, da Aggeo a mam-
madto, ken Zacarias nga anac ni Ad-
do, impadtoda cadagiti Judios nga adda
idi iti Juda ken Jerusalem; iti nagan ti
Dios ti Israel *impadtoda* cadacuada.
2 Idin timmacder ni Zorobabel nga
anac ni Salatiel, ken ni Jesua nga anac ni
Josedec, ket rinugianda a bangonen ti ba-
lay ti Dios nga adda idiay Jerusalem; ket
cadacuada adda idi dagiti mammadto ti
Dios, a tumultulong cadacuada.
3 Iti daydi met la a tiempo immay
cadacuada da Tatanai, a gobernador ti
ballasiw ti Carayan, ken Setar-bozanai,
ken dagiti caduada, ket castoy ti kinu-
nada cadacuada, Asino ti nangted cada-
cayo iti maysa a bilin a mangbangon itoy
a balay, ken mangleppas itoy a bacud?
4 Idin imbagami cadacuada ti mayan-
nurot itoy a wagas, no ania dagiti nagan
dagiti lallaki nga agararamid itoy panang-
bangon.
5 Ngem ti mata ti Diosda adda idi
cadagiti lallacay dagiti Judios, ket saanda
ida a pinasardeng, aginggat' di dumteng
ken Dario ti panggep, ken sa maisubli ti
subalit iti surat a maipapan itoy.

6 Ti catucad ti surat nga imbaonda ken
ari Dario da Tatanai, a gobernador ti
ballasiw ti Carayan, ken Setar-bozanai,
ken dagiti caduana nga Afarsaqueos, nga
adda idi iti ballasiw ti Carayan;
7 nangipaw-itda kencuana iti maysa a
surat, a nacaisuratan ti castoy: Talna
amin ken ari Dario.
8 Mayammo coma iti ari, a napancami
idiay provincia ti Juda iti balay ti dackel

a Dios, isu a nabangõn cadagiti dadackel a
batbato, ken cayo a naisaad cadagiti di-
ding; ket daytoy nga aramid magna a
sigaganetget, ket rumang-ay cadagiti im-
imada.
9 Idin sinaludsudmi cadagiti lallacay,
ket kinunami cadacuada ti castoy, Asino
ti nangted cadacayo iti maysa a bilin a
mangbangõn itoy a balay, ken manglep-
pas itoy a bacud?
10 Sinaludsudmi met cadacuada dagiti
nagnaganda, tapno mangpanecnec kenca
nga isuratmi dagiti nagnagan dagiti lal-
laki nga ol-oloda idi.
11 Ket insublida a castoy cadacami ti
sungbat, a kinunada, Ad-adipennacami
ti Dios ti langit ken daga, ket bangonen-
mi ti balay a nabangõn idi cadagitoy
adu a tawen a nalabes, isu a binangõn
ken lineppas ti maysa a dackel nga ari ti
Israel.
12 Ngem calpasan ti pananggargari da-
giti ammami iti Dios ti langit nga ag-
pungtot, inyawatna ida iti ima ni Nabu-
codonosor nga ari ti Babilonia, a Caldeo,
isu a nangdadael itoy a balay, ket impan-
na dagiti tattao idiay Babilonia.
13 Ngem iti umuna a tawen ni Ciro
nga ari ti Babilonia, ni ari Ciro nangara-
mid iti maysa a bilin tapno mabangõn
daytoy a balay ti Dios.
14 Ket ti balitoc ken pirac nga al-
alicamen met ti balay ti Dios, nga
innala idi ni Nabucodonosor iti templo
nga adda idi idiay Jerusalem, ket inyegna
iti templo ti Babilonia, dagitoy innala
idi ni Ciro iti templo ti Babilonia, ket
inyawatna ida iti maysa a managan iti
Sasabasar, isu a pinaggobernadorna;
15 ket kinunana kencuana, Alaem
dagitoy nga al-alicamen, inca, icabilmo
ida idiay templo nga adda idiay Jeru-
salem, ket bay-am a mabangõn ti balay
ti Dios iti dissona.
16 Idin immay daytoy met laeng a
Sasabasar, ket incabilna dagiti cimiento
ti balay ti Dios nga adda idiay Jerusalem:
ket nanipud iti daydi a tiempo aginggа
met laeng ita mabangbangõn pay laeng,
ket nupay casta di pay la nalpas.
17 Ita ngarud, no naimbag coma iti
ari, maaramid coma ti panagsukimat iti
balay ti gameng ti ari, nga adda idiay
Babilonia, no casta, a naaramid idi ti
maysa a bilin gapu ken ari Ciro a
mangbangõn itoy a balay ti Dios idiay
Jerusalem; ket ibaon coma cadacami ti
ari ti pacaay-ayoanna a maipapan itoy a
panggep.

Biruken ni Dario ti bilin ni Ciro. Ti templo nalpasen ken maisibbo. Masalimetmetan ti pascua.

6 Idin nangaramid ti maysa a bilin ni
ari Dario, ket naaramid idi ti
panagbirac idiay balay dagiti libro
idiay pagdulinan dagiti gameng sadi
Babilonia.
2 Ket nasaracan iti Achmetha, idiay
palacio nga adda idiay provincia ti Media
ti sangcalucot, isu a nacaisuratan idi ti
castoy a pacalaglagipan:
3 Iti umuna a tawen ni ari Ciro, Ni
ari Ciro nangaramid iti maysa a bilin:
Maipapan iti balay ti Dios idiay Jeru-
salem, mabangõn coma ti balay a saad a
pagidataganda cadagiti datdaton, ket
maisaad a sititibker dagiti cimiento; ti
catayagna innem a pulo a sico, ket innem
a pulo a sico ti caacabana;
4 agraman tallo a catoon dagiti da-
dackel a batbato, ken maysa a catoon a
baro a cayo: ket dagiti gasto maitedda
nga aggapu iti balay ti ari.
5 Ket casta met ti balitoc ken pirac
nga al-alicamen ti balay ti Dios, isu
nga innala ni Nabucodonosor idiay
templo nga adda idiay Jerusalem, ket
naipan idiay Babilonia, maisublida coma,
ken mayegda manen iti templo nga adda
idiay Jerusalem, tunggal maysa iti
saadna; ket icabilmonto ida idiay balay
ti Dios.

6 Ita ngarud, Tatanai, a gobernador ti
ballasiw ti Carayan, Setar-bozanai, ken
dagiti caduayo nga Afarsaqueos, nga
addacayo iti ballasiw ti Carayan, uma-
dayucayo dita:
7 bay-anyo a sitatalna ti aramid ti
balay ti Dios; palubosanyo a ti gober-
nador dagiti Judios ken dagiti lallacay
dagiti Judios bangonenda daytoy a balay
ti Dios iti dissona.
8 Maysa pay agaramidac iti maysa a
bilin no ania ti aramidenyonto cadagitoy
lallacay dagiti Judios a maipaay iti
panangbangõn itoy a balay ti Dios: a
cadagiti cucua ti ari, nga iti met laeng
buis idiay ballasiw ti Carayan, maited
dagiti gasto a buyugen ti amin a kina-
regta cadagitoy a lallaki, tapno dida
matactac.
9 Ket amin a masapulda, bacbaca a

lallaki, ken carcarnero, ken corcordero,
padapada nğa agpaay iti daton a mapuuran
a maipaay iti Dios ti lanğit; *casta met* ti
trigo, asin, arac, ken lana, a mayannurot
iti sao dagiti sacerdote nğa adda idiay
Jerusalem, maitedda coma cadacuada iti
inaldawaldaw a di agcuranğ;
10 tapno idatagda dagiti daton a
nabanğlo a sayamusom iti Dios ti lanğit,
ken agcararagda a maipaay iti biag ti
ari, ken cadagiti annacna a lallaki.
11 Casta met a nagaramidac iti maysa
a bilin, nğa uray asinoman a mamalbaliw
itoy a sao, masucto coma ti maysa a cayo
ti balayna, ket isu maibayog coma ken
maicapet iti *cayo;* ket ti balayna ma-
aramid a maysa a gabsuon ti iblenğ gapu
itoy:
12 ket ti Dios a mamagnaed ti naganna
sadiay dadaelenna coma amin nğa ar-ari
ken tattao a manğyunnat iti imada a
mamalbaliw *itoy met laenğ,* a manğdadael
itoy a balay ti Dios nğa adda idiay
Jerusalem. Siac ni Dario inaramidco ti
maysa a bilin; maaramid coma a buyugen
ti amin a kinaregta.

13 Idin ni Tatanai, a gobernador ti
ballasiw ti Carayan, ni Setar-bozanai, ken
dagiti caduada, inaramidda a casta iti
amin a kinaregta, agsipud ta imbaon ni
ari Dario.
14 Ket dagiti lallacay dagiti Judios
binanğonda ket rimmanğ-ayda, gapu
cadagiti padto da Aggeo a mammadto,
ken Zacarias nğa anac ni Addo.
Ket binanğonda ken lineppasda, a
mayannurot iti bilin ti Dios ti
Israel, ken mayannurot iti bilin da Ciro,
ken Dario, ken Artaxerxes nğa ari ti
Persia.
15 Ket nalpas idi daytoy a balay iti
maicatlo nğa aldaw ti bulan ti Adar, a
maicanem a tawen ti panagari ni ari
Dario.

16 Ket dagiti annac ti Israel, dagiti sa
cerdote, ken dagiti Levitas; ken ti matda
cadagiti annac ti pannacacayaw sinalimet-
metanda ti pannacaisibbo daytoy a balay
ti Dios a binuyog ti rag-o.
17 Ket indatagda iti daytoy a panna-
caisibbo ti balay ti Dios ti sanğagasut a
bacbaca a lallaki, duagasut a carcarnero,
uppat a gasut a cordero; ken maipaay iti
daton ti basol a maipaay iti amin nğa Is-
rael, sanğapulo ket dua a caldinğ a lallaki,
a mayannurot iti bilanğ dagiti caputotan
ti Israel.
18 Ket insaadda dagiti sacerdote cada-
giti pannacabinğbinğayda, ken dagiti
Levitas cadagiti pannacadasdasigda, a
maipaay ti panagservi ti Dios, nğa adda
idiay Jerusalem; cas naisurat iti libro ni
Moises.

19 Ket dagiti annac ti pannacacayaw
nagpascuada iti maicapulo ket uppat *nğa
aldaw* ti umuna a bulan.
20 Ta dagiti sacerdote ken dagiti
Levitas naggugorda a nagtitipon; nada-
lusda amin idi: ket pinatayda ti pascua
gapu cadagiti amin nğa annac ti pannaca-
cayaw, ken cadagiti cacabsatda a sassacer-
dote, ken gapu cadacuada met laenğ.
21 Ket kinnan dagiti annac ti Israel a
nagsubli a naggaput' pannacacayaw, ken
amin a timmipon cadacuada a nanğisina
cadagiti bagbagída iti kinarugit dagiti
nacion ti daga, tapno sapulenda ni Jehova,
a Dios ti Israel,
22 ket nğinilinda a sirarag-o ti fiesta ti
di nalevaduraan a tinapay iti pito nğa
aldaw: ta pinarag-o ida ni Jehova, ket
pinasublina ti puso ti ari ti Asiria cada-
cuada, tapno papigsaenna dagiti im-imada
iti panagaramid ti balay ti Dios, a Dios ti
Israel.

Mapan ni Esdras idiay Jerusalem. Surat ni Artaxerxes ken ni Esdras.

7 Calpasan dagitoy, idi panagari ni
Artaxerxes nğa ari ti Persia, ni
Esdras nğa anac a lalaki ni Saraias, nğa
anac a lalaki ni Azarias, nğa anac a lalaki
ni Helcias,
2 nğa anac a lalaki ni Sellum, nğa
anac a lalaki ni Sadoc, nga anac a lalaki
ni Aquitob,
3 nğa anac a lalaki ni Amarias, nğa
anac a lalaki ni Azarias, nğa anac a lalaki
ni Maraiot,
4 nğa anac a lalaki ni Zaraias, nğa anac
a lalaki ni Ozi, nğa anac a lalaki ni Bocci,
5 nğa anac a lalaki ni Abisue, nğa anac
a lalaki ni Finees, nğa anac a lalaki ni
Eleazar, nğa anac a lalaki ni Aaron, a
canğatoan a sacerdote—
6 daytoy nğa Esdras simmanğ-at a nag
gaput' Babilonia. Ket isu idi ti escriba a
nalainğ iti linteg ni Moises, nğa inted ni
Jehova, a Dios ti Israel; ket impalubos ti
ari ti amin a dinawatna, a mayannurot iti
ima ni Jehova a Diosna kencuana.

7 Ket simmang̃-at idiay Jerusalem, ti
dadduma cadagiti annac ti Israel, ken
cadagiti sacerdote, ken cadagiti Levitas,
ken cadagiti cumacanta, ken dagiti agay-
wan iti ruang̃an, ken dagiti Natineos, iti
maicapito a tawen ni ari Artaxerxes.
8 Ket isu dimteng̃ idiay Jerusalem iti
maicalima a bulan, ng̃a isu idi ti maicapito
a tawen ti ari.
9 Ta iti umuna *ng̃a aldaw* ti umuna a
bulan nang̃rugi a simmang̃-at a naggaput'
Babilonia; ket iti umuna *ng̃a aldaw* ti
maicalima a bulan dimteng̃ idiay Jeru-
salem, a mayannurot iti naimbag ng̃a ima
ti Diosna kencuana.
10 Ta ni Esdras impapusona ti nagsapul
iti linteg ni Jehova, ken mang̃aramid ken
cuana, ken mang̃isuro iti Israel cadagiti
alagaden ken annuruten.

11 Ket daytoy ti catucad ti surat ng̃a
inted ni ari Artaxerxes ken Esdras a
sacerdote ng̃a escriba, ng̃a escriba met
laeng̃ dagiti sao ti bilin ni Jehova, ken
dagiti ipaalagadna iti Israel:
12 Ni Artaxerxes, ng̃a ari dagiti ar-ari
ken Esdras a sacerdote, ng̃a escriba ti
linteg ti Dios ti lang̃it, napalong̃do, ken
dadduma pay.
13 Aramidec ti maysa a bilin, a dagiti
amin a tattao ti Israel ken dagiti sacerdo-
teda ken Levitas iti pagturayac a sidadaan
iti siwawayawaya a nakemda met laeng̃ a
mapan idiay Jerusalem, cumuyogda kenca.
14 Agsipud ta sica maibaonca gapu iti
ari ken cadagiti pito a consejerona, tapno
mang̃palutput iti Juda ken Jerusalem, a
mayannurot iti linteg ti Diosmo ng̃a adda
iti imam,
15 ken mang̃awit iti pirac ken balitoc,
ng̃a indaton a siwawayawaya ti ari ken
dagiti consejerona iti Dios ti Israel, a ti
naedna adda idiay Jerusalem,
16 ken amin a pirac ken balitoc a
masaracamto iti amin a provincia ti
Babilonia, agraman cadagiti daton ti
sibubulos a nakem dagiti tattao, ken
dagiti sacerdote, ng̃a inyawatda a siaayat
ti nakemda a maipaay iti balay ti Diosda
ng̃a adda idiay Jerusalem;
17 gapuna ng̃a igatang̃monto iti amin
a regta daytoy a cuarta cadagiti bacbaca
a lallaki, carcarnero, corcordero, agraman
datdatonda a bellaay, ken datdatonda a
mainum, ket idatagmonto ida iti rabaw
ti altar ti balay ti Diosmo ng̃a adda
idiay Jerusalem.
18 Ket uray aniaman a naimbagto
kenca ken cadagiti cacabsatmo ng̃a ara-
midenyo iti natda iti pirac ken balitoc,
aramidenyo a mayannurot iti nakem ti
Diosyo.
19 Ket dagiti al-alicamen a naited
kenca a maipaay iti panagservi ti balay
ti Diosmo, yawatmo iti sang̃oanan ti Dios
ti Jerusalem.
20 Ket uray aniantо pay a masapul a
maipaay iti balay ti Diosmo, ng̃a addanto
pacasapulam ng̃a ited, itdemto ng̃a aggapu
iti balay ti gameng̃ ti ari.
21 Ket siac, a siac ni ari Artaxerxes,
aramidec ti maysa a bilin cadagiti amin a
mang̃aywan iti gamgameng̃ ng̃a adda iti
ballasiw ti Carayan, ng̃a uray aniaman a
dawatento cadacayo ni sacerdote Esdras,
ng̃a escriba ti linteg ti Dios ti lang̃it,
maaramid coma a buyugen ti amin a
kinaregta,
22 aginggat' sang̃agasut a talento a
pirac, ken sang̃agasut a casucat a trigo,
ken sang̃agasut a bat ng̃a arac, ken
sang̃agasut a bat a lana, ken asin a di
makedng̃an ti caadu.
23 Uray aniaman a maibilin gapu iti
Dios ti lang̃it, maaramid coma ng̃a apag-
isu a maipaay iti balay ti Dios ti lang̃it;
ta apayapay adda coma pung̃tot a mai-
busor iti pagarian ti ari ken cadagiti
annacna a lallaki?
24 Casta met ng̃a ipanecnecmi cadacayo
a ti maipapan iti asino a sacerdote ken
Levitas, dagiti cumacanta, dagiti agaywan
iti ruang̃an, dagiti Natineos, wenno ad-
adipen daytoy a balay ti Dios, dinto
nalinteg ti ipatay iti panang̃buis, alcabala
wenno cuartais cadacuada.
25 Ket sica, Esdras, a mayannurot iti
sirib ti Diosmo ng̃a adda ita imam, mang̃-
tuding̃ca cadagiti magistrados, ken oc-
ocom ng̃a agocom iti amin a tattao ng̃a
adda iti ballasiw ti Carayan, dagiti isu-
amin a macaammo cadagiti linteg ti Dios-
mo; ket isurom ti saan a macaammo cada-
cuada.
26 Ket uray asinoman a di agaramid
iti linteg ti Diosmo, ken ti linteg ti ari,
matung̃pal coma kencuana ti panang̃ocom,
a buyugen ti amin a kinaregta, uray
agpapan ken patay, wenno iti pannacai-
belleng̃, wenno pannacaiccat dagiti cucua,
wenno iti pannacabalud.

27 Bendito coma ni Jehova, a Dios
dagiti ammatayo, a nang̃icabil iti castoy
a banag iti puso ti ari, a mang̃pasayaat ti

balay ni Jehova nğa adda idiay Jerusalem;

28 ket nanğisacnap caniac iti naayat a kinaimbag iti sanğo ti ari, ken dagiti consejerona, ken iti sanğo dagiti amin a mainğel a principe ti ari. Ket napabilegac cas mayalubog iti ima ni Jehova a Diosco iti rabawco, ket inurnonğco iti amin nğa Israel dagiti palonğoen a lallaki tapno makipagsanğ-atda caniac.

Lista dagiti simmurot ken ni Esdras. Maibaon dagiti Levitas ken dagiti Natineos. Maipacaammo ti panagayunar. Timbenğ ti isagut iti templo. Ti idadatenğ idiay Jerusalem. Dagiti datdaton naidatag.

8 Dagitoy isuda dagiti panğoloen *dagiti balbalay* dagiti ammada, ket daytoy ti capoonan dagiti makipagsanğ-at caniac a nağğaput' Babilonia, idi panagari ni ari Artaxerxes:

2 Cadagiti annac a lallaki ni Finees, ni Gersom. Cadagiti annac a lallaki ni Itamar, ni Daniel. Cadagiti annac a lallaki ni David, ni Hattus.

3 Cadagiti annac a lallaki ni Sequenias, cadagiti annac a lallaki ni Faros, ni Zacarias; ket caduana nabilanğ iti pinoonpoon dagiti lallaki sanğagasutda ket limapulo.

4 Cadagiti annac a lallaki ni Pahatmoab, ni Elioenai nğa anac a lallaki ni Zaraias; ket caduana dagiti duagasut a lallaki.

5 Cadagiti annac a lallaki ni Sequenias, ti anac a lalaki Jaaziel, ket caduana tallo gasut a lallaki.

6 Ket cadagiti annac a lallaki ni Adin, ni Ebed nğa anac a lalaki ni Jonatan, ket caduana limapulo a lallaki.

7 Ket cadagiti annac a lallaki ni Elam, ni Jesaias nğa anac a lalaki ni Atalias, ket caduana pitopulo a lallaki.

8 Ket cadagiti annac a lallaki ni Safatias, ni Zebadias nğa anac a lalaki ni Micael; ket caduana walopulo a lallaki.

9 Cadagiti annac a lallaki ni Joab, ni Abdias nğa anac a lalaki ni Jahiel; ket cadua a duagasut sanğapulo ket walo a lallaki.

10 Ket cadagiti annac a lallaki ni Selomit nğa anac a lalaki ni Josfias; ket caduana sanğagasut ket innem a pulo a lallaki.

11 Ket cadagiti annac a lallaki ni Bebai ni Zacarias nğa anac a lalaki ni Bebai; ket caduana duapulo ket walo a lallaki.

12 Ket cadagiti annac a lallaki ni Azgad ni Johanan nğa anac a lalaki ni Haccatan; ket caduana sanğagasut ket sanğapulo a lallaki.

13 Ket cadagiti annac a lallaki ni Adonicam, isuda a naudi *idi*; ket dagitoy dagiti nagnaganda: Elifelet, Jeiel, ken Samaias; ket caduada innem a pulo a lallaki.

14 Ket cadagiti annac a lallaki ni Biguai, da Hutai ken Zabud; ket caduada pitopulo a lallaki.

15 Ket inurnonğco ida idiay carayan nğa agayus aginğgat' Ahava; ket idiay nagpacarsocami iti tallo nğa aldaw: ket kimmitaac cadagiti tattao, ken cadagiti sacerdote, ket awan ti nasaracac cadagiti annac a lallaki ni Levi.

16 Idin pinaayabac da Eliezer, Ariel, Semeias, ken Elnatan, ken Jarib, ken Elnatan, ken Natan, ken Zacarias, ken Mesullam, a panğpanğoloen a lallaki; casta met cada Joiarib, ken Elnatan, a manğadadalda idi.

17 Ket imbaonco ida ken Addo a palunğo idiay disso a Caspia; ket imbagac cadacuada no ania ti saoenda ken Addo, *ken* cadagiti cacabsatna a Natineos, idiay disso a Caspia, tapno yegda cadacami dagiti agannonğ a maipaay iti balay ti Diosmi.

18 Ket mayannurot iti naimbag nğa ima ti Diosmi cadacami inyegda cadacami ti maysa a lalaki a nasaririt, cadagiti annac a lallaki ni Mali, nğa anac a lalaki ni Levi, nğa anac ni Israel; ken ni Sarabias, agraman cadagiti annacna a lallaki ken cadagiti cacabsatna a lallaki, sanğapuloda ket walo;

19 ken Hasabias, ken caduana ni Jesaias cadagiti annac a lallaki ni Merari, dagiti cacabsatna a lallaki ken annac a lallaki, duapuloda;

20 ken cadagiti Natineos a nanğtedan ni David ken dagiti panğoloen ti annonğ dagiti Levitas, duagasut ket duapulo a Natineos: isuda amin nainagananda idi.

21 Ket inwarragawagco idiay ti panagayunar, idiay carayan Ahava, tapno ipacumbabami dagiti bagbagimi iti sanğo ti Diosmi, tapno sapulenmi kencuana ti maysa a nalinteg a dalan a maipaay cadacami, ken cadagiti babassitmi, ken cadagiti amin a cucuami.

22 Ta nagbainac a dimmawat iti ari ti
maysa a pangen ti soldado ken agcacabayo
a tumulong cadacami a maibusor iti cabu-
sor iti dalan, agsipud ta sinaomi iti ari, a
kinunami, Ti ima ti Diosmi adda cadagiti
amin a mangsapul kencuana, a maipaay
iti imbag; ngem ti pannacablinna ken ti
pungtotna maibusor cadagiti isu-amin a
mangidian kencuana.
23 Gapuna a nagayunarcami ken sina-
pulmi ti Diosmi gapu itoy: ket nadaw-
dawatan gapu cadacami.

24 Idin insinac ti sangapulo ket dua
cadagiti pangoloen dagiti sacerdote, da
Sarabias, Hasabias, ken caduada ti sanga-
pulo a cacabsatda a lallaki,
25 ket tinimbengco cadacuada ti pirac,
ken ti balitoc, ken dagiti al-alicamen, a ti
met laeng daton a maipaay iti balay ti
Diosmi isu nga indatag ti ari, ken dagiti
consejerona, ken dagiti principena, ken
amin nga Israel nga adda a sisasango:
26 tinimbengco cadagiti imada innem a
gasut ket limapulo a talento a pirac, ken
al-alicamen a pirac sangagasut a talento;
iti balitoc sangagasut a talento;
27 ken duapulo a malmalucong a bali-
toc, iti sangaribu a daric; ken dua nga al-
alicamen a gambang a nasudi a nasileng,
a napategda a cas la balitoc.
28 Ket kinunac cadacuada, Nasantoan-
cayo ken Jehova, ken nasantoan dagiti
al-alicamen; ket ti pirac ken balitoc isu-
dat' maysa a daton ti sibubulos a nakem
ken Jehova, a Dios dagiti ammayo.
29 Agsalucagcayo, ken salimetmetanyo
ida, aginggat' dicay timbengen ida iti sa-
ngoanan dagiti pangoloen dagiti sacer-
dote, ken dagiti Levitas, ken dagiti pa-
ngoloen *dagiti balbalay* dagiti amma ti Is-
rael, idiay Jerusalem, cadagiti sagsagumbi
ti balay ni Jehova.
30 Iti casta dagiti sacerdote ken dagiti
Levitas inawatda ti timbeng ti pirac ken
ti balitoc, ken dagiti al-alicamen, tapno
iyegda idiay Jerusalem iti balay ti Dios-
mi.

31 Idin pimmanawcami idiay Carayan
nga Ahava iti maicasangapulo ket dua
nga aldaw ti umuna a bulan, tapno mapan-
cami idiay Jerusalem: ket adda idi cada-
cami ti ima ti Diosmi, ket insalacanna-
cami iti ima ti cabusor ken ti agsaneb iti
dalan.
32 Ket dimtengcami iti Jerusalem, ket
nagnaedcami idiay iti tallo nga aldaw.
33 Ket iti maicapat nga aldaw natim-
beng ti pirac ken ti balitoc ken dagiti
al-alicamen idiay balay ti Diosmi iti ima
ni Meremot nga anac a lalaki ni Urias a
sacerdote (ket caduana idi ni Eleazar nga
anac a lalaki ni Finees; ket caduada da
Josabad nga anac a lalaki ni Jesua, ken
Noadias nga anac a lalaki ni Binui, a
Levita)—
34 isuda amin binilangda ken tinim-
bengda: ket amin ti timbeng naisurat idi
a tiempo.

35 Ket dagiti annac ti pannacacayaw, a
rimmuar a naggaput' pannacaibelleng,
indatagda dagiti datdaton a mapuuran iti
Dios ti Israel, sangapulo ket dua a bac-
baca a lallaki gapu iti amin nga Israel,
siam a pulo ket innem a carcarnero,
pitopulo ket pito a corcordero, sangapulo
ket dua a calding a lallaki a maipaay iti
daton ti basol: amin daytoy maysa idi a
daton a mapuuran ken Jehova.
36 Ket inyawatda dagiti incumit ti ari
cadagiti gobernador ti ari, ken cadagiti
gobernador iti ballasiw ti Carayan: ket
intan-ocda dagiti tattao ken ti balay ti
Dios.

Ti panagipudno ken cararag ni Esdras.

9 Idi naaramid dagitoy a banag, imma-
dani dagiti pangoloen caniac, a kinu-
nada, Dagiti tattao ti Israel, ken dagiti
sacerdote ken dagiti Levitas, dida insina
dagiti bagbagida cadagiti tattao dagiti
dagdaga, *nga agar-aramidda* a mayalubog
cadagiti kinarimonda, dagiti met laeng
Cananeos, dagiti Jetteos, dagiti Ferezeos,
dagiti Jebuseos, dagiti Ammonitas, dagiti
Moabitas, dagiti Egipcios, ken dagiti
Amorreos.
2 Ta nagalada cadagiti annacda a babbai
a maipaay cadacuada met laeng ken
cadagiti annacda a lallaki, iti casta a
ti nasantoan a bukel nailaoc cadacuada
met laeng cadagiti tattao dagiti dagdaga;
ti ima dagiti pangoloen ken dagiti ag-
turay isu idi ti nangnangrona itoy a
panaglabsing.
3 Ket idi a nangegco daytoy, pinigisco
ti pagan-anayco ken ti lambonco, ket
pinarutco ti buoc ti oloc ken ti imingco,
ket nagtugawac a siririro.
4 Idin immurnong caniac ti tunggal
maysa a nagtayegteg cadagiti sao ti Dios
ti Israel, a gapu iti panaglabsing dagidiay

ti pannacacayaw; ket nagtugawac a siri-
riru agingga iti daton iti rumabii.

5 Ket iti daton ti rumabii timmacderac
idi panagpacumbabac, a ti met laeng
cawes ken lambonco a sipipigis; ket
nagparintumengac, ket inyucradco dagiti
im-imac ken Jehova a Diosco;
6 ket kinunac, O Diosco, mabainac ket
lumabagaac a mangitangad ti rupac kenca,
Diosco; ta dagiti kinadangkesmi immadu
cadagiti olomi, ket ti babacmi dimmackel
agingga cadagiti langlangit.
7 Nanipud cadagidi aldaw dagiti am-
mami nagbabaccami iti casta unay aging-
ga itoy nga aldaw; ket gapu cadagiti
kinadangkesmi nayawatcami idi, dagiti
ar-arimi, ken dagiti sacerdotemi, iti ima
dagiti ar-ari dagiti dagdaga, iti campilan,
iti pannacacayaw, ken ti pannacaagaw,
ken iti pannacaducot ti rupa, cas itoy nga
aldaw.
8 Ket ita iti maysa a bassit a canito
naiparangarang ti parabur gapu ken
Jehova a Diosmi, tapno ibatinacami a
maysa a tidda tapno agtalaw, ken mang-
ted cadacami iti maysa a lansa iti nasan-
toan a dissona, tapno lawagan ti Diosmi
dagiti matami, ken iccannacami iti bassit
nga ungar iti pannacatagabumi.
9 Ta dacami tagabucami; nupay casta
dinacam inidian ti Diosmi iti pannaca-
tagabumi, no di ket pinadackelna cada-
cami iti naayat a kinaimbagna iti imatang
dagiti ar-ari ti Persia, tapno paunga-
rennacami tapno patacderenmi ti balay
ti Diosmi, ken mangtarimaan cadagiti
rebrebbana, ken mangted cadacami iti
maysa a bacud iti Juda ken idiay Jeru-
salem.
10 Ket ita, O Diosmi, anianto ti
saoenmi iti calpasan daytoy? ta inidi-
anmi dagiti bilbilinmo,
11 nga imbilinmo iti pannacaaramat
dagiti ad-adipemmo a mamadto, a kinu-
nam, Ti daga a taguicuaenyo, narugit
a daga a gapu iti kinarugit dagiti tattao
dagiti dagdaga, gapu cadagiti kinari-
monda, a nangpunno manipud iti maysa
a bangir agingat' sabali iti kinarugitda:
12 gapuna ita dicay ited dagiti annacyo
a babbai cadagiti annacda a lallaki, dicay
met mangala cadagiti annacda a babbai a
maipaay cadagiti annacyo a lallaki, dicay
sapulen ti cappiada wenno ti rang-ayda
iti agnanayon; tapno pumigsacayo, ken
canenyo ti imbag ti daga, ket isut' ibatiyo
a maysa a tawid cadagiti annacyo iti
agnanayon.
13 Ket calpasan ti amin nga immay
cadacami a gapu cadagiti kinadakes ti
aramidmi, ken gapu iti dackel a babacmi,
idinto a sica a Diosmi dinusanacami iti
basbassit ngem iti cataladan dagiti kina-
dangkesmi, ket iniccannacam iti castoy a
matda,
14 salungasingenminto manen aya dagi-
ti bilbilinmo, ken makicabagiancami cada-
giti tattao nga agaramid cadagitoy a
kinarimon? dicanto aya agpungtot cada-
cami aginggat' dinacam maibus, tapno
awanto ti matda, uray macatalaw?
15 O Jehova, a Dios ti Israel, nalin-
tegca; ta nabaticami a macatalaw, cas itoy
nga aldaw: adtoy, addacami iti sangoa-
nam cadagiti babacmi; ta awan ti
macatacder iti saclangmo gapu itoy.

Ti gampor a panagaassawa maidian.
Lista dagiti addaan assawa a gangannaet.

10 Idi nga agcarcararag ken agipud-
pudno ni Esdras, agsangsangit ken
agculcul-ob iti sango ti balay ti Dios,
immurnong kencuana ti Israel ti maysa a
gimong a dackel dagiti lallaki, ken
babbai, ken ubbing; ta dagiti tattao
nagsangitda iti naladingit unay.
2 Ket simmungbat ni Sequenias nga
anac a lalaki ni Jahiel, maysa cadagiti
annac a lallaki ni Elam, ket kinunana ken
Esdras, Naglabsingcami a maicaniwas iti
Diostayo, ken nangasawacami cadagiti
babbai a gangannaet dagiti il-ili ti daga:
nupay casta adda inanama ita a maipaay
iti Israel a maipapan itoy a banag.
3 Ita ngarud agaramidtay coma iti
maysa a tulag iti Diostayo a pagtala-
wentayo amin dagiti assawa a babbai, ken
dagiti nayanac cadacuada, a mayalubog
iti patigmaan ti apoc, ken dagiti agpi-
gerger cadagiti bilin ti Diostayo; ket
maaramid coma a mayalubog iti linteg.
4 Tumacderca; ta biangmo ti panggep,
ket addacami kenca: tumuredca a naim-
bag, ket agaramidca.

5 Idin timmacder ni Esdras, ket pinag-
sapatana dagiti pangoloen dagiti sacer-
dote, ken dagiti Levitas, ken amin nga
Israel, tapno agaramidda a mayalubog
itoy a sao. Iti casta nagsapatada.
6 Idin timmacder ni Esdras ket napan
a naggaput' balay ti Dios iti sagumbi ni

Johanan nğa anac a lalaki ni Eliasib: ket
idi a dimteng idiay, saan a nanğan idi iti
tinapay, saan nğa imminum iti danum;
ta nagdunğ-aw a gapu iti panaglabsinğ
dagidiay ti pannacacayaw.
7 Ket inwarragawagda iti amin a Juda
ken Jerusalem cadagiti amin nğa annac ti
pannacacayaw, tapno aguurnonğda idiay
Jerusalem;
8 ket ti di umay iti uneg ti tallo nğa
aldaw a mayalubog iti patigmaan dagiti
panğoloen ken dagiti lallacay, mapucaw
amin a cucuana, ket maisina iti gimonğ ti
pannacacayaw.

9 Idin naguurnonğ idiay Jerusalem
amin dagiti lallaki ti Juda ken Benjamin
iti uneg ti tallo nğa aldaw (maicasiam a
bulan idi, iti maioaduapulo *nğa aldaw* ti
bulan); ket nagtugaw dagiti amin a tattao
iti nalawa a disso iti sanğo ti balay ti
Dios, nğa agpigpigergerda a gapu itoy a
panğgep, ken gapu iti dackel a tudo.
10 Ket timmacder ni Esdras a sacer-
dote, ket kinunana cadacuada, Naglab-
sinğcayo, ket nanğasawacayo cadagiti gan-
gannaet a babbai, a nanğpaadu iti babac
ti Israel.
11 Gapuna ita agpudnocayo ken Jehova,
a Dios dagidi ammayo, ket aramidenyo ti
pacaay-ayoanna; ket suminacayo cadagiti
tattao ti daga, ken cadagiti gangannaet a
babbai.
12 Idin simmunğbat ti amin a gimonğ
ket kinunada iti natbag a timec, Cas ti
kinunam a maipapan cadacami, casta ti
rebbenğmi nğa aramiden.
13 Nğem adu dagiti tattao, ket tiempo
ti adu a tudo, ket ditay mabalin ti
agtacder iti ruar: ket daytoy saan la nğa
aramid ti maysa nğa aldaw wenno dua;
ta naglabsinğcami iti casta unay itoy a
gapu.
14 Madutocan ita coma dagiti panğ-
panğoloentayo a maipaay iti amin a gi-
monğ, ket umay coma amin dagiti adda
cadagiti ciudadtayo a nanğasawa cada-
giti gangannaet a babbai cadagiti nadu-
tucan a tiempo, ket caduada dagiti lalla-
cay ti tunğgal ciudad, ken dagiti oc-
ocomda, aginğgat' di mailiclic cadatayo ti
nacabutbuteng a punğtot ti Diostayo,
aginğgat' di maiwacas daytoy a panğgep.
15 Da laenğ Jonatan nğa anac a lalaki
ni Asahel ken Jaazias nğa anac a lalaki ni
Tecuas ti nagtacder a maibusor itoy *a
panğgep*: ket tinulonğan ida da Mesullam
ken Sebetai a Levita.

16 Ket inaramid a casta dagiti annac ti
pannacacayaw. Ket nailasin da Esdras a
sacerdote, *agraman* cadagiti panğoloen
dagiti balbalay dagiti amma, a mayannurot
cadagiti balbalay dagiti ammada, ken
isuda amin cadagiti nagnaganda; ket
nagtugawda iti umuna nğa aldaw ti maica-
pulo a bulan tapno palutputenda ti
panğgep.
17 Ket nagibusda agraman cadagiti
amin a lallaki a nanğasawa idi cadagiti
gangannaet a babbai iti umuna nğa aldaw
ti umuna a bulan.

18 Ket cadagiti annac a lallaki dagiti
sacerdote nasaracanda idi dagiti nanğa-
sawa cadagiti gangannaet a babbai: *isut'
ammoen*, cadagiti annac a lallaki ni Jesua,
ti anac a lalaki ni Josedec, ken dagiti
cacabsatna, da Maasias, ken Eliezer, ken
Jarib, ken Godolias.
19 Ket intedda ti imada tapno pagtala-
wenda coma dagiti assawada a babbai; ket
idinto a nacababacda, *isuda indatagda* ti
maysa a carnero ti arban a maipaay iti
babacda.
20 Ket dagiti annac a lallaki ni Emmer:
da Janani ken Zebadias.
21 Ket cadağiti annac a lallaki ni
Harim: da Maasias, ken Elias, ken
Semeias, ken Jahiel, ken Ozias.
22 Ket cadagiti annac a lallaki ni
Fasur: da Elioenai, Maasias, Ismael,
Natanel, Josabad, ken Elaasa.

23 Ket cadagiti Levitas: da Josabad,
ken Semei, ken Kelaias, (nğa isu met
laenğ ni Calita), Fatajas, Juda, ken
Eliezer.

24 Ket cadagiti cumacanta: ni Eliasib.
Ket cadagiti agaywan iti ruanğan: da
Sellum, ken Tellem, ken Uri.

25 Ket iti Israel: Cadagiti annac a
lallaki ni Faros: da Remeias, ken Jezias,
ken Melquias, ken Mijamin, ken Eleazar,
ken Melquias, ken Banaias.
26 Ket cadagiti annac a lallaki ni
Elam: da Matanias, Zacarias, ken Jahiel,
ken Abdi, ken Jerimot, ken Elias.
27 Ket cadagiti annac a lallaki ni
Zattu: da Elioenai, Eliasib, Matanias,
ken Jerimot, ken Zabad, ken Aziza.
28 Ket cadagiti annac a lallaki ni
Bebai: da Johanan, Hananias, Zabbai,
Atalai.
29 Ket cadagiti annac a lallaki ni

Bani: da Mesullam, Malluc, ken Adaias,
Jasub, ken Seal, Jerimot.
30 Ket cadagiti annac a lallaki ni
Pahat-moab: da Adna, ken Quelal,
Banaias, Maasias, Matanias, Besleel, ken
Binui, ken Manases.
31 Ket cadagiti annac a lallaki ni
Harim: da Eliezer, Jesue, Melquias,
Semeias, Simeon,
32 Benjamin, Malluc, Samarias.
33 Cadagiti annac a lallaki ni Hasum:
da Matanai, Matata, Zabad, Elifelet,
Jeremai, Manasses, Semei.
34 Cadagiti annac a lallaki ni Bani:
da Maadi, Amram, ken Uel,
35 Banaias, Bedias, Quelu,
36 Vanias, Meremot, Eliasib,
37 Matanias, Matenai, ken Jaasu,
38 ken Bani, ken Binui, Semei,
39 ken Selemias, ken Natan, ken
Adaias,
40 Macnadebai, Sasai, Sarai,
41 Azarel, ken Selemias, Samarias,
42 Sellum, Amarias, Jose.
43 Cadagiti annac a lallaki ni Nebo:
da Jeiel, Matatias, Zabad, Zebina, Addo,
ken Joel, Banaias.
44 Amin dagitoy nangalada idi cada-
giti gangannaet nga assawa a babbai; ket
dadduma cadacuada addaanda idi assawa
a babbai a gapu cadacuada nangipasngayda
iti annac.

TI LIBRO NI

NEHEMIAS.

---

*Ladiñgit ken cararag ni Nehemias a maipa-
pan cadagiti Judios idiay Jerusalem.*

1 Dagiti sao ni Nehemias ñga anac a lala-
ki ni Haqualias.

Naaramid idi bulan ti Casleu, idi mai-
caduapulo a tawen, idi addaac idiay Su-
san a palacio,
2 a ni Jaŋani, maysa cadagiti cacabsat-
co, immay, isu ken dadduma a lallaki ti
Juda; ket nagsaludsudac cadacuada iti
maipapan cadagiti Judios a nacatalaw a
nabaybay-an iti pannacacayaw, ken mai-
papan iti Jerusalem.
3 Ket kinunada caniac, Ti matda a na-
baybay-an iti pannacacayaw idiay pro-
vincia addada iti dackel a pannacaparigat
ken pannacaumsa: ti bacud ti Jerusalem
met marba, ket dagiti ruanganna mauram-
da iti apuy.

4 Ket naaramid, idi nangegco dagitoy
a sao, a nagtugawac ket nagsangitac, ken
nagdung-awac cadagiti dadduma ñga al-
daw; ket nagayunarac ken nagcarcararagac
iti sango ti Dios ti langit,
5 ket kinunac, Gumawawaac kenca, O
Jehova, a Dios ti langit, a dackel ken
nacakigkigtot a Dios, a mangsalimetmet
iti tulag ken naayat a kinaimbag cadagiti
agayat kencuana ken mangsalimetmet ca-
dagiti bilbilinna:
6 agimdeng coma ta lapayagmo, ken
silulucat coma dagita matam, tapno timu-
dem ti cararag ti adipenmo, isu ñga icara-
ragco kenca itoy a tiempo, iti aldaw ken
iti rabii, gapu cadagiti annac ti Israel ñga
ad-adipenmo, iti bayat ti panangipudno
cadagiti basbasol dagiti annac ti Israel,
isu a binasolmi a maicaniwas kenca. Wen,
siac ken ti balay ni amac nagbasolcami:
7 nagaramidcami a sidadakes a mai-
caniwas kenca, ket dicam sinalimetmetan
dagiti bilbilin, uray dagiti alagaden, uray
dagiti annuruten, ñga imbilinmo ken adi-
penmo a Moises.
8 Lagipem, gawawaec kenca, ti sao ñga
imbilinmo ken adipenmo a Moises, a ki-
nunam, No aglabsingcayo, iwarascayto iti
ruar cadagiti il-ili:
9 ngem no sumublicayo caniac, ken sali-
metmetanyo dagiti bilbilinco, ken arami-
denyo ida, nupay no dagiti pannacaipalla-
dawyo addada cadagiti caadayuan a paset
dagiti langlangit, nupay casta urnongecto
ida manipud sadiay, ken yegconto ida
iti disso a pinilic a pangpanaedac iti
naganco idiay.
10 Ita dagitoy isuda dagiti ad-adipen-
mo ken ti ilim, a sinubbotmo iti dackel a
pannacabalinmo, ken iti napigsa ñga
imam.
11 O Apo, gawawaec kenca, agimdeng
coma ta lapayagmo iti cararag ti adi-
penmo, ken iti cararag dagiti ad-adipen-
mo, ñga agayat ñga agbuteng iti naganmo;
ket parang-ayem, dawatec kenca, ti adi-
penmo itoy ñga aldaw, ket itdem kencua-
na ti caasi iti imatang daytoy a lalaki.
(Siac idi ti agiggem iti copa ti ari).

*Sarungcaran ni Nehemias dagiti Judios
idiay Jerusalem. Mapan ken
mingminganna ti ciudad.*

2 Ket naaramid idi bulan a Nisan, iti
maicaduapulo a tawen ni ari Arta-
xerxes, idi adda arac iti sangona, ñga
intag-ayco di arac, ket isut' intedco iti
ari. *Idi unana a tiempo* saanac idi a nali-
day iti saclangna.
2 Ket kinuna caniac ti ari. Apay-
apay a naliday ta rupam, idinto ta dica
masakit? daytoy saan a sabali no di ket
sakit ti puso. Idi casta nagbutengac
unay.
3 Ket kinunac iti ari, Agbiag coma a
manayon ti ari: apayapay a di agliday
coma ti rupac, idinto a ti ciudad, a disso
dagiti tanem dagiti ammac, aglangalang,
ken mapuuran iti apuy dagiti ruanganna.
4 Idin kinuna caniac ti ari, Ania ti
dawatem? Iti casta nagcararagac iti Dios
ti langit.
5 Ket kinunac iti ari, No macaay-ayo

iti ari, ken no nacasarac idi ti adipenmo
iti parabur iti imatanĝmo, nĝa ibaonnac
coma aginĝgat' Juda, aginĝga iti ciudad
dagiti tanem dagiti ammac, tapno isut'
banĝonec coma.
6 Ket kinuna caniac ti ari (ti reina
met agtugtugaw iti dennana), Casanonto ti
capaut ti pannagnam? ken inton ano ti
panagsublim? Iti casta, nacaay-ayo iti
ari ti pananĝibaonna caniac; ket dinutocac
kencuana ti maysa a tiempo.
7 Maysa pay kinunac iti ari, No ma-
caay-ayo iti ari, maited coma caniac
dagiti sursurat a maipaay cadagiti go-
bernador iti ballasiw ti Carayan, tapno
palubosandac a lumabas aginĝgat' diac
macagtenĝ idiay Juda;
8 ket maysa a surat a maipaay ken
Asaf nĝa agaywan iti cabakiran ti ari,
tapno iccannac iti cayo tapno aramiden a
babaotec a maipaay cadagiti ruanĝan ti
castillo a bianĝ ti balay, ken maipaay iti
bacud ti ciudad, ken maipaay iti balay a
sumrecacto. Ket inted caniac ti ari, a
mayannurot iti naimbag nĝa ima ti Dios
iti rabawco.

9 Idin immayac cadagiti gobernador iti
ballasiw ti Carayan, ket intedco cada-
cuada dagiti surat ti ari. Ket insanĝai-
baon caniac ti ari dagiti capcapitan ti bu-
yot ken tattao nĝa agcabayo.
10 Ket idi isut' nanĝeg da Sanaballat
nĝa Horonita, ken Tobias nĝa adipen, nĝa
Ammonita, isut' namarigat cadacuada iti
casta unay, ta immay ti maysa a tao tapno
agsapul iti pagimbagan dagiti annac ti
Israel.
11 Iti casta immayac iti Jerusalem, ket
addaan idi sadiay iti tallo nĝa aldaw.
12 Ket timmacderac iti rabii, siac ken
sumagmamano a tattao ti caduac; diac
met imbaga iti asinoman a tao no ania ti
impapuso ti Dios caniac nĝa aramidec a
maipaay iti Jerusalem; awan idi caniac ti
aniaman nĝa animal, malacsid ti animal a
nagsacayac.
13 Ket rimmuarac iti rabii iti ruanĝan
ti lobonĝ, nĝa agturonĝ met laenĝ iti
bubon ti chacal,* ken iti ruanĝan ti
iblenĝ, ket mininĝminĝac dagiti bacud ti
Jerusalem, a narbada idi, ken dagiti
ruanĝanna narunawda idi iti apuy.
14 Idin nagtuloyac iti ruanĝan ti ubbog
ken iti tanĝke ti ari: nĝem awan idi ti
disso a maipaay iti animal nĝa adda iti
babac a paglasatanna.
15 Idin simmanĝ-atac iti rabii iti waig,
ket mininĝminĝac ti bacud; ket nagbaw-
inĝac, ket simrecac iti ruanĝan ti lobonĝ,
ket iti casta nagsubliac.
16 Ket dagiti agturay dida ammo idi
no sadino ti napanac, wenno ania ti in-
aramidco; isut' diac imbaga pay cadagiti
Judios, uray cadagiti sacerdote, uray
cadagiti natacnenĝ, uray cadagiti agturay,
uray iti matda a nagaramid iti aramid.

17 Idin kinunac cadacuada, Kitaenyo ti
dakes a casasaad a pagyanantayo, no
casano ti panaglanĝalanĝ ti Jerusalem,
ken pannacapuor dagiti ruanĝanna iti
apuy: umaycayo, ket banĝonentay coma
ti bacud ti Jerusalem, tapno ditay coman
maysa a mababalaw.
18 Ket imbagac cadacuada ti ima ti
Dios a naipatay a siiimbag caniac, cas met
dagiti sao ti ari nĝa insaona idi caniac.
Ket kinunada, Tumacdertayo ken ba-
nĝonentayo coma. Iti casta pinapigsada
dagiti imada a maipaay iti naimbag *nĝa
aramid.*
19 Nĝem idi nĝa isut' nanĝeg da
Sanaballat nĝa Horonita, ken Tobias nĝa
adipen, nĝa Ammonita, ken Gessem nĝa
Arabe, kinatawaandacami nĝa uyawen,
ket inamisdacami, ket kinunada, Ania
daytoy nĝa aramidenyo? umalsacayto
aya a maibusor iti ari?
20 Idin sinunĝbatac ida, ket kinunac
cadacuada, Ti Dios ti lanĝit, paranĝ-
ayennacamto; gapuna a dacami nĝa ad-
adipenna tumacdercami ken banĝonenmi:
nĝem dacayo awanancay apag, uray
calintegan, uray pacalaglagipan, idiay
Jerusalem.

Dagiti pannacasarita ti aramid cadagiti ruanĝan ken iti bacud.

3 Idin timmacder ni Eliasib a canĝatoan
a sacerdote agraman cadagiti cacab-
satna a sassacerdote, ket binanĝonda ti
ruanĝan dagiti carcarnero; isut' sinanti-
ficarda, ket impatacderda dagiti ruanĝ-
anna; aginĝga met laenĝ iti torre ti
Hammeah isut' sinantificarda aginĝga iti
torre ni Hananeel.
2 Ket ti dumna kencuana binanĝon
dagiti lallaki ti Jerico. Ket ti dumna
cadacuada binanĝon ni Zacur nĝa anac a
lalaki ni Amri.

* *Chacal:* Maysa nĝa animal a cas la
aso ti lanĝana.

3 Ket ti ruanĝan ti ican binanĝon
dagiti annac a lallaki ni Hasenaa: insa-
adda dagiti baotecna, ken impatacderda
dagiti ruanĝanna, dagiti pamaluntanna,
dagiti balbalunetna.
4 Ket ti dumna cadacuada tinarimaan
ni Meremot nĝa anac a lalaki ni Urias,
nĝa anac a lalaki ni Accus. Ket iti
dumna cadacuada tinarimaan ni Mesullam
nĝa anac a lalaki ni Baraquias, nĝa anac
a lalaki ni Mesezabel. Ket ti dumna
cadacuada tinarimaan ni Sadoc nĝa anac
a lalaki ni Baana.
5 Ket ti dumna cadacuada tinarimaan
dagiti Tecuitas; nĝem saan nĝa incabil
dagiti natacnenĝda dagiti tenĝnĝedda iti
aramid ti apoda.

6 Ket ti daan a ruanĝan tinarimaan
da Joiada nĝa anac a lalaki ni Fasea ken
Mesullam nĝa anac a lalaki ni Besodias;
incabilda dagiti baotecna, ken impatac-
derda dagiti ruanĝanna, ken dagiti pama-
luntanna ken dagiti balbalunetna.
7 Ket ti dumna cadacuada tinarimaan
da Meltias a Gabaonita, ken Jadon a
Meronotita, a lallaki ti Gabaon, ken ti
Maspa, *a bianĝ* ti trono ti gobernador iti
ballasiw ti Carayan.
8 Ti dumna kencuana tinarimaan ni
Oziel nĝa anac a lalaki ni Harhaias, dagiti
mammanday iti balitoc. Ket ti dumna
kencuana tinarimaan ni Jananias a maysa
cadagiti manĝaramid iti banĝbanĝlo, ket
pinatibkerda ti Jerusalem aginĝga met
laenĝ iti acaba a bacud.
9 Ket ti dumna cadacuada tinarimaan
ni Refaias nĝa anac a lalaki ni Jur, nĝa
agturay ti guddua ti sacup ti Jerusalem.
10 Ket ti dumna cadacuada tinarimaan
ni Jedaias nĝa anac a lalaki ni Haruma,
iti sanĝoanan ti balayna. Ket ti dumna
kencuana tinarimaan ni Hattus nĝa anac
a lalaki ni Hasebonias.
11 Da Melquias nĝa anac a lalaki ni
Harim, ken Hasub nĝa anac a lalaki ni
Pahat-moab, tinarimaanda ti sabali a
paset, ken ti torre dagiti horno.
12 Ket ti dumna kencuana tinarimaan
ni Sellum nĝa anac a lalaki ni Halohes,
nĝa agturay ti guddua ti sacup ti Jeru-
salem, isu ken dagiti annacna a babbai.

13 Ti ruanĝan ti lobonĝ tinarimaan ni
Hanum, ken dagiti naed ti Zanoe: isut'
binanĝonda, ken impatacderda dagiti
ruanĝanna, dagiti pamaluntanna, ken
dagiti balunetna, ken sanĝaribu a casico
ti bacud aginĝga iti ruanĝan ti iblenĝ.

14 Ket ti ruanĝan ti iblenĝ tinarimaan
ni Melquias nĝa anac a lalaki ni Recab,
nĝa agturay ti sacup ti Bet-acarem; isut'
binanĝonna, ken impatacderna dagiti
ruanĝanna, dagiti pamaluntanna, ken
dagiti balunetna.

15 Ket ti ruanĝan ti ubbog tinariman
ni Sellum nĝa anac a lalaki ni Colhoza, a
turayen ti sacup ti Maspa; isut' bina-
nĝonna, ken isut' inabbonĝanna, ken
impatacderna dagiti ruanĝanna, dagiti
pamaluntanna, ken dagiti balunetna, ken
ti bacud ti tanĝke ti Sela iti denna ti
minuyonĝan ti ari, aginĝga met laenĝ
cadagiti agdan a sumalog manipud iti
ciudad ni David.
16 Iti calpasanna tinarimaan ni Nehe-
mias nĝa anac a lalaki ni Azbuc, a tu-
rayen ti guddua ti sacup ti Bet-sur,
aginĝga iti disso iti sanĝoanan dagiti
tanem ni David, ken aginĝga iti tanĝke
a naaramid idi, ken aginĝga iti balay
dagiti mamainĝel a lallaki.
17 Iti calpasanna tinarimaan dagiti
Levitas, ni Rehum nĝa anac a lalaki ni
Bani. Ti dumna kencuana tinarimaan ni
Hasabias, a turayen ti guddua ti sacup ti
Ceila, a maipaay iti sacupna.
18 Iti calpasanna tinarimaan dagiti
cacabsatda, ni Banai nĝa anac a lalaki ni
Henadad, turayen ti guddua ti sacup ti
Ceila.
19 Ket ti dumna kencuana tinarimaan
ni Ezer nĝa anac a lalaki ni Jesua, nĝa
agturay ti Maspa, ti sabali a paset, iti
sanĝonan ti sanĝ-atan aginĝga iti pagi-
gaman idiay pagsicoan *ti bacud.*
20 Iti calpasanna tinarimaan a siraragut
unay ni Baruc, nĝa anac a lalaki ni Zabai
ti sabali a paset, manipud iti pagsicoan
ti bacud aginĝga iti ruanĝan ti balay ni
Eliasib a nanĝato a sacerdote.
21 Iti calpasanna tinarimaan ni Mere-
mot nĝa anac a lalaki ni Urias nĝa anac
a lalaki ni Haccus ti sabali a paset,
manipud iti ruanĝan ti balay ni Eliasib
aginĝga met laenĝ iti unĝto ti balay ni
Eliasib.
22 Ket iti calpasanna tinarimaan dagiti
sacerdote, a lallaki ti Tanap.
23 Iti calpasanda tinarimaan da Ben-
jamin ken Hasub ti sanĝonan ti balayda.
Iti calpasanda tinarimaan ni Azarias nĝa

anac a lalaki ni Maasias nga anac a lalaki
ni Ananias ti denna ti bucodna a balay.
24 Iti calpasanna tinarimaan ni Binui
nga anac a lalaki ni Henadad ti sabali a
paset, manipud iti balay ni Azarias
agingga iti pagsicoan *ti bacud*, ken iti suli.
25 Ni Paal nga anac a lalaki ni Uzai
tinarimaanna ti sangoanan ti pagsicoan *ti
bacud*, ken ti torre nga agtacder manipud
iti nangatngato a balay ti ari, nga adda
iti paraangan ti guardia. Iti calpasanna
ni Palaias nga anac a lalaki ni Faros
tinarimaanna.
26 (Dagiti Natineos nagnaedda idiay
Ophel, agingga iti disso a sangoanan ti
ruangan ti danum nga agpadaya, ken ti
torre nga agtacder.)
27 Iti calpasanna dagiti Tecuitas tina-
rimaanda ti sabali a paset, iti sangoanan
ti dackel a torre nga agtacder, ken
agingga iti bacud ti Ophel.

28 Iti ngato ti ruangan ti cabayo
tinarimaan dagiti sacerdote, tunggal may-
sa iti sangoanan ti bucodna a balay,
29 Iti calpasanda tinarimaan ni Sadoc
nga anac a lalaki ni Emmer ti sangoanan
ti bucodna a balay. Ket iti calpasanna
tinarimaan ni Semaias nga anac a lalaki ni
Sequenias, nga agaywan ti akindaya a
ruangan.
30 Iti calpasanna tinarimaan da Jana-
nias nga anac ni Selemias, ken Hanun a
maicanem nga anac a lalaki ni Selef, ti
sabali a paset. Iti calpasanna tinarimaan
ni Mesullam nga anac a lalaki ni Bara-
quias ti sangoanan ti sagumbina.
31 Iti calpasanna tinarimaan ni Mel-
quias a maysa cadagiti mammanday iti
balitoc agingga iti balay dagiti Natineos,
ken dagiti lumalaco, iti sangoanan ti
ruangan a Hammilkad, ken agingga iti
sang-atan ti suli.
32 Ket iti nagbaetan ti sang-atan ti
suli ken ii ruangan dagiti carnero tinari-
maan dagiti mammanday iti balitoc ken
dagiti lumalaco.

*Ti aramid macatawaan gapu cada Sanabal-
lat ken Tobias. Ti ibubusor dagiti
cabusor. Dagiti sagana
dagiti agbangon.*

4 Ngem naaramid nga idi nangeg ni
Sanaballat a bangbangonenmi idi ti
bacud nacaunget ken nagpungtot iti
dackel, ket rinabrabacna dagiti Judios.
2 Ket nagsao iti sango dagiti cacab-
satna ken ti buyot ti Samaria, ket kinu-
nana, Ania ti araramiden dagitoy nacap-
sut a Judios? papigsaendanto aya dagiti
bagbagida? agidatondanto? magibusan-
danto aya iti maymaysa nga aldaw?
pagungarenda aya dagiti batbato nga
iruar iti gabsuon ti tinumec, idinto ta
mauramda?
3 Ita adda idi ni Tobias nga Ammonita
iti dennana, ket kinunana, Uray ti bang-
bangonenda, no umuli ti maysa a zorra,
rebbaennnanto ti bacudda a kinavite.
4 Timudem, O Diosmi, ta mauy-
uyawcami: ket ibaw-ingmo ti panangum-
sada iti rabaw ti oloda met laeng, ket
itdem ida a maysa a samsam idiay daga ti
pannacacayaw;
5 ket dica abbongan ti kinadangcocda,
ket dica bay-an a mapunas ti basolda iti
sangoanam; ta ginargaridaca nga agpung-
tot iti sango dagiti agbangon.
6 Iti casta bangonenmi ti bacud; ken
amin a bacud natipon idi agingga iti
caguddua *ti catayagna:* ta ti ili addaan
maysa a nakem tapno agaramid.

7 Ngem naaramid nga idi a da Sana-
ballat, ken Tobias, ken dagiti Arabes, ken
dagiti Ammonitas, ken dagiti Azotitas
nangegda a ti pannacatarimaan dagiti
bacud ti Jerusalem agpagna idi, *ken* mang-
rugin a masullatan idi dagiti gutgutbaw,
nagpungtotda ngarud unay;
8 ket naggacatda amin a sangcatipon
tapno umayda ket gumubatda a maibusor
iti Jerusalem, ken mangriribuc kencuana.
9 Ngem inaramidmi ti cararagmi iti
Dios, ket nangisaadcam iti maysa nga
agbantay a maibusor cadacuada iti aldaw
ken rabii, a gapu cadacuada.
10 Ket kinuna ti Juda, Ti pigsa dagiti
agawit cadagiti awit agcapuy, ket adda
adu a tinumec; iti casta a ditay tumon-
oy a mangbangon iti bacud.
11 Ket kinuna dagiti cabusormi, Di-
danto ammo, didanto makita, aginggat'
ditay macastrec iti tengngada, ken mapa-
tay ida, ken mapasardeng ti aramid.
12 Ket naaramid idi a dagiti Judios
nga agnaed iti dennada immayda, kinu-
nada cadacami iti naminpulo a tiempo
manipud cadagiti amin a disso, Reb-
bengyo ti agsubli cadacami.
13 Gapuna nga insaadco cadagiti caba-
babaan unay a paset ti disso iti licudan ti
bacud, cadagiti disso a nalayang, insaadco
idiay dagiti tattao a mayannurot cadagiti

famfamiliada agraman cadagiti campilan,
pica, ken ba-ida.
14 Ket kimmitaac, ket timmacderac,
ket kinunac cadagiti natacneng, ken cada-
giti agturay, ken iti matda ti ili, Dicay
agbuteng cadacuada: lagipenyo ti Apo,
a dackel ken nacakigkigtot, ket makigu-
batcayo a maipaay cadagiti cacabsatyo,
annacyo a lallaki, ken annacyo a babbai,
assawayo a babbai, ken balbalayyo.

15 Ket naaramid, idi a nangeg dagiti
cabusormi a naipacaammo cadacami, ket
ti Dios pinaawanna ti patigmaanda, a
nagsublicami amin iti bacud, tunggal
maysa iti aramidna.
16 Ket naaramid manipud iti daydi a
tiempo, a ti caguddua dagiti ad-adipenco
nagaramidda iti aramid, ket ti cagud-
duada iniggamanda dagiti pica, dagiti
calasag, ken dagiti ba-i, ken dagiti cabal;
ket adda dagiti agturay iti licudan amin
ti balay ni Juda.
17 Dagiti nangbangon idi bacud ken
dagiti nagawit iti awit nagimetda cada-
cuada met laeng; tunggal maysa iti may-
sa nga imana nangaramid iti aramid, ket
iti sabali nagiggem iti igamna;
18 ket dagiti agbangon, tunggal maysa
adda idi ti campilanna a naibarikes iti
bacrangna, ket iti casta nagbangonda. Ket
ti agpaguni iti tangguyob adda idi iti
dennac.
19 Ket kinunac cadagiti natacneng, ken
cadagiti agturay ken iti matda a tattao,
Ti aramid dackel ken atiddug, ket ag-
sisinatayo iti rabaw ti bacud, ti maysa iti
adayu ti sabali:
20 iti uray aniaman a disso a pacange-
ganyo iti aweng ti tangguyob, tumipon-
cayo idiay cadacami; ti Diostayo maki-
gubatto a maipaay cadatayo.

21 Iti casta nagaramidcami idi aramid:
ket ti cagudduada nagiggem cadagiti pica
manipud iti panagtangcayag ti bigat
aginggat' di lumgac dagiti bitwen.
22 Casta met idi met laeng a tiempo
kinunac cadagiti tattao, Tunggal maysa
agraman adipenna agdagus coma iti uneg
ti Jerusalem, tapno isuda coma ti maysa
a guardia cadacami, ken agtrabajo iti
aldaw.
23 Iti casta uray siac, uray dagiti
cacabsatco, uray dagiti adipenco, uray
dagiti lallaki ti guardia a simmurot caniac,
awan cadacami ti nangiccat iti cawesmi,
tunggal maysa *napan agraman* igamna *iti*
danum.

Patalgedan ni Nehemias ti pannacaawan ti panagpaanac.

5 Idin bimmangon ti maysa a dackel nga
ickis dagiti tattao ken dagiti assa-
wada a babbai a maibusor cadagiti cacab-
satda a Judios.
2 Ta adda idi dagiti nagcuna, Dacami,
dagiti annacmi a lallaki ken babbai,
aducami: gumun-odtay coma iti bukel,
tapno canentayo coma ken agbiagtayo.
3 Adda met idi dadduma a nagcuna,
Dacami isalsaldami dagiti taltalonmi, ken
cauvasanmi, ken balbalaymi: gumun-
odtay coma iti bukel, a gapu iti pungeg.
4 Adda met idi dagiti nagcuna, Bimmu-
lodcami iti cuarta a maipaay iti buis ti
ari *iti rabaw* dagiti talonmi ken cauva-
sanmi.
5 Nupay casta ita ti lasagmi cas la iti
lasag dagiti cacabsatmi, dagiti annacmi
cas cadagiti annacda: ket, adtoy, pabag-
enmi dagiti annacmi a lallaki ken babbai
tapno maadipenda, ket dadduma cadagiti
annacmi a babbai mabag-endan: awan ti
pannacabalinmi a pangarayat; ta dagiti
sabali a tattao icutanda dagiti taltalonmi
ken dagiti cauvasanmi.

6 Ket nacaungetac unay idi nangegco ti
ickisda ken dagitoy a sao.
7 Idin inimtuudco caniac met laeng,
ket nakisubangac cadagiti natacneng ken
cadagiti agturay, ken kinunac cadacuada,
Dacayo birukenyo ti paanac, tunggal may-
sa iti cabsatna. Ket inyarayatco ti maysa
a dackel a gimong a maibusor cadacuada.
8 Ket kinunac cadacuada, Datayo a
mayannurot iti cabaelantayo sinubbottayo
idi dagiti cacabsattayo a Judios, a nalaco
idi cadagiti nacion, ket ilacoyo pay aya
dagiti cacabsatyo, ket mailacoda cadatayo?
Idin nagtalnada, ket dida nacasarac iti
maysa a sao.
9 Kinunac met, Ti banag nga arami-
denyo saan a naimbag: dicay rebbeng aya
iti magna iti panagbuteng iti Dios, a gapu
iti panagumsa dagiti nacion a cabusor-
tayo?
10 Ket siac met, cacabsatco ken adipen-
co, pabulodac ida ti cuarta ken bukel.
Agdawatac cadacayo, bay-antay coma day-
toy a panagpaanac.
11 Isubliyo, dawatec cadacayo, cadacua-
da itoy met laeng nga aldaw dagiti talta-

londa, dagiti cauvasanda, dagiti inolivoan-
da, ken dagiti balbalayda, casta met ti
apagcasang̃agasut ti pirac, ken ti bukel, ti
baro nga arac, ken ti lana, a binirucyo
cadacuada.
12 Idin kinunada, Isubliminto cadacua-
da, ket dicamto agdawat iti aniaman cada-
cuada; casta ti aramidenminto, cas met
laeng̃ iti saoem. Idin inayabac dagiti sa-
cerdote, ket innalac ti maysa a sapata
cadacuada, tapno agaramidda a mayannu-
rot itoy a cari.
13 Casta met a winagwagco ti sab-occo,
ket kinunac, Casta ti panang̃wagwag ti
Dios iti tung̃gal tao manipud iti balayna,
ken manipud iti trabajona, a di mang̃tung̃-
pal itoy a cari; castoy met laeng̃ ti pan-
nacaiwagwagna, ken pannacaong̃ng̃aong̃na.
Ket kinuna ti amin a gimong̃, Sapay coma,
ket dinaydayawda ni Jehova. Ket inara-
mid dagiti tattao a mayannurot itoy a
cari.

14 Maysa pay manipud iti tiempo a
pannacatuding̃co idi ng̃a gobernadorda iti
daga ti Juda, manipud iti maicaduapulo a
tawen aging̃ga met laeng̃ iti maicatlopulo
ket dua ni ari Artaxerxes, *ng̃a isu,* sang̃a-
pulo ket dua a tawen, Siac ken dagiti ca-
cabsatco dicam nang̃an iti tinapay ti
gobernador.
15 Ng̃em dagiti immuna a gobernador
ng̃a adda idi iti sacbayco incabilda dagiti
awit cadagiti tattao, ket nagalada cada-
cuada iti tinapay ken arac, sabali laeng̃ ti
uppat a pulo a siclo a pirac; wen, dagiti
met laeng̃ ad-adipenda nagturayda cada-
giti tattao: ng̃em diac inaramid iti casta,
a gapu iti panagbuteng̃ iti Dios.
16 Wen, intuloyco met iti aramid day-
toy a bacud, dicam gimmatang̃ iti ania-
man a daga: ket naurnong̃ idiay amin
dagiti ad-adipenco iti aramid.
17 Maysa pay addada idi iti lamesa-
anco, cadagiti Judios ken cadagiti agturay,
sang̃agasut ket limapulo a lallaki, sabali
laeng̃ dagidiay immay cadacami a nag-
gapu cadagiti nacion a nailicmut idi
cadacami.
18 Ti naisagana idi a maipaay iti may-
sa ng̃a aldaw maysa idi a baca ken innem
a napili a carcarnero; casta met dagiti
tumatayab a naisaganada idi a maipaay
caniac, ket maminpinsan iti sang̃apulo
ng̃a aldaw ti kinaadu dagiti amin a kita ti
arac: nupay casta iti amin daytoy diac
nagdawat iti tinapay ti gobernador, agsi-
pud ta nadagsen idi ti kinabag-en iti rabaw
daytoy ng̃a ili.
19 Lumagipca caniac, O Diosco, a mai-
paay iti imbag, amin ti inaramidco idi a
maipaay itoy ng̃a ili.

Dagiti sicap da Sanaballat, Tobias, ken Gessem. Malpas ti bacud. Ti sicap ni Tobias.

6 Naaramid idi naidamag cada Sanabal-
lat, ken Tobias, ken Gessem ng̃a
Arabe, ken ti matda cadagiti cabusormi, a
nabang̃onco idi ti bacud, ken awan idi ti
gutbaw kencuana (nupay no aging̃ga met
laeng̃ idi a tiempo diac pay impatacder
dagiti ruang̃an cadagiti pagsercan),
2 a nagbaonda caniac da Sanaballat,
ken Gessem, a kinunada, Umayca, ag-
sasaractay coma iti *maysa* cadagiti pur-
puroc iti tanap ti Ono. Ng̃em pina-
nunotda ti mang̃aramid caniac iti dakes.
3 Ket nang̃ibaonac cadacuada cadagiti
babaonen, a kinunac, Agar-aramidac iti
maysa a dackel ng̃a aramid, iti casta a diac
mabalin ti sumalog: apayapay a sumar-
deng̃ coma ti aramid bayat ti panang̃bay-
ac a sumalog cadacayo?
4 Ket nagbaonda caniac iti naminpat a
daras a cas itoy; ket sinung̃batac ida ti
mayannurot iti isu met laeng̃ a wagas.
5 Idin imbaon caniac ni Sanaballat ti
adipenna iti casta met laeng̃ a wagas
iti maicalima a daras agraman maysa a
silulucat a surat idi imana,
6 isu a nacaisuratan ti, Naidamag
cadagiti nacion, ket isut' cuna ni Gasmu,
a sica ken dagiti Judios panunutenyo ti
umalsa; iti dayta a gapu bang̃bang̃onem
ti bacud: ket sica coma ti arida, a
mayannurot cadagitoy a sao.
7 Ket nang̃tuding̃ca met cadagiti mam-
madto a mang̃asaba iti maipapan kenca
dita Jerusalem, a cunada, Adda maysa
ng̃a ari iti Juda: ket ita maidamagto iti
ari a mayannurot cadagitoy a sao. Gapuna
ita nga umayca, ket agbibinnagatayo coma
a sang̃catipon.
8 Idin nagbaonac kencuana, a kinunac,
Awan ti casta a banag a maaramid a cas
ti saoem, ng̃em pinarbom ida a nagtaud
ita pusom met laeng̃.
9 Ta isuda amin pagbutng̃endacam
coma, a cunaenda, Cumapsutto dagiti
imada iti aramid a dinto maaramid.
Ng̃em ita, *O Dios,* papigsaem dagiti imac.

10 Ket immuliac iti balay ni Semaias

nğa anac a lalaki ni Dalaias nğa anac a
lalaki ni Metabeel a nabalud idi; ket
kinunana, Agtitipontayo coma idiay balay
ti Dios iti uneg ti templo, ket punitantayo
coma cadatayo dagiti ruanğan ti templo:
ta umaydanto a manğpatay kenca; wen,
umaydanto iti rabii a manğpapatay
kenca.

11 Ket kinunac, ¿ Ti lalaki a cas caniac
agtaray coma? ¿ket asino ti adda, nğa
idinto a cas caniac sumrec coma iti
templo tapno ispalenna ti biagna?
Diacto sumrec.

12 Ket inamirisco, ket, adtoy, isut' di
imbaon ti Dios; no di ket binalicasna
daytoy a padto a maibusor caniac: ket
isut' tinanğdanan da Tobias ken Sana-
ballat.

13 Maipaay itoy a gapu natanğdanan
idi, tapno agbutenğac coma, ket aramidec
ti casta, ken agbasolac, ken tapno adda-
anda coma iti panğgep a maipaay iti
maysa a dakes a damag, tapno maumsadac
coma.

14 Lagipem, O Diosco, da Tobias ken
Sanaballat a mayannurot cadagitoy ara-
midda, ken casta met ken mammadto a
babai a Noadias, ken ti matda cadagiti
mammadto, a manğbutenğ coma caniac.

15 Iti casta nalpas ti bacud idi mai-
caduapulo ket lima *nğa aldaw* ti *bulan
nğa* Elul, iti limapulo ket dua nğa
aldaw.

16 Ket naaramid, idi a nanğeg *iti dayta*
dagiti amin a cabusormi, nğa amin dagiti
nacion nğa adda idi iti sibaymi, nag-
butenğda, ket adu idi dagiti nagpacleb
cadagiti matada met laenğ; ta na-
awatanda a daytoy nğa aramid naaramid
idi a gapu iti Dios.

17 Maysa pay cadagidi nğa aldaw
impaw-it dagiti natacnenğ ti Juda dagiti
adu a sursurat ken Tobias, ket *dagiti
sursurat* ni Tobias immay cadacuada.

18 Ta adu idi iti Juda ti nagsapata
kencuana, agsipud ta isu idi ti manuganğ
a lalaki ni Sequenias nğa anac a lalaki ni
Area; ket ni Johanan nğa anacna a
lalaki inasawana ti anac a babai ni
Mesullam nğa anac a lalaki ni Bara-
quias.

19 Casta met nğa insaoda iti sanğoc
dagiti naimbag nğa aramidda, ket inda-
magda kencuana dagiti saoc. Ket ni
Tobias nagibaon cadagiti sursurat a
pamagbutenğna caniac.

Mapunitan dagiti ruanğan iti rabii. Dagiti immuna a nagsubli a naggapu sadi Babilonia. Ti amin a bilanğda. Pirac a maited iti templo.

7 Naaramid idi a nabanğon ti bacud,
ket impatacderco dagiti ruanğan,
ket dagiti agaywan iti ruanğan ken dagiti
cumacanta ken dagiti Levitas natudinğ-
anda idi,

2 nğa impaaluadco ti Jerusalem ken
cabsatco a lalaki a Janani, ken ni Jana-
nias a gobernador ti castillo; ta isu idi
ti maysa a lalaki a matalec, ket manag-
butbutenğ iti Dios a nanğnanğrona nğem
cadagiti adu.

3 Ket kinunac cadacuada, Saanda coma
a maluctan dagiti ruanğan ti Jerusalem
aginğgat' di napudot ti init; ket iti
bayat ti panagtacderda *iti panagguardia*,
punitanda coma dagiti ruanğan, ket
baluntanyo ida: ket tudinğanyo dagiti
agbantay nğa agnaed iti Jerusalem,
tunğgal maysa iti panagbantayna, ken
tunğgal maysa *tapno adda* iti sanğo ti
balayna.

4 Ti ciudad acaba idi ken atiddug;
nğem dagiti tattao bassitda idi kencuana,
ket di nabanğon idi dagiti balbalay.

5 Ket impapuso caniac ti Dios ti
pananğurnonğ cadagiti natacnenğ, ken
dagiti agturturay, ken dagiti tattao,
tapno mabilanğda iti pinoonpoon. Ket
nasaracac ti libro ti pinoonpoon cadacuada
a simmanğ-at idi immuna, ket nasaracac
a naisurat iti dayta:

6 Dagitoy isuda dagiti annac ti pro-
vincia, a simmanğ-at a naggapu iti
pannacacayaw dagiti naipan idi, nğa
impan idi ni Nabucodonosor nğa ari ti
Babilonia, ket nagsublida idiay Jerusalem
ken iti Juda, tunğgal maysa iti ciudadna;

7 a nakicuyog cada Zorobabel, Jesua,
Nehemias, Azarias, Raamias, Nahamani,
Mardoqueo, Bilsan, Misperet, Biguai,
Nehum, Baana.

Ti bilanğ dagiti lallaki dagiti tattao ti
Israel:

8 Dagiti annac ni Faros, dua a ribu
sanğagasut ket pitopulo ket dua.

9 Dagiti annac ni Safatias, tallogasut
pitopulo ket dua.

10 Dagiti annac ni Area, innem a gasut
limapulo ket dua.

11 Dagiti annac ni Pahat-moab, cada-

giti annac da Jesua ken Joab, duáribu
ket walogasut *ket* sañgapulo ket walo.
12 Dagiti annac ni Elam, sañgaribu
duagasut limapulo ket uppat.
13 Dagiti annac ni Zattu, walogasut
uppat a pulo ket lima.
14 Dagiti annac ni Zecai. pitogasut
ket innem a pulo.
15 Dagiti annac ni Binui, innem a
gasut uppat a pulo ket walo.
16 Dagiti annac ni Bebai, innem a
gasut duapulo ket walo.
17 Dagiti annac ni Azgad, duaribu
innem a gasut duapulo ket dua.
18 Dagiti annac ni Adonicam, innem
a gasut innem a pulo ket pito.
19 Dagiti annac ni Biguai, duaribu
innem a pulo ket pito.
20 Dagiti annac ni Addin, innem a
gasut limapulo ket lima.
21 Dagiti annac ni Ater, ni Ezequias,
siam a pulo ket walo.
22 Dagiti annac ni Hasum, tallogasut
duapulo ket walo.
23 Dagiti annac ni Besai, tallogasut
duapulo ket uppat.
24 Dagiti annac ni Harif, sañgagasut
sañgapulo ket dua.
25 Dagiti annac ni Gabaon, siam a pulo
ket lima.
26 Dagiti lallaki ti Belen ken ti Netofa,
sañgagasut walopulo ket walo.
27 Dagiti lallaki ti Anatot, sañgagasut
duapulo ket walo.
28 Dagiti lallaki ti Bet-azmabet, uppat
a pulo ket dua.
29 Dagiti lallaki ti Cariat-jarim, Que-
fira, ken Beerot, pitogasut uppat a pulo
ket tallo.
30 Dagiti lallaki ti Rama ken ti Gabaa,
innem a gasut duapulo ket maysa.
31 Dagiti lallaki ti Macmas, sañgagasut
duapulo ket dua.
32 Dagiti lallaki ti Betel ken Ai,
sañgagasut duapulo ket tallo.
33 Dagiti lallaki ti sabali a Nebo,
limapulo ket dua.
34 Dagiti annac ni sabali nga Elam,
sañgaribu duagasut limapulo ket uppat.
35 Dagiti annac ni Harim, tallogasut
ket duapulo.
36 Dagiti annac ti Jerico, tallogasut
uppat a pulo ket lima.
37 Dagiti annac ti Lod, Hadid, ken
Ono, pitogasut duapulo ket maysa.
38 Dagiti annac ti Senaa, talloribu
siam a gasut ket tallopulo.
39 Dagiti sacerdote: Dagiti annac ni
Jedaias ti balay ni Jesua, siam a gasut
pitopulo ket tallo.
40 Dagiti annac ni Emmer, sangaribu
limapulo ket dua.
41 Dagiti annac ni Fasur, sañgaribu
duagasut uppat a pulo ket pito.
42 Dagiti annac ni Harim, sañgaribu
sañgapulo ket pito.

43 Dagiti Levitas: dagiti annac ni
Jesua, ni Cadmiel, cadagiti annac ni
Odiva, pitopulo ket uppat.
44 Dagiti cumacanta: dagiti annac ni
Asaf, sañgagasut uppat a pulo ket walo.
45 Dagiti agaywan iti ruangan: dagiti
annac ni Sellum, dagiti annac ni Ater,
dagiti annac ni Talmon, dagiti annac ni
Accub, dagiti annac ni Hatita, dagiti
annac ni Sobai, sañgagasut tallopulo ket
walo.

46 Dagiti Natineos: dagiti annac ni
Siham, dagiti annac ni Hasufa, dagiti
annac ni Tabaot,
47 dagiti annac ni Ceros, dagiti annac
ni Sia, dagiti annac ni Fadon,
48 dagiti annac ni Lebana, dagiti annac
ni Hagaba, dagiti annac ni Salmai,
49 dagiti annac ni Hanan, dagiti annac
ni Giddel, dagiti annac ni Gahar,
50 dagiti annac ni Rehia dagiti annac
ni Rasin, dagiti annac ni Necoda,
51 dagiti annac ni Gazam, dagtti annac
ni Osa, dagiti annac ni Fasea,
52 dagiti annac ni Besai, dagiti annac
ni Meunim, dagiti annac ni Nefisesim,
53 dagiti annac ni Bacbuc, dagiti annac
ni Hacufa, dagiti annac ni Harur,
54 dagiti annac ni Baslit, dagiti annac
ni Mehida, dagiti annac ni Harsa,
55 dagiti annac ni Barcos, dagiti annac
ni Sisera, dagiti annac ni Tema,
56 dagiti annac ni Nesia, dagiti annac
ni Hatifa.

57 Dagiti annac dagiti ad-adipen ni
Salomon: dagiti annac ni Sotai, dagiti
annac ni Soferet, dagiti annac ni Perida,
58 dagiti annac ni Jaala, dagiti annac
ni Darcon, dagiti annac ni Giddel,
59 dagiti annac ni Safatias, dagiti
annac ni Hatil, dagiti annac ni Poqueret-
hazzebaim, dagiti annac ni Amon.
60 Amin dagiti Natineos, ken dagiti
annac dagiti adipen ni Salomon, tallo
gasut siam a puloda ket dua idi.

61 Ket dagitoy isuda idi dagiti sim-
mang̃-at a naggaput' Tel-mela, Tel-harsa,
Querub, Addon, ken Emmer; ng̃em dida
nabalin nga imparang̃arang̃ dagiti balbalay
dagiti ammada, uray ti putotda, no isuda
idi ti Israel:
62 Dagiti annac ni Dalaias, dagiti annac
ni Tobias, dagiti annac ni Necoda, innem
a gasut uppat a pulo ket dua.
63 Ket cadagiti sacerdote: dagiti annac
ni Hobaias, dagiti annac ni Accos, dagiti
annac ni Berzellai, a nang̃asawa idi iti
maysa cadagiti annac a babbai ni Ber-
zellai a Galaadita, ket nanaganan idi a
mayannurot iti naganda.
64 Dagitoy sinapulda ti registroda *iti
teng̃nga* dagidiay a nabilang̃ iti pinoon-
poon, ng̃em saan idi a nasaracan: gapuna
a dutocanda a narugit, ket naiccatda iti
kinasacerdote.
65 Ket kinuna ti gobernador cada-
cuada, a dida mang̃an coma cadagiti
casantoan unay a banag, aginggat' di
nagtacder ti maysa a sacerdote agraman
Urim ken Tumim.

66 Ti dagup ti gimong̃ a nagimong̃
uppat a pulo ket dua a ribu tallogasut ket
innem a puloda idi,
67 sabali laeng̃ dagiti ad-adipenda a
lallaki ken babbai, nga adda idi pitoribu
tallogasut tallopulo ket pito: ket addaan-
da idi iti dua gasut uppat a pulo ket lima
nga agcancanta a lallaki ken babbai.
68 Dagiti cabcabayoda pitogasut tallo-
pulo ket innemda idi; dagiti mulmuloda,
duagasut uppat a pulo ket lima;
69 dagiti camelloda, uppat a gasut
tallopulo ket lima; dagiti as-asnoda,
innem a ribu pitogasut ket duapulo.

70 Ket dagiti dadduma a naggapu
cadagiti pang̃oloen *dagiti balbalay* dagiti
amma nang̃tedda a maipaay iti aramid.
Inted ti gobernador iti paggameng̃an ti
sang̃aribu a daric a balitoc, limapulo a
palangana, limagasut ket tallopulo a
pagan-anay dagiti sacerdote.
71 Ket dagiti dadduma cadagiti pang̃o-
loen *dagiti balbalay* cadagiti amma intedna
iti paggameng̃an ti aramid ti duapulo a
ribu a daric a balitoc, ken duaribu ket
duagasut a liblibra a pirac.
72 Ket ti inted ti matda cadagiti tattao
duapulo a ribu a daric idi a balitoc, ken
duaribu a libra a pirac, ken innem a
pulo ket pito a pagan-anay dagiti sacer-
dote.

73 Iti casta dagiti sacerdote, ken dagiti
Levitas, ken dagiti agaywan iti ruang̃an,
ken dagiti cumacanta, ken ti dadduma
cadagiti tattao, ken dagiti Natineos, ken
amin nga Israel nagnaedda cadagiti
ciudadda.
Ket idi a ti maicapito a bulan dimteng̃,
dagiti annac ti Israel addada idi cadagiti
ciudadda.

Ibasa ni Esdras ti linteg iti ili. Matung̃pal ti fiesta dagiti tabernaculo.

8 Ket amin a tattao nagurnong̃da a cas
maymaysa a tao idiay nalawa a
disso nga adda idi iti sang̃o ti ruang̃an ti
danum; ket nagsaoda ken Esdras nga
escriba tapno yegna ti libro ti linteg ni
Moises, nga imbilin ni Jehova iti Israel.
2 Ket inyeg ni Esdras a sacerdote ti
linteg iti sang̃o ti gimong̃, dagiti lallaki
man ken babbai agpadpada, ken amin a
nacabalin a dumng̃eg a simamannacaawat,
iti umuna nga aldaw ti maicapito a bulan.
3 Ket binasana kencuana, iti sang̃o ti
nalawa a disso nga adda idi iti sang̃o ti
ruang̃an ti danum manipud iti agsapa
agingga iti matoon, iti saclang̃ dagiti
lallaki ken babbai, ken dagidiay maca-
balin nga umawat; ket dagiti lapayag ti
amin a tattao *siimdeng̃da* idi iti libro ti
linteg.
4 Ket nagtacder ni Esdras nga escriba
iti rabaw ti maysa a pulpito a cayo, nga
inaramidda a maipaay iti gacat; ket iti
sikiganna nagtacder da Matatias, ken
Semeias, ken Anaias, ken Urias, ken
Helcias, ken Maasias, iti imana a cana-
wan; ket iti imana a catigid, da Padaias,
ken Misael, ken Melquias, ken Hasum,
ken Hasbadana, Zacarias, *ken* Mesullam.
5 Ket inucrad ni Esdras ti libro iti
imatang̃ ti amin a tattao (ta adda idi iti
ng̃ato ti amin a tattao); ket idi nga isut'
inucradna, nagtacder amin a tattao.
6 Ket binendito ni Esdras ni Jehova,
a dackel a Dios; ket insung̃bat ti amin
a tattao, Sapay coma, Sapay coma, a
binuyog ti panang̃ing̃atoda cadagiti im-
imada: ket inrucnoyda dagiti ol-oloda,
ket nagcararagda ken Jehova a sidudu-
mog dagiti rupada iti daga.
7 Casta met da Jesua, ken Bani, ken
Sarabias, Jamin, Accub, Sebtai, Odias,
Maasias, Calita, Azarias, Josabad, Hanan,
Palaias, ken dagiti Levitas, impaawatda
ti linteg cadagiti tattao: ket *nagtacder*
dagiti tattao cadagiti dissoda.

8 Ket binasada idi libro, idi linteg ti Dios, a silalawag; ket intedda ti cababagasna casta a naawatanda ti panagbasa.

9 Ket ni Nehemias, a gobernador idi, ken ni Esdras a sacerdote nga escriba, ken dagiti Levitas, a nangisuro cadagiti tattao, kinunada cadagiti amin a tattao, Daytoy nga aldaw isut' nasantoan ken Jehova a Diosyo; dicay agdung-aw, dicay agsangit. Ta amin a tattao nagsangit, idi a nangegda dagiti sao ti linteg.
10 Idin kinunana cadacuada, Incay iti dalanyo, canenyo ti nalucmeg, ken inumenyo ti nasam-it, ket ibaonyo dagiti apag iti daydiay a di naisaganaan ti uray aniaman; ta daytoy nga aldaw isut' nasantoan iti Apotayo: dicay mapaldaang; ta ti rag-o ni Jehova isut' pigsayo.
11 Iti casta pinagulimec dagiti Levitas amin dagiti tattao, a kinunada, Agtalnacayo, ta ti aldaw isut' nasantoan; dicay mapaldaang.
12 Ket amin dagiti tattao napanda iti dalanda tapno mangan, ken uminum, ken ibaonda dagiti apag, ken agaramid iti dackel a ragsac, agsipud ta naawatanda dagiti sao a naipalawag cadacuada.

13 Ket iti maicadua nga aldaw dagiti pangoloen *dagiti balbalay* dagiti amma dagiti amin a tattao, dagiti sacerdote, ken dagiti Levitas, naurnongda ken Esdras nga escriba, tapno indeganda met laeng dagiti sao ti linteg.
14 Ket nasaracanda a naisurat iti linteg, no casano ti imbilin idi ni Jehova iti pannacaaramat ni Moises, nga agnaed coma dagiti annac ti Israel cadagiti sapsapaw iti fiesta ti maicapito a bulan;
15 ket nga ipalawagda ken iwarragawagda coma cadagiti amin a ciudad, ken idiay Jerusalem, a cunaenda, Rumuarcayo agingga iti bantay, ket mangyegcayo cadagiti sangsanga ti olivo, ken sangsanga ti olivo nga atap, ken sangsanga ti mirto, ken sangsanga ti palma, ken sangsanga dagiti narucbos a caycayo, tapno agaramidda cadagiti sapaw, a cas naisurat.
16 Iti casta rimmuar dagiti tattao, ket inyegda ida, ket inyaramidanda dagiti bagbagída cadagiti sapsapaw, tunggal maysa iti rabaw ti atep ti balayna, ken cadagiti parparaanganda, ken cadagiti parparaangan ti balay ti Dios, ken idiay nalawa a disso ti ruangan ti danum, ken idiay nalawa a disso ti ruangan ni Efraim.
17 Ket amin a gimongda cadacuada a rimmuar manen a naggapu iti pannacacayaw nagaramid cadagiti sapsapaw, ket nagnaedda cadagiti sapsapaw: ta nanipud cadagidi aldaw ni Josue nga anac a lalaki ni Nun agingga iti daydi nga aldaw saan nga inaramid ti casta dagiti annac ti Israel. Ket adda idi dackel unay a ragsac.
18 Casta met iti inaldawaldaw, manipud iti umuna nga aldaw agingga iti maudi nga aldaw, nagbasa idi libro ti linteg ti Dios. Ket isuda nagfiestada iti pito nga aldaw; ket iti maicawalo nga aldaw isu idi ti maysa a nadaeg a gimong, a mayalubog iti annuruten.

Maysa a cararag dagiti Levitas, a mangbigbig iti nalabes a kinaimbag ni Jehova. Cararag dagiti Levitas, a mangipudno iti basol ti sangcanacion.

9 Iti maicaduapulo ket uppat nga aldaw daytoy a bulan naguurnong dagiti annac ti Israel iti panagayunar, ken iti cawes a nakersang, ken daga iti rabawda.
2 Ket simmina ti putot ti Israel cadagiti amin a gangannaet, ket nagtacderda, ken impudnoda dagiti basolda, ken dagiti kinadangcoc dagiti ammada.
3 Ket nagtacderda iti dissoda, ket nagbasada idi libro ti linteg ni Jehova a Diosda iti maysa nga apagcapat ti aldaw; ket iti *sabali nga* apagcapat nagpudnoda, ken nagcararagda ken Jehova a Diosda.
4 Idin nagtacder iti ngato dagiti agdan dagiti Levitas, da Jesua, ken Bani, Cadmiel, Sabanias, Bunni, Serebias, Bani *ken* Canani, ket nagickisda iti natbag a timec ken Jehova a Diosda.

5 Idin dagiti Levitas a Jesua, ken Cadmiel, Bani, Hasebnias, Serebias, Odaias, Sebnias, *ken* Petahias, kinunada, Tumacdercayo ken benditoenyo ni Jehova a Diosyo manipud agnanayon agingga iti agnanayon; ket bendito ta naganmo a nagloriaan, a natan-oc a nangatngato ngem iti amin a bendicion ken dayaw.
6 Sica ni Jehova, sica laeng a maymaysa; inaramidmo ti langit, a langit dagiti langlangit, agraman iti amin a buyotda, ti daga ken amin nga adda kencuana, dagiti taaw ken amin nga adda cadacuada, ket igigirmo ida amin; ket agcararag kenca ti buyot ti langit.
7 Sica ni Jehova a Dios, a nangpili ken Abram, a nangiruar kencuana idiay Ur

dagiti Caldeos, ket intedmo kencuana ti
nagan nga Abraham,
8 ket nasaracam ti pusona a matalec iti
sangoanam, ket intulagmo kencuana nga
itdem ti daga ti Cananeo, ti Jetteo, ti
Amorreo, ken ti Ferezeo, ken ti Jebuseo,
ken ti Gergeseo, tapno isut' itdem iti
putotna, ket tinungpalmo dagiti saom ta
nalintegca.

9 Ket kinitam ti pannacaparigat dagidi
ammami idiay Egipto, ket impangagmo ti
asugda iti denna ti Baybay a Nalabaga,
10 ket intedmo dagiti pagilasinan ken
dagiti datdatlag ken Faraon, ken cadagiti
amin nga ad-adipenna, ken amin a tattao
ti dagana; ta ammom idi a nagaramidda a
sipapalangguad unay a maibusor cada-
cuada, ket nacagun-odca iti maysa a nagan,
a cas itoy nga aldaw.
11 Ket biningaymo di baybay iti
sangoananda, iti casta a limmasatda iti
nagbaetan ti baybay iti daga a namaga;
ket dagiti agcamat cadacuada impalla-
dawmo cadagiti adalem, cas maysa a bato
iti uneg dagiti mannacabalin a danum.
12 Maysa pay iti maysa a monmon nga
ulep indalanmo ida iti aldaw; ket iti
maysa a monmon nga apuy iti rabii,
tapno lawagam ida iti dalan a papananda
coma.
13 Bimmabaca met idiay rabaw ti
bantay Sinai, ket kinasaom ida manipud
langit, ket intedmo cadacuada dagiti
nalinteg nga annuruten ken dagiti pudno
a linteg, dagiti naimbag nga alagaden ken
bilbilin,
14 ken impacaammom cadacuada ti
nasantoan nga aldaw a panaginana, ket
imbilinmo cadacuada dagiti bilbilin, ken
al-alagaden, ken maysa a linteg, iti pan-
nacaaramat ni Moises nga adipenmo,
15 ket iniccam ida ti tinapay a nag-
gaput' langit a maipaay iti bisinda, ket
inruarmo ti danum a maipaay cadacuada
a naggapu idi bato a maipaay iti wawda,
ket binilinmo ida tapno sumrecda a
mangtagicua iti daga nga insapatam nga
itden cadacuada.

16 Ngem isuda ken dagidi ammami
nagaramidda a sipapalangguad, ket pina-
tangkenda ti teltelda, ket dida impangag
dagiti bilbilinmo,
17 ket inidianda ti nagtulnog, dida
linagip idi dagiti datdatlagmo nga inara-
midmo iti tengngada, no di ket pinatang-
kenda ti teltelda, ken iti isusukirda nang-
dutocda iti maysa a capitan tapno agsu-
blida iti kinabag-en. Ngem sicat' maysa a
Dios a nadadaan a mamacawan naparabur
ken nacaasi, natanang nga agpungtot, ken
nawadwad iti naayat a kinaimbag, ket
dica ida inidian.
18 Wen, idi inyaramidanda ida iti
maysa a sinucog a sinan-urbon a baca,
ket kinunada, Daytoy ti Diosmo a
nangaon kenca idiay Egipto, ket inara-
midda dagiti dadackel a pananggargari;
19 nupay casta sica cadagiti nawadwad
a caasim dica inidian ida idiay let-ang:
ti monmon nga ulep saanna idi a pina-
nawan ti rabawda iti aldaw, tapno
idalanna ida iti dalan; uray ti monmon
nga apuy iti rabii, tapno iparangarangna
cadacuada ti lawag, ken ti dalan a
papananda coma.
20 Intedmo met ta naimbag nga Es-
piritum tapno mangisuro cadacuada, ket
dica met inkedked ta manam idi
ngiwatda, ket iniccam ida ti danum a
maipaay iti wawda.
21 Wen, uppat a pulo a tawen a tina-
raonam ida idiay let-ang, *ket* dida
nagcurang iti aniaman: dagiti pagan-
anayda dida dimmaan, ket dagiti sacada
dida limteg.
22 Maysa pay intedmo cadacuada
dagiti pagarian ken il-ili, nga inwarasmo
gaput' gasat a mayannurot cadagiti
apagda: iti casta tinagicuada ti daga ni
Sejon, a ti met laeng daga ti ari ti
Jesebon, ken ti daga ni Og nga ari ti
Basan.
23 Pinaadum met dagiti annacda a cas
cadagiti bitbitwen ti langit, ket inser-
recmo ida iti daga a nagsaoam cadagiti
ammada, a sumrecda coma a mangtagicua
iti dayta.
24 Iti casta simrec dagiti annac ket
tinagicuada ti daga, ket pinarucmam ti
sangoananda dagiti nagnaed iti daga a
Cananeos, ket intedmo ida cadagiti imada
agraman cadagiti ar-arida ken dagiti
tattao ti daga, tapno aramidenda cada-
cuada ti cas kinayatda.
25 Ket innalada dagiti nasarikedkedan
a ciudad, ken ti nalucmeg a daga, ken
tinagicuada dagiti balbalay a napno cada-
giti naimbag a banag, bitbito nga inara-
mid, inuv-uvasan, ken inol-olivaan, ken
caycayo nga agbunga a nawadwad: iti
casta nanganda, ken napnecda, ket napa-
lucmegda, ken nagrag-oda ita dackel a
kinaimbagmo.

26 Nupay casta nasunğitda idi, ken
simmukirda a maibusor kenca, ket im-
palladawda iti licudanda ta lintegmo, ket
pinatayda dagiti mammadtom a nanğsacsi
iti maibusor cadacuada tapno isublida
ida manen kenca, ket inaramidda dagiti
dadackel a pananğgargari.
27 Gapuna nğa inyawatmo ida iti ima
dagiti cabusorda, a namarigat cadacuada:
ket iti aldaw ti riribucda, idi immasugda
kenca, nanğipanğagca nanipud lanğit; ket
mayannurot cadagiti nawadwad a caasim
iniccam ida cadagiti manğisalacan a nanği-
salacan cadacuada iti ima dagiti cabu-
sorda.
28 Nğem iti calpasan ti panaginanada;
inaramidda manen ti dakes iti sanğoanam;
gapuna a binay-am ida iti ima dagiti
cabusorda, iti casta nğa inturayanda ida;
nupay casta idi a nagsublida, ken imma-
sugda kenca, nanğipanğagca nanipud
lanğit; ket inispalmo ida cadagiti adu a
tiempo a mayannurot cadagiti caasim,
29 ket sinacsiam ti maibusor cadacuada,
tapno yegmo ida manen iti lintegmo.
Nupay casta nagaramidda a sipapalanğ-
guad, ken dida impanğag dagiti bilbi-
linmo, no di ket nagbasolda a maibusor
cadagiti ipaannurotmo (a no aramiden ti
maysa a tao, agbiagto cadacuada), ket
inlisida ti abaga, ken pinatanğkenda ti
teltelda, ket dida kinayat ti dimnğeg.
30 Nupay casta inanusam ida cadagiti
adu a tawen, ket nagsacsica a maibusor
cadacuada gapu iti Espiritum iti panna-
caaramat dagiti mammadtom: nupay
casta dida kinayat ti nagimdenğ; gapuna
nğa intedmo ida iti ima dagiti tattao
dagiti dagdaga.
31 Nupay casta cadagiti nawadwad a
caasim dica ginibus ida, dica met inidian
ida: ta sica ti maysa a naparabur ken
mananğnğaasi a Dios.

32 Ita nğarud, Diosmi, a dackel, a
mannacabalin, ket nacakigkigtot a Dios, a
manğsalimetmet iti tulag ken naayat a
kinaimbag, dica palubosan nğa agparanğ
ita sanğoanam a cas bassit ti amin a rigat,
nğa immay cadacami, cadagiti panğo-
loenmi, ken cadagiti sacerdotemi, ken
cadagiti mammadtomi, ken cadagiti
ammami, ken iti amin nğa ilim, manipud
idi tiempo dagiti ar-ari ti Asiria aginğga
itoy nğa aldaw.
33 Nupay casta nalintegca iti amin nğa
immay iti rabawmi; ta nagaramidca a
sipupudno, nğem nagaramidcami a sida-
danğcoc;
34 uray dagiti ar-arimi, panğpanğo-
loenmi, sassacerdotemi, wenno dagidi am-
mami, dida sinalimetmetan ti lintegmo,
dida met impanğag dagiti bilbilinmo ken
dagiti panğpanecnecmo nğa sinacsiam a
maibusor cadacuada.
35 Ta didaca nagservian iti pagarianda,
ken iti dackel a kinaimbagmo nğa in-
tedmo cadacuada, ken iti dackel ken
nataba a daga nğa intedmo iti sanğoda,
dida nagbalican dagiti nadanğcoc nğa
aramidda.
36 Adtoy, dacam dagiti adipenmo itoy
nğa aldaw, ket no maipapan iti daga nğa
intedmo cadagidi ammami a canenda ti
bunğana ken ti imbagna, adtoy, ad-adi-
pencami kencuana.
37 Ket manğted iti adu nğa apit cada-
giti ar-ari nğa insaadmo cadacami a gapu
cadagiti basbasolmi: casta met nğa agtu-
rayda cadagiti bagbagimi, ken cadagiti
bacbacami iti nacaay-ayoanda, ket dacami
naparigatcami iti dackel.
38 Ket nupay casta gapu itoy amin
agaramidcami iti maysa a nalagda a
tulag, ket isut' isuratmi; ket dagiti
panğoloenmi, dagiti Levitasmi, *ken* dagiti
sacerdotesmi ti manğsada kencuana.

Dagiti tattao makitulagda a manğsalimetmet iti linteg, ken manğaywan iti panag-cararag ti templo.

10 Dagidi a nanğsada isuda idi: da
Nehemias a gobernador, nğa anac
ni Haqualias, ken Sedecias,
2 Saraias, Azarias, Jeremias,
3 Fasur, Amarias, Melquias,
4 Hattus, Sabenias, Malluc,
5 Harim, Meremot, Abdias,
6 Daniel, Gineton, Baruc,
7 Mesullam, Abias, Mijamin,
8 Maazias, Bilgai, Semeias; dagitoy
isuda idi dagiti sacerdote.
9 Ket dagiti Levitas: isut' ammoen, da
Jesua nğa anac a lalaki ni Azanias, ni
Binui cadagiti annac a lallaki ni Hena-
dad, ni Cadmiel;
10 ken dagiti cacabsatda, da Sebanias,
Odaia, Calita, Palaias, Hanan,
11 Mica, Rehob, Hasabias,
12 Zacur, Serebias, Sebanias,
13 Odaia, Bani, Beninu.
14 Dagiti panğoloen dagiti tattao: da
Faros, Pahat-moab, Elam, Zattu, Bani,
15 Bunni, Azgad, Bebai,

16 Adonias, Biguai, Adin,
17 Ater, Ezequias, Azur,
18 Odaias, Hasum, Besai,
19 Harif, Anatot, Nebai,
20 Magpias, Mesullam, Hezir,
21 Mesezabel, Sadoc, Jadua,
22 Palatias, Hanan, Anaias,
23 Hoseas, Jananias, Hasub,
24 Haloes, Pilha, Sobec,
25 Rehum, Hasabna, Maasias,
26 ken Ahijas, Hanan, Anan,
27 Malluc, Harim, Baana.

28 Ket ti matda cadagiti tattao, dagiti
sacerdote, dagiti Levitas, dagiti agay-
wan iti ruanğan, dagiti cumacanta, dagiti
Natineos, ken amin dagiti nanğisina
cadagiti bagbagida cadagiti tattao dagiti
dagdaga iti linteg ti Dios, dagiti assawada
a babbai, dagiti annacda a lallaki ken
babbai, tunğgal maysa nğa addaan idi
pannacaammo ken pannacaawat;
29 timmiponda cadagiti cacabsatda,
cadagiti natacnenğda, ket simrecda iti
maysa a lunod, ken iti maysa a sapata, a
magnada iti linteg ti Dios, a naited idi
gapu ken Moises nğa adipen ti Dios, ken
sunğputenda nğa aramiden amin dagiti
bilbilin ni Jehova nğa Apotayo ken
dagiti ipaannurotna ken dagiti ipaala-
gadna;
30 ket ditay itden coma dagiti annac-
tayo a babbai cadagiti tattao ti daga,
ditay met alaen dagiti annacda a babbai a
maipaay cadagiti annactayo a lallaki;
31 ket no dagiti tattao ti daga agyegda
cadagiti tagtagilaco wenno bukel iti aldaw
a panaginana tapno lacoenda, a ditay
coma gumatanğ cadacuada iti aldaw a
panaginana, wenno iti maysa a nasantoan
nğa aldaw; ket idiantay coma iti mai-
capito a tawen, ken ti panagurnonğ ti
tunğgal utanğ.

32 Nagaramidtayo met cadagiti annu-
ruten a maipaay cadatayo, tapno paanno-
nğantayo dagiti bagbagitayo iti apagcatlo
ti maysa a siclo a maipaay iti panagservi
iti balay ti Diostayo;
33 maipaay iti tinapay ti paranğ, ken
maipaay iti cancanayon a daton a bellaay,
ken maipaay iti cancanayon a daton a
mapuuran, maipaay cadagiti aldaw a
panaginana, maipaay cadagiti kellep,
maipaay cadagiti nakednğan a fiesta, ken
maipaay cadagiti nasantoan a banag, ken
maipaay cadagiti daton ti basol tapno
panğaramid iti pannacaabbonğ a maipaay
iti Israel, ken maipaay iti amin nğa
aramid ti balay ti Diostayo.
34 Ket paggiginnasangasatentayo, da-
giti sacerdote, ken dagiti Levitas, ken
dagiti tattao, a maipaay iti daton a cayo,
tapno isut' iserrecda iti balay ti Diostayo,
a mayannurot cadagiti balbalay dagiti
ammatayo, cadagiti natudinğan a tiempo,
iti tinawentawen, tapno puuranda iti
rabaw ti altar ni Jehova a Diostayo, cas
adda a naisurat iti linteg;
35 ken tapno iyegda dagiti umuna a
bunğbunğa ti dagatayo, ken ti umuna a
bunğbunğa ti amin a bunğa ti amin a kita
dagiti caycayo, iti tinawentawen, idiay
balay ni Jehova;
36 casta met ti inaunaan cadagiti annac-
tayo a lallaki, ken dagiti bacbacatayo, cas
adda a naisurat iti linteg, ken dagiti inau-
naan nğa annac dagiti bacbacatayo ken
carcarnerotayo, tapno iyegda iti balay ti
Diostayo, cadagiti sacerdote nğa agannonğ
idiay balay ti Diostayo;
37 ket iyegtay coma dagiti umuna a
bunğa ti gamaytayo, ken dagiti datontayo
a maipanğato, ken ti bunğa ti amin a kita
dagiti cayo, ti baro nğa arac ken lana,
cadagiti sacerdote, cadagiti sagumbi ti ba-
lay ti Diostayo; ken dagiti apagcapulo
nğa aggapu iti dagatayo cadagiti Levitas;
ta isuda, dagiti Levitas, innalada dagiti
apagcapulo cadagiti amin a ciudad ti
trabajotayo.
38 Ket ti sacerdote nğa anac ni Aaron
makicaduanto cadagiti Levitas, intono
agala dagiti Levitas cadagiti apagcapulo:
ket yulinto dagiti Levitas ti apagcapulo
dagiti apagcapulo idiay balay ti Diostayo
cadagiti sagumbi iti uneg ti balay ti ga-
menğ.
39 Ta dagiti annac ti Israel ken dagiti
annac ni Levi iyegdanto ti daton a mai-
panğato a bukel, a baro nğa arac, ken lana,
cadagiti sagumbi, a yan dagiti al-alicamen
ti santuario, ken dagiti sacerdote nğa agan-
nonğ, ken dagiti agaywan iti ruanğan, ken
dagiti cumacanta; ket ditayto idian ti ba-
lay ti Diostayo.

Lista dagiti nagnaed idiay Jerusalem. Dagiti sabsabali a disso a nanaedan.

11 Ket nagnaed dagiti panğoloen dagiti
tattao idiay Jerusalem: naggiginna-
sat met ti matda cadagiti tattao, tapno
iyegda ti maysa cadagiti sanğapulo nğa
agtaenğ idiay Jerusalem a ciudad a nasan-

toan, ken ti maminsiam cadagiti *sabali* a
ciudad.
2 Ket binendicionan ti ili dagiti amin
a lallaki a ti cananakemda impaayda ti
bagbagida nğa agtaenğ idiay Jerusalem.

3 Dagitoy isuda idi dagiti panğoloen ti
provincia a nagnaed idiay Jerusalem:
nğem cadagiti ciudad ti Juda nagnaed ti
tunğgal maysa iti cucuana cadagiti ciudad-
da, *isut' ammoen*, ti Israel, dagiti sacerdote,
ken dagiti Levitas, ken dagiti Natineos,
ken dagiti annac dagiti adipen ni Salomon.
4 Ket idiay Jerusalem nagnaed dagiti
dadduma cadagiti annac ni Juda, ken
cadagiti annac ni Benjamin. Cadagiti
annac ni Juda: ni Ataias nğa anac a
lalaki ni Uzias, nğa anac a lalaki ni
Zacarias, nğa anac a lalaki ni Amarias,
nğa anac a lalaki ni Sefatias, nğa anac a
lalaki ni Mahalaleel, cadagiti annac ni
Fares;
5 ken ni Maasias nğa anac a lalaki ni
Baruc, nğa anac a lalaki ni Col-hoza, nğa
anac a lalaki ni Hazaias, nğa anac a
lalaki ni Adaias, nğa anac a lalaki ni
Joiarib, nğa anac a lalaki ni Zacarias, nğa
anac a lalaki ti Silonita.
6 Amin dagiti annac ni Fares a
nagnaed idiay Jerusalem uppat a gasut
innem a puloda ket walo idi a lallaki a
mamainğel.

7 Ket dagitoy dagiti annac a lallaki ni
Benjamin: ni Salu nğa anac a lalaki ni
Mesullam, nğa anac a lalaki ni Joed, nğa
anac a lalaki ni Padaias, nğa anac a
lalaki ni Colaias, nğa anac a lalaki ni
Maasias, nğa anac a lalaki ni Itiel, nğa
anac a lalaki ni Jesaias.
8 Ket iti calpasanna ni Gabbai, ni
Sallai, siam a gasut duapuloda ket walo.
9 Ket ni Joel nğa anac a lalaki ni
Zecri isu idi ti agimatanğ cadacuada; ket
ni Juda nğa anac a lalaki ni Senuas isu
idi ti maiçadua a palunğo ti ciudad.

10 Cadagiti sacerdote: ni Jedaias, nğa
anac ni Joiarib, ni Jaquin,
11 ni Seraias nğa anac ni Helcias, nğa
anac a lalaki ni Mesullam, nğa anac a
lalaki ni Sadoc, nğa anac a lalaki ni
Meraiot, nğa anac a lalaki ni Aquitub,
nğa agturay ti balay ti Dios,
12 ken dagiti cacabsatda a nagaramid
ti aramid ti balay, walogasut duapuloda
ket dua; ken ni Adaias nğa anac a
lalaki ni Jeroham, nğa anac a lalaki ni
Pelalias, nğa anac a lalaki ni Amsi, nğa
anac a lalaki ni Zacarias, nğa anac a
lalaki ni Fasur, nğa anac a lalaki ni
Melquias,
13 ken dagiti cacabsatna, a panğpa-
nğoloen *dagiti balbalay* dagiti amma, dua-
gasut uppat a puloda ket dua; ken ni
Amasai nğa anac a lalaki ni Azarel, nğa
anac a lalaki ni Ahazai, nğa anac a lalaki
ni Mesillemot, nğa anac a lalaki ni
Emmer,
14 ken dagiti cacabsatda, dagiti lallaki
a mannacabalin ken mainğel, sanğagasut
duapuloda ket walo. Ket ti agaywan
cadacuada isu idi ni Zabdiel, nğa anac a
lalaki ni Hagedolim.

15 Ket cadagiti Levitas: ni Semeias,
nğa anac a lalaki ni Hasub, nğa anac a
lalaki ni Azricam, nğa anac a lalaki ni
Hasabias, nğa anac a lalaki ni Buni;
16 ken da Sabetai ken Josabad, cada-
giti panğoloen dagiti Levitas, nğa agima-
tanğ idi cadagiti akem iti ruar ti balay ti
Dios;
17 ken ni Matanias nğa anac a lalaki
ni Mica, nğa anac a lalaki ni Zabdi, nğa
anac a lalaki ni Asaf, nğa isu idi ti
palunğo a manğrugi iti panagyaman iti
cararag, ken ni Bacbucias, ti maicadua
cadagiti cacabsatna; ken ni Abda nğa
anac a lalaki ni Samua, nğa anac a lalaki
ni Galal, nğa anac a lalaki ni Iditun.
18 Amin dagiti Levitas idiay nasan-
toan a ciudad duagasut walopuloda ket
uppat idi.

19 Maysa pay dagiti agaywan iti rua-
nğan, da Accub, Talmon, ken dagiti
cacabsatda, a nagbantay idiay ruruanğan,
sanğagasut pitopuloda ket dua idi.
20 Ket ti matda ti Israel, cadagiti
sacerdote, dagiti Levitas, addada idi cada-
giti amin a ciudad ti Juda, tunğgal maysa
iti tawidna.
21 Nğem dagiti Natineos nagnaedda
idiay Ophel: ket da Siha ken Gispa
isuda idi ti panğoloen cadagiti Natineos.

22 Ti agaywan met cadagiti Levitas
idiay Jerusalem isu idi ni Osi nğa anac
a lalaki ni Bani, nğa anac a lalaki ni
Hasabias, nğa anac a lalaki ni Matanias,
nğa anac a lalaki ni Mica, cadagiti annac
a lallaki ni Asaf, dagiti cumacanta, iti
akem ti balay ti Dios.
23 Ta adda idi maysa a bilin a naggapu
iti ari a maipapan cadacuada, ken maysa

a nakeduğan a taraon a maipaay cadagiti
cumacanta, cas sapulen idi ti tunğgal
aldaw.
24 Ket ni Petahias nğa anac a lalaki
ni Mesezabel, cadagiti annac ni Zera nğa
anac a lalaki ni Juda, adda idi iti ima ti
ari cadagiti amin a panggep a maipapan
iti umili.

25 Ket ti maipapan cadagiti purpuroc,
agraman cadagiti taltalonda, dadduma
cadagiti annac ni Juda nagnaedda idiay
Cariat-arbe ken cadagiti il-ilina, ken
idiay Dibon ken cadagiti il-ilina, ken
idiay Jecabseel ken cadagiti purpurocna,
26 ken idiay Jesua, ken idiay Molada,
ken idiay Bet-pelet,
27 ken idiay Hasar-sual, ken idiay
Beer-seba ken cadagiti il-ilna,
28 ken idiay Siceleg, ken idiay Meco-
nac ken cadagiti il-ilina,
29 ken idiay En-rimmon, ken idiay
Sora, ken idiay Jermut,
30 Zanoe, Adullam, ken cadagiti pur-
purocda, Laquis ken cadagiti taltalonna,
Azeca ken cadagiti il-ilina. Iti casta
nagpacarsoda nanipud iti Beer-seba agingğ-
gat' lobonğ ti Ennom.
31 Dagiti annac ni Benjamin met
nagnaeddat' manipud Gabaa *nğa agtuloy,*
idiay Macmas ken Aia, ken idiay Betel
ken cadagiti il-ilina,
32 idiay Anatot, Nob, Anania,
33 Hazor, Rama, Gittaim,
34 Hadid, Seboim, Neballat,
35 Lod, ken Ono, a lobonğ dagiti
nagdanonan lainğ nğa agar-aramid.
• 36 Ket cadagiti Levitas, dagiti dad-
duma cadagiti pannacadasdasig iti Juda
naitiponda idi iti Benjamin.

Dagiti sacerdote ken Levitas a nakidatenğ ken Zorobabel. Ti pannacaidaton ti bacud ti Jerusalem. Dagiti annuruten a maipaay iti panagservi ti templo.

12 Dagitoy isuda dagiti sacerdote ken
dagiti Levitas a nakipagsanğ-at
cada Zorobabel nğa anac a lalaki ni Sala-
tiel, ken Jesua: da Saraias, Jeremias,
Esdras,
2 Amarias, Malluc, Hattus,
3 Sequanias, Rehum, Meremot,
4 Addo, Gineto, Abias,
5 Mijamin, Maadias, Bilga,
6 Semaias, ken Joiarib, Jedaias,
7 Sallu, Amoc, Helcias, Jedaias. Dagi-
toy isuda idi dagiti panğoloen dagiti
sacerdote ken dagiti cacabsatda cadagidi
aldaw ni Jesua.

8 Maysa pay dagiti Levitas: da Jesua,
Binui, Cadmiel, Serebias, Juda, *ken* Mata-
nias, nğa isu idi ti palunğo iti panagya-
man, isu ken dagiti cacabsatna.
9 Casta met da Bacbucias, ken Unni,
dagiti cacabsatda, adda idi iti sanğoananda
a mayalubog iti annonğda.
10 Ket ni Jesua pinutotna ni Joacim,
ket ni Joacim pinutotna ni Eliasib, ket
ni Eliasib pinutotna ni Joiada,
11 ket ni Joiada pinutotna ni Jonatan.
ket ni Jonatan pinutotna ni Jaddua.

12 Ket cadagiti aldaw ni Joacim isu
idi dagiti sacerdote, dagiti panğoloen
dagiti balbalay dagiti amma: ken Seraias,
ni Meraias; ken Jeremias, ni Jananias;
13 ken Esdras, ni Mesullam; ken
Amarias, ni Johanan;
14 ken Melicu, ni Jonatan; ken Seba-
nias, ni Jose;
15 ken Harim, ni Adna; ken Meraiot,
ni Helcai;
16 ken Addo, ni Zacarias; ken Gin-
neton, ni Mesullam;
17 ken Abidias, ni Zecri; ken Min-
jamin, ken Moadias, ni Piltai;
18 ken Bilga, ni Sammua; ken Semaias,
ni Jonatan;
19 ken Joiarib, ni Matenai; ken
Jedaias, ni Osi;
20 ken Sellai, ni Callai; ken Amoc, ni
Eber;
21 ken Helcias, ni Hasabias; ken
Jedaias, ni Natanel.

22 Ti maipapan cadagiti Levitas, cada-
gidi aldaw da Eliasib, Joiada, ken
Johanan, ken Jaddua, nalagipda idi
dagiti panğoloen *dagiti balbalay* dagiti
amma; casta met dagiti sacerdote, iti
panagari ni Dario a Persa.
23 Dagiti annac a lallaki ni Levi,
dagiti panğoloen *dagiti balbalay* dagiti
amma, naisuratda idi iti libro dagiti
cronicas, aginğga cadagiti aldaw ni
Johanan nğa anac a lalaki ni Eliasib.
24 Ket dagiti panğoloen dagiti Levitas:
da Hasabias, Serebias, ken Jesua nğa
anac a lalaki ni Cadmiel, agraman cada-
giti cacabsatda iti sanğoananda, tapno
agdayaw ken agyamanda, a mayalubog
iti bilin ni David a lalaki ti Dios
agbantay a sumaruno iti agbantay.

25 Da Matanias, ken Bacbucias, Abdias,
Mesullam, Talmon, Accub, isuda idi
dagiti agaywan iti ruanĝan nĝa agsali-
metmet iti panagbantay idiay balbalay a
pagdulinan dagiti ruanĝan.
26 Dagitoy isuda idi cadagiti aldaw ni
Joacim, nĝa anac a lalaki ni Jesua, nĝa
anac a lalaki ni Josedec, ken cadagidi
aldaw da Nehemias a gobernador, ken
Esdras a sacerdote nĝa escriba.

27 Ket idi pannacaidaton ti bacud ti
Jerusalem sinapulda dagiti Levitas cada-
giti amin a disdissoda, tapno iyegda ida
idiay Jerusalem, tapno salimetmetanda ti
pannacaidaton iti ragsac, cadagiti panag-
yaman agpadpada, ken iti panagcanta,
agraman pianĝpianĝpianĝ, salsalterio, ken
ar-arpa.
28 Ket dagiti annac a lallaki dagiti
cumacanta naguurnonĝda, naggaput' ta-
nap iti aglicmut iti Jerusalem, ken
manipud cadagiti purpuroc dagiti Neto-
fatitas a padapada;
29 casta met nanipud Bet-galgal, ken
naggapu cadagiti taltalon ti Gabaa ken
Azmabet: ta dagiti cumacanta imbanĝonda
cadacuada dagiti purpuroc a naglicmut iti
Jerusalem.
30 Ket ginugoranda dagiti bagbagída
dagiti sacerdote ken dagiti Levitas; ket
ginugoranda dagiti tattao, ken dagiti
ruanĝan, ken ti bacud.

31 Idin inyulic dagiti panĝoloen ti
Juda iti rabaw ti bacud, ket nanĝtudinĝac
iti dua a dackel a panĝen nĝa agyaman
ken aglibut; *a ti maysa napan* iti ima nĝa
akincanawan iti rabaw ti bacud nĝa
agturonĝ iti ruanĝan ti iblenĝ:
32 ket simmurot cadacuada da Osaias,
ken ti caguddua dagiti panĝoloen ti Juda,
33 ken da Azarias, Esdras, ken Me-
sullam,
34 Juda, ken Benjamin, ken Semaias,
ken Jeremias,
35 ken dadduma cadagiti annac a
lallaki dagiti sacerdote a sitatanĝgu-
yobda: ni Zacarias nĝa anac a lalaki
ni Jonatan, nĝa anac a lalaki ni Semaias,
nĝa anac a lalaki ni Matanias, nĝa anac a
lalaki ni Micaias, nĝa anac a lalaki ni
Zacur, nĝa anac a lalaki ni Asaf;
36 ken dagiti cacabsatna, da Semeias,
ken Azarael, Milalai, Gilelai, Maai,
Natanel, ken Juda, Janani, a siiggemda
cadagiti gamigam ti musica ni David a
lalaki ti Dios; ket adda iti sanĝoda ni
Esdras nĝa escriba.
37 Ket iti ruanĝan ti ubbog, ken ti
aglinteg iti sanĝoda, immulida cadagiti
agdan ti ciudad ni David, idiay sanĝ-atan
ti bacud, iti nĝato ti balay ni David,
aginĝga met laenĝ iti ruanĝan ti danum
nĝa agpadaya.

38 Ket ti sabali a panĝen cadacuada a
nagyaman napanda sinabet ida, ket sim-
murotac cadacuada, a cadduac ti caguddua
ti tattao, iti rabaw ti bacud, iti nĝato ti
torre dagiti horno, aginĝga met laenĝ iti
acaba a bacud,
39 ken iti nĝato ti ruanĝan ni Efraim,
ken iti daan a ruanĝan, ken iti ruanĝan ti
ican, ken ti ruanĝan ti torre ni Hananeel,
ken ti torre ni Hammeah, aginĝga met
laenĝ iti ruanĝan dagiti carcarnero: ket
nagtacderda a siiintec iti ruanĝan ti
guardia.
40 Iti casta nagtacder dagiti nagcadua
a panĝen cadacuada a nagyaman idiay
balay ti Dios, ket siac, ken ti caguddua
dagiti agturay a caduac;
41 ket dagiti sacerdote, Eliacim, Ma-
asias, Minjamin, Micais, Elioenai, Zacarias,
Jananias, sitatanĝguyobda;
42 ket da Maasias, ken Semaias, ken
Eleazar, ken Osi, ken Johanan, ken
Melquias, ken Elam, ken Ezer. Ket
nagcanta iti natbag dagiti cumacanta,
caduada ni Jezraias nĝa agaywan cada-
cuada.
43 Ket nanĝipaayda cadagiti dackel a
sacrificio idi nĝa aldaw, ket nagrag-oda;
ta pinagrag-o ida ti Dios iti dackel a
rag-o; ket nagrag-o met dagiti babbai
ken dagiti ubbinĝ: iti casta a ti rag-o ti
Jerusalem nanĝeg idi iti adayu unay.

44 Ket daydi nĝa aldaw nadutocan
dagiti lallaki nĝa agaywan cadagiti
sagumbi a maipaay cadagiti gamenĝ,
maipaay cadagiti daton a maipanĝato,
maipaay cadagiti umuna a bunĝa, ken
maipaay cadagiti apagcapulo, tapno iyur-
nonĝda cadacuada, a mayalubog cadagiti
aw-away dagiti ciudad, dagiti ap-apag a
nadutocan gapu iti linteg a maipaay
cadagiti sacerdote ken cadagiti Levitas:
ta nagrag-o ti Juda a maipaay cadagiti
sacerdote ken cadagiti Levitas a naguray.
45 Ket sinalimetmetanda ti incumit ti
Diosda, ken ti pananĝaluad ti panaggugor,
ket *iti casta inaramid* dagiti cumacanta
ken dagiti agaywan iti ruanĝan, a mayan-

nurot iti bilin ni David, ken ni Salomon
ng̃a anacna.
46 Ta cadagidi aldaw da David ken
Asaf idi ugma adda idi maysa a palung̃o
dagiti cumacanta, ken dagiti cancanta a
pagdayaw ken pagyaman iti Dios.
47 Ket amin ng̃a Israel cadagiti aldaw
ni Zorobabel, ken cadagiti aldaw ni
Nehemias, intedna dagiti apag dagiti
cumacanta ken dagiti agaywan iti rua-
ng̃an, cas sinapul ti tung̃gal aldaw: ket
inlasinda *ti* maipaay *idi* cadagiti Levitas:
ket dagiti Levitas inlasinda *ti* maipaay
idi cadagiti annac a lallaki ni Aaron.

Mailacsid ni Tobias iti templo. Matiped ti panang̃salung̃asing̃ iti aldaw a panaginana. Macondenar dagiti gampor a panagaassawa. Nacapocpocan.

13 Iti daydi ng̃a aldaw nagbasada idi
libro ni Moises iti panagdeng̃ng̃eg
ti tattao; ket kencuana nasaracan a
naisurat, a ti maysa ng̃a Ammonita, ken
maysa a Moabita dida sumrec iti gimong̃
ti Dios iti agnanayon,
2 agsipud ta dida sinabet idi dagiti
annac ti Israel iti tinapay ken danum, no
di ket tinang̃dananda ni Balaam a mai-
busor cadacuada, tapno ilunodna ida:
nupay casta pinagbalin ti Diostayo di
lunod iti maysa a bendicion.
3 Ket naaramid, idi a nang̃egda ti
linteg, ng̃a insinada iti Israel amin a
gampor a caadu.

4 Iti sacbay daytoy, ni Eliasib a
sacerdote, a natuding̃an ng̃a agaywan
cadagiti sagumbi ti balay ti Diostayo,
idinto a naicabagian ken Tobias,
5 nagsagana a maipaay kencuana iti
maysa a sagumbi a dackel, isu a nagica-
bilanda idi casacbayan a tiempo cadagiti
datdaton a bellaay, incienso, ken al-
alicamen, ken cadagiti apagcapulo ti
bukel, iti baro ng̃a arac, ken iti lana,
isuda a naited gapu iti bilin cadagiti
Levitas, ken cadagiti cumacanta, ken
cadagiti agaywan iti ruang̃an; ken dagiti
datdaton a maipang̃ato a maipaay cada-
giti sacerdote.
6 Ng̃em iti amin daytoy a *tiempo*
awanac idi idiay Jerusalem; ta idi mai-
catlopulo ket dua a tawen ni Artaxerxes
ng̃a ari ti Babilonia napanac iti ari: ket
calpasan dagiti dadduma ng̃a aldaw dina-
watco ti palubos ti ari,
7 ket immayac iti Jerusalem, ket
naawatac di dakes ng̃a inaramid ni
Eliasib a maipaay ken Tobias, iti
panang̃isaganana kencuana iti maysa a
sagumbi cadagiti paraang̃an ti balay ti
Dios.
8 Ket pinaldaang̃nac iti napalalo:
gapuna ng̃a impalladawco ti amin ng̃a
arruaten ti sang̃cacabbalay ni Tobias ng̃a
inruar iti sagumbi.
9 Idin nagbilinac, ket dinalusanda
dagiti sagumbi: ket inyegco manen idiay
dagiti al-alicamen ti balay ti Dios, agra-
man cadagiti datdaton a bellaay ken
incienso.

10 Ket naawatac a dagiti apag dagiti
Levitas saanda idi a naited cadacuada;
iti casta a dagiti Levitas ken dagiti
cumacanta, a nagaramid ti aramid,
nagtalawda idi tung̃gal maysa aging̃ga iti
dagana.
11 Idin nakisubang̃ac cadagiti agturay,
ket kinunac, Apayapay a maidian ti
balay ti Dios? Ket inurnong̃co ida, ket
insaadco ida iti yanda.
12 Iti casta inyeg ti amin a Juda ti
apagcapulo ti bukel ken ti baro ng̃a arac
ken ti lana cadagiti paggameng̃an.
13 Ket nang̃aramidac cadagiti agaywan
cadagiti gamgameng̃, da Selemias a sa-
cerdote, ken Sadoc ng̃a escriba, ken
cadagiti Levitas, ni Padaias: ket ti
sumaruno cadacuada isu idi ni Hanan ng̃a
anac a lalaki ni Zacur, ng̃a anac a lalaki
ni Matanias; ta isuda nabilang̃da a mata-
lec, ket ti akemda isu idi ti panang̃iwaras
cadagiti cacabsatda.
14 Lagipennac, O Diosco, iti maipapan
itoy, ket dica punasen dagiti naimbag ng̃a
aramidco ng̃a inaramidco a maipaay iti
balay ti Diosco, ken maipaay cadagiti
pannacasung̃put kencuana.

15 Cadagidi ng̃a aldaw nakitac idiay
Juda dagiti dadduma a lallaki ng̃a agbad-
baddec cadagiti pagpespesan iti uvas
iti aldaw a panaginana, ken agyeg
cadagiti pung̃o, ken ipaawitda cadagiti
asno *iti dayta;* casta met ti arac, uv-uvas,
ken highigos, ken amin a kita dagiti awit,
ng̃a inserrecda idiay Jerusalem iti aldaw
a panaginana: ket nagsacsiac iti *maibusor*
cadacuada cadagiti aldaw isu a naglacoanda
iti canen.
16 Nagnaed met kencuana dagiti tattao
ti Tiro, a nagyeg iti ican, ken amin a kita
dagiti laclaco, ket naglacoda iti aldaw a

panaginana cadagiti annac ti Juda, ken
idiay Jerusalem.
17 Idin nakisubañgac cadagiti natacneñg
ti Juda, ket kinunac cadacuada, Ania a
dakes daytoy ñga aramid, ken dicay rae-
men a sagrado ti aldaw a panaginana?
18 Saan aya a castoy ti inaramid idi
dagidi ammâyo, ket saan aya ñga inyeg ti
Diostayo amin daytoy a dakes iti rabaw-
tayo? nupay casta iy-iyegyo pay ti puñgtot
iti rabaw ti Israel gapu iti di panagraem a
sagrado iti aldaw a panaginana.

19 Ket naaramid ñga idi a nañgrugi
ñga agsipñget dagiti ruañgan ti Jerusalem
iti sacbay ti aldaw a panaginana, imbilin-
co a mapunitan dagiti ruañgan, ket im-
bilinco a di maluctan aginggat' calpasan ti
aldaw a panaginana: ket dadduma cada-
giti adipenco insaadco ñga agaywan cada-
giti ruañgan, tapno di maiserrec ti awit
iti aldaw a panaginana.
20 Iti casta dagiti agbaniaga ken aglac-
laco ti amin a kita ti tagtagilaco nagda-
gusda iti ruar ti Jerusalem iti maminsan
wenno mamindua.
21 Idin sinacsiac ti maibusor cadacuada,
ket kinunac cadacuada, Apayapay agdagus-
cayo iti ruar ti bacud? no aramidenyo ti
casta manen, icabilconto dagiti imac cada-
cayo. Nanipud iti daydi a tiempo ken iti
calpasanna dida immayen iti aldaw a
panaginana.
22 Ket binilinco dagiti Levitas a gugo-
randa dagiti bagbagida, ken umayda ken
bantayanda dagiti ruañgan, tapno santifi-
caren ti aldaw a panaginana. Lagipennac,
O Diosco, daytoy met, ket isakitnac a
mayalubog iti kinadackel ta naayat a
kinaimbagmo.

23 Cadagidi ñga aldaw met nakitac da-
giti Judios a nañgasawa cadagiti babbai ti
Azoto, ti Ammon, *ken* ti Moab:
24 ket dagiti annacda nagsaoda ti cagud-
dua iti pagsasao ti Azoto, ket dida nabalin
ti agsao iti pagsasao dagiti Judios, no di
laeñg mayannurot iti pagsasao ti tuñggal
ili.
25 Ket nakisubañgac cadacuada, ket
inlunodco ida, ket kinabilco ti dadduma
cadacuada, ket pinarutco ti buocda, ket
pinagsapatac ida gapu iti Dios, *a kinunac,*
Dicayto itden dagiti annacyo a babbai
cadagiti annacda a lallaki, dicayto alaen
dagiti annacda a babbai a maipaay cadagi-
ti annacyo a lallaki, wenno maipaay
cadacayo met laeñg.
26 Saan aya a nacabasol ni Salomon ñga
ari ti Israel gapu cadagitoy a banag?
nupay casta cadagiti adu a nacion awan
idi ti ari a cas kencuana, ket isut' idi
naayat iti Diosna, ket ti Dios isut' pinag-
arina iti amin ñga Israel: nupay casta
isut' pinagbasol met laeñg dagiti babbai a
gangannaet.
27 Dacami ñgarud ipañgagdacayto aya
tapno aramiden daytoy dackel a dakes, a
paglabsiñg iti maicaniwas iti Dios iti pa-
nañgasawa cadagiti babbai a gangannaet?

28 Ket maysa cadagiti annac a lallaki
ni Joiada, ñga anac a lalaki ni Eliasib a
nañgato a sacerdote, isut' idi ti manugañg
a lalaki ni Sanaballat ñga Horonita:
gapuna ñga isut' pinagtalawco caniac.
29 Lagipem ida, O Diosco, agsipud ta
rinugitanda ti kinasacerdote, ken ti tulag
ti kinasacerdote, ken dagiti Levitas.

30 Iti casta dinalusac ida cadagiti
gangannaet, ket tinudiñgac dagiti akem a
maipaay cadagiti sacerdote ken maipaay
cadagiti Levitas tuñggal maysa iti
aramidna;
31 ken maipaay iti daton a cayo, cada-
giti natudiñgan a tiempo, ken maipaay
cadagiti umuna a buñga. Lagipennac
O Diosco, a maipaay iti naimbag.

TI LIBRO NI

ESTER.

Ti fiesta ni Asuero. Ni reina Vasti agmadi a tumalantan kencuana. Maisina ni reina Vasti.

1 Naaramid cadagiti aldaw ni Asuero
(daytoy isu ti Asuero a nagari manipud India aginğga met laenğ iti Etiopia,
iti sanğagasut ket duapulo ket pito a provincia),
2 a cadagidi nğa aldaw, idi a nagtugaw
ni ari Asuero iti trono ti pagarianna, nğa adda idi idiay Susan a palacio,
3 iti maicatlo a tawen ti pinagarina,
inyaramidanna ti maysa a rambac cadagiti amin a panğoloenna ken ad-adipenna; ti pannacabalin ti Persia ken Media, dagiti natacneng ken panğpanğoloen dagiti provincia, nğa adda idi iti sanğona;
4 idi imparanğna dagiti sanicua ti
nadayag a pagarianna ken ti dayaw ti manğnibinibi a kinadegganğna cadagiti adu nğa aldaw, a sanğagasut ket walopulo met laenğ nğa aldaw.
5 Ket idi a natunğpal dagitoy nğa
aldaw, inyaramidan ti ari ti maysa a rambac dagiti amin a tattao nğa adda idi idiay Susan a palacio, dackel man ken bassit nğa agpadpada, iti pito nğa aldaw, idiay paraanğan ti minuyunğan ti palacio ti ari.
6 *Adda idi naisalapay* a puraw *a lupot, a*
verde, ken azul, a naicapetda cadagiti taltali a lienzo a nalapat, ken purpura cadagiti sinğsinğ a pirac ken monmonmon a marmol: dagiti papag balitoc ken piracda idi, iti rabaw ti pagpayatan a baldosaan iti nalabaga, ken puraw, ken amarillo, ken nanğisit a marmol.
7 Ket pinainumda ida cadagiti al-ali-
camen a balitoc (dagiti al-alicamen aggigidiatda idi ti maysa ken maysa) ket ti naarian nğa arac nawadwad, a mayalubog iti kinawayway ti ari.
8 Ket ti panaginum mayalubog idi iti
linteg; awan ti macabalin a pumilit idi: ta casta ti intudinğ ti ari cadagiti amin nğa agturay ti balayna, nğa aramiden ti mayalubog iti pacaay-ayoan ti tunğgal tao.
9 Casta met ni reina Vasti nanğaramid
iti maysa a rambac a maipaay cadagiti babbai idiay naarian a balay a cucua ni ari Asuero.
10 Iti maicapito nğa aldaw, idi a ti
puso ti ari nagragsac iti arac, binilinna da Meuman, Bazata, Harbona, Bagata, ken Abgata, Zetar, ken Carcas, a pito nğa agaywan iti siled a nagannonğ iti saclanğ ni ari Asuero,
11 tapno iyegda ni reina Vasti a siba-
balanğat iti naarian a balanğat iti sanğoanan ti ari, tapno iparanğna cadagiti tattao ken panğpanğoloen ti kinaimnasna; ta isu naimnas idi a buyaen.
12 Nğem ni reina Vasti nagmadi nğa
immay iti bilin ti ari iti pannacaaramat dagiti agaywan iti siled: gapuna a nacaunğet ti ari, ket ti punğtotna simged kencuana.

13 Idin kinuna ti ari cadagiti ma-
masiribna a lallaki, a nacaammo cadagiti tiempo (ta casta idi ti cadawyan ti ari cadagiti amin a macaammo iti linteg ken panangocom;
14 ket iti dennana adda idi da Carsena,
Setar, Admata, Tarsis, Mares, Marsena, ken Memucan, a pito a panğoloen ti Persia, a nacakita iti rupa ti ari, ken nagtugaw nğa umuna iti pagarian),
15 Anianto ti aramidentayo ken reina
Vasti a mayalubog iti linteg, agsipud ta dina inaramid ti bilin ni ari Asuero iti pannacaaramat dagiti agaywan iti siled?
16 Ket simmunğbat ni Memucan iit
sanğoanan ti ari ken dagiti panğoloen, Ni reina Vasti saan a nagaramid iti baddut iti ari laenğ, no di ket cadagiti amin a panğoloen, ken cadagiti amin nğa il-ili nğa adda cadagiti amin a provincia ni ari Asuero.
17 Ta daytoy nğa aramid ti reina
dumtenğto iti ruar aginğga cadagiti amin a babbai, tapno aramidenda a mauy-uyaw dagiti assawada cadagiti matada, intono maidamağ, Ni ari Asuero nagbilin a

mayeg ni reina Vasti iti sanğoananna,
nğem saan nğa immay.
18 Ket itoy nğa aldaw dagiti princesas
ti Persia ken Media a nacanğeg iti aramid
ti reina saoendanto *ti umaspinğ* cadagiti
amin a panğpanğoloen ti ari. Iti casta
tumacderto ti adu nğa uyaw ken punğtot.
19 No macaay-ayo iti ari, rumuar coma
ti maysa a bilin a naarian nğa aggapu
kencuana, ket maisurat iti tengnğa dagiti
linteg dagiti Persas ken Medos, a di
mabalbaliwan, a ni Vasti di umayen iti
sanğo ni ari Asuero ; ket ited coma ti ari
ti casasaadna a naarian iti sabali a
naimimbag nğem *ni Vasti.*
20 Ket intono ti panğnğeddenğ ti ari
nğa aramidennanto maiwarnac iti amin
a pagarianna (ta isut' dackel), amin dagiti
assawa a babbai padayawandanto dagiti
assawada, dackel man ken bassit agpad-
pada.
21 Ket ti panagsao inay-ayona ti ari
ken dagiti panğoloen; ket nagaramid ti
ari iti mayalubog iti sao ni Memucan :
22 ta impaw-itna dagiti sursurat cada-
giti amin a provincia ti ari, iti tunğgal
provincia a mayalubog iti naisurat ken-
cuana, ken iti tunğgal ili a mayannurot
iti pagsasaoda, a tunğgal lalaki agturay
iti bucodna a balay, ken agsao a maya-
lubog iti pagsasao ti ilina.

Mabiruc ti sucat ni Vasti. Mapili ni Ester a reina.

2 Calpasan dagitoy, idi naglinac ti
punğtot ni Asuero, nalagipna ni
Vasti, ken no ania ti inaramidna, ken no
ania ti naibilin a maibusor kencuana.
2 Idin kinuna dagiti ad-adipen ti ari a
nagannonğ kencuana, Mabiruc coma dagiti
naimnas a virgen nğa agtutubo a maipaay
iti ari :
3 ket manğtudinğ coma ti ari cadagiti
agturturay cadagiti amin a provincia ti
pagarianna, nğa urnonğenda amin dagiti
agtutubo a virgen idiay Susan a palacio,
iti balay dagiti babbai, iti aywan ni Egeo
nğa agaywan iti siled ti ari, ti agbantay
dagiti babbai ; ket dagiti aniamanda a
maipaay iti panaggugor maited coma
cadacuada ;
4 ket ti balasanğ a macaay-ayo iti
ari isu coma ti agreina iti saad ni Vasti.
Ket ti banag inay-ayona ti ari ; ket
inaramidna iti casta.

5 Adda idi maysa a Judio idiay Susan
a palacio, a ti naganna isut' idi Mardo-
queo, nğa anac a lalaki ni Jair, nğa anac
a lalaki ni Semei, nğa anac a lalaki ni
Cis, a maysa a Benjamita,
6 a naipan idi a naggaput' Jerusalem a
cadua dagiti nacayawan a naipan a cadua
ni Jeconias nğa ari ti Juda, nğa impan ni
Nabucodonosor nğa ari ti Babilonia.
7 Ket sinursuroanna ni Edisa, nğa isu,
ni Ester, nğa anac a babai ni ulitegna : ta
ni Ester awan idi ti amana ken inana, ket
ti balasanğ naimnas idi ken nalibnos ; ket
idi natay da amana ken inana, isut'
innala ni Mardoqueo a cas bucodna nğa
anac a babai.

8 Iti casta naaramid, idi a ti bilin ti
ari ken ti panğnğeddenğna nanğeg idi,
ket idi a naurnonğ ti adu a babbalasanğ
idiay Susan a palacio, iti aywan ni Egeo,
a naala ni Ester iti balay ti ari, iti aywan
ni Egeo, nğa agaluad cadagiti babbai.
9 Ket ti balasanğ isut' inay-ayona, ket
di balasanğ nacagun-od iti kinaimbag
kencuana ; ket intedna a nasinğdat *idi
balasanğ* dagiti banag a maipaay iti
panaggugor, agraman cadagiti apagna,
ken pito a babbalasanğ a maitutop a
maited kencuana a naggapuda iti balay ti
ari : ket isut' inyallatiwna ken dagiti
babbalasanğna iti casayaatan a disso ti
balay dagiti babbai.
10 Ni Ester dina impacaammo iti ilina
uray iti cabagianna ; ta incumit ni
Mardoqueo kencuana nğa isut' dina im-
pacaammo.
11 Ket agpagpagna idi ni Mardoqueo
iti inaldaw iti sanğoanan ti paraanğan ti
balay dagiti babbai, tapno ammoenna no
casano ti inaramid ni Ester, ken no ania
ti maaramid kencuana.

12 Idi dimtenğ ti batanğ ti tunğgal
balasanğ tapno sumrec ken ari Asuero,
calpasan ti pannacaaramid idi kencuana
ti mayalubog iti linteg a maipaay cadagiti
babbai sanğapulo ket dua a bulan (ta
casta idi ti pannacatunğpal dagiti aldaw
dagiti panaggugorda, *isut' ammoen*, innem
a bulan iti lana ti mirra, ket innem a
bulan cadagiti nasam-it a banğbanğlo ken
cadagiti banag a maipaay iti panaggugor
dagiti babbai),
13 iti castoy a wagas nğarud immay ti
balasanğ iti ari : Aniaman a kinalica-
gumanna naited kencuana tapno mapan
agraman kencuana manipud iti balay
dagiti babbai aginğga iti balay ti ari.

14 Iti rumabii napan *di balasanḡ*, ket iti bumigat nagsubli iti maicadua a balay dagiti babbai, iti aywan ni Saasgaz, nḡa agaywan iti siled ti ari, a manḡaluad cadagiti camcamalala: *di balasanḡ* saan a simreken iti ari, malacsid no ti ari agrag-o kencuana, ket naayaban *di balasanḡ* iti naganna.

15 Idi a ti batanḡ ni Ester, nḡa anac a babai ni Abihail nḡa uliteg ni Mardoqueo isu a nanḡala kencuana a cas anacna a babai, dimtenḡ a sumrec iti ari, awan sinapul di balasanḡ no di laenḡ ti tinudinḡan ni Egeo nḡa agaywan iti siled ti ari, a manḡaluad cadagiti babbai. Ket nacagun-od ni Ester iti parabur iti imatanḡda amin a kimmita kencuana.

16 Iti casta naala ni Ester aginḡga ken ari Asuero idiay uneg ti balayna a naarian idi maicapulo a bulan, nḡa isu ti bulan a Tebet, idi maicapito a tawen ti panagarina.

17 Ket inayat ti ari ni Ester a nanḡnanḡrona nḡem cadagiti amin a babbai, ket di *babai* nacagun-od iti parabur ken imbag iti imatanḡna a nanḡnanḡrona nḡem cadagiti amin a virgen; iti casta nḡa insaadna kencuana ti naarian a balanḡat iti rabaw ti olona, ket inaramidna a reina iti saad ni Vasti.

18 Idin inyaramidan ti ari iti maysa a dackel a rambac dagiti panḡoloenna ken dagiti ad-adipenna, a rambac met laenḡ ni Ester; ket nanḡaramid iti maysa a pananḡbulos cadagiti provincia, ken nanḡted cadagiti sagsagut, a mayalubog iti kinawayway ti ari.

19 Ket idi a naurnonḡ dagiti virgen iti maicudua a tiempo, idin adda nḡa agtugtugaw ni Mardoqueo idiay ruanḡan ti ari.

20 Ni Ester dina pay la impacaammo iti cabagianna uray iti ilina: a cas iti pananḡicumit kencuana ni Mardoqueo, ta ni Ester tinunḡpalna ti imbilin idi ni Mardoqueo, a cas idi isu nataraken kencuana.

21 Cadagidi nḡa aldaw, bayat ti caadda idi ni Mardoqueo nḡa agtugtugaw idiay ruanḡan ti ari, dua cadagiti agaywan iti siled ti ari, da Bagatan ken Tares, cadagiti nanḡaluad iti dapian, nagpunḡtotda, ket panḡgependa nḡa icabil dagiti imada ken ari Asuero.

22 Ket naipacaammo ti banag ken Mardoqueo, isu a nanḡiparanḡaranḡ ken reina Ester; ket imbaga ni Ester *daytoy* iti nagan ni Mardoqueo.

23 Ket idi a naaramid ti panagpalutput iti panḡgep, ket isut' nasaracan a casta, isuda a dua naibitayda iti maysa a cayo: ket isut' naisurat iti libro dagiti cronicas iti sanḡoanan ti ari.

Idian ni Mardoqueo ti agraem ken Aman. Pakinacmen ni Aman a dadaelen dagiti Judios.

3 Calpasan dagitoy a banag innḡato ti ari ni Aman nḡa anac a lalaki ni Amadati nḡa Agageo, ket isut' intan-ocna, ket insaadna ti tugawna iti nḡato dagiti amin a panḡoloen nḡa adda idi kencuana.

2 Ket amin dagiti ad-adipen ti ari, a nagyan idi iti ruanḡan ti ari, nagrucnoyda, ket nagraemda ken Aman: ta imbilin ti ari iti casta a maipapan kencuana. Nḡem saan a nagrucnoy ni Mardoqueo, wenno nagraem kencuana.

3 Idin dagiti ad-adipen ti ari, a nagyan idi iti ruanḡan ti ari, kinunada ken Mardoqueo, Apayapay a labsinḡem ti bilin ti ari?

4 Naaramid idi a sinaoda kencuana nḡa inaldawaldaw, ket dina impanḡag ida, nḡa imbagada ken Aman, a kitaenda coma no ti panḡgep ni Mardoqueo mataginayon: ta imbagana cadacuada nḡa isu maysa idi a Judio.

5 Ket idi a nakita ni Aman a di nagrucnoy ni Mardoqueo, wenno nagraem kencuana, idin napno ni Aman iti punḡtot.

6 Nḡem pinanunotna nḡa uyaw ti pananḡicabil cadagiti ima ken Mardoqueo a maymaysa; ta impacaammoda kencuana ti ili ni Mardoqueo: gapuna a ni Aman nagsapul ti panḡdadaelna cadagiti amin a Judios nḡa adda idi iti amin a pagarian ni Asuero, a ti met laenḡ ili ni Mardoqueo.

7 Idi umuna a bulan nḡa isu ti bulan a Nisan, idi maicapulo ket dua a tawen ni ari Asuero, inaramidda ti Pur, a cayat a saoen a naggiginnasangasatda iti sanḡoanan ni Aman iti inaldawaldaw, ken iti binulanbulan, *aginḡgat'* maicapulo ket dua *a bulan*, nḡa isu ti bulan nḡa Adar.

8 Ket kinuna ni Aman ken ari Asuero, Adda maysa nḡa ili a naiwara ken naiwaras iti tenḡnḡa dagiti il-ili cadagiti amin a provincia ti pagariam; ket dagiti lintegda maisupadi *cadagidiay iti* tunḡgal ili; uray dagiti linteg ti ari dida sali-

metmetan: gapuna a saan a maipaay iti
gungona ti ari ti panagibtur cadacuada.
9 No isut' macaay-ayo iti ari, maisurat
coma tapno madadaelda: ket agbaya-
dacto iti sangalacsa a talento a pirac
cadagiti ima dagiti mangaluad ti aramid
ti ari, tapno isut' yunegda cadagiti pirac
cadagiti paggamengan ti ari.
10 Ket sinucto ti ari di singsingna idi
ramayma, ket isut' intedna ken Aman nga
anac a lalaki ni Amadati nga Agageo, a
cabusor dagiti Judios.
11 Ket kinuna ti ari ken Aman,
Maited kenca ti pirac, ti ili casta met,
tapno aramidem cadacuada ti cas ipaga-
rupmo a naimbag.

12 Idin naayaban dagiti escribas ti ari
idi umuna a bulan, idi maicapulo ket
tallo nga aldawna; ket naisurat idi a
mayalubog iti amin nga imbilin ni Aman
cadagiti satrapas ken gobernador ti ari a
pangoloen idi ti tunggal provincia, ken
cadagiti pangoloen ti tunggal ili, iti
tunggal provincia a mayalubog iti panag-
suratna, ken iti tunggal ili a mayannurot
iti pagsasaoda; iti nagan ni ari Asuero
nasuratan, ket nadeppelan iti singsing ti
ari.
13 Ket naipacorreo dagiti sursurat
cadagiti amin a provincia ti ari, tapno
mangdadael, mangpatay, ken mang-
papucaw, cadagiti amin a Judio, agtutubo
man ken lallacay agpadpada, ubbing a
babassit ken babbai, iti maymaysa nga
aldaw, iti met laeng maicapulo ket tallo
nga aldaw ti maicapulo ket dua a bulan,
nga isu ti bulan nga Adar, ken alaenda ti
samsam cadacuada a maipaay a maysa a
tinucmaan.
14 Ti adaw ti surat, tapno ti pangnged-
deng maited iti tunggal provincia, nai-
warnac agingga cadagiti amin nga il-ili,
tapno sisasaganada iti daydi nga aldaw.

15 Dagiti correo rimmuarda a napardas
gapu iti bilin ti ari, ket ti pangngeddeng
naited idiay Susan a palacio. Ket ti ari
ken ni Aman nagtugawda nga aginum;
ngem ti ciudad a Susan simomoco idi.

Ni Mardoqueo ud-udanna ni Ester a mangibabaet.

4 Idi naammoan ni Mardoqueo amin a
naaramid, ginisgis ni Mardoqueo da-
giti pagan-anayna, ket nangicabil iti lupot
a nakersang agraman dapdapo, ken napan
iti tengnga ti ciudad, ket imkis iti maysa
a natbag ken napait a ickis;
2 ket immay met laeng iti sangoanan ti
ruangan ti ari: ta awan ti macabalin a
sumrec iti uneg ti ruangan ti ari a nag-
cawes iti lupot a nakersang.
3 Ket iti tunggal provincia iti sadino-
man a dimtengan ti bilin ti ari ken ti
pangngeddengna, adda idi dackel a panag-
leddaang iti tengnga dagiti Judios, ken
panagayunar, ken panagsangit, ken dung-
aw; ket adu ti nagidda iti lupot a naker-
sang ken dapdapo.

4 Ket immay dagiti babbalasang ni
Ester ken dagiti agaywan iti siledna, ket
isut' imbagada kencuana; ket napaladingit
iti napalalo ti reina: ket nangipaw-it iti
pagan-anay a pangcawes ken Mardoqueo,
ken mangiccat iti lupot a nakersang ken-
cuana; ngem *ni Mardoqueo* isut' dina
inawat.
5 Idin pinaayaban ni Ester ni Atac, a
maysa cadagiti agaywan iti siled ti ari, a
natudingan nga agservi kencuana, ket isut'
kinumitanna a mapan ken Mardoqueo,
tapno ammoenna no ania daytoy idi ken
ti gapuna.
6 Iti casta rimmuar ni Atac ken Mar-
doqueo agingga iti nalawa a disso ti ciu-
dad, nga adda idi iti sangoanan ti ruangan
ti ari.
7 Ket imbaga kencuana ni Mardoqueo ti
amin a napasamac kencuana, ken ti apagi-
su a dagup ti pirac nga incari ni Aman a
pagbayad cadagiti paggamengan ti ari a
gapu cadagiti Judios, a pangdadaelna
cadacuada.
8 Intedna met kencuana ti adaw ti su-
rat a pangngeddeng a naiwarnac idiay Su-
san a pangdadael cadacuada, tapno isut'
iparangna ken Ester, ken isut' ipalawagna
kencuana, ken cumitanna *ni Ester* tapno
sumrec iti ari, tapno agpacaasi kencuana,
ken agkiddaw iti sangoananna, a gapu iti
ilina.

9 Ket immay ni Atac ket imbagana ken
Ester dagiti sao ni Mardoqueo.
10 Idin sinao ni Ester ken Atac, ket
intedna kencuana ti maysa a damag ken
Mardoqueo, *a kinunana:*
11 Amin dagiti ad-adipen ti ari, ken ti
tattao dagiti provincia ti ari, ammoda,
nga uray asinoman, no lalaki wenno
babai, a sumrecto agingga iti ari, idiay
naununeg a paraangan, a di maayaban,
adda maysa a linteg a maipaay kencuana,

tapno mapapatay, malacsid dagiti pang-
yunnatanto ti ari iti cetro a balitoc,
agbiagda: ngem diac naayaban a sumrec
aginğga iti ari cadagitoy tallopulo nğa
aldaw.
12 Ket imbagada ken Mardoqueo da-
giti sao ni Ester.

13 Idin ni Mardoqueo nagdawat cada-
cuada nğa isublida ti sunğbat ken Ester,
Dica panunoten kenca met laenğ a
tumalawcanto iti balay ti ari, a nanğna-
nğrona nğem cadagiti amin a Judios.
14 Ta no agtalnaca a matalipupus
itoy a tiempo, no casta ti banğ-ar ken ti
pannacaispal bumanğonto cadagiti Judios
manipud iti sabali a disso, nğem sica ken
ti balay ni amam mapucawcayto: ket
asino ti macaammo no sica dica mayeg
iti pagarian a maipaay iti casta a tiempo
a cas itoy?
15 Idin ni Ester nagdawat cadacuada
nğa isublida ti sunğbat ken Mardoqueo.
16 Inca urnonğem amin dagiti Judios
nğa adda a madama idiay Susan, ket
agayunarcayo a maipaay caniac, ket dicay
manğan wenno uminum iti tallo nğa
aldaw, rabii wenno aldaw: siac met ken
dagiti babbalasanğco agayunarcamto met
iti casta a wagas; ket iti casta sumrecacto
aginğga iti ari, nğa isut' di mayalubog
iti linteg: ket no mapucawac, mapucawac.
17 Iti casta napan iti dalanna ni
Mardoqueo, ket inaramidna ti mayan-
nurot iti amin nğa imbilin kencuana ni
Ester.

Ti ari ken ni Aman makifiesta ken Ester.
Ni Aman manğaramid iti maysa a
pagbitayan a maipaay ken
Mardoqueo.

5 Naaramid iti maicatlo nğa aldaw, a
ni Ester incabilna kencuana ti na-
arian a pagan-anay, ket nagtacder idiay
naununeg a paraanğan ti balay ti ari, iti
sanğoanan ti balay ti ari: ket nagtugaw
ti ari iti tronona a naarian idiay balay a
naarian, iti sanğoanan ti sercan ti balay.
2 Ket casta idi, idi a nakita ti ari ni
reina Ester nğa agtatacder iti paraanğan,
a *ni Ester* nacagun-od iti parabur iti
imatanğna; ket inyunnat ti ari ken Ester
di cetro a balitoc nğa adda idi iti imana.
Iti casta immadani ni Ester, ket sinagidna
ti toctoc ti cetro.
3 Idin kinuna kencuana di ari, Ania ti
cayatmo, reina Ester? ken ania ti kidda-
wem? isut' maitedto kenca uray iti
caguddua ti pagarian.
4 Ket kinuna ni Ester, No isut' mai-
pagarup a naimbag iti ari, umay coma
ti ari ken ni Aman itoy nğa aldaw iti
daya a sinaganac a maipaay kencuana.

5 Idin kinuna ti ari, Pagdarasenyo ni
Aman, tapno maaramid ti cas kinuna ni
Ester. Iti casta immay ti ari ken ni
Aman iti daya a sinagana ni Ester.
6 Ket kinuna ti ari ken Ester idi daya
nğa arac, Ania ti dawatmo? ket isut'
maitedto kenca: ket ania ti kiddawmo?
uray iti caguddua ti pagarian matunğ-
palto.
7 Idin simmunğbat ni Ester, ket
kinunana, Ti dawatco ken kiddawco isu:
8 No nacasaracac iti parabur iti ima-
tanğ ti ari, ken no macaay-ayo iti ari ti
pananğtedna iti dawatco, ken ti pananğ-
tunğpalna iti kiddawco, umay coma ti ari
ken ni Aman iti daya a sinaganac a
maipaay cadacuada, ket aramidecto no
bigat ti cas kinuna ti ari.

9 Idin rimmuar ni Aman iti daydi nğa
aldaw a siragag-o ken siraragsac iti
pusona: nğem idi nakitana ni Mardoqueo
idiay ruanğan ti ari, a di timmacder
wenno naggaraw gapu kencuana, isu
napno iti pungtot a maibusor ken Mardo-
queo.
10 Nupay casta minedmedan kencuana
met laenğ ni Aman, ket napan idiay
pagtaenğanna; ket nagbaon ken pinaalana
dagiti gagayyemna ken ni Zares nğa
asawana a babai.
11 Ket sinarita manen ni Aman cada-
cuada ti dayag dagiti kinabacnanğna, ken
ti caadu dagiti annacna, ken amin dagiti
banag a nanğinğatoan ti ari kencuana,
ken no casano ti pinanğitan-ocna kencuana
iti nğato dagiti panğoloen ken ad-adipen
ti ari.
12 Maysa pay kinuna ni Aman, Wen,
ni Ester a reina dina pinalubosan ti
asinoman a tao a makiserrec iti ari
aginğga iti daya a sinaganana no di
laenğ sisiac; ket intono bigat maisanğa-
awisac iti ari kencuana.
13 Nupay casta amin daytoy awan ti
gungonana caniac bayat ti pannacakitac
ken Mardoqueo a Judio nğa agtugtugaw
idiay ruanğan ti ari.
14 Idin kinuna ni Zares nğa asawana
ken amin dagiti gagayyemna kencuana,
Maaramid coma ti maysa a pagbitayan a

limapulo a casico ti catayagna, ken intono
bigat agsaoca iti ari a maibitay coma ni
Mardoqueo kencuana: iti casta makiser-
reccanto a siraragsac iti ari agingga iti
daya. Ket ti banag inay-ayona ni Aman;
ket pinaaramidna ti pagbitayan.

Mapadayawan ni Mardoqueo iti ari.

6 Iti daydi a rabii saan a nacaturog ti
ari; ket imbilinna a mayeg ti libro
a nacaisuratan dagiti cronicas, ket na-
basada iti sangoanan ti ari.

2 Ket nasaracan idi a naisurat, a ni
Mardoqueo imbagana a maipapan cada
Bagata ken Tares, a dua cadagiti agaywan
iti ruangan ti ari, cadagiti naghantay iti
dapian, isuda a nagsapul ti panangicabil
cadagiti ima ken ari Asuero.

3 Ket kinuna ti ari, Ania a dayaw ken
caicarian ti naited idi ken Mardoqueo
gapu itoy? Idin kinuna dagiti ad-adipen
ti ari a nagannong kencuana, Awan ti
naaramid a maipaay kencuana.

4 Ket kinuna ti ari, Asino ti adda iti
paraangan? Ita ni Aman dimtengen iti
makinruar a paraangan ti balay ti ari, a
mangisao iti ari a maibitay ni Mardoqueo
idiay pagbitayan a sinaganana a maipaay
kencuana.

5 Ket kinuna dagiti ad-adipen ti ari
kencuana, Adtoy, agtacder ni Aman idiay
paraangan. Ket kinuna ti ari, Palubo-
sanyo a sumrec.

6 Iti casta simrec ni Aman. Ket ki-
nuna ti ari kencuana, Ania ti maaramidto
iti tao a pagrag-oan ti ari a dayawen?
Kinuna ni Aman idi pusona, Asino ti
pagrag-oan ti ari a pangaramidan iti
dayaw a nangnangrona ngem siac met
laeng?

7 Ket kinuna ni Aman iti ari, Iti asino
a tao ti pagrag-oan ti ari a dayawen,

8 mayeg coma ti naarian a pagan-anay
nga aramaten ti ari a pagcawes ken ti
cabayo a pagsacayan ti ari, ket iti olo
daydiay maysa a naarian a balangat ti
maisaad:

9 ket mayawat coma ti pagan-anay ken
cabayo iti ima ti maysa cadagiti catac-
nengan unay a pangoloen, tapno cawe-
sanda ti lalaki a pagrag-oan ti ari a daya-
wen, ket isut' pasacayenda iti bucot ti
cabayo iti lansangan ti ciudad, ket iwar-
ragawagda iti sangoananna, Daytoy ti
maaramidto iti lalaki a pagrag-oan ti ari
a dayawen.

10 Idin kinuna ti ari ken Aman, Ag-
darasca, ket alaem ti pagan-anay ken ti
cabayo, cas ti kinunam, ket aramidem
met laeng ti casta ken Mardoqueo a
Judio, nga agtugaw idiay ruangan ti ari:
dica palubosan a macurangan ti amin a
sinaom.

11 Idin innala ni Aman ti pagan-anay
ken ti cabayo, ken kinawesanna ni Mar-
doqueo, ket pinasacayna iti lansangan ti
ciudad, ket inwarragawagna iti sangoa-
nanna, Castoy ti maaramidto iti lalaki a
pagrag-oan ti ari a dayawen.

12 Ket immay manen ni Mardoqueo
idiay ruangan ti ari. Ngem nagdaras ni
Aman *a napan* iti balayna, nga agleddaang
ken siaabbong ti olona.

13 Ket sinarita manen ni Aman ken
Zares nga asawana ken cadagiti amin a
gagayyemna ti tunggal napasamac ken-
cuana. Idin kinuna dagiti mamasirib a
lallakina ken ni Zares nga asawana ken-
cuana, No ni Mardoqueo, nga iti sangoa-
nanna nangrugican a maipababa, isut'
putot dagiti Judio, dicanto agaladag iti
maibusor kencuana, no di ket pudno a
maipababacanto iti sangoananna.

14 Bayat ti caaddada pay laeng a maki-
sasao kencuana, dimteng dagiti agaywan
iti siled ti ari, ket nagdarasda a mangyeg
ken Aman iti daya a sinagana ni Ester.

Ni Ester idarumna ni Aman iti ari.
Maibitay ni Aman.

7 Iti casta napan ti ari ken ni Aman
nakidaya ken Ester a reina.

2 Ket kinuna manen ti ari ken Ester
iti maicadua nga aldaw ti daya nga arac
Ania ti dawatmo, reina Ester? ket'
maitedto kenca: ket ania ti kiddawmo?
uray iti caguddua ti pagarian matung-
palto.

3 Idin simmungbat ni reina Ester ket
kinunana, No nacasaracac iti parabur iti
imatangmo, O ari, ken no macaay-ayo iti
ari, ipalubosmo a maited caniac ti biagco
itoy dawatco, ken ti ilic iti kiddawco:

4 ta malacocami, siac ken ti ilic, tapno
madadaelcami, tapno mapataycami, ken
tapno mapucawcami. Ngem no nalaco-
cami idi a maipaay a bagbag-en a lallaki
ken babbai, nagtalnaac, nupay di nabalin
ti cabusor ti nagbayad iti pacaranggasan
ti ari.

5 Idin nagsao ni ari Asuero ket kinu-
nana ken reina Ester, Asino daydiay, kea
sadino ti yanna daydiay, a nagtured n

manğpennec iti pusona tapno agaramid iti
casta?
6 Ket kinuna ni Ester, Maysa a casu-
padi ken maysa a cabusor, daytoy met
laenğ nadanğcoc nğa Aman. Idin nag-
buteng ni Aman iti sanğoanan ti ari ken ti
reina.
7 Ket tinacderan ti ari iti punğtotna
di daya nğa arac *ken napan* idiay minu-
yonğan ti palacio: ket timmacder ni
Aman a manğaramid iti maysa a kiddaw
a maipaay iti biagna ken Ester a reina;
ta nakitana a kinednğan idi ti ari ti dakes
a maibusor kencuana.
8 Idin simmubli ti ari a naggapu iti
minuyonğan ti palacio idi yan ti daya
nğa arac; ket napasag ni Aman idi
rabaw ti papag a yan idi ni Ester. Idin
kinuna ti ari, Isu pilitennanto met
laenğ ti reina iti sanğoanac iti balay?
Idi a rimmuar ti sao idi nğiwat ti ari,
inabbonğanda ti rupa ni Aman.
9 Sa kinuna ni Harbona, a maysa ca-
dagiti agaywan iti siled a nagyan iti
sanğo ti ari, Adtoy met, ti pagbitayan a
limapulo a casico ti catayagna, nğa ina-
ramid ni Aman a maipaay ken Mardoqueo,
isu a nagsao iti naimbag a maipaay iti ari,
agtacder idiay balay ni Aman. Ket
kinuna ti ari, Isut' ibitayyo kencuana.
10 Iti casta imbitayda ni Aman idi
pagbitayan nğa insaganana ken Mardo-
queo. Idin naglinac ti punğtot ti ari.

Mainğato ni Mardoqueo. Ti dawat ni Ester.
Mapalubosan dagiti Judios a rumupir
cadagiti cabusorda.

8 Iti daydi nğa aldaw inted ni ari
Asuero ken reina Ester ti balay ni
Aman a cabusor dagiti Judios. Ket
immay ni Mardoqueo iti sanğoanan ti
ari; ta imbaga ni Ester no ania isu idi
kencuana.
2 Ket sinucto ti ari di sinğsinğna, nğa
innalana ken Aman, ket isut' intedna ken
Mardoqueo. Ket insaad ni Ester ni
Mardoqueo iti nğato ti balay ni Aman.

3 Ket nagsao pay manen ni Ester iti
sanğo ti ari, ket nagpasag cadagiti sacsa-
cana, ket gimmawawa kencuana a binuyog
dagiti lulua tapno iccatenna ti ranğgas ni
Aman nğa Agageo, ken ti gandatna nğa
inğandatna a maibusor cadagiti Judios.
4 Idin inyunnat ti ari ken Ester di
cetro a balitoc. Iti casta timmacder ni
Ester, ket nagtacder iti sanğo ti ari.
5 Ket kinunana, No macaay-ayo iti ari,
ken no macasaracac iti parabur iti ima-
tanğna ket no ti banag agparanğ a nalin-
teg iti saclanğ ti ari, ken no macaay-
ayoac cadagiti matana, masuratan coma ti
manğaw-awan cadagiti sursurat nğa in-
gandat ni Aman, nğa anac a lalaki ni
Amadati nğa Agageo, a sinuratanna a
panğdadael cadagiti Judios nğa adda
cadagiti amin a provincia ti ari:
6 ta casano ti pannacaibtorco a manğ-
kita iti dakes nğa umayto iti rabaw ti
ilic? wenno casano ti pannacaibtorco a
manğkita iti pannacarba ti cabagiac?
7 Idin kinuna ni ari Asuero ken ni
Ester a reina ken ni Mardoqueo a Judio,
Adtoy, intedco ken Ester ti balay ni
Aman, ket isut' imbitayda iti rabaw ti
pagbitayan, agsipud ta incabilna ti imana
iti rabaw dagiti Judios.
8 Isuratyo met cadagiti Judios, cas
ti macaay-ayo cadacayo, iti nagan ti
ari, ket isut' deppelanyo iti sinğsinğ ti
ari; ta ti sinuratan a nasuratan iti nagan
ti ari, ken nadeppelan iti sinğsinğ ti ari,
awan ti tao a macaaw-awan.

9 Idin naayaban dagiti escriba ti ari
iti daydi a tiempo, iti maicatlo a bulan,
nğa isu ti bulan a Sivan, iti maicaduapulo
ket tallo *nğa aldawna:* ket nasuratan a
mayalubog iti amin nğa imbilin ni
Mardoqueo cadagiti Judios, ken cadagiti
satrapas, ken gobernador ken panğpanğo-
loen dagiti provincia nğa adda manipud
India aginğgat' Etiopia, a sanğagasut
duapulo ket pito a próvincia, iti tunğgal
provincia a mayalubog iti suratna, ken
tunğgal ili a mayaunurot iti pagsasaoda,
ken cadagiti Judios a mayalubog iti
suratda, ken mayalubog iti pagsasaoda.
10 Ket nagsurat iti nagan ni ari
Asuero, ket isut' dineppelanna iti sinğ-
sinğ ti ari, ket impaw-itna dagiti sursurat
cadagiti manğorreo nğa agcabayo, nğa
agsacayda cadagiti nasiglat a cabcabayo a
naaramatda idi iti panagservi iti ari, nğa
inyanac ti calak-ian a cabayo:
11 nğa impalubos ti ari cadagiti Judio
a nagyan idi iti tunğgal ciudad tapno
urnonğenda dagiti bagbagida, ken icana-
wada dagiti biagda, tapno dadaelen,
papatayen, ken papucawenda, ti amin a
pannacabalin dagiti tattao ken provincia
a cayatda ti manğsillonğ cadacuada, cada-
giti babassit*da* ken babbai, ket alaenda
ti samsam cadacuada a maipaay a maysa
a tinuemaan,

12 iti maymaysa nğa aldaw cadagiti amin a provincia ni ari Asuero, *isut' ammoen,* iti maicapulo ket tallo *nğa aldaw* ti maicapulo ket dua a bulan, nğa isu ti bulan nğa Adar.

13 Maysa nğa adaw ti surat, a maited coma ti panğnğeddenğ iti tunğgal provincia, naiwarnac cadagiti amin nğa il-ili, ket sidadaan coma dagiti Judios iti sanğoanan daydi nğa aldaw a manğibales cadagiti bagbagida cadagiti cabusorda.

14 Iti casta dagiti manğorreo a simmacayda cadagiti nasiglat a cabayo a naaramat idi iti panagservi iti ari rimmuarda, idinto a napapardasda ken napairutanda gapu iti bilin ti ari; ket naiwarnac ti panğnğeddenğ idiay Susan a palacio.

15 Ket rimmuar ni Mardoqueo a naggapu iti saclanğ ti ari iti naarian a pagan-anay nğa azul ken puraw, ken agraman maysa a dackel a balanğat a balitoc, ken agraman maysa a lambon a nalapat a lienzo ken purpura: ket nagdir-i ken nagragsac ti ciudad a Susan.

16 Dagiti Judios addaanda idi iti silaw, ken ragsac, ken rag-o ken dayaw.

17 Ket iti tunğgal provincia, ken iti tunğgal ciudad, a dimtenğan ti bilin ti ari ken panğnğeddenğna, dagiti Judios addaanda idi iti ragsac ken rag-o, maysa a fiesta ken maysa a naimbag nğa aldaw. Ket adu a naggapuda iti tenğnğa dagiti il-ili nagbalinda a Judios; ta ti panagbutenğ cadagiti Judios nagtinnag cadacuada.

Dadaelen dagiti Judios dagiti cabusorda. Ti fiesta ti Purim maituyanğ.

9 Idi maicapulo ket dua a bulan, nğa isu ti bulan nğa Adar, idi maicapulo ket tallo nğa aldawna met laenğ, idi a ti bilin ti ari ken ti panğnğeddenğna immadanida iti pannacatunğpalda, idi aldaw a dagiti cabusor dagiti Judios ninamnamada ti panañğiturayda cadacuada (yantanğay naibalic iti sumupadi, a dagiti Judios nagturayda cadagiti gimmura cadacuada),

2 inurnonğ dagiti Judios dagiti bagbagida cadagiti ciudadda cadagiti amin a provincia ni ari Asuero, a mangicabil iti ima iti nagsapul iti pacadacsanda: ken awan ti tao a nacadaer cadacuada; ta ti panagbutenğ cadacuada naitinnag cadagiti amin nğa il-ili.

3 Ket amin dagiti panğoloen dagiti provincia, ken dagiti satrapas, ken dagiti gobernador, ken dagiti nagaramid iti aramid ti ari, tinulonğanda dagiti Judios; agsipud ta ti panagbutenğ ken Mardoqueo naitinnag cadacuada.

4 Ta dackel idi ni Mardoqueo idiay balay ti ari, ket ti damagna rimmuar cadagiti amin a provincia; ta ni lalaki a Mardoqueo dumackel la idi a dumackel.

5 Ket kinabil dagiti Judios dagiti cabusorda iti panañgcabil ti campilan, ken iti panañgpapatay ken pannacarba, ket inaramidda ti aniaman a kinayatda cadagiti gimmura cadacuada.

6 Ket idiay Susan a palacio dagiti Judios pinatay ken dinadaelda ti limagasut a lallaki.

7 Ket da Parsandata, ken Delfon, ken Esfata,

8 ken Porata, ken Adalia, ken Adriata,

9 ken Permesta, ken Arisai, ken Aridai, ken Vaizata,

10 a sanğapulo nğa annac a lallaki ni Aman nğa anac a lalaki ni Amadati, a cabusor dagiti Judios, pinatayda; nğem iti samsam cadacuada dida incabil ti imada.

11 Iti daydi nğa aldaw ti bilanğ dagiti napapatay idiay Susan a palacio naiyeg iti sanğo ti ari.

12 Ket kinuna ti ari ken reina Ester, Dagiti Judios pinatay ken dinadaelda ti lima gasut a lallaki idiay Susan a palacio, ken dagiti annac a lallaki ni Aman; ¡ania nğarud ti inaramidda iti matda cadagiti provincia ti ari! Ania ita ti dawatmo? ket maitedto kenca: wenno ania pay ti kiddawmo? ket maaramidto.

13 Idin kinuna ni Ester, No macaayayo iti ari, maited coma cadagiti Judio nğa adda idiay Susan ti panañğaramidda no bigat met a mayalubog iti panğnğeddenğ itoy nğa aldaw, ket maibitay coma dagiti annac a lallaki ni Aman iti rabaw ti pagbitayan.

14 Ket imbilin ti ari a maaramid ti casta: ket naited ti maysa a panğnğeddenğ idiay Susan; ket imbitayda dagiti sanğapulo nğa annac a lallaki ni Aman.

15 Ket dagiti Judios nğa adda idiay Susan inurnonğda dagiti bagbagida iti maicapulo ket uppat nğa aldaw met ti bulan nğa Adar, ket namatayda iti tallo gasut a lallaki idiay Susan; nğem iti samsam cadacuada dida incabil ti imada.

16 Ket dagiti sabali a Judios nğa adda idi cadagiti provincia ti ari inurnonğda dagiti bagbagida, ket incanawada dagiti

biagda, ket addaanda inaná cadagiti cabu-
sorda, ket pinatayda cadacuada a gimmura
cadacuada ti pitopulo ket lima a ribu;
ngem iti samsam cadacuada dida incabil
ti imada.

17 *Daytoy naaramid* iti maicapulo ket
tallo nga aldaw ti bulan nga Adar; ket
iti maicapulo ket uppat nga aldaw ti isu
met laeng *a bulan* naginanáda, ket isut'
inaramidda nga aldaw ti panagrambac
ken ragsac.
18 Ngem dagiti Judios nga adda idi
idiay Susan nagurnong iti maicapulo ket
tallo nga *aldawna* ket iti maicapulo ket
uppat nga addawna; ket iti maicapulo
ket lima nga *aldaw* ti isu met laeng *a bulan*
naginanada ken iyaramidanda kencuana ti
maysa nga aldaw a panagrambac ken
ragsac.
19 Gapuna a dagiti Judios cadagiti
purpuroc, a nagnaed cadagiti di nabacu-
dan nga il-ili, inaramidda iti maicapulo
ket uppat nga aldaw ti bulan nga Adar
ti maysa nga aldaw ti ragsac ken panag-
rambac, ken maysa a naimbag nga aldaw,
ken ti panangipaw-it ti ap-apag ti maysa
ken maysa.

20 Ket insurat ni Mardoqueo dagitoy,
ket impaw-itna dagiti surat cadagiti
amin a Judio a nagyan idi cadagiti amin
a provincia ni ari Asuero, asideg man ken
adayu agpadpada,
21 tapno bilinenna ida tapno ngili-
nenda coma ti maicapulo ket uppat nga
aldaw ti bulan nga Adar, ket iti mai-
capulo ket lima nga aldawna met laeng,
iti tinawentawen,
22 cadagiti aldaw a panaginana dagiti
Judios cadagiti cabusorda, ken ti bulan
a naibalic cadacuada nanipud iti ladingit
iti ragsac, ken nanipud iti panagleddaang
iti naimbag nga aldaw; nga aramidenda
cadacuada dagiti aldaw ti panagrambac
ken ragsac ken ti panangipaw-it ti ap-apag
ti maysa ken maysa, ken sagsagut iti
napanglaw.
23 Ket dagiti Judios inrusatda nga
aramiden cas inrugida ken cas insurat ni
Mardoqueo cadacuada;
24 agsipud ta ni Aman nga anac a
lalaki ni Amadati nga Agageo, a cabusor
dagiti amin a Judio, nagpanagem a
maibusor cadagiti Judios tapno dadae-
lenna ida, ket inaramidna ti Pur a
cayatna a saoen a nagiginasangasat, tapno
runawenna ida, ken dadaelenna ida;
25 ngem idi a *ti panggep* immay iti
sango ti ari, isu nagbilin iti sursurat a ti
nadangcoc a gacatna, nga ingacatna a
maibusor cadagiti Judios maisubli iti
rabaw ti olona met laeng, ket maibitay
isu ken dagiti annacna a lallaki idiay
pagbitayan.

26 Gapuna a ninagananda dagitoy nga
aldaw iti Purim, a mayannurot iti nagan
ti Pur. Gapuna a gapu cadagiti amin
a sao daytoy a surat, ken ti nakitada a
maipapan itoy a panggep, ken ti dimteng
cadacuada,
27 inkeddeng dagiti Judios ken inan-
nongda cadacuada, ken iti putotda, ken
amin a kimmamang met laeng cadacuada,
iti casta a di nagcurang a salimetmetanda
dagitoy dua nga aldaw a mayalubog iti
pannacaisuratda ken mayalubog iti natu-
dingan a tiempoda tunggal tawen;
28 ken malaglagip dagitoy nga aldaw
ken masalimetmetan iti tunggal capoonan,
tunggal familia, tunggal provincia, ken
tunggal ciudad; ket dagitoy nga aldaw ti
Purim dida agcurang cadagiti Judio, uray
ti pannacalaglagip cadacuada di mapucaw
iti putotda.

29 Idin ni reina Ester, nga anac a
babai ni Abihail, ken ni Mardoqueo a
Judio, insuratda a binuyog ti amin a
pannacabalin tapno pangpasingkedda itoy
maicadua a surat ti Purim.
30 Ket imbaon *ni Mardoqueo* dagiti
surat cadagiti Judios, cadagiti sangagasut
duapulo ket pito a provincia ti pagarian
ni Asuero, *agraman* sasao ti talna ken
pudno,
31 tapno pangpasingked cadagiti aldaw
ti Purim cadagiti natudingan a tiempo-
da, a mayalubog iti imbilin cadacuada da
Mardoqueo a Judio ken reina Ester, ken
cas pinangeddengda a maipaay cadacuada
met laeng ken iti putotda, iti panggep
dagiti panagayunar ken panagasugda.
32 Ket pinasingkedan ti bilin ni Ester
dagitoy panggep ti Purim; ket naisurat
idi iti libro.

Ti kinatan-oc ni Mardoqueo.

10 Ket nangicabil ni ari Asuero iti
maysa a buis iti daga, ken cadagiti
purpuro ti taaw.
2 Ken amin dagiti aramid ti pannaca-
balinna ken ti kinamaingelna, ken ti
pacasaritaan ti kinatan-oc ni Mardoqueo,

isu a nañgitan-ocan kencuana ti ari,
saanda aya a maisurat iti libro dagiti
cronicas dagiti ar-ari ti Media ken
Persia?
3 Ta ni Mardoqueo a Judio isu idi ti
dumna ken ari Asuero, ken dackel iti
tengñga dagiti Judio, ket inawat ti
caadu dagiti cacabsatna, ñga agsapul iti
pagimbagan ti ilina ken agsao iti talna
iti amin a putotna.

TI LIBRO NI

JOB.

Ti kinalinteg ken kinabacnang ni Job. Dagiti pannacaparigat ken anusna.

1 Adda idi maysa a lalaki idiay daga nga
Hus, a ti naganna isut' idi Job: ket
lalaki idi a napalongdo ken nalinteg, ken
maysa a nagamanga iti Dios, ken linicli-
canna ti dakes.
2 Ket nayanac idi kencuana ti pito nga
annac a lallaki ken tallo a babbai.
3 Ti sanicuana met pito ribu idi a car-
carnero, ken tallo ribu a camcamello, ken
limagasut a casangolan a bacbaca, ken
limagasut nga as-asno, ken maysa a dackel
unay a cabbalay; iti casta a daytoy a tao
ti cadackelan idi cadagiti amin nga annac
ti daya.
4 Ket dagiti annacna a lallaki napanda
ken nakidayáda idiay balay ti tunggal
maysa iti aldawna; ket nagbaon ken pina-
ayabanda dagiti tallo a cacabsatda a
babbai tapno makicaan ken makiinumda
cadacuada.
5 Ket casta idi a dagiti aldaw ti panag-
dayáda nabatanbatangdan, a nagbaon ni
Job ket sinantificarna ida, ket bimmangon
a nasapa iti bigat, ket nangipaay cadagiti
datdaton a mapuuran a mayalubog iti
bilangda amin: ta kinuna ni Job, Mabalin
a nagbasol idi dagiti annacco a lallaki, ket
inidianda ti Dios cadagiti puspusoda.
Casta ti inaramid a caucanayon ni Job.

6 Naaramid iti aldaw idi a dagiti annac
a lallaki ti Dios immayda imparang dagiti
bagbagída iti sangcanan ni Jehova, nga
immay met ni Satanás iti tengngada.
7 Ket kinuna ni Jehova ken Satanás,
Sadino ti naggapuam? Idin simmungbat
ni Satanás ken Jehova, ket kinunana, Iti
ipapan ditoy ken dita idiay daga, ken iti
panagsang-at ken panagsalog kencuana.
8 Ket kinuna ni Jehova ken Satanás,
Inotobmo ni adipenco a Job? ta awan ti
umasping kencuana idiay daga, maysa a
napalongdo ken nalinteg a lalaki, maysa
nga agamanga iti Dios, ken liclicanna ti
dakes.
9 Idin simmungbat ni Satanás ken
Jehova, ket kinunana, Agamanga aya ni
Job iti Dios nga awan capapay-anna?
10 Dica aya nangaramid iti maysa nga
alad iti aglicmut kencuana, ken aglicmut
iti balayna, ken aglicmut iti amin a
cupicupanna, iti tunggal sikig? binendi-
cionam ti aramid dagiti imana, ket ti
cucuana nawadwad idiay daga.
11 Ngem yunnatmo ta imam ita, ket
sagidem amin nga adda kencuana, ket
idiannacanto ita rupam.
12 Ket kinuna ni Jehova ken Satanás,
Adtoy, amin a cupicupanna adda ita pan-
nacabalinmo; isuna laeng a dica icabil ta
imam kencuana met laeng. Iti casta rim-
muar ni Satanás a naggapu iti saclang ni
Jehova.

13 Ket napasamac iti maysa nga aldaw
idi a dagiti annacna a lallaki ken babbai
addada idi a mangmangan ken agininum
iti arac idiay balay ti calacayan unay a
cabsatda a lalaki,
14 a dimteng ti maysa a nabaon ken
Job, ket kinunana, Adda idi nga agar-ara-
do dagiti baca, ket agar-arab dagiti asno
iti dennada;
15 nagtinnag dagiti Sabeos *cadacuada*,
ket innalada ida: wen, pinatayda dagiti
ad-adipen iti tadem ti campilan; ket siac
laeng ti nacatalaw a maymaysa a mangi-
baga kenca.
16 Bayat ti caaddana idi pay laeng nga
agsasao, dimteng met ti sabali, ket kinuna-
na, Ti apuy ti Dios naitinnag nanipud
langit, ket pinuuranna dagiti carcarnero
ken ad-adipen, ket rinunawna ida; ket
siac laeng ti nacatalaw a maymaysa a
mangibaga kenca.
17 Bayat ti caaddana idi pay laeng nga
agsasao, dimteng met ti sabali, ket kinuna-
na, Dagiti Caldeos nangaramidda iti tallo
capangen ket nagtinnagda cadagiti camello
ket innalada ida, wen, ket pinatayda da-
giti ad-adipen iti tadem ti campilan; ket
siac laeng ti nacatalaw a maymaysa a ma-
ngibaga kenca.

18 Bayat ti caaddana idi pay laeng̃ ng̃a
agsasao, dimteng̃ met ti sabali ket kinuna-
na, Dagiti annacmo a lallaki ken babbai
addada idi a mang̃mang̃an ken umininum
iti arac idiay balay ti calacayan a cabsatda
a lalaki;
19 ket, adtoy, immay ti dackel ng̃a
ang̃in a naggapu iti let-ang̃ ket kinabilna ti
uppat a suli ti balay, ket narpuog iti rabaw
dagiti agtutubo a lallaki, ket natayda; ket
siac laeng̃ ti nacatalaw a maymaysa a ma-
ng̃ibaga kenca.

20 Idin timmacder ni Job, ket ginisgis-
na ti lambonna, ket kiniskisanna ti olona,
ket nagpasag iti rabaw ti daga, ket nag-
cararag;
21 ket kinunana, Lamolamoac a rim-
muar idi tian ni inac, ket lamolamoacto a
sumubli idiay: inted ni Jehova, ket inna-
la ni Jehova; bendito ti nagan ni Jehova.
22 Iti amin daytoy saan a nacabasol ni
Job, ket dina met impabasol a simamaag
iti Dios.

Macabil ni Job cadagiti busbusali. Isut' sarung̃caran dagiti tallo a gagayyemna.

2 Naaramid manen iti aldaw idi a dagiti
annac a lallaki ti Dios immayda
imparang̃ dagiti bagbagída iti sang̃oanan
ni Jehova, ng̃a immay met ni Satanás
iti teng̃ng̃ada tapno sumaclang̃ ken ni
Jehova.
2 Ket kinuna ni Jehova ken Satanás,
Sadino ti naggapuam? Ket simmung̃bat
ni Satanás ken Jehova, ket kinunana,
Iti ipapan ditoy ken dita idiay daga, ken
iti panagsang̃-at ken panagsalog kencuana.
3 Ket kinuna ni Jehova ken Satanás,
¿Inotobmo ni adipenco a Job? ta awan ti
umasping̃ kencuana idiay daga, maysa a
napalong̃do ken maysa a nalinteg a lalaki,
maysa ng̃a agamang̃a iti Dios, ken
liclicanna ti dakes: ket petpetanna pay
laeng̃ ti kinatarnawna, nupay no sica
tinignaynac a maibusor kencuana, a
mang̃dadael kencuana ng̃a awan gapuna.
4 Ket simmung̃bat ni Satanás ken
Jehova, ket kinunana, Cudil ken cudil,
wen, amin a cupicupan ti tao itdennanto
gapu iti biagna.
5 Ng̃em yunnatmo ita ta imam, ket
sagidem ti tulang̃na ken lasagna, ket
idiannacanto ita rupam.
6 Ket kinuna ni Jehova ken Satanás,
Adtoy, isu adda ita imam; isuna laeng̃
ng̃a isakitmo ti biagna.
7 Iti casta rimmuar ni Satanás nanipud
iti saclang̃ ni Jehova, ket kinabilna ni
Job cadagiti naut-ut a busbusali manipud
iti dapan ti sacana aginggat' cuppocup-
pona.
8 Ket nang̃ala iti maysa a gibac tapno
isut' pang̃cudcudna iti bagína: ket nag-
tugaw cadagiti dapdapo.
9 Idin kinuna ni asawana kencuana,
Petpetam pay laeng̃ aya ta kinatarnaw-
mo? idiam ti Dios, ket matayca.
10 Ng̃em ni Job kinunana kencuana,
Sica agsaoca a cas ti panagsao ti maysa
cadagiti maag a babbai. Ania? awa-
tentayto aya ti naimbag iti ima ti Dios,
ket ditayto awaten ti dakes? Iti amin
daytoy saan a nagbasol ni Job cadagiti
bibigna.

11 Idi nang̃eg dagiti tallo a gagayyem
ni Job ti amin a dakes ng̃a immay idi iti
rabawna, immayda tung̃gal maysa a
naggapu iti bucodna a yan da Elifaz a
Temanita, ken Baldad a Suita, ken
Sofar a Naamatita; ket nagtutulagda ng̃a
umay mang̃dung̃-aw ken mang̃liwliwa
kencuana.
12 Ket idi intang̃adda dagiti matada
iti adayu unay, ket isut' dida nala-
sin, inng̃atoda ti timecda, ket nagsang̃itda;
ket pinigisda tung̃gal maysa ti lam-
bonna, ket inwarsida ti tapoc iti rabaw
dagiti ol-oloda ng̃a agpalang̃it.
13 Iti casta nakicatugawda kencuana
iti rabaw ti daga iti pito ng̃a aldaw ken
pito a rabii, ken awan ti nang̃isao iti
maysa a sao kencuana: ta nakitada a ti
lidayna dackel unay idi.

Ti umuna a bitla ni Job; dung̃-awanna ti pannacayanacna.

3 Calpasan daytoy linuctan ni Job ti
ng̃iwatna, ket inlunodna ti aldawna.
2 Ket simmung̃bat ni Job ket kinunana:
3 Mapucaw coma ti aldaw a nayanacac,
Ken ti rabii a nagcuna, Adda maysa
ng̃a ubing̃ a lalaki a naisicug.
4 Dayta ng̃a aldaw agsipng̃et coma;
Manipud ng̃ato isut' di biruken ti
Dios coma,
Uray ti silaw di coma aglawag iti
rabawna.
5 Ti kinasipng̃et ken aniniwan ni patay
isut' dawatenda coma a maipaay a
bucodda.
Maysa ng̃a ulep agtaeng̃ coma iti
rabawna;

Amin a mañgpañgisit iti aldaw mañg-
kigtot coma kencuana.
6 Ti maipapan idi a rabii, nacaro a
kinasipñget ti mañgala coma ken-
cuana:
Di coma agrag-o iti tengñga dagiti
aldaw ti tawen;
Di coma umay iti bilañg dagiti bul-
bulan.
7 Adtoy, daydiay a rabii aglupes coma;
Narag-o a timec di coma umay ken-
cuana.
8 Isut' ilunod coma dagiti mañgilunod
iti aldaw,
A sidadaan a mañgbañgon iti levia-
tan.
9 Dagiti bitbitwen iti apagsuripet ag-
sipñgetda coma:
Aguray coma iti silaw, ñgem awan
lac-amenna;
Uray dagiti calub ti mata ti bigat
isut dina nakita coma.
10 Agsipud ta dina pinunitan dagiti
ruañgan ti tian *ni inac*,
Dina inlemmeñg ti pulcoc cadagiti
matac.
11 Apayapay a diac natay nanipud
tian?
Apayapay a diac inyawat ti cararuac
idi inyanacnac ni inac?
12 Apayapay a dagiti tumeñg inawat-
dac?
Wenno apayapay dagiti suso tapno
pagsusoac coma?
13 Ta ita nagiddaac coma ken nagtal-
naacon;
Naturogac coma; iti casta nagina-
naac,
14 Agraman cadagiti ar-ari ken consejo
ti daga,
A nañgbañgon cadagiti narnarba a
disso a maipaay cadacuada;
15 Wenno agraman cadagiti pañgoloen
ñga addaan idi iti balitoc,
Isuda a nañgpusec cadagiti balbalay-
da iti pirac:
16 Wenno cas iti maysa a mailemmeñg
a nasapa a nayanac awanac idin,
Cas cadagiti maladaga a di maca-
kita iti lawag uray caano.
17 Idiay dagiti nadañgcoc pagsardeñgen-
da ti panañgriribuc;
Ket idiay aginaná dagiti nabannog,
18 Idiay agtalna dagiti balud,
Dida mañgñgeg ti timec ti mañg-
dagdag.
19 Ti bassit man ken dackel adda
idiay:
Ket agwaya ti adipen ken apona.
20 Gapuna a maited ti lawag iti adda
iti kinaay-ay-ay,
Ken biag iti napait iti cararua;
21 Ñga agcaligagum la unay ken patay,
ñgem isut' di umay,
Ken mañgcali kencuana a nañgnañg-
rona cadagiti nailemmeñg a gamga-
meñg;
22 Isuda ñga agrag-o iti napalalo,
Ken naragsacda, no masaracda iti ta-
nem?
23 *Apayapay naited ti lawag* iti maysa a
tao a nailemmeñg iti dalanna,
Ken isu ñga inaladan ti Dios?
24 Ta ti panagasugco umay iti sacbay ti
pannanñganco,
Ket dagiti un-unnoyco maibucbocda a
cas danum.
25 Ta ti cabuteñgco umay iti rabawco.
Ket ti pagbutngac umay caniac,
26 Diac agtalna, diac agtaliñgennñgen
awan met ti inanác;
No di ket umay ti riribuc.

Ti umuna a bitla ni Elifaz. Panecnecanna ti kinajusticia ti Dios, ken ti kinabassit ti tao iti saclañgna.

4 Idin simmuñgbat ni Elifaz a Tema-
nita, ket kinunana,
2 No padasen ti maysa ti makisao kenca,
mapaladiñgitcanto aya?
Ñgem asino ti macabalin a mañg-
teñgñgel kencuana met laeñg iti
panagsao?
3 Adtoy, nanursuroca iti adu,
Ken pinapigsam dagiti ima a napacsu-
yan.
4 Dagita saom sinaranayda ti agpasag
idi,
Ket pinatibkermo dagiti tumeñg a
nacapuy.
5 Ñgem ita immay kenca, ket agdi-
comerca;
Sinagidnaca, ket mapulcocca.
6 Saan aya a ti buteñg *iti Dios* ti
pagtalcam,
Ken ti kinatarnaw dagiti dalanmo ti
inanamam?
7 Lagipem, dawatec kenca, asino aya ti
napucaw, idinto ta awan ti basolna?
Wenno sadino ti nacakeltayan ti
nalinteg?
8 Mayalubog iti nakitac, dagiti naga-
rado iti kinadañgcoc,

Ket nagmulada iti riribuc, inanida
met laeng̃.
9 Gapu iti bang̃-es ti Dios mapucawda,
Ken gapu ti waneswes ti pung̃totna
marunawda.
10 Ti panagung̃or ti leon, ken ti timec ti
narung̃sot a leon,
Ket dagiti ng̃ipen dagiti bumbumaro
a leon, matuppolda.
11 Mapucaw ti lacay a leon gapu iti
caawan ti matucmaam,
Ket maiwarawara dagiti urbon dagiti
leon.

12 Maysa ti nayeg caniac idi a sililimed
unay,
Ket inawat ti lapayagco ti maysa ng̃a
anabaabna.
13 Cadagiti panunot ng̃a agtaud cadagiti
parparmata ti rabii,
Idi nagtinnag ti nargaan a ridep cada-
giti tattao.
14 Buteng̃ immay caniac, ken panag-
pigerger,
A namagkintayeg cadagiti amin a
tultulang̃co.
15 Idin limmabas iti sang̃o ti rupac ti
maysa ng̃a espiritu;
Simgar ti dutdut ti lasagco.
16 Nagtacder a siiintec, ng̃em diac nalasin
ti buyana;
Maysa a lang̃a ti nagyan idi iti sang̃o
dagiti matac:
Adda idi ulimec, ket nang̃ng̃egco ti
maysa a timec, *a nagcuna*,
17 Nalinlintegto aya ti tao a matay ng̃em
iti Dios?
Nadaldalusto aya ti maysa a tao ng̃em
iti Nang̃aramid kencuana?
18 Adtoy, di agtalec cadagiti adipenna;
Ket dagiti angelna idarumna iti kina-
maag:
19 Di ad-adda pay cadagiti agnaed cada-
giti balay a pila,
A ti puonda adda iti tapuc,
A maburacda iti sang̃o ti sáng̃a?
20 Iti baet ti bigat ken rumabii mada-
daelda:
Mapucawda iti agnanayon ng̃a awan ti
mang̃icancano.
21 Saan aya a macarenken ti tali ti
toldada iti unegda.
Mataÿda, ket awan ti siribda.

Ti kinatalged ti nadang̃coc. Ti imbag ti dusa.

5 Umawagca ita; adda aya asinoman a
sumung̃batto kenca?
Ken asino cadagiti sasanto ti tumali-
awamto?
2 Ta ti alipung̃et patayenna ti mauyong̃
a tao,
Ken ti imun patayenna ti maag.
3 Nakitac idi ti mauyong̃ ng̃a agram-
ramut:
Ng̃em kinellaatco ng̃a inlunod ti
pagtaeng̃anna.
4 Dagiti annacna adayuda iti kinatalged,
Ket maburacda idiay ruang̃an,
Awan met ti asinoman a cadacuada
mang̃isalacan:
5 A ti apitda canen ti mabisin,
Ket isut' alaenda cadagiti sisiit;
Ket ti silo aglaog a maipaay iti
cucuada.
6 Ta ti pammarigat di rumuar iti
tapuc,
Uray ti riribuc di tumpuar iti daga;
7 No di ket mayanac ti tao iti riribuc,
Cas cadagiti layáp agtayabda ng̃a
agpang̃ato.

8 Ng̃em ti maipapan caniac, birukec
coma ti Dios,
Ket iti Dios italecco coma ti pang̃-
gepco;
9 Isu ng̃a agaramid cadagiti dackel a
banag ken di matucod,
Banag a nacascasdaaw ng̃a awan
bilang̃da:
10 Isu a mang̃ted tudo iti rabaw ti daga,
Ken agbaon ti dandanum iti rabaw ti
taltalon;
11 Iti casta ing̃atona dagiti nababa
Ken dagiti agdung̃-aw maitan-ocda iti
kinatalged.
12 Yawyawenna dagiti gacat dagiti na-
sicap,
Iti casta a di matung̃pal dagiti imada
ti sicatda.
13 Isu tiliwenna dagiti mamasirib iti
kinasicapda met laeng̃;
Ken ti patigmaan ti nasicap mai-
panaw.
14 Makisaracda iti sipng̃et iti tiempot'
aldaw,
Ket aggaricapda iti matoon a cas la
iti rabii.
15 Ng̃em isalacanna iti campilan ti ng̃i-
watda,
Ti met laeng̃ macasapul iti ima ti
maing̃el.
16 Iti casta adda inanama ti napang̃law,
Ket isardeng̃ ti kinadang̃coc ti ng̃i-
watna.

17 Adtoy, nagasat ti tao nğa isuro ti Dios:
Gapuna dica umsien ti pannusa ti Mannacabalin.
18 Ta mamagsakit, ket manğpatapat;
Manğsugat, ket dagiti imana manğagas.
19 Ispalennacanto iti innem a pacarigatan;
Wen, iti maicapito awanto ti dakes a sumagid kenca.
20 Iti punğeg subbotennacanto iti patay;
Ken idiay gubat iti pannacabalin ti campilan.
21 Mailemmenğcanto iti pannaplit ti dila;
Dicanto agbuteng iti pannacarba inton dumtenğ.
22 Iti pannacadadael ken kiranğ agcatawacanto;
Dicanto agbuteng cadagiti animal ti daga.
23 Ta makisinğgalutcanto cadagiti bato ti away;
Ket dagiti an-animal ti away makicappiadanto kenca.
24 Ket ammomto a ti toldam adda iti talna;
Ket sarunğcarannanto ti pagyaponam, ket dicanto agcuranğ iti aniaman.
25 Ammomto met a ti putotmo dackelto,
Ken ti sarinğitmo a cas ti root ti daga.
26 Umaycanto iti tanemmo iti napno a tawen,
Cas la iti penpen ti trigo sumrec iti tiempona.
27 Adtoy daytoy, isut' tinontonmi, isut' casta;
Isut' denğgem, ket ammoem a maipaay iti pagimbagam.

Saritaen ni Job ti kinadacsangasatna. Ti kinaallilaw ken ti di kinaimbag dagiti gagayyemna.

6 Idin simmunğbat ni Job ket kinunana,
2 ¡O sapay coma ta ti alipunğetco matimbenğ laenğ,
Ket amin a kinadacsangasatco maicabil iti panimbenğan!
3 Ta ita isut' nadagdagsen nğem iti darat dagiti baybay:
Gapuna a nadursoc dagiti saoc.
4 Ta dagiti pana ti Mannacabalin addada iti unegco,
Ti gamutda ininum ti espirituc:
Dagiti kinakigtot ti Dios agornosda a maibusor caniac.
5 Aguga aya ti asno nğa atap no adda rootna?
Wenno agemmac ti baca aya ti rabaw ti taraonna?
6 Mabalin aya a canen ti naamnaw nğa awan ti asinna?
Wenno adda aya nanam ti calaniog?
7 Idian ti cararuac a sagiden *ida;*
Cacasda la taraon a macasalimuyaw caniac.

8 ¡O sapay coma ta maited ti dawatco;
Ket itden coma ti Dios *caniac* ti calicagumac unay!
9 ¡Sapay coma ta macaay-ayo met laenğ iti Dios ti pananğburacna caniac;
A luclucanna coma ti imana, ket keltayennac!
10 Ket isu coma pay laenğ ti liwliwac,
Wen, agragsacac coma iti tuoc a di manğisakit,
A diac linibac dagiti sao ti Santo.
11 Ania aya ti pigsac, tapno agurayac?
Ket ania aya ti tunğpalco, tapno aganusac coma?
12 ¿Ti pigsac isut' pigsa dagiti bato?
Wenno ti lasagco isut' gambanğ?
13 Saan aya nğa awan caniac met laenğ ti badanğ?
Ket ti kinasirib maipanaw caniac?

14 Kencuana a sidadaan nğa agtalimudaw iti kinaimbag *maiparanğaranğ coma* manipud iti gayyemna;
Kencuana met laenğ a manğbaybay-a iti panagbutenğ iti Mannacabalin.
15 Dagiti cacabsatco nagaramidda a siuulbod a cas maysa a waig,
Cas iti pagayusan dagiti wawaig nğa aglabas;
16 Nğa agnğisitda gapu iti hielo,
Ket cadacuada aglemmenğ ti nieve:
17 Iti tiempo nğa ipupudotda, agpucawda;
No pumudot, marunawda idiay yanda met laenğ.
18 Dagiti agbaniaga *a magna* iti dalan cadacuada sumiasida;
Sumanğ-atda iti lanğalanğ, ket mapucawda.
19 Dagiti agbaniaga ti Teman kinitada,
Dagiti bunğgoy ti Saba inurayda ida.
20 Naibabainda agsipud ta nanğnamnamada idi;
Immayda idiay, ket nariroda.
21 Ta ita dacayo ti awan;

Kitaenyo ti maysa a kigtot, ket agbu-
tengcayo.
22 ¿ Kinunac aya, Itdenyo caniac?
Wenno, Mangipaaycayo caniac iti may-
sa a ságut ita cucuayo?
23 Wenno, Ispalendac iti ima ti cabusor?
Wenno, Subbotendac iti ima dagiti
mammarigat?

24 Isurodac, ket agtalnaacto;
Ket aramidendac a macaawat iti nag-
biddutac.
25 ¡ Amangan nagpigsada dagiti sao ti
kinalinteg!
Ngem ti tubngaryo, ania ti tubngaren-
na?
26 ¿ Panunutenyo a tubngaren dagiti sao,
Idinto ta dagiti bitla ti maysa nga
awan ti inanamana casda la angin?
27 Wen, cayatyo a paggiginnasanggasatan
dagiti ulila,
Ken pagtagilacoenyo ti gayyemyo.
28 Ita ngarud maay-ayocayo a cumita
caniac;
Ta pudno a diacto agulbod ita rupayo.
29 Agbaliccayo, dawatec cadacayo, awan
coma ti kinakillo;
Wen, agbaliccayo manen, ti panggepco
nalinteg.
30 Adda aya kinakillo iti dilac?
Ti panagnanamco dina aya malasin da-
giti macaranggas a banag?

Ni Job ipalawagna ti otoyna nga agbiag, ket agunnoy iti Dios.

7 Awan aya ti panaggubat a maipaay iti
tao iti rabaw ti daga?
Ket dagiti aldawna saanda aya a cacas
la iti aldaw ti maysa a mangmang-
ged?
2 Cas iti maysa nga adipen nga agcalica-
gum a sireregta iti linong,
Ken cas iti maysa a mangmangged nga
aguray iti tangdanna:
3 Iti casta maaramidac a mangtagicua
cadagiti bulbulan ti kinaay-ay-ay,
Ket matudingan dagiti rabii a maca-
bannog a maipaay caniac.
4 No agiddaac, cunac,
Inton caano aya ti ibabangonco, ket
mapanton ti rabii?
Ket mapnoac cadagiti alimbadaw ag-
ingga iti panaglawag ti aldaw.
5 Ti lasagco macawesan cadagiti igges
ken bingbingcol ti tapoc;
Ti lasagco agcaem, ken agbettac manen.
6 Dagiti aldawco nasigsiglatda ngem iti
barquilla ti agabel,
Ket maibusda nga awan inanama.
7 O lagipem a ti biagco maysa nga anges:
Dinto makakitan iti naimbag ti matac.
8 Ti mata ti macakita caniac dinacto
makitan uray caano;
Dagiti matam rumabawdanto caniac,
ngem awanacto.
9 Cas ti ulep marunaw ken agpucaw,
Casta ti umulog iti Tanem dinto umu-
lin.
10 Dinto sumublin iti balayna,
Uray ti yanna isuntot' dina malasinen
uray caano.

11 Gapuna a diacto em-eman ti ngiwatco;
Agsaoacto iti salimucoc ti espirituc;
Agunnoyacto iti kinapait ti cararuac.
12 Maysaac aya a taaw, wenno maysaac
nga olimaw ti taaw,
Tapno mangisaadca iti maysa nga ag-
bantay caniac?
13 No cunac, Liwliwaannac ti iddac,
Ti papagco bang-arannanto ti unnoy-
co;
14 Idin pagbutengennac cadagiti tagta-
gainep,
Ken kigtotennac cadagiti parparmata:
15 Iti casta a pilien ti cararuac ti panna-
calmes,
Ken ti patay a naimimbag ngem *dagi-
toy* tultulangco.
16 Caumac *ti biagco;* diac cayat ti agbiag
iti agnanayon;
Bay-annac; ta ubbaw dagiti aldawco.
17 Ania aya ti tao, tapno isut' itan-ocmo,
Ken isaadmo ta nakemmo kencuana,
18 Ken isut' sarungcaram iti tunggal
bigat,
Ken isut' suutem iti tunggal daricmat?
19 Casano ti capaut ti dicanto panangkita
caniac,
Wenno bay-annac aginggat' diac ma-
tilmon ti catayco?
20 No macabasolac, ania ti aramidec
kenca, O sica agbantay ti tattao?
Apayapay insaadnac a cas maysa a
ginoan kenca,
Iti casta a maysaac nga awit caniac
met laeng?
21 Apayapay a dica pacawanen ti panag-
labsingco, ken iccaten ti kinadang-
cocco?
Ta ita agiddaacto iti tapoc;
Ket birukennacto a sireregta unay,
ngem awanacto.

Ti umuna a bitla ni Baldad. Salacnibanna ti kinajusticia ti Dios.

8 Idin simmungbat ni Baldad a Sujita, ket kinunana,
2 Casano ti capaut ti panagsaom cadagitoy?
Ken *casano ti capaut* dagiti sao ti ngiwatmo isudantot' *umasping* iti maysa a mannacabalin nga angin?
3 Killoen aya ti Dios ti kinajusticia?
Wenno killoen aya ti Mannacabalin ti kinalinteg?
4 No nagbasol dagiti annacmo a maibusor kencuana,
Ket inyawatna ida iti ima ti panaglabsingda;
5 No agbirucca coma a sireregta iti Dios,
Ken agpacaasica iti Mannacabalin;
6 No nadalus ken nalintegca coma:
Pudno ita a siririing coma gapu kenca,
Ket aramidenna ti pagnaedan ti kinalintegmo a narang-ay.
7 Ket nupay no bassit idi ta punganaymo,
Nupay casta wumadwadto a dackel ta maudi a tungpalmo.

8 Ta palutputem, dawatec kenca, idi immun-una a tawen,
Ket nagagetca coma iti biniruc idi dagiti ammada
9 (Ta caicalmantayo laeng, ket awan ti ammotayo,
Agsipud ta dagiti aldawtayo iti rabaw ti daga maysada nga aniniwan);
10 Didanto aya isuro kenca, ken ibaga kenca,
Ken balicsen dagiti sao nga agtaud iti pusoda?

11 Macadackel aya ti badobadoc nga awan ti lan-ac?
Macadackel aya ti ballayang nga awan ti danum?
12 No adda pay laeng cadagiti kinalangtona, *ket* saan a makeltay,
Aggango iti sacbay ti uray aniaman a *sabali* a root.
13 Casta dagiti dalan dagiti amin a manglipat iti Dios:
Ket ti inanama ti tao a di mangicancano iti Dios mapucawto:
14 A ti talecna maburacto nga agcadua,
Ken ti kinamatalecna isut' maysa a balay ti lawalawa.
15 Isu agsadagto iti balayna ngem dinto agtaginayon:
Cumpetto iti dayta, ngem dinto agnayon.
16 Isut' nalangto iti sango ti init,
Ket rumuar dagiti sangana iti rabaw ti minuyonganna.
17 Agcalawicaw dagiti ramutna iti aglicmut iti gabsoon *dagiti bato,*
Kitaenna ti yan dagiti bato.
18 No madadael iti yanna,
No casta isut' ilibacnanto, *a cunana,*
Diac idi kimmita kenca.
19 Adtoy, daytoy ti rag-o ti dalanna;
Ket iti ruar ti daga agtubonto dagiti sabali.
20 Adtoy, dinto ipalladaw ti Dios ti tao a napalongdo,
Dinanto met patibkeren dagiti managaramid iti dakes.
21 Punnoennanto pay ta ngiwatmo iti catawa,
Ken dagiti bibigmo iti panagdir-i.
22 Dagiti gumura kenca macawesandanto iti bain;
Ket ti tolda ti nadangcoc awanton uray caano.

Ti maictalo a bitla ni Job; ipudnona ti pannacabalin ti Dios, ngem agunnoy gaput ta ti Dios dadaelenna dagiti naimbag a maicanunong cadagiti dakes. Ti kinaawan basolna saanna a salacniban.

9 Idin simmungbat ni Job, ket kinunana,
2 Kinapudnona ammoc nga isut' casta:
Ngem casano ti pannacalinteg ti tao iti Dios?
3 No isu macaay-ayo a makisusic kencuana,
Isu dina mabalin nga isungbat kencuana ti maysa cadagiti sangaribu.
4 *Isut'* masirib iti puso, ken mannacabalin iti pigsa:
Asino aya ti nangpatangken iti bagína a maibusor kencuana, ket nagrangay?—
5 *Kencuana* a mangyalis cadagiti banbantay, ket isut' dida ammo,
No balikidenna ida iti pungtotna;
6 A manggungun iti daga iti yanna,
Ket agpigerger dagiti monmomna;
7 A mangbilin iti init, ket isut' di lumgac,
Ket sadaanna dagiti bitbitwen;

8 A mañgyucrad a maymaysa cadagiti
langlangit,
Ken agtalaytay cadagiti palong ti
taaw;
9 A mañgaramid iti Arcturo, Orion, ken
dagiti Pleiades,
Ken dagiti siled ti abagatan;
10 A mañgaramid cadagiti dadackel a
banag a di matucod,
Wen, banbanag a nacascasdaaw nga
awan bilañgda.
11 Adtoy, magna iti dennac, ket isut'
diac makita:
Lumabas met, ñgem isut' diac masari-
patpatan.
12 Adtoy, rabsutenna *ti tinucmaan*, asino
ti macalapped kencuana?
Asinonto ti agcuna kencuana, Ania ti
aramidem?

13 Ti Dios dinanto ituckiad ti puñgtotna;
Dagiti cabadañgan ni Rahab agruc-
noyda iti babana.
14 Dinto aya basbassit ti isuñgbatco
kencuana,
Ket piliec dagiti saoc *a pakisubañg*
kencuana?
15 Kencuana, nupay no nalintegac, diac
sumuñgbat;
Agpacaasiac coma iti ocomco.
16 No immawagac, ket sinuñgbatannac,
Nupay casta diac patien a nañgipañgag
iti timecco.
17 Ta burakennac iti maysa a bagio,
Ket pinaaduna dagiti sugsugatco nga
awan gapgapuna.
18 Isu dinacto ibturen nga umañges,
No di ket punoennac iti kinapait.
19 No *saoentayo* ti maipapan iti pigsa,
Adtoy, *isut'* mannacabalin?
Ket no maipapan iti kinajusticia,
Asino, *cunana*, ti mañgtucnad caniac?
20 Nupay no nalintegac, ti bucodco a
ñgiwat condenarennacto:
Nupay no napalongdoac, panecnecan-
nacto a nagulib.
21 Napalongdoac; diac icancano ti bagíc;
Umsiec ti biagco.
22 Isu met laeng; gapuna cunac,
Isu dadaelenna ti napalongdo ken
nadañgcoc.
23 No mamatay a pettat ti saplit,
Isu agrabrabac iti pannacasuut ti awan
basolna.
24 Maited ti daga iti ima ti nadañgcoc;
Isu abboñganna dagiti rupa dagiti oc-
ocoma:
No saan *ñga isu*, asino ñgarud?

25 Ita dagiti aldawco nasigsiglatda ñgem
iti maysa a correo:
Agtarayda, dida makita ti imbag.
26 Aglabasda a cas nasiglat a sasacayan;
Cas aguila a mañgcammet iti tinuc-
maan.
27 No cunac, Lipatecto ti unnoyco,
Iccatecto ti *naliday* a rupac, ket cucua-
nac ti naimbag a ragsac;
28 Agbuteñgac cadagiti amin a ladiñgitco,
Ammoec a dinacto ibilang nga awan
basolco.
29 Macondenaracto;
Apayapay ñgarud nga agaramidac iti
ubbaw?
30 No buggoac ti bagíc iti danum ti nieve,
Ket aramidec nga iñgget dalus dagiti
imac;
31 Nupay casta inebnebnacto iti canal:
Ket dagiti pagan-anayco met laeng
caguradacto.
32 Ta isu saan a maysa a tao, a cas caniac,
tapno isut' suñgbatac coma,
Tapno agtiponcami iti pañgocoman.
33 Awan ti ocom iti baetmi,
A mañgiparabaw iti imana cadacami
nga agpada.
34 Iccatenna coma caniac ti sarucodna,
Ket ti kinamañgigtotna dinac coma
pagbutuñgen:
35 Iti casta agsaoac coma, ket diac agbu-
teng kencuana;
Ta awanac a casta iti bagíc.

*Ni Job agpalawag a maibusor iti
kinaiñget ti Dios.*

10 Ti cararuac isut' otoy ti biagco;
Bulosacto ti unnoyco;
Agsaoacto iti kinapait ti cararuac.
2 Saoecto iti Dios, Dinac condenaren;
Iparañgmo caniac no apayapay ma-
kisusicca caniac.
3 Naimbag kenca aya a mamarigatca
coma,
Tapno umsiem ti aramid cadagiti
imam,
Ken paraburam ti patigmaan ti na-
dañgcoc?
4 Addaanca aya iti matmata a lasag?
Wenno cumitaca aya a cas iti ikikita
ti tao?
5 ¿Dagiti aldawmo casda aya cadagiti
aldaw ti maysa a tao,
Wenno dagiti tawenmo cas cadagiti
aldaw ti tao,
6 Ñga agpalutputca a mayannurot iti
kinadañgkesco,

Ken sapulem ti basolco,
7 Nupay no ammom a diac nadangcoc,
Ken awan ti macabalin a mangispal ita imam?
8 Dagita imam binukeldac ken pinalangaandac
Sangcatiponda a mailicmut caniac, nupay casta dadaelennac.
9 Lagipem, gawawaec kenca, a pinalangaanac a cas iti pila;
¿Ket iyegnacto manen aya ti tapoc?
10 Dinac aya imbucboc a cas gatas,
Ken pinagbalay a cas queso?
11 Kinawesannac iti cudil ken lasag,
Ket kinamangnac a tinipon cadagiti tultulang ken penpennet.
12 Iniccannac iti biag ken naayat a kinaimbag;
Ket ta isasarungcarmo ingagana iti espirituc.
13 Nupay no dagitoy a banag intalimengmo ita pusom;
Ammoc a daytoy makiadda kenca:
14 No agbasolac, marcaannac ngarud,
Ket dinacto pacawanen iti kinadangkesco.
15 No agdangcocac, asiac pay,
Ket no aglintegac, nupay casta diacto yangad ti oloc,
Idinto ta napnoac iti pannacaibabain,
Ken cumitkitaac iti pannacaparigatco.
16 Ket no *ti oloc* tuman-oc, sica anupennac a cas maysa a leon;
Ket agparangca manen a nacascasdaaw caniac.
17 Pangabaroanem dagita pammanecnecmo a maibusor caniac,
Ket paaduem ta rungsotmo caniac:
Panagbalbaliw ken gubat makiaddada caniac.

18 Apayapay ngarud nga inruarnac iti tian?
Inyawatco ti cararuac, ket dinac nakita ti mata.
19 Siac coma idi iti cas la awanac idi;
Naipanac coma nanipud iti tian aginggat' tanem.
20 Saan aya a bassit dagiti aldawco? sumardengca ngarud.
Ket baybay-annac, tapno agliwliwaac coma iti apagbiit,
21 Iti sacbay ti ipapanco idiay a diacto pagsublian,
Iti daga *met laeng* ti sipnget ken ti aniniwan ni patay;
22 Ti daga nasipnget a cas iti tengngat' rabii,
Ti daga ti aniniwan ni patay, nga awan ti aniaman nga ornos.
Ken isu a ti lawag cas la iti tengngat' rabii.

Ti umuna a bitla ni Sofar a Naamatita; idarumna ni Job iti kinapusong ken iti dina panagtuloc; uyotanna a mangiccat iti kinadangkes.

11 Idin simmungbat ni Sofar a Naamatita, ket kinunana,
2 Ti caadu dagiti sao di aya masungbatan?
Ket mapalinteg aya ti tao a salawasaw?
3 Dagiti pasindayawmo patalnaenda aya dagiti tao?
Ket no mangrabrabacca, awan aya ti tao a mangbabain kenca?
4 Ta cunaem, Nadalus ti pannursuroc,
Ken nadalusac cadagita matam.
5 Ngem; ¡O sapay coma ta agsao ti Dios,
Ken luctanna dagiti bibigna a maibusor kenca,
6 Ket iparangarangna coma kenca dagiti palimed ti kinasiribna!
Ta isu nawadwaddan iti panagawat,
Ammoem ngarud a ti Dios sapulenna kenca ti basbassit ngem iti cataladan ta kinadangkesmo.

7 Gapuna nga iti panagtonton masaracam aya iti Dios?
Masaracam aya ti Mannacabalin aginggat' kinapalongdo?
8 Nangato a cas langit; ania ti mabalinmo nga aramiden?
Naun-uneg ngem ni Tanem, ania ti mabalinmo nga ammoen?
9 Ti rucodna at-atiddag ngem iti daga,
Ken ac-acaba ngem iti taaw.
10 No lumabas, ken mangpunit,
Ken umayab iti panangocom, asino ngarud ti macalapped kencuana?
11 Ta ammona dagiti tattao a nabal-licog:
Kitaenna met ti kinadangkes, nupay no isut' dina otoben.
12 Ngem ti tao nga ubbaw awan ti pammacawanna
Wen, ti tao mayanac *a cas la* maysa nga urbon ti asno nga atap.

13 No paglintegem ta pusom,
Ken yunnatmo kencuana dagita imam;

14 No adda kinadangkes ita imam, isut' yadayum,
Ket dica palubosan nga agnaed ti kinakillo cadagita toldam.
15 Pudno ngarud nga itangadmo ta rupam nga awan mulitna;
Wen, natibkercanto, ket dicanto agbuteng:
16 Ta malipatamto ti kinaay-ay-aymo;
Isut' lagipemto a cas dandanum a naglabasen.
17 Ket ta biagmo nalawlawagto ngem iti matoon:
Nupay adda kinasipnget, casto la iti agsapa.
18 Ket natalgedcanto, agsipud ta adda inanama;
Wen, sica cumitacanto *iti sibaymo*, ket aginanacanto a sitatalged.
19 Casta met nga agiddacanto, ket awanto ti mamagbuteng kenca;
Wen, adunto ti agararaw kenca.
20 Ngem dagiti mata dagiti nadangcoc agawanto,
Ket awanandanto iti dalan a pagtarayan;
Ket ti inanamada isunto ti panangyawatda iti cararuada.

Panecnecan ni Job ti pannacabalin ti Dios.

12 Idin simmungbat ni Job ket kinunana,
2 Diac duaduaen a dacay ti ili,
Ket ti sirib makipataytọ cadacayo.
3 Ngem adda panagawatco a naimbag a cas cadacayo;
Saanac a nababbaba ngem dacayo:
Wen, asino ti di macaammo cadagiti cacasta a banag a cas cadagitoy?
4 Siac cas-ac la maysa a catcatawaan iti caarrubana,
Siac ti immawag iti Dios, ket isu simmungbat:
Ti nalinteg, ti napalongdo a lalaki isut' maysa a catcatawaan.
5 Iti panunot ti adda iti talingenngen adda uyaw a maipaay iti kinadacsangasat:
Nasagana a maipaay cadagidiay a ti sacada agcaglís.
6 Dagiti tolda dagiti agaagaw agrangayda,
Ken dagiti manggargari iti Dios natalgedda;
Nga iti imada iyeg ti Dios *a siwawadwad.*
7 Ngem agsaludsudca ita cadagiti animal, ket isurodacanto.
Ken cadagiti tumatayab dagiti langlangit, ket ibagadanto kenca:
8 Wenno agsaoca iti daga, ket isuronacanto;
Ken dagiti ic-ican ti taaw ipalawagdanto kenca.
9 Asino ti di macaammo amin cadagitoy,
A ti ima ni Jehova inaramidna daytoy,
10 Nga iti imana adda ti cararua ti tunggal sibibiag,
Ken ti sang-aw ti amin a tao?
11 Saan aya a padasen ti lapayag dagiti sao,
Cas met laeng iti panangnanam ti ngadas ti taraon?
12 Cadagiti lallacay adda sirib,
Ken iti kinaatiddug dagiti aldaw ti pannacaawat.

13 Iti *Dios* adda sirib ken pannacabalin;
Isu icutanna ti patigmaan ken pannacaawat.
14 Adtoy, rugpoenna, ket dinto mabalin a bangonen manen;
Punitanna ti maysa a tao, ket awan ti manglucat.
15 Adtoy, tenglenna dagiti danum, ket agmagada;
Ibaonna manen ida, ket balikidenna ti daga.
16 Kencuana adda ti pigsa ken sirib;
Ti maallilaw ken mangallilaw cucuana ida.
17 Yallatiwna dagiti consejero a silalabus.
Ket pamaagenna dagiti oc-ocom.
18 Bucraanna dagiti panggalut dagiti ar-ari,
Ket reppetenna dagiti lomoda iti maysa a barikes.
19 Yallatiwna dagiti sacerdote a silalabus,
Ket riribukenna ti mannacabalin.
20 Yalisna ti sao ti matalec,
Ket iccatenna ti pannacaawat dagiti lallacay.
21 Ibucbocna ti uyaw cadagiti pangoloen.
Ket bucraanna ti barikes ti napigsa.
22 Lucasanna dagiti nauneg a banag ti kinasipnget,
Ket iyegna iti lawag ti aniniwan ni patay.
23 Paaduenna dagiti nacion, ket dadaelenna ida:

Padackelenna dagiti nacion, ket idalan-
na ida a kinayawan.
24 Iccatenna ti panagawat cadagiti palo-
ngen dagiti tattao ti daga,
Ket pagcallautangenna ida iti maysa a
let-ang isu nga awan ti dalan.
25 Agaricapda iti sipnget nga awan ti
silawda;
Ket pagbariringenna ida a cas maysa a
nabartec a tao.

Ni Job idarumna dagiti gagayyemna iti panagaramidda iti maysa a ballicog a salacniban ti Dios.

13 Adtoy, nakita idi dagiti matac *day-
toy.*
Nangngeg idi ti lapayagco ket isut'
naawatanna.
2 Ti ammoyo, *isu met laeng* ti ammoc:
Saannac a nababbaba ngem dacayo.

3 Pudno a cayatco coma ti agsao iti Man-
nacabalin,
Calicagumac ti makitubar iti Dios.
4 Ngem dacayo a mangigacat cadagiti
ulbod;
Dacay amin mangngagascay iti awan
pategna.
5 ¡O sapay coma ta agtalnacayo a sang-
cacanonong!
Ket isu coma ti siribyo.
6 Denggenyo ita ti panangtubarco,
Ket ipangagyo dagiti bitla dagiti bi-
bigco.
7 Agsaocayto aya a sikikillo gapu iti
Dios,
Ket agsaocayto a sibaballicog gapu
kencuana?
8 Isut' ipangpangronayonto aya?
Makisubangcayto aya gapu iti Dios?
9 Naimbag aya a sukimatennacayo coma?
Wenno cas ti panangallilaw ti maysa a
tao, isut' allilawenyonto aya?
10 Pudno a babalawennacayto,
No sililimed ti panangipangpangrona-
yo.
11 Dinacayto aya pagbutngen ti dayagna,
Ken ti buteng kencuana agtinnagto
cadacayo?
12 Dagiti malaglagip a panagsaoyo isudat'
proverbio a dapdapo,
Dagiti salsalacnibyo isudat' salsalacnib
a pila.

13 Agtalnacayo, bay-andac, tapno agsaoac
coma;
Ket umay coma caniac ti aniaman nga
umayto.

14 Apayapay alaec coma ti lasagco cada-
giti ngipenco,
Ket icabilco iti imac ti biagco?
15 Adtoy, patayennacto; awan inanamac;
Nupay casta salimetmetacto dagiti da-
lanco iti sangona.
16 Daytoy met isunto ti salacanco,
Tapno ti di mangicancano iti Dios din-
to umay iti sangona.
17 Denggenyo a sireregta ti bitlac,
Ket adda coma cadagita lapayagyo ti
palawagco.
18 Adtoy ita, inornoscon ti panggepco;
Ammoc a nalintegac.
19 Asino ti makisubangto caniac?
Ta iti casta agtalnaac coma ken yawat-
co ti cararuac.

20 Isuna laeng a dica aramiden caniac ti
dua a banag;
Iti casta diac ilemmengan ta rupam:
21 Ituckiadmo a yadayu caniac ta imam;
Ket dica palubosan a pagbutngennac
dayta pangigtotmo.
22 Iti casta umayabca, ket sumungbatac-
to:
Wenno palubosannac nga agsao, ken
sumungbat kenca.
23 Mano aya dagiti kinadangkesco ken
basbasolco?
Ipacaammom caniac ti labsingco ken
basolco.
24 Apayapay ilemmengmo ta rupam,
Ken iniggamannac a maipaay iti cabu-
sormo?
25 Dadaelemto aya ti maysa a bulong a
naipalladaw?
Ket camatento aya ti namagmagan a
nagpalungpungan ti garami?
26 Ta isuratmo dagiti napait a banag a
maibusor caniac,
Ket pagtawidennac cadagiti kinadang-
kes ti kinabumaroc:
27 Icabilmo dagiti sacac met iti tul-ong,
Ket tandaanam amin dagiti danac;
Mangisaadca iti maysa a beddeng cada-
giti dapan dagiti sacac:
28 Nupay umaspingac iti maysa a nalung-
sot a banag nga agrunot.
Cas maysa a pagan-anay a sinánga.

Iparangarang ni Job ti kinarasi ti tao; agcararag a maipaay iti pannacai-tuken ti dusa.

14 Ti tao, a mayanac iti babai,
Bassit dagiti aldawna, ken napno
iti riribuc.

2 Rumuar a cas maysa a sabonğ, ket
maspac:
Ken aglabas met a cas maysa nğa
aniniwan, ket di agtaginayon.
3 Ket luctam aya dagita matam iti
rabaw ti maysa a casta,
Ket inyegnac iti pannakiinnocom
kenca?
4 Asino ti macabalin a manğyeg iti
maysa a nadalus nğa agtaud iti narugit?
awan.
5 Idiuto a makednğan dagiti aldawna,
Ti bilanğ dagiti bulanna adda kenca.
Ket tinudinğam dagiti beddenğna a
dina mabalin a labsan;
6 Dica cumita kencuana, tapno agtalna
coma,
Aginğgat' matunğpalnanto, cas maysa
a manğmanğged, ti aldawna.

7 Ta adda inanama iti maysa a cayo,
No mapucan, nğa agsarinğitto manen,
Ket ti naganus a sanğána dinto ag-
patinğga.
8 Nupay no ti ramutna aglacay iti daga,
Ket matay ti poonna iti daga;
9 Nupay casta gapu iti anğot ti danum
isut' pagtuboennanto,
Ket pagsacnapenna dagiti sanğsanğá
a cas maysa a mula.
10 Nğem matay ti tao, ket mapababa:
Wen, ti tao iyawatna ti cararuana, ket
sadino ti yanna?
11 *Cas ti* panagcuranğ dagiti danum iti
taaw,
Ket nagmaga ti carayan ket namag-
magan;
12 Casta ti panagidda ti tao ket di bu-
manğon:
Agpapan agawanen dagiti lanğlanğit,
didanto agriinğ,
Didanto mariinğ iti turogda.

13 ¡O sapay coma ta ilemmenğnac idiay
tanem,
Tapno maaywananac a sililimed, aginğ-
gat' aglabas ti punğtotmo,
Tapno tudinğam caniac ti maysa a
nadutocan a tiempo, ket lagipennac!
14 No matay ti maysa a tao, agbiagto aya
manen?
Cadagiti aldaw ti gubatco, agurayac
coma,
Aginğgat' dumtenğ ti pannacaibulosco,
15 Umayabca coma, ket sunğbatanca:
Adda coma maysa a calicagummo iti
aramid dagita imam.
16 Nğem ita bilanğem dagiti agdanco:
¿Dica aywanan aya ti basolco?
17 Ti labsinğco nasadaan idiay maysa a
supot,
Ket reppetem ti kinadanğcocco.

18 Nğem ti agreggay a bantay umay iti
awan;
Ket mayalis ti bato idiay yanna;
19 Dagiti danum runotenda dagiti bato;
Dagiti panaglabianğda buggoanda ti
tapoc ti daga:
Casta ti pananğdadaelmo iti inanama
ti tao.
20 Iti agnanayon agaladagca a maibusor
kencuana, ket isu aglabas;
Baliwam ti rupana, ket isut' ibaonmo.
21 Dagiti annacna a lallaki madaydayaw-
da ket isut' dina ammo:
Ket maipababada, nğem isut' dina
mapuutan cadacuada.
22 Nğem ti lasagna iti rabawna adda
tuocna,
Ket ti cararuana iti unegna agdunğ-
aw.

Ti maicadua a bitla ni Elifaz a Temanita,
tubnğarenna ti atap ni Job.

15 Idin simmunğbat ni Elifaz a Tema-
nita, ket kinunana,
2 ¿Ti tao a masirib sumunğbat aya coma
iti ubbaw a pannacaammo,
Ken punnoenna ti bagína iti casaor?
3 ¿Iti barenğbarenğ a panagsao aya ti
pakitubarna,
Wenno cadagiti bitla aya ti pananğ-
aramidna iti di naimbag?
4 Wen, iccatem ti butenğ,
Ket tipdem ti panagdaydayaw iti
saclanğ ti Dios.
5 Ta isuro ti kinadanğkesmo ta nğiwat-
mo,
Ket piliem ti dila ti nasicap.
6 Ta bucodmo a nğiwat condenarennaca,
ket saan a siac;
Wen, dagiti bucodmo a bibig mama-
necnecda a maibusor kenca.

7 Sica aya ti umuna a tao a nayanac?
Wenno naipasnğayca aya iti sacbay
dagiti turturod?
8 Nanğegmo aya ti nalimed a patigmaan
ti Dios?
Ket ibeddenğmo aya kenca laenğ ti
sirib?
9 Ania aya ti ammom, a dicam ammo?
Ania aya ti maawatam, nğa awan
cadacami?

10 Cadacami adda a padapada ubanan
ken lallacay unay a tattao,
A laclacyda ngem ni amam.
11 ¿Bassit aya dagiti pangliwliwa ti Dios
a maipaay kenca,
Ti met laeng sao a naalumamay
nga agturong kenca?
12 Apayapay ta pusom ipanawnaca?
Ken apayapay dagita matam agkirem-
remda,
13 Tapno maibusor iti Dios iturongmo ta
espiritum,
Ken palubosam a rumuar dagiti sao
ita ngiwatmo?
14 Ania ti tao, tapno nadalus coma?
Ken ti mayanac iti babai, tapno
nalinteg coma?
15 Adtoy, di agtalec cadagiti sasantona;
Wen, dagiti langlangit saanda a
nadalus iti imatangna:
16 ¡Ad-adda pay ti maysa a macarimon
ken agrupsa,
Ti maysa a tao a mangnginum iti
kinadangcoc a cas la danum!

17 Iparangarangconto kenca, denggennac;
Ket iti nakitac ipalawagconto
18 (Nga imbaga dagiti mamasirib a
tattao
Nanipud cadagiti ammada, ket isut'
dida inlemmeng;
19 Cadacuada laeng a nacaitedan ti daga,
Ket awan ti gangannaet a limmasat
cadacuada):
20 Ti nadangcoc a tao agbannog a situ-
tuoc cadagiti amin nga aldaw,
Ti met laeng bilang dagiti tawen a
naaywanan a maipaay iti mamari-
gat.
21 Maysa nga aweng dagiti kigtot adda
cadagiti lapayagna;
Iti kinarang-ay umay iti rabawna ti
managdadael.
22 Dina patien nga agbalicto a rumuar
iti kinasipnget,
Ket mayuray a maipaay iti campilan.
23 Agcallautang iti ruar a gapu iti tina-
pay, *a cunana*, Sadino ti yan?
Ammona nga adda a sidadaan idiay
imana ti aldaw ti kinasipnget.
24 Rigat ken talipungaw ti mamagbuteng
kencuana:
Agaladagda a maibusor kencuana, cas
maysa nga ari a sisasagana iti
gubat.
25 Agsipud ta inyunnatna ti imana a
maibusor iti Dios,
Ket patangsitenna ti bagína a mai-
busor iti Mannacabalin;
26 Agtaray iti rabawna *a sisisickil* ti
tengngedda;
Agraman cadagiti napuscol a bung-
cong dagiti calasagna;
27 Agsipud ta inabbonganna ti rupana
iti kinalucmegna,
Ket inurnongna ti lucmeg iti rabaw
dagiti lomona;
28 Ket nagnaed cadagiti naglangalang a
ciudad,
Cadagiti balbalay a di nagnaedan
dagiti tattao.
A sisasaganada idi nga agbalin a
ginabgabsoon;
29 Dinto nabacnang, dinto agtuloy ti
cucuana,
Dinto maisacnap dagiti tagicuaenna
iti daga.
30 Isu dinanto panawan ti kinasipnget;
Ti darang magmagannanto dagiti
sangána,
Ket iti sang-aw ti ngiwat *ti Dios*
pumanawto.
31 Di agtalec coma iti kinaubbaw, nga
allilawenna ti bagína:
Ta ti kinaubbaw isunto ti gungunana.
32 Matungpalto iti sacbay ti tiempona,
Ket dinto lumangto ti sangána.
33 Isu regregennanto ti nalangto ti
naganus a bunga a cas iti uvas,
Ket ipalladawnanto ti sabongna a cas
iti olivo.
34 Ta ti pangen ti di mangicancano iti
Dios aglupesto.
Ket runawento ti apuy dagiti tolda ti
pannocsoc.
35 Nagsicugda iti ranggas ket agipasngay-
da iti kinadangkes.
Ket ti pusoda mangisagana iti allilaw.

Ti maicalima a bitla ni Job; umsienna dagiti gagayyemna; agunnoy iti pamay-an ti Dios.

16 Idin simmungbat ni Job, ket
kinunana,
2 Nangegco ti adu a cacasta a banag:
Dacayo amin nacaay-ay-aycayo a
mangliwliwa.
3 Aggibusto aya dagiti dakes a sao?
Wenno ania ti manggargari kenca
tapno sumungbatca?
4 Mabalinco ti agsao met a cas cada-
cayo;
No adda idi ta cararuayo iti saad ti
cararuac,

Mabalinco a sanĝalen a sanĝcatipon
dagiti sao a maibusor cadacayo,
Ken agwinĝiwinĝ ti oloc cadacayo.
5 *Nĝem* papigsaencay coma iti nĝiwatco,
Ket ti panĝliwliwa dagiti bibigco
banĝ-aranna coma *ti tuocyo.*

6 Nupay agsaoac, di mabanĝ-aran ti
tuocco;
Ket nupay no idiac, ania ti pacabaw-
asac?
7 Nĝem ita pinabannognac:
Dinadaelmo amin a bunĝgoyco.
8 Ket iniggamannac a siiirut unay, *nĝa*
isut' maysa a sacsi *a maibusor caniac:*
Ket ti kinacuttonĝco bumanĝon a
bumusor caniac,
Manacsi iti rupac.
9 Isu ginisgisnac iti punĝtotna, ket
kinamatnac;
Nagnĝariet cadagiti nĝipenna iti
rabawco:
Ti cabusorco pinatademna dagiti ma-
tana caniac.
10 Nĝinanĝada caniac ti nĝiwatda;
Kinabilda a siuumsa ti pinĝpinĝco:
Inurnonĝda dagiti bagbagída a mai-
busor caniac.
11 Inyawatnac ti Dios iti di mangican-
cano iti Dios,
Ket impalladawnac cadagiti ima ti
nadanĝcoc.
12 Addaac idi iti talna, ket binuracnac a
pinagcaddua;
Wen, pinatenĝnĝedannac, ket imbar-
sacnac:
Insaadnac met a ginoanna.
13 Dagiti pumapana licmutendac;
Gudduaenna dagiti beckelco, ket dina
insakit;
Ibucbocna ti aproc iti rabaw ti daga.
14 Burakennac iti gutbaw iti rabaw ti
gutbaw;
Agtaray iti rabawco a cas maysa a
gigante.
15 Nagdaitac iti lupot a nakersanĝ iti
rabaw ti cudilco;
Ket incabilco idi ti sarac iti tapoc.
16 Ti rupac nalabaga iti panagsanĝit,
Ket ti aniniwan ni patay adda cada-
giti calub ti natac;
17 Nupay awan cadagiti imac ti ranĝgas,
Ken nadalus ti cararagco.

18 O daga, dica abbonĝan ti darac,
Ket palubosam a ti asugco addaan
disso *a paginanaan.*
19 Uray ita, adtoy, ti sacsic adda sadi
lanĝit,
Ken ti manĝsacsi caniac adda sadi
nĝato.
20 Dagiti gagayyemco rabrabakendac:
Nĝem agibucboc lulua ti matac iti
Dios.
21 Tapno isu icutanna coma ti caintegan
ti tao iti Dios,
Ken iti anac a lalaki ti tao ken caar-
rubana.
22 Ta no dumtenĝ dagiti babassit a
tawen,
Innacto iti dalan isu a diacto pag-
sublian.

Ni Job agapelar iti Dios, nĝem dunĝ-awanna ti nacaarariec a casasaadna.

17 Marunaw ti espirituc, magibus dagiti
aldawco,
Ti tanem adda a *sisasagana* a maipaay
caniac.
2 Pudno adda a caduac dagiti manag-
rabrabac.
Ket agnaed ti matac cadagiti pananĝ-
gargarida.

3 Manĝtedca ita iti maysa a tanda,
agsalagca a maipaay caniac ken ita
bagím;
Asino ti adda a makipagsipatto caniac?
4 Ta inlemmenĝmo ti pusoda nanipud
pannacaawat
Gapuna a dicanto itan-oc *ida.*
5 Ti manĝidarum cadagiti gagayyemna
maipaay a maysa a tinucmaan,
Uray dagiti mata dagiti annacna agca-
puydanto.

6 Nĝem inaramidnac a maysa a barenĝ-
barenĝ a balicas dagiti tattao;
Ket agtuprada iti rupac.
7 Agcudrep met ti matac a gapu iti
ladinĝit,
Ket amin a camcamenĝco casda maysa
nĝa aniniwan.
8 Dagiti nalinteg a tattao mapasedda-
awdanto itoy,
Ket ti awan basolna agriinĝto a mai-
busor iti di manĝicancano iti Dios.
9 Nupay casta ti nalinteg agnayonto iti
dalanna,
Ket ti addaan imima a nadalus pumig-
santo la a pumigsa.
10 Nĝem ti maipapan cadacay amin,
umaycay manen ita;

Ket diacto macasarac ti maysa a masirib cadacayo.
11 Aglabas dagiti aldawco, maburac dagiti sicatco,
Dagiti met laeng̃ panunut ti pusoc.
12 Isucátda ti rabii iti aldaw:
Ti lawag, *cunada*, asideg iti kinasipng̃et.
13 No sapulec ni Tanem cas iti balayco;
No inyucradco ti iddac idiay sipng̃et;
14 No kinunac ken rupsa, Sica ti amac;
Ken igges, *Sica* ti inac, ken cabsatco a babai;
15 Sadino ng̃arud ti yan ti inanamac?
Ket ti maipapan iti inanamac, asino ti cumitanto kencuana?
16 Umulogto cadagiti balunet ni Tanem,
Intono addan inaná iti tapoc.

Umsaen ni Baldad a Suita ni Job; saritaenna ti peggad ti managbasol.

18 Idin simmung̃bat ni Baldad a Suita, ket kinunana,
2 Casano ti capaut ti panagbirocyo gapu cadagiti sasao?
Otobenyo, ket sacamto agsao.
3 Apayapay mabilang̃tayo a cas cadagiti animal;
Ken agbalintay a narugit iti imatang̃yo?
4 Sica a pigisem ta bagím iti ung̃etmo,
Maidianto aya ti daga gapu kenca?
Wenno maalisto aya ti bato iti yanna?

5 Wen, ti silaw ti nadang̃coc maiddepto,
Ket ti arisang̃asang̃ ti apuyna dinto agsilap.
6 Ti lawag nasipng̃etto idiay toldana,
Ken ti pagsilawan iti ng̃atona maiddepto.
7 Dagiti addang̃ ti pigsana mapaababanto,
Ket isut' ipababanto ti patigmaanna met laeng̃.
8 Ta maipalladawto iti maysa ng̃a iket gapu cadagiti sacana met laeng̃,
Ket agtalaytay cadagiti bateng̃.
9 Maysa a palab-og ti mang̃tiliwto *kencuana* a mapamucudan,
Ket maysa a silo ti mang̃teng̃ng̃el kencuana.
10 Maysa a baor mailemmeng̃ iti daga a maipaay kencuana,
Ken maysa a padacdac a maipaay kencuana idiay dalan.
11 Dagiti kigtot ti mamagbuteng̃ kencuana iti amin a bacrang̃,
Ken mang̃anup kencuana cadagiti mucod.
12 Ti pigsana mabisinto,
Ket pannacarapon sisasaganaanto iti bacrang̃na.
13 Dagiti camcameng̃ ti bagína maalununto,
Wen, ti inauna ng̃a anac ni patay alun-unennanto dagiti camcameng̃na.
14 Isu magabutto iti tolda a pagtalcanna;
Ket maiyegto iti ari dagiti macakigtot.
15 Agnaedto iti toldana ti dina cucua.
Azufre maiwaranto iti rabaw ti pagtaeng̃anna.
16 Agmaganto dagiti ramutna iti baba,
Ken iti ng̃ato mapucanto iti sang̃ana.
17 Mapucawto iti daga ti pacalaglagipan kencuana,
Ket awanto iti naganna iti lansang̃an.
18 Maipanawto manipud iti lawag iti sipng̃et,
Ken mapagtalawto iti lubong̃.
19 Awananto iti anac a lalaki wenno iti anac a lalaki ti anac a lalaki iti teng̃ng̃a ti ilina,
Wenno uray ania a matda idiay naggang̃annaetanna.
20 Dagiti sumaruno ng̃a umay masdaawdanto iti aldawna,
Cas cadagiti napan ng̃a immun-una nagbuteng̃da.
21 Pudno a cacasta dagiti pagnaedan dagiti nakillo,
Ket daytoy ti disso ti di macaammo iti Dios.

Mamalawag ni Job a maibusor cadagiti gagayyemna, mang̃umsa ken dawatenna ti caasida; mataleꞓ ti pannalacnib.

19 Idin simmung̃bat ni Job, ket kinunana,
2 Casano ti capaut ti panang̃paung̃etyo iti cararuac,
Ken panang̃buracyo caniac cadagiti sao?
3 Cadagiti sang̃apulo a tiempo inumsadac:
Dicay mabain ng̃a agaramid a sigugubsang̃ caniac.
4 Ket no isut' pudno a nagbiddutac idi,
Ti biddutco matda caniac met laeng̃.
5 No pudno ng̃a isut' pang̃gepyo ng̃a itan-oc ta bagbagíyo a maibusor caniac,
Ket itubaryo a maibusor caniac ti umsac;

6 Ammoenyo ita a ti Dios binalikidnac *iti panĝgepco,*
Ket inalicubcubnac iti iketna.

7 Adtoy, umawagac iti biddut, nĝem saannac a maipanĝag:
Umawagac iti tulonĝ, nĝem awan ti kinajusticia.
8 Binacudanna ti dalanco tapno diac macalasat,
Ket nanĝisaad iti sipnĝet cadagiti danac.
9 Linabusannac iti dayawco,
Ken innalana ti balanĝat ti oloc.
10 Rinugpunac iti tunĝgal bacranĝ, ket maipanacon;
Ket pinarutna ti inanamac a cas maysa a cayo.
11 Pinasgedanna met ti punĝtotna a maibusor caniac,
Ket imbilanĝnac kencuana a cas *maysa cadagiti* cabusorna.
12 Dumtenĝ a sanĝcatipon dagiti buyotna,
Ket balenbenanda ti dalanda a maibusor caniac,
Ket agpacarsoda iti aglicmut iti toldac.

13 Isu inyadayuna caniac dagiti cacabsatco,
Ket dagiti amammoc matalipupusda a maisina caniac.
14 Nagawan idi dagiti cacabagiac,
Dagiti casimpunĝalac linipatdac.
15 Dagiti nagnaed iti balayco,
Ken dagiti babbalasanĝco, imbilanĝdac a maysa a ganganaet:
Maysaac a sanĝsanĝaili iti imatanĝda.
16 Ayabac ti adipenco, ket dinac sunĝbatan,
Nupay agdawatac kencuana iti nĝiwatco.
17 Ti anĝesco gangannaet ken asawac,
Ken ti ararawco cadagiti annac ni inac met laenĝ.
18 Uray dagiti agtutubo nĝa annac uyawendac;
No tumacderac, agsaoda a maibusor caniac.
19 Amin a casimpunĝalac caguradac,
Ken amin nĝa inayatco maibusorda caniac.
20 Ti tulanĝco cumpet iti cudilco ken lasagco,
Ket mapagtalawac agraman cudil dagiti nĝipenco.
21 Manĝaasicayo caniac, manĝaasicayo caniac,
O dacay a gagayyemco;
Ta sinagidnac ti ima ti Dios.
22 Apayapay camatendac a cas ti Dios,
Ket dicay mapnec iti lasagco?

23 ¡O sapay coma ta maisurat dagiti saoc!
O ¡sapay coma ta mailanadda iti maysa a libro!
24 ¡Sapay coma ta iti pluma a landoc ken buli
Maikitikitda iti bato iti agnanayon,
25 Nĝem ti maipapan caniac ammoc a sibibiag ti Mannubbotco,
Ket iti camaudianan isu agtacderto iti rabaw ti daga:
26 Ket calpasan ti cudilco, daytoy *met laenĝ a bagi,* madadael,
Iti casta nĝa awan ti lasagco kitaecto ti Dios;
27 Isu a siac, siac met laenĝ, kitaecto iti abayco.
Ket buyaento dagiti matac, ket saan a cas maysa a gangannaet.
Marunaw ti pusoc iti unegco.
28 No cunayo, ¡Amanĝan ti panangcamatcamatminto kencuana!
Ket ti ramut ti panĝgep masaracan caniac;
29 Agbutenĝcayo iti campilan:
Ta ti punĝtot *iyegna* ti pannusa ti campilan,
Tapno ammoenyo coma nĝa adda maysa a pananĝocom.

Ipalawag ni Sofar a Naamatita a dagiti managbasol, nupay naranĝ-ayda, rebbenĝda a lac-amen ti pammales.

20 Idin simmunĝbat ni Sofar a Naamatita, ket kinunana,
2 Gapuna a sunĝbatandac dagiti panunutco,
Gapu met laenĝ iti darasco nĝa adda caniac.
3 Nanĝegco idi ti pananĝtubnĝar a nanĝibabain caniac;
Ket ti espiritu ti panagawatco sinunĝbatannac.
4 Dica ammo aya daytoy taga daan a tiempo,
Nanipud pannacaisaad ti tao iti rabaw ti daga,
5 A ti panagballigi ti dakes ababa,
Ken ti rag-o ti di manĝicancano iti Dios maysa laenĝ a canito?

6 Nupay no ti catayagna ngumato aging-
ga cadagiti langlangit,
Ket gumaw-at ti olona cadagiti ulep;
7 Nupay casta mapucawto iti agnanayon
a cas iti iblengna met laeng:
Dagiti nacakita idi kencuana cuna-
danto, Sadino ti yanna?
8 Tumayabto a cas maysa a tagtagainep,
ket dinto masaracan:
Wen, mapagtalawto a cas maysa a
parparmata ti rabii,
9 Ti mata a nacakita kencuana isut'
dinanto makitan uray caano;
Uray ti yanna dinto cumitan kencuana
uray caano.
10 Dagiti annacna sapulendanto ti
parabur ti napanglaw,
Ket isublinto dagiti imana ti sani-
cuana.
11 Dagiti tulangna mapno iti kina-
bumarona,
Ngem makicaiddanto kencuana iti
tapoc.

12 Nupay no ti kinadangcoc nasam-it iti
ngiwatna,
Nupay no isut' ilemmengna iti baba
ti dilana,
13 Nupay no isut' iliclicna, ket dinanto
palubosan a mapan,
No di ket isut' aywananna pay laeng
iti uneg ti ngiwatna;
14 Nupay casta ti taraonna cadagiti la-
laemna mabaliwan,
Isut' apro dagiti aspid* iti unegna.
15 Nagalun-un cadagiti kinabacnang, ket
ibacuarnanto ida manen;
Inyaon ida ti Dios iti bucsitna.
16 Isu susupennanto ti gamut dagiti
aspid:
Isut' patayento ti dila ti carasaen.
17 Dinto cumita cadagiti carayan,
Dagiti agay-ayus a burayoc ti diro
ken mantequilla.
18 Ti tinarabajona isublinanto, ket isut'
dinanto alun-unen;
Mayalubog iti cucua nga innalana idi,
dinto agrag-o.
19 Ta pinarigat ken binay-anna ti na-
panglaw;
Isu immagaw idi iti maysa a balay,
ket isut' dinanto bangonen.

20 Agsipud ta dina naammo ti kinatalna
iti unegna,
Isu dinanto maispal uray bassit ti
panagragrag-oanna.

* *Aspid*, maysa a kita ti uleg.

21 Awan ti nalabasan a dina inalun-un:
Gapuna a dinto agnanayon ti kinarang-
ayna.
22 Iti kinapunno ti panaglapusananna
isu addanto cadagiti kinakipet.
Ti ima ti tunggal maysa nga adda iti
kinaay-ay-ay umayto iti rabawna.
23 Intono dandanina punnoen ti bucsitna,
Ti Dios ipalladawnanto iti rabawna ti
rungsot ti ungetna,
Ket isut' itudonanto kencuana bayat
ti pannanganna.
24 Isu itarayannanto ti igam a landoc,
Ket isut' salputento ti ba-i a gambang.
25 Isu asutenna ken iruarna ti bagína;
Wen, ti nasilap a murdong rumuar
iti aprona:
Dagiti macakigtot addada iti rabawna.
26 Amin a sipnget maidulin a maipaay
a gamgamengna.
Maysa nga apuy a di puyotan *ti tao* ti
mangalun-unto kencuana;
Marunawto ti adda a nalabasan idiay
toldana.
27 Dagiti langlangit ipalgacdanto ti
kinadangkesna,
Ket tumacderto ti daga a maibusor
kencuana.
28 Ti mainayon iti balayna pumanawto;
Dagiti cucuana agsayacdanto iti aldaw
ti pungtotna.
29 Daytoy ti biang ti nadangcoc nga
aggapu iti Dios,
Ken ti tawid nga intuding ti Dios
kencuana.

Asugan ni Job ti kinarang-ay dagiti managbasol; dina anamungan a dagiti managbasol awatenda ti rebbengda.

21 Idin simmungbat ni Job, ket kinu-
nana,
2 Denggenyo a sireregta ti bitlac;
Ket daytoy coma dagiti liwliwayo.
3 Anusandac, ket agsaoacto met;
Ket iti calpasan ti panagsaocon,
ituloyyo ti agrabrabac.
4 Ti maipapan caniac, ti unnoyco mai-
paay aya iti tao?
Ket apayapay a diac coma di naanus?
5 Mingmingandac, ket masdaawcayo,
Ket icabilyo ta imayo ita ngiwatyo.
6 Uray no lumagipac mariribucac,
Ket ti buteng gemgemanna ti lasagco.
7 Apayapay agbiag dagiti nadangcoc,
Aglacayda, wen, agmaingelda iti
pannacabalin?

8 Ti putotda maisang̃abang̃on cadacuada idiay imatang̃da,
Ken ti sarin̄gitda iti sang̃o dagiti matada.
9 Dagiti balayda natalgedda iti buteng̃,
Ket ti pang̃-or ti Dios saan a maiparabaw cadacuada.
10 Dagiti bacada a lallaki agputotda, ket dida agcurang̃;
Dagiti bacbacada a cabay-ian aganacda, ket dida agalís.
11 Isuda ibaonda dagiti babassitda a cas maysa n̄ga arban ti carnero,
Ket agsala dagiti annacda.
12 Agdaniwda iti pandereta ken arpa.
Ken agrag-oda iti aweng̃ ti tulali.
13 Ibusenda dagiti aldawda iti kinarang̃-ay,
Ket iti maysa a canito umulogda ken Tanem.
14 Ket cunada iti Dios, Pumanawca cadacami;
Ta dicam calicaguman ti pannacaammo cadagita daldalanmo.
15 Ania aya ti Mannacabalin, tapno agservicami coma kencuana?
Ket ania aya ti gunguna n̄ga icutanmi, no agcararagcami kencuana?
16 Adtoy, ti kinarang̃-ayda awan iti imada:
Ti patigmaan dagiti nadang̃coc adayu caniac.

17 Maminano aya ti pannacaiddep ti pagsilawan dagiti nadang̃coc?
Tapno ti pannacaraponda umay cadacuada?
Tapno iwaras *ti Dios* dagiti ladin̄git iti pung̃totna?
18 Tapno casda pung̃et ti garami iti sang̃o ti an̄gin,
Ken cas iti taep n̄ga itayab ti bagio?
19 *Cunaenyo*, Ti Dios salimetmetanna ti kinadang̃kes a maipaay cadagiti annacna.
Isut' taladanna coma iti bagína, tapno isut' maammoanna coma:
20 Cumita coma dagiti bucodna a mata iti pannacadadaelna,
Ket uminum coma iti pung̃tot ti Mannacabalin.
21 Ta ania ti panang̃ipategna iti balayna iti calpasanna,
Inton maputed ti bilang̃ dagiti bulanna?
22 Ti asinoman isuronanto aya iti Dios ti pannacaammo,
Idinto ta ocomenna dagiti nang̃ato?
23 Matay ti maysa iti napno a pigsana,
Idinto ta sitatalna amin ken sitatalin̄gennḡen:
24 Dagiti baldina mapnoda iti gatas,
Ket ti patá dagiti tulang̃na mababasá.
25 Ket ti sabali matay iti kinapait ti cararua,
Ket dina nanamen ti imbag.
26 Isuda agiddada n̄ga agpadpada iti tapoc,
Ket igges ti mang̃bung̃on cadacuada.
27 Adtoy, ammoc dagiti panunotyo,
Ken dagiti gacat a pang̃rang̃gasyo caniac.
28 Ta cunayo, Sadino aya ti yan ti balay ti principe?
Ken sadino aya ti yan ti tolda a pagnaedan dagiti nadang̃coc?
29 Dicay nagsaludsud aya cadagiti tattao n̄ga agtaltal-ay?
Ket dicay ammo dagiti panecnecda,
30 A ti dakes a tao maaywanan aging̃gat' aldaw ti pannacarapon?
A maipanda iti aldaw ti pung̃tot?
31 Asinonto ti mang̃ipalawag ti dalanna iti rupana?
Ken asinonto ti mang̃talad iti aramidna?
32 Nupay casta maipanto iti tanem,
Ket agbantayto dagiti tattao iti rabaw ti tanem.
33 Dagiti bin̄gcol ti lobong̃ nasamiitdanto kencuana.
Ket amin a tattao sumarunodanto kencuana,
Cas ti adda idi a di mabilang̃ iti sacbayna.
34 Casano n̄garud ti panang̃liwliwayo caniac iti bareng̃bareng̃,
Idinto ta cadagita sung̃batyo adda *laeng̃* ti kinaulbod?

Ti maicatlo a bitla ni Elifaz a Temanita. Ballaaganna ni Job a di agkedked iti Mannacabalin, no di ket agsubli kencuana.

22 Idin simmung̃bat ni Elifaz a Temanita, ket kinunana,
2 Macagunguna aya ti maysa a tao iti Dios?
Pudno a ti masirib macagunguna iti bagína.
3 Isut' aniaman aya a macaay-ayo iti Mannacabalin a sica nalintegca?
Wenno isut' gunguna aya *kencuana* ti

panangpalongdom cadagita dalanmo?
4 Isu agpaay aya iti butengmo *kencuana* ti panangtubngarna kenca,
Tapno makiserrec kenca iti panangocom?
5 Saan aya a dackel ti kinadangcocmo?
Awan ti patingga dagiti kinadangkesmo.
6 Ta nangalacat' salsalda ti cabsatmo gapu iti awan,
Ket linabusam dagiti lamolamo cadagiti pagcawesda.
7 Ta dica nangted danum iti nabannog tapno uminum,
Ket ingawidmo ti tinapay iti mabisin.
8 Ngem ti maipapan iti maingel a tao, isu incutanna ti daga;
Ket ti nadaeg a tao, nagnaed kencuana.
9 Imbaonmo a sioongngaong dagiti balo a babbai,
Ket binungtolmo dagiti tactackiag dagiti ul-ulila.
10 Gapuna nga addada a mailicmut kenca dagiti silo,
Ket ti pettat a buteng riribukennaca.
11 Wenno ti sipnget, iti casta a dica macakita,
Ket kinawadwad dagiti danum abbongannaca.

12 Awan aya ti Dios iti cangato dagiti langlangit?
Ket kitaem ti cangato dagiti bitbitwen, ¡amangan a nagngatoda!
13 Ket cunaem, Ania aya ti ammo ti Dios?
Mabalinna aya ti mangocom a sumalput iti nacaro a sipnget?
14 Napuscol nga ul-ulep isudat' maysa a mangabbong kencuana, iti casta a di macakita;
Ket agpagpagna idiay bobeda ti langit.
15 Salimetmetanto aya ti daan a dalan,
A binaddec idi dagiti nadangcoc a tattao?
16 A marabsotda iti sacbay ti tiempoda,
A ti cimientoda naibucbuc a cas maysa a sariap,
17 Isuda a nagcuna iti Dios, Pumanawca cadacami:
Ket, Ania aya ti mabaliu nga aramiden ti Mannacabalin a maipaay cadacami?
18 Nupay casta pinunnona dagiti balbalayda cadagiti naimbag a cucua:
Ngem ti patigmaan dagiti nadangcoc adayu caniac.
19 Isut' kitaen dagiti nalinteg, ket agragsacda;
Ket dagiti awan basolda catawaanna ida a rabngisen,
20 *A cunada*, Pudno dagiti timmacder a maibusor cadatayo makeltayda,
Ket ti matda cadacuada rinunaw ti apuy.

21 Ipagayammo ita ta bagim kencuana, ket agtalnaca:
Iti dayta umayto ti imbag kenca.
22 Awatem, dawatec kenca, ti linteg nga aggapu iti ngiwatna,
Ket aywanam ita pusom dagiti saona.
23 No agsublica iti Mannacabalin, mabangoncanto,
No iccatem ti kinakillo a yadayu cadagita toldam.
24 Ket icabilmo ta gamengmo iti tapoc.
Ken *ti balitoc ti* Ofir iti baet dagiti batbato dagiti wa-waig;
25 Ket ti Mannacabalin isunto ti gamengmo,
Ken napateg a pirac kenca.
26 Ta isunton ti panagragragsacmo ita bagim ken Mannacabalin,
Ket itangadmonto ta rupam iti Dios.
27 Agcararagcanto kencuana, ket isu ipangagnacanto;
Ket bayadamto dagita carim.
28 Mangeddengcanto met iti maysa a banag,
Ket mapasingkedanto kenca;
Ket raniaganto ti lawag dagita dalanmo.
29 Intono ipabababadaca, cunaemto, *Adda* pananginingato.
Ket ti napacumbaba a tao isu isalacannanto.
30 Iti awan basolna *met laeng* ispalennanto:
Wen, maispalto iti kinadalus dagita imam.

Ti maicawalo a bitla ni Job; tarigagayanna ti sumaclang iti Dios, ipalawagna ti kinadalusna nupay isut' parigaten ti Dios.

23 Idin simmungbat ni Job, ket kinunana,
2 Ita met laeng nga aldaw nasukir ti unnoyco:
Ti pannacacabilco nadagdagsen ngem iti unnoyco.
3 ¡O sapay coma ta maammoac no sadino ti pacasaracac kencuana!

¡Sapay coma ta innac met laeng̃ aging̃-
ga iti tugawna!
4 Ornosec coma ti pang̃gepco iti sang̃ona,
Ket punnoec ti ng̃iwatco cadagiti pang̃-
tubar.
5 Ammoec coma dagiti sao ng̃a isung̃-
batna caniac,
Ken maawatac coma no ania ti saoenna
caniac.
6 ¿Makisubang̃ coma aya caniac iti kina-
dackel ti pannacabalinna?
Saan: no di ket incancanonac coma.
7 Idiay ti nalinteg mabalinna ti maki-
binnitla kencuana;
Iti casta maispalac ng̃a agnanayon iti
ocomco.
8 Adtoy, agtuloyac, ng̃em awan *idiay;*
Ket agsubliac, ng̃em isut' diac masari-
patpat;
9 Iti ima a catigid, no agaramid, ng̃em
isut' diac makita;
Isu aglemmeng̃ iti ima a canawan,
tapno isut' diac makita.

10 Ng̃em ammona ti dalan a papanac;
Inton suutennac, rumuaracto a cas
balitoc.
11 Ti sacac simeccad cadagiti tugutna.
Sinalimetmetac idi ti dalanna, ket diac
simmiasi.
12 Diac binaw-ing̃an dagiti bilin dagiti
bibigna;
Ingameng̃co dagiti sao ti ng̃iwatna a
nang̃nang̃rona ng̃em iti masapulco a
taraon.
13 Ng̃em isu adda iti maysa a *panunot,*
ket asino ti macabalic kencuana?
Ket no ania ti calicaguman ti cararua-
na, dayta met laeng̃ ti aramidenna.
14 Ta tung̃palenna ti madutocan gapu
caniac;
Ket adu ti cacasta a banag makiad-
dada kencuana.
15 Gapuna a mapabuteng̃ac iti saclang̃na;
No agotobac, agbuteng̃ac kencuana.
16 Ta pinagdicomer ti Dios ti pusoc,
Ket binuteng̃nac ti Mannacabalin;
17 Agsipud ta diac nakeltay iti sang̃o ti
sipng̃et,
Dina inabung̃otan iti nacaro a sipng̃et
ti rupac.

Saoen ni Job a mapucaw dagiti managbasol, ng̃em cas laeng̃ cadagiti sabsabali a tattao.

24 Apayapay a di aywanan ti Manna-
cabalin dagiti tiempo?
Ken apayapay dagiti mannacaammo
kencuana dida kitaen dagiti al-
dawna?
2 Adda dagiti agyalis cadagiti dulon;
Agagawda cadagiti carcarnero, ket
taraonanda ida.
3 Pagtalawenda dagiti asno dagiti ulu-
lila;
Alaenda a maysa a salda ti baca ti
balo a babai.
4 Isiasida iti dalan ti macasapul:
Amin dagiti napang̃law ti daga aglem-
meng̃da.
5 Adtoy, cas cadagiti asno ng̃a atap
idiay let-ang̃,
Rumuarda a mapan iti aramidda, ng̃a
agsapulda a sireregta iti taraon;
Ti tay-ac *itdenna* cadacuada ti tinapay
a maipaay cadagiti annacda.
6 Paraspasenda idiay away ti saganada a
taraon dagiti animalda;
Ket banban-aenda ti binuras ti nadang̃-
coc.
7 Agpatpatnagda ng̃a agidda a silalamo-
lamo ng̃a awanan pagpagan-anay.
Ket awanandat' pagabbong̃ iti lam-ec.
8 Mabasada cadagiti tudo dagiti ban-
bantay,
Ket aracupenda ti bato a gapu iti
caawan ti sompocanda.
9 Adda dagiti mang̃rabsut cadagiti ululi-
la iti barucong̃,
Ken mangala iti maysa a salda ti
napang̃law;
10 *Iti casta a* magnada a silalamolamo ng̃a
awan ti pagpagan-anayda,
Ket idinto ta mabisinda awitenda
dagiti binettec.
11 Agaramidda ti lana iti uneg dagiti
diding̃ dagitoy a tattao;
Payatenda dagiti pagpespesan*da* iti
uvas, ket agwawda.
12 Manipud iti natatao a ciudad agunnoy
dagiti tattao,
Ken ti cararua ti nasugat agickis:
Nupay casta ti Dios dina incancano ti
kinamaag.

13 Dagitoy isuda dagiti sumukir a mai-
busor iti lawag;
Dida ammo dagiti daldalanna,
Dida agtaeng̃ cadagiti danana.
14 Ti agpatay agtacder iti lawag;
Papatayenda ti napang̃law ken maca-
sapul;
Ket iti rabii isut' cas maysa a man-
nanacaw.

15 Ti mata met ti mannakicamalala urayenna ti apagsipnget,
A cunana, Awanto ti mata a macakita caniac:
Ket manĝlimlimo ti rupana.
16 Iti sipnĝet cubcubanda dagiti balbalay:
Punitanda dagiti bagbagída iti tiempot' aldaw;
Dida ammo ti lawag.
17 Ta ti bigat isu cadacuada amin ti cas nacaro a sipnĝet;
Ta ammoda dagiti mamagbutenĝ ti nacaro a sipnĝet.

18 Nasiglat unay ti *panaglasatda* iti rabaw dagiti dandanum;
Ti apágda mailunod iti daga:
Dida sumiasi a mapan iti dalan dagiti cauvasan.
19 Ti ticag ken pudot runawenda dagiti danum ti nieve:
Casta ti aramiden ni Tanem *cadagidiay* a nagbasol idi.
20 Isut' lipatanto ti tian;
Ti igges manĝanto a sisasam-it kencuana.
Dinto malagipen uray caano;
Ket ti kinakillo mabunĝtolto a cas maysa a cayo.
21 Alun-unenna ti lupes a di aganac,
Ket di agaramid ti imbag iti balo a babai.
22 Nupay casta *ti Dios* igagana ti mainĝel gapu iti pannacabalinna:
Bumanĝon ti awanan kinatalged ti biagna.
23 *Ti Dios* itdenna ida tapno agyanda iti kinatalged, ket aginanada iti dayta;
Ket dagiti matana addada iti rabaw dagiti dalanda.
24 Isuda maitan-ocda; nupay casta iti apagbiit, maipanda;
Wen, maipababada, maiccatda iti dalan a cas cadagiti amin a sabsabali,
Ket makeltayda a cas cadagiti murdonĝ dagiti dawa ti trigo.
25 No saan a casta ita, asino ti manĝpanecnec a siac managulbodac,
Ken manĝaw-awan iti bitlac?

Ti maicatlo a bitla ni Baldad a Suita. Ti kinababa ti tao iti Dios.

25 Idin simmunĝbat ni Baldad a Suita, ket kinunana,
2 Ti panagturay ken butenĝ addada a kencuana;
Isu aramidennat' talna cadagiti nanĝato a dissona.
3 Adda aya aniaman a bilanĝ dagiti buybuyotna?
Ket iti rabaw ti asino ti di bumanĝonan ti lawagna?
4 Casano nĝarud ti pannacabalin ti tao a makipaglinteg iti Dios?
Wenno casano ti pannacabalin nĝa agdalus ti nayanac iti maysa a babai?
5 Adtoy, uray ti bulan awanan iti raniag,
Ken dagiti bitbitwen saanda a nadalus iti imatanĝna:
6 ¡Di ad-adda ti tao, a maysa nĝa igges!
¡Ken ti anac ti tao, a maysa nĝa igges!

Maicasiam a bitla ni Job; ipalawagna ti pannacabalin ti Dios ken ti bucodna a kinadalus.

26 Idin simmunĝbat ni Job, ket kinunana,
2 ¡Amanĝan ti pananĝtulonĝmo idi iti awanan pannacabalin!
¡Amanĝan ti pananĝispalmo idi ti tackiag ti awanan pigsa!
3 ¡Amanĝan ti pananĝpatigmaanmo iti awanan sirib,
Ken pananĝipalawagmo idi a siwawadwad ti natibker a pannacaammo!
4 Asino ti nanĝibalicasam cadagiti sao?
Ken asino ti akinespiritu ti rimmuar kenca?

5 Dagiti mapapatay agpigergerda
Iti baba dagiti dandanum ken dagiti naed kencuana.
6 Ni Tanem malamolamo iti sanĝo *ti Dios,*
Ket ni Abaddon awanan iti panĝabbonĝ.
7 Yucradna iti amianan iti rabaw ti kinaonĝnĝaonĝ,
Ket ibitinna ti daga iti rabaw ti awan.
8 Reppetenna dagiti danum cadagiti napuscol nĝa ululepna;
Ket saan nĝa agpigis dagiti ulep iti babada.
9 Punitanna ti sanĝo ti tronona,
Ket yucradna ti ulep iti rabawna.
10 Imburicna ti maysa a dulon iti rabaw dagiti dandanum,
Aginĝga cadagiti bedbeddenĝ ti lawag ken sipnĝet.
11 Nagpigerger dagiti monmon ti lanĝit

Ket mapasdaawda iti panangtub-
ngarna,
12 Riingenna ti taaw iti pannacabalinna,
Ket gapu iti panagawatna cabilenna a
salputen ni Rahab.
13 Gapu iti Espirituna maarcosan dagiti
langlangit;
Ti imana sinalputda ti nasiglat nga
uleg.
14 Adtoy, dagitoy isuda laeng dagiti
paset a naruar dagiti dalanna:
Ket, ¡amangan ti cabassit ti maysa a
dayamudom a mangngegtayo ken-
cuana!
¿Ngem ti gorrood ti pannacabalinna
asino ti macaawat?

Ti ubbaw nga inanama ti managbasol.

27 Ket intuloy ni Job ti pangnga-
rigna, ket kinunana,
2 Cas sibibiag ti Dios a nangiccat iti
calintegac,
Ken ti Mannacabalin, a namarigat iti
cararuac
3 (Ta adda pay la amin ti biagco caniac,
Ket ti espiritu ti Dios adda cadagiti
abut ti agongco);
4 Pudno a dinto mangisao dagiti bibigco
iti kinakillo,
Uray dagiti dilac dinto mangibalicas
iti allilaw.
5 Adayu caniac ti panangjustificarco ca-
dacayo;
Aginggat' matayac diacto iccaten ti
kinatarnawco caniac.
6 Petpetac ti kinalintegco, ket isut' di-
acto palubosan a pumanaw:
Ti pusoc *dinacto* umsaen bayat ti pa-
nagbiagco.
7 Cas la coma iti managdacdakes ti ca-
busorco,
Ket ti tumacder a bumusor caniac
cas la coma iti nakillo.

8 ¿Ta ania ti inanama ti di mangicancano
iti Dios, nupay macagun-od iti gun-
guna,
Inton alaen ti Dios ti cararuana?
9 ¿Denggento aya ti Dios ti asugna,
Inton dumteng ti riribuc kencuana?
10 ¿Isu agragragsacto aya iti Mannaca-
balin,
Ken umawagto aya ti Dios iti amin a
tiempo?
11 Isurocayto iti maipapan iti ima ti
Dios;
Ti adda iti Mannacabalin diacto ilem-
meng.
12 Adtoy, dacayo amin met laeng isut'
nakitayo idi;
Apayapay ngarud a sangcanunongcayo
nga agubbaw?
13 Daytoy isu ti bingay ti maysa a na-
dangcoc a tao iti Dios,
Ken tawid dagiti mammarigat nga
awatenda iti Mannacabalin:
14 No umadu dagiti annacna, isut' mai-
paay iti campilan;
Ken dagiti saringitna didanto mapnec
iti tinapay.
15 Dagiti matda kencuana maitanemdanto
iti patay,
Ket dinto agdung-aw dagiti babbalona
a babbai.
16 Nupay agpenpen ti pirac a cas tapoc,
Ken agsagana iti pagan-anay a cas
pila;
17 Isut' saganaenna coma, ngem isut'
icawesto ti nalinteg,
Ket bingayento ti awan basolna ti
pirac.
18 Bangonenna ti balayna a cas sánga,
Ken cas maysa a calapaw nga ara-
miden ti agaywan.
19 Agidda a sibabacnang, ngem dinto
maitipon *cadagiti ammana;*
Mulagatenna dagiti matana, ngem
isut' awan.
20 Isut' macamacam dagiti macabuteng a
cas cadagiti dandanum;
Isut' pagpucawen ti bagio iti rabii.
21 Isut' ipayugpog ti casaor, ket puma-
naw;
Ket isut' sagadenna iti yanna.
22 Ta *ti Dios* ipalladawnanto kencuana,
ket isut' dina iliclic:
Isu cayatna ti mangitalaw iti imana.
23 Pagsisipatento dagiti tattao dagiti
imimada kencuana,
Ket isut' sanamticandanto iti ruar ti
yanna.

Ti laing ti tao nga agsarac cadagiti gameng ti tao. Ti sirib nabacbacnang a gameng, a ti ubbogna ti laeng Dios ti Macaammo.

28 Pudno adda maysa a minas a mai-
paay iti pirac,
Ket maysa a yan a maipaay iti balitoc
a gugoranda.
2 Ti landoc maala iti daga,
Ket ti gambang matunaw nga aggaput'
bato.

3 *Ti tao* mangisaad iti maysa nga ungto
iti sipnget,
Ket macatumpong, aginggat' caada-
yuan unay a beddeng,
Dagiti batbato ti alinedned ken ti
nacaro a sipnget.
4 Mangcali iti maysa a dariwangwang
idiay lacsid ti pagnaedan dagiti
tattao;
Isuda malipatanda iti saca;
Ibitinda iti adayu cadagiti tattao, nga
agpallapallayogda.
5 Ti maipapan iti daga, isut' paggapuan
ti tinapay;
Ket ti babana adda a cas binaliwan
idi ti apuy.
6 Dagiti batbatona isudat' yan dagiti
zafiro,
Ket addaan mocomoc ti balitoc.
7 Dayta a dana di ammo ti tumatayab
nga agseppeg.
Isut' di nakita ti mata ti sawi:
8 Dagiti napusong nga an-animal isut'
dida binaddec idi,
Uray ti narungsot a leon di limmasat
idiay.
9 Incabilna ti imana iti rabaw ti pamu-
linawen;
Balikidenna dagiti banbantay cadagiti
ponda.
10 Calienna dagiti cancanal iti tengnga
dagiti batbato;
Ket cumita ti matana iti tunggal na-
pateg a banag.
11 Reppetenna dagiti sariap tapno dida
agtedted;
Ket ti banag a nailemmeng iyegna iti
lawag.

12 Ngem sadinonto ti pacasaracan ti sirib?
Ken sadino ti yan ti pannacaawat?
13 Ti tao dina ammo ti pategna;
Ket saan a masaracan idiay daga dagi-
ti sibibiag.
14 Cuna ti yuyeng, Awan caniac;
Ket cuna ti taaw, Awan caniac.
15 Isut' di magun-od gapu iti balitoc,
Uray ti pirac dinto matimbeng a mai-
paay iti pategna.
16 Isut' di magatadan iti balitoc ti Ofir,
Iti napateg nga onix, wenno iti zafiro.
17 Balitoc ken sarming dida macapadpad
kencuana,
Dinto masucatan gapu cadagiti araru-
aten a ginuguran a balitoc.
18 Awan panangsarita a maaramidto a
maipapan iti dili wenno iti cristal:
Wen, ti pateg ti sirib nangatngato
ngem cadagiti rubi.
19 Ti topacio ti Etiopia dinto pumadpad
kencuana,
Dinto mapatgan iti balitoc a pulpulos.
20 Sadino ngarud ti paggapuan ti sirib?
Ken sadino ti yan ti pannacaawat?
21 Idinto ta nailemmeng cadagiti mata ti
amin nga agbiag,
Ken naitalimeng cadagiti tumatayab
dagiti langlangit.
22 Da Pannacarba ken Patay cunada,
Nangegmi ti maysa nga anabaabna
cadagiti lapayagmi.

23 Ti Dios maawatanna ti dalanna,
Ken ammona ti yanna.
24 Ta matmatanna dagiti ungto ti daga,
Ket cumita iti baba ti amin a langit;
25 A mangtimbeng iti angin;
Wen, sucatenna dagiti dandanum iti
pagsucátan.
26 Idi nangaramid iti maysa a panged-
deng a maipaay iti tudo,
Ken maysa a dalan a maipaay iti kimat
ti gorrood;
27 Idin isut' kinitana, ken impalawagna;
Isut' pinasingkedanna, wen, ket isut'
pinalutputna.
28 Ket kinunana iti tao,
Adtoy, ti panagbuteng iti Apo, dayta
isut' sirib;
Ken ti panangpanaw iti dakes isut'
pannacaawat.

Laglagipen manen ni Job dagiti naglabas a kinarang-ayna ken caicarianna.

29 Ket intuloy ni Job ti pangngarigna,
ket kinunana,
2 ¡O sapay coma ta cas-ac la cadagidi
bulan di unana,
Cas cadagiti aldaw idi binantayannac
ti Dios;
3 Idin nagraniag ti silawna iti rabaw ti
oloc,
Ken gapu iti lawagna linasatco ti sip-
nget;
4 Cas caaddac idi iti kinaluom dagiti
aldawco,
Idi a ti pannakiingongot ti Dios adda
iti rabaw ti toldac;
5 Idi makiadda pay laeng caniac ti Man-
nacabalin,
Ket adda idi iti sibayco dagiti annac-
co;
6 Idi nabuggoan dagiti addangco iti
mantequilla,

Ket ti bato imbucbocna caniac dagiti
burayoc ti lana!
7 Idi rimmuarac iti ruangan aginġga iti
ciudad,
Idi insaganac ti tugawco idiay lansang-
an,
8 Nakitadac dagiti agtutubo a lallaki ket
naglemmenġda,
Ket bimmanġon dagiti lallacay ket
nagtacderda;
9 Minedmedan dagiti panġoloen ti pa-
nagsaoda,
Ket incabilda ti imada iti nġiwatda;
10 Napagtalna ti timec dagiti natacnenġ,
Ket pimmiket ti dilada iti nġadasda.
11 Ta idi nanġegnac ti lapayag, idin bi-
nendicionan*nac;*
Ket idi nakitanac ti mata, nanġsacsi
caniac:
12 Agsipud ta inispalco ti napanġlaw nġa
imkis,
Iti ulila met, nġa awanan idi iti buma-
danġ kencuana.
13 Ti bendicion ti sisasagana idi a mapu-
caw immapay caniac;
Ket pinagdaniwco gapu iti rag-o ti
puso ti babai a balo.
14 Incapetco ti kinalinteg, ket kinawe-
sannac:
Ti kinajusticiac cas maysa idi a
lambon ken maysa a diadema.
15 Siac idi dagiti mata iti bulsec,
Ken siac idi ti sacsaca iti pilay.
16 Amaac idi ti macasapul:
Ket ti panġgep ti diac am-ammo idi
pinalutpotco.
17 Ket binuracco dagiti sanġi dagiti
nakillo,
Ket rinabsutco ti timucmaan dagiti
nġipenna.
18 Idin kinunac, Matayacto idiay umocco,
Ken paaduecto a cas darat dagiti
aldawco:
19 Ti ramutco maisacnap aginġga cada-
giti dandanum,
Ket rumabaw nġa agpatnag ti linnaaw
iti sanġac:
20 Ti dayagco baro caniac,
Ket mapabaro ti ba-ic iti imac.
21 Agindenġ caniac dagiti tattao, ken
nagurayda,
Ket nagulimecda gapu iti pammala-
cadco.
22 Calpasan dagiti saoc dida nagsao
manen;
Ket ti bitlac timmedted cadacuada.
23 Ket inurayda a cas iti tudo;
Ket nġinanġada a nalawa dagiti
nġiwatda *a cas* iti maudi a tudo.
24 Inisemac ida, idi awan ti panag-
talecda;
Ket ti lawag ti rupac dida impalladaw.
25 Pinilic ti dalanda, ket nagsaadac *a cas*
panġulo,
Ken nagnaedac a cas maysa nġa ari ti
buyot,
Cas maysa a manġliwliwa cadagiti
agdunġdunġ-aw.

Ituloy ni Job ti panagsaona ket dunġ-awanna ti ranġgas a lac-amenna, ken ti kinainġet ti Dios kencuana.

30 Nġem dagiti ububibbinġ nġem siac
rabrabakendac,
A dagiti ammada kinas-anġco nġa
insaad a cadua dagiti aso *a bugaw*
dagiti carcarneroc.
2 Wen, ti pigsa dagiti imimada, iti ania
ti panġigungunaanda caniac?
Lallaki a pacapucawan ti naluom a
tawen.
3 Isuda nacuttonġda iti masapul ken
bisin;
Curibanda ti namaga a daga, iti kina-
talipunġaw ti panagputputonġ ken
panaglanġalanġ.
4 Alaenda dagiti collocollot cadagiti
cayona;
Ket dagiti ramut ti retama isuda ti
taraonda.
5 Maparuarda manipud baet *dagiti
tattao,*
Umkisda iti licudanda a cas iti licudan
ti maysa a mannanacaw;
6 Iti casta nġa agnaedda cadagiti naca-
kigkigtot a lobonġ,
Cadagiti onġib ti daga ken dagiti
bato.
7 Ti tenġnġa ti casamecan agugada;
Iti siroc dagiti kemmekemmenġ ma-
urnonġda.
8 *Isuda* dagiti annac dagiti maag, wen,
annac dagiti nacas-anġ a tattao;
Nabaotda a naparuar iti daga.

9 Ket ita agbalinac a daniwda,
Wen, maysaac a balicas a barenġbarenġ
cadacuada.
10 Caguradac, ket agtacderda iti adayu
caniac,
Ket dida liclican a tupraan ti rupac.
11 Ta linucayanna ti lubidna ket pina-
rigatnac;

Ket imbellenḡda idi ti freno iti sanḡoc.
12 Iti imac a canawan tumacder dagiti nacas-anḡ a tattao;
Itublacda dagiti sacac,
Ket ipanḡatoda a maibusor caniac dagiti daldalanda a pacaracracan.
13 Dadaelenda ti danac,
Yunada ti pannacaraponco,
Dagiti *met laenḡ* lallaki nḡa awanan iti tumulonḡ.
14 Cas iti maysa a nalawag a gutbaw umayda:
Iti tenḡnḡa ti pannacarba agtulidda iti *rabawco.*
15 Dagiti macapabutenḡ maibalicda caniac;
Camatenda ti dayawco a cas iti anḡin;
Ti kinaranḡ-ayco aglabas a cas maysa nḡa ulep.

16 Ket ita maibucboc ti cararuac iti unegco;
Dagiti aldaw ti pannacaparigat pinetpetandac.
17 Iti rabii maabutan caniac dagiti tultulanḡco,
Ket dagiti *tuoc* a manḡcurib caniac di agtalna.
18 Gapu iti dackel a pigsa *ti Dios* mabalbaliwan ti cawesco;
Putiputannac a cas iti samada ti badoc.
19 Impalladawnac iti pitac,
Ket agbalinac a cas tapoc ken dapdapo.
20 Umawagac kenca, ket dinac sunḡbatan:
Agtacderac, ket minḡminḡannac.
21 Sica nagbalicca tapno nadawelca caniac;
Iti kinabileg ta imam camatennac.
22 Inḡatonac iti anḡin, pasacayennac *kencuana;*
Ket runawennac iti bagio.
23 Ta ammoc nḡa iyegnacto iti patay,
Ken iti balay a natudinḡan a maipaay iti amin a sibibiag.

24 ¿Maysa pay saan nḡa iyunnat aya ti maysa ti ima iti pannacapasagna?
Wenno iti pannacaraponna umawag gapu iti tulonḡ?
25 Diac sanḡitan aya ti adda idi iti riribuc?
Saan aya a napaliday ti cararuac gapu iti macasapul?
26 Idi nagbirucac iti imbag, idin immay ti dakes;
Ket idi inurayco ti lawag, immay ti sipnḡet.
27 Mariribuc ti pusoc, ket di agtalna;
Dagiti aldaw ti pannacaparigat addadan caniac.
28 Innac nḡa idunḡdunḡ-aw nḡa awan ti init:
Agtacderac idiay gimonḡ, ket umawagac iti tulonḡ.
29 Maysaac a cabsat dagiti chacal,
Ken maysa a cadua dagiti avestruz.
30 Nanḡisit ti cudilco, *ket agregreg* caniac,
Ket mauram dagiti tulanḡco iti pudot.
31 Gapuna a ti arpac *nagbalin* a pagdung-aw;
Ken ti tulalic iti timec dagiti agsanḡit.

Cadagiti pannacaparigat ni Job ipatalgedna ti kinatarnaw ti biagna.

31 Nakitulagac cadagiti matac;
Casano nḡarud ti ikikitac coma iti maysa a virgen?
2 Ta ania ti bianḡ nḡa aggapu iti Dios sadi nḡato,
Ken ti tawid nḡa aggapu iti Mannacabalin idiay nḡato?
3 Saan aya a pannacarapon iti nakillo,
Ken pannacadadael cadagiti managaramid ti kinadanḡkes?
4 Saanna aya a kitaen dagiti dalanco,
Ken bilanḡen dagiti addanḡco?

5 No nakicuyogac idi iti kinaulbod,
Ken nagdarás ti sacac a manḡallilaw
6 (Bay-andac a macati iti apag-isu a timbenḡan,
Tapno ammoen coma ti Dios ti kinatarnawco);
7 No ti addanḡco simmiasi iti dalan;
Ken ti pusoc nagna a siannurot cadagiti matac,
Ken no ti aniaman a mulitco cadagiti imac:
8 No casta bay-andac nḡa agmula, ken bay-anyo a sabali ti manḡan;
Wen, bay-anyo a ti apit ti dagac maparut.
9 No ti pusoc manḡituggod iti babai,
Ken no nagsanebac idiay ruanḡan ti caarrubac;
10 No casta bay-anyo a ni asawac aggilinḡ gapu iti sabali,
Ket bay-anyo a dagiti sabali agrucnoyda kencuana.

11 Ta isu idi ti maysa a nacaalaliaw a baddut;
Wen, isu idi ti maysa a kinadangkes a madusaan gapu cadagiti oc-ocom:
12 Ta isut' maysa nga apuy a mangibus agpapan ken Dadael,
Ken mangparut coma iti amin nga apitco.
13 No inumsic ti panggep ti adipenco a lalaki wenno babai,
Idi nakisusicda caniac;
14 Ania ngarud ti aramidecto inton tumacder ti Dios?
Ken inton agsarungcar, anianto ti isungbatco kencuana?
15 ¿Saan aya nga isu a nangaramid caniac idiay tian ti nangaramid kencuana?
¿Ken saan aya a maymaysa ti nangpalanga cadatayo idiay tian?

16 No tinengngelco dagiti napanglaw cadagiti calicagumda,
Wenno pinagcullaapco dagiti mata ti balo a babai,
17 Wenno binucodac a kinnan ti sacmolco,
Ket ti ulila saan a nangan kencuana
18 (Saan, nanipud kinaubingco isu dimmackel a caduac a cas cadua ti maysa nga ama,
Ket isut' indalanco nanipud iti tian ni inac);
19 No binuyac a napucaw ti maysa gaput' caawan ti cawes,
Wenno ti macàsapul awanan idi iti pagabbong;
20 No dagiti lomona didac binendicionan,
Ken no isu saan idi a napapudot iti dutdot dagiti carcarneroc;
21 No tinag-ayco ti imac a maibusor iti ulila,
Agsipud ta nakitac ti badangco idiay ruangan:
22 No casta bay-anyo a maregreg ti abagac manipud iti acloaclo,
Ken ti tackiagco maburac manipud iti tulang.
23 Ta ti pannacarapon nga aggapu iti Dios isut' maysa a nacakigkigtot caniac,
Ket gapu iti kinadayagna awan mabalinco nga aramiden.
24 No inaramidco a balitoc ti inanamac,
Ken kinunac iti nasudi a balitoc, *Sica* ti talecco;
25 No nagrag-oac agsipud ta ti sanicuac idi dackel,
Ken agsipud ta ti imac nacagun-od iti adu;
26 No kinitac ti init idi nagraniag,
Wenno ti bulan a magmagna iti kinalawag,
27 Ken naguyuguy a sililimed toy pusoc,
Ken no ti ngiwatco inagcanna ti imac:
28 Daytoy met isudat' idi maysa a kinadangkes a madusaan gapu cadagiti oc-ocom;
Ta inlibacco coma ti Dios nga adda sadi ngato.
29 No nagrag-oac iti pannacadadael ti gimmura caniac,
Wenno pinatan-occo ti bagic idi isut' nasaracan ti dakes
30 (Wen, diac inibtor ti ngiwatco a nagbasol
Gaput' panagsapul iti biagna a buyogen ti maysa a lunod);
31 No dagiti tattao ti toldac dida kinuna,
Asino ti macasarac iti maysa a di napno iti lasagna?
32 (Ti gangannaet saan a nagdagus idiay lansangan;
No di ket linuctac dagiti ruanganco iti agmagna);
33 No cas ken Adan inabbongac ti panaglabsingco,
Gaput' panangilemmengco ti kinadangkesco iti saclotco,
34 Agsipud ta kinabutengco ti dackel a kinaadu,
Ken ti panangumsi dagiti famfamilia kinigtotnac,
Iti casta a nagulimecac, ket diac rimmuar iti ruangan—
35 ¡O sapay coma ta addaanac iti maysa a mangipangag caniac!
(Adtoy, ditoy adda ti firmac, sungbatannac coma ti Mannacabalin)
Ket *addaanac coma* iti darum a sinuratan ti cabusorco!
36 Pudno nga isut' ibaclayco coma iti abagac;
Isut' ireppetco coma caniac a cas iti maysa a balangat:
37 Ipalawagco coma kencuana ti bilang dagiti addangco;
Cas maysa a principe umadaniac coma kencuana.
38 No ti dagac umkis a maibusor caniac,
Ket dagiti guritna agsangitda a sangcatipon;
39 No kinnanco dagiti bungana nga awan ti cuarta,

Wenno dagiti agtagicua kencuana
pinadadaelco ti biagda:
40 Agtubo coma dagiti casumba iti saad
ti trigo,
Ken zizaña iti saad ti cebada.

Dagiti sao ni Job magibusda.

Ti bitla ni Eliu, isu sireregta unay nga agcalicagum a mangipalawag iti panangipapanna.

32 Iti casta dagitoy tallo a lallaki
simmardengdan a mangsungbat
ken Job, agsipud ta isut' idi nalinteg
cadagiti matana met laeng.
2 Idin simged ti pungtot ni Eliu nga
anac a lalaki ni Baraquel a Buzita, ti
familia ni Ram: maibusor ken Job
simged idi ti pungtotna, agsipud ta pina-
lintegna ti bagína a naimimbag ngem iti
Dios.
3 Casta met a simged ti pungtotna a
maibusor cadagiti tallo a gagayyemna,
agsipud ta isuda dida nacasarac ti isung-
batda, ket nupay casta kinondenarda ni
Job.
4 Ita ni Eliu naguray nga agsao ken
Job, agsipud ta isuda laclacayda idi
ngem isu.
5 Ket idi a nakita ni Eliu nga awan ti
sungbat idi ngiwat dagitoy tallo a lal-
laki, simged idi ti pungtotna.

6 Ket ni Eliu nga anac a lalaki ni Bara-
quel a Buzita simmungbat ket kinunana,
Siac ubingac, ket dacayo lallacaycayo;
Gapuna a nagmayengac ket diac tinur-
dan nga imparangarang cadacay ti
panangipapanco.
7 Kinunac, Agsao coma dagiti aldaw,
Ti kinaadu dagiti tawen mangisuro
coma iti sirib.
8 Ngem adda maysa nga espiritu iti tao,
Ket ti anges ti Mannacabalin iccanna
ida iti pannacaawat.
9 Saan a dagiti dackel dagiti mamasirib,
Wenno dagiti lallacay dagiti ma-
caawat iti kinajusticia.
10 Gapuna a kinunac, Imdengandac;
Iparangarangconto met ti panangipa-
panco.

11 Adtoy, inurayco dagiti saoyo,
Tinimudco dagiti ballaagyo,
Idi nagsukimatcayo no ania ti saoenyo.
12 Wen, inimdengancayo,
Ket, adtoy, awan idi ti nacaparmec
ken Job,
Wenno nacasungbat cadagiti saona,
cadacayo.
13 Agannadcayo di la ket ta cunayo,
Nacasaraccami iti sirib;
Ti Dios ti mangabac coma kencuana, a
di ti tao:
14 Ta isu dina inturong dagiti saona a
maibusor caniac;
Isut' diacto sungbatan cadagiti saoyo.

15 Isuda masdaawda, dida sumungbaten
uray caano:
Isuda awanandat' balicas nga isac.
16 ¿Ket agurayacto aya, agsipud ta dida
agsao,
Agsipud ta agtalnada, ket dida su-
mungbaten?
17 Isungbatconto met ti biangco,
Iparangarangconto met ti panangipa-
panco.
18 Ta mapnoac cadagiti sao;
Ta pilitennac ti espiritu iti unegco.
19 Adtoy, ti baruconco cas iti arac nga
awan ti sumngawanna;
Cas baro a lalat ti arac a sidadaan nga
agbettac.
20 Agsaoacto, tapno mabaw-asannac coma;
Luctacto dagiti bibigco ket sumung-
batac.
21 Diac, dawatec cadacayo, padayawan
ti kinatao ti uray asino;
Diacto itden dagiti mamaypay-oc a
galád iti asinoman a tao.
22 Ta diac ammo nga itden dagiti ma-
maypay-oc a galád;
Ta no saan sidadarás ti Managaramid
a mangiccat coma caniac.

Pabaddutenna ti panangpalinteg ni Job iti bagína met laeng. Panecnecanna a ti Dios badanganna ti tao iti pannacaaramat dagiti tagtagainep, ti sakit, ken dagiti angel.

33 Nupay casta, Job, dawatec kenca,
denggem ti bitlac,
Ken ipangagmo amin dagiti saoc.
2 Adtoy ita, linuctac ti ngiwatco;
Ti dilac nagsaon iti ngiwatco.
3 Dagiti saoc *balicsendanto* ti kinalinteg
ti pusoc;
Ken ti ammo dagiti bibigco saoendan-
to a sipupudno.
4 Ti espiritu ti Dios inaramidnac,
Ken ti anges ti Mannacabalin iniccan-
nac iti biag.

5 No sica mabalinmo, sungbatannac;
Ornosem *dagiti saom* iti saclangco, sumangoca.
6 Adtoy, agturongac iti Dios met laeng a cas kenca:
Mabukelac met a naggapu iti pila.
7 Adtoy, ti pangigtotco dinacanto pagbutngen,
Ti panangtalmegco dinto dumagsen kenca.

8 Pudno a nagsaoca iti pagdengngegco,
Ken nangegco ti timec dagiti saom, *a nagcuna*,
9 Nadalusac, awanan panaglabsing;
Awan basolco, awan ti kinadangkes caniac,
10 Adtoy, isu agsapul cadagiti pamcuatan a maibusor caniac,
Isu imbilangnac a cabusorna;
11 Isu incabilna dagiti sacac iti tul-ong,
Isu tinandaananna amin dagiti danac.
12 Adtoy, sungbatancanto, iti daytoy saanca nga apag-isu;
Ta dacdackel ti Dios ngem iti tao.

13 Apayapay makisusicca a maibusor kencuana,
Ta dina ibaga ti uray aniaman cadagiti panggepna?
14 Ta ti Dios agsao iti maminsan,
Wen, iti mamindua, *nupay no ti tao* isut' dina icancano.
15 Iti maysa a tagtagainep, iti maysa a parparmata ti rabii,
No ti nargaan a turog agtinnag cadagiti tattao,
Cadagiti panaglibay iti rabaw ti idda;
16 No casta isu luctanna dagiti lapayag dagiti tattao,
Ket sadaanna dagiti sursuroda,
17 Tapno iccatenna ti tao iti gacat*na*,
Ken ilemmengna ti palangguad manipud iti tao;
18 Tenglenna ti cararuana manipud iti dariwangwang,
Ken ti biagna iti panangpucaw ti campilan.

19 Isu madusa met iti tuoc idiay rabaw ti iddana,
Ken iti cancanayon a ringgor idiay tultulangna;
20 Iti casta a ti biagna guraenna ti tinapay,
Ket ti cararuana iti naimas a taraon.
21 Ti lasagna marunaw, a di makitan;
Ket dagiti tultulangna a di makita idi rumuarda.
22 Wen, ti cararuana umadani iti dariwangwang,
Ket ti biagna cadagiti mangdadael.

23 No makiadda coma kencuana ti maysa nga angel,
Maysa a barubasa, maysa cadagiti sangaribu,
Tapno mangiparangarang iti tao no ania ti nalinteg a maipaay kencuana;
24 No casta *ti Dios* nacaasi kencuana, ket cunana,
Isut' ispalem iti yuulogna idiay dariwangwang,
Nacasaracac idi iti maysa a subbot.
25 Ti lasagna nalamlamiisto ngem *iti lasag* ti maysa nga ubing;
Isu agsubli cadagiti aldaw ti kinaubingna.
26 Isu agcararag iti Dios, ket isut' naparabur kencuana,
Iti casta a kitaenna a sirarag-o ti rupana:
Ket isublina iti tao ti kinalintegna.
27 Isu agcanta iti sangoanan dagiti tattao, ket cunana,
Nagbasolac idi, ket dinadaelco ti nalinteg idi,
Ket dinac ginungunaan:
28 Isu sinubbotna ti cararuac iti iseserrec iti dariwangwang,
Ket ti biagco kitaennanto ti lawag.

29 Adtoy, cadagitoy amin a banag agaramid ti Dios,
Iti mamindua, *wen* iti mamitlo, iti maysa a tao,
30 Tapno isublina ti cararuana manipud iti dariwangwang,
Tapno isu malawagan iti lawag dagiti agbiag.
31 Tandaanam a naimbag, O Job, ipangagnac:
Agulimecca, ket agsaoacto.
32 No addaanca iti aniaman nga isao, sungbatannac:
Agsaoca, ta calicagumanca a justificaren.
33 No saan, ipangagnac;
Agulimecca, ket isurocto kenca ti sirib.

Babalawen ni Eliu ni Job gapu iti dina panagraem: salacnibanna ti kinajusticia ti Dios ken ti kinaturayna.

34 Maysa pay simmungbat ni Eliu, ket kinunana,

2 Denĝgenyo dagiti saoc, dacayo mamasirib;
Ket timudendac, dacayo nĝa addaan pannacaammo.
3 Ta ti lapayag suutenna dagiti sao,
Cas panangraman ti nĝadas iti taraon.
4 Pilientay coma cadatayo no asino ti nalinteg:
Ammoentay coma cadatay met laenĝ no ania ti naimbag.
5 Ta ni Job kinunana idi, Nalintegac,
Ket ti Dios iniccatna ti calintegac:
6 Nupay adda calintegac *maibilanĝac* a maysa a managulbod;
Ti sugatco saan a maagasan *nupay siac* awan labsinĝco.
7 Ania a tao ti cas ken Job,
A manĝinum ti pananĝumsi a cas la danum,
8 A mapan cumuyog cadagiti managaramid iti kinadanĝkes,
Ken makipagna cadagiti nadanĝcoc a tattao?
9 Ta isu kinunana, Awan magunguna ti maysa a tao,
A pakirag-oenna coma ti bagína iti Dios.

10 Gapuna nĝa imdenĝandac, dacayo tattao a mannacaawat:
Adayu coma iti Dios, nĝa isu aramidenna coma ti kinadanĝcoc,
Ken aggapu iti Mannacabalin, nĝa isu aramidenna coma ti kinadanĝkes.
11 Ta ti aramid ti tao isu isupapacnanto kencuana,
Ken ipabirucna iti tunĝgal tao dagiti dalanna.
12 Wen, ti kinapudnona, ti Dios dinto agaramid a sidadanĝcoc,
Uray ti Mannacabalin dinanto killoen ti kinajusticia.
13 Asino ti nanĝted kenca ti maysa nĝa akem iti rabaw ti daga?
Asino ti nanĝimaton iti amin a lubonĝ?
14 No isu insaaadna ti pusona kencuana met laenĝ.
No inurnonĝna kencuana met laenĝ ti espirituna ken ti anĝesna;
15 Amin a lasag mapucawto a sanĝcacanunonĝ,
Ket ti tao agsublinto manen iti tapoc.

16 No ita *sica addaancat'* panagawat, denĝgem daytoy:
Ipanĝagmo ti timec dagiti saoc.
17 ¿Agturayto laenĝ aya ti maysa a gumura iti kinajusticia?
¿Ket condenaremto aya ti nalinteg *ken* mannacabalin?—
18 *Kencuana* nĝa agcuna iti ari, *Sica* nacas-anĝca,
Wenno cadagiti natacnenĝ, *Dacayo* nadanĝcoc*cayo*;
19 Ti di manĝraem cadagiti bagí dagiti principe,
Wenno manĝipanĝpanĝrona iti bacnanĝ nĝem iti napanĝlaw;
Ta isuda amin isudat' aramid dagiti imana.
20 Iti apagdaricmat matayda, iti met laenĝ tenĝnĝat' rabii;
Dagiti tattao magungonda ket aglabasda,
Ket dagiti mamainĝel maiccatda nĝa awan ti ima.

21 Ta dagiti matana addada cadagiti dalan ti tao,
Ket isu kitkitaenna amin nĝa ipapanna.
22 Awan ti sipnĝet wenno naderrem a lulem,
Isu a paglemmenĝan coma dagiti managaramid ti kinadanĝkes.
23 Ta isu dina masapul pay nĝa otoben ti tao,
Tapno mapan coma iti sanĝo ti Dios iti pananĝocom.
24 Burakenna dagiti mamainĝel a tattao *cadagiti daldalan* a di matontonan,
Ket isaadna dagiti sabali iti saadda.
25 Gapuna nĝa ammoenna dagiti aramidda;
Ket idupalitna ida iti rabii, iti casta a madadaelda.
26 Isu cabilenna ida a cas la dakes a tattao
Iti napanayag nĝa imatanĝ dagiti sabsabali;
27 Agsipud ta simmiasida iti isusurot kencuana,
Ket dida kinayat nĝa incancano iti aniaman cadagiti dalanna:
28 Iti casta a padatenĝenda kencuana ti asug ti napanĝlaw,
Ket isu impanĝagna ti asug ti maparigat.
29 No isu manĝted talna, asino nĝarud ti macabalin a manĝcondenar?
Ket no ilemmenĝna ti rupana, asino nĝarud ti macakita kencuana?
Nĝa agpadpada no *maaramid coma* iti maysa a nacion, wenno iti maysa a tao:

30 Tapno ti di mangicancano iti Dios di
agari,
Tapno awan coma ti mangallilaw ca-
dagiti tao.

31 ¿Ta nagcuna ti maysa iti Dios,
Inturedco *ti dusa,* diacto mangrang-
gasen *uray caano:*
32 Ti diac makita isurom caniac:
No nagaramidac iti kinadangkes, isut'
diacto aya aramidenen uray caano?
33 Ti supapacna casto aya la iti cayatmo,
tapno isut' ipaidmo?
Ta sica ti agpili coma, ket saan a siac:
Gapuna a saoem no ania ti ammom.
34 Tattao a mannacaawat saoendanto
caniac,
Wen, tunggal masirib a macangeg
caniac:
35 Agsao ni Job nga awanan panna-
caammo,
Ket dagiti saona awan siribda.
36 Sapay coma ta masuut ni Job aging-
gat' panungpalan,
Agsipud ta iti panagsungbatna umas-
ping cadagiti nadangcoc a tattao.
37 Ta inayonna ti kinasukir iti basolna;
Isu pagsipatenna dagiti imana iti
tengngatayo;
Ket paaduenna dagiti saona a maibu-
sor iti Dios.

Idarum ni Eliu ni Job iti kinasukirna ken ti kinapalangguadna.

35 Maysa pay simmungbat ni Eliu ket
kinunana,
2 Panunutem a daytoy ti calintegam,
Wenno cunaem, Ti kinalintegco adad-
da ngem *iti kinalinteg* ti Dios,
3 A cunaem, Anianto a gundaway ti
adda kenca?
Ket, anianto a gunguna ti icutac, a
nangnangrona ngem no nagbasolac?
4 Sungbatancanto,
Ken cadagiti caduam kenca.
5 Imatangam dagiti langlangit, ket ki-
taem;
Ket mingmingam dagiti tangatang, a
nangatngatoda ngem sica.
6 No nagbasolca, ania ti inrusuam a
maibusor kencuana?
Ket no dagita labsingmo umaduda,
ania ti aramidem kencuana?
7 No nalintegca coma, ania ti itdem
kencuana?
Wenno ania ti awatenna ita imam?
8 Ta kinadangcocmo *mabalinna ti mang-
ranggas* iti maysa a tao a cas kenca;
Ket ta kinalintegmo *mabalinna ti mang-
gunguna* iti anac a lalaki ti tao.

9 Gapu iti kinaadu dagiti pammarigat
isuda agickisda;
Isuda umkisda iti tulong gapu iti
tackiag ti maingel.
10 Ngem awan ti agcuna, Sadino ti yan
ti Dios a Mangaramid caniac,
A mangted cancanta iti rabii,
11 Nga isuronatay a nangnangrona ngem
cadagiti an-animal ti daga,
Ken nangaramid cadatay a nasirsirib
ngem dagiti tumatayab dagiti lang-
langit?
12 Sadiay umkisda, ngem awan ti su-
mungbat,
Agsipud iti tangsit dagiti tattao a
managdacdakes.
13 Pudno ti Dios dinanto denggen ti
ubbaw *nga asug,*
Isut' dinto icancano ti Mannacabalin.
14 ¡Dinto basbassit inton cunaem a dica
cumita kencuana,
Ti panggep adda iti sangona, ket
agurayca kencuana!
15 Ngem ita agsipud ta isu saan a sim-
marungcar iti pungtotna,
Isu dina incancano a napalalo ti
palangguad;
16 Gapuna a luctan ni Job ti ngiwatna
iti kinaubbaw;
Isu paaduenna dagiti sao nga awanan
ammo.

Ituloy ni Eliu ti palawagna ket justificarenna ti pannacaaramat ti pammarigat ti Dios.

36 Intuloy met ni Eliu, ket kinunana,
2 Anusannac bassit, ket iparanga-
rangconto kenca;
Ta addaanac pay la bassit nga isao iti
biang ti Dios.
3 Alaecto ti ammoc manipud adayu,
Ken ipaayconto ti kinalinteg iti Ma-
ngaramid caniac.
4 Ta pudno a dagiti saoc saanda nga
ulbod:
Ta ti napalongdo iti ammo makiadda
kenca.
5 Adtoy, ti Dios mannacabalin, ket dina
umsien ti asinoman:
Isu mannacabalin iti pigsa ti panna-
caawat.

6 Isu dina igaga ti biag ti nadanĝcoc,
Nĝem itdenna iti maparigat ti calintegan*da*.
7 Isu dina isina dagiti matana iti nalinteg:
Nĝem cadagiti ar-ari iti rabaw ti trono,
Isu isaadna ida iti agnanayon, ket maitan-ocda.
8 Ket no mareppetda coma cadagiti putaw,
Ken no matiliwda cadagiti tali ti liday;
9 No casta iparanĝaranĝna cadacuada ti aramidda,
Ken dagiti labsinĝda, nĝa isuda nagaramidda a sipapalanĝguad.
10 Isu luctanna met ti lapayagda iti sursuro,
Ket agbilin nĝa agtuckiadda iti kinadanĝkes.
11 No isuda ipanĝag ken agservida *kencuana*.
Isuda ibusendanto dagiti aldawda iti kinaranĝ-ay,
Ken dagiti tawenda cadagiti pacaayaywan.
12 Nĝem no dida manĝipanĝag, mapucawdanto iti campilan,
Ket mataydanto nĝa awan pannacaammo.
13 Nĝem dagiti di manĝicancano iti Dios iti puso agurnonĝdan iti punĝtot:
Isuda dida umawag iti tulonĝ inton reppetenna ida.
14 Isuda matayda iti kinaagtutubo,
Ket ti biagda *mapucaw* iti tenĝnĝa ti narugit.
15 Isu ispalenna dagiti mapaliday iti lidayda,
Ket luctanna ti lapayagda iti pammarigat.
16 Wen, isu kinayatnaca nĝa allawigen nĝa igaput' pacarigatan
Iti maysa a nawanag a disso, isu nĝa awan ti kinakipet;
Ken ti maidisso iti lamesaanmo mapno coma iti kinalucmeg.

17 Nĝem sica napnoca iti pannacaocom ti nadanĝcoc:
Pannacaocom ken kinajusticia gemgemanda*ca*.
18 Ta dinaca coma tignayen ti punĝtot a maibusor cadagiti dusa;
Uray ti kinadackel ti sabbot dinaca coma isiasi.
19 ¿Macagunĝunanto aya ta asugmo, *tapno awanca coma* iti pacarigatan,
Wenno amin dagiti pigsa ta bileg*mo*?
20 Dica calicaguman ti rabii,
No dagiti tattao makeltayda iti yanda.
21 Agaluadca, dica icancano ti kinadanĝkes
Ta daytoy pinilim ad-adda nĝem iti pannacaparigat.
22 Adtoy, ti Dios agaramid a sinĝanĝato iti pannacabalinna;
Asino ti manĝadal nĝa umaspinĝ kencuana?
23 Asino ti manĝicumit kencuana ti dalanna?
Wenno asino ti macabalin a manĝisao,
Sica inaramidmo ti kinakillo?

24 Lagipem a sica intan-ocmo ti aramidna,
Isu a nagdaniwan dagiti tattao.
25 Amin a tattao kimmitada sadiay;
Isut' imatanĝan ti tao idiay adayu.
26 Adtoy, ti Dios dackel, ket isut' ditay ammo;
Ti bilanĝ dagiti tawenna di masukimat.
27 Ta ipallanĝatocna dagiti tedted ti danum,
Nĝa agubo iti tudo nĝa aggapu iti alinĝasawna,
28 Nĝa ibucboc dagiti tanĝatanĝ
Ken itedtedda nĝa aglaplapusanan iti tao.
29 Wen, maawatan aya ti asinoman dagiti panangyucrad cadagiti ululep,
Dagiti panaggorrood ti linongna?
30 Adtoy, isu yucradna ti lawagna a mailiemmet kencuana;
Ket abbonĝanna ti tucoc ti taaw.
31 Ta iti pannacaaramat dagitoy ocomenna dagiti il-ili;
Isu manĝted taraon iti kinawadwad.
32 Isu abbonĝanna dagiti imana iti sal-it,
Ket isut' cumitanna, a manĝgino iti ginoan.
33 Ti daranudorna ibagana ti maipapan kencuana,
Dagiti an-animal met ti maipapan iti *bagio* a sumunĝad.

Uyotan ni Eliu ni Job nĝa agtuloc iti Dios, ken manĝitan-oc iti di masukimat a kinadackel ti Dios.

37 Wen, ti daytoy agpigerger ti pusoc
Ket maalis iti yanna.
2 Denĝgem, O, denĝgem ti awenĝ ti timecna,

Ken ti daranudor a rumuar iti ngiwat-
na.
3 Isu isut' ibaonna iti baba iti amin a
langit,
Ken ti sal-itna cadagiti ungto ti daga.
4 Calpasanna agungor ti maysa a timec;
Isu aggorrood iti timec ti kinadayag-
na;
Ket dina tenglen *dagiti sal-it* inton
mangeg ti timecna.
5 Ti Dios aggorrood a nacascasdaaw iti
timecna;
Dadackel a banag ti aramidenna, a
ditay maawatan.
6 Ta cunana iti nieve, Agtinnagca iti
daga;
Casta met iti sangcatudoan ti tudo,
Ken cadagiti sangcatudoan ti mannaca-
balin a tudona.
7 Isu sadaanna ti ima ti tunggal tao,
Tapno amin dagiti tao nga inaramidna
isut' ammoenda coma.
8 Iti casta dagiti animal sumrecda cada-
giti suppoc,
Ket agtaengda cadagiti gucayabda.
9 Aggapu iti silid *ti abagatan* ti bagio,
Ket ti lam-ec aggapu iti amianan.
10 Gapu iti anges ti Dios maited ti hielo;
Ken ti caacaba dagiti dandanum ma-
paakikid.
11 Wen, ipaawitna ti napuscol a ulep iti
kinadam-eg;
Isu iwarasna ti ulep ti sal-itna:
12 Ket mailicaw gapu iti panangi-
turongna,
Tapno isuda aramidenda coma ti ania-
man nga ibilinna cadacuada.
Iti rabaw ti mapagnaedan a lubong;
13 No isu maipaay coma iti panangisuro,
wenno maipaay coma iti dagana,
Wenno maipaay iti naayat a kina-
imbag, nga isu paumayenna.

14 Ipangagmo daytoy, O Job:
Agtacderca a sitatalna, ket otobem
dagiti nacascasdaaw nga aramid ti
Dios.
15 Dica ammo aya no casano ti panangi-
cumit ti Dios *ti bilinna* cadacuada,
Ket paraniagenna ti sal-it ti ulepna?
16 Ammon aya dagiti panagtitimbeng
dagiti ulep,
Dagiti nacascasdaaw nga aramid
daydiay a naipalongdoan iti pan-
nacaammo?
17 ¿No casano ti panagpudot dagiti
cawesmo,
No ti daga natalna gapu iti abagat?
18 ¿Mabalinmo aya ti bumuyog kencuana
nga iwaras ti tangatang.
A napigsa a cas iti sinucog a sarming?
19 Isurom cadacami no anianto ti saoenmi
kencuana;
Ta dicam maornos *ti bitlami* gapu iti
kinasipnget.
20 ¿Maibaganto aya kencuana a cayatco ti
agsao?
Wenno cayat aya coma ti tao nga isu
matilmon coma?

21 Ket ita dagiti tattao dida kitaen ti
lawag nga agraniag cadagiti ta-
ngatang;
Ngem lumabas ti angin, ket rangra-
nganna ida.
22 Aggapu iti amianan ti binalitocan nga
annaraar:
Ti Dios adda iti rabawna ti naca-
kigkigtot a kinadayag.
23 *Maipanggep* iti Mannacabalin, isu
ditay masukimat:
Isut' mangnibinibi iti pannacabalin;
Ket iti kinajusticia ken nawadwad a
kinalinteg isu dinto mangpaliday.
24 Agbuteng ngarud dagiti tattao ken-
cuana:
Isu dina icancano dagiti asinoman a
mamasirib ti puso.

Agsao Ni Jehova, ket ipalawagna ti kinaawan ammo ni Job maipapan iti pannacaparsua ken pannacabukel ti daga; iti lawag, nieve, uraro, tudo, ken hielo; cadagiti bitbituen, ken cadagiti cadawyan dagiti leon.

38 Idin simmungbat ni Jehova mani-
pud iti alawig, ket kinunana,
2 Asino daytoy a mangpasipnget iti
patigmaan,
Gapu cadagiti sao nga awanan pan-
nacaammo?
3 Baricsam ita dagita lomom a cas maysa
a lalaki;
Ta sapulecto kenca, ket ipalawagmonto
caniac.
4 Sadino aya ti yanmo idi incabilco
dagiti puon ti daga?
Ipalawagmo no addaancat' pananga-
wat.
5 Asino aya ti nangkeddeng cadagiti
rucodna, no ammom?
Wenno, asino aya ti nangyunnat iti
pagrucod iti rabawna?
6 Iti sadino aya ti nacaicapetan idi
dagiti puonna?

Wenno asino ti nangicabil ti batona a panuli,
7 Idi nagdaniw dagiti bitbitwen ti agsapa,
Ken amin dagiti annac a lallaki ti Dios dimmir-i gapu iti rag-o?

8 ¿Wenno *asino* ti nangpunit ti taaw cadagiti ruruangan,
Idi timpuar, *cas no* rimmuar iti tian;
9 Idi inaramidco dagiti ulep a cawesna,
Ken nacaro a sipnget a maysa a lampin a maipaay kencuana,
10 Ket sineñalac a maipaay kencuana ti beddengco,
Ket insaadco dagiti balunet ken ruruangan,
11 Ket kinunac, Aginggat' ditoy ti umayamto, ngem saan nga as-asideg;
Ket ditoy maitaengto aya dagiti napusong a dalluyon?

12 ¿Binilinmo aya ti bigat nanipud *panangrugi* dagiti aldawmo,
Ken inaramidmo a ti bannawag ammoenna ti yanna;
13 Tapno petpetanna coma dagiti ungto ti daga,
Ket ti nadangcoc maiwagwag a mairuar kencuana?
14 Isut' mabaliwan a cas pila iti baba ti sada;
Ket *amin dagiti banag* agparangda a cas maysa a cawes:
15 Ket cadagiti nadangcoc maipaid ti lawagda,
Ket ti nangato a tackiag mabungtol.

16 Simrecca aya cadagiti ubbog ti taaw?
Wenno nagnaca aya cadagiti caungan ti yuyeng?
17 Naipaltiing aya kenca dagiti ruangan ni patay?
Wenno nakitam aya dagiti ruangan ti aniniwan ni patay?
18 Naawatam aya ti daga iti caacabana?
Ipalawagmo, no ammom ida amin.

19 Sadino ti yan ti dalan *a mapan* iti pagnaedan ti lawag?
Ket ti maipan iti sipnget, ¿sadino ti yan ti dissona,
20 Tapno isut' alaem coma iti beddengna,
Ken tapno lasinem coma dagiti daná *a mapan* idiay balayna?
21 ¡*Awan duadua*, sica ammom ta nayanacca idin,
Ket ti bilang dagiti aldawmo dackel!

22 ¿Simrecca aya cadagiti gameng a nieve,
Wenno nakitam dagiti paggamengan ti uraro,
23 Nga inaywanac a maibusor iti tiempo ti riribuc,
Maibusor iti aldaw ti bacal ken gubat?
24 Iti ania a dalan ti pacapanawan ti lawag,
Wenno ti casaor nagiwara iti rabaw ti daga?

25 Asino ti nangcali iti maysa a canal a maipaay iti layus,
Wenno maysa a dalan a maipaay iti sal-it ti gorrood;
26 Tapno isut' pagtudoenna iti maysa a daga nga awan ti agyan a tao;
Wenno iti let-ang, a yan ti awan matagtagitao;
27 Tapno penkenna ti walangwalang ken langalang *a daga*,
Ken tapno patuboenna ti naganus a root?
28 Adda aya ama ti tudo?
Wenno asino ti nangputot cadagiti tedted ti linnaaw?
29 Asino ti akintian ti rinuaran ti hielo?
Ket ti napusacsac nga amor ti langit, asino ti nangpataud kencuana?
30 Dagiti danum aglemmengda *ket agbalinda* a cas bato,
Ket iti rabaw ti taaw agbalay.

31 Mareppetmo aya ti rummuoc dagiti Pleiades,
Wenno mapalucayam dagiti patapat ti Orion?
32 Maidalanmo aya dagiti Mazzarot iti tiempoda?
Wenno maiturongmo aya ti Arcturos agraman cadagiti caduana?
33 Ammom aya dagiti alagaden dagiti langlangit?
Mapasingkedam aya ti pagtarayan ti daga?

34 Maingatom aya ta timecmo cadagiti ulep,
Tapno ti kinaadu dagiti danum abbonganca coma?
35 Maibaonmo aya dagiti sal-it, tapno mapanda coma,
Ken cunaenda kenca, Addacam ditoy?
36 Asino ti nangicabil iti sirib cadagiti akinuneg a paset?

Wenno asino ti nanḡted ti pannacaa-
wat iti panunot?
37 Asino ti macabilanḡ cadagiti ulep
gapu iti sirib?
Wenno asino ti macaibucboc cadagiti
botella ti lanḡit,
38 Inton agayus ti tapoc *a mapan* iti
maysa a tukel,
Ken dagiti binḡcol agcacapetda a
nairut?

39 Maanupmo aya ti tinucmaam a mai-
paay cadagiti leon,
Wenno mamnecmo ti gartem dagiti
agtutubo a leon,
40 Inton agiddada cadagiti gucayabda,
Ket agtaenḡda iti suppoc tapno agsa-
nebda?
41 Asino ti manḡisagana iti wac ti
tinucmaanna,
Inton agpuccaw dagiti babassitna iti
Dios,
Ket agcallautanḡda gaput' curanḡ ti
taraon?

Ti kinaawan ammo ni Job a maipapan cadagiti caldinḡ nḡa atap, ugugsa, as-asno nḡa atap, bacbaca nḡa atap, avestrus, cabayo, sawi, ken ti aguila.

39 Ammom aya ti tiempo no caano ti
panagpasnḡay dagiti atap a cal-
dinḡ a taga bato?
Wenno matandaanam aya no caano ti
panaganac dagiti ugsa?
2 Mabilanḡmo aya dagiti bulan a panag-
sicugda?
Wenno ammom aya no caano ti panag-
pasnḡayda?
3 Agrucobda, ipasnḡayda dagiti urbon-
da,
Ipugsoda dagiti tuooda.
4 Dagiti babassitda agbalinda a napigsa,
isuda dumackelda iti nawanag nḡa
away;
Isuda rumuarda ket dida sumubli
manen.

5 Asino ti nanḡibaon a sibubulos iti
asno nḡa atap?
Wenno asino ti nanḡbucra cadagiti
reppet ti nasiglat nḡa asno?
6 Asino a ti balayna inaramidco ti let-
anḡ,
Ken caapáyaan ti pagtaenḡanna?
7 Isu abienna ti gologolo ti ciudad,
Dina met denḡgen ti ickis ti agpaguyod.
8 Ti intar dagiti banbantay isu ti paga-
rabanna,
Ket sapulenna ti amin a nalanḡto.
9 Maay-ayonto aya ti baca nḡa atap nḡa
agservi kenca?
Wenno agtaenḡto aya iti denna ti col-
loonḡmo?
10 Mareppetmo aya ti baca nḡa atap iti
reppetna idiay gurit?
Wenno pac-olennanto aya dagiti lob-
lobonḡ iti calpasam?
11 Agtaleccanto aya kencuana agsipud ta
ti pigsana dackel?
Wenno bay-amto aya kencuana ti
aramidmo?
12 Agtaleccanto kencuana, a yegnanto iti
balay ta bukelmo,
Ken urnonḡennanto *ti iric* ti pagtal-
tagam?

13 Dagiti payac ti a vestrus agpayacpacda
a sipupusonḡ;
Nḡem isuda aya dagiti pawis ken lawi
ti ayat?
14 Ta isu bay-anna dagiti itlogna idiay
daga,
Ket papudotenna ida idiay tapoc,
15 Ket malipatanna a mabalin a baddeken
ida iti saca,
Wenno ti atap nḡa animal mabalinna
a payaten ida.
16 Isu agaramid a sicacas-anḡ cadagiti
babassitna a cas la no dina idi cucua
ida:
Nupay casta ti aramidna adda coma
iti kinaubbaw, *isu* awanan butenḡ;
17 Agsipud ta iniccat ti Dios ti siribna,
Isu dina imbinḡayan iti panan̄gawatna.
18 Iti aniaman a tiempo ti pananḡinḡa-
tona iti bagína,
Isu abienna ti cabayo ken ti agsacay
kencuana.

19 Intedmo aya ti cabayo ti inḡelna?
Kinawesam aya ti tenḡnḡedna iti ag-
taytayegteg a pargayen?
20 Isu pinalagtom aya a cas dudon?
Ti dayag ti panagbanḡ-esna nakigkig-
tot.
21 Isu curobanna ti lobonḡ, ket agrag-o
iti pigsana:
Isu rumuar a sumabet cadagiti nai-
gaman a tattao.
22 Rabrabakenna ti butenḡ, ket saan nḡa
agcullayaw;
Isu dina pagtuckiadan ti campilan.
23 Ti taguban agawenḡ maibusor ken-
cuana,

Ti agsilap a gayáng̃ ken duros.
24 Isu tilmonenna ti daga iti rung̃sot ken ung̃et;
Dina patien ng̃a isut' timec ti tang̃guyob.
25 No la ket ta *agaweng̃* ti tang̃guyob isu cunana, Ea!
Ket isu ang̃otenna ti bacal manipud adayu.
Ti daranudor dagiti capitan ken ti dir-i.

26 ¿Gapu aya iti siribmo ti tumang̃cayagan ti sawi,
Ket yucradna dagiti payacna iti agpaabagatan?
27 Gapu aya iti bilinmo ti ng̃umatoan ti aguila,
Ket aramidenna ti umocna idiay ng̃ato?
28 Idiay bato agtaeng̃, ket aramidenna ti balayna,
Idiay toctoc ti gang̃al, ken iti sarikedked.
29 Manipud sadiay siimenna ti tucmaan;
Dagiti matana isut' kitaenda manipud adayu.
30 Dagiti urbonna met susupenda ti dara:
Ket idiay yan dagiti napapatay, isu adda.

Agtuloc ni Job. Ti darum ni Jehova. Ti maipapan iti behemoth.

40 Maysapay ni Jehova simmung̃bat ken Job, ket kinunana,
2 Ti managdillaw makisusicto aya iti Mannacabalin?
Ti makitubar ti Dios isut' sung̃batanna coma.

3 Idin ni Job simmung̃bat ken Jehova, ket kinunana,
4 Adtoy, Bassit ti caicariac; anianto ti isung̃batco kenca?
Icabilco ti imac iti ng̃iwatco.
5 Iti naminsan nagsaoac idi, ket diacto sumung̃bat;
Wen, iti mamindua, ng̃em diacto pay aramiden.

6 Idin simmung̃bat ni Jehova ken Job nanipud iti alawig, ket kinunana,
7 Baricsam ita dagita lomom a cas iti maysa a lalaki:
Sapulecto kenca, ket agpalawagca caniac.
8 Aw-awanemto pay aya ti panang̃ocomco?
Condenarennacto aya, tapno majustificarca coma?
9 Wenno adda aya maysa a tackiagmo a cas iti Dios?
Ket macagorroodca aya iti maysa a timec a cas kencuana?

10 Arcosam ita ta bagím iti kinadeggang̃ ken tan-oc;
Ket agcawesca iti dayaw ken dayag.
11 Ibucbucmo dagiti burayoc ta pung̃totmo;
Ket cumitaca iti tung̃gal maysa a napalang̃guad, ket isut' itolmenmo.
12 Cumitaca iti tung̃gal maysa a napalang̃guad, *ket* isut' pagbabaem;
Ket talaytayem ti nadang̃coc idiay pagtacderanna.
13 Ilemmeng̃mo ida a sang̃cacanunong̃ idiay tapoc;
Patapatam dagiti rupada idiay nailemmeng̃ *a disso.*
14 Iti casta pagpudnoencanto met
A ta imam met laeng̃ a canawan ispalennacanto.

15 Adtoy ita, ti behemoth ng̃a inaramidco a cas met kenca;
Isu mang̃an iti root a cas iti baca.
16 Adtoy ita, ti pigsana adda cadagiti lomona,
Ket ti pigsana adda cadagiti culapot ti tianna.
17 Isu garawenna ti ipusna a cas maysa a cantingen:
Dagiti piskel dagiti loppona mapagcacamang̃da.
18 Dagiti tulang̃na *cacasda la* tubtubong̃ a gambang̃;
Dagiti pennetna umasping̃da. cadagiti balunet a landoc.

19 Isu ti pang̃olo dagiti dalan ti Dios:
Isu *laeng̃* a nang̃aramid kencuana ti nang̃ted kencuana iti campilanna.
20 Pudno a dagiti bantay isut' paltuadanda iti taraon,
Idiay pagay-ayaman dagiti amin ng̃a animal ti away.
21 Isu agidda iti siroc dagiti cayo a loto,
Idiay suppoc ti cawayan ken idiay libtong̃.
22 Dagiti cayo a loto isut' abbong̃anda iti linong̃da;
Dagiti sauce tî waig isut' alicubcubenda.
23 Adtoy, no maysa a carayan aglabiang̃, isu ti di agpigerger;

Isu natalged, nupay no ti Jordan
padackelenna met laeng̃ ti saba-
ng̃anna.
24 Isut' alaento aya ti asinoman inton
adda iti pagbantayan,
Wenno salputennanto ti agong̃na iti
maysa a saltoc?

Maipalawag ti pannacabalin ti Dios iti olimaw.

41 Mairuarmo aya ti olimaw iti maysa
a banniit?
Wenno mairutam aya ti dilana iti
maysa a lubid?
2 Maicabilmo aya ti maysa a tali idiay
agong̃na?
Wenno salputem aya ti sang̃ina iti
maysa a lawin?
3 Agaramidto aya cadagiti adu a dawat
kenca?
Wenno mang̃isaonto aya kenca cada-
giti nalamuyot a sao?
4 Makiaramidto aya kenca iti maysa a
tulag,
Tapno alaem coma a maysa nga adipen
iti agnanayon?
5 Makiay-ayamcanto aya kencuana a cas
iti maysa a tumatayab?
Wenno isut' reppetemto aya a mai-
paay cadagiti babbalasang̃mo?
6 Ti bunggoy *dagiti cumacalap* isut'
ilacodanto aya?
Isut' bing̃ayendanto aya iti tengnga
dagiti agtagtagilaco?
7 Mapunnom aya ti cudilna cadagiti
sinimaan a landoc,
Wenno ti olona cadagiti pisga ti ican?
8 Ipataymo ta imam kencuana;
Lagipem ti bacal, ket dica aramidenen
ti casta uray caano.
9 Adtoy, ti inanamana adda iti ubbaw;
Dinto aya maipababa iti met laeng̃
pannacakita kencuana.
10 Awan ti castat' carung̃sot nga agtured
a mang̃riing̃ kencuana;
Asino ng̃arud ti macatacder iti sang̃oa-
nac?
11 Asino ti nang̃ted nga immuna caniac,
tapno agbayadac manen kencuana?
Ti aniaman nga adda iti baba ti amin
a lang̃it cucuac.

12 Diacto agulimec a maipapan cadagiti
camengna,
Wenno iti mannacabalin a pigsana,
wenno iti naimbag a bagina.
13 Asino ti macarabsut iti akinruar a
pagan-anay?
Asino ti macagteng̃ iti uneg dagiti
sang̃ina?
14 Asino ti macalucat cadagiti ruang̃an
ti rupana?
Ti aglicmut cadagiti ng̃ipenna maca-
kigtot.
15 Dagiti nalagda a sicsicna isudat' pag-
tang̃sitna.
Agpunitda a sang̃catipon *a cas iti maysa*
a naripcan a sada.
16 Casta ti idedecket ti maysa iti sabali,
Nga awan ti ang̃in a macastrec iti
baetda.
17 Isuda matiponda iti maysa ken maysa;
Isuda agdecketda a sang̃catipon, iti
casta a dida mapagsina.
18 Dagiti baenna mang̃isilnagdat' lawag,
Ket dagiti matana casda cadagiti calub
ti mata ti bigat.
19 Iti ng̃iwatna rumuar ti mang̃pasged
cadagiti aluten a pagsilaw.
Ket dagiti arisang̃asang̃ ti apuy agris-
sicda.
20 Cadagiti abut ti agong̃na rumuar ti
maysa nga asoc,
Cas iti maysa a lumlumuag a banga ken
cadagiti *agpuur* a badobadoc.
21 Ti ang̃esna pasgedanna dagiti uging̃ a
bato,
Ket maysa a darang̃ ti rumuar iti ng̃i-
watna.
22 Idiay tengng̃edna agnaed ti pigsa,
Ket ti macakigtot agsala iti sang̃o-
ananna.
23 Dagiti paspaset ti lasagna matiptipon-
da:
Isuda nalagdada iti rabawna; isuda
dida macuti.
24 Ti pusona nalagda a cas maysa a bato;
Wen, nalagda a cas iti akinbaba a bato
ti gilin̄gan.
25 No bumang̃on, agbuteng̃ dagiti manna-
cabalin:
Gapu iti lagaw agmauyong̃da.
26 No iduyoc ti maysa kencuana ti campi-
lan, di macagunguna;
Wenno ti pica, ti gayang̃, wenno ti
tinarumamis a sunnuat.
27 Isu ibilang̃na ti landoc a cas garami,
Ket ti gambang̃ a cas matumoy a cayo.
28 Isut' di mapagtaray ti pana:
Dagiti bato a maipallatibong̃ agbalin-
da kencuana a pung̃et ti garami.
29 Dagiti pang̃-or maibilang̃da a cas pu-
ng̃et ti garami:
Isu agcatawa iti panagtayab ti gayang̃

30 Dagiti akinbaba a pasetna isudat' *cas* natadem a gibgibac,
Isu yucradna *a cas mayarig* iti maysa a lugan a pagregnas iti rabaw ti pitac.
31 Isu palluagenna ti alinegneg a cas maysá a banĝa:
Isu aramidenna ti taaw a cas maysa a banĝa ti sapsapo.
32 Isu paranĝranĝenna ti danana iti calpasanna;
Panunoten nĝata ti maysa nĝa aguban ti alinegneg.
33 Iti rabaw ti daga awan ti caaspinĝna,
A maaramid nĝa awan ti butenĝ.
34 Isu kitaenna ti isu amin a nanĝato:
Isu ti ari dagiti amin nĝa annac a lallaki ti kinapusonĝ.

Ipudno ni Job ti biddutna. Condenaren ni Jehova dagiti tallo a gagayyem ni Job, ket isublina ti kinarangayna.

42 Idin simmunĝbat ni Job ken Jehova, ket kinunana,
2 Ammoc a sica maaramidmo amin dagiti banag,
Ket awan ti panĝgepmo a matenĝnĝel.
3 Asino daytoy a manĝilemmenĝ iti patigmaan nĝa awanan ammo?
Gapuna a binalicasco idi ti diac naawatan,
Banbanag a nacascasdaaw caniac a diac ammo idi.
4 Denĝgem, gawawaec kenca, ket agsaoacto;
Sapulecto kenca, ket ipalawagmo caniac.
5 Nanĝnĝegco kenca idi gapu iti panagdenĝnĝeg ti lapayag;
Nĝem ti matac makitanaca:
6 Gapuna a guraec *ti bagic,*
Ket agbabawiac iti tapoc ken dapdapo.

7 Ket casta idi, a calpasan ti pannacaisao
idi ni Jehova cadagitoy a sao ken Job,
kinuna ni Jehova ken Elifaz a Temanita, Ti unĝetco sumged a maibusor kenca,
ken maibusor cadagiti dua a gagayyemmo; ta dicay insao ti maipapan caniac ti
banag a nalinteg, cas *insao* ni adipenco a
Job.
8 Ita nĝarud manĝalacayo cadacayo iti
pitó nĝa urbon ti baca, ken pito a carnero,
ket incayo ken adipenco a Job, ket idatagyo gapu cadacayo ti maysa a daton a
mapuuran; ket icararagnacayto ni adipenco a Job; ta isut' awatecto, tapno diac
aramiden cadacayo ti mayannurot iti kinamaagyo; ta dicay insao ti maipapan caniac
ti banag a nalinteg, cas *insao* ni adipenco a
Job.
9 Iti casta da Elifaz a Temanita ken
Baldad a Suita ken Sofar a Naamatita
napanda, ket inaramidda ti cas imbilin ni
Jehova cadacuada: ket inawat ni Jehova
ni Job.

10 Ket ni Jehova imbaw-inĝna ti pannacacayaw ni Job, idi nĝa incararaganna
dagiti gagayemna; ket inted ni Jehova ti
mamindua nĝa ad-adu nĝem iti adda kencuana idi casacbayanna.
11 Idin immayda kencuana dagiti amin
a cacabsatna a lallaki ken babbai, ken
amin dagiti caimuanna idi, ket nakicaanda kencuana iti tinapay idiay balayna:
ket nagleddaanĝda kencuana, ket isut'
liniwliwda maipapan iti dakes nĝa inyeg
ni Jehova kencuana: tunĝgal tao met
nanĝted kencuana iti sanĝcapisi a cuarta,
ken tunĝgal maysa ti maysa a sinĝsinĝ a
balitoc.
12 Iti casta binedicionan ni Jehova ti
naud-udi a tunĝpal ni Job a nanĝnanĝrona
nĝem idi pananĝrugina: ket isu addaan idi
iti sanĝapulo ket uppat a ribu a carcarnero, ken innem a ribu a camcamello, ken
sanĝaribu a casanĝolan a bacbaca, ken
sanĝaribu nĝa as-asno.
13 Isu addaan met idi iti pitó nĝa annac
a lallaki ken tallo a babbai.
14 Ket isu ingaladna iti nagan ti inauna, Jemima; ket iti nagan ti maicaddua,
Cesia, ket iti nagan ti maicatlo, Kerenhapuc.
15 Ket iti amin a daga saan idi a nasaracan ti babbai a castat' caimnasda a cas
cadagiti annac a babbai ni Job: ket ni
amada iniccanna ida iti tawid cadagiti cacabsatda a lallaki.
16 Ket calpasan daytoy nagbiag ni Job
iti sanĝagasut ket uppat a pulo a tawen,
ket nakitana dagiti annacna a lallaki, ken
dagiti annac a lallaki dagiti annacna a lallaki, nĝa uppat *met laenĝ* a caputotan.
17 Iti casta ni Job natay idinto a lacay
ken napno cadagiti aldaw.

DAGITI SALMOS.

LIBRO I.

Dagiti Siñlinteg mayabarngisda cadagiti Nakillo.

1 Nagasat ti tao nga saan a magna iti omanan dagiti dakes,
Ken saan a makitacder iti dalan dagiti managbasol,
Ken saan a makiabay iti tugaw dagiti agsabsabrac:
2 Ngem ti pacaragsacanna adda iti linteg ni Jehova;
Ket ti lintegna ti imutectecanna iti aldaw ken rabii.
3 Ket isu casto maysa a cayo a naimula iti sibay dagiti ayus ti danum,
Nga ipaltuadna ti bungana iti carbenganna,
Nga ti bulongna met saan a malaylay;
Ket amin nga aramidna rumang-ayto.
4 Dagiti dakes saanda a casta,
Ngem isuda cas taep nga ipalais ti angin.
5 Ket iti casta dagiti dakes saandanto a macatacder iti panangocom,
Uray dagiti managbasol iti paggimongan dagiti nalinteg.
6 Ta ni Jehova ammona ti dalan dagiti nalinteg;
Ngem ti dalan dagiti dakes mapucawto.

Ti Panagari ni Pinulotan ni Jehova.

2 Apayapay agriribuc dagiti nasnacion,
Ket dagiti tattao agpanpanunotda iti maysa a banag nga ubbaw?
2 Dagiti arari ditoy daga agisaadda cadacuada met laeng,
Ket dagiti agturay aginoman-omanda,
A maibusor ken Jehova ken maibusor met iti Pinulotanna, *a cuncunada*,
3 Dadaelentay coma dagiti pamaludna a pagsinaen,
Ket ibellengtayo iti adayo cadatay dagiti talida.
4 Daydiay a situtugaw sadi langit agcatawanto:
Ti Apo uyuyawennanto ida.
5 Ket iti casta casaonanto ida iti pungtotna,
Ket ranggasanna ida iti napalaus a lucsawna:
6 Ket nupay no casta insaadco ti aric,
Iti rabaw ti nasantoan a turodco a Sion.
7 Siac balicsecto ti bilin:
Ni Jehova kinunana caniac, Sica ti anacco;
Daytoy nga aldaw siac pinutotca.
8 Agkiddawca caniac, ket siac itedconto *kenca* dagiti nacion a pannacatawidmo,
Ket dagiti caungtoan a paset ti daga a cucuam.
9 Rumrumkem ida a sibabaston iti landoc;
Burakemto ida a babassiten a casla banga ti agdamdamili.
10 Ita ngarud agmasiribcayo, O dacayo arari:
Masursuroancayo, O dacayo ococom ditoy daga.
11 Agservicayo ken Jehova a sibubuteng,
Ket agragsaccayo a sipipigerger
12 Agekenyo ti anac, tapno di maapnas,
ket mapucawcayo iti dalan,
Ta ti pungtotna madaras a sumgedto.
Nagasat amin dagidiay nga cumamang kencuana.

Binigat a Cararag ti Panagtalec iti Dios.

Salmo ni David, idi nagtalaw ken Absalom nga anacna.

3 Jehova, amangan ti yaadu dagiti cabusorco!
Adu dagiti umalsa a bumusor caniac.
2 Adu dagiti agcuna iti cararwac,
Awan ti tulong ti Dios kencuana. (Selah)
3 Ngem sica, O Jehova, ti maysa a calasag a manglawlaw caniac;
Ti gloriac, ken mamatan-oc iti uloc.
4 Awagac ni Jehova iti timecco.
Ket sungbatannac manipud iti turodna a nasantoan. (Selah)
5 Nagiddaac ket nacaturogac;

Nagriingac; ta ni Jehova saranayennac.
6 Diacto agbuteng cadagiti linaclacsa a tattao,
Nga nagsaadda a bumusor caniac a nanglawlaw.
7 Bumangonca, O Jehova, isalacannac, O Diosco:
Ta sica sinugatmo amin dagiti cabusorco iti pispisda;
Rinumrumecmo dagiti ngipngipen dagiti dakes.
8 Ti panangisalacan biang ni Jehova:
Ti bendicionmo isaad coma iti rabaw ti ilim. (Selah)

Minalem a Cararag ti Panagtalec iti Dios.

Ken Palungo a Musico; cadagiti kinuerdasan a pagtocaran. Salmo ni David.

4 Sungbatannac no umawagac,
O Dios ti kinalintegco;
Sica binang-arannac *idi addaac* iti panagrigrigat:
Caasiannac, ken denggem toy cararagco.
2 O dacay, nga annac dagiti tao, caanonto ti panagbalbaliw ti dayagco iti pardaya?
Caanonto ti panagayatyo iti kinaubbaw, ken panangsapulyo iti kinaulbod? (Selah)
3 Ngem ammoenyo nga ni Jehova inlasinna ti nadiosan kencuana met laeng:
Ni Jehova denggennacto no awagac.
4 Siaamesca, ket saanca nga agbasol:
Ibagam a sipapasnec ita pusom met laeng iti rabaw ti pagiddaam, ket agulimecca. (Selah)
5 Idatonmo dagiti daton ti kinalinteg,
Ket isaadmo ti talecmo ken Jehova.
6 Adu dagiti nga agcuna: Asino ti mangiparangto cadatayo iti *uray ania nga* imbag?
Jehova, ibangonmo ta silaw ta rupam cadacami.
7 Sica insaadmo ti yaman itoy pusoc,
Adadu ngem *adda cadacuada* no dagiti anienda ken ti baro nga aracda immaduda.
8 Sitatalnaac nga agiddanto ken maturogac:
Ta sica, Jehova, sica met laeng ti mangisaad caniac iti mayengmeng.

Cararag iti Pannacaigaga cadagiti Nakillo.

Ken Palungo a Musico; iti Nehiloth. Salmo ni David.

5 Imdengam coma dagiti saoc, O Jehova,
Imutectecam coma ti panpanunotec.
2 Denggem cadi ti timec ti asugco, Aric, ken Diosco;
Ta kenca agcararagac.
3 O Jehova, iti bigat denggemto ti timecco;
Iti bigat ornosecto *ti cararagco* kenca, ket agpuyatacto.
4 Ta sica saanca a maysa a Dios nga adda ayatna iti kinadakes:
Ti dakes saanto a makitaeng kenca.
5 Dagiti napalangguad saandanto a macatacder iti sangoanam:
Aggura ca cadagiti amin a managaramid iti kinakillo.
6 Racrakemto ida nga agsao iti tinitiri:
Ni Jehova guraenna dagiti narungsot ken naulbod a tao.
7 Ngem cas caniac, iti caadu ti siaayat a kinaimbagmo umayacto iti balaymo;
Iti buteng kenca agrucbabacto a situturong iti nasantoan a templom.
8 Idalannac, O Jehova, iti kinalintegmo ta gapu cadagiti cabusorco;
Lintegem iti sangoanac ta dalanmo.
9 Ta awan ti pagtalcan iti ngiwatda;
Ti unegda ti napalalo a kinadakes:
Ti carabucobda isu ti maysa a tanem a silulucat,
Iti dilada pumasablogda.
10 Ibilangmo ida a nacabasol, O Dios;
Matnagda coma a gapu cadagiti pammagbagada met laeng:
Pagtalawem coma ida iti caadu dagiti isusukirda;
Ta isuda bimmusorda kenca.
11 Ngem amin coma dagidiay nga agcamang kenca agragsac,
Umawawagda coma nga agnanayon gapu iti rag-o, ta icanawam ida:
Dagiti met coma nga agayat ita naganmo siraragsacda kenca.
12 Ta sica bendicionamto ti nalinteg,
O Jehova, sica lawlawemto iti ayat cas iti maysa a calasag.

Cararag a pagdawat iti Caasi no tiempo ti Pannacariribuc.

Ken Palungo a Musico; cadagiti kinuerdasan a pagtocaran, nayabuloy iti Sheminith. Salmo ni David.

6 O Jehova, saannac a babalawen iti panagungetmo,

Saannac met a dusaen ita sibabara a panaglucsawmo.
2 Caasiannac, O Jehova; ta siac nalaylayacon:
O Jehova, pasalun-atennac; ta dagiti tultulangco agbibinegda.
3 Toy cararwac casta met mariribuc unay:
Ket sica, O Jehova, casano ti cabayagmo?
4 Agsublica, O Jehova, luc-atam toy cararwac:
Isalacannac gapu iti naayat nga asim.
5 Ta ken patay awan lagip kenca:
Iti Tanem asinonto ti agyaman kenca?
6 Siac nabannogac gaput' panagsasaibbecco;
Amin a rabii paglangoyac ti iddac;
Sibogac ti catrec cadagiti luluac.
7 Macullaapan ti matac gapu iti ladingit;
Lumacay maipuon cadagiti amin a cabusorco.
8 Umadayocayo caniac, dacay amin nga agaramid iti kinadakes;
Ta ni Jehova dinengngegna ti timec ti sangsangitco.
9 Ni Jehova dinengngegna ti panagdawdawatco;
Ni Jehova awatennanto ti cararagco.
10 Amin dagiti cabusorco mabainandanto ket marirudanto unay:
Agsanuddanto, ket mabainandanto a madagdagus.

Agasug ni David ken Jehova tapno maispal cadagiti Nadangkes.

Shiggaion ni David, nga incantana ken Jehova, maipanggep cadagiti sao ni Cus a taga-Benjamin.

7 O Jehova, Diosco, kenca agcamangac:
Isalacannac cadagiti isu-amin a cumamatcamat caniac, ket ispalennac,
2 Tapno saanda nga agawen toy cararwac cas maysa a leon,
A mangpispisi kencuana, no awan pay ti mangisalacan.
3 O Jehova, Diosco, no inaramidco daytoy;
No adda ti kinadakes cadagitoy imac;
4 No sinupapacac ti dakes iti sicacappia caniac
(Pudno, insalacanco ti bumusor caniac nga awan ti gapuna);
5 Ti cabusor camatenna coma toy cararwac, ket magam-udanna;
Wen, ket ipaypayatna coma iti daga toy biagco,
Ket toy dayawco icabilna coma iti tapuc. (Selah)
6 Tumacderca, O Jehova, ita ungetmo;
Bumangonca la a bumusor iti pungtot dagiti sumuppiat caniac,
Ket agriingca coma gapu caniac; imbilinmon ti panangocom.
7 Ket ti gimong dagiti ilili lawlawendaca coma;
Ket iti rabawda sica agsublica iti ngato.
8 Ni Jehova ocomennanto dagiti ilili:
Ocomennacto, O Jehova, a mayannurot iti kinalintegco, ken iti kinasingpetco nga adda caniac.
9 O ti kinadakes dagiti managdacdakes aggibus cadi, ngem pabilgem coma dagiti nalinteg:
Ta ti nalinteg a Dios isu suutenna dagiti isisip ken dagiti puspuso.
10 Ti calasagco adda iti Dios,
Nga mangisalacan cadagiti nalinteg ti pusoda.
11 Ti Dios isut' maysa nga ocom a nalinteg,
Wen, ti maysa a Dios nga agnanayon a siuunget iti inaldaw.
12 No ti maysa a tao saanto nga agsubli, isu asaennanto ti campilanna;
Bineccogna ti ba-i ti panana, ket inlayatna;
13 Ket sinaganana kencuana dagiti aruat en ti pammapatay;
Aramidenna dagiti panana a *duros a* nasilap.
14 Adtoy, sumical iti kinadakes;
Wen, nagsicug iti ranggas, ket nagpasngay iti tiri.
15 Inaramidna ti maysa a palab-ug, ket kinalianna,
Ket natnag iti abut nga inaramidna.
16 Ti ranggasna agsublinto iti ulona met laeng,
Ket ti kinadawelna bumabanto iti coppocoppona met laeng.
17 Agyamanacto ken Jehova a mayannatup iti kinalintegna,
Ket agidaydayawacto iti nagan ni Jehova a Cangatoan Unay.

Ti Dayag ni Jehova ken ti Tacneng ti Tao.

Ken Palungo a Musico; nayabuloy iti Gittith. Salmo ni David.

8 O Jehova, Apomi,
Nagtan-oc ta naganmon iti amin ti daga,

Nga nangicabil iti gloriam iti rabaw
dagiti langit!
2 Manipud iti ngiwat dagiti maladaga
ken agsusu pinaaddam ti pigsa,
Gapu cadagiti sumuppiat kenca,
Tapno pagulimekem coma ti cabusor
ken ti manangibales.
3 No imutectecac dagiti langitmo, ti
inaramid dagita ramaymo,
Ti bulan ken dagiti bituen, isuda nga
insaadmo;
4 Ania ti tao, ta gapu agsaluadca ken-
cuana?
Ket ti anac ti tao, ta gapu sumarung-
carca kencuana?
5 Ta inaramidmon a nababbbaba bassit
ngem iti Dios,
Ket balangatam iti gloria ken dayaw.
6 Inaramidmo nga adda turayna cadagiti
inaramid dagita imam;
Incabilmon amin nga adda iti babaen
ti sacsacana:
7 Amin a carnero ken vacvaca,
Isuda, ken dagiti animal ti tay-ac,
8 Dagiti tumatayab cadagiti tangatang,
ken dagiti ican ti taaw,
Uray ania man nga aglasat iti liplippit
dagiti taaw.
9 O Jehova, Apomi,
Nagtan-oc ta naganmon iti amin ti
daga!

Salmo a Pagyaman gapu iti Kinalinteg ti Dios.

Ken Palungo a Musico; mayabuloy iti
Muth-labben. Salmo ni David.

9 Itdecto ti yaman ken Jehova iti amin
toy pusoc;
Iparangconto amin dagiti nacascasdaaw
nga aramidmo.
2 Maragsacanacto ken rumagrag-oacto
kenca;
Icancantacto ti panangidayaw ita
naganmo,
O Sica a Cangatoan.
3 No dagiti cabusorco tumallicudda,
Maitibcol ken madadaeldan iti
sangoanam.
4 Ta sica sinaranaymo ti calintegac ken
ringgorco;
Situtugawca iti trono a mangocom a
sililinteg.
5 Binabalawmo dagiti nacion, dinadael-
mo dagiti nakillo;
Pinucawmo ti naganda iti agnanayon
awan inggana.
6 Dagiti cabusorco nacadanonda iti
panaggibus, narebbecda iti agnana-
yon;
Ket dagiti ciudad nga rinacracmo,
Uray ti pacalaglagipan cadacuada
napucawen.
7 Ngem ni Jehova agtutugaw a *cas ari*
iti agnanayon;
Insaganana ti tronona iti panangocom;
8 Ket ocomennanto ti lubong iti kinalin-
teg,
Aramidennanto ti panangocom cadagiti
ilili iti kinainget.
9 Ni Jehova isunto met ti nangato a
a baluarte cadagiti maupit,
Maysa a nangato a baluarte cadagiti
aldaw ti panagriribuc;
10 Ket dagiti macaammo iti naganmo
isaaddanto ti talecda kenca;
Ta sica, Jehova, saanmo a binaybay-an
dagiti agbiroc kenca.
11 Cantaenyo ti daydayaw ken Jehova,
nga agnaed iti Sion;
Iwarnacyo cadagiti ilili dagiti ara-
midenna.
12 Ta isu nga agmalutmut iti panang-
padara malagipna ida;
Saanna a malipatan ti asug dagiti
napanglaw.
13 Mangaasica coma caniac, O Jehova;
Matmatam coma ti leddaangco *nga sa-
gabaec* cadagidiay gumurgura caniac,
Sica nga mangaon caniac iti ruangan ni
patay;
14 Tapno maiparangarangco coma amin
ti dayawmo.
Cadagiti ruangan ti anac a babai ti
Sion
Agragragsacacto iti panangisalacanmo.
15 Dagiti nacion maipisoda iti palab-ug
nga inaramidda:
Iti bateng nga insanebda pacasimbalu-
dan ti sacada met laeng.
16 Ni Jehova nagpacaammon, inicutan-
nan ti panangocom:
Ti nakillo masiloanen iti aramiden
dagiti imana met laeng.
(Higgaion. Selah)
17 Dagiti nakillo mapasublidanto ken
Tanem,
Uray pay amin dagiti nacion nga
manglipat iti Dios.
18 Ta dagiti macasapul saandanto a
malipatan a cancanayon,
Ket ti inanama dagiti napanglaw
saanto met nga agpucaw nga
agnanayon.

19 Tumacderka, O Jehova; saan coma a
macapagballigi ti tao:
Dagiti nacion maocomda coma dita
saclangmo.
20 Pagbutngem coma ida, O Jehova:
Dagiti nacion maammoanda coma nga
isuda taoda laeng. (Selah)

Cararag maipanggep iti Pannacarebba dagiti Nakillo.

10 Apayapay agintecca iti adayo unay,
O Jehova?
Apayapay aglemmengca cadagiti
tiempo ti riribuc?
2 Iti kinatangsit dagiti nadangkes maca-
matcamat a siraraba ni napanglaw;
Matiliwda coma cadagiti sicap nga
inararapaapda.
3 Ta ti nadangkes pagpalangguadanna
ti calicagum ti pusona,
Ket ti naagum paglicudanna, *wen*, um-
sienna ni Jehova.
4 Ti nadangkes, iti kinatangsit ti lung-
ayna, *cunana*, Saannanto nga isingir.
Amin a panpanunotna, Awan ti Dios.
5 Dagiti cababalinna nairutda a can-
canayon;
Dagiti panangocommo nangatngato
ngem ti makitana:
Maipanggep cadagiti cabusorna, liblib-
bianna ida.
6 Cunana iti pusona, Saanacto a maanano;
Cadagiti amin a caputotan awanacto
iti pacadangraran.
7 Ti ngiwatna napno iti panangilunod
ken panangiculbo ken panangupit:
Iti babaen ti dilana adda ti kinarang-
gas ken kinakillo.
8 Agtugaw cadagiti disso a pagsaneban
dagiti purpuroc;
Cadagiti nalimed a disso papatayen-
na ti awanan basol;
Dagiti matana sisisiputda a nalimed
iti saan a macaannong.
9 Agsibsibloc a nalimed a cas maysa a
leon iti aponna;
Adda nga agdadaan a mangtiliw iti
napanglaw:
Tiliwenna ti napanglaw, no maawidna
iti batengna.
10 Sumaricadcad, rumucob,
Ket ti saan a macaannong mapadso
gapu cadagiti napigsa a buyotna.
11 Kunana iti pusona, Ti Dios nalipa-
tanna;
Ilingedna ti rupana; dinanto kitaenen
uray caano man.
12 Bumangonca coma, O Jehova; O
Dios, ilayatmo coma ta imam:
Dica lipatan cadi ti napanglaw.
13 Apayapay ti nadangkes umsienna ti
Dios,
Ket cunana iti pusona, Saancanto nga
agisingir?
14 Nacakitaca; ta buybuyaem ti ranggas
ken ti dakes a nakem, tapno balsem
iti imam:
Ti di macaannong agtalec kenca;
Sica ti nangsaranay cadagiti ululila.
15 Rumkem ti tackiag ti nadangkes;
Ket maipanggep iti dakes a tao, suki-
sukem ti kinadangkesna ingganat'
awan masaracam.
16 Ni Jehova isu ti Ari nga agnanayon
nga awan ti inggana:
Dagiti nacion mapucawdan iti dagana.
17 Jehova, nangegmo ti calicagum dagiti
naemma:
Saganaemto ti pusoda, ipaaymonto ta
lapayagmo a dumngeg;
18 Tapno mangipato cadagiti ululila ken
maupupit,
Tapno ti tao nga taga-lubong saan
coman a mamagames.

Ni Jehova ti maysa a Camang ken Taclin.

Ken Palungo a Musico. Salmo
ni David.

11 Ken Jehova agcamangac:
Casano cunayo itoy cararwac,
Tumayabca a *cas* billit iti bantaymo;
2 Ta, ni, dagiti nadangkes bisarenda ti
bai ti pana,
Isigoda ti pana iti partengna,
Tapno iturongda iti casipngetan iti
naliteg ti pusona;
3 No madadael dagiti puon,
Ania ti mabalin nga aramiden ti
nalinteg?
4 Ni Jehova adda iti nasantoan a temp-
lona;
Ni Jehova, ti tronona adda sadi
langit;
Dagiti matana matmatenda, dagiti
calub ti matana suutenda, dagiti an-
nac dagiti tao.
5 Ni Jehova suutenna ti nalinteg;
Ngem dagiti nadangkes ken ti agayat
iti kinauyong pagguraan ti cararwa-
na.
6 Cadagiti nadangkes pagtudoennanto
dagiti silo;
Apuy ken azufre ken nabara nga angin
isudanto ti pannacabági ti copada.

7 Ta ni Jehova nalinteg; ayatenna ti kinalinteg:
Ti nalinteg buybuyaennanto ti rupana.

Ti Dios isut' Tulonğ a maibusor cadagiti Nagulib.

Ken Pulunğo a Musico; mayabuloy iti Sheminith. Salmo ni David.

12 Bumadanğca cadi, Jehova; ta ti dinidios a tao tumukenğ;
Ta dagiti mamati agawanda iti tenğnğa dagiti annac dagiti tao.
2 Agpipinnasawda tunğgal maysa iti caarrubana:
Iti naaliog a bibig, ken iti calupcop a puso, agsaoda.
3 Ni Jehova putdennanto amin a bibig a naaliog,
Ti dila nğa agsao cadagiti kinasuroc;
4 Nğa kinunada, Iti dilami manğparucmacamto;
Dagiti bibigmi cucuami a bucod: asino ti apo iti nğatoenmi?
5 Gapu iti pannacaupit ti napanğlaw, gapu iti sasainnec ti nanumo,
Ita bumanğonacto, cuna ni Jehova;
Icabilconto iti pagsimpaan a tontontonenna a siaanğsab.
6 Dagiti sao ni Jehova nadalusda a sao;
Cas pirac a nalunag iti pagtunawan iti daga,
Naminpito a nadalusan.
7 Salimetmetamto ida, O Jehova,
Salacnibamto ida nğa agnanayon iti daytoy a caputotan.
8 Dagiti nadanğkes magnada nğa agbalballiasat,
No ti kinaalas maitan-oc iti tenğnğa dagiti annac dagiti tao.

Cararag maipanğgep iti Tulonğ iti Pannacaducut.

Ken Palunğo a Musico. Salmo ni David.

13 Casano capaut, O Jehova? lipatannac nğata nğa agnanayon?
Casano capaut ti panangilinğedmo caniac ita rupam?
2 Casano capaut ti panagbacabacac itoy cararwac,
Idinto nğa adda ni tarumpinğay ditoy pusoc nğa agmalmalem?
Casano capaut ti panangsaliwan caniac ti cabusorco.
3 Imutectecam coma *ket* sunğbatannac, O Jehova a Diosco:
Silawam dagitoy matac, tapno diac coma malibay iti *turog* ni patay;
4 Tapno ti cabacalco saanna a cuna, siac nagballigiacon kencuana;
Tapno dagiti cabusorco dida maragsacan no mapacsiatac.
5 Nğem siac nanğnamnamaac ita kinamanagayatmo;
Toy pusoc agragrag-onto iti panangisalacanmo.
6 Cancantaacto ni Jehova,
Gapu ta nanğtaconaynay a sibubuslon caniac.

Kinacunenğ ken Kinakillo dagiti Tao.

Ken Palunğo a Musico. *Salmo* ni David.

14 Ti maag kinunana iti pusona, Awan ti Dios.
Isuda nadadaelda, nagaramiddan iti nacarurrurod a gapuanan;
Awan siasino man nğa agaramid iti naimbag.
2 Ni Jehova minatmatanna manipud sadi langit dagiti annac dagiti tao,
Tapno kitaenna no adda cadacuada ti uray ania a nacaawat,
Nğa nagbirocda iti Dios.
3 Isuda amin nagpaigidda; isuda nagbubunğgoyda a nagbalinda a nadugiot;
Awan siasinno man nğa agaramid iti naimbag, awan, uray maysa.
4 Awan ammoda dagiti agararamid iti kinakillo,
Nğa lamutenda dagiti taoc a *cas* pananğlamutda iti tinapay,
Ket saanda nğa awagan ni Jehova?
5 Addagidiaydan iti dackel a butenğ;
Ta ti Dios adda iti caputotan dagiti nalinteg.
6 Ibabainyo ti patigmaan ti napanğlaw,
Gaputta ni Jehova ti camanğna.
7 Sapay coma ta ti pannacaisalacan ni Israel rimmuaren manipud Sion!
Inton ni Jehova lapsutenna ti pannacacayaw ti ilina,
Isunto ti panagragsac ni Jacob, *ket* agrag-onto ni Israel.

Dagiti Cababalin ti Makipagili iti Sion.

Salmo ni David.

15 Jehova, asinonto ti agtaenğ ita tabernaculom?
Asinonto ti agnaed ita nasantoan a turodmo?

2 Dayta nğa magmagna a nalinteg, ken agaramid iti kinalinteg,
Ket agsao iti pudno manipud iti pusona;
3 Dayta nğa saan a mamadpadakes gapu iti dilana,
Ket saan a manğranğgas iti gayyemna,
Ket saan a manğumsi a maibusor iti caarrubana;
4 Nğa cadagiti matana imbabainna ti mababalaw,
Nğem idaydayawna dagiti agbuteng ken Jehova;
Dayta nğa sapataanna ti pannacaranğgasna met laeng, ket di agbaliw;
5 Dayta nğa saan nğa agpaanac iti piracna,
Ket saanna awaten ti ranğcap a maibusor cadagiti nanenğneng.
Isu nğa agaramid cadagitoy a banag saanto a magaraw.

Ni Jehova ti Pannacabági ni David itoy Panagbiag ken ti Manğispal kencuana iti Ipapatay.

Michtam ni David.

16 Icaluyanac, O Dios; ta sica ti pagbalinec a camanğco.
2 *O cararwac*, kinunam ken Jehova, Sica ti Apoc:
Awan ti imbag caniac no saan a sica.
3 Maipanğgep cadagiti sasantos nğa adda iti rabaw ti daga,
Isuda dagiti sipapalonğdo nğa pagayayatac.
4 Maipaadunto dagiti ladladinğit dagiti manğted cadagiti sagsagut iti sabali a *dios:*
Dagiti datonda nğa inumen a dara saanconto nğa idaton,
Saanco met nğa alaen ti nagnaganda cadagiti bibigco.
5 Ni Jehova isu ti pannacabági a tawidco ken copac:
Pasinğsinğkedam ti ginasatac.
6 Dagiti beddenğ naingasatanda caniac cadagiti naragsac a disdisso;
Wen, sisasayaat ti tawidco.
7 Benditoecto ni Jehova, nğa iniccannac iti patigmaan;
Wen, ti pusoc isursuronac cadagiti bayat ti rinabii.
8 Incabilco ni Jehova a cancanayon iti sanğoanac:
Gaputta adda iti macanawan nğa imac, saanacto a maisin.
9 Gapuna sirarag-o ti pusoc, ket ti dayagco agragragsac:
Ti lasagco met agtalinaedto a sitatalec.
10 Ta saanmonto a baybay-an toy cararwac ken Tanem;
Saanmonto met nğa ipalubos nğa ti santom kitaenna ni rupsa.
11 Ipakitamto caniac ti dana ti biag:
Ita sanğoanam addat' kinapunno ti rago;
Ita canawanmo nğa ima adda dagiti panagayayat iti agnanayon.

Cararag iti Pannacacaluya cadagiti Manğupit.

Cararag ni David.

17 Denğgem coma ti calintegan, O Jehova, imatanğannac itoy asugco;
Dumnğegca coma itoy cararagco, nğa saan a rumuar cadagiti bibig nğa aginiisu.
2 Rumuar coma ti keddenğco manipud dita saclanğmo;
Dagiti matam imatanğanda coma ti kinajusticia.
3 Pinadasmon toy pusoc; sinarunğcarannac iti rabii;
Sinuutnac, ket awan nasucnalam;
Naipatoac nğa toy nğiwatco dinto macalibtaw.
4 Maipanğgep cadagiti aramid dagiti tao, gapu cadagiti balicas dagiti bibigmo
Siac nagannadac cadagiti dalan dagiti macaranğgas.
5 Dagiti addanğco nagtaenğda cadagiti dalanmo,
Dagiti sacac saanda a naicaglis.
6 Inawaganca, ta sunğbatannacto, O Dios:
Yallinğagmo coma ta lapayagmo caniac, *ket* denğgem ti saoec.
7 Iparanğmo coma ta nacascasdaaw a kinamanagayatmo,
O sica nğa gapu ita imam a macanawan isalacanmo dagiti agcamanğ kenca
Cadagiti tumacder *a bumusor cadacuada.*
8 Aluadannac cadi a cas iti tao-tao ta matam;
Ilemmenğnac iti baba a malinunğan dagiti payacmo,
9 Cadagiti manangilkillo a manğiirurumen caniac,
Dagiti macapatay iti cabusorco, nğa manğalicubcub caniac.
10 Naibunğonda iti tabada met laenğ:
Iti nğiwatda agsaoda a sipapalanğguad.

11 Isuda inalicubcubdacam ita cadagiti
addañgmi;
Itaeñgdan dagiti matada a mañgi-
tublac cadacam iti daga.
12 Isu cas maysa a leon ñga naagawa iti
matiliwna,
Ket cas iti maysa ñga agtutubo a leon
ñga agpacpacni cadagiti nalimed a
yan.
13 Tumacderca coma, O Jehova,
Pagparañgem coma, rebbaem:
Isalacanmo toy cararwac cadagiti
manañgilkillo gapu ita campilanmo;
14 Cadagiti tao gapu ita imam, O Jehova,
Cadagiti tao a taga-lubong, ñga ti
apagda adda iti *daytoy* panagbiag,
Ket ti tianda punnoem iti gameñgmo:
Isuda napnecda cadagiti ububbiñg,
Ket ibatida ti tidda dagiti cucuada
cadagiti maladaga.
15 Maipanggep caniac, imatañgacto ta
rupam iti kinalinteg;
Mapnecacto, no agriiñgac, ñga *agbuy-
buya* ita lañgam.

*Panañgidaydayaw ken Jehova gaputta
mañgted iti Baligi ken Turay.*

Ken agpalungo a Musico. Salmo ni
David ñga adipen ni Jehova, ñga
kinunana ken Jehova dagiti sao toy
canta idi aldaw ñga ni Jehova
inispalna iti ima dagiti amin a
cabusorna ken iti ima ni Saul: ket
kinunana,

18 Siac ayatenca, O Jehova, a pigsac.
2 Ni Jehova isu ti batoc, ken sariked-
kedco, ken mañgispal caniac;
Diosco, batoc, isu ñga inacto pag-
camañgan;
Calasagco, ken sara ti pannacaisala-
canco, nañgato a baluarte.
3 Siac awagacto ni Jehova, ñga maicari a
maidaydayaw:
Iti casta maisalacanacto cadagiti cabu-
sorco.
4 Dagiti siñgdan ni patay alicubcuben-
dac,
Ket dagiti layus ti kinadiablo pina-
buteñgdac.
5 Dagiti siñgdan ni Tanem licmutendac;
Dagiti silo ni patay immadanida
caniac.
6 Iti panagleddaañgco inawagac ni Je-
hova,
Ket nagickisac iti Diosco:
Nañgegna ti timecco nanipud iti tem-
plona,
Ket ti ickisco iti sañgoananna naca-
danon cadagiti lapayagna.
7 Iti casta ti daga nagarigengen ken
nagpigerger;
Dagiti puon met dagiti banbantay
nagginginedda
Ket nagarigengenda, a gapu ta isu
nagpuñgtot.
8 Ñgimmato ti maysa ñga asuc a rim-
muar cadagiti añgsanna,
Ket ti apuy a rimmuar iti ñgiwatna
nagalun-un:
Dagiti beggañg naiseggedda gapu ken-
cuana.
9 Isu inrucbabna dagiti lañglañgit met,
ket nagbaba;
Ket napuscol a sipnget adda idi iti
baba dagiti sacsacana.
10 Ket nagsacay iti maysa a querubin,
ket timmayab;
Wen, nagpañgato cadagiti payac ti
añgin.
11 Pinagbalinna ti sipnget a paglem-
meñganna, ti beñgbeñgna ñga aglic-
mut kencuana,
Kinañgisit dagiti danum, napuscol ñga
ulep cadagiti tañgatañg.
12 Iti kinasilnag iti sañgoananna dagiti
napuscol ñga ulep naglasat,
Nagbukel ñga uraro ken beggañg ti
apuy.
13 Ni met Jehova naggurrood cadagiti
lañglañgit,
Ket ti Cañgaingatoan pinaruarna ti
timecna,
Nagbukel ñga uraro ken beggañg ti
apuy.
14 Ket inibbatanna dagiti panana, ken
niwarwarana ida;
Wen, dagiti kimkimat ñga agaduda,
ken riniribucna ida.
15 Idin dagiti pagayusan ti danum nag-
parañgda,
Ket dagiti puon ti lubong nawacni-
tanda,
Iti babalawmo, O Jehova,
Iti pegges ti añgin ti ipul-oy dagiti
añgsam.
16 Nañgibaon nanipud iti ñgato, inalanac;
Inalawnac cadagiti adu a dandanum.
17 Insalacannac iti napigsa a cabusorco,
Ket cadagiti gimmura caniac; ta na-
pigsada unay caniac.
18 Immayda caniac iti aldaw ti kinadac-
sangasatco;
Ñgem ni Jehova isu ti taclinco.
19 Inalanac met iti masacbayan iti maysa
a dackel a yan;

Insalacannac agsipud ta caay-ayonac.
20 Ni Jehova ginungunaannac iti catutopan ti kinalintegco;
Mayanatop iti kinadalus dagiti imac binayadannac.
21 Ta siac sinalimetmetac dagiti dalan ni Jehova,
Ket saanac a pimmanaw a nakillo iti Diosco.
22 Ta isu-amin dagiti imbilbilinna addada idi iti sangoanac,
Ket diac inyadayo dagiti linlintegna caniac.
23 Siac met awan idi ti curangco kencuana,
Ket kinupicupac ti bagic iti kinadakesco.
24 Anansata ni Jehova binayadannac iti catutopan ti kinalintegco,
Iti catutopan ti kinadalus dagiti imac iti sidongna.
25 Cadagiti naasi sica agparangcanto a sicacaasi;
Cadagiti nasingpet a tao agparangcanto a cas awan curang;
26 Cadagiti nadalus agparangcanto a sidadalus;
Ket cadagiti nadangcoc agparangcanto a sibubusor.
27 Ta isalacanmonto dagiti mairurumen a tao;
Ngem dagiti sipapalangguad a mata pagdumogemto.
28 Ta magangtamto ti pagsilawac:
Ni Jehova a Diosco parangrangennanto ti sipngetco.
29 Ta gapu kenca agtarayac a bumusor iti maysa a sangabuyotan;
Ket gapu iti Diosco lumactawac iti maysa a pader.
30 Maipanggep iti Dios, ti dalanna awan curangna:
Ti sao ni Jehova naipadas;
Isut' maysa a calasag cadagiti amin nga agcamang kencuana.
31 Ta siasino ti Dios, no saan laeng a ni Jehova?
Ket siasino ti maysa a bato, calpasan ti Diostayo,
32 Ti Dios nga mangbarikes caniac iti pigsa,
Ket pagbalinenna ti dalanco nga awan curang?
33 Pagbalinenna dagitoy sacsacac a cas *sacsaca* ti ugsa:
Ket idissonac cadagiti nangato a yanco.
34 Isurona dagitoy imac ti pannakigubat;
Iti casta dagitoy tactackiagco bennatenda ti maysa a bai a bronce.
35 Sica inted mo met caniac ti calasag ti panangispalmo;
Ket ti macanawan nga imam tinengtengngenac,
Ket ta tacnengmo pinatan-ocnac.
36 Pinadackelmo dagiti addangco iti babaec,
Ket dagiti sacsacac saanda maicaglis.
37 Camatcamtecto dagiti cabusurco, ket gam-udecto ida;
Diacto met sardengan ingganat' dida manungpal.
38 Tagbatecto ida iti nacas-ang, ingganat' dida mabalin ti bumangon:
Matuangdanto a badbaddekec.
39 Gaputta binaricsannac iti pigsa a maipaay iti gubat:
Pinagrucbabmo iti babaec dagiti bimmusor caniac.
40 Pinagbalinmo met nga dagiti cabusorco tinallicudandac,
Tapno pucanecto coma dagiti gumura caniac.
41 Nagpuccawda, ngem awan nangicanawa;
Uray pay ken Jehova, ngem dina ida impangag.
42 Idi casta ngarud rinumecrumecco ida a cas iti tapuc a mayangangin;
Impuruacco ida a cas iti pitac ti dalan.
43 Inispalnac cadagiti panagriribuc ti ili;
Pinagbalinnac a panguloen dagiti nacion:
Maysa nga ili nga diac naammoan pagserviannacto.
44 Apaman a maidamagac tungpalendacto;
Dagiti gangannaet agpacumbabadanto caniac.
45 Dagiti gangannaet lumpesdanto,
Ket umaydanto a sititigerger manipud cadagiti pagsalindeganda.
46 Ni Jehova agbiag; ket mabenditoan coma ni batoc;
Ket maitan-oc coma ti Dios ti salacanco,
47 Isut' Dios nga mangaramid iti pammales gapu caniac,
Ken mangparucma iti babaec cadagiti ilili.
48 Alawennac cadagiti cabusorco;
Wen, sica pakingatoennac ngem dagiti bumusor caniac;
Ispalennac cadagiti narungsot a tao.

49 Iti casta ngarud agyamanacto kenca,
O Jehova, iti tengnga dagiti nacion,
Ket icancantacto dagiti panangidayaw iti naganmo.
50 Dackel a pannacaispal ipaayna iti arina,
Ket ipakitana ti kinamanagayat iti pinulotanna,
Ken David ken iti putotna, iti agnanayon.

Dagiti Aramid ken dagiti Sao ti Dios.

Iti agpalungo a musico.
Salmo ni David.

19 Dagiti langit ipalawagda ti gloria ti Dios;
Ket ti law-ang ipakitana ti aramid ti imana.
2 Ti aldaw saritaanna ti aldaw,
Ket ti rabii palawaganna ti rabii.
3 Awan panagsao wenno pagsasaoda;
Ti timecda saan a mangeg.
4 Ti ugesda sumacnapen iti dagup ti daga,
Ket ti balicasda agingana iti ungto ti lubong.
Cadacuada incabilna ti calapaw iti init,
5 Isu nga cas apagasasawa a rumuar iti pagturturoganna,
Ket agragragsac a cas nabileg a lalaki a mangtaray iti dalanna.
6 Manipud iti ungto dagiti langit ti pagruaranna,
Ket ti pagricusanna aginga cadagiti ungtona;
Ket awan ti mailemmeng iti pudotna.
7 Ti linteg ni Jehova awan pageuranganna, pagsublienna ti cararwa:
Ti pammanecnec ni Jehova manamnama, pagsiribenna ti nanengneng.
8 Dagiti alagaden ni Jehova nalintegda, ragsacanda ti puso:
Ti bilin ni Jehova nasin-aw, lawaganna dagiti mata.
9 Ti buteng ken Jehova nadalus, agtalinaed nga agnanayon:
Dagiti pangeddeng ni Jehova pudnoda, nalintegda amin a padapada.
10 Adaddada a matarigagayan ngem ti balitoc, uray pay, ngem ti adu a naguguran a balitoc;
Nasamsam-itda met ngem diro ken dagiti tedted ti calaba.
11 Maysa pay, cadacuada mabagbagaan ti adipenmo:
Iti pannalimetmet cadacuada adda dackel a gunguna.
12 Siasino ti macailasin cadagiti allilawna?
Dalusannac cadagiti nalmeng *a libtaw.*
13 Igawidmo met ti adipenmo cadagiti kinucuspag *a basol;*
Dimo ipalubos ti panangituraydа caniac:
Iti casta nalintegacto,
Ket mailisiacto iti dackel a labsing.
14 Dagiti sao toy ngiwatco ken ti panunot toy pusoc,
Maawatda cadi ita saclangmo,
O Jehova, batoc, ken manubbot caniac

Cararag iti Panagballaigi cadagiti Cabusor.

Iti agpalungo a musico.
Salmo ni David.

20 Sungbatannaca coma ni Jehova iti aldaw ti ducot;
Ti nagan ti Dios ni Jacob itan-ocnaca coma;
2 Ibaonannaca coma iti badang manipud iti santuario,
Ket pabilgennaca coma manipud Sion;
3 Lagipenna coma amin dagiti datonmo,
Ket acoenna coma ti pinuuran a sacrificiom; (Selah)
4 Itdenna coma kenca ti tarigagay ta pusom,
Ket tungpalenna coma amin a bagbagam.
5 Agballigicamto iti panangisalacanmo,
Ket iti nagan ti Diostayo ibayogtayto dagiti banderatayo:
Ni Jehova tungpalenna coma amin dagiti dawatmo.
6 Ita ammocon a ni Jehova salacnibanna ti linanaanna;
Isungbatnanto kencuana manipud iti nasantoan a langitna
Iti manalacan a pigsa ti macanawan nga imana.
7 Adda la ket *agtalec* cadagiti lugan, ket adda met cadagiti cabayo;
Ngem datayo dacawatentayo ti nagan ni Jehova a Diostayo.
8 Isuda macusbo ket mapadsoda;
Ngem datayo nabangon, ket agtacdertay a sililinteg.
9 Mangisalacanca, Jehova:
Ti Ari sungbatannacam cadi no umawagcami.

Pagdaydayaw iti Pannacaisalacan.

Iti agpalungo a Musico.
Salmo ni David.

21 Ti ari pagragsacannanto ta bilegmo,
O Jehova;
Ket iti panangisalacanmo amanganto
a panagragsacna!
2 Intedmo kencuana ti tarigagay ti
pusona,
Ket dimo impaidam ti dawat dagiti
bibigna. (Selah)
3 Ta sica isabatmo kencuana dagiti para-
buren ti kinaimbag:
Isaadmo iti ulona ti maysa a balangat
a balitoc a naguguran.
4 Dimmawat kenca iti biag, ket iniccam,
Ti caatiddug met laeng dagiti aldaw
iti kinaagnanayon.
5 Dackel ti dayagna iti panangisalacan-
mo:
Dayaw ken daeg isaadmo kencuana.
6 Ta pagbalinem nga isut' maparaburan
a nangrona iti agnanayon;
Pagragsacem iti rag-o iti saclangmo.
7 Ta ti ari agcammatalec ken Jehova;
Ket babaen ti kinamanagayat ti Catan-
ocan isu saanto a maanano.
8 Ti imam masucalannanto amin dagiti
cabusormo;
Ta canawan nga imam masucalannanto
dagiti nga gumura kenca.
9 Pagbalinemto ida a cas sumsumged a
paggebbaan inton panagungetmo:
Ni Jehova alun-unennanto ida iti
pungtotna,
Ket ti apuy lamutennanto ida.
10 Ti bungada pucawemto ditoy daga,
Ken ti bin-ida cadagiti annac dagiti tao.
11 Ta nagpanagemda iti dakes a maibusor
kenca;
Binucbukelda ti maysa a sicap a dida
nabalin nga aramiden.
12 Ta pagtallicudemto ida;
Bisaremto ti parteng ti panam nga
ipaturong iti rupada.
13 Maitan-occa coma, O Jehova, ita
bilegmo:
Iti casta icanta ken idayawminto ta
pannacabalinmo.

*Maysa nga Ickis ti Ladingit ken Canta
a Pangidaydayaw.*

Ken Agpalungo a Musico; maitonos iti
Aijeleth hash-Shahar.
Salmo ni David.

22 Diosco, Diosco, apay a binaybay-an-
nac?
Adayoca *man unay* iti panangarayatmo
caniac, *Ken* cadagiti sao ti panagung-
orco?
2 O Diosco, umawagac iti aldaw, ngem
sica dinac sungbatan;
Ken iti rabii, ket awan ulimecco.
3 Ngem sica santoca,
O sica nga pagnaedam dagiti panangi-
daydayaw ti Israel.
4 Dagiti dadackelmi nagtalecda kenca:
Nagtalecda, ket sica inispalmo ida.
5 Immickisda kenca, ket naispalda;
Nagtalecda kenca, ket dida naibabain.
6 Ngem maysaac laeng nga igges, ket
saanac a tao;
Maysa a pacaibabainan dagiti tao ken
carurod dagiti ilili.
7 Amin a macakita caniac catawaandac a
pagangangawan:
Aglibbida, ilingalingda ti uloda, *ket
cuncunada,*
8 Agcammatalecca coma ken Jehova;
bayanyo ta ispalenna,
Bay-anyo ta aonenna, idinto nga isut'
pagayayatanna.
9 Ngem sica ti nangaon caniac idi tian;
Pinagcammatalecnac *idi addaac* iti
barucong ni inac.
10 Sica ti nacaipurruacac manipud iti
tian;
Sica ti Diosco nanipud idi inyanacnac
ni ina.
11 Dinac adayoan; ta ti pagel asideg;
Ta awan ti umarayat.
12 Adu dagiti toro a nanglicmut caniac;
Dagiti napigsa a toro ti Bashan sinal-
impucocdac.
13 Ingangada caniac ti ngiwatda,
A *cas* umalun-un ken aguga a leon.
14 Naibucbucac a cas danum,
Ket amin dagiti tulangco nangalangal-
da:
Toy pusoc cas allid;
Malunag ditoy unegco.
15 Ti pigsac namagmagan a cas maysa a
gibac;
Ket ti dilac kumpet cadagiti ngadasco;
Ket sica impisocnac iti tapuc ni patay.
16 Ta dagiti aso linacubdac:
Sangabuyotan a managdacdakes lina-
cubdac;
Sinalputda dagiti imac ken sacac.
17 Mabilbilangco amin a tultulangco;
Matmatan ken mulmulenglengandac.
18 Pagbibinglayanda dagiti pagan-anayco
Ket naggasangasatanda ti cawesco.
19 Ngem dinac adayoan, O Jehova:

O sica saranayco, agdarasca a mangarayat caniac.
20 Salacnibam toy cararwac iti campilan,
Toy cacaisuna iti pannacabalin ti aso.
21 Isalacannac iti ngiwat ti leon;
Wen, cadagiti sara dagiti vaca nga atap sinunngbatannac.
22 Ipalgacconto ta naganmo cadagiti cacabsatco:
Iti tengnga ti tallaong idaydayawcanto.
23 Dacayo nga agbuteng ken Jehova, idaydayawyo;
Dacay amin a bin-i ni Jacob, padayaganyo;
Ket agtacdercayo a siaamac kencuana, dacay amin a bin-i ni Israel.
24 Ta isu saanna nga kinaumsi ken kinauma ti leddaang ti mapaldaangan;
Saanna met nga inlinged kencuana ti rupana;
Ngem dinengngegna ketdi, idi immawag kencuana.
25 Sica ti paggapuan ti panagdayawco iti dackel a gimong:
Bayadacto dagiti sapatac iti saclang dagiti agbuteng kencuana.
26 Dagiti naemma mangandanto ket mapnecdanto,
Idaydayawdanto ni Jehova dagiti agsapsapul kencuana:
Ti pusoyo agbiag coma nga agnanayon.
27 Amin dagiti ungto ti daga aglagip ken agpulangdanto ken Jehova;
Ket amin dagiti sangacabagian dagiti nacion agdaydayawdanto iti saclangmo.
28 Ta ti pagarian cucua ni Jehova;
Ket isu ti mangituray cadagiti nacion.
29 Amin dagiti namusecsec ditoy daga mangan ken agdaydayawdanto:
Amin dagiti tumapuc agrucnoydanto iti saclangna,
Uray pay ti saan a macabalin a mangtaginayon a sibibiag ti cararwana.
30 Sangabin-ian agservinto kencuana;
Masarsaritanto a biang ti Apo iti *umay a* caputotan.
31 Umaydanto ket ibunannagdanto ti kinalintegna
Iti maysa nga ili a mayanacto, nga isut' nangaramid.

Ni Jehova ti Pastor ni Sumasalmo.

Salmo ni David.

23 Ni Jehova isut' pastorco;
Awantot' pagcurangac.
2 Ipaiddanac cadagiti nalangto a pagaraban;
Itulodnac iti sibay dagiti danum a natalna.
3 Pagpulangenna toy cararwac:
Iturongnac cadagiti dana ti kinalinteg a gapu iti naganna.
4 Wen, uray magnaac iti ginget ti sipnget ni patay,
Diacto cabuteng ti dakes; ta sicucuyogca caniac:
Ti barasmo ken sarucodmo, mamakiredda caniac.
5 Isaganam ti panganan iti sangoc iti saclang dagiti cabusorco:
Pinulotam ti uloc iti lana;
Ti malucongco aglippias.
6 Agpayso da kinaimbag ken kinamanagayat sumurotdanto caniac dagup dagiti aldaw ti panagbiagco;
Ket agtaengacto iti balay ni Jehova nga agnanayon.

Ti Ari ti Gloria a Sumrec iti Zion.

Salmo ni David.

24 Ti daga cucua ni Jehova, ken amin a sacupna;
Ti lubong, ken dagiti agnaed kencuana.
2 Ta binangonna iti rabaw dagiti taaw,
Ket impasdecna iti rabaw dagiti palong.
3 Siasinonto ti umuli iti turod ni Jehova?
Ket siasinonto ti agtacder iti nasantoan a yanna?
4 Isu nga nadalus dagiti imana, ken sidadalus ti pusona;
Ti saanna nga impangato ti cararwana iti kinaulbod,
Ket saan a nagsapata iti pangallilaw.
5 Awatennanto ti pamarabur nga aggapu ken Jehova,
Ken ti kinalinteg nga aggapu iti Dios ti pannacaisalacanna.
6 Daytoy ti caputotan dagiti agsapsapul kencuana,
Nga agsapsapulda iti rupam, *nga isuda met laeng* ni Jacob. (Selah)
7 Ingatoyo dagiti uloyo, O dacay a ruangan;
Maipangatocayo, dacay agnanayon a rikep:
Ket ti Ari ti gloria sumrecto.
8 Siasino ti Ari ti gloria?
Ni Jehova a napigsa ken mannacabalin,
Ni Jehova a mannacabalin iti gubat.

9 Ipan̄gatoyo dagiti uloyo, O dacay a ruan̄gan;
Wen, ipan̄gatoyo ida, dacay agnanayon a rikep:
Ket ti Ari ti gloria sumrecto.
10 Siasino daytoy n̄ga Ari ti gloria?
Ni Jehova dagiti buybuyot,
Isu ti Ari ti gloria. (Selah)

Panagdawat iti Badan̄g, Panagiturong̃, ken Pacawan.

Salmo ni David.

25 Kenca, O Jehova, itan̄gadco toy cararwac.
2 O Diosco, kenca nagtalecac,
Dinac baybay-an a maibabain;
Dica ipalubos a dagiti cabusorco agballigida caniac.
3 Wen, awan ti agpannuray kenca a maibabainto:
Isudanto ti maibabain dagiti managlilliput n̄ga awan gapgapuna.
4 Iparan̄gmo caniac dagiti dalanmo, O Jehova;
Isurom caniac dagiti danam.
5 Iturongñac iti kinapudnom, ket isuronac;
Ta sica ti Dios ti pannacaisalacanco;
Sica ti ururayec iti caatiddug ti aldaw.
6 Lagipem, O Jehova, dagiti nadungn̄go a eaasim ken dagiti kinamanagayatmo;
Ta nagpautda a cancanayon nanipud ugma.
7 Dimo lagipen dagiti basbasol ti kinaubin̄gco, ken kinalabsin̄gco:
Cas mayanurot iti kinamanagayatmo, sica, lagipennac coma,
Gapu iti kinaimbagmo, O Jehova.
8 Naimbag ket nalinteg ni Jehova:
Anansata isuronanto dagiti managbasol iti dalanen.
9 Iturongñanto ti naemma iti kinalinteg;
Ket iti naemma isuronanto ti dalanna.
10 Amin dagiti dana ni Jehova biig a kinamanagayat ken kinapudno
Cadagiti man̄gsalimetmet iti tulagna ken cadagiti pammanecnecna.
11 Gapu iti naganmo, O Jehova,
Pacawanem ti kinadakesco, ta dackel.
12 Asino a tao ti agbuteng̃ ken Jehova?
Isunto ti isurona iti dalan a piliennanto.
13 Ti cararwana agnaedto iti kinanam-ay;
Ket ti putotna tawidennanto ti daga.
14 Ti kinapagayam ni Jehova addanto cadagiti agbuteng̃ kencuana;
Ket iparan̄gnanto cadacuada ti tulagna.
15 Dagiti matac agnanayonda a situturong̃ ken Jehova;
Ta alut-utennanto dagiti sacac iti bateng̃.
16 Taliawennac ken caasiannac;
Ta matalimpun̄gawac ken maducotanac.
17 Dagiti dandanag toy pusoc dimmadackelda:
Ay alaennac coma cadagiti pacarigatac.
18 Imatan̄gam ti ducotco ken ti bannogco;
Ket pacawanem amin dagiti basbasolco.
19 Imatan̄gam dagiti cabusorco, ta aduda;
Ket caguradac iti nadawel a gura.
20 Ay cupicupam toy cararwac, ket ispalennac:
Dinac baybay-an a maibabain, ta agcaman̄gac kenca.
21 Ti kinaimbag ken kinalinteg salacnibandac coma,
Ta sica ti ururayec.
22 Subbotem ti Israel, O Dios,
Cadagiti amin a pacarigatanna.

Panan̄gipanecnec iti Kinaimbag, ken Panagdawat iti Badang̃.

Salmo ni David.

26 Ocomennac, O Jehova, ta nagnaac iti kinaimbagco:
Nagtalecac met ken Jehova a diac ket naisiasi.
2 Usigennac, O Jehova, ket padasennac;
Tin̄gtin̄gem toy pusoc ken isipco.
3 Ta ti kinamanagayatmo adda iti san̄go dagiti matac;
Ken nagnaac iti kinapudnom.
4 Saanac a nakipagtugaw cadagiti tao ti kinaulbod;
Ket diacto met sumrec a makicuyog cadagiti aginiimbag.
5 Cagurac ti gimong̃ dagiti managdacdakes;
Ket diacto makipagtugaw cadagiti nakillo.
6 Buggoacto dagiti imac iti kinadalus:
Iti casta liclicmutecto ti altarmo, O Jehova;
7 Tapno maipan̄gegco ti timec ti panagyaman,
Ken maibagac amin dagiti nacascasdaaw n̄ga aramidmo.
8 Jehova, pagayatac ti pagsaadan ti balaymo,

Ken ti yan a pagnaedan ti gloriam.
9 Dimo itipon toy cararwac cadagiti managbasol,
Ken toy biagco cadagiti tao ti dara;
10 Nğa cadagiti imada adda ni kinakillo,
Ket ti canawan nğa imada napno cadagiti pangsucsuc.
11 Nğem no siac, magnaacto iti kinaimbagco:
Subbotennac, ket mangaasica caniac.
12 Ti sacac agtacder iti nasimpa a disso:
Cadagiti gimgimonğ idaydayawconto ni Jehova.

Salmo ti Natalged a Panagtalec iti Dios.

Salmo ni David.

27 Ni Jehova isu ti silaw ken salacanco;
Asinontot' cabutenğco?
Ni Jehova isu ti bileg ti biagco;
Siasinontot' pagbutenğac?
2 Idi a dagiti managdacdakes dinarupdac tapno lamutenda ti lasagco,
Uray la nğa dagiti casupadi ken cabusorco, naitibcol ket natuangda.
3 Uray sangabuyotan ti sitatay-ac a bumusor caniac,
Ti pusoc dinto agbutenğ:
Uray no gubat ti maisangō caniac,
Nupay casta sitatalecacto laenğ.
4 Maysa a banag ti dinawatco ken Jehova, isu a birokecto;
Ti panagtaenğco coma iti balay ni Jehova iti dagup dagiti aldaw ti biagco,
Tapno agbuybuyaac iti sayaat ni Jehova,
Ken agsaludsudac iti uneg ti templona.
5 Ta iti aldaw ti panagrigat cupicupannacto a sililimed iti salinongna;
Iti abbonğ ti tabernaculona ilemmenğnacto;
Isalpanacto iti tapaw iti maysa a ladac.
6 Ket ita ti uloc maital-onto iti nğatoen dagiti cabusorco a silalawlaw caniac;
Ket idatonconto iti tabernaculona dagiti sacrificio ti ragsac;
Agcantaacto, wen, cantaacto ni Jehova cadagiti panangidaydayaw.
7 Denğgem, O Jehova, no iyickisco toy timecco:
Caasiannac met, ket sunğbatannac.
8 *Idi kinunam,* Sapulenyo ti rupac; toy pusoc kinunana kenca,
Ta rupam, O Jehova, sapulecto.
9 Dimo ilinğed ti rupam caniac;
Dimo pagtalawen a capungtot toy adipenmo:
Sican ti tulonğco;
Dinac ibellenğ, dinac met baybay-an,
O Dios ti pannacaisalacanco.
10 No da ama ken ina baybay-andac,
Ni nğad Jehova pidutennacto.
11 Isurom caniac ti dalanmo, O Jehova;
Ket iturongnac iti nabatad a dana
Gapu cadagiti cabusorco.
12 Dinac iyawat iti nakem dagiti casupadic:
Ta dagiti natiri a sacsi timpuarda a bumusor caniac,
Ket casda la isangaw ti kinadawel.
13 *Nagtalipungawac coma,* no diac coma namati a makitac ti kinaimbag ni Jehova
Iti daga dagiti sibibiag.
14 Paturaymo ni Jehova:
Bumilegca, ket tumured coma ta pusom;
Wen, paturaymo ni Jehova.

Panagdawat iti Tulonğ, ken Panangyaman iti Sunğbatna.

Salmo ni David.

28 Kenca, O Jehova, umawagacto:
Batóc dica agtulenğ caniac;
Ta, no agulimecca caniac,
Agbalinac a cas cadagiti bumaba iti abut.
2 Denğgem ti timec dagiti ararawco, no umkisac kenca,
No itag-ayco dagiti imac nğa agturonğ iti nasantoan a pagipalawagam.
3 Dinac paadayoen a maicuyog cadagiti nakillo,
Ken cadagiti agararamid iti kinadakes;
Nğa cappia ti pakisaoda cadagiti caarrubada,
Nğem kinagulib ti adda cadagiti puspusoda.
4 Itdem cadacuada ti catutopan ti aramidda, ken catutopan ti kinakillo dagiti panagaramidda:
Itdem cadacuada cas iti panagaramid ti imimada;
Ipaaymo cadacuada ti caicarianda.
5 Ta dida icancano dagiti aramid ni Jehova,
Uray panagaramid dagiti imimana,
Rebbaennanto ida ket dinanto bangonen ida.
6 Madaydayaw coma ni Jehova,

Ta impangagna ti timec dagiti ararawco.
7 Ni Jehova isut' bileg ken calasagco,
Ti pusoc nagtalec kencuana, ket naarayatac:
Anansata toy pusoc agragsac unay;
Ket iti cantac idaydayawconto.
8 Ni Jehova isut' bilegda,
Ket isut' sarikedked ti panangisalacan cadagiti pinulotanna.
9 Isalacanmo ti ilim, ket bendicionam ti patawidam:
Mangpastorca met cadacuada, ket saranayem ida nga agnanayon.

Timec ni Jehova iti Bagyo.

Salmo ni David.

29 Bigbigenyo ken Jehova, O dacay nga annac ti mannacabalin,
Bigbigenyo ken Jehova ti kinadayag ken kinabileg.
2 Bigbigenyo ken Jehova ti kinadayag a mainugot iti naganna;
Daydayawenyo ni Jehova iti cawes a kinasanto.
3 Ti timec ni Jehova adda iti rabaw dagiti dandanum:
Ti Dios ti kinadayag aggurrood,
Ni Jehova met laeng adda iti rabaw dagiti adu a dandanum.
4 Ti timec ni Jehova mannacabalin;
Ti timec ni Jehova napno iti kinadaeg.
5 Ti timec ni Jehova seppakenna dagiti cayo a cedro;
Wen, ni Jehova bungbungtolenna dagiti cedro diay Libano.
6 Paglagtoenna met ida a cas urbon a vaca;
Libano ken Sirion a cas bumaro a vacat' bakir.
7 Ti timec ni Jehova gessatenna dagiti darang ti apuy.
8 Ti timec ni Jehova pagarigengenenna ti cabakiran;
Ni Jehova pagarigengenenna ti cabakiran ti Cades.
9 Ti timec ni Jehova aramidenna nga dagiti ugsa aganacda,
Ket labusanna nga aglamolamo dagiti bacbakir:
Ket iti templona amin nga adda agcuna, Gloria.
10 Ni Jehova nagtugaw *a cas Ari* idi layus;
Wen, ni Jehova agtugaw a cas Ari iti agnanayon.
11 Ni Jehova iccannanto iti pigsa ti ilina;
Ni Jehova paraburannanto iti cappia ti ilina.

Panagyaman gaput' Pannacaispal iti Patay.

Salmo; Canta iti pannacaisibbo ti Balay. *Salmo* ni David.

30 Itantan-occanto, O Jehova, ta binatacnac,
Ket dimo impalubos a dagiti cabusorco pagraragsacandac.
2 O Jehova a Diosco,
Imkisac kenca, ket sica pinapianac.
3 O Jehova, sica inaonmo toy cararwac iti Tanem;
Sica tinaginayonnac a sibibiag, tapno diac agpababa iti abut.
4 Icantayo ti panangidaydayaw ken Jehova, O dacay a sasantosna,
Ket agyamancay iti nasantoan a pacalaglagipan *a naganna.*
5 Ta ti ungetna apagcanito laeng;
Ti pammaraburna capaunpaut ti panagbiag:
Ti sangit mabalin nga umay sumangbay iti rabii,
Ngem ti ragsac *umay* iti ibibigat.
6 No siac, kinunac iti kinarang-ayco,
Diacto mapaisin uray caano man.
7 Sica, O Jehova, gaput' paraburmo pinatacdermo ti bantayco a natibker:
Sica inlingedmo dayta rupam; nagducotac.
8 Imkisac kenca, O Jehova;
Ket ken Jehova nagpacpacaasiac:
9 Ania ti maganab iti darac, inton umulogacon iti abut?
Ti tapuc idaydayawnacanto ngata?
Ipaduyacyacnanto ngata ti kinapudnom?
10 Dumngegca, O Jehova, ket mangasica caniac:
Jehova, sica cadi ti manulong caniac.
11 Sica pinagbalinmo caniac ti panagladladingitco a panagsaysayaw;
Sica winacsim ti panesco a cabbet, ket binaricsannac iti ragsac;
12 Tapno ti kinadayagco icancantana coma ti panangidaydayaw kenca, ket saan nga agulimec.
O Jehova a Diosco, itdecto ti panagyaman kenca nga agnanayon.

Maysa a Salmo ti Panagasug ken Panangidaydayaw.

Ken Palungo a Musico. Salmo ni David.

31 Kenca, O Jehova, agcamangac;
Diac cad maibabain uray caano man:

Ispalennac ita kinalintegmo.
2 Ilikigmo cad ta lapayagmo caniac; ispalennac daras:
Sica cadi caniac ti natibker a bato,
Balay a pagsalacniban a manalacan caniac.
3 Ta sica ti batoc ken pagsalindegac;
Anansata gapu iti naganmo idalannac ket iturongnac cadi.
4 Ucsutennac cadi iti bateng nga impacatda a sililimed caniac;
Ta sica ti napigsa a capetco.
5 Ita imam italecco toy cararwac:
Sinubbotnac, O Jehova, sica a Dios ti pudno.
6 Guraec dagiti mangipatpateg cadagiti naulbod a kinaubbaw;
Ngem agtalecac ken Jehova.
7 Agragsacacto ken agragrag-oacto ita kinamanagayatmo;
Ta nakitam ti leddaangco:
Nacaammoca itoy cararwac cadagiti panagsicor;
8 Ket saannac nga impapetpet iti ima ti cabusor;
Insimpam dagiti sacac iti aglawalawa a yan.
9 Mangaasica caniac, O Jehova, ta addaac iti tarumpingay:
Ti matac marmay iti ladingit, *wen,* ti cararwac ken ti bagic.
10 Ta ti biagco marunot iti liday,
Ket dagiti tawenco iti panagsasaibbec:
Ti pigsac umawan gapu iti kinakilloc,
Ket dagiti tultulangco marmaydan.
11 Gapu cadagiti casunganic agbalinacon a pacaumsian,
Wen, cadagiti caarrubac iti nangnangrona,
Ken maysa a pacaaliawan iti amammoc:
Dagiti nacakita caniac iti ruar intarayandac.
12 Cas natay a tao nalipatanacon a nalacsid iti panunot:
Arigco ti maysa a naboong a lunglungan.
13 Ta nangegco ti panangibabain dagiti adu,
Ames nga agsusumbangir:
Idi a nagbalacanbalacadda a bumusor caniac,
Insicatda nga iccaten toy biagco.
14 Ngem nagcammatalecac kenca, O Jehova:
Kinunac, Sica ti Diosco.
15 Dagiti aldawco addada ita imam:
Ispalennac cadi iti ima dagiti cabusorco, ken cadagiti mangituggud caniac.
16 Pagraniagem ta rupam itoy adipenmo:
Isalacannac ita kinamanagayatmo.
17 Saanac cadi a maibabain, O Jehova; tangay inawaganca:
Dagiti cad managdacdakes ti maibabain, isuda cad ti agulimec iti Tanem.
18 Agumel cadi dagiti mangngulbod a bibig,
Nga agsaoda a sisasabrac cadagiti nalinteg,
A sitatangsit ken siuuyaw.
19 O nagdackelen ti kinaimbagmo,
Nga impenpenmo cadagiti agbuteng kenca,
Nga inaramidmo cadagiti agcamang kenca,
Iti sangoanan dagiti annac dagiti tao!
20 Ita pagsalucob a sangom lingdamto ida cadagiti nagulib a tulag ti tao:
Iti maysa a taeng a natalingenngen salacnibamto ida a sililimed iti susic dagiti dila.
21 Madaydayaw coma ni Jehova;
Ta imparangarangna caniac ti nacascasdaaw a kinamanagayatna iti maysa nga ili a natibker.
22 No caniac, kinunac iti pannacaganatco,
Nagudasacon iti sangoanan dagiti matam:
Nupay casta sica nangegmo ti timec dagiti panagpacpacaasic,
Idi imkisac kenca.
23 O ayatenyo ni Jehova, dacay amin a sasantosna:
Ni Jehova igigirna dagiti sipapati,
Ket balsenna a nabuslon ti agaramid a sitatangsit.
24 Nabilegcay cadi, ket ta pusoyo tumured ala,
Dacay amin a mangnamnama ken Jehova.

Kinaimbag a Gasat ti Pannacapacawan ken Panagtalec iti Dios.

Salmo ni David. Maschil.

32 Nagasat ti mapacawan ti salungasingna,
Nga maabbongan ti basolna.
2 Nagasat ti tao a di pangipatayan ni Jehova iti kinakillo,
Ken iti espirituna awan ti sicap.
3 Idi nagulimecac, dagiti tultulangco narmayda

Bayat ti panagunğorco nğa agpatnag
ken agmalem.
4 Ta aldaw ken rabii ta imam sibabantot
a naiparabaw caniac:
Ti kinalapsacco namalbaliw *a cas* gapu
iti kinaticag ti tiempot' dagaanğ.
(Selah)
5 Binigbigco ti basolco kenca,
Ket ti kinakilloc diac inlinğed:
Kinunac, Ipudnocto dagiti salunğasinğ-
co ken Jehova;
Ket sica pinacawanmo ti kinakillo ti
basolco. (Selah)
6 Gapu itoy tunğgal maysa a sididios
pagcararagannaca iti tiempo a pan-
nacasarac kenca:
Pudno' nğa inton agluppias dagiti da-
dackel a dandanum didanto dumanon
kencuana.
7 Sica ti paglemmenğac; ilisinacto iti
danag;
Sica liclicmutennacto cadagiti cancanta
ti pannacaispal. (Selah)
8 Iwardascanto ket isurocanto iti dalan
a pagnaemto:
Balacadancanto a sisisiput toy matac
kenca.
9 Saancay cadi a cas iti cabayo, wenno
cas iti mula, nğa awan isipda;
Nğa masapul dagiti barbaradenğ a
pacagat ken rienda a panğigawid
cadacuada,
Ta no saan didacanto maasitgan.
10 Adu a ladladinğitto cadagiti nadanğ-
kes;
Nğem ti agtalec ken Jehova, kinama-
nagayat ti manğlawlawto kencuana.
11 Siyayamancay ken Jehova, ken agrag-
saccayo, dacay a sililinteg;
Ket umsiagcay iti rag-o, dacay a na-
sinğpet iti puso.

Panangidaydayaw iti Namarsua ken Manalsalacnib.

33 Agragragsaccayo ken Jehova, dacay
a silinteg:
Ti panangidaydayaw naarnğed iti na-
linteg.
2 Itdenyo ken Jehova dagiti yaman a
buyogen ti arpa:
Cantaanyo cadagiti panangidaydayaw
a danggayan ti pagtocaran a sanga-
pulot' cuerdasna.
3 Cantaanyo iti baro a canta;
Laingenyo ti agcutenğteng a napigsa ti
awenğna.
4 Ta ti sao ni Jehova nalinteg;
Ket amin nğa aramidna adda iti kina-
talinğennğen.
5 Ayatenna ti kinasinğpet ken kina-
linteg:
Ti daga sipupunno iti kinamanagayat
ni Jehova.
6 Gapu iti sao ni Jehova naaramid
dagiti langit,
Ken dagup ti buyotda gapu iti sang-
aw ti nğiwatna.
7 Isu pagtitiponenna dagiti dandanum
ti baybay a cas gabsoon:
Ipenpenna dagiti liwenğliweng cada-
giti bodega.
8 Agbutenğ coma ti amin a daga ken
Jehova:
Siaaripapa coma kencuana dagup da-
giti agnaed toy lubong.
9 Ta nagsao, ket natunğpalen;
Nagbilin, ket nagsimpa a natibker.
10 Ni Jehova paawanenna ti tinonğ dagiti
nacion;
Ket pawasenna dagiti panunot dagiti
ilili.
11 Ti tinonğ ni Jehova agtalinaed a
natibker iti agnanayon,
Dagiti panunot ti pusona aginğga ca-
dagiti amin a caputotan.
12 Nagasat ti nacion nğa ti Diosna isu ni
Jehova,
Ti ili a pinilina a pagtawidenna met
laenğ.
13 Ni Jehova simamatmat manipud
langit;
Buybuyaenna amin dagiti annac dagiti
tao;
14 Manipud ayan ti taenğna tannawagan-
na
Amin dagiti agnaed ditoy daga,
15 Isu a manğsucog cadagiti puspusoda
amin,
A manğututob cadagiti amin nğa
aramidda.
16 Awan ti ari a maisalacan gapu iti
kinaadu ti buyot:
Maysa a tao a napigsa saan a maispal
gapu iti dackel a bileg.
17 Ti cabayo maysa nğa ubbaw a pacaisa-
lacanan;
Saanna met a manğispal iti siasino man
gapu iti naidaclan a bilegna.
18 Ney, ti mata ni Jehova sisisiput ca-
dagiti agbutenğ kencuana,
Cadagiti manğinanama iti kinamana-
gayatna;
19 Tapno ispalenna ti cararwada ken
patay,

Ken taginayonenna ida a sibibiag iti panagbisin.
20 Ti cararwatayo nagururay ken Jehova:
Isu ti saranay ken calasagtayo.
21 Ta ti pusotayo agragsacto kencuana,
Gaputta nagtalectayo iti nasantoan a naganna.
22 Adda cad cadacami ta kinamanagayatmo, O Jehova,
A cas iti pananĝinanamamin kenca.

Ni Jehova Manĝimaton ken Manĝispal.

Salmo ni David; idi binaliwanna ti panagcucuana iti saclanĝ ni Abimelech isu a namassia kencuana, ket pimmanaw.

34 Ibendicionconto ni Jehova cadagiti amin a tiempo:
Ti pannacaidaydayawna sanĝsanĝanayonto nĝa adda iti nĝiwatco.
2 Ti cararwac pagpaspasindayagnanto ni Jehova:
Dagiti naemma macanĝegdanto kencuana, ken agrag-o.
3 O bumuyogcay caniac a manĝipangrona ken Jehova,
Ket itan-octay coma a sanĝcatimpuyog ti nasantoan a naganna.
4 Binirbirocco ni Jehova, ket isu sinunĝbatannac,
Ket inispalnac cadagiti amin a butenĝco.
5 Kimmitada kencuana, ket nagraniagda;
Ket dagiti rupada uray caanoman didanto mabainan.
6 Toy nanumo a tao imkis, ket ni Jehova nanĝegna,
Ket insalacanna cadagiti amin a ducducotna.
7 Ti angel ni Jehova sumibsibay cadagiti agbutenĝ kencuana,
Ket ispalenna ida.
8 O nanamenyo ket kitaenyo nĝa ni Jehova naimbag:
Nagasat ti tao nĝa cumamanĝ kencuana.
9 O agbutenĝcay ken Jehova, dacay a sasantosna;
Ta awan pagcuranĝan cadagiti agbutenĝ kencuana.
10 Dagiti urbon a leon makiranĝanda, ket agsagabada iti bisin;
Nĝem dagiti manĝbiroc ken Jehova saandanto a macuranĝan iti aniaman a naimbag.
11 Umaycayo, dacay nĝa annac, tumimudcay caniac:
Isurotconto cadacayo ti panagbutenĝ ken Jehova.
12 Siasino a tao ti agcalicagum iti biag,
Ken agayat iti *adu nĝa* aldaw, tapno macakita iti imbag?
13 Aluadam ta dilam iti dakes,
Ken dagita bibigmo iti panagsaoda iti kinasicap.
14 Pagpanawam ti dakes, ket aramidem ti imbag;
Birokem ti talna, ket isut' surotem.
15 Dagiti mata ni Jehova sisisirayda cadagiti sililinteg,
Ket dagiti lapayagna *silulucatda* iti ickisda.
16 Ti rupa ni Jehova maibusor cadagiti agaramid iti dakes,
Tapno gupdenna ti pacalaglagipan cadacuada ditoy daga.
17 *Dagiti nalinteg* nagickisda, ket nanĝeg ni Jehova,
Ket inispalna ida cadagiti amin a ducotda.
18 Ni Jehova adda iti asideg cadagiti sitatarumpinĝay ti pusoda,
Ket salacanenna dagiti cacasta a sibabawi ti espirituna.
19 Adu dagiti pannacasicor ti nasinĝpet;
Nĝem ni Jehova ispalenna cadacuada amin.
20 Aluadanna amin a tultulanĝna:
Awan uray maysa cadacuada ti matuccol.
21 Ti dakes patayennanto ti nadanĝkes;
Ket dagiti gumurgura iti nasinĝpet madusaandanto.
22 Ni Jehova subbotenna ti cararwa dagiti adipenna;
Ket cadagiti cumamanĝ kencuana awantot' madusaan.

Cararag iti Pannacaisalacan cadagiti Cabusor.

Salmo ni David.

35 Makirupirca, O Jehova, cadagiti makirupir caniac:
Gubatem dagiti manĝgubat caniac.
2 Petpetam ti calasag ken ti sarapa,
Ket agtacderca a badanĝco.
3 Asutem met ti gayanĝ, ket tubnĝem ti dalan cadagiti manĝamat caniac:
Cunaem itoy cararwac, Siac ti salacanmo.
4 Mabainan ken maababi cadi dagiti mamirbiroc itoy cararwac:

Mapagsubli ken mariribuc cadi dagiti
mangisicsicat iti pacaranggasac.
5 Arigda la coma taep a maisangbar iti
angin,
Ket ti angel ni Jehova mangdarundon
cadacuada.
6 Ti dalanda nasipnget ken nagalis coma,
Ket ti angel ni Jehova cumamat cada-
cuada.
7 Ta awan gapgapuna inlingedda caniac
ti batengda *iti* palab-ug;
Awan gapgapuna incalianda *iti abut*
toy cararwac.
8 Ti pannacadadael dumteng coma ken-
cuana a dina mapacadaan;
Ket ti bateng nga inlingedna mangsim-
balud cadi kencuana met laeng:
Iti pannacadadael matnag cadi iti day-
diay.
9 Ket ti cararwac sirarag-onto ken
Jehova:
Agragsacto iti panangisalacanna.
10 Amin a tultulangco cunadanto, Jehova,
siasino ti cas kenca,
Nga mangispal iti napanglaw iti day-
diay napalalot' pigsana kencuana,
Wen, iti napanglaw ken nacacaasi iti
daydiay mangagaw kencuana?
11 Dagiti nakillo a sacsi tumacderda;
Pagintuodandac cadagiti banag a diac
ammo.
12 Supapacanda caniac iti dakes ti imbag,
A pacatalimpungawan toy cararwac.
13 Ngem no caniac, idi a nagsakitda, ti
pinagpagan-anayco panes:
Pinarigatco toy cararwac iti panag-
ayunar;
Ket ti cararagco nagulitulit itoy ba-
rucongco met laeng.
14 Nagsaadac laeng cas isu gayyemco
wenno cabsatco:
Nagtamedac a sililiday, a cas maysa a
mangdung-aw iti inana.
15 Ngem iti pannacarigatco nagragragsac-
da, ket nagtitiponda a sangcatim-
puyog:
Dagiti nagulib naguurnong a sibubusor
caniac, ket saanco a naammoan;
Pinisangpisangdac, ket dida sinar-
dayan:
16 Cas cadagiti narabngis a mangrabrabac
cadagiti pagrambacan,
Inngarngarrietda caniac dagiti ngipen-
da.
17 Apo, casanontot' capaut ti panagbuy-
buyam?
Abrutem toy cararwac cadagiti panang-
dadaelda,
Toy cacaisuna cadagiti leon.
18 Ipaayconto kenca ti panagyaman iti
dackel a tallaong:
Idaydayawcanto iti tengnga ti dackel
nga ili.
19 Dimo ipalubos cadagiti cabusorco nga
pagragragsacandac a di umumno;
Ken dimo ipalubos nga agkikinnidday
dagiti gumurgura caniac nga awan
gapgapuna.
20 Ta dida saoen ti cappia;
Ngem sicatenda ketdi dagiti naulbod
a sasao a maibusor cadagiti natalna
iti daga.
21 Wen innganngada ti ngiwatda a sibe-
bercac caniac;
Kinunada, Aja, aja, isu nakitan ti
matami.
22 Sica nakitam, O Jehova; dica agu-
limec:
O Apo, dica agyan iti adayo caniac.
23 Matignayca cadi, ket agriingca iti
kinalinteg *a maitutop* caniac;
Iti met laeng a biangco, Diosco ket
Apoc.
24 Ocomennac, O Jehova a Diosco, cas
mayannurot ita kinalintegmo;
Ket dica ipalubos a pagraragsacandac.
25 Dimo ipalubos a cunaenda iti pusoda,
Aja, casta ti tinarigagayanmi:
Dimo ipalubos a cunada, Isu naalun-
unmin.
26 Mabainanda cadi ket marangada a
padapada dagiti agragsac iti pan-
nacaranggasco:
Macumutanda coma iti bain ken ab-abi
dagiti agindadackel a bumusor
caniac.
27 Umsiagda coma iti rag-o, ket maragsa-
capda, dagiti mamarabur itoy sililin-
teg a biangco:
Wen, cunaenda cadi a sangsanganayon,
Ni Jehova maitan-oc coma,
Isu a pagayatanna ti kinarang-ay ti
adipenna.
28 Ket ti dilac sarsaritaennanto ti kina-
lintegmo
Ken ti pannacaidayawmo iti bayat ti
aldaw.

Ti Kinadangkes dagiti Tao ken ti Kinamanagayat ti Dios.

Ken Palungo a Musico. *Salmo* ni David
nga adipen ni Jehova.

36 Ti kinasalungasing ti nadangkes
cunana iti uneg toy pusoc,

Awan panagbuteng̃ iti Dios iti saclng̃a
dagiti matana.
2 Ta alaliogenna ti bagina cadagiti
matana met laeng̃,
Ng̃a iti kinadakesna dinto masucalan
ken magura.
3 Dagiti sao ti ng̃iwatna kinakillo ken
kinaulbod:
Binaybay-anna ti kinamanakem *ken*
panagaramid iti imbag.
4 Sig sigpenna ti kinakillo iti iddana;
Sumrec iti dalan a saan a nasayaat;
Saanna a casimron ti dakes.
5 Ti kinamanagayatmo, O Jehova, adda
cadagiti lang̃lang̃it;
Ti kinamanagtalimudocmo *dumanon*
cadagiti tang̃atang̃.
6 Ti kinalintegmo cas cadagiti banbantay
ti Dios;
Dagiti panagipatom dackel a liweng̃-
liweng̃:
O Jehova, sica saluadam ti tao ken ti
animal.
7 Amang̃an a nagpateg ti kinamanaga-
yatmo, O Diosco!
Ket dagiti annac dagiti tao agcamang̃da
iti salinong̃ dagiti payacmo.
8 Mapnecdanto ng̃a aglaplapusanan iti
kinamusecsec ti balaymo;
Ket sica painumemto ida iti carayan
dagiti carayom.
9 Ta adda kenca ti ubbog ti biag:
Ita silawmo makitaminto ti lawag.
10 O tuloyem ti kinamanagayatmo cada-
giti macaammo kenca,
Ken ti kinalintegmo cadagiti sililinteg
iti pusoda.
11 Ti saca ti kinatang̃sit dimo ipalubos
ng̃a umay bumusor caniac,
Ket ti ima ti nadang̃kes dinac cad pas-
siaen.
12 Addagidiay dagiti mang̃ilkillo a na-
tuang̃dan:
Naitublacdan, ket didanto macabang̃on.

Kinatalinġennġen dagiti Agtalec ken Jehova, ken Kinapeggad dagiti Nadang̃kes.

Salmo ni David.

37 Dica agalimuteng̃ gapu cadagiti
managdacdakes,
Dica met apalan dagiti agararamid iti
kinakillo.
2 Ta isuda mapatpatdanto iti mabiit a
cas root,
Ket malaylaydanto a cas nalang̃to a
mula.
3 Agtalecca ken Jehova, ket agaramdica
iti naimbag;
Agnaedca çoma ditoy daga ket agtara-
onca iti kinatalimudocna.
4 Pagayayatam met ni Jehova;
Ket isu itdennanto kenca dagiti tari-
gagay ta pusom.
5 Icumitmo ti dalanmo ken Jehova;
Agtalecca met kencuana, ket isu pala-
basennanto.
6 Ket isu pagtartarusennanto ti kinalin-
tegmo a cas iti lawag,
Ken ti kinajusticiam a cas iti teng̃ng̃at'
aldaw.
7 Agtalnaca ken Jehova, ket paturaymo
a siannus:
Dimo pagalimuteng̃an ti agrang̃-ay iti
dalanna,
Gapu iti tao a mapaglasatna dagiti
dang̃kes a pang̃gepna.
8 Sardayam ti pung̃tot, ket lipatem ti
gura:
Dica agalimuteng̃, *daytoy agduyos* laeng̃
iti panagaramid iti dakes.
9 Ta dagiti agaramid iti dakes mages-
satdanto;
Ng̃em dagidiay ng̃a agpannuray ken
Jehova, tawidendanto ti daga.
10 Ta bassit pay a daricmat, ket ti na-
dang̃kes maawanton:
Wen, ming̃ming̃amto a sigaganetget ti
ayanna, ket awanton.
11 Ng̃em dagiti naemma tawidendanto ti
daga,
Ket maayayatandanto iti kinaruay ti
talna.
12 Ti nadang̃kes sigsigpenna ti maibusor
iti nalinteg,
Ket ing̃aretng̃etna kencuana dagiti
ng̃ipenna.
13 Ti Apo catawaannanto;
Ta makitana ng̃a ti aldawna dum-
teng̃en.
14 Dagiti nadang̃kes inasutda ti campilan'
ket imbisarda ti bai ti panada,
Tapno maipasagda ti napang̃law ken
macurang̃an,
Tapno mapapatayda dagiti adda ng̃a
aglinteg iti dalan.
15 Ti campilanda sumrecto cadagiti pus-
pusoda met laeng̃,
Ket dagiti bai ti panada matuccolto.
16 Nasaysayaat ti sang̃cabassit a cucua ti
sililinteg
Ng̃em ti kinabacnang̃ dagiti adu a
nadang̃kes.
17 Ta dagiti tackiag dagiti nadang̃kes
matuccoldanto;

Ngem ni Jehova saranay-una dagiti
sililinteg.
18 Ni Jehova ammona dagiti aldaw dagi-
ti napalongdo;
Ket ti tawidda agnanayonto.
19 Saandanto a mababainan inton batang
ti dakes;
Ket inton aldaw ti panagbisin mapnec-
danto.
20 Ngem dagiti nadangkes mapucaw-
danto,
Ket dagiti cabusor ni Jehova casdanto
la taba dagiti carnero:
Masisidanto; marunawdanto a cas
asuc.
21 Ti nadangkes umutang, ket di man
agbayaden;
Ngem ti nalinteg managparabur, ket
mangted.
22 Ta dagiti cacasta a bendicionanna ta-
widendanto ti daga;
Ket dagiti ilunodna magessatdanto.
23 Dagiti panagdakiwas ti tao ikeddeng
ni Jehova;
Ket isu maayatanna ti dalanna.
24 Uray matuang, saanto a madalupinay
a pulos;
Ta ni Jehova saranayenna iti imana.
25 Nagubingac, ket ita lacayacon;
Diac pay nacakita iti sililinteg a
nabaybay-an,
Ken iti putputotna man a makipal-
palama iti canen.
26 Agmalmalem a siaayat, ket agpabu-
lod;
Ket ti putotna nabendicionan.
27 Pagtalawem ti dakes ket agaramidca
iti naimbag;
Ket agtalinaedca nga agnanayon.
28 Ta ni Jehova ayatenna ti kinajusticia,
Ket dina baybay-an dagiti sasantosna;
Maicanawada nga agnanayon:
Ngem ti putot dagiti nadangkes ma-
gessatdanto.
29 Ti sililinteg tawidennanto ti daga,
Ket agtaengto kencuana nga agnana-
yon.
30 Ti ngiwat ti sililinteg agsarita iti
kinasirib,
Ket ti dilana agsao iti kinajusticia.
31 Ti linteg ti Dios adda iti pusona;
Cadagiti addangna awanto ti mai-
caglis.
32 Ti nadangkes siimenna ti sililinteg,
Ket isapulna ti pammatayna kencuana.
33 Ni Jehova dinanto baybay-an iti
imana,
Dinanto met dusaen inton maocom.
34 Paturaymo ni Jehova. ket salimet
metam ti dalanna,
Ket itan-ocnacanto nga agtawid iti
daga:
Inton magessat ti nadangkes, maki-
tamto.
35 Nakitac ti nadangkes iti naidaclan a
pannacabalinna,
Ket agsalumpayac a cas nalangto a
cayo iti tinuboanna a daga.
36 Ngem adda limmabas, ket, ni, awanen:
Wen, sinapulco, ngem saan a nasara-
can.
37 Mingmingam ti napalongdo a tao, ket
matmatam ti aglinteg;
Ta addanto *nanam-ay a* tungpal iti tao
ti cappia.
38 Ket no cadagiti managlabsing, isuda
madadaeldanto a sangsangcatipon:
Ti tungpal dagiti nadangkes mages-
satto.
39 Ngem ti pannacaisalacan dagiti sililin-
teg biang ni Jehova:
Isu ti salindegda iti batang ti ducot.
40 Ket ni Jehova tulongan, ken ispalen-
na ida:
Isu ispalenna ida cadagiti nadangkes,
ket isalacanna ida,
Gaputta kimmamangda kencuana.

Cararag ti Sisasagaba nga Agbabawi.

Salmo ni David, a pangipalagip.

38 O Jehova, dinac cad ungtan ita
panagpungtotmo;
Dinac met dusaen ita nabara a lucsaw-
mo.
2 Ta dagiti panam maipalayda a siirut
caniac,
Ket ta imam pislennac iti nacasacsakit.
3 Awan ti kinasalun-at iti lasagco gapu
ita rurodmo;
Awan met ti pia a pulos cadagiti
tultulangco gapu iti basolco.
4 Ta dagiti kinakilloc naglabasda iti
rabaw ti uloc:
Cas nabantot nga awit nalaus ti ban-
totda caniac.
5 Dagiti sugsugatco nacaararieda ket
nagderderda,
Gapu iti kinamauyongco.
6 Masdemanac ket maparucobac a napa-
lalo;
Sipapanesac nga agmalmalem.
7 Ta dagiti angcasco napnoda iti bara;
Ket awan ti kinasalun-at iti lasagco.
8 Mapacapuyac ket nacaro ti pannaca-
taltalco:

Nagungorac gapu iti di pannacatalna toy pusoc.
9 Apo, amin a calicagumco sisasaclang kenca;
Ket ti panagungorco saan met a nailinged kenca.
10 Toy pusoc aggutocgutoc, ket ti pigsac baybay-annac:
No iti lawag dagiti matac, casta met a nagpucaw caniac.
11 Dagiti caingungot ken gagayyemco sicacayacayda itoy didigrac;
Ket dagiti cacabagiac addada iti adayo.
12 Dagiti met mangsib sibloc itoy biagco, agipacatda cadagiti silo *caniac;*
Ken dagiti agbirbiroc iti pacadangrarac agsaoda cadagiti agcacaranggas,
Ket agpanpanunotda cadagiti sicap nga agmalmalem.
13 Ngem siac, cas tuleng a tao, diac denggen;
Ken arigac la umel a tao a dina ungaten ti ngiwatna.
14 Wen, siac arigac la tao a di macangeg,
Ken iti ngiwatna awan ti isusuppiat.
15 Ta sica, O Jehova, ti pagtalcac:
Sica sumungbatcanto, O Apo a Diosco.
16 Ta kinunac, Di la ket maminano pagnagsacandac:
No agcaglis ti sacac, isuda pagindadackelandac.
17 Ta ngannganiac matuang,
Ket ti ladingitco sangsanganayon itoy sangoanac.
18 Ta ipatacconto ti kinakilloc;
Silaladingitacto gapu iti basolco.
19 Ngem dagiti cabusorco napartacda, napigsada;
Ket dagiti gumurgura caniac a di umumno umaduda.
20 Casta met dagiti nga subadanda iti dakes ti imbag
Sibubusorda caniac, gaputta surotec ti banag a naimbag.
21 Dinac baybay-an, O Jehova:
O Diosco, dica umadayo caniac.
22 Darasem ti mangarayat caniac,
O Apo, a salacanco.

Kinaubbaw ti Biag.

Ken agpalungo a Musico, iti Jeduthun. Salmo ni David.

39 Siac kinunac, Annadacto dagiti dalanco,
Tapno diac macabasol itoy dilac:
Pacagatacto toy ngiwatco,
Bayat ti caadda ti nadangkes itoy sangoanac.
2 Nagumelac iti panagulimec, intaltalnac, uray pay iti naimbag;
Ket ti ladingitco nagkibur.
3 Ti pusoc nagbara ditoy uneg co;
Idi nga agpanpanunotac ti apuy simged;
Idi a casta nagsaoac itoy dilac:
4 Jehova, ipacaammom caniac ti tungpalco,
Ken ti rucod dagiti aldawco, no ania;
Maammoac cadi ti nalaus a kinarasic.
5 Adtoy, inaramidmo dagiti aldawco a *cas* dinangandangan;
Ket ti capaut ti panagbiagco cas iti awan iti sangoanam:
Pudno nga amin a tao iti casayaatan a casasaadna biig nga ubbaw. (Selah)
6 Pudno nga amin a tao magna iti ubbaw a panagpabuya;
Pudno nga cumalaisegda a barengbareng:
Aguccon *iti kinabacnang,* ket dina ammo no asinonto ti mangacoy.
7 Ket ita, Apo, aniat' urayec?
Ti inanamac adda kenca.
8 Ispalennac cadagiti amin a salungasingco:
Dinac pagbalinen nga umumsien ti maag.
9 Nagumelac, diac inungat ti ngiwatco;
Ta sica inaramidmo.
10 Yadayom ti danogmo caniac:
Marunawac iti panagtupac ta imam.
11 No cadagiti unget babalawem ti tao gapu iti kinakillo,
Pagbalinem ti kinasayaatna a marunot a cas iti sanga:
Pudno nga amin a tao kinaubbaw. (Selah)
12 Denggem ti cararagco, O Jehova, ket itayam ta lapayagmo itoy ickisco;
Dimo igawid ta talnam cadagitoy luluac:
Ta siac maysaac a ganganaet kenca,
Maysa nga agcalcallautang, a cas amin cadagidi dadackelco.
13 O taliwaywayannac, tapno mapulangac ti pigsac,
Ita ta diac pay pumusay, ken maawan.

Maysa a Daton a Pangidaydayaw, ken Panagdawat iti Tulong.

Ken agpalungo a Musico. Salmo ni David.

40 Pinaturayco a siaanus ni Jehova;
Ket dinumogannac, ket nangegna ti ickisco.

2 Inaonnac met iti nacaalalinggec nga abut, iti nacalutlutolut a pitac;
Ket imbatayna dagiti sacac iti natibker a bato, ket inkeddengna dagiti panaglasatco.
3 Ket nangicabil iti baro a canta ditoy ngiwatco, wen, pangidaydayaw iti Diostayo:
Adunto dagiti macakita, ken agbuteng,
Ket agtalecdanto ken Jehova.
4 Bendito ti tao a pagbalinenna a talecna ni Jehova,
Ket saanna a pagraeman ti natangsit, casta met dagiti aglikig cadagiti ulbod.
5 Aduda, O Jehova a Diosco, dagiti nacascasdaaw nga aramid nga inaramidmon,
Ken dagiti panunotmo nga agturong cadacami:
Saanda a mayintar kenca;
No palawagec ket saoec coma ida,
Adaduda ngem ti mabalin a bilangen.
6 Ti daton ken ti sagut dimo pagayayatan;
Dagiti lapayagco pinaglucatmo:
Ti daton a puuran ken daton a pagicaro saanmo a kiniddaw.
7 Idi a casta kinunac, Adtoy, umayac;
Iti lucot ti libro adda a naisurat a maipanggep caniac:
8 Pagayayatac nga aramiden ti nakemmo, O Diosco;
Wen, ti lintegmo adda iti uneg ti pusoc.
9 Imbunannagco dagiti naragsac a damag ti kinalinteg iti dackel a tallaong;
Adtoy, diacto medmedan dagiti bibigco,
O Jehova, sica ammom.
10 Diac inlimed ti kinalintegmo iti uneg toy pusoc;
Impalgacco ti kinatalimudocmo ken panangisalacanmo;
Saanco nga inlemmeng ti kinamanagayatmo ken kinapudnom iti dackel a tallaong.
11 Dimo igawid caniac dagita nadungngo a caasim, O Jehova;
Salacnibandac cadi a sangsanganayon ta kinamanagayat ken kinapudnom.
12 Ta di mabilang a kinadakes ti manglawlaw caniac;
Dagiti kinakilloc inaddagandac, iti uray la nga diac macatungangaw;
Adaduda ngem dagiti booc ti uloc;
Ket ti pusoc immawan caniac.
13 Pagayatam cadi, O Jehova, ti mangispal caniac:
Darasennac a saranayen, O Jehova.
14 Mababainanda ken mariruda cadi a padapada
Dagiti manurotsurot itoy cararwac tapno dadaelenda:
Mapagsanudda cadi ken maibabain
Dagiti agayat iti pacaranggasac.
15 Maraponda cadi gapu iti pannacabainda
Dagiti agcuna caniac, Aja, aja.
16 Amin dagiti mangbiroc kenca agrag-o ken maragsacanda cadi kenca:
Dagiti agayat iti panangisalacanmo cunada cad a cancanayon,
Ni Jehova maipangrona coma.
17 Ngem napanglaw ket sicucurangac;
Nupay casta ti Apo sipapanunot caniac:
Sica ti saranayco ken mangispal caniac;
Dica agtactac, O Diosco.

Ni Cumacanta iti Panagsakitna Pagsennaayanna dagiti Cabusor ken Paspasaw a Gaygayyem.

Ken agpalungo a Musico. Salmo ni David.

41 Bendito ti mangimatang iti napanglaw:
Ni Jehova ispalennanto inton aldaw ti dakes.
2 Ni Jehova salacnibannanto ket taripatoennanto a sibibiag,
Ket benditonto ditoy rabaw ti daga;
Ket dimonto coma iyawat iti pagayatan dagiti cabusorna.
3 Ni Jehova saranayennanto iti idda a pacaidalitan:
Sica tarimaanem amin nga iddana iti panagsakitna.
4 Kinunac, O Jehova, caasiannac:
Papiaem ti cararwac; ta nagbasolac kenca.
5 Dagiti cabusorco pagsasaoandac iti dakes, *a cunada,*
Caanontot' ipapatayna, ken pannacapucaw ti naganna?
6 Ket no umaynac kitaen, agsao iti ulbod;
Ti pusona agucoon iti kinakillo:
No macatayactaken, isaonan.
7 Amin a gumurgura caniac agarasaasda iti maibusor caniac;
Panpanemnemenda a sibubusor caniac ti pacadangrarac.

8 Dakes a sakit, *cunada,* ti sicacapet kencuana ;
Ket ita ta immidda saanto a bumañgonen.
9 Wen, ti pay casimpuñgalac a gayyem, a nagtalcac,
Isu a nakicaan iti canec,
Incugtarna ti mucodna caniac.
10 Ñgem sica, O Jehova, caasiannac, ket batakennac,
Tapno mabalesco ida.
11 Gapu itoy mabigbigco a sica pagayayatannac,
Gaputta ti cabusorco di agballigi caniac.
12 Ket no maipanggep caniac, sica bitibitennac iti kinaimbagco,
Ket icabilnac iti sañgoanan ti rupam iti agnanayon.
13 Bendito coma ni Jehova, a Dios ti Israel,
Manipud kinaagnanayon iñgganat' kinaagnanayon.
Sapay coma, ket sapay coma.

LIBRO II.

Pannacawaw iti Dios iti Pannacaducot ken Pannacapagtalaw.

Ken agpalungo a Musico. Maschil dagiti annac ni Core.

42 Cas panagal-al ti ugsa a mawaw iti baresbes a dandanum,
Casta ti panagal-al toy cararwac *a mawaw* kenca, O Dios.
2 Toy cararwac mawaw iti Dios, iti sibibiag a Dios:
Caanonto ti idadateñgco a dumatag iti saclañg ti Dios?
3 Dagiti luluac isudat' taraonco iti aldaw ken rabii,
Idinto a cancanayon laeñg a cuncunada caniac, Ayannan ti Diosmo?
4 Dagitoy a banag malagipco, ket ibuyatco toy cararawac itoy unegco,
No casano daydi ipapanco agraman sañgapañgenan, ket intulodco ida iti balay ti Dios,
A sititimec iti ragsac ken panañgidaydayaw, sañgapañgenan ñga ramrambacanda ti aldaw a nasantoan.
5 Apay a mapadsoca man, O cararwac?
Ken apay maringgoranca man iti unegco?
Mañgnamnamaca iti Dios; ta idaydayawco pay
Gapu iti tuloñg ti lañgana.
6 O Diosco, ti cararwac sipapasag itoy unegco:
Anansata lagipenca manipud iti daga ti Jordan,
Ken cadagiti Hermonitas, manipud iti turod a Mizar.
7 Ti yuyeñg ayabanna ti sabali a yuyeñg iti panagdaranudor dagiti parucpocmo:
Amin dagiti daluyonmo ken dagiti palpaloñgmo naglasatda iti rabawco.
8 Ñgem ni Jehova baonennanto ti kinamanagayatna iti bayat ti aldaw ;
Ket iti rabii ti cantana addanto caniac,
Ken cararag *pay* iti Dios ti biagco.
9 Cunacto iti Dios a ladacco Apay a linipatannac?
Apay a magmagnaac a sipapanes gapu iti panañgupit ti cabusor?
10 Cas la campilan cadagitoy tultulañgco, dagiti cabusorco umumsiendac,
Sada pay cuncuna a canayon caniac, Ayannan ti Diosmo?
11 Apay a sipapasagca man, O cararwac?
Apay a mariñggoranca man iti unegco?
Mañginamnamaca iti Dios; ta idaydayawconto pay,
Isu a tuloñg ti lañgac, ken Diosco.

Cararag iti Pannacaispal.

43 Ocomennac, O Dios, ket irisirismo ti calintegac iti maysa a nacion a sisusuppiat iti Dios:
O ispalennac iti manañgirubo ken nakillo a tao.
2 Ta sica ti Dios ti pigsac; apay ñga inwadagnac man?
Apay a magmagnaac a sipapanes gapu iti panañgupit ti cabusor?
3 O ibaonmo ti silawmo ken kinapudnom; isuda cad ti mañgituroñg caniac:
Ituroñgdac cadi ita nasantoan a turodmo,
Ken cadagiti tabernaculom.
4 Itinto casta inacto iti altar ti Dios,
Iti Dios a mañgnibinibi a rag-oc;
Ket harpaecto ti panañgidayawco kenca, O Dios, Diosco.
5 Apay a sipapasagca man, O cararwac?
Ken apay a mariñggoranca man iti unegco?
Mañginamnamaca iti Dios; ta idaydayawconto pay,
Isu a tuloñg ti lañgac, ken Diosco.

Nalabes a Pannacaispal ken Agdama a Pacaducotan.

Ken agpalungo a Musico. *Salmo* dagiti annac ni Core. Maschil.

44 Nañgegmi cadagiti lapayagmi, O Dios,
Dagiti dadackelmi imbagada cadacami,
No ania ti aramid ñga inaramidmo cadagiti aldawda,
Cadagiti aldaw idi ununana.
2 Sica pinacsiatmo ita imam dagiti nacion;
Ñgem isuda immulam ida:
Sica pinagladiñgitmo dagiti ilili;
Ñgem isuda pinagtayactacmo ida.
3 Ta saanda a naala a tagicuaen ti daga gapu ti igamda met laeñg,
Saan met ñga ti tackiagda met laeñg ti nañgisalacan cadacuada;
No di ket ta canawanmo, ken tackiagmo, ken ti silaw ta rupam,
Gapu ta sipaparaburca idi cadacuada.
4 Sica ti Aric, O Dios:
Ibaonmo ti ispal ken Jacob.
5 Gapu kenca maisugelminto dagiti cabusormi:
Gapu iti naganmo maibaddecminto dagiti umalsa a bumusor cadacami.
6 Ta diacto agtalec iti panac,
Saan met a ti igamco ti mañgisalacanto caniac.
7 Ñgem sica ti nanalacan cadacami cadagiti cabusormi,
Ket imbabainmo dagiti mañggurgura cadacami.
8 Ti Dios ti nañgaramidanmi iti pasindayawmi a nagmalmalem,
Ket itdenminto ti panagyaman ita naganmo iti agnanayon. (Selah)
9 Ñgem ita inwadagna*cami*, ket impannacami iti pannacaibababain,
Ket saanca a cumuyogen cadagiti buybuyotmi.
10 Sica pinagsanudnacami iti cabusor;
Ket dagiti mañggurgura cadacami agsamsamda.
11 Sica pinagbalinnacami a cas carnero a *natudiñgan* a masida,
Ket inwarasnacami cadagiti nacion.
12 Ilacom ti ilim ñga awan bayadna,
Ket saanmo a pinaadu ti *pagsanicuaam* gapu iti pategda.
13 Sica pagbalinennacam a maumumsi cadagiti caarrubami,
Malalais ken macatcatawaan cadagiti makidindinna cadacami.
14 Sica pagbalinennacami a taltalañggutañgen dagiti nacion,
Ñgilñgilañgilan dagiti tattao.
15 Agmalmalem a ti pannacaibabainco adda ditoy sañgoanac,
Ket ti bain ti rupac binuñgonnac,
16 Gapu iti timec ti mañgab-abi ken agbasbassawañg,
Gapu iti cabusor ken iti mamales.
17 Amin daytoy agdussoor cadami; nupay casta dacami saandaca a linipatan,
Saancam met a nagkillo iti tulagmo.
18 Ti pusomi saan a limmicud,
Saanmi met ñga inlagisi dagiti addañgmi iti dalanmo,
19 Rinebbanacami a nacasacsakit iti yan dagiti chacal,
Ken inabbonğotnacami iti aniniwan ni patay.
20 No linipatanmi coma ti nagan ti Diosmi,
Wenno inyunnatmi coma dagiti imami iti sabali a dios;
21 Dinto met la taltalontonen ti Dios daytoy?
Ta isu ammona dagiti palimed ti puso.
22 Wen, ta gapu kenca mapapataycami ñga agmalmalem;
Maibilañgcam a cas cadagiti carnero ñga apan maparti.
23 Agriiñgca, apay a maturogca, O Apo?
Bumañgonca, dinacam iwadag a cancanayon.
24 Apayapay ñga iliñgedmo ta rupam,
Ket lipatem ti panagleddaañg ken pannacairurumenmi?
25 Ta ti cararwami naimameg iñggana iti tapuc:
Ti bagimi cumebkeb iti daga.
26 Bumañgonca cadi a saranaymi,
Ket subbotennacam gapu iti kinamaañgayatmo.

Canta a pagrambac iti Panagboboda ti Ari.

Ken cañgronaan a Musico; maicabil ken Shoshannim. *Salmo* dagiti annac ni Core. Maschil. Canta ti ayayat.

45 Ti pusoc agluppias iti naimbag a panggep;
Saoec dagiti banag ñga naaramidco maipanggep iti Ari:
Ti dilac isut' pluma ti maysa a napartac a sumusurat.
2 Nasaysayaatca ñgem dagiti annac dagiti tao:
Ti gracia naibuyat cadagiti bibigmo:

Anansata ti Dios binendicionannaca
nga agnanayon.
3 Ibarikesmo ta campilanmo ita lupom,
O mannacabalin,
Ti gloriam ken ti dayagmo.
4 Ket iti dayagmo agsacayca a siraranğ-
ay,
Gapu iti pudno ken kinaemma *ken*
kinalinteg;
Ket ta canawanmo isuronanto kenca
dagiti nacaalalinğgec a banag.
5 Dagiti panam natiradda;
Dagiti tao matuanğda iti babaem;
Addada iti puso dagiti cabusor ti ari.
6 Ti tronom, O Dios, agnanayon nga
awan inğgana:
Cetro ti kinalinteg ti cetro ti pagariam.
7 Inayatmo ti kinalinteg, ket ginuram
ti kinakillo:
Gapuna ti Dios, ti Diosmo, sinapsa-
poannaca
Iti lana ti kinaragsac a nanğnanğrona
nğem dagiti caduam.
8 Amin dagiti cawesmo agammirra, ken
agassandalo, *ken* agaccasia;
Manipud cadagiti palacio a marfil
dagiti kinuerdasan a pagtocaran pi-
nagragsacdaca.
9 Dagiti annac a babbai dagiti ari nai-
senğnğatda cadagiti madaydayawmo
a babbai:
Iti macanawanmo agtatacder ti reina a
nagbalitoc iti Ofir.
10 Denğgem, O anac a babai, ket ut-
utobem, ket itayam ta lapayagmo;
Lipatem met ti ilim, ken ti balay ni
amam:
11 Iti casta ti ari esmannanto ta imnasmo;
Ta isu ti agturaymo, ket pagraemam.
12 Ket ti anac a babai ti Tiro agtagi-
sagutto;
Dagiti nabacnanğ cadagiti umili agpac-
pacaasidanto ita paraburmo.
13 Ti anac a babai ti ari idiay laem *ti*
palacio sidadaeg nğa awan curanğna:
Ti pagan-anayna napattopattocan iti
balitoc.
14 Maitulodto iti Ari a binordaan ti
cawesna:
Dagiti balasanğ a caduana nğa sumur-
surot kencuana
Mayegdanto kenca.
15 Iti rag-o ken panagragsac maitulod-
danto:
Sumrecdanto iti palacio ti Ari.
16 Maisandi cadagiti dadackelmo dagitin-
to annacmo,
Isuda a pagbalinemto a principe ditoy
dagup ti daga.
17 Pagbalinecto nğa ti naganmo malag-
lagip cadagiti amin a caputotan:
Anansata dagiti ilili itdendanto kenca
dagiti panagyaman nğa agnanayon
nğa awan inğgana.

Ti Dios Amanğ ti Ilina.

Ken Palunğo a Musico. *Salmo* dagiti
annac ni Core; maicabil ken
Alamoth. Canta.

46 Ti Dios isut' amanğ ken bilegtayo,
Sisisibay unay a saranay iti pa-
nagducot.
2 Anansata ditayto agbutenğ, agpapan
pay agbaliw ti daga,
Ken agpapan pay dagiti banbantay ag-
bisonda iti tucoc dagiti baybay;
3 Uray pay dagiti danumda aguga ken
makiburda,
Uray pay dagiti banbantay agpiger-
gerda gapu iti iyaatabda. (Selah)
4 Adda maysa a carayan nğa dagiti ayus-
na paragsakenda ti ciudad ti Dios,
Ti nasantoan a yan dagiti tabernaculo
ti Canğatoan.
5 Ti Dios adda iti tenğnğana; saanto a
maalis:
Ti Dios tulongannanto, ket dayta ma-
biit unay.
6 Dagiti nacion nagtatabbogada, dagiti
pagpagarian nariribucda:
Inyesngawna ti timecna, ti daga nalu-
nag.
7 Ni Jehova dagiti buybuyot adda cada-
tayo;
Ti Dios ni Jacob isu ti amanğtayo.
(Selah)
8 Umaycayo, minğminğanyo dagiti ara-
mid ni Jehova,
No ania dagiti pananğdadael nğa ina-
ramidna ditoy daga.
9 Pagsardenğenna dagiti gubgubat inğ-
gana iti unğto ti daga;
Runğrunğdoenna ti bai ti pana, ket
gupdenna a maminpinsan ti gayanğ;
Puuranna dagiti luglugan iti apuy.
10 Agtalnacayo, ket ammoenyo nğa siac
ti Dios:
Maitan-ocacto cadagiti nacion, mai-
tan-ocacto ditoy daga.
11 Ni Jehova dagiti buybuyot adda cada-
tayo;
Ti Dios ni Jacob isut' amanğtayo.
(Selah)

Ti Dios nga Ari ti Daga.

Ken mamalungo a Musico. Salmo dagiti annac ni Core.

47 O agsipatcayo, dacay amin nga umili;
Agpuccawcayo ti Dios iti timec ti panagballigi.
2 Ta ni Jehova a Cangatoan nacakigkigtot;
Isu ti naidaclan nga Ari iti amin a daga.
3 Isu parucmaenna dagiti ilili iti babaentayo,
Ken dagiti nacion iti baba dagiti dapantayo.
4 Isu ipiliannatayo iti tawidentayo,
Iti dayaw ni Jacob nga inayayatna. (Selah)
5 Ti Dios immuli a naipucpuccaw,
Ni Jehova a natorototan iti trompeta.
6 Cantaenyo dagiti panangidaydayaw iti Dios, cantaenyo dagiti panangidaydayaw:
Cantaenyo dagiti panangidaydayaw iti Aritayo, cantaenyo dagiti panangidaydayaw.
7 Ta ti Dios isu ti Ari ti amin a daga:
Cantaenyo dagiti panangidaydayaw a maawatanyo.
8 Ti Dios iturayna dagiti nacion:
Ti Dios agtugaw iti nasantoan a tronona.
9 Dagiti principe dagiti ilili agtitiponda
Tapno isudat' ili ti Dios ni Abraham;
Ta dagiti calasag ti daga cucua ida ti Dios;
Isu maitan-oc unay.

Ti Imnas ken Dayag ti Sion.

Canta; Salmo dagiti annac ni Core.

48 Dackel ni Jehova, ket maicari a maidaydayaw unay,
Iti ciudad ti Diostayo, iti nasantoan a bantayna.
2 Naimnas ti kinatayagna, ragsac ti amin a daga,
Ti bantay a Sion, *iti* bangir ti amianan,
Ti ciudad ti dackel nga Ari.
3 Ti Dios nagpacaammo cadagiti palaciona nga isut' pagcamangan.
4 Ta, ni, dagiti arari naggigimongda,
Naglabasda a sititimpuyog.
5 Nakitada, idi a casta nasdaawda;
Nagkigtotda, nagpanpanawda a nagdagdagus.
6 Ti kinatayeg kinapetna ida sadiay,
Ti ut-ut, a cas iti maysa a babai nga aganac.
7 Ti angin ti daya
Isut' pangburacmo dagiti sasacayan ti Tarsis.
8 Cas nangegmi, castat' nakitami,
Iti ili ni Jehova dagiti buybuyot, iti ili ti Diostayo:
Ti Dios bangonennanto nga agnanayon. (Selah)
9 Pinanpanunotmi ti kinamanagayatmo, O Dios,
Iti tengnga ti templom.
10 Cas iti naganmo, O Dios,
Casta ti pannacadaydayawmo ingga cadagiti ungto ti daga:
Ta canawan nga imam napno iti kinalinteg.
11 Maragsacan cadi ti bantay Sion,
Agragsac cadi dagiti babbabalasang ti Juda,
Gapu cadagiti pangngeddengmo.
12 Manibaysibayca iti Sion, ket licmutem ti ararubayanna;
Bilangem dagiti baluartena;
13 Bigbigem dagiti natibker a bacudna;
Utobem dagiti palaciona:
Tapno mabalinmo nga ibaga iti sumaruno a caputotan.
14 Ta daytoy a Dios isut' Diostayo iti agnanayon nga awan inggana:
Isunto ti mangiturong cadatayo *uray* ingganat' patay.

Kinamauyong ti Panagtalec iti Kinabacnang.

Ken mamalungo a Musico. Salmo dagiti annac ni Core.

49 Ipangagyo daytoy, dacay amin nga ilili;
Dumngegcayo, dacay amin nga agnaed itoy lubong,
2 Nababa man ken nangato,
Nabacnang ken napanglaw man sangsangcapada.
3 Ti ngiwatco agsaonto iti kinasirib,
Ket ti panpanunot toy pusoc biang ti pannacaawat.
4 Yallingagconto ti lapayagco iti maysa a pangarigan:
Ibatadconto ti nasipnget a saoc iti arpa.
5 Aniantot' butngac cadagiti aldaw ti dakes,
Intono ti kinakillo cadagitoy mucodco saligsaligennac?
6 Dagiti agtalec iti kinabacnangda,

Ket pagpasindayaganda ti caadu dagiti sanicuada;
7 Awan *cadacuada* ti macabalin iti ania man a pamuspusan a manubbot iti cabsatna,
Ken manğted man iti Dios iti supapacna
8 (Ta ti pannacasubbot ti biagda nanğina,
Ket nacuranğ nğa agnanayon),
9 Tapno coma agbiag laenğ nğa agnanayon,
Dina met coma makita ti pannacarupsa.
10 Ta isu makitananto. Dagiti masirib a tao matayda;
Ti maag ken ti nacunenğ mapucawda a padapada,
Ket ibatida ti sanicuada cadagiti dadduma.
11 Panunotda iti unegda *nğa* dagiti balayda agnanayon nğa awan inğgana,
Ken dagiti yan a taenğda inğgana cadagiti amin a caputotan;
Impanaganda cadagiti dagdagada dagiti naganda met laenğ.
12 Nğem ti tao iti kinadayaw saan nğa agtaenğ:
Capadana dagiti animal a mapucaw.
13 Daytoy a dalanda isut' kinamaagda:
Nupay casta maisursurot cadacuada dagiti tao ananamonğanda dagiti pagsasaoda. (Selah)
14 Casda la panğen a naipato ken Tanem;
Ni patay isuntot' mamaarab cadacuada:
Ket ti nalinteg addanto panagturayna cadacuada no bumigat;
Ket ti sayaatda runrunotento ni Tanem,
Tapno awan ti pagyanan kencuana.
15 Nğem ti Dios subbotennanto ti cararwac iti pannacabalin ni Tanem;
Ta isu awatennacto. (Selah)
16 Dica agbutenğ no maysa bumacnanğ,
No ti dayag ti balayna dumackel:
17 Ta inton matay awanto ti maipanawna;
Ti dayagna dinto bumaba a sumurot kencuana.
18 Uray pay idi bayat ti panagbiagna binenditona ti cararwana,
(Ken dagiti tao idaydayawdaca, no agaramidca iti naimbag kenca met laenğ),
19 Apanto laenğ iti caputotan dagiti dadackelna;
Didanto makita uray caano man ti lawag.
20 Ti tao a madaydayaw, ket saan a macaawat,
Cas cadagiti animal a mapucaw.

Ti Dios a Manğocom cadagiti Sililinteg ken Nakillo.

Salmo ni Asaf.

50 Ti Mannacabalin, ti Dios, ni Jehova, nagsaon,
Ket inayabanna ti daga manipud iti leleggacan ti init aginğga iti lelennecanna.
2 Manipud Sion, a pagsunğdoan ti kinaimnas,
Ti Dios nagraniagen.
3 Ti Diostayo umay, ket saan nğa agulimec:
Adda apuy a lumamut iti sanğoananna,
Ket iti sibayna aglicmut ti casta unay a bagyo.
4 Ayabenna dagiti lanğit sadi nğato,
Ken ti daga, tapno ocomenna coma tilina:
5 Urnonğenyo dagiti sasantosco a maitipon caniac,
Dagiti nakitulag caniac gaput' panagdaton.
6 Ket dagiti lanğit ipalawagda ti kinalintegna;
Ta ti Dios isu met laenğ ti ocom. (Selah)
7 Dumnğegca, O ilic, ket agsaoacto;
O Israel, ket agsacsiacto kenca:
Siac ti Dios, Diosmo *met laenğ.*
8 Saancanto a babalawen gapu cadagiti datonmo a sacrificio;
Ken dagiti sagutmo a pinuuran addada a canayon ditoy sanğoanac.
9 Saanacto a manğipanaw cadagiti bumaro a baca iti balaymo,
Casta met cadagiti caldinğ a lalaki cadagiti corralmo.
10 Ta amin nga animal ti cabakiran cucuac,
Ken dagiti arban iti tapaw dagiti rinibu a turturod.
11 Ammoc amin dagiti tumatayab dagiti banbantay;
Ken dagiti atap nğa animal ti tay-ac cucuac.
12 No coman mabisinac, saanco nğa ibaga kenca;
Ta ti lubonğ cucuac, ken dagupna amin.

13 Cayatco ngamin ti agsida iti lasag ti
baca,
Wenno uminum iti dara dagiti cal-
ding?
14 Isagutmo iti Dios ti daton ti panag-
yaman;
Ket bayadam dagiti incarim iti Canga-
toan;
15 Ket awagannac iti aldaw ti pacada-
nagan:
Ispalencanto, ket sica padayagennacto.
16 Ngem cadagiti nakillo cuna ti Dios,
Aniat' rebbengmo nga aramiden a
pangibatadmo cadagiti inkeddengco,
Ken iti panangawatmo iti pannakitu-
lagco ita ngiwatmo,
17 Idinto a carurodmo ti pannursuroc,
Ken ipalladawmo ita licudam dagiti
saoc?
18 Idi nakitam ti maysa a mananacaw,
nakitimpuyogca kencuana,
Ken nakiramanca cadagiti nakiabig iti
dida asawa.
19 Sica ipacatmo ta ngiwatmo iti dakes,
Ket ta dilam agsangal iti ulbod.
20 Agtugawca ket agsaoca a maibusor
iti cabsatmo;
Padpadacsem ti anac ni inam met
laeng.
21 Inaramidmo dagitoy a banag, ket
nagulimecac;
Ipatpatom a siac pulosen a maysaac a
cas kenca met laeng;
Ngem umsaencanto, ket icabilconto *ida*
nga agiintar iti sango dagiti matam.
22 Ita utobenyo daytoy, dacay a mangli-
pat iti Dios,
Di la ket maminano ta pirpirgisen-
cayo, ket awan ti mangispal:
23 Siasino man a mangisagut iti daton ti
panagyaman padayagannac;
Ket daydiay manarimaan iti dalanna
Iparangacto iti panangisalacan ti Dios.

Panagdawat ti Sibabawi a Managbasol iti Pacawan.

Ken agpalungo a Musico. Salmo ni
David; idi ipapan ni Natan a
profeta kencuana, calpasan
daydi ipapannan idiay
Batseba.

51 Caasiannac, O Dios, cas mayannurot
iti kinamanagayatmo:
Cas mayannurot iti caruay dagiti nas-
necan a caasim punasem dagiti kina-
salungasingco.
2 Buggoannac iti amin a kinakilloc,
Ket ugasannac iti basolco.
3 Ta ammoc dagiti kinasalungasingco;
Ket ti basolco canayon nga adda ditoy
sangoanac.
4 Sica, sica laeng, ti nacabasolac,
Ken nacaaramidac iti dackes iti sango-
anam;
Tapno maipakita ti kinalintegmo no
agsaoca,
Ken agraniagca no agipatoca.
5 Adtoy a nayanacac iti kinadackes;
Ket iti basol impasngaynac ni ina.
6 Adtoy a calicagumam ti kinapudno
cadagiti caungan;
Ket iti paglemmengan ipacaammomto
caniac ti kinasirib.
7 Dalusannac iti hisopo, ket duma-
lusacto:
Buggoannac, ket napudpudawacto
ngem nieve.
8 Ipangegmo caniac ti rag-o ken panag-
ayayat,
Tapno dagiti tulang a binungbung-
tolmo maragsacanda.
9 Ilingedmo ta rupam cadagiti basba-
solco,
Ket punasem dagiti amin a kinada-
kesco.
10 Parsuaem caniac ti nadalus a puso, O
Dios;
Ket mangpabaroca iti nalinteg nga
espiritu itoy unegco.
11 Dinac pagtalawen dita saclangmo;
Ket dica iccaten caniac ti nasantoan
nga espiritum.
12 Isublim caniac ti ragsac ti panangisa-
lacanmo;
Ken sarapaennac iti naayat nga espi-
ritu.
13 Iti casta isurocto dagiti dalanmo cada-
giti managlabsing;
Ket dagiti managbasol agsublidanto
kenca.
14 Ispalennac iti panangpapatay, O Dios,
sica a Dios ti pannacaisalacanco;
Ket ti dilac icantananto a napigsa ti
kinalintegmo.
15 O Apo, luctam dagiti bibigco;
Ket ti ngiwatco iparangarangnanto ti
pannacaidaydayawmo.
16 Ta saanca a maayayo iti sacrificio; ta
no saan itdec coma:
Saanmo a pagayayatan ti pinuuran a
sagut.
17 Dagiti sacrificio ti Dios isu ti espiritu
a nadudog:
Ti nadudog ken sibabawi a puso, O
Dios, saanmonto a laisen.

18 Paayám ti Sion iti imbag ita naimbag nğa ayatmo:
Banğonem dagiti muralla ti Jerusalem.
19 Iti casta maayayocanto cadagiti sacrificio ti kinalinteg,
Iti pinuuran a ságut ken iti sagut a maipuur a sibubukel;
Iti casta agidatondanto cadagiti bumaro a baca iti rabaw ti altarmo.

Kinaubbaw ti Napasindayaw a Kinadakes.

Ken agpalunğo a Musico. Maschil ni David; idi a ni Doeg nğa Edomita napan nagibaga ken Saul, ket kinunana kencuana, Ni David adda iti balay ni Aquimelec.

52 Apay a pagpasindayagmo man ti kinaulpit, O mannacabalin a tao?
Ti kinamanagayat ti Dios agsanğsanayon.
2 Ta dilam bulbulibugenna ti napalalo a kinadakes,
Cas natadem a navajas, a manğallilaw.
3 Adadda a pagayatam ti dakes nğem ti imbag,
Ken ti panagulbod nğem ti panagsaom iti kinalinteg. (Selah)
4 Pagayatam amin dagiti manğalun-on a sao,
O sica narasaw a dila.
5 Ti Dios dadaelennacanto met nğa agnanayon;
Pidutennacanto, ket gatudennacanto dita calapawmo,
Ket parotennacanto iti daga dagiti agbiag. (Selah)
6 Dagiti sililinteg makitadanto met, ken agamesdanto,
Ket catawaandanto, *a cuncunada,*
7 Ni, daytoy isu ti tao a dina pinasarikedked ti Dios,
Nğem nagtalec ketdi iti caadu dagiti kinabacnanğna,
Ken pinagbilbilegna met laenğ iti kinakillona.
8 Nğem no siac, arigac la maysa a nalanğto nğa oliva iti balay ti Dios:
Agtalecac iti kinamanagayat ti Dios nğa agnanayon.
9 Itdecto kenca dagiti yaman, ta sicat' nanğaramid;
Ket manğinanamaacto iti naganmo, ta isut' naimbag, iti saclanğ dagiti sasantosmo.

Kinamaag ken Kinadakes ti Tao.

Ken agpalunğo a Musico; Maitonos iti Mahalath. Maschil ni David.

53 Ti maag kinunana iti pusona, Awan Dios.
Nadadaelda, ken nagaramidda iti nacaalalinğec a kinadakes;
Awan uray maysa nğa agaramid iti naimbag.
2 Ti Dios tinan-awanna manipud sadi lanğit dagiti annac dagiti tattao,
Tapno kitaen no adda maysa a nacaisip,
A nanğbiroc iti Dios.
3 Tunğgal maysa cadacuada timmallicud; padapadada a nagbalin a narugit;
Awan agaramid iti naimbag, awan, uray maysa.
4 Awan nğamin ti isipda dagiti managaramid iti dakes,
Nğa lamutenda ti ilic a *cas* panaglamutda iti canen,
Ket dida awagan ti Dios?
5 Addada a sibubutenğ uray idiay awan cabutenğ;
Ta ti Dios inwarsiwarsina dagiti tulanğ ti sipapacarso a bumusor kenca:
Sica imbabainmo ida, ta ti Dios pinaidna ida.
6 O sapay ta ti pannacaisalacan ti Israel nagparanğ coma manipud iti Sion!
No ti Dios subbotenna ti pannacaadipen ti ilina,
Ni Jacob agragragsacto, ti Israel agyamanto.

Cararag ti Pannacaicanawa cadagiti Cabusor.

Ken agpalunğo a Musico; mayallet cadagiti kinuerdasan a pagtocaran. Maschil ni David; idi a dagiti Zifeos napanda kinuna ken Saul, Ni David saanğ nğamin a aglemlemmenğ iti tenğnatayo?

54 Isalacannac, O Dios, gapu ita naganmo,
Ket ocomennac ita kinamannacabalinmo.
2 Denğgem ti cararagco, O Dios;
Allinğagem dagiti balicas ti nğiwatco.
3 Ta dagiti ganğannaet bimmanğonda a bumusor caniac,
Ket dagiti nacuspag a tao binirbirocda toy cararwac:
Saanda nğa insaad ti Dios iti sanğoananda. (Selah)

4 Adtoy, ti Dios isut' manulong caniac·
Ti Apo adda cadagiti manaranay itoy cararwac.
5 Pagcallatikennanto ti dakes cadagiti cabusorco:
Racrakem ida iti kinapudnom.
6 Iti sitatallaugud a panangisagut agdatonacto iti sacrificio kenca:
Itdecto ti panagyaman iti naganmo, O Jehova, ta naimbag.
7 Ta inispalnac iti amin a pagducotan;
Ket ti matac nakitanan *ti gagarco* cadagiti cabusorco.

Cararag ti Pannacaracrac dagiti Nagulib.

Ken agpalungo a Musico; mayallot cadagiti kinuerdasan a pagtocaran.
Maschil ni David.

55 Ipangagmo toy cararagco, O Dios;
Ket dica aglinged itoy ararawco.
2 Imdengannac, ket sungbatannac:
Diac macainana iti asasugco, ket agsasainnecac,
3 Gapu iti timec ti cabusor,
Gapu iti panangirurumen dagiti nakillo;
Ta agipalladawda iti kinadakes caniac,
Ket iti pungtotda idadanesdac.
4 Ti pusoc matuocan a siuut-ut itoy unegco:
Ket dagiti aliaw ti patay agpasagda caniac.
5 Ti aligaget ken kinatayegteg nagdissoorda caniac,
Ket ti pannacaaliaw inaddaganac.
6 Ket kinunac, Ngamin coma no adda payacco a cas maysa a calapati!
Iti casta tumayabac coma nga umadayo, ket aginanaac.
7 Ket iti casta agcalcalautangac coma iti adayo,
Agtaengac coma iti casamecan. (Selah)
8 Gumamgamamac coma iti maysa a pagsalingdan
Iti umalipugpug nga angin ken bagyo.
9 Dadaelem, O Apo, pisiem ti dilada;
Ta nakitac ti kinadamsac ken ringgor iti ciudad.
10 Aldaw ken rabii agibawibawda kencuana iti rabaw dagiti murallana:
Ti met kinadakes ken ti ranggas addada iti tengngana.
11 Ti kinakillo adda iti tengngana:
Panangupit ken panangiculbo saanda a pumanaw cadagiti lanlansanganna.
12 Ta saan a cabusor ti nangab-abi caniac;
No casta naibturac coma:
Saan met a ti nanggurgura caniac nagpalpalangguad a bumusor caniac;
Iti casta naglemmengac coma:
13 Ngem sica, tao a capadpadac,
Caduac ken capalpalaloac a gayyem.
14 Inawatmi a sangsangcatipon ti nasamit a patigmaan;
Nagnacami iti balay ti Dios agraman iti caaduan.
15 Ni patay abutenna coma ida a pettat cadacuada,
Lumnedda coma a sibibiag iti Tanem;
Ta ti kinakillo adda iti pagnaedanda, iti pagbaetanda.
16 No siac, umawagacto iti Dios;
Ket ni Jehova isalacannacto.
17 Malem, ken bigat, ken iti tengngat' aldaw, agasugacto, ken agsainnecac;
Ket denggennanto ti timecco.
18 Sinubbotna a sitatalna toy cararwac iti gubat a maibusor caniac;
Ta aduda dagiti a *nakisalisal* caniac.
19 Ti Dios mangegnanto, ket sungbatannanto ida,
Ti met laeng agtaeng manipud ugma, (Selah)
Dagiti tattao a dida agbaliw,
Ken dida agbuteng iti Dios.
20 Inlayatna dagiti imana a bumusor cadagiti sicacappia kencuana:
Rinabngisna ti tulagna.
21 Ti ngiwatna naglamuyot a cas mantequilla,
Ngem ti pusona isut' gubat.
Dagiti saona nalucluenengda ngem lana,
Nupay casta isudat', siaasut a campilan.
22 Iyalismo ti awitmo ken Jehova, ket saranayennacanto:
Dinanto ituloc nga ti nalinteg aglagisi.
23 Ngem sica, O Dios, ipisocmonto ida iti abut ti pannacadadael:
Dagiti mawaw iti dara ken managiculbo didanto agbiag iti cagudua dagiti aldawda;
Ngem manginanamaacto kenca.

Panagdawat iti Pannacaispal, ken Naayat a Panagtalec iti Dios.

Ken agpalungo a Musico; maitonos iti Jonathelem rehokim. *Salmo* ni David. Michtam; idi a dagiti Filisteos isut' inalada sadi Gat.

56 Mangaasica coma caniac, O Dios; ta ti tao cayatnac nga alun-unen:

Dagup ti capaut ti aldaw isu sigugubat
a mañgirut caniac.
2 Amin ti capaut ti aldaw dagiti cabusorco cayatdac ñga alununen;
Ta aduda dagiti makibacal a sicucuspag
caniac.
3 Ania man ñga horas a panagbuteñgco,
Isaadconto ti panagtalecco kenca.
4 Iti Dios (idaydayawconto ti saona),
Iti Dios insaadcon ti talecco, saanacto
ñga agbuteñg;
Aniat' maaramid ti lasag caniac?
5 Agmalmalem a ballicugenda dagiti
saoc:
Amin dagiti panunotda maibusorda
caniac a pacadacsac.
6 Agaaracda a sañgsañgcatipon amin, ken
agliñgedda,
Itugtugotandac,
Wen a ti sinegseggaanda toy cararwac.
7 Macalasutdanto ñgata gaput' kinadakes?
Iti puñgtot itublacmo dagiti ilili, O
Dios.
8 Sica bilañgem dagiti pannacaisiasic.
Icabilmo dagiti luluac iti botellam;
Saanda ñga adda iti librom?
9 Iti casta dagiti cabusorco agtuckiaddanto inton aldaw a panagawagco:
Daytoy ammoc, ñga ti Dios agduyos
caniac.
10 Iti Dios (idaydayawconto ti saona),
Ken Jehova (idaydayawconto ti saona),
11 Iti Dios insaadco ti panagtalecco,
diacto agbuteñg;
Aniat' maaramid ti tao caniac?
12 Dagiti carim addada caniac, O Dios:
Ipaayconto kenca dagiti daton a pagyaman.
13 Ta inispalmo toy cararwac iti patay:
Saan*mo* aya *ñga inlisi* dagiti sacac iti
pannacatuañg,
Tapno macapagnaac iti sañgoanan ti
Dios
Iti lawag ti sibibiag?

Cararag ti Pannacalasut cadagiti Mañgituggod.

Ken agpalungo a Musico; *maitonos iti* Al-tashheth. *Salmo* ni David. Michtam; idi intalawanna ni Saul, iti rukib.

57 Mañgñgaasica coma caniac, O Dios,
mañgñgaasica caniac;
Ta ti cararwac agtalimeñg kenca:
Wen, iti salinoñg dagiti payacmo agcamañgacto.
Iñggana ti mapalabas *daytoy* a pacarigatan.
2 Umkisacto iti Dios a Cañgatoan,
Iti Dios a mañgipapaay *cadagiti amin a kita* caniac.
3 Agbaonto manipud sadi lañgit, ket
isalacannac,
Intono ti mañgalimun caniac mañgababi; (Selah)
Ti Dios ibaonnanto ti kinamanagayatna ken kinapudnona.
4 Ti cararwac adda iti teñgñga dagiti
leon;
Agiddaac iti baet dagiti nasegdan,
Wen cadagiti annac dagiti tattao, ñga
dagiti ñgipenda pica ken pana,
Ket ti dilada natadem a campilan.
5 Maitan-occa cadi, O Dios, iti rimbaw
dagiti lañgit;
Ti gloriam rimbawanna *coma* amin a
daga.
6 Insaganaanda iti bateñg dagiti addañgco;
Ti cararwac naparucob:
Nañgalida iti palab-ug iti sañgoanac;
Naipisocda met laeñg iti teñgñgana.
(Selah)
7 Nasimpa ti pusoc, O Dios, ti pusoc
nasimpa:
Agcantaacto, wen, agcantaacto cadagiti panañgidaydayaw.
8 Agriiñgca, kinadayagco; agriiñgcayo,
salterio ken arpa:
Siac met laeñg agriiñgacto a masapa.
9 Itdecto dagiti yaman kenca, O Apo,
iti teñgñga dagiti ilili:
Cantaecto dagiti panañgidaydayaw
kenca iti teñgñga dagiti nacion.
10 Ta ti kinamanagayatmo dackel agiñgga
cadagiti lañgit,
Ket ti kinapudnom agiñgga cadagiti
tañgatañg.
11 Maitan-occa cadi, O Dios, iti rimbaw
dagiti lañgit;
Ti gloriam rimbawanna *coma* amin ti
daga.

Cararag tapno madusa dagiti Nakillo.

Ken agpalungo a Musico; *maitonos iti* Al-tashheth. *Salmo* ni David. Michtam.

58 Pudno aya met laeñg ñga iti kinaulimec agsaocayo iti kinalinteg?
Agipatocay aya met laeñg a sililinteg,
O dacay ñga annac dagiti tattao?
2 Saan, iti uneg ti puso agaramidcay
iti kinakillo:

Bagtinenyo ti rung̃sot dagiti imayo
ditoy daga.
3 Dagiti nakillo naisupadidan manipud
iti aanacan:
Sumiasidan apaman'a mayanacda, nga
agsaoda cadagiti ulbod.
4 Ti gitada cas gita ti uleg:
Cas*da* la carasaen a tuleng̃ nga iduyec-
da ti lapayagda,
5 A dina mang̃eg ti timec dagiti mana-
ng̃ayaw,
A mang̃ayaw a naisang̃ayan iti laing̃.
6 Pusiem dagiti ng̃ipenda, O Dios, cada-
giti ng̃iwatda:
Pusiem dagiti dacdackel a saong̃ dagiti
cabanbannoagan a leon, O Jehova.
7 Aglunagda cad a cas danum nga agayus
a nataray:
No isirigna dagiti panana, arig la
coma maputed.
8 Casda la *coma* bisucol a marunaw ken
agpucaw,
Cas ti di nadanonan nga alis ti maysa
a babai, nga di nacakita iti init.
9 No dagiti bang̃am dida pay maricna
dagiti siit,
Isu pucawennanto ida iti alipugpug, ti
nalang̃to ken ti macset man.
10 Ti nalinteg agrag-onto no makitana
ti pammales:
Ibuggonanto dagiti sacana iti dara
dagiti nakillo;
11 Tapno iti casta dagiti tao cunaendanto,
Pudno nga adda gunguna cadagiti
nalinteg:
Pudno nga adda Dios a mang̃ocom
ditoy daga.

Cararag iti Pannacaispal cadagiti Cabusor.

Ken agpalung̃o a Musico; *maitonos iti*
Al-tashheth. *Salmo* ni David.
Michtam; idi a nagbaon ni
Saul, tapno bantayanda ti
balay ket tiliwenda.

59 Ispalennac cadagiti cabusorco, O
Diosco:
Isimpanac nga ipang̃ato cadagiti bu-
mang̃on a maibusor caniac.
2 Ispalennac cadagiti agararamid iti
kinadakes,
Ken isalacannac cadagiti tao a mawaw
iti dara.
3 Ta, ni, cumlebda a mang̃daan itoy
cararwac;
Dagiti nabileg agtitiponda a sititim-
puyog a bumusor caniac:
Saan a gapu iti panaglabsing̃co, di met
gapu iti basolco, O Jehova.
4 Agtarayda ken agsagana idinto nga
awan basolco.
Agriing̃ca tapno tulong̃annac, ket mat-
matam.
5 Wen sica, O Jehova a Dios dagiti
buyot, Dios ti Israel,
Bumang̃onca tapno sarung̃caram amin
dagiti nacion:
Saanca cadi a nacaasi cadagiti nakillo
a managlabsing̃. (Selah)
6 Agsublida iti rumabii, agtaguubda a
cas aso,
Ket agliclicmutda iti ciudad.
7 Ni, agtig-abda cadagiti ng̃iwatda;
Adda campilan cadagiti bibigda:
Ta siasino, *cunada,* ti macang̃eg?
8 Ng̃em sica, O Jehova, catawaamto
ida;
Isaadmonto amin dagiti nacion iti
pannacarabrabac.
9 *Gapu* iti bilegna itdecto ti panagim-
deng̃ kenca;
Ta ti Dios isut' nang̃ato a baluarte.
10 Ti Dios iti kinamanagayatna sabten-
nacto:
Ti Dios ipaaynanto nga makitac *ti calica*
gumco iti tuctoc dagiti cabusorco.
11 Dimo papatayen ida, anno la ket ti
ilic mang̃lipat:
Warawaraem ida gapu iti pannaca-
balinmo, ket itulmeng̃mo ida,
O Apo a calasagmi.
12 *Gapu* iti basol ti ng̃iwatda, *ken* sasao
dagiti bibigda,
Matiliwda pay coma iti kinatang̃sitda,
Ken gaput' panaglunlunodda ken pa-
nang̃yulbodda iti saoenda.
13 Runotem ida iti pung̃tot, runotem ida,
tapno maawandan:
Ket ipacaammom cadacuada nga ti
Dios agturay ken Jacob,
Ing̃gana cadagiti ung̃to toy daga.
(Selah)
14 Ket iti rumabii pagsubliem ida, pag-
taguubem ida a cas aso,
Ket liclicmutenda ti ciudad.
15 Agallaalladanto nga agbiroc iti tara-
on,
Ken agtantanabutondanto nga agpat-
patnag no dida mapnec.
16 Ng̃em icantacto ti kinabilegmo;
Wen, icantacto a natibong̃ iti agsapa ti
kinamanagayatmo:
Ta sican ti nang̃ato a baluartec,
Ken camang̃co iti aldaw ti panagpul-
cocco.

17 Kenca, O pamilegco, icantacto ti apcaidayawam:
Ta ti Dios isut' nangato a baluartec, ti Dios ti caasic.

Asasug iti Pannacaabac iti Gubat, ken Cararag iti Tulong.

Ken agpalungo a Musico; maitonos iti Shushan Eduth. Michtam ni Divid, tapno mangisuro; idi a nakicabil cada Aram-naharaim ken Aram-sobat, ken ni Joab nagsubli, ket nangsugat cadagiti taga-Edom idiay Sucnob a Pangasinan a sangalacsa ken dua ribu.

60 O Dios, sica impalladawnacami, sica intublacnacami;
Nacaungetca; O alangonennacam cad manen.
2 Pinagkintayegmo ti daga; binirrim:
Agasam dagiti lettacna; ta agpigerger.
3 Imparangam ti ilim cadagiti nabantot a banag:
Pinainumnacami iti arac ti pas-iraw.
4 Intedmo ti bandera cadagiti agbuteng kenca,
Tapno maibistrad gapu iti kinapudnom. (Selah)
5 Tapno ti ayayatem maispal coma,
Isalacanmo ita canawan nga imam, ket sungbatannacam.
6 Ti Dios nagsaon iti kinasantona: agrag-oacto;
Bingayecto ti Siquem, ket agtaytayecto ti sucnob a Socot.
7 Ti Galaad cucuac, ken cuac ti Manases;
Ti Efraim isu met ti sarapa toy uloc;
Ti Juda isut' cetroc.
8 Ti Moab isut' bacca a pagugasac;
Idiay Edom ipalladawconto ti sapatosco;
Umsiagca, Palestina, gapu caniac.
9 Siasinonto ti mangipan caniac iti ciudad a natibker?
Siasinot' nangiturong caniac diay Edom?
10 Saan a sica, O Dios, ti nangipalladaw cadacami?
Ket sica saanca a makicuyog, O Dios, cadagiti buyotmi.
11 Itdem cadacam ti badang a sumaranget iti cabusor;
Ta barengbareng ti tulong ti tao.
12 Gapu iti Dios agaramidtayto a simamaingel;
Ta isunto ti mangibaddec cadagiti cabusortayo.

Panagtalec iti Tulong ti Dios.

Ken agpalungo a Musico; iti kinuerdasan a pagtocaran. *Salmo* ni David.

61 Denggem ti ickisco, O Dios;
Imdengam ti cararagco.
2 Manipud iti ungto ti daga umawagacto kenca, inton maitulmeng toy pusoc:
Itulodnac iti bato a nataytayag ngem siac.
3 Ta sican ti kinamangac,
Natibker a baluarte iti cabusor.
4 Agtaengacto inggat' agnanayon iti tabernaculom:
Agcamangacto iti salucob dagiti payacmo. (Selah)
5 Ta sica, O Dios, dinengngegmo dagiti caric:
Intedmo ti tawid dagiti agbuteng iti naganmo.
6 Paatiddugemto ti biag ti ari;
Dagiti tawenna casdanto cadagiti adu a caputotan.
7 Agtaengto iti saclang ti Dios iti agnanayon:
O saganaem ti kinamanagayat ken kinapudno, tapno manalimetmetda kencuana.
8 Iti casta icantacto ti panangidaydayaw iti naganmo iti agnanayon,
Tapno matungpalco nga inaldaw dagiti caric.

Ti Dios laeng ti Pagcamangan iti Pannacaliput ken Pannacaupit.

Ken agpalungo a Musico; mayannurot iti cababalin ni Jeduthun. Salmo ni David.

62 Ti cararwac urayenna a siuulimec ti Dios laeng:
Aggapu kencuana ti pannacaisalacanco.
2 Isu laeng ti batoc ken salacanco:
Isut' natayag a baluartec; diacto unay maisin.
3 Casanontot' capaut ti panangidadanesyo iti maysa a tao,
Tapno mapapatayyo, dacay amin,
A cas nagirig a diding, cas agluggaluggad nga alad?
4 Isuna laeng a pakinacmenda ti panangipadso kencuana iti tacnengna;
Pagayayatanda dagiti ulbod;
Mamaraburda cadagiti ngiwatda, ngem mangilunodda iti unegda. (Selah)
5 Cararwac, paturaymo a siuulimec ti Dios laeng;

Ta ti inanamac aggapu kencuana.
6 Isu laeng̃ ti batoc ken salacanco:
Isut' nang̃ato a baluartec; saanacto a mapaisin.
7 Adda iti Dios ti pannacaisalacanco ken dayawco:
Ti bato ti kinabilegco, ken ti camang̃co adda iti Dios.
8 Agtaleccay kencuana iti amin a tiempo, dacay ng̃a umili;
Ibucbocyo ti pusoyo iti sang̃oananna:
Ti Dios isut' camang̃ cadatayo. (Selah)
9 Pudno a dagiti tao a nababa ti casasaadda isudat' kinaubbaw, ket dagiti tao a nang̃ato ti casasaadda isudat' ulbod.
Iti gagantin̄gan tumayocdanto;
Isuda a sang̃catipon nalaglag-anda ng̃em ang̃es.
10 Dimo pagtalcan ti panang̃upit,
Ket dica mapaubbaw iti panagagaw:
No ti sanicua dumackel, dica italinaed ta pusom.
11 Ti Dios nagsaon iti naminsan,
Namindua a nang̃egco daytoy,
Ng̃a ti pannacabalin biang̃ ti Dios.
12 Casta met a biang̃mo, O Apo, ti kinamanagayat;
Ta sica itdem iti siasinoman a tao ti mayalagad iti aramidna.

Ti Mawaw a Cararwa mapedpedan iti Dios.

Salmo ni David, idi adda idiay cabakiran ti Juda.

63 O Dios, sica ti Diosco; sigaganetgetacto a mang̃biroc kenca:
Toy cararwac mawaw kenca, ti lasagco sisesegga kenca,
Iti naticag ken macaina a daga, ng̃a awan danum.
2 Iti casta minatmatanca iti nasantoan a yanmo,
Tapno kitaec ti pannacabalinmo ken dayagmo.
3 Ta ti kinamanagayatmo nasaysayaat ng̃em ti biag,
Dagiti bibigco idaydayawdacanto.
4 Iti casta agdaydayawacto kenca bayat ti panagbiagco:
Itag-ayconto dagiti imac gapu iti naganmo.
5 Toy cararwac cas la mapnecto iti pata ken kinalucmeg;
Ket ti ng̃iwatco idaydayawnacanto cadagiti siraragsac a bibig;
6 No lagipenca iti pagiddaac,
Ken panpanunotenca cadagiti panagpuyat iti rabii.
7 Ta sican ti saranayco,
Ket iti salinong̃ dagiti payacmo agragrag-oacto.
8 Toy cararwac sumursurot a sigaganetnet kenca:
Ti canawan ng̃a imam tenglennac.
9 Ng̃em dagiti mang̃biroc itoy cararwac, tapno dadaelenda,
Mapandanto cadagiti naununeg a sebbang̃ ti daga.
10 Maidessoordanto iti pannacabalin ti igam:
Isudantot' maysa a reddec cadagiti zorra.
11 Ng̃em ti ari agragrag-onto iti Dios:
Siasinoman ng̃a agsapata gapu kencuana agdaydayawto;
Ta ti ng̃iwat dagiti agsao iti ulbod matang̃epto.

Dawat iti Pannacaispal cadagiti nalimed a Cabusor.

Ken agpalung̃o a Musico. Salmo ni David.

64 Deng̃gem ti timecco, O Dios, itoy panagasugco:
Salacnibam toy biagcò iti panagbuteng̃ iti cabusor.
2 Ilemmeng̃nac iti nalimed a sicat dagiti managdacdakes,
Iti culcol dagiti agararamid iti kinakillo;
3 Isuda a pinatademda ti dilada a cas campilan,
Ken insirigda dagiti panada, ng̃a isuda dagiti napait a sao;
4 Tapno cadagiti nalmeng̃ a yan puntaanda ti napalong̃do:
Pagammoan ipuntadan kencuana, ket dida agbuteng̃.
5 Paturdendat' bagida iti dakes a gandat;
Pagtutulaganda ti agicabil iti silo a naling̃ed;
Cunada, Siasinontot' macakita cadacuada?
6 Managsapsapulda cadagiti kinakillo;
Nalpasmin, *cunada,* ti nagaget a panang̃sapsapul:
Ket ti nalimed a panunot ken ti puso ti tung̃gal maysa nauneg.
7 Ng̃em ti Dios puntaannanto ida;
Pagammoanen masugatdanto iti maysa a pana.

8 Iti casta maaramiddanto a maluspigo,
a dagitinto met la dilada ti bumusor
cadacuada:
Amin dagiti macakita cadacuada
iwiñgawiñgdanto dagiti uloda.
9 Ket amin a tao agbuteñgdanto;
Ket ibunannagdanto ti aramid ti Dios,
Ket ututobendanto a simamanakem ti
panañgaramidna.
10 Dagiti nalinteg maayayatandanto ken
Jehova, ket agcamañgdanto kencu-
ana;
Ket amin dagiti sililinteg iti pusoda
idaydayawdanto.

Nabuslon a Parabur ti Dios iti Daga ken iti Tao.

Ken agpalungo a Musico. Salmo.
Canta ni David.

65 Ti panañgidaydayaw segsegaan-
naca, O Dios, sadi Sion;
Ket sica ti pacatuñgpalan ti cari.
2 O sica a dumngeg iti cararag,
Sica ti umayanto ti amin a lasag.
3 Dagiti kinakillo mañgabacda caniac:
No cadagiti panaglabsiñgco, sica paca-
wanemto ida.
4 Nagasat ti tao a piliem, ket paasitgem,
Tapno macapagtaeñg cadagiti para-
añganmo:
Mapneccamto iti kinaimbag ti balay-
mo,
Ti nasantoan a templom.
5 Nacakigkigtot a banag ti isuñgbat-
monto cadacami iti kinalinteg,
O Dios ti pannacaisalacanmi;
Sica a pagtalcan dagiti amin ñga
uñguñgto ti daga,
Ken dagiti adda iti teñgñga ti taaw
ñga adayo.
6 Ñga iti bilegna patibkerenna dagiti
banbantay,
Idinto ta nagbarikes iti pannacabalin;
7 A pagtalnaenna ti daranudor dagiti
baybay,
Ti daranudor dagiti dalluyon,
Ken ti gulogulo dagiti ilili.
8 Dagiti met agnaed cadagiti caadayoan
a yan mabuteñgda cadagiti panañgi-
padlawmo:
Sica paragsakem dagiti iruruar ti bigat
ken ti rabii.
9 Sica sucnalam ti daga, ket bisibisam,
Pabacnañgem unay;
Ti carayan ti Dios napno iti danum:
Ipaayam ida iti anien, no nasagana-
mon a casta ti daga.
10 Danumam dagiti gulisna a sibubuslon;
Pababaem dagiti timburogna:
Palucneñgem cadagiti arbis;
Bendicionam ti panagrusiñgna.
11 Balañgatam ti tawen ita kinaimbag-
mo;
Ket dagiti addañgmo agitedtedda iti
kinalucmeg.
12 Tedtedanda dagiti pagaraban ti let-
añg;
Ket dagiti turod nabaricsanda iti rag-
sac.
13 Dagiti pagaraban nacawesanda cadagiti
arban;
Dagiti sucsucnob nacumutanda met iti
anien;
Agdirdir-ida iti ragsac, agcancantada
met.

Panañgidaydayaw cadagiti Mannacabalin ñga Aramid ti Dios ken iti Isusuñg-batna iti Cararag.

Ken agpalungo a Musico. Canta,
Salmo.

66 Aramidem ti macaparagsac ñga
aweñg iti Dios, dagup ti sañga-
dagaan:
2 Icantam ti dayag ti naganna:
Padayagem ti pannacaidaydayawna.
3 Cunaem iti Dios, Amañgan a nacaam-
ames dagiti aramidmo!
Gapu iti cadackel ti pannacabalinmo
dagiti cabusormo maparucmadanto
kenca.
4 Ti amin a daga agdaydayawto kenca,
Ket ancantaannacanto;
Cantaandanto ti naganmo. (Selah)
5 Umaycayo, ket kitaenyo dagiti aramid
ti Dios;
Nacaamames cadagiti aramidna a mai-
paay cadagiti annac dagiti tao.
6 Pinagbalinna ti taaw a naticag a daga;
Linasatda ti carayan a pinagna:
Sadiay nagragrag-ocam kencuana.
7 Pañgiturayna ti pannacabalinna iti
agnanayon;
Dagiti matana palpaliiwenda dagiti
nacion:
Dagiti nasuñgit saanda coma a macatan-
ay. (Selah)
8 O benditoenyo ti Diostayo, dacay ñga
ilili,
Ket ipañgegyo ti timec ti pannacai-
daydayawna;
9 Ñga icabilna ti cararwatayo iti biag,
Ket dina ituloc a dagiti sacatayo mai-
sinda.

10 Ta sica, O Dios, pinadasnacami:
Sinusuutnacami, a cas iti pirac a maguguran.
11 Impastrecnacami iti bateng̃;
Insaadmo ti nacaro ng̃a awit iti rabaw ti bucotmi.
12 Pinagtalaytaymo dagiti tao iti rabaw dagiti ulomi;
Naglasatcam iti apuy ken iti danum;
Ng̃em sica inlasutnacami ng̃a impan iti nabacnang̃ a yan.
13 Umayacto iti balaymo agraman cadagiti ságut a mapuuran;
Bayadacto kenca dagiti caric,
14 Ng̃a insawang̃ dagiti bibigco,
Ken insao ti ng̃iwatco, idi addaac iti pagducotan.
15 Idatonconto kenca dagiti ságut a nasalegsegan a mapuuran,
Agraman ubuub ti carnero a calantang̃an;
Agidatonacto cadagiti vaca a lallaki ken calding̃. (Selah)
16 Umaycayo, ket dumng̃egcayo, dacay amin ng̃a agbuteng̃ iti Dios,
Ket ipalawagconto ti impaayna itoy cararwac.
17 Imkisac kencuana iti ng̃iwatco,
Ket naidaydayaw itoy dilac.
18 No imatang̃ac ti kinakillo itoy pusoc,
Ti Apo saanto a dumng̃eg:
19 Ng̃em pudno ng̃a ti Dios dimng̃eg;
Inimdeng̃anna ti timec ti cararagco.
20 Madaydayaw coma ti Dios,
Ng̃a saanna ng̃a inwagsac ti cararagco,
Ken dina met inyadayo caniac ti kinamanagayatna.

Dagiti Nacion Mabagbagaanda a Mang̃idaydayaw iti Dios.

Ken agpalung̃o a Musico; cadagiti kinuerdasan a pagtocaran. Salmo, Canta.

67 Ti Dios sicacaasi coma cadatayo,
ket bendicionannatay coma,
Pagraniagenna coma ti rupana cadatayo; (Selah)
2 Tapno ti dalanmo maammoan coma ditoy rabaw ti daga,
Ti panang̃isalacanmo iti teng̃ng̃a dagiti amin a nacion.
3 Dagiti ilili idaydayawdaca coma, O Dios;
Amin dagiti ilili idaydayawdaca coma.
4 O dagiti nacion agrag sacken agcantada coma a pagyaman;
Ta ocomemto a sililinteg dagiti ilili,
Ken iturayam dagiti nacion ditoy rabaw ti daga. (Selah)
5 Dagiti ilili idaydayawdaca coma, O Dios;
Amin ng̃a ilili idaydayawdaca coma.
6 Ti daga pinataudna ti rang̃-ayna:
Ti Dios, ti met laeng̃ Diostayo, bendicionannatayto.
7 Ti Dios bendicionannatayto;
Ket amin dagiti ung̃to ti daga agbuteng̃danto kencuana.

Ni Jehova a Dios ti Sinai ken ti Santuario.

Ken agpalung̃o a Musico. Salmo ni David, Canta.

68 Tumacder coma ti Dios, dagiti cabusorna mawarawarada coma;
Agtalawda met coma dita sang̃oanam dagiti gumurgura kencuana.
2 Cas pannacaipalni ti asuc, casta ti panang̃ipalnim cadacuada:
Cas pannacalunag ti allid a maisarang̃ iti apuy,
Casta coma ti pannacapucaw dagiti nakillo iti sang̃oanan ti Dios.
3 Ng̃em dagiti sililinteg maayayatanda coma; agrag-oda coma iti saclang̃ ti Dios:
Wen, agragragsacda coma a siaayat.
4 Cantaanyo ti Dios, icantayo ti panang̃idaydayaw iti naganna:
Ibang̃onanyo ti calzada ni agsacay cadagiti letlet-ang̃;
Ti naganna Jehova; ket agragragocayo iti sang̃ona.
5 Ama dagiti ululila, ken ocom dagiti babbalo,
Ti Dios iti nasantoan a yanna.
6 Ti Dios pagnaedenna ti taltalipung̃awen iti sang̃cabbalayan:
Iruarna dagiti balud ng̃a ipan iti kinarang̃-ay;
Ng̃em dagiti nasung̃it agnaedda iti naticag a daga.
7 O Dios, idi impalung̃oam ti ilim,
Idi naglasatca iti let-ang̃; (Selah)
8 Ti daga nagkintayeg,
Dagiti met lang̃it nagtedtedda iti sang̃oanan ti Dios:
Diay Sinai *nagpigerger* iti saclang̃ ti Dios, Dios ti Israel.
9 Sica, O Dios, nang̃ibaonca iti naruay a tudo,
Pinatalgedam ti pinatawidam idi a maparigatan.
10 Ti buyotmo nagnaed sadiay:

Sica, O Dios, insaganaam ita kinaimbagmo ti napanḡlaw.
11 Ti Apo itdenna ti sao:
Dagiti babbai a manḡiwarnac cadagiti damag isudat' dackel a buyot.
12 Dagiti arari dagiti ejercito agtalawda, isuda agtalawda;
Ket ti babai nḡa agbati iti balay binḡayenna ti masamsam.
13 No agiddaca iti tenḡnḡa dagiti ububonḡ,
Arig la cadagiti payac ti calapati a nadigos iti pirac,
Ket dagiti pawisna iti amarillo a balitoc.
14 Idi a ti Mannacabalin amin nagiwarsi iti arari sadiay,
Arig la agnieve idiay Salmon.
15 Bantay ti Dios ti bantay Basan;
Bantay a nacataytayag ti bantay Basan.
16 Apay a kitaenyo a sipapaludip, dacay a naalimpatoc a banbantay,
Daydiay bantay nḡa inesman ti Dios a pagtaenḡanna?
Wen, ni Jehova taenḡannanto nḡa agnanayon.
17 Dagiti lugan ti Dios duapulo ribuda, wen rinibribu a ribuda:
Ti Apo adda iti tenḡnḡada, *cas idiay* Sinai, idiay Santuario.
18 Immulica iti nanḡato, impanawmo dagiti nacayawan;
Inawatmo dagiti sagut iti tenḡnḡa dagiti tao,
Wen, dagiti met nasunḡit, tapno ni Jehova a Dios makipagnaed.
19 Bendito ti Apo, nḡa inaldawaldaw a manḡamit iti awittayo,
Wen, ti Dios isu ti salacantayo. (Selah)
20 Ti Dios isu cadatayo ti Dios dagiti pananḡispal;
Ket bianḡ ni Jehova nḡa Apo ti pannacalasut iti patay.
21 Nḡem ti Dios sugatennanto ti ulo dagiti cabusorna,
Ti nabooc a tuctoc ti magmagna pay laenḡ iti basolna.
22 Ti Apo kinunana, Alaecto manen manipud Basan,
Aonecto manen *idan* cadagiti yuyenḡ ti baybay.
23 Tapno maibaddecmo dagiti sacam iti darada,
Tapno ti dila dagiti asom adda mabágida cadagiti cabusor*mo*.
24 Nakitada dagiti ipapanmo, O Dios,
Wen, dagiti ipapan ti Diosco, Aric, iti santuario.
25 Dagiti cumacanta immunada, dagiti tumotocar simmarunoda,
Iti tenḡnḡa dagiti babbalasanḡ a nagtagitambor.
26 Dayawenyo ti Dios cadagiti paggigimonḡan,
Wen, ti Apo, *dacay* a taga-ubbog ti Israel.
27 Sadiay adda ni ubinḡ a Benjamin nḡa agturayda,
Dagiti principe ti Juda *ken* ti gimonḡda,
Dagiti principe ti Zebulon, dagiti principe ti Neftali.
28 Ti Diosmo binilinna ti pigsam:
Pabilgem, O Dios, ti aramidmo cadacami.
29 Gapu iti templom idiay Jerusalem
Dagiti arari agyegdanto cadagiti sagságut kenca.
30 Tubnḡarem ti atap nḡa animal cadagiti caliddaan,
Ti ruay dagiti vaca a toro, agraman cadagiti urbon a vaca dagiti ilili;
Nḡa ibadbaddec ita sacam dagiti gapac a pirac:
Winarawarana dagiti ilili nḡa agayat iti gubat.
31 Dagiti principe rumuardanto sadi Egipto;
Ti Etiopia darasennanto a yunnat dagiti imana iti Dios.
32 Cantaanyo iti Dios, dacay a pagpagarian ditoy daga;
O agcantacay iti pananḡidaydayaw iti Apo; (Selah)
33 Kencuana nḡa agsacay iti lanḡit dagiti lanḡit, agsipud idi ugma;
Ni, iyesnḡawna ti timecna, timec a nabileg.
34 Bigbigenyo ti kinapigsa iti Dios:
Ti kinatan-ocna adda iti nḡatoen ti Israel,
Ket ti bilegna adda cadagiti tanḡatanḡ.
35 O Dios, nacakigkigtot*ca* manipud cadagiti nasantoan a yanmo:
Ti Dios ti Israel, isu iccanna iti bileg ken pannacabalin ti ili*na*.
Bendito ti Dios.

Ickis ti Tuoc, ken Lunod cadagiti Cabusor.

Ken agpalunḡo a Musico; maitonos iti Shoshannim. *Salmo* ni David.

69 Isalacannac, O Dios;
Ta dagiti danum simrecda inḡganat toy cararwac.
2 Sirararebac iti nauneg nḡa aloyooy, nḡa awan pacabatayan:

Maitapugac cadagiti nauneg a dandanum, a dagiti dinackel lapunosendac.
3 Napacsoyanacon iti panagicickis; ti carabucobco nagmagan:
Dagiti matac umlayda bayat ti panagururayco iti Diosco.
4 Dagiti gumurgura caniac nga awan gapgapuna adaduda ngem dagiti booc toy uloc:
Dagiti nga mangpugsay coma caniac, a cabusorco a di umumno, nabilegda:
Ti saanco nga inala capilitan nga ipulangco.
5 O Dios, sica ammom ti kinamauyongco;
Ket dagiti basbasolco saanda a mailinged kenca.
6 Saanda cad a mabainan gapu caniac dagiti agururay kenca, O Apo Jehova dagiti buybuyot:
Saanda cad a maibabain gapu caniac dagiti mangbiroc kenca, O Dios ti Israel;
7 Tangay gapu kenca nagsagabaac iti pannacaumumsi;
Ni bain inabbungotanna toy rupac.
8 Nagbalinac a sangsangaili cadagiti cacaduac,
Ken gangannaet cadagiti annac ni inac.
9 Ta ti panangyannad iti balaymo linamutnacon;
Ket dagiti umsi dagiti mangumumsi kenca nagdissoorda caniac.
10 Idi nagsangitac, *ken ginugurac* toy cararwac iti panagayuno,
Isut' nacaumumsiac.
11 Idi pinagcawesco ti nagubal a lupot,
Nagbalinac cadacuada a pagangangawan.
12 Dagiti agtutugaw iti ruangan tantanawtawendac;
Ket *siac* ti idaldallot dagiti nabartec.
13 Ngem no caniac, ti cararagco maipaay kenca, O Jehova, iti tiempo a maannugot:
O Dios, iti caruay ti kinamanagayatmo,
Sungbatannac iti kinapudno ti panangisalacanmo.
14 Alut-utennac iti aloyooy, ket dinac baybay-an a lumned:
Maispalac cadi cadagiti gumurgura caniac, ken cadagiti nauneg a dandanum.
15 Ti dinackel saannac cad nga irebreb,
Dinac met coma alun-unen ti yuyeng;
Ket ti abut dina cad iyem-em ti ngiwatna caniac.
16 Sungbatannac, O Jehova; tangay ti kinamanagayatmo naimbag:
Cas mayannurot ita caadu dagiti nadungngo a caasim taliawennac.
17 Ket dimo ilinged ta rupam itoy adipenmo;
Ta maducotanac; sungbatannac cadi a sidadaras.
18 Umasidegca itoy cararwac, ket subbotem:
Sacaennac gapu cadagiti cabusorco.
19 Ammom ti pannacaumumsic, ken pannacabainco, ken pannacababainco:
Dagiti catubarco addada amin iti sangoanam.
20 Ti umsi binettacna toy pusoc; ket ita sipupunnoac iti dadagsen:
Ket nagmatamataac iti siasinoman a mangngaasi caniac, ngem awan;
Ken cadagiti mangliwliwa, ngem awan nasaracac.
21 Iniccandac met ti apro a lamutec;
Ket iti pannacawawco pinainumdac iti suca.
22 Ti panganganda iti sangoananda agbalin coma a silo;
Ket no addada iti talna, *agbalin coma* a palab-ug.
23 Cumudrep cad dagiti matada, tapno iti casta dida macakita;
Ken dagiti lomolomoda pagpigergerem cad a cancanayon.
24 Ibuyatmo ti pungtotmo cadacuada,
Ket ti rungsot ta ungetmo magamudna cad ida.
25 Ti pagyananda manasanas coma;
Awan cad ti macapagtaeng cadagiti calapawda.
26 Ta idadanesda ti dinanarmon;
Ket isarsaritada ti tuoc dagiti sinugatmo.
27 Nayonam iti kinakillo dagiti kinakilloda;
Ket saanmo a paumayen ida ita kinalintegmo.
28 Mapunasda coma iti libro ti biag,
Ket saanda a maisurat a maitipon cadagiti nalinteg.
29 Ngem nacacaasi ken situtuocac:
Ti panangisalacanmo, O Dios, isimpanac cadi iti nangato.
30 Idaydayawconto ti nagan ti Dios iti canta,
Ken padayagecto iti panagyaman.
31 Ket adaddanto a pagayayatan ni Jehova ngem ti maysa a vaca,
Wenno toro a saraan ken cucuan.

32 Dagiti naemma nakitada, ket maragsacanda:
Dacay a manḡbiroc iti Dios, bumiag ala ta pusoyo.
33 Ta ni Jehova denḡgenna ti macasapul,
Ket saanna a laisen dagiti baludna.
34 Ti lanḡit ken daga idaydayawda coma,
Dagiti baybay ken amin nḡa aggungunay cadacuada.
35 Ta ti Dios isalacannanto ti Sion, ket banḡonennanto dagiti ciudad ti Juda;
Ket agtaenḡdanto sadiay, ket tagicuaendanto.
36 Ti caputotan met dagiti adipenna tawidendanto;
Ket dagiti agayat iti naganna agnaeddanto sadiay.

Panagdawat iti Badanḡ gapu cadagiti Manḡidadanes.

Ken agpalunḡo a Musico. *Salmo* ni David; panḡipalagip.

70 *Darasem*, O Dios, ti manḡispal caniac;
Darasem ti umarayat caniac, O Jehova.
2 Mababainan ken maculcolanda cadi
Dagiti manḡsawsawar itoy cararwac:
Mapagsublida cadi ken maibabainda
Dagiti maayatan iti pacaranḡgasac.
3 Mapatallicudda cadi gapu iti pannacabainda
Dagiti agcuna, Aja, aja.
4 Dagiti agbiroc kenca agragrag-o ken maragsacanda coma kenca;
Ket dagiti agayat iti panangisalacanmo cunada coma a cancanayon,
Mapadayag coma ti Dios.
5 Nḡem napanḡlawac ken nanumo;
Agalallegca cad caniac, O Dios:
Sica ti badanḡco ken manḡispal caniac;
O Jehova, dica cad agtantan.

Cararag ti maysa a Lacay iti Pannacaispal.

71 Kenca, O Jehova, agcamanḡac:
Diac cad maibababain uray caanoman.
2 Ispalennac ita kinalintegmo, ket alawennac:
Idumogmo cad ta lapayagmo caniac, ket isalacannac.
3 Sica cad caniac ti bato a pagnaedan, a mabalinco a caraptan a canayon:
Intedmon dagiti bilin tapno maisalacanac coma,
Ta sica ti batoc ken salindegco.
4 Alawennac, O Diosco, iti ima dagiti managdacdakes,
Iti ima ti nakillo ken nadawel a tao.
5 Ta sica ti inanamac, O Apo Jehova:
Pagtalcac manipud kinaubinḡco.
6 Sica ti nanarsaranay caniac manipud iti aanacan;
Sica ti nanḡiruar caniac iti tian ni inac:
Kenca cancanayon ti panang̃idaydayawco.
7 Arigac la datdatlag cadagiti adu;
Nḡem sica ti nabileg a camanḡco.
8 Ti nḡiwatco mapnonto iti pannacaidaydayawmo,
Ken iti tan-ocmo bayat ti aldaw.
9 Dinac cad ibellenḡ iti tiempo ti kinalacay;
Dinac cad baybay-an inton umawanen ti pigsac.
10 Ta dagiti cabusorco agsasaoda maipanḡgep caniac;
Ken dagiti manḡsisiim itoy cararwac agbabalanbalacadda a sanḡcatimpuyog,
11 A cunada, ti Dios binaybay-annan,
Camatenyo ket tiliwenyo; ta awan ti manḡispal kencuanan.
12 O Dios, dinac cad adayoan;
O Diosco, agdarasca nḡa umarayat caniac.
13 Mabainan *ken* marunotda cadi dagiti sibubusor itoy cararwac;
Mabunḡonda coma iti pannacalais ken pannacaibabain dagiti manḡisapsapul iti pacaranḡgasac.
14 Nḡem manḡinanamaacto a cancanayon,
Ken idaydayawcanto laenḡ a dumegdeg a dumegdeg.
15 Ti nḡiwatco sarsaritaennanto ti kinalintegmo,
Ken ti panang̃isalacanmo iti amin nga aldaw;
Ta diac ammo dagiti bilanḡ*da*.
16 Umayacto agraman cadagiti nabileg nḡa aramid ni Apo Jehova:
Dukitecto ti kinalintegmo, wen isisu laenḡ.
17 O Dios, sica insuronac nanipud kinatutuboc;
Ket agpapan iti impalpalawagco dagiti nacascasdaaw nḡa aramidmo.
18 Wen, uray laclacayanacon nḡa ububanan, dinac cad baybay-an, O Dios,
Inḡganat' pannacaipalawagco iti kinapigsam iti *umay a* caputotan,
Ti pannacabalinmo iti siasinoman a dumtenḡ.

19 Ti met kinalintegmo, O Dios, nangato unay;
Sica nga nangaramid cadagiti dadackel a banag,
O Dios, siasinot' cas kenca?
20 Sica nga nangiparang cadagiti adu ken naut-ut a pacadanagan,
Pabiagennacamto manen,
Ken aonennacamto manen cadagiti tucot ti daga.
21 Degdegam cad ti kinadackelco,
Ket agsublica manen a mangliwliwa caniac.
22 Idaydayawcanto met iti salterio,
Ti kinapudnom *met laeng*, O Dios:
Kenca agcantaacto cadagiti pangidaydayaw a buyogen ti arpa,
O sica a Santo ti Israel.
23 Dagiti bibigco umsiagdanto iti ragsac inton agcantaac cadagiti pangidaydayaw kenca;
Ken toy cararwac a sinubbotmo.
24 Casta met a toy dilac sarsaritaennanto ti kinalintegmo iti capaut ti aldaw;
Ta naisaadda iti bain, ken naculcolanda, dagiti mangsapsapul iti pacaranggasac.

Ti Panagari ti Nalinteg nga Ari.

Salmo ni Salomon.

72 Itedmo iti ari dagiti pangngedengmo, O Dios,
Ken ti kinalintegmo iti anac ti ari.
2 Isunto ti mangocom a sililinteg iti ilim,
Ken simamanakem cadagiti cacaasiam.
3 Dagiti banbantay mangyegdantot' cappia iti ili,
Ken dagiti turturod, iti kinalinteg.
4 Isuntot' mangocom cadagiti napanglaw iti ili,
Isalacannanto dagiti annac ti nanumo;
Ket pispisangennanto ti mangidadanes.
5 Agbutengdanto kenca bayat ti panagpaut ti init,
Ken cas iti capaut ti bulan, cadagiti amin a caputotan.
6 Bumabanto a cas tudo iti napatpat a root,
Cas arbis a mangbisibis iti daga.
7 Cadagitinto aldawna ti nalinteg agrangpayanto,
Ket kinaruay ti talna, ingganat' maawanen ni bulan.
8 Addanto met turayna manipud baybay ingganat' baybay,
Ken manipud idiay carayan inggana cadagiti ungto ti daga.
9 Dagiti agnaed iti cabakiran agrucnoydanto iti saclangna;
Ket dagiti cabusorna maidumudomdanto iti tapuc.
10 Dagiti ari diay Tarsis ken dagiti Purpuro agbuisdanto:
Dagiti ari ti Jeba ken Seba agisagutdanto iti rangrangcap.
11 Wen, amin nga arari agrucbabdanto iti saclangna;
Amin nga nacion agservidanto kencuana.
12 Ta ispalennanto ti nanumo inton umkis,
Ken ti napanglaw nga awan mangarayat kencuana.
13 Mangngaasinto cadagiti napanglaw ken nanumo,
Ket dagiti cararwa dagiti nanumo salacanennanto.
14 Subbotennanto ti cararwada iti panangirurumen ken kinadawel;
Ket napategto ti darada iti saclangna:
15 Ken agbiagdanto; ket maiccanto iti balitoc ti Jeba:
Ket dagiti tao icararagdanto a cancanayon;
Iparaburdanto nga agmalmalem.
16 Addanto kinaruary ti anien iti daga iti tapaw dagiti banbantay;
Ti bungada agcaragungunto a cas ti Libano:
Ket dagiti taga-ciudad agrangpayadanto a cas iti root iti daga.
17 Ti naganna agpautto nga agnanayon;
Ti naganna mailaylayonto a cas iti capaut ti init:
Ket dagiti tao mabendicionandanto kencuana;
Amin nga nacion naganendanto a nagasat.
18 Bendito ni Jehova a Dios, Dios ti Israel,
Nga isu laeng ti agaramid cadagiti nacascasdaaw a banag:
19 Ket bendito ti nadayag a naganna iti agnanayon;
Ket dagup ti daga mapno coma iti dayagna.
Amen, ket amen.
20 (Dagiti cararag ni David nga Anac ni Jesse agtungpaldan.)

LIBRO III.

Ti Panungpalan ti Nakillo maidihg iti Panungpalan ti Nalinteg.
Salmo ni Asaf.

73 Pudno nga ti Dios naimbag iti Israel,
Wen cadagiti nadalus ti pusoda.
2 Ngem no siac, dagiti sacac nagistayda napanen;
Dagiti addangco nganngganida la unay naigalis.
3 Ta immapalac cadagiti napalangguad,
Idi a nakitac ti kinarang-ay dagiti managdacdakes.
4 Ta awan ti panagrigat iti ipapatayda;
Ngem natibker ketdi ti pigsada.
5 Awanda iti pacapulcocan dagiti tattao;
Saanda met a maparparigatan a cas cadagiti tattao.
6 Gapuna a ti kinatangsit isut' cas cawar a naipulipul iti tengngedda;
Ti kinadawel mangbungon cadacuada a cas cawes.
7 Dagiti matada agbucbukirad iti kinalucmeg:
Adda cadacuada ti adadu ngem ti mabalin a calicaguman ti puso.
8 Mangrabrabngisda, ket iti kinadakes agiyebcasda iti panangidadanes:
Agsaoda a singangato.
9 Incabilda ti ngiwatda cadagiti langit, .
Ket ti dilada agdakiwas ditoy daga.
10 Anansata dagiti taona agsublida ditoy:
Ket dandanum a macapno gibusenda.
11 Ket cunada, Casanot' pannacaammo ti Dios?
Ken adda ngamin ammo ken Cangatoan?
12 Matmatanyo, dagitoy dagiti dakes;
Ket idinto a sinanam-ayda laeng, dumegdegda iti kinabacnang.
13 Pudno nga ubbaw ti panangugasco itoy pusoc,
Ken panagbuggoc cadagiti imac iti kinadalus;
14 Ta nagmalmalem a nadidigraac,
Ket ti pannacadusac binigatbigat.
15 No kinunac coma, Castanto ti saoec;
Ney, nagaramidac coman iti liniliput iti caputotan dagiti annacmo.
16 Idi pinanunotco no casano ti pannacaammoc coma iti daytoy,
Isut' nalaus ti rigatna caniac;
17 Ingganat' napanac iti nasantoan a talimeng ti Dios,
Ken inututobco ti maudi a tungpalda.
18 Pudno nga icabilmo ida cadagiti nagalis a yan:
Itublacmo ida iti pannacadadael.
19 Amangan ti panagbalinda a pannacaapprit iti apagdaricmat;
Marunotda a maibus gaput' amames.
20 Cas maysa a dardarepdep no macariing datao,
Casta, O Apo, no agriingca, umsiemto ti ladawanda.
21 Ta ti cararwac bimmangles,
Ken naduyocac itoy pusoc:
22 Iti casta napaduegac, ken nanengnengac;
Maysaac a *cas* atap nga animal iti sangoanam.
23 Nupay casta siaaddaac a cancanayon kenca:
Tinengngelmo ti canawan nga imac.
24 Sica iturongnacto iti pammatigmaanmo,
Ket calpasanna awatennacto iti kinadayag.
25 Siasino ti tagicuaec sadi langit *no saan a sica?*
Ket awan ditoy rabaw ti daga ti aniaman a tarigagayac no saan a sica.
26 Ti lasagco ken ti pusoc marsaacda;
Ngem ti Dios isut' kired toy pusoc ken bágic nga agnanayon.
27 Ta, ni, dagiti adayo kenca mapucawdanto:
Rinacracmo amin dagiti agbalangcantis, *nga aglicud* kenca.
28 Ngem nasayaat nga dumindinnac nga asideg iti Dios:
Pinagbalinco ni Apo Jehova a camangco,
Tapno maisarita amin dagiti aramid mo.

Asug calpasan ti Panangrebba dagiti Cabusor iti Daga.

Maschil ni Asaf.

74 O Dios, apay nga ibellengnacami nga agnanayon?
Apay a ta pungtotmo umasuc a bumusor cadagiti carnero ti ticubmo?
2 Lagipem ti gimongmo a pinaaddam nanipud idi ugma,
Isu a sinubbotmo tapno isut' sangaputotan a patawidam;
Ken ti bantay Sion, a nagtaengam.
3 Itag-aymo dagita sacam cadagiti agnanayon a pannacadadael,

Iti amin a dakes nğa inaramid ti cabusor iti nasantoan a yan.
4 Dagiti cabusormo nagugada iti tengang ti tallaongmo;
Imbayogda dagiti banderada a castanda.
5 Arigda la cadagiti tao a nangitag-ay
Cadagiti wasay nğa agdisso iti recrec dagiti caycayo.
6 Ket ita amin a kinitikitan nğa aramidna
Tumkenda iti wasay ken cadagiti martillo.
7 Inuramda ti balaymo a nasantoan;
Inlupitda ti naed ti naganmo inğgana iti daga.
8 Kinunada iti pusoda, Raponentay amin ida a maminpinsan:
Pinuuranda amin dagiti paggigimonğan ti Dios ditoy daga.
9 Saantay a makita dagiti tandatayon:
Awanen ti siasinoman a mammadto;
Cadatayo awan ti siasinoman a macaammo no casanot' capautna.
10 Casanot' capaut, O Dios, ti panangumumsi ti cabusor?
Cancanayonto nğata a pagtabtabaawan ti cabusor ta naganmo?
11 Apay nğa italicudmo ta imam, ta pay nğarud canawanmo?
Ibcasmo ita barucongmon, mangrunotca.
12 Nupay casta ti Dios isut' Ari manipud ugma,
A mangaramid iti pannacaisalacan ditoy daga.
13 Sica binisacmo ti baybay ita kinapigsam:
Sica binuracmo diay dandanum ti ululo dagiti nacaalaligagaw a tagataaw.
14 Sica binuracmo dagiti ulo ti leviatan a pitipiting;
Intedmo a lamuten dagiti tattao nğa nagnaed iti letang.
15 Inucritmo dagiti ubbog ken carcarayan:
Pinagmagam dagiti napegges nğa ayayus.
16 Ti aldaw cucuam, ket ti rabii cucuam met:
Sicat' nangsagana iti silaw ken iti init.
17 Incabilmo dagiti pagpatinggaan ti daga:
Inaramidmo dagiti tiempo ti pudot ken lamec.
18 Lagipem daytoy, nğa ti cabusor nangumumsin, O Jehova,
Ken ti maysa a simamauyong nğa ili nagtabbaawanda ta naganmo.
19 O dimo iyawat ti cararwa ti pagawmo iti sumaron nğa animal:
Dimo lipaten nğa agnanayon ti biag ti nacacaasim.
20 Icancanom coma ti tulag;
Ta dagiti nasipnğet a disso toy daga napnoda cadagiti pagyanan ti kinadawel:
21 O saan coma nğa agsubli a mabainan ti mairurumen:
Ti napanğlaw ken nanumo idawdawawda coma ta naganmo.
22 Bumanğonca, O Dios, alanğonem ti biangmo met laeng a panggep:
Lagipem nğa ti ong-ong a tao umumsiennaca nğa agmalmalem.
23 Dimo lipaten ti timec dagiti sumuppiat:
Ti gulogulo dagiti umalsa kenca nğumato a cancanayon.

Ti Dios itulmenğna ti Natanğsit, nğem itanocna ti Nalinteg.

Ken mamalunğo a Musico; *maitonos iti* Al-tashheth. Salmo ni Asaf, Canta.

75 Agyamancam kenca, O Dios;
Agyamancam, ta ti naganmo asideg:
Dagiti tao saritaenda dagiti nacascasdaaw nğa aramidmo.
2 Inton masaracac ti naikeddeng a tiempo,
Sililintegto ti panagipatoc.
3 Ti daga ken dagiti mangnaed marunawda:
Insimpac dagiti adigina. (Selah)
4 Kinunac cadagiti napalanğguad, Saancay nğa agpalpalanğguad;
Ket cadagiti nadanğkes, dicay itingra dagiti sarayo:
5 Diyo patinğraen a nanğato dagiti sarayo;
Dicay agsao a sibibiracac ti tenğnğedyo.
6 Ta saan nğa iti daya, saan nğa iti laud,
Di met iti abagatan, *ti paggapuan* ti pannacaipangato.
7 Ta ti Dios isu ti Manğocom:
Ipababana ti maysa, ipanğatona ti sabali.
8 Ta iti ima ni Jehovah adda maysa a copa, ket ti arac rumasoc;
Napno iti ninawnaw ken sana met la ibuyat:
Agpayso nğa dagiti ared-edna calipupusento amin dagiti nadanğkes ti daga, ken inumendanto.
Nğem ipalawagconto nğa agnanayo

Icantacto ti panangidaydayaw iti Dios
ni Jacob.
10 Amin dagiti sara dagiti nadangkes met
pusdecto;
Ngem dagiti sara dagiti nalinteg maipangatonto.

Ti Agbalballigi a Pannacabalin ti Dios ni Jacob.

Ken agpalungo a Musico. Cadagiti kinuerdasan a pagtocaran. Salmo ni Asaf, Canta.

76 Idiay Juda amammoda ti Dios:
Ti naganna naidaclan sadi Israel.
2 Idiay met Salem adda ti tabernaculona,
Ken ti pagtaengana adda sadi Sion.
3 Sadiay binungtolna dagiti pana ti bai;
Ti calasag, ken ti campilan, ken ti
gubat. (Selah)
4 Nagloriaanca, *ket* natan-occa,
Manipud cadagiti banbantay a pagsamsaman.
5 Dagiti napuso agbalinda a sinamsam,
Inturogda ti turogda;
Ket awan cadagiti tattao a napigsa ti
nacasarac cadagiti imada.
6 Iti panagungetmo, O Dios ni Jacob,
Ti lugan ken ti cabayo agpadpadda a
maipisoc iti narga a turog.
7 Sica, pudno a sica, pagbutbutngandaca;
Ket siasino ti macapagtacder iti sangoanam no apaman nga agpungtotca?
8 Impangegmo ti keddeng manipud
sadi langit;
Ti daga nagbuteng, ket nagmayeng,
9 Idi bimangon ti Dios a mangocom,
Tapno isalacanna amin a naemma itoy
daga. (Selah)
10 Pudno nga ti pungtot ti tao idaydayawnacanto:
Ti tidda ti pungtot ibarikesmonto kenca.
11 Agcaricayo, ket agbayadcay ken Jehova
a Diosyo:
Amin dagiti adda iti arpadna agyegda
coma iti sagsagut kencuana a rebbeng
a pagbutngan.
12 Gudasennanto ti espiritu dagiti prinprincipe:
Macaamames cadagiti arari ditoy daga.

Ikikired iti Pacadanagan gaput' Panananglagip cadagiti Nabileg nga Aramid ti Dios.

Ken agpalungo a Musico; cas iti cababalin ti Jeduthun. Salmo ni Asaph.

77 Iyickisconto iti Dios ti timecco,
Wen iti Dios ti timecco; ket isu
imdengannacto.
2 Idi aldaw ti pannacadanagco binirocco
ti Apo:
Ti imac nagirteng a nagpatpatnag ket
saan a limmucay;
Toy cararwac nagmadi a maliwliwaan.
3 Lagipec ti Dios, ket maculcolanac:
Agasugac, ket ti espirituc maimameg.
(Selah)
4 Tenglem dagiti matac nga agsiput:
Nalaus ti pannacariribucco a diac
macasao.
5 Inututobco dagiti aldaw di ugma,
Dagiti tawen dagiti cadaanan a tiempo.
6 Abbucayec itoy lagipco ti cantac iti
rabii:
Casasaoc toy pusoc met laeng;
Ket ti cararwac aramidenna ti naregta
a panagsukisuc.
7 Agnanayon ngata a mangbaybay-anto
ti Apo?
Ket saanto la ngata a mangngaasin?
8 Ti kinamanagayatna nagawan ngata a
pulos nga agnanayonen?
Ti carina agpucaw ngatan a cancanayonen?
9 Nalipatanen ti Dios ti kinamanangparaburna?
Iti pungtotna pinagrikepnan dagiti
nadungngno nga asina? (Selah)
10 Ket kinunac, Daytoy ti nasakitco;
Ngem lagipecoto dagiti tawen ti canawan
nga ima ti Cangatoan.
11 Dukitecto dagiti aramid ni Jehova.
Ta lagipecto dagiti nacascasdaaw a
gapuanam idi ugma:
12 Balabalaecto met amin nga aramidmo,
Ken abbucayecto dagiti gapuanam.
13 Ti dalanmo, O Dios, adda iti kinasanto:
Siasino ti naidaclan a dios a cas iti
Dios?
14 Sica ti Dios nga agaramid cadagiti
nacascasdaaw:
Impacaammom ti pigsam cadagiti ililin.
15 Sinubbotmo ita taekiagmo ti ilim,
Dagiti annac da Jacob ken Jose.
(Selah)
16 Dagiti dandanum nakitadaca, O Dios,
Dagiti dandanum nakitadaca, nagbutengda:
Dagiti caadalman nagpigergerda met.
17 Dagiti ulep nagibuyatda iti danum;
Dagiti langit nagyesngawda iti aweng:
Dagiti panam nagsawarda.
18 Ti uni ti gurroodmo nagallicubeng iti
alipugpog;
Dagiti kimat sinilnaganda toy lubong:

Ti daga nagarigengen ket naggingined.
19 Ti dalanmo adda idi iti taaw,
Ket dagiti danam cadagiti dadackel a dandanum,
Ket dagiti tugotmo saan ida a nailasin.
20 Impalungŏm ti ilim a cas maysa a pangen,
Babaen ti panangibin da Moises ken Aaron.

Panangiturong ti Dios iti Ilina nupay casano ti Kinamanaginlilipatda.

Maschil ni Asaf.

78 Ipangagmo, O ilic, ti lintegco:
Itayayo dagita lapayagyo cadagiti sao ti ngiwatco.
2 Luctac toy ngiwatco iti maysa a pangarig;
Ibisicco dagiti nasipnget a pagsasao di ugma,
3 Isu a nangeg ken naammoanmi,
Ken imbaga cadacam dagidi amammatayo.
4 Diminto ilimed ida cadagiti putputotda,
Babaen ti panangibagami iti caputotan a sumaruno cadagiti pacaidaydayawan ni Jehova,
Ken ti kinapigsana, ken dagiti nacascasdaaw nga aramid nga impaayna.
5 Ta nangted iti sacsi ken Jacob,
Ket nangikeddeng iti linteg iti Israel,
Isu nga imbilinna cadagiti amammatayo,
Nga ipacaammoda ida cadagiti putputotda;
6 Tapno ti caputotan nga umay maammoanna *ida*, agpapan dagiti ubbing a mayanacto;
Isuda a bumangondanto ket ibagadanto *ida* cadagiti putputotda,
7 Tapno maisaadda coma ti inanamada iti Dios,
Ken dida malipatan dagiti aramid ti Dios,
Ngem salimetmetanda ketdi dagiti bilbilinna,
8 Ken saanda coma a cas cadagiti amammada,
A caputotan a patupec ket nasungit,
Caputotan a dida mapaglinteg ti pusoda,
Ken ti cararwada saan a natalingenngen iti Dios.
9 Dagiti annac ni Efraim, idinto a nagtagiarmas ken nagtagipanada,
Naglicudda idi caaldawan ti bacal.
10 Dida sinalimetmetan ti tulag ti Dios,
Ket inidianda ti nagan iti lintegna;
11 Ket linipatanda dagiti aramidna,
Ken dagiti nacascasdaaw a gapuanan nga imparangarangna cadacuada.
12 Nacascasdaaw a banag dagiti inaramidna iti saclang dagiti amammada,
Idiay daga nga Egipto, idiay tay-ac ti Soan.
13 Inucapna ti baybay, ket pinaglasatna ida iti tengngana;
Ket pinagtacderna dagiti danum a cas la napenpen.
14 Iti aldaw inturturongna met ida babaen ti maysa nga ulep,
Ket bayat ti agpatnag iti lawag ti apuy.
15 Inucapna dagiti batbato iti let-ang,
Ken iniccanna ida iti inumen a sibubuslon a cas ket aggapu cadagiti caungan.
16 Pinagpusuacna met dagiti baresbes cadagiti batbato,
Ket pinagayusna dagiti danum a cas carcarayan.
17 Nupay casta inda laeng nagbasbasol kencuana,
A bimmusor iti Cangatoan idiay let-ang.
18 Ken sinuutda ti Dios iti pusoda
Gaput' panagkiddawda iti taraon a cas maitutop iti tarigagayda.
19 Wen, nagsaoda iti maibusor iti Dios;
Kinunada, Mabalin ngata ti Dios nga itden ti canen ditoy let-ang?
20 Adtoy, dinugsolna ti bato, ket iti casta pimsuac dagiti danum,
Ket dagiti carayan naglippiasda;
Macaited ngata iti tinapay met?
Mangipaayto ngata iti carne iti ilina?
21 Anansata ni Jehova nangegna, ket nacapungtot;
Ket naarunan ti apuy a maibusor ken Jacob,
Ken ti met pungtot dimmawdaw a mangbusor iti Israel;
22 Gaputta saanda a namati iti Dios,
Ket saanda a nagtalec iti pannalacanna.
23 Nupay casta binilinna dagiti tangatang iti ngato,
Ket linuctanna dagiti ruangan ti langit;
24 Ket intudona cadacuada ti mana a canenda,
Ket nangtedna cadacuada iti taraon manipud sadi langit.

25 Ti tao nanĝan iti tinapay ti mannaca-
balin:
Imbaonanna ida iti taraon inĝgat,
mabsogda.
26 Pinagpul-oyna ti casaor cadagiti tanĝ-
tanĝatanĝ;
Ket iti bilegna inturonĝna ti anĝin
nĝa abagat.
27 Nagtudo met iti carne cadacuada cas
tapoc,
Ken payacan a tumatayab a cas iti
darat dagiti baybay:
28 Ket pinagtinnagna iti tenĝnĝa ti nag-
pacarsoanda,
Nĝa aglicmut iti arubayan dagiti nag-
naedanda.
29 Iti casta nanĝanda, ket namusecsecda
a nalainĝ;
Ket intedna cadacuada ti calicagumda
met laenĝ.
30 Dida pay naisina iti daydi a tinari-
gagayanda,
Adda pay laenĝ cadagiti nĝiwatda
daydi canenda,
31 Idi a rimmanĝen ti punĝtot ti Dios
cadacuada,
Ket nanĝpapatay cadagiti calulucmeg-
an cadacuada,
Ken impasagna dagiti agtutubo a
taga-Israel.
32 No man pay amin daytoy isuda nag-
basbasolda laenĝ,
Ken dida namati cadagiti nacascas-
daaw nĝa aramidna.
33 Gapuna a dagiti aldawda inibusna iti
kinaubbaw,
Ket dagiti tawenda iti ames.
34 Idi a papatayenna ida, sa metten idi
birokendan;
Ket nagsublida ken sinapulda ti Dios
a sipapasnec.
35 Ket nalagipda nĝa ti Dios isut' batoda,
Ken ti Canĝatoan a Dios ti manubbot
cadacuada.
36 Nĝem inalaliugda iti nĝiwatda,
Pinagulbodda kencuana dagiti dilada.
37 Ta ti pusoda saan a nalinteg kencuana,
Dida met sitatalimudoc iti tulagna.
38 Nĝem isu, idinto a mananĝnĝaasi,
pinacawanna ti kinakillo*da*, ken sa-
anna a pinucaw *ida:*
Wen, naminadu nĝa incalilisna ti
punĝtotna,
Ket saanna a ginungun amin a gurana.
39 Ket linaglagipna nĝa isuda lasagda
laenĝ,
Anĝin a lumabas, ket di agsublin.
40 Amanĝan a nagadu ti ibubusorda ken-
cuana idiay catanapan,
Ken panamagladinĝitda kencuana
idiay let-anĝ!
41 Ket sinublianda manen ti manairo iti
Dios,
Ken pinaunĝetda ti Santo ti Israel.
42 Saanda a linaglagip ti imana,
Ken daydi aldaw a pinanubbotna ca-
dacuada iti cabusor;
43 Casano ti pananĝicabilna cadagiti
tandana idiay Egipto,
Ken cadagiti gapuanna a nacascasdaaw
idiay tay-ac ti Soan,
44 Ket pinagbalinna a dara dagiti carca-
rayanda,
Ken dagiti baresbesda, tapno iti casta
dida macainum.
45 Nanĝibaon cadacuada cadagiti atibel-
bel ti nĝilaw, a naglamut cadacuada;
Ken tuctucac, a nanĝdadael cadacuada.
46 Impaayna met ti kinaranĝpayada iti
budobudoan,
Ken impadudonna ti nagbannoganda.
47 Dinadaelna dagiti inuvasanda iti
uraro,
Ket dagiti sicomoroda iti linnaaw a
nagbalay.
48 Impaayna met dagiti ananimalda iti
uraro,
Ket dagiti panĝenda iti nabara a sal-it.
49 Impalladawna met cadacuada ti kina-
rungsot ti punĝtotna,
Rurod, ken gura, ken pulcoc,
Naibaonan nĝa esespiritu ti dakes.
50 Inyaramidanna iti dana ti punĝtotna;
Saanna nĝa incaluya ti cararwada iti
patay,
Intedna ketdi ti biagda iti angol,
51 Ket dinanarna amin dagiti inauna nĝa
annac sadi Egipto,
Ti palunĝo ti pigsada cadagiti calapaw
diay Cam.
52 Nĝem intulodna ti ilina met laenĝ a
casda la carnero,
Ket inturonĝna ida iti let-anĝ a cas
maysa a panĝen.
53 Ket intulodna ida a sitatalged, iti
casta dida nagbutenĝ;
Nĝem ti baybay linemmesna dagiti
cabusorda.
54 Ket inyegna ida iti nĝarab ti nasantoan
a yan,
Iti daytoy a bantay, nĝa pinaadda ti
canawan nĝa imana.
55 Pinacsiatna met dagiti nacion iti sanĝo-
ananda,

Ken pinaglalasinna ida iti tawid ti pinuonpuon,
Ket pinagnaedna dagiti caputotan ni Israel cadagiti calapawda.
56 Nupay casta sinairoda ken bimmusorda iti Cangatoan a Dios,
Ken dida sinalimetmetan dagiti pamanecnecna;
57 Timmallicudda ketdi, ken nangliliputda cas cadagiti ammada:
Naikibbasiwda a cas mangallilaw a bai ti pana.
58 Ta ginargarida a nacapungtot gapu cadagiti nangato a disdissoda,
Ket ginutugotda nga agimon gapu cadagiti naideppel a ladawanda.
59 Idi a ti Dios nangegna *daytoy*, nagrurod,
Ket rinimonna a napalalo ti Israel.
60 Iti casta pinanawanna ti tabernaculo idiay Silo,
Ti calapaw nga insaadna cadagiti tattao;
61 Ket inyawatna ti pigsana iti pannacacayaw,
Ken ti dayagna iti ima ti sumuppiat.
62 Inyawatna met ti ilina iti campilan,
Ken nacapungtot iti patawidanna.
63 Ti apuy linamutna dagiti cabanbannoagan a lallakida;
Ket dagiti virgenda awan cantada iti panagpaboda.
64 Dagiti sacerdoteda naidalitda iti campilan;
Ket dagiti balbaloda dida nacapagunoy.
65 Idi a casta ti Apo nagriing a cas maysa a nacaturog,
Cas mannacabalin a lalaki nga agisissiag gapu iti arac.
66 Ket kinabilna a pinatallicudan dagiti simmuppiat kencuana:
Insaadna ida iti agnanayon a pannacaababi.
67 Maysa pay kinalucsawna ti calapaw ni Jose,
Ken dina met nagayatan ti caputotan ni Efraim.
68 Ngem piniina ti caputotan ni Juda,
Ti bantay Sion nga inayatna.
69 Ket binangonina ti santuariona a cas cadagiti alalimpatoc,
Cas iti daga nga impasdecna tapno agnanayon.
70 Pinilina met ni David nga adipenna,
Ket impanawna cadagiti caticuban ti carnero:
71 Iti isursurotna cadagiti cabayan nga ananacan isut' impanawna,
Tapno isu ti agpaarab iti ilina a Jacob,
ken iti Israel a pinatawidanna.
72 Iti casta isu idi ti agpaarab cas mayannurot iti kinalinteg ti pusona,
Ket impalungoanna ida babaen ti kinalaing ti imana.

Ununoy iti Pannacaracrac ti Jerusalem, ken Panagdawat iti Tulong.

Salmo ni Asaf.

79 O Dios, dagiti nacion umaydan iti uneg ti impatawidmo;
Ti nasantoan a templom minulitanda;
Impadsoda ti Jerusalem a ginabsoon.
2 Dagiti bangcay dagiti adipenmo impalamutda cadagiti tumatayab ti tangtangatang,
Ti lasag dagiti sasantom cadagiti animal nga atap toy daga.
3 Ti darada imbuyatda a cas danum iti aglawlaw ti Jerusalem;
Ket awan ti agitabon cadacuada.
4 Nagbalincami nga umsi cadagiti caarrubami,
Ababien ken catcatawaan dagiti aglawlaw cadacami.
5 Casanot' capautna, O Jehova? sipupungtotcanto ngata nga agnanayon?
Ti panagimonmo manguramto ngata a cas apuy?
6 Iparucpucmo ta guram cadagiti nacion nga di umammo kenca,
Ken cadagiti pagpagarian nga di umawag ita naganmo.
7 Ta indadanesda ni Jacob,
Ket rinagragda ti naedna.
8 Dimo cad isingir cadacami dagiti kinakillo dagiti dadackelmi:
Sabtennacam cadi a sipapardas dagita nadungngo a caasim;
Ta naitulnengcam unayen.
9 Saranayennacam, O Dios ti pannacaisalacanmi, tapno pacaidaydayawan ti naganmo;
Ket ispalennacam, ken pacawanem dagiti basbasolmi, gapu met laeng ta naganmo.
10 Aniat' gapuna nga dagiti nacion macunadanto, Sadinot' ayan ti Diosda?
Ti pannacaibales ti dara dagiti adipenmo nga naibuyat
Mabigbig cadi dagiti nacion iti saclangmi.
11 Ti sennaay ti nacayawan dumanon coma ita saclangmo:

Cas mainugot iti kinadackel ti pannacabalinmo salacnibam cad dagiti naipato ken patay;
12 Ket itdem cadagiti caarrubami ti maminpito idiay barucongda
Ti panagumsida, isu a pinanĝumumsida, kenca, O Apo.
13 Iti casta dacam nĝa ilim ken carnero ti ticubmo
Agyamancamto kenca nĝa agnanayon:
Iparanĝaranĝminto ti pacaidaydayawam cadagiti amin a caputotan.

Panagpacpacaasi iti Dios tapno Subbotenna ti Ilina cadagiti Pacadidigraanna.

Ken agpalunĝo a Musico; maitonos iti Shoshannim Eduth. Salmo ni Asaf.

80 Timudem, O Agpapaarab iti Israel,
Sica a manĝpalacad ken Jose a cas maysa a pangen;
Sica a situtugaw iti rimbaw ti querubin, agraniagca cadi.
2 Iti sanĝo da Efraim ken Benjamin ken Manases, paggunayem ti pigsam,
Ket umaynacam salacanen.
3 Ipasublinacam cadi, O Dios;
Ken pagraniagem ta rupam, ket maisalacancamto.
4 O Jehova Dios dagiti buybuyot,
Casanot' capautmo a sigugura iti cararag ti ilim?
5 Sica tinaraonam ida iti tinapay a lulua,
Ken impainummo cadacuada ti lulua a nalaus ti caaduna.
6 Sica pakirupirennacami cadagiti caarrubami;
Ket dagiti cabusormi agkikinnatawada.
7 Ipasublinacam cadi, O Dios dagiti buybuyot;
Ken pagraniagem ta rupam, ket maisalacancamto.
8 Nanĝalaca iti maysa nĝa uvas manipud Egypto:
Pinacsiatmo dagiti nacion, ket immulam.
9 Insaganaam *iti lugar,*
Ket rimmamut a nauneg, ket sinacnapanna ti daga.
10 Dagiti banbantay naabbonĝanda iti linonĝna,
Ket dagiti sarinĝitna *arigda* la cedcedro ti Dios.
11 Insalumpayacna dagiti sanĝana inĝganat' taaw,
Ket dagiti rusinĝna inĝga idiay Carayan.
12 Apay a rinebbam dagiti bacudna,
Ket iti casta amin dagiti lumabas iti dalan rabnutenda?
13 Ti alinĝo ti cabakiran ragragenna,
Ket dagiti atap nĝa animal isut' kinnanda.
14 Sumublica cadi, dawatenmi kenca, O Dios ti buybuyot:
Agdumogca manipud sadi lanĝit, ket matmatam, ken sucnalam daytoy nĝa uvas,
15 Ken ti mula nĝa immula ta canawan nĝa imam,
Ken ti sanĝa a pinatibkermo tapno agservi kenca met laenĝ.
16 Napuuran iti apuy, napucan:
Mapucawda coma gaput' pananĝunĝet ta lanĝam.
17 Ta imam maipatay coma iti tao dita macanawanmo,
Iti anac ti tao a pinapigsam tapno agservi kenca.
18 Iti casta dicamto tumallicud kenca:
Papartakennacami, ket awaganminto ta naganmo.
19 Sumublica cadi, O Jehova a Dios ti buybuyot;
Pagraniagem ta rupam, ket maisalacancamto.

Kinaimbag ti Dios ken Kinasukir ti Israel.

Ken agpalunĝo a Musico; maitunos iti Gittith. *Salmo* ni Asaf.

81 Catinĝgawenyo ti manĝcanta iti Dios a pigsatayo:
Ipaayanyo iti naragsac a yanĝyanĝ ti Dios ni Jacob.
2 Manĝbuanĝaycay iti maysa a canta, ket yegyo ditoy ti panderita,
Ti nacaayayo nĝa arpa agraman salterio.
3 Puyotenyo ti tororot no aglutuad,
No cumabus, iti aldaw ti fiestatayo.
4 Ta isut' bilin ken Israel,
Maysa a bilin ti Dios ni Jacob.
5 Isut' inkeddenĝna ken Jose a pannacasacsi,
Idi a napan idiay daga nĝa Egypto,
Isu a nacanĝegac ti pagsasao a diac ammo.
6 Inlisic ti abagana iti awitna:
Dagiti imana nailisida iti labba.
7 Sica immayabca iti pacadanagan ket siac inispalca:

Sinungbatanca iti nalmeng a yan ti gurrood;
Pinadasco idiay danum ti Meriba. (Selah)
8 Denggem, O ilic, ket mamanecnecacto kenca:
O Israel, no coman ipangagnac!
9 Awanto ti sabali a Dios kenca;
Dicanto met agdaydayaw iti aniaman a dios a gangannaet.
10 Siac ti Jehovah a Diosmo,
A nangiruar kenca iti daga nga Egypto:
Ingangam iti dackel ta ngiwatmo, ket siac punnoecto.
11 Ngem ti ilic dina impangag ti timecco;
Ken ti Israel awan kinayatna caniac.
12 Ita casta baybay-ac ida a sumurot iti kinatangken ti pusoda,
Tapno magnada cadagiti bucbucodda a balacad.
13 Aya unay coman no denggennac ti ilic,
No ti Israel magna coma cadagiti dalanco!
14 Pagtamedec comat' daras dagiti cabusorda,
Ken iwadagco coma toy imac cadagiti casupapacda.
15 Dagiti gumurgura ken Jehova agpacumbabada coma kencuana:
Ket ti tiempoda agpaut coma iti agnanayon.
16 Taraonanna met coma ida iti kinataba ti trigo;
Ken iti diro ti bato penkenca coma.

Maungtan dagiti Nakillo a Panangocom.

Salmo ni Asaf.

82 Ti Dios agtatacder iti gimong ti Dios;
Isut' mangocom cadagiti didios.
2 Caanontot' ingga ti panangocomyo a sikikillo,
Ken pammadayawyo cadagiti tattao a managdacdakes? (Selah)
3 Ocomenyo dagiti nacurapay ken ululila:
Ipaayanyo iti linteg dagiti naladingit ken mabaybay-an.
4 Subbotenyo dagiti napanglaw ken nacurapay:
Ispalenyo ida iti ima dagiti managdacdakes.
5 Awan ammoda, dida met macaawat;
Agatatingawda iti kinasipnget:
Amin dagiti cimiento ti daga agarigengenda.
6 Kinunac, Dacayo dioscayo,
Ket dacay amin annacnacay ti Cangatoan.
7 Nupay casta mataycayto a cas cadagiti tattao,
Ken matuang a cas maysa cadagiti principe.
8 Bumangonca, O Dios, ocomem ti daga;
Ta tawidemto amin dagiti nacion.

Madawat iti Dios nga riruenna dagiti Cabusorna.

Maysa a canta, Salmo ni Asaf.

83 O Dios, dimo taginayonen ta ulimecmo:
Dimo igawid ta talnam, ket dica agtalna, O Dios.
2 Ta, ni, dagiti cabusormo agririawda;
Ket dagiti gumurgura kenca intangarda ti uloda.
3 Adda nasicap a gandat a pangbusorda iti ilim,
Ket agbabalanbalacadda iti maibusor cadagiti linglingdam.
4 Kinunada, Umaycayo, ket gupdentay ti kinanacionda;
Tapno ti nagan ti Israel maawanen iti pannacalaglagip.
5 Ta nagtutulagda amin a sangsangcetimpuyog;
Mangaramidda iti maysa a tulag a maibusor kenca:
6 Dagiti calapaw ti Edom ken dagiti Israelita;
Ti Moab, ken dagiti Agarenos;
7 Gebal, ken Ammon, ken Amelek;
Ti Filistia agraman dagiti umili iti Tiro;
8 Ti met Asiria kimmanunong cadacuada;
Isudat' pannacatackiag cadagiti annac ni Lot. (Selah)
9 Aramidem cadacuada ti cas ken Midian,
Ti cas ken Sisara, ti cas ken Jabin, idiay carayan Kison;
10 Isuda a natayda idiay Endor,
Isuda a nagbalin nga ibleng itoy daga.
11 Pagbalinem dagiti babacnangda a cas cada Oreb ken Zeb;
Wen, amin dagiti principeda cas cada Zeba ken Zalmunna;
12 Isuda a nagcuna, Alaentay ketdi a tagicuaen
Dagiti naedan ti Dios.
13 O Diosco, pagbalinem ida a cas agalalipugpug a tapuc;

Cas mayanĝanĝin a nagpatpatan.
14 Cas apuy a manĝpuur iti bakir,
Cas gil-ayab a manilmut cadagiti bantay;
15 Casta coma ti panangrupirmo cadacuada iti bagyom,
Ken panamagkigtotmo cadacuada iti alipugpugmo.
16 Punnoem dagiti rupada iti bain,
Bareng sapulenda coma ti naganmo, O Jehova.
17 Bay-am ta mabainanda ken maplagda nĝa agnanayon;
Wen, maariwenĝda cadi ket mapuccawda;
18 Bareng maammoanda coma nĝa sicsica laeng, nĝa agnagan Jehova,
Ti Canĝatoan a nanĝrona nĝem iti amin a daga.

Pannacailiw a sisesegga iti Panagdaydayaw iti Templo.

Ken agpalungo a Musico; maitonos iti Gittith. Salmo dagiti annac ni Core.

84 Nagimnasdan dagiti tabernaculom, O Jehova dagiti buybuyot!
2 Toy cararwac siiiliw, wen, sisesegga cadagiti paraanĝan ni Jehova;
Ti pusoc ken lasagco umumkisda iti Dios a sibibiag.
3 Wen, ti pay billit maisapulanna ti iti balay,
Ket ti sallapingaw kencuana met laeng, maysa a pagumocanna a panĝicabilanna cadagiti annacna,
Isu met dagiti altarmo, O Jehova dagiti buybuyot,
Aric ket Diosco.
4 Nagasat dagiti agtaeng iti balaymo:
Sidadayawdanto laeng kenca. (Selah)
5 Nagasat ti tao nĝa ti bilegna adda kenca;
Nĝa iti pusona addada dagiti calsada *nĝa agpa-Sion.*
6 Iti panaglasatda idiay gitub ti Sanĝsanĝit pagbalinenda a yan dagiti burayoc;
Wen, ti nasapa a tudo lapunosenna cadagiti parabur.
7 Pumigsada laeng a pumigsa;
Tunĝgal maysa cadacuada agparang iti saclang ti Dios idiay Sion.
8 O Jehova Dios ti buybuyot, denĝgem ti cararagco;
Tumimudca, O Dios ni Jacob. (Selah)
9 Agmatmatca, O Dios a calasagmi,
Ket siputam ti rupa ti sinapsapoam.
10 Ta ti maysa nĝa aldaw cadagiti paraanĝam nasaysayaat nĝem sanĝaribu.
Caycayatco laenĝen ti agbantay iti ruanĝan ti balay ti Diosco,
Nĝem ti agnaed iti uneg ti calcalapaw ti kinadanĝkes.
11 Ta ni Jehova a Dios isu ti init ken calasag:
Ni Jehova manĝtedto iti parabur ken gloria;
Awanto ti imbag a maikedked cadagiti magna a sililinteg.
12 O Jehova ti buybuyot,
Nagasat ti tao nĝa agcammatalec kenca.

Panagdawat iti Caasi ti Dios iti Nacion.

Ken agpalungo a Musico. Salmo dagiti annac ni Core.

85 Jehova, sica nagayayatam ti dagam;
Pinagawidmon ti pannacabalud ni Jacob.
2 Pinacawanmo ti kinakillo ti ilim;
Inabbonĝam amin a basolda. (Selah)
3 Iniccatmo amin a guram;
Nagpanawam ti kinarunĝsot ti punĝtotmo.
4 Agsublica cadacam, O Dios ti pannacaisalacanmi,
Ket pagsardayem ti lucsawmo cadacami.
5 Capunĝtotnacamto nĝata nĝa agnanayon?
Padanonemto nĝata ti punĝtotmo cadagiti amin a caputotam?
6 Dinacamto nĝata pasalawitwitenen,
Bareng ti ilim macapagragsac kenca?
7 Iparanĝaranĝmo cadacam ti kinamanagayatmo, O Jehova,
Ket itdem cadacami ti pannalacanmo
8 Denĝgecto ti saoen ni Dios a Jehova,
Ta agsaonto iti cappia iti ilina, ken cadagiti sasantosna:
Nĝem saanda cad a sumublin iti kinamaag.
9 Pudno nĝa ti pannalacanna asideg cadagiti agbutenĝ kencuana,
Tapno ti dayag agtaenĝ iti dagatayo.
10 Ti pananĝnĝaasi ken kinapudno nagaracupda;
Ti kinalinteg ken cappia naginnagecda.
11 Ti pudno agburayoc ditoy daga
Ket ti kinalinteg timmannawag manipud sadi lanĝit.
12 Wen, ni Jehova itdennanto ti naimbag;

Ket ti dagatayo pataudennanto ti bunğana.
13 Ti kinalinteg magnanto iti sanğoanan-na,
Ket pagbalinennanto dagiti tugotna a dana *a pagnaan.*

Salmo ti Panagararaw ken Panagtalec.

Cararag ni David.

86 Itamdagmo cad ta lapayagmo, O Jehova,
Ket sunğbatannac;
Ta napanğlawac ket nacurapayac.
2 Salacnibam toy cararwac; tanğay sitataenğac iti Dios:
Sica O Diosco, salacanem cad ti adipenmo nğa agtalec kenca.
3 Manğnğaasica caniac, O Apo;
Ta sica ti umumkisac nğa agmalmalem.
4 Paragsakem ti puso ti adipenmo;
Ta kenca, O Apo, itanğadco toy cararwac.
5 Ta sica, Apo, naimbagca, ken sisasaganaca a mamacawan,
Ken siruruayca iti kinamagayat cadagiti umawag kenca.
6 Imdenğam cadi, O Jehova, ti cararagco;
Ket timudem ti timec dagiti arararawco.
7 Inton aldaw ti panagducotco umawagacto kenca;
Ta sica sunğbatannacto.
8 Awan ti cas kenca cadagiti didiosen, O Apo;
Awan met ti cas cadagiti aramidmo.
9 Amin dagiti nacion nğa inaramidmo umaydanto nğa agdaydayaw iti saclanğmo, O Apo;
Ket ipaduyacyacdanto ti tan-oc ti naganmo.
10 Ta sica naidaclanca, ket agaramidca cadagiti nacascasdaaw:
Sica ti cacaisuna a Dios.
11 Isurom caniac ti dalanmo, O Jehova; cayatcot' magna iti kinapudnom:
Pagcaycaysaem toy pusoc tapno agbutenğ ita naganmo.
12 Idaydayawcanto, O Apo a Diosco, iti amin a pusoc;
Ket ipaduyacyacconto ti tan-oc ti naganmo iti agnanayon.
13 Ta dackel ti kinamanagayatmo caniac;
Ken inaonmo toy cararwac iti caungan a Tanem.
14 O Dios, dagiti nacuspag sibabanğonda a bumusor caniac,
Ket sanğcabunğgoy a nauyonğ a tattao binirocda toy cararwac,
Ket saandaca nğa incabil iti saclanğda.
15 Nğem sica, O Apo, Diosca a naasi ken managparabur,
Naanatca nğa agpunğtot, ken nabuslonca iti kinamanagayat ken kinapudno.
16 O tumaliawca caniac, ket caasiannac;
Itdem ta bilegmo itoy adipenmo,
Ket salacanem toy anac ti adipenmo a babai.
17 Iparanğannac iti tanda a pagimbagan,
Tapno dagiti gumurgura caniac makitada, coma ket mabainanda,
Ta sica, Jehova, binadanğannac, ket pinabang-arnac.

Dagiti Gundaway ti Pannakipagili sadi Sion.

Salmo dagiti annac ni Core; Canta.

87 Ti puonna adda cadagiti nasantoan a bantay.
2 Ni Jehova ayayatenna dagiti ruanğan ti Sion
A nanğnanğrona nğem amin dagiti pagtaenğan ni Jacob.
3 Nadayag dagiti panaoanda kenca,
O ciudad ti Dios. (Selah)
4 Ducdukitecto ni Rahab ken Babilonia a casda maibilanğ cadagiti macaamammo caniac:
Adtoy, da Filistia, ken Tiro, agraman Etiopia:
Daytoy nayanac idiay.
5 Wen, castoyto ti pacasaoan ti Sion, Daytoy ken daydiay simnğay kencuana;
Ket ti met laenğ Canğatoan ti mamakerto kencuana.
6 Ni Jehova ibilanğnanto, inton ilanadna dagiti ilili,
Daytoy simnğay idiay. (Selah)
7 Dagiti agcancanta a cas met cadagiti agsalsala *cunaendanto,*
Amin dagiti ubbogco addada kenca.

Dawat tapno Maisalacan dataọ ken Patay.

Maysa a Canta, Salmo dagiti annac ni Core; ken agpalunğo a Musico; maitonos iti Mahalath Leannoth, Maschil ni Heman nğa Ezrahita.

88 O Jehova, ti Dios ti pannacaisalacanco,

Nagickisac aldaw ken rabii iti saclangmo.
2 Toy cararagco macastrec cad dita sangoanam;
Itayam cad ta lapayagmo itoy cararagco:
3 Ta ti cararwac sipupunno cadagiti ducot,
Ket ti biagco umadani ken Tanem.
4 Maibilangac cadagiti bumaba iti abut;
Arigac la tao nga awan arayatna,
5 A maipalladaw a cacanunong dagiti natay,
Cas iti napapatay a sidadalit iti tanem,
Nga dimo lagipen,
Ket nagudasdan dita imam.
6 Sica insaadnac iti catucocan nga abut,
Cadagiti nasipnget a yan, cadagiti yuyeng.
7 Ta guram agdisso a sibabantot caniac,
Ken pinagladingitnac cadagiti amin a dalluyonmo. (Selah)
8 Inyadayom caniac dagiti caammoammoc;
Pinagbalinnac a paglucsawanda:
Sipupupocac, ket diac macaaliwacsay.
9 Ti matac marunaw a gapu iti ladingit:
Inawaganca nga inaldaw, O Jehova;
Intag-ayco dagitoy imac kenca.
10 Iparangmonto ngata dagiti datdatlag cadagiti natay?
Dagiti natay bumangondanto ngata a mangidaydayaw kenca? (Selah)
11 Ti kinamanagayatmo maipalgacto ngata idiay tanem?
Wenno ti kinatalingenngenmo idiay Pannacadadael?
12 Dagiti datdatlagmo maammoanto ngata iti casipngetan?
Ken ti kinalintegmo idiay daga ni lipat?
13 Ngem kenca, O Jehova, imkisac;
Ket iti bigbigat umayto ti caraaragco ita saclangmo.
14 Jehova, apaya nga iwadagmo toy cararwac?
Apayapay nga ilingedmo ta rupam caniac?
15 Silaladingitac, ket sisasaganaac a matay manipud kinaubingco:
Idinto a madamac a sagabaen dagiti pangigtotmo, maculcolanac.
16 Ti narungsot a guram naglasat caniac;
Dagiti pangigtotmo ginessatdac.
17 Nagcuscusicusda iti aglawlaw caniac a cas danum nga agmalmalem;
Linacubdac a sangsangcapinsan.
18 Mangayayat ken pagayam inyadayom caniac,
Ken dagiti caammoammoc nagpacasipngetanda.

Tulag ni Jehova ken David, ken dagiti Ladladingit ti Israel.

Maschil ni Etan nga Ezrahita.

89 Icantacto ti kinamanagayat ni Jehova iti agnanayon:
Iti ngiwatco ipacaammocto ti kinatalimudocmo cadagiti amin a caputotan.
2 Ta kinunac, Ti caasi mabangonto iti agnanayon;
Ti kinatalimudocmo ipasdecmonto cadagiti langlangit.
3 Nangaramidac iti tulag cadagiti pinilic,
Insapatac ken David nga adipenco:
4 Ti bi-nim ipasdecconto nga agnanayon,
Ken patacderecto ti tronom ingga cadagiti amin a caputotan. (Selah)
5 Ket dagiti langit idaydayawanto dagiti datdatlagmo, O Jehova;
Ti kinatalmudocmo iti panaggigimong dagiti sasantom.
6 Ta siasino cadagiti tangatang ti mayasping ken Jehova?
Siasino cadagiti annac ti mannacabalin ti pumada ken Jehova,
7 A Dios a nacakigkigtot unay iti panagininnoman dagiti sasanto,
Ken pagbutbutngan a nangrona ngem amin dagiti silalawlaw iti arpadna?
8 O Jehova a Dios dagiti buyot,
Siasinot' nabileg, a cas kenca, O Jehova?
Ket ti kinatalimudocmo adda nga aglawlaw ita arpadmo.
9 Sica iturayam ti panagindadackel ti baybay:
No dagiti dalluyonna bumangonda, sica pagtalnaem ida.
10 Rinebrebbam ni Rahab a cas maysa a pinatay;
Winarawaram dagiti cabusormo iti tackiag ta pigsam.
11 Dagiti langit cucuam, ti daga cucuam met:
Ti lubong ken dagup ti adda kencuana, pinataudmo ida.
12 Ti amianan ken abagatan, sica ti namarsua cadacuada:
Da Tabor ken Hermon pagragsacanda ta naganmo.
13 Adda tackiagmo a nabilegan;

Napigsa ta imam, ket nanğato ta canawanmo.
14 Ti kinalinteg ken kinajusticia isuda ti batay ta tronom:
Ti kinamanagayat ken kinapudno akinparupada ita sanğoanam.
15 Bendito ti ili a macaammo iti nacaayayo nğa aweng:
Magnada, O Jehova, iti silnag ta langam.
16 Ita naganmo inda agragsac nğa agmalmalem:
Ket iti kinalintegmo maitan-ocda.
17 Ta sica ti gloria ti bilegda;
Ket iti pammaraburmo sarami maitan-octo.
18 Ta ti calasagmi biang ni Jehova:
Ken ti arimi biang ti Santo ti Israel.
19 Idi a casta nagsaoca iti parparmata cadagiti sasantom,
Ket kinunam, Siac imparabawco ti badang iti maysa a nabileg;
Intan-occo ti maysa a napili iti ili.
20 Nasaracac ni David nğa adipenco;
Ti nasantoan a lanac ti pinanğsapsapoc kencuana.
21 Kencuana agtalinaedto ti imac;
Ti tackiagco mamapigsanto met kencuana,
22 Ti cabusor dinto manğcadcadag kencuana.
Ket ti anac ti kinadanğkes dinto met mamaglidày kencuana.
23 Ket itublacconto dagiti casupadina iti sanğoananna,
Ken danarecto dagiti gumura kencuana.
24 Nğem ti kinatalimudocco ken kinamanagayatco maicappondanto kencuana;
Ket gaput' naganco maitan-octo ti sarana.
25 Icabilconto met ti imana iti rabaw ti baybay,
Ket ti canawanna iti rabaw dagiti carayan.
26 Isu umkisto caniac, Sica ti Amac,
Diosco, ken bato ti pannacaisalacanco.
27 Isunto met ti pagbalinec nğa inauna nğa anacco,
Cadackelan cadagiti arari ditoy daga.
28 Ti kinamanagayatco taginayonecto kencuana;
Ket ti tulagco sitatalinaedto kencuana.
29 Ti bin-ina pagpautecto met nğa agnanayon,
Ket ti tronona cas cadagiti aldaw ti lanğit.
30 No dagiti annacna bay-anda ti lintegco,
Ket dida magna cadagiti pagbilinac;
31 No rubsienda dagiti lintegco,
Ket dida icutan dagiti bilbilinco;
32 Itinto casta sarunğcaracto iti salunğasinğda nğa agtagipang-or,
Ken ti kinakilloda nğa agtagibaot.
33 Nğem ti kinamanagayatco diacto iccaten a pulos kencuana,
Ken tuloken a matuanğ ti kinatalimudocco.
34 Ti tulagco diacto rubsien,
Ken baliwan man ti banag a nagwayaway cadagiti bibigco.
35 Naminsan nğa insapatac babaen ti kinasantoc:
Saanacto nğa agulbod ken David:
36 Ti bin-ina agpautto nğa agnanayon,
Ken ti tronona cas ti init iti sanğoanac.
37 Sipapasdecto nğa agnanayon a cas iti bulan,
Ken *cas,* iti napudno a sacsi idiay lanğit. (Selah)
38 Nğem sica inwagsacmo ken inidiam,
Kinapunğtotmo dagiti sinapsapoam.
39 Ginuram ti tulag ti adipenmo:
Inlupitmo ti coronana iti daga.
40 Rinacracmo amin dagiti remmenğna;
Impanmo iti pannacargaay dagiti pagsalindeganna.
41 Amin nğa aglasat iti dalan manacaw kencuana:
Nagbalin nğa ababi cadagiti cailianna.
42 Intag-aymo ti macanawan nğa ima dagiti casupadina;
Pinagragsacmo amin dagiti cabusorna,
43 Wen, pinusipusmo ti tadem ti campilanna,
Ket saanmo a pinagtacder iti gubat.
44 Pinagsardaymo ti kinaraniagna,
Ket intublacmo iti baba ti tronana.
45 Dagiti aldaw ti cabanbannoaganna pinaababam:
Isu kinumutam iti bain. (Selah)
46 Caanontot' inğgana, O Jehova? Aglinğedcanto nğata nğa agnanayon?
Casanot' capaut ti pammuurto ta punğtotmo a cas apuy?
47 O lagipem ti caababa ti tiempoc:
Anian a kinaubbaw ti namarsuaam cadagiti amin nğa annac ti tao!
48 Ania a tao ti agbiagto ket saannanto a makita ti patay,

Nga maispalnanto ti cararwana iti pan-
nacabalin ni Tanem? (Selah)
49 Apo, adin ti yandan dagiti casisigud a
kinamanagayatmo,
Nga insapatam ken David babaen ti
kinatalimudocmo?
50 Lagipem, Apo, ti pannacaibabain da-
giti adipenmo;
Amangan ti panagsagabac itoy baru-
congco iti *pammabain* dagiti amin
nga nabileg nga ilili,
51 Isu nga pinanguyuyaw dagiti cabu-
sormo, O Jehova,
Isu nga pinanguyuyawda cadagiti
tugot ti sinapsapoam.
52 Bendito coma ni Jehova iti agnanayon
laeng.
Amen, ket Amen.

LIBRO IV.

Kinaagnanayon ti Dios ken Kinaapagbiit ti Tao.

Cararag ni Moises a tao ti Dios.

90 Apo, sican ti yan a pagtaengánmi
Cadagiti amin a caputotan.
2 Idi casacbayan ti pannacaipasngay da-
giti banbantay,
Wenno idi pay la kinukelmo ti daga
ken ti lubong,
Ken manipud pay ketdi idi kinaag-
nanayon ingganat' kinaagnanayon,
sica ti Dios.
3 Sica iturongmo ti tao iti pannacaipayat,
Ket cunam, Sumublicayo, dacay nga
annac dagiti tao.
4 Ta dagiti sangaribu a tawen iti sango-
anam
Awan dumada iti maysa a calman no
nacalabasen.
Ken cas maysa a puyat ti rabii.
5 Sica ilasatmo ida a casda la a nayanud
ti layus; isuda arigda tay ridep:
Iti agsapa arigda tay mula a tumubo.
6 Iti bigat agbaludbud, ken dumackel;
Iti malmalem makeltay, ket malaylay.
7 Ta marunotcami ita pungtotmo,
Ket ita lucsawmo maducotancami.
8 Incabilmo dagiti kinakillomi dita
sangoanam,
Dagiti nalmeng a basbasolmi dita
masilnagan ta rupam.
9 Ta amin dagiti aldawmi addada a
mapalabas ita ungetmo:
Pagcanibusanenmi dagiti tawenmi a
cas maysa a sainnec:
10 Dagiti aldaw dagiti tawenmi tallo a
duapulo ken sangapulo a tawen,
Wenno agpapan pay gapu iti kinabi-
leg maminpat a duapulo a tawen;
Nupay casta awan sabali a sagudayda
no di bannog ken ladingit;
Ta lumabas nga agpabiit, ket tumay-
abtayon.
11 Siasino ti macaammo iti bileg ti un-
getmo,
Ken ta pungtotmo a mayannurot iti
buteng a mainugot kenca?
12 Iti casta isuronacami a mangbilang
cadagiti aldawmi,
Bareng mapaaddami ti puso ti kina-
manakem.
13 Agsublica cadi, O Jehova; caanonto?
Ket pagbabawiam cadi ti maipaay
cadagiti adipenmo.
14 O penkennacam cadi iti bigat ita kina-
managayatmo,
Tapno siraragsac ken maayayatancam
cadagiti amin nga aldawmi.
15 Paragsakennacam cadi cas mayannurot
cadagiti aldaw a pinamagsicurmo
cadacami,
Ken cadagiti tawen a pannacakitamin
iti dakes.
16 Agparang cad ti aramidmo cadagiti
adipenmo,
Ken ta dayagmo cadagiti annacda.
17 Ket ti parabur ti Apo a Diostayo adda
coma cadatayo;
Ket italinaedmo cad ti aramid dagiti
imami cadacami;
Wen, ti aramid dagiti imimami itali-
naedmo coma.

Kinatalged ti Agtalec ken Jehova.

91 Ti agtaeng iti nalimeng a yan ti Ca-
ngatoan
Agtalinaedto iti siroc ti salinong ti
Mannacabalin.
2 Cuncunacto maipanggep ken Jehova,
Isu ti camang ken salindegco;
Dioseo, a pagcammatalcac.
3 Ta ispalennacanto iti silo ti agpang-
pangngati,
Ken iti macapatay nga angol.
4 Salucobannacanto cadagiti pawisna,
Ket iti salinong dagiti payacna agca-
mangcanto:
Ti kinapudnana isu ti calasag ken
sangga.
5 Sica saancanto nga agbuteng gapu iti
ames iti rabii.

Saan met a gapu iti pana a sumiag iti aldaw.
6 Gapu iti angol nga magna iti casipngetan,
Saan met a gapu iti pannacadadael a mangrupsa iti tengngat' aldaw.
7 Sangaribunto ti matuang ita sikigam,
Ket sangapulo-ribo dita macanawanmo;
Ngem saanto nga umasideg kenca.
8 Cadagita laeng matam ti pangmatmatmonto,
Ken pangkitamto iti supapac ti nadangkes.
9 Ta sica, O Jehova, ti camangco!
Pinagbalinmo ti Cangatoan a pagnaedem;
10 Awanto ti aniaman a dakes a dumteng kenca,
Awan met ti aniaman a rigat a macaasidegto dita toldom.
11 Ta itdennanto dagiti angelesna nga aywan kenca,
Tapno saluadandaca cadagiti amin a dalanmo.
12 Tapayaendacanto cadagiti imimada,
Di la ket ta ti sacam maitibcol iti bato.
13 Ibaddecmonto ti leon ken carasaen:
Ti urbon a leon ken ti uleg ipayatmonto ita dapanmo.
14 Yantangay insaadna ti kinamanagayatna caniac, gapuna nga isuntot' ispalec:
Icabilconto iti nangato, tangay inammona ti naganco.
15 Isu awagannacto, ket siac sungbatacto;
Addaacto kencuana iti pagducotan:
Isuntot' ispalec, ken daydayawec.
16 Isuntot' penkec iti napaut a panabiag,
Ken pangiparangarangac iti panangisalacanco.

Panangdaydayaw iti Kinaimbag ni Jehova.

Maysa a Salmo, Canta a maipaay iti aldaw a panaginana.

92 Nasayaat ti panangipaay ti yaman ken Jehova,
Ket ti panagcanta cadagiti panangidaydayaw iti naganmo, O Cangatoan;
2 Panangiparangarang iti kinamanagayatmo iti bigat,
Ket ti kinamanagtalimudocmo tunggal rabii,
3 A danggayan ti pagtocaran a sangapulot' cuerdasna ken ti salterio;
Agraman nadaeg nga aweng ti arpa.
4 Ta sica, Jehova, pinaragsacnac gapu iti aramidmo:
Pagballigicto dagiti aramid ti imimam.
5 Nagdadackelen dagiti aramidmo, O Jehova!
Dagiti panunotmo naunegda unay.
6 Ti nadueg a tao dina ammo;
Ti met natamlag dina maawatan daytoy:
7 No tumarubo dagiti nadangkes a cas root,
Ken no lumapsac dagiti amin nga agararamid iti kinakillo;
Isu tapno madadaeldanto nga agnanayon.
8 Ngem sica, O Jehova, addaca iti alimpatoc iti agnanayon.
9 Ta, ni, dagiti cabusormo, O Jehova,
Ta, ni, dagiti cabusormo mapucawdanto;
Amin dagiti agararamid iti kinakillo mawarawaradanto.
10 Ngem ti sarac binangonmo a cas *ti sara ti* atap a vaca:
Nasapsapoanac iti lana a sadiwa.
11 Ti matac nakitana *ti calicagumco* cadagiti cabusorco,
Dagiti lapayagco nangegda *ti calicagumco* cadagiti managdacdakes nga mangbusor caniac.
12 Ti nalinteg agrangpayanto a cas iti cayo a palmera:
Bumaludbodto a cas iti cedro ti Libano.
13 Addada a naimula idiay balay ni Jehova;
Agrangpayadanto cadagiti paraangan ti Diostayo.
14 Agbungadanto pay laeng iti kinalacayda;
Situtubbogdanto ken silalangtodanto:
15 Tapno iparangarangda nga ni Jehova sililinteg;
Isu ti batoc, ken awan kinakillo kencuana.

Kinadayag ni Jehova.

93 Ni Jehova agari; nacawesan iti kinadayag;
Ni Jehova nacawesan iti kinapigsa; isut' imbarikesna:
Ti lubong naisimpa met, nga di maisin.
2 Ti tronom naisimpa nanipud idi ugma:
Sica addaca manipud kinaagnanayon.
3 Dagiti layus impangatoda, O Jehova,
Impangato dagiti layus ti timecda;
Dagiti layus impangatoda dagiti dalluyonda.

4 Iti rimbaw dagiti timec ti adu a dandanum,
Dagiti napigsa a bettac ti baybay,
Ni Jehova sadi ngato sibibileg.
5 Dagiti pasingkedmo pudnoda:
Ti kinasanto agbalin a balaymo, O Jehova, iti kinaagnanayon.

Panagdawat ken Jehova tapno Ibalesna dagiti Pannacaranggas ti Ilina.

94 O Jehova, sica Dios a makinbiang ti pammales,
Sica Dios a makinbiang ti pammales, agraniagca.
2 Tumal-òca, sica nga ocom ti daga:
Ipaaymo iti natangsit ti caicarian*da*.
3 Jehova, casanot' capaut dagiti nadangkes,
Casanot' capaut ti panagballigi dagiti nadangkes?
4 Agsalsalawasawda, agsaoda a sipapalangguad:
Amin dagiti agararamid iti kinakillo ipaspasindayawda ti bagida met laeng.
5 Tumtumekenda ti ilim, O Jehova,
Ken parparigatenda ti patawidam.
6 Papatayenda ti balo ken ti gangannaet,
Ken iccatenda ti biag dagiti ululila.
7 Ket cunada, Dinto makita ni Jehova,
Dinto met italtalec ti Dios ni Jacob.
8 Utobenyo, dacay a nadueg iti pagilian;
Ket dacay a tamlag caanontot' panagnakemyo?
9 Ti nangimula iti pagdengngeg, isu ketdin aya ti di macangeg?
Ti nangaramid iti mata, isu ketdin aya ti di macakita?
10 Ti manusa cadagiti nacion, saan ngata a mamaimbag,
Nga isu ta mangisuro iti tao iti kinasirib?
11 Ni Jehova ammona dagiti panunot ti tao,
Nga isudat' kinaubbaw.
12 Bendito ti tao nga dusaem, O Jehova,
Ken sursuroam ita lintegmo;
13 Tapno maiccam iti inana manipud cadagiti aldaw ti pagpaglan,
Inggana ti macalian ti abut a maipaay iti nadangkes.
14 Ta ni Jehova dinanto iwadag ti ilina,
Dinanto met baybay-an ti patawidanna.
15 Ta ti pannacaocom agsublinto iti kinalinteg;
Ket amin dagiti sililinteg iti puso surotendanto.
16 Siasinonto ti manacder caniac a sumango cadagiti managdacdakes?
Siasinonto ti sumcad a pannacabagic a bumusor cadagiti agararamid iti kinakillo?
17 No saan coma a ni Jehova idi ti tulongco,
Toy cararwac nabayag coman a nagnaed iti kinaulimec.
18 Idi kinunac, Toy sacac maicaglis;
Ti kinamanagayatmo, O Jehova, tinengngelnac.
19 Iti caadu dagiti panpanunotco itoy unegco
Dagiti pangliwliwam patalgedenda toy cararwac.
20 Ti trono ti kinadakes addanto ngata pannakicannaponna kenca,
Isu nga mangbuangay iti ranggas gapu iti pagbilinan?
21 Aguurnongda a sangsangcatipon a mangbusor iti cararwa ti nalinteg,
Ken mangitulmeng iti nadalus a dara.
22 Ngem ni Jehova isun ti natayag a baluartec,
Ket ti Diosco isut' bato a pagcamangac.
23 Ken isu ti nangidessoor cadacuada iti kinakilloda met laeng,
Ken mangpessatto cadacuada iti kinadangkesda met laeng;
Ni Jehova a Diostayo pessatenanto ida.

Panangidaydayaw ken Jehova, ken Panagpaannad iti Di-pammatpati.

95 O umaycayo, cantaantay ni Jehova;
Ipaaytay ti narag-o nga ariangga iti bato ti pannacaisalacantayo.
2 Intay iti sango ti saclangna a siyayaman;
Ipaayantayo iti narag-o nga ariangga agraman salmos.
3 Ta ni Jehova isut' naidaclan a Dios,
Ken naidadaclan nga ari a nangatngato ngem amin a diosen.
4 Adda cadagiti imimana dagiti mangliwengliweng a yan toy daga;
Dagiti catayag dagiti banbantay cucuana met.
5 Ti baybay cucuana, ket inaramidna;
Ken dagiti imana binukelda ti namaga a daga.
6 O umaycayo, agdaydayawtayo ken agrucnoytayo;
Agparintumengtay iti saclang ni Jehova a nangaramid cadatayo:

7 Ta isu ti Diostayo,
Ken datay ti ili ti pagpaarabanna, ken carnero ti imana.
Ita nga aldaw, O mangegyo comat' timecna!
8 Diyo patangkenen ta pusoyo, a cas idiay Meriba,
A cas iti aldaw ti Masa iti let-ang,
9 Idi a dagiti amammayo sinulisogdac,
Pinadasdac, ket nakitada ti aramidco.
10 Uppat a pulo a tawen a nagladladingitac *dayta* a caputotan,
Ket kinunac, Isut' maysa nga ili a mayawawan iti pusoda,
Ket saanda a naammoan dagiti dalanco:
11 Anansata insapatac iti lucsawco,
Nga didanto sumrec iti inanac.

Panangyawis iti Panagdaydayaw ken Jehova a Nalinteg nga Ocom.

96 O cantaanyo ni Jehova iti baro a canta:
Cantaanyo ni Jehova, dagup ti daga.
2 Cantaanyo ni Jehova, benditoenyo ti naganna;
Iparangarangyo ti panangisalacanna nga inaldawaldaw.
3 Ipalawagyo ti dayagna cadagiti nacion.
Dagiti nacascasdaaw nga aramidna cadagiti amin nga ilili.
4 Ta naidaclan ni Jehova, ket rebbengna unay ti maidaydayaw:
Rebbeng a cabuteng a nangnangrona ngem amin a didiosen.
5 Ta amin dagiti didiosen dagiti ilili ubbawda;
Ngem ni Jehova inaramidna dagiti langit.
6 Dayaw ken dayag addada iti sangoananna:
Pigsa ken kinasayaat addada iti nasantoan a yanna.
7 Ipaayyo ken Jehova, dacay a sangacabagian dagiti ilili,
Ipaayyo ken Jehova ti dayag ken kinapigsa.
8 Ipaayyo ken Jehova ti dayag a mainugot iti naganna:
Mangyegcay iti daton, ket umaycay cadagiti paraanganna.
9 O agdaydayawcay ken Jehova iti nasantoan a panagiintaryo:
Agkintayegcay iti sangona, amin a daga.
10 Cunaenyo cadagiti nacion,
Ni Jehova agari:
Ti met lubong naisimpa a di mabalin nga isinen:
Ocomennanto a sicacanatad dagiti ilili.
11 Agrag-o coma dagiti langit, ket agragsac coma ti daga;
Agugaog coma ti baybay, ken dagup ti linaonna;
12 Ti tay-ac agrag-o coma, ken amin nga adda kencuana;
Iti casta amin dagiti caycayo ti bakir agcantadanto gaput' rag-o
13 Iti sangoanan ni Jehova; ta isu umay,
Ta isu umay a mangocom iti daga:
Ocomennanto toy lubong a sililinteg,
Ken dagiti ilili babaen ti kinapudnona.

Pannacabalin ken Panangituray ni Jehova.

97 Agturay ni Jehova; agragsac coma ti daga;
Agrag-o coma dagiti adu a purpuro.
2 Dagiti ulep ken sipnget agliclicmutda iti arpadna;
Kinalinteg ken kinajusticia ti nagpatayan ti tronana.
3 Adda apuy a magna iti sangoananna,
Ket manguram cadagiti cabusorna nga aglawlaw.
4 Dagiti kimatna sinilnaganda toy lubong:
Ti daga nakitana, ket nagkintayeg.
5 Dagiti banbantay naglunagda a cas allid iti saclang ni Jehova,
Iti saclang ti Apo ti sangalubongan.
6 Dagiti langit ibungabongda ti kinalintegna,
Ket amin dagiti ilili nakitada ti dayagna.
7 Mabainanda coma amin dagiti agservi cadagiti ladladawan a binurican,
Nga pagpasindayagda dagiti ladladawan a pagcararagan:
Isut' daydayawenyo, dacay amin a didios.
8 Ti Sion nacangeg ket naragsacan,
Ken dagiti annac a babbai ti Juda nagrag-oda,
Gapu cadagiti panangocommo, O Jehova.
9 Ta sica, Jehova, ti cangatoan iti ngatoen ti amin a daga:
Sica ti naitan-oc a narimrimbaw nga adayo ngem amin a didiosen.
10 O dacay nga agayayat ken Jehova, guraenyo ti dakes;
Isu salacnibanna dagiti cararwa dagiti sasantona;

Ispalenna ida iti ima dagiti nadanğkes.
11 Ti silaw naimula a maipaay cadagiti sililinteg,
Ket ti kinaragsac cadagiti nalinteg iti puso.
12 Agrag-ocay ken Jehova, dacay a sililinteg;
Ket itdenyo ti panagyaman iti nasantoan a galadna.

Panangawis iti Panangidaydayaw ken Jehova gaput' Kinalintegna.

Salmo.

98 O cantaanyo ni Jehova iti baro a canta;
Ta nagaramid cadagiti nacascasdaaw a banag:
Ti canawan nğa imana, ken ti nasantoan a tackiagna, nalpasnan ti pannalacan a maipaay kencuana.
2 Ni Jehova impacaammona ti pannalacanna:
Ti kinalintegna imparanğna a simamayaya iti imatanğ dagiti nacion.
3 Impalagipnan ti kinamanagayat ken kinamanagtalimudocna iti balay ni Israel:
Amin dagiti unğto ti daga nakitada ti pannalacan ti Diostayo.
4 Ipaayanyo ni Jehova iti naragsac nğa arianğga, dagup ti daga:
Ipecsayo ket agcantacay iti gaput' rag-o, wen, agcantacay iti panangidaydayaw.
5 Cantaanyo ni Jehova iti panangidaydayaw a bagayan ti arpa;
Bagayan ti arpa ken timec a macaayayo.
6 Cadagiti trompeta ken aweng ti tororot
Aramidenyo ti naragsac nğa ariwawa iti saclang ti Ari, si Jehova.
7 Aguga coma ti baybay ken amin a linaonna;
Ti lubong ken amin nğa agnaed kencuana.
8 Dagiti laylayus pagsipatenda coma dagiti imimada;
Dagiti turturod agcantada coma gaput' rag-o a sanğsanğcatimpuyog
9 Iti sangoanan ni Jehova; ta umay a mangocom itoy daga:
Ocomennanto a sililinteg toy lubonğ,
Ken sicacanatad dagiti ilili.

Panangidaydayw kan Jehova gaput' Kinatalimudocna iti Israel.

99 Agari ni Jehova; agkintayeg coma dagiti ilili:
Agtutugaw *iti rimbaw* dagiti Querubin, ti daga matignay coma.
2 Ni Jehova naidaclan sadi Sion;
Ket isu nanğato iti nğatoen dagiti amin nğa ilili.
3 Idaydayawda coma ta naidaclan ken nacakigtot a naganmo:
Isut' santo.
4 Ti bileg ti ari pagayatanna met ti kinajusticia;
Sica ipasdecmo ti kinacanatad;
Sica icutam ti kinajusticia ken kinalinteg iti bianğ ni Jacob.
5 Itanocyo ni Jehova a Diostayo,
Ket agdaydayawcay iti sacaananna:
Isut' Santo.
6 Da Moises ken Aaron cadagiti sacerdotena,
Ken ni Samuel cadagiti umawawag iti naganna;
Immawagda ken Jehova, kot isu sinunğbatanna ida.
7 Nagsao cadacuada iti adigi nğa ulep:
Sinalimetmetanda dagiti pammaneconecna,
Ken ti nagbilinan nğa intedna cadacuada.
8 Sica sinunğbatam ida, O Jehova a Diosmi:
Sica ti Dios a namacawan cadacuada,
Nupay inaramatmo ti pammales cadagiti aramidda.
9 Itan-ocyo ni Jehova a Diostayo,
Ket agdaydayawcay idiay nasantoan a turodna;
Ta ni Jehova a Diostayo santo.

Maipatigmaan cadagiti amin a Tao ti Panagidaydayawda iti Dios.

Salmo a pagyaman.

100 Ipaayanyo iti naragsac nğa ariwawa ni Jehova, dacay amin a dagdaga.
2 Agservicay ken Jehova a siyayaman:
Umaycayo iti sanğoananna agraman panagcanta.
3 Ammoyo nğa ni Jehova, isu ti Dios:
Isu ti nanğaramid cadatayo, ket datayo cucuanatayo;
Datay ti ilina, ken carnero ti pagpaarabanna.
4 Sumreccay cadagiti ruanğanna a siyayaman,
Ken cadagiti paraanğanna agraman panangidaydayawyo:
Itdenyo ti panagyaman kencuana, ket benditoenyo ti naganna.

5 Ta ni Jehova naimbag; ti kinamanag-
ayatna agnanayon,
Ket ti kinamanagtalimudocna aginğga
cadagiti amin a caputotan.

Panangibatad ni David iti Kinalintegna.

Salmo ni David.

101 Icantacto ti kinamanagayat ken
kinajusticia:
Kenca, O Jehova, agcantaactot' pa-
nangidaydayaw.
2 Simamanakemacto nğa agnaed iti na-
limbonğ a dalan:
O caanonto ti yaaymo caniac?
Magnaacto iti uneg ti balayco a sili-
limbonğ ti pusoc.
3 Diacto mangicabil iti naalas a banag
iti saclanğ dagiti matac:
Guraecto ti aramid dagiti agkilinğ-
kiling;
Saanto a cumpet caniac.
4 Ti nadangkes a puso umadayonto
caniac:
Awantot' ammoec a dakes a banag.
5 Siasinoman a manaddadael a nalimed
iti caarrubana isuntot' dadaelec;
Ti adda napangato a panagkitkitana
ken natanğsit a panagpuspusona
diacto panoynoyan.
6 Dagiti matac sisisiputdanto cadagiti
matalec ditoy daga, tapno maca-
pagtaenğda caniac:
Ti magna iti nalimbonğ a dalan,
isuntot' agservi caniac.
7 Ti agaramid iti panangallilaw dinto
agnaed iti uneg ti balayco:
Ti agsao iti ulbod dinto agsimpa iti
saclanğ dagiti matac.
8 Binigatbigat a pucawecto dagiti amin
a nadangkes ditoy daga;
Tapno dagiti agaramid iti kinakillo
raritec ditoy ili ni Jehova.

Panagdawat ti Maysa a Mapaldaangan iti Caasi kencuana met laenğ ken iti Sion.

Cararag ti malidliday, no madalupinayen,
ket ipecsana dagiti asasugna iti
saclanğ ni Jehova.

102 Denğgem ti cararagco, O Jehova,
Ket dumanon cad kenca ti
ickisco.
2 Dimo cad ilinğed ta rupam caniac iti
aldaw ti panagducotco:
Itamdagmo ta lapayagmo caniac;
Iti aldaw nğa iyaawagco sunğbatannac
cad a dardarasen.
3 Ta dagiti aldawco marmarsaeda a cas
la asuc,
Ket dagiti tultulanğco mapuuranda a
cas aluten.
4 Ti pusoc makeltay a casla mula, ket
malaylay;
Ta malipatac ti manğan iti tinapayco.
5 Maipuon iti timec ti panagunğorco
Dagiti tultulanğco dimketdan iti cu-
dilco.
6 Arigac la itay calaw ti cabakiran;
Agbalinac a cas maysa a puec dagiti
yan nğa agalimbawa.
7 Agpuyatac, ket agbalinac a cas itay
mammendita
Nğa agwaywayas iti tuctoc ti balay.
8 Dagiti cabusorco umumsiendac nğa
agmalmalem;
Dagiti gumurgura caniac ilunlunoddac.
9 Ta nanğanacon iti dapu a cas pan-
nacatinapay,
Ket tinibnocac ti inumec iti panag-
sanğit,
10 Gapu iti rurodmo ken guram:
Ta binatacnac, ket sanac inwadag.
11 Dagiti aldawco arigda la aniniwan nğa
agpucaw;
Ket arigac la mula a malaylay.
12 Nğem sica, O Jehova, agtalinaedca
nğa agnanayon;
Ket ti galadmo inğgana cadagiti amin
a caputotan.
13 Bumanğonto, ket addanto asim iti
Sion;
Ta batanğnan ti pananğaasi kencuana,
Wen, ti natudinğan a tiempo dim-
tenğen.
14 Ta dagiti adipenmo pagayayatanda
dagiti batona,
Ket adda asida iti tapucna.
15 Iti casta dagiti ilili pagbutnğandanto
ti nagan ni Jehova,
Ket amin dagiti arari ditoy daga day-
ta dayagmo:
16 Ta ni Jehova ti nanğbanğon iti Sion;
Nagparanğ a sidadayag.
17 Inimatanğanna ti cararag dagiti tal-
talipunğawen,
Ket saanna a pinaid ti cararagda.
18 Daytoy maisuratto iti caputotan a
masacbayan;
Ket ti ili a maparsuanto idaydayaw-
nanto ni Jehova.
19 Ta kimmita iti baba manipud tapaw ti
nasantoan a yanna;

Manipud sadi laṅgit minatmatan ni
Jehova toy daga;
20 Tapno deṅggenna ti sasainnec ti siba-
balud;
Tapno ruc-atanna dagiti naipato iti
patay;
21 Tapno dagiti tao maibunannagda ti
nagan ni Jehova idiay Sion,
Ken ti pacaidaydayawanna idiay Jeru-
salem;
22 Inton agtitipon amin dagiti tattao,
Ken dagiti pagpagarian, tapno agser-
vida ken Jehova.
23 Isu pinacapuyna ti pigsac iti dalan;
Pinaababana dagiti aldawco.
24 Kinunac, O Diosco, dinac cad pucawen
iti ṅgalay dagiti aldawco:
Dagiti tawenmo agbalballasiwda cada-
giti amin a caputotan.
25 Sipud idi ugma insimpamon ti pacai-
saadan toy daga;
Ket dagiti laṅgit aramid dagiti imam.
26 Mapucawdanto, ṅgem sica manayon-
canto;
Wen, isuda amin dumaandanto a cas
iti pagan-anay;
Cas pamlesan pagsucatemto ida, ket
masucatanto:
27 Ṅgem sica castam laeṅ,
Ket dagiti tawenmo awan gibusda.
28 Dagiti annac dagiti adipenmo agtuloy-
danto,
Ket ti bin-ida maipasdecto iti sa-
ṅgoanam.

Panaṅgidaydayaw cadagiti Asasi
ni Jehova.

Salmo ni David.

103 Benditoem ni Jehova, O cararwac,
Ken amin ṅga adda iti unegco.
benditoem coma ti nasantoan a na-
ganna.
2 Benditoem ni Jehova, O cararwac,
Ket dimo lipaten amin dagiti parabur-
na:
3 Isu a mamacawan cadagiti amin a
kinakillom;
Isu a mamapia cadagiti amin a nasac-
sakitmo;
4 Isu a manubbot ita biagmo iti panna-
cadadael;
Isu a mamalaṅgat kenca iti kinamana-
gayat ken nadunṅgo ṅga asasi;
5 Isu a mamennec iti tarigagaymo ca-
dagiti naimbag a banag,
Iti casta ti tawen a cabanbannoagam
bumaronto a cas ti aguila.
6 Ni Jehova icutanna dagiti nalinteg
ṅga araramid,
Ken panaṅgocom cadagiti amin a mai-
luplupit.
7 Impacaammona dagiti dalanna ken
Moises,
Dagiti aramidna cadagiti annac ti
Israel.
8 Ni Jehova sicacaasi ken siaayat,
Namayamay ṅga agpunṅtot, ket nalaus
iti kinamanagayat.
9 Saanto a cancanayon a siuuṅget;
Ket dinanto met penpenpenen a cana-
yon *ti punṅtotna.*
10 Isu saanna ṅga inaramid cadatayo ti
cas maṅganatup cadagiti basbasol-
tayo,
Dinatay met sinupapacan iti catutopan
dagiti kinakillotayo.
11 Ta cas catayag dagiti laṅgit iti ṅgato
toy daga,
Casta ti cadackel ti kinamanagayatna
cadagiti agbuteṅ kencuana.
12 Cas panagaddayo ti igid ti daya ken
igid ti laud,
Castat' caadayo ti naṅgyadayoanna
cadagiti saluṅgasiṅgtayo cadatayo.
13 Cas panaṅgaasi ti maysa ṅga ama
cadagiti annacna,
Casta ti panaṅgaasi ni Jehova ca-
dagiti agbuteṅ kencuana.
14 Ta ammona ti sucogtayo;
Isu malagipna ṅga datayo tapuctayo.
15 No maipaṅggep iti tao, dagiti aldawna
casda la root;
Cas maysa a saboṅ ti tay-ac, casta ti
panaglaṅgtona.
16 Ta ti aṅgin lumabas caniana, ket ma-
nasanasen;
Ket ti nagsaadanna dinanto pay amam-
mon.
17 Ṅgem ti kinamanagayat ni Jehova
cadagiti agbuteṅ kencuana isut'
manipud kinaagnanayon iṅgganat'
kinaagnanayon,
Ket ti kinalintegna agiṅgga cadagiti
annac dagiti anannac;
18 Cadagiti manalimetmet iti tulagna,
Ken cadagiti maṅlaglagip cadagiti
bilbilinna tapno aramidenda ida.
19 Ni Jehova impasdecna ti tronona ca-
dagiti laṅgit;
Ket ti pagarianna pagturayanna amin.
20 Benditoenyo ni Jehova, dacay amin
ṅga angelesna,
A mannacabalin iti bileg, manunṅtuṅ-
pal iti saona,
Anaṅtimtimud iti timec ti saona.

21 Benditoenyo ni Jehova, dacay amin a buybuyotna,
Dacay amin a ministrona nğa agaramid iti pagayatanna.
22 Benditoenyo ni Jehova, dacay amin nğa aramidna,
Cadagiti amin a yan ti kinaturayna:
Benditoem ni Jehova, O cararwac.

Panangaluad ni Jehova cadagiti amin nğa Aramidna.

104 Benditoem ni Jehova, O cararwac.
O Jehova a Diosco, sica naidaclanca unay;
Nacawesanca iti dayaw ken kinadayag:
2 Sica nğa manğbunğon kenca met laenğ iti lawag a casmo la pagananay;
Nğa manğbistrad cadagiti lanğit a cas maysa a cortina;
3 Nğa manğicabil cadagiti busuran dagiti silsiledna iti uneg dagiti dandanum;
Nğa aramidenna a luganna dagiti ulep;
Nğa magna iti rabaw dagiti payac ti anğin;
4 Nğa mamagbalin cadagiti anğin a pagibagaenna;
Cadagiti gil-ayab ti apuy a ministrona;
5 Isu nğa nanğicabil cadagiti cimiento toy daga,
Nğa dinto maisin uray inton caano.
6 Sica inabbonğam iti taaw a casna la pannacapagananay;
Dagiti dandanum nagtacderda a nanğatnğato nğem dagiti bantay.
7 Iti panagunğetmo nagtalawda;
Iti timec ti gurroodmo nagdardarasda
8 (Bimmanğon dagiti bantay, limnec dagiti gitgitub)
A napan cadagiti yan nğa pinarnuaymo a naisanğrat cadacuada.
9 Sica nanğicabilca iti bacud nğa dida mabalin a ballasiwen;
Tapno dida sunotanen a lunğposen toy daga.
10 Isu ibaonna dagiti ubbog cadagiti gitgitub:
Agtarayda cadagiti babaet dagiti banbantay;
11 Itdenda ti inumen iti siasinoman nğa animal ti tay-ac;
Dagiti atap nğa asno pedpedenda ti wawda.
12 Iti sibayda dagiti tumatayab cadagiti lanğit agbalayda;
Iyesnğawda ti timecda iti babaet dagiti sanğsanğa.
13 Isu siboganna dagiti banbantay manipud cadagiti siledna:
Ti tay-ac mapno iti bunğa dagiti gapuanam.
14 Pagtuboenna ti root a maipaay cadagiti bacbaca,
Ken ti mula nğa agservi iti tao;
Tapno maparuarna ti taraonna iti daga,
15 Ken ti arac a mamaragsac iti puso ti tao,
Ken lana a mamagsilenğ iti rupana,
Ken tinapay a mamakired iti pusot' tao.
16 Dagiti caycayo ni Jehova natubbogda;
Dagiti cedro ti Libano, nğa immulana;
17 Isu a pagaramidan dagiti billit cadagiti umocda:
No maipanğgep iti cannaway, dagiti salenğ isuda ti balayna.
18 Dagiti natayag a banbantay ti pagyanan dagiti caldinğ nğa atap;
Dagiti batbato isuda ti apon dagiti conejo.
19 Dinutocna ni bulan a pagbaliwan ti tiempo:
Ti init ammona ti ilelennecna.
20 Sica pataudem ti sipnğet, ket isut' rabii,
Iti sadino dagiti amin nğa ananimal ti cabakiran cumarapcapda.
21 Dagiti urbon a leon ugaanda ti sippegenda,
Ket birokenda ti lamutenda nğa aggapu iti Dios.
22 Ti init suminğisinğ, agpapanawda,
Ket agculmegda iti uneg dagiti rukibda.
23 Ti tao apan iti aramidna
Ken iti trabajona inğgana iti rumabii.
24 O Jehova, amanğan a nagcaadu dagiti aramidmo!
Sisisirib ti panangaramidmo cadacuada amin:
Ti daga napno iti pagsanicuaam.
25 Addayta ti baybay, dackel ket nalawa,
Isu nğa ayan dagiti agcucunolcunol a di mabilanğ,
Babassit man ken dadackel nğa ananimal.
26 Addagidiay a magna dagiti sasacayan;
Adda laviatan, nğa inaramidmo a makiayayam sadiay.

27 Dagitoy agurayda amin kenca,
Tapno iccam ida iti taraon iti tiempo a tumutop.
28 Iccam ida, isuda acuyenda;
Ucradem dagiti imam, isuda mapnecda iti imbag.
29 Ilingedmo ta rupam isuda agducotda;
Iccatem ti angesda, isuda matayda,
Ket agpulangda iti catatapucda.
30 Sica ibaonmo ti Espiritum, maparsuadan;
Ket pabaroem ti langa ti daga.
31 Ti dayag ni Jehova agpaut cadi nga agnanayon;
Pagrag-oan coma ni Jehova dagiti aramidna:
32 Isu a taldiapanna toy daga, ket agpigerger;
Calbitenna dagiti banbantay, ket agasucda.
33 Cancantaacto ni Jehova cas capautco nga agbiag:
Cancantaacto ti panangidaydayaw iti Diosco bayat ti caaddac.
34 Toy panpanunotco nasam-it coma kencuana:
Pagrag-oacto ni Jehova.
35 Dagiti managbasol maraponda coma ditoy daga,
Ket maawanda coma dagiti nadangkes.
Benditoem ni Jehova, O cararwac.
Idaydayawyo ni Jehova.

Dagiti Nacascasdaaw nga Aramid ni Jehova a naipaay iti Israel.

105 Agyamancay ken Jehova, umawagcay iti naganna;
Ipacaammoyo cadagiti ilili dagiti aramidna.
2 Cantaanyo, cantaanyo cadagiti panangidaydayaw;
Isaoyo amin dagiti nacascasdaaw nga aramidna.
3 Pagpasindayawyo ti nasantoan a naganna:
Agragrag-o coma ti puso dagiti mangbiroc ken Jehova.
4 Birokenyo ni Jehova ken ti pigsana;
Sapulenyo coma laeng ti rupana.
5 Lagipenyo dagiti nacascasdaaw nga aramid nga inaramidna,
Dagiti datdatlagna, ken dagiti panangocom ti ngiwatna,
6 O dacay a bin-i ni Abraham nga adipenna,
Dacay nga anannac ni Jacob, dacay a pinilina.
7 Isu ni Jehova a Diostayo:
Dagiti panangocomna addada iti dagup ti daga.
8 Silalagip nga agnanayon iti tulagna,
Ti sao nga imbilinna cadagiti rinibu a caputotan,
9 *Ti intulagna* ken Abraham,
Ken ti sapatana ken Isaac,
10 Ket pinasingkedanna dayta met laeng ken Jacob iti maysa a pagbilinan,
Iti Israel iti maysa a tulag nga agnanayon,
11 A kinunana, Itdecto kenca ti daga a Canaan,
A ginasangasat ti tawidmo;
12 Idi nga bassitda pay laeng a tattao iti bilangda,
Wen, bassitda pay unay, ket sangsangailida sadiay.
13 Ket nagallaallada iti nacion ken nacion,
Manipud maysa a pagarian inggat' sabali nga ili.
14 Dina intuloc iti siasinoman a tao nga agaramid iti dakes cadacuada;
Wen, binabalawna dagiti arari gapu cadacuada,
15 *A cunana*, Diyo sagiden dagiti sinapsapoac,
Ken diyo ranggasan dagiti mammadtoc.
16 Ket inayabanna ti panagbisin ditoy daga;
Dinadaelna ti amin nga ungcay ti taraon.
17 Nangibaon iti maysa a tao a paraunada;
Ni Jose nailaco a cas adipen:
18 Dagiti sacana pinarigatda cadagiti ramal:
Isu naicabil cadagiti *cawar a* landoc,
19 Inggana idi horas nga in pannacapasamac ti saona,
Ti sao ni Jehova ti nangsuut kencuana.
20 Ti ari nagbaon ket rinuc-atanna;
Wen, ti agturay cadagiti ilili, ket pinalubosanna nga agwayawaya.
21 Pinagbalinna nga apo ti balayna,
Ken agimaton iti dagup ti sanicuana;
22 Tapno manengngel cadagiti principena cas pagayatanna,
Ken mangisuro cadagiti panglacayenna iti kinasirib.
23 Ti Israel immay met sadi Egypto;
Ket ni Jacob nakipagili idiay daga ni Cam.
24 Ket pinaaduna ti ilina a napalalo,
Ken pinagbalinna ida a napigpigsa ngem dagiti nangsuppiat cadacuada.

25 Imballatecna ti pusoda a gumura iti ilina,
Tapno agaramid a sisisicap cadagiti adipenna.
26 Imbaonna ni Moises nḡa adipenna,
Ken ni Aaron nḡa pinilina.
27 Incabilda iti tenḡnḡada dagiti pacailasinanna,
Ken datdatlag iti daga ni Cam.
28 Binaonna ti sipnḡet, ket pinagsipnḡetna;
Ket saanda a binusor dagiti saona.
29 Pinagbalinna a dara dagiti dandanumda,
Ket pinatayna dagiti icanda.
30 Ti dagada idi siaatibelbel cadagiti tucac
Cadagiti silsiled dagiti arida.
31 Nagsao, ket dimtenḡ dagiti atibelbel ti nḡilaw,
Ken cutcuto cadagiti amin a nḡarabda.
32 Intedna cadacuada ti uraro a pannacatudoda,
Ken gumilgil-ayab nḡa apuy iti dagada.
33 Dinanarna dagiti cauvasanda ken highigosda,
Ken sinip-acna dagiti caycayo dagiti beddenḡda.
34 Nagsao, ket ti lucton dimtenḡ,
Ken ti dudon, ket saan a mabilanḡ,
35 Ket linamutda amin a mula idiay dagada,
Ket linamutda ti bunḡa ti dagada.
36 Dinanarna met dagiti inauna nḡa annac idiay dagada,
A puon ti amin a maelda.
37 Ket inlasutna ida agraman pirac ken balitoc;
Ket awan uray maysa nḡa agcacapuy a tao cadagiti tribuda.
38 Ti Egipto naragsacan idi nagluasda;
Ta ti butenḡda caniada immapay cadacuada.
39 Nanḡibistrad iti ulep a pannacaabbonḡda,
Ken apuy a manḡsilaw iti rabii.
40 Nagdawatda, ket nanḡyeg cadagiti pugu,
Ket pinennecna ida iti tinapay ti langit.
41 Inucapna ti bato, ket dagiti danum nagparucpocda;
Nagayusda cadagiti camagaan a *cas* carayan.
42 Ta linagipna ti nasantoan a saona,
Ken Abraham nḡa adipenna.
43 Ket inlasutna ti ilina a siraragsac,
Ken dagiti pinilina a sicacantada.
44 Ket intedna cadacuada dagiti daga ti pagpagarian;
Ken tinagicuada ti pagbannogan dagiti ilili:
45 Tapno masalimetmetanda coma dagiti bilbilinna,
Ken matunḡpalda dagiti lintegna.
Idaydayawyo ni Jehova.

Kinasukir ti Israel, ken Ranan̄gispal ni Jehova.

106 Idaydayawyo ni Jehova.
O pagyamananyo ni Jehova; ta isu naimbag;
Ta ti kinamanagatna agnanayon.
2 Siasino ti macaisao cadagiti nabileg a gapuanan ni Jehova,
Wenno macaiparanḡaranḡ amin a pannacaidaydayawna?
3 Bendito dagiti manalimetmet iti kinajusticia,
Ken ti agaramid iti kinalinteg cadagiti amin a tiempo.
4 Laglagipennac, O Jehova, nḡa iraman iti parabur nḡa ipaaymo iti ilim;
O sucnalannac ita pannalacanmo,
5 Tapno makitac coma ti kinaranḡ-ay dagiti pinilim,
Tapno macapagrag-oac iti kinaragsac ti nacionmo,
Tapno mabalinco a pagpasindayaw iti panagpatawidmo.
6 Nakipagbasolcami cadagiti amammami,
Nagapuananmi ti kinakillo, nagaramidcam a sidadakes.
7 Dagiti amammami dida naawatan dagiti datdatlagmo idiay Egipto;
Dida linagip ti caadu dagiti kinamanagayatmo,
Nḡem simmukirda ketdi idiay baybay, wen idiay Baybay Nalabaga.
8 Nupay casta isu insalacanna ida gaput' pacaidayawan ti naganna,
Barenḡ maipacaammona ti napigsa a pannacabalinna.
9 Inunḡtanna met ni Baybay Nalabaga, ket nagmaga:
Iti casta inlasatna ida iti alinegneg, nḡa arig la iti tay-ac.
10 Ket insalacanna ida iti ima ti nanḡgura cadacuada,
Ket sinubbotna ida iti ima ti cabusor.
11 Ket dagiti danum gimmabor cadagiti casupadida;
Awan natda uray maysa cadacuada.
12 Idi a casta pinatidan dagiti saona;
Incantada ti pannacaidaydayawna.

13 Nalipatanda iti apagbiit dagiti aramid-
na;
Saanda a naguray iti pammatigmaanna
14 Ngem nagderrepda iti napalalo iti let-
ang;
Ken sinulisogda ti Dios idiay tanap.
15 Ket intedna cadacuada ti dawatda,
Ngem impaw-itna ti kinacuttong iti
cararwada.
16 Nagimonda met ken Moises iti pacarso,
Ken ni Aaron a santo ni Jehova.
17 Ti daga nagnganga ket inalun-onna ni
Datan,
Ket ginaboranna ti buyot ni Abirom.
18 Ket adda apuy a napasged iti bung-
goyda;
Ti darang pinuuranna dagiti nadamca.
19 Nangaramidda iti urbon a vaca idiay
Horeb,
Ket nagdaydayawda iti imvaciar a la-
dawan.
20 Iti casta insucat ti tan-ocda
Iti maysa a caasping ti vaca a mangan
iti root.
21 Linipatda ti Dios a Manalacan cada-
cuada,
Nga nagaramid iti dadackel a banag
idiay Egipto,
22 Nacascasdaaw nga araramid idiay daga
a Cam,
Ken nacakigkigtot a banag idiay Bay-
bay Nalabaga.
23 Anansata isu kinunana nga pucawenna
coma ida,
No ni Moises a pinilina di coma nag-
tacder iti saclangna idiay wanga-
wangan,
Tapno icalilisna ti gurana, di la ket
mamin-ano ta pucawenna *ida*.
24 Wen, inumsida ti nacaayayo a daga,
Saanda a pinati ti saona,
25 Ngem nagtantanabutobda ketdi iti
toldada,
Ket dida intaltalec ti timec ni Jehova.
26 Anansata insapatana cadacuada,
Nga idalitnanto ida idiay let-ang,
27 Ken padsoennanto ti bin-ida cadagiti
nacion,
Ken iwaraswarasnanto ida cadagiti
dagdaga.
28 Ket nakitiponda met ken Baal-pehor,
Ket linamutda dagiti daton iti natna-
tay.
29 Idi a casta cadagiti panagcucuada na-
gargarida a nagpungtot;
Ket ti angol napasamac cadacuada.
30 Idi a casta nagtacder ni Finees, ket
inicutanna ti panangocom;
Ket iti casta ti angol naatipa.
31 Ket dayta naibilang kencuana a kina-
linteg,
Inggana cadagiti amin a caputotan iti
agnanayon.
32 Ket nagpungtotda met kencuana idiay
dandanum ti Meriba,
Iti casta nagdacsan ni Moises gapu ca-
dacuada;
33 Ta bimmusorda iti espirituna,
Ket isu nagsao a dina napuutan cada-
giti bibigna.
34 Saanda a pinucaw dagiti ilili,
Cas imbilin ni Jehova cadacuada,
35 Ngem nakilaocda cadagiti nacion,
Ket sinursuroda dagiti aramidda,
36 Ken nagservida cadagiti ladawan a
pagcararagan,
Isu a nagbalin a silo cadacuada.
37 Wen, indatonda dagiti annacda a
lallaki ken annacda a babbai cada-
giti demonio,
38 Ken imbuyatda ti dara a nadalus,
Uray pay ti dara dagiti annacda a
lallaki ken annacda a babbai,
Isuda nga indatonda cadagiti ladawan
a pagcararagan ti Canaan;
Ket ti daga namulitan iti dara.
39 Iti casta narugitanda cadagiti aramid-
da,
Ket nagbalangcantisda cadagiti panag-
cucuada.
40 Gapuna a ti gura ni Jehova naarunan
a sibubusor iti ilina,
Ket kinarurodna ti nagpatawidanna.
41 Ket intedna ida iti ima dagiti nacion;
Ket dagidi gumurgura cadacuada in-
turayanda ida.
42 Dagiti cabusorda inupupitda met ida,
Ket nagyanda a sirurucma iti babaen
ti imada.
43 Naminadu nga inispalna ida;
Ngem simmukirda iti panagbibinnala-
cadda,
Ket naimecmecda iti kinakilloda.
44 Nupay casta minatmatanna ti ladingit-
da,
Idi a nangngegna ti ickisda:
45 Ket linagipna cadacuada ti impatulag-
na,
Ket nagbabawi cas mayalubog iti
caadu dagiti kinamanagayatna.
46 Ket inaramidna met a macaasianda
Cadagiti amin a nangaycayaw cadacua-
da.
47 Isalacannacam, O Jehova a Diosmi,
Ket acoyennacam nga alaen cadagiti
nacion,

Tapno itdenmi dagiti yaman ita nasan-
toan a naganmo,
Ket agballigicam iti pannacaidayda-
yawmo.
48 Bendito ni Jehova, a Dios ti Israel,
Manipud kinaagnanayon inggana met
lat' kinaagnanayon.
Ket amin ti ili cunana coma, Amen.
Idaydaydayawyo ni Jehova.

Ni Jehova ispalenna dagiti Tao cadagiti nagcaadu a Pagducotan.

107 O itdenyo ti panagyaman ken
Jehova; ta isu naimbag;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon.
2 Dagiti sinubbot ni Jehova cunaenda
coma *a casta*,
Isuda a sinubbotna iti ima ti cabusor,
3 Ken tiniptiponna a naggapu cadagiti
dagdaga,
Manipud iti daya manipud iti laud,
Manipud amianan ket manipud aba-
gatan.
4 Nagcalcallautanĝda iti let-anĝ iti
lanĝlanĝalanĝ a dalan;
Awan nasaracanda a ciudad a pagilian.
5 Sibibisin ken siwawaw,
Ti cararwada a nagpacsoy cadacuada.
6 Idi a casta imkisda ken Jehova iti
panagducotda,
Ket isu inispalna ida cadagiti tarum-
pinĝayda,
7 Inturonĝna met ida iti nalinteg a
dalan,
Tapno macagtenĝda iti ciudad a pag-
ilian.
8 O dagiti tao idaydayawda coma ni
Jehova gaput' kinamanagayatna,
Ken gapu cadagiti nacascasdaaw nĝa
aramidna cadagiti annac dagiti tao!
9 Ta penkenna ti gumawgawawa a
cararwa,
Ket ti sibibisin a cararwa punnoenna
iti imbag.
10 Isuda a nagtugaw iti kinasipnĝet ken
iti linonĝ ni patay,
A sibabaludda iti leddaanĝ ken landoc,
11 Gaputta binusorda dagiti sao ti Dios,
Ken inumsida ti patigmaan ti Canĝa-
toan:
12 Gapuna nĝa minameganna ti pusoda
iti panagrigat;
Natuanĝda, ket awan siasinoman a
simmaranay.
13 Idi a casta imkisda ken Jehova iti
panagducotda,
Ket isu insalacanna ida cadagiti
tarumpinĝayda.
14 Iniccatna ida iti kinasinĝpet ken iti
linonĝ ni patay,
Pinugsatna a nagcadua dagiti paraut-
da.
15 O idaydayaw coma dagiti tao ni
Jehova gaput' kinamanagayatna,
Ken gapu cadagiti nacascasdaaw nĝa
aramidna cadagiti annac dagiti tao
16 Ta dinupracna dagiti ruanĝan a gam-
banĝ,
Ket tinuccolna a naggudua dagiti
balunet.
17 Dagiti maag gapu iti salunĝasinĝda,
Ken gapu iti kinakilloda, maparigat-
anda.
18 Ti cararwada carurodna ti aniaman a
kita ti lamuten;
Ket umadanida cadagiti ruanĝan ni
patay.
19 Iti casta umkisda ken Jehova iti
panagducotda,
Ket isu isalacanna ida cadagiti tarum-
pinĝayda.
20 Ibaonna ti saona, ket agasanna ida,
Ket ispalenna *ida* cadagiti pacadadae-
landa.
21 O idaydayaw coma dagiti tao ni
Jehova gaput' kinamanagayatna,
Ken gaput' nacascasdaaw nĝa arara-
midna cadagiti annac dagiti tao!
22 Ket idatonda coma kencuana dagiti
sacrificio ti panagyaman,
Ken ipalawagda dagiti araramidna
nĝa icancanta.
23 Dagiti tumapug idiay baybay nĝa
agsasacayan,
Dagiti agcomcomercio cadagiti dadac-
kel a dandanum;
24 Dagitoy makitada dagiti aramid ni
Jehova,
Ken dagiti datdatlagna iti taaw.
25 Ta ibilinna, ket bumanĝon ti anĝin ti
bagyo,
Isu a manĝicudduag cadagiti dallu-
yonna.
26 Umalimpatocda a manĝallalanĝit, sa-
da man agpababan cadagiti cayu-
yenĝan:
Ti cararwada malunag gaput' ducot.
27 Aglinĝgilinĝgida, ket maipaspas-iraw-
da a cas ti nabartec,
Amin nĝa ammoda mapucawen.
28 Iti casta umkisda ken Jehova iti pa-
nagducotda,

Ket iruarna ida cadagiti tarumpingay-
da.
29 Ti bagyo pagbalinenna a kinalinac,
Nga dagiti dalluyonna siuulimecda.
30 Iti castan maragsacanda gaputta natal-
nadan;
Ket sana iturong ida iti tartarigaga-
yanda a pagsangladan.
31 O idaydayaw coma dagiti tao ni
Jehova gaput' kinamanagayatna,
Ken gaput' nacascasdaaw nga arara-
midna cadagiti annac dagiti tao!
32 Itan-ocda met coma iti tallaong ti ili,
Ken idaydayawda coma iti pagtutuga-
wan dagiti panglacayen.
33 Pagbalinenna ti let-ang dagiti carcara-
yan,
Ken naticag a daga dagiti burayoc;
34 Tanap a caapayaan ti daga a pagapapi-
tan,
Gapu iti kinadakes dagiti agnaed ca-
dacuada.
35 Pagbalinenna ti let-ang nga danaw,
Ken burayoc ti naticag a daga.
36 Ket pagnaedenna sadiay dagiti mabi-
sin,
Tapno macaisaganada iti ciudad a
pagilian,
37 Ken mabunubonanda dagiti tay-ac, ket
mamulaanda dagiti panguvasan,
Ket maganabda dagiti bunga ti panag-
rang-ay.
38 Isu bendicionanna met ida, tapno uma-
duda unay;
Ket saanna nga ituloc a macraayan
dagiti ananimalda.
39 Sa manen, macsayanda ken maparu-
cobda
Gapu iti pannacaupit, ducot, ken
ladingit.
40 Iparuepocna ti umsi cadagiti principe,
Ket pagcalcallautangenna ida iti
langalang, nga awan ti pagdalanan.
41 Nupay casta ital-ona ti napanglaw
manipud iti ladingitna,
Ket ipaayanna iti putputot a cas pa-
ngen.
42 Dagiti nalinteg makitadanto, ket ag-
ragsacdanto;
Ket ti amin a kinakillo pagtangepen-
nanto ti ngiwatna.
43 Siasinaman a masirib imutectecannanto
dagitoy a banag;
Ket ububugennanto ti kinamanagayat
ni Jehova.

Ti Dios maidaydayaw, ken pagdawatan a Mangted iti Panagballigi.

Maysa a Canta, Salmo ni David.

108 Ti pusoc sitatalingengen, O Dios;
Agcantaacto, wen, cantaacto dagiti
panangidaydayaw, agraman pay ti
pannacaitan-occo.
2 Agriingcayo, salterio ken arpa:
Siac met laeng agriingacto met a masa-
pa unay.
3 Itdecto dagiti panagyaman kenca, O
Jehova, cadagiti ilili;
Ket icantacto dagiti panangidaydayaw
kenca, cadagiti nasnacion.
4 Ta ti kinamanagayatmo naidaclan a
narimrimbaw ngem dagiti langit;
Ken ti kinapudnom agallalangit.
5 Maitan-occa coma, O Dios, iti nangat-
ngato ngem dagiti langit,
Ket ti dayagmo rimbawanna amin toy
daga.
6 Tapno ti ayayatem maispal,
Isalacannacam ita canawan nga imam,
ket sungbatannacam.
7 Ti Dios nagsaon iti kinasantona:
Agragrag-oacto;
Bingayecto ti Siquem, ket rucodecto ti
gitub a Socot.
8 Cucuac ti Galaad; cucuac ti Manasés;
Ti Efraim isu met ti salacnib ti uloc;
Ti Juda isu ti cet roc.
9 Ti Moab isut' batia a pagbuggoac;
Sadi Edom ipalladawconto ti sapatos-
co;
Sadi Filistia ti pagragrag-oacto.
10 Siasinonto ti mangiserrec caniac idiay
ciudad a nabacudan?
Siasino ti nangiturong caniac idiay
Edom?
11 Saanacam nga inwadag, O Dios?
Ket saanca a cumuyog, O Dios, cada-
giti buyotmi.
12 Iccannacam iti badang cadagiti casu-
padimi;
Ta ubbaw ti saranay ti tao.
13 Gapu iti Dios simamaingelcamto:
Ta isu ti mangilupitto cadagiti casu-
padimi.

Awagan ti Pammales cadagiti Cabusor.

Ken palungo a Musico. Salmo ni
David.

109 Dimo igawid ti cappiam, O Dios
ti panangidaydayawco;
2 Ta ti ngiwat ti nadangkes ken ti ngi-
wat ti kinaulbod innganganda caniac:

Nagsaoda caniac a siuulbod ti dilada.
3 Inalicubcubdac met cadagiti sao ni
gura,
Ket kinabacaldac nga awan gapga-
puna.
4 Ti ketdi ayatco isu't pakicabusoranda
caniac:
Ngem cumararagac.
5 Ket insupapacda caniac ti dakes iti
imbag,
Ken gura iti ayatco.
6 Mangicabilca iti dakes a tao nga agi-
maton kencuana;
Ken mamagtacderca iti maysa a mang-
ruprupir idiay macanawanna.
7 Inton maocom, rumsua coma a naca-
basol;
Ket ti cararagna agbalin coma a basol.
8 Bumassit coma dagiti aldawna;
Ket alaen coma ti sabali ti saadna.
9 Maulila coma dagiti annacna,
Ken mabalo ti asawana.
10 Agallaalla coma dagiti annacna, ken
makilimlimosda;
Ket agsapsapulda coma *iti taraonda*
cadagiti langlangalang a yanda.
11 Ti managsingsingir siloanna cad amin
nga adda kencuana;
Ket dagiti gangannaet samsamenda
coma ti pagbannoganna.
12 Awan cad uray maysa a mangigay-at
iti kinaayat kencuana;
Awan met coma ti siasino man a
mangngaasi cadagiti ulila nga
annacna.
13 Magudas coma ti caputotanna;
Iti sumagaganad a caputotan mapunas
coma ti naganda.
14 Ti kinadakes dagiti dadackelna maipal-
palagip coma ken Jehova;
Ket ti basol ti inana di coma mapunas.
15 Addada coma iti saclang ni Jehova a
cancanayon,
Tapno gudasenna ti pacalaglagipan
cadacuada ditoy daga;
16 Gaputta dina linagip nga imparang-
arang ti kinaayat,
Intuggudna ketdi ti napanglaw ken
nanumo a tao,
Ken ti nadanar ti pusona, tapno pata-
yenna *ida*.
17 Wen, nagayatanna ti panagilunod, ket
isut' dimteng kencuana;
Ket dina nagrayoan ti pammarabur,
ket isut' nayadayo kencuana.
18 Incawesna met iti bagina met laeng ti
panagilunod a cas pannacapagan-
anayna,
Ket simrec a cas danum cadagiti
caungan a bagbagina,
Ken cas lana cadagiti tultulangna.
19 Isu coma kencuana ti cas pagan-anay
nga icapetna,
Ken pannacabarikes a pacabaricsanna
acancanayon.
20 Daytoy ti gunguna dagiti casupadic
ken Jehova,
Ken dagiti nga agsao iti dakes itoy
cararwac.
21 Ngem bumiangea cad caniac, O Jehova,
nga Apo, gaput' pagimbagam ta
naganmo:
Tangay naimbag ti kinamanagayatmo,
ispalennac cadi;
22 Ta napanglawac ken nanumoac,
Ket toy pusoc nasugat itoy unegco.
23 Maawanacon a cas ti aniniwan no
agpucaw;
Maisaysayagac a casla dudon.
24 Dagiti tumengco aglulucaydan gaput'
panagayayuno;
Ket ti lasagco awananen iti taba.
25 Agbalinac a pacaibabainan cadacuada:
No makitadac, iwingiwingda ti uloda.
26 Tulongannac, O Jehova a Diosco;
O isalacannac cas mayalubog ita kina-
manangayatmo:
27 Tapno maammoanda nga daytoy ti
imam;
Nga sica, Jehova, ti nangaramid.
28 Ala agilunodda laeng, ngem sica
mangbendicionca:
No bumangonda, maibabaindanto,
Ngem toy adipenmo agragrag-onto.
29 Macawesan coma dagiti casupadic iti
pannacaibabain,
Ket macumotanda coma iti panagbainda
met laeng a cas pagan-anayda.
30 Itdecto ti dackel a yaman ken Jehova
itoy ngiwatco;
Wen, idaydayawconto iti tengnga ti
caaduan.
31 Ta isu agtacderto iti macanawam ti
nanumo,
Tapno isalacanna cadagiti mangocom
iti cararwana.

Ni Jehova itdenna ti Turay iti Ari.

Salmo ni David.

110 Ni Jehova cunana iti Lapoc, Agtu-
gawca iti macanawanco,
Inggana' mapagbanagco dagiti cabu-
sormo a pagbatayam.
2 Ni Jehova ipatag-aynanto ti sarucod
ti bilegmo manipud Sion:

Agturayca iti tenğnğa dagiti cabusor-
mo.
3 Ti ilim ituconna ti bagina a siaayat
Iti aldaw ti pannacabalinmo, iti na-
santoan a pannakidanğadanğ:
Nagtaud iti aanacan ti bigbigat
Adda kenca ti lennaaw dagiti kinaag-
tutubom.
4 Ni Jehova insapatana, ket dinto ag-
babawi:
Sica ti sacerdote nğa agnanayon
Cas ganğay ni Melquisedec.
5 Ti Apo dita macanawanmo
Danarennanto dagiti arari no aldaw ti
gurana.
6 Manğocomto cadagiti nasnacion,
Punnoennanto *dagiti disdisso* cadagiti
bagi a natay;
Danarennanto ti ulo cadagiti adu a
dagdaga.
7 Inumannanto ti agayayus iti dalan:
Anansata ital-onanto ti ulo.

Ni Jehova maidaydayaw gaput' Kinaimbagna.

111 Idaydayawyo ni Jehova.
Itdecto ti panagyaman ken Jehova
iti amin a pusoc,
Iti pagbibinnalacadan dagiti nalinteg,
ken iti tallaonğ.
2 Dagiti aramid ni Jehova naidaclanda,
A biroken amin dagiti agrayo cada-
cuada.
3 Ti aramidna kinadayaw ken kinadaeg;
Ket ti kinalintegna agpaut nğa agna-
nayon.
4 Inaramidna dagiti nacascasdaaw nğa
aramidna tapno laglagipen ida:
Ni Jehova managparabur ken mana-
nğaasi.
5 Nanğted iti taraon cadagiti agbuteng
kencuana:
Silalagipto laenğ iti impatulagna.
6 Impamatmatna iti ilina ti pannacaba-
lin dagiti aramidna,
Iti pananğtedna cadacuada iti tawid
dagiti nacion.
7 Dagiti aramid dagiti imana kinapudno
ken kinajusticia;
Amin a bilbilinna napaypayso.
8 Naituyanğda nğa agnanayon awan inğ-
gana;
Naaramidda iti kinapudno ken kina-
linteg.
9 Imbaonna ti pannacasubbot iti ilina;
Imbilinna nğa agnanayon ti intulagna:
Santo ket reverendo ti naganna.

10 Ti panagbuteng ken Jehova isut' rugi
ti kinasirib;
Addaanda iti nasayaat a panagawawat
dagiti agaramid *cadagiti bilbilinna:*
Ti pannacaidaydayawna agpaut nğa
agnanayon.

Panagranğ-ay ti agbutenğ ken Jehova.

112 Idaydayawyo ni Jehova.
Bendito ti tao nğa agbutenğ ken
Jehova,
Nğa agrayo unay cadagiti bilbilinna.
2 Ti bin-ina mannacabalinto ditoy ra-
baw ti daga:
Ti caputotan ti nalinteg mabendicion-
anto.
3 Pagsanicuaan ken kinabacnanğ adda-
danto iti balayna;
Ket ti kinalintegna agpaut nğa agna-
nayon.
4 Iti nalinteg adda bumanğon a silaw iti
sipnğet:
Managayat, ket mananğnğaasi, ket
sililinteg.
5 Pagimbagan ti tao nğa managayat ken
agpautanğ;
Taripatoennanto ti bianğna iti panna-
caocom.
6 Ta saanto a maisin uray caano man;
Ti nalinteg addanto laenğ iti agnana-
yon a pannacalaglagip.
7 Dinanto pagbutnğan dagiti dakes a
damag:
Ti pusona sitatalinğennğen, a manği-
namnama ken Jehova.
8 Ti pusona nasimpa, dinto agbutenğ,
Inğganat' makitana *ti tarigagayanna*
cadagiti casupadina.
9 Isu nagiwaras, nanğted iti nacurapay;
Ti kinalintegna agpaut nğa agnanayon:
Ti sarana maitan-octo a sidadayaw.
10 Ti nadanğkes makitananto, ket agpul-
cocto;
Pagnğaretnğetannanto dagiti nğipenna,
ket matunawto:
Ti tarigagay ti nadanğkes mapucawto.

Ni Jehova itan-ocna ti Napacumbaba.

113 Idaydayawyo ni Jehova.
Idaydayawyo, O dacay nğa adipen
ni Jehova,
Idaydayawyo ti nagan ni Jehova.
2 Bendito coma ti nagan ni Jehova
Manipud itan a tiempo inğganat' ag-
nanayon.
3 Manipud isisinğising ti init inğganat'
ilelennecna met laenğ

Ti nagan ni Jehova maidaydayaw
coma.
4 Ni Jehova nanĝato iti rimbaw dagiti
nacion,
Ket ti dayagna narimrimbaw nĝem
dagiti lanĝit.
5 Siasino ti cas ken Jehova a Diostayo,
Nĝa adda ti tugawna iti nanĝato,
6 Nĝa agpababa tapno matmatanna
Dagiti adda sadi lanĝit ken iti daga?
7 Batakenna ti napanĝlaw iti tapuc,
Ket aonenna ti nacurapay iti pagibel-
lenĝan ti rugit;
8 Tapno isut' isaadna cadagiti principe,
Cadagiti met laenĝ principe ti ilina.
9 Pagtagibalayenna ti babai a lupes,
Ket pagbalinenna a naragsac nĝa ina
dagiti inanac.
Idaydayawyo ni Jehova.

Pananĝispal ti Dios iti Israel idiay Egipto.

114 Idi a pimmanaw ti Israel idiay
Egipto,
Ti balay ni Jacob idiay ili a gangannaet
ti pagsasaona;
2 Ni Juda nagbalin a santuariona,
Ti Israel pagturayanna.
3 Ti baybay nakitana, ket nagtalaw;
Ti Jordan napasanud.
4 Dagiti banbantay naglalagtoda a cas
carcarnero a calantanĝan,
Dagiti turturod a babassit cas car-
carnero nĝa urbon.
5 Aniat' sinagabam, Sica O baybay, a
nagtalawca man?
Sica Jordan, nĝaman a nagsublica?
6 Dacay a banbantay, a naglalagtocay
man a cas carnero a calantanĝan;
Dacay turod a babassit, a cas carnero
nĝa urbon?
7 Agkintayegca, sica daga, iti sanĝoanan
ti Apo,
Iti sanĝoanan ti Dios ni Jacob,
8 Isu nĝa namagbalin iti ladac a libtonĝ
ti danum:
Ti pamulinawen, ubbog ti dandanum.

Dagiti diosen a Pinapagano maidiligda ken Jehova.

115 Saan a cadacami, O Jehova, saan a
cadacami,
No di ket ita naganmo ti panĝtedam
iti dayag,
Gaput' kinamanagayatmo, ken gaput'
paglainĝan ta naganmo.
2 Ania nĝatat' pagcunaanto dagiti na-
cion,
Ayannattan ti Diosyo?
3 Nĝem ti Diosmi adda cadagiti lanĝit:
Inaramidna ti aniaman a nagayatanna.
4 Dagiti ladawanda a pagcararagan pirac
ken balitoc,
Nĝa aramid ti imima dagiti tao.
5 Adda nĝiwatda, nĝem dida agsao;
Adda matada, nĝem dida macakita;
6 Adda lapayagda, nĝem dida maca-
nĝeg;
Adda agonĝda, nĝem dida maca-
anĝot;
7 Adda imimada, nĝem dida macaari-
cap;
Adda sacsacada, nĝem dida maca-
pagna;
Dida met macapagsao iti carabucobda.
8 Dagiti manĝaramid cadacuada cas-
danto la cadacuada;
Wen, ken siasino man nĝa agcam-
matalec cadacuada.
9 O Israel, agcammataleccay ken Je-
hova:
Isu ti tulonĝda ken calasagda.
10 O balay ni Aaron, agcammataleccay
ken Jehova:
Isu ti tulonĝda ken calasagda.
11 Dacay nĝa agbutenĝ ken Jehova,
agtaleccay ken Jehova:
Isu ti tulonĝda ken calasagda.
12 Ni Jehova silalagip cadatayo; bendi-
cionanna*tay*to:
Bendicionannanto ti balay ni Israel;
Bendicionannanto ti balay ni Aaron.
13 Bendicionannanto dagiti agbutenĝ ken
Jehova,
Babassit man ken dadackel.
14 Ni Jehova paranĝ-ayennacay coma a
paranĝ-ayen,
Dacayo ken dagiti anannacyo.
15 Benditonacayo ni Jehova,
Isu a nanĝaramid iti lanĝit ken daga.
16 Dagiti lanĝit isuda ti lanĝit ni Jehova;
Nĝem ti daga intedna cadagiti annac
dagiti tao.
17 Dagiti natay dida idaydayaw ni
Jehova,
Ken siasino man a bumaba iti ulimec;
18 Nĝem benditoentayto ni Jehova
Manipud itan a tiempo inĝganat' kina-
agnanayon.
Idaydayawyo ni Jehova.

Panagyaman iti Pannacaispal iti Patay.

116 Ayatec ni Jehova, gaputta denggen-
na

Ti timecco ken dawdawatco.
2 Gaputta inyallingagna ti lapayagna caniac,
Anansata umawagacto *kencuana* bayat ti panagbiagco.
3 Dagiti galut ni patay pinarautandac,
Ket dagiti tuoc ni Tanem kinapetdac:
Nasaracac ti ducot ken ladingit.
4 Saac ket inawagan ti nagan ni Jehova;
O Jehova, agdawatac kenca, ispalem toy cararwac.
5 Managayat ni Jehova, ket sililinteg;
Wen, ti Diostayo sicacaasi.
6 Ni Jehova salacnibanna dagiti nanengneng:
Naipababaac, ket isu insalacannac.
7 Agpulangca iti kinatalnam, O cararwac;
Ta ni Jehova bimmiang a siwawayway kenca.
8 Ta inispalmo toy cararwac iti patay;
Dagiti matac cadagiti lulua,
Ken dagiti sacac iti pannacapadso.
9 Magnaacto iti saclang ni Jehova
Iti daga dagiti nabiag.
10 Patiec, gaputta agsaoacto:
Nagleddaangac a nalaus:
11 Kinunac iti pannacabullaawco,
Amin a tattao naulbod.
12 Anianto ti itdec ken Jehova
A subad dagiti paraburna caniac?
13 Alaecto ti copa ti pannacaisalacan,
Ken awagacto ti nagan ni Jehova.
14 Bayadacto dagiti caric ken Jehova,
Wen, iti sangoanan ti amin nga ilina.
15 Napateg iti panagkitkita ni Jehova
Ti ipapatay dagiti sasantona.
16 O Jehova, pudno a siac adipennac:
Siac adipennac, anac ti babai nga adipenmo;
Sica binucram dagiti reppetco.
17 Isagutconto kenca ti daton a pagyaman,
Ket umawagacto iti nagan ni Jehova.
18 Bayadacto dagiti caric ken Jehova,
Wen, iti sangoanan ti amin nga ilina,
19 Cadagiti paraangan ti balay ni Jehova,
Iti tengngam, O Jerusalem.
Idaydayawyo ni Jehova.

Salmo a pangidaydayaw.

117 O idaydayawyo ni Jehova, dacay amin a nacion;
Ipadpadayawyo, dacay amin nga ilili.
2 Ta naidaclan ti kinamanagayatna cadatayo;
Ket ti kinapudno ni Jehova agnanayon.
Idaydayawyo ni Jehova.

Panagyaman iti Manalacan nga Kinaimbag ni Jehova.

118 O itdenyo ti panagyaman ken Jehova; ta isu naimbag;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon.
2 Cunaen cad ita ti Israel,
Nga ti kinamanagayatna agnanayon.
3 Cuna coma ti balay ni Aaron ita,
Nga ti kinamanagayatna agnanayon.
4 Dagiti agbuteng kencuana cunada coma ita,
Nga ti kinamanagayatna agnanayon.
5 Nanipud itoy tarumpingayco immawagac ken Jehova:
Ni Jehova sinungbatannac *ket incabilnac* iti nalawa a yan.
6 Ni Jehova adda ditoy sikigac; diacto agbuteng:
Aniat' mabalin nga aramiden ti tao caniac?
7 Ni Jehova adda ditoy sikigac iti tengnga dagiti mangarayat caniac:
Anansata makitacto *ti calicagumco* cadagiti gumurgura caniac.
8 Nasaysayaat ti panagcamang ken Jehova
Ngem ti panagtatallec iti tao.
9 Nasaysayaat ti icacamang ken Jehova
Ngem ti panagtaltalec cadagiti principe.
10 Amin dagiti nacion linacubdac:
Iti nagan ni Jehova gupdecto ida.
11 Linacubdac; wen, linacubdac:
Iti nagan ni Jehova gupdecto ida.
12 Linacubdac nga arigda la uyocan; nadepdepda a cas apuy ti sisiit:
Iti nagan ni Jehova gupdecto ida.
13 Sica dinuclosnac a nacaro tapno matuangnac;
Ngem ni Jehova inarayatnac.
14 Ni Jehova isut' bilegco ken cantac;
Ken isut agbalin a salacanco.
15 Ti timec ti panagragragsac ken pannacaisalacan adda cadagiti tolda dagiti sililinteg:
Ti ima a canawan ni Jehova agmamaingel.
16 Ti ima a canawan ni Jehova naitan-oc:
Ti ima a canawan ni Jehova agmamaingel.
17 Saanacto a matay, no diac ket agbiag,
Ken mangipalawag cadagiti aramid ni Jehova.

18 Ni Jehova dinusanac iti nacaro;
Ngem dinac ket inyawat ken patay.
19 Luctam cad caniac dagiti ruangan ti kinalinteg:
Sumrecacto cadacuada, itdecto ti panagyaman ken Jehova.
20 Daytoy ti ruangan ni Jehova;
Ti sililinteg sumrecto kencuana.
21 Itdecto ti panagyaman kenca; ta sinungbatannac,
Ket nagbalinca a salacanco.
22 Ti bato nga di kinayat dagiti agbangbangon
Agbalin ngaulo ti nagsulianan.
23 Daytoy ti panagaramid ni Jehova;
Nacascasdaaw cadagiti matatayo.
24 Daytoy ti aldaw nga inaramid ni Jehova;
Pagragsacanmi ken pagrag-oanminto.
25 Mangisalacanca ita, dawatenmi kenca, O Jehova:
O Jehova, dawatenmi kenca, ibaonmo ita ti kinarang-ay.
26 Bendito ti umay iti nagan ni Jehova:
Binenditodaca manipud iti balay ni Jehova.
27 Ni Jehova Dios, ket iniccannacam iti silaw:
Igalutmo ti daton cadagiti tali, uray agingga cadagiti sara ti altar.
28 Sica ti Diosco, ket itdecto ti panagyaman kenca:
Sica ti Diosco, itantan-occanto.
29 O itdenyo ti panagyaman ken Jehova; ta isu naimbag;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon.

Panpanunot ken Carcararag a maipapan iti Linteg ti Dios.

ALEPH.

119 Bendito dagiti agpalongdo iti dalan,
Nga magnada iti linteg ni Jehova.
2 Bendito dagiti manalimetmet cadagiti pammanecnecna,
Nga agbiroc kencuana iti amin a pusoda.
3 Wen, saanda nga agaramid iti kinakillo;
Magnada cadagiti dalanna.
4 Sica imbilinmo *cadacami* dagiti alagadem,
Tapno annurotenmi ida a sireregta.
5 Sapay coma ta dagiti desdesco maisimpada
Nga umannurot cadagiti pangeddengmo!
6 Iti casta saanacto a maibabain,
No adda panagraemco cadagiti amin a bilbilinmo.
7 Itdecto ti panagyaman kenca iti kinalinteg ti puso,
Inton masursuroc dagiti sililinteg a panagipatom.
8 Annurotecto dagiti pangeddengmo:
O dinac cad baybay-an a pulos.

BETH.

9 Anianto ti pangdalus ti agtutubo iti dalanna?
Ti panangitaltalecna iti mayannurot iti saom.
10 Iti amin a pusoc binirbirocca:
O dinac baybay-an a maisiasi cadagiti bilbilinmo.
11 Ti saom indulinco itoy pusoc,
Tapno diac agbasol kenca.
12 Benditoca, O Jehova:
Isurom caniac dagiti intuyangmo.
13 Cadagiti bibigco impalawagco
Amin dagiti nagbilinan ta ngiwatmo.
14 Nagrag-oac ti dalan dagiti pamanecnecmo,
Iti uray la a cas cadagiti amin a sanicua.
15 Panpanunotecto dagiti alagadem,
Ket pagraemacto dagiti dalanmo.
16 Marayray-oacto cadagiti intuyangmo:
Diacto lipaten ti saom.

GIMEL.

17 Paayám cad a sipaparabur toy adipenmo, tapno agbiagac;
Iti casta annurotecto ti saom.
18 Luctam dagitoy matac, tapno mabuyac
Dagiti nacascasdaaw a banag nga aggapu ita lintegmo.
19 Sangsangailiac ditoy daga:
Dimo ilinged caniac dagiti bilbilinmo.
20 Toy cararwac maboong gaput' panaggagarna
Nga adda coma kencuana dagiti inkeddengmo cadagiti amin a tiempo.
21 Inungtam dagiti natangsit nga addada a nailunod,
Nga sumiasida cadagiti bilbilinmo.
22 Iyadayom cad caniac ti ab-abi ken uyaw;
Tangay sinalimetmetac dagiti impanecnecmo.
23 Dagiti prinprincipe nagtugawda met ket nagsarsaritada iti maibusor caniac;
Ngem toy adipenmo nagpanunot cadagiti intuyangmo.
24 Dagiti pamanecnecmo isuda met ti pagray-oac

Ken cabalanbalacadco.

DALETH.

25 Toy cararwac sikekebkeb iti tapuc:
Pasaldetennac cadi cas mayannurot iti saom.
26 Impalawagco dagiti dalanco, ket sica sinungbatannac:
Isurom caniac dagiti intuyang̃mo.
27 Aramidem a maawatac ti dalan dagiti alagadem:
Iti casta panpanunotecto dagiti nacascasdaaw ng̃a aramidmo.
28 Toy cararwac marunaw gaput' bantot:
Papigsaennac cas mayannurot iti saom.
29 Ilisim caniac ti dalan ti kinaulbod;
Ket itdem caniac a siaayat ti lintegmo.
30 Pinilic ti dalan ti kinatalimudoc:
Dagiti pagbilinam incabilco *ditoy sang̃oc.*
31 Cumepkepac cadagiti pang̃panecnecmo:
O Jehova, dinac cad ipabain.
32 Tarayecto ti dalan dagiti bilbilinmo,
Intono palawaem toy pusoc.

HE.

33 Isurom caniac, O Jehova, ti dalan dagiti intuyang̃mo;
Ket silimetmetacto agpapan pagtung̃palan.
34 Iccannac ti pannacaawat, ket salimetmetacto ti lintegmo;
Wen, annurotecto iti amin a pusoc.
35 Papanennac iti dana dagiti bilbilinmo;
Ta cadacuada agrayrayoac.
36 Paglikigem toy pusoc cadagiti pamanecnecmo,
Ng̃a saan ket ng̃a iti kinaagum.
37 Ilisim dagitoy matac iti panang̃matmat iti kinapasindayag,
Ket papartakennac cadagiti dalanmo.
38 Palagdaam itoy adipenmo ti saom,
Ng̃a maiserray iti panagbuteng̃ kenca.
39 Iliclicmo caniac ti pannacaab-abi a cabuteng̃co;
Ta dagiti pagbilinan naimbagda
40 Kitaem, nabayagen ng̃a ililiwec dagiti alagadem:
Papartakennac iti kinalintegmo.
41 Umay cad met caniac ta kinamanagayatmo, O Jehova,
Ti pay pannalacanmo, cas mayannurot iti saom.
42 Iti casta addanto isung̃batco iti mang̃ab-abi caniac;
Ta agtalecac iti saom.
43 Ket dimo cad iccaten a pulos ti sao ti pudno itoy ng̃iwatco;
Ta nang̃inanamaac cadagiti pang̃eddeng̃mo.
44 Iti casta annurotecto ti lintegmo a sang̃sang̃anayon
Iti agnanayon ket agnanayon.
45 Ket magnaacto iti kinawayawaya;
Ta binirocco dagiti alagadem.
46 Saoecto met dagiti pamanecnecmo iti saclang̃ dagiti arari,
Ket saanacato a maibabain.
47 Ket pagrayrayoacto dagiti bilbilinmo,
Ng̃a inayayatco.
48 Itag-ayconto met dagiti imac cadagiti bilbilinmo, ng̃a inayayatco;
Ket panpanunotecto dagiti intuyang̃mo.

ZAYIN.

49 Ipalagipmo ti saom itoy adipenmo,
Tang̃ay pinang̃namnamanac.
50 Daytoy ti liwliwac iti lading̃itco;
Ta ti saom pinapartacnac.
51 Dagiti natang̃sit inuyuyawdac a napalalo,
Ng̃em, saanac a simmiasi iti lintegmo.
52 Linagipco dagiti pang̃eddeng̃mo idi ugma, O Jehova,
Ket nabang̃-aranac.
53 Nabara a ung̃et ti kimpet caniac,
Gapu cadagiti nadang̃kes a nang̃baybay-a iti lintegmo.
54 Dagiti intuyang̃mo isuda ti incancantac
Iti balay ti panagallaallac.
55 Linagipco ti naganmo, O Jehova, iti rabii,
Ket inannurotco ti lintegmo.
56 Daytoy ti adda caniacon,
Gaputta sinalimetmetac dagiti pang̃eddeng̃mo.

HHETH.

57 Ni Jehova ti apagco:
Kinunacon ng̃a annurotec coma dagiti saom.
58 Dinawdawatco ti paraburmo iti amin a pusoc:
Sicacaasica cad caniac cas mayannurot iti saom.
59 Pinanunotco dagiti dalanco,
Ket inturong̃co dagiti sacac cadagiti pamanecnecmo.
60 Nagalallegac, ket diac nagtantan,
A mang̃annurot cadagiti bilbilinmo.
61 Dagiti tali dagiti nadang̃kes binaracusandac;

Ñgem diac linipatan ti lintegmo.
62 Iti tengñgat' rabii bumangonacto nga agyaman kenca
Gapu cadagiti sililinteg a pangeddengmo.
63 Maysaac a cadua dagiti agbuteng kenca,
Ken dagiti mangannurot cadagiti alagadem.
64 Ti daga, O Jehova, napno iti kinamanagayatmo:
Isurom caniac dagiti ituyangmo.

TETH.

65 Impaayam a nasayaat toy adipenmo,
O Jehova, cas mayannurot iti saom.
66 Suroannac iti naimbag a panagipato ken pannacaammo;
Ta namatiac cadagiti bilbilinmo.
67 Idi diac pay nagleddaang nayawawanac;
Ñgem itan annurotec ti saom.
68 Sica naimbagca, ken naimbag ti aramidmo;
Isurom caniac dagiti intuyangmo.
69 Dagiti natangsit nagpandayda iti ulbod a maibusor caniac:
Iti amin a pusoc salimetmetacto dagiti alagadem.
70 Ti pusoda nataba a cas lamlam;
Ñgem agrayoac iti lintegmo.
71 Nasayaat caniac daydi panagleddaangco;
Tapno maammoac dagiti intuyangmo.
72 Ti linteg ta ñgiwatmo nasaysayaat caniac
Ñgem rinibu a balitoc ken pirac.

YODH.

73 Dagiti imam inaramiddac ken binalabaladac:
Iccannac iti pannacaawat, tapno maammoac dagiti bilbilinmo.
74 Dagiti agbuteng kenca makitadacto ket maragsacandanto,
Ta nanginanamaac iti saom.
75 Ammoc, O Jehova, nga dagiti panangipatom sililintegda,
Ken iti kinatalimudocmo pinagladingitnac.
76 Ti kinamanagayatmo, dawatec kenca, isu cad ti pacabang-arac,
Cas mayannurot iti saom itoy adipenmo.
77 Dagiti nadungngo a caasim umayda cad caniac, tapno macapagbiagac;
Ta ti lintegmo isut' linglingayco.
78 Dagiti natangsit maibabainda cadi; ta intublacdac a di umumno:
Ñgem panpanunotecto dagiti alagadem.
79 Dagiti agbuteng kenca agturongda cad kenca;
Ket ammodanto dagiti pamanecnecmo'
80 Toy pusoc sipapalongdo cadi cadagiti intuyangmo,
Tapno saanac a maibabain.

KAPH.

81 Toy cararwac matalimudaw ita pannalacanmo;
Ñgem manginanamaac iti saom.
82 Dagiti matac maadayda gapu ita saom,
Idinto cuncunac, Caanontot' pammangarmo caniac?
83 Ta nagbalinac a cas supot ti arac a maicasuuran;
Nupay casta diac malipatan dagiti intuyangmo.
84 Mano dagiti aldaw toy adipenmo?
Caanontot' panangicutmo ti panangocom cadagiti mangitugtuggod caniac?
85 Dagiti nacuspag incaliandac iti abut,
Isuda a dida mayannurot iti lintegmo.
86 Amin dagiti pammilinmo sitatalinaedda:
Ituggoddac a di umumno; saranayennac cadi.
87 Ñgannganidac rinunot ditoy rabaw ti daga;
Ñgem diac inidian dagiti alagadem.
88 Papartakennac cas mayalubog iti kinamanagayatmo;
Iti casta annurotecto ti pamanecnec ta ñgiwatmo.

LAMEDH.

89 Agnanayon, O Jehova,
Ñga ti saom sisisimpa sadi langit.
90 Ti kinatalimudocmo aginggа cadagiti amin a caputotan:
Insimpam ti daga, ket agtaeng.
91 Agtaengda itoy nga aldaw cas mayalubog cadagiti pagbilinam;
Ta dagiti amin nga adda isudat' adipenmo.
92 No saan coma a ti lintegmo ti linglingayco,
Natayac coma idin iti tarumpingayco.
93 Uray caano man diacto malipatan dagiti bilbilinmo;
Ta isuda ti pinangpapartacmo caniac.

94 Sica cucuanac, salacanennac;
Ta binirocco dagiti alagadem.
95 Dagiti nadangkes dinadaanandac, tapno dadaelendac;
Ngem ututobecto dagiti pamanecnecmo.
96 Nakitac ti gibus ti amin a kinasayaat;
Ngem ti bilinmo nalaus a nagwaya.

MEM.

97 O amangan ti panangayatco iti lintegmo!
Isut' panpanunotec nga agmalmalem.
98 Dagiti bilbilinmo pagbalinendac a nanacnakem ngem dagiti cabusorco;
Ta agnanayonda caniac.
99 Adadda ti pannacaawatco ngem amin dagiti manursuro caniac;
Ta dagiti pampanecnecmo isuda ti panpanunotec.
100 Adadda ti maawatco ngem nataengan-tawen,
Gaputta sinalimetmetac dagiti alagadem.
101 Tinengngelco dagiti sacac iti aniaman a dakes a dalan,
Tapno maannurotco coma ti saom.
102 Saanac a limmiclic cadagiti pagbilinam;
Ta insuronac.
103 Amangan a nagsam-it dagiti saom itoy panagnanamco!
Wen, nasamsam-it ngem diro itoy ngiwatco!
104 Gapu cadagiti bilbilinmo maragpatco ti pannacaawat:
Anansata guraec ti amin a dalan nga inaallilaw.

NUN.

105 Ti saom pagsilawan cadagiti sacac,
Ket silaw iti danac.
106 Insapatac, ket pinasingkedac,
Nga annurotecto dagiti sililinteg a pagbilinam.
107 Siduducotac unay unay:
Paganaygayennac cadi, O Jehova, cas mayalubog iti saom.
108 Awatem cad, dawatec kenca, dagiti sitatalanged a sagsagut toy ngiwatco, O Jehova.
Ken isurom caniac dagiti pagbilinam.
109 Ti cararwac adda a cancanayon itoy imac;
Nupay casta diac malipatan ti lintegmo.
110 Dagiti nadangkes nangipacatda iti silo caniac;
Nupay casta diac simmiasi cadagiti alagadem.
111 Dagiti pamanecnecmo inawatco ida a cas tawid nga agnanayon;
Ta isuda ti ragrag-o toy pusoc.
112 Inrucnoyco toy pusoc nga manungpal cadagiti intuyangmo
Nga agnanayon, wen agingga iti canibusanan.

SAMEKH.

113 Guraec dagiti nagcadua ti pakinakemda;
Ngem ti lintegmo ayaten.
114 Sica ti paglemmengac ken calasagco:
Manginanamaac iti saom.
115 Umadayocay caniac, dacay a managdacdakes,
Tapno masalimetmetac dagiti bilbilin ti Diosco.
116 Saranayennac cas mayalubog iti saom, tapno macapagbiagac;
Ket dimo ipalubos a mabainanac itoy pananginanamac.
117 Bitibitennac, ket maisalacanacto,
Ket pagraemacto a cancanayon dagiti intuyangmo.
118 Sica impasangmo nga awan dagiti aglibtaw cadagiti intuyangmo;
Ta ti kinalibtoda isut' kinaulbod.
119 Sica icay-om dagiti nadangkes ditoy daga a cas lued:
Anansata atatec dagiti pamanecnecmo.
120 Ti lasagco agpigerger iti buteng kenca;
Ket siaamesac cadagiti pangngeddengmo.

AYIN.

121 Inaramidco ti kinajusticia ken kinalinteg:
Dinac cad baybay-an cadagiti mangilupit caniac.
122 Sica ti talged a pagimbagan itoy adipenmo:
Dinac coma mailupit ti natangsit.
123 Umlay dagitoy matac gaput' pannalacanmo,
Ken gapu iti sililinteg a saom.
124 Paayam toy adipenmo cas mayalubog iti kinamanagayatmo,
Ken isurom caniac dagiti intuyangmo.
125 Siac ti adipenma; iccannac cad iti pannacaawat,

Tapno maammoac dagiti pamanecnec-
mo.
126 Batanḡen ti panagtrabajo ni Jehova;
Ta pinaliclicanda ti lintegmo.
127 Anansata ayatec dagiti bilbilinmo
A nanḡnanḡrona nḡem balitoc, wen,
nanḡnanḡrona nḡem balitoc a pulos.
128 Anansata ilalaec amin dagiti alaga-
de*m* a maipapan iti amin a kina-
linteg;
Ken guraec ti amin a dalan nḡa ina-
allilaw.

PE.

129 Dagiti pamanecnecmo nacascasdaaw-
da:
Gapuna a toy cararwac salimetmetan-
na ida.
130 Ti panagbittac dagiti saom manḡted
lawag;
Manḡted iti pannacaawat cadagiti na-
cuneng.
131 Innḡanḡac iti dackel toy nḡiwatco,
ket nagonnoyac;
Ta siseseggaac idi cadagiti bilbilinmo.
132 Agsublica cad caniac, ket caasiannac,
Cas cadawyam nḡa aramiden cadagiti
agayat ita naganmo.
133 Ipasdecmo dagiti addanḡco iti saom;
Ket aniaman a kinakillo di cad ma-
capagturay caniac.
134 Subbotennac iti panan̄gilupit ti tao:
Iti casta annurotecto dagiti alagadem.
135 Pagraniagem coma ta rupam itoy
adipenmo;
Ket isurom caniac dagiti intuyanḡmo.
136 Burayoc ti danum agayusda cadagitoy
matac,
Gaputta dida annuroten ti lintegmo.

TSADHE.

137 Sililintegca, O Jehova,
Ken nalinteg dagiti panḡnḡeddenḡmo.
138 Imbilinmo dagiti pamanecnecmo ba-
baen ti kinalinteg
Ken ti kinatalimudoc unay.
139 Ti ganetgetco rinunotnacon,
Gaputta dagiti casupadic linipatanda
dagiti saom.
140 Ti saom nadalus unay;
Gapuna a toy adipenmo ayatenna.
141 Bassitac ket maicuscuspilac;
Nupay casta diac lipaten dagiti alaga-
dem.
142 Ti kinalintegmo kinalinteg nḡa
agnanayon,
Ket ti lintegmo isu ti pudno.
143 Da ducot ken tarumpin̄gay kimpetda
caniac;
Nupay casta dagiti bilbilinmo isudat'
linḡlinḡayco.
144 Dagiti ipanecnecmo sililintegda nḡa
agnanayon:
Iccannac iti pannacaawat, ket agbia-
gacto.

QOPH.

145 Immawagac itoy amin a pusoc; sunḡ-
batannac cadi; O Jehova:
Salimetmetacto dagiti intuyanḡmo.
146 Immawagac kenca; isalacannac,
Ket annurotecto dagiti impanec-
necmo.
147 Inunaac ti bannawag ti agsapa, ket
inyickisco:
Nanḡinanamaac cadagiti saom.
148 Sinacbayan dagitoy matac dagiti
rabii a panagpuyat,
Tapno panpanunotec ti Saom.
149 Denḡgem toy timecco cas mayalubog
iti kinamanagayatmo:
Paganaygayennac, O Jehova, cas
mayalubog cadagiti pagbilinam.
150 Umadanida dagiti sumursurot iti
kinadakes;
Nacayacayda iti lintegmo.
151 Sica asidegca, O Jehova;
Ket amin dagiti bilbilinmo kina-
pudno.
152 Nabayagen a naammoac cadagiti
pamanecnecmo,
Nḡa binuanḡgaymo ida tapno agnana-
yonda.

RESH.

153 Imutectecam toy leddaanḡco, ket
ispalennac;
Tanḡay diac lipatan ti lintegmo.
154 Salacnibam cad ti bianḡco, ket sub-
botennac:
Papartakennac cas mayalubog iti
saom.
155 Ti pannacaisalacan adayo cadagiti
nadanḡkes;
Ta dida biroken dagiti intuyanḡmo.
156 Dadackel dagiti nadunḡnḡo a caasim,
O Jehova:
Parpartakennac cas myalubog cadagiti
pagbilinam.
157 Aduda dagiti manḡituggod caniac ken
casupadic;
Nupay casta diac simmiasi cadagiti
pamanecnecmo.

158 Minatmatac dagiti nagulib, ket nasicoranac.
Gaputta dida annuroten ti saom.
159 Utobem ti casta unay a panagayatco cadagiti bilbilinmo:
Parpartakennac, O Jehova, cas mayalubog iti kinamanagayatmo.
160 Ti dagup ti saom isut' pudno;
Ket tunggal maysa cadagiti sililinteg a pagbilinam agnanayon.

SHIN.

161 Dagiti principe intuggoddac nga awan gapgapuna;
Ngem toy cararwac agtaeng a siraraem cadagiti saom.
162 Pagragrag-oac ti saom,
A cas maysa a macasarac iti dackel a samsamen.
163 Guraec ket caaliawco ti kinaulbod;
Ngem ti lintegmo ayatec.
164 Maminpito iti inaldaw nga idaydayawca,
Gapu cadagiti sililinteg a pagbilinam.
165 Dackel a talna ti adda cadagiti agayat iti lintegmo;
Ket awan cadacuada ti pacaitibcolanda,
166 Ninamnamac ti pannalacanmo, O Jehova,
Ket inaramidco dagiti bilbilinmo.
167 Toy cararwac inannurotna dagiti pamanecnecmo;
Ket ayatec ida a napalalo.
168 Inannurotco dagiti bilbilinmo ken pamanecnecmo;
Ta amin dagiti dalanco addada iti saclangmo.

TAV.

169 Ti ickisco umay cad dita asideg ta saclangmo, O Jehova:
Iccannac iti pannacaawat cas mayalubog iti saom.
170 Ti dawatco umay cad dita sangoanan:
Ispalennac cas mayalubog iti saom.
171 Dagiti bibigco mayebcasda coma ti panangidaydayaw;
Ta isurom caniac dagiti intuyangmo.
172 Icancanta coma toy dilac ti saom;
Ta amin dagiti bilbilinmo kinalinteg.
173 Ta imam sisasagana cadi a mangarayat caniac;
Ta pinilic dagiti alagadem.
174 Pinegseggaac ti panangisalacanmo, O Jehova;
Ket ti lintegmo isut' linglingayco.
175 Agbiag coma toy cararwac, ket mangidaydayawto kenca;
Ken dagiti pagbilinam saranayendac coma.
176 Naiwawaac a cas carnero a nayawawan; birokem cad toy adipenmo;
Ta diac malipatan dagiti bilbilinmo.

Cararag ti Pannacaispal cadagiti Nagulib.
Canta dagiti Panagsang-at.

120 Iti tarumpingayco imkisac ken Jehova,
Ket sinungbatannac.
2 Ispalem toy cararwac, O Jehova, cadagiti naulbod a bibig,
Ken iti managiculbo a dila.
3 Aniantot' maited kenca, ken aniantot' mayanay pay kenca,
Sica managiculbo a dila?
4 Natarumamis a pana ti mannaeabalin,
Agraman beggang ti baringcocorong.
5 Asiac pay, ta sangsangailiac ditoy Mesec,
Ta agnaedec iti tengnga dagiti tolda ti Kedar!
6 Toy cararwac nabayag a nakipagnaed
Iti manggura iti talna.
7 Sapulec ti talna;
Ngem no agsaoac, makigubatda.

Ni Jehova nga Agaywan iti Israel.

Canta dagiti Panagsang-at.

121 Itangadconto dagiti matac cadagiti banbantay:
Sadino ti paggapuanto ti tulongco?
2 Ti tulongco *aggapu* ken Jehova,
Nga nangaramid iti langit ken daga.
3 Dinanto ituloc nga maisin ta sacam:
Isu nga agaywan kenca dinto agridep.
4 Ni, ti agaywan iti Israel
Saanto nga agridep dinto met agturog.
5 Ni Jehova isu ti agaywan kenca:
Ni Jehova isut' linongmo a naiparabaw ita imam a canawan.
6 Ti init dinacanto parigaten iti aldaw,
Casta met ni bulan iti rabii.
7 Ni Jehova saluadannacanto iti amin a dakes;
Saluadannanto ta cararwam.
8 Ni Jehova saluadannanto ti iruruarmo man ken ti iseserrecmo
Manipud itan ket inggat' agnanayon.

Panagdawat iti Cappia ti Jerusalem.

Canta dagiti Panagsang-at; ni David.

122 Naragsacanac idi kinunada caniac,
Intayon idiay balay ni Jehova.

2 Dagiti sacami agtatacderda
Iti uneg dagiti ruanğanmo, O Jerusalem,
3 Jerusalem, nğa nabanğonca
A cas maysa a ciudad a natibker a sanğsanğcatimpuyog;
4 Sadiay a papanan dagiti tribu, dagiti met la tribu ni Jehova,
Iti maysa a pagbilinan ken Israel,
Tapno itdenda ti panagyaman iti nagan ni Jehova.
5 Ta adda a naicabil trontrono a panğocoman,
Dagiti trono ti balay ni David.
6 Dawatem ti cappia ti Jerusalem:
Macaranğ-aydanto dagiti agayat kenca.
7 Agyan coma ti cappia iti las-ud dagiti murallam,
Ken kinaranğ-ay iti las-ud dagiti palaciom.
8 Tapno pagimbagan dagiti cacabsatco ken cacaduac,
Cunaecto ita, Silalas-ud coma kenca ti cappia.
9 Tapno pagimbagan ti balay ni Jehova a Diosmi
Birokecto ti imbagmo.

Siiinanama a Panagdawat iti Tulonğ ni Jehova.

Canta dagiti Panagsanğ-at.

123 Kenca itanğadco dagitoy matac,
O sica nğa agtutugaw cadagiti lanğit.
2 Kitaenyo, cas *panangğsipsiput* dagiti mata dagiti adipen iti ima dagiti amonğda,
Cas *panangğsipsiput* dagiti mata ti yaya iti ima ni ulanğna;
Cas ta ti *panangğsipsiput* dagiti matami ken Jehova a Diosmi,
Inğganat' adda caasina cadacami.
3 Caasiannacami, O Jehova, caasiannacam cadi;
Ta napalpalalon ti pannacapnomi iti pannacaab-abi.
4 Ti cararwami napnon a napalalo
Iti panangğrabrabac dagiti sinanam-ay,
Ken iti panangğab-abi dagiti natanğsit.

Panangğidaydayaw iti Pannubot cadagiti Cabusor.

Canta dagiti Panagsanğ-at; ni David.

124 No saan coma a ni Jehova a nagyan idi iti sikigantay,
Cuna coma ti Israel ita,
2 No saan coma a ni Jehova a nagyan idi iti sikigantayo,
Idi a dagiti tao timmacderda a bumusor cadatayo;
3 Idin inalun-ondatay coman a sibibiag,
Idi a ti gurada narunan a sibubusor cadatayo:
4 Dagiti dandanum inremremdatay coma idin,
Ti carayan naglasat coman iti rabaw ti cararwatayo;
5 Indin naglasatanda coma ti rabaw ti cararwatayo dagiti nacuspag a dandanum.
6 Bendito coma ni Jehova,
Nğa dinatay inted a cas pisanğpisanğen dagiti nğipenda.
7 Ti cararwatayo nacalasut a cas billit cadagiti silo dagiti mannilo:
Ti silo nagsat, ket nacatalawcami.
8 Ti saranaytayo adda iti nagan ni Jehova,
Isu a nanğaramid iti lanğit ken daga.

Ni Jehova manğlawlawlaw iti Ilina.

Canta dagiti Panagsanğ-at.

125 Dagiti agcammatalec ken Jehova
Arigda la iti bantay Zion, nğa saan a maisin, no di ket agtalinaed nğa agnanayon.
2 Cas pannacailicmut dagiti banbantay iti Jerusalem,
Casta ni Jehova a manğlawlawlaw iti ilina
Manipud itan ket inğgana iti agnanayonen.
3 Ta iti cetro ti kinadanğkes dinto agdissso iti nagasatan dagiti sililinteg;
Tapno dagiti sililinteg dida itanğgaya dagiti imada iti kinakillo.
4 Ipaaymo ti imbag, O Jehova, cadagiti naimbag,
Ken cadagiti aglinteg iti puspusoda.
5 Nğem no cadagiti agtuckiad cadagiti killo a dalanda,
Ni Jehova iturонğnanto ida a maicuyog cadagiti agaramid iti kinakillo·
Adda coma ti cappia iti Israel.

Panagyaman gapu iti Pannacalasut iti Pannacacayaw.

Canta dagiti panagsanğ-at.

126 Idi impulanğ ni Jehova dagidi nagsubli idiay Sion,

Arigcam la idi cadagiti agtagainep.
2 Ti ñgiwatmi napunno idi iti catawa,
Ket ti dilami iti panagcancanta:
Idi a casta kinunada cadagiti nasnacion,
Ni Jehova inaramidna dagiti dadackel a banag cadacuada.
3 Ni Jehova inaramidna dagiti dadackel a banag a maipaay cadacami?
A pacaragsacanmi.
4 Ipanawmo coma manen ti pannacacayawmi, O Jehova,
A cas cadagiti carcarayan iti Abagatan.
5 Dagiti agmula cadagiti lulua agapitdanto iti ragsac.
6 Ti mapan ket agsañgsañgit, ñga agawit iti bin-i ñga imulana,
Awan duadua ñga agawidto a siraragsac, ñga icuyogna dagiti bettecna.

Ti Kinarañg-ay aggapu ken Jehova.

Canta dagiti panagsañg-at; ni Salomon.

127 No saan a ni Jehova ti mañgbañgon iti balay,
Agbannogda a barengbareñg dagiti mañgbañgon:
No saan a ni Jehova ti mañgaywan iti ciudad,
Ti agbantay agpuyat ñgem banbannogna.
2 Banbannogmo ti agriing a masapa,
Ti uminana a maladaw,
Ti panañganmo iti tinapay a pagbannogan;
Ta isu itedna iti ayayatenna ti turog.
3 Kitaenyo, dagiti annac isuda ti ipatawid ni Jehova:
Ket ti buñga ti tian isut' gunguna.
4 Cas cadagiti pana iti ima ti nabileg a lalaki,
Casta dagiti annac ti cabanbannoagan.
5 Nagasat ti tao ñga ti caratayna napno cadacuada:
Saandanto a maibabain,
Inton makisaoda cadagiti cabusorda iti pagsercan.

Kinabendito ti Buteñg ken Jehova.

Canta dagiti Panagsañg-at.

128 Bendito ti tunggal maysa ñga agbuteñg ken Jehova,
Ñga magna cadagiti dalanna.
2 Ta sica canemto ti pagbannogan dagiti imam:
Nagasatcanto, ket naimbagto la kenca.
3 Ti asawam arigto la narnooyan ñga uvas,
Cadagiti caungan a siled ti balaymo;
Dagiti annacmo casda la mula ñga olivas,
A mailicmut iti lamisaan.
4 Ni, castanto ti pannacabendito ti tao
Ñga agbuteñg ken Jehova.
5 Ni Jehova bendicionannaca coma manipud Sion:
Ket kitaen coma ti imbag ti Jerusalem iti amin ñga aldaw ti biagmo.
6 Wen, kitaem dagiti annac dagiti annacmo.
Adda coma cappia iti Israel.

Cararag iti Panañgitublac cadagiti Cabusor ti Sion.

Canta dagiti Panagsañg-at.

129 Naminadu a pinarparigatdac nanipud kinaubingco,
Cuna coma ti Israel ita,
2 Naminadu a pinarparigatdac nanipud kinaubingco:
Nupay casta didac nagballigian.
3 Dagiti agararado inaradoda toy bucotco;
Inyatiddugda dagiti gulisda.
4 Ni Jehova sililinteg:
Ginupedna dagiti tali dagiti nadañgkes.
5 Mabainanda cadi ket mapasanudda,
Amin dagiti gumura iti Sion.
6 Arigda la coma root cadagiti tuctoc ti balay,
Ñga malaylay a dipay macadackel;
7 Isu ñga ti agapit dina pañgpunno iti imana,
Ken dimet iti saclotna ti agreppet iti binattec;
8 Di met cuna dagiti lumabas,
Ti bendicion ni Jehova adda coma kenca;
Dacami bendicionandaca iti nagan ni Jehova.

Namnama iti Ayat ti Apo a Mamacawan.

Canta dagiti panagsañg-at.

130 Manipud cadagiti yuyeñg imkisac kenca, O Jehova.
2 Apo, deñggem toy timecoo:
Siiimdeñg coma dagita lapayagmo
Itoy timec dagitoy panagdawdawatco.
3 No sica, O Jehova, miñgmiñgam coma dagiti kinakillo,

O Apo, siasino cad ti macapagtacder?
4 Ñgem adda kenca ti pammacawan,
Tapno mapagbutnganca.
5 Paturayco ni Jehova, toy cararwac agpannuray,
Ket iti saona manginanamaac.
6 Toy cararwac *ururayenna* ti Apo
A nacarcaro ñgem ti *panagururay* dagiti centinela iti bigat;
Wen, nacarcaro ñgem dagiti centinela iti bigat.
7 O Israel, mañginanamaca ken Jehova;
Ta ken Jehova adda kinamanagayat,
Ket adda kencuana nabuslon a pannubbot.
8 Ket isu subbotennanto ti Israel
Cadagiti amin a kinakillona.

Panañginanama a Naubiñgan ken Jehova.

Canta dagiti panagsang-at; ni David.

131 Jehova, ti pusoc saan a natangsit, dagiti matac dida met nacuspag;
Diac met agasac cadagiti dadackel a banag,
Wenno cadagiti nacascasdaaw a napalalo caniac.
2 Pudno a nagulimecac ket pinagtalnac toy cararwac;
Cas mapusot ñga ubiñg ken inana,
Cas napusot ñga ubiñg toy cararwac itoy unegco.
3 O Israel, mañginanamaca ken Jehova
Manipud itan ket iñgganat' agnanayonen.

Cararag iti Pammendicion ni Jehova iti Nasantoan a Yanna.

Canta dagiti panagsang-at.

132 Jehova, lagipem ken David
Ti amin a leddaangña;
2 Ti casta unay a panagsapatana ken Jehova,
Ken panagcarina iti Mannacabalin ni Jacob:
3 Pudno a diacto sumrec iti sapaw ti balayco,
Ken diacto met apan iti iddac;
4 Diacto iccan iti turog dagiti matac,
Wenno ridep dagiti calub ti matac;
5 Iñgganat' macasaracac ti maysa a yan a maipaay ken Jehova,
Maysa ñga tabernaculo a maipaay ken Mannacabalin ni Jacob.
6 Ni, nañgeganmi idiay Efrata:
Nasaracanmi idiay tay-ac ti bakir.
7 Apancamto cadagiti tabernaculona;
Agdaydayawcamto iti sacaananna.
8 Bumañgonca, O Jehova, ita pagininanaam a yan;
Sica ken ti arca ti kinabilegmo.
9 Dagiti sacerdotem macawesanda coma iti kinalinteg;
Ket dagiti sasantom umsiagda coma iti ragsac.
10 Gapu iti pagimbagan ni adipenmo a David
Dimo cad ilisi ti rupa ti linanaam.
11 Ni Jehova nagsapata ken David iti pudno;
Dinanto paglisian:
Iti buñga ti tianmo mañgicabilacto iti tronom.
12 No dagiti annacmo salimetmetandanto ti tulagco
Ken ti pamanecnecco ñga isurocto cadacuada,
Dagiti annacmo agtugawdanto met ita tronom iti agnanayon.
13 Ta ni Jehova pinilina ti Sion;
Kinalicagumanna pagyananna.
14 Daytoy ti disso a paginanaac ñga agnanayon:
Ditoyto ti pagtaeñgac; ta isut' kinalicagumac.
15 Bendicionacto a sibubuslon ti taraonna:
Penkecto iti tinapay dagiti napañglawna.
16 Cawesacto met dagiti sacerdotena iti pannalacan;
Ket dagiti sasantona agissiagdanto a napigsa iti ragsac.
17 Sadiay pagbuselecto ti sara ni David:
Inkeddeñgac ti maysa a pagsilawan iti linanaac.
18 Dagiti cabusorna cawesacto iti bain;
Ñgem kencuana ti balañgatna agrañgpayanto.

Ti Kinadaeg ti Incacabsatan a Panagcaycaysa.

Canta dagiti panagsang-at; ni David.

133 Kitaenyo, nagimbagen ken amañgan a nacaayayo
Ti panagtaeñg a sañgsañgcatimpuyog dagiti agcacabsat iti kinamaymaysa!
2 Arig la napateg a lana iti ulo,
Ñga nagayus iti imiñg,
Wen iti imiñg ni Aaron;
Ñga nagpababa iñgganat' baraybay dagiti cawesna;
3 Cas lennaaw sadi Hermon
Ñga bumaba cadagiti bantay ti Sion:

Ta sadiay imbaon ni Jehova ti bendicion,
Ken biag iti agnanayon.

Cablaaw dagiti Centinela no iti Rabii.

Canta dagiti panagsang-at.

134 Matmatanyo, benditoenyo ni Jehova, dacay amin nga adipen ni Jehova,
Nga iti rabii maipasdeccay iti balay ni Jehova.
2 Ingatoyo dagiti imayo iti santuario,
Ket benditoenyo ni Jehova.
3 Bendicionannaca coma ni Jehova manipud Sion;
Wen isu a nangaramid iti langit ken daga.

Panangidaydayaw cadagiti nacascasdaaw nga Aramid ni Jehova. Kinaubbaw dagiti ladawan a pagcararagan.

135 Idaydayawyo ni Jehova.
Idaydayawyo ti nagan ni Jehova;
Idaydayawyo, O dacay nga adipen ni Jehova,
2 Dacay nga agyan iti balay ni Jehova,
Cadagiti paraangan ti balay ti Diostayo.
3 Idaydayawyo ni Jehova; ta ni Jehova naimbag:
Cantaenyo dagiti panangidaydayaw iti naganna; ta nacaayayo.
4 Ta ni Jehova pinilina ni Jacob a maipaay kencuana,
Ket ti Israel tapno cucuana a bucod.
5 Ta ammoc a ni Jehova dackel,
Ket ti Apotayo nangatngato ngem amin a didiosen.
6 Aniaman a nagayatan ni Jehova, daytat' inaramidna,
Sadi langit ken ditoy daga, cadagiti baybay ken cadagiti amin nga alinegneg;
7 Isu nga mamagpangato cadagiti alingasaw manipud cadagiti ungto toy daga;
Isu a mamagkimat tapno agtudo;
Isu a mamasngaw iti angin cadagiti pagidulinanna;
8 Isu a nangdanar iti inauna nga anac sadi Egipto,
Anac ti tao man ken ti animal;
9 Isu a nangipaw-it cadagiti pagilasinan ken datdatlag iti tengngam, O Egipto,
Ken Faraon, ken cadagiti amin nga adipenna;
10 Isu a nangdanar cadagiti adu a nasnacion,
Ken namapatay cadagiti nabileg nga arari,
11 Ni Sejon nga ari dagiti Amorreos,
Ken ni Og nga ari ti Basan,
Ken amin a pagpagarian sadi Canaan,
12 Ket intedna ti dagada nga impatawid,
Patawid iti Israel nga ilina.
13 Ti naganmo, O Jehova, agnanayon;
Ti galadmo, O Jehova, aglasat cadagiti amin a caputotan.
14 Ta ni Jehova ocomennanto ti ilina,
Ket agbababawinto maipanggep cadagiti adipenna.
15 Dagiti ladladawan a pagcararagan dagiti nasnacion pirac ken balitoc,
Nga aramid ti imima dagiti tao.
16 Adda ngiwatda, ngem dida agsao;
Adda matada, ngem dida macakita;
17 Adda lapayagda, ngem dida macangeg;
Awan met a pulos ti anges cadagiti ngiwatda.
18 Dagiti mangaramid cadacuada umaspingdanto la cadacuada;
Wen, siasino man nga agcammatalec cadacuada.
19 O balay ni Israel, benditoenyo ni Jehova:
O balay ni Aaron, benditoenyo ni Jehova:
20 O balay ni Levi, benditoenyo ni Jehova:
Dacay nga agbuteng ken Jehova, benditoenyo ni Jehova.
21 Bendito coma ni Jehova manipud Sion,
Isu nga agnaed sadi Jerusalem.
Idaydayawyo ni Jehova.

Panagyaman iti kinaimbag ni Jehova iti Israel.

136 O itdanyo iti panagyaman ni Jehova; ta isu naimbag;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon.
2 O itdanyo iti panagyaman ti Dios dagiti didios;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon.
3 O itdanyo iti panagyaman ti Apo dagiti apappo;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
4 Isu a cacaisuna nga agaramid cadagiti dadackel a datdatlag;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
5 Isu a nangaramid cadagiti langit iti panangisipna laeng;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:

6 Isu a nañgibistrad iti daga iti ñgato dagiti dandanum;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
7 Isu a nañgaramid cadagiti dadackel a silaw;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
8 Iti init ñga agturay iti aldaw;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
9 Iti bulan ken bitbituen ñga agturay iti rabii;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
10 Isu a nañgdidigra iti Egipto cadagiti annacda ñga inauna;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
11 Isu a nañglapsut iti Israel cadacuada;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
12 A sibibileg ti imana, ken sidedeppa dagiti tactackiagna;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
13 Isu a namisi a nañggudua iti Baybay Nalabaga;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
14 Ken namaglasat iti Israel iti tengñgana;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon;
15 Ñgem nañgipadso ken Faraon ken ti buyotna idiay Baybay Nalabaga;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
16 Isu a nañgilasat iti ilina iti let-añg;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
17 Isu nañgdidigra cadagiti dadackel ñga arari;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon;
18 Ken namapatay cadagiti agpacadinamag ñga arari;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
19 Ni Sijon ñga ari dagiti Amorreos:
Ta ti kinamanagayatna agnanayon;
20 Ken ni Og ñga ari ti Basan;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon;
21 Ket intedna ñga impatawid ti dagada;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon;
22 Wen, maysa a patawid ken Israel ñga adipenna;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
23 Isu a nacalagip cadatayo iti daydi casasaadtayo a nababa;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
24 Ken nañgispal cadatayo cadagiti casupaditayo;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
25 Isu a mañgted iti taraon iti amin a lasag;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon.
26 O itdanyo iti panagyaman ti Dios ti lañgit;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon.

Maysa a Napasamac iti Pannacacayaw.

137 Iti denna dagiti carayan sadi Babilonia,
Sadiay nagtugtugawcami, wen, nagsañgsañgitcami,
No malagipmi idi ti Sion.
2 Cadagiti caycayo a sauce iti tengñgana
Insab-itmi dagiti arpami.
3 Ta idiay dagiti nañgayaw cadacami nagdawatda cadacam iti cancanta,
Ket dagiti nañgritor cadacami *nagdawatandacam* iti panagragragsac, *a cunada,*
Icantaandacam man iti maysa cadagiti cancanta ti Sion.
4 Casanontot' panañgcantami iti canta ni Jehova
Iti maysa a ganganaet a daga?
5 No lipatenca coma, O Jerusalem,
Malipatan coma toy imac a canawan ti caucolanna.
6 Toy dilac cumpet coma itoy ñgañgaw toy ñgiwatco,
No dica coma malagip;
No diac coma ipatpateg ti Jerusalem
Ñgem iti cañgronaan a ragsacco.
7 Lagipem, O Jehova, ñga isuñgat cadagiti annac ti Edom
Ti aldaw ti Jerusalem;
Isuda a nagcuna, Duprakenyo, duprakenyo,
Wen iñggana iti puonna.
8 O anac a babai ti Babilonia, a ñgañgani maracrac,
Nagasatto ti mañgsupapac kenca,
A cas iti impaaymo cadacami.
9 Nagasatto ti mañgala ket mañgipactat cadagiti maladagam
Iti bato.

Panagyaman iti parabur ni Jehova.

Salmo ni David.

138 Itdecto kenca ti panagyaman iti amin a pusoc:
Iti saclañg dagiti didiosen icantacto dagiti panañgidaydayaw kenca.
2 Agdaydayawacto ñga agturoñg iti nasantoan a templom,
Ken itdecto ti panagyaman ita nagan-mo gaput' kinamanagayatmo ken kinapudnom:
Ta sica pinadaegmo ti saom iti rimbaw ti amin a naganmo.
3 Iti daydi aldaw a panañgawagco, sica sinuñgbatannac,
Pinaturednac iti pigsa ditoy pusoc,

4 Amin dagiti arari ditoy daga itdendanto kenca ti panagyaman, O Jehova,
Ta nangegda dagiti sao ta ngiwatmo.
5 Wen, icantadanto dagiti dalan ni Jehova;
Ta dackel ti dayag ni Jehova.
6 Ta nupay nangato ni Jehova, adda pay la pananggawayna iti nababa;
Ngem bigbigenna manipud adayo ti napangato.
7 Nupay magnaac iti tengnga ti sicor, sica pagbiagennacto;
Sica iyuccradmonto dayta imam a manallin iti gura dagiti cabusorco,
Ket ta canawan nga imam salacanennacto.
8 Ni Jehova iwacasnanto ti maipapan caniac:
Ti kinamanagayatmo, O Jehova agnanayon;
Dimo baybay-an dagiti aramid dagiti imam met laeng.

Ti Pannacaimatang amin ken Pannacaammo amin ti Dios.

Iti agpalunggo a Musico. Salmo ni David.

139 O Jehova, sica, inusignac, ket nabigbignac.
2 Ammom ti itutugawco ken itatacderco;
Maawatmo ti panunotco nga adayo pay laeng.
3 Masiimmo ti danac ken panagiddac,
Ket pagaammom unay dagiti amin a daldalanco.
4 Ta awan pay ti sao ditoy dilac,
Ngem, ni, O Jehova, ammom aminen.
5 Sica linawlawnac licudan man sangoanan,
Ket impataymo ta imam caniac.
6 *Ti casta* a pannacaammo nacascasdaaw a nalaus caniac;
Nangato, diac magaw-at.
7 Sadino ngatat' papanac a maipanaw ita Espiritum?
Wenno sadinot' pagtalawac a maipanaw dita sangoanam?
8 No umuliac sadi langit, addaca sadiay:
No aramidec ti pagiddaac ken Tanem, addaca sadiay.
9 No alaec ti paypayac ni bannawag,
Ket agnaedac cadagiti caungtoan ti baybay;
10 Uray idiay ta imam iturturongnacto,
Ket ta canawanmo tengtenglennacto.
11 No cunac, nalabit ni sipnget addagannacto,
Ket ti lawag caniac agbalinto a aabii;
12 Uray ni sipnget saan a macasalinged kenca,
Ti rabii agraniag ketdi a cas aldaw:
Da sipnget ken lawag agpadpadada *kenca.*
13 Ta sica ti nangaramid cadagiti lalaemco:
Sica ti nangsaput caniac idiay aanacan ni inac.
14 Itdecto ti panagyaman kenca; ta nacaamamac ken nacascasdaaw ti pannacaaramidco;
Nacascasdaaw dagiti aramidmo;
Ket dayta ammo unay toy cararwac.
15 Ti bangcayco saan a nailinged kenca,
Idi naaramidac a sililimed,
Ket naaramidac a naisangayan cadagiti caungan toy daga.
16 Dagiti matam nakitada daydi bagic a dipay nabukel;
Ket ita librom naisuratda amin,
Dagiti *pay* aldaw naikeddeng idin *caniac,*
Idinto nga awan pay la uray maysa cadacuada idi.
17 Amanganda met a nagpateg caniac dagiti panunotmo, O Dios!
Amangan a nagdackel ti pacadagupanda!
18 No bilangec coma ida, adadu ti bilangda ngem ti darat:
No agriingac, addaac pay la kenca.
19 Nalabit a papatayemto dagiti nadangkes, O Dios:
Pumanawcay ngad caniac, dacay mawaw iti dara dagiti tattao.
20 Ta agsaoda a sidadangkes iti maibusor kenca,
Ket dagiti cabusormo aramatenda a barengbareng *ti naganmo.*
21 Saanco ngamin a guraen, O Jehova, dagiti gumura kenca?
Ken saanco aya a paglidayan dagiti tumacder a sibubusor kenca?
22 Guraec ida iti naipalongdoan a gura:
Agbalinda a cabusorco.
23 Usigennac, O Dios, ket ammoem toy pusoc:
Padasennac, ket ammoem dagiti panunotco;
24 Ket kitaem no adda dinadangkes a dalan caniac,
Ket iturongnac iti dalan nga agnanayon.

Panagdawat iti Pannacaigaga cadagiti Nadangkes.

Iti agpalungo a Musico. Salmo ni David.

140 Ispalennac, O Jehova, iti dakes a tao;
Saluadannac iti nauyong a tao:
2 Dagiti agpanagem cadagiti ranggas iti pusoda;
Cancanayon nga agtitiponda a sangsangcamaysa a makigubat.
3 Pinatiradda ti dilada a cas iti uleg;
Ti gita ti carasaen adda iti addag dagiti bibigda. (Selah)
4 Aluadannac, O Jehova, iti ima dagiti nadangkes;
Saluadannac iti nauyong a tao:
Isuda a nangisicat a mangicayod cadagiti addangco.
5 Dagiti natangsit nangipacatda iti silo caniac, ken banbanteng;
Nangibistradda iti bateng iti igid ti dalan;
Incabilandac cadagiti paratignay. (Selah)
6 Kinunac ken Jehova, Sica ti Diosco:
Allingagem ti timec dagiti arararawco, O Jehova.
7 O Jehova nga Apo, nga bileg ti pannacaisalacanco,
Sica inabbongam toy uloc idi aldaw ti bacal.
8 Dimo cad itden, O Jehova, dagiti tarigagay ti nadangkes:
Adadda man a saanen ti dakes ti panagemna, *di la ket ta* agpalangguadda. (Selah)
9 No maipanggep iti ulo dagiti manglacub caniac,
Ti cad ranggas dagiti bibigda met laeng mangtaccab cadacuada.
10 Agdisso coma cadacuada dagiti bumarbara a beggang:
Maitappuacda cad iti apuy,
Cadagiti nauneg nga abut, a didanto lung-awanen.
11 Ti dakes a mannanao dinto nasimpa ditoy daga:
Ti dakes anupennanto ti nauyong a tao tapno itublacna.
12 Ammoc a ni Jehova igagananto ti biang dagiti maparparigatan,
Ken ti kinajusticia cadagiti nacurapay.
13 Namnamaen nga ti sililinteg itdennanto ti panagyaman ita naganmo:
Ti aglinteg agnaedto dita saclangmo.

Cararag iti Malem a pagdawat iti Pannacapasanto ken Pannacaigaga.

Salmo ni David.

141 Jehova, immawagac kenca; darasem cad ti umay caniac:
Allingagem cad ti timecco, no umawagac kenca.
2 Ti cararagco agtarus cad a cas incienso dita sangoanam;
Ti panangitanggayac cadagitoy imac coma cas daton ti malem.
3 Mangicabilca iti agbantay, O Jehova, ditoy ngiwatco;
Saluadam ti ruangan dagiti bibigco.
4 Dimo paglikigen toy pusoc iti dakes a banag,
Nga makiaramid cadagiti aramid ti kinadangkes
Cadagiti tao nga agaramid iti kinakillo:
Ket diac coma makipangan cadagiti cancancanenda.
5 Ti sililinteg danarennac laeng, *isuntot'* maysa a kinaayat;
Ala ungungtannac laeng, *casto la* sapsapo itoy uloc;
Ti uloc dina coma pagkedkedan:
Ta uray pay cadagiti kinadangkesda ti cararagco agcancanayonto laeng.
6 Dagiti ocomda maipactatda cadagiti iking ti bato;
Ket mangegdanto dagiti saoc; ta nasam-itda.
7 Cas no ti maysa agarado ket burburenna ti daga,
Dagiti tultulangtayo mawarawarada iti ngiwat ni Tanem.
8 Ta dagiti matac agturongda kenca, O Jehova nga Apo:
Kenca cumamangac, dimo baybay-an toy cararwac a canumoan.
9 Saluadannac iti silo nga impacatda caniac,
Ken cadagiti paratignay dagiti agararamid iti kinakillo.
10 Mailab-og cad dagiti nadangkes cadagiti batengda met laeng,
Ket siac met malactawco.

Panagdawat iti Saranay iti Pagsicoran.

Maschil ni David, idi nga adda iti gucayab; maysa a cararag.

142 Iyickisco toy timecco ken Jehova;
Itoy timecco ken Jehova aramidec ti panagararawco.

2 Ipacboc ti asugco iti saclang̃na;
Iparang̃co iti saclang̃na ti pagsicorac.
3 Idi a toy cararwac naidalit itoy uneg-
co,
Sica ammom idi ti danac.
Iti dalan a pagpagnaac
Nang̃ipacatda iti silo caniac.
4 Ming̃ming̃am toy imac a canawan, ket
makitam;
Ta awan tao a macabigbig caniac:
Naawananac iti pagcamang̃an;
Awan tao a mang̃italtalec itoy carar-
wac.
5 Imkisac kenca, O Jehova;
Kinunac, Sica ti amang̃co,
Eppegco ditoy daga dagiti nabiag.
6 Imdeng̃an toy ickisco;
Ta naimegmegac unay:
Ispalennac cadi cadagiti mang̃itugod
caniac;
Ta napigpigsada ng̃em siac.
7 Iruarmo toy cararwac iti pagbaludan,
Tapno maitedco ti panagyaman ita
naganmo:
Dagiti sililinteg lawlawlawendacto;
Ta sipaparaburcanto caniac.

Panagdawat iti Pannacaispal ken Pannacaituroną̃.

Salmo ni David.

143 Denggem ti cararagco; O Jehova,
allingagem dagiti arararawco:
Ita kinatalimudocmo sung̃batannac,
ken ita kinalintegmo.
2 Ket dimo cad ocomen toy adipenmo;
Ta ita sang̃oanam awan nabiag a tao
a sililinteg.
3 Ta ti cabusor intuggodna toy carar-
wac;
Dinanarna toy biagco ng̃a impadaga;
Pinagnaednac cadagiti yan a nasip-
ng̃et, a cas cadagiti nabayag a nata-
yen.
4 Gapuna a toy cararwac naidalit itoy
unegco;
Ti pusoc itoy unegco sidadasay.
5 Malagipco dagiti aldaw di ugma;
Pampanunotec amin dagiti aramidmo;
Isipec ti aramid dagiti imam.
6 Itayac dagiti daculapco kenca:
Toy cararwac *mawaw* kenca, a cas
naticag a daga. (Selah)
7 Darasem cad ti sumung̃bat caniac, O
Jehova; toy cararwac agcapsut:
Dimo iling̃ed ta rupam caniac,
Di la ket ta agbalinac a cas cadagiti
agpababa iti abut.
8 Ipang̃egmo caniac ti kinamanagayatmo
iti bigat;
Ta sica ti pagtalcac:
Ipacaammom caniac ti dalan a reb-
beng̃co coma a pagnaan;
Ta ital-oc toy cararwac kenca.
9 Ispalennac, O Jehova, cadagiti cabu-
sorco:
Umayac kenca tapno ilemmeng̃nac.
10 Isuronac a mang̃aramid ita nakemmo,
Ta sica ti Diosco:
Ti Espiritum naimbag;
Idalannac iti daga ti kinalinteg.
11 Papartakennac, O Jehova, gaput' pag-
imbagan ta naganmo:
Ita kinalintegmo iruarmo toy carar-
wac iti pagsicoran.
12 Ket ita kinamanagayatmo gessatem
dagiti cabusorco,
Ket racrakem amin dagiti mamarigat
itoy cararwac;
Ta siac ti adipenmo.

Ourarag iti Pannacasubbot ken Irarang̃-ay.

Salmo ni David.

144 Bendito ni Jehova a ladacco,
Isu a mang̃isuro cadagitoy imac a
makigubat,
Ken cadagiti ramramayco a makicabil:
2 Kinamanagayatco, ken pagsalindegac,
Natayag a baluartec, ken mang̃ispal
caniac;
Calasagco, ken isu ng̃a pagcamangac;
Isu a mamagpacumbaba iti ilic a ba-
baec.
3 Jehova, ania ti tao, ng̃a inca ketdin
bigbigen?
Wenno ti anac ti tao, ng̃a cancancano-
em ketdin?
4 Ti tao cas maysa a sang̃-aw:
Dagiti aldawna arigda la maysa ng̃a
aniniwan ng̃a agpucaw.
5 Pagluyokem dagiti lang̃itmo, O Je-
hova, ket bumabaca:
Calbitem dagiti banbantay, ket aga-
sucdanto.
6 Iwagsacmo dagiti kimat, ket warawa-
raem ida;
Ibaonmo dagiti panam, ket kiwarki-
warem ida.
7 Iyunnatmo ta imam manipud sadi
ng̃ato;
Ilasutnac, ket ispalennac cadagiti da-
dackel a dandanum,
Iti ima dagiti gangannaet;
8 Ng̃a ti ng̃iwatda agsao iti allilaw,

Ket ti canawan nga imada ima a canawan ti kinaulbod.
9 Mangcantaacto iti baro a canta kenca, O Jehova:
Iti pagsalmoan a sangapulot' cuerdasna agcantaacto cadagiti panangidaydayaw kenca.
10 Sica daytay mangmangted iti pannacaisalacan cadagiti arari;
Daytay mangilaslasut ken David iti naranggas nga igam.
11 Ilasutnac, ket ispalennac iti ima dagiti gangannaet,
Nga ti ngiwatda agsao iti allilaw,
Ken ti canawan nga imada ima a canawan ti kinaulbod.
12 Inton dagiti annacmi a lallaki arigda la mulan a nacadackel iti kinabumaroda,
Ket dagiti annacmi a babbai arigda la baton a pasuli a natictictican a cas moda ti palacio;
13 *No* dagiti camaligmi napnodan, a maipaaydan ti aniaman a kita ti penpen,
Ket dagiti carneromi pasngayendan ti rinibu ken pinullo a ribu cadagiti tayacmi;
14 *No* dagiti bacbacami napnecdan ti awit;
No awanen ti isasari ken itatacyas,
Ken awanen ti riaw cadagiti calcalsadatayo:
15 Nagasat ti ili a castoy ti casasaadna;
Wen, nagasat ti ili nga ti Diosna ni Jehova.

Ni Jehova Maitan-oc gaput' Kinaimbagna:

Salmo a pangidayaw; ni David.

145 Itan-occanto, Diosco, O Aric;
Ket benditoecto ti naganmo iti agnanayon.
2 Tunggal aldaw benditoecto ti naganmo;
Ket idaydayawconto ti naganmo iti agnanayon.
3 Dackel ni Jehova, rumbeng unay a maidaydayaw;
Ket ti kinadackelna saan a matucod.
4 Ti maysa a caputotan ipadpadayawnanto dagiti aramidmo iti sabali,
Ket sarsaritaennanto dagiti mannacabalin nga aramidmo.
5 Ti nagloriaan a daeg ti dayawmo,
Ken dagiti nacascasdaaw nga aramidmo, panpanunotecto.
6 Ket dagiti tattao sasaoendanto ti bileg dagiti nacaamamac nga aramidmo:
Ket sarsaritaecto ti kinadackelmo.
7 Iyesngawdanto ti pannacalagipda iti dackel a kinaimbagmo,
Ken icantadanto ti kinalintegmo.
8 Ni Jehova managparabur, ken nacaasi;
Naanat a macapungtot, ken dackel ti kinamanagayatna.
9 Ni Jehova naimbag cadagiti isu-amin;
Ket dagiti nadungngo a caasina rimbawanna dagiti amin nga aramidna.
10 Amin dagiti aramidmo itdendanto ti panagyaman kenca, O Jehova;
Ket dagiti sasantom benditoendacanto.
11 Sasaoendanto ti dayag ti pagariam,
Ken sarsaritaendanto ti pannacabalinmo;
12 Tapno ipacaammoda cadagiti annac dagiti tattao dagiti nabileg nga aramidna,
Ken ti dayag ti daeg ti pagarianna.
13 Ti pagarian agnanayon a pagarian,
Ti panagturaymo *agbaliasat* cadagiti amin a caputotan.
14 Ni Jehova saranayenna amin a matuang.
Ken batakenna amin dagiti maparucob.
15 Dagiti mata dagiti isu-amin agpadpadaan kenca;
Ket sica itdem cadacuada ti taraonda iti maitutop a tiempona.
16 Uccradem ta imam,
Ket penkem ti tarigagay ti aniaman a nabiag.
17 Ni Jehova sililinteg cadagiti amin a dalanna,
Ken sipaparabur cadagiti amin nga aramidna.
18 Ni Jehova siaarpad cadagiti amin nga umawag kencuana,
Cadagiti amin nga umawag kencuana iti kinapudno.
19 Tungpalennanto ti tarigagay dagiti agbuteng kencuana;
Denggennanto met ti ickisda, ket isalacannanto ida.
20 Ni Jehova salacnibanna amin dagiti agayat kencuana;
Ngem amin dagiti nadangkes dadaelennanto ida.
21 Ti ngiwatco agsaonto iti panangidaydayaw ken Jehova;
Ket amin a lasag benditoenna coma ti nasantoan a naganna iti agnanayon awan inggana.

Ni Jehova nabuslon a Manulong̃.

146 Idaydayawyo ni Jehova.
Idaydayawmo ni Jehova, O cararwac.
2 Bayat ti panagbiagco idaydayawconto ni Jehova:
Cantaacto cadagiti panang̃idaydayaw ti Diosco no addaacpay la ketdi.
3 Dimo isaad ti panagtalecmo cadagiti prinprincipe,
Ken iti anac ti tao, ng̃a no tulong̃ awan kencuana.
4 Ti ang̃esna agtacyas, agpulang̃ iti dagana;
Iti dayta met la ng̃a aldaw dagiti panunotna mapucawda.
5 Nagasat ti adda kencuana ti Dios ni Jacob a badang̃na,
Ng̃a inanamana adda ken Jehova a Diosna:
6 Isu a nang̃aramid iti lang̃it ken daga,
Ti baybay, ken amin ng̃a adda cadacuada;
Isu a manalimetmet iti pudno ng̃a agnanayon;
7 Isu a mang̃icut iti kinajusticia cadagiti maupupit;
Isu a mang̃ted iti taraon iti mabisin.
Ni Jehova luc-atanna dagiti balud;
8 Ni Jehova lucatanna *dagiti mata* dagiti bulsec;
Ni Jehova batakenna dagiti maparucob;
Ni Jehova ayatenna dagiti sililinteg;
9 Ni Jehova salacnibanna dagiti sang̃sang̃aili;
Saranayenna dagiti ululila ken balo;
Ng̃em ti dalan dagiti nadang̃kes balictadenna.
10 Ni Jehova agarinto iti agnanayon,
Ti Diosmo, O Sion, ing̃ga cadagiti amin a caputotan.
Idaydayawyo ni Jehova.

Panang̃idaydayaw ti Pannacatarimaan ken Irarang̃-ay ti Jerusalem.

147 Idaydayawyo ni Jehova;
Ta naimbag ti panagcanta cadagiti panang̃idaydayaw iti Diostayo;
Ta nacaayayo, *ket* naimnas ti panangidaydayaw.
2 Ni Jehova bang̃onenna ti Jerusalem;
Pagtitiponenna dagiti naibelleng̃ ti Israel.
3 Agasanna dagiti nadanar iti pusoda,
Ket bedbedanna dagiti sugatda.
4 Mabilang̃na ti dagup dagiti bitbituen;
Awaganna ida cadagiti nagnagain*da*.
5 Dackel ti Diostayo, ket napigsa iti pannacabalin;
Ti panagisisipna awan ing̃gana.
6 Ni Jehova saranayenna dagiti naemma:
Ipasagna dagiti nadang̃kes iti daga.
7 Cantaanyo ni Jehova iti panagyaman;
Cantaanyo ti Diostayo cadagiti panang̃idaydayaw a maarpaan:
8 Isu a mang̃cumot cadagiti lang̃it iti ululep,
Isu ng̃a isaganaanna iti tudo toy daga,
Isu a mamagtubo iti root cadagiti banbantay.
9 Itdanna dagiti ananimal iti taraon,
Ken dagiti urbon a wac ng̃a umarakiac.
10 Saanna a pagrayoan ti pigsa ti cabayo:
Saanna a pacaayayoan dagiti luppo ti tao.
11 Ni Jehova maayayo cadagiti agbuteng̃ kencuana,
Cadagiti mang̃namnama iti kinamanagayatna.
12 Idaydayawmo ni Jehova, O Jerusalem;
Idaydayawmo ti Diosmo, O Sion.
13 Ta pinalagdana dagiti balunet dagiti ruang̃anmo;
Binendicionannan dagiti annacmo dita unegmo.
14 Patalnaenna dagiti igigidmo:
Pusekennaca iti taba ti trigo.
15 Iwayang̃na ti panagbilinna ditoy rabaw ti daga;
Ti saona agtaray a sipapardas.
16 Mang̃ted iti nieve a cas dutdut ti carnero;
Mang̃iwarakiwac iti nagbalay a lennaaw a cas dapu.
17 Mang̃ipalladaw iti hielo a cas murcac:
Siasino ti macapagtindec iti sang̃oanan ti lam-ecna?
18 Iyesng̃awna ti saona, ket lunagenna ida:
Pagpul-oyenna ti ang̃inna, ket dagiti danum agayusda.
19 Iparang̃arang̃na ti saona ken Jacob,
Dagiti intuyang̃na ken pagbilinanna iti Israel.
20 Saan a nagaramid iti casta iti siasino man a nacion:
Ket no maipang̃gep cadagiti pagbilinanna, dida inammo ida.
Idaydayawyo ni Jehova.

Ti dagup ti Sañgaparsuaan Maawagan a Mañgidaydayaw ken Jehova.

148 Idaydayaw ni Jehova.
Idaydayawyo ni Jehova manipud cadagiti lañgit:
Idaydayawyo cadagiti alalimpatoc.
2 Idaydayawyo, dacay amin ñga anangelna:
Idaydayawyo, dacay amin a buybuyotna.
3 Idaydayawyo, init ken bulan:
Idaydayawyo, dacay amin a bituen ti silaw.
4 Idaydayawyo, dacay lañgit dagiti lañglañgit,
Ken dacayo a dandanum ñga adda iti labes dagiti lañgit.
5 Idaydayawda coma ti nagan ni Jehova;
Ta isu nagbalin, ket naparsuada.
6 Insimpana met ida ñga agnanayon ñga awan iñggana:
Nañgaramid iti keddeñg ñga dinto malabes.
7 Idaydayawyo ni Jehova manipud iti daga,
Dacayo a lumbalumba, ken amin a yuyyuyeñg;
8 Apuy ken uraro, nieve ken aliñgasaw,
Bagyo ñga añgin, a manuñgpal iti saona;
9 Banbantay ken turturod;
Nabuñga a caycayo ken amin a cedro;
10 Animal-bakir ken amo;
Agayayám a parsua ken agtaytayab a bilbillit;
11 Arari ditoy daga ken amin ñga ilili;
Prinprincipe ken ococom ditoy daga;
12 Babbaro man ken babbalasañg;
Lallacay ken ububbiñg.
13 Idaydayawda coma ti nagan ni Jehova;
Ta ti naganna laeñg ti maitan-oc;
Ti dayagna nañgatñgato ñgem ti daga ken dagiti lañgit.
14 Ket intag-ayna ti sara ti ilina,
Ti panañgidaydayaw dagiti amin a sasantona;
Ken dagiti pay annac ti Israel, ili ñga asideg kencuana.
Idaydayawyo ni Jehova.

Ti Israel maawagan a mañgidaydayaw ken Jehova.

149 Idaydayawyo ni Jehova.
Cantaanyo ni Jehova iti baro a canta,
Ken iti pannacaidaydayawna iti tallaoñg dagiti sasanto.
2 Pagrag-oan coma ti Israel ti nañgaramid kencuana:
Siraragsac coma dagiti annac ti Sion iti Arida.
3 Idaydayawda coma ti naganna iti panagsalsala:
Cantaenda coma kencuana. dagiti panañgidaydayaw a mapanderetaan ken maarpaan.
4 Ta ni Jehova pagayayatanna ti ilina:
Pañgayedennanto ti naemma iti pannacaisalacan.
5 Dagiti sasanto agrag-odanto iti dayag:
Agcantada coma iti ragsac cadagiti iddada.
6 Dagiti nañgato a panañgidayaw iti Dios *adda coma* cadagiti ñgiwatda,
Ken duat' tademma ñga igam iti imada;
7 Tapno icutanda ti pammales cadagiti nasnacion,
Ken pannusa cadagiti ilili;
8 Tapno etetanda dagiti ararida cadagiti cawar,
Ken dagiti babacnangda cadagiti calañgcañg a landoc;
9 Tapno icutanda cadacuada ti panañgocom a naisurat:
Daytoy a dayaw adda cadagiti amin a sasantona.
Idaydayawyo ni Jehova.

Salmo ti Panañgidaydayaw.

150 Idaydayawyo ni Jehova.
Idaydayawyo ti Dios iti santuariona:
Idaydayawyo iti tañgatañg ti pannacabalinna.
2 Idaydayawyo gapu cadagiti napigsa a gapuananna:
Idaydayawyo cas mayalubog iti mañgnibinibi a kinadackelna.
3 Idaydayawyo iti aweñg ti tañgguyob;
Idaydayawyo cadagiti pagsalmoan ken arpa.
4 Idaydayawyo iti pandereta ken sala:
Idaydayawyo cadagiti pagtocaran a kinuerdasan ken pito.
5 Idaydayawyo cadagiti piañg-piañg a naaweñg:
Idaydayawyo cadagiti piañg-piañg a nacalañgikiñg.
6 Amin ñga adda añgesna idaydayawna coma ni Jehova.
Idaydayawyo ni Jehova.

DAGITI PROVERBIO.

Pacaaramatan dagiti proverbio. Pang̃paannad iti pannacasulisog cadagiti managbasol. Pang̃paannad ni sirib cadagiti mang̃lais kencuana.

1 Dagiti proverbio ni Salomon n̄ga anac ni David, ari ti Israel:
2 Tapno ammoen ti kinasirib ken sursuro;
Tapno mailasin dagiti sao ti pannacaawat;
3 Tapno awaten ti sursuro iti nainnacman a panagcucua,
Iti kinanacman ken kinajusticia ken kinalinteg;
4 Tapno mang̃ted iti kinanacman cadagiti nanenḡneng̃,
Iti bumaro pannacaammo ken kinaannad:
5 Tapno ti masirib a tao dumng̃eg coma, ket dumegdeg iti pannacasursuro;
Ken tapno ti tao a mannacaawat magawatna coma dagiti napalong̃doan a patigmaan:
6 Tapno maawatan ti proverbio, ken pang̃arig,
Dagiti sao dagiti masirib, ken dagiti nauneg a panagsaoda.

7 Ti panagbuteng̃ ken ni Jehova isu ti pung̃anay ti pannacaammo;
N̄gem dagiti maag laisenda ti sirib ken sursuro.
8 Anacco, deng̃gem ti pannursuro toy amam,
Ket dimo bay-an ti linteg ni inam:
9 Ta isudanto ti balang̃at ti saniata dita olom,
Ken tanicala a mayuccor dita teng̃ng̃edmo.
10 Anacco, no dagiti managbasol sulisogendaca,
Dica umanamong̃ *cadacuada.*
11 No cunada, Cumuyogca cadacami,
Intay sumaneb iti dara;
Intay siblocan a sililimed dagiti awan basolda uray awan gapgapuna;
12 Intay alun-unen ida a sibibiag a cas ken Tanem,
Ken sibubukel, a cas cadagiti bumaba iti dariwang̃wang̃;
13 Masaracantayto amin a napateg a cucua;
Punnoentayto dagiti balbalaytayo iti sinamsam;
14 Maipaaymonto ta gasatmo cadacami;
Addanto cadatay amin ti maymaysa a supot:
15 Anacco, dica makicuyog iti dalan cadacuada;
Teng̃lem ta sacam iti desdesda:
16 Ta dagiti sacada inda agtaray iti dakes,
Ken agal'allegda n̄ga in mang̃ibuyat iti dara.
17 Ta awan mamaayna ti iket a maiwayat
Iti imatang̃ ti aniaman a tumatayab:
18 Ket dagitoy sanebenda ti darada met laeng̃;
Siblocanda a sililimed dagiti biagda met laeng̃.
19 Casta dagiti dalan ti siasinoman a siaagum iti gungunaen;
Iccatenna ti biag dagiti akipcucua.

20 Ni sirib agpucpuccaw iti lansang̃an;
Iyebcasna ti timecna cadagiti nawaya a yan;
21 Aglaaw iti nang̃rona a yan ti pagdudupudupan;
Iti wang̃awang̃an dagiti ruang̃an,
Iti uneg ti ili, ibalicasna dagiti saona:
22 Casanot' capaut ti panang̃ayatyonto iti kinanenḡneng̃, dacay a nanenḡneng̃?
Ken pannacaray-aw dagiti panaguyaw iti panaguyaw,
Ken panaggura dagiti maag iti pannacaammo?
23 Taliawenyo cad toy panang̃tubn̄garco:
Adtoy, iparucpocconto ti espirituc cadacayo;
Ipacaammocto dagiti saoc cadacayo.
24 Gapu ta immayabac, ket nagmadicayo;
Inunnatco ti imac, ket awan tao a nang̃içancano;

25 Ngem inawawanyo amin a pammagba-
gac,
Ket awan kinayatyo a panangtubngar-
co:
26 Agcatawaacto met inton pannacadidi-
grayo;
Agrabrabacacto inton dumteng ti ames-
yo;
27 Intono ti amesyo dumteng a cas bagio,
Ken ti didigrayo dumteng a cas alipug-
pog;
Inton dumteng cadacayo da sicor ken
tarumpingay.
28 Itinto casta awagandacto, ngem diacto
sumungbat;
Birukendacto a sigaganetget, ngem
didacto masaracan:
29 Gapu ta ginurada ti pannacaammo,
Ket saanda a pinili ti panagbuteng ken
ni Jehova:
30 Awan kinayatda a pammagbagac;
Linaisda amin a panangtubngarco:
31 Gapuna lamutendanto ti bunga ti caba-
balinda met laeng,
Ken mapnodanto cadagiti imimpenda
met laeng.
32 Ta ti pannacapasanud dagiti naneng-
neng ti mamapatayto cadacuada,
Ken ti naliway a nam-áy dagiti maag
pucawennanto ida.
33 Ngem siasinoman a mangipangag ca-
niac agtalinaedto a sitatalged,
Ket sitatalnanto nga awan butengna iti
dakes.

*Ti isusurot ken sirib mangabac iti kinatali-
ngenngen ken kinasingpet.*

2 Anacco, no awatemto dagiti saoc,
Ket ipenpenmo kenca dagiti bilbilinco;
2 A cas iti panangiallingagmo ta lapa-
yagmo iti kinasirib,
Ken ikapetmo ta pusom iti pannaca-
awat;
3 Wen, awagam ti kinasaririt;
Ket ipecsam ta timecmo a *maipaay* iti
pannacaawat;
4 No isut' birukem a cas pirac,
Ken tontonem a cas nalmeng a gamga-
meng:
5 Iti casta maawatamto ti panagbuteng
ken ni Jehova,
Ken masaracamto ti pannacaammo iti
Dios.
6 Ta ni Jehova mangted iti sirib;
Aggapu iti ngiwatna ti pannacaammo
ken pannacaawat:
7 Ipenpenna iti napalongdoan a sirib a
maipaay iti nalinteg;
Isut' calasag dagiti magna iti kinapalo-
ngdo,
8 Tapno mabantayanna dagiti dana ti
kinajusticia,
Ken masalacnibanna ti dalan dagiti
sasantona.
9 Iti casta maawatamto ti kinanacman
ken ti kinajusticia,
Ken ti kinalinteg, *wen,* amin a naimbag
a dana.
10 Ta ti sirib sumrecto dita pusom,
Ket ti pannacaammo macaay-ayonto iti
cararuam;
11 Ti kinaannad sisisiputto kenca;
Ti pannacaawat cupicupannacanto:
12 Tapno ilisidaca iti dalan ti dakes,
Cadagiti tao nga agsao cadagiti naulpit
a banag;
13 Isuda a mangbaybay-a cadagiti dana ti
kinalinteg,
Tapno magnada cadagiti dalan ti kina-
sipnget;
14 Isuda a maragsacan nga agaramid iti
dakes,
Ken marayray-aw iti kinaulpit ti da-
kes;
15 Isuda a nakillo cadagiti dalanda,
Ken sisusungitda cadagiti danada:
16 Tapno ilisica iti gangannaet a babai,
Wen, iti gangannaet a mangpasablog
cadagiti saona;
17 A baybay-anna ti mangidalan iti kina-
ubingna,
Ken lipatenna ti tulag ti Diosna:
18 Ta ti balayna agirig ken patay,
Ket dagiti desdesna agturongda cada-
giti natay;
19 Siasinoman a mapan kencuana dida
agsublin,
Dida met magam-uden dagiti dana ti
biag:
20 Tapno macapagnaca iti dalan dagiti
naimbag a tao,
Ken mataginayonmo dagiti dana dagiti
nalinteg.
21 Ta ti nalinteg agtalinaedto ditoy daga,
Ket ti naipalongdoan agtaengto ken-
cuana.
22 Ngem dagiti nadangkes magudasdanto
ditoy daga,
Ket dagiti nagulib mapag-utdanto
kencuana.

Bagbaga iti panabuteng̃, panagtalec, ken panagtulnog ken ni Jehova. Dagiti gunguna ni sirib. Naduma-duma ng̃a alagaden.

3 Anacco, dimo lipaten ti lintegco;
Cupicupam ket di ta pusom dagiti bilbilinco:
2 Ta ti caatiddug ti aldaw, ken dagiti tawen ti panagbiag,
Ken ti talna, mainayondanto kenca.
3 Da kinaayat ken pudno didaca coma baybay-an:
Yuccormo ida ita teng̃ng̃edmo;
Isuratmo ida iti tapi ta pusom:
4 Iti casta masaracamto ti parabur ken naimbag a pannacaawat
Iti imatang̃ ti Dios ken ti tao.
5 Agtalecca ken ni Jehova iti amin a pusom,
Ket dica agsadag iti pannacaawatmo met laeng̃:
6 Cadagiti amin a dalanmo isu ti bigbigem,
Ket iturong̃nanto dagiti desdesmo.
7 Saanca coma a masirib cadagita matam met laeng̃;
Agbuteng̃ca ken ni Jehova, ket pagtalawam ti dakes:
8 Daytanto ti salun-at ta pusegmo,
Ken pata cadagita tultulang̃mo.
9 Pamadayawmo ken ni Jehova ta cucuam,
Ken dagiti umuna a bung̃a ti amin a maapitmo:
10 Iti casta dagiti sarusarmo mapnodanto iti kinalapusanan,
Ket dagiti baldem agliplippiasdanto iti baro ng̃a arac.
11 Anacco, dimo laisen ti pannusa ni Jehova;
Dica met mauma iti panang̃tubng̃arna;
12 Ta ti ayayaten ni Jehova tubng̃arenna;
Cas met laeng̃ maysa ng̃a ama iti anacna a pagayayatanna.

13 Nagasat ti tao a macasarac iti sirib,
Ken ti tao a macaala iti pannacaawat.
14 Ta ti pannacagun-od kencuana nasaysayaat ng̃em pannacagun-od iti pirac,
Ket ti magunguna kencuana *nasaysayaat* ng̃em balitoc a nasudi.
15 Napatpateg ng̃em dagiti rubi:
Ket cadagiti banbanag a mabalinmo a tarigagayan awan ti maitucad kencuana.
16 Ti caatiddug dagiti aldaw adda iti imana a canawan;
Iti imana a catigid adda dagiti kinabacnang̃ ken dayaw.
17 Dagiti dalanna dalan ida a nacay-ayo,
Ket amin a dandanana talna.
18 Isu ti cayo ti biag cadagiti cumpet kencuana:
Ket nagasat ti siasinoman a mang̃tagi-nayon kencuana.
19 Ni Jehova iti siribna binang̃onna ti daga;
Iti pannacaawat pinatacderna dagiti lang̃it,
20 Iti pannacaammona dagiti yuyeng̃ nagung̃atda,
Ket dagiti tang̃atang̃ nagtedtedda iti linnaaw.
21 Anacco, dida cad pumanaw cadagita matam;
Salimetmetam ti napalong̃doan a kinasirib ken kinaannad:
22 Iti casta isudanto ti biag ita cararuam,
Ken saniata ita teng̃ng̃edmo.
23 Idinto casta magnacanto iti dalanmo a sitatalged,
Ket ti sacam dinto maipigsol.
24 Inton agiddaca, dicanto agbuteng̃:
Wen, agiddacanto, ket ti turogmo nasam-itto.
25 Dica agbuteng̃ iti kellaat a pagbutng̃an,
Casta met iti pannacarebbec dagiti nadang̃kes, inton dumteng̃:
26 Ta ni Jehova isuntot' catalecmo,
Ket saluadannanto ta sacam iti pannacatiliwna.

27 Dimo igawid ti imbag cadagiti carbeng̃anna,
No adda iti pannacabalin ta imam ti panang̃aramidmo.
28 Dimo cunaen iti caarrubam, Incan, ket baliwam ti umay,
Ket intono bigat ti panang̃tedco;
No adda kenca ita dita asidegmo.
29 Dimo segpen ti dakes a maibusor iti cailiam,
No kitkitaem ng̃a adda a sitatalged kenca.
30 Dimo caring̃gor ti maysa a tao ng̃a awan gapuna,
No awan ti ranggas ng̃a inaramidna kenca.
31 Dimo apalan ti tao a nauyong̃,
Ket dimo pilien ti uray ania cadagiti dalanna.
32 Ta ti naulpit maysa a kinarimon ken ni Jehova;
Ng̃em ti pannakipagayamna adda ca dagiti nalinteg.

33 Ti lunod ni Jehova adda iti balay dagiti nadang̃kes;
Ng̃em bendicionanna ti pagnaedan dagiti nalinteg.
34 Pudno ng̃a umsienna dagiti managumsi;
Ng̃em itdenna ti parabur iti napacumbaba.
35 Ti masirib tawidennanto ti gloria;
Ng̃em ti bain isuntot' pacaing̃atoan dagiti maag.

Naamaan a bagbaga iti pannagna cadagiti mamabiag a dalan ti kinasirib.

4 Denggenyo, annacco, ti panang̃isuro ti maysa ng̃a ama,
Ket imtang̃anyo ti panang̃ammoyo iti pannacaawat:
2 Ta iccancayo iti naimbag a sursuro;
Diyo baybay-an ti lintegco.
3 Ta maysaac idi ng̃a anac ken amac,
Ñadung̃ng̃o ken cacaisuna ng̃a ayayaten ni inac.
4 Ket insursuronac, ken kinunana caniac:
Cupicupam cad ta pusom dagiti saoc;
Salimetmetam dagiti bilbilinco, ket agbiagca;
5 Gun-odem ti sirib, gun-odem ti pannacaawat;
Dica aglipat, dica met agligsay cadagiti sao ti ng̃iwatco;
6 Dimo baybay-an, ket isuntot' manalacnib kenca;
Ayatem ket saluadannacanto.
7 Ti sirib *isut'* cang̃ronaan a banag, gun-odem *ng̃ad* ti sirib;
Wen, iti amin pananggun-odmo gun-odem ti pannacaawat.
8 Itantan-ocmo, ket isu ipang̃atonacanto;
Ipannacanto iti kinadayaw, inton isut' aracupem.
9 Iccannanto ta olom iti balang̃at ti saniata;
Balang̃at ti kinasayaat ti iyawatnanto kenca.

10 Denggem, O anacco, ket awatem dagiti panagsaoc;
Ket dagiti tawen ti panagbiagmo adudanto.
11 Insurocan iti dalan ti sirib;
Inturong̃can cadagiti dana ti kinalinteg.
12 Inton inca, dagiti addang̃mo saandanto a masing̃sing̃ed;
Ket no agtarayca, dicanto maitibcol.
13 Irutem a petpetan ni sursuro; dimo palubosan:
Cupicupam; ta isu ti biagmo.
14 Dica sumrec iti dana dagiti nadang̃kes,
Ket dica umasac iti dalan dagiti dakes a tao.
15 Liclicam, dica lumasat iti apiring̃na;
Sumiasica kencuana, ket ala magnacan.
16 Ta dida agturog̃, malacsid no macaaramidda iti dakes;
Ket ti turogda umadayo, no awan ti mapadsoda.
17 Ta tinapay ti kinadang̃kes ti canenda,
Ket arac ti kinauyong̃ ti inumenda.
18 Ng̃em ti dana ti nalinteg cas iti annaraar ti agsapa,
A rumaniag a rumaniag ing̃ga iti napalong̃doan ng̃a aldaw.
19 Ti dalan ti nadang̃kes cas iti kinasipng̃et:
Dida ammo no aniat' pacaitibcolanda.

20 Anacco, imdeng̃am dagiti saoc;
Iyalling̃agmo ta lapayagmo cadagiti panagsaoc.
21 Dimo paluspusan ida a pumanaw cadagita matam;
Cupicupam ida iti teng̃ng̃a ta pusom.
22 Ta isuda ti biag cadagiti macasarac cadacuada,
Ket salun-at iti amin a lasagda.
23 Aluadam ta pusom iti dagup ti regtam;
Ta aggapu kencuana dagiti pasng̃aw ti biag.
24 Iwalinmo kenca ti nabisng̃aw a ng̃iwat,
Ken ti nagulib a bibig yadayom kenca.
25 Dagiti matam cumitada cad ng̃a aglinteg laeng̃,
Ket dagita calub ti matam sililinteg cad ti turong̃da dita sang̃oanam.
26 Paranasem ti pagnaan dagita sacam,
Ket dagiti amin a dalanmo nasimpada coma.
27 Dica sumiasi iti canawan wenno iti catigid:
Ilisim dagiti sacam iti dakes.

Ti peggad ti ayat a saan a nadalus.

5 Anacco, imatang̃am ti kinasiribco;
Iyalling̃agmo ti lapayagmo iti pannacaawatco:
2 Tapno masalacnibam ti kinaisip,
Ken macupicupan dagiti bibigmo ti pannacaammo.
3 Ta dagiti bibig ti gangannaet a babai agtedtedda iti diro,

Ket ti ngiwatna nalamlamuyot ngem
lana:
4 Ngem iti panungpalan napait a cas
iti *mula nga* ajinco,
Natadem a cas duat' tademna a cam-
pilan.
5 Dagiti sacana agpababada ken patay;
Dagiti addangna cumpetda ken Tanem;
6 Casta isu dina saraken ti naparanas a
dalan ti biag:
Dagiti dalanna aglikiglikigda, *ket* saan-
na nga amammo.

7 Ita ngarud, annacco, dumngegcay ca-
niac,
Ket diyo pagtalawan dagiti sao ti
ngiwatco.
8 Ilisim ti dalanmo iti adayu kencuana,
Ket dica umadani iti ruangan ti
balayna;
9 Di la ket ta maitedmo ta dayawmo
cadagiti sabsabali,
Ken dagiti tawenmo iti nadawel;
10 Di la ket ta dagiti gangannaet mapnoda
ita pigsam,
Ket dagiti pagbannogam *addada* iti
balay ti gangannaet,
11 Ket sica lumdaangca iti camaudianan
a tungpalmo,
Inton ti lasagmo ken ti bagím ma-
runotda,
12 Ket macunamto, ¡Ngaman a ginurac
idi ti sursuro,
Ken toy pusoc linaisna ti pannaca-
tubngar;
13 Ken diac idi panagtulnog iti timec
dagiti manursuro caniac,
Ken diac idi panangyallingag itoy
lapayagco cadagidi nangisuro caniac!
14 Nagyanac iti asideg unay ti amin a
dakes
Iti tengnga ti gimong ken tallaong.

15 Uminumca iti danum cadagiti tangkem
met laeng,
Ken tumbog a danum cadagiti bubon-
mo met laeng.
16 ¿Agwarasto coma dagiti ubbogmo,
Ken dagiti ayus ti danum cadagiti
calcalsada?
17 Maipaayda coma kenca laeng,
A saan ket a cadagiti gangannaet agra-
man kenca.
18 Mabendicionan coma ti ubbogmo;
Ket pagrag-oam ti asawa ti kinaagtu-
tubom.
19 *Cas* naayat a caba-ian nga ugsa, ket
naimnas nga ugsa a caba-ian,
Dagiti barucongna penkendaca coma a
cancanayon;
Ket macayawanca coma nga agnanayon
iti ayatna.
20 Ta apayapay, anacco, a macayawancan-
to iti babai a gangannaet,
Ken aracupemto ti barucong ti gangan-
naet?
21 Ta dagiti dalan ti tao addada iti sac-
lang dagiti mata ni Jehova;
Ket paranasenna dagiti amin a pagna-
anna.
22 Dagiti kinakillona met laeng kemme-
gendanto ti nadangkes,
Ket matengngelto cadagiti singdan ti
basolna.
23 Matayto gaput' caawan ti sursuro;
Ket iti cadackel ti kinamaagna mai-
wawanto.

*Pangpaannad a maibusor iti pannálag, ken
kinasadut. Pangpaannad a maibusor iti
pannakiringgor, ken pannakicama-
lala. Kinamaag ti ituluc
cadagiti panangsulisog
ti balangcantis.*

6 Anacco, no sica ti manálag iti caarru-
bam,
No nagsipatca cadagiti imam gapu
maysa a gangannaet;
2 Nasiloancan cadagiti sao ta ngiwatmo,
Natiliwcan cadagiti sao ta ngiwatmo.
3 Aramidem daytoy ita, anacco, ket
ispalem ta biangmo met laeng,
Idinto a dimtengcan iti ima ti caarru-
bam:
Inca, agpacumbabaca, ket ud-udam ti
caarrubam;
4 Dimo iccan iti turog dagiti matam,
Ken ridep dagiti calub ti matam;
5 Lumasutca a cas ta kigaw iti ima *ti
mangnganup,*
Ken cas la tumatayab iti ima ti man-
nilo.

6 Inca ken coton, sica a nasadut;
Utobem dagiti dalanna, ket sumiri-
ca:
7 Isu nga idinto nga awan pangulona,
Mangaywan man, wenno agturay,
8 Saganaenna ti canenna iti calgaw,
Agurnong iti taraonna iti panagani.
9 Casanot' cabayag ti panagturogmo, O
sadut?
Caanonto ti ibabangonmo ita turogmo
10 *Ala pay* bassit a turog, bassit a ridep,

Bassit a panagacub dagiti ima tapno macaturogca:
11 Iti casta dumtengto ti kinapanglawmo a cas mannanacaw,
Ken ti pannacacurangmo a cas nagtagiigam a tao.
12 Awan cais-iscanna a tao, tao ti kinadangkes,
Ti magna a siuulpit ti ngiwatna;
13 Nga agkiddakidday cadagiti matana, nga agsao cadagiti sacana,
Nga agseñas cadagiti ramramayna;
14 Nga iti pusona adda kinaulpit,
Isu a segsegpenna a cancanayon ti dakes,
Nga agiwara iti panagririri.
15 Anansata ti pacarigatanna dumtengto a kellaat;
Makellaatto a madadael, ket dayta awantot' pamuspusanen.
16 Adda innem a banag a guraen ni Jehova;
Wen, pito dagiti macarimon kencuana.
17 Natangsit a matmata, naulbod a dila,
Ken imima a mangibuyat iti dara nga awan basolna;
18 Puso nga agpacpakinakem cadagiti nadangkes a segsegpen,
Sacsaca a nacarting nga in tumaray iti panangranggas,
19 Natiri a sacsi nga agbalicas iti ulbod,
Ken ti agibunubon iti riri cadagiti agcacabsat.

20 Anacco, salimetmetam dagiti bilbilin ti amam,
Ket dimo baybay-an ti linteg ti inam:
21 Igalutmo ida a cancanayon ita pusom;
Iyuccormo ida ita tengngedmo.
22 No magnaca, idalannacanto;
No maturogca, agbantayto kenca;
Ket no macariingca, makisaritanto kenca.
23 Ta ti pagbilinan isut' pagsilawan; ket ti linteg isut' silaw;
Ket dagiti panangtubngar ti sursuro isudat' dalan ti biag:
24 Tapno saluadandaca iti dakes a babai;
Iti pasablog ti dila ti gangannaet.
25 Dimo garteman ti sayaatna ita pusom;
Dimo met ituloc nga alaennaca cadagiti calub ti matana.
26 Ta maipuon iti maysa a balangcantis *ti lalaki pagpatinggaannantot'* sangcapisi a tinapay;
Ket ti makicamalala anupenna ti napateg a biag.
27 Mabalin ngamin ti maysa a tao ti agsaclut iti apuy,
Ket saan a mauram dagiti pagan-anayna?
28 Wenno adda macabalin a magna iti rabaw dagiti nabara a beggang,
Ket saan a masinit dagiti sacana?
29 Casta ti sumrec iti asawa ti caarrubana;
Siasinoman a manignay kencuana saanto a maibilang a di madusa.
30 Dagiti tattao saanda nga umsien ti mannanacaw, no agtacaw
Tapno agpennec, no mabisin:
31 Ngem no masalasnaan, isublinanto ti maminpito;
Itednanto amin a naguneg iti balayna.
32 Ti makicamalala iti babai awan ti pannacaawatna:
Agaramid iti casta ti cayatna a dadaelen ti cararuana met laeng.
33 Sugsugat ken pannacaibabain ti magunodnanto;
Ket ti pannacauyuyawna dinto mapunasan.
34 Ta ti imon isu ti kinarungsot ti lalaki;
Ket dinanto iliclic iti aldaw ti pammales.
35 Dinanto taliawen ti aniaman a pangsambut;
Dinto met agtalna a malinglingay, uray iccam iti adu a sagsagut.

Kinamaag ti itutuloc cadagiti panangsulisog ti balangcantis.

7 Anacco, salimetmetam dagiti saoc,
Ket ipenpenmo dagiti bilbilinco kenca.
2 Salimetmetam dagiti bilbilinco ket agbiagca;
Ken ti lintegco a cas iti bukel ta matam.
3 Ireppetmo ida cadagita ramaymo;
Isuratmo ida iti tapi ta pusom.
4 Cunaem ken kinasirib, Sica ti manangco;
Ket ni pannacaawat naganem nga ingam:
5 Tapno masaluadandaca iti babai a gangannaet,
Iti gangannaet a mangpasablog cadagiti saona.
6 Ta iti tawa ti balayco
Simmiripac iti rejas;
7 Ket namatmatac cadagiti nanengneng,
Nalasinco cadagiti bumbumaro,
Ti maysa nga agtutubo nga awanan iti pannacaawat,

8 Nğa aglasat iti lansañgan iti asideg ti
sulina;
Ket napan iti dalan nğa agturonğ iti
balayna,
9 Iti agsuripet ti malem, iti sardam ti
aldaw,
Iti cañgitinğit ti rabii ken iti kina-
sipnğet.
10 Ket, adtoy, idiay sinabet ti maysa a
babai
A binabalangcantis ti cawesna, ken sisi-
sicap ti pusona.
11 (Naariwawa ken managipapilit;
Dagiti sacana dida agtaenğ idiay
balayna:
12 Adda cadagiti calcalsada ita, pagam-
moan cadagiti plasa,
Ket agsaneb tunğgal nagsulian.)
13 Idi casta isu kinemmegna, ket inag-
canna,
Ket iti nagaramugam a rupana kinunana
kencuana:
14 Sacrificio dagiti datdaton ti cappia
addada caniac;
Ita nğa aldaw binayadacon dagiti caric.
15 Gapuna immayac a manarac kenca,
Manğbiruc a sigagaed ita rupam, ket
nasaracancan.
16 Inyucradco iti papagco dagiti appli a
benğbenğ,
Cadagiti lupot a naggarit nğa abel sadi
Egipto.
17 Binanğbanğloac ti iddac
Iti mirra, aloe, ken canela.
18 Umayca, agpennecta iti ayanayat inğ-
ganat' bigat;
Aglinğlinğayta iti ayayat.
19 Ta ni lalaki awan ditoy balay;
Napan iti napaut a pannagna:
20 Nanğicuyog iti sanğasupot a pirac;
Dumtenğto ditoy balay inton cabus.
21 Iti adu a nasayaat a panagbitlana
mapagtulocna;
Iti pananğsablog dagiti bibigna mapi-
litna.
22 *Ti lalaki* sumuroten kencuana a masinğ-
singdat
A cas baca nğa apan iti pagpartian.
Wenno cas *maysa a* maputawan nğa
apan iti pacapupucan ti mauyonğ:
23 Inğgana ti maysa a pana salbagenna ti
dalemna;
Cas maysa a tumatayab nğa agdaruros
iti silo,
Ket dina ammo nğa isut' maipaay iti
biagna.
24 Ita nğarud, annacco, dumnğegcay
caniac,
Ket imdenğanyo dagiti sao ti nğiwatco
25 Dayta pusom di coma agirig cadagiti
dalanna;
Dica coma lumias cadagiti danana.
26 Ta isu adun ti impasagna a nasugat:
Wen, dagiti pinapatayna biigda a na-
bileg a buyot.
27 Ti balayna isut' dalan ken Tanem,
Nğa agpababa cadagiti silsiled ni pa-
tay.

*Ti ayab ni sirib ken pannacaidayawna met
laenğ. Kinaagnanayon ni sirib.
Kinabendito ti masirib a tao.*

8 Saan nğamin nğa agpucpuccaw ni
sirib,
Ken agtimtimec ni pannacaawat?
2 Iti tapaw dagiti natayag a disso nğa
asideg iti dalan,
Nğa pagtutugmucan dagiti dana, isu
agtatacder.
3 Iti denna dagiti ruanğan, iti pagsercan
ti ili,
Cadagiti sumrec cadagiti ruruanğan,
isu agpuccaw a sipipigsa:
4 Dacayo, O tao, ti ayabac;
Ket ti timecco maipaay cadagiti annac
dagiti tao.
5 O dacay a nanenğnenğ, awatenyo ti
kinanacman;
Ket, dacayo a maag, mannacaawat cadi
ta pusoyo.
6 Denğgenyo, ta innac agsao cadagiti
manğnibinibi a banag;
Ken ti panaglucat dagiti bibigco nalin-
tegto a banag.
7 Ta ti nğiwatco agbalicasto iti kinapud-
no;
Ket kinadakes isut' kinarimon cadagiti
bibigco.
8 Amin dagiti sao ti nğiwatco addada iti
kinalinteg;
Awan aniaman a kiwer wenno naulpit
cadacuada.
9 Biigda a nabatad iti macaawat,
Ken nalintegda cadagiti macasarac iti
pannacaammo.
10 Awatenyo ti pannursuroc, a di ket ti
pirac;
Ken pannacaammo, a saan ket di a ti
balitoc a napili.
11 Ta ti sirib napatpateg nğem dagiti
rubi;
Ken amin dagiti cucua a mabalin a

tarigagayan saanda a maipadpad kencuana.
12 Siac ni sirib pinagbalinco ni kinanacman a pagtaengac,
Ken sarakec da pannacaammo *ken* kinaannad.
13 Ti panagbuteng ken ni Jehova isu ti pananggura iti dakes:
Tangsit, cuspag, ken ti dakes a dalan,
Ken ti kinaulpit ti ngiwat, cagurac.
14 Ti patigmaan biangco, ken napalongdoan a pannacaammo:
Siac ti pannacaawat; adda caniac ti pannacabalin.
15 Gapu caniac agari dagiti ar-ari;
Ket dagiti principe agikeddengda iti kinajusticia.
16 Gapu caniac agturay dagiti principe,
Ken dagiti natacneng, *wen* amin dagiti oc-ocom ditoy daga.
17 Ayatec dagiti agayat caniac;
Ket dagiti mangbiruc caniac a sigaganetget masaracandacto.
18 Kinabacnang ken dayaw addada caniac;
Wen, ti napaut a kinabacnang ken kinalinteg.
19 Ti bungac nasaysayaat ngem balitoc, wen, ngem iti nasudi a balitoc;
Ket ti pataudec nasaysayaat ngem pirac a napili.
20 Magnaac iti dalan ti kinalinteg,
Iti tengnga dagiti dandana ti kinajusticia;
21 Tapno dagiti agayat caniac mapagtawidco iti nabagas,
Ken tapno mapnoc dagiti pagpenpenanda.

22 Ni Jehova inicutannac idi panangrugi ti dalanna,
Idi casacbayan dagiti aramidna idi ugma.
23 Naipatacderac sipud kinaagnanayon, sipud idi rugina,
Idi awan pay toy daga.
24 Idi awan pay dagiti yuyeng, naipasngayacon;
Idi awan pay ububbog nga aglablabonan iti danum.
25 Idi di pay naisaad dagiti bantay,
Immun-una ngem dagiti turod a simngayac;
26 Idi a dina pay la inaramid ti daga, ken dagiti taytay-ac,
Wenno ti punganay ti tapuc ti lubong.
27 Idi impasdecna dagiti langit, addaac idiay:
Idi binukelna ti wangawangan ti yuyeng,
28 Idi pinatibkerna dagiti tangatang iti ngato,
Idi napapigsa dagiti ubbog ti yuyeng,
29 Idi iniccanna ti baybay iti beddengna,
Tapno dagiti danum dida salungasingen ti panagbilinna,
Idi inugsanna dagiti pagpatayan toy daga;
30 Idin addaac iti sibayna a *cas* mamalungo nga agobra;
Ket siac nga inaldaw ti pagrag-oan*na*,
Siraragsacac a canayon iti sangona,
31 Siraragsacac iti dagana a napagyanan;
Ket ti pagrag-oac dagiti annac dagiti tao.

32 Ita ngarud, annac*co*, dumngegcay caniac;
Ta bendito dagiti manalimetmet cadagiti dalanco.
33 Denggenyo ti sursuro, ket sumiribcayo,
Ken dicay coma agkedked kencuana.
34 Bendito ti tao a dumngeg caniac,
Nga agpuyat nga inaldaw cadagiti ruanganco,
Nga agdadaan iti asideg dagiti rikep dagiti ridawco.
35 Ta siasinoman a macasarac caniac masaracanna ti biag,
Ket magun-odnanto ti parabur ni Jehova.
36 Ngem ti agbasol a maibusor caniac padacsenna ti cararuana met laeng:
Amin dagiti gumura caniac ayatenda ni patay.

Rambac ni sirib ken panangawisna. Ti panangawis ti maag a babai.

9 Ti sirib binangonnan ti balayna;
Tinubayna dagiti pito nga adigina:
2 Pinartina dagiti animalna; nangtempla iti aracna;
Ket impunina met ti lamisaanna:
3 Imbaonna dagiti ubbingna a babbai;
Ipucpuccawna iti tapaw dagiti catayagan a disso ti ili:
4 Siasinoman a nanengneng, agturong coma caniac ditoy:
No maipanggep iti awanan pannacaawat, cunaenna kencuana,
5 Umayca, manganca itoy tinapayco,
Ket uminumca iti arac a tinemplac.

6 Agsardaycayon, dacay a nanenĝneng̃,
ket agbiagcay cadi;
Ket magnacayo ala iti dalan ti pannacaawat.

7 Ti mang̃ator iti managababi maalana
ket di kencuana ti pannacauyaw;
Ti mang̃tubng̃ar iti nadang̃kes a tao
maalana kencuana ti piltac.
8 Dimo tubng̃ar ti managababi, di la ket
ta caguranaca:
Tubng̃arem ti masirib a tao, ket ayatennacanto.
9 Iccam *iti sursuro* ti masirib a tao, ket
masirsiribto pay:
Isuro ti sililinteg a tao, ket dumegdegto iti pannacasursuro.
10 Ti panagbuteng̃ ken ni Jehova isu ti
pung̃anay ti sirib;
Ket ti pannacaammo iti Santo isu ti
pannacaawat.
11 Ta gapu caniac dagiti aldawmo mapaadudanto,
Ken dagiti tawen ti panagbiagmo
manayondanto.
12 No masiribca, masiribca a maipaay
kenca met laeng̃;
Ket no mang̃abica, sicsica met la ti
mang̃awitto.

13 Ti maag a babai naariang̃ga;
Nanenĝneng̃, ket awan ammona.
14 Ken agtutugaw iti ruang̃an ti balayna,
Iti tugaw cadagiti natayag a disso ti
ili,
15 Tapno agayab cadagiti aglabas,
Ng̃a agtarus cadagiti dalanda:
16 Siasinoman a nanenĝneng̃, agturong̃
coma ditoy;
Ket no maipang̃gep iti awanan pannacaawat, cunaenna kencuana,
17 Dagiti tinacaw a danum nasam-itda,
Ket ti tinapay ng̃a inicab naimas.
18 Ng̃em isu dina ammo a dagiti natay
addada sadiay;
A dagiti sang̃ailina addada cadagiti
yuyeng̃ ni Tanem.

Nadumaduma a proverbio ng̃a isupadida ti nalinteg iti nakillo.

10 Dagiti proverbio ni Salomon.
Ti masirib ng̃a anac paragsakenna
ni amana;
Ng̃em ti maag ng̃a anac isut' bantot ni
inana.
2 Dagiti gameng̃ ti kinadakes awan mamaayda;
Ng̃em ti kinalinteg mang̃ispal ng̃a
aggapu ken patay.
3 Ni Jehova dinanto ituloc a ti cararua
ti nalinteg mabisinan;
Ng̃em iwalinnanto ti calicagum ti nadang̃kes.
4 Pumang̃law ti agtrabajo a namayamay
ti imana;
Ng̃em ti ima ti nasalucag mamabacnang̃.
5 Ti agurnong̃ no calgaw masirib ng̃a
inanac;
Ng̃em ti maturog no panagani inanac a
mang̃ibabain.
6 Dagiti bendicion agpatayda iti olo ti
nalinteg,
Ng̃em ti kinauyong̃ apputenna ti ng̃iwat
ti nadang̃kes.
7 Ti pacalaglagipan ti nalinteg mabendicionan;
Ng̃em ti nagan ti nadang̃kes marunotto.
8 Ti masirib iti pusona awatennanto
dagiti bilbilin;
Ng̃em ti natanattat ng̃a maag mapasagto.
9 Ti magna ng̃a aglinteg magna a sitatalged;
Ng̃em ti mamadakes cadagiti dalanna
maammoanto.
10 Ti agkidkidday cadagiti matana mamataud iti ladinĝit;
Ng̃em ti natanattat a maag mapasagto.
11 Ti ng̃iwat ti nalinteg ubbog ti biag;
Ng̃em ti kinauyong̃ apputenna ti ng̃iwat ti nadang̃kes.
12 Ti gura riing̃enna ti ring̃gor;
Ng̃em ti ayat abbong̃anna amin a salung̃asing̃.
13 Cadagiti bibig ti addaan kinasaririt
masaracan ti kinasirib;
Ng̃em ti pang̃-or maipaay iti bucot ti
awanan pannacaawat.
14 Dagiti masirib a tao agpenpenda iti
ammo;
Ng̃em ti ng̃iwat dagiti maag isut' agdama a pacadadaelan.
15 Ti sanicua ti nabacnang̃ a tao isu ti
natibker ng̃a ilina:
Ti pacadadaelan ti napang̃law isu ti
kinapang̃lawna.
16 Ti kinagaget ti nalinteg *agduyos* iti
biag;
Ti bung̃a ti nadang̃kes *agduyos* iti basol.
17 Adda iti dalan ti biag ti mang̃icancano
iti panang̃isuro;
Ng̃em ti mang̃baybay-a iti pannacatubng̃ar agbiddut.
18 Ti mang̃ilimed iti gura naulbod dagiti
bibigna;

Ti agsao iti pammadpadakes maag.
19 Cadagiti adu a sao saan nğa agcurang ti pannacasalunğasinğ;
Nğem ti manenğnğel cadagiti bibigna agaramid a sisisirib.
20 Ti dila ti nalinteg *cas* pirac a napili:
Ti puso ti nadanğkes bassit ti pategna.
21 Dagiti bibig dagiti nalinteg adu dagiti mataraonanda;
Nğem dagiti maag matmatayda iti caawan ti pannacaawatda.
22 Ti bendicion ni Jehova ti manğpabacnang;
Ket saanna nğa anayan iti ladinğit.
23 Iti maag cas pananğayayamna ti pananğaramidna iti kinadakes;
Ket casta met ti sirib iti tao a mannacaawat.
24 Ti butenğ ti nadanğkes, isut' dumtenğto kencuana;
Ket ti tarigagay ti nalinteg maitedto.
25 No macalabas ti alipugpog, ti nadanğkes awanen;
Nğem ti nalinteg isut' agnanayon a batáy.
26 Cas suca cadagiti nğipen, ken cas asuc cadagiti mata,
Casta ti nasadut cadagiti manğibaon kencuana.
27 Ti panagbutenğ ken ni Jehova paatiddugenna dagiti aldaw;
Nğem dagiti tawen ti nadanğkes mapaababadanto.
28 Ti inanama ti nalinteg kinaragsac*to*;
Nğem ti panagdaan ti nadanğkes mapucawto.
29 Ti dalan ni Jehova maysa a sarikedked cadagiti nalinteg;
Nğem isut' pacadadaelan cadagiti agaramid iti kinakillo.
30 Ti nalinteg dinto maialis;
Nğem ti nadanğkes dinto agtalinaed ditoy daga.
31 Ti nğiwat ti nalinteg agisenğnğay iti sirib;
Nğem ti naulpit a dila mapulsotto,
32 Dagiti bibig ti nalinteg ammoda ti macaay-ayo;
Nğem ti nğiwat ti nadanğkes *agsao* iti kinaulpit.

Nadumaduma a proverbio nğa isupadida ti nalinteg iti nakillo.

11 Ti naulbod a cacatian maysa a cagura ni Jehova;
Nğem ti apag-isu a cati macaay-ayo kencuana.
2 No umay ni tanğsit, umay metten ni bain;
Nğem cadagiti napacumbaba adda ni sirib.
3 Ti kinapalonğdo dagiti nalinteg manğidalanto cadacuada;
Nğem ti kinaulpit dagiti nagulib manğdadaelto cadacuada.
4 Ti kinabacnanğ awanto mamaayna inton aldaw ti gura;
Nğem ti kinalinteg manğispal nğa aggapu ken patáy.
5 Ti kinalinteg ti napalonğdoan pagtarosennanto ti dalanna;
Nğem ti nadanğkes pacatuanğannanto ti kinadanğkesna met laenğ.
6 Ti kinalinteg dagiti nalinteg manğispalto cadacuada;
Nğem dagiti nagulib matiliwdanto iti kinakilloda met laenğ.
7 Inton matay ti nadanğkes a tao, ti namnamana mapucawto;
Ket ti inanama ti kinakillo mapucaw:
8 Ti nalinteg maispalto iti ducót,
Ket ti nadanğkes maisandi kencuana.
9 Ti nadanğkes a tao dadaelenna iti nğiwatna ti caarrubana;
Nğem gaput' pannacaammo maispalto ti nalinteg.
10 No adda pagimbagan dagiti nalinteg, ti ili agragragsac;
Ket no ti nadanğkes mapucaw, adda panagariwawa.
11 Gaput' bendicion dagiti nalinteg maitan-oc ti ili;
Nğem maitublac gapu iti nğiwat dagiti nadanğkes.
12 Ti manğumsi iti caarrubana awan ti siribna;
Nğem ti tao a mannacaawat cnpicupanna ti talnana.
13 Ti agalallatiw nğa agidanondanon iti saosao, agipalgac iti palpalimed;
Nğem ti sitatalimudoc ti espirituna ilimedna ti panğgep.
14 Iti pagawanan ti masirib a pananğidalan, ti ili matuanğ;
Nğem iti caadu dagiti agbabalanbalacad adda pannacaisalacan.
15 Ti manálag iti dina amammo, pagsicsicorannanto;
Nğem ti manğgura iti pannálag, sitatalged.
16 Ti naragsac a babai magun-odna ti dayaw;
Ket dagiti nauyonğ a lallaki magunodda dagiti kinabacnanğ.

17 Ti manangngaasi a tao agaramid iti pagimbagan ti cararuana met laeng;
Ngem ti nadangcoc parigatenna ti lasagna met laeng.
18 Ti nadangkes magungunana dagiti macaallilaw a supapac;
Ngem ti agmula iti kinalinteg *apitenna* ti napaypayso a gunguna.
19 Ti sitatalinaed iti kinalinteg *macagtengto* iti biag;
Ket ti mangsurot iti dakes *aramidennat'* pacatayan met laeng.
20 Dagiti naulpit iti puso isudat' macarimon ken ni Jehova;
Ngem dagiti napalongdoan iti dalan*da* isudat' macaay-ayo kencuana.
21 *Uray* ti ima *dumket* iti ima, ti dakes a tao saanto a di madusaan;
Ngem ti putot dagiti nalinteg maispalto.
22 Cas aritos a balitoc iti subsub ti babuy,
Casta ti naimnas a babai nga awanan kinaannad.
23 Ti tarigagay dagiti nalinteg isu laeng ti naimbag;
Ngem ti panangnamnama dagiti nadangkes kinapungtot.
24 Adda agiburay ket sumanicua pay ket di;
Ket adda met mangngednged a nasursuroc pay ngem calalainganna, ket *agduyos* laeng ken kinapanglaw.
25 Ti managparabur a cararua mapalucmegto;
Ket ti agsibug, isu met laeng masibuganto.
26 Ti mangmetmet iti bagas, isuntot' ilunlunod ti ili;
Ngem ti bendicion agdissonto iti olo ti mangilaco.
27 Ti siaanep a mangbiruc iti imbag, birukenna ti parabur,
Ngem ti mangsarsarac iti dakes isuntot' umay kencuana.
28 Ti agtalec cadagiti sanicuana matnagto;
Ngem ti sililinteg lumapsacto a cas nalangto a bulong.
29 Ti manggorogoro iti balayna met laeng agtawidto iti angin;
Ket ti maag adipento ti masirib ti pusona.
30 Ti bunga ti nalinteg cayo ti biag;
Ket ti masirib macaguyuguy cadagiti cararua.
31 Adtoy, ti nalinteg masupapacanto ditoy daga:
¡Dinto ket adaddan ti nadangkes ken managbasol!

Nadumaduma a proverbio nga isupadida ti nalinteg iti nakillo.

12 Siasinoman nga agayat iti pannacaisuro ayatenna ti pannacaammo;
Ngem ti manggura iti panagtubngar dueg.
2 Ti naimbag a tao maragpatnanto ti parabur ni Jehova;
Ngem iti tao a nadangkes ti segpenna condenarennanto.
3 Ti tao saanto a pasingkedan a gapu iti kinadangkes;
Ngem ti ramut ti nalinteg dinto maialis.
4 Ti maicari a babai isut' balangat ni asawana;
Ngem ti agaramid iti nacababain isut' cas panagtumoy cadagiti tulangna.
5 Dagiti panunot dagiti nalinteg apagisuda;
Ngem dagiti balacad dagiti nadangkes isudat' panangallilaw.
6 Dagiti sao dagiti nadangkes panagsibloc iti dara;
Ngem ti ngiwat dagiti nalinteg mangispalto cadacuada.
7 Dagiti nadangkes maitublacda, ket awandan;
Ngem ti balay dagiti nalinteg sititibkerto.
8 Ti maysa a tao madayawto cas catutopan ti kinasiribna;
Ngem ti nadangkesan iti puso mauyuyawto.
9 Nasaysayaat ti bassit ti pannacaipatpategna, ket adda adipenna,
Ngem ti mangidaydayaw iti bagína met laeng, sa ket awan canenna.
10 Ti nalinteg a tao dungdungngoenna ti biag ti animalna;
Ngem dagiti nadungngo a caasi ti nadangkes nadawelda.
11 Ti mangtalon iti dagana addaanto iti naruay a canen;
Ngem ti manursurot cadagiti ubbaw awanan ti pannacaawat.
12 Ti nadangkes tarigagayanna ti bateng dagiti dakes a tao;
Ngem ti ramut ti nalinteg agbunganto.
13 Cadagiti panaglabsing dagiti bibig adda silo cadagiti dakes a tao;
Ngem ti nalinteg macaruarto iti pagducotan.
14 Ti tao mapnecto iti imbag gapu iti bunga ti ngiwatna;
Ket dagiti gapuanan dagiti ima ti tao maipaaydanto kencuana.

15 Ti dalan ti maag nalinteg cadagiti
matana met laeng̃;
Ng̃em ti masirib ipang̃agna ti balacad.
16 Ti alipung̃et ti maag maammoan a
dagus;
Ng̃em ti manakem a tao ling̃danna ti
bain.
17 Ti mang̃yesng̃aw iti pudno iparang̃a-
rang̃na ti kinalinteg;
Ng̃em ti naulbod a sacsi, allilaw.
18 Adda agsao a sidadarasudos a cas cada-
giti panagduyoc ti campilan;
Ng̃em ti dila ti masirib isut' pia.
19 Ti bibig ti pudno agtalinaedto iti
agnanayon;
Ng̃em ti natiri a dila apagdaricmat
laeng̃.
20 Ti panang̃allilaw adda iti puso dagiti
agpakinakem iti dakes;
Ng̃em cadagiti mang̃ibalbalacad iti
cappia adda ragsac.
21 Awanto ti pagdacsan a mapasamac iti
nalinteg;
Ng̃em ti nadang̃kes mapnonto iti
dakes.
22 Dagiti natiri a dila macarimonda ken
ni Jehova;
Ng̃em dagiti napudno iti panagcucua
macaay-ayoda kencuana.
23 Ti nanacman a tao ilimedna ti ammo-
na;
Ng̃em ti puso dagiti maag agibunannag
iti kinamaag.
24 Ti ima dagiti nagaget agiggemto iti
panagturay;
Ng̃em ti nasadut maipaconto iti aramid
a nadagsen.
25 Ti bantot ti puso ti maysa a tao
mamagdumog kencuana;
Ng̃em ti naimbag a sao paragsakenna.
26 Ti nalinteg isut' mang̃idalan iti caar-
rubana;
Ng̃em ti dalan dagiti nadang̃kes mang̃-
pabiddut cadacuada.
27 Ti nasadut a tao dina tonoen ti naalana
iti panaganup;
Ng̃em ti napateg a gupit dagiti tao
maipaay iti nagaget.
28 Iti dalan ti kinalinteg adda ti biag;
Ket iti desdesna awan ni patay.

Nadumaduma a proverbio ng̃a isupadida ti nalinteg iti nakillo.

13 Ti masirib nga anac *ipang̃agna* ti
pannursuro ni amana;
Ng̃em ti managuyaw dina deng̃gen ti
panang̃tubng̃ar.
2 Ti maysa a tao macacaanto iti imbag
gaput' bung̃a ti ng̃iwatna;
Ng̃em ti cararua ti mang̃liliput *ma-
ng̃anto* iti kinauyong̃.
3 Ti mang̃aluad iti ng̃iwatna salimetmet-
anna ti biagna;
Ng̃em ti mang̃ing̃ang̃a a napalalo cada-
giti bibigna addanto kencuana ti
pannacadadael.
4 Ti cararua ti nasadut agtarigagay, ket
awan mapaaddana;
Ng̃em ti cararua ti nagaget mapaluc-
megto.
5 Ti nalinteg a tao guraenna ti panagtiri;
Ng̃em ti nadang̃kes a tao nacarimri-
mon, ket maibabain.
6 Ti kinalinteg saluadanna ti nalinteg iti
dalan;
Ng̃em ti kinadang̃kes ipadsona ti ma-
nagbasol.
7 Adda la ket tay paginbabacnang̃enna
ti bagína, ket awan met ti adda
kencuana;
Adda la ket tay aginpapang̃law, sa man
no di dackel ti kinabacnang̃na.
8 Ti subbot ti biag ti tao isu ti kinabac-
nang̃na;
Ng̃em ti napang̃law dina deng̃gen ti
panang̃tubng̃ar.
9 Ti silaw ti nalinteg agragragsac;
Ng̃em ti pagsilawan ti nadang̃kes maid-
depto.
10 Gapu iti kinatang̃sit umay la ti riri;
Ng̃em cadagiti managsacbay adda ni
sirib.
11 Ti sanicua a pinaadda ti kinaubbaw
macraayto.
Ng̃em ti agurnong̃ gaput' pagbannogan-
na manayonanto.
12 Ti inanama a maitantantan pagsaki-
tenna ti puso;
Ng̃em no umapay ni calicagum, isut'
cayo ti biag.
13 Ti mang̃umsi iti sao iyegna kencuana
met laeng̃ ti pannacadadael;
Ng̃em ti agbuteng̃ iti bilin magunguna-
anto.
14 Ti linteg ti masirib ubbog ti biag,
Tapno mabalin ti tao ti pumanaw ca-
dagiti silo ni patay.
15 Ti naimbag a panagawawat mang̃ted
ti parabur;
Ng̃em ti dalan ti managsalung̃asing̃
narigat.
16 Amin a manakem a tao agaramid a
siaammo;
Ng̃em ti maag iparammagna ti kina-
maag*na*.

17 Ti nadangkes a maibaon matnag iti dakes;
Ngem ti matalec nga embajador isut' salun-at.
18 Kinapanglaw ken bain*to* iti daydiay agmadi iti pannacaisuro;
Ngem ti mangicancano iti panangtubngar mapadayawanto.
19 Ti calicagum a matungpal nasam-it iti cararua;
Ngem isut' maysa a carimon dagiti maag ti ipapanawda iti dakes.
20 Makicuyogca cadagiti masirib a tao, ket masiribcanto;
Ngem ti cacuyog dagiti maag pagsicorannanto.
21 Ti dakes sursurotenna dagiti managbasol;
Ngem ti nalinteg masupapacanto iti imbag.
22 Ti naimbag a tao macaibati iti tawid cadagiti annac dagiti annacna;
Ket ti sanicua ti managbasol mapenpen a maipaay iti nalinteg.
23 Adu ti taraon iti talonen ti napanglaw;
Ngem adda madadael gapu iti saan a kinajusticia.
24 Ti mangiliclic iti pagbaot cagurana ni anacna;
Ngem ti agayat kencuana dusaenna a sireregta.
25 Ti nalinteg mangan inggat' capcapnecan ti cararuana;
Ngem ti bucsit ti nadangkes macuranganto.

Nadumaduma a proverbio nga isupadida ti nalinteg iti nakillo.

14 Amin a masirib a babai bangonenna ti balayna;
Ngem ti maag purienna cadagiti imimana met laeng.
2 Ti magna iti panaglintegna agbuteng ken ni Jehova;
Ngem ti nadangkesan cadagiti dalanna isut' umsienna.
3 Iti ngiwat ti maag adda pagbaot a maipaay iti tangsit*na*;
Ngem dagiti bibig dagiti masirib manalacnib cadacuada.
4 Iti yan nga awan ti bacbaca, nadalus ti colloob;
Ngem adu ti pagrang-ayan gapu iti bileg ti baca.
5 Ti matalec a sacsi dinto agtiri;
Ngem ti naulbod a sacsi agyesngaw cadagiti tiri.
6 Ti managuyaw birukenna ti sirib, ket awan;
Ngem ti pannacaammo nalaca iti addaan pannacaawat.
7 Inca iti sangoanan ti maag a tao,
Ket dimonto maimatangan dagiti bibig ti pannacaammo.
8 Ti sirib ti manakem isut' pannacaawatna iti dalanna;
Ngem ti kinamaag dagiti maag pannacallilaw.
9 Ti daton iti salungasing ababienna dagiti maag;
Ngem cadagiti nalinteg adda naimbag a nakem.
10 Ti puso ammona ti paitna met laeng;
Ket ti gangannaet saan a bumiang iti ragsacna.
11 Ti balay ti nadangkes mapadsonto;
Ngem ti calapaw ti nalinteg rumangpayanto.
12 Adda dalan a cas la nalinteg iti maysa a tao;
Ngem ti tungpalna dagiti dalan ni patay.
13 Uray iti panagcatawa ti puso agladingit;
Ket ti tungpal ti ragsac isut' bantot.
14 Ti sumanod iti pusona mabsogto cadagiti panagcucuana met laeng;
Ket ti naimbag a tao *mapnecto* gapu kencuana met laeng.
15 Ti nanengneng patienna amin a sao;
Ngem ti manakem a tao matmatanna a nalaing ti papananna.
16 Ti masirib a tao agbuteng, ket agpanaw iti dakes;
Ngem ti maag agsaliwawa, ket agtaltalec.
17 Ti nadarás nga agpungtot minamaagto ti panagcucuana;
Ket ti tao a nadangkes ti segsegpenna magurgura.
18 Ti nanengneng agtawid iti kinamaag;
Ngem dagiti manaken mabalangatanda iti pannacaammo.
19 Dagiti managdacdakes agrucnoyda iti saclang dagiti naimbag;
Ket dagiti nadangkes, cadagiti ruangan dagiti nalinteg.
20 Ti napanglaw manggurgura uray cadagiti caarrubana met laeng;
Ngem ti nabacnang adu dagiti gagayyemna.
21 Ti mangumsi iti caarrubana macabasol;
Ngem ti adda caasina cadagiti napanglaw, isut' naragsac.

22 Saanda ngamin a bumiddut dagiti agpakinakem iti dakes?
Ngem ti caasi ken pudno *maipaaydanto* iti agpakinakem iti naimbag.
23 Iti amin a pagbannogan adda gungunaen;
Ngem ti saosao dagiti bibig *agturong* laeng iti kinapanglaw.
24 Ti balangat dagiti masirib dagiti kinabacnangda;
Ngem ti kinamaag dagiti maag kinamaag *laeng*.
25 Ti napudno a sacsi mangispal cadagiti cararua;
Ngem ti agyesngaw cadagiti ulbod mangallilaw.
26 Iti panagbuteng ken ni Jehova adda napigsa a panagtalec;
Ket dagiti annacna addanto yan a pagcamanganda.
27 Ti panagbuteng ken ni Jehova ubbog ti biag;
Tapno mabalin ti tao ti pumanaw cadagiti silo ni patay.
28 Ti dayag ti ari adda iti kinaadu ti ili;
Ngem ti pacarbaan ti principe adda iti kinakirang ti ili.
29 Ti nabannayat a macapungtot dackel ti pannacaawatna;
Ngem ti nadarasudos ti espirituna itantan-ocna ti kinamaag.
30 Ti natalna a puso isu ti biag ti lasag;
Ngem ti apal isut' panagtumoy dagiti tulang.
31 Ti mamarigat iti napanglaw laisenna ti Nangaramid kencuana;
Ngem ti adda caasina iti macurangan padayawanna.
32 Ti nadangkes maipisoc iti dakes a panagcucuana;
Ngem ti nalinteg adda camangna iti ipapatayna.
33 Ni sirib agintec iti puso ti addaan pannacaawat;
Ngem *ti adda* iti caungan dagiti maag maipacaammo.
34 Ti kinalinteg itan-ocna ti nacion;
Ngem ti basol pacaumsian ti aniaman nga ili.
35 Ti parabur ti ari agturong iti adipen a masirib ti panagcucuana;
Ngem ti pungtotna *agturongto* iti mangibabain.

Nadumaduma a proverbio nga isupadida ti nalinteg iti nadillo.

15 Ti naalumamay a sungbat pagtuckiadenna ti pungtot;
Ngem ti macapaladingit a sao pataudenna ti unget.
2 Ti dila ti masirib iyesngawna ti pannacaammo nga apag-isu;
Ngem ti ngiwat dagiti maag agibuyat iti kinamaag.
3 Dagiti mata ni Jehova addada iti amin a yan,
A sisisiput cadagiti dakes ken naimbag.
4 Ti mamapia a dila cayo ti biag;
Ngem ti kinaulpit kencuana pacaboongan ti espiritu.
5 Ti maag umsienna ti panangisuro ni amana;
Ngem ti mangipateg iti panangtubngar gun-odenna ti kinanacman.
6 Iti balay ti nalinteg adda adu a gameng;
Ngem cadagiti maunnud ti nadangkes adda ni ducot.
7 Dagiti bibig ti masirib agiwara ti pannacaammo;
Ngem ti puso ti maag saan nga agcasta.
8 Ti daton ti nadangkes macarimon ken ni Jehova;
Ngem ti ararag ti nalinteg isut' macaay-ayo kencuana.
9 Ti dalan ti nadangkes macarimon ken ni Jehova;
Ngem ayatenna ti sumurot iti kinalinteg.
10 Adda macasasakit a panangdusa iti mangbaybay-a iti dalan;
Ket ti gumura iti panangtubngar matayto.
11 Da Tanem ken Dadael addada iti saclang ni Jehova:
¡Casanonto ket din dagiti puso dagiti annac dagiti tao!
12 Ti managumsi dina pagayatan ti matubngar;
Dinto mapan cadagiti masirib.
13 Ti naragsac a puso paisemenna ti rupa;
Ngem iti ladingit ti puso maburac ti espiritu.
14 Ti puso ti addaan pannacaawat birukenna ti pannacaammo;
Ngem ti ngiwat dagiti maag agtaraon iti kinamaag.
15 Amin nga aldaw ti naparigat dakesda;
Ngem ti siraragsac ti pusona cancanayon a dayá kencuana.

16 Nasaysayaat ti bassit, a cacanunongña
ti panagbuteng ken ni Jehova,
Ngem ti dackel a gameng ket ducot ti
cacuyogna.
17 Nasaysayaat ti pangaldaw a natnateng,
nga addaan ayat,
Ngem ti inyububong a baca ket gura
ti cacuyogna.
18 Ti managpungtot a tao pataudenna i
riri;
Ngem ti nabannayat nga agpungtot
epepenna ti ringgor.
19 Ti dalan ti nasadut cas la alad a siit;
Ngem ti dalan ti nalinteg calsada a
dackel.
20 Ti masirib nga anac paragsakenna ni
amana;
Ngem ti maag nga anac laisenna ni
inana.
21 Ti kinamaag pacaragsacan ti awanan
sirib;
Ngem ti tao a mannacaawat lintegenna
ti ipapanna.
22 No awan ti balacad, dagiti gandat
mawasda;
Ngem iti caadu dagiti mamalacad
mapatibkerda.
23 Ti tao adda ragsacna iti sungbat ti
ngiwatna;
Ket ti maysa a sao iti maitutop a
batangna, ¡ amangan a nagimbag!
24 Iti masirib ti dalan ti biag agpangato,
Tapno mapanawanna ti Infierno iti
baba.
25 Ni Jehova parutennanto ti balay ti
natangsit;
Ngem ipasdecnanto ti paginggaan ti
babai a bálo.
26 Dagiti dakes a pakinakem macarimonda
ken ni Jehova;
Ngem dagiti nacaay-ayo a sáo nadalus-
da.
27 Ti narawet iti gungunaen paringgoren-
na ti balayna met laeng;
Ngem ti manggura cadagiti pannucsuc,
agbiagto.
28 Ti puso ti nalinteg ubugenna ti isu-
sungbatna;
Ngem ti ngiwat ti nadangkes agibuyat
cadagiti dakes a banag.
29 Ni Jehova adayu cadagiti nadangkes;
Ngem denggenna ti cararag dagiti
nalinteg.
30 Ti silnag dagiti mata paragsakenna ti
puso;
Ket dagiti naimbag a damag palucme-
genda dagiti tultulang.
31 Ti lapayag a mangipangag iti panag-
tubngar ti biag
Agtaengto iti yan dagiti masirib.
32 Ti mangpaid iti pannacaisuro laisenna
ti cararuana met laeng;
Ngem ti mangipangag iti panagtubngar
agun-odenna iti pannacaawat.
33 Ti panagbuteng ken ni Jehova sursuro
ti sirib;
Ket umun-una ngem ti dayaw ti kina-
pacumbaba.

Nadumaduma a ballaag a maipapan iti biag ken panagcucua.

16 Dagiti pakinakem ti puso biang ti
tao;
Ngem ti sungbat ti dila aggapu ken
ni Jehova.
2 Amin dagiti dalan ti maysa a tao
nadalusda cadagiti matana met la-
eng;
Ngem ni Jehova gantingenna dagiti
espiritu.
3 Icumitmo dagiti aramidmo ken ni
Jehova,
Ket dagiti caracarmo mapasingkedan-
danto.
4 Ni Jehova inaramidna amin nga adda
iti tungpal a pacaisangratanda;
Wen, uray dagiti nadangkes a mai-
sangrat iti aldaw ti ranggas.
5 Isu-amin a natangsit ti pusona macari-
mon ken ni Jehova;
Uray ti ima *dumket* iti ima, isu saanto
a di madusa.
6 Gaput' caasi ken pudno maicaro ti
kinakillo;
Ket gapu iti buteng ken ni Jehova
dagiti tao panawanda ti dakes.
7 No dagiti dalan ti maysa a tao macay-
ayoda ken ni Jehova,
Pakicappiaenna kencuana uray dagiti
cabusorna.
8 Nasaysayaat ti bassit, agraman kinalin-
teg,
Ngem ti adu a masapulan a cacanunong
ti kinakillo.
9 Ti puso ti tao segsegpenna ti dalanna,
Ngem ni Jehova iturongña dagiti
addangña.
10 Ti nadiosan a panangikeddeng adda
cadagiti bibig ti ari;
Ti ngiwatna saanto nga agsalungasing
iti panangipato.
11 Ti apag-isu a titimbengan ken cacatian
cucua ida ni Jehova;

Amin dagiti panimbeng̃ iti supot ara-
midna.
12 Maysa a macarimon cadagiti ari ti
panagaramid iti kinadang̃kes;
Ta ti trono impasdec ti kinalinteg.
13 Dagiti sililinteg a bibig isudat' macaay-
ayo cadagiti ari;
Ket ayayatenda ti agsao iti nalinteg.
14 Ti rung̃sot ti maysa ng̃a ari *cas* cadagiti
mang̃ipacaammo iti patay;
Ng̃em ti masirib a tao pagtalnaennanto.
15 Iti lawag ti lang̃a ti ari adda biag;
Ket ti paraburna cas ulep ti maududi
a tudo.
16 Amang̃an a nagsaysayaat ti panang̃gun-
od iti kinasirib ng̃em iti balitoc!
Wen, ti panang̃gun-od iti pannacaawat
adadda a pilien ng̃em iti pirac.
17 Ti calsada a dackel ti nalinteg isu ti
ipapanawna iti dakes;
Ti manalimetmet iti dalanna salacni-
banna ti cararuana.
18 Ti kinatang̃sit casacbayan ti pannaca-
dadael,
Ket ti napalang̃guad ng̃a espiritu casac-
bayan ti pannacatnag.
19 Nasaysayaat ti kinapacumbaba ti es-
piritu cadagiti napang̃law,
Ng̃em ti pannakibing̃ay iti sinamsam
cadagiti natang̃sit.
20 Ti mang̃icancano iti sao masaracanna
ti imbag;
Ket siasinoman ng̃a agcammatalec ken
ni Jehova, isut' nagasat.
21 Ti masirib ti pusona managantot' ma-
nakem;
Ket ti kinasam-it dagiti bibig deg-
deganna ti pannacasursuro.
22 Ti pannacaawat ubbog ti biag iti tao
a yanna;
Ng̃em ti pannacatubng̃ar dagiti maag
ti kinamaag*da*.
23 Ti puso ti masirib mang̃isuro iti ng̃i-
watna;
Ket mang̃nayon iti pannacasursuro
cadagiti bibigna.
24 Dagiti nacay-ayo a sao *arigda* la rára,
Nasam-itda iti cararua, ket salun-at
cadagiti tulang̃.
25 Adda dalan a cas la nalinteg iti maysa
a tao,
Ng̃em ti panung̃palanna daldalan ni
patay.
26 Ti essem ti agtrabajo a tao agtrabajo
a gapu kencuana;
Ta ti ng̃iwatna mang̃dagdag *kencuana*.
27 Ti tao ng̃a awan cais-iscanna seg-
segpenna ti rang̃gas;
Ket cadagiti bibigna adda bumarbara
ng̃a apuy.
28 Ti naulpit a tao agiracurac iti ring̃gor;
Ti managdayeng̃deng̃ mapaadayuna
dagiti nang̃rona a gagayyem.
29 Ti tao a nauyong̃ masulisugna ti caar-
rubana,
Ken iturong̃na iti dalan a saan a na-
imbag.
30 Ti mang̃ikirem cadagiti matana, *isut'*
panagpakinakemna cadagiti nadang̃-
kes a banag;
Ti managem-em cadagiti bibigna mang̃-
paltuad iti dakes.
31 Ti ubanan ng̃a olo balang̃at ti kina-
dayag;
Masaracanto iti dalan ti kinalinteg.
32 Ti nabannayat ng̃a agpung̃tot nasay-
sayaat ng̃em ti nabileg;
Ken ti mang̃turay iti kinaing̃elna,
nasaysayaat ng̃em ti mang̃parmec iti
maysa a ciudad.
33 Ti gasat maipalladaw iti saclot;
Ng̃em ti dagup ti pannacaikeddeng̃na
biang̃ ni Jehova.

Nadumaduma a ballaag a maipapan
iti biag ken panagcucua.

17 Nasaysayaat ti namagmagan a sang̃-
casacmul, ket cacuycuyogna ni ki-
natalna,
Ng̃em ti balay a napno iti panagram-
rambac a buyugen ti riri.
2 Ti adipen a nainacman ti panagcucuana
iturayannanto ti anac a mang̃ibabain,
Ket maibing̃ayto iti tawiden dagiti
agcacabsat.
3 Ti pagguguran agservi iti pirac, ken ti
horno iti balitoc;
Ng̃em ni Jehova suutenna dagiti puso.
4 Ti managdacdakes imdeng̃anna dagiti
nadang̃kes a bibig;
Ket ti naulbod ipang̃agna ti dila a
narang̃gas.
5 Siasinoman a mang̃rabrabac iti na-
pang̃law, umsaenna ti Nang̃aramid
kencuana;
Ket ti agragsac iti didigra saanto a di
madusa.
6 Ti annac dagiti annac isudat' balang̃at
dagiti lallacay;
Ket ti dayaw dagiti annac dagiti da-
dackelda.
7 Ti natan-oc a panagbitla saan a dumket
iti maag;
Nacurcurang̃ man ti *idedecketdan* da-
giti naulbod a bibig iti principe.

8 Ti pannocsoc *cas* napateg a bato cadagiti mata ti tao a yanna;
Uray sadinoman a turonḡenna, rumanḡay.
9 Ti manḡabbonḡ iti salunḡasinḡ birukenna ti ayat;
Nḡem ti manḡdagdagullit iti maysa a panḡgep, mapaadayu dagiti nanḡrona a gagayyem.
10 Ti panagtubnḡar sumrec a naununeg iti maysa nḡa addaan pannacaawat
Nḡem ti sanḡagasut a baot iti maysa a maag.
11 Ti dakes a tao birbirukenna laenḡ ti panagsukir;
Anansata ti nadawel a manḡipacdaar maibaonto a bumusor kencuana.
12 Ti maysa nḡa oso a caba-ian a natacawan cadagiti urbonna sabtenna la coman ti maysa a tao,
Ad-adda nḡem ti maysa a maag iti kinamaagna.
13 Siasinoman nḡa isupapacna ti dakes iti imbag,
Ti dakes dinto pumanaw iti balayna.
14 Ti pannacairugi ti riri *cas* no ti maysa ibuanḡna ti danum;
Anansata lisiam ti susic, iti sacbay ti cabil.
15 Ti manḡalanḡon iti nadanḡkes, ken ti manḡpodanir iti nalinteg,
Isuda a dua agpadpadada a macarimon ken ni Jehova.
16 Apayapay adda nḡata pateg iti ima ti maag a panḡgatanḡna iti kinasirib,
Idinto nḡa awan kencuana ti pannacaawat?
17 Ti gayyem agayat iti amin a tiempo;
Ket ti cabsat nayanac a maipaay iti pacarigatan.
18 Ti tao nḡa awan pannacaawatna agsipat,
Ket agbalin a sálag iti saclanḡ ti caarrubana.
19 Ayatenna ti panagsalunḡasinḡ ti agayat iti rinḡgor;
Ket ti manḡital-o iti ruanḡan birukenna ti pannacadadael.
20 Ti naiwawa ti pusona awan imbag a masaracna;
Ket ti addaan naulpit a dila matnag iti ranḡgas.
21 Ti agputot iti maag pagladladinḡitannanto;
Ket ti ama ti maag awan ragsacna.
22 Ti naragsac a puso naimbag nḡa agas;
Nḡem ti siduducot nḡa espiritu magmaganna ti tultulanḡ.
23 Ti nadanḡkes a tao awatenna ti pannocsoc nḡa aggapu iti baruconḡ,
A manḡkillo cadagiti dalan ti kinajusticia.
24 Ti kinasirib adda iti saclanḡ ti addaan pannacaawat;
Nḡem dagiti mata ti maag addada cadagiti unḡto ti daga.
25 Ti maag nḡa anac isut' liday ken amana,
Ken pait iti nanḡipasnḡay kencuana.
26 Casta met ti panaнḡdusa iti nalinteg, saan a naimbag,
Uray ti panaнḡdanar cadagiti natacnenḡ gaput' kinalinteg*da*.
27 Ti manḡmedmed cadagiti saona adda ammona;
Ket ti nalamiis ti nakemna tao a mannacaawat.
28 Uray pay ti maag, no tenḡlenna ti talnana, maibilanḡ a masirib;
No pagcaemenna dagiti bibigna, *maibilanḡ* a manakem.

Nadumaduma a ballaag a maipapan iti biag ken panagcucua.

18 Ti suminsina birukenna ti tarigagayan*na met laenḡ*,
Ket carunḡsotna ti amin a napalonḡdoan a kinasirib.
2 Ti maag awanan rag-o iti pannacaawat,
No saan laenḡ a ti panagpadlaw ti pusona.
3 No dumtenḡ ti nadanḡkes, dita dumtenḡ met ti uyaw,
Ket cacuycuyog ni pannacaibabain ni umsa.
4 Dagiti sao ti nḡiwat ti tao *arigda* cadagiti adalem a dandanum;
Ti ubbog ti sirib *cas* agayus a baresbes.
5 Ti panaнḡraem iti kinatao ti nadanḡkes saan a nasayaat,
Uray ti panaнḡkillo iti nalinteg iti panaнḡocom.
6 Dagiti bibig ti maag sumrecda iti susic,
Ket ti nḡiwatna agayab cadagiti saplit.
7 Ti nḡiwat ti maag isut' pacadadaelanna,
Ket dagiti bibigna isudat' silo ti cararuana.
8 Dagiti sao ti managarasaas arigda la naimas a cancanen,
Ken dumanonda cadagiti caungan a paspaset.
9 Casta met ti naliway iti aramidna

Isut' cabsat iti managdadael.
10 Ti nagan ni Jehova nabileg a sarikedked;
Ti nalinteg agtaray kencuana, ket natalged.
11 Ti sanicua ti nabacnang a tao isu ti nabileg a ciudadna,
Ket cas natayag a bacud iti panangipagarupna.
12 Iti casacbayan ti pannacadadael, ti puso ti tao agpalangguad;
Ket iti casacbayan ti kinadayaw *adda* ni kinapacumbaba.
13 Ti sumungbat a dina pay mangngeg nga umuna,
Kinamaag ken pacaibabainan kencuana.
14 Ti espiritu ti tao ibturennanto ti kinacapsutna;
¿Ngem iti naducot nga espiritu siasino ti macaanus?
15 Ti puso ti masirib gun-odenna ti pannacaammo;
Ket ti lapayag ti masirib agsapul iti pannacaammo.
16 Ti rangcap ti tao mangipaay kencuana iti pagyanan,
Ket yegna iti saclang dagiti naindaclan a tattao.
17 Ti mangsalacnib iti calinteganna nga umuna *cas la* nalinteg;
Ngem ti caarrubana umay ket palutputenna.
18 Ti panaggagasanggasat pagsardengenna dagiti susic,
Ket ibingbingayna cadagiti nabileg.
19 Ti cabsat a nadangranan *narigrigat a parucmaen* ngem ti napigsa a ciudad;
Ket dagiti *cacasta* a riri casda la balunet ti castillo.
20 Ti tian ti tao mapunnonto iti bunga ti ngiwatna;
Iti mapatanor dagiti bibigna mapnecto.
21 Patay ken biag addada iti pannacabalin ti dila;
Ket dagiti agayat kencuana canendanto ti bungana.
22 Siasinoman a macasarac iti asawa macasarac iti naimbag a cucua,
Ken magun-odna ti parabur ni Jehova.
23 Ti napanglaw aramatenna ti panagpacpacaasi,
Ngem ti nabacnang sumungbat a sigugubsang.
24 Ti tao a mannakigayyem pacadadaelanna met laeng;
Ngem adda gayyem a nadecdecket ngem cabsat.

Nadumaduma a ballaag a maipapan iti biag ken panagcucua.

19 Nasaysayaat ti napanglaw a magna iti kinalinteg
Ngem ti naulpit cadagiti bibigna ken maag.
2 Casta met, a ti cararua nga awanan ammo saan a naimbag;
Ken ti agdarasudos cadagiti sacana bumasol.
3 Ti kinamaag ti tao carracarraenna ti dalanna;
Ket ti pusona sumasair ken Jehova.
4 Ti sanicua nayonanna dagiti gagayyem;
Ngem ti napanglaw maisina iti gayyemna.
5 Ti natiri a sacsi saanto a di madusa;
Ket ti agyesngaw cadagiti ulbod dinto macalasut.
6 Adunto dagiti agdawat iti caasi ti managparabur a tao;
Ket amin a tao sigagayyem iti mangted iti sagsagut.
7 Amin dagiti cacabsat ti napanglaw gumurada kencuna:
¡Amangan a nacarcaron ti yaadayu dagiti gagayyemna kencuana!
Ituggodna *ida* cadagiti sao, *ngem* awandan.
8 Ti manggun-od iti kinasirib ayatenna ti cararuana met leang;
Ti manalimetmet iti pannacaawat macasaractot' imbag.
9 Ti natiri a sacsi saanto a di madusa;
Ket ti agyesngaw cadagiti ulbod mapucawto.
10 Ti nanam-áy a biag saan ngata a mainugot iti maag;
Adadda man a saanen nga ti maysa nga adipen iturayanna dagiti principe.
11 Ti kinanacman ti tao pagbalinenna a nabannayat nga agpungtot;
Ket ti dayawna ti panangpalabesna iti caniwas.
12 Ti rungsot ti ari cas uga ti maysa a leon;
Ngem ti paraburna cas linnaaw nga agdisso iti root.
13 Ti maag nga anac isut' didigra ni amana;
Ket dagiti ringgor ti babai nga asawa isudat' cancanayon a panagtedted.
14 Balay ken kinabacnang tawiden ida cadagiti amma;
Ngem ti manakem a babai nga asawa aggapu ken ni Jehova.

15 Ti panaginat-inat mangiturong iti nar-
gaan a turog;
Ket ti cararua a nasadut agsagabanto
iti bisin.
16 Ti manalimetmet iti bilin salimetmet-
anna ti cararuana;
Ngem ti sililiway cadagiti dalanna ma-
tayto.
17 Ti addaan asi cadagiti napanglaw
pautanganna ni Jehova;
Ket ti naimbag nga aramidna bayadan-
nanto nga isubli kencuana.
18 Dusaem ni anacmo, no makitam nga
adda inanama;
Ngem dimo igaged ta pusom iti pan-
nacadadaelna.
19 Ti tao a dackel ti rungsotna baclayen-
nanto ti dusa;
Ta no ispalem, rebbengmo nga ispalen
man met laengen.
20 Ipangagmo ti patigmaan, ket awatem
ti pannacaisuro,
Tapno masiribca inton ududina a panag-
gibusmo.
21 Adu a pakinakem ti adda iti puso
ti maysa a tao;
Ngem ti patigmaan ni Jehova, dayta
agnayonto.
22 Ti mamagbalin iti maysa a tao tapno
pagrayoan isu ti kinaayatna;
Ngem nasaysayaat ti napanglaw a tao
ngem iti managulbod.
23 Ti panagbuteng ken ni Jehova *agtu-
rong* iti biag;
Ket *ti casta* agtaengto a sipepennec;
Isu saanto a sucnalan ti dakes.
24 Ti nasadut ilumlumna ti imana iti
pinggan,
Ket dinanto pay unay maidanon iti
ngiwatna manen.
25 Danarem ti managuyaw, ket ti na-
nengneng masursuronanto ti kinanac-
man;
Ken tubngarem ti adda pannacaawatna,
ket maawatannanto ti pannacaammo.
26 Ti mangcabil ken amana ken pagta-
lawenna ni inana,
Inanac a mangibabain ken mangyeg
iti ababi.
27 Sardayam, anacco, ti dumngeg iti pan-
nursuro
A pacayawawanam cadagiti sao ti
pannacaammo.
28 Ti awan cais-iscanna a sacsi rabrab-
ngisenna ti kinajusticia;
Ket ti ngiwatna cadagiti nadangkes
agalimon iti kinadangkes.
29 Sisasaganan ti panangocom cadagiti
managuyaw,
Ken sapsaplit iti bucot dagiti maag.

*Nadumaduma a ballaag a maipapan
iti biag ken panagcucua.*

20 Ti arac managrabrabac, ti naingel
nga inumen managringringgor;
Ket siasinoman a mailaw-an cadacuada
saan a masirib.
2 Ti kigtot ti ari cas panaguga ti leon;
Ti manggargari kencuana nga ag-
pungtot macabasol iti biagna met
laeng.
3 Maysa a pacaidayawan iti maysa a tao
ti icacayacayna iti ringgor;
Ngem amin a maag makiriririnto.
4 Ti nasadut saanto nga agarado gapu iti
lam-ec;
Makilimosto ngarud no panagani, ket
awantot' mapaaddana.
5 Ti patigmaan iti puso ti tao *cas* mang-
liwengliweng a danum;
Ngem ti tao a manacaawat maaonnanto.
6 Cadagiti caaduan a tao tunggal maysa
iwarnacna ti kinaayatna met laeng;
¿Ngem iti mapagtalcan a tao siasinot'
macasarac?
7 Ti nalinteg a tao a magna iti kinasing-
petna,
Benditodanto dagiti annacna iti calpa-
sanna.
8 Ti ari nga agtugaw iti trono ti pango-
coman
Wacnitanna ti amin a dakes cadagiti
matana.
9 Siasino ti macabalin nga agcuna, ¿Pi-
nagdaluscon ti pusoc,
Sidadalusac iti basolco?
10 Dagiti agduduma a panimbeng ken
agduduma a sucatan,
Isuda a dua agpadada a macarimon
ken ni Jehova.
11 Uray ti ubing ipacaammona ti bagína
cadagiti panagcucuana,
No nadalus man ti aramidna, wenno
nalinteg.
12 Ti macangngeg a lapayag, ken ti maca-
kita a mata,
Agpadpada nga inaramid ni Jehova
ida.
13 Dimo ayaten ti turog, di la ket ta
pumanglawca;
Luctam dagita matam, *ket* mapneccanto
iti taraon.
14 Dakes, dakes, cuna ti gumatang;

Ngem inton nacapanen iti dalanna, agpasindayagen.
15 Adda balitoc ken naruay a rubi;
Ngem dagiti bibig ti pannacaammo napategda nga alicamen.
16 Alaem ti pagan-anay ti manalag iti di amammo,
Ket cas salda ígawidmo ti manalag cadagiti ganganaet.
17 Ti tinapay ti kinaulbod nasam-it iti tao;
Ngem calpasanna ti ngiwatna mapnonto iti baggiing.
18 Amin a gandat pasingkedan ti panagpatigmaan;
Ket babaen ti nasirib a pannacaiturong makigubatca.
19 Ti agal-allatiw cas agidanondanon agipalgac cadagiti palpaiimed;
Dica ngarud makicuycuyog iti mangingangа uray cadagiti bibigna.
20 Siasinoman a mangilunod ken amana wenno inana,
Ti pagsilawanna maiddepto iti cangisit ti sipnget.
21 Ti tawid napartac a magun-od iti damdamona;
Ngem ti panungpalanna saanto a nagasat.
22 Dimo cunaen, Ibalesconto ti dakes;
Agpannurayca ken ni Jehova, ket isalacannacanto.
23 Dagiti agduduma a panimbeng macarimonda ken ni Jehova;
Ket naulbod a timbengan saan a nasayaat.
24 Dagiti pannagna ti tao cucua ni Jehova;
Casano ngad ita ti pannacaawat ti tao iti dalanna?
25 Maysa a silo iti tao ti panagcuna a sidadarasudos, *Isut'* santo;
Ken panamalpalutput iti calpasan ti panagcari.
26 Ti masirib nga ari itar-apna dagiti nadangkes,
Ket iparabawna cadacuada ti pilid *a pagbayo.*
27 Ti espiritu ti tao pagsilawan ni Jehova,
A mangsukisuc cadagiti amin a caungan a paspaset.
28 Ti kinaayat ken kinapudno salacnibanda ti ari;
Ket ti tronona saranayen ti kinaayat.
29 Ti dayaw dagiti agtutubo a lallaki ti kinapigsada;
Ket ti kinasayaat dagiti lallacay ti olo nga ubanan.
30 Dagiti sapsaplit a sumugat ugasanda ti dakes;
Ket dagiti danog *sucnorenda* dagiti caungan a paspaset.

Nadumaduma a ballaag a maipapan iti biag ken panagcucua.

21 Ti puso ti ari adda iti ima ni Jehova a cas cadagiti ayayus;
Iturongna iti sadinoman a pagayatanna.
2 Amin a dalan ti tao nalinteg cadagiti matana met laeng;
Ngem ni Jehova gantingenna dagiti puspuso.
3 Ti panagaramid iti kinalinteg ken kinajusticia
Adadda nga awaten ni Jehova ngem ti daton.
4 Ti nangato a panagkitkita, ken ti natangsit a puso,
Uray pay ti pagsilawan ti nadangkes, basol.
5 Dagiti panunot ti nagaget *agduyosda* laeng iti panagrang-ay,
Ngem amin a naganat *gumanat* laeng nga agpanglaw.
6 Ti pananggun-od iti gamgameng gapu iti naulbod a dila
Isut' alingasaw a pagalallicubengen dagiti agbiruc iti patay.
7 Ti kinauyong dagiti nadangkes mangisagadto cadacuada,
Gapu ta madida nga agaramid iti kinajusticia.
8 Ti dalan ti nacargaan iti babac nalaus a nagkillo;
Ngem no ti nadalus, ti aramidna nalinteg.
9 Nasaysayaat ti agnaed iti suli ti toctoc ti balay,
Ngem ti pannakinaed iti mannakiringgor a babai iti nalawa a balay.
10 Ti cararua ti nadangkes tarigagayanna ti dakes:
Ti caarrubana saan a macasarac iti parabur cadagiti matana.
11 No madusa ti managuyaw, mapasirib ti nanengneng;
Ket no ti masirib maisuro, awatenna ti pannacaammo.
12 Ti nalinteg a tao ototobenna ti balay ti nadangkes,
No casano ti pannacaitublac dagiti nadangkes iti pannacarba*da.*
13 Siasinoman a mangappat cadagiti lapayagna iti ickis ti napanglaw,

Isu umkisto met, ngem dinto maipangag.
14 Ti ságut a nalimed pagtalnaenna ti pungtot;
Ket ti maysa a rangcap iti saclot epepenna ti napigsa a narungsot.
15 Rag-o iti nalinteg ti panagaramidna iti kinajusticia,
Ngem isut' pannacadadael cadagiti agararamid iti kinadangkes.
16 Ti tao a mayawawan iti dalan ti pannacaawat
Aginanánto iti tallaong dagiti natay,
17 Ti agayat iti panagayayam napanglawto a tao:
Ti agayat iti arac ken lana saanto a nabacnang.
18 Ti nadangkes isut' sambot ti nalinteg;
Ket ti mangliliput maisuno iti nalinteg.
19 Nasaysayaat ti agnaed iti daga a langlangalang,
Ngem iti *pannakinaed* iti babai a mannakiringgor ken naalipunget.
20 Adda napateg a gameng ken lana iti balay ti masirib;
Ngem ti maag a tao alimunenna.
21 Ti manursurot iti kinalinteg ken kinaayat
Masaracanna ti biag, kinalinteg, ken dayaw.
22 Ti masirib a tao ulienna ti ciudad ti napigsa,
Ket deppesenna ti bileg ti kinatalgedna.
23 Siasinoman a manalimetmet iti ngiwat ken dilana
Salacnibanna ti cararuana cadagiti ducducot.
24 Ti natangsit ken napalangguad a tao, managuyaw ti naganna;
Agaramid iti kinacuspag ti kinatangsit.
25 Ti calicagum ti nasadut mamapatay kencuana;
Ta dagiti imana madida nga agbannog.
26 Adda agagum a narawet nga agmalmalem;
Ngem ti nalinteg agited ken di agmedmed.
27 Ti daton ti nadangkes maysa a kinarimon;
¡Dinto adadda, no ipaayna a sidadangkes ti panunotna!
28 Ti natiri a sacsi mapucawto;
Ngem ti tao a dumngeg agsaonto tapno agtalinaed.
29 Ti nadangkes a tao irupangetna ti rupana;
Ngem no ti nalinteg, patibkerenna dagiti dalanna.
30 Awan ti kinasirib wenno pannacaawat
Wenno patigmaan a macaniwas ken ni Jehova.
31 Ti cabayo maisagana a maipaay iti aldaw ti bacal
Ngem ti balligi biang ni Jehova.

Nadumaduma nga alagaden ken pangpaannad.

22 Ti *naimbag* a pacasasaoan adadda a pilien ngem iti dackel a kinabaenang,
Ket ti naayat a parabur adadda ngem pirac ken balitoc.
2 Dagiti nabacnang ken napanglaw agsasaracda:
Ni Jehova ti akinaramid cadacuada amin.
3 Ti manakem a tao makitana ti dakes, ket aglemmeng;
Ngem ti nanengneng aglayon laeng ket isut' sagabaenna.
4 Ti gunguna ti napacumbaba *ken* panagbuteng ken Jehova,
Kinabacnang, ken dayaw, ken biag.
5 Sisiit ken silsilo addada iti dalan ti naulpit:
Ti manalimetmet iti cararuana siaadayunto cadacuada.
6 Iruammo ti anac iti dalan a rebbengna a papanan,
Ket uray inton lacayen saannanto a pagpanawan.
7 Ti nabacnang iturayanna ti napanglaw;
Ket ti umutang adipen ni nagpautang.
8 Ti agibunubon ti kinadangkes agapitto iti didigra;
Ket ti pang-or ti rungsotna agcurangto.
9 Ti addaan naparabur a mata benditonto;
Ta mangted iti tinapayna cadagiti napanglaw.
10 Iwadagmo ti mananguyaw, ket ti ringgor rumuarto;
Wen, ti ringgor ken pannacaibabain agsardayto.
11 Ti agayat iti kinadalus ti puso,
Gapu iti saniata dagiti bibigna ti ari gayyemnanto.
12 Dagiti mata ni Jehova salacnibanda *ti addaan* ammo;
Ngem rebbekenna dagiti sao ti nagulib a tao.

13 Ti nasadut cunana, Adda leon idiay ruar:
Mapisaṅgpisaṅgacto iti lanlansaṅgan.
14 Ti ṅgiwat ti gangannaet a babai dariwaṅgwaṅg a maṅgliweṅgliweṅg:
Ti cagura ni Jehova matnagto sadiay.
15 Ti kinamaag maigálut iti puso ti ubiṅg;
Ṅgem ti pagbaot ti pannursuro iccatennanto ṅga yadayu kencuana.
16 Ti maṅgparigat iti napaṅglaw tapno mapaaduna *ti magungunana*,
Ken ti maṅgted iti nabacnaṅg, pumaṅglaw*to* laeṅg.

17 Yalliṅgagmo ta lapayagmo, ket deṅggem dagiti sao ti masirib,
Ket icabilmo ta pusom iti pannacaammoc.
18 Ta nacay-ayo a banag no cupicupam ida ita unegmo,
No mapasiṅgkedda amin cadagita bibigmo.
19 Tapno ti panagtalecmo adda coma ken ni Jehova,
Impacaammoc *ida* kenca itoy ṅga aldaw, wen kenca.
20 Saanco ṅgamin ṅga insurat kenca dagiti maṅgnibinibi a banag
Maipapan cadagiti balbalacad ken ammo,
21 Tapno maipacaammoc kenca ti kinaagpayso dagiti sao ti pudno,
Bareṅg maisublim dagiti sao ti pudno cadagiti naṅgibaon kenca?

22 Dimo tacawan ti napaṅglaw, gapu ta napaṅglaw;
Dimo met parigaten ti siduducot iti ridaw:
23 Ta ni Jehova icanawananto ti biaṅgda,
Ket rabsutennanto ti biag dagiti maṅgrabsut cadacuada.
24 Dica makigayyem iti tao a managpuṅgtot;
Ket iti naruṅgsot a tao dicanto makicuyog:
25 Di la ket ta masursurom dagiti dalanna,
Ken macaalaca iti silo iti cararuam.
26 Saanca coma a maysa cadagiti agsipat cadagiti imada,
Wenno cadagiti manalag cadagiti ututaṅg:
27 No awantot' pagbayadmo,
Apaya ṅga iccatennanto ta iddam ita babam?
28 Dica yalis ti cadaanan a dolon,
Ṅga incabil dagiti dadackelmo.
29 ¿Makitam ti maysa a tao a sireregta iti aramidna? agtacderto iti saclaṅg dagiti ar-ari;
Dinto agtacder iti saclaṅg dagiti nanomo a tao.

Nadumaduma ṅga alagaden ken paṅgpaannad.

23 No tumugawca a makipaṅgan iti agturay,
Panpanunotem a siaanep ti adda iti saṅgom;
2 Ket iccam iti maysa ṅga immoco ta carabucobmo,
No maysaca a tao a narawet.
3 Dica aggartem cadagiti naimas a canenna;
Ta taraon ida a maṅgallilaw.
4 Dica mariṅggoran a bumacnaṅg;
Agsardeṅgca ita kinasiribmo met laeṅg.
5 ¿Itaeṅgmonto ṅgata dagiti matam iti daydiay ket awan met?
Ta *dagiti kinabacnaṅg* pudno ṅga agcayabcabda,
Cas iti aguila a tumayab ṅga agpalaṅgit.
6 Dica maṅgan iti tinapay ti dakes ti matana,
Dica met garteman dagiti naimas a canenna:
7 Ta cas iti panpanunotenna iti unegna, isu casta met:
Maṅganca ken uminumca, cunana kenca;
Ṅgem ta pusona awan kenca.
8 Ti saṅgcasacmol a kinanmo isaruamto,
Ket mapucawmonto dagiti nasam-it a saom.
9 Dica agsao iti pagdeṅgṅgeg ti maag;
Ta uyawennanto ti kinasirib dagiti saom.
10 Dica alisen ti cadaanan a dolon;
Dica met lumas-ud iti dagdaga dagiti ululila:
11 Ta ti Manubbot cadacuada napigsa,
Isu salacnibannanto ti paṅggepda a maibusor kenca.
12 Icabilmo ta pusom iti sursuro,
Ken dagiti lapayagmo cadagiti sao ti pannacaammo.
13 Dimo igawid ti pannacadusa iti ubiṅg;
Ta no cabilem iti pagbaot, saanto a matay.
14 Cabilemto iti pagbaot,
Ket maispalmonto ti cararuana iti Infierno.

15 Anacco, no ta pusom masirib,
Uray siac, toy pusoc maragsacanto met:
16 Wen, ti pusoc agrag-onto,
No dagiti bibigmo agsaoda cadagiti nalinteg a banag.
17 Ta pusom di coma umapal cadagiti managbasol;
Ngem adda coma laeng iti panagbuteng ken ni Jehova bayat ti aldaw;
18 Ta di bumurong nga addanto gunguna;
Ket ti inanamam saanto a matungday.
19 Dumngegca, anacco, ket agsiribca,
Ken iturongmo ta pusom iti dalan.
20 Dica makitipon cadagiti mangnginum iti arac;
Cadagiti narawet nga agsida iti lasag:
21 Ta ti mammartec ken nabuclis pumanglawdanto;
Ken ti saguyepyep cawesannanto *ti tao* iti rutayrutay.
22 Ipangagmo ni amam a naugputot kenca,
Ken dimo lalaisen ni inam inton bumaket.
23 Gatangem ti pudno, ken dimo lacoen;
Wen, kinasirib, sursuro, ken pannacaawat.
24 Ti ama ti nalinteg agragrag-onto unay;
Ket ti nagputot iti masirib nga ubing maragsacanto kencuana.
25 Maragsacan coma da amam ken inam,
Ket agrag-o coma ti nangipasngay kenca.
26 Anacco, itdem caniac ta pusom;
Ket dagiti matam pagayatanda coma dagiti dalanco.
27 Ta ti balangcantis paayas a mangliwengliweng,
Ket ti babai a gangannaet dariwangwang a nailet.
28 Wen, isu agsaneb a cas tulisan,
Ket paaduenna dagiti nagulib cadagiti tao.
29 Siasino ti addaan ay-ayen? siasino ti addaan ladingit? siasino ti addaan ringringgor?
Siasino ti addaan asug? siasino ti addaan sugat nga awan gapgapuna?
Siasino ti addaan labbasit dagiti matana?
30 Dagiti agtalinaed a napaut iti arac;
Dagiti mangbirbiruc iti nagampor nga arac.
31 Dimo mingmingan ti arac no nalabaga,
No cumilapkilap iti uneg ti copa.
No agpababa a silalamuyot:
32 Panungpalanna cumagat a cas la uleg,
Ket sumippit a cas carasaen.
33 Dagiti matam maimatangaddanto dagiti datdatlag a kita,
Ket ta pusom agyebcasto cadagiti naulpit a banag.
34 Wen, cascanto laeng itay agidda iti tengnga ti taaw,
Wenno cas itay agidda iti rabaw ti palo ti sasacayan.
35 Kinabildac, *cunaemto*, ket saanac a nadunor;
Binabaotdac, ket diac naricna:
Caanontot' pannacariingmo? Birukecto pay manen.

Nadumaduma nga alagaden ken pangpaannad.

24 Dimo apalan dagiti dakes a tao;
Dimo met esman ti makiadda cadacuada:
2 Ta ti pusoda ububugenna ti panangparigat,
Ket cadagiti bibigda agsaoda iti ranggas.
3 Gapu iti kinasirib mapatacder ti balay;
Ket gapu iti pannacaawat mapasingked;
4 Ket gapu iti pannacaammo mapnodanto dagiti siled
Iti amin a napateg ken nacay-ayo a kinabacnang.
5 Ti masirib a tao napigsa;
Wen, ti tao a mannacaammo degdegganna ti bilegna.
6 Ta iti nasirib a panangidalan aramidemto ti pannakigubatmo;
Ket ti pannacaispal adda iti kinaadu dagiti cabalanbalacad.
7 Ti kinasirib nangato unay iti maag:
Dina inganga ti ngiwatna iti ruangan.
8 Ti agpakinakem nga agaramid iti dakes,
Dagiti tao naganendantot' managranggas.
9 Ti panunot ti kinamaag basol;
Ket ti managuyaw macarimon cadagiti tao.
10 No cumapsutca iti aldaw ti pagpaglan,
Ti pigsam bassit.
11 Ispalem dagiti maipan ken patay,
Ket dagidiay a maisagama a mapapatay kitaem ta igawidmo ida.
12 No cunam, Kitaenyo, dimi naammoan daytoy;
Saan ngata nga isisipen ti mangganting cadagiti puspuso?
Ket ti mangsalimetmet ita cararuam, dina ngata ammo?

Ket dinanto ñgata isupapac iti tuñggal
tao ti caanatop ti aramidna?
13 Anacco, mañganca iti diró, ta naimbag;
Ken dagiti tedted ti rára, a nasamitda ita nanammo:
14 Iti casta maammoam a ti kinasirib
adda dita cararuam;
No nasaracamon, daydiay, addanto
ñgarud gunguna,
Ket ti inanamam dinto matuñgdayen.
15 Dimo siblocan, O nadangkes a tao, ti
balay ti nalinteg;
Dimo racraken ti paginanaanna:
16 Ta ti nalinteg a tao matuang a mamin-
pito, ket sa man bumangonen;
Ñgem dagiti nadangkes rebken ida ti
didigra.
17 Dica agrag-o no mapasag ti cabu-
sormo,
Ken saan coma maragsacan ta pusom
no isut' marbec;
18 Di la ket ta makita ni Jehova, ket
paglucsawanna,
Ket iliclicna kencuana ti pungtotna.
19 Dica agalimuteng a gapu cadagiti ma-
nagdacdakes;
Dimo met apalan dagiti nadangkes:
20 Ta awanto ti gunguna iti dakes a tao;
Ti pagsilawan ti nadangkes maiddepto.
21 Anacco, agbutengca ken ni Jehova ken
iti ari;
Ket dica makicuyog cadagiti manag-
balbaliw:
22 Ta ti didigrada tumpuarto a pettat;
Ket ti pannacadadael ñga agtaud cada-
cuada a dua, asino ti macaammo?
23 Dagitoy *sasao* met ti masirib,
Ti pammatpateg cadagiti tao iti pana-
ñgocom saan a naimbag.
24 Ti agcuna iti nadangkes, Sica nalin-
tegca;
Ilunodto dagiti il-ili, ket dagiti nacion
guraendanto:
25 Ñgem cadagiti mañgtubñgar *kencuana*
addanto rag-o,
Ket ti naimbag a bendicion umayto
cadacuada.
26 Agcanna dagiti bibig
Ti mañgipaay iti nalinteg a sungbat.
27 Iwayatmo ti aramidmo iti ruar,
Ket aramidem a sisasagana kenca iti
away;
Ket calpasanna bangonemto ti balay-
mo.
28 Saanca ñga agsacsi iti maibusor iti
caarrubam ñga awan gapgapuna;
Ket dica mañgallilaw cadagiti bibigmo.
29 Dimo cunaen, aramidecto kencuana cas
ti inaramidna caniac;
Isupapaconto iti tao ti mayanatop iti
aramidna.
30 Limmabasac iti asideg ti ticub ti nasa-
dut,
Ken iti asideg ti inuvasan ti awanan
pannacaawat;
31 Ket, adtoy isu-amin nagtuboanen ti
sisiit,
Ket ti rabawna nacumotanen iti kem-
mekemmeng,
Ket ti cabiti a bacudna nargaayen.
32 Idi a casta minatmatac, ket inototobco
a nalaing;
Nakitac, ket nacaalaac iti sursuro:
33 Bassit *pay* a pannaturog, bassit a
ridep,
Bassit a panagkepkep dagiti ima tapno
maturog;
34 Iti casta umayto ti kinapanglawmo a
cas mannanacaw,
Ken ti pacarigatam a cas nagtagiigam
a tao.

Nadumaduma a panangipadpad ken sursuro ti kinasingpet.

25 Dagitoy met proverbio ida ni Salo-
mon, ñga inadaw dagiti tattao ni
Ezequias ñga ari ti Juda.

2 Dayaw ti Dios ti panangilimed iti
maysa a banag;
Ñgem dayaw dagiti ar-ari ti panangsu-
kimatda iti maysa a banag.
3 Cas cadagiti langit ti cangato, ken iti
daga ti cauneg,
Casta a saan a masukimat ti puso da-
giti ar-ari.
4 Iccatem ti tacki ti pirac,
Ket rumsuanto ti aruaten ti agtun-
tunaw:
5 Iyadayum ti nadangkes iti saclang ti
ari,
Ket ti tronona mapasingkedto iti ki-
nalinteg.
6 Dica itantan-oc ti bagím iti sangoanan
ti ari,
Ket dica agtacder iti yan dagiti na-
tan-oc a tao:
7 Ta nasaysayaat a macunanto kenca,
Ñgumatoca ditoy,
Ñgem ti pannacaibabamto iti sangoan-
an ti principe,
Isu a nakita dagiti matam.
8 Dica agdaruros a sigaganat a maki-
ringgor,

Di la ket ta *dimonto ammo* ti aramidem
iti tunḡpalna,
Inton ti caarrubam mapabainannacan.
9 Isusicmo ti calintegam iti caarrubam
met laenḡ,
Ket dica lucasan ti palimed ti sabali;
10 Di la ket ta ti macanḡnḡeg ababiennaca,
Ket ti pannacaibabainmo di umadayun.
11 Ti sao a maitutop ti pannacaisaona
Cas la mansanas a balitoc a nabunḡon
iti iniket a pirac.
12 *Cas* aritos a balitoc, ken aruaten a
nasudi a balitoc,
Casta ti masirib a manḡtubnḡar iti
natulnog a lapayag.
13 Cas iti lamiis ti nieve iti panagani,
Casta ti matalec a baonen iti nanḡibaon kencuana;
Ta baw-asanna ti cararua dagiti apona.
14 *Cas* ululep ken anḡin nḡa awan tudona,
Casta ti manḡipasindayag cadagiti ipapaayna a siuulbod.
15 Iti napaut a panagitured mauyotan ti
agturay,
Ti nalucnenḡ a dila burakenna ti tulanḡ.
16 ¿Nacasaracca ti diro? canem laenḡ ti
umanay kenca,
Di la ket ta mabsugca unay, ket isaruam.
17 Ta sacam manmano coma ti caaddana
iti balay ti caarrubam,
Di la ket ta mauma kenca, ket guraennaca.
18 Ti tao nḡa agsacsi iti ulbod a maibusor
iti caarrubana
Isut' panḡ-or, campilan, ken natirad a
pana.
19 Ti panagtalec iti tao a di matalec iti
tiempo ti pagducotan
Cas napusi a nḡipen, ken saca a nagtunḡnḡalib.
20 *Cas* iti maysa a manḡossob iti pagananayna iti tiempo a nalam-ec,
Ken *cas* masucaan a soda,
Casta ti manḡicanta iti cancanta iti
maysa a puso a sibabantut.
21 No mabisin ti cabusormo, iccam iti
tinapay a canenna;
Ket no mawaw iccam iti danum nḡa
inumenna:
22 Ta gabsoonam ti oegganḡ ti apuy iti
olona,
Ket ni Jehova gungunaannacanto.
23 Ti anḡin nḡa amian iparanḡna ti tudo:
Casta ti aramiden ti managtanabutob
a dila iparanḡna ti naunḡet a lanḡa.
24 Nasaysayaat ti agnaed iti maysa a suli
ti toctoc ti balay,
Nḡem ti pannakinaed iti mannakiringgor a babai iti nalawa a balay.
25 *Cas* nalamiis a danum iti mawaw a
cararua,
Casta dagiti naimbag a damag nḡa
aggapu iti adayu a daga.
26 *Cas* nakibur a burayoc ken nabunḡsot
nḡa ubbog,
Casta ti nalinteg a tao nḡa agsanud iti
sanḡoanan ti nadanḡkes.
27 Saan a nasayaat ti pannanḡan iti adu a
diró:
Casta met *cadagiti tao* ti panagbirucda
iti dayawda met laenḡ nacalcaldaanḡ.
28 Daydiay nḡa ti espirituna awanan
panan̄tenḡnḡel
Cas maysa a ciudad a margaay ken
awan bacudna.

*Nadumaduma a pananḡipadpad ken
sursuro ti kinasinḡpet.*

26 Cas nieve iti calgaw, ken cas tudo
iti panagani,
Casta a ti dayaw saan a mayarnḡed iti
maag.
2 Cas iti billit-tulenḡ iti panagtawtawatawna, cas iti salsallapinḡaw iti panagtayabna,
Casta ti lunod nḡa awan gapgapuna
saan a dumtenḡ.
3 Ti baot maipaay iti cabayo, ti freno
iti asno,
Ket ti panḡ-or iti bucot dagiti maag.
4 Dimo sunḡbatan ti maag a cas catutopan ti kinamaagna,
Di la ket ta maipadpadaca met kencuana.
5 Sunḡbatam ti maag iti catutopan ti
kinamaagna,
Di la ket ta agsirib cadagiti matana
met laenḡ.
6 Ti manḡibaon iti maysa a pacdaar a
maipaiggem iti maag.
Pucolanna ti sacana *met laenḡ, ken* inumenna ti pacairurumenan.
7 Dagiti saca ti pilay agbibitin a silulupoy:
Casta ti panḡarig iti nḡiwat dagiti
maag.
8 Cas ti maysa a manḡigalut iti bato iti
pallatibonḡ,
Casta ti manḡipaay iti dayaw iti maag.
9 *Cas* maysa a siit a maisalugsug iti ima
ti nabartec,

Casta ti pangarig iti ngiwat dagiti maag.
10 *Cas* ti pumapana a sugatenna amin,
Casta ti manangdan iti maag ken ti manangdan cadagiti lumabas.
11 Cas iti aso nga agsubli iti saruana,
Casta ti maag a mangsunot iti kinamaagna.
12 ¿Makitam ti maysa a tao a masirib cadagiti matana met laeng?
Adadda namnama iti maysa a maag ngem iti isu.
13 Ti nasadut cunana, Adda leon idiay dalan;
Adda leon cadagiti lansangan.
14 *Cas* iti panagpuspus ti ruangan iti nacaisigoanna,
Casta ti aramiden tay nasadut idiay iddana.
15 Ti nasadut ilumlumna ti imana iti pinggan,
Ket mangutoy kencuana ti panangidanonna iti ngiwatna.
16 Ti nasadut nasirsirib cadagiti matana met laeng
Ngem iti pito a tao a macaipalawag.
17 Ti lumabas *ket* macapungtot iti ringgor a di maibiang kencuana,
Cas itay mangtiliw iti aso a lapayagenna.
18 Cas itay mauyong nga agipurruac iti aluten,
Panpana, ken patay;
19 Casta ti tao a mangallilaw iti caarrubana,
Ket cunana, Saanac ngamin ita nga agayayam?
20 Gaput' caawan ti tungo maiddep ti apuy;
Ket no awan ti agdaydayengdeng, agsardeng ti riri.
21 *Cas* panangipaay ti uguging cadagiti beggang, ken ti sungrod iti apuy;
Casta ti mannakiriri a tao ti panangparayrayna iti ringgor.
22 Dagiti sao ti agdaydayengdeng arigda la naimas a cancanen,
Ket dumanonda iti caungan a paset.
23 Dagiti bibig a narangen ken ti nadangkes a puso
Arigda la bacca a damili a nacalupcupan iti tacki ti pirac.
24 Ti gumurgura mangallilaw cadagiti bibigna;
Ngem penpenenna ti ulbod iti unegna:
25 No nasayaat ti panagsaona, saanmo a patpatien;
Ta adda pito a macarimon idiay pusona:
26 Nupay ti gura*na* agcumot iti kinasicap,
Ti kinadangkesna maiparangarangto a sibabatad iti saclang ti gimong.
27 Siasinoman a mangcali iti lab-og isuntot' pacatnaganna;
Ket ti mangitulatid iti bato, isuntot' mangladdit kencuana.
28 Ti naulbod a dila guraenna ti nadanarna;
Ket ti napasablog a ngiwat mamataud iti pannacadadael.

Nadumaduma a panangipadpad ken sursuro ti kinasingpet.

27 Dimo pagpalpalangguad ti aldaw no bigat;
Ta dimo ammo ti iyeg ti maysa nga aldaw.
2 Sabali laeng a tao ti mangidayaw coma kenca, ket saan a ta ngiwatmo met laeng;
Ti gangannaet, ket saan a dagiti met la bibigmo.
3 Ti bato nadagsen, ket ti darat maganting;
Ngem ti pungtot ti maag nadagdagsen ngem isuda a dua.
4 Ti rungsot nadawel, ket ti pungtot mangiremrem;
Ngem siasino ti macabalin nga agtacder iti saclang ti kinarimon?
5 Nasaysayaat ti nabatad a panangtubngar
Ngem ti ayat a mailemlemmeng.
6 Mapagtalcan dagiti pannugat ti gayyem;
Ngem dagiti agec ti cabusor nabuslon.
7 Ti sipepennec a cararua ipayatna ti rara;
Ngem iti cararua a mabisinan amin a napait nasam-it.
8 Cas ti tumatayab nga adayuanna ti umocna,
Casta ti maysa a tao nga adayuanna ti taengna.
9 Ti lana ken bangbanglo paragsakenda ti puso;
Casta *ti patauden* ti kinasam-it ti gayyem ti maysa a tao a mamuso ti pammalacadna.
10 Ti gayyemmo met laeng, ken ti gayyem ni amam, dimo baybay-an;
Ket dica mapan iti balay ni cabsatmo iti aldaw ti didigram:

Nasaysayaat ti caarruba nğa adda iti
asideg nğem ti cabsat nğa adayu.
11 Anacco, agsiribca, ket paragsakem toy
pusoc,
Tapno masunğbatac ti manğumsi ca-
niac.
12 Ti manakem a tao makitana ti dakes,
ket aglemmenğ;
Nğem ti nanenğnenğ aglayon laenğ, *ket*
isut' sagabaenna.
13 Alaem ti pagan-anay ti manálag iti
dina am-ammo;
Ket igawidmo a sandi *ti manálag* iti
babai a gangannaet.
14 Ti manğbendito iti gayyemna iti nat-
bag a timecna, nğa agriinğ a masapa
iti bigat,
Maibilanğto a lunod kencuana.
15 Ti cancanayon a panagtedted iti natu-
tudo nğa aldaw
Ken ti mannakirinğgor a babai agpa-
dada a dua:
16 Ti manğigawid coma kencuana manği-
gawid iti anğin;
Ket ti canawan nğa imana maisalapon
iti lana.
17 Ti landoc patiradenna ti landoc;
Casta met ti tao patiradenna ti rupa ti
gayyemna.
18 Siasinoman nğa agaywan iti cayo nğa
higos canennanto ti bunğana;
Ket ti manğipatpateg iti apona maday-
dayawto.
19 Cas iti danum ti rupa *iyaninawna* ti
rupa,
Casta met ti puso ti tao ken tao.
20 Da Tanem ken Dadael saanda a map-
nec uray caanoman;
Ket dagiti mata ti tao saanda a map-
nec.
21 Ti pagguguran maipaay iti pirac, ken
ti horno iti balitoc;
Ket ti tao *masuut* gapu iti pannacaiday-
dayawna.
22 Uray nğatan begbegem ti maag iti al-
sonğ iti al-o a mailaoc iti mabayo a
bagas,
Nupay casta dinto pumanaw kencuana
ti kinamaagna.

23 Gagtam nğa ammoen ti casasaad dagiti
carnerom,
Ken imatanğam a naimbag dagiti ba-
cam:
24 Ta dagiti sanicua saanda nğa agna-
nayon;
¿Ket ti balanğat agpautto nğata inğ-
gana cadagiti amin a caputotan?
25 Ti garami maipanaw, ket ti naganus a
root agparanğ,
Ket dagiti mulmula dagiti banbantay
macasacas.
26 Dagiti cordero agservida iti pagan-
anaymo,
Ket dagiti caldinğ isuda ti nğina ti
tay-acmo;
27 Ket *addanto* gatas ti caldinğ nğa um-
anay a taraonmo, ken taraon ti
familiam,
Ken pagtaraken cadagiti babbalasanğ-
mo.

Nadumaduma a proverbio a mamagdidilig.

28 Dagiti nadanğkes agtalawda idinto
nğa awan ti tao a manğamat,
Nğem dagiti nalinteg situturedda a
cas leon.
2 Gapu iti kinasalunğasinğ ti daga adu
dagiti agturayna;
Nğem gapu cadagiti tao nğa addaan
pannacaawat *ken* ammo ti casasaad*na*
agnanayonto.
3 Ti macasapul a tao a mamarigat cada-
giti napanğlaw
Cas la manğsagad a tudo nğa awan
tiddaenna a taraon.
4 Dagiti manğbaybay-a iti linteg ipad-
padayawda dagiti nadanğkes;
Nğem dagiti manalimetmet iti linteg
makisuppiatda cadacuada.
5 Dagiti dakes a tao dida maawatan ti
kinajusticia;
Nğem dagiti manğbiruc ken Jehova
maawatandanto amin a banag.
6 Nasaysayaat ti napanğlaw a magna iti
kinasinğpetna,
Nğem ti naulpit cadagiti dalan*na*, nu-
pay nabacnanğ.
7 Ti manalimetmet iti linteg anac a
masirib:
Nğem ti makicuyog cadagiti nabuclis
ibabainna ni amana.
8 Ti manğnayon iti cucuana gapu iti
panagpaanac ken panagpatubo,
Iyurnonğanna ti addaan asi cadagiti
napanğlaw.
9 Ti manğicayacay iti lapayagna tapno
dina denğgen ti linteg,
Uray pay ti cararagna macarimon.
10 Ti manğituronğ cadagiti nalinteg iti
dakes a dalan,
Matnagto met laenğ iti palab-ogna;
Nğem dagiti naipalonğdoan agtawid-
danto iti imbag.

11 Ti nabacnang a tao masirib iti bucodna
a panangipagarup;
Ngem ti napanglaw a managawat
ubogenna.
12 No agballigi ti nalinteg, adda dackel a
dayag;
Ngem no ngumato dagiti nadangkes,
dagiti tao aglemmengda.
13 Ti mangabbong cadagiti salungasingna
dinto rumang-ay;
Ngem ti mangipudno ken mangbay-
bay-a cadacuada maragpatnanto ti
caasi.
14 Nagasat ti tao a sibubuteng a canayon;
Ngem ti mangipatangken iti pusona
matuangto iti pacaranggasan.
15 *Cas* leon nga aguga, ken oso nga ag-
sawar,
Casta ti nadangkes nga agturay iti
napanglaw nga ili.
16 Ti principe nga agcurang iti pannaca-
awat dackel met a mamarigat;
Ngem ti manggura iti kinaagum mapa-
atiddugnanto dagiti aldawna.
17 Ti tao nga awitenna ti dara ti siasino-
man a tao
Agpatingganto iti dariwangwang; a-
wan coma ti mangigawid kencuana.
18 Ti magna a sililinteg maispalto;
Ngem ti naulpit cadagiti dalan*na* ma-
tuangto a dagus.
19 Ti mangtrabajo iti dagana addaantot'
naruay a tinapay;
Ngem ti sumurot cadagiti ubbaw *a
tattao* umanayto ti kinapanglawna.
20 Ti matalec a tao aglaplapusananto
cadagiti bendicion;
Ngem ti sigaganat a bumacnang saanto
a di madusa.
21 Ti panamagduduma cadagiti tao saan
a nasayaat;
Saan met a sumalungasing ti maysa a
tao gapu iti sangcapisi a tinapay.
22 Ti dakes ti matana gumanat iti kina-
bacnang,
Ket dina ammo a ti pannacacurang
dumtengto kencuana.
23 Ti mangtubngar iti tao adadunto a
parabur ti masaracanna iti calpasan-
na,
Ngem ti mangpasablog iti dilana.
24 Ti tacawanna ni amana wenno ni inana,
ket cunana, Saan a caniwas,
Isu ti cadua ti mangdadael.
25 Ti narawet ti espirituna paltuadenna ti
ringgor:
Ngem ti mangisaad iti panagtalecna
ken ni Jehova mapalucmegto.
26 Ti agcammatalec iti pusona met laeng
maag;
Ngem ti magna a sisisirib maispalto.
27 Ti mangipaay iti napanglaw dinto ma-
curangan;
Ngem ti mangilinged cadagiti matana
adunto ti pannacailunodna.
28 No macangato dagiti nadangkes, aglem-
meng dagiti tattao;
Ngem no mapucawda, umadu dagiti
nalinteg.

Nadumaduma a proverbio a mamagdidilig.

29 Ti tao nga idinto a masansan a ma-
tubngar ipatangkenna ti teltelna
Maclaatto a madadael, ket dayta awan-
tot' pamuspusanen.
2 No dagiti nalinteg umaduda, ti ili
agragrag-o;
Ngem no agturay ti nadangkes a tao,
ti ili sumasainnec.
3 Ti mangayat iti kinasirib paragsakenna
ti amana;
Ngem ti makicadcadua cadagiti balang-
cantis runotenna ti cucua*na*.
4 Ti ari gaput' kinajusticia pagsimpaen-
na ti daga;
Ngem isu nga agkiddaw iti sagsagut
reggaayenna.
5 Ti tao a mangpaspasablog iti caarru-
bana,
Mangyucrad iti iket cadagiti addangna.
6 Iti panagsalungasing ti dakes a tao
adda silo;
Ngem dagiti nalinteg agcancanta ken
agragrag-oda.
7 Ti nalinteg ammoenna ti biang ti na-
panglaw;
Ngem ti nadangkes awan pannacaawat-
na a mangammo.
8 Dagiti mananguyaw icabilda ti ciudad
iti gil-ayab;
Ngem dagiti masirib a tattao iliclicda
ti rungsot.
9 No ti tao a masirib makisubang iti
maag,
Macaunget man wenno agcatawa, awan-
to ti inanána.
10 Dagiti mawaw iti dara cagurada ti
napalongdo;
Ngem no dagiti nalinteg, sapulenda ti
biagna.
11 Ti maag iyesngawna amin a pungtotna;
Ngem ti masirib cupicupanna ken
iyulimecna.
12 No ti agturay denggenna ti ulbod,
Amin nga adipenna nadangkesda.

13 Ti napanḡlaw a tao ken ti mamarigat agsabetda;
Ni Jehova silawanna dagiti matada a dua.
14 Ti ari nḡa ocomenna a simamatalec ti napanḡlaw,
Ti tronona mapasingkedanto iti agnayon.
15 Ti pagbaot ken panangtubnḡar itdenda ti kinasirib;
Nḡem ti inanac a mabaybay-an ibabainna ni inana.
16 No umadu dagiti nadangkes, umadu ti salungasing;
Nḡem dagiti nalinteg makitadanto ti pannacatnagda.
17 Tubnḡarem ti anacmo, ket itdennanto kenca ti inaná;
Wen, itdennanto ti rag-ó ita cararuam.
18 No awan ti sirmata, ti ili iwagsacna ti pannacatengngel;
Nḡem ti manalimetmet iti linteg nagasat.
19 Ti adipen dinto mapalinteg cadagiti sao;
Ta nupay maawatanna saanna nḡa icancano.
20 ¿Makitam ti maysa a tao a nadursoc cadagiti saona?
Adadda ti panginanamaan iti maysa a maag nḡem iti isu.
21 Ti mangtaraken a sidudungngo iti adipenna manipud kinaubingna
Pagbalinennanto nḡa anac iti camaudianan.
22 Ti naunget a tao mamaltuad iti ringgor,
Ket ti narungsot a tao aglapusanan iti kinasalungasing.
23 Ti tangsit ti tao mangipabababanto kencuana;
Nḡem ti sipapacumbaba ti espirituna maragpatnanto ti dayaw.
24 Ti cadua ti mannanacaw guraenna ti cararuana met laeng;
Macangeg iti sapata ket awan ti cunana.
25 Ti panagbuteng iti tao mangyeg iti silo;
Nḡem ti mangisaad iti panagtalecna ken Jehova matalgedto.
26 Adu dagiti agbiruc iti parabur ti agturay;
Nḡem ti panangocom ti tao *aggapu* ken Jehova.
27 Ti nakillo a tao maysa a macarimon cadagiti nalinteg;
Ket ti nalinteg iti dalan maysa a macarimon cadagiti nadangkes.

Nadumaduma a ballaag a maipapan cadagiti tao ken ramramit.

30 Dagiti sao ni Agur nḡa anac ni Jace; ti palgac.
Ti tao cunana ken Itiel, cada Itiel ken Ucal:
2 Pudno a siac naduduegac nḡem siasinoman a tao,
Ken awan caniac ti pannacaawat ti tao;
3 Ken diac sinursuro ti kinasirib,
Awan met caniac ti pannacaammo iti Santo.
4 Siasino ti immuli sadi langit, ket immulog?
Siasino ti nangacup iti angin iti gemgemna?
Siasino ti nangabbeng cadagiti dandanum iti pagan-anayna?
Siasino ti nangbangon cadagiti amin nḡa ungto ti daga?
Ania ti naganna, ket ania ti nagan ti anacna, no ammom?

5 Amin a sao ti Dios magugoran:
Isu calasag cadagiti cumamang kencuana.
6 Dica nayonan dagiti saona,
Di la ket ta tubnḡarennaca, ket masaracanca a mangulbod.

7 Dua a banag ti dinawatco kenca;
Dimo cad ipaidam *ida* caniac ita ta diac pay matay:
8 Iyadayum caniac ti kinapasaw ken ululbod;
Dimo cad itden caniac ti kinapanḡlaw di met ti kinabacnang;
Taraonannac iti taraon a mayanatup caniac:
9 Di la ket maminano ta mapnecac, ket ilibacca, ken cunaec,
Siasino ni Jehova?
Wenno di la ket ta pumanḡlawac, ket agtacawac,
Ken aramatec a sibabassawang ti nagan ti Diosco.

10 Dimo parpardayaen ti adipen iti apona,
Di la ket ta ilunodnaca, ket matiliwnaca a nacabasol.

11 Adda caputotan nḡa ilunodda ti amada,
Ken dida benditoan ti inada.

12 Adda caputotan a nadalusda cadagiti matada met laeng̃,
Ket nupay casta dida mabuggoan iti kinarugitda.
13 Adda caputotan, ¡O anian a nagtang̃sit dagiti matada!
Ket dagiti calub ti matada agsulsulicat.
14 Adda caputotan a dagiti ng̃ipenda *casda* la campilan, ket dagiti sang̃ida *casda* la immuco,
Tapno lamutenda dagiti napang̃law ditoy daga, ken dagiti nacurapay cadagiti tattao.

15 Ti alimatec adda dua ng̃a annacna a babbai, *ng̃a agicickis,* Mang̃tedca, mang̃tedca.
Adda tallo a banag ng̃a uray caanoman dida mapmapnec
Wen, uppat a dida cunaen, Umanayen:
16 Ni Tanem; ken ti lupes ng̃a aanacan;
Ti daga a di mapmapnec iti danum;
Ken ti apuy a dina cunaen, Umanayen.
17 Ti mata a mang̃rabrabac ken amana,
Ken umsienna ti agtulnog ken inana,
Dagiti wac ti lobong̃ sippitendanto ng̃a iruar,
Ket dagiti urbon ng̃a aguila sidaendanto.

18 Adda tallo a banag a nacascasdaaw unay caniac,
Wen, uppat a diac ammo:
19 Ti dalan ti aguila iti tang̃atang̃;
Ti dalan ti uleg iti rabaw iti bato;
Ti dalan ti sasacayan iti teng̃ng̃a ti taaw;
Ken ti dalan ti lalaki iti balasang̃.
20 Castoy ti dalan ti babai a makicamalala;
Mang̃an, ammusayanna ti ng̃iwatna,
Ket cunana, Awan kinadang̃kes ng̃a inaramidco.

21 Tallo a banag ti pagkintayegan toy daga,
Ken uppat, *a* dina mabalin ng̃a ibturen:
22 Gapu iti maysa ng̃a adipen no isu agari;
Ken ti maysa a maag no mapno iti taraon;
23 Gapu iti macarimrimon a babai no maasawaan;
Ken ti maysa a taraken a balasang̃ no agtawid iti ulang̃na.

24 Adda uppat a kita a babassitda ditoy daga,
Ng̃em napalaloda a nagsirib:
25 Dagiti coton saanda ng̃a ili a napigsa,
Nupay casta paaddaenda ti taraonda iti calgaw;
26 Dagiti conejo nacapuyda laeng̃ a sang̃cabagí,
Nupay casta aramidenda dagiti balayda cadagiti batbato;
27 Dagiti dudon awan arida,
Nupay casta agasacda la amin a pinang̃enpang̃en;
28 Ti alutiit cumebkeb cadagiti sacana,
Nupay casta adda cadagiti palacio dagiti ari.

29 Adda tallo a kita a nalimbong̃da cadagiti pannagnada,
Wen, uppat ket di a nalimbong̃da iti panagpapanda:
30 Ti leon, a capigsaan cadagiti ananimal,
Ket dina pagtuckiadan ti siasinoman;
31 Ti aso a sumasaep; ti calding̃ a lalaki met;
Ken ti ari ng̃a awan ti yaalsa a bumusor kencuana.

32 No minamaag ti inaramidmo a panang̃itan-ocmo ita bagím met laeng̃,
Wenno, nagpang̃gepca iti dakes,
Iyappotmo ta imam ita ng̃iwatmo.
33 Ta ti panaglimog iti gatas pataudenna ti mantequilla,
Ket ti panang̃tiritir iti agong̃ pagdaring̃ong̃oenna;
Casta met ti panang̃pairut iti pung̃tot pataudenna ti ring̃gor.

Patigmaan ti maysa ng̃a ina iti anacna ng̃a ari. Pagilasinan ti maicari a babai.

31 Dagiti sao ni Ari Lemuel; ti palgac ng̃a insuro kencuana ni inana.

2 Ania, anacco? Ket ania, O anac toy tianco?
Ket ania, O anac dagiti caric?
3 Dimo itden ta pigsam cadagiti babbai,
Casta met dagiti dalanmo iti macadadael cadagiti ari.
4 Saan a maipaay cadagiti ar-ari, O Lemuel, saan a maipaay cadagiti ar-ari ti panaginum iti arac;
Saan met a maipaay cadagiti principe *ti panagcuna,* ¿Yan ti naing̃el ng̃a inumen?
5 Di la ket ta uminumda, ket malipatanda ti linteg,

Ket killoenda ti kinajusticia iti siasinoman a mapaldaañgan.
6 Iccam iti naiñgel ñga inumen daydiay ñganñganin mapucaw,
Ken arac iti daydiay sipapait ti cararuana:
7 Bay-am ta uminum, ket malipatanna ti kinapañglawna,
Ket dina coma malagipen ti kinay-ayayna.
8 Luctatam ta ñgiwatmo ñga iservim iti umel,
Iti pacarinğgoran dagiti amin a mapaspasia.
9 Luctam ta ñgiwatmo, mañgocomca a sililinteg,
Ken icutam ti kinajusticia cadagiti napañglaw ken nacurapay.

10 ¿Ti maicari a babai asino ti macasarac?
Ta ti pategna nañgatuñgato ñgem rubrubi.
11 Ti puso ti asawana sitatalec kencuana,
Ket saanto a macurañgan iti magunguna.
12 *Ni babai* mañgipaayto kencuana iti naimbag a saan ket a dakes
Iti amin ñga aldaw ti panagbiagna.
13 Isu agbiruc iti de lana ken lino.
Ket trabajoenna a siaayat cadagiti imimana.
14 Arig la cadagiti sasacayan ti baniaga:
Paaddaenna ti tinapayna manipud iti adayu.
15 Bumañgon met no rabii pay laeñg,
Ket iccanna iti canen ti familiana,
Ken iti aramidenda cadagiti tagabuna a babbai.
16 Panpanunotenna ti maysa a talon, ket gatañgenna;
Iti buñga dagiti imana macamula iti maysa ñga inuvasan.
17 Baricsanna dagiti lomona iti kinabileg,
Ket papigsaenna dagiti tackiagna.
18 Maricnana a ti tagilacona magunagunaan;
Ti pagsilawanna saan a maiddep ñga agpatnag.
19 Iyiggemna dagiti imana iti rueda,
Ket dagiti imana captenda ti tacbian.
20 Iyucradna ti daculapna cadagiti napañglaw;
Wen, igaw-atna dagiti imana cadagiti nacurapay.
21 Saan ñga agbuteñg iti nieve a maipaay iti familiana;
Ta dagup ti familiana sipapagan-anay iti escarlata.
22 Agaramid iti agservi kencuana met laeñg ñga appli a beñgbeñgbeñg;
Ti pagan-anayna nalapat a lienzo ken purpura.
23 Ni asawana mabigbig cadagiti ruruañgan,
No makipagtugaw cadagiti lallacay ti daga.
24 Agaramid cadagiti cawes a lienzo ket ilacona ida,
Ken agyawat cadagiti barikes iti agbaniaga.
25 Kinabileg ken kinatacneñg ti pagcawesna;
Ket pagcatawaanna ti tiempo a dumteñg.
26 Luctanna ti ñgiwatna iti kinasirib;
Ket ti linteg ti kinaayat adda iti dilana.
27 Imatañganna a nalaiñg dagiti dalan ti familiana,
Ket di mañgan iti tinapay ti kinasadut.
28 Dagiti annacna bumañgonda, ket naganenda a nabenditoan;
Ti *met* asawana, ket idaydayawna a *cuncuna*:
29 Adu ñga inanac a babai nagaramidda a maicari unay,
Ñgem sica atiwem amin ida.
30 Ti imnas mañgallilaw, ket ti kinasayaat ubbaw;
Ñgem ti babai ñga agbuteñg ken ni Jehova maidaydayawto.
31 Iccam iti buñga dagiti imana;
Ket dagiti aramidna mañgidaydayawda coma kencuana cadagiti ruruañgan.

ECLESIASTES.

WENNO, TI MANĞASCASABA.

Ti manğascasaba ipalawagna nğa amin dagiti banag ubbawda.

1 Dagiti sao ti Manğascasaba, nğa anac a lalaki ni David, nğa ari ti Jerusalem.

2 Kinaubbaw dagiti kinaubbaw, cuna
ti Manğascasaba; kinaubbaw dagiti kina-
ubbaw, isu-amin kinaubbaw.
3 Ania a gungona ti adda iti tao iti
amin nğa aramidna nğa aramidenna iti
baba ti init?
4 Maysa a caputotan mapan, ket umay
ti sabali a caputotan; nğem ti daga
agtaenğ iti agnanayon.
5 Ti init met tumanğcayag, ket ti init
lumnec, ket agdaras *a mapan* iti disso a
tumanğcayaganna.
6 Ti anğin mapan nğa agpaabagatan,
ket agibaw aginğgat' amianan; agibaw a
cancanayon iti tarayenna, ket ti anğin
agsubli manen cadagiti ibawenna.
7 Amin dagiti carcarayan agtarayda *a
mapan* iti taaw; nupay casta saan a mapu-
sec ti taaw; iti disso a papanan dagiti
carcarayan, sadiay mapanda manen.
8 Amin dagiti banag mapnoda iti kina-
utoy; *isut'* di macabalicas ti tao: ti mata
di mapnec iti panagkita, uray ti lapayag
di mapno iti panagdenğnğeg.
9 Ti adda idi isu ti addanto; ket ti
maaramid idi isu ti maaramidto: ket
awan ti baro a banag iti baba ti init.
10 ¿Adda aya maysa a banag isu a
mapagcunaan coma, Kitaenyo, daytoy
baro? adda idi a nabayagen, cadagiti
tawen idi sacbaytayo.
11 Awan ti pannacalagip dagiti im-
muna *a caputotan;* awanto met ti pannaca-
lagip dagiti maud-udi *a caputotan* nğa
umayto, cadagidiay nğa umayto iti cal-
pasanna.

12 Siac a manğascasaba ariac idi iti
Israel idiay Jerusalem.
13 Ket impapusoc ti nagbiroc ken
nagsukimat iti pannacaaramat ti sirib
ti maipapan iti amin a naaramid iti baba
ti lanğit: maysa a nacaro a ut-ut ti inted
ti Dios cadagiti annac a lallaki dagiti
tattao tapno mairuamda kencuana.
14 Nakitac amin dagiti aramid a
maaramid iti baba ti init; ket, adtoy,
isu-amin isut' kinaubbaw ken maysa a
panagagawa iti anğin.
15 Ti killo saan a mapalinteg; ket ti
agcurang saan a mabilang.
16 Nakisaritaac iti pusoc met laenğ, a
kinunac, Adtoy, nagun-odco ti dackel a
siribco a nanğnanğrona nğem cadagiti
amin nğa adda idi iti sacbayco idiay
Jerusalem; wen, ti pusoc addaan idi
dackel a padas ti sirib, ken pannacaammo.
17 Ket impapusoc nğa inammo ti sirib,
ken inammo ti kinamauyonğ ken kina-
maag: naawatac a daytoy met maysa a
panagagawa iti anğin.
18 Ta iti adu a sirib adda adu a liday;
ket ti manğpawadwad iti ammo pawad-
waddenna ti ladinğit.

Ti kinaubbaw ti pannacaammo, ragsac, cucua, kinasirib, ken panagbannog.

2 Kinunac iti pusoc, Umayca ita, pada-
sencanto a siraragsac; gapuna nğa
agrag-oca iti ragsac: ket, adtoy, daytoy
met isut' kinaubbaw idi.
2 Kinunac ken catawa, Aguuyonğ; ken
ragsac, Ania ti aramidenna?
3 Siac sinukimatco itoy pusoc no casano
ti pananğragsacco iti lasagco iti arac, ti
puso pay laenğ a manğidalan *caniac* a sisisi-
rib, ken no casano ti panangpetpetco iti
kinamaag, aginğgat' diac makita coma no
ania ti naimbag idi a maipaay cadagiti
annac a lallaki dagiti tattao tapno arami-
denda coma iti baba ti lanğit amin dagiti
aldaw ti biagda.
4 Inaramidco a maipaay caniac dagiti
dadackel nğa aramid; nanğbanğonac a
maipaay caniac cadagiti balbalay; nagmu-
laac a maipaay caniac cadagiti cauvasan;
5 inaramidco a maipaay caniac dagiti
minuyonğan ken plazplaza, ket nagimu-

laac iti caycayo cadacuada it amin a
kitkita ti bunĝa;
6 nagaramidac a maipaay caniac ca-
dagiti tanĝtanĝke ti danum, tapno manĝ-
padanum iti bakir a nacapatubuan dagiti
caycayo;
7 gimmatanĝac iti ad-adipen a lallaki
ken babbai, ket addaanac idi ad-adipen a
nayanac idiay balayco; casta met nĝa
addaanac cadagiti dadackel a cucua a
bacbaca ken carcarnero, a nanĝnanĝrona
nĝem cadagiti amin nĝa adda idi iti
sacbayco idiay Jerusalem;
8 inurnonĝco caniac met ti pirac ken
balitoc, ken ti gamenĝ dagiti ar-ari ken
dagiti provincia; gimmun-odac a maipaay
caniac cadagiti cumacanta a lallaki ken
babbai, ken dagiti ragrag-o dagiti annac
a lallaki dagiti tattao, gamigam ti musica,
a dagiti amin a kita.
9 Iti casta dackelac idi, ken wim-
madwadac a nanĝnanĝrona nĝem cadagiti
amin nĝa adda idi iti sacbayco idiay
Jerusalem: casta met a ti siribco nabati
caniac.
10 Ket aniaman a kinalicaguman
dagiti matac diac inliclic cadacuada;
diac insina ti pusoc iti aniaman a rag-o,
ta ti pusoc nagrag-o gapu iti amin nĝa
aramidco; ket daytoy idi isu ti bianĝco
iti amin nĝa aramidco.
11 Idin kimmitaac cadagiti amin nĝa
aramid a nagbannogac nĝa inaramid;
ket, adtoy, isu-amin isut' kinaubbaw idi
ken maysa a panagagawa iti anĝin, ket
awan idi ti gunguna iti baba ti init.

12 Ket timmaliawac a manĝkita iti
sirib, ken iti kinamauyonĝ, ken iti kina-
maag: ta ania *ti maaramid* ti tao a
sumurot iti ari? *ti met laenĝ* naaramid idi
nabayagen a tiempo.
13 Idin nakitac a ti sirib rimbawanna
ti kinamaag, a cas iti lawag rimbawanna
ti sipnĝet.
14 Dagiti mata ti masirib a tao addada
idiay olona, ket ti tucmen magna iti
kinasinĝpet: ket nupay casta nasaripat-
patco a maysa nĝa aramid napasamac
cadacuada amin.
15 Idin kinunac iti pusoc, cas ma-
pasamac iti tucmen, castanto met laenĝ ti
mapasamac caniac; ket apayapay nĝarud
a nasirsiribac idi? Idin kinunac iti pusoc,
a daytoy met isut' kinaubbaw.
16 Ta ti masirib a tao, cas met laenĝ
iti tucmem, awan ti pannacalagip iti
agnanayon; idinto a cadagiti aldaw nĝa
umay isuda amin malipatandanto a
mabayag. Ket ¡amanĝan ti pannacatay ti
masirib a cas met laenĝ ti tucmen!
17 Iti casta ginurac ti biag, agsipud ta
ti aramid a maaramid iti baba ti init
nadagsen idi caniac; ta amin isut' kina-
ubbaw ken maysa a panagagawa iti
anĝin.

18 Ket ginurac ti bannogco isu a
nagbannogac iti baba ti init, idinto a
rebbenĝco coma a bay-an iti tao nĝa
addanto iti calpasac.
19 Ket asino ti macaammo no isuntot'
maysa a masirib a tao wenno tucmem?
nupay addaanto iti panagturay iti amin a
bannogco a nagbannogac idi, ket isu
nanĝiparanĝac idi iti bagic a masirib iti
baba ti init. Daytoy met isut' maysa a
kinaubbaw.
20 Gapuna a nagbaw-inĝac tapno diac
panĝinanamaen ti pusoc maipapan iti
amin a bannog a nagbannogac iti baba ti
init.
21 Ta adda maysa a tao a ti bannogna
makiadda iti sirib, ken iti pannacaammo,
ken kinalainĝ iti panagaramid; nupay
casta iti maysa a tao a di nagbannog
sadiay isut' baybay-annanto a maipaay a
bianĝna. Daytoy met isut' kinaubbaw
ken dackel a dakes.
22 Ta ania ti adda iti tao iti amin a
bannogna, ken iti panagagawa ti pusona,
a nagbannoganna iti baba ti init?
23 Ta amin dagiti aldawna isudat' lad-
ladinĝit *laenĝ*, ket ti ut-utna isut' liday;
wen, iti met laenĝ rabii di macainana ti
pusona. Daytoy met isut' kinaubbaw.

24 Awan ti aniaman a naimimbag a
maipaay iti tao *nĝem* iti macanna coma
ken mainumna, ken iti pananĝparag-ona
a naimbag iti cararuana iti panagbannog-
na. Daytoy met nakitac, a naggapu iti
ima ti Dios.
25 Ta asino ti macacaan, wenno asino
ti macabalin nĝa addaan rag-o nĝa ad-adda
nĝem siac?
26 Ta iti tao a macaay-ayo kencuana
iccan *ti Dios* ti sirib, ken pannacaammo,
ken rag-o; nĝem iti managbasol isu
iccanna iti ut-ut, tapno urnonĝen ken
gabsuonenna, tapno itedna coma iti ma-
caay-ayo iti Dios. Daytoy met isut'
kinaubbaw ken maysa a panagagawa iti
anĝin.

Amin a banag adda tiempoda, ket naimbagda iti tiempoda a nakednĝan. Ti kinadanĝcoc ti tao, ken ti pannacayaspinĝna cadagiti an-animal.

3 Maysa pay iti tunĝgal banag adda
maysa a nakednĝan a tiempo, ket
maysa a tiempo maipaay iti tunĝgal
panĝgep iti baba ti lanĝit:
2 maysa a tiempo ti pannacayanac, ken
maysa a tiempo ti pannacatay, a maysa a
tiempo ti panagmula, ken maysa a tiempo
ti panagparot iti naimula;
3 maysa a tiempo ti panagpatay, ken
maysa a tiempo ti pananĝagas; maysa a
tiempo ti pananĝrugpo, ken maysa a
tiempo ti pananĝbanĝon;
4 maysa a tiempo ti panagsanĝit, ken
maysa a tiempo ti panagcatawa; maysa
a tiempo ti panagdunĝ-aw, ken maysa
a tiempo ti panagsala;
5 maysa a tiempo ti panagibellenĝ
cadagiti bato, ket maysa a tiempo ti
panagurnong cadagiti bato; maysa a
tiempo ti panagaracup, ket maysa a tiem-
po ti di panagaracup;
6 maysa a tiempo ti panagbiroc, ket
maysa a tiempo ti panagpucaw; maysa a
tiempo ti pananĝsalimetmet, ket maysa a
tiempo ti panagibellenĝ;
7 maysa a tiempo ti panagpigis, ken
maysa a tiempo ti panagdait; maysa a
tiempo ti panagulimec, ket maysa a
tiempo ti panagsao;
8 maysa a tiempo ti panagayat, ket
maysa a tiempo ti panaggura; maysa a
tiempo ti maipaay iti gubat, ken maysa a
tiempo ti maipaay iti talna.
9 Ania a gunguna ti adda iti agaramid
iti daydiay a nagbannoganna?
10 Nakitac idi ti ut-ut nĝa inted ti
Dios cadagiti annac a lallaki dagiti tattao
tapno mairuamda kencuana.
11 Isu inaramidna ti tunĝgal banag a
naimnas iti tiempona: casta met nĝa isu
insaadna ti kinaagnanayon idiay pusoda,
nupay casta ti tao dina matontonan ti
aramid nĝa inaramid ti Dios nanipud idi
punĝanay aginĝga met laenĝ iti panunĝ-
palan.
12 Ammoc nĝa awan ti aniaman a
naimimbag a maipaay cadacuada, nĝem
ti panagrag-o ken iti panagaramidda ti
naimbag iti bayat ti panagbiagda.
13 Ket casta met a tunĝgal tao manĝan
coma ken uminum, ken agrag-o iti naim-
bag iti amin a bannogna, isut' sagut ti
Dios.
14 Ammoc nĝa ti aniaman nĝa arami-
den ti Dios, addanto iti agnanayon·
awan ti aniaman a maicabil kencuana,
wenno aniaman a maiccat kencuana; ket
isut' aramiden ti Dios tapno agamanĝa
coma dagiti tattao iti sanĝoananna.
15 Ti adda isut' adda idi ti nabayagen:
ket ti addanto isut' nabayagen nĝa adda
idi: ket biruken manen ti Dios ti nag-
labasen.

16 Ket maysa pay nakitac iti baba
ti init, iti disso ti kinajusticia, a ti
kinadanĝcoc adda idi sadiay; ket iti
disso ti kinalinteg, nĝa adda sadiay ti
kinadanĝcoc.
17 Kinunac ditoy pusoc, Ocomento ti
Dios ti nalinteg ken ti nadanĝcoc; ta
adda maysa a tiempo sadiay a maipaay
iti tunĝgal panĝgep ken maipaay iti
tunĝgal aramid.
18 Kinunac ditoy pusoc, *Isut'* gapu
cadagiti annac a lallaki dagiti tattao,
tapno suuten coma ida ti Dios, ken tapno
kitaenda coma nĝa isuda met laenĝ
cacasda la cadagiti animal.
19 Ta ti mapasamac cadagiti annac a
lallaki dagiti tattao mapasamac cadagiti
an-animal; maysa met laenĝ a banag ti
mapasamac cadacuada: cas ti pannacatay
ti maysa, casta ti pannacatay ti sabali;
wen, isuda addaanda amin iti maysa nĝa
anĝes; ket ti tao awanan iti kinanĝat-
nĝato a nanĝnanĝrona nĝem cadagiti
animal: ta isu-amin isut' kinaubbaw.
20 Isuda amin mapanda iti maymaysa
a disso; isuda amin aggapuda iti tapoc,
ket isuda amin agsublida manen iti tapoc.
21 Asino ti macaammo iti espiritu ti
tao, no agpanĝato, ken ti espiritu ti ani-
mal no agpababa iti daga?
22 Gapuna a nakitac nĝa awan ti ania-
man a naimimbag nĝem iti panagrag-o
coma ti maysa a tao cadagiti aramidna;
ta dayta isut' bianĝna: ta asino ti manĝ-
yegto *a manĝisubli* kencuana tapno kitaen-
na no aniaonto ti adda ti calpasanna?

Dagiti kinadakes dagiti pammarigat, di pannacapnec, panagwaywayas, ken nasubeg nĝa agtuturay.

4 Idin nagbalicac ket nakitac amin a
pammarigat a maaramid iti baba ti
init; ket adtoy, dagiti lua dagiti napari-
gat, ket isuda awananda iti manĝliwliwa;
ket iti sikigan dagiti manĝparparigat

cadacuada adda idi pannacabalin; ngem
awan ti mangliwliwa cadacuada.
2 Gapuna a dinaydayawco dagiti natay
a natayen idi nabayag a tiempo a nang-
nangrona ngem cadagiti agbiag nga agbi-
biag pay laeng;
3 wen, naimimbag ngem isuda a dua
impategco ti awan pay laeng, a di nacakita
iti dakes nga aramid a maaramid iti baba
ti init.

4 Idin nakitac amin a banag ken tung-
gal nagdanonan laing nga aramid, a gapu
itoy ti inapalanna ni caarrubana. Daytoy
met isut' kinaubbaw ken maysa a panaga-
gawa iti angin.
5 Ti tucmem bagacubenna dagiti imana
ket sidaenna ti lasagna met laeng.
6 Naimimbag ti sangcapetpet a buyu-
gen ti kinatalna, ngem ti dua capetpet a
buyogen ti bannog ken panagagawa iti
angin.

7 Idin nagbalicac ket kinitac ti kina-
ubbaw iti baba ti init.
8 Adda maysa nga agwaywayas, ket
isu awan ti caduana; wen, isu awanan
anac a lalaki, wenno cabsat a lalaki;
nupay awan ti tungpal ti amin a panag-
bannogna, uray dagiti matana dida map-
nec cadagiti kinabacnang. Maipaay iti
asino ngarud, *cunana*, ti pagbannogac, ken
pangipusayac iti cararuac iti naimbag?
Daytoy met isut' kinaubbaw, wen, isut'
maysa a nacaro nga ut-ut.
9 Ti dua naimimbagda ngem iti maysa,
agsipud ta isuda addaanda iti maysa a
naimbag a gunguna gapu iti bannogda.
10 Ta no matuangda, ti maysa bango-
nennanto ti caduana; ngem asi pay day-
diay nga agwaywayas inton matuang, ket
awanan iti sabali a mangbangon kencuana.
11 Maysa pay, no dagiti dua agcaiddada
agpinnudotda ngarud; ngem casano ti
pannacapapudot *ti agwaywayas*?
12 Ket no ti maysa a tao agaladag a
maibusor iti agwaywayas, dagiti dua
dumaerdanto kencuana; ket ti tinallo a
lubid saan a madaras a magsat.

13 Naimimbag ti maysa a napanglaw
ken masirib nga agtutubo ngem iti lacay
ken tucmen nga ari, a dina ammo nga
awaten ti patigmaan uray caano.
14 Ta iti pagbaludan rimmuar nga
agari; wen, idiay pagarianna met laeng
nayanac a napanglaw.
15 Nakitac amin nga agbibiag a magna
iti baba ti init, a nakiaddada iti agtutubo,
a maicadua, a nagtacder iti saadna.
16 Awan idi ti tungpal ti amin nga ili,
amin met laeng cadagidiay nga iti
rabawda isu adda idi; nupay casta dagiti
sumurot didanto agrag-o kencuana.
Pudno a daytoy met isut' kinaubbaw ken
maysa a panagagawa iti angin.

Maigunamgunam ti panagdayaw. Ti ulbod ken pudno a pannacaaramat dagiti kinabacnang. Kinaubbaw dagiti naimbag a banag a dida mabalin ti malac-am.

5 Aluadam ta sacam no mapanca iti
balay ti Dios; ta ti yaadani a panag-
dengngeg naimimbag ngem iti panangted
ti sacrificio dagiti tucmem: ta dida ammo
nga agaramidda iti dakes.
2 Dica agdarasudos iti ngiwatmo, ket
dica palubosan nga agdaras ta pusom nga
agsao iti aniaman iti sangoanan ti Dios;
ta ti Dios adda sadi langit, ket sica iti
rabaw ti daga: gapuna a manmano coma
dagiti saom.
3 Ta ti maysa a tagtagainep umay a
buyugen ti caadu dagiti aramid, ket ti ti-
mec ti tucmem buyugen ti caadu dagiti sao.
4 No mangicarica iti maysa a cari iti
Dios, isut' dica bayagen a tungpalen; ta
isu awanan iti pacaay-ayoan cadagiti
tucmem: tungpalem ti icarim.
5 Naimimbag a dica coma mangicari,
ngem iti mangicarica ket dica tungpalen.
6 Dica ibturen a ta ngiwatmo pagba-
solenna ta lasagmo; dica met agsao iti
sangoanan ti angel, nga isut' idi maysa a
baddut: gapuna nga agpungtot coma ti
Dios iti timecmo, ken dadaelenna ti
aramid dagita imam?
7 Ta iti kinaadu dagiti tagtagainep isu
ti yan dagiti kinaubbaw, ken cadagiti adu
a sao: ngem agbutengca iti Dios.

8 No makitam ti pannacaparigat ti
napanglaw, ken ti pammilit nga isu icca-
tenna ti kinajusticia ken kinalinteg iti
maysa a provincia, dica masdaaw iti pang-
gep: ta maysa a nangatngato ngem iti
ngato ti mangicancano; ket adda dagiti
nangatngato ngem dagidiay.
9 Maysa pay ti gunguna ti daga mai-
paay iti isu-amin: ti ari *met laeng* ma-
servian cadagiti aw-away.

10 Ti agayat iti pirac dinto mapnec iti
pirac: wenno ti agayat iti kinawadwad,

agraman yaaduna: daytoy met isut' kina-
ubbaw.
11 No wumadwad dagiti cucua, wu-
madwad dagiti mangcaan cadacuada; ket
ania ti gundaway iti akincucua kencuana,
malacsid ti panangkita *dagidiay* cadagiti
matana.
12 Ti turog ti agbanbannog a tao isut'
nasam-it, no isu mangsidat' bassit wenno
adu; ngem ti kinapusec ti bacnang dinan-
to ibturen a maturog.

13 Adda maysa a nabantut a dakes a
nakitac idi iti baba ti init, *nga isut'* dagiti
kinabacnang nga indulin ti agtagicua ca-
dacuada iti pagdacsanna:
14 ket dagiti kinabacnang mapucawda
gapu iti dakes a mapasamac; ket no
nangputot iti maysa nga anac a lalaki,
awan iti aniaman iti imana.
15 Cas iti iruruarna iti tian ni inána,
lamolamonto a mapan manen a cas iti
iyaayna idi, ket awanto ti alaenna a
maipaay iti bannogna, nga ipanawna coma
iti imana.
16 Ket daytoy met isut' maysa a
nabantut a dakes, a cadagiti amin a
panggep cas iti yaayna idi, casta ti
ipapannanto: ket ania a gunguna ti adda
iti agbannog iti angin?
17 Amin dagiti aldawna met manganto
idiay sipnget, ket isu maparigat iti
nacaro, ken addaan sakit ken pungtot.

18 Adtoy, ti nakitac idi a naimbag ken
nasayaat isu ti pannangan ken panaginum,
ken panagrag-o a naimbag ti tao iti
bannogna, a nagbannoganna iti baba ti
init, cadagiti amin nga aldaw ti biagna
nga inted kencuana ti Dios: ta daytoy
isu ti biangna.
19 Tunggal tao met nga iniccan ti Dios
cadagiti kinabacnang ken cucua, ket in-
tedna kencuana ti pannacabalin a mangan
cadagidiay ken mangala iti biangna, ken
agrag-o iti bannogna—daytoy isu ti sagut
ti Dios.
20 Ta dinanto lagipen a nalaing dagiti
aldaw ti biagna; agsipud ta *isut'* sungbat-
an ti Dios iti rag-o ti pusona.

Dagiti kinabacnang, ti familia, ken annac, ken kinalacay ubbawda no dida mabuyogan iti kinaimbag. Dadduma pay a kinaubbaw.

6 Adda maysa a dakes a nakitac iti baba
ti init, ket nadagsen cadagiti tattao:
2 maysa a tao nga iniccan ti Dios cada-
giti kinabacnang, cucua, ken dayaw, iti
casta a di agcurang ti aniaman a maipaay
iti cararuana iti amin a calicagumna, nupay
casta isut' di iniccan ti Dios ti pannacaba-
lin a mangan kencuana, no di ket isut'
canen ti maysa a sangsangaili; daytoy isut'
kinaubbaw, ket isut' maysa a dakes a sakit.
3 No ti maysa a tao agputot iti sanga-
gasut nga annac, ket agbiag cadagiti adu a
tawen, iti casta a dagiti aldaw dagiti ta-
wenna aduda, ngem ti cararuana di mapno
iti imbag, ket maysa pay awanan iti pan-
nacaicali; cunac, a ti maysa nga alis naim-
imbag ngem isu:
4 ta umay iti kinaubbaw, ket pumanaw
iti sipnget, ket ti naganna maabbongan iti
sipnget;
5 maysa pay dina nakita ti init ket isut'
dina naammo; daytoy ad-adda ti inanána
ngem iti sabali:
6 wen, nupay isu agbiag iti sangaribu a
tawen a naibaga a namindua, ket nupay di
agrag-o iti aniaman nga imbag, dida aya
amin mapan iti maymaysa a yan?

7 Amin a bannog ti tao isut' maipaay
iti ngiwatna, ket nupay casta ti gartemna
saan a mapno.
8 Ta ania ti gundaway nga icutan ti
masirib nga ad-adda ngem iti tucmem?
wenno ania ti icutan ti napanglaw a tao,
nga ammona no casano ti pannagnana iti
sangoanan dagiti agbiag?
9 Naimimbag ti imatang dagiti mata
ngem iti panagcallautang ti calicagum:
daytoy met isut' kinaubbaw ken maysa a
panagagawa iti angin.

10 Ti anianan nga adda idi, ti naganna
naited a nabayagen; ket maammoan no
ania ti tao; dina met mabalin ti makisusic
iti manmannacabalin ngem isu.
11 Idinto nga adda adu a banbanag a
mangpawadwad iti kinaubbaw, ania ti
pagserviánna iti tao?
12 Ta asino ti macaammo no ania ti
naimbag a maipaay iti tao iti biagna,
amin dagiti aldaw ti ubbaw a biagna nga
isu ibusenna a cas aniniwan? ta asino ti
macaibaga iti maysa a tao no anianto iti
calpasanna iti baba ti init?

Maigunamgunam ti kinaparbeng, kinasungdo, kinaanus, ken sirib. Pannacaaramat ti sirib, ken kinamaag ti kinadangcoc.

7 Maysa *a naimbag* a nagan naimimbag
ngem iti napateg a lana; ket ti aldaw
ti patay, ngem iti aldaw ti panaganac.

2 Naimimbag ti mapan iti balay a pagdung-awan ngem iti mapan iti balay a pagramrambacan: ta dayta isut' tungpal dagiti amin a tattao; ket ti agbiag isut' ipapusonanto.
3 Ti ladingit naimimbag ngem iti catawa; ta gapu iti liday ti rupa mapagragsac ti puso.
4 Ti puso ti masirib adda idiay balay a pagdung-awan; ngem ti puso dagiti tucmen adda idiay balay ti ragsac.

5 Naimimbag a denggen ti panangtubngar ti masirib, ngem iti maysa a tao nga agdengngeg iti daniw dagiti tucmem.
6 Ta cas iti panagragutoc dagiti siit iti siroc ti maysa a banga, casta ti catawa ti tucmem: daytoy met isut' kinaubbaw.
7 Pudno a ti panagpalalo pagtucmemenna ti masirib a tao; ket ti pannocsoc dadaelenna ti panagawat.

8 Naimimbag ti tungpal ti maysa a banag ngem iti rugina; *ket* ti naanus iti espiritu naimimbag ngem iti napusong iti espiritu.
9 Dica nadarasudos iti espiritu nga agpungtot; ta ti pungtot agsaad iti saclot dagiti tumem.
10 Dica cunaen, Ania ti gapuna a dagiti immuna nga aldaw naimimbagda ngem cadagitoy? ta sica dica tontonen a sisisirib ti maipapan itoy.

11 Ti sirib naimbag a cas iti maysa a tawid; wen, namangmangnibinibi ngem cadagidiay a cumita iti init.
12 Ta ti sirib isut' maysa a salacnib, a cas met laeng iti cuarta isut' maysa a salacnib; ngem ti kinamangnibinibi ti pannacaammo isu, a ti sirib igagana ti biag ti agicut kencuana.
13 Otobem ti aramid ti Dios: ta asino ti macapalinteg iti kinillo ti Dios?
14 Iti aldaw ti kinarang-ay agrag-oca, ket iti aldaw ti rigat otobem; wen, ti Dios inaramidna nga agdenna ti maysa ken maysa, iti panggep a di masaracan coma ti tao ti aniaman *nga addanto* iti calpasanna.

15 Amin daytoy nakitac idi cadagiti aldawco a kinaubbaw: adda maysa a nalinteg a tao a mapucaw iti kinalintegna, ket adda maysa a nadangcoc a tao nga agatiddug ti *biagna* iti panagaramid*na* iti dakes.
16 Dica aglinteg a napalalo; dica met agsirib nga aglablabes: apayapay a dadaelem coma ta bagim?
17 Dica agdangcoc a napalalo, dica agtucmem: apayapay matayca coma iti sacbay ti tiempom?
18 Naimbag a petpetam coma daytoy; wen, casta met nga iti dayta dica igawid ta imam: ta ti di agamanga iti Dios rumuarto nga agtaud cadacuada amin.

19 Ti sirib isut' maysa a pigsa iti masirib a tao nga ad-adda ngem cadagiti sangapulo nga agturay nga adda iti maysa a ciudad.
20 Pudno nga awan ti maysa a nalinteg a tao iti rabaw ti daga, nga agaramid ti naimbag, ket saan a macabasol.
21 Casta met a dica icancano dagiti amin a sao a naisao, di la ket ta mangegmo nga ilunodnaca ti adipenmo;
22 ta masansan met a ta pusom met laeng ammona a sica met laeng ilunodmo met dagiti sabali.

23 Amin daytoy sinuutco idi iti sirib: kinunac, Nasiribacto; ngem adayu idi caniac.
24 Ti adda, isut' adayu ken napalaus a naguneg; asino ti macatonton kencuana?
25 Nagsubliac, ket ti pusoc *naisaad* a mangammo ken mangsukimat, ken cumita iti sirib ken ti gapu *dagiti banag*, ken mangammo a ti kinadangcoc isut' kinamaag, ken ti kinatucmem isut' kinamauyong.
26 Ket matontonac pay a napapait ngem ni natay ti babai a ti pusona isut' silsilo ken bateng *ken* dagiti im-imana isudat' repreppet: ti asinoman a mangayayo iti Dios macalisinto kencuana; ngem ti managbasol matiliwto gapu kencuana.
27 Adtoy, daytoy nasaracac idi, cuna ti Mangascasaba, *idinto nga icabilco* ti maysa a banag iti sabali, tapno tontonec ti gapu;
28 ti sapulen pay ti cararuac, ngem diac nasaracan: maysa a tao cadagiti sangaribu nasaracac idi; ngem maysa a babai cadagidiay amin diac nasaracan idi.
29 Adtoy, daytoy laeng ti nasaracac idi: a ti Dios inaramidna ti lalaki a nalinteg; ngem isuda nacasaracda idi cadagiti adu a parnuay.

Dagiti agturay rebbengda ti mapagtulnogan. Ti panagduduma ti biag. Ti kinalimed dagiti panagaramid ti Dios.

8 Asino ti cas iti masirib a tao? ken asino ti macaammo ti cababagas ti

maysa a banag? Ti sirib ti tao pagrania-
genna ti rupana, ket ti kinarupanĝet ti
rupana masucatan.
2 Sica *patigmaananca*, Salimetmetam ti
bilin ti ari, ken ti panangicancano ti
sapata ti Dios.
3 Dica agdarasudos a rumuar nĝa ag-
gapu iti saclanĝna; dica agtaenĝ iti dakes
a banag; ta isu aramidenna ti aniaman a
macaay-ayo kencuana.
4 Ta ti sao ti ari *addaan* pannacabalin;
ket asino ti agsao coma kencuana, Ania ti
aramidem?
5 Asinoman a manĝsalimetmet iti bilin
dinanto ammo ti dakes a banag; ket ti
puso ti maysa a masirib a tao paglasinen-
na ti tiempo ken pannacaocom:
6 ta iti tunĝgal panĝgep adda maysa a
tiempo ken pannacaocom; agsipud ta ti
kinaay-ay-ay ti tao maiparabaw a dackel
kencuana:
7 ta isu dinanto ammo ti addanto; ta
asino ti macaibaga no asino ti addanto?
8 Awan ti tao nĝa addaan pannacabalin
iti rabaw ti espiritu tapno tactakenna ti
espiritu; isu awanan pannacabalin iti mai-
papan ti aldaw ti patay, ket awan ti paca-
lacsidan iti gubat: uray ti kinadanĝcoc
dina ispalen ti maited kencuana.

9 Amin daytoy, nakitac idi, ket ipa-
ayco ti pusoc iti tunĝgal aramid a na-
aramid iti baba ti init: *adda* maysa a
tiempo a ti maysa a tao addaan pannaca-
balin iti sabali a maipaay iti pagdacsanna.

10 Iti casta nakitac dagiti nadanĝcoc a
naitanem, ket immayda iti *tanemda;* ket
dagiti nagaramid a sililinteg pinanawanda
ti nasantoan a yan, ket isudat' nalipatan
idiay ciudad: daytoy met isut' kinaub-
baw.
11 Agsipud ta ti panangipato a maibu-
sor iti maysa a dakes nĝa aramid saan
a matunĝpal a sipapardas, gapuna a dagiti
annac a lallaki dagiti tattao ipamaysada
ti agaramid iti dakes.
12 Nupay no ti maysa a managbasol
agaramid iti dakes iti mamingasut, ket
paatiddugenna *dagiti aldawna,* nupay casta
pudno nĝa ammoc a naimbagto cadagiti
agamanĝa iti Dios, dagiti agamanĝa iti
sanĝoananna:
13 nĝem dinto naimbag iti nadanĝcoc,
dinanto paatiddugen dagiti aldawna, *nĝa
isuda a* cacas la iti aniniwan; agsipud ta
di agamanĝa iti sanĝoanan iti Dios.

14 Adda maysa a kinaubbaw a maara-
mid iti rabaw ti daga, nĝa adda tattao a
nalinteg a cadacuada mapasamac ti maya-
lubog iti aramid ti nadanĝcoc; casta met
adda tattao a nadanĝcoc a cadacuada ma-
pasamac ti mayalubog iti aramid ti nalin-
teg: kinunac a daytoy met isut' kinaub-
baw.
15 Idin binilinco ni ragsac, agsipud ta
ti maysa a tao awanan naimimbag a banag
iti baba ti init, nĝem iti pannanĝan ken
yiinum, ken panagrag-ona; ta dayta maki-
pagnaedto kencuana iti bannogna cadagiti
amin nĝa aldaw ti biagna nĝa inted ti Dios
kencuana iti baba ti init.

16 Idi ipapusoc ti pananĝammoc iti si-
rib ken panangkitac iti aramid a maara-
mid iti rabaw ti daga (ta casta met nĝa
adda ti di macakita iti turog cadagiti ma-
tana iti aldaw man wenno rabii),
17 idin kinitac amin ti aramid ti Dios,
a di matontonan ti tao ti aramid a maara-
mid iti baba ti init: agsipud ta no casano
ti caadu ti panagbannog ti tao nĝa agsuki-
mat, nupay casta isut' dinanto masaracan;
wen, maysa pay, nupay no ti maysa a
masirib a tao agpanunot a manĝammo
kencuana, nupay casta isu dinto tumon-oy
a macasarac kencuana.

*Mataydanto amin a padapada. Maigun-
amgunam ti kinaragsac ken kinaga-
get. Dagiti pagduaduaan ti
biag. Ti kinamanĝni-
binibi ti sirib.*

9 Maipaay iti amin daytoy incabilco ti
pusoc, tapno sukimatec amin daytoy:
a ti nalinteg, ken ti masirib, ken dagiti
aramidda, addada iti ima ti Dios; no isut'
maayat wenno magura, isut' di ammo ti
tao; isu-amin adda iti sanĝoananna.

2 Dagiti amin a banag umayda a pada-
pada cadagiti isu-amin: adda maysa a ma-
pasamac iti nalinteg ken iti nadanĝcoc; iti
naimbag ken iti nadalus ken iti narugit;
iti agsacrificar ken iti di agsacrificar; cas
ti naimbag, casta ti managbasol; *ken* ti ag-
sapata, cas ti agbutenĝ iti sapata.
3 Daytoy isut' maysa a dakes iti amin
a maaramid iti baba ti init, nĝa adda
maysa a banag a mapasamac iti isu-amin;
wen, casta met ti puso dagiti annac a
lalaki dagiti tattao napno iti dakes, ket
kinamauyonĝ ti adda iti pusoda bayat ti

panagbiagda, ket calpasanna *mapanda*
cadagiti natayen.
4 Maipaay iti naitipon iti amin nĝa
agbiag adda inanama; ta ti maysa a
nabiag nĝa aso naimimbag nĝem iti
maysa a natay a leon.
5 Ta dagiti agbiag ammoda a matay-
danto: nĝem dagiti natay dida ammo ti
aniaman, isuda awanandan iti gunguna
uray caano; ta ti pannacalagip cada-
cuada nalipatan.
6 No casano ti ayatda casta met ti
gurada ken ti apalda, napucawen iti
nabayag; isuda awanandan uray caano
iti maysa a bianĝ iti agnanayon iti ania-
man a naaramid iti baba ti init.

7 Inca iti dalanmo, canem a sirarag-o
ti tinapaymo, ket inumem ti aracmo a
buyugen ti maysa a puso a naragsac; ta ti
Dios inawatnan dagiti aramidmo.
8 Napudaw coma a cancanayon dagita
cawesmo; ket dica palubosan nĝa ag-
buranĝ ti lana ta olom.
9 Makipagnaedca a sirarag-o iti asawa
a babai nĝa ayatem cadagiti amin nĝa
aldaw ti biagmo a kinaubbaw, nĝa isu
intedna kenca iti baba ti init, cadagiti
amin nĝa aldawmo a kinaubbaw: ta dayta
isu ti bianĝmo iti biag, ken iti bannog a
pagbannogam iti baba ti init.
10 Ti aniaman a masaracan ta imam
nĝa aramiden, isut' aramidem iti pan-
nacabalinmo; ta awan ti aramid, wenno
gacat, wenno pannacaammo, wenno sirib,
idiay Tanem, a papanam.

11 Nagsubliac, ket nakitac iti baba ti
init, a ti lumba awan cadagiti nasiglat,
wenno ti bacal cadagiti napigsa, uray pay
ti tinapay iti masirib, uray pay dagiti
kinabacnanĝ cadagiti tattao a mannaca-
awat, uray pay ti parabur cadagiti tattao
a nalainĝ; nĝem ti tiempo ken gasat
mapasamacda cadacuada amin.
12 Ta ti tao met dina ammo ti tiem-
pona: cas cadagiti ican a matiliwto iti
maysa a dakes nĝa iket, ken cas cadagiti
tumatayab a nakemmeg iti silo, casta met
laenĝ ti pannacasilo dagiti annac a lallaki
dagiti tattao iti dakes a tiempo, inton
agtinnag a pettat cadacuada.

13 Nakitac met idi ti sirib iti baba ti
init iti castoy a wagas, ket isut' impapan-
co a dackel.
14 Adda idi maysa a bassit a ciudad,
ken bassit a tattao idiay unegna; ket
immay ti dackel nĝa ari a maibusor ken-
cuana, ket isut' linacubna, ket nanĝbanĝon
cadagiti dadackel a sarikedked a maibusor
kencuana.
15 Nasaracan idiay ti maysa a napanĝ-
law a masirib a tao, ket isu gapu iti sirib-
na inispalna ti ciudad; nupay casta awan
ti tao a nacalagip iti daydi met laenĝ a
napanĝlaw.
16 Idin kinunac, Ti sirib naimimbag
nĝem iti pigsa: nupay casta ti sirib ti
napanĝlaw naumsi, ket saan a nadenĝnĝeg
dagiti saona.
17 Dagiti sao ti masirib a manĝnĝeg iti
talna naimimbagda nĝem iti ickis ti
agturay iti tenĝnĝa dagiti tucmem.
18 Ti sirib naimimbag nĝem cadagiti
igam ti gubat; nĝem ti maysa a managba-
sol dadaelenna ti adu nĝa imbag.

Nadumaduma a pagalagadan.

10 Dagiti natay a nĝilaw pagpaltuaden-
da ti lana ti agaramid iti banĝ-
banĝlo iti dakes nĝa anĝot; *casta* ti bassit
a kinamaag battulayenna ti sirib ken
dayaw.
2 Ti puso ti maysa a masirib adda iti
imana a canawan; nĝem ti puso ti maysa
a maag adda iti imana a catigid.
3 Wen, casta met, no magna ti maag iti
dalan, ti panagawatna agcuranĝ kencuana,
ket cunana iti tunĝgal maysa *nĝa* isut'
maysa a maag.
4 No ti espiritu ti agturay bumanĝon a
bumusor kenca, dica baybay-an ta yanmo;
ta ti kinasunĝdo pasardenĝenna dagiti
dackel a pannacaranĝgas.

5 Adda maysa a dakes a nakitac iti
baba ti init, cas maysa a dakes idi a nag-
taud iti agturay:
6 ti kinatucmem naisaad iti dackel a
caicarian, ket ti bacnanĝ agtugaw iti may-
sa a nababa a disso.
7 Nakitac idi dagiti adipen iti rabaw
dagiti cacabsatyo, ken dagiti principe nĝa
agpagpagna a cas ad-adipen iti rabaw ti
daga.

8 Ti manĝcali iti bito matnagto ken-
cuana; ket asinoman a manĝgutbaw iti
maysa a bacud, isut' sippitento ti uleg.
9 Asinoman a manĝtaga cadagiti bato
maparigatto cadacuada; *ket* ti manĝpisi
iti cayo agpeggad kencuana.
10 No ti landoc mauped, ket di asaen
ti maysa ti tademna, rebbenĝna nĝa-

rud ti mangicabil iti ad-adda a pigsa:
ngem ti sirib isut' macagunguna a
mangiturong.
11 No ti uleg cumagat iti sacbay ti
pannacapaamona, no casta awan ti gun-
daway iti mangpaamo.

12 Dagiti balicas ti ngiwat ti maysa a
masirib naparaburda; ngem dagiti bibig
ti maysa a tucmem alunundendanto ti bagí-
na met laeng.
13 Ti punganay dagiti balicas ti ngiwat
ti kinatucmem; ken ti gibus ti panagsaona
isut' macaranggas a kinamauyong.
14 Ti tucmem met paaduenna dagiti
saona: *nupay casta* di ammo ti tao no
anianto ti adda; ken ti addanto iti
calpasanna, asino ti macaibaganto ken-
cuana?
15 Ti bannog dagiti tucmem utuyanna
ti tunggal maysa cadacuada; ta isu dina
ammo no casano ti ipapanna iti ciudad.

16 ¡ Asica pay, O daga, no ti arim maysa
nga ubing, ket dagiti pangoloen manganda
iti bigat!
17 ¡ Nagasatca, O daga, no ti arim anac
a lalaki dagiti natacneng, ket dagiti
pangoloen manganda iti rumbeng a
tiempo a nadutocan, gapu iti pigsa, ket
saan a gapu iti panagbartec!
18 Gapu iti kinatagubay-a lumpiot ti
atep; ket gapu iti kinadicongcong dagiti
ima agtedted ti balay.
19 Maysa a rambac maaramid gapu iti
catawa, ket ti arac paragsakenna ti puso;
ket ti cuarta sungbatanna dagiti amin a
banag.
20 Dica pagsasaoan ti ari, saan ita
panunotmo; ket dica pagsasaoan ti
bacnang idiay siledmo: ta maysa a
tumatayab dagiti langlangit ipannanto ti
timec, ket dagiti addaan paypayac iba-
gadanto ti panggep.

Ti kinaayat ken kinagaget maaramidda coma a siiinanama.

11 Ipalladawmo ta tinapaymo iti rabaw
dagiti danum; ta isut' masaracamto
iti calpasan dagiti adu nga aldaw.
2 Itedmo ti sangcaapag cadagiti pito,
wen, uray cadagiti walo; ta dica ammo
no anianto ti adda a dakes iti rabaw ti
daga.
3 No dagiti ulep mapnoda cadagiti
tudo, isuda agbucbocda iti rabaw ti daga;
no matuang ti cayo nga agpaabagatan,
wenno agpaamianan, idiay disso a paca-
tuangan ti cayo, idiayto ti yanna.
4 Ti mangpaliiw iti angin dinto
agmula; ket ti mangicancano cadagiti
ulep dinto agani.
5 Cas ti dica pannacaammo no ania ti
dalan ti angin, *wenno* casano ti *idadackel*
dagiti tultulang iti tian ti masicug; casta
met laeng ti dica pannacaammo iti aramid
ti Dios a mangaramid iti isu-amin.
6 Iti bigat imulam ti bukelmo, ket iti
rumabii dica igawid ta imam; ta dica am-
mo nga agrang-ayto, no daytoy wenno day-
diay, wenno isuda nga agpadpada naim-
bagdanto.
7 Pudno a nasam-it ti lawag, ken may-
sa a macaay-ayo ti mangipaay cadagiti
mata a pangkita iti init.
8 Wen, no maysa a tao agbiag iti adu a
tawen, nga agrag-o coma cadacuada amin;
ngem lagipenna coma dagiti aldaw ti sip-
nget, ta adudanto. Amin a sumungad
isut' kinaubbaw.

9 Agrag-oca, O agtutubo a lalaki, iti
kinaagtutubom, ket palubosam ta pusom
nga agragsac kenca cadagiti aldaw ti kina-
agtutubom, ket magnaca cadagiti dalan ta
pusom, ken iti imatang dagita matam;
ngem ammoem a gapu amin cadagitoy a
banag iyegnacanto ti Dios iti pannacaocom.
10 Gapuna nga alisem ti liday ita pu-
som, ket iccatem ti dakes ita lasagmo; ta
ti kinaagtutubo ken kinabannawag ti biag
ubbawda.

Pammalacad iti pannacalagip iti Dios iti kinaagtutubo.

12 Lagipem met ti Namarsua kenca cada-
giti aldaw ti kinaagtutubom, iti sac-
bay ti idadateng dagiti dakes nga aldaw,
ken yaadani dagiti tawen, inton cunaem,
Awananac pannacaay-ayo cadacuada;
2 iti sacbay ti init ken lawag, ken ti
bulan, ken dagiti bitbitwen, agsipngetda,
ket dagiti ulep agsublida iti calpasan ti
tudo;
3 iti aldaw inton agpigerger dagiti ag-
aywan ti balay ket dagiti napigsa a tattao
agrucbabda, ket dagiti aggiling sumar-
dengda agsipud ta bassitdan, ket dagiti
tumamdag cadagiti tawa mapasipnget-
danto,
4 ket dagiti ruangan mapuunitandanto
idiay lansangan; no ti daranudor ti panag-
giling mapababa, ket ti maysa tumaoder-
to iti timec ti maysa a tumatayab, ket

amin dagiti annac a babbai ti musica mapababadanto ;
5 wen, agbutengdanto *iti daydiay a* nangato, ket dagiti macakigtot *addadanto* iti dalan; ket ti almendro agsabongto, ket ti curiat maysanto nga awit, ket agcurangto ti calicagum; agsipud ta ti tao mapan iti agnanayon a pagtaenganna, ket dagiti agdung-aw agsursurda cadagiti lansangan:
6 iti sacbay ti pannacapagsat ti lubid a pirac, wenno ti pannacaburac ti malucong a balitoc, wenno to pannacaburac ti caramba idiay ubbog, wenno ti pannacaburac ti cararet idiay bubon,
7 ket agsubli ti tapoc iti daga a cas idi, ket ti espiritu agsubli iti Dios a nangted kencuana.
8 Kinaubbaw dagiti kinaubbaw, cuna ti Manngascasaba; amin isut' kinaubbaw.

9 Ket maysa pay, agsipud ta ti Mangascasaba nasirib idi, insurona met laeng ti pannacaammo iti ili; wen, isu nagpakinakem, *ket* inornosna dagiti adu a proverbio.
10 Ti Mangascasaba sinukimatna a sit narac dagiti maawat a sao, ket ti naisuraidi a nalinteg, a dagiti *met laeng* sao ti pudno.

11 Dagiti sao ti mamasirib cacasda la idi cadagiti pagtugkic; ken cacas la cadagiti lansa a naipaloc a naimbag *dagiti sao* dagiti appo dagiti gimong, *a* maited nga aggapu iti maysa a pastor.
12 Ket maysa pay, anacco, mabalacadanca: iti panagaramid cadagiti adu a libro awan ti tungpalna; ket ti adu nga adal isut' maysa a bantot ti lasag.

13 *Daytoy isu* ti tungpal ti panggep: amin a nangeg: Agamangaca iti Dios, ket salimetmetam dagiti bilbilinna; ta daytoy isu ti dagup ti *rebbeng* ti tao.
14 Ta ti Dios iyegnanto ti tunggal aramid iti pannacaocom, agraman tunggal nailemmeng a banag, no isut' naimbag, wenno isut' dakes.

TI CANTA NI SALOMON.

Ti novia agsao cadagiti annac a babbai ti Jerusalem. Ti naayat a panagsarsarita ti novia ken novio.

1 Ti canta dagiti cancanta, a cucua ni Salomon.

2 Agcanac coma cadagiti agec ti ngiwatna,
Ta ti ayatmo naimimbag ngem iti arac.
3 Dagiti lanam addaandat' maysa a naimbag a sayamusom;
Ti naganmo isut' *cas* lana a naibucbuc;
Gapuna a dagiti virgen ayatendaca.
4 Guyuguyennac, agtaraycaminto a sumurot kenca:
Ti ari inyunegnac cadagiti siledna;
Agragsac ken agrag-ocamto kenca;
Saritaenminto ta ayatmo nga ad-adda ngem iti arac:
Isuda ayatendaca a sililinteg.

5 Pugotac ngem naimnasac,
O dacayo annac a babbai ti Jerusalem,
Cas cadagiti tolda ti Cedar,
Cas cadagit bengbeng ni Salomon.
6 Dicay cumita caniac, agsipud ta cayumanggiac,
Agsipud ta ti init kinessetnac.
Dagiti annac a lallaki ni inac nagpungtotda a maibusor caniac;
Isuda inaramiddac nga agaywan cadagiti cauvasan;
Ngem ti bucodco a cauvasan diac inaywanan.
7 Ibagam caniac, O sica nga ayaten ti cararuac,
Sadino ti nangipaarabam *iti arbanmo,*
Sadino ti namaginanaam *kencuana* iti matoon:
Ta apayapay a cas-ac la coma iti maysa a naabbungotan
Iti denna dagiti carcarnero dagiti caduam?

8 No dica ammo, O caimnasan cadagiti babbai,
Rumuarca iti dalanmo cadagiti tugot dagiti carnero,
Ket ipaarabmo dagiti caldingmo iti denna dagiti tolda dagiti pastor.

9 Inyarigca idi, O ayatco,
Iti maysa a cabayo cadagiti luglugan ni Faraon.
10 Dagiti pingpingmo naimnasda cadagiti sinallapid *a buoc,*
Ta tengngedmo cadagita uccor nga aruaten.
11 Dacami yaramidandacanto cadagiti sallapid a balitoc
Agraman lanlansa a pirac.

12 Bayat ti panagtugaw ti ari iti lamesaanna,
Ti nardoc imbuyatna ti banglona.
13 Ni ayayatec isu caniac *a cas* maysa a reppet ti mirra,
Nga agidda iti baet dagiti susoc.
14 Ni ayayatec isu caniac *ti cas* sangcaraay dagiti sabong ti candaroma
Cadagiti cauvasan ti En-gadi.

15 Adtoy, sica naimnasca, ayatco:
Adtoy, sica naimnasca;
Dagiti matam *cacas*da *la* cadagiti pagaw.

16 Adtoy, sica naimnasca, ayayatec, wen, macaay-ayoca:
Casta met nalangto ti iddata.
17 Dagiti busoran ti balayta cantingenda,
Ket dagiti pasanggirta parwada.

Tuloy ti naayat a panagsarsarita ti novio ken novia.

2 Maysaac a rosa ti Saron,
Maysa a lirio dagiti loblobong.

2 Cas maysa a lirio iti tengnga dagiti calunay,
Casta ni ayatco iti tengnga dagiti annac a babbai.

3 Cas ti manzanas iti tengnga dagiti caycayo ti bakir,
Casta ni ayayatec iti tengnga dagiti annac a lallaki.
Nagtugawac iti baba ti liuongna a binuyog ti dackel a rag-o,
Ket ti bungana nasam-it idi iti panagnanamco.
4 Isu inyegnac iti balay a pagdadayaan,
Ket ti banderana caniac isut' idi ayat.
5 Batakendac cadagiti pinakirriit nga uvas, baw-asandac cadagiti manzanas,
Ta agsakitac a gapu iti ayat.
6 Ti imana a catigid *adda* iti baba ti oloc,
Ket ti imana a canawan aracupennac.
7 Pagsapataencayo, O annac a babbai ti Jerusalem,
Gapu cadagiti corzo, wenno gapu cadagiti ugsa ti away,
A dicay tignayen, wenno riingen ni ayatco,
Aginggat' di macaay-ayo kencuana.

8 ¡Ti timec ni ayayatec! adtoy, isu sumungad,
Nga aglaylayaw cadagiti banbantay,
Nga aglaglagto cadagiti caturturodan.
9 Ni ayayatec umasping iti maysa a corzo wenno iti bumaro nga ugsa:
Adtoy, agtactacder iti licudan ti didingtayo;
Isu cumita cadagiti tawtawa;
Isu sumirip iti rejas.

10 Ni ayayatec nagsao, ket kinunana caniac,
Tumacderca, ayatco, imnasco, ket umayca.
11 Ta, adtoy, ti lam-ec limmabasen;
Ti tudo nalpas ket napanen;
12 Dagiti sabong agparangda iti daga;
Ti tiempo ti panagdaniw *dagiti tumatayab* dimtengen,
Ket ti timec ti calapati mangeg iti dagatayo;
13 Ti cayo nga higos luomenna dagiti nalangto nga higos,
Ket dagiti uvas agsabongdan;
Isuda itdenda ti sayamusomda.
Tumacderca, ayatco, imnasco, ket umayca.
14 O calapatic, nga adda cadagiti rengngat ti bato,
Idiay suppoc ti naderraas a disso,
Iparangmo caniac ta rupam,
Ipangngegmo caniac ta timecmo;
Ta nasam-it ta timecmo, ket naimnas ta rupam.

15 Alaem cadata dagiti zorra, dagiti babassit a zorra,
A mangsiba cadagiti cauvasan;
Ta dagiti cauvasanta agsabongdan.
16 Ni ayayatec cucuac, ket cucuanac:
Isu ipaarabna ti arbanna iti baet dagiti lirio.
17 Aginggat' di lumamiis ti aldaw, ket tumalaw dagiti aniniwan,
Sumublica, ayayatec, ket umaspingca iti maysa a corzo ken maysa nga agtutubo nga ugsa
Iti rabaw dagiti banbantay ti Bether.

Agsinnapulda ket agsaracda ti maysa ken maysa. Ti libut ti panagasawa.

3 Iti rabii idiay iddac
Sinapulco ti ayayaten ti cararuac:
Isut' sinapulco, ngem isut' diac nasarac.
2 *Kinunac,* Bumangonacto ita, ket sursurec ti ciudad;
Cadagiti lansangan ken cadagiti nawanag a dalan
Sapulecto ti ayaten ti cararuac:
Isut' sinapulco, ngem isut' diac nasarac.
3 Dagiti agbantay nga agsursur iti ciudad nasaracandac;
Isuda a nagcunaac, Nakitayo ti ayaten ti cararuac?
4 Apaglabasac bassit laeng cadacuada,
Idi nasaracac ti ay-ayaten ti cararuac:
Isut' iniggamac, ket diac kinayat a pinalubosan a mapan,
Aginggat' isut' diac naiyeg iti balay ni inac,
Ken iti siled ti nangisicug caniac.

5 Pagsapataencayo, O annac a babbai ti Jerusalem,
Gapu cadagiti corzo, wenno gapu cadagiti ugsa ti away,
A dicay tignayen, wenno riingen ni ayatco
Aginggat' di macaay-ayo kencuana.

6 Asino daytoy sumang-at nga aggapu idiay let-ang
A cas cadagiti monmon ti asuc,
A nabangbangloan iti mirra ken incienso,

Cadagiti amin a polvos ti agtagtagilaco?

7 Adtoy, isu ti talabong̃ ni Salomon;
Innem a pulo a mannacabalin ti mang̃licmut kencuana,
Cadagiti mannacabalin a lalaki ti Israel.
8 Isuda amin agbitbitda iti campilan, *ken* napadasda iti gubat;
Tunggal lalaki addaan iti campilan iti rabaw ti padingpadingna,
Gapu iti buteng̃ iti rabii.
9 Ni ari Salomon inyaramidanna ti bagína iti maysa a talabong̃
A cayo ti Libano.
10 Isu inaramidna dagiti adigina iti pirac,
Ti unegna iti balitoc, ti tugawna iti purpura,
Ti teng̃ng̃ana nabaldosaan iti ayat,
A naggapu cadagiti annac a babbai ti Jerusalem.
11 Rumuarcayo, O annac a babbai ti Zion, ket kitaenyo ni ari Salomon,
A sibabalang̃at iti imbalang̃at kencuana ni inana
Idi aldaw dagiti panang̃asawana,
Ken idi aldaw ti kinaragsac ti pusona.

Pammadayaw ti novio iti novia, ken ti sung̃bat ti novia. Ti daya ti panagasawada.

4 Adtoy, sica naimnasca, ayatco; adtoy, sica naimnasca;
Dagiti matam *cacasda* cadagiti calapati iti licudan ti abong̃otmo.
Ta buocmo cas maysa ng̃a arban dagiti calding̃,
Ng̃a agdarnap iti abay ti bantay Galaad.
2 Dagiti ng̃ipenmo umasping̃da iti maysa ng̃a arban *dagiti oveja* a napukisan a cabarbaro,
Ng̃a agsang̃-atda ng̃a aggapu iti pagbuggoan,
Isu a tunggal maysa addaan singsing̃in,
Ket awan ti mapalading̃it cadacuada.
3 Dagiti bibigmo umasping̃da iti sang̃calabag ng̃a escarlata,
Ket naimnas ta ng̃iwatmo.
Dagita ping̃ping̃mo umasping̃da iti sang̃capisi a granada
Iti licudan ta abong̃otmo.
4 Ta teng̃ng̃edmo umasping̃ iti torre ni David
A nabang̃on a maipaay a maysa a pagigaman,
Kencuana maibitin ti sang̃aribu a sarapa,
Amin dagiti calasag dagiti mannacabalin a lallaki.
5 Dagita dua a susom umasping̃da iti dua a kigaw
Isuda a sing̃in ti maysa a lodlodan,
A mang̃an iti baet dagiti lirio.

6 Aginggat' di lumamiis ti aldaw, ket agtalawen dagiti aniniwan,
Innacto idiay bantay ti mirra,
Ken idiay turod ti incienso.

7 Sica naimnasca, ayatco;
Ket awan ti pilaw kenca.
8 Umayca cumoyog caniac manipud Libano, noviac,
Cumoyogca caniac manipud Libano:
Tumamdagca manipud tapaw ti Amana,
Manipud tapaw ti Senir ken Hermon,
Manipud cadagiti apon dagiti leon,
Manipud cadagiti bantay dagiti leopardo.
9 Sica kinayawam ti pusoc, cabsatco a babai, a noviac;
Sica kinayawam ti pusoc ita maysa cadagiti matam,
Iti maysa a cawar ti teng̃ng̃edmo.
10 ¡Amang̃an nagimnas ta ayatmo, cabsatco a babai, a noviac!
¡Amang̃an ti kinaimbag ta ayatmo ng̃em iti arac!
Ken ti ayamuom dagiti lanam ng̃em iti amin a kita dagiti recado!
11 Dagita bibigmo, O noviac, agtedtedda *a cas* rara:
Diro ken gatas addada iti baba ta dilam;
Ket ti bang̃lo dagita pagan-anaymo umasping̃ ti bang̃lo ti Libano.
12 Maysa a naticuban a minuyong̃an ni cabsatco a babai, a noviac;
Maysa a burayoc a nasullatan, maysa ng̃a ubbog a nasadaan.
13 Dagita sarin̄gitmo maysada a cagranadaan, agraman bung̃bung̃a a napateg,
Candaroma agraman mulmula a nardo,
14 Nardo ken casumba,
Calamus ken canela, agraman amin a caycayo ti incienso;
Mirra ken aloes, agraman cadagiti amin a cang̃ronaan a recrecado.

15 *Sica ti* maysa nga ubbog dagiti minuyoñgan,
Maysa a bubon dagiti danum a nabiag,
Ken barbaresbes nga aggaput' Libano.

16 Agriiñgca, O amian; ket umayca, sica abagat;
Puyotanyo ti minuyoñgac, tapno dagiti recadona agayusda coma.
Umay coma ni ayayatec idiay minuyoñganna,
Ket canenna dagiti napateg a buñgana.

Ti suñgbat ti novio. Masinada iti bassit a tiempo.

5 Immayac iti minuyoñgac, cabsatco a babai, a noviac:
Inurnoñgco ti mirrac agraman recadoc;
Kinnanco ti rarac agraman diroc;
Ininumco ti aracco agraman gatasco.
Mañgancayo, O gagayyemco;
Uminumcayo, wen, uminumcayo nga aglaplapusanan, O ayayatec.
2 Nacaturogac idi, ñgem nagriiñg ti pusoc:
Isut' timec ni ayayatec a mañgtugtug, *ñga agcuna,*
Luctannac, cabsatco a babai, ayatco, calapatic, a di natulawan;
Ta napno ti oloc iti linnaaw,
Dagiti margarotac cadagiti tedted ti rabii.
3 Linabuscon ti cawesco; casanonto ti pañgicabilco kencuana?
Binuggoac dagiti sacac; casanonto ti panañgrugitco cadacuada?
4 Ni ayayatec incautna ti imana iti abut *ti ruañgan,*
Ket natignay ti pusoc gapu kencuana.
5 Timmacderac tapno lucatac ken ayayatec;
Ket nagitedted dagiti imac iti mirra,
Ket dagiti ramayco iti nanawnaw a mirra,
Iti rabaw dagiti uñgcay ti balunet.
6 Linuctac ken ayayatec;
Ñgem pimmanaw ni ayayatec, *ket* napan.
Ti cararuac nagawan caniac idi isu nagsao:
Isut' sinapulco, ñgem isut' diac nasarac;
Isut' inayabac, ñgem dinac sinuñgbatan.
7 Dagiti agbantay a tattao a mañgsursur iti ciudad nasaracandac,
Kinabildac, sinugatdac;
Dagiti agaywan cadagiti bacud iniccatda caniac ti cagayco.
8 Pagsapataencayo, O annac a babbai ti Jerusalem,
No masaracanyo ni ayayatec,
Ñga ibagayo kencuana, a masakitac iti ayat.

9 Ania ti ayayatem a nañgnañgrona ñgem *iti sabali* ñga ayayaten,
O sica naimnas unay cadagiti babbai?
Ania ti ayatem a nañgnañgrona ñgem *iti sabali* ñga ayayaten,
A pagsapataennacami iti casta?

10 Ni ayayatec napudaw ken nalabaga,
A capañgoloan unay iti linacsa.
11 Ti olona isut' *cas* iti casudian a balitoc,
Dagiti margarotana nabuocda, *ken* nañgisitda a cas maysa a wac.
12 Dagiti matana umaspiñg cadagiti calapati iti denna dagiti waig,
A nadigusda iti gatas, *ken* naisaadda a sibabagay.
13 Dagiti piñgpiñgna cacasda sañgcaraay dagiti recrecado,
Casda gabgabsuon a nasam-it a roroot:
Dagiti bibigna isudat' *cas* lirio ñga agtedted iti nanawnaw a mirra.
14 Dagiti imana isudat' *cas* cadagiti siñgsiñg a balitoc a natampocan iti berilo:
Ti bagína isut' *cas* aramid a marfil a nacalupcupan cadagiti zafiros.
15 Dagiti sacana *cacasda* cadagiti adigi a marmol, a naisaad iti rabaw dagiti bantay a balitoc a nasudi:
Ti lañgana umaspiñg iti Libano, a mañgnibinibi a cas cadagiti cantiñgen.
16 Ti ñgiwatna nasam-it unay;
Wen, isut' maayat a di agcurañg.
Daytoy isu ti ayayatec, ken daytoy isu ti gayyemco,
O annac a babbai ti Jerusalem.

Ti tuloy ti panagdinnayawda.

6 Sadino ti napanan ni ayayatem,
O sica caimnasan unay cadagiti babbai?
Sadino ti nagbalicanna ni ayayatem,
Tapno cumuyogcami coma kenca a mañgbiroc kencuana?

2 Ni ayayatec immulog idiay minuyoñganna,

Cadagiti aray dagiti recrecado,
Tapno agpaarab idiay minuyoñgan, ken agala cadagiti lirio.
3 Cucuanac ni ayayatec, ket ni ayayatec cucuac:
Isu ipaarabna *ti arbanna* iti baet dagiti lirio.

4 Sica naimnasca, O ayatco, a cas iti Tirsa,
Nataer a cas iti Jerusalem,
Nacakigkigtot a cas maysa a buyot a buyogen dagiti bandera.
5 Isiasim caniac dagita matam,
Ta pinarucmadac,
Ta buocmo cas maysa ñga arban dagiti caldiñg,
A naidarnap iti abay ti Galaad.
6 Dagita ñgipenmo umaspiñgda iti maysa ñga arban dagiti ovejas,
Ñga agsañg-at ñga aggapu iti pagbuggoan;
Isu a tuñggal maysa addaan siñgsiñgin,
Ket awan ti napaldaañg cadacuada.
7 Dagiti pispismo umaspiñgda iti sañgcapisi a granada
Iti licudan ta aboñgotmo.
8 Adtoy, innem a pulo a reina, ken walo pulo a camalala,
Ket dagiti virgen awan bilañgda.
9 Calapatic, a di natulawan, isut' maymaysa *laeñg;*
Isu laeñg ti bugbugtoñg ni inana;
Isu ti pinili a maymaysa ti nañgipasñgay kencuana.
Dagiti annac a babbai isut' nakitada, ket isut' ninaganda a bendita;
Wen, dagiti reina ken dagiti camalala, ket isut' dinayawda.

10 Asino ti cumita a cas bigat,
Naimnas a cas ti bulan,
Nalawag a cas ti init,
Nacakigkigtot a cas maysa a buyot a buyogen dagiti bandera?

11 Immulogac iti minuyoñgan dagiti nueces,
Tapno kitaec dagiti nalañgto a mula ti loboñg,
Tapno kitaec no nagrusiñg ti uvas,
Ken nagsaboñg dagiti granada.
12 Iti sacbay ti diac pannacaammo, insaadnac ti cararuac
Iti teñgñga dagiti lugan ti naprincipean ñga ili.
13 Agsublica, agsublica, O Sulamita;
Agsublica, agsublica, tapno cumitacami coma kenca.

Apayapay a cumitacayto ken Sulamita,
Cas iti sala ti Mahanaim?

Maituloy ti panagdinnayawda.

7 ¡Amañgan nagimnas dagita sacam cadagiti palloca, O anac a babai ti principe!
Dagiti nagtimbukel a loppom umaspiñgda cadagiti alhajas,
Ti aramid dagiti ima ti maysa a nagdanonan laiñg ñga agaramid.
2 Ta bagim isut' *umaspiñg* iti maysa a nagbukel a tagayan
A kencuana di agcurañg ti nagampor ñga arac:
Ta sibetmo *umaspiñg* iti sañgcagabsuon a trigo
A naisaad iti lawlaw dagiti lirio.
3 Ta dua a susom umaspiñgda iti dua a kigaw
A siñgin ti maysa a lodlodan.
4 Ta teñgñgedmo umaspiñg iti torre a marfil;
Dagita matam *casda* cadagiti tañgke idiay Jesebon,
Iti denna ti ruañgan ti Bat-rabim;
Ta agoñgmo umaspiñg iti torre ti Libano
A cumita ñga agpa-Damasco.
5 Ta olom ita rabawmo umaspiñg iti Carmelo,
Ket ti buoc ta olom umaspiñg iti purpura;
Ti ari nacayawan cadagiti sallapi*dna.*
6 ¡Amañgan nagimnas ken amañgan nacaay-ayoca,
O ayat, a macaparag-o!
7 Daytoy a catayagmo umaspiñg iti maysa a cayo a palma,
Ket dagiti susom cadagiti raayna.
8 Kinunac, cumalay-atacto iti cayo a palma,
Cumpetacto cadagiti sañgána:
Bay-am a dagiti susom cacasda coma cadagiti raay ti uvas,
Ken ti bañglo ti añgesmo umaspiñg cadagiti manzanas,

9 Ket ta ngiwatmo umasping iti caimbagan unay nga arac,
A sumalog a silalamuyot a maipaay ken ayayatec,
Nga aguyas cadagiti bibig dagiti matmaturog.
10 Siac cucuanac ni ayayatec;
Ket ti calicagumna agturong caniac.
11 Umayca, ayayatec, rumuarta *a mapan* idiay away;
Inta agdagus cadagiti purpuroc.
12 Inta sumang-at a masapa cadagiti cauvasan;
Inta kitaen no nagrusingen ti uvas,
Ken nagucraden dagiti sabongna,
Ken agsabongen dagiti granada:
Idiay ti ayatco itdecto kenca.
13 Dagiti mandragoras nangteddat' ayamuom,
Ket cadagiti ruanganta adda dagiti amin a kita dagiti napateg a bungbunga, a babbaro man ken daan,
Nga indulinco a maipaay kenca, O ayayatec.

Ti panagtipon ti novio ken novia iti ayat a di maparucma.

8 1 O sapay coma ta sica idi a cas cabsatco a lalaki,
A nangcunnot cadagiti suso ni inac!
Inton sapulenca coma iti ruar, agcanca coma;
Wen, ket awan ti mangumsi coma caniac.
2 Kibinenca coma, *ket* iyegca iti balay ni inac,
Asino ti mangisuro coma caniac;
Painumenca coma iti narecadoan nga arac,
Iti tubbog dagiti granadac.
3 Ti imana a catigid *adda coma* iti baba ti oloc,
Ket ti imana a canawan aracupennac coma.
4 Pagsapataencayo, O annac a babai ti Jerusalem,
A dicay tignayen, wenno riingen ni ayatco,
Aginggat' di macaay-ayo kencuana.

5 Asino daytoy a sumang-at nga aggapu idiay cauvasan,
A sisasadag ken ayayatenna?

Iti baba ti cayo a manzanas riniingca:
Idiay nangipasicalan idi ni inam kenca,
Idiay nagpasicalan ti nangipasngay kenca.

6 Isaadnac a cas maysa a sada iti rabaw ta pusom,
Cas maysa a sada iti rabaw ta tackiagmo:
Ta napigsa ni ayat a cas ken patay;
Ni imon naranggas a cas ken Tanem;
Dagiti beggangna isudat' begbeggang ti apuy,
Maysa a pudno a gil-ayab ni Jehova.
7 Dagiti adu a danum dida maiddep ti ayat,
Uray dagiti layus isut' dida masebseban:
No maysa a tao itdenna coma amin a cucua ti balayna gapu iti ayat,
Isu matalipupus a maumsi coma.

8 Addaantayo iti maysa a bassit a cabsat a babai,
Ket isu awan dagiti susona:
Anianto ti aramidentayo a maipaay ken cabsattayo a babai
Iti aldaw ti panangtangayda?

9 No isu maysa coma a bacud,
Bangonentayto iti rabawna ti maysa a torre a pirac:
Ket no isu maysa coma a ruangan,
Isut' ilocongtayo cadagiti tabla a cantingen.

10 Maysaac a bacud, ket dagiti susoc umaspingda cadagiti torrena
Idin addaac cadagiti matana a cas maysa a nacasarac iti talna.
11 Ni Salomon adda maysa a cauvasanna idiay Baal-hamon;
Isu impaabangna ti cauvasan cadagiti agaywan;
Tunggal maysa gapu iti bungana mangyeg coma idi iti sangaribu *a capisi* a pirac.
12 Ti cauvasac, a cucuac, adda iti sangoc:

Sica, O Salomon, addaancanto iti sañgaribu,
Ket dagiti agaywan iti buñgana duagasut.

12 Sica ñga agnaed cadagiti minuyoñgan,
Dagiti cadua ipañgagda ta timecmo:
Isut ipañgegmo caniac.

14 Agdarasca, ayayatec,
Ket umaspiñgca iti maysa a lodlodan wenno bumaro ñga ugsa
Iti rabaw dagiti baubantay dagiti recrecado.

TI LIBRO NI

ISAIAS.

Dagiti kinaulpit dagiti tattao ti Dios. Ti Dios saan a maparag-o cadagiti datdaton ken lulualo. Sapulenna ti panagtulnog. Ti Sion nasukir ngem masbutto.

1 Ti sirmata ni Isaias nga anac ni Amos, isu a nakitana a maipapan iti Juda ken Jerusalem, cadagiti aldaw da Ozias, Joatam, Acaz ken Ezequias, nga ar-ari ti Juda.

2 Denggenyo, O langlangit, ket timudem, O daga; ta ni Jehova nagsao: Nangtarakenac ken nangpadackelac cadagiti annac, ket simmukirda a bumusor caniac.

3 Ti baca ammona ti makincucua kencuana, ket ti asno ammona ti pagpacanan ni apona; *ngem* ti Israel dina ammo, ti ilic saan nga agotob.

4 ¡ Ay nacion a managbasol, ili a naawitan iti kinadakes, maysa a caputotan dagiti managdacdakes, annac nga agaramid a sidadadael unay! Ti nallicudanda ni Jehova, isuda inuyuyawda ti Santo ti Israel, pimmusayda a timmalicud.

5 Apayapay a masaplitcayto pay, nga adadda pay ti yaalsayo? ti amin a olo masakit, ti amin a puso mapacsuyan.

6 Manipud iti dapan ti saca ag nggat' olo met laeng awan ti kinasalun-at kencuana; *no di ket* sugsugat, ken litlitem, ken babbaro a sapsaplit: saanda a nacaem, saanda met a napatapatan ken dida met nasapsappoan iti lana.

7 Ti dagayo aglangalang: dagiti ciudadyo naururamda iti apuy; ti dagayo isut' alun-unen dagiti gangannaet iti saclangyo, ket aglangalang, a cas narbec gapu cadagiti sangsangaili.

8 Ket ti anac a babai ti Sion mabaybayan a cas maysa a calapaw iti maysa a cauvasan, cas maysa a pagdagu-an iti maysa a minuyongan dagiti pepino, cas maysa a ciudad a nalacub.

9 No coma no saan a nangibati cadatayo ni Jehova dagiti buybuyot iti maysa a bassit unay a tidda, naipadatayo coma a cas iti Sodoma, datayo castay coma iti Gomorra.

10 Denggenyo ti sao ni Jehova, dacayo nga agturay iti Sodoma; timudenyo ti linteg ti Diostayo, dacayo tattao ti Gomorra.

11 Ania ti capapaayanna caniac ti kinaadu dagiti datdatonyo? cuna ni Jehova: adda caniacon ti kinawadwad cadagiti datdaton a mapuuran a carcarnero, ken iti taba dagiti napalamut nga ananimal; ket diac agrag-o iti dara dagiti bacbaca wenno dagiti cordero, wenno dagiti lallaki a calding.

12 Intono umaycayo agparang iti saclangco, asino ti nangdawat cadagiti imayo itoy a panangpayatpayatyo cadagiti paranganco?

13 Didac yeganen iti datdaton nga ubbaw; ti incienso isu caniac ti maysa a macarimon; ti kellep ken aldaw a panaginaná, ti panangurnong cadagiti gimgimong, —diac maiccat ti kinadangkes ken nadaeg a gimong.

14 Dagiti kellepyo ken dagiti fiestayo a maikeddeng guraen toy cararuac; macapulcocda caniac; mautoyanac nga agawawit cadacuada.

15 Ket intono unnatenyo dagiti imayo, ilemmengconto dagiti matac cadacayo; wen, intono agaramidcayo cadagiti adu a lualo, diacto ipangag: dagiti imayo napnoda iti dara.

16 Agbuggocayo, agdaluscayo; yadayuyo ti dakes cadagiti aramidyo manipud iti sangoanan dagiti matac; agsardengcayo nga agramid iti dakes;

17 adalenyo ti agaramid iti naimbag; sapulenyo ti kinajusticia, alawenyo dagiti maparigat, ocomenyo dagiti ululila, salacnibanyo ti balo a babai.

18 Umaycay ita, ket agsusurottayo coma, cuna ni Jehova: uray no dagiti basbasolyo cacasda coma iti escarlata, mapapudawdanto a cas la nieve; nupay no

nalabbasitda a cas la carmesi, agbalindanto
a cas la *napudaw* a de lana.
19 No mayatcayo ken agtulnogcayo,
canenyonto ti naimbag iti daga:
20 ngem no paidenyo ken sumukircayo,
maalun-uncayto iti campilan; ta ti ngiwat
ni Jehova isut' insaona.

21 ¡Casano aya ti panagbalin a balang-
cantis ti ciudad a matalec! ¡isu a napno
idi iti kinajusticia! ti kinalinteg nagtaeng
idi kencuana, ngem ita managpapatay.
22 Ti piracmo nagbalin a rugit, ti
aracmo nalaocan iti danum.
23 Dagiti panguloem managalsada, ken
cadcadua ida dagiti mannanacaw; tunggal
maysa cadacuada ayatenna ti panocsoc,
ken surotsurotenna ti gunguna; dida oco-
men ti ululila, ket di met dumanon
cadacuada ti panggep ti bálo a babai.

24 Gapuna a cuna ti Apo, a ni Jehova
dagiti buybuyot, ti Mannacabalin ti Israel,
Ah, bumang-aracto cadagiti casupiatco,
bumalesacto cadagiti cabusorco;
25 ket isublicto ti imac nga ipátay kenca,
ket gugoracto a talipupusen ti rugitmo,
ken ibellengco amin nga estañom;
26 ket isublicto dagiti oc-ocomyo a cas
idi unana ken dagiti consejerosmo a cas
idi punganay: iti calpasanna managanan-
canto iti ciudad ti kinalinteg, ili a matalec.
27 Ti Sion masbutto iti kinajusticia, ket
dagiti napasurotna masbutdanto iti kina-
linteg.
28 Ngem ti pannacadadael dagiti ma-
naglabsing ken managbasol matiptipon-
danto, ket dagiti tumallicud ken Jehova
marunawdanto.
29 Ta isuda maibabaindanto cadagiti
roble a kinalicagumanyo, ken mariribuc-
cayto a maipaay iti minuyungan a piniliyo.
30 Ta cascayto la maysa a roble nga
agusaw ti bulongna, ken cas minuyongan
nga awan danumna.
31 Ket ti napigsa casto la maysa a lap-
nit, ket ti aramidna casto la maysa a
dalipato; ket agpadpadadanto a mapuu-
ran, ken awanto ti mangiddep cadacuada.

Ti sapasap a panagturay ni Jehova. Ti panagrucbab ti Israel cadagiti lad-ladawan rebbengna nga isardeng.

2 Ti sao a nakita ni Isaias nga anac ni
Amos a maipapan iti Juda ken Jeru-
salem.
2 Ket maaramidto cadagiti maud-udi
nga aldaw, a ti bantay ti balay ni Jehova
mabangonto iti rabaw dagiti banbantay,
ket maibayogto a nangnangrona ngem ca-
dagiti turturod; ket isu-amin a nacion
agayusdanto agingga kencuana.
3 Ket adu dagiti tattao a mapanto ken
agcuna, Umaycayo, ket sumang-attayo iti
bantay ni Jehova, iti balay ti Dios ni
Jacob; ket isuronatayonto cadagiti daldal-
anna, ket magnatayonto cadagiti dandaná-
na: ta iti Sion ti rumuaranto ti linteg, ket
iti Jerusalem ti rumuaranto ti sao ni
Jehova.
4 Ket isu ocomennanto dagiti nacion,
ket kednganannanto ti maipapan cadagiti
adu nga il-ili: ket pandayendanto dagi-
ti camcampilanda a pagbalinen a pa-
bengbeng ti arado, ket dagiti picada pan-
dayendanto a comcompay; ti maysa a
nacion saannanto a tag-ayen ti campilan a
maibusor iti nacion, ket didanto met aga-
dalen iti pannakigubat uray caano.

5 O balay ni Jacob, umaycayo, ket
magnatayo iti lawag ni Jehova.
6 Ta sica tinallicudam ti ilim, a balay
ni Jacob, ta napnoda *iti cadawyan* iti dáya,
ken managpadlesda a cas cadagiti Filisteos,
ket makipagsipatda cadagiti annac dagiti
gangannaet.
7 Ket ti dagada napno iti pirác ken
balitoc, ket awan met ti inggana dagiti
gamengda; ti dagada met cas la napno
cadagiti cabcabayo, awan met ti panung-
palan dagiti lugluganda.
8 Ti daga met napno cadagiti ladlada-
wan; isuda agcararagda cadagiti aramid
dagiti imada met laeng, nga inaramid da-
giti ramayda met laeng.
9 Ket ti nababa a tao maparucnoy, ket
ti nangato a tao mapababa: gapuna a dica
ida pacawanen.
10 Sumrecca iti bato, aglemmengca iti
tápoc, manipud iti sango a macapabu-
teng ni Jehova, ken iti dayag ti kinatan-
ocna.
11 Ti napalangguad a panagkitkita ti
tao mapaemmanto, ken ti kinatangsit da-
giti tattao maparucbabto, ket ni Jehova
laeng ti madaydayawto iti dayta nga al-
daw.

12 Ta addanto aldaw ni Jehova dagiti
buybuyot a maipátay cadagiti isu-amin a
natangsit ken napalangguad, ken cadagiti
amin a maitan-oc; ket mapaemmanto;
13 ken iti isu-amin a cantingen ti Liba-

no, a natayag ken maibaybayog, ken iti
amin a roble ti Basan,
14 ken iti rabaw dagiti isu-amin a
banbantay a natayag, ken iti isu-amin a
turturod a nanĝato,
15 ken iti amin a torre a nanĝato, ken
iti tunĝgal maysa cadagiti nasarikedkedan
a bacud,
16 ken cadagiti amin a sasacayan a taga
Tarsis, ken iti amin a nacaay-ayo a binu-
rican.
17 Ket ti kinapalanĝguad ti tao mapa-
rucnoyto, ket ti kinatanĝsit dagiti tattao
maipababanto; ket ni Jehova laenĝ ti
maitan-octo iti dayta nĝa aldaw.
18 Ket dagiti ladladawan maiccatdanto
a maikisap.
19 Ket dagiti tattao sumrecdanto cada-
giti rucrukib dagiti batbato, ken iti uneg
dagiti ababut ti daga, manipud iti sanĝo a
macapabutenĝ ni Jehova, ken manipud iti
dayag ti kinadaegna, intono tumacder a
sipapannacabalin unay a manĝgungon iti
daga.
20 Iti dayta nĝa aldaw dagiti tattao
ipalapaldanto cadagiti sanĝsanĝyo ken
cadagiti curarapnit dagiti ladladawanda a
pirac, ken ladladawanda a balitoc, isuda
nĝa inaramidda cadacuada a pagcararagan;
21 a sumrecda cadagiti rucrukib dagiti
batbato, ken iti uneg dagiti renĝrenĝnĝat
dagiti ganĝal, manipud iti sanĝo a maca-
pabutenĝ ni Jehova, ken iti dayag ti ki-
nadaegna, intono tumacder a sipapanna-
cabalin unay a manĝgungon iti daga.
22 Baybay-anyo ti tao, a ti anĝesna adda
cadagiti abut iti agonĝna; ta ania ti capa-
paayanna?

*Ti pannacaidarum dagiti agtuturay ti Juda
ken dagiti babbai a nagaramugam.*

3 Ta, adtoy, ti Apo, a ni Jehova dagiti
buybuyot, iccatenna iti Jerusalem
ken iti Juda ti pagkiredan, ken ti sarucod,
ti isu-amin a pagkiredan a tinapay ken
danum;
2 ti mainĝel a tao, ken ti tao ti gubat;
ti ocom, ken ti mammadto, ken ti puma-
padles, ken ti panĝlacayen;
3 ti capitan ti limapulo, ken ti natac-
nenĝ a tao, ken ti consejero, ken ti nag-
danonan lainĝ nĝa agaramid, ken ti na-
lainĝ a baglan.
4 Ket manĝtedacto cadagiti annac tapno
isuda dagiti panĝuloenda, ket dagiti mala-
daga iturayandanto ida.
5 Ket dagiti umili maparigatdanto,
tunĝgal maysa a gapu iti maysa, ken
tunĝgal maysa a gapu iti caarrubana: ti
ubinĝ tumacderto a sitatanĝsit unay a
bumusor iti lacay, ken ti timmawa a
bumusor iti natacnenĝ.
6 Intono ti maysa a tao tenĝnĝelennanto
ti cabsatna iti balay ni amana, *a cunaenna,*
Sica adda pagan-anaymo, sica coma ti
agturay cadacami, ket bay-am a daytoy a
pannacarba agsaad iti babaen ti imam;
7 iti dayta nĝa aldaw inĝatonanto *ti
timecna,* a cunaenna, Saanacto a manĝagas;
ta iti balayco awan ti tinapay ken uray
pay no pagan-anay: didacto araramiden
nĝa agturay cadagiti umili.
8 Ta ti Jerusalem narba, ket ti Juda
narugpo; agsipud ta ti dilada ken dagiti
aramidda bumusorda ken Jehova, a panĝ-
gargarida cadagiti mata ti dayagna.
9 Ti panagparanĝ dagiti rupada panec-
necanna ti maibusor cadacuada; ket ipa-
lawagda ti basolda a cas iti Sodoma, dida
ilimed. ¡Asipay ti cararuada! ta nagara-
midda ti dakes cadacuada met laenĝ.
10 Agsaocayo iti maipapan iti nalinteg,
a naimbag*to kencuana;* ta canendanto ti
bunĝa dagiti aramidda.
11 ¡Asi pay ti managdacdakes! nasana-
anĝto *kencuana;* ta ti inaramid dagiti
imana maaramidto kencuana.
12 Iti maipapan iti ilic, ububbinĝ ti
mamarigat cadacuada, ken dagiti babbai
ti manĝituray cadacuada. O ilic, dagidi
manĝiturturonĝ kenca pagbiddutendaca,
ken dadaelenda ti turonĝ dagiti danam.

13 Ni Jehova sitatacder a sumuprinĝ,
ken sitatacder a manĝocom cadagiti il-ili:
14 Ni Jehova sumrecto iti pananĝocom
cadagiti lallacay dagiti tattaona ken cada-
giti panguloenda: Dacayo dagiti nanĝan
a nanĝibus iti cauvasan; ti nasamsam
cadagiti napanĝlaw adda iti balbalayyo:
15 ania ti panĝgepyo dacayo a laddi-
tenyo ti ilic, ken lebbekenyo ti rupa
dagiti napanĝlaw? cuna ti Apo, a ni
Jehova dagiti buybuyot.

16 Casta met a cuna ni Jehova, Agsipud
ta dagiti annac a babbai ti Sion napalanĝ-
guadda, ken magnada a sitatanĝar dagiti
tenĝnĝedda ken mata a nagaramugam, ken
magnada ken agkinnikinnida no mapanda,
ken agaramidda iti killinĝkillinĝ cadagiti
sacsacada;
17 gapuna a ti Apo cabilennanto iti
gaddil ti cuppocuppo dagiti annac a babbai

ti Sion, ket ni Jehova lucasannanto dagiti
nalimed a camengda.
18 Iti dayta nga aldaw ti Apo iccaten-
nanto ti kinaimnas dagiti arcor nga
agkillingkilling *cadagiti sacada*, ken dagiti
iniket nga oclop, ken dagiti sinan-bulan;
19 dagiti pendientes, ken dagiti galáng
ken dagiti abungot *ti rupa;*
20 dagiti dalungdong, ken dagiti cawar
a maipaay cadagiti pungopungoan ti saca,
ken dagiti barikes, ken dagiti cajita ti
bangbanglo, ken dagiti ananib:
21 dagiti singsing, ken dagiti aritos ti
agong;
22 dagiti pagan-anay a pakirambac, ken
dagiti cagáy, ken dagiti pañolon, dagiti
up-upit;
23 dagiti espejo, ken dagiti nalapat a
lienzo, ken dagiti turbante, ken dagiti
abungot.
24 Ket maaramidto, nga dagiti nabang-
lo a sabong masucatanto iti kinabuyoc;
ket iti saad ti maysa a barikes maisucatto
ti maysa a tali; ket iti saad ti naornos a
buoc, kinapulinangnangto; ket iti saad ti
maysa a lambon, maysa a pagbarikes a
lupot a nakersang; ket iti saad ti kinaim-
nas ratratunocto.
25 Dagiti lallakim mapasagdanto iti
campilan, ket ti maingelmo mapasagto iti
paggugubatan.
26 Ket ti ruangannа agladingitto ken
agpanés; ket isu mapanawanto ken agtug-
awto iti daga.

Ti matda a mailiclic.

4 Ket pito a babbai tengngelendanto ti
maysa a lalaki iti dayta nga aldaw,
a cunaenda, Canenminto ti tinapaymi met
laeng, ken yusongmi ti pagan-anaymi met
laeng; isuna laeng a mainaganan ti nag-
anmo cadacami; iccatem ti pannacaibaba-
inmi.

2 Iti dayta nga aldaw ti saringit ni Je-
hova nasayaatto ken nadayag, ket ti bunga
ti daga mangnibinibinto ken nataerto
unay a maipaay cadagiti nailiclic iti Israel.
3 Ket maaramidto, a ti mabati idiay
Sion, ken ti matda idiay Jerusalem, ma-
nagananto a nasantoan, ti tumunggal
maysa a naisurat cadagiti agbibiag idiay
Jerusalem;
4 intono ugasan ti Apo ti rugit dagiti
annac a babbai ti Sion, ket intono guguran-
nan ti dara ti Jerusalem iti tengngana, a
gapu iti espiritu ti kinajusticia, ken gapu
iti espiritu ti panangpuur.
5 Ket ni Jehova parsuaennanto iti
rabaw ti amin a pagtaengan ti bantay
Sion, ken cadagiti gimgimongda, ti maysa
nga ulep ken asúc ti aldaw, ken ti lawag
ti agdardarang nga apuy iti rabii; ta
addanto abbong *a mayucrad* iti rabaw ti
amin a dayag.
6 Ket addanto maysa nga abbong a
linongan iti aldaw a manglisi iti pudot,
ken maysa a pagsalindegan ken paglinong-
an iti bagio ken tudo.

Ti panangngarig a cauvasan. Ti panangay-
ay cadagiti nadangkes. Ni Jehova mai-
balesto iti pannacaaramat dagiti
nacion.

5 Agcantaac coma ti maipaay ken aya-
yatec unay iti maysa a canta ti aya-
yatec a maipapan iti cauvasanna. Ti aya-
yatec unay adda idi maysa a cauvasanna
iti maysa a nabunga unay a turod:
2 ket isu sinucasocna ken inurnong-
na nga inicaat dagiti batbatona, ket
minulaanna iti pinili nga uvas, ken namac-
tacder iti maysa a torre iti nagtengngaan-
na, ken nangtaga met iti pagpespesan iti
arac idiay: ket inurayna nga agpataud
coma cadagiti uvas, ket nagpataud cadagiti
uvas nga atap.

3 Ket ita, O dacayo nga agnaed iti
Jerusalem ken tattao ti Juda, dawatec nga
ipatoyo man ti maipapan caniac ken ti
cauvasac.
4 Ania aya ti nabalin pay a naaramid
coma iti cauvasac, a diac inaramid kencua-
na? ania ti gapuna, nga idi nga ur-urayec
a mangpataud coma cadagiti uvas, isu
namataud cadagiti uvas nga atap?
5 Ket ita ibagacto cadacayo ti arami-
decto iti cauvasac: iccatecto ti aladna, ket
maibusto, rebbaecto ti bacudna, ket isut'
mapayatpayatanto:
6 ket baybay-acto a madadael; saanto a
mapaadan ket di met magabion; no di ket
pagtuboanto dagiti cascasumba ken calca-
lunay: ket ibilinconto met cadagiti ululep
tapno isut' dida tinnagan ti tudo.
7 Ta ti cauvasan ni Jehova dagiti buy-
buyot isu ti balay ti Israel, ket dagiti
tattao ti Juda isuda dagiti nacaay-ayo a
mulana: ket nagsapul ti kinajusticia, ngem,
adtoy, ti pammarigat; ti kinalinteg, ngem,
adtoy, ti maysa a riaw.

8 Asi pay dagiti mamagsasaip iti balay
ken balay, ken mamagsasaip ti talon ken
talon aginggat' awan disso, ket maaramid-
cayo nga agtaeng a dacdacayo iti tengnga
ti daga!
9 Iti lapayagco cuna ni Jehova dagiti
buybuyot, Iti kinapudnona, adu a balbalay
ti agongngaongto, uray no dackel ken
nasayaat, awanto ti agnaed kencuana.
10 Ta ti sangapulo nga acre* ti cauvasan
mangtedto iti maysa a bat†, ket ti maysa
nga homer‡ a bin-i mangpataudto iti
maysa nga efa§ *laeng.*
11 ¡Asi pay dagiti bumangon a masapa
iti bigat, tapno sumurotda iti naingel nga
inumen; nga idiayda a marabiian unay,
aginggat' paggil-ayaben ida ti arac!
12 Ket cadagiti ramrambacda adda ar-
pa, gitarra a bassit, pandereta, flauta ken
arac; ngem dida imatangan ti aramid ni
Jehova, ket dida met otoben dagiti
aramid dagiti imana.

13 Gapuna a ti ilic napan iti pannacaca-
yaw agsipud ti kinakirang ti isip; ket
dagiti natan-ocda a tattao nabisinanda, ket
ti caaduanda mawawda unay.
14 Gapuna a ni Tanem pinadackelna ti
tarigagayna, ken linuctanna ti ngiwatna a
di marucod; ket ti nadayawda, ken ti
caaduanda, ken ti rambacda, ken ti
makipagragsac cadacuada, umologda *itoy
a Tanem.*
15 Ket ti nababa a tao maparucnoy, ket
ti natan-oc a tao mapaemma, ket dagiti
mata ti nangato mapaemmada:
16 ngem ni Jehova dagiti buybuyot
maitan-oc iti kinajusticia, ket ti Dios a
Santo masantificar iti kinalinteg.
17 Isunton ti panagtaraon dagiti cor-
dero a cas addada iti pagarabanda, ket
dagiti langalang dagiti nalucmeg canento
ti agtawtawataw.

18 ¡Asi pay dagiti agguyod ti kinadakes
iti taltali ti kinatiri, ken basol a cas la iti
pannacaaramat ti maysa a guyodan ti
pasagad;
19 a cunaenda, Agsiglat coma, darda-
rásenna coma ti aramidna, tapno isut'
makitatayo; ken ti patigmaan ti Santo ti
Israel umasideg coma ken dumteng,
tapno isut' maammoantayo!
20 ¡Asi pay dagiti mangnagan naimbag
iti dakes, ken dakes iti naimbag; nga
icabilda ti sipnget iti lawag, ket ti lawag
iti sipnget; nga icabilda ti napait iti na-
sam-it, ket ti nasam-it iti napait!
21 ¡Asi pay dagiti mamasirib cadagiti
matada met laeng, ken dagiti manakem iti
imatangda met laeng!
22 ¡Asi pay dagiti mamaingel nga agi-
num iti arac, ken tattao a napigsa a
manglaoc iti naingel nga inumen;
23 a mangjustificar iti maysa a manag-
dacdakes a gapu iti maysa a pannocsoc,
ket iccatenda kencuana ti kinalinteg ti
nalinteg.

24 Gapuna a cas iti dila ti apuy ibusen-
na ti punget *ti garami* ken cas iti nagango
a root a marunaw iti darang, castanto ti
ramutda a cas iti pannacalungtot, ket ti
sabongda tumayabto a cas iti tapoc; ag-
sipud ta inwacsida ti linteg ni Jehova
dagiti buybuyot, ken inuyawda ti sao ti
Santo ti Israel.
25 Gapuna a ti pungtot ni Jehova na-
pasgedan a maibusor iti ilina, ken
inunnatna ti imana a maibusor cadacuada,
ken kinabilna ida; ket dagiti bantay
nagkintayegda, dagiti bangcay addada a
cas rugit iti tengnga dagiti calcalsada. Iti
amin daytoy di pay mapatuckiag ti pung-
totna, no di ket ti imana adda pay laeng
a silalayat.

26 Ket isu mangitayagto iti maysa a
bandera cadagiti nacion iti adayu, ket
sultipannanto ida manipud iti ungto ti
daga; ket, adtoy, umaydanto a sigaganat
ken sipapardás unay.
27 Awanto a pulos ti mabannog wenno
maitibcol cadacuada; awanto cadacuada ti
agdungsa ket awan met ti maturog; ket
di met maiccat ti barikes iti lomoda, ket
di met mapugsat ti gálut dagiti zapa-
tosda:
28 a dagiti pánada natarumamis, ken
sibibiat dagiti bá-ida; ket dagiti cucó
dagiti cabayoda maibilangdanto cas la
pamulinawen, ken dagiti ligay dagiti lug-
luganda cacasda la maysa nga alawig:
29 ti ungorda cas la iti leon a caba-ian,
agungordanto a cas cadagiti urbon ti leon;
wen, agungordanto, ken tucmaanda ti

* *Acre:* rucod ti daga a dua nga apag-calima ti maysa nga hectarea.
† *Bat:* pagsucatan a capada iti lima a litro.
‡ *Homer:* pagsucatan a nasuroc bassit a tallo a caban ket siam nga apagcapulo.
§ *Efa:* pagsucatan a capada iti sanga-pulo a salop.

samsam, ket ipanawda a dida maanano,
ket awanto a pulos ti mangisalacan.
30 Ket agungordanto a bumosor cada-
cuada iti dayta nga aldaw a cas iti ungor
ti baybay: ket no ti maysa cumita iti daga,
adtoy, ti sipnget *ken* rigat; ket ti lawag
napasipnget cadagiti ululepna.

Ti sirmata ni Isaias ken ti pannacabilinna.

6 Idi tawen nga ipapatáy ni ari Ozias
nakitac ti Apo a situtugaw iti maysa
a trono, a nangato ken natan-oc; ket ti
gayadan *ti cawesna* pinunnona ti templo.
2 Iti ngatona nagtacder dagiti serafin, a
ti tunggal maysa adda innem a payacna,
ti dua pangabbongna iti rupana, ket ti dua
pangabbongna cadagiti sacsacana, ket ti
dua pagtayabna.
3 Ket nagiinnickisda ti maysa ken
maysa a kinunada, Santo, Santo, Santo ni
Jehova dagiti buybuyot: ti isu-amin a
daga napno iti dayagna.
4 Ket dagiti puon dagiti dapian nag-
pigergerda iti timec daydi nagickis, ket
ti balay napno iti asúc.
5 Idin kinunanac, ¡ Asiac pay! ta mada-
daelac; agsipud ta taoac a narugit dagiti
bibigna ket makipagtaengac cadagiti tat-
tao a narugit dagiti bibigna: ta dagiti
matac nakitada ti Ari, a ni Jehova dagiti
buybuyot.

6 Idin timmayab agingga caniac di
maysa cadagiti serafin, nga adda maysa a
beggang iti imana, nga innalana a sinipit
idi altar:
7 ket isut' indeppelna iti ngiwatco, ket
kinunana, Adtoy, daytoy dimmeppel ca-
dagiti bibigmo; ket ti kinadakesmo naic-
cat, ken ti basolmo napacawan.
8 Ket nangegco ti timec ti Apo, a
kinunana, Asino ti ibaonconto, ken asino
ti mapan a maipaay cadatayo? Idin ki-
nunac, Adtoyac; ibaonnac.
9 Ket isu kinunana, Inca, ket ibagam
cadagitoy a tattao, Pudno a mangegvo,
ngem dicay maawatan; ken pudno a maki-
tayo ngem dicay mailasin.
10 Palucmegenyo dagiti puspuso day-
toy a ili, ken pagdagsenenyo dagiti
lapayagda, ken pagkiddemenyo dagiti ma-
tada; di la ket ta macakita cadagiti mata-
da, ken macangeg cadagiti lapayagda, ken
macaawat cadagiti puspusoda, ken agba-
bawida ket mapasalun-atda.
11 Idin kinunanac, Apo, casano aya ti
cabayagna? Ket isu simmungbat, Aging-
gat' maracrac dagiti ciudad nga awan
matagtagitao, ken dagiti balbalay nga
awan tattaoda, ken ti daga aglangalang a
maikisap.
12 Ket ni Jehova mangipanaw iti a-
dayu cadagiti tattao, ket umadu dagiti
nabaybay-an a disdisso iti tengnga ti
daga.
13 Ket no adda pay maysa nga apagca-
pulo kencuana, isu met iti batangna maca-
anto: a cas maysa *a cayo* a terebinto ken
cas maysa a roble a ti puonda mabati, no
mapucanda; casta a ti nasantoan a bin-i
isu ti puonna.

Da Razin ken Facee gumubatda a maibusor iti Jerusalem. Ti ipadamag ni Isaias ken Acaz. Ti ubing nga Emmanuel. Ti pannacadadael ti Juda.

7 Ket naaramid cadagidi aldaw ni Acaz
nga anac ni Joatam, nga anac ni
Ocozias nga ari ti Juda, a ni Razin nga ari
ti Siria, ken ni Facee nga anac ni Romelias,
nga ari ti Israel, simmang-atda idiay Jeru-
salem a mangubat kencuana, ngem dida
nabalin ti nagballigi a maibusor kencuana.
2 Ket naipacaammo iti balay ni David,
a nacuna, Ti Siria nakicallaisa iti Efraim.
Ket ti pusona nagkintayeg, ken ti puso
dagiti tattaona, a cas cadagiti caycayo iti
bakir aggungonda a gapu iti angin.

3 Idin kinuna ni Jehova ken Isaias,
Inca ita a sumabet ken Acaz, sica, ken ni
Searjasub nga anacmo, iti ungto ti calaso-
gan ti nangatngato a tangke, iti napatac a
dalan ti talon ti agpappapuscol iti lupot;
4 ket cunaem kencuana, Agaluadca, ken
agtalnaca; dica agbuteng ket dica met
ipalubos a cumapuy ta pusom, a gapu
cadagitoy dua a ngudo ti aluten nga
umasasúc, a gapu iti narungsot a pungtot
ni Razin ken ti Siria, ken ti anac ni Ro-
melias.
5 Agsipud ta ti Siria, ti Efraim ken ti
anac ni Romelias nagpanggepda iti dakes
a maibusor kenca, a cunaenda,
6 Sumang-attayo a maibusor iti Juda,
ket isut' riribukentayo, ket isut' gutbawan-
tayo sadiay a maipaay cadatayo, ken
mangisaadtayo iti ari iti nagtengngaanna,
uray ti anac ni Tebeal;
7 castoy ti cuna ni Apo Jehova, Isut'
saan nga agtaengto, ket di met maaramid-
to.
8 Ta ti olo ti Siria isu ti Damasco, ket

ti olo ti Damasco isu ni Razin; ket iti
uneg dagitoy innem a pulo ket lima a
tawen maburacto ti Efraim, iti casta nga
isu saanto nga ilin:
9 ket ti olo ti Efraim isu ti Samaria,
ket ti olo ti Samaria isu ti anac ni Rome-
lias. No saancayo a mamati, pudno a di-
cayto maisaad.

10 Ket ni Jehova nakisao manen ken
ni Acaz, a kinunana,
11 Agkiddawca iti maysa a pagilasinan
ken Jehova a Diosmo; isut' kiddawem iti
caadalman, wenno iti cangato sadi ngato.
12 Ngem ni Acaz kinunana, Diacto ag-
kiddaw, ket diacto suuten ni Jehova.
13 Ket kinunana, Dengngenyo ita, O
balay ni David: Bassit laeng aya a
banag cadacayo ti panangbannugyo cada-
giti tattao, a bannugenyonto pay met ti
Diosco?
14 Gapuna ngarud a ti Apo met laeng
iccanacayonto iti maysa a pagilasinan:
adtoy, a maysa a virgen agsicogto, ken
mangipasngayto iti maysa nga anac a lala-
ki, ket maigaládto iti naganna nga Em-
manuel.*
15 Mantequilla ken diro ti canenanto,
intono ammona nga idian ti dakes, ken
pilien ti naimbag.
16 Ta no di pay ammo ti ubing nga
idian ti dakes, ken pilien ti naimbag, ti
daga a dagiti dua nga arina a caguram
mabaybay-anto.
17 Ni Jehova yegnanto kenca, ken iti
ilim, ken iti balay ni amam, dagiti aldaw
nga dida pay immay, nanipud idi aldaw
nga ipapanaw ti Efraim iti Juda *uray pay*
ti ari ti Asiria.

18 Ket maaramidto iti dayta nga aldaw,
a ni Jehova sultipannanto ti ngilaw nga
adda iti caadayuan a paset dagiti carcar-
ayan ti Egipto, ken ti uyocan nga adda iti
daga ti Asiria.
19 Ket umaydanto, ket agtaengto ti isu-
amin cadacuada cadagiti nalangalang a
lobong, ken cadagiti rengngat dagiti bat-
bato, ken iti rabaw ti amin a cacalunayan,
ken iti rabaw ti amin a pagpaaraban.

20 Iti dayta nga aldaw ti Apo kiskisan-
nanto nga aramatenna ti pangiskis nga
inupaan cadagiti disso a labes ti Carayan,
ti met laeng, ari ti Asiria, ti olo ken
muldot dagiti sacsaca; ket ikisapnanto
met ti iming.

21 Ket maaramidto iti dayta nga aldaw,
a mangtaraken ti maysa a tao iti maysa a
baca a danawan, ken dua a carnero;
22 ket maaramidto, a gapu iti kinawad-
wad ti gatas a pataudendanto manganto
iti mantequilla: ta mantequilla ken diro ti
canento ti tunggal maysa a mabati iti
tengnga ti daga.

23 Ket maaramidto iti dayta nga aldaw,
a tunggal disso, a yan idi ti sangaribu nga
uvas nga agpateg iti sangaribu a capisi a
pirac, maipaayto iti casumba ken calunay.
24 Umayto ti maysa iti dayta a disso a
mangicuyog cadagiti pana ken ba-i, agsi-
pud ta amin a daga isudantot' casumba
ken calunay.
25 Ket isu-amin a turod a nacali iti
gabion, dicanto umay dita a disso a gapu
iti buteng cadagiti casumba ken calca-
lunay; ngem isut' maipaayto a pagpaipan-
an cadagiti bacbaca, ken maipaay a pag-
payatpayatan dagiti carnero.

Ti anac ni Isaias ken ti panangsillong ti Asiria. Ni Jehova coma ti pagbutnganda a saan a cadagiti cabusor. Ti pannacacondenar ti yuuman cadagiti mangcuculam.

8 Ket kinunana ni Jehova caniac, Ma-
ngalaca iti dackel a tapi, ket isurat-
mo iti rabawna iti pluma ti tao, Agpaay
ken Maher-salal-hash-baz;*
2 ket mangicuyogac cadagiti matalec a
sacsacsi a mangipalagip, isuda da Urias a
sacerdote, ken Zacarias nga anac a lalaki
ni Jebaraquias.
3 Ket napanac ken mammadto a babai,
ket isu nagsicug, ken nangipasngay iti
maysa a lalaki. Sa kinuna ni Jehova ca-
niac, Panagnam iti nagan a Maher-salal-
hash-baz.
4 Ta no di pay ammo ti ubing ti agbali-
cas ti, Amac, ken Inac; ti kinabacnang ti
Damasco ken ti nasamsam iti Samaria
maipandanto iti sangoanan ti ari ti Asiria.

5 Ket ni Jehova nagsao pay caniac
manen, a kinunana,

---

* *Emmanuel:* cayatna a saoen, *Ti Dios adda cadatayo.*

* *Maher-salal-hash-baz:* cayatna a saoen, *Ti sinamsam agsiglat, ti tinucmaan agdarás.*

6 Agsipud ta inwacsi daytoy nğa ili
dagiti danum ti Siloe nğa agayusda a
sitatalna, ket agragsac cada Razin ken iti
anac ni Romelias;
7 ita nğarud, adtoy, ti Apo pasagpaten-
na cadacuada dagiti danum ti Carayan, a
napigsa ken adu, a ti *met laenğ* ari ti
Asiria ken isu-amin a dayagna: ket isut'
sumagpatto cadagiti isu-amin a pagayu-
sanna, ken agayus cadagiti isu-amin a
igidna;
8 ket isut' agayusto aginggat' Juda;
isu ti mangilayusto ken manglasatto; isu
dumanonto aginğga iti tengnğed met
laenğ; ket ti panangyucradna cadagiti
payacna sacnapannanto ti caacaba ti dag-
am, O Emmanuel.

9 Aramidenyo ti maysa nğa ariwawa,
O dacayo nğa il-ili, ket maburburaccayo;
ket timudenyo, dacay amin a taga adayu
a dagdaga: agbarikescayo, ket mabur-
buraccayo; agbarikescayo, ket mabur-
buraccayo.
10 Agpatigmaancayo a matiptipon, ket
isunto ti awan ti capapaayanna; balic-
senyo ti sao, ket dinto mataginayon: ta ti
Dios adda cadatayo.
11 Ta ni Jehova casta ti insaona caniac
a nabuyogan ti napigsa nğa imana, ken
binilinnac a diac magmagna iti dalan day-
toy nğa ili, a kinunana,
12 Dicay saoen, Maysa a yaalsa, a mai-
papan iti amin nğa ibaganto daytoy nğa
ili, Maysa a yaalsa; dicay met umamac
iti amacda, dicay met agbutenğ.
13 Ni Jehova dagiti buybuyot, isut'
santificarenyonto; ken isu coma ti ca-
amacyo, ken isu coma ti cabutenğyo.
14 Ket isunto ti maipaay a santuario;
nğem cadagiti dua a balay ti Israel mai-
paay a cas maysa a bato a pacaitibcolan,
ken dackel a bato a pacarurodan, a mai-
paay a saltop ken silo cadagiti agtaenğ
sadi Jerusalem.
15 Ket aduntо ti maitibcol cadagidiay,
ket maiticlebda, ken mablodanto, masilo-
andanto, ket matiliwdanto.

16 Reppetem ti pammanecnec, selloam
ti linteg cadagiti adalac.
17 Ket urayecto ni Jehova, nğa ilinğed-
na ti rupana iti balay ni Jacob, ket agsapu-
lacto kencuana.
18 Adtoy, siac ken dagiti ubbinğ nğa
ited caniac ni Jehova maipaayda a pagila-
sinan ken datdatlag idiay Israel a naggapu
ken Jehova dagiti buybuyot, isu nğa
agtaenğ idiay bantay Sion.

19 Ket intono saoenda cadacayo, Um-
umancayo cadagiti manğcuculam, ken ca-
dagiti manğnğarading, nğa agarasaas ken
agtanabutob: ¿saan aya a rebbenğ coma
dagiti umili umuman iti Diosda? ¿gapu
cadagiti sibibiag *umumanda* aya cadagiti
natay?
20 Iti linteg ken pammanecnec! no
dida agsao a cas mayannurot itoy a sao,
saan a pagduaduaan nğa awan ti bigat
a maipaay cadacuada.
21 Ket isut' lasatendanto, marigrigat
unay ken mabisbisinan; ket maaramidto
nğa, intono mabisindan, agalimutenğdan-
to, ken agilunoddanto a gapu iti arida ken
iti Diosda, ken tumanğadda:
22 ket cumitadanto iti daga, ket, adtoy,
rigat ken sipnğet, kinacudrep ti ladinğit;
ket mayabog*danto* iti napuscol a sipnğet.

*Ti lawag ken rag-o idiay Galilea. Ti pan-
nacayanac ken panagari ti Principe ti
Cappia. Ti punğtot ti Dios mai-
papan ti cuspag ken kinadanğ-
kes ti Israel.*

9 Nğem awanto ti kinacudrep kencuana
nğa adda idi iti ladinğit. Idi unana a
tiempo inyegna ti panagsusuppiat iti daga
ni Zabulon, iti daga ni Neftali; nğem idi
naududi a tiempo inaramidna a nadayag,
gapu iti turonğ ti baybay, iti labes ti Jor-
dan, Galilea dagiti nacion.
2 Ti ili a nagnagna iti casipnğetan
nacakita iti maysa a dackel a lawag; dagiti
nagtaenğ iti daga ti aniniwan ni patay,
naglawag ti silaw cadacuada.
3 Sica pinaadum dagiti nacion, sica
pinadackelmo ti ragsacda; agragsacda iti
sanğoanam a cas iti ragsac ti panagapit, a
cas iti ragsac dagiti tattao no binğayenda
ti sinamsam.
4 Ta ti sanğol ti awitna, ken ti sarucod
ti abagana, ken ti panğ-or ti mamarigat
kencuana, binunğtolmo a cas idi aldaw ti
Madian.
5 Ta isu-amin a cabal ti tao a nagigam
iti riribuc, ken dagiti cawcawes a nayagsep
iti dara, maipaayto a pacauraman, maipa-
ay a sunğrod ti apuy.
6 Ta nayanac ti maysa nğa ubinğ cada-
tayo, maysa nğa anac a lalaki ti naited
cadatayo; ket ti panangituray maipara-
bawto iti abagana: ket ti naganna magala-
danto iti Nacascasdaaw, Mamagbaga, Man-

nacabalin a Dios, Agnanayon nğa Ama,
Principe ti Cappia.
7 Ti idadackel ti pananğiturayna ken ti
cappia awanto ti inğgana, iti trono ni
David, ken iti pagarianna, nğa isut' banğo-
nenna, ken manğibayog iti kinajusticia
ken kinalinteg manipud ita ken iti agna-
nayon. Ti regta ni Jehova dagiti buy-
buyot ti manğaramidto iti daytoy.

8 Ti Apo nanğipawit ti sao ken Jacob,
ket isut' nagdisso iti Israel.
9 Ket isu-amin nğa ili maammoannan-
to, *uray pay* ti Efraim ken ti agnaed ti
Samaria, nğa agcuna a sitatanğsit ken
sisusukir ti pusoda,
10 Dagiti ladrillo narbada, nğem manğ-
patacdercaminto nğa aramatenmi ti tina-
gaan a bato, dagiti sicomoro napucanda
nğem suctanminto ida iti cantinğen.
11 Gapuna a ni Jehova ipanğatonanto
dagiti cabusor ni Razin a maibusor ken-
cuana, ket tignayennanto dagiti cabusorna,
12 dagiti Sirios iti sanğoanan, ken
dagiti Filisteos iti licudan; ket alun-un-
endanto ti Israel iti nacanğanğa a nğiwat.
Ta gapu amin daytoy ti punğtotna di pay
pimmanaw, no di ket ti imana silalayat
pay laenğ.

13 Nupay casta dagiti tattao dida sim-
manğo iti daydiay kimmabil cadacuada,
ket dida met sinapol ni Jehova dagiti
buybuyot.
14 Gapuna a ni Jehova keltayennanto
iti Israel ti olo ken ipus, ti sanğá ken ti
badobadoc, iti maysa nğa aldaw.
15 Ti panğlacayen ken ti natacnenğ a
tao, isu ti olo; ket ti mammadto a manği-
suro cadagiti ululbod, isu ti ipus.
16 Ta isuda a manğidalan iti daytoy
nğa ili pagbiddutenda ida; ket isuda a
maidalan cadacuada madadaelda.
17 Gapuna a ti Apo saannanto a pagrag-
sacan dagiti babbaroda a tao, ket dinto
sumnec ti asina cadagiti ululilada ken
babbaloda a babbai; ta tunğgal maysa dida
agraem iti sagrado, ket managdacdakesda,
ken ti tunğgal nğiwat agsao iti kinamaag.
Ta gapu amin daytoy ti punğtotna di pay
naiccat, no di ket ti imana adda a silala-
yat pay laenğ.

18 Ta ti kinadakes manğuram a cas la
apuy, alun-unenna dagiti casumba ken
calcalunay; wen, pasgedanna ti casamecan
ti bakir, ket maipanğatoda iti maysa a
monmon nğa asuc.
19 Gapu iti punğtot ni Jehova dagiti
buybuyot macset ti daga; ket dagiti tattao
isuda ti cas la pagsunğrod iti apuy: awan
ti tao a manğigaga iti cabsatna.
20 Ti maysa agrabsutto iti imana a
macanawan, ket mabisinanto; ket ma-
nğanto iti imana a catigid, ket didanto
mabsog: tunğgal maysa a tao canennanto
ti lasag ti tackiagna met laenğ.
21 Ti Manases iti Efraim; ket ti Ef-
raim iti Manases; isuda nğa agcaycaysa
bumusordanto iti Juda. Ta gapu amin
daytoy ti punğtotna saan a pimmanaw, no
di ket ti imana adda a silalayat pay laenğ.

Ti Dios aramatenna ti Asiria iti punğtotna, nğem ti Asiria madusanto. Maysa a paset ti Israel agsublinto, ket ti Dios dadaelennanto ti Asiria.

10 ¡Asi pay dagiti manğituyanğ iti
nakillo a bilin, ken dagiti agsur-
surat nğa agsuratda iti kinaulpit;
2 nğa isiasida dagiti addaan pacasapulan
iti kinajusticia, ken tapno tacawenda ti
calintegan dagiti napanğlaw iti ilic, tapno
dagiti babbalo a babbai isuda ti samsam,
ken tapno maaramidda dagiti ululila a
tinucmaanda!
3 Ket ania ti aramidenyonto iti aldaw
ti isasarunğcar, ken ti pannacarba nğa
umayto nğa aggapu iti adayu? Asinonto
ti dumawatanyo ti tulonğ? ket sadino ti
panğibatianyonto ti dayagyo?
4 Agruenoydanto laenğ cadagiti balud,
ken matnagdanto iti babaen dagiti natay.
Ta gapu amin daytoy ti punğtotna saan a
pimmanaw, no di ket ti imana adda a
silalayat pay laenğ.

5 ¡O Asirio, panğ-or ti punğtotco, ti
sarucod nğa iti imana adda ti runğsotco!
6 Ibaonconto a bumusor iti maysa a
nacion a di agraem iti sagrado, ken isut'
iccacto iti pammilin a bumusor iti ili ti
punğtotco, tapno alaenna ti samsam, ken,
iti tinucmaan, ken payatpayatenna ida a
cas la iti pitac cadagiti calsada.
7 Nupay casta dina ipalawag a casta, ket
di met panunoten ti pusona a casta; no di
ket adda iti pusona ti panangdadael ken
panangkeltay cadagiti nacion nğa adu.
8 Ta cunana, Saan aya nğa ar-ari amin
dagiti principesco?
9 Ti Calmo saan aya a cas iti Carcamis,
ti Emat saan aya a cas iti Arfad, ken ti
Samaria saan aya a cas iti Damasco?
10 Yantanğay a ti imac nasaracanna ti

pagarian dagiti ladladawan, a dagiti kini-
tikitan a ladladawanda nanĝnanĝronada
nĝem cadagidiay ti Jerusalem ken ti
Samaria;
11 diacto aya aramiden ti cas inaramid-
co iti Samaria ken cadagiti ladladawanna,
iti Jerusalem ken cadagiti ladladawanna?

12 Gapuna a maaramidto, nĝa intono
matunĝpal ti Apo ti amin nĝa aramidna
iti bantay Sion ken iti Jerusalem, dusaec-
to ti bunĝa ti nasukir a puso ti ari ti
Asiria ken ti dayag ti natanĝsit a panag-
kitana.
13 Agsipud ta kinunana, Iti pigsa ti
imac ken iti kinasiribco isut' inaramidco;
ta adda pannacaawatco: ket iniccatco ti
beddenĝ dagiti tattao, ken rinabsutco
dagiti gamgamenĝda, ken cas iti maysa a
mainĝel a tao mayulogco dagiti agtutugaw
cadagiti trono;
14 ket ti imac nasapulanna a cas la
umoc dagiti kinabacnanĝ dagiti il-ili; ken
cas iti panagurnonĝ ti maysa cadagiti
itlog a nabaybay-an, casta ti pinanĝur-
nonĝco iti amin a daga: ket awan a pulos ti
nanĝgunay iti payacna, wenno nanĝlucat
iti nĝiwatna, wenno nagarasaas.

15 Agpasindayawto aya ti wasay a
bumusor iti daydiay manĝiwasay ken-
cuana? agtanĝsitto aya ti ragadi a mai-
busor iti daydiay mangyudaod kencuana?
casano ti maysa a panĝ-or bumusor coma
cadagidiay manĝitayag kencuana, *wenno*
casano ti maysa a sarucod nĝa inĝatona
daydiay a saan a cayo.
16 Gapuna a ti Apo, a ni Jehova dagiti
buybuyot, manĝibaonto cadagiti nalucmeg
a tattaona iti kinacuttonĝ; ken babaen ti
dayagna mapasgedanto ti maysa a panag-
puur a cas iti pananĝpuur ti apuy.
17 Ket ti silaw ti Israel maipaayto a
cas maysa nĝa apuy, ket ti Santona mai-
paay a maysa a daranĝ; ket uramennanto
ket runĝrunĝennanto dagiti calcalunayna
ken casumbana iti maysa nĝa aldaw.
18 Ket ibusennanto ti dayag ti bakirna,
ken ti nabunĝa nĝa awayna, cararua ken
bagi nĝa agpadpada: ket isunto ti cas
maysa a banderado no matalimudaw.
19 Ket ti tidda cadagiti caycayo ti bakir
bassitto, iti casta a ti maysa nĝa ubinĝ
maisuratna ida.

20 Ket maaramidto iti dayta nĝa aldaw,
a ti tidda ti Israel, ken dagiti macaliclic
iti balay ni Jacob, saandanto nĝa agsada-
gen iti daydiay nanĝcabil cadacuada, no
di ket agsadagdanto ken ni Jehova, iti
kinapudno ti Santo ti Israel.
21 Maysa a tidda agsublinto, ti tidda
met laenĝ ni Jacob, iti mannacabalin a
Dios.
22 Ta uray no ti ilim nĝa Israel, casda
la cadagiti darat ti baybay, ti *laenĝ* maysa
a tidda cadacuada ti agsublinto: maysa a
pannacadadael maikeddenĝ, nĝa agliplip-
pias iti kinalinteg.
23 Ta ti maysa a napno a panunĝpalan,
ken daydiay naikeddenĝ, aramidento ti
Apo, a ni Jehova dagiti buybuyot, iti
tenĝnĝa ti amin a daga.

24 Gapuna a casta ti cuna ti Apo, ni
Jehova dagiti buybuyot, O ilic nĝa agnaed
iti Sion, dica agbutenĝ iti Asirio, uray
cabilennaca iti panĝ-or, ken ilayatna
a maibusor kenca ti sarucodna, a cas iti
cababalin ti Egipto.
25 Ta iti maysa nĝa apagbiit a canito,
ken ti lucsaw *a maibusor kenca* manunĝpal-
to, ket ti punĝtotco *maituronĝto* iti panna-
cadadaelna.
26 Ket ni Jehova dagiti buybuyot
tignayennanto ti maysa a saplit a maibu-
sor kencuana, a cas iti pannacapapatay ti
Madian idiay bato ti Oreb: ken ti panĝ-
orna agsaadto iti nĝato ti baybay, ken
isut' itayagnanto a cas iti cababalin ti
Egipto.
27 Ket maaramidto iti dayta nĝa aldaw,
a ti awitna pumanawto iti abagam, ken ti
sanĝolna maiccatto iti teltelmo, ket ti
sanĝol matuccolto a gapu iti kinalucmeg.

28 Isu immay aginĝga iti Ajad, linasat-
na ti Migron; idiay Macmas ti panĝurno-
nĝanna cadagiti gargaretna;
29 nagballasiwda iti banawanĝ; nagara-
midda iti pagdagúsanda idiay Geba; ti
Rama nagpigerger; ti Gabaa ni Saul tim-
maray.
30 Ipuccawmo a natbag ta timecmo, ¡O
anac a babai ti Gallim! timudem! O
Laisa! ¡O sica nacacaasi nĝa Anatot!
31 Ti Madmena maysa a nagtalaw; da-
giti umili sadi Gebim agtarayda nĝa ag-
turonĝ iti disso a natalged.
32 Daytoy met la nĝa aldaw agsardenĝ-
to idiay Nob: gunayenna ti imana iti
bantay ti anac a babai ti Sion, ti turod ti
Jerusalem.

33 Adtoy, ti Apo a ni Jehova dagiti
buybuyot, pucanennanto dagiti sanĝsanĝá

nğa aramatenna ti panagbuteng̃: ken da-
giti natayag makeltaydanto, ket dagiti
nang̃ato maipababadanto.
34 Ket isu keltayennanto dagiti casame-
can iti bakir nğa aramatenna ti landoc, ket
ti Libano marsuodto a gapu iti maysa a
mannacabalin.

Ti nalinteg a panagari ti sanğa nğa agtaud cadagiti ramut ni Jesse. Ni Jehova urnonğennanto dagiti naibelleng̃ ti Israel.

11 Ket addanto tumaud a maysa a sarinğ-
it iti puon ni Jesse, ket ti maysa a
sanğa nğa agtaud cadagiti ramramutna
agbunğanto.
2 Ket ti Espiritu ni Jehova agtaenğto
iti rabawna, ti espiritu ti kinasirib ken
pannacaawat, ti espiritu ti pammatigmaan
ken kinamainğel, ti espiritu ti pannacaam-
mo ken ti panagbuteng̃ ken ni Jehova.
3 Ket ti rag-ona addanto iti panagbu-
teng̃ ken ni Jehova; ket saanto a manğo-
com a cas iti makita dagiti matana, ken
saan met a manğipato a cas iti manğeg
dagiti lapayagna;
4 no di ket ocomennanto dagiti napanğ-
law a buyogan ti kinalinteg, ken manği-
pato a sililinteg a maipaay cadagiti napa-
cumbaba ditoy daga; ket cabilennanto ti
daga iti panğ-or ti nğiwatna; ken gapu iti
puyot dagiti bibigna papatayennanto da-
giti managdacdakes.
5 Ket ti kinalinteg isunto ti barikes ti
sibetna, ket ti pannacatalec isunto ti bari-
kes ti lomona.

6 Ket ti lobo makipagnaedto iti cor-
dero, ket ti leopardo makicaiddanto iti ur-
bon a caldinğ; ket ti urbon ti baca
ken ti urbon ti leon ken ti napaluc-
meg agcacaiddadanto; ket ti maysa nğa
ubinğ a bassit pasurotennanto ida.
7 Ti baca ken ti oso agarabdanto; da-
giti urbonda agcacaiddadanto, ket ti leon
manğanto iti garami a cas iti baca a lalaki.
8 Ket ti ubinğ nğa agsuso agayayamto
iti abut ti uleg, ket ti capuspusot nğa ubinğ
icautnanto ti imana iti rukib ti carasaen.
9 Didanto mangranggas wenno manğ-
dadael iti amin a bantayco a nasantoan;
ta ti daga mapnonto iti pannacaammo ken
ni Jehova, a cas la dagiti danum sacnapan-
da ti baybay.

10 Ket maaramidto iti dayta nğa aldaw,
a ti ramut ni Jesse, a sitatacder a maipaay
a maysa a bandera dagiti inilin-ili, isunto
ti sapulen dagiti nacion; ket ti paginana-
anna nadayagto unay.

11 Ket maaramidto iti dayta nğa aldaw,
a ti Apo isaadnanto ti imana manen iti
maicadua a dáras a manğsubbot iti matda
ti ilina, dagiti maitiddanto nğa aggapu iti
Asiria, ken aggapu iti Egipto, ken aggapu
iti Partia, ken aggapu iti Etiopia, ken
aggapu iti Persia, ken aggapu iti Caldea,
ken aggapu iti Emat, ken cadagiti pur-
puro ti baybay.
12 Ket isu manğitayagto ti maysa a
bandera a maipaay cadagiti nacion, ken
urnunğennanto dagiti naibelleng̃ ti Israel,
ken tiponenna nğa agcaycaysa dagiti na-
sinasina ti Juda nğa aggapu cadagiti uppat
a suli ti dagá.
13 Ti apal met ti Efraim pumanawto,
ket dagiti mangriribuc iti Juda makeltay-
danto; ti Efraim dinanto apalan ti Juda,
ket ti Juda dinanto riribuken ti Efraim.
14 Ket tumayabdanto nğa agpababa iti
rabaw ti abaga dagiti Filisteos iti laud;
agcaycaysadanto a manğsamsam cadagiti
annac ti daya: yunnatdanto dagiti imada
iti rabaw ti Edom ken Moab; ket dagiti
annac ni Ammon agtulnogdanto cadacuada.
15 Ket ni Jehova dadaelennanto a
talipupusen ti dila ti baybay ti Egipto;
ken iti macatutono nğa anğinna itayag-
nanto ti imana iti Carayan, ket cabilenna
nğa apagcapitoen nğa ayus, ket aramiden-
na a dagiti tattao macapagnada a simamaga
ti sacada.
16 Ket addanto dalan a napatac a
mabatinto a maipaay cadagiti mabati
iti ilina, nğa aggapu iti Asiria; a cas la
iti adda idi a maipaay iti Israel idi aldaw
nğa isasanğatna a rimmuar iti daga ti
Egipto.

Ti cancion a panagyaman.

12 Ket iti dayta nğa aldaw cunaemto,
Agyamanacto kenca, O Jehova; ta
nupay no nagunğetca caniac, ti punğtotme
maiccat, ket liwliwaennac.
2 Adtoy, ti Dios ti pannacaisalacanco,
agtalecacto, ket saanacto nğa agbuteng̃
ta ni Jehova, a ni *met laeng̃* Jehova, isu ti
pigsac ken isu ti cantac; ket isu nagbalin
a pacaisalacanac.
3 Gapuna a sumacducayo a sirarag-o iti
danum cadagiti bubon ti pannacaisalacan.
4 Ket iti dayta nğa aldaw cunaenyonto,
Agyamancayo ken ni Jehova, awaganyo ti

naganna, ipalawagyo dagiti aramidna ca-
dagiti inilin-ili, isaritayo a ti naganna
maitan-oc.
5 Cantaanyo ni Jehova; ta isu naga-
ramid cadagiti mangnibinibi a banag: ma-
ammoan coma daytoy ti isu-amin a daga.
6 Aglaawca ken agriawca sica nga
agtaeng iti Sion; ta dackel iti nagteng-
ngaam ti Santo ti Israel.

*Ti padto a maipapan iti panna-
cadadael ti Babilonia.*

13 Ti awit ti Babilonia, a nakita ni
Isaias nga anac ni Amos.

2 Ipatacderyo ti bandera iti rabaw ti
bantay a nadalus, ipigsayo ti timec cada-
cuada, ililiyo ti imayo, tapno sumrecda
cadagiti ruangan dagiti natacneng.
3 Binilinco dagiti pinagsantoc, wen,
ket inayabac dagiti mamaingel a tattao a
maipaay iti pungtotco, dagiti met laeng
agragragsac a sipapasindayág.
4 ¡Ti daranudor ti maysa a kinaadu
cadagiti banbantay, a cas ti maysa a
dackel nga ili! ¡ti daranudor ti maysa nga
ariwawa dagiti pagpagarian dagiti nacion
naguurnongda! Ni Jehova dagiti buy-
buyot urnongenna dagiti buybuyot a
maipaay iti gubat.
5 Umayda a manipud iti adayu a daga,
manipud iti disso a caadayuan ti langit,
ni met laeng Jehova, ken dagiti igigam ti
lucsawna, a mangdadael iti isu-amin a
dagá.

6 Agdung-awcayo; ta ti aldaw ni Je-
hova dumteng; a cas iti pannacaracrac
nga aggapu iti Mannacabalin-amin umayto.
7 Gapuna nga isu-amin nga ima cuma-
puydanto, ken tunggal puso ti tao maru-
nawto:
8 ket agcullayawdanto; dagiti tutuoc
ken ledleddaang petpetandanto *ida*; adda-
danto iti tuoc a cas iti maysa a babai nga
agpaspasical: agkikinnitanto a mamal-
malanga ti maysa ken maysa; dagiti rup-
rupada *isudanto* ti rupa ti darang.
9 Adtoy, ti aldaw ni Jehova sumungad,
naranggas, a buyogan ti pungtot ken na-
rungsot nga unget: tapno paglangalangen-
na ti daga, ken mangdadael kencuana
cadagiti managbasol.
10 Ta dagiti bitwen sadi langit ken da-
giti purpuróc dagiti bitwenna didanto
itden ti silengda: ti init agsipngetto iti
iruruarna, ket ti bulan dinanto pagsilna-
gen ti lawagna.
11 Ket dusaecto ti lubong a gapu iti
kinadakes*da*, ken dagiti managdacdakes a
gapu iti kinadangkesda: ket pasardengec
ti kinapusong ti natangsit, ket ipababacto
ti kinapalangguad ti nacabutbuteng.
12 Aramidecto ti maysa a tao a natac-
taccon ngem iti nasudi a balitoc, ti maysa
a tao met laeng ngem iti balitoc a napasudi
ti Ofir.
13 Gapuna a pagkintayegecto dagiti
langlangit, ket ti daga maiccatto iti disso-
na, iti pungtot ni Jehova dagiti buybuyot,
ken iti aldaw ti narungsot nga ungetna.
14 Ket maaramidto, a cas iti ugsa a na-
anupan, ken cas cadagiti carcarnero nga
awan ti tao a mangaywan cadacuada,
sumang-atdanto ti tunggal maysa a mapan
ken cailianna, ken agtarayto ti tunggal
maysa a mapan iti dagana met laeng.
15 Ket ti tunggal maysa a masaracan
masalputto; ket ti tunggal maysa a matiliw
mapasagto iti campilan.
16 Dagiti maladagada maitupacdanto
iti sangoanan dagiti matada, matacawanto
dagiti balbalayda, ken mapilitto dagiti
assawada a babbai.

17 Adtoy, tignayecto dagiti Medos a
bumusor cadacuada, isuda a di mangipateg
iti pirac, ket iti maipapan iti balitoc,
saandanto nga agrag-o kencuana.
18 Ket dagiti ba-*ida* bettakendanto da-
giti babbaroda a pisaypisayen; ken awan-
to ti asida iti bunga ti aanacan; dagiti
matada didanto mangigaga cadagiti annac.
19 Ket ti Babilonia, a dayaw dagiti
pagpagarian, nga imnas ti kinatangsit da-
giti Caldeos, isunto iti cas la idi panang-
rebba ti Dios iti Sodoma ken Gomorra.
20 Isu dinto matagitaoanen uray caano,
ket dinto met mataenganen manipud iti
caputotan agingga iti caputotan: ti Arabe
dinto met mangipatacder idiay iti toldana;
dagiti pastor didanto met pagiddaen idiay
dagiti arbanda.
21 No di ket dagiti narungsot nga an-
animal ti let-ang ti agidda idiay; ket da-
giti balbalayda mapnodanto cadagiti naca-
ay-ay-ay a parsua: ket dagiti avestruz
agtaengdanto idiay, ken dagiti calding nga
atap agsaladanto idiay.
22 Ken dagiti lobo agickisdanto cada-
giti castilloda, ken dagiti chacal cadagiti
nacaay-ayo a palacio; ket ti tiempona
umadani a dumteng, ket dagiti aldawna
saandanto a mapaatiddug.

Ti pannacaisubli ti Israel. Cancion ti panagballigida iti Babilonia. Padto a maipapan iti Filistia.

14 Ta ni Jehova addanto caasina ken
Jacob, ken pilienna pay ti Israel,
ken isaadna ida iti dagada met laeng̃: ket
ti gangannaet tumiponto cadacuada, ket
cumpetdanto iti balay ni Jacob.
2 Ket dagiti tattao alaendanto ida, ken
ipanda ida iti lugarda; ket ti balay ti
Israel icutannanto ida iti daga ni Jehova
a maipaayda nḡa adadipen ken tagabu a
babbai: ket cayawandanto dagiti nanḡ-
cayaw cadacuada; ket iturayandanto dagi-
ti namarparigat cadacuada.

3 Ket maaramidto iti aldaw a panang̃-
ted ni Jehova kenca iti panaginanam
iti ladinḡitmo, ken iti rirum, ken iti
narigat a panagservi a nacaipapilitam a
nagservi,
4 nḡa alaemto daytoy a panḡnḡarig a
maibusor iti ari ti Babilonia, ket cunaem-
to, ¡Amanḡan ti panagpatinḡga dagiti
mamarparigat! ¡ti ciudad a balitoc na-
minḡga!
5 Ni Jehova binunḡtolna ti sarucod ti
managdacdakes, ti cetro dagiti agturay;
6 a kinabilda iti punḡtotda dagiti umili
iti cancanayon a panḡor nḡa inturayanda
dagiti nacion iti unḡet, a binuyogan ti
panang̃idadanes nḡa awan ti nanḡlapped.
7 Ti isu-amin a daga adda iti panagina-
ná, *ket* natalna: tumpuarda nḡa agcan-
canta.
8 Wen, dagiti caycayo a parwa agrag-
sacda kenca, *ken* dagiti cantinḡen ti Liba-
no, *a cunaenda*, Nanipud iti pannacai-
babam, awan ti mannaḡa a sumanḡ-at a
bumusor cadacami.
9 Ti Tanem iti baba nagaraw a maipaay
kenca a sumabet iti yaaymo; inriinḡan-
naca cadagiti natay, a dagiti amin met
laeng̃ a paluḡo ti daga; pinatacderna
dagiti ar-ari dagiti nacion manipud ca-
dagiti tronoda.
10 Isuda amin sumunḡbatdanto ken
cunadanto kenca, Kimmapuyca met aya a
cas cadacami? nagbalinca aya a capad-
padami?
11 Ti pasindayágmo nayulog idiay Ta-
nem, *ken* ti awenḡ dagiti violonmo: ti igges
maiwarnac iti sirocmo, ken dagiti igges
bunḡolandaca.

12 ¡Amanḡan ti pannacatnagmo nani-
pud lanḡit, O baggac, nḡa anac ti bigat!
¡amanḡan ti pannacakeltaymo a naipa-
daga, sica a pinagpacumbabam dagiti
nacion!
13 Ket kinunam ita pusom, Agpanḡa-
toacto sadi lanḡit, ibayogconto ti tronoc
iti nḡato dagiti bitbitwen ti Dios; ken
agtugawacto iti bantay ti gimonḡ, cadagiti
caadayuan a paset ti amianan;
14 agpanḡatoacto iti rabaw ti canḡato
dagiti ululep; ipadpadconto ti bagíc ken
Canḡatoan.
15 Nupay sica maibabacanto ken Tanem,
iti cauunegan a paspaset ti dariwanḡwanḡ.
16 Dagiti macakita kenca tan-awanda-
canto, ot-otobendacanto, *a cunaenda*, Isu
daytoy aya tay tao a pinagpigpigergerna
ti daga, a nanḡgungon cadagiti pagpagari-
an;
17 nḡa inaramidna ti lubonḡ a cas
maysa a let-anḡ, ken rinebbana dagiti
ciudadna, a dina bulosan dagiti balud a
mapan iti balbalayda?
18 Amin dagiti ar-ari dagiti nacion,
isuda amin maturogda iti dayag, tunḡgal
maysa iti balayna met laenḡ.
19 Nḡem sica maipalapalca manipud
iti tanemmo a cas maysa a nacarimrimon
a sanḡa, a nacawesan iti pinapatay, a
nasalput ida iti campilan, nḡa bumaba
cadagiti bato ti dariwanḡwanḡ; a cas iti
maysa a banḡcay a natalaytay iti saca.
20 Dicanto maitipon cadacuada iti pan-
nacaitabon, agsipud ta dinadaelmo ti
dagam, pinapataymo dagiti cailiam; ti
bin-i dagiti agararamid ti dakes saanto a
mainaganan iti agnanayon.

21 Agsaganacayo iti pagpapatayan a
maipaay cadagiti annacna a gapu iti kina-
dakes dagiti ammada, tapno dida tumac-
der, ken agtagicua iti daga, ken manḡpun-
no iti rabaw ti lubonḡ cadagiti ciudad.
22 Ket tumacderacto a bumusor cada-
cuada, cuna ni Jehova dagiti buybuyot,
ket keltayec iti Babilonia ti nagan ken ti
nabati, ken anac ken anac ti anac, cuna ni
Jehova.
23 Isut' aramidecto met a cucua a mai-
paay cadagiti anapinḡ ken iti tanḡke dagiti
danum: ken isut' sagadecto iti sagad ti
panan̄grebba, cuna ni Jehova dagiti buy-
buyot.

24 Ni Jehova dagiti buybuyot insapata-
na, a cunana, Pudno unay, a cas iti pa-
nanḡpanunotco, castanto ti maaramid:

ken cas iti pinanĝgepco, isunto ti ma-
taginayon:
25 a bettakecto ti Asirio iti imac, ken
iti rabaw dagiti banbantayco isut' payat-
payatec: iti casta ti sanĝolna umiccatto
cadacuada, ket ti awitna umiccatto iti
abagada.
26 Isu daytoy ti panagem a pinanĝgep
a maipaay iti amin a daga; ken daytoy
ti ima a nailayat iti rabaw ti amin a
nacion.
27 Ta ni Jehova dagiti buybuyot pi-
nanĝgepna, ket asino ti manĝawawanto?
ket ti imana nailayat, ket asino ti manĝ-
cucotto?

28 Idi tawen nĝa ipapatáy ni ari Acaz
adda idi daytoy nĝa awit.

29 Dica agragsac, O Filistia, sica amin,
agsipud ta ti panĝ-or a nanĝabil kenca
nabunĝtol; ta iti ramut ti uleg agtaudto
ti maysa a carasaen, ket ti bunĝana isunto
ti maysa a narunĝsot nĝa agtaytayab nĝa
uleg.
30 Ti inauna nĝa anac ti napanĝlaw
agtaraonto, ket ti addaan masapul agid-
danto a sitatalged; ket patayecto iti bisin
ti ramutmo, ket ti mabati kenca mapa-
patayto.
31 Agtaguobca, O ruanĝan; agickisca,
O ciudad, marunawca, O Filistia, sica
amin; ta umay ti maysa nĝa asúc nĝa ag-
gapu iti amianan, ket awan ti di agtuloy
iti buyotna.

32 Anianto nĝarud ti isunĝbat ti maysa
cadagiti binaon ti nacion? A ni Jehova
binanĝonna ti Sion, ket ti mapaladinĝit
iti ilina agcamanĝto kencuana.

Ti padto a maipapan iti Moab.

15 Ti awit ti Moab.
Ta ti maysa a rabii ti Ar ti Moab
nadadael, *ken* napanawan; ta iti maysa a
rabii ti Kir ti Moab nadadael *ken* na-
panawan.
2 Simmanĝ-atda aginĝgat' Bait, ken
Dibon, cadagiti disso a nanĝato, tapno ag-
sanĝit: ti Moab dunĝ-awanna ti Nebo,
ken ti Medaba; iti amin nĝa ol-oloda adda
kinapulinanĝnanĝ, amin nĝa iminĝda na-
pukisan.
3 Cadagiti daldalanda baricsandanto ti
bagída iti lupot a nakersanĝ; cadagiti
tuctoc ti balayda, ken cadagiti luglugarda
a nalawa, agdunĝ-awto ti tunĝgal maysa,
agsanĝit iti nawadwad.
4 Ket ti Jesebon ken ti Eleale agickis-
da; ti timecda manĝeg aginĝga iti Jahaz
met laenĝ: gapuna a dagiti nagigam a
tattao ti Moab agriawda; ti cararuana
makipagtayegteg kencuana.
5 Ti pusoc agickis a gapu iti Moab;
dagiti natacnenĝna *tumarayda* aginĝgat'
Zoar, aginĝgat' Eglath-sheli-shiyah: ta iti
sasanĝ-atan ti Luhit sumanĝ-atda a sisasa-
nĝit; ta iti dalan ti Oronaim nanĝbanĝon-
da iti maysa nĝa ickis ti pannacarba.
6 Ta dagiti danum ti Nimrim maabbat-
danto; ta ti root maganĝonto, ti naganus
a root malaylayto, awanto ti banag a
nalanĝto.
7 Gapuna a ti nalac-amda a kinawad-
wad, ken ti inurnonĝda, ipandanto iti
ballasiw ti waig dagiti caycayo a kimma-
wayan.
8 Ta ti ariwawa naglicmut cadagiti
beddenĝ ti Moab; ti dunĝ-awna dimmanon
iti Eglaim, ken ti dunĝawna dimmanon iti
Beer-elim.
9 Ta dagiti danum ti Dimon napnoda
iti dara; ta manĝyegac pay iti Dimon, iti
maysa a leon iti rabaw dagiti macatalaw
ti Moab, ken iti rabaw dagiti tidda iti
daga.

Ti pannacadadael ti Moab.

16 Paipanyo dagiti cordero a maipaay
iti agturay iti daga manipud Sela
inĝganat' let-anĝ, aginĝga iti bantay ti anac
a babai ti Sion.
2 Ta isunto nĝa, cas cadagiti agtaw-
tawataw a tumatayab, a cas mawarawara
nĝa umoc, castadanto dagiti annac a babbai
ti Moab cadagiti baballasiwan ti Arnon.
3 Manĝtedca iti pammalacad, agaramid-
ca iti kinajusticia; balinem ti aniniwanmo
a cas maysa a rabii iti matoon, ilinĝedmo
dagiti naibellenĝ; dica liputan ti nagtalaw.
4 Makipagyanda coma kenca dagiti im-
bellenĝco; iti maipapan iti Moab, sica
coma ti maysa nĝa abbonĝ daydiay mani-
pud iti rupa ti mananĝranĝgas. Ta ti
managpalalo mapaawan, ti pannacarba su-
mardenĝ, dagiti mamarparigat maibusda
iti daga.
5 Ket maysa a trono ti mabanĝonto iti
naayat a kinaimbag, ket maysa ti agtu-
gawto kencuana iti kinapudno, iti tolda
ni David, a manĝocom, ken manĝbiruc iti
kinajusticia, ken nasinĝdat a manĝaramid
iti kinalinteg.

6 Nangeganmi ti kinatangsit ti Moab,
nga isut' natangsit unay; iti met laeng
palangguadna, ken ti kinatangsitna, ken
ti pungtotna; dagiti panagpasindayawna
awan ti capapaayanda.
7 Gapuna a ti Moab agdung-awto a
maipaay iti Moab, agdung-awto ti tunggal
maysa: dung-awanyonto ti cimiento ti
Kir-jareset, a nadunor a naikisap.
8 Ta dagiti taltalon ti Jesebon cuma-
puyda, *ket* ti uvas ti Sibma; dagiti appo
dagiti nacion sinep-acda dagiti napili a
sangsangána, nga gimmawatda aginggat'
Jazer met laeng, a naglicawlicawda iti
let-ang; dagiti sarsaringitna nagwawara-
da, bimmallasiwda iti baybay.
9 Gapuna a makipagsangitacto iti pa-
nagsangit ti Jazer a maipaay iti uvas ti
Sibma; sibugancanto cadagiti luluac, O
Jesebon, ken Eleale: ta iti rabaw dagiti
bungam iti calgaw ken iti aniem ti nag-
tinnagan ti ariwawa ti *gubat*.
10 Ket ti rag-o naipanaw, ken ti ragsac
naipanaw iti nabunga nga away; ken iti
cauvasan awanto ti cancanta, awan met ti
nacaragragsac a timec: awan ti agpaypayat
a mangpayatto iti arac cadagiti pagpespe-
san ti uvas; pinasardengco ti riaw *ti panag-
buras*.
11 Gapuna ti pusoc aguni a cas maysa
nga arpa a maipaay iti Moab, ken dagiti
lalaemco a maipaay iti Kir-jareset.
12 Ket maaramidto, intono agparang ti
Moab, intono mabannog iti rabaw ti
nangato a disso, ken umayto iti santuario-
na nga agcararag, isu saanto a mangatiw.

13 Daytoy ti sao nga imbalicas ni Jeho-
va idi nalabes a tiempo a maipapan iti
Moab.
14 Ngem ita ni Jehova sinaona, a kinu-
nana, Iti uneg ti tallo a tawen, a cas cada-
giti tawen ti maysa a tangtangdanan,
ti dayag ti Moab mayegto iti pan-
nacababalaw, agraman amin a kinaaduna;
ket ti tidda bassitto unay ken awan ti
capapaayanna.

Ti padto a maipapan iti Damasco.

17 Ti awit ti Damasco.
Adtoy, ti Damasco naiccat ti kina-
ciudadna, ken isunto ti maysa a gabsuon ti
narba.
2 Dagiti ciudad ti Aroer addada a na-
baybay-an; isuda maipaaydanto cadagiti
arban, nga agiddadanto, ket awanto ti
mangbugtac cadacuada.
3 Ket agsardengto ti sarikedked nga
aggaput' Efraim, ken iti pagarian mani-
pud Damasco, ken iti tidda ti Siria;
isudanto ti cas iti dayag dagiti annac ti
Israel, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

4 Ket maaramidto iti dayta nga aldaw,
a ti dayag ni Jacob mapaingpisto, ken ti
kinalucmeg ti lasagna agbalinto a na-
cottong.
5 Ket isuntot' cas la iti agan-ani no
urnongenna ti sitatacder a bukel, ken
purosenna iti tackiagna dagiti dawa; wen,
isu casto iti maysa no agbanban-a iti dawa
iti lobong ti Rafaim.
6 Nupay casta addanto pay matda a
banban-aen, a cas iti panangwagwag iti
cayo nga olivo, dua wenno tallo a bunga
iti catayagan a murdong ti puon, uppat
wenno lima iti caalimpatocan a sangá ti
nabunga a cayo, cuna ni Jehova, ti Dios ti
Israel.
7 Iti dayta nga aldaw dagiti tattao
cumitadanto iti Nangaramid cadacuada,
ket dagiti matmatada agraemdanto iti
Santo ti Israel.
8 Ket didanto cumita cadagiti alaltar,
nga aramid dagiti im-imada; ket didanto
met pagdayawan dagiti inaramid dagiti
ramramayda, uray dagiti Asherah, wenno
cadagiti ladladawan ti init.
9 Iti dayta nga aldaw dagiti nalagda a
ciudadda cacasdanto cadagiti disso a na-
baybay-an iti cabakiran ken iti tapaw ti
bantay, a nabaybay-anda nanipud iti sa-
ngoanan dagiti annac ti Israel; ket isunto
ti maysa a langalang.
10 Ta sica linipatam ti Dios a salacan-
mo, ken dica linaglagip ti bato ti
pigsam; gapuna a nangimulaca cadagiti
nacaay-ayo a mula, ket isut' immulam
cadagiti gangannaet a sarsaringit.
11 Iti aldaw ti panagmulam, isut' darec-
decam a licmuten, ken iti agsapa pagsabo-
ngem ti bukelmo; ngem ti apit agtalawto
iti aldaw ti rigat ken leddaang a maiccat
ti inanama.

12 ¡Ah, ti ungor dagiti adu nga umili
nga agungor a cas iti panagungor ti bay-
bay; ken ti panagdarison dagiti nacion,
nga agdarisonda a cas iti panagdarison
dagiti napegges a danum!
13 Dagiti nacion agdarisonda a cas iti
panagdarison dagiti adu a danum: ngem
tubngarennanto ida, ket agtalawdanto nga
umadayu, ken maabogto a cas iti taep

dagiti banbantay iti saṅgoanan ti aṅgin,
ken cas iti agtaytayyec a tapoc iti saṅgoan-
an ti bagio.
14 Iti rumabii, adtoy, ti kigtot; *ket* no
di pay bumigat awandan. Isu daytoy ti
biaṅg dagiti maṅgsamsam cadacami, ken
ti gasat dagiti naṅgtacaw cadacami.

Maysa a padto a maipapan iti Etiopia.

18 ¡Ah, ti daga ti panagwaneswes dagiti
payac, ṅga adda iti labes dagiti
carcarayan sadi Etiopia;
2 a maṅgibaon cadagiti embajadores iti
baybay, iti sasacayan a badobadoc iti
rabaw dagiti danum, *a cunaenna,* Incayo,
dacayo a nasiglat a mabaon, iti maysa a
nacion a naṅgato ken napalanas, iti maysa
ṅga ili a nacaamamac nanipud idi damoda
ṅga agpamasaṅgonan, maysa a nacion a
maṅgiburay ken mangpayatpayat, a ti
daga dinasdasig dagiti carcarayan!
3 Dacay amin ṅga agtaeṅg iti luboṅg,
ken dacayo ṅga agnaed iti daga, intono
maitayag ti maysa a bandera iti rabaw
dagiti banbantay, kitaenyo; ken intono
mapaguni ti taṅgguyob, deṅggenyo.

4 Ta castoy ti imbaga ni Jehova caniac,
Agtalnaacto, ken matmatacto manipud
idiay pagnaedac, cas nalawag a pudot ti
raniag ti init, cas maysa ṅga ulep ti lin-
naaw iti pudot ti panagapit.
5 Ta iti sacbay ti panagapit, intono
malabes ti panagsaboṅgen, ket ti saboṅg
agbalin a buṅga ti uvas ṅga agluom pa-
adenna tii campit dagiti uggot, ken dagiti
aglaslasbaṅg a saṅga iccatennanto *ken* pu-
canennanto.
6 Maibatidanto a matiptipon cadagiti
narawet a tumatayab dagiti bantay, ken
cadagiti an-animal iti daga; ket dagiti
narawet a tumatayab agyandanto cadacua-
da iti bayat ti tiempo ti pudot, ket dagiti
an-animal ti daga agyandanto cadacuada
iti bayat ti tiempo ti lam-ec.
7 Iti dayta a tiempo maysa a sagut ti
maidatágto ken Jehova dagiti buybuyot
ṅga aggapu iti maysa ṅga ili a naṅgato
ken napalanas, ṅga aggapu met laeṅg iti
maysa ṅga ili a nacaalaliṅggec nanipud idi
damona ṅga agpamasaṅgonan, maysa a
nacion ṅga agiburay ken maṅgpayatpayat,
a ti dagana dinasdasig dagiti carcarayan, iti
lugar ti nagan ni Jehova dagiti buybuyot,
ti bantay Sion.

Ti padto a maipapan iti Egipto.

19 Ti awit ti Egipto.
Adtoy, ni Jehova aglugan iti nasig-
lat ṅga ulep, ken umay iti Egipto: ket
dagiti ladladawan idiay Egipto agpiger-
gerdanto iti saṅgoananna; ken ti puso ti
Egipto marunawto iti teṅgṅgana.
2 Ket tignayecto dagiti Egipcios a
bumusor cadagiti Egipcios: ket maki-
cabilto ti tuṅggal maysa a maibusor ken
cabsatna, ken tuṅggal maysa a maibusor
ken caarrubana; ciudad a bumusor iti
ciudad, *ken* pagarian a bumusor iti paga-
rian.
3 Ket ti espiritu ti Egipto cumuraṅgto
iti teṅgṅgana; ken dadaelecto ti patigma-
anna: ket umumandanto cadagiti ladawan,
ken cadagiti baglanda, ken cadagiti maṅg-
cuculam, ken cadagiti maṅgṅgaradiṅg.
4 Ket yawatconto dagiti Egipcios iti
ima ti maysa ṅga apo a nadawel; ket
maysa a naruṅgsot ṅga ari ti maṅgiturayto
cadacuada, cuna ti Apo, ni Jehova dagiti
buybuyot.

5 Ket dagiti danum cumuraṅgdanto iti
baybay, ket ti carayan umes-esto ken ma-
magaan.
6 Ket dagiti carayan agbalindanto a
nalibeg; dagiti ayus ti Egipto umes-esto
ket mamagaan; dagiti badobadoc ken
dagiti tarabaṅg magaṅgodanto.
7 Dagiti tantanap a caraberan iti denna
ti Nilo, iti igid ti Nilo, ken amin a namu-
laan a taltalon iti Nilo, agbalindanto a
namaga, maipayugpugdanto, ket awan-
danton.
8 Ket dagiti cumacalap agladiṅgitdan-
to, ken amin dagiti naṅgyuyaoy iti banniit
iti Nilo, agduṅg-awdanto, ket dagiti naṅgi-
wayat iti iket cadagiti dandanum agcapuy-
danto.
9 Maysa pay dagiti agtrabajo iti sina-
gaysay a lino ken dagiti agabel iti puraw a
lupot, marirudanto:
10 ket dagiti monmon *ti Egipto* mabuṅg-
buṅgtoldanto; isu-amin dagiti makitaṅg-
taṅgdan mapapulcocdan*to* iti cararua.

11 Dagiti paṅguloen ti Zoan napalaus ti
kinamaagda; ti patigmaan dagiti casisiri-
ban a consejero ni Faraon nagbalinda a
nacuneṅg: casano ti panagcunayo ken
Faraon, Siac ti anac ti masirib, anac dagi-
di cadaanan ṅga ar-ari?
12 Sadino ti yanda ṅgarud dagiti tat-
taom a mamasirib? ket ibagada coma

kenca ita; ket maammoanda coma dagiti
gandat ni Jehova dagiti buybuyot a mai-
panggep iti Egipto.
13 Dagiti pangūluoen ti Zoan nagbalinda
a maag, dagiti pangūluoen ti Nof isudat'
maululbod; inyawawanda ti Egipto, isuda
a bato a panuli cadagiti caputotanna.
14 Ni Jehova inlaocna ti maysa nga
espiritu ti pangilkillo iti tengngāna; ket
inyawawanda ti Egipto iti tunggal aramid-
na, a cas maysa a nabartec a tao nga agi-
bar-ibar iti panagbaccuarna.
15 Awanto met ti aniaman a trabajoen
a maipaay iti Egipto, nga ti olo wenno ti
ipus, ti sanga wenno ti badobadoc ma-
balinda nga aramiden.

16 Iti dayta nga aldaw dagiti lallaki ti
Egipto cacasdanto la babbai; ket agpiger-
gerdanto ken agbutengdanto iti panaggu-
nay ti ima ni Jehova dagiti buybuyot, nga
iwagwagna cadacuada.
17 Ket ti daga ti Juda agbalinto a pag-
butbutngan ti Egipto; ti tumunggal may-
sa a macasarita kencuana agbutengto, a
gapu iti panggep ni Jehova dagiti buy-
buyot, a pangpanggepenna a maibusor ken-
cuana.
18 Iti dayta nga aldaw addanto lima a
ciudad iti daga ti Egipto nga agsao iti
pagsasao ti Canaan, ket agsapatada ken
ni Jehova dagiti buybuyot; ti maysa
managanto Ti ciudad ti pannacarba.

19 Iti dayta nga aldaw addanto maysa
nga altar ken ni Jehova iti tengnga ti daga
ti Egipto, ken maysa nga monmon ken
ni Jehova iti beddengna.
20 Ket maipaayto a maysa a pagilasin-
an ken maysa a sacsi ken ni Jehova dagiti
buybuyot iti daga ti Egipto; ta umawag-
danto ken ni Jehova a gapu cadagiti
namarigat, ken isu mangibaonto ti mangi-
salacan cadacuada, ken maysa a mangispal,
ket isalacannanto ida.
21 Ket ni Jehova maammoanto ti Egip-
to, ket dagiti Egipcios maammoandan-
to ni Jehova iti dayta nga aldaw: wen,
agcararagdanto a buyugan ti sacrificio
ken daton, ket agcaridanto ken ni Jehova,
ket isut' tungpalendanto.
22 Ket cabilento ni Jehova ti Egipto,
mangcabil ken mangpaspasalun-at; ket
sumublidanto ken ni Jehova, ket isunto
ti pagkiddawanda, ket pasalun-atennanto
ida.

23 Iti dayta nga aldaw addanto maysa
a napatac a dalan nga aggapu iti Egipto
nga agturong sadi Asiria, ket dagiti
Asirios sumrecdanto iti Egipto, ket dagiti
Egipcios iti Asiria; ket dagiti Egipcios
agcararagdanto agraman cadagiti Asirios.

24 Iti dayta nga aldaw ti Israel isunto
ti maicatlo iti Egipto ken Asiria; maysa
a bendicion iti tengnga ti daga;
25 agsipud ta ni Jehova dagiti buy-
buyot binendicionanna ida, a kinunana,
Bendito coma ti ilic nga Egipto, ken ti
Asiria nga aramid dagiti imimac, ken ti
Israel nga agtawid caniac.

Ti padto a maipapan iti pannacacayaw
ti Egipto ken Etiopia.

20 Idi tawen nga yaay ni Tartan sadi
Azoto, idi isut' imbaon ni Sargan
nga ari ti Asiria, ken ginubatna ti Azoto
ket isut' innalana;
2 iti dayta a tiempo ni Jehova nagsao
iti pannacaaramat ni Isaias nga anac ni
Amos, a kinunana, Inca, ket iccatem ti
lupot a nakersang cadagita lomom, ket
iccatem dagiti zapatos iti sacam. Ket
casta ti inaramidna, a nagnagna a sila-
lamolamo ken sacasaca.
3 Ket ni Jehova kinunana, Cas iti pan-
nagna ni adipenco nga Isaias a silalamo-
lamo ken sacasaca iti tallo a tawen a mai-
paay a maysa a pagilasinan ken maysa a
pacasdaawan a maipanggep iti Egipto ken
iti Etiopia;
4 castanto ti ari ti Asiria a mangipan
iti adayu iti nacayawan ti Egipto, ken
dagiti pannacaibelleng ti Etiopia, agtutubo
ken lallacay, silalamolamo ken sacasaca,
ken awan ti abbong ti patongda, a pacai-
babainan ti Egipto.
5 Ket agcullayawdanto ken mariribuc-
danto, a gapu iti Etiopia nga inanamada,
ken iti Egipto a dayagda.
6 Ket dagiti agnaed iti daga nga igid ti
baybay cunaendanto iti dayta nga aldaw,
Adtoy, castoy ti inanamatayo, sadino ti
cumamangantayo a maispal iti ari ti
Asiria: ket datayo, casano ti panagta-
lawtayo?

Dagiti padto a maipapan iti Babilonia,
Edom ken Arabia.

21 Ti awit a maipaay iti let-ang ti bay-
bay.
Cas cadagiti alawig iti Abagatan sa-
gadenna amin, isut' umay nga aggapu iti

let-anḡ, aggapu iti maysa a nacaamamac a
daga.
2 Maysa a nacalcaldanḡ a sirmata ti
maipalawag caniac; ti manḡliliput a tao
agaramid a sililiput unay, ket ti managda-
dael agdadael. Sumanḡ-atca, O Elam;
lumacubca, O Meda; amin a sainnecna
pinasardenḡco.
3 Gapuna a napno dagiti lomoc iti tuoc;
dagiti ut-ut ginemgemandac, a cas cadagiti
ut-ut ti maysa a babai iti panagpasical:
addaac a siuut-ut iti casta a diac macanḡeg;
addaac a sicucullayaw iti casta a diac
macakita.
4 Ti pusoc agtibbayo, ti butenḡ kinig-
totnac; ti apagsipnḡet a kinalicagumac na-
pagbalin a macapigerger caniac.
5 Isaganada ti lamesaan, isaadda ti
agwanawan, manḡanda, uminumda: tu-
macdercayo, dacayo a panḡuloen, sapsap-
poanyo ti calasag.
6 Castoy ti kinunana ti Apo caniac,
Inca, manḡicabilca iti maysa nḡa agwana-
wan; ibagana coma ti makitana.
7 Ket intono makitana ti maysa a
panḡen, tattao a sisasacay cadagiti cabca-
bayo a sagdudua caabay, maysa a panḡen
dagiti asno, maysa a panḡen dagiti camello,
rebbenḡna a denḡgen a siaagawa unay a
buyogan ti napasnec a pananḡimatanḡ.
8 Ket isu nagpuccaw a cas maysa a leon:
O Apo, agtacderac nḡa agnanayon iti ra-
baw ti pagwanawanan iti aldaw, ket
maisaadac nḡa agbantay nḡa agpatpatnag
iti rabii;
9 ket, adtoy, sumunḡad ti maysa a panḡen
dagiti tattao, sicacabayo a tattao a sagdu-
dua caabay. Ket isu simmunḡbat ket
kinunana, Narba, narba ti Babilonia; ket
amin dagiti kinitikitan a ladawan dagiti
didiosna maburburacda a maipadaga.

10 ¡O sica pagtaltagac, ket ti bukel iti
cadsaarac! daydiay a nanḡegco ken Jeho-
va dagiti buybuyot, a Dios ti Israel,
impaduyacyacco cadacayo.

11 Ti awit a maipaay iti Duma.
Maysa ti umawawag caniac idiay ruar
ti Seir, Agwanawan, ania aya ti rabii?
Agwanawan, ania aya ti rabii?
12 Ti agwanawan simmunḡbat, Ti bigat
sumunḡad, ket casta met ti rabii: no
cayatyo a saludsoden, saludsodenyo: ga-
sublicayo, umaycayo.

13 Ti awit a maipaay iti Arabia.
Iti cabakiran ti Arabia ti pagdagusán-
yonto, O dacayo nḡa agbaniaga a taga
Dedanim.
14 Iti mawaw inyeganda ti danum;
dagiti agtataenḡ iti daga ti Tema nasabetda
dagiti nagtalaw a sititinapay.
15 Ta intalawda dagiti camcampilan,
dagiti naasut a camcampilan, ken ti sibi-
biat a ba-i, ken a gapu iti kinaleddaanḡ ti
gubat.
16 Ta castoy ti cuna ni Jehova idi
caniac, Iti uneg ti macatawen, cas mayan-
nurot cadagiti tawen ti maysa a tanḡtanḡ-
danan, amin a dayag ti Cedar maawanto;
17 ket ti matidda iti bilanḡ dagiti
panaan, dagiti mainḡel a tattao cadagiti
annac ti Cedar nataccondanto; ta ni Jeho-
va, a Dios ti Israel isut' insaona.

Ti pannacalacub ti Jerusalem. Ni Eliacim ti sumono ken ni Sobna.

22 Ti awit ti lobonḡ ti sirmata.
Ania aya ti agalem ita, a nacaulican
a sipupulos cadagiti toctoc dagiti balay?
2 O sica nḡa addaca a napno iti ariwawa,
maysa a naariwawa a ciudad, maysa a
narag-o nḡa ili; dagiti napapatay kenca
saanda a napapatay iti campilan, ket
saanda met a natay iti gubat.
3 Amin dagiti agturay kenca nagtalaw-
da a nagcucuyog, rineppet ida dagiti
panaan; amin dagidi nasaracan kenca
nareppetda a nagcaycaysa; nagtalawda iti
adayu.
4 Gapuna a kinunac, Ibalicyo ti ikiki-
tayo caniac, agsanḡitacto iti napait unay;
dicay agbannug a manḡliwliwa caniac a
gapu iti pannacarbec ti anac a babai ti
ilic.

5 Ta isu ti maysa nḡa aldaw ti panna-
cariribuc, ken ti pannacaibaddebaddec,
ken ti panagalla-alla, nḡa aggapu iti Apo,
a ni Jehova dagiti buybuyot, iti lobonḡ ti
sirmata; maysa a pannacarba dagiti bacud,
ken maysa a panagickis cadagiti banban-
tay.
6 Ket ti Elam innalana ti taguban,
agraman luglugan dagiti tattao *ken* tattao
a nagsacay iti cabcabayo; ket ti Chir
iniccatna ti abbonḡ ti calasag.
7 Ket naaramid, a dagiti lobonḡmo a
napilpili unay napnoda idi cadagiti luglu-
gan, ket dagiti tattao a sicacabayo nagor-
nosda iti ruanḡan.
8 Ket isu iniccatna ti abbonḡ ti Juda,
ket sica kimmitaca iti davta nḡa aldaw iti

pagidulinan cadagiti igigam idiay balay
idiay cabakiran.
9 Ket nakitayo dagiti gutgutbaw ti
ciudad ni David, nğa aduda; ken inurno-
nğyo a pinagcaycaysa dagiti danum ti
nababbaba a tanğke;
10 ket binilanğyo dagiti balbalay ti
Jerusalem, ket rinacracyo dagiti balbalay
a panğpalagda iti bacud;
11 nagaramidcayo met ti maysa a nalawa
a tanğke iti baet dagiti dua a bacud a mai-
paay iti danum ti daan a tanğke. Nğem
dicay kimmita iti daydiay a nanğaramid
itoy, ket dicay met pinadayawan daydiay
a nanğpanğgep itoy idi nabaybayagen.

12 Ket iti daydiay nğa aldaw nanğayab
ti Apo, a ni Jehova dagiti buybuyot, iti
panagsangit, ken iti panagdunğaw, ken ti
kinapulinanğnanğ, ken ti panagbarikes iti
lupot a nakersanğ:
13 ket, adtoy, ti rag-o ken ragsac, ti
manğpapatay cadagiti bacbaca ken pananğ-
papatay cadagiti carcarnero, pananğan ti
lasag ken panaginum ti arac: manğantayo
coma ken uminumtayo, ta intono bigat
mataytayto.
14 Ket ni Jehova dagiti buybuyot nag-
pacdaar cadagiti lapayagco, Pudno a day-
toy a kinadanğkes saanto a mapacawan
cadacayo aginğganat' mataycayo, cuna ti
Apo, ni Jehova dagiti buybuyot.

15 Castoy ti cuna ti Apo, a ni Jehova
dagiti buybuyot, Inca, dumanonca itoy a
tesorero, nğa isu met laenğ ni Sobna, a
panğulo ti balay, *ket cunaem*,
16 Ania ti aramidem ditoy? ken asino
ti icutam ditoy, a nanğcalica ditoy iti
maysa a tanem a maipaay kenca? isut'
cumalcali iti maysa a tanem sadi nğato,
cumalcali iti maysa a pagtaenğan a mai-
paay kencuana iti uneg ti bato!
17 Adtoy, ni Jehova, a cas maysa *a
napigsa* a tao, sipipigsanto a manğibellenğ
kenca; wen, bunğonennacanto a nairut
unay.
18 Patayekennacanto a pudno unay, *ken
ipatulidnaca* a cas maysa a bola iti maysa a
nalawa a daga; idiayto ti pacatayam, ken
idiay ti pagyananto dagiti luglugan ti
dayagmo, sica a pacaibabainan ti balay ni
apom.
19 Ket itappuaccanto manipud iti saad-
mo; ken guyodencanto manipud iti pag-
taenğam.
20 Ket maaramidto iti dayta nğa aldaw,
nğa ayabacto ni adipenco nğa Eliacim nğa
anac a lalaki ni Helcias:
21 ken isut' cawesacto iti pagan-anaymo,
ken isut' papigsaecto iti barikesmo, ken
yawatconto ti turaymo cadagiti imana;
ket agbalinto a maysa nğa ama cadagiti
agnaed sadi Jerusalem, ken iti balay ni
Juda.
22 Ket ti tulbec ti balay ni David ipara-
bawconto iti abagana; ket isu luctannanto,
ket awanto ti manğipunit; ket punitannan-
to, ket awanto ti manğlucat.
23 Ket isut' ipasocconto a cas maysa a
lanza iti natalged a disso; ket isunto ti
maipaay a maysa a pannacatrono ti dayag
ti balay ni amana.
24 Ket isab-itdanto kencuana ti amin a
dayag ti balay ni amana, dagiti putotna
ken ti gapuananna, isu-amin nğa alicamen
a babassit, manipud cadagiti copana aginğ-
gat' amin a frascona.
25 Iti dayta nğa aldaw, cuna ni Jehova
dagiti buybuyot, ti lanza a naipasoc iti
natalged a disso agparutto, ket maputedto,
ket matnagto; ket ti awit nğa adda iti
rabawna, maiccatto; ta isut' insao ni Je-
hova.

Ti padto a maipapan iti Tiro.

23 Ti awit ti Tiro.
Aganug-ogcayo a sasacayan ti Tar-
sis; ta isut' narba iti casta nğa awan ti
balay, awan ti sercan; manipud iti daga ti
Quitim isut' maipacdaar cadacuada.
2 Agulimeccayo, dacayo nğa agyan iti
igid *ti taaw*, sica a dagiti tagtagilaco ti
Sidon, a bumallasiwda iti taaw, pinadac-
keldaca.
3 Ken cadagiti dadackel a danum ti
bukel ti Shihor, ti apit ti Nilo, isut' idi ti
gungunana, ken isu idi ti lugar a paglacla-
coan dagiti nacion.
4 Mabainanca, O Sidon; ta ti taaw in-
saona, ti sarikedked ti taaw, a kinunana,
Saanac a nagpasical, ket diac met nag-
anac, saanac met a nagtaraken cadagiti
babbaro a tao, ket diac met nanğtagibi
cadagiti virgen.
5 Idi dumtenğ ti damag sadi Egipto,
lumdaanğdanto a gapu iti damag ti Tiro.
6 Lumabascayo sadi Tarsis; agdunğ-
awcayo dacayo nğa agtaenğ iti igid *ti taaw.*
7 Isu daytoy aya ti naragsac *a ciudadyo,*
a ti kinadaanna isu ti kinadaan dagiti
aldaw, a dagiti sacsacana isut' ipanda nğa
agganganaet iti adayu?

8 Asino ti nañgipanggep itoy a maibusor
iti Tiro, ti mañgted cadagiti balañgat, a
dagiti agtagtagilaco kencuana piprincipe-
da, dagiti pagbaniagaenna isuda dagiti
natatacneng a tattao iti daga?
9 Ni Jehova dagiti buybuyot isut' pi-
nanggepna, a pangmulit iti kinatangsit ti
amin a dayag, mangyeg iti pannacababalaw
cadagiti isu-amin a natacneng ditoy daga.
10 Lumabasca a lasatem ti dagam a cas
iti Nilo, O anac a babai ti Tarsis; ta
awanen ti mañglapped.
11 Isu inyunnatna ti imana iti ngato ti
taaw, ginungonna dagiti pagpagarian: ni
Jehova nañgited ti bilin a maipanggep iti
Canaan, a mañgdadael cadagiti sarikedked-
na.
12 Ket kinunana, Dicanto agrag-on, O
sica naparigat nga anac a virgen ti Sidon:
tumacderca, bumallasiwca sadi Quitim;
uray pay idiay awanto ti inanam.

13 Adtoy, ti daga dagiti Caldeo; day-
toy nga ili awan idi; isut' binangon ti
Asirio a maipaay cadagiti agnaed iti let-
ang; patacderenda dagiti torreda; dinu-
pracda dagiti palaciona; isut' inaramidda
a maysa a pannacarba.
14 Umanug-ogcayo, dacayo a sasacayan
ti Tarsis; ta naduprac ti sarikedkedyo.
15 Ken maaramidto iti dayta nga aldaw,
a ti Tiro malipatanto iti pitopulo a tawen,
cas mayannurot cadagiti aldaw ti maysa
nga ari: iti calpasan ti panaggibus ti pito-
pulo a tawen isunto iti Tiro ti cas iti canta
ti balañgcantis.
16 Mañgalaca iti maysa nga arpa, inca
licmuten ti ciudad, sica balañgcantis a nali-
patan; agaramidca iti nasam-it a tocar,
agcantaca iti adu a canta, tapno sicat'
malagip coma.
17 Ket maaramidto intono calpasan ti
panaggibus ti pitopulo a tawen, a ni Je-
hova sarungcarannanto ti Tiro, ket isu ag-
sublinto iti tañgdanna, ken makibalang-
cantisto cadagiti isu-amin a pagarian ti
lubong iti rabaw ti daga.
18 Ket ti tagilacona ken tañgdanna
isudanto ti kinasanto ken ni Jehova: isut'
dinto maidulin ken maurnong; ta dagiti
tagilacona maipaayto cadagiti agtaeng iti
sañgoanan ni Jehova, a canenda nga um-
anay, ken maipaay iti napaot a pagan-anay.

Ti panañgocom in Jehova cadagiti nacion.

24 Adtoy, ni Jehova aramidenna ti
daga nga agongngaong, ken isut'
aramidenna a malañgalangto, ken isut'
balictadenna, ken iwarawarana dagiti
agtaeng kencuana.
2 Ket isunto, a no casano iti umili,
casta met iti sacerdote; no casano iti
adipen, casta met iti apona, no casano iti
tagabu a babbai, casta met iti ulangna;
no casano iti aggatang, casta met iti ag-
laco; no casano iti mamautang, casta met
iti umutang; no casano iti mañgala iti
anac *ti piracna,* casta met iti mañgted iti
anac *ti pirac* kencuana.
3 Ti daga agongngaongto unay, ken
malañgalangto a maitalipupus; ta ni Je-
hova insaona daytoy a sao.
4 Ti lubong agdung-aw ken aglabas, ti
lubong agleppes ken aglabas, dagiti na-
ngato a tattao ti daga agleppesdanto.
5 Ti lubong met narugitan babaen
dagiti agtaeng kencuana; agsipud ta nag-
labsingda cadagiti linteg, kinaniwasda
dagiti bilbilin, rinacracda ti agnanayon a
tulag.
6 Gapuna a ti panañgilunod inalun-un-
na ti daga, ken dagiti agtaeng idiay na-
saracan ida a nacabasol: gapuna a dagiti
agtataeng it daga mapuuranda, ket bassit
a tattao ti malabasan.
7 Ti baro nga arac agdung-aw, ti cayo
ti uvas agleppes, amin dagiti naragsac a
puso agsainnecda.
8 Ti ragsac ti pandereta agsardeng,
manungpal ti daranudor dagiti agragrag-o,
ti ragsac ti arpa agsardeng.
9 Didanto uminum iti arac a buyogan
ti maysa a canta; ti naingel nga inumen
isut' napaitto cadagiti mañginum ken-
cuana.
10 Ti maracrac a ciudad marsuod;
tunggal balay mapunitan, tapno awan ti
macastrec a tao.
11 Adda maysa a panagickis cadagiti
calcalsada a gapu iti arac; amin a rag-o
agcudrep, ti ragsac ti daga pimmanawen.
12 Panaglañgalang isu ti mabati iti
ciudad, ken ti ruañgan macabil iti panna-
caracrac.
13 Ta castoyto iti tengnga ti lubong
iti nagtetengngaan dagiti il-ili a cas iti
pannacagungon ti maysa a cayo nga olivo,
a cas iti panagbanban-a *cadagiti bunga* no
ti panagburas naaramiden.

14 Dagitoy ingatodanto ti timecda, ag-
riawdanto; agickisda iti natbag manipud
iti baybay a maipaay iti kinadayag ni
Jehova.
15 Gapuna a glorificarenyo ni Jehova

iti daya, iti nagan met laeng̃ ni Jehova,
a Dios ti Israel cadagiti purpuro ti
taaw.
16 Manipud caadayuan a paset ti daga
nacang̃egcami cadagiti cancanta: Dayaw
iti nalinteg.

Ng̃em kinunac, Lumpesac, lumpesac,
¡asiac pay! ti mang̃lipiput agaramid a
sililiput unay; wen, ti mang̃liliput agara-
mid a sililiput unay.
17 Ti buteng̃, ken ti dariwang̃wang̃,
ken ti silo, naiparabawda kenca, O agnaed
iti daga.
18 Ket maaramidto, a ti agtalaw ng̃a
aggapu iti daranudor ti buteng̃ matnagto
iti dariwang̃wang̃; ket ti rumuar iti
dariwang̃wang̃ maalanto iti silo; ta dagiti
tawa sadi ng̃ato nalucatanda, ken dagiti
puon ti daga agkintayegda.
19 Ti daga maburac a matalipupus, ti
daga mapisi a nagsina, ti daga magungon
a napigsa unay.
20 Ti daga agbarbariring̃to a cas maysa
a tao a nabartec, ken matulodtulodto a
masublisubli a cas maysa ng̃a indayon;
ken dumagsento kencuana dagiti lab-
sing̃na, ken mapasagto, ken saanto a buma-
ng̃on manen.

21 Ket maaramidto iti dayta ng̃a aldaw,
a ni Jehova dusaennanto ti buyot dagiti
nang̃ato idiay ng̃ato ken dagiti ar-ari ti
daga iti rabaw ti daga.
22 Ket maurnong̃danto, a cas cadagiti
balud a maurnong̃ iti dariwang̃wang̃, ken
mapupocdanto iti pagbaludan; ket iti cal-
pasan dagiti adu ng̃a aldaw masarung̃ca-
randanto.
23 Isunton ti pannacaririribuc ti bulan,
ket ti init mabainanto; ta ni Jehova dagi-
ti buybuyot agarinto idiay bantay Sion,
ken sadi Jerusalem; ket addanto dayag
iti sang̃oanan dagiti pang̃lacayenna.

Cancion ti panagdayaw a gapu iti
parabur ni Jehova.

25 O Jehova, sica ti Diosco; sica ti
itan-occo, dayawecto ti naganmo;
ta nagaramidca cadagiti nacascasdaaw,
dagiti pammatigmaan *met laeng̃* di ugma,
iti kinatalec *ken* kinapudno.
2 Ta inaramidmo ti ciudad a maysa a
gabsuon, ti maysa a nasarikedkedan a
ciudad iti maysa a pannacarba, ti maysa a
palacio dagiti gangannaet a saan a ciuda-
den; isut' saanto a mapatacderen uray
caano.
3 Gapuna a ti ili a napigsa glorificaren-
naca; ti ciudad dagiti nacaalaling̃gec a
nacion agbuteng̃to kenca.
4 Ta sica ti sarikedked ti napang̃law,
maysa a sarikedked ti addaan masapul iti
pacarigatanna, maysa a pagcamang̃an iti
bagio, maysa a paglinong̃an iti pudot,
intono ti dápag dagiti nacaalaling̃gec a
tattao isut' cas maysa a bagio a bumusor
iti bacud.
5 Cas iti pudot iti maysa a disso a
namaga colmaem ti daranudor dagiti gan-
gannaet; cas iti pudot ti aniniwan ti ulep,
ti canta dagiti nacaalaling̃gec a tattao
maipababanto.

6 Ket iti daytoy a bantay agaramidto
ni Jehova dagiti buybuyot ti maysa a
rambac dagiti nalucmeg a banag a maipaay
cadagiti amin ng̃a il-ili, maysa a rambac
dagiti ar-arac iti rabaw dagiti aributed,
dagiti nalucmeg a banag a napno iti patá,
dagiti arac a nadalusan a naimbag cadagi-
ti aributed.
7 Ken racrakennanto iti daytoy a ban-
tay ti rupa ti abbong̃ a mang̃abbong̃ ca-
dagiti isu-amin ng̃a il-ili, ken ti cumot
a nayaplag iti rabaw dagiti isu-amin a
nacion.
8 Isu inalimonna ng̃a agnanayon ni
patáy; ket ni Jehova punasennanto dagiti
lulua cadagiti isu-amin a ruprupa; ken ti
pacababalawan ti ilina iwacsinanto mani-
pud iti amin a daga; ta ni Jehova isut'
insaona.

9 Ket maisaonto iti dayta ng̃a aldaw,
Adtoy, daytoy ti Diostayo; isut' inururay-
tayo, ken isalacannatayto; isu daytoy ni
Jehova; isu ti inururaytayo, agragsactay-
to ken agrag-otayto iti panang̃isalacanna.
10 Ta iti daytoy a bantay maipatayto ti
ima ni Jehova; ket ti Moab mabaddebad-
decto iti lugarna, a cas iti garami a mabad-
debaddec iti danum ti pagrugitan.
11 Ket isu yunnatnanto dagiti imimana
iti teng̃ng̃ana, a cas ti aglang̃lang̃oy unna-
tenna *dagiti imimana* ng̃a aglang̃oy; ng̃em
ni Jehova pababaennanto ti tang̃sitna a
matiptipon agraman cadagiti gapuanan
dagiti imimana.
12 Ket ti natayag a sarikedked da-
giti bacudmo rinebbana, pinababana, ken
impalanasna iti daga, aging̃ga iti tapoc
met laeng̃.

Ti cancion ti panagtalec iti panan͠gigaga ni Jehova.

26 Iti dayta n͠ga aldaw macantanto daytoy a canta iti daga ti Juda; adda cadacam ti maysa a ciudad a nalagda: pacaisalacanan ti icabilnanto a maipaay iti bacud ken iti sarikedked.

2 Luctanyo dagiti ruan͠gan, tapno ti nalinteg a nacion a matalec macastrec.

3 *Isut'* aywanamto iti napalon͠gdoan a talna, a ti panunotna agtalinaed *kenca;* agsipud ta agtalec kenca.

4 Agtaleccayo ken ni Jehova iti agnanayon; ta ken ni Jehova, ni *met laen͠g* Jehova, ti maysa a bato n͠ga agnanayon.

5 Ta isu imbabana dagiti agtaen͠g sadi n͠gato, ti nan͠gato unay a ciudad: isut' ipababana, isut' ipababana agin͠ggat' daga met laen͠g; isut' idanonna iti tapoc met laen͠g.

6 Iti saca isut' payatpayatennanto; uray pay dagiti sacsaca ti napan͠glaw, ken cadagiti addan͠g dagiti addaan masapul.

7 Ti dalan ti nalinteg isu ti kinalinteg; sica a nalinteg ituron͠gmo ti dalan ti nalinteg.

8 Wen, iti dalan ti panan͠gocommo, O Jehova, naguruiraycam kenca; iti naganmo, iti met laen͠g malaglagip *a naganmo,* isu ti tarigagay dagiti cararuami.

9 Itoy cararuac tinartarigagayanca iti rabii; wen, iti espirituc iti unegco sapulencanto a sireregtaac unay: ta intono dagiti panan͠gocommo addada iti daga, dagiti agtaen͠g iti lubon͠g sursuroenda ti kinalinteg.

10 Ti caasi maiparan͠g coma iti managdacdakes, nupay casta di macasursuro iti kinalinteg; iti daga ti kinalinteg agaramidto a siaallilaw unay, ket isu dinanto mabuya ti kinadayag ni Jehova.

11 Jehova, ti imam maibayog, ket dida pay la makita: n͠gem makitadanto ti regta*m* a maipaay cadagiti tattao, ken mababainandanto; wen, ti apuy runawennanto dagiti cabusormo.

12 Jehova, ikedden͠gmonto ti talna a maipaay cadacami; ta inaramidmo met dagiti isu-amin n͠ga aramidmi a maipaay cadacami.

13 O Jehova a Diosmi, dagiti dadduma n͠ga appo a sabali laen͠g kenca inturayandacami idi; n͠gem gapu kenca laen͠g saritaenminto ti naganmo.

14 Natnatay*dan*, didanto agbiagen; natay*dan*, didanto buman͠gonen; gapuna a sinarun͠gcaram ken rinebbecmo ida, ken inaramidmo a mapucaw amin a pacalaglagipan cadacuada.

15 Sica pinadackelmo ti nacion, O Jehova, pinadackelmo ti nacion; sica maglorificarca; sica pinalawam amin a badden͠g ti daga.

16 Jehova, iti riribuc sinucnalandaca; nagibucbocda iti cararag *idi* adda cadacuada ti panan͠gdusam.

17 Cas iti maysa a babai a masicog, n͠ga umadani ti horas ti panagpasn͠gayna, n͠ga adda iti panagut-ut ken agickis iti panagpasicalna: casta ti panagtalinaedmi idi iti san͠goanam, O Jehova.

18 Nagsicogcami, nagut-utcami, dacami cascam la nan͠gipasn͠gay iti an͠gin; dicam nan͠garamid iti aniaman a pannacaispal iti daga; ket dagiti agnaed iti lubon͠g dida met napasag.

19 Dagiti minataymo agbiagdanto; dagiti ban͠gban͠gcay a cucuac buman͠gondanto. Agriin͠gcayo ken agcantacayo, dacayo n͠ga agnaed iti tapoc; ta ti linnaawmo *cas la* iti linnaaw dagiti natnaten͠g, ket ti daga ibellen͠gnanto dagiti natnatay.

20 Umayca, ilic, sumrecca cadagiti silsiledmo, ket punitam dagiti ruruan͠gan kenca: aglemmen͠gca iti bassit a canito agin͠ggat masibét ti pun͠gtot.

21 Ta, adtoy, ni Jehova rumuarto iti lugarna tapno man͠gdusa cadagiti agnaed iti daga a gapu iti kinadan͠gkesda: ti daga lucasannanto met ti darana, ket uray caano dinanto abbon͠ganen dagiti napapatay a cucuana.

Ti cauvasan ni Jehova. Ti pannacadusa ken pannacaurnon͠g ti Israel.

27 Iti dayta n͠ga aldaw ni Jehova babaen ti natan͠gken ken dackel ken napigsa a campilan dusaennanto ti leviatan a nasiglat n͠ga uleg, ken ti leviatan a calawikiw n͠ga uleg; ken papatayennanto ti olimaw n͠ga adda iti baybay.

2 Iti dayta n͠ga aldaw: maysa a cauvasan ti arac, isut' icantaanyo.

3 Siac ni Jehova ti agaywan kencuana, isut' sibugacto iti tun͠ggal canito: di la ket ta adda man͠gran͠ggas kencuana, isut' aywanacto iti rabii ken aldaw.

4 ¡Ti pungtot awan caniac: dagiti ca-
sumba ken calunay addadda a bumusor
coma caniac iti gubat! magnaac coma iti
rabawda puurac coma ida a sangsangca-
tipon.
5 Wenno no saan isut' cumpet coma iti
pigsac, tapno makicappia coma caniac;
wen, isu makicappia coma caniac.
6 Cadagiti aldaw nga umayto ni Jacob
agramutto; ti Israel agsabongto ken ag-
buselto; ken punnoendanto ti rabaw ti
amin a lubong cadagiti bungbunga.

7 Kinabilna ida aya iti cas panang-
cabilna cadagidi nangcabil cadacuada?
wenno napapatayda aya a cas iti panna-
capapatay dagiti pinapatayda?
8 Iti apagbassit, intono pagtalawem ida,
makisusicca cadacuada; isu iniccatna *ida*
iti pannacaaramat ti napigsa a dapagna iti
aldaw ti casaor.
9 Gapuna a gapu itoy mapacawanto ti
kinadangkes ni Jacob, ken daytoy isu ti
amin a bunga ti panangiccat iti basolna:
tapno aramidenna amin dagiti bato ti altar
a cas luc-ga a narumrumec, tapno dagiti
Asherah ken dagiti ladladawan ti init
didanto tumacderen.
10 Ta ti nasarikedkedan a ciudad isut'
agwaywayas, maysa a pagtaengan a napa-
nawan ken binaybay-an, a caasping ti let-
ang: idiay agarabto ti urbon ti baca, ken
agiddanto idiay, ken arabenna dagiti
sangsangana.
11 Intono magango dagiti sangsangana,
maseppacdanto; dagiti babbai umaydanto,
ken pasgedandanto ida iti apuy; ta isu ti
maysa nga ili nga awan ti pannacaawatna:
gapuna a ti nangaramid cadacuada awanto
ti caasina cadacuada, ken ti nangbukel
cadacuada dinanto ipakitaan ida iti para-
bur.

12 Ket maaramidto iti dayta nga aldaw,
a ni Jehova ablatannanto *ti bungana* ma-
nipud iti layus ti Carayan aginga iti
waig ti Egipto; ket dacayo maurnong-
cayto a saggaysa, O dacayo nga annac ti
Israel.

13 Ket maaramidto iti dayta nga aldaw,
a ti maysa a tangguyob a dackel mapu-
yotto; ket umaydanto dagiti nacasaganan
a matay iti daga ti Asiria; ken dagiti na-
paruar iti daga ti Egipto; ket agdayaw-
danto ken ni Jehova idiay nasantoan a
bantay sadi Jerusalem.

Idarumna ti kinamammartec ti Efraim ken Juda. Ni Jehova ibilinna ti pannacarba ti Jerusalem. Ti panngarig ti agtaltalon.

28 ¡Ay-ay pay ti balangat ti kinatang-
sit dagiti managbarbartec ti Efra-
im, ken ti aglaylay a sabong ti nadayag
a kinaimnasna, nga adda iti oloanan ti
nalucmeg a lobong dagiti adda a maitublac
iti arac!
2 Adtoy, ti Apo addaan maysa a man-
nacabalin ken napigsa; cas maysa a ba-
gio ti uraro, maysa a bagio a mang-
racarac, cas iti layus dagiti danum a napeg-
ges nga aglippias, castanto ti panangiga-
rangugongna iti daga iti panangaramatna
iti imana.
3 Ti balangat ti kinatangsit dagiti
agbarbartec ti Efraim mapayatpayatto
iti baba ti saca:
4 ken ti agusaw a sabong ti nadaeg a
kinaimnasna, nga adda iti oloan ti naluc-
meg a lobong, isunto ti cas la iti bunga ti
higos a maluom nga umuna iti sacbay ti
calgaw; isu nga intono ti cumita kencuana
mingminganna, iti bayat ti kinaaddana pay
laeng iti imana isut' canenna.
5 Iti dayta nga aldaw agbalinto ni Je-
hova dagiti buybuyot a maysa a balangat
ti dayag, ken maysa a diadema ti kinaim-
nas, iti matda iti ilina;
6 ken maysa nga espiritu ti kinajusticia
iti daydiay agtugaw iti panangocom, ken
pigsa cadagiti mamagtuckiad iti gubat iti
ruangan.

7 Ken uray dagitoy agtiritirda a gapu
iti arac, ken agibar-ibarda iti naingel nga
inumen; ti sacerdote ken ti mammadto
agtiritirda iti naingel nga inumen, addada
nga inalun-un ti arac; agibar-ibarda iti
naingel nga inumen, bumiddutda iti panag-
kita, agtibcolda iti panangocom.
8 Ta amin dagiti lamisaan adda a napno
iti sarua *ken* kinarugit, *iti casta nga* awan
ti disso *a nadalus*.

9 Asino ti sursuroannanto iti pannaca-
ammo? ken asino ti aramidennanto a ma-
caawat iti ipacdaar? ¿dagiti adda a mapu-
sot iti gatas, ken maisina cadagiti suso?
10 Ta isut' bilin iti rabaw ti bilin, bilin
a rutapan ti bilin; uged iti rabaw ti uged,
uged a rutapan ti uged; sangcabassit ditoy,
sangcabassit idiay.

11 Saan, no di ket cadagiti *tattao dagiti*

bibig a gangannaet ken agraman sabali a
pagsasao ti pakisaonanto iti daytoy nga
ili;
12 isu a nagcunaanna, Isu daytoy ti
inaná, mangtedcay iti inaná iti daydiay a
nabannog; ken isu daytoy ti pagpabaw-
asan: nupay casta dida kinayat a dineng-
ngeg.
13 Gapuna a ti sao ni Jehova isunto
cadacuada ti bilin iti rabaw ti bilin, bilin
a rutapan ti bilin; uged iti rabaw ti uged,
uged a rutapan ti uged; sangcabassit ditoy,
sangcabassit idiay; tapno macapanda, ken
maliadda a mapasag, ket mabettacda, ken
masiloanda, ket matiliwda.

14 Gapuna a dengenyo ti sao ni Jeho-
va, dacayo a managuyaw, a mangituray
itoy nga ili nga adda iti Jerusalem.
15 Agsipud ta kinunayo, Dacami naki-
tulagcami ken patáy, ken nakinomocami
ken ni Tanem; intono lumasat ti aglayus
a saplit, dinto dumteng cadacami; ta
inaramidmi dagiti ulbod a pannacaca-
mangmi, ken iti siroc ti kinatiri naglem-
mengcami:
16 gapuna a castoy ti cuna ni Apo
Jehova, Adtoy isaadco idiay Sion ti maysa
a bato a maipaay a cimiento, maysa a
nasuut a bato, maysa a napateg *a bato* a
panuli ti natibker a cimiento: ti mamati
saanto nga agganat.
17 Ken aramidecto ti kinajusticia iti
uged, ken ti kinalinteg iti tinnag; ket ti
uraro itayabnanto ti pagcamangan dagiti
ulbod, ket dagiti danum layusendanto ti
paglemmengan.
18 Ket ti pannakitulagyo ken patáy
maawawanto, ken ti pannakinomoyo ken
ni Tanem dinto agintec; intono lumasat ti
aglayus a saplit, dacayo mapayatpayat-
cayonto gapu kencuana.
19 Cas iti masansan nga ilalasatna, ala-
ennacayto; ta biniganbigat a lumasatto,
iti aldaw ken iti rabii: ket awanto no di
laeng ti kigtot a mangawat iti ipacdaar.
20 Ta ti idda ab-ababa ngem iti daydiay
a tao nga agunnat kencuana; ket ti pagcu-
mot ac-akikid ngem iti daydiay agpatapat
kencuana.
21 Ta ni Jehova tumacderto a cas idiay
bantay Perazim, cas idiay lobong sadi
Gabaon ti panagungetnanto; tapno maara-
midna ti aramidna, ti aramidna a datdat-
lag, ken palabasenna ti aramidna, ti ara-
midna a datdatlag.
22 Ita ngarud dicay aguy-uyaw, di la
ket ta mapairut dagiti galutyo; ti maysa
a bilin ti pannacarba ti nangegco iti Apo,
a ni Jehova dagiti buybuyot, iti amin a
daga.

23 Timudenyo, ken dengenyo ti ti-
mecco; dumngegcayo, ket dengenyo ti
saoc.
24 Ti mangarado iti pagmulaan, agara-
do aya a cancanayon? *cancanayon* aya
a luctanna ken pac-olanna ti talon?
25 Intono mapalanasna ti rabawna, din-
anto aya iwaris dagiti neguilla, ken iwara-
siwis ti bukel ti comino, ken icurob ti
trigo a binatbatog, ken ti cebada iti
disso a natudingán, ken ti espelta iti
beddengna?
26 Gapu ta isut' bilinen *ken* isuro a
sililinteg ti Diosna.
27 Ta dagiti neguilla saan ida nga
iriken iti natirad nga al-o, ket saan met a
maitulidto iti rabaw ti comino ti pilid ti
carison; no di ket dagiti neguilla mabat-
batda iti maysa a bislac, ket ti comino iti
maysa a pang-or.
28 Ti bukel *nga aramiden a* tinapay
isut' gilingen; ta isut' saan a lebbeken a
patinayon: ken uray ti pilid ti carisonna
ken dagiti cabayona isut' iwarada, isut'
dina gilingen.
29 Daytoy agtaud met laeng ken ni Je-
hova dagiti buybuyot, isu a pagsedsed-
daawan a mamalacad, ken mangibinibi
iti kinasirib.

*Ariel ken dagiti cabusorna. Pannaca-
tubngar ti kinabulsec ken panagin-
sisingpet. Umadani ti panna-
capabaro ti Israel.*

29 ¡O Ariel, Ariel, a ciudad a nag-
pacarsoan idi ni David! pagnana-
yonenyo ti tawen ken tawen; dagiti fiesta
umayda nga agibaw:
2 isunton ti panangparigatco iti Ariel,
ket addanto panagdung-aw ken panag-
asug; ket isunto pay ti cascasdi nga Ariel
caniac.
3 Ken agpacarsoacto iti aglicmut a
bumusor kenca, ken lacubencanto iti naisa-
ad a buybuyot, ken mangipatacderacto iti
pagsalindegan a maibusor kenca.
4 Ket sica maipababacanto, ken agsao-
canto manipud iti daga, ket ti saom tum-
puarto iti tapoc; ket ti timecmo casto
la timec ti mangcuculam tumpuar iti daga,
ket ti saom agarasaasto a sumng-aw iti
tapoc.

5 Ñgem iti kinaadu dagiti cabusormo
agbalindanto a cas la namayecmec a tapoc,
ken ti kinaadu dagiti nacaamamac casda
la taep a pumanaw: wen, isunto ti maaramid
a kellaat iti apagdaricmat
unay.
6 Isunto ti sarunĝcaran ni Jehova dagiti
buybuyot a buyogan dagiti dulloog, ken
gingined, ken dackel a caraducod, iti
alawig ken bagio, ken ti daranĝ ti manĝrunaw
nĝa apuy.
7 Ken ti kinaadu dagiti amin a nacion
a manĝgubat iti Ariel, isu-amin a manĝgubat
kencuana ken iti sarikedkedna, ken
dayta mamarigat kencuana, isudanto ti
maysa a cas la tagtagainep, maysa a parparmata
iti rabii.
8 Ket isunto ti cas la iti panagtagtagainep
ti maysa a tao a mabisin, ket, adtoy,
isu manĝan; nĝem isu mariinĝ, ket ti
cararuana onĝnĝaonĝ: wenno cas la iti
panagtagtagainep ti maysa a tao no mawaw,
ket, adtoy, isu uminum, nĝem agriinĝ,
ket, adtoy, isu adda a mapacsuyan, ket
isu ken ti cararuana mawaw: castadanto
dagiti nagadu cadagiti amin a nacion, a
manĝgubat a maibusor iti bantay Sion.

9 Agtactaccayo ken agseddaawcayo;
alaenyo ti pagayatanyo, ket mabulseccayo:
nabartecda, nĝem saan nĝa iti arac;
agibar-ibarda, nĝem saan nĝa iti nainĝel
nĝa inumen.
10 Ta ni Jehova imbucbocna cadacayo
ti espiritu ti nargaan a turog, ken pinakiddemna
dagiti matayo, dagiti mammadto;
ken dagiti oloyo, dagiti macakita iti
masacbayan, inabbonĝanna.
11 Ken amin a sirmata nagbalin cadacayo
a cas cadagiti sao ti maysa a libro
a naselloan, nĝa inyawat dagiti tattao iti
maysa a nasursuroan, a cunada, Dawatec
kenca, basaem man daytoy; ket isu
cunana, Diac mabalin, ta naselloan:
12 ket di libro nayawat iti daydiay
saan a nasursuroan, a cunada, Dawatec
kenca, basaem man daytoy; ket isu
cunana, Saanac a nasursuroan.

13 Ket ti Apo kinunana, Agsipud ta
daytoy nĝa umili umasidegda *caniac* ket
iti nĝiwatda ken cadagiti bibigda dayawendac,
nĝem dagiti pusoda inyadayuda
caniac, ken ti butenĝda caniac isut' maysa
a bilin dagiti tattao a naisuro *cadacuada;*
14 gapuna, adtoy, baliwacto nĝa aramiden
ti maysa a nacascasdaaw nĝa aramid
iti tenĝnĝa daytoy nĝa umili, maysa met
laenĝ a nacascasdaaw nĝa aramid ken datdatlag;
ket ti kinasirib dagiti tattaoda a
mamasirib mapucawto, ken ti pannacaawat
dagiti tattaoda a manakem mailemmenĝto.

15 Asi pay dagiti manĝilemmenĝ cadagiti
patigmaanda ken ni Jehova, ket dagiti
aramidda addada iti sipnĝet, ken cunada,
Asino ti macakita cadacami? ken asino ti
macaammo cadacami?
16 ¡Dacayo balinsuekenyo dagiti banbanag!
Mapatganto aya ti agdamdamili
a cas iti pila; a ti banag nĝa inaramidna
cunaenna coma iti daydiay nanĝaramid
kencuana, Isu saannac nĝa inaramid;
wenno ti banag a binukel cunaenna iti
nanĝbukel kencuana, ¿Isu awan ti pannacaawatna?

17 Saan pay laenĝ a iti bassit a canito,
ket ti Libano agbalinto a maysa a nabunĝa
a talon, ken ti nabunĝa a talon mapatganto
a cas bakir?
18 Ket iti dayta nĝa aldaw ti tulenĝ
manĝegnanto dagiti sao ti libro, ken dagiti
mata ti bulsec macakitadanto iti ruar
ti kinalulem ken kinasipnĝet.
19 Ti naemma met dumackelto ti ragona
ken ni Jehova, ket dagiti napanĝlaw
iti tenĝnĝa dagiti tattao agragsacdanto iti
Santo ti Israel.
20 Ta ti nacaamamac a tao mapaawan,
ken ti managuyaw agsardenĝ, ken amin
dagiti nasalucag a maipaay iti kinadanĝkes
makeltaydan;
21 dagiti mamagbasol iti maysa a tao
iti panĝgep*na*, ken manĝipacat iti silo iti
daydiay a manĝtubnĝar iti ruanĝan, ken
killoenna ti nalinteg iti maysa a banag nĝa
ubbaw.

22 Gapuna a castoy ti cuna ni Jehova,
a nanubbot ken Abraham, a maipapan iti
balay ni Jacob: Ni Jacob saanto a maibabain
itan, ti rupana saanto met a bumessag
ita.
23 Nĝem intono makitana dagiti annacna,
nĝa aramid dagiti imac, iti tenĝnĝana,
santificarendanto ti naganco; wen,
santificarendanto ti Santo ni Jacob, ken
agintecdanto iti panagbutenĝ iti Dios ti
Israel.
24 Isuda met nĝa agbiddut iti espiritu
umaydanto iti pannacaawat, ken dagiti
agtanabutob awatendanto ti sursuro.

Ti kinaubbaw ti panagtalec iti Egipto. Ti kinanam-ay umayto laenḡ gapu iti naanus a panaguray iti parabur ni Jehova. Ti panagballigi ni Jehova iti Asiria.

30 1 Asida pay dagiti annac a nasukir, cuna ni Jehova, nḡa umawat iti
patigmaan, nḡem saan nḡa aggapu caniac;
ken ti manḡaramid iti maysa a timpuyog,
nḡem saan a ti agtaud iti Espirituc, tapno
pagnanayonenda ti basol ken basol;
2 nḡa agrubbuatda a sumalog idiay
Egipto, ket dida nagsaludsod iti nḡiwatco; tapno agbilegda nḡa isuda met laenḡ
iti pigsa ni Faraon, ken agcamanḡda iti
salinonḡ ti Egipto!
3 Gapuna a ti pigsa ni Faraon isunto ti
pacaibainanyo, ken ti panagcamanḡ iti
salinonḡ ti Egipto isunto ti riribucyo.
4 Ta dagiti panḡuloenda addada sadi
Zoan, ken dagiti embajadorda dimmanonda sadi Hanes.
5 Mababainandanto amin gapu iti maysa
nḡa ili a dina mabalin a gungunaan ida, a
saan cadacuada a maysa a tulonḡ ket di
met gunguna, no di ket maysa a bain,
ken maysa met a babalaw.

6 Ti awit dagiti an-animal ti Abagatan.
Iti daga ti riribuc ken ladinḡit, a pagtaudan ti leon a caba-ian ken leon a lalaki,
ti carasaen ken ti narunḡsot nḡa uleg nḡa
agtayab, ipanda dagiti cucuada iti abaga
dagiti urbon nḡa asno, ken dagiti gamenḡda iti bucot dagiti camello, iti maysa nḡa
ili a saanda a gungunaan *ida.*
7 Ta ti Egipto tumulonḡ nḡa awan ti
capapaayanna, ken barenḡbarenḡ: gapuna
nḡa isut' ninaganac iti Rahab nḡa agtugaw
nḡa agtalna.

8 Inca nḡad ita, isut' isuratmo iti sanḡoananda iti maysa a tapi, ket ilanadmo iti
maysa a libro, tapno isut' maipaay coma
iti tiempo a sumunḡad, iti agnanayon nḡa
awan inḡgana.
9 Ta isu ti nasukir nḡa ili, annac a
managulbod, annac a dida cayat a denḡgen
ti linteg ni Jehova;
10 isuda nḡa agcuna cadagiti macakita
iti masacbayan, Dicay cumita; ken cadagiti mammadto, Dicay manḡipadto cadacami
cadagiti nalinteg a banbanag, manḡisawanḡcayo cadacami cadagiti naalumamay
a banbanag, manḡipadtocayo cadagiti allilaw,
11 baybay-anyo ti dalan, sinaanyo ti
dana, pasardenḡenyo ti caadda ti Santo ti
Israel iti sanḡoananmi.
12 Gapuna a castoy ti cuna ti Santo ti
Israel, Agsipud ta uyawenyo daytoy a
sao, ken agtaleccayo iti panaugparigat,
ken kinaulpit, ken isuda ti nagsanḡsanḡgiranyo;
13 gapuna a daytoy a kinadanḡkes isunto cadacayo ti maysa a gutbaw a sidadaan
a margaay, agtantanaw iti nanḡato a
bacud, a ti pannacarbana umay a kellaat
unay iti apagdaricmat.
14 Ken isu maburacto a cas maburac ti
maysa nḡa alicamen ti agdamdamili, nḡa
isut' burakenna nḡa awan ti mailiclic; iti
casta nḡa awan ti masaracanto cadagiti
tippinḡna a maysa a tippinḡ isu a panḡala
iti apuy iti dalican, wenno panḡtaco iti
danum iti tanḡke.

15 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova, ti
Santo ti Israel, Maisalacancayto iti panagsubli ken panaginaná; iti kinatalna ken
iti panagtalec ti taenḡto ti pigsayo. Ket
dicay kinayat:
16 no di ket kinunayo, Saan, ta agtalawcaminto a sicacabayo; gapuna a
tumalawcayonto: ken, Agsacaycamto iti
nasiglat; gapuna a dagiti manḡcamat
cadacayo masiglatdanto.
17 Maysa a ribu *ti agtalawto* iti pananḡlayat ti maysa: iti pananḡlayat ti lima
agtalawcayonto: aginḡgat' mabaticayo a
cas maysa a farola iti tuctoc ti bantay,
ken cas maysa a bandera iti rabaw ti
maysa a turod.

18 Ket isu ti gapuna nḡa agurayto ni
Jehova, tapno macaasiannacayo; ken gapuna nḡa isut' maitan-octo; tapno isu
madadaan iti pananḡnḡaasi cadacayo: ta
ni Jehova isu ti Dios ti kinajusticia; nagasat dagiti isu-amin nḡa aguray kencuana.
19 Ta dagiti umili agtaenḡdanto idiay
Sion sadi Jerusalem; dicanto agsanḡiten;
dinto bumuronḡ a manḡnḡaasi kenca gapu
iti timec ti pananḡawagmo; intono manḡegna, sunḡbatannacanto.
20 Ket uray no ited ti Apo cadacayo ti
tinapay ti pammarigat ken ti danum ti
pammaldaanḡ, nupay casta saandanto a
mailemmeng uray caano dagiti manursuro
kenca, no di ket dagiti matam makitadanto
dagiti mannursuro kenca.
21 Ket dagiti lapayagmo macanḡegdanto iti maysa a sao iti licudam, a cunana, Isu
daytoy ti dalan, magna cayo kencuana;

intono sumanḡocayo iti macanawan, ken intono sumanḡocayo iti macatigid.
22 Ket rugitanyonto ti calupcup a pirac dagiti kinitikitan a ladladawan, ken ti digus a balitoc dagiti sinocog a ladladawan: ibellenḡmonto ida a cas banag a narugit; cunaemto kencuana, Agtalawcay ditoy.

23 Ket isu itednanto ti tudo a maipaay iti bin-im nḡa imulamto iti daga; ket ti tinapay agtaud iti bunḡa ti daga, ket isuntot' nalucmeg ken nawadwad. Iti dayta nḡa aldaw agtaraonto dagiti an-animalmo cadagiti nalawa a pagaraban;
24 casta met dagiti baca a lallaki ken dagiti urbon nḡa asno nḡa agarado iti daga, manḡandanto iti nanánam nḡa iric, a tinar-apan a naaramat 'ti soplad ken caraycay.
25 Ket addanto iti rabaw ti amin a bantay a natayag, ken iti rabaw ti amin a turod a nanḡato, dagiti waig *ken* barbaresbes ti danum, iti aldaw ti dackel a panagpapatay, intono marsuod dagiti torre.
26 Maysa pay ti lawag ti bulan casto la lawag ti init, ket ti lawag ti init maminpitonto, a cas iti lawag ti pito nḡa aldaw, iti aldaw a pananḡpatapat ni Jehova iti dunor ti ilina, ken ti panamḡpaimbagna cadagiti birri ti sugatda.

27 Adtoy, ti nagan ni Jehova sumunḡad nḡa aggapu iti adayu, nḡa agdardaranḡ iti punḡtotna, ken iti napuscol nḡa agpanḡato nḡa asúc: dagiti bibigna napnoda iti unḡet, ken ti dilana isu ti cas manḡrunaw nḡa apuy;
28 ken ti anḡesna isut' cas maysa a layus, a danonenna ti tenḡnḡed, a manḡgasagas cadagiti nacion iti gasagasan ti pannacarba: ket maysa a freno a mamagallilaw *addanto* iti nḡiwat dagiti tattao.
29 Maaddaancayto iti maysa a canta a cas iti rabii no nḡilinen ti maysa a nasantoan a rambac; ken ragsac ti puso, cas no ti maysa mapan a sifaflauta iti bantay ni Jehova, iti Bato ti Israel.
30 Ket ni Jehova aramidennanto a manḡeg ti nagloriaan a timecna, ket ipakitananto ti kimát iti baba ti tackiagna, iti kinarunḡsot ti punḡtotna, ken ti daranḡ ti maysa a manḡrunaw nḡa apuy, iti maysa a dápag ken bagio, ken batbato nḡa uraro.
31 Ta iti timec ni Jehova agcullayawto ti Asirio; *isut'* cabilennanto iti panḡorna.
32 Ket iti tunḡgal pananḡcabil ti sarucod a natudinḡan, a ni Jehova iblatnanto kencuana, addanto *iti awenḡ* dagiti pandereta, ken ar-arpa; ket cadagiti gubat ti pananḡlayat *ti tackiagna* makidanḡadanḡto cadacuada.
33 Ta maysa a Tofet naisagana pay laenḡ idi; wen, ta ti ari naisaganan; isut' inaramidna a nauneg ken dackel; ti dalusonna isut' apuy ken adu a cayo; ti sanḡaw ni Jehova, cas maysa nḡa ayus ti azufre, isut' pasgedanna.

Ti tulonḡ saan nḡa agtaud iti Egipto no di ket ken ni Jehova.

31 ¡Asi pay dagiti sumalog sadi Egipto a gapu iti tulonḡ, ken manḡnamnama cadagiti agsacay cadagiti cabayo, ken agcammatalec cadagiti luglugan agsipud ta aduda, ken cadagiti tattao a nagcabayo agsipud ta napigsada unay, nḡem dida cumita iti Santo ti Israel, ket dida met sapulen ni Jehova!
2 Nupay casta isu masirib met, ket yegnanto ti dakes, ket dinanto babawien dagiti saona, no di ket tumacder a bumusor iti balay dagiti managdacdakes, ken bumusor cadagiti tumultulonḡ cadagiti managdacdakes.
3 Ket dagiti Egipcios tattaoda, ket saanda a Dios; ket dagiti cacabayoda lasagda, ket saanda nḡa espiritu: ket intono unnaten ni Jehova ti imana, daydiay manḡtulonḡ maicaglis ket ti matulonḡan mapasag, ket isuda amin maibusdanto nḡa agcuyog.

4 Ta casta ti cuna ni Jehova caniac, Cas ti leon ken ti urbon ti leon agnḡernḡerda iti rabaw ti matiliwda, no ti maysa a caadu dagiti pastor maayabanda a maibusor kencuana, saanto nḡa agcullayaw iti timecda, ket dinto tumacrut iti dalagudogda: castanto ti yuulog ni Jehova dagiti buybuyot a manḡgubat iti bantay Sion, ken iti turodna.
5 Cas cadagiti tumatayab nḡa agampayagda, castanto ti pananḡigaga ni Jehova dagiti buybuyot iti Jerusalem: isut' igaganaanto ken isalacanna, lumabasto iti nḡatona ken salacnibannanto.
6 Tumalliawcayo iti daydiay nagsukiranyo a napalalo unay, O annac ti Israel.
7 Ta iti dayta nḡa aldaw ti tunḡgal maysa cadagiti tattao ipalladawnanto

dagiti ladladawanna a pirac, ken dagiti
ladladawanna a balitoc, a dagiti imimayo
met laeng̃ inaramidda a maipaay cadacayo
a maysa a basol.
8 Ket ti Asirio mapasagto gapu iti
campilan, saan *a campilan* ti lalaki; ket
isut' ibusento ti campilan, saan *a campilan*
dagiti tattao; ket isut' talawannanto ti
campilan, ket dagiti agtutubona a lallaki
agaramiddanto iti nadagsen a trabajo.
9 Ket ti batona mapucawto a gapu iti
kigtot, ken dagiti principe agcullayaw-
danto iti bandera, cuna ni Jehova, a ti
apuyna adda iti Sion, ken ti hornona idiay
Jerusalem.

Ti panagturay ti nalinteg nga ari.
Dagiti babbai ti Jerusalem
mabalacadanda.

32 Adtoy, maysa nga ari agarinto iti
kinalinteg, ken dagiti pang̃uloen
agturaydanto iti kinajusticia.
2 Ket maysa a tao agbalinto a cas
maysa a paglemmeng̃an iti ang̃in, ken
maysa a paglinong̃an iti bagio, cas aya-
yus dagiti danum iti disso a namaga, cas
la aniniwan ti maysa a dackel a bato iti
maysa a daga a napacsuyan.
3 Ket dagiti mata dagiti macakita sa-
andanto nga agcudrep, ken dagiti lapayag
dagiti macang̃eg dumng̃egdanto.
4 Ken ti puso ti nadursoc maawatan-
nanto ti pannacaammo, ket ti dila dagiti
mutal nasiglatto nga agbalicas a nalawag.
5 Ti maag uray caano dinto managan-
anen iti natan-oc, dinto met ibagan a
managparabur ti tao a naagum.
6 Ta ti maag agsao a simamaag, ket ti
pusona agaramidto iti kinadang̃kes, a
mang̃aramid iti di panagraem iti sagrado,
ken mang̃ibalicas iti allilaw a maibusor
ken ni Jehova, nga aramidenna nga awan
ti agyan iti cararua ti mabisin, ken pagawa-
nenna ti inumen ti mawaw.
7 Ket dagiti alicamen ti naagum isudat'
dakes: isu agpakinakem cadagiti sicap a
dakes a mang̃dadael iti naemma cadagiti
naulbod a sasao, uray no ti addaan masa-
pul agsao ti nalinteg.
8 Ng̃em ti natan-oc agpakinakem cada-
giti natan-oc a banag; ken isu aglayonto
cadagiti natan-oc a banag.

9 Tumacdercayo, dacayo a babbai nga
adda iti talna, *ket* deng̃genyo ti timecco;
dacayo a di siaaluad nga annac a babbai,
timudenyo toy bitlac.
10 Ta cadagiti aldaw iti labes ti maysa
a tawen marirucayto, dacayo babbai a di
siaaluad; ta ti panagpuros ti uvas agawan-
to, ti panagapit saanto nga umay.
11 Agpayegpegcayo, babbai nga adda
iti talna; marirucayo, dacayo a di siaal-
uad; agussobcayo, ken aglamolamocayo,
ket agbarikescayo iti lupot a nakersang̃
cadagiti lomoyo.
12 Isuda dandanugendanto dagiti baru-
cong̃ a maipaay iti nacaay-ayo a taltalon,
maipaay iti nabung̃a nga uvas.
13 Iti rabaw ti daga ti ilic tumpuarto
dagiti calunay ken cascasumba; wen, iti
rabaw dagiti amin a balbalay ti rag-o iti
ciudad a narag-o.
14 Ta ti palacio mabaybay-anto; ti
ciudad nga adu ti taona maong̃ng̃aong̃to; ti
turod ken ti pagwanawanan agbalindanto
a gucayab iti agnanayon, maysa a rag-o
dagiti asno nga atap, maysa a pagpaaraban
cadagiti arban;
15 aging̃ganat' maibucboc cadatayo ti
Espiritu nga aggaput' ng̃ato, ket ti let-ang̃
agbalin a maysa a nabung̃a a talon ket
ti nabung̃a a talon magatádan a cas maysa
a bakir.

16 Iti casta ti kinajusticia agtaeng̃to iti
let-ang̃; ket ti kinalinteg agtaeng̃to iti
nabung̃a a talon.
17 Ket ti aramid ti kinalinteg isunto ti
talna; ket ti patauden ti kinalinteg kina-
ulimec ken panagtalec nga agnanayon.
18 Ket ti ilic agnaedto iti natalna a
pagyanan; ken iti namayeng̃meng̃ a pag-
taeng̃an, ken cadagiti nataling̃enng̃en a
paginanaan.
19 Ng̃em aguraronto iti pannacarba ti
bakir; ket ti ciudad maipababanto a
matalipupus.
20 Nagasatcayo nga agmula iti sibay
dagiti amin a dandanum, nga agpapagna
cadagiti sacsaca ti baca ken ti asno.

Ni Jehova ti mang̃saranay iti pacarigatan.
Ti kinatalged dagiti nalinteg. Ti
naparabur a panagari ni
Jehova.

33 ! Asica pay a mang̃dadael, ket sica
saanca a nadadael; ken agaramidca
a sililiput, ket saandaca a nagaramidan a
sililiput! Intono maming̃gaca a mang̃da-
dael, madadaelcanto, ket intono agpating̃-
gaca nga agaramid a sililiput, pagarami-
dandacanto a sililiput.
2 O Jehova, mang̃ng̃aasica coma cáda-

cami; inururaydaca: sica ti pannacatacki-
agmi coma iti biniganbigat, salacanmi
met iti tiempo ti pacarigatan.
3 Dagiti umili nagtalawda iti daranudor
ti arimbañgaw; iti itatacdermo met laeng̃
nawarawara dagiti nacion.
4 Ket dagiti samsamyo maurnong̃danto
a cas ti panang̃urnong̃ ti arabas: cas ti
panaglagto dagiti dudon ti panaglagtonto
dagiti tattao kencuana.
5 Ni Jehova maitan-oc; ta agyan sadi
ng̃ato; isu pinunnona ti Sion iti kinajus-
ticia ken kinalinteg.
6 Ket addanto kinasickil cadagiti tiem-
pom, kinawadwad ti pannacaisalacan, sirib
ken pannacaammo: ti panagbuteng̃ ken
ni Jehova isu ti gameng̃mo.

7 Adtoy, dagiti maing̃elda agickisda iti
ruar; dagiti embajador ti cappia agsang̃it-
da a sipapait unay.
8 Dagiti calcalsada madadaelda, ti ag-
bariw-as a tao agsardeng̃, *ti cabusor* rinac-
racna ti tulag, inuyawna dagiti ciudad,
dina patgen ti tao.
9 Ti daga agpanés ken agleppes; ti
Libano mariribuc ket magang̃o; ti Sa-
raon isu ti cas la maysa a let-ang̃; ket
ti Basan ken Carmelo regregenda *dagiti
bulong̃da.*
10 Tumacderacto itatta, cuna ni Je-
hova; itayagconto itatta ti bagíc met
laeng̃; maitan-ocacto itatta.
11 Aginawcayto iti taep, yanacyonto
ti pung̃et *ti garami:* ti yang̃esyo isut'
maysa nga apuy a mang̃alun-un cada-
cayo.
12 Ket dagiti il-ili casdanto la cadagiti
pagpuuran ti apug cascasda la siit a
pinucan ken pinuuran iti apuy.

13 Deng̃genyo, dacayo ng̃a adda iti
adayu, ti inaramidco; ket dacayo ng̃a
asideg, bigbigenyo ti pigsac.
14 Dagiti managbasol sadi Sion ma-
buteng̃da; dagiti awan diosda innala ida
ti panagpayegpeg: Asino cadatayo ti
macabalin a makipagtaeng̃ iti mang̃alun-
un ng̃a apuy? asino cadatayo ti maca-
balin a makipagtaeng̃ iti awan ingg̃ana
a pannacapupuur?
15 Daydiay mag̃na a sililinteg, ken ti
agsao a sipupudno; ti mang̃umsi iti sa-
pul dagiti managparigat, ti mang̃iwagteng̃
cadagiti imana ta dina cayat ng̃a awaten
ti pannocsoc, ti mang̃apput iti lapayagna
tapno di macang̃eg iti dara, ken ma-
ng̃ikiddem cadagiti matana tapno saan a
macakita iti dakes:
16 isu agtaeng̃to sadi ng̃ato; dagiti
bacud a binato isudanto ti pagcamang̃-
anna, ti tinapay maitedto *kencuana;* da-
giti dandanumna didanto agcurang̃.

17 Dagiti matam makitadanto ti ari
iti kinasayaatna: mabuyadanto ti maysa
a daga a dumanon iti adayu.
18 Ti pusom agpanunotto iti nacaama-
mac: Sadino ti yan daydiay nang̃bilang̃,
sadino ti yan daydiay nang̃timbeng̃ *iti
buis?* sadino ti yan daydiay nang̃bilang̃
cadagiti torre?
19 Dicanto makita ti narung̃sot ng̃a ili,
maysa ng̃a ili a nauneg ti pagsasaona
a dica maawatan, maysa a pagsasao a
gangannaet a dica maawatan.
20 Kitaem ti Sion, ti ciudad ti kina-
panayagtayo: dagiti matam makitadanto
ti Jerusalem maysa a nataling̃enng̃en a
pagyanan, maysa a tolda a saanto a maya-
lis, dagiti pasocna uray caano saandanto a
mabag-ut a pulos, ket di met mapugsot
dagiti lubidna.
21 No di ket ni Jehova makipagyan
cadatayo sadiay iti kinadayagna, maysa a
disso dagiti nalawa a carcarayan ken ayus,
ng̃a awanto ti dumanon a bilog a sigagaud
idiay, ket awanto met ti nalibnos a barco
a lumabas sadiay.
22 Ta ni Jehova isu ti ocomtayo, ni
Jehova isu ti mang̃mang̃ted iti linteg
cadatayo, ni Jehova isu ti aritayo; isala-
cannatayo.
23 Dagiti talim nalucayda; saanda a
napalagda iti puon dagiti paloda, dida
nayucrad ti layag: iti casta ti tiliw ti
maysa a dackel a samsam nabing̃bing̃ay;
ti pilay nang̃ala iti sinamsam.
24 Ket ti agtaeng̃ dinanto cunaen, Ma-
sakitac: dagiti umili ng̃a agtaeng̃ sadiay
mapacawanto ti kinadang̃kesda.

*Ti pung̃tot ti Dios a maibusor cadagiti
nacion nang̃nang̃rona iti Edom.*

34 Umasidegcayo, dacayo a nacion, a
dumng̃eg; ken timudenyo, dacayo
ng̃a il-ili: dumng̃eg coma ti daga, ken ti
kinapusecna, ti lubong̃, ken amin a tumaud
kencuana.
2 Ta ni Jehova adda pung̃totna cadagi-
ti amin a nacion, ken rung̃sotna iti amin a
buybuyotda: isu dinadaelna ida a tinali-
pupus, inyawatna ida iti pagpapatayan.
3 Dagiti pinatayda maibelleng̃da met

iti ruar, ket ti buyoc dagiti bang̃bang̃cay-
da umulinto; ken dagiti banbantay ma-
runawdanto iti darada.
4 Ket amin a buyot ti lang̃it mawa-
rawaranto, ken dagiti lang̃lang̃it malucot-
lucotdanto a cas maysa a libro a linucot;
ket amin a buyotda malaylaydanto, a cas
iti bulong̃ a malaylay no maregreg iti
uvas, ken cas maysa a bulong̃ ng̃a aglaylay
ng̃a aggapu iti cayo ti higos.
5 Ta ti campilanco imminum iti nacap-
necanna sadi lang̃it: adtoy, umulogto
iti rabaw ti Edom, ken iti rabaw ti ili ti
panang̃ilunodco, iti panang̃ocom.
6 Ti campilan ni Jehova napno iti
dara, isut' napalucmeg̃ iti taba, iti dara
dagiti cordero ken calding̃, iti taba dagi-
ti becbeckel dagiti carnero a lallaki; ta ni
Jehova adda maysa a datonna idiay Bosra,
ken maysa a dackel a panagpapatay iti
daga ti Edom.
7 Ket dagiti baca ng̃a atap makipag-
salogdanto cadacuada, ken dagiti bacbaca
a lallaki agraman cadagiti toro: ket ti
dagada mabartecto iti dara, ken ti tapocda
mapalucmegto iti taba.

8 Ta ni Jehova adda maysa ng̃a al-
dawna a panang̃bales, maysa a tawen ti
gunguna a maipaay iti pang̃gep ti Sion.
9 Ket dagiti carcarayan *ti Edom* ag-
balindanto ng̃a alquitran, ken ti tapocna
azufre, ket ti dagana agbalinto ng̃a ag-
dardarang̃ ng̃a alquitran.
10 Isut' dinto maiddep iti rabii wenno
aldaw; ti asúcna agpang̃atonto ng̃a agna-
nayon; manipud iti caputotan aginggat'
caputotan aglang̃alang̃to; awanto ti lu-
masat kencuana iti agnanayon awan ing̃-
gana.
11 Ng̃em ti pelicano ken ti anaping̃
isut' icutandanto; ket ti puec ken ti wac
agtaeng̃danto idiay; ket yunnatnanto iti
rabawna ti paltic ti pannacariru, ken ti
tinnag ti kinaong̃ng̃aong̃.
12 Ayabandanto dagiti natacneng̃na iti
pagarian, ng̃em awanto ti agyan idiay;
ket amin a pang̃uloenna isudantot' awan.
13 Ket dagiti calunay tumubodanto
cadagiti palaciona, camiring̃ ken casum-
ba cadagiti sarikedkedna; ket isunto
ti maysa a pagyanan dagiti chacal;
maysa a paraang̃an a maipaay cadagiti
avestruz.
14 Ket dagiti atap ng̃a an-animal iti
let-ang̃ sumaracdanto cadagiti lobo, ken
ti atap a calding̃ awagannanto ti cadua-
na; wen, ti olimaw agsaadto sadiay,
ket isut' masaracannanto maysa a disso
a paginanaan.
15 Idiay ti pagaramidanto ti uleg a
nasiglat iti umocna, ken pagitloganna, ken
pagucopanna, ken pagurnong̃anna iti siroc
ti linong̃na, wen, idiay maurnong̃danto
dagiti sawi, tunggal maysa agraman
caduana.

16 Sapulenyo ng̃a aggapu iti libro ni
Jehova, ket basaenyo: awan cadagitoy ti
cumurang̃to, awan ti mang̃sapulto iti
caduana; ta ti ng̃iwatco isut' imbilinna,
ken ti Espirituna inurnong̃na ida.
17 Ket nagiginnasang̃gasat gapu cada-
cuada, ken iti imana isut' pinang̃bing̃ayna
cadacuada a binnatog· isut' tagicuaendanto
ng̃a agnanayon; manipud caputotan aging̃-
gat' caputotan agtaeng̃danto kencuana.

Ti masacbayan a ragsac ti Sion.

35 Ti let-ang̃ ken ti namaga a daga
naragsacdanto; ket ti tay-ac agrag-
rag-onto, ken agsabong̃to a cas iti rosa.
2 Isu agsabong̃to iti adu unay, ken
agrag-onto a buyogan pay ti ragsac ken
cancanta; ti dayag ti Libano maitedto
kencuana, ti kinadeggang̃ ti Carmelo ken
Saraon: makitadanto ti dayag ni Jehova,
ti kinadeggang̃ ti Diostayo.

3 Patibkerenyo dagiti napacsuyan ng̃a
ima, ket pakirdenyo dagiti nacapuy a
tumeng̃.
4 Cunaenyo cadagiti managbutbuteng̃ a
puso, Bumilegcayo, 'dicay agbuteng̃: adtoy,
ti Diosyo umayto iti panang̃ibales, iti
pannupapac ti Dios; isu umayto ken
isalacannacayo.

5 Isunton ti panaglucat dagiti mata ti
bulsec, ken dagiti lapayag dagiti tuleng̃
maibuang̃danto.
6 Isunton ti panaglagto ti pilay a cas
maysa ng̃a ugsa, ken ti dila ti umel
agcantanto; ta iti let-ang̃ pumsuacto dagiti
dandanum, ken barbaresbes iti tay-ac.
7 Ket ti agraniag a darat agbalinto a
libtong̃, ken ti mawaw a daga agbalinto
ng̃a ub-ubbog ti danum: iti pagyanan
dagiti chacal, isu a pagiddaanda, rootto
agraman runo ken badobadoc.
8 Ket addanto idiay ti maysa a calsada,
ken maysa a dalan, ket isut' managanto
Iti dalan ti kinasanto; ti saan a nadalus
saanto a magna kencuana; no di ket isut'
maipaayto iti *nasubbot;* dagiti agbariw-

as a tao, wen tattao a maag, didanto
mayawawan *idiay.*
9 Awan ti leon nga agyanto idiay, ket
awan met ti sumasacrab nga animal a
sumang-at idiay: saandanto a masaracan
idiay; no di ket ti nasubbot magnanto
idiay:
10 ken dagiti sinubbot ni Jehova ag-
sublidanto, ken umayda idiay Sion a mabu-
yogan iti cancanta; ket agnanayon a rag-o
ti agtaengto iti rabaw ti ol-oloda: magun-
oddanto ti ragsac ken rag-o, ket ti lading-
it ken sasainnec agtalawdanto.

Ni Sennaquerib sillongenna ti Juda. Ti nasagibar a bitla ni Rabsaces.

36 Ket naaramid idi maicasangapulo
ket uppat a tawen ni ari Ezequias,
a ni Sennaquerib nga ari ti Asiria sim-
mang-at a maibusor cadagiti amin a na-
sarikedkedan a ciudad ti Juda, ket innala-
na ida.
2 Ket ti ari ti Asiria imbaonna nanipud
Laquis aginggat' Jerusalem ken ni ari
Ezequias ni Rabsaces a caduana ti maysa
a dackel a buyot. Ket isu nagtacder iti
denna ti calasugan ti nangatngato a tangke
iti calsada ti talon ti agpappapuscal iti
lupot.
3 Idin immay kencuana ni Eliacim nga
anac ni Helcias, isu a mayordomo idi, ken
ni Sobna nga escriba, ken ni Joa nga anac
ni Asaf a registrador.

4 Ket ni Rabsaces kinunana cadacuada,
Cunaenyo itatta ken ni Ezequias, Castoy
ti cuna ti dackel nga ari, ti ari ti Asiria,
Ania a pagtalcan daytoy a kencuana ag-
taleccayo?
5 Cunac, ti patigmaan*mo* ken ti pigsam
a maipaay iti gubat biigda la amin nga
ubbaw a sasao: ita siasino aya ti pagtal-
cam, a sica immalsaca a maibusor caniac?
6 Adtoy, sica agtalecca iti cayo daytoy
naparpar a runo, a ti met laeng Egipto,
isu a no ti maysa a tao agsadag, isut' sum-
recto iti imana, ken isut' salputenna: casta
ni Faraon nga ari ti Egipto cadagiti isu-
amin nga agtalec kencuana.
7 Ngem no cunaem caniac, Agtaleccami
ken ni Jehova a Diosmi: saan aya nga isu
daydi, a dagiti dissona a nangato ken
dagiti alaltarna iniccat ni Ezequias, ket
kinunana iti Juda ken iti Jerusalem, Ag-
cararagcayto iti sangoanan daytoy nga
altar?
8 Ita ngarud, agdawatac kenca, nga
iccam coma ni apoc nga ari ti Asiria cada-
giti salda, ket iccancanto iti dua ribu a
cabcabayo, no iti biangmo mabalinmo ti
mangisaad cadagiti agcabayo iti rabawda.
9 Casano ngarud ti pannacabalinmo a
mamagtuckiad iti rupa ti maysa a capitan
dagiti cababassitan cadagiti adipen ni
apoc, ket isaadmo ti panagtaleemo iti
Egipto a gapu cadagiti luglugan ken tat-
tao nga agcacabayo?
10 Ket immuliac ita aya a diac kinad-
dua ni Jehova a bumusor itoy a daga
tapno isut' dadaelec? Ni Jehova kinuna-
na caniac, Sumang-atca a maibusor itoy a
daga, ket isut' dadaelem.

11 Idin da Eliacim ken Sobna ken Joa
kinunada ken ni Rabsaces, Agsaoca, ag-
dawatac kenca, cadagiti adipenmo iti sao
ti Siria; ta isut' maawatanmi: ket dica
coma makisao cadacami iti sao dagiti
Judio, cadagiti lapayag dagiti tattao nga
adda iti rabaw ti bacud.
12 Ngem ni Rabsaces kinunana, Im-
baonnac ni apoc aya ken ni apom ken iti
sica, a mangisao cadagitoy a sao? saan-
nac *nga imbaon* aya cadagiti tattao nga
agtugaw iti rabaw ti bacud, a makicaan
cadacayo iti iblengda, ken makicainum
cadacayo iti isbuda met laeng?

13 Idin ni Rabsaces timmacder, ket
imkis iti natbag a timec iti sao dagiti
Judio, ket kinunana, Denggenyo dagiti
sao ti dackel nga ari, ti ari ti Asiria.
14 Castoy ti cuna ti ari, ni Ezequias
dinacay coma allilawen; ta dinacayto
mabalin nga isalacan:
15 ket ni Ezequias dinacayto met coma
pagcammatalken ken ni Jehova, a cunaen-
na, Ni Jehova ispalennatayto a di bu-
murong; daytoy a ciudad saanto a ma-
ited iti ima ti ari ti Asiria.
16 Dicay ipangag ni Ezequias: ta
castoy ti cuna ti ari ti Asiria, Makicap-
piacayo caniac, ket rumuarcayo aginggа
caniac; ket mangancayo tunggal maysa
iti uvasna, ken tunggal maysa iti higosna,
ken uminumcayo tunggal maysa cadagiti
danum ti tangkena met laeng;
17 aginggana iti umayac ket ipancayo
iti maysa a daga a cas iti dagayo, maysa
a daga ti bukel ken baro nga arac, maysa
a daga ti tinapay ken cauvasan.
18 Agannadcayo di la ket ta maud-
udannacayo ni Ezequias, a cunana, Ni
Jehova ispalennatayto. Adda aya asino-

man cadagiti didios dagiti nacion a nangi-
salacan iti dagana iti ima ti ari ti Asiria?
19 Sadino aya ti yan dagiti didios ti
Emat ken ti Arfad? sadino aya ti yan
dagiti didios ti Sefarvaim? ket inispalda
aya ti Samaria iti imac?
20 Siasinoda aya cadagiti amin a didios
itoy a dagdaga, a nangispal idi iti dagada
iti imac, tapno ni Jehova ispalanna coma
ti Jerusalem iti imac?

21 Ngem nagulimecda, ken dida sinung-
batan iti maysa a balicas; ta isut' imbilin
ti ari idi, a kinunana, Dicay sumungbat
kencuana.
22 Idin immay ken ni Ezequias da
Eliacim nga anac ni Helcias, nga isut'
mayordomo idi, ken ni Sobna nga escriba,
ken ni Joa nga anac ni Asaf, a registrador,
a sigigisgis dagiti cawcawesda, ket im-
bagada kencuana dagiti sasao ni Rabsaces.

Ni Ezequias paayabanna ni Isaias. Ti ipacdaar ni Sennaquerib ken Ezequias. Ti cararag ni Ezequias. Ti macaliwliwa a sungbat ni Jehova. Ni Sennaquerib mariribuc ken mapapatay.

37 Ket naaramid, idi nga isut' nangeg
ni ari Ezequias, a pinigisna dagiti
pagan-anayna, ken nagabbong iti lupot a
nakersang, ket simrec iti balay ni Jehova.
2 Ket imbaonna ken ni Isaias a mam-
madto nga anac ni Amos, da Eliacim nga
isut' mayordomo idi, ken ni Sobna nga
escriba, ken dagiti lallacay dagiti sacer-
dote, a siaabbongda iti lupot a nakersang.
3 Ket kinunada kencuana, Castoy ti
cuna ni Ezequias, Daytoy nga aldaw isu
ti aldaw ti rigat, ken ti babalaw, ken ti
umsi; ta dagiti annac dumtengdan iti
pannacayanac, ket awan ti pigsa nga agi-
pasngay.
4 Nalabit a ni Jehova a Diosmo deng-
gennanto dagiti sao ni Rabsaces, nga im-
baon ti ari ti Asiria nga apona a mang-
carit iti Dios a sibibiag, ket tubngaren-
nanto dagiti sao a nangeg ni Jehova a
Diosmo: gapuna nga ipangatom ti ca-
raragmo a maipaay iti tidda a nabati.

5 Iti casta immay dagiti adipen ni ari
Ezequias ken ni Isaias.
6 Ket ni Isaias kinunana cadacuada,
Castoyto ti cunaenyo ken apoyo, Castoy ti
cuna ni Jehova, Dica agbuteng cadagiti
sasao a nangegmo, isuda a dagiti adipen ti
ari ti Asiria pinangtabbaawda caniac.
7 Adtoy, icabilconto kencuana ti maysa
nga espiritu, ket macangegto cadagiti
damdamag, ket agsublinto iti dagana met
laeng: ket pagpasagecto iti campilan
idiay dagana met laeng.

8 Iti casta ni Rabsaces nagsubli, ken
nasaracanna ti ari ti Asiria a manggubgu-
bat iti Lebna; ta nangegna idin nga isu
naipanaw idiay Laquis.
9 Ken nangegna a masasao iti maipapan
ken ni Taraca nga ari ti Etiopia, Isu
rimmuar a makibacal a maibusor kenca.
Ket idi nga isut' nangegna, nangibaon
cadagiti babaonen ken ni Ezequias, a kinu-
nana,
10 Castoyto ti saoenyo ken ni Ezequias
nga ari ti Juda, a cunaenyo, Dinaca coma
nga allilawen ti Diosmo isu a pagtalcam,
nga agcuna, Ti Jerusalem dinto a maited
iti ima ti ari ti Asiria.
11 Adtoy, nangegmo no ania ti inaramid
dagiti ar-ari ti Asiria cadagiti isu-amin a
dagdaga, iti panangdadael cadacuada a
tinalipupus: ket sica maispalcanto?
12 Dagiti didios dagiti nacion inispalda
aya ida, isuda a dinadael idi dagiti ammac,
ti Gozan, ken ti Haran, ken ti Rezef, ken
dagiti annac ti Eden nga agyanda idi
idiay Talassar?
13 Sadino ti yan ti ari ti Emat, ken ti
ari ti Arfad, ken ti ari ti ciudad ti Sefar-
vaim, ti Ana ken ti Ava?

14 Ket ni Ezequias inawatna di surat
iti ima dagiti nabaon, ket isut' binasana;
ket ni Ezequias immuli idi balay ni
Jehova, ket isut' inyucradna iti sango ni
Jehova.
15 Ket ni Ezequias nagcararag ken
ni Jehova, a kinunana,
16 O Jehova dagiti buybuyot, Dios ti
Israel, nga agsaad *iti ngato* dagiti kerubin,
sica ti Dios, sicsica la a maymaysa, cada-
giti isu-amin a pagpagarian iti lubong;
sica inaramidmo ti langit ken daga.
17 Idumogmo ta lapayagmo, O Jehova,
ket denggem; luctam dagiti matam, O
Jehova, ket kitaem; ken denggem amin
dagiti sao ni Sennaquerib, isu a nagbaon a
mangcarit iti Dios a sibibiag.
18 Kinapudnona, Jehova, a dagiti ar-
ari ti Asiria pinaglangalangda dagiti amin
a nacion ken ti dagada,
19 ken impurruacda dagiti didiosda iti
apuy; ta isuda saanda a didios, no di ket

aramid dagiti im-ima dagiti tattao, a cayo
ken bato; gapuna a dinadaeldada ida.
20 Ita ñgarud, O Jehova a Diosmi,
ispalennacami iti imana, tapno isu-amin
dagiti pagpagarian iti lubong ammoenda
coma a sica ni Jehova, sicsica laeng.

21 Idin ni Isaias ñga anac ni Amos
nangibaon ken ni Ezequias, a kinunana,
Castoy ti cuna ni Jehova a Dios ti Israel,
Iti daydiay ñga indawatmo caniac a mai-
busor ken ni Sennaquerib ñga ari ti
Asiria,
22 daytoy ti sao a ni Jehova insaona a
maipapan kencuana: Ti virgen ñga anac
a babai ti Sion, linaisnaca ken kinatawaan-
naca a rinabngis; ti anac a babai ti Jeru-
salem inlingalingna ti olona kenca.
23 Siasino ti kinaritmo ken tinabba-
awam? ket maibusor iti asino ti nangi-
ngatom ti timecmo, ken nangitangadam
cadagita matam iti nangato? maibusor
met laeng iti Santo ti Israel.
24 Iti pannacaaramat dagiti adadipen-
mo kinaritmo ti Apo, ket kinunam, Iti
kinaadu dagiti lugluganco simmang-atac
iti ñgato dagiti banbantay, cadagiti caune-
gan ti Libano; ket pucanecto dagiti na-
tayag a cantingenna, ken dagiti casayaatan
a parwana; ket sumrecacto iti caadayuan
a tapawna, ti bakir ti nabunga a
talonna;
25 nagcaliac ken imminumac iti danum,
ket iti dapan dagiti sacsacac pagmagaecto
dagiti isu-amin a carcarayan ti Egipto.

26 Dica nangeg aya no casano ti inar-
amidco idi nabayagen, ken isut' bina-
labalac cadagidi ugma? ita isut' tinung-
palco, tapno cucuam coma a pangrebba
cadagiti nasarikedkedan a ciudad iti ginab-
gabsuon dagiti narnarba.
27 Gapuna dagiti nagnaed cadacuada
bassit ti mabaelda, nagcullayawda ken
nariribucda, cacasda la idi iti root idiay
away, ken cacasda la iti nalangto a nateng,
cas iti root cadagiti toctoc ti balay, ken
cas maysa a talon *ti mais* no di pay tim-
mubo.
28 Ñgem ammoc ti panagtugawmo, ken
ti panagruarmo ken ti panagserrecmo, ken
ti panagpungtotmo a maibusor caniac.
29 Gapu iti panagpungtotmo a maibu-
sor caniac, ken agsipud ta ti kinacuspagmo
immuli cadagiti lapayagco, gapuna ñga
icabilconto ti lawinco ita agongmo, ken ti
frenoc cadagiti bibigmo, ket pagsublien-
canto iti dalan ñga immayam.
30 Ket daytoyto ti pagilasinan kenca:
mangancayto itoy a tawen iti daydiay a
tumubo lat ta, ket iti maicadua a tawen
iti daydiay ñga aggapunto kencuana met
laeng; ket iti maicatlo a tawen agmula-
cayo, ket aganicayo, ket agmulacayo cada-
giti cauvasan, ket mangancayo iti bungana.
31 Ket ti matda a mailiclic iti balay ni
Juda agramutto manen iti agpababa, ket
agbunganto iti agpangato.
32 Ta rumuarto ti maysa a tidda iti
Jerusalem, ken rumuarda iti bantay Sion
dagiti agliclicto. Ti regta ni Jehova
dagiti buybuyot ti aramidento daytoy.

33 Gapuna a castoy ti cuna ni Jehova a
maipapan iti ari ti Asiria, Isu dinto umay
itoy a ciudad, ket dinto met mangibeccas
iti maysa a pana sadiay, ket dinto met
umay iti sangona a sicacalasag, ket dinto
met maicabil a maibusor kencuana ti maysa
a turod.
34 Iti dalan ñga immayanna, isunto met
laeng ti sumublianna, ket dinto umay iti
daytoy a ciudad, cuna ni Jehova.
35 Ta siac ispalecto daytoy a ciudad
tapno isut' isalacanco, a gapu caniac met
laeng, ken gapu ken ni David ñga adipen-
co.

36 Ket ti angel ni Jehova rimmuar, ket
kinabilna ti sangagasut walopulo ket lima
a ribu iti pacarso dagiti Asirios; ket idi
bimmangon dagiti tattao iti agsapa, adtoy,
dagitoy bangcayda amin.
37 Iti casta ni Sennaquerib ñga ari ti
Asiria pimmanaw ket napan ken nagsubli,
ket nagtaeng idiay Ninive.
38 Ket naaramid, idi ñga isu agcarca-
rarag idi balay ni Nisroc a diosna, a da
Adramelec ken Sarezer ñga annacna a
lallaki isut' kinabilda iti campilan; ket
nagtalawda agingga iti daga ti Ararat.
Ket nagari a simmucat kencuana ni Asa-
radon ñga anacna.

Ti panagsakit ni Ezequias ken ti yiimbagna.
Ti cancionna a panagyaman.

38 Cadagidi ñga aldaw ni Ezequias
nagsakit iti macapatáy. Ket ni
Isaias a mammadto ñga anac ni Amos
immay kencuana, ket kinunana kencuana,
Castoy ti cuna ti Jehova, Urnosem ti ba-
laymo; ta mataycanto, ket dicanto agbiag.
2 Idin ni Ezequias intaliawna ti rupana
iti diding, ket nagcararag ken ni Jehova,
3 ket kinunana, Lagipem ita, O Jehova,

gumawawaac kenca, no casano ti pannagnac idi ita saclangmo iti kinapudno ken iti maysa a napalongdoan a puso, ket inaramidco daydiay nga isut' naimbag ita imatangmo. Ket ni Ezequias nagsangit iti nasaem.

4 Idin immay ti sao ni Jehova ken ni Isaias a kinunana,

5 Inca, ket cunaem ken ni Ezequias, Castoy ti cuna ni Jehova, ti Dios ni David nga amam, Nangegco ti cararagmo, nakitac dagiti luluam: adtoy, nayonac dagiti aldawmo iti sangapulo ket lima a tawen.

6 Ket ispalencanto ken daytoy a ciudad iti ima ti ari ti Asiria, ken salacnibacto daytoy a ciudad.

7 Ket daytoyto ti pagilasinan kenca nga aggapu ken ni Jehova, a ni Jehova aramidennanto daytoy a banag nga insaona:

8 adtoy, aramidecto ti aniniwan cadagiti gerger, a bimmaba iti cuadrante ni Acaz iti init, nga agsanud iti sangapulo a gerger. Iti casta ti init nagsanud iti sangapulo a gerger iti cuadrante a bimmabaanna.

9 Ti surat ni Ezequias nga ari ti Juda, idi nagsakit, ken naimbagan iti sakitna.

10 Kinunac, Iti matoon dagiti aldawco innacto cadagiti ruangan ni Tanem.
Naiccat caniac dagiti tidda dagiti tawenco.

11 Kinunac, Diacto makita ni Jehova, ni Jehova *met laeng* iti daga dagiti nabiag:
Diac macakitan iti taon agraman cadagiti agnaed iti lubong.

12 Ti pagtaengac mayalis, ken mayadayu caniac a cas maysa a tolda ti pastor:
Linucotco ti biagco a cas la maysa nga agabel; lapsutennacto iti pagablan:
Manipud iti aldaw aginggat' rabii mangaramidcanto iti maysa a panungpalac.

13 Nagtalnaac aginggat' bigat; a cas maysa a leon, casta ti panangbungbungtolna cadagiti amin a tultulangco:
Manipud iti aldaw aginganat' rabii met laeng mangaramidcanto iti maysa a panungpalac.

14 Cas la maysa a salsallapingaw, wenno tipor, casta ti panagit-itco;
Nagunonnoyac a cas la pagaw; dagiti matac cumapuyda a gapu iti *panangitangad:*
O Jehova, maparigatac, sica ti talgedco.

15 Aniantо ti saoec? isu nagsao caniac, ken isu met laeng isut' inaramidna:
Magnaacto a siuulimec gapu iti capaitan ti cararuac iti amin dagiti tawenco.

16 O Apo, gapu cadagitoy a banag agbiag dagiti tattao;
Ket idiay amin ti yan ti biag ti espirituc:
Gapuna a paimbagennac, ken pagbiagennac.

17 Adtoy, *naaddaanac idi* iti dackel a kinapait *a* maipaay iti talnac*:*
Ngem sica inayatmo toy cararuac insalacanmo iti dariwangwang ti panagrupsa;
Ta sica imbacalmo amin a basbasolco iti licudam.

18 Ta ni Tanem dinaca mabalin a dayawen, ni patáy dinaca marambacan:
Dagiti umulog iti dariwangwang dida mabalin nga inanamaen ti kinapudnom.

19 Ti sibibiag, ti sibibiag, dayawennacanto, cas aramidec ita nga aldaw:
Ti ama ipacaammonanto ti kinapudno cadagiti annac.

20 Ni Jehova *nadadaan* a mangisalacan caniac:
Gapuna a cantaentayto dagiti cantac cadagiti gamigam a kinuerdasan
Iti amin nga aldaw dagiti biagtayo iti balay ni Jehova.

21 Ket ni Isaias kinunana idi, Mangalada coma ti sangcatipkel nga higos, ket icabil a cas maysa a tapal iti bosalina, ket umimbagto.

22 Ni Ezequias kinunana met idi, Ania ti pagilasinan a siac umuliacto iti balay ni Jehova?

Ni Isaias ipadtona ti panangcayaw ti Babilonia.

39 Iti daydi a tiempo ni Merodacbaladan, nga anac ni Baladan, nga ari ti Babilonia, nangibaon cadagiti sursurat ken maysa a ságut ken ni Ezequias; ta nangegna nga isu nagsakit, ket naimbagan.

2 Ket ni Ezequias nagragsac cadacuada, ket impakitana cadacuada ti balay dagiti cucuana a napateg, pirac, ken balitoc, dagiti recrecado, ken ti napateg a lana, ken ti amin a balay dagiti gamigamna, ken cadagiti isu-amin a masaracan cadagiti gamgamengna; awan idi iti balayna,

awan met iti amin a pagturayanna, a ni
Ezequias dina impakita cadacuada.
3 Idin immay ni Isaias a mammadto
ken ari Ezequias, ket kinunana kencuana,
Ania ti kinuna dagitoy a lallaki? ken
sadino ti naggapuanda aginggana kenca?
Ket ni Ezequias kinunana, Naggapuda iti
maysa nga adayu a daga aginggat' caniac,
nanipud met laeng Babilonia.
4 Idin kinunana, Ania ti nakitada iti
balaymo? Ket ni Ezequias simmungbat,
Amin nga adda iti balayco nakitada;
awan ti aniaman cadagiti gamengco ti
diac impakita cadacuada.
5 Idin ni Isaias kinunana ken Ezequias,
Denggem ti sao ni Jehova dagiti buybuyot:
6 Adtoy, dumteng dagiti aldaw, intono
amin nga adda iti balaymo, ken dayta nga
inurnong dagiti ammam iti pagidulinan
agingga ita nga aldaw, maipandanto idiay
Babilonia: awanto ti mabati, cuna ni
Jehova.
7 Ken dagiti annacmo a lallaki nga
agtaudto kenca, isuda a putotemto ipanawdanto:
ket isudanto dagiti eunuco iti
palacio ti ari ti Babilonia.
8 Idin ni Ezequias kinunana ken ni
Isaias, Naimbag ti sao ni Jehova nga
insaom. Kinunana pay met, Ta addanto
talna ken kinapudno cadagiti aldawco.

Dagiti macaliwliwa a cari. Ti saan a maipadpad a kinatan-oc ni Jehova. Ti panagpakired ti Israel.

40 Agliwliwacayo, agliwliwacayo tattaoc, cuna ti Diosyo.
2 Agsaocayo a sililiwliwa iti Jerusalem;
ket ipuccawyo kencuana a ti pannakidangadangna
nanungpalen, ta ti kinadangkesna
napacawanen, nga isu inawatna
iti ima ni Jehova iti mamindua a maipaay
iti amin a basbasolna.

3 Ti timec ti maysa nga agpucpuccaw,
Isaganayo iti let-ang ti dalan ni Jehova,
palanasenyo ti maysa a dalan iti tay-ac a
maipaay iti Diostayo.
4 Tunggal lobong maitan-octo, ken amin
a bantay ken turod mapababadanto;
ken ti lasonglasong mapalanasto, ken dagiti
nakibbaong a disso pagbalinem a maysa a
napalanas:
5 ken ti gloria ni Jehova maiparangarangto,
ken amin a lasag isut' makitadanto
a sangsangcacuyog; ta ti ngiwat ni Jehova
isut' insaona.
6 Ti timec ti maysa a cunana, Ipuccawmo.
Ket kinunana ti maysa, Ania ti
ipuccawco? Amin a lasag isut' root, ken
amin a kinasayaatna isut' cas la sabong iti
away.
7 Ti root magango, ti sabong malaylay,
agsipud ta ti sang-aw ni Jehova agpuyopoy
kencuana; pudno a dagiti tattao isudat'
root.
8 Ti root magango, ti sabong malaylay;
ngem ti sao ti Diostayo agtaengto nga
agnanayon.

9 O sica a mangibaga cadagiti naimbag
à damag iti Sion, sumang-atca iti tapaw ti
nangato a bantay; O sica a mangibaga
cadagiti naimbag a damag iti Jerusalem,
ingatom ta timecmo a buyogen ti pigsa:
ingatom, dica agbuteng; ibagam cadagiti
ciudad ti Juda, ¡ Adtoy ti Diosyo!
10 Adtoy, ni Apo Jehova umayto a cas
maysa a mannacabalin, ken agturayto ti
tackiagna a maipaay kencuana: Adtoy, ti
panggungunana maicuyog kencuana, ken ti
pannupapacna adda iti sangona.
11 Pagarabennanto ti arbanna a cas la
maysa a pastor, urnongennanto dagiti cordero
iti tackiagna, ken awitenna ida iti
barucongna, *ket* guyodennanto a nainayad
dagiti adda urbonda.

12 Asino ti nangsucat iti danum iti
lucong ti imana, ken nangrucod iti langit
iti dangan, ken ti nangipalaon ti tapoc ti
daga iti maysa a pagsucatan, ken nangganting
cadagiti bantay cadagiti pagcatian,
ken dagiti turturod iti maysa a pagtimbengan?
13 Asino ti nangipakita ti Espiritu ni
Jehova, wenno idinto ta isu ti mamalacad
kencuana isut' insurona?
14 Asino ti pangala ti balacad, ken
asino ti nangisuro kencuana, ken ti nangipalawag
kencuana iti dalan ti kinajusticia,
ken ti nangisuro kencuana ti pannacaammo,
ken ti nangiparang kencuana ti dalan
ti pannacaawat?
15 Adtoy, dagiti nacion casda la sangcatedted
ti maysa a timba, ken naibilangda
a cas nalapat a tapoc ti timbengan:
adtoy, isu iccatenna dagiti purpuro a cas
maysa a bassit a banag.
16 Ket ti Libano di umanay a puuran,
ket di met umanay dagiti animalna a
mapuuran a daton.
17 Amin dagiti nacion casda la awan
papaayda iti sangoananna; ibilangna ida
a basbassit ngem iti awan, ken kinaubbaw.

18 Asino ngarud iti pangipadisanyo iti
Dios? wenno ania a caaspiñg ti yaspingyo
kencuana?
19 Ti ladawan, maysa nga agtartrabajo
isut' sinocogna, ket ti mammanday iti bali-
toc isut' calupcupanna iti balitoc ket sana
yaramidan cadagiti cawcawar a pirac.
20 Ti capanglawan unay *a mangirucbab
iti casta* a daton pilienna ti cayo a di ba-
cabaken: isapulanna iti maysa a nalaing
nga agtrabajo a mangbangon iti maysa a
ladawan a kinitikitan, a saanto a mayalis.
21 Dicay naammoan aya? dicay na-
ngeg aya? saan a naibaga aya cadacayo
nanipud idi damo? dicay aya naawatan
nanipud idi pannacaibangon ti daga?
22 Isu nga agtugtugaw iti ngatoen ti
nagtimbukel a daga, ket dagiti agtaeng
kencuana casda la patchara; a mangi-
bistrad cadagiti langlangit a cas maysa a
bengbeng, ken mangyapplag cadacuada a
cas maysa a tolda a pagyanan;
23 a mangyawawan cadagiti panguloen;
isu a mangaramid cadagiti ocom ti daga a
cas kinaubbaw.
24 Wen, isuda saanda a naimula; wen,
saanda a naibunobon; wen, ti puonda
saan a nagramut iti daga: nupay casta
isu puyotanna ti rabawda ket magangoda,
ket ti alawig yadayuna ida a cas la punget.
25 Siasino ngarud iti pangipadisanyo
caniac, tapno maipadaac coma *kencuana?*
cuna ti Santo.
26 Itangadyo dagiti matayo sadi ngato,
ket kitaenyo no asino ti namarsua cada-
gitoy, nga isu alaenna dagiti buybuyotda
iti bilang; isu ayabanna ida amin iti
nagan; gapu iti kinadackel unay ti kina-
maingelna, ken agsipud ta napigsa iti
pannacabalin, awan ti curang uray no
maysa.

27 Apayapay a cunaem, O Jacob, ken
saoem, O Israel, Ti dalanco nailinged ken
ni Jehova, ken ti kinajusticia *a maipareb-
beng* caniac limmabas nanipud iti Diosco?
28 Dica aya naammoan? dica aya
nangeg? Ti agnanayon a Dios, ni Je-
hova, ti Namarsua cadagiti ungto ti daga,
saan a cumapuy, ket di met mabannog;
awan ti macasukimat iti nakemna.
29 Isu mangted iti pigsa iti nacapuy;
ken iti daydiay awan ti cabaelanna isut'
pawadwadenna iti pigsa.
30 Uray pay dagiti ubbing cumapuy-
danto ken mabannogdanto, ken dagiti bab-
baro matuangdanto a matalipupus:
31 ngem dagiti aguray ken ni Jehova
pabaroendanto dagiti pigsada; agpangato-
danto a sipapayac a cas la aguila; agtaray-
danto, ket dida mabannog; magnadanto,
ket dida cumapuy.

Ni Jehova ti mangsaranay iti Israel. Dagiti managrucbab cadagiti ladladawan awan-andat' mammadto ken mangsaranay cadacuada.

41 Agulimeccayo iti sangoanac, O pur-
puro; ket dagiti tattao pabaroenda
coma ti pigsada: umadanida coma; sada
coma agsao; umasidegtay coma nga agcu-
cuyog iti pannacaocom.
2 Asino ti namangon iti maysa nanipud
iti daya, nga isut' ayabanna iti kinalinteg
iti sacana? isu iyawatna dagiti nacion
iti sangoananna, ken isut' aramidenna nga
agturay cadagiti ar-ari; itedna ida iti cam-
pilanna a cas la tapoc, ken cas naitayab a
punget iti ba-ina.
3 Isu camatenna ida, ken lumabas a di
naanano, uray pay iti maysa a dalan a di
pay pinagna dagiti sacsacana.
4 Asino ti nangaramid ken nangtungpal
itoy, nga ayabanna dagiti caputotan nani-
pud idi damo? Siac, a Jehova, ti umuna
ken maudi, siac daydiay.
5 Dagiti purpuro nakitada, ket agbu-
tengda; dagiti ungto ti daga agkintayegda;
umasidegda, ken dumtengda.
6 Isuda nagtitinnulongda tunggal may-
sa iti caarrubana; ket ti *tunggal maysa*
cunana ken cabsatna, Umingelca a naim-
bag.
7 Casta met ti allawagi pagagawaen ti
mammanday iti balitoc, *ken* ti agpalanas
iti martillo *payagawaenna* daydiay agtaltal
iti pasnaan, a cunana iti aglanlanang, Isut'
nasayaat; ket inlansana, tapno isut' di
macuti.

8 Ngem sica, Israel, nga adipenco, Jacob
a pinilic, ti bukel ni Abraham a gayyemco,
9 sica nga iniggamac nanipud cadagiti
ungto ti daga, ken inayabac nanipud cada-
giti sulsulina, ken kinunac kenca, Sica ti
adipenco, pinilica, ket dica imbelleng;
10 dica agbuteng, ta addaac kenca; dica
agcullayaw, ta siac ti Diosmo; papigsaen-
canto; wen, tulongancanto: wen, tapa-
yaencanto iti akincanawan nga ima ti kina-
lintegco.
11 Adtoy, amin dagiti gimmura a mai-
busor kenca maibabaindanto ken mari-
ruda: dagiti makisuppiat kenca casdanto
la awan ken mapucawda.

12 Sica sapulemto ida ket dica ida
masaracan, uray pay dagiti makisuppiat
kenca: dagiti manggubat kenca agbalin-
danto a cas la awan, ken cas maysa a
banag nga awan ti capapaayanna.
13 Ta siac, Jehova a Diosmo, a ma-
ngitag-ay iti akincanawan nga imam, a
cunac kenca, Dica agbuteng; badangan-
canto.
14 Dica agbuteng, sica igges a Jacob,
ken dacayo tattao ti Israel; badangan-
cayto, cuna ni Jehova, ken ti Mannubbot-
mo isu ti Santo ti Israel.
15 Adtoy, inaramidca a maysa a baro ken
natirad a pagtaltag nga addaan iti ngip-
ngipen; sica taltagemto dagiti banbantay,
ken rumrumkemto ida a babassit, ken
aramidemto a cas la taep dagiti turturod.
16 Paypayamto ida, ket itayabto ida
ti angin, ken ti alawig warawaraennanto
ida; ket sica agragsaccanto ken ni Jehova,
aggloriacanto iti Santo ti Israel.

17 Dagiti napanglaw ken dagiti addaan
masapul sapulenda ti danum, ket awan a
pulos, ket dagiti dilada agcapuy a gapu
iti waw; siac, ni Jehova, sungbatacto ida,
siac, a Dios ti Israel, diacto ida idian.
18 Manglucatacto cadagiti carcarayan
cadagiti panpantoc nga ongngaong, ken
ububbog iti tengnga dagiti lobong; ara-
midec ti let-ang a maysa a libtong ti
danum, ken ti namaga a daga nga ububbog
ti danum.
19 Icabilconto iti let-ang ti cantingen,
ti acacia, ken ti arrayan, ken ti cayo a
mangted ti lana; isaadconto iti tay-ac ti
cayo ti parwa, ti saleng, ken ti cayo ti
alamo nga aglulubbonda:
20 tapno makitada, ken maammoanda,
ken maotobda, ken maawatanda a sangca-
cuyog, a ti ima ni Jehova inaramidna
daytoy, ken ti Santo ti Israel isut' pinar-
suana.

21 Ipalawagyo ti gandatyo, cuna ni
Jehova; iparangarangyo dagiti napigsa a
pamcuatanyo, cuna ti Ari ni Jacob.
22 Yegda ida coma, ken ipablaacda
cadacami no ania ti mapasamacto: ipabla-
acyo dagiti immun-una a banag, no aniada,
tapno otobenmi ida, ken maammoanmi ti
camaudianan a tungpalda; wenno ipaki-
tayo cadacami dagiti banag a sumungad.
23 Ipablaacyo dagiti banag nga umayda
iti masacbayan, tapno maammoanmi a
didioscayo; wen, agaramidcayo iti naim-
bag, wenno agaramidcay iti dakes, tapno
dacami agcullayawcami ken isut' mabuya-
mi a sangsangcacuyog.
24 Adtoy, awan papaayyo, ken ti ara-
midyo isu ti awan; maysa a kinarimon ti
mamili cadacayo.

25 Namangonac ti maysa nanipud iti
amianan, ket isu umay; manipud leleg-
gacan ti init maysa nga umawag iti nagan-
co: ket isu umayto iti rabaw dagiti
agturturay a cas magna iti rabaw ti
masa, ken cas iti agdamdamili a payatpa-
yatenna ti pila.
26 Asino ti nangipablaac kencuana
nanipud idi punganay, tapno maammoan-
mi coma? ken idi ununana, tapno mai-
cunami, *Adda* lintegna? wen, awan ti
mangipablaac, wen, awan ti mangiparang,
wen, awan ti dumngeg cadagiti saoyo.
27 *Siac ti* umuna *nga agcuna* iti Sion,
Buyaenyo, buyaenyo ida; itedconto iti
Jerusalem ti maysa a mangyeg cadagiti
naimbag a damag.
28 Ket no cumitaac, awan ti tao; uray
la coma no maysa a mamatigmaan awan
cadacuada, nga, no agsaludsodac coma iti
maipapan cadacuada, macasungbat coma
iti maysa a sao.
29 Adtoy, isuda amin, dagiti aramidda
isudat' kinaubbaw *ken* awan capapaayan-
da; dagiti sinocog a ladladawanda isudat'
angin ken pannacariru.

*Ti cari ni Jehova iti adipenna. Panagda-
yaw ken ni Jehova a gapu iti mannaca-
balin a panangispalna. Ti Is-
rael matubngar gapu iti
kinatangkenna.*

42 Adtoy, ti adipenco, isu a tapayaec;
ti pinilic, a pagayayatan toy cara-
ruac: incabilco ti Espirituc kencuana; isu
yegnanto ti kinalinteg cadagiti Gentil.
2 Isu saanto nga agickis, ket dina met
ingato ti timecna, ket dina met aramiden
a mangeg iti calsada.
3 Ti maysa a runo a naparpar dinanto
bungtolen, ket ti maysa a micha a sum-
sumged a silulubed dinanto iddepen: isu
pataudennanto ti kinalinteg iti kinapudno.
4 Isu saanto a cumurang ket di met
tumacrut ti nakemna aginggat' maisaadna
ti kinajusticia iti daga; ken dagiti pur-
puro urayendanto ti lintegna.

5 Castoy ti cuna ti Dios a Jehova, isu
a namarsua cadagiti langlangit, ken nang-
bistrad cadacuada; isu a nangyucrad iti

daga ken ti rumuar kencuana; isu a
manĝited ti anĝes cadagiti tattao iti ra-
bawna, ken ti espiritu cadagiti magna
kencuana:
6 siac, ni Jehova, inayabanca iti kinalin-
teg, ken petpetacto ta imam, ken aywa-
nancanto, ken itedcanto a maipaay a
maysa a tulag cadagiti tattao, maipaay a
maysa a silaw dagiti Gentil;
7 tapno luctam dagiti bulsec a mata,
tapno iruarmo dagiti nabalud iti nailet a
pagbaludan, ken dagiti agtutugaw iti na-
sipnĝet iruarmo ida iti pagbaludan.
8 Siac ni Jehova, dayta ti naganco;
ket ti dayagco diacto ited iti sabali, ket
diac met ited ti dayawco iti kinitikitan a
ladladawan.
9 Adtoy, dagiti umuna a banag maara-
midda, ket babbaro a banbanag ti ipablaac-
co; iti sacbay ti itutuppuarda ibagac
cadacayo ti maipapan cadacuada.

10 Icantaanyo ni Jehova iti maysa a
baro a canta, ken ti dayawna manipud iti
unĝto ti daga; dacayo a bumaba iti bay-
bay, ken amin dagiti adda kencuana,
dagiti purpuro, ken dagiti agnaed kencua-
na.
11 Ti let-anĝ ken dagiti ciudadna
inĝatoda coma *ti timecda,* dagiti purpuroc
a pagyanan ti Cedar; agcanta coma da-
giti taga Sela, agriawda coma iti ragsac
manipud iti tapaw dagiti banbantay.
12 Manĝtedda coma ti dayaw ken Je-
hova, ken ipablaacda ti dayawna cadagiti
purpuro.
13 Ni Jehova rumuarto a cas maysa a
mainĝel a tao; paltuadennanto ti regtana
a cas maysa a tao ti gubat: isu agickisto,
wen, isu agriawto; aramidennanto a sipi-
pigsa a maibusor cadagiti cabusorna.

14 Nabayagen nĝa inicutac ti talnac;
nagulimecac, ken ginawidac ti bagíc: *ita*
agasugacto a cas maysa a babai nĝa agpasi-
cal; aganĝsabacto ken agalalacto met.
15 Rebbaecto dagiti banbantay ken
turturod, ken ganĝoecto amin a rootda;
ken dagiti carayan pagbalinecto ida a
purpuro, ken paabbatecto dagiti libtonĝ.
16 Ken yegconto ti bulsec iti maysa a
dalan a dida ammo: cadagiti dana a dida
ammo ti panĝidalanacto cadacuada; ti
sipnĝet aramidecto a lawag iti sanĝoanan-
da, ken palintegec ti nakillo a disso.
Dagitoy a banag aramidecto, ken diacto
ida baybay-an.
17 Mapasublidanto, maibabaindanto
unay, dagiti agtalec cadagiti kinitikitan a
ladladawan, nĝa agcuna cadagiti sinocog a
ladladawan, Dacayo dagiti didiosmi.

18 Denĝgenyo, dacayo a tulenĝ; ken
matmatanyo, dacayo a bulsec, tapno maki-
tayo.
19 Siasino ti bulsec, no di ti adipenco?
wenno ti tulenĝ, cas iti babaonec nĝa
imbaonco? asino ti bulsec a cas daydiay
nakicappia *caniac,* ken bulsec a cás iti
adipen ni Jehova?
20 Sica makitam dagiti adu a banag,
nĝem sica dica paliiwen; dagiti lapayagna
nacalucatda, nĝem isu saan a macanĝeg.
21 Isut' macaay-ayo ken ni Jehova,
gapu iti kinalintegna, a pamadackel iti
linteg, ken padayawenna.
22 Ket daytoy isu ti maysa nĝa ili a
natacawan ken nasamsaman; isuda amin
nasiloanda cadagiti abut, ket addada a
nailemmenĝ iti balay a pagbaludan: mai-
paayda a cayaw, ken awan ti manĝisala-
can; maipaayda a maysa a samsam, ket
awan ti agcuna, Isubliyo.

23 Siasino cadacayo ti nanĝipanĝag iti
daytoy? a manĝtimudto ken dumnĝeg a
maipaay iti tiempo a sumunĝad?
24 Asino ti nanĝyawat ken ni Jacob a
maysa a samsam, ken ti Israel cadagiti
tulisan? saan aya a ni Jehova? isu a mai-
busor kencuana nagbasolantayo, ken dagiti
dalanna dida kinayat a nagnaan, ken dida
met nagtulnog iti lintegna.
25 Gapuna nĝa isu ibucbocna kencuana
ti kinarunĝsot ti unĝetna, ken ti pigsa ti
gubat, ket isu pinasgedna iti aglicmut, ket
dina pay inammo; ken isut' pinuuranna,
ket isut' dina pay impapuso.

*Ni Jehova ti maymaysa a manĝisalacan.
Ti pannacaispal ti Israel iti Ba-
bilonia. Ti panaglabsinĝ
ti ilina.*

43 Nĝem ita castoy ti cuna ni Jehova
a namarsua kenca, O Jacob, ken
isu a nanĝbukel kenca, O Israel; Dica
agbutenĝ, ta siac sinubbotca; siac inayab-
anca iti naganmo, sica ti cucuac.
2 Intono ballasiwem dagiti dandanum,
addaacto kenca; ket iti pannacaballasiw
dagiti carcarayan didacanto layusen: into-
no magnaca a lumasat iti apuy, saancanto
a mapuuran, ket dinaca met silmutan ti
daranĝ.
3 Ta siac ni Jehova a Diosmo, ti Santo

ti Israel, a Mangĩsalacan kenca; intedco
ti Egipto a cas subbotmo, naisucat kenca
ti Etiopia ken Saba.
4 Agsipud ta napateg ca idi iti imatangco, *ken* madaydayaw, ket dinungdungngoca; gapuna nga itedconto dagiti tattao a sucátmo, ken dagiti il-ili a sumandi iti biagmo.
5 Dica agbuteng; ta addaac kenca: yegconto ti bukelmo nga igapu iti daya ken urnongencanto nga igapu iti laud;
6 cunaecto iti amianan, Ibbatam; ken iti abagatan, Dica igawid; yegmo dagiti annacco a lallaki manipud iti adayu, ken dagiti annacco a babbai manipud iti ungto ti daga;
7 tunggal maysa a magaladán iti nagancо, ken isut' pinarsuac a maipaay iti dayagco, isu a binukelco, wen, isu nga inaramidco.

8 Iparangmo dagiti bulsec a tattao nga adda matada, dagiti tuleng nga adda lapayagda.
9 Maurnong coma dagiti amin a nacion, ken aggigimong dagiti il-ili: asino cadacuada ti macabalin a mangipalgac itoy, ken mangiparang cadagiti immun-una a banag cadatayo? yegda coma dagiti sacsida, tapno majustificarda; wenno, denggenda coma, ken cunaenda, Isut' pudno.
10 Dacayo dagiti sacsic, cuna ni Jehova, ken ti adipenco a pinilic; tapno maammoanyo ken patiendac, ken maawatanyo a siac daydiay: awan idi ti nabukel a Dios nga immun-una ngem siac, ket awanto met iti sumaruno caniac.
11 Siac, siac met laeng ni Jehova; no saan a siac awan ti mangisalacan.
12 Impablaacco, ken insalacanco, ken impakitac; ket awan ti sabali *a dios* cadacayo: gapuna a dacayo ti sacsic, cuna ni Jehova, ket siac ti Dios.
13 Wen, nanipud yaadda ti aldaw siac daydiay; ket awan a pulos ti macalapsut iti imac: cayatco nga aramiden, ket asino ti macatiped?

14 Casta ti cuna ni Jehova, a Mannubbot cadatayo, ti Santo ti Israel: Gapu cadacayo nagbaonac idiay Babilonia, ket yulogconto ida amin a cas agtalaw, nga isu dagiti Caldeos, cadagiti sasacayan ti panagragrag-oda.
15 Siac ni Jehova a Santoyo, ti Namarsua iti Israel nga Ariyo.
16 Casta ti cuna ni Jehova, a mangaramid ti dalan iti taaw, ken maysa a dana cadagiti mannacabalin a dandanum;
17 isu a mangala iti lugan ken cabayo, ti buyot ken ti maingel a tao (agpasagdanto amin, saandanto a bumangon; maawawanda, maiddepda a cas iti micha):
18 Dicay laglagipen dagiti immun-una a banag, ket dicay met panunoten dagiti daan a banag.
19 Adtoy, agaramidacto iti baro a banag; tumpuarto itattan; dicayto aya maammoan? mangicabilacto pay iti maysa a dalan iti let-ang, ken carcarayan iti langalang.
20 Dagiti an-animal iti away dayawendacto, dagiti chacal ken dagiti avestruz; gapu ta mangtedac ti danum cadagiti let-ang, ken carçarayan iti langalang, tapno uminum ti ilic a pinilic,
21 ti umili a binukelco a maipaay caniac met laeng, tapno iparangarangda coma ti pannacadayawco.

22 Nupay casta sica dinac inawagan, O Jacob; no di ket sica nagpacsuyca caniac, O Israel.
23 Sica dica nangyeg caniac ti naggapu cadagiti carnerom a maipaay iti mapuuran a daton: dinac dinayaw cadagiti datonmo. Siac dica pinaawitan cadagiti maidatdaton, dica pinacsuyan iti incienso.
24 Sica dinac ingatangan iti pirac ti unás, ket dinac met pinennec iti taba dagiti datdatonmo: no di ket sica pinadagsenannac cadagiti basbasolmo, sica binannognac cadagiti kinadangkesmo.

25 Siac, sica met laeng daydiay nangiccat iti labsingmo gapu caniac met laeng; ket diacto lagipenen dagiti basbasolmo.
26 Ipalagipmo caniac; agsinnuppiattayo: iparangmo ti panggepmo tapno majustificarca.
27 Ti immuna nga amam nagbasol, ket dagiti mangisursuro kenca simmalungasingda caniac.
28 Gapuna a tulawacto dagiti panguloen ti santuario; ket aramidecto ni Jacob a maysa a lunod, ket ti Israel a maysa a pacaibabainan.

Ni Jehova ti maymaysa a Dios. Ti kinamaag ti panagrucbab cadagiti ladladawan maipalawag. Ni Jehova pacawanenna ken subbutenna ti ilina.

44 Ita ngarud denggem, O Jacob nga adipenco, ken Israel a pinilic:

2 Castoy ti kinuna ni Jehova a nanĝa-
ramid kenca, ken nanĝbukel kenca nanipud
iti tian, isu a manĝtulonĝto kenca: Dica
agbuteng̃, O Jacob nĝa adipenco; ken sica
Jesurun a pinilic.
3 Ta manĝibucbocacto iti danum iti
mawaw, ken ayayus ti danum iti rabaw ti
namaga a daga; Iparucpocconto ti Espiri-
tuc iti rabaw ti bukelmo, ken ti bendici-
onco iti rabaw ti sarinĝitmo:
4 ket isuda tumpuardanto iti tengnĝa
ti carootan, a cas la cayo a kimmawayan
iti denna ti danum.
5 Ti maysa cunaennanto, Cucuanac ni
Jehova; ket ti maysa panagananto *ti
bagína* iti nagan ni Jacob; ket ti maysa
isuratnanto iti imana ti maipaay ken
ni Jehova, ken galadánnanto *it bagína* iti
nagan nĝa Israel.

6 Castoy ti cuna ni Jehova, nĝa ari ti
Israel ken Mannubbot kencuana, a Jehova
dagiti buybuyot: Siac ti immuna ken ti
camaudianan; ket awan ti Dios no di la
sisiac.
7 Ket asino, ti cas caniac, a manĝayabto,
ken manĝipablaacto, ken manĝurnosto a
maipaay caniac, nanipud panan̄gisaadco
cadagiti immun-una a tattao? ken dagiti
banag nĝa um-umay, ken dagiti banag a
mapasamacto, ipablaacda coma.
8 Dicay agbuteng̃, ket dicay met uma-
mac: diac aya impablaac kenca idi unana,
ken impakita? ¿ket dacayo dagiti sacsic?
adda aya sabali a Dios nĝem iti siac? wen,
awan ti Bato; awan ti ammoc.

9 Dagiti manĝbukel iti kinitikitan a
ladawan isudat' ubbaw amin; ket dagitoy
a banag a pagayayatanda saanto a manĝ-
gunguna; ken dagiti sacsida met laeng̃
saanda a macakita, dida met ammo: tapno
maibabaindanto.
10 Asino ti nanĝbukel a nanĝaramid iti
maysa a dios, wenno nanĝsocog iti maysa
a ladawan nĝa awan a pulos ti maigungu-
nana?
11 Adtoy, amin a cadduana maibabain-
danto; ken dagiti agararamid tattaoda:
maurnonĝda coma a sanĝsanĝcatipon, tu-
macderda coma; umamacdanto, maibabain-
danto a padapada.

12 Ti mammanday *manĝaramid* iti may-
sa a wasay, ken agpanday cadagiti beg-
gang̃, ket ti martillo ti panĝbukelna, ken
aramidenna iti napigsa nĝa imana: wen,
isu agbisin ken agcurang̃ ti pigsana; saan
nĝa uminum ti danum ket agcapuy.
13 Ti allawagi manĝyunnat iti maysa a
paltic; ugedanna iti maysa a lapiz; iti
catam ti panĝitedna iti tabasna, ket bu-
kelenna iti compas, ket aramidenna a cas
iti ladawan ti tao, cas mayannurot iti
sayaat ti maysa a tao, tapno agtaeng̃ iti
balay.
14 Isu pucanenna cadagiti cantin̄gen,
ken alaenna ti encina ken roble, ken
patibkerenna a maipaay kencuana ti may-
sa cadagiti caycayo iti cabakiran: manĝi-
mula iti parwa, ket taraonan ti tudo.
15 Ket iti dayta aramatennanto ti may-
sa a tao a panĝpuur: ket alaenna iti dayta
ket aginudo; wen, isut' pasgedanna, ken
agluto iti tinapay; wen, isu manĝaramid
iti maysa a dios, ket cararaganna: isut'
aramidenna a maysa a kinitikitan a lada-
wan, ket pagparintumenĝanna.
16 Puuranna ti sanĝcaticap *ti cayo* iti
apuy; ti maysa a ticap ti panĝananna iti
lasag; manĝitono iti tinono a sida, ket
mabussog; wen, aginudo, ken cunana,
Ah, bimmaraac, nakitac ti apuy.
17 Ket ti matda kencuana aramidenna
a maysa a dios, nĝa isu ti kinitikitan a
ladawan; isu agrucbab itoy a ladawan
ken agcararag, ken aglualo kencuana, ken
cunana, Isalacannac; ta sica ti diosco.

18 Isuda saanda nĝa ammo, ken dida
met otoben? ta isu inabbonĝanna dagiti
matada, tapno dida macakita; ken dagiti
pusoda, tapno dida macaawat.
19 Ken awan ti manĝipalagip, ket awan
ti pannacaammo ken awan met ti pan-
nacaawat nĝa agcuna, Pinuurac ti cayo a
nayon *daytoy a ladawan* iti apuy; wen,
naglutoac iti tinapay iti rabaw ti beg-
ganĝna; nanĝitonoac iti lasag ket sinidac:
ket aramidecto aya ti matda kencuana a
maysa a kinarimon? agrucbabacto pay
aya iti puted ti maysa a cayo?
20 Isu agtaraon iti dapu; ti naallilaw
a puso pinasiasina; ket dina maisalacan ti
cararuana, ken dina met cuna, Awan aya
ti ulbod iti akincanawan nĝa imac?

21 Laglagipem dagitoy a banag, O
Jacob, ken Israel; ta sica ti adipenco:
siac inaramidca; sica ti adipenco: O
Israel, saancanto a malipatan.
22 Siac pinucawco a cas la ulep a napus-
col dagiti kinasukirmo, ken cas maysa
nĝa ulep dagiti basolmo: agsublica
caniac; ta siac sinubbotca.

23 Agcantacayo, O langlangit, ta ni
Jehova isu ti nagaramid; agriawcayo,
nababa a disso ti daga; pumraaccayo nga
agcanta dacayo a banbantay, O bakir, ken
amin a caycayo kencuana: ta ni Jehova
sinubbotna ni Jacob, ken madaydayawto
ti biangna iti Israel.

24 Castoy ti cuna ni Jehova, a Mannub-
bot kenca, ken nangbukel kenca nanipud
iti aanacan: Siac ni Jehova a mangaramid
cadagiti amin a banbanag; a yucradco a
sisiac dagiti langlangit; ken mangyaplag
iti daga (asinonto ti caduac?);
25 nga agdadael cadagiti pagilasinan
dagiti managulbod, ken mamagpungtot
cadagiti mammadles; ken mangbalictad
cadagiti mamasirib a tattao, ken mang-
aramid iti pannacaammoda a kinamaag;
26 a mamanecnec iti sao ti adipenna,
ken manungpal iti balacad dagiti ba-
baonenna; nga agcuna iti Jerusalem, Isu
matagitaoanto; ken cadagiti ciudad ti
Juda, Isuda mapatacderdanto, ken ba-
ngonecto dagiti narnarba a disdissona;
27 nga agcuna iti yuyeng, Agmagaca,
ken pagmagaecto dagiti carayanmo;
28 nga agcuna ken Ciro, *Isu ti* pastorco,
ken aramidennanto amin a pagayatac,
maipapan met laeng iti Jerusalem, Isu
mapatacderto; ken iti templo, Ti ci-
mientom maisaadto.

Ni Jehova bilinenna ni Ciro a mangluc-at iti ilina. Ni Jehova ti maymaysa a mangispal.

45 Castoy ti cuna ni Jehova iti pinu-
lotanna, ken Ciro, a ti imana a
canawan pinetpetac, a mangtengngel cada-
giti nacion iti sangoananna, ket bucraacto
dagiti lomo dagiti ar-ari; a manglucat
cadagiti ruangan iti sangoananna, ket
dagiti ruangan saandanto a mapunitan:
2 mapanacto iti unam, ket palanasecto
dagiti lasonglasong: burburakecto dagiti
gambang a ruangan, ket putdecto dagiti
balunet a landoc;
3 ket itedconto kenca dagiti gupít ti
kinasipnget, ken cucua a nailemmeng ca-
dagiti nalimed a disso, tapno sica maam-
moam nga isut' siac, ni Jehova, a mang-
ayab kenca iti naganmo, ti met laeng Dios
ti Israel.
4 Gapu ken ni Jacob nga adipenco, ken
ti Israel a pinilic, inayabanca iti naganmo:
siac ginaladanca, nupay no dinac amam-
mo idi.

5 Siac ni Jehova, ket awan ti sabalin;
awan ti Dios no di la sisiac. Siac baric-
sanca, nupay no dinac amammo idi;
6 tapno isuda maammoanda manipud
iti leleggacan ti init, ken manipud iti
laud, nga awan ti sabali no di la sisiac:
Siac ni Jehova, ket awan ti sabalin.
7 Siac bukelec ti lawag, ken parsuaec
ti sipnget; aramidec ti talna ket parsuaec
ti dakes; siac ni Jehova a mangaramid
amin cadagitoy.

8 Agipaaruyotcayo, langlangit manipud
ngato, ken dagiti tangatang agibucbocda
coma ti kinalinteg: aglucat coma ti daga
tapno macapataud ti pannacaisalacan, ken
aramidenna a makigiddan a tumpuar ti
kinalinteg; siac, ni Jehova, isut' pinarsuac.

9 ¡Asi pay daydiay makiringgor iti
Nangaramid kencuana! ¡isut' maysa a
gibac cadagiti gibgibac iti daga! Cunaen-
to aya ti pila iti agdamili, Ania ti arami-
dem? wenno ti inaramidmo, Awan ti
imana?
10 ¡Asi pay daydiay agcuna iti maysa
nga ama, ! Ania ti nangputotam ngamin?
wenno iti maysa a babai, Ania ti pagpas-
ngayam?

11 Castoy ti cuna ni Jehova, ti Santo
ti Israel, ken ti Nangaramid kencuana:
Intuodem caniac dagiti banag nga umayto;
bilinendac a maipanggep cadagiti annacco,
ken maipanggep iti aramid dagiti imac.
12 Inaramidco ti daga ken pinarsuac ti
tao iti rabawna: Siac, dagiti imac met
laeng, binistradco dagiti langlangit; ket
binilinco amin dagiti buyotda.
13 Isut' binangonco iti kinalinteg, ket
aramidecto nalinteg amin a dalanna:
isu bangonennanto ti ciudadco, ket isu
palubosannanto dagiti kinayawac nga
agawid, saan a gapu iti pateg ket saan
met a gapu iti gunguna, cuna ni Jehova
dagiti buybuyot.

14 Castoy ti cuna ni Jehova, Ti aramid
ti Egipto, ken ti tagilaco ti Etiopia, ken
Saba, tattao a natayag, umaydanto kenca,
ket isudanto ti cucuam: sumurotdanto
kenca; umaydanto a sicacawar; ket agruc-
babdanto kenca, agcararagdanto kenca, *a
cunada,* Agpayso nga adda kenca ti Dios;
ket awan ti sabali, awan ti Dios.
15 Pudno a sica ti Dios nga ilingedmo
ti bagím, O Dios ti Israel, a Mangisalacan.
16 Isuda maibabaindanto, wen, ken

mariruda amin; mapandanto iti panna-
cariru nga agcucuyog dagiti agararamid
cadagiti ladladawan.
17 *Ngem* ti Israel isalacanto ni Jehova
iti agnanayon a pannacaisalacan: saancay-
to a maibabain ket dicay met mariru iti
lubong nga awan patinggana.

18 Ta castoy ti cuna ni Jehova a namar-
sua cadagiti langlangit, ti Dios a nangbukel
ken nangaramid iti daga, isu a nangpasing-
ked kencuana ken isut' pinarsuana a saan a
langalang, a binukelna tapno isut' pagyan-
an: Siac ni Jehova; ket awan ti sabali.
19 Saanac a nagsao iti nalimed, wenno
iti maysa a disso iti daga ti kinasipnget;
saanco a kinuna iti bukel ni Jacob, sa-
pulendac nga awan ti pagmaayanna: siac,
ni Jehova, agsaoac iti kinalinteg, ipablaac-
co dagiti nalinteg a banag.

20 Aggigimongcayo ken umaycayo;
umasidegcayo nga agcucuyog, dacayo a
nailiclic cadagiti nacion; isuda nga awan-
an pannacaammo nga agawit ti cayo dagiti
kinitikitan a ladawanda, ken agcararagda
iti maysa a dios a dina mabalin ti mangi-
salacan cadacuada.
21 Ipablaacyo, ken isut' iparangyo;
wen, agpipinnatigmaanda coma: asino ti
nangipakita iti daytoy nanipud idi ugma?
asino ti nangipablaac itoy idi nabayagen a
tiempo? saan a siac aya, ni Jehova? ket
awan ti sabali a Dios no di la sisiac, may-
sa a nalinteg a Dios ken maysa a Mangi-
salacan: awan ti sabalin no di la sisiac.
22 Kitaendac, ket maisalacancayo amin
nga ungto ti daga; ta siac ti Dios, ket
awan ti sabalin.
23 Nagsapataac caniac met laeng, rim-
muar iti ngiwatco ti sao iti kinalinteg, ket
saanto a maisubli, nga amin a tumeng ag-
rucbabto caniac, ken amin a dila agsapata-
danto.
24 Ken ni Jehova laeng, isut' naisao
caniac, isut' kinalinteg ken kinapigsa;
kencuana met laeng mapanto dagiti tat-
tao; ken amin dagiti gumura kencuana
maibabaindanto.
25 Ken ni Jehova ti pacajustificaranto
amin a bukel ti Israel, ken paggloriaan-
danto.

Ti ladladawan ti Babilonia maidilig iti Dios ti Israel.

46 Ni Bel agrucnoy, ni Nebo agdu-
mog; dagiti ladladawan a diosen-
da addada iti rabaw dagiti an-animal, ken
iti rabaw dagiti bacbaca: dagiti banag nga
inawityo maaramidda nga awit, maysa nga
awit iti nabannog *nga animal.*
2 Agdumogda, agrucobda nga agcaycay-
sa; dida nabalin ti aglisi iti awit, no di
ket isuda met laeng napanda iti pannaca-
cayaw.

3 Dumngegcay caniac, O balay ni Jacob,
ken amin a mabati iti balay ti Israel, nga
naawit gapu caniac nanipud iti pannaca-
yanacda, a nawawit nanipud iti aanacan;
4 ken agpapan pay iti kinalacay Siac
daydiay, ken agpapan pay iti panaguban
awiten*cayto:* inaramidco, ket awitecto;
wen, awitecto, ken icaluyacto.
5 Asino ti pangipadisanyonto caniac,
ken pangipadpadanyo caniac, ken pangya-
riganyo caniac, tapno mabalintay ti umas-
ping?
6 Dagidiay nga agibuslon ti balitoc nga
iruarda iti supot, ken timbengenda a
pirac iti pagtimbengan, isuda manangdan-
da iti maysa a mammanday iti balitoc,
ket isut' aramidenna a maysa a dios; isuda
agpaclebda, wen, agrucbabda.
7 Isut' baclayenda iti abaga, isut' awit-
awitenda, ken isut' isaadda iti lugarna,
ket isut' agtacder; saanto nga umalis iti
lugarna: wen, mabalin ti tao ti umawag
kencuana, mupay casta saan a macasung-
bat, wenno macaisalacan kencuana iti
pacarigatanna.

8 Laglagipenyo daytoy, ket aglalakica-
yo; ipalagipyo manen, O dacayo a manag-
salungasing.
9 Laglagipenyo dagiti immuna a banag
idi ugma: ta siac ti Dios, ket awan ti
sabalin; Dios*ac*, ket awan ti pumada
caniac;
10 nga ipalawagco ti panungpalan mani-
pud iti pangrugian, ken manipud idi
unana a tiempo *ipalawagco* dagiti banag a
saan *pay* a maaramid; a cunaec, Ti patig-
maanco mataginayonto, ken aramidecto
amin a pagayatac;
11 nga ayabac ti maysa a tumatayab
nga aggapu iti daya, ti tao iti patigma-
anco manipud adayu a daga; wen, insaoc,
aramidecto met ti pannacatungpalna;
pinanggepco, isunto met ti aramidec.

12 Ipangagdac, dacayo a timmangken
ti pusoyo, nga addacayo nga adayu iti
kinalinteg:

13 yasidegco ti kinalintegco, saanto nğa
adayu, ken ti panangisalacanco saanto nğa
agtactac; ket isaadconto ti panangisalacan
idiay Sion a maipaay iti Israel a dayagco.

Maipadto ti panangocom ti Dios a maipapan iti Babilonia. Ti kinamaelna awan capapaayanna.

47 Umulogca, ken agtugawca iti tapoc,
O virgen nğa anac ti Babilonia;
agtugawca iti daga nğa awan uray maysa
a trono, O anac a babai dagiti Caldeo; ta
sica saancanton a managan naganús ken
nalami.
2 Alaem dagiti bato a paggilingan, ket
aggilingca ti bellaay; iccatem ta dalung
dongmo, ucsobem ti pasinggayadmo, lis-
lisam ta sacam, payacyakem dagiti cara-
yan.
3 Ti kinalamolamom malucasanto, ket
ti ibainmo makitanto: alaecto ti panangi-
bales, ket awanto ti iliclicco.
4 Ti mannubbot cadatayo, Jehova dagi-
ti buybuyot ti naganna, ti Santo ti Israel.
5 Agtugawca a siuulimec, ken sumrecca
iti kinasipnget, O anac a babai dagiti
Caldeo; ta saancanton a managanan Iti
ulang dagiti pagpagarian.
6 Nagungetac iti ilic, minulitco ti
tawidco, ken intedco ida iti imam: dica
ida pinakitaan iti panangaasi; iti rabaw
ti lacay impataymo a nadagsen unay ti
sangolmo.
7 Ket kinunam, Siacto ti ulang iti
agnanayon; iti casta a dica impapuso
dagitoy a banag, ket dica met linagip ti
maud-udi a pagtungpalanna.

8 Ita ngarud denggem daytoy, sica a
mayawat cadagiti ragragsac, nğa agtugawca
a sitatalged, a cunam ita pusom, Siac, ket
awan ti sabalin no di la sisiac; saanac-
to nğa agtugaw a cas maysa a balo a babai,
ket diacto met ammo ti pannacapucaw da-
giti annac:
9 ngem dagitoy, dua a banag dumteng-
danto kenca iti maysa a canito ti maysa
nğa aldaw, ti pannacapucaw dagiti annac,
ken ti pannacabalo: dumtengdanto kenca
iti napno a pagsucatan, iti kinaadu ti pa-
nagan-anitom, ken ti kinawadwad a dackel
dagiti kinabaglanmo.
10 Ta sica nagtalcam ti kinadangkesmo;
sica kinunam, Awan ti macakita caniac;
ti kinasiribmo ken ti pannacaammom
kinilkillodaca; ket sica kinunam ita
pusom, Siac, ket awan ti sabalin no di la
sisiac.
11 Gapuna a ti dakes rumabawto kenca;
dicanto maammoan ti pagtaudanna: ket
ti ranggas agtinnagto kenca; dicanto ma-
baelan nğa iccaten; ken ti pannacawara-
wara dumtengto kenca a kellaat, nğa isut'
dica maammoan.

12 Tumacderca ita agraman cadagiti
kinabaglanmo, ken iti kinaadu dagiti
panagan-anitom, nğa isudat' nagbanbanno-
gam nanipud idi kinaubingmo; bareng no
macagun-odca iti gunguna, bareng no
macaatiwca.
13 Nabannogca iti kinaadu ti patigma-
anmo; tumacder coma ita a mangisalacan
kenca cadagiti banbanag a dumtengto
kenca dagiti astrologos, dagiti agpaliiw
cadagiti bitwen, dagiti agpacta iti binu-
lanbulan.
14 Adtoy, casdanto la punget; ti apuy
uramennanto ida; didanto macalisi iti
pigsa ti darang: awanto ti matda a beg-
gang a paginudoan, wenno apuy nğa iti
sangona pagtugawan.
15 Castoyto ti pagmaayanda kenca da-
giti banag a nagbanbannogam: dagiti
nagtagtagilaco kenca nanipud idi kinau-
bingmo agtawtawatawdanto tunggal maysa
iti naggapuanna; awanto ti mangicaluya
kenca.

Pannacatubngar ti di panagtalec ti Israel. Maicari ti pannacaispal iti Babilonia.

48 Denggenyo daytoy, O balay ni
Jacob, a mapanaganan iti nagan ti
Israel, ken nagtaud cadagiti danum ti
Juda; dacayo nğa agsapata iti nagan ni
Jehova, ken mangipalagip iti Dios ti
Israel, ngem saan nğa iti kinapudno ken
saan met a iti kinalinteg,
2 (ta naganenda ti bagída a tattaoda iti
santo a ciudad, ken agtaengda iti Dios
ti Israel; Jehova dagiti buybuyot ti
naganna):
3 impablaacco dagiti immuna a banag
nanipud idi damo; wen, rimmuarda iti
ngiwatco, ken imparangco ida: pinettatco
ida nğa inaramid, ket natungpalda.
4 Agsipud ta ammoc idi a natangkenca,
ket ti tengngedmo urat a landoc, ket ti
mugingmo gambang;
5 gapuna nğa isut' impablaacco kenca
nanipud idi unana; idi saan pay a naara-
mid impakitac kencan; di la ket ta
cunaem coma, Ti diosec inaramidna ida,

ken ti kinitikitan a ladawan ken ti sinocog
a ladawan a cucuac imbilinda ida.
6 Sica isut' nañgegmo; matmatanyo
amin daytoy; ket dacayo, dicay aya ipa-
blaac? impakitac kenca dagiti babbaro a
banag manipud itoy a tiempo, nga isuda
dagiti naitalimeng a banag, a dica ida
naammoan.
7 Caparparsuada itatta, ket saan a nani-
pud idi damo; ket idi sacbay daytoy nga
aldaw dica ida nañgegan; di la ket ta
cunaem coma, Adtoy, ammoc ida idin.
8 Wen, dica nañgegan; wen, dica naam-
moan; wen, nanipud idi unana ti lapayag-
mo saan idi a naluctan: ta ammoc idi a
naaramidca a sililiput unay, ket nanaga-
nanca iti maysa a managsukir nanipud iti
aanacan.
9 Gapu iti naganco pagtantanec ti uñget-
co, ken gapu iti dayawco gawidac kenca,
tapno dica pay keltayen.
10 Adtoy, siac ginugoranca, ñgem saan
a cas iti pirac; siac ti pinilic iti horno ti
pacarigatan.
11 Gapu caniac, gapu caniac, isut' ara-
midecto; ta casano ti pannacatulaw *ti
naganco?* Ket ti dayagco diacto ited iti
sabali.

12 Dumngegcay caniac, O Jacob, ken
Israel nga inayabac: Siac daydiay: siac ti
umuna, siac met ti maudi.
13 Wen, ti imac insaadna ti cimiento ti
daga, ken ti imac a canawan inyaplagna
dagiti lañglañgit: no ayabac ida, agpinpin-
sanda a tumacder.
14 Agtatallaoñgcayo, dacay amin, ket
denggenyo; asino cadacuada ti mañgipa-
blaacto cadagitoy a banag? Daydiay
dungdungoen ni Jehova aramidennanto ti
pagayatanna iti Babilonia, ken ti tackiagna
maipatayto cadagiti Caldeo.
15 Siac, siac met laeng sinaoc, wen, isut'
inayabac; isut' inyegco, ket isu aramiden-
nanto a narang-ay ti dalanna.
16 Umasidegcay caniac, denggenyo day-
toy; nanipud idi damo saanac a nagsao iti
linged; nanipud idi tiempo a kinaaddana,
addaac idiay: ket ita ni Apo Jehova
imbaonnac, ken ti Espirituna.

17 Castoy ti cuna ni Jehova, ti Mannub-
bot kenca, ti Santo ti Israel: Siac ni Je-
hova a Diosmo, a mangisuro kenca nga
aggunguna, a mañgiturong kenca iti dalan
a papanan coma.
18 ¡ Sapay coma ta dinengñgegmo dagiti
bilinco! iti casta ti talnam cas coma iti
maysa a carayan, ken ti kinalintegmo cas
la coma dalluyon ti baybay:
19 ti bukelmo cas met la coma darat,
ken dagiti putot ti bagismo casda la coma
cadagiti baggiingna; ti naganna saan coma
a makeltay wenno maracrac iti sañgoanac.

20 Magnacayo manipud Babilonia, ita-
lawanyo dagiti Caldeo; ipablaacyo iti
pannacaaramat ti timec ti panagcanta,
ibagayo daytoy, ipuccawyo aginggat' ungto
ti daga: cunaenyo, Ni Jehova sinubbotna
ni adipenna a Jacob.
21 Ket dida nawaw idi inturongna ida
nga inlasat cadagiti tay-ac: isu pinaayusna
dagiti danum a naggapu iti bato a maipaay
cadacuada; pinisina ti bato met, ket nagsa-
yasay dagiti danum.
22 Awan ti talna, cuna ni Jehova, iti
nadangkes.

*Maisalacanto dagiti Gentil ken Judio a
padapada babaen ti adipen ni Je-
hova. Dagiti napateg a cari
iti Sion.*

49 Timudendac, O purpuro; ken dum-
ngegcayo nga il-ili manipud
adayu: ni Jehova inayabannac nanipud
iti aanacan, nanipud iti bagis ni inac
nasasaon ti naganco:
2 ket inaramidna ti ngiwatco a cas
maysa a campilan a natadem; liningedan-
nac iti aniniwan ti imana: ken isu inara-
midnac a maysa a napasileng nga orongan;
iti taguban indulinnac:
3 ket kinunana caniac, Sica ti adipenco;
Israel a kencuana pacaglorificaracto.
4 Ngem kinunac, nagbannogac nga
awan ti papaayna, incaramac ti pigsac a
maipaay iti awan ken iti kinaubbaw;
nupay casta di bumurong ti kinajusticia
a rumbeng caniac adda ken ni Jehova,
ken ti pannupapac adda iti Diosco.

5 Ket ita cuna ni Jehova a nangaramid
caniac nga adipenna nanipud iti aanacan,
tapno pagsubliec kencuana ni Jacob, ken
tapno ti Israel maurnong kencuana (ta
natacnengac cadagiti mata ni Jehova, ken
ti Diosco nagbalin a pigsac);
6 wen, isu cunana, Bassit unay a banag
ti panagbalinmo nga adipenco a mamangon
cadagiti caputotan ni Jacob, ken mangi-
subli iti naigaga ti Israel: Itedcanto met
a silaw dagiti Gentil, tapno macapagbalin-
ca a pangisalacanco agingga iti ungto ti
daga.

7 Castoy ti cūna ni Jehova, a Mannub-
bot ti Israel *ken* Santona, isu a babalawen
ti tao, isu a guraen ti nacion, iti maysa
nğa adipen dagiti agturay: Dagiti ar-ari
makitadanto ken tumacderda; dagiti panğ-
uloen, ket agdayawdanto; gapu ken ni
Jehova a matalec, ti Santo ti Israel, a
namili kenca.

8 Castoy ti cuna ni Jehova, Iti maysa
a tiempo a tumutop sinunğbatanca, ken
iti maysa nğa aldaw ti pannacaisalacan
binadanğanca; ket igagacanto, ken ited-
canto a maipaay a maysa a tulag cadagiti
tattao, a mamanğon iti daga, ken mamag-
tawid cadagiti nalanğalanğ a tawid;
9 a cunaem cadagiti adda a nabalud,
Magnacayo; cadagiti adda iti kinasipnğet,
Agparanğcayo. Agarabdanto cadagiti
dalan, ken cadagiti pantoc nğa ongnğaonğ
ti pagarabandanto.
10 Saandanto a mabisinan ken mawaw;
saanto met a cabilen ida ti pudot ken init:
ta dayta adda caasina cadacuada ituronğna
ida, nğa iti denna ti ubbog ti danum ti
panğyabugannanto cadacuada.
11 Ket aramidecto amin a banbantayco
maysa a dalan, ken dagiti napatac a
dalanco maipanğatodanto.
12 Adtoy, dagitoy dumtenğdanto nğa
aggapū iti adayu; ket, adtoy, dagitoy
manipud iti amianan ken manipud iti
laud; ken dagitoy manipud iti daga ti
Sinnim.
13 Agcantacayo, O lanğlanğit; ken ag-
ragsacca O daga; ken pumraaccayo iti pa-
nagcanta, O banbantay; ta ni Jehova
liniwliwana ti ilina, ken madadaanto ti
asi cadagiti naladinğit *a tattao*na.

14 Nğem ti Sion kinunana, Ni Jehova
binay-annac, ket ti Apo nalipatannac.
15 Mabalinan aya ti maysa a babai a
lipatan ti maladagana nğa agsuso, a dina
ket coma caasian ti anac ti aanacanna?
wen, dagitoy macalipatda, nğem saanac a
macalipat kenca.
16 Adtoy, imburicca iti daculap dagiti
imac; dagiti bacudmo addada nğa agna-
nayon iti sanğoanac.
17 Dagiti annacmo agpardásda, dagiti
nanğracrac kenca ken dagiti nanğdadael
kenca adayuandacanto.
18 Itanğadmo dagiti matam iti aglic-
mut, ken matmatam: amin dagitoy ag-
uornonğda, ket dumtenğda kenca. Cas
sibibiagac, cuna ni Jehova, di bumuronğ
a cawesamto ti bagím cadacuada amin a
cas maysa nğa arcos, ken isūdat' ibarikes-
mo a cas maysa a novia.
19 Ta no maipapan iti aglanğalanğ a
dissom ken ti narba a dissom, ken ti
dagam a nadadael awan duadua nğa ita
mailetancanto unay cadagiti umili, ken
dagiti nanğalun-un kenca mayadayudanto.
20 Dagiti annac ti kinaulilam cunaen-
danto pay cadagiti lapayagmo, Ti disso
nailet unay caniac; manğtedca ti yan
caniac tapno macapagtaenğac.
21 Iti casta cunaemto iti pusom, Asino ti
nanğipasnğay cadagitoy caniac idinto a
maulilaac cadagiti annacco, ken agway-
wayasac, maysaac a naibellenğ, ken ag-
sublisubli a magmagna? ket asino ti
nanğtagibi cadagitoy? Adtoy, nabaybay-
anac a maymaysa; dagitoy sadino ti yan-
da idi?

22 Castoy ti cuna ni Apo Jehova,
Adtoy, itayagconto ti imac cadagiti na-
cion, ken ibayogconto ti banderac cada-
giti tattao; ket yegdanto dagiti annacmo
a lallaki cadagiti saclotda, ken dagiti
annacmo a babbai iti abagada.
23 Ket dagiti ar-ari isudanto dagiti
manğsisiwa nğa ammam, ket dagiti reina
manğsisiwa nğa inam: agcul-obdanto ken-
ca a dagiti rupada iti daga, ken dilpatan-
danto ti tapoc dagiti sacam; ket maam-
moamto a siac ni Jehova; ket dagiti
aguray caniac saandanto a mabainan.

24 Maiccatto aya ti samsam iti napigsa,
wenno ti nalinteg a pannacacayawna ma-
bulosan?
25 Nğem castoy ti cuna ni Jehova,
Uray dagiti nacayawan ti napigsa maic-
catto, ken ti sinamsam ti nacakigkigtot
maisalacanto; ta makisuppiatacto iti dayta
makisuppiat kenca, ken isalacanconto
dagiti annacmo.
26 Ken pacanecto dagiti mamarigat
kenca iti lasagda met laenğ; ken mabar-
tecdanto iti darada met laenğ, a cas
nasam-it nğa arac: ket amin a lasag
maammoannanto a siac, ni Jehova, ti
Manğisalacan kenca, ken Mannubbotmo, ti
Mannacabalin ni Jacob.

Ni Jehova tulonğannanto dagiti agtalec kencuana.

50 Castoy ti cuna ni Jehova, Sadino
ti yan ti surat ti pannakisina ni
inam, nğa isu ti namagtalawac kencuana?
wenno asino cadagiti nacautanğac ti nanği-

lacoac cadacayo? Adtoy, nailacocayo gapu
cadagiti kinadangkesyo, ken gapu cadagiti
panaglabsingyo napagtalaw ni inayo.
2 Apaya ngarud, nga idi immayac,
nga awan ti tao? idi immayabac, awan
ti simmungbat? Napaababa aya ti
imac, tapno saanna a mabalin ti mannub-
bot? wenno awan aya ti pannacabalinco
a mangisalacan? Adtoy, iti panangtub-
ngarco paabbatec ti baybay, aramidec
dagiti carcarayan a let-ang: dagiti icanda
agbuyocda, ta awan ti danum, ket matay-
da iti waw.
3 Cawesac dagiti langlangit iti kinangi-
sit, ken aramidec nga ababbongda ti lupot
a nakersang.

4 Ni Apo Jehova intedna caniac ti dila
dagiti nasursuroan, tapno maammoac coma
no casano ti panangpapigsa cadagiti na-
bannogan babaen dagiti sasao: isu agriing
a biniganbigat, isu riingenna ti lapayagco
a pagdengngeg a cas *panagdengngeg* dagiti
nasursuroan.
5 Ni Apo Jehova linuctanna ti lapa-
yagco, ket saanac a nasukir, ket diac met
timmuckiad.
6 Intallicudco dagiti mangcabil, ket
dagiti pingpingco insangoc cadagiti agpar-
parut iti booc; diac inlinged ti rupac iti
pannacaibabain ken pannacatupra.
7 Ta ni Apo Jehova badangannacto;
gapuna a diac nariru; gapuna nga insaad-
co ti rupac a cas pamulinawen, ket ammoc
a saanacto a maibabain.
8 Adda nga asideg ti mangjustificar
caniac; asino ti makisusic caniac? agtac-
dertay coma nga agcaycaysa: asino ti
cabusorco? umasideg coma caniac.
9 Adtoy, ni Apo Jehova tulongannacto,
asino aya dayta a mangcondenar caniac?
adtoy, isuda amin casda la pagan-anay a
dumaandanto; ti sánga lamutennanto ida.

10 Asino ti adda iti nagbabaetanyo nga
agbuteng ken ni Jehova, nga agtulnog iti
timec ti adipenna? dayta magmagna iti
kinasipnget, ken awan ti lawagna, agtalec
coma iti nagan ni Jehova, ken agsanggir
iti Diosna.
11 Adtoy, dacay amin a mangpasged
iti maysa nga apuy, ken lawlawenyo da-
giti bagíyo cadagiti aluten; magnacayo
iti darang ti apuyyo, ken iti nagbaetan
dagiti aluten a pinasgedanyo. Addanto
cadacayo daytoy nga aggapu iti imac;
agiddacayto iti ladingit.

*Ti panangisalacanna maiparangto iti ca-
sacbayan a cas idi nalabes.*

51 Denggendac, dacayo a sumursurot
iti kinalinteg, dacayo nga agsap-
sapul ken ni Jehova: cumitacayo iti bato
a nangtippingan cadacayo, ken iti abut ti
bíto a nangcalian cadacayo.
2 Cumitacayo ken ni Abraham nga
amayo, ken casta met ken ni Sara a nangi-
pasngay cadacayo; ta idi isut' maymaysa
pay laeng, isut' inayabac, ket isut' binen-
dicionac ken pinaaduc.
3 Ta ni Jehova liniwliwana ti Sion, isu
liniwliwána dagiti amin a dissona a nala-
ngalang, ken inaramidna dagiti let-angna
a cas la Eden, ken ti cadaratan a tay-acna
a cas minuyongan ni Jehova; rag-o ken
ragsac masaracanto idiay, panagyaman
ken ti timec ti canta.

4 Ipangagdac, O ilic; ken timudendac,
O nacionco: ta maysa a bilin ti rumuarto
caniac, ket isaadconto ti kinajusticiac a
maipaay a maysa a silaw dagiti il-ili.
5 Ti kinalintegco asideg, ti panangisala-
canco rimmuaren, ken dagiti tackiagco
ocomendanto dagiti il-ili, dagiti purpuro
urayendacto, ken agtalecdanto cadagiti
tackiagco.
6 Itangadyo dagiti matayo cadagiti
langlangit, ken cumitacayo iti rabaw ti daga
iti baba; ta dagiti langlangit mapucawdan-
to a cas la asúc, ken ti daga dumaan a cas
iti maysa a pagan-anay; ket dagiti agtaeng
idiay mataydanto met a casta: ngem ti
panangisalacanco isuntot' agnanayon, ket
ti kinalintegco saanto a maiccat.

7 Dumngegcay caniac, dacayo a macaam-
mo ti kinalinteg, dagiti tattao a ti pusoda
ti yan ti lintegco; dicay agbuteng iti
panangbabalaw dagiti tattao, ket dicay
met agcullayaw cadagiti panaguyawda.
8 Ti sánga lamutennanto ida a cas may-
sa a pagan-anay, ken ti igges lamutenna
ida a cas lupot a de lana; ngem ti kinalin-
tegco isunto iti agnanayon, ken ti panangi-
salacanco agingga iti amin a caputotan.

9 Agriingca, agriingca, iyusongmo ti
kinabileg, O tackiag ni Jehova; agriingca,
a cas cadagidi aldaw idi unana, dagidi
caputotan idi ugma. Saan a sica aya ti
nangrangcay ken ni Rahab, a nangduyoc
idi olimaw?
10 Saan a sica aya ti mangpamaga iti
baybay, dagiti danum ti alinegneg; nga

aramidem ti kinaadalem ti baybay a may-
sa a dalan a ballasiwan dagiti nasubbot?
11 Ket dagiti sinubbot ni Jehova agsu-
blidanto, ken umayda nga agcancanta
agingat' Sion; ket ti agnanayon a rag-o
agtaengto iti rabaw ti ol-oloda: magam-
uddanto ti ragsac ken rag-o; *ket* ti ladingit
ken sainnec agtalawdanto.

12 Siac, siac met laeng, daytay mang-
liwliwa cadacayo: siasinoca, a mabutengca
iti tao a matayto, ken iti anac ti tao a
maaramidto a cas la root;
13 ket nalipatamon ni Jehova a Na-
ngaramid kenca, isu a nangbistrad cadagiti
langlangit, ken nangisaad iti cimiento ti
daga; ken umamacca a cancanayon a gapu
iti rungsot ti mamarigat, intono mangi-
sagana a mangdadael? ket sadino ti yan
ti rungsot ti mamarigat?
14 Ti nacayawan a nayadayu iti ilina
madagdagusto a maibulos; ket isu saanto a
matay *ket* saanto a bumaba iti dariwang-
wang, ket dinto met cumurang ti taraonna.
15 Ta siac ni Jehova a Diosmo, a mang-
kimbur iti baybay, tapno dagiti daldallu-
yonna agungorda: Jehova dagiti buybu-
yot isu ti naganna.
16 Ket incabilco dagiti saoc iti ngiwat-
mo, ken liningedanca iti aniniwan ti imac,
tapno maimulac dagiti langlangit, ken
maisaadco dagiti cimiento ti daga, ken
cunaec iti Sion, Sica ti ilic.

17 Agriingca, agriingca, bumangonca,
O Jerusalem, sica nga imminum iti copa
ti pungtot ni Jehova nga adda iti imana;
sica imminumca iti malucong ti copa ti
panagibar-ibar, ket isut' impaaruyotmo.
18 Cadagiti amin nga annacna nga im-
pasngayna awan maysa cadacuada a
mangitonton kencuana; ket awan met ti
mangibin kencuana cadagiti amin nga
annacna a tinagibina.
19 Dagitoy dua a banag maaramidda
kenca; asino ti mangdung-aw kenca?
panaglangalang, ken pannacadadael, ken
pungeg ken campilan; casano ti panang-
liwliwacto kenca?
20 Dagiti annacmo nagtalimudawda,
naidalitda cadagiti oloanan dagiti amin a
calcalsada, a casda la ugsa ti bantay iti
uneg ti bateng; napnoda iti pungtot ni
Jehova, ti panangtubngar ti Diosmo.

21 Gapuna a denggem ita daytoy, sica a
marigrigat, ken nabartec, ngem saan nga
iti arac:
22 Castoy ti cuna ni Apom a Jehova,
ken Diosmo a mangsalacnib iti biang ti
ilina, Adtoy, iniccatco ita imam ti copa ti
panagibar-ibar, uray pay ti malucong ti
copa ti pungtotco; isut' dicanto inu-
menen:
23 ket icabilconto iti ima dagiti mama-
rigat kenca, a nagcuna iti cararuam, Ag-
cul-obca, tapno lumabascami; ket sica
insaadmo ta bucotmo a cas la daga, ken
cas la calsada, cadagiti lumabas.

Ti Sion maiccatto iti pannacacayaw.

52 Agriingca, agriingca, yusongmo ti
pigsam, O Sion; yusongmo ti na-
sayaat a pagan-anaymo, O Jerusalem,
santo a ciudad: ta manipud ita saanto a
sumreken kenca ti di nacugit ken ti di
nadalus.
2 Pampagem ta bagím iti tapoc; tumac-
derca, agtugawca *iti tronom,* O Jerusalem:
bucaem dagiti gálut ti tengngedmo, O
nacayawan a babai nga anac ti Sion.

3 Ta castoy ti cuna ni Jehova, Nalaco-
cayo nga awan ti pateg; ket masubbotcay-
to nga awan ti pirac.
4 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova,
Ti ilic simmalog sadi Egipto idi unana,
tapno agtaeng sadiay: ket ti Asirio pina-
rigatna ida nga awan ti gapgapuna.
5 Ita ngarud, ania ti aramidec ditoy,
cuna ni Jehova, idinto ta ti ilic nayadayu
nga awan ti pategna? dagiti agturay
cadacuada agtaguobda, cuna ni Jehova,
ken ti naganco patinayon a matabtabba-
awan iti agmalmalem.
6 Gapuna a ti ili maammoannanto ti
naganco: gapuna a *maammoandanto* iti
dayta nga aldaw a siac daydiay nga agsao;
adtoy, siac.

7 ¶ Nagsayaaten cadagiti banbantay da-
giti saca ti mangyeg cadagiti naimbag a
damag, a mangiwarnac iti talna, a mangyeg
cadagiti naimbag a damag ti naimbag, a
mangiwarragawag iti pannacaisalacan, a
cunana iti Sion, Ti Diosmo agari!
8 ¡Ti timec dagiti agbanbantay kenca!
ingatoda ti timec, agcantada nga agpinpin-
san; agkikitadanto iti matanmata, intono
agsubli ni Jehova sadi Sion.
9 Pumraaccayo iti rag-o, agcantacayo
nga agpinpinsan, dacayo a nalangalang a
disdisso ti Jerusalem; ta ni Jehova liniw-
liwana ti ilina, sinubbotna ti Jerusalem.
10 Ni Jehova linislisanna ti tackiagna a

nasantoan cadagiti mata dagiti amin a
nacion; ken amin nğa ungto ti daga naki-
tada ti panangisalacan ti Diostayo.

11 Pumanawcayo, pumanawcayo, rumu-
arcayo sadiay, dicay mangsagid iti an-
iaman a banag a di nadalus; pumanawcayo
iti tengngana; dalusanyo ti bagíyo, dacayo
nğa agawit cadagiti alicamen ni Jehova.
12 Ta saancayto a pumanaw nğa aggan-
ganat, ket dicayto met mapan nğa agtarta-
ray: ta ni Jehova mapanto iti unayo; ken
ti Dios ti Israel isunto ti cutityo.

13 Adtoy, ti adipenco agaramidto a sisi-
sirib, maitan-octo ken maibayog, ken isut'
nangatonto unay.
14 Cas iti kinaadu ti nagmalmalanğa
kenca (ti langana napalaad unay adadda
pay nğem iti asinoman a tao, ken ti tabasna
adadda pay nğem cadagiti annac a lallaki
dagiti tao),
15 casta ti panangwarsinanto cadagiti
adu a nacion; dagiti ar-ari apputendanto
dagiti nğiwatda kencuana: ta dayta saan
a naibaga cadacuada makitadanto; ken ti
saanda a nangeg maawatandanto.

*Dagiti tuoc ti adipen ni Jehova, ipapatáy-
na ken pannacaitan-ocna.*

53 Asino ti namati iti impadamagmi?
ken siasino ti nacaiparangarangan
ti tackiag ni Jehova?
2 Ta isut' dimmackel iti sangoananna a
cas maysa a naganus a mula, ken cas may-
sa a ramut nğa agtaud iti namaga a daga:
isu awan ti kitana wenno sayaatna; ket no
isut' makitatayo, awan ti kinaimnasna,
tapno tarigagayantayo coma.
3 Isut' nauy-uyaw, ken inidian dagiti
tattao; maysa a tao dagiti ladingit, ken
ammona ti liday: ket nauyuyaw a cas iti
maysa a tao a kencuana dagiti tattao ili-
nğedda ti rupada; ket ditay impatpateg.

4 Pudno nğa isu inturedna dagiti liday-
tayo, ken inawitna dagiti ladingittayo;
nupay casta isut' imbilangtayo a nasaplit,
nacabil iti Dios, ken napagsagaba.
5 Nğem isu nasugsugat a gapu cada-
giti panaglabsingtayo, isu napalitem a
gapu cadagiti kinadangkestayo; ti dusa
ti pacaicappiaantayo naipatay kencuana;
ket gapu cadagiti saplitna maagasantayo.
6 Datay amin nayawawantayo a cas la
carnero; nagturong ti tunggal maysa ca-
datayo iti dalanna met laeng; ket ni
Jehova impátayna kencuana ti kinadakes
cadatayo amin.

7 Isu naparigat, nupay idi napagsagaba
dina linuctan ti nğiwatna; cas maysa
a cordero a maiturong iti pagpartian, ken
cas maysa a carnero a nagumel iti sango-
anan dagiti mangpukis kencuana, casta
dina linuctan ti nğiwatna.
8 Gapu iti pannacaparigat ken pan-
nacaocom isut' naiccat; ket no mai-
papan iti caputotanna, asino *cadacuada*
ti nangotob nğa isut' nakeltay iti daga
dagiti sibibiag a gapu iti panaglabsing ti
ilic nğa isu *ti pacaipaayan* ti saplit?
9 Ket inaramidda ti tanemna a mai-
cuyog cadagiti managdacdakes, ken iti
maysa a tao a nabacnang ti ipapatáyna;
idinto nğa isu saan a nangaramid iti
ranggas, ket awan met ti panangallilaw
iti nğiwatna.

10 Nupay casta naay-ayo ken ni
Jehova a manglitem kencuana; isu pina-
lidayna: intono aramidem ta cararuana
a maysa a daton a gapu iti basol, maki-
tananto ti bukelna, paatiddugennanto
dagiti aldawna, ket ti pagayatan ni Je-
hova rumang-ayto iti imana.
11 Makitananto ti pagut-utan ti cara-
ruana, *ket* mapnecto; gapu iti pannaca-
ammona ti nalinteg nğa adipenco justi-
ficarennanto dagiti adu; ken isu awiten-
nanto dagiti kinadangkesda.
12 Gapuna nğa isut' ibingayacto iti
sangcaapág cadagiti natan-oc, ket isu
bingayennanto ti samsam cadagiti na-
pigsa; gapu ta imbucbocna ti cararuana
ken patáy, ket naibilang cadagiti manag-
labsing: nupay casta inawitna ti basol
dagiti adu, ken nagaramid iti panangiba-
baet cadagiti managlabsing.

*Dagiti Gentil maawatdanto iti Sion a cas
cadagiti Judio. Ni Jehova aluadan-
na ti Sionna.*

54 Agcantaca, O lupes, sica a di na-
ganac; pumraacca iti panagcanta,
ken iyickismo, sica a di nagpaspasical: ta
adadda pay dagiti annac ti binaybay-an
nğem dagiti annac ti babai a naasawaan,
cuna ni Jehova.
2 Padackelem ti disso ti toldam, ken
pabistradmo cadacuada dagiti bengbeng
dagiti pagyanam; dica mangitidda: pa-
atiddugem dagiti lubidmo, ken patibke-
rem dagiti pasocmo.

3 Ta lumisdaccanto iti macanawan ken
macatigid; ket ti putotmo icutannanto
dagiti nacion, ket aramidenna a dagiti
ciudad a nalanḡalanḡ matagitaoandanto.

4 Dica agamac; ta saancanto a mabai-
nan; ket saanca met a mariru; ta saancanto
a maibabain: ta sica malipatamto ti bain di
kinaubinḡmo; ken ti pannacababalaw ti
kinabalom dicanto malagipen.
5 Ta ti Nanḡaramid kenca isu ti asawam
a lalaki; Jehova dagiti buybuyot ti nagan-
na: ket ti Santo ti Israel isu ti Mannub-
botmo; ti Dios ti sanḡalubonḡan ti pacana-
ganannanto kencuana.
6 Ta ni Jehova inayabannaca a cas
maysa nḡa asawa a babai a nabaybay-an
ken napaldaanḡ iti nakem, ti maysa met
laenḡ nḡa asawa ti kinaagtutubo, no isut'
mapagtalaw, cuna ti Diosmo.
7 Iti bassit a canito binaybay-anca,
nḡem iti dackel a caasi alaencanto.
8 Iti agliplippias a punḡtot inlinḡedco
ti rupac kenca iti maysa a canito; nḡem
iti agnanayon a naayat a kinaimbag,
caasiancanto, cuna ni Jehova a Mannub-
botmo.

9 Ta daytoy isut' *cas* cadagiti danum ni
Noe caniac; ta cas insapatac a dagiti
danum ni Noe saandanto a layusenen ti
daga, casta met nḡa insapatac kenca a
saanacto nḡa agpunḡtot kencan, ket dica
met tubnḡarenen.
10 Ta dagiti bantay macapanawda ken
dagiti turturod maalisda; nḡem ti naayat
a kinaimbagco saanto a pumanaw kenca,
ket di met maalis ti tulagco ti pannaki-
cappia, cuna ni Jehova nḡa addaan asi
kenca.

11 O sica a napagsagaba, a pinarigat ti
bagio, ket saan a naliwliwa, adtoy, isaad-
co dagiti batom iti nasayaat a colcolor,
ken icabilco dagiti zafiro a cimientom.
12 Ken aramidecto a taptapawmo dagiti
rubí, ken dagiti ruanḡanmo dagiti car-
bunculo, ken amin dagiti beddenḡmo
dagiti batbato a napatég.
13 Ken amin dagiti annacmo maisuron-
to cadacuada ni Jehova; ket dackelto ti
talna dagiti annacmo.
14 Iti kinalinteg ti pacaisaadamto: ada-
yucanto iti pannacaparigat, ta saancanto
nḡa agamaken; ket ti butenḡ isut' dinto
umasidegen kencan.
15 Adtoy, isuda macapagcaycaysada,
nḡem saan a gapu caniac: siasinoman nḡa
agurnonḡ a bumusor kenca mapasagto
a gapu kenca.
16 Adtoy, pinarsuac ti mammanday nḡa
agpuyot cadagiti begganḡ, ken pataudenna
ti maysa nḡa aruaten a pagtrabajona; ken
pinarsuac ti mananḡrebbec a manḡdadael.
17 Awan ti igam a naaramid a maibusor
kenca rumanḡ-ayto; ken tunḡgal *amin a*
dila a bumusorto kenca iti pananḡocom
condenaremto. Isu daytoy ti tawid dagiti
adipen ni Jehova, ken ti kinalintegda nḡa
aggapu caniac, cuna ni Jehova.

Ti caasi nḡa awan baybayadna a maipaay iti isu-amin.

55 O, amin a mawaw, umaycayo cada-
giti danum, ken dayta nḡa awan ti
piracna; umaycayo, gumatanḡcayo, ken
manḡancayo; wen, umaycayo, ken guma-
tanḡcayo iti arac ken gatas nḡa awan ti
pirac ken awan ti baybayadna.
2 Apayapay nḡarud a gastoenyo ti pirac
iti saan a taraon? ¿ken ti bannogyo iti
saan a macapnec? gagetanyo ti manḡi-
panḡag caniac, ken canenyo dayta nḡa isut'
naimbag, ken pagrag-oenyo coma ti cara-
ruayo nḡa isu met laenḡ iti kinalucmeg.
3 Idumoḡyo ti lapayagyo, ken umay-
cay caniac; dumnḡegcayo, ket ti cararuayo
agbiagto: ket agaramidacto iti agnanayon
a tulag cadacayo, nḡa isu dagiti di bumu-
ronḡ a pananḡnḡaasi ni David.
4 Adtoy, isut' intedco a maipaay a sacsi
cadagiti il-ili a manḡipanḡulo ken manag-
bilin cadagiti il-ili.
5 Adtoy, ayabamto ti maysa a nacion a
dica amammo; ket ti maysa a nacion a
dinaca pay amammo tumarayto nḡa umay
kenca, gapu ken ni Jehova a Diosmo, ken
gapu iti Santo ti Israel; ta isu glinori-
ficarnaca.

6 Sapulenyo ni Jehova ita ta masaracan
pay; umawagcay kencuana ita ta asideg
pay:
7 ti managdacdakes bay-anna coma ti
dalanna, ken ti tao a saan a nalinteg dagiti
panunotna; ket agsubli coma ken ni Jeho-
va, ket isut' caasiannanto; ken iti Diostayo,
ta isu pacawanennanto iti nawadwad.
8 Ta dagiti panunotco saanyo a panu-
not, ket dagiti dalanyo saanda met a
daldalanco, cuna ni Jehova.
9 Ta cas nanḡatnḡato dagiti lanḡlanḡit
nḡem iti daga, castada dagiti daldalanco
nanḡatnḡatoda nḡem cadagiti dalanyo, ken

dagiti panunotco ngem cadagiti panu-
notyo.
10 Ta cas ti tudo ken ti nieve umulogda
nga aggapu iti langit, ket saanda nga
agsubli idiay no di ket siboganda ti daga,
ken pagbungaenna ken pagbuselenna, ken
pangtedenna ti bukel cadagiti agmulmula
ken tinapay iti mangan;
11 castanto met ti saoc a rumuar iti
ngiwatco: isut' dinto agsubli caniac nga
awan ti pagmamaayanna, no di ket tung-
palennanto ti pagayatac, ken rumang-ayto
iti banag a pangipanac kencuana.
12 Ta rumuarcayto nga addaan iti
rag-o, ken maiturong a sitatalna: dagiti
banbantay ken turturod pumraacdanto iti
sangoananyo nga agcancantada; ken amin
a caycayo iti taltalon pagsipatendanto
dagiti imimada.
13 Iti saad ti calunay tumubonto ti
parwa; ken iti saad ti casumba tumubonto
ti arrayan: ket isuntot' maipaay ken
Jehova a maysa a nagan, maysa a pagila-
sinan iti agnanayon a saanto a makeltay.

Ti panangngilin iti aldaw a panaginaná.

56 Castoy ti cuna ni Jehova, Salimet-
metanyo ti kinajusticia, ken agara-
midcayo iti kinalinteg; ta ti panangisala-
canco umasideg, ken ti kinalintegco
a maiparangarang.
2 Nagasat ti tao a mangaramid itoy,
ken ti anac ti tao mangpetpet kencuana; a
ngilinenna ti aldaw a panaginaná ken
raemenna a cas sagrado, ken igawidna ti
imana iti panangaramidna iti dakes nga
uray aniaman.
3 Ket di met baybay-an ti gangannaet,
a nakicallaysa ken ni Jehova, nga agsao, a
cunaenna, Ni Jehova isinanacto a di ag-
ressat iti ilina; ket di met baybay-an nga
agcuna ti eunuco, Adtoy maysaac a cayo a
magango.
4 Ta castoy ti cuna ni Jehova cadagiti
eunuco a mangngilin cadagiti aldawco a
panaginaná, ken pilienna dagiti banag a
macaay-ayo caniac, ken mangsalimetmet
iti tulagco:
5 Mangtedacto cadacuada iti balayco
ken iti uneg dagiti bacudco maysa a pa-
calaglagipan ken maysa a nagan a nala-
laing ngem cadagiti annac a lallaki ken
annac a babbai; iccacto ida ti maysa a
nagan nga agnanayon, a saanto a ma-
keltay.
6 Casta met dagiti gangannaet a maki-
callaysa ken ni Jehova, nga agservi ken-
cuana, ken mangayat iti nagan ni Jehova,
nga agbalinda nga adadipenna, tumunggal
maysa a mangngilin iti aldaw a pana-
ginaná iti panagraemna kencuana a cas
sagrado, ken sinalimetmetanda ti tulagco;
7 uray isuda iyegconto ida iti nasan-
toan a bantayco, ken aramidecto ida a
naragsac iti balayco a pagcararagan: da-
giti mapuuran a datdatonda ken dagiti
sacrificioda maawatdanto iti rabaw ti al-
tarco; ta ti balayco managananto balay ti
cararag a maipaay cadagiti amin nga il-ili.
8 Ni Apo Jehova isu a mangummong
cadagiti naipanaw ti Israel, cunana, Yum-
mongconto pay dagiti *sabsabali* kencuana,
mainayon iti cucuana met laeng a naum-
mong.

9 Dacayo amin nga an-animal iti away
umaycayo a mangalun-un, *wen*, dacayo
amin nga an-animal ti bakir.
10 Dagiti pagwanawanenna bulsecda,
isuda amin awananda iti pannacaammo;
isuda amin as-ásoda nga umel; dida ma-
balin ti agtaol; agtagtagainepda, agidda-
da, ayatenda ti agdungsa.
11 Wen, dagiti as-aso nabuclisda, uray
caano dida mabalin ti addaan iti macap-
nec; ket dagitoy isuda dagiti pastor a di-
da macaawat: isuda amin simmiasida iti
dalanda met laeng, tunggal maysa iti
paggungunaanna, manipud iti tunggal dis-
so.
12 Umaycayo, *cunada*, innacto mangala
iti arac, ket agbussogtayto iti naingel nga
inumen; ket intono bigat casto iti daytoy
nga aldaw, *maysa nga aldaw* a dackel iti
labes ti rucod.

Ti maipapan iti panagrucbab cadagiti ladawan.

57 Ti nalinteg mapucaw, ket awan ti
tao a mangipapuso kencuana; ket
dagiti manangaasi a lallaki maiccatda,
awan ti mangotob a ti nalinteg maiccat iti
dakes *nga umay*.
2 Isu sumrec iti talna; isuda aginanada
cadagiti iddada, tunggal maysa nga agpag-
na iti kinalintegna.

3 Ngem umasidegcayo ditoy, dacayo
annac a lallaki ti managanito, putot ti
mannakicamalala ken balangcantis.
4 Maibusor iti siasino ti rinabrabacyo?
maibusor iti siasino ti mangingangaanyo
ita ngiwat, ken mangidilatanyo ita dila?

saan aya a dacayo dagiti annac ti panag-
labsinğ, maysa a putot ti kinaulbod;
5 dacayo a manğpasged cadagita bagíyo
iti tenğnğa dagiti roble, iti síroc ti tunğgal
narucbos a cayo; a mamapátay cadagiti
annac cadagiti lobonğ, iti siroc dagiti
renğrenğnğat dagiti batbato?
6 Iti baet dagiti nalinis *a batbato* ti
lobonğ isu ti bianğmo: isuda, isuda ti
gasatmo; cadacuada met laenğ ti nanği-
bucbocam ti daton a mainum, sica nagiruc-
babca iti daton. Mapacappiaacto aya ca-
dagitoy a banag?
7 Iti rabaw ti nanğato ken natayag a
bantay insaadmo ti iddam; idiay met
simmanğ-atca nğa in manğidatág ti daton.
8 Ket iti licudan dagiti ruruanğan ken
dagiti adadigi insaadmo ti pacalaglagipan:
ta sica nagparanğca iti sabali a saan a
siac, ket simmanğ-atca; pinadackelmo ti
iddam, ket nakitulagca cadacuada: sica
inayatmo dagiti iddada iti sadinoman a
nacakitaam.
9 Sica napanca iti ari nğa incuyogmo ti
lana, ket pinawadwadmo dagiti banğbanğ-
lom, ken imbaonmo dagiti babaonem iti
adayu, ket minulitam ta bagím aginğgana
met laenğ ken Tanem.
10 Sica nabannoganca iti pagatiddugan
ti dalanmo; nupay casta dica kinuna, Isut'
ubbaw: sica nacasaracca iti manğpakired
ita pigsam; gapuna a dica napacsuyan.

11 Ket iti asino ti nacapabutnğam ken
iti butenğ, tapno sica agulbodca, ket dinac
linagip wenno dina impapuso? diac aya
pinetpetan idi ti talnac iti nabayag a
tiempo, ket sica dica nagbutenğ caniac?
12 Ipalawagconto ti kinalintegmo; ket
no maipapan cadagiti aramidmo, isuda
saandanto a macagunguna kenca.
13 Intono umasugca, dagiti inurnonğmo
icanawadaca coma; nğem ti anğin alaen-
nanto ida, maysa a puyot ipanawnanto ida
amin: nğem ti agcamanğ caniac tagicua-
ennanto ti daga, ken tawidennanto ti
nasantoan a bantayco.

14 Ket isu cunaennanto, Gaburanyo,
gaburanyo, saganaenyo ti dalan, iccatenyo
ti pacaitibcolan iti dalan ti ilic.
15 Ta castoy ti cuna ti Nanğato ken
Natayag nğa agnaed iti agnanayon, nğa ti
naganna isut' Santo: Agnaedac iti na-
nğato ken nasantoan a disso, iti daydiay
met nğa addaan iti maysa nğa espiritu a
napagbabawi ken napacumbaba, tapno
biagec manen ti espiritu ti napacumbaba
ken tapno biagec manen ti puso ti napag-
babawi.
16 Ta diacto makisusic iti agnanayon,
diacto agpunğtot iti agnanayon; ta ti
espiritu mapacsuyan coma iti sanğoanac,
ken dagiti cararua nğa inaramidco.
17 A gapu iti kinadanğkes ti apalna
nagpunğtotac; ket isut' kinabilco; inli-
nğedco *ti rupac* ket nagpunğtotac; ket isu
nagtuloy iti isisiasi ti dalan ti pusona.
18 Nakitac dagiti dalanna, ken isut'
agasacto: isut' idalanconto met, ken
isublicto dagiti liwliwa kencuana ken
cadagiti agdunğ-aw kencuana.
19 Agparsuaac iti bunğa dagiti bibig:
Talna, talna, iti daydiay nğa adda iti
adayu ken iti daydiay nğa adda iti asideg,
cuna ni Jehova; ket isut' agasacto.
20 Nğem dagiti nadanğkes casda la iti
mariribuc a taaw; ta dina mabalin ti
aglinac ket dagiti danumna manğipurruac-
da iti pitac ken lued.
21 Awan ti talna, cuna ti Dios, cadagiti
nadanğkes.

Ti naimbag ken dakes a panagayunar. Ti panananğnğilin iti aldaw a panaginanâ.

58 Umickisca iti natbag, dica icalu-
ya, inğatom ta timecmo a cas
maysa a tanğguyob, ket ipalawagmo iti
ilic ti ilalabsinğna, ken iti balay ni Jacob
dagiti basbasolna.
2 Nupay casta isuda birukendac iti
inaldaw, ken agrag-oda nğa umammo
cadagiti dalanco: cas maysa a nacion a
nagaramid iti kinalinteg, ket dina inidian
ti impaannurot ti Diosda, agdawatda caniac
iti nalinteg a panangocom; agrag-oda nğa
umadani iti Dios.
3 Apayapay a nagayunarcami, *cunada,*
ket dica cumita? *apayapay* a pinaladinğit-
mi ti cararuami, ket dica inammo? Ad-
toy, iti aldaw ti panagayunaryo masara-
canyo ti ragsacyo *met laenğ,* ken sapulenyo
amin nğa aramidyo.
4 Adtoy, dacayo agayunarcayo a mai-
paay iti panagsususic ken panagsusubanğ,
ken tapno panğcabil iti gemgem ti kina-
dakes: dicay agayunar itoy nğa aldaw
iti casta a maipanğag ti timecyo idiay
nğato.
5 Casta aya ti panagayunar a pinilic?
ti aldaw aya maipaay iti tao a panğpala-
dinğitna iti cararuana? Irucnoyna ti
olona a cas iti maysa a lidda, ken yucrad-
na ti lupot a nakersanğ ken dapdapu iti
babana? naganemto daytoy iti panagayu-

nar, ken maysa nga aldaw a maawat ken
ni Jehova?
6 Saan a daytoy aya ti panagayunar a
pinilic: tapno pangketta cadagiti galut ti
kinadangkes, tapno pangwarwar cadagiti
patapat ti sangol, ket tapno mabaybay-an
coma a mabulosan ti naparigat, ken tapno
bungtolenyo coma ti tunggal sangol?
7 Saan aya a ti panangiwarasmo ti
tinapaymo iti mabisin, ken ti panangalam
iti balaymo iti napanglaw a napagtalaw?
no makitam ti silalamolamo, nga isut'
cawesam: a dica coma ilemmengan ti
lasagmo met laeng?
8 Iti casta bumtacto ti lawagmo a cas
iti agsapa, ket ta salun-atmo sumantacto a
sisisiglat unay; ket ta kinalintegmo ma-
panto iti sangoanam; ti dayag ni Jehova
isunto ti agaywan iti malicudam.
9 Iti casta umawagcanto, ket ni Jehova
sumungbatto; umkiscanto, ket isu cunaen-
nanto, Addaac ditoy.

No sica iccatem iti tengngam ti sangol,
ti panangyunnat iti ramay, ken panagsao
a sidadangkes;
10 ket no ibucbocmo ta cararuam iti
mabisin, ket bussogem ti cararua a mapala-
dingit: isunton ti itatacder ta lawagmo
iti casipngetan, ket ta kinacudrepmo cas
la iti matoon;
11 ket ni Jehova idalannacanto a siaag-
nanayon, ken bussogennanto ta cararuam
cadagiti namaga a disso, ken papigsaen-
nanto dagiti tultulangmo; ket mayarig-
canto iti nadanum a minuyongan, ken cas
iti ubbog ti danum, a dagiti danumna
saanda nga agcurang.
12 Ket dagidiay nga adda kenca bango-
nendanto dagiti cadaanan a disdisso a
narba; patacderemto ti cimiento dagiti
adu a capuonan; ket managancanto iti
Mannarimaan iti gutbaw, Mangpabaro
cadagiti daldalan tapno pagnaedan.

13 No isiasim ta sacam iti aldaw a
panaginaná, iti panagaramid iti ragsacmo
iti aldawco a nasantoan; ket naganem ti
aldaw a panaginaná a maysa a rag-o, *ken*
nasantoan ni Jehova a nadayag; ket isun-
tot' dayawem, dica aramiden dagiti dalan-
mo met laeng, dica sapulen dagiti ragsac-
mo, dica saoen dagiti saom *met laeng;*
14 isunton ti panagrag-om ken ni Jeho-
va; ket pasacayencanto cadagiti nangato a
disso ti daga; ken taraonancanto iti tawid
ni Jacob nga amam: ta ti ngiwat ni Jeho-
va isut' insaona.

Ti pannacaipudno cadagiti basol ti ili.

59 Adtoy, ti ima ni Jehova saan a
napaababa, tapno dina mabalin ti
mangisalacan; ti lapayagna saan met a
nasullatan, tapno dina mabalin ti dum-
ngeg:
2 ngem dagiti kinadangkesyo namagsi-
nada cadacayo ken iti Diosyo, ket dagiti
basolyo inlemmengda ti rupana cadacayo,
iti casta a dinto mangipangag.
3 Ta dagiti imayo narugitanda iti dara,
ken dagiti ramramayyo iti kinadangkes;
dagiti bibigyo nagsaoda cadagiti ulbod, ti
dilayo nagdayamudom iti dakes.
4 Awan ti mangayab iti kinalinteg, ket
awan ti mangsalacnib iti kinapudno: ag-
talecda iti kinaubbaw, ken agsaoda cada-
giti ulbod; agpakinakemda iti dakes, ket
agipasngayda iti kinadangkes.
5 Isuda agpessada cadagiti itlog ti uleg,
ken agabelda iti catay ti lawalawa: ti
mangan cadagiti itlogda matay; ket ti
mapandagan bumtac ket rumuar ti may-
sa a carasaen.
6 Dagiti abelda didanto agbalin a pa-
gan-anay, didanto maabbongan dagiti bag-
bagída met laeng cadagiti araramidda:
dagiti aramidda isudat' araramid ti kina-
dangkes, ket ti aramid ti panagranggas
adda cadagiti imada.
7 Dagiti sacsacada agtarayda iti dakes,
ket agpardásda a mangibucboc iti dara nga
awan ti basolna: dagiti panunotda isudat'
panunot ti kinadangkes; pannacarba ken
pannacadadael ti adda cadagiti daldalanda.
8 Ti dalan ti talna dida ammo; ket
awan ti kinajusticia cadagiti pagnaanda:
inaramidda ida a nakillo a daldalan; uray
asino a mapan idiay dina ammo ti talna.

9 Gapuna a ti kinajusticia adayu cada-
cami, ti kinalinteg dinacam met macama-
cam: sapulenmi ti lawag, ngem, adtoy, ti
kinasipnget: iti kinaraniag, ngem magna-
cami iti kinacudrep.
10 Dacami agcadapacami iti diding a
cas iti bulsec; wen, dacami agcadapacami
a cas cadagiti awan matada: dacami mai-
tibcolcami iti matoon a cas iti apagsipnget;
iti tengnga daydiay a natibker dacami
cascami la natay a tattao.
11 Agungorcami amin a cas iti oso, ken
agunnoycami iti nasaem a cas cadagiti cala-
pati: sapulenmi ti kinajusticia, ngem awan;
iti pannacaisalacan, ngem isut' adayu
cadacami.
12 Ta dagiti salungasingmi umaduda iti

sangoanam, ket dagiti basbasolmi manac-
sida iti maibusor cadacami; ta dagiti lab-
singmi addada cadacami, ket no maipapan
cadagiti kinadangkesmi, ammomi ida:
13 Ilalabsing ken panangilibac ken ni
Jehova, ken isisiasi iti isusurot iti Diosmi,
panagsao iti pammarigat ken yaalsa,
panagpakinakem ken panagsao iti puso
cadagiti sao ti kinaulbod.
14 Ti kinajusticia maituckiad, ket ti
kinalinteg agtacder iti adayu; ta ti kina-
pudno mairegreg iti dalan, ket ti kinalinteg
dina mabalin ti sumrec.
15 Wen, ti kinapudno agawan; ket day-
diay nga italawanna ti kinadangkes maa-
ramid met laeng a maysa a kinayawan.

Ket isut' makitana ni Jehova, ket
namapungtot kencuana, ta awan idi ti
kinajusticia.
16 Ket nakitana nga awan idi ti tao,
ket nasdaaw nga awan idi ti mangibabaet:
gapuna a ti met laeng tackiagna ti mang-
yeg ti pannacaisalacan kencuana; ket ti
kinalintegna, isut' nanaranay kencuana.
17 Ket incawesna ti kinalinteg a cas
maysa a cabal, ken maysa a cabal ti
pannacaisalacan iti rabaw ti olona; ket
nagcawes cadagiti pagan-anay iti ibabales
a maipaay iti cawes, ket naabbongan iti
regta a cas maysa a cagay.
18 Cas mayalubog cadagiti araramidda,
iti mayanatop agbayadto, ti pungtot cada-
giti cabusorna, supapacannanto dagiti ca-
busorna; cadagiti purpuro itdennanto ti
gunguna.
19 Iti casta agbutengdanto iti nagan ni
Jehova manipud iti laud, ket ti dayagna
manipud iti leleggacan ti init; ta isu
umayto a cas maysa nga agburuang a
parucpoc, nga ipugso ti bang-es ni Jehova.
20 Ket maysa a Mannubbot umayto iti
Sion, ken cadacuada nga agtuckiad iti
panaglabsing ken Jacob, cuna ni Jehova.
21 Ket ti maipapan caniac, daytoy isu
ti tulagco cadacuada, cuna ni Jehova: ti
Espirituc a rimmabaw kenca, ken dagiti
saoc nga incabilco ita ngiwatmo, didanto
pumanaw ita ngiwatmo, uray iti ngiwat
ti putotmo, uray iti ngiwat ti putot ti
putotmo, cuna ni Jehova, manipud ita
ken iti agnanayon.

Ti maipapan ti nagloriaan a Sion.

60 Tumacderca, agraniagca; ta ti lawag-
mo umay, ket ti dayag ni Jehova
lumgac kenca.
2 Ta, adtoy, ti kinasipnget abungotanna
ti daga, ket ti napuscol a kinasipnget
cadagiti il-ili; ngem ni Jehova tumac-
derto iti rabawmo, ket ti dayagna maki-
tanto iti rabawmo.
3 Ket dagiti nacion umaydanto ita
lawagmo, ken dagiti ar-ari iti raniag ta
ileleggacmo.

4 Itangadmo dagita matam iti aglicmut
ket cumitaca: isuda amin aguurnongda,
umayda kenca; dagiti annacmo a lallaki
umaydanto nga aggapuda iti adayu, ket
dagiti annacmo a babbai maipandanto
a masappuyot cadagiti tactackiag.
5 Isunton ti pannacakitam ken panag-
rangrangmo, ket ta pusom makintayegto
ken mapadackelto; agsipud ta ti kina-
wadwad ti taaw maisublinto kenca, ti
sanicua dagiti nacion umayto kenca.
6 Ti kinaadu dagiti camello abungotan-
nacanto, dagiti dromedario a taga Madian,
ken taga Efa; isuda amin manipud sadi
Sabá umaydanto; isuda mangyegdanto iti
balitoc ken incienso, ket iwarragawagdanto
dagiti pannacadaydayaw ni Jehova.
7 Isu-amin a carnero ti Cedar maur-
nongdanto kenca, dagiti carcarnero a
lallaki ti Nabaiot agservidanto kenca;
umulidanto a buyogen ti pannacaannugot
iti altarco; ket glorificarecto ti balay ti
dayagco.
8 Asinoda aya dagitoy nga agtayab a
cas la ulep, ken cacas la calcalapati cada-
giti tawtawada?
9 Pudno a dagiti purpuro aguraydanto
caniac, ket dagiti sasacayan ti Tarsis nga
umuna, a mangyeg cadagiti annacmo a
lallaki nga aggaput' adayu, ti piracda ken
balitocda agraman cadacuada, maipaay iti
nagan ni Jehova a Diosmo, ken maipaay
iti Santo ti Israel, agsipud ta isu ti nang-
glorificar kenca.

10 Ket dagiti gangannaet bangonendan-
to dagiti bacudmo, ket dagiti ar-arida
agservidanto kenca: ta iti pungtotco kina-
bilca, ngem iti paraburco kinaasianca.
11 Dagiti ruruangan met siaagnanayon-
danto a silulucat; didanto mapunitan iti
aldaw uray iti rabii; tapno dagiti lallaki
mabalinda coma a yeg kenca ti sanicua
dagiti nacion, ket dagiti ar-arida maipanda
a kinayawan.
12 Ta dayta a nacion ken pagarian a
dinto agservi kenca mapucawto; wen,
dagidiay a nacion marbadanto a matalipu-
pus.

13 Ti dayag ti Libano umayto kenca, ti
parwa, ti saleng̃, ken ti alamo a sang̃ca-
timpuyog, tapno pasayaatenda ti lugar ti
santuarioc; ket aramidecto ti disso dagiti
sacsacac a nagloriaan.
14 Ket dagiti annac a lallaki dagidiay
a namalading̃it kenca umaydanto a siru-
rucnoy kenca; ket amin dagiti nang̃uyuyaw
kenca agrucnoydanto cadagiti dapan dagiti
sacsacam; ket naganendacanto Ti Ciudad
ni Jehova, Ti Sion ti Santo ti Israel.

15 Yantang̃ay sica naidianca ken nagu-
raca idi, iti casta ng̃a awan ti tao a lim-
masat kenca idi, aramidencanto a maysa a
kinadaeg iti agnanayon, maysa a ragsac
dagiti adu a capuonan.
16 Sica met susopemto ti gatas dagiti
nacion, ket susopemto dagiti barucong̃ da-
giti ar-ari; ket sica maammoamto a siac,
ni Jehova, ti Mang̃isalacan kenca, ken
Mannubbot kenca, ti Mannacabalin ni Ja-
cob.
17 Gapu iti suer mang̃yegacto iti balitoc,
ket gapu iti landoc mang̃yegacto iti pirac,
ket gapu iti cayo iti suer, ken gapu iti
batbato iti landoc. Ket aramidecto met
dagiti pagturayem a talna, ken dagiti
managpalalom a nalinteg.
18 Ti panang̃rang̃gas dinto mang̃egen
iti dagam, ti pannacaracrac ken pannacarba
cadagiti bedbeddeng̃mo; no di ket sica
naganemto dagiti bacudmo iti Pannacaisa-
lacan, ken dagiti ruruanganmo iti Dayaw.
19 Ti init uray caano saanton ng̃a isu ti
lawagmo iti aldaw; uray ti raniag ti bulan
dinanto itden ti lawagna kenca: no di ket
ni Jehova isunto ti agnanayon a lawag
kenca, ket ti Diosmo ti dayagmo.
20 Ti initmo uray caano dinto lumne-
ken, uray ti bulanmo dinto sumina; ta ni
Jehova isunto ti agnanayon a lawagmo, ket
dagiti aldaw ti panagpanesmo manung̃pal-
danto.
21 Ti umilim met nalintegdanto amin;
isuda tawidendanto ti daga iti agnanayon,
ket ti sang̃á ti panagmulmulac, ti aramid
dagiti imac, tapno maglorificarac coma.
22 Ti bassit agbalinto a sang̃aribu, ket
ti bassit maysa a napigsa a nacion: Siac,
ni Jehova. isut' darasecto iti tiempona.

Ti pannacaitan-oc dagiti napaldaang̃.

61 Ti Espiritu ni Apo Jehova adda
caniac; ta ni Jehova pinulotannac
a mang̃icasaba cadagiti naimbag a damag
cadagiti naemma: imbaonnac a mamatapat
iti puso a naliday, a mang̃iwarragawag iti
wayawaya cadagiti nacayawan, ken ti
pannacalucát *ti pagbaludan* cadagiti na-
pung̃ng̃o;
2 a mang̃iwarragawag iti tawen ti para-
bur ni Jehova, ken ti aldaw ti ibabales ti
Diostayo; a mang̃liwliwa iti amin ng̃a
agdung̃-aw;
3 a mang̃tudíng̃ cadagidiay ng̃a ag-
dung̃-aw idiay Sion, a mang̃ted cadacuada
iti balang̃at iti lugar ti dapu, ti lana ti
rag-o iti lugar ti dung̃-aw, ti pagan-anay
ti dayaw iti lugar ti espiritu ti lading̃it;
tapno managananda coma caycayo ti kina-
linteg, ti panagmulmula ni Jehova, tapno
maglorificar coma.

4 Ket isuda bang̃onendanto dagiti cada-
anan a lang̃alang̃, patacderendanto dagiti
immun-una a narnarba, ken isuda tarima-
anendanto dagiti naracrac a ciudad, dagiti
pannacarba dagiti adu a capuonan.
5 Ket dagiti gangannaet agtacderdanto
ken pacanendanto dagiti arbanyo, ket
dagiti sang̃sang̃aili agbalindanto a pagara-
radoenyo ken agaywan iti inuvasanyo.
6 Ng̃em dacayo managanancayto sacer-
dote ni Jehova; dagiti tattao naganenda-
cayto ministros ti Diostayo: canenyonto
dagiti sanicua dagiti nacion, ken iti dayag-
da maitan-occayto.
7 Iti lugar ti pacaibainanyo *addaancayto*
iti mamindua; ket iti lugar ti pacarabng̃i-
sanyo isuda agragsacdanto iti biang̃da:
gapuna ng̃a iti dagada cupicupandanto ti
mamindua; agnanayon a rag-o ti addanto
cadacuada.
8 Ta siac, ni Jehova, ayatec ti kinajus-
ticia, guraec ti panagtacaw agraman kina-
dang̃kes; ket itdecto cadacuada ti gungu-
nada iti kinapudno, ket agaramidacto ti
agnanayon a tulag cadacuada.
9 Ket ti putotda maammoanto iti teng̃-
ng̃a dagiti nacion, ken ti saring̃itda iti
teng̃ng̃a dagiti il-ilí: isu-amin a macakita
cadacuada mabigbigdanto ida, ng̃a isuda ti
putot a binendicionan ni Jehova.

10 Siac agragsacacto unay ken ni Jehova,
ti cararuac agrag-onto iti Diosco; ta isu
kinawesannac cadagiti pagan-anay ti pan-
nacaisalacan, isu inabbong̃annac iti lam-
bon ti kinalinteg, a cas maysa a novio
ng̃a ag̃arcos iti balang̃at, ken cas maysa a
novia ng̃a agarcos cadagiti alicamenna.
11 Ta cas ti daga iruarna dagiti busel-
na, ken cas ti minuyong̃an patuboenna
dagiti banag a maimula kencuana; casta

ti panangpatubo ni Apo Jehova iti kinalinteg ken panagdayaw iti saclang dagiti amin a nacion.

Ti dayag ti Sion ken ti baro a naganna. Ti panaguray iti pannacaisalacan a naicari.

62 Gapu iti Sion diacto petpetan ti talnac, ken gapu iti Jerusalem diacto aginaná aginggánat' rumuar ti kinalinteg a cas raniag, ken ti pannacaispalna a cas maysa a silaw a dumardarang.
2 Ket dagiti nacion makitadanto ta kinalintegmo, ken amin nga ar-ari ta dayagmo; ket sica managanancanto iti baro a nagan, nga inagananto ti ngiwat ni Jehova.
3 Sicanto met ti maysa a balangat ti kinaimnas iti ima ni Jehova, ken naarian a diadema iti ima ti Diosmo.
4 Uray caano saancanton a managanan iti Nabaybay-an; ket dinto met managananen ta dagam iti Langalang: no di ket sica managanancanto iti Hapsiba*, ken iti dagam iti Beula †; ta ni Jehova agrag-o kenca, ken ti dagam maasawanto.
5 Ta cas ti agtutubo a lalaki mangasawa iti maysa a virgen, castanto ti panangasawa kenca dagiti annacmo a lallaki; ket cas ti novio agragrag-o iti novia, castanto ti panagrag-o ti Dios kenca.

6 Siac nangisaadac cadagiti agwanawan iti rabaw dagiti bacudmo, O Jerusalem; isuda didanto agtalna uray caano iti aldaw uray iti rabii: dacay a mangipalpalagip ken ni Jehova, dicay aginaná,
7 ken dicay itden kencuana ti inaná aginggat' isu mangpasingked, ken aginggat' maaramidna ti Jerusalem a maysa a dayaw ti daga.
8 Ni Jehova insapatana a gapu iti imana a canawan, ken gapu iti tackiag ti pigsana, Pudno a diacto itdenen ti trigom a canen cadagiti cabusormo; ket dagiti gangannaet uray caano didanto uminumen iti baro nga aracmo, nga sica tinarabajom idi:
9 no di ket dagiti nangyagamang kencuana isut' canendanto, ken dayawendanto ni Jehova; ket dagiti nangurnong kencuana isut' inumendanto cadagiti arubayan ti santuarioc.

---

* *Hapsiba:* cayatna a saoen, *Ti rag-oc adda kencuana.*
† *Beula:* cayatna a saoen, *Naasawaan.*

10 Sumreccayo, sumreccayo cadagiti ruruangan; saganaenyo ti dalan ti ili; gaburanyo, gaburanyo ti dalan; iccatenyo dagiti batbato; mangitayagcayo iti bandera a maipaay cadagiti il-ili.
11 Adtoy, ni Jehova inwarragawagna aginggat' ungto ti daga, Saoenyo iti anac a babai ti Sion, Adtoy, ti pannacaisalacanmo umay; adtoy, ti tangdanmo adda kenca, ken ti gungunam iti sangoanam.
12 Ket naganendanto ida Iti nasantoan nga ili, Ti sinubbot ni Jehova: ket sica managanancanto iti Nabirucan, Maysa a ciudad a di nabaybay-an.

Ti ibabales ti Dios cadagiti nacion. Maipalagip dagiti caasi a cadaanan unay. Cararag gapu iti caasi ken badang

63 Siasino daytoy a sumungad nga aggapu sadi Edom, a sipapagan-ánay iti tinina a naggaput' Bosra? daytoy a nagloriaan ti cawesna, a magna iti kinadackel ti pigsana? Siac nga agsao iti kinalinteg, mannacabalin a mangisalacan.
2 Apayapay a sica nalabagaca iti cawesmo, ken ti pagan-anaymo umasping iti daydiay a nagpayat iti pagpespesan iti uvas?
3 Maymaysaac a nagpayat iti pagpespesan iti uvas; ket cadagiti il-ili awan idi ti lalaki a nakicadua caniac; wen, payatec ida iti rungsotco, ken binaddebaddecco ida iti pungtotco; ket ti dara ti biagda naiparsiac cadagiti pagan-anayco, ket tinulawac idi ti amin a cawesco.
4 Ta ti aldaw ti panangibales adda idi iti pusoc, ket ti tawen ti nasbutco dimtengen.
5 Ket kimmitaac ket awan idi ti timmulong; ket nasdaawac nga awan idi ti mangbatac: gapuna a ti met laeng tackiagco ti nangyeg ti pacaisalacanan caniac; ket ti pungtotco, isu ti nangbatac caniac.
6 Ket impayatco nga imbaba dagiti il-ili iti pungtotco, ket binartecco ida iti rungsotco, ket imbucbocco ti dara ti biagda iti daga.

7 Siac saritaecto dagiti naayat a kinaimbag ni Jehova, *ken* dagiti dayaw ni Jehova, a mainugot amin a ni Jehova impaayna cadatayo, ken ti dackel a kinaimbag a maipaay iti balay ti Israel, nga impaayna cadacuada a mayalubog cadagiti caasina, ken mayalubog iti kinawadwad dagiti naayat a kinaimbagna.

8 Ta isu kinunana, Pudno, isuda ti ilic,
annac a didanto agaramid a siuulbod: iti
casta isu idi ti Mangisalacan cadacuada.
9 Iti amin a ladingitda isu napaladingit,
ket ti angel ti saclangna insalacanna ida:
iti ayatna ken iti asina sinubbotna ida;
ket inawitna ida, ken imbunagna ida cada-
giti amin nga aldaw di ugma.

10 Ngem isuda immalsada, ket pinala-
dingitda ti nasantoan nga Espirituna:
gapuna nga isu nagbalin a cabusorda, *ket* isu
met laeng nakibacal a maibusor cadacuada.
11 Idin nalagipna dagiti aldaw idi
ugma, ni Moises *ken* ti ilina, *a cunana*,
Sadino ti yan daydi a nangyeg a nangi-
sang-at cadacuada nanipud iti baybay ag-
raman cadagiti paspastor ti arbanna? sa-
dino ti yan daydi a nangicabil iti nasan-
toan nga Espirituna iti nagtengngaanda?
12 daydi a nangipan iti nagloriaan a
tackiagna iti canawan nga ima ni Moises?
daydi a nangbisngay cadagiti dandanum
iti sangoananda, tapno aramidenna ken-
cuana met laeng a maysa a nagan iti
agnanayon?
13 daydiay a nangidalan cadacuada iti
caadalman, a cas iti maysa a cabayo iti let-
ang, iti casta a dida agtibcol?
14 Cas cadagiti baca a sumalog iti
lobong, ti Espiritu ni Jehova pinaginana-
na ida: iti casta indalanmo ti ilim,
tapno aramidem kenca met laeng a na-
gloriaan a nagan.

15 Tumamdagca manipud langit, ket
cumitaca manipud iti pagtaengan ta kina-
santom ken gloriam: sadino ti yan ti
naregta ken ti naingel nga aramidmo?
ti panagiliw ta pusom ken dagita panang-
ngaasim nalappedanda caniac.
16 Ta sica ti Amami, nupay ni Abraham
dina ammo cadacami, ken ni Israel dina
mailasin cadacami: sica, O Jehova, sica ti
Amami; ti Mannubbot cadacami manipud
iti agnanayon isu ti naganmo.
17 O Jehova, apaya aya a pinagbiddut-
nacami cadagiti daldalanmo, ken pinatang-
kenmo ti pusomi iti di panagbuteng
kenca? Agsublica gapu cadagiti adipen-
mo, dagiti putputot ti tawidmo.
18 Ti nasantoan nga ilim *isut'* tinagi-
cuana iti bassit a canito: dagiti cabusormi
pinayatpayatda ti santuariom.
19 Agbalincami a cas cadagidiay nga
uray idi caano dica nagturayan, cas cadagi-
diay nga uray idi caano saanda a nainaga-
nan iti naganmo.

Ti cararag gapu iti caasi ken badang.

64 O no sica burburakem coma dagiti
langlangit, ket umulogca coma,
ket dagiti banbantay agpigergerda iti
saclangmo,
2 a cas la no ti apuy uramenna ti ruting,
ken ti apuy mangpaluag cadagiti danda-
num; tapno ipacaammom ta naganmo
cadagiti cabusormo, tapno amin a nacion
agarigengenda ita saclangmo!
3 Idi nga inaramidmo dagiti nacakig-
kigtot a banag a dicam nauray idi, sica
immulogca, dagiti banbantay nagpiger-
gerda iti saclangmo.
4 Ta nanipud idi ugma dagiti tattao
saanda a nangeg, saanda met a natimud iti
lapayag, uray ti mata di nacakita iti may-
sa a Dios iti lacsidmo, nga agaramid iti
maipaay iti daydiay nga aguray ken-
cuana.
5 Sica sinabetmo daydiay nga agrag-o
ken agaramid iti kinalinteg, dagidiay a
manglagip kenca cadagiti daldalanmo: ad-
toy, sica nagungetca, ket dacami nagbasol-
cami: cadacuada *addacam idi* iti nabayag a
tiempo; ¿ ket maisalacancamto?
6 Ta dacamin amin nagbalincami a cas
maysa a di nadalus, ket amin a kinalinteg-
mi isudat' cas maysa a narugitan a pagan-
anay; ket dacami amin malaylaycami a
cas la bulong; ket dagiti kinadangkesmi,
cas la iti angin, ipal-idnacami.
7 Ket awan ti umawag iti naganmo, nga
agpardas tapno cumpet kenca; ta sica in-
lemmengmo ta rupam cadacami, ken
rinunawnacami iti pannacaaramat ti kina-
dangkesmi.

8 Ngem ita, O Jehova, sica ti Amami;
dacami pilacami, ket sica ti agdamdamili;
ket dacami amin aramidnacam ta imam.
9 Dica agunget unay, O Jehova, dica
lagipen nga agnanayon ti kinadangkes:
adtoy, kitaem, gumawawacami kenca, da-
cami amin ti ilim.
10 Dagiti nasantoan a ciudadmo nag-
balinda a let-ang, ti Sion nagbalin a let-
ang, ti Jerusalem maysa a langalang.
11 Ti nasantoan ken naimnas a balaymi,
isu nga dagidi ammami nangdaydayawan-
da kenca, napuuran iti apuy; ket amin a
nacaay-ayo a dissomi narnarbada.
12 Medmedamto aya ta bagím a gapu
cadagitoy a banag, O Jehova? agtalna-
canto aya, ken paladingitennacamto aya
unay?

Ti pannacadusa mailayat cadagiti nasukir. Dagiti baro a langlangit ken baro a daga.

65 Mabirucac cadagiti saan a nagsalud-
sod idi *caniac;* nasaracanac cada-
gidiay a saan a nagsapul caniac: kinunac,
Adtoyac, adtoyac, iti nacion a saan idi a
nanagan iti naganco.
2 Inyunnatco ti imac iti amin nga aldaw
iti immalsa nga ili, a magna iti dalan a saan
a naimbag, a mayannurot cadagiti panunot-
da met laeng;
3 maysa nga ili a siaagnanayon a mang-
gargari caniac iti rupac, nga agidaton
iti uneg dagiti minuyongan, ken agpuur
ti incienso iti rabaw dagiti ladrillo;
4 nga agtugawda iti tengnga dagiti
tanem, ken agdagúsda cadagiti nalimed a
disdisso; a canenda ti lasag ti babuy, ken
ti digú dagiti nacarimrimon a banag adda
cadagiti alalicamenda;
5 a cunada, Agintecca kenca met
laeng, dica dumenna caniac, ta siac nasan-
santoac ngem sica. Dagitoy isuda ti maysa
nga asuc iti agongco, maysa nga apuy a
sumged iti amin nga aldaw.
6 Adtoy, naisurat iti sangoanac: diacto
agulimec, no di ket manggungunaacto,
wen, gungunaacto iti saclotda,
7 dagiti met laeng kinadangkesyo, ken
dagiti kinadangkes dagiti ammayo a natip-
tipon, cuna ni Jehova, a nagpuurda iti
incienso iti rabaw dagiti banbantay, ket
tinabbaawandac iti tapaw dagiti turturod:
gapuna a rucodecto nga umuna ti aramid-
da iti saclotda.

8 Castoy ti cuna ni Jehova, Cas iti baro
nga arac masaracan iti raay *ti bunga ti uvas,*
ket ti maysa cunana, Isut' dicay dadaelen,
ta maysa a bendicion ti adda kencuana:
casta ti aramidecto gapu cadagiti adipen-
co, tapno diac coma dadaelen ida amin.
9 Ket yegconto ti maysa a putot a
rumuar ken ni Jacob, ken rumuar ken ni
Juda maysa nga agtawid cadagiti banban-
tayco; ket ti pinilic isut' tawidennanto,
ket dagiti adipenco agtaengdanto idiay.
10 Ket ti Saraon isunto ti maysa a
pagyaponan dagiti carnero, ket ti lobong ti
Acor maysa a disso a maipaay a pagidda-
an dagiti baca, a maipaay iti ilic a nang-
biruc caniac.
11 Ngem dacayo a nangidian ken ni
Jehova, a nanglipat iti nasantoan a ban-
tayco, a nangsagana iti maysa a lamesaan-
a maipaay ken Gasat, ken mangpunno iti
nagampor nga arac ken Signo;
12 Isignocayto iti campilan, ket dacayo
agrucnoycayto iti pannacapapatay; agsi-
pud ta idi immayabac, dicay simmungbat;
idi nagsaoac, dicay impangag; no di ket
inaramidyo daydi nga isut' dakes cadagiti
matac, ket piniliyo daydi a diac pagrag-
sacan.

13 Gapuna a castoy ti cuna ni Apo
Jehova, Adtoy, dagiti adipenco mangan-
danto, ngem dacayo mabisinancayto; ad-
toy, dagiti adipenco uminumdanto, ngem
dacayo mawawancayto; adtoy, dagiti
adipenco agrag-odanto, ngem dacayo ma-
bainancayto;
14 adtoy, dagiti adipenco agcantadanto
a gapu iti rag-o ti puso, ngem dacayo ag-
puccawcayto a gapu iti ladingit ti puso,
ken agdung-awcayto a gapu iti tuoc ti
espiritu.
15 Ket baybay-anyonto ti naganyo a
maipaay a maysa a lunod iti pinilic; ket
ni Apo Jehova papatayennacanto; ken
naganennanto dagiti adipenna iti sabali a
nagan:
16 iti casta nga isu a mangbendicion
kencuana met laeng iti daga bendicionanto
ti bagína met laeng iti Dios ti pudno; ket
isu nga agsapata iti daga agsapatanto iti
Dios ti pudno; agsipud ta dagiti immun-
una a riribuc malipatandan, ken agsipud
ta isuda aglemmengda cadagiti matac.

17 Ta, adtoy, mamarsuaac cadagiti bab-
baro a langlangit ken baro a daga; ket da-
giti immun-una a banag didanto malagi-
pen, didanto umay iti panunot.
18 Ngem agragsaccayo ken agrag-ocayo
iti agnanayon iti daydiay a parsuaec; ta
adtoy, a parsuaec ti Jerusalem a maysa a
panagrag-o, ken ti umili kencuana a maysa
a rag-o.
19 Ket agrag-oacto iti Jerusalem, ken
agragsacacto iti ilic; ket dinto mangegen
uray caano kencuana ti timec ti sangit ken
ti timec ti aganug-og.
20 Manipud iti daydiay a tiempo awan-
ton ti maysa nga ubing dagiti aldaw, uray
lacay a tao a di napno cadagiti aldawna;
ta ti ubing matayto iti sangagasut a tawen,
ket ti managbasol idinto ta agsangagasut a
tawen mailunodto.
21 Ket isuda bangonendanto dagiti bal-
balay, ken agtaengdanto cadacuada; ket
agmuladanto cadagiti cauvasan, ket mang-
andanto ti bungada.

22 Isuda didanto manḡbanḡon, ket ti
sabalinto ti agnaed; didanto agmula ket
sabalinto ti manḡan; ta cas cadagiti aldaw
ti maysa a cayo castadanto dagiti aldaw ti
ilic, ket dagiti pinilic agragsacdanto iti
mabayag iti aramid dagiti imada.
23 Isuda didanto agtrabajo iti ubbaw,
didanto agpasnḡay a maipaay iti didigra:
ta isuda ti putot ti binendicionan ni Jeho-
va, ken ti sarinḡitda cadacuada.
24 Ket maaramidto nḡa, iti sacbay ti
ipupuccawda, sumunḡbatacto; ken iti
bayat ti panagsaoda, denḡgecto.
25 Ti lobo ken ti cordero aglanḡlanḡ-
danto nḡa agarab, ket ti leon manḡanto iti
garami a cas iti baca; ket ti tapoc isunto
ti canen ti uleg. Didanto manḡranḡgas,
didanto met manḡdadael iti amin a na-
santoan a bantayco, cuna ni Jehova.

Dagiti pananḡocom ni Jehova, ken idadackel ti Sion.

66 Castoy ti cuna ni Jehova, Ti lanḡit
isu ti tronoc, ket ti daga isu ti
pagbatayan dagiti sacac: ania a kita ti
balay ti banḡonenyonto a maipaay caniac?
ken anianto a lugar ti paginanaac?
2 Ta amin dagitoy a banag inaramid ti
imac, ket *casta* ti yaay amin dagitoy a
banag, cuna ni Jehova: nḡem itoy a tao
kitaecto, kencuana met laenḡ nḡa isut'
napanḡlaw ken napagbabawi nḡa espiritu,
ken daydiay nḡa agkintayeg iti saoc.
3 Daydiay a namatáy iti maysa a baca
isut' cas la iti namatáy iti maysa a tao;
daydiay a manḡidaton iti maysa a cordero,
cas la iti manḡbunḡtol iti tenḡnḡed ti aso;
daydiay nḡa agidaton iti daton, *cas la iti
agidaton* ti dara ti babuy; daydiay nḡa
agpuur iti incienso, cas la iti manḡbendi-
cion iti maysa a ladawan. Wen, isuda
pinilida dagiti daldalanda met laenḡ,
ket ti cararuada agragsac cadagiti kina-
rimonda:
4 Siac met piliecto (ti manḡallilaw ca-
dacuada ken yegconto cadacuada ti bu-
tenḡda; agsipud ta idi immayabac, awan ti
simmunḡbat; idi nagsaoac, dida impanḡag;
no di ket inaramidda daydi nḡa isut' dakes
cadagiti matác, ken pinilida ti saan a
macaparagsac caniac.

5 Denḡgenyo ti sao ni Jehova, dacayo
nḡa agkintayeg iti saona: Dagiti cacab-
satyo a gumura cadacayo, nḡa ipurruac
cadacayo gapu iti naganco, kinunada idi,
Maglorificar coma ni Jehova, tapno maki-
tatay coma ti rag-oyo: nḡem isuda ti
mabainanto.
6 Maysa a timec ti gulogulo nḡa aggapu
iti ciudad, maysa a timec nḡa aggapu iti
templo, maysa a timec ni Jehova a manḡ-
ted ti supapac cadagiti cabusorna.

7 Iti sacbay ti panagpasicalna, isu nag-
pasnḡay; iti sacbay ti yaay ti tuocna, isu
nanḡipasnḡay iti anac a lalaki.
8 Asino ti nacanḡeg iti casta a banag?
asino ti nacakita cadagiti cacasta a banag?
Maipasnḡayto aya ti maysa a daga iti
maymaysa nḡa aldaw? maipasnḡayto aya
ti maysa a nacion iti mammaminsan? ta
apaman a ti Sion nagpasical, isu impas-
nḡayna dagiti annacna.
9 Yegconto aya ti panagpasnḡay, ket
diacto agpapasnḡay? cuna ni Jehova: siac
nḡa agpapasnḡay punitacto aya *ti aanacan?*
cuna ti Diosmo.

10 Makirag-ocayo iti Jerusalem, ket
agragsaccayo iti maipaay kencuana, dacayo
amin nḡa agayat kencuana: Makirag-
ocayo kencuana a gapu iti rag-o, dacay
amin nḡa agdunḡ-aw ti maipapan ken-
cuana;
11 tapno mabalinyo coma a susupen ken
mabsogcayo cadagiti suso ti pananḡliw-
liwana: tapno mabalinyo coma a gatasen,
ken agrag-ocayo iti kinawadwad ti da-
yagna.
12 Ta castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy,
isacnapconto ti talna kencuana a cas iti
carayan, ken ti dayag dagiti nacion a cas
iti aglablabianḡ nḡa ayus: ket dacayo
sumusopcayto *kencuana;* maubbacayto iti
rabaw ti bacranḡ, ken marayawcayto iti
rabaw dagiti tumenḡ.
13 Cas iti maysa a liwliwaen ni inána,
castanto ti papanḡliwliwac cadacayo; ket
maliwliwacayto idiay Jerusalem.
14 Ket dacayo *isut'* makitayonto, ket ta
pusoyo agragsacto, ken dagita tultulanḡyo
rumusinḡdanto a cas iti root a naganus:
ket ti ima ni Jehova maammoanto a mai-
paay cadagiti adipenna; ket isu addaanto
iti punḡtot a maibusor cadagiti cabusorna.

15 Ta, adtoy, ni Jehova umayto a sia-
apuy, ket dagiti lugluganna cacasdanto la
alawig; tapno supapacanna ti punḡtotna a
sirurunḡsot, ken ti pananḡtubnḡarna a
buyogen ti dardaranḡ ti apuy.
16 Ta iti apuy ti pananḡtunḡpalto ni
Jehova iti pananḡocom, ken iti campilan.

na, iti rabaw ti amin a lasag; ket ti
papatáyen ni Jehova adudanto.
17 Dagiti agsantificar cadacuada met
laeng̃ ken aggugor *a mapan* cadagiti minu-
yong̃an, iti licudan ti maysa a teng̃ng̃a, a
mang̃an ti lasag ti babuy, ken ti kinarimon,
ken ti marabutit, isuda sang̃sang̃cacanu-
nong̃danto ng̃a umay iti maysa a panung̃pa-
lan, cuna ni Jehova.

18 Ta *ammoc* dagiti aramidda ken dagi-
ti panunotda: *ti tiempo* umay, tapno urno-
ng̃ec amin a nacion ken pagsasao; ket
umaydanto, ken makitadanto ti dayagco.
19 Ket mang̃isaadacto iti pagilasinan
iti teng̃ng̃ada, ket ibaonconto dagidiay a
macatalaw cadacuada cadagiti nacion, ag-
ing̃ga iti Tarsis, iti Pul, ken iti Lud, ng̃a
agibiat iti ba-i aging̃ga iti Tubal ken iti
Javan, cadagiti purpuro ng̃a adayu, a di
nacang̃eg idi iti damagco, dida nakita idi
ti dayagco; ket ipacdaardanto ti dayagco
iti teng̃ng̃a dagiti nacion.
20 Isuda yegdanto amin dagiti cacab-
satyo ng̃a igapu iti teng̃ng̃a dagiti amin
a nacion a maipaay a maysa a daton ken
ni Jehova, iti rabaw dagiti cabcabayo, ken
cadagiti luglugan, ken cadagiti dúyan,
ken iti rabaw dagiti mulmulo ken iti
rabaw dagiti dromedario, aging̃ga iti
bantayco a nasantoan a Jerusalem, cuna
ni Jehova, a cas iti panang̃yeg dagiti
annac ti Israel iti datonda iti nasin-aw
ng̃a alicamen iti uneg ti balay ni Jehova.
21 Ket cadagidiay met mang̃alaacto ti
agpaay a sacerdote *ken* ti agpaay a Levi-
tas, cuna ni Jehova.

22 Ta cas cadagiti babbaro a lang̃lang̃it
ken baro a daga, ng̃a aramidecto, agtaeng̃-
danto iti saclang̃co, cuna ni Jehova, cas-
tanto ti panagtaeng̃ dagiti putotyo ken
naganyo.
23 Ket maaramidto, a manipud iti
maysa a kellep aging̃ga iti sabali, ket
manipud iti maysa ng̃a aldaw a panagi-
naná aging̃ga iti sabali, amin a lasag
umayto agcararag iti sang̃oanac, cuna ni
Jehova.
24 Ket isuda rumuardanto, ket cumi-
tadanto cadagiti bang̃cay a natay dagiti
tattao a naglabsing̃ idi a maicaniwas
caniac; ta ti iggesda dinto matay, uray ti
apuyda dinto maiddep; ket isudanto ti
maysa a macarurud cadagiti amin a
lasag.

TI LIBRO NI

JEREMIAS.

Pacaawisan ken dagiti immuna a sirmata daytoy mammadto.

1 Dagiti sao ni Jeremías, anac ni Helcías,
dagiti sacerdote nğa adda idi idiay
Anatot iti daga ti Benjamin:
2 a kencuana dimteng ti sao ni Jehova
cadagiti aldaw ni Josías, anac ni Amon,
ari ti Juda, idi tawen a macaisanğapulo
ket tallo a panagturayna.
3 Casta met a dimteng cadagiti aldaw
ni Joacim, anac ni Josías, ari ti Juda,
aginğganat' camaudianan ti tawen a ma-
caisanğapulo ket maysa ni Sedequías, anac
ni Josías, ari ti Juda, agtunğpal idi
pannacacayaw ti Jerusalem idi bulan a
maicalima.

4 Dimteng nğarud ti sao ni Jehova
caniac, a kinunana,
5 Casacbayan ti panangbukelco kenca
iti tian nabigbigancan, ket idi casanğoanan
ti pannacaipasnğaymo sinantificarca; tinu-
dinğanca a mammadto cadagiti nacion.
6 Iti casta siac kinunac, ¡ O, Apo Jeho-
va! Adtoy, saanco nğa ammo ti agsao;
ta ubinğac.
7 Nğem kinuna caniac ni Jehova, Saan-
mo a saoen, Siac ubinğac; ta amin cadagiti
panğibaonacto kenca incanto, ket sari-
taemto amin nğa ibilinconto kenca.
8 Saanca nğa agbuteng iti saclang dagi-
diay; ta addaac kenca tapno isalacanca,
cuna ni Jehova.
9 Idin intayag ni Jehova iti imana ket
sinagidna ti nğiwatco; ket sinao caniac ni
Jehova: Adtoy, incabilco dagiti saoc
dita nğiwatmo:
10 Kitaem, ta insaadca iti daytoy nğa
aldaw cadagiti nacion ken cadagiti paga-
rian, a manğparut ken manğrebba a manğ-
dadael ken manğparmec, a manğbanğon
ken manğimula.

11 Maysa pay, ti sao ni Jehova dim-
teng caniac, a kinunana, Ania ti makitam,
Jeremías? Ket kinunac, Siac makitac ti
maysa a sanğa ti almendro.
12 Idin sinao caniac ni Jehova, Naki-
tam a nalaing: ta siac salucagac toy saoc
tapno aramidec.

13 Ket dimteng caniac ti sao ni Jehova
ti maicadua a daras, a kinunana, Ania ti
makitam? Ket kinunac, Siac makitac ti
maysa a caldero a bumurburec; ket iti
rupana aggapu iti amianan.
14 Idin kinuna caniac ni Jehova, Ag-
gapu iti amianan agsacnapto ti dakes
cadagiti isu-amin nğa agnaed iti daga.
15 Ta adtoy, manğayabacto cadagiti
isu-amin a familia dagiti pagarian ti
amianan, cuna ni Jehova; ket umaydanto,
ket maysamaysa icabilnanto ti tronona iti
pagsercan cadagiti ruanğan ti Jerusalem,
ken manğalicubcubto ti sidiran cadagiti
bacudna nğa aglicmut, ken maalicubcubto
iti isu-amin nğa ili ti Juda.
16 Ket no maipapan iti isu-amin a kina-
dakesda ibatadconto iti panangocomco
cadacuada, agtaud ta naglicudda caniac,
ken nanğidatonda ti incienso cadagiti
didios a sabali, ken nagcararagda cadagiti
aramid dagiti imada met laeng.
17 Sica nğarud baricsam ti lomlomom,
ket tumacderca, ket isaom cadacuada iti
isu-amin nğa ibilinco kenca: saanca nğa
agcullayaw cadacuada, di la ket ta paga-
makenca iti saclangda.
18 Ta adtoy, a manğipasdec kenca iti
daytoy nğa aldaw a *cas la* ciudad a nasari-
kedkedan, ken *cas la* adigi a landoc, ken *cas
la* bacud a gambang a maibusor iti isu-
amin a daga, a maibusor cadagiti ari ti
Juda, a maibusor cadagiti principena, a
maibusor cadagiti sacerdotena, ken mai-
busor cadagiti tattao iti daga.
19 Ket makibacaldanto kenca; nğem
saandacanto nğa atiwen; ta siac addaac
kenca, cuna ni Jehova, tapno isalacanca.

Ni Jeremías maibaon idiay Jerusalem a ma-magbabawi kencuana gapu iti kinasukirna.

2 Ket dimteng caniac ti sao ni Jehova,
a kinunana,

2 Inca, ket ipuccawmo cadagiti lapayag
ti Jerusalem, a cunam, Castoy ti cunana
ni Jehova, Malagipca gapu iti kinaimbag
ti kinaubinḡmo, ket gapu iti ayat ti
pannakicallaysam; no casano a simmurot-
ca iti licudac idiay tay-ac, iti daga a saan
a namulaan.
3 Nasantoan *idi* ti Israel ken Jehova,
dagiti damo a bunḡa ti yaaduna: amin
dagiti immalun-un kencuana macabasol-
danto; iti dakes dumtenḡto cadacuada,
cuna ni Jehova.

4 Denḡgenyo ti sao ni Jehova, O balay
ni Jacob, ken isu-amin a familia iti balay
ni Israel:
5 Castoy ti sinao ni Jehova, Ania a
kinadakes ti nasaracanda caniac dagiti
ammayo a simmiasida caniac, ket sinurot-
da ti kinaubbaw, ket nagbalinda nḡa
ubbaw?
6 Ket saanda met a nagsao, Sadino ti
yan ni Jehova nḡa inaonnacami iti daga ti
Egipto, a nanḡidalan cadacami iti tay-ac,
iti maysa a daga dagiti lanḡalanḡ ken
bitbito, iti maysa a daga a namaga ken ti
aniniwan ni patay, iti daga a saan a nag-
naan, ken awan ti nagnaed a tao.
7 Ket inserrecnacayo iti daga a nabac-
nanḡ, tapno canenyo ti bunḡana ken
imbagna; nḡem idi simreccayo, tinula-
wanyo ti dagac, ket inaramidyo ti tawidco
a kinarimon.
8 Dagiti sacerdote saanda a nagsao,
Sadino ti yan ni Jehova? Ket dagiti
agicut ti linteg saandac a binigbig: ket
casta met dagiti agturay simmalunḡasinḡda
a maibusor caniac; ket dagiti mam-
madto nagpadtoda gapu ken Baal, ket
sinurotda iti awan malac-am.

9 Anansata, makisusicacto pay cada-
cayo, cuna ni Jehova, ket cadagiti annac
dagiti annacyo makisusicacto.
10 Ta incayo cadagiti purpuro idiay
Quittim, ket kitaenyo; ket ibaonyo idiay
Cedar, ket otobenyo a sireregta, ket
imutectecanyo no adda idi ti castoy a
banag.
11 Adda maysa a nacion a binalbaliwan-
na dagiti didiosna, idinto nḡa isuda saanda
a didios? Nḡem ti ilic insucatna ti da-
yagda iti awan malac-amanna.
12 Masdaawcayo, O dacayo lanḡlanḡit,
iti daytoy, ket agamaccayo iti napalalo
unay, agladinḡitcayo iti nasaem, cuna ni
Jehova.
13 Ta dua a kinadakes ti inaramid ti
ilic: binaybay-andac nḡa ubbog dagiti
danum a sibibiag, ket nagcalida ti bubon
nḡa agservi cadacuada, bubon a narenḡ-
nḡat a saan a maidulin ti danum.

14 ¿Ni Israel aya maysa nḡa adipen?
maysa a nayanac *a tagabu?* apayapay a
nagbalin a samsam.
15 Dagiti urbon dagiti leon nagugada
kencuana ken nagpuccawda; ket pinag-
balinda ti dagana a lanḡalanḡ: nauram
dagiti ciudadna, awan ti agnaed cada-
cuada.
16 Castamet dagiti annac ti Memfis ken
Tafnes binoonḡda ti toctoc ti olom.
17 ¿Saan a naaramid kenca daytoy, ta
binaybay-am ni Jehova a Diosmo, idi
iturturonḡnaca iti dalan?
18 Ita nḡarud, ania ti bibianḡmo iti
dalan a mapan idiay Egipto, ta uminumca
dagiti danum ti Nilo? wenno ania ti
bibianḡmo iti dalan ti Asiria, tapno
uminumca ti danum ti Carayan?
19 Ta kinadakesmo met laenḡ dusaen-
nacanto, ket dagiti panaglicudmo tutuo-
kennacanto: ammom nḡarud ket makita-
mon a nagdakes ken nagpait ti pananḡ-
baybay-am ken Jehova a Diosmo, ken iti
caawan ti butenḡmo caniac, cuna ti Apo,
ni Jehova dagiti buybuyot.

20 Ta nanipud ugma dinadaelco ti
sanḡolmo, ket sinatsatco dagiti reppetmo;
ket kinunam, Saanacto nḡa agservi;
ta nagrucbabam iti rabaw ti tumunḡgal
bantay a nanḡato ken siroc ti tumunḡgal
cayo a narucbus a nagbalanḡcantisca.
21 Nupay casta immulaanca a natan-oc
nḡa uvas, pasig a naimbag a bukel: casano
nḡarud ti panagbalinmo a dimmakes a
sanḡsanḡa ti uvas a sanḡsanḡaili caniac.
22 Ta uray agbuggoca iti tinoro, ket
aramatem ti adu a sabon, ti kinadakesmo
adda pay laenḡ a naimaldit iti saclanḡco,
cuna ni Apo Jehova.
23 Casano ti pannacabalinmo nḡa agsao,
Saanac a natulawan, caanoman saanac a
simmurot cada Baal? kitaem dagiti tu-
gotmo iti lobonḡ, imatanḡam ti inaramid-
mo: camelloca a nasiglat nḡa adda a
magmagna cadagiti daldalanna;
24 maysa nḡa asno a naatap a mairuam
iti let-anḡ, nḡa aganḡot iti angin iti
calicagumna; iti inna pannacasarac asino
nḡata ti macatiped kencuana? amin dagi-
ti agsapulto kencuana saandanto a maban-
nog; masaracandanto iti bulanna.
25 Tipdem ta sacam iti *pannagnana* nḡa

awan zapatosna, ken dayta carabucobmo
iti waw. Ngem kinunam, Awan capapa-
yanna; saan, ta inayatco dagiti gangan-
naet ket isudanto ti surotac.

26 Cas iti pannacabain ti mannanacaw
no matumpungan, castamet ti pannacabain
ti balay ti Israel; isuda, dagiti ar-arida,
piprincipeda, sasacerdoteda, ken dagiti
mammadtoda;
27 nga agcuna iti cayo, Iti amac sica;
ket iti bato, Sica ti namutot caniac: ta
insangoda caniac ti bucotda, a saan nga iti
rupada; ngem iti pacatuocanda cunaen-
danto, Bumangonca, ket isalacannacami.
28 Ket sadino ti yanda dagiti didiosmo
a binangommo a maipaay kenca? Buma-
ngonda coma, ta bareng no mabalindaca
nga isalacan iti pacatutuocam: ta no casano
ti bilang dagiti ilim, O Juda, castamet ti
bilang dagiti didiosmo.

29 Apayapay a makisuppiatca caniac?
dacayo amin sinalungasingdac, cuna ni
Jehova.
30 Awan capapayan ti panangdusac
cadagiti annacyo; saanda nga inawat ti
panangtubngar, ti igamyo met laeng ina-
lun-unna dagiti mammadtoyo a cas maysa
a leon a naranggas.
31 O caputotan, makitayo ti sao ni
Jehova. ¿Caslaac aya maysa a let-ang iti
Israel? ¿wenno maysa a daga ti nacaro a
sipnget? Apayapay a sinao ti ilic, Nawa-
yaancami, uray caanoman saancamto nga
umay kencan?
32 Malipatan ngata ti maysa a balasang
dagiti arcosna, wenno ti maysa a novia ti
cawesna? Ngem ti ilic naglipat caniac
cadagiti di mabilang nga aldaw.
33 ¡Amangan ti panagpilimon ti dalan-
mo tapno masaracam ti ayat! Iti casta
uray pay cadagiti babbai a dakes insu-
rom dagiti cadawyanmo.
34 Castamet cadagita cawesmo masara-
can ti dara dagiti cararua dagiti nasingpet
a napanglaw: Saanmo ida a natumpungan
iti panagaramid ti sercan; no di ket gapu
amin cadagitoy.
35 Ngem cunam, Siac awan basolco;
awan duadua a ti pungtotna napunas
caniac. Adtoy, a mangocomacto kenca,
ta cunam, Saanac a nagbasol.
36 Ania la unay ti pagalla-allaam a
mamalbaliw cadagiti dalanmo? Maibain-
canto met gapu iti Egipto a cas iti pan-
nacabainmo idi iti Asiria.
37 Castamet rumuarcanto idiay, a siba-
ballolong dagita imam iti olom: ta ni
Jehova dina inawit dagiti pagtalcam, ket
saancanto a rumang-ay a maicuyog cada-
cuada.

*Dagiti panaganus ni Jehova iti ili. Ti caba-
balin ti Juda dacdackes ngem ti Israel.
Ti Israel mapagbabawi.*

3 Cunada, No ti maysa a lalaki pagtala-
wenna ni asawana, ket isu sumina
kencuana, ket agbalin nga *asawa* ti sabali
a lalaki, isu aya agsublinto manen ken-
cunana? saan aya a dayta a daga matula-
wanto ti dackel? Ngem sica nagbalangcan-
tisca iti adu a caayanayat; nupay casta
agsublica manen caniac, cuna ni Jehova.
2 Itangadmo dagita matam cadagiti
nalucasan a cangato, ket kitaem; sadino ti
saanmo a nakicaiddaan? Iti arpad dagiti
daldalan nagururayca cadacuada, cas may-
sa a taga Arabia iti let-ang; ket tinulawam
ti daga iti pannakicamalalam ken iti kina-
dangkesmo.
3 Isut' gapuna dagiti arbis naipaidam-
da, ket awan ti maud-udi a tudo; nupay
casta adda idi mugingmo ti balangcantis,
sica naglictadca a mabainan.
4 ¿Manipud ita a tiempo saancanto aya
nga umawag caniac, Amac, sica ti mangidal-
an iti kinaubingco?
5 Itaginayonnanto aya *ti pungtotna* iti
awan inggana? ¿isut' idulinna aya aging-
ga panungpalan? Adtoy, nagsaoca ken
nagaramidca cadagiti dakes a banag, ket
inaramidmo ti pagayatam.

6 Maysa pay ni Jehova kinunana caniac
cadagiti aldaw ni Josías nga ari, ¿Nakitam
dayta inaramid ti managlicud nga Israel?
isut' simmang-at iti rabaw ti tunggal na-
ngato a bantay ken iti siroc ti tunggal na-
langto a cayo, ket idiay nagbalangcantis.
7 Ket kinunac calpasan ti panangara-
midna cadagitoy amin a banag, Isu agsu-
blinto caniac; ngem isu saan a nagsubli:
ket ni nagulib a cabsatna a babai a Juda
isut' nakitana.
8 Ket siac nakitac, idi, a gapu iti day-
toy met laeng a panggep ni managlicud
nga Israel nagaramid ti pannakicamalala,
isut' insinac, ket iniccac ti surat ti panag-
sina ti agasawa, nupay casta ni nagulib a
Juda a cabsatna a babai saan a nagbuteng;
no di ket napan met ket nagbalangcantis.
9 Ket naaramid gapu iti calaca ti
pannakicamalalana, a ti daga natulawan,

ket isu nakicamalala cadagiti bato ken cadagiti cayo.

10 Ket nupay casta gapu amin daytoy ni nagulib a cabsatna a babai a Juda saan a nagsubli caniac iti amin a pusona, no di ket naginsusubli, cuna ni Jehova.

11 Ket ni Jehova kinunana caniac, Ni managlicud nğa Israel nagparanğ a nalinlinteg nğem ni nagulib a Juda.

12 Inca, ket iwarragawagmo dagitoy a sao iti agpaamianan, ket cunam, Agsublica, sica managlicud nğa Israel, cuna ni Jehova; saanacto a cumita a sipupunğtot kenca; ta siac manananğnğaasiac, cuna ni Apo Jehova, diacto ituloy *ti punğtotco* iti agnanayon.

13 Bigbigem laenğ ti kinadakesmo, a simmalunğasinğca a maibusor ken Jehova a Diosmo, ken pinanğiwarismo cadagiti dalanmo cadagiti gangannaet iti siroc ti tunğgal nalanğto a cayo, ket dica tinunğpal ti timecco, cuna ni Jehova.

14 Agsublicayo, O managlicud nğa annac, cuna ni Jehova; ta siac asawaac a lalaki cadacayo: ket manğalaac cadacayo ti maysa iti maysa a ciudad, dua iti maysa a familia, ket ipancayto idiay Sion.

15 Ket iccancayto cadagiti agpaspastor cas mainugot iti pusoc, isuda a manğtaraonto cadacayo iti pannacaammo ken pannacaawat.

16 Ket maaramidto, intono umaducayo ken manayonancay iti daga, cadagita nğa aldaw, cuna ni Apo Jehova, saandanton a cunaen, Ti lacasa ti tulag ni Jehova; ket dinto met umay iti isip; ket isut' didanto met malagip; ket isut' didanto ricnaen ti caawanna; ket isut' saanto metten a maaramid.

17 Iti dayta a tiempo naganandanto ti Jerusalem ti trono ni Jehova; ket amin dagiti nacion maurnonğdanto kencuana, iti nagan ni Jehova, iti Jerusalem: ket saandanto metten a magna iti mainugot ti kinabanğad ti dakes a pusoda.

18 Cadagita nğa aldaw ti balay ti Juda magnanto a maicuyog iti balay ti Israel, ket rumuardanto nğa agcuyog iti daga ti amianan a mapan iti daga nğa intedco a tawid cadagiti ammayo.

19 Nğem kinunac, ¡ Amanğan ti pananğicabilconto kenca iti nagtenğnğaan dagiti annac, ken iccanca ti maysa a macaayayo a daga, maysa a naimnas a tawid dagiti buyot dagiti nacion ! ket kinunac, Dacayo awagandacto, Amac, ket saancayto a sumina iti isusurotyo caniac.

20 Pudno a cas ti maysa nğa asawa a babai sumina a sigugulib iti asawana, casta ti panagaramidyo a sigugulib caniac, O balay ti Israel, cuna ni Jehova.

21 Maysa a timec manğnğegan iti rabaw dagiti nalucasan a canğato, ti sanğsanğit *ken* panagdawdawat dagiti annac ti Israel; agsipud ta pinakilloda ti dalanda, linipatanda ni Jehova a Diosda.

22 Agsublicayo, dacayo managlicud nğa annac, agasacto ti kinamaglicudyo.

Adtoy, umaycam kenca; ta sica ni Jehova a Diosmi.

23 Pudno nğa awan capapayanna *ti badanğ a sinapsapul* manipud cadagiti turturod, ti gulogulo cadagiti banbantay: pudno nğa adda ken Jehova a Diostayo ti pacaisalacanan ti Israel.

24 Nğem ti nacababain a banag linamutna ti aramid dagidi ammatayo manipud iti kinaubinğtayo, dagiti arbanda ken dagiti panğenda, dagiti annacda a lallaki ken babbai.

25 Agiddatayo iti baintayo, ket ti pannacariribuctayo abbonğandatay coma; ta nagbasoltayo a maicaniwas ken Jehova a Diostayo, datayo ken dagiti ammatayo, manipud iti kinaubinğtayo aginğga met laenğ iti daytoy nğa aldaw; ket saantay a tinunğpal ti timec ni Jehova a Diostayo.

*Ti pannacaserrec ti Juda maipadto, **ken** ti un-unnoy kencuana.*

4 No agsublicanto, O Israel cuna ni Jehova, no agsublicanto caniac, ken no ibellenğmo dagiti kinarimonmo iti imatanğco; saancanto a mapaalis;

2 ket isapatamto, Yantanğay ni Jehova agbiag, iti kinapudno, iti kinajusticia, ken iti kinalinteg; ket dagiti nacion mabendicionanda kencuana, ket kencuana aggloriadanto.

3 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova cadagiti lallaki ti Juda ken ti Jerusalem, Burakenyo ti talon a binaybay-anyo, ket dicay agmula iti nagbaetan dagiti siit.

4 Agcugitcayo ken Jehova, ket iccatenyo ti makinrabaw a cudil ti pusoyo, dacayo lallaki ti Juda ken agnaed ti Jerusalem; di la ket ta ti punğtotco rumuar a cas apuy, ket aguram nğa awan ti macaiddep kencuana, gapu iti cadakes dagiti gapuananyo.

5 Ipalawagyo idiay Juda, ken iwarra-
gawagyo idiay Jerusalem; ket cunaenyo,
Puyotenyo ti tanĝguyob iti daga: ipuc-
cawyo, ket cunayo, Aguornonĝcayo, ket
intayon cadagiti nasarikedkedan a ciudad.
6 Manĝipasdeccayo ti maysa a bandera
iti agturonĝ idiay Sion: agtalawcayo a
lumisi, dicay agtactac; ta iyegconto ti
dakes manipud iti amianan, ken maysa a
dackel a rebbec.
7 Maysa a leon simmanĝ-at manipud
iti cabakiranna, ken maysa a manĝdadael
cadagiti nacion; isu adda iti dalanna,
rimmuar iti lugarna, tapno aramidenna ti
dagam a lanĝalanĝ, tapno dagiti ciudadmo
maracracda, nĝa awan ti agnaed.
8 Agtaud itoy agbarikescayo iti naker-
sanĝ a lupot, agunnoycayo ken agdunĝ-
awcayo; ta ti narunĝsot a punĝtot ni
Jehova saan a simmina cadatayo.
9 Ket maaramidto iti dayta nĝa aldaw,
cuna ni Jehova, a ti puso ti ari mapucaw-
to, ken ti puso dagiti principe; ken dagiti
sacerdote mapasdaawandanto, ket dagiti
mammadto agseddaawdanto.

10 Sa kinunac, ¡O, Apo Jehova! pudno
nĝa inallilawmo daytoy nĝa ili ken ti
Jerusalem, a kinunam, Addanto talnayo;
idinto a ti campilan abutenna ti biag.

11 Iti dayta a tiempo maisaonto iti
daytoy nĝa ili ken iti Jerusalem, Maysa a
napudot nĝa anĝin manipud cadagiti nalu-
casan a canĝato iti let-anĝ nĝa agturonĝ
iti anac a babai ti ilic, saan nĝa agsari-
wagwag, wenno manĝdalus;
12 maysa a napno nĝa anĝin nĝa aggapu
cadagitoy umayto caniac: ita iyebcasconto
met ti pananĝocom a maibusor cadacuada.
13 Adtoy, isu sumanĝ-atto a cas cadagi-
ti ulep, ket dagiti lugluganna *isudantot'*
cas ti alipugpug; dagiti cabayona napar-
partacda nĝem dagiti aguila. ¡Asitayo
pay! ta narbectayo.
14 O Jerusalem, dalusam ti pusom iti
kinadakes, tapno maisalacanca. Casano
ti cabayag ti panagtaenĝda iti unegmo
dagiti dakes a panunotmo?
15 Ta maysa a timec ipalawagna mani-
pud iti Dan, ket iwarragawagna ti dakes
manipud cadagiti turod ti Efraim.
16 Saritaenyo cadagiti nacion; adtoy,
iwarragawagyo a maicaniwas iti Jeru-
salem, a dagiti agbanbantay umayda mani-
pud iti adayu a daga, ket ipuccawda ti
timecda a maibusor cadagiti ciudad ti
Juda.
17 Cas cadagiti agbanbantay iti talon
isudat' maibusor kencuana iti aglicmut,
agsipud ta isu nagsukir a maicaniwas ca-
niac, cuna ni Jehova.
18 Ti dalanmo ken dagiti gapuanam
nacagun-odda dagitoy a banag kenca; day-
toy ti kinadakesmo; ta isut' napait, ta
isut' umabut dita pusom.

19 ¡Ti tuocco, ti tuocco! siac masakitan-
ac itoy pusoc; ti pusoc saan nĝa agtalna
caniac; diac macaulimec; agsipud ta nanĝ-
nĝegmo, O cararuac, ti uni ti tanĝguyob,
ti buac ti gubat.
20 Pannacarbec ken pannacarbec ti mai-
ririaw; ta ti isu-amin a daga nalanĝalanĝ:
pettat a nadadael dagiti toldac, *ken* dagiti
benĝbenĝco iti maysa a canito.
21 Casano ti cabayag a makitac ti ban-
dera ken denĝgen ti uni ti tanĝguyob?
22 Ta ti ilic maag, saandac nĝa amam-
mo; isudat' nanenĝnenĝ nĝa annac, ket
awan ti pannacaawatda; masiribda nĝa
agaramid ti dakes, nĝem ti panagaramid
ti naimbag awan ti pannacaammoda.
23 Kinitac ti lubonĝ, ket adtoy, isut'
lanĝalanĝ ken onĝnĝaonĝ; ken dagiti lanĝ-
lanĝit, ket awan idi ti silawda.
24 Kinitac dagiti banbantay, ket, adtoy,
nagkintayegda, ket amin dagiti turturod
naggarawda nĝa agsublisubli.
25 Kimmitaac, ket, adtoy, awan idi ti
tao, ket dagiti amin a tumatayab ti lanĝ-
lanĝit nagtalawda.
26 Kimmitaac, ket, adtoy, ti nabunĝa a
talon isut' let-anĝ, ket amin dagiti ciudad-
na narbada iti imatanĝ ni Jehova, *ken* iti
sanĝoanan ti narunĝsot a punĝtotna.

27 Ta castoy ti cuna ni Jehova, Ti amin
a daga lanĝalanĝto; nupay casta diacto
aramiden ti naananay a panunĝpalan.
28 Agsipud iti daytoy ti daga agladi-
nĝitto, ken dagiti lanĝlanĝit iti nĝato
agnĝisitdanto; agsipud ta isut' sinaoc, isut'
pinanĝgepco, ket saanac a nagbabawi, ket
diacto met agtuckiad.
29 Tunĝgal ciudad agtalaw gapu iti
daranudor dagiti lallaki a nagcabayo ken
lallaki nĝa agpanpana; mapanda cadagiti
cabakiran, ken umulida iti rabaw dagiti
batbato: tunĝgal ciudad mapagtalawan,
ket awan ti tao nĝa agnaed idiay.
30 Ket sica, no maaramidca a lanĝalanĝ,
anianto ti aramidem? Uray pay agcawes-
ca iti escarlata, uray pay agarcosca cada-
giti ararcos a balitoc, uray pay padackelem
dagiti matam iti pinta, awan capapayan ti

panangpapintasmo dita bagím met laeng; dagiti caayanayatmo uyawendaca, isuda sapulenda ti biagmo.

31 Ta nangngegco ti maysa a timec a cas maysa a babai nga agpasical, ti tuoc cas ti dayta *babai* mangipasngay ti anacna nga inauna, ti timec ti anac a babai ti Sion, nga agngoyngoy-a, nga iyucradna dagiti imana, *a cunana,* ¡Asiac pay ita! ta ti cararuac matalimudaw iti sangoanan dagiti agpapatay.

Ti Jerusalem dina icancanon ti caadda ti Dios. Ti pannacarbec ti Jerusalem asidegen. Ti basol ti Juda.

5 Agtaraycayo nga agsublisubli cadagiti lanlansangan ti Jerusalem, ket kitaenyo ita, ket ammoenyo, ket sapulenyo cadagiti nalawa a luglugarna, no macasaraccay ti maysa a tao, no adda asinoman nga agaramid a sililinteg, nga agsapul ti kinapudno; ket isuntot' pacawanec.

2 Ket nupay no cunada, Yantangay ni Jehova agbiag; pudno nga agsapsapatada a siuulbud.

3 O Jehova, saan aya a dagita matam cumitada iti kinapudno? sica sinaplitmo ida, ngem saanda a nasakitan; rinunotmo ida, ngem dida kinayat ti immawat ti pananganawa; inaramidda dagiti rupada a natangtangken ngem ti maysa a bato; dida kinayat ti nagsubli.

4 Sa kinunac, Pudno a dagitoy napanglawda; isudat' maag; ta dida ammo ti dalan ni Jehova, wenno ti linteg ti Diosda:

5 dumtengacto cadagiti natan-oc a tattao, ket agsaoacto cadacuada; ta isuda ammoda ti dalan ni Jehova, ken ti kinajusticia ti Diosda. Ngem dagitoy a nagcaycaysa binungtolda ti sangol, ken pinugsatda dagiti singdan.

6 Isut' gapuna a maysa a leon aggapu iti bakir papatayennanto ida, maysa a lobo dagiti rabii pucawennanto ida, maysa a leopardo bantayannanto a maibusor cadagiti ciudadda, isu-amin a rumuar idiay mapisangpisangto; agsipud ta dagiti salungasingda adu, *ket* ti kinamaglicudda nanayonan.

7 Casano ti panangpacawanco kenca? Dagiti annacmo pinanawandac, ket nagsapatada gapu cadacuada a saan a dios. Idi pinacanco ida aginggat' nabsugda, nakicamalalada, ket nagcaycaysada a sipapangen iti balbalay dagiti balangcantis.

8 Casda la cadagiti napacan a cabcabayo a napalubosan; tunggal maysa inaringinganna ti asawa a babai ti caarrubana.

9 Saanacto aya a sumarungcar gapu cadagitoy a banag? cuna ni Jehova; ket saan aya a bumales ti cararuac iti maysa a nacion a cas daytoy?

10 Umulicayo iti rabaw dagiti bacudna, ket dadaelenyo; ngem dicay aramiden ti naananay a panungpalan: iccatenyo dagiti sangada; ta saan a cucua ida ni Jehova.

11 Ta ti balay ti Israel ken ti balay ti Juda nagaramidda a sigugulib unay a maicaniwas caniac, cuna ni Jehova.

12 Inlibacda ni Jehova, ket kinunada, Saan nga isu; awanto met ti dakes nga umay cadatayo; ket ditayto met macakita ti campilan wenno bisin:

13 ket dagiti mammadto agbalindanto nga angin, ket ti sao awan cadacuada: castoy ti maaramidto cadacuada.

14 Isut' gapuna a castoy ti cuna ni Jehova, ti Dios dagiti buybuyot, Agsipud ta saoenyo daytoy a sao, adtoy, aramidecto nga apuy dagiti saoc iti ngiwatmo, ket daytoy nga ili cayo, ket lamutennanto ida.

15 Adtoy, iyegconto ti maysa a nacion cadacayo manipud iti adayu, O balay ti Israel, cuna ni Jehova: isut' maysa a nabileg a nacion, isut' maysa a daan a nacion, maysa a nacion a ti pagsasaona dica ammo, ket dica met maawatan ti saoenda.

16 Ti tagubanda isut' maysa a tanem a silulucat, isuda amin nabilegda a lallaki.

17 Ket canendanto ti apitmo, ken ti tinapaymo, *a* canen coma dagiti annacmo a lallaki ken babbai; canendanto dagiti pangenmo ken arbanmo; canendanto dagiti unasmo ken dagiti higosmo; rebbaendanto dagiti nasarikedkedan a ciudadmo, isuda a pagcammatalcam, a maaramat ti campilan.

18 Ngem uray pay cadagita nga aldaw, cuna ni Jehova, diacto aramiden ti naananay a panungpalan cadacayo.

19 Ket maaramidto, no cunaenyonto, Apayapay nga inaramid ni Jehova a Diostayo amin dagitoy a banag cadatayo? iti casta cunaenyonto cadacuada, Cas ti panangpanawyo caniac, ket nagservicayo cadagiti didios a gangannaet ti dagayo,

casta ti panagserviyonto cadagiti gangan-
naet iti daga a saanyo a cucua.

20 Ipalawagyo daytoy iti balay ni
Jacob, ket isut' iwarragawagyo idiay
Juda a cunaenyo,
21 Denĝgenyo ita daytoy, O maag nĝa
ili, ken awan ti pannacaawatna; nĝa adda
matana, nĝem saan a macakita; nĝa adda
lapayagna, nĝem di macanĝeg;
22 ¿Saancay nĝa agbutenĝ caniac? cuna
ni Jehova: saancay nĝa agpigerger iti
sangoanac, a manĝicabil ti darat a beddenĝ
ti baybay, ti agnanayon a bilin, nĝa isun-
tot' saanna a malabsan? ket uray dagiti
dalluyonna agpallatocda, nupay casta
saanda nĝa umartap: uray pay no agu-
nĝorda, nupay casta saanda a macalasat iti
nĝatona.
23 Nĝem daytoy nĝa ili adda nasukir
ken nasuprinĝ a pusona; isudat' immalsa
ket pimmanawda.
24 Dida met cunaen iti pusoda, Pag-
butnĝantay itan ni Jehova a Diostayo,
isu a manĝted ti tudo, ti umuna ken ti
maudi iti tiempona a nakednĝan; isu a
manĝigaga cadatayo cadagiti nakednĝan a
lawas ti panagapit.
25 Dagiti kinadakesyo pinapanawda
dagitoy a banag, ket dagiti basolyo im-
paidamda ti naimbag cadacayo.
26 Ta iti nagtenĝnĝaan ti ilic masaracac
ti nadanĝkes a lallaki: agbantayda a cas
ti panagsaneb dagiti managpasaem ti
tumatayab; manĝipacatda ti batenĝ, agti-
liwda ti tattao.
27 Cas ti maysa a tanĝcal napno ti
tumatayab, casta ti pannacapno dagiti
balayda ti panan̂gallilaw: gapuna nag-
balinda a dackel ken bimmacnanĝda.
28 Limmucmegda, agsilnagda; wen,
isuda aglabesda cadagiti aramid ti kina-
dakes; saanda a susiken ti panggep, ti
panggep dagiti ulila, tapno rumanĝ-ayda
coma; ket ti calintegan dagiti macasapul
saanda nĝa ocomen.
29 Saanacto aya a sumarunĝcar cadagi-
toy a banag? cuna ni Jehova; saanto aya
a bumales ti cararuac iti maysa a nacion a
cas itoy?

30 Maysa a nacascasdaaw ken nacaama-
mac a banag ti napasamac iti daga:
31 dagiti mammadto agipadtoda a siuul-
bod, ket dagiti sacerdote agturayda gapu
cadagiti aramidda; ket ti ilic isut' aya-
tenna a casta: ket anianto ti aramidenyo
iti panunĝpalanna?

Ti pannacasalacnib ti Jerusalem maipadto.
Ti pannacatnagna a gapu ti kinasukir ken
kinabanĝadna. Ti pannacarbec nĝa
umay manipud iti amianan.

6 Agtalawcayo a lumisi, dacayo annac ni
Benjamin, a rumuar iti tenĝnĝa ti
Jerusalem, ket puyotenyo ti tanĝguyob
idiay Tecua, ket manĝipasdeccay iti maysa
a pagilasinan idiay Bet-hacarem; ta ti
kinadakes cumita manipud iti amianan,
ken maysa a dackel a rebbec.
2 Ti napintas ken nalami, ti anac a
babai ti Sion, keltayecto.
3 Dagiti pastor agraman dagiti arbanda
umaydanto kencuana; ipatacderdanto da-
giti toldada a maibusor kencuana iti
aglicmut; pacanendanto tunggal maysa
iti lugarna.
4 Isaganayo ti gubat a maicaniwas ken-
cuana: tumacdercayo, ket sumanĝ-attayon
intono tenĝnĝat' aldaw. ¡Asitay pay! ta
ti aldaw aglikig, ta dagiti aniniwan ti
malem mayatiddugda.
5 Bumanĝoncayo ket sumanĝ-attayon iti
rabii, ket dadaelentayo dagiti palaciona.
6 Ta castoy ti kinuna ni Apo Jehova
dagiti buybuyot, Agpucancayo ti caycayo,
ket manĝaramidcayo ti turod a maibusor
ti Jerusalem: daytoy ti ciudad a masa-
runĝcaran; isut' naananay a dadanes iti
tenĝnĝana.
7 Cas ti maysa a bubon iruarna dagiti
danumna, casta ti panan̂giruarna iti kina-
dakesna: panagranggas ken panagdadael
manĝeg kencuana; iti sanĝoanac cancana-
yon a ti sakit ken sugsugat.
8 Maisuroca coma, O Jerusalem, ama-
nĝan no ti cararuac maisina kenca; ama-
nĝan no aramidenca a lanĝalanĝ, maysa a
daga a saan a mapagnaedan.

9 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buy-
buyot, ban-aendanto a nalaing unay ti
tidda ti Israel a cas ti maysa a cayo ti
uvas: isublim manen ti imam a cas ti
agpurpuroc ti uvas ti uneg dagiti alat.
10 Siasino ti pakisaoac ken pangpanec-
necac, tapno manĝegda coma? Adtoy, ti
lapayagda saan a nacugit, ket saanda a
macaipanĝag: adtôy, ti sao ni Jehova
nagbalin cadacuada a babalaw; awan ti
ragsacda kencuana.
11 Isut' gapuna napnoac iti punĝtot ni
Jehova; nabannogac iti panan̂gbenbenco:
ibuyatmo cadagiti annac iti lansanĝan,
ken iti gimonĝ dagiti bumabbaro nĝa
agtitipon, ta uray pay ti asawa a lalaki

agraman ti asawa a babai maaladanto, ti
lacay a maicuyog kencuana a napnoanen
iti aldaw.
12 Ket dagiti balbalayda maitedto cada-
giti sabali, dagiti talonda ken assawada a
babbai nga agtitipon; ta yunnatconto ti
imac cadagiti agnaed ti daga, cuna ni
Jehova.
* 13 Ta manipud iti cabassitan cadacuada
aginggat' cadackelan cadacuada tunggal
maysa maiyawat iti kinaagum; ket mani-
pud iti mammadto uray pay agingga iti
sacerdote tunggal maysa agaramid a
siuulbod.
14 Inagasanda met ti dunor ti ilic a
silalag-an, a cunada, Talna, talna; idinto
nga awan ti talna.
15 ¿Nagbainda idi nagaramidda ti ma-
carimon? Saan, saanda a nagbain a
pulos, ket dida met nabalin ti naglaba-
sit: gapuna a mapasagdanto iti nagteng-
ngaan daydiay a mapasag; iti tiempo a
sarungcarac ida, maibarsacdanto, cuna ni
Jehova.

16 Castoy ti cuna ni Jehova, Agtacder-
cayo cadagiti dalan ket cumitacayo, ket
damagenyo dagiti daan a dandana, sadino
ti yan ti nasayaat a dalan; ket magnacay
idiay, ket macasaraccayto ti inaná maipaay
cadagiti cararuayo: ngem isuda kinunada,
Saancamto a magna *kencuana.*
17 Ket nangicabilac ti agbanbantay
cadacayo, a kinunac, Ipangagyo ti uni ti
tangguyob; ngem isuda kinunada, Dicam-
to ipangag.
18 Denggenyo ngarud, dacayo a nacion,
ket ammoenyo, O gimong, no ania ti adda
iti nagtengngaanda.
19 Denggem, O lubong; adtoy, iyeg-
conto ti dakes ditoy nga ili, ti met laeng
bunga dagiti panunotda, agsipud ta saanda
nga impangag dagiti saoc; ket no maipa-
pan iti lintegco, isut' naglictadanda.
20 Ania ti panggep ti pacayeganna
caniac ti incienso nga aggapu idiay Saba,
ken ti nasam-it nga unas iti adayu a daga?
dagiti datonyo a mapuuran saanda a ma-
awat, ket dagiti sacrificioyo saanda met a
macaay-ayo caniac.
21 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo
Jehova, Adtoy, mangicabilacto cadagiti
pacaitibcolan iti sangoanan daytoy nga ili;
ket dagiti amma ken dagiti annac a lallaki
nga agcucuyog maitibcoldanto cadacuada;
ti caarruba ken ti gayyemna mapucaw-
danto.
22 Castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy,
maysa nga ili umay nga aggapu iti amia-
nan a daga; ket maysa a dackel a nacion
mariingto manipud caadayuan a paspaset
ti daga.
23 Nacaiggemda ti ba-i ken gayang;
isuda naulpitda, ket awan ti asida; ti
timecda agungor a cas ti baybay, ket su-
macayda cadagiti cabayo, tunggal maysa
makiintar, cas iti lalaki iti gubat, a mai-
caniwas kenca, O anac a babai ti Sion.
24 Nangegmi ti damagna, dagiti imami
kimmapsutda; ti liday kinapetnacami,
ken ut-ut a cas ti babai nga agpasical.
25 Saancay a rumuar a mapan iti talon,
wenno magna iti dalan; ta ti campilan ti
cabusor, *ken* buteng, adda iti tunggal
sikigan.
26 O anac a babai ti ilic, agbarikesca
iti nakersang a lupot, ket aglugnacca iti
dapu: agladingitca, a cas maipaay iti
maymaysa nga anac a lalaki, ti capaitan
nga un-unnoy; ta ti managdadael umayto
a pettat cadatayo.

27 Inaramidca a torre *ken* maysa a sa-
rikedked iti nagtengngaan ti ilic; tapno
maammoam coma ken mapadasmo ti da-
landa.
28 Isuda amin napalaloda a managsukir,
agpasiarda a cacuyogda dagiti pammad-
padakesda; isudat' suer ken landoc; isu-
da amin agaramidda a sikikillo.
29 Dagiti yubuyoban agpuyotda a siru-
rungsot; ti buli maibus iti apuy; awan
capapayan ti panangituloyda a mangpagu-
gor; ta dagiti nadangkes saanda a ma-
parut.
30 Culicug a pirac ti pangnaganto da-
giti tao cadacuada, ta ni Jehova naglic-
tadanna ida.

Ti panagrucbab dagiti managbasol iti templo awan ti capapayanna. Ti barengbareng a panagrucbabda matubngar. Ti panna-cadusa ti panagrucbab cadagiti idolos ken ti kinabangad. Dagiti kinari-mon ti Tofet ken ti panna-cadusada.

7 Ti sao a dimteng ken Jeremias a
naggapu ken Jehova a cunana,
2 Agtacderca iti ruangan ti balay ni
Jehova, ket iwarragawagmo idiay daytoy
a sao, ket cunaem, Denggenyo ti sao ni
Jehova, dacay amin a taga Juda, a sumrec
cadagitoy a ruangan nga agrucbab ken
Jehova.

3 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buy-buyot, ti Dios ti Israel, Baliwanyo dagiti dalanyo ken dagiti gapuananyo, ket pag-naedencayto ditoy a lugar.
4 Dicay agcammatalec cadagiti natiri a sasao, a cunayo, Ti templo ni Jehova, ti templo ni Jehova, ti templo ni Jehova, isuda dagitoy.
5 Ta no baliwanyo a nalaing̃ dagiti dalanyo ken dagiti gapuananyo; no agara-midcayo a nalaing̃ iti kinajusticia iti tao ken ti caarrubana;
6 no saanyo ng̃a irurumen ti gangan-naet, ti ulila, ken ti balo, ken dicay mang̃iparucpuc ti awan basolna a dara iti daytoy a lugar, ket dicay met sumurot cadagiti sabali a didios iti bucodyo a caranggasan;
7 iti casta pagnaedencayto ditoy a lugar, iti daga ng̃a intedco cadagiti amma-yo, nanipud idi unana aging̃ga met laeng̃ iti agnanayon.

8 Adtoy, dacayo agtaleccayo cadagiti natiri a sasao, a saan a paglac-aman.
9 Agtacawcayto aya, agpapatay, ken makicamalala, ken agsapata a siuulbod, ken agpuur iti incienso a maipaay ken Baal, ken sumurot cadagiti sabali a didios a saanyo a naamammo,
10 ket umaycay ng̃a agtacder iti sang̃o-anac iti daytoy a balay, a managan gapu iti naganco, ket cunayo, Naruc-atancami; tapno mabalinyo ng̃a aramiden amin dagi-toy a kinarimon?
11 ¿Daytoy a balay a managan gapu iti naganco, nagbalin aya a taeng̃ dagiti agtactacaw cadagiti matayo? Adtoy, siac, siac met laeng̃, isut' nakitac, cuna ni Jehova.

12 Ng̃em incay ita iti lugarco ng̃a adda idi idiay Silo, isu a nagpanaedac iti naganco idi damo, ket kitaenyo no ania ti inaramidco kencuana gapu iti kinadang̃kes iti ilic ng̃a Israel.
13 Ket ita, agsipud ta inaramidyo amin dagitoy a trabajo, cuna ni Jehova, ket sinaoc cadacayo, a bimmang̃onac a nasapa ket nagsaoac, ng̃em saancayo a dimng̃eg; ket siac inayabancayo, ng̃em dicay sim-mung̃bat:
14 isut' gapuna ng̃a aramidecto iti balay isu a managan gapu iti naganco, isu a pag-cammatalcanyo, ken iti lugar ng̃a intedco cadacayo ken cadagiti ammayo, cas ina-ramidco iti Silo.
15 Ket ibelleng̃cayto iti imatang̃co, cas iti panang̃ibelleng̃co cadagiti amin a cacabsatyo, ti amin met laeng̃ a bukel ni Efraim.

16 Isut' gapuna saanmo ng̃a icararagan daytoy ng̃a ili, ket dica met ing̃ato ti awagmo wenno agcararagca gapu cada-cuada, ket dica met mang̃aramid ti pana-ng̃ibabaet caniac, ta saancanto a dengg̃en.
17 Saanmo aya a makita no ania ti aramidenda cadagiti ciudad ti Juda ken cadagiti lanlansang̃an ti Jerusalem?
18 Dagiti annac agurnong̃da ti cayo, ket dagiti amma gang̃atanda ti apuy, ket dagiti babbai masaeng̃da ti gamay, tapno aramidenda dagiti bibing̃ca a maipaay iti reina ti lang̃it, ken mang̃ibuyatda cada-giti daton a mainum cadagiti sabali a didios, tapno gargariendac ng̃a agpung̃tot.
19 ¿Gargariendac ng̃a agpung̃tot? cuna ni Jehova; saanda aya a *papung̃toten* ti bagbagída met laeng̃, iti pannacariribuc dagiti rupada met laeng̃?
20 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy ti ung̃etco ken ti pung̃-totco maibuyatto iti daytoy a lugar, iti tao, ken iti animal, ken cadagiti caycayo ti tanap, ken iti bung̃a ti daga; ket isuntot' mauram, ket saanto a maiddep.

21 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buy-buyot, ti Dios ti Israel: Inayonyo dagiti datonyo a mapuuran cadagiti sacrificioyo, ket mang̃ancayo iti lasag.
22 Ta saanac a nagsao cadagiti ammayo wenno imbilinco cadacuada idi aldaw ng̃a inaonco ida iti daga ti Egipto, a maipapan cadagiti daton a mapuuran wenno sac-sacrificio:
23 ng̃em daytoy a banag imbilinco ca-dacuada, a kinunac, Ipang̃agyo ti timecco, ket siacto ti Diosyo, ket dacayto ti ilic; ket magnacayo iti amin a dalan ng̃a ibi-linco cadacayo, tapno isut' naimbag cada-cayo.
24 Ng̃em isuda saanda a nang̃ipang̃ag, wenno indumogda ti lapayagda, no di ket nagnada iti *bucodda a* pammagbaga *ken* iti kinatang̃ken ti dakes a pusoda, ken nag-sunodda, a saan a nagna iti masang̃oanan.
25 Nanipud idi aldaw a dagiti ammayo rimmuarda iti daga ti Egipto aging̃ga iti daytoy ng̃a aldaw, imbaonco cadacayo amin dagiti adipenco a mammadto, iti inaldaw a bimmang̃onac a nasapa ket im-baonco ida:
26 nupay casta saandac ng̃a impang̃ag,

wenno indumogda ti lapayagda, no di ket
pinatibkerda ti teltelda: nagaramidda ti
dacdakes ngem dagidi ammada.

27 Ket saoemto amin dagitoy a sao
cadacuada; ngem saandacanto nga ipang-
ag: umayabcanto met cadacuada; ngem
didacanto sungbatan.
28 Ket cunamto cadacuada, Daytoy ti
nacion a saan a nangipangag iti timec ni
Jehova a Diosda, wenno immawat ti sur-
suro; ti kinapudno mapucaw ken maisina
iti ngiwatda.

29 Pukisam ti boocmo, *O Jerusalem*, ket
isut' ibellengmo, ket agunnoyca cadagiti
nalucasan a cangato; ta ni Jehova linicta-
danna ken pinanawanna ti caputotan ti
pungtotna.
30 Ta dagiti annac ni Juda inaramidda
ti dakes iti imatangco, cuna ni Jehova:
incabilda dagiti kinarimonda iti balay a
managan gapu iti naganco, tapno isut'
tulawanda.
31 Ket binangonda dagiti nangato a
lugar ti Tofet, isu nga adda iti lobong ti
anac a lalaki ni Hinnon, tapno puuranda
dagiti annacda a lallaki ken babbai iti
apuy; isu a saanco nga imbilin, ket di
met immay iti isipco.
32 Isut' gapuna, adtoy, dagiti aldaw
umayda, cuna ni Jehova, nga isut' saanto
a managananen ti Tofet, wenno Ti lobong
ti anac a lalaki ni Hinnon, no di ket Ti
lobong ti Pagpapatay: ta agicalidanto
idiay Tofet aginggat' awan ti lugar *a
pagicalian*.
33 Ket dagiti bangcay daytoy nga ili
taraonto cadagiti tumatayab dagiti langit,
ken cadagiti animal ti daga; ket awan ti
mangbutengto cadacuada.
34 Sa pasardengecto cadagiti ciudad ti
Juda, ken cadagiti lanlansangan ti Jeru-
salem, ti timec ti rag-o ken ti timec ti
ragsac, ti timec ti novio ken ti timec ti
novia; ta ti daga agbalinto a langalang.

Ti gulib ken kinaawan ti bain ti Juda. Ti mangibales adda ti asideg. Maysa nga un-unnoy gapu iti nacaay-ay-ay a casasaad ti Sion.

8 Iti dayta a tiempo, cuna ni Jehova,
iruardanto dagiti tanem ti tultulang
dagiti ari ti Juda, ken tultulang dagiti
principena, ken ti tultulang dagiti sacerdo-
te, ken ti tultulang dagiti mammadto, ken
ti tultulang dagiti agnaed iti Jerusalem;
2 ket ibilagdanto ida iti sangoanan ti
init, ken ti bulan, ken amin ti buyot ti
langit, isuda nga inayatda, ken isuda a
nagservianda, ken isuda a sinurotda, ken
isuda a sinapulda, ken isuda a nagrucba-
banda; saandanto a maurunong, wenno
maicali, isudantot' maipaay nga ibleng iti
rupa ti daga.
3 Ket ti patay mapilinto a nangnang-
rona ngem ti biag cadagiti amin a tidda a
mabati iti daytoy dakes a capuonan, a
mabati cadagiti amin a lugar a nangipa-
turongac cadacuada, cuna ni Jehova dagi-
ti buybuyot.
4 Maysa pay cunaemto cadacuada, Cas-
toy ti cuna ni Jehova; Matuangto aya
dagiti lallaki ket saandanto a bumangon
manen? Suminanto aya iti maysa, ket
saanto nga agsubli manen?
5 Apayapay ngarud a daytoy nga ili a
Jerusalem naglicudda iti agnanayon a
panaglicud? cumpetda iti allilaw, dida ca-
yat ti agsubli.
6 Inimutectecac ken dinengngegco, ngem
saanda a nagsao a sililinteg: awan ti tao
nga agbabawi iti kinadakesna, a cunana,
Ania ti inaramidco? tunggal maysa agsubli
iti pagnaanna, a cas ti maysa a cabayo a
sumaracusec iti gubat.
7 Wen, ti cannaway ti langlangit am-
mona dagiti nakedngan a tiempona; ket ti
pagaw ken ti sallapingaw ken ti tipor
malagipda ti tiempo ti yaayda: ngem ti
ilic saanna nga ammo ti linteg ni Jehova.

8 Casano ti panagcunayo, Masiribcami,
ket ti linteg ni Jehova adda cadacami?
Ngem, adtoy, ti naulbod a pluma dagiti
escriba nagaramid a siuulbod.
9 Dagiti masirib a lallaki maibabainda,
isudat' agcullayaw ken maalada: Adtoy,
nalictadanda ti sao ni Jehova; ket ania a
kita ti sirib ti adda cadacuada?
10 Isut' gapuna itedconto dagiti assawa-
da a babbai cadagiti sabsabali; ken dagiti
talonda cadacuada nga agtagicuanto cada-
cuada: ta tunggal maysa manipud iti
cabassitan aginggа met laeng iti cadackelan
maiyawat iti kinaagum; manipud iti mam-
madto aginggа met laeng sacerdote tunggal
maysa agaramid a siuulbod.
11 Ket inagasanda ti dunor ti anac a
babai ti ilic a silalag-an, a cunada, Talna,
talna, idinto nga awan ti talna.
12 Nagbainda aya idi nagaramidda ti
macarimon? Saan, saanda a nagbain a
pulos, ket dida met nabalin ti naglabasit:
isut' gapuna mapasagdanto iti nagtengnga-

an dagidiay a mapasag: iti tiempo a pannacapagsagabada maibarsacdanto, cuna ni Jehova.

13 Ibusecto ida a naananay, cuna ni
Jehova: awanto ti bunĝa ti uvas iti cayo
ti uvas, wenno bunĝa ti higos iti cayo ti
higos, ket ti bulonĝ malaylayto; ket *da-*
giti banag nĝa intedco cadacuada agpu-
cawto cadacuada.

14 Apayapay nĝa agtugawtay a sita-
talna? aggigimonĝcayo, ket intayon sum-
rec cadagiti nasarikedkedan a ciudad, ket
agulimectay idiay; ta ni Jehova a Dios-
tayo pinagulimecnatayo, ken iniccannatayo
ti danum nĝa apro nĝa inumen, ta nagba-
soltayo a maibusor ken Jehova.
15 Biniructay ti talna, nĝem awan ti
imbag a dimtenĝ; ken tiempo ti panna-
caagas, ket adtoy, pannacacullayaw!
16 Ti banang-es dagiti cabayona nanĝ-
nĝeg manipud iti Dan: gapu iti uni ti
arinĝinĝ dagiti nabilegna ti amin a daga
agkintayeg; ta immayda, ket linamutda
ti daga ken amin nĝa adda kencuana; ti
ciudad ken amin nĝa agnaed idiay.
17 Ta, adtoy, ibaonconto dagiti uleg,
carasaen, iti nagtenĝnĝaanyo, isuda a saanto
a masuma; ket cagatendacayto, cuna ni
Jehova.

18 ¡O amanĝan no maliwliwaac a mai-
caniwas iti leddaanĝ! ti pusoc nacapuy
iti unegco.
19 Adtoy, ti timec ti riaw ti anac a
babai ti ilic manipud iti daga nĝa adayu
unay: Awan aya ni Jehova idiay Sion?
Awan aya ti Arina kencuana? Apayapay
a pinanĝgargaridac nĝa agpunĝtot cada-
giti kinitikitan a ladladawan, ken gangan-
naet a kinaubbaw?
20 Ti apit nalpas, ti tiempo ti pudot
matunĝpal, ket saantayo a maispal.
21 Gapu iti dunor ti anac a babai ti
ilic madunorac: agladinĝitac; panna-
cacullayaw kimpet caniac.
22 Awan ti balsamo idiay Galaad?
Awan ti manĝnĝagas idiay? Apayapay
nĝarud a ti salun-at ti anac a babai ti ilic
saan a maipulanĝ?

Ti pannacarbec ken pannacacayaw maipadto. Ti pananĝayab cadagiti agdunĝ-aw a babbai. Ti pannacaammo iti Dios isut' dayag ti tao.

9 ¡O amanĝan no ti oloc dandanum
coma, ket dagiti matac maysa nĝa
ubbog ti lulua, tapno mabalinco coma ti
agsanĝit iti aldaw ken rabii gapu iti
pannacapapatay ti anac a babai ti ilic.
2 ¡O amanĝan no adda coma idiay
let-anĝ maysa a pagyanan a lugar dagiti
agpagpagna a tattao; tapno mabalinco nĝa
ibati ti ilic, ket mapanawac ida! ta isuda
amin mannakicamalalada, ken gimonĝ ti
nagulib a tattao.
3 Ket beccogenda ti dilada, *a cas isu*
coma ti ba-ida, gapu iti kinaulbod; ket pim-
migsada iti daga, nĝem saanda a maipaay
ti kinapudno: ta agtuloyda manipud dakes
aginĝgat' dakes, ket saandac nĝa amammo,
cuna ni Jehova.
4 Aluadanyo tunĝgal maysa ti caarruba-
na, ket dicay agcammatalec iti asinoman
a cabsat a lalaki; ta tunĝgal cabsat a
lalaki manĝsaliw-an unay, ket tunĝgal
caarruba magnanto a cacuyogda dagiti
kinamanagpadakesda.
5 Ket allilawendanto tunĝgal maysa ti
caarrubana, ket saandanto a saoen ti
pudno: insuroda ti dilada nĝa agsao
cadagiti tiri; mabannogda nĝa agaramid
cadagiti kinadakes.
6 Ti pagtaenĝam adda iti tenĝnĝa ti
allilaw; gapu iti allilaw aglictadda nĝa
umammo caniac, cuna ni Jehova.

7 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Jehova
dagiti buybuyot, Adtoy, tunawecto ida,
ken padasec ida; ta casano pay ti panaga-
ramidco coma, a gapu iti anac a babai iti
ilic?
8 Ti dilada isut' macapatay a pana;
isut' agsao iti allilaw: ti maysa agsao a
sitatalna ti caarrubana iti nĝiwatna, nĝem
iti pusona isut' sanebenna.
9 Saanconto aya ida a sarunĝcaran gapu
cadagitoy a banag? cuna ni Jehova;
¿saan a bumalesto ti cararuac iti maysa a
nacion a cas ditoy?

10 Gapu cadagiti banbantay manĝiba-
nĝonacto ti panagsanĝit ken panagasug,
ket gapu cadagiti pagaraban ti let-anĝ
maysa a panagunnoy, agsipud ta isudat'
mauram, nĝa iti casta awan ti lumasat;
ket saan met a manĝnĝeg dagiti tattao ti
timec dagiti bacbaca; dagiti tumatayab
dagiti lanĝit ken dagiti animal nagtalaw-
da, pimmanawda.
11 Ket aramidecto ti Jerusalem a gab-
gabsuon, lugar a taenĝ dagiti chacal; ket
aramidecto dagiti ciudad ti Juda a maysa
a lanĝalanĝ, nĝa awan ti agnaed.

12 Siasino ti masirib a tao a maawatan-
na daytoy? ket *siasino* dayta isu a nag-
saoan ti ñgiwat ni Jehova, tapno isut'
ipalawagna? apayapay a ti daga napucaw
ken nauram a cas maysa a let-añg ñga
awan ti asinoman a lumabas?
13 Ket ni Jehova cunana, Agsipud ta
napanawanda ti lintegco isu ñga incabil-
co iti sañgoananda, ket saanda a tinuñgpal
ti timeccọ, ket dida met nagna kencuana,
14 no di ket simmurotda iti kinabañgad
ti pusoda met laeñg, ken cadagiti Baales,
ñga insuro cadacuada dagiti ammada;
15 isut' gapuna castoy ti cuna ni Jehova
dagiti buybuyot, ti Dios ti Israel, Adtoy,
pacanecto ida, daytoy met laeñg ñga ili,
iti ajenjo, ken iccac ida ti danum ñga
apro ñga inumen.
16 Iwarisconto met ida cadagiti nacion,
ñga uray isuda wenno dagiti ammada sa-
anda a naammoan, ket ipawitconto ti
campilan iti licudanda agiñggat' maibusco
ida.

17 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti
buybuyot, Imatañganyo, ket mañgayab-
cayo cadagiti managdung-aw a babbai,
tapno umayda; ket agpaayabcayo cada-
giti nalaiñg a babbai, tapno umayda:
18 ket agdardarasda coma ket mañgi-
bañgonda ti panagduñg-aw gapu cadatayo,
tapno dagiti matatayo pagtedtedan dagiti
lua, ket dagiti calub ti matatayo tumrem
iti dandanum.
19 Ta maysa a timec ti duñg-aw ma-
ñgeg idiay Sion, ¡Amañgan ti pannacar-
bectayo! nariributay a napalalo, agsipud
ta pinanawantay ti daga, agsipud ta im-
barsacda dagiti pagtaeñgantayo.
20 Nupay casta deñggenyo ti sao ni Je-
hova, O dacayo a babbai, ket dagiti lapa-
yagyo awatenda coma ti sao ti ñgiwatna;
ket isuroyo dagiti annacyo a babbai iti
panagduñg-aw ken tuñggal maysa ti ca-
arrubana iti panagunnoy.
21 Ta ti patay sumagpat cadagiti taw-
tawayo, sumrec cadagiti lugartayo; tapno
keltayen dagiti annac manipud iti ruar,
ket dagiti bumabbaro manipud cadagiti
lanlansañgan.
22 Saoem, Castoy ti cuna ni Jehova,
Dagiti bañgcay dagiti tattao matnagdanto
a cas tacki iti nalawa a tay-ac, ken cas ti
siñgay iti licudan ti agapapit; ket awanto
ti mañgurnoñg *cadacuada.*

23 Castoy ti cuna ni Jehova, ti masirib
a tao saan coma ñga agpasindayag iti sirib-
na, ket ti nabileg a tao saan met coma ñga
agpasindayag iti bilegna, ti nabacnañg a
tao saan coma ñga agpasindayag cadagiti
kinabacnañgna;
24 no di ket ti agpasindayag agpasinda-
yag coma iti daytoy, ñga isu adda pan-
nacaawatna ken ammonac, a siac ni Jehova
ñga agaramid ti naayat a kinaimbag, kina-
justicia, ken kinalinteg ditoy daga; ta
cadagitoy a banag agragsacac, cuna ni
Jehova.

25 Adtoy, dagiti aldaw umayda, cuna ni
Jehova, a dusaecto isuda amin a nacugit
iti saanda a pannacacugit;
26 ti Egipto, ken Juda, ken Edom, ken
dagiti annac ti Ammon, ken Moab, ken da-
giti amin a napukisan ti suli *ti buocda*, ñga
agnaed iti let-añg; ta amin dagiti nacion
saanda a nacugit, ket amin ti balay ti
Israel saanda a nacugit iti puso.

Ti pannacaidaduma dagiti bareñgbareñg a didios ken Jehova. Ti pannacasaplit a kinalañgalañg ken ti panagdawat iti asi.

10 Deñggenyo ti sao a saoen ni Jehova
cadacayo, O balay ti Israel;
2 Castoy ti cuna ni Jehova, Saanyo ñga
adalen ti dalan dagiti nacion, ket dicay
agcullayaw cadagiti tanda iti lañgit; ta
dagiti nacion agcullayawda gapu cadacua-
da.
3 Ta dagiti cadawyan dagiti il-ili isudat'
ubbaw; ta maysa pucanenna ti maysa a
cayo iti bakir, ti trabajo dagiti ima ti
agtartrabajo a lalaki agraman ti wasay.
4 Isut' arcosanda iti balitoc ken pirac;
isut' icapetda iti lanlansa ken pammac-ol,
tapno isut' saan ñga aggaraw.
5 Isut' cas maysa a cayo ti palma ñga
aramid a nabukel, ket saan ñga agsao:
rebbeñgda ti maawit, ta saanda a macapan.
Dicay agbuteñg cadacuada; ta saanda a
macaaramid ti dakes, awan met cadacuada
ti panagaramid ti naimbag.

6 Awan ti siasinoman a cas kenca, O
Jehova; sicat' dackel, ket ti naganmo
dackel iti pigsa.
7 Siasino ti saan ñga agbuteñg kenca,
O Ari dagiti nacion? ta incam maipar-
beñg; agsipud ta cadagiti amin a mama-
sirib cadagiti nacion, ken cadagiti amin a
naarian a casasaadda, awan ti siasinoman
a cas kenca.
8 Ñgem isuda amin nacuneñgda ken

maag ; ¡ ti pannursuro dagiti idolos ! isut'
maysa laeng a poon ti cayo.
9 Adda pirac a napitpit a napaingpis
isu a naiyeg manipud Tarsis, ken balitoc
manipud Ufas, ti trabajo ti mammanday
ken dagiti ima ti agpanpanday ti balitoc ;
azul ken purpura ti cawesda ; isuda amin
ti aramid dagiti lallaki a nalaing iti pana-
garamid.
10 Ngem ni Jehova isut' pudno a Dios ;
isu ti sibibiag a Dios, ken awan inggana
nga Ari : gapu iti pungtotna ti daga
agkintayeg, ket dagiti nacion saanda a
mabalin a pagtaengan ti ungetna.

11 Castoy ti saoenyonto cadacuada,
dagiti didios a saanda a nangaramid ti
langlangit ken ti daga, dagitoy mapucaw-
danto ditoy daga ken iti baba dagiti
langlangit.

12 Inaramidna ti daga gapu iti panna-
cabalinna, imbangonna ti lubong gapu iti
siribna, ken gapu iti pannacaawatna inyu-
cradna dagiti langlangit.
13 No yebcasna ti timecna, adda kibur
dagiti dandanum iti langlangit, ket pa-
ulienna dagiti alingagaw manipud cadagiti
ungto ti daga ; isu aramidenna ti kimat
iti tudo, ket iruarna dagiti anginna a
manipud cadagiti pagidulinanna.
14 Tunggal lalaki nagbalin a nacuneng
ken awan pannacaammona ; tunggal ag-
panpanday iti balitoc maibabain gapu iti
kinitikitan a ladawanna ; ta ti sinucog a
ladawanna isut' ulbod, ket awan ti anges
cadacuada.
15 Isudat' ubbaw, maysa a trabajo nga
allilaw : iti tiempo a pannacapagsagabada
mapucawdanto.
16 Ti bingay ni Jacob saan a cas cada-
gitoy ; ta isu ti nangbukel cadagiti amin a
banag ; ket ni Israel isu ti caputotan ti
tawidna : Jehova dagiti buybuyot isu ti
naganna.

17 Pidutenyo dagiti gargaretyo iti
daga, O sica nga agtaeng iti pannacalacub.
18 Ta castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy,
yambayonconto dagiti agnaed ti daga iti
daytoy a tiempo, ket paglidayecto ida,
tapno *isut'* maricnada.

19 ¡ Asiac pay gapu iti dunorco ! ti su-
gatco naut-ut : ngem kinunac, Pudno day-
toy ti leddaangco, ket isut' rebbengco nga
itured.
20 Ti toldac madadael, ket amin da-
giti singdanco mapugsatda : dagiti an
nacco pimmanawda caniac, ket awanda :-
awanen ti asinoman a mangyucrad iti tol-
dac, ken mangicabil cadagiti bengbengco.
21 Ta dagiti agpaspastor nagbalinda a
nacuneng, ket saanda nga immuman ken
Jehova : isut' gapuna saanda a rimmang-
ay, ket amin dagiti pangenda maiwarisda.
22 Ti timec ti damdamag, adtoy, isut'
umay, ken maysa a dackel a riro nga ag-
gapu iti makinamianan a daga, tapno ara-
midenna dagiti ciudad ti Juda a langalang,
lugar a pagnaedan dagiti chacal.

23 O Jehova, ammoc a ti dalan ti tao
awan kencuana a bucod ; saan nga adda
iti tao a magna a mangidalan cadagiti ad-
dangna.
24 O Jehova, dusaennac, ngem iti
umisu ; saan a ti ungetmo di la ket ta pa-
awanennac.
25 Ibuyatmo ti pungtotmo cadagiti na-
cion a di macaammo kenca, ken cadagiti
familia a di umawag iti naganmo ; ta
linamutda ni Jacob, wen, isut' linamutda
ken isut' inibusda, ket rinacracda ti pag-
taenganna.

*Ti panangsalungasing ni Juda iti tulag ti
Dios matubngar, ket ti dusa maipadto.
Maysa a gandat a maibusor ken
Jeremías.*

11 Ti sao a dimteng ken Jeremías a
naggapu ken Jehova, a kinunana,
2 Denggenyo dagiti sao daytoy a tulag,
ket agsaocayo cadagiti lallaki ti Juda,
ken cadagiti agnaed iti Jerusalem ;
3 ket cunaem cadacuada, Castoy ti cuna
ni Jehova, ti Dios ti Israel : Mailunod
coma ti tao a saan a dumngeg cadagiti sao
daytoy a tulag,
4 isu nga imbilinco cadagiti ammayo
idi aldaw nga inaonco ida iti daga ti
Egipto, iti ruar ti landoc a horno, a kinu-
nac, Tungpalenyo ti timecco, ket arami-
denyo ida, cas mainugot cadagiti amin nga
ibilinco cadacayo ; iti casta dacayto ti ilic,
ket siacto ti Diosyo ;
5 tapno mabangonco ti sapatac, nga
insapatac cadagiti ammayo, nga iccac ida
ti daga a pagayayusan ti gatas ken diro,
cas iti daytoy nga aldaw. Idin simmung-
batac, ket kinunac, Amen, O Jehova.

6 Ket ni Jehova kinunana caniac, Iwar-
ragawagmo amin daytoy a sao cadagiti
ciudad ti Juda, ken cadagiti lanlansangan

ti Jerusalem, a cunam, Denĝgenyo dagiti
sao daytoy a tulag, ket aramidenyo ida.
7 Ta simmuppiatac a siaanep cadagiti
ammayo idi aldaw nĝa inaonco ida iti
daga ti Egipto, aginĝga met laenĝ iti day-
toy nĝa aldaw, a bimmanĝonac a nasapa
ket simmuppiatac, a kinunac, Tunĝpalenyo
ti timecco.
8 Nupay casta saanda a nagtunĝpal,
wenno indumogda ti lapayagda, no di ket
nagnada tunĝgal maysa iti kinabanĝad ti
dakes a pusoda: gapuna nĝa inyegco
cadacuada amin dagiti sao daytoy a tulag,
isu nĝa imbilinco cadacuada nĝa arami-
den, nĝem isudat' saanda nĝa inaramid.

9 Ket ni Jehova kinunana caniac, yalsa
nasaracan iti nagtenĝnĝaan dagiti lallaki
ti Juda, ken cadagiti agnaed iti Jerusa-
lem.
10 Nagsublida cadagiti kinadakes dagi-
ti amma nĝa appoda a lallacay, isuda a
dida kinayat a dumnĝeg dagiti saoc; ket
simmurotda cadagiti sabali a didios a
nagservi cadacuada: ti balay ti Israel
ken ti balay ti Juda dinadaelda ti tulagco
isu nĝa inaramidco cadagiti ammada.
11 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo
Jehova, Adtoy, iyegconto ti dakes cada-
cuada, isu a saandanto a mabalin a tala-
wan; ket umawagdanto caniac, nĝem di-
acto ipanĝag ida.
12 Sa dagiti ciudad ti Juda ken dagiti
agnaed iti Jerusalem mapandanto nĝa
umawag cadagiti didios isuda a panĝida-
tonanda ti incienso: nĝem isuda saanda ida
a maisalacan a pulos iti tiempo ti pacari-
gatanda.
13 Ta cas mayalubog iti dagup dagiti
ciudadmo adda dagiti didiosmo, O Juda;
ken cas mainugot iti dagup dagiti lanlan-
sanĝan ti Jerusalem, impatacderyo dagiti
altar iti macababain a banag, dagiti met
laenĝ altar a pagpuuran ti incienso a mai-
paay ken Baal.
14 Gapuna saanmo nĝa idawatan daytoy
nĝa ili, dica met ipanĝato ti awag wenno
cararag a maipaay cadacuada; ta saanconto
a timuden ida iti aldaw nĝa umawagda
caniac, a gapu iti pacarigatanda.
15 Ania ti bibianĝ ti ay-ayatec iti balay-
co, idinto nĝa isu nagaramid iti kina-
derrep cadagiti adu, ken ti nasantoan a
lasag maiccat kenca? no agaramidca iti
dakes, isut' panagragsacmo.
16 Ni Jehova ginaladanna ti naganmo,
Maysa a nalasbanĝ a cayo nĝa olivo, naim-
nas cadagiti nasayaat a bunĝa: a buyugen
ti daranudor ti dackel a gulogulo pinas-
gedanna ti apuy iti rabawna, ken dagiti
sanĝána matuccolda.
17 Ta ni Jehova dagiti buybuyot, isu a
nanĝimula kenca, impalawagna ti dakes a
maibusor kenca, a gapu iti dakes iti balay
ti Israel ken ti balay ti Juda, isu a nagara-
midda a maipaay cadacuada met laenĝ iti
pananĝgargari caniac nĝa agpunĝtot iti
pananĝdatonda ti incienso ken Baal.
18 Ket ni Jehova inniccannac ti panna-
caammo a maipapan kencuana, ket isut'
naamammoc: idin imparanĝmo caniac da-
giti gapuananda.
19 Nĝem caslaac idi maysa a naamo a
cordero a maituronĝ idi paguragaan; ket
diac idi ammo nĝa isuda naggandatda
cadagiti gandat a maibusor caniac, a kin-
unada, Dadaelentayo coma ti cayo agraman
ti bunĝana, ket isut' keltayentayo iti daga
dagiti nabiag, tapno ti náganna saanen a
malagip.
20 Nĝem, O Jehova dagiti buybuyot, a
manĝocom a sililinteg, a manĝpadas iti
puso ken ti isip, makitacto ti pammalesmo
cadacuada; ta kenca impacaammoc ti
banagco.
21 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo
Jehova a maipanĝgep cadagiti lallaki ti
Anatot, a sumapul dita biagmo, a cunada,
Saanca nĝa agipadto iti nagan ni Jehova,
tapno saanca a matay gapu iti imami;
22 isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo
Jehova dagiti buybuyot, Adtoy, dusaecto
ida: dagiti bumabbaro mataydanto iti
campilan; dagiti annacda a lallaki ken
babbai mataydanto iti bisin;
23 ket awanto ti tidda cadacuada: ta
iyegconto ti dakes cadagiti lallaki ti
Anatot, nĝa isu ti tawen ti pannacapag-
sagabada.

Ti tanabutob ni Jeremias, ken ti sunĝbat ni Jehova. Ti pananĝocom ni Jehova iti Juda ken cadagiti cabusorna.

12 Sica nalintegca, O Jehova, no maki-
susicac kenca, nupay casta maki-
suppiatac coma iti banag kenca; aniat'
gapuna a ti dalan ti nadanĝkes rumanĝ-
ay? aniat' gapuna nĝa addada a sitatalna
dagiti nĝa agaramid a siguglib unay?
2 Sica immulam ida, wen, nagramutda;
dumackelda, wen, agbunĝada; asidegca
iti nĝiwatda, ken adayu iti pusoda.
3 Nĝem sica, O Jehova, ammonac; sica
makitanac, ket padasem toy pusoc nĝa
agturonĝ kenca: guyodem ida a cas car-

nero a maipaay iti paguragaan ken isaga-
nam ida a maipaay iti aldaw ti pagura-
gaan.
4 Casano ti cabayag ti panagladingit ti
daga, ken pannacagango dagiti mulmula
iti amin a daga? gapu iti kinadangkes
dagidiay nga agnaed kencuana, dagiti
animal maibusda, ken dagiti tumatayab;
agsipud ta kinunada, Isu saannanto a
makita ti maud-udi a panungpalantayo.

5 No nagtarayca a naicuyog cadagiti
lallaki a magmagna, ket binannogdaca,
casano ngarud ti pannakiabacmo cadagiti
cabayo? ket nupay no iti maysa a daga a
natalna awan ti peggadmo, uray casta
casanonto ti panagaramidmo iti kinatang-
sit ti Jordan?
6 Ta dagiti met laeng cacabsatmo, ken
ti balay ti amam, isuda met laeng nagara-
midda a sigugulib kenca; nagpuccawda
met laeng ti napigsa kenca: dica ida
patien, uray agsaoda ti nasayaat a sasao
kenca.

7 Pinanawac ti balayco, imbellengco ti
tawidco; intedco dagiti ay-ayaten unay ti
cararuac iti daga dagiti cabusorna.
8 Ti tawidco nagbalin caniac cas maysa
a leon iti bakir; inyebcasna ti timecna a
maicaniwas caniac; gapuna nga isut'
ginurac.
9 ¿Ti tawidco casla aya caniac maysa a
tumatayab a managsamsam nga adu ti
colorna? ¿dagiti tumatayab a managsam-
sam bumusorda aya kencuana iti aglic-
mut? incayo, tiptiponenyo amin dagiti
animal ti away, iyegyo ida nga aglamut.
10 Adu a paspastor dinadaelda ti ca-
uvasac, impayatda ti bingayco, inaramidda
ti macaay-ayo a bingayco a maysa a la-
ngalang a let-ang.
11 Isut' inaramidda a langalang; isut'
agladingit caniac, agtaud ta isut' langa-
lang; ti amin a daga naaramid a langa-
lang, agsipud ta awan ti tao a mangipa-
puso.
12 Dagiti managdadael immayda cada-
giti amin a nalucasan a cangato iti let-ang;
ta ti campilan ni Jehova aglamut manipud
iti maysa nga ungto ti daga agingga met
laeng iti sabali nga ungto ti daga: awan ti
lasag nga adda talnana.
13 Isuda nagmulada ti trigo, ket naga-
pitda ti sisiit; pinagrigatda dagiti bag-
bagída met laeng, ket awan ti nagun-od-
da: ket mabainancayto cadagiti bungayo,
gapu iti narungsot a pungtot ni Jehova.

14 Castoy ti cuna ni Jehova a mai-
caniwas cadagiti amin a dakes a caarrubac,
a mangtignay iti tawid nga impatawidco
iti ilic nga Israel: Adtoy, isudat' paru-
tecto iti dagada, ket parutecto ti balay ti
Juda manipud iti nagtengngaanda.
15 Ket maaramidto, calpasan ti panang-
parutco cadacuada, nga agsubliacto ken
addanto asic cadacuada; ket iyegconto ida
manen, tunggal tao iti tawidna, ken tung-
gal tao iti dagana.
16 Ket maaramidto, no sireregtadanto
nga adalen dagiti dalan ti ilic, nga isapa-
tada gapu iti naganco, Yantangay ni Je-
hova agbiag; cas met laeng iti panangi-
suroda iti ilic nga agsapata gapu ken
Baal; sa mabangondanto iti tengnga ti
ilic.
17 Ngem no didanto dumngeg, iti casta
parutecto dayta a nacion, isut' parutec ken
dadaelec, cuna ni Jehova.

Ti barikes a nalungtot. Ti tanda ti napno a gorita. Ti pannacaipadto ti pannacaca-yaw gapu iti kinadakes ti Juda.

13 Castoy ti kinuna ni Jehova caniac,
Inca, ket gumatangca ti maysa a
barikes a lienzo, ket isut' icabilmo ca-
dagiti lomlomom, ket isut' dica icabil
iti danum.
2 Gapuna a gimmatangac ti maysa a
barikes cas mayalubog iti sao ni Jehova,
ket isut' incabilco cadagiti lomlomoc.
3 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac
iti maicadua a daras, a kinunana,
4 Alaem ti barikes a ginatangmo, isu
nga adda cadagiti lomlomom, ket buma-
ngonca, inca idiay Eufrates, ket isut'
ilemmengmo idiay iti maysa a rengngat
iti bato.
5 Gapuna a napanac, ket isut' inlem-
mengco iti denna ti Eufrates, cas imbilin
caniac ni Jehova.
6 Ket naaramid iti calpasan iti adu nga
aldaw, a ni Jehova kinunana caniac, Bu-
mangonca, inca idiay Eufrates, ket alaem
ti barikes manipud idiay, isu nga imbilin-
co kenca nga ilemmengmo idiay.
7 Sa napanac idiay Eufrates, ket nag-
caliac, ket innalac ti barikes manipud iti
disso a nangilemmengac kencuana; ket,
adtoy, ti barikes nadadael, isut' saan a
mapaglac-aman iti aniaman.

8 Idin ti sao ni Jehova dimteng caniac,
a kinunana,
9 Castoy ti cuna ni Jehova, castoyto ti

panangdadaelconto iti tangsit ti Juda, ken
ti dackel a tangsit ti Jerusalem.
10 Daytoy dakes nga ili, a dina cayat
a denggen dagiti saoc, a magna iti kina-
bangad ti pusoda, ken simmurot cadagiti
sabali a didios tapno agservi cadacuada,
ken agrucbab cadacuada, agbalinto a cas
daytoy a barikes, isu nga saan a paglac-
aman iti aniaman.
11 Ta cas ti barikes cumpet cadagiti
lomlomo ti maysa a lalaki, casta ti pa-
nangpacapetco caniac iti amin a balay ti
Israel ken iti amin a balay ti Juda, cuna
ni Jehova; tapno agbalinda coma caniac a
maysa nga ili, ken maysa a nagan, ken
maysa a dayaw, ken maysa a dayag; ngem
saanda a dimngeg.
12 Isut' gapuna saoemto cadacuada day-
toy a sao: Castoy ti cuna ni Jehova, ti
Dios ti Israel, Isu-amin a gorita mapnonto
ti arac: ket cunaendanto kenca, Saanmi
aya nga ammo a pudno nga amin a gorita
mapnonto ti arac?
13 Iti casta cunaemto cadacuada, Cas-
toy ti cuna ni Jehova, Adtoy, punnoecto
ti amin nga agnaed ditoy a daga iti
panagbartec, dagiti met laeng ar-ari nga
agtugaw iti trono ni David, ken dagiti
sacerdote, ken dagiti mammadto, ken amin
dagiti agnaed iti Jerusalem.
14 Ket itupacconto ida ti maysa iti
sabali, dagiti met laeng amma ken annac
a lallaki nga agcucuyog, cuna ni Jehova:
saannacto a mangaasi, wenno mangisakit,
wenno adda caasic, tapno diac coma puca-
wen ida.

15 Denggenyo, ket timudenyo; dicay
agtangsit, ta ni Jehova nagsao.
16 Itedyo ti panagdayaw ken Jehova a
Diosyo, masangoanan ti panangpasipnget-
na, ken casangoanan ti pannacaitibcol
dagiti sacayo iti rabaw dagiti nasipnget a
banbantay, ken bayat ti panagsapulyo ti
silaw, isut' pagbalinenna nga aniniwan ti
patay, ket isut' aramidenna a napuscol a
sipnget.
17 Ngem no isut' dicay denggen, ti
cararuac agsangitto a sililimed gapu iti
kinatangsityo; ket ti matac agsangitto iti
nasaem, ken pagayusanto dagiti lulua, ta
ti pangen ni Jehova naala a cayaw.

18 Sica cunaem iti ari ken iti reina nga
ina, Agpacumbabacayo, agtugawcayo; ta
dagiti bonete ti oloyo bumabada, wen, ti
balangat ti dayagyo.
19 Dagiti ciudad ti Abagatan naricpan-
da, ket awan ti asinoman a manglucа-
cadacuada; ti Juda maipanaw a cayaw,
isu-amin; naananay ti pannacaipanawna a
cayaw.

20 Itangadmo dagita matam, ket kitaem
ida nga aggapu iti amianan: sadino ti yan
ti pangen a naited kenca, ti napintas a
pangenmo?
21 Anianto ti cunam no icabilnanto iti
ngatom a cas pangulo dagidiay a sica met
laeng insurom tapno agbalinda a gagay-
yemmo? saan a lidliday ti umapay
kenca a cas maysa a babai nga agpasical?
22 Ket no cunaem dita pusom, Apaya-
pay a dagitoy a banag dimtengda caniac?
ta ti kinadackel ti kinadakesmo nalucasan
dagiti cainmo, ket dagiti mucodmo aglac-
am ti ranggas.
23 Mabalin aya a ti taga Etiopia suctan-
na ti cudilna, wenno ti leopardo dagiti
labangna? iti casta met mabalinyo coma
ti agaramid ti naimbag, dacayo a mairuam
nga agaramid ti dakes.
24 Isut' gapuna iwarisconto ida a cas
ti punget a maawan gapu iti angin ti let-
ang.
25 Daytoy ti gasatmo, ti bingay a naru-
cod kenca a naggapu caniac, cuna ni
Jehova; agsipud ta linipatannac, ken nag-
talecca iti kinaulbod.
26 Isut' gapuna met a lucasacto dagiti
cainmo iti sangoanan ti rupam, ket ti
bainmo agparangto.
27 Nakitac dagiti kinarimonmo, dagiti
met laeng pannakicamalalam, ken dagiti
aringingmo, ti kinaderrep ti pannakica-
malalam, cadagiti turturod ti away. Asi-
ca pay, O Jerusalem! saancanto a mada-
lusan; casano pay laeng ti cabayagnanto?

Maysa a ticag, ken maysa a cararag iti asi, Ni Jehova ipalawagna nga awan capa-payan ti panangibabaet. Maysa a panangipudno iti basol.

14 Ti sao ni Jehova a dimteng ken
Jeremías maipapan iti ticag.

2 Ti Juda agladingit, ket dagiti ruang-
anna agcapuyda, agtugawda a sipapanes
iti daga, ket ti riaw ti Jerusalem ngim-
mato.
3 Ket dagiti natan-ocda ibaonda dagiti
annacda a babassit cadagiti danum: umay-
da cadagiti tangke, ket dida macasarac ti
danum; agawidda nga awan agyan cada-

giti alicamenda; isudat' naibabain ken
nariribuc, ket abbongānda dagiti oloda.
4 Agtaud iti daga a nagrengngat, a gapu
iti caawan ti tudo iti daga, dagiti agarado
maibabainda, isuda abbongānda dagiti
oloda.
5 Wen, casta met ti ugsa iti tanap
aganac, ket panawanna *ti anacna*, agsipud
ta awan ti root.
6 Ket dagiti naatap nga asno agtacderda
cadagiti nalucasan a cangato, agsinglotda
ti angin a cas cadagiti chacal; dagiti
matada cumapuy agsipud ta awan ti roroot.

7 Nupay dagiti kinadakesmi panecne-
canda ti maibusor cadacami, agaramidca a
maipaay iti naganmo, O Jehova; ta dagiti
kinamanaglicudmi aduda, nagbasolcami a
maicaniwas kenca.
8 O sica ti inanama ti Israel, ti Mangi-
salacan kencuana iti tiempo ti rigat, apaya-
pay agbalinca a cas coma gangannaet iti
daga, ken cas maysa nga agpagpagna a
lumisi nga aginaná iti rabii?
9 Apayapay agbalinca a cas iti maysa a
tao a nakigtot, cas ti maysa nabileg a lalaki
a di macaisalacan? Nupay casta sica, O
Jehova, addaca iti nagtengngaanmi, ket
maawagancami gapu iti naganmo; dinacam
baybay-an.

10 Castoy ti cuna ni Jehova ditoy nga
ili, casta met laeng mayatda ti nagtawa-
taw; saanda a ginawidan dagiti sacada:
isut' gapuna a ni Jehova saanna nga
awaten ida; ita lagipennanto ti kinadakes-
da, ken sarungcaranna dagiti basolda.
11 Ket ni Jehova kinunana caniac, Dica
icararagan daytoy nga ili a gapu iti pagim-
baganda.
12 No agayunarda, saanconto a denggen
ti riawda; ket no mangidatagda ti daton
a mapuuran ken daton a bellaay, diacto
awaten ida; no di ket ibusecto ida iti cam-
pilan, ken iti bisin, ken iti angol.

13 Idin kinunac, ¡O, Apo Jehova! ad-
toy, dagiti mammadto cunada cadacuada,
Saanyonto a makita ti campilan; ket awan-
to met ti bisinyo; no di ket iccancayto ti
manamnama a talna iti daytoy a lugar.
14 Idin ni Jehova kinunana caniac, Da-
giti mammadto agipadtoda cadagiti tiri iti
naganco; diac ida imbaon, ket diac met
ida binilin, ket diac met nagsao cadacuada:
isuda agipadtoda cadacayo ti maysa a
natiri a parparmata, ken padles, ken may-
sa a banag nga awan, ken ti allilaw ti
pusoda met laeng.
15 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Jeho-
va a maipanggep cadagiti mammadto nga
agipadto iti naganco, ket saanco ida nga
imbaon, nupay casta cunada, Ti campilan
ken bisin awanto ditoy a daga: Gapu iti
campilan ken bisin maibusto dagidiar a
mammadto.
16 Ket ti ili a nangipadtoanda maibel-
lengto cadagiti lanlansangan ti Jerusalem
agtaud iti bisin ken ti campilan; ket
awanto ti asinoman a mangicali cadacuada
—isuda, dagiti assawada a babbai, wenno
dagiti annacda a lallaki, wenno dagiti
annacda a babbai: ta ibuyatconto ti kina-
dangkesda cadacuada.
17 Ket cunaemto daytoy a sao cadacua-
da, Dagiti matac pagayusan coma ti lulua
iti rabii ken aldaw, ket saanda coma nga
agsardeng; ta ti balasang nga anac ti ilic
madadael ti dackel a gutbaw, iti maysa a
nasaem unay a sugat.
18 No rumuarac a mapan iti away,
¡adtoy ngarud, dagiti napapatay iti cam-
pilan! ket no sumrecac iti ciudad,
¡adtoy, ngarud, isuda a masakit iti bisin!
ta ti mammadto ken ti sacerdote mapanda
a magna iti daga, ket awan ti pannncaam-
moda.

19 ¿Naglictadam a sitatalipupus ti Ju-
da? ¿ginuram dayta cararuam ti Sion?
apayapay a kinabilnacami, ket awan ti
pannacaagas cadacami? Nagsapulcami ti
talna, ngem awan ti naimbag nga immay;
ken maysa a tiempo ti pannacaagas, ket
adtoy, panagcullayaw!
20 Bigbigenmi, O Jehova, ti kinadang-
kesmi, ken ti kinadakes dagiti ammami;
ta nagbasolcami iti maicaniwas kenca.
21 Dina*cam* guraen, gapu iti naganmo;
dica ibabain ti trono ti dayagmo: lagipem,
saanmo a dadaelen ti tulagmo cadacami.
22 Adda aya aniaman cadagiti ubbaw
dagiti nacion a macapatudo? wenno ma-
balin aya dagiti langlangit ti mangted
cadagiti arbis? saan aya a sica dayta, O
Jehova a Diosmi? isut' gapuna dacami
urayendacanto; ta sica inaramidmo amin
dagitoy a banag.

*Ni Jehova saan a mabalbaliwan. Ti pa-
nangibales maipacaammo a dakes. Ti
tanabutob ni Jeremias ken dagiti
sungbat ni Jehova.*

15 Idin kinuna ni Jehova caniac, Uray
ni Moises ken ni Samuel nagtac-

derda iti sañgoanac, nupay casta ti isipco
saan coma nga agturong iti daytoy nga
ili: ibelleñgmo ida iti sañgoanac, ket
bay-am ida a rumuar.
2 Ket maaramidto, no cunaenda kenca,
Sadino ti ruarannni? ibagamto ñgarud
cadacuada, Castoy ti cuna ni Jehova;
Dagiti maipaay iti patay, iti patay; ket
dagiti maipaay iti campilan, iti campilan;
ket dagiti maipaay iti bisin, iti bisin; ket
dagiti maipaay iti pannacacayaw, iti
pannacacayaw.
3 Ket mañgtudiñgacto iti ñgatoda iti
uppat a kita, cuna ni Jehova: ti campilan
ñga agpapatay, ken dagiti aso ñga ag-
pisang, ken dagiti tumatayab ti lañgla-
ñgit, ken dagiti animal ti daga ñga aglamut
ken agdadael.
4 Ket paipallatocconto ida ñga agsubli-
subli cadagiti amin a pagpagarian iti
daga, agtaud ken Manasses, ñga anac a
lalaki ni Ezequias ñga ari ti Juda, gapu
iti inaramidna idiay Jerusalem.

5 Ta asinonto ti adda asina kenca, O
Jerusalem? wenno asinonto ti agladiñgit
gapu kenca? wenno asinonto ti dumagas
a damagen ti casasaadmo?
6 Sica binaybay-annac, cuna ni Jehova,
nagsanodca: isut' gapuna ñga inyun-
natco ti imac a maibusor kenca, ket
dinadaelca; nabannogac iti panagbabawi.
7 Ket intaepco ida iti maysa a paypay
cadagiti ruañgan ti daga; iniccatac *ida* iti
annac, dinadaelco ti ilic; saanda a nag-
subli manipud cadagiti dalanda.
8 Dagiti baloda a babbai manayonanda
caniac a nasursuroc ñgem iti darat ti
baybay; inyegco cadacuada a maibusor
iti ina dagiti bumaro ti maysa a mañgda-
dael iti matoon: pinatinnagco kencuana a
pettat ti tuoc ken butbuteng.
9 Ti naganac iti pito agdicomer; isu
nagbugsot; ti initna limnec idinto ñga
aldaw pay laeng; isut' naibabain ken
nariribuc; ket ti tiddada yawatconto iti
campilan iti sañgoanan dagiti cabusorda,
cuna ni Jehova.

10 ¡Asiac pay, inac, ñga impasñgaynac
a maysa a lalaki a mannakisusic ken
maysa a lalaki a mannakisuppiat iti isu-
amin a daga! Saanac a nagpautang, ket
dagiti tattao didac met pinautañgan;
nupay casta tunggal maysa cadacuada
ilunoddac.

11 Ni Jehova kinunana, Pudno papig-
saennacanto a maipaay iti imbag; pudno
ti cabusor pagdawatecto kenca iti tiempo
ti dakes ken iti tiempo ti liday.
12 Mabalin aya ti maysa a buoñgen ti
landoc, ti met laeng landoc a naggapu iti
amianan, ken gambang?
13 Ti sanicuam ken ti gamgameñgmo
itedconto a saansam ñga awan bayadna,
ket dayta gapu cadagiti amin a basbasol-
mo cadagiti met laeng amin a beddeñgmo.
14 Ket palasatecto *ida* agraman cada-
giti cabusormo iti maysa a daga a dica
ammo; ta maysa ñga apuy napasgedan iti
pungtotco, isu ñga agpuurto cadacayo.

15 O Jehova, sica ammom; lagipennac,
ket sarungcarannac, ket ibalesnac cada-
giti mañgidadanes caniac; dinac ipanaw
iti mabayag a panagituredmo; ammom a
gapu kenca nagsagabaac iti pannacaiba-
bain.
16 Dagiti saom nasaracanda, ket kin-
nanco ida; ket dagiti saom isuda idi
caniac ti maysa a ragsac ken ti rag-o ti
pusoc: ta maawaganac gapu iti naganmo,
O Jehova, Dios dagiti buybuyot.
17 Saanac a nagtugaw iti gimong dagi-
diay a nagragsac, ket diac met nagrag-o;
nagtugawac a maymaysa gapu iti imam;
ta pinunnonac iti pungtot.
18 Apayapay a ti ut-utco agnanayon,
ket ti sugatco saan a maagasan, a dina
cayat ti maimbagan? pudno aya a sicanto
caniac ti cas maysa *a waig* a mañgallilaw,
cas dandanum ñga agcurang?

19 Isut' gapuna castoy ti cuna ni
Jehova, No agsublica, iyegcanto ñgarud
manen, tapno mabalinmo ti agtacder iti
sañgoanac; ket no isinam ti napateg iti
awan pategna, sicanto ti cas ñgiwatco:
agsublidanto kenca, ñgem saancanto ñga
agsubli cadacuada.
20 Ket aramidencanto iti daytoy ñga
ili a maysa a nasarikedked a bacud a
gambang; ket makigubatdanto a maibu-
sor kenca, ñgem didanto agballigi a mai-
caniwas kenca; ta addaac kenca a mañgis-
pal kenca ken mañgruc-at kenca, cuna ni
Jehova.
21 Ket ruc-atancanto iti ima ti nadang-
coc, ket subbotencanto iti ima ti nacaam-
amac.

*Nasaem a ladiñgit maipadto. Ti pannaca-
subli mapasarunuanto ti dusa.*

16 Ti sao ni Jehova dimteng met caniac,
a kinunana,

2 Saanca a mañgala ti asawa a babai,
ket awanto met ti annacmo a lallaki
wenno annac a babbai, iti daytoy a disso.
3 Ta castoy ti cuna ni Jehova mai-
pangĝep cadagiti annac lallaki ken maipa-
pan cadagiti annac a babbai a mayanac
ditoy a disso, ken maipangĝep cadagiti
innada a nañgipasngãy cadacuada, ken
maipapan cadagiti ammada a nagputot
cadacuada ditoy a daga:
4 Mataydanto iti nasaem nga ipapatay:
saandanto a madung-awan, ket didanto
met maicali; isudantot' cas tacki iti rabaw
ti daga; ket maibusdanto iti campilan
ken iti bisin; ket dagiti bangcayda tara-
ondanto a maipaay cadagiti tumatayab ti
langit ken cadagiti animal ti daga.

5 Ta castoy ti cuna ni Jehova, Saanca a
sumrec iti balay ti ladingit, ket dica met
mapan nga agunnoy, ket dica met sangi-
tan ida; ta siac insinac ti talnac iti day-
toy nga ili, cuna ni Jehova, ti met laeng
naayat a kinaimbag ken caasi a naalu-
mamay.
6 Ti dackel ken bassit isuda nga agpad-
pada mataydanto ditoy a daga; saandanto
a maicali, ket dagiti tattao didanto met
agunnoy gapu cadacuada, wenno sugatenda
ti bagbagída met laeng, wenno agpuridas-
das gapu cadacuada;
7 ket dagiti tattao saandanto met nga
agpisi *ti tinapay* gapu cadacuada iti ladi-
ngit, tapno liwliwaenda ida gapu cadagiti
natay; ket dagiti tattao didanto met ited
ti copa ti pangliwliwa tapno uminumda
gapu iti amada wenno gapu iti inada.
8 Ket saancanto a sumrec iti balay ti
rambac a makitugawca cadacuada, a
mangan ken uminum.
9 Ta castoy ti cuna ni Jehova dagiti
buybuyot, a Dios ti Israel: Adtoy,
pagsardengecto ditoy a lugar, iti sangoa-
nan dagiti matayo ken cadagiti aldawyo,
ti timec ti rag-ó ken ti timec ti ragsac, ti
timec ti novio ken ti novia.

10 Ket maaramidto, no iparangmonto
iti daytoy nga ili amin dagitoy a sao, ket
cunadanto kenca, Apayapay binalicas ni
Jehova amin daytoy a kinadakes a
maibusor cadacami? wenno ania ti
kinadakesmi? wenno ania ti basolmi nga
inaramidmi a maicaniwas ken Jehova a
Diostayo?
11 Cunamto ngarud cadacuada, Agtaud
ta dagiti ammayo binaybay-andac, cuna ni
Jehova, ket simmurotda cadagiti sabsa-
bali a didios, ket nagservida cadacuada
ken nagrucbabda cadacuada, ket binay-
bay-andac, ket dida inannurot ti lintegco;
12 ket dacayo nagaramidcay ti kina-
dakes a nacarcaro ngem dagiti ammayo;
ta adtoy, dacayo sumurotcayo tunggal
maysa iti kinatangken ti dakes a pusona,
iti casta a dicay mangipangag caniac:
13 ibellengcayto ngarud iti ruar daytoy
a daga iti daga a dicay naamammo, uray
dacayo uray dagiti ammayo; ket idiay
agservicayto cadagiti sabali a didios iti
aldaw ken rabii; ta awanto ti iparangco
cadacayo nga ayat.

14 Isut' gapuna, adtoy, dagiti aldaw
dumtengda, cuna ni Jehova, a saanto
a masaon, Cas sibibiag ni Jehova, a na-
ngiruar cadagiti annac ti Israel nanipud
iti daga iti Egipto;
15 no di ket, Cas sibibiag ni Jehova, a
nangiruar cadagiti annac ti Israel nani-
pud iti daga ti amianan, ken nanipud
cadagiti amin a dagdaga a nangipaturong-
anna cadacuada. Ket iyegconto manen
ida iti dagada nga intedco cadagiti
ammada.

16 Adtoy, agpaayabacto iti adu a
mangalap, cuna ni Jehova, ket calapen-
danto ida; ket calpasanna ibaonconto
dagiti adu a manganup, ket anupendanto
ida manipud iti amin a bantay, ken iti
amin a turod, ken cadagiti rengngat
dagiti batbato.
17 Ta dagiti matac addada cadagiti
amin a dalanda; saanda a nailinged iti
rupac, ket dagiti kinadakesda saanda met
a nailemmeng cadagiti matac.
18 Ket umuna supapacacto ti kinada-
kesda ken ti basolda iti mamindua,
agsipud ta tinulawanda ti dagac cadagiti
bangcay dagiti nacarurrurud a banagda,
ken pinunnoda ti tawidco cadagiti kina-
rimonda.

19 O Jehova, a pigsac, ken pagsaling-
dac, ken camangco iti aldaw ti ladingit,
kenca umayto dagiti nacion manipud
cadagiti ungto ti daga, ket cunadanto,
Dagidi ammami awan ti tinawidda no di
tirtiri, kinaubbaw met laeng, ken cucua
nga awan ti malac-am.
20 Maysa a tao mangaramidto aya
kencuana *met laeng* ti didios, isuda a saan
a didios?

21 Isut' gapuna, adtoy, ipaammocto

cadacuada, iti daytoy a dáras ipaammocto
cadacuada ti imac ken ti bilegco; ket
maammoandanto a ti naganco isut' Je-
hova.

*Ti basol ti Juda saan a mapunas. Ni Jeho-
va a maymaysa ti pagcammatalcan. Ti
mammadto agcararag gapu iti sa-
lacnio. Ti aldaw a panagina-
na rebbengna ti mangilin.*

17 Ti basol ti Juda naisurat iti pluma
a landoc, *ken* iti ngudo ti diamante:
naibutac iti tapi ti pusoda, ken cadagiti
sara dagiti altaryo;
2 bayat ti pannacalaglagip dagiti an-
nacda cadagiti altarda ken ti Asherada
ti arpad dagiti nalangto a caycayo iti
rabaw dagiti nangato a turturod.
3 O bantayco iti tanap, itedconto ti
sanicuam ken amin dagiti gamgamengmo
a maysa a samsam, *ken* dagiti nangato a
dissom gapu iti basol iti amin a beddeng
mo.
4 Ket sica, uray pay sica met laeng,
saancanto nga agtuloy iti tawidmo nga
itedco kenca; ket pagserviencanto cadagiti
cabusormo, iti daga a dica ammo; ta
pinasgedanyo ti maysa nga apuy iti pung-
totco isu nga agpuurto iti agnanayon.

5 Castoy ti cuna ni Jehova: Mailunod
ti tao nga agcammatalec iti tao, ken
aramidenna a lasag ti tackiagna, ket ti
pusona sumina ken Jehova.
6 Ta isuntot' cas iti root iti tay-ac, ket
saan a macakita no umay ti imbag, no di
ket pagnaedannanto dagiti namaga a
luglugar iti let-ang, maysa a caapáyaan
ken saan a mapagnaedan.
7 Nagasat ti tao nga agcammatalec ken
Jehova, ket ti talecna isu ni Jehova.
8 Ta isuntot' cas maysa a cayo a
naimula iti arpad dagiti dandanum, nga
isacnapna dagiti ramutna iti arpad ti
carayan, ket saan nga agbuteng no umay
ti pudot, no di ket ti bulongna nalang-
tonto; ket saanto a naannad iti tawen ti
ticag, ket dinto met sumardeng iti panag-
bungana.

9 Ti puso manangallilaw a nacarcaro
ngem dagiti amin a banag, ket isut'
napalalo a nagdakes; asino ti macaamo
kencuana?
10 Siac, ni Jehova, sukisukec ti isip,
padasec ti puso, tapno itedco met laeng iti
tunggal tao ti cas mainugot cadagiti
dalanna, ti cas maiyalubog iti bunga
dagiti gapuananna.
11 Cas ti tucling a mangocop cadagiti
itlog a saanna nga initlog, casta ti agurnong
iti kinabacnang, ket saan a gapu iti
calintegan; iti tengnga dagiti aldawna
isuntot' panawanda, ket iti panungpalanna
isuntot' maysa a maag.

12 Maysa a nagloriaan a trono, *a
naisaad* iti ngato nanipud idi punganay,
isut' lugar ti santuariotayo.
13 O Jehova, a namnama ti Israel,
amin dagiti nangbay-a kenca maibabain-
danto. Dagidiay sumina caniac maisurat-
danto iti daga, agsipud ta binaybay-anda
ni Jehova, ti ubbug ti sibibiag a dan-
danum.
14 Agasannac, O Jehova, ket maimbag-
anacto; isalacannac, ket maisalacanacto:
ta sica ti dayawco.
15 Adtoy, cunaenda caniac, Sadino ti
yan ti sao ni Jehova? isut' umay coma ita.
16 No maipapan caniac, saanac a nag-
pardas iti panagbalin a pastor iti calpa-
sam; ket diac met tinarigagayan ti nacaay-
ay-ay nga aldaw, sica ammom: ti rimmuar
cadagiti bibigco adda idi iti sangoanan ti
rupam.
17 Saanca coma nga agbalin a buteng
caniac; sica ti camangco iti aldaw ti dakes.
18 Maibabainda coma dagiti mangida-
danes caniac, ngem saanac coma a maiba-
bain; agcullayawda coma, ngem saanac a
agcullaydaw; iyegmo cadacuada ti aldaw
ti dakes, ket dadaelem ida iti mamindua
a pannacadadael.

19 Castoy ti kinuna ni Jehova caniac;
Inca, ket agtacderca iti ruangan dagiti an-
nac ti ili, isu a sercan dagiti ari ti Juda,
ket isu a ruaranda, ken cadagiti amin a
ruangan ti Jerusalem;
20 ket cunam cadacuada, Denggenyo ti
sao ni Jehova, dacayo ar-ari ti Juda, ken
ti amin a Juda, ken amin ti agnaed iti
Jerusalem, a sumrec cadagitoy a ruangan:
21 Castoy ti cuna ni Jehova, Agannad-
cayo cadagiti bagbagiyo met laeng, ket
dicay agawit ti awit iti aldaw a panagina-
na, wenno isut' iserrecyo cadagiti ruangan
ti Jerusalem;
22 ket dicay met mangiruar iti maysa
nga awit cadagiti balbalayyo cadagiti al-
daw a panaginana, ket saancay met nga
agaramid iti aniaman a trabajo: ngem
ngilinenyo ti aldaw a panaginana, cas im-
bilinco cadagiti ammayo.

23 Ngem saanda nga impangag, ket dida
met inyallingag ti lapayagda, no di ket
pinatangkenda ti teltelda, tapno saanda a
macangeg ken dida maisuro.

24 Ket maaramidto, no siaannadcayo a
mangipangag caniac, cuna ni Jehova, a di-
cay mangiserrec iti awit cadagiti ruangan
daytoy a ciudad iti aldaw a paginana, no
di ket ngilinenyo ti aldaw a panaginana, a
dicay agaramid ti trabajo kencuana;
25 sumrecdanto ngarud cadagiti ruang-
an daytoy a ciudad dagiti ar-ari ken prin-
cipes a situtugaw iti trono ni David, a
nacasacayda cadagiti lugan ken cabcabayo,
isuda ken dagiti principeda, dagiti lallaki
ti Juda, ken dagiti agnaed ti Jerusalem;
ket daytoy a ciudad agtaengto iti agnana-
yon.
26 Ket umaydanto nga aggapu cadagiti
ciudad ti Juda, ken aggapu cadagiti disso
nga aglicmut iti Jerusalem, ken aggapu iti
daga ti Benjamin, ken aggapu iti nababa a
daga, ken iti caturodan, ken aggapu iti
Abagatan, a mangiyegda iti datdaton a
mapuuran, ken sacrificios ken datdaton a
bellaay, ken incienso, ken mangiyegda *iti
datdaton ti* panagyaman, iti balay ni
Jehova.
27 Ngem no didac ipangag tapno
ngilinenyo ti aldaw a panaginana, ken iti
saan a panagawit iti maysa nga awit ken
iseserrec cadagiti ruangan ti Jerusalem
iti aldaw a panaginana; pasgedacto
ngarud ti maysa nga apuy cadagiti
ruanganna, ket alun-unennanto dagiti
palacio ti Jerusalem, ket isuntot' saan a
maiddep.

Maysa a leccion iti alicamen ti agdamdamili. Ti Israel maiwaris. Ni Jeremias agcararag iti maicaniwas cadagiti cabusorna.

18 Ti sao a dimteng ken Jeremias a
naggapu ken Jehova a kinunana,
2 Tumacderca, ket sumalogca iti balay
ti agdamdamili, ket idiay pangegancanto
cadagiti saoc.
3 Idin simmalogac iti balay ti agdam-
damili, ket adtoy, isut' agararamid idi ti
maysa nga aramid cadagiti cararet.
4 Ket idi ti alicamen nga inaramidna
iti pila nadadael iti ima ti agdamdamili,
isut' inaramidna manen a sabali nga
alicamen, cas tagisayaaten nga aramiden
ti agdamdamili.
5 Idin ti sao ni Jehova dimteng caniac,
a kinunana,
6 O balay ti Israel, diac mabalin aya ti
agaramid kenca a cas daytoy nga agdam-
damili? cuna ni Jehova. Adtoy, cas ti
pila iti ima ti agdamdamili, castacayo iti
imac, O balay ti Israel.
7 Iti aniaman a canito a panagsaocto
maipapan iti maysa a nacion, ken mai-
papan iti maysa a pagarian, tapno parutec
ken burakec ken isut' dadalec,
8 no dayta a nacion, a maipapan ken-
cuana isut' sinaoc, agsubli manipud iti
kinadakesda, agbabawiacto iti dakes, a
pinanunotco nga aramiden cadacuada.
9 Ket iti ania a canito a panagsaocto a
maipapan iti maysa a nacion, ken mai-
papan iti maysa a pagarian, tapno
bangonec ken isut' imulac;
10 no aramidenda dayta nga isut' dakes
iti imatangco, a dida annuruten ti timec-
co, iti casta agbabawiacto iti imbag, isu a
sinaoc a pangpaimbagco cadacuada.
11 Ita ngarud, agsaoca cadagiti lallaki
ti Juda, ken cadagiti agnaed ti Jerusalem,
a cunam, Castoy ti cuna ni Jehova:
Adtoy, mangsangalac ti dakes a maicani-
was cadacayo, ken manggandatac iti may-
sa a gandat a maibusor cadacayo: agsubli-
cay ita tunggal maysa nga aggapu iti
dakes a dalanna, ket baliwanyo dagiti
dalanyo ken dagiti gapuananyo.
12 Ngem isuda cunada, Isut' awan
capapay-anna, ta sumurotcamto cadagiti
bucodmi a gandat, ket agaramidcamto
tunggal maysa iti kinatangken ti dakes
a pusona.

13 Isut' gapuna a castoy ti cuna ni
Jehova; Damagenyo ita iti nagtengngaan
dagiti nacion, isuda a nacangeg cadagiti
casta a banag; ti virgen ti Israel nagara-
mid iti maysa a nacaal-alinggec a banag.
14 Agcurangto aya ti nieve ti Libano
iti bato ti tanap, *wenno* mamagaanto aya
dagiti nalamiis a danum nga agayus mani-
pud iti adayu?
15 Ta ti ilic linipatannac, nagpuurda ti
incienso cadagiti ulbod *a didios;* ket
napaitibculda cadagiti dalanda, cadagiti
daan a dandana, tapno magnada cadagiti
dana, iti maysa a dalan a saan a nagabsu-
onan;
16 tapno maaramid ti dagada a maysa a
pagseddaawan, ken maysa nga agnanayon a
pagsanamtican; isu-amin a lumasat idiay
masdaawto, ket wingiwingenna ti olona.
17 Iwarisconto ida a cas maysa a casaor

iti sañgoanan ti cabusor; iparañgconto
cadacuada ti bucot a saan a ti rupa, iti
aldaw ti pannacaraponda.

18 Idin kinunada, Umaycayo, ket ag-
gandattayon iti gangandat a maibusor
ken Jeremias; ta ti linteg saanto a mapu-
caw iti sacerdote, wenno pammagbaga iti
masirib, wenno ti sao iti mammadto.
Umaycayo, ket isut' cabilentayon iti dila,
ket saantayo nga ipangag ti aniaman cada-
giti saona.

19 Ipañgagnac, O Jehova, ket timudem
ti timec dagidiay a makisuppiat caniac.
20 Maisupapacto aya ti dakes iti naim-
bag? ta isuda incalianda ti maysa a cut-
cut ti cararuac. Lagipem no casano ti
panagtacderco iti sañgoanam a nañgisao
iti naimbag a maipaay cadacuada, tapno
iccatem ti puñgtotmo cadacuada.
21 Isut' gapuna nga iyawatmo dagiti
annacda iti bisin, ket itedmo ida iti bileg
ti campilan; ket agbalin coma dagiti
assawada a babbai nga awanan iti annac,
ken babbalo; ket dagiti lallakida mapa-
patayda coma iti patay, *ket* dagiti bum-
abbaroda macabilda iti campilan iti
dañgadañg.
22 Mañgeg coma ti maysa a riaw
manipud cadagiti balbalayda, no iyegmon
a pettat ti maysa a buyot cadacuada; ta
nagcalida ti maysa a cutcut tapno alaen-
dac, ken mañgilemmeñgda ti silsilo a
maipaay cadagiti sacac.
23 Nupay casta, Jehova, ammom amin
ti balacadda a maicaniwas caniac a pañg-
papatay caniac; dica pacawanen ti kina-
dakesda, ket dica met punasen ti basolda
iti imatañgmo; no di ket bay-am ida a
marbec iti sañgoanam; agaramidca cada-
cuada iti tiempo ti puñgtotmo.

Ti pannacarbec ti Jerusalem mayarig iti maysa a gorgorita a naboonğ.

19 Castoy ti cuna ni Jehova, Inca ket
gumatañgca iti gorgorita ti agdam-
damili, ket *mañgalaca* cadagiti pañglacayen
ti ili, ken cadagiti pañglacayen dagiti sa-
cerdote;
2 ket rumuarca a mapan iti loboñg ti
anac a lalaki ni Ennom, isu nğa adda iti
pagserean ti ruañgan nğa Harsit, ket
iwarragawagmo idiay dagiti sao nğa iba-
gacto kenca;
3 ket cunam, Denğgenyo ti sao ni
Jehova, O ar-ari ti Juda, ken agnaed ti
Jerusalem: Castoy ti cuna ni Jehova
dagiti buybuyot, a Dios ti Israel, Adtoy,
iyegconto ti dakes ditoy a lugar, isu nğa
asinoman a macañgeg, dagiti lapayagna
agpipikeldanto.
4 Agsipud ta binaybay-andac, ken in-
yalatiwda daytoy a lugar, ken nañgpuur-
da ti incienso kencuana cadagiti sabali a
didios, a dida idi am-ammo, isuda ken
dagiti ammada ken dagiti ar-ari ti Juda,
ket pinunnoda daytoy a disso iti dara
dagiti awan basolda,
5 ket binañgonda dagiti nañgato a
disso ni Baal, tapno puuranda dagiti
annacda a lallaki iti apuy a maipaay a
datdaton a mapuuran ken Baal; isu a
diac imbilin, wenno insaoc, ket isut' saan
met nğa immay iti isipco:
6 isut' gapuna, adtoy, dagiti aldaw
dumteñgda, cuna ni Jehova, a daytoy a
lugar saanton a managanan Tofet, wenno
ti loboñg ti anac a lalaki ni Ennom, no di
ket ti loboñg a Pagpapatayan.
7 Ket pagubbawecto ti pammagbaga ti
Juda ken Jerusalem ditoy a lugar; ket
pagpasagecto ida iti campilan iti sa-
ñgoanan dagiti cabusorda, ken iti ima
dagidiay agsapul iti biagda: ket dagiti
bañgcayda itedconto nğa agservi a taraon
cadagiti tumatayab ti lañglañgit ken
cadagiti animal ti daga.
8 Ket aramidecto daytoy a ciudad a
maysa a pagseddaawan, ken maysa a
pagsanamtican; tunğgal maysa a lumabas
kencuana masdaawto ken agsanamticto
gapu cadagiti amin a saplitna.
9 Ket aramidecto ida a canenda ti lasag
dagiti annacda a lallaki ken ti lasag dagiti
annacda a babbai; ket canendanto tunğgal
maysa ti lasag ti gayyemna, iti panna-
calacub ken iti rigat, isu a pañgtuocto
cadacuada dagiti cabusorda ken dagiti
agsapul iti biagda.

10 Sacanto buonğen ti gorgorita iti
imatañg dagiti lallaki a makicuyog kenca,
11 ket cunaemto cadacuada, Castoy ti
cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Castanto
ti panañgburacco iti daytoy nğa ili ken
daytoy a ciudad, cas ti maysa buonğenna
ti alicamen ti agdamdamili, tapno saanto
a maaramid manen, ket agicalidanto idiay
Tofet aginğgat' awan ti lugar a pagicalian.
12 Castoy ti aramidecto ditoy a yan,
cuna ni Jehova, ken cadagiti agnaed
kencuana, nğa aramidec met laeñg daytoy
a ciudad a cas iti Tofet;
13 ket dagiti balbalay ti Jerusalem,

ken dagiti balbalay dagiti ar-ari ti Juda, isuda a natulawan, isudantot' cas iti lugar ti Tofet, dagiti amin met laeñg balbalay ñga iti rabaw dagiti atepda nagpuurda ti incienso iti amin a buyot ti lañgit, ket nañgibucbocda ti datdaton a mainum cadagiti sabali a didios.

14 Idin immay ni Jeremias a naggaput' Tofet, isu a nañgibaonan kencuana ni Jehova ñga agipadto; ket isu nagtacder iti paraañgan ti balay ni Jehova, ket kinunana iti amin ñga ili:
15 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel, Adtoy, iyegconto ditoy a ciudad ken iti amin ñga il-ilina ti amin a dakes a binalicasco a maibusor kencuana; agsipud ta pinatañgkenda ti teltelda, tapno saanda a mañgeg dagiti saoc.

Ni Jeremias ipadtona ti pannacacayaw ni Fasur. Isu sañgitanna dagiti pannacapadasna ken ilunodna ti aldaw a pannacayanacna.

20 Ita ni Fasur ñga anac a lalaki ni Emmer a sacerdote, isu a pañgolo ñga agturay iti balay ni Jehova, nañgegna ni Jeremias ñga agipadpadto cadagitoy a banag.
2 Idin ni Fasur kinabilna ni Jeremias a mammadto, ket isut' incabilna cadagiti tul-oñg ñga adda idi iti makinnñgato a ruañgan ti Benjamin, ñga adda idi iti balay ni Jehova.
3 Ket naaramid iti cabigatanna a ni Fasur inruarna ni Jeremias cadagiti tul-oñg. Sa kinuna ni Jeremias kencuana, Ni Jehova saanna ñga inawagan dayta naganmo iti Fasur, no di Magor-missabid.*
4 Ta castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy, aramidencanto a maysa a buteñg kenca met laeñg, ken cadagiti amin a gagayyemmo; ket isuda mapasagdanto iti campilan dagiti cabusorda, ket dagita matam isuntot' makitada; ket yawatconto ti amin a Juda iti ima ti ari ti Babilonia, ket alaennanto ida a cayaw idiay Babilonia, ket papatayennanto ida iti campilan.
5 Maysa pay itedconto amin a kinabacnañg daytoy a ciudad, ken amin a tubona ken amin dagiti napateg a banag, wen, amin a gamgameñg dagiti ar-ari ti Juda yawatconto iti ima dagiti cabusorda; ket aramidendanto ida a maysa a samsam, ken alaenda ida, ket ipanda ida idiay Babilonia.
6 Ket sica, Fasur, ken amin ñga agnaed iti balaymo mapancayto iti pannacacayaw; ket umaycanto idiay Babilonia, ket idiay matayeanto, ket maicalicanto, sica ken amin dagiti gagayyemmo, isuda a nagipadtoan a siuulbod.

7 O Jehova, sica inuyotannac ket siac nauyotanac; sica napigpigsaca ñgem siac, ket nañgartapca: nagbalinac a maysa a pagcatawaan ti amin ñga aldaw, tunggal maysa rabakennac.
8 Ta no maminano ñga agsaoac, agickisac; agickisac ti, Panagpilit ken pannacarbec, ta iti sao ni Jehova naaramid a pañgbabain caniac, ken maysa a rabac, iti amin ñga aldaw.
9 Ket no cunac, Ti naganna saanconto a dacawaten, wenno agsaon iti naganna, adda ñgarud iti pusoc ti cas sumsumged ñga apuy a naricpen cadagiti tulañgco, ket mabannogac ñga agitured, ket saanco *a maibtur.*
10 Ta nañgegco ti panañgumsi ti adu, ti buteñg iti tunggal sikigan. Agdarumcayo, ket isut' idarumminto, *cuna* dagiti amin a caiñgoñgotco a gagayyem, isuda ñga aguruay iti pannacatuañgco; nalabit isu mauyotanto, ket mañgartaptayto a maibusor kencuana, ket datayo macabalestayto kencuana.
11 Ñgem ni Jehova adda caniac cas maysa a nabileg *ken* maysa a nacabutbuteñg: isut' gapuna a dagiti mañgidadanes caniac maitibcoldanto; ket saandanto a mañgartap; isuda maibabaindanto a naananay, agsipud ta saanda a nagaramid a sisisirib, uray pay ti awan inggana a pannacababas isu a dinto malipatan uray caanoman.
12 Ñgem, O Jehova dagiti buybuyot, a mañgpadas iti nalinteg, makitana ti puso ken ti isip, ipalubosmo a makitac ti pammalesmo cadacuada: ta kenca impacaammoc ti panggepco.
13 Agcantacayo ken Jehova, dayawenyo ni Jehova; ta isu rinuc-atanna ti cararua ti macasapul iti ima dagiti agar-aramid ti dakes.

14 Mailunud coma ti aldaw a pannacayanacco: saan coma a mabendicionan ti aldaw a panañgipasñgay ni inac caniac.

* *Magor-missabid:* cayatna a saoen, *Pagbutñgan iti amin a sikigan.*

15 Mailunod coma ti tao a mangyeg ti
damdamag ken amac, a kinunana, Maysa
nga ubing a lalaki mayanac a maipaay
kenca; nga isut' pinaragsacna unay.
16 Ket dayta a tao agbalin coma a cas
cadagiti ciudad nga intuang ni Jehova,
ket saan a nagbabawi: ket isu mangegna
coma ti maysa a riaw iti agsapa ken may-
sa a dir-i iti matoon;
17 agsipud ta isu saanac a pinapatay
manipud iti aanacan; ket iti casta ni inac
isu coma ti tanemco, ket ti aanacanna can-
canayon coma a dackel.
18 Aniat' gapuna a rimmuarac iti aana-
can a macakita iti trabajo ken liday, tapno
dagiti aldawco maibus coma iti bain?

Ti saludsud ni Sedecias, ken ti sungbat ni Jeremias.

21 Ti sao dimteng ken Jeremias a nag-
gapu ken Jehova, idi ni ari Sedecias
imbaonna kencuana ni Fasur nga anac a
lalaki ni Melquias ken ni Sofonias, nga
anac a lalaki ni Maasias, a sacerdote a
kinunana,
2 Agintuudca, dawatec kenca, ken Je-
hova gapu cadacami; ta ni Nabucodono-
sor nga ari ti Babilonia mangaramid ti
gubat a maibusor cadacami: nalabit ni
Jehova agar-aramid cadacami cas mainu-
got cadagiti amin a nacascasdaaw a gapu-
ananna, tapno isut' ngumato coma mani-
pud cadatayo.

3 Idin kinuna ni Jeremias cadacuada,
Castoy ti saoenyonto ken Sedecias:
4 Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti
Israel, Adtoy, isublicto dagiti igam ti
gubat nga adda cadagiti imayo, isu a
panggubatyo a maicaniwas iti ari ti Babi-
lonia, ken maibusor cadagiti Caldeos a
manglacub cadacayo, iti ruar dagiti ba-
cud; ket urnongecto ida iti tengnga day-
toy a ciudad.
5 Ket siac met laeng gumubatacto a
maicaniwas cadacayo a luyogen ti nacau-
crad nga ima ken maysa a napigsa a
tackiag, wen, iti met laeng unget, ken iti
rungsot ken iti dackel a pungtot.
6 Ket cabilecto dagiti aguaed ditoy a
ciudad, ti tao ken ti animal nga agpad-
pada: mataydanto ti dackel nga angol.
7 Ket calpasanna, cuna ni Jehova, ruc-
atacto ni Sedecias nga ari ti Juda, ken
dagiti adipenna, ken ti ili, dagiti casta
met laeng a nabati iti daytoy a ciudad iti
angol, iti campilan, ken iti bisin, *nga*
iyawat ida iti ima ni Nabucodonosor nga
ari ti Babilonia, ken iti ima dagiti cabu-
sorda, ken iti ima dagiti agsapul ti biagda:
ket cabilennanto ida iti murdong ti campi-
lan; saannanto ida nga iliclic, ket awan
met ti ilalana, wenno caasina.

8 Ket cunamto iti daytoy nga ili,
Castoy ti cuna ni Jehova: Adtoy, icabil-
co iti sangoanam ti dalan ti biag ken ti
dalan ti patay.
9 Ti agnaed ditoy a ciudad matayto iti
campilan, ken iti bisin, ken iti angol;
ngem ti rumuar ken tumipon cadagiti
Caldeos a manglacub cadacayo, agbiagto
ken ti biagna maipaayto kencuana a may-
sa a samsam.
10 Ta insaadco ti rupac ditoy a ciudad
a maipaay iti dakes a saan a iti naimbag,
cuna ni Jehova: isut' maitedto iti ima ti
ari ti Babilonia, ket isuntot' uramenna iti
apuy.

11 Ket no maipapan iti balay ti ari ti
Juda, denggenyo ti sao ni Jehova:
12 O balay ni David, castoy ti cuna ni
Jehova, Tungpalem ti kinajusticia iti
agsapa, ket ruc-atam ti naagaw iti
ima ti mangidadanes, ta amangan no ti
pungtotco rumuar a cas iti apuy, ket
aguram nga awan ti macaiddep kencuana,
gapu iti kinadakes dagiti gapuananyo.
13 Adtoy, bumusorac kenca, O naed ti
lobong, *ken* iti bato ti tanap, cuna ni
Jehova; dacayo nga agcuna, Asino ti
sumalogto a bumusor cadatayo? wenno
asino ti sumrecto cadagiti pagtaengan-
tayo?
14 Ket dusaencayto cas mayannurot iti
bunga dagiti gapuananyo, cuna ni Jeho-
va; ket mapasgedacto ti maysa nga apuy
idiay bakirna, ket runawennanto amin
nga adda nga aglicmut kencuana.

Ti Juda mapacaammoan ti maicaniwas iti anagaramid ti saan a kinajusticia. Ti nacaay-ay-ay a nagtungpalan ni Sellum. Ti nacaay-ay-ay a nagtungpalan da Joacim ken Conias.

22 Castoy ti kinuna ni Jehova: suma-
lugca iti balay ti ari ti Juda, ket
saoem idiay daytoy a sao,
2 ket cunam, Denggem ti sao ni Jeho-
va, O ari ti Juda, nga agtutugaw iti
trono ni David sica, ken dagiti adipenmo

ken ti ilim a sumrec cadagitoy a ru-
angan.
3 Castoy ti cuna ni Jehova: Agara-
midcayo ti kinajusticia ken kinalinteg,
ket ruc-atanyo ti naagaw iti ima ti
mangidadanes: ket dicay agaramid iti
dakes, dicay agaramid iti ranggas, iti
gangannaet, iti ulila wenno iti balo a
babai; ket dicay met mangibuyat iti awan
basolna a dara ditoy a lugar.
4 Ta kinapudnona no aramidenyo day-
toy, sumrecto cadagiti ruangan daytoy a
balay dagiti ar-ari nga agtugaw iti trono
ni David, a macasacayda cadagiti lugan
ken cabcabayo, isu ken dagiti adipenna
ken ti ilina.
5 Ngem no dicayto denggen dagitoy a
sao, agsapataac gapu caniac met laeng,
cuna ni Jehova, a daytoy a balay agba-
linto a langalang.
6 Ta castoy ti cuna ni Jehova maipapan
iti balay ti ari ti Juda: Sica ti Galaad
caniac *ken* ti olo ti Libano; *nupay casta*
aramidencanto a di bumurong a maysa a
let-ang, *ken* ciciudad a saan a mapagnaedan.
7 Ket mangisaganaacto iti agdadael a
maibusor kenca, tunggal maysa agraman
cadagiti igamna; ket pucanendanto dagiti
napili a cantingenmo, ket ipurruacda ida
iti apuy.
8 Ket adu a nacion lumabasdanto ditoy
a ciudad, ket cunadanto tunggal tao iti
caarrubana, Aniat' gapuna nga inaramid
ni Jehova ti castoy iti daytoy dackel a
ciudad?
9 Isuda sumungbatdanto ngarud, Ag-
sipud ta binay-anda ti tulong ni Jehova a
Diosda, ket nagrucbabda iti sabsabali a
didios, ket nagservida cadacuada.

10 Saanyo a sangitan ti natay, ket isut'
dicay met dung-awan; ngem sangitanyo a
sipapait ti pumanaw; ta saanton nga
agsubli wenno makitana ti daga a naca-
yanacanna.
11 Ta castoy ti cuna ni Jehova mai-
papan ken Sellum nga anac a lalaki ni
Josias, nga ari ti Juda, isu a nagturay iti
saad ni Josias nga amana, *ken* isu a rim-
muar manipud ditoy a lugar: Isu saanton
nga agsubli idiay;
12 ngem iti disso a nangidalananda
kencuana a cayaw, idiay matayto, ket
saannanto a makitan daytoy a daga.

13 Asi pay ti mangbangon iti balayna
gapu iti kinakillo, ken iti siledna iti saan
a kinajusticia; nga aramatenna ti bannog
ti caarrubana nga awan ti tangdan, ket
dina ited kencuana ti abang;
14 nga agcuna, Mangipatacderac iti
maysa a nalawa a balay ken nalawa a
silsiled ket mangabutac kencuana iti
tawtawa; ket isut' mabobedaan iti can-
tingen, ket mapintaan iti bermellon.
15 Agturaycanto aya, gapu ta sica aga-
waam nga artapan ti cantingen? Saan aya
a ni amam ti nangan ken imminum, ken
nagararamid iti kinajusticia ken kinalin-
teg? Iti casta nasayaat idi kencuana.
16 Isu inocomna ti panggep ti napang-
law ken macasapul; iti casta nasayaat
idi: Saan aya nga isu daytoy idi ti
panangammo caniac? cuna ni Jehova.
17 Ngem dagiti matam ken ti pusom
saanda a maipaay no di laeng iti kinaa-
gummo, ken ti panangibuyat iti awan
basolna a dara, ken panangirurumen, ken
panangranggas nga isut' aramidem.
18 Castoy ngarud ti cuna ni Jehova
maipapan ken Joacim, nga anac a lalaki
ni Josias, ari ti Juda; Saandanto nga
agunnoy gapu kencuana, *a cunada,* ¡ Ay
cabsatco a lalaki! wenno, ¡ Ay cabsat a
babai! Saandanto nga agunnoy gapu
kencuana, *a cunada,* ¡ Ay Apo! wenno,
¡ Ay ti dayagna!
19 Isu maicalinto ti pannacaicali ti
maysa nga asno, a maiguyod ken mai-
purruac iti ballasiw dagiti ruangan ti
Jerusalem.

20 Sumang-atca idiay Libano, ket
agriawca; ket ingatom ti timecmo idiay
Basan, ket agriawca manipud Abarim; ta
amin dagiti caayanayatmo matuangda.
21 Nagsaoac kenca iti kinarang-aymo;
ngem kinunam, Diacto dumngeg. Daytoy
ti cadawyam manipud iti kinaubingmo, a
dica tungpalen ti timecco.
22 Ti angin taraonannanto amin dagiti
paspastormo, ket dagiti caayanayatmo
mapandanto iti pannacacayaw: pudno
ngarud a maibabaincanto ken mariribuc-
canto gapu cadagiti amin a kinadang-
ocmo.
23 O naed ti Libano, nga aramidem ti
umocmo cadagiti cantingen, ¡ amangan a
nagdackel ti pannacaasim inton dumteng
kenca ti rigat, ti ut-ut a cas iti maysa a
babai nga agpasical!

24 Cas sibibiagac, cuna ni Jehova,
uray no ni Conias nga anac a lalaki ni
Joacim nga ari ti Juda isu coma ti
singsing a pagsada iti macanawan nga imac,

nupay casta parotenca coma manipud
idiay;
25 ket iyawatcanto iti ima dagiti
agsapul iti biagmo, ken iti ima dagiti
cabutenḡmo, iti met laenḡ ima ni Nabu-
codonosor, ari ti Babilonia ken iti ima
dagiti Caldeos.
26 Ket ibellenḡcanto, ken ti inam a
nanḡipasngay kenca, iti sabali a daga, a
saanyo a nacayanacan; ket idiay matay-
cayto.
27 Nḡem iti daga isu tarigagayam ti
cararuada a pagsublian, idiay saandanto
nḡa agsubli.
28 ¿Daytoy lalaki a Conias isut' maysa
aya a mauy-uyaw ken buonḡ nḡa alica-
men? Isu aya ti maysa nḡa alicamen
nḡa awan kencuana ti maay-ayo? Aniat'
gapuna nḡarud nḡa isudat' maibellenḡ,
isu ken ti bukelna, ken maipurruac iti
daga a dida ammo?
29 O daga, daga, daga, denḡgem ti sao
ni Jehova.
30 Castoy ti cuna ni Jehova, Isuratyo
daytoy a lalaki awan ti anacna, maysa a
lalaki a dinto rumanḡ-ay cadagiti
aldawna: ta awanton ti tao iti bukelna
ti rumanḡ-ay, nḡa agtugaw iti trono ni
David ken agturay iti Juda.

*Dagiti nadanḡcoc a paspastor ken ti na-
linteg a sanḡá. Dagiti natiri a mam-
madto ti Juda ken ti Samaria
maidarumda. Dagiti manḡ-
rabrabac cadagiti pudno a
mammadto matubnḡarda.*

23 ¡Asi pay dagiti paspastor nḡa agda-
dael ken agiwaris cadagiti carnero
ti pagpaarabac! cuna ni Jehova.
2 Isut' gapuna a castoy ti cuna ni
Jehova, a Dios ti Israel, a maibusor
cadagiti paspastor a manḡpacan iti ilic:
Inwarisyo ti panḡenco, ken inabugyo ida,
ken saanyo ida a sinarunḡcaran; adtoy,
sarunḡcaracto cadacayo ti kinadakes
dagiti gapuananyo, cuna ni Jehova.
3 Ket urnonḡecto ti tidda ti panḡenco
cadagiti amin a dagdaga a nanḡipaturonḡac
cadacuada, ket iyegconto manen ida cada-
giti pagapoanda; ket isudantot' nabunḡa
ket umaduda.
4 Ket manḡipasdecacto iti paspastor
cadacuada; isuda a manḡtaraon cada-
cuada; ket saandanto nḡa agbutenḡen,
wenno agcullayaw, ket awanto met ti
agcuranḡ, cuna ni Jehova.
5 Adtoy, dagiti aldaw dumtenḡda,
cuna ni Jehova, a banḡonecto ken David
ti maysa a nalinteg a Sanḡá, ket isu
agturayto a cas ari ken agaramid a
sisisirib, ket agaramidto iti kinajusticia
ken kinalinteg iti daga.
6 Cadagiti aldawna ti Juda maisalá-
canto, ket ti Israel agnaedto nḡa awan
peggad; ket daytoy ti nagauna a panḡ-
awagto kencuana: Jehova a kinalinteg-
tayo.
7 Isut' gapuna, adtoy, dagiti aldaw
dumtenḡda, cuna ni Jehova, a saandanto
a saoenen, Cas sibibiag ni Jehova, isu a
nanḡiruar cadagiti annac ni Israel iti
daga nḡa Egipto;
8 no di ket, Cas sibibiag ni Jehova,
isu a nanḡiruar ken nanḡidalan iti bukel
ti balay ti Israel manipud iti makina-
mianan a daga, ken manipud iti isu-amin
a daga a nanḡipaturonḡac cadacuada.
Ket isuda agnaeddanto iti dagada met
laenḡ.

9 Maipapan cadagiti mammadto. Ti
pusoc iti unegco maburac, amin dagiti
tulanḡco aggungunda, cas-ac la maysa
a tao a nabartec, ken maysa a tao nḡa
inabac ti arac, gapu ken Jehova ken gapu
cadagiti nasantoan a saona.
10 Ta ti daga napno cadagiti mannaki-
camalala; ta gapu iti lunod ti daga agdunḡ-
aw; dagiti pagaraban ti let-anḡ agmagada
Ket ti pagnada dakes, ken ti bilegda
saan a nalinteg;
11 ta ti mammadto ken ti sacerdote
nḡa agpadpada nabassawanḡda; wen, iti
balayco masaracac ti kinadanḡcocda, cuna
ni Jehova.
12 Isut' gapuna nḡa iti dalanda isunto
cadacuada ti cas nagalis a luglugar iti
sipnḡet: isudantot' maabog ket matnagda
idiay; ta iyegconto ti dakes cadacuada
nḡa isu ti tawen ti pannacasucnalda, cuna
ni Jehova.

13 Ket nacakitaac ti minamaag cadagiti
mammadto ti Samaria; nagipadtoda gapu
ken Baal, ket pinabiddutda ti ilic nḡa
Israel.
14 Cadagiti mammadto ti Jerusalem na-
cakitaac met iti maysa a nacaal-alınḡgec a
banag: isuda makicamalalada, ket mag-
nada iti tirtiri; ket papigsaenda ti im-ima
dagiti agaramid ti dakes, ta tapno awan
ti agsubli manipud iti kinadakesna: isuda
amin agbalinda caniac a cas iti Sodoma,

ket dagiti agnaed kencuana cas iti Gomorra.
15 Isut' gapuna a castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot a maipapan cadagiti mammadto: Adtoy, pacanecto ida iti ajenjo, ket painumecto ida iti danum ti apro; ta nanipud cadagiti mammadto ti Jerusalem rimmuar ti di panangicancano iti Dios a mapan cadagiti amin a daga.

16 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, Dicay ipangag dagiti sao dagiti mammadto nga agipadto cadacayo: isurodacayo ti awan capapayanna; agsaoda iti maysa a parparmata ti bucodda a puso, a saan nga iti ngiwat ni Jehova.
17 Cunaenda a di agsarday cadacuada a manguyaw caniac, Ni Jehova kinunana, Addanto talnayo; ket iti tunggal maysa a magna iti kinatangken ti pusona a bucod cunada, Awan ti dakes nga umayto cadacayo.
18 Ta asino ti nagtacder iti pammagbagaan ni Jehova isu a macakita coma ken macangeg iti saona? asino ti nangtandan iti saoc ken nacangeg kencuana?
19 Adtoy, ti bagio ni Jehova, *nga isu* ti pungtotna, rimmuar, wen maysa nga alipugpug a bagio: isut' agbettacto iti rabaw ti olo ti nadangcoc.
20 Ti unget ni Jehova saanto nga agsubli, aginggat' maaramidna, ken matungpalna dagiti panggep ti pusona: iti maudi nga aldaw isut' maawatanyonto nga awan pagcuranganna.
21 Saanco nga imbaon dagitay a mammadto, nupay casta nagturayda: saanac a nagsao cadacuada, nupay casta nagipadtoda.
22 Ngem no nagtacderda coma iti pammagbagac, iti casta pinadengngegda coma ti ilic cadagiti saoc, ket insublida ida manipud iti dakes a dalanda, ken manipud iti kinadakes dagiti gapuananda.

23 Siac aya ti maysa a Dios iti asideg, cuna ni Jehova, ket saan a maysa a Dios iti adayu?
24 Mabalin aya ti asinoman ti aglinged cadagiti nalmeng a luglugar ta tapno isut' saanco a makita? cuna ni Jehova. Saanco aya a punnoen ti langit ken daga? cuna ni Jehova.
25 Nangegco ti sao dagiti mammadto nga agipadto cadagiti tiri iti naganco, a cunada, Nagtagtagainepac, nagtagtagainepac.
26 Casanonto ti cabayag daytoy iti puso dagiti mammadto nga agipadto cadagiti tiri, nga isu dagiti mammadto ti allilaw ti pusoda met laeng?
27 a panunotenda a palipaten iti ilic ti naganco gapu cadagiti tagtagainepda isu nga ibagada tunggal tao iti caarrubana, a cas cadagiti ammada linipatanda ti naganco gapu ken Baal.
28 Ti mammadto nga adda tagtagainepna, mangibaga coma iti maysa a tagtagainep; ket dayta nga addaan iti saoc, saoenna coma iti saoc a sipupudno. Ania aya ti garami iti trigo? cuna ni Jehova.
29 Saan aya nga iti saoc cas la apuy? cuna ni Jehova; ken cas maysa a pamac-ol a burakenna ti bato?
30 Isut' gapuna, adtoy, bumusorac cadagiti mammadto, cuna ni Jehova, a tacawenna dagiti saoc tunggal maysa iti caarrubana.
31 Adtoy, bumusorac cadagiti mammadto, cuna ni Jehova, nga aramatenda dagiti dilada, a cunada, Isu cunana.
32 Adtoy, bumusorac cadacuada nga agipadto cadagiti tiri a tagtagainep, cuna ni Jehova, ket ibagada cadacuada, ket pabiddutenda ti ilic gapu cadagiti tirida, ken gapu cadagiti awan capapay-anna a panagpasindayag: nupay casta diac ida imbaon, wenno binilinco ida; ket saanda met a paglac-amen daytoy nga ili a pulos, cuna ni Jehova.

33 Ket no daytoy nga ili, wenno ti mammadto, wenno maysa a sacerdote damagenna kenca a cunana, Ania ti awit ni Jehova? Cunamto ngarud cadacuada, Ania nga awit! Ipalladawcayto, cuna ni Jehova.
34 Ket no maipapan iti mammadto, ken iti sacerdote, ken iti ili, nga agcunanto, Ti awit ni Jehova, siac dusaecto met dayta a tao ken ti balayna.
35 Castoy ti cunaenyonto tunggal maysa iti caarrubana, ken tunggal maysa iti cabsatna a lalaki, Ania ti insungbat ni Jehova? ken, ania ti sinao ni Jehova?
36 Ket ti awit ni Jehova saanyonto a dacawatenen: ta tunggal bucod a sao ti maysa a tao isunto ti awitna; ta pinakilloyo dagiti sao ti Dios a sibibiag, a ni Jehova dagiti buybuyot a Diostayo.
37 Castoy ti cunamto iti mammadto, Ania ti insungbat ni Jehova kenca? ken, ania ti sinao ni Jehova?
38 Ngem no cunayo, Ti awit ni Jehova, castoy ngarud ti cuna ni Jehova: Agsipud ta saoenyo daytoy a sao, Ti awit ni

Jehova, ket nagbaonac cadacayo, a kinu-
nac, Saanyonto a cunaen, Ti awit ni
Jehova;
39 adtoy ngarud, lipatancayto a na-
ananay, ket ibelleng̃cayto, ken ti ciudad
ng̃a intedco cadacayo ken cadagiti am-
mayo, iti adayu ti imatang̃co:
40 ket iyegconto ti agnanayon a panna-
caumsa cadacayo, ken awan ing̃gana a
pannacaibabain, isu a saanto a malipatan.

Ti leccion a maipapan iti dua a curibut ng̃a higos.

24 Ni Jehova imparang̃na caniac, ket
adtoy, dua a curibut ti higos a
naisaad iti sang̃oanan ti templo ni Jehova,
calpasan ni Nabucodonosor ng̃a ari ti
Babilonia impanawna a cayaw ni Jeconias
ng̃a anac a lalaki ni Joacim, ari ti Juda,
ken dagiti principe ti Juda, agraman
cadagiti nalaing̃ ng̃a agtrabajo ken mam-
manday a taga Jerusalem, ket impanda
ida iti Babilonia.
2 Maysa a curibut adda idi nasayaat
unay ng̃a higosna, cas cadagiti higos ng̃a
umuna a maluom; ket daydi maysa a
curibut adda idi dakes unay ng̃a higosna,
a saan a mabalin a canen, *ta* isudat'
napalalo a nagdakes idi.
3 Sa kinuna ni Jehova caniac, Ania ti
makitam, Jeremias? Ket kinunac, Hi-
gos; dagiti nasayaat ng̃a higos, nasayaat
unay; ket dagiti dakes dakesda unay, a
saan a mabalin a canen, ta isudat' napalalo
a nagdakes.

4 Ket ti sao ni Jehova dimteng̃ caniac,
a kinunana,
5 Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti
Israel: Cas cadagitoy nasayaat ng̃a higos,
casta ti panang̃ibilang̃conto cadagiti cayaw
ti Juda, isuda pinaruarco ditoy a lugar
ng̃a impan iti daga dagiti Caldeos a mai-
paay iti imbag.
6 Ta isaadconto dagiti matac cadacuada
a maipaay iti imbag, ket iyegconto ida
manen ditoy a daga: ket isudantot' ibang̃-
onco, a diac ida ipababa; ket imulacto
ida, a diacto ida paruten.
7 Ket iccacto ida iti puso ng̃a umammo
caniac, a siac ni Jehova: ket isudanto ti
ilic, ket siacto ti Diosda; ta agsublidanto
caniac iti amin a pusoda.

8 Ket cas cadagiti dakes ng̃a higos isu-
da a di mabalin a canen, *ta* isudat' napala-
lo a nagdakes, pudno castoy ti cuna ni Je-
hova, Castanto ti panang̃baybay-ac ken
Sedecias ng̃a ari ti Juda, ken dagiti pang̃-
oloenna, ken ti tidda ti Jerusalem, ng̃a
agbati ditoy a daga, ken isuda ng̃a
agnaed iti daga ng̃a Egipto,
9 baybay-acto ida a maipalladaw ng̃a
agsublisubli iti nagteng̃ng̃aan dagiti amin
a pagpagarian ti lubong̃ a maipaay iti da-
kes; tapno agbalin a maysa a babalaw ken
maysa a pagsasao, maysa a pagrabacan
ken maysa a lunod, cadagiti amin a
luglugar a pang̃ipaturong̃acto cadacuada.
10 Ket ipaw-itconto ti campilan, ti bi-
sin, ken ti ang̃ol, iti nagteng̃ng̃aanda,
aging̃gat' maibusda manipud iti daga ng̃a
intedco cadacuada ken cadagiti ammada.

Ti pannacacayaw ti Juda, ken ti pannacarba ti Babilonia maipadto. Ti copa ti pung̃tot maiparang̃ cadagiti amin a nacion. Ti dakes a maibusor cadagiti amin a nacion maipadto.

25 Ti sao a dimteng̃ ken Jeremias mai-
papan iti amin ng̃a ili a Juda, idi
maicapat a tawen ni Joacim ng̃a anac a
lalaki ni Josias, ari ti Juda, (isu met laeng̃
idi ti damo a tawen ni Nabucodonosor ng̃a
ari ti Babilonia.)
2 ng̃a isu ti sinao ni Jeremias a mam-
madto iti amin ng̃a ili a Juda, ken cada-
giti amin a naed ti Jerusalem, a kinunana:
3 Nanipud idi maicapulo ket tallo a
tawen ni Josias ng̃a anac ni Amon, ari
ti Juda, aging̃ga met laeng̃ iti daytoy ng̃a
aldaw, dagitoy a duapulo ket tallo a
tawen, ti sao ni Jehova dimteng̃ caniac,
ket insaoc cadacayo, a bimmang̃onac a
nasapa ket nagsaoac; ng̃em dicay im-
pang̃ag.
4 Ket ni Jehova imbaonna cadacayo
dagiti amin ng̃a adipenna a mammadto, a
bimmang̃on a nasapa ket imbaonna ida,
(ng̃em dicay impang̃ag, wenno inyalling̃ag
ti lapayagyo a dumng̃eg),
5 a kinunana, Agsublicay ita tunggal
maysa manipud iti dakes a dalanna, ken
manipud iti kinadakes dagiti aramidyo,
ket agnaedcayo iti daga ng̃a inted ni
Jehova cadacayo ken cadagiti ammayo,
nanipud idi unana aging̃ga met laeng̃ iti
agnanayon;
6 ket dicay sumurot cadagiti sabali a
didios ng̃a agservi cadacuada, ken agrue-
bab cadacuada, ket didac gargarien ng̃a
agpung̃tot iti gapuanan dagiti imayo; ket
diacto mang̃aramid cadacayo iti ranggas.
7 Nupay casta saandac ng̃a impang̃ag,

cuna ni Jehova; tapno magargaridac nğa
agpunğtot iti gapuanan dagiti imayo iti
bucodyo a pacadunoran.
8 Isut' gapuna a castoy ti cuna ni
Jehova dagiti buybuyot: Agsipud ta
dicay dinengngeg dagiti saoc,
9 adtoy, manğibaonacto ket alaec amin
dagiti familia iti amianan, cuna ni
Jehova, ket *manğibaonacto* ken Nabu-
codonosor nğa ari ti Babilonia, nğa
adipenco, ket iyegconto ida a maibusor
ditoy a daga, ken maibusor cadagiti
agnaed kencuana, ken maibusor cadagiti
amin a nacion iti aglicmut; ket pucawecto
ida a matalipupus, ket aramidecto ida a
maysa a pagseddaawan, ken maysa a
pagsanamtican, ken agnanayon a lanğa-
lanğ.
10 Maysa pay iccatecto cadacuada ti
timec ti rag-o ken ti timec ti ragsac, ti
timec ti novio, ken ti timec ti novia, ti
uni dagiti paggilinğan, ken ti silaw ti
pagsilawan.
11 Ket daytoy amin a daga isuntot'
maysa a lanğalanğ, ken maysa a pagsed-
daawan; ket dagitoy a nacion agservi-
danto iti ari ti Babilonia iti pitopulo a
tawen.

12 Ket maaramid inton matunğpal ti
pitopulo a tawen, a dusaecto ti ari ti
Babilonia, ken dayta a nacion, cuna ni
Jehova, gapu iti kinadakesda, ken ti daga
dagiti Caldeos; ket isuntot' aramidec a
lanğalanğ iti agnanayon.
13 Ket iyegconto iti dayta a daga amin
dagiti saoc isuda a binalicasco a maibusor
kencuana, wen, isu-amin met laenğ a
naisurat ditoy a libro, isu nğa impadto ni
Jeremias a maibusor cadagiti amin a
nacion.
14 Ta adu a nacion ken natan-oc nğa
ar-ari aramidendanto ida, isuda met
laenğ, a bag-en, ket supapacacto ida cas
mayannurot cadagiti aramidda, ken cas
mainugot cadagiti gapuanan dagiti imada.

15 Ta castoy ti cuna ni Jehova, a Dios
ti Israel, caniac: Alaem daytoy a copa
ti arac ti punğtot iti imac, ket painumem
amin dagiti nacion a panğibaonac kenca.
16 Ket isuda uminumdanto, ket agi-
baribarda, ket agmauyonğda gapu iti
campilan nğa ipaw-itconto iti nagtengnğa-
anda.
17 Saac innala ti copa iti ima ni
Jehova, ket pinainumco amin dagiti
nacion, isuda a nanğibaonan caniac ni
Jehova;
18 *nğa ammoen*, ti Jerusalem ken dagiti
ciudad ti Juda, ken dagiti ar-arida, ken
dagiti panğoloenda, tapno aramiden ida a
maysa a lanğalanğ, maysa a pagsedsed-
daawan, maysa a pagsanamtican, ken
maysa a lunod, cas iti daytoy nğa aldaw;
19 ni Faraon nğa ari ti Egipto, ken
dagiti adipenna ken dagiti panğoloenna,
ken amin ti ilina;
20 ken amin dagiti laoc a tattao, ken
amin nğa ari ti daga ti Hus, ken amin
dagiti ar-ari ti daga dagiti Filisteos, ken
Ascalon, ken Gaza, ken Accaron, ken ti
tidda ti Azoto;
21 Edom, ken Moab, ken dagiti annac
ti Ammon;
22 ken amin dagiti ar-ari ti Tiro, ken
amin dagiti ar-ari ti Sidon, ken dagiti
ar-ari ti puro isu nğa adda iti ballasiw ti
baybay;
23 Dedan, ken Tema, ken Buz, ken
amin dagiti napukisan ti suli *ti buocda;*
24 ken amin dagiti ari ti Arabia, ken
amin dagiti ari dagiti laoc nğa ili nğa
agnaed iti let-anğ;
25 ken amin dagiti ari ti Zambri, ken
amin dagiti ari ti Elam, ken amin dagiti
ari ti Media;
26 ken amin dagiti ari ti amianan,
adayu ken asideg, iti maysa ken iti
sabali; ken amin dagiti pagarian ti
lubonğ, nğa adda iti rabaw ti daga: ket
ti ari ti Sesac uminumto iti calpasanda.

27 Ket cunaemto cadacuada, Castoy ti
cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios
ti Israel: Uminumcayo, ket mabarteccayo,
ken agbaccuarcayo ket matuanğcayo, ket
saancayon a bumanğon, gapu iti campilan
nğa ipaw-itconto cadacayo.
28 Ket isunto, no dida cayat nğa alaen
ti copa iti imam tapno uminumda, iti
casta cunaemto cadacuada, Castoy ti cuna
ni Jehova dagiti buybuyot; Pudno nğa
uminumcayto.
29 Ta adtoy, irugic ti agaramid ti
dakes iti ciudad a managan gapu iti
naganco; ket dacayo saancay coma aya a
madusa a pulos? Saancayto a di madusa;
ta manğayabacto iti maysa a campilan
cadagiti amin nğa agnaed ti daga, cuna ni
Jehova dagiti buybuyot.

30 Isut' gapuna nğa ipadtom a mai-
busor cadacuada amin dagitoy a sao, ket
cunam cadacuada, Ni Jehova agunğorto

manipud iti ngato, ket iyebcasnanto ti
timecna manipud iti nasantoan a taengna;
agungorto a sibibileg a maibusor iti
pagyaponanna; isu umkisto, a cas cadagiti
agbaddec *cadagiti uvas*, a maicaniwas cada-
giti amin nga agnaed iti daga.
31 Maysa nga anabaab umayto agingga
met laeng iti ungto ti daga; ta ni Jehova
adda suppiatna cadagiti nacion; isu sum-
recto iti panangocom ti amin a lasag: no
maipapan cadagiti nadangeoc, yawatnan-
to ida iti campilan, cuna ni Jehova.

32 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti
buybuyot, Adtoy, ti dakes rumuarto
manipud iti nacion agingga iti nacion ket
maysa a dackel a bagio maibangonto ma-
nipud caungtoan a paspaset ti daga.
33 Ket dagiti napapatay ni Jehova
isunto iti dayta nga aldaw manipud iti
maysa nga ungto ti daga agingga met
laeng iti sabali nga ungto ti daga: saan-
danto a maunnoyan, ket dida met maur-
nong, wenno maicali; isudanto ti tacki iti
rabaw ti daga.
34 Agdung-awcayo, dacayo a paspas-
tor, ken agsangitcayo; ket agtulidcayo
iti dapó, dacayo pangoloen ti arban; ta
dagiti aldaw ti pannacapapatayo ken ti
pannacaiwarisyo dimtengen, ket matnag-
cayto a cas naimnas nga alicamen.
35 Ket dagiti paspastor awanto ti
dalanda nga agtalaw; wenno ti palungo
ti arban a lumisi.
36 ¡ Maysa a timec ti riaw dagiti paspas-
tor, ken dung-aw ti palungo ti arban! ta
ni Jehova racrakenna ti pagarabanda.
37 Ket dagiti natalna a pagyaponan
mapaulimeda gapu iti narungsot nga
unget ni Jehova.
38 Pinanawanna ti paglemmenganna, a
cas ti leon; ta ti daga nagbalin a maysa
a pagseddaawan a gapu iti rungsot ti
mangirurumen *a campilan*, ket a gapu iti
narungsot nga ungetna.

Dagiti ciudad ti Juda mapacaammoanda.
Maysa a tulag a nalmeng ti panang-
papatay ken Jeremias. Daydi
nalmeng a tulag maabac.

26 Iti pangrugianan ti panagturay ni
Joacim nga anac a lalaki ni Josias,
ari ti Juda, dimteng daytoy a sao a nag-
gapu ken Jehova a kinunana,
2 Castoy ti cuna ni Jehova: Agtac-
derca iti paraangan iti balay ni Jehova,
ket agsaoca cadagiti amin a ciudad ti
Juda, nga umay nga agrucbab iti balay ni
Jehova, amin dagiti sao nga ibilinco kenca
nga isaom cadacuada; dica kessayan ti
maysa a sao.
3 Nalabit nga ipangagdanto, ket ag-
sublida tunggal tao manipud iti dakes a
dalanna; tapno agbabawiac coma iti dakes
a pinanggepco nga aramiden cadacuada
gapu iti kinadakes ti aramidda.
4 Ket cunaemto cadacuada, Castoy ti
cuna ni Jehova; No didacto ipangag, a
magna iti lintegco isu nga incabilco iti
sangoananyo,
5 nga ipangagyo dagiti sao dagiti adi-
penco a mammadto, isuda nga ibaonco
cadacayo, a bimmangonac met laeng a
nasapa ken imbaonco ida, ngem saancay a
nangipangag;
6 aramidecto ngarud daytoy a balay a
cas iti Silo, ket aramidecto daytoy a
ciudad a lunod cadagiti amin a nacion ti
daga.
7 Ket dagiti sacerdote ken dagiti
mammadto ken amin ti ili nangegda ni
Jeremias a nagsasao cadagitoy a sao iti
balay ni Jehova.

8 Ket naaramid nga idi ni Jeremias
natungpalna ti amin a panagsaona nga
imbilin ni Jehova kencuana nga isao iti
amin nga ili, a dagiti sacerdote ken dagiti
mammadto ken amin ti ili isut' tiniliwda
a kinunada. Sica matayca a pudno.
9 Apayapay a nangipadtoca iti nagan
ni Jehova, a kinunam, Daytoy a balay
casto la iti Silo, ket daytoy a ciudad
langalangto, nga awan ti agnaed? ket
amin ti ili naurnong ken Jeremias iti
balay ni Jehova.

10 Ket idi dagiti palungoen ti Juda
nangegda dagitoy a banag, simmang-atda
manipud iti balay ti ari agingga iti balay
ni Jehova; ket nagtugawda iti pagsercan
ti baro a ruangan *ti balay* ni Jehova.
11 Sa nagsao dagiti sacerdote ken da-
giti mamadto cadagiti amin a pangoloen
ken iti amin nga ili, a kinunada, Daytoy
a tao maicari iti patay; ta isu nagipadto
iti maicaniwas ditoy a ciudad, cas nangeg-
yo cadagiti lapayagyo.
12 Idin nagsao ni Jeremias cadagiti
amin a pangoloen ken iti amin nga ili a
kinunana, Ni Jehova imbaonnac nga agi-
padto iti maicaniwas ditoy a balay ken
maibusor ditoy a ciudad cadagiti amin a
sao a nangegyo.
13 Ita ngarud baliwanyo dagiti dalan-

yo ken dagiti aramidyo, ken annurotenyo
ti timec ni Jehova a Diosyo; ket ni
Jehova agbababawinto iti dakes nga bina-
licasna a maibusor cadacayo.
14 Ngem no maipapan caniac, adtoy,
addaac iti imayo: aramidenyo caniac ti
cas nasayaat ken umiso cadagiti matayo.
15 Ammoenyo laeng nga awan duadua,
a no patayendac, iyegyonto ti awan tu-
lawna a darac cadacayo met laeng, ket iti
daytoy a ciudad, ken cadagiti agnaed
kencuana; ta iti kinapudnona ni Jehova
imbaonnac cadacayo a mangisawang cada-
gitoy amin a sao cadagiti lapayagyo.

16 Idin kinuna dagiti pangoloen ken
amin ti ili cadagiti sacerdote ken cada-
giti mammadto: daytoy a lalaki saan a
maicari iti patay; ta isu nagsao cadatayo
iti nagan ni Jehova a Diostayo.
17 Sa timmacder ti dadduma cadagiti
panglacayen ti daga, ket nagsaoda iti
amin a gimong ti ili, a kinunada,
18 Ni Miqueas a Morasti nagipadto
cadagiti aldaw ni Ezequias nga ari ti
Juda; ket isu nagsao iti amin nga ili ti
Juda, a kinunana, Castoy ti cuna ni
Jehova dagiti buybuyot; Ti Zion maara-
donto a cas maysa a talon, ket ti Jerusa-
lem agbalinto a bonbontoon, ket ti bantay
ti balay cas cadagiti nangato a luglugar ti
maysa a bakir.
19 Isut' pinatay aya ni Ezequias nga
ari ti Juda ken amin ti Juda? saan aya
a nagbuteng ken Jehova, ket nagdawat
iti parabur ni Jehova, ket ni Jehova nag-
babawi iti dakes isu nga imbalicasna a
maibusor cadacuada? Castoy ti panag-
aramidtay coma iti dackel a kinadakes a
maicaniwas iti cararuatay met laeng.

20 Ket adda met idi maysa a lalaki a
nagipadto iti nagan ni Jehova, ni Urias
nga anac a lalaki ni Semei a taga Cariat-
jarim; ket isu nagipadto a maibusor
ditoy a ciudad ken maicaniwas ditoy a
daga cas mayalubog iti amin a sao ni
Jeremias.
21 Ket idi ni Joacim nga ari, agraman
cadagiti amin a nabileg a lallakina, ken
amin dagiti pangoloenna, nangegda dagiti
saona, ti ari binirucna ti panangpapatayna
kencuana; ngem idi isut' nangeg ni Urias,
nagbuteng, ket nagtalaw, ket napan idiay
Egipto.
22 Ket ni Joacim nga ari nagbaon ti
lallaki idiay Egipto, *nga isuda* da Elnatan
nga anac a lalaki ni Acor, ken dadduma a
lallaki a naicuyog kencuana, idiay Egip-
to;
23 ket inyegda ni Urias manipud Egip-
to ken inyegda ken Joacim nga ari, isu a
nangpapatay kencuana iti campilan, ket
impurruacna ti bangcayna cadagiti tanem
dagiti caaduan a tattao.
24 Ngem ti ima ni Ahicam nga anac a
lalaki ni Safan adda idi ken Jeremias, tap-
no isut' saanda coma nga iyawat iti ima ti
ili a mangpapatay kencuana.

Maibilin cadagiti nacion ti panagpacum-
babada ken Nabucodonosor.

27 Idi damo ti panagturay ni Joacim
nga anac a lalaki ni Josias, ari ti
Juda, dimteng daytoy a sao ken Jeremias
a naggapu ken Jehova, a kinunana,
2 Castoy ti cuna ni Jehova caniac:
Mangaramidca kenca ti singdan ken pang-
sangol, ket icabilmo dita tengngedmo;
3 ket ipaw-itmo ida iti ari ti Edom,
ken iti ari ti Moab, ken iti ari dagiti
annac ti Ammon, ken iti ari ti Tiro, ken
iti ari ti Sidon, gapu iti ima dagiti baba-
onen nga umay iti Jerusalem ken Sedecias
nga ari ti Juda:
4 ket incumitna ida cadagiti appoda, a
cunana, Castoy ti cuna ni Jehova dagiti
buybuyot, a Dios ti Israel, Castoy ti cuna-
enyonto cadagiti appoyo:
5 Inaramidco ti lubong, dagiti tattao
ken dagiti animal nga adda iti rabaw ti
daga, gapu iti dackel a pannacabalinco
ken gapu iti siuunnat a tackiagco; ket
isut' itedconto iti dayta nga ipagarupec a
nalinteg.
6 Ket ita intedco amin dagitoy a dag-
daga iti ima ni Nabucodonosor, nga ari ti
Babilonia, nga adipenco; ket casta met
dagiti animal ti tanap intedco kencuana
nga agservi kencuana.
7 Ket amin dagiti nacion agservidanto
kencuana, ken iti anacna a lalaki, ken iti
anac a lalaki ti anacna a lalaki, agingga
iti tiempo ti bucodna a daga dumteng:
ket sa adu a nacion ken dadackel nga ar-
ari isut' aramidendanto a bag-enda.
8 Ket maaramidto a ti nacion ken ti
pagarian a dinto agservi iti isu met laeng
a Nabucodonosor nga ari ti Babilonia,
ken saanto a mangicabil iti tengngedda
iti baba ti sangol ti ari ti Babilonia,
dayta a nacion dusaecto, cuna ni Jehova,
iti campilan, ken iti bisin, ken iti angol,
agingga t' maibusco ida gapu iti imana.
9 Ngem no maipapan cadacayo, dicay

ipañgag dagiti mammadtoyo, wenno
dagiti mammoyonyo wenno dagiti tag-
tagainepyo, wenno dagiti mammadles
wenno dagiti mañgñgaradiñgyo ñga agsao
cadacayo, ñga agcuna, Saancayto ñga
agservi iti ari ti Babilonia:
10 ta isuda agipadtoda iti maysa a tiri
cadacayo, tapno umaliscayo ñga umadayu
iti dagayo, ken tapno paruarencay coma
ket mapucawcayo.
11 Ñgem ti nacion a maiyegto iti
tengñgedda iti baba ti sañgol ti ari ti
Babilonia, ken agservi kencuana, dayta *a
nacion* palubosacto ñga agnaed iti bucodna
a daga, cuna ni Jehova; ket isut' talon-
endanto, ket agnaedda idiay.

12 Ket nagsaoac ken Sedecias ñga ari
ti Juda a mayalubog amin cadagitoy a
sao, a kinunac, Iyegyo dagiti tengñgedyo
iti baba ti sañgol ti Babilonia, ket agser-
vicay kencuana ken iti ilina, ket ag-
biagcayo.
13 Apayapay a mataycayto, sica ken ti
ilim, iti campilan, iti bisin ken iti añgol,
cas sinao ni Jehova maipapan iti nacion
a dinto agservi iti ari ti Babilonia?
14 Ket dicay ipañgag dagiti sao dagiti
mammadto ñga agsao cadacayo a cunada,
Saancay ñga agservi iti ari ti Babilonia;
ta isuda agipadtoda ti maysa a tiri cada-
cayo.
15 Ta saanco ida ñga imbaon, cuna ni
Jehova, no di ket agipadtoda a siuulbod
iti naganco; tapno paruarencayo ken
tapno mapucawcayo, dacayo ken dagiti
mammadto ñga agipadto cadacayo.

16 Casta met a nagsaoac cadagiti sacer-
dote ken iti amin daytoy ñga ili, a kin-
unac, Castoy ti cuna ni Jehova: Dicay
ipañgag dagiti sao dagiti mammadto ñga
agipadto cadacayo a cunada, Adtoy, dagiti
alicamen ti balay ni Jehova iti mabiit
maiyegto manen manipud Babilonia; ta
isuda agipadtoda iti maysa a tiri cada-
cayo.
17 Dicay ipañgag ida; agservicay iti
ari ti Babilonia ket agbiagcayo: aniat'
gapuna a daytoy a ciudad agbalin a lañga-
lañg?
18 Ñgem no isuda mammadtoda, ken
no ti sao ni Jehova adda coma cada-
cuada, agaramidda coma ita ti panañgiba-
baet ken Jehova dagiti buybuyot, tapno
dagiti alicamen a nabati iti balay ni
Jehova, ken iti balay ti ari ti Juda, ken
idiay Jerusalem saanda a mapan idiay
Babilonia.
19 Ta castoy ti cuna ni Jehova dagiti
buybuyot a maipapan cadagiti monmon
ken maipapan iti baybay, ken maipapan
cadagiti batay, ken maipapan iti tidda
dagiti alicamen a nabati ditoy a ciudad,
20 isu a saan ñga innala ni Nabucodo-
nosor ñga ari ti Babilonia, idi impanawna
a cayaw ni Jeconias ñga anac a lalaki ni
Joacim, ñga ari ti Juda, manipud Jeru-
salem agiñggat' Babilonia ken amin
dagiti natan-oc ti Juda ken Jerusalem;
21 wen, castoy ti cuna ni Jehova dagiti
buybuyot, a Dios ti Israel, a maipapan
cadagiti alicamen a nabati iti balay ni
Jehova, ken iti balay ti ari ti Juda, ken
ti Jerusalem:
22 Maipandanto idiay Babilonia, ket
idiaydanto agiñgga iti aldaw a panañg-
saruñgcarco cadacuada, cuna ni Jehova;
saacto isañg-at ida, ket isublic ida ditoy a
lugar.

Ti natiri a padto ni Ananias, ken ti suñgbat ni Jeremias. Ti ipapatay ni Ananias.

28 Ket naaramid iti dayta met la a
tawen, idi damo ti panagturay ni
Sedecias ñga ari ti Juda, iti maicapat a
tawen, ti maicalima a bulan, a ni Ananias
ñga anac a lalaki ni Azur a mammadto,
isu ñga adda idi idiay Gabaon, nagsao
caniac iti balay ni Jehova, iti sañgoanan
dagiti sacerdote ken ti amin ñga ili, a
kinunana,
2 Castoy ti saoen ni Jehova dagiti
buybuyot, a Dios ti Israel, a cunana,
Binuñgtolco ti sañgol ti ari ti Babilonia.
3 Iti uneg ti dua ñga awan curañgna a
tawen iyegconto manen ditoy a disso
amin dagiti alicamen ti balay ni Jehova
ñga impanaw ni Nabucodonosor ñga ari
ti Babilonia nanipud ditoy a lugar, ket
impanna idiay Babilonia:
4 ket iyegconto manen ditoy a lugar ni
Jeconias ñga anac a lalaki ni Joacim, ñga
ari ti Juda, agraman cadagiti amin a
cayaw ti Juda, a napan idiay Babilonia,
cuna ni Jehova; ta buñgtolecto ti sañgol
ti ari ti Babilonia.

5 Idin ni mammadto a Jeremias kinu-
nana ken mammadto ñga Ananias iti
sañgoanan dagidi sacerdote, ken iti sa-
ñgoanan iti amin ñga ili a nagtacder iti
balay ni Jehova,

6 ni met laeng̃ mammadto a Jeremias
kinunana, Amen: ni Jehova aramidenna
coma ti casta; ni Jehova aramidenna dagi-
ti saom ng̃a impadtom, ng̃a iyegna manen
dagiti alicamen iti balay ni Jehova, ken
isuda amin iti pannacacayaw, ng̃a agga-
put' Babilonia agingg̃a ditoy a lugar.
7 Nupay casta deng̃gem ita daytoy sao
a saoec cadagiti lapayagmo, ken cadagiti
lapayag dagiti amin ng̃a ili:
8 Dagiti mammadto ng̃a adda iti casa-
ng̃oanac ken iti casang̃oanam idi unana
nagipadtoda iti maibusor iti adu a dag-
daga, ken maicaniwas iti dadackel a
pagpagarian, iti gubat, ken iti dakes, ken
iti ang̃ol.
9 Ti mammadto ng̃a agipadto iti talna,
no ti sao ti mammadto matung̃palto, iti
casta ti mammadto maammoanto, ng̃a
isut' pudno ng̃a imbaon ni Jehova.
10 Sa innala ni Ananias a mammadto
ti sang̃ol iti teng̃ng̃ed ni mammadto a
Jeremias, ket isut' binung̃tolna.
11 Ket ni Ananias nagsao iti sang̃oanan
ti amin ng̃a ili, a kinunana, Castoy ti
cuna ni Jehova: Castoy met laeng̃ ti
panang̃bung̃tolconto ti sang̃ol ni Nabuco-
donosor ng̃a ari ti Babilonia iti uneg ti
awan curang̃na a dua a tawen manipud iti
teng̃ng̃ed dagiti amin a nacion. Ket ni
mammadto a Jeremias napan iti dalanna.

12 Idin ti sao ni Jehova dimteng̃ ken
Jeremias, calpasan a ni Ananias a mam-
madto binung̃tolna ti sang̃ol iti teng̃ng̃ed
ni mammadto a Jeremias, a kinunana,
13 Inca, ket ibagam ken Ananias, a
cunaem, Castoy ti cuna ni Jehova: Sica
binung̃tolmo dagiti sang̃ol a cayo; ng̃em
nang̃aramidcan iti saadda cadagiti sang̃ol
a landoc.
14 Ta castoy ti cuna ni Jehova dagiti
buybuyot, a Dios ti Israel: Nang̃icabi-
lac iti maysa a sang̃ol a landoc iti
teng̃ng̃ed amin dagitoy a nacion tapno
agservida ken Nabucodonosor ng̃a ari ti
Babilonia; ket agservidanto kencuana:
ket intedco met kencuana dagiti animal
ti tanap.
15 Idin kinuna ni mammadto a Jere-
mias ken Ananias a mammadto, Deng̃gem
ita Ananias: Ni Jehova saannaca ng̃a
imbaon: ng̃em pagtalkem daytoy ng̃a
ili iti maysa a tiri.
16 Isut' gapuna a castoy ti cuna ni
Jehova, Adtoy, papanawenca manipud
iti rabaw ti daga: iti daytoy a tawen
mataycanto, agsipud ta nagsaoca ti kina-
sukir a maicaniwas ken Jehova.
17 Iti casta ni Ananias a mammadto
natay iti dayta met laeng̃ a tawen iti
maicapito a bulan.

Ni Jeremias balacadanna dagiti nacayawan tapno agtalnada. Ti pannacaisublida iti calpasan dagiti pitopulo a tawen. Ti nacaay-ay-ay a casasaad ti matda sadi Judea. Ni Jeremias tubng̃arenna dagiti dadduma a naulbod a mammadto.

29 Ita dagitoy dagiti sao ti surat ng̃a
impaw-it ni Jeremias a mammadto
a naggapu sadi Jerusalem cadagiti natda
cadagiti pang̃lacayen ti pannacacayaw ken
cadagiti sacerdote, ken cadagiti mam-
madto, ken cadagiti amin a tattao a
nacayawan ng̃a impan ni Nabucodonosor
manipud Jerusalem aginggat' Babilonia
2 (calpasan a ni Jeconias ng̃a ari, ken
ti reina ng̃a ina, ken dagiti eunuco ken
dagiti pang̃oloen ti Juda ken Jerusalem,
ken dagiti allawagi, ken dagiti mam-
manday, pimmanawda sadi Jerusalem),
3 gapu iti ima ni Elasa, ng̃a anac a
lalaki ni Safan, ken Gamarias ng̃a anac a
lalaki ni Helcias, (isu ng̃a imbaon ni
Sedecias ng̃a ari ti Juda sadi Babilonia
ken ni Nabucodonosor ng̃a ari ti Babilo-
nia), a kinunana,
4 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti
buybuyot, a Dios ti Israel, ken cadagiti
amin a nacayawan, isuda a pinaipanco a
nacayawan manipud Jerusalem aginggat'
Babilonia:
5 Mamang̃oncayo cadagiti balbalay, ket
agnaedcayo cadacuada, ket agmulmula-
cayo cadagiti minuyung̃an, ket canenyo
dagiti bung̃a cadacuada.
6 Alaenyo dagiti assawayo, ket agpu-
totcayo cadagiti annac a lallaki ken
babbai; ken mang̃alacayo iti assawa dagiti
annacyo a lallaki, ken iccanyo dagiti
annacyo a babbai ti assawada, tapno
agipasng̃ayda coma cadagiti annac a lal-
laki ken babbai: tapno umaducayo idiay,
ket saancay a bumassit.
7 Ket birukenyo ti talna ti ciudad a
nagpaipanac cadacayo a nacayawan, ket
agcararagcay ken Jehova gapu kencuana:
ta ti talnana maaddaancayonto ti talna.
8 Ta castoy ti cuna ni Jehova dagiti
buybuyot, a Dios ti Israel: Saanyo ng̃a
ipalubos cadagiti mammadtoyo, ken ca-
dagiti manang̃igasatyo, ng̃a adda cadagiti

nagtengngaanyo, nga allilawendacayo, saanyo met nga indegan dagiti tagtagainepyo isuda a tinagtagainepyo.
9 Ta isuda agipadtoda a siuulbod cadacayo iti naganco: Siac saanco nga imbaon ida, cuna ni Jehova.
10 Ta castoy ti cuna ni Jehova, calpasan ti pannacaleppas ti pitopulo a tawen (idiay Babilonia siac sarungcarancayto, ket aramidecto ti nasayaat a saoc cadacayo, iti panangipasublic cadacayo ditoy a disso.
11 Ta ammoc dagiti panunot nga panunotec a maipapan cadacayo, cuna ni Jehova, panpanunotda ti talna, ket saan nga iti dakes, ti mangted cadacayo ti inanama iti maud-udi a pagtungpalanyo.
12 Ket umawagcayto caniac, ket mapancayonto ket agcararagcayto caniac, ket ipangagcayonto.
13 Ket sapulendacto, ket masaracandac, inton birukendac iti amin a pusoyo.
14 Ket masaracandacto cuna ni Jehova: ket ituckiadcayto iti pannacacayawyo, ket urnongencayto nga aggapu cadagiti amin a nacion, ken cadagiti amin a disso a nangyacayac cadacayo, cuna ni Jehova; ket iyegcayto manen ditoy a disso a naggapu sadiay a pinaipancayo a nacayawan.

15 Gaput ta kinunayo, Ni Jehova namangon cadatayo cadagiti mammadto sadi Babilonia;
16 castoy ti cuna ni Jehova a maipapan iti ari nga agtugaw iti rabaw ti trono ni David, ken maipapan cadagiti amin a tattao nga agnaed itoy a ciudad, dagiti cacabsatyo a saanda a napan a nakicuyog cadacayo iti pannacacayaw;
17 castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Adtoy, siac ipaw-itconto cadacuada ti campilan, ti bisin, ken ti angol, ket pagbalinecto ida a cas cadagiti nalaad nga higos, isuda a saan a mabalin a canen, ta isudat' dakes.
18 Ket camatecto ida iti campilan, iti bisin, ken iti angol, ket iyawatconto ida a maipalladaw nga agsublisubli cadagiti amin a pagpagarian ditoy daga, nga agbalinda a pagtabtabbaawan, ken pagsedseddaawan, ken pagsansanamtican, ken pacababalawan, cadagiti amin a nacion a nangyacayac cadacuada;
19 gaput ta isuda dida impangag dagiti saoc, cuna ni Jehova, isuda a nangibaonac cadagiti adipenco a mammadto cadacuada a bimmangonac a masapa ket imbaonco cadacuada; ngem dicay kinayat a dinengngeg, cuna ni Jehova.
20 Denggenyo ngarud ti sao ni Jehova, dacayo amin a nacayawan, dacay a pinaipanco manipud Jerusalem aginggat' Babilonia.

21 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel, a maipapan ken ni Acab nga anac a lalaki ni Colias, ken maipapan ken ni Sedecias nga anac a lalaki ni Maasias, isuda a mammadles ti tiri cadacayo iti naganco: Adtoy, iyawatconto ida iti ima ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia; ket papatayennanto ida iti sangoanan dagiti matayo;
22 ket cadacuada maalanto ti maysa a lunod cadagiti amin a nacayawan ti Juda nga adda idiay Babilonia, a cunana, Ni Jehova aramidennacayonto a cas ken Sedecias ken cas ken Acab, isuda nga iti ari ti Babilonia intonona iti apuy;
23 ta isuda nacaaramidda ti kinamauyong iti Israel, ket nakicamalala cadadagiti assawa dagiti caarrubada, ket nagsaoda cadagiti ulbod a sasao iti naganco isu a saanco nga imbilin cadacuada. ket siac ti mannacaammo, ken mamanecnec, cuna ni Jehova.

24 Ket ti maipapan ken Semeias a Nehelamita agsaocanto a cunaem,
25 Castoy ti saoen ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel, a cunana, Gaput ta nangipaw-itca cadagiti sursurat iti naganmo met laeng cadagiti amin a tattao nga adda idiay Jerusalem, ken ni Sofonias nga anac a lalaki ni Maasias a sacerdote, ken cadagiti amin a sacerdote a kinunam,
26 Ni Jehova inaramidnaca a sacerdote iti saad ni Joiada a sacerdote tapno adda coma agturay iti balay ni Jehova, ta tunggal maysa a tao nga agmauyong ken pagbalinenna ti bagína met laeng a maysa a mammadto, dayta icabilmonto coma iti tul-ong, ken cadagiti putaw.
27 Ita ngarud apayapay a saanyo a tinubngar ni Jeremias a taga Anatot, isu a pagbalinenna ti bagína met laeng a maysa a mammadto cadacayo?
28 Ta isu ngarud nagbaon cadacami ditoy Babilonia, a kinunana, *Ti pannacacayaw* isut' nawatiwat: mangipatacdercayo cadagiti balbalay, ket agnaedcay cadacuada; ket agmulacayo cadagiti minuyungan, ket canenyo ti bunga cadacuada.

29 Ket ni Sofonias a sacerdote binasana
daytoy a surat cadagiti lapayag ni
Jeremias a mammadto.
30 Idin immay ti sao ni Jehova ken ni
Jeremias a kinunana,
31 Agbaonca cadacuada amin a naca-
yawan, a cunam, Castoy ti cuna ni Jehova
a maipanggep ken Semeias a Nehelamita:
Gaput ta ni Semeias nagipadto cadacayo
ket saanco nga imbaon, ket pinagtalecyo
iti maysa nga ulbod;
32 gapuna castoy ti cuna ni Jehova,
Adtoy, siac dusaecto ni Semeias a Nehe-
lamita, ken ti putotna: isu awanto ti
maysa a lalakina a makipagnaed cada-
gitoy a tattao; awanto met ti makitana a
naimbag nga aramidecto a maipaay iti
ilic, cuna ni Jehova, ta isu insaona ti
isusukir a maibusor ken Jehova.

Ti pannacaispalda iti pannacacayaw maicari cadacuada.

30 Ti sao a dimteng ken Jeremias a
naggapu ken Jehova, a kinunana,
2 Castoy ti sao ni Jehova, a Dios ti
Israel, a cunana, Isuratmo dagiti amin a
sao nga insaoc kenca iti maysa a libro.
3 Ta, adtoy, dagiti aldaw dumtengda,
cuna ni Jehova, a siac ituckiadconto
manen ti pannacacayaw ti ilic nga
Israel ken Juda, cuna ni Jehova, ket
siac pasubliecto ida iti daga nga intedco
cadagidi ammada, ket isut' tagicuaendan-
to.

4 Ket dagitoy dagiti sao nga sinao ni
Jehova a maipapan iti Israel ken maipa-
pan iti Juda.
5 Ta castoy ti cuna ni Jehova: Na-
ngegmi ti timec ti panagpigerger, ti pa-
nagbuteng, ket saan ti talna.
6 Saludsodenyo ita, ket kitaenyo no ti
maysa a lalaki agpasical iti panaganac:
apayapay a makitac ti tunggal lalaki nga
adda ti im-imana cadagiti lomlomona,
a cas maysa a babai nga agpaspasical, ket
dagiti amin a ruprupa bumsagda?
7 Ay! ta dayta nga aldaw isut' nain-
daclan, iti casta nga awan ti capadpadana:
iti met laeng tiempo ti panagrigat ni Ja-
cob; ngem isu maisalacanto kencuana.
8 Ket maaramidto iti dayta nga aldaw,
cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a siac
tuccolecto ti pacona nga iccaten ita teng-
ngedmo, ken gessatecto dagiti parautmo;
ket dagiti sang-sangaili isut' saandanto nga
aramidenen a bag-enda;
9 ngem isuda agservidanto ken Jehova
a Diosda, ken ni David nga arida, isu nga
ibangonconto cadacuada.
10 Isut' gapuna a saancay nga agbuteng,
O adipenco a Jacob, cuna ni Jehova; dica
met agcullayaw, O Israel: ta, adtoy, siac
isalacancanto manipud iti adayu, ken da-
giti putotmo a naggapu iti daga ti pan-
nacacayawda; ket ni Jacob agsublinto, ket
aginananto ken agtalnanto, ket awanto ti
inna pagbutngan.
11 Ta siac addaac kenca, cuna ni Je-
hova, a mangisalacan kenca: ta uray no
aramidec ti maysa a naananay a panung-
palan dagiti amin a nacion a cadacuada in-
waraswarasca, nupay casta saanconto nga
aramiden ti naanany a panungpalam; ngem
babalawencanto a cas catutopam, ket uray
casano saancanto a baybay-an a saan a ma-
dusa.

12 Ta castoy ti cuna ni Jehova, Ti du-
normo isut' saan a maagasan, ket ti sugat-
mo isut' nasaem.
13 Awan ti asinoman a mangsalacnib iti
panggepmo, tapno mabedbedca coma: sica
awan kenca ti agas a macaagas.
14 Amin dagiti caayanayatmo linipat-
andacan; isuda saandaca a sapsapulenen;
ta siac sinugatca iti sugat ti maysa a
cabusor, iti pannacaaramat ti panangdusa
ti maysa a naranggas a tao, gapu iti
kinaruay ti kinadangkesmo, ta dagiti
basbasolmo immadudan.
15 Apayapay nga agsangitca gapu iti
dunormo? ti ut-utmo saan a maagasan:
gapu iti kinaruay ti kinadangkesmo: ta
dagiti basbasolmo immadudan, siac inara-
midco dagitoy a banbanag kenca.
16 Isut' gapuna nga amin dagidiay
mangalun-un kenca, maalun-undanto; ket
amin dagiti sumuppiat kenca, tunggal
maysa cadacuada mapandanto iti panna-
cacayaw; ket dagidiay mangdadaelto
kenca, madadaeldanto, ket aminto a
mangsamsam kenca itedconto a maipaay
iti pannacasamsam.
17 Ta siac pagpulangecto ti salunat
kenca, ket siac agasancanto cadagiti sug-
sugatmo, cuna ni Jehova; ta isuda
ninaganandaca a maysa a naibelleng, *a kinunada*, Daytoy isu ti Sion, isu nga
awan ti tao a mangsapul kencuana.

18 Castoy ti cuna ni Jehova; Adtoy,
ituckiadconto ti pannacacayaw dagiti
toltolda ni Jacob, ket addanto caasic
cadagiti pagnaedanna; ket ti ciudad mai-

bangonto iti rabaw ti turodna met laeng̃,
ket ti palacio manaedanto a mayannurot
iti cadawyanna met laeng̃.
19 Ket cadacuada agtaudto ti panag-
yaman ken ti timec dagidiay ng̃a agrag-
sac: ket paaduecto ida, ket saandanto
a bumassit, siac met patan-okecto ida,
ket saandanto a bassit.
20 Dagiti annacda met casdanto idi
casacbayanna, ket ti gimong̃da mapatib-
kerto iti sang̃oanac; ket dusaecto amin a
mang̃irurumen cadacuada.
21 Ket ti pang̃oloda agtaudto met laeng̃
cadacuada, ket ti agturayda rumuarto iti
teng̃ng̃ada; ket isut' yaasidegconto, ket
isu umasidegto caniac: ta siasino dayta
ng̃a adda turedna idi ng̃a umasideg can-
iac? cuna ni Jehova.
22 Ket dacayto ti ilic, ket siacto ti
Diosyo.

23 Adtoy, ti bagio ni Jehova, a ti *met
laeng̃* pung̃totna, rimmuaren a maysa a
sumacsacnap a bagio: isut' agtinnagto iti
olo ti managdacdakes.
24 Ti narung̃sot a pung̃tot ni Jehova
saanto ng̃a agsubli, aginggat' maaramid-
na, ket aginggat' malpasna dagiti panggep
ti pusona: itinto ud-udina ng̃a aldaw
isut' maawatanyonto.

*Ti pannacaisubli ti Israel. Ni Raquel ma-
liwliwa. Iti casacbayan ng̃a iraran̄gay
ti Israel. Ti baro ken nalagda a
tulag.*

31 Iti daydi met laeng̃ a tiempo, cuna
ni Jehova, siacto ti Dios dagiti
amin a familia ti Israel, ket isudanto ti
ilic.
2 Castoy ti cuna ni Jehova, Dagiti
tattao ng̃a intidda ti campilan nacasaracda
iti parabur idiay let-ang̃; ti met laeng̃
Israel, idi napanac tapno isut' paginanaec.
3 Ni Jehova nagparang̃ caniac iti
nabayag a tiempon, *a kinunana*, Wen,
siac ayatenca iti agnanayon a panagayat:
isut' gapuna a babaen ti naayat a kinaim-
bag inyasidegca.
4 Siac ibang̃oncanto manen, ket sica
maibang̃oncanto, O virgen ti Israel: sica
maarcosancanto manen cadagiti pandereta,
ket mapancanto makisalsala cadacuada
ng̃a agragragsac.
5 Agimulacanto manen cadagiti cauva-
san cadagiti banbantay idiay Samaria:
dagiti agmulmula agimuladanto, ket lac-
amendanto ti *bung̃ana.*

6 Ta addanto maysa ng̃a aldaw, a
dagiti tattao ng̃a agbanbantay iti rabaw
dagiti turod ti Efraim agpuccawdanto,
Bumang̃oncayo, ket intayo sumang-at
idiay Sion ken Jehova a Diostayo.

7 Ta castoy ti cuna ni Jehova; Agcan-
tacayo a siraragsac a maipaay ken Jacob,
ket agriawcayo a maipaay iti cang̃ronaan
cadagiti nacion: agibunannagcayo, agday-
dayawcayo, ket cunayo, O Jehova, ispalem
ti ilim, ti matda iti Israel.
8 Adtoy, siac iyegconto ida manipud
iti daga iti amianan, ket urnong̃ecto ida
manipud cadagiti caadayuan a paset ti
daga, *ket* cadacuada ti bulsec ken ti pilay,
ti babai a masicug ken isu ng̃a agpasical
ng̃a agipasng̃ay ng̃a agcucuyog: agsubli-
danto ditoy a maysa a dackel a cacuyogan.
9 Isuda umaydanto ng̃a agsang̃sang̃it,
ket gapu iti panagpacaasi siac idalanconto
ida: siac papagnaecto ida cadagiti sibay
dagiti carcarayan dagiti dandanum, iti
maysa a nalinteg a dalan isu a didanto
pacaitibcolan: ta siac ti ama ti Israel,
ket ni Efraim isu ti inauna ng̃a anacco.

10 Deng̃genyo ti sao ni Jehova, O
dacayo a nacion, ket ipalawagyo cadagiti
adayu a purpuro; ket cunayo, Ti nang̃i-
waras iti Israel urnong̃ennanto, ket
icutannanto a cas ti maysa a pastor
dagiti carnerona.
11 Ta ni Jehova sinubbotna ni Jacob,
ket isut' inispalna iti ima daydiay a
napigpigsa ng̃em isu.
12 Ket umaydanto agcanta idiay toctoc
ti Sion, ket agayusdanto iti kinaimbag ni
Jehova, *a mapan* cadagiti bukel, ken iti
baro ng̃a arac, ken iti lana, ken cadagiti
urbon dagiti carnero ken bacbaca: ket ti
cararuada casto la maysa a minuyung̃an
a madandanuman; ket saandanton ng̃a
agleddaang̃ a pulos.
13 Calpasanna ti balasang̃ agragsacto iti
salsala, ken dagiti agtutubo a lalaki ken
dagiti lallacay ng̃a agcucuyog: ta pag-
balinecto ti leddaang̃da a rag-o, ket
liwliwaecto ida, ket pagragsakecto ida iti
leddaang̃da.
14 Ket bussogecto ti cararua dagiti
sacerdote iti kinataba, ket ti ilic mapnecto
iti kinaimbagco, cuna ni Jehova.

15 Castoy ti cuna ni Jehova: Maysa a
timec mang̃eg sadi Rama, un-unnoy, ken
napait a panagsang̃sang̃it, ni Raquel
agsang̃sang̃it gapu cadagiti annacna; ket

madi a maliwliwa gapu cadagiti annacna,
ta awanda.
16 Castoy ti cuna ni Jehova: Tenḡlem
dayta timecmo nḡa aggapu iti panagsanḡit,
ken dagita matam cadagiti luluam; ta
dayta trabajom magungunaanto, cuna ni
Jehova; ket umaydanto manen manipud
iti daga ti cabusor.
17 Ket adda inanama iti panunḡpalam,
cuna ni Jehova; ket dagiti annacmo
umaydanto manen cadagiti beddenḡda
met laenḡ.
18 Awan duadua a siac nanḡegcon ni
Efraim nḡa umas-asug *a castoy*, Sica
dinusanac, a cas maysa nḡa urbon ti baca
a saan a nairuam *iti paco:* pasubliennac,
ket siac mapasubliacto; ta sica ni Jehova
a Diosco.
19 Awan duadua idi calpasan a napa-
subliac, nagbbabawiac; ket calpasan a nai-
suroac, tinipplacco toy luppoc: nagbainac,
wen, mariruac met laenḡ, ta sinagabac ti
pannacababalaw ti kinabaroc.
20 ¿Ni Efraim ti ay-ayatec nḡa anacco?
¿isut' maysa a donḡdonḡnḡoec nḡa anac?
ta iti masansan a nagsaoac iti maibusor
kencuana, siac sipapasnecac pay laenḡ a
manḡlagip kencuana: isut' gapuna a ti
pusoc mailiw kencuana; kinapudnona
addanto caasic kencuana, cuna ni Jehova.

21 Ipatacdermo dagiti pagtandaanan,
iyaramidannaca cadagiti adigi a manḡi-
turonḡ; ituronḡmo ta pusom iti calsada,
ti met laenḡ dalan a napanam: agsublica
manen, O virgen nḡa anac ti Israel, ag-
sublica manen cadagitoy a ciudadmo.
22 Casano ti cabayagmo a mapan ag-
sublisubli, O sica managlicud nḡa anac a
babai? ta ni Jehova pinarsuana ti maysa
a baro a banag ditoy rabaw ti daga:
Maysa a babai lawlawennanto ti maysa a
lalaki.

23 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti
buybuyot, a Dios ti Israel: Maminsan pay
aramatendanto daytoy a pagsasao idiay
daga ti Juda ken cadagiti ciudadna, intono
iyegco manen ti pannacacayawda; ni Jeho-
va bendicionannaca, O pagnaedan ti kina-
linteg, O bantay ti kinasanto.
24 Ket ti Juda ken amin a ciudadna
agnaeddanto sadiay, dagiti mannalon ken
dagidiay mapan cumuyog cadagiti car-
carnero.
25 Ta pinenneccon ti nautoyan a carara-
rua, ket pinuseccon ti tunḡgal naladinḡit
a cararua.
26 Calpasan iti daytoy nagriinḡac, ket
kimmitaac; ket ti turogco nasam-it
caniac.

27 Adtoy, dagiti aldaw dumtenḡda,
cuna ni Jehova, a siac ibunubonconto ti
balay ni Israel ken ti balay ni Juda
cadagiti bukel ti tao ken cadagiti bukel
ti animal.
28 Ket maaramidto a cas iti pananḡay-
wanco cadacuada, a manḡparut, ken
manḡrugpo, ken manḡrebba, ken manḡda-
dael, ken manḡpasagaba; castanto ti
pananḡaywanco cadacuada a manḡibanḡon,
ken agmula, cuna ni Jehova.
29 Cadagidiay nḡa aldaw isuda didanto
agsaon, Dagiti amma kinnanda dagiti
naalsem nḡa uvas, ket dagiti nḡipen dagiti
ubbinḡ maalinoda.
30 Nḡem tunḡgal maysa matayto gapu
iti bucodna a kinadakes: tunḡgal tao a
manḡan ti naalsem nḡa uvas, dagiti nḡi-
penna maalinodanto.

31 Adtoy, dagiti aldaw dumtenḡda,
cuna ni Jehova, a siac manḡaramidacto
iti maysa a baro a tulag iti balay ni
Israel, ken iti balay ni Juda:
32 saan a mainugot iti tulag nḡa
inaramidco cadagiti ammada, iti aldaw a
pananḡibinco a manḡaon cadacuada iti
daga nḡa Egipto, dayta a tulagco
dinadaelda, nupay maysaac idi nḡa asawa
a lalaki cadacuada, cuna ni Jehova.
33 Nḡem daytoy ti tulag nḡa arami-
decto iti balay ti Israel iti calpasan dagi-
diay nḡa aldaw, cuna ni Jehova: Siac
icabilconto ti lintegco cadagiti makinuneg
a pasetda, ken iti pusoda isut' isuratconto;
ket siacto ti Diosda, ket isudanto ti ilic.
34 Ket isuda saandanto a manḡisuro ti
tunḡgal lalaki iti caarrubana, ken tunḡgal
lalaki iti cabsatna, a cunana, Ammoem ni
Jehova; ta isuda am-ammodacto amin,
manipud iti cababassitan cadacuada
aginḡgat' cadadackelan cadacuada, cuna
ni Jehova: ta pacawanecto ti kinada-
kesda, ket saanconto a lagipenen ti
basolda.

35 Castoy ti cuna ni Jehova, isu a
manḡted ti init a maipaay a lawag iti
aldaw, ken dagiti alagaden ti bulan ken
dagiti bitbitwen a maipaay iti maysa a la-
wag iti rabii, isu a manḡtignay ti baybay
tapno dagiti daldalluyonna agunḡorda; ni
Jehova dagiti buybuyot isut' naganna:
36 No dagitoy nḡa al-alagaden umada-

yuda manipud iti masang̃oanac, cuna ni
Jehova, iti calpasanna ti bukel ti Israel
sumardeng̃to met ti kinaaddana a nacion
iti saclang̃co iti agnanayon.
37 Castoy ti cuna ni Jehova: No ti
lang̃it iti ng̃ato mabalin a rucoden, ken
dagiti nacaibang̃onan ti daga mabalin a
sukimaten iti baba, siac ibelleng̃conto
met amin ti bukel ti Israel, gapu iti
amin ng̃a inaramiddan, cuna ni Jehova.

38 Adtoy, dagiti aldaw dumteng̃da,
cuna ni Jehova, a ti ciudad maibang̃onto
ken Jehova manipud iti torre ni Jana-
neel aging̃ga iti ruang̃an ti suli.
39 Ket ti tali a pagrucod mapanto pay
laeng̃ a sililinteg aging̃ga iti turod a
Gareb, ket agsicconto iti Goata.
40 Ket ti amin a lobong̃ dagiti bang̃-
cay, ken dagiti dapdapo, ken amin a
taltalon aging̃ga iti waig a Cedron, aging̃-
gat' suli ti ruang̃an ti cabayo ng̃a agtu-
rong̃ iti daya, nasantoanto ken Jehova;
isu saanto a maparut, ket saanto met a
marugpo iti agnanayon.

Ni Jeremias mabalud. Isut' mabilin a gu-
matang̃ ti talon idiay Anatot. Icararagna
ti panang̃lawag. Ti palawag ni Jehova.
Maikeddeng̃ ti pannacacayaw ti Is-
rael ng̃em mapasublinto.

32 Ti sao dimteng̃ ken Jeremias a
naggapu ken Jehova iti maica-
sang̃apulo a tawen ni Sedecias ng̃a ari ti
Juda, isu a maica-sang̃apulo ket walo a
tawen ni Nabucodonosor.
2 Ita idi a tiempo ti buyot ti ari ti
Babilonia linacubna ti Jerusalem; ket ni
Jeremias a mammadto naipupuc iti para-
ang̃an ti guardia, ng̃a adda idi iti balay ti
ari ti Juda.
3 Ta ni Sedecias ng̃a ari ti Juda isut'
impupucna, a kinunana, Ania ti gapuna
ng̃a agpadtoca, ket cunam, Castoy ti cuna
ni Jehova, Adtoy, itedconto daytoy ng̃a
ili iti ima ti ari ti Babilonia, ket isut'
alaennanto,
4 ket ni Sedecias ng̃a ari ti Juda
saanto a macatalaw iti ima dagiti Caldeos,
ng̃em di bumurong̃ a mayawatto iti ima
ti ari ti Babilonia, ket makisaonto ken-
cuana iti ng̃iwan-ng̃iwat, ket dagiti ma-
tana perng̃endanto dagiti matana;
5 ket iyegnanto ni Sedecias idiay Ba-
bilonia, ket idiaynanto aging̃gat' suma-
rung̃carac kencuana, cuna ni Jehova:
uray no makigubatca cadagiti Caldeos,
saancanto a rumang̃-ay?

6 Ket ni Jeremias kinunana, Ti sao ni
Jehova dimteng̃ caniac, a kinunana,
7 Adtoy, ni Janameel ng̃a anac a lalaki
ni Sellum ng̃a ulitegmo umayto kenca, a
cunana, Gatang̃em ti talonco ng̃a adda
idiay Anatot; ta sica adda rebbeng̃mo a
sumubbot ken gumatang̃ kencuana.
8 Gapuna a ni Janameel ng̃a anac a
lalaki ni ulitegco immay caniac idiay
paraang̃an ti guardia babaen ti sao ni
Jehova, ket kinunana caniac, Gatang̃em
ti talonco, agdawatac kenca, ng̃a adda
idiay Anatot, isu ng̃a adda iti daga ti
Benjamin; ta ti calintegan ti pannaca-
tawidna adda kenca, ket ti pannacasub-
botna adda kenca, gatang̃em a maipaay
kenca met laeng̃. Calpasanna naammoac
a daytoy isu idi ti sao ni Jehova.
9 Ket ginatang̃co ti talon ng̃a adda idi
idiay Anatot ken Janameel ng̃a anac a
lalaki ni ulitegco, ket tinimbeng̃co ken-
cuana ti pirac, a sang̃apulo ket pito met
laeng̃ a siclo a pirac.
10 Ket insuratco ti documento, ket
sinadaac ken immayabac cadagiti sacsi,
ket tinimbeng̃co kencuana ti pirac cada-
giti pagtimbeng̃an.
11 Gapuna ng̃a innalac ng̃a agpadpada
ti documento ti panang̃gatang̃, a nasadaan,
a mayalubog iti linteg ken cadawyan, ken
dayta met a naluctan:
12 ket intedco ti documento ti panang̃-
gatang̃ ken Baruc ng̃a anac a lalaki ni
Nerias ng̃a anac a lalaki ni Maasias, iti
imatang̃ ni Janameel *ng̃a anac a lalaki* ni
ulitegco, ken iti imatang̃ dagiti sacsi a
nagfirma iti documento ti panang̃gatang̃,
iti sang̃oanan dagiti amin a Judios a
nagtugaw iti paraang̃an ti guardia.
13 Ket biniliinco ni Baruc iti sang̃oa-
nanda, a kinunac,
14 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti
buybuyot, a Dios ti Israel: Alaem dagitoy
a docdocumento, daytoy documento ti
panang̃gatang̃ isu a nasadaan, ken daytoy
documento a naluctan, ket icabilmo ida
iti uneg ti maysa ng̃a alicamen a damili;
tapno mataginayonda iti adu ng̃a aldaw.
15 Ta castoy ti cuna ni Jehova dagiti
buybuyot, a Dios ti Israel: Dagiti bal-
balay ken taltalon ken cauvasan maga-
tang̃danto manen iti daytoy a daga.

16 Calpasan ti panang̃yawatco iti docu-
mento ti panang̃gatang̃ ken Baruc ng̃a

anac a lalaki ni Nerias, nagcararagac ken
Jehova, a kinunac,
17 O Apo Jehova, adtoy, sica inara-
midmo dagiti langlangit ken ti daga gapu
iti dackel unay a pannacabalinmo ken
gapu iti siuunnat a tackiagmo; awan ti
saanmo a cabaelan,
18 sica a mangipakita ti naayat a
kinaimbag cadagiti rinibu ken mangbales
ti kinadangkes dagiti amma cadagiti
annacda iti saclotda iti calpasanda, ti
naindaclan, ti nabileg a Dios, Jehova
dagiti buybuyot isut' naganna;
19 dackel unay iti panangpatigmaan,
ken mannacabalin iti aramid; dagiti
matana silulucatda cadagiti amin a dal-
dalan dagiti annac a lallaki dagiti tattao,
a mangted iti tunggal maysa ti mayan-
nurot iti dalanna, ken mayannurot iti
bunga dagiti aramidna;
20 isu a nangicabil cadagiti pagtanda-
anan ken pagsedseddaawan idiay daga
nga Egipto, agingga met laeng itoy nga
aldaw, iti Israel ken cadagiti *sabsabali* a
tattao nga agpadpada; ket inaramidmo
a maipaay kenca a maysa a nagan a cas
itoy nga aldaw;
21 ket inruarmo ti ilim nga Israel idiay
daga nga Egipto gapu cadagiti pagtanda-
anan, ken pagsedseddaawan, ken gapu iti
maysa a napigsa nga ima, ken gapu iti
siuunnat a tackiag, ken gapu iti dackel
unay a panagbuteng;
22 ket intedmo cadacuada daytoy a da-
ga isu nga insapatam cadagiti ammada nga
itedmo cadacuada, a maysa a daga a pag-
ay-ayusan ti gatas ken diro;
23 ket simrecda, ket tinagicuada, ngem
saanda a tinulnog ti timecmo, ken dida
met nagna iti lintegmo; awan ti inaramid-
da cadagiti amin nga imbilinmo cadacua-
da nga inda aramiden: isut' gapuna nga
inaramidmo a mapan cadacuada amin day-
toy a dakes.
24 Adtoy dagiti cota, umayda alaen ti
ciudad; ket ti ciudad maited iti ima da-
giti Caldeos a makigubat a maibusor ken-
cuana, gapu iti campilan, ken ti bisin, ken
ti angol; ket ti insaom maaramiden; ket
adtoy, sica isut' makitam.
25 Ket sica sinaom caniac, O Apo Je-
hova, Gatangem ti talon iti pirac, ket
umayabca cadagiti sacsi; agsipud ta ti
ciudad maited iti ima dagiti Caldeos.

26 Calpasanna dimteng ti sao ni Jehova
ken Jeremias, a kinunana,
27 Adtoy, siac ni Jehova, a Dios dagiti
amin a lasag, adda aya aniaman a banag a
diac cabaelan?
28 Gapuna ngarud a castoy ti cuna ni
Jehova: Adtoy, itedconto daytoy a ciu-
dad iti ima dagiti Caldeos, ken iti ima ni
Nabucodonosor nga ari ti Babilonia, ket
isut' alaennanto:
29 ket dagiti Caldeos a gumubat a mai-
busor itoy a ciudad, umaydanto ket pasge-
dandanto daytoy a ciudad, ket puuran-
danto agraman cadagit ibalbalay, a cadagiti
atepda nagidatdatonda iti incienso ken
Baal, ken nangibucbucda cadagiti datdaton
a mainum cadagiti sabali a didios a pang-
gargarida caniac nga agunget.
30 Ta dagiti annac ti Israel ken dagiti
annac ti Juda nagaramidda laeng cadagiti
dakes iti imatangco nanipud iti kinaubing-
da; ta dagiti annac ti Israel ginargaridac
laeng nga agpungtot cadagiti aramid da-
giti im-imada, cuna ni Jehova.
31 Ta daytoy a ciudad isu idi caniac ti
macagargari iti pungtotco ken ti ungetco
manipud iti aldaw nga inda panangibang-
on kencuana agingga met laeng itoy nga
aldaw; tapno iccatec coma iti sangoanan
ti rupac,
32 aggapu ta iti amin a kinadakes
dagiti annac ti Israel ken dagiti annac ti
Juda, isu nga inaramidda a panggar-
gari caniac nga agpungtot, isuda, dagiti ar-
arida, dagiti pangoloenda, dagiti sacer-
doteda, ken dagiti mammadtoda, ken
dagiti tattao iti Juda, ken dagiti agnaed
idiay Jerusalem.
33 Ket timmalicudda caniac, a saanda
a simmango: ket nupay no insuroc ida, a
bimmangonac a masapa ket isuroc ida,
nupay casta saanda nga impangag nga
awaten ti panangisuro.
34 Ngem indissoda dagiti kinarimonda
iti uneg ti balay isu a managanan gapu
iti naganco, a tulawanda.
35 Ket binangonda dagiti nangato a
disso ken Baal, isuda nga adda iti lobong
ti anac a lalaki ni Ennom, a mangpalabas
cadagiti annacda a lallaki ken babbai *iti
apuy* ken Moloc; isu a saanco nga imbilin
cadacuada, ket di met immay itoy panu-
notco, nga inda aramiden daytoy a kina-
rimon, isu a pamagbasolda iti Juda.

36 Ket ita ngarud castoy ti cuna ni
Jehova a Dios ti Israel a maipanggep
itoy a ciudad, isu a nagcunaanyo, Isut'
maited iti ima ti ari ti Babilonia gapu iti
campilan, gapu iti bisin, ken gapu iti
angol:

37 Adtoy, urnoñgecto ida manipud ca-
dagiti amin a dagdaga, isu a nañgiya-
cayac cadacuada gapu iti uñgetco, ken
gapu iti ruñgsotco, ken gapu iti dackel
a puñgtotco, ket iyegconto manen ida
ditoy a disso, ket pagnaedecto ida a
sitatalged.
38 Ket isudanto ti ilic, ket siacto ti
Diosda:
39 ket itedconto cadacuada ti maysa a
puso ken maysa a dalan, tapno agbuteñg-
danto coma caniac iti agnanayon, gapu
iti pagimbaganda, ken dagiti annacda iti
calpasanda:
40 ket mañgaramidacto iti maysa a
tulag iti agnanayon cadacuada a diacto
agsanud iti panagsurot cadacuada, tapno
agaramid cadacuada iti naimbag; ket ica-
biilconto ti panagbuteñg caniac cadagiti
puspusoda, tapno saanda coma a sumina
caniac.
41 Wen, agragsacacto cadacuada ti
panagaramidco ti naimbag cadacuada,
ket imulacto ida ditoy a daga iti kina-
pudno iti amin a pusoc ken iti amin a
cararuac.
42 Ta castoy ti cuna ni Jehova: cas ti
panañgyegco iti amin daytoy dackel a
dakes itoy ñga ili, casta met ti panañg-
yegconto cadacuada ti amin a naimbag
ñga incaric cadacuada.
43 Ket dagiti taltalon magatañgdanto
ditoy a daga a pagcunaanyo, Isut' lañga-
lañg ñga awan ti tao wenno animal: isut'
maited iti ima dagiti Caldeos.
44 Dagiti tattao gumatañgdanto cada-
giti taltalon iti pirac, ken agfirmadanto
cadagiti docdocumento, ket sadaandanto
ida, ket umayabdanto cadagiti sacsi idiay
daga ti Benjamin, ken cadagiti luglugar
a cabañgibañg ti Jerusalem, ken cadagiti
ciudad ti Juda, ken cadagiti ciudad cada-
giti caturturodan, ken cadagiti ciudad
cadagiti nababa a dagdaga ken cadagiti
ciudad iti Abagatan: ta pasubliecto ti
pannacacayawda, cuna ni Jehova.

Ti pannacasubli a naggapu iti pannacacayaw maicari. Ti talna ken rag-o maisubli idiay Jerusalem. Ti nalinteg a sañgá ken ti nalagda a tulag.

33 Maysa pay ti sao ni Jehova dimteñg
ken Jeremias iti maicadua a daras
idi sipupupoc pay laeñg iti paraañgan ti
guardia, a kinunana,
2 Castoy ti cuna ni Jehova ñga arami-
denna, ni Jehova a mamukel a mamañgon
kencuana; Jehova isut' naganna:
3 Awagannac ket suñgbatancanto, ket
ipakitacto kenca dagiti dadackel a banag,
ken naricut, isuda a saanmo ñga ammo.
4 Ta castoy ti cuna ni Jehova, a Dios
ti Israel, a maipanggep cadagiti balbalay
ditoy a ciudad, ken maipanggep cadagiti
balbalay dagiti ar-ari ti Juda isuda a
narugpo *a mañgaramid ti pañgsalacnib* a
maibusor cadagiti cota ken maibusor iti
campilan;
5 bayat ti iyaay dagiti *lallaki* a maki-
gubat cadagiti Caldeos, ken mañgpunno
cadacuada cadagiti bañgcay dagiti tattao,
a pinapatayco iti uñgetco ken iti puñg-
totco, ken gapu iti amin a kinadakesda
inlemmeñgco ti rupac itoy a ciudad:
6 Adtoy, iyegconto kencuana ti salun-
at ken pannacaagas, ket agasacto ida; ket
iparañgarañgconto cadacuada dagiti agla-
pusanan a talna ken kinapudno.
7 Ket pasubliecto ti pannacacayaw ti
Juda ken pannacacayaw ti Israel, ket
ibañgonconto ida a cas idi damo.
8 Ket dalusacto ida cadagiti amin a
kinadakesda a nagbasolanda caniac, ket
pacawanecto amin dagiti kinadakesda a
nagbasolanda, ken naglabsiñganda a mai-
caniwas caniac.
9 Ket *daytoy a ciudad* matdanto caniac
gapu iti nagan iti rag-o, gapu iti panag-
dayaw ken gapu iti dayag, iti sañgoanan
dagiti amin a nacion ditoy daga a dum-
ñgegto cadagiti amin a naimbag ñga
aramidec cadacuada, ket agbuteñgdanto
ken agpigergerdanto cadagiti amin a
naimbag ken dagiti amin a talna ñga
paaddaec kencuana.

10 Castoy ti cuna ni Jehova: Nupay
casta mañgegto manen ditoy a lugar a
pagcunaanyo, Isut' lañgalañg, awan ti tao
ken awan ti animal, cadagiti met laeñg
ciudad ti Juda, ken cadagiti lansañgan
idiay Jerusalem, ñga isudat' lañgalañg,
ñga awan ti tao ken awan ti agnaed ken
awan ti animal,
11 ti timec ti rag-o ken ti timec ti
ragsac, ti timec ti novio ken ti timec ti
novia, ti timec dagiti agcuna, Agyaman-
cayo ken Jehova dagiti buybuyot, ta ni
Jehova naimbag, ta ti naayat a kinaim-
bagna *agpaut* iti agnanayon; *ken cadagiti*
mañgyeg *ti datdaton* iti panagyaman idiay
balay ni Jehova. Ta pasubliecto ti
pannacacayaw ti daga a cas idi damo,
cuna ni Jehova.

12 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Nupay casta addanto manen ditoy a disso, isu a lang̃alang̃ ng̃a awan ti tao ken awan ti animal, ken cadagiti amin a ciudadna, maysa a pagnaedan dagiti pastor a pagiddaendanto dagiti bacbacada.

13 Cadagiti ciudad ti caturodan ken cadagiti ciudad ti nababa a daga ken cadagiti ciudad ti Abagatan ken iti daga ti Benjamin, ken cadagiti luglugar iti asideg iti Jerusalem, ken cadagiti ciudad ti Juda, dagiti carnero lumabasdanto manen babaen iti ima ti mang̃bilang̃ cadacuada, cuna ni Jehova.

14 Adtoy, dagiti aldaw dumteng̃da, cuna ni Jehova, a tung̃palecto ti nasayaat a sao ng̃a insaoc a maipanggep iti balay ni Israel ken maipanggep iti balay ni Juda.

15 Cadagidiay ng̃a aldaw, ken iti daydiay a tiempo, padackelecto ti maysa a Sang̃á ti kinalinteg ken David; ket isunto ti mang̃tung̃pal iti kinajusticia ken kinalinteg iti daga.

16 Cadagidiay ng̃a aldaw ti Juda maisalacanto, ket ti Jerusalem agnaedto a sitatalged; ket daytoy *ti nagan* a pacapanaganannanto: Ni Jehova a kinalintegtayo.

17 Castoy ti cuna ni Jehova: Ni David uray caanoman saanto a macurang̃an iti tao ng̃a agtugaw iti trono ti balay ni Israel;

18 uray met dagiti sacerdote a Levitas saandanto a macurang̃an iti maysa a tao iti sang̃oanac a mang̃idatag cadagiti daton a mapuuran, ken mang̃puur cadagiti daton a bellaay, ken agaramid a cancanayon cadagiti sacrificios.

19 Ket ti sao ni Jehova dimteng̃ ken Jeremias, a kinunana,

20 Castoy ti cuna ni Jehova: No mabalinyo a dadaelen ti tulagco iti aldaw, ken ti tulagco iti rabii, tapno awanton ti aldaw ken rabii cadagiti tiempoda;

21 iti casta madadaelto met ti tulagco ken David ng̃a adipenco, ng̃a isu awanto ti anacna ng̃a agturay iti tronona, ken agraman cadagiti Levitas dagiti sacerdote, a ministroc.

22 Cas cadagiti buyot idiay lang̃it a saan a mabilang̃, casta met ti darat ti baybay a di masucat; castanto ti panang̃paaduc cadagiti putot ni David ng̃a adipenco, ken cadagiti Levitas ng̃a agannong̃caniac.

23 Ket ti sao ni Jehova dimteng̃ ken Jeremias, a kinunana,

24 ¿Dica inotob aya ti saoen daytoy ng̃a ili, a kinunana, Dagiti dua a familia a pinili ni Jehova, imbelleng̃na ida? castoy ti panang̃uyawda iti ilic, tapno saanda coman a maysa a nacion iti sang̃oda uray caano.

25 Castoy ti cuna ni Jehova: No saan ng̃a *agtalinaed* ti tulagco a maipapan iti aldaw ken rabii, saanco a tinuding̃an dagiti annuroten idiay lang̃it ken ditoy daga;

26 iti castan ibelleng̃conto metten ti putot ni Jacob, ken ni David ng̃a adipenco, tapno saanco ng̃a alaenen dagiti putotna ng̃a agturay cadagiti putot da Abraham, Isaac ken Jacob: ta pasubliecto ti pannacacayawda ken mang̃aasiacto cadacuada.

Mabalacadan ni Sedecias a maipapan iti pannacadadael ti Jerusalem. Ti di panang̃tung̃pal iti cari cadagiti adipen madusanto.

34. Ti sao dimteng̃ ken Jeremias a naggapu ken Jehova, idi ni Nabucodonosor ng̃a ari ti Babilonia, ken ti amin a buyotna, ken dagiti amin a pagpagarian ti daga ng̃a adda iti babaen ti pagturayanna, ken amin ng̃a il-ili, nakigubatda a maibusor iti Jerusalem, ken maibusor cadagiti amin a ciudadna, a kinunana:

2 Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, Inca, ket agsaoca ken Sedecias ng̃a ari ti Juda, ket ibagam kencuana, Castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy, iyawatconto daytoy a ciudad iti ima ti ari ti Babilonia, ket isut' puurannanto iti apuy:

3 ket saancanto a macalisi iti imana, no di ket macayawancanto, ken mayawatcanto iti imana; ket dagiti matam cumitadanto cadagiti mata ti ari ti Babilonia, ket makisaonto kenca iti ng̃iwanng̃iwat, ket mapancanto sadi Babilonia.

4 Nupay casta denggem ti sao ni Jehova, O Sedecias ng̃a ari ti Juda: Castoy ti cuna ni Jehova a maipapan kenca, Dicanto matay gapu iti campilan;

5 mataycanto a sitatalna; ken iti panang̃aramat cadagiti pannacapuur dagiti ammam, dagiti immun-una ng̃a ari ng̃a adda idi iti sacbaymo, castanto ti panang̃aramidda iti pannacapuur a maipaay kenca; ket dung̃-awandacanto, *a cunaenda,* ¡O apo! ta insaocon ti sao, cuna ni Jehova.

6 Iti casta ni Jeremias a mammadto
sinaona amin dagitoy a sao ken Sedecias
nga ari ti Juda sadi Jerusalem,
7 idi a ti buyot ti ari ti Babilonia
nakigubat a maibusor iti Jerusalem, ken
maibusor cadagiti amin a ciudad ti Juda
a natda, a maibusor iti Laquis ken
maibusor iti Azeca; ta dagitoy *laeng̃* ti
nabati cadagiti ciudad ti Juda *a cas*
ciudad a nasarikedkedan.

8 Ti sao a dimteng̃ ken Jeremias a
naggapu ken Jehova, iti calpasan a ni ari
Sedecias nakitulag idi cadagiti amin a
tatto ng̃a adda idi sadi Jerusalem, tapno
iwarragawagna ti wayawaya cadacuada;
9 ng̃a ipalubos coma ng̃a agwaya ti
tung̃gal tao ti bag-enna a lalaki, ken ti
tung̃gal tao ti bag-enna a babai, ng̃a
Hebreo wenno Hebrea; tapno awan coma
ti mang̃aramid cadacuada a bag-en, *ng̃a
ammoen,* iti maysa a Judio a cabsatna.
10 Ket dagiti amin a pang̃oloen ken
amin a tattao a nakitulag idi nagtulnogda
a palubosanda coma ng̃a agwaya ti tung̃gal
maysa ti bag-enna a lalaki, ken tung̃gal
maysa ti bag-enna a babai, tapno awan
coman ti mang̃aramid cadacuada a bag-en
uray caanoman; nagtulnogda, ket pina-
lubosanda ida:
11 ng̃em calpasanna nabaw-ing̃da, ket
pinasublida dagiti bag-en a lallaki ken
babbai, isuda a pinalubosandan ng̃a
agwaya, ket pinatulocda ida a cas bag-en
a lallaki ken babbai.

12 Gapuna a ti sao ni Jehova dimteng̃
ken Jeremias a naggapu ken Jehova, a
kinunana,
13 Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti
Israel: Nakitulagac cadagiti ammayo idi
aldaw a panang̃aonco cadacuada iti daga
ng̃a Egipto, iti balay ti nacaadipnan, a
kinunac,
14 Iti turpos dagiti pito a tawen palu-
bosanyonto ng̃a agwaya tung̃gal tao ti
cabsatna ng̃a isut' Hebreo, a nailaco
kencuana, ket nagservi kencan iti innem
a tawen, paiubosamto ng̃a agwaya ng̃a
aggapu kenca: ng̃em dagiti ammayo
saanda ng̃a impang̃ag, dida met inyalling̃ag
ti lapayagda.
15 Ket dacayo nagsublicayon, ket in-
aramidyo daydi ng̃a isut' nalinteg cadagiti
matac, iti panang̃iwarragawagyo iti waya-
waya ti tung̃gal tao iti caarrubana; ket
nagtulagcayo idi iti saclang̃co iti balay a
nainaganan gapu iti naganco:
16 ng̃em nagbaw-ing̃cayo ket minuli-
tanyo ti naganco, ket pinasubliyo tung̃gal
tao ti bag-enna a lalaki, ken tung̃gal tao
ti bag-enna a babai, isuda a pinalubosanyo
idi ng̃a agwaya a cas macaay-ayo cada-
cuada; ket pinatulocyo ida cadacayo a
bagbag-enyo a lallaki ken babbai.

17 Gapuna a castoy ti cuna ni Jehova:
Dacayo saandac ng̃a impang̃ag a mang̃i-
warragawag iti wayawaya, tung̃gal tao iti
cabsatna, ken tung̃gal tao iti caarrubana:
adtoy, iwarragawagco cadacayo ti maysa
a wayawaya, cuna ni Jehova, *ng̃a umawat*
ti campilan, ti ang̃ol, ken ti bisin; ket
pagbalinencanto a maipalladaw ng̃a
agsublisubli cadagiti amin a pagarian ti
lubong̃.
18 Ket dagiti lallaki a linabsing̃da ti
tulagco, a saanda a tinung̃pal dagiti sao ti
tulag ng̃a inaramidda iti saclang̃co, idi
ginudduada ti urbon ti baca, ket nagla-
basda iti nagbaetan dagiti pasetna;
19 dagiti pang̃oloen ti Juda, ken
dagiti pang̃oloen ti Jerusalem, dagiti
eunucos, ken dagiti sacerdote, ken dagiti
amin a tatto ti daga, a naglabasda iti
nagbaetan dagiti paset ti urbon iya-
watconto;
20 iyawatconto ida met laeng̃ iti ima
dagiti cabusorda, ken iti ima dagiti agsa-
pul iti biagda; ket dagiti bang̃cayda
isudanto ti maipaay a taraon cadagiti
tumatayab dagiti lang̃lang̃it, ken cadagiti
an-animal ti daga.
21 Ket ni Sedecias ng̃a ari ti Juda ken
dagiti pang̃oloenna iyawatconto iti ima
dagiti cabusorda, ken iti ima dagiti agsa-
pul ti biagda, ken ti ima ti buyot ti ari ti
Babilonia, a pimmanawdan cadacayo.
22 Adtoy, agbilinacto, cuna ni Jehova,
ket pasubliecto ida iti daytoy a ciudad;
ket gumubatdanto a maibusor kencuana,
ket isut' alaendanto, ket puurandanto
iti apuy: ket pagbalinecto dagiti ciudad
ti Juda a lang̃alang̃, ng̃a awan ti matag-
tagitao.

Dagiti Recabitas madida ng̃a uminum iti arac. Ti Juda mababalawan iti kinaregget dagiti Recabitas.

35 Ti sao a dimteng̃ ken Jeremias a
naggapu ken Jehova cadagiti al-
daw ni Joacim, ng̃a anac ni Josias, ng̃a
ari ti Juda, a kinunana,
2 Inca iti balay dagiti Recabitas, ket

agsaoca cadacuada, ket iyegmo ida iti
balay ni Jehova, iti maysa cadagiti siled,
ket iccam ida iti arac nğa inumen.
3 Iti casta innalac ni Jezonias nğa
anac ni Jeremias nğa anac ni Habsanias,
ken dagiti cacabsatna, ken dagiti amin
nğa annacna, ken ti isu-amin a balay
dagiti Recabitas;
4 ket isudat' insanğpetco iti balay ni
Jehova iti siled dagiti annac ni Hanan
nğa anac ni Igdalias, a lalaki ti Dios, nğa
adda idi iti abay ti siled dagiti panğo-
loen, nğa adda iti nğato ti siled ni Ma-
asias nğa anac ni Sellum, nğa agaywan
ti dapian.
5 Ket incabilco iti sanğo dagiti annac
ti balay dagiti Recabitas dagiti malucong
a napno iti arac, ken copcopa, ket kinu-
nac cadacuada, Uminumcayo iti arac.
6 Nğem isuda kinunada, Dicamto umi-
num iti arac; ta ni Jonadab nğa anac ni
Recab nğa amami binilinnacami, a kinu-
nana, Dicayto uminum iti arac, dacayo
wenno dagiti annacyo iti agnanayon;
7 dicay met banğonen ti balay, wenno
agmula iti bin-i, wenno agmula iti cau-
vasan, wenno cucuaenyo iti aniaman *cada-
cuada;* no di ket cadagiti amin nğa
aldawyo agnaedcayto cadagiti toltolda;
tapno agtaenğcayo cadagiti adu nğa aldaw
iti daga a pagyananyo.
8 Ket tinulnogmi ti timec ni Jonadab
nğa anac ni Recab nğa amami iti amin
nğa ingunamgunamna cadacami iti di
panaginum iti arac cadagiti amin nğa
aldawmi, dacami, dagiti assawami, dagiti
annacmi a lallaki wenno annacmi a
babbai;
9 ken ti di met panangbanğon cadagiti
balbalaymi a maipaay cadacami a pag-
naedan; awan met cadacami ti cauvasan,
wenno talon, wenno bin-i:
10 no di ket nagnaedcami cadagiti
toltolda, ket tinunğpalmi, ket inaramidmi
a maiyalubog iti amin nğa imbilin ni
Jonadab nğa amami cadacami.
11 Nğem naaramid idi ni Nabuco-
donosor nğa ari ti Babilonia simmanğ-at
iti daga, kinunami, Umaycayo, ket intayo
sadi Jerusalem, aggapu iti butenğ iti bu-
yot dagiti Caldeos, ken aggapu iti butenğ
iti buyot dagiti Sirios; iti casta agnaed-
cami ditoy Jerusalem.

12 Idin dimtenğ ti sao ni Jehova ken
Jeremias, a kinunana,
13 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti
buybuyot, a Dios ti Israel: Inca, ket
saoem cadagiti lallaki ti Juda, ken cada-
giti agnaed sadi Jerusalem, Dicayto
umawat aya ti pannacasursuro nğa ipa-
nğagyo dagiti saoc? cuna ni Jehova.
14 Dagiti sao ni Jonadab nğa anac ni
Recab, nğa imbilinna cadagiti annacna,
iti dida panaginum iti arac, matunğpalda;
ket inğgana itoy nğa aldaw isut' dida
inumen a pulos, ta tunğpalenda ti bilin ni
amada. Nğem siac nagsaoacon cadacayo,
a bumanğonac iti masapa ket agsaoac; ket
dacayo saandac nğa impanğag.
15 Imbaonco met cadacayo dagiti amin
nğa adipenco dagiti mammadto, a buma-
nğonac iti masapa ket ibaonco ida, a
kinunac, Agtuckiadcayo ita a tunğgal
lalaki iti dakes a dalanna, ket pasaya-
atenyo dagiti aramidyo, ket dicay sumurot
cadagiti sabsabali a didios nğa agservi
cadacuada, ket agtaenğcayto iti daga nğa
intedco cadacayo ken cadagiti ammayo:
nğem dacayo saanyo nğa inyallinğag ti
lapayagyo, wenno impanğagdac.
16 Agsipud ta dagiti annac ni Jonadab
nğa anac ni Recab tinunğpalda ti bilin ni
amada isu nğa imbilinna cadacuada, nğem
daytoy nğa ili saannac nğa impanğag;
17 gapuna a castoy ti cuna ni Jehova,
a Dios dagiti buybuyot, a Dios ti Israel:
Adtoy, iyegconto iti Juda ken cadagiti
amin nğa agnaed sadi Jerusalem ti amin
a kinadakes nğa imbalicasco a maibusor
cadacuada; agsipud ta nagsaoac cadacuada,
nğem saanda a nanğnğeg; ket isudat'
inayabac, nğem dida simmunğbat.

18 Ket ni Jeremias kinunana iti balay
dagiti Recabitas, Castoy ti cuna ni Jehova
dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Agsi-
pud ta tinunğpalyo ti bilin ni Jonadab
nğa amayo, ket sinalimetmetanyo dagiti
impaalagadna, ket inaramidyo ti mayan-
nurot iti amin nğa imbilinna cadacayo;
19 gapuna a cuna ni Jehova dagiti buy-
buyot, a Dios ti Israel: Ni Jonadab nğa
anac ni Recab dinto agcuranğ iti maysa a
lalaki nğa agtacder iti saclanğco iti agna-
nayon.

*Ni Jeremias ibilinna ken Baruc ti panag-
basana iti lucotna iti templo. Ti
ari puuranna ti lucot. Mai-
surat manen gapu ken
Baruc.*

36 Ket naaramid iti maicapat a tawen
ni Joacim nğa anac ni Josias, nğa
ari ti Juda, a daytoy a sao dimtenğ ken

Jeremias a naggapu ken Jehova, a kinunana,
2 Alaem kenca ti sanĝcalucot ti maysa
a libro, ket isuratmo kencuana dagiti amin
a sao nĝa insaoc kenca a maibusor iti Israel, ken maibusor iti Juda, ken maibusor
cadagiti amin a nacion, manipud iti aldaw
a nagsaoac kenca, manipud cadagiti aldaw
ni Josias aginĝga itoy met laenĝ nĝa aldaw.
3 Nalabit a ti balay ni Juda denĝgennanto ti amin a kinadakes nĝa isut' panĝgepco nĝa aramiden cadacuada; tapno agsublida coma tunĝgal tao nĝa aggapu iti
dakes a dalanna; tapno pacawanec ti kinadanĝcocda ken ti basolda.

4 Idin inayaban ni Jeremias ni Baruc
nĝa anac ni Nerias; ket ni Baruc insuratna a naggapu iti nĝiwat ni Jeremias dagiti
amin a sao ni Jehova, nĝa isu nagsao kencuana, iti sanĝcalucot ti maysa a libro.
5 Ket ni Jeremias binilinna ni Baruc, a
kinunana, Siac mapunitanac; saanco a mabalin ti sumrec iti balay ni Jehova:
6 gapuna inca, ket basaem iti lucot, nĝa
isut' nagsuratam a naggapu iti nĝiwatco,
dagiti sao ni Jehova cadagiti lapayag dagiti tattao iti balay ni Jehova iti aldaw a
panagayunar; ket casta met nĝa isudat'
basaemto cadagiti amin a Juda a rumuarda cadagiti ciudadda.
7 Isunto nalabit nĝa isaclanĝdanto ti
ararawda ken Jehova, ket agsublidanto
tunĝgal maysa nĝa aggapu iti dakes
a dalanna; ta dackel ti unĝet ken ti
punĝtot nĝa imbalicas ni Jehova a maibusor itoy nĝa ili.
8 Ket ni Baruc nĝa anac ni Nerias
inaramidna ti mayalubog ti isu-amin nĝa
imbilin kencuana ni Jeremias a mammadto, a binasbasana iti libro dagiti sao
ni Jehova idiay balay ni Jehova.

9 Ket naaramid idi maicalima a tawen
ni Joacim nĝa anac ni Josias nĝa ari ti
Juda, iti maicasiam a bulan, a dagiti
amin a tao sadi Jerusalem, ken dagiti
amin a tattao a napan sadi Jerusalem a
naggapu cadagiti ciudad ti Juda, inwarragawagda ti maysa a panagayunar iti
saclanĝ ni Jehova.
10 Idin binasa ni Baruc iti libro dagiti
sao ni Jeremias iti balay ni Jehova, iti
siled ni Gamarias nĝa anac ni Safan nĝa
escriba, iti akinnĝato a paraanĝan, idiay
sercan ti baro a ruanĝan ti balay ni
Jehova, cadagiti lapayag dagiti amin a
tattao.
11 Ket idi ni Micaias nĝa anac ni
Gamarias nĝa anac ni Safan nanĝnĝegna
a naggapu iti libro dagiti amin a sao ni
Jehova,
12 isu simrec iti balay ti ari, iti siled
ti escriba: ket adtoy, dagiti amin a
panĝoloen addada a situtugaw sadiay,
nĝa ammoen, da Elisama nĝa escriba,
ken Dalaias nĝa anac ni Semaias, ken
Elnatan nĝa anac ni Acbor, ken Gamarias
nĝa anac ni Safan, ken ni Sedecias nĝa
anac ni Ananias, ken dagiti amin a
panĝoloen.
13 Idin ni Micaias impalawagna cadacuada dagiti amin a sao a nanĝnĝegna idi
ni Baruc binasana ti libro cadagiti lapayag
dagiti tattao.
14 Gapuna a dagiti amin a panĝoloen
imbaonda ni Jehudi nĝa anac ni Natanias nĝa anac ni Selemias, nĝa anac ni
Cusi, ken Baruc, nĝa agcuna, Alaem iti
imam ti lucot a binasam cadagiti lapayag
dagiti tattao, ket umayca. Iti casta ni
Baruc nĝa anac ni Nerias innalana ti
lucot iti imana, ket napan cadacuada.
15 Ket kinunada kencuana, Agtugawca
ita, ket isut' basaem cadagiti lapayagmi.
Iti casta isut' binasa ni Baruc cadagiti
lapayagda.
16 Ket naaramid idi a nanĝnĝegda
dagiti amin a sao, a nagtaliawda a sibubutenĝ iti maysa ken maysa, ket kinunada
ken Baruc, Pudno nĝa ibagaminto iti ari
ti maipapan cadagitoy amin a sao.
17 Ket nagsaludsudda ken Baruc, a
kinunada, Ibagam cadacami ita, casano ti
panagsuratmo cadagitoy amin a sao iti
nĝiwatna?
18 Idin ni Baruc simmunĝbat cadacuada, Binalicasna amin dagitoy a sao
caniac iti nĝiwatna, ket siac insuratco ida
iti tinta iti libro.
19 Idin kinuna dagiti panĝoloen ken
Baruc, Inca, aglemmenĝca, sica ken ni
Jeremias; ket dicay ipalubos ti asinoman
a tao a maammoanna no sadino ti yanyo.

20 Ket simrecda aginĝga iti ari iti
paraanĝan; nĝem indulinda ti lucot iti
siled ni Elisama nĝa escriba; ken imbagada dagiti amin a sao cadagiti lapayag
ti ari.
21 Iti casta imbaon ti ari ni Jehudi a
manĝala iti lucot; ket isu innalana nĝa
inruar iti siled ni Elisama nĝa escriba.
Ket ni Jehudi isut' binasana cadagiti
lapayag ti ari, ken cadagiti lapayag dagiti

amin a pañgoloen nga agtacder idi iti
abay ti ari.
22 Ket ti ari agtugtugaw idi iti balay
a pagnaedanna iti tiempo ti lam-ec iti
maicasiam a bulan: ket *adda idi apuy iti*
dalican a sumsumged iti sañgona.
23 Ket naaramid idi a ni Jehudi bina-
sanan ti tallo wenno uppat a cabuloñg,
a *ti ari* isut' pinutedna iti campit, ket
isut' imbelleñgna iti apuy ñga adda idi
iti dalican, aginggat' di narunaw ti isu-
amin a lucot iti apuy ñga adda iti dalican.
24 Ket saanda a nagbuteñg, wenno
pinigis dagiti pagan-anayda, ti ari wenno
dagiti adipenna a nacañgñgeg cadagitoy
amin a sao.
25 Maysa pay da Elnatan, ken Dalaias,
ken Gamarias nagdawdawatda iti ari a
saanna coma a puuran ti lucot; ñgem
saanna a cayat idi a denggen ida.
26 Ket ti ari binilinna da Jerameel
ñga anac ti ari, ken Saraias ñga anac ni
Ezriel, ken Selemias ñga anac ni Abdael,
a mañgala cada Baruc ñga escriba, ken
Jeremias a mammadto; ñgem inlemmeñg
ida ni Jehova.

27 Idin ti sao ni Jehova dimteñg ken
Jeremias, calpasan a ti ari pinuuranna ti
lucot, ken dagiti sao ñga insurat ni Baruc
iti ñgiwat ni Jeremias, a kinunana,
28 Alaem kenca manen ti sabali a
lucot, ket isuratmo kencuana dagiti amin
ñga immun-una a sao ñga adda idi iti
immuna a lucot, a pinuuran ni Joacim
ñga ari ti Juda.
29 Ket maipanggep ken Joacim cuna-
emto, Castoy ti cuna ni Jehova: Sica
pinuuram daytoy a lucot a kinunam,
Ania ti gapuna ñga insuratmo kencuana,
a kinunam, Ti ari ti Babilonia umayto a
di bumuroñg ket dadaelennanto daytoy a
daga, ket paiccatnanto kencuana ti tao
ken animal?
30 Gapuna a castoy ti cuna ni Jehova
a maipanggep ken Joacim ñga ari ti
Juda: Awanto kencuana ti agtugaw iti
trono ni David; ket ti bangcayna mai-
belleñgto iti ruar iti pudot ti aldaw ken
iti amor ti rabii.
31 Ket isu dusaecto ken dagiti putotna
ken dagiti adipenna gapu iti kinadakesda;
ket iyegconto iti rabawna, ken iti rabaw
dagiti agnaed sadi Jerusalem, ken iti
rabaw dagiti lallaki ti Juda, ti amin a
kinadakes ñga imbalicasco a maibusor
cadacuada, ñgem saanda ñga impañgag.
32 Idin innala ni Jeremias ti sabali a
lucot, ket isut' intedna ken Baruc ñga
escriba ñga anac ni Nerias, isu ñga
insuratna kencuana a naggapu iti ñgiwat
ni Jeremias dagiti amin a sao ti libro a
ni Joacim ñga ari ti Juda pinuuranna iti
apuy; ket nainayon pay laeñg cadacuada
dagiti adu a sao ñga umas-aspiñg.

Ni Baruc insuratna manen ti sao ti Dios.
Ti sao ñga immay ken Jeremias; isut'
mabalud, ñgem ni ari Sedecias
isut' sarungcaranna.

37 Ket ni Sedecias ñga annac ni Josias
nagturay a cas ari, iti saad ni
Conias ñga anac ni Joacim, isu a ni
Nabucodonosor ñga ari ti Babilonia
inaramidna ñga ari ti Juda,
2 Ñgem isu, wenno dagiti adipenna,
wenno dagiti tattao ti daga, saanda ñga
impañgag dagiti sao ni Jehova, ñga in-
saona iti pannacaaramat ni Jeremias a
mammadto.

3 Ket ni Sedecias ñga ari imbaonna da
Jucal ñga anac ni Selemias, ken ni Sofo-
nias ñga anac ni Maasias a sacerdote, ken
Jeremias a mammadto, a kinunana, Icara-
ragannacami ita ken Jehova a Diostayo.
4 Ita ni Jeremias simrec ken rimmuar
iti nagteñgñgaan dagiti tattao; ta isut'
saanda ñga incabil iti pagbaludan.
5 Ket ti buyot ni Faraon rimmuaren
idi said Egipto; ket idi dagiti Caldeos a
lacubenda idi ti Jerusalem nañgegda ti
damag a maipapan cadacuada, pinma-
nawda a naggaput' Jerusalem.

6 Idin dimteñg ti sao ni Jehova ken
Jeremias a mammadto, a kinunana,
7 Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti
Israel, Castoy ti cunayo iti ari ti Juda, a
nañgibaon cadacayo caniac tapno umuman-
cayo caniac: Adtoy, ti buyot ni Faraon,
isu a rumuaren a tumuloñg cadacayo,
agsublinto sadi Egipto iti dagada met
laeñg.
8 Ket dagiti Caldeos umaydanto manen
gumubat a maibusor itoy a ciudad; ket
isut' alaendanto, ket isut' puurandanto iti
apuy.
9 Castoy ti cuna ni Jehova, Dicay alli-
lawen dagiti bagbagiyo, a cunayo, Dagiti
Caldeos pudno a pumanawdanto cadatayo;
ta didanto pumanaw.
10 Ta nupay no kinabilyo coma ti isu-
amin a buyot dagiti Caldeos a gumubat a
maibusor cadacayo; ket awan ti nabati no

di laeng̃ dagiti lallaki a nasugat cada-
cuada, nupay casta bumang̃onda coma
tung̃gal lalaki iti toldana, ket puuranda
daytoy a ciudad iti apuy.

11 Ket naaramid ng̃a idi ti buyot
dagiti Caldeos naisina iti Jerusalem a
gapu iti buteng̃ iti buyot ni Faraon,
12 rimmuar ni Jeremias iti Jerusalem a
mapan iti daga ti Benjamin, tapno uma-
wat ti biang̃na sadiay iti nateng̃ng̃aan
dagiti tattao.
13 Ket idi ng̃a isu adda iti ruang̃an
ti Benjamin, maysa a capitan ti guar-
dia adda sadiay, a ti naganna isut'
Jerias idi, ng̃a anac ni Selemias, ng̃a
anac ni Ananias; ket isu tineng̃ng̃elna
ni Jeremias a mammadto, a kinunana,
Matinnagca cadagiti Caldeos.
14 Idin kinuna ni Jeremias, Isut'
ulbod; diac matinnag cadagiti Caldeos.
Ng̃em isut' saanna ng̃a impang̃ag; iti
casta ni Jerias tineng̃ng̃elna ni Jeremias,
ket isut' insang̃petna cadagiti pang̃oloen.
15 Ket dagiti pang̃oloen nagpung̃totda
ken Jeremias, ket isut' kinabilda ken
imbaludda iti balay ni Jonatan ng̃a
escriba; ta dayta ti inaramidda a pag-
baludan.

16 Idi ni Jeremias dimteng̃en iti balay
a pagbaludan, ken cadagiti silsiled, ket ni
Jeremias nabati idin sadiay cadagiti adu
ng̃a aldaw;
17 nagbaon ni Sedecias ng̃a ari, ket
isut' innalana: ket ti ari nagintuud ken-
cuana a sililimed idiay balayna, ket
kinunana, Adda aniaman a sao a naggapu
ken Jehova? ket ni Jeremias kinunana,
Adda. Kinunana met, Mayawatcanto iti
ima ti ari ti Babilonia.
18 Maysa pay ni Jeremias kinunana
ken ari Sedecias, Iti ania ti nacabasolac a
maibusor kenca, wenno maibusor cadagiti
adipenmo, wenno maibusor itoy ng̃a ili;
a dacayo incabildac iti pagbaludan?
19 Sadino aya dagiti mammadtoyo a
nagpadtoda cadacayo, a kinunada, Ti ari
ti Babilonia dinto umay a maibusor cada-
cayo, wenno maibusor itoy a daga?
20 Ket deng̃gem ita, dawatec kenca, O
apoc ng̃a ari: ipalubosmo, dawatec kenca,
a ti dawatco maisaclang̃ kenca, tapno
dinac pasublien iti balay ni Jonatan ng̃a
escriba, di la ket ta matayac sadiay.
21 Idin ni Sedecias ng̃a ari nagbilin,
ket impanda ni Jeremias iti paraang̃an
ti guardia; ket intedda kencuana iti
inaldaw iti sang̃abukel a tinapay ng̃a
aggapu iti calsada dagiti aglutluto, aging̃-
gat' di naibus ti isu-amin a tinapay iti
ciudad. Iti casta ni Jeremias nabati iti
paraang̃an ti guardia.

Ni Jeremias mabalud manen ng̃em mairuar. Maisaclang̃ manen a sililimed ken Sedecias.

38 Ket da Sefatias ng̃a anac ni Mattan,
ken Godolias ng̃a anac ni Fasur,
ken Jucal ng̃a anac ni Selemias, ken Fasur
ng̃a anac ni Melquias nang̃egda dagiti sao
a ni Jeremias insaona cadagiti amin a
tattao, a kinunana,
2 Castoy ti cuna ni Jehova, Ti agnaed
itoy a ciudad matayto gapu iti campilan,
gapu iti bisin, ken gapu iti ang̃ol; ng̃em
ti rumuar a mapan cadagiti Caldeos
agbiagto, ket ti biagna addanto kencuana
a maipaay a tucmaanna, ket isu agbiagto.
3 Castoy ti cuna ni Jehova, Pudno a
daytoy a ciudad mayawatto iti ima ti
buyot ti ari ti Babilonia, ket isu alaen-
nanto.
4 Idin kinuna dagiti pang̃oloen iti ari,
Ipalubosmo, dawatenmi kenca, a daytoy
a tao mapapatay; agsipud ta pagcapu-
yenna dagiti ima dagiti lallaki ti gubat a
mabati itoy a ciudad, ken dagiti ima
dagiti amin a tattao, iti panagsao ti castoy
a sasao cadacuada: ta daytoy a tao saanna
a sapulen ti pagimbagan daytoy ng̃a ili,
no di ti pagdacsanna.
5 Ket ni Sedecias ng̃a ari kinunana,
Adtoy, isu adda iti imayo; ta ti ari saan
ng̃a isu ti macabalin ng̃a agaramid iti
aniaman a maibusor cadacayo.
6 Idin innalada ni Jeremias, ket isut'
imbelleng̃da iti nauneg a pagbaludan ni
Melquias ng̃a anac ti ari, ng̃a adda idi iti
paraang̃an ti guardia: ket impababada ni
Jeremias iti pannacaaramat dagiti tali.
Ket iti pagbaludan a nauneg awan idi ti
danum no di laeng̃ lutlut; ket ni Jeremias
nailumlum iti lutlut.

7 Ket idi ni Ebed-melec ng̃a Etiope,
ng̃a eunuco, ng̃a adda idi iti balay ti ari,
nang̃egna ng̃a incabildan ni Jeremias iti
nauneg a pagbaludan (ti ari adda a situ-
tugaw idi iti ruang̃an ni Benjamin),
8 ni Ebed-melec rimmuar iti balay ti
ari, ket nagsao iti ari, a kinunana,
9 Apoc ng̃a ari, dagitoy a lallaki
inaramidda a sidadang̃kes iti amin ng̃a
inaramidda ken Jeremias a mammadto,

isu nğa imbellenğda iti nauneg a pag-
baludan; ket isu matayto nğata iti disso
a yanna, gapu iti bisin; ta awanen ti
tinapay iti ciudad.
10 Idin ti ari binilinna ni Ebed-melec
nğa Etiope, a kinunana, Alaem nğa
aggapu ditoy ti tallopulo a lallaki a
cumuyog kenca, ket inğatoyo nğa iruar ni
Jeremias a mammadto iti nauneg a pag-
baludan, santo isu matay.
11 Iti casta ni Ebed-melec incuyogna
dagiti lallaki, ket napan iti balay ti ari
iti siroc ti paggamenğan, ket nanğala
sadiay cadagiti rigis ken narutrut a pagan-
anay, ket isudat' impababana gapu cadag-
iti tali ken Jeremias iti nauneg a pagba-
ludan.
12 Ket ni Ebed-melec nğa Etiope kinu-
nana ken Jeremias, Icabilmo ita dagitoy
a rigis ken narutrut a pagan-anay cadagiti
kilikilim iti baba dagiti tali. Ket ni
Jeremias inaramidna a casta.
13 Iti casta inalut-utda ni Jeremias iti
pannacaaramat dagiti tali, ket isu inaonda
iti nauneg a pagbaludan: ket ni Jeremias
nabati iti paraanğan ti guardia.

14 Idin ni Sedecias nagbaon, ket inna-
lana kencuana ni Jeremias a mammadto
aginğga iti maicatlo a sercan nğa adda iti
balay ni Jehova: ket ti ari kinunana ken
Jeremias, Panğgepco ti umintuud kenca
ti maysa a banag; dica ilemmenğ iti
aniaman caniac.
15 Idin kinuna ni Jeremias ken Sede-
cias, No ipalawagco kenca, dinacto aya
papatayen iti kinapudnona? ket no itdec
kenca ti pammalacad, dinacto ipanğag.
16 Iti casta ni Sedecias nğa ari nagsa-
pata a sililimed ken Jeremias a kinunana,
Cas sibibiag ni Jehova, isu a nanğaramid
cadatayo daytoy a cararua, siac dicanto
papatayen, ket dicanto met yawat iti ima
dagitoy a lallaki nğa agsapul ti biagmo.

17 Idin kinuna ni Jeremias ken Sede-
cias, Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios
dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: No
sica rumuarca a mapan iti ari a panğoloen
ti Babilonia, iti casta agbiagto ta cara-
ruam, ket daytoy a ciudad dinto mapu-
uran iti apuy; ket sica agbiagcanto ken ti
balaymo.
18 Nğem no dica rumuar a mapan iti
ari dagiti panğoloen ti Babilonia, iti
casta daytoy a cuidad mayawatto iti ima
dagiti Caldeos, ket isut' puurandanto iti
apuy, ket dicanto macalisi iti imada.
19 Ket ni Sedecias nğa ari kinunana
ken Jeremias, Siac cabutenğco dagiti Ju-
dios a nagtinnag cadagiti Caldeos, di la
ket ta yawatdac iti imada, ket isudat'
rabrabakendac.
20 Nğem ni Jeremias kinunana, Dida-
canto iyawat. Tulnogem, dawatec kenca,
ti timec ni Jehova, iti dayta nğa isaoc
kenca: tapno naimbag kenca, ket ta cara-
ruam agbiagto.
21 Nğem no madica a rumuar, daytoy
ti sao ni Jehova impakitana caniac:
22 Adtoy, dagiti amin a babbai a mat-
dada iti balay ti ari ti Juda maiparuar-
danto cadagiti panğoloen ti ari ti Babi-
lonia, ket dagidiay a babbai cunadanto,
Dagiti cainğonğot a pagayammo, inuyu-
tandaca, ket inatiwdaca: *ita gaput ta*
dagiti sacam mailumlumda iti lotlot,
timmallicudda.
23 Ket inruarda dagiti amin nğa as-
sawam ken dagiti annacmo cadagiti
Caldeos; ket sica dicanto macaliclic iti
imada, no di ket maalacanto gapu iti ima
ti ari ti Babilonia: ket sicanto ti gapu ti
pannacapuur daytoy nğa ili iti apuy.

24 Idin kinuna ni Sedecias ken Jere-
mias, Dica ipalubos a maammoan ti
asinoman ti maipapan cadagitoy a sao,
ket dicanto matay.
25 Nğem no dagiti panğoloen manğegda
a siac nakisaoac kenca, ket umayda kenca,
ket cunada kenca, Ipalawagmo cadacami
no ania ti imbagam iti ari; isut' dimo
ilemmenğ cadacami, ket dacami didacanto
papatayen; casta met no ania ti kinuna
ti ari kenca:
26 iti casta cunamto cadacuada, Insa-
clanğco ti dawatco ti ari nğa isu saannac
coma a pasublien iti balay ni Jonatan a
matay sadiay.
27 Idin immay dagiti amin a panğoloen
ken Jeremias, ket nagsaludsudda ken-
cuana; ket isu imbagana cadacuada ti
mayalubog cadagitoy amin a sao nğa
imbilin ti ari idi. Iti casta binay-anda
nğa agsao kencuana; ta ti panğgep saan a
naawatan.
28 Iti casta ni Jeremias nagtaenğ iti
paraanğan ti guardia aginğgat' aldaw a
di naala ti Jerusalem.

Dagiti Caldeos alaenda ti Jerusalem. Da
Jeremias ken Ebed-melec mailiclicda.

39 Ket naaramid idi ti Jerusalem
naala (iti maicasiam a tawen ni

Sedecias nga ari ti Juda, iti maicapulo a
bulan, immay ni Nabucodonosor nga ari
ti Babilonia ken amin a buyotna a mai-
busor iti Jerusalem ket isut' linacubna;
2 iti maicapulo ket maysa a tawen ni
Sedecias, iti maicapat a bulan, ti mai-
casiam nga aldaw ti bulan, maysa a
gutbaw naaramid iti ciudad),
3 nga amin a pangoloen ti ari ti
Babilonia simrecda, ket nagtugawda iti
ruangan a nagtengnga, *nga ammoen*, da
Nergal-sarezer, Samgar-nebo, Sarsequim,
Rabsares, Nergal-sarezer, Rabmag, agra-
man cadagiti amin a sabsabali a pango-
loen ti ari ti Babilonia.

4 Ket naaramid nga idi ni Sedecias nga
ari ti Juda ken dagiti amin a lallaki ti
gubat nakitada ida, nagtarayda: ket
rimmuarda iti ciudad iti rabii, iti dalan ti
minuyungan ti ari, a limmasat iti ruang-
an nga adda iti nagbaetan dagiti dua a
bacud ; ket rimmuar a nagpa-Arabah.
5 Ngem ti buyot dagiti Caldeos kina-
matna ida, ket nacamacamda ni Se-
decias cadagiti tanap ti Jerico: ket idi
isut' innalada, insangpetda ken Nabuco-
donosor nga ari ti Babilonia aginggat'
Rebla iti daga nga Emat; ket nangocom
kencuana.
6 Idin ti ari ti Babilonia pinatayna
dagiti annac a lallaki ni Sedecias sadi
Rebla iti sango dagiti matana: casta met
ti ari ti Babilonia pinatayna dagiti amin
a natacneng iti Juda.
7 Maysa pay sinuatna dagiti mata ni
Sedecias, ket isut' pinutawanna, tapno
isut' ipanna sadi Babilonia.
8 Ket dagiti Caldeos pinuuranda ti
balay ti ari, ken dagiti balbalay dagiti
tattao iti apuy, ket rinebbana dagiti
bacud ti Jerusalem.
9 Idin ni Nabuzardan a capitan ti
guardia, impanna a nacayawan sadi
Babilonia ti matda cadagiti tattao a
nabati iti ciudad, dagiti aglicud met a
natinnag kencuana, ken ti natda cadagiti
tattao a nabati.
10 Ngem ni Nabuzardan a capitan ti
guardia imbatina dagiti napanglaw cada-
giti tattao, nga awan idi ti cucuada, iti
daga ti Juda, ket intedna cadacuada
dagiti cauvasan ken taltalon iti isu met
laeng a tiempo.

11 Ita ni Nabucodonosor nga ari ti
Babilonia kinumitanna ni Nabuzardan a
capitan ti guardia a maipapan ken Jere-
mias, a kinunana,
12 Isut' alaem, ket taripatoem a naim-
bag, ket isut' dica ranggasan; no di ket
aramidem kencuana ti cas met laeng
ibagananto kenca.
13 Iti casta ni Nabuzardan a capitan ti
guardia nagbaon, ket da Nabusezbaz,
Rabsares, ken Nergal-sarezer, Rabmag,
ken dagiti amin a cangronaan nga
agtuturay ti ari ti Babilonia;
14 nagbaonda ket innalada ni Jeremias
idiay paraangan ti guardia ket isut' in-
cumitna ken Godolias nga anac ni
Ahicam, nga anac ni Safan, tapno ipanna
coma nga iyawid. Iti casta isut' nagnaed
iti nagtengngaan dagiti tattao.

15 Ket ti sao ni Jehova dimteng ken
Jeremias, idi napunitan iti paraangan ti
guardia, a kinunana,
16 Inca, ket agsaoca ken Ebed-melec
nga Etiope, a cunam, Castoy ti cuna ni
Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel:
Adtoy, iyegconto dagiti saoc iti rabaw day-
toy a ciudad a maipaay iti pagdacsanna,
ket saan a maipaay a pagimbagan; ket
matungpaldanto iti sangom iti dayta nga
aldaw.
17 Ngem ispalencanto iti dayta nga al-
daw, cuna ni Jehova; ket saancanto a ma-
yawat iti ima dagiti tattao a pagbutngam.
18 Ta pudno a siac ispalencanto, ket
dicanto mapasag iti campilan, no di ket ti
biagmo isunto kenca ti maipaay a tucma-
am; agsipud ta nagtalecca caniac, cuna ni
Jehova.

Ni Jeremias mabati ken Godolias. Ni Godolias salacnibanna dagiti tattao a mabati. Isut' balacadan ni Johanan a maipapan ken Ismael.

40 Ti sao a dimteng ken Jeremias a
naggapu ken Jehova iti calpasan a
ni Nabuzardan a capitan ti guardia isut'
pinalubusanna a pumanaw iti Rama idi
isut' innalana a sirereppet cadagiti cawar
iti nagtengngaan dagiti amin a caycayaw
ti Jerusalem ken Juda, a naipanda a na-
cayawan aginggat' Babilonia.
2 Ket ti capitan ti guardia innalana ni
Jeremias, ket kinunana kencuana, Ni Je-
hova a Diosmo binalicasna daytoy a dakes
iti rabaw daytoy a disso;
3 ket ni Jehova isut' inyegna, ket in-
aramidna a cas ti panagsaona idi: agsipud

ta nagbasolcayo a maicaniwas ken Jehova,
ket saanyo a tinulnog ti timecna, gapuna
a daytoy immapay cadacayo.
4 Ket ita, adtoy, siac ibulosca itoy nga
aldaw cadagiti cawar nga adda iti imam.
No ipapanmo a nasayaat iti icucuyogmo
caniac a mapan sadi Babilonia, umayca,
ket siac taripatoencanto a naimbag; ngem
no saanmo nga ipapan a nasayaat ti icu-
cuyogmo caniac a mapan sadi Babilonia,
idiam: adtoy, ti amin a daga adda iti
sangom; iti sadinoman nga ipapanmo a
naimbag ken nasayaat a papanam, inca
sadiay.
5 Idi isu saan pay a nagsubli, Agsublica
ngarud, *kinunana,* ken Godolias nga anac
ni Ahicam, nga anac ni Safan, isu a ti ari
ti Babilonia insaadna a gobernador iti
ciudad ti Juda, ket makipagnaedca ken-
cuana iti tengnga dagiti tattao; wenno
mapanca iti uray sadinoman nga ipapanmo
a nasayaat a papanam. Iti casta ti capitan
ti guardia intedna kencuana ti taraon
ken maysa a sagut, ket isut' pinalubosanna
a mapan.
6 Idin napan ni Jeremias ken Godolias
nga anac ni Ahicam sadi Maspa, ket naki-
pagnaed kencuana iti tengnga dagiti tattao
a nabati iti daga.

7 Ket idi dagiti amin a capitan dagiti
buyot nga adda iti away, isuda met laeng
ken dagiti lallakida, nangegda a ti ari ti
Babilonia insaadna idi ni Godolias nga
anac ni Ahicam a gobernador iti daga, ket
incumitna idi kencuana dagiti lallaki, ken
babbai, ken ubbing, ken dagiti capang-
lawan iti daga, isuda a saan a naipan idi a
nacayawan sadi Babilonia;
8 idin immayda ken Godolias sadi
Maspa, *nga ammoen,* da Ismael nga anac
ni Natanias, ken Johanan ken Jonatan
nga anac ni Caree, ken Saraias nga anac ni
Tanumet, ken dagiti annac ni Ofi a Neto-
fatita, ken Jezonias nga anac ti Maacati-
ta, isuda ken dagiti lallakida.
9 Ket ni Godolias nga anac ni Ahicam
nga anac ni Safan nagsapata cadacuada ken
cadagiti lallakida, a kinunana, Saancay
coma a mabuteng nga agservi cadagiti
Caldeos: agnaedcayo iti daga, ket agser-
vicayo iti ari ti Babilonia, ket naimbagto
cadacayo.
10 No maipapan caniac, adtoy, agnaed-
acto sadi Maspa, nga agtacder iti sango
dagiti Caldeos nga umayto cadatayo:
ngem dacayo ummongenyo ti arac ken
bungbunga ti tiempo a napudot ken lana,
ket icabilyo ida cadagiti al-alicamenyo,
ket agnaedcayo cadagiti ciudadyo nga
innalayon.
11 Casta met idi dagiti Judios nga adda
idi sadi Moab, ken cadagiti annac ti
Ammon, ken sadi Edom, ken cadagiti
amin a dagdaga, nangegda a ti ari ti Babi-
lonia imbatina idi ti natda ti Juda, ket
isu insaadna idi iti ngatoenda ni Godolias
nga anac ni Ahicam nga anac ni Safan;
12 idin dagiti amin a Judios nagsublida
a naggapu cadagiti amin a disso a nacai-
bellenganda idi, ket napanda iti daga
a Juda ken Godolias sadi Maspa, ket
inummongda ti arac ken bungbunga ti
tiempo ti pudot iti nawadwad unay.

13 Maysa pay ni Johanan nga anac ni
Caree, ken amin a capitan dagiti buyot
nga adda idi iti away napanda ken Godo-
lias sadi Maspa,
14 ket kinunada kencuana, Dica ammo
aya a ni Baalis nga ari dagiti annac ti
Ammon imbaonnan ni Ismael nga anac ni
Natanias tapno alaenna ta biagmo? Ngem
ni Godolias nga anac ni Ahicam saanna
idi a pinati.
15 Iti casta ni Johanan nga anac ni
Caree nagsao ken Godolias sadi Maspa a
sililimed, a kinunana, Ipalubosmo, dawa-
tec kenca, ket innacto papatayen ni
Ismael nga anac ni Natanias, ket isut'
dinto ammo ti tao: ania ti gapuna nga
alaenna coma ta biagmo, tapno dagiti
amin a Judios a nagurnong kenca mawa-
rawarada coma, ken ti matda ti Juda
mapucaw?
16 Ngem ni Godolias nga anac ni Ahi-
cam kinunana ken Johanan nga anac ni
Caree, Dicanto aramiden daytoy a pang-
gep; ta agsaoca a siuulbod a maipapan
ken Ismael.

*Ni Ismael papatayenna ni Godolias ken dad-
duma pay ket cayawanna dagiti taga
Maspa. Ni Johanan subbo-
tenna ida.*

41 Ket naaramid iti maicapito a bulan,
a ni Ismael nga anac ni Natanias,
nga anac a lalaki ni Elisama, iti naarian
a putot ken *maysa* cadagiti pagturayen ti
ari, ken sangapulo a lallaki a cadduana
immayda ken Godolias nga anac a lalaki
ni Ahicam aginggat' Maspa; ket naki-
panganda iti tinapay idiay Maspa.
2 Idin bimmangon ni Ismael nga anac
ni Natanias, ken dagiti sangapulo a lallaki

ñga adda idi kencuana, ket kinabilda ni
Godolias ñga anac ni Ahicam ñga anac ni
Safan iti campilan, ket pinatayna, isu a ti
ari ti Babilonia inaramidna a gobernador
ti daga.
3 Ni Ismael pinatayna dagiti amin
a Judios ñga adda idi kencuana, *ñga
ammoen*, ken Godolias idiay Maspa, ken
dagiti Caldeos a nasaracan sadiay, dagiti
lallaki ti gubat.

4 Ket naaramid iti maicadua ñga aldaw
calpasan ti panañgpapatayna ken Godo-
lias, ket awan ti tao a nacaammo idi,
5 ñga immay dagiti lallaki a naggaput'
Siquem, naggaput' Silo, ken naggaput'
Samaria, walopulo met laeñg a lallaki, a
nakiskisan dagiti imiñgda, ken dagiti
pagan-anayda napigis, ken dagiti bag-
bagída sinugatdan, a siiiggemda cadagiti
datdaton a bellaay ken incienso, tapno
iyegda ida iti balay ni Jehova.
6 Ket ni Ismael ñga anac ni Natanias
rimmuar a naggaput' Maspa a sumabet
cadacuada, ñga agsañgsañgit idi napan:
ket naaramid idi simmabet cadacuada, a
kinunana cadacuada, Umaycayo ken Go-
dolias ñga anac ni Ahicam.
7 Ket isut' casta idi immayda iti teñg-
ñga ti ciudad, a ni Ismael ñga anac ni
Natanias pinatayna ida, *ket imbellenñgna
ida* iti teñgñga ti bito, isu ken dagiti
lallaki ñga adda idi kencuana.
8 Ñgem sañgapulo a lallaki ti nasaracan
idi cadacuada a kinunada ken Ismael,
Dinacam papatayen; ta adda ñga indu-
linmi ti trigo, ken cebada, ken lana, ken
diro a mailemmeñg iti away. Iti casta
inidianna, ket saanna ida ñga pinatay a
maicanunoñg cadagiti cacabsatda.
9 Ti bito a pagibelleñgan ni Ismael
cadagiti amin a bañgcay dagiti lallaki a
pinatayna idi iti arpad ni Godolias (ñga
isu met laeñg ñga inaramid idi ni Asa a
gapu iti buteñg ken Baasa ñga ari ti
Israel), ni Ismael ñga anac ni Natanias
isut' pinunnona idi cadacuada a napapa-
tay.
10 Idin ni Ismael impanna a kina-
yawan idi ti amin a natda cadagiti tattao
idiay Maspa, dagiti met laeñg annac a
babbai ti ari, ken isu-amin a tattao a
nabati idiay Maspa, a ni Nabuzardan a
capitan ti guardia incumitna idi ken
Godolias ñga anac ni Ahicam; ni Ismael
ñga anac ni Natanias impanna ida a
kinayawan, ket pimmanaw a mapan cada-
giti annac ti Ammon.
11 Ñgem idi ni Johanan ñga anac a
lalaki ni Caree, ken amin a capcapitan
dagiti buyot, ñga adda idi kencuana
nanñgñgegda ti maipapan iti amin a kina-
dakes ñga inaramid idi ni Ismael ñga
anac ni Natanias,
12 idin innalada amin dagiti lallaki,
ket napanda makigubat ken Ismael ñga
anac ni Natanias, ket isut' nasaracanda
iti denna dagiti dadackel a dandanum
ñga adda idiay Gabaon.
13 Naaramid ñga idi dagiti amin a
tattao ñga adda idi ken Ismael nakitada
ni Johanan ñga anac ni Caree, ken dagiti
amin a capcapitan dagiti buyot ñga adda
idi kencuana, naragsacda.
14 Iti casta dagiti isu-amin a tattao ni
Ismael ñga impanna idi a kinayawan a
naggaput' Maspa nagtuckiadda ket nag-
sublida ket napanda ken Johanan ñga
anac ni Caree.
15 Ñgem ni Ismael ñga anac ni Na-
talias intalawanna ni Johanan a caduana
ti walo a lallaki, ket napan cadagiti annac
ti Ammon.
16 Idin ni Johanan ñga anac ni Caree,
ken dagiti amin a capcapitan dagiti buyot
ñga adda idi kencuana, innalada a nag-
gaput' Maspa ti amin a natda cadagiti
tattao a sinubbotna ken Ismael ñga anac
ni Natanias, calpasan ti panañgpatayna
ken Godolias ñga anac ni Ahicam, *ñga
ammoen*, dagiti lallaki ti gubat, ken dagiti
babbai, ken dagiti ubbiñg, ken dagiti
eunucos isuda ñga insublida idi a nag-
gaput' Gabaon.
17 Ket pimmanawda, ket nagnaedda
sadi Gerut-quimjam ñga adda iti denna
ti Belen, a mapan sumrec idiay Egipto,
18 a gapu cadagiti Caldeos; ta nagbu-
teñgda idi cadacuada, agsipud ta ni
Ismael ñga anac ni Natanias pinatayna
idi ni Godolias ñga anac ni Ahicam, isu a
ti ari ti Babilonia inaramidna idi a
gobernador ti daga.

*Ni Johanan ken dagiti Judios umumanda
ken Jeremias. Balacadanna ida a
saanda coma a mapan
idiay Egipto.*

42 Idin amin a capitan dagiti buyot,
ken ni Johanan ñga anac ni Caree,
ken ni Jezonias ñga anac ni Osaias, ken
amin dagiti tattao manipud iti cababas-
sitan agiñgga iti cadadackelan, immada-
nida,
2 ket kinunada ken Jeremias a mam-

madto, Ipalubosmo, agdawatcam kenca, a
ti panagpacaasimi maisaclang kenca, ket
agcararagca gapu cadacami ken Jehova a
Diosmo, gapu amin met laeng itoy a
tidda (ta dacami matdacam laeng a bassit
nga agtaud ti adu, a cas maimatangandacam
dagita matam),
3 tapno ni Jehova a Diosmo ipakitana
cadacami ti dalan a pagnaanmi coma, ken
ti banag nga aramidenmi coma.
4 Idin ni Jeremias a mammadto kinunana
cadacuada, Nangegcayo; adtoy, agcararagacto
ken Jehova a Diosyo a mayannurot
cadagiti saoyo; ket maaramidto
nga ti uray ania a ni Jehova isungbatnanto
cadacayo, ipalawagconto cadacayo;
awanto ti ilemmengco cadacayo.
5 Idin kinunada ken Jeremias, Ni
Jehova maysa a napudno ken matalec a
sacsi cadacami, no saancam nga agaramid
iti mayannurot iti amin a sao a pangibaonanto
kenca ni Jehova a Diosmo
cadacami.
6 No naimbagto wenno dakes, tungpalenminto
ti timec ni Jehova a Diostayo,
a kencuana ibaondaca; tapno naimbagto
cadacami intono tungpalenmi ti timec ni
Jehova a Diostayo.

7 Ket naaramid calpasan ti sangapulo
nga aldaw a ti sao ni Jehova immay ken
Jeremias.
8 Iti casta inayabanna ni Johanan nga
anac ni Caree, ken dagiti amin a capcapitan
dagiti buyot nga adda idi kencuana,
ken isu-amin dagiti tattao manipud iti
cabassitan agingga met laeng iti cadackelan,
9 ket kinunana cadacuada, Castoy ti
cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, a kencuana
imbaondac tapno isaclang ti panagpacaasiyo
iti sangona:
10 No agnaedcayto pay laeng itoy a
daga, bangonencayto ngarud, ket dicayto
rebbaen, imulacayto, ket dicayto paruten;
ta pagbabawiac ti kinadakes nga inaramidco
cadacayo.
11 Dicay agbuteng iti ari ti Babilonia, a
pagbutnganyo; dicay agbuteng kencuana,
cuna ni Jehova: ta addaac cadacayo a
mangisalacan cadacayo, ken mangispal
cadacayo iti imana.
12 Ket ipaayconto cadacayo ti asi, ket
isu caasiannacayto, ket pasubliennacayto
iti dagayo met laeng.
13 Ngem no cunayo, Dicamto agnaed
itoy a daga; tapno iti casta dicay tungpalen
ti timec ni Jehova a Diosyo,
14 a cunayo, Saan, no di ket incamto
iti daga nga Egipto, a yan ti dicamto
pacakitaan ti gubat, wenno pacangegan iti
uni ti tangguyob, ket awanto ti bisin ti
tinapay; ket sadiay agnaedcamto:
15 ita ngarud denggenyo ti sao ni
Jehova, O matda iti Juda: Castoy ti cuna
ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti
Israel, Pudno, no iturongyo dagiti rupayo
a sumrec iti Egipto, ket incay agyan
sadiay;
16 maaramidto ngarud a ti campilan a
pagbutnganyo macamacamnacayto iti daga
nga Egipto; ket ti bisin a cabutengyo
camatennacayto sadi Egipto; ket mataycayto
sadiay.
17 Castanto cadagiti amin a lallaki nga
iturongda dagiti ruprupada a mapan sadi
Egipto nga agyan sadiay: mataydanto iti
campilan, iti bisin, ken iti angol; ket
awanto cadacuada ti mabati wenno macalisi
iti kinadakes nga iyegconto cadacuada.

18 Ta castoy ti cuna ni Jehova dagiti
buybuyot, a Dios ti Israel: Cas ti panangibuyat
ti ungetco ken pungtotco cadagiti
agnaed sadi Jerusalem, iti casta met laeng
maibuyatto ti pungtotco cadacayo, intono
sumreccayto sadi Egipto; ket dacayto ti
maysa a pagtabbaawan, ken maysa a pagseddaawan,
ken pacalunodan, ken maysa a
pacababalawan; ket dicayto makita daytoy
a disso manen uray inton caanoman.
19 Ni Jehova nagsaon a maipapan
cadacayo, O matda iti Juda, dicay mapan
iti Egipto; ammoyo iti kinapudnona a
nangpanecnecac cadacayo itoy nga aldaw.
20 Ta inaramidyo a siaallilaw a maicaniwas
cadagiti cararuayo; ta dacayo
imbaondac ken Jehova a Diosyo, a kinunayo,
Agcararagca gapu cadacami ken
Jehova a Diostayo; ken iti mayannurot ti
isu-amin a ni Jehova a Diostayo cunaennanto,
casta ti ipalawagmo cadacami, ket
isut' aramidenminto.
21 Ket daytoy nga aldaw isut' impalawagco
cadacayo; ngem dicay tinungpal ti
timec ni Jehova a Diosyo iti aniaman iti
dayta a nangibaonannac caniac cadacayo.
22 Ita ngarud ammoenyo nga iti kinapudnona
mataycayto gapu iti campilan,
gapu iti bisin, ken gapu iti angol iti disso
a tarigagayanyo a papanan tapno agyancay
sadiay.

Ni Johanan idalanna ti matda iti Juda idiay Egipto. Ni Jeremias ipadtona ti yaay ni Nabucodonosor sadi Egipto.

43 Ket naaramid idi a ni Jeremias nalpasna dagiti isu-amin a sao ni Jehova a Diosda, a sinao cadagiti amin a tattao isuda a nangibaonan ti Dios *ni Jeremias* cadacuada, amin dagitoy met laeng a sao,

2 idin nagsao da Azarias nga anac ni Osaias, ken Johanan nga anac ni Caree, ken amin dagiti nacuspag a lallaki, a kinunada ken Jeremias, Sica agsaoca a siuulbod : ni Jehova a Diostayo saannaca nga imbaon tapno cunam, Dicayto mapan sadi Egipto nga agyan sadiay;

3 no di ket ni Baruc nga anac ni Nerias durugannaca a maibusor cadacami, tapno iyawatnacam iti ima dagiti Caldeos, tapno papatayendacami, ken ipandacami a kinayawan sadi Babilonia.

4 Iti casta ni Johanan nga anac ni Caree, ken amin a capcapitan dagiti buyot, ken isu-amin dagiti tattao saanda a tinungpal ti timec ni Jehova, tapno agnaedda iti daga ti Juda.

5 Ngem ni Johanan nga anac ni Caree, ken amin a capcapitan dagiti buyot, innalada ti amin a natda iti Juda, a nagsubli a naggapu cadagiti amin a nacion a nacaipananda idi tapno agyanda iti daga ti Juda;

6 dagiti lallaki, ken babbai, ken ubbing, ken dagiti annac a babbai ti ari, ken tunggal tao a ni Nabuzardan a capitan ti guardia imbatina idi ken Godolias nga anac ni Ahicam nga anac ni Safan; ken ni Jeremias a mammadto, ken ni Baruc nga anac ni Nerias.

7 Ket napanda iti daga nga Egipto; ta saanda a tinungpal ti timec ni Jehova: ket immayda sadi Tafnes.

8 Idin immay ti sao ni Jehova ken Jeremias sadi Tafnes a kinunana,

9 Alaem dagiti dadackel a batbato ita imam, ket ilemmengmo ida iti masa iti aramid a linaladrillo, nga adda iti sercan ti balay ni Faraon sadi Tafnes iti imatang dagiti lallaki ti Juda;

10 ket cunam cadacuada, Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Adtoy, agbaonacto, ket alaecto ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia, nga adipenco, ket isaadconto ti tronona iti rabaw dagitoy a batbato nga inlemmengco; ket iyucradnanto ti naarian a toldana iti rabawda.

11 Ket umayto, ket cabilennanto ti daga nga Egipto; dagidiay a maipaay ken patay *mayawatdanto* ken patay, ken dagidiay a maipaay iti pannacacayaw, iti pannacacayaw, ken dagidiay a maipaay iti campilan, iti campilan.

12 Ket pasgedacto ti maysa nga apuy cadagiti balbalay dagiti didios ti Egipto; ket puurannanto ida, ket ipannanto ida a nacayawan: ket bungonennanto ti bagína met laeng iti daga nga Egipto, cas la maysa a pastor nga icabilna ti cawesna; ket rumuarto sadiay a sitatalna.

13 Burakennanto met dagiti monmon ti Bet-semes, nga adda iti daga nga Egipto; ket dagiti balbalay dagiti didios ti Egipto puurannanto iti apuy.

Ni Jeremias tubngarenna dagiti tattao, ket ipalawagna ti pannacadaelda sadi Egipto. Gaput ta isut' saanda nga impangag idi balacadan ni Jeremias ida manen, ket ibagana cadacuada a bassitto dagiti agsubli sadi Judea.

44 Ti sao a dimteng ken Jeremias a maipapan cadagiti amin a Judios a nagnaed iti daga nga Egipto, a nagnaed sadi Magdal, ken sadi Tafnes, ken sadi Nof, ken iti daga ti Falures, a kinunana,

2 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Nakitayon ti amin a kinadakes nga inyegco iti rabaw ti Jerusalem, ken iti rabaw dagiti ciudad ti Juda; ket, adtoy, daytoy nga aldaw langalangda, ket awan ti tao nga agnaed cadacuada,

3 a gapu iti kinadakesda nga inaramidda a ginargaridac nga agpungtot, iti ipapanda nga agpuur iti incienso, *ken* agservi cadagiti sabsabali a didios a saanda nga am-ammo idi, isuda, wenno dacayo, wenno dagiti ammayo.

4 Nupay casta imbaonco cadacayo dagiti isu-amin nga adipenco a mammadto, a bumangonac idi a masapa tapno ibaonco ida, a kinunac, O dicay agaramid itoy macarimon a banag a guraec.

5 Ngem saanda nga impangag, wenno inyallingagda ti lapayagda a sumina iti kinadakesda, tapno dida agpuur iti incienso cadagiti sabsabali a didios.

6 Gapuna a ti pungtot ken ungetco naibuyat, ket simged cadagiti ciudad ti Juda, ken cadagiti lanlansangan ti Jeru-

salem; ket narbada ken lanḡalanḡda a cas itoy nḡa aldaw.

7 Castoy nḡarud ti cuna ni Jehova, a Dios dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Apayapay aramidenyo *daytoy* dackel a kinadakes a maibusor cadagiti cararuayo met laenḡ, tapno keltayenyo cadacayo ti lalaki ken babai, maladaga ken agsussuso, iti tenḡnḡa ti Juda, tapno awanto ti matda cadacayo;

8 iti nanḡgargarianyo caniac nḡa agpunḡtot iti pannacaaramat dagiti gappuanan dagiti im-imayo, a puuranyo ti incienso cadagiti sabali a didios iti daga nḡa Egipto, a papananyo nḡa agyan; tapno makeltaycayo, ken tapno dacayo maysacayo coma a lunod ken pacababalawan cadagiti amin a nacion ti daga?

9 Nalipatanyon ti kinadakes dagiti ammayo, ken ti kinadakes dagiti ar-ari ti Juda, ken ti kinadakes dagiti assawada, ken ti bucodyo a kinadakes, ken ti kinadakes dagiti assawayo a babbai, nḡa inaramidda iti daga ti Juda, ken cadagiti lansanḡan ti Jerusalem?

10 Saanda a nagpacumbaba aginḡga met laenḡ itoy nḡa aldaw, saanda a nagbutenḡ, wenno nagna iti lintegco, wenno cadagiti alagadco, nḡa incabilco iti sanḡoananyo ken iti sanḡoanan dagiti ammayo.

11 Gapuna a castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Adtoy, icabilconto ti rupac a maibusor cadacayo a gapu iti kinadakes, a manḡkeltay met laenḡ iti amin a Juda.

12 Ket alaecto ti natda iti Juda, nḡa incabilda dagiti rupada a mapan iti daga nḡa Egipto tapno agyanda sadiay, ket maibusdanto amin; iti daga nḡa Egipto mapasagdanto; maibusdanto a gapu iti campilan ken iti bisin; mataydanto manipud iti cabassitan inḡgana met laenḡ iti cadackelan a gapu iti campilan ken gapu iti bisin; ket isudantot' maysa a pagtabbaawan, *ken* maysa a pagseddaawan, ken maysa a lunod, ken maysa a pacababalawan.

13 Ta dusaecto ida nḡa agnaed iti daga nḡa Egipto, a cas ti pananḡdusac iti Jerusalem a gapu iti campilan, gapu iti bisin, ken gapu iti anḡol;

14 iti casta awanto ti matda iti Juda, a napan iti daga nḡa Egipto tapno agyanda sadiay, a macalisi wenno matda, tapno agsubli iti daga ti Juda, a tarigagayanda a pagsublian tapno agnaedda sadiay: ta awanto ti agsubli no di laenḡ dagidiay a nacalisi.

15 Idin dagiti amin a lallaki nḡa ammoda idi a dagiti assawada puuranda ti incienso cadagiti sabsabali a didios, ken dagiti amin a babbai a nagtacder sadiay, maysa a dackel a gimonḡ, dagiti amin met laenḡ a tattao a nagnaed iti daga nḡa Egipto, sadi Fatures, simmunḡbatda ken Jeremias, a kinunada,

16 No maipapan iti sao nḡa insaom cadacami iti nagan ni Jehova, dacami saandacanto nḡa ipanḡag.

17 No di ket tunḡpalenminto iti kinapudnona ti tunḡgal sao a rimmuaren iti nḡiwatmi, a manḡpuur iti incienso iti reina ti lanḡit, ken manḡibuyat cadagiti daton a mainum kencuana, a cas inaramidmin, dacami ken dagiti ammami, dagiti ar-ari ken panḡoloenmi cadagiti ciudad ti Juda, ken cadagiti lansanḡan ti Jerusalem; ta idi umanayen ti taraonmi, ken nacaradcadcami, ket awan ti nakitami a dakes.

18 Nḡem manipud idi dicam pinuuran ti incienso iti reina ti lanḡit, ken imbuyat kencuana dagiti daton a mainum, nacasapulcami iti isu-amin, ket maibuscami a gapu iti campilan, ken gapu iti bisin.

19 Ket idi pinuuranmi ti incienso iti reina ti lanḡit, ken imbuyatmi kencuana dagiti daton a mainum, inaramidmi aya dagiti cancanen a pagdayaw kencuana, ken imbuyatmi kencuana dagiti datdaton a mainum iti caawan dagiti assawami a lallaki?

20 Idin kinuna ni Jeremias cadagiti amin a tao, cadagiti lallaki ken cadagiti babbai, cadagiti amin met laenḡ a tattao a nanḡted kencuana iti dayta a sunḡbat, a kinunana,

21 Ti incienso a pinuuranyo cadagiti ciudad ti Juda, ken cadagiti lansanḡan ti Jerusalem, dacayo ken dagiti ammayo, dagiti ar-ari ken panḡoloenyo, ken dagiti tattao ti daga, saan aya a nalagip ni Jehova ida, ken saan a simrec iti panunotna?

22 tapno iti casta ni Jehova saanen a nacaitured, a gapu iti kinadakes dagiti aramidyo, ken gapu cadagiti kinarimon nḡa inaramidyo; gapuna a ti dagayo agbalinen a lanḡalanḡ, ken maysa a pagsedseddaawan, ken maysa a lunod, nḡa awan ti agnaed a cas itoy nḡa aldaw.

23 Agsipud ta pinuuranyo ti incienso,

ken gaput ta nagbasolcayo a maibusor
ken Jehova, ken saanyo a tinulnog ti
timec ni Jehova, wenno nagna iti
lintegna, wenno cadagiti ipaalagadna,
wenno cadagiti pangpanecnecna; gapuna
daytoy a kinadakes napasamac cadacayo,
a cas itoy nga aldaw.

24 Maysa pay ni Jeremias kinunana
cadagiti amin a tattao, ken cadagiti amin
a babbai, Denggenyo ti sao ni Jehova,
amin a Juda nga adda iti daga nga
Egipto:
25 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti
buybuyot, a Dios ti Israel, a cunana,
Dacayo ken dagiti assawayo a babbai
nagsaocayon nga agpadpada cadagiti
ngiwatyo, ket dagiti imayo isut' tinung-
palyo a kinunayo, Kinapudnona a tung-
palenminto dagiti carimi nga incarimin a
puuran ti incienso iti reina ti langit, ken
ibuyatminto kencuana dagiti datdaton a
mainum: pasingkedanyo ngarud dagiti
cariyo, ket tungpalenyo dagiti cariyo.
26 Gapuna denggenyo ti sao ni Jehova,
amin a Juda nga agnaed iti daga nga
Egipto: Adtoy, nagsapataac gapu iti
dackel a naganco, cuna ni Jehova, a ti
naganco saanton a mainaganan iti ngiwat
ti asinoman a tao ti Juda iti amin a daga
nga Egipto, a kinunac, Cas sibibiag ni Apo
Jehova.
27 Adtoy, aywanac ida a maipaay iti
dakes, ket saan a maipaay iti imbag; ket
dagiti amin a lalaki ti Juda nga adda iti
daga nga Egipto maibusdanto iti campilan
ken iti bisin, ingganat' addanto tung-
palda.
28 Ket isuda nga macalisi iti campilan
agsublidanto nga aggapu iti daga nga
Egipto iti daga nga Juda, bassitto iti
bilangda; ket amin a natda iti Juda a
napan iti daga nga Egipto tapno agyanda
sadiay, ammodanto ti sao ti siasino ti
agtaginayonto, ti saoc wenno ti saoda.
29 Ket dagitoy ti pagilasinan cadacayo,
cuna ni Jehova, a dusaennacayto itoy a
disso, tapno ammoyo a dagiti saoc di
bumurong nga agtaginayondanto a mai-
busor cadacayo a maipaay iti dakes:
30 Castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy,
itdecto ni Faraon Hofra nga ari ti Egipto
iti ima dagiti cabusorna, ken ti ima dagiti
mangbiroc iti biagna cas iti panangtedco
ken Sedecias nga ari ti Juda iti ima ni
Nabucodonosor nga ari ti Babilonia, isu a
cabusorna idi, ken nangbiroc iti biagna.

Ti impadamag ni Jeremias ken Baruc.

45 Ti sao a ni Jeremias a mammadto
insaona ken Baruc nga anac ni
Nerias idi insuratna daytoy a sao iti may-
sa a libro iti ngiwat ni Jeremias, iti mai-
capat a tawen ni Joacim nga anac ni
Josias, nga ari ti Juda, a kinunana,
2 Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti
Israel, kenca, O Baruc:
3 Sica kinunam, ¡ Asiac pay ita! ta ni
Jehova innayonna ti ladingitco iti
tuocco; naotoyanac iti panagunnoyco, ket
diac macasarac ti inana.
4 Castoyto ti cunam kencuana, Castoy
ti cuna ni Jehova: Adtoy ti binangonco,
rugpoecto, ket ti immulac parutecto; ket
daytoy *ti aramidecto,* iti amin a daga.
5 ¿ Ket sapulem dagiti dadackel a banag
a gapu kenca met laeng? dica ida sapulen;
ta adtoy, iyegconto ti amin a kinadakes
iti amin a lasag, cuna ni Jehova; ngem
ti biagmo itdecto kenca a maipaay a
tucmaam cadagiti amin a disso a papanam.

Maipadto ti pannacaparmec ni Faraon sadi
Carcamis gapu ken Nabucodonosor.
Ti Israel maliwliwa.

46 Ti sao ni Jehova nga immay ken
Jeremias a mammadto a mai-
papan cadagiti nacion.

2 Iti Egipto: maipapan iti buyot ni
Faraon-necao nga ari ti Egipto, nga adda
idi iti denna ti carayan Eufrates idiay
Carcamis, a kinabil ni Nabucodonosor
nga ari ti Babilonia idi maicapat a tawen
ni Joacim nga anac ni Josias, nga ari ti
Juda.

3 Agsaganacayo iti sarapa ken calasag,
ket umadanicay iti bacal.
4 Cawesanyo dagiti cabcabayo, ket
sumang-atcayo, dacayo a tattao nga agca-
bayo, ket tumacdercayo a sicacabal ti
oloyo; pasilengenyo dagiti gayang, ica-
bilyo dagiti cabcabal a badoyo.
5 Apayapay nga isut' nakitac? isuda
agcullayawda ket agbaw-ingda; ket dagiti
mamaingelda macabilda, ket mapagta-
lawda a masingdat, ket dida tumaliaw: ti
kigtot adda iti tunggal sikigan, cuna ni
Jehova.
6 Dicay palubosan ti nasiglat a tumaray,
wenno ti maingel a tao agtalaw; iti
amianan iti denna ti carayan Eufrates
nagtibcolda idi ket napasagda.

7 Asino daytoy a tumacder a cas iti
Nilo, a dagiti dandanumna aggunayda a
cas cadagiti carcarayan?
8 Ti Egipto tumacder a cas iti Nilo, ket
aggunay dagiti danumna a cas cadagiti car-
carayan: ket cunana, Tumacderacto, ab-
boñgacto ti daga; dadaelecto dagiti
ciudad ken dagiti naed cadacuada.
9 Sumañg-atcayo, dacayo cacabayo;
ket agruñgsotcayo, dacayo luglugan; ket
bay-anyo a dagiti mamaiñgel a tattao
dumuclosda; da Cus ken Put, ñga agbitbit
ti calasag; ken dagiti Ludim a mañgbitbit
ken mañgbiat iti ba-i.
10 Ta dayta nga aldaw isut' *aldaw* ti
Apo, ni Jehova dagiti buybuyot, maysa
ñga aldaw ti panañgibales, tapno ibalesna
dagiti casuppiatna: ket ti campilan ma-
ñgalun-unto, ket mapnecto, ket inumento
ñga agbussog iti darada; ta ti Apo, ni
Jehova dagiti buybuyot, adda sacrificiona
iti daga ñga akinamianan iti denna ti
carayan Eufrates.
11 Sumañg atca sadi Galaad, ket alaem
ti balsamo, O virgen ñga anac ti Egipto:
awan capapay-anna ti panañgaramatmo
cadagiti adu ñga ag-agas; awan ti panna-
caagas gapu kenca.
12 Dagiti nacion nañgñgegdan ti pan-
nacaibabainmo, ken ti daga napno iti dir-
im; ta dagiti mamaiñgel nagtibcolda a
maibusor cadagiti mamaiñgel, mapasagda
a maicanunoñg.

13 Ti sao a ni Jehova imbaga ken
Jeremias a mammadto, no casano ti yaay
coma ni Nabucodonosor ñga ari ti Babilo-
nia ket cabilenna ti daga ñga Egipto.

14 Ipalawagyo sadi Egipto, ket iwar-
ragawagyo sadi Magdal, ket iwarnacyo
sadi Nof ken Tafnes: cunayo, Agtacder-
cayo, ket agsaganacayo; ta ti campilan
nañgalun-un iti aglicmut kenca.
15 Ania ti gapuna a dagiti napigsa a
tattaom mapasiada? dida nagtacder, agsi-
pud ta ni Jehova pinagtalawna ida.
16 Pinatibcolna dagiti adu, wen, napa-
sagda maysa iti rabaw iti sabali: ket
kinunada, Tumacdercayo ket intayo coma
manen iti bucodtayo ñga ili, ken iti naca-
yanacan a dagatayo a naggapu iti campi-
lan a mañgparigat.
17 Imkisda sadiay, Ni Faraon ñga ari
ti Egipto isut' maysa laeng a daranudor;
impalubosnan a lumabas ti natudiñgan a
tiempo.
18 Cas sibibiagac, cuna ti Ari, a
ti nagannat' Jehova dagiti buybuyot,
pudno a cas Tabor iti nagbaetan dagiti
banbantay, ken cas Carmelo iti denna ti
baybay, iti casta isu umayto.
19 O sica ñga anac a babai ñga agnaed
sadi Egipto, agsaganaca a macayawan; ta
ti Nof agbalinto iti maysa a lañgalañg,
ket mapuuranto ñga awan ti agnaed.
20 Ti Egipto maysa a naimnas ñga
urbon ti baca; *ñgem* ti pannacadadael ñga
aggaput' amianan addan, isut' addan.
21 Casta met dagiti natañgdanan a
lallakina iti teñgñgana mayarigda cadagiti
urbon a baca iti pagyaponan; ta mapasu-
blida met, nagtalawda a sañgcacanunoñg,
dida nagtacder: ta ti aldaw ti pannacara-
ponda addan cadacuada, ti tiempo ti
pannacasucnalda.
22 Ti unina umaspiñgto *iti uni* ti uleg:
ta magnadanto agraman maysa a buyot,
ket umaydanto a maibusor kencuana
agraman cadagiti wasay, a cas cadagiti
agtaga iti cayo.
23 Pucanendanto ti bakirna, cuna ni
Jehova, nupay saan a masukimat; agsi-
pud ta ad-aduda ñgem cadagiti dudon,
ket saanda a mabilañg.
24 Ti anac a babai ti Egipto mabai-
nanto; mayawatto iti ima dagiti tattao
ti amianan.
25 Ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios
ti Israel, cunana, Adtoy, dusaecto ni
Amon a taga No, ken Faraon, ken Egipto,
agraman cadagiti didiosna, ken ar-arina;
ni met laeng Faraon ken dagiti agtalec
kencuana:
26 ket yawatconto ida iti ima dagiti
mañgsapul cadagiti biagda, ken iti ima
ni Nabucodonosor ñga ari ti Babilonia,
ken iti ima dagiti adipenna; calpasanna
manaedanto, cas cadagiti aldaw idi unana,
cuna ni Jehova.

27 Ñgem dica agbuteñg, O Jacob ñga
adipenco, dica met agcullayaw; O Israel:
ta adtoy, siac ispalencanto manipud iti
adayu, ken ti putotmo manipud iti daga
ti pannacacayawda; ket ni Jacob agsu-
blinto, ket isuntot' natalingenñgen ken
natalna, ket awanto ti mañgpabuteñg
kencuana.
28 Dica agbuteñg, O Jacob ñga adi-
penco, cuna ni Jehova; ta makiaddaac
kenca: ta aramidecto ti napno a panuñg-
palan dagiti amin a nacion a cadacuada
siac pinaipanawca; ñgem saanconto ñga
aramiden ti napno a panuñgpalan kenca,
ñgem saplitencanto iti catutupam, ket

uray casano dicanto baybay-an a di
madusa.

Ti padto a maibusor iti Filistia.

47 Ti sao ni Jehova a dimteng̃ ken
Jeremias a mammadto a mai-
papan cadagiti Filisteos, iti sacbay ti
panang̃cabil ni Faraon ti Gaza.

2 Castoy ti cuna ni Jehova: Adtoy,
dagiti danum bumuang̃da nga aggaput'
amianan, ket agbalindanto a maysa nga
ayus nga aglablabiang̃, ket layusendanto
ti daga ken amin nga adda kencuana, ti
ciudad ken dagiti agnaed kencuana; ket
dagiti lallaki agickisdanto, ken amin
dagiti agnaed iti daga agdung̃-awdanto.
3 Gapu iti daranudor ti panagpayat
dagiti cuco dagiti napigsa, gapu iti
garadugod dagiti luganna, gapu iti cara-
ducud dagiti cararetna, dagiti amma dida
tumaliaw cadagiti annacda a gapu iti
kinacapuy dagiti imada;
4 agsipud iti aldaw a dumteng̃ tapno
madadael dagiti amin a Filisteos, a mang̃-
keltay iti Tiro ken Sidon ti tung̃gal
manulong̃ a mabati: ta ni Jehova da-
daelennanto dagiti Filisteos, ti matda iti
puro a Caftor.
5 Kinapuridasdas dumteng̃en iti Gaza;
Ascalon isut' mayaw-awan, ti matda iti
lobong̃da: casanot' cabayag ti panang̃-
sugatmo ta bagim?
6 O sica campilan ni Jehova, casanot'
cabayag aginggat' dica agtalna? agsublica
ita calubanmo; aginanaca ket agtalnaca.
7 Casanot' pannacatalnam, idinto nga
adda incumit kenca ni Jehova? a mai-
busor iti Ascalon, ken maibusor iti igid
ti baybay, sadiay isut' tinudin̄ganna.

Ti padto a maibusor iti Moab.

48 Iti Moab. Castoy ti cuna ni
Jehova dagiti buybuyot, a Dios
ti Israel: ¡Asi pay ti Nebo! ta marba; ti
Cariataim mabainan, isut' maala; ti
Masgab mabainan ken marugpo.
2 Ti dayag ti Moab awanen; sadi
Jesebon naggacatda ti dakes a maibusor
kencuana: Umaycayo, ket isut' pagsina-
entayo iti casasaadna a maysa a nacion.
Sica met, O Madmen, mapaulimeccanto;
ti campilan camatennacanto.
3 Ti uni ti maysa nga ickis nga ag-
gaput' Horonaim, pannacalang̃alang̃ ken
dackel a pannacadadael.
4 Ti Moab madadael; dagiti babassitna
aramidenda a madeng̃ng̃eg ti maysa nga
ickis.
5 Ta iti sang̃-atan ti Luhit sumang̃-
atdanto a buyugen ti cancanayon a panag-
sang̃it; ta idiay salogan ti Horonaim
nang̃egdan ti liday ti ickis ti pannacada-
dael.
6 Agtaraycayo, ispalenyo dagiti biagyo,
ket agbalincayo a cas iti root iti tay-ac.
7 Ta sica met maalacanto, gaput ta sica
nagtalecca cadagiti aramidmo ken cadagiti
gamgameng̃mo: ket ti Camos rumuarto a
macayawan, dagiti sacerdote ken dagiti
pang̃oloen a sang̃cacanunong.
8 Ket ti mang̃dadael dumteng̃to iti
tung̃gal ciudad, ket awanto ti ciudad a
macalisi; ti lobong̃ met agpucawto, ket ti
tanap madadaelto; a cas sinao in Jehova.
9 Itedmo dagiti payac iti Moab, tapno
mabalinna ti tumayab ken agtalaw: ket
dagiti ciudadna agbalindanto a lang̃alang̃,
nga awan ti agnaed cadacuada.
10 Mailunod coma ti agaramid ti tra-
bajo ni Jehova a sililiway; ket mailunod
ti mang̃teng̃ng̃el ti campilanna nga aggapu
iti dara.

11 Ti Moab adda a sinanam-ay manipud
iti kinaubing̃na, ket adda a sitataeng̃ iti
rabaw dagiti arinsaedna, ket saan a nai-
bung̃obong̃ a naggaput' alicamen ken ali-
camen, saan met a napan a nacayawan:
gapuna a ti nanamna mabati kencuana,
ken ti ang̃otna saan a mabaliwan.
12 Gapuna adtoy, dagiti aldaw dum-
teng̃da, cuna ni Jehova, tapno ibaonco
kencuana dagiti mang̃bung̃obong̃, ket isut'
ibung̃obong̃danto; ket ong̃ng̃aong̃andanto
dagiti alicamenna, ket burakendanto da-
giti gorgorita.
13 Ket ti Moab mabainto iti Camos, a
cas ti balay ni Israel nabain iti Betel a
pagtalcanda.
14 Casanot' panagcunayo, Dacami man-
nacabalincami a lallaki, ken maingel a
lallaki a maipaay iti gubat?
15 Ti Moab marba, ket simmang̃-atdan
cadagiti ciudadna, ket dagiti napili a
lallakina nga agtutubo simmalogdan iti
pacapapatayan, cuna ti Ari, a ti naganna
isut' Jehova dagiti buybuyot.
16 Ti pannacarapon ti Moab asidegen,
ken ti pannacaparigatna agdaras.
17 Dacay amin nga adda iti aglicmut
kencuana, isut' dung̃-awanyo, ken dacayo
amin nga ammoyo ti naganna; cunayo,

¡Amangan ti pannacabungtol ti natibker
a sarucod, ti nataraki a pang-or!
18 O sica nga anac a babai nga agnaed
sadi Diban, bumabaca nga aggaput ta
dayagmo, ket agtugawca a siwawaw; ta
ti mangdadael ti Moab sumang-aten a
maibusor kenca, dinadaelna dagiti sari-
kedkedmo.
19 O sica nga agnaed sadi Aroer, agtac-
derca iti igid ti dalan, ket agbantayca:
intuudem ti agtaray ken ti macatalaw; a
cunaem, Ania ti naaramid?
20 Ti Moab mabainan, ta marugpo:
agdung-awcayo ken agickiscayo; isut'
ibagayo iti denna ti Arnon, a ti Moab
marba.
21 Ket ti pannacaocom dumtengen iti
natanap a daga, iti Olon, ken iti Jahzah,
ken iti Mefaat,
22 ken iti Dibon, ken iti Nebo, ken
iti Bet-diblatain,
23 ken iti Cariataim, ken iti Bet-gamul,
ken iti Bet-meon,
24 ken iti Cariot, ken iti Bosra, ken
iti amin a ciudad ti daga ti Moab, iti
adayu ken asideg.
25 Ti sara ti Moab makeltay, ket ti
tackiagna matuccol, cuna ni Jehova.

26 Isut' pagbartekenyo; ta pinatan-
ocna ti bagina met laeng a maibusor ken
Jehova: ket ti Moab agtulidto iti saruana,
ket isu met macatcatawaanto.
27 Ta saan aya a ti Israel maysa a
nacatcatawaan kenca? nasaracan aya iti
yan dagiti mannanacaw? ta tunggal
panagsaom a maipapan kencuana, wingi-
wingem ta olom.
28 O dacayo nga agnaed sadi Moab,
bay-anyo cadagiti ciudad, ket agnaedcayo
iti bato; ket agbalincayo a cas iti pagaw
nga agaramid ti umocna iti rabaw ti
ngiwat ti yuyeng.
29 Nangeganmi ti maipapan iti kina-
cuspag ti Moab, *nga* isut' nacuspag unay;
ti kinapalalona, ken ti kinacuspagna, ken
ti kinapalangguadna, ken ti kinatangsit
ti pusona.
30 Ammoc ti kinarungsotna, nga isut'
awan, cuna ni Jehova; dagiti panagpa-
sindayagna awan ti inaramidda.
31 Gapuna nga agdung-awacto a mai-
papan iti Moab; wen, umkisacto a mai-
paay iti amin a Moab: gapu cadagiti
lallaki ti Kir-heres agdung-awdanto.
32 Siac dung-awannanto iti adadu pay
ngem iti panagdung-aw ti Jazer, O uvas
ti Sabama: dagiti sangsangam linasatda
ti baybay, dimtengda aginggа met laeng
iti baybay ti Jazer: cadagiti bungam iti
tiempo ti pudot ken iti pannacaburasmo
adda ti mangdadael.
33 Ket ti ragsac ken ti rag-o maiccatda
iti nabunga nga away ken iti daga ti
Moab; ket pinasardengco ti arac cadagiti
pagpespesan ti arac: awanto ti bumaddec
a buyugen ti panagdir-i; ti panagdir-ida
saanto a panagdir-i.
34 Manipud iti ickis ti Jesebon aginggа
met laeng iti Eleale, ken aginggа met
laeng iti Jahaz binalicasda ti timecda,
manipud Zoar aginggа met laeng iti
Horonaim aginggat' Eglat-shelishiya: ta
dagiti danum ti Nimrim agbalindanto a
langalang.
35 Maysa pay pasardengecto sadi
Moab, cuna ni Jehova, isu a mangidaton
iti nangato a disso, ken isu a mangpuur
ti incienso cadagiti didiosna.

36 Gapuna a ti pusoc agaweng gapu iti
Moab a cas cadagiti tulali, ket ti pusoc
agaweng a cas cadagiti tulali gapu cada-
giti lallaki ti Kir-heres: gapuna ti kina-
ruay nga isu nacagun-od mapucawen.
37 Ta tunggal olo napuridasdas, ken
tunggal iming mapukisan: cadagiti amin
nga im-ima adda sugsugat, ken cadagiti
lomlomo nakersang a lupot.
38 Cadagiti toctoc dagiti amin a bal-
balay ti Moab ken cadagiti lanlansang-
anna adda un-unnoy iti amin a disso; ta
binuraccon ti Moab a cas maysa nga
alicamen a saan a pagrag-oan ti asinoman,
cuna ni Jehova.
39 ¡Amangan ti pannacarugpuna! ¡*ama-
ngan* ti panagdung-awda! ¡amangan ti
panagtallicud ni Moab ti bucot gapu
iti bain! iti casta ti Moab agbalinto a
macatcatawaan ken nacakigkigtot cada-
giti amin nga aglicmut kencuana.
40 Ta castoy ti cuna ni Jehova; Adtoy,
tumayabto a cas maysa nga aguila, ket
ucradennanto dagiti payacna a maibusor
iti Moab.
41 Ti Cariot maala, ken dagiti sariked-
ked maparucmada, ket ti puso dagiti
mannacabalin a lallaki ti Moab iti dayta
nga aldaw casto la iti puso ti maysa a
babai cadagiti ut-utna.
42 Ket ti Moab madadaelto iti kina-
addana a maysa nga ili, agsipud ta
pinatan-ocna ti bagina a maibusor ken
Jehova.
43 Ti buteng, ken ti silo, ken ti bito

addada kenca, O agnaed sadi Moab, cuna
ni Jehova.
44 Ti agtaray a gapu iti buteng, mat-
nagto iti bito; ket ti sumang-at a rumuar
iti bito matiliwto iti silo: ta iyegconto
kencuana, iti Moab met laeng, ti tawen
ti pannacasucnalda, cuna ni Jehova.

45 Nagtarayda nga awan pigsa babaen
ti linong ti Jesebon; ta maysa nga apuy
rimmuaren iti Jesebon, ken maysa a
gil-ayab a naggaput' tengnga ti Sihon,
ket nangalun-un ti suli ti Moab, ken ti
alipospos ti olo dagiti agdaranudor.
46 ¡ Asica pay, O Moab! dagiti tattao
ti Camos napucawda; ta dagiti annacmo
a lallaki maalada a macayawan, ken dagiti
annacmo a babbai iti pannacacayaw.
47 Nupay casta isublicto ti pannaca-
cayaw ti Moab cadagiti maud-udi nga
aldaw, cuna ni Jehova. Aginggat' ditoy
ti pannacaocom ti Moab.

Dagiti padto a maibusor iti Ammon, Edom, Damasco, Cedar, ken Asor, ken Elam.

49 Dagiti annac ti Ammon. Castoy
ti cuna ni Jehova: Awan aya ti
anac a lalaki ni Israel? awan aya ken-
cuana ti agtawid? apayapay ngarud a ni
Malcam tagicucuaenna ti Gad, ken dagiti
tattaona agnaedda cadagiti ciudadna?
2 Gapuna adtoy, dagiti aldaw dum-
tengda, cuna ni Jehova, nga aramidecto a
madengngeg ti macadadanag ti gubat a
maibusor iti Rabba dagiti annac ti
Ammon; ket agbalinto a maysa a nalanga-
lang a gabsuon, ket dagiti annacna a
babbai mapuurandanto iti apuy: iti casta
ti Israel tagicucuaennantó ida a nangta-
gicua kencuana, cuna ni Jehova.
3 Agdung-awca, O Jesebon, ta ti Ai
marba; agickiscayo, dacayo annac a bab-
bai ti Rabba, agbarikescayo iti naker-
sang a lupot: agunnoycayo ket agtaray-
cayo nga agsublisubli iti nagtengngaan
dagiti alad; ta ti Malcam macayawanto,
dagiti sacerdotena ken pangoloenna nga
agcucuyog.
4 Apayapay nga agragsacca cadagiti
lobong, ti agay-ayus a lobongmo, O manag-
licud nga anac a babai? nga agtalec
cadagiti gamgamengna, *a cunana*, Asinon-
to ti umay caniac?
5 Adtoy, iyegconto kenca ti buteng,
cuna ti Apo, ni Jehova dagiti buybuyot,
nga aggapu ti amin nga aglicmut kenca;
ket mapagtalawcayto, tunggal lalaki a
madaras, ket awanto ti agummong cada-
giti agtaltalaw.
6 Ngem calpasanna isublicto ti panna-
cacayaw dagiti annac ti Ammon, cuna ni
Jehova.

7 Iti Edom. Castoy ti cuna ni Jehova
dagiti buybuyot: Awanen aya ti kina-
sirib sadi Teman? napucaw aya ti pam-
magbaga dagiti manakem? ti kinasirib
immawan aya?
8 Agtaraycayo, agsublicayo, agnaed-
cayo cadagiti caadalman, O agnaed sadi
Dedan; ta iyegconto kencuana ti panna-
carapon ni Esau iti tiempo a panangsucnal-
conto kencuana.
9 No dagiti agburas ti uvas umayda
kenca, saanda aya nga ibati dagiti uvas a
banban-aen? no dagiti tulisan iti rabii,
saanda aya a dadaelen aginggat' mapnecda?
10 Ngem pinalabasco ni Esau, linuca-
sac dagiti nalimed a dissona, ket saan-
nanto a mabalin ti aglemmeng: ti bukelna
madadael, ken dagiti cacabsatna, ken
dagiti caarrubana; ket isut' awan.
11 Bay-am dagiti ulila nga annacmo,
ispalecto ida a sibibiag; ket dagiti babba-
lom a babbai agtalecdanto caniac.
12 Ta castoy ti cuna ni Jehova:
Adtoy, isuda saanda a biang ti umi-
num iti copa uminumdanto a di bumu-
rong; ket sica aya ti macalasat a di
madusa a pulos? dicanto macalasat a
dinto madusa, no di ket uminumcanto a
pudno.
13 Ta nagsapataac gapu caniac met
laeng, cuna ni Jehova, a ti Bosra agba-
linto a maysa a pagseddaawan, maysa a
pacababalawan, maysa a langalang ken
maysa a lunod; ket amin dagiti ciudadna
agnanayondanto a langalang.

14 Nangngegcon dagiti damdamag a
naggapu ken Jehova, ket maysa nga
embajador maibaon cadagiti nacion, *a
cunana*, Agummongcayo ket bumusorcayo
kencuana, ket bumangoncayo a gumubat.
15 Ta, adtoy pinagbalinca a bassit iti
tengnga dagiti nacion, ken maab-abi iti
nagtengngaan dagiti tattao.
16 No maipapan iti kinamangigtotmo,
ti kinacuspag ta pusom allilawennaca,
O sica nga agnaed cadagiti rengngat ti
bato, nga icutam ti toctoc ti turod: nupay
no aramidem coma ta umocmo iti ngato
a cas iti aguila, ipababacanto manipud
sadiay, cuna ni Jehova.
17 Ket ti Edom agbalinto a pagsedda-

awan: tunggal maysa a lumabas kencuana
masdaawto, ket agsanamtic cadagiti amin
a pannacadidigrana.
18 A cas iti pannacarba ti Sodoma ken
Gomorra ken dagiti ciudadda, cuna ni
Jehova, awanto ti tao nğa agnaed sadiay,
awanto met ti anac ti tao nğa agyan
sadiay.
19 Adtoy, sumanğ-atto a cas la maysa
a leon manipud iti kinapalalo ti Jordan:
a maibusor iti nalagda a pagnaedan: ta
pagturayecto ida a sipepettat nğa aggapu
kencuana; ket siasino ti mapili, isut'
dutocacto iti nğatona: ta siasino ti cas la
caniac? ket siasino ti manğtuding caniac
ti maysa a tiempo? ket siasinonto ti
pastor nğa agtacderto iti sanğoc?

20 Gapuna a denğgenyo ti pammagbaga
ni Jehova, nğa aramidenna a maibusor iti
Edom; ket dagiti panğgepna a pinanğ-
gepna a maibusor cadagiti agnaed sadi
Teman: Pudno a guyodendanto ida nğa
iyadayu, dagiti *met laenğ* babassit ti
arban; pudno nğa aramidennanto ti pag-
naedanda a lanğalanğ iti nğatoda.
21 Ti daga nagkintayeg iti daranudor
ti pannacatnagda; adda maysa nğa ickis
a ti timecna manğnğeg iti Baybay a
Nalabaga.
22 Adtoy, sumanğ-atto ken tumayabto
a cas iti aguila, ket yucradnanto dagiti
payacna a maibusor iti Bosra: ket ti
puso dagiti mannacabalin a lallaki ti
Edom isudanto ti cas iti puso ti maysa a
babai cadagiti ut-utna iti dayta nğa
aldaw.

23 Iti Damasco. Ti Emat mariro, ken
Arfad; ta manğnğegdan dagiti dakes a
damdamag, marunawda; adda liday iti
rabaw ti baybay; saan a macatalna.
24 Ti Damasco nagbalinen a nacapuy,
tumallicud tapno agtaray, ket panag-
pigerger isut' innalana: liday ken lad-
ladinğit isut' petpetanda a cas maysa a
babai nğa agpaspasical.
25 Casano ti di pannacabaybay-a ti
ciudad ti dayaw, ti ciudad ti rag-oc?
26 Gapuna a dagiti agtutubona a
lallaki mapasagdanto cadagiti lanlan-
sanğanna, ket amin dagiti lallaki ti gubat
mapaulimecdanto iti dayta nğa aldaw,
cuna ni Jehova dagiti buybuyot.
27 Ket silmutac ti bacud ti Damasco
iti apuy, ket alun-unennanto dagiti
palacio ni Ben-adad.

28 Iti Cedar, ken cadagiti pagarian ti
Asar, a kinabil ni Nabucodonosor nğa ari
ti Babilonia.
Castoy ti cuna ni Jehova: Bumanğon-
cayo, sumanğ-atcayo sadi Cedar, ket
dadaelenyo dagiti annac ti daya.
29 Dagiti tattaoda ken dagiti arbanda
alaendanto; ipandanto ida nğa iyadayu a
maipaay cadacuada met laenğ dagiti
benğbenğda, ken amin nğa al-alicamenda,
ken dagiti camelloda; ket agpuccawdanto
cadacuada, ¡ Pannacakigtot iti amin a
sikigan!
30 Agtaraycayo, agbariw-ascayo iti
daya, agnaedcayo cadagiti caadalman, O
dacay nğa agnaed sadi Asar, cuna ni
Jehova; ta ni Nabucodonosor nğa ari ti
Babilonia nabalacadan a maibusor cada-
cayo, ket isu ginandatna ti maysa a panğ-
gep a maibusor cadacayo.
31 Bumanğoncayo, sumanğ-atcayo iti
maysa a nacion a sinanam-ay, nğa agnaed
a sitatalipanpan, cuna ni Jehova; nğa
awan cadacuada dagiti ruanğan wenno
baltnet, nğa agnaedda nğa is-isuda.
32 Ket dagiti camelloda maysadanto a
tucmaan, ken ti kinaadu dagiti bacada
maysa a samsam: ket warawaraecto cada-
giti amin nğa anğin dagiti napukis dagiti
suli *ti boocda*; ket iyegconto ti pannacara-
ponda manipud iti amin a sikiganda,
cuna ni Jehova.
33 Ket ti Asar maysanto a pagnaedan
dagiti chacal, maysa a lanğalanğ iti
agnanayon: awanto ti tao nğa agnaed
sadiay, ket awanto met ti anac ti tao nğa
agyan sadiay.

34 Ti sao ni Jehova a dimtenğ ken
Jeremias a mammadto a maipapan iti
Elam, idi pananğrugi ti panagari ni
Sedecias nğa ari ti Juda, a kinunana.
35 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti
buybuyot: Adtoy, bunğtolecto ti ba-i ti
Elam, a palunğo ti pigsada.
36 Ket iti rabaw ti Elam iyegconto
dagiti uppat nğa anğin nğa aggapu cada-
giti uppat a paset ti lanğit, ket warawa-
raecto ida a maiturong cadagitoy amin
nğa anğin; ket awanto ti nacion a saanto
a pacadanonan dagiti maibellenğ iti Elam.
37 Ket aramidecto ti Elam nğa agcul-
layaw iti sanğo dagiti cabusorda, ken iti
sanğo dagidiay nğa agsapul iti biagda;
ket iyegconto ti dakes cadacuada, ti met
laenğ narunğsot a punğtotco, cuna ni
Jehova; ket ibaonconto ti campilan a

sumurot cadacuada, aginggat' diac ida
maibus:
38 ket isaadconto ti tronoc sadi Elam,
ket dadaelecto nga aggapu sadiay ti ari
ken dagiti principes, cuna ni Jehova.
39 Ngem maaramidto cadagiti maud-
udi nga aldaw, nga isublicto ti pannaca-
cayaw ti Elam, cuna ni Jehova.

Ti Babilonia madadaelto, ken Israel maispal.

50 Ti sao a ni Jehova insaona a mai-
papan iti Babilonia, a maipapan
iti daga a Caldea iti pannacaaramat ni
Jeremias a mammadto.

2 Ipalawagyo cadagiti nacion ket
iwarragawagyo, ket ipatacderyo ti ban-
dera, iwarasyo ket dicay ilemmeng:
cunayo, Ti Babilonia maala, ni Bel isut'
mabainan, ni Merodac agcullayaw; dagiti
ladladawanna mabainanda, dagiti idolos-
na agcullayawda.
3 Ta aggaput' amianan umay ti maysa
a nacion a maibusor kencuana, isu nga
aramidennanto ti dagana a langalang, ket
awantot' agnaed sadiay: nagtaraydan, tao
ken animal agpadpada.
4 Cadagita nga aldaw ken iti dayta a
tiempo, cuna ni Jehova, dagiti annac ti
Israel umaydanto, isuda ken dagiti annac
ti Juda a maicanunong; maipandanto iti
dalanda nga agsangsangit, ket sapulen-
danto ni Jehova a Diosda.
5 Umintuuddanto a maipapan iti Sion
a dagiti rupada a maiturong sadiay, *a
cunada*, Umaycayo, ket tumiponcayo ken
Jehova iti maysa a tulag nga agnanayon
a dinanto malipatan.

6 Ti ilic napucawda a carnero: dagiti
pastorda pinayaw-awanda ida; pinasiasida
cadagiti banbantay; napanda manipud
bantay aginggat' turod; nalipatanda ti
paginanaanda.
7 Amin a nacasarac cadacuada inalun-
unda ida; ket dagiti cabusorda kinunada,
Saancam a nacabasol, agsipud ta nacaba-
solda a maicaniwas ken Jehova, a pagna-
edan ti kinalinteg, ni met laeng Jehova,
nga inanama dagiti ammada.
8 Itarayanyo ti tengnga ti Babilonia,
ket rumuarcayo iti daga dagiti Caldeos,
ket agbalincayo a cas cadagiti calding a
lallaki iti sango dagiti arban.
9 Ta adtoy, tignayecto ket pasang-
atecto a maibusor iti Babilonia ti maysa a
cacuyugan dagiti dackel a nacion nga
aggaput' daga nga akinamianan ket agur-
nosdanto a maibusor kencuana; manipud
sadiay maalanto: dagiti panada casdanto
la *cadagidiay* ti maysa a nalaing a lallaki
a mannacabalin; awanto ti agsubli iti
barengbareng.
10 Ket ti Caldea maysanto a samsam:
amin a mangsamsan kencuana mapnecto,
cuna ni Jehova.

11 Agsipud ta naragsaccayo, agsipud ta
agrag-ocayo, O dacay a samsamen ti
tawidco, agsipud ta naliwaycayo a cas
maysa nga urbon ti baca nga agregnas *ti
trigo*, ket agaringiing a cas napigsa a cab-
cabayo;
12 ni inayo mabainanto a matalipupus;
isu a nangyanac cadacayo marironto:
adtoy, isunto ti akinlicud cadagiti nacion,
maysa a tayac, maysa a namaga a daga,
ken maysa a let-ang.
13 A gapu iti pungtot ni Jehova isu
saanto a manaedan, no di ket aglanga-
langto a sitatalipupus: tunggal maysa a
lumabas iti Babilonia masdaawto, ket
agsanamticto cadagiti amin a didigrana.
14 Agurnoscayo a maibusor iti Babilo-
nia nga aglicmut, dacay amin a mangbiat
ti ba-i; isut' panaenyo, dicay medmedan
dagiti pana: ta isu nagbasol a maicaniwas
ken Jehova.
15 Agdir-icayo a maibusor kencuana
nga aglicmut; isu tumuloken; dagiti sari-
kedkedna matuangan, dagiti bacudna ma-
ruppuugdan, ta isut' panangbales ni
Jehova: agibalescayo kencuana; cas ti
inaramidna, casta ti aramidenyo kencua-
na.
16 Keltayenyo ti agmulmula a nagga-
put' Babilonia, ken ti agtagicum-
pay iti tiempo ti panagani; a gapu
iti buteng iti campilan a mangparigat
agsublidanto tunggal maysa iti ilina, ket
agtalawdanto tunggal maysa iti ilina, ket
agtalawdanto tunggal maysa iti dagana
met laeng.

17 Ti Israel maysa a carnero a ma-
anupan; isut' pinagtalaw dagiti leon;
umuna ti ari ti Asiria ti nangalun-un
kencuana; ket ita iti camaudianannna ni
Nabucodonosor nga ari ti Babilonia ti-
nuccolna dagiti tultulangna.
18 Gapuna a castoy ti cuna ni Jehova
dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Adtoy,
dusaecto ti ari ti Babilonia ken ti dagana,
a cas ti panangdusac iti ari ti Asiria.

19 Ket iyegconto ti Israel manen iti
pagarabanna, ket agarabto sadi Carmelo
ken Basan, ket ti cararuana mapnecto iti
rabaw dagiti turturod ti Efraim ken sadi
Galaad.
20 Cadagita nga aldaw ken dagita a
tiempo, cuna ni Jehova, ti kinadangkes
ti Israel masapulanto, ket awanto; ken
dagiti basbasol ti Juda, ket saandanto a
masaracan: ta pacawanecto dagidiay nga
ibatic a maysa a tidda.

21 Sumang-atca a maibusor iti daga
a Merataim, a maibusor met laeng ken-
cuana, ken maibusor cadagiti agnaed sadi
Pecon: papatayen ken dadaelenyo ida a
talipupusen, cuna ni Jehova, ket ara-
midenyo a mayannurot iti amin nga
imbilinco kenca.
22 Maysa a daranudor ti gubat adda
iti daga, ken iti dackel a pannacadadael.
23 ¡Amangan ti panagputed ken panag-
burac ti malo ti isu-amin a lubong!
¡amangan ti panagbalin ti Babilonia a
maysa a langalang, iti tengnga dagiti
nacion!
24 Incabilco ti maysa a silo a maipuon
kenca, ket matiliwca met, O Babilonia,
ket isut' saanmo a naammoan: masara-
canca ken matiliwca met, agsipud ta
inaramidmo ti maibusor ken Jehova.
25 Ni Jehova linuctanna dagiti pag-
dulinan dagiti igamna, ket inruarna
dagiti igam ti pungtotna; ta ti Apo, ni
Jehova dagiti buybuyot, adda maysa a
trabajo *nga aramidenna* iti daga dagiti
Caldeos.
26 Bumusorcayo kencuana manipud iti
caadayuan a beddeng; luctanyo dagiti
balbalayna a pagidulinan; isut' ipalla-
dawyo a cas cadagiti gabsuon, ket dadae-
lenyo a talipupusen; awan coma ken-
cuana ti matda.
27 Patayenyo amin a bacana a lalaki;
bay-anyo ida a sumalog iti paguragaan:
¡asida pay! ta ti aldawda addan, ti
tiempo ti pannacasucnalda.
28 Ti timec cadacuada nga agtaray
ken agtalaw iti daga a Babilonia, tap-
no iwarragawag sadi Sion ti panangibales
ni Jehova a Diostayo, ti ibabales ti
templona.

29 Ayabanyo nga urnongen dagiti ag-
pana a maibusor iti Babilonia, isuda amin
a mangbiat ti ba-i; agpacarso a maibusor
kencuana nga aglicmut; awan coma ti
macatalaw; isut' supapacanyo a mayalu-
bog ti aramidna; a mayannurot iti isu-
amin nga isu inaramidna, aramidenyo
kencuana, ta isu natangsit idi a maibusor
ken Jehova, a maibusor ti Santo ti Israel.
30 Gapuna a dagiti agtutubo a lallaki-
na mapasagdanto cadagiti lansanganna,
ken isu-amin dagiti lallakina ti gubat ma-
paulimecto iti dayta nga aldaw, cuna ni
Jehova.
31 Adtoy, maibusorac kenca, O sica a
natangsit, cuna ti Apo, ni Jehova dagiti
dagiti buybuyot; ta ti aldawmo addan, ti
tiempo ti isusucnalco kenca.
32 Ket ti natangsit matibcolto ken ma-
tuang, ket awanto ti mangipatacder ken-
cuana; ket silmutacto dagiti ciudadna iti
apuy, ket isu alun-unennanto ti amin nga
adda iti aglicmut kencuana.

33 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buy-
buyot: Dagiti annac ti Israel ken dagiti
annac ti Juda maparigatda a maicanu-
nong; ket isu-amin a nangcayaw cadacua-
da petpetanda ida; madida a palubosan
ida.
34 Ti Mannubbotda napigsa; ni Jehova
dagiti buybuyot ti naganna: isu salacni-
bannanto ti panggepda a nalaing, tapno
mabalinna ti mangted ti inana iti daga,
ken mangriribuc cadagiti agnaed sadi
Babilonia.
35 Maysa a campilan adda iti rabaw
dagiti Caldeos, cuna ni Jehova, ken iti
rabaw dagiti agnaed sadi Babilonia, ken
iti rabaw dagiti pangoloenna, ken iti
rabaw dagiti mamasiribna.
36 Maysa a campilan adda iti rabaw
dagiti agpasindayag, ket agbalindanto a
maag; maysa a campilan adda iti rabaw
dagiti lallakina a mannacabalin, ket agcul-
layawdanto.
37 Maysa a campilan iti rabaw dagiti
cabayoda, ken iti rabaw dagiti luganda,
ken iti rabaw dagiti amin a mailaoc nga
il-ili nga adda iti tengngana; ket agba-
lindanto a cas babbai: maysa a campilan
adda iti rabaw dagiti gamgamengna, ket
matacawdanto.
38 Maysa a ticag adda iti rabaw dagiti
danumna, ket mamagaanto; ta isut' maysa
a daga dagiti ladladawan a kinitikitan,
ket agmauyongda a maipapan cadagiti
idolos.
39 Gapuna a dagiti naatap nga animal
ti let-ang agraman cadagiti loblobo
agnaeddanto sadiay, ken sadiay agnaedto
dagiti avestruz: ket dinto matagitaoan iti

agnanayon; ket dinto manaedan manipud
caputotan aginggat' caputotan.
40 Cas idi panangrebba ti Dios iti So-
doma ken Gomorra ken dagiti ciudad a
caparangetda, cuna ni Jehova, iti casta
awanto ti tao nga agnaed sadiay, wenno
anac ti tao nga agyan sadiay.

41 Adtoy, maysa nga ili umay nga
aggaput' amianan; ken maysa a dackel a
nacion ken adu nga ar-ari mariingdanto
manipud cadagiti caadayuan a paset ti
daga.
42 Agiggemda ti ba-i ken pana; nada-
welda, ket awan ti asida; ti timecda
agungor a cas iti baybay; ket agsacayda
cadagiti cabcabayo, tunggal maysa a
sioornos a cas ti tao iti gubat, a maibusor
kenca, O anac a babai ti Babilonia.
43 Ti ari ti Babilonia nangegnan dagiti
damdamag a maipapan cadacuada ket
dagiti imana agcapuyda; ti ladingit isut'
pinetpetanna, *ken* ut-ut a cas iti maysa a
babai nga agpasical.
44 Adtoy, *ti cabusor* sumang-atto a cas
leon nga aggapu iti cuspag ti Jordan a
maibusor iti nalagda a pagnaedan: ta
pagtarayecto ida a sipepettat nga aggapu
kencuana; ket ti asinoman a mapili isut'
tudingacto iti ngatona: ta siasino ti cas
caniac? ket asino ti mangtuding caniac ti
maysa a tiempo? ket asino ti pastor a
macatacder iti sangoc?
45 Gapuna a denggenyo ti pammag-
baga ni Jehova, nga alaenna a maibusor
iti Babilonia; ken dagiti panggepna nga
isu pinanggepna a maibusor iti daga dagiti
Caldeos: Pudno a guyodendanto ida nga
iyadayu, dagiti *met laeng* babassit ti arban;
pudno a pagbalinennanto ti pagnaedanda
a langalang iti ngatoda.
46 Aggapu iti daranudor iti pannacarba
ti Babilonia ti daga nagkintayeg, ket ti
ickis madengngeg iti yan dagiti nacion.

Ti panangocom ni Jehova iti maipapan
iti Babilonia.

51 Castoy ti kinuna ni Jehova: Adtoy,
ibangonconto a maibusor iti Babi-
lonia, ken maibusor cadacuada nga agnaed
idiay Leb-kamai, ti maysa nga angin a
mangdadael.
2 Ket ibaonconto idiay Babilonia da-
giti sangsangaili, tapno isut' taepanda;
ket lengngawandanto ti dagana: ta ti
aldaw ti pacarigatan bumusordanto ken-
cuana nga aglicmut.
3 A maibusor *kencuana a* mangbiat
biaten coma ti agpana ti ba-ina, ken
maibusor *kencuana a* tumacder iti badona
a cabal: ket dicay isakit dagiti agtutubo
a lallaki; dadaelenyo nga ikisan ti amin
a buyotna.
4 Ket mapasagdanto a mapapatay iti
daga dagiti Caldeos, ken masalput cada-
giti lansanganna.

5 Ta ti Israel ken ti Juda saan a
binaybay-an ti Diosda, ni Jehova dagiti
buybuyot; nupay ti dagada napno iti
babac a maicaniwas iti Santo ti Israel.
6 Itarayanyo ti tengnga ti Babilonia,
ken isalacan ti tunggal maysa ti biagna;
dicay makeltay ti kinadakesna: ta hora-
sen ti panangibales ni Jehova; isubalit-
nanto ti supapacna.
7 Ti Babilonia mayarig idi iti maysa a
copa a balitoc iti ima ni Jehova, a
pinabartecna ti amin a lubong; dagiti
nacion ininumda ti aracna, gapuna dagiti
nacion aguyongda.
8 Ti Babilonia matuang a sikekellaat
ken madadael: agdung-awcayo gapu ken-
cuana; ipanyo ti balsamo a maipaay iti
nasakitna, di la ket ta isu maagasan.
9 Cayatmi idi a maagasan ti Babilonia,
ngem saanna a maagasan: isut' bay-anyo,
ket mapantay coma a tunggal maysa iti
dagana met laeng; ta ti pannacaocomna
dumteng aginggat' sadi langit, ket mai-
pangato aginggat met laeng cadagiti ta-
ngatang.
10 Ni Jehova imparangna ti kinalin-
tegtayo; umaycayo ket intayo ipalawag
idiay Sion ti aramid ni Jehova a Dios-
tayo.

11 Patademenyo dagiti pana, iggaman-
yo a silalagda cadagiti calasag: ni Jehova
tinignaynan ti nakem dagiti ar-ari dagiti
Medos; ta ti panggepna maibusor iti
Babilonia, tapno isut' dadaelenna; ta
isut' panangibales ni Jehova, ti panangi-
balesna ti templona.
12 Ipatacderyo ti maysa a bandera a
maibusor cadagiti bacbacud ti Babilonia,
patibkerenyo dagiti agbantay, isaganayo
dagiti pagsaneban; ta ni Jehova pinang-
gepna ken inaramidnan nga agpadpada
ti insaona, iti maipapan cadagiti agnaed
idiay Babilonia.
13 O sica nga agnaed iti rabaw dagiti
adu a dandanum, a nawadwad dagiti
gamgamengmo ti tungpalmo addan, ti
rucod ti kinaagummo.

14 Ni Jehova dagiti buybuyot nagsa-
patan gapu kencuana met laeng̃, *a kinu-
nana*, Pudno siac punnoencanto cadagiti
lallaki, a cas iti pannacaaramat ti lucton;
ket ipang̃atodanto ti maysa a dir-i a
maibusor kenca.

15 Inaramidna ti daga iti panang̃ara-
matna ti pannacabalinna, iti kinasiribna
pinatibkerna ti lubong̃, ken iti pannaca-
awatna inyucradna dagiti lang̃it.
16 No isut' agtimec, adda daranudor
dagiti dandanum cadagiti lang̃lang̃it, ket
paulienna dagiti aling̃asaw manipud cada-
giti ung̃to ti daga; aramidenna dagiti
sal-it a maipaay iti tudo, ket iruarna ti
ang̃in cadagiti paggameng̃anna.
17 Tung̃gal tao agbalin a nacuneng̃ *ket*
awan ti ammona; tung̃gal mammanday
iti balitoc mabainan gapu iti ladawan
ng̃a aramidenna, ta ti sinucog a ladawan
isut' ulbod, ket awan ti ang̃es cadacuada.
18 Isudat' kinaubbaw, maysa ng̃a
aramid a pang̃allilaw: iti horas a masa-
rung̃caranda, mapucawdanto.
19 Ti apag ni Jacob saan a cas cada-
gitoy; ta isut' namung̃anay iti amin a
banag; ket *ti Israel* isut' caputotan a
tawidna; Jehova dagiti buybuyot ti
naganna.

20 Sicat' wasayco ti bacal ken ig-igam
ti gubat: ket iti panang̃aramat kenca
burakecto a pigpigisen dagiti nacion; ken
iti panang̃aramat kenca dadaelecto dagiti
pagpagarian;
21 ken iti panang̃aramat kenca bura-
kecto a pispisien ti cabayo ken ti agsa-
cay:
22 ken iti panang̃aramat kenca bura-
kecto a pispisien ti lugan ken ti aglugan;
ket iti panang̃aramat kenca burakecto a
pispisien ti lalaki ken babai; ken iti
panang̃aramat kenca burakecto a pispisien
ti lacay ken ti ubing̃; ken iti panang̃a-
ramat kenca burakecto a pispisien ti baro
ken balasang̃;
23 ket ti panang̃aramat kenca bura-
kecto a pispisien ti pastor ken ti pang̃en-
na; ken ti panang̃aramat kenca burakecto
a pispisien ti mannalon ken ti sang̃apacoan
a bacbacana; ken iti panang̃aramat kenca
burakecto a pispisien dagiti gobernador
ken diputado.
24 Ket isupapacconto iti Babilonia
ken cadagiti agnaed idiay Caldea ti amin
a kinadakesda ng̃a inaramidda iti Sion
iti imatang̃yo, cuna ni Jehova.

25 Adtoy, maibusorac kenca, O bantay
a mang̃dadael, cuna ni Jehova, sica a
mang̃dadael iti amin a daga; ket iyunnat-
conto ti imac kenca, ken itappuacca ng̃a
itulid cadagiti batbato, ket aramidencanto
a maysa a bantay a mapuuran.
26 Ket didanto alaen kenca ti maysa
a bato a maipaay iti suli, wenno maysa
a bato a maipaay iti cimiento: no di ket
aglang̃alang̃canto iti agnanayon, cuna ni
Jehova.

27 Ipatacderyo ti bandera iti daga,
pagunienyo ti tang̃guyob iti teng̃ng̃a da-
giti nacion, isaganayo dagiti nacion a
maibusor kencuana, ayabanyo ng̃a urno-
ng̃en a maibusor kencuana dagiti pag-
pagarian ti Ararat, Minni, ken Ascenez:
tuding̃anyo ti maysa a capitan a maibusor
kencuana; pasang̃-atenyo dagiti cabayo a
cas iti nakersang̃ a lucton.
28 Isaganayo a maibusor kencuana
dagiti nacion, dagiti ar-ari dagiti Medos,
dagiti gobernadorda, ken amin a diputa-
doda, ken amin a daga ti pagturayanda.
29 Ket ti daga agkintayeg ken agut-ut;
ta dagiti panggep ni Jehova a maibusor
iti Babilonia maitaginayonda, tapno pag-
lang̃alang̃enna ti daga a Babilonia, ng̃a
awan ti agnaed.
30 Dagiti mannacabalin a lallaki ti
Babilonia inidianda ti makigubat, mabati
cadagiti sarikedkedda; ti pigsada nag-
curang̃en; nagbalindan a cas babbai:
dagiti pagnaedanda masilmutan iti apuy;
dagiti balunetna mabung̃toldа.
31 Maysa a mang̃orreo agtarayto a
sumabet iti sabali, ken maysa a nabaon a
sumabet iti sabali, tapno ipakita iti ari ti
Babilonia a ti ciudadna naala iti amin a
paset:
32 ket dagiti paglasatan maalada, ken
dagiti runruno pinuuranda iti apuy, ket
dagiti lallaki ti gubat mapabutng̃anda.

33 Ta castoy ti cuna ni Jehova dagiti
buybuyot, a Dios ti Israel: ti anac a
babai ti Babilonia mayarig iti maysa a
pagtaltagan iti templo a mabaddebad-
decan; iti bassit pay a tiempo addanto
ti tiempo ti apit a maipapan kencuana.
34 Ni Nabucodonosor ng̃a ari ti Babi-
lonia inalun-unnac, linadditnac, inaramid-
nac a maysa ng̃a alicamen ng̃a ong̃ng̃aong̃,
cas maysa ng̃a olimaw inalun-unnac, pi-
nunnona ti tianna cadagiti naimas a
taraonco; isut' imbelleng̃nac.
35 Ti ranggas a naaramid caniac ken

iti lasagco adda coma iti rabaw ti
Babilonia, cunaento ti agnaed iti Sion;
ket, Ti darac adda coma iti rabaw dagiti
agnaed idiay Caldea, cunaento ti Jeru-
salem.
36 Gapuna a castoy ti cuna ni Jehova:
Adtoy, salacnibacto ti panĝgepmo, ket
agibalesacto ti maipaay kenca; ket pa-
magaecto ti baybayna, ken ti ubbugna
pasardenĝecto.
37 Ket ti Babilonia agbalinto a gab-
gabsuon, maysa a pagtaenĝan dagiti
chacal, maysa a pagseddaawan, ken maysa
a pagsanamtican, nĝa awan ti agnaed.
38 Agunĝordanto a cas cadagiti urbon
ti leon, agugadanto a cas cadagiti annac
ti leon.
39 Intono napudotda, aramidecto ti
rambacda, ket pagbartekecto ida, tapno
agragsacda iti agnanayon a turog, ket
dida agriinĝ, cuna ni Jehova.
40 Paulogecto ida a cas corcordero iti
pagrag-oan, a cas carcarnero a lallaki
agraman cadagiti calcaldinĝ a lallaki.

41 ¡Amanĝan ti panangala ti Sesac!
¡ken ti pagdayawan iti amin a lubonĝ
maparucma! ¡amanĝan ti panagbalin ti
Babilonia a maysa a lanĝalanĝ iti tenĝnĝa
dagiti nacion!
42 Ti baybay nĝimmaton iti rabaw ti
Babilonia; maabbonĝan iti kinaadu dagiti
daldalluyonna.
43 Dagiti ciudadna nagbalindan a la-
nĝalanĝ, maysa a namaga a daga, maysa a
let-anĝ, maysa a daga a saan a pagnaedan
ti tao, awan met ti anac ti tao a lumabas
sadiay.
44 Ket tunĝpalecto ti pannacaocom iti
rabaw ti Bel idiay Babilonia, ket iruar-
conto iti nĝiwatna ti naalimunna; ket
dagiti nacion didanto mapanen kencuana
uray caanoman: wen, ti bacud ti Babilo-
nia matuanĝto.

45 Ilic, rumuarcayo iti tenĝnĝana, ket
isalacanyo dagiti bagbagíyo met laenĝ,
tunĝgal tao nĝa aggapu iti narunĝsot a
punĝtot ni Jehova.
46 Ket saan coma nĝa agcapuy ti
pusoyo, dicay met agbutenĝ gapu cadagiti
damdamag a madenĝnĝegto iti daga; ta
dagiti damdamag umaydanto iti maysa
a tawen, ket calpasan iti dayta iti sabali a
tawen *umayto* dagiti damdamag ken ranĝ-
gas iti daga, ti agturay a maibusor iti
agturay.
47 Adtoy, nĝarud dagiti aldaw dum-
tenĝda a siac tunĝpalecto ti pannacaocom
iti rabaw dagiti ladladawan a kinitikitan
ti Babilonia; ken ti amin a dagana mari-
ribucto; ket amin a mapapatay kencuana
mapasagdanto iti tenĝnĝana.
48 Iti casta dagiti lanĝlanĝit, ken ti
daga ken ti amin nĝa adda cadacuada
agcantadanto gapu iti rag-o maipapan iti
Babilonia; ta dagiti manĝdadael umay-
danto kencuana nĝa aggapu iti amianan,
cuna ni Jehova.
49 Cas ti Babilonia impasagna dagiti
napapatay ti Israel, casta met laenĝ mapa-
sagto idiay Babilonia dagiti napapatay iti
amin a daga.

50 Dacayo a nacalisi iti campilan, in-
cayo, dicay agtactac a sitatalna; lagipenyo
ni Jehova manipud iti adayu, ket ipalu-
bosyo ti Jerusalem a sumrec iti panunutyo.
51 Mariribuccami, ta manĝnĝegmin ti
pannacababalaw; ti pannacariribuc abbo-
nĝanna dagiti ruprupami: ta sanĝsanĝaili
immaydan cadagiti santuario ti balay ni
Jehova.
52 Gapuna, adtoy, dagiti aldaw dum-
tenĝda, cuna ni Jehova, tapno tunĝpalecto
ti pannacaocom iti rabaw dagiti ladlada-
wanna a kinitikitan; ket iti amin a
dagana agasugto dagiti nasugatan.
53 Nupay no ti Babilonia nĝumato
coma sadi lanĝit, ket nupay no palag-
daenna ti canĝato ti pigsana, aggapu
caniac umayto kencuana dagiti manĝ-
dadael, cuna ni Jehova.

54 Ti uni ti maysa nĝa dir-i a nag-
gaput' Babilonia, ken iti dackel a panna-
cadadael a naggapu iti daga dagiti Cal-
deos.
55 Ta ni Jehova paglanĝalanĝenna ti
Babilonia, ket dadaelenna kencuana ti
dackel a timec; ket dagiti dalluyonda
agunĝorda cas cadagiti adu a dandanum;
ti uni ti timecda mayebcas:
56 ta ti manĝdadael adda kencuana, iti
met laenĝ Babilonia, ket dagiti lallakina
a mannacabalin maalada, dagiti ba-ida
mabunĝtolda; ta ni Jehova isut' Dios
dagiti pannupapac, supapacannanto a di
bumuronĝ.
57 Ket pabartekecto dagiti panĝoloen-
na ken dagiti mamasiribna, dagiti gober-
nadorna ken diputadosna, ken dagiti
lallakina a mannacabalin; ket maturog-
danto iti agnanayon a turog, ket didanto
agriinĝ, cuna ti Ari, a ti naganna isut'
Jehova dagiti buybuyot.

58 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti
buybuyot: Dagiti nalawa a bacbacud ti
Babilonia marbadanto a matalipupus, ket
dagiti nan̄gato a ruan̄ganna mapuuran-
danto iti apuy; ket dagiti il-ili agban-
nogdanto gapu iti kinaubbaw, ken dagiti
nacion gapu iti apuy; ket mabannogan-
danto.

59 Ti sao a ni Jeremias a mamadto
imbilinna ken Saraias, n̄ga anac a lalaki
ni Nerias, n̄ga anac a lalaki ni Maasias,
idi napanda agraman ken Sedecias n̄ga
ari ti Juda idiay Babilonia iti maicapat a
tawen ti panagarina. Ket ni Saraias ti
can̄gatoan n̄ga agaywan cadagiti siled idi.
60 Ket ni Jeremias insuratna iti maysa
a libro ti amin a kinadakes n̄ga umay
coma iti rabaw ti Babilonia, amin dagitoy
met laen̄g a sao a naisuratda iti maipapan
iti Babilonia.
61 Ket ni Jeremias kinunana ken
Saraias, Intono dumten̄gca idiay Babilo-
nia, kitaem n̄garud ta basaem amin
dagitoy a sao,
62 ket cunam, O Jehova, nagsaocan ti
maipapan itoy a disso, a keltayem, tapno
awanto ti agnaed sadiay, lalaki man
wenno animal, no di ket lan̄galan̄gto iti
agnanayon.
63 Ket isunto, intono malpasca a maca-
basa itoy a libro, igalutmonto kencuana ti
maysa a bato, ket ibellen̄gmo iti ten̄gn̄ga
ti Eufrates;
64 ket cunamto, Castoyto ti ilelenned
ti Babilonia, ket dinto buman̄gon manen
a gapu iti kinadakes n̄ga iyegconto ken-
cuana; ket mabannogandanto.
Agin̄ggat' ditoy dagiti sao ni Jeremias.

Ti panagari ni Sedecias ken ti yaalsana. Ti Jerusalem maala ken mapuuran. Ti pannacaipan dagiti gamgamen̄g ti templo ken dagiti nacaycayawan. Ti nasayaat a panagcucua ni Evil-merodac ken Joaquin.

52 Agtawen ni Sedecias idi iti duapulo
ket maysa idi nan̄grugi a nagari:
ket ti nagan idi ni inana isut' Amital n̄ga
anac ni Jeremias a taga Lebna.
2 Ket inaramidna daydi n̄ga isut'
dakes iti imatan̄g ni Jehova, a mayan-
nurot iti amin n̄ga inaramid idi ni
Joaquin.
3 Ta gapu iti pun̄gtot ni Jehova na-
aramid idiay Jerusalem ken Juda agin̄g-
gat' dina ida imbellen̄g iti saclan̄gna.

Ket ni Sedecias immalsa a maibusor
iti ari ti Babilonia.
4 Ket naaramid iti maicasiam a tawen
ti panagarina, iti maicapulo a bulan, iti
maicapulo n̄ga aldaw ti bulan, a ni
Nabucodonosor n̄ga ari ti Babilonia, isu
ken ti amin a buyotna, immayda a mai-
busor iti Jerusalem, ket nagpacarsoda a
maibusor kencuana, ket naman̄gonda ti
maibusor kencuana n̄ga aglicmut cadagiti
sarikedked.
5 Iti casta ti ciudad nalacub agin̄ggat'
maicapulo ket maysa a tawen ni ari
Sedecias.
6 Iti maicapat a bulan, iti maicasiam
n̄ga aldaw ti bulan, ti bisin napalalo iti
ciudad, ket awan idi ti tinapay a maipaay
cadagiti umili ti daga.
7 Idin maysa a gutbaw naaramid iti
ciudad, ket amin a lallaki ti gubat
nagtalawda, ket rimmuarda iti ciudad iti
rabii iti dalan ti ruan̄gan iti nagbaetan
dagiti dua a bacud, n̄ga adda idi iti denna
ti minuyun̄gan ti ari (dagiti Caldeos
maibusorda idi iti ciudad iti aglicmut);
ket nagpa-Arabahda.
8 N̄gem ti buyot dagiti Caldeos kina-
matda ti ari, ket nacamacamda ni Sedecias
cadagiti tanap ti Jerico; ket ti amin a
buyotna nawarawarada a naggapu ken-
cuana.
9 Iti casta innalada ti ari ket isut'
impanda iti ari ti Babilonia agin̄ggat'
Rebla iti daga n̄ga Emat; ket nan̄gocom
kencuana.
10 Ket ti ari ti Babilonia pinatayna
dagiti annac a lallaki ni Sedecias iti
san̄go dagiti matana: pinatayna met
dagiti amin a pan̄goloen ti Juda sadi
Rebla.
11 Ket sinuatna dagiti mata ni Sede-
cias; ket ti ari ti Babilonia isut' pinu-
tawanna, ket impanna sadi Babilonia,
ket isut' incabilna idiay pagbaludan in̄g-
ganat' aldaw ti ipapatayna.

12 Ket iti maicalima a bulan iti
maicapulo n̄ga aldaw ti bulan, n̄ga
isut' maicapulo ket siam a tawen ni
ari Nabucodonosor, n̄ga ari ti Babilonia,
simrec idiay Jerusalem ni Nabuzardan
a capitan ti guardia, isu a nagtacder
iti san̄go ti ari ti Babilonia.
13 Ket pinuuranna ti balay ni Jehova

ken ti balay ti ari; ken amin a balbalay
pinuuranna iti apuy.
14 Ket ti isu-amin a buyot dagiti
Caldeos nga adda idi iti capitan ti guardia,
rinebbana dagiti amin a bacud ti Jeru-
salem iti aglicmut.
15 Idin ni Nabuzardan impanna a kina-
yawan dagiti capanglawan a tattao, ken ti
natda cadagiti tattao a nabati iti ciudad,
ken dagidi a simmina, a nagtinnagda iti
ari ti Babilonia, ken ti natda ti kinaadu.
16 Ngem imbati ni Nabuzardan dagiti
capanglawan unay ti daga tapno agaywan-
da cadagiti cauvasan ken mannalon.

17 Ket dagiti monmon a gambang nga
adda idi iti balay ni Jehova, ken dagiti
batay ken ti baybay a gambang nga adda
idi iti balay ni Jehova, binurac dagiti
Caldeos a pinisi, ket impanda ti isu-amin
a gambangda idiay Babilonia.
18 Dagiti rangranga met ken dagiti
soplad, ken dagiti pangarsang, ken dagiti
bacca, ken dagiti cuchara, ken amin nga
al-alicamenda a gambang a pagannongda
idi, innalada.
19 Ket dagiti copa, ken dagiti pagiccan
ti apuy, ken dagiti bacca, ken dagiti
ranga, ken dagiti candelero, ken dagiti
cuchara, ken dagiti malucong—dagidi a
balitoc, iti balitoc, ken dagidi a pirac, iti
pirac,—di capitan ti guardia impanna.
20 Dagiti dua a monmon, di maysa a
baybay, ken dagiti sangapulo ket dua a
sinan-baca a lallaki nga adda idi iti siroc
dagiti batay, a ni Salomon inaramidna
idi nga agpaay iti balay ni Jehova,—ti
gambang dagitoy amin nga alicamen saan
a matimbeng idi.
21 Ket no maipapan cadagiti monmon,
ti catayag di maysa a monmon isut' idi
sangapulo ket walo a sico; ken maysa a
tali ti sangapulo ket dua a sico isut' linic-
mutna; ket ti capusculna uppat a ramay:
aglungog idi.
22 Ket maysa a paratoc a gambang
adda iti toctocna; ket ti catayag di pa-
ratoc isut' idi lima a sico, agraman iniket
ken dagiti granada iti paratoc nga aglic-
mut, gambangda amin: ket di maicadua a
monmon umasping met cadagitoy, ken
cadagiti granada.
23 Ket adda idi siam a pulo ket innem
a granada cadagiti bangir; isu-amin a
granada sanggasutda idi iti iniket nga
aglicmut.

24 Ket di capitan ti guardia innalana
ni Saraias a cangatoan a sacerdote, ken ni
Sofonias a maicadua a sacerdote, ken tallo
nga agaywan ti dapian:
25 ket iti ciudad nangala iti maysa nga
agturay a palungoen idi dagiti lallaki ti
gubat; ket pito a lallaki cadagiti a cumita
idi iti rupa ti ari, a nasaracan idi iti
ciudad; ken ti escriba ti capitan ti buyot,
nga agumummong idi cadagiti tattao ti
daga; ken innem a pulo a lallaki dagiti
umili ti daga, nga isudat' nasaracan idi
ciudad.
26 Ket ni Nabuzardan a capitan ti
guardia innalana ida, ket inyegna ida iti
ari ti Babilonia idiay Rebla.
27 Ket ti ari ti Babilonia kinabilna
ida, ket pinatayna ida idiay Rebla idiay
daga ti Emat. Castoy ti pannacaipan a
kinayawan ti Juda nanipud iti dagana.

28 Dagitoy dagiti tattao a ni Nabu-
codonosor impanna idi a kinayawan: iti
maicapito a tawen talloribu tallo a gasut
ket duapulo a Judios;
29 iti maicapulo ket walo a tawen ni
Nabucodonosor impanna a kinayawan a
naggaput' Jerusalem ti walo a gasut
tallopulo ket dua a tattao;
30 iti maicaduapulo ket tallo a tawen
ni Nabucodonosor, ni Nabuzardan a ca-
pitan ti guardia impanna a kinayawan
cadagiti Judios ti pito a gasut uppat a
pulo ket lima a tattao: amin dagiti tattao
uppat a ribu ket innem a gasutda idi.

31 Ket naaramid idi iti maicatlopulo
ket pito a tawen ti pannacacayaw ni Joa-
quin nga ari ti Juda, idi bulan a maica-
sangapulo ket dua, iti maicaduapulo ket
pito nga aldaw ti bulan, a ni Evil-
merodac nga ari ti Babilonia, idi *umuna*
a tawen ti panagarina, inngatona ti olo
ni Joaquin nga ari ti Juda, ket inruarna
iti pagbaludan;
32 ket nagsao a siiimbag kencuana, ket
insaadna ti tronona iti ngato ti trono
dagiti ar-ari a nakiadda idi kencuana
idiay Babilonia,
33 ket sinuctanna dagiti cawesna ti
pagbaludan. Ket *ni Joaquin* nangan a
cancanayon iti sangona iti isu-amin dagiti
aldaw ti panagbiagna:
34 ket agpaay iti taraonna, adda idi
cancanayon a taraon a maited kencuana
nga aggapu iti ari, iti tunggal aldaw
maysa nga apag, aginggat' aldaw ti
ipapatayna, iti amin nga aldaw ti panag-
biagna.

DAGITI UN-UNNOY

NI JEREMIAS.

Dagiti basbasol ken panagsagaba ti Sion.

1 ¡Amangan ti panagwaywayas ti maysa
nga ili a napno idi cadagiti tao!
¡Isu nagbalin a cas maysa a balo, day-
di a dackel idi cadagiti nacion!
¡Isu a maysa idi a princesa cadagiti
provincia nagbalin a paiturayan!
2 Napalalo a sangitna iti rabii ket da-
giti luana adda cadagiti pingpingna;
Cadagiti amin a caayanayatna awan ti
mangliwliwa kencuana;
Amin dagiti gagayyemna nagaramid-
da kencuana a sigugulib; nagbalin-
da a cabusorna.
3 Ni Juda nacaycayawan gapu iti panag-
pagsagaba, ken gapu iti dackel a
panagservi;
Isu makipagtaeng cadagiti nacion,
awan ti masaracna nga inaná:
Amin dagiti mangamatcamat kencuana
naabutanda cadagiti nailet a dalan.
4 Dagiti dalan ti Sion agladingitda,
gapu ta awan umay cadagiti gimong-
da a napanayag;
Amin dagiti ruanganna narbada, dagiti
sacerdotena agsainnecda:
Dagiti virgenna matutoocda, ket isu
met laeng adda iti kinapait.
5 Dagiti casuppiatna nagbalinda nga
olona, dagiti cabusorna rumang-
ayda;
Ta ni Jehova isut' pinagladingitna
gapu iti caadu dagiti panangsalu-
ngasingna:
Dagiti ububbing nga annacna naipan-
da iti pannacacayaw iti sangoanan ti
cabusor.
6 Ket naggapu iti anac a babai ti Sion ti
amin a dayagna pimmanaw:
Dagiti principena nagbalinda nga ugsa
a lalaki nga awan masaracanda a
pagarabanda.
Ket napanda nga awan pigsada iti sa-
ngoanan dagiti mangcamatcamat ca-
dacuada.
7 Ti Jerusalem malagipna cadagiti aldaw
ti panagtutooc ken panagladingitna
dagiti amin a macaay-ayo a cucuana
nga adda manipud idi ugma:
Idi dagiti tattaona natnagda iti ima ti
cabusor, ket awan ti nangbadang
kencuana,
Dagiti cabusor nakitada, ket inuyuya-
wanda dagiti pannacarbana.
8 Ti Jerusalem nacabasol iti nacalcal-
daang unay; isut' gapuna a nagbalin
a narugit;
Amin dagiti nangdaydayaw kencuana
isut' uyuyawenda, ta nakitadan ti
kinalamolamona:
Wen, agsainnec, ket aglicuden.
9 Iti kinarugitna adda idi cadagiti cain-
na; isu saanna a nalagip ti maud-udi
a casasaadna;
Iti casta immulog a nacascasdaaw,
awan ti mangliwliwa kencuana:
Adtoy, O Jehova, ti tuocco; ta ti ca-
busor pinadackelna ti bagína met
laeng.
10 Ti cabusor inunnatna ti imana cada-
giti amin a macaay-ayo a cucuana:
Ta nakitana a dagiti nacion simrecda
iti santuariona,
Maipanggep cadagidiay isuda a nangi-
bilbilinam a saanda coma a sumrec
iti gimongmo.
11 Amin dagiti tattaona agsainnecda, ag-
sapulda iti tinapay;
Intedda dagiti macaay-ayo a cucuada
nga insucat iti taraon a mangpakired
iti cararua:
Kitaem, O Jehova, ket adtoy; ta siac
nagbalinac a napababa.

12 ¿Awan ti aniaman aya cadacayo, dacay
amin a lumabas?
Adtoy, ket kitaem no adda aniaman a
ladingit a mayasping iti ladingitco, a
dimteng caniac,
Isu a pinangdusa ni Jehova *caniac* idi
aldaw ti nacaro a pungtotna.
13 Naggapu iti ngato impawitna ti apuy
iti uneg dagiti tulangco, ket inatiw-
na ida;

Isu inyaplagna maysa nga iket cadagiti sacac, pinagsublinac:
Isu pinagbalinnac a walangwalang ken sicacapuy iti agmalem.
14 Ti sangol dagiti panangsalungasingco mareppet gapu iti imana;
Masilpoda, dimtengda aginggga iti tengngedco; isu pinacapuyna ti pigsac:
Ti Apo inyawatnac cadagiti imada, a maibusor cadacuada iti diac pacataederan.
15 Ti Apo inawanna dagiti amin a mannacabalin a tattaoc iti nagtengngaac;
Isu nangayab iti maysa a gimong a napanayag a maibusor caniac tapno parmekenna dagiti tattaoc a babbaro:
Ti Apo imbaddecna ti anac a virgen ti Juda a cas iti pagpespesan ti uvas.
16 Gapu cadagitoy agsangitac; ti matac, ti matac agarubos iti danum;
Gapu ta ti mangliwliwa a mangpapigsa coma iti cararuac adayu caniac:
Dagiti annacco walangwalangda, gapu ta ti cabusor nangparmec.
17 Ti Sion itayagna dagiti imana; awan ti mangliwliwa kencuana;
Ni Jehova imbilinna iti maipapan ken Jacob, a dagita nga adda iti licmutna isuda coma dagiti cabusorna;
Ti Jerusalem adda cadacuada cas maysa a banag a narugit.
18 Ni Jehova isut' nalinteg; ta siac sinalungasingco ti bilinna:
Denggenyo, dawatec cadacayo, dacay amin a tattao, ket kitaenyo ti ladingitco:
Dagiti babbalasangco ken babbaroc macayawanda.
19 Inawagac dagiti caayanayatco, *ngem* inallilawdac:
Dagiti sacerdote ken panglacayec inyawatda dagiti cararuada iti ciudad,
Bayat ti panagbirucda ti taraon a mangpapigsa cadagiti cararuada.

20 Kitaem, O Jehova; ta siac addaac a naldaang; ti pusoc mariribuc;
Ti pusoc mabalictad iti unegco; ta nacalcaldaang ti panangsalungasingco:
Iti adayu ti campilan mangpaulila, ditoy adda cas la ni patay.
21 Nangegda nga agsasainnecac; awan ti mangliwliwa caniac;
Amin dagiti cabusorco nangegda ti riribucco; agragsacda ta inaramidmo:
Sica yegmonto ti aldaw nga inwayangmo, ket mayaspingdanto caniac.
22 Amin coma ti kinadakesda maisangoda kenca;
Ket aramidem cadacuada, cas inaramidmo caniac cadagiti amin a panangsalungasingco:
Ta dagiti sainnecco aduda, ket toy pusoc nacapuy.

Dagiti leddaang ti Sion aggapuda ken Jehova.

2 ¡ Amangan ti panangabbong ti Apo iti anac a babai ti Sion iti maysa nga ulep iti pungtotna!
Intappuacna manipud langit aginggga iti daga ti imnas ti Israel,
Ket saanna a nalagip ti pangisaadanna iti sacana iti aldaw ti pungtotna.
2 Ti Apo inalimonna amin dagiti pagtaengan ni Jacob, ket saan a nangaasi:
Rinebbana iti pungtotna dagiti sarikedked ti anac a babai ti Juda;
Impababana ida iti daga; tinulawanna ti pagarian ken dagiti principena.
3 Pinutedna iti nacaro a pungtot amin a sara ti Israel;
Inawidna ti macanawan nga imana manipud iti sangoanan ti cabusor:
Ket pinuuranna ni Jacob cas maysa a gumilgil-ayab nga apuy, a mangalunun iti aglicmut.
4 Binaccugna ti ba-ina cas maysa a cabusor, nagtacder iti macanawan nga imana cas maysa a cumaniwas,
Ket pinatayna amin a macaay-ayo iti mata;
Iti tolda ti anac a babai ti Sion imbucbucna ti pungtotna casla apuy.
5 Ti Apo nagbalin a cas maysa a cabusor, isu inalun-unna ti Israel;
Inalun-unna amin dagiti palaciona, rinebbana dagiti sarikedkedna;
Ket pinaadunа iti anac a babai ti Juda, ti dung-aw ken un-unnoy.
6 Ket rinabsutna ti tabernaculona a casla adda idi iti maysa a minuyongan; dinadaelna ti lugar a paggimongan-na;
Ni Jehova pinalipatanna idiay Sion ti gimong a napanayag ken ti aldaw a panaginaná,
Ket inuyawna ti ari ken ti sacerdote iti pannacaunget ti pungtotna.

7 Ni Jehova imbellengua ti altarna, ginurana ti santuariona;
Inyawatna iti ima ti cabusor ti diding dagiti palaciona:
Nagariwawada iti balay ni Jehova, cas idi aldaw ti maysa a gimong a napanayag.
8 Ni Jehova pinanggepna a dadaelen ti bacud ti anac a babai ti Sion;
Binennatna ti singdan, saanna nga inawid ti imana iti panangdadael:
Ket pinagunnoyna ti sarikedked ken bacud; isuda nagcapuyda amin.
9 Dagiti ruanganna limnedda iti daga; dinadaelna ken binungtolna dagiti balunetna:
Ti arina ken dagiti principena addada cadagiti nacion isuda nga awanan ti linteg;
Wen, dagiti mammadtona awan ti masaracanda a sirmata nga aggapu ken Jehova.
10 Dagiti panglacayen ti anac a babai ti Sion agtugawda iti daga, isuda agulimecda;
Nangicabilda ti tapuc iti rabaw dagiti oloda; nagbarikesda iti lupot a nakersang:
Dagiti babbalasang ti Jerusalem itamedda dagiti ol-oloda iti daga.

11 Dagiti matac agcapuyda gapu cadagiti lulua, ti pusoc mariribuc;
Ti dalemco maibelleng iti daga, gapu iti pannacadadael ti anac a babai ti ilic,
Ta dagiti annac nga ububbing ken dagiti agsuso matalimudawda cadagiti lanlansangan ti ciudad.
12 Cunaenda cadagiti innada, sadino ti yan ti bukel ken arac?
No matalimudawda cas cadagiti nasugat cadagiti lanlansangan ti ciudad,
No ti cararuada maibuyat iti saclot dagiti innada.
13 Ania ti pangpanecnecconto kenca? ania ti pangipadpadacto kenca, O anac a babai ti Jerusalem?
Ania ti pangipadpadacto kenca, tapno mabalinca a liwliwaen, O anac a balasang ti Sion?
Ta ti gutbawmo dackel cas iti baybay: asino ti macaagas kenca?
14 Dagiti mammadtom nacakitada iti maipaay kenca cadagiti ulbod ken maag a sirmata;
Ket saanda a linucasan ti kinadakesmo, a mangisubli ti pannacacayawmo,
Ngem nacakitada iti maipaay kenca cadagiti ulbod a padto ken gapgapu ti pannacaibelleng.
15 Amin dagiti lumabas pagsipatenda dagiti imada kenca;
Agsultipda ken wingiwingenda dagiti oloda iti anac a babai ti Jerusalem, *a cunada,*
Isu daytoy ti ciudad a ninagan dagiti tattao, Ti awan pagcuranganna a pintas, Ti ragsac ti sangalubongan?
16 Amin dagiti cabusormo innganganda unay ti ngiwatda a maibusor kenca;
Agsultipda ken ngaretngetenda dagiti ngipen; cunada, isut' inalimonmi;
Pudno unay daytoy ti aldaw a binirbirucmi; nasaracanmin, nakitamin.
17 Ni Jehova inaramidna dayta a pinanggepna; isu tinungpalna ti saona nga imbilinna idi ugma;
Intappuacna, ket saanna a kinaasian:
Ket pinaragsacna ti cabusor gapu kenca; intan-ocna ti sara dagiti cumani wasmo.
18 Ti pusoda nagpuccawda iti Apo:
O bacud ti anac a babai ti Sion, ipalubosmo a dagiti lulua agayusda cas maysa a carayan iti aldaw ken rabii;
Saanca a mangted kenca met laeng ti panagtactac; dica ipalubos ti tattao ti matam a sumardeng.
19 Tumacderca, agickisca iti rabii, iti pangrugianan dagiti panagpuyat;
Ibucbucmo ta pusom a cas danum iti sangoanan ti rupa ti Apo:
Itayagmo dagiti imam kencuana gapu iti biag dagiti annacmo nga ububbing nga agtalimudaw iti bisin iti oloanan ti tunggal lansangan.

20 Kitaem, O Jehova, ket kitaem ti nangaramidam iti castoy!
¿Dagiti babbai canendanto aya ti bungada, dagiti ububbing a maipallayog cadagiti ima?
¿Ti sacerdote ken ti mammadto mapapataydanto aya iti santuario ti Apo?
21 Ti ubing ken ti lacay agiddada iti daga cadagiti lanlansangan;
Dagiti babbalasangco ken babbaroc mapasagda iti campilan:
Pinataymo ida idi aldaw ti pungtotmo; rinucrucmo, *ket* dica kinaasian.
22 Inayabam, cas iti aldaw ti maysa a gimong a napanayag, dagiti pagbutbutngac iti isu-amin nga aglicmut;

Ket awan ti nacatalaw wenno nabati
iti aldaw ti pungtot ni Jehova:
Dagita nga impallayogco ken pinadac-
kelco inibus ti cabusorco.

Ti inanama ti bang-ar gapu iti asi ti Dios.

3 Siac ti tao a nacakita iti ladingit gapu
iti sarucod ti pungtotna.
2 Indalannac ket pinapagnanac iti sip-
nget, a saan nga iti lawag.
3 Pudno unay nga iturongna ti imana a
maibusor caniac a cancanayon iti in-
aldaw.
4 Ti lasagco ken ti cudilco pinalacayna;
binungbungtolna dagiti tultulangco.
5 Imbangonna ti maibusor caniac, ket
linacubnac iti apro ken panagsical.
6 Pinagyannac cadagiti nasipnget a lug-
lugar a cas cadagidiay nabayagen a
natay.
7 Binacudnac iti aglicmut, a diac maba-
lin ti rumuar; pinadagsenna ti caw-
arco.
8 Wen, no agickisac, ket umawagac iti
badang, isu ricpanna ti cararagco.
9 Binacudna dagiti dalanco iti tinagaan
a bato; inaramidna dagiti dandanac
a killo.
10 Isu caniac ti cas maysa nga oso nga
agdadaan, cas maysa a leon cadagiti
nalemmeng a luglugar.
11 Pinasiasina dagiti dalanco, ket pini-
sangpisangnac; inaramidnac a wa-
langwalang.
12 Binaccugna ti ba-ina, ket incabilnac
a cas ginoan ti pana.
13 Pinasrecnac dagiti pana ti tagubanna
ditoy lomolomoc.
14 Nagbalinac a babalaw cadagiti amin
nga ilic, ken daniwda iti agmalem.
15 Pinunnonac iti pait, inumanac iti ajen-
jo.
16 Binungtolna met dagiti ngipenco cada-
giti bagging; inabbongannac iti dapu.
17 Ket inyadayum ti cararuac iti talna;
nalipatac ti rang-ay.
18 Ket kinunac, Ti pigsac napucaw, ken
ti namnamac ken Jehova.

19 Lagipem ti leddaangco ken ti panag-
sagabac, ti ajenjo ken ti apro.
20 Ti cararuac adda pay laeng a lagipen
ida, ket agpacumbaba iti unegco.
21 Daytoy ti malagipco iti isipco; isut'
gapuna nga adda inanamac.
22 *Isut'* naayat a kinaimbag ni Jehova
a saantay a maibus, ta dagiti caasina
saan nga agcurang.
23 Isudat' baro a binigat; dackel ti kina-
matalecmo.
24 Ni Jehova ti bingayco, cuna ti cara-
ruac; isut' gapuna a manginanama-
acto kencuana.
25 Ni Jehova naimbag cadagiti aguray
kencuana, iti cararua nga agsapul
kencuana.
26 Naimbag a ti maysa a tao mangina-
nama coma ken aguray a siuulimec
iti panangisalacan ni Jehova.
27 Naimbag iti tao nga awitenna ti sangol
iti kinaubingna.
28 Isu agtugaw coma a maymaysa a siu-
ulimec, ta isut' insaadna iti rabawna.
29 Isu icabilna coma ti ngiwatna iti tapoc,
ta bareng no adda inanama.
30 Isu itedna coma ti pingpingna iti
mangcabil kencuana; isu a mapno
coma iti pannacaibabain.
31 Ta ti Apo saanto nga agisina a can-
canayon.
32 Ta nupay pinaldaangna, addanto pay
laeng asina a cas mayalubog iti caadu
ti naayat a kinaimbagna.
33 Ta isu saan a mangtutuoc a siayat,
wenno mamaldaang cadagiti annac
dagiti tao.
34 Iti panangiridis iti baba ti saca cada-
giti amin a balud ti daga,
35 Iti panangyawawan iti calintegan ti
maysa a tao, ti sangoanan ti rupa ti
Cangatoan,
36 Iti panangkillo iti maysa a tao iti
panggepna, ti Apo saanna nga ana-
mungan.
37 Siasino dayta nga agcuna, ket mapasa-
mac, no isut' saan nga ibilin ti Apo?
38 ¿Iti ngiwat ti Cangatoan saan aya a
rumuar ti dakes ken naimbag?
39 Apayapay nga agunnoy ti maysa a tao
a natiag, maysa a tao gapu iti dusa
dagiti basbasolna?

40 Intayo coma tontonen ken padasen
dagiti dalantayo, ket agsublitay
manen ken Jehova.
41 Itayagtay coma ti pusotayo agraman
dagiti imatayo iti Dios cadagiti
langlangit.
42 Datayo simmukirtayo ken kimmani-
wastayo; sica saanmo a pinacawan.
43 Inabbongam ti bagím met laeng iti
pungtot ket kinamatnacami; nag-
papatayca, saanca a nangngaasi.
44 Inabbongam ti bagím met laeng iti

maysa n̄ga ulep, tapno awan ti maca-
lasat a cararag.
45 Sica inaramidnacami a maysa a naibel-
len̄g ken rugit iti nagten̄gn̄gaan dagi-
ti il-ili.
46 Amin dagiti cabusormi n̄ginan̄gada
unay ti n̄giwatda a maibusor cada-
cami.
47 Buten̄g ken ti dariwan̄gwan̄g dum-
ten̄gda cadacami, pannacalan̄galan̄g
ken pannacarbec.
48 Iti matac agayus ti danum gapu iti
pannacarbec ti anac a babai ti ilic.
49 Iti matac agbuyat, ket saan a sumar-
den̄g, awan ti aniaman a panagsar-
den̄gna.
50 Agingga ni Jehova cumita iti baba,
ket umimatan̄g manipud lan̄git.
51 Ti matac tignayenna ti cararuac gapu
cadagiti amin n̄ga annac a babbai ti
ciudadco.
52 Inanupdac a nalain̄g cas maysa a
tumatayab, isuda a cabusorco n̄ga
awan gapuna.
53 Insinada ti biagco iti nasipn̄get a
pagbaludan ket impurruacda ti may-
sa a bato iti rabawco.
54 Dagiti danum nagayusda iti rabaw ti
oloc; kinunac, Makeltayacon.

55 Siac inawagac dayta naganmo, O Jeho-
va, iti ruar ti cababaan a pagbalu-
dan.
56 Dinen̄gn̄gegmo ti timecco; dica ilem-
men̄g dayta lapayagmo iti an̄gesco,
iti ickisco.
57 Immasidegca idi aldaw n̄ga immawagac
kenca; sica kinunam, Saanca n̄ga
agbuten̄g.
58 O Apo, sinusicmo dagiti banag toy
cararuac; sinubbotmo ti biagco.
59 O Jehova, nakitam ti dunorco; iked-
den̄gmo ti banagco.
60 Nakitam dagiti amin a pammalesda
ken dagiti sicatda a maibusor caniac.
61 Nan̄gegmo ti panan̄gbabainda, O Jeho-
va, ken amin dagiti gandatda a
maibusor caniac,
62 Dagiti bibig dagidiay a timmacder a
maibusor caniac, ken ti sicatda a
maibusor caniac iti amin n̄ga aldaw.
63 Kitaem ti panagtugawda, ken ti pa-
nagtacderda; siac ti daniwda.
64 Itdemto cadacuada ti maysa a supapac,
O Jehova, cas mainugot iti aramid
dagiti imada.
65 Iccamto ida ti kinatan̄gken ti puso, ti
lunodmo cadacuada.
66 Camatemto ida iti pun̄gtot, ket dada-
elemto ida manipud iti baba dagiti
lan̄glan̄git ni Jehova.

Ti pannacalacub ti Sion.

4 ¡Aman̄gan ti panagbalin ti balitoc a
nacudrep! ¡ken aman̄gan ti panna-
cabalbaliw ti casudian a balitoc!
Dagiti batbato ti santuario maibucbuc-
da iti olo ti tun̄ggal lansan̄gan.
2 Dagiti napateg n̄ga annac ti Sion, mai-
padpad iti nasudi a balitoc,
¡Aman̄gan ti pannacaipategda cas ca-
dagiti gorgorita a damili, ti aramid
dagiti ima ti agdamdamili!
3 Uray pay dagiti chacal iruarda ti
barucon̄gda, pasusoenda dagiti an-
nacda:
Ti anac a babai ti ilic nagbalin a
naulpit, a cas cadagiti avestruz iti
let-an̄g.
4 Ti dila ti agsuso n̄ga ubin̄g dumket iti
n̄gan̄gawna gapu iti waw:
Dagiti annac n̄ga ububbin̄g dumawatda
ti tinapay, ket awan ti tao a man̄g-
pispisi cadacuada.
5 Isuda a nan̄gnan̄gan iti naimas addada
a walan̄gwalan̄g cadagiti lanlansa-
n̄gan.
Isuda a napadackel iti escarlata ara-
cupenda dagiti bontoon ti pagibble-
n̄gan.
6 Ta ti kinadakes ti anac a babai ti ilic
dacdackel n̄gem ti basol ti Sodoma,
A narbec iti maysa a canito, ket awan
ti imima a naisaad kencuana.
7 Dagiti natan-ocna nadaldalusda idi
n̄gem nieve, isudat' napudpudaw
n̄gem gatas;
Isuda nalablabagada idi iti bagi n̄gem
dagiti rubi, ti silen̄gda casla ti zafiro.
8 Ti lan̄gada nan̄gisn̄gisit n̄gem ti maysa
n̄ga ugin̄g; isudat' saan n̄ga umammo
cadagiti calcalsada:
Ti cudilda dumket cadagiti tulan̄gda;
isut' agmaga, agbalin a cas maysa a
bislac.
9 Isuda a napapatay iti campilan nasay-
sayaatda n̄gem dagidiay a napatay
iti bisin;
Ta dagitoy cumapsutda, nasalputda,
gapu iti pannacasapulda cadagiti
bun̄gbun̄ga ti tanap.
10 Dagiti ima dagiti nacacaasi a babbai
impaburecda dagiti annacda met
laen̄g;

Isuda idi ti taraonda iti pannacarbec
ti anac a babai ti ilic.
11 Ni Jehova tinungpalna ti ungetna,
imbucbucna ti nacaamamac a pungtotna;
Ket isu ginangtanna ti maysa nga apuy
idiay Sion, isu a nangalun-un cadagiti cimientona.
12 Dagiti ar-ari ti daga saanda a namati,
ket saan met dagiti amin nga agnaed
ditoy lubong,
A ti casuppiat ken ti cabusor sumrecda
coma cadagiti ruangan ti Jerusalem.
13 Isut' a gapu cadagiti basbasol dagiti
mammadtona, *ken* cadagiti kinadakes
dagiti sacerdotena,
A nangiparucpuc ti dara ti nalinteg iti
nagtengngaanna.
14 Isuda agalla-allada cas cadagiti bulsec
cadagiti calcalsada, natulawanda iti
dara,
Nga iti casta dagiti tattao saanda a
matignay dagiti pagan-anayda.
15 ¡Pumanawcayo, impuccawda cadacuada, Narugit! ¡pumanawcayo, pumanawcayo, dicay tignayen!
Idi pimmanawda ken nagalla-allada,
dagiti tattao kinunada cadagiti nacion, Isudá saandanton nga agtaeng
ditoy.

16 Ti pungtot ni Jehova winarawarana
ida; saannanton ida nga icancano:
Saanda a dinayaw dagiti kinatao dagiti sacerdote, saanda a pinaraburan
dagiti panglacayen.
17 Dagiti matami mapacapuyanda pay
laeng *iti panangimatang* iti awan
capapayanna a tulong:
Iti panagpadaanmi nacauraycami iti
maysa a nacion a di macaisalacan.
18 Sapulenda dagiti addangmi, iti casta
dicami macapan cadagiti calcalsadami:
Ti tungpalmi asideg, dagiti aldawmi
matungpalda; ta ti panungpalanmi
dumtengen.
19 Dagiti mangcamat cadacami nasigsiglatda ngem dagiti aguila ti langlangit:
Inanupandacami iti rabaw dagiti banbantay, nagsanebda cadacami iti letang.
20 Ti anges dagiti abut ti agongmi, ti
pinulotan ni Jehova, natiliwda cadagiti bitoda;
Isu a nagcunaanmi, Iti baba ti linongna
agbiagcamto cadagiti nacion.
21 Agragsac ken agrag-oca, O anac a babai
ti Edom nga agnaed iti daga ti Uz:
Ti copa sumalputto met kenca; mabarteccanto, ket aramidemto ti bagím
met laeng a lamolamo.
22 Ti dusa ti kinadangkesmo matungpal,
O anac a babai ti Sion; saannacanton
nga ipan iti pannacacayaw:
Sarungcarannanto ti kinadakesmo, O
anac a babai ti Edom; lucasannanto
dagiti basbasolmo.

Ti panagsagaba ti pannacacayaw masangitan. Panagcararag iti ari.

5 Lagipem, O Jehova, no ania ti dumtengen cadacami:
Adtoy, ket kitaem ti pacaibabainanmi.
2 Ti tawidmi mayawat cadagiti gangannaet,
Dagiti balbalaymi cadagiti sangsangaili.
3 Dacami ulilacami ket awan ti ammami;
Dagiti innami casda la balbalo.
4 Ininummi ti danummi gapu iti pirac;
Ti cayomi mailaco cadacami.
5 Dagiti mangcamat cadacami addada
cadagiti tengngedmi:
Nabannogcami, ket awan ti inanámi.
6 Nakipasamanocami cadagiti Egipcios,
Ken cadagiti Asirios, tapno mapnec iti
tinapay.
7 Dagiti ammami nagbasolda, ket awandan;
Ket inawitmi dagiti kinadakesda.
8 Dagiti adadipen iturayandacami:
Awan ti asinoman a mangruc-at cadacami iti imada.
9 Gun-odenmi ti tinapaymi iti peggad
dagiti biagmi,
A gapu ti campilan iti let-ang.
10 Ti cudilmi nangisit a cas maysa nga
horno,
Agtaud iti sumsumged-a pudot ti bisin.
11 Pinilitda dagiti babbai idiay Sion,
Dagiti babbalasang cadagiti ciudad ti
Juda.
12 Dagiti principe naibitinda cadagiti
imada.
Dagiti ruprupa dagiti panglacayen
saanda a nadaydayaw.
13 Dagiti bumabbaro baclayenda ti gilingan;
Ket dagiti ububbing maitibcolda iti
baba ti cayo.
14 Dagiti panglacayen simmardengda iti
ruangan,

Dagiti bumabbaro iti panagtocarda.
15 Ti ragsac ti pusomi maisardeñg;
Ti panagsalami nagbalin a ladiñgit.
16 Ti balañgat natnag nanipud iti olomi:
¡Asicam pay! ta nagbasolcami.
17 Gapu itoy ti pusomi mapacapuyan;
Gapu cadagitoy a banag dagiti matami nacudrepda;
18 Ta ti bantay ti Sion isu a lañgalañg:
Dagiti lobo magnada iti rabawna.

19 Sica, O Jehova, agnaedca iti agnanayon;
Ti tronom manipud caputotan agiñggat' caputotan.
20 Apayapay lipatannacami iti agnanayon,
Ken panawannacami iti mabayag?
21 Isublinacami kenca, O Jehova, ket maipulañgcamto;
Pabaroem dagiti aldawmi cas idi ugma.
22 Ñgem sica naglictadannacami ñga awan tidda;
Napuñgtotca unay a maibusor cadacami.

TI LIBRO NI

EZEQUIEL

Iti umuna a sirmata a maipapan cadagiti kerubin

Ket naaramid idi maicatlopulo a tawen,
iti *bulan a* maicapat, iti maicalima
nga aldaw ti bulan, idi addaac cadagiti
nacayawan iti denna ti carayan a Cobar, a
dagiti langit naluctanda, ket nakitac dagiti
sirsirmata ti Dios.
2 Iti maicalima *nga aldaw* ti bulan, nga
isu idi macalima a tawen ti pannacacayaw
ni ari Joacim,
3 ti sao ni Jehova dimteng a naipangro-
na ken ni Ezequiel a sacerdote, nga anac ni
Buzi, idiay daga dagiti Caldeos iti denna
ti carayan a Cobar; ket adda idi kencuana
idiay ti ima ni Jehova.

4 Ket nakitac, ket, adtoy, ti maysa nga
angin a nadawel naggapu iti amianan,
maysa a dackel nga ulep, agraman maysa
nga apuy nga agluclucut, ken maysa a
raniag iti aglicmut kencuana, ket naggapu
iti tengngana cas maysa a bumarbara a
metal, a naggapu iti tengnga ti apuy.
5 Ket naggapu iti tengngana rimmuar
ti caasping ti uppat a parsua a sibibiag.
Ket daytoy idi ti langada: Adda cada-
cuada ti caasping ti maysa nga tao;
6 ket tunggal maysa adda uppat a
rupana, ket tunggal maysa cadacuada adda
idi uppat a payacna.
7 Ket dagiti sacada nalintegda a saca;
ket ti dapan ti sacada cas la dapan ti
urbon a baca; ket agkiamkiamda a cas la
gambang a napasileng.
8 Ket adda imada ti tao iti baba
dagiti payacda iti uppat a sikiganda;
ket isuda nga uppat adda dagiti rupada
ken dagiti payacda a castoy:
9 cadagiti payac ti nacaicaptan ti maysa
iti caduana; saanda a nagbalic no magna-
da; napanda tunggal maysa iti paglintegan
ti rupana.
10 No maipapan iti kita ti rupada,
adda idi cadacuada rupa ti tao; ket isuda
nga uppat adda idi rupa ti maysa a leon
iti makincanawan; ket isuda nga uppat
adda idi ti rupa ti baca iti makincatigid;
ket isuda nga uppat adda met idi ti rupa
ti maysa nga aguila.
11 Ket dagiti rupada ken dagiti payac-
da naisinada iti ngato; dua *a payac* iti
tunggal maysa nagcapetda ti maysa iti
sabali, ket dua inabbonganda dagiti bagída.
12 Ket napanda tunggal maysa a nagna
iti paglintegan ti rupana: iti napanan
coma ti espiritu napanda; ket idi napna-
panda saanda a nagbalbalic.
13 No maipapan iti caasping dagiti
parsua a sibibiag, ti kitada cas la beggang
a sumsumged cas la kita dagiti aluten a
sidadarang: *ti apuy* ngimmato ken bim-
maba iti catengngaan dagiti sibibiag a
parsua; ket ti apuy naraniag idi, ket iti
apuy rimmuar ti kimat.
14 Ket dagiti parsua a sibibiag nagta-
rayda ken nagsublida a casda la ti kita ti
kilap ti kimat.

15 Ita bayat ti panagkitac cadagiti
parsua a sibibiag, adtoy, ti maysa a cararet
iti rabaw ti daga iti denna dagiti parsua a
sibibiag, iti tunggal maysa cadagiti uppat
a ruprupada.
16 Ti kita dagiti cararet ken ti panna-
caaramidda cas la ti berilo: ket isuda nga
uppat adda idi maymaysa a kitada; ket
ti kitada ken ti pannacaaramidda cas la
maysa a cararet iti uneg ti maysa a cararet.
17 Idi napanda, napanda iti uppat a
turongda: ket dida nagbalic idi napanda.
18 No maipapan cadagiti camada, na-
ngatoda ket nacabutbuteng; ket isuda nga
uppat adda idi dagiti camada a napno
cadagiti matmata iti aglicmut.
19 Ket idi napan dagidi parsua a sibi
biag, dagidi cararet napanda met iti ar-
padda; ket idi dagidi parsua a sibibiag
naipangatoda a naggapu iti daga, dagiti ca-
raret naipangatoda.
20 No sadino ti napanan coma ti espi-
ritu, napanda; idiay ti napanan coma ti
espiritu: ket dagiti cararet naipangatoda
iti arpadda; ta ti espiritu ti parsua a
sibibiag adda idi cadagiti cararet.

21 Idi napan dagidiay, napan dagitoy;
ket idi nagsardenḡ dagidiay, nagsardenḡ
dagitoy; ket idi dagidiay naipanḡatoda
iti daga, dagiti cararet naipanḡatoda iti
arpadda: ta ti espiritu ti parsua a sibibiag
adda cadagiti cararet.

22 Ket iti rabaw ti olo ti parsua a
sibibiag adda idi ti caaspinḡ ti maysa a
tanḡatanḡ, a cas la ti nacabutbutenḡ a
cristal a pernḡen, a nayucrad iti rabaw
dagiti oloda.
23 Ket iti siroc ti tanḡatanḡ adda dagiti
payacda a nalinteg, ti maysa agturonḡ iti
sabali: tunḡgal maysa adda dua a nanḡab-
bonḡ iti daytoy a bacranḡ, ket tunḡgal
maysa adda dua a nanḡabbonḡ iti dayta a
bacranḡ, dagiti bagída.
24 Ket idi napanda, nanḡnḡegco ti
daranudor dagiti payacda a cas la daranu-
dor ti adu a dandanum, a cas la timec ti
Macabalin-amin; ti daranudor ti gulogulo
a cas la daranudor ti buyot: idi sim-
mardenḡda, imbabada dagiti payacda.
25 Ket adda maysa a timec iti rabaw ti
tanḡatanḡ nḡa adda idi iti rabaw dagiti
oloda: idi nagsardenḡda, imbabada dagiti
payacda.

26 Ket iti rabaw ti tanḡatanḡ nḡa adda
iti rabaw dagiti oloda adda idi ti caaspinḡ
ti maysa a trono, a cas la kita ti bato a
zafiro; ket iti rabaw daydi caaspinḡ ti
maysa a trono adda idi maysa nḡa caas-
pinḡ cas la kita ti maysa a tao iti rabaw-
na.
27 Ket nakitac ti cas la bumarbara a
metal, a cas ti kita ti apuy iti unegna iti
aglicmut, manipud iti kita dagiti lomona
nḡa agpanḡato; ken manipud iti kita dagiti
lomona nḡa agpababa, nakitac a cas la apuy,
ket adda raniagna iti aglicmut kencuana.
28 A cas ti kita ti bullalayaw nḡa
adda iti ulep iti aldaw ti panagtudo,
casta idi ti kita iti raniag iti aglicmut.
Daytoy idi ti kita ti caaspinḡ ti dayag
ni Jehova. Ket idi nakitac, nagpaclebac,
ket nanḡnḡegco ti timec ti maysa a nagsao.

Ti pannacaayab ni Ezequiel.

2 Ket kinunana caniac; Anac ti tao,
tumacderca cadagita sacam, ket agsao-
acto kenca.
2 Ket simrec ti espiritu caniac idi
nakisao caniac, ket pinatacdernac cadagiti
sacac; ket nanḡnḡegco daydiay a nagsao
caniac.
3 Ket kinunana caniac; Anac ti tao,
siac ibaonca cadagiti annac ti Israel, cada-
giti nacion a nasukir, a simmukir iti
maibusor caniac: isuda ken dagiti amma-
da simmalunḡasinḡda iti maibusor caniac
uray pay aginḡga itoy met laenḡ nḡa aldaw.
4 Ket dagiti annac nasabracda ken
nabanḡadda: siac ibaonca cadacuada; ket
cunamto cadacuada, Castoy ti cuna ni Apo
Jehova.
5 Ket isuda, uray dumnḡegdanto, wenno
uray no madidanto (ta isuda ti nasukir
a balay), nupay casta ammodanto nḡa
adda idin mammadto cadacuada.
6 Ket sica, anac ti tao; dica agbutenḡ
cadacuada, wenno agamac cadagiti saoda,
uray pay cacalunay ken cacasumba addada
kenca, ket agnaedca iti nagtenḡnḡaan
dagiti manḡgagama: dica mabutenḡ ca-
dagiti saoda, wenno maamac iti pananḡ-
kitada, nupay isudat' nasukir a balay.
7 Ket saoemto cadacuada dagiti saoc,
uray dumnḡegdanto, wenno uray no ma-
didanto; ta isuda nasukirda unay.

8 Nḡem sica, anac ti tao; denḡgem ti
saoec kenca; saanca coma a nasukir a cas
dayta nasukir a balay: luctam ti nḡiwat-
mo, ket canem ti itdec kenca.
9 Ket idi kinitac, adtoy, maysa nḡa
ima a nanḡigay-at caniac; ket, adtoy, adda
kencuana ti maysa a lucot a libro;
10 ket isu inucradna iti sanḡoc: ket
nasuratan ti uneg ken ruarna; ket adda
naisurat kencuana nḡa un-unnoy, ken
sanḡsanḡit, ken ay-ay-ay.

Ti nacaibaonan ti mammadto.

3 Ket kinunana caniac, Anac ti tao,
canem ti matumponḡamto; canem
daytoy a lucot, ket inca, agsaoca iti ba-
lay ti Israel.
2 Gapuna a nagnḡanḡaac, ket impacan-
na caniac daydi a linucot.
3 Ket kinunana caniac, Anac ti tao,
aramidem nḡa iti tianmo manḡan coma,
ket punnoem dagita bagismo itoy lucot
nḡa itedco kenca. Idin isut' kinnanco; ket
adda iti nḡiwatco a cas iti diro ti sam-itna.

4 Ket kinunana caniac, Anac ti tao,
inca, dumtenḡca iti balay ti Israel, ket
agsaoca cadacuada a maaramat iti nḡiwat-
co.
5 Ta saanca a naibaon iti ili a gan-
gannaet ti saona, wenno narigat ti pagsa-
saona, no di ket idiay balay ti Israel;

6 Saan nga iti adu nga ili a gangannaet
ti pagsasaona wenno narigat, a dagiti saoda
dica maawatan. Awan duadua, no ibaon-
ca coma cadacuada, denggendaca coma.
7 Ngem ti balay ti Israel saanto
a dumngeg kenca; ta saandanto a dum-
ngeg caniac: ta amin a balay ti Israel
natangken ti mugingda ket nabangadda.
8 Adtoy, pinarupangetco ti rupam a
maibusor iti rupada, ken ti mugingmo a
natangken a maibusor cadagiti mugingda.
9 Cas la diamante natangtangken ngem
pamulinawen ti inaramidco iti mugingmo:
dica agbuteng cadacuada, ket dica met
agcullayaw iti panangkitada, nupay isuda
ti nasukir a balay.
10 Maysa pay kinunana caniac, Anac
ti tao, dagiti amin a saoc a saoecto kenca
awatem ita pusom, ket denggem cadagita
lapayagmo.
11 Ket inca, ket dumtengca cadagiti na-
cayawan, cadagiti annac ti ilim, ket saoem
cadacuada, ket ibagam cadacuada, Castoy
ti cuna ni Apo Jehova; uray dumngegdan-
to, wenno uray no madida.

12 Idin ti espiritu binangonnac, ket
nangngegco iti licudac ti maysa a timec ti
maysa a dackel nga ungor, *a kinunana*,
Bendito coma ti dayag ni Jehova ma-
nipud iti yanna.
13 Ket *nangngegco* ti daranudor dagiti
payac dagiti parsua a sibibiag a nagca-
capetda, ken ti daranudor dagiti cararet
iti dennada, uray ti daranudor ti dackel
nga ungor.
14 Ket ti espiritu binangonnac, ket
innalanac; ket napanac a sipapait *ti na-
kemco*, ken iti pudot ti espirituc; ket ti
ima ni Jehova napigsa idi caniac.
15 Sa dimtengac cadagiti nacayawan
idiay Telabib, nga agyanda idiay denna ti
carayan a Cobar, ket aginggana t' idiay nag-
taengganda; ket nagtugawac idiay a naitul-
meng iti nagbabaetanda, iti pito nga aldaw.

16 Ket naaramid nga iti calpasan ti
pito nga aldaw, dimteng caniac ti sao ni
Jehova a kinunana,
17 Anac ti tao, siac incabilca nga agban-
tay iti balay ti Israel: denggem ngarud
ti sao ti ngiwatco, ket bagbagaam ida iti
aggapu caniac.
18 Intono cunac iti managdacdakes,
Pudno a mataycanto; ket sica dica bagba-
gaan, wenno pagsaoan tapno ti managdakes
mabagbagaan coma iti dakes a dalanna,
tapno isu maispal ti biagna; daytoy met
laeng a managdacdakes matayto iti kinada-
kesna; ngem iti darana sapulecto iti imam.
19 Ngem no sica bagbagaam ti manag-
dacdakes, ket isu dinto agbalbaliw iti kina-
dakesna, wenno iti dakes a dalanna, isu
matayto iti kinadangkesna, ngem sica
nailisim ti cararuam.
20 Sabali manen, no ti tao a nasingpet
idianna ti kinalintegna, ket agaramid iti
kinadangkes, ket siac icabilco ti pacaitib-
colanna iti sangoananna, isu matayto:
agsipud ta isut' dica pinatigmaanan matay-
to iti basolna, ket dagiti nalinteg a
gapuanan nga inaramidna dinto malagi-
pen; ngem ti darana sapulecto iti imam.
21 Nupay casta no ti tao a nasingpet bag-
bagaamto, tapno ti nasingpet di agbasol,
ket isu saan nga agbasol, agbiagto a di bu-
murong, ta napatigmaanan, ket sica naili-
sim ti cararuam.

22 Ket adda idi caniac idiay ti ima ni
Jehova; ket kinunana caniac, Bumang-
onca, ket rumuarca iti tanap, ket idiay
makisaoacto kenca.
23 Sa timmacderac, ket napanac iti ta-
nap: ket adtoy, ti dayag ni Jehova nagtac-
der idiay, cas la ti dayag a nakitac iti
denna ti carayan a Cobar; ket nagpaclebac.
24 Idin simrec caniac ti Espiritu, ket
pinatacdernac cadagiti sacac; ket nagsao
caniac, ket kinunana, Inca, ket agpupocca
iti balaymo.
25 Ngem sica, anac ti tao, adtoy, icabil-
danto kenca dagiti taltali, ket cadacuada
reppetendacanto, dicanto rumuar iti pag-
baetanda:
26 ipadketconto dayta dilam dita nga-
dasmo, tapno agumelca, ken saancanto a
mangbabalaw cadacuada; ta isuda nasu-
kirda a balay.
27 Ngem no casaoca, luctamto ti ngi-
watmo, ket cunamto cadacuada, Castoy ti
cuna ni Apo Jehova: Iti dumngeg, ma-
cangngeg coma; ket isu a madi, madi la
coma: ta isuda nasukirda a balay.

Ti pannacalacub ti Jerusalem maipadto.

4 Sica met, anac ti tao, alaem ti maysa
nga baldosa, ket icabilmo iti sangom,
ket iburicmo iti rabawna ti maysa a ciudad,
ti Jerusalem met laeng:
2 ket isut' lacubem a maibusor ken-
cuana, ket mangbangonca iti sarikedked
a maicaniwas kencuana, ket mangbangonca
ti turod a maibusor kencuana; mangicabil-
ca met dagiti pacarso a maibusor kencua-

na, ket mang̃ipasdecca cadagiti makina
a pagracrac a maibusor kencuana iti ag-
licmut.
3 Ket sica mang̃alaca kenca iti sarten a
landoc, ket isut' icabilmo cas maysa a
bacud a landoc iti baetmo ken iti ciudad:
ket iparang̃monto ti rupam a maiturong̃
kencuana, ket isu malacubto, ket sica lacu-
bemto a maibusor kencuana. Daytoy
isunto ti maysa a tanda iti balay ti Israel.

4 Ket sabali pay sica agiddaca iti bac-
rang̃mo a catigid, ket icabilmo ti kinadakes
ti balay ti Israel iti rabawna; *cas mainugot*
iti bilang̃ ti aldaw a panagiddam iti
rabawna, awitemto ti kinadang̃kesda.
5 Ta kinednḡac dagiti tawen ti kinada-
kesda nḡa isuda kenca ti maysa a bilang̃
dagiti aldaw, nḡa isudat' tallo gasut ket
siam a pulo nḡa aldaw: castanto ti panang̃a-
witmo iti kinadang̃kes ti balay ti Israel.
6 Ket sabali manen, no matung̃palmo
dagitoy, agiddacanto iti bacrang̃mo a ma-
canawan, ket awitemto ti kinadakes ti
balay ti Juda: uppat a pulo nḡa aldaw,
tung̃gal aldaw ti macatawen, isut' kined-
nḡac kenca.
7 Ket icabilmonto ti rupam iti nalacub
a Jerusalem, agraman ti tackiagmo a saan
a naabbong̃an; ket agipadtocanto iti
maibusor kencuana.
8 Ket, adtoy, mang̃icabilac ti taltali iti
rabawmo, ket saancanto a macapusipos
manipud maysa a sikigan aging̃gat' sabali,
aging̃gat' matung̃palmo dagiti aldaw ti
pannacalacubmo.

9 Mang̃alaca met kenca iti trigo, ken
cebada, ken ot-otong, ken patani, ken mijo,
ken espelta, ket icabilconto ida iti maysa
nḡa alicamen, ket aramidem ida a tina-
pay; *cas mainugot* iti bilang̃ dagiti aldaw a
panagiddamto iti bacrang̃mo, nḡa isudat'
tallo gasut ket siam a pulo nḡa aldaw, ma-
nḡancanto kencuana.
10 Ket ti taraonmo a canemto, isuntot'
matimbeng̃, duapulo a siclo iti maysa
nḡa aldaw: ket canemto tung̃gal tiempo *a
masapulmo.*
11 Ket uminumcanto ti danum a sinu-
cat, ti apagcanem ti maysa nḡa hin: tung̃-
gal tiempo *a masapulmo* uminumcanto.
12 Ket isut' canemto a cas cadagiti bi-
bing̃ca a cebada, ket isut' lutoem iti horno
iti imatang̃da a maaramat ti ibleng̃ a
rumuar iti tao.
13 Ket ni Jehova kinunana, Wen cas-
toy ti panang̃an dagiti annac ti Israel
iti di nadalus a tinapayda iti nagteng̃-
nḡaan dagiti nacion isu a pang̃yacayacto
cadacuada.
14 Sa kinunac, ¡ Ay Apo Jehova! adtoy
ti cararuac saan a natulawan: ta nanipud
kinaubing̃co ing̃ganat' met laeng̃ ita saanac
a nang̃an iti aniaman a natay lat ta,
wenno rinang̃rang̃cay dagiti animal; ket
di met simrec iti nḡiwatco ti lasag a maca-
rimrimon.
15 Idin kinunana caniac, Kitaem, inic-
canca ti ibleng̃ ti baca a maisuno iti ibleng̃
ti tao, ket lutoemto ti tinapaymo iti rabaw-
na.
16 Castamet kinunana caniac, Anac
ti tao, adtoy, dadaelecto ti sarucod a
tinapay idiay Jerusalem: ket mang̃andan-
to iti tinapay a tinimbeng̃, ken sibubu-
teng̃; ket inumendanto ti danum a sinucat,
ken sicucullayaw:
17 tapno agkirang̃da ti tinapay ken
danum, ket macullayawda ti maysa ken
maysa, ket cumapuyda a cumapuy iti
kinadakesda.

*Ti pannacailang̃alang̃ ti Jerusalem
maipadto.*

5 Ket sica, anac ti tao, mang̃alaca iti
maysa a campilan a natadem; *cas la*
maysa a pang̃iskis, alaemto kenca, ket
kiskisam ti olom ken ti timidmo: sa ma-
nḡalaca iti pagtimbeng̃an tapno timbe-
nḡam, ken bing̃bing̃ayem ti booc.
2 Maysa nḡa apagcatlo puuram iti apuy
iti teng̃nḡa ti ciudad, intono matung̃palen
dagiti aldaw ti pannacalacub; ket alaemto
ti sabali nḡa apagcatlo, ket itagbatmo ti
campilan iti aglicmut kencuana; ket ti
sabali nḡa apagcatlo iwarismonto iti
caang̃inan, ket siac asutecto ti campilan iti
licudanda.
3 Ket mang̃alacanto cadacuada iti bassit
a bilang̃, ket igalutmonto iti gayadan ti
cawesmo.
4 Ket alaemto cadagitoy manen, ket
ipurruacmo ida iti teng̃nḡa ti apuy, ket
ipuurmo ida idiay apuy; ket rumuarto
sadiay ti apuy iti amin a balay ti Israel.

5 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Day-
toy ti Jerusalem; siac incabilco iti nagteng̃-
nḡaan dagiti nacion, ken dagiti dagdaga
iti aglicmut kencuana.
6 Ket isu simmukir iti maibusor cada-
giti bilbilinco iti panagaramidna ti kina-
dakes a nasursuroc nḡem dagiti nacion,
ken maibusor cadagiti linlintegco a na-

lablabes ngem dagiti dagdaga iti aglicmut
kencuana; ta naglictadanda dagiti bilbi-
linco, ket no maipapan cadagiti linlinteg-
co, saanda a nagna cadacuada.
7 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo
Jehova: Agsipud ta naringringgorcayo
ngem dagiti nacion nga adda iti aglicmut
cadacayo, ken dicay magna cadagiti linlin-
tegco, wenno tinungpal dagiti bilbilinco,
wenno inaramidyo ti mainugot cadagiti
bilbilin dagiti nacion nga aglicmut cada-
cayo;
8 isu ti gapuna a castoy ti cuna ni Apo
Jehova: Adtoy, siac, siac met laeng bumu-
sorac kenca; ket aramidecto ti panangocom
iti nagtengngaam iti imatang dagiti
nacion.
9 Ket aramidecto kenca ti diac pay
inaramid, ket no maipapan itoy diacto
aramidenen iti uray caanoman ti capadana,
a maipuon cadagiti amin a kinarimonmo.
10 Isut' gapuna dagiti amma iti teng-
ngam canendanto dagiti annacda, ket dagi-
ti annac canendanto dagiti ammada; ket
aramidecto ti panangocomco kenca; ket
amin ti tidda kenca iwarisconto cadagiti
isu-amin nga angin.
11 Yantangay, cas sibibiagac, cuna ni
Apo Jehova, agpayso ta sica tinulawam ti
santuarioc cadagiti amin a macarurud a
banagmo, ken cadagiti amin a kinarimon-
mo, isut' gapuna siac met pabassitencanto;
toy matac awanto met ti isakitna, ket
casta met nga awanto ti caasic.
12 Iti maysa nga apagcatlom matayto
iti angol, ket gapu iti bisin maibusdanto
iti catengngaam; ket iti maysa nga apag-
catlo mapasagto iti campilam iti aglicmut
kenca; ket iti maysa nga apagcatlo iwaris-
conto cadagiti amin nga angin, ket asutecto
ti campilan iti licudanda.

13 Castoy ti pannacatungpalto ti unget-
co, ket pagsardengecto ti pungtotco cada-
cuada, ket maliwliwaacto: ket maam-
moandanto a siac, ni Jehova, nagsaoac iti
regtac, intono matungpalco ti pungtotco
cadacuada.
14 Castamet pagbalinencanto a wa-
langwalang ken pacababalawan cadagiti
nacion nga adda iti aglicmut kenca, iti
imatang dagiti amin nga aglablabas.
15 Iti casta isuntot' pacababalawan ken
pacauyuyawan, ken pacasursuroan, ken
pagseddaawan cadagiti nacion nga adda
iti aglicmut kenca, intono siac aramidec
dagiti panangocom kenca iti unget ken
iti pungtot, ken iti narungsot a panangtub-
ngar, (Siac, ni Jehova, isut' sinaoc);
16 intono siac ipawitconto cadacuada da-
giti dakes a pana ti bisin, isuda a pangda-
dael, isuda nga ipawitconto a mangdadael
cadacayo. Ket nayonacto ti bisin cada-
cayo, ket dadaelecto ti sarucodyo a tina-
pay;
17 ket ibaonconto cadacayo ti bisin
ken dakes nga animal, a mamagliday
kenca; ken angol ken ti dara nga aglasatto
kenca; ket iyegconto ti campilan kenca:
Siac, ni Jehova, isut sinaoc.

Ti panagrucbab cadagiti ladawan macondenar.

6 Ket dimteng caniac ti sao ni Jehova
a kinunana,
2 Anac ti tao, isangom ta rupam cada-
giti banbantay ti Israel, ket agipadtoca
cadacuada,
3 ket cunam, Dacayo a banbantay ti
Israel, denggenyo ti sao ni Apo Jehova:
Castoy ti cuna ni Apo Jehova cadagiti
banbantay ken turturod, cadagiti wawaig
ken loblobong: Adtoy, siac, siac met
laeng, payegconto cadacayo ti campilan,
ket racrakecto dagiti nangato a disdissoyo
4 Ket dagiti altaryo agbalindanto a
langalang, ket dagiti ladawanyo ti init
maburburacdanto, ket ibarsacconto dagiti
minatayyo iti saclang dagiti ladladawanyo.
5 Ket icabilconto dagiti bangcay dagiti
annac ti Israel iti saclang dagiti ladlada-
wanda; ket ipurruacconto dagiti tultu-
langyo iti aglicmut cadagiti altaryo.
6 Cadagiti amin a pagtaenganyo dagiti
ciudad maracracdanto, ket dagiti nangato
a disdisso malangalangdanto; ta tapno
dagiti altaryo maracracdanto ken maara-
midda a langalang, ken dagiti ladawanyo
maburburac ken maisardengda, ket dagiti
ladladawanyo ti init mapucanda, ket da-
giti aramidyo maawandanto.
7 Ket dagiti napapatay matnangdanto
iti nagtengngaanyo, ket maammoanyonto
a siac ni Jehova.

8 Nupay casta baybay-acto ti maysa a
tidda, gapu ta addanto dadduma cadacayo
a macatalaw iti campilan dagiti nacion,
intono maiwariscayo cadagiti dagdaga.
9 Ket dagiti nagtalaw cadacayo mala-
gipdacto iti nagtengngaan dagiti nacion isu
a pacaipanandanto a nacayawan, no casa-
no a nadunorac iti nagaramugam a pu-
soda, a simmina caniac, ken cadagiti

matada, a nagbalangcantisda cadagiti lad-
ladawan: ket guraendanto ti bagída met
laeng iti imatangda met laeng a gapu iti
dakes nga inaramidda cadagiti amin a
kinarimonda.
10 Ket ammodanto a siac ni Jehova:
saan a barengbareng a kinunac cadacuada
nga aramidecto cadacuada daytoy a dakes.

11 Castoy ti kinuna ni Apo Jehova:
Idanugmo ti imam ket ibaddecmo ti sacam,
ket cunam; Alala pay! gapu cadagiti amin
a dakes a kinarimon iti balay ti Israel;
ta matuangdanto gapu iti campilan, iti
bisin ken ti angol.
12 Iti adda iti adayu matayto iti angol;
ket ti asideg matuangto iti campilan; ket
daydiay matda ken ti manglacub matayto
iti bisin: castoyto ti panangtungpalco iti
pungtotco cadacuada.
13 Ket ammoyonto nga siac ni Jehova,
no dagiti pinapatayda addada cadagiti
ladawan iti aglicmut dagiti altarda, cada-
giti amin a turod a nangato, ken amin a
toctoc ti bantay, ken sirsiroc ti amin a
cayo a nalasbang ken siroc ti amin a roble
a narucbos, dagiti disdisso a nagidataganda
ti nabanglo a sayamusom cadagiti amin a
ladladawanda.
14 Ket yunnatconto ti imac iti rabawda,
ken aramidecto ti daga a langalang ken
dadael, manipud iti let-ang nga agpa-
Deblata, inggana cadagiti amin a pagtae-
nganda; ket ammodanto a siac ni Jehova.

Ti dusa gapu iti kinadakes ti nacion maipadto.

7 Castamet ti sao ni Jehova dimteng
caniac, a kinunana,
2 Ket sica, anac ti tao, castoy ti cuna
ni Apo Jehova iti daga ti Israel, Maysa a
panungpalan: ti panungpalan dumtengen
cadagiti uppat a suli ti daga.
3 Ita isu ti panungpalan kenca, ket
ipawitconto kenca ti pungtotco, ket oco-
mencanto a cas mayanatup cadagiti dalan-
mo; ket iyegconto kenca amin dagiti kina-
rimonmo.
4 Ket ti matac dinacanto isakit, ket
awanto met ti caasic; ngem dagiti dalanmo
iyegconto kenca, ket dagiti kinarimonmo
addanto iti catengngaam: ket maammoan-
yonto a siac ni Jehova.

5 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: May-
sa a dakes, maysa a dakes laeng; adtoy,
isut' umay.
6 Maysa a panungpalan dumtengen, ti
panungpalan dumtengen; isut' agriing a
maibusor kenca; adtoy, isut' umay.
7 Ti pannacadusam dumtengen kenca, O
agnaed iti daga: ti tiempo dumtengen, ti
aldaw asidegen, *maysa nga aldaw* ti riribuc,
ket saan a naragsac nga ariwawa cadagiti
banbantay.
8 Ita mabiit nga ibuyatconto kenca ti
pungtotco, ket tungpalecto ti rungsotco, a
maibusor kenca, ket ocomencanto a cas
maitutop cadagiti dalanmo; ket iyegconto
kenca amin dagiti kinarimonmo.
9 Ket ti matac dinto isakit ket awan-
to met ti caasic: iyegconto kenca a cas
maitutop cadagiti dalanmo; ket dagiti
kinarimonmo addanto iti catengngaam;
ket maammoanyonto a siac, ni Jehova,
mangcabiiac.

10 Adtoy, ti aldaw, adtoy, isut' umay:
ti pannacadusam rumuaren; ti sarucod
nagsabongen, ti kinatangsit nagbuselen.
11 Ti panagpilit maibangon a maysa
a sarucod ti kinadangkes; awanto cada-
cuada *ti matda*, uray iti kinaaduda, wenno
iti kinabacnangda: ket awanto met ti
kinatan-oc cadacuada.
12 Ti tiempo dumtengen, ti aldaw umasi-
deg: ti gumatang saan coma nga agragsac,
ket ti aglaco saan met coma nga agladingit,
ta ti pungtot adda cadagiti isu-amin a
kinaaduda.
13 Ta ti aglaco saanto nga agsubli iti
dayta nalaco, uray no sibibiagda pay
laeng: ta ti sirmata tignayenna ti amin a
kinaaduda, awanto ti agsubli; ket awanto
met ti macapapigsa iti bagína met laeng
iti kinadakes ti panagbiagna.

14 Pinuyotda ti tangguyob, ket isu-amin
sinaganada; ngem awan ti asinoman a
mapan iti bacal; ta ti pungtotco adda
cadagiti amin a kinaaduda.
15 Ti campilan adda iti ruar, ket ti
angol ken ti bisin iti uneg: dayta adda iti
away matayto iti campilan; ket dayta
adda iti ciudad lamutento ti bisin ken
angol.
16 Ngem cadacuada a macatalaw agta-
lawdanto, ket agyandanto iti rabaw dagiti
banbantay cas la calcalapati cadagiti lob-
lobong, isuda amin agsainnecda, tunggal
maysa iti kinadakesda.
17 Amin nga ima nacapsutdanto, ket
amin a tumeng nacapuydanto a cas danum.
18 Agbarikesdanto met iti nakersang a
lupot, ket macumotandanto iti pannaca-

kigtot; ket ti bain addanto cadagiti amin
a rupa, ken pulinangnang cadagiti amin a
oloda.
19 Ipalladawdanto ti piracda cadagiti
lanlansangan, ket ti balitocda casto maysa
a narugit a kita; ti piracda ken ti balitoc-
da didanto mabalin a ispalen ida iti aldaw
ti pungtot ni Jehova: didanto mapnec
dagiti cararuada, wenno punnoen dagiti
bagisda; ta isu ti nacaitibcolan ti kina-
dakesda.
20 No maipapan iti imnas ti arcosna,
isut' insaadna iti kinadayag; ngem inara-
midda dagiti ladawan dagiti kinari-
monda *ken* dagiti banagda a macarurud
idiay: gapuna nga isut' inaramidco cada-
cuada a cas maysa a banag a di nadalus.
21 Ket isuntot' itedco iti ima dagiti
gangannaet a maipaay a matucmaan, ken
cadagiti managdacdakes iti daga a maysa
a samsam; ket isuntot' bassawanganda.
22 Ti rupac itallicudconto met cada-
cuada, ket bassawangandanto ti nalmeng
a lugarco; ket dagiti mannanacaw sum-
recdanto kencuana, ket isuntot' bassawa-
nganda.

23 Aramidem ti cawar; ta ti daga napno
iti basbasol a nadara, ket ti ciudad napno
ti panangranggas.
24 Isut' gapuna iyegconto ti cadacsan
dagiti nacion, ket tagicuaendanto dagiti
balbalayda: siac pasardengecto met ti
kinatangsit dagiti napigsa; ket dagiti
nasantoan a disdissoda mabassawangan-
danto.
25 Ti pannacarbec umay; ket agsapul-
danto ti talna, ket awanto.
26 Ranggas ti sumurotto iti ranggas,
damag ti sumurotto iti damag; ket sapu-
lendanto ti sirmata ti mammadto; ngem
ti linteg agpucawto iti sacerdote, ken iti
balacad cadagiti lallacay.
27 Ti ari agladingitto, ket ti pangulo
macawesanto iti pannacarba, ket dagiti
ima dagiti umili ti daga mariribucdanto:
aramidecto cadacuada ti maitutop iti da-
landa, ken mayanatup cadagiti caicarianda
ocomecto ida; ket ammoendanto a siac ni
Jehova.

Ti sirmata a maipapan cadagiti kinarimon ti Jerusalem.

8 Ket naaramid idi maicanem a tawen,
iti bulan a maicanem, iti maicalima
nga *aldaw* ti bulan, idi nga agtugtu-
gawac iti balayco, ket dagiti lallacay ti
Juda situtugawda iti saclangco, a ti ima
ni Apo Jehova natnag caniac idiay.
2 Idin nakitac ket, adtoy, ti maysa a
caasping a cas la kita ti apuy; manipud
iti kita ti lomlomona nga agpababa, apuy;
ket manipud iti lomlomona nga agpa-
ngato, cas ti kita ti raniag, a cas la bu-
marbara a metal.
3 Ket isu inyunnatna ti kita ti maysa
nga ima, ket innalanac iti sangcapungot ti
oloc; ket ti Espiritu intayagnac iti nag-
baetan ti daga ken langit, ket impannac
cadagiti sirsirmata ti Dios idiay Jeru-
salem, iti ridaw ti ruangan ti makin-
uneg a paraangan a tumannawag iti ami-
anan; a yan idi ti pagtugawan ti ladawan
ti imon, a mamataud ti imon.
4 Ket, adtoy, a ti dayag ti Dios ti
Israel, adda idi idiay a cas mainugot
iti kita a nakitac idiay tanap.

5 Idin kinunana caniac, Anac ti tao, ita-
ngadmo ita dagita matam iti dalan nga
agpaamianan. Gapuna intangadco dagiti
matac iti dalan nga agpaamianan, ket
adtoy, iti amianan ti ruangan ti altar day-
toy ladawan ti imon iti pagsercan.
6 Ket kinunana caniac, Anac ti tao,
makitam ti aramidenda? dagiti met
laeng dackel a kinarimon a ti balay
ti Israel aramidenna ditoy, tapno umada-
yuac coma iti santuarioc? ngem sica ma-
kitamto manen dagiti sabali pay a da-
dackel a kinarimon.

7 Ket impannac iti ruangan ti paraa-
ngan; ket idi kimmitaac, adtoy, ti maysa
nga abut iti bacud.
8 Idin kinunana caniac, Anac ti tao,
agcalica ita iti bacud: ket idi kinaliac
ti bacud, adtoy, ti maysa a ruangan.
9 Ket kinunana caniac, sumrecca, ket
kitaem dagiti dakes a kinarimon nga
aramidenda ditoy.
10 Simrecac ngarud ket nakitac; ket
adtoy, ti amin a kita ti agay-ayam, ken
nacarimrimon nga animal, ken amin a
ladladawan iti balay ti Israel, a maiburic-
da iti bacud nga aglicmut.
11 Ket nagtacder iti sangoda ti pito
pulo a lallaki cadagiti lallacay iti balay
ti Israel; ket iti nagtengnganda nagtac-
der ni Jezonias nga anac a lalaki ni Safan,
tunggal tao adda paginciensoanna iti
imana; ket ti banglo ti ulep ti incienso
ngimmato.
12 Idin kinunana caniac, Anac ti tao,
nakitam ti aramiden dagiti lallacay iti

balay ti Israel iti sipnĝet, tunĝgal maysa
iti siledna dagiti ladladawan? ta cunada,
dinatay makita ni Jehova; ni Jehova
binaybay-anna ti daga.
13 Isu kinunana met caniac, Sica maki-
tamto manen dagiti dadduma pay a
dadackel a kinarimon nĝa aramidenda.

14 Sa impannac iti ruanĝan ti balay ni
Jehova nĝa adda iti amianan; ket adtoy,
idiay nagtugaw dagiti babbai a sanĝsanĝi-
tanda ti Tammuz.
15 Idin kinunana caniac, Nakitamon
daytoy, O anac ti tao? Makitamto manen
dagiti dacdackel pay a kinarimon nĝem
dagitoy.

16 Ket inserrecnac iti naununeg a
paraanĝan ti balay ni Jehova; ket adtoy,
idiay ruanĝan ti templo ni Jehova, iti
nagbaetan ti palapala ken ti altar, maysa
a duapulo ket lima a lallaki, a dagiti
bucotda inturonĝda iti templo ni Jehova,
ket ti rupada iti daya; ket nagrucrucbabda
iti init a simmanĝoda iti daya.
17 Idin kinunana caniac, Nakitam day-
toy, O anac ti tao? ¿Isut' maysa a nalag-
an a banag iti balay ti Juda nĝa aramidenda
dagiti kinarimon nĝa aramidenda ditoy?
ta pinunnoda ti daga iti ranggas, ket
sinubliandac manen a pinagunĝet: ket,
adtoy, nĝa iccanda iti sanĝá iti agonĝda.
18 Isut' gapuna agaramidacto met iti
punĝtot; ti matac dinto isakit, ket
awanto met ti caasic; ket uray agpuccaw-
da cadagitoy lapayagco iti napigsa a ti-
mec, diacto laenĝ ipanĝag ida.

Dusa ti Jerusalem.

9 Idin immawag cadagiti lapayagco iti
napigsa a timec, a kinunana, Paasit-
gènyo ida dagiti agaywan iti ciudad,
tunĝgal tao siiiggem ti igamna a
pagracrac.
2 Ket adtoy, nĝa ti innem a lallaki
naggapuda iti dalan ti nanĝatnĝato a
ruanĝan, a simmanĝo iti amianan, tunĝ-
gal maysa siiiggem ti igamna a pagpatay;
ket maysa a lalaki iti tenĝnĝada nacaca-
wes iti lienzo, nĝa adda tinteroan iti
siketna. Ket simrecda, ket nagtacderda
iti arpad ti altar a gambanĝ.

3 Ket ti dayag ti Dios ti Israel nag-
panĝato nanipud idi kerubin, isu nĝa
yanna idi, inĝgana iti dapian ti balay:
ket inayabanna ti lalaki a nacacawes iti
lienzo, nĝa adda tinteroan iti sibetna.
4 Ket ni Jehova kinunana kencuana,
Lumabasca iti tenĝnĝa ti ciudad, iti
catenĝnĝaan ti Jerusalem, ket iccam ti
tanda ti muginĝ dagiti lallaki nĝa agsaib-
bec ken agsanĝit gapu cadagiti amin a
kinarimon a maararamid iti catenĝ-
nĝaanna.
5 Ket cadagiti sabali kinunana iti
denĝnĝegco, Lumabascay iti ciudad iti li-
cudanna, ket cabilenyo: saan coma nĝa
isakit ti matayo, ket dicay manĝnĝaasi;
6 papatayenyo a sitatalipupus dagiti
lallacay, babbaro ken babbalasanĝ, ubub-
binĝ ken babbai; nĝem dicayto asitgan ti
asinoman a tao nĝa adda tandana: ket
manĝrugicayo idiay santuarioc. Idin
rinugianda cadagiti lallacay nĝa adda iti
sanĝo ti balay.
7 Ket kinunana cadacuada, tulawanyo
ti balay, punnoenyo dagiti paraanĝan
cadagiti napapatay: rumuarcayo. Ket
rimmuarda, ket nagcabilda iti ciudad.
8 Ket naaramid, idi nagcabcabilda, ket
siac nabatiac, a nagpaclebac, ket nagpuc-
cawac, ket kinunac, O Apo Jehova! ¿racra-
kemto amin a tidda iti Israel iti pananĝi-
buyatmo ti punĝtotmo iti Jerusalem?

9 Idin kinunana caniac, Iti kinadakes ti
balay ti Israel ken ti Juda napalalo
unay, ket ti daga napno iti dara, ket ti
ciudad napno iti pananĝkillo iti pananĝo-
com: ta cunada, ni Jehova binaybay-anna
ti daga, ket ni Jehova saan a macakita.
10 Ket no maipapan met caniac, ti
matac saanto nĝa isakit, ket awanto met
ti caasic, nĝem isublicto ti dalanda iti
rabaw dagiti ol-oloda.
11 Ket, adtoy, a ti lalaki a nagca-
wes iti lienzo, nĝa adda pay tinteroan iti
sibetna, impadamagna ti banag, a kinu-
nana, Inaramidco a cas imbilinmo caniac.

Iti maicadua a sirmata cadagiti kerubin.

10 Idin kinitac, ket, adtoy, iti tanĝatanĝ
nĝa adda idi iti nĝato ti olo dagiti
kerubin nagparanĝ iti nĝatoda ti cas la
maysa a bato a zafiro, a cas kita ti caas-
pinĝ iti maysa a trono.
2 Ket nagsao iti lalaki a nagcawes iti
lienzo, ket kinunana, Sumrecca iti tenĝnĝa
dagiti *cararet* nĝa agpuspusipus, iti met
laenĝ baba dagiti kerubin, ket punnoem
dagita dua nĝa imam cadagiti begganĝ nĝa

manipud iti nagbaetan dagiti kerubin,
ket iwarismo ida iti ciudad. Ket isu
simrec a kitkitaec.
3 Ita dagiti kerubin nagtacderda iti
sikigan a macanawan ti balay, idi ti lalaki
simrec; ket iti ulep pinunnona ti naun-
uneg a paraañgan.
4 Ket ti dayag ni Jehova nagpangato
manipud iti kerubin, *ket nagtacder* iti da-
pian ti balay; ket ti balay napno iti
ulep, ket ti paraañgan napno iti raniag ti
dayag ni Jehova.
5 Ket ti uñgor ti payac dagiti kerubin
nangñgeg ingñgana met laeng iti makinruar
a paraañgan, a cas la ti timec ti Dios a
Macabalin-amin no agsao.
6 Ket naaramid, idi binilinna daydi
lalaki a nacacawes iti lienzo, a kinunana,
Mañgalaca ti apuy manipud iti nagbaetan
dagiti *cararet* ñga agpuspusipus, manipud
iti nagbaetan dagiti kerubin, ñga isu sim-
rec ket nagtacder iti arpad ti maysa a
cararet.
7 Ket ti kerubin inyunnatna ti imana
manipud iti nagbaetan dagiti kerubin
agingga iti apuy ñga adda iti nagbaetan
dagiti kerubin, ket nañgala *iti dayta,* ket
incabilna iti ima daydi nacacawes iti
lienzo, isu ñga innalana ket rimmuar.
8 Ket nagparang cadagiti kerubin ti
kita ti maysa ñga ima ti tao iti baba
dagiti payacda.

9 Ket nakitac, ket adtoy, uppat a cararet
iti arpad dagiti kerubin, maysa a cararet
iti arpad ti maysa a kerubin, ket sabali
a cararet iti arpad ti sabali a kerubin; ket
ti kita dagiti cararet cas la bato a berilo.
10 Ket no maipapan iti kitada, isuda ñga
uppat adda idi maymaysa a caaspiñgda,
cas la maysa a cararet naglasud iti maysa
a cararet.
11 No mapmapanda, mapanda iti uppat
a turongda: saanda a nagbalic bayat ti
ipapanda, no di ket iti lugar a turoñgen
ti oloda isut' sinurotda; saanda a nagbalic
iti bayat ti ipapanda.
12 Ket ti amin a bagída, ken dagiti
bucotda, ken dagiti imada, ken dagiti
payacda, ken dagiti cararet, napno cada-
giti mata iti aglicmut, *ñga isu* dagiti cararet
ñga adda cadacuada ñga uppat.
13 No maipapan cadagiti cararet, nana-
gananda iti deñgñgegco dagiti agpuspu-
sipus *a cararet.*
14 Ket tunggal maysa adda idi uppat a
rupana: ti umuna a rupa isut' rupa ti
kerubin, ket ti maicadua a rupa isut' rupa
ti maysa a tao, ket ti maicatlo isut' rupa
ti maysa a leon, ket ti maicapat isut' rupa
ti maysa ñga aguila.

15 Ket dagiti kerubin ñgimmatoda:
daytoy ti parsua a sibibiag a nakitac iti
denna ti carayan a Cobar.
16 Ket idi napan dagiti kerubin, dagiti
cararet napanda iti arpadda; ket idi dagiti
kerubin intayagda dagiti payacda tapno
ñgumatoda manipud iti daga, dagiti cararet
saanda met a simmina iti arpadda.
17 Idi nagtacderda, dagitoy nagtacder-
da; ket idi ñgimmatoda, dagitoy ñgimma-
toda a naicuyog cadacuada: ta ti espiritu
ti sibibiag a parsua adda idi cadacuada.

18 Ket ti dayag ni Jehova rimmuar
nanipud iti ñgato ti dapian ti balay,
ket nagsardeng iti ñgato dagiti kerubin.
19 Ket dagiti kerubin intayagda dagiti
payacda, ket ñgimmatoda manipud iti
daga iti imatañgco idi rimmuarda, ket
dagiti cararet iti arpadda: ket nagtacderda
iti ridaw ti makindaya a ruañgan ti balay
ni Jehova; ket ti dayag ti Dios ti Israel
adda idi iti ñgatoda.

20 Daytoy ti parsua a sibibiag a
nakitac iti baba ti Dios ti Israel iti denna
ti carayan a Cobar; ket naammoac a
kerubinda.
21 Tunggal maysa adda uppat a rupana,
ket tunggal maysa uppat ti payacna; ket
ti caaspiñg ti ima ti tao adda idi iti baba
dagiti payacda.
22 Ket no maipapan iti caaspiñg dagiti
rupada, isuda dagiti rupa a nakitac iti
denna ti carayan a Cobar, ti kitada ken
isuda met laeng; napanda tunggal maysa
iti pagturoñgan ti rupana.

Dagiti dakes ñga agturturay mababalawda.
Ti pannacaisubli ken pannacapabaro
ti Israel.

11 Maysa pay ti Espiritu impangato-
nac, ket impannac iti makindaya a
ruañgan ti balay ni Jehova, isu a tuman-
nawag iti daya: ket adtoy, iti ridaw
ti ruañgan duapulo ket lima a lallaki; ket
nakitac iti tengñgada ni Jezonias ñga anac
a lalaki ni Azur, ken ni Pelcias ñga anac a
lalaki ni Banaias, a pañguloen ti ili.
2 Ket kinunana caniac, Anac ti tao,
dagitoy isuda dagiti tattao ñga aggandat
iti kinadangkes, ken mangted ti dakes a
balacad ditoy a ciudad;

3 a cunada, *Ti tiempo* saan nğa asideg
a panagpatacder cadagiti balbalay: daytoy
a ciudad isunto ti caldero, ket datayo ti
lasag.
4 Agipadtoca nğarud iti maicaniwas
cadacuada, agipadtoca, O anac ti tao.

5 Ket natnag caniac ti Espiritu ni
Jehova ket kinunana caniac, Saoem, Cas-
toy ti kinuna ni Jehova: Castoy ti sinaoyo,
O balay ti Israel; ta ammoc dagiti banag
a sumrec iti panunotyo.
6 Pinaaduyo dagiti pinapatayyo ditoy
a ciudad, ket pinunnoyo dagiti lanlansa-
nğanna cadagiti napapatay.
7 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo
Jehova: Dagiti pinapatayyo nğa incabilyo
iti tenğnğana, isuda ti lasag, ket daytoy
a ciudad isu ti caldero; nğem maipa-
ruarcayto iti tenğnğana.
8 Dacayo nagbutenğcayo iti campilan;
ket yegconto ti campilan cadacayo, cuna
ni Apo Jehova.
9 Ket iruarcayto iti tenğnğana, ket
yawatcayto iti ima dagiti gangannaet, ket
aramidecto dagiti panangocom cadacayo.
10 Matuanğcayto iti campilan; ocomen-
cayto iti beddenğ ti Israel; ket maammo-
anyonto a siac ni Jehova.
11 Daytoy *a ciudad* saanto nğa isu ti
calderoyo, ket saanto met a dacayo ti
lasag iti tenğnğana; ocomencayto iti bed-
denğ ti Israel;
12 ket ammoenyonto a siac ni Jehova:
ta dicay nagna cadagiti lintegco, ket dicay
met tinunğpal dagiti bilinco, no di ket
inaramidyo ti mayannurot cadagiti bilin
dagiti nacion iti aglicmut cadacayo.
13 Ket naaramid, idi a nagpadtoac,
a ni Pelcias nğa anac a lalaki ni Banaias
natay. Iti casta nagpaclebac, ket imma-
wagac iti napigsa a timec, ket kinunac,
O Apo Jehova! ¿aramidemto ti naananay
a panunğpalan iti tidda ti Israel?

14 Ket ti sao ni Jehova dimtenğ caniac,
a kinunana,
15 Anac ti tao, dagiti cacabsatmo, wen
dagiti cacabsatmo, dagiti tattao a cacaba-
giam, ken amin a balay ti Israel, isuda
amin, *dagidi* nagcunaan dagiti agnaed iti
Jerusalem, Umadayucayo ken ni Jehova;
cadatayo naited daytoy a daga a tagicu-
aentayo.
16 Isut' gapuna cunaem, Castoy ti cuna
ni Apo Jehova: Yantanğay inyalisco ida
nğa inyadayu iti tenğnğa dagiti nacion, ket
nupay no inwarisco ida cadagiti dagdaga,
siacto pay laenğ cadacuada ti maysa a
santuario iti bassit a tiempo cadagiti dag
daga a madandanonda.
17 Cunam nğarud, Castoy ti cuna ni
Apo Jehova: Siac urnonğencayto nğa
aggapu cadagiti il-ili, ket tiponencayto
nğa aggapu cadagiti dagdaga a nacai-
warwarasanyo ket itedconto cadacayo ti
daga ti Israel.
18 Ket umaydanto idiay ket iccaten-
danto dagiti amin a nacagurgura a banag-
na ken amin dagiti macarimrimonna mani-
pud idiay.
19 Ket itdecto cadacuada ti maysa nğa
puso, ket iccacto ti unegyo iti baro nğa
espiritu; ket iccatecto iti lasagda ti bim-
mato a puso, ket itedconto cadacuada ti
puso a lasag;
20 tapno magnada coma cadagiti lin-
lintegco, ket salimetmetanda dagiti bilbi-
linco, ket tunğpalenda ida: ket isudanto
ti ilic, ket siacto ti Diosda.
21 Nğem no maipapan cadacuada isuda
a ti pusoda sumurotda ti puso dagiti na-
cagurgura a banag, ken dagiti macarimri-
monda, siac iyegconto ti dalanda iti rabaw
ti oloda met laenğ, cuna ni Apo Jehova.

22 Iti calpasanna innğato dagiti kerubin
dagiti payacda, ket dagiti cararet addada
iti sikiganda; ket ti dayag ti Dios ti
Israel adda idi iti nğatoda.
23 Ket ti dayag ni Jehova nagpanğato
a naggapu iti tenğnğa ti ciudad, ket nag-
sardenğ iti rabaw ti bantay isu nğa adda
iti makindaya a sikigan ti ciudad.
24 Ket ti Espiritu impanğatonac, ket
impannac iti sirmata gapu iti Espiritu
ti Dios idiay Caldea, cadacuada iti naca-
cayawan. Ket ti sirmata a nakitac pim-
manaw caniac.
25 Idin insaoc cadacuada a nacayawan
dagiti amin a banag nğa imparanğ caniac
ni Jehova.

Iti pannacacayaw dagiti panğuloen maipadto.

12 Ti sao ni Jehova dimtenğ met ca-
niac, a kinunana,
2 Anac ti tao, sica agnaedca iti nagtenğ-
nğaan ti balay a nasukir, nğa adda
matada a pagkitada, ket dida makita,
nğa adda lapayagda a pagdenğnğeg, ket
dida dumnğeg; ta isuda ti maysa a ba-
lay a nasukir.
3 Gapuna, sica anac ti tao, saganaem ti
cucuam nğa umalis, ket umalisca iti al-

daw iti imatanḡda; ket umaliscanto ma-
nipud iti lugarmo agingḡa iti sabali a lugar
iti imatanḡda: nalabit otobendanto, nupay
isudat' balay a nasukir.
4 Ket iruarmonto ti cucuam iti aldaw
iti imatanḡda, a cas cucua a maipaay iti
iyalis; ket sica rumuarcanto iti rumabii
iti imatanḡda, a cas no rumuar dagiti
tao iti pannacaibelleng̃.
5 Butbutamto ti bacud iti imatanḡda,
ket iruarmonto idiay.
6 Iti imatanḡda isut' ibaclaymonto
cadagita abagam, ket isut' iruarmonto iti
sipng̃et; abbonḡamto ti rupam, tapno di-
canto makita ti daga: ta incabilca a
maysa a tanda iti balay ti Israel.

7 Ket siac inaramidco ti cas iti naibilin
caniac: inruarco ti cucuac iti aldaw, a
cas la cucua a maipaay iti iyalis ket idi
rumabii binutbutac ti bacud itoy imac;
isut' inruarco iti sipng̃et, ket imbaclayco
ditoy abagac iti imatanḡda.

8 Ket iti bigat dimteng̃ caniac ti sao ni
Jehova, a kinunana,
9 Anac ti tao, saan a sinao kenca ti
balay ti Israel, ti nasukir a balay, Ania ti
aramidem?
10 Cunam cadacuada, Castoy ti cuna ni
Apo Jehova: Daytoy nḡa awit *isu ti
maipapan* iti principe idiay Jerusalem,
ken amin a balay ti Israel isuda nḡa
yanda.
11 Cunaem, Siac ti tandayo: cas ti
inaramidco, castanto ti maaramid cada-
cuada; mapandanto iti pannacaibelleng̃,
iti pannacacayaw.
12 Ket ti principe nḡa adda cadacuada
agbaclayto iti abagana iti sipng̃et, ket
rumuarto; ket butbutandanto ti bacud a
panḡiruaranda: abbonḡannanto ti rupana,
ta saannanto a makita ti daga cadagiti
matana.
13 Ti batenḡco iyucradconto met iti
rabawna, ket isuntot' matiliw iti siloc; ket
isut' ipanconto idiay Babilonia, iti daga
dagiti Caldeos; nḡem isuntot' dina makita,
nupay matayto idiay.
14 Ket iwarisconto nḡa iturong̃ iti amin
nḡa anḡin isu-amin nḡa adda iti aglicmut-
na a tumulong̃ kencuana, ken amin dagiti
buybuyotna; ket asutecto ti campilan iti
licudanda.
15 Ket maammoandanto a siac ni
Jehova intono iburayco ida cadagiti nacion
ken iwarisco ida cadagiti dagdaga.
16 Nḡem ispalecto ti sumagmamano a
lallaki cadacuada iti campilan, iti bisin,
ken iti anḡol; tapno ipalawagda coma
dagiti amin a kinarimonda cadagiti
nacion a madanonda; ket maammoandan-
to a siac ni Jehova.

17 Castamet ti sao ni Jehova dimteng̃
caniac, a kinunana,
18 Anac ti tao, canem ti tinapaymo a
sipipigerger, ket inumem ti danummo a
sitatayegteg, ken sibubuteng̃;
19 Ket cunam iti ili iti daga, Castoy ti
cuna ni Apo Jehova a maipapan cadagiti
agnaed iti Jerusalem, ken iti daga ti
Israel: Canendanto ti tinapayda a sibu-
buteng̃, ket inumendanto ti danumda a
sicucullayaw, tapno ti dagada malanḡa-
lanḡto, *ket madadael* ti amin nḡa adda ken-
cuana, gapu iti pananḡranḡgas dagiti amin
nḡa agnaed kencuana.
20 Ket dagiti ciudad nḡa adda agnaed
cadacuada maracracdanto, ket ti daga
lanḡalanḡto; ket maammoanyonto a siac
ni Jehova.

21 Ket ti sao ni Jehova dimteng̃ caniac,
a kinunana,
22 Anac ti tao, ania ti proverbio nḡa
adda cadacay iti daga ti Israel, a cuna-
na, Dagiti aldaw mayatiddogdanto ket
amin a sirmata saan a matunḡpal?
23 Ibagam nḡarud cadacuada, castoy ti
cuna ni Apo Jehova: Pasardengecto
daytoy a proverbio, ket didanton aramaten
a cas maysa a proverbio iti Israel; nḡem
cunaem cadacuada, Dagiti aldaw asidegen,
ken ti pannacatunḡpal ti amin a sirmata.
24 Ta awanton ti bareng̃bareng̃ a
sirmata wenno padles a panḡpasablog iti
uneg ti balay ti Israel.
25 Ta siac ni Jehova; agsaoacto, ket ti
sao a saoecto maaramidto; saanton a ma-
yataday: ta cadagiti aldawyo, O balay
a nasukir, isawanḡconto ti sao, ket isuntot'
tunḡpalec, cuna ni Apo Jehova.

26 Dimteng̃ manen caniac ti sao ni
Jehova, a kinunana,
27 Anac ti tao, adtoy, isuda iti balay
ti Israel cunada, Ti sirmata a makitana
isut' maipaay iti adu nḡa aldaw nḡa umay,
ken isu agipadto cadagiti tiempo nḡa
adayu.
28 Isut' gapuna cunaem cadacuada, Cas-
toy ti cuna ni Apo Jehova: Awanton ti
mayataday cadagiti sao, no di ket ti sao
nḡa isawanḡconto maaramidto, cuna ni
Apo Jehova.

Dagiti naulbod a mammadto mababalawda.

13 Ket ti sao ni Jehova dimteng̃ caniac,
a kinunana,
2 Anac ti tao, agpadtoca iti maibusor
cadagiti mammadto ti Israel ng̃a agpad-
padto, ket cunaem cadagiti agpadpadto
cadagiti bucodda a puso, Deng̃genyo ti sao
ni Jehova:
3 Castoy ti cuna ni Apo Jehova, Asi
pay dagiti agpadpadto a nanenḡneng̃, a
surotenda ti bucodda ng̃a espiritu, ket
awan ti nakitada.
4 O Israel, dagiti mammadtom casda la
cadagiti zorra cadagiti luglugar a pantar.
5 Dicay simmang̃-at cadagiti gutgutbaw
ket dicay met nagibang̃on iti bacud a
maipaay iti balay ti Israel ng̃a agtacder
iti bacal iti aldaw ni Jehova.
6 Nakitada ti kinatiri ken pammadles
ng̃a ulbod, ng̃a agcuna, Cuna ni Jehova;
ng̃em ni Jehova dina ida imbaon; ket
pinanamnamada dagiti tattao a ti sao
matung̃palto.
7 Dicay nacakita aya ti bareng̃bareng̃
a sirmata, ket dicay nagsao ti pammadles
ng̃a ulbod, a cunayo, Cuna ni Jehova;
idinto a diac sinao?

8 Gapuna castoy ti cuna ni Apo Je-
hova; agsipud ta dacayo nagsaocayo ti
ulbod, ken kinitayo dagiti tiri, adtoy
ng̃arud bumusorac cadacayo, cuna ni Apo
Jehova.
9 Ket ti imac bumusorto cadagiti mam-
madto ng̃a agkita cadagiti ulbod a sir-
mata, ken agipadles cadagiti tiri: isuda
awandanto cadagiti gimong̃ ti ilic, ket
saandanto met a maisurat iti registro ti
balay ti Israel, ket didanto met macastrec
iti daga ti Israel; ket maammoanyonto a
siac ni Apo Jehova.
10 Agsipud ta, wen agsipud ta sinulbog-
da ti ilic, a kinunada, Talna; ket awan ti
talna; ket no iti maysa bang̃onenna ti
bacud, adtoy, isut' palitadaenna iti saan a
a natemplaan *a masa:*
11 cunaem cadagiti agpalitada iti saan
a natemplana *a masa* ng̃a isut' matuang̃to;
umayto ti maysa a mang̃lapunos ng̃a
arbis; ket dacayo, O dadackel a batbato
ng̃a uraro matuang̃cayto; ket maysa a
nadawel ng̃a ang̃in isuntot' boong̃enna.
12 Adtoy, no ti bacud matuang̃ton,
saanto aya a maisao cadacayo, Sadino ti
yan ti dakes a masa a panagpalitadayo
kencuana?
13 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo
Jehova: isut' boong̃ecto iti ang̃in a nada-
wel iti pung̃totco; ket addanto maysa a
mang̃layus ng̃a arbis iti lucsawco, ken
dadackel a batbato ng̃a uraro a sirurung̃sot
a mang̃ibus kencuana.
14 Casta ti panang̃racracconto iti bacud
a pinalitadayo iti saan a natemplaan *a
masa,* ket isuntot' ipababac iti daga, tapno
ti cimientona malucasanto; ket matuang̃to,
ket maibuscanto iti teng̃ng̃ana: ket maam-
moanyonto a siac ni Jehova.
15 Castoy ti panang̃tung̃palconto iti
pung̃totco iti bacud, ken cadagiti nang̃pa-
litada kencuana iti saan a natemplaan *a
masa;* ket cunacto cadacayo, Awanen ti
bacud, ken isuda met a nagpalitada ken-
cuana;
16 *ng̃a ammoen,* dagiti mammadto ti
Israel a mang̃padto ti maipapan iti Jeru-
salem, ken macakita cadagiti sirmata ti
talna a maipaay kencuana, ket awan ti
talna, cuna ni Apo Jehova.

17 Ket sica, anac ti tao, iturong̃mo ti
rupam a maibusor cadagiti annac a babbai
ti ilim, ng̃a agpadtoda iti aggapu ti bucod-
da a puso; ket agipadtoca iti maibusor
cadacuada,
18 ket cunam, Castoy ti cuna ni Apo
Jehova; Asi pay dagiti babbai ng̃a agdait
iti pung̃an cadagiti amin a sico, ken agara-
mid cadagiti paño a maipaay iti olo *dagi-
ti tao* iti amin a catayag tapno agsapul
cadagiti cararua. Birukenyo aya dagiti
cararua iti ilic, ket ispalenyo a biagen
dagiti cararua a maipaay cadacay met
laeng̃?
19 Ket dacayo binassawang̃andac iti
nagteng̃ng̃aan ti ilic a gapu cadagiti rakem
a cebada ken pispisi a tinapay, tapno
papatayenyo dagiti cararua a saan coma
a matay, ket biagenyo dagiti cararua a
saan coma ng̃a agbiag, gapu iti panang̃ul-
bodyo iti ilic a dumng̃eg cadagiti tiri.

20 Gapuna castoy ti cuna ni Apo Jeho-
va: Adtoy, bumusorac cadagiti pung̃anyo,
a pang̃birucyo cadagiti cararua a pataya-
benyo, ket rabsutecto ida manipud cadagiti
tackiagyo; ket bulosacto dagiti cararua,
dagiti met laeng̃ cararua a sapulenyo a
patayaben.
21 Pigisecto met dagiti pañoyo, ket
ispalecto ti ilic iti imayo, ket awandanton
iti imayo a maanup; ket maammoanyonto
a siac ni Jehova.
22 Ta gapu cadagiti ulbod pinagladi-

ngityo ti puso ti nalinteg, isuda a diac
pinagleddaang, ket pinabilegyo ti imima
dagiti nakillo, tapno isu saan coma a
sumina iti dakes a dalanna, ket maispal a
sibibiag;
23 isut' gapuna dicayto makitan cadagi-
ti sirmata nga ulbod, wenno macapag-
padles cadagiti padles: ket ispalecto ti
ilic iti imayo; ket maammoanyonto a siac
ni Jehova.

Ti kinaay-ay-ay dagiti agrucbab cadagiti ladladawan ken dagiti mammadto maipadto.

14 Idin immayda caniac dagiti daddduma
a lallacay ti Israel, ket nagtugawda
iti sangoc.
2 Ket dimteng caniac ti sao ni Jehova
a kinunana,
3 Anac ti tao, dagitoy a tao insaadda
dagiti idolosda iti pusoda, ket incabilda
ti pannacatibcol ti kinadakesda iti sango-
anan ti rupada: Addanto ngata rebbengda
nga umuman caniac?
4 Casaom ngarud ida, ket cunam cada-
cuada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova;
Tunggal maysa a tao iti balay ti Israel
nga isaadna dagiti idolosna iti pusona, ket
icabilna ti pannacaitibcol ti kinadakesna
iti sango ti rupana, ket umayto iti mam-
madto; Siac, ni Jehova, sumungbatacto
kencuana iti cas ti caadu dagiti idolosna;
5 tapno maalae coma ti balay ti Israel
iti bucodda a puso, ta simminada caniac
isuda amin a naglayon cadagiti idolosda.
6 Gapuna ibagam iti balay ti Is-
rael, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsu-
blicayo, ket panawanyo dagiti idolosyo;
ket isinayo ti rupayo cadagiti amin a
kinarimonyo.
7 Ta tunggal maysa iti balay ti Israel,
wenno cadagiti ganganaet nga agyan iti
Israel, a simmina caniac ket isaadna
dagiti idolosna iti pusona, ket icabilna ti
pannacaitibcol ti kinadakesna iti sango ti
rupana, ket umay iti mammadto nga umu-
man a maipaay kencuana met laeng caniac;
siac, ni Jehova, sungbatacto a siac met
laeng:
8 ket iturongconto ti rupac a maibusor
iti dayta a tao, ket isut' aramidecto a
pagseddaawan, a cas tanda ken proverbio,
ket isut' keltayecto iti tengnga ti ilic;
ket ammoyonto a siac ni Jehova.
9 Ket no ti mammadto maallilaw ken
agsao iti maysa a sao, siac, ni Jehova,
inallilawco ti casta a mammadto, ket
yunnatconto ti imac iti rabawna, ket isunto
dadaelec iti tengnga ti ilic nga Israel.
10 Ket awitendanto ti kinadakesda: ti
kinadakes ti mammadto isuntot' cas la met
laeng ti kinadakes daydiay nga umuman
kencuana;
11 tapno ti balay ti Israel didanto
mayawawanen caniac, ket didanto met
marugitanen cadagiti amin a salungasing-
da; no di ket tapno isudanto ti ilic, ket
siacto ti Diosda, cuna ni Apo Jehova.

12 Dimteng caniac idi ti sao ni Jehova,
a kinunana,
13 Anac ti tao, no ti daga macabasol iti
maicaniwas caniac iti panagsalungasing,
ket yunnatco ti imac iti rabawna, ket
dadaelec ti sarucod a tinapay kencuana,
ket ipawitco kencuana ti bisin, ket kelta-
yec kencuana ti tattao ken ananimal;
14 nupay addada coma kencuana dagitoy
tallo a lallaki, Noe, Daniel ken Job, isuda
gapu iti kinalintegda ispalenda coma laeng
ti bucodda a cararua, cuna ni Apo Jehova.
15 No siac palabasec dagiti dakes nga
animal iti daga, ket isut' dadaelenda,
ket malangalang, tapno awan ti uray
asino a tao a macalabas a gapu cadagiti
animal;
16 nupay dagitoy tallo a lallaki ad-
dada coma kencuana, cas sibibiagac, cuna ni
Apo Jehova, saanda coma nga ispalen uray
dagiti annac a lallaki uray dagiti annac a
babbai; isuda laeng ti maispal, ket ti daga
malangalangto.
17 Wenno siac no yegco ti campilan iti
rabaw ti daga, ket cunac, Campilan, inca
iti daga; tapno keltayec kencuana dagiti
lallaki ken an-animal;
18 nupay dagitoy tallo a lallaki adda-
da coma kencuana, cas sibibiagac, cuna ni
Apo Jehova, dida coma ispalen uray dagiti
annac a lallaki uray dagiti annac a babbai,
ngem isuda laeng ti maisalacan.
19 Wenno no ti angol ibaonco iti dayta
a daga, ket ibuyatco a sidadara ti pungtot-
co iti rabawna, tapno keltayen kencuana
dagiti tao ken animal;
20 nupay adda kencuana coma da Noe,
Daniel ken Job, cas sibibiagac, cuna ni
Apo Jehova, dida coma ispalen uray anac
a lalaki uray anac a babai; isuda gapu iti
kinalintegda maispalda laeng ti bucodda
a cararua.

21 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova:

Amangan a nacarcaro pay intono ipawitco
dagiti uppat a nasaem a panangocomco iti
Jerusalem, ti campilan, bisin, dakes nga
animal, ken ti angol, tapno keltayec ken-
cuana dagiti tattao ken an-animal!
22 Nupay casta, adtoy, maibatinto ken-
cuana ti maysa a tidda a mairuardanto,
annac a lallaki ken annac a babbai: adtoy,
rumuardanto cadacayo, ket makitayonto ti
cadawyanda ken dagiti aramidda; ket
maliwliwacayto gapu iti dakes nga inyegco
iti Jerusalem, wen maipapan cadagiti amin
nga inyegco kencuana.
23 Ket isuda liwliwaendacayto, intono
makitayo ti cadawyanda ken dagiti ara-
midda; ket maammoanyonto a saanco nga
inaramid ti isu-amin nga inaramidco ken-
cuana, no awan ti gapuna, cuna ni Apo
Jehova.

Ti Jerusalem marbecto a cas cayo nga uvas nga awan servina.

15 Ket dimteng caniac ti sao ni Je-
hova, a kinunana,
2 Anac ti tao, Ania ti cayo nga uvas a
nangnangrona ngem ti uray ania a cayo,
ti sanga ti uvas nga adda iti baet dagiti
caycayo iti bakir?
3 ¿Mangaladanto kencuana iti cayo a
mangaramid iti maysa nga aramid?
¿Wenno mangalanto dagiti lallaki ken-
cuana iti maysa a pasoc a pangibitinanda
iti maysa nga alicamen?
4 Adtoy, naibelleng iti apuy a pag-
sungrod; iti dua nga pungtona linamut ti
apuy, ket iti tengngana mauram: ¿adda
pacaiservianna iti uray ania nga aramid?
5 Adtoy idi awan pay ti nakeltay, saan
a tumutop iti uray ania nga aramid: di-
man ket nangnangronan idi kinan ti apuy
ket nauram, tumutupto pay laeng ngata
iti uray ania nga aramid!
6 Isut' gapuna, castoy ti cuna ni Apo
Jehova: Cas ti cayo nga uvas iti teng-
nga dagiti caycayo iti bakir, isu nga
intedco iti apuy a pagsungrod, casta ti
panangyawatconto cadagiti agnaed iti Je-
rusalem.
7 Ket iturongconto ti rupac a maibusor
cadacuada; rumuardanto iti apuy, ngem
ti apuy lamutennanto ida; ket maam-
moanyonto a siac ni Jehova, intono
iturongco ti rupac a maibusor cadacuada.
8 Ket aramidecto ti daga a langa-
lang, ta nagaramidda ti maysa a labsing,
cuna ni Apo Jehova.

Dagiti parabur ti Dios a maipaay iti Jerusalem, ken ti nacurang a panangicancano ti Jerusalem cadacuada.

16 Ti sao ni Jehova dimteng manen
caniac, a kinunana,
2 Anac ti tao, ipacaammom iti Jerusa-
lem dagiti kinarimonna;
3 ket cunam, Castoy ti cuna ni Apo
Jehova iti Jerusalem: Ti naggapuam
ken ti nacayanacam isu ti daga ti Cananeo;
ti Amorreo isu ni amam, ket ni inam
Jetea.
4 Ket no maipapan iti pannacayanacmo,
idi aldaw a pannacayanacmo ti pusegmo
saan a naputed, ket dica met nabuggoan
iti danum tapno madalusanca; saanca a
naasinan a pulos, ket dica met nabalcut a
pulos.
5 Awan ti mata a nangilala kenca, tapno
aramidenna ti aniaman cadagitoy kenca,
a caasiannaca; no di ket naibellengca iti
nalawa a tay-ac, gapu ta ti kinataom
nalucsaw idi aldaw a pannacayanacmo.

6 Ket idi limmabasac iti arpadmo, ket
nakitac a nailupisacca iti daram, kinunac
kenca, *Uray pay addaca* iti daram, agbiag-
ca; wen, kinunac kenca, *Uray pay addaca*
iti daram, agbiagca.
7 Siac pinaaduca cas iti dayta a tumubo
iti tay-ac, ket sica immaduca ket dim-
mackelca, ket nagbalinca a napintas unay
nga arcos; dagiti susom dimmackelda, ket
ti boocmo timmubo: nupay casta lamola-
moca idi ken awan ti abbongmo.
8 Ita idi limmabasac iti arpadmo,
ket sicat' kinitac, adtoy, ti tiempom isu
idi ti tiempo ti ayat; ket inyucradco ti
cagayco iti rabawmo, ket inabbongac ti
kinalamolamom: wen, insapatac kenca,
ket simrecac iti maysa a tulag kenca, cuna
ni Apo Jehova, ket sica nagbalinca a
cucuac.
9 Saca dinigus iti danum; wen, dinalu-
sac a naimbag ti daram kenca, ket sinap-
sapoanca iti lana.
10 Kinawesanca met cadagiti nabordaan
nga aramid, sinapatosanca iti lalat ti foca,
ket binaricsanca iti aglicmut iti nalapat a
lienzo, ket inabbonganca iti seda.
11 Ket inarcosanca cadagiti arcos, ket
iniccac ti pulpulceras dagiti imam, ken
maysa a cawar dayta tengngedmo.
12 Ket incabilco ti maysa a singsing iti
agongmo, ken ar-aritos cadagiti lapayagmo,
ken maysa a napintas a balangat iti olom.

13 Castoy ti pannacaarcosmo iti balitoc
ken pirac; ket ti pagan-anaymo isut' nala-
pat a lienzo, ken seda, ken nabordaan nga
aramid; nanganca ti namayecmec nga
harina, ken diro, ken lana; ket napintasca
unay idi, ket rimmang-ayca aginggа iti
casasaad a naarian.
14 Ket ti dayawmo rimmuar iti nag-
tengngaan dagiti nacion gapu iti pintas-
mo; ta isut' awan pagcuranganna a gapu
iti kinatan-occo isu nga incabilco kenca,
cuna ni Apo Jehova.

15 Ngem sica nagtalecca iti imnasmo,
ket nagbalangcantisca a gapu iti dayawmo,
ket imbuyatmo dagiti kinabalangcantismo
iti tunggal aglabas; isut' cucuana.
16 Ket sica innalam cadagiti cawesmo,
ket inaramidmo a maipaay kenca dagiti
nangato a disdisso a naarcosan cadagiti
nadumaduma a color, ket nagbalangcan-
tisca iti rabawda: ti *cas cadagitoy a banag*
saanto a dumteng, ket saanto met *a casta.*
17 Innalam met dagiti napintas nga
aruatmo iti balitoc ken piracco, isu nga
intedco kenca, ket inaramidmo a maipaay
kenca a ladladawan ti lallaki, ket nagba-
langcantisca* cadacuada;
18 ket innalam dagiti cawesmo a nabor-
daan, ket inabbongam ida, ket incabilmo
ti lanac ken ti inciensoc iti sangoananda.
19 Ti tinapayco met nga intedco kenca,
namayecmec nga harina, ken lana, ken
diro, a pinangtaraonco kenca, incabilmo
pay iti sangoananda a nabanglo a sayamu-
som; ket *castoy* idi, cuna ni Apo Jehova.
20 Sabali pay, innalam dagiti annac-
mo a lallaki ken babbai, isuda a pinutot-
mo a maipaay caniac, ket dagitoy indaton-
mo cadacuada tapno malamutda. ¿Dagiti
kinabalangcantismo isudat' bassit aya
ngata a banag,
21 idinto a pinapataymo dagiti annac-
co, ket isudat' inyawatmo, iti panangi-
palabasda *iti apuy* cadacuada?
22 Ket cadagiti amin a kinarimon ken
kinabalangcantismo saanmo a linagip
dagiti aldaw ti kinaubingmo, idi lamo-
lamoca ken awan abbongmo, ken nailupi-
sacca iti daram.

23 Ket naaramid calpasan ti amin a
kinadakesmo, (ay, ay, asica pay, cuna ni
Apo Jehova),
24 nga namangonca a maipaay kenca,
ti maysa a naarcoan a disso, ket na-
ngaramidca ti nangato a disso iti tunggal
lansangan.
25 Binangonmo ti nangato a dissom iti
oloanan ti tunggal dalan, ket inaramidmo
ti imnasmo a kinarimon, ket incayang-
mo dagiti sacam iti tunggal maysa a
limmabas, ket pinaadum ti kinabalang-
cantismo.
26 Nagaramidca met ti pannakiabig
cadagiti Egipcios, dagiti caarrubam, dackel
iti lasagda; ket pinaadum ti kinabalang-
cantismo a panggargari caniac nga agpung-
tot.
27 Adtoy ngarud, inyunnatco ti imac
kenca, ket pinabassitco ti cadawyan *a*
taraonmo, ket inyawatca iti pagayatan
dagidiay nga aglucsaw kenca, dagiti annac
a babbai dagiti Filisteos, a mabainda gapu
iti naderrep a dalanmo.
28 Nagbalangcantisca met cadagiti Asi-
rios, a gapu ta awan ti pannacapnecmo:
wen, nagbalangcantisca cadacuada, nupay
casta dica pay napnec.
29 Pinaadum met ti kinabalangcantismo
iti daga ti Canaan, agingat' Caldea; nupay
casta dica napnec kencuana.
30 Amangan ti capsut iti pusom, cuna
ni Apo Jehova, idinto nga aramidem
amin dagitoy a banag, aramid ti maysa a
nasabrac a balangcantis;
31 gapu ta bangonem dagiti naarcoam
a disso cadagiti oloanan ti tunggal dalan,
ket aramidem iti nangato a disso ti
tunggal lansangan, ket saanca a cas la
balangcantis, gapu ta ababiem ti tangdan.
32 ¡Maysa nga asawa a babai nga aga-
ramid ti pannakicamalala! ¡nga alaenna
dagiti sangsangaili iti lugar ni asawana!
33 Isudat' mangmangted ti sagut ca-
dagiti isu-amin a balangcantis; ngem
sica mangmangtedca cadagiti sagutmo
cadagiti amin nga agararem kenca, ket
sucsucam ida tapno isudat' umay kenca iti
isu-amin a licmut a maipapan ti kinaba-
langcantismo.
34 Ket sica maigiddiatca cadagiti *sabali*
a babbai cadagiti kinabalangcantismo
agsipud ta awan ti sumursurot kenca
tapno agbalangcantis; ket idinto a sica
mangmangtedca ti tangdan, ket awan ti
tangdan a maited kenca, isut' gapuna a
maigiddiatca.
35 Gapuna, O balangcantis, denggem
ti sao ni Jehova:
36 Castoy ti cuna ni Apo Jehova, Agsi-
pud ta naibuyat ti kinarugitmo, ket ti
kinalamolamom nalucaisan gapu cadagiti

---

* Cayatna a saoen a nagrucbabda cadag-
iti ladladawan.

kinabalanĝcantismo cadagiti caayanayat-
mo; ket gapu ti isu-amin a ladladawan
dagiti kinarimonmo, ken iti dara dagiti
annacmo, nĝa intedmo cadacuada;
37 iti casta, adtoy, siac ummonĝec amin
dagiti caayanayatmo a nacaalaam ti rag-
ragsac, ket amin a nagayatam, agraman
amin dagiti kinaguram; ket tiponecto ida
iti maicaniwas kenca iti amin a licmut, ket
iparanĝaranĝconto iti kinalamolamom
cadacuada, tapno makitada ti amin a
kinalamolamom.
38 Ket siac ocomencanto, iti cas pana-
nĝocom cadagiti babbai a makiabig iti dina
asawa ken manĝibuyat iti dara; ket siac
yegconto kenca iti dara ti punĝtot ken
pananĝimon.
39 Ket sica yawatconto met iti imada,
ket duprakendanto iti naarcoam a disso
ket racrakendanto dagiti nanĝatom a
disso; ket labusendanto ti pagan-anaymo,
ket alaendanto dagiti napintas nĝa aruat-
mo; ket panawandacanto a lamolamo ken
awan abbonĝmo.
40 Isuda met manĝisanĝ-atdanto ti
maysa a cacuyugan a maicaniwas kenca, ket
uborendacanto iti bato, ket salputenda-
canto cadagiti campilanda.
41 Ket puurandanto dagiti balaymo iti
apuy, ket ocomendacanto iti imatanĝ ti
adu a babbai, ket siac pagsardenĝencanto
iti panagbalanĝcantismo, ket saancanto
metten a manĝted ti abanĝ.
42 Ket iti casta mapaginanaacto iti punĝ-
totco kenca, ket iti panagimonco maisi-
nanto kenca, ket siac agulimecacto, ket
saanacto a maapasen.
43 Gapu ta dica linaglagip dagidi
aldaw a kinaubinĝmo, no di ket nagpunĝ-
totca a maibusor caniac cadagitoy amin a
banag, gapuna adtoy siac isublic met ti
dalanco iti rabaw ti olom, cuna ni Apo
Jehova: ket dicanto agaramid daytoy a
kinaderrep, agraman ti isu-amin a kinari-
monmo.

44 Adtoy, tunĝgal manĝaramat cadagiti
proverbio aramatenda *daytoy* a proverbio a
maicaniwas kenca, a cunana, No ania ti
ina castament ti anacna a babai.
45 Sica ti anac a babai ni inam, a
caariecna ti asawana ken annacna; ket cab-
satdaca dagiti cacabsatmo a babbai, isuda a
nanĝariec cadagiti assawada ken annacda:
ni inayo isut' maysa a Jetea, ket ni amayo
maysa nĝa Amorreo.
46 Ket ti cabsatmo a babai nĝa inauna
isu ti Samaria, nĝa agnaed iti macatigid-
mo, isu ken dagiti annacna a babbai: ket
iti inaudi a cabsatmo a babai, nĝa agnaed
iti macanawanmo isu ti Sodoma ken
dagiti annacna a babbai.
47 Nupay casta saanca a nagna cadagiti
dalanda, ket dica met nagaramid a cas
cadagiti kinarimonda; no di ket *cas dayta*
bassit unay *a banag*, sica narugrugitca
nĝem isuda cadagiti amin a dalanmo.
48 Cas sibibiagac, cuna ni Apo Jehova,
ti Sodoma a cabsatmo a babai saan a
nagaramid, isu ken uray dagiti annacna a
babbai ti cas ti inaramidmo, sica ken dagiti
annacmo a babbai.
49 Adtoy, daytoy ti kinadanĝkes ni
cabsatmo a babai a Sodoma: kinacuspag,
pannacapnec iti tinapay, ken napalalo a
kinapaclat ti adda kencuana ken cadagiti
annacna a babbai; ket saanna met a
pinapigsa ti ima dagiti napanĝlaw ken
mannacasapul.
50 Ket isudat' kimmuspag, ket nanĝara-
mid ti kinarimon iti sanĝoc: gapuna nĝa
iniccatco ida, cas nakitac a *pagimbagan*.
51 Ti Samaria saan met a nagarara-
mid iti cagudua dagiti basolmo; nĝem
pinaadum dagiti kinarimonmo a nanĝna-
nĝrona nĝem isuda, ket pinaglintegmo
dagiti cacabsatmo a babbai gapu cadagiti
amin a kinarimonmo nĝa inaramidmo.
52 Sica met, awitem ti bucodmo a
bain agsipud iti pananĝipatom cadagiti
cacabsatmo a babbai; cadagiti basbasol
nĝa inaramidmo a nacarcaro a kina-
rimon nĝem isuda, isudat' nalinlinteg nĝem
sica: wen, mariroca met, ket awitem ti
bainmo, agsipud ta pinaglintegmo dagiti
cacabsatmo a babbai.

53 Ket siac isublicto manen iti panna-
cacayawda, iti pannacacayaw ti Sodoma
ken dagiti annacna a babbai, ken iti panna-
cacayaw ti Samaria ken dagiti annacna a
babbai, ken iti pannacacayaw dagiti cay-
awmo iti tenĝnĝada;
54 tapno awitem ti bucodmo a bain,
ket agbainca gapu cadagiti isu-amin nĝa
inaramidmo, a panĝliwliwa cadacuada.
55 Ket dagiti cacabsatmo a babbai,
Sodoma ken dagiti annacna a babbai agsu-
blidanto iti immuna a casasaadda; ket iti
Samaria ken dagiti annacna a babbai
agsublidanto iti immuna a casasaadda; sica
met ken dagiti annacmo agsublicayto iti
immuna a casasaadyo.
56 Agsipud ta ti Sodoma a cabsatmo a
babai saan a nainaganan dita nĝiwatmo
idi aldaw ti kinacuspagmo,

57 idi dayta kinadakesmo dipay naluca-
san, a cas idi tiempo ti pannacababalaw
dagiti annac a babbai ti Siria, ken amin a
naglicmut kencuana, nga annac a babbai
dagiti Filisteos, nga agranggas kenca iti
aglicmut.
58 Sica incuyogmo ti kinaderrepmo ken
dagiti kinarimonmo, cuna ni Jehova.
59 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova:
Aramidecto met kenca ti cas ti inaramid-
mo, isu a nangayaw iti sapata iti panang-
dadael iti tulag.

60 Nupay casta lagipecto iti intulagco
kenca cadagiti aldaw a kinaubingmo, ket
bangonecto kenca iti maysa a tulag nga
agnanayon.
61 Iti casta malagipmonto dagiti dalan-
mo, ket agbaincanto, inton awatem dagiti
cacabsatmo a babbai, dagiti inauna a
cacabsatmo a babbai ken dagiti inaudi; ket
itedconto ida kenca a cas annac a babbai,
ngem saan a gapu iti tulagmo.
62 Ket bangonecto ti tulagco kenca, ket
maammoamto a siac ni Jehova;
63 tapno malagipmo, ket mariroca, ket
caanoman dicanto luctanen ti ngiwatmo,
a gapu iti bainmo; intono pacawanec
kenca dagiti amin nga inaramidmo, cuna
ni Apo Jehova.

Pangngarig a maipanggep cadagiti dua nga aguila ken ti uvas, ken ti caipapananda.

17 Ket ti sao ni Jehova dimteng ca-
niac, a kinunana,
2 Anac ti tao, iruarmo ti maysa a bur-
tia, ket agsaoca ti pangarig iti balay ti
Israel;
3 ket cunaem, Castoy ti cuna ni Apo Je-
hova: Maysa a dackel nga aguila a da-
dackel dagiti payacna ken atiddog a pay-
payac, napno ti pawis nga adda nadumadu-
ma a colorna, immay idiay Libano, ket in-
nalana ti ngudo ti cantingen:
4 pinarutna ti cangudoan dagiti babas-
sit a saringitna, ket impanna iti daga ti
Canaan; ket incabilna iti ciudad dagiti
agtagtagilaco.
5 Nangala met iti bukel ti daga, ket
immulana iti maysa a talon a nabunga;
incabilna iti arpad dagiti adu a danum;
ket insaadna a cas la maysa a cayo a
kimmawayan.
6 Ket timmubo, ket nagbalin a nasanga
nga uvas a nababa, a dagiti sangsangana
isu ti taliawenda, ket dagiti ramramutna
addada iti sirocna; casta a nagbalin nga
uvas, ket nagsanga, ken nagtanabug.

7 Ket adda met idi ti sabali a dackel
nga aguila a dadackel ti payacna ken adu
ti pawisna: ket, adtoy, daytoy nga uvas
imbaccugda dagiti ramutda nga agturong
kencuana, manipud iti pagpalacayan iti
bunobonna, tapno isut' masibugan.
8 Isut' naimula iti maysa a nadameg
a daga iti arpad dagiti adu a danum,
tapno agsanga, ken agbunga, ket isu coma
ti maysa a naimnas nga uvas.
9 Ibagam, Castoy ti cuna ni Apo Je-
hova: Rumang-ayto ngata? dinanto pa-
ruten dagiti ramramutna, ken putden
dagiti bungana, tapno malaylay coma,
tapno amin dagiti nalangto a bulbulongna
malaylaydanto? ket saan a gapu iti nabileg
a tackiag wenno adu a tao ti macaparut
kencuana cadagiti ramramutna.
10 Wen, adtoy, idinto nga adda a nai-
mulan, rumang-ayto ngata? dinto ngata
magango nga awan tidda, no ti angin nga
aggapu iti daya tignayenna? Isut' ma-
gangonto iti pagpalacayan a tinuboanna.

11 Castamet ti sao ni Jehova dimteng
caniac, a kinunana,
12 Ibagam iti balay a nasukir, Dicay
ammo ti caipapanan dagitoy? Ibagam
cadacuada, Adtoy, a ti ari ti Babilonia
immay idiay Jerusalem, ket innalana ti
arina, ken dagiti panguloenna, ket im-
panna ida idiay Babilonia.
13 Ket nangala iti naarian a putot,
ket nakitulag kencuana; ket casta met a
pinagsapatana, ket innalana dagiti nabileg
ti daga;
14 tapno ti pagarian nanomo coma,
tapno saan coma a ngumato, no di ket
iti panangsalimetmet ti tulagna isu agta-
linaed coma.
15 Ngem simmalungasing iti mai-
caniwas kencuana iti panangibaonna ca-
dagiti embajadorna idiay Egipto, tapno
isut' iccanda coma iti cabayo ken adu a
tao. Rumang-ayto ngata? macapaglu-
solosto ti nangaramid cadagitoy? da-
daelennanto ti tulag, ken macatalawto
pay?
16 cas siac sibibiagac, cuna ni Apo
Jehova, awan duadua nga iti lugar a pag-
taengan ti ari a namagari kencuana, nga
ti sapatana naglictadanna, ket ti tulagna
dinadaelna, agraman kencuana met laeng
iti tengnga ti Babilonia matayto.
17 Saanto met a badangan iti gubat ni

Faraon agraman ti dackel a buyotna ken
dackel a cacuyoganna, intono agibangonda
cadagiti turod ken agipatacder cadagiti
sarikedked, tapno keltayenda ti adu a tat-
tao.
18 Ta naglictadanna ti sapata iti pa-
nangdadael iti tulag; ket adtoy, nga inya-
watna idi ti imana, ket nupay casta inara-
midna amin dagitoy a banag; isu saanto
nga agtalaw.
19 Gapuna nga castoy ti cuna ni Apo
Jehova; cas siac sibibiagac, pudno a ti
sapatac a naglictadanna, ket ti tulagco a
dinadaelna, isut' iyegconton iti olona met
laeng.
20 Ket iwayatconto kencuana ti bateng-
co, ket matiliwto iti siloc, ket ipanconto
idiay Babilonia, ket sumrecacto iti pana-
ngocom kencuana idiay gapu iti labsing a
pinanglabsingna a maibusor caniac.
21 Ket amin dagiti nagtalaw cadagiti
amin a cacuyoganna mapasagdanto iti
campilan, ket isuda a mabati maiwaris-
danto cadagiti amin nga angin: ket
maammoanyonto a siac, ni Jehova, isut'
sinaoc.

22 Castoy ti cuna ni Apo Jehova:
Mangalaacto met iti nangato a ngudo ti
cantingen, ket isuntot' icabilco; pumute-
dacto iti cangudoan dagiti babassit a
saringitna iti maysa a naganus, ket isuntot'
imulac iti rabaw ti nangato ken narimbaw
a bantay:
23 iti bantay ti pantoc ti Israel isuntot'
imulac; ket isuntot' agsanga, ken agbunga,
ket agbalin a naimnas a cantingen; ket
iti sirocna agnaedto amin a tumatayab iti
amin a payac; iti linong dagiti sangsa-
ngana agnaeddanto.
24 Ket amin dagiti caycayo iti away
maammoandanto a siac, ni Jehova, impa-
babac ti nangato a cayo, impangatoc ti
nababa a cayo, pinagangoc ti nalangto a
cayo, ket pinarang-ayco ti nagango a cayo:
Siac, ni Jehova, isut' sinaoc ken inara-
midco.

Ti cararua nga agbasol matayto.

18 Ti sao ni Jehova dimteng manen
caniac, a kinunana,
2 Ania ti cayatyo a saoen, nga arama-
tenyo daytoy a proverbio a maipapan iti
daga ti Israel, a cunayo, dagiti amma
kinanda ti uvas a naalsem, ket dagiti
ngipen dagiti ububbing naalinoda?
3 Cas siac agbiagac, cuna ni Apo Jehova,
awanto *ti pagwayaanyon* a mangaramat iti
daytoy a proverbio ditoy Israel.
4 Adtoy, nga amin a cararua cucuac
ida; cas iti cararua ti ama, casta met ti
cararua ti anac a lalaki cucuac; ti cararua
a macabasol matayto.
5 Ngem no ti maysa a tao isut' nalinteg,
ket aramidenna ti mayalubog iti linteg ken
umisu,
6 ket saan a nangan iti rabaw dagiti
banbantay, ket dina met intangad dagiti
matana cadagiti idolos iti balay ti Israel,
ket saanna met a tinulawan ti asawa ti
padana a tao, wenno inasitgan ti maysa a
babai nga agcadawyanan,
7 ket saanna a rinanggasan ti asinoman,
no di ket insublina ti nacautang ti saldana,
awan ti innalana a tinacaw, intedna ti
tinapayna iti mabisin, ket kinawesanna ti
lamolamo iti pagan-anay;
8 isu saan a nagpaabang, ket di met
immawat iti nasuroc, nga inlisina ti
imana iti kinadangkes, inaramidna ti
pudno a kinajusticia iti lalaki ken lalaki,
9 nagna cadagiti linlintegco, ket sina-
limetmetna dagiti bilbilinco, nga agaramid
a sipupudno; isut' nalinteg, di bumurong
nga isu agbiagto, cuna ni Apo Jehova.

10 No isu agputotto iti maysa a lalaki
a mannanacaw, maysa a managibuyat ti
dara, ket agaramid iti aniaman cadagitoy
a banag,
11 ket saanna nga aramiden ti aniaman
cadagidiay a *rebbengen,* no di ket nangan
iti rabaw dagiti banbantay, ket tinulawan-
na ti asawa ti padana a tao,
12 rinanggasanna ti napanglaw ken
macasapul, nagala ti tinacaw, dina insubli
ti salda, ket intangadna dagiti matana
cadagiti idolos, nagaramid iti kinarimon,
13 nagpaabang ken immawat iti nasu-
roc; isuntot' agbiag aya ngarud? saanto
nga agbiag: inaramidna amin dagitoy a
kinarimon; di bumurong nga isu matayto;
ti darana addanto iti rabawna.

14 Ita, adtoy, no agputotto iti maysa a
lalaki, a macakita cadagiti basbasol ni
amana nga inaramidna, ket agbuteng, ket
dina aramiden ti cas cadagidiay;
15 a di nangan iti rabaw dagiti banban-
tay, ket dina met intangad dagiti matana
cadagiti idolos iti balay ti Israel, saanna
a tinulawan ti asawa ti padana a tao;
16 dina met rinanggasan ti asinoman,
saan nga immawat ti salda, ket di met
nangala ti tinacaw, no di ket intedna ti

tinapayna iti mabisin, ket inabbonĝanna ti
lamolamo iti pagan-anay;
17 nĝa inawidna ti imana iti napanĝ-
law, saan nĝa immawat ti abanĝ wenno
tubo, inaramidna dagiti bilbilinco, nagna
cadagiti linlintegco; isu dinto matay gapu
iti kinadanĝkes ni amana, isu agbiagto a
di bumuronĝ.
18 No maipapan ken amana, gapu ta
nanĝparigat a sidadawel, inagawanna ni
cabsatna, ket inaramidna ti saan a naim-
bag iti tenĝnĝa ti ilina, adtoy, isu matayto
iti kinadanĝkesna.

19 Nĝem cunayo pay, Apayapay a ti
anac saanna nĝa awiten ti basol ni amana?
No ti anac a lalaki maaramidna dayta a
mayalubog iti linteg ken umisu, ket ti-
nunĝpalna amin dagiti linlintegco, ket
inaramidna ida, isu agbiagto a di bumu-
ronĝ.
20 Ti cararua nĝa agbasol, matayto: ti
anac a lalaki dinanto awiten ti kinadanĝ-
kes ni ama, ket ti ama dinanto met
awiten ti kinadanĝkes ti anac a lalaki;
ti kinalinteg ti nalinteg addanto kencuana,
ket ti kinadakes ti managdacdakes ad-
danto kencuana.

21 Nĝem no ti nadanĝkes paglicudanna
dagiti amin a basolna nĝa inaramidna, ket
tunĝpalenna amin dagiti linlintegco, ket
aramidenna dayta a mainugot iti linteg ken
umisu, isu agbiagto a di bumuronĝ, sa-
anto a matay.
22 Awanto dagiti salunĝasinĝna nĝa
inaramidna ti malagip a maibusor ken-
cuana: iti kinalintegna nĝa inaramidna
isu agbiagto.
23 Adda aya aniaman a ragsacco iti ipa-
patay ti nadanĝkes? cuna ni Apo Jehova;
saan aya a nasaysayaat nĝa isu agsubli
coma manipud iti dalanna, ket agbiag?
24 Nĝem no ti nalinteg sumina iti kina-
lintegna, ket agaramid ti kinadanĝkes, ket
agaramid iti mainugot cadagiti amin a
kinarimon nĝa aramiden ti nadanĝkes a
tao, isu aya agbiagto? Awanto cadagiti
nalinteg a gapuananna nĝa inaramidna ti
malagip: iti labsinĝna a pinaglabsinĝna,
ken iti basolna a binasolanna, cadacuada
isu matayto.

25 Nupay casta cunaenyo, Ti dalan ti
Apo saan a padapada. Denĝgenyo ita, O
balay ti Israel: ¿Saan a padapada ti
dalanco? ¿saan a dagiti dalanyo ti ag-
gigidiat?
26 No ti nalinteg a tao sumina iti kina-
lintegna, ket agaramid iti kinadanĝkes, ket
isu matay kencuana; gapu iti kinadanĝkes
nĝa inaramidna isu matayto.
27 Manen, no ti nadanĝkes a tao sumina
iti kinadanĝkesna nĝa inaramidna, ket
aramidenna dayta a mayalubog iti linteg
ken umisu, ispalennanto ti cararuana a
sibibiag.
28 Agsipud ta otobenna, ket sumina ca-
dagiti amin a salunĝasinĝna nĝa inaramid-
na, isu agbiagto a di bumuronĝ, saanto a
matay.
29 Nupay casta ti balay ti Israel cuna-
na, Ti dalan ti Apo saan a padapada. O
balay ti Israel, saan aya a padapada da-
giti dalanco? saan aya a dagiti dalanyo ti
aggigiddiat?
30 Isut' gapuna siac ocomencanto, O
balay ti Israel, tunĝgal maysa a mainugot
iti dalanna, cuna ni Apo Jehova. ¶ Agsubli-
cayo, ket italawanyo dagiti amin a salu-
nĝasinĝyo; tapno ti kinadanĝkes saanto
nĝa isu ti pacadadaelanyo.
31 Ibellenĝyo cadacayo dagiti amin a
salunĝasinĝyo, isuda a sinalunĝasinĝyo;
ket manĝaramidcayo ti maysa a puso a
baro ken maysa nĝa espiritu a baro: ta
apayapay a mataycayto, O balay ti Israel?
32 Ta awan ti ragsacco iti ipapatay
daydiay a matay, cuna ni Apo Jehova;
agbalbaliwcayo nĝarud, ket agbiagcayo.

Ti ari ti Israel mayarig iti maysa a leon a nailanĝcal. Ti Israel mayarig iti maysa nĝa uvas a madadael.

19 Castamet, sica aramidem ti maysa a
panagunnoy gapu cadagiti panĝu-
loen ti Israel,
2 ket cunam, Ania idi ni inam? Maysa
a leon a caba-ian: nakicaidda cadagiti
leon, iti nagtenĝnĝaan dagiti bumaro a
leon tinaraonanna dagiti urbonna.
3 Ket pinadackelna ti maysa cadagiti
urbonna; ket nagbalin a bumaro a leon,
ket nagsuro a manĝtiliw iti samsam; isu
naglamut cadagiti tao.
4 Dagiti nacion met nadamagda iti mai-
papan kencuana; isut' natiliw iti bitoda;
ket impanda iti pannacaaramat dagiti
callawit iti daga ti Egipto.
5 Ita idi nakitana nĝa isu nagururay, ket
ti namnamana napucaw, iti casta innalana
ti sabali cadagiti urbonna, ket isut' inara-
midna a bumaro a leon.
6 Ket isu immuli nĝa immulog iti nag-
babaetan dagiti leon; nagbalin a bumaro

a leon, ket nagsuro nğa agalliw ti sam-
sam; naglamut cadagiti tattao.
7 Ket ammona idi dagiti palacioda, ket
rinacracna dagiti ciudadda; ket ti daga
nalanğalanğ, ken ti kinaaduna, gapu iti
unğor ti panagugana.
8 Iti casta dagiti nacion bimmusor
kencuana iti amin a sikigan manipud
cadagiti provincias; ket inwayatda ti
batenğda iti rabawna; isut' natiliw iti
bitoda.
9 Ket isut' incabilda iti maysa a tanğcal
iti pannacaaramat dagiti callawit, ket
impanda iti ari ti Babilonia; isut' inser-
recda cadagiti pagsalinğdan, tapno ti
timecna saan coma a manğegen cadagiti
banbantay ti Israel.

10 Ni inam cas la idi maysa nğa
uvas iti daram, naimula iti arpad dagiti
danum: isut' nabunğa ken nasanğa gapu
cadagiti adu a danum.
11 Ket isu adda natibker a sarsarucod-
na nğa agservi a cetro cadagidiay nğa ag-
turay, ket ti catayagda naipanğato cadagi-
ti nasamec a sanğsanğa, ket isudat' nakita
iti canğatoda agraman ti caadu dagiti
sanğsanğada.
12 Nğem isut' naparut iti punğtot, nai-
belleng iti daga, ket ti anğin ti daya pina-
magaanna ti bunğana; dagiti natibker a
sarsarucodna natuctuccolda ken naga-
nğoda; ti apuy inibusna ida.
13 Ket ita isut' maimula iti let-anğ, iti
naticag ken mawaw a daga.
14 Ket timbuac ti apuy cadagiti saru-
cod dagiti sanğana, linamutna ti bunğa-
na, tapno awan kencuana ti nalagda a
sarucod nğa agbalin a cetro a pagturay.
Daytoy isut' maysa nğa unnoy, ket isuntot'
maipaay nğa unnoy.

*Ti naimbag a nakem ti Dios iti Israel,
ken ti punğtot ti Dios a maibusor iti
panagrucbab ti Israel cadagiti
ladladawan. Ti casac-
bayan a pannacaisubli
ti Israel.*

20 Ket naaramid idi maicapito a
tawen, iti maicalima *a bulan*, idi
maicapulo *nğa aldaw* ti bulan, nğa immay
dagiti dadduma a lallacay iti Israel nğa
umuman ken Jehova, ket nagtugawda iti
sanğoanac.
2 Ket ti sao ni Jehova dimtenğ caniac,
a kinunana,
3 Anac ti tao, agsaoca cadagiti lallacay
ti Israel, ket cunam cadacuada, Castoy ti
cuna ni Apo Jehova: Immaycayo nğa um-
uman caniac? Cas siac sibibiagac, cuna ni
Apo Jehova, saanacto a mauman cadacayo.
4 Ocomemto aya ida, anac ti tao, oco-
memto aya ida? Ipacaammom cadacuada
dagiti kinarimon dagiti ammada;
5 ket cunam cadacuada, Castoy ti cuna
ni Apo Jehova: Iti aldaw a panamilic
iti Israel, ken insapatac iti putot ti balay
ni Jacob, ket nagpacaammoac cadacuada
idiay daga ti Egipto, idi insapatac cada-
cuada, a kinunac, Siac ni Jehova a Diosyo;
6 iti dayta nğa aldaw insapatac cada-
cuada, nğa yaonco ida idiay daga nğa
Egipto nğa ipan idiay daga a nasapulac
cadacuada, a pagayusan ti gatas ken diro,
nğa isu ti dayag ti amin a daga.
7 Ket kinunac cadacuada, Ibellenğyo
tunğgal tao dagiti kinarimon dagiti
matana, ket dicay tulawan ti bagbagiyo
met laenğ cadagiti idolos ti Egipto; Siac
ni Jehova a Diosyo.
8 Nğem isuda simmukirda a maibusor
caniac, ket didac kinayat nğa ipanğag;
saan nğa imbellenğ ti tunğgal maysa
dagiti kinarimon dagiti matana, ket dida
met binaybay-an dagiti idolos ti Egipto.
Idin kinunac nğa ibuyatconto ti punğtotco
cadacuada, tapno matunğpal ti unğetco
a maibusor cadacuada iti tenğnğa ti daga
ti Egipto.
9 Nğem siac nagaramidac gapu iti na-
ganco, tapno saan coma a mabassawanğan
iti imatanğ dagiti nacion, isuda a yanda
idi, nğa iti imatanğda nagpacaammoac
cadacuada, iti pananğaonco cadacuada iti
daga ti Egipto.

10 Gapuna pinaruarco ida manipud iti
daga ti Egipto, ket inyegco ida iti let-
anğ.
11 Ket intedco cadacuada dagiti lin-
lintegco, ket impakitac cadacuada dagiti
bilbilinco, isuda a no maysa a tao arami-
denna, isu agbiagto cadacuada.
12 Castament intedco met cadacuada
dagiti aldawco a panaginaná nğa isuda ti
tanda caniac ken isuda, tapno maammo-
anda coma a siac ni Jehova a manğsantifi-
car cadacuada.
13 Nğem ti balay ti Israel simmukir
caniac idiay let-anğ; saanda a nagna cada-
giti linlintegco, ket naglictadanda dagiti
bilbilinco, isuda a no ti maysa a tao sali-
metmetanna ida, isu agbiagto cadacuada;
ket dagiti aldawco a panaginaná binas-
sawanğanda unay. Iti casta kinunac nğa

ibuyatconto ti pung̃totco cadacuada idiay let-ang̃, tapno ibusenna ida.

14 Ng̃em nagaramidac gapu iti naganco, tapno isut' saan coma a mabassawang̃an iti imatang̃ dagiti nacion, ng̃a iti imatang̃da inaonco ida.

15 Castamet insapatac cadacuada idiay let-ang̃, a diacto ida ipan iti daga ng̃a intedco cadacuada, a pagayusan ti gatas ken diro, isu a dayag ti amin a daga;

16 ta isuda naglictadanda dagiti bilbilinco, ket dida nagna cadagiti linlintegco, ket binassawang̃anda dagiti aldawco a panaginaná; ta ti pusoda simmurot cadagiti idolosda.

17 Nupay casta ti matac insakitna ida, ket diac ida dinadael, ket diac met inaramid ti naananay a panung̃palanda idiay let-ang̃.

18 Ket kinunac cadagiti annacda iti let-ang̃, Dicay magna cadagiti linlinteg dagiti ammayo, ket saanyo met ng̃a annuroten dagiti bilbilinda, wenno tulawanyo ti bagbagíyo met laeng̃ cadagiti idolosda.

19 Siac ni Jehova a Diosyo; magnacayo cadagiti linlintegco, ket salimetmetanyo dagiti bilbilinco, ket aramidenyo ida;

20 ket ng̃ilinenyo dagiti aldawco a panaginana; ket isudantot' maysa a tanda caniac ken dacayo, tapno maammoanyo a siac ni Jehova a Diosyo.

21 Ng̃em dagiti annac simmukirda a maibusor caniac; saanda a nagna cadagiti linlintegco, ket dida met tinung̃pal dagiti bilbilinco tapno aramidenda ida, isuda a no ti maysa a tao aramidenda, isu agbiagto cadacuada; binassawangda dagiti aldawco a panaginaná. Idin kinunac ng̃a iburayconto ti pung̃totco cadacuada, tapno matung̃pal ti ung̃etco a maibusor cadacuada idiay let-ang̃.

22 Nupay casta inawidco ti imac, ket nagaramidac gapu iti naganco, tapno di coma mabassawang̃an iti imatang̃ dagiti nacion, ng̃a iti imatang̃da inaonco ida.

23 Castamet insapatac cadacuada idiay let-ang̃, a siac iwarisconto ida cadagiti nacion, ket iburayconto ida cadagiti dagdaga;

24 agsipud ta dida inaramid dagiti bilbilinco, no di ket naglictadanda dagiti linlintegco, ket binassawang̃anda dagiti aldawco a panaginaná, ket dagiti matada sinurotda dagiti idolos dagiti ammada.

25 Castamet met iniccac ida ti linlinteg a saan a naimbag; ken bilbilin isu a saanda coma a pagbiagan;

26 ket tinulawac ida cadagiti bucodda a sagsagut, iti panang̃ipalabasda *iti apuy* amin dagiti mang̃lucat ti aanacan, tapno aramidec ida a walang̃walang̃, aginggat' panung̃palan, tapno maammoanda coma a siac ni Jehova.

27 Isut' gapuna, anac ti tao, agsaoca iti balay ti Israel, ket cunam cadacuada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova; Castamet iti daytoy dagiti ammayo nagtabbaawda caniac, iti panang̃aramidda iti maysa a labsing̃ a maibusor caniac.

28 ta idi impanco ida iti daga isu ng̃a insapatac ng̃a ited cadacuada, idin nakitada ti amin a turturod a nang̃ato, ken amin a caycayo a narucbus, ket idiay impaayda dagiti datonda, ken idiay imparang̃da ti panang̃gargari ti datonda; idiay met inaramidda ti naban̄glo a sayamusomda, ket idiay imbuyatda dagiti datonda a mainum.

29 Idin kinunac cadacuada, Ania ti caipapanan ti nang̃ato a disso a papananyo? Gapuna a ti naganna managan iti Bama* aging̃ga ita ng̃a aldaw.

30 Cunaem ng̃arud iti balay ti Israel, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Tulawenyo aya ti bagbagíyo met laeng̃ a cas ti ugali dagiti ammayo? ket agbalang̃cantiscayo aya a sumurot cadagiti kinarimonda?

31 Ket no idatonyo dagiti sagutyo, no ipalabasyo dagiti annacyo iti apuy, ¿tulawanyo dagiti bagbagíyo met laeng̃ cadagiti amin ng̃a idolosyo ing̃gana ita ng̃a aldaw? ket siactot' mauman cadacayo, O balay ti Israel? Cas siac sibibiagac, cuna ni Apo Jehova, saanacto a mauman cadacayo;

32 ket ti umay iti isipyo awanto a pulos, agsipud ta cunayo, Cascamto cadagiti nacion, cas cadagiti familia dagiti dagdaga, ng̃a agservi iti cayo ken iti bato.

33 Cas siac sibibiagac, cuna ni Apo Jehova, pudno a iti ima a nabileg ken siyuunnat a tackiag, ken gura a maibuyat, agariacto cadacayo.

34 Ket iruarcayto cadagiti il-ili, ken tiptiponencayto ng̃a aggapu cadagiti dagdaga a nacaiwarisanyo, iti ima a nabileg, ken siyuunnat a tackiag, ken pung̃tot a maibuyat;

35 Ket yegcayto iti let-ang̃ dagiti il-ili,

---

* *Bama:* cayatna a saoen, *Nang̃ato a disso.*

ket idiay sumrecacto iti panangocom cadacayo iti rupanrupa.
36 Cas ti iseserrecco iti panangocom cadagiti ammayo idiay let-ang iti daga ti Egipto, casta met ti iseserrecconto iti panangocom cadacayo, cuna ni Apo Jehova.
37 Ket paglasatencayto iti baba ti sarucod, ket iyegcayto iti singgalut ti tulag;
38 ket gugurancayto iti panangiruarco cadagiti nasukir cadacayo, ken isuda a sumalungasing caniac; iruarconto ida iti daga a pagnaedanda, ngem saandanto a sumrec iti daga ti Israel: ket maammoanyonto a siac ni Jehova.
39 No maipapan cadacayo, O balay ti Israel, Castoy ti cuna ni Apo Jehova; Incayo, agservicayo iti tunggal maysa cadaiti idolosna, ken manipud met ita, no dicayto dumngeg caniac; ngem ti nasantoan a naganco saanyonton a bassawangan cadagiti sagsagutyo, ken cadagiti idolosyo.

40 Ta idiay nasantoan a bantayco, idiay bantay iti pantoc ti Israel, cuna ni Apo Jehova, idiay isu-amin a balay ti Israel, isuda amin, agservidanto caniac iti daga; idiay awatecto ida, ket idiay sapulecto dagiti datonyo, ken dagiti umuna a bunga dagiti sagsagutyo, ken amin dagiti cucuayo a nasantoan.
41 Cas maysa a nabanglo a sayamusom awatencayto, intono iruarcayo cadagiti ilili, ken tiptiponencayo nga aggapu cadagiti dagdaga a nacaiwarisanyo; ket siac mapasantoacto cadacayo iti imatang dagiti nacion.
42 Ket maammoanyonto a siac ni Jehova, intono ipancayo iti daga ti Israel, iti daga isu nga insapatac nga ited cadagiti ammayo.
43 Ket idiay malagipyonto dagiti dalanyo, ken amin dagiti aramidyo, a nacatulawanyo met laeng; ket lucsawenyonto dagiti bagbagiyo met laeng iti imatangyo a bucod a gapu cadagiti amin a dakes nga inaramidyo.
44 Ket maammoanyonto a siac ni Jehova, intono agaramidac cadacayo gapu iti naganco, saan a gapu cadagiti dakes a dalanyo, wenno mayalubog cadagiti naulpit nga aramidyo, O dacayo balay ti Israel, cuna ni Apo Jehova.

45 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,
46 Anac ti tao, isangom ti rupam iti abagatan, ket itedtedmo *ti saom* iti abagatan, ket padtoam ti maibusor iti bakir iti away iti Abagatan;
47 ket cunaem iti bakir ti Abagatan; Denggem ti sao ni Jehova: Castoy ti cuna ni Apo Jehova, Adtoy, gangatacto ti maysa nga apuy kenca, ket lamutennanto amin a cayo a nalangto, ken isuamin a cayo a nagango: ti sumsumged a darang dinto maiddep, ket amin a rupa manipud abagatan inggana iti amianan mapuuranto gapu kencuana.
48 Ket amin a lasag makitananto a siac, ni Jehova, ti nanggangat kencuana; dinto maiddep.
49 Idin kinunac, Ah Apo Jehova! cunada a maipapan caniac, Saan aya nga isut' mannanao cadagiti pangngarig?

Ti napatadem a campilan ni Jehova a maicaniwas iti Jerusalem. Ti Dios aramatenna ti Babilonia a mangdusa iti Juda ken Ammon.

21 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,
2 Anac ti tao, isangom ti rupam iti Jerusalem, ket itedtedmo *ti saom* nga agturong cadagiti santuario, ket padtoam ti maibusor iti daga ti Israel;
3 ket cunam iti daga ti Israel, Castoy ti cuna ni Jehova: Adtoy, bumusorac kenca, ket asutecto ti campilanco iti calubanna, ket isinacto kenca ti nalinteg ken ti nakillo.
4 Yantangay ngarud ta isinacto kenca ti nalinteg ken ti nakillo, isut' gapuna a ti campilanco maasutto iti calubanna a maibusor iti amin a lasag manipud abagatan ingganat' amianan:
5 ket amin a lasag maammoannanto a siac, ni Jehova, inasutco ti campilanco iti calubanna; ket dinto agsublin.
6 Agsaibbecca ngarud, sica anac ti tao; iti pannacaspac ti lomlomom ket sipapait agsaibbeccanto iti sangoanan dagiti matada.
7 Ket maaramidto, no cunada kenca, Apayapay agsaibbecca? nga sica cunamto, Gapu cadagiti damag, ta isut' umay; ket amin a puso matunawto, ket amin nga ima cumapuyto, ket amin nga espiritu matalimudawto, ket amin a tumeng cumapsutto a cas ti danum; adtoy, isut' umay, ket maaramidto, cuna ni Apo Jehova.

8 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,
9 Anac ti tao, agpadtoca, ket cunam,

Castoy ti cuna ni Jehova: Cunaem, Maysa
a campilan, maysa a campilan, mapatadem,
ket mapasileng̃ met;
10 isut' mapatadem tapno mamapatay,
mapasileng̃ tapno agbalin a cas kimat:
mang̃aramidtayto ng̃arud aya ti ragsac?
ti sarucod ti anacco a lalaki, isu laisenna
ti amin a cayo.
11 Ket isut' maited a mapasileng̃, tapno
maiggaman: ti campilan mapatadem, wen,
mapasileng̃, tapno mayawat iti ima ti
agpapatay.
12 Umawagca ket agdung̃-awca, anac ti
tao; ta isu adda iti ilic, adda cadagiti amin
a pang̃uloen ti Israel: isudat' mayawat iti
campilan agraman ti ilic; cabilem ng̃arud
ti luppom.
13 Ta adda pamadasan; ket ania no
ti met laeng̃ sarucod a mang̃lais awanton?
cuna ni Apo Jehova.
14 Sica ng̃arud, anac ti tao, agpadtoca,
ket sipatem dagita imam; ket bay-am ti
campilan a mapicon iti maicatlo, ti
campilan ti nasugatan ti macapatay; isu
ti campilan ti dackel a nasugatan ti maca-
patay, isu a sumrec cadagiti *silsiledda.*
15 Incabilco ti mang̃laylayat a campi-
lan a maibusor cadagiti amin a ruang̃anda,
tapno ti pusoda matunaw coma, ket dagiti
pannacaitibcolda umaduda: Ay! isut'
maaramid a cas kimat, mapatirad a mai-
paay iti panang̃patay.
16 Agurrnong̃ca, inca iti macanawan,
umintarca, inca iti macatigid, sadinoman
a pacaisaadan ta rupam.
17 Sipatecto met dagiti imimac ket
paginanaecto ti pung̃totco: siac, ni Jeho-
va, isut' insaoc.

18 Ti sao ni Jehova dimteng̃ manen
caniac, a kinunana,
19 Castamet, sica anac ti tao, mang̃du-
tocca ti dua a dalan, a pagnaan ng̃a umay
ti campilan ti ari ti Babilonia; isuda a
dua rumuardanto iti maysa a daga: ket
mang̃tandaca ti maysa a lugar, isut' tan-
daanam iti oloanan ti dalan ng̃a agturong̃
iti ciudad.
20 Sica mang̃dutocca ti maysa a dalan
iti campilan a mapan idiay Rabbat cada-
giti annac ti Ammon, ken idiay Juda idiay
Jerusalem a napasarikedked.
21 Ta ti ari ti Babilonia nagtacder iti
pagsisinaan ti dalan, iti oloanan dagiti
dua a dalan, tapno aramatenna ti panang̃-
padles: pinampagna dagiti pana ng̃a
agsublisubli, immuman iti terafin, kimmita
iti dalem.
22 Iti canawan ng̃a imana adda idi ti
padles *a maipoon iti* Jerusalem, tapno ica-
bilna dagiti makina a pang̃racrac, luctanna
ti ng̃iwat iti panang̃papatay, ing̃atona ti
timec iti panagriaw, icabilna dagiti ma-
kina a pang̃racrac a maibusor cadagiti
ruang̃an, tapno agibang̃on cadagiti turod,
agpatacder cadagiti sarikedked.
23 Ket isunto cadacuada a cas maysa a
naulbod ng̃a agpadles iti imatang̃da, isu a
nagsapata ti sapsapata cadacuada; ng̃em
isu mang̃yeg ti kinadakes a maipalagip,
tapno isuda matiliwda.

24 Isut' gapuna a castoy ti cuna ni Apo
Jehova: Agsipud ta impalagipyo ti kina-
dakesyo, gapu ta dagiti salung̃asing̃yo
nalucaisanda, iti casta cadagiti amin a
gapuananyo dagiti basbasolyo agparang̃da;
gapu iti dayta maipalagipcayo, matiliw-
cayto iti ima.
25 Ket sica, O nasugat ti macapatay a
managdacdakes, principe ti Israel, a ti
aldawna dumteng̃en, iti tiempo ti kina-
dakes ti panung̃palan,
26 castoy ti cuna ni Apo Jehova:
Yalismo ti mitra, ket iccatem ti balang̃at;
daytoy saanton a castoy; ipang̃atom dayta
ng̃a isu nababa, ket ipababam dayta ng̃a
isu nang̃ato.
27 Balictadec, balictadec, isuntot' balic-
tadec: daytoy awanto metten, aginggat'
umay daydiay ng̃a akinrebbeng̃; ket isut'
itedconto *kencuana.*

28 Ket sica, anac ti tao, agpadtoca, ket
cunaem, Castoy ti cuna ni Apo Jehova
a maipanggep cadagiti annac ti Ammon,
ken maipapan iti pannacaibabainda; ket
sica cunaem, Maysa a campilan, maysa
a campilan maasut, maipaay iti panang̃pa-
patay isut' mapasileng̃, tapno mapaglamut,
tapno isunto a cas kimat;
29 idinto a kitaenda dagiti ulbod a
sirmata a maipaay kenca, idinto ng̃a agpad-
lesda cadagiti tiri kenca, tapno icabildaca
cadagiti teng̃ng̃ed dagiti managdacdakes
a nasugat iti macapatay, a ti aldawda
dumteng̃en iti tiempo ti kinadakes ti
panung̃palan.
30 Isut' pagsubliem iti calubanna. Iti
lugar a nacaparsuaam, iti daga a nacaya-
nacam, ocomencanto.
31 Ket ibuyatconto ti ung̃etco kenca;
sicat' puyotac iti apuy ti pung̃totco; ket
yawatcanto iti ima dagiti nasabrac a
lallaki a nalaing̃ ng̃a agdadael.
32 Sicanto ti isung̃rod iti apuy; ti-

daram addanto iti tengnga ti daga; saan-
canto a malagipen: ta siac, ni Jehova,
isut' sinaoc.

Ti basol ti Jerusalem maipalawag, ket madusanto.

22 Castamet ti sao ni Jehova dimteng
caniac, a kinunana,
2 Ket sica, anac ti tao, ocomemto aya,
ocomemto ti sidadara a ciudad? ipacaam-
mom ngarud kencuana amin dagiti kina-
rimonna.
3 Ket sica cunamto, Castoy ti cuna ni
Apo Jehova: Maysa a ciudad nga agibu-
yat ti dara iti tengngana, tapno ti tiempona
dumteng coma, ket agaramid cadagiti
didios a maibusor kencuana met laeng a
mangtulaw kencuana!
4 Sica nagbalinca a nacabasol iti daram
nga imbuyatmo, ket matulawanca cadagiti
didiosmo nga inaramidmo; ket pinaasideg-
mo dagiti aldawmo, ket dimtengcan
aginggа met laeng cadagiti tawenmo:
gapuna nga inaramidca a pacaibabainan
cadagiti nacion, ken pacarabrabacan cada-
giti amin a dagdaga.
5 Dagidiay nga asideg, ken dagidiay nga
adayu, kenca rabrabakendacanto, sica nga
awanan ti dayaw *ken* napno ti riribuc.
6 Adtoy, dagiti panguloen ti Israel,
tunggal maysa a cas mainugot iti pannaca-
balinna, addada idi kenca tapno mangibu-
yat iti dara.
7 Kenca dida impatpateg ti ama ken
ina; iti nagtengngaam nagaramidda iti
panangidadanes cadagiti agnaed; kenca
rinanggasanda ti ulila ken ti balo.
8 Inuyawmo dagiti nasantoan a banag-
co, ket binassawangam dagiti aldawco a
panaginaná.
9 Dagiti mammadpadakes a tattao adda-
da idi kenca a mangibuyat ti dara; ket
kenca nanganda iti rabaw dagiti banban-
tay: iti nagtengngaam nagaramidda ti
kinaderrep.
10 Kenca linucaisanda ti kinalamolamo
dagiti ammada; kenca isut' pinagpacum-
babada *ti babai* a saan a nadalus iti
panagcadawyanna.
11 Ket ti maysa nagaramid ti macari-
mon iti asawa ti padana a tao; ket ti
sabali tinulawanna a sidederrep ti manu-
gangna a babai; ket ti sabali kenca
pinagpacumbabana ti cabsatna a babai, ti
anac a babai ni amana.
12 Kenca nangalada cadagiti sucsuc tap-
no agibuyatda ti dara; nangalaca ti abang
ken suroc, ket nagtuboca a siagum cadagiti
padam a tao gapu iti panangiparigat, ket
sica linipatannac, cuna ni Apo Jehova.

13 Adtoy, ngarud, sinipatco ti imac iti
dakes a panagtubom nga inaramidmo, ken
iti daram nga adda idi iti nagtengngaam.
14 Mabalin dayta pusom ti agitured,
wenno mabalin dagita imam ti agpigsa,
cadagiti aldaw a panagcucuac kenca?
Siac, ni Jehova, isut' sinaoc, ket aramidec-
to.
15 Ket iwariscanto cadagiti nacion,
ken iwaracanto cadagiti dagdaga; ket
ibusecto ti kinarugitmo kenca.
16 Ket sica mabassawangancanto kenca
met laeng, iti imatang dagiti nacion;
ket maammoamto a siac ni Jehova.

17 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac,
a kinunana,
18 Anac ti tao, ti balay ti Israel
nagbalin a lati caniac: isuda amin suer-
da ken lata ken landoc ken buli, iti teng-
nga ti horno; isuda ti lati ti pirac.
19 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo
Jehova: Agsipud ta nagbalincay amin a
lati, adtoy, ngarud, urnongencayto iti
tengnga ti Jerusalem.
20 Cas ti panagurnongda ti pirac ken
suer ken landoc ken buli ken lata iti
uneg ti horno, a puyotenda ti apuy iti
rabawna, tapno isut' tunawenda; casta ti
panangurnongco cadacayo iti pungtotco
ken iti rungsotco, ket icabilcayto idiay,
ket tunawencayto.
21 Wen, urnongencayto, ket puyotacto
ti rabawyo iti apuy ti pungtotco, ket
dacayo matunawcayto iti tengngana.
22 Cas ti pirac matunaw iti tengnga ti
horno, castanto ti pannacatunawyo iti teng-
ngana; ket maammoanyonto a siac, ni
Jehova, imbuyatco ti pungtotco cadacayo.

23 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac,
a kinunana,
24 Anac ti tao, cunaem kencuana, Sica
maysaca a daga a saan a madalusan, ket
saan met a natudoan iti aldaw ti panag-
pungtot.
25 Adda maysa nga yalsa dagiti
mammadtona iti tengngana, a cas maysa
nga uga ti leon nga aglamut iti natuc-
maan: isuda aglamutda cadagiti cara-
rua; agalada ti gameng ken napateg a
banbanag, pinaaduda dagiti balbaloda iti
nagtengngaanna.
26 Dagiti sacerdotena nagaramidda ti

panang̃labsing̃ iti lintegco ket binassawa-
ng̃anda dagiti nasantoan a banagco: saan-
da a nang̃aramid ti nagigiddiatan ti nasan-
toan ken ti sapasap, ket dida met pinapag-
lasin cadagiti tattao ti narugit ken nadalus,
ket inlemmeng̃da dagiti matada cadagiti
aldawco a panaginana, ket nabassawang̃a-
nac iti nagteng̃ng̃aanda.
27 Dagiti pang̃uloenna iti teng̃ng̃ana
casda la loblobo ng̃a aglamut iti natuc-
maan, ng̃a agibuyat ti dara, *ken* agdadael
ti cararua, tapno macagun-odda ti dakes
a tubo.
28 Ket dagiti mammadtona nagpalita-
da ng̃a inaramatda ti saan a natemplaan *a
masa* a maipaay cadacuada, iti panagkitada
cadagiti ulbod a sirmata, ken panagpadles-
da cadagiti tiri cadacuada, a kinunada,
Castoy ti cuna ni Apo Jehova, idinto a
saan a sinao ni Jehova.
29 Dagiti tattao ti daga inaramatda ti
panang̃iparigat ken inaramidda ti panag-
tacaw; wen, pinaglidayda ti napang̃law
ken macasapul, ket pinarigat ti gangan-
naet a saan a sililinteg.
30 Ket nagsapulac ti maysa a tao iti
nagteng̃ng̃aanda, a mang̃ibang̃on coma iti
bacud, ken mang̃itacder iti gutbaw iti sa-
ng̃oanac gapu iti daga, tapno isut' diac coma
dadaelen; ng̃em awan ti nasaracac.
31 Isut' gapuna ng̃a imbuyatco ti pung̃-
totco cadacuada; inibusco ida iti apuy ti
pung̃totco: ti dalanda met laeng̃ inyegco
iti rabaw dagiti oloda, cuna ni Apo Jehova.

*Ti kinaderrep ni Aholo ken Aholiba ken
ti dusada.*

23 Ti sao ni Jehova dimteng̃ manen
caniac, a kinunana,
2 Anac ti tao, adda idi dua a babbai,
annac ti maysa ng̃a ina:
3 ket isuda nagbalang̃cantisda idiay
Egipto; nagbalang̃cantisda iti kinaubing̃-
da; idiay napespes ti susoda, ket idiay
naiggaman ti barucong̃ ti kinavirgenda.
4 Ket ti naganda Ahola ti inauna, ken
Aholiba ti cabsatna: ket isuda naaramid-
da a cucuac, ket nagputotda ti annac a
lallaki ken babbai. Ket no maipapan iti
naganda, Samaria ti Ahola, ken Jerusalem
ti Aholiba.

5 Ket ni Ahola nagbalang̃cantis idi
isut' cucuac; ket isu inaremna dagiti ca-
ayanayatna, cadagiti Asirios a caarrubana,
6 isuda a nacawesan iti azul, gober-
nadores ken agturturay isuda amin naca-
ay-ayoda a bumabbaro, tattao a nagcabayo
a nagsacayda cadagiti cabayo.
7 Ket isu impaayna dagiti kinaba-
lang̃catisna cadacuada, cadagiti napili
unay a lallaki ti Asiria isuda amin; ket
siasinoman ng̃a isu immarem, cadagiti
amin ng̃a idolosda isu tinulawanna ti
bagina met laeng̃.
8 Ket dina met binay-an dagiti kina-
balang̃cantisna nanipud cadagiti aldaw ti
Egipto; ta idi kinaubing̃na nakiiddada
kencuana, ket iniggamanda ti barucong̃ ti
kinavirgenna; ket imbuyatda kencuana
ti kinabalang̃cantisda.
9 Gapuna ng̃a isut' inyawatco iti ima
dagiti caayanayatna, iti ima dagiti Asirios
isuda ng̃a inaremna.
10 Dagitoy linucaisanda ti kinalamo-
lamona; innalada dagiti annacna a lallaki
ken babbai; ket isu pinapatayda iti cam-
pilan: ket isut' nagbalin a bareng̃bareng̃
a balicas cadagiti babbai, ta inaramidda
dagiti panang̃ocom kencuana.

11 Ket ni cabsatna a babai Aholiba
nakitana daytoy, nupay casta isu dacdakes
iti panagaremna ng̃em isu, ken cadagiti
kinabalang̃cantisna ng̃a isuda nacarcaro
pay ng̃em dagiti kinabalang̃cantis ni
cabsatna.
12 Inaremna dagiti Asirios, goberna-
dores ken agturturay, dagiti caarrubana, a
nacawesan a sipipintas unay, lallaki a
nagcabayo a nagsacay cadagiti cabcabayo,
isuda amin nacaay-ayoda a bumabbaro.
13 Ket nakitac ng̃a isu natulawan; isuda
a dua nagnada iti maysa a dalan.
14 Ket isu ninayonanna dagiti kinaba-
lang̃cantisna; ta nacakita cadagiti lallaki
a naipinta iti bacud, dagiti ladawan dagiti
Caldeos a naipinta iti bermellon*,
15 a nabaricsan cadagiti barbarikes
cadagiti lomlomoda, ng̃a adda turturbante
cadagiti oloda, isuda amin pang̃uloen-
da ti panagkita, cas caasping̃ dagiti taga
Babilonia idiay Caldea, ti daga ti naca-
yanacanda.
16 Ket apaman a nakitana ida isu na-
garem cadacuada, ket nang̃ibaon cadagiti
babaonen cadacuada idiay Caldea.
17 Ket dagiti taga Babilonia immayda
kencuana idiay pagiddaan ti ayat, ket
isut' tinulawanda iti pannakicamalalada,
ket isut' narugitan cadacuada, ket ti cara-
ruana napatamnay cadacuada.

* Pintura a nalabaga.

18 Iti casta linucaisanna dagiti kina-
balangcantisna, ket linucaisanna ti kina-
lamolamona: idin ti cararuac napatamnay
kencuanana, cas ti pannacapatamnay ti
pusoc iti cabsatna.
19 Nupay casta isu pinaaduna dagiti
pannakicamalalana, a linagipna dagiti
aldaw ti kinaubingna, a panagbalangcan-
tisna idiay daga ti Egipto.
20 Ket isu inaremna dagiti cacamala-
lada, a dagiti lasagda cas ti lasag dagiti
asno, ket ti putotda cas ti putot dagiti
cabayo.
21 Castoy ti panangpalagipmo iti der-
rep ti kinaubingmo, iti pannacaiggem ti
barucongmo cadagiti Egipcios gapu cada-
giti suso ti kinaubingmo.

22 Isut' gapuna, O Aholiba, castoy ti
cuna ni Apo Jehova: Adtoy, ibangon-
conto dagiti caayanayatmo a maibusor
kenca, manipud cadacuada ti cararuam
mapatamnay, ket yegconto ida a maibusor
kenca iti amin a sikigan:
23 dagiti taga Babilonia ken amin dagi-
ti Caldeos, ti Pecod ken Soa ken ti Koa,
ken amin dagiti Asirios a maicuyog
cadacuada; macaay-ayo a bumabbaro, go-
bernadores ken agturturay isuda amin,
principes ken lallaki nga agdindinamag,
isuda amin nagsacayda cadagiti cabayo.
24 Ket umaydanto a bumusor kenca
nga adda ig-igamda, luglugan, ken bag-
bagon, ken agraman maysa a cacuyogan ti
il-ili; isuda sumaaddanto a maibusor kenca
agraman sarapa ken calasag ken cabal ti olo
iti aglicmut: ket yawatconto ti panango-
com cadacuada, ket isuda ocomendacanto
a cas mainugot cadagiti panangocomda.
25 Ket icabilconto ti imonco a maibusor
kenca, ket agaramiddanto kenca a siru-
rungsot; isinadanto ti agongmo ken dagiti
lapayagmo; ket ti tiddam matuangto iti
campilan: alaendanto dagiti annacmo a
lallaki ken babbai; ket ti tiddam lamu-
tento ti apuy.
26 Casta met a ucsubandacanto cadagiti
pagan-anaymo, ket alaenda dagiti naimnas
nga aruatmo.
27 Castoy ti panangpasardengconto ken-
ca iti derrepmo, ken ti kinabalangcantismo
a *naiyeg* manipud iti daga ti Egipto; iti
casta dicanto itangad dagiti matam cada-
cuada, ket dicanto met malagipen ti Egip-
to.
28 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova:
Adtoy, iyawatcanto iti ima dagidiay a
caguram, iti ima dagidiay a gapu ti cararu-
am a napatamnay;
29 ket agaramiddanto kenca a sigugura,
ket alaendanto amin a pinagtrabajom, ket
ibatidacanto a labus ken lamolamo; ket ti
kinalamolamo ti kinabalangcantismo ma-
lucaisanto, isuda a dua ti derrepmo ken ti
kinabalangcantismo.

30 Dagitoy a banag maaramiddanto ken-
ca, agsipud ta nagbalangcantisca cadagiti
nacion, ken gapu ta natulawanca cadagiti
idolosda.
31 Nagnaca iti dalan ni cabsatmo a ba-
bai; gapuna iyawatconto ti copana iti
imam.
32 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Sica
uminumcanto iti copa ni cabsatmo a babai,
isu a nauneg ken dackel; sica macatawaan-
canto a maabi ken marabrabac; isut' adu
ti malaonna.
33 Mapnocanto ti panagbartec ken led-
daang, ti copa ti seddaaw ken pannaca-
langalang, iti copa ni cabsatmo a Sama-
ria.
34 Wen, isut' inumem ken paatianam,
ket ngetngetem ti luplupot a nagersay, ken
caramutam dagiti susom; ta isut' sinaoc,
cuna ni Apo Jehova.
35 Isut' gapuna, castoy ti cuna ni Apo
Jehova: Agsipud ta sica linipatannac, ket
naglictadannac, awitem met ngarud ti
derrep ken kinabalangcantismo.

36 Ni Jehova kinunana pay caniac:
Anac ti tao, ocomemto da Ahola ken
Aholiba? ipalawagmo ngarud cadacuada
dagiti kinarimonda.
37 Ta nakiabigda ti saanda nga asawa,
ket ti dara adda cadagiti imada; ket cada-
giti idolosda nakicamalalada ket dagiti
annacda a lallaki, a pinutotda caniac
impalabasda *iti apuy* cadacuada tapno
malamutda.
38 Maysa pay, inaramidda daytoy cani-
ac: tinulawanda ti santuarioc iti dayta met
la nga aldaw, ket binassawanganda dagiti
aldawco a panaginaná.
39 Ta idi pinapatayda dagiti annacda
cadagiti idolosda, idin immayda iti dayta
met la nga aldaw iti santuarioc tapno isut'
binassawanganda; ket adtoy, castoy ti
inaramidda iti tengnga ti balayco.
40 Ket maysa pay dacayo nagpaayab-
cayo cadagiti lallaki nga immay a naggapu
iti adayu, isuda a nacaibaonan ti maysa a
babaonen, ket adtoy, immayda; gapu cada-

cuada sica nagugasca, pinintaam dagiti
matam, ket inarcosam ti bagim met laeng
cadagiti ararcos,
41 ket nagtugawca iti nadaeg a pagid-
daan, nga adda maysa a lamesaan a
naisagana iti sangoananna, isu nga iti ra-
bawna incabilna ti inciensoc ken ti lanac.
42 Ket ti timec ti maysa a caadu nga
adda a sitatalna adda idi kencuana: ket
agraman dagiti lallaki ti sapasap a kita
naiyeg dagiti mammartec nanipud iti let-
ang; ket nangicabilda ti pulpulceras
cadagiti ima *dagiti dua*, ken napintas a
balbalangat cadagiti oloda.

43 Idin kinunac maipanggep kencuana
a baket iti pannakicamalala, Ita agbalang-
cantisdanto kencuana, ket isu *cadacuada.*
44 Ket simrecda kencuana, cas ti
iseserrecda iti maysa a balangcantis:
casta simrecda cada Ahola ken ni Aholi-
ba, dagiti naderrep a babbai.
45 Ket dagiti nalinteg a lallaki, isuda
ti mangocom iti panangocom dagiti bab-
bai a mannakicamalala, ken ti panangocom
dagiti babbai a nagibuyat ti dara; agsipud
ta isudat' babbai a mannakicamalala, ken
ti dara adda cadagiti imada.
46 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova:
mangisang-atacto ti maysa a cacuyogan a
maibusor cadacuada, ket yawatconto ida a
maipallatoc nga agsublisubli ken mataca-
wan.
47 Ket ti cacuyogan uburennanto ida
cadagiti batbato, ket papatayenna ida
cadagiti campilanda, papatayendanto da-
giti annacda a lallaki ken babbai, ket
puuranda dagiti balbalayda iti apuy.
48 Castoy ti panangpasardengco iti
derrep iti daga, tapno amin a babbai mai-
suro coma a saan nga agaramid ti cas iti
kinaderrepmo.
49 Ket supapacandanto ti derrepyo
cadacayo, ket awitenyonto dagiti basbasol
dagiti idolosyo, ket maammoanyonto a
siac ni Apo Jehova.

Ti pangngarig ti caldero. Ti ipapatay ti asawa ni Ezequiel maysa a tanda iti Juda.

24 Manen, iti maicasiam a tawen, iti
maicapulo a bulan, iti maicapulo
nga aldaw ti bulan, ti sao ni Jehova
dimteng caniac, a kinunana,
2 Anac ti tao, isuratmo ti nagan ti al-
daw, *nga isu* daytoy met laeng nga aldaw:
ti ari ti Babilonia immasideg iti Jerusalem
iti daytoy met laeng nga aldaw.
3 Ket iyebcasmo ti maysa a pangarig
iti nasukir a balay, ket cunaem cadacuada,
Castoy ti cuna ni Apo Jehova, Isaangmo
ti caldero, isut' isaangmo, ket mangibuc-
bucca met ti danum kencuana:
4 urnongem dagiti reddecna kencuana,
ti amin met laeng a nasayaat a reddec, ti
luppo, ken ti abaga; isut' punnoem cada-
giti napili a tultulang.
5 Mangalaca ti napili iti pangen,
ken casta met ti maysa a gabsuon *a cayo* a
maipaay cadagiti tultulang iti siroc *ti
caldero;* isut' paburekem a naimbag; wen,
dagiti tulang kencuana mapaburecda coma
iti tengngana.

6 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo
Jehova: Asi pay ti ciudad a sidadara, ti
caldero a ti latina adda idiay, ken ti
latina saan a rimmuar kencuana! iruarmo
kencuana dagiti reddec; awan ti gasat a
matnag kencuana.
7 Ta ti darana adda iti tengngana; isut'
incabilna iti rabaw ti nalucasan a bato;
isut' saanna nga imbuyat iti rabaw ti daga,
tapno isut' abbonganna iti tapuc.
8 Tapno pasang-atenna ti pungtot a
mangala ti pangbales, incabilco ti darana
iti rabaw ti nalucasan a bato, tapno isut'
saan coma a maabbongan.
9 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo
Jehova; Asi pay ti ciudad a sidadara!
Siac padackelecto met ti gabsuon.
10 Igabsuon ti cayo, papudoten ti apuy,
pabureken a naimbag ti lasag, ken papale-
ten ti digu, ket dagiti tulang mapuuran
coma.
11 Sa isut' icabil nga awan agyanna iti
rabaw dagiti beggangna tapno mapapudot
coma, ket ti gambangna mauram coma,
ket ti rugitna matunaw coma kencuana,
tapno ti latina maibus coma.
12 Isu binannogna *ti bagina met laeng*
iti trabajo; nupay casta ti dackel a latina
saan a rumuar kencuana, ti latina *saan a
rumuar* gapu iti apuy.
13 Iti kinarugitmo adda ti derrep:
agsipud ta dinalusanca ket saanca a nada-
lusan, saancanto a madalusanen iti rugitmo,
aginggat' paginanaec kenca ti pungtotco.
14 Siac, ni Jehova, isut' sinaoc: isut'
maaramidto, ket isuntot' aramidec; sa-
anacto nga agsubli, ket diacto met isakit,
ken saanacto met nga agbababawi; cas
mayalubog cadagiti dalanmo, ken cas ma-

inugot cadagiti gapuanam, isuda ocomen-
dacanto, cuna ni Apo Jehova.

15 Castamet a dimteng̃ caniac ti sao ni
Jehova, a kinunana,
16 Anac ti tao, adtoy, iccatec kenca ti
tarigagay dagiti matam iti maysa a pettat
a rigat: nupay casta dicanto aglading̃it
wenno agsang̃it, ket saanto met ng̃a agayus
dagita luam.
17 Agsaibbecca, ng̃em saan a napigsa,
saanca ng̃a aglading̃it cadagiti natay;
ireppetmo ti bonetem dita olom, ket
icabilmo dagiti zapatosmo cadagita sacam,
ket saanmo ng̃a abbong̃an dagiti bibigmo,
ket dica canen ti tinapay dagiti lallaki.
18 Gapuna a nagsaoac iti ili iti bigat;
ket iti sumipng̃et natay ni asawac; ket iti
bigat inaramidco ti cas naibilin caniac.

19 Ket ti ili kinunana caniac, Saanmon-
to aya ng̃a ibaga cadacami no aniada
dagitoy a banag cadacami, ng̃a aramidem?
20 Sa kinunac cadacuada, Ti sao ni
Jehova dimteng̃ caniac, a kinunana,
21 Agsaoca iti balay ti Israel, Castoy ti
cuna ni Apo Jehova: Adtoy, bassawang̃-
acto ti santuarioc, ti tang̃sit ti pannacaba-
linyo, ti tarigagay dagiti matayo, ken
dayta caasian ti cararuayo; ket dagiti
annacyo a lallaki ken babbai ng̃a imbatiyo
iti licudan mapasag̃danto iti campilan.
22 Ket aramidenyonto ti cas inaramid-
co: saanyonto ng̃a abbong̃an dagiti bibig-
yo, ket dicayto met mang̃an iti tinapay
dagiti lallaki.
23 Ket dagiti boneteyo addanto cadagi-
ti oloyo, ken dagiti zapatosyo cadagiti
sacsacayo: dicayto aglading̃it wenno ag-
sang̃it; no di ket cumapsutcayto cadagiti
kinadang̃kesyo, ken aglidaycayo ti maysa
iti sabali.
24 Castoy ni Ezequiel isunto cadacayo
ti maysa a tanda; cas mainugot cadagiti
amin ng̃a inaramidna aramidenyonto:
intono daytoy dumteng̃, maammoanyonto
a siac ni Apo Jehova.

25 Ket sica, anac ti tao, saanto aya ng̃a
iti aldaw a panang̃iccat cadacuada iti
pigsada, ti ragsac ti dayagda, ti tarigagay
dagiti matada, ken dayta tinarigagayan
dagiti pusoda, dagiti annacda a lallaki ken
babbai,
26 tapno iti dayta ng̃a aldaw daydiay
macatalaw umayto kenca tapno isut' ipa-
ng̃egna kenca cadagiti lapayagmo?
27 Iti dayta ng̃a aldaw t ing̃iwatmo
maluctanto kencuaña a nacatalaw, ket
agsaocanto, ket saancanton ng̃a umel:
iti casta agbalinca a tanda cadacuada; ket
maammoandanto a siac ni Jehova.

*Dagiti padto a maicaniwas iti Ammon,
Moab, Edom ken Filistia.*

25 Ket ti sao ni Jehova dimteng̃ caniac,
a kinunana,
2 Anac ti tao, iturong̃mo dayta rupam
cadagiti annac ti Ammon, ket agipadtoca
iti maibusor cadacuada:
3 ket cunaem cadagiti annac ti Ammon,
Deng̃genyo ti sao ni Apo Jehova: Castoy
ti cuna ni Apo Jehova, Agsipud ta kinu-
nam, Aha, a maibusor iti santuarioc, idi
isut' nabassawang̃an; ken maicaniwas iti
daga ti Israel, idi isut' nalang̃alang̃; ken
maibusor iti balay ti Juda, idi napanda iti
pannacacayaw:
4 adtoy, ng̃arud yawatcanto cadagiti
annac iti daya a matagicua, ket isuda
isaaddanto dagiti pagpacarsoanda kenca,
ken aramidenda dagiti pagnaedanda ken-
ca; canendanto ti bung̃am, ken inumen-
danto ti gatasmo.
5 Ket aramidecto ti Rabbat a pang̃yapo-
nan dagiti camello, ken dagiti annac ti
Ammon a lugar a pagiddaan dagiti car-
nero: ket maammoanyonto a siac ni
Jehova.
6 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova:
Agsipud ta pinagsipatmo dagiti imam,
ken intabbugam dagiti sacam, ken nagrag-
sacca iti amin a gura ti cararuam a maibu-
sor iti daga ti Israel;
7 adtoy, ng̃arud, inyunnatco ti imac
kenca, ket yawatcanto a maysa a samsam
cadagiti nacion; ket keltayencanto cadagiti
il-ili, ket papatayencanto cadagiti dag-
daga: dadaelencanto; ket maammoamto
a siac ni Jehova.

8 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsi-
pud ta ti Moab ken Seir cunaenda, Adtoy,
ti balay ti Juda cas la cadagiti amin a
nacion;
9 adtoy ng̃arud, luctacto ti bacrang̃ ti
Moab manipud cadagiti ciudad, manipud
cadagiti ciudadna ng̃a adda cadagiti bed-
deng̃na, ti dayag ti daga, ti Bet-jesimot,
ken Baal-meon, ken Cariataim,
10 cadagiti annac iti daya *tapno mapan*
a maibusor cadagiti annac ti Ammon, ket
itedconto ida a matagicua, tapno dagiti
annac ti Ammon saan coma a malagip
cadagiti nacion;

11 ket aramidecto ti panangocom iti
Moab; ket maammoandanto a siac ni
Jehova.

12 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Ag-
sipud ta ti Edom nagaramid iti maibusor
iti balay ti Juda iti panangbales, ket
napaunget a napalalo, ket isut' nabales
cadacuada;
13 Castoy ngarud ti cuna ni Apo Jeho-
va, Iyunnatconto ti imac iti Edom, ket
keltayecto kencuana ti tao ken animal; ket
isuntot' aramidec a langalang manipud
idiay Teman; wen, idiay Dedan mapasag-
danto iti campilan.
14 Ket icabilconto ti panangbalesco iti
Edom iti pannacaaramat ti ima ti ilic nga
Israel; ket aramidendanto idiay Edom ti
cas mayalubog iti lucsawco ken cas mainu-
got iti pungtotco; ket maammoandanto
ti panangbalesco, cuna ni Apo Jehova.

15 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Ag-
sipud ta dagiti Filisteos nagaramidda iti
panangbales, ket nangbalesda nga adda
gurada iti cararua a mangdadael iti agna-
nayon a panagbinnusor;
16 castoy ngarud ti cuna ni Apo Jeho-
va, Adtoy, iyunnatconto ti imac cadagiti
Filisteos, ket keltayecto dagiti Cereteos,
ket dadaelecto ti tidda iti igid ti baybay.
17 Ket aramidecto ti dackel a panang-
bales cadacuada agraman napungtot a
panangtubngar; ket maammoandanto a
siac ni Jehova, intono icabilco ti panang-
balesco cadacuada.

Ti pannacarbec ti Tiro maipadto.

26 Ket naaramid idi maicapulo ket
maysa a tawen, iti umuna *nga aldaw*
ti bulan, a ti sao ni Jehova dimteng caniac,
a kinunana,
2 Anac ti tao, agsipud ta ti Tiro kinu-
nana a maicaniwas iti Jerusalem, Aha,
maburac *dayta* a ruangan dagiti il-ili; isut'
nagsubli caniac; siac mapnoacto manen,
ita ta isut' nalangalang:
3 isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo
Jehova, Adtoy, bumusorac kenca, O Tiro,
ket pasang-atecto ti adu a nacion a maibu-
sor kenca, cas ti baybay pasang-atenna
dagiti dalluyonna.
4 Ket isuda rebbaendanto dagiti bacud
ti Tiro, ket racrakendanto dagiti torrena:
cuscusecto met ti tapucna kencuana, ket
isuntot' aramidec a maysa a bato a nalu-
casan.
5 Isuntot' maysa a lugar a pagyucradan
cadagiti iket iti tengnga ti baybay; ta
isut' sinaoc, cuna ni Apo Jehova; ket
isuntot' agbalin a samsam cadagiti nacion.
6 Ket dagiti annacna a babbai nga adda
iti away mapapataydanto iti campilan:
ket maammoandanto a siac ni Jehova.

7 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova:
Adtoy, iyegconto iti Tiro ni Nabucodono-
sor nga ari ti Babilonia, ari dagiti ar-ari,
manipud iti amianan, agraman cabcabayo,
ken luglugan, ken lallaki a nagcabayo, ken
maysa a cacuyogan, ken adu a tattao.
8 Isu papatayennanto iti campilan dagi-
ti annacmo a babbai iti away; ket agara-
midto cadagiti sarikedked a maibusor
kenca, ket agaramidto ti turod a mai-
busor kenca, ket itayagnanto ti sarapa a
maicaniwas kenca.
9 Ket icabilnanto dagiti makinana a
pangracrac a maibusor cadagiti bacudmo,
ket cadagiti wasayna rebbaennanto dagiti
torrem.
10 Agtaud iti caadu dagiti cabayona ti
tapucda abbongandacanto: dagiti bacud-
mo agkintayegdanto iti daranudor dagiti
lallaki a nagcabayo, ken dagiti bagbagon,
ken dagiti lugan, inton isut' sumrec cadagiti
ruanganmo, cas dagiti tattao sumrecda iti
maysa a ciudad a nacaaramidan ti maysa
a gutbaw.
11 Iti cucuco dagiti cabayona badde-
kennanto amin dagiti lanlansanganmo; isu
papatayennanto ti ilim iti campilan; ket
dagiti teddec ti pigsam maipababadanto
iti daga.
12 Ket mangaramiddanto iti maysa a
samsam cadagiti kinabacnangmo, ken ma-
ngaramiddanto ti maysa a samsam cadagiti
tagilacom; ket racrakendanto dagiti ba-
cudmo, ket dadaelendanto dagiti macaay-
ayo a balbalaymo; ket icabildanto dagiti
batbatom ken ti taricayom ken ti tapucmo
iti tengnga dagiti danum.
13 Ket pasardengecto ti anabaab dagiti
cancionmo; ken ti aweng dagiti arpam
saanto a mangegen.
14 Ket aramidencanto a nalucasan a
bato; sicantot' maysa a lugar a pagyucra-
dan cadagiti iket; saancanton a maiba-
ngon; ta siac, ni Jehova isut' sinaoc, cuna
ni Apo Jehova.

15 Castoy ti cuna ni Apo Jehova iti
Tiro: ¿Saanto nga agkintayeg dagiti pur-
puro iti uni ti pannacatuangmo, no dagiti

nasugsugat agsainnecda, no ti panangpapatay maaramid iti tengngam?

16 Iti casta dagiti amin a principes ti baybay umulogdanto manipud cadagiti tronoda, ket idissoda dagiti lambonda, ket ucsobenda dagiti nabordaan a pagananayda: agcawesdanto a sipipigerger; agtugawdanto iti daga, ket agkintayegdanto iti tunggal canito, ket masdaawdanto kenca.

17 Ket agunnoydanto kenca, ket cunaenda kenca, Amangan ti pannacadadaelmo, a nagtaengan dagiti lallaki ti baybay, ti agdindinamag a ciudad, a napigsa idi iti baybay, isu ken dagiti agnaed kencuana a nangpabuteng cadagiti amin a nagnaed idiay!

18 Ita dagiti purpuro agkintayegdanto iti aldaw ti pannacatuangmo; wen, dagiti purpuro nga adda iti baybay agcullayawdanto iti ipapanawmo.

19 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova: Inton aramidenca a langalang a ciudad, cas cadagiti ciudad nga awan ti agnaed; inton ipasang-atco ti yuyeng kenca, ket dagiti dadackel a dandanum abbongandacanto;

20 isunto ti panangipababac kenca a maicuyog cadacuada nga umulog iti dariwangwang cadagiti tattao iti umuna a tiempo, ket pagnaedencanto cadagiti nauneg a paspaset ti daga, cadagiti luglugar a langalang idi unana, a maicuyog cadacuada nga umulog iti dariwangwang, tapno saanca a mapagtaengan; ket icabilconto ti dayag iti daga dagiti sibibiag.

21 Aramidencanto a maysa a pagbutngan, ket awancanton; nupay no sapulendaca, uray caanoman saancanto pay laeng a masaracan manen, cuna ni Apo Jehova.

Ti panagunnoy iti Tiro. Ti pacasaritaan iti casasaad ti panagtagilacoan.

27 Ti sao ni Jehova dimteng manen caniac, a kinunana,

2 Ket sica, anac ti tao, unnoyam ti Tiro;

3 Ket cunaem iti Tiro, O sica nga agnaed iti pagsercan ti baybay, a sica ti agtagtagilaco dagiti il-ili aginggá cadagiti adu a purpuro, castoy ti cuna ni Apo Jehova: Sica, O Tiro, kinunam, siac naananayac iti imnas.

4 Dagiti beddengmo addada iti puso dagiti baybay; dagiti mangibangonmo lineppasda ti pintasmo.

5 Isuda inaramidda dagiti amin a tablonmo ti caycayo a parwa nanipud Senir; nangalada ti maysa a cantingen nanipud idiay Libano nga inaramidda a palo ti sasacayan kenca.

6 Inaramidda dagiti gaudmo cadagiti roble ti Basan; inaramidda dagiti bancom iti marfil a naipauneg iti cayo nga alamo, a naggapu cadagiti purpuro ti Quitim.

7 Ti nalapat a lienzo a nabordaan a naggapu idiay Egipto isut' layagmo, tapno isu coma kenca a maysa a bandera; azul ken purpura a naggapu cadagiti purpuro ti Elisa isut' linongmo.

8 Dagiti agnaed ti Sidon ken Aruad isuda idi dagiti agigaudmo: dagiti mamasiribmo, O Tiro, addada idi kenca, isuda dagiti pilotom.

9 Dagiti lallacay ti Gebal ken dagiti mamasiribna a lallaki addada idi kenca a cas mangsengsengmo: amin dagiti sasacayan ti baybay agraman dagiti marinoda addada idi kenca a makibiang iti tagilacom.

10 Ti Persas ken Lud ken Put addada idi iti buyotmo, dagiti lallakim iti gubat: imbitinda ti calasag ken ti cabal ti olo kenca; isuda imparangda ti sayaatmo.

11 Dagiti lallaki ti Aruad agraman ti buyotmo addada idi iti rabaw dagiti bacudmo iti aglicmut, ket dagiti natured a lallaki addada idi cadagiti torrem; imbitinda dagiti calasagda cadagiti bacudmo iti aglicmut; lineppasda ti imnasmo.

12 Ti Tarsis isut' agtagtagilacom gapu iti caadu dagiti amin a kita ti kinabacnang; nga adda pirac, landoc, lata, ken buli, insucatda cadagiti tagilacom.

13 Ti Javan, Tubal ken Mesec, isuda dagiti agbaniagam; insucatda dagiti kinatap dagiti lallaki ken dagiti alicamen a gambang cadagiti tagilacom.

14 Isuda iti balay ti Togorma insucatda cadagiti tagilacom dagiti cabayo ken cabcabayo ti gubat ken mulos.

15 Dagiti lallaki ti Dedan isuda idi dagiti agbaniagam; adu a purpuro isuda idi ti pagtagilacoan ti imam; inyegda kenca nga insucat dagiti sarsara a marfil ken ebano.

16 Ti Siria isu idi ti agtagtagilacom gapu iti caadu dagiti cuam nga aramid ti ima; insucatda cadagiti tagilacom dagiti esmeralda, purpura, ken nabordaan nga aramid, ken nalapat a lienzo, ken coral, ken rubi.

17 Ti Juda, ken ti daga ti Israel, isuda

idi dagiti agbaniagam: insucatda iti
tagilacom dagiti trigo ti Minit, ken pan-
nag*, ken diro, ken lana, ken balsamo.
18 Ti Damasco isu idi ti agtagtagilacom
gapu iti caadu dagiti cuam nga aramid ti
ima, gapu iti caadu dagiti amin a kita ti
kinabacnang, agraman ti arac ti Holbon,
ken napudaw a de lana.
19 Ti Vedan ken Javan insucatda ti
sagút cadagiti tagilacom: nasileng a lan-
doc, casia, ken calamo addada idi cadagiti
tagilacom.
20 Ti Dedan isu idi ti agbaniagam
cadagiti napateg a luplupot ti agsacay.
21 Ti Arabia, ken amin a principes ti
Cedar, isuda ti agtagtagilacom iti imam;
iti corcordero, carcarnero a lallaki, ken
calcalding, cadagitoy isuda idi dagiti
agtagtagilacom.
22 Dagiti agbaniaga ti Saba ken Reema,
isuda idi dagiti agbaniagam; insucatda
cadagiti tagilacom ti cangronaan cadagiti
amin a recado, ken cadagiti amin a napateg
a batbato, ken balitoc.
23 Ti Haran ken Canneh, ken Eden
nga agbaniaga ti Saba, Asiria, *ken* Quelma,
isuda idi dagiti agbaniagam.
24 Dagitoy isuda idi dagiti agbaniagam
cadagiti napili a tagilaco, cadagiti bal-
balcut ti azul ken nabordaan a trabajo,
ken cadagiti lacasa ti napateg a cawes, a
nareppet cadagiti tali ken naaramid iti
cantingen, cadagiti tagilacom.
25 Dagiti sasaeayan ti Tarsis isuda
dagiti cacuyogan cadagiti tagilacom: ket
sica napnecca, ken naaramidca a nadayag
unay iti puso dagiti baybay.

26 Dagiti aggagaudmo impandaca cada-
giti dadackel a danum: ti angin ti daya
binuracnaca iti puso dagiti baybay.
27 Dagiti kinabacnangmo, ken dagiti
tagilacom, ti tagilacom, dagiti marinom,
ken dagiti pilotom, dagiti mangsengseng-
mo, ken dagiti makibibiang cadagiti tagila-
com, ken amin dagiti lallakim ti gubat nga
adda kenca, agraman ti amin a cacuyogam
nga adda iti tengngam, matnagdanto iti
puso dagiti baybay, iti aldaw ti panna-
carbecmo.
28 Gapu iti uni ti riaw dagiti pilotom
dagiti arrabal agkintayegdanto.
29 Ket amin dagiti agigem ti gaud,
dagiti marinos, *ken* amin dagiti pilotos ti
baybay, dumsaagdanto manipud cadagiti
sasacayanda; isuda agtacderdanto iti ra-
baw ti daga,
30 ket ipangegdanto ti timecda kenca,
ket agriawdanto a sipapait, ket agipur-
ruacdanto ti tapuc iti rabaw dagiti oloda;
isuda aglugnacdanto cadagiti dapu;
31 ket agpulinangnangdanto a maipaay
kenca, ket agbarikesda ti nakersang a lu-
pot, ket agsangitdanto a maipaay kenca a
sipapait ti cararua ken iti napait a panag-
ladingit.
32 Ket iti panagdung-awda agunnoydan-
to kenca, ket agasugdanto kenca, *a cunada,*
Asino ti adda a cas ti Tiro, cas kencuana a
napagulimec iti tengnga ti baybay?
33 Idi dagiti tagilacom rimmuarda
cadagiti baybay, sica pinunnom ti adu nga
il-ili; pinabacnangmo dagiti ar-ari ti daga
iti caadu dagiti kinabacnangmo ken
tagilacom.
34 Idi tiempo a naburacca gapu cadagiti
baybay iti caadalman dagiti danum, ti
tagilacom ken amin ti cacuyogam napasag-
da iti tengngam.
35 Amin dagiti agnaed cadagiti purpuro
agseddaawda kenca, ket dagiti ar-arida
agbutengda a napalalo; mariribucda iti
langada.
36 Dagiti agtagtagilaco iti nagteng-
ngaan dagiti il-ili sultipandaca; nagbalin-
ca a pagbutngan, ket uray caanoman
awancanton.

Ti pannacaabac ti ari ti Tiro, ken ti un-unnoy gapu kencuana. Ti padto a maibusor iti Sidon. Ti pannacaisubli ti Israel.

28 Ti sao ni Jehova dimteng manen
caniac, a kinunana,
2 Anac ti tao, ibagam iti principe ti
Tiro, Castoy ti cuna ni Apo Jehova:
Agsipud ta ti pusom naipangato, ket
kinunam, Siac maysaac a dios, agtugawac
iti tugaw ti Dios, iti tengnga dagiti bay-
bay; nupay casta sica taoca, a saan a
Dios, nupay incabilmo ti pusom a cas ti
puso ti Dios;
3 adtoy sica masmasiribca ngem ni
Daniel; awan ti palimed a mailinged
kenca;
4 gapu iti siribmo ken gapu iti pannaca-
awatmo nacagun-odca cadagiti kinabac-
nang, ket nacagun-odca ti balitoc ken pirac
cadagiti gupitmo;
5 gapu iti dackel a siribmo *ken* gapu iti
panagtagilacom pinaadum dagiti kinabac-

* Nalabit maysa a kita ti dulce.

naoĝmo, ket ti pusom naipanĝato gapu
cadagiti kinabacnanĝmo;
6 gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova:
Agsipud ta incabilmo ti pusom cas ti puso
ti Dios;
7 adtoy nĝarud, iyegconto dagiti gan-
gannaet kenca, ti nacaamamac cadagiti
nacion, ket isuda asutendanto dagiti cam-
pilanda a maibusor iti imnas ti siribmo,
ket tulawandanto ti raniagmo.
8 Ipababadacanto iti dariwanĝwanĝ, ket
mataycanto iti patay dagidiay a mapapa-
tay, iti puso dagiti baybay.
9 Cunaemto pay laenĝ aya iti sanĝoan-
an ti mamapatay kenca, Siac Diosac?
nĝem sica taoca, a saan a Dios, iti ima
daydiay a manĝsugat kenca.
10 Mataycanto iti patay dagiti saan a
nacugit gapu iti ima dagiti gangannaet;
nĝem isut' sinaoc, cuna ni Apo Jehova.

11 Maysa pay ti sao ni Jehova dimtenĝ
caniac, a kinunana,
12 Anac ti tao, agunnoyca iti ari ti
Tiro, ket cunaem kencuana, Castoy ti
cuna ni Apo Jehova: Sica selloam ti
dagup, napno ti sirib, ken awan pagcura-
nĝanna iti imnas.
13 Addaca idi idiay Eden, a minuyo-
nĝan ti Dios; tunĝgal napateg a bato isu ti
abbonĝmo, sardio, topacio, ken ti diamante,
ti berilo, ti onix, ken ti jaspe, ken ti zafiro,
ti esmeralda ken ti carbunculo, ken bali-
toc: ti pannacaaramid dagiti panderetam
ken dagiti pifanom adda idi kenca; idi
aldaw a naparsuaca isuda naisaganada.
14 Sica ti napulotan a kerubin a ma-
nĝabbonĝ: ket siac insaadca, *tapno* addaca
idi iti rabaw ti nasantoan a bantay ti Dios;
sica nagnaca a nagpanĝato ken nagpababa
iti tenĝnĝa dagiti batbato nĝa apuy.
15 Sica awan idi ti pagcuranĝam cada-
giti dalanmo nanipud idi aldaw a pannaca-
parsuam aginĝgat' nasarac kenca ti kina-
killo.
16 Gapu iti caadu ti panagtagilacom
pinunnoda ti tenĝnĝam iti pananĝranĝgas
ket sica nagbasolca: isut' gapuna nĝa im-
bellenĝca a cas saan a sagrado iti bantay ti
Dios; ket siac dinadaelca, O manĝabbonĝ a
kerubin, manipud iti tenĝnĝa dagiti
batbato nĝa apuy.
17 Ti pusom naipanĝato gapu iti im-
nasmo; tinulawmo ti siribmo gapu iti
raniagmo; impurruacca iti daga; incabilca
iti sanĝoanan dagiti ar-ari, tapno makita-
daca coma.
18 Gapu iti caadu dagiti kinadanĝkes-
mo, iti kinakillo ti panagtagilacom, binas-
sawanĝam dagiti santuariom; isut' gapuna
nĝa inruarco ti maysa nĝa apuy manipud
iti tenĝnĝam; isu linamutnaca, ket siac
pinagbalinca a dapu iti rabaw ti daga iti
imatanĝ ti amin dagidiay macakita kenca.
19 Isuda amin a macaammo kenca
cadagiti il-ili masdaawdanto kenca; sica
nagbalinca a pagbutnĝan, ket uray caano-
man awancanton.

20 Ket ti sao ni Jehova dimtenĝ caniac,
a kinunana,
21 Anac ti tao, isanĝom ta rupam nĝa
agturonĝ iti Sidon, ket agpadtoca iti mai-
busor kencuana,
22 ket cunam, Castoy ti cuna ni Apo
Jehova: Adtoy, bumusorac kenca; O
Sidon; ket siac maitan-ocacto iti tenĝ-
nĝam; ket maammoandanto a siac ni
Jehova, intono aramidec dagiti pananĝo-
comco kencuana, ken masantificarac ken-
cuana.
23 Ta ipawitconto ti anĝol kencuana,
ken dara cadagiti lanlansanĝanna; ket
dagiti sugatan mapasagdanto iti tenĝ-
nĝana, nĝa adda campilan kencuana iti
tunĝgal sikigan; ket maammoandanto a
siac ni Jehova.
24 Ket awanton ti natarumamis a calu-
nay iti balay ti Israel, wenno macadunor a
siit ti aniaman nĝa adda iti aglicmutda, a
nanĝaramid ti gura cadacuada; ket ma-
ammoandanto a siac ni Apo Jehova.

25 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: In-
tono urnonĝec ti balay ti Israel manipud
cadagiti il-ili a iti nagtenĝnĝaanda mai-
warisda, ket masantificaracto cadacuada iti
imatanĝ dagiti nacion, isuntot' panag-
taenĝda iti dagada met laenĝ isu nĝa inted-
co ken adipenco a Jacob.
26 Ket agnaeddanto kencuana a sita-
talged; wen, agbanĝondanto cadagiti bal-
balay, ken agmulada cadagiti cauvasan,
ket agtaenĝdanto a sitatalged, intono ara-
midec dagiti panangocom cadacuada amin
nĝa ipakita ti gura cadacuada iti aglicmut-
da; ket maammoandanto a siac ni Jehova
a Diosda.

Ti padto a maicaniwas iti Egipto.

29 Iti maicapulo a tawen, iti maicapulo
a bulan, iti maicapulo ket dua *nĝa*
aldaw ti bulan, ti sao ni Jehova dimtenĝ
caniac, a kinunana,
2 Anac ti tao, isanĝom ta rupam a

maibusor ken ni Faraon nğa ari ti Egipto,
ket agipadtoca iti maibusor kencuana, ken
maicaniwas iti amin nğa Egipto;
3 agsaoca, ket cunam, Castoy ti cuna ni
Apo Jehova: Adtoy, bumusorac kenca,
Faraon nğa ari ti Egipto, ti dackel nğa
olimaw nğa adda iti tengnğa dagiti car-
carayanna, a nagcuna, Ti carayanco cucuac
a bucod, ket isut' inaramidco a maipaay
caniac met laenğ.
4 Ket manğicabilacto ti banbanniit
cadagiti sanğim, ket padecketecto dagiti
ican dagiti carcarayanmo cadagiti sicsic-
mo; ket isanğ-atcanto manipud iti tenğ-
nğa dagiti carcarayanmo, agraman dagiti
amin a ican dagiti carayanmo isuda a
dumket cadagiti sicsicmo.
5 Ket ibellenğcanto iti let-anğ, sica ken
amin ti ican dagiti carayanmo: matuanğ-
canto iti nalawa a tay-ac; saancanto a
matiptipon wenno maururnonğ; intedco a
maipaay a taraon cadagiti animal ti daga
ken cadagiti tumatayab cadagiti lanğ-
lanğit.
6 Ket amin dagiti agnaed ti Egipto
maammoandanto a siac ni Jehova, agsi-
pud ta isudat' maysa a sarucod a runo iti
balay ti Israel.
7 Idi iniggamandaca iti ima, sica nag-
bunğtolca, ken pinigismo amin dagiti aba-
gada; ket idi nagsanğgirda kenca, sica
nagbunğtolca, ken pinagpigergermo dagiti
lomlomoda.

8 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo
Jehova: Adtoy, iyegconto ti maysa a
campilan kenca, ket keltayecto kenca ti tao
ken animal.
9 Ket ti daga ti Egipto lanğalanğto
ken dadael; ket maammoandanto a siac
ni Jehova. Agsipud ta kinunana, Ti
carayan cucuac, ket isut' inaramidco;
10 adtoy, nğarud, bumusorac kenca,
ken bumusorac cadagiti carcarayanmo,
ket aramidecto ti daga ti Egipto a maysa
a naananay a dadael ken lanğalanğ, mani-
pud iti torre ti Sevene aginğga met laenğ
iti beddenğ ti Etiopia.
11 Awan ti saca ti tao a lumabasto
kencuana, wenno saca ti animal a luma-
basto kencuana, ket dinto met mapagnaed-
an iti uppat a pulo a tawen.
12 Ket aramidecto ti daga ti Egipto a
lanğalanğ iti tenğnğa dagiti dagdaga a
lanğalanğ; ket dagiti ciudadna iti nagtenğ-
nğaan dagiti ciudad a naracrac lanğalanğ-
danto iti uppat a pulo a tawen, ket iwaris-
conto dagiti taga Egipto cadagiti nacion,
ket iwaracto ida cadagiti dagdaga.

13 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova:
Iti panunğpalan ti uppat a pulo a
tawen urnonğecto dagiti Egipcios manipud
cadagiti il-ili a nacaiwarisanda;
14 ket isublicto ti pannacacayaw ti
Egipto, ket pasubliecto ida iti daga ti
Patures, iti daga a nacayanacanda; ket
idiay isudantot' nababa a pagarian.
15 Isunto ti cababaan cadagiti amin
a pagpagarian; ket dinto metten mai-
panğato iti nğato dagiti nacion: ket pabas-
sitecto ida, tapno saandanton nğa agturay
cadagiti nacion.
16 Ket awanton ti pagtalcan ti balay
ti Israel, a manğipalagip ti kinadakes, no
isuda tumaliawdanto a cumita cadacuada:
ket maammoandanto a siac ni Apo Je-
hova.

17 Ket naaramid idi maicaduapulo ket
pito a tawen, iti umuna *a bulan*, iti damo
nğa aldaw ti bulan, ti sao ni Jehova
dimtenğ caniac, a kinunana,
18 Anac ti tao, ni Nabucodonosor nğa
ari ti Babilonia pinagservina ti buyotna
iti dackel a panagservi a maibusor iti
Tiro: tunğgal olo napapulinanğnanğ, ket
tunğgal abaga narunot; nupay casta awan
idi ti tanğdanna, uray ti buyotna, a nag-
gapu iti Tiro, gapu iti panagservi a pinag-
servina a maicaniwas kencuana.
19 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo
Jehova: Adtoy, itedconto ti daga ti Egip-
to ken Nabucodonosor nğa ari ti Babilo-
nia; ket isu ipanawnanto ti kinaaduna,
ket alaenna ti agawna, ken alaenna ti sam-
samna; ket isunto ti tanğdan ti buyotna.
20 Intedco kencuana ti daga ti Egipto
a cas supapacna gapu iti panagservina,
agsipud ta nagaramidda iti maipaay
caniac, cuna ni Apo Jehova.

21 Iti dayta nğa aldaw pagbuselecto ti
sara iti balay ti Israel, ket itedconto
kenca ti pananğlucat ti nğiwat iti tenğ-
nğada; ket maammoandanto a siac ni
Jehova.

Ti pananğabac ti Babilonia iti Egipto.

30 Ti sao ni Jehova dimtenğ manen
caniac, a kinunana,
2 Anac ti tao, agipadtoca, ket cunaem,
Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agdunğ-
awcayo, Alala pay ti aldaw.

3 Ta ti aldaw asideg, wen, ti aldaw ni
Jehova asideg; isuntot' aldaw ti ululep,
maysa a tiempo dagiti nacion.
4 Ket maysa a campilan umayto iti
Egipto, ket addanto liday iti Etiopia,
intono dagiti mapapatay mapasagdanto
idiay Egipto; ket ipanawdanto dagiti
kinaaduna, ket dagiti cimientona mareb-
banto.
5 Ti Etiopia, ken Put, ken Lud, ken
amin dagiti laoc a il-ili, ken Cub, ken
dagiti annac ti daga nga adda iti timpu-
yog, mapasagdanto a maicuyog cadacuada
gapu iti campilan.

6 Castoy ti cuna ni Jehova: Dagidiay
met a mangitandudo iti Egipto mapa-
sagdanto; ket ti kinatangsit ti bilegna
bumabanto: manipud idiay torre ti
Sevene mapasagdanto kencuana iti campi-
lan, cuna ni Apo Jehova.
7 Ket langalangdanto iti tengnga dagiti
dagdaga a langalang; ket dagiti ciudadna
addadanto iti tengnga dagiti ciudad a na-
racrac.
8 Ket maammondanto a siac ni Jehova,
intono gangatac ti Egipto, ket amin dagiti
tumultulongna madadaelda.
9 Iti dayta nga aldaw dagiti babaonen
rumuardanto nga aggapu iti sangoanac
cadagiti sasacayan tapno butengenda dagi-
ti awan ti annadda a taga Etiopia; ket
addanto liday cadacuada, cas idi aldaw ti
Egipto; ta, adtoy, isut' umay.

10 Castoy ti cuna ni Apo Jehova:
pagsardengecto met ti kinaadu ti Egipto,
gapu iti ima ni Nabucodonosor nga ari ti
Babilonia.
11 Isu ken ti ilina a maicuyog kencua-
na, ti nacaamamac dagiti nacion, maiyeg-
to a mangrebbec iti daga; ket asuten-
danto dagiti campilanda a maibusor iti
Egipto, ket punnoenda ti daga cadagiti
mapapatay.
12 Ket paatianecto dagiti carayan, ken
ilacocto ti daga iti ima dagiti dakes a
tattao; ket aramidecto ti daga a langalang,
ken amin nga adda kencuana, gapu iti ima
dagiti gangannaet: Siac, ni Jehova, isut'
sinaoc.

13 Castoy ti cuna ni Apo Jehova:
dadaelecto met dagiti idolos, ket pasarde-
ngecto dagiti ladladawan manipud Memfis;
ket awanton ti principe nga aggapu iti
daga ti Egipto: ket mangicabilacto ti
maysa a buteng iti daga ti Egipto.
14 Ket aramidecto ti Patures a langa-
lang, ket mangganggatacto ti maysa nga
apuy idiay Tafnes, ket aramidecto dagiti
panangocom iti No.
15 Ket ibuyatconto ti pungtotco iti
Pelusio, ti pagsalingdan ti Egipto; ket
keltayecto ti caadu ti No.
16 Ket mangganggatacto ti maysa nga
apuy idiay Egipto: ti Pelusio addanto iti
dackel a liday, ket ti No maburburacto;
ket ti Memfis *addanto* cacaniwasna iti
aldaw.
17 Dagiti bumabbaro ti Heliopolis ken
Pubasti mapasagdanto iti campilan; ket
dagitoy a *ciudad* mapandanto iti pannaca-
cayaw.
18 Idiay Tafnes met ti aldaw agpaidam-
to, intono bungtolec idiay dagiti sangol ti
Egipto, ket ti kinatangsit ti bilegna
sumardengto kencuana: no maipapan
kencuana, maysa nga ulep isut' abbo-
ngannanto, ket dagiti annacna a babbai
mapandanto iti pannacacayaw.
19 Castoy ti panangaramidco cadagiti
panangocom iti Egipto; ket maammoan-
danto a siac ni Jehova.

20 Ket naaramid idi maicapulo ket
maysa a tawen, iti umuna *nga bulan*, iti
maicapito *nga aldaw* ti bulan, a ti sao ni
Jehova dimteng caniac, a kinunana,
21 Anac ti tao, binungtolco ti tackiag
ni Faraon nga ari ti Egipto, ket adtoy,
isut' saan a nareppet tapno maiccan cada-
giti *nacaimbag* nga agas, a maiccan ti
patapat a mangreppet kencuana, tapno
isut' napigsa coma a mangiggem ti campi-
lan.
22 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo
Jehova: Adtoy, bumusorac ken ni Faraon
nga ari ti Egipto, ket bungtolecto dagiti
tackiagna, ti napigsa *a tackiag*, ken dayta
a nabungtol; ket patinnagecto ti campi-
lan iti imana.
23 Ket iwarisconto dagiti Egipcios iti
tengnga dagiti nacion, ket iwaracto ida
cadagiti dagdaga.
24 Ket papigsaecto dagiti tackiag ti ari
ti Babilonia, ket icabilco ti campilanco iti
imana: ngem bungtolecto ti tackiag ni
Faraon, ket isu agsainnecto iti sangoananna
cadagiti sasainnec ti maysa a nasugatan a
tao iti macapatay.
25 Ket papigsaecto dagiti tackiag ti ari
ti Babilonia; ket dagiti tackiag ni Faraon
bumabadanto; ket maammoandanto a
siac ni Jehova, intono icabilco ti campi-

lanco iti ima ti ari ti Babilonia, ket isun-
tot' yunnatna iti daga ti Egipto.
26 Ket iwarisconto dagiti Egipcios
cadagiti nacion, ket iwaracto ida cada-
giti dagdaga; ket maammoandanto a siac
ni Jehova.

Ni Faraon mapacaammoan gapu iti gasat ti Asiria.

31 Ket naaramid idi maicapulo ket
maysa a tawen, iti maicatlo *a bulan*,
iti umuna *nga aldaw* ti bulan, a ti sao ni
Jehova dimteng caniac, a kinunana,
2 Anac ti tao, agsaoca ken Faraon nga
ari ti Egipto, ken cadagiti caaduna:
Asino ti capadpadam iti catan-ocmo?
3 Adtoy, ti Asirio isut' maysa idi
a cantingen idiay Libano nga adda napin-
tas a sangsangána, ken linong a cas iti
bakir, ken nangato a dackel; ket ti tuctoc-
na adda idi cadagiti nasamec a sangsa-
ngá.
4 Isut' tinaraonan dagiti dandanum,
isut' pinatubo ti yuyeng: dagiti cara-
yanna nagtarayda iti aglicmut ti pag-
mulaanna; ket imbaonna dagiti canalna
cadagiti amin a caycayo ti away.
5 Gapuna a ti cadackelna naipangato iti
ngato dagiti amin a caycayo ti away; ket
dagiti sangána immaduda, ket dagiti sa-
ngána immatidugda gapu iti adu a danum,
idi timpuarda.
6 Amin dagiti tumatayab cadagiti
langlangit inaramidda dagiti umocda ca-
dagiti sangána; ket iti siroc dagiti sangá-
na amin dagiti animal ti away iyegda da-
giti urbonda; ket iti baba ti linongna nag-
naed dagiti amin a dadackel a nacion.
7 Castoy idi ti imnasna iti cadackelna,
iti caatiddug dagiti sangána; ta ti ramut-
na adda idi iti arpad ti adu a danum.
8 Dagiti cantingen iti minuyongan ti
Dios isut' saanda a nabalin nga inlem-
meng; dagiti cayo a parwa saanda idi a
cas cadagiti sangána, ket dagiti cayo ti
castaño saanda idi a cas cadagiti sangána;
ket awan met idi ti aniaman a cayo iti
minuyongan ti Dios a cas kencuana iti
sayaatna.
9 Isut' inaramidco a naimnas gapu iti
caadu dagiti sangána, tapno isu-amin a
caycayo iti Eden, nga adda idi iti minuyo-
ngan ti Dios, isut' inapalanda.

10 Isut' gapuna castoy ti kinuna ni Apo
Jehova: Agsipud ta maipangatoca iti
cadackel, ket isu insaadna ti tuctocna iti
nagtengngaan dagiti nasamec a sangsanga,
ket ti pusona maipangato iti catayagna;
11 siac isuntot' yawatco met laeng iti
ima ti nabileg dagiti nacion; di bumu-
rong nga isu makibiangto kencuana; isut'
pinaruarco gapu iti kinadakesna.
12 Ket dagiti gangannaet, ti nacaama-
mac dagiti nacion, isut' kineltayda, ket isut'
pinanawanda: iti rabaw dagiti banban-
tay ken cadagiti amin a loblobong dagiti
sangsangána natnagda, ket dagiti sang-
sangána nabungtolda iti denna dagiti
amin a pagayusan ti danum ti daga; ket
amin dagiti il-ili ti daga bimmabada ma-
nipud iti linongna, ket isut' pinanawanda.
13 Iti rabaw ti dadaelna amin dagiti
tumatayab cadagiti langlangit agnaed-
danto, ket amin dagiti animal ti away
addadanto cadagiti sangána;
14 ta tapno awan cadagiti amin a cay-
cayo iti arpad ti dandanum ti agpangato
iti cadackelna, ket dida met icabil ti tuc-
tocda iti nagtengngaan dagiti nasamec a
sangsanga, wenno dagiti nabileg agtacder-
da iti cangatoda, amin met laeng dagiti
uminum ti danum; ta isuda amin naya-
watda ken patay, cadagiti nababa a pas-
paset ti daga, iti tengnga dagiti annac ti
tattao, agraman cadacuada a bumaba iti
dariwangwang.

15 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Idi
aldaw a bimmaba iti Tanem nagpala-
dingitac; inabbongac ti yuyeng a maipaay
kencuana, ket binenbenac dagiti carcaray-
anna; ket dagiti dadackel a dandanum
nagtaengda; ket pinagladingitco ti Libano
a maipaay kencuana, ket amin dagiti
caycayo iti away nagcapuyda gapu ken-
cuana.
16 Pinagkintayegco dagiti nacion iti
uni ti pannacatuangna, idi isut' imbel-
lengco idiay Tanem a naicuyog cadacuada
a bumaba iti dariwangwang; ket amin
dagiti caycayo ti Eden, dagiti napili ken
caimbagan ti Libano, amin dagiti uminum
ti danum, naliwliwada cadagiti nababa a
paspaset ti daga.
17 Isuda met bimmabada idiay Tanem
a naicuyog kencuana aginggat' cadacuada
a napapatay iti campilan; wen, isuda a
tackiagna, *a* nagnaed iti siroc ti linongna
iti tengnga dagiti nacion.

18 Asino ti capadam a castoy iti dayag
ken iti cadackel cadagiti caycayo ti Eden?
nupay casta maipababacanto a maicuyog
cadagiti caycayo ti Eden aginggа cadagiti

nababa a paspaset ti lubonḡ: agiddacanto
iti tenḡnḡa dagiti saan a nacugit, a mai-
cuyog cadacuada a napapatay iti campilan.
Daytoy isu ni Faraon ken amin ti ca-
aduna, cuna ni Apo Jehova.

Ti panagunnoy ken Faraon. Dagiti taga Egipto agraman dagiti sabali a nacion idiay Tanem.

32 Ket naaramid idi maicapulo ket
dua a tawen, iti maicapulo ket
dua a bulan, iti umuna *nḡa aldaw* ti bulan,
a ti sao ni Jehova dimtenḡ caniac, a ki-
nunana,
2 Anac ti tao, agunnoyca ken ni Fa-
raon nḡa ari ti Egipto, ket cunaem ken-
cuana, Sica naiyaspinḡca iti maysa a ur-
bon a leon dagiti nacion; nupay casta
sica casca la maysa nḡa olimaw cadagiti
baybay; ket rimmuarca a carcarayan, ket
kiniburmo dagiti danum iti sacam, ket
rinugitam dagiti carayanda.
3 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: iyu-
cradconto ti iketco kenca agraman ti
maysa a cacuyogan ti adu nḡa il-ili; ket
isanḡ-atdacanto iti iketco.
4 Ket ibaticanto iti daga, ibellenḡcanto
iti nalawa a tay-ac, ket amin dagiti tuma-
tayab cadagiti lanḡlanḡit pagbatayecto
kenca, ket pennekecto dagiti animal iti
amin a daga kenca.
5 Ket icabilconto ti lasagmo iti rabaw
dagiti banbantay, ket punnoecto dagiti
loblobonḡ iti kinanḡatom.
6 Sibugacto met iti daram ti daga a
naglanḡoyam, aginḡga cadagiti banbantay;
ket dagiti pagayusan ti danum map-
nodanto kenca.
7 Ket intono iddepenca abbonḡacto
dagiti lanḡlanḡit, ket pasipnḡetecto dagiti
bitbitwenna; abbonḡacto ti init iti maysa
a ulep, ket ti bulan dinanto ited ti si-
lawna.
8 Amin dagiti naraniag a silaw ti lanḡit
pasipnḡetecto iti nḡatom, ket icabilconto
ti sipnḡet iti dagam, cuna ni Apo Jehova.
9 Siac paglidayecto met dagiti puso
dagiti adu nḡa il-ili, intono iyegco ti
pannacarbecmo cadagiti nacion, iti dag-
daga a dica naammoan.
10 Wen, pagseddaawecto dagiti adu nḡa
il-ili kenca, ket dagiti ar-arida agbutenḡ-
danto a napalalo gapu kenca, intono
pakilapec ti campilanco iti sanḡoananda;
ket isuda agkintayegdanto iti tunḡgal
canito, tunḡgal tao gapu iti bucodna a
biag, iti aldaw a pannacatuanḡmo.
11 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova:
Ti campilan ti ari ti Babilonia umayto
kenca.
12 Gapu cadagiti campilan dagiti nabi-
leg patuanḡecto ti caadum; ti nacabut-
butenḡ dagiti nacion isuda amin: ket
paawanendanto ti kinatanḡsit ti Egipto,
ket amin dagiti caaduna marbecdanto.
13 Dadaelecto met amin dagiti animal-
na manipud iti denna ti adu a dandanum;
ti saca ti tao saannanton met a kiburen ida,
ket dagiti cuco dagiti animal saandanto
metten ida a kiburen.
14 Sa paglitnawec dagiti danumda, ket
pagayusecto dagiti carayanda a cas lana,
cuna ni Apo Jehova.
15 Intono aramidec ti daga ti Egipto a
lanḡalanḡ ken dadael, maysa a daga
a naiccatan iti dayta a nacapunnoanna,
intono papatayec isuda amin dagiti agnaed
kencuana, maammoandanto a siac ni
Jehova.
16 Daytoy ti unnoy nḡa unnoyendanto;
dagiti annac a babbai dagiti nacion agun-
noydanto cadacuada; iti Egipto, ken iti
amin a caaduna, agunnoydanto cadacuada,
cuna ni Apo Jehova.

17 Naaramid met idi maicapulo ket
dua a tawen, idi maicapulo ket lima *nḡa
aldaw* ti bulan, a ti sao ni Jehova dimtenḡ
caniac, a kinunana,
18 Anac ti tao, agdung-awca a maipaay
iti caadu ti Egipto, ket isudat' ipurruac-
mo, isu met laenḡ ken dagiti annac a
babbai dagiti agdindinamag a nacion,
aginḡga cadagiti nababa a paspaset ti
daga, a maicuyog cadacuada a bumaba
iti dariwanḡwanḡ.
19 Asino ti inartapam iti pintas?
bumabaca, ket maicaiddaca cadagiti saan
a nacugit.
20 Isuda mapasagdanto iti tenḡnḡa
dagidiay a mapapatay iti campilan: isut'
mayawat iti campilan; isut' iruaryo ken
amin ti caaduna.
21 Ti napigsa cadagiti mannacabalin
agsaonto kencuana manipud iti tenḡnḡa
ti Hades agraman cadacuada a tumulonḡ
kencuana: bimmabadan, agiddada a sita-
talna, dagiti met laenḡ saan a nacugit,
napapatay iti campilan.

22 Ti Asiria adda idiay ken amin a
cacuyuganna; dagiti tanemna addada iti
licmutna; isuda amin napapatay, napasag
iti campilan;
23 a dagiti tanemda naicabilda iti

caunegan a paspaset ti dariwang̃wang̃, ket
ti cacuyuganna adda iti aglicmut ti tanem-
na; isuda amin napapatay, napasag iti
campilan, isuda ti namagbuteng̃ iti daga
dagiti nabiag.

24 Adda idiay ti Elam ken amin dagiti
caaduna iti aglicmut ti tanemna; isuda
amin napapatay, napasag iti campilan,
isuda a bimmaba a saan a nacugit cada-
giti nababa a paspaset ti daga, isuda a
pinagbuteng̃ ida iti daga dagiti nabiag,
ket inawitda ti bainda agraman cadacuada
a bumaba iti dariwang̃wang̃.
25 Isut' incabilanda ti maysa a pagid-
daan iti teng̃ng̃a dagiti napapatay agraman
dagiti amin a caaduna; dagiti tanemna
addada amin ti licmutna; isuda amin
saan a nacugit, napapatay iti campilan;
ta ti buteng̃da naaramid idiay daga dagiti
nabiag, ket inawitda ti bainda a naicuyog
cadacuada a bumaba iti dariwang̃wang̃:
isut' naicabil iti teng̃ng̃a dagidiay a napa-
patay.

26 Adda idiay ti Mesec, Tubal, ken
amin dagiti caaduda; dagiti tanemda ad-
dada iti aglicmut cadacuada; isuda amin
saan a nacugit, napapatay iti campilan;
ta pinagbuteng̃da ida iti daga dagiti
nabiag.
27 Ket saandanto a makicaidda cadagiti
nabileg a napasag cadagiti saan a nacugit,
a bimmaba idiay Hades agraman dagiti
igam iti gubat, ket indissoda dagiti cam-
pilanda iti baba dagiti oloda, ket dagiti
kinadakesda adda iti rabaw dagiti tulang̃-
da; ta *isuda idi* ti buteng̃ dagiti nabileg iti
daga dagiti nabiag.
28 Ng̃em sica matucculcanto iti teng̃ng̃a
dagiti saan a nacugit, ket makicaiddacanto
cadagidiay a napapatay iti campilan.

29 Adda idiay ti Edom, dagiti arina
ken amin dagiti principesna, isuda a iti
bilegda naicaidda cadacuada a napapatay
iti campilan; makicaiddadanto cadagiti
saan a nacugit, ken cadacuada a bumaba iti
dariwang̃wang̃.
30 Adda idiay dagiti principes ti ami-
anan, isuda amin, ken amin dagiti Si-
donios, isuda a bimmaba a naicuyog cadagi-
ti napapatay; iti buteng̃ ng̃a inaramidda
iti bilegda maibabainda; ket makicaiddada
a saan a nacugit cadacuada a napapatay iti
campilan, ket awitenda ti bainda a maicu-
yog cadacuada a bumaba iti dariwang̃-
wang̃.
31 Ni Faraon makitananto ida, ket
maliwliwanto cadagiti amin a caaduna,
ni Faraon met laeng̃ ken amin ti buyotna,
napapatay iti campilan, cuna ni Apo
Jehova.
32 Ta incabilco ti buteng̃na iti daga
dagiti nabiag; ket isuntot' maicabil iti
teng̃ng̃a dagiti saan a nacugit, a naicuyug
cadacuada a napapatay iti campilan, ni
Faraon met laeng̃ ken amin ti caaduna,
cuna ni Apo Jehova.

*Ti rebbeng̃en ti agbanbantay. Ti Apo
mang̃ocom a sililinteg. Ti gapuna a ti
Jerusalem nadusa. Dagiti
agdeng̃ng̃eg iti mammadto
nagsukirda.*

33 Ket ti sao ni Jehova dimteng̃ ca-
niac, a kinunana,
2 Anac ti tao, agsaoca cadagiti annac ti
ilim, ket cunam cadacuada, Intono iyegco
ti campilan iti daga, ket dagiti tattao ma-
ng̃ala ti maysa a lalaki ng̃a aggapu iti
nagteng̃ng̃aanda, ket isut' icabilda a mai-
paay ng̃a agbantayda;
3 no isu intono makitana ti campilan
ng̃a umay iti daga, puyotenna ti tang̃guyob,
ket pacaammoanna ti ili;
4 iti casta uray siasino a dumng̃eg, iti
uni ti tang̃guyob ket saan a mang̃ipang̃ag
no ti campilan umay, ket isut' ipanawna,
ti darana addanto iti olona met laeng̃.
5 Nang̃egna ti uni ti tang̃guyob, ket
saan a nang̃ipang̃ag, ti darana addanto
kencuana; ng̃em ket di no nang̃ipang̃ag,
naispalna coma ti cararuana.
6 Ng̃em no ti agbantay makitana ti
campilan ng̃a umay, ket saanna a puyoten
ti tang̃guyob, ket ti ili saan a mapacaam-
moan, ket ti campilan umay ket mang̃ala
ti asinoman a tao iti nagteng̃ng̃aanda;
isut' maipanaw iti kinadakesna, ng̃em ti
darana sapulecto iti ima ti agbantay.

7 Gapuna a sica, anac ti tao, incabilca
ng̃a agbantay iti balay ti Israel; deng̃g̃em
ng̃arud ti sao iti ng̃iwatco, ket itedmo
cadacuada ti pacaammoan ng̃a aggapu
caniac.
8 No cunac iti nadang̃kes, O nadang̃kes
a tao, mataycanto a pudno, ket sica saanca
ng̃a agsao a mang̃ipacaammo iti nadang̃kes
iti dalanna; dayta a nadang̃kes a tao
matayto iti kinadakesna, ng̃em ti darana
sapulecto iti imam.
9 Nupay casta no ipacaammoam ti
nadang̃kes iti dalanna tapno agtuckiad

kencuana, ket saan nğa agtuckiad iti dalan-
na; isu matayto iti kinadakesna, nğem
sica naispalmo ti cararuam.

10 Ket sica, anac ti tao cunam iti balay
ti Israel: Castoy ti panagsaoyo, a cunayo,
Dagiti salunğasinğmi ken dagiti basbasol-
mi addada iti rabawmi, ket cumapsutcami
cadacuada; casano nğarud ti panag-
biagmi?
11 Cunam cadacuada, Cas siac sibibiagac,
cuna ni Apo Jehova, Awan ti ragsacco iti
ipapatay ti nadanğkes; no di ket ti
nadanğkes agtuckiad coma iti dalanna
ket agbiag: agtuckiadcayo, agtuckiadcayo
cadagiti dakes a dalanyo; ta apayapay a
mataycayo, O balay ti Israel?
12 Ket sica, anac ti tao, cunaem cada-
giti annac ti ilim, Ti kinalinteg ti nalinteg
isut' saannanto nğa ispalen iti aldaw ti
salunğasinğna; ket no maipapan iti kina-
dakes ti nadanğkes, saanto a matuanğ gapu
iti dayta iti aldaw nğa isu agtuckiad
iti kinadanğkesna; ket saan met day-
ta nalinteg mabalinna ti agbiag gapu
iti dayta iti aldaw nğa isu agbasol.
13 No cunac iti nalinteg, nğa isu agbiag-
to a pudno; no isu agtalec iti kinalinteg-
na, ket agaramid ti kinadakes, awanto
cadagiti nalinteg a gapuananna ti mala-
gip; no di ket iti kinadakesna nğa inara-
midna, kencuana matayto.
14 Manen, no cunac iti nadanğkes,
Mataycanto a pudno; no agbabawi iti
basolna, ket aramidenna dayta mayalubog
iti linteg ken umisu;
15 no ti nadanğkes ipulanğ ti salda,
isublina dayta innalana a tinacaw, magna
cadagiti linlinteg ti biag, a saan nğa
agaramid ti kinadakes, isu agbiagto a
pudno, saanto a matay.
16 Awanto cadagiti basolna nğa inara-
midna ti malagip a maibusor kencuana;
isu inaramidna dayta mayalubog iti linteg
ken umisu; isu agbiagto a pudno.

17 Nupay casta dagiti annac ti ilim
cunada, Ti dalan ti Apo saan a padapada:
nğem no maipapan cadacuada, ti dalanda
saan a padapada.
18 No ti nalinteg agtuckiad iti kina-
lintegna, ket agaramid iti kinadakes, isu
matayto met laenğ kencuana.
19 Ket no ti nadanğkes agtuckiad iti
kinadakesna, ket aramidenna dayta maya-
lubug iti linteg ken umisu, isu agbiagto a
gapu kencuana.
20 Cunaenyo pay laenğ, Ti dalan ti
Apo saan a padapada. O balay ti Israel,
ocomencayto tunğgal maysa cas cadagiti
dalanna.
21 Ket naaramid idi maicapulo ket dua
a tawen ti pannacacayawtayo, iti maica-
pulo *a bulan*, iti maicalima *nğa aldaw* ti
bulan, a maysa a nagtalaw idiay Jerusalem
immay caniac a kinunana, Ti ciudad
macabil.
22 Ita ti ima ni Jehova adda idi caniac
iti rabii, casacbayan ti yaay dayta nagta-
law; ket linuctanna ti nğiwatco aginggat'
immay caniac iti bigat; ket ti nğiwatco
naluctan ket saanacon idi nğa umel.

23 Ket ti sao ni Jehova dimtenğ caniac,
a kinunana,
24 Anac ti tao, isuda nğa agnaed
cadagidiay naracrac a luglugar iti daga ti
Israel agsaoda, a cunada, Ni Abraham
maymaysa idi, ket tinawidna ti daga:
nğem dacami aducami; ti daga naited
cadacami a tawid.
25 Gapuna cunam cadacuada, Castoy ti
cuna ni Apo Jehova: Manğancayo ti dara,
ket itanğadyo dagita matay cadagiti
idolosyo, ket manğiparucpuccayo ti dara:
ket tagicuaenyonto aya ti daga?
26 Agtacdercayo iti campilanyo, agara-
midcayo ti macarimon, ket tulawanyo
tunğgal maysa ti asawa a babai ti caarru-
bana; ket tagicuaenyonto aya ti daga?
27 Castoy ti cunamto cadacuada, Castoy
ti cuna ni Apo Jehova: Cas siac sibi-
biagac, di bumuronğ nğa isuda nğa adda
cadagiti naracrac a luglugar mapasagdanto
iti campilan; ket dayta nğa adda iti
nalawa nğa away itedconto cadagiti animal
tapno isut' malamut; ket isuda nğa adda
cadagiti sarikedked ken cadagiti rukib
mataydanto iti anğol.
28 Ket aramidecto ti daga a lanğalanğ
ken pagsedseddaawan; ket ti kinatanğsit
ti bilegna sumardenğto; ket dagiti ban-
bantay ti Israel lanğalanğdanto, gapuna
nğa awanto ti lumabas.
29 Iti casta maammoandanto a siac ni
Jehova, intono aramidec ti daga a lanğa-
lanğ ken maysa a pagsedseddaawan, a gapu
cadagiti amin a kinarimon nğa inara-
midda.

30 Ket no maipapan kenca, anac ti tao,
dagiti annac ti ilim agsaodanto a maipa-
pan kenca iti arpad dagiti bacud ken
cadagiti ruanğan dagiti balbalay, ket
agsaodanto ti maysa ken maysa, tunğgal
maysa iti cabsatna a lalaki, a cunada,

Umayca, dawatenmi kenca, ket denĝgem
no ania ti sao a rummuar nĝa aggapu ken
ni Jehova.
31 Ket umayda kenca, a cas ti yaay ti
ili, ket agtugawda iti sanĝoanam a cas ti
ilic, ket denĝgenda dagiti saom, nĝem
saanda ida a tunĝpalen; ta cadagiti nĝi-
watda iparanĝda ti adu nĝa ayat, nĝem ti
pusoda mapan a sumurot iti tuboda.
32 Ket, adtoy, sica cadacuada cas maysa
a naimnas a cancion ti maysa nĝa adda
macaay-ayo a timecna, ken macatocar a
naimbag ti maysa a gamigam; ta manĝeg-
da dagiti saom, nĝem saanda ida a tunĝ-
palen.
33 Ket intono daytoy maaramid (adtoy
isut' umay), maammoandanto a maysa
a mammadto adda idi ti nagtenĝnĝaanda.

Dagiti saan a mapagtalcan nĝa agpaspastor ti Israel madusada. Ti pananĝaywan ni Jehova iti panĝenna. Ti tulag ti cappia ni Jehova.

34. Ket ti sao ni Jehova dimtenĝ ca-
niac, a kinunana,
2 Anac ti tao, agipadtoca a maibusor
cadagiti agpaspastor ti Israel, agipadtoca,
ket cunaem cadacuada, cadagiti met laenĝ
agpaspastor, Castoy ti cuna ni Apo Jeho-
va: Asi pay dagiti agpaspastor ti Israel
nĝa pacanenda ti bagbagída met laenĝ!
dagiti agpaspastor saanda coma aya a
pacanen dagiti carnero?
3 Canenyo ti taba, ken agcawescayo iti
dutdot ti carnero, patayenyo dagiti nalucmeg;
nĝem dicay pacanen dagiti carnero.
4 Ti nacapuy saanyo a pinapigsa, ket
dicay met inagasan dayta masakit, ket
saanyo met a binedbedan dayta nabunĝ-
tol, dicay met inyawid dayta napapanaw,
saanyo met a biniroc dayta napucaw;
nĝem gapu iti pananĝipapilit ken pananĝ-
parigat nagturaycayo cadacuada.
5 Ket naiwarisda agsipud ta awan ti
agpastor, ket naaramidda a taraon cadagiti
amin nĝa animal ti away, ket naiwarada.
6 Dagiti carneroc nagtawatawda cada-
giti amin a banbantay, ken iti tunĝgal
nanĝato a turod: wen, dagiti carneroc
naiwarada iti amin a rupa ti daga; ket
awan ti asinoman a nagbiruc wenno nag-
sapul *cadacuada.*

7 Isut' gapuna a dacayo agpaspastor,
denĝgenyo ti sao ni Jehova.
8 Cas siac agbiagac, cuna ni Apo Jeho-
va, pudno nĝa agsipud ta dagiti carneroc
nagbalinda a samsam, ken dagiti carneroc
naaramidda a taraon dagiti amin nĝa
animal ti away, gapu ta awan idi ti ag-
pastor, ket dagiti agpaspastorco dida met
biniruc dagiti carneroc, no di ket dagiti
agpaspastor tinaraonanda dagiti bagbagí-
da met laenĝ, ket saanda a tinaraonan
dagiti carneroc;
9 Gapuna, dacayo agpaspastor denĝgen-
yo ti sao ni Jehova:
10 Castoy ti cuna ni Apo Jehova, Adtoy
bumusorac cadagiti agpaspastor; ket sapu-
lecto dagiti carneroc iti imada, ket pasar-
denĝecto ida nĝa agpacan cadagiti carne-
roc; ket dagiti agpaspastor saandanto
metten a pacanen dagiti bagbagida met la-
enĝ; ket ruc-atacto dagiti carneroc iti nĝi-
watda, tapno saanda coma nĝa agservi a
taraon cadacuada.

11 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova:
Adtoy, siac met laenĝ, wen siac, agbiru-
cacto cadagiti carneroc, ket sapulecto ida.
12 Cas ti maysa nĝa agpastor biruken-
na ti panĝenna iti aldaw nĝa isu adda iti
nagtenĝnĝaan dagiti carnerona a naiwara
iti adayu, casta ti pananĝsapulconto cada-
giti carneroc; ket ruc-atacto ida cadagiti
amin a disso a nacaiwarisanda iti naulep
ken nasipnĝet nĝa aldaw.
13 Ket iruarconto ida manipud cadagiti
il-ili, ken urnonĝecto ida manipud cada-
giti dagdaga, ket iyegconto ida iti dagada
met laenĝ; ket pacanecto ida iti rabaw
dagiti banbantay ti Israel, iti denna dagiti
pagdalanan ti dandanum, ken cadagiti
amin a mapagnaedan a luglugar ti daga.
14 Pacanecto ida iti nasayaat a pagara-
ban; ket iti rabaw dagiti banbantay iti ca-
nĝato ti Israel addanto ti pacapupucanda:
idiay agiddadanto iti nasayaat a pacapu-
pucan; ket iti nataba a pagaraban mapa-
candanto iti rabaw dagiti banbantay ti
Israel.
15 Siacto met laenĝ ti agpastor cada-
giti carneroc, ket pagiddaecto ida, cuna
ni Apo Jehova.
16 Sapulecto dayta napucaw, ket isu-
blicto dayta napapanaw, ket bedbedacto
dayta nabunĝtol, ket papigsaecto dayta
masakit: nĝem ti nalucmeg ken ti napig-
sa pucawecto; taraonacto ida iti kina-
justicia.

17 Ket no maipapan kenca, O arbanco,
castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy,
ocomec ti carnero ken ti carnero, ti car-
nero a lalaki ken ti caldinĝ a lalaki.

18 Cas la aya bassit a banag cadacayo
ti pananĝanyo iti nasayaat a pagaraban,
nĝem rebbenĝyo nĝa ibaddec cadagiti sa-
cayo ti tidda ti pagarabanyo? ken
ti pananĝinumyo cadagiti nalitnaw a dan-
danum, nĝem rebbenĝyo a rugitan ti tid-
da cadagiti sacayo?
19 Ket no maipapan cadagiti carneroc,
canendanto ti binaddecyo cadagiti sacayo,
ken inumenda ti rinugitanyo cadagiti
sacayo.

20 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo
Jehova cadacuada: Adtoy, siac, wen
siac, ocomecto ti nalucmeg a carnero ken
ti nacottonĝ a carnero.
21 Agsipud ta sinalputyo ti bacranĝ
ken ti abaga, ket induronyo amin dagiti
nacottonĝ cadagiti sarsarayo, aginĝgat'
naiwarisyo ida iti adayu;
22 ispalecto nĝarud ti arbanco, ket sa-
andanton a maysa a samsam; ket oco-
mecto ti carnero ken ti carnero.
23 Ket banĝonecto ti maysa a pastor
cadacuada, ket pacanennanto ida, nĝa isu
ni adipenco a David; pacanennanto ida,
ket isunto ti pastorda.
24 Ket siac, ni Jehova, siacto ti Diosda,
ket ni adipenco a David principe cada-
cuada; Siac, ni Jehova, isut' sinaoc.

25 Ket manĝaramidacto cadacuada ti
maysa a tulag ti cappia, ket pasardenĝecto
dagiti dakes nĝa animal iti daga; ket ag-
naeddanto a sitatalged iti let-anĝ, ken
maturog iti bakir.
26 Ket aramidecto ida ken dagiti lug-
lugar iti aglicmut ti turodco a maysa a
bendicion; ket patinnagecto ti arbis iti
tiempona a nakednĝan; addanto ar-arbis
ti bendicion.
27 Ket ti cayo iti away manĝtedto
ti bunĝana, ket ti daga manĝtedto ti na-
yonna, ket sitatalgeddanto iti dagada;
ket maammoandanto a siac ni Jehova,
intono bunĝtolec dagiti balunet ti sanĝol-
da, ken ruc-atac ida iti ima dagidiay a
nanĝpatagabu cadacuada.
28 Ket saandanton a maysa a samsam
cadagiti nacion, ket dagiti animal ti daga
saandanto metten a lamuten ida; no di
ket agnaeddanto a sitatalged, ket awanto
ti manĝbutenĝ cadacuada.
29 Ket manĝbanĝonacto cadacuada ti
maysa a pagmulaan a maipaay a dayaw,
ket saandanton a maibus iti bisin iti daga,
ket didanto metten awiten ti bain dagiti
nacion.
30 Ket maammoandanto a siac, ni Je-
hova a Diosda, addaac cadacuada, ket
isuda, ti balay ti Israel, isuda ti ilic, cuna
ni Apo Jehova.
31 Ket dacayo ti carneroc, ti carnero
ti pagarabac tattaoda, ket siac ti Diosyo,
cuna ni Apo Jehova.

Ti pannacarbec ti Edom maipadto.

35 Maysa pay ti sao ni Jehova dim-
tenĝ caniac, a kinunana,
2 Anac ti tao, isanĝom dayta rupam a
maibusor iti bantay Seir, ket agipadtoca a
maibusor kencuana,
3 ket cunaem kencuana, Castoy ti cuna
ni Apo Jehova: Adtoy, bumusorac kenca,
O bantay Seir, ket iyunnatconto ti imac a
maibusor kenca, ket aramidencanto a la-
nĝalanĝ ken pagseddaawan.
4 Racrakecto dagiti ciudadmo, ket sica
lanĝalanĝcanto; ket maammoamto a siac
ni Jehova.
5 Agsipud ta adda idi kenca ti agnana-
yon a panagbinnusor, ket inyawatmo
dagiti annac ti Israel iti bileg ti campilan
iti tiempo ti rigatda, iti tiempo ti kinada-
kes iti panunĝpalan;
6 isut' gapuna, cas siac agbiagac, cuna
ni Apo Jehova, isaganacanto iti dara, ket
ti dara camatennacanto: agtaud ta dica
ginura ti dara, dara nĝarud ti cumamatto
kenca.
7 Iti castoy aramidecto ti bantay Seir a
maysa nĝa pagseddaawan ken lanĝalang;
ket keltayecto kencuana dayta a lumabas
ken dayta nĝa agsubli.
8 Ket punnoecto dagiti bantayna cada-
giti napapatayna: cadagiti turodmo ken
cadagiti lobonĝmo, ken amin cadagiti
pagayusam ti danum mapasagdanto dagiti
napapatay iti campilan.
9 Aramidencanto nĝa agnanayon a la-
nĝalanĝ, ket dagiti ciudadmo saandanto a
pagnaedan; ket maammoanyonto a siac ni
Jehova.

10 Agsipud ta kinunam, Dagitoy dua a
nacion ken dagitoy dua a daga cuacto ida,
ket isut' tagicuaenminto; agsipud ta ni
Jehova adda idi idiay:
11 isut' gapuna, cas siac agbiagac, cuna
ni Apo Jehova, aramidecto a cas mainugot
iti punĝtotmo, ken cas mayalubog iti apal-
mo isu nĝa imparanĝmo iti guram a maibu-
sor cadacuada; ket agpacaammoacto cada-
cuada, intono ocomenca.
12 Ket maammoamto a siac, ni Jehova,

nanḡegco amin dagiti panḡlaismo isu a
sinaom a maibusor cadagiti banbantay ti
Israel, a kinunam, Nalanḡalanḡda, naited-
da cadacayo a lamuten.
13 Ket pinadackelyo ti bagbagíyo met
laenḡ a maibusor caniac iti nḡiwatyo, ket
pinaaduyo dagiti saoyo a maicaniwas
caniac: isut' nanḡnḡegco.
14 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: In-
tono ti amin a lubonḡ agragsac, aramiden-
canto a lanḡalanḡ.
15 No casano a nagragsacca iti tawid ti
balay ti Israel, agtaud ta isut' lanḡalanḡ,
castanto ti aramidec kenca: lanḡalanḡcan-
to, O bantay Seir ken amin a Edom, wen
isu-amin; ket maammoandanto a siac ni
Jehova.

*Dagiti banbantay ti Israel mabendicionandan-
to, ket mapabaro ti Israel a maipaay
ken ni Jehova.*

36 Ket sica, anac ti tao, agipadtoca ca-
dagiti banbantay ti Israel, ket cu-
naem, Dacayo banbantay ti Israel, denḡ-
genyo ti sao ni Jehova.
2 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Ag-
sipud ta ti cabusor kinunana a maibusor
cadacayo, Aha, ket dagiti daan a nanḡato
a disdissom cucuatayo iti panagtagicua;
3 isut' gapuna agpadtoca, ket cunam,
Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsipud
ta, wen agsipud ta inaramiddacayo a lanḡa-
lanḡ, ket inalimundacayo iti tunḡgal siki-
gan, tapno agbalincay coma a cucua ti
tidda dagiti nacion, ket naalacayo cadagiti
bibig dagiti mannanao, ken ti dakes a
damag ti ili;
4 isut' gapuna, dacayo banbantay ti
Israel, denḡgenyo ti sao ni Apo Jehova:
Castoy ti cuna ni Apo Jehova cadagiti
banbantay ken cadagiti turturod, cadagiti
pagayusan ti dandanum ken cadagiti lob-
lobonḡ, cadagiti lanḡalanḡ a racrac ken
cadagiti ciudad a nagtalawan, isuda a nag-
balin a samsam ken marabrabac iti tidda
dagiti nacion nḡa adda iti aglicmut;
5 isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo
Jehova: Pudno iti apuy ti imonco nag-
saoac iti tidda dagiti nacion, ken maicani-
was iti amin a Edom, a nanḡdutoc iti
dagac cadacuada met laenḡ a maysa a cucua
nḡa adda ragsac iti amin a pusoda, nḡa
adda gura ti cararua, tapno isut' ibellenḡ-
da a maipaay a samsam.
6 Isut' gapuna agpadtoca maipapan iti
daga ti Israel, ket cunaem cadagiti ban-
bantay ken cadagiti turturod, cadagiti
pagayusan ti dandanum ken cadagiti
loblobonḡ, Castoy ti cuna ni Apo Jehova:
Adtoy, nagsaoac iti imonco ken iti punḡ-
totco, agsipud ta inawitmo ti bain dagiti
nacion:
7 castoy nḡarud ti cuna ni Apo Jehova:
Insapatac, *a kinunac*, Pudno a dagiti nacion
nḡa adda iti aglicmut kenca, isuda awi-
tendanto ti bainda.

8 Nḡem dacayo, O banbantay ti Israel,
isarinḡityonto dagiti sanḡsanḡayo, ket
itedyo ti bunḡayo iti ilic nḡa Israel; ta
isuda asidegdan nḡa umay.
9 Ta adtoy, siac maipaayac cadacayo,
ket agsubliacto cadacayo, ket mataloncay-
to ken mamulaancayo;
10 ket paaduecto dagiti lallaki cadaca-
yo, amin ti balay ti Israel, wen isu-amin;
ket dagiti ciudad mapagnaeddanto, ket
dagiti racrac a luglugar maibanḡondanto;
11 ket paaduecto cadacayo ti tao ken ti
animal; ket manayonandanto ken nabu-
nḡada; ket pagbalinencayto a mapagnae-
dan a cas idi immun-una a casasaadyo, ket
agaramidto ti nasaysayaat *cadacayo* nḡem
cadagidi damoyo: ket maammoanyonto a
siac ni Jehova.
12 Wen, papagnaecto dagiti lallaki
cadacayo, ti met laenḡ ilic nḡa Israel; ket
isuda tagicuaendanto, ket sicanto ti tawid-
da, ket manipud ita saanmonto idan nḡa
iccaten ti annac.
13 Castoy ti cuna ni Apo Jehova:
Agsipud ta cunada cadacayo, Sica *daga*
maysaca a managlamut ti tao, ken maysa
a managpaliday iti nacionmo;
14 isut' gapuna saancanton nḡa aglamut
cadagiti tao, ket dicanto metten agpaliday
ti nacionmo, cuna ni Apo Jehova;
15 ket dicanto metten palubosan a
dumnḡeg ti bain dagiti nacion, ket dican-
to metten awiten dagiti babalaw dagiti
il-ili, dicanto metten paitibcol ti ilim,
cuna ni Apo Jehova.

16 Maysa pay ti sao ni Jehova dimtenḡ
caniac, a kinunana,
17 Anac ti tao, idi ti balay ti Israel
nagnaed iti bucodda a daga, isut' tula-
wanda gapu iti dalanda ken gapu cada-
giti gapuananda: ti dalanda iti sanḡo-
anac cas ti kinarugit ti maysa a babai iti
panagcadawyananna.
18 Gapuna imbuyatco ti punḡtotco
cadacuada gapu iti dara nḡa imbuyatda
iti daga, ken agsipud ta isut' tinulawanda
cadagiti ladladawanda;

19 ket inwarisco ida cadagiti nacion,
ket naiwarada cadagiti dagdaga, cas mai-
nugot iti dalanda: ken cas mayalubog
cadagiti aramidda inocomco ida.
20 Ket idi dimtenğda cadagiti nacion
isu a napananda, binassawanğanda ti
nasantoan a naganco, iti dayta a dagiti
tattao kinunada a maipanğgep cadacuada,
Dagitoy isuda ti ili ni Jehova, ket rim-
muarda iti dagana.
21 Ket adda idi asic gapu iti nasantoan
a naganco, isu a binassawanğan ti balay
ti Israel iti nagtenğnğaan dagiti nacion, a
napananda.

22 Isut' gapuna cunam iti balay ti
Israel, Castoy ti cuna ni Apo Jehova:
Saanco nğa aramiden *daytoy* gapu cada-
cayo, O balay ti Israel, no di gapu iti na-
santoan a naganco, isu a binassawanğanyo
iti nagtenğnğaan dagiti nacion, a napa-
nanyo.
23 Ket pasantoecto ti dackel a naganco,
isu a nabassawanğan iti nagtenğnğaan
dagiti nacion, isu a binassawanğanyo iti
tenğnğada; ket dagiti nacion maammo-
andanto a siac ni Jehova, cuna ni Apo
Jehova, intono mapasantoac cadacayo iti
sanğoanan dagiti matada.
24 Ta alaencayto manipud iti tenğ-
nğa dagiti nacion, ket urnonğencayto
nğa aggapu cadagiti amin a dagdaga, ket
iyegcayto iti dagayo met laenğ.
25 Ket iwarsicto ti nalitnaw a danum
cadacayo, ket nadaluscayto; manipud iti
amin a kinarugityo, ken manipud cada-
giti amin a ladladawanyo, dalusancayto.
26 Iccancayto met ti maysa a baro a
puso, ket maysa a baro nğa espiritu ica-
bilconto ti unegyo; ket iccatecto ti
nabato a puso iti lasagyo, ket iccancayto
ti maysa a puso a lasag.
27 Ket icabilconto ti Espirituc iti
unegyo, ket papagnaencayto cadagiti lin-
lintegco, ket tunğpalenyonto dagiti bil-
bilinco, ken aramidenyo ida.
28 Ket agnaedcayto iti daga nğa in-
tedco cadagiti ammayo; ket dacayto ti
ilic, ket siacto ti Diosyo.
29 Ket ispalencayto cadagiti amin a
kinarugityo, ket umayabacto ti bukel, ket
isuntot' paaduec, ket saanacto a manğicabil
ti bisin cadacayo.
30 Ket paaduecto ti bunğayo, ken ti
nayon ti talon, tapno saanyo nğa awatenen
coma ti babalaw ti bisin cadagiti nacion.
31 Sa lagipenyonto dagiti dakes a dal-
dalanyo, ken dagiti gapuananyo a saanda
idi a nasayaat; ket calucsawyonto ti bag-
bagíyo met laenğ iti bucodyo nğa imatanğ
gapu cadagiti kinadakesyo ken gapu cada-
giti kinarimonyo.

32 Saan a gapu cadacayo aramidec
daytoy, cuna ni Apo Jehova, maipacaam-
mo cadacayo: agbaincayo ken mariribuc-
cayo gapu cadagiti dalanyo, O balay ti
Israel.
33 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Iti
aldaw a dalusancayo cadagiti amin a kina-
dakesyo, aramidecto dagiti ciudad a ma-
pagnaedan, ken dagiti naracrac a luglugar
a mabanğon.
34 Ket ti daga a lanğalanğ idi mata-
lonto, isu a lanğalanğ idi iti imatanğ da-
giti amin a limmabas.
35 Ket cunaendanto, Daytoy daga a
lanğalanğ idi nagbalin a cas ti minuyonğan
ti Eden; ket ti racrac ken lanğalanğ ken
narbec a ciudad napasarikedkedan ken
napagnaedan.
36 Sa dagiti nacion a nabati iti aglicmut
cadacayo, maammoandanto a siac, ni Je-
hova, binanğonco dagiti narbec a luglugar,
ken minulaac dayta a lanğalanğ: Siac, ni
Jehova, isut' insaoc, ket isut' aramidecto.

37 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Gapu
iti daytoy, castamet, maumanannacto
iti balay ti Israel, tapno isut' aramidec a
maipaay cadacuada: paaduecto ida ca-
dagiti lallaki cas maysa nğa arban.
38 Cas ti arban a maipaay a daton, cas
ti arban ti Jerusalem cadagiti nakednğan
a fiestana, casta dagiti racrac a ciudad
mapnodanto cadagiti ar-arban ti lallaki;
ket maammoandanto a siac ni Jehova.

Ti sirmata maipanğgep ti namaga a tultulanğ. Dagiti namaga a tultulanğ mapabiag, ket isuda sacsianda ti ili ti Dios. Panagtipon manen ti Juda ken Israel. Ni David isunto ti arida.

37 Ti ima ni Jehova adda idi caniac,
ket isu inruarnac iti Espiritu ni
Jehova, ket indissonac iti tenğnğa ti lo-
bonğ; ket napno cadagiti tultulanğ.
2 Ket isu pinalabasnac iti arpadda iti
aglicmut: ket, adtoy, aduda unay iti ru-
pa ti lobonğ; ket, adtoy, namagada unay.
3 Ket kinunana caniac, Anac ti tao,
mabalin dagitoy a tulanğ ti agbiag? Ket

siac simmungbatac, O Apo Jehova sica
ammom.
4 Kinunana manen caniac, Agipadtoca
cadagitoy a tultulang, ket cunam cadacua-
da, O dacayo a tultulang, denggenyo ti
sao ni Jehova.
5 Castoy ti cuna ni Apo Jehova cada-
gitoy a tultulang: Adtoy, pastrekecto ti
anges cadacayo, ket agbiagcayto.
6 Ket mangidissoacto cadagiti pennet
iti rabawyo, ket mangyegacto ti lasag ca-
dacayo, ket bungonencayo ti cudil, ket
mangicabilac ti anges cadacayo, ket ag-
biagcayto; ket maammoanyonto a siac ni
Jehova.

7 Gapuna a nagipadtoac a cas naibilin
caniac: ket bayat ti panagipadtoc, adda
idi maysa a ungor, ket adtoy maysa a gin-
gined; ket dagidi tultulang nagtitiponda,
tulang iti tulangna.
8 Ket nakitac, ket, adtoy, adda idi pen-
net iti rabawda, ket immay ti lasag, ket ti
cudil inabbonganna ida; ngem awan idi ti
anges cadacuada.
9 Sa kinunana caniac, Agipadtoca iti
angin, agipadtoca, anac ti tao, ket cunam
iti angin, Castoy ti cuna ni Apo Jehova:
Umayca manipud cadagiti uppat nga
angin, O anges, ket angesam dagitoy na-
papatay, tapno agbiagda coma.
10 Gapuna a nagipadtoac a cas imbilinna
caniac, ket ti anges immay cadacuada, ket
isuda nagbiagda, ket timmacderda cada-
giti sacada, maysa a dackel u ay a
buyot.

11 Sa kinunana caniac, Anac ti tao, da-
gitoy a tultulang isuda ti amin a balay ti
Israel: adtoy, cunada, dagiti tultulang-
tayo nagmaga, ket ti namnamatayo na-
pucaw; datayo makeltaytayo a matali-
pupus.
12 Isut' gapuna agipadtoca, ket cunam
cadacuada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova:
Adtoy, luctacto dagiti tanemyo, ket pa-
sang-atencayo manipud cadagiti tanemyo,
O ilic; ket iyegcayto iti daga ti Israel.
13 Maammoanyonto a siac ni Jehova,
intono luctac dagiti tanemyo, ken pasang-
atencayo manipud cadagiti tanemyo, O
ilic.
14 Ket icabilconto ti Espirituc cada-
cayo, ket agbiagcayto, ket isaadcayto iti
bucodyo a daga: ket maammoanyonto a
siac, ni Jehova, isut' sinaoc ken inaramid-
co, cuna ni Jehova.
15 Ti sao ni Jehova dimteng manen
caniac, a kinunana,
16 Ket sica, anac ti tao, mangalaca ti
maysa a sarucod, ket isuratmo kencuana,
Maipaay ken Juda, ken cadagiti annac ti
Israel a cadduana: sa mangalaca ti sabali
a sarucod, ket isuratmo kencuana, Mai-
paay ken Jose, ti sarucod ni Efraim, ken
maipaay iti amin a balay ti Israel a cad-
duana:
17 ket pagtitiponem ida a maipaay ken-
ca maysa iti sabali iti maysa a sarucod,
tapno agbalinda coma a maymaysa dita
imam.
18 Ket no dagiti annac ti ilim agsao-
danto kenca, a cunada, Saanmo aya nga
iparang cadacami no ania ti panggepmo
gapu cadagitoy?
19 cunaem cadacuada, Castoy ti cuna
ni Apo Jehova: Adtoy, alaecto ti saru-
cod ni Jose, isu nga adda iti ima ni Efraim,
ken ti caputotan ni Israel a cadduana;
ket icabilconto ida a maicuyog kencuana,
wen maicuyog iti sarucod ni Juda, ket
aramidecto ida a maymaysa a sarucod, ket
maymaysadanto iti imac.
20 Ket dagiti sarsarucod a nagsuratam
addanto iti imam iti sangoanan dagiti
matada:
21 Ket cunam cadacuada, Castoy ti
cuna ni Apo Jehova: Adtoy, alaecto
dagiti annac ti Israel manipud cadagiti
nacion, isuda a napananda, ket urnongecto
ida iti tunggal sikigan, ket ipanco ida iti
bucodda a daga:
22 ket pagbalinecto ida a maysa a
nacion iti daga, iti rabaw dagiti banbantay
ti Israel; ket maysa nga ari isuntot' ari
cadacuada amin; ket awanton ti dua a
nacion, ket saandanto metten a mabingay
a pulos iti dua a pagarian;
23 saandanto metten a tulawan ti bag-
bagída met laeng cadagiti idolosda, wenno
cadagiti macarurrurud a banagda, wenno
iti aniaman cadagiti kinasukirda; no di
ket ispalecto ida cadagiti amin a luglugar
a pagtaengananda, isu a nagbasolanda, ket
ugasacto ida: tapno isudanto ti ilic, ket
siacto ti Diosda.

24 Ket ni adipenco a David isunto ti
ari cadacuada; ket isuda amin addanto
maymaysa a pastorda: magnadanto met
cadagiti bilbilinco, ket tungpalenda dagiti
linlintegco, ket aramidenda ida.
25 Ket agnaeddanto iti daga nga intedco
ken ni Jacob nga adipenco, isu a nagnaed-
an dagiti ammayo; ket agnaeddanto idi-

ay, isuda, ken dagiti annacda, ken dagiti
annac dagiti annacda, iti agnanayon: ket
ni David ñga adipenco isunto ti principe-
da iti agnanayon.
26 Castamet mañgaramidacto ti maysa
a tulag ti cappia cadacuada; isuntot'
agnanayon a tulag cadacuada; ket isaad-
conto ida, ken paaduec ida, ket icabilconto
ti santuarioc iti teñgñgada iti agnanayon
ñga awan iñggana.
27 Ti tabernaculoc met addanto cada-
cuada; ket siacto ti Diosda, ket isudanto
ti ilic.
28 Ket dagiti nacion maammoandanto
a siac ni Jehova a mañgpasanto iti Israel,
intono ti santuarioc addanto iti teñgñgada
iti agnanayon ñga awan iñggana.

Ti padto a maipapan iti Gog. Isu ser-
kennanto ti Israel. Ti puñgtot ti
Dios a maibusor kencuana.

38 Ket ti sao ni Jehova dimteñg ca-
niac, a kinunana,
2 Anac ti tao, isañgom dayta rupam
idiay Gog, iti daga ti Magog, ti principe
ti Ros, Mesec, ken Tubal, ket agipadtoca
a maibusor kencuana,
3 ket cunam, Castoy ti cuna ni Apo
Jehova: Adtoy, bumusorac kenca, O
Gog, principe ti Ros, Mesec, ken Tubal,
4 ket pagbalikencanto, ket mañgicabilac
ti banbanniit cadagiti sañgim, ket iruar-
canto, ken amin ti buyotmo, cabcabayo,
ken lallaki a nagsacay ti cabayo, isuda
amin nacawesanda ti amin ñga igam,
maysa a dackel a cacuyugan ñga addaan
sarapa ken calasag, isuda amin nagiggemda
cadagiti campilan:
5 Ti Persia, Cush, ken Put a maicuyog
cadacuada, isuda amin ñga adda calasagda
ken cabal ti olo;
6 Ti Gomer, ken amin dagiti adu a
cacuyuganna; ti balay ti Tagorma iti ca-
ñgatoan a paspaset ti amianan, ken amin
dagiti adu a cacuyuganna; adu met laeñg
ñga il-ili a maicuyog kenca.

7 Masaganaca coma, wen, agsagana, sica,
ken amin a cacuyogam a naururnoñg ken-
ca, ket sica coma ti agbantay cadacuada.
8 Calpasan ti adu ñga aldaw masaruñg-
carancanto: cadagitinto maudi a tawen
umaycanto iti daga a maisubli a naggapu
iti campilan, a maurnoñg manipud cadagiti
adu ñga il-ili, iti rabaw dagiti banbantay ti
Israel, isuda a cancanayon idi a racrac;
ñgem isut' mairuar manipud cadagiti il-ili,
ket isuda agnaeddanto a sitatalged, isuda
amin.
9 Ket umulicanto, umaycanto a cas
maysa ñga bagio, cascanto maysa ñga ulep a
mañgabboñg iti daga, sica, ken amin dagiti
adu a cacuyogam, ken adu ñga il-ili a mai-
cuyog kenca.

10 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Ma-
aramidto iti dayta ñga aldaw, a banbanag
umaydanto iti isipmo, ket aggandatcanto
iti dakes a gandat:
11 ket cunaemto, sumañg-atacto iti daga
ti saan a nabacudan a purpuroc; innacto
cadacuada ñga adda iti panaginaná, ñga
agnaed a sitatalged, isuda amin ag-
naedda ñga awan ti bacbacud, ket awan
met ti balbalunetda wenno ruañgan;
12 tapno alaec ti agaw ken alaec ti
samsam; tapno isañgoc ti imam a maibu-
sor cadagiti naracrac a disdisso a mapag-
naedan *ita*, ken maibusor iti ili a maur-
noñg manipud cadagit nacion, a nacagun-
od ti bacbaca ken cucua, ñga agnaed iti
teñgñga ti luboñg.
13 Ti Saba, ken Dedan, ken dagiti
agtagtagilaco ti Tarsis, agraman dagiti
amin ñga urbonna a leon, cunaendanto
kenca, Immayca a mañgala iti agaw? inur-
noñgmo ti cacuyogam tapno alaem ti
samsam? tapno ipanawmo ti pirac ken
balitoc, tapno ipanawmo ti bacbaca ken
cucua, tapno alaem ti dackel a samsam?

14 Isut' gapuna, anac ti tao, agpadtoca,
ket cunam iti Gog, Castoy ti cuna ni Apo
Jehova: Iti dayta ñga aldaw intono ti
ilic ñga Israel agnaed a sitatalged isuntot'
saanmo aya a maammoan?
15 Ket umaycanto manipud iti lugarmo
a rumuar cadagiti cañgatoan a paspaset iti
amianan, sica, ken adu ñga il-ili a maicu-
yog kenca, isuda amin sisasacayda cadagiti
cabayo, maysa a dackel a cacuyogan ken
maysa a nabileg a buyot;
16 ket sumañg-atcanto a maibusor iti ilic
ñga Israel, a cas maysa ñga ulep a mañg-
abboñg iti daga: maaramidto cadagiti
maud-udi ñga aldaw ñga iyegcanto a bu-
musor iti dagac, tapno dagiti nacion ma-
ammoandac, intono mapagsantoacto kenca,
O Gog, iti sañgoanan dagiti matada.

17 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: ¿Sica
daydi sinaoc idi unana a tiempo gapu
cadagiti adipenco a mammadto ti Israel, a
nagipadto cadagidi ñga aldaw iti *adu a*
tawen ñga ipanca a maibusor cadacuada?

18 Ket maaramidto iti dayta nğa aldaw,
intono ti Gog umayto a maibusor iti daga ti
Israel, cuna ni Apo Jehova, a ti punğtotco
sumrecto cadagiti abut ti agonğco.
19 Ta iti imonco ken iti apuy ti punğ-
totco sinaoc, Pudno iti dayta nğa aldaw
addanto dackel a gingined iti daga ti
Israel;
20 tatapno dagiti ican ti baybay, ken
dagiti tumatayab cadagiti lanğlanğit ken
dagiti animal ti away, ken amin dagiti
agcarcarayam nğa agcarayam iti rabaw ti
daga, ken amin dagiti tattao nğa adda iti
rupa ti daga agpigergerdanto iti sanğoa-
nac, ket dagiti banbantay marbadanto, ket
dagiti bacras a luglugar matuanğdanto, ket
amin a bacud matuanğto iti daga.
21 Ket manğayabacto iti maysa a cam-
pilan a maibusor kencuana aginğga cadagi-
ti amin a banbantayco, cuna ni Apo Jeho-
va: tunğgal maysa a campilan ti lalaki
busorennanto ti cabsatna a lalaki.
22 Ket agraman iti anğol ken dara
sumrecacto iti pananğocom kencuana; ket
patudoecto iti rabawna, ken cadagiti adu
a cacuyogam, ken cadagiti adu nğa il-ili
nğa adda kencuana, maysa a manğlayus
nğa arbis, ken dadackel a bato ti uraro,
apuy, ken azufre.
23 Ket padackelecto ti bagíc met laenğ,
ken pasantoecto ti bagíc met laenğ, ket
agpacaammoacto iti imatanğ ti adu a na-
cion; ket maammoandanto a siac ni Jeho-
va.

Ti pannacatuanğ ti Gog, ken pannacaicali dagiti cacuyoganna. Ti dackel a daton ni Jehova. Ti pannacaisubli ti Israel.

39 Ket sica, anac ti tao, agpadtoca a
maibusor ti Gog, ket cunam, Cas-
toy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, bumu-
sorac kenca, O Gog, principe ti Ros,
Mesec, ken Tubal:
2 ket ibaliccanto, ket idalancanto, ket
pasanğ-atencanto manipud cadagiti canğa-
toan a paspaset ti amianan; ket ipancanto
iti rabaw dagiti banbantay ti Israel;
3 ket cabilecto ti ba-im dita catigid a
imam, ket patinnagecto dagiti panam dita
canawan a imam.
4 Mapasagcanto iti rabaw dagiti ban-
bantay ti Israel, sica, ken amin dagiti
adu a cacuyogam, ken dagiti il-ili a
maicuyog kenca: itedcanto cadagiti ma-
nagagaw a tumatayab iti amin a kita,
ken cadagiti animal iti away tapno mala-
mut.
5 Mapasagcanto iti nalawa nğa away, ta
isut' sinaoc, cuna ni Apo Jehova.
6 Ket manğipawitacto ti apuy idiay
Magog ken cadacuada nğa agnaed a
sitatalged cadagiti purpuro; ket maam-
moandanto a siac ni Jehova.
7 Ket ti nasantoan a naganco ipacaam-
mocto iti tenğnğa ti ilic nğa Israel; ket
diacto metten itured a ti nasantoan a
naganco mabassawanğan: ket dagiti nacion
maammoandanto a siac ni Jehova, ti
Santo ti Israel.
8 Adtoy, isut' umay, ket maaramidto,
cuna ni Apo Jehova; daytoy ti aldaw a
sinaoc.
9 Ket isuda nğa agnaed cadagiti ciudad
ti Israel rumuardanto, ket manğaramid-
danto ti apapuy cadagiti igam ket pu-
uranda ida, dagiti sarapa ken calasag,
dagiti ba-i ken dagiti pana, ken dagiti
darecdec ken dagiti gayanğ, ket manğara-
middanto ti apapuy cadacuada iti pito a
tawen;
10 ket iti casta saandanto a manğala ti
cayo iti away, ket didanto met mang-
pucan ti aniaman cadagiti bacbakir; ta
manğaramiddanto ti apapuy cadagiti
igam; ket agawandanto dagiti manğagaw
cadacuada, ket tacawanda dagidiay a nanğ-
tacaw cadacuada, cuna ni Apo Jehova.

11 Ket maaramidto iti dayta nğa aldaw,
nğa itedconto iti Gog ti maysa a lugar a
pagitaneman idiay Israel, ti lobonğ dagi-
diay a lumabas iti daya ti baybay; ket
pasardenğennanto dagidiay a lumabas:
ket idiay icalidanto ti Gog ken amin ti
caaduna; ket isuntot' naganenda ti lobonğ
ti Hamongog.
12 Ket ti balay ti Israel pito a bulan
nğa icalcalida ida, tapno madalusanda
coma ti daga.
13 Wen, amin ti ili ti daga icalidan-
to ida; ket isunto cadacuada ti maysa
a dayaw iti aldaw a pannacaitan-occonto,
cuna ni Apo Jehova.
14 Ket manğilasindanto ti lallaki a di
agsarday nğa agtrabajo, a lumabasto iti
daga, ken cadacuada a lumabas, dagidiay
a manğicali cadacuada a mabati iti rupa
ti daga, a manğdalus kencuana; calpasan
ti panunğpalan ti pito a bulan isuda
agsapuldanto.
15 Ket isuda a lumabas iti daga luma-
basdanto; ket intono asinoman makitana ti
tulanğ ti maysa a tao, isu manğibanğon

ti maysa a tanda iti dennana, aginğga ca-
dagiti manğicali isut' icalida idiay lobonğ
ti Hamongog.
16 Ket Hamona isunto ti nagan ti ciu-
dad. Castoy ti panangdalusda iti daga.

17 Ket sica, anac ti tao, castoy ti cuna
ni Apo Jehova: Agsaoca cadagiti tuma-
tayab iti tunğgal kita, ken iti tunğgal
animal iti away, Aggigimonğcayo, ket
umaycayo, aguurnonğcayo iti tunğgal siki-
gan iti datonco nğa idatonco gapu cada-
cayo, wen, maysa a dackel a daton iti
rabaw dagiti banbantay ti Israel, tapno
manğancay coma iti lasag ken uminumcay
ti dara.
18 Canenyonto ti lasag dagiti nabileg,
ken inumenyo ti dara dagiti principes ti
daga, dagiti carnero a lalaki, dagiti cor-
dero, ken calcaldinğ, ken bacbaca, isuda
amin napalucmegda idiay Basan.
19 Ket manğancayto iti taba aginğgat'
mabsugcayo, ken uminumcay iti dara
aginğgat' mabarteccayo, iti datonco nğa
indatonco gapu cadacayo.
20 Ket mapneccayto iti arpad ti lame-
saanco ti cabcabayo ken luglugan, agra-
man dagiti nabileg a lallaki, ken amin a
lallaki ti gubat, cuna ni Apo Jehova.

21 Ket isaadconto ti dayagco iti tenğ-
nğa dagiti nacion; ket amin dagiti
nacion makitadanto iti panangocomco nğa
inaramidco, ken ti imac nğa indissoc iti
rabawda.
22 Iti casta ti balay ti Israel maammo-
andanto a siac ni Jehova a Diosda, mani-
pud iti dayta nğa aldaw ken iti casacba-
yan.
23 Ket dagiti nacion maammoandanto
a ti balay ti Israel napan iti pannacaca-
yaw gapu iti kinadakesda; gapu ta naglab-
sinğda a maicaniwas caniac, ket inlem-
menğco ti rupac cadacuada: gapuna nğa
intedco ida iti ima dagiti cacaniwasda,
ket napasagda isuda amin iti campilan.
24 Cas mainugot iti kinarugitda ken
cas mayalubog cadagiti salunğasinğda na-
garamidac cadacuada; ket inlemmenğco ti
rupac cadacuada.

25 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo
Jehova: Ita isublicto ti pannacacayaw ni
Jacob, ket addanto caasic iti amin a balay
ti Israel; ket agimonacto gapu iti nasan-
toan a naganco.
26 Ket awitendanto ti bainda, ken amin
dagiti labsinğda a linabsinğda a maibusor
caniac, intono agnaedda a sitatalged
iti dagada, ket awanto ti manğbutenğ ca-
dacuada;
27 intono isublic ida manipud cadagiti
il-ili, ken urnonğec ida a naggapu cada-
giti daga dagiti cabusor, ket mapasantoac
cadacuada iti imatanğ ti adu a nacion.
28 Ket maammoandanto a siac ni Je-
hova a Diosda, ta pinapanco ida iti pan-
nacacayaw cadagiti nacion, ket inurnonğco
ida iti dagada met laenğ; ket awanton ti
ibatic nğa asinoman cadacuada idiay;
29 ket diacto metten ilemmenğ ti rupac
cadacuada; ta imbuyatco ti Espirituc iti
balay ti Israel, cuna ni Apo Jehova.

Ti lalaki nğa adda sarucodna a panğrucod. Ti pannacarucod ti makindaya a rua-nğan ti balay ti templo. Ti panna-carucod ti makinruar ken ti maki-nuneg a paraanğan. Dagiti lamesaan ken silsiled ti cere-monias, dagiti silsiled da-giti sacerdote ken dagiti duag.

40 Iti maicaduapulo ket lima a tawen
ti pannacacayawmi, iti damo ti
tawen, iti maicapulo *nğa aldaw* ti bulan,
iti maicapulo ket uppat a tawen calpasan
ti pannacarbec ti ciudad, iti dayta met
laenğ nğa aldaw, ti ima ni Jehova adda
idi caniac, ket isu impannac idiay.
2 Cadagiti sirmata ti Dios isu inyegnac
iti daga ti Israel, ket indissonac iti rabaw
ti maysa a nanğato unay a bantay, isu a
yan idi ti cas caaspinğ ti maysa a ciudad
iti abagatan.
3 Ket impannac idiay; ket adtoy, adda
idi maysa a lalaki, a ti lanğana cas la
lanğa ti gambanğ, nğa adda sinğdan a
lino iti imana, ken maysa a panğrucod a
runo; ket isu nagtacder iti ruanğan.
4 Ket daydi lalaki kinunana caniac,
Anac ti tao, kitaem cadagita matam, ket
denğgem cadagita lapayagmo, ket icabilmo
ti pusom cadagiti amin nğa iparanğconto
kenca; tapno iti casta isuda comat' ma-
iparanğco kenca, maiyegca ditoy: ipala-
wagmo amin a makitam iti balay ti Israel.

5 Ket, adtoy, maysa a bacud iti ruar ti
balay nğa aglicmut, ket iti ima daydi la-
laki maysa a panğrucod a runo, innem a
sico ti caatiddugna, a maysa a sico ket sa-
nğadaculapan ti tunğgal maysa: iti casta
rinucodna ti capuscol ti balay, maysa a
runo; ket ti canğato, maysa a runo.

6 Sa isu immay aginĝga iti ruanĝan a
simmanĝo ti daya, ket immuli cadagiti
tucadna: ket rinucodna ti dapian ti rua-
nĝan, maysa a runo ti caacabana; ket ti sa-
bali a dapian, maysa a runo ti caacabana.
7 Ket tunĝgal siled isut' maysa a runo
ti caatiddugna, ken maysa a runo ti
caacaba; ket *ti lugar* iti nagbaetan dagiti
ruanĝan iti lima a sico; ket ti dapian ti
siled isut' arpad ti duag ti ruanĝan nĝa
agturonĝ iti balay isut' maysa a runo.
8 Rinucodna met ti duag ti ruanĝar
nĝa agturonĝ iti balay, maysa a runo.
9 Sa rinucodna ti duag ti ruanĝan, walo
a sico; ken dagiti adigina, dua a sico; ket
ti duag ti ruanĝan agturonĝ idi iti balay.
10 Ket dagiti siled ti ruanĝan nĝa
agpadaya talloda idi iti daytoy a sikigan,
ken tallo iti dayta a sikigan; isuda a tallo
maymaysada a rucod: ket dagiti adigi
maymaysa ti rucodda iti daytoy a sikigan
ken iti dayta a sikigan.
11 Ket rinucodna ti caacaba ti panĝluc-
tan ti ruanĝan, sanĝapulo a sico; ket ti
caatiddug ti ruanĝan sanĝapulo ket tallo
a sico,
12 ken maysa a lugar iti sanĝoanan
dagiti siled, maysa a sico *iti daytoy a
sikigan,* ken maysa a lugar, maysa a sico
iti dayta a sikigan; ket dagiti siled, innem
a sico iti daytoy a sikigan, ken innem a
sico iti dayta a sikigan.
13 Ket rinucodna ti ruanĝan manipud
ti atep ti maysa a siled aginĝga iti atep ti
sabali, maysa a caacaba ti duapulo ket
lima a sico; ruanĝan a maibatog iti rua-
nĝan.
14 Isu nanĝaramid met ti adadigi, in-
nem a pulo a sico; ket ti paraanĝan
dimmanon aginĝga cadagiti adigi, iti ag-
licmut ti ruanĝan.
15 Ket *manipud iti* pamaranĝ ti rua-
nĝan, iti pagsercan aginĝga iti pamaranĝ ti
makinuneg a duag ti ruanĝan isut' lima-
pulo a sico.
16 Ket adda idi naripcan a tawtawa
cadagiti siled, ken dagiti adigida iti uneg
ti ruanĝan nĝa aglicmut, ket casta met
cadagiti arco; ket dagiti tawtawa addada
idi iti aglicmut iti uneg; ket iti *tunĝgal*
adigi adda idi caycayo ti palma.

17 Idin impannac iti makinruar a para-
anĝan; ket adtoy, adda idi silsiled ken
maysa a papayaten a naaramid a mai-
paay iti paraanĝan iti aglicmut: tallopulo
a silsiled addada idi iti rabaw ti papaya-
ten.
18 Ket ti papayaten adda idi iti arpad
dagiti ruanĝan a cas mainugot iti caatiddug
dagiti ruanĝan, ti met laenĝ makinbaba a
papayaten.
19 Idin rinucodna ti caacaba manipud
iti pamaranĝ ti makinbaba a ruanĝan
aginĝga iti pamaranĝ ti makinuneg a
paraanĝan iti ruar, sanĝagasut a sico, *isuda
a dua* iti daya ken iti amianan.

20 Ket ti ruanĝan ti makinruar a para-
anĝan a nacasanĝo iti amianan, rinucodna
ti caatiddugna ken ti caacabana.
21 Ket dagiti siledna isut' tallo iti day-
toy a sikigan ken tallo iti dayta a sikigan;
ket dagiti adigina ken dagiti arcona casda
ti rucod ti umuna a ruanĝan: ti caatid-
dugna isut' limapulo a sico, ket ti caacaba
duapulo ket lima a sico.
22 Ket dagiti tawana, ken dagiti arco-
na, ken dagiti caycayona a palma casda
iti rucod ti ruanĝan a simmanĝo iti daya;
ket immulida kencuana iti pito a tucad;
ket dagiti arcona addada idi iti sanĝoan-
anda.
23 Ket adda idi maysa a ruanĝan ti
makinuneg a paraanĝan a maibatog ti
sabali a ruanĝan nĝa amianan ken *casta
met* iti daya; ket rinucodna manipud
ruanĝan aginĝgat' ruanĝan sanĝagasut a
sico.

24 Ket isu inturonĝnac iti abagatan;
ket adtoy, maysa a ruanĝan nĝa agturonĝ
iti abagatan: ket rinucodna dagiti adigina
ken dagiti arcona a cas mainugot cadagi-
toy a rucod.
25 Ket adda idi tawtawa kencuana ken
cadagiti arcona iti aglicmut cas cadagidiay
a tawtawa: ti caatiddug isut' limapulo a
sico, ket ti caacaba duapulo ket lima a
sico.
26 Ket adda idi pito a tucad nĝa ulian
kencuana, ket dagiti arcona adda idi iti
sanĝoananda; ket adda idi caycayona a
palma, maysa iti daytoy a sikigan, ken
maysa iti dayta a sikigan cadagiti adigina.
27 Ket adda idi maysa a ruanĝan iti
makinuneg a paraanĝan iti agpaabagatan:
ket rinucodna manipud ruanĝan aginĝgat'
ruanĝan nĝa agpaabagatan sanĝagasut a
sico.

28 Idin impannac iti makinuneg a para-
anĝan iti arpad ti makinabagatan a rua-
nĝan: ket rinucodna ti makinabagatan a
ruanĝan a cas mainugot cadagitoy a
rucod;

29 ket dagiti siledna, ken dagiti adigi-
na, ken dagiti arcona, a cas mainugot
cadagitoy a rucod: ket adda idi tawtawa
kencuana ken cadagiti arcona iti aglicmut;
isut' limapulo a sico ti caatiddug, ken
duapulo ket lima a sico ti caacaba.
30 Ket adda idi ar-arco iti aglicmut,
duapulo ket lima a sico ti caatiddug, ken
lima a sico ti caacaba.
31 Ket dagiti arcona agturongda idi iti
makinruar a paraangan; ket caycayo a
palma addada idi cadagiti adigina: ket ti
ulian kencuana adda walo a tucadna.

32 Ket impannac iti makinuneg a
paraangan iti agpadaya: ket rinucodna ti
ruangan a cas mainugot cadagitoy a
rucod;
33 ket dagiti siledna, ken dagiti adigi-
na, ken dagiti arcona, a cas mainugot
cadagitoy a rucod: ket adda idi tawtawa
idiay ken cadagiti arcona iti aglicmut;
isut' limapulo a sico ti caatiddug ken
duapulo ket lima a sico ti caacaba.
34 Ket dagiti arcona agturongda idi iti
makinruar a paraangan; ket dagiti cay-
cayo a palma addada idi cadagiti adigina,
iti daytoy a sikigan, ken iti dayta a
sikigan, ket ti ulian kencuana adda walo
a tucadna.

35 Ket impannac iti makinamianan a
ruangan: ket isut' rinucodna a cas mainu-
got cadagitoy a rucod;
36 dagiti siledna, dagiti adigina, ken
dagiti arcona: ket adda idi tawtawa idiay
iti aglicmut; ti caatiddug isut' limapulo a
sico, ket ti caacaba duapulo ket lima a
sico.
37 Ket dagiti adigina agturongda idi
iti makinruar a paraangan; ket dagiti
caycayo a palma addada idi cadagiti
adigina, iti daytoy a sikigan, ken iti dayta
a sikigan; ket ti ulian kencuana adda
walo a tucadna.

38 Ket maysa a siled agraman ti rua-
nganna adda idi ti arpad dagiti adigi
cadagiti ruangan; idiay inugasanda ti
daton a mapuuran.
39 Ket iti duag ti ruangan adda idi dua
a lamesaan iti daytoy a sikigan, ken dua a
lamesaan iti dayta a sikigan tapno pata-
yen idiay ti daton a mapuuran ken ti
daton a maipaay iti basol ken ti daton
gapu iti salungasing.
40 Ket iti *maysa a* sikigan iti ruar, no
ti maysa umuli iti pagsercan ti ruangan
nga agpaamianan, adda idi dua a lamesa-
an; ket iti sabali a sikigan, a paset ti
duag ti ruangan adda idi dua a lamesaan.
41 Uppat a lamesaan adda idi iti day-
toy a sikigan, ken uppat a lamesaan iti
dayta a sikigan, iti arpad ti ruangan;
walo a lamesaan, nga iti rabawda pinatay-
da *dagiti datdaton.*
42 Ket adda idi uppat a lamesaan a
maipaay iti daton a mapuuran iti tinagaan
a bato, maysa a sico ket cagudua ti caatid-
dug, ken maysa a sico ket cagudua a sico
ti caacaba, ken maysa a sico ti cangato; iti
rabawda insaadda dagiti alicamen a
pinangpapatayda iti daton a mapuuran
ken ti daton.
43 Ket dagiti banniit, sangadaculapan
ti caatiddug, naigalut iti uneg ti aglicmut:
ket iti rabaw dagiti lamesaan adda idi ti
lasag ti daton.

44 Ket iti ruar ti makinuneg a ruangan
adda idi silsiled a maipaay cadagiti agcan-
canta iti makinuneg a paraangan, isu nga
adda idi iti arpad ti makinamianan a
ruangan; ket nacasangoda idi iti abaga-
tan; maysa iti sikigan ti makindaya a
ruangan a nacasango iti amianan.
45 Ket isu kinunana caniac, Daytoy a
siled, a sumango iti abagatan, isut' mai-
paay cadagiti sacerdote, dagiti agayaywan
iti panagannong iti balay;
46 ket ti siled a sumango iti amia-
nan isut' maipaay cadagiti sacerdote, dagiti
agayaywan iti panagannong iti altar: dagi-
toy isuda dagiti annac a lallaki ni Sadoc,
isuda nga aggapu cadagiti annac a lallaki
ni Levi, umasidegda ken ni Jehova nga
agannong kencuana.
47 Ket rinucodna ti paraangan sanga-
gasut a sico ti caatiddug, ken sangagasut
a sico ti caacaba a cuadrado; ket ti altar
adda idi iti sangoanan ti balay.

48 Idin impannac iti duag ti balay, ket
rinucodna ti tunggal adigi ti duag, lima a
sico iti daytoy a sikigan, ken lima a sico
iti dayta a sikigan; ket ti caacaba ti rua-
ngan isut' tallo a sico iti daytoy a
sikigan, ken tallo a sico iti dayta a
sikigan.
49 Ti caatiddug ti duag isut' duapulo
a sico, ket ti caacaba sangapulo ket
maysa a sico; iti met laeng arpad dagiti
tucad nga inulianda kencuana: ket adda
idi monmon iti arpad dagiti adigi, maysa
iti daytoy a sikigan, ken sabali iti dayta a
sikigan.

Ti pannacarucod ti templo ken ti panang̃ipalawag ti kitana.

41 Ket isu inyegnac iti templo, ket rinucodna dagiti adigi, innem a sico ti caacaba iti maysa a sikigan, ken innem a sico ti caacaba iti sabali a sikigan, ng̃a isu idi ti caacaba ti tabernaculo.

2 Ket ti caacaba ti pagsercan isut' sang̃apulo a sico; ket dagiti sikigan ti pagsercan isudat' lima a sico iti maysa a sikigan, ken lima a sico iti sabali a sikigan: ket rinucodna ti caatiddugna, uppat a pulo a sico, ket ti caacaba duapulo a sico.

3 Sa isu napan a nagpauneg, ket rinucodna tung̃gal adigi iti pagsercan, dua a sico; ket ti pagsercan, innem a sico; ket ti caacaba ti pagsercan, pito a sico.

4 Ket rinucodna ti caatiddugna, duapulo a sico, ken ti caacaba, duapulo a sico, iti sang̃oanan ti templo: ket kinunana caniac, Daytoy isut' casantoan a disso.

5 Idin rinucodna ti diding ti balay, innem a sico; ken ti caacaba ti tung̃gal sagumbi, uppat a sico, iti aglicmut ti balay iti tung̃gal sikigan.

6 Ket dagiti sagumbi tallo idi a catoon, maysa iti ng̃ato ti sabali, ket tallopulo iti pannacaurnos; ket simrecda iti diding̃ a paset ti balay a maipaay cadagiti sagsagumbi, iti aglicmut.

7 Ket dagiti sagumbi nalawlawada idi ng̃immatoda la a ng̃immato iti panaglicmutda iti balay; ta ti panang̃licmut iti balay ng̃immato la a ng̃immato iti aglicmut ti balay: isut' gapuna ti caacaba ti balay *nagtuloy a* nagpang̃ato; ket iti casta maysa immuli *nanipud* iti cababaan a *sagumbi* aging̃ga iti cang̃atoan gapu iti nagteng̃ng̃a a *sagumbi.*

8 Nakitac met a ti balay nang̃ato idi ti cababaan a catoonna iti aglicmutna: dagiti cimiento dagiti sagumbi isudat' naananay a runo ng̃a innem a dadackel a sico.

9 Ti capuscol ti diding̃, isu a maipaay cadagiti sagumbi, iti ruar, isut' lima a sico: ket dayta a nabati isu idi ti disso dagiti sagumbi a paset ti balay.

10 Ket iti nagbaetan dagiti sagumbi adda idi calawa a duapulo a sico iti aglicmut ti balay iti tung̃gal sikigan.

11 Ket dagiti ruang̃an dagiti sagumbi agturong̃da idi iti disso a nabati, maysa a ruang̃an ng̃a agpaamianan, ken maysa a ruang̃an ng̃a agpaabagatan: ket ti calawa ti disso a nabati isut' lima a sico ng̃a aglicmut.

12 Ket ti balay ng̃a adda idi iti sang̃oanan ti naisina a disso iti sikigan ng̃a agpalaud isut' pitopulo a sico ti caacaba; ket ti diding̃ ti balay isut' lima a sico ti capuscol ng̃a aglicmut, ket ti caatiddugna siam a pulo a sico.

13 Iti casta rinucodna ti balay, sang̃agasut a sico ti caatiddug; ket ti naisina a disso, ken ti balay, agraman dagiti diding̃na, sang̃agasut a sico ti caatiddug;

14 casta met ti caacaba ti rupa ti balay, ken ti naisina a disso ng̃a agpadaya, sang̃agasut a sico.

15 Ket rinucodna ti caatiddug ti balay iti sang̃oanan ti naisina a disso isu ng̃a adda idi iti licudanna, ken dagiti duag iti maysa a sikigan ken iti sabali a sikigan, sang̃agasut a sico; ket ti makinuneg a templo, ken dagiti palapala ti paraang̃an;

16 dagiti dapian, ken dagiti naripcan a tawtawa, ken dagiti duag iti aglicmut cadagiti tallo a catoonda, a maibatog iti dapian, a nabobedaan iti cayo ng̃a aglicmut, ket *manipud iti* daga aging̃ga cadagiti tawtawa (ita dagiti tawa naabbong̃anda),

17 aging̃ga *iti lugar* ti ng̃ato ti ruang̃an, aging̃ga met laeng̃ iti makinuneg a balay, ken iti ruar, ken iti arpad ti amin a diding̃ iti aglicmut iti uneg ken iti ruar, a rinucod.

18 ket isut' naaramid ng̃a adda kerubin ken caycayona a palma; ket maysa a cayo a palma adda idi iti nagbaetan ti kerubin ken kerubin, ket tung̃gal kerubin adda idi dua a rupana;

19 iti casta adda idi rupa ti maysa a lalaki ng̃a agturong̃ idi cayo a palma iti maysa a sikigan, ken rupa ti maysa a urbon a leon ng̃a agturong̃ idi cayo a palma iti sabali a sikigan. *Castoy idi* ti pannacaaramidna iti amin a balay iti aglicmut:

20 manipud iti daga aging̃ga iti ng̃ato ti ruang̃an adda idi kerubin ken caycayo a palma naaramid; castoy idi ti diding̃ ti templo.

21 No maipapan iti templo, dagiti adigi ti ruang̃an cuadradoda; ket no maipapan iti rupa ti santuario, ti lang̃a*na* cas ti lang̃a *ti templo.*

22 Ti altar isut' cayo, tallo a sico ti cang̃ato, ket ti caatiddugna dua a sica; ket dagiti sulina, ken ti caatiddugna, ken dagiti diding̃na, isudat' cayo: ket kinunana caniac, Daytoy ti lamesaan ng̃a adda iti sang̃oanan ni Jehova.

23 Ket ti templo ken ti santuario adda
idi dua a ruanĝanda.
24 Ket dagiti ruanĝan adda idi dua a
cabulonĝna *tunĝgal maysa*, dua a ma-
pusipus a cabulonĝ: *dua a cabulonĝ* a
maipaay iti maysa a ruanĝan, ken dua a
cabulonĝ iti sabali.
25 Ket naaramid cadacuada, cadagiti
ruanĝan ti templo, kerubin ken caycayo a
palma, cas cadagiti naaramid cadagiti di-
dinĝ; ket adda idi maysa nĝa dapian a
cayo iti rupa ti duag iti ruar.
26 Ket adda idi naripcan a tawtawa
ken caycayo a palma iti maysa a sikigan
ken iti sabali a sikigan, cadagiti sikigan ti
duag: castoy idi dagiti sagumbi ti balay,
ken dagiti dapian.

Dagiti siled ti paraanĝan. Ti rucod ti ruar.

42 Idin inruarnac iti makinruar a para-
anĝan, ti dalan nĝa agpaamianan:
ket impannac iti siled nĝa adda idi iti
batog ti naisina a disso, ken isu nĝa adda
idi iti batog ti balay nĝa agpaamianan.
2 Iti sanĝoanan ti caatiddug ti sanĝaga-
sut a sico adda idi ti makinamianan a rua-
nĝan, ket ti caacaba isut' limapulo a sico.
3 Iti batog ti duapulo *a sico* isu a paset
ti makinuneg a paraanĝan, ken iti batog
ti papayaten isu a paset ti makinruar a
paraanĝan, adda idi ti duag iti batog
ti duag iti maicatlo a catoon.
4 Ket iti sanĝoanan dagiti siled adda
idi pagnaan a sanĝapulo a sico ti caacaba-
na nĝa agpauneg, maysa a dalan a maysa
a sico; ket dagiti ruanĝanda agpaamian-
anda.
5 Ita dagiti makinnĝato a silsiled isudat'
ababa; ta dagiti duag nanĝalada cada-
gitoy, nasursuroc nĝem ti nababbaba ken
catenĝaan iti balay.
6 Ta isudat' tallo a catoon ket awan idi
ti adigida a cas ti adigi dagiti paraanĝan:
isut' gapuna *ti canĝatoan* ac-akikid nĝem ti
cababaan ken ti catenĝnĝaan manipud iti
daga.
7 Ket ti didinĝ nĝa adda idi iti ruar iti
arpad dagiti siled, nĝa agturonĝ iti ma-
kinruar a paraanĝan iti sanĝoanan dagiti
siled, ti caatiddugna isut' lima pulo a sico.
8 Ta ti caatiddug dagiti siled nĝa adda
idi iti makinruar a paraanĝan isut' lima-
pulo a sico: ket, adtoy, iti sanĝoanan ti
templo adda idi sanĝagasut a sico.
9 Ket manipud iti baba dagitoy a siled
adda idi ti pagsercan iti makindaya a
sikigan, no ti maysa sumrec cadacuada nĝa
aggapu iti makinruar a paraanĝan.

10 Iti capuscol ti didinĝ ti paraanĝan
nĝa agpadaya, iti sanĝoanan ti naisina a
disso, ken iti sanĝoanan ti balay, adda idi
silsiled.
11 Ket ti dalan iti sanĝoananda cas ti
lanĝa *ti dalan* dagiti siled nĝa agpaamian-
an; cas ti caatiddugda casta ti caacabada:
ket amin dagiti pagruaranda isuda a
mainugot iti tabasda, ken cas cadagiti
ruanĝanda.
12 Ket cas mainugot cadagiti ruanĝan
dagiti siled nĝa agpaabagatan adda idi
maysa a ruanĝan iti oloanan ti dalan, a
isu ti dalan nĝa aglayon iti sanĝoanan ti
didinĝ nĝa agpadaya, no ti maysa sumrec
cadacuada.

13 Idin kinunana caniac, Dagiti ma-
kinamianan a siled, ken dagiti makina-
bagatan a silsiled, isuda nĝa adda iti sa-
nĝoanan ti naisina a disso, isuda ti
nasantoan a silsiled, a panĝananto dagiti
sacerdote nĝa asideg ken ni Jehova cada-
giti casantoan a banag: idiay idissodanto
dagiti casantoan a banag, ken ti daton a
bellaay, ken ti daton a maipaay iti basol
ken ti daton gapu iti labsinĝ; ta ti disso
isut' nasantoan.
14 No dagiti sacerdote sumrecda, saan-
danto a rumuar iti nasantoan a disso a
mapan iti makinruar a paraanĝan, no di
ket idiay idissodanto dagiti pagan-anayda
a paganannonĝda; ta isudat' nasantoan:
ket manĝicapetdanto ti sabali a pagpagan-
anay, ket umasidegdanto iti dayta a mai-
parbenĝ iti ili.

15 Ita idi nalpasna ti panagrucod iti
makinuneg a balay, isu inruarnac iti dalan
ti ruanĝan a simmanĝo iti daya, ket isut'
rinucodna iti aglicmut.
16 Rinucodna ti makindaya a sikigan
iti runo a panĝrucod limagasut a runo, iti
runo a panĝrucod iti aglicmut.
17 Rinucodna iti makinamianan a siki-
gan limagasut a runo iti runo a panĝrucod
iti aglicmut.
18 Rinucodna iti makinabagatan a siki-
gan limagasut a sico iti runo a panĝrucod.
19 Isu nagbalic iti makinlaud a sikigan,
ket rinucodna ti limagasut a runo iti runo
a panĝrucod.
20 Isut' rinucodna iti uppat a sikigan:
isut' adda bacudna iti aglicmut, ti caatid-
dug lima gasut, ket ti caacaba lima gasut,

tapno maaramid ti pagsinaan dayta a
nasantoan ken dayta a sapasap.

Ti dayag ni Jehova punnoenna ti balay. Ti linteg ti balay. Ti rucod ti altar ken ti pannacaidatonna.

43 Calpasanna impannac iti ruangan,
nga isu ti ruangan a sumango iti
daya.
2 Ket, adtoy, ti dayag ti Dios ti Israel
immay nanipud iti dalan ti daya: ket ti
timecna cas la ti daranudor ti adu a
danum; ket ti daga simmilnag iti dayag-
na.
3 Ket isut' mainugot iti langa ti sirma-
ta a nakitac, wen, mainugot iti sirmata a
nakitac idi immayac a mangdadael iti
ciudad; ket dagiti sirmata umaspingda iti
sirmata a nakitac iti denna ti carayan a
Cobar; ket siac nagpagclebac.
4 Ket ti dayag ni Jehova immay iti
balay iti dalan ti ruangan a simmango iti
daya.
5 Ket ti Espiritu impangatonac, ket
impannac iti makinuneg a paraangan; ket,
adtoy, ti dayag ni Jehova pinunnona ti
balay.

6 Ket nangngegco ti maysa a nagsao
caniac iti ruar ti balay; ket maysa a tao
nagtacder iti arpadco.
7 Ket kinunana caniac, Anac ti tao,
daytoy ti disso ti tronoc, ken ti disso da-
giti dapanco, isu a pagnaedac iti tengnga
dagiti annac ti Israel iti agnanayon. Ket
ti balay ti Israel saandanton a tulawan ti
nasantoan a naganco, uray isuda wenno
dagiti arida, gapu iti kinabalangcantisda
ken gapu cadagiti bangbangcay dagiti ar-
arida cadagiti nangato a dissoda;
8 iti panangicabilda iti dapianda iti
denna ti dapianco, ken ti adigi ti ruang-
anda iti arpad ti adigi ti ruanganco, ket ti
adda iti nagbaetac ken isuda isu *laeng* ti
diding; ket tinulawanda ti nasantoan a
naganco gapu cadagiti kinarimonda nga
inaramidda: isut' gapuna inibusco ida iti
pungtotco.
9 Ita iccatenda coma ti kinabalangcan-
tisda, ken dagiti bangcay dagiti ar-arida,
iti adayu caniac; ket agnaedacto iti teng-
ngada iti agnanayon.

10 Sica, anac ti tao, ipakitam ti balay
iti balay ti Israel, tapno mabainanda coma
cadagiti kinadakesda; ket rucodenda coma
ti pagwadan.

11 Ket no mabainanda cadagiti amin nga
inaramidda, ipacaammom cadacuada ti
tabas ti balay ken ti kitana, ken dagiti pag-
ruaranna ken dagiti pagsercanna, ken amin
dagiti tabasna, ken amin dagiti bilbilinna,
ken amin ti kitana, ken amin dagiti lin-
lintegna; ket isut' isuratmo iti imatang-
da; tapno maaluadanda ti amin a kitana,
ken amin dagiti bilbilinna, ket aramiden-
da ida.
12 Daytoy isut' linteg iti balay: iti
rabaw ti tuctoc ti bantay ti amin a bed-
dengna iti aglicmut isunto ti casantoan.
Adtoy, daytoy isu ti linteg ti balay.

13 Ket dagitoy isuda dagiti rucod ti
altar iti sico (ti sico isut' maysa a sico ken
sangadaculapan): ti lansad maysanto a
sico, ti caacaba maysa a sico, ket ti nga-
rabna iti aglicmut sangadangan; ket day-
toy isunto ti pagbatayan ti altar.
14 Ket manipud iti lansad iti rabaw
ti daga aginggа iti makinbaba a barikes
isuntot' dua a sico, ket ti caacaba maysa
a sico; ket manipud iti basbassit a bari-
kes aginggа iti dacdackel a barikes isun-
tot' uppat a sico, ket ti caacaba maysa
a sico.
15 Ket ti makinngato nga altar uppatto
a sico; ket manipud iti paggangatan ti
altar ken agpangato addanto uppat a
sara.
16 Ket ti paggangatan ti altar isuntot'
sangapulo ket dua a sico ti caatiddug
ken sangapulo ket dua ti caacaba, cuad-
rado iti uppat a sikiganna.
17 Ket ti barikes isuntot' sangapulo
ket uppat *a sico* ti caatiddug ket sanga-
pulo ket uppat ti caacaba iti uppat a
sikiganna; ket ti ngarab iti licmutna
isuntot' cagudua a sico; ket ti lansadna
isuntot' maysa a sico iti aglicmut; ket
dagiti tucadna sumangonto iti daya.

18 Ket kinunana caniac, Anac ti tao,
castoy ti cuna ni Apo Jehova: Dagitoy
isuda dagiti bilbilin ti altar iti aldaw nga
isuntot' aramidenda, tapno mangipaayda
cadagiti daton a mapuuran iti rabawna,
ken mangiwarsida ti dara iti rabawna.
19 Itedmonto cadagiti sacerdote a Levi-
tas nga adda iti bukel ni Sadoc, isuda
nga asideg caniac, nga agannong caniac,
cuna ni Apo Jehova, maysa a urbon a
baca a maipaay a daton gapu iti basol.
20 Ket sica mangalaca iti darana, ket
icabilmo cadagiti uppat a sarana, ken
cadagiti uppat a suli ti barikes, ken iti

ngarab iti aglicmut: castoy ti panang-
dalusmo kencuana ken panangaramidmo
ti subbotna.
21 Alaem met ti baca a daton gapu iti
basol, ket isuntot' mapuuran iti nakedngan
a disso ti balay, iti ruar ti santuario.
22 Ket iti maicadua nga aldaw mangi-
datoncanto ti maysa a calding a lalaki
nga awan ti pacapilawanna a maipaay a
daton gapu iti basol; ket dalusandanto ti
altar, cas ti panangdalusda a maaramat iti
baca.
23 Intono malpasmo ti panangdalus
kencuana, mangidatoncanto ti maysa nga
urbon a baca nga awan ti pacapilawanna,
ken maysa a carnero a lalaki a naggapu
iti arban nga awan ti pacapilawanna.
24 Ket iyegmonto ida iti asideg iti
sangoanan ni Jehova, ket dagiti sacerdote
mangipurruacdanto ti asin cadacuada, ket
idatondanto ida a maipaay a daton a
mapuuran ken ni Jehova.
25 Iti pito nga aldaw saganaemto
tunggal aldaw maysa a calding a maipaay
a daton gapu iti basol: mangisaganadanto
met ti maysa nga urbon a baca, ken maysa
a carnero a lalaki nga aggapu iti arban,
nga awan ti pacapilawanna.
26 Iti pito nga aldaw mangaramiddan-
to ti subbot a maipaay ti altar ken
isuntot' guguranda; castoy ti panangon-
sagrarda kencuana.
27 Ket intono matungpalda dagiti aldaw
maaramidto nga iti maicawalo nga aldaw,
ken iti masacbayan, dagiti sacerdote
aramidendanto dagiti datonyo a mapu-
uran iti rabaw ti altar, ken dagiti datonyo
iti cappia; ket awatencayto, cuna ni Apo
Jehova.

Ti santuario saanto a mabassawangan. Ti annong dagiti Levitas a nayawawan. Dagiti bilbilin a maipaay cadagiti sacerdote nga annac ni Sadoc. Ti tawid dagiti sacerdote.

44 Idin insublinac iti dalan ti makin-
ruar a ruangan ti santuario, isu
a sumango iti daya; ket isut' naricpan.
2 Ket ni Jehova kinunana caniac, Day-
toy a ruangan maricpanto; isut' saanto a
maluctan, ket awan met ti asinoman a tao
a sumrecto kencuana; ta ni Jehova a Dios
ti Israel simrec kencuana; isut' gapuna a
maricpanto.
3 No maipapan iti principe, isu agtu-
gawto idiay a cas principe a mangan ti
tinapay iti sangoanan ni Jehova; isu
sumrecto iti dalan ti duag ti ruangan, ket
rumuarto iti daydiay met laeng a dalan.
4 Idin impannac iti dalan ti makina-
mianan a ruangan iti sangoanan ti balay;
ket kimmitaac, ket adtoy, ti dayag ni
Jehova pinunnona ti balay ni Jehova:
ket nagpaclebac.
5 Ket ni Jehova kinunana caniac, Anac
ti tao, tandaanam a naimbag, ket kitaem
cadagita matam, ket denggem cadagita
lapayagmo ti amin a saoec kenca maipang-
gep cadagiti amin a bilbilin iti balay ni
Jehova, ken amin dagiti linlintegna; ket
tandaanam a nalaing ti pagsercan ti ba-
lay, agraman ti amin a pagruaran ti
santuario.
6 Ket cunamto iti nasukir, iti met laeng
balay ti Israel, Castoy ti cuna ni Apo Je-
hova: O dacayo, balay ti Israel, umdasen
coma cadacayo dagiti amin a macarimon-
yo,
7 iti panangiyegyo cadagiti gangannaet,
saan a nacugit iti puso ken saan a nacugit
iti lasag, tapno agyan iti santuarioc, tapno
isut' bassawanganda, ti met laeng balayco,
no idatonyo ti tinapayco, ti taba ken ti
dara, ket dinadaelda ti tulagco, *nga inna-
yon* cadagiti amin a macarimonyo.
8 Ket saanyo nga intuloy ti panagannad
cadagiti nasantoan a banagco; no di ket
nangicabilcayo ti agayaywan iti panagan-
nong caniac iti santuarioc a maipaay cada-
cayo met laeng.

9 Castoy ti cuna ni Apo Jehova, Awan
ti gangannaet, a saan a nacugit iti puso
ken saan a nacugit iti lasag, sumrecto iti
santuarioc, ti aniaman a gangannaet nga
adda iti tengnga dagiti annac ti Israel.
10 Ngem dagiti Levitas nga immadayu
caniac, idi ti Israel nayawawanda a na-
yawawan nanipud caniac cadagiti idolos-
da, awitendanto ti kinadakesda.
11 Nupay casta isudanto aganannong iti
santuarioc nga adda panagaluad cadagiti
ruangan ti balay, ken agservida iti balay:
papatayenda ti daton a mapuuran ken ti
daton a gapu iti ili, ket agtacderdanto iti
sangoananda tapno agservida cadacuada.
12 Agsipud ta nagservida cadacuada iti
sangoanan dagiti idolosda, ken nagbalinda
a pacaitibcolan ti kinadakes iti balay ti
Israel; isut' gapuna intayagco ti imac a
maibusor cadacuada, cuna ni Apo Jehova,
ket awitendanto ti kinadakesda.
13 Ket saandanto nga umay iti asideg
caniac, a mangaramid ti annong ti sacer-

dote caniac, wenno umasideg iti aniaman
cadagiti nasantoan a banagco, cadagiti
banag a casantoan; no di ket awitendanto
ti bainda, ken dagiti macarimonda isu
nga inaramidda.
14 Nupay casta aramidecto ida nga agayaywan
iti panagannong iti balay, maipaay
iti amin a serviciona, ken cadagiti
amin a maaramid idiay.

15 Ngem dagiti sacerdote a Levitas,
dagiti annac a lallaki ni Sadoc a nagayaywan
iti panagannong ti santuarioc idi
dagiti annac ti Israel nayawawanda manipud
caniac, umasidegdanto caniac tapno
agservida caniac; ket agtacderdanto iti
sangoanac tapno idatonda caniac ti taba
ken ti dara, cuna ni Apo Jehova:
16 sumrecdanto iti santuarioc, ket
umaydanto iti asideg ti lamesaanco, tapno
agservida caniac, ket bantayandanto ti
aluadco.
17 Ket maaramidto a no sumrecda cadagiti
ruangan ti makinuneg a paraangan,
agcawesdanto iti lienzo a pagpagan-anay;
ket awan ti de lana nga umayto cadacuada,
bayat ti panagservida cadagiti
ruangan ti makinuneg a paraangan ken
iti uneg.
18 Addanto lienzo a boneteda cadagiti
oloda, ken addanto lienzo a sapin cadagiti
lomlomoda; saandanto nga agbarikes *iti
aniaman a* manglinget.
19 Ket no rumuarda iti makinruar a
paraangan, ti met laeng makinruar a paraangan
cadagiti tattao, iccatendanto dagiti
pagan-anayda isu a pagservida, ket idissoda
ida cadagiti nasantoan a siled; ket mangicawesdanto
ti sabsabali a pagan-anay,
tapno saanda a pagsantoen cadagiti pagananayda.
20 Didanto met kiskisan ti oloda, wenno
ituredda a tumubo nga umatiddug dagiti
buocda; pukisandanto laeng ti buoc
dagiti oloda.
21 Saanto met nga uminum ti arac ti
asinoman cadagiti sacerdote no sumrecda
iti makinuneg a paraangan.
22 Didanto met mangasawa ti balo,
wenno dayta a napagtalaw; no di ket
mangaladanto ti virgen iti putot ti balay
ti Israel, wenno, balo a balo ti maysa a
sacerdote.
23 Ket isurodanto ti ilic iti giddiat ti
nasantoan ken ti sapasap, ket pailasindanto
cadacuada ti narugit ken ti nadalus.
24 Ket iti suppiat tumacderdanto a
mangocom; a cas mayalubog cadagiti bilbilinco
isuntot' ocomenda; ket annurotendanto
dagiti linlintegco ken dagiti
pagalagadac cadagiti amin a nakedngan a
fiestac; ket padayawandanto dagiti aldawco
a panaginana.
25 Ket saandanto a mapan iti natay a
tao a tulawan ti bagbagída met laeng;
ngem gapu iti ama, wenno ina, wenno iti
anac a lalaki, wenno iti anac a babai, iti
cabsat a lalaki, wenno iti cabsat a babai a
saan a nakiasawa, matulawanda ti bagbagída
met laeng.
26 Ket calpasan ti pannacadalusna, agbilangdanto
kencuana ti pito nga aldaw.
27 Ket iti aldaw nga ipapanna iti santuario,
iti makinuneg a paraangan tapno
agannong iti santuario, ipaaynanto ti
datonna a maipaay iti basol, cuna ni Apo
Jehova.

28 Ket addanto tawidda: siac ti tawidda;
ket awanto ti itedyo cadacuada a
cucua idiay Israel; Siac ti cucuada.
29 Canendanto ti daton a bellaay, ken
ti daton a maipaay iti basol, ken ti daton
gapu iti salungasing; ken amin a banag a
maipaay idiay Israel cuadanto.
30 Ket ti umuna cadagiti isu-amin dagiti
damo a bunga ti amin a kita, ken amin
a daton ti amin a kita, cadagiti amin a
datonyo maipaaydanto cadagiti sacerdote:
itedyonto met cadagiti sacerdote ti damò
ti gamayyo, tapno paginanaenna ti maysa
a bendicion iti balaymo.
31 Dagiti sacerdote saandanto a mangan
iti aniaman a matay lat ta, wenno napisang
uray tumatayab wenno animal.

Ti daga a nailasin a maipaay cadagiti sacerdote, Levitas, ken panguloen. Dagiti annong dagiti agturturay. Dagiti daton ti ili, ken dagiti daton ti umuna a bulan; iti pascua.

45 Castamet, intono bingbingayenyo
ti daga iti ginnasat a tawidenyo,
mangidatoncayto ti maysa a daton ken ni
Jehova, maysa a nasantoan a bingay ti
daga; ti caatiddug isunto ti caatiddug ti
duapulo ket lima ribu *a runo*, ket ti caacaba
isuntot' sangapulo ribu: isuntot' nasantoan
iti amin a beddengna nga aglicmut.
2 Iti daytoy addanto maipaay iti nasantoan
a disso limagasut *iti caatiddug*
ken limagasut *ti caacaba*, cuadrado iti
aglicmut; ken lima a sico a maipaay cadagiti
arrabal iti aglicmut.

3 Ket iti daytoy a rucod rucodemto ti
maysa a caatiddug ti duapulo ket lima
ribu, ken maysa a caacaba ti sañgapulo
ribu: ket kencuana addanto ti santuario,
isu a casantoan.
4 Isut' nasantoan a paset ti daga; isun-
tot' maipaay cadagiti sacerdote, dagiti
agannonğ iti santuario, nğa umasideg nğa
agannonğ ken ni Jehova; ket isuntot' may-
sa a disso dagiti balbalayda, ken maysa a
nasantoan a disso a maipaay iti santuario.
5 Ket duapulo ket lima ribu ti caatid-
dug, ken sañgapulo ribu ti caacaba, mai-
paayto cadagiti Levitas, dagiti agannonğ
ti balay, *a maipaay* a cucuada met laenğ,
a duapulo a siled.
6 Ket kednğanyonto ti panagtagicua iti
ciudad lima ribu ti caacaba, ken duapulo
ket lima ribu ti caatiddug, nğa agdenna ti
daton ti nasantoan a binğay: isuntot' mai-
paay iti amin a balay ti Israel.
7 Ket ti maipaay iti principe *addanto*
iti maysa a sikigan ken iti sabali a sikigan
ti nasantoan a daton ken ti cucua ti ciu-
dad, iti sanğoanan ti nasantoan a daton
ken iti sanğoanan iti cucua ti ciudad, iti
makinlaud nğa agpalaud, ken iti makin-
daya nğa agpadaya; ket iti caatiddug mai-
nugot iti maysa cadagiti binğay, manipud
iti makinlaud a beddenğ aginğga iti ma-
kindaya a beddenğ.
8 Iti daga maipaayto kencuana a cucua
idiay Israel: ket dagiti principec saan-
danton nğa irurumen ti ilic; no di ket
iteddanto ti daga iti balay ti Israel a cas
mainugot cadagiti caputotanda.

9 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: isut'
umdas coma cadacayo, O piprincipe ti
Israel: iccatenyo ti pananğranggas ken
panagsamsam, ket agaramidcay ti kinajus-
ticia ken kinalinteg; iccatenyo ti pananği-
rurumen iti ilic, cuna ni Apo Jehova.
10 Dacayo addanto nalinteg a timbenğ-
anyo, ken nalinteg nğa efa ken nalinteg a
bat.
11 Ti efa ken ti bat maymaysanto a
pagsucatan, tapno ti bat laonenna coma ti
apagcapulo ti maysa nğa homer, ket ti efa
ti apagcapulo ti maysa nğa homer: ti
pagsucatanna cas lanto ti homer.
12 Ket ti siclo aglaonto ti duapulo a
gera; duapulo a siclo, duapulo ket lima a
siclo, sangapulo ket lima a siclo, isunto ti
minayo.

13 Daytoy ti daton nğa idatagyonto: ti
apagcanem ti maysa nğa efa iti maysa nğa
homer a trigo; ket itedyonto ti apagcanem
ti maysa nğa efa iti maysa nğa homer a
cebada;
14 ket ti nailasin a binğay ti lana, iti
bat ti lana ti apagcapulo ti maysa a bat
iti cor, *nğa isu* ti sanğapulo a bat, maysa
met laenğ nğa homer (ta sanğapulo a bat
isut' maysa nğa homer);
15 ket maysa a cordero ti arban, iti
duagasut, manipud cadagiti nalainğ a
napadanuman a pagaraban ti Israel;—a
maipaay a daton a bellaay, ken daton a
mapuuran, ken datdaton iti cappia, tapno
aramiden a subbot cadacuada, cuna ni Apo
Jehova.
16 Amin ti ili ti daga manğteddanto iti
daytoy a daton a maipaay iti principe
Israel.
17 Ket pannacabinğayto ti principe ti
pananğted cadagiti daton a mapuuran, ken
dagiti daton a bellaay ken dagiti daton
a mainum, cadagiti fifiesta, ken cadagiti
kellep, ken cadagiti aldaw a panaginaná,
cadagiti amin a makednğan a fifiesta iti
balay ti Israel: isagananto ti daton a
maipaay iti basol, ken ti daton a bellaay,
ken ti daton a mapuuran, ken dagiti daton
iti cappia, tapno aramiden a subbot a
maipaay iti balay ti Israel.

18 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Iti
umuna *a bulan*, iti damo *nğa aldaw* ti
bulan, manğalacanto ti urbon a baca nğa
awan ti pacapilawanna; ket dalusamto ti
santuario.
19 Ket ti sacerdote manğalanto iti
dara iti daton a maipaay iti basol, ket
icabilna cadagiti adigi ti ruanğan ti balay,
ken cadagiti uppat a suli iti nğarab ti
altar, ken cadagiti adigi ti ruanğan ti
makinuneg a paraanğan.
20 Ket castoy ti aramidemto iti mai-
capito *nğa aldaw* ti bulan iti tunggal
maysa a bumiddut, ken maipaay kencuana
a nanenğnenğ: castoy ti pananğaramidyon-
to ti subbot a maipaay iti balay.

21 Iti umuna *a bulan*, iti maicapulo ket
uppat nğa aldaw ti bulan, addanto cadaca-
yo ti pascua, maysa a fiesta ti pito nğa
aldaw; ti di nalevaduraan a tinapay
macanto.
22 Ket iti dayta nğa aldaw ti principe
isagananto ti maipaay kencuana met
laenğ ken maipaay iti amin a tattao iti
daga maysa a baca a maipaay a daton gapu
iti basol.
23 Ket dagiti pito nğa aldaw ti fiesta

mangisagananto ti maysa a daton a mapu-
uran ken ni Jehova, pito a baca ken pito a
carnero a lalaki nga awan ti pacapila-
wanda iti inaldaw ti pito nga aldaw; ken
maysa a calding a lalaki a maipaay a
daton gapu iti basol.
24 Ket mangisagananto iti daton a
bellay, maysa nga efa iti maysa a baca,
ket maysa nga efa iti maysa a carnero a
lalaki, ken maysa a hin ti lana iti may-
sa nga efa.
25 Iti maicapito *a bulan*, iti maicapulo
ket lima nga aldaw ti bulan, iti fiesta,
aramidennanto ti cas ti pito nga aldaw;
a cas mainugot iti daton a maipaay iti
basol, a cas mainugot iti daton a mapuur-
an, ken cas mainugot iti daton a bellay,
ken cas mainugot iti lana.

Dagiti aldaw a panaginaná ken kellep. Sabsabali a pagalagadan. Ti di agsarday a daton a mapuuran. Ti calintegan ti principe a mangipaay ti sagsagut. Dagiti lugar a pagipaburecan.

46 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Ti
ruangan ti makinuneg a paraangan
a sumango iti daya maricpanto iti innem
nga aldaw a panagtrabajo; ngem iti aldaw
a panaginaná maluctanto, ket iti aldaw ti
kellep isuntot' maluctan.
2 Ket ti principe sumrecto iti dalan ti
duag ti ruangan iti ruar, ket agtacderto
iti arpad ti adigi ti ruangan; ket dagiti
sacerdote isaganadanto ti datonna a ma-
puuran ken dagiti datonna ti cappia, ket
isu agrucbabto idiay dapian ti ruangan: sa
rumuarto; ngem ti ruangan saanto a
maricpan agingga iti rabii.
3 Ket dagiti tattao iti daga agrucbab-
danto idiay ridaw ti dayta a ruangan
iti sangoanan ni Jehova cadagiti aldaw a
panaginaná ken cadagiti kellep.
4 Ket ti daton a mapuuran nga idaton-
to ti principe ken ni Jehova isunto iti
aldaw a panaginaná innem a cordero nga
awan pacapilawanda, ken maysa a carnero
a lalaki nga awan pacapilawanna;
5 ket ti daton a bellaay isuntot' maysa
nga efa a maipaay iti carnero a lalaki, ket
ti daton a bellaay a maipaay cadagiti cor-
dero a cas cabaelanna nga ited, ken may-
sa a hin ti lana iti maysa nga efa.
6 Ket iti aldaw ti kellep isuntot' maysa
nga urbon a baca nga awan ti pacapilawan-
na, ken innem a cordero, ken maysa a
carnero a lalaki; isudantot' awan ti pa-
capilawanda:
7 ket isagananANTO ti maysa a daton a
bellaay, maysa nga efa a maipaay iti baca,
ken maysa nga efa a maipaay iti carnero
a lalaki, ken maipaay cadagiti cordero a
cas mainugot iti cabaelanna, ken maysa a
hin ti lana iti maysa nga efa.
8 Ket intono sumrec ti principe, sum-
recto iti dalan iti duag ti ruangan, ket
rumuarto iti dalanna.
9 Ngem no dagiti tattao ti daga umay-
da iti sangoanan ni Jehova cadagiti
nakedngan a fifiesta, dayta sumrec iti dalan
ti makinamianan a ruangan nga agrucbab
rumuarto iti dalan ti makinabagatan a
ruangan, ket dayta a sumrec iti dalan a
makinabagatan rumuarto iti dalan ti ma-
kinamianan a ruangan: saanto nga ag-
subli iti dalan isu a sinercanna, no di ket
rumuarto nga aglaylayon iti sangoananna.
10 Ket ti principe, no sumrecda, sum-
recto iti tengngada; ket no rumuarda,
rumuardanto *nga agcucuyog.*
11 Ket cadagiti fifiesta ken cadagiti
nakedngan a pagramrambacan ti daton a
bellaay isuntot' maysa nga efa a maipaay
iti maysa a baca, ken maysa nga efa iti
maysa a carnero a lalaki, ken cadagiti
cordero a cas cabaelanna nga ited, ken
maysa a hin ti lana iti maysa nga efa.
12 Ket no ti principe mangisagananto
ti maysa a daton ti sibubulos a naken,
maysa a daton a mapuuran wenno datdaton
ti cappia a cas maysa a daton ti sibubulos a
nakem ken ni Jehova, maysa luctannanto
kencuana ti ruangan a sumango iti daya;
ket isagananANTO ti datonna a mapuuran
ken dagiti datonna iti cappia, cas arami-
denna iti aldaw a panaginaná: sa isu
rumuarto; ket calpasan ti iruruarna maysa
ricpannanto ti ruangan.
13 Ket isaganacanto ti maysa a cordero
a maysa ti tawenna nga awan ti pacapil-
awanna a maipaay a daton a mapuuran
ken ni Jehova iti inaldaw: iti tunggal
agsapa isut' isaganamto.
14 Ket mangisaganacanto ti maysa a
daton a bellaay a maicuyog kencuana iti
tunggal agsapa, maysa nga apagcanem a
paset ti maysa nga efa, ken maysa nga
apagcatlo a paset ti maysa a hin ti lana,
tapno mababasa ti namayecmec nga hari-
na; maysa a daton a bellaay ken ni Jehova
iti di agsarday gapu iti agnanayon a bilin.

15 Castoy ti panangisaganadanto ti cordero, ken ti daton a bellaay, ken ti lana, iti tunggal agsapa, a maipaay iti di agsarday a daton a mapuuran.

16 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: No ti principe mangted ti maysa a sagut iti asinoman cadagiti annacna a lallaki, isut' tawidna, isuntot' cucua dagiti annacna a lallaki; isut' cucuada a tawid.

17 Ngem no isu mangted iti tawidna ti maysa a sagut iti maysa cadagiti adipenna, isuntot' cuana aginggga iti tawen ti wayawaya; sa isut' agsublinto iti principe; ngem no maipapan iti tawidna, maipaayto cadagiti annacna a lallaki.

18 Castamet ti principe saanto a mangala iti tawid ti ili, nga agawenna ida iti cucuada; mangtedto ti tawid cadagiti annacna a lallaki nga aggapu iti bucodna a cucua, tapno ti ilic saan coma a maiwara tunggal tao nga aggapu iti cucuana.

19 Idin impannac a pinalasat iti pagsercan, isu nga adda idi iti sikigan ti ruangan, nga inserrec cadagiti nasantoan a siled a maipaay cadagiti sacerdote, isuda a simmango iti amianan: ket, adtoy, adda idi lugar iti makinudi a paset iti agpalaud.

20 Ket kinunana caniac, Daytoy ti lugar isu a pangipaburecanto dagiti sacerdote iti daton gapu iti salungasing ken ti daton a maipaay iti basol, *ken* isu a panglutoandanto ti daton a bellaay; tapno saanda nga iruar ida iti makinruar a paraangan, tapno pagsantoenna ti ili.

21 Idin inruarnac iti makinruar a paraangan, ket pinalabasnac iti arpad dagiti uppat a suli ti paraangan, ket, adtoy, iti tunggal suli ti paraangan adda idi maysa a paraangan.

22 Iti uppat a suli ti paraangan adda idi parparaangan a nabacudan, uppat a pulo a *sico* ti caatiddug ken tallopulo ti caacaba: dagitoy nga uppat cadagiti suli maymaysa ti rucodda.

23 Ket adda idi maysa a bacud iti aglicmut cadacuada, aglicmut cadagiti uppat, ket disdisso a pagipaburecan naaramidda iti siroc dagiti bacud iti aglicmut.

24 Idin kinunana caniac, Dagitoy isuda dagiti balay a pagipaburecan, ditoy dagiti agannong iti balay ipaburecdanto ti daton ti ili.

Dagiti macaagas a dandanum a naggapu iti templo. Dagiti bedbeddeng ken nacabingbingayan ti daga.

47 Ket insublinac iti ruangan ti balay; ket, adtoy, dagiti danum nagayusda manipud iti siroc ti dapian iti balay nga agpadaya (ta ti pamarang ti balay isut' simmango iti daya); ket dagiti danum bimmabada manipud iti siroc, manipud iti canawan a sikigan ti balay, iti abagatan ti altar.

2 Idin inruarnac iti dalan ti ruangan nga agpaamianan, ket inturongnac iti dalan iti ruar aginggga iti makinruar a ruangan, iti dalan *ti ruangan* a sumango iti daya; ket adtoy, rimmuar idiay dagiti danum iti canawan a sikigan.

3 Idi ti tao rimmuar a nagpadaya nga adda tali iti imana, isu rinucodna ti sangaribu a sico, ket pinalasatnac cadagiti danum, dandanum nga aginggada iti lipaylipay.

4 Isu rinucodna manen ti sangaribu, ket pinalasatnac cadagiti danum, dandanum nga aginggada iti tumeng. Rinucodna manen ti sangaribu, ket pinalasatnac *cadagiti dandanum*, dandanum nga aginggga iti lomlomo.

5 Calpasanna rinucodna ti sangaribu; *ket isut'* maysa a carayan a diac nabalin a linasat; ta dagiti danum ngimmatoda, dandanum a langoyen, maysa a carayan a di mabalin a lasaten.

6 Ket kinunana caniac, Anac ti tao, nakitam *daytoy?* Idin impannac, ket pinagsublinac iti igid ti carayan.

7 Ita idi nagsubliac, adtoy, iti igid ti carayan adu unay a caycayo iti maysa a bangir ken iti sabali.

8 Idin kinunana caniac, Dagitoy a danum rumuarda nga agturong iti makindaya a daga, ket bumabadanto iti Arabah; ket mapandanto nga agturong iti baybay; idiay baybay *mapanto dagiti danum* isuda a napaayus; ket dagiti danum maimbagandanto.

9 Ket maaramidto, a tunggal nabiag a parsua nga agaripuno, iti amin a disso a danonan dagiti carayan, agbiagto; ket addanto dackel unay a caadu ti ican; ta dagitoy a danum dumtengda idiay, ket *dagiti danum ti baybay* maimbaganto, ket amin a banag agbiagto, uray sadino a danonan ti carayan.

10 Ket maaramidto, a dagiti agcalcalap

agtacderdanto iti dennana: manipud En-
gadi aginĝgat' met laenĝ Engalim isuntot'
lugar a pagyucradan ti iket; dagiti icanda
casdanto iti kitada, cas ti ican ti dackel a
baybay, napalalo a nagadu.
11 Nĝem dagiti lugnacna, ken dagiti
luccaonĝna, saandanto a maimbagan: ma-
yawatdanto iti asin.
12 Ket iti denna ti carayan iti igidna,
iti daytoy a sikigan, ken iti dayta a siki-
gan, tumubonto ti amin a cayo a maipaay
a taraon, a ti bulonĝna saanto a magangŏ,
ket saanto met nĝa agcuranĝ ti bunĝana:
manĝtedto ti baro a bunĝa tunĝgal bulan,
agsipud ta dagiti danumna agayusda a
rumuar iti santuario; ket ti bunĝana mai-
paayto a taraon, ket ti bulonĝna maipaay
a panĝagas.

13 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Day-
toy isunto ti beddenĝ, a panĝbinĝayanyo
iti daga a tawid a cas mainugot iti sanĝa-
pulo ket dua a caputotan ti Israel: ni Jose
duanto ti binĝayna.
14 Ket isuntot' tawidenyo, ti maysa a
cas met ti sabali; ta insapatac nĝa isut'
ited cadagiti ammayo: ket daytoy a daga
matnagto cadacayo a tawid.

15 Ket daytoy isunto ti beddenĝ ti
daga: Iti makinamianan a sikigan, ma-
nipud iti dackel a taaw, iti dalan ti Heta-
lon, aginĝga iti pagsercan ti Sedada,
16 Emat, Berota, Sabarim, isu nĝa adda
iti nagbaetan ti beddenĝ ti Damasco ken
ti beddenĝ ti Emat; Haseraticon, isu
nĝa adda iti denna ti beddenĝ ti Hauran.
17 Ket ti beddenĝ manipud iti taaw
isuntot' Hazar-enan iti beddenĝ ti Damas-
co; ket iti amianan nĝa agpaamianan isu
ti beddenĝ ti Emat. Daytoy ti makina-
mianan a sikigan.
18 Ket ti makindaya a sikigan, iti
nagbaetan ti Hauran ken Damasco ken
Galaad ken ti daga ti Israel, isunto ti
Jordan; manipud iti *makinamianan* a bed-
denĝ, aginĝga iti makindaya a baybay
rucodemto. Daytoy ti makindaya a
sikigan.
19 Ket ti makinabagatan a sikigan nĝa
agpaabagatan isuntot' manipud Tamar
aginĝga cadagiti danum ti Meribat-cades,
aginĝga iti waig *ti Egipto*, aginĝga iti dackel
a taaw. Daytoy ti makinabagatan a
sikigan nĝa agpaabagatan.
20 Ket ti makinlaud a sikigan isunto ti
dackel a taaw, manipud iti *makinabagatan*
a beddenĝ aginĝga iti batog ti pagsercan ti
Emat. Daytoy ti makinlaud a sikigan.

21 Castoy ti panan̄gbinĝayyo daytoy a
daga cadacayo a cas mainugot cadagiti
caputotan ti Israel.
22 Ket maaramidto, nĝa isuntot' bing-
binĝayenyo iti ginasat a maipaay a tawid
cadacayo ken cadagiti gangannaet nĝa
agnaed iti tenĝnĝayo, isuda nĝa agputotto
iti tenĝnĝayo; ket isudanto cadacayo ti
cas nayanac iti dagayo met laenĝ iti
tenĝnĝa dagiti annac ti Israel; addanto
tawidda a maicuyog cadacayo cadagiti
caputotan ti Israel.
23 Ket maaramidto, nĝa no ania a
caputotan ti pagnaedan ti gangannaet,
idiay itedyonto kencuana ti tawidna, cuna
ni Apo Jehova.

Dagiti binĝay dagiti pito a caputotan, ken dagiti binĝay dagiti sacerdote. Dagiti binĝay dagiti Levitas, ti ciudad ken ti principe. Dagiti binĝay dagiti sabali a lima a caputotan. Dagiti ruanĝan ti ciudad.

48 Ita dagitoy ti nagan dagiti caputo-
tan: Manipud iti makinamianan
nĝa unĝto, iti denna ti dalan a Hetalon
aginĝga iti pagsercan ti Emat, Hazar-enan
iti beddenĝ ti Damasco, nĝa agpaamianan
iti denna ti Emat (ket addanto dagiti
sikiganda iti daya *ken* iti laud), ti Dan,
maysa *a binĝay*.
2 Ket iti denna ti beddenĝ ti Dan,
manipud iti makindaya a sikigan aginĝgat'
makinlaud a sikigan, ti Aser, maysa *a
binĝay*.
3 Ket iti denna ti beddenĝ ti Aser,
manipud iti makindaya a sikigan, aginĝga
met laenĝ iti makinlaud a sikigan, ti
Neftali, maysa *a binĝay*.
4 Ket iti denna ti beddenĝ ti Neftali,
manipud iti makindaya a sikigan aginĝgat'
makinlaud a sikigan, ti Manases, maysa
a binĝay.
5 Ket iti denna ti beddenĝ ti Manases,
manipud iti makindaya a sikigan aginĝgat'
makinlaud a sikigan, ti Efraim, maysa
a binĝay.
6 Ket iti denna ti beddenĝ ti Efraim,
manipud iti makindaya a sikigan, aginĝ-
ga met laenĝ iti makinlaud a sikigan, ti
Ruben, maysa *a binĝay*.
7 Ket iti denna ti beddenĝ ti Ruben,

manipud iti makindaya a sikigan aginğgat' makinlaud, ti Juda, maysa *a binğay.*

8 Ket iti denna ti beddenğ ti Juda,
manipud iti makindaya a sikigan aginğgat' makinlaud a sikigan, isunto ti daton nğa idatagyonto, duapulo ket lima a ribu *a runo* ti caacaba, ket ti caatiddug cas maysa cadagiti binğay, manipud iti makindaya a sikigan aginğgat' makinlaud a sikigan: ket ti santuario addanto iti tenğnğana.
9 Ti daton nğa idatagyonto ken Jehova
isuntot' duapulo ket lima ribu *a runo* ti caatiddug, ken sanğapulo a ribu ti caacaba.
10 Ket maipaay cadagitoy, a maipay
met laenğ cadagiti sacerdote, addanto ti nasantoan a daton; iti agpaamianan duapulo ket lima a ribu *ti caatidug,* ket iti agpalaud sanğapulo a ribu ti caacaba, ket iti agpadaya sanğapulo ribu ti caacaba, ket iti agpaabagatan duapulo ket lima a ribu ti caatiddug: ket ti santuario ni Jehova addanto iti tenğnğana.
11 *Isuntot'* maipaay cadagiti sacerdote a
napagsanto cadagiti annac a lallaki ni Sadoc, a nagaywan iti panagannonğ caniac, a saan a nayawawan idi dagiti annac ti Israel nayawawanda, a cas ti pannacayawawan dagiti Levitas.
12 Ket isunto cadacuada ti maysa a da-
ton nğa aggapu iti daton ti daga, maysa a banag a casantoan unay, iti denna ti beddenğ dagiti Levitas.

13 Ket cas mainugot iti beddenğ dagiti
sacerdote, dagiti Levitas addanto duapulo ket lima a ribu ti caatiddug, ken sanğapulo a ribu a caacaba; amin ti caatiddug isuntot' duapulo ket lima a ribu, ket ti caacaba sanğapulo a ribu.
14 Ket awanto ti ilacoda kencuana,
wenno isucatda, ket dinto met maisina dagiti umuna a bunğa ti daga; ta isut' nasantoan ken ni Jehova

15 Ket ti lima ribu a mabati iti caacaba,
iti batog ti duapulo ket lima a ribu, isuntot' maaramat iti sapasap a maipaay iti ciudad, maipaay iti pagtaenğan ken cadagiti arrabal; ket ti ciudad addanto iti tenğnğana.
16 Ket dagitoy isunto ti rucodna: ti
makinamianan a sikigan uppat a ribu ket lima gasut, ket ti makinabagatan a sikigan uppat a ribu ket lima gasut, ket ti makindaya a sikigan uppat a ribu ket lima gasut, ket ti makinlaud a sikigan uppat a ribu ket lima gasut.
17 Ket ti ciudad addanto arrabalna:
iti agpaamianan dua gasut ket limapulo, ket iti agpaabagatan dua gasut ket limapulo, ket iti agpadaya dua gasut ket limapulo, ket iti agpalaud dua gasut ket limapulo.
18 Ket ti tidda iti caatiddug, mainugot
iti nasantoan a daton, isuntot' sanğapulo a ribu nğa agpadaya, ken sanğapulo a ribu nğa agpalaud; ket isuntot' mainugot iti nasantoan a daton; ket ti tubona maipaayto a taraon cadagidiay nğa agtrabajo iti ciudad.
19 Ket isuda nğa agtrabajo iti ciudad,
cadagiti amin a caputotan ti Israel, isuntot' talonenda.
20 Amin ti daton isuntot' dua pulo ket
lima a ribu ken duapulo ket lima a ribu: iyawatyonto a cuadrado ti nasantoan a daton agraman ti panagtagicua ti ciudad.

21 Ket ti tidda maipaayto iti principe,
iti maysa a sikigan ken iti sabali iti nasantoan a daton ken iti panagtagicua ti ciudad; iti sanğoanan ti duapulo ket lima a ribu iti daton nğa agturonğ iti makindaya a beddenğ, ken agpalaud iti sanğoanan ti duapulo ket lima a ribu nğa agturonğ iti makinlaud a beddenğ, a cas mainugot cadagiti binğay, maipaayto iti principe: ket ti nasantoan a daton ken ti santuario ti balay addanto iti tenğnğana.
22 Castamet manipud iti cucua dagiti
Levitas, ken manipud iti cucua ti ciudad, nğa adda iti tenğnğa dayta a cua ti principe, iti nagbaetan ti beddenğ ti Juda ken ti beddenğ ti Benjamin, maipaayto iti principe.

23 Ket no maipapan iti matda dagiti
caputotan: manipud iti makindaya a sikigan aginğga iti makinlaud a sikigan, ti Benjamin, maysa *a binğay.*
24 Ket iti denna ti beddenğ ti Benja-
min, manipud iti makindaya a sikigan aginğga iti makinlaud a sikigan, ti Simeon, maysa *a binğay.*
25 Ket iti denna ti beddenğ ti Simeon,
manipud iti makindaya a sikigan aginğga iti makinlaud a sikigan, ti Isacar, maysa *a binğay.*
26 Ket iti denna ti beddenğ ti Isacar,
manipud iti makindaya a sikigan aginğga iti makinlaud a sikigan, ti Zabulon, maysa *a binğay.*
27 Ket iti denna ti beddenğ ti Zabulon,

manipud iti makindaya a sikigan agingga
iti makinlaud a sikigan, ti Gad, maysa
a bingay.
28 Ket iti denna ti beddeng ti Gad, iti
makinabagatan a sikigan nga agpaabaga-
tan, ti beddeng isuntot' manipud Tamar
agingga cadagiti danum ti Meribat-ca-
des, agingga iti waig *ti Egipto*, agingga iti
dackel a taaw.
29 Daytoy ti daga a bingbingayenyonto
iti ginnasat cadagiti caputotan ti Israel a
tawid, ket dagitoy dagiti nadumaduma a
bingayda, cuna ni Apo Jehova.

30 Ket dagitoy dagiti pagruaran ti
ciudad: Iti makinamianan a sikigan
uppat a ribu ket lima gasut *a runo* iti
rucod;
31 ket dagiti ruangan ti ciudad casdanto
cadagiti nagnagan dagiti caputotan ti
Israel, tallo a ruangan iti agpaamianann
ti ruangan ti Ruben, maysa; ti ruanga
ti Juda, maysa; ti ruangan ti Levi, maysa.
32 Ket iti makindaya a sikigan uppat a
ribu ket lima gasut *a runo*, ken tallo a
ruangan: ti met laeng ruangan ti Jose,
maysa; ti ruangan ti Benjamin, maysa;
ti ruangan ti Dan, maysa.
33 Ket iti makinabagatan a sikigan up-
pat a ribu ket lima gasut a *runo* iti rucod,
ken tallo a ruangan: ti ruangan ti Si-
meon, maysa; ti ruangan ti Isacar, maysa;
ti ruangan ti Zabulon, maysa.
34 Iti makinlaud a sikigan uppat a ribu
ket lima gasut a *runo* agraman dagiti
tallo a ruanganda: ti ruangan ti Gad,
maysa; ti ruangan ti Aser, maysa; ti rua-
ngan ti Neftali, maysa.
35 Isuntot' sangapulo ket walo a ribu a
runo iti aglicmut: ket ti nagan ti ciudad
manipud iti dayta nga aldaw isuntot', Ni
Jehova adda dita.

TI LIBRO NI

DANIEL.

Ni Daniel ken tallo cadagiti gagayyemna iti palacio ni ari Nabucodonosor.

1 Idi maicatlo a tawen ti panagturay ni
Joacim, ari ti Juda, immay ni Nabu-
codonosor, ari ti Babilonia, idiay Jerusa-
lem ket linacubna.
2 Ket ti Apo inyawatna cadagiti imana
ni Joacim, ari ti Juda, agraman maysa a
paset dagiti alicamen ti balay ti Dios; ket
impanna ida iti daga a Senáar iti balay ti
diosna, ket inserrecna dagiti alicamen iti
balay a paggamenğan ti diosna.
3 Ket kinuna ti ari ken Aspenez, apo
dagiti eunucona, nğa ipastrecna coma *ti
dadduma* cadagiti annac ti Israel, iti
putot a naarian ken cadagiti natan-oc,
4 babbaro nğa cadacuada awan ti tulaw,
no di ket nataraki, ket naisuroda iti amin
a kita ti sirib, nğa adda cadacuada ti
pannacaammo ken kinalainğ iti ciencia,
ken adda idi pannacabalinda a pimmaranğ
iti palacio ti ari; ket isurona coma cada-
cuada ti sursuro ken ti pagsasao dagiti
Caldeos.
5 Ket ti ari tinudinğanna a maipaay
cadacuada iti inaldaw a paset ti taraon ti
ari ken ti arac nğa ininumenna, ken isuda
mataraonanda coma iti tallo a tawen;
ta tapno iti calpasan dagitoy, agtaenğda
coma iti sanğoanan ti ari.
6 Ket cadagitoy, cadagiti annac ni Juda,
adda idi da Daniel, Ananías, Misael ken
Azarías.
7 Ket ti panğulo dagiti eunuco iniccan-
na ida ti nagnagan; ken Daniel intedna *ti
nagan* a Baltasar; ken Ananías, Sidrac; ken
Misael, Misac; ket ken Azarías, Abdenago.

8 Nğem ni Daniel pinanğgepna iti
pusona ti saanna a pananğalis iti taraon ti
ari ken ti arac nğa ininumenna; iti casta
dinawatna iti palunğo dagiti eunuco iti
saanna coma a pannacaalis.
9 Ket ti Dios inaramidna a ni Daniel
nasaracanna ti kinaimbag ken asi iti
imatanğ ti panğulo dagiti eunuco.
10 Ket kinuna ti panğulo dagiti eunuco
ken Daniel, Adda butenğco ken apoc nğa
ari a nanğeddenğ cadagiti canenyo ken
inumenyo; ta ania ti gapuna a makitanan-
to dagiti ruprupayo a naladladinğitda
nğem cadagiti rupa dagiti babbaro a cataeb-
yo? iti casta ipeggadyo coma toy oloc iti
ari.
11 Idin ni Daniel kinunana iti mayor-
domo a tinudinğan ti panğulo dagiti
eunuco gapu cada Daniel, Ananías, Misael,
ken ni Azarías:
12 Padasem, dawatec kenca, dagiti adi-
penmo iti sanğapulo nğa aldaw, ket
iccandacam coma cadagiti bucbukel a
canen ken danum nğa inumen.
13 Ket agparanğda coma iti sanğoanam
dagiti ruprupami ken cadagiti rupa dagiti
babbaro a manğan iti taraon ti ari, ket
cas ti makitam, aramidem coma cadagiti
adipenmo.

14 Impanğagna nğarud ida iti daytoy,
ket pinadasna ida ti sanğapulo nğa aldaw.
15 Ket iti calpasan ti sanğapulo nğa
aldaw, nagparanğ ti rupada a nasaysayaat
ken naluclucmeg nğem dagiti amin a
babbaro a nanğan iti taraon ti ari.
16 Iti casta ti mayordomo iniccatna ti
naarian a taraonda ken arac nğa inumenda
coma, ket iniccanna ida ti bucbukel.

17 Ket no maipapan cadagitoy uppat a
babbaro iniccan ida ti Dios iti pannaca-
ammo ken kinalainğ iti isu-amin a sursuro
ken sirib, ket ni Daniel adda pannacaawat-
na cadagiti isu-amin a sirsirmata ken
tagtagainep.
18 Calpasan nğarud dagiti aldaw nğa
inkeddenğ ti ari a pannacaiparanğda ti
panğulo dagiti eunuco imparanğna ida iti
saclanğ ni Nabucodonosor.
19 Ket ti ari nagsao cadacuada, ket
cadacuada amin awan nasarac a sabali a
cas ken Daniel, Ananías, Misael, ken
Azarías; iti casta nagtaenğda iti saclanğ ti
ari.
20 Ket amin a panğgep a maipapan iti
sirib ken pannacaawat a sinaludsud ti ari

cadacuada nasaracna a nalalaingda iti maminpulo ngem amin cadagiti magos ken bagbaglan nga adda idi iti sacup ti pagariauna.

21 Ket ni Daniel nagtaeng ingganat' umuna a tawen ni ari Ciro.

Ti parparmata ni Nabucodonosor a tinarusan ni Daniel.

2 Ket iti maicadua a tawen ti panagari ni Nabucodonosor, nagdardarepdep ni Nabucodonosor cadagiti tagtagainep, ket pinagmayengna ti espirituna, ket ti turogna napucawna.

2 Idin ti ari nagpaayab cadagiti magos, bagbaglan, managanito ken Caldeos, ta tapno ipatarusda coma iti ari dagidi tagtagainepna. Simrecda ngarud ket nagtacderda iti saclang ti ari.

3 Ket ti ari kinunana cadacuada, Nagdardarepdepac iti maysa a tagtagainep ket ti espirituc agmayeng a macaammo iti tagtagainep.

4 Idin dagiti Caldeos nagsaoda iti ari iti pagsasao ti Siria, O ari, agbiagca coma iti agnanayon, ipacaammom ti parparmata cadagiti adipenmo, ket iparangminto ti catarusanna.

5 Simmungbat ti ari ket kinunana cadagiti Caldeos, Isut' napucawco *itoy panunotco;* no dicay ipacaammo caniac ti tagtagainep ken iti catarusanna, mapispisangto dagiti bagbagíyo ket dagitinto balbalayyo mapagbalindanto a pagibellengan ti rugit.

6 Ngem no ipakitayo ti tagtagainep ken ti catarusanna, awatenyonto caniac dagiti sagsagut ken gungona ken dackel a dayaw; gapuna nga ipakitayo caniac ti tagtagainep ken ti catarusanna.

7 Simmungbatda iti maicadua a dáras, ket kinunada, Ibaga coma ti ari ti tagtagainep cadagiti adipenna ket iparangminto ti catarusanna.

8 Ti ari simmungbat ket kinunana, Siac ammoc unay a dacayo tactakenyo ti tiempo, agsipud ta makitayo ti banag napucaw *itoy panunotco.*

9 Ngem no dicay ipacaammo caniac ti tagtagainep adda maymaysa laeng a linteg a maipaay cadacayo; ta nangisaganacayo cadagiti natiri ken dakes a sao nga isawang iti saclangco aginggat' mabaliwan ti tiempo; isut' gapuna nga ibagayo caniac ti tagtagainep, ket maammoacto a mabalinyo nga iparang caniac ti catarusanna.

10 Dagiti Caldeos simmungbatda iti saclang ti ari ket kinunada, Awan ti tao ditoy rabaw ti daga a macabalin a mangibaga iti panggep ti ari, saan pay la nga daytoy, awan ti ari, apo, wenno agturay a nagsaludsud iti castoy iti siasinoman a mago, wenno bagbaglan, wenno Caldeo.

11 Ket napateg a banag a ti ari sapulenna, ket awan sabali a macabalin a mamalawag iti sangoanan ti ari malacsid no dagiti didios nga iti pagtaenganda saan a iti lasag.

12 Gapu itoy ti ari nagpungtot ken nagrungsot unay, ket imbilinna a mapapatay amin dagiti mamasirib idiay Babilonia.

13 Gapuna a ti bilin naiwaras, ket dagiti mamasirib mapapatayda; ket binirucda ni Daniel ken dagiti caduana a papatayen.

14 Idin ni Daniel nagsao a sinanacman ken siaannad ken Arioc a capitan dagiti guardia ti ari, isu a napan mamapatay cadagiti mamasirib idiay Babilonia.

15 Nagsao ket kinunana ken Arioc a capitan ti ari, Ania ti gapuna a daytoy a bilin nga ikeddeng ti ari sigaganat unay? Iti casta ni Arioc impalawagna ti cagagapu daytoy ken Daniel.

16 Ket ni Daniel simrec ket dinawatna iti ari tapno ikeddengna coma ti tiempo, ket ipakitananto iti ari ti catarusanna.

17 Idin ni Daniel nagawid iti balayna, ket impalawagna daytoy a banag cada Ananías, Misael ken Azarías, isuda a cadduana:

18 tapno dawatenda coma dagiti caasi ti Dios sadi langit a maipanggep itoy a palimed; tapno ni Daniel ken dagiti caduana saanda coma a mairaman a mapucaw cadagiti mamasirib idiay Babilonia.

19 Idin ti palimed naipaltiing ken Daniel iti maysa a parparmata iti rabii; iti casta ni Daniel binendicionanna ti Dios sadi langit.

20 Ni Daniel simmungbat ket kinunana, Bendito coma ti nagan ti Dios iti agnanayon nga awan inggana; ta ti sirib ken pannacabalin cucuana ida.

21 Ket isu mamagsusucat cadagiti tiempo ken dagiti natudingan a tiempo; mangiccat ken mangisaad cadagiti ar-ari; mangted ti sirib cadagiti mamasirib ken pannacaammo cadagiti macaawat;

22 isu ipalgacna dagiti nauneg ken nalimed a banag; ammona ti adda iti sipnget, ket ti silaw agnaed kencuana.

23 Agyamanac kenca ken dayawenca,

O Dios dagiti ammac, sica a nañgted
caniac ti sirib ken pannacabalin, ket ita
impacaammom caniac ti dinawatmi kenca,
ta impacaammom cadacami ti pañggep ti
ari.
24 Isut' gapuna ni Daniel simrec ken
Arioc, isu a tinudiñgan ti ari a mamapa-
patay cadagiti mamasirib idiay Babilonia,
napan ket kinunana kencuana ti castoy:
Dica coma papatayen dagiti mamasirib ti
Babilonia; ipannac iti saclañg ti ari, ket
iparañgconto kencuana ti catarusan.

25 Iti casta ni Arioc impanna a dinágus
ni Daniel iti saclañg ti ari, ket kinunana
kencuana ti castoy, Nasaracac ti maysa a
lalaki a tao cadagiti annac a nacayawan ti
Juda, isu a mañgipacaammonto iti ari ti
catarusan.
26 Simmuñgbat ti ari, ket kinunana ken
Daniel, isu a ninaganda idi ti Baltasar,
Mabalinmo ñga ipalawag caniac ti tagta-
gainep a nakitac ken iti catarusanna?
27 Ni Daniel simmuñgbat iti saclañg ti
ari, ket kinunana: Ti palimed a dinawat
ti ari, uray mamasirib, uray bagbaglan,
uray magos ken agraman pay mammadles,
saanda a mabalin ñga ipalgac iti ari.
28 Ñgem adda maysa ñga Dios sadi
lañgit a mañgipalgac cadagiti palimed,
ket impacaammona ken ari Nabucodonosor
ti maaramidto cadagiti maud-udi ñga al-
daw. Ti tagtagainepmo, ken parparmata
ta olom idi siiiddaca isuda dagitoy:
29 no maipapan kenca, O ari, dagiti
panunotmo immay *kenca* idi siiiddaca, no
anianto ti maaramid iti casacbayan; ket ti
mañgipalgac cadagiti palimed impacaam-
mona kenca no anianto ti maaramid.
30 Ñgem no maipapan caniac, daytoy a
palimed saan a maipaltiiñg gapu iti sirib
ñga adda caniac a nañgnañgrona ñgem
cadagiti amin a sibibiag, no saan ket di
tapno maipacaammo coma iti ari ti cataru-
san, ket tapno maammoam coma dagiti
panpanunot ta pusom.

31 Sica, O ari, nakitam, ket adtoy ti
maysa a ladawan a dackel. Daytoy a
ladawan a mannacabalin ket ti raniagna
naindaclan, nagtacder iti sañgoanam; ket
ti lañgana nacabutbuteñg.
32 No maipapan toy a ladawan, ti olona
biig a balitoc, ti barucoñg ken tactakiagna
pirac, ti tian ken lupluppona suer,
33 dagiti guroñg ken butoyna landoc,
dagiti sacsacana dadduma a paset landoc
ket dadduma damili.
34 Kitkitaem idi agiñggat' maysa ñga
bato naputed, saan a gapuanan ti ima, isu
a nañgcabil iti ladawan cadagiti sacsacana
a landoc ken damili, ket binuracna ida.
35 Idin daydi landoc, damili, suer pirac,
ken balitoc naburburacda a natiptipon, ket
nagbalinda a cas la taep ti pagtaltagan iti
tiempo ti pudot; ket intayab ida ti añgin
ñga awan ti lugar a nacasaracan cadacua-
dan: ket ti bato a nañgcabil iti ladawan
nagbalin a maysa a dackel a bantay, ket
pinunnona ti amin toy luboñg.

36 Daytoy ti tagtagainep; ket ibagam-
into ti catarusanna iti sañgoanan ti ari.
37 Sica, O ari, sica ti ari dagiti ar-ari; a
nañgtedan ti Dios ti lañgit iti pagarian,
pannacabalin, ken bileg ken kinadayag;
38 ket sadinoman a pagnaedan dagiti
annac ti tao, dagiti animal iti tay-ac ken
dagiti tumatayab cadagiti lañglañgit inya-
watna cadagiti imam, ket binalinnaca ñga
agturay cadacuada amin: sica ti olo a
balitoc.
39 Ket iti calpasam tumacderto ti sabali
a pagarian a nababbaba ñgem sica; ken
sabali a maicatlo ti pagarian a suer, isu
a mañgiturayto iti amin toy luboñg.
40 Ket ti pagarian a maicapat napigsan-
to a cas la landoc, ta cas ti landoc buraken-
na ken parmekenna iti isu-amin; ket cas
ti landoc mecmekenna amin dagitoy,
burakennanto ken mecmekennanto ida.
41 Ket cas nakitam cadagiti sacsaca ken
ramramay dagiti sacsaca a dadduma a
paset damili ken dadduma landoc, isuntot'
maysa a nabiñgay a pagarian; ñgem ad-
danto kencuana ti bileg ti landoc, cas
nakitam iti landoc a nalaocan iti dada-
milien.
42 Ket cas ti ramay dagiti sacsaca, dad-
duma a paset landoc ken dadduma a paset
damili, castanto met a ti pagarian dadduma
a paset napigsanto, ket iti dadduma mar-
becto.
43 Ket cas nakitam iti landoc a nalaocan
iti dadamilien, castamet isudanto lumaoc-
da iti bukel ti tao; ñgem didanto agdedec-
ket iti maysa ken maysa, cas met laeñg ti
saan a panaglaoc ti landoc ken damili.
44 Ket cadagitinto aldaw dagita ñga
ar-ari, ti Dios ti lañgit mamañgonto iti
maysa a pagarian ñga caanoman dinto
madadael ket ti panagturayna dinto met
maited iti sabali ñga ili; ñgem warawaraen-
nanto ken ibusennanto amin dagitoy a
pagarian, ket isu agtalinaedto iti agnanay-
on.

45 Ta cas iti nakitam a maysa a bato
naputed iti bantay a saan a gapuanan da-
giti ima, ket binurburacna ti landoc, suer,
damili, pirac ken balitoc; ti dackel a Dios
impacaammona iti ari no anianto ti ma-
aramid iti casacbayan. Ket ti tagtagainep
pudno, ket nalinteg ti catarusanna.

46 Iti casta ni ari Nabucodonosor nag-
pacleb, ket nagdayaw ken Daniel, ket
imbilinna a mang̃ipaayda coma kencuana
ti maysa a daton ken bang̃bang̃lo.
47 Iti ari simmung̃bat ken Daniel, ket
kinunana, Pudno unay ng̃a iti Diosyo isut'
Dios dagiti didios ken Apo dagiti ar-ari
ken manang̃ipalgac cadagiti palimed, idin-
to a nabalinmo ng̃a impalgac daytoy a pali-
med.
48 Idin ti ari intan-ocna ni Daniel, ket
iniccanna iti adu ken dadackel a sagsagut,
ket isut' incabilna ng̃a agturay iti amin a
provincia ti Babilonia, ken cang̃ronaan a
gobernador ti amin a mamasirib idiay
Babilonia.
49 Ket ni Daniel dinawatna iti ari, ket
isu dinutocanna da Sidrac, Misac ken
Abdenago ng̃a agpalung̃o cadagiti aramid
ti provincia ti Babilonia: ng̃em ni Daniel
adda idi iti ruang̃an ti ari.

Ti ladawan a balitoc ng̃a impatacder ni ari Nabucodonosor.

3 Ni ari Nabucodonosor nang̃aramid ti
maysa a ladawan a balitoc, ng̃a iti
cang̃atona innem a pulo a sico, ti caaca-
bana innem a sico: isut' impatacderna iti
tanap a Dura iti provincia ti Babilonia.
2 Idin imbilin ni ari Nabucodonosor a
tiponen dagiti pang̃uloen, diputados ken
gobernadores, oc-ocom, tesoreros, conse-
jeros, serifes, ken amin pay met ng̃a
agturturay cadagiti provincias, tapno
umayda iti pannacaisibbo ti ladawan a ni
ari Nabucodonosor impatacderna.
3 Iti casta dagiti pang̃uloen, diputados
ken gobernadores, oc-ocom, tesoreros, con-
sejeros, serifes, ken amin dagiti agturturay
cadagiti provincia, natiptiponda iti panna-
caisibbo ti ladawan ng̃a impatacder ni ari
Nabucodonosor; ket nagtacderda iti sa-
ng̃oanan ti ladawan ng̃a impatacder ni ari
Nabucodonosor.
4 Idin ti agpucpuccaw inriawna a nat-
bag, Maibilin cadacayo, O il-ili, nasnacion
ken pagsasao,
5 ng̃a iti uray ania tiempo a pannaca-
ng̃egyo ti timec ti tang̃guyob, flauta, arpa,
sacabuche, salterio, sinfonia, ken amin a
kita ti musica, dacayo agpaclebcayo, ket
cararaganyo iti ladawan a balitoc ng̃a
impatacder ni ari Nabucodonosor;
6 ket siasinoman a di agpacleb ken
agcararag iti dayta met la ng̃a horas mai-
tappuacto iti teng̃ng̃a ti sumsumged ken
dumardarang̃ a horno.
7 Isut' gapuna iti dayta a tiempo a
pannacang̃eg dagiti amin a il-ili, iti timec
ti tang̃guyob, flauta, arpa, sacabuche, sal-
terio, sinfonia, ken amin a kita ti musica,
isu-amin ng̃a il-ili, nasnacion ken pagsasao,
nagpaclebda ket nagcararagda iti lada-
wan a balitoc a binang̃on ni ari Nabucodo-
nosor.

8 Gapu itoy iti daydi met la a tiempo
dadduma cadagiti Caldeos immasidegda
ket indarumda dagiti Judios.
9 Simmung̃batda ket kinunada ken ari
Nabucodonosor, O ari, agbiagca coma iti
agnanayon.
10 Sica, O ari, nang̃aramidca ti bilin
ng̃a amin a tao a macang̃eg ti timec ti
tang̃guyob, flauta, arpa, sacabuche, salte-
rio, sinfonia, ken amin a kita ti musica, ag-
paclebto ken agcararag iti ladawan a
balitoc;
11 ket ti saan ng̃a agpacleb ken agda-
yaw, maitappuacto iti teng̃ng̃a ti sumsum-
ged ken dumardarang̃ a horno.
12 Adda ti dadduma a Judios isuda a
dinutocmo ng̃a agpalung̃o cadagiti aramid
ti provincia ti Babilonia: da Sidrac, Misac
ken Abdenago; dagitoy a lallaki, O ari,
saandaca ng̃a incancano: dida pagservian
dagiti didiosmo, ket dida met cararagan
ti ladawan a balitoc isu a binang̃onmo.

13 Iti casta ni Nabucodonosor iti rung̃-
sot ken pung̃tot*na* imbilinna a maipan
da Sidrac, Misac, ken Abdenago. Iti casta
dagitoy a lallaki naipanda iti saclang̃ ti
ari.
14 Simmung̃bat ni Nabucodonosor ket
kinunana cadacuada, Isut' pinang̃gepyo,
O Sidrac, Misac, ken Abdenago, a dacayo
dicay agservi iti diosco, ken dicay met ag-
cararag iti ladawan a balitoc ng̃a impatac-
derco?
15 Itatta ng̃arud no addacayo a situ-
tudio a no mang̃egyo ti timec ti tang̃-
guyob, flauta, sacabuche, arpa, salterio,
sinfonia, ken amin a kita ti musica, ag-
pacleb ken agcararagcayo iti ladawan a
balitoc, isu a pinaaramidco, *isut' naimbag:*
ng̃em no saanyo a cararagan, iti dayta met

ta nğa horas maitappuaccayto iti tenğnğa
ti maysa nğa horno a sumsumged ken
dumardaranğ; ket siasinonto a dios ti
manğisalacan cadacayo cadagitoy imimac?
16 Ni Sidrac, Misac, ken Abdenago
simmunğbatda ket kinunada iti ari, O
Nabucodonosor, saan a masapul a sumunğ-
batcam kenca itoy a panğgep.
17 No *casta* bilanğ, ti Diosmi isu a pag-
servianmi mabalinnacam nğa ilisi iti horno
a sumsumged ken dumardaranğ; ket ita
imam, O ari, ilapsutnacamto.
18 Ket no saan, ammoem coma, O ari,
a dayta diosmo dicamto pagservian, ken
castamet dicamto pagcararagan ti ladawan
a balitoc nğa impatacdermo.

19 Iti casta ni Nabucodonosor napno iti
punğtot, ket nagbaliw ti kita ti rupana a
maibusor cada Sidrac, Misac, ken Ab-
denago: *gapuna* kinunana, ket imbilinna
a papudotenda coma ti horno a mamin-
pito a nacarcaro nğem iti cadawyan a
pannacapapudotna.
20 Ket imbilinna cadagiti dadduma a
lallaki a napusonğ nğa adda idi iti buyot-
na a reppetenda da Sidrac, Misac, ken Ab-
denago, *ken* itappuac ida iti horno a sum-
sumged ken dumardaranğ.
21 Iti casta dagitoy a tattao naparaut-
anda agraman sapinda, bado, ken dagiti
cagayda, ken *dadduma pay* a pagan-anayda,
ket sada naitappuac iti horno a sumsumged
ken dumardaranğ.
22 Iti casta gapu ta ti bilin ti ari na-
ganat, ket ti horno napudot unay, ti gil-
ayab ti apuy pinatayna dagidi lallaki a
nanğinğato cada Sidrac, Misac, ken Ab-
denago.
23 Ket dagitoy tallo a lallaki a da
Sidrac, Misac, ken Abdenago, natnagda a
sipaparaut idi uneg ti horno a sumsumged
ken dumardaranğ.

24 Idin ni ari Nabucodonosor nas-
daaw, ket timmacder a nagdardaras:
isut' nagsao ket kinunana cadagiti con-
sejerosna, Saantayo nğa intappuac ti tallo
a tao a sirereppet iti tenğnğa ti apuy?
Isuda simmunğbatda ket kinunada iti
ari, Pudno unay, O ari.
25 Isu simmunğbat ket kinunana, Ad-
toy, makitac ti uppat a catao a bulos a
magmagna iti tenğnğa ti apuy, ket awan
ti dunorda; ket ti lanğa ti maicapat isut'
cas maysa nğa anac a lallaki dagiti didios.
26 Iti casta ni Nabucodonosor imma-
sideg iti nğiwat ti horno a dumardaranğ:
nagsao ket kinunana, Sidrac, Misac, ken
Abdenago, dacayo nğa adadipen ti Ca-
nğatoan a Dios, rumuar ket umaycayo
ditoy. Idin da Sidrac, Misac, ken Abdena-
go rimmuarda iti tenğnğa ti apuy.
27 Ket dagiti panğuloen, diputados,
gobernadores, ken dagiti consejeros ti ari,
idinto a natiptiponda, nakitada dagitoy
a lallaki nğa iti apuy awan pannacabalinna
cadagiti bagbagida, ti booc dagiti ol-oloda
saan a nasiraman, ket ti sapinda saan a
nabaliwan, ket awan met ti anğot ti apuy
immay cadacuada.

28 Ni Nabucodonosor nagsao ket kinu-
nana, Bendito ti Dios da Sidrac, Misac,
ken Abdenago, isu a nanğibaon ti angelna,
ket insalacanna dagiti adipenna a nag-
cammatalec kencuana, isuda a nanğbaliw
iti sao ti ari, ken inyawatda dagiti bag-
bagída, tapno saanda nğa agservi wenno
agcararag iti aniaman a dios, no di laenğ ti
Dios met laenğ.
29 Gapuna nğarud ibilinco, nğa amin
nğa il-ili, nacion, ken pagsasao, nğa agsao
iti aniaman a maibusor iti Dios da Sidrac,
Misac, ken Abdenago, isudantot' maipi-
sanğ, ket dagiti balbalayda maaramiddanto
a pagibelbellenğan ti rugit; gapu ta awan
ti sabali a dios a macabalin a manğispal iti
castoy.
30 Iti casta ti ari intan-ocna da Sidrac,
Misac, ken Abdenago iti provincia ti
Babilonia.

*Ti tagtagainep ni Nabucodonosor a mai-
panğgep iti dackel a cayo.*

4 Ni Nabucodonosor nğa ari, iti amin
nğa il-ili, nasnacion, ken pagsasao,
nğa agnaed iti amin toy lubonğ: Talna
coma ti mapaadu cadacayo.
2 Napanunotco a nasayaat caniac nğa
iparanğ dagiti pagilasinan ken nacascas-
daaw nğa inaramid caniac ti Canğatoan a
Dios.
3 Amanğan a nagdackel dagiti pagila-
sinanna! ket amanğan a pannacabalin
dagiti nacascasdaaw nğa aramidna! Ti
pagarianna isut' pagarian nğa awan inğga-
na, ket ti panagturayna manipud caputo-
tan aginğgat' caputotan.

4 Siac, ni Nabucodonosor, agininanáac
idi iti balayco ket agnanamayac iti pala-
cioc.
5 Nakitac iti maysa a parparmata a
nagbutnğac; ket dagiti panpanunot iti

iddac ken dagiti parparmata iti oloc
vinribucdac.
6 Gapu itoy nanğaramidac iti bilin a
mayeg itoy saclanğco dagiti amin a mama-
sirib ti Babilonia, tapno iparanğda coma
caniac ti catarusan ti parparmata.
7 Idin immay dagiti magos, bagbaglan,
Caldeos, ken dagiti mammadles; ket
sinaritac ti tagtagainep iti sanğoananda;
nğem dida naipacaammo caniac ti cataru-
sanna.
8 Nğem camaudianannna immay ni
Daniel, a ti naganna Baltasar, cas mainu-
gut iti nagan ti diosco, ket kencuana adda
ti espiritu dagiti nasantoan a didios: ket
imbagac ti tagtagainep iti sanğona, a
kinunac,
9 O Baltasar, apo dagiti magos, yanta-
nğay ammoc nğa adda kenca ti espiritu
dagiti nasantoan a didios, ket awan ti
palimed a manğririibuc kenca, ibagam
coma dagiti parparmatac iti tagtagainepco
a nakitac, ken ti catarusanna.
10 Castoy dagiti parparmatac ti oloc iti
iddac: nakitac, ket adtoy, ti maysa a
cayo iti tenğnğa ti daga, ket iti canğatona
dackel.
11 Dimmackel daytoy a cayo, ket
simmickil, ket ti cadackelna dimmanon
aginğgat' lanğit, ket isut' makita iti amin
nğa unğto toy lubonğ.
12 Dagiti bulonğna nasayaat, ket ti
bunğana adu, ket kencuana adda taraon a
maipaay cadagiti isu-amin: dagiti an-
animal ti away adda linonğda iti sirocna,
ket dagiti tumatayab ti lanğit nagtaenğda
cadagiti sanğsanğána, ket amin a lasag
nataraonan kencuana.
13 Nakitac cadagiti parparmata ti oloc
iti iddac, ket adtoy, maysa nğa agayaywan
ken santo bimmaba a naggapu sadi lanğit.
14 Isut' nagpuccaw a natbag, ket castoy
ti kinunana, Pucanenyo ti cayo, ket seppa-
kenyo dagiti sanğsanğana, rurusenyo dagi-
ti bulonğna, ket ipurruacyo dagiti bu-
nğana: pumanaw coma dagiti an-animal
nğa adda iti sirocna ken dagiti tumatayab
cadagiti sanğsanğana.
15 Nupay casta ibatiyo ti unğel dagiti
ramramutna iti daga, agraman pay maysa
a bedbed a landoc ken gambanğ cadagiti
naganos a root iti away; ket marusep
coma iti linnaaw ti lanğit; ket ti pagbiag-
na adda coma cadagiti an-animal iti root
ti daga:
16 ti pusona masucatan coma iti puso ti
tao, ket maiccan coma ti puso ti animal;
ket agdalan kencuana dagiti nagcapito a
tiempo.
17 Iti keddenğ isut' naigapu iti panag-
bilin dagiti agay-aywan, ket ti dawat
nagtaud iti sao dagiti sasanto, tapno
maammoan dagiti sibibiag a ti Canğatoan
agturay iti pagarian dagiti tattao, ket
isut' itedna iti asinoman a cayatna, ket
isaadna iti rabawna dagiti cababaan a
tattao.
18 Siac, ari Nabucodonosor, nakitac
daytoy a tagtagainep; ket sica, O Balta-
sar, ipalawagmo caniac ti catarusanna, ta
amin dagiti mamasirib ditoy pagariac
saanda a mabalin nğa ipacaammo ti cata-
rusanna, nğem sica mabalinmo; ta adda
kenca ti espiritu dagiti nasantoan a
didios.

19 Iti casta ni Daniel, nğa iti naganna
idi Baltasar, napaulimec iti bassit a canito,
ket dagiti panunotna isut' pinagmayenğda.
Ti ari simmunğbat ket kinunana, Baltasar,
ti parparmata ken ti catarusanna saanca
coma a riribuken. Simmunğbat ni Balta-
sar ket kinunana, Apoc, ti parparmata
maipaay coma cadagiti gumura kenca, ket
ti catarusanna cadagiti cabusormo.
20 Ti cayo a nakitam, a timmubo, ket
nagbalin a nasickil, ket ti cadackelna
dimmanon aginğgat' lanğit, ket isut' maki-
ta iti unğto ti amin toy lubonğ;
21 ket dagiti bulbulonğna nasayaat,
ket ti bunğana adu, ket adda mabalin a
taraon ti isu-amin kencuana; iti sirocna
taenğ dagiti an-animal iti tay-ac, ket cada-
giti sanğsanğana apon dagiti tumatayab
dagiti lanğlanğit:
22 sica met laenğ, O ari, a dimmackelca
ket nagbalinca a napigsa; immadda ti
tan-ocmo, ket dimmanon aginğgat' lanğit,
ket ti panagturaymo aginğgat' pagpati-
nğaan ti daga.
23 Ket no maipapan iti nakita ti ari a
maysa nğa agay-aywan ket santo bumaba
a naggaput' lanğit, ket kinunana, Pucanen-
yo ti cayo, ket isut' dadaelenyo; nupay
casta bay-anyo ti unğel dagiti ramutna iti
daga, agraman pay maysa a bedbed a
landoc ken gambanğ, cadagiti naganus a
root ti tay-ac, ket bay-anyo a marusep iti
linnaaw ti lanğit, ken ti pagbiagna cada-
giti an-animal iti away aginğganat' agla-
sat kencuana dagiti nagcapito a tiempo;
24 daytoy ti catarusanna, O ari, ken ti
panğeddenğ ti Canğatoan, isu a mapasamac
iti ari nğa apoc:
25 nğa ibellenğdacanto iti arpad dagiti

tattao, ket iti taeng̃ dagiti an-animal ti
away isuntot' pagtaeng̃am, ket ipaarab-
dacanto cadagiti root a cas cadagiti baca,
ket itinto linnaaw ti lang̃it ti mang̃rusep
kenca; ket aglasatto kenca dagiti nagca-
pito a tiempo; aging̃ganat' dica maawatan
a ti Cang̃atoan agturay ti pagarian dagiti
tattao, ket isut' itedna iti asinoman a
cayatna.
26 Ket no maipapan iti imbilinda nga
baybay-anda iti daga ti ung̃el dagiti ram-
ramut ti cayo; ti pagariam matdanto
kenca a di maanano, iti calpasanto ti pan-
nacaammom a dagiti lang̃it agturayda.
27 Isut' gapuna, O ari, ng̃a anamung̃am
toy balacadco, ket supapacam dagiti bas-
basolmo iti kinalinteg, ket dagiti babacmo
iti panang̃iparang̃mo iti asi cadagiti na-
pang̃law; no bilang̃ mabalin a mang̃agas
iti binasolam.

28 Amin dagitoy naaramid ken ari
Nabucodonosor.
29 Iti calpasan ti sang̃apulo ket dua ng̃a
bulan isu magmagna ng̃a agpaspasiar iti
naarian a palacio sadi Babilonia.
30 Nagsao ti ari ket kinunana, Saan a
daytoy ti dackel a Babilonia isu a bina-
ng̃onco a maipaay iti palacio a naarian, iti
bileg ti pannacabalinco ken dayag toy
kinatan-occo?
31 Idi adda pay laeng̃ ti sao iti ng̃iwat
ti ari, natnag ti maysa a timec a naggaput'
lang̃it, *a kinunana*, O ari Nabucodonosor,
kenca maisawang̃, Ti pagarian maipanaw
kenca:
32 ket mapagtalawcanto iti arpad dagiti
tattao; ket ti taeng̃mo addanto iti yan
dagiti an-animal iti away; ket ipaarab-
dacanto a cas cadagiti baca, ket dagiti
nagcapito a tiempo aglasatdanto kenca;
aging̃gat' dicanto caammoan a ti Cang̃ato-
an agturay iti pagarian dagiti tattao, ket
isut' itedna iti asinoman a cayatna.
33 Iti daydi met laeng̃ ng̃a horas na-
tung̃pal ti banag ken Nabucodonosor: ket
napagtalaw iti arpad dagiti tattao, ket
nagarab ti root a cas cadagiti baca, ket ti
bagína narusep iti linnaaw ti lang̃it,
aging̃ganat' boocna timmubo a cas *dutdut*
ti aguila, ket dagiti cucona cas *cuco* ti
tumatayab.

34 Ng̃em iti calpasan dagiti aldaw siac,
ni Nabucodonosor, intang̃adco dagitoy
matac sadi lang̃it, ket ti nakemco nagpu-
lang̃ caniac, ket binenditoc ti Cang̃atoan,
ket dinaydayawco ken intan-occo daydiay
ng̃a agbiag iti agnanayon; agsipud ta ti
panagturayna agnanayon a panagturay,
ket ti pagarianna manipud caputotan
aging̃gat' caputotan;
35 ket amin dagiti agnaed iti lubong̃
maibilang̃da cas awan; ken iti buyot ti
lang̃it ken cadagiti agnaed iti daga arami-
denna a mainugut ti pagayatanna; ket
awan ti mang̃lapped iti imana, wenno
agcuna kencuana, Ania ti aramidem?
36 Iti daydi met laeng̃ a tiempo ti
nakemco napapulang̃co; ken iti dayag iti
pagariac, dayaw ken kinatan-occo napa-
pulang̃da caniac; ket dagiti consejerosco
ken palung̃oc sinapuldac; ket naisubliac
iti pagariac, ket dackel unay a kinatan-oc
nainayon caniac.
37 Ita siac, ni Nabucodonosor, dayawec
ken itandudoc ken itan-occo ti ari ti
lang̃it, agsipud ta amin ng̃a aramidna
pudnoda, ket dagiti dalanna kinajusticia;
ket isu mabalinna a pagpacumbabaen
dagiti magna iti kinatang̃sit.

Ti banquete ni ari Baltasar, ken ti panagsurat ti ima iti didinḡ.

5 Ni ari Baltasar nagaramid ti maysa
ng̃a dackel a banquete a maipaay
iti sang̃aribo a palung̃ona, ket imminum
ti arac iti sang̃oanan ti sang̃aribo.
2 Ni Baltasar idi a naramananna ti
arac, nagbilin a yegda dagiti alicamen a
balitoc ken pirac ng̃a insang̃pet ni Na-
bucodonosor ng̃a amana a naggaput' iti
templo idiay Jerusalem, tapno paginum-
an coma met ti ari ken dagiti palung̃ona,
ken castada met, dagiti assawana ken
dagiti camalalana.
3 Iti casta naisang̃petda dagiti alicamen
a balitoc ng̃a innalada iti templo a balay
ti Dios ng̃a adda idi idiay Jerusalem; ket
naginumanda ng̃a inaramatda ida, ti ari
ken dagiti palung̃ona, dagiti assawana
ken camalalana.
4 Nagiinumda iti arac, ket dinaydayaw-
da dagiti didios a balitoc, ken pirac, ken
suer, ken landoc, ken cayo, ken bato.

5 Iti daydi met la ng̃a horas, rimmuar
dagiti ramay ti ima ti maysa a lalaki, ket
nagsuratda iti sang̃o ti candelero iti masa
ti didinḡ ti palacio ti ari; ket ti ari naki-
tana ti paset ti ima a nagsurat.
6 Idin ti lang̃a ti ari nagbaliw ken-
cuana, ket naiculeng̃ ti panunotna ket
winarwarda dagiti suop dagiti lomona, ket
dagiti tumtumeng̃na nagculuculda.

7 Ti ari nagpuccaw a natbag a mayeg
coma dagiti bagbaglan, Caldeos, ken mam-
madles. Nagsao ti ari ket kinunana ca-
dagiti mamasirib sadi Babilonia, siasino-
man a macabasa itoy a surat, ket ipa-
rangña caniac ti catarusanna, macawe-
santo iti purpura, ket addanto tanicala
a mayuccor iti tengñgedna, ket iti paga-
rian maitan-octo a maicatlo nğa agturay.
8 Iti casta simrec amin dagiti mama-
sirib ti ari; ngem dida nabalin a binasa
daydi surat, ket dida met naipacaammo
iti ari ti catarusanna.
9 Iti casta ni ari Baltazar naipulcoc
unay, ket nagbaliw kencuana ti langana,
ket nariribuc dagiti palungona.

10 Ti reina gapu cadagiti sao ti ari ken
dagiti palungona simrec iti sala ti banque-
te: ti reina nagsao ket kinunana, O ari,
agbiagca coma iti agnanayon; didaca coma
riribuken dagiti panunotmo, ket dimet
coma agbaliw dayta langam.
11 Adda maysa a lalaki iti pagariam,
isu a pagtaengan ti espiritu dagiti nasan-
toan a didios; ket cadagiti aldaw ni amam
nasarac kencuana ti silaw ken pannaca-
awat ken sirib, a cas ti sirib dagiti di-
dios; ket ni ari Nabucodonosor, nğa am-
am, ti ari, *cunac*, ni amam isut' inaramid-
na nğa apo dagiti magos, bagbaglan, Cal-
deos, ken mammadles;
12 agsipud ta maysa a mangnibinibi
nğa espiritu, ken pannacaammo, ken pan-
nacaawat, panangipatarus cadagiti par-
parmata, ken panangiparang cadagiti na-
uneg a balicas, ken panangrunaw cadagiti
pagduaduaan, nasaracan itoy met la a
Daniel isu a ninaganan ti ari ti Baltazar.
Ita maayaban coma ni Daniel, ket ipaki-
tananto ti catarusanna.

13 Iti casta ni Daniel naisangpet iti
saclang ti ari. Ti ari nagsao ket kinuna-
na ken Daniel, Sica dayta a Daniel, nğa
aggapu cadagiti annac ti pannacacayaw ti
Juda, nğa inruar ti ari nğa amac idiay
Juda?
14 Siac nadamagco ti maipapan kenca,
a ti espiritu dagiti didios adda kenca, ket
masaracan kenca ti silaw, pannacaawat,
ken mangnibinibi a sirib.
15 Ket ita dagiti mamasirib, bagbaglan,
naiparangda iti saclangco, tapno basaenda
coma daytoy a surat, ken ipacaammoda
met caniac ti catarusanna; ngem dida
nabalin nğa imparang ti catarusan daytoy
a banag.

16 Ngem nadamagco ti maipapan kenca,
a mabalinmo nğa ited dagiti catarusan, ken
runawem dagiti duadua: ita no maba-
linmo a basaen ti surat, ket maipacaam-
mom caniac ti catarusanna, macawesan-
canto iti purpura, ket mayuccorto ti maysa
a tanicala iti tengngedmo, ket iti pagarian
sicanto ti maicatlo nğa agturay.

17 Iti casta ni Daniel simmungbat ket
kinunana iti saclang ti ari, Bay-am dagiti
ságutmo a maipaayda kenca met laeng,
ket itedmo dagiti gungunam iti sabali;
nupay casta basaecto ti surat iti ari, ket
ipacaammocto kencuana ti catarusanna.
18 O sica nğa ari, ti Cangatoan a Dios
intedna ken Nabucodonosor nğa amam ti
pagarian, ken ti kinatan-oc, ken kinada-
yaw, ken kinadaeg.
19 Ket gapu iti kinatan-oc nğa intedna
kencuana, amin dagiti il-ili, nasnacion,
ken pagsasao nagpigerger ken nagbutengda
iti saclangna: dagiti kinayatna pinatay-
na idi, ket dagiti kinayatna biniagna; da-
giti kinayatna intan-ocna, ket dagiti kina-
yatna impababana.
20 Ngem idi ti pusona kimmuspag, ket
ti espirituna napatangken iti casta a
nagaramid a sitatangsit, isut' naiccat iti
naarian a tronona, ket innalada ti dayag-
na kencuana.
21 Ket isut' napagtalaw iti arpad da-
giti annac dagiti tattao, ket ti pusona na-
pagbalin a cas ti puso dagiti animal, ket
ti taengna isu ti yan dagiti naatap nğa
asno; isut' nataraonan iti root a cas cada-
giti bacbaca, ket ti bagína naslep iti lin-
naaw ti langit; aginggat' naammoanna a ti
Cangatoan a Dios agturay iti pagarian
dagiti tattao, ket icabilna iti ngatona ti
asinoman a cayatna.
22 Ket sica nğa anacna, O Baltazar,
saanca a nagpacumbaba ta pusom, nupay
pagaammom idi amin daytoy,
23 no di ket di ngimmatoca a maibusor
iti Apo ti langit; ket inyegda iti sangoa-
nam dagiti paginuman ti balayna, ket sica
ken dagiti palpalungom, dagiti assawam
ken camalalam nagiinumcay iti arac cada-
cuada, ket dinaydayawmo dagiti didios a
pirac ken balitoc, ken suer, landoc, cayo,
ken bato, isuda a di macakita, macangngeg,
wenno macaammo; ket ti Dios nğa iti
imana isut' yan ti angesmo, ken yan ti
amin a dalanmo, saanmo nğa intan-oc.
24 Idin ti paset ti ima napapanaw a
naggapu iti sangoananna, ket naimaldit
daytoy a surat.

25 Ket daytoy idi ti surat a naimaldit: MENE, MENE, TEKEL, UFARSIN*.

26 Daytoy ti catarusanna: MENE; binilang̃ ti Dios ti pagariam, ken inyegna iti pagtung̃palan.

27 TEKEL; nacatican iti titimbeng̃an, ket nasaracanca a nagcurang̃.

28 PERES†; ti pagariam mabing̃bing̃ay, ket maited cadagiti Medos ken Persas.

29 Iti casta nagbilin ni Baltazar, ket kinawesanda ni Daniel iti purpura, ket inuccorda iti teng̃ng̃edna ti tanicala, ket imbunannagda ti maipapan kencuana, ng̃a isu coma ti maicatlo ng̃a agturay iti pagarian.

30 Iti dayta a rabii ni Baltazar ng̃a ari dagiti Caldeos napapatay.

31 Ket ni Dario a Medo inawatna ti pagarian, idi ng̃a agtawen iti innem a pulo ket dua a tawen.

Ni Daniel iti rukib dagiti leon.

6 Naay-ayo ken ni Dario a mang̃isaad iti sang̃agasut ket duapulo a pang̃uloen iti pagarian, isuda ng̃a adda coma iti amin a pagarian;

2 ket iti ng̃atoenda tallo a presidente, a maysa cadacuada ni Daniel; tapno dagitoy a pang̃uloen mabalinda ti agipadamag cadacuada, ken tapno ti ari awan coma ti mapucaw kencuana.

3 Idin daytoy a Daniel naisang̃ayan iti ng̃ato dagiti presidente ken pang̃uloen, agsipud ta adda kencuana ti mang̃nibinibi ng̃a espiritu; ket ti ari pinanunotna ng̃a icabil iti ng̃atoen iti amin iti pagarian.

4 Iti casta dagiti presidentes ken pang̃uloen nagbirbirucda iti poon ti darum a maibusor ken Daniel a maipapan iti pagarian; ng̃em dida nacasarac iti poon ti darum wenno pamabasolan, agsipud ta isu managtung̃pal idi, awan met ti aniaman a biddut wenno pagcurang̃an a nasarac kencuana.

5 Iti casta kinuna dagitoy a tattao, Ditayto macasarac ti aniaman a poon ti darum a maibusor itoy a Daniel, malacsid no birukentayo ti maisalung̃asing̃ kencuana a maipapan iti linteg ti Diosna.

6 Idin dagitoy a presidente ken pang̃uloen, naguurnong̃da iti saclang̃ ti ari, ket castoy ti sinaôda kencuana, Ari Dario, agbiagca coma iti agnanayon.

7 Amin dagiti presidente iti pagarian, diputados, ken pang̃uloen, dagiti consejeros ken gobernadores nagbibinnalacadanda ti mamang̃on iti maysa a naarian a linteg, ken mang̃aramid ti maysa a napigsa a bilin, a siasinoman ng̃a agdawat iti uray asino a dios wenno tao iti las-ud ti tallopulo ng̃a aldaw, no di laeng̃ kenca, O ari, isut' maibelleng̃to iti rukib dagiti leon.

8 Ita, O ari, buang̃ayem ti bilin, ket firmaam ti surat, tapno saan a mabalin a balbaliwan, a cas mainugot iti linteg dagiti Medos ken Persas, isu a saan a mabalbaliwan.

9 Finirmaan ng̃arud ni ari Dario ti surat ken ti bilin.

10 Idi naammoan ni Daniel a ti surat nafirmaanen, simrec iti balayna (ita dagiti tawa ti siledna silulucatda a maiturong̃ iti Jerusalem); ket isu nagparintumeng̃ iti namitlo iti tung̃gal aldaw, ket nagcararag, ket nagyaman iti sang̃oanan ti Diosna a cas araramidenna idi.

11 Iti casta dagitoy a tattao nagtitiponda, ket nasaracanda ni Daniel ng̃a agdawdawat ken agpacpacaasi iti sang̃oanan ti Diosna.

12 Idin napanda ng̃a immasideg ket imbagada iti sang̃o ti ari, iti maipapan iti naarian a bilin: ¿Saanmo a finirmaan ti maysa a bilin, ng̃a tung̃gal tao ng̃a agdawatto iti uray asino a dios wenno tao iti uneg ti tallopulo ng̃a aldaw, no di laeng̃ kenca, O ari, maibelleng̃to iti rukib dagiti leon? Ti ari simmung̃bat ket kinunana, Dayta isut' pudno a maiyalubog iti linteg dagiti Medos ken Persas, isu ng̃a saan a mabalbaliwan.

13 Iti casta simmung̃batda ket kinuada iti saclang̃ ti ari, Dayta ng̃a Daniel ng̃a aggapu cadagiti annac ti pannacacayaw ti Juda, dinaca icancano, O ari, ket saan met ti bilin a finirmaam, no di ket aramidenna ti panagdawatna iti mamitlo iti tung̃gal aldaw.

14 Ti ari ng̃arud idi a nang̃ng̃egna dagitoy a sao, naapas unay, ket incarina iti pusona ken Daniel ng̃a isut' ispalennanto; ket nagtrabajo aging̃gat' ilelennec ti init iti panang̃alawna kencuana.

15 Idin dagitoy a tattao naguurnong̃da a napan iti ari, ket kinunada iti ari, Ammoem, O ari, ng̃a isu ti linteg dagiti Medos ken Persas ng̃a awan ti bilin ken

* Cayatna a saoen, *Nabilang̃, nabilang, nacati, ken bing̃bing̃ay.*

† *Peres:* cayatna a saoen, *Nabing̃bing̃ay;* isut' sabali a forma ti sao *Ufarsin.*

linteg a buanḡayen ti ari a mabalin ti
mabalbaliwan.

16 Iti casta ti ari imbilinna, ket insanḡ-
petda ni Daniel, ket intappuacda iti rukib
dagiti leon. Ti ari nagsao ket kinunana
ken Daniel, Ti Diosmo a pagserserviam a
cancanayon, ispalennacanto.
17 Ket maysa a bato nayeg ket naicabil
iti nḡiwat ti rukib; ket isut' sinelloan ti
ari iti bucodna a sello, ken iti sello dagiti
palunḡona; tapno awan ti aniaman a
mabaliwan a maipapan ken Daniel.
18 Idin ti ari napan iti palaciona, ket
pinalabasna daydi a rabii a nagayunar; di
met naipan dagiti gamigam ti musica iti
saclanḡna: ket ti turogna nagtalaw ken-
cuana.

19 Idin ti ari bimmanḡon a nasapa unay
iti bigat, ket napan a nagdardaras iti
rukib dagiti leon.
20 Ket idi nacagtenḡ iti asideg iti rukib
ken Daniel, isut' nagpuccaw iti nacalad-
ladinḡit a timec; ti ari nagsao ket kinu-
nana ken Daniel, O Daniel, adipen ti
sibibiag a Dios, ti Dios a nagserserviam a
cancanayon, ¿mabalinnaca nḡa ispalen
cadagiti leon?
21 Iti casta kinuna ni Daniel iti ari, O
ari, agbiagca coma iti agnanayon.
22 Ti Diosco imbaonna ti angelna, ket
rinipcanna ti nḡiwat dagiti leon, ket
saandac a dinunor; agsipud ta iti saclanḡ-
na kinaawan ti basol ti nasarac caniac;
ken casta met iti sanḡoanam, O ari, awan
ti ranḡgas nḡa inaramidco.
23 Idin nagragsac iti napalalo ti ari,
ket imbilinna nḡa iruarda coma ni Daniel
iti rukib, iti casta ni Daniel naala iti rukib,
ket awan ti aniaman a kita ti dunor a
nasarac kencuana, gapu ta nagcammatalec
iti Diosna.

24 Ket ti ari nagbilin, ket insanḡpetda
dagiti tattao a nanḡidarum ken Daniel,
ket impurruacda ida iti rukib dagiti leon,
isuda, dagiti annacda, ken dagiti assawa-
da; ket dagiti leon pinarucmada ida, ket
binunḡtolda amin dagiti tultulanḡda, idi
saandapay a nagdisso iti lansad ti rukib.

25 Iti casta ni ari Dario nagsurat iti
amin nḡa il-ili, nacion, ken pagsasao, nḡa
agnaed iti amin a daga: Ti talna uma-
dadda la coma cadacayo.
26 Manḡaramidac iti bilin nḡa iti amin
a pagturayan toy pagariac, a dagiti tattao
agpigerger ken agbutenḡda coma iti sanḡo
ti Dios ni Daniel; ta isu ti Dios a sibibiag,
ken saan a magaraw iti agnanayon, ket ti
pagarianna dayta a saanto a maduprac,
ket iti panagturayna inḡganat' panunḡ-
palan.
27 Isu manḡispal ken manḡalaw, ket
agaramid cadagiti pagilasinan ken pag-
sedseddaawan sadi lanḡit ken ditoy daga,
isu a nanḡispal ken Daniel iti pannaca-
balin dagiti leon.
28 Gapuna a daytoy Daniel rimmanḡ-
ay iti panagari ni Dario, ken iti panagari
ni Ciro a Persa.

Tagtagainep a maipapan cadagiti uppat nḡa animal.

7 Iti immuna a tawen ni Baltazar nḡa
ari ti Babilonia ni Daniel adda idi
maysa a tagtagainep ken parparmata ti
olona iti iddana: idin insuratna ti tagta-
gainepna ket imbagana ti nacadagdagu-
panda.
2 Ni Daniel nagsao ket kinunana, Naki-
tac iti parparmatac iti rabii, ket adtoy,
dagiti uppat nḡa anḡin ti lanḡit dimtenḡ
a kellaat iti dackel a taaw.
3 Ket uppat nḡa animal a dadackel ken
nadumaduma ti maysanmaysa bimmanḡ-
cagda iti taaw.
4 Ti umuna cas la leon ket adda payac-
na a cas la aguila: siac kinitkitac aginḡga
dagidi payacna maparparutda, ket nai-
panḡato a naḡgapu iti daga, ket napatac-
der iti dua a saca a cas maysa a tao; ket
isut' naiccan iti puso ti tao.
5 Ket adtoy ti maysa a sabali nḡa
animal ti maicadua, nḡa umaspinḡ iti
maysa nḡa oso; isu a naipanḡato iti maysa
a sikigan, ket adda tallo a paragpag iti
nḡiwatna iti nagbaetan dagiti nḡipenna:
ket castoy ti kinunada kencuana, Buma-
nḡonca, manḡanca iti adu a lasag.
6 Iti calpasan daytoy siac kinitac, ket
adtoy, ti maysa a sabali nḡa umaspinḡ iti
maysa a leopardo, nḡa adda uppat a payac
ti tumatayab iti bucotna; ket ti animal
adda met uppat nḡa olona; ket naiccan
kencuana ti panagturay.
7 Iti calpasan daytoy kinitac dagiti
parparmata iti rabii, ket adtoy, ti maica-
pat nḡa animal, nacakigkigtot ken main-
gel, ken napalalo ti pigsana; ket adda
dadackel a nḡipenna a landoc; isu a
nanḡlamut ken nanḡwarawara, ket ti
nabati impayatpayatna cadagiti sacsacana:
ket isut' naiduma cadagiti amin nḡa

animal nğa immun-una nğem isu; ket
adda idi sanğapulo a sarana.
8 Kinitac dagiti sara, ket adtoy, nğa
immay cadacuada ti sabali a sara, maysa
a bassit a sara, ket iti sanğoananna tallo
cadagiti immuna a sara naparutda cadagiti
ramutda: ket adtoy, iti daytoy a sara adda
idi matmata a cas cadagiti mata ti maysa
a tao, ken maysa a nğiwat nğa agsasao
cadagiti dadackel a banag.

9 Kinitac aginğgat' naisaad dagiti trono,
ket maysa a lacay unayen nagtugaw: ti
cawesna napudaw a cas la nieve, ket ti
booc ti olona, cas la nadalus a dutdot ti
carnero; ti tronona sumsumged a gilgil-
ayab, *ket* dagiti cararetna apuy a dumar-
darang.
10 Maysa a siaapuy nğa ayus timpuar
ken rimmuar iti sanğona: rinibribu a ribu
dagiti nagservi kencuana, ket sanğalacsa a
lacsa ti nagtatacder iti saclanğna: ti
panangocom naikeddeng, ket dagiti libro
naluctanda.
11 Kinitac iti dayta a tiempo gapu iti
timec dagiti dadackel a sao a sinao ti
sara; kinitac aginğganat' met laeng pa-
nanğpapatay ti animal, ket ti bagína
nalasanğlasang, ket nayawat tapno mapuu-
ran iti apuy.
12 Ket no maipanğgep ti nabati cada-
giti animal, ti panagturayda naiccat: nu-
pay casta dagiti biagda napawaywayan
iti maysa a nadutocan a tiempo ken maysa
a tiempo.

13 Nakitac iti parparmata ti rabii, ket
adtoy, immay cadagiti ulep ti langit ti
maysa cas la maysa nğa anac ti tao, ket
dimteng aginğga iti lacay unayen, ket isut'
inyasidegda iti saclanğna.
14 Ket isut' naiccan iti panagturay, ken
dayag, ken maysa a pagarian, nğa amin
dagiti il-ili, nacion, ken pagsasao agservi-
da coma kencuana: ti panagturayna isut'
agnanayon a panagturay isu a dinto mapa-
labas, ket ti pagarianna dayta a dinto
maduprac.

15 No maipanğgep caniac, Daniel, ti
espirituc naldang idi iti nagtenğnğaan toy
bagíc ket dagiti parparmata ti oloc riniri-
bucdac.
16 Immasidegac iti maysa cadagiti nag-
tacder idiay, ket sinaludsudco ti pudno no
ania a maipapan amin iti daytoy. Iti
casta imbagana caniac, ket impacaammona
caniac ti catarusan dagiti banag.
17 Dagitoy dadackel nğa animal, isuda
nğa uppat, uppatda nğa ari a bumanğonto
ditoy daga.
18 Nğem dagiti sasanto ti Canğatoan
awatendanto ti pagarian, ket cucuadanto
ti pagarian iti agnanayon, iti met laeng
agnanayon nğa awan inğgana.
19 Idin tinarigagayac a maammo ti
pudno a maipapan iti maicapat nğa ani-
mal, isu a naigiddiat cadacuada amin,
nacakigkigtot a napalalo, a dagiti nğipenna
landocda, ket dagiti cucona gambang; isu
a nanğlamut, nanğwarawara, ket ti nabati
impayatpayatna cadagiti sacsacana;
20 ket no maipapan cadagiti sanğapulo
a sara nğa adda idi iti olona, ken ti sabali
a sara nğa immay, ket iti sanğona natnag
ti tallo, ket dayta met laeng a sara nğa
adda idi matmata, ken maysa a nğiwatna
a nagsao dagiti dadackel a banag, ket iti
kitana napunpuner nğem dagiti caduana.
21 Kinitac, ket daydi met la a sara
ginubatna dagiti sasantos, ket pinarmecna
ida;
22 aginğgat' immay ti lacay unay, ket
ti panangocom naited cadagiti sasanto ti
Canğatoan; ket immay ti tiempo a dagiti
sasantos tinagicuada ti pagarian.

23 Castoy ti kinunana, ti maicapat nğa
animal isunto ti maysa a maicapat a
pagarian ditoy daga, isu a maidumanto
cadagiti amin a pagarian, ket lamuten-
nanto amin toy lubong, ket ibaddebaddec-
nanto, ket warawaraennanto.
24 Ket no maipapan cadagiti sanğapulo
a sara, agtaud iti daytoy a pagarian tumac-
derto ti sanğapulo nğa ari; ket iti calpa-
sanda tumacderto ti sabali; isu maiduman-
to cadagiti immun-una, ket parmekennan-
to tallo nğa ari.
25 Ket isu agsaonto cadagiti sao a mai-
caniwas iti Canğatoan, ket pacapuyennan-
to dagiti sasanto ti Canğatoan; ket panu-
nutennanto a balbaliwan dagiti tiempo ken
linteg; ket maiyawatdanto iti imana
aginğganat' maysa a tiempo ken dagiti
tiempo ken guddua ti maysa a tiempo.
26 Nğem ti panangocom maikedengto,
ket iccatdendanto ti panagturayna, tapno
isut' ibusen ken racrakenna aginğgat'
panunğpalan.
27 Ket iti pagarian ken panagturay,
ken iti kinadackel dagiti pagpagarian iti
babaen ti amin a langit maiteddanto
cadagiti il-ili dagiti sasanto ti Canğatoan:
ti pagarianna isut' pagarian nğa agnana-

yon, ket amin a panagturay agservi ken
agtulnogdanto kencuana.
28 Ditoy ti panungpalan ti banag. No
maipapan caniac, ni Daniel, dagiti panu-
notco riniribucdac unay, ket ti langac
nagbaliw caniac: ngem sinalimetmetac ti
banag itoy pusoc.

*Ti sirmata ni Daniel ken ti panangi-
patarus ni Gabriel.*

8 Iti maicatlo a tawen iti panagari ni
ari Baltazar nagparang caniac ti may-
sa a sirmata, caniac met laeng, ni Daniel,
calpasan daydi a nagparang caniac nga
immun-una.
2 Ket nakitac iti sirmata; ita na-
aramid nga idi nakitac, addaac idi idiay
Susan ti palacio, nga adda iti provincia ti
Elam; ket nakitac iti sirmata, ket addaac
idi iti denna ti carayan nga Ulai.
3 Idin intangadco dagiti matac, ket
nakitac, ket adtoy, ti maysa a carnero a
lalaki a nagtacder iti sango ti carayan,
isu nga adda dua a sarana: ket dagiti dua
a sarana nangatoda; ngem ti maysa na-
ngatngato ngem ti sabali, ket daydi nangat-
ngato immay a naud-udi.
4 Nakitac ti carnero a lalaki nga agdi-
ros nga agpalaud, ken agpaamianan, ken
agpaabagatan; ket awan ti uray ania nga
animal a macabalin nga agtacder iti
sangoanna, ket awan met ti aniaman a
macalapsut iti imana; ngem inaramidna
ti mayannurot iti pagayatanna, ket intan-
ocna ti bagína met laeng.

5 Ket idi a panpanunutec, adtoy, maysa
a calding a lalaki immay a naggapu iti
laud iti ngato iti rabaw ti amin a lubong,
ket saanna a sinagid ti daga: ket ti cal-
ding adda idi sarana a madlaw iti nagbae-
tan dagiti matana.
6 Ket isu immay iti carnero a lalaki
nga adda idi dua a sarana, isu a nakitac a
nagtacder iti sango ti carayan, ket tim-
maray a nagturong kencuana iti rungsot
ti pannacabalinna.
7 Ket isut' nakitac nga immay iti asideg
ti carnero a lalaki, ket isut' natignay iti
pungtot a bumusor kencuana, ket kinabilna
ti carnero a lalaki, ket binungtolna ti dua
a sarana; ket awan ti pannacabalin iti
carnero a lalaki a tumacder iti sangona;
ngem imbarsacna iti daga, ket impayat-
payatna; ket awan ti nacabalin a nacaispal
iti carnero a lalaki iti imana.
8 Ket daydi calding a lalaki intan-
ocna ti bagína met laeng iti napalalo; ket
idi nga isut' napigsa, daydi dackel a sarana
nabungtol; ket iti lugarna immay ti uppat
a madlaw *a sara* nga agturong iti uppat
nga angin ti langit.

9 Ket iti maysa cadacuada rimmuar ti
maysa a sara a bassit, isu a dimmackel iti
napalalo unay iti agturong iti abagatan,
ken agturong iti daya, ken agturong iti
nagloriaan *a daga.*
10 Ket isut' dimmackel unay agingga
met laeng iti buyot ti langit, ket ti dad-
duma cadagiti buyot ken cadagiti bitbi-
twen intappuacna iti daga, ket impayat-
payatna ida.
11 Wen, intan-ocna ti bagína met laeng,
agingga met laeng iti pangulo ti buyot;
ket innalana kencuana ti di agsarday *a
daton a mapuuran,* ket ti lugar ti santuario-
na naitappuac.
12 Ket ti buyot nayawat *kencuana* a
naicuyog iti di agsarday *a daton a mapuuran*
gapu iti salungasing; ket impurruacna iti
daga ti pudno, ket inaramidna *ti kinay-
cayatna* ket rimmang-ay.
13 Idin nangngegco ti maysa a santo a
nagsao; ken maysa a sabali a santo kinu-
nana iti daydi a nagsao, Casanonto ti caba-
yag ti sirmata *a maipapan iti* di agsar-
day *a daton a mapuuran,* ken ti salungasing
a pagbalinenna a langalang, a mangted
nga agpada iti santuario ken iti buyot
tapno mapayatpayatda?
14 Ket isu kinunana caniac, Aginggana t'
dua ribo ket tallo gasut a malem *ken*
bigat; idin ti santuario madalusanto.

15 Ket naaramid, nga idi a siac, siac
met laeng ni Daniel, nakitac idi ti sir-
mata, ket sinapulco ti caipapananna, ket
adtoy, ti maysa a cas la langa ti maysa a
tao nagtacder itoy sangoanac.
16 Ket nangngegco ti timec ti maysa a
tao a naggapu iti nagbaetan *cadagiti igid*
ti Ulai, a nagickis, ket kinunana,
Gabriel, ipaawatmo itoy a tao ti sir-
mata.
17 Iti casta immay iti asideg idi yanco;
ket idi nga immay, nakigtotac, ket nag-
paclebac: ngem kinunana caniac, Maawa-
tam, O anac ti tao; ta ti sirmata cucua ti
tiempo ti panungpalan.
18 Idi a nakisasao caniac, napasagac a
nacaturog iti nargaan a sipapacleb iti
daga; ngem isu sinagidnac, ket pinatu-
gawnac.
19 Ket kinunana, Adtoy, ipaawatconto

kenca ti mapasamacto iti panung̃palan ti pung̃tot; ta isut' cucua ti maikeddeng̃ a tiempo ti panung̃palan.

20 Daydi carnero a lalaki a nakitam ng̃a adda idi dua a sarana, isuda dagiti ari ti Media ken Persia.

21 Ket ti caboboóc a calding̃ a lalaki isu ti ari ti Grecia: ket ti dackel a sara ng̃a adda kencuana iti baet dagiti matana isu ti umuna ng̃a ari.

22 Ket no maipapan daydi nabung̃tol ng̃a iti lugarna timmacder ti uppat, uppat a pagarian tumacderdanto iti nacion, ng̃em saan ng̃a agraman ti panncabalinna.

23 Ket itinto maud-udi a tiempo iti pagarianda, inton dagiti managsalung̃asing̃ matung̃palda, maysa ng̃a ari a nauyong̃ ti lang̃ana, ket siaawat cadagiti nauneg a balicas tumacderto.

24 Ket iti pannacabalinna nabilegto, ng̃em saan a gapu iti bucodna a pigsa, ket racrakennanto a nacascasdaaw unay; ket rumang̃ayto, ken aramidennato *ti pagayatanna;* rebbekennanto dagiti napigsa ken dagiti nasantoan a tattao.

25 Ket gapu iti kinasicapna parang̃ayennanto iti allilaw iti imana; ket itan-ocnanto ti bagína iti pusona, ket iti talgedda rebbekennanto ti adu: tumacderto met a bumusor iti principe dagiti principes; ng̃em isu mawarawaranto a saan a gapuanan iti ima.

26 Ket ti sirmata cadagiti rabii ken bigat isu a nasao napudno; ng̃em idulinmo ti sirmata; ta cucua dagiti adu ng̃a aldaw *ng̃a umayto.*

27 Ket siac, ni Daniel, natalimudawac, ket nagsakitac iti sumagmamano ng̃a aldaw; idin bimmang̃onac, ket inaramidco ti pang̃gep ti ari: ket nagseddaawac iti sirmata ng̃em awan ti nacaawat kencuana.

Ni Daniel icararagna dagiti cailianna. Ti sung̃bat ng̃a impan ni Gabriel.

9 Iti immuna a tawen ni Dario ng̃a anac ni Asuero, ng̃a iti putot dagiti Medos, isu a naaramid ng̃a ari iti pagarian dagiti Caldeos,

2 iti immuna a tawen ti panagarina, siac, ni Daniel, naawatac gapu cadagiti libro ti bilang̃ dagiti tawtawen a maipapan cadacuada ti sao ni Jehova dimteng̃ ken Jeremias a mammadto, gapu iti pannacalpas ti pannacalang̃alang̃ ti Jerusalem, iti met laeng̃ pitupulo a tawen.

3 Ket intalliawco ti rupac iti Apo a Dios, a sapulec babaen ti cararag ken pannakicaasi, panagayunar ken lupot a nakersang̃ ken dapu.

4 Ket nagcararagac ken Jehova a Diosco, ket nagpudnoac, ket kinunac, O Apo, ti dackel ken pagbutng̃an a Dios, a mang̃salimetmet iti tulag ken naayat a kinaimbag cadagiti agayat kencuana ken mang̃tung̃pal cadagiti bilbilinna,

5 nacabasolcami, ken nagaramidcami a siuulpit, ken nagaramidcami a sidadang̃kes, ken immalsacami, a limmisicam met laeng̃ cadagiti bilbilinmo ken pagalagadam;

6 dicam met impang̃ag dagiti adipenmo a mammadto, a nagsao iti naganmo cadagiti ar-arimi, cadagiti pang̃uloenmi, ken cadagiti ammami, ken cadagiti amin a tattao iti daga.

7 O Apo, ti kinalinteg cucuam, ng̃em cadacami pannacariribuc ti rupa a cas iti daytoy ng̃a aldaw; cadagiti lallaki ti Juda, ken cadagiti agnaed iti Jerusalem, ken amin ng̃a Israel, ng̃a adda iti asideg, ken adda iti adayu, cadagiti amin a dagdaga a pang̃pagtalawam cadacuada a gapu iti salung̃asing̃da a sinalung̃asing̃da kenca.

8 O Apo, cadacami cucua ti pannacariribuc ti rupa, cadagiti ar-arimi, cadagiti pang̃uloenmi, ken cadagiti ammami, gapu ta nagbasolcami iti maibusor kenca.

9 Iti Apo a Diosmi cucua dagiti caasi ken pammacawan; ta immalsacami a maibusor kencuana;

10 ket dicam met nagtulnog iti timec ni Jehova a Diosmi, a magna cadagiti linlintegna, isuda ng̃a incabilna iti sang̃oananmi gapu cadagiti adadipenna a mammadto.

11 Wen, amin ng̃a Israel sinalung̃asing̃na ti lintegmo, ng̃a simmiasida met laeng̃, tapno dida coma tung̃palen ti timecmo: gapu itoy naibucbuc cadacami ti panang̃ilunod, ken iti sapata a naisurat iti linteg ni Moises ng̃a adipen ti Dios; gapu ta nagbasolcami a cumaniwas kencuana.

12 Ket isu pinasing̃kedanna dagiti saona ng̃a insaona a maibusor cadacami, ken maibusor cadagiti oc-ocommi a nang̃ocom cadacami, iti panang̃yegna cadacami iti dackel a kinadakes; ta uray caanoman saan a naararamid iti baba ti amin a lang̃it a cas iti naaramid iti Jerusalem.

13 Cas adda a naisurat iti linteg ni Moises, amin daytoy a kinadakes immay cadacami: ng̃em dicam pay nagdawat iti parabur ni Jehova a Diosmi, tapno agbabawicam coma cadagiti kinadang̃kesmi,

ken adda coma cadacam ti kinasaririt iti kinapudnom.

14 Isut' gapuna a ni Jehova inaywan-
anna ti kinadakes, ket isut' inyegna cada-
cami; agsipud ta ni Jehova a Diosmi isut'
nalinteg cadagiti amin nğa aramidna nğa
aramidenna, ket dicam tinunğpal ti timec-
na.

15 Ita nğarud, O Apo a Diosmi, nğa
inaonmo ti ilim iti daga nğa Egipto ita
mannacabalin nğa imam, ket nacagun-odca
iti dayaw, a cas itoy nğa aldaw; nagbasol-
cami, nanğaramidcami a sidadanğkes.

16 O Apo, a mayannurot ti amin a
kinalintegmo, matuckiad coma, dawatec
kenca, ti unğet ken punğtotmo iti ciudad-
mo a Jerusalem, ti nasantoan a bantaymo;
agsipud ta gapu cadagiti basbasolmi, ken
gapu iti kinadanğkes dagiti ammami, ti
Jerusalem ken ti ilim nagbalinda a naba-
inan cadagiti amin nğa adda nğa aglicmut
cadacami.

17 Ita nğarud, O Diosmi, ipanğagmo ti
cararag ti adipenmo, ken dagiti pannaki-
caasina, ket paraniagam ta rupam iti
santuariom a malanğalanğ, gapu iti
Apo.

18 O Diosco, idumogmo ta lapayagmo,
ket denğgem; luctam dagiti matam, ket
kitaem dagiti lanğalanğmi, ken ti ciudad
a managanan gapu iti naganmo: ta dicam
ituyanğ dagiti pannakicaasimi iti sanğom
gapu iti kinalintegmi, no di ket gapu iti
dackel a caasim.

19 O Apo, denğgem; O Apo, pacawa-
nem; O Apo, ipanğagmo ken aramidem;
dica agtactac, gapu kenca met laenğ, O
Diosco, ta ti ciudadmo ken ti ilim mana-
ganauda iti naganmo.

20 Ket idi addaac pay laenğ nğa agsa-
sao, ken agcarcararag, ken agipudpudno
iti basolco ken iti basol ti ilic nğa Israel,
ket intuyanğco ti pannakicaasic iti sanğo
ni Jehova a Diosco gapu iti nasantoan a
bantay ti Diosco;

21 wen, idi agsasaoac pay laenğ nğa
agcarcararag, ti lalaki a ni Gabriel, isu a
nakitac iti sirmata iti punğanay, idinto
a napatayab a sipapardas, kinalbitnac a
cas horas ti daton iti rumabii.

22 Ket nanğisuro caniac, ket nagsao
caniac a kinunana, O Daniel, ita rumuarac,
tapno iccanca iti sirib ken pannacaawat.

23 Iti panangrugi cadagiti pannakica-
asim rimmuar ti bilin, ket siac umayac a
manğibaga kenca; ta sica maayatca unay:
gapuna nğa otobem ti panğgep, ket ma-
awatam ti sirmata.

24 Pitopulo a lawasna ti nakednğan
gapu iti ilim ken iti nasantoan a ciudad-
mo, tapno malpas ti salunğasinğ, ken
manğaramid ti maysa a panunğpalan dagi-
ti basol, ken manğaramid ti panagcacappia
gapu iti kinadakes, ken manğyeg iti agna-
nayon a kinalinteg, ken selloan ti sir-
mata ken padto, ken manğpulot iti casan-
toan.

25 Ammoem nğarud, ket maawatam, a
manipud iti iruruar ti bilin a manğpabaro
ken manğbanğon iti Jerusalem aginğga iti
napulotan, ti principe, addanto pito a
lawasna, ken innem a pulo ket dua a
lawasna: mabanğonto manen nğa adda
lansanğanna ken canal, uray pay cadagiti
nariribuc a tiempo.

26 Ket calpasan dagiti innem a pulo
ket dua a lawasna makeltayto ti napulo-
tan, ket awanto ti mabati kencuana: ket
ti ili ti principe nğa umayto racrakennanto
ti ciudad ken ti santuario; ket ti panunğ-
palanna maaramidto agraman ti maysa a
layus, ket aginğga iti canibusanan maara-
midto ti gubat; maikeddenğ dagiti panna-
carba.

27 Ket manğaramidto iti maysa a
nalagda a tulag cadagiti adu iti maysa a
lawasna: ket iti tenğnğa ti lawasna pasar-
denğennanto ti sacrificio ken daton; ken
iti payac dagiti kinarimon *umayto* ti may-
sa a mamagbalin a lanğalanğ; ket aginğga
met laenğ iti naananay a panunğpalan,
ket dayta isut' maikeddenğ, maibuyatto
ti punğtot iti walanğwalanğ.

Ti sirmata ni Daniel iti maysa a tao. Isu mapabutenğ, ket isut' liwliwaen ti tao.

10 Iti maicatlo a tawen ni Ciro nğa ari
ti Persia maysa a banag ti naipal-
tiinğ ken Daniel, a ti naganna nanaganan
idi iti Baltasar; ket ti banag isut' pudno
idi, a maysa met laenğ a dackel a gubat;
ket isu naawatanna ti panğgep, ket adda
idi pannacaawatna iti sirmata.

2 Cadagita nğa aldaw siac, ni Daniel,
nagpanesac iti amin a tallo a lawasna.

3 Saanac a nanğan iti naimas a tinapay,
ket awan met ti immay a lasag wenno arac
iti nğiwatco, ket diac met sinapsapoan a
pulos ti bagíc met laenğ, aginğgat' natunğ-
pal ti amin a tallo a lawasna.

4 Ket iti maicaduapulo ket uppat nğa

aldaw ti umuna a bulan, idi nğa addaac iti igid ti dackel a carayan, nğa isu ti Jidekel,

5 intanğadco dagiti matac, ket kimmitaac, ket adtoy, ti maysa a tao a nagcawes iti lienzo, a dagiti lomona nabaricsanda iti pulos a balitoc ti Ufas:

6 ti bagína met mayaspinğ iti berilo, ket ti rupana cas iti kita ti kimát, ket dagiti matana casta gumilgil-ayab nğa aluten, ket dagiti tackiagna ken sacsacana casda napasilenğ a gambanğ, ket ti timec dagiti saona cas la timec ti maysa a caadu ti tao.

7 Ket siac, Daniel, a maymaysa nakitac ti sirmata; ta dagiti tattao nğa adda idi caniac saanda a nakita ti sirmata; nğem maysa a dackel a panagkintayeg natnag cadacuada, ket isuda nagtalawda a naglemmenğ.

8 Gapuna a nagbatiac a maymaysa, ket nakitac daytoy dackel a sirmata, ket awan ti nabati a pigsa caniac; ket ti kinataerco nagbalin caniac a panagrupsa, ket awan ti tinaginayonco a pigsa.

9 Nupay casta nanğegco ti timec dagiti saona; ket idi a nanğegco ti timec dagiti saona, natnagacon iti maysa a nargaan a turog iti rupac, a ti rupac nagturonğ iti daga.

10 Ket adtoy, maysa nğa ima sinagidnac, ket insimpanac cadagiti tumenğco ken cadagiti daculap dagiti imac.

11 Ket kinunana caniac, O Daniel, sica tao a maayayat unay, maawatam dagiti sao nğa imbagac kenca, ket tumacderca nğa agtindec; ta kenca maibaonac ita. Ket idi a naibagana daytoy a sao, timmacderac a sipipigerger.

12 Idin kinunana caniac, Dica agbutenğ, Daniel, ta nanipud idi damo nğa aldaw a panangicabilco ita pusom a macaawat ken panagemmam iti sangoanan ti Diosmo, dagiti saom naipanğagda: ket umayac gapu cadagiti saom.

13 Nğem ti principe ti pagarian ti Persia bimmusor caniac iti duapulo ket maysa nğa aldaw, nğem adtoy, ni Micael a maysa cadagiti principe, immaynac tinulonğan; ket siac nagbatiac idiay cadagiti ar-ari ti Persia.

14 Ita umayac a manğipaawat kenca no anianto ti maaramid iti ilim cadagiti aldaw a maud-udi; ta ti sirmata maipaay laenğ cadagiti *adu nğa* aldaw.

15 Ket idi a naibagana caniac ti mayannurot cadagitoy a sao, indumogco ti rupac iti daga ket nagumelac.

16 Ket adtoy ti maysa nğa umaspinğ cadagiti annac dagiti tattao sinagidna dagiti bibigco: idin linuctac ti nğiwatco, ket nagsaoac, a kinunac kencuana a nagtacder idi sangoanac, O apoc, gapu iti sirmata dagiti ladinğitco nagsublida caniac, ket awan ti mabatic a pigsa.

17 Ta casano ti pannakisao ti adipen daytoy apoc itoy apoc? ta no maipapan caniac, nasinğdat nğa awan caniac ti nabati a pigsa, ket awan met ti anğes a natda caniac.

18 Idin kinalbitnac manen ti maysa a cas kita ti maysa a tao, ket isu pinapigsanac.

19 Ket kinunana, O tao a maayayat unay, dica agbutenğ: adda coma kenca ti talna, bumilegca, wen, bumilegca. Ket idi a nagsao caniac napapigsaac, ket kinunanac, Agsao coma ti apoc; agsipud ta pinapigsanac.

20 Idin kinunana, Dica ammo aya no ania ti gapuna nğa umayac kenca? ket ita agsubliac a manğgubat iti principe ti Persia: ket intono mapanac, adtoy, ti principe ti Grecia umayto.

21 Nğem ibagacto kenca dayta nailanad iti surat ti pudno: ket awan ti nanğpapigsa caniac a maibusor cadagitoy, no di la ni Micael a principeyo.

Ti tao ipadtona ti panaggubat ti Persia ken Grecia, ken ti amianan ken abagatan a pagpagarian.

11 Ket no maipapan caniac, idi damo a tawen ni Dario a Medo, timmacderac a mamasinğked ken manğpapigsa kencuana.

2 Ket ita iparanğconto kenca ti pudno. Adtoy, bumanğonto pay laenğ ti tallo nğa ar-ari iti Persia, ket ti maicapat nabacbacnanğto nğa adayu nğem isuda amin: ket intono tumubo a napigsa a gapu iti kinabacnanğna gargariennanto amin iti maibusor iti Grecia.

3 Ket maysa a napigsa nğa ari bumanğonto, nğa agarinto iti dackel a panagturay, ket aramidennanto ti cas pagayatanna.

4 Ket intono bumanğon, ti pagarianna maburacto ken mabinğbinğayto nğa agturonğ cadagiti uppat nğa anğin ti lanğit, nğem saan a cadagiti putotna, ken saan met a mayannurot iti pagturayan isu

a pagturayanna idi, ta ti pagarianna magabutto a maipaay cadagiti dadduma malacsid daytoy.

5 Ket ti ari ti abagatan napigsanto, ket *maysa* cadagiti principena; ket isu napigsanto iti ngatona ket addanto pagturayanna; ti pagturayanna maysanto a dackel a pagturayan.

6 Ket iti panungpalan dagiti tawen isuda agtipondanto; ket ti babai nga anac ti ari ti abagatan umayto iti ari ti amianan a mangaramid iti tulag: ngem isu dinanto taginayonen ti pigsa ti tackiagna; ket *ti ari ti abagatan* dinto met agtaginayon wenno ti tackiagna; *no di ket ti anacna a babai* mayawatto, ken dagiti nangyeg kencuana, ken ti nangipasngay kencuana, ken ti nangpapigsa kencuana cadagita a tiempo.

7 Ngem iti maysa a saringit dagiti ramutna ti maysa bumangonto iti saadna, isu nga umayto a bumusor iti buyot, ken sumrecto iti sarikedked ti ari ti amianan, ket busorennanto ida, ket mangabacto.

8 Ket casta met dagiti didiosda agraman cadagiti sinocog a ladladawanda, *ken* cadagiti nalibnos nga alalicamenda a pirac ken balitoc ipanawnanto a kinayawan idiay Egipto; ket isu baybay-annanto iti dadduma a tawtawen ti ari iti amianan.

9 Ket isu umayto iti ari ti abagatan, ngem agsublinto iti dagana met laeng.

10 Ket dagiti annacna a lallaki gumubatdanto, ket mangurongto iti maysa a caadu dagiti buybuyot, isuda nga umaydanto, ket isuntot' sacnapanda a cas iti layus lasatenda, ket agbalicdanto ket gubatendanto ti sarikedkedna met laeng.

11 Ket ti ari ti abagatan matignayto iti pungtot, ket rumuarto ket makigubatto kencuana, iti met laeng ari ti amianan; ket ibartaynanto ti maysa a caadu ti tao, ket ti caadu ti tao maitedto iti imana.

12 Ket ti caadu ti tao maipangatonto, ket ti pusona maitan-octo, ket itappuacnanto dagiti linaclacsa, ngem isu dinto mangabac.

13 Ket ti ari ti amianan agbalicto, ket mangibartayto iti maysa a caadu ti tao a dacdackel ngem iti immuna, ket isu umayto iti panungpalan dagiti tiempo, a dagiti *met laeng* tawtawen, nga addaan iti dackel a buyot ken adu a kinabacnang.

14 Ket cadagidiay a tiempo adunto ti tumacder a bumusor iti ari ti abagatan: casta met dagiti annac dagiti nauyong cadagiti il-ilim ngumatodanto a mangpasingked iti sirmata; ngem isuda mapasagdanto.

15 Gapuna a ti ari ti amianan umayto, ket mangbangonto iti maysa a turod, ket alaennanto ti maysa a ciudad a nasarikedkedan unay: ket dagiti buybuyot iti abagatan didanto mabalin ti agtacder, uray met dagiti napili a tattaona, ket awan met ti uray aniaman a bileg a gumaway.

16 Ngem dayta umay a bumusor kencuana aramidennanto ti mayanatup iti pagayatanna met laeng, ket awanto ti agtacder iti saclangna; ket isu agtacderto iti nagloriaan a daga, ket iti imana addanto pannacadadael.

17 Ket icabilnanto ti rupana nga umay agraman iti pigsa ti amin a pagarianna, ket kencuana nalinteg a casasaad; ket aramidennanto ida: ket itdennanto *iti ari ti abagatan* ti anac a babai dagiti babbai a mangriribuc kencuana; ngem *ti anac a babai* saanto nga agtacder, ket saan met a maipaay kencuana.

18 Calpasan daytoy italiawnanto ti rupana cadagiti purpuro, ket mangalanto iti adu; ngem maysa a principe ti mangpasardengto iti pacababalawan nga intedna; wen, ket saan pay la a daydayta, pasubliennanto ti pacababalawan nga iturong kencuana.

19 Calpasanna italiawnanto ti rupana cadagiti sarikedked ti dagana met laeng; ngem isu maitibcolto ket maiticleb ket saanto a masaracanen.

20 Iti casta bumangonto iti saadna ti maysa nga agsingsingir iti buis a palabsenna ti dayag ti pagarian, ngem iti uneg ti dadduma nga aldaw isu madadaelto, saan a gapu iti pungtot, ket saan a gapu iti gubat.

21 Ket iti saadna bumangonto ti maysa a tao nga awan ti cais-secanna, isu a dida idi nangtedan iti dayaw ti pagarian: ngem isu umayto iti tiempo ti talna, ket gun-odennanto ti pagarian cadagiti panangpaspasablóg.

22 Ket dagiti manglapunos a buyot malapunosdanto iti saclangna, ket maburacdanto; wen, casta met ti principe ti tulag.

23 Ket iti calpasan ti singgalut a naaramid kencuana, isu agaramidto a siaallilaw; ta isu ngumatonto ken agbalinto a napigsa agraman bassit a tattao.

24 Iti tiempo ti kinatalged umayto cadagiti met laeng calucmegan a luglugar ti pro-

vincia; ket aramidennanto dayta di ina-
ramid dagidi ammana ken saan met dagidi
amma dagiti ammana; isu iwarananto ca-
dacuada ti sinamsam, inagaw, ken kina-
bacnang̃; wen, pakinacmennanto dagiti
segsegpenna a maibusor cadagiti sari-
kedked iti maysa a tiempo.
25 Ket tignayennanto ti pannacabalin
ken kinaturedna a maibusor iti ari ti aba-
gatan agraman maysa a dackel a buyot;
ket ti ari iti abagatan makigubatto iti
paggugubatan agraman maysa a dackel
unay ken nabileg a buyot; ng̃em isu dinto
agtacder; ta pakinacmendanto dagiti sicsi-
cat a maibusor kencuana.
26 Wen, isuda a mang̃an cadagiti naimas
a canen isut' rebbekendanto, ket ti buyot-
na agsacnapto a cas layus; ket adu ti ma-
pasag a mapapatay.
27 Ket no maipapan cadagiti dua ng̃a
ar-ari dagiti pusoda addadanto ng̃a ag-
aramid iti rang̃gas, ket agsaodanto cada-
giti ulbod iti maysa a lamesaan; ng̃em
saanto a rumang̃-ay; ta ti panung̃palan
addanto pay laeng̃ iti nakedng̃an a tiempo.

28 Iti casta isu agawidto iti dagana ag-
raman iti adu a kinabacnang̃; ket ti puso-
na maibusorto iti nasantoan a tulag; ket
aramidennanto *ti pagayatanna*, ket ag-
awidto iti bucodna a daga.
29 Iti nakedng̃an a tiempo isu agsub-
linto ket mapanto iti abagatan; ng̃em sa-
anto ng̃a iti maud-udi a tiempo a cas idi
immun-una.
30 Ta umayto dagiti sasacayan ti Quitim
a maibusor kencuana; gapuna ng̃a isu ag-
leddaang̃to, ket agsublinto, ket addanto
pung̃totna a maibusor iti nasantoan a
tulag, ket aramidennanto *ti pagayatanna:*
ket agsublinto met laeng̃, ket addanto
panang̃icancanona cadagidiay a mang̃idian
iti nasantoan a tulag.
31 Ket dagiti buybuyot agtacderdanto
a tumipon kencuana, ket bassawang̃andan-
to ti nasantoan a balay, uray pay ti sari-
kedked, ket iruardanto ti di agsarday a
daton a mapuuran, ket isaaddanto ti naca-
rurrorod a mang̃aramid iti walang̃walang̃.
32 Ket dagiti agaramid a sidadang̃kes
a maibusor iti tulag pagbassawang̃annanto
ida a gapu cadagiti panang̃paspasablóg;
ng̃em dagiti tattao ng̃a ammoda ti Diosda
napigsadanto ken agaramiddanto *iti kina-
laing̃.*
33 Ket isuda a mamasirib cadagiti tat-
tao sursuroandanto ti adu; nupay casta
mapasagdanto a gapu iti campilan ken
gapu iti darang̃, gapu iti pannacacayaw
ken pannacadadael iti *adu ng̃a* aldaw.
34 Ita inton mapasagda, matulong̃an-
danto iti bassit a badang̃; ng̃em aduntо ti
tumipon cadacuada a buyogen ti panang̃-
pasablóg.
35 Ket dadduma cadacuada a mamasi-
rib mapasagdanto a mang̃linis cadacuada,
ken mang̃gugor, ken mang̃papudaw cada-
cuada aging̃ga met laeng̃ iti tiempo a
panung̃palan, ta isut' maipaay laeng̃ iti
nakedng̃an a tiempo.

36 Ket ti ari agaramidto iti cas mainu-
got iti pagayatanna; ket itan-ocnanto ti
bagína met laeng̃, ken padackelenna ti
bagína met laeng̃ iti ng̃ato ti amin a dios,
ket agsaonto cadagiti nacascasdaaw a banag
a maibusor iti Dios dagiti didios; ket
rumang̃-ayto aging̃gat' matung̃pal ti pung̃-
tot; ket dayta natuding̃án maaramidto.
37 Ket dinanto met icancano dagiti
didios dagiti ammana ken ti tarigagay
dagiti babbai, ket dina met icancano ti
aniaman a dios; ta isu padackelennanto ti
bagína met laeng̃ iti ng̃atoda amin.
38 Ng̃em iti saadna dayawennanto ti
dios dagiti sarikedked, ket maysa a dios a
saan ng̃a amammo idi dagidi ammana
dayawennanto iti balitoc, ken pirac, ken
cadagiti napateg a batbato, ken cadagiti
macay-ayo a banag.
39 Ket agaramidto iti maibusor cadagiti
capigsaan a sarikedked babaen iti tulong̃
ti sang̃sang̃aili a dios: asinoman a mang̃big-
big *kencuana* dumackelto ti dayagna, ket
pagturayennanto ida iti ng̃ato ti adu, ket
bing̃bing̃ayennanto ti daga a gapu iti
maysa a pateg.

40 Ket iti tiempo ti panung̃palan ti ari
iti abagatan makigubatto kencuana; ket
ti ari ti amianan umayto a bumusor ken-
cuana a cas maysa ng̃a alawig agraman
cadagiti luglugan ken tattao a sicacabayo
ken adu a sasacayan; ket sumrecto cadagiti
dagdaga, ket agsacnapto a cas layus, ket
lasatennanto.
41 Isu sumrecto met iti nagloriaan a
daga, ket aduntо ti *daga a* marebba; ng̃em
dagitoy maispaldanto iti imana: ti Edom
ken ti Moab ken dagiti pang̃uloen dagiti
annac ni Ammon.
42 Yucradnanto met ti imana cadagiti
dagdaga; ket ti daga ng̃a Egipto saanto
a malacsid.
43 Ng̃em addanto pannacabalinna iti
ng̃ato dagiti sanicua a balitoc ken pirac,

ken iti amin a napateg iti Egipto; ket
dagiti taga Libia ken taga Etiopia adda-
danto cadagiti addangña.
44 Ñgem isu riribukennanto dagiti
damdamag ñga aggapu iti daya ken iti
amianan; ket rumuarto a sirurungñsot
unay a mañgrebbec ken mañgpucaw iti
adu.
45 Ket ipasdecnanto dagiti tolda ti
palaciona iti nagbaetan ti baybay ken ti
nagloriaan ken nasantoan a bantay; nupay
casta umayto ti panunñgpalan, ket awanto
ti bumadañg kencuana.

Ti tulonñg ni Micael iti tiempo ti riribuc.
Ti tiempo ti panunñgpalan.

12 Ket iti dayta a tiempo agtacderto ni
Micael, a dackel a principe, isu ñga
agtacder a maipaay cadagiti annac ti
ilim; ken addanto maysa a tiempo ti
riribuc, isu ñga awan idi uray caanoman
nanipud iti caadda ti nacion agingña met
laeñg iti dayta a tiempo: ket iti dayta a
tiempo ti ilim maispalto, tunggal maysa a
masaracto a naisurat iti libro.
2 Ket adu cadacuada a maturog iti
tapoc ti daga mariingñdanto, ti dadduma
iti biag ñga agnanayon, ket ti dadduma
iti pannacaibabain ken awan ti patingñgana
ñga umsi.
3 Ket dagiti mamasirib aglawagdanto
a cas iti raniag ti tañgatañg; ket dagiti
mañgiragpat cadagiti adu iti kinalinteg
casdanto cadagiti bitbitwen iti agnanayon
ñga awan ti iñggana.
4 Ñgem sica, O Daniel, punitam dagiti
sao, ket deppelam ti libro agingña met
laeñg iti tiempo ti panunñgpalan: adu
dagiti agtarayto a mapan ken agsubli, ket
ti pannacaammo dumackelto.

5 Idin siac, ni Daniel, kimmitaac, ket,
adtoy, nagtacder dagiti dua a sabali, ti
maysa iti igid ti carayan iti daytoy a
bañgir, ket ti sabali iti igid ti carayan iti
dayta a bañgir.
6 Ket ti maysa kinunana iti tao a
nagcawes iti lienzo, isu ñga adda idi iti
ñgato dagiti danum ti carayan, Casanonto
ti cabayagna aginñggat' panunñgpalan dagi·
toy a nacascasdaaw?
7 Ket nañgegco ti tao a nagcawes iti
lienzo, isu ñga adda idi iti ñgato dagiti
danum ti carayan, idi intayagna ti ca-
nawan ñga imana ken ti catigid ñga imana
ñga impalañgit, ket insapatana iti daydiay
agbiag iti agnanayon, a maipaayto iti
maysa a tiempo, dagiti tiempo, ken maysa
a cagudua; ket intono inaramidda ti
panunñgpalan ti pannacaburburac ti pan-
nacabalin ti nasantoan ñga ili, amin dagi-
toy a banag malpasdanton.
8 Ket nañgegco ñgem diac naawatan:
idin kinunac, O Apoc, anianto ti tunñgpal
dagitoy a banag?
9 Ket isu kinunana, Inca iti dalanmo,
Daniel; ta dagiti sao maripcanda ken
maselloan aginñgganat' tiempo ti panunñg-
palan.
10 Adu dagiti aggugorto ti bagbagída
met laeñg, ken papudawenda dagiti bag-
bagída met laeñg, ket madalusanda; ñgem
dagiti managdacdakes agaramiddanto a
sidadañgkes; ket awan cadagiti manag-
dacdakes ti macaawat; ñgem isuda a
masiribda maawatandanto.
11 Ket manipud iti tiempo a ti di
agsarday *a daton a mapuuran* maiccatto,
ket ti kinarimon a mamaglañgalañg ma·
bañgonto, addanto sañgaribu duagasut
ket siam a pulo ñga aldaw.
12 Nagasat ti aguray, ken umay iti
sañgaribu tallo gasut ket tallopulo ket
lima ñga aldaw.
13 Ñgem sica inca iti dalanmo aginñg-
ganat' panunñgpalan; ta aginanácanto, ken
agtacdercanto iti gasatmo iti panunñgpalan
dagiti aldaw.

TI LIBRO NI

OSEAS.

Ti mayarig a pannakiasawa ni Oseas iti maysa a babai a mannakiabig.

1 Ti sao ni Jehova nga immay idi ken ni
Oseas, anac ni Beeri, cadagiti aldaw ni
Ozias, Joatan, Acaz, ken Ezequias, ar-ari
ti Juda, ken cadagiti aldaw ni Jeroboam,
anac ni Joas, ari ti Israel.

2 Idi immuna a panagsao ni Jehova
gapu ken ni Oseas, ni Jehova kinunana
ken ni Oseas, Inca, mangalaca kenca ti
maysa nga asawa iti pannakiabig ken an-
nac ti pannakiabig; ta iti daga agaramid
ti dackel a pannakiabig *a sumina* ken ni
Jehova.
3 Isu ngarud napan ket innalana ni
Gomer, anac a babai ni Diblaim, ket nagsi-
cug idi, ket inyanacna kencuana ti maysa
a lalaki.
4 Ket imbaga kencuana ni Jehova:
Ipanaganmo kencuana ti Jezrael; ta iti
mabiit manipud ita, siac sucnalacto iti dara
ni Jezrael iti balay ni Jehu, ket pasar-
dengecto *ti panagturay* iti pagarian ti balay
ti Israel.
5 Ket maaramidto itinto aldaw a bung-
tolecto ti ba-i ti Israel idiay lobong a
Jezrael.
6 Ket nagsicug manen ken inyanacna
ti maysa a babai. Ket imbaga *ni Jehova*
kencuana, Ipanaganmo kencuana ti Lo-
ruhama*; ta siac, awanen ti caasic iti ba-
lay ti Israel, nga uray casano diac coma
pacawanen ida.
7 Ngem iti balay ti Juda addanto asic,
ket isalacanconto ida gapu ken Jehova a
Diosda, a diacto ket icanawa ida a maara-
mat ti ba-i, uray campilan, uray bacal,
uray cabcabayo, ken uray tattao nga agca-
bayo.
8 Ket calpasan ti panamusotna ken ni
Lo-ruhama, nagsicug, ket impasngayna
manen ti maysa a lalaki.
9 Ket kinuna *ni Jehova,* Ipanaganmo
kencuana ti Lo-ammi*; gapu ta saancay
nga ilic, ken saanacto a *Diosyo.*

10 Nupay casta ti bilang dagiti annac ti
Israel casto iti dara ti baybay, a di ma-
balin a rucoden ken bilangen; ket ma-
aramidto iti lugar a nacaisaoanna cada-
cuada, Saancayo nga ilic, maibaganto
cadacuada, *Dacayo* ti annac ti Dios a
sibibiag.
11 Ket dagiti annac ti Juda ken dagiti
annac ti Israel maurnongdanto, ket mang-
dutocdanto cadacuada met laeng ti maysa
a palungo, ket sumang-atdanto nga aggapu
iti daga; ta dackelto ti aldaw ni Jezrael.

Ni Jehova dusaenna ti kinasukir ti ilina, nupay casta asawaennanto manen.

2 Cunayo cadagiti cacabsatyo a lallaki
Ammi†, ken cadagiti cacabsatyo a
babbai, Ruhama‡.

2 Makiringgorcay ken inayo, makiring-
gorcayo; ta isu saan nga asawac, ken uray
siac saanac met nga asawana; iccatenna
coma iti rupana dagiti pannakiabigna, ken
dagiti pannakicamcamalalana cadagiti su-
sona;
3 di la ket ta no siac labusac a lamo-
lamo, ket isaadco a cas iti casasaadna iti
aldaw a pannacayanacna, a pagbalinec a
casla maysa a daga a namaga, ket papata-
yec iti waw.
4 Wen, awanton ti asic cadagiti annac-
na; ta annac ida ti abig;
5 ta ni inada nagbalangcantis; isu a
nangyanac cadacuada nagaramid a siba-
bain; ta isu kinunana, Innacto suroten
dagiti caayanayatco, isuda a mangted
caniac iti tinapay ken danumco, ti dutdot-

* *Lo-ruhama:* cayatna a saoen, *Ti saan a nacagun-od ti asi.*

* *Lo-ammi:* cayatna a saoen, *Saan nga ilic.*

† *Ammi:* cayatna a saoen, *Ti ilic.*

‡ *Ruhama:* cayatna a saoen, *Ti nacagun-od iti asi.*

co* ti carnero, ken linoc†, ti lanac ken ti inumec.

6 Gapuna, adtoy, siac aladecto ti dalanmo cadagiti siit, ket bangonecto ti maysa a bacud a maibusor kencuana, tapno dinanto masaracanen iti dalanna.

7 Ket surotennanto dagiti caayanayatna, ngem saannanto a macamacam idan; sapulennanto ida, ngem saannanton ida a mabirucan: iti casta cunananto, Innac ket agsubliacto idi immuna nga asawac; ta naimimbagac idi ngem ita.

8 Ta isu saanna a binigbig nga iniccac iti bucbukel, ken iti baro nga arac, ken lana, ken pinaaduc kencuana ti pirac ken balitoc, isu a maaramatda gapu ken Baal.

9 Gapuna, alaecto manen iti bucbukelco iti tiempona, ken ti baro nga aracco iti nakedngan a tiempona, ket alaecto manen ti dutdot ti carnero ken ti linoc isu a nangaccub coma kencuana iti kinalamolamona.

10 Ket ita lucaisacto ti kinaderrepna iti imatang dagiti caayanayatna, ket awanto ti macaisalacan kencuana itoy imac.

11 Pagsardengecto met amin ti ragsacna, dagiti ramrambacna, dagiti kellepna, ken dagiti aldawna a panaginaná, ken amin dagiti gimongna a napanayag.

12 Dadaelecto dagiti uvasna ken dagiti cayona nga higos, isuda a sinaona, Dagitoy ti tangdanco nga impaay caniac dagiti caayanayatco; ket pagbalinecto ida a bakir, ket dagiti animal ti tay-ac lamutendanto ida.

13 Ket sucalacto kencuana dagidi aldaw dagiti Baales, a cadacuada pinuuranna ti incienso, idi inarcosanna ti bagína met laeng cadagiti ar-aritosna, ken cadagiti aruatna, ket sinurotna dagiti caayanayatna, ket linipatandac, cuna ni Jehova.

14 Iti casta, adtoy, isut' sulisogecto, ket iyegconto iti let-ang, ket agsaoacto kencuana a sililiwliwa.

15 Ket itdecto kencuana dagiti cauvasanna manipud sadiay, ken iti lobong nga Acor a maipaay a ruangan ti inanama; sadiay sumungbatto cas cadagiti aldaw ti kinaubingna, ken cas idi aldaw a panagpanawna idiay daga ti Egipto.

16 Ket isunto iti dayta nga aldaw, cuna ni Jehova, a naganandacto iti Ishi*, ket ni caanoman dinacto nagananen a Baali†.

17 Ta iccatecto iti ngiwatna ti nagan dagiti Baales ket ni caanoman saandanton a masaoan iti naganda.

18 Ket iti dayta nga aldaw mangaramidacto ti maysa a tulag a maipaay cadacuada cadagiti animal iti tay-ac, ken cadagiti tumatayab iti tangatang ken cadagiti agcarayam iti daga; dadaelecto iti ba-i ken ti campilan ken panagbabacal nga aggapu iti daga, ket pagiddaecto idan a sitatalged.

19 Ket yasawacanto caniac iti agnanayon; wen, makiasawaacto kenca iti kinalinteg, iti kinajusticia, ken iti naayat a kinaimbag, ken cadagiti caasi.

20 Ta makiasawacanto caniac iti kinatalimudoc; ket maammoamto ni Jehova.

21 Ket maaramidto iti dayta nga aldaw, sumungbatacto, cuna ni Jehova, sumungbatacto cadagiti langlangit, ket isuda sumungbatdanto iti daga.

22 Ket iti daga sumungbatto dagiti bucbukel, ken ti baro nga arac, ken ti lana; ket dagitoy sumungbatdanto iti Jezrael‡.

23 Ket isu imulacto caniac iti daga, ket kencuana isu a di nacagun-od ti asi, maasiacto; ket cunacto cadacuada isuda a saan idi nga ilic, Sica ti ilic; ket isuda cunadanto, *Sicat'* Diosco.

Ti mayarig a maicadua a pannakiasáwa ni Oseas.

3 Ket kinuna caniac ni Jehova, Inca manen agayatca iti maysa a babai nga inay-ayat ti gayyem*na*, ken makicamcamalala, a cas met laeng iti panagayat ni Jehova cadagiti annac ti Israel, nupay simmurotda cadagiti sabali a didios, a gustoda dagiti catipkel dagiti uvas a napakiriit.

2 Gimmatangac ngarud *iti asawa* a maipaay caniac iti sangapulo ket lima *a capisi* ti pirac, ken maysa nga homer§ ti cebada ken cagudua nga homer ti cebada;

3 ket kinunac kencuana, Sica agtalinaedcanto caniac iti adu nga aldaw: dicanto agbalangcantis, ken saancanto nga

---

* Isu ti aramiden a de lana.
† Isu ti aramiden a lienzo.

* *Ishi:* cayatna a saoen, *Asawa a lalaki.*
† *Baali:* cayatna a saoen, *Apoc.*
‡ *Jezrael:* cayatna a saoen, *Isu nga immula ti Dios.*
§ *Homer:* Pagsucatan a ngannganì uppat a caban.

asawa ti uray asino a lalaki: ket castaacto
met no maipapan kenca.
4 Ta adunto dagiti aldaw a panag-
taeng dagiti annac ti Israel nga awan ti
arida, ken awan ti principeda, ken awan
ti datonda, ken awan ti monmonda, ken
awan cadacuada ti efod ken terafin:
5 calpasanna agsublinto dagiti annac ti
Israel, ket sapulendanto ni Jehova a
Diosda, ken ni David nga arida, ket umay-
danto nga agbuteng ken ni Jehova
ken iti kinaimbagna, cadagiti maud-udi
nga aldaw.

Ti pannakisuppiat ni Jehova a maibusor iti kinadakes ti Israel.

4 Denggenyo ti sao ni Jehova, dacayo
nga annac ti Israel; ta ni Jehova
makisuppiat cadagiti agtaeng iti daga, ta
awan iti kinapudno, wenno kinaimbag,
wenno pannacaammo ti Dios iti daga.
2 Awan ti uray ania no di laeng panag-
sapata, ken panagdadael iti cari; ken pa-
nagpapatay, panagtacaw, ken pannaki-
camalala: rumuarda, ket ti dara sagidenna
ti dara.
3 Isut' gapuna nga agpanesto ti daga,
ket amin dagiti agtaeng kencuana cuma-
puydanto, ken castamet dagiti animal iti
away ken dagiti tumatayab iti tangatang;
wen, dagiti ican iti baybay maiccatdanto
met.
4 Nupay casta awan coma ti tao a ma-
kisusic, ket awan met coma ti tao a mang-
tubngar; ta ti ilim casda la ti makisup-
piat iti sacerdote.
5 Ket maitibcolcanto iti aldaw, ket ti
mammadto met matuangto agraman kenca
iti rabii; ket ni inam pucawecto.

6 Ti ilic madadaelda gapu iti panag-
curang ti pannacaammo: agsipud ta sica
linaismo ti pannacaammo, siac lac-
sidencanto met, tapno saancanto a sacer-
dote caniac: gapu ta linipatam ti linteg
ti Diosmo, siac met lipatecto dagiti annac-
mo.
7 No casano ti yaaduda, casta ti panna-
cabasolda caniac; supapacacto ti dayawda
iti pannacaibabain.
8 Alun-unenda ti basol ti ilic, ket isa-
adda ti pusoda iti kinadangkesda.
9 Ket isunto cas cadagiti tattao, casta-
met iti sacerdote; ket dusaecto ida gapu
cadagiti cadawyanda, ket subadacto ida
dagiti aramidda.
10 Ket mangandanto, ngem didanto
mabsugen; agbalangcantisdanto, ket saan-
danto nga umadu; agsipud ta insardeng-
da nga impangag ni Jehova.

11 Ti abig ken arac ken ti baro nga
arac dadaelenda ti nakem.
12 Ti ilic umumanda iti cayo, ket ti
sarucodda ipacaammona cadacuada; ta ti
espiritu ti abig pinabiddutna ida, ket
nagbalangcantisda, *a pimmanaw* manipud
iti Diosda.
13 Iti rabaw dagiti toctoc dagiti ban-
bantay agidatonda, ket agpuurda iti inci-
enso iti rabaw dagiti turturod, cadagiti
siroc dagiti roble, alamo, ken terebinto, ta
ti linongda nasayaat: gapuna a dagiti
annacyo a babbai agbalangcantisda, ket
makicamalala dagiti noviayo.
14 Saanconto a dusaen dagiti annacyo a
babbai no agbalangcantisda, ket uray met
dagiti noviayo no makicamalalada, ta
dagiti met laeng *lallaki* suminada a cacu-
yogda dagiti balangcantis, ket agraman
cadagiti babbai a mannakiabig agidaton-
da; ket ti ili nga awan pannacaawatna
matuangto.

15 Nupay sica, Israel, agbalangcantisca,
ti Juda saan coma a bumiddut; ket dicay
umay aginggat' Galgal, ken dicay met
mapan idiay Bet-aven, ken saancayto
met nga agsapata, Cas sibibiag ni
Jehova.
16 Ta ti Israel nagaramid a sipipinget,
a cas ti maysa a nasukir nga urbon ti
baca: ita ni Jehova taraonannanto ida a
cas maysa nga cordero iti maysa a dackel
a lugar.
17 Ti Efraim maitipon cadagiti ladla-
dawan; isut' baybay-am.
18 Ti inumenna agbalin a naalsem;
agbalangcantisda iti cancanayon; dagiti
agturayna ayatenda unay ti bain.
19 Isut' binalcut ti angin cadagiti pa-
yacna; ket gapu cadagidi datdatonda mai-
babaindanto.

Dagiti panguloen ken sacerdote ti Juda mapatigmaananda iti panagbabawi.

5 O dacayo a sacerdote, denggenyo
daytoy, ket ipangagyo, O balay ti
Israel, tumimudca, O balay ti ari; ta
cadacayo rumbeng ti pannacaocom; ta
dacayo idi ti silo idiay Maspad, ken may-
sa a bateng a naipacat idiay Tabor.

2 Ket dagiti immalsa limmaloda iti
panagpapatay; ngem, siac ti mangtubngar
cadacuada amin.
3 Siac malasinco ti Efraim, ket ti Israel
saan a mailemmeng caniac; ta ita, O
Efraim, nagbalangcantisca, ti Israel ma-
alisan.
4 Dagiti aramidda saandanto nga ipa-
lubos ti panagsublida iti Diosda; gapu
ta ti espiritu ti kinaabig adda cadacuada,
ket saanda nga ammo ni Jehova.
5 Ket ti kinatangsit ti Israel ibatadna
iti rupana: isut' gapuna a ti Israel ken
Efraim maitibcoldanto iti kinadakesda;
ket ti Juda met maitibcolto agraman ca-
dacuada.
6 Agraman cadagiti carcarnero ken
bacbacada mapandanto agbirbiruc ken ni
Jehova, ngem isut' saandanto a masara-
can; isut' immadayu cadacuada.
7 Nagaramidda a sigugulib iti maicani-
was ken ni Jehova, ta nagputotda cadagiti
annac a gangannaet: ita ti kellep alun-
unennanto ida agraman cadagiti talonda.

8 Pagtimkenyo ti corneta idiay Gabaa,
ken ti tangguyob idiay Rama: pagunien-
yo ti nacadadanag idiay Bet-aven; iti
licudam, O Benjamin.
9 Ti Efraim agbalinto a langalang iti
caaldawan ti panangtubngar: cadagiti
caputotan ti Israel impacaammoc ti ad-
danto a di bumurong.
10 Dagiti panguloen ti Juda mayarigda
cadagiti nangyalis ti dulon; ibucbocconto
cadacuada a cas danum ti pungtotco.
11 Ti Efraim mapaparigat, maburac iti
pannacaocom; ta isut' napnec a simmurot
cadagiti bilbilin *ti tao.*
12 Isut' gapuna siac iti Efraim ti cas
maysa a sánga, ken iti balay ti Juda cas
pannacalungtot.
13 Idi nakita ti Efraim ti sakitna, ket
ti Juda ti sugatna, iti casta ti Efraim napan
idiay Asiria, ket ibaonnanto ken ari Jareb;
ngem isu saancay a mabalin a paimbagen,
ken saannanto met a maagasan ti su-
gatyo.
14 Ta siac castaacto ti leon iti Efraim,
ken cas la urbon ti leon iti balay ti Juda:
siac, siac met laeng, pigisecto ken puma-
nawacto; rabsutecto, ket awanto ti uray
siasinoman a mangispal.
15 Mapanacto ken agsubliacto iti lugar-
co, aginggat' mabigbigda ti basolda, ken
sapulenda ti rupac: iti pannacaparigatda
sapulendacto a sigaganetget.

Ti sungbatda iti panangtubngar ni Jehova.
Ti panangidarum ni Jehova gapu iti
di panagtalinaed ken kinadakes
ti Efraim, Juda ken
Israel.

6 Umaycayo ket agsublitay ken ni Je-
hova; ta isu pinigisnatayo, ket aga-
sannatayto, kinabilnatayo, ket bedbedan-
natayto.
2 Calpasan iti dua nga aldaw biagenna-
tayto: iti maicatlo nga aldaw pagungaren-
natayto, ket agbiagtayto iti sangoananna.
3 Ammoentay coma, ket sumurottayto
coma a mangammo ken ni Jehova: ti
iruruarna di bumurong a cas iti bigat;
ket isu umayto cadatayo a cas iti tudo, a
cas iti maud-udi a tudo a sibuganna ti
daga.

4 Aniantot' aramidec kenca, O Efraim?
Anianto ti aramidec kenca, O Juda? Ta
ti kinaimbagmo mayarig iti ulep iti agsa-
pa, ken cas iti linnaaw a pumanaw a
masapa.
5 Gapuna ginupedco ida a maaramat
cadagiti mammadto, cadagiti sasao ti ngi-
watco pinapatayco ida: ket dagiti pana-
ngocommo *casda* lawag nga agparang.
6 Ta kinaimbag ti tarigagayac, a saan
ket a daton; ken pannacaammo ti Dios
a naimimbag pay ngem dagiti daton a
mapuuran.
7 Ngem isuda cas ken ni Adam naglab-
singda iti tulag: idiay nagaramidda a
sigugulib iti maisalungasing caniac.
8 Ti Galaad isut' ciudad dagiti agarara-
mid iti kinadangkes; natulawan iti dara.
9 Ken cas dagiti pangan dagiti manna-
nacaw sumanebda iti maysa a tao, casta ti
gimong dagiti sacerdote mamapatayda iti
dalan a mapan idiay Siquem; wen, naga-
ramidda ti kinaderrep.
10 Iti balay ti Israel naimatangac ti
nacaarariec: idiay ti pannakiabig *nasara-
can* iti Efraim, maalisan ti Israel.
11 Castamet, O Juda, adda maysa nga
apit a nakedngan a maipaay kenca, inton
isublic ti pannacacayaw ti ilic.

Ni Jehova tubngarenna ti Israel gapu iti
adu a basolna.

7 Idi nga agasac coma ti Israel, nalucai-
san ti kinadakes ti Efraim, ken ti
kindakes ti Samaria; ta isuda agaramidda
ti ulbod, ket ti mannanacaw sumrec, ken

ti pañgen dagiti tulisan samsamenda iti ruar.

2 Ket saanda ñga ibilañg cadagiti pusoda a malagipco ti amin a kinadakesda: ita dagiti amin ñga aramidda licmutenda ida; addada iti sañgoanan ti rupac.

3 Iti kinadakesda pagragsakenda ti ari, ken dagiti pañguloenda cadagiti ulbodda.

4 Isuda amin mannakicamalalada; isudat' cas maysa a horno a paspasgedan ti panadero; isu isardeñgna ti panañgrubrubna manipud iti pannacalubi ti gamay iñggana isut' malevaduraan.

5 Idi caaldawan ti aritayo dagiti pañguloen pinagsakitda dagiti bagída met laeñg iti pudot ti arac; inyunnatna ti imana cadagiti mañgrabrabac.

6 Ta pinasaganada ti pusoda a cas maysa ñga horno, bayat ti panagsanebda: ti panadero agpatnag a maturog; iti agsapa *ti horno* sumged cas maysa a dumardarañg ñga apuy.

7 Isuda amin napudotda a cas maysa ñga horno, ket alun-unenda dagiti ococomda; amin dagiti ar-ari matnagda: awan ti uray maysa cadacuada ñga umawag caniac.

8 Ti Efraim lumaoc cadagiti il-ili; ti Efraim isut' maysa a bibiñgca a di nabalikid.

9 Linamut dagiti sañgsañgaili ti pigsana, ket *isut'* dina ammo; wen, uban a bobooc addada ditoy ken idiay iti rabawna, ket *isut'* dina ammo.

10 Ket ti kinatañgsit ti Israel panecnecanna ti rupana: nupay casta saanda a nagsubli ken ni Jehova a Diosda, ket dida met sinapul gapu amin iti daytoy.

11 Ket ti Efraim isut' cas maysa a nanenñgneñg a calapati, ñga awan pannacaawatna: umawagda idiay Egipto, mapanda idiay Asiria.

12 Intono mapanda, iwayatconto cadacuada ti bateñgco; ipababacto ida a cas cadagiti tumatayab cadagiti lañglañgit; dusaecto ida cas nanñgegan ti gimoñgda.

13 Asida pay! agsipud ta simmiasida caniac; pannacapucaw cadacuada! ta naglabsiñgda iti maibusor caniac; nupay subbotec coma ida, nupay casta nagsaoda cadagiti ulbod a maicaniwas caniac.

14 Ket saanda a nagasug caniac iti pusoda, no di ket agtagoobda cadagiti iddada: agtitiponda a maipoon laeñg iti taraon ken baro ñga arac; sumupriñgda iti maibusor caniac.

15 Nupay insuroc ken pinakiredco dagiti tackiagda, nupay casta sicatenda ti dakes a maibusor caniac.

16 Agsublida, ñgem saan a *kencuana isu ñga adda* iti ñgato; isudat' cas maysa a manañgallilaw a ba-i; dagiti pañguloenda matuañgdanto iti campilan gapu iti puñgtot ti dilada: daytoyto ti pacairurumenanda idiay daga ti Egipto.

Ti dusa gapu iti kinadakes ken panagrucbab ti Israel cadagiti ladawan.

8 *Icabilmo* ita ñgiwatmo ti tañgguyob. *Umayto* a cas aguila a bumusor iti balay ni Jehova, agsipud ta naglabsiñgda iti tulagco, ken simmaluñgasiñgda iti maicaniwas ti lintegco.

2 Umawagdanto caniac, Diosco, dacami, Israel, maammoandacan.

3 Ti Israel dina incancano ti imbag: ti cabusor camatennanto.

4 Isuda namañgonda ti ar-ari ñgem saanco a nakem: inaramidda dagiti pañguloen, ket diac ammo idi: cadagiti piracda ken balitocda nagaramidda cadagiti ladladawan cadacuada, tapno pacapucawanda.

5 Imbelleñgna ti urbonmo a baca; O Samaria, ti puñgtotco mapasged a maibusor cadacuada; casano ti cabayagnanto agiñgganat' magun-odanda ti kinaawan basol?

6 Ta naggapu iti Israel uray pay daytoy adda, isut' inaramid ti mañgmañgged, ket saan a Dios; wen, maburburacto ti urbon a baca ti Samaria.

7 Gapu ta nagmulada iti angin, ken aganidanto ti alipugpug: awan kencuana ti sitatacder a bucbukel, ti buloñg dinto mañgted ti bellaay; no bilañg mañgtedto, dagiti gangannaet lamutendanto.

8 Maalun-un ti Israel; ita addada cadagiti nacion a cas maysa ñga alicamen a saan a macaay-ayo iti asinoman.

9 Ta isuda simmañg-atda idiay Asiria, *cas la* asno ñga atap ñga awan ti caduana: ti Efraim tinañgdananna dagiti caayanayat.

10 Wen, nupay tañgdananda cadagiti nacion, ita paguurnoñgecto ida; ket mañgrugida a mapabassit gapu iti awit ti ari dagiti pañguloen.

11 Agsipud ta pinaadu ti Efraim dagiti altar a pagbasolan, adda kencuana altar idi tapno pagbasolan.

12 Insuratco kencuana dagiti sañgalacsa

a banag iti lintegco; ngem maibilangda a
cas gangannaet.
13 No maipapan cadagiti pannacaidatag
dagiti datonco, agidatdatonda iti lasag ket
canenda; ngem saan nga awaten ida ni
Jehova: itatta malagipnanto ti kinadakes-
da, ket sucalannanto dagiti basolda; isuda
agsublidanto idiay Egipto.
14 Ta ti Israel nalipatanna ti Nanga-
ramid kencuana, ket nangbangon cadagiti
palacio; ket ti Juda pinaaduna dagiti
ciudad a nasarikedkedan: ngem siac
ipawitconto ti apuy cadagiti ciudadna, ket
isu manglamutto cadagiti palacioda.

Ti dusa ti kinasukir ti Israel.

9 Dica agragragsac, O Israel, gapu iti
rag-o, a cas cadagiti il-ili; ta sica
nagbalangcantisca, nga *immadayuca* iti Di-
osmo; inayatmo ti tangdan iti tunggal pag-
taltagan.
2 Ti pagtaltagan ken ti pagpespesan ti
arac saandanton a taraonan ida, ket ti baro
nga arac agcurangto kencuana.
3 Saandanto nga agnaed iti daga ni Je-
hova; no di ket agsublinto ti Efraim idiay
Egipto, ket mangandanto iti narugit a ta-
raon idiay Asiria.
4 Saandanton a mangibuyat *cadagiti
datdaton* nga arac ken ni Jehova, ket saan-
danto met a macaay-ayo kencuana, dagiti
datonda isunto cadacuada ti cas tinapay
dagiti agpanpanes; amin dagiti mangan
kencuana marugitandanto; ta ti tinapayda
maipaayto nga essemda a mangan: saanto
nga umay iti balay ni Jehova.
5 Aniantot' aramidenyo intono aldaw ti
gimong a napanayag, ken iti aldaw a fiesta
ni Jehova?
6 Ta adtoy, pimmanawda iti pannaca-
dadael; *nupay casta* ti Egipto urno-
ngennanto ida, ti Memfis itabonnanto ida:
dagiti camiring tagicuaendanto dagiti na-
caay-ayo a cucuada a pirac; dagiti siit
addanto cadagiti toldada.
7 Dimteng dagiti aldaw ti panangsa-
rungcar, simmangpet dagiti aldaw ti pa-
nangsupapac; isuntot' maammoan ti Israel:
ti mammadto isut' maysa a maag, ti lalaki
nga addaan ti espiritu isut' mauyong, gapu
iti caadu ti kinadakesmo, ken gapu ta
dackel ti gurangura.
8 Ti Efraim *isut'* agbantay *idi* agraman
iti Diosco: no maipapan iti mammadto,
silo ti mangnganup ti adda cadagiti amin
a dalanna, *ken* gurangura iti balay ti Dios-
na.
9 Rinugitanda unay dagiti bagbagída
met laeng, a cas cadagiti aldaw ti Gabaa:
malagipnanto ti kinadakesda, sarungcaran-
nanto dagiti basolda.

10 Nasaracac ti Israel cas cadagiti uvas
iti let-ang; nakitac dagiti ammayo a cas
ti umuna a naluum iti cayo ti higos iti
damona a nakedngan a tiempo: ngem
isuda immayda ken Baal-pehor, ket impa-
ayda ti bagída met laeng iti pacaibabai-
nan, ket nagbalinda a macarimrimon a cas
iti dayta inayatda.
11 No maipapan iti Efraim, ti dayagda
tumayabto a cas maysa a tumatayab:
awanto ti panaganac, ket awan ti agsicug,
ket awan ti panagpasngay.
12 Nupay mapadadackelda dagiti an-
nacda, paulilaecto ida, tapno awanto ti
asinoman a tao a matda: wen, ¡asida pay
met cadacuada intono suminaac cadacua-
da!
13 Ti Efraim, cas pannacakitac idiay
Tiro, nabangon iti lugar a macaay-ayo:
ngem ti Efraim ipannanto dagiti annacna
iti mamapatay.
14 Itdem cadacuada, O Jehova, ania ti
itedmonto? iccam ida iti aanacan a ma-
alisan ken suso a namaga.
15 Amin a kinadakesda adda idiay
Galgal; ta idiay ginurac ida: gapu iti
kinadakes dagiti aramidda pagtalawecto
ida iti balayco; diacto ayatenen ida, amin
dagiti panguloenda managalsada.
16 Ti Efraim macabilen, dagiti ramut-
da nagmaga, saandanton nga agbungan:
wen, nupay agpataud, siac patayecto ti
maayayat a bunga ti aanacanda.
17 Ti Diosco ibellengnanto ida, agsipud
ta isut' saanda nga impangag; ket isudan-
tot' agtawtawataw cadagiti nacion.

*Ti dusa ti kinasukir ti Israel maicari. Ti
basol ti Israel apitenna ti supapacna.*

10 Ti Israel isut' maysa a narucbos nga
uvas, a pataudenna ti bungana; no
casano ti caadu ti bungana casta ti pana-
maaduna cadagiti altarna; no casano ti
cawadwad ti imbag iti dagada casta ti
panagaramidda cadagiti napintas a mon-
mon.
2 Ti pusoda nabingay; ita masaracanto
ida a nacabasol: isu dadaelennanto dagiti
altarda, rebbaennanto dagiti monmonda.
3 Awan duadua cunadanto ita: Awan
ti arimi; ta dicam mabuteng ken ni Jeho-

va; ket ti ari ania ti mabalinna nĝa arami-
den a maipaay cadacami?

4 Agsaoda iti *ubbaw a* sasao, agsapatada
a siuulbod iti panagaramiden cadagiti
tulag: isut' gapuna iti panangocom rumu-
arto a cas iti ajenjo cadagiti gulis ti talon.
5 Dagiti agnaed idiay Samaria mapabu-
tenĝdanto gapu cadagiti urbon a baca ti
Bet-aven; ta dagiti tattaona agpanes-
danto gapu kencuana, ken *castamet* da-
giti sacerdotena a nagragragsac kencuana
gapu iti kinadayagna, agsipud ta isut'
naisina kencuana.
6 Ket isu maipanto pay idiay Asiria, a
maipaay a sagut ken ari Jareb: ti Efraim
awatennanto iti pannacaibababain, ket ti
Israel maibabainto iti bucodna a balacad.
7 *No maipapan* iti Samaria, ti arina
makeltay, a cas luag iti rabaw ti danum.
8 Dagiti met nanĝato a luglugar ti
Avan, ti basol ti Israel, madadaeldanto;
ti siit ken casumba tumubodanto iti rabaw
dagiti altarda; ket cunadanto cadagiti
banbantay, gaburandacami; ket cadagiti
turturod, Agtinnagcay cadacami.

9 O Israel, nagbasolca nanipud cadagidi
aldaw ti Gabaa: idiay nagtacderda; ti
gubat a maibusor cadagiti annac ti kina-
dakes saanna a maabut ida idiay Gabaa.
10 Ket intono isut' tarigagayco, dusaec-
to ida; ket dagiti il-ili maurnonĝdanto a
maibusor cadacuada, intono mareppetda
cadagiti dua a salunĝasinĝda.
11 Ket ti Efraim isut' bumalasanĝ a
baca a maisuro, a mayat nĝa agiric; nĝem
siac dimmalanac iti rabaw ti nataraki a
teltelna: manĝicabilacto iti maysa a suma-
cay iti Efraim; ti Juda agaradonto, ti
Jacob burakennanto dagiti binĝcolna.

12 Agmulacayo cadacay met laenĝ iti
kinalinteg, aganicay iti mayannurot iti
kinaimbag; burakenyo ti talon a binaybay-
anyo; ta tiempo ti panagsapulyo ken ni
Jehova, inĝganat' isut' umay ket patu-
doenna ti kinalinteg cadacayo.
13 Nagaradocayo iti kinadakes, nagani-
cayo iti kinadanĝkes; kinnanyo ti bunĝa
dagiti ulbod; ta sica nagtalecca iti dalan-
mo, iti caadu dagiti nabileg a tattaom.
14 Isut' gapuna a rumsuanto ti gulogulo
cadagiti il-ilim, ket amin dagiti sariked-
kedmo marbecdanto, cas ni Salmana rineb-
becna ti Bet-arbel iti caaldawan ti bacal:
ti ina naitupac a napispisanĝ agraman
cadagiti annacna.
15 Castanto met ti aramiden cadacayo
ti Betel gapu iti kinadakesyo: iti agban-
nawag ti ari ti Israel makeltayto a mata-
lipupus.

Ti panagtawataw ti Israel.

11 Idi ubinĝ pay ti Israel, isut' inayatco,
ket nanipud idiay Egipto inayabac
ti anacco.
2 No casano ti pananĝayab *dagiti mam-
madto* cadacuada, casta met ti yaadayuda
cadacuada; nagidatdatonda cadagiti Ba-
ales, ket nagpuurda ti incienso cadagiti
kinitikitan a ladladawan.
3 Nupay casta insuroc ti Efraim a
magna; inaracupco ida cadagiti tackiagco;
nĝem saanda a naammoan nĝa inagasac ida.
4 Cadagiti tali ti maysa a tao ginuyod-
co ida, cadagiti sinĝdan ti ayat; ket siac
idi cadacuada ti cas cadagiti manĝbagcat
iti sanĝol cadagiti sanĝida; ket incabilco
ti canen iti sanĝoananda.

5 Saandanto nĝa agsubli idiay daga ti
Egipto; no di ket ti Asirio isunto ti arida,
gapu ta madida ti agsubli *caniac.*
6 Ket agtinnagto ti campilan cadagiti
ciudaddá, ket ibusennanto dagiti balunet-
da, ket alun-unennanto *ida,* a gapu cada-
giti bucodda a patigmaan.
7 Ket ti ilic ipamaysana ti aglicud
caniac: uray pay awaganda ida *kencuana
nĝa adda* sadi nĝato, awan a pulos ti
manĝitan-oc *kencuana.*

8 Casano a baybay-ancanto, Efraim?
Casano nĝa ipurruaccanto, Israel? Casano
nĝa aramidencanto a cas iti Adma? *Casa-
no nĝa* icabilcanto a cas iti Zeboim? Ti
pusoc mariribuc iti unegco, dagiti pa-
nanĝnĝasic mapasgedda nĝa agtitipon.
9 Diacto aramiden ti runĝsot ti punĝ-
totco, saanacto nĝa agsublin a manĝdadael
iti Efraim: ta siac Diosac, a saan a tao; ti
Santo nĝa adda iti catenĝnĝaam; ket
diacto umay a sipupunĝtot.
10 Magnadanto a sumurot ken ni Je-
hova, isu nĝa agunĝorto a cas maysa a leon;
ta isu agunĝorto, ket dagiti annac umay-
danto nĝa agpipigerger manipud iti laud.
11 Umaydanto nĝa agpipigerger a cas
maysa a tumatayab manipud idiay Egipto,
ken cas maysa a calapati manipud iti daga
ti Asiria; ket pagnaedecto ida cadagiti
balbalayda, cuna ni Jehova.

12 Linacubnac ti Efraim iti ulbod, ket

ti balay ti Israel iti allilaw; ngem ti Juda
makipagturay pay laeng iti Dios, ken
makipagtulnog iti Santo.

Ti Efraim ken ti Juda matubngarda.

12 Ti Efraim agtaraon iti angin, ken
sumurot iti angin iti daya: ulbod
ken kinawalangwalang cancanayon a pa-
aduenna; ken aramidenda ti maysa a
tulag iti Asiria, ket ti lana maipan idiay
Egipto.
2 Ni Jehova adda met susicna iti Juda,
ket dusaennanto ni Jacob cas mayanatup
cadagiti dalanna; cas mainugot cadagiti
aramidna isuntot' supapacanna.
3 Iti aanacan iniggamanna ti mucod ni
cabsatna; ket iti pannacataengna a tao
adda idi pannacabalinna iti Dios:
4 wen, adda idi pannacabalinna iti
angel, ket nagaladag; nagsangit, ken pi-
nacacaasina kencuana: isut' nasaracanna
idiay Betel, ket sadiay ti nakisaoanna
cadatayo,
5 uray pay ni Jehova, ti Dios dagiti
buybuyot; Jehova isut' malaglagip *a
naganna.*
6 Isut' gapuna sica agsublica iti Dios-
mo: icutam ti kinaimbag ken kinajusti-
cia, ket agurayca iti Diosmo iti cancana-
yon.

7 *Isut'* maysa nga agbaniaga, adda iti
imana dagiti pagcatian a mangallilaw;
isu ayatenna ti mangparigat.
8 Ket kinuna ti Efraim, Kinapudno-
na siac bimmacnangac, nasaracac ti kina-
bacnang; cadagiti amin a trabajoc awanto
ti masaracda caniac a kinadakesco nga
isut' basol.
9 Ngem siac ni Jehova a Diosmo na-
nipud idiay daga ti Egipto; Pagtaengen-
canto pay laeng manen cadagiti toltolda a
cas cadagidi aldaw ti fiesta a napanayag.
10 Castamet a sinaoc cadagiti mam-
madto, ket pinaaduc dagiti sirsirmata;
ket iti panagannong dagiti mammadto ina-
ramatco ti panagdidilig.
11 Ti Galaad aya isut' kinadakes? pa-
sigda nga ulbod; idiay Galgal idatdaton-
da dagiti bacbaca; wen, dagiti altarda
isudat' cas gabgabsuon cadagiti gulgulis ti
talon.
12 Ket ni Jacob pimmanaw a napan iti
daga ti Siria, ket nagservi ni Israel gapu
iti maysa nga asawa, ket gapu iti maysa
nga asawa nagpaspastor.
13 Ket iti pannacaaramat ti maysa a
mammadto ni Jehova inaonna ti Israel iti
Egipto, ket maipoon iti maysa a mammad-
to isut' naaywanan.
14 Ti Efraim pinagargari nga agpungtot
a napait unay: gapuna ti darana mat-
danto iti rabawna, ket ti babalawna isu-
blinto ti Apona kencuana.

Ti pungtot ti Dios gapu iti kinadangkes ti Efraim.

13 Idi nagsao ti Efraim, adda pigerger;
intan-ocna ti bagína met laeng idiay
Israel; ngem idi nacabasol gapu ken Baal,
isut' natay.
2 Ket ita agbasolda ti adadu nga adadu,
ket nagaramidda cadacuada ti sinucog a
ladladawan iti piracda, idolos met laeng
cas mainugot iti bucodda a pannacaawat,
isuda amin aramidda dagiti nalaing a
managaramid: cunada a maipapan cada-
cuada, Dagiti lallaki nga agidaton agepen-
da coma dagiti urbon ti bacbaca.
3 Isut' gapuna maipadadanto iti ulep
iti agsapa ken cas iti linnaaw nga agpucaw
a masapa, cas iti taep a paadayuen ti ali-
pugpog iti pagtaltagan, ken cas iti asuc a
rumuar iti pasngaw.

4 Nupay casta siac ni Jehova a Diosmo
manipud idiay daga ti Egipto; ket awanto
ti bigbigem a dios no di la siac, ken awan
ti sabali a mangisalacan no saan a siac.
5 Sica ammoc idi idiay let-ang, idiay
daga ti dackel a magá.
6 Cas cadagiti pagarabanda, casta ti
pannacabsugda; napnecda, ket kimmuspag
ti pusoda; gapuna linipatandac.
7 Isut' gapuna a siac casac la maysa a
leon cadacuada; cas maysa a *leopardo* ag-
sanebacto iti dalan.
8 Sarakecto ida cas maysa nga oso a
napucaw cadagiti annacna, pigisecto ti su-
pot iti pusoda; ket idiay alun-unecto ida
cas maysa a leon a caba-ian; ti animal nga
atap lasanglasangennanto ida.

9 Isut' rebbecmo, O Israel, a *sica* mai-
busorca caniac, maicaniwas iti tulongmo.
10 Sadino ti yan ti arim ita, tapno ma-
balinnaca nga ispalen cadagiti amin a
ciudadmo? ken dagiti oc-ocommo, a mai-
papan cadacuada kinunam, Iccandac ti
maysa nga ari ken panguloen?
11 Iniccanca ti maysa nga ari iti pung-
totco, ket isut' iniccatco iti rungsotco.
12 Ti kinadakes ti Efraim mareppet; ti
basolna maidulin.

13 Dagiti leddaanḡ ti maysa a babai nḡa
agpasical umaydanto kencuana: isut'
maysa nḡa anac a nanenḡnenḡ; ta isut'
tiempo nḡa isu saan coma nḡa agtactac iti
disso a pacaipasnḡayan dagiti annac.
14 Iti pannacabalin ni Tanem subbot-
ecto ida; sambutecto ida ken patay: O
patay, sadino ti yan dagiti anḡolmo? O
Tanem, sadino ti yan ti rebbecmo? pa-
nagbabawi mailinḡedto cadagiti matac.

15 Uray pay nabunḡa cadagiti cacabsat-
na, umayto ti anḡin nḡa aggaput' daya, ti
anḡes ni Jehova nḡa aggapu iti let-
anḡ; ti ubbogna agmaganto, ket ti bura-
yocna maibusto: isu samsamennanto ti
gupit dagiti amin dagiti agcacapateg nḡa
alicamen.
16 Ti Samaria awitennanto ti basolna;
agsipud ta immalsa a bimmusor iti Dios-
na: matnagdanto iti campilan; dagiti
ububbinḡda maitupacdanto, ket dagiti
babbai a masicog mabettacdanto.

Bagbaga iti panagbabawi; carcari iti pammacawan.

14 O Israel, agsublica ken ni Jehova a
Diosmo; ta natnagca gapu iti kina-
dakesmo.
2 Alaenyo cadacayo dagiti sao, ket
pumulanḡcay ken ni Jehova; cunaenyo
kencuana, Iccatem amin a kinadakes, ket
awatem ti naimbag: iti casta idatagminto
cas bacbaca *ti daton* dagiti bibigmi.
3 Saannacamto a maispal ti Asiria;
dicamto sumacay cadagiti cabayo; ket
dicamto met saoenen cadagiti gapuanan
dagiti imimami, *Dacayo* dagiti diosmi; ta
kenca ti ulila macasarac ti caasi.

4 Agasacto ti panaglicudda, ayatecto
ida a siwawaya; ta iti punḡtotco maicca-
ten kencuana.
5 Siac casacto la linnaaw iti Israel; isu
agsabonḡto a cas iti lirio, ket isacnapnanto
dagiti ramutna a cas iti Libano.
6 Dagiti sanḡsanḡána agsalumpayacto,
ket ti sayaatna casto la iti cayo ti oliva,
ket ti banḡlona a cas Libano.
7 Dagiti agnaed iti siroc ti linonḡna
agsublidanto, isudantot' mapabiag *a cas* ti
bukel, ken agsabonḡdanto cas ti uvas: ti
banḡlona casto ti arac ti Libano.
8 Ti Efraim *cunananto*, Ania pay laenḡ
ti bibianḡco cadagiti ladladawan? Sim-
munḡbatac, ket isuntot' imatanḡac: siac
casac la maysa a nalasbanḡ a cayo ti par-
wa; caniac masaracanto ti bunḡam.

9 Asino ti masirib a macaawat cadagi-
toy a banag? manakem, tapno maammo-
anna ida? Ta dagiti dalan ni Jehova
umisuda, ket dagiti nalinteg magnadanto
cadacuada; nḡem dagiti managsalunḡasinḡ
matnagdanto cadacuada.

TI LIBRO NI

JOEL.

Ni Joel ipalawagna dagiti panangocom ti
Dios. Nacaal-alingec a gawat gapu
iti dudon ken iti ticag. Bag-
baga iti panagbabawi.

1 Ti sao ni Jehova dimteng ken Joel nga
anac ni Fatuel.

2 Denggenyo daytoy, dacay a lallacay,
ket ipangagyo dacay amin nga agnaed iti
daga. ¿Adda daytoy cadagiti aldawyo,
wenno cadagiti aldaw dagiti ammayo?
3 Isut' saritaenyo cadagiti annacyo, ket
dagiti annacyo *saoendanto* met *coma* cada-
giti annacda, ket dagiti annacda iti sabali
a caputotan.
4 Iti natidda ti dangaw kinnan ti du-
don; ket ti tidda ti dudon kinnan ti luc-
ton; ket ti nabati ti lucton kinnan ti
arabas.

5 Agriingcay, dacayo a managbartec,
ken agsangitcayo; ket agdung-awcayo, da-
cayo amin nga agiinum ti arac, maipuon
iti nasam-it nga arac; ta isut' maisina iti
ngiwatyo.
6 Ta maysa a nacion simmang-at iti
dagac, nabileg, ken saanda a mabilang;
dagiti ngipenna isudat' ngipen ti maysa a
leon, ket adda kencuana dagiti sangi ti
maysa a leon a caba-ian.
7 Winarawarana ti uvasco, inukisanna
ti cayoc nga higos: isut' inaramidna a
naukisan a natalipupus, ket impurruacna;
dagiti sangsangána naaramidda a napu-
daw.

8 Agsangitca cas maysa a virgen a na-
baricsan iti lupot a nakersang a maipaay
iti asawa iti kinaubingna.
9 Ti daton a bellaay ken ti daton a
mainum maisinada iti balay ni Jehova;
dagiti sacerdote, nga agannong ken ni
Jehova, agpanesda.
10 Iti away malangalang, ti daga agpa-
nes; ta iti bukel madadael, ti baro nga
arac agmagan, ti lana bumassit.
11 Marirucayo, O dacayo a managtal-
talon; Agdung-awcayo, O dacayo nga
agaywan iti cauvasan, gapu iti trigo ken
cebada; ta iti apit ti talon mapucaw.
12 Ti puon ti uvas nagango, ket ti cayo
ti higos naglaylay; ti cayo ti granada, ti
cayo ti palma castamet, ken ti cayo ti
manzana, amin met laeng dagiti caycayo
iti tanap nagangoda; ta ti rag-o malaylay
cadagiti annac dagiti tattao.

13 Agbarikescayo *iti lupot a nakersang*,
ket agasugcayo, dacayo a sacerdote; ag-
dung-awcayo, dacayo nga agannong iti
altar; umaycayo, agiddacayo nga agpatnag
iti lupot a nakersang, dacayo nga agannong
ti Diosco; ta ti daton a bellaay ken ti
daton a mainum maipaidamda iti balay ti
Diosyo.
14 Mangilasincayo ti maysa a panaga-
yunar, mangayabcayo ti maysa a gimong
a napanayag, urnongenyo dagiti lallacay
ken amin nga agnaed iti daga iti balay ni
Jehova a Diosyo, ket awaganyo ni Jeho-
va.

15 ¡Ilala pay ti aldaw! ta asidegen ti
aldaw ni Jehova, ket umayto cas rebba
nga aggapu iti Mannacabalin-amin.
16 ¿Saan a ti taraon maiccat iti sango
dagiti matatayo, *wen*, ti ragsac ken rag-o
iti balay ti Diostayo?
17 Dagiti bukel aglungtotda iti baba
dagiti bingcolda; dagiti camalig marbada,
dagiti sarusar madadaelda; ta ti bukel
nagango.
18 ¡Ania nga uga dagiti animal! dagiti
arban ti baca nakiburda, ta awan ti paga-
rabanda; wen, dagiti pangen dagiti carne-
ro mapagwalangwalangda.
19 O Jehova, kenca umasugac; ta ti
apuy linamutna dagiti pagpaaraban iti
let-ang, ket ti gil-ayab inuramna amin a
caycayo iti tanap.
20 Wen, dagiti animal iti tanap agalal-
da kenca; ta dagiti waig ti danum naati-
anande, ket ti apuy linamutna dagiti
pagpaaraban iti let-ang.

Ni Joel icasabana ti panagbabawi. Ti Espiritu ti Dios maicari.

2 Puyotenyo ti tañgguyob idiay Sion,
ket pagunienyo ti maysa a nacadada-
nag iti nasantoan a bantayco; agkintayeg
coma amin dagiti agnaed iti daga; ta ti
aldaw ni Jehova umay, ta adda iti aside-
gen;
2 maysa ñga aldaw ti sipñget ken cud-
rep, maysa ñga aldaw ti ululep ken na-
puscol a sipñget, a cas ti bannawag ñga
agsacnap iti rabaw dagiti banbantay;
maysa ñga ili a dackel ken nabileg; uray
caanoman awan ti pumadpad, ket awanto
uray pay metten iti calpasanda cadagiti
tawen ti adu a caputotan.
3 Maysa ñga apuy aglamut iti sañgoda;
ket iti licudanda maysa a gil-ayab agu-
ram; ti daga cas ti minuyuñgan ti Eden
iti sañgoananda, ket iti licudanda maysa a
lañgalañg a let-añg; wen, ket awan ti
nacatalaw cadacuada.

4 Ti kitada casla kita dagiti cabayo;
ket cas tattao a nagsacay iti cabayo, casta
ti panagtarayda.
5 Cas iti daranudor dagiti lugan cadagi-
ti tapaw dagiti banbantay casta ti panag-
lagtoda; cas ti anabaab ti maysa a gil-ayab
ti apuy a mañglamut iti puñget, cas maysa
a maiñgel ñga ili a maurnos a maipaay iti
gubat.
6 Iti sañgoananda, dagiti il-ili agtuoc-
da; amin a rupa bumsagda.
7 Agtarayda a cas la mamaiñgel a
tattao; ulienda ti bacud cas la tattao ti
gubat; ket isuda magnada tuñggal maysa
iti dalanna, ket saanda a dadaelen dagiti
atarda.
8 Awan met ti maysa ñga iduyocna ti
sabali; magnada tuñggal maysa iti dana-
na; ket rimmubsida cadagiti igam *dagiti
cabusor*, ket saan a madadael *ti turoñgda.*
9 Lumayawda iti rabaw ti ciudad; ag-
tarayda iti rabaw ti bacud; umulida cada-
giti balbalay; sumrecda cadagiti tawtawa
a cas la mannanacaw.
10 Agkintayeg ti daga iti sañgoananda;
dagiti lañgit agpigergerda; ti init ken ti
bulan agsipñgetda, ket dagiti bitwen ipai-
damda ti sileñgda.
11 Ket ni Jehova agtimec iti sañgoanan
ti buyotna; ta ti pacarsona dackel unay;
ta isut' napigsa ti manuñgpal iti saona; ta
ti aldaw ni Jehova isut' dackel ken naca-
al-aliñgec unay; ket asino ti macaitu-
red?

12 Uray pay ita, cuna ni Jehova, ag-
sublicayo caniac, iti amin a pusoyo, ken
buyugen ti panagayunar, ken panagsañgit,
ken panagpanes:
13 ket pigisenyo ti pusoyo, a saan a
dagiti cawesyo, ket agsublicay ken Jeho-
va a Diosyo; ta isu managparabur ken
manañgñgaasi, natanañg ñga aguñget, ket
aglablabes iti naayat a kinaimbag, ket isu
ibabawina ti dakes.
14 Asino ti macaammo no isu saanto
ñga agbaliw ken agbabawi, ket mañgibati
ti maysa a bendicion iti licudanna, uray
pay maysa a daton ñga harina ken maysa
a daton a mainum a maipaay ken ni Je-
hova a Diosyo?

15 Pagtimekenyo ti tañgguyob idiay
Sion, mañgilasincay ti maysa a panagayu-
nar, mañgayabcayo ti maysa a napanayag
a gimoñg;
16 tiponenyo dagiti tattao, pasantoenyo
ti gimoñgda, tiptiponenyo dagiti lallacay,
urnoñgenyo dagiti ububbiñg, ken dagiti
agsusup cadagiti suso; rumuar coma ti
novio iti siledna, ken iti novia iti sagum-
bina.
17 Dagiti sacerdote, ñga aganannoñg ken
ni Jehova agsañgitda coma iti nagbaetan
ti duag ken ti altar, ket cunaenda coma,
Ilacsidmo ti ilim, O Jehova, ket dica
ipalubos a maibabain iti pagtawidem, tapno
dagiti nacion agturayda coma cadacuada:
apayapay a cunaenda coma cadagiti il-ili,
Sadino ti yan ti Diosda?

18 Idin ni Jehova naimon gapu iti
dagana, ken adda asina iti ilina.
19 Ket ni Jehova simmuñgbat ket
kinunana iti ilina, Adtoy, ipawitconto
cadacayo ti bukel, ken baro ñga arac, ken
lana, ket mabussogcayto cadacuada; ket
saanacton a mañgaramid cadacayo ti may-
sa a pacaibabainan cadagiti nacion;
20 no di ket yadayucto cadacayo ti
makinamianan *a buyot,* ket isuntot' ipatu-
roñgco ti maysa a daga a pantar ken
lañgalañg, iti camaunana agiñggat' bay-
bay a makindaya, ket iti camaudina agiñg-
gat' baybay a makinlaud; ket ti buyocna
sumñgawto, ket ti nabañgsit ñga añgotna
ñgumatonto, ta nagaramid ti dadackel a
banbanag.

21 Dica agbuteñg, O daga, agragragsac
ken agrag-oca; ta ni Jehova nagaramid ti
dadackel a banbanag.
22 Dicay agbuteñg, dacayo an-animal

iti tay-ac; ta dagiti pagpaaraban iti let-
anĝ rumaboyda, ta ti cayo agbunĝa, ti
cayo ti higos ken uvas parnuayenda ti
pigsada.
23 Agragsaccay nĝarud, dacayo annac
ti Sion, ket agrag-ocayo ken ni Jehova a
Diosyo; ta isu itedna cadacay iti masapa a
tudo iti umisu a rucod, ket patinnagenna
cadacayo ti tudo, ti masapa ken maladaw
a tudo, iti umuna *a bulan.*
24 Ket dagiti pagidulinan mapunno-
danto ti trigo, ket dagiti tanĝke agliplip-
piasdanto iti baro nĝa arac ken lana.
25 Ket ipulanĝconto cadacayo dagiti
tawen a kinnan ti dudon, lucton, ken ti
arabas, ken ti danĝaw, ti dackel a buyotco
nĝa imbaonco cadacayo.
26 Ket manĝancayto iti kinawadwad
ket mapneccayto, ket daydayawenyonto ti
nagan ni Jehova a Diosyo, isu a nagaramid
iti nacascasdaaw cadacayo; ket ti ilic
saanton a mapabainan uray caanoman.
27 Ket maammoanyonto a siac addaac
iti nagtenĝnĝaan ti Israel, ken siac ni Jeho-
va a Diosyo, nĝa awan sabalin; ket ti ilic
uray caanoman saanton a mapabainan.

28 Ket maaramidto iti calpasanna, nĝa
ibucbocconto ti Espirituc iti amin a lasag;
ket dagiti annacyo a lallaki ken babbai
agipadtodanto, dagiti lallacayyo agtag-
tagainepdanto cadagiti tagtagainep; dagi-
ti agtutuboyo a lallaki macakitadanto ca-
dagiti sirsirmata:
29 ken castamet dagiti adipen a lallaki
ken babbai cadagita nĝa aldaw ibucboc-
conto ti Espirituc.
30 Ket iparanĝconto dagiti pagsedsed-
daawan cadagiti lanĝlanĝit ken iti daga:
dara, ken apuy, ken monmonmon nĝa
asúc.
31 Ti init agbalinto a sipnĝet, ket ti
bulan dara, no di pay dumtenĝ ti dackel
ken nacakigkigtot nĝa aldaw ni Jehova.
32 Ket maaramidto, nĝa uray siasino
nĝa umawagto iti nagan ni Jehova, mai-
salacanto; ta idiay bantay Sion ken idiay
Jerusalem addanto dagidiay a macatalaw,
cas sinao ni Jehova, ket cadagiti matidda
addanto dagiti ayayaban ni Jehova.

Dagiti nacion maocomdanto, ket ti Juda maispal.

3 Ta, adtoy, cadagita nĝa aldaw, ken
dayta a tiempo, a pananĝisublic iti
pannacacayaw ti Juda ken ti Jerusalem,
2 tiptiponecto dagiti amin a nacion,
ket pasalugecto ida idiay lobonĝ a Josa-
fat; ket idiay aramidecto ti pananĝocom
cadacuada gapu iti ilic ken iti pagtawidec
nĝa Israel, isuda a winarawarada cadagi-
ti nacion: ket bininĝbinĝayda ti dagac,
3 ket naggiginnasanĝgasatanda ti ilic,
ket insucatda ti maysa nĝa ubinĝ a lalaki
iti maysa a balanĝcantis, ket inlacoda ti
maysa nĝa ubinĝ a babai, iti arac, tapno
mabalinda ti uminum.
4 Wen, ket dacayo aniacayo caniac, O
Tiro, ken Sidon, ken amin a beddenĝ
ti Filistia? Ipaayyonto caniac ti maysa
a supapac? Ket no dacayo supapacan-
dac, sidadarás ken sipapartacac a manĝi-
subli ti supapacyo iti rabaw dagiti oloyo
met laenĝ.
5 Gapu ta innalayo ti piracco ken ti
balitocco, ket impanyo cadagiti templo-
yo dagiti napintas ken napateg a kitkitac,
6 ket inlacoyo dagiti annac ti Juda ken
dagiti annac ti Jerusalem cadagiti annac
dagiti Griego, tapno mayadayuyo ida
cadagiti beddenĝda;
7 adtoy, itacderconto ida a paruaren
iti lugar a nanĝilacoanyo cadacuada, ket
isublicto ti supapacyo iti rabaw dagiti
oloyo met laenĝ;
8 ket ilacocto dagiti annacyo a lallaki
ken babbai iti ima dagiti annac ni Juda,
ket isuda ilacodanto ida cadagiti lallaki
taga Saba, iti maysa a nacion nĝa adayu;
ta isut' sinao ni Jehova.

9 Iwarragawagyo daytoy cadagiti na-
cion; isaganayo ti gubat; riinĝenyo dagiti
mainĝel a lallaki; amin coma dagiti lalla-
ki ti gubat umasidegda, umayda coma.
10 Pitpitenyo dagiti tadem dagiti ara-
doyo nĝa aramiden a camcampilan, ken
dagiti callawityo a gaygayanĝ: dagiti
nacapsot cunaenda coma, napigsaac.
11 Agdarascayo, ket umaycayo, dacayo
amin a nacion iti aglicmut, ket aguurnonĝ-
cayo: idiay paulogem dagiti mamainĝel-
mo, O Jehova.
12 Dagiti nacion agriinĝda coma, ket
sumanĝ-atda idiay lobonĝ a Josafat: ta
idiay agtugawacto a manĝocom cadagiti
amin a nacion iti aglicmut.
13 Icabilyo ti cumpay; ta ti apit natanĝ-
kenanen: Umaycayo, agpayatpayatcayo;
ta iti pagpespesan ti arac napno, dagi-
ti tanĝke agliplippiasda; ta ti kinadakes-
da dackel.

14 Nagadu, nagadu a tattao idiay lo-

bonḡ a panḡocoman! ta ti aldaw ni Je-
hova asideg idiay lobonḡ ti panḡocoman.
15 Ti init ken ti bulan agcudrepda, ket
dagiti bitwen ipaidamda ti silenḡda.
16 Ket ni Jehova, agunḡorto manipud
Sion, ket iyebcasnanto iti timecna manipud
Jerusalem; ket dagiti lanḡlanḡit ken ti
daga agkintayegdanto: nḡem ni Jehova
isunto ti camanḡ ti ilina, ken sarikedked
cadagiti annac ti Israel.
17 Iti casta maammoanyonto a siac ni
Jehova a Diosyo, nḡa agnaedac idiay
Sion a nasantoan a bantayco: calpasan-
na ti Jerusalem nasantoanton ket awanton
dagiti gangannaet a lumasat kencuana.

18 Ket maaramidto iti dayta nḡa aldaw,
a dagiti banbantay pagtedtedendanto ti
nasam-it nḡa arac, ket dagitid turturod
pagayusendanto ti gatas, ket amin dagiti
wawaig ti Juda pagayusandanto ti danda-
num; ket rumuarto ti maysa nḡa ubbog
iti balay ni Jehova, ken sibugannanto
ti lobonḡ ti Sitim.
19 Ti Egipto maysanto a lanḡalanḡ, ket
ti Edom maysanto a nalanḡalanḡ a let-
anḡ, gapu iti ranḡgas a naaramid cada-
giti annac ni Juda, ta imbucbocda ti
awan basolna a dara iti dagada.
20 Nḡem ti Juda agnaedto iti agnana-
yon, ken ti Jerusalem manipud caputotan
aginḡgat' caputotan.
21 Ket dalusacto ti darada, a saanco a
dinalusan: ta ni Jehova agnaed idiay Sion.

TI LIBRO NI

AMOS.

Iti panangocom ti Dios a maicaniwas cadagiti nadumaduma a nacion.

1 Dagiti sasao ni Amos, isu nga adda idi
cadagiti agpaspastor idiay Tecua, isuda
a naimatanganna a maipapan iti Israel
cadagiti aldaw ni Osias, ari ti Juda, ken
cadagiti aldaw ni Jeroboam nga anac ni
Joas, ari ti Israel, idi dua a tawen iti
sangoanan ti gingined.

2 Ket kinunana, Ni Jehova agungorto
manipud idiay Sion, ket agtimec manipud
idiay Jerusalem; ket dagiti pagpaaraban
dagiti agpaspastor agpanesdanto, ket ag-
maganto ti tapaw ti Carmelo.

3 Castoy ti saoen ni Jehova: Gapu iti
tallo a salungasing ti Damasco, wen, gapu
iti uppat, diacto iliclic ti dusana; agsipud
ta iniricda ti Galaad cadagiti pagiric a
landoc.

4 Ngem ipawitconto ti maysa nga apuy
iti balay ni Hazael, ket keskesannanto
dagiti palacio ni Ben-adad.

5 Ket lasanglasangecto ti balunet ti
Damasco, ket keltayecto ti agnaed iti
lobong ti Aven, ken ti agiggem ti cetro
iti balay ti Eden; ket iti ili ti Siria ma-
cayawanto idiay Kir, cuna ni Jehova.

6 Castoy ti saoen ni Jehova: Gapu iti
tallo a salungasing ti Gaza, wen, gapu iti
uppat, diacto iliclic ti dusana; ta kina-
yawanda ti amin nga umili a yawat ida iti
Edom.

7 Ngem ipawitconto ti maysa nga apuy
iti bacud ti Gaza, ket keskesannanto amin
a palaciona.

8 Ket keltayecto ti agnaed idiay Azoto,
ken ti agiggem ti cetro idiay Ascalon; ket
ibusorconto ti imac iti Accaron, ket dagiti
matda dagiti Filisteos mapucawdanto,
cuna ni Apo Jehova.

9 Castoy ti saoen ni Jehova: Gapu iti
tallo a salungasing ti Tiro, wen, gapu iti
uppat, diacto iliclic ti dusana; gapu ta
inyawatda ti amin nga umili iti Edom,
ket dida linagipen ti nomo ti panagcabsat.

10 Ngem ipawitconto ti maysa nga
apuy iti bacud ti Tiro, ket keskesannanto
dagiti palaciona.

11 Castoy ti saoen ni Jehova: Gapu
iti tallo a salungasing ti Edom, wen, gapu
iti uppat, diacto iliclic ti dusana; ta kina-
matcamatna ti cabsatna iti campilan; ket
inidianna ti amin a caasi, ket ti ungetna
nangpigis a cancanayon, ket nangicut iti
pungtotna iti agnanayon.

12 Ngem ipawitconto ti maysa nga
apuy iti Teman, ket keskesannanto dagiti
palacio ti Bozra.

13 Castoy ti saoen ni Jehova: Gapu
iti tallo a salungasing dagiti annac ni
Ammon, wen, gapu iti uppat, diacto iliclic
ti dusana; ta binettacanda dagiti babbai a
masicog a taga Galaad, tapno lumawa ti
sacupenda.

14 Ngem mamasgedacto iti bacud ti
Rabba, ket keskesannanto dagiti palaciona
a mapacuyogan iti ririaw iti caaldawan ti
gubat, agraman iti bagio iti aldaw ti
alipugpog.

15 Ket iti arida macayawanto, isu ken
dagup dagiti panguloenna, cuna ni Jehova.

Iti panangocom ti Dios a maicaniwas iti Juda ken Israel.

2 Castoy ti saoen ni Jehova: Gapu iti
tallo a salungasing ti Moab, wen,
gapu iti uppat, diacto iliclic ti dusana; ta
pinuuranna dagiti tultulang ti ari ti Idu-
mea ingganat' immapugda.

2 Ket ipawitconto ti maysa nga apuy
idi Moab, ket keskesannanto dagiti palacio
ti Cariot; ket matayto ti Moab, iti panna-
cagulogulo, iti panagriaw, ken iti aweng
ti tangguyob.

3 Ket iccatecto ti mangocom iti nagteng-
ngaanda, ket patayecto agraman ken-
cuana amin dagiti panguloenda, cuna ni
Jehova.

4 Castoy ti saoen ni Jehova: Gapu iti
tallo a salungasing ti Juda, wen, gapu iti
uppat, diacto iliclic ti dusana; agsipud ta
tinallicudanda ti linteg ni Jehova, ken
dida immannurot cadagiti bilbilinna, ket
dagiti ulbodda pinagbasolda ida, a mayan-
nurot iti pannagna dagiti ammada.
5 Ngem ipawitconto ti maysa nga apuy
iti Juda, ket keskesannanto dagiti palacio
ti Jerusalem.

6 Castoy ti saoen ni Jehova: Gapu iti
tallo a salungasing ti Israel wen, gapu iti
uppat, diacto iliclic ti dusana, agsipud ta
inlacoda iti pirac ti tao a nalinteg, ket ti
napanglaw iti maysa a paris a zapatos.
7 Isuda nga agal-al gapu iti tapoc ti
daga iti rabaw ti olo ti napanglaw, ket
killoenda ti dalan dagiti napacumbaba;
ket maysa a tao ken ni amana agpadpadada
a simrec iti *isu met laeng* a balasang, tapno
tulawanda ti nasantoan a naganco:
8 ket agiddada iti arpad ti tunggal
altar iti rabaw dagiti pagan-anay a naisal-
da: ket uminumda iti balay ti Diosda ti
arac dagiti namulta.

9 Ngem rinacracco iti sangoananda ti
Amorreo, a iti catayagna cas la ti cangato
dagiti cantingen, ket nalagda a cas dagiti
roble; nupay casta dinupracco ti bungana
iti ngato, ken dagiti ramutna iti baba.
10 Ket castamet siac inaoncayo iti daga
ti Egipto, ket impancay iti let-ang iti
uppat a pulo a tawen, tapno tagicuaenyo ti
daga ti Amorreo.
11 Ket inragpatco dagiti annacyo a lal-
laki nga agpadto, ken dagiti agtutuboyo a
lallaki tapno agbalinda a Nazareo. ¿Saan
a casta met laeng, dacayo annac ti Israel?
cuna ni Jehova.
12 Ngem impainumyo ti arac cadagiti
Nazareo, ket imbilinyo cadagiti mam-
madto, a cunayo, Dicay agipadto.

13 Kitaenyo, siac imamegcayto iti
lugaryo, cas iti panangimameg ti lugan a
napno cadagiti rineppet.
14 Ket iti panagtalaw cumurangto iti
napardas; ket ti napigsa dinto macapig-
san, ket uray pay ti maingel dinanto mais-
pal ti biagna;
15 ket iti umiggem iti ba-i saanto a
macagaway, ket dimet macalapsut ti
napartac nga agtaray; uray ti agsacay iti
cabayo dinanto maisalacan ti biagna.
16 Ti maingel cadagiti camamainglan
agtalawto a silalamolamo iti dayta nga
aldaw, cuna ni Jehova.

Masapul a maipadto iti icacaniwas iti Israel.

3 Dumngegcay iti daytoy a sao nga in-
sao ni Jehova a maibusor cadacayo,
O annac ti Israel, cacaniwas ti amin a
sangcacabagian nga inaonco iti daga ti
Egipto, a cunana,
2 Dacay laeng ti amammoc idi cadagiti
amin a familia ditoy daga: isut' gapuna
sucnalacto cadacayo ti amin a kinadakesyo.
3 Magnanto aya ti dua nga aggiddan,
no dida nagtunos?
4 Aguganto aya ti leon iti bakir no
awan ti matiliwna? Agungorto aya ti
urbon ti leon idiay rukibna, no di kem-
megen?
5 Malastaan aya ti agtaytayab no awan
ti padacdac *a maidaan* kencuana iti rabaw
ti daga? Maingato aya iti daga ti silo no
awan ti masiloan?
6 Mapuyotto aya ti tangguyob iti
ciudad ket dinto agbuteng ti ili? Ad
danto aya pacarigatan iti ciudad a di ina-
ramid ni Jehova?
7 Kinapudnona awanto ti aramiden ni
Apo Jehova a dinto maipalgac ti palimed-
na cadagiti adipenna, dagiti mammadto.
8 Naguga ti leon; asinonto ti di ag-
buteng? ni Apo Jehova nagsao; asinonto
ti di agipadto?

9 Iwarragawagyo cadagiti palacio idiay
Azoto, ken cadagiti palacio iti daga ti
Egipto, ket cunayo, Aguurnongcayo cada-
giti bantay ti Samaria, ket kitaenyo da-
giti nagdackel a gulogulo nga adda sadiay,
ken amin a pacarigatan nga adda iti nag-
tengngaanda.
10 Ta dida ammo ti agaramid iti naim-
bag, cuna ni Jehova, isuda nga agurnong-
da iti panangranggas ken panagtacaw
cadagiti palpalacioda.
11 Gapuna ni Apo Jehova castoy ti
cunana: Maysa a cabusor *addanto,* nga
aglicmut met laeng iti daga; ket palua-
maennacanto, ket masamsamdanto dagiti
palaciom.
12 Castoy ti saoen ni Jehova: Cas ti
pastor maagawna iti ngiwat ti leon, ti dua
a saca, wenno mordong ti maysa a lapayag,
castanto ti pannacaispal dagiti annac ti
Israel nga agtugaw idiay Samaria, iti suli
ti iddada, ken cadagiti seda a pungan iti
pagiddaan.

13 Dumngegcayo, ket sacsianyo iti mai-
busor iti balay ni Jacob, cuna ni Apo
Jehova, ti Dios dagiti buybuyot.
14 Ta intono caaldawan a sucnalac da-
giti salungasing ti Israel, sucnalacto met
dagiti altar ti Betel; ket dagiti sara ti
altar maputeddanto, ket matnagdanto iti
daga.
15 Ket cabilecto ti balay a pagnaedan-
da iti tiempo ti lamec agraman balay a
pagnaedanda iti tiempo ti pudot; ken
dagiti balbalay a marfil mapucawdanto,
ken dagiti dadackel a balbalay madadael-
danto, cuna ni Jehova.

Dagiti dusa a linac-am dagiti Israelitas ken sabali pay a lac-amendanto.

4 Denggenyo daytoy a sao, dacayo a
bacbaca taga Basan, nga addacay iti
bantay ti Samaria, a parigatenyo ti napang-
law, a burakenyo ti addaan masapul,
a cunada cadagiti panguloenda, Yegyo ta
uminumtayo coma.
2 Ni Apo Jehova sinapataanna ti kina-
santona, nga adtoy, dagiti aldaw dumteng-
danto cadacayo, nga alaendacayto cadagiti
callawit, ken dagiti matda cadacayo cada-
giti banniit.
3 Ket rumuarcayto cadagiti gutbaw,
tunggal maysa a sililinteg iti sangoananna;
ket agtappuaccayto iti nangato a disso, cuna
ni Jehova.

4 Incay idiay Betel, ket agsalungasing-
cayo; idiay Galgal, *ket* degdeganyo ti pa-
nagsalungasing; ket ipanyo iti tunggal
agsapa dagiti datonyo, *ken* dagiti apagca-
puloyo tunggal maicatlo nga aldaw.
5 Ket yawatyo ti maysa a daton ti pa-
nagyaman iti dayta a nalevaduraan, ket
iwarragawagyo dagiti daton ti sibubulos
a nakem, ket ipuccawyo ida, ta day-
toy ti macaay-ayo cadacayo, O dacayo
annac ti Israel, cuna ni Apo Jehova.

6 Castamet a siac intedco cadacayo ti
pannacadalus ti ngipenyo cadagiti amin a
ciudadyo, ken panagcurang ti tinapay ca-
dagiti amin a lugaryo; nupay casta dicay
nagsubli caniac, cuna ni Jehova.
7 Ket castamet a minedmedac ti tudo
cadacayo, idi agcurang pay laeng iti tallo
a bulan iti panagapit, ket pinagtudoc iti
maysa a ciudad, ket diac pinagtudo iti sa-
bali a ciudad: nagtudo iti maysa a disso,
ket iti dina tinudoan, nagmaga.
8 Iti casta immay ti dua wenno tallo a
ciudad iti maysa a ciudad nga uminum iti
danum, ket saanda a napnec: cascasdi a
dicay nagsubli caniac, cuna ni Jehova.
9 Kinabilcayo iti eppes ken búut: da-
giti adu a inal-aladanyo ken dagiti cauva-
sanyo ken dagiti cahigosanyo ken dagiti
caolivoanyo kinnan ida ti dudon: cascasdi
a dicay nagsubli caniac, cuna ni Jehova.
10 Impawitco cadacayo ti panagangol a
cas idi idiay Egipto: pinapatayco iti
campilan dagiti agtutuboyo a lallaki, ket
kinayawac dagiti cabayoyo; ket insacnap-
co ti buyoc iti pagpacarsoanyo aginggana
cadagiti abut dagiti agongyo, cascasdi sa-
ancay laeng a nagsubli caniac, cuna ni
Jehova.
11 Dinadaelco *dagiti ciudad* cadacayo, a
cas idi ti Dios dinadaelna ti Sodoma ken
Gomorra, ket nagbalincay a cas aluten a
maipurruac iti panagpuur: cascasdi dicay
la nagsubli caniac, cuna ni Jehova.

12 Iti casta castoy ti aramidecto kenca,
O Israel; *ket* gapu ta aramidecto daytoy
kenca, agsaganaca nga in sumabet iti
Diosmo, O Israel.
13 Ta adtoy, iti mangaramid cadagiti
banbantay, ket parsuaenna ti angin, ket
ipalawagna ti nakemna iti tao; iti mamag-
sipnget ti bigat, ket ti agbaddec cadagiti
nangato a disso ti daga—Jehova, Dios da-
giti buybuyot isut' naganna.

Ti pammagbaga ti Israel, tapno agbabawi coma.

5 Dumngegcay itoy a sao nga ipuccawco
a cas panangleddaang gapu cadacayo,
O balay ti Israel.
2 Natinnag ti virgen ti Israel; saanto a
tumacderen: maipasag iti dagana; awan
ti mamatacder kencuana.
3 Ta castat' saoen ni Apo Jehova: Ti
ciudad a rimmuar a sangaribu sangsanga-
gasutto la ti matda kencuana, ket ti rim-
muar a sangagasut sangapulonto la ti
mabati kencuana, iti balay ti Israel.

4 Ta casta ti cuna ni Jehova iti balay ti
Israel, Sapulendac, ket agbiagcayto;
5 ngem dicay sapulen ti Betel, ket di-
cay met sumrec idiay Galgal, ken dicay
met apan iti Beer-seba: ta ti Galgal di
bumurong matnagto iti pannacacayaw, ket
iti Betel maawawanto.
6 Sapulenyo ni Jehova, ket agbiag-
cayto; di la ket ta tumbuac a cas la apuy

iti balay ni Jose, ket ibusenna, ket awan
idiay Betel ti macaiddep.
7 Dacayo a pagbalinenyo nga ajenjo
ti kinajusticia, ken ipasdecyo ditoy daga
ti kinalinteg,
8 *sapulenyo* ti mangaramid iti Pleyades
ken iti Orion, ken ti mamagbalin iti ani-
niwan ni patay iti bigat, ket pagsipnge-
tenna ti aldaw a cas rabii; iti mangayab
cadagiti danum ti baybay, sana ibuyat iti
rabaw ti daga (Jehova ti naganna);
9 nga iyegna ti kellaat a pannacadadael
cadagiti napigsa, tapno iti pacarbecan
umay iti sarikedked.

10 Isuda guraenda ti mamagbaga iti
ruangan, ket ti agsao cadacuada a sililin-
teg calucsawda.
11 Ta gapuna ngarud a payatpayatenyo
ti napanglaw, ket pilitenyo nga alaen
kencuana ti trigo: nagbangoncayo iti bal-
balay cadagiti bato a tinagaan, ngem
saanyonto a pagnaedan ida; nagmulacayo
cadagiti agcacasayaat a cauvasan, ngem
dicayto uminum iti aracda.
12 Ta ammoc dagiti nagcaadu a salu-
ngasingyo, ken dagiti nabantot a basba-
solyo dacayo a mamagladingit cadagiti
nalinteg, nga alaenyo ti panucsoc, ket
durugasenyo dagiti napanglaw *iti calinte-
ganda* iti ruangan.
13 Gapuna iti manakem agulimecto iti
casta a tiempo; ta isut' dakes a tiempo.

14 Sapulenyo ti naimbag, a saan nga iti
dakes, tapno agbiagcayo; ket iti casta ni
Jehova, ti Dios dagiti buybuyot, addanto
cadacayo, cas saoenyo.
15 Guraenyo ti dakes, ket ayatenyo ti
imbag, ket pasingkedenyo ti kinajusticia
idiay ruangan; ni Jehova, ti Dios dagiti
buybuyot, nalabit addanto laeng asina iti
matda ken ni Jose.

16 Anansata, castoy ti saoen ni Jehova,
ti Dios dagiti buybuyot, ti Apo, Cadagiti
amin a nalawa a dalan, addanto dung-aw;
ket dagup cadagiti lanlansangan cunadan-
to, Asi pay! Asi pay! ket ti mannalon
awagandanto nga agpanes, ket dagiti du-
mudung-aw maayabdanto nga agdung-aw.
17 Ket cadagiti amin a cauvasan addan-
to dung-aw; ta lumasatacto iti nagteng-
ngaam, cuna ni Jehova.

18 ¡Asicay pay, dacayo nga agcalicagum
iti aldaw ni Jehova! Ania ti gapuna a
tarigagayanyo ti aldaw ni Jehova? Isut'
sipnget a saan a lawag.
19 A cas iti maysa a tao itarayanna ti
leon, ket masabetna ti oso; wenno simrec
iti balay ket insadagna ti imana iti diding,
ket kinagat ti uleg.
20 ¿Saanto a sipnget ti aldaw ni Jehova,
ket saan a lawag? a nasipnget unay, nga
awan a pulos ti raniagna?

21 Guraec, umsiec dagiti fiestayo, ket
saandanto a macaay-ayo caniac dagiti gim-
gimongyo a napanayag.
22 Wen, nupay no irucbabyo caniac ti
datdatonyo a mapuuran, ken dagiti daton-
yo a bellaay, diacto awaten ida; ket diacto
met taliawen dagiti datonyo iti cappia
cadagiti animalyo a nalucmeg.
23 Yadayum caniac ti uni dagiti can-
cantam; ta diacto denggen ti agcacasam-it
nga aweng dagiti violenyo.
24 Ngem agayus coma ti kinajusticia a
cas cadagiti danum, ken ti kinalinteg cas
nabileg a carayan.

25 ¿Impaayyo caniac dagiti sacrificio
ken datdaton idiay let-ang iti uppat a pulo
a tawen, O balay ti Israel?
26 Wen, inawityo ti tabernaculo ti
ariyo ken ti bassit a templo dagiti lada-
wanyo, ti bitwen ti Diosyo, nga inaramid-
yo a maipaay cadacayo met laeng.
27 Ipancayto ngarud iti cayaw idiay
labes ti Damasco, cuna ni Jehova, nga iti
naganna isut' Dios dagiti buybuyot.

Iti kinadakes ti Israel ken ti dusana.

6 ¡Asi pay cadagiti agnaed a sinanamay
idiay Sion, ken dagiti sitatalged idiay
bantay ti Samaria, dagiti natan-oc a tattao
iti cangronaan cadagiti nacion, isuda a
papanan ti balay ti Israel!
2 Incay idiay Calne, ket kitaenyo; ket
manipud idiay incayo idiay Emat ti
dackel, sacaytoman mapanen idiay Get
a taeng dagiti Filisteo: ¿nalalaingda aya
ngem dagitoy a pagarian? ¿wenno ti bed-
dengda nalawlawa ngem ti beddengyo?
3—dacayo a tantanenyo ti aldaw a
nacaro, ket yasidegyo ti saad ti ranggas;
4 isuda nga agidda cadagiti pagiddaan
a marfil, ket agunnatda iti rabaw dagiti
papagda, ket lamutenda dagiti cordero ti
pangen, ken dagiti urbon a baca aggapu iti
tengnga ti pagyaponan;
5 isuda nga agcanta cadagiti daniw a

maitunos iti violin; ket buclenda iti
gamigam ti musica a cas ken ni David;
6 isuda nğa uminum iti arac cadagiti
maluconğ, ket agsapsapoda cadagiti nanğ-
nanğrona a lana; nğem saanda nğa agladi-
nğit iti panagsagaba ni Jose.

7 Isut' gapuna a maicuyogda cadagiti
umuna a macayawan, ket maiccatton ti
nalabes a panagragsac dagiti agununnat.
8 Ni Apo Jehova sinapataanna ken-
cuana met laenğ, cuna ni Jehova a Dios
dagiti buybuyot: Guraec ti kinatan-oc
ni Jacob, ken cagurac dagiti palaciona; iti
casta nğarud yawatconto ti ciudad ken
amin a naglas-ud *iti cabusorda*.
9 Ket maaramidto a no ti sanğapulo
a tattao matdada iti maysa a balay matay-
danto.
10 Ket intono ti uliteg ti maysa a tao
alaenna, ti met laenğ manğpuur kencuana,
tapno iruarna dagiti tultulanğna ti balay,
ket cunananto ti adda iti caunğan ti balay,
¿Adda pay la maysa a tao kenca? ket
saoennanto, Saan; idin cunanto daydiay,
Agulimecca; ta saantay coma a saritaen
ti nagan ni Jehova.
11 Ta kitaem, ni Jehova ibilinna, ket
macabilto ti balay a dackel cadagiti gut-
gutbaw, ken ti bassit a balay cadagiti
renğrenğnğat.

12 ¿Agtaraytο dagiti cabayo iti rabaw
ti bato? ¿pagaradodanto *idiay* dagiti
baca? yantanğay pinagbalinyo nğa apro
ti kinajusticia, ken ti bunğa ti kinalinteg
nğa ajenjo;
13 dacayo a pagraragsacanyo iti awan
capapayanna, a cunayo, Saanmi aya nğa
innala dagiti sara iti bucodmi a pigsa?
14 Ta kitaenyo, Iyegconto ti nacion a
maibusor cadacayo, O balay ni Israel, cuna
ni Jehova, ti Dios dagiti buybuyot; ket
pagladinğitendacayto manipud wanğawa-
nğan ti Emat inğganat' waig ti Arabah.

Ti sirmata dagiti dudon, ti apuy ken ti tinnag.

7 Iti casta ni Apo Jehova impakitana
caniac: Ket adtoy, isu pinabukelna
dagiti dudon idi panangrugi ti itutubo a
maud-udi; ket adtoy, isu ti itutubo a
maud-udi calpasan ti panagapit ti ari.
2 Ket naaramid nğa idi inibusda a
kinnan ti root ti daga, a nagsaoac, O Apo
Jehova, pacawanem, dawatec kenca
Casanonto ti panagtacder ni Jacob? agsi-
pud ta bassit.
3 Binabawi ni Jehova daytoy: Saanto
a mapatuloy, cuna ni Jehova.

4 Casta ti impakitana ni Apo Jehova
caniac: ket adtoy, ni Apo Jehova inayab-
na ti apuy a manusa; ket inibusna ti
dackel a yuyenğ, ket pinaanğgepna a keske-
san ti daga.
5 Idin kinunac, O Apo Jehova, dawatec
kenca nğa agsardenğca: casanonto ti
panagtacder ni Jacob? ta isu bassit.
6 Nagbabawi ni Jehova iti daytoy:
Uray daytoy saanto a casta, cuna ni Apo
Jehova.

7 Castat' impakitana caniac: ket, adtoy,
ti Apo nagtacder iti denna ti maysa a
bacud a naaramid iti pannacaaramat ti
maysa a tinnag, ket siiigem ti maysa a
tinnag.
8 Ket ni Jehova kinunana caniac, Aniat'
makitam, Amos? Ket kinunac, Maysa a
tinnag. Idin kinuna ti Apo, Adtoy,
manğicabilacto ti maysa a tinnag iti
tenğnğa ti ilic nğa Israel; diacto labasanen
ida;
9 ket dagiti nanğato a disso ni Isaac
maracracdanto, ket dagiti santuario ni
Israel marbadanto, ket tumacderacto nğa
agcampilan iti maibusor ti balay ni
Jeroboam.

10 Idin ni Amazias a sacerdote idiay
Betel, pinayammona ken ni Jeroboam nğa
ari ti Israel, a kinunana, Ni Amos im-
malsa iti maibusor kenca iti tenğnğa ti
balay ni Israel, ti umili saanna a maibtura-
nen amin dagiti sasaona.
11 Ta castoy ti saoen ni Amos, Ni
Jeroboam matayto iti campilan, ket ti
Israel di bumuronğ a maparuarto ti ilina
a macayawan.
12 Ni Amasias kinunana met ken ni
Amos, O mannacakita, inca, agtalawca
idiay daga ti Juda, ket canem idiay ti
tinapay, ken agipadtoca idiay:
13 nğem saanca nğa agipadto manen
idiay Betel; ta isut' yan ti santuario ti
ari, ken isut' balay a naarian.

14 Idin simmunğbat ni Amos, ket kinu-
nana ken ni Amasias, Siac saanac idi a
mammadto, ket saanac met ti anac ti
mammadto, no di ket agay-aywanac idi ti
panğen, ken agtartaraken cadagiti cayo a
sicomoro.

15 Ket ni Jehôva insinanac iti panang-
surot ti pangen, ket ni Jehova kinunana
caniac, Inca, agipadto iti ilic nga Israel.
16 Ala ngarud, denggem ti sao ni Je-
hova; Cunam, Dica agipadto iti maicani-
was iti Israel, ken dica met agsao iti mai-
busor iti balay ni Isaac;
17 gapuna, castat' saoen ni Jehova:
Ti asawam balangcantisto iti ciudad, ket
dagiti annacmo a lallaki ken annacmo
a babbai, mapasagdanto iti campilan, ket
iti dagam pagbibingayandanto a maara-
mat ti tali, ket sica met laeng mataycanto
iti daga a di nadalus, ket ti Israel di bu-
murong a mapagtalawto idiay ilina a
nacayawan.

Ti masapa a pannacaparmec ti Israel maipadto.

8 Ti casta impakita caniac ni Jehova:
ket adtoy, maysa nga alat ti bunga ti
tiempo ti pudot.
2 Ket kinunana, Aniat' makitam, Amos?
Ket insungbatco, Maysa nga alat ti bunga
ti tiempo ti pudot. Idin kinuna caniac
ni Jehova, Napagtengen ti canibusanan ti
ilic nga Israel; diacto labasanen ida.
3 Ket dagiti cancanta iti templo dung-
awdanto iti dayta nga aldaw, cuna ni Apo
Jehova: adunto dagiti bangcay; ibelleng-
danto ida a siuulimec iti amin a disso.

4 Denggenyo daytoy, dacayo a pangge-
penyo a mangalun-un cadagiti addaan
masapul, ket pucawenyo dagiti napanglaw
iti daga,
5 a cunayo, Inton anot' panagtapus ti
kellep, tapno ilacomi ti bucbukel? Ken
ti aldaw a panaginaná, tapno iparangmi ti
trigo, a pabassitenmi ti efa, ket padag-
senenmi ti siclo, ket agaramidcami a siuul-
bod nga aramaten dagiti timbengan a
saor;
6 tapno magatangmi dagiti napanglaw
iti pirac, ket dagiti addaan masapul iti
sangazapatosan, ket ilacomi ti taep ti
trigo.
7 Ni Jehova sinapataanna ti pannacai-
tan-oc ni Jacob, Di bumurong a diacto
malipatan iti agnanayon ti aniaman nga
aramidda.
8 ¿Saanto nga agkintayeg ti daga gapu
iti daytoy, ket amin nga agnaed kencuana
agsangit? wen, ket ngumatonto *ti daga* a
cas maysa a Carayan; ket maparigatto ken
maipalnedto a cas idiay Carayan ti Egip-
to.
9 Ket maaramidto iti dayta nga aldaw,
cuna ni Apo Jehova, a palnekecto ti init iti
tengnga ti aldaw, ket pagsipngetecto ti
daga iti aldaw a nalawag.
10 Pagbalinecto dagiti ramrambacyo iti
ledleddang, ket dagiti cantayo, iti dung-
aw; icabilconto iti amin a lomlomoyo ti
lupot a nakersang, ken pulinangnang iti
amin a ol-oloyo; ket aramidecto a cas pag-
leddaangan iti bugbugtong nga anac, ket
iti gibusna cas maysa nga aldaw a napait.

11 Adtoy, umay dagiti aldaw, cuna ni
Apo Jehova, nga ipawitconto ti bisin
ditoy daga, saan a bisin iti tinapay, wenno
waw iti danum, no saan ket a panagdeng-
ngeg dagiti sao ni Jehova.
12 Agbariw-asdanto manipud baybay
aginggat' *sabali a* baybay, ken manipud
amianan aginggat' daya; agtaraydanto nga
agsublisubli nga agsapul ti sao ni Jehova,
ngem saandanto a matumpungan.
13 Daytanto nga aldaw dagiti naimnas
a babbalasang ken dagiti agtutubo a lallaki
matalimudawdanto iti waw.
14 Dagiti agsapata iti basol ti Samaria,
ket cunada, Cas sibibiag ti diosmo, O Dan;
ken Cas manayon ti dalan ti Beerseba;
matuangdanto, ket ni caanoman didanto
bumangonen.

Ti pannacaparmec ti Israel, ken ti panna-caisubli dagiti nasingpet.

9 Nakitac ti Apo nga adda a sitatacder iti
sidiran ti altar, ket kinunana, Cabilem
dagiti paratoc *dagiti adigi*, tapno magun-
gon dagiti dapian; ket burakem ida cada-
giti oloda amin; ket itinto matda cada-
cuada patayecto iti canpilan: awantot'
uray maysa cadacuada macalisi, ken awan-
tot' uray maysa cadacuda macatalaw.
2 Uray umabutda pay sadi Sheol, idiay
ti imac alaennanto ida, ket uray pay
cumalayatda sadi langit, manipud idiay
ipababacto ida.
3 Ket uray pay aglemmengdan idiay
tapaw ti Carmelo, idiay birukecto ida ket
alaec ida; ken uray pay no aglingedda
caniac iti tucoc ti baybay, idiay ibilinconto
iti uleg, ket cumagatto cadacuada.
4 Ket uray pay mapanda a pacayawan
iti sango dagiti cabusorda, idiay ibilin-
conto iti campilan, ket mamapatayto ca-
dacuada: ket isaadconto cadacuada da-
giti matac a pagdacsanda, a saan a pag-
lainganda.

5 Ta ti Apo, ni Jehova dagiti buybuyot,
isut' managid iti daga, ket isut' matunaw,
ket agsanĝitto amin dagiti agtaenĝ ken-
cuana; ket nĝumatonto amin a cas maysa
a Carayan, ket lumnedto manen a cas iti
Carayan sadi Egipto.
6 *Isu* inaramidna sadi lanĝit dagiti
siledna, ket binanĝonna ti lanĝitna iti
nĝato iti daga; ket tinto umawag cadagiti
danum iti baybay, ket isabbuagna ida iti
rabaw ti daga; Jehova ti naganna.

7 ¿Saancayo a cas cadagiti annac dagiti
taga Etiopia caniac, O annac ti Israel?
cuna ni Jehova. ¿Saanco nĝa inaon ti Israel
idiay daga ti Egipto, ken dagiti Filisteo
idiay Caftor, ken dagiti Sirios idiay
Kir?
8 Adtoy, dagiti matmata ni Apo Jehova
adda iti pagarian a nacababain, ket siac
dadaelecto iti rabaw ti daga; nĝem diacto
racraken amin ti balay ni Jacob, cuna ni
Jehova.
9 Ta adtoy, ibilinconto, ket ti balay ni
Israel sagatacto iti tenĝnĝa dagiti amin a
nacion, a cas iti pannacailasin *ti bucbukel*
iti pagsagatan, nĝem saanto a matinnag ti
uray battit a bukel iti daga.
10 Mataydanto amin dagiti manag-
basol iti ilic iti campilan, isuda nĝa
agcuna, Ti dakes saannacamto a maca-
macam wenno masabat.

11 Itinto dayta nĝa aldaw, siac iba-
nĝonconto ti tabernaculo ni David a na-
tuanĝ, ket punitacto dagiti gutbawna; ket
ipatacderconto dagiti nadadael, ket ba-
nĝonecto a cas idi punĝanay.
12 Tapno tagicuaenda coma ti matda ti
Edom, ken amin a nacion a magaladan iti
naganco, cuna ni Jehova isu a manĝaramid
iti daytoy.
13 Adtoy, dumtenĝ dagiti aldaw, cuna
ni Jehova, a ti agararado macamacam-
nanto ti agapit ken iti agpayatpayat ca-
dagiti uvas *camacamenna* ti agbunobon;
ket dagiti banbantay itedteddanto ti na-
sam-it nĝa arac, ket amin dagiti turturod
matunawdanto.
14 Ket isublicto manen dagiti nacay-
awan ti ilic nĝa Israel, ket isuda banĝonen-
danto dagiti ciudad a nadadael, ket pag-
yanandanto; ket agitukitdanto cadagiti
cauvasan, ket inumendanto ti arac *dagiti
mulmulada;* agaramiddanto met dagiti
minuyonĝan, ket canendanto ti bunĝ-
bunĝada.
15 Ket imulacto ida iti dagdagada, ket
ni caanoman saandanto a maparut idiay
dagada nĝa intedco cadacuada, cuna ni
Jehova a Diosmo.

TI LIBRO NI

ABDIAS.

Ti kinatangsit ti Edom mapapacumbabanto. Ti dakes a panagragsacna iti nacalcaldaanḡ a casasaad ti Israel. Ti Israel maitan-octo.

1 Ti sirmata ni Abdias.
Castoy ti cuna ni Jehova nḡa Apo a
maipapan iti Edom: Nanḡnḡegmi da-
giti damdamag a naggapu ken Jehova, ket
insanḡpet ti maysa a babaonen cadagiti
nacion, *a cunana,* Tumacdercayo ket tu-
macdertay coma nḡa in makigubat ken-
cuana.
2 Adtoy, inaramidca a bassit cadagiti
nacion; ket malaisca unay.
3 Ti kinatanḡsit ta pusom liniputanna-
ca, sica nḡa agnaed iti gitgitub ti Sela a ti
pagtaenḡanna nanḡato; a cunaenna iti
pusona, Siasinonto ti macabalin a manḡi-
tinnag caniac aginḡgat' daga?
4 Nupay addaca a pumatocpatoc a cas
aguila ken nupay ti umucmo maisaad cada-
giti bitbitwen, itinnagconto, cuna ni Jeho-
va.

5 No dagiti mannanacaw immayda ken-
ca, no dagiti tulisan iti rabii, (¡ Ama-
nḡan ti pannacakeltaymo!), saanda nḡata
nḡa agtacaw *laenḡ* aginḡgat' mapnecda?
No dagiti manḡuvas serkendaca, saanda
nḡata a manḡibati ti uvas a banban-aen?
6 ¡ Amanḡan ti pannacasukimat *dagiti
banag* ni Esau! ¡ Amanḡan a pannaca-
amiris dagiti nailemmenḡ a sanicuana!
7 Amin a tattao a canomom insanḡpet-
daca iti dalanmo aginḡgat' met laenḡ iti
beddenḡ; dagiti tattao a nakicappia kenca
liniputandaca, ket inatiwdaca; *dagiti ma-
nḡan* ti tinapaymo padacdacandaca; awan
ti pannacaawatna.
8 Saancanto aya a dadaelen iti dayta
nḡa aldaw dagiti mamasirib sadi Edom,
ken dagiti mannacaammo idiay bantay ni
Esau? cuna ni Jehova.
9 Ket dagiti tattaom a nabileg, O Te-
man, mapagcullayawdanto tapno tumunḡ-
gal maysa makeltay coma idiay bantay ni
Esau iti pannacapapatay.
10 Gapu iti ranggas nḡa inaramidmo
ken Jacob a cabsatmo, sicantot' pagpuni-
punan ti bain, ket makeltaycanto iti agna-
nayon.
11 Idi aldaw a panagtacdermo iti ba-
nḡir ken idi aldaw a pananḡipanaw dagiti
sanḡsanḡaili dagiti sanicuana, ken dagiti
gangannaet simrecda iti ruanḡanna, ket
nagiginasatanda iti maipapan ti Jerusa-
lem, maysaca met laenḡ a cas cadacuada.
12 Nḡem dica imatanḡan ti aldaw ni
cabsatmo iti aldaw a pannacaraponna; ket
dica agrag-o cadagiti annac ni Juda idi
aldaw a pannacapucawda; dica met ag-
palanḡguad iti aldaw ti liday.
13 Dica sumrec iti ruanḡan ti ilic iti
aldaw ti pannacaraponda; wen, dica ima-
tanḡan ti ladinḡitda iti aldaw ti pannaca-
raponda, dica met manḡala cadagiti cucua-
da iti aldaw ti pannacaraponda.
14 Dica agtacder iti pagsimanḡan ti
dalan nḡa agpapatay cadagiti taona nḡa
aglisi; ket dica yawat dagiti taona a ma-
bati iti aldaw ti rigat.

15 Ta ti aldaw ni Jehova umadani
cadagiti amin a nacion: ti cas inaramid-
mo, maaramidto met kenca; ti namay-am
cadagiti tao castanto met ti pacapay-am.
16 Ta no cas imminumcayo idiay nasan-
toan a bantayco, castanto met dagiti amin
a nacion uminumda a cancanayon; wen,
uminumdanto, ket alimunendanto, ket
isudanto casda la awan idi.

17 Nḡem idiay bantay Sion addanto
dagiti macalisi, ket isuntot' nasantoan;
ket ti balay ni Jacob tagicuaendanto ti
cucuada.
18 Ket ti balay ni Jacob maysanto nḡa
apuy, ket ti balay ni Jose maysanto a
gil-ayab, ket ti balay ni Esau nagpalunḡ-
punḡanto iti garami, ket cadacuada puu-
randanto ket keskesandanto ida; ket
awanto a pulos ti matda iti balay ni Esau
ta casta ti sinao ni Jehova.
19 Ket dagiti adda iti Abagatan tagi-
cuaendanto ti bantay ni Esau, ket dagiti

adda iti tanap tagicuaendanto ti daga dagiti
Filisteos; ket tagicuaendanto met ti daga
ti Efraim, ken ti daga ti Samaria; ket ti
Benjamin *tagicuaennanto* ti Galaad.
20 Ket dagiti cayaw ti daytoy a buyot
ti annac ti Israel, nga adda cadagiti Cananeo,
tagicuaendanto ti dagada inganat'
Sarepta; ket dagiti cayaw ti Jerusalem,
nga adda idiay Sefarad tagicuaendanto
dagiti ciudad iti Abagatan.
21 Ket dagiti manangispal sumang-atdanto
idiay bantay Sion, a mangocom iti
bantay ni Esau; ket ti pagarian cucuanto
ni Jehova.

TI LIBRO NI
JONAS.

Ni Jonas imbaon ti Dios idiay Nineve, ket agtalaw a mapan idiay Tarsis.

1 Ket immay idi ti sao ni Jehova ken
Jonas nga anac ni Amati a cunana,
2 Tumacderca, inca idiay Nineve,
idiay ciudad a dackel, ket yawagmo ti
maicaniwas kencuana ta ti kinadakesna
dimmanon iti saclango.
3 Ngem ni Jonas timmacder a naggapu
iti saclang ni Jehova nga agtalaw idiay
Tarsis, ket simmalog idiay Joppe, ket nasa-
racna ti maysa a barangay nga agrubbuat a
mapan idiay Tarsis, iti casta binayadanna
ti fletena, ket limmugan kencuana a cumu-
yog cadacuada idiay Tarsis nga aggapu iti
saclang ni Jehova.

4 Ngem ni Jehova pinagangginna iti
napigsa iti rabaw ti taaw, ket adda idi
napigsa unay a bagio idiay taaw, ket iti
sasacayan impapanda a marba.
5 Idin dagiti marinero nagbutengda ket
tunggal maysa inawaganna ti diosna ket
imbellengda iti taaw ti nailugan a garga-
ret idi sasacayan tapno mapalag-anan:
nupay casta ni Jonas immulog idi caune-
gan di sasacayan; ket nagidda, ket nacatu-
rog iti nargaan.
6 Iti casta ti panguloen di sasacayan
immasideg kencuana ket kinunana, Ania ti
aramidem, O mannaturog? Bumangonca,
ket awagam ti Diosmo, bareng no ti Dios
malagipnatayto tapno ditay mapucaw.
7 Ket kinunada, tumunggal maysa iti
caduana, Umaycayo ta agiginnasanggasat-
tayo coma tapno maammoan no asino ti
nacaigapuanan daytoy a dakes. Iti casta
nagiginnasanggasatda, ket napagasatan ni
Jonas.
8 Idin kinunada kencuana, Dawa-
tenmi a palawagem cadacami no asino
cadatayo ti nacaigapuanan daytoy a dakes;
ania ti akemmo? ket sadino ti nag-
gapuam? sadino ti dagam? ket ania ti
catataom?
9 Ket isu sinungbatanna ida, Hebreoac,
ket mabutengac ken Jehova a Dios ti
langit, isu a nangaramid iti taaw ken
daga.
10 Idin dagidi tao nagbutengda iti
napalalo ket kinunada kencuana, Ania
daytoy nga inaramidmo? Ta isuda am-
moda nga agtalaw iti saclang ni Jehova,
ta isu ti impalawagna cadacuada.

11 Idin kinunada kencuana, Ania ti
aramidenmi kenca tapno ti taaw agtalna
cadatayo? ta ti baybay dimmaleg a
dimmaleg.
12 Ket isu simmungbat cadacuada, ala-
endac ket itappuacdac iti taaw; iti casta
iti taaw agtalnanto cadacayo: ta ammoc
a gapu caniac immay cadacayo daytoy
dackel a bagio.
13 Nupay casta pinigsaanda ti naggaud,
ta isublida ti sasacayan idiay sang-at;
ngem dida nabalinan: ta ti baybay dim-
mawel a dimmawel a bumusor cadacuada.
14 Gapuna nga inawaganda ni Jehova,
ket kinunada, Dawatenmi kenca, O Jeho-
va, dawatemi kenca, dicam coma mapucaw
a gapu iti biag daytoy a tao, ket dinacam
met pabasolen iti dara ti nasingpet; ta
sica, O Jehova, inaramidmo ti cas kina-
yatmo.
15 Iti casta innalada ni Jonas, ket
intappuacda iti taaw; ket ti taaw nag-
talna iti dawelna.
16 Idin nagbuteng dagiti tao ken ni
Jehova iti napalalo; ket nangipaayda iti
maysa a daton ken ni Jehova, ket nagi-
carida.

17 Ket ni Jehova insaganana ti maysa
a dackel nga ican a mangalun-un ken ni
Jonas; ket ni Jonas adda idi iti tian ti
ican iti bayat ti tallo nga aldaw ken tallo
a rabii.

Ti cararag ni Jonas.

2 Idin nagcararag ni Jonas nanipud idiay
tian ti ican ken ni Jehova a Diosna.
2 Ket kinunana,

Inawagac ni Jehova gapu iti pacarigatac,
Ket dinengngegnac;
Nanipud idiay tian ni Tanem immawagac,
Ket dinengngegmo ti timecco.
3 Ta intappuacnac idiay caadalman, iti puso dagiti taaw,
Ket linicmutdac ti layus;
Amin dagiti dalluyon ken palongmo binalballasatda iti rabawco;
4 Ket kinunac, maitappuacac iti imatangmo;
Ngem makitacto manen ti nasantoan a templom.
5 Dagiti danum linicmutdac pati toy cararuac;
Ti yuyeng linicmutnac;
Ti root nagsamoy ditoy oloc.
6 Simmalugac cadagiti puon dagiti banbantay;
Dagiti balunet ti lubong *nangrikepda* iti agnanayon ti rabawco:
Ngem sica inaonmo ti biagco iti dariwangwang, O Jehova a Diosco.
7 Idi a toy cararuac nagcapuy caniac, nalagipco ni Jehova;
Ket ti cararagco simrec inggana kenca, iti nasantoan a templom.
8 Dagiti agragut iti kinaubbaw a mangiculbo
Idianda ti caasida met laeng.
9 Ngem agidatonacto kenca a mapacuyogan ti timec ti panagyaman;
Tungpalecto ti incaric.
Ti pacaisalacanan agtaud ken ni Jehova.
10 Ket nagsao ni Jehova iti ican ket
impugsona ni Jonas iti daga a namaga.

Isu mangascasaba cadagiti taga Nineve, ket isuda agbabawida.

3 Ket ti sao ni Jehova immay idi ken
ni Jonas iti capamindua, a cunana,
2 Tumacderca, inca idiay Nineve,
daydiay dackel a ciudad, ket icascasabamto
kencuana ti casaba nga ibilinco
kenca.
3 Iti casta timmacder ni Jonas, ket
napan idiay Nineve cas imbaga ni Jehova.
Ket ti Nineve isu idi ti dackel unay a
ciudad, iti tallo nga aldaw a pagnaen.
4 Ket nangrugi ni Jonas a simrec iti
ciudad a nagmalem a nagna, ket impuccawna,
a kinunana, uppat a pulo nga aldaw
manipud ita, ket ti Nineve maracracto.
5 Ket dagiti tattao a taga Nineve pinatida
ti Dios; ket inwarragawagda ti panagayunar,
ket nagcawesda iti nakersang
a lupot manipud cangatoan inggana' cababaan.
6 Ket dimteng daytoy a damag iti ari
ti Nineve, ket isu timmacder iti tronona,
ket iniccatna ti lambon, ket nagcagay iti
lupot a nakersang, ket nagtugaw iti dapu.
7 Ket nangaramid ti pacaammoan ken
inwarragawagna idiay Nineve babaen ti
bilin ti ari ken dagiti natan-oc a tattaona,
a kinunana, Tattao ken an-animal, bacbaca
ken carcarnero, dida coma mangan iti
aniaman; saanda nga ipastor ida wenno
painumen iti danum;
8 ket maabbongda coma iti lupot a nakersang
dagiti tattao ken dagiti an-animal,
ket awaganda coma ti Dios iti natbag
unay: wen, isuda agbalbaliwda coma ti
tunggal maysa iti dalanna a dakes, ken iti
panagranggas nga adda cadagiti imana.
9 Siasino ti macaammo no ti Dios agsublinto
ken agbabawi, ket baybay-annanto
ti narungsot a pungtotna, tapno ditayto
mapucaw?
10 Ket nakita ti Dios dagiti aramidda,
a nagbalbaliwda iti dakes a dalanda; ket
ti Dios imbabawina ti dakes nga imbagana
idi nga aramidenna coma cadacuada;
ket saanna nga inaramid.

Ti panagasug ni Jonas ken ti ulidan a maipanggep ti tabungaw.

4 Ngem ni Jonas naapas iti napalalo,
ket nagunget.
2 Ket nagcararag ken ni Jehova, ket
kinunana, Dawatec kenca, O Jehova, saan
a daytoy daydi kinunac idi addaac pay
idiay dagac? Gapuna a sinaganac ti
ipapanco idiay Tarsis; ta ammoc idi a
sica ti Dios a managparabur, ken manangngaasi,
natanang nga agpungtot, nabacnang
iti naayat a kinaimbag, ket pagbabawiam
ti dakes.
3 Ita ngarud, O Jehova, dawatec kenca
nga iccatem ti biagco, ta lalaingec ti matay
ngem iti agbiag.
4 Ket ni Jehova kinunana, ¿Imbagem
ti panagpungtotmo?
5 Idin rimmuar ni Jonas iti ciudad,
ket nagtugaw iti daya ti ciudad, ket idiay
nagaramid iti calapaw, ket nagtugaw iti
linong ti sirocna inggana' iti makitana
no anianto ti maaramid iti ciudad.
6 Ket sinagana ni Jehova a Dios ti

maysa a tabuñgaw, isu a pinatubo iti
ñgato ni Jonas, tapno linonñganna coma ti
olona, ñga ispalenna iti dakes a casasaad-
na. Iti casta ni Jonas napalalo a ragsac-
na gapu idi tabuñgaw.
7 Ñgem ti Dios sinaganana ti maysa
ñga igges idi bimmigat iti sumaruno ñga
aldaw, ket kinibkibanna di tabuñgaw,
tapno nagangño.
8 Ket naaramid, ñga idi limgac ti init,
insagana ti Dios ti maysa ñga angin a na-
pudot a naggapu iti daya; ket ti init kina-
bilna ti olo ni Jonas, tapno isu nagcapuy,
ket indawdawatanna ti bagína met laeñg
a matay coma, ket kinunana, Nasaysayaat
caniac ti matay ñgem ti agbiag.
9 Ket kinuna ti Dios ken ni Jonas,
¿Imbagem ti panagpuñgtotmo gapu iti
tabuñgaw? Ket isu kinunana, Imbagec
ti panagpuñgtotco, ñga uray aginggat'
matayac.
10 Ket kinuna ni Jehova, Kinailalaam
ti tabuñgaw, isu a dica nagbannogan, ken
dica met pinatubo, ñga iti bayat ti maysa
a rabii timmubo, ket iti uneg ti maysa a
rabii napucaw:
11 ket siac awanto ñgata ti caasic iti
Nineve, daydiay ciudad a dackel, isu a
yan ti nasuroc a sañgagasut ket duapulo a
ribu a tattao a dida ammo ti imada a
canawan ken imada a catigid; ken casta-
met adu a bacbaca?

TI LIBRO NI

MIQUEAS.

Maicari a dusa iti Israel ken Juda gapu iti kinakilloda ken kinasukirda.

1 Ti sao ni Jehova a dimteng ken ni
Miqueas a Morasti cadagidi aldaw da
Joatan, Acaz, ken Ezequias, nga ar-ari ti
Juda, isu a nakitana a maipapan iti Sa-
maria ken Jerusalem.

2 Dumngegcayo, dacayo il-ili, dacay
amin; ipangagmo, O daga, ken amin ti
naglas-ud kencuana: ket ni Apo Jehova
coma ti sacsi a maibusor cadacayo, ti Apo
manipud iti nasantoan a templona.
3 Ta, adtoy, ni Jehova agparang mani-
pud iti yanna, ket bumabanto, ket agpa-
yatto cadagiti nangato a disso ti daga.
4 Ket dagiti banbantay malunagdanto
iti babana, ket dagiti lobong marengngat-
danto, a cas iti allid iti sango ti apuy.
cas dandanum a maibuyat iti maysa a
derraas.
5 Ta gapu iti salungasing ni Jacob isu
amin daytoy, ken gapu cadagiti basbasol
ti balay ti Israel. Ania ti salungasing ni
Jacob? ¿saan nga iti Samaria? ket
ania dagiti nangato a disdisso ti Juda?
saanda aya ti Jerusalem?
6 Gapuna aramidecto ti Samaria a cas
maysa a gabsuon iti talon, *ken* cas disdisso
a pagmulaan cadagiti uvas; ket ibuyat-
conto dagiti batbatona iti lobong, ket
warwaracto dagiti cimientona.
7 Ket amin dagiti kinitikitan a lad-
ladawanna malasanglasangdanto, ket amin
dagiti tangdanna mauramto iti apuy, ket
amin dagiti ladladawanna racrakecto; ta
iti tangdan ti maysa a balangcantis inur-
nongna ida, ket iti tangdan ti maysa a
balangcantis agsublidanto.

8 Daytoy ti gapuna nga agunnoyacto
ken agdung-awacto; innacto nga ucsub
ken lamolamo; aramidecto ti maysa a
panagdung-aw a cas cadagiti chacal, ken
maysa a panagunnoy a cas cadagiti aves-
truz.
9 Ta dagiti sugsugatna saanda a maa-
gasan; ta isut' dimteng aginggat' met
laeng Juda; isut' dumanon aginga iti
ruangan ti ilic, agingga met laeng idiay
Jerusalem.
10 Dicay ibaga idiay Get, saancay nga
agsangit a pulos: idiay Betafra gim-
mamerac iti tapuc.
11 Agawanca, O agnaed iti Safir, iti
kinalamolamo ken bain: ti agnaed iti
Saanan saan a rimmuar; ti panagdung-aw
ti Bet-haesel alaennanto cadacayo ti pag-
sadaganna.
12 Ta ti agnaed ti Marot urayenna a
sigagagar unay ti imbag, ta ti dakes bu-
maba manipud ken Jehova agingga iti
ruangan ti Jerusalem.
13 Igalutmo ti lugan iti napartac a ca-
bayo, O agnaed iti Laquis: isu ti nang-
rugianan ti basol iti anac a babai ti Sion;
ta dagiti salungasing ti Israel nasaracda
kenca.
14 Gapuna sica ipaaymonto ti maysa a
pacalaglagipan a sagut ken Mareset-get:
dagiti balbalay ni Aczib maysanto a ba-
nag a mangallilaw cadagiti ar-ari ti
Israel.
15 Iyegconto pay laeng kenca, O ag-
naed iti Maresa, daydiay nga agtagicuanto
kenca: ti dayag ti Israel dumtengto
aginggat' met laeng Odollam.
16 Agpulinangnangca, ken agpukisca a
maipuon cadagiti annac ti ragsacmo: pa-
dackelem ti puridasdasmo a cas iti aguila;
ta napanda iti pannacacayaw a pimmanaw
kenca.

Asi pay dagiti naagum a manangirurumen.

2 ¡Asi pay dagiti aggandat iti kinadang-
kes, ken agaramid iti dakes cadagiti
iddada! No iti bigat aglawag, isut'
aramidenda, ta adda iti pannacabalin ti
imada.
2 Ket agumanda dagiti taltalon, ket
agawenda ida; ken dagiti balbalay, ket
iccatenda ida: ket irurumenda ti tao ken
ti balayna, ti tao met laeng ken ti tawid-
na.

3 Gapuna, castoy ti cuna ni Jehova:
Adtoy, gandatec ti maysa a dakes a maibusor ti daytoy a familia, nga aggapu kencuana dicayto maiccat dagiti tengngedyo, ken dicayto met macapagna a sicucuspag; ta isut' maysa a tiempo a dakes.
4 Iti dayta nga aldaw aramatendanto ti maysa a pangngarig a maibusor cadacayo, ket agsangitda ti maysa a nasaem a panagunnoy, *ket* cunaenda, Nadadaeltayo nga awan tidda: isu baliwanna ti bingay ti ilic: ¡ amangan ti panangisinana caniac! cadagiti nasukir bingayenna dagiti talonmi.
5 Isut' gapuna awantot' asinoman a mangipurruac kenca ti singdan iti ginnasat iti gimong ni Jehova.

6 Dicay agipadto, *castoy* ti panagipadtoda. Saandanto nga agipadto cadagitoy: pannacaibabain saandanto a maisina.
7 ¿ Maisaonto, O balay ni Jacob, bimmassit aya ti Espiritu ni Jehova? ¿ isuda dagitoy dagiti aramidna? ¿ Saan a dagiti saoc agaramidda ti imbag iti daydiay a magna a sililinteg?
8 Ngem itay nabiit ti ilic timmacder a cas maysa a cabusor: dacayo ucsubenyo ti cagay iti pagan-anay cadagiti aglabas a natalged *cas cadagiti tattao* a madi iti gubat.
9 Dagiti babbai ti ilic paruarenyo cadagiti nasayaat a balbalayda; cadagiti annacda a babassit iccatenyo ti dayagco iti agnanayon.
10 Tumacdercayo, ket pumanawcayo; ta daytoy saan nga isut' paginanaanyo; agsipud iti kinarugit a mangdadael, agraman maysa met laeng a nasaem a pannacarba.
11 No ti maysa a tao a magmagna iti maysa nga espiritu ti ulbod agtiri, *a cunana*, Siac agipadlesacto kenca iti arac ken naingel nga inumen; isunto met laeng ti mammadto iti daytoy nga ili.

12 Di bumurong, O Jacob, a siac tiptiponencanto amin; di bumurong nga urnongecto ti tidda iti Israel; icabilconto ida a natiptipon a cas la carcarnero ti Bosra, cas maysa nga arban iti nagtengngaan ti pagarabanda; mangaramiddanto ti dackel nga anabaab a maipuon *iti caadu* dagiti tao.
13 Napanen ti mamaglasin iti sangoananda: naglalasinda ket nagnada aginggа iti ruangan, ket idiay ti rinuaranda; ket ti arida limmabas iti sangoananda, ket ni Jehova iti unada.

Dagiti dakes a sacerdote, mammadto, ken agturturay maidarumda.

3 Ket kinunac, Idawatco a dumngegcayo, dacayo pangulo ni Jacob, ken agturay iti balay ti Israel: ¿ saanyo a rebbeng nga ammoen ti kinajusticia?
2 dacayo a gumura iti imbag, ket ayatenyo ti dakes; nga agawenyo ti cudilda cadacuada, ken ti lasagda cadagiti tultulangda;
3 canenyo met ti lasag ti ilic, ket lapgisenyo ti cudilda cadacuada, ket bungtolenyo dagiti tultulangda, ken reddekenyo ida, a cas maipaay iti banga, ken cas lasag iti uneg ti caldero.
4 Iti casta umawagdanto ken Jehova, ngem saannanto a sungbatan ida; wen, ilingednanto ti rupana cadacuada iti dayta a tiempo, a cas mayanatup iti panagaramidda ti dakes cadagiti gapuananda.

5 Castoy ti sinao ni Jehova maipapan cadagiti mammadto a mangaramid iti ilic a bumasol; isuda a cagatenda dagiti ngipenda, ken awaganda, Talna; ket ti saan a mangicabil cadagiti ngiwatda, mangisaganada pay ti gubat a maibusor kencuana:
6 Isut' gapuna isuntot' rabii cadacayo, nga awanto ti sirmatayo; ket isuntot' nasipnget cadacayo, a dicayto agipadles; ket ti init bumabanto iti rabaw dagiti mammadto, ket ti aldaw nangisitto iti ngatoda.
7 Ket dagiti mannacakita iti masacbayan maibabaindanto, ket dagiti mammadles mariribucdanto; wen, isuda amin abbongandanto dagiti bibigda; ta awan ti sumungbat ti Dios.
8 Ngem no maipapan caniac, napnoac iti pannacabalin gapu iti Espiritu ni Jehova, ken panangocom, ken bileg, a mangisawang ken Jacob iti salungasingna, ken iti Israel iti basolna.

9 Denggenyo daytoy, dawatec cadacayo, palpalungo iti balay ni Jacob, ken agturturay iti balay ti Israel, a cagurayo ti kinajusticia, ken pagkilloenyo ti amin a kinalinteg.
10 Ibangonda ti Sion iti dara, ken ti Jerusalem iti kinadakes.
11 Dagiti palungona mangocomda gapu iti gunguna, ket dagiti sacerdotena mangisuroda gapu iti tangdan, ket dagiti mammadtona agipadlesda maipuon iti pirac; ket nupay casta agsanggirda ken

Jehova, a cunada, ¿Awan ni Jehova iti
nagtengñgaantayo? awan ti dakes nğa
umayto cadatayo.
12 Isut' gapuna, maipuon cadacayo ti
Sion maaradonto a cas maysa a talon, ket
ti Jerusalem agbalinto a gabgabsuon, ket
ti bantay ti balay a cas cadagiti nanğato a
luglugar ti maysa a bakir.

Dagiti maudi nğa aldaw a natalna.

4 Nğem cadagiti maud-udi nğa aldaw
maaramidto, a ti bantay ti balay ni
Jehova maipasdecto iti toctoc dagiti ban-
bantay, ket isuntot' maipanğato iti nğato
dagiti turturod; ket dagiti il-ili agayus-
danto kencuana.
2 Ket adu a nacion mapandanto a cuna-
enda, Umaycayo, ket umulitayo iti bantay
ni Jehova, ken iti balay ti Dios ni Jacob;
ket isuronatayto cadagiti dalanna, ket
magnatayto iti danana. Ta idiay Sion
rumuarto ti linteg, ken ti sao ni Jehova
nğa aggapu iti Jerusalem;
3 ket isu ocomennanto dagiti adu nğa
il-ili, ket ikeddenğnanto ti maipanggep
cadagiti nabileg a nacion iti adayu: ket
pitpitendanto dagiti campilanda a tad-
tadem ti arado, ken dagiti gayanğda a
calcallawit; ti nacion saannanto nğa ilayat
ti campilan a maibusor iti sabali a nacion,
ket didanto metten agsursuro ti gubat.
4 Nğem agtugawdanto tunggal maysa
a tao iti siroc ti cayona nğa uvas ken iti
siroc ti cayona nğa higos; ket awanto ti
manğbutenğ cadacuada: ta ti nğiwat ni
Jehova dagiti buybuyot isut' insaona.
5 Ta amin dagiti il-ili magnada tunggal
maysa iti nagan ti diosna; ket magnatayto
iti nagan ni Jehova a Diostayo iti agna-
nayon nğa awan inggana.

6 Iti dayta nğa aldaw, cuna ni Jehova,
tiptiponecto daydiay a pilay, ken urno-
nğecto daydiay a napagtalaw, ken day-
diay a pinaglidayco;
7 ket pagbalinecto daydiay a pilay idi
a maysa a tidda, ken daydiay a naibellenğ
iti adayu maysa a nabileg a nacion; ket
ni Jehova agturayto cadacuada idiay ban-
tay Sion manipud ita aginğga iti agnana-
yon.
8 Ket sica, O torre ti arban, turod ti
anac a babai ti Sion, kenca umayto, wen,
ti immuna a pagturayan umayto, ti paga-
rian ti anac a babai ti Jerusalem.

9 Ita apayapay nğa agriawca iti napig-
sa? ¿Awan ti ari kenca, natay ti conse-
jerom, a dagiti ut-ut immay kenca a cas
iti maysa a babai nğa agpasical?
10 Agtuocca, ken agtigatca a manğipas-
ngay, O anac a babai ti Sion, a cas maysa
a babai nğa agpasical; ta ita rumuarcanto
iti ciudad, ket agnaedcanto iti away, ket
dumtenğcanto aginğgat' met laenğ Babi-
lonia: idiay maispalcanto; idiay sub-
botennacanto ni Jehova iti ima dagiti
cabusormo.
11 Ket ita adu a nacion nagtitiponda a
bumusor kenca, nğa agcuna, Isu matul-
awan coma, ket ti matatayo makita coma
ti *tarigagaytayo* iti Sion.
12 Nğem saanda nğa ammo dagiti pa-
nunot ni Jehova, ket dida met maawatan
ti balacadna; ta inurnonğna ida cas ca-
dagiti rineppet iti pagtaltagan.
13 Bumanğonca, ket agiricca, O anac a
babai ti Sion; ta aramidec ti saram a
landoc, ket aramidec dagiti cucom a gam-
banğ; ket pisanğpisanğemto ti adu nğa il-
ili: ket ipaayconto ti gungunada ken Je-
hova, ket ti kinabacnanğda iti Apo ti amin
a lubonğ.

Ti pannacayanac ni Cristo maipadto.

5 Ita urnonğem ti bagím met laenğ
cadagiti buybuyot, O anac a babai
dagiti buybuyot; isu nanğlacub ti mai-
busor cadatayo; cabilendanto ti ocom ti
Israel iti maysa a sarucod iti pinğpinğ.

2 Nğem sica, Belen Efrata, sica a bassit-
ca cadagiti rinibribu ti Juda, kenca rumu-
arto ti maysa nğa umay caniac nğa ag-
balin nğa agturay 'iti Israel; a dagiti
panagruarna nanipudda idi ugma, nanipud
idi awan inggana.
3 Gapuna nğa iyawatnanto ida, aginğga
iti tiempo a daydiay nğa agpasical mal-
pasto a manğipasnğay: sa ti tidda cadagiti
cacabsatna agawiddanto cadagiti annac ti
Israel.
4 Ket isu tumacderto, ket taraonannan-
to *ti panğenna* iti pigsa ni Jehova, iti dayag
ti nagan ni Jehova a Diosna: ket agtaenğ-
danto; ta ita isuntot' dackel cadagiti unğ-
to ti daga.
5 Ket daytoy *a lalaki* isunto ti talna-
tayo. Intono ti Asirio umayto iti daga-
tayo, ken intono bumaddec cadagiti pa-
laciotayo, ibangontayto a bumusor ken-
cuana pito nğa agpaspastor, ken walo a
panğuloen a tattao.
6 Ket dadaelendanto ti daga ti Asiria

iti campilan, ken ti daga ni Nimrod cada-
giti pagsercanna: ket isu ruc-atannatayto
iti Asirio, intono isut' umay iti dagatayo,
ken intono bumaddec iti sacup ti beddeng-
tayo.
7 Ket ti tidda ni Jacob addanto iti
tengnga dagiti adu nga il-ili cas linnaaw
nga aggapu ken Jehova, cas cadagiti arbis
iti rabaw ti root, a saanda nga urayen iti
tao, ket di met aguray cadagiti annac da-
giti tattao.
8 Ket ti tidda ni Jacob addanto cada-
giti nacion, iti tengnga dagiti adu nga il-
ili, cas maysa a leon iti tengnga dagiti an-
animal iti bakir, cas maysa nga urbon a
leon cadagiti pangen ti carnero; isu, a no
lumasat, mangbaddec ken mangpisangpi-
sang, ket awan ti asinoman a mangruc-at.
9 Ti imam coma maitayag iti ngato da-
giti cabusormo, ket amin dagiti cabusormo
makeltayda coma.

10 Ket maaramidto iti dayta nga aldaw,
cuna ni Jehova, a keltayecto dagiti
cabayom iti tengngam, ken dadaelecto
dagiti lugluganmo.
11 Ket keltayecto dagiti ciudad ti da-
gam, ket rebbaecto amin dagiti sarikedked-
mo.
12 Ket keltayecto dagiti kinamangarad-
ingmo iti imam; ket awanton ti mammad-
lesmo:
13 ket keltayecto dagiti kinitikitan a
ladladawam ken dagiti monmonmo iti
tengngam; ket saanmonton a pagrucbaban
ti aramid dagiti imam;
14 ket parutecto dagiti Asheram iti
tengngam; ket dadaelecto dagiti ciudad-
mo.
15 Ket aramidecto ti maysa a panang-
bales iti unget ken pungtot cadagiti nacion
a saan a dimngeg.

Ti pannakisuppiat ni Jehova iti ilina.

6 Denggenyo ita ti cuna ni Jehova:
Tumacderca, makisuppiatca iti sa-
ngoanan dagiti banbantay, ket dagiti
turturod denggenda coma ti timecmo.
2 Denggenyo, O dacayo banbantay, ti
panangsuppiat ni Jehova, ken dacayo
naibtur a cimcimiento ti daga; ta ni Je-
hova adda pannakisuppiatna iti ilina, ket
isu makisuppiatto iti Israel.
3 O ilic, ania ti inaramidco kenca? ket
sadino ti nangbannogac kenca? panecne-
eam ti maibusor caniac.
4 Ta inaonca iti daga ti Egipto, ket
sinubbotca iti balay ti pannacaadipen; ket
imbaonco iti sangoanam da Moises, Aaron,
ken Miriam.
5 O ilic, lagipem no ania ti insicat ni
Balac nga ari ti Moab, ken no ania ti
insungbat kencuana ni Balaam nga anac
ni Beor; *lagipem* ti manipud Setim aging-
gat' Galgal, tapno maammoan dagiti na-
linteg a gapuanan ni Jehova.

6 Sadino ti umayac iti saclang ni Jeho-
va, ket agrucnoy iti saclang ti nangato a
Dios? ¿umayac coma iti sangoananna
agraman datdaton a mapuuran, ken urur-
bon a baca nga agtawen iti maysa?
7 Maay-ayonto aya ni Jehova cadagiti
ribibu a carcarnero a lallaki, *wenno* iti
sangapulo ribu a carcarayan ti lana? ited-
conto aya ti inaunac nga anac gapu iti
salungasingco, ti bunga ti bagic gapu iti
basol ti cararuac?
8 Imparangna kenca, O tao, ti naimbag;
ket ania ti iparebbeng ni Jehova kenca,
no di laeng ti agaramid a sililinteg, ken
agayat ti kinaimbag, ken magna a sipapa-
cumbaba iti Diosmo?

9 Ti timec ni Jehova agpuccaw iti
ciudad, ket *ti tao nga addaan* sirib makita-
nanto ti naganmo: denggenyo ti sarucod,
ken ti nangdutoc kencuana.
10 Adda pay laeng gupgupit ti kinada-
kes iti balay ti nadangkes, ken maysa a
nakirang a sucatan a macarimon?
11 Nadalusacto aya cadagiti dakes a
timbengan, ken iti maysa a supot dagiti
mangallilaw a panimbeng?
12 Ta dagiti nabacnang a tattao idiay
napnoda ti ranggas, ket dagiti agnaed
idiay nagsaoda cadagiti ulbod, ket ti dila-
da mangallilaw cadagiti ngiwatda.
13 Isut' gapuna a siac met sinugatca iti
nasaem a sugat; inaramidca a walangwa-
lang gapu cadagiti basbasolmo.
14 Mangancanto, ngem dicanto map-
nec; ket ti' pannacaipacumbabam addanto
iti tengngam: ket mangidulincanto, ngem
dicanto macaurnong; ket ti maidulinmo
iyawatconto iti campilan.
15 Agbunoboncanto, ngem dicanto aga-
pit; agibaddeccanto cadagiti olivo ngem
saannacanto a sapsapoan iti lana, ken ti
uvas ngem dicanto uminum iti arac.
16 Ta dagiti bilbilin ni Omri masali-
metmetda, ket amin dagiti aramid ti
balay ni Ahab, ket dacayo magnacayo
cadagiti balacadda; tapno aramidenca a
maysa a langalang, ket dagiti agnaed idiay

maysa a sultip; ket awitenyonto ti pannacaibabain ti ilic.

Ti Dios isut' paggapuan ti silaw ken pacaisalacanan.

7 Asiac pay! ta siac casac la iti daydi
panangpurosda cadagiti bungbunga a
masapa, cas ti panagban-a ti uvas ti panagapit: awan ti raay a macan; ti cararuac tarigagayanna ti umuna a higos a naloom.
2 Ti nasingpet a tao natayen iti daga,
ket awan ti asinoman a nalinteg cadagiti tattao: isuda amin agsanebda iti dara; isuda sapulenda tunggal maysa ti cabsatna iti maysa a bateng.
3 Dagiti imada addada iti rabaw ti
dakes nga isut' aramidenda a sigagaget; ti principe agdawat, ket ti ocom *maisagana* gapu iti maysa a gunguna; ket ti dackel a tao, isawangna ti dakes a tarigagay ti cararuana; castoy ti panangabelda kencuana a pagtitiponen.
4 Ti caimbagan cadacuada isut' cas
maysa a calunay; ti calinlintegan *dacdakes* ngem ti alad a siit: ti aldaw dagiti agbanbantaymo, ti met laeng panncasucnalmo dimtengen; ita addanto ti pannacariribucda.
5 Saancay nga agtalec iti maysa a caar-
ruba; dicay icabil ti talecyo iti maysa a gayyem; annadam dagiti ruangan ti ngiwatmo iti daydiay agidda iti saclotmo.
6 Ta ti anac a lalaki iccatenna ti dayaw
ti ama, ti anac a babai tumacderto a bumusor iti inana, ti manugang a babai a bumusor iti catugangganna a babai; dagiti cabusor ti maysa a tao isudat' tattao ti balayna met laeng.

7 Ngem no caniac, cumitaacto ken Je-
hova; urayecto ti Dios ti pacaisalacanac: ti Diosco denggennacto.
8 Dica agragsac iti maibusor caniac, O
cabusorco; no matuangac, bumangonacto; no agtugawac iti sipnget, ni Jehova maysanto a silaw caniac.
9 Ituredconto ti pungtot ni Jehova, ta
siac nagbasolac iti maibusor kencuana, aginggat' salacnibenna ti panggepco ken aramidenna ti panangocom a maipaay caniac: iruarnacto iti lawag, *ket* makitacto ti kinalintegna.
10 Calpasanna isuntot' makita ti cabu-
sorco, ket ti bain isuntot' abbonganna daydiay a nagcuna caniac, Sadino ti yan ni Jehova a Diosmo? Dagiti matac makitadanto *ti tarigagayco* kencuana; ita isuntot' mabaddec cas ti pitac cadagiti lanlansangan.
11 ¡Maysa nga aldaw a panangibangon
cadagiti bacudmo! iti dayta nga aldaw ti keddeng mayalisto iti adayu.
12 Iti dayta nga aldaw umaydanto
kenca manipud iti Asiria ken cadagiti ciudad ti Egipto, ken manipud iti Egipto aginggа met laeng iti Carayan, ken manipud baybay aginggat' baybay, ken *manipud* bantay aginggat' bantay.
13 Nupay casta, ti daga langalangto
gapu cadagiti agnaed kencuana, gapu iti bunga dagiti gapuananda.

14 Taraonam ti ilim iti sarucodmo, ti
pangen ti pagtawidem, isuda nga agnaed nga agwaywayas, iti bakir iti tengnga ti Carmelo: mapalubosanda coma a mangan idiay Basan ken Galaad, cas cadagiti aldaw nga immuna.
15 Cas cadagiti aldaw nga iruruarmo iti
daga ti Egipto ipakitacto cadacuada dagiti nacascasdaaw a banbanag.
16 Dagiti nacion makitadanto ket ma-
bainandanto cadagiti amin a bilegda; icabildanto ti imada iti ngiwatda; dagiti lapayagda agtulengdanto.
17 Dildilandanto ti tapoc cas maysa a
uleg; cas cadagiti aguyuyas iti daga rumuardanto nga agpigpigerger cadagiti nailet a luglugarda; umaydanto a sibubuteng ken Jehova a Diostayo ket mabutengdanto gapu kenca.

18 Asino ti maysa a Dios a cas kenca, a
mamacawan ti kinadangkes, ken labasanna ti salungasing ti tidda ti pagtawidenna? isu saanna a taginayonen ti pungtotna iti agnanayon, ta pagayayatanna iti naayat a kinaimbag.
19 Isu caasiannatayto manem; badde-
kennanto dagiti kinadakestayo iti baba ti saca; ket ipurruacmonto amin dagiti basbasolda cadagiti caadalman ti baybay.
20 Aramidemto ti pudno ken Jacob,
ken ti naayat a kinaimbag ken Abraham, isu nga insapatam cadagiti ammami nanipud cadagidi aldaw nga immuna.

TI LIBRO NI

NAHUM.

Ti kinaimbag ken kinaiñget ni Jehova.

1 Ti awit ti Ninive. Ti libro ti sirmata
ni Nahum ñga Elcesita.

2 Ni Jehova naimon a Dios ken mana-
gibales: ni Jehova bumales ken mapunno
iti uñget; ni Jehova bumales cadagiti
cabusorna, ket italimeñgna *ti uñgetna* a
maipaay cadagiti cabusorna.
3 Ni Jehova natanañg ñga agpuñgtot,
ken dackel iti pannacabalin, ket uray
casano dinanto ipalawag ñga awanan basol
ti nacabasol: ni Jehova adda dalanna iti
alawig, ken bagio, ket dagiti ulep isudat'
tapuc dagiti sacsacana.
4 Isu uñgtanna ti baybay, ket pagmaga-
enna, ket pagmagaenna dagiti isu-amin a
carcarayan: ti Basan aglaylay, ken ti Car-
melo; ket ti sabong ti Libano aglaylay.
5 Dagiti banbantay agkintayegda ken-
cuana, ket dagiti turturod agtunawda; ket
ti daga bumno iti saclañgna, wen, ti lu-
boñg, ken isu-amin ñga agnaed kencuana.
6 Siasino aya ti macabalin ñga agintec
iti saclañg ti puñgtotna? ket siasino aya
ti macabalin ñga agtalinaed iti ruñgsot ti
puñgtotna? ti uñgetna maibuyat a cas
apuy, ket dagiti batbato maburacda a ma-
warawara a gapu kencuana.
7 Ni Jehova isut' naimbag, maysa a
sarikedked iti aldaw ti riribuc; ket am-
mona dagidiay ñga agcamañg kencuana.
8 Ñgem iti maysa ñga agay-ayus a layus
aramidennanto ti napno a panaggibus ti
lugarna, ket camatennanto dagiti cabusor-
na cadagiti sipñget.

9 Ania ti segpenyo a maibusor ken ni
Jehova? isu aramidennanto ti napno a
panaggibus; ti tuoc dinto bumañgon iti
maicadua a dáras.
10 Ta agcacamet a cas cadagiti sisiit,
ken nabartec a cas iti inumenda, isuda ma-
ibusdan a matalipupus a cas iti puñget a
namaga.
11 Rimmuar kenca ti maysa ñga ag-
pakinakem iti dakes a maibusor ken ni
Jehova, ñga agipatigmaan iti kinadakes.
12 Castoy ti cuna ni Jehova: Uray no
addada coma iti pigsa a di agcurañg, ken
casta met adu, casta met laeñg a mapucan-
danto, ket isu aglasatto. Uray no pinari-
gatca idi, dicanto parigaten manen.
13 Ket ita buñgtolecto ti sañgolna
manipud kenca, ket gursutecto dagiti du-
yodan a pagcaduaen.

14 Ket ni Jehova nañgted iti bilin a
maipapan kenca, ñga uray caano iti nagan-
mo awanto ti maimula: manipud iti balay
dagiti didiosmo pucanecto ti ladawan a
kinitikitan ken ti ladawan a sinucog;
aramidecto ti tanemmo; ta sica nadañg-
kesca.

15 ¡Adtoy, iti rabaw dagiti banbantay
dagiti sacsaca daydiay a mañgyeg cada-
giti damdamag a naimbag, a nañgipablaac
iti cappia! Ñgilinem dagiti fiesta, O Juda,
tuñgpalem dagiti carcarim; ta ti nadañg-
kes dinto aglasat kenca iti uray caano:
isu mapucan a matalipupus.

Ti pannacarba ti Ninive maikeddeñg.

2 Daydiay a mañgitupac simmañg-at a
maibusor kenca: aywanam ti sariked-
ked, bantayam ti dalan, pakirdem dagita
lomlomom, papigsaem unay ta pannaca-
balinmo.
2 Ta ni Jehova isublina ti kinatan-oc
ni Jacob, a cas ti kinatan-oc ti Israel, ta
dagiti agibuybuyat imbuyatda ida, ket
dinadaelda dagiti sañga ti uvasda.
3 Ti calasag dagiti maiñgel a lallakina
maaramid a nalabaga, dagiti natured a
lallakina addada iti escarlata: dagiti lug-
lugan agraniagda iti paslep iti aldaw ti
panagsaganana, ket dagiti cipres *a gayañg*
mabatirda.
4 Dagiti luglugan agpeggesda cadagiti
daldalan; agtarayda cadagiti nalawa a
daldalan ñga agsublisubli: ti kitada cas la

cadagiti aluten a sidadarang; agtarayda a
cas la kimat.
5 Isu malagipna dagiti natatacnengna:
isuda agtibcolda iti pannagnada; agda-
rásda nga apan iti bacudna, ket ti abbong
maisagana.
6 Dagiti ruangan dagiti carcarayan ma-
luctanda, ket ti palacio marunaw.
7 Ket isu mabilinan: isu malucaisan,
maipan iti ruar; ket dagiti tagabuna a
babbai agsainnecdanto a cas iti timec
dagiti calapati, a dandanugenda dagiti
barucongda.

8 Ngem ti Ninive isut' nanipud idi
ugma ti cas la maysa a tangke ti danum:
nupay casta agtalawda. Aginteccayo,
aginteccayo, *ipuccawda*; ngem awan ti
tumaliaw a cumita.
9 Alaenyo ti sinamsam a pirac, alaenyo
ti sinamsam a balitoc; ta awan ti patingga
ti sanicua, ti dayag ti isu-amin a naimnas
nga alicamen.
10 Isu maongngaongan, ken maugutan,
ken marba; ket ti puso matunaw, ket
dagiti tumeng cumabilda a sangsangcacu-
yog, ket ti tuoc adda cadagiti isu-amin a
lomlomo, ket dagiti rupa cadacuada amin
nalusiawda.
11 Sadino ti yan ti taeng dagiti leleon,
ken ti panganan dagiti ururbon a leleon,
a pagnaan ti leon *ken* ti leon a caba-ian,
ti urbon ti leon, ket awan ti namagbuteng
cadacuada?
12 Ti leon ginisgisna a pinispisi ti
umdas nga agpaay cadagiti urbonna, ken
nangbeckel iti maipaay cadagiti babbai a
leonna, ket pinusecna dagiti gucayabna iti
tinucmaanna, ken ti pagtaengánna iti
panagagaw.
13 Adtoy, a maibusorac kenca, cuna ni
Jehova dagiti buybuyot, ket uramecto iti
asuc dagiti luganna, ket ti campilan alun-
unennanto dagiti urbon a leonmo; ket
keltayecto ta tinucmaam iti daga, ket ti
timec dagiti babaonem uray caano dinto
mangegen.

Ti pannacarba ti Ninive maikeddeng ken maipalawag ti pannacadadaelna a matalipupus.

3 ¡Asi pay ti ciudad a nadara! isut' napno
cadagiti kinaulbod ken panagrabsut;
ti panagagaw saan a pumanaw.
2 Ti waneswes ti baut, ken ti daranudor
ti panagcaradacad dagiti cararet, ken
dagiti cabcabayo nga agburang-it, ken
dagiti luglugan nga agsaltec,
3 ti sisasacay iti cabayo nga agsang-at,
ken ti sumileng a campilan, ken ti gumilap
a pica, ken ti kinaadu ti napapatay, ken ti
dackel a gabsuon dagiti bangcay, ket awan
ti patingga dagiti bagí; isuda agtibcol-
da cadagiti bagbagída;
4 agsipud ti kinaadu ti pannakiabig ti
naimnas a balangcantis, ti apo a babai
dagiti panangaradíng, a mangilaco cadagí-
ti nacion a gapu iti pannakiabigna, ken
famfamilia a gapu cadagiti panangara-
dingna.
5 Adtoy, siac maibusorac kenca, cuna
ni Jehova dagiti buybuyot, ket lucaisacto
dagita cainmo dita rupam; ket ipanayag-
conto cadagiti nacion ta kinalamolamom,
ken cadagiti pagarian ta pannacabainmo.
6 Ket ipurruacconto ti nacaarariec a
kinarugit kenca, ket aramidenca a naalas,
ken isaadcanto a mabuybuya.
7 Ket maaramidto, nga isu-amin a
cumita kenca italawandacanto, ket cunana,
Ti Ninive maisaad a narba: siasino ti
agdung-awto kencuana? sadino ti pagbi-
rucacto cadagiti mangliwliwa kenca?

8 Nasaysayaatca aya ngem iti No-am-
mon a naisaad iti nagtengngaan dagiti
carcarayan, nga adda dandanum iti
aglicmut kencuana; a ti sarikedkedna isu
idi ti baybay, *ket* ti bacudna isu idi ti
baybay?
9 Ti Etiopia ken ti Egipto isuda idi ti
pigsana, ket isut' idi awan patinggana: ti
Africa ken ti Libia isuda idi ti caba-
dangmo.
10 Nupay casta isu naipanaw, napan iti
pannacacayaw; dagiti ububbing nga an-
nacna naipurruacna a naredreddec iti olo-
anan dagiti isu-amin a dalan; ket nag-
giginnasanggasatda nga agpaay cadagiti
natacneng a lallakina, ket dagiti natan-oc
a lallakina a nareppetda cadagiti cawar.
11 Sica met mabarteccanto; sica met
mailemmengcanto; sica met agbiruccanto
iti maysa a sarikedked a gapu iti cabusor.
12 Isu-amin dagiti sarikedkedmo *cacas-
danto la* iti cayo ti higos iti umuna a
maloom a higos; a no magungunda,
matnagda iti ngiwat ti mangan.
13 Adtoy, dagiti tattaom iti nagteng-
ngaam isudat' babbai; dagiti ruangan ti
dagam maiwangawangda cadagiti cabu-
sormo: ti apuy linamutna dagiti balunet-
mo.
14 Alaem kenca ti danum a maipaay

iti panaglacub; papigsaem ta sarikedked-
mo; inca iti pila, ken payatpayatem iti
masa; papigsaem ti horno ti ladrillo.
15 Idiay lamutennacanto ti apuy; ti
campilan keltayennacanto; manĝlamutto
kenca cas la iti lucton; wumadwadca ala
a cas iti lucton; wumadwadca a cas iti
dudon.
16 Sica pinaadum dagiti agbaniaga nĝa
adaduda nĝem cadagiti bitbitwen ti la-
nĝit: ti lucton manĝdadael, ket agtalaw.
17 Dagiti piprincipem cascada la dudon,
ket dagiti mariscalmo cacasda la panĝen
ti pachara nĝa agpacarso cadagiti dar-
darecdec iti aldaw a nalam-ec, nĝem no
ti init bumanĝon agtalawda, ket ti lugarda
saan a malasin no sadino ti yanda.
18 Dagiti pastormo agdunĝsada, O ari
ti Asiria; dagiti natacnenĝmo addada iti
panaginaná; dagiti tattaom maiwarada
cadagiti banbantay, ket awan ti manĝur-
nonĝ cadacuada.
19 Awan ti agas ta tuocmo; ta sugatmo
isut' naut-ut: isu-amin a macanĝeg ti
damag a maipapan kenca pagsipatenda
dagiti imada kenca; ta siasino aya ti di
naglasatan iti cancanayon ta kinadakes-
mo?

TI LIBRO NI

HABACUC.

Dagiti Caldeos mapatacderda a pang̃dusa cadagiti basbasol ti Juda.

1 Ti awit a ni Habacuc a mammadto na-
kitana idi.

2 O Jehova, casano ti caunday ti pa-
nagasugco, ket dinacto ipang̃ag? Agasu-
gac kenca a maipapan iti rang̃gas, ket dica
ispalen.
3 Apaya aya ng̃a iparang̃mo caniac ti
kinadakes, ken cumitaca iti di umumno?
ta ti pannacarba ken ti pannacarang̃gas
adda iti sang̃oanac; ket adda ring̃gor, ken
ti susic bumang̃on.
4 Gapuna a ti linteg napacapuy, ket ti
kinajusticia uray caano saan a magna; ta
ti nadang̃kes alicubcubenna ti nalinteg;
gapuna a ti kinajusticia magna a mapa-
killo.

5 Kitaenyo iti teng̃ng̃a dagiti nacion,
ket cumitacayo, ket masdaawcayo unay;
ta agaramidac iti maysa ng̃a aramid cada-
giti aldawyo, a dicayto patien nupay
maisao cadacayo.
6 Ta adtoy, a patacderec dagiti Caldeos,
dayta a napait ken nasiglat a nacion, a
magna iti pagacabaan ti daga, ng̃a in
agtagicua cadagiti disso a pagnaedan a
dida cucua.
7 Nacaamamesda ken nacakigkigtotda,
ti panang̃ocomda ken ti caicarianda ag-
taud cadacuada met laeng̃.
8 Dagiti met cabcabayoda nasigsiglatda
ng̃em cadagiti leopardo, ket narang̃rang̃-
gasda ng̃em cadagiti lobo iti rumabii; ket
dagiti lallakida ng̃a agcabayo agtuloyda a
sitatang̃sit: wen, dagiti lallakida ng̃a
agcabayo umayda manipud iti adayu;
tumayabda a cas la aguila ng̃a agdarás a
mang̃lamut.
9 Isuda umayda cadacuada amin a mai-
paay iti pannacarang̃gas; ti panang̃i-
turong̃ dagiti rupada isut' maisarang̃; ket
ummong̃enda dagiti kinayawan a cas la
darat.
10 Wen, isu mang̃uy-uyaw cadagiti ar-
ari, ket dagiti piprincipes isudat' maysa a
rabrabac kencuana; ket pagcatawaanna ti
tung̃gal sarikedked; ta gabsuonenna ti
tapuc, ket isut' alaenna.
11 Sa lumabas a *cas* maysa ng̃a ang̃in,
ket lumasatto, ket mapabasolto, isu *met
laeng̃* a ti kinamaing̃elna isut' diosna.

12 ¿Saan a sica sipud pay idi agnanayon,
O Jehova, a Diosco, ti Santoc? saancamto
a matay. O Jehova, sica isut' inkeddeng̃-
mo a maipaay iti panang̃ocom; ket sica,
O Bató, isut' binang̃onmo ng̃a agpaay iti
panang̃palinteg.
13 Sica ng̃a addaan nadaldalus a mata
ng̃em iti panagkita iti dakes, ken dica
maibturan a kitaen ti saan ng̃a umumno,
apayapay a kitaem ida ng̃a agaramid a
sililiput, ken agtalnaca no ti nadang̃kes
alun-unenna ti tao a nalinlinteg ng̃em isu;
14 ket aramidem dagiti lallaki a cacasda
la cadagiti ic-ican ti baybay, a cacasda
cadagiti aguy-uyas, ng̃a awan ti agturay
cadacuada?
15 Isu alaenna ida iti banniitna, tili-
wenna ida iti iketna, ket urnong̃enna ida
iti lasana: gapuna ng̃a isu agragsac ket
agragrag-o.
16 Gapuna ng̃a agdaton iti iketna, ken
mang̃puur iti incienso iti lasana: agsipud
ta gapu cadacuada ti biang̃na isut' naluc-
meg, ken ti taraonna isut' nawadwad.
17 Iti casta agong̃ng̃aong̃to ti iketna, ket
dinto agtuken a mang̃papatay cadagiti
nacion iti agnanayon?

Dagiti panang̃ay-ay cadagiti Caldeos.

2 Agtacderacto iti rabaw ti pagbantayac,
ken tumugawacto iti rabaw ti torre,
ket cumitaacto a mang̃matmat iti anianto
ti isaona caniac, ken no anianto ti isung̃-
batco iti maipapan iti unnoyco.
2 Ket ni Jehova simmung̃bat caniac,
ket kinunana, Isuratmo ti sirmata, ket
isut' aramidem a nacanatad iti rabaw
dagiti tapi, a maparasna coma a basaen.
3 Ta ti sirmata isu met laeng̃ a maipaay

iti nadutocan a tiempo, ken agsiglat a
tumoronḡ iti pannacatunḡpal, ket saanto
nḡa agulbod: nupay no agtactac, isut'
urayem; ta pudno nḡa umayto, a dinto
agbayag.

4 Adtoy, ti cararuana isut' natanḡsit,
saan a nalinteg kencuana; nḡem ti nalin-
teg agbiagto a gapu iti pammatina.
5 Wen, maysa pay, ti arac isut' manḡli-
liput, ti lalaki a napalanḡguad a di
agtaenḡ iti balayna, a manḡpadackel iti
calicagumna a cas ken ni Tanem, ket isu
umaspinḡ ken ni patay, ken di mabalin a
mapnec, nḡem urnonḡenna kencuana dagi-
ti isu-amin a nacion, ket gabsuonenna
kencuana dagiti isu-amin nḡa il-ili.
6 Isu-amin dagitoy didanto manḡisi-
nḡasinḡ iti maysa a panḡnḡarig a maibusor
kencuana, ken mairabrabac a proverbio a
maibusor kencuana, ket cunada, ¡ Asi pay
daydiay a manḡpaadu iti dina cucua!
casanonto ti capautna? ket gabsuonenna
kencuana dagiti tantanda!
7 Didanto tumacder a dagus dagiti
manḡcagatto kenca, ken agriinḡdanto
dagiti manḡtutuoc kenca, ket sicanto ti
agpaay a samsam cadacuada?
8 Agsipud ta nagsamsamca cadagiti adu
a nacion, isu-amin dagiti matda cadagiti
il-ili samsamendacanto, agsipud ta iti dara
dagiti lallaki, ken ti pananḡranḡgas naara-
mid iti daga, iti ciudad ken iti isu-amin
nḡa agnaed kencuana.

9 ¡ Asi pay daydiay a manḡgun-od iti
dakes a gunguna a maipaay iti balayna, a
manḡisaad iti umocna iti nḡato, tapno
maispal coma iti ima ti dakes!
10 Sica nanḡigacatca iti bain iti balay-
mo, iti pananḡkeltaymo iti adu nḡa il-ili,
ket nagbasolca a maicaniwas ita cararuam.
11 Ta ti bato umkisto manipud iti
bacud, ket ti tabla manipud iti cayo
sumunḡbatto kencuana.

12 ¡ Asi pay daydiay a manḡbanḡon iti
maysa nḡa ili iti dara, ken manḡpasinḡked
iti ciudad a gapu iti kinadanḡkes!
13 Adtoy, saan a naggapu ken ni Jeho-
va dagiti buybuyot a dagiti tattao agara-
midda iti maipaay iti apuy, ken dagiti
nacion agbannogda iti maipaay iti kinaub-
baw?
14 Ta ti daga mapunnonto iti pannaca-
ammo iti dayag ni Jehova, a cas dagiti
dandanum abbonḡanda ti taaw.
15 ¡ Asi pay daydiay a manḡted ti inu-
men ken ni caarrubana, *kenca* a manḡnayon
ita gamutmo, ket isut' bartekem met,
tapno makitam coma ti kinalamolamoda!
16 Sica mapnoca iti bain, ket saan a
dayag: uminumca met, ket casca la iti
maysa a di nacugit; ti copa ti ima a ca-
nawan ni Jehova umayto nḡa aglawlaw
kenca, ket ti narugit a bain umayto iti
rabaw ta dayagmo.
17 Ta ti pananḡranḡgas a naaramid iti
Libano abbonḡannacanto, ken ti panagda-
dael dagiti an-animal, a namagbutenḡ ca-
dacuada; agsipud ta ti dara dagiti lallaki,
ken agpaay iti pananḡranḡgas a naaramid
iti daga, iti ciudad ken iti isu-amin nḡa
agnaed kencuana.

18 Ania aya ti magunguna ti ladawan a
kinitikitan, a ti agararamid kencuana isut'
kinitikitanna; ti sinucog a ladawan, ti
manḡisursuro met laenḡ cadagiti ulbod, a
ti nanḡbalabala iti lanḡana agtalec ken-
cuana, iti pananḡaramidna cadagiti umel
nḡa idolos?
19 ¡ Asi pay daydiay nḡa agcuna iti cayo,
Agriinḡca; iti umel a bato, Tumacderca!
Manḡisuronto daytoy? Adtoy, nḡa isut'
nacalupcupan iti balitoc ken pirac, ket
awan ti anḡes iti isu-amin a nagtenḡnḡa-
anna.
20 Nḡem ni Jehova adda iti nasantoan
a templona: agulimec coma ti isu-amin a
daga iti saclanḡna.

Ti pananḡispal ti Dios iti cadaanan nḡa ilina. Ti natibker a panagtalec ti mammadto iti Dios.

3 Maysa a cararag ni Habacuc a mam-
madto, a maicabil iti Shigionoth.
2 O Jehova, nanḡegco ti damag a mai-
papan kenca, ket agbutenḡac:
O Jehova, parayrayem dagiti aramid-
mo iti nḡalay dagiti tawtawen;
Iti nḡalay dagiti tawtawen isut' ipaca-
ammom;
Iti punḡtot lagipem ti caasi.
3 Ti Dios immay nanipud iti Teman,
Ken ti Santo nanipud bantay Paran.
(Selah.
Ti dayagna abbonḡanna dagiti lanḡ-
lanḡit,
Ket ti daga napno idi iti dayawna.
4 Ket ti raniag*na* cas la idi iti silaw;
Isu adda idi sinsinamarna *nḡa umay*
manipud iti imana;

Ket adda idi abbong ti pannacabalinna.
5 Iti sangona napan idi di angol,
Ket ti apuy a gayang rimmuar iti yan dagiti sacsacana.
6 Isu nagintec, ket rinucodna ti daga;
Isu kimmita, ket impurruacna a nasayasay dagiti nacion;
Ket dagiti agnanayon a banbantay naiwarisda;
Dagiti agnanayon a turturod nagrucnoyda;
Dagiti addangna *cacasda la* idi ugma.
7 Nakitac dagiti toltolda ni Cusan iti ladingit;
Dagiti bengbeng ti daga ti Madian nagkintayegda.
8 ¿Ni Jehova nagrurod cadagiti carcaryan?
Adda ti ungetmo maibusor idi cadagiti carcarayan,
Wenno ta pungtotmo maibusor iti taaw,
A simmacayca cadagiti cabcabayo,
Iti rabaw dagiti lugluganmo a pangisalacan?
9 Ti ba-im naaramid a nalucasan a pulos;
Ti sapata cadagiti caputotan *pudnoda* idi a sao. (Selah.
Sica linuctam ti daga cadagiti carcarayan.
10 Dagiti banbantay nakitadaca, ket nagbutengda;
Ti bagio dagiti dandanum naglabas;
Ti yuyeng binalicasna ti timecna,
Ket inngato dagiti imana iti ngato.
11 Ti init ken ti bulan addadada idi a siintec cadagiti pagnaedanda,
Iti lawag dagiti panam idi a napanda,
Iti gilap ta nasileng a picam.
12 Sica pinagnam ti daga iti unget;
Sica kinus-ilmo dagiti nacion iti pungtot.
13 Sica napanca a maipaay iti pannacaisalacan ti ilim,
Maipaay iti pannacaisalacan ti pinulotam:
Sica sinugatmo ti olo ti balay ti nadangkes a tao.
Tapno aglucas ti cimiento agingga iti tengnged met laeng. (Selah.
14 Sica sinalputmo cadagiti sarucodna met laeng ti olo dagiti panggubgubatenna:
Isuda immayda a cas la alawig a mangsagya-sagya caniac;
Ti rag-oda isut' idi ti panangalun-unda a sililimed iti napanglaw.
15 Sica nagbaddecca iti taaw agraman cadagiti cabcabayom,
Ti gabsuon dagiti napegges a dandanum.

16 Nangegco, ket ti bagíc nagkintayeg,
Dagiti bibigco nagpigergerda iti timec;
Kinalungsot sumrec cadagiti tultulangco, ket agkintayegac iti lugarco;
Agsipud ta masapul nga agurayac a sitatalna iti aldaw ti riribuc,
Iti isasangpet dagiti tattao a mangsillong cadatayo.
17 Ta uray ti cayo nga higos dinto aglasbang,
Uray bunga awanto cadagiti uvas;
Ti trabajo ti olivo agcurangto,
Ket dagiti taltalon didanto mamaltuad iti taraon;
Dagiti carcarnero maputeddanto manipud iti pagyaponan,
Ket awanto ti arban cadagiti pagtaracnan:
18 Nupay casta agragsacacto ken ni Jehova,
Agragsacacto iti Dios ti pannacaisalacanco.
19 Ni Jehova, nga Apo, isu ti pigsac;
Ket aramidenna dagiti sacsacac a cas *sacsaca* ti ugsa a ludludan.
Ket aramidennacto a magna iti rabaw dagiti nangato a dissoc.

Agpaay iti Palungoen a Musico, cadagiti instrumentos a binarutan.

TI LIBRO NI
SOFONIAS.

Ti aldaw ti pungtot ni Jehova umayto iti rabaw ti Juda.

1 Ti sao ni Jehova nğa immay ken ni Sofonias nğa anac ni Cusi, nğa anac ni Godolias, nğa anac ni Amarias, nğa anac ni Ezequias, cadagiti aldaw ni Josias, nğa anac ni Amon, nğa ari ti Juda.

2 Siac ibusecto a talipupusen dagiti isu-amin a banag iti rupa ti daga, cuna ni Jehova.

3 Ibusecto ti tao ken animal; ibusecto dagiti tumatayab cadagiti lanğlanğit, ken dagiti ic-ican ti taaw, ken dagiti pagtibcolan agraman ti nadanğkes; ket keltayecto ti tao iti rupa ti daga, cuna ni Jehova.

4 Ket unnatecto ti imac iti rabaw ti Juda, ken iti rabaw dagiti isu-amin a naed ti Jerusalem; ket keltayecto ti matda ni Baal iti daytoy a lugar, *ken* ti nagan ti Chemarim agraman dagiti sacerdote;

5 ken dagidiay nğa agcarcararag iti buyot ti lanğit iti tuctoc dagiti balay; ken dagidiay nğa agcarcararag, nğa agsapata ken Jehova ken agsapata gapu ken Malcam;

6 ken dagidiay a matuckiad iti isusurot ken Jehova; ken dagidiay a di nagbiruc ken Jehova, wenno di nagsapul a maipapan kencuana.

7 Agtalnaca iti imatanğ ni Apo Jehova; ta ti aldaw ni Jehova asidegen: ta ni Jehova manğisagana ti maysa a daton, isu indatonna cadagiti naawis.

8 Ket maaramidto iti aldaw ti daton ni Jehova, a dusaecto dagiti principe, ken dagiti annac ti ari, ken amin a sicacawes iti pagan-anay a gangannaet.

9 Ket iti daydiay nğa aldaw dusaecto amin dagidiay nğa aglactaw iti dapian, a manğpusec iti balay ni apoda iti panağranggas ken allilaw

10 Ket iti daydiay nğa aldaw, cuna ni Jehova, addanto anabaab ti anugog nğa aggaput' ruanğan ti ican, ken dunğ-aw nğa aggaput' maicadua a paset, ken dackel a daranudor nğa aggaput' cadagiti turturod.

11 Agdung-awcayo, dacayo nğa agnaed ti Mactes; ta isu-amin nğa ili ti Canaan napacsuyanda; isu-amin dagidiay a napaawitan iti pirac makeltay.

12 Ket maaramidto iti daydiay a tiempo, a sukimatecto ti Jerusalem cadagiti pagsilawan; ket dusaecto ti tao nğa aglammac cadagiti aributed, a cunada cadagiti puspusoda, Ni Jehova saanto nğa agaramid iti naimbag, saanto met nğa agaramid iti dakes.

13 Ket ti sanicuada agbalinto a maysa a sinamsam, ket dagiti balbalayda iti maysa a pannacarba: wen, maibanğondanto cadagiti balbalay, nğem didanto agnaed cadacuada; ket agmuladanto ti cauvasan, nğem didanto uminum iti aracna.

14 Ti dackel nğa aldaw ni Jehova asideg, isut' asideg ken napardas iti casta unay, ti *met laenğ* timec ti aldaw ni Jehova; ti mainğel a lalaki agickis a sipapait unay sadiay.

15 Daydiay nğa aldaw isut' aldaw ti punğtot, aldaw ti riribuc ken rigat, aldaw ti racrac ken lanğalanğ, aldaw ti sipnğet ken lulem, aldaw dagiti ululep ken napuscol a kinasipnğet,

16 aldaw ti tangğuyob ken pannacadandanag, a maibusor cadagiti ciciudad a nasarikedkedan, ken maibusor cadagiti natayag a bacud a pakigubat.

17 Ket yegconto ti rigat cadagiti tattao tapno magmagnada a cas bulsec a tattao, agsipud ta nagbasolda a maicaniwas ken ni Jehova; ket ti darada maiparucpocto a cas la tapuc, ken ti lasagda a cas iti iblenğ.

18 Uray ti piracda uray ti balitocda didanto mabalin nğa ispalen ida iti aldaw ti punğtot ni Jehova; nğem ti isu-amin a daga malamutto iti apuy ti imonna: ta aramidennanto ti panunğpalan, wen, nacakigkigtot a panunğpalan, ti isu-amin nğa agnaed iti daga.

Ti dusa a maipataytо cadagiti cabusor ti Juda.

2 Agummongcayo, wen, agummongcayo,
O nacion nga awan ti bainna;
2 iti casacbayan a ti pangngeddeng
mangpaltuad, iti *casacbayan* a ti aldaw
aglabas a cas iti taep, iti casacbayan ti
narungsot a pungtot ni Jehova umay
cadacayo, iti casacbayan ti aldaw ti pung-
tot ni Jehova umay cadacayo.
3 Birukenyo ni Jehova, dacayo amin a
naemma ti daga, a nagtungpal cadagiti
bilbilinna; birukenyo ti kinalinteg, biru-
kenyo ti kinaemma: nalabit a dacayo
maitalimengcayto iti aldaw ti pungtot ni
Jehova.

4 Ta ti Gaza mabaybay-anto, ket ti As-
calon maysa a pannacarba: passiaendanto
ti Azoto iti tengnga ti aldaw, ket Accaron
maparutto.
5 ¡Asi pay dagiti agnaed iti igid ti taaw,
ti nacion ti Queritim! Ti sao ni Jehova
maibusor cadacayo, O Canaan, a daga da-
giti Filisteos; dadaelencanto, tapno awan-
to ti agnaed.
6 Ket ti igid ti taaw isunto ti pag-
paaraban, agraman cadagiti calcalapaw a
maipaay cadagiti paspastor ken pagyapon-
an dagiti carnero.
7 Ket ti igid ti taaw isuntot' agpaay iti
matda ti balay ti Juda; ipaarabdanto *da-
giti carneroda* sadiay; cadagiti balbalay ti
Ascalon agiddadanto iti rumabii; ta ni
Jehova a Diosda sarungcarannanto ida,
ket ipulangnanto ti pannacacayawda.

8 Nangegco ti panagrabngis ti Moab,
ken dagiti pananglais dagiti annac ti Am-
mon, a pinangrabngisda iti ilic, ket intan-
ocda dagiti bagbagída met laeng a mai-
busor iti beddengda.
9 Gapuna a cas sibibiagac, cuna ni Je-
hova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel,
Pudno unay a ti Moab casto la iti Sodoma,
ket dagiti annac ti Ammon casdanto la iti
Gomorra, maysa a cucua dagiti sisiit, ken
apáya ti asin, ken maysa nga agnanayon a
langalang: ti matda ti ilic aramidennanto
ti samsam cadacuada, ket ti matda ti naci-
oneo tawidennanto ida.
10 Daytoy addanto cadacuada a gapu
iti kinatangsitda, agsipud ta nangrabngis-
da ken intan-ocda dagiti bagbagída met
laeng a maibusor iti ili ni Jehova dagiti
buybuyot.
11 Ni Jehova nacakigkigtotto cadacua-
da; ta bisinannanto dagiti isu-amin a didios
ti daga; ket dagiti tattao agcararagdanto
kencuana, ti tumunggal maysa manipud
iti lugarna, isu-amin met laeng a purpuro
dagiti nacion.

12 Dacayo taga Etiopia met, matayca-
yonto iti campilanco.
13 Ket yunnatnanto ti imana a mai-
busor iti amianan, ket dadaelennanto ti
Asiria, ket aramidennanto ti Ninive a
maysa a pannacarba, ken namaga a cas iti
let-ang.
14 Ket dagiti arban agiddadanto iti
tengngana, isu-amin dagiti an-animal da-
giti nacion; ti pelicano ken ti anaping
agpadpadanto a dumagus cadagiti capcapi-
talna; dagiti timecda umawengdanto cada-
giti tawtawa; ti pannacarba addanto cada-
giti dapdapian: ta lucasannanto ti tinubay
a cantingen.
15 Daytoy ti naragsac a ciudad a nag-
naed a sililiway, a nagcuna iti pusona,
Addaac, ket awan ti asinoman malacsid
caniac: ¡Amangan ti panagbalinna a
maysa a pannacarba, maysa a disso a
pagiddaan dagiti an-animal! siasinoman a
lumabas iti dennana agsultipto, ket wag-
wagennanto ti imana.

Ti panangay-ay a maipaay iti Jerusalem ken cadagiti nacion. Ti pannacaisubli ken kinatalged ti Israel.

3 ¡Asi pay daydiay a nasungit ken naru-
git! ¡ti managparigat a ciudad!
2 Isu saan a nagtulnog iti timec; saan
nga immawat iti panangisuro; saan a nag-
cammatalec ken ni Jehova; saan nga im-
masideg iti Diosna.
3 Dagiti piprincipena iti nagtengngaan-
na isuda dagiti leleon a siuungor; dagiti
oc-ocomna isuda dagiti lobo ti rumabii; a
dida mangitidda iti uray aniaman aging-
gana iti bigat.
4 Dagiti mammadtona nadursocda ken
manglilipudtda a tattao; dagiti sacerdotena
binassawanganda ti santuario, sinalunga-
singda ti linteg.
5 Ni Jehova iti tengngana isut' nalinteg;
dinto agaramid iti kinadakes; iti tunggal
bigat yegna ti kinajusticiana iti lawag, isu
saan nga agcurang; ngem ti nakillo dina
ammo ti bain.
6 Siac kineltayco dagiti nacion; dagiti
bacudda maracracda; pinaglangalangco
dagiti daldalanda, iti casta awan ti agla-

sat; dagiti ciudadda madadaelda, iti casta
awan ti tao, tapno awan ti agnaed.
7 Kinunac, Isuna laeng̃ nga agbuteng̃cay
caniac; umawatcayo iti panang̃isuro; iti
casta ti pagnaedanna dinto mapucaw, *a
mayalubog iti* isu-amin a dinutocac a mai-
papan kencuana: ng̃em timmacderda a
nasapa ket pinadakesda dagiti isu-amin
ng̃a aramidda.

8 Gapuna ng̃a aguraycayo a maipaay
caniac, cuna ni Jehova, aging̃ga iti aldaw
ng̃a itatacderco a mang̃samsam; ta ti
panang̃ikeddeng̃co isu ti panang̃urnong̃
cadagiti nacion, tapno maummong̃co coma
dagiti pagpagarian, tapno ibucbocco cada-
cuada ti ung̃etco, ti met laeng̃ narung̃sot a
pung̃totco; ta isu-amin a daga malamutto
iti apuy ti imonco.

9 Ta isunton ti panang̃isublic cadagiti
il-ili ti nadalus a pagsasao, tapno isuda
amin awaganda coma ti nagan ni Jehova,
tapno agservida kencuana a situtudio.
10 Manipud iti ballasiw dagiti carcara-
yan ti Etiopia dagiti agcararag caniac, ti
anac met laeng̃ a babai di inwarac, yeg-
nanto ti datonco.
11 Iti daydiay ng̃a aldaw saancanto a
mabainan gapu cadagiti amin ng̃a arara-
midmo, isuda a pinang̃salung̃asing̃mo a
maicaniwas caniac; ta isunton ti pana-
ng̃iccatco iti teng̃ng̃am cadagiti sitatang̃sit
ng̃a agragragsac kença, ket uray caano
dicanto natang̃siten iti nasantoan a ban-
tayco.
12 Ng̃em bay-acto iti teng̃ng̃am maysa
a naparigat ken napang̃law ng̃a ili ket
isuda agcamang̃danto iti nagan ni Jehova.
13 Ti matda ti Israel didanto agaramid
iti kinadakes, didanto met agsao cadagiti
ul-ulbod; ti naulbod a dila saanto met a
masaracan iti ng̃iwatda: ta isuda agtara-
ondanto ken agiddadanto, ket awanto ti
mabuteng̃ cadacuada.

14 Agcantaca, O anac a babai ti Sion;
agdir-ica, O Israel; agrag-oca ken agrag-
sacca iti isu-amin a puso, O anac a babai
ti Jerusalem.
15 Ni Jehova iniccatna dagiti panang̃o-
commo, impurruacna ti cabusormo: ti Ari
ti Israel, a ni met laeng̃ Jehova, adda iti
nagteng̃ng̃aam; dicanto agbuteng̃ iti dakes
uray inton caanoman.
16 Iti daydiay ng̃a aldaw macunanto
iti Jerusalem, Dica agbuteng̃; O Sion, dica
palubosan a cumapuy coma dagita imam.
17 Ni Jehova a Diosmo adda iti nag-
teng̃ng̃aam, maysa a maing̃el a mang̃isa-
lacanto; agragsacto iti panagragragsac;
aginananto iti ayatna; agragsacto kenca
iti panagcancanta.
18 Urnong̃ecto dagidiay ng̃a agladladi-
ng̃it ng̃a agpaay iti napanayag a gimong̃,
isuda a cucuam idi; a ti awit kencuana
isut' idi maysa a panagrabrabng̃is.
19 Adtoy, iti tiempo supapacacto dagiti
isu-amin a mang̃palading̃it kenca; ket
ispalecto daydiay ng̃a isut' pilay, ket
yurnong̃conto daydiay a napassia; ket
aramidecto ida a madaydayaw ken maysa
a nagan, a ti bainda adda idi iti isu-amin
a daga.
20 Iti daydiay a tiempo iserreccanto,
ken iti daydiay a tiempo urnong̃encanto;
ta aramidencanto a maysa a nagan ken
maysa a madaydayaw cadagiti isu-amin
ng̃a il-ili ti daga, intono isublic ti panna-
cacayawmo iti sang̃o dagiti matayo, cuna
ni Jehova.

TI LIBRO NI
AGGEO.

Ni Aggeo uyutanna dagiti tao a mangbangon iti templo. Da Zorobabel ken Josue tungpalenda ti sao ti mammadto ken ti sao ti Dios.

1 Idi maicadua a tawen ni ari Dario, idi
maicanem a bulan, idi umuna nga
aldaw ti bulan, iti pannacaaramat ni
Aggeo a mammadto immay ti sao ni Je-
hova ken ni Zorobabel nga anac ni Sala-
tiel, nga agturay iti Juda, ken ni Josue
nga anac ni Josedec, a nangato a sacerdote,
a cunana,
2 Castoy ti saoen ni Jehova dagiti
buybuyot, cunana, Daytoy nga ili cunana,
Saan a tiempo a mapantayo, ti tiempo
agpaay iti balay ni Jehova tapno maba-
ngon.
3 Idin immay ti sao ni Jehova iti
pannacaaramat ni Aggeo a mammadto, a
cunana,
4 ¿Isut' tiempo a maipaay cadacayo met
laeng tapno agtaengcayo cadagiti nabobe-
daan a balbalayyo, iti bayat ti pannacarba
daytoy a balay?
5 Gapuna a castoy ti cuna ni Jehova
dagiti buybuyot: Otobenyo dagiti dalda-
lanyo.
6 Dacayo nagmulacayo iti adu, ket
bassit ti iyegyo: mangancayo, ngem dicay
mabsog; uminumcayo, ngem dicay napno
iti inumen; agcawescayo, ngem awan ti
dagaang; ket daydiay a manggun-od iti
tangdan manggun-od iti tangdan *tapno
isut' icabilna* iti supot a lussolussoc.

7 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buy-
buyot: Otobenyo dagiti daldalanyo.
8 Sumang-atcayo iti bantay, ken ma-
ngalacayo iti cayo, ket bangonenyo ti
balay; ket maay-ayoacto kencuana, ken
maglorificaracto, cuna ni Jehova.
9 Inurayyo ti adu, ket, adtoy, bassit ti
gapuananna; ket idi nga inyegyo iti pag-
taengan, pinuyotac ti rabawna. Apaya-
pay? cuna ni Jehova dagiti buybuyot. A
gapu iti balayco a naduprac, iti bayat a
dacayo agtaraycayo tunggal maysa iti ba-
layna met laeng.
10 Gapuna a maipuon cadacayo dagiti
langlangit itukenda ti linnaaw, ket ti daga
itukenna dagiti bungana.
11 Ket inayabac ti maga iti rabaw ti
daga, ken cadagiti banbantay, ken iti
rabaw ti bukel, ken iti baro nga arac, ken
iti lana, ken iti isu-amin a paltuaden ti
daga, ken cadagiti tattao, ken iti arban,
ken iti isu-amin nga aramid dagiti im-
ima.

12 Idin ni Zorobabel nga arac ni Sala-
tiel, ken ni Josue nga anac ni Josedec a
nangato a sacerdote, agraman iti isu-amin
a matda iti umili, nagtulnogda iti timec
ni Jehova a Diosda, ken cadagiti sasao ni
Aggeo a mammadto, agsipud ta ni Jehova
a Diosda isut' imbaonna; ket ti umili
nagbuteng iti sango ni Jehova.
13 Idin ni Aggeo nga imbaon ni Jehova
insaona di pinaibaon ni Jehova iti umili,
a cunana, Siac addaac cadacayo, cuna ni
Jehova.
14 Ket ni Jehova tinignayna ti espiritu
ni Zorobabel nga anac ni Salatiel, a gober-
nador ti Juda, ken ti espiritu ni Josue nga
anac ni Josedec, a nangato a sacerdote,
ken ti espiritu ti matda ti umili; ket
immayda ket nagaramidda iti balay ni
Jehova dagiti buybuyot, a Diosda.
15 Idi maicaduapulo ket uppat nga
aldaw ti bulan, idi maicanem *a bulan*, idi
maicadua a tawen ni ari Dario.

Dagiti mangbangon maparegtada. Ti pannacaparigat dagiti tattao a gapu iti kinaliwayda. Ti cari ti Dios ken Zorobabel.

2 Idi maicapito *a bulan*, iti maicadua-
pulo ket maysa *nga aldaw* ti bulan,
immay ti sao ni Jehova iti pannacaaramat
ni Aggeo, a cunana,
2 Agsaoca itatta ken ni Zorobabel nga
anac ni Salatiel, a gobernador ti Juda,
ken ni Josue nga anac ni Josedec, a nanga-

to a sacerdote, ken iti matda iti umili, a
cunaem,
3 Siasino ti matda cadacayo a nacakita
itoy a balay idi immun-una a dayagna?
ken no casano ti panagkitayo ita kencua-
na? Saanna aya cadagiti matayo a cas
awan?
4 Ita n̄garud pumigsaca, O Zorobabel,
cuna ni Jehova; ket pumigsaca, O Josue,
n̄ga anac ni Josedec, a nan̄gato a sacerdo-
te; ket pumigsacayo, dacayo amin n̄ga
umili ti daga, cuna ni Jehova, ket agtra-
bajocayo: ta addaac cadacayo, cuna ni
Jehova dagiti buybuyot,
5 *a mayalubog iti* sao a pinnakitulagco
cadacayo idi a rimmuarcayo sadi Egipto,
ket ti Espirituc nagtaen̄g iti ten̄gn̄gayo:
dicay agbuten̄g ala.
6 Ta castoy ti cuna ni Jehova dagiti
buybuyot: Maminsan pay, iti mabiit a
canito, ket pagkintayegecto dagiti lan̄g-
lan̄git, ken ti daga, ken ti taaw, ken ti
namagaan a daga;
7 ket pagkintayegecto dagiti isu-amin a
nacion; ken dagiti napateg a cucua dagiti
amin a nacion umaydanto; ket puskecto
daytoy a balay iti kinadayag, cuna ni Je-
hova dagiti buybuyot.
8 Ti pirac cucuac, ti balitoc cucuac, cuna
ni Jehova dagiti buybuyot.
9 Ti maud-udi a dayag daytoy a balay
dacdackelto n̄gem iti immun-una, cuna ni
Jehova dagiti buybuyot; ket iti daytoy a
disso man̄gtedacto iti talna, cuna ni Jehova
dagiti buybuyot.

10 Iti maicaduapulo ket uppat *n̄ga aldaw*
ti maicasiam *a bulan*, iti maicadua a tawen
ni Dario, immay ti sao ni Jehova iti pan-
nacaaramat ni Aggeo a mammadto, a
cunana,
11 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buy-
buyot: Agsaludsodcayo itatta cadagiti
sacerdote iti maipapan iti linteg, a cunaen-
yo,
12 No ti maysa man̄gipan iti nasantoan
a lasag iti pin̄gil ti pagan-anayna, ket ti
pin̄gilna ti pan̄gsagidna iti tinapay, wenno
iti sida, wenno iti arac, wenno iti lana,
wenno iti aniaman a canen, agbalinto aya
a santo? Ket dagiti sacerdote simmun̄g-
batda ket kinunada, Saan.
13 Idin kinuna ni Aggeo, No ti maysa
a narugit a gapu iti natay a ban̄gcay
sumagid iti aniaman cadagitoy, agbalinto
aya a narugit? Ket dagiti sacerdote sim-
mun̄gbatda ket kinunada, Narugitto.
14 Sa simmun̄gbat ni Aggeo ket kinuna-
na, Casta daytoy a ili, ken casta daytoy a
nacion iti san̄goanac, cuna ni Jehova; ket
casta ti tumuggal aramid dagiti imada;
ket daydiay n̄ga agidatonda idiay isut'
narugit.
15 Ket ita, agdawatac cadacayo, ag-
panunotcayo manipud itoy n̄ga aldaw ken
iti nalabes, iti sacbay a ti maysa a bato
maicabil idi iti rabaw ti maysa a bato iti
templo ni Jehova.
16 Iti isu-amin daydiay a tiempo, idin-
to a ti maysa immay iti maysa a gabsuon
iti duapulo *a carucod*, adda idi san̄gsan̄ga-
pulo laen̄g; idi a ti maysa immay iti pag-
pespesan ti uvas a man̄gala iti limapulo *a
casucat*, adda idi duduapulo laen̄g.
17 Siac kinabilcayo iti eppes ken iti
buut ken iti uraro iti isu-amin n̄ga aramid
dagiti imayo; nupay casta dicay *nagsubli*
caniac, cuna ni Jehova.
18 Agpanunotcayo ala, agdawatac cada-
cayo, manipud itoy n̄ga aldaw ken iti
nalabes, manipud iti maicaduapulo ket
uppat n̄ga aldaw ti maicasiam *a bulan*,
manipud iti aldaw a ti cimiento ti templo
ni Jehova naicabil idi, isut' otobenyo ala.
19 ¿Ti bun̄ga adda pay laen̄g iti aga-
man̄g? wen, ti uvas, ken ti higos, ken ti
granada, ken ti olivo dida nagbun̄ga;
manipud itoy n̄ga aldaw bendicionan-
cayto.

20 Ket ti sao ni Jehova immay iti
maicadua a daras ken ni Aggeo idi
maicaduapulo ket uppat *n̄ga aldaw* ti bu-
lan, a cunana,
21 Isaom ken ni Zorobabel, a goberna-
dor ti Juda, a cunaem, Kintayegecto
dagiti lan̄glan̄git ken ti daga;
22 ket rebbaecto ti trono dagiti pagpa-
garian; ket dadaelecto ti pigsa dagiti
pagarian dagiti nacion; ket rebbaecto
dagiti luglugan, ken dagidiay a lumugan
cadacuada; ken dagiti cabcabayo ket dagi-
ti sisasacay cadacuada mapasagdanto,
tunggal maysa iti campilan ni cabsatna.
23 Iti daydiay n̄ga aldaw, cuna ni
Jehova dagiti buybuyot, alaencanto, O
Zorobabel, n̄ga adipenco, n̄ga anac ni
Salatiel, cuna ni Jehova, ket aramiden-
canto a cas maysa a sello; ta siac pinilica,
cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

TI LIBRO NI
ZACARIAS.

Ni Jehova tubngarenna dagiti tattao. Ti sirmata ni Zacarias a cabcabayo. Ti caasi a maicari iti Sion. Ti sirmata a sarsara ken mammanday.

1 Iti maicawalo a bulan, iti maicadua a
tawen ni Dario, immay ti sao ni Jehova ken Zacarias nga anac ni Baraquias,
nga anac ni Addo, a mammadto, a cunana,
2 Ni Jehova maapas unay idi cadagidi
ammayo.
3 Gapuna cunaem cadacuada, Castoy ti
cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Agsublicayo caniac, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, ket siac agsubliacto cadacayo, cuna
ni Jehova dagiti buybuyot.
4 Saancayo coma a cacas cadagidi ammayo, a dagiti immun-una a mammadto nagpuccawanda, a kinunada, Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, Agsublicayo ita manipud cadagiti dakes a daldalanyo, ken manipud cadagita dakes nga aramidyo: ngem dida impangag, dida nagimdeng caniac, cuna ni Jehova.
5 Dagiti ammayo, sadino aya ti yanda? ket dagiti mammadto, agbiagda
aya nga agnanayon?
6 Ngem dagiti saoc ken bilbilinco, nga
imbilinco cadagiti adadipenco a mammadto, saanda aya a nacamacam idi dagiti ammayo? ket isuda nagsublida ket kinunada, Ni Jehova dagiti buybuyot nagpanagem a mangaramid cadatayo, iti kas mayalubog cadagiti daldalantayo, ken mayalubog cadagiti araramidtayo, iti casta isu inaramidna cadatayo.

7 Cadagiti maicaduapulo ket uppat nga
aldaw ti maicapulo ket maysa a bulan, nga isut' bulan ti Sebat, iti maicadua a tawen ni Dario, immay ti sao ni Jehova ken Zacarias nga anac ni Baraquias, nga anac ni Addo, a mammadto, a kinunana,
8 Siac kimmitaac iti rabii, ket, adtoy,
ti maysa a lalaki a nagsacay iti nalabaga a cabayo, ket nagintec iti tengnga dagiti caycayo nga arrayan nga addada idi iti lasong; ket iti malicudanna addada idi dagiti cacabayo, a nalabaga, al-alazan natangken, ken pupuraw.
9 Idi cuan nagsaoac, O apoc, aniada
dagitoy? Ket ti angel a nakisarita caniac kinunana caniac, Siac ipamatmatco kenca no aniada dagitoy.
10 Ket dagiti lallaki a sitatacder iti
tengnga dagiti caycayo nga arrayan simmungbatda ket kinunada, Dagitoy isuda dagiti imbaon ni Jehova tapno magnada nga agsublisubli iti nagtengngaan ti lubong.
11 Ket isuda simmungbatda iti angel ni
Jehova nga agtatacder iti nagtengngaan dagiti caycayo nga arrayan, ket kinunada, Dacami napagnami a nagsublisubli iti nagtengngaan ti lubong, ket, adtoy, a ti amin a lubong adda a sisasaad a natalna, ken adda iti inaná.

12 Idin ti angel ni Jehova simmungbat
ket kinunana, O Jehova dagiti buybuyot, casano ti cabayag ti dicanto addaan panangngaasi iti Jerusalem, ken cadagiti ciudad ti Juda, a maibusor iti daydiay a nagpungtotca iti pitopulo a tawen?
13 Ket ni Jehova simmungbat idi iti
angel a nakisarita caniac cadagiti naimnas a sasao, macaliwliwada *met laeng* a sasao.
14 Iti casta ti angel a nakisarita caniac
kinunana caniac, Agpuccawca ala, a cunam, Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Siac naimonac agpaay iti Jerusalem ken agpaay iti Sion iti dackel nga imon.
15 Siac maapasac unay cadagiti nacion
nga addada a sinanamay; ta siac maapasac idi iti bassit, ket isuda timmulongda iti agturong iti rigat.
16 Gapuna castoy ti cuna ni Jehova:
Siac maisubliacto iti Jerusalem a buyogan ti as-asi; ti balayco mabangonto kencuana, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, ket maysa a tali maibistradto iti rabaw ti Jerusalem.
17 Agpuccawca pay manen, a cunaem,
Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Dagiti ciudadco maisacnapdanto pay iti kinarang-ay; ket ni Jehova liwliwaennan-

to pay ti Zion, ken piliennanto pay ti
Jerusalem.

18 Ket intangadco dagiti matac, ket
kimmitaac, ket, adtoy, dagiti uppat a
sarsara.
19 Ket siac kinunac iti angel a nakisari-
ta caniac, Aniada dagitoy? Ket isu sim-
mungbat caniac, Dagitoy isuda dagiti
sarsara a nangiwarawara ken Juda, ken
Israel, ken Jerusalem.
20 Ket ni Jehova imparangna caniac
dagiti uppat a mammanday.
21 Idin kinunac, Ania ti umay aramiden
dagitoy? Ket isu nagsao, a cunana, Dagi-
toy isuda dagiti sarsara a nangiwara ken
Juda, iti casta nga awan ti tao a mangya-
ngad iti olona; ngem dagitoy umayda a
mangigtot cadacuada, mangipadso cadagiti
sarsara dagiti nacion, a mangyangad iti
sarada a maibusor iti daga ti Juda tapno
isut' warawaraenda.

Ti sirmata a maipapan iti mangrucod. Ti parabur ti Dios iti Sion.

2 Ket siac intangadco dagiti matac, ket
kimmitaac, ket, adtoy, ti maysa a
lalaki agraman pagrucod a tali iti imana.
2 Idin kinunac, Sadino ti papanam
aya? Ket isu kinunana caniac, Innac
mangrucod iti Jerusalem, tapno makitac
ti caacabana, ken caatiddugna.
3 Ket, adtoy, ti angel a nakisarita ca-
niac rimmuar idi, ket sabali nga angel ti
rimmuar a simmabet kencuana,
4 ket kinunana kencuana, Agtarayca,
agsaoca itoy agtutubo a lalaki, a cunaem,
Ti Jerusalem mapagnaedanto a cas la
cadagiti purpuroc nga awanan bacbacud,
a gapu ti caadu dagiti lallaki ken an-ani-
mal kencuana.
5 Ta siac, cuna ni Jehova, siacto ken-
cuana ti maysa a bacud nga apuy iti
aglicmut, ket siacto ti dayag iti nagteng-
ngaanna.

6 O, O, agtalawca manipud iti daga iti
amianan, cuna ni Jehova; ta siac isacnap-
cayo iti ruar a cas cadagiti uppat nga
angin dagiti langlangit, cuna ni Jehova.
7 O Sion, agtalawca, sica a makitaeng
iti anac a babai ti Babilonia.
8 Ta castoy ti cuna ni Jehova dagiti
buybuyot: A maipaay iti dayag isu
imbaonnac cadagiti nacion a nagsamsam
cadacayo; ta daydiay a mangsagid cada-
cayo sagidenna ti bukel ti matana.
9 Ta, adtoy, wagwagecto ti imac iti
rabaw dagidiay, ket isudantot' maysa
a samsam cadagidiay a nagservi cadacua-
da; ket dacayo ammoenyonto a ni Jehova
dagiti buybuyot imbaonnac.
10 Agcantaca ken agragsacca, O babai
nga anac ti Sion; ta, adtoy, siac umayac,
ket agtaengacto iti nagtengngaam, cuna ni
Jehova.
11 Ket adu a nacion tumipondanto ken
Jehova iti daydiay nga aldaw, ket isu-
dantot' ilic; ket agnaedacto iti nagteng-
ngaam, ket sica ammoemto a ni Jehova
dagiti buybuyot imbaonnac kenca.
12 Ket ni Jehova tawidennanto ti Juda
a cas bágina ti daga a nasantoan, ket pi-
liennanto pay ti Jerusalem.
13 Agulimeccayo, amin a lasag, iti sac-
lang ni Jehova; ta isu nagriing manipud
iti nasantoan a taengna.

Ni Josue a nangato a sacerdote cayariganna ti Sangá.

3 Ket isu imparangna caniac ni Josue a
nangato a sacerdote a sitatacder iti
sango ti angel ni Jehova, ket ni Satán
sitatacder iti sikiganna a canawan tapno
isu ti casupapacna.
2 Ket ni Jehova kinunana ken Satán,
Ni Jehova babalawennaca, O Satán; wen,
ni Jehova a nangpili iti Jerusalem baba-
lawennaca: saan nga isu daytoy ti aluten
a naala iti apuy?
3 Ket ni Josue adda idi a sicacawes ca-
dagiti narugit a pagan-anay, ket adda a
sitatacder iti sango ti angel.
4 Ket isu simmungbat ket nagsao cada-
giti sitatacder iti sangona, a cunana,
Alaenyo dagiti narugit a pagan-anay
kencuana, ket kinunana kencuana, Adtoy,
siac inaramidco a ti kinadakesmo umal-
latiw manipud kenca, ket cawesancanto
iti nabacnang a pagan-anay.
5 Ket kinunac, Bay-am ida a mangi-
saad ti nadalus a mitra iti rabaw ti olona.
Iti casta nangisaadda iti maysa a nadalus
a mitra iti rabaw ti olona, ket isut' kina-
wesanda cadagiti pagan-anay; ket ti angel
ni Jehova adda idi a sitatacder iti asideg.

6 Ket ti angel ni Jehova nagpalawag
ken Josue, a cunana,
7 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buy-
buyot: No sica magnacanto cadagiti
daldalanco, ken no sica aywanamto ti
italecco, intono kuan sica met agocom-
canto iti balayco, ken aywanamto met

dagiti pangocomac, ket itedconto kenca ti
maysa a lugar a sercan iti tengnga dagiti
adda a sitatacder iti asideg.
8 Timudem ita, O Josue a nangato a
sacerdote, sica ken dagiti cacaduam nga
agtutugaw iti sangom; ta isuda dagiti
lallaki a maysa a pagilasinan: ta, adtoy,
yegconto ni adipenco a Sangá.
9 Ta, adtoy, ti bato nga incabilco iti
sango ni Josue; iti rabaw ti maysa a bato
adda dagiti pito a mata: adtoy, siac
kitikitacto ti pagkitikitanna, cuna ni
Jehova dagiti buybuyot, ket alisecto ti
kinadakes daydiay a daga iti maysa nga
aldaw.
10 Iti daydiay nga aldaw, cuna ni
Jehova dagiti buybuyot, dacayo awisen-
yonto tunggal maysa iti caarrubana iti
siroc ti uvas ken iti siroc ti higos.

Ti sirmata a candelero ken cayo nga olivo.

4 Ket ti angel a nakisarita caniac immay
manen, ket riniingnac, a cas maysa a
tao a nariing iti turogna.
2 Ket isu kinunana caniac, Ania ti
makitam? Ket kinunac, Kimmitaac, ket
adtoy, ti maysa a candelero a biig a
balitoc, iti liccocongna iti rabawna, ken
iti pito a pagsilawan kencuana; adda pito
a tubo iti tumunggal maysa a pagsila-
wan, nga adda iti rabawna;
3 ken dua a cayo ti olivo iti dennana,
maysa iti akincanawan a bacrang ti lic-
cocong, ket ti sabali iti akincatigid a
bacrangna.
4 Ket siac simmungbatac ket nagsaoac
iti angel a nakisarita caniac, a kinunac,
Aniada dagitoy, apoc?
5 Idin ti angel a nakisarita caniac
simmungbat ket kinunana caniac, ¿Saan-
mo nga ammoen no aniada dagitoy? Ket
kinunac, Saan, apoc.
6 Idi casta isu simmungbat ket nagsao
caniac, a kinunana, Daytoy ti sao ni
Jehova ken Zorobabel, a cunana, Saan a
maipuon iti kinamaingel, wenno iti pan-
nacabalin, no di ket iti Espirituc, cuna ni
Jehova dagiti buybuyot.
7 Siasinoca, O dackel a bantay? iti
sango ni Zorobabel *agbalincanto* a maysa a
tanap; ket isu yegnanto ti akinngato a bato
a buyogen dagiti arariwawa ti Parabur,
parabur, kencuana.
8 Maysa pay, ti sao ni Jehova immay
caniac, a kinunana,
9 Dagiti imima ni Zorobabel insaadda
ti cimiento daytoy a balay; dagiti im-
imana met laeng ti mangleppasto kencua-
na; ket sica maammoamto a ni Jehova
dagiti buybuyot imbaonnac cadacayo.
10 Ta siasino ti nanglais iti aldaw da-
giti bassit a banag? ta dagitoy pito agrag-
sacdanto, ken makitadanto ti tinnag iti
ima ni Zorobabel; *dagitoy isuda* dagiti
mata ni Jehova, nga agtaray nga agsublisu-
bli iti nagtengngaan ti amin a daga.

11 Idi cuan simmungbatac, ket kinunac
kencuana, Aniada dagitoy dua a cayo ti
olivo iti canawan a bacrang ti candelero
ken iti catigid a bacrangna?
12 Ket siac simmungbatac iti maicadua
a dáras, ket kinunac kencuana, Aniada da-
gitoy dua a sanga ti cayo ti olivo, nga
addada iti denna dagiti dua a tubo a bali-
toc, nga ibuyatda ti *lana a* balitoc a nag-
gapu cadacuada met laeng?
13 Ket isu simmungbat caniac ket kinu-
nana, ¿Saanmo nga ammo no aniada dagi-
toy? Ket siac kinunac, Saan, apoc.
14 Idin isu kinunana, Dagitoy isuda
dagiti dua a napulotan, nga agtatacderda
iti denna ti Apo ti amin a daga.

Ti sirmata a sangcalucot nga agtaytayab ken ti babai iti efa.

5 Idin intangadco manen dagiti matac,
ket kimmitaac, ket, adtoy, ti sang-
calucot nga agtaytayab.
2 Ket isu kinunana caniac, Ania ti ma-
kitam? Ket siac simmungbatac, Makitac
ti sangcalucot nga agtaytayab; ti caatid-
dugna isut' duapulo a sico, ket ti caacaba-
na sangapulo a sico.
3 Idin isu kinunana caniac, Daytoy isu
ti lunod nga agsacnap iti rabaw ti amin a
daga; ta tumunggal maysa nga agtacaw
isuntot' makeltay iti maysa a murdong a
mayannurot kencuana; ket tumunggal
maysa nga agsapata isuntot' makeltay iti
sabali a murdong a mayannurot kencuana.
4 Siac papanecto, cuna ni Jehova dagiti
buybuyot, ket isu sumrecto iti balay ti
mannanacaw, ken iti balay daydiay nga
agsapata a siuulbod a gapu iti naganco;
ket agtaengto iti nagtengngaan ti balayna,
ket isut' ibusennanto agraman cayóna ken
dagiti batbatona.

5 Idin ti angel a nakisarita caniac
napan, ket kinunana caniac, Itangadmo ita
dagita matam, ket kitaem no ania daytoy
a mapan.
6 Ket siac kinunac, Ania daytoy? Ket

isu kinunana, Daytoy isu ti efa a mapan.
Isu kinunana pay, Daytoy isu ti kitada
iti amin a daga
7 (ket, adtoy, sadiay naingato ti maysa
a talento a buli); ket daytoy isut' maysa
a babai a situtugaw iti nagtengngaan ti
efa.
8 Ket isu kinunana, Daytoy isu ti Ki-
nadakes: ket isut' impalladawna iti nag-
tengngaan ti efa; ket imbatona ti panim-
beng a buli iti ngiwatna.
9 Idin intangadco dagiti matac, ket
kimmitaac, ket, adtoy, sadiay umayda da-
giti dua a babbai, ket ti angin adda idi
cadagiti paypayaeda: ket addaanda pay-
payac a cas la cadagiti paypayac ti canna-
way; ket isuda innğatoda ti efa iti nag-
tangatangan ti langit ken daga.
10 Idin kinunac iti angel a nakisarita
caniac, Sadino ti pangipanan dagitoy iti
efa?
11 Ket isu kinunana caniac, Tapno
mangbangon ti maysa a balay iti daga ti
Sennaar: ket intono isu masagana, maisa-
adto iti lugarna met laeng.

Sirmata a luglugan ken cabcabayo. Ni Josue cayariganna ti Ari a Sacerdote.

6 Ket intangadco manen dagiti matac,
ket kimmitaac, ket, adtoy, immay
dagiti uppat a luglugan a naggapuda iti
baet dagiti dua a bantay; ket dagiti ban-
bantay isuda dagiti banbantay a gambang.
2 Iti daydi umuna a lugan addada idi
dagiti nalabaga a cabcabayo; ket iti mai-
cadua a lugan dagiti nangisit a cabcabayo;
3 ket iti maicatlo a lugan dagiti pupu-
raw a cabcabayo; ket iti maicapat a lugan
dagiti puraw a ngumisit a napipigsada a
cacabayo.
4 Idin simmungbatac ket kinunac iti
angel a nakisarita caniac, Aniada dagitoy,
apoc?
5 Ket ti angel simmungbat ket kinuna-
na caniac, Dagitoy isuda dagiti uppat nga
angin ti langit, a mapanda manipud iti
panagtacderda iti saclang ti Apo ti amin
a daga.
6 *Ti lugan* a yan dagiti nangisit a cab-
cabayo apanda iti daga ti amianan; ket
dagiti pupuraw napanda iti malicudanda;
ket dagiti puraw a ngumisit napanda iti
daga ti abagatan.
7 Ket dagiti napipigsa napanda, ket
inagawaanda ti mapan tapno mapagnada
nga agsublisubli ti nagtengngaan ti daga:
ket isu kinunana, Incayo, pagnaenyo nga
agsublisubli iti nagtengngaan ti daga.
8 Idin isu pimmuccaw caniac, ket sinao-
na caniac, a kinunana, Adtoy, dagidiay a
mapan iti daga ti amianan pinagtalnada ti
espirituc iti daga ti amianan.

9 Ket ti sao ni Jehova immay caniac a
kinunana,
10 Mangalaca cadagiti naggapu iti pan-
nacacayaw, uray ken Holdai, ken ni To-
bias, ken ni Idaia; ket umayca iti daydiay
met laeng nga aldaw, ket inca iti balay ni
Josias nga anac ni Sofonias, a papananda
nga aggapu sadi Babilonia;
11 wen, mangalaca *cadacuada* iti pirac
ken balitoc, ket mangaramidca cadagiti
balbalangat, ket isaadmo ida iti rabaw ti
olo ni Josue nga anac ni Josedec, a nanga-
to a sacerdote;
12 ket agsaoca kencuana, a cunam, Cas-
toy ti panagsao ni Jehova dagiti buybuyot,
a cunana, Adtoy, ti tao, a ti naganna
isut' Sangá: ket isu dumackelto ma-
nipud iti lugarna; ket isu bangonennanto
ti templo ni Jehova;
13 isu met laeng bangonennanto ti
templo ni Jehova; ken awitennanto ti
dayag, ken tumugawto ken agturayto iti
rabaw ti tronona; ket isunto maysa a sa-
cerdote iti tronona; ket ti patigmaan ti
cappia addanto iti baetda nga agpadpada.
14 Ket dagiti balbalangat addadanto
ken ni Helen, ken ni Tobias, ken ni Idaia,
ken ni Henel nga anac ni Sofonias, agpaay
ti pacalaglagipan iti templo ni Jehova.
15 Ket dagiti adda iti adayu umay-
danto ken bangonendanto iti templo ni
Jehova; ket dacayo ammoenyonto nga ni
Jehova dagiti buybuyot imbaonnac cada-
cayo. Ket *daytoy* mauramidto, no sipa-
pasnec ti panagtulnogyo iti timec ni Je-
hova a Diosyo.

Matubngar ti panagayunar a barengbareng. Ti di panagtulnog ti gapu ti pannacacayaw.

7 Ket naaramid idi maicapat a tawen ni
ari Dario, a ti sao ni Jehova immay
ken Zacarias iti maicapat *nga aldaw* ti mai-
casiam a bulan, idiay met laeng Casleu.
2 Ita *dagiti taga* Betel imbaonda da
Sarasar ken Rogommelec, ken dagiti lal-
lakida, tapno makicaasida iti parabur ni
Jehova,
3 *ken* tapno isaoda iti sacerdote ti
balay ni Jehova dagiti buybuyot, ken cada-

giti mammadto, a cunada, Agsangitac
coma iti maicalima a bulan, a suminaac, a
cas inaramidco dagitoy adu a tawtawen?
4 Idin ti sao ni Jehova dagiti buybuyot
immay caniac, a kinunana,
5 Agsaoca cadagiti amin a tattao ti
daga, ken cadagiti sacerdote, a cunaem,
Idi dacayo nagayunarcayo ken nagunnoy-
cayo iti maicalima ken maicapito *a bulan*,
cadagitoy met laeng̃ pitopulo a tawen,
¿dacayo inaramidyo ti aniaman a pana-
gayunar caniac, caniac met laeng̃?
6 Ket no mang̃ancayo ken no uminum-
cayo, ¿saancayo a mang̃an ng̃a agpaay ca-
dacayo met laeng̃, ken uminum ng̃a agpaay
cadacayo met laeng̃?
7 ¿Dicay *deng̃gen coma* dagiti sao a ni
Jehova impuccawna babaen dagidi im-
mun-una a mammadto, idi a ti Jerusalem
adda idi a nanaedan ken iti kinarang̃-ay,
ket dagiti ciciudadna iti aglawlaw kencua-
na, ken ti Abagatan ken ti daga a sagneb
isudat' idi nanaedan?

8 Ket ti sao ni Jehova immay ken
Zacarias a kinunana,
9 Castoy ti sinao ni Jehova dagiti buy-
buyot, a kinunana, Agimatoncayo iti pudno
a panang̃ocom, ket iparang̃yo ti kinaimbag
ken caasi tumung̃gal lalaki iti cabsatna;
10 ket dicay parigaten ti balo a babai,
uray dagiti ulila, ti gangannaet, uray ti
napang̃law; ket dicay palubusan a maysa
cadacayo agpakinakem ti dakes iti pusona
a maibusor ken cabsatna.
11 Ng̃em isuda dida kinayat ng̃a im-
pang̃ag, ket inlikigda ti abagada, ken
sinullatanda dagiti lapayagda, tapno dida
mabalin ti dumng̃eg.
12 Wen, inaramidda ti pusoda a cas la
maysa a bato a pamulinawen, tapno saan-
da a mang̃eg ti linteg, ken dagiti sao a ni
Jehova dagiti buybuyot imbaonna babaen
ti Espirituna a naaramat dagidi immun-
una a mammadto: gapuna immay ti dackel
a pung̃tot a naggapu ken Jehova dagiti
buybuyot.
13 Ket isut' maaramid, idi ng̃a isu nag-
puccaw, ket isuda dida kinayat ng̃a im-
pang̃ag, iti casta agpuccawdanto, ket diacto
ipang̃ag, cuna ni Jehova dagiti buybuyot;
14 ng̃em siac iwaracto ida iti maysa ng̃a
alawig iti teng̃ng̃a dagiti amin ng̃a il-ili
ng̃a isuda dida am-ammo idi. Castoy ti
daga lang̃alang̃ idi iti calpasanda, iti casta
ng̃a awan ti tao a limmasat wenno nagsu-
bli: agsipud ta ti nacaay-ayo a daga
pinagbalinda a lang̃alang̃.

Dumteng̃ ti talna ken irarang̃-ay ti Sion.
Ti kinapudno ken kinalinteg mai-
bilin. Dagiti sabali a na-
cion sapulendanto
ni Jehova.

8 Ket ti sao ni Jehova dagiti buybuyot
immay *caniac*, a cunana,
2 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buy-
buyot: Siac agimonac iti Sion iti dackel
ng̃a imon, ket agimonac gapu kencuana iti
dackel a pung̃tot.
3 Castoy ti cuna ni Jehova: Siac mai-
subliac iti Sion, ket agnaedacto iti nag-
teng̃ng̃aan ti Jerusalem: ket ti Jerusalem
managanto Ti ciudad ti kinapudno; ken
ti bantay ni Jehova dagiti buybuyot, Ti
nasantoan a bantay.
4 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buy-
buyot: Agnaeddanto pay laeng̃ dagiti
lallacay ken babaket cadagiti daldalan ti
Jerusalem, tung̃gal maysa agraman saru-
codna iti imana a gapu iti kinalacayna.
5 Ket dagiti daldalan ti ciudad mapno-
danto cadagiti ububbing̃ a lallaki ken
ububbing a babbai ng̃a agay-áyamda cada-
giti daldalanna.
6 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buy-
buyot: No isut' nacascasdaaw cadagiti
mata ti matda itoy ng̃a ili cadagidiay ng̃a
aldaw, ¿isu coma met ti nacascasdaaw
cadagiti matac? cuna ni Jehova dagiti
buybuyot.
7 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buy-
buyot: Adtoy, siac ispalecto ti ilic iti
daga ti daya ken iti daga ti laud;
8 ket yegconto ida, ket isuda agnaed-
danto iti nagteng̃ng̃aan ti Jerusalem; ket
isudanto ti ilic, ket siacto ti Diosda, iti
kinapudno ken iti kinalinteg.

9 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti
buybuyot: Pumigsada coma dagita im-
imayo, dacayo a mang̃ipang̃ag cadagitoy
ng̃a aldaw dagitoy a sao ng̃a agtaud iti
ng̃iwat dagidi mammadto ng̃a addada idi
aldaw a ti cimiento ti balay ni Jehova
dagiti buybuyot isut' idi naicabil, ti tem-
plo met laeng̃, tapno mabang̃on coma.
10 Ta iti sacbay dagidiay ng̃a aldaw
awan ti tang̃dan iti lalaki, uray ania a
tang̃dan ng̃a agpaay iti animal; awan idi
ti uray ania a talna iti daydiay a rumuar
idi wenno sumrec, a maipuon iti cabusor;
ta siac icabilconto amin a lallaki tung̃gal
maysa a maibusor ken caarrubana.
11 Ng̃em siac saanacto iti matda ti day-

toy nga ili a cas cadagiti immun-una nga
aldaw, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.
12 Ta *addanto* bucbukel ti talna; ti
uvas itednanto ti bungana, ket ti daga
itednanto ti apitna, ket dagiti langlangit
iteddanto ti linnaawda; ket aramidecto
a ti matda ti daytoy nga ili tawidenna
amin dagitoy a banag.
13 Ket maaramidto nga, idinto a da-
cayo idi ti maysa a lunod iti tengnga da-
giti nacion, O balay ti Juda ken balay ti
Israel, iti casta isalacancayto, ket dacayto
ti maysa a bendicion. Dicay agbuteng,
no di ket palubosanyo a dagita imimayo pu-
migsada coma.

14 Ta castoy ti cuna ni Jehova dagiti
buybuyot: Cas idi pinanggepco ti ma-
ngaramid iti dakes cadacayo, idi a dagiti
ammayo ginargaridac nga agpungtot,
cuna ni Jehova dagiti buybuyot, ket diac
nagbabawi;
15 iti casta manen panggepec cadagitoy
nga aldaw ti mangaramid iti imbag iti
Jerusalem ken iti balay ti Juda: dicay
agbuteng.
16 Dagitoy isuda dagiti banag nga
aramidenyonto: Tumunggal maysa ca-
dacayo agsaonto ti pudno ken caarrubana;
agimatoncayo ti panangocom iti kinapud-
no ken talna cadagiti ruruanganyo;
17 ket dicay palubosan a ti maysa ca-
dacayo agpakinakem iti dakes cadagiti
pusoyo a maibusor ken caarrubana; ket
dicay ayaten ti naulbod a sapata: ta
amin dagitoy isuda dagiti banbanag a
guraec, cuna ni Jehova.

18 Ket ti sao ni Jehova dagiti buybuyot
immay caniac, a kinunana,
19 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buy-
buyot: Ti panagayunar iti maicapat *a
bulan*, ken ti panagayunar iti maicalima,
ken ti panagayunar iti maicapito, ken ti
panagayunar iti maicapulo, isuntot' rag-
ragsac ken ragrag-o iti balay ti Juda, ken
naragsac a fiesta: gapuna ayatenyo ti
pudno ken talna.
20 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buy-
buyot: *Maaramidto* pay, nga umayto da-
giti il-ili, ken dagiti agnaed cadagiti adu
a ciudad;
21 ket ti agnaed iti maysa *a ciudad*
apanto iti sabali, a cunana, Intayo duma-
wat a sireregta iti parabur ni Jehova, ken
agsapul ken Jehova dagiti buybuyot: siac
innacto met.
22 Wen, adu nga il-ili ken napipigsa a
nacion umaydanto a mangsapul ken Je-
hova dagiti buybuyot iti Jerusalem, ken
dumawat iti parabur ni Jehova.
23 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buy-
buyot: Cadagidiay nga aldaw *maaramid-
to*, a sangapulo a lallaki cumpetdanto, a
naggapuda cadagiti amin a pagsasao dagi-
ti nacion, cumpetdanto iti pingil ti cawes
daydiay nga isut' Judio, a cunada, Da-
cami makiapancaminto kenca, ta dacami
nangegmi a ti Dios adda kenca.

*Ti padto a maibusor cadagiti nacion a
caparanget ti Israel. Ti napacum-
baba nga ari ti Sion ken ti
nalawa a pagturayanna.
Ni Jehova bendicion-
annanto ti Juda.*

9 Ti awit ti sao ni Jehova iti daga ni
Hadrac, ket ti Damasco *isunto* ti
lugar a paginanaan (ta ti mata ti lalaki
ken dagiti amin a caputotan ti Israel isut'
agturong ken Jehova);
2 ket ti Emat, casta met, a rumaip
iti daya; ti Tiro ken ti Sidon, ta isudat'
nasirib unay.
3 Ket ti Tiro binangonna kencuana met
laeng ti sarikedked, ket nagurnong iti
pirac a cas la iti tapuc, ken iti nasudi a
balitoc a cas la iti pitac dagiti calcalsada.
4 Adtoy, ti Apo iccatennanto kencuana
ti panagtagicuana, ket dadaelennanto ti
pigsana iti taaw; ket isu malamutto iti
apuy.
5 Ti Ascalon isut' makitananto, ken
agbutengto; ti Gaza casta met, ket mapa-
rigatto unay; ken ti Accaron, ta ti buyana
isunto ti maicabil iti pannacaibabain; ket
ti ari mapucawto manipud iti Gaza, ket
ti Ascalon saanto a manaedan.
6 Ket maysa a sapsing agnaedto idiay
Azoto, ket keltayecto ti kinatangsit dagiti
Filisteos.
7 Ket iccatecto ti darana manipud iti
ngiwatna, ken ti kinarimonna manipud
iti baet dagiti ngipenna; ket isu met
isunto ti matda nga agpaay iti Diostayo;
ket isunto ti cas maysa a palungo idiay
Juda, ken Accaron a cas la maysa a
Jebuseo.

8 Ket siac isaadconto ti pacarso iti
aglicmut iti balayco a maibusor iti buyot,
tapno awan ti lumasat wenno agsubli;
ket ti mamarigat dinto lumasaten iti
nagtengngaanda; ta ita kinitac cadagiti
matac.

9 Agragsacca iti napalalo unay, O babai
nga anac ti Sion; dumir-ica, O anac a
babai ti Jerusalem: adtoy; ti arim umay
kenca; isut' nalinteg, ken addaan panangi-
salacan; napacumbaba, ket agsacay iti
maysa nga asna, iti rabaw met laeng ti
maysa nga urbon nga anac ti asna.
10 Ket siac iccatecto ti lugan a nagga-
put' Efraim, ken iti cabayo a naggaput'
Jerusalem; ket ti ba-i a pakigubat maic-
catto; ket isu saoennanto ti cappia cadagi-
ti nacion: ket ti pagturayanna isuntot'
manipud iti taaw aginggat taaw, ken ma-
nipud iti Carayan aginggа cadagiti ungto
ti daga.

11 No maipapan kenca met, ta gapu iti
dara ti tulag linuc-atac dagiti baludmo
manipud iti bito a kencuana awan ti
danum.
12 Agbaliccay iti sarikedked, dacayo a
balud ti inanama: ita nga aldaw met laeng
ipalawagco nga isublicto nga agdoble kenca.
13 Ta pinagrucnoyco ni Juda nga agpa-
ay caniac, nakipagbiatac iti ba-i iti Ef-
raim; ket dagdagecto dagiti annacmo a
lallaki, O Sion, a maibusor cadagiti annac-
mo a lallaki, O Grecia, ket aramidencanto
a cas la iti campilan ti maingel a lalaki.
14 Ket ni Jehova makitanto iti rabaw-
da; ket ti panana apanto a cas iti kimat;
ket ni Apo Jehova paguniennanto ti tang-
guyob, ket apanto a buyogan ti alipugpog
ti abagatan.
15 Ni Jehova dagiti buybuyot isalacan-
nanto ida; ket isuda alun-unendanto, ken
payatendanto dagiti batbato ti pallati-
bong; ket uminumdanto, ken agickisdanto
a cas iti pannacaaramat ti arac; ket ma-
punnodanto a cas iti malucong, a cas la iti
suli ti altar.
16 Ket ni Jehova a Diosda ispalennanto
ida iti daydiay nga aldaw a cas la iti
arban ti ilina; ta *cacasdanto* la cadagiti
batbato ti balangat, a naitag-ay iti ngato
iti rabaw ti dagana.
17 ¡Ta amangan a cadackel iti imbagna,
ken amangan a cadackel ti imnasna! da-
giti bucbukel aramidendanto dagiti bu-
mabbaro a rumang-ayda, ket dagiti bab-
baro nga arac cadagiti babbalasang.

Ni Jehova bendicionannanto ti Juda ken Israel.

10 Dumawatcayo ken Jehova iti tudo
iti tiempo ti maud-udi a tudo, *ken*
ni Jehova *met laeng* a mangaramid cada-
giti kimkimat; ket isu itdennanto cada-
cuada dagiti nadegga a tudo, iti tumung-
gal maysa, root idiay away.
2 Ta dagiti terafin nagsaoda iti kinaub-
baw, ket dagiti mammadto nacakitada iti
ulbod; ket nagibagada cadagiti di pudno
a tagtagainep, liwliwaenda iti bareng-
bareng: gapuna apanda iti dalan a cas la
iti carcarnero, maparigatda, ta awan ti
pastor.
3 Ti pungtotco mapasgedu a maibusor
cadagiti pastor, ket dusaecto dagiti cal-
ding a lallaki; ta ni Jehova dagiti buy-
buyot sinarungcaranna ti arbanna, iti
balay ti Juda, ket aramidennanto ida a
casda natataraki a cabcabayo iti paggugu-
batan.
4 Aggapu kencuana umayto ti bato ti
suli, aggapu kencuana ti lanza, aggapu
kencuana ti ba-i a pakigubat, aggapu ken-
cuana ti tunggal agturay a maicuyog.
5 Ket isuda cacasdanto cadagiti ma-
maingel a tattao, a payatenda *dagiti*
cabusorda iti pitac dagiti calcalsada idiay
paggugubatan; ket makigubatdanto, ta ni
Jehova adda cadacuada; ket dagiti ag-
sacay cadagiti cabcabayo mariribucdanto.
6 Ket siac papigsaecto ti balay ti Juda,
ken isalacanconto ti balay ni Jose, ket
isublicto ida; ta siac addaanac caasi ca-
dacuada; ket isudanto iti cas diac
ida inwacsi: ta siac ni Jehova a Diosda,
ket siac ipangagconto ida.
7 Ket *dagiti taga* Efraim cacasdanto la
iti maingel a lalaki, ket ti pusoda agrag-
sacto a cas iti pannacaaramat ti arac; wen,
dagiti annacda isut' makitadanto, ket ag-
ragsacdanto; ti pusoda isuntot' naragsac
ken Jehova.

8 Sultipacto ida, ken urnongecto ida;
ta siac sinubbotco ida; ket isuda umadu-
danto a cas la yaaduda idi.
9 Ket ipurruacconto ida nga imula cada-
giti il-ili; ket lagipendacto cadagiti adayu
a dagdaga; ket isuda makipagbiagdanto
cadagiti annacda, ket sumublidanto.
10 Siac yaonconto ida met manen iti
daga ti Egipto, ket urnongecto ida mani-
pud iti daga ti Asiria; ket yegconto ida
iti daga ti Galaad ken Libano; ket dinto
masaracan *ti lugar* nga agpaay cadacuada.
11 Ket isu aglasatto iti tengnga ti taaw
ti ladingit, ket cabilennanto dagiti palong
iti taaw, ket amin dagiti caadalman ti
Nilo agmagadanto; ket ti kinatangsit ti
Asiria maipababanto, ket ti cetro ti Egipto
pumanawto.

12 Ket papigsaecto ida ken Jehova;
ket isuda agpagnadanto nga agsublisubli
iti naganna, cuna ni Jehova.

Dagiti dakes a pastor ipalubosda ti pannacadadael ti Israel.

11 Luctam dagita ruanganmo, O Libano,
tapno ti apuy lamutenna dagita can-
cantingem.
2 Agdung-awca, O cayo a parwa, ta ti
cantingen natuang, ta dagiti naimnas isu-
dat' madadael: agdung-awcayo, O dacayo
robroble ti Basan, ta ti natibker a bakir
marugpo.
3 ¡ Maysa a timec ti dung-aw dagiti ag-
paspastor! ta ti dayagda isut' madadael:
¡ maysa a timec ti panagungor dagiti
bumaro a leon! ta ti tangsit ti Jordan
isut' narba.

4 Castoy ti kinuna ni Jehova a Diosco;
Ipaarabmo ti arban ti pagpartian;
5 a dagiti agtagicua cadacuada papata-
yenda ida, ket panecnekanda cadagiti
bagbagída met laeng a dida nacabasol;
ket dagidiay a nangilaco cadacuada cuna-
da, Bendito coma ni Jehova, ta siac nabac-
nangac; ket dagiti paspastorda met laeng
dida caasian ida.
6 Ta siac diacto caasianen dagiti naed
ti daga, cuna ni Jehova; ngem, adtoy, siac
yawatconto dagiti lallaki tunggal maysa
iti ima ti caarrubana, ken iti ima ti arina;
ket isuda dadaelendanto ti daga, ket ma-
nipud iti imada diacto yawat ida.
7 Iti casta ti panangipaarabco iti arban
ti pagpartian, pudno iti napanglaw ti
arban. Ket innalac dagiti dua a sarucod;
ti maysa ninagancot' Kinapintas, ket ti
maysa ninagancot' Reprepet; ket ipaar-
abco ti arban.
8 Ket kineltayco dagiti tallo a pastor
iti maysa a bulan; ta ti cararuac nautoyan
idi cadacuada, ket ti cararuada met gim-
murada caniac.
9 Idin kinunac, diacto ipaarab: daydiay
a matay, bay-anyo a matay coma; ket
daydiay a makeltay, bay-anyo a makeltay
coma; ket bay-anyo dagidiay a matda
manganda tunggal maysa iti lasag ti
sabali.
10 Ket innalac ni sarucodco a Kinapin-
tas, ket isut' pinutedco a pinagsina, tapno
burakec ti tulagco nga inaramidco cada-
giti amin nga il-ili.
11 Ket isu naburac idi iti daydi nga
aldaw; ket iti castoy ti napanglaw ti
arban a nagimdeng caniac naammoanna
nga isut' idi ti sao ni Jehova.
12 Ket kinunac cadacuada, No dacayo
panunutenyo a naimbag, itdenyo caniac ti
tangdanco; ket no saan baybay-anyo.
Iti casta kinatida ti tangdanco iti tallo-
pulo a *capisi a* pirac.
13 Ket ni Jehova kinunana caniac,
Isut' ipalladawmo iti agdamdamili, ti
nasayaat a pateg a nacapatgac idi cada-
cuada. Ket innalac dagiti tallopulo a
capisi a pirac, ket impalladawcó ida iti
agdamdamili, idiay balay ni Jehova.
14 Idin pinutedco idi a pinagsina di
sabali a sarucodco, a ni met laeng Reprep-
pet, tapno burakec ti panagcabsat da Juda
ken Israel.

15 Ket ni Jehova kinunana caniac,
Alaem pay kenca dagiti aruaten ti nacu-
neng a pastor.
16 Ta, adtoy, bangonecto maysa a
pastor iti daga, isu a dinto sumarungcar
cadagidiay a makeltay, dinto met agbiruc
cadagidiay a maiwara, saan met a manga-
gas iti daydiay a maburac, saan met a
mangipaarab iti daydiay a nacaradcad;
no di ket sidaennanto ti lasag ti nalucmeg
a carnero ken gislaennanto iti pinispisi
dagiti cucona.
17 Asi pay iti awan cais-iscanna a pas-
tor a mangbaybay-a iti arban! ti cam-
pilan addanto iti rabaw ti tackiagna, ken
iti rabaw ti canawan a matana: ti tackiag-
na mamagmaganto unay, ket ti canawan a
matana agsipngetto amin.

Ti pannacabalin ni Juda a dumteng.
Ti panagbabawi ti Jerusalem.

12 Ti awit ti sao ni Jehova a maipapan
iti Israel.
Castoy ti cuna ni Jehova, a mangyucrad
cadagiti langlangit, ken mangicabil iti
cimiento ti daga, ken mangbukel iti espi-
ritu ti tao iti unegna:
2 Adtoy, aramidecto ti Jerusalem a
tagayan nga agibar-ibar cadagiti amin nga
il-ili iti aglicmut, ket iti rabaw ti Juda
met addanto iti panaglacub a maibusor
iti Jerusalem.
3 Ket maaramidto iti daydiay nga al-
daw, a siac aramidecto ti Jerusalem a
bato a nadagsen a maipaay cadagiti amin
nga il-ili; amin dagiti mangawit ken-
cuana masugatanto iti nasaem unay; ket
amin dagiti nacion ti daga maurnongdanto
a sangcanunong a maibusor kencuana.

4 Iti daydiay nğa aldaw, cuna ni Je-
hova, cabilecto iti panagkigtot ti tunğgal
cabayo, ket iti agsacay kencuana iti ki-
namauyonğ; ket luctacto dagiti matac iti
rabaw ti balay ti Juda, ket cabilecto iti
panagbulsec iti tunğgal cabcabayo dagiti
il-ili.
5 Ket dagiti palunğo ti Juda cunadanto
iti pusoda, Dagiti agnaed ti Jerusalem
isudat' pigsac ken Jehova dagiti buybuyot
a Diosda.
6 Iti daydiay nğa aldaw aramidecto
dagiti palunğo ti Juda a cacasda la pagic-
can ti apuy iti tenğnğa ti sunğrod, ken
cacasda aluten a sidadaranğ iti tenğnğa
dagiti binettec; ket lamutendanto amin
dagiti tattao iti aglicmut, iti macanawan
nğa ima ken iti macatigid; ket *dagiti taga*
Jerusalem agnaeddanto pay manen cada-
giti luglugarda met laenğ, idiay met laenğ
Jerusalem.
7 Ni Jehova isalacannanto met dagiti
toltolda ti Juda nğa umuna, tapno ti da-
yag ti balay ni David ken ti dayag dagiti
naed ti Jerusalem didanto atiwen ni Juda.
8 Iti daydiay nğa aldaw ni Jehova
ispalennanto dagiti naed ti Jerusalem;
ket daydiay nğa isut' nacapuy cadacuada
casto la ken David iti daydiay nğa aldaw;
ket ti balay ni David casto la iti Dios, cas
iti angel ni Jehova iti sanğoda.
9 Ket maaramidto iti daydiay nğa
aldaw, nğa agawaacto a racraken dagiti
amin a nacion nğa umayda a maibusor iti
Jerusalem.

10 Ket manğibuyatacto iti balay ni
David, ken cadagiti amin a naed ti Jeru-
salem, iti espiritu ti parabur ken ti cara-
rag: ket cumitadanto caniac a sinalputda;
ket agdunğ-awdanto a gapu kencuana, a
cas ti maysa agdunğ-aw a gapu iti bugbug-
tonğ nğa anacna a lalaki, ket addanto iti
kinapait a gapu kencuana, a cas ti maysa
adda iti kinapait a gapu iti inauna nğa
anacna.
11 Iti daydiay nğa aldaw addanto dac-
kel a dunğ-aw idiay Jerusalem, a cas iti
panagdunğ-aw ni Adadremon idiay lobonğ
ti Mageddon.
12 Ket ti daga agdunğ-awto, tumunğgal
familia a sipapacni; ti familia ti balay ni
David a sipapacni, ken dagiti assawada a
babbai a sipapacni; ti familia ti balay ni
Natan a sipapacni, ken dagiti assawada a
babbai a sipapacni;
13 ti familia ti balay ni Levi a sipa-
pacni, ken dagiti assawada a babbai a
sipapacni; ti familia dagiti Semeitas a
sipapacni, ken dagiti assawada a babbai a
sipapacni;
14 amin dagiti familia a matda, tunğgal
familia a sipapacni, ken dagiti assawada a
babbai a sipapacni.

Ti panagdalus ti Jerusalem. Ti pastor ni Jehova macabil.

13 Iti daydiay nğa aldaw addanto maysa
nğa ubbog a silulucat agpaay iti
balay ni David ken cadagiti naed ti Jeru-
salem, agpaay iti basol ken agpaay iti
kinarugit.
2 Ket maaramidto iti daydiay nğa
aldaw, cuna ni Jehova dagiti buybuyot,
nğa iccatecto dagiti nagnagan dagiti ido-
los iti daga, ket isuda saandanto a malag-
lagipen; ket aramidecto met dagiti mam-
madto ken ti narugit nğa espiritu a puma-
nawda iti daga.
3 Ket maaramidto nğa, intono ti asino-
man agpadtonto pay, isunton ni amana ken
ni inana a nagputot kencuana cunadanto
kencuana, Sica dicanto agbiag, nagsaoca
iti ulbod iti nagan ni Jehova; ket ni
amana ken inana a nanğputot kencuana
isut' salputendanto intono isu agpadto.
4 Ket maaramidto iti daydiay nğa al-
daw, a dagiti mammadto mababainandan-
to tunğgal maysa iti sirmatana, intono isu
agpadto; didanto met agcawes iti cagay a
dutdotan a manğallilaw:
5 no di ket isu cunananto, Saanac a
mammadto, siac agtartrabajoac iti daga;
ta naaramidac a bag-en sipud pay idi kina-
bumaroc.
6 Ket maysa ti agcunanto kencuana,
Ania dagitoy sugsugat iti nagbaetan dagiti
tactakiagmo? Isunton ti isusunğbatna,
Dagita isuda a nacasugatac idiay balay
dagiti gagayyemco.

7 Agriinğca, O campilan, a maibusor iti
pastorco, ken maibusor iti lalaki nğa isut'
caduac, cuna ni Jehova dagiti buybuyot:
sugatem ti pastorco, ket dagiti carneroc
mawarawaradanto; ket siac ibatogconto ti
imac iti rabaw dagiti babassit.
8 Ket maaramidto iti amin a daga, cuna
ni Jehova, a dagiti dua a capaset kencuana
makeltaydanto ket matayda; nğem ti mai-
catlo mabaybay-anto kencuana.
9 Ket yegconto ti maicatlo a capaset iti
uneg ti apuy, ket guguracto ida a cas iti
pirac a maguguran, ket isudicto ida a cas
iti balitoc a maisudi. Isuda awagandanto

ti naganco, ket ipanĝagconto ida: cunaecto, Isu ti ilic; ket isuda cunaendanto, Ni Jehova isut' Diosco.

Ni Jehova makipaggubat iti Jerusalem a maicaniwas cadagiti cabusorna. Ti sapasap a panagari ni Jehova.

14 Adtoy, maysa nĝa aldaw ni Jehova umay, intono ti sinamsammo mabinĝbinĝay iti nagtenĝnĝaam.

2 Ta urnonĝecto amin dagiti nacion a maibusor iti Jerusalem iti pananĝgubat; ket ti ciudad maalanto, ket dagiti balbalay matacawdanto, ket dagiti babbai mapilitdanto; ket ti cagudua ti ciudad mapanto iti pannacacayaw, ket ti matda cadagiti tattao saanto a makeltay iti ciudad.

3 Intono cuan ni Jehova mapanto, ket makigubatto a maibusor cadagidiay a nacion, a cas isu nakigubat idi iti aldaw ti bacal.

4 Ket dagiti sacsacana agtacderto iti daydiay nĝa aldaw iti rabaw ti Bantay dagiti Olivo, nĝa adda iti sanĝo ti Jerusalem iti daya; ket ti Bantay dagiti Olivo agpisinto iti nagtenĝnĝaanna iti agpadaya ken agpalaud, *ket addanto* maysa a nalawa a lobonĝ; ket ti cagudua ti bantay maalisto nĝa agpaamianan, ket ti caguduana nĝa agpaabagatan.

5 Ket agtalawcayto iti lobonĝ dagiti banbantayco, ta ti lobonĝ dagiti banbantay dumanonto aginĝga iti Hasal; wen, dacayo agtalawcayto, a cas iti panagtalawyo iti gingined cadagiti aldaw ni Ozias nĝa ari ti Juda; ket ni Jehova a Diosco umayto, ken amin dagiti Sasanto a cumuyog kenca.

6 Ket maaramidto iti daydiay nĝa aldaw, nĝa awanto ti lawag; dagiti nasilnag pumanawdanto:

7 nĝem isuntot' maysa nĝa aldaw a maammoan ken ni Jehova; saan nĝa aldaw, ket saan a rabii; nĝem maaramidto, nĝa iti malem addanto lawag.

8 Ket maaramidto iti daydiay nĝa aldaw, a nabiag a dandanum rumuardanto nĝa aggaput' Jerusalem; ti cagudua dagidiay agpa-baybay iti daya, ket ti cagudua dagidiay agpa-baybay iti laud; isunto iti tiempo ti pudot ken lam-ec.

9 Ket ni Jehova isunto ti Ari iti rabaw ti amin a daga: iti daydiay nĝa aldaw isunto ni Jehova maymaysa, ken ti naganna maymaysa.

10 Amin ti daga maaramidto a cas iti Arabah, manipud iti Gabaa aginĝgana iti Remmon iti abagatan ti Jerusalem; ket isu mainĝatonto, ken agtaenĝto iti lugarna, manipud iti ruanĝan ni Benjamin aginĝga iti lugar ti umuna a ruanĝan, aginĝga ti ruanĝan ti suli, ken manipud iti torre ni Jananeel aginĝga cadagiti pagpespesan ti uvas ti ari.

11 Ket dagiti tattao agtaenĝdanto kencuana, ket awanton ti lunod; ket ti Jerusalem agtaenĝto a sitatalged unay.

12 Ket daytoy isunto ti saplit a ni Jehova panĝcabilnanto cadagiti amin nĝa il-ili a nakigubat a maibusor iti Jerusalem: ti lasagda agibusto iti bayat nĝa isuda agtatacderda cadagiti sacsacada, ket dagiti matada agibusdanto cadagiti abutda, ket dagiti dilada agibusdanto cadagiti nĝiwatda.

13 Ket maaramidto iti daydiay nĝa aldaw, a ti dackel nĝa ariwawa manipud ken Jehova addanto iti tenĝnĝada; ket isuda cumpetdanto tunĝgal maysa iti ima ni caarrubana, ket ti imana tumag-ayto a maibusor ken caarrubana.

14 Ket ni Juda met gumubatto a maibusor iti Jerusalem; ket ti sanicua dagiti amin a nacion maurnonĝdanto a matiptipon, ti balitoc, ken ti pirac, ken dagiti pagpagan-anay, iti dackel a kinawadwad.

15 Ket iti casta itinto didigra dagiti cabcabayo, iti mulo, iti camello ken ti asno, ken dagiti amin nĝa an-animal nĝa addadanto cadagidiay a pacpacarso, casto la iti daydiay a didigra.

16 Ket maaramidto, a tunĝgal maysa a mabaybay-an cadagiti amin a nacion nĝa immay a maibusor iti Jerusalem sumanĝatto iti tinawen-tawen nĝa in agcararag iti Ari, a ni Jehova dagiti buybuyot, ken in manĝnĝilin iti fiesta dagiti tabernaculo.

17 Ket maaramidto, a ti asinoman cadagiti *amin* a famfamilia ti daga a di sumanĝ-at iti Jerusalem nĝa in agcararag iti Ari, a ni Jehova dagiti buybuyot, awanto ti tudo cadacuada.

18 Ket no ti familia ti Egipto saan a sumanĝ-at, ken saan nĝa umay, *awanto* met cadacuada: ti didigra addanto isu a ni Jehova panĝcabilnanto cadagiti nacion a di sumanĝ-at nĝa in manĝngilin iti fiesta dagiti tabernáculo.

19 Daytoy isunto ti dusa ti Egipto, ken dusa dagiti amin a nacion a di sumanĝ-at

nga in mangngilin iti fiesta dagiti taber-
náculo.
20 Iti daydiay nga aldaw addanto iti
rabaw dagiti barongbarong dagiti cabca-
bayo, NASANTOAN KEN JEHOVA; ket
dagiti bangbanga idiay balay ni Jehova
cacasdanto la malmalucong iti sango ti
altar.
21 Wen, tumunggal banga idiay Jeru-
salem ken Juda isuntot' nasantoan ken
Jehova dagiti buybuyot; ket amin nga
agidaton umaydanto ken mangaladanto
cadacuada, ken aglutodanto kencuana:
ket iti daydiay nga aldaw awanton ti
maysa a Cananeo iti balay ni Jehova
dagiti buybuyot.

TI LIBRO NI

MALAQUIAS.

Ti ayat ni Jehova ken Jacob.

1 Ti awit ti sao ni Jehova ken Israel iti pannacaaramat ni Malaquias.

2 Siac inayatcayo, cuna ni Jehova. N̄gem dacayo cunayo, Iti ania ti nan̄gayatam cadacami? Ni Esau saan aya a cabsat idi ni Jacob? cuna ni Jehova nupay casta inayatco ni Jacob;

3 n̄gem ginurac ni Esau, ket inaramidco dagiti banbantayna a maysa a lan̄galan̄g, ken *intedco* ti tawidna cadagiti chacal ti let-an̄g.

4 Agsipud ta ti Edom cunana, Dacami napababacami, n̄gem agsublicamto ket ban̄gonenminto dagiti narnarba a luglugar; ni Jehova dagiti buybuyot cunana ti castoy, Isuda ban̄gonendanto, n̄gem siac duprakecto; ket dagiti tattao naganendanto ida, Ti sacup ti kinadakes, ken Tattao a pagun̄gtan ni Jehova iti agnanayon.

5 Ket dagita matayo makitadanto, ken cunaenyonto, Ni Jehova maitan-oc coma iti labes ti sacup ti Israel.

6 Ti anac a lalaki dayawenna ni amana, ket ti adipen iti apona: no siac n̄garud ti ama, sadino ti yan ti pannacadayawco? ket no siac ti apo, sadino ti yan ti panagbuten̄g caniac? cuna ni Jehova dagiti buybuyot cadacayo, O sacerdote, a man̄glalais iti naganco, ket dacayo cunaenyo, Iti ania ti nan̄glaisanmi iti naganmo?

7 Dacayo man̄gidatoncayo iti narugit a tinapay iti rabaw ti altarco, ket cunayo, Iti ania ti nan̄grugitanmi kenca? Iti daydiay a pagcunaanyo, Ti lamesaan ni Jehova isut' uuyawen.

8 Ket no dacayo man̄gidatoncayo ti bulsec n̄ga agpaay iti daton, ¡isut' saan a dakes! ket no man̄gidatoncayo ti pilay ken masakit, ¡isut' saan a dakes! Isut' iparan̄gmo ita iti agturaymo; maay-ayonto kenca? wenno awatennanto ta bagím? cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

9 Ket ita, agdawatac cadacayo, a makicaasicayo iti parabur ti Dios, tapno man̄gn̄gaasi coma cadatayo: daytoy adda idi iti pamuspusanyo: ¿isu awatennanto ti uray ania a bagbagíyo? cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

10 ¡O no adda coma maysa cadacayo idi a man̄girikep coma cadagiti ruan̄gan, tapno dicay coma pan̄ggan̄gatan *ti apuy iti* altarco iti baren̄gbaren̄g! siac awananac ay-ayo cadacayo, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, diacto met awaten ti maysa a daton iti imayo.

11 Ta manipud iti lumgacan ti init agin̄gga iti lumnecanna ti naganco *isuntot'* dackel cadagiti Gentil; ket iti tun̄ggal disso maidatonto ti incienso iti naganco, ken ti nadalus a daton: ta ti naganco *isuntot'* dackel cadagiti Gentil, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

12 N̄gem dacayo bassawan̄ganyo *ti naganco,* iti daydiay a pagcunaanyo, Ti lamesaan ni Jehova narugitan, ket ti bun̄gana, uray ti taraonna, isut' uuyawen.

13 Dacayo cunayo met, Adtoy, ¡aman̄gan a pannacabannog daydiay! ket simmayopcayo kencuana, cuna ni Jehova dagiti buybuyot; ket inyegyo ti naala iti pannacaran̄ggas, ken ti pilay, ken ti masakit; iti casta dacayo yegyo ti daton: awatecto n̄gata daytoy iti imayo? cuna ni Jehova.

14 N̄gem mailunod ti man̄gallilaw, n̄ga addaan iti arbanna maysa n̄ga animal a lalaki, ket agcari, ken man̄gidaton iti Apo iti maysa n̄ga addaan pacapilawan; ta siac maysaac a dackel n̄ga Ari, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, ket ti naganco isut' nacakigkigtot cadagiti Gentil.

*Matubn̄gar dagiti sacerdote. **Macondenar** dagiti basol iti uneg ti panagassawa.*

2 Ket ita, O dacayo sacerdote, daytoy a bilin isut' agpaay cadacayo.

2 No dicayto ipan̄gag, ket isut' dicay ipapuso, ti panan̄gtedyo ti dayag iti naganco, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, isunton ti panan̄gibaonco ti lunod cadacayo, ket ilunodconto ti panamendicion-

yo; wen, inlunodco idan, ta dacayo isut' dicay ipapuso.
3 Adtoy, siac tubn̄garecto ti putotyo, ket iwarsicto ti iblen̄g cadagita ruprupayo, a ti iblen̄g met laen̄g dagiti fiestayo; ket dacayo maisan̄gaibellen̄gcayto kencuana.
4 Ket dacayo maammoanyonto a siac imbaonco daytoy a bilin cadacayo, tapno ti tulagco makiadda coma ken Levi, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.
5 Ti tulagco nakiadda idi kencuana a biag ken talna; ket intedco ida kencuana tapno agbuten̄g coma; ket nagbuten̄g caniac, ket nagtaen̄g iti panagraem iti naganco.
6 Ti linteg ti kinapudno adda idi iti n̄giwatna, ket ti kinalinteg saan idi a masarac cadagiti bibigna: isu nakipagna caniac iti talna ken kinalinteg, ket pinagsublina dagiti adu manipud iti kinadakes.
7 Ta dagiti bibig dagiti sacerdote aywananda coma ti pannacaammo, ket birukenda coma ti linteg iti n̄giwatna; ta isut' babaonen ni Jehova dagiti buybuyot.
8 N̄gem dacayo simmiasicayo iti dalan; dacayo naun̄gtedcayo ti gapu a dagiti adu nagtibcolda iti linteg; dacayo dinadaelyo ti tulag ni Levi, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.
9 Gapuna inaramidcayo met n̄ga uuyawen ken paypayaten iti san̄go amin dagiti tattao, a mayalubog iti dicay panan̄gsalimetmet cadagiti daldalanco, no di ket addaancayo iti panan̄giduduma cadagiti tattao iti linteg.

10 ¿Datayo saantayo n̄ga addaan maymaysa n̄ga ama? ¿saan a maymaysa a Dios ti namarsua cadatayo? apayapay agaramidtayo a sililiput tun̄ggal tao a maibusor ken cabsatna, a bassawan̄gantayo ti tulag dagiti ammatayo?
11 Ni Juda nagaramid a sililiput, ket ti kinarimon maaramid iti Israel ken iti Jerusalem; ta ni Juda binassawan̄ganna ti kinasanto ni Jehova n̄ga ay-ayatenna, ket nan̄gasawa iti anaca babai ti sabali a dios.
12 Ni Jehova keltayennanto, agin̄gga iti tao n̄ga agaramid iti daytoy, iti daydiay n̄ga agriin̄g ken iti daydiay a sumun̄gbat, iti ruar dagiti toltolda ni Jacob, ken iti daydiay a man̄gidaton ti daton ken Jehova dagiti buybuyot.
13 Ket aramidenyo manen daytoy: timpenyo cadagiti lulua iti altar ni Jehova, cadagiti san̄gsan̄git, ken cadagiti ununnoy, iti casta n̄ga isu dina ipategen ti daton, isut' dina met awaten iti naimbag a nakem ita imayo.
14 Nupay dacayo cunaenyo, Apayapay? Ta ni Jehova isut' idi ti sacsi kenca ken iti asawa ti kinaagtutubom, a maibusor iti daydiay a nagaramidam a sililiput, nupay isu ti caduam, ken asawa ti tulagmo.
15 ¿Ket saan a nagaramid iti maysa, nupay addaan idi iti tidda ti Espiritu? Ket apayapay maysa? Isu binirucna ti putot a nadiosan. Gapuna aywananyo ti espirituyo, ket dicay palubosan iti uray siasino n̄ga agaramid a sililiput a maibusor iti asawa ti kinagtutubona.
16 Ta siac guraec ti panagsina, cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, ken iti daydiay a man̄gabbon̄g iti pagan-anayna iti ran̄ggas, cuna ni Jehova dagiti buybuyot: gapuna aywananyo ti espirituyo, tapno dacayo dicay agaramid a sililiput.

17 Dacayo binannoganyo ni Jehova cadagiti sasaoyo. Nupay cunayo, Iti ania ti nan̄gbannoganmi kencuana? Iti daydiay a pagcunaanyo, Tun̄ggal maysa a man̄garamid iti dakes isut' naimbag iti imatan̄g ni Jehova, ket isu agregta cadacuada; wenno sadino ti yan ti Dios ti kinajusticia?

Idadaten̄g ti ibaon ni Jehova. Ti panan̄gtubn̄gar ni Jehova. Ti panaglasin ti nalinteg ken ti dakes.

3 Adtoy, ibaonco ti babaonec, ket isu isagananato ti dalan iti san̄goc: ket ti Apo a birukenyo, umayto iti apagdaricmat iti templona; ket ti babaonen ti tulag, isu a calicagumanyo, adtoy, umay, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.
2 N̄gem siasino ti macabalin a man̄gibtor iti aldaw ti yaayna? ket siasinonto ti agtacder intono agparan̄g? ta isut' cas la iti apuy ti aggugor, ken cas la sabon ti agpupuscol ti lupot:
3 ket isu tumugawto a cas iti agdaldalus ken aggugor iti pirac, ket gugorannanto dagiti annac ni Levi, ket dalusannanto ida a cas la iti balitoc ken pirac; ket isuda agidatondanto ken Jehova cadagiti datdaton iti kinalinteg.
4 Iti casta ti daton ti Juda ken ti Jerusalem isuntot' macaay-ayo ken Jehova, a cas la cadagidi aldaw idi ugma, ken cas la cadagiti daan a tawtawen.
5 Ket siac umasidegacto cadacayo iti panan̄gocom; ket nasiglatacto a sacsi a maibusor cadagiti managanito, ken maibusor cadagiti mannakicamalala, ken maibu-

sor cadagiti naulbod a mannapata, ken
maibusor cadagiti mañgidadanes cadagiti
mañgmañgged cadagiti tañgdanda, iti balo
a babai, ken cadagiti ul-ulila, ken mañg-
killo iti gangannaet *iti calinteganna*, ken
saan ñga agbuteñg caniac, cuna ni Jehova
dagiti buybuyot.
6 Ta siac, ni Jehova, diac agbaliw,
gapuna dacayo, O annac ni Jacob, saanca-
yo a maibus.

7 Nanipud cadagiti aldaw dagiti ammа-
yo simmiasicayo cadagiti bilbilinco, ket
dicay sinalimetmetan ida. Sumublicayo
caniac, ket siac sumubliacto cadacayo,
cuna ni Jehova dagiti buybuyot. Ñgem
dacayo cunayo, Iti ania ti pagsublianmin-
to?
8 ¿Ti maysa a tao tacawannanto ti
Dios? nupay casta dacayo tacawandac.
Ñgem dacayo cunayo, ¿Iti ania ti nañgta-
cawanmi kenca? Cadagiti apagcapulo ken
datdaton.
9 Dacayo mailunodcayo iti panañgilu-
nod; ta tacawandac, daytoy amin met
laeñg a nacion.
10 Yegyo ti amin ñga apagcapulo iti
camalig, tapno adda coma taraon iti ba-
layco, ket padasendac ita iti daytoy, cuna
ni Jehova dagiti buybuyot, no siac diacto
luctan cadacayo dagiti ruruañgan ti lañgit,
ket ibuyatconto cadacayo ti maysa a ben-
dicion, ñga awanto ti lugar a macalaon
ñga umawat.
11 Ket uñgtacto ti manañgalun-un gapu
cadacayo, ket isu dinanto dadaelenen
dagiti buñgbuñga ti dagayo; uray ti uvas-
yo dinanto regregenen dagiti buñgana iti
sacbay ti tiempo idiay away, cuna ni
Jehova dagiti buybuyot.
12 Ket amin a nacion naganendacaytot'
nagasat; ta dacayto ti namayeñgmeñg a
daga, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

13 Dagiti sasaoyo isuda idi nabañgad a
maibusor caniac, cuna ni Jehova. Nupay
cunayo, ¿Ania ti insaomi a maicaniwas
kenca?
14 Dacayo kinunayo idi, Ubbaw ti
panagservi iti Dios; ket ania a gunguna
iti daydiay a nañgaywananmi iti intalec-
na, ken daydiay a nagnaanmi a silaladi-
ñgit iti saclañg ni Jehova dagiti buybu-
yot?
15 Ket ita naganentayo a nagasat dagiti
natañgsit; wen, dagiti agaramid ti dakes
isudat' narañg-ay; wen, isuda sinulisogda
ti Dios, ket agliclicda.

16 Iti casta dagiti nagbuteñg ken Jeho-
va nagsaoda ti maysa ken maysa; ket ni
Jehova nagimdeñg, ken dimnñgeg, ket
maysa a libro a mañgipalagip nasuratan
iti saclañgna, agpaay cadacuada a nag-
buteñg ken Jehova, ken cadagidiay ñga
agpanunot iti naganna.
17 Ket isudanto dagiti cucuac, cuna ni
Jehova dagiti buybuyot, cucuac *met laeñg*,
iti aldaw a siac aramidec; ket igagacto
ida, a cas iti panañgigaga ti tao iti anacna
met laeñg ñga agservi kencuana.
18 Iti casta agsublicayto ken mamag-
lasincayto iti nalinteg ken iti managdac-
dakes, iti daydiay ñga agservi iti Dios ken
iti daydiay ñga di agservi kencuana.

Ti maudi a panañgbalacad.

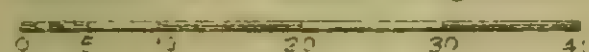
4 Ta, adtoy, ti aldaw umay, mañguram
a cas la horno; ket amin dagiti
natañgsit, ken amin dagiti agaramid iti
dakes, isudanto ti puñget; ket ti aldaw
ñga umay uramennanto ida, cuna ni
Jehova dagiti buybuyot, a dinanto itidda
cadacuada uray ramut uray sañgá.
2 Ñgem cadacayo ñga agbuteñg iti
naganco rumuarto ti init ti kinalinteg
agraman macasalun-at cadagiti paypayac-
na; ket dacayo incayto, ken aglagtocayto
a cas la iti urbon ti baca iti collooñg.
3 Ket dacayo payatenyonto ti manag-
dacdakes; ta isudanto dagiti dapdapu iti
baba ti dapanyo iti aldaw a siac arami-
dec, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

4 Lagipenyo ti linteg ni Moises ñga
adipenco, ñga imbilinco kencuana idiay
Horeb agpaay iti amin ñga Israel, linlin-
teg met laeñg ken bilbilin.
5 Adtoy, ñga ibaonconto cadacayo ni
Elias a mammadto iti sacbay ñga umay ti
dackel ken nacabutbuteñg ñga aldaw ni
Jehova.
6 Ket isu isublinanto ti puso dagiti
amma cadagiti annac, ken ti puso dagiti
annac cadagiti ammada; di la ket ta siac
umayac ket cabilec ti luboñg iti panañgi-
lunod.

PALESTINA
Ó
CANAAN

Despues de la Conquista
Como fue dividida entre las tribus.

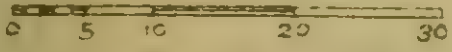
Escala en millas Inglesas.

PALESTINA

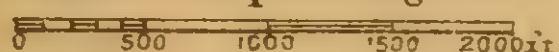
EN TIEMPO DE CRISTO

Escala en millas Inglesas.

PLANO
de la
ANTIGUA JERUSALEM

Escala en pies Engleses

Sociedad Biblica Americana

MAPA
Illustrando los Viages Misoneros del APOSTOL PABLO
MAR NEGRO
ITALIA
Roma
MAR ADRIATICO
MACEDONIA
TRACIA
BITINIA
PONTO
GALACIA
CAPADOCIA
MISIA
LIDIA
FRIGIA
LICAONIA
PISIDIA
PAMFILIA
CILICIA
LICIA
ASIA
GRECIA
SICILIA
Siracusa
ADRIA Ó MAR JONICO
Malta ó Melita
CRETA
Clauda
Rodas
CHIPRE
SIRIA
Antioquia
PALESTINA
EL MAR GRANDE Ó MEDITERRÁNEO
CIRENAICA
SIRTE MAYOR
LIBIA
AFRICA
EGIPTO
Alejandria
ARABIA
Escala en Millas Englesas